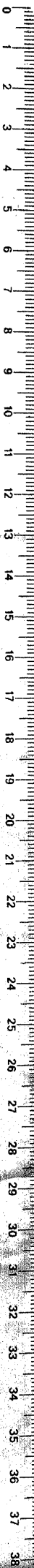

19. v. 1.

NO. 1	2
DATE	R
NO.	34
TABLE	1

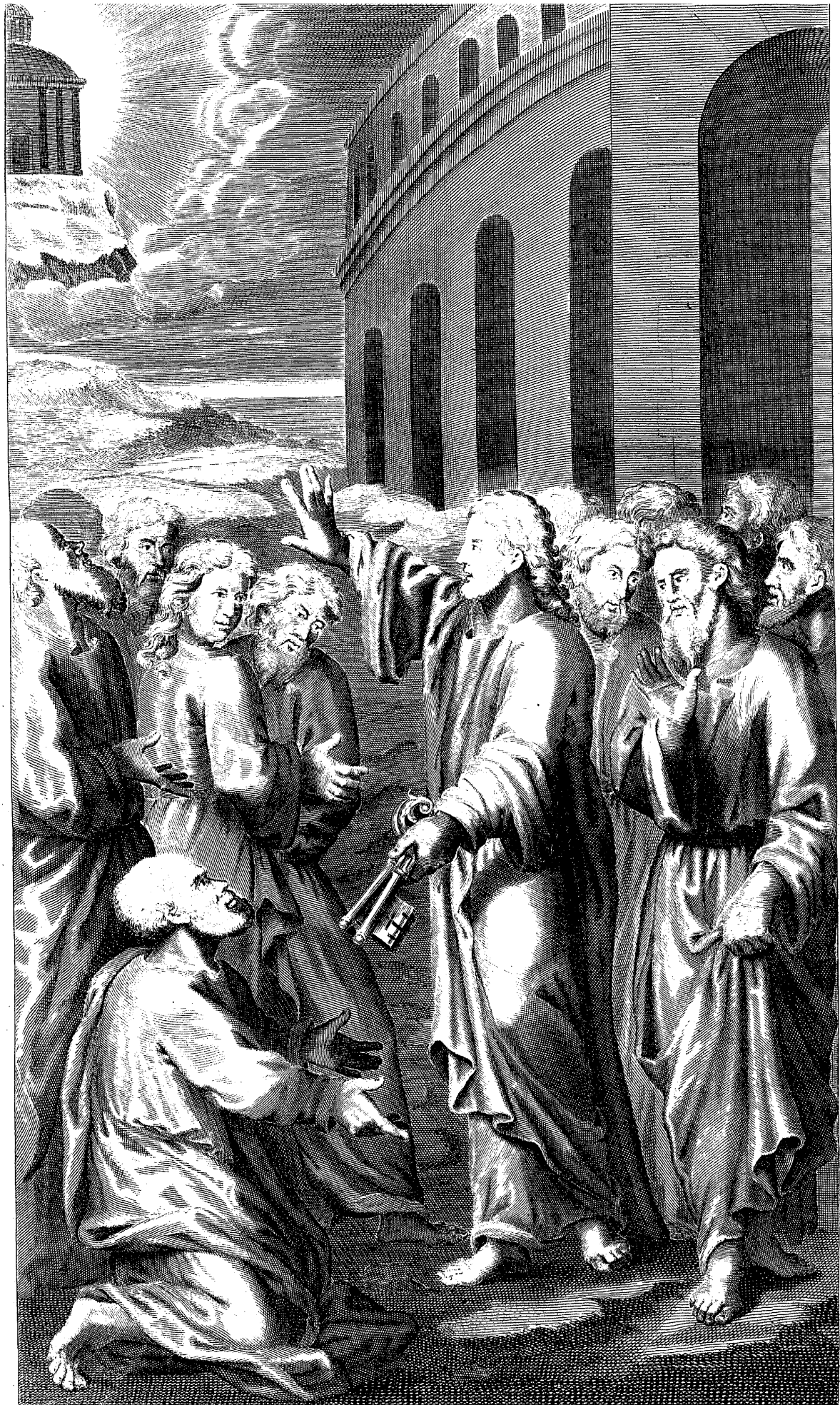
14. a. J.

- 4 -

MAGNUM
BULLARIUM
ROMANUM.

*Tu es Petrus et super hanc petram ædificabo Ecclesiam
meam*

J. Dacier jr.

Houat fecit lugduni.

12-8819

MAGNUM ^{1338.}
BULLARIUM
ROMANUM,

A BEATO LEONE MAGNO
Del Colegio de S. Pablo de la Comf. USQUE AD de S. de Granada
S.D.N. BENEDICTUM XIV.

OPUS ABSOLUTISSIMUM;

LAERTII CHERUBINI, Præstantissimi Jurisconsulti Romani, à D. ANGELO MARIA CHERUBINO Monacho Cassinensi, deinde à R. R. P. P. ANGELO A LANTUSCA & JOANNE PAULO A ROMA, Ordinis Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ, ac tandem eorum cura & studio qui recentiorum Pontificum Constitutiones hæcenus promulgatas collegerunt, illustratum & auctum.

EDITIO NOVISSIMA.

Accedunt, prout in Editione Romana, Vita omnium Pontificum, Appendices insuper suis locis restituti.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS LOCUPLETISSIMIS,

TOMUS PRIMUS.

A. B. LEONE MAGNO, AD PAULUM IV.

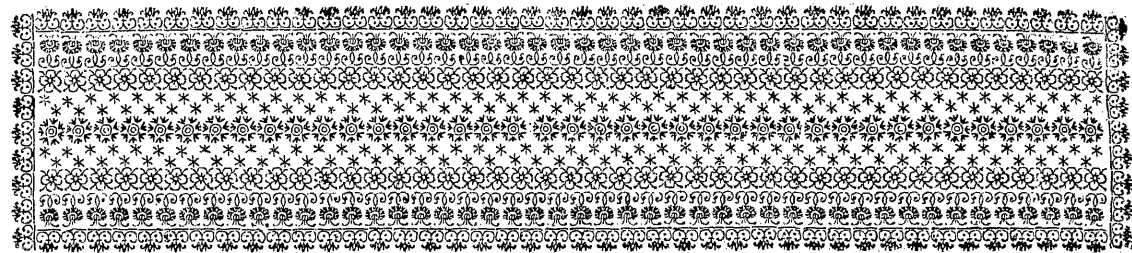
Juxta Exemplar ROMÆ; Ex Typographiâ REVERENDÆ CAMERÆ APOSTOLICÆ;

LUXEMBURGI,

Sumptibus HENRICI-ALBERTI GOSSE & Soc. Bibliop. & Typograph.

M D C C X L I I.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSARÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS;

S. D. N.
URBANO VIII.
PONT. OPT. MAX.

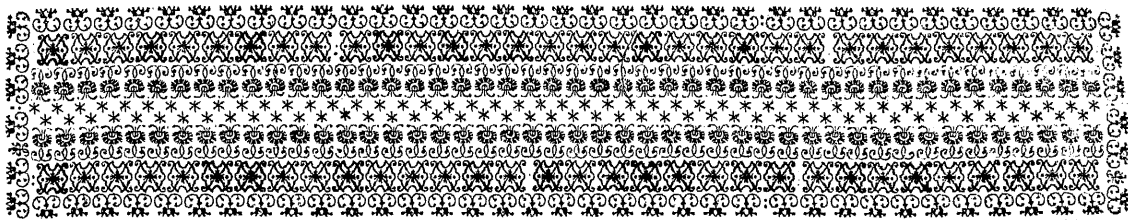
D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

S. D. F.

PONTIFICIÆ Constitutiones, BEATIS-
SIME PATER, quas meus genitor in
plures Codices digestas collegerat, iterum
à me typis dantur, altero Codice adjecto,
qui cæteras ad hanc usque diem abs TE præsertim
constitutas amplectitur. Hunc postremum à me obla-
tum benignè antè susceperas, qui Nova Editione
reliquos trahit, ut recusent in lucem prodire, nisi
omnes

DEDICATIO.

omnes TUO Nomine illustrentur. Nimirum ad TE, Juris Principem, nisi jura referantur, oblivisci videntur Dominum ac Parentem suum. TU enim in Summo isto Pontificiæ Potestatis fastigio, cum cætera incredibili sapientiâ, constantiâ, providentiâ moderaris ac sustines, tum præsertim tuendæ Justitiæ ac Religionis studio incensus, justissimas Leges subinde jussisti: quibus certos agendi limites præscribis, injusta discernis, Christianæ Reipublicæ pietatem, sanctitatem sacrorum, fidei veritatem tueris, animarum salutem provehis, excelsæ mentis integritatem, & sapientiam profiteris cum humani generis utilitate conjunctam. Id verò est absolutæ, summæque virtutis, non solum justa facere, sed alios ad rectè agendum exemplo allicere, instruere legibus, aut etiam repugnantem impellere. Itaque propensiori humanitate, quæ TUAM semper Majestatem comitatur, hoc quidquid est muneris accipies; quòd in eo præclaram animi TUI æqualitatem recognosces: & nihil à me fieri justius potuisse judicabis, quàm ut capita juris & æquitatis Justissimo Principi offerrem.

EMINENTISSIMO
ET
REVERENDISSIMO PRINCIPI
FRANCISCO
CARD. BARBERINO,
SMI. D. N.
URBANI VIII.
EX FRATRE NEPOTI.

*D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS
Monachus Cassinensis. F.*

URE Pontificio iterum evulgando, meo etiam jure iterum ad TE accedo, EMINENTISSIME PRINCEPS. Nam in opus à patre meo inchoatum, à me verò postremis Pontificum legibus colligendis disponendisque perfectum, nisi quidpiam lucis ab immortali TUÆ Dignitatis splendore derivarem, peccarem profecto in leges, atque illi nihil tribuerem præter

præter mei nominis obscuritatem. Quid enim ego sine TUA beneficentia, potestate, ac patrocínio audeam, quo nostra S. Benedicti familia munitur atque ornatur univèrsa? Constet TIBI oportet tanquam Patri Optimo ratio officiorum, curarumque nostrarum, quibus vitæ solitaria tempora cœli terrarumque Domino impendimus & sacramus. Ego quidem ubi Auctori Deo quotidianas rerum divinarum contemplationes, laudesque persolvi, ad Sacri Juris elucubrationes me refero, enitorque non solum erudita illa commentatione animum instruere, sed etiam publicam utilitatem Reipublicæ comparare. Id nisi fuerim assequutus, cum absolutum Pontificiarum Constitutionum postremum Codicem in lucem emisi ad veræ solidæque Sapientiæ incrementum: ex hoc certe jucundissimum maximumque fructum percepi; quod necesse habui ad TUAM humanitatem denuò confugere, præsidium & opem implorare: & quod commune omnium sustines, mihi quasi proprium facere, ac singulare patrocínium.

P R I V I L E G I U M
SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

CAROLUS SEXTUS,

Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum IMPERATOR, semper Augustus, ac Germaniæ, Hispaniarum, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. REX; ARCHIDUX Austriæ; DUX Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Württembergæ; COMES Tyrolis &c. Agnoscimus & notum facimus tenore præsentium Universis, quod, cum Nobis Noster Sacrique Romani Imperii fidelis dilectus ANDREAS CHEVALIER Typographus LUXEMBURGENSIS, humillimè supplicârit, ut Privilegium Impressorium super *BULLARIO MAGNO ROMANO Novissimo*, à Beato LEONE MAGNO, usque ad PONTIFICEM nunc Regnantem, cum suis Supplementis, in Folio & Novem Tomis sibi impertitum, ad alios Decem Annos extendere clementissimè dignaremur. Nos submissis pariter ac æquis ejus precibus annuendum censuerimus: Ac proinde Authoritate Nostra Cæsarea omnibus & singulis Bibliopolis, Bibliopegis, Typographis, & aliis quibuscumque rem Librariam seu negotiationem exercentibus, firmiter inhibemus, vetamus, & interdiciamus, ne quis supra nominatum *BULLARIUM MAGNUM ROMANUM*, sub hoc aliove titulo aut forma per decem Annorum spatium ab hodierno die computandum, intra Sacri Romani Imperii, & Regnorum Ditionumque Nostrarum Hæreditariarum fines recudere, vel aliis recudendum dare, aliorumve impressum apportare, citra præfati impetrantis, ejusdemque Hæredum ac Successorum voluntatem in scriptis obtentam, ausit vel præsumat. Si quis verò secus faciendo Privilegium hoc Nostrum seu Interdictum violare, contemnereque præsumperit, eum non solum ejusmodi Exemplaribus, ubicunque locorum repertis, perperam quippe recusus, seu apportatis (quæ dictus ANDREAS CHEVALIER, sive propria auctoritate, sive Magistratus illius loci auxilio, sibi vindicare poterit) de facto privandum, sed & decem Marcarum auri puri pœna Arario seu Fisco Nostrò Cæsareo & Parti læsæ ex æquo pendenda, omni spe veniæ sublata, multandum decernimus, dummodo tenor hujus Nostrî Privilegii in fronte libri impressus reperiat, & consueta quinque Exemplaria Consilio Nostrò Imperiali Aulico exhibeantur. Mandamus itaque omnibus & singulis Nostris & Sacri Romani Imperii, Regnorumque & Dominiorum Nostrorum Hæreditariarum Subditis, & fidelibus dilectis, tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus, cujuscumque status, gradus, dignitatis, aut ordinis fuerint, præsertim verò iis, qui in Magistratu existentes, vel suo vel Superiorum suorum loco jus justitiamque administrant, ne quemquam Privilegium hoc Nostrum Cæsareum violare, spernere, aut transgredi patiantur: Sed, si quos contumaces compererint, constituta à Nobis multa eos puniri, & quibuscumque modis idoneis coerceri curent, quatenus & ipsi gravissimam Nostram indignationem prædictamque pœnam evitare voluerint. Harum testimonio litterarum manu Nostra subscriptarum, & Sigilli Nostrî Cæsarei appensione munitarum, quæ dabantur Laxemburgi vigesima prima Maii anno millesimo septingentesimo trigesimo septimo, Regnorum Nostrorum, Romani vigesimo sexto, Hispanicorum trigesimo quarto, Hungarici & Bohemici verò vigesimo septimo, &c.

CAROLUS.

UT JO. AD. COMES
DE METSCH.

Ad Mandatum Sac. Cæs. Majestatis proprium.
J. J. HAYECK de Waldstätten.

Et memoratus CHEVALIER suprascriptum Sac. Cæs. Majest. Privilegium ex integro concessit HENRICO-ALBERTO GOSSE & Soc. ex Conventione factâ inter eos Quarto Nonas Martii Anni 1738.

BENEVOLO ET AMICO LECTORI.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

PRODIT jam nunc tertio, Benigne Lector, opus Magni Bullarii Romani. LAERTIUS CHERUBINUS Genitor incepit olim; non publico, sed privato usui; sed postea Sixto Quinto duce, & auspice, ferè coactus in lucem emisit. Studiosè adauxit post primam impressionem opus suum jam acclamatum Pater meus, proindeque secundis curis, vigiliisque, innumeris penè sanctionibus locupletatum Paulo Quinto demum obtulit. Effluxerunt post secundam impressionem postrema Pauli, nec non Gregorii XV. ac Sanctissima URBANI VIII. diplomata; quæ dum sedulò recolligeret, à Deo Opt. Max. è vivis evocato, opus perficere, & diligentia sua fructus percipere minimè potuit. Ego qui & origine filius, & institutione discipulus, defuncti desideria prosequens collecta digessi, plura cumulari, typis commisi. Nunc verò, quando totum opus paternum insimul, & mecum novis typis evulgandum erat; præstiti quod potui Lector, quod debui. Appendicem suis sedibus collocavi, rubricas adauxi, Indices in meliorem ordinem, amplioremque redegei, ut facillimè quidquid compertum velis, promptum habeas; Vitas omnium Pontificum, & icones, ut nonnullorum votis satisfacerem, apposui. Equi bonique consule, Benevole Lector, & labores meos quales; hilari excipe animo: nam si ex labore isto fructus laudationum tuarum recolligere animadvertam; lucubrationes non absimiles brevi expecta, quas forsitan propter utilitatem & studiorum tuorum compendium, grato animo excipies. Vale.

BIBLIOPOLÆ NOVÆ HJUS EDITIONIS LECTORI SALUTEM.

COLLECTIO Bullarum SS. PP. NN. Pontificum Romanorum antehac à nobis anno 1727. edita, avidissimè fuit excepta. Jamque illa rarefcere coepit, quamobrem Orbis Literatus novam ejus Editionem summo cupit desiderio, quod pro Viribus explere nobis est animus. Talem enim cum Candido Lectore communicamus Editionem, quæ præcedentes omnes chartâ, & literarum nitore longè præcellit; fidenter quoque asserere possumus, illam veteribus omnibus perfectiorem esse. Accedunt Bullæ Pontificum omnium ad CLEMENTEM usque XII. inclusive, maximam accessione hac Operi conciliatum iri prærogativam confidimus.

Ad amussim secuti sumus Editionem anni 1727. utpotè completiorem, & excusam juxta Exemplar Romæ impressum, quod varias continet Bullas in præcedentibus Editionibus desideratas. Magna tamen in Editione Romanâ Bullarum omissarum est copia, Viri hinc celeberrimi omnem suam navarunt operam in conquirendis iis omnibus, quæ publici Juris nondum erant facta. Laudanda imprimis, gratoque animo à nobis celebranda est diligentia & benevolentia Illustris cujusdam S. R. E. Præsulis, qui comparavit nobis Triginta circiter Bullas, Præmonstratensium Ordinem concernentes, & antiquitate, & rerum pondere eximias.

Collectionis hujus XIV. Priora Volumina publicam jam adspexerunt lucem. Tomus XIV. exhibet Constitutiones à Pontifice CLEMENTE XII. quatuor prioribus Pontificatus sui annis emanatas. Quamprimum ac Operis hujus Continuationem Orbi Literato impertiri poterimus, desiderio illius sine morâ satisfacimus.

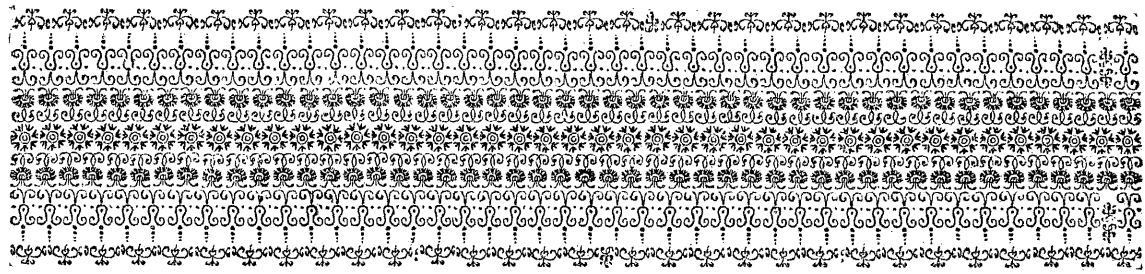
Jungentur quoque Oracula SS. BENEDICTI XIV. Sanctam hodie Sedem magna cum gloria occupantis.

Ad usum eorum, qui Romanam Lugdunensemve Editiones sibi compararunt, modicum Tomorum Septimi & Sequentium separatim imprimi numerum curavimus, sub Titulo Continuatio.

Multorum Illustrium Virorum consilium secuti, Papparum Effigies omnino credidimus præcedendas; quæ similitudinis parum, utilitatis nihil habebant, nec profuissent nisi ad augendum pretium Operis, quod tantæ Personarum variæ conditionis multitudini usui esse potest.

Easdem Personas, speramus, aliquam nobis habituras gratiam, pro laboribus, quos ad istius operis perfectionem suscepimus, Eruditos omnes oramus, ut nobiscum ea omnia, quæ ad Collectionis hujus utilitatem aliquid conferre possunt, communicare haud dedignentur. Vale.

INDEX

I N D E X

NOMINUM BIS CENTUM ET TRIGINTA NOVEM

ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Constitutiones in Quatuor prioribus Tomis continentur, ordine Alphabetico, unà cum numero digestus.

Tom.		Tom.		Fol.
I	 Bundius Neapolitanus <i>non habet</i> const. Fol. 3	I	Bonifacius VII. <i>non habet</i> const.	22
I	Adeodatus Romanus <i>non habet</i> const. 17	I	Bonifacius VIII. Anagninus <i>habet</i> const. 10. 173	
I	Agapetus I. Romanus <i>non habet</i> const. 13	I	Bonifacius IX. Neapolitanus <i>habet</i> const. 5. 272	
I	Agapetus II. Romanus <i>non habet</i> const. 21	I	Cajus Dalmata <i>non habet</i> const. 4	
I	Agatio I. Siculus <i>non habet</i> const. 17	I	Callistus II. Gallus <i>habet</i> const. 1. 32	
I	Alexander I. Romanus <i>non habet</i> const. 2	I	Callistus III. Hispanus <i>habet</i> const. 4. 362	
I	Alexander II. Mediolanensis <i>non habet</i> const. 25	I	Calphurnius Pontianus Romanus <i>non habet</i> const. 3	
I	Alexander III. Tuscus <i>habet</i> const. 9. 40	I	Christophorus I. Romanus <i>non habet</i> const. 21	
I	Alexander IV. Anagninus <i>habet</i> const. 23. 106	I	Clemens I. Romanus <i>non habet</i> const. 2	
I	Alexander V. Bononiensis <i>non habet</i> const. 287	I	Clemens II. Germanus <i>non habet</i> const. 24	
I	Alexander VI. Hispanus <i>habet</i> const. 12. 452	I	Clemens III. Romanus <i>non habet</i> const. 49	
I	Anacletus I. Atheniensis <i>non habet</i> const. 5	I	Clemens IV. Gallus <i>habet</i> const. 14. 133	
I	Anastafius I. Romanus <i>non habet</i> const. 12	I	Clemens V. Gallus <i>habet</i> const. 4. 184	
I	Anastafius II. Romanus <i>non habet</i> const. 21	I	Clemens VI. Gallus <i>habet</i> const. 5. 254	
I	Anastafius III. Romanus <i>non habet</i> const. 21	I	Clemens VII. Florentinus <i>habet</i> const. 41. 633	
I	Anastafius IV. Romanus <i>habet</i> const. 2. 38	I	Clemens VIII. Florentinus <i>habet</i> const. 123. 1	
I	Anterus Græcus <i>non habet</i> const. 3	I	Cletus Romanus <i>non habet</i> const. 2	
I	Anycetus Syrus <i>non habet</i> const. 2	I	Cœlestinus I. Romanus <i>non habet</i> const. 6	
I	Benedictus I. Romanus <i>non habet</i> const. 13	I	Cœlestinus II. Tuscus <i>non habet</i> const. 34	
I	Benedictus II. Romanus <i>non habet</i> const. 17	I	Cœlestinus III. Romanus <i>habet</i> const. 3. 49	
I	Benedictus III. Romanus <i>non habet</i> const. 19	I	Cœlestinus IV. Mediolanensis <i>non habet</i> const. 82	
I	Benedictus IV. Romanus <i>non habet</i> const. 20	I	Cœlestinus V. Samnis <i>habet</i> const. 1. 169	
I	Benedictus V. <i>non habet</i> const. 22	I	Cœlius Symachus Sardus <i>non habet</i> const. 12	
I	Benedictus VI. Romanus <i>non habet</i> const. 22	I	Cœlius Hormisda Campanus <i>non habet</i> const. 12	
I	Benedictus VII. Romanus <i>non habet</i> const. 22	I	Cœlius Silverius Campanus <i>non habet</i> const. 13	
I	Benedictus VII. alias VIII. Romanus <i>non habet</i> const. 23	I	Concordius Campanus <i>non habet</i> const. 2	
I	Benedictus VIII. alias IX. Romanus <i>non habet</i> const. 23	I	Conon Thrax <i>non habet</i> const. 17	
I	Benedictus X. alias XI. Venetus <i>habet</i> const. 2. 182	I	Constantinus Marinus I. <i>non habet</i> const. 20	
I	Benedictus XI. alias XII. Gall. <i>habet</i> const. 7. 208	I	Constantinus Syrus <i>non habet</i> const. 18	
I	Bonifacius I. Romanus <i>non habet</i> const. 5	I	Cornelius Romanus <i>non habet</i> const. 3	
I	Bonifacius II. Romanus <i>non habet</i> const. 13	I	Damasus Hispanus <i>non habet</i> const. 5	
I	Bonifacius III. Romanus <i>non habet</i> const. 16	I	Damasus II. Germanus <i>non habet</i> const. 24	
I	Bonifacius IV. Marfus <i>non habet</i> const. 16	I	Deusdedit Romanus <i>non habet</i> const. 16	
I	Bonifacius V. Campanus <i>non habet</i> const. 16	I	Dionysius Græcus <i>non habet</i> const. 4	
I	Bonifacius VI. Romanus <i>non habet</i> const. 20	I	Domitius Callistus I. Romanus <i>non habet</i> const. 3	
		I	Donus, vel Domnus Romanus <i>non habet</i> const. 17	
		I	Donus, vel Domanus Romanus <i>non habet</i> const. 22	

I N D E X.

Tom:							
I	Evaristus Syrus	<i>non habet</i>	const. fol. 2	I	Joannes XVII. Romanus	<i>non habet</i>	const. fol. 23
I	Eugenius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 17	I	Joannes XVIII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 23
I	Eugenius II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19	I	Joannes XIX. Romanus	<i>non habet</i>	const. 23
I	Eugenius III. Italus	<i>habet</i>	const. 3. 34	I	Joannes XX. alias XXI. Hifpanus	<i>non habet</i>	const. 155
I	Eugenius IV. Venerus	<i>habet</i>	const. 29. 319	I	Joannes XXI. alias XXII. Gall.	<i>habet</i>	const. 15. 190
I	Eusebius Græcus	<i>non habet</i>	const. 4	I	Joannes XXII. alias XXIII.	<i>habet</i>	const. 1. 287
I	Eutychianus Etruscus	<i>non habet</i>	const. 4	I	Julius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 5
I	Fabianus Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	I	Julius II. Savonenfis	<i>habet</i>	const. 31. 464
I	Felix I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4	I	Julius III. Aretinus	<i>habet</i>	const. 25. 785
I	Felix II. aliàs III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 7	I	Landus Sabinus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Felix III. aliàs IV. Beneventanus	<i>non habet</i>	const. 12	I	Leo I. Tufcus	<i>habet</i>	const. 2. 6
I	Formosus III.	<i>non habet</i>	const. 20	I	Leo II. Siculus	<i>non habet</i>	const. 17
I	Gelasius I. Africanus	<i>habet</i>	const. 1. 7	I	Leo III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19
I	Gelasius II.	<i>non habet</i>	const. 32	I	Leo IV. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19
I	Gregorius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 16	I	Leo V. Latinus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Gregorius II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 18	I	Leo VI. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Gregorius III. Syrus	<i>non habet</i>	const. 18	I	Leo VII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Gregorius IV. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19	I	Leo IX. Gallus	<i>habet</i>	const. 2. 24
I	Gregorius V. Germanus	<i>non habet</i>	const. 23	I	Leo X. Florentinus	<i>habet</i>	const. 46. 525
I	Gregorius VI. Romanus	<i>non habet</i>	const. 24	I	Leo XI. Florentinus	<i>non habet</i>	const. 195
I	Gregorius VII. Etruscus	<i>habet</i>	const. 1. 26	I	Liberius Romanus	<i>non habet</i>	const. 5
I	Gregorius VIII. Beneventanus	<i>habet</i>	const. 1. 48	I	Linus Italus	<i>non habet</i>	const. 1
I	Gregorius IX. Campanus	<i>habet</i>	const. 14. 71	I	Lucius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 3
I	Gregorius X. Placentinus	<i>habet</i>	const. 3. 152	I	Lucius II. Bononiensis	<i>non habet</i>	const. 34
I	Gregorius XI. Gallus	<i>habet</i>	const. 10. 262	I	Lucius III. Etruscus	<i>non habet</i>	const. 47
I	Gregorius XII. Venerus	<i>habet</i>	const. 3. 282	I	Marcellus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4
2	Gregorius XIII. Italus	<i>habet</i>	const. 102. 387	I	Marcellus II. Picens	<i>non habet</i>	const. 816
2	Gregorius XIV. Mediolan.	<i>habet</i>	const. 19. 756	I	Marcellinus Romanus	<i>non habet</i>	const. 4
3	Gregorius XV. Bononiensis	<i>habet</i>	const. 50. 418	I	Marcus Romanus	<i>non habet</i>	const. 5
I	Hadrianus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19	I	Marinus II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Hadrianus II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 20	I	Martinus I. Tufcus	<i>non habet</i>	const. 17
I	Hadrianus III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 20	I	Martinus II. aliàs IV. Gallus	<i>habet</i>	const. 1. 157
I	Hadrianus IV. Anglicus	<i>non habet</i>	const. 40	I	Martinus III. aliàs V. Rom.	<i>habet</i>	const. 16. 288
I	Hadrianus V. Lygur	<i>non habet</i>	const. 155	I	Miltiades, vel Melchiades		
I	Hadrianus VI. Belga	<i>non habet</i>	const. 5. 622		Afer	<i>non habet</i>	const. 4
I	Hilarius I. Sardus	<i>non habet</i>	const. 7	I	Nicolaus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 203
I	Honorius I. Campanus	<i>non habet</i>	const. 16	I	Nicolaus II. Allobrox	<i>non habet</i>	const. 25
I	Honorius II. Bononiensis	<i>habet</i>	const. 1. 33	I	Nicolaus III. Romanus	<i>habet</i>	const. 2. 155
I	Honorius III. Romanus	<i>habet</i>	const. 8. 63	I	Nicolaus IV. Asculanus	<i>habet</i>	const. 6. 159
I	Honorius IV. Romanus	<i>habet</i>	const. 2. 158	I	Nicolaus V. Sarzanensis	<i>habet</i>	const. 4. 357
I	Hyginus Græcus	<i>non habet</i>	const. 2	I	Paschalis I.	<i>non habet</i>	const. 19
I	Innocentius I. Albanus	<i>non habet</i>	const. 5	I	Paschalis II. Italus	<i>habet</i>	const. 3. 30
I	Innocentius II. Romanus	<i>habet</i>	const. 2. 33	I	Paulus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 18
I	Innocentius III. Italus	<i>habet</i>	const. 12. 52	I	Paulus II. Venerus	<i>habet</i>	const. 7. 380
I	Innocentius IV. Januensis	<i>habet</i>	const. 21. 82	I	Paulus III. Romanus	<i>habet</i>	const. 49. 697
I	Innocentius V. Gallus	<i>non habet</i>	const. 155	I	Paulus IV. Neapolitanus	<i>habet</i>	const. 21. 816
I	Innocentius VI. Gallus	<i>habet</i>	const. 2. 258	3	Paulus V. Romanus	<i>habet</i>	const. 121. 195
I	Innocentius VII. Sulmonensis	<i>habet</i>	const. 1. 280	I	Pelagius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 13
I	Innocentius VIII. Januensis	<i>habet</i>	const. 19. 429	I	Pelagius II. Romanus	<i>habet</i>	const. 1. 13
2	Innocentius IX. Bononiensis	<i>habet</i>	const. 2. 785	I	Pius I. Aquilejensis	<i>non habet</i>	const. 2
I	Joannes I. Tufcus	<i>non habet</i>	const. 12	I	Pius II. Senensis	<i>habet</i>	const. 11. 365
I	Joannes II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 13	I	Pius III. Senensis	<i>non habet</i>	const. 464
I	Joannes III.	<i>non habet</i>	const. 13	2	Pius IV. Mediolanensis	<i>habet</i>	const. 106. 1
I	Joannes IV. Dalmata	<i>non habet</i>	const. 16	2	Pius V. Italus	<i>habet</i>	const. 151. 189
I	Joannes V. Antiochenus	<i>non habet</i>	const. 17	I	Romanus Galefinus	<i>non habet</i>	const. 20
I	Joannes VI. Græcus	<i>non habet</i>	const. 17	I	Sabinianus I. Tufcus	<i>non habet</i>	const. 16
I	Joannes VII. Calaber	<i>non habet</i>	const. 17	I	Sergius I. Antiochenus	<i>non habet</i>	const. 17
I	Joannes VIII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 18	I	Sergius II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19
I	Joannes IX. Tiburtinus	<i>non habet</i>	const. 20	I	Sergius III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21
I	Joannes X. Romanus	<i>non habet</i>	const. 20	I	Sergius IV. Romanus	<i>non habet</i>	const. 23
I	Joannes XI. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21	I	Severinus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 16
I	Joannes XII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21	I	Silvester I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4
I	Joannes XIII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21	I	Silvester II. Gallus	<i>non habet</i>	const. 23
I	Joannes XIV. Papiensis	<i>non habet</i>	const. 22	I	SIMON PETRUS Galilaus	<i>non habet</i>	const. 1
I	Joannes XV. Romanus	<i>habet</i>	const. 1. 22	I	Simplicius I. Tiburtinus	<i>non habet</i>	const. 7
I	Joannes XVI. Romanus	<i>non habet</i>	const. 23	I	Siricius Romanus	<i>non habet</i>	const. 5

		I N D E X					
Tom.							
I	Sisinnius I. Syrus	<i>non habet</i>	const. fol. 18	I	Telephorus Calabrensis	<i>non habet</i>	const. fol. 2
I	Sixtus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 2	I	Theodorus I. Græcus	<i>non habet</i>	const. 16
I	Sixtus II. Græcus	<i>non habet</i>	const. 4	I	Theodorus II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 20
I	Sixtus III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 6	I	Valentinus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 19
I	Sixtus IV. Savonensis	<i>habet</i>	const. 24. 387	I	Victor I. Afer	<i>non habet</i>	const. 3
2	Sixtus V. Italus	<i>habet</i>	const. 107. 526	I	Victor II. Germanus	<i>non habet</i>	const. 25
I	Stephanus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4	I	Victor III. Beneventanus	<i>non habet</i>	const. 29
I	Stephanus II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 18	I	Vigilius	<i>non habet</i>	const. 13
I	Stephanus III. alias II.	<i>non habet</i>	const. 18	I	Vitalianus I. Italus	<i>non habet</i>	const. 17
I	Stephanus IV. alias III. Si- culus	<i>non habet</i>	const. 18	I	Urbanus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 3
I	Stephanus V. alias IV. Rom.	<i>non habet</i>	const. 19	I	Urbanus II. Gallus	<i>habet</i>	const. 1. 29
I	Stephanus VI. alias V. Ro- manus	<i>non habet</i>	const. 20	I	Urbanus III. Mediolanensis	<i>habet</i>	const. 1. 47
I	Stephanus VII. alias VI.	<i>non habet</i>	const. 20	I	Urbanus IV. Gallus	<i>habet</i>	const. 8. 120
I	Stephanus VIII. alias VII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21	I	Urbanus V. Gallus	<i>habet</i>	const. 2. 261
I	Stephanus IX. alias VIII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 21	2	Urbanus VI. Neapolitanus	<i>habet</i>	const. 3. 270
I	Stephanus X. alias IX. Lo- tharingus	<i>non habet</i>	const. 25	4	Urbanus VII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 756
				1	Urbanus VIII. Florentinus	<i>habet</i>	const. 115. 1
				I	Zacharias Calaber	<i>non habet</i>	const. 18
				I	Zephyrinus Romanus	<i>non habet</i>	const. 3
				I	Zosimus Græcus	<i>non habet</i>	const. 5

I N D E X

NOMINUM BIS CENTUM ET TRIGINTA NOVEM ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Constitutiones continentur in quatuor prioribus Tomis, juxta temporum seriem,
una cum numero dispositus.

1	 IMON PETRUS			30	Marcellinus Romanus	<i>non habet</i>	const. fol. 4	
2		Galilæus	<i>non habet</i>	const. fol. 1	31	Marcellus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4
3		Linus Italus	<i>non habet</i>	const. 1	32	Eusebius Græcus	<i>non habet</i>	const. 4
4		Clerus Roman.	<i>non habet</i>	const. 2	33	Miltiades, vel Melchiades		
5		Clemens I. Romanus				Afer	<i>non habet</i>	const. 4
6		Anacletus I. Atheniensis	<i>non habet</i>	const. 2	34	Silvester I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4
7		Evaristus Syrus	<i>non habet</i>	const. 2	35	Marcus Romanus	<i>non habet</i>	const. 5
8	Alexander I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 2	36	Julius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 5	
9	Sixtus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 2	37	Liberius Romanus	<i>non habet</i>	const. 5	
10	Telephorus Calabrensis	<i>non habet</i>	const. 2	38	Damasus Hispanus	<i>non habet</i>	const. 5	
11	Hÿginus Græcus	<i>non habet</i>	const. 2	39	Siricius Romanus	<i>non habet</i>	const. 5	
12	Pius I. Aquilejensis	<i>non habet</i>	const. 2	40	Anastasius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 5	
13	Anycetus Syrus	<i>non habet</i>	const. 2	41	Innocentius I. Albanus	<i>non habet</i>	const. 5	
14	Concordius Campanus	<i>non habet</i>	const. 2	42	Zosimus Græcus	<i>non habet</i>	const. 5	
15	Abundius Neapolitanus	<i>non habet</i>	const. 2	43	Bonifacius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 5	
16	Victor I. Afer	<i>non habet</i>	const. 3	44	Cœlestinus I. Roma- nus	<i>non habet</i>	const. 6	
17	Zephyrinus Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	45	Sixtus III. Romanus	<i>non habet</i>	const. 6	
18	Domitius Calistus I. Ro- manus	<i>non habet</i>	const. 3	46	Leo I. Tuscus	<i>habet</i>	const. 2. 6	
19	Urbanus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	47	Hilarius I. Sardus	<i>non habet</i>	const. 7	
20	Calphurnius Pontianus Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	48	Simplicius I. Tiburti- nus	<i>non habet</i>	const. 7	
21	Anterus Græcus	<i>non habet</i>	const. 3	49	Felix II. alias III. Ro- manus	<i>non habet</i>	const. 7	
22	Fabianus Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	50	Gelasius I. Africanus	<i>habet</i>	const. 1. 7	
23	Cornelius Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	51	Anastasius II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 12	
24	Lucius I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 3	52	Cœlius Symachus Sardus	<i>non habet</i>	const. 12	
25	Stephanus I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4	53	Cœlius Hormisdas Cam- panus	<i>non habet</i>	const. 12	
26	Sixtus II. Græcus.	<i>non habet</i>	const. 4	54	Joannes I. Tuscus	<i>non habet</i>	const. 12	
27	Dionysius Græcus	<i>non habet</i>	const. 4	55	Felix III. alias IV. Bene- ventanus	<i>non habet</i>	const. 12	
28	Felix I. Romanus	<i>non habet</i>	const. 4	56	Bonifacius II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 13	
29	Eutychianus Etruscus	<i>non habet</i>	const. 4	57	Joannes II. Romanus	<i>non habet</i>	const. 13	

I N D E X

58	Agapetus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	Fol. 13	122	Sergius III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	Fol. 21
59	Coelius Silverius Campa- nū	<i>non habet</i>	const.	13	123	Anastasius III. Roman.	<i>non habet</i>	const.	21
60	Vigilius	<i>non habet</i>	const.	13	124	Landus Sabinus	<i>non habet</i>	const.	21
61	Pelagius I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	13	125	Joannes X. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
62	Joannes III.	<i>non habet</i>	const.	13	126	Leo VI. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
63	Benedictus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	13	127	Stephanus VIII. alias VII.			
64	Pelagius II. Romanus	<i>habet</i>	const.	I. 13	128	Joannes XI. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
65	Gregorius I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	16	129	Leo VII. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
66	Sabinianus I. Tuscus	<i>non habet</i>	const.	16	130	Stephanus IX. alias VIII.			
67	Bonifacius III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	16		Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
68	Bonifacius IV. Marſus	<i>non habet</i>	const.	16	131	Marinus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
69	Deusdedit Romanus	<i>non habet</i>	const.	16	132	Agapetus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
70	Bonifacius V. Campanus	<i>non habet</i>	const.	16	133	Joannes XII. Romanus	<i>non habet</i>	const.	21
71	Honorius I. Campanus	<i>non habet</i>	const.	16	134	Benedictus V.	<i>non habet</i>	const.	22
72	Severinus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	16	135	Joannes XIII. Romanus	<i>non habet</i>	const.	22
73	Joannes IV. Dalmata	<i>non habet</i>	const.	16	136	Donus, vel Domnus			
74	Theodorus I. Græcus	<i>non habet</i>	const.	16		Romanus	<i>non habet</i>	const.	22
75	Martinus I. Tuscus	<i>non habet</i>	const.	17	137	Benedictus VI. Roma- nus	<i>non habet</i>	const.	22
76	Eugenius I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	17	138	Bonifacius VII.	<i>non habet</i>	const.	22
77	Vitalianus I. Italus	<i>non habet</i>	const.	17	139	Benedictus VII. Romanus	<i>non habet</i>	const.	22
78	Adeodatus Romanus	<i>non habet</i>	const.	17	140	Joannes XIV. Papiensis	<i>non habet</i>	const.	22
79	Donus, vel Domnus Rom.	<i>non habet</i>	const.	17	141	Joannes XV. Romanus	<i>habet</i>	const.	I. 22
80	Agatho I. Siculus	<i>non habet</i>	const.	17	142	Joannes XVI. Romanus	<i>non habet</i>	const.	23
81	Leo II. Siculus	<i>non habet</i>	const.	17	143	Gregorius V. Germanus	<i>non habet</i>	const.	23
82	Benedictus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	17	144	Silvester II. Gallus.	<i>non habet</i>	const.	23
83	Joannes V. Antiochenus	<i>non habet</i>	const.	17	145	Joannes XVII. Roma- nus	<i>non habet</i>	const.	23
84	Conon Thrax	<i>non habet</i>	const.	17	146	Joannes XVIII. Roma- nus	<i>non habet</i>	const.	23
85	Sergius I. Antiochenus	<i>non habet</i>	const.	17	147	Sergius IV. Romanus	<i>non habet</i>	const.	23
86	Joannes VI. Græcus	<i>non habet</i>	const.	17	148	Benedictus VII. alias VIII.			
87	Joannes VII. Calaber	<i>non habet</i>	const.	18		Romanus	<i>non habet</i>	const.	23
88	Sifinnius I. Syrus	<i>non habet</i>	const.	18	149	Joannes XIX. Romanus	<i>non habet</i>	const.	23
89	Constantius Syrus	<i>non habet</i>	const.	18	150	Benedictus VIII. alias IX.			
90	Gregorius II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	18		Romanus	<i>non habet</i>	const.	23
91	Gregorius III. Syrus	<i>non habet</i>	const.	18	151	Gregorius VI. Romanus	<i>non habet</i>	const.	24
92	Zacharias Calaber	<i>non habet</i>	const.	18	152	Clemens II. Germanus	<i>non habet</i>	const.	24
93	Stephanus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	18	153	Damafus II. Germanus	<i>non habet</i>	const.	24
94	Stephanus III. alias II. Ro- manus	<i>non habet</i>	const.	18	154	Leo IX. Gallus	<i>habet</i>	const.	2. 24
95	Paulus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	18	155	Victor II. Germanus	<i>non habet</i>	const.	25
96	Stephanus IV. alias III. Si- culus	<i>non habet</i>	const.	18	156	Stephanus X. alias IX.			
97	Hadrianus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19		Lotharingus	<i>non habet</i>	const.	25
98	Leo III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	157	Nicolaus II. Allobrox	<i>non habet</i>	const.	25
99	Stephanus V. alias IV. Rom.	<i>non habet</i>	const.	19	158	Alexander II. Mediola- nensis	<i>habet</i>	const.	I. 25
100	Paschalis I.	<i>non habet</i>	const.	19	159	Gregorius VII. Etruscus	<i>habet</i>	const.	I. 26
101	Eugenius II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	160	Victor III. Beneventanus	<i>non habet</i>	const.	29
102	Valentinus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	161	Urbanus II. Gallus	<i>habet</i>	const.	I. 29
103	Gregorius IV. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	162	Paschalis II. Italus	<i>habet</i>	const.	3. 30
104	Sergius II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	163	Gelasius II.	<i>non habet</i>	const.	32
105	Leo IV. Romanus	<i>non habet</i>	const.	19	164	Callistus II. Gallus	<i>habet</i>	const.	I. 32
106	Benedictus III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	165	Honorius II. Bononiensis	<i>habet</i>	const.	I. 33
107	Nicolaus I. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	166	Innocentius II. Romanus	<i>habet</i>	const.	2. 33
108	Hadrianus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	167	Cœlestinus II. Tuscus	<i>non habet</i>	const.	34
109	Joannes VIII. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	168	Lucius II. Bononiensis	<i>non habet</i>	const.	34
110	Constantinus Marinus I.	<i>non habet</i>	const.	20	169	Eugenius III. Italus	<i>habet</i>	const.	3. 34
111	Hadrianus III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	170	Anastasius IV. Romanus	<i>habet</i>	const.	2. 38
112	Stephanus VI. alias V. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	171	Hadrianus IV. Anglicus	<i>non habet</i>	const.	40
113	Formofus III.	<i>non habet</i>	const.	20	172	Alexander III. Tuscus	<i>habet</i>	const.	9. 40
114	Bonifacius VI. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	173	Lucius III. Etruscus	<i>non habet</i>	const.	47
115	Stephanus VII. alias VI.	<i>non habet</i>	const.	20	174	Urbanus II. Mediolanensis	<i>habet</i>	const.	I. 47
116	Romanus Galeinus	<i>non habet</i>	const.	20	175	Gregorius VIII. Benevent.	<i>habet</i>	const.	I. 48
117	Theodorus II. Romanus	<i>non habet</i>	const.	20	176	Clemens III. Romanus	<i>non habet</i>	const.	49
118	Joannes IX. Tiburtinus	<i>non habet</i>	const.	20	177	Cœlestinus III. Romanus	<i>habet</i>	const.	3. 49
119	Benedictus IV. Roma- nus	<i>non habet</i>	const.	20	178	Innocentius III. Italus	<i>habet</i>	const.	12. 52
120	Leo V. Latinus	<i>non habet</i>	const.	21	179	Honorius III. Romanus	<i>habet</i>	const.	8. 63
121	Christophorus I. Rom.	<i>non habet</i>	const.	21	180	Gregorius IX. Campanus	<i>habet</i>	const.	14. 71

Tom.		I N D E X.	
181	Cœlestinus IV. Mediolan.	<i>non habet</i>	const. fol. 82
182	Innocentius IV. Januensis	<i>habet</i>	const. 21. 82
183	Alexander IV. Anagninus	<i>habet</i>	const. 23. 106
184	Urbanus IV. Gallus	<i>habet</i>	const. 8. 120
185	Clemens IV. Gallus	<i>habet</i>	const. 14. 133
186	Gregorius X. Placentinus	<i>habet</i>	const. 3. 152
187	Innocentius V. Gallus	<i>non habet</i>	const. 155
188	Hadrianus V. Lygur	<i>non habet</i>	const. 155
189	Joannes XX. alias XXI. Hispanus	<i>non habet</i>	const. 155
190	Nicolaus III. Romanus	<i>habet</i>	const. 2. 155
191	Martinus II. alias IV. Gallus	<i>habet</i>	const. 1. 157
192	Honorius IV. Romanus	<i>habet</i>	const. 2. 158
193	Nicolaus IV. Asculanus	<i>habet</i>	const. 6. 159
194	Cœlestinus V. Samnis	<i>habet</i>	const. 1. 169
195	Bonifacius VIII. Anagninus.	<i>habet</i>	const. 10. 173
196	Benedictus X. alias XI. Venetus	<i>habet</i>	const. 2. 182
197	Clemens V. Gallus	<i>habet</i>	const. 4. 184
198	Joannes XXI. alias XXII. Gallus	<i>habet</i>	const. 15. 190
199	Benedictus XI. alias XII. Gallus	<i>habet</i>	const. 7. 208
200	Clemens VI. Gallus	<i>habet</i>	const. 5. 254
201	Innocentius VI. Gallus	<i>habet</i>	const. 2. 258
202	Urbanus V. Gallus	<i>habet</i>	const. 2. 261
203	Gregorius XI. Gallus	<i>habet</i>	const. 10. 262
204	Urbanus VI. Neapolitanus	<i>habet</i>	const. 3. 270
205	Bonifacius IX. Neapolitanus	<i>habet</i>	const. 5. 272
206	Innocentius VIII. Sulmonensis	<i>habet</i>	const. 1. 280
207	Gregorius XII. Venetus	<i>habet</i>	const. 3. 282
208	Alexander V. Bononiensis	<i>non habet</i>	const. 287
209	Joannes XXII. alias XXIII.	<i>habet</i>	const. 1. 287
210	Martinus III. alias V. Rom.	<i>habet</i>	const. 16. 288
211	Eugenius IV. Verretus	<i>habet</i>	const. 29. 319
212	Nicolaus V. Sarzanensis	<i>habet</i>	const. 4. 357
213	Callistus III. Hispanus	<i>habet</i>	const. 4. fol. 362
214	Pius II. Senensis	<i>habet</i>	const. 11. 365
215	Paulus II. Venetus	<i>habet</i>	const. 7. 380
216	Sixtus IV. Savonensis	<i>habet</i>	const. 24. 387
217	Innocentius VII. Januensis	<i>habet</i>	const. 19. 429
218	Alexander VI. Hispanus	<i>habet</i>	const. 12. 452
219	Pius III. Senensis	<i>non habet</i>	const. 464
220	Julius II. Savonensis	<i>habet</i>	const. 31. 464
221	Leo X. Florentinus	<i>habet</i>	const. 46. 525
222	Hadrianus VI. Belga	<i>habet</i>	const. 5. 622
223	Clemens VII. Florentinus	<i>habet</i>	const. 41. 633
224	Paulus III. Romanus	<i>habet</i>	const. 49. 697
225	Julius III. Aretinus	<i>habet</i>	const. 25. 785
226	Marcellus II. Picens	<i>non habet</i>	const. 816
227	Paulus IV. Neapolitanus	<i>habet</i>	const. 21. 816

In Secundo Tomo.

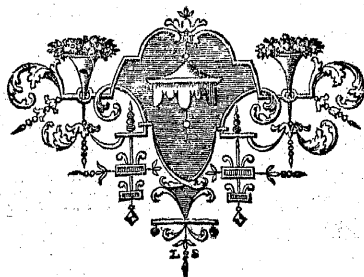
228	Pius IV. Mediolanensis	<i>habet</i>	const. 106. fol. 1
229	Pius V. Italus	<i>habet</i>	const. 151. 189
230	Gregorius XIII. Italus	<i>habet</i>	const. 102. 387
231	Sixtus V. Italus	<i>habet</i>	const. 107. 526
232	Urbanus VII. Romanus	<i>non habet</i>	const. 756
233	Gregorius XIV. Mediolanensis	<i>habet</i>	const. 19. 756
234	Innocentius IX. Bononiensis	<i>habet</i>	const. 2. 785

In Tertio Tomo.

235	Clemens VIII. Florentinus	<i>habet</i>	const. 123. fol. 1
236	Leo XI. Florentinus	<i>non habet</i>	const. 195
237	Paulus V. Romanus	<i>habet</i>	const. 121. 195
238	Gregorius XV. Bononiensis	<i>habet</i>	const. 50. 418

In Quarto Tomo.

239	Urbanus VIII. Florentinus	<i>habet</i>	const. 115. fol. 1
-----	---------------------------	--------------	--------------------

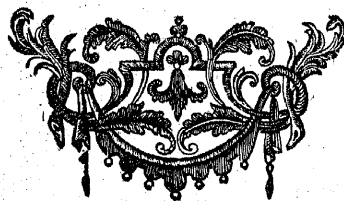
I N D E X

SEXAGINTA UNIUS ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Constitutiones ; juxta temporum successiones continentur in hoc
Primo Tomo.

<p>Urbanus II. <i>Gallus</i>, Paschalis II. <i>Italus</i>, Calistus II. <i>Gallus</i>, Honorius II. <i>Bononiensis</i> ; Innocentius II. <i>Romanus</i>, Eugenius III. <i>Italus</i>, Anastasius IV. <i>Romanus</i>, Alexander III. <i>Tuscus</i>, Urbanus III. <i>Mediolanensis</i>, Gregorius VIII. <i>Beneventanus</i>, Coelestinus III. <i>Romanus</i>, Innocentius III. <i>Italus</i>, Honorius III. <i>Romanus</i>, Gregorius IX. <i>Campanus</i>, Innocentius IV. <i>Fanenensis</i>, Alexander IV. <i>Agnaninus</i>, Urbanus IV. <i>Gallus</i>, Clemens IV. <i>Gallus</i>, Gregorius X. <i>Placentinus</i>, Nicolaus III. <i>Romanus</i>, Martinus II. alias IV. <i>Gallus</i>, Honorius IV. <i>Romanus</i>, Nicolaus IV. <i>Asculanus</i>,</p>	<p>const. 1. const. 3. const. 1. const. 1. const. 2. const. 3. const. 2. const. 9. const. 1. const. 1. const. 3. const. 12. const. 8. const. 14. const. 21. const. 23. const. 8. const. 14. const. 3. const. 2. const. 1. const. 2. const. 6.</p>	<p>EO I. <i>Tuscus</i>, habet const. 2. fol. 6. Geladius I. <i>Africanus</i>, const. 1. 7 Pelagius II. <i>Romanus</i>, const. 1. 13 Joannes XV. <i>Romanus</i>, const. 1. 22 Leo IX. <i>Gallus</i>, const. 2. 24 Alexander II. <i>Mediolanensis</i>, const. 1. 25 Gregorius VII. <i>Etruscus</i>, const. 1. 26 29 30 32 33 33 34 38 40 47 48 49 52 63 71 82 106 120 133 152 155 157 158</p>	<p>Coelestinus V. <i>Sannus</i>, habet const. 1. fol. 169 Bonifacius VIII. <i>Apagninus</i>, const. 10. 173 Benedictus X. alias XI. <i>Venetus</i>, const. 2. 182 Clemens V. <i>Gallus</i>, const. 4. 184 Joannes XXI. alias XXII. <i>Gallus</i>, const. 15. 190 Benedictus XI. alias XII. <i>Gallus</i>, const. 7. 208 Clemens VI. <i>Gallus</i>, const. 5. 254 Innocentius VI. <i>Gallus</i>, const. 2. 258 Urbanus V. <i>Gallus</i>, const. 2. 261 Gregorius XI. <i>Gallus</i>, const. 10. 262 Urbanus VI. <i>Neapolitanus</i>, const. 3. 270 Bonifacius IX. <i>Neapolitanus</i>, const. 5. 272 Innocentius VII. <i>Sulmonensis</i>, const. 1. 280 Gregorius XII. <i>Venetus</i>, const. 3. 282 Joannes XXII. alias XXIII. const. 1. 287 Martinus III. alias V. <i>Romanus</i>, const. 16. 288 Eugenius IV. <i>Venetus</i>, const. 29. 319 Nicolaus V. <i>Sarzanensis</i>, const. 4. 357 Callistus III. <i>Hispanus</i>, const. 4. 362 Pius II. <i>Senensis</i>, const. 11. 365 Paulus II. <i>Venetus</i>, const. 7. 380 Sixtus IV. <i>Savonensis</i>, const. 24. 387 Innocentius VIII. <i>Fanenensis</i>, const. 19. 429 Alexander VI. <i>Hispanus</i>, const. 12. 452 Julius II. <i>Savonensis</i>, const. 31. 464 Leo X. <i>Florentinus</i>, const. 46. 525 Hadrianus VI. <i>Belga</i>, const. 5. 622 Clemens VII. <i>Florentinus</i>, const. 41. 633 Paulus III. <i>Romanus</i>, const. 49. 697 Julius III. <i>Aretinus</i>, const. 25. 785 Paulus IV. <i>Neapolitanus</i>, const. 21. 816</p>
--	---	---	---

BULLARIUM ROMANUM.

S. SIMON PETRUS, PRIMUS PONTIFEX MAXIMUS,

ANNO DOMINI XXXIII.

ANNO
33.

SIMON PETRUS, Jonæ filius, Andreae Apostoli frater, natione Galilæus, Patria Bethsaida, Piscator, dum ad mare Tiberiadis retia reficeret, à Christo Domino vocatus, ac inter discipulos adscriptus, hominum Piscator factus est. Uxorem habebat, ex qua creditum est filiam Petronillam suscepisse, cujus memoriam Catholica celebrat Ecclesia; Sed Christi obsequio addictus perpetuo conjugali copula donec vixit abstinuit. Ita autem fidei constantia viguit, ita ferventi erga Dominum dilectionis exarsit affectu, ut facile discipulos omnes superarit. Ipse præ cæteris Christum Dominum Unicum Dei vivi Filium audacter confessus est. Ipse ut ad Magistrum suum perveniret, turbulentissimo pelago se pedibus committete non dubitavit, utque è Pharisaorum manibus eriperet, aliis præ timore fugientibus gladium exemit, militemque percussit. Quapropter dignus habitus est, cui Pastor æternus vices suas committeret in terris, oves crederet, Cælorum traderet claves, ligandi, atque solvendi concederet potestatem; ut non immerito Cephas, quod est Caput, & Petra firmissimum, videlicet, ac post Christum solidissimum Ecclesiæ fundamentum, fuerit appellatus; Hinc Christus Dominus pedes Apostolis loturus, ad Petrum primum, uti eorum Principem accessit, ac post carnis resumptionem mulieribus apparens injunxit, ut id discipulis nunciarent, subdens, Et Petro, ut eum à cæteris ob dignitatis excellentiam, quodammodo segregatum intelligerent. Accepta autem ab Apostolis per Spiritum Sanctum omnium locutione linguarum, Petrus injuncti sibi muneris haud immemor, ad imbuendum Evangelio Mundum, eos per varias orbis partes distribuit, ipseque populis, qui ex circumcissione crediderant, eruditus, Antiochenaque Ecclesia fundata, Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, Bithinia peragrata, Urbem Romam omnium Gentium Caput, & Dominam, Apostolorum Princeps, ibi perpetuam sibi, ac successoribus Sedem funda-

turus, legibus Evāgelicæ prædicationis aggre-ditur quintodecimo Kalendas Februarii, Anno Domini quadragésimo quarto, Claudii verò Imperatoris anno tertio, ubi cum plurima ob Christi prædicationem à Gentibus per-tulisset, latèque fidem per Occidentalem pla-gam propagasset, tandem una cum Paulo car-teri mancipatus, virgisque cæsus, Paulus qui-dem capite truncatur ad aquas Salvias extra portam Triginam tertio ab Urbe milliario, Petrus autem in summitate Janiculi montis, qui Vaticanus appellatur, cruci affixus, Ma-gistri sui mortem imitatus, tertio Kal. Julii, anno Christi sexagesimo octavo, Neronis ve-rò Imperatoris anno tertio decimo vitam fini-vit; cùm sedisset Jerosolymis annos quinque Antiochiæ annos septem; in Romano verò Pontificatu annos vigintiquatuor, menses tres, dies duodecim. Ejus corporis formam Nice-phorus, ex antiquis monumentis descriptam, ac pænè delineatam reliquit. Non crassa eum statura corporis fuisse, sed quæ aliquanto ef-fet erectior, facie subpallida, & alba admo-dum, capilli capitis, & barbæ crispi, & densi erant, sed non admodum prominentes; Oculi quasi sanguine respersi, & nigri, supercilia propè evulsa. Nasus autem longior ille qui-dem, non tamen in acumen desinens, sed pres-fus, sylvusque magis. Clemens verò à Hiero-nymo relatus addit eum fuisse calvum. Ordina-vit Episcopos 53. Presbyteros in Urbe de-cem, Diaconos septem. Non vacavit per ejus obitum Romana Sedes.

ANNO
33.

SANCTUS LINUS PAPA II. ANNO DOMINI LXVIII.

SANCTUS Linus, natione Italus, provincia Tuscus, patria Volaterranus, patre Her-culano, primus Beato Petro in Romano Pon-tificatu successit. Creatus pridie Kalendas Julii, Anno Domini 68. Sedit annos unde-cim, menses duos dies 23. Creavit Episco-pos quindecim, Presbyteros decem & octo. Martyrio affectus est nono Kalend. Octobris anno Domini 79. Ejus corpus in Vaticano, juxta Beatum Petrum sepultum fuit. Non vacavit Sedes.

ANNO
68.

ANNO 79.	SANCTUS CLETUS PAPA III. ANNO DOMINI LXXIX.	S. SIXTUS I. MART. PONT. VIII. ANNO DOMINI CXXIX.	ANNO 129.
	<p>Sanctus Cletus, patria Romanus, ex vico Patricii, Patre Emiliano, à Beato Petro Apostolo ad fidem Christi conversus, deinde Presbyter, moxque Coepiscopus, cum Lino ab eodem Petro ordinatus. Creatus nono Kalendas Octobris, anno Domini 79. Vixit annos undecim, menses septem, dies duos; Ordinavit Presbyteros viginti quinque. Obiit sexto Kalendas Maii. Corpus in Vaticano juxta memorias sanctorum Petri, & Lini sepultum fuit. Vacavit Sedes dies viginti.</p>	<p>Sanctus Sixtus, Romanus, de Regione septima via Lata, Pastoris filius, Creatus septimo Idus Junii, anno Domini 129. Sedit annos novem, menses decem. Creavit Episcopos quatuor, Presbyteros undecim, Diaconos tres. Martyr occubuit octavo Idus Aprilis, anno Domini 139. Ejus corpus in Vaticano sepultum est. Vacavit Sedes dies duos.</p>	
ANNO 91.	SANCTUS CLEMENS I. PAPA IV. ANNO DOMINI XCI.	S. TELESOPHORUS MART. PONT. IX. ANNO DOMINI CXXXIX.	ANNO 139.
	<p>Sanctus Clemens Primus, Romanus, Faustini filius, à Beato Petro Apostolo baptizatus, & Diaconus sibi assistens, deinde Presbyter, mox Episcopus ordinatus. Creatus die 21. Maji, anno Domini 91. Sedit annos novem, menses sex, dies quatuor. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros decem, Diaconos duos. Trajani jussu ancora ad colum ligata prope Civitatem Chersonesum in mare submersus est, nono Kalendas Decembris, anno Domini 100. postea translatus fuit Romam, in Ecclesiam sui nominis ad Coelium Montem. Vacavit Sedes dies viginti duos.</p>	<p>Sanctus Telesphorus, patria Thurienis, hodie Terra nova, in Calabria, Anachoretæ filius. Creatus quinto Idus Aprilis, anno Domini 139. Sedit annos decem, menses octo, dies 27. Creavit Episcopos tredecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Martyrium subiit Nonis Januarii, anno Domini 150. Corpus ejus in Vaticano sepultum est juxta corpus Sancti Petri. Vacavit Sedes dies septem.</p>	
ANNO 100.	SANCTUS ANACLETUS I. PONT. V. ANNO DOMINI C.	S. HYGINUS MART. PONT. X. ANNO DOMINI CL.	ANNO 150.
	<p>Sanctus Anacletus Primus, Antiochi filius, Atheniensis, Græcus, S. R. E. primum Diaconus, deinde Presbyter, & tandem Summus Pontifex, creatus 18. Kalendas Januarii, anno Domini 100. Vixit annos novem, menses duos, dies vigintiocto. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quinque, Diaconos tres. Trajani jussu capite cæsus, Romæ Martyrio coronatur, tertio Idus Julii, anno Domini 110. juxta Beati Petri corpus, in Vaticano sepultus est. Sedes dies tredecim.</p>	<p>Sanctus Hyginus, alias Iginus Græcus, Philolophi filius, Atheniensis, Creatus Idibus Januarii, anno Domini 150. Sedit annos tres, menses undecim, dies vigintiocto. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quindecim, Diaconos quinque. Sub Antonino martyrium consummavit, tertio idus Januarii anno 154. Sepultus fuit in Basilica Vaticana juxta corpus Beati Petri. Vacavit Sedes diem unum.</p>	
ANNO 110.	S. EVARISTUS PONT. VI. ANNO DOMINI CX.	SANCTUS PIUS PONT. XI. ANNO DOMINI CLIV.	ANNO 154.
	<p>Sanctus Evaristus, Judæ Judæi filius, Bethlehemites, Syrus. Creatus 6. Kal. Augusti anno 110. Sedit annos 8. mens. 1. dies 28. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Sub Hadriano Imperatore capitis abscissione occubuit, septimo Kalendas Novembris, anno Domini 118. Sepultus fuit juxta Beati Petri Apostoli corpus, in Vaticano. Vacavit Sedes dies 19.</p>	<p>Sanctus Pius Primus, Aquileiensis, Creatus 18. Kalendas Februarii, anno Domini 154. Sedit annos undecim, menses quinque, dies 27. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos viginti unum. Obiit Romæ quinto idus Julii, anno Domini 165. Corpus ejus in Vaticano sepultum. Vacavit Sedes dies tredecim.</p>	
ANNO 118.	S. ALEXANDER I. MART. PONT. VII. ANNO DOMINI CXVIII.	S. ANICETUS PAPA, ET MART. PONT. XII. ANNO DOMINI CLXV.	ANNO 165.
	<p>Sanctus Alexander Primus, Romanus, Alexandri filius, Creatus pridie Idus Novembris, anno Domini 118. Sedit annos decem, menses quinque, dies viginti unum. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Adriani jussu septimo ab Urbe lapide martyrio coronatur, ibique sepelitur, tertia die mensis Maji, anno Domini 129. Vacavit sedes dies quinque.</p>	<p>Sanctus Anicetus, natione Syrus, de vico Humilis, Joannis filius, Creatus octavo Kalendas Augusti, anno Domini 165. Sedit annos novem, menses octo dies 24. Creavit Episcopos 9. Presbyteros 17. Diaconos quatuor. Martyrium subiit quintodecimo Kalendas Maji. Corpus ejus via Appia in Coemeterio, quod postea Callisti appellatum est ad Catacumbas, secundo ab Urbe milliario sepultum est. Vacavit Sedes dies decem & septem.</p>	
		SANCTUS CONCORDIUS PONT. XIII. ANNO DOMINI CLXXV.	ANNO 175.
		<p>Sanctus Cornelius Soter, Concordii filius, Fundis in Campania ortus, ex Presbytero Sanctæ Romanæ Ecclesiæ à Pio Papa facto, Creatus tertio nonas Maji, anno Domini 175. Vixit annos 7. menses 11. dies 17. Creavit Episcopos 11. Presbyteros 18. Diaconos 9. Obiit Romæ decimo Kalendas Maji, anno Do-</p>	

ANNO
175.

mini 182. Sepultus fuit via Appia in Cœmeterio Callisti, postea translatus fuit in Ecclesiam S. Sylvestri, & Martini in montibus titulo Equitii. Vacavit Sedes dies 21.

S. ABUNDIUS ELEUTHERIUS
PONT. XIV.
ANNO DOMINI CLXXXII.

ANNO
182.

Sanctus Abundius, Neapolitanus, ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub Pio Papa Presbytero Cardinali; Creatus pridie Idus Maji, anno Domini 182. Sedit annos 13. dies 13. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Obiit septimo Kalendas Junii 195. In Vaticano sepultus. Vacavit Sedes dies quinque.

VICTOR I. PONT. XV.
ANNO DOMINI CXCIV.

ANNO
195.

Victor, Felicis filius, Afer; Creatus Kalendas Junii, anno Domini 195. Sedit annos novem, mensem unum, dies vigintifex. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros quatuor, Diaconos septem. Martyrium subiit sub Severo Imperatore quinto Kalendas Augusti anno Domini 203. Sepultus fuit juxta sanctum Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes dies undecim.

ZEPHYRINUS PONT. XVI.
ANNO DOMINI CCIII.

ANNO
203.

Abundius Zephyrinus, Romanus, Abundii filius, Creatus septimo Idus Augusti, anno Domini 203. Sedit annos decem & octo, dies totidem; Creavit Episcopos tredecim, Presbyteros totidem, Diaconos septem. Obiit septimo Kalendas Septembris, anno Domini 221. Sepultus fuit Via Appia in Cœmeterio à se constructo, juxta Catacumbas. Vacavit Sedes dies sex.

DOMITIUS CALLISTUS I.
PONT. XVII.
ANNO DOMINI CCXXI.

ANNO
221.

Domitius Callistus, Domitii filius, Romanus, de vico Castrorum Ravennatum; Creatus quarto Nonas Septembris, anno Domini 221. Sedit annos quinque, mensem unum, dies duodecim; Creavit Episcopos octo, Presbyteros decem & octo, Diaconos quatuor; Martyrium consummavit sexto Kalendas Octobris anno Domini 227. Sepultus via Aurelia, in Cœmeterio Callipodii, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies sex.

URBANUS I. PONT. XVIII.
ANNO DOMINI CCXXVII.

ANNO
227.

Urbanus Primus, Romanus, Pontiani filius, Creatus Kalendis Octobris, anno Domini 227. Sedit annos sex, menses septem, dies quatuor. Creavit Episcopos octo, Presbyteros novem, Diaconos quinque; pro Ecclesia Dei multa passus, tandem captus, & cervicibus via Nomentana abscissus; Martyrii lauream adeptus est die 25. Maji anno Domini 233. Sepultus in via Appia, in Cœmeterio Callisti, cum B. Cæciliâ, Tiburtio, Valeriano, & Maximo, quos vivens Christo crucifecerat. Vacavit Sedes dies triginta.

CALPURNIUS PONTIANUS
PONT. XIX.

ANNO DOMINI CCXXXIII.

ANNO
233.

Calpurnius Pontianus, Romanus, Calpurnii filius, Creatus octavo Kalendas Julii, Anno Domini 233. Sedit annos quinque, dies duos. Creavit Episcopos sex, Presbyteros totidem, Diaconos quinque, & post multas calamitates, & gravia tormenta, pro fide Christi in Sardinia passa, fustibus mactatus Martyrium consummavit, tertio decimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Corpus à Sardis Christianis decenter conditum, triennio ferme insulam decoravit, quod Sanctus Fabianus Papa, ex Sardinia Romam advectum, in Cœmeterio Callisti, via Appia, sepelivit. Vacavit Sedes diem 1.

ANTERUS PONT. XX.
ANNO DOMINI CCXXXVII.

ANNO
237.

Anterus, natione Græcus, patria Petilianus, ex Petilia Urbe quondam Magnæ Græciæ, nunc Calabriae dictæ, patre Romulo; Creatus in Sardinia, ubi vitam Monasticam ducebat, undecimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Episcopum unum creavit; Tertio Nonas Januarii 238. capite cæsus martyrio coronatur, & Via Appia lapide ab Urbe tertio sepelitur, deinde in Templum sancti Sylvestri in Campo Martio translatus fuit. Vacavit Sedes dies tredecim.

FABIANUS PONT. XXI.
ANNO DOMINI CCXXXVIII.

ANNO
238.

Fabius Fabianus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Fabii filius, Creatus die 17. Januarii, anno Domini 238. Sedit annos quindecim, dies quatuor. Creavit Episcopos undecim, Presbyteros vigintiduos, Diaconos octo. Martyrio coronatur tertio decimo Kalend. Februarii, anno Domini 253. In Cœmeterio Callisti Via Appia sepultus, & tandem in sanctorum Sylvestri, & Martini in Montibus translatus. Vacavit Sedes annum unum, dies quatuor.

CORNELIUS PONT. XXII.
ANNO DOMINI CCLIV.

ANNO
254.

Cornelius Romanus, Castini filius, ex S. R. Ecclesiæ P. Card. Creatus pridie Kal. Maji, anno Domini 254. Sedit annos 2. mens. 4. dies 8. Creavit Episc. 8. Diac. 4. Plumbatis cæsus, capite truncatur 18. Kal. Octobr. anno 256. Sepultus fuit à B. Lucina in quadam Crypta arenaria, in prædio suo, prope Cœmeterium Callisti, Via Appia. Vacavit Sedes mensem 1. dies 5.

Schisma primum in Romana Ecclesiâ, inter S. Cornelium Papam & Novatianum Antipapam.

Novatianus Romanus, S. R. E. Presb. Card. Pseudo-pontifex, sedit contra Cornelium, aliosque post eum Rom. Pont. annos circiter sex, à quo secta Novatianorum exorta est.

LUCIUS I. PONT. XXIII.
ANNO DOMINI CCLVI.

ANNO
256.

Lucius Romanus, Porphyrii filius, Creatus duodecimo Kalendas Decembris, anno Domini 256. Sedit annos duos, menses tres, dies tredecim. Creavit Episcopos septem;

ANNO
256.

STEPHANUS I. SIXTUS II. DIONYSIUS, & fequentes.

Presbyteros quatuor, Diaconos totidem. Martyrio coronatus quarto Nonas Martii 258. in Coemeterio Callisti via Appia sepelitur. Vacavit Sedes mensem unum, dies quinque.

STEPHANUS I. PONT. XXIV.
ANNO DOMINI CCLVII.

ANNO
258.

Julius Stephanus, Romanus, Julii filius, Sanctae Romanae Ecclesiae Archidiaconus, Creatus octavo idus Aprilis anno 258. Sedit annos tres, menses tres, dies 26. Creavit Episcopos tres, Presbyteros sex, Diaconos quinque. Valeriani jussu decollatus, martyrium complevit quarto Nonas Augusti anno Domini 260. Corpus, cum sede sanguine ejus conspersa, in crypta, quae est in Coemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario sepelitur. Vacavit Sedes dies vigintiduos.

SIXTUS II. PONT. XXV.
ANNO DOMINI CCLX.

ANNO
260.

Sixtus Secundus, junior, natione Graecus, patria Atheniensis, Philosophi filius, Creatus nono Kalendas Septembris anno Domini 260. Sedit menses undecim, dies decem & octo. Creavit Episcopos duos, Diaconos septem. Martyrio coronatur die sexta Augusti anno 261. Vacavit Sedes mensem unum, dies quinque.

DIONYSIUS PONT. XXVI.
ANNO DOMINI CCLXI.

ANNO
261.

Dionysius ex Turia, Calabriae urbe, Monachus Graecus, seu potius Anachoreta, Presbyter Cardinalis Ecclesiae Romanae, Creatus quarto Idus Septembris anno 261. Sedit annos undecim, menses tres, dies quatuordecim. Creavit Episcopos septem, Presbyteros duodecim, Diaconos sex. Obiit septimo Kalendas Januarii anno Domini 272. Sepultus est in coemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies quinque.

FELIX I. PONT. XXVII.
ANNO DOMINI CCLXXII.

ANNO
272.

Felix Primus, Romanus, Constantii filius, Creatus Romae pridie Kalendas Januarii anno Domini 272. Sedit annos duos, menses quatuor, dies 29. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros novem, Diaconos quinque. Martyrio coronatur tertio Kalendas Junii anno Domini 275. Corpus ejus via Aurelia, milliario ab Urbe secundo sepultum, in basilica, quam antea in honorem Dei ipse condiderat. Vacavit Sedes dies quinque.

EUTYCHIANUS PONT. XXVIII.
ANNO DOMINI CCLXXV.

ANNO
275.

Eutychianus Etruscus, patria Lunensis, Marini filius, Creatus pridie Nonas Junii, anno Domini 275. Sedit annos octo, menses sex, dies quatuor. Creavit Episcopos novem, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Martyr occubuit Corpus ejus sepultum est in Coemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies novem.

CAIUS PONT. XXIX.
ANNO DOMINI CCLXXXIII.

ANNO
283.

Cajus, Caji Maximi filius, Dalmata, patria Salonitanus, Creatus Romae 16. Kalendas Januarii, anno Domini 283. Sedit annos duodecim, menses quatuor, dies sex. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros viginti-quinque, Diaconos octo. Martyrium consummavit decimo Kalendas Maji, anno Domini 296. Sepultus in Coemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies 25.

MARCELLINUS PONT. XXX.
ANNO DOMINI CCXCVI.

ANNO
296.

Marcellinus, Projecti filius, Romanus, Creatus Kalendis Julii, anno Domini 296. Sedit annos septem, menses novem, dies 27. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros quatuor, Diaconos duos. Sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatur sexto Kalendas Maji, anno Domini 304. Vacavit Sedes menses sex, dies 25.

MARCELLUS I. PONT. XXXI.
ANNO DOMINI CCCIV.

ANNO
304.

Marcellus Primus, Benedicti filius, Romanus de regione septima via Lata, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Creatus die vigesimo primo Novembris, anno Domini 304. Sedit annos quinque, menses sex, diem unum & viginti. Creavit Episcopos vigintiunum, Presbyteros viginti-quinque, Diaconos duos. Martyr occubuit 17. Kalendas Februarii, anno Domini 310. Cujus corpus B. Lucina sepelivit in Coemeterio Priscillae, via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti.

EUSEBIUS PONT. XXXII.
ANNO DOMINI CCCX.

ANNO
310.

Eusebius, natione Graecus, patre Medico, Creatus Nonis Februarii, anno Domini 310. Sedit annos duos, menses septem, dies vigintiunum. Creavit Episcopos quatuordecim, Presbyteros tredecim, Diaconos tres. Obiit Kalendis Octobris, anno Domini 312. Vacavit Sedes Pontificia dies septem.

MILTIADES PONT. XXXIII.
ANNO DOMINI CCCXII.

ANNO
312.

Miltiades, vel Melchiades, natione Afer, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Creatus quarto Idus Octobris anno Domini 312. Sedit annos tres, menses duos, dies vigintiunum. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Obiit quarto Idus Decembris anno Domini 315. Corpus ejus via Appia in Callisti Coemeterio sepultum est. Vacavit Sedes dies 17.

S. SILVESTER I. PONT. XXXIV.
ANNO DOMINI CCCXV.

ANNO
315.

Sanctus Silvester, Rufini filius, Romanus, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Creatus quinto Kalendas Januarii, anno Domini 315. Sedit annos 21. dies quatuor. Creavit Episcopos 65. Presbyteros 42. Diaconos 26. Constantinum Magnum Imperatorem baptizavit, ab eoque Italiam dominio

donatus

donatus fuit. Obiit pridie Kalendas Januarii anno 335. Ejus corpus sepultum in Cœmeterio Priscillæ, via Salaria, tertio ab Urbe milliaro; postea translatum fuit ad Ecclesiam, ab ipso Silvestro fundatam, sub titulo Equitii, nunc S. Silvestri in Montibus, & sub altare majus reconditum. Vacavit Sedes dies 15.

ANNO
336.

MARCUS PONT. XXXV.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.
Marcus Romanus, Prisci filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, Creatus 17. Kalendas Februarii, anno Domini 336. Vixit menses octo, dies vigintiduos. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros septem, Diaconos quinque. Obiit eodem anno, nonis Octobris. Sepultus est in Cœmeterio Balbinæ, via Ardeatina, quod ipse construxerat. Vacavit Sedes dies viginti.

ANNO
336.

JULIUS I. PONT. XXXVI.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.
Julius Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis à sancto Silvestro factus. Creatus die 26. mensis Octobris, anno Domini 336. Sedit annos quindécim, menses quinque, dies decem & septem. Creavit Episcopos novem, Presbyteros decem & octo, Diaconos tres. Obiit Romæ pridie idus Aprilis anno Domini 352. In Cœmeterio Calepodii, tertio ab urbe lapide sepultus. Vacavit Sedes dies vigintiquinque.

ANNO
352.

LIBERIUS PONT. XXXVII.
ANNO DOMINI CCCLII.
Liberius, Romanus, Augusti filius, S. R. E. Diac. Card. à beato Silvestro Papa ordinatus. Creatus 8. Idus Maji, anno 352. Sedit annos 15. menses 4. dies 17. Creavit Episcopos 19. Presb. 18. Diac. 5. Obiit Romæ 8. Kal. Octobris anno 367. Sepultus via Salaria, in Cœmeterio Priscillæ. Vacavit Sedes dies 23.
Schisma secundum in Romana Ecclesia inter Liberium Papam & Felicem Antipapam.
Felix Romanus, Pseudopontifex, Patre Anastasio, Diac. Card. Sedit contra Liberium, in exilium jussu Constantii Imperatoris ejectum, annum 1. mens. 3. dies 2. Eodem jubente Constantio, quem excommunicaverat, cervice abscissa, si falsus vixit Pontifex, verus martyr occubuit.

ANNO
367.

DAMASUS PONT. XXXVIII.
ANNO DOMINI CCCLXVII.
Damasus Hispanus, ex Oppido Lusitanæ, Vimarensi, diocesis Braccarensis, Antonii filius, Presb. Card. Creatus, & Consecratus Romæ 18. Kalendas Octobris anno Domini 367. Vixit A. 17. mens. 2. dies 27. Creavit Episc. 62. Presb. 31. Diac. 11. Obiit 4. Idus Decembris anno 384. Sepultus est via Ardeatina; translatus postea fuit in Ecclesiam Laurentii, quam ipse condiderat ad Theatrum Pompeii. Vacavit Sedes dies 31.
Schisma tertium in Romana Ecclesia inter Damasum legitimum Pontificem, & Ursicinum Antipapam.
Ursicinus S. R. E. Diac. ægrè ferens Damasi electionem, collecta seditiosorum hominum manu Romanum Episcopum se fieri extorquet, & tandem cædibus utrinque perpetratis, Ursicinus ab Urbe ejicitur, Romæ Damaso pacifico Pont. remanente.

SIRICIUS PONT. XXXIX.
ANNO DOMINI CCCLXXXV.

ANNO
385.

Siricius Romanus, ex patre Tiburtio, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentinæ, titulo Pastoris. Creatus & Consecratus pridie Idus Januarii anno Domini 385. Vixit annos tredecim, mensem unum, dies quatuordecim. Creavit Episcopos trigintaduos, Presbyteros unum & triginta, Diaconos decem & novem. Obiit anno Domini 398. Sepultus est in Cœmeterio Priscillæ via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti.

ANNO
398.

ANASTASIUS I. PONT. XL.
ANNO DOMINI CCCXCVIII.

Anastasius Primus Romanus, Maximi filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis. Creatus, & Consecratus pridie Idus Martii anno Domini 398. Sedit annos quatuor, mensem unum, dies tredecim. Creavit Presbyteros octo, Diaconos quinque, Episcopos decem. Obiit quinto Kalendas Maji, anno Domini 402. Sepultus est in Cœmeterio suo ad Ursam Pileatum, via Portuensis; postea à Sergio juniore translatus est in titulum Equitii. Vacavit Sedes dies vigintiunum.

ANNO
402.

INNOCENTIUS I. PONT. XLI.
ANNO DOMINI CCCCII.

Innocentius Primus, patria Albanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis. Creatus, & Consecratus octavo Idus Maji anno Domini 402. Vixit annos quindécim, menses duos, dies decem. Creavit Episcopos 54. Presbyteros triginta, Diaconos quindécim. Obiit sexto Kalendas Augusti anno Domini 417. Corpus ejus sepultum in Cœmeterio ad Ursam Pileatum, ad S. Vibianam, postea translatum fuit ad titulum Equitii. Vacavit sedes dies 22.

ANNO
417.

ZOSIMUS PONT. XLII.
ANNO DOMINI CCCCXVII.

Zosimus natione Græcus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis ab Innocentio Papa factus, quintus Papa Regnicola. Creatus, & Consecratus 13. Kalendas Septembris anno Domini 417. Vixit annum unum, menses quatuor, dies sex. Creavit Episcopos octo, Presbyteros decem, Diaconos tres. Obiit 7. Kalendas Januarii, anno Domini 418. Corpus ejus sepultum fuit via Tiburtina, in Basilica sanctorum Martyrum Laurentii, & Stephani, extra muros, juxta criptam, prope corpus sancti Laurentii Martyris. Vacavit Sedes diem unum.

ANNO
418.

BONIFACIUS I. PONT. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCXVIII.

Bonifacius I. Romanus, S. R. E. Card. Secundi Presb. filius. Creatus, & Consecratus 5. Kal. Januarii, anno Domini 418. Sedit annos 4. mens. 9. dies 24. Creavit Presbyteros 13. Diac. 3. Episc. 36. Obiit octavo Kal. Novemb. anno 423. Sepultus est Via Salaria in Cœmeterio S. Felicitatis m. Vacavit Sedes dies 9.

Schisma quartum in Ecclesia Romana contigit anno 420. Eulalius enim Romanæ Ecclesiæ Archidiaconus post electum Bonifacium, in Basilica Lateranensis legitur; Synodus autem Ravennæ jussu Honorii Imperatoris coacta Eulalius deposuit, qui post

ANNO 423.

tres menses, dies quindecim, Nonis Aprilis in ita dignitati ita coactus abdicavit, & Bonifacius Pont. remansit.

CÆLESTINUS I. PONT. XLIV. ANNO DOMINI CCCCXXIII.

Cælestinus Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, Prisci Filius. Creatus, & Consecratus nonis Novembris anno Domini 423. Sedit annos octo, menses quinque, dies tres. Creavit Episcopos sexagintaduos, Presbyteros trigintaduos, Diaconos duodecim. Obiit octavo Idus Aprilis anno Domini 332. Sepelitur via Salaria. Vacavit Sedes dies vigintiunum.

SIXTUS III. PONT. XLV. ANNO DOMINI CCCCXXXII.

ANNO 432.

Sixtus Tertius Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Sixti Filius, Creatus, & Consecratus quarto Kalendas Maji, anno Domini 432. Sedit annos septem, mensem unum. Creavit Episcopos 52. Presbyteros vigintiduos, Diaconos duodecim. Obiit quinto Kalendas Aprilis, anno 440. Sepultus via Tiburtina ad S. Laurentium, extra muros in crypta; juxta corpus ejus. Vacavit Sedes mensem unum, dies sexdecim.

LEO PRIMUS PONT. XLVI. ANNO DOMINI CCCCXL.

ANNO 440.

Sanctus Leo Magnus, Quintiani filius, Natione Tusculus, S. R. E. Archidiaconus, Creatus, & consecratus 4. Idus Maji, die Dominico, anni 440. Vixit annos 20. Menses 10. dies 28. Creavit Presbyteros 81. Diac. 31. Episcopos per diversa loca 185. Obiit die 11. Aprilis 461. & primus omnium Pontificum sepultus fuit in Basilica S. Petri Principis Apostolorum. Vacavit sedes dies 18.

I.

De rebus Ecclesiæ non alienandis.

Hanc prohibitionem latius edixit hic idem Pontifex in ejus rescripto ad Galliæ Metropolitanos die 11. Decembris. & Agapetus Primus ad Casarium Episcopum Arelatensem. Necnon plerique alii Pont. in Decretal. & Sex. atque Clem. Et notabo etiam infra in constit. 5. Pauli II. Ambitiose. fol. 384.

Iste autem Pontifex inter Sanctos relatus fuit, eoque festum agitur die 11. mensis Aprilis.

Constitutionem de non infeudandis Civitatibus, Terris, & locis S. R. E. edidit Pius V. quam habes in Tom. 2. num. 35. Admonet, fol. 236. eam confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 4. Sacrosancti, Tom. 4. f. 17. Bona verò Jurisdictionalia ad Ecclesias, & loca pia spectantia, in feudum, aut emphyteusim dare, vel ultra triennium locare, seu hujusmodi concessionem renovare, aut prorogare prohibuit idem S. D. N. Urb. VIII. Const. 51. Humanæ. in d. Tom. 4. fol. 106.

Edita An. D. 447.

LEO PAPA UNIVERSIS EPISCOPIS, per Siciliam constitutis, in Domino Salutem.

Exordium.

Occasio specialium querelarum, curam nobis providentiæ generalis indicit, ut quod in duabus Provinciæ vestræ Ecclesiis improbè gestum, injustèque præsumptum est, id constitutione perpetua ab omni Episcoporum usurpatione rescemus.

Causa hujus Constitut. alias Tauromenianis.

§. 1. Tauromenitanis enim Clericis Ecclesiæ deplorantibus nuditatem; eò quòd omnia ejus prædia vendendo, donando, & diversis modis alienando, Episcopus dissiparet, etiam Panormitani Clerici, quibus nuper est ordinatus Antistes, similem querimoniarum, in sancta Synodo, cui præsideba-

mus, de usurpatione prioris Episcopi, causam detulerunt.

§. 2. Quamvis ergo ordinatum à nobis sit, quemadmodum utriusque Ecclesiæ utilitatibus consulatur; ne tamen hoc perniciosum nequissimæ depravationis exemplum, cuiquam post hac fiat imitabile, hanc præcepti nostri formam apud dilectionem vestram volumus esse perpetuam; qua, sine exceptione decernimus, ut ne quis Episcopus de Ecclesiæ suæ rebus, audeat quidquam vel donare, vel commutare, vel vendere. Nisi fortè ita aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & cum totius Cleri tractatu, atque consensu, id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum.

Prohibitio alien. bona ecclesiæ.

§. 3. Nam Presbyteri vel Diaconi, aut cujuscunque ordinis Clerici, qui conniventiam in Ecclesiæ damna miscuerint, sciant se & ordine & communione privandos: quia plenum justitiæ est, (fratres carissimi) ut non solum Episcopi, sed etiam totius Cleri studio, Ecclesiasticæ utilitatis incrementa ferventur, & eorum munera illibata permaneant, quæ pro animarum suarum salute, fideles de propria substantia, Ecclesiis contulerunt.

Poenæ contravenientium.

Dat. 11. Calendas Novembris Alipio V. C. Conf.

Dat. P. A. 8. die 20. Octobr.

Confirmatio Sacri, & quarti Oecumenici Concilii Chalcedonenis, in his duntaxat quæ ad fidei causam spectant. Et comprobatio actorum in Sacro primo & Oecumenico Concilio Nicæno.

I I.

Ista Synodus Chalcedonenis congregata fuit, auctoritate hujusmet Pontificis, qui de hoc egit cum Theodosio Imperatore in epist. data die 13. Octobr. anni 449. à me hic sedulo prætermissa.

Hanc eandem Synodum 4. loco S. R. E. veneratur, Nicænam verò primo loco, ut in cap. 2. & seqq. dist. 15. & 16. & plenè de eo agit Gelas. I. in constit. seq. & Eug. IV. inf. in ejus constit. 23. Cantate. §. 20. fol. 346.

LEO EPISCOPUS, Sanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ.

Edita A. D. 453.

Omne quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ Synodi, quæ ob confirmationem fidei in Chalcedonenis civitate celebrata est; toto corde me fuisse completum: quia nulla sinebat ratio, ut qui unitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum rediisse gauderem.

Exultatio de peracto Concilio Chalced.

§. 1. Hoc autem non solum ex ipso beatissimæ confessionis affectu, sed etiam in epistolis meis, quas post reditum meum ad Constantinopolitanæ urbis Antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si vobis responsum Sedis Apostolicæ manifestare voluisset. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum quæ in Synodo Chalcedonenis per unanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem; hæc ad omnes fratres & Coepiscopos nostros, qui prædicto Concilio interfuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus, & clementissimus Princeps, sicut poposci, in notitiam vestram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur, ut & fraterna universitas, & omnium fidelium corda cognoscant, me non solum per fratres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum Synodaliū, propriam vobiscum iniisse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpe dicendum est) propter quam generale Concilium, & ex præcepto Christianorum Principum, & ex consensu Apostolicæ Sedis placuit congregari, damnatis hæreticis, qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri JESU Christi incarnatione dubitatio.

Approbatio d. Concilii.

§. 2. Unde si quis unquam ausus fuerit, vel Nestorii perfidiam tueri, vel Eutycheis ac Dioscori impium dogma defendere, à Catholicorum communione rescetur, nec habeat ejus corporis participationem, cujus abnegat veritatem, fratres carissimi.

Damnatio sectatorum Nestorii, Eutycheis, & Dioscori.

§. 3. De custodiendis quoque Sanctorum Patrum statutis, quæ in Synodo Nicæna inviolabilibus sunt fixa decretis, observantiam vestræ sanctitatis admo-

Comprobatio actorum in Synodo Nicæna.

neo, ut jura Ecclesiarum, sicut ab illis trecentis decem & octo Patribus divinitus inspirata sunt, ordinata permaneant. Nihil alienum improbus ambitus concupiscat, nec per alterius imminutionem suam aliquis quærat augmentum. Quantumlibet enim extortis assentionibus sese instruat vanitatis elatio, & appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quicquid à prædictorum Patrum Canonibus discreparit. Quorum regulis Apostolica Sedes quam reverenter utatur, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitani Antistitis conatus repuli, poterit sanctitas vestra lectione cognoscere, me, auxiliante Domino nostro, & Catholice fidei, & paternarum traditionum esse custodem.

Dat. 12. Calend. Aprilis, Opilione viro clariss. Conf.

HILARIUS PRIMUS PONT. XLVII. ANNO DOMINI CCCCLXI.

ANNO 461.

Hilarius Sardus, Calaritanus, Crispini filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & consecratus fuit 3. Kal. Maji. Sedit Annos 6. Menses tres, dies 10. Creavit Episcopos passim 22. Presbyteros 25. Diaconosque 6. Obiit die 6. Kalen. Augusti Anno 467. Sepultus est ad S. Laurentium in Crypta. Vacavit Sedes dies 10.

SIMPLICIUS PRIMUS PONT. XLVIII. ANNO DOMINI CCCCLXVII.

ANNO 467.

Simplicius, Castini, alias Castoris, filius, Tibrurtinus, Creatus anno 467. Sedit in Pontificatu annos 15. Menses 7. & dies 7. Creavit Presbyteros 58. Diaconos 11. Episcopos per diversa loca 36. Obiit 6. Non. Martii Anno Domini 483. Vacavit Sedes dies 6.

FELIX II. DICTUS III. PONT. XLIX. ANNO DOMINI CCCCLXXXIII.

ANNO 483.

Felix II. dictus III. Romanus, ex Patre Felice itidem genitus, Presbyter Cardinalis de domo Anicia. Vixit annos 8. Menses 11. dies 18. Creavit Presbyteros 28. Diaconos... Episcopos per diversa loca 31. Obiit anno Domini 492. 5. Kal. Martii. Vacavit Sedes dies quinque.

GELASIUS PRIMUS PONT. L. ANNO DOMINI CCCXCII.

ANNO 492.

Geladius Primus, ex Patre Valerio Episcopo Africano, Creatus, & consecratus V. Nonas Martii, Anno Domini 492. Sedit in Pontificia Sede annos 4. Menses 8. dies 19. Creavit Presbyteros 22. Diaconos 2. Episcopos 67. Obiit 11. Kalen. Decembris 496. Sepultus ad S. Petrum Apostolum. Vacavit Sedes dies 6.

De autoritate Summi Romani Pontificis, in damnandis à fide Catholica deviantibus: Retractandisque malè actis Conciliis, & benè gestis approbandis.

Consonat Leon. IX. Const. 2. incipiens Cum ex, inf. fol. 25. ubi notabo.

Hic autem Pont. inter Sanctos relatus est, ejusque festivitas agitur die 21. mensis Novembris.

GELASIUS EPISCOPUS Urbis Roma ad Dardanos.

Edita A. D. 496.

Eutychiæ hæresis sectatores à S. R. E. traditionibus deviant.

Valde mirati sumus, quod vestra dilectio, quasi novam veluti difficilem quæstionem, & adhuc tamquam inauditum quippiam nosse desiderat, quòd Eutychiæ pestilentia communicatores, non habentes quid pro suæ perditionis obstinatione respon-

deant, frequenti jam ratione convicti, misera contentione submurmurant, non quia sit alicujus momenti, quæ garrunt, sed quia non inveniunt penitus quid loquantur. Ubi magis eos, qui catholicis sensibus instituti sunt, adhuc hæere miramur, quam illos, qui à veritate exciderunt, & ab antiqua Ecclesie traditione sunt devii, profanasque vocum novitates, & ineptias caducæ perversitatis obtundunt, quibus eos vestra dilectio retulit jactitare. Ideoque Acacium non putare jure damnatum, quòd non speciali Synodo videatur fuisse dejectus; & in superdementiam suæ vanitatis accumulans, pueriliter adjicientes præcipue Pontificem regis Civitatis.

§. 1. Quapropter stultitiam respicientes inanium querelarum, perquirere vos oportet ab ipsis Beatis Apostolis, & considerare prudenter, quoniam Patres nostri Catholici, doctique Pontifices, in unaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione Catholica, atque Apostolica, secundum scripturarum tramitem, prædicatione: neque majorum facta semel congregatione sanxerunt, inconcussum voluerunt, deinceps firmumque consistere, nec in eadem causa denuò quæ præfixa fuerant, retractari, qualibet recenti præsumptione permiserint, sapientissimè prævidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosque prorsus errores, stabile persisteret Ecclesie constitutum, ac semper iisdem furoribus recidivis, omnis integra definitio turbaretur. Nam si limitibus etiam præfixis positurum semel synodaliū regularum, non cessant elisæ pestes resumptis certaminibus contra fundamentum sese veritatis attollere, & simplicia quæque corda percutere, quid fieret si subinde fas esset perfidis inire Concilium? cum quamlibet illa manifesta sit veritas nunquam desit quòd perniciose deprimat & falsitas, tametsi ratione vel auctoritate deficiens, sola tamen contentione non cedens. Quæ majores nostri divina inspiratione cernentes, necessarè præcaverunt, ut contra unaquamque hæresim coacta Synodus, pro fide, communiōne & veritate Catholica atque Apostolica promulgasset, non sinerent post hæc novis retractationibus mutilari, ne pravis occasio præberetur, quæ medicinaliter fuerat statuta pulsandi, sed auctore cujuslibet insanæ, ac pariter errore damnato sufficere judicarent, ut quisque aliquando hujus erroris communicator existeret, principali sententia damnationis ejus esset obstrictus, quoniam manifestè quilibet vel professione sua, vel communione posset agnosci.

§. 2. Et ut priora taceamus, quæ diligens inquisitor facile poterit vestigare, Sabellium damnavit Synodus, nec ut sectatores ejus postea damnarentur, necesse fuit, in singulos vixit Synodos celebrari, sed pro tenore constitutionis antiquæ, cunctos qui vel pravitate illius, vel communionis exitere participes, universalis Ecclesia duxit esse refutandos.

§. 3. Sic propter blasphemias Arii, forma fidei communionisque Catholice, Nicæno prolata conventu, Arianos omnes, vel quisquis in hæc pestem sine consensu, sine communione deciderit, sine retractatione conclusit.

§. 4. Sic Eunomium, Macedonium, Nestorium Synodus semel gesta condemnans, ulterius ad nova Concilia venire non sivit, sed universos quocumque modo in hæc consortia recedentes, tradito sibi limite Synodali, refutavit Ecclesia, nec unquam rectè cessisse manifestum est, qualibet necessitate cogente, novis ausibus quæ fuerint salubriter constituta, temerasse.

§. 5. Propterea in tempestate quoque persecutionis Ariane, plurimi Catholici Sacerdotes de exiliis pace reddita, respirantes, sic cum Catholicis nihilominus fratribus Ecclesias composuere turbatas, ut non tamen illius Synodi Nicæne quicquid de fide & communione Catholica & Apostolica desinierat, immutarent, nec nova quemquam prolapsam damnatione percellerent; sed illius tenore decreti, nisi resipuissent, censerent esse damnatos.

§. 6. Quibus convenienter (ut dictum est) ex pa-

Cujus auctoritate Eutychio semel jam damnato, in Conc. Chalcedonensi omnes ejus sequaces damnati censentur, nec de d. damnationis retractatione agi unquam potest.

Idemq; damnato Sabellio, ejus sectatores pro damnatis habiti sunt.

Idem de Ario.

Idem de Eunomio, Macedonio, & Nestorio.

Resipiscentes & ab Ario discedentes à Sancta R. E. recepti sunt.

Sedis Apostolicæ au-

496.
thoritas est,
Concilia ap-
probare.

Quæ Sedes
Acacium ad
se reducere
multifariam
tentavit.

Acacius au-
tem d. Se-
dem Aposto-
licam de-
spexit, &
pejora com-
misit.

terna traditione perpensis, confidimus, quod nullus jam veraciter Christianus ignoret uniuscujusque Synodi constitutum, quod universalis Ecclesiæ probavit assensus, non aliquam magis exequi Sedem præ ceteris oportere quam primam, quæ & unanquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente, & tenuit semper & retinet.

§. 7. Hæc dum Acacium certis comperisset indicibus à communione Catholica deviasse, diutius ista non credens, quippe quem noverat executorem sæpè necessariæ dispositionis suæ contra hæreticos extitisse, per triennium fere litteris destinatis, eundem monere non desistit, sicut per diversos missa frequenter scripta testantur. Quibus ille cum debito silentio diu non respondere proponeret, Episcopalis quoque directæ legatio est, ac nihilominus pagina destinata, quæ præmoneret, eum suorum ante meminisse gestorum, & quæ primitus pro fide Catholica defudasset, oportere respicere. Contestans & blandiendo pariter & minando, ne se à corpore Catholice unitatis absinderet, simulque quoniam hunc Joannes, secundæ Sedis Antistes, gravibus pulsaret objectis; ad primæ Sedis audientiam cohortatus est, vel venire debere, vel mittere. Licet enim Synodus iteranda non esset, tamen congrueret, ut cujuslibet Civitatis Episcopus, primæ Sedis judicium non vitaret, ad quod convenerat secundæ Sedis Antistes, qui nisi à prima Sede non posset audiri, præcipue qui præjudicatis animis nulla Synodo à Græcis fuisset exclusus, etiam apud eos causam suam, nec posset omnino dicere, nec deberet, quia ab inferioribus Episcopis potior nisi à prima Sede (sicut dictum est) vel discuti potuisset, vel si ita ratio postulasset, addici etiam, cunctis Orientalibus Episcopis cum ipso Acacio in Petri communione recidentibus, cum secundæ Sedis Episcopus Catholicus ab externæ communionis hominibus esset nullatenus judicandus.

§. 8. Sed Acacius non solum desepit satisfacere postulatis, verum etiam ipsam legationem Sedis Apostolicæ, blandimentis, præmiis, perjuriisque deceptam, quibus ei cum Imperatore promissis, integram Præsulis Apostolici causam de omnibus esse servandam Petri communione pollutam redire perfecit, in tantum Sedis Apostolicæ despiciens potestatem, ut non solum ejus auctoritati non cederet, sed etiam potius in consortium communionis externæ, per legatos suos niteretur abducere, fieretque Apostolicæ Sedi necessitas eos ipsos, quos direxerat Sacerdotes, honore pariter & communione privare, ne tali contagione videretur infecta, satisque monstraret, non se Acacii specialiter odisse personam, sed respicere fœdera perditorum, quæ etiam in suis Pontificibus delectata convenienter horreret, nihilominus autem litteris suis Acacius indicarat, & in Alexandrini Petri se communionem, quem ex petita Sedis Apostolicæ auctoritate, executor ipse quoque damnaverat, sine ejusdem Apostolicæ Sedis consultatione, promptissime recidisse, & accusationem Joannis, laudesque Petri proprio sermone deferre, de quibus, si utique confidebat magis vel venire, vel mittere debuisset, ut & præsentem de mendaciis quæ dicebat, posset confutare Joannem, & præconiâ Petri quæ digesserat, rationabiliter allegaret. Quod cum minimè fecerit, satis evidenter ostendit, nec Joannem se posse convincere, nec legitime receptum Petrum habere fiduciam perdocendi, solumque sibi monstrabit inesse propositum lacerandi Catholicos, hæreticosque laudandi, seseque eorum potius, quos laudabat, docuit esse participem, quam Catholicorum quos nitebatur decolorare, consortem, tulitque de se ipse judicium, cum damnati hominis communione pollutus, damnationis ejus factus est participes. Ita & Sedes Apostolica, quod ad necessariam diligentiam respiceret, nil omisit, & Acacius secundum formam Synodi Chalcedonenis, qua error, cui communicavit, elusus est, sicut de hæretico homine scriptum est,

suo judicio condemnatus apparuit, justèque Sedes Apost. quæ utique se Alexandrinum Petrum damnasse, non etiam solvissè memorat, ne per Acacii pristinam communionem, Petri quoque Collegium, cui Acacius communicaverat, incideret, ipsum competentem Acacii à sua communione submovit. Quapropter utrum errori, vel pravariationi communicaverit Acacius, quid opus erat nova discussione cognoscere? cum jam litteris suis esset ipse confessus, ac sicut scriptum est, Ore tuo justificaberis, & ore tuo condemnaberis, verborum suorum vinculis, & reus teneretur, & jure plectendus.

§. 9. Cur ipse in nova causa, quam Synodus nulla præcesserat, Joannem, quem suis litteris impetebat, qualemcumque secundæ Sedis Episcopum, in primæ Sedis B. Petri Apostoli judicio confutare desepit, & ut causam diceret, seu per se, seu per alium, vel venire vel destinare contempsit? indignum habens cujuslibet Civitatis Antistites ad primæ Sedis venire judicium, ad quod secundæ Sedis cerneret venisse Pontificem, quod Anatolius Constantinopolitanæ Urbis Episcopus missis legationibus pro sua persona fecisse monstratur. Ecce etiam in hac parte vocem non habent conquirentes. Ecce inquam ad legitimum est vocatus examen, ubi vel suas partes justis allegationibus defenderet. Si ille Apostolicæ Sedis refugit examen in Joannis Catholici Pontificis negotio vestigando, quemadmodum Sedes Apostolica de receptione Petri hæretici sui auctoritate resoluti, Acacii fuerat secutura judicium? An Sedem Apostolicam congruebat, Paræciæ Heraclienis Ecclesiæ, id est Constantinopolitani Pontificis, vel quorumlibet aliorum, qui cum eodem, vel propter eum fuerant congregandi, judicium præstolari? cum Apostolicam ejusdem primæ Sedis audientiam Constantinopolitanus Episcopus declinaret, qui utique etiam si Metropolitanus esset jure suffultus, etiam si inter Sedes haberet locum, primæ tamen Sedis cognitionem fas non habuit refutandi, ad quam secundum Canones, appellante secundæ Sedis Antistite, vocabatur ad nostrorum causam.

§. 10. Hoc ipso satis ostendit, reum se esse confessum, qui ad legitimum judicium postulatus, adesse contempsit; nec poterat ultra differri, ne sicur dictum est, antiqua illius communione durante, cum sese jam sociasset externè, Sedes quoque Apostolica per eum pollueretur contagii peridorum; dignumque esset, vel pravariatorem, vel contemptorem judicii competentis manifestissime scilicet de suo negotio desperantem, à Catholica atque Apostolica integritate & communione secludi. Hic si examinatio quaritur, jam judicio non erat opus, postquam & litteris suis ipse confessus est, & ad legitimum judicium vocatus adire pertimuit. Si auctoritatis pondus inquiratur, Chalcedonenis Synodi tenor, cum Apostolica Sede consentiens, & illius definitio nis executio, reperitur condemnati illic erroris communicator effectus; præfixæ nihilominus ibidem participes damnationis apparuit. Quoniam idem ipse error, qui semel est cum suo auctore damnatus, participes quolibet prævæ communionis effecto, & execrationem sui gestat, & pœnam. Hoc tenore etiam Timotheus Hillurus, atque ipse Alexandrinus Petrus, qui secundum certè Sedem quoquomodo tacuisse videbantur, non repetita Synodo, sed auctoritate tantummodo Sedis Apostolicæ, ipso quoque Acacio postulante, vel exequente, probatur esse damnatus. Nunc autem ipsi doceant legitime fuisse Petrum purgatum, & ab omni hæreticorum contagione ritè discretum, cum ei communicavit Acacius si ejus communicatorem putant Acacium aliquatenus excusandum, aut si, quod magis est verum, convenienter atque legitime Petrum probare non poterunt expiatum, propter quod etiam ad Apostolicæ Sedis judicium Acacius vel venire, vel destinare non ausus est, restat ut in ejus communicatione fuerit, & qui ei communicavit, infectus.

§. 11. Non reticemus autem, quod cuncta per mundum novit Ecclesia, quoniam quorumlibet sen-

Ad ejusque
judicium ve-
nire con-
temptis, sed
Anatolius
Legatos
milit.

Acacius ita-
que se reum
falsus est. &
non jure ad
legitimum
reculavit
comparare
Sedis Apoit.
judicium,
& etiam
litteris suis
convincitur
erroris in
Concil.
Chalcedon.
Concilio
damnati.

Sedes Apoit.
omnes ju-
dicat. & à

tentiis

nemine judicatur, nec ullo modo ab ea appellatur.

Damnataque & absolvit omnes five præcesserit Synodus quæ malè judicaverit five non.

Athanassium in Synodo damnatum absolvit.

Joannem Constantinopolitanum itidem absolvit.

Flavianum quoque liberavit, & Dioscorum condemnavit, ac Ephesinam Synodum malè secundo loco actam improbavit.

Synodus Chalcedonensis, d. Synodum Ephesinam jure damnavit, quod universalis Ecclesia rationabiliter approbavit.

Synodus semel benè acta nunquam retractatur.

tentiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apostoli jus habeat resolvendi, utpote quod de omni Ecclesia fas habeat judicandi, neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Siquidem ad illam de quolibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permittus. Quapropter cum satis constet, Acacium nullum habuisse pontificium, sententia Sedis Apostolicæ damnatum, sine ulla ejus notione solvendi, dicant certè qua Synodo hoc ille præsumpsit, quod nec se quidem absque Apostolica Sede fas haberet efficere? cujus Sedis Episcopus? cujus Metropolitanæ Civitatis Antistes? nonne Parociæ Heraclienfis Ecclesiæ? Si illi certè licuit sine Synodo sententiam Apostolicæ Sedis abrumpere, nulla ejus consultatione quæsitâ, ita ne verò non licuit primæ Sedi Chalcedonensis Synodi constituta, sicut decuit exequenti hujusmodi prævaricationem sua auctoritate detrudere?

§. 12. Sed nec illa præterimus, quod Apostolica Sedes frequenter, ut dictum est, more majorum, etiam sine ulla Synodo præcedente, & absolvendi quos Synodus iniquè damnaverit, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit habuerit facultatem.

§. 13. Sanctæ memoriæ quippe Athanasium Synodus Orientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit absolvit.

§. 14. Sanctæ memoriæ nihilominus Joannem Constantinopolitanum, Synodus etiam Catholicorum Præsulum certè damnavit, quem simili modo Sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit absolvit.

§. 15. Itemque sanctæ memoriæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiusque qui illic receptus fuerat Dioscorum secundæ Sedis Præsulem sua auctoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo submovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit, in qua Pontificibus innumeris qui latrocínio conruerant Ephesino veniam poscentibus, sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostravit, quam, Congregatio quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est sequuta. Quoniam sicut id quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit, sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia tota suscepit.

§. 16. Ubi etiam consequenter ostenditur, quia malè gesta Synodus, id est contra scripturas sanctas, contra doctrinam Patrum, contra Ecclesiasticas regulas, quam tota meritis Ecclesia non recepit, & præcipuè Sedes Apostolica non probavit per benè gestam Synodum, id est secundum scripturas, secundum traditionem Patrum, secundum Ecclesiasticas regulas, pro fide Catholica, & comunione prolaram, quam cuncta recepit Ecclesia, quam maximè Sedes Apostolica comprobavit, ut debuerit; & potuerit immutari. Benè verò gestam Synodum juxta prædictum modum, nova Synodo nullatenus immutandam. Proinde si Eutychem fatentur hæreticum, malè gestam apud Ephesum Synodum, qua est receptus, pariter fatebuntur, & per benè gestam, Synodum Chalcedonensem, quod Eutychem, vel cum eo sentientes talia, sunt rejecti, velint, nolintque consentiant, atque ideò benè gestam Synodum novis exagitationibus refricari non licuisse cognoscant. Qui si forsitan dixerint, eo tenore Ephesinam quoque Synodum non licuisse mutari, rursus hæc eadem quæ supra deprompsimus, planius repetita perpendantur, id est quia contra fidem, contra veritatem, communionemque Catholicam, verèque Christianam, non rectè gesta Synodus, legitima Synodo pro fide, veritate, communionemque Catholicam, verèque Christianam modis omnibus secludenda est, & injusta Synodus, iuxta Synodum submovenda.

§. 17. Pro fide autem & veritate & comunione Catholica, bona Synodus, verèque Christiana, semel acta, nulla nec potest, nec debet, novæ Sy-

nodi iteratione convelli; sed secundum benè gestam Synodum, rectèque præfixam, si quis ab ejus tramite deviarit, consequenter, ac sufficienter ejus definitione plectendus, meritoque illius subjacet constitutis. Nec opus est per singulos quosque deviantes, jurèque plectendos, novas rursus Synodos introduci, cum ex illius tramite, quæ auctorem cum errore damnavit, quisquis quolibet modo, quolibet titulo complex eisdem fuerit factus erroris, ut ejus se contagione polluerit; competenter, & particeps eisdem damnationis existat, ejusque poena puniatur obstrictus, cujus maluit inire consortium.

§. 18. Quæro ergo ab his, quid de Eutyche sentiant? fuisse ne hæreticum, an asserunt non fuisse? si non fuisse contèdunt, quid ambagibus agunt? quid circuitionibus præstigiis; se conegitè palam se Eutychianos esse pronunciant, ut in ejus sacrilego furore convicti, veritatis molibus obruatur, apertèque cognoscant, non solum hæc ipsa pestis Eutychiana, quantum Christiano dogmati probetur inimica, sed quantas alias hæreses, easque gravissimas, in sua pravitate contineat, ut in quibus foveis volentur, & in quod præcipitum baratrumque mergantur, intelligant. Simul autem si Eutychem hæreticum negant, & omnimodis publicatur, quod ideò de omnibus Eutychianæ pesti communicantibus, suppresso veluti hoc ipso errore contendunt, ut nos per talium hominum, quod absit, insidias captiosasque tendiculas, in Eutychetis insaniam nitantur inducere; quod quidem etiam si non negent, five scientes, five nescientes facere consulantur.

§. 19. Sin verò & Eutychem hæreticum negare non audent, restat ut contra Catholicam fidem, non Synodum nuncupandam, sed conspirationem potius perditorum fuisse consentiant, quæ apud Ephesum, Eutychem reducto, perculit Sanctæ memoriæ Flavianum, cunctosque qui illic aderant Sacerdotes, militari terrore compulerit tanto sceleri præbere consensum. Atque ideò nobis necesse est, pravam perversamque conspirationis illius, & latrocinalem fuisse perhibere actionem, eamque debuisse modis omnibus aboleri, & ideò justam, bonam, veraciter Christianam Chalcedonensem Synodum processisse definiant, in his quibus Eutychem depulso, cum suo fautore Dioscoro, hæresim eorum erroremque damnavit. Hanc ergo Synodum (ut dictum est) bonam, veram, justam, Christianamque esse non dubitant, per quam illa noxia sit remota.

§. 20. Perspiciant ergo tandemque concedant, quòd quisquis ab ejus justæ, Christianæ, veræque Synodi fide, comunione & veritate deviarit, vel ab ea deviantibus comunione miscuerit, sufficienter atque competenter secundum ipsius definitionem, teneatur obstrictus, quoniam mala Synodus, bona debuit submoveri. Bona verò Synodus, nulla causa est, cur alia debeat Synodo retractari, ne ipsa retractatio ejus constitutis derogat firmitatem.

§. 21. Proinde quicumque Congregationis Ephesinæ tenentur affectu, quid adhuc Acacii tantummodo nomen obtinent, & non palam se sectatores Eutychetis, qui illic receptus fuerat, profitentur?

§. 22. Qui si refugiunt, atque Eutychem se perhibent execrari, simul ergo & Ephesinam qua malè receptus est, conspirationem jure cassatam, & Chalcedonensem Synodum, qua rejecta est, merito consentient institutam, atque ita Synodum, quæ pro fide Catholica sit præfixa, secundum vestram formam, sicut dictum est, perspiciant novellis non potuisse quæstionibus ventilari, sed juxta ejus tenorem semel legitime, justèque depromptum, & jura probari recta sectantes, & sentientes contraria refutari, quod Sedes Apostolica, sicut decuit antiqua traditione custodiens, non Synodum duxit iterandam, sed in eis prævaricatorem pellendo, hanc eandem Synodum potius exequendam.

§. 23. Quapropter si quis adhuc secundum Chalcedonensem Synodum hæc ab Apostolica Sede gesta reprehendit, præterquam quod & hac qua superius astruximus & multiplici potest ratione convinci

& ab ea deviantes damnati censentur.

Eutychem negantes fuisse hæreticum, Eutychiani sunt & damnati cum ipso Eutyche.

Eundem hæreticum esse fatentes d. Synodum Ephes. illum recipiantem improbam fuisse admittunt, ac Synodum Chalcedon. eundem cum Dioscoro damnant em justam fuisse supponunt, ideoque jure à Sede Apost. comprobata fatentur.

Et ideò deviantes à d. Synodo Chalcedonensi, vel eis communicantes damnati sunt.

Et sectatores Eutychetis eadem damnatione ligantur.

Illum verò execrantes, Synod. Chalcedonensem non iterandam, sed exequendam esse cognoscunt.

Acacio itaque improbe Chalcedon. Synodi retractationem tentavit.

Joannemq;
antistitem
Catholicum
impie expul-
sit, & Pe-
trum hereti-
cum subroga-
ri permisit.

Aliaque
enormia pa-
travit.

multò magis tamen Acacio non licuisse fatebitur ista tentare.

§. 24. Dicit ergo qua ipse Synodo Joannē secundæ Sedis Antistitem qualemcumque, certè Catholicum, & à Catholicis ordinatum, nec de Catholica fide & communione aliquatenus impetitū, duxerit excludendū & hæreticum manifestum Petrum, sua quoq; executione damnatum, Pontifici Catholicis permiserit subrogandum? Cùm etiam si reus manifestus esset Joannes, post eum saltem Catholicum convenisset præfici Sacerdotem, sicut ipse quoq; suis sacris sanctæ memoriæ Timotheo Catholico in Alexandria faciendum promississe legitur Imperator. Qua Synodo tertiæ Sedis Episcopum Calendonem idem expelli fecit Acacius, nihilominus eundem Petrum tam hæreticum manifestum, ut eidem palàm necesse communicare prætenderet, sua passus est dispositione substitui? Qua denique per totum Orientem Synodo ejectis orthodoxis nullo crimine maculatis, pravos quosque, & criminibus involutos, sua provisione supposuit? Qua Synodo tot aliena privilegia nefandus populator invasit?

§. 25. Sed libri non sufficient, si tragedias ejus, quas per Ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim scribere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis extimant opponendum, quo facinora sua in imperialem nisus est jactare personam? Cur igitur, quando voluit obstitit Basilico tyranno certè & hæretico vehementer infesto? Cur ipsi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro noluit communicare, suam non subdidit voluntatem? Ecce potuit, & in aliis resultare, si vellet. Sed ut ea quæ latius explicanda sunt, omittamus, quidquid ipse Zenon Imperator suis literis proficitur, cuncta sese ex Acacii gessisse consilio, nec hoc eum fallere literis suis, ipse pariter testatur Acacius, qui & cum nihilominus universa rectè gessisse conscripsit, & suo consilio hæc eadem gesta non tacuit. Quasi verò tantum in Alexandrini Petri communione Acacius prævaricator extiterit, & non in omnibus quos vel fecit, depulsis Catholicis Pontificibus tamquam Tyrannus, Ecclesiis quibusque præponi, vel taliter præpositis perversa communione permixtus est, qui hoc ipso secundum Canones fuerant ab Ecclesiastica communione pellendi, quod se passi sunt successores vivis Sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perpiciat Christianus, quòd Catholicis Pontificibus propria Sede dejectis, non nisi hæretici potuerint introduci? quibus tamen cunctis, vel auctor fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit. His utique qui à communione hæreticorum nullatenus discrepabant. Cur ergo vel cum hæc fieri videret Acacius, non, sicut sub Basilico jam fecerat, ad Apostolicam Sedem referre curavit? ut si solus ipse non poterat, junctis cum eadem consiliis, atque tractatibus, apud Imperatorem possent quæ Religioni competere allegari. Nam si Basilicus, ut dictum est, tyrannus & hæreticus, scriptis Apostolicæ Sedis vehementer infractus est, & à plurimis revocatus excessibus, quanto magis legitimus Imperator, qui se Catholicum videri volebat, potuit cum Apostolica Sede cunctorum quoque Pontificum moderata suggestionem mitigari? præcipuè cùm ejusdem Acacii esset specialis fautor & amator, & qui literis suis tam ipsum Acacium, quàm sanctæ memoriæ Papam Simplicium magnis laudibus extulisset; doceretur quòd hæreticis constantissimè restitisset. Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit? nisi quia præpediri nolebat nullatenus, quæ pro hæreticis desiderabat impleri. Ponamus tamen etiam si nulla Synodus præcessisset, cujus Apostolica Sedes rectè fieret executrix, cum quibus erat de Acacio Synodus inveniunda? nunquid cum his, qui jam participes tenebantur Acacio, & per Orientem Catholicis Sacerdotibus violenter exclusis, perque exilia diversa relegatis, focii evidenter existebant communionis externæ, prius se ad hæc consortia transferentes, quam Sedis Apostolicæ scita consulere? Cum quibus ergo erat Synodus inveniunda? Catholici Pontifices fuerant un-

dique jam depulsi, folique remanserant focii peridorum, cum quibus jam nec licebat habere conventum, quia moris Ecclesiastici omninò non esset cum his qui pollutam communionem tenerent, permixtamque cum peridis illum miscere consilium. Prophetæ quoque dicente, non sedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo. Odivi Congregationem malignorum, & cum impiis non sedebō. Rectè igitur per Chalcedonensis Synodi formam hujusmodi prævaricatio repulsa est potius, quàm ad Concilium, quod nec opus erat post primam Synodum, nec cum talibus habere licebat, adducta est. Nam & quid ageretur de fide Catholica, si intelligere voluissent, ignorare non poterant, cum viderant Catholicos Pontifices nulla Synodi discussione, nullo Concilio, præcipuè cum novas causas esse perpenderent, toto oriente depelli, & ceteri quid caverent ex illorum discere qualitate potuissent. Restat igitur ut illius parris eos fuisse sit clarum, cui se post tot experimenta dederunt, meritoque ab Apostolica Sede, ceterisque Catholicis non jam consulendi erant, potius, sed norandi.

§. 26. Risum autem quòd prærogativam voluit Acacio comparari, quia Episcopus fuerit regiæ Civitatis. Nunquid apud Ravennam, apud Mediolanum, Syrmium, apud Treviros, multis temporibus non constitit Imperator? Nunquid nam harum Urbium Sacerdotes ultra mensuram sibi meritis antequitibus deputatam, quippiam suis dignitatibus usurparunt? Nunquid Acacius, ut Joannem qualemlibet hominem, Catholicum tamen, à Catholicis ordinatum de Alexandria excluderet, Petrumque in hæresi jam detectum atque damnatum, absque Sedis Apostolicæ consultatione reciperet, aliqua Synodo saltem illis habita, hoc audacter arripuit, ut Calendonem de Antiochia pelleret, hæreticumque Petrum, quem ipse quoque damnaverat, absque noticia Sedis Apostolicæ rursus admitteret, aliqua Synodo id fecisse monstratur? Si certè de dignitate agitur Civitatum, secundæ Sedis & tertiæ, major est dignitas Sacerdotum, quam ejus Civitatis, quæ non solum inter Sedes mininè numeratur, sed nec inter Metropolitanorum jura censetur. Nam quòd dicitis regiæ Civitatis, alia potestas est Regni secularis, alia Ecclesiasticarum distributio dignitatum. Sicut enim quamvis parva Civitas prærogativam præsentis Regni non minuit, sic Imperialis præsentia mensuram dispensationis religiæ non mutat. Sic clara Urbs illa potestate præsentis Imperii, Religio tunc sub eadem firma, tunc libera, tunc proveccta consistit, si potius hoc præsentem propriam teneat sine ulla perturbatione mensuram. Postremo, si sibi de Imperatoris præsentia blandiunt, & inde putant Constantinopolitanæ Civitatis Episcopi potiorum fieri posse personam; audiant Martianum ejusdem Principem Civitatis, postea quam pro augmento Urbis ipsius Sacerdotis intercessor accedens, contra regulas obtinere nihil potuit, Sanctæ memoriæ Papam Leonem summis laudibus profecutum, quòd canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeffus. Audiant Anatolium ejusdem Sedis antistitem, clerum potius Constantinopolitanum, quàm se tentasse talia consistentem, atque in Apostolici Præfulis totum dicentem positum potestate. Ipsum B. Papam Leonem Sedis Apostolicæ præfulum, cujus Synodus Chalcedonensis auctoritate firmata est, quicquid ultra quam ab eodem pro fide & communione Catholica, atque Apostolica illic agendum, constaret esse delegatum, per occasionem Congregationis illius præter Nicænos Canones nova videretur actione tentatum, competentem resurratione vacuasse. Eaque nihilominus etiam sub Sanctæ memoriæ Papa Simplicio, Legatum Sedis Apostolicæ Sanctæ memoriæ Probum Canusinæ Urbis Episcopum, Leone Principe tunc perente præsentem, docuisse nullatenus posse tentari, neque hic prorsus præbuisse consensum. Atque idèd non ad Civitatis cujuslibet respiciant qualitatem, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ, paterna traditione firmatum convenienter observent.

Constanti-
nopolitanam
Ecclesiam
prætebat
aliis esse
majorem ob
Imperatoris
præsentiam.

496.

Ipsumq. pro religione Catholica apud Imperatorem nihil egisse demonstrat.

§. 17. Dicatur autem de Alexandrino, & Antiocheno Episcopis certis ex causis Principem magis illa quæ gesta sunt, non Acacium percepisse, sed Principi Christiano decuerat suggerere Sacerdotem maxime cuius familiaritate & favore fruebatur, salvam fore de eisdem injuria contumeliaque vindictam, tantum ut Ecclesiæ sineret Christianus princeps regulas custodiri, quia & nova in utroque Pontifice causa esset exorta, & novam discussionem consequenter inquireret, & sicut semper esset effectum, ac divinæ pariter leges, humanæque censerent, ut Sacerdotali Concilio de Sacerdotibus judicium provenirent, non à seculari viderentur qualescumque Pontifices, & si errore humanitus accedente, non tamen religionem ullatenus excedentes potestate percelli. An adhuc iusta ratione Principi suggerenda non erat Regiæ Civitatis honore sublimis? si factus erat in regia Civitate sublimior, tanto magis in his suggerendis debuit esse constantior. Si autem in his quæ pro religione fuerant exerenda, extitit contemptibilis, & aut segnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam Civitatem major effectus est? an ut per ea suæ prævaricationis exereret potius tyrannidem, quam causas religionis legitime procuraret?

§. 28. Nathan Propheta, palam publicèquè in facie Regi David, & commissum pronuntiavit errorem, & ipsum commississe non tacuit, & confessione correctum consequenter absolvit.

§. 29. Beatæ memoriæ Ambrosius Mediolanensis Sacerdos Ecclesiæ, majori Theodosio Imperatori communionem publicè palamque suspendit, atque ad pœnitentiam redegit regiam potestatem.

§. 30. Beatæ memoriæ Papa Leo, sicut legitur, Imperatorem Theodosium juniorem, Ephesino latrocinio liberè coarguit, excedentem.

§. 31. Sanctæ memoriæ quoque Papa Hilarius Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus ejus familiaritate suffultus, diversarum conciliabula nova sectarum in Urbem vellet inducere, apud Beatum Petrum Apostolum palam ne id fieret clara voce constrinxit, in tantum ut non ea facienda cum interpositione Sacramenti idem promitteret Imperator.

§. 32. Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & post eum Sanctæ memoriæ Papa Felix, non solum Basilicum Tyrannum, sed etiam Imperatorem Zenonem, pro iisdem ipsis excessibus, auctoritate libera sæpius increpasse noscuntur, hæcque potuisset, * nisi Constantinopolitani Præsulis accenderetur instinctu, qui particeps externæ communionis effectus, necessariò in quod inciderat, jam fovebat; malens in suæ prævaricationis obfinatione persistere, quam curandus ad salubria remeare, sicut ipse rerum probavit eventus.

§. 33. Ecce nuper Honorico Regi Vandalicæ nationis, vir magnus & egregius, Sacerdos Eugenius Carthaginensis Episcopus, multique cum eodem Catholici Sacerdotes, constanter restiterunt sævienti, cunctaque extrema tolerantæ, hodieque persecutoribus resistere non omittunt.

§. 34. Nos quoque Odoacri barbaro hæretico Regnum Italiæ tunc tenenti, cum aliqua non facienda præciperet, Deo præstante, nullatenus paruisse manifestum est.

§. 35. Hic autem vir bonus Acacius, & Sacerdos eximius, in tantum se & suggerere potuisse monstravit, & noluisse deprompsit, imò fuisse patrefecit, ut & Imperator cuncta se ex ejus gestis consilio non taceret, & ipse Imperatorem magnis præconiis elevaret ista facientem, seseque prodidit his agendis rebus fuisse participem.

§. 36. Sed esto, Calendion Imperatoris nomen abstulerit, Joannes Principi mentitus fuisse jactetur, quæ tamen cum novæ essent causæ, nova debuit Ecclesiastica prævenire discussio? an qui in hominem Imperatorem peccasse dicebantur, nulla interveniente Synodo desici debuerunt?

§. 37. Et in Deum qui summus & verus est Im-

perator, Acacium delinquentem, sinceramque communionem divini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundum Synodum, quæ hæc est damnata perfidia, non oportebat expelli?

§. 38. Quid de innumeris per totum Orientem Catholicis Sacerdotibus propria Sede depulsis, & indubitanter hæreticis intromisit? Novæ certè erant causæ, & his consequenter nova Synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem, ut in talibus causis peteretur à Principe, saltem qualisicumque Synodus celebranda? ut quocumque vel colorato iudicio traditionis Ecclesiasticæ, passim Pontifices viderentur excludi, non solum quarumcumque Urbium Sacerdotes, sed Metropolitanis incunctanter Antistites? His omnibus cum non resistit suggestionem qua potuit, consentit Acacius, comunicando cunctis, qui in Catholicorum locum, hæretici fuerant subrogati. Apostolus autem dicit; Non solum qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus, reos indubitanter adscribi.

§. 39. An hæc licuit seculari potestati, & actis talibus Acacii consentiente absque ulla Synodo, quam ipsa rerum novitas exigebat absque Sedis Apostolicæ consultatione perficere; & Sedi Apostolicæ non licuit secundum tenorem Synodi Chalcedonensis, in veteri utique causa, & veteri constituto juxta definitionem damnata, inimicis Synodi Chalcedonensis Acacium communicantem à sua communione depellere?

§. 40. Sed inquit, Acacius Principi obviare non potuit: cur Basilisco, quia voluit, obviavit? Cur ipse Zenoni, ne palam Petro Antiocheno (quavis latenter hoc fuerit) communicare videretur, non commodavit assensum? Ecce resultanti non inlicitit Imperator, ecce vim polenti non intulit, ecce resurgenti contagia manifesta concessit. Postremo, cur tanto tempore, cum ista gererentur, vel gerendâ cognosceret, non ad Sedem Apostolicam, à qua sibi curam illarum regionum noverat delegatam, referre maturavit; sed prius laudator factus est ipse gestorum, quam vel præmoneret talia esse tentanda, vel ne tentarentur obfisteret, sicut sub Basilisco jam fecerat? Cur illis cæteris comunicare consentit, qui depulsis Catholicis Sacerdotibus, indubitanter hæretici singulis Urbibus fuerant substituti? Postremo, ille defuit suis partibus, & quæ Sacerdoti Catholico competere, agere saltidivit: idè Sedes Apostolica, quod ad eandem pertinebat vel potuit vel debuit præterire. Quolibet igitur modo hæreticorum complicem refutavit, & consortem communionis externæ à sua communione dimovit.

§. 41. Nec opus fuit nova Synodo, cum veteris constituti sufficienter hæc forma prescriberet, nec opus fuit, ut hæc scienda orientis Episcopis intimaret, quos expulsiōe Catholicorum, quæ agebantur in causa fidei non ignorasse manifestum est, & comunicando hæreticis subrogati, facti tali consensisse non dubium est, etiam cum externæ communionis effectis, nec potuisse, nec debuisse Sedis Apostolicæ scita tractari. Ecce agnoverunt in eorum professione, qui constantissime perdurarunt, quod fidei communionique Catholica deberetur. Ecce agnoverunt quemadmodum à talibus recedendo, immo talibus contra moliendo, à fide & communione Catholica deviarit Acacius, sequitur pariter cum eodem, errori subdiderint. Ecce agnoverunt quàm iustus ex causis, pro fide & communione Catholica atq; Apostolica (cui, & illi qui in ea persistèrant congruebant, & hi qui prostantibus obviabant, ab eadem docebantur alieni) Sedis Apostol. auctoritate sit remotus Acacius, ad cujus præcipiè vocatus examen, vel venire vel mittere non curavit, ut se de his omnibus, ut confidebat, absolveret, eoque pariter quicumq; complices extiterunt, atque ab illa hereditò cum his communione discretus, à qua se ipse primùm cum suis consortibus Cathol. Pontif. discetpando, cognoscit separasse. Jureque sententiam ille damnationis excepit, ceteriq; consortes cum suis consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidia, ad Apo-

496. absque Synodo à Papa damnatur.

Qui Acacius Sacerdotum depresso nem videns, Synodi celebrationem proponere debebat. Ideoque ta ceas, confes sisse dicitur.

Et propterea Acacius juxta secundam Synodum Calcedonensem pro ejus communione cum inimicis d. Synodi à Papa damnatus est.

Nec Papa damnationem Acacii debuit intimare Episcopis Orientis, quia communicaverant Acacio, & ideo uti ejus sectatores damnati quoque sunt.

Nathan Propheta exemplum contra ipsum Acacium adducit. Et S. Ambrosii aliud exemplum.

Leonisq. PP.

Hilarii etiam Papæ.

Simplicii quoque & Felicis Pontificum.

* alijs potuissent.

Eugenii Episcopi Carthaginensis.

Ipsiusmet Pontificis alia exempla adducit.

Acacium verò non Imperatori resistisse, sed potius fuisse ostendit.

Imperator injultè desicit Antistites absque aliqua Synodo.

Acacius autem iustè

rolicam

Itolicam Sedem missis literis est professus. Cui Acacio, si communicaverant Orientales Episcopi, antequam huc referret, pari utrique reatu, sine dubio probantur involvi. jureque per illum transgressionis sententiam susceperunt, tanquam facti cum eodem communionis externae, qui utrique non consuli, tanquam nostrae communionis homines, jam deberent, sed tanquam in contrario positi, in consortio refutari. Si vero non communicaverant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potius huc referre, atque Apostolicæ Sedis vigore percussum, meritò comprobaret, cumque ea Sede Apostolica, tantisque illis Catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate desciverant, ideo cum Sede Apostolica minimè congruebant, quia in sortem reciderant prævaricatoris Acacii, & illius se sine dubio prævidebant sententia consequenter astringi, ob hoc eum videri solebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem prævaricatione damnatos, in qua hodie quoque manere persistunt. Sed sicut in simili conditione constricti, complicem suum non possunt judicare non jure damnarum, neque reum possent competenter absolvere; sic illo justè prævaricatore damnato, ipsi quoque pari jacent damnatione prostrari, neque ipsi respicientes poterunt prorsus absolvi. Quia sicut per unum scribentem, eorum omnium vulgata transgressione, qui in eandem perfidiæ reciderant actionem; sic in uno eodemque qui pro omnibus scripserat, vel scribendo omnium prodiderat voluntates, transgressione punita, pariter quoque, cum eodem vel in eodem, est complicitium transgressio punita cunctorum.

Solus ergo Pontifex d. damnationis sententiam tulit in Acacium.

Quæ plurimorum Italiae Sacerdotum congregatione probata fuit.

§. 42. Quæ tamen sententia in Acacium destinata, etsi nomine tantummodo Præfulis Apostolici, cujus erat utique potestatis legitima; probatur esse deprompta, præcipuè cum secretò dirigenda videtur, ne custodiis ubique prætensis, dispositio salutaris, quibuslibet difficultatibus impedita, necessarium habere non posset effectum.

§. 43. Tamen quia orthodoxis ubique dejectis, & hæreticis tantummodo, eorumque confortibus, jam relicti in Oriente, Catholici Pontifices, aut residui omninò non essent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia Catholicorum Congregatio Sacerdotum, rationabiliter in Acacium sententiam cognovit fuisse prolatam. Quæ Congregatio, facta Pontificum, non contra Chalcedonensem, non tamquam nova Synodus contra veterem primamque cognovit, sed potius secundum tenorem veteris constituti, particeps Apostolicæ executionis effecta est. Ut satis appareat Ecclesiam Catholicam, Sedemque Apostolicam, quia alibi jam omninò non posset, ubi potuit, & cum quibus potuit, nihil penitus omisisse, quod ad fratrum pertinere, pro intemerata, & sincera communione, tractatum.

Quæ omnia Orientales cognoscentes & obdurati persistentes à saluta via aberrant.

§. 44. Quæ cum universa noverint, qui videntur Ecclesiis Orientalibus nunc præesse, propterea Christianam reparari legitima curatione refugiant unitatem, qui occasionem dissensionis hujus, suis ambitionibus suffragantem deponere jam reculant, quia sine auctoritate Sedis Apostolicæ omnium Ecclesiarum passim jura confundunt, magis eligentes in errore persistere, quam præsumptionum suarum perdere facultatem, plus usurpationum suarum licentiam diligentes, quam divini judicii tenentes corde respectum. In quo necesse est velint nolint, tam de fidei communionisque Catholicæ sinceritate neglecta, quam de paternis canonibus evidenter irruptis, recipiant quod merentur, nisi, dum hic tempus admittit, hæc damnationis æternæ pericula, correctis mentibus studeant declinare, ut possint non tales permanere, quibus insolubilis est lata sententia, sed à talibus recedentes, ab eadem sententia non teneri. Quæ sicut in errore durantibus nunquam solvenda præfixa est, sic ab his erit aliena qui exiterint puniendæ pravitatis immunes.

§. 45. Hæc verò ad institutionem vestra dilectionis, satis abundeque sufficere judicamus, quamvis eadem latius, si Dominus concesserit facultatem, studeamus exponere, quatenus & fidelium quisque cognoscat, nihil Apostolicam Sedem (quod absit) præpropere censuisse, & non habere quod justè possit opponere, perverfa doceatur improbitas. Rectè autem faciet vestra dilectio, si ista quæ scribimus, pariter Catholicis, & contraria sapientibus innotescant, quò & fanis necessaria firmitas, & malè fanis competens mediocritas præbeatur.
Dat. Calendis Februarii Victore Viro clarissimo Consule.

ANNO 496.
Hortatur hic Pont. Dardanos ut hæc omnibus patefaciant.

Dat. P. An. 4. die 1. Febr.

ANASTASIUS II. JUNIOR PONT. LI.
ANNO DOMINI CCCCXCVII.

Anastafius Secundus Junior, Petri filius, Romanus de Regione Exquilina, de vico, in quo eodem Papa Alexander Primus est natus, Caput Tauri cognominato. Creatus, & consecratus quinto Kalendas Decembris, Anno Domini 497. Sedit Annum 1. Menses 11. dies 11. Creavit Presbyteros 12. Episcopos per diversa loca 16. Obiit 13. Kalendas Decembris Anno 499. sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes dies 3.

ANNO 497.

COELIUS SYMMACHUS PONT. LII.
ANNO DOMINI CCCCXCIX.

Coelius Symmachus, Fortunati filius, Natione Sardu, patria Simagenis, hodie Simagis dicta, oppidulo nunc 40. ædium, Diocesibus Arborensis. Creatus, & consecratus X. Kalendas Decembris, ex Diacono Cardinale S. R. E. Anno 499. in Basilica Constantiana. Sedit Anno 15. Menses 7. dies 28. Creavit Presbyteros 92. Diaconos 16. Episcopos per diversa loca 117. Obiit 14. Kalendas Augusti, Anno 514. & sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 7.

ANNO 499.

Schisma quintum in Romana Ecclesia inter Symmachum legitimum Papam, & Cælium Laurentium spurium.

COELIUS HORMISDA PONT. LIII.
ANNO DOMINI DXIV.

Coelius Hormisda, natione Campanus, patria Venafranus, filius Justi de Frusone ex Diacono Cardinale, Creatus 7. Kalendas Augusti, Anno 514. Sedit in Petri Cathedra annos 9. dies 11. Creavit Presbyteros 21. Diaconos 10. Episcopos per diversa loca 55. Obiit Anno Domini 523. Corpus ejus in Basilica Beati Petri Apostoli ad Vaticanum sepultum est. Vacavit sedes Romana dies 6.

ANNO 514.

JOANNES PRIMUS PONT. LIV.
ANNO DOMINI DXXIII.

Sanctus Joannes I. Constantii filius, Tuscus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, SS. Joannis, & Pauli, Titulo Pammachii, à Gelasio Papa factus. Creatus, & consecratus pridie Idus Augusti, Anno Christi 523. Sedit Annos 2. Menses 9. dies 16. Creavit Episcopos 15. Obiit Anno Domini 526. 6. Kalendas Junii. Corpus ejus ad Urbem Ravenna delatum. Vacavit sedes Menses 1. dies 28.

ANNO 523.

FELIX III. DICTUS IV. PONT. LV.
ANNO DOMINI DXXVI.

Felix III. dictus IV. Castorii simbrii Samnis Beneventanus S. R. E. Presbyt. Cardinalis S. Silvestri in Esquilis tit. Equitii ab Hormisda,

ANNO 526.

Papa factus. Creatus, & consecratus 8. Kalendas Augusti, Anno Christi 526. Sedit annos 4. Menses duos, dies 18. Creavit Presbyteros 55. Diaconos 4. Episcopos per diversa loca 29. Obiit Romæ 4. Idus Octobris 530. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est. Vacavit sedes dies tres.

BONIFACIUS II. JUNIOR PONT. LVI.
ANNO DOMINI DXXX.

ANNO 530. **B**onifacius II. Junior, Sigisvulti, vel aliàs Sigisbundi filius, Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. S. Cæcilie licet natus Romæ, genere tamen fuisse Gothum. Creatus, & consecratus Romæ 17. Kal. Novembris Anni 530. non sine contentione. Sedit annum unum, dies duos. Obiit 16. Novembris 531. Sepultum Corpusejus in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit sedes Menses 3. dies 5.

Schisma sextum in Romana Ecclesia inter Bonifacium secundum Papam, & Dioscorum Antipapam.

JOANNES SECUNDUS PONT. LVII.
ANNO DOMINI DXXXI.

ANNO 531. **J**oannes II. Junior cognomento Mercurius, Profecti filius, Romanus de Regione Cælii Montis S. R. E. Presbyter Card. tit. S. Clementis. Creatus, & consecratus Romæ 11. Kal. Febr. Anno Christi 531. Sedit Annos 2. Menses 4. dies 6. Creavit Episcopos 21. Presbyteros 15. Diaconos. Obiit Romæ 11. Kal. Junii, Anno Christi 534. Sepultus in Basilica Principis Apostolorum ad Vaticanum. Vacavit sedes dies 6.

AGAPETUS PRIMUS PONT. LVIII.
ANNO DOMINI DXXXIV.

ANNO 534. **S**anctus Rusticus Agapetus, Gordiani Presbyteri Cardinalis SS. Joannis & Pauli, tit. Pammachii, ex legitimo matrimonio filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Presbyter Cardinalis in Basilica SS. Duodecim Apostolorum, Creatus, & consecratus Romæ 3. nonas Junii, Anno Christi 534 Sedit Annum 1. Menses 11. dies 19. Creavit Diaconos quatuor, Episcopos per diversa loca undecim. Defunctus est Constantinopoli 12. Kal. Junii, Anno 536. cujus Corpus in loculo plumbeo translatum est Romam, usque ad Basilicam S. Petri, ubi sepultum est 12. Kalendas Octobris.

COELIUS SILVERIUS PONT. LIX.
ANNO DOMINI DXXXVI.

ANNO 536. **C**oelius Silverius Hormisdæ de Frusinone Papæ, ex legitimo Thoro natus, Abella, seu Avella Civitate Campaniæ felicis, vulgo Troja editus S. R. E. Subdiaconus regionalis. Creatus 13. Kalendas Augusti, consecratus verò die Dominico 17. Kalendas Januarii, Anno Domini 536. Sedit Annos tres, & dies 11. Creavit Presbyteros 13. Diaconos 5. Episcopos per diversa loca 19. Silverius exagitatatus adversariorum calumniis, & relegatus in Insula Palmaria, juxta Pontiam sita, consumptus ærumnis, atque in edia, diem tandem clausit extremum 12. Kal. Julii.

VIGILIUS PONT. LX.
ANNO DOMINI DXXXIX.

ANNO 539. **V**igilius ex nobilissimo genere ortus, Joannis Consularis viri filius, S. R. E. Archidia-

conus. Creatus 6. Kal. Maii, & consecratus die Dominico 18. Kal. Junii, vivente prædecessore suo Silverio. Hujus Vigili ingressus parum legitimus fuit. Sedit à Creatione Annos 18. Menses 7. dies 15. à Consecratione annos 16. Menses 6. dies 28. & cum duas Ordinationes fecisset, Creavit Episcopos 81. & Presbyteros 16. & Diaconos 16. Siraculis, Constantinopoli rediens Romam 4. Idus Januarii ex calculi dolore moritur. Anno Domini 556. Corpus ejus Romam relatum, sepultum est in via Salaria, in Sacello S. Marcelli. Vacavit sedes Menses 3. dies 5.

Schisma septimum in Romana Ecclesia inter Silverium Papam, & Vigilium Antipapam.

PELAGIUS PRIMUS PONT. LXI.
ANNO DOMINI DLV.

ANNO 555. **P**elagius Joannis Vicariani filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus, Consecratus 16. Kal. Maii, die Dominico Paschæ, Sedit annos quatuor, Menses 10. dies 18. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decemb. Presbyterorum 25. Diaconorum 9. Episcoporum per diversa loca 49. Qui etiam obiit 2. mensis Martii, & cessavit Episcopatus ejus menses tres dies 25.

JOANNES TERTIUS PONT. LXII.
ANNO DOMINI DLIX.

ANNO 559. **J**oannes III. Catellinus cognomento, ex Patre Anastasio viro illustri, Creatus 4. Kal. Junii, consecratus die Dominico 16. Kal. Augusti, Anno Domini 559. Sedit Annos 13. dies 16. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembris Presbyterorum 38. Diaconorum 13. Episcoporum per diversa loca 16. moritur 3. Idus Julii, Anno Christi 574. sepultus in Basilica S. Petri Apostoli. Cessavit Episcopatus ejus menses 10. & dies 3.

BENEDICTUS PRIMUS PONT. LXIII.
ANNO DOMINI DLXXIV.

ANNO 574. **B**enedictus I. cognomento Bonofus, natione Italus, patria Romanus, ex patre Bonifacio, Creatus 16. Kal. Junii, consecratus die Dominico 4. Nonas Junii, sedit in Petri Cathedra Annos 5. menses 2. & dies 15. Hic fecit ordinationem unam per mensem Dec. Presbyterorum 15. Diaconorum 3. Episcoporum per diversa loca 21. Mortuus est pridie Kal. Aug. Anno Domini 579. & sepultus in Basilica B. Petri Apostoli. Vacavit sedes Romana menses 3. dies 10.

PELAGIUS SECUNDUS PONT. LXIV.
ANNO DOMINI DLXXIX.

ANNO 579. **S**anctus Pelagius II. Junior, Winigildi filius, Romanus, quamquam, ex nomine parentis, eum potius genere Gothum, quam Romanum conjicimus. Creatus 3. Idus Novembris, quæ incidunt in diem 11. ejusdem mensis, Anno Domini 579, consecratus die S. Andreæ Apostoli, pridie Kalendas Decembris; Sedit Annos 10. Menses 2. dies 29. Ordinationes duas mense Decembri fecit Episcoporum 48. Presbyterorum 82. & Diaconorum 8. Defunctus 6. Idus Februarii ex peste, Anno 590. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 5. dies 25.

Damnatio Conciliabuli Constantinopolitani 3, non jure convocati à Joanne Episcopo Constantinopolitano, Universalis Ecclesie Episcopi nomen sibi perperam vindicante.

Edita An. D. 589.

P E L A G I U S P A P A S E C U N D U S ,

Dilectissimis Fratribus, universis Episcopis, qui illi- cita vocatione Joannis Constantinopolitani Episcopi, ad Synodum Constantinopolim convenerunt.

Exordium.

Manifesto, sicut optavimus gratiam Dei, lumine Evangelicæ veritatis ab universali Ecclesia, perniciosissimi erroris nocte depulsa, inefabiliter gaudemus in Domino. Sed non modico contristamur mærore, quia ea quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec unquam fieri debuerant, redivivis radicibus germinant, atque pullulant. Et quoniam multa, quæ penitudinem possunt generare, proveniunt, necesse est ea celsare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta esse noscuntur.

Concilium Constantinop. tertium absque Papæ assensu actū fuit.

§. 1. Unde fratres rejecta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, & contra ipsam Domini Salvatoris vocem, qua dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, sumpta est disputandi contra Domini præcepta vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quod non licuit agere. Relatum est ergo ad Apostolicam Sedem, Joannem Constantinopolitanum Episcopum, Universalem se scribere, vosque ex sua præsumptione ad Synodum vocare generalem, cum generalem Synodum convocandi auctoritas Apostolicæ Sedi B. Petri singulari privilegio sit tradita, & nulla unquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica auctoritate non fuerit fulta.

Illud ergo iste Pont. irritat & damnat.

§. 2. Quapropter quicquid in prædicto vestro conventiculo, (quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit) statuistis, ex auctoritate Sancti Petri Apostolorum Principis, & Domini Salvatoris voce, qua B. Petro potestatem ligandi atque solvendi ipse Salvator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus ejus indubitanter transivit, præcipio omnia quæ vobis statuistis, & vana & cassata esse, ita ut deinceps numquam appareant, nec ventilentur. Etenim ipse Salvator Beato Apostolo Petro, tamquam ipsa per se veritas loquitur dicens: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in celo, & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cælis, multis denuò Apostolicis, & Canonicis atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari. Quapropter, ut jam dictum est, rectè non Concilium, sed vestrum Conventiculum, vel Conciliabulum cassatur: & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum.

Et patres à similibus abstinere monet.

§. 3. Vos quoque deinceps, ut nullius horratu talia præsumatis, si Apostolicæ Sedis communionem carere non vultis. Modo verò ideo suspenditur ultio, ut locum possit habere correctio.

Jo. Episcop. Constantinopolitanum jam excommunicatum esse ostendit, & à se etiam nisi se correxerit excommunicandum indicat.

§. 4. Prædecesores verò Joannis, & ipse Joannes, non semel, sed sæpissimè, epistolas atque libellos, propria manu subscriptos, Sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus coram Deo protestati sunt, nihil unquam protervè contra Apostolicam Sedem agere, nec de illius, aut aliorum privilegiis, quicquam usurpare. Qui hætenus in Archivo S. R. E. sub sigillis ac chirographis eorum roborati habentur integri. In ipsis enim epistolis, vel libellis, anathematis vinculo se, & successores constrinxerunt, si unquam aliquod contra eos præsumpissent, aut contra Apostolicam, vel ullius alterius Episcopi Sedem, quicquam adversi, quoquo modo essent moliti. Idcirco eos non est necesse excommunicare, aut anathemizare; quia ipsi anathematis vinculo, propriis manibus professiones suas, suaque scripta roboranda, constrinxerunt. Sciat se tamen, & ipse Joannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excommunican-

dum fore, & Apostolicæ Sedis, atque omnium Sanctorum Episcoporum communionem carere.

§. 5. Universalis quoque nomen quod sibi illicitè usurpavit, nolite attendere, nec vocatione ejus ad Synodum, absque auctoritate Sedis Apostolicæ unquam venire, si Apostolicæ Sedis, & cæterorum Episcoporum communionem vultis frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo unquam utatur: quia si summus Patriarcha universalis dicitur: Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Sed absit hoc, absit à fidelis cujusquam mente, hoc sibi vel velle quempiam aridere, unde honorem fratrum suorum imminuere, ex quantulumque parte videatur. Quapropter charitas vestra neminem unquam suis in epistolis universalem nominet, ne sibi debitum subtrahat, cum alteri honorem offert indebitum. Adversarius namque noster diabolus, qui contra humiles sæviens, sicut leorugiens circuit, quærens quem devoret, non jam, ut ceruimus, caulas circuit, sed ita validè in quibusdam Ecclesiæ necessariis membris dentem figit, ut nulli sit dubium, quin nisi unanimiter, favente Domino, cunctorum provida pastorum turba concurrat, omne (quod absit) citius ovile dilaniet.

Universalis Episcopi nomen, soli Papæ convenit. Hæc pars Bullæ tantum est in capite, nullus distinguit. 97.

§. 6. Perpendistis fratres carissimi, quid & vicino subsequatur, cum & in Sacerdotibus erumpunt tam perversa primordia? Quia enim juxta est ille de quo scriptum est: Ipse est Rex super universos filios superbiæ (quod non sine gravi dolore dicere compellor, dum frater & Coepiscopus noster Joannes, mandata dominica, & Apostolica præcepta, regulasque despiciens, eum prælatione præcurrere conatur in nomine,) vestra beatit. indicet. Omnipotens Deus, quam gravi considerationis hujus, gemitu torqueor, quod ille quondam mihi notissimus, ille omnibus dilectus, ille qui elemosynis, orationibus atque jejuniis videbatur occupatus, & ex eo quo scetebat cinere, ex ea quam prætebat humilitate, jactantiam tantam sumpsit, ita ut universa sibi tentet adscribere, & omnia, quæ uni soli capiti coherent, videlicet Christo, per electionem pompatici sermonis, ejusdem Christi sibi studeat membra subjugare. Nec mirum quod ille tentator, qui initium omnium peccati scit esse superbiæ, & tunc ea in primo homine ante omnia usus est, & nunc eam, in quibusdam hominibus ponit in fine virtutum, & qui aliquatenus, bonis vitæ studiis, videbantur crudeliter, manus ejus effugere, eis in ipsis metis boni operis, & in ipsa quodammodo apponatur perfectionis conclusionem tendiculum.

Joannis præfati averfionem à bono, & perversionem ad malum, dolenter enarrat.

§. 7. Unde magnoperè orandum est, & Omnipotens Deus assiduis precibus implorandus, ut hunc à mente illius avertat errorem, hoc ab unitate atque humilit. Eccl. malum superbiæ & confusionis amoveat, & favente Deo, omnibus viribus concurrendum, atque providendum, ne unius veneno sermonis, viventia in Christi corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor Patriarcharum omnium negatur, & fortasse is in errore perit, qui universalis dicitur, & nullus jam Episcopus remansisse in statu veritatis invenitur. Oportet ergo, ut constanter ac sine præjudicio serveris, sicut acceperitis Ecclesias, & nihil sibi in vobis hæc tentatio diabol. usurpationis ascribat. State fortes, state securi: Scripta quæ universalis nominis falsitate condemnata sunt, nec dare unquam, nec accipere præsumatis. Omnes Episc. curæ vestrae subiectos ab hujus adulationis inquinazione prohibere, ut universa vos Ecclesia, Patriarchas non solum in bonis operibus, sed etiam in veritatis auctoritate cognoscat. Si qua autem forsitan adversa subsequantur, unanimiter persistentes, etiam moriendo debemus ostendere, quia in damno generalitatis, nostrum specialiter aliquid non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Audiamus quod primus omnium Apostolorum dicit, Si quid patimini propter justitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicanda suscepimus veritate, si necessitatis causa exigat,

Monet itaq; omnes, ut illum avertant, & reducant ad viam veritatis, eamque ipsi quoque sectentur.

securius pro eadem veritate relinquimus, quam tenemus. Orate fratres, ut honor Ecclesiasticus nostris diebus non evacuetur: nec unquam Rom. Sedes, quæ instituite Domino caput est omnium Ecclesiarum, privilegiis suis usquam careat, aut expolietur. Confidimus autem de vobis, charissimi, meliora atque viciniora salutis, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque instantia, neque fortitudo, neque profundum, neque creatura alia, (magistro gentium docente) poterit nos separare à charitate Domini Nostri JESU Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis necessaria est ad colluctationes adversariorum, quatenus fidem intemeratam usque in finem conservantes, reprobationem percipiamus, quam reprobitis his qui legitime certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est veniet, & non tardabit. Ecce enim Judex ante januam assistit, coronam hilariter promittens his, qui pro eo passionibus submittuntur. Quod si quis se subtraxerit, non placebit animæ meæ, sed cadet de promissione, propter negationem. Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem animæ. Propter quod affumite arma Dei, ut possitis resistere in die malo adversus omnes inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ & vestros; & induite lorica m justitiæ, calceati pedes in præparationem Evangelii pacis, in omnibus affumentes scutum fidei, in quo possitis omnia jacula nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis accipite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei, per omnem rationem & observationem, radicati & fundati in solario fratrum pro Christo JESU Domini Nostri. Sed & nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, & Verbo gratiæ ejus qui potest perficere, & dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis id ipsum sapere in alterutrum, ut vobis invicem succurratis, & non sitis divisi, ut unanimes, uno ore, & uno corde honorificemus eum in concordia & consolationem fratrum, qui potens est confirmare vos secundum Evangelium ejus, & juxta revelationem mysterii æternis temporibus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Summoperè etiam considerare debetis, quod hi, qui fratribus invident, eosque damnare aut perdere cupiunt, per se & sua dogmata destruantur. Dicit enim Dominus, Omne regnum in se divisum non stabit, & omnis scientia, & lex adversum se divisa non stabit. Ideoque necesse est, ut concorditer salubres suscipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium devotionis unanimes, divinis & Apostolicis constitutionibus pareatis, & in nullo patiamini providentissima canonum decreta violari, quatenus & Nicæn. canonum constituta, & quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris sunt provide & salubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. Et in Apocalypsi Dominus per Joannem loquitur, dicens: Nolite timere, Ego sum primus & novissimus, & vivus, & fui mortuus, & ecce sum vivens in sæcula sæculorum, & habeo claves mortis & inferni. Et paulo post: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei. Item idem: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterum: Qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur. Item idem: Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & cœdidi cum Patre meo in throno ejus. Vos fratres, si non vultis cum eo damnari (quia non solum qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus rei sunt) hortamini eum, & monete recedere à præfatis illicitis, & memor sit unde exciderit, & agat penitentiam, &

prima opera faciat. Sin minus, non mea loquar verba, sed ipsa D. Salvatoris, quæ per prædictum Joannem in jam dicto lib. locutus est, replicans ait: Veniam & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris. Ipse enim magis tenet doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere scandalum coram filiis Israël, sicut iste docet vos scandalizare Sanctam matrem Ecclesiam, & universum cœtum, tam sacerdotum, quam religiosorum Christianorum atque Fidelium. Unde & in supradicto libro continetur ita: (semper enim potius vos verbis Domini Salvatoris ferire & instrui cupio, quam meis, licet & ipsa Apostolica auctoritatis sint ponderibus plena.) Novi opera tua novissima plura prioribus, sed habeo adversus te, quia permittis mulierem Jezabel, quæ se dicit prophetam, docere, & seducere servos meos, fornicari, & manducare de idolothytis: & dedi illi tempus, ut penitentiam ageret, & non vult penitere à fornicatione sua. Ecce ego mitto eam in lectum, & qui machantur cum ea in tribulationem maximam, nisi penitentiam egerint ab operibus suis: & filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda & renes, & dabo unicuique vestrum secundum opera vestra. Hæc fratres valde cavenda sunt, & præcepta Domini, atque sanctæ Sedis Apostolicæ, quæ vice Domini Salvatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragenda.

§.8. De cætero fratres super Provinciæ causa, unde Sedem Apostolicam dudum consulere voluistis, videtur nobis sufficienter tractatum à sanctis prædecessoribus nostris. Sed quia denuò nostrâ medietatem de eadem reinterrogare dignum duxistis, scitote, certam Provinciæ esse, quæ habet decem vel undecim Civitates, & unum Regem, & totidem minores Potestates sub se, & unum Episcopum, aliosque suffraganeos decem vel undecim Episcopos Judices, ad quorum judicium omnes causæ Episcoporum, & reliquorum Sacerdotum ac Civitatum causæ referantur, ut ab his omnibus justè consona voce discernantur, nisi ad majorem auctoritatem fuerit ab his, qui judicandi sunt, appellatum. Unde non oportet ut degradetur, vel dehonoreretur unaquæque Provinciæ, sed apud semetipsam habeat Judices, Sacerdotes & Episcopos, singulos videlicet juxta ordines suos. Et quicumque causam habuerit, à suis Judicibus judicetur, & non ab alienis, id est à suæ justis Judicibus Provinciæ, & non ab externis, nisi ut jam prælibatum est, à judicatis fuerit appellatum. Si verò in qualibet Provinciæ ortæ fuerint quæstiones, & inter ipsius Provinciæ Episcopos discrepare cœperit ratio, atque inter ipsius dissidentes non convenit; ad majorem tunc Sedem referantur. Et si illæ, facile & justè non discernuntur, ubi fuerit Synodus regulariter congregata, canonicè & justè judicentur. Majores verò & difficiles quæstiones, ut sancta Synodus statuit, & beata consuetudo exigit, ad Sedem Apostolicam semper referantur.

§.9. Cæterum, Sanctorum Patrum statuta sequentes, Synodali auctoritate omnes qui adversus patres armantur, ut patrum invidores & mactatores, infames esse censemus, quoniam ea vulnere, quæ fontis non sanantur, ferro abscindi, vel curare necesse est. Unde fratres cessent injustas æmulationes, cessent insidiæ, cessent falsæ criminationes, ne infirmus quisquam, propter quem Christus mortuus est talibus laceretur insidiis, ne ovis pretio Christi redempta, lupinis à fratre saucietur moribus. Merito ergo causa nos respicit, si talibus favere cœperimus. Corripiantur semper talia, nec illis, qui hæc exercere conantur, aut patribus vel fratribus insidiantur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate sermo proferri permittatur. Liqueat omnino, quod convenient illis, quia talia eos loqui permittunt, quoniam occurreret veritas, si falsitas & calumnia displiceret vel odium. Desinat igitur falsitas incescere veritatem, desinat suspicio, quæ justè repellitur, insidians; desinat odiû & inimicitia prosequi patres

Consultatio-
nibusque
eorum ref-
pondet.

Pastorale
que admi-
nionem sub-
nectit.

vel fratres, desinat conspiratio, quæ ab omnibus est repudianda, infestare magistros. Horum igitur vitiorum accusatores vel patratores, non sunt in accusatores Pontificum recipiendi, sed penitus repellendi, quoniam jubent Canonica decreta Patrum, ut accusatio, vel testimonium eorum, qui odio quolibet insequuntur, vel qui inimici aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum statuta & nos firmantes, eadem omnibus inviolabiliter futuris temporibus tenere censemus. Quicquid autem super hac causa, Patres nostri decernendum duxere dignum, ut condecet, necesse est, cum labefactari vel infirmari cœperit, Apostolica denuo auctoritate firmari ac renovari, fratribusque dari.

Dat. P. A. 10.
1. Martii.

GREGORIUS PRIMUS MAGNUS
PONT. LXV.
ANNO DOMINI DXC.

ANNO 590.

Sanctus Gregorius Magnus Ecclesiæ Doctor, Gordiani Senatoris, & Silvæ sanctissimæ Matronæ filius, Romanus, nobilissima, & antiquissima Aniciorum familia, Monachus, S. R. E. Archidiaconus, & Apocrisarius Constantinopoli apud Imperatorem, Creatus Christianorum Pontifex Anno Domini 590. Ordinatus die Dominico 3. Non. Septembris, Sedit Annos 13. Menses 6. dies 8. Fecit Episcopos 62. Presbyteros 39. Diaconos 15. Migravit 3. Idus Martias, sepultus fuit in extrema porticu. ante Basilicam S. Petri Apostoli, in loco qui nunc dicitur S. Mariæ de Febre, cujus Corpus postea Gregorius 4. intra Basilicam transfudit, & sub Andree Apostoli Altare collocavit.

SABINIANUS PRIMUS PONT. LXVI.
ANNO DOMINI DCIV.

ANNO 604.

Sabinianus, Boni filius, Bleranus, Tuscus, Diaconus Cardinalis, & Apocrisarius Apostolicæ Sedis Constantinopoli apud Imperatorem à S. Papa Gregorio missus. Creatus Kalendis Septembris. Consecratus die Dominico, Idibus Septembris. Sedit menses 5. dies 19. cum ordinationem unam mense Septembris 26. Episcoporum fecisset. Obiit 2. Kalendas Martias, funusque ejus à Palatio Lateranensi ad Basilicam D. Petri defertur. Vacavit Sedes diem 1.

BONIFACIUS TERTIUS PONT. LXVII.
ANNO DOMINI DCVI.

ANNO 606.

Bonifacius III. Joannis Catadiocis filius, Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus, & ordinatus 9. Kalendas Martias, die Dominico: sedit menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 21. aliàs 11. Obiit pridie Idus Novembris, Anno Christi 606. sepultus ad S. Petrum in Vaticano. Vacat Sedes menses, dies quindecim.

BONIFACIUS QUARTUS PONT. LXVIII.
ANNO DOMINI DCVI.

ANNO 606.

Bonifacius IV. Joannis Medici filius, Valeriensis, Marsus, ex Monaco S. Sebastiani extra Urbem, & Presbytero Cardinali, Consecratus die Dominico 5. Kalendas Septembris, Anno Domini 606. Sedit Annos sex, menses 8. dies 12. Duabus ordinationibus Episcopos 36. Presbyteros aliquot, & Diaconos 9. creavit. Romæ moritur, sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 5. dies 12.

DEUSDEDIT PONT. LXIX.
ANNO DOMINI DCXIII.

ANNO 613.

Deusdedit, Stephani Subdiaconi filius. Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tit. Pammachii, à S. Gregorio Papa factus, Pontificatum omnium suffragiis adeptus, Consecratus die Dominico 12. Kalendas Novemb. Anno 613. Sedit Annos 3. dies 19. Ordinationibus tribus Episcoporum 29. Presbyterorum 13. & Diaconorum 5. factis. Obiit Romæ 6. Idus Novembris, Anno Christi 616. & ejus Corpus in Basilica Principis Apostolorum digno cum honore sepultum est. Vacat Sedes usque ad Consecrationem mensem unum, & dies 16.

BONIFACIUS V. PONT. LXX.
ANNO DOMINI DCXVII.

ANNO 617.

Bonifacius V. natione Campanus. Patria Neapolitanus, ex parte Joanne Fummino, 9. Papa Regnicola, Consecratus 8. Kal. Januarii, Anno 617. Sedit annos 5. menses 10. Ordinationes duas fecit, quibus creavit Episcopos per diversa loca 29. Presbyteros in Romana Urbe 26. Diaconosque quatuor. Obiit 8. Kalend. Novembris, anno 622. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 12.

HONORIUS PRIMUS PONT. LXXI.
ANNO DOMINI DCXXII.

ANNO 622.

Honorius I. Petronii de la Mara, Viri Consularis filius, Campanus, Decimus Papa Regnicola, Creatus, & Consecratus die Dominico 7. Idus Novembris, anno 622. Sedit in Petri Cathedra annos 12. menses 11. dies 7. Cum ordinationes tres Episcoporum 81. Presbyterorum in Rom. Urbe 13. & Diaconorum 11. fecisset. Obiit 3. Idus Octobr. an. 635. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes usque ad Consecrationem annum 1. menses 7. dies 18.

SEVERINUS PRIMUS PONT. LXXII.
ANNO DOMINI DCXXXVII.

ANNO 637.

Severinus, Labieni filius, Romanus, Creatus, & Consecratus Kal. Junii, die Dominico anni 637. Sedit annum 1. menses 2. dies 3. Creavit Episcopos 9. Obiit 4. Nonas Augusti sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 638. Vacavit Romana sedes usque ad novam consecrationem, menses 4. dies 22. Pontificatu Severini. Obiit Mahometus impostor, & falsus Propheta, cui successit Caliphæ, & post Hali.

JOANNES QUARTUS PONT. LXXIII.
ANNO DOMINI DCXXXIX.

ANNO 639.

Joannes IV. Venantii Scholastici filius, Dalmata, Jaderensis, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Consecratus 8. Kalen. Januarii, die Natalis Domini, ineunte Anno Christi 639. Sedit annum unum, menses 9. dies 18.

THEODORUS PRIMUS PONT. LXXIV.
ANNO DOMINI DCXL.

ANNO 640.

Theodorus, Theodori Episcopi filius, Hierosolymis oriundus, Græcus, Consecratus 6. Kal. Decembris, die Dominico: Sedit annos sex, menses 5. dies 19. Ordinationem unam mense Decembris Episcoporum 46. Presbyterorum 21. Diaconorum 4. fecit. Obiit Romæ pridie Idus Maii, anno 647. & ad S. Petrum sepelitur. Vacavit sedes mensem unum, dies 21.

ANNO 647.	<p>MARTINUS PRIMUS PONT. LXXV. ANNO DOMINI DCXLVII. Martinus I. Fabritii filius, Tuderto Civitate, quæ nunc vulgò Todi in Tuscia appellatur, Creatus pridie Nonas Julii, consecratus 16. Kalen. Octobris, sedit in Pontificatu annos sex, menses 4. dies 17. Creavit Episcopos 33. Presbyteros undecim, & Diaconos 5. Obiit Pridie Idus Novembris anni 653. Chersonæque sepultus, ubi exul decesserat.</p>	<p>LEO SECUNDUS PONT. LXXXI. ANNO DOMINI DCLXXXII. Leo II. junior dictus, ex Ctedella Territorio vallis Sicilianæ, in Provincia ulterioris Aprutii, Patre Paulo Mencio Medico, ex Canonico regulari, S. R. E. Presbyter Cardinalis, 13. Papa Regnicola. Creatus 3. Idus Augusti, anni 682. Sedit in Pontificatu menses 10. dies 19. Obiit 4. Kalend. Julii Romæ Anno Christi 683. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est collacrimantibus omnibus. Vacavit sedes menses 11. dies 21.</p>	ANNO 682.
ANNO 654.	<p>EUGENIUS PRIMUS PONT. LXXVI. ANNO DOMINI DCLIV. Eugenius, Rufiniani filius, Romanus, de regione prima Aventina. Creatus, & consecratus die Dominico 4. Idus Augusti, anni 654. sedit in Pontificia fede annos duos, menses 9. dies 14. fecit Episcopos 22. Obiit Romæ 4. Non. Junii. Sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 657. Vacavit sedes Rom. Menses 1. dies 27.</p>	<p>BENEDICTUS SECUNDUS PONT. LXXXII. ANNO DOMINI DCLXXXIV. Benedictus II. junior dictus, Joannis filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranensi, S. R. E. Presbyter Cardinalis, consecratus 13. Kalend. Julii, die Dominico, Anno Christi 684. Sedit menses 10. dies 27. Obiit Idibus Maji, anno Domini 685. Vacavit sedes menses 2. dies 9.</p>	ANNO 684.
ANNO 657.	<p>VITALIANUS PRIMUS PONT. LXXVII. ANNO DOMINI DCLVII. Vitalianus I. natione Italus, natus in Suerina, Castro Aprutii, filius Anastasii Pontreatii, 11. Papa Regnicola. Sedit in Pontificatu annos 14. menses quinque, dies vigintinovem. Ordinationes quatuor Episcoporum nonaginta septem, Presbyterorum 22. & Diaconorum 10. fecit. Obiit Romæ 6. Kal. Febr. anno 672. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 2. dies 14.</p>	<p>JOANNES QUINTUS PONT. LXXXIII. ANNO DOMINI DCLXXXV. Joannes V. Cyriaci filius, Antiochenus, Syrus, S. R. E. Archidiaconus; Creatus 8. Kalend. Augusti, & consecratus 3. Kalend. ejusdem mensis. Sedit in Petri Cathedra annum, 1. dies 9. fecit Episcopos 13. Obiit 4. Nonas Augusti, anno 686. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 2. die 18.</p>	ANNO 685.
ANNO 672.	<p>ADEODATUS PRIMUS PONT. LXXVIII. ANNO DOMINI DCLXXXII. Adeodatus, natione Italus, Joviani filius, patria Romanus, ex Monacho S. Erasmi in Cælio Monte, Ordinis S. Benedicti, consecratus 3. Idus Aprilis, die Dominico. Sedit annos 4. menses 5. dies 16. fecit Episcopos 46. Presbyteros quatuordecim, & Diaconos 2. Obiit 6. Kalen. Julii, Anno Christi 676. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 4. dies 6.</p>	<p>CONON PONT. LXXXIV. ANNO DOMINI DCLXXXVI. Conon Trax, Benedicti filius. Patria Tomitanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, depulsus Petro, & Theodoro, per schisma, quod octavum fuit, electis; Creatus, & consecratus 12. Kal. Novembris, die Dominico, Anno Christi 686. Sedit menses undecim. Episcopos per diversa loca num. 16. creavit. Moritur 11. Kalen. Octobris, anno 687. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses... dies 25.</p>	ANNO 686.
ANNO 676.	<p>DONUS, VEL DOMNUS PONT. LXXXIX. ANNO DOMINI DCLXXXVI. Donus, vel Domnus, Mauriti filius, Romanus, consecratus die dominico 4. Nonas Novembr. anni 676. Sedit annos 2. menses quinque, dies 10. Fecit Episcopos 6. Presbyteros 10. Diaconos 5. Obiit Romæ 3. Idus April. anno 679. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 2. dies 28.</p>	<p>SERGIUS PRIMUS PONT. LXXXV. ANNO DOMINI DCLXXXVII. Sergius I. Tiberii Mercatoris filius, Patria Antiochenus, Presbyter Cardinalis tit. S. Sufannæ, Theodoro, S. R. E. Presbytero Cardinali, & Paschali, S. R. E. Archidiacono in schismate quod nonum fuit, de Pontificatu vi, & armis contendentibus; Creatus 12. Kal. consecratus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 687. Sedit annos 13. menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 96. Presbyteros 18. Diaconos 4. Obiit 6. Idus Septembris, anno 701. In Basilica S. Petri sepultus fuit. Vacavit sedes mensem 1. dies 20.</p>	ANNO 687.
ANNO 679.	<p>AGATHO PRIMUS PONT. LXXX. ANNO DOMINI DCLXXXIX. Agatho Pannonii Amonis filius, Aquilani Castro vallis Sicilianæ, in provincia ulterioris Aprutii, Monachus Ordinis S. Equitii S. R. E. Presbyter Cardinalis. Consecratus 7. Idus Junii, die Dominico, Anno Christi 679. Sedit annos duos, menses 6. fecit Episcopos 18. Presbyteros decem, & Diaconos quinque. Obiit 4. Idus Januarii, Anno Christi 682. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes menses 7.</p>	<p>JOANNES SEXTUS PONTIFEX LXXXVI. ANNO DOMINI DCCL. Joannes VI. Græcus patria, & genere fuit, Paterni, alias Patronii filius, Creatus 4.</p>	ANNO 701.

ANNO 18
701.

JOANNES VII. SISINNIUS I. CONSTANTINUS, & sequentes.

ANNO 731.

Kalend. consecratus 3. Kalendas Novembris. Sedit in Pontificatu annos 3. menses duos, dies duodecim, cum ordinationem unam Episcoporum quindecim, Presbyterorum novem, & Diaconorum duorum fecisset. Obiit Romae septimo Idus Januarii, Anno Christi 705. indictione tertia, Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies decem & octo.

inuit. Sedit annos decem, menses octo, dies viginti quatuor. Obiit quarto Kalendas Decembris 741. Sepultus ad Sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes dies 8.

JOANNES SEPTIMUS PONT.
LXXXVII.

ANNO 705.

ANNO DOMINI DCCV.
Joannes Septimus, Platone Janidega patre natus, Rossani Magnae Graeciae, Calabria dictae, ortus, 14. Papa Regnicola, Diaconus Cardinalis sanctae Mariae; Creatus, & consecratus die Dominico Kalendis Martii. Sedit annos duos, menses 7. dies 17. Ordinationem unam Episcoporum 15. Presbyterorum 9. Diaconorum 2. fecit. Obiit 16. Cal. Novembris Anno Christi 707. indictione septima, sepultus ad S. Petrum, ante Altare S. Dei Genitricis Virginis Mariae, quod nunc Sudarii dicitur, quod ipse struxerat. Non vacavit sedes.

ZACHARIAS PONT. XCII.
ANNO DOMINI DCCXLI.

Zacharias, Policronii Pontinii filius, Sibiriae magnae Graeciae, nunc Calabria dictae, urbe natus, Canonicus Regularis, deinde Monachus S. Benedicti, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis, quintusdecimus Papa Regnicola, Creatus Kalend. Decembris, Consecratus tertio nonas ejusdem mensis, anno Domini 741. Sedit annos decem, menses tres, dies 16. Fecit Episcopos 85. Presbyteros 30. Diaconos quinque. Obiit Idibus Martii Romae, anno 752. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 8.

ANNO 741.

STEPHANUS II. PONT. XCIII.
ANNO DOMINI DCCCLII.

Stephanus secundus, natione Italus, patria Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus Octavo Kalend. Aprilis, qui quarta die creationis suae, gravi somnolentia oppressus est, postridie cum expectatus res familiae componere aliquando instituisset, subito mente alienatus, vocem amisit, & postridie ejus diei apoplexia correptus, expiravit ante adeptam consecrationem, quinto Kalendas Aprilis. Vacat Sedes diem unum.

ANNO 752.

SISINNIUS PRIMUS PONTIF.
LXXXVIII.

ANNO 707.

ANNO DOMINI DCCVII.
Sisinnius, Joannis Filius, Syrus, Creatus 15. Kal. Consecratus 10. Kal. Novemb. Episcopum unum in Corsica creavit. Verum dum magna & ingentia molitur, subita morte correptus, Pontificatus sui die 20. perficere, quae cogitaverat, non potuit. Moritur octavo Idus Novemb. anni 707. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies sexdecim.

STEPHANUS III. DICTUS II.
PONT. XCIV.

ANNO DOMINI DCCCLII.
Stephanus Tertius, dictus Secundus, junior, Constantini filius, Romanus, ex Canonico Regulari Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis a Zacharia Papa factus, Creatus quarto Kalend. Aprilis, consecratus quarto nonas Aprilis. Sedit annos quinque, dies 29. ordinatione una facta mense Martii Episcoporum quatuor, Presbyterorum duorum, & Diaconorum duorum. Obiit sexto Kalendas Maji, anno 757. Vacavit sedes mensem unum, dies duos.

ANNO 752.

CONSTANTINUS PONT. LXXXIX.
ANNO DOMINI DCCVII.

ANNO 707.

Constantinus, Joannis Filius, Syrus, Creatus 10. Kal. Januarii, consecratus octavo Kal. die Nat. Domini, incunte anno 708. Sedit annos 8. mensem 1. dies 20. Ordnavit Episcopos 64. Presbyteros 10. Diaconos 2. Obiit Romae tertio Idus Februarii, anno 716. indictione quarta decima, sepultus ad S. Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes mensem unum, dies decem.

PAULUS PRIMUS PONT. XCV.
ANNO DOMINI DCCLVII.

Paulus, Constantini filius, Romanus, Stephani junioris Papae frater Germanus, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, Creatus, & consecratus quarto Kalend. Junii, anno 757. Sedit annos decem, mensem unum. Iste autem Pontifex ordinatione una mense Decemb. facta, Episcoporum trium, Presbyterorum duodecim, & Diaconorum duorum, Obiit in Monasterio sancti Pauli, via Ostiensi, quarto Kalendas Junii, anno 767. sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit sedes annum unum, mensem unum dies 7.

ANNO 757.

GREGORIUS II. PONT. XC.
ANNO DOMINI DCCXVI.

ANNO 716.

Gregorius II. junior, Romanus, Marcelli filius, ex Monacho S. Benedicti, S. R. E. Diaconus Cardinalis, Creatus 12. Kal. consecratus 11. Kal. Aprilis. Sedit annos 14. menses 10. dies 21. Ordinationes 9. mense Sept. fecit, & unam mense Junio, quibus Episcopos 149; Presbyteros 35. & Diaconos 14. creavit. 3. Idus Februarii anno 731. supremum vitae diem explevit. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 21.

STEPHANUS IV. DICTUS III.
PONT. XCVI.

ANNO DOMINI DCCCLXVII.
Stephanus Quartus, dictus Tertius, a Tossinae Castro Vallis Sicilianae, in ulteriori Aprutii provincia, Patre Olibrio Rosamirano natus, sextusdecimus Papa Regnicola, ex Canonico Regulari, postea Monacho Benedictino Monasterii sancti Chrylogoni; Sanctae Romanae Ecclesiae

ANNO 767.

GREGORIUS III. PONT. XCI.
ANNO DOMINI DCCXXXI.

ANNO 731.

Gregorius III. Joannis Filius, Syrus. Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Creatus tertio Nonas Martii, consecratus quintodecimo Kalendas Aprilis; Anno Domini 731. omnium consensu, Pontificatum

Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Cæcilie à Zacharia Papa factus; Creatus Nonis Augusti, consecratus 7. Idus Augusti, anno Christi 768. Sedit in Pontificatu annos tres, menses 5. dies 27. Ordinavit Episcopos aliquot Presbyteros 5. Diaconos 4. Obiit Romæ pridie Kal. Februarii anno 772. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 8. Terminavit schisma XI. in Ecclesia, & maximè turbulentum anno 768.

ADRIANUS PRIMUS PONT. XCVII.
ANNO DOMINI DCCLXXII.

ANNO
772.

Adrianus Primus, Theodori filius, Romanus de regione via Lata, propè S. Marcum, nobilissimo genere ortus, Clericus, Notarius Regionarius, & Subdiaconus à Paulo I. factus, post S. R. E. Diaconus, Cardinalis; Creatus, & consecratus quinto Idus Februarii, die Dominico, anno 772. Sedit annos 23. menses 10. dies 17. ordinationes duas mense Martio fecit Episcoporum 185. Presbyterorum 24. & Diaconorum septem. Obiit septimo Kalen. Januarii anno 795. finiente. Sepultus ad sanctum Petrum. Non vacat sedes.

LEO TERTIUS PONT. XCVIII.
ANNO DOMINI DCCXCVI.

ANNO
796.

Leo III. Azzupii filius, Romanus, ex Canonico regulari Monachus Ordinis S. Benedicti, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Sufannæ ad duas domos; Creatus 7. Kal. Januarii, consecratus anno Christi 796. fedit annos 20. menses 5. dies 18. ordinationes 3. fecit Episcoporum 116. Presbyterorum 30. & Diaconorum 10. Obiit Romæ pridie Idus Junii, Anno Christi 816. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 20.

STEPHANUS V. DICTUS IV.
PONT. XCIX.

ANNO DOMINI DCCCXVI.

ANNO
816.

Stephanus V. dictus IV. Junii Marini filius, nobili genere ortus, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis; Creatus 5. Nonas Julii, fedit menses 6. dies 23. fecit Episcopos 5. Presbyteros 9. & Diaconos 4. Obiit 8. Kal. Februarii, tertio, quam Romam redierat, nondum transacto mense. Sepultus in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies duos.

PASCHALIS PRIMUS PONT. C.
ANNO DOMINI DCCCXVII.

ANNO
817.

Paschalis I. Maximi Bonosi filius, Monachus Benedictinus. Abbas S. Stephani propè S. Petrum, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Praxedis; Creatus 5. Kal. Februarii, fedit annos 7. menses tres dies 17. Ordinationes duas fecit Episcoporum 15. Presbyterorum 7. & Diaconorum 7. Obiit pridie Idus Maii, Anno Domini 824. in Basilica S. Petri sepultus. Vacavit sedes dies 4.

EUGENIUS SECUNDUS PONT. CII.
ANNO DOMINI DCCCXXIV.

ANNO
824.

Eugenius II. Junior, Boemundi filius, Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ; Creatus 18. Kal. & consecratus 12. Kal. Junii, fedit annos 3. menses 6. dies 24. Obiit pridie Idus Decemb. anno 827. collacrimantibus omnibus, sepelitur autem in Basilica S. Petri Apostolorum Principis. Vacavit sedes diem unum.

VALENTINUS PRIMUS PONT. CII.
ANNO DOMINI DCCCXXVII.

ANNO
827.

Valentinus I. Leontii filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Cardinalis; Creatus 19. Kal. Januarii, Consecratus postredie, fedit mensem unum, dies 10. expiravit 10. Kalen. Februarii, anno Christi 828. sepultus in Basilica S. Petri, conquerentibus omnibus. Vacavit post ejus mortem Romana sedes dies tres.

GREGORIUS QUARTUS PONT. CIII.
ANNO DOMINI DCCCXXVIII.

ANNO
828.

Gregorius IV. Joannis filius, Romanus, ex Monacho Monasterii Fossæ novæ, ordinis S. Benedicti, S. R. E. Card. tit. S. Marci; Creatus 17. Kal. Februarii, anno 828. fedit annos 16. & cum fecisset per quinque ordinationes Episcopos, Presbyteros, & Diaconos 185. obiit Romæ 8. Kal. Februarii, Anno Domini 844. sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes dies tres.

SERGIUS SECUNDUS PONT. CIV.
ANNO DOMINI DCCCXLIV.

ANNO
844.

Sergius II. Junior, Sergii filius, Romanus, de Regione quarta, ex Illustri Familia ortus, nequaquam à majoribus degeneravit, ex Canonico regulari. S. R. E. Archipresbyter Cardinalis SS. Silvestri, & Martini in Montibus tit. Equitii; Creatus, & consecratus 4. Idus Februarii, Anno Domini 844. Sedit annos tres, menses duos & dies tres. Creavit Episcopos 23. Presbyteros 8. & Diaconos tres. Obiit pridie Idus Aprilis, anno 848. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacat sedes dies quindecim.

LEO QUARTUS PONT. CV.
ANNO DOMINI DCCCXLV.

ANNO
845.

Leo IV. Rodulphi filius, Romanus, fuit vir insignis, ex Canonico Regulari, Monachus Monasterii SS. Silvestri, & Martini in Montibus Congregationis primæ Benedictæ, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum. Creatus pridie Idus Aprilis, consecratus 6. Kal. Junii, die Dominico; Sedit ann. 8. menses 6. dies 6. Creavit Episcopos 63. Presbyteros 19. & Diac. 8. Obiit 6. Kal. Augusti, anno 855. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies sex, & usque ad consecrationem menses 2. & dies 11.

BENEDICTUS TERTIUS PONT. CVI.
ANNO DOMINI DCCCLV.

ANNO
855.

Benedictus III. Petri filius, Romanus, ex Canonico regulari. S. R. E. Presbyter Cardinalis S. Mariæ Transiberim, tit. Callisti, à

ANNO 20
855.

NICOLAUS I. ADRIANUS II. JOANNES VIII. & sequentes.

ANNO
885.

Leone IV. Papa factus. Electus in schismate 9. Kal. Aug. Res turbatae fuerunt usque ad 3. Kal. Oct. quo sedato schismate consecratus est. Sedit ab electione annos duos, menses octo, dies 16. à consecratione annos duos, menses sex, dies decem. Creavit Episcopos 20. Presbyteros 6. & Diaconum 1. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis anno 858. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 15.

Via lata; Creatus 3. Idus Maii, anno 885. Sedit annos 6. dies 9. Obiit 12. Kal. Junii anno 891. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 5.

FORMOSUS TERTIUS PONT. CXIII.
ANNO DOMINI DCCCXCI.

Formosus, Leonis filius, Civis, & Episcopus Portuenfis, ex Canonico regulari, à Nicolao Papa factus, Creatus 6. Kal. Junii. Sedit annos 4. menses 6. dies 18. Obiit 19. Kal. Januarii, anno 895. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 2. Iste Pont. ex pulchritudine, scientia, atque Sanctitate laudatissimus.

ANNO
891.

BONIFACIUS SEXTUS PONT. CXIV.
ANNO DOMINI DCCCXCV.

Bonifacius VI. Hadriani Episcopi, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, ex Tuscia oriundus; Creatus 16. Kal. Januarii, anno 895. sedit dies quindecim. Obiit Romæ pridie Kal. Januarii, ineunte anno 896. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 5.

ANNO
895.

STEPHANUS VII. DICTUS VI.
PONT. CXV.

ANNO DOMINI DCCCXCVI.

Stephanus VII. dictus VI. Joannis Presbyteri, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, Episcopus Anagninus; Creatus 8 Idus Januarii, anno 896. Sedit annum unum, menses duos, dies 19. Obiit 9. Kal. Aprilis, anno 898. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies tres, si Panvinio credas.

ANNO
896.

ROMANUS PONT. CXVI.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Romanus, Constantini Marini Papæ fratris filius, Galefinus Faliscus, ex Urbe, quæ hodie Montefiascon appellatur; Creatus 5. Kal. Aprilis; sedit menses 4. dies 23. Obiit 14. Kal. Septembris, anno 897. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem unum, ita Panvinus in Chron.

ANNO
897.

THEODORUS SECUNDUS PONT.
CXVII.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Theodorus II. Junior, Photii filius, Romanus; Creatus 13. Cal. Septembris; sedit dies 20. Obiit Romæ 6. Idus Septembris; sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit sedes diem 1.

ANNO
897.

JOANNES NONUS PONT. CXVIII.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Joannes IX. Raimoaldi filius, Provincia Latio, Patria Tiburtinus. Monachus Ordinis S. Benedicti, Creatus 5. Idus Septembris, anno 897. sedit annos 2. dies 4. Obiit 9. Calend. Octobris, Anno Christo 899. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem unum.

ANNO
897.

Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Presbyter Cardinalis, in schismate, contra Joannem IX. sedit dies aliquot.

BENEDICTUS QUARTUS PONT. CXIX.
ANNO DOMINI DCCCXCIX.

Benedictus IV. Mamoli filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranensi, Creatus 8. Kal. Octobris, sedit annos 3. menses 6. dies 15. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis, anno 903. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 6.

ANNO
899.

ANNO
858.

NICOLAUS I. MAGNUS PONT. CVII.
ANNO DOMINI DCCCLVIII.

Nicolaus I. cognomento Magnus, Theodori filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & consecratus 8. Kal. Maii, anno 858. Sedit annos 9. menses sex, dies 20. Creavit Episcopos 65. Presbyteros septem, & Diaconos quatuor. Obiit Romæ Idibus Novembris, Anno Christi 867. sepultus ante fores Basilicæ S. Petri. Vacabit sedes dies septem.

ANNO
867.

HADRIANUS SECUNDUS
PONT. CVIII.

ANNO DOMINI DCCCLXVII.

Hadrianus II. Junior, Romanus, Talari Episcopi, ex legitimis nuptiis filius, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis Sancti Marci. Creatus 11. Kal. Decembris, & consecratus 9. Kal. Decembris, anno 867. sedit annos quatuor, menses 11. dies 12. Obiit Romæ Kal. Novemb. anno 872. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies 12.

ANNO
872.

JOANNES OCTAVUS PONT. CIX.
ANNO DOMINI DCCCLXXII.

Joannes VIII. Gundi filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Card. Creatus, & consecratus 19. Kal. Januarii, anno 872. Sedit annos 10. dies 2. Obiit 18. Kal. Januarii 882. sepultus ad S. Petrum. Vacat sedes dies 3.

ANNO
882.

CONSTANTINUS MARINUS I.
PONT. CX.

ANNO DOMINI DCCCLXXXII.

Constantinus Marinus I. Palumbi Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius Galefinus Faliscus, S. R. E. Diaconus Cardinalis, creatus 14. Kal. Januarii anni 882. consecratus die Natali Domini. Sedit annum unum, mensem unum. Obiit 15. Kal. Februarii anno 884. sepultus ad S. Petrum. Vacat sedes dies duos.

ANNO
884.

HADRIANUS TERTIUS PONT. CXI.
ANNO DOMINI DCCCLXXXIV.

Hadrianus 3. Patria Romanus. Agapirus antea vocatus, Benedicti filius, de Regione Viæ latae, Creatus 12. Kal. Febr. anno 884. consecratus 7. Kal. Februarii, sedit annum unum, menses 3. dies 19. decessit 7. Idus Maii, anno 885. sepultus fuit in Basilica S. Petri co-lactrimantibus omnibus.

ANNO
885.

STEPHANUS SEXTUS DICTUS V.
PONT. CXII.

ANNO DOMINI DCCCLXXXV.

Stephanus VI. dictus V. Romanus, Basilii antea vocatus, Hadriani filius, de Regione

LEO QUINTUS PONT. CXX.

ANNO DOMINI DCCCCIII.

ANNO
903.

Leo V. è villa Priapi, agri Ardeatini, in Latio, ex Monacho Benedictino Cardinalis, Creatus 17. Kal. Maji, Sedit mensē unum, dies decem. Coactus abdicavit 9. Kalen. Junii, & vitam monasticam repetiit, & non multo post interiit. Laterani in Basilica Constantiniana sepultus. Non vacavit sedes.

CHRISTOPHORUS PRIMUS
PONT. CXXI.

ANNO DOMINI DCCCCIII.

ANNO
903.

Christophorus I. Patria Romanus, ex patre Leone, S. R. E. Presbyter Card. Comprehenso Leone, Pontificem se fecit 9. Kal. Junii, anno 903. Sedit in Petri Cathedra, menses 8. E sede dejicitur 9. Kal. Januarii anno 903. & tandem vinculis mancipatus, vitam finivit. Sepultus ad S. Petrum.

Schisma in Romana Ecclesia 15. inter Leonem 5. & Christoforum, & Sergium 3. anno 903.

SERGIUS TERTIUS PONT. CXXII.

ANNO DOMINI CMIV.

ANNO
904.

Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 904. Sedit annos 7. menses 16. moritur v. Idus Aprilis anno 911. ad S. Petrum sepultus. Vacavit sedes dies 4.

ANASTASIUS TERTIUS
PONT. CXXIII.

ANNO DOMINI CMXI.

ANNO
911.

Anastadius III. Luciani filius, Romanus, Creatus 17. Kalendas Maji, anno 911. Sedit annos duos, mensē unum, dies 22. Obiit pridie Nonas Junii, Anno Domini 913. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 11.

LANDUS, VEL LANDO
PONT. CXXIV.

ANNO DOMINI CMXIII.

ANNO
913.

Landus, Tami filius, Sabinus, Patria Herebo, ex Canonico Regulari Lateranensi, Creatus 7. Idus Junii, An. Domini 913. Sedit menses 6. dies 22. Obiit Romæ v. Kalen. Januarii, ineunte anno 914. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 26.

JOANNES DECIMUS PONT. CXXV.

ANNO DOMINI CMXIV.

ANNO
914.

Joannes X. Joannis filius, ex Episcopo Bononiensi Archiepiscopus Ravennas, de familia Cynthia, quæ hodie vocatur Cincia, Romanus, Creatus 9. Kal. Februarii, Sedit annos 14. menses duos, dies 16. Vidonis Tuscianæ Comitibus dolo captus, cervicali super os imposito, suffocatur 8. Idus Aprilis 928. Laterani sepultus. Vacavit sedes dies duos.

LEO SEXTUS PONT. CXXVI.

ANNO DOMINI CMXXVIII.

ANNO
928.

Leo VI. Christophori Primicerii S. R. E. filius, Romanus, ex familia Gemina, quæ postea fanguinea dicta est, creatus 5. Idus Apri-

lis, Sedit menses sex, dies quindecim. Obiit 10. Kalendas Novembris, anno 928. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem unum.

STEPHANUS VIII. DICTUS VII.
PONT. CXXVII.

ANNO DOMINI CMXXVIII.

ANNO
928.

Stephanus VIII. dictus VII. Tendemundi filius, Romanus, Creatus 9. Kal. Novemb. Sedit annos 2. menses 1. dies 15. Obiit sexto Idus Decembris, anno 930. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 2.

JOANNES UNDECIMUS
PONT. CXXVIII.

ANNO DOMINI CMXXX.

ANNO
930.

Joannes XI. Sergii Pont. (ut aiunt) filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, qui iidem sunt, cum Comitibus Signiæ, de Comitibus postea dicti, Creatus 3. Idus Decembris, Sedit annos 4. menses 10. dies 15. Obiit 8. Kal. Novembris anno 935. Laterani sepultus. Vacavit sedes diem unum.

LEO SEPTIMUS PONT. CXXIX.

ANNO DOMINI CMXXXV.

ANNO
935.

Leo VII. Romanus, creatus 6. Kal. Novembris, sedit annos 3. menses sex, dies 10. Obiit Romæ pridie Nonas Maji, anno 939. sepultus in Basilica Sancti Petri Principis Apostolorum. Vacavit sedes mensē unum.

STEPHANUS IX. DICTUS VIII.
PONT. CXXX.

ANNO DOMINI CMXXXIX.

ANNO
939.

Stephanus Nonus, dictus Octavus, Romanus, Creatus septimo Idus Junii, Sedit annos tres, menses quatuor, dies quindecim. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ 12. Kalendas Novembris anno 942. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est. Vacavit Romana Sedes dies decem.

MARINUS SECUNDUS PONT. CXXXI.

ANNO DOMINI CMXLII.

ANNO
942.

Marinus II. Junior, Romanus, Creatus 10. Kal. Novembris, anno 942. Sedit annos tres, menses sex, dies quatuordecim. Obiit anno Domini 946. & in Basilica S. Petri sepultus est. Ejus morte tres dies sedes Romana vacavit.

AGAPETUS SECUNDUS
PONT. CXXXII.

ANNO DOMINI CMXLVI.

ANNO
946.

Agapetus Secundus, Junior, Romanus, Creatus quintodecimo Kalendas Junii, anno Domini 946. Sedit annos novem, menses sex, dies decem. Obiit Romæ sexto Kalendas Januarii, ineunte anno Domini 956. Corpus ejus sepultum est in Basilica Lateranensi. Vacavit sedes Apostolica dies duodecim.

JOANNES XII. PONT. CXXXIII.

ANNO DOMINI CMXLVI.

ANNO
946.

Joannes XII. Romanus, Octavianus ante Pontificatum vocatus, ex Comitibus Tusculanis Alberici Rom. Principis filius, de re-

ANNO 22
946.

JOANNES XII. BENEDICTUS V. & sequentes.

ANNO 984.

gione Viæ late, S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus 5. Idus Januarii. Sedit annos 8. menses 4. dies 6. Obiit pridie Idus Maii, & in Lateranensi Basilica sepultus est. Non vacat sedes.

BENEDICTUS QUINTUS
PONT. CXXXIV.
ANNO DOMINI CMLXIV.

ANNO 964.

Benedictus V. Diaconus Cardinalis, defuncto Joanne statim in loco ejus Pontifex à Populo, & à Clero Romano eligitur. Sedit mensem unum, dies aliquot. Per vim remotus, & ad Hamburg relegatus, ibid. moritur, 5. Nonas Julii 965.

Leo Antipata dictus VIII. Joannis Protoſcrinarii filius, consecratus 6. Idus Decembris, Anno Christi 963. sedit contra dictum Joannem, & Benedictum, annum 1. menses 3. dies 12.

JOANNES XIII. PONT. CXXXV.
ANNO DOMINI CMLXV.

ANNO 965.

Joannes XIII. Romanus, Joannis Episcopi filius, ex legitimo matrimonio procreatus, Episcopus Narniensis, creatus 6. Octobris, anno 965. sedit annos sex, menses 2. dies quinque. Obiit octavo Idus Septembris, anno 972. sepultus in Basilica S. Pauli Apostoli extra Urbem, via Ostiensis. Vacavit sedes dies 13.

DONUS, ALIAS DOMNUS, ALIAS
DOMNIO II. PONT. CXXXVI.
ANNO DOMINI CMLXXII.

ANNO 972.

Donus, aliàs Domnus, aliàs Domnio II. Junior, Romanus, Creatus 12. Kal. Octobris, sedit menses 3, obiit 14. Kal. Januarii, anno 972. Non vacavit sedes.

BENEDICTUS SEXTUS PONT. CXXXVII.
ANNO DOMINI CMLXXII.

ANNO 972.

Benedictus VI. Hildebrandi filius, Romanus, Creatus 13. Kal. Januarii, sedit in Petri Cathedra annum unum, menses tres. Coactus abdicavit 14. Kal. Aprilis, & non multo post in Adriani mole strangulatur.

BONIFACIUS VII. PONT. CXXXVIII.
ANNO DOMINI CMLXXIV.

ANNO 974.

Bonifacius Septimus, Franco antea dictus, Ferrutii filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, creatus tertio Kalendas Aprilis, sedit annum unum, mensem unum, dies duodecim. Coactus abdicavit, ex Urbe pulsus, quinto Idus Maii, anno 975. Deinde reversus Benedicto mortuo, Pontificatum iterum vi tenuit menses 4. dies 6. Obiit 12. Kalend. Augusti anno 975. Vacavit sedes dies 20.

BENEDICTUS VII. PONT. CXXXIX.
ANNO DOMINI CMLXXV.

ANNO 975.

Benedictus VII. ex Comitibus Tusculanis, Romanus, Deufdedit filius, Episcopus Sutrinus, creatus 4. Kalend. Junii, fugato Bonifacio Septimo. Sedit annos novem, mensem 1. dies 10. Romæ obiit sexto Idus Julii, anno 984. sepultus ad S. Crucem in Hierusalem. Vacavit sedes dies 5.

JOANNES XIV. PONT. CXL.
ANNO DOMINI CMLXXXIV.

ANNO 984.

Joannes XIV. Papiensis, Petrus antea vocatus, à Caneva nova dictus Episcopus Pa-

piensis. Creatus 17. Kal. Aug. sedit menses 8. Pontificatu exactus à Bonifacio VII. in Urbem reverso 17. Kalendas Aprilis. Obiit 17. Kalendas Aprilis. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum, anno 985. Vacavit sedes dies...

Schisma 17. inter Bonifacium VII. & Benedictum VII. dictum VI. & Joannem XIV.

JOANNES XV. PONT. CXLII.
ANNO DOMINI CMLXXXV.

ANNO 985.

Joannes XV. Romanus, Leonis Presbyteri legitimo matrimonio filius, de vico Gallinæ albæ, Creatus Kal. Augusti, anno 985. sedit annos 9. menses 6. dies 10. Obiit Romæ 4. Idus Februarii, anno 995. sepultus ad S. Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes diem 1.

Canonizatio S. Udalrici, Episcopi Civitatis Augustanæ.

Hujus Sancti Festivitas hinc non designata, celebratur in ea Civitate die 4. Julii.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus in Gallia, & Germania commorantibus, salutem in Domino, & Apostolicam Benedictionem.

Edita A. D. 993.

Cum Conventus esset factus in Palatio Lateranensi pridie Kalendas Februarias, residente Joanne Sanctissimo Papa, cum Episcopis, & Presbyteris, assistantibus Diaconis, & cuncto Clero surgens Reverendiss. Luitolphus, Augustæ Episcopus inquit, Domine Sanctissime Præsul, si vobis placet, & omnibus Episcopis, & Presbyteris hircidentibus, libellus quem præ manibus habeo coram vobis legatur, de vita & miraculis Venerabilis Udalrici Sanctæ Augustanæ Ecclesiæ dudum Episcopi, & quid libitum vobis fuerit, decernatur. Quia Spiritus Sancti testatur præsentia, & Congregatio Sacerdotum certum esse, quod legimus, quia nec potest veritas nostra mentiri, cujus in Evangelio ista est sententia; Ubi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum. Quod cum ita sit, nec huic tam brevi numero Spiritus Sanctus deest; quanto magis eum nunc interesse credamus, quando in unum convenit turba Sanctorum? Sanctum namque est pro debita veneratione Collegium.

Lectus fuit liber vitæ Udalrici, coram Papa, & aliis.

§. 1. Cumque prælecta esset vita prædicti Sanctissimi Episcopi, ventum est ad miracula, quæ sive in corpore, sive extra corpus gesta sunt, videlicet cæcos illuminasse, dæmones ab obsessis corporibus effugasse, paraliticos curasse, & quam plurima alia signa gessisse, quæ nequaquam calamo, & atramento illustrata sunt.

Et etiam miraculorum.

§. 2. Quæ omnia lepida fati urbanitate exposita recepimus, & communi consilio decrevimus, memoriam illius, id est Udalrici Episcopi affectu piissimo, & devotione fidelissima venerandam. Quoniam sic adoramus, & colimus reliquias Martyrum, & Confessorum, ut eum cujus Martyres, & Confessores sunt, adoremus. Honoramus servos, ut honor redundet in Dominum, qui dixit: Qui vos recipit, me recipit. Ac proinde nos, qui fiduciam nostræ justitiæ non habemus, illorum precibus & meritis apud clementissimum Deum jugiter adjovemur; quia divina saluberrima præcepta, & Sanctorum Canonum, ac Venerabilium Patrum instabant efficaciter documenta omnium Ecclesiarum, pio considerationis intuitu, imo Apostolici moderaminis annisu, utilitatem communitatem atque firmitatis perficere integritatem, quatenus memoria Udalrici jam præfati Venerabilis Episcopi divino cultui dicata existat, & in laudibus Dei devotissime perfolvendis semper valeat proficere.

Papæ decretum de Canonizatione.

993.
Contravenientium
Poena.

Observatorum
benedictio.

Rogatus d.
Decreti.

Papae sub-
scriptio.

Episcoporum,
& Cardinalium
subscriptio.

Dat. P. An. 8.
die 3. Feb.

ANNO
995.

ANNO
995.

ANNO
998.

§. 3. Si quis interea (quod non credimus) temerario ausu contra ea, quae hac nostra auctoritate pie, ac firmiter per hoc privilegium constituta sunt contraire tentaverit, vel haec, quae a nobis in laudem Dei, & pro reverentia dicti Episcopi statuta sunt, refragari, aut in quoquam transgredi, sciat se auctoritate B. Petri Principis Apostolorum, cujus immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum.

§. 4. At verò qui pio intuitu observator extiterit, benedictionis gratiam a misericordissimo Domino Deo nostro multipliciter consequatur, & aeternae vitae particeps efficiatur.

§. 5. Scriptum est per manum Stephani Notarii Regionarii, & Scriptorii Sanctae Romanae Ecclesiae, in mense Februario Indictione sexta, anno nonagesimo nonagesimo tertio.

Ego Joannes S. Rom. Cath. & Apost. Eccles. Episc. huic decreto a nobis promulgato consensi, & subscripsi.

Joannes Episcopus S. Anagninae Ecclesiae consensi.
Benedictus Episcopus S. Pipernensis Ecclesiae consensi.

Dominicus Episc. S. Ferentinae Ecclesiae consensi.
Crescentius Episc. S. Silvae candidae Ecclesiae consensi.
Annifo Episc. S. Cerenus Ecclesiae consensi.
Bonizo Archipresb. & Cardinalis S. Luciae consensi.
Benedictus presbyter & Card. S. Stephani consensi.
Leo presbyter & Cardinalis S. Nerei consensi.
Joannes presbyter, & Cardinalis S. Damasi consensi.
Leo presbyter, & Cardinalis S. Sixti consensi.
Joannes presb. & Card. SS. Apostolorum consensi.
Joannes presbyter & Cardinalis SS. Quatuor Coronatorum consensi.

Joannes presbyter, & Card. S. Clementis consensi.
Crescentius presbyter, & Card. S. Callisti consensi.
Benedictus Archidiaconus.

Joannes Diaconus, & Oblationarius.
Benedictus Diaconus.

Joannes Diaconus. Hi omnes consenserunt & subscripserunt.

Dat. 3. Kalendas, alias Nonas Februarii, per manum Joannis Episcopi S. Nepesinae Ecclesiae, & Bibliothecarii Sanctae Sedis Apostolicae, Anno Pontificatus Domini nostri Joannis Sanctissimi XV. Papae Octavo, Mense dicto, & Indictione sexta.

JOANNES XVI. PONT. CXLII.
ANNO DOMINI CMXCV.

Joannes XVI. Roberti filius, Romanus, creatus 3. Idus Februarii, sedit menses 4. moritur quinto Idus Junii, anno 995. sepultus ad Sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes dies 6.

GREGORIUS QUINTUS PONT. CXLIII.
ANNO DOMINI CMXCV.

Gregorius V. Saxo-Germanus, Bruno antea dictus, Orthonis Saxoniae, & Sueviae Ducis filius, Matre Juditha, ex Urbe Vangia Presbyter, & Capellanus Imperatoris, Verdensis creatus Antistes, Pontifex declaratur 16. Kal. Julii, die Dominico, anno 995. sedit in Petri Cathedra annos 2. menses 7. dies 18. Obiit Romae 12. Kal. Martii, anno 998. sepultus ad S. Petrum, juxta sepulchrum Beati Gregorii. Vacavit sedes dies 15.

Schisma in Ecclesia Romana 18. in Joannem Antipapam, dictum XVII. & Gregorium V.

SILVESTER SECUNDUS PONT. CXLIV.
ANNO DOMINI CMXCVIII.

Silvester II. Junior, Aquitanus, Gallus, Serebertus antea vocatus, Floriacensis Monachus, Abbas Bobiensis, ex Archiepif-

copo Rhemenfi, Ravennas etiam factus, creatus Kal. Novembris, anno 998. sedit in Pontificatu annos 4. menses 6. dies 12. Obiit 4. Idus Maii 1003. sepultus Laterani. Vacavit sedes dies 25.

JOANNES XVII. PONT. CXLV.
ANNO DOMINI MIII.

Joannes XVII. Sicco nominatus, Romanus, de Vico Biberatica, creatus 7. Idus Junii (nam ejus Joannis, qui in schismate cum Gregorio V. creatus fuit, ratio habita non est in nominis numero.) Sedit menses quatuor, dies 25. Obiit Romae, pridie Kal. Novembris anno 1003. sepultus in Ecclesia Monasterii Sancti Sabbae in Cella Nova. Vacavit sedes dies 15.

JOANNES XVIII. PONT. CXLVI.
ANNO DOMINI MIII.

Joannes XVIII. Fafanus vel Fanassus, Romanus, de vico portae Methodii, creatus 12. Kal. Decembris; sedit annos 5. menses 7. dies 29. Obiit Romae 15. Kalendas Augusti, anno 1009. sepultus ad S. Joannem in Laterano. Vacavit sedes dies 30.

SERGIUS QUARTUS PONT. CXLVII.
ANNO DOMINI MIX.

Sergius IV. Petri Martini filius, Romanus, Sex Castro Lunae, Monachus antea Benedictinus, creatus 15. Kal. Septembris, anno 1009. sedit annos 2. menses 9. dies 12. Obiit 4. Kal. Junii, anno 1012. sepultus Laterani. Vacavit sedes dies 8.

BENEDICTUS VII. DICTUS VIII.
PONT. CXLVIII.

ANNO DOMINI MXII.

Benedictus VII. dictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Gregorii filius, creatus die 20. Maii anno 1012. sedit annos 11. menses 8. dies 21. Obiit Romae 3. Kal. Martii anno 1024. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes diem 1.

Schisma in Ecclesia Romana XIX. inter Benedictum VIII. & alium quemdam Antipapam, cujus nomen ignoratur.

JOANNES XIX. PONT. CXLIX.
ANNO DOMINI MXXIV.

Joannes XIX. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, qui & Signia, & de Comitibus dicti sunt, Gregorii filius, Benedicti VIII. praedecessoris sui frater Germanus, Episcopus Portuensis, creatus pridie Kal. Martii, sedit annos 8. menses 9. dies 9. Obiit 6. Idus Novembris, anno 1032. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 2.

BENEDICTUS VIII. DICTUS IX.
PONT. CL.

ANNO DOMINI MXXXII.

Benedictus VIII. dictus IX. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Theophilaetus antea vocatus, Alberici filius, Diaconus Cardinalis, creatus 3. Idus Novembris. Sedit annos 12. menses 4. dies 20.

Silvester III. Romanus, Joannis Laurentii filius, Episcopus Sabinus, in Schismate contra Benedictum Pontifex creatus, sedit mensem 1. dies 29. creatus 11. Kalend. Febr. Pontificatu

à Be-

ANNO

998.

ANNO
1003.ANNO
1003.ANNO
1009.ANNO
1012.ANNO
1024.ANNO
1032.

à Benedicto exactus est 5. Id. Martii an. 045. quo pulso Benedictus iterum sedit mensem 1. dies 21. ex ante diem 6. Idus Martii usque ad Kal. Maii ejus anni, quo die spontè abdicavit.

GREGORIUS SEXTUS PONT. CLI.

ANNO DOMINI MXLV.

ANNO 1045.

Gregorius VI. Romanus, S. R. E. Archiepresbyter, Card'nal'is S. Joannis ante Portam Latinam, Creatus Kalen. Maii, sedit annum 1. menses 7. dies 20. Coactus in Concilio Sutrii, pro tollendo schismate in sancta Romana Ecclesia exorto, abdicavit 13. Kal. Januarii, anno 1046. & ad Monasterium Cluniacense relegatur. Vacavit Sedes dies 4.

CLEMENS SECUNDUS PONT. CLII

ANNO DOMINI MXLVII.

ANNO 1047.

Clemens II. Junior, Germanus, Saxo, Suidgerus antea vocatus, Bambergensis Episcopus, creatus 12. Kal. Januarii, vixit menses 9. dies 15. Obiit Anno Domini 1047. Idibus Octob. sepultus in Ecclesia Bambergensi.

DAMASUS SECUNDUS PONT. CLIII.

ANNO DOMINI MXLVIII.

ANNO 1048.

Damasus II. Junior, Germanus, Bavarus, Popo Bagnarius antea vocatus, Episcopus Brixinensis, & Patriarcha Aquileiensis, Consecratus, & coronatus Romæ 16. Kal. Augusti, die Dominico, anno 1048. Sedit dies 23. Obiit 6. Idus Augusti, sepultus in Ecclesia Sancti Laurentii extra muros. Vacavit Sancta Romana Sedes menses 6. & dies 15.

LEO NONUS PONT. CLIV.

ANNO DOMINI MXLIX.

ANNO 1049.

Leo IX. Francus, Gallus, Bruno antea vocatus, Comes D'Asprug, alias Egghisein, Hugonis filius, Tullensis in Leucis Episcopus. Creatus, & consecratus pridie Idus Febr. 1049. Sedit annos 5. menses 2. dies 8. Creavit Cardinales 20. Episcopos sex, Presbyteros 9. Diaconos 5. Obiit 16. Kal. Maii, anno 1054. sepultus ad S. Petrum propè Aram S. Andreae, & Gregorii. Vacavit sedes menses 11. dies 24.

Contra invadentes domos Episcoporum defunctorum, bonaque diripientes eorundem.

Habes contra offendentes eorum personas constit. Alexand. 1j. in cap. si quis deinceps. 17. q. 4. & Alex. 3. in cap. Ad aures. de Pœn. Necnon anathematizationem quorannis à Rom. Pont. in die Cœnæ Domini pronunciari solitam, cujus ultimum exemplar vide inf. tom. 3. in Pauli V. constit. 63. Pastoralis.

Novissimam verò Bullam in die Cœnæ Domini legi solitam vide in S. D. N. Urb. VIII. Const. 62. Pastoralis, infra tom. 4.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiis omnibus Auximianis, Clero, & Populo salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Quia Auctore Deo sic nobis unius Ecclesiæ cura specialiter est commissa, ut per dignitatem Apostolicæ Sedis etiam cæterarum Ecclesiarum generalis sit provisio delegata; nostro competere videtur officio, non solum quæ hætenus adversus easdem Ecclesias temerariis ausibus sunt usurpata, corrigere, sed etiam ne rursus eadem præsumantur in posterum, providere.

§. 1. Perversam autem, & prorsus execrabilem quarundam plebium consuetudinem fama vulgante cognovimus, ut videlicet suo defuncto Episcopo, domum Episcopi hostiliter irrumpentes invadant, facultates ejus prædonum more diripiant, prædiorum domus incendant, vites insuper, & arbuta bestiali immaniores feritate succidant.

§. 2. Quod nimirum, nisi Ecclesiastici vigoris fuerit censura correctum, haud dubium quin regionibus illis repentini furoris imminet gladius. Si enim honorare parentes primùm dicitur in re promissione mandatum, si maledicens patri, vel matri multari morte præcipitur, cujus animadversionis sententia digni sunt, qui non carnales genitores persequi gestiunt, sed ipsam Matrem suam Ecclesiam, in qua, ex aqua, & Spiritu Sancto regenerati sunt, ut viperinum genus dissipare contendunt? Etsi enim Sacerdos quilibet ex debito humane conditionis obiit, sed Christus qui animarum nostrarum Episcopus est, ex virtute divinitatis in æternum vivit. Sicut enim Paulus dicit, Plures facti sunt Sacerdotes secundum legem, eo quod morte prohiberentur permanere. Jesus autem eo quod maneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium. Deum ergo inhonorare convincitur, qui mortali Episcopo vivente, terrena pressus formidine, ab Ecclesiæ se læsione cohibuit. Defuncto autem eo, ad injuriam Christi qui immortalis Ecclesiæ Sponsus est, fel odii, & virus malitiæ quod eatenus occultabar, effundit. Et fortasse Episcopus in vita sua aliquem læsit, sed Christus qui Ecclesiæ Custos relictus est, quid peccavit? Si ergo illi, qui nocuit, malum pro malo non redditur, cur æterno Pontifici qui nobis bona pro malis reddidit, reverentia non habetur? Verum tamen si Ecclesiæ prælo, Dei filium immortalem procul dubio Pontificem videret, si eum ubique præsentem omnia nosse, ac posse consideraret, coram ejus oculis admirare tam impium, tam sacrilegum facinus non auderet. Sed verè in illo completur quod per Psalmistam dicitur. Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. Porò si illi qui bona sua Ecclesiæ conferunt, proprii reatus absolutionem felici commercio promerentur, subsequenter autem illi, qui Ecclesiasticas facultates barbarica feritate diripiunt, in æternæque damnationis voraginem cadunt: qui nimirum novo & incomparabili criminis genere sic Judaicam perfidiam superant, ut non modo gentilium errorem, sed & hæreticorum pravitatem detestabiliores excedant, à quibus videlicet Christus iterum crucifigitur, & corpus ejus, quod est Ecclesia crudeliter laceratur.

§. 3. Deprimatur ergo ausus illicitus, & nefarius diabolicæ instigationis cohibeatur excessus, abstineat manus audax ab Ecclesiastico Patrimonio, ne victus pauperum pereat, ne quod ex oblatione fidelium jam Deo factum est sacrificium, præda raptorum fiat.

§. 4. Quisquis autem hujus nostri decreti improbus temerator extiterit, ex parte Dei Omnipotentis, & auctoritate Beatorum Apostolorum, Petri, & Pauli, anathematizandum esse decernimus, & ut revera putridum membrum excommunicationis ferro à Sanctæ Ecclesiæ corpore detruamus. Sit igitur nisi respiscat Anathema Maranatha, omnesque maledictiones Hebal super caput suum descendisse cognoscat.

§. 5. Observatoribus autem gloriam, & honorem & incorruptionem quærentibus vitæ æternæ. Amen.

Quod convocatio Conciliorum generalium & depositio Episcoporum, solius est Romani Pontificis.

Hoc idem de ejusmodi Conciliis convocandis, & declarandis, censuit Concilium Tridentinum, sess. 25. ad fin. Et dudum habetur in cap. 1. & seq. dist. 17. Quin imò, & de eis retractandis idem tradit Gelas. I. in ejus const. 1. Valde, supra

Abusus invadendi domos defunctorum Episcoporum, & diripiendi bona eorundem.

Qui uti admodum perniciosus cohibendus est.

Prohibetur itaque d. invasio & diripio.

Sub excommunicationis & anathematis poena.

Observatoribus gloria indicatur.

II.

Et super interpretatione dicti Concilii Tridenti. Sixtus V. constituit Congregationem Cardinalium infra in Tom. 2. in ejus const. 74. Immensa.

Contra appellantes à Mandatis Rom. Pont. ad futurum Concilium extat excommunicatio in Bulla Cæna Domini, de qua vide præcedent. Rubricam.

Edita A. D. 1053.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Thomæ Confratri carissimo, & Coepiscopo salutem.

Discordia inter Christianos pessima.

§. 1. CUM ex Venerabilium Canonum auctoritate recolimus CCV. Episcopos Concilio interfuisse Carthaginensi, & nunc à tua fraternitate audimus quinque vix Episcopos superesse in tota Africa, utique tertia hujus corruptibilis mundi parte; compatimur tantæ vestræ imminutioni rotis visceribus animi. Cùm autem ipsas Christianitatis reliquias ediscimus interna & mutua diffensione discindi, & dispergi, & adversus se invicem zelo, & contentione Principatus inflari, nil aliud nobis primò dicendum occurrit, quàm illud S. Amos vatis, Parce Domine, parce obsecro, quis suscitabit Jacob, quia parvulus est?

Pro ea igitur tollenda ad Sedem Apostolicam jure recurritur.

§. 2. Sed quamvis in talia tantoque defectu religionis plurimum doleamus, multum tamen gaudemus, quia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Matris vestræ sententiam requiritis, & expectatis super quæstionibus vestris, & quasi rivulis ab uno fonte erumpentibus, & in suo se cursu per diversa spargentibus, ad ipsius fontis primam scaturiginem reverti debere optimum putatis, ut inde resumatis directionis vestigium, unde sumpstis totius Christianæ Religionis exordium.

Et licet Episcopus Carthaginensis sit major in tota Africa.

§. 3. Noveris ergo præcul dubio, quia post Romanum Pontificem primus Archiepiscopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis Episcopus: nec quicumque sit ille Gummitanensis Episcopus, aliquam licentiam consecrandi Episcopos, vel deponendi, seu Provinciale Concilium convocandi habet sine consensu Carthaginensis Archiepiscopi, cujuslibet dignitatis aut potestatis sit, exceptis his qui ad propriam Parochiam pertinent; cætera autem, sicut & alii Africani Episcopi, Consilio Carthaginensis Archiepiscopi ager. Unde carissimi Confratres nostri, & Coepiscopi Petrus & Joannes rectè sentiunt de Carthaginensis Ecclesiæ dignitate, nec consentiunt errori Gummitani Ecclesiæ.

Papæ tamen solius auctoritas est Concilia generalia convocandi, & Episcopos deponendi.

§. 4. Hoc autem nolo vos lateat, non debere præter sententiam Romani Pontificis universale Concilium celebrari, aut Episcopos damnari, vel deponi; etsi quia licet vobis aliquos examinate, definitivam tamen sententiam absque consensu Romani Pontificis ut dictum est non licet dare, quod in Sanctis Canonibus statutum si quæritis, potestis invenire. Quamvis enim omnibus generaliter Apostolis dictum sit à Domino, Quæcumque ligaveritis in Terra, ligata erunt & in Cælo, & quæcumque solveritis in Terra, soluta erunt & in Cælo: Tamen non sine causa specialiter, & nominatim dictum est Beato Apostolorum Principi, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo Claves Regni Cælorum: Et in alio loco, Confirma fratres tuos, scilicet quia omnium Ecclesiarum majores, & difficiliore cause per sanctam & principalem B. Petri Sedem à successoribus ejus sunt definiendæ: Jam verò quia ad interrogata, etiam Confratrum nostrorum Petri, & Joannis Episcoporum decrevimus respondere, optamus ut sanctam tuam fraternitatem jugiter invigilantem utilitatibus Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, arque devotè pro nobis orantem, sancta, & individua Trinitas semper conserve, carissime Frater.

Dat. P. An. 4. die 17. Dec.

Dat. XVI. Calendas Januarii. Anno Domini Papæ Leonis IX. quinto, Indictione septima.

VICTOR SECUNDUS
PONT. CLV.
ANNO DOMINI MLV.

VICTOR II. Natione Germanus, provincia Suevia, ex Comitibus Calbenfibus, Castello Hisprug ortus, Patrem habuit Arduigum, Matrem Vitzelam, Creatus feria 5. in Coena Domini, Idib. Apr. 1055. Vixit annos 2. menses 3. dies 16. Creavit Episcopos 2. & Presbit. 1. Obiit Florentiæ 5. Kal. Aug. 1057. Ejus corpus in Ecclesia Cathedrali S. Reparata sepultum est. Vacavit Sedes dies 4.

STEPHANUS X. DICTUS IX.
PONT. CLVI.
ANNO DOMINI MLVII.

STEPHANUS XI. Lotharingus, Fridericus antea vocatus, Gozzelonis Ducis filius, & Gothifredi I. V. Magni Ducis frater, Abbas Cassinensis, Card. tit. S. Chrisogoni, creatus 4. Non. Aug. 1057. Sedit menses 7. dies 28. Creavit Episc. 2. Presb. 3. & Diac. 2. Obiit Florentiæ An. Dom. 1058. 4. Kal. April. cujus corpus ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Reparata sepultum est, propè aram S. Zenobii. Vacavit Sedes dies 28.

Benedictus IX. dictus X. Antipapa ex Comitibus Tusculanis, Mincius antea vocatus, creatus Nonis Aprilis, Anno 1058.

NICOLAUS SECUNDUS
PONT. CLVII.
ANNO DOMINI MLIX.

NICOLAUS II. Gerardus, Allobrox, cognomento Burgundio, Episcopus Florentinus, Creatus 3. Nonas Januarii, Anno Domini 1059. Sedit annos 2. menses 6. diem 1. Multos Cardinales, ex Monachis præsertim, creavit, Episcopos 2. Presbyteros 4. Diaconos 2. Obiit Florentiæ 5. Nonas Julii, Anno Domini 1061. & in Cathedrali Ecclesia sepultus fuit. Vacavit Sedes, propter subsecutum schisma menses 2. dies 26.

ALEXANDER SECUNDUS
PONT. CLVIII.
ANNO DOMINI MLXI.

ALEXANDER II. Anselmus de Bedagio antea vocatus, Mediolanensis, Canonicus Regularis, Episcopus Lucensis, creatus pridie Kal. Octobris, die Dominico anno 1061. Sedit annos 11. menses 6. dies 22. Cardinales 30. ab hoc Pont. creati sunt, id est Episcopi 8. Presbyteri 16. Diaconi 6. Obiit Romæ in Palatio Lateranensi, die Dominico, x. Kal. Maij, anno 1073. Sepultus est in Basilica Constantiniana. Non vacavit Sedes.

Honorius II. Antipapa, Episcopus Parmensis, Cadaolus Pallavicinus antea vocatus, contra Alexandrum II.

Approbatio Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulensium, aliàs Campi Amabilis, Ordinis Sancti Benedicti.

Istam Congregationem fortius univit Alexander IV. infra in sua constit. 11. Officii. Omnesque alios recipere posse concessit Greg. IX. in constit. 1. Fervor. Ei addidit aliam Congregationem Leo X. in constit. 2. Et si à. Electionem Prælatorum, eo-

rumque munus disposuit idem Leo X. Ac Paul. III. in hoc Tom. 1. in const. 47. Exponi. Et Greg. XIII. in Tom. 2. in const. 86. Cum interna. Ambitum prohibuit Clemens VIII. in Tom. 3. in const. 43. Ambitiosa. Privilegia autem vide in Tom. 2. in const. 18. Greg. XIV. Ex injuncto.

Edita A. D.
1062.

ALEXANDER EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Rustico Priori, & cuncte
ejus Congregationi, de loco qui dicitur Campus
Amabilis, in perpetuum.*

Prooemium.

NULLI fidelium venit in dubium, quin Sedes Apostolica, eò quod Princeps existat omnium Ecclesiarum, omnibus hoc jure, & debita sollicitudine, Ecclesiis præesse debeat, ut non solum eas Catholicæ Religiois unitate concludat, sed generaliter ab his, quæ extrinsecus promoventur sua auctoritate salvet, & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ speciali & propria commendatione, in tutelam ejusdem Sedis Apostolicæ se contulere, & speciali charitate & studio suæ matris amplectæ, securiores & liberiores ab omni infestatione, consistenter. Quas ut dignum erat, ita in suo sinu, Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique diligentia ut omnibus ornamenta, præsidia, nonnullis quoque & gratiam consecret * amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla Sanctissimi Viri Prædecessores nostri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apostolica Sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei, & earum exaltatione, magis quam pro vita aut salute sua, solliciti fuere. Novimus Monasteria plurima, & cætera Ecclesiastica bona, quæ à Religiosis Viris, ad patrocinium & defensionem Apostolicæ Sedis sunt delata, cum summa caritate ab illis suscepta, & Privilegio Apostolicæ defensionis quasi muro munita firmissimo. In qua re quam sanctè fecerint, & illorum nobis ostendit gloria, & ipsius rei tam fructuosa gratia. Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate consistunt, Ecclesiastica beneficia pauperes Christi nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam vivis, quam defunctis piè impenduntur.

* Conferret.

Susceptio
Ereni sub tu-
tela Sedis A-
postolicæ.

§. 1. Unde nos in eadem Apostolica Sede, non nostris meritis, sed divina locati gratia, Oratorium Sancti Salvatoris in Campo Amabili constructum, & omnes Cellas ipsi adhærentes, & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipsum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apostolicæ auctoritatis, & nostram, successorumque nostrorum, suscipimus defensionem: salva quidem suæ matris Ecclesiæ debita & canonica reverentia. Volentes ut tam pia fidelium animarum devotio, à quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc usque productum, Deo crescat, & illis eorumque posteris & successoribus, ad salutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipsum Oratorium & prædictum locum, cum omnibus Cellulis & hospitibus suis, seu universis rebus ad eum pertinentibus, in nostram defensionem suscipimus, ut tam illa quæ modo habere, & tenere videtur, quam quæ in antea Deo largiente justè acquirere poterit, ubicumque posita fuerint, sub Apostolicæ Sedis custodia, & tuitione consistant.

Enunciatio
locorum
Ereni.

§. 2. Primo itaque loco ponimus Eremum & Oratorium situm in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundò, Hospitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertio, Cœnobium quod est constructum in loco qui dicitur Cerreto, qui est infra comitatum Vulterensem. Quarto, in loco qui dicitur Agna. Quintò, in loco qui dicitur Monte, & Soci. Sextò, in loco qui dicitur Arcina. Septimò, in loco qui dicitur Chaliano & Punina. Octavò, in loco qui dicitur in Chio, & Ecclesia S. Savini. Nonò, in loco qui dicitur Fogiano,

Iusto quod
à nomine
perturbetur.

§. 3. Sancimus igitur hoc nostro privilegio, ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua persona, idem Oratorium, aut Fra-

tres ibi Deo servientes, ejusque Territoria, aut aliqua sibi justè, modò aut antea pertinentia, invadere aut molestare, vel aliquo modo inquietare præsumat. Libertatem vel licentiam Ecclesiastici juris, quam hucusque habere visi sunt, seu quam justè in antea habere poterunt, in hac eadem serie confirmamus & perpetuam fore statuimus. Ne quis etiam malas consuetudines superinducat, quibus idem Oratorium à sua Religione turbetur, Apostolica auctoritate prohibemus.

§. 4. Ita tamen volumus & constituimus, ut jam dictum Oratorium cum Cellis suis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius inchoatum est, & ad nostra usque tempora productum, maneat in suo vigore atque stabilitate, scilicet ut semper Eremitico tramite, contemplativæ vitæ celsitudine perseveret. Nec liceat cuiquam unquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, sed semper solitariae vitæ locus ipse sit deditus, & firmitate continua dedicatus.

§. 5. Hoc quoque vestra caritate rogante, & huic Apostolicæ Sedis privilegio annectimus, ut si quando opportunum fuerit, aliquem ex vestra Congregatione in Ecclesiasticos gradus ordinari, & Episcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, seu aliqua ex Ecclesiis, vel Cellulis vestris in antea pertinebit, Simoniaca hæresi fuerit depravatus, ut ritè, & Canonice Episcopale non possit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & benè viventem Episcopum, ubicumque in vestra, vel proxima Provincia inveniri poterit, ut ab ipso Ecclesiasticis gradibus, & officiis ordinari ex vestra Congregatione dignus esse possit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut sicuti qui ordinandi sunt, bonæ vitæ, rectæque scientiæ existere debent, sic juxta Apostoli sententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehensibiles, & absque crimine inveniantur.

§. 6. Si quis autem temerario ausu, quod fieri non credimus, contra hujus nostræ Apostolicæ auctoritatis confirmationis seriem, agere tentaverit, sciat se esse excommunicatum à B. Petro Apostolorum Principe, & nostra Apostolica auctoritate.

§. 7. Qui verò custos, & observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo consequi mereatur.

Dat. Lucæ iv. Kalend. Novembris, per manus Petri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. ac Bibliothecarii, Anno duodecimo Pontificatus ipsius Domini Alexandri Papæ Secundi.

GREGORIUS SEPTIMUS PONT. CLIX.
ANNO DOMINI MLXXIII.

Gregorius VII. Hildebrandus antea vocatus, natione Etruscus, patria Soanen-
sis, patre Bonicio, creatus decimo Kalend. Maji 1073. vixit annos 13. multos Cardinales creavit, sed 21. tantum nomina supersunt, Episcopos 3. Presbyteros 11. & Diaconos 7. Obiit Salerni, 8. Kal. Junii 1085. & sepultus fuit in Ecclesia Cathedrali S. Mathæi, ejusdem Civitatis. Vacavit fedes annum 1. menses 4. & dies 27.

Clemens III. Parmensis, Gilbertus de Corrigia antea vocatus, Archiepiscopus Ravennas ab Alexandro II. factus, Antipapa contra Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Pasch. II. Sedit annos 21. dies aliquot. Obiit Romæ in arce S. Angeli post Kal. Septemb. 1101. sepultus Ravennæ.

Deposito iterataque excommunicatio Henrici IV. Imperatoris, Absolutioque Vassallorum à juramento fidelitatis, & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicorum.

Et in celsitudine contemplationis perseveret.

Licentia recipiendi ordines à viciniori Episcopo si ordinarius sit canonicè impeditus.

Excommunicatio in perturbatores hujus indulti.

Gratia illud observantib.

Dat. P. An. 2. die 29. Oct.

ANNO
1073.

1075.
Edita A. D.
1076. ad 1080.
Imploratio
divini auxi-
lii.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

Beate Petre Apostolorum Princeps, quæsumus
pias aures tuas nobis, & audi me servum tuum,
quem ab infanzia nutriti, & usque ad hunc diem de
manu iniquorum liberasti, qui me pro tua fidelitate
oderunt, & odiunt. Tu mihi testis es, &
Domina mea Mater Dei, & Beatus Paulus frater
tuus inter omnes Sanctos, quod tua Sancta Ro-
mana Ecclesia me invitum ad sua gubernacula tra-
xit, & ego non rapinam arbitratus sum ad Sedem
tuam ascendere, potiusque volui vitam meam in
peregrinatione finire, quam locum tuum pro gloria
Mundi, sæculari ingenio arripere. Et ideo ex
tua gratia, non ex meis operibus, credo, quod
tibi placuit, & placet, ut populus Christianus tibi
specialiter commissus, mihi obediat, specialiter
pro * vita tua mihi commissa, & mihi, tua gratia,
est potestas à Deo data ligandi, atque solvendi in
Cælo, & in Terra.

* Aliàs vice
tua.

Deposicio
Henrici Re-
gis.

Absolutio
Vasallorum
à juramento
fidelitatis.

Excommu-
nicatio ejus-
dem Henrici
Regis.

Dat. P. An. 3.

Edita An. D.
1077.

Monitio ad
Episcopos &
alios, ut stu-
deant con-
versioni d.
Regis Henri-
ci.

§. 1. Hac itaque fiducia fretus, pro Ecclesiæ tuæ
honore, & defensione, ex parte Omnipotentis Dei,
Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, per tuam pote-
statem, & auctoritatem, Henrico regi, filio Hen-
rici Imperatoris, qui contra tuam Ecclesiam inau-
dita superbia insurrexit, totius Regni Theutonico-
rum, & Italiæ gubernacula contradico.

§. 2. Et omnes Christianos à vinculo juramenti,
quod sibi faciunt, & facient, absolvo, & ut nul-
lus ei, sicut Regi serviat, interdicto. Dignum est
enim, ut qui studet honorem Ecclesiæ tuæ immi-
nuere, ipse honorem amittat, quem videtur habere.

§. 3. Et quia sicut Christianus contempsit obe-
dire, nec ad Dominum rediit, quem dimisit, par-
ticipando excommunicatis, meaque monita, quæ
pro sua salute sibi misi (te teste) spernendo, seq-
ui ab Ecclesia tua, tentans eam scindere, separando,
vinculo eum anathematis vice tua alligo, & sic
eum ex fiducia tua alligo, ut sciant gentes &
comprobent, quia Tu es Petrus, & super tuam
petram Filius Dei vivi ædificavit Ecclesiam suam,
& portæ inferi non prævalebunt adversus eam &c.

Actum Anno ab Incarnatione Domini 1075. In-
dictione decima quarta.

*Sequitur Monitio ad Episcopos de curanda con-
versione dicti Regis Henrici.*

GREGORIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Omnibus dilectis in Christo
fratribus, & Cœpiscopis, Ducibus, Comitibus,
universis quoque Fidem Christianam defendenti-
bus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus,
salutem, & omnium peccatorum absolutionem per
Apostolicam benedictionem.*

Si literas quibus Henricus dictus Rex in Sancta
Synodo judicio Sancti Spiritus excommunica-
tus est, diligenter perpenditis, quid de eo debeat
fieri, indubitanter cognoscetis. Ex illis enim
intelligitur, cur sit anathematis vinculo alligatus,
& à Regia dignitate depositus, & quod omnis po-
pulus quondam sibi subiectus, à vinculo juramen-
ti eidem promissi, sit absolutus. Sed quia nos con-
tra eum non movit (Deo teste) sæcularis superbia,
nec vana mundi cupiditas, sed Sanctæ Sedis, & uni-
versalis Matris Ecclesiæ sollicitudo, & disciplina;
monemus vos in Domino JESU, & rogamus sicut
carissimos fratres, ut eum benignè, si ex toto
corde ad Deum conversus fuerit, suscipiatis, &
circa eum non tantum justitiam, quæ illum regnare
prohibet, sed misericordiam, quæ multa deler
scelera, ostendatis. Estote quæso memores humanæ
conditionis, & communis fragilitatis, nec vos
prætereat pia, & nobilis memoria patris ejus,
& matris, quibus non possunt nostra ætate ad Im-
perii gubernacula inveniri æquales. Sic tamen adhi-
bere vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino disci-
plinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod absit)
putrescant, & honor Sanctæ Ecclesiæ, Romani-
que Imperii nostra negligentia magnæ ruinæ fa-

tificat. Procul ab eo pravi removeantur Consiliarii,
qui pro simoniaca hæresi excommunicati, non eru-
buerunt Dominum suum propria lepra contamina-
re, & per diversa crimina eum seducendo, ad
scindendam Sanctam Ecclesiam provocare, & in
viam Dei, & Sancti Petri impellere. Adhibeantur
illi Consiliarii, qui non sua tantum, sed eum dil-
ligant, & sæculari lucro per omnia Deum præpo-
nant. Non ultra putet Sanctam Ecclesiam sibi sub-
jectam, ut ancillam, sed prælatam, ut dominam.
Non inflatus spiritu elationis, consuetudines su-
perbiæ contra libertatem Sanctæ Ecclesiæ inventas,
defendat; sed observet Sanctorum Patrum doctrinam;
quam pro salute nostra eos docuit potestas
divina. Quod si de his, & aliis jure ab eo exigendis,
nos securos, modis quibus oportet reddiderit;
statim volumus per vestros idoneos Legatos
de omnibus informari, ut quid debeat fieri com-
muni consilio, Deo aspirante, valeat inveniri.

§. 1. Illud autem inter omnia ex parte B. Petri in-
terdicimus, ut nullus vestrum eum præsumat ab ex-
communicatione absolvere, quousque eis quæ præ-
diximus, nobis indicatis, Apostolicæ Sedis consen-
sum, & iteratum responsum recipiatis. De diver-
sorum quidem diversis consiliis dubitamus, & hu-
manam gratiam, vel timorem suspicioni habemus.

§. 2. Quod si exigentibus multorum peccatis
(quod non opramus) ex corde non fuerit ad Deum
conversus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente)
inveniat, qui ea quæ prædiximus, & cætera quæ
videantur Christianæ Religioni, & totius Imperii fa-
luri necessaria, certa ac indubitabili promissione se
observaturum promittat.

§. 3. Ut autem vestram electionem, si valde oportet
ut fiat, Apostolica auctoritate firmemus, & no-
vam ordinationem nostris temporibus corroboremus,
sicut à Sanctis nostris Patribus factum esse cog-
noscamur, negocium, personam, & mores ejus
quantocius potestis nobis indicate, ut sancta, &
utili intentione incedentes, mereamini Apostolicæ
Sedis favorem per divinam gratiam, & Beati Petri
Apostolorum Principis, per omnia benedictionem.

§. 4. De juramento autem quod factum est caris-
simæ filiæ nostræ Agneti Imperatrici Augustæ, si fi-
lius ex hac vita ante ipsam migraret, non est opus
adhuc dubitare, quia si nimia pietate circa filium
ducta, justitiæ favens, ut abjiciatur à Regno con-
senserit, quid restet vos ipsi comprehendite. Hoc
tamen videtur laudabile, postquam certum fuerit
apud vos, & omninò firmatum, quod ejus filius à
Regno removeatur, consilium ab ea, & à nobis
requiratur de inventa persona ad regni gubernacula.
Tunc, aut nostro communi consilio assensum præ-
bebit, aut Apost. Sedis auctoritas omnia vincula,
quæ videntur justitiæ contradicere, removebit.

§. 5. De excommunicatis autem, jam me vobis
dedisse licentiam, qui Fidem Christianam (ut decet
Episcopos) defenditis, ut absolvatis recorder, &
adhuc hoc idem confirmo, si re vera resipuerint,
& humiliter penitentiam egerint.

Dat. Laurentii III. non. Septemb. Indiæ. inci-
piente XV.

Sequitur absolutio dicti Regis.

GREGORIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiscopis, Epis-
copis, Ducibus, Comitibus, caterisque Principibus
Regni Theutonico Christianam fidem defendenti-
bus, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Quoniam pro amore justitiæ communem nobis
cum, in agone Christianæ militiæ, causam
& periculum suscepistis, qualiter Rex humiliatus ad
penitentiam, absolutionis veniam impetraverit, &
quomodo tota causa post introitum ejus in Italiam
hucusque deducta sit, vestræ dilectioni sincera carita-
te indicare curavimus, sicut constitum * fuit cum Le-
gatis, qui ad nos de vestris partibus missi sunt. In

Et interim
ab ejus abso-
lutione ab-
stineant.

Eoque ad Ec-
clesiam non
redeunte,
alter Rex
indoneus
eligatur.

Quem se
confirmatu-
rum habita
informatio-
ne asserit.

De juramento
Imperatri-
ci perli-
to, quid
agendum
consulit.

De excom-
municato-
rum abso-
lutione licen-
tiam datam
confirmat.

Dat. die 3.
Septemb.

Henric. tan-
dem ad obe-
dientiam S.
R. E. rediens
humillimam
publicè pœ-
nitentiam
egit.
* constitum.

Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquis Ducum ad Clusas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas transire possemus. Verum cum jam decurso termino, hoc nobis nunciaretur, his temporibus, præ multis (quos nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obviam mitti non posse, nec aliunde copiam ad vos transeundi habere, non parva sollicitudine, quid potissimum nobis agendum foret circumventi sumus. Interim verò Regem adventare certè cognovimus, qui etiam priusquam intrasset Italiam, supplices ad nos Legatos præmittens, per omnia se satisfacturum, Deo, & S. Petro, ac nobis obtulit, & ad emendationem vitæ suæ, omnem se servaturum obedientiam repromisit, dummodo apud nos absolutionis, & Apostolicæ benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quòd cum diu multis consultationibus differentes, acriter eum de suis excessibus per omnes qui intercurrerant nuncios redarguerimus; tandem per semetipsum, nihil hostile aut temerarium ostentans, ad oppidum Canusii, in quo morati sumus, cum paucis advenit. Ibiq; per triduum ante portam Caslri, deposito omni Regio cultu, miserabiliter, utpotè discalciatus & lancis persistens, non prius cum multo fletu Apostolicæ miserationis auxilium, & consolationem implorare desistit, quàm omnes qui ibi aderant, & ad quos tumor ille pervenit ad tantam pietatem, & compassionis misericordiam movit, ut pro eo multis precibus, & lachrymis intercedentes, omnes quidem insolitam nostræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli verò in nobis, non Apostolicæ severitatis gravitatem, sed quasi tyrannicæ feritatis crudelitatem esse clamarent.

Quem ideo Pont. iste ab excommunicatione absolvit.

§. 1. Denique instantia compunctionis ejus, & tanta omnium qui ibi aderant supplicatione devicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & sinum Sanctæ Matris Ecclesiæ recepimus, acceptis ab eo securitatibus, quæ inferius scriptæ sunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacensis, & filiarum nostrarum Mathildis, & Comitissæ Adelaïæ, & aliorum Principum, Episcoporum, & Laicorum, qui nobis ad hoc utiles visi sunt, recepimus.

Et pro firmanda pace Regni, se Germaniam iterum pollicetur.

§. 2. His itaque sic peractis, ut ad pacem Ecclesiæ, & concordiam Regni (sicut diu desideravimus) omnia plenius, Deo adjuvante, coaptare possemus, ad partes vestras data primum opportunitate, transire cupimus. Hoc enim dilectionem vestram indubitanter scire volumus, quoniam (sicut in descriptis securitatibus cognoscere potestis) ita adhuc rotius negotii causa suspensa est, ut & adventus noster, & consiliorum vestrorum unanimitas, permaximè necessaria esse videantur.

Hortaturque Episcopos, & alios, ut in fide & amore justitiæ perseverent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cepistis, & amore justitiæ, omnes permanere studeat; scientes nos non aliter Regi oblatos esse, nisi quod puro sermone (sicut mihi mos est) in his eum de nobis sperare dixerimus, in quibus eum ad salutem, & honorem suum, aut cum justitia, aut cum misericordia, sine nostræ & illius animæ periculo adjuvare possumus.

Sequitur promissio ejusdem Regis.

Promissio ejusdem Henrici Regis.

§. 4. **E**GO Henricus Rex de murmuratione, & dissensione, quam nunc habent contra me Archiepiscopi, & Episcopi, Duces, Comites, cæterique Principes Regni Theutonicorum, & alii qui eos in eadem dissensionis causa sequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius constituerit, aut justitiam secundum justitiam ejus, aut concordiam secundum consilium ejus faciam, nisi certum impedimentum mihi vel sibi obtulerit, quo transacto ad peragendum idem paratus ero. Item si idem Dominus Papa Gregorius, ultra montes seu ad alias partes terrarum ire voluerit, securus erit ex mei parte, & eorum quos constringere poterò, ab læsione vitæ, & membrorum ejus, seu captione, tam ipse, quam qui in ejus conductu, & comitatu fuerint, seu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de

quibuscumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, seu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo consensu, quod contra honorem suum sit. Et si quis ei fecerit, cum bona fide, secundum posse meum, illum adjuvabo. Actum Canusie, 5. Kal. Februarii, Indictione decimaquinta.

Sequitur iterata excommunicatio ejusdem Regis.

BEATE Petre, Princeps Apostolorum, & tu B. Paule, Doctor gentium, dignamini quæso aures vestras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

Edita A. D. 1080.

§. 1. Quia veritatis estis discipuli & amatores, adjuvate ut veritatem vobis dicam, omni remota falsitate, quam omnino detestamini, ut fratres mei melius mihi acquiescant, & sciant & intelligant, quia ex vestra fiducia post Dominum, & Matrem ejus semper Virginem Mariam, pravis, & iniquis resisto, vestris autem fidelibus auxilium præsto. Vos enim scitis, quia non libenter ad sacrum ordinem accessi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, sed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad vestram specialem Ecclesiam redii, in qua utcumque vobis deservivi. Deinde valdè invitus, cum multo dolore & gemitu, ac planctu, in throno vestro valdè indignus sum collocatus. Hæc ideo dico, quia non ego vos, sed vos elegistis me, & gravissimum pondus vestræ Ecclesiæ supra me posuistis. Et quia super montem excelsum me justis ascendere, & clamare, atque annunciare populo Dei scelera eorum, & filiis Ecclesiæ peccata eorum; membra Diaboli contra me cœperunt insurgere, & usque ad sanguinem præsumperunt in me manus suas injicere. Astiterunt enim Reges terræ, & Principes sæculares, & Ecclesiastici, aulici, & vulgares convenerunt in unum, adversus Dominum, & adversus vos Christos ejus, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipsorum. Et ut me omnino morte, vel exilio confunderent, multis modis conati sunt in me insurgere. Inter quos specialiter Henricus quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra vestram calcaneum erexit Ecclesiam, facta cum multis Episcopis ultramontanis, & Italicis conspiratione, annitens, me deiciendo, eam sibi subjugare. Cujus superbia, vestra resistit auctoritas, eamque nostra destruxit potestas, qui confusus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens absolutionem ab excommunicatione quæsit.

Hic idem Pont. exclamations profert adversus eundem Henricum.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promissionibus acceptis de suæ vitæ emendatione, solam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, à quo eum in Romana Synodo deposueram, instauravi, nec fidelitatem omnium qui sibi juraverant, vel erant juraturi, à qua omnes absolvi in eadem Synodo, ut sibi servaretur, præcepi. Et hæc ideo detinui, ut inter eum, & Episcopos vel Principes ultramontanos, qui ei, causa justitias vestræ Ecclesiæ restiterant, justitiam, favorem, vel pacem componerem, sicut ipse Henricus juramento per duos Episcopos mihi promisit.

Quem aliàs humiliatum ipse Pontif. absolvit ut supra, sed ad Regnum non reintegravit ut inter eum & Episcopos & Principes pax componeretur.

§. 3. Prædicti autem Episcopi, & Principes Ultramontani, audientes illum non servare mihi, quod promiserat, quasi desperati de eo, sine meo consilio, (vobis testibus) elegerunt sibi Rodolphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodolphus festinanter ad me misso Nuncio, indicavit se coactum Regni gubernacula suscepisse, tamen sese paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, semper ex eo tempore eundem mihi semper misit sermonem, adjiciens etiam filio suo obfide, & fidelis sui Ducis Bertoldi filio, quod promittebat firmare.

Sed Henrico promissa non observante, fuit ab illis inficio Papa electus in Regem, Dux Rodolphus, qui Papæ fidelitatem vovit.

§. 4. Interea Henricus cepit me precari, ut illum contra prædictum Rodolphum adjuvarem, cui respondi, me libenter facere, audita utriusque partis ratione, ut scirem cui justitia magis favoreret. Ille verò putans suis viribus eum posse devincere, meam contempsit responsonem. Postquam autem præsentit se non posse, sicut speravit agere, duo

Henrici, & Rodulphi causa ad Papam devoluta est, ut in Synodo judicaretur.

Episcopi,

Papa de hoc in Germania colloquium fieri statuit. Illudque impediens excommunicavit.

Henricus autem illud impedit, excommunicationem incurrit, & Regni defolationi se dedit.

Iste igitur Pont. iterato Henricum ejusque fautores excommunicavit.

Deponitq; à Regno, & Vassallos à juramento fidelitatis absolvit.

Rodulphi autem electionem confirmat.

BB. Petri, & Pauli auxilium implorat.

Dat. P. An. 7. die 7. Martii.

Episcopi, Virdunensis videlicet, & Oseburgensis, de consentaneis suis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici, me ut ei justitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncii Rodulphi fieri laudaverunt.

§. 5. Tandem aspirante Deo (sicut credo) statui in eadem Synodo, in partibus ultramontanis fieri colloquium, ut illic aut pax statueretur, aut cui amplius justitia faveret, cognosceretur. Ego enim (sicut vos mihi testes istis Patres & Domini) usque hodie nullam partem disposui adjuvare, nisi eam cui plus justitia faveret. Et quia putabam quod injustior pars colloquium noller fieri, ubi justitia suum locum servaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes personas sive Regis sive Ducis, aut Episcopi, seu alterius cujusvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum suis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod est scelus idolatriæ, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & seipsum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Christianorum morti tradidit, & Ecclesias fecit dissipari, & totum penè Theutonicorum Regnum defolationi dedit.

§. 7. Quapropter confidens de judicio, & misericordia Dei, ejusque purissimæ Matris semper Virginis Mariæ, fultus vestra auctoritate, sæpè nominatum Henricum quem Regem dicunt, omnesque fautores ejus excommunicationi subijcio, & anathematis vinculo alligo.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum, & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & vestra, interdicens ei, omnem potestatem & dignitatem illi Regiam tollo, & ut nullus Christianorum ei sicut Regi obediat, interdico, omnesque qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, à juramenti promissione absolvo. Ipse autem Henricus cum suis fautoribus in omni congressione belli, nullas vires nullamque in vita sua victoriam obtineat.

§. 9. Ut autem Rodolphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat. quem Theutonici elegerunt sibi in Regem, ad vestram fidelitatem, ex parte vestra, dono, largior, & concedo omnibus sibi fideliter adherentibus absolutionem omnium peccatorum, vestramque benedictionem in hac vita, & in futura, vestra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro sua superbia, inobedientia, & falsitate, à Regni dignitate justè abijcitur, ita Rodolpho pro sua humilitate, obedientia, & veritate potestas & dignitas Regni conceditur.

§. 10. Agite nunc quæso, Patres & Principes Sanctissimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoscat, quia si potestis in cælo ligare, & solvere, potestis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum possessiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus frequenter tulistis pravis & indignis, & religiosi viris dedistis. Si enim spiritualia judicatis, quid de sæcularibus non posse credendum est? & si Angelos dominantes omnibus superbis Principibus judicabitis, quid de illorum servis facere potestis? Addiscant nunc Reges, & omnes Sæculi Principes, quanti vos estis, quid potestis, & timeant parvipendere justionem Ecclesiæ vestræ; & in prædicto Henrico tam cito judicium vestrum exercete, ut omnes sciant, quia non fortuito, sed vestra potestate cader. Confundetur utinam ad pœnitentiam, ut spiritus sit salvus in diem Domini.

Acta Romæ, nonis Martii, Indictione tertia.

VICTOR TERTIUS PONT. CLX. ANNO DOMINI MLXXXVI.

ANNO 1086.

Victor III. ante Pontificatum Desiderius, in sæculo Dauferius vocabatur, Beneventi in Samnio, patre ejus Civitatis principe, natus est. Abbas Cassinensis, & Cardina-

lis tituli S. Cæciliæ, Creatus anno Domini 1086. Sedit ab electionis exordio annum unum, à consecratione menses 4. dies 7. Nullos creavit Cardinales. Obiit 16. Kal. Octobris, anno 1087. Corpus ejus ex Capitulo Casinate ad Sacellum S. Bertarii Martiris, translatum est. Vacavit Sedes menses quinque, dies 22.

URBANUS SECUNDUS PONT. CLXI. ANNO DOMINI MLXXXVIII.

Urbanus II. Gallus, ex oppido Castellionis Dicecesis Rhemensis, Otho antea dictus, Milonis filius, Canonicus Regularis Lateranensis, Monachus postea Cluniacensis, & S. R. E. Cardinalis Episcopus Ostiensis, Creatus Terracinae, die 12. Martii 1088. Sedit annos 11. menses 3. & dies decem & octo. Creavit Cardinales 13. Episcopos 7. Presbyteros 16. & Diaconos 13. Obiit quarto Kalend. Augusti anno 1099. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 14.

Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbrosæ, Ord. Benedicti, ejusque susceptio sub protectione Sedis Apost.

Isam Congregationem instituit Joannes Gualbertus, quem in Sanctorum numerum coopavit Cælest. III. ut inf. in hoc Tom. 1. in ejus const. 2. Gloriosus. Eandem sub uno Abbate stabilivit Innoc. VIII. & ordinationes ei constituit in ejus Bulla 2. Alto. Privilegia confirmarunt aliaque tribuerunt Jul. II. in const. 13. Militantis, ac Pius V. in const. 41. Et si mendicantium. Tom. 2.

URBANUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, Dilectissimis filiis Universæ Vallis Umbrosæ Congregationis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

CUM Universis Sanctæ Ecclesiæ filiis ex Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores existamus, illis præcipue locis atque personis quæ specialius, ac familiarius Romanæ adherent Ecclesiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos convenit caritatis studio imminere.

§. 1. Quia igitur divina propositum vestrum præveniente ac subsequente clementia, Religionis vestræ simplicitas, bonæ opinionis odorem in locis, & prope, & longè positus aspiravit; Nos vestro profectui, annuente Domino, provectus adungere cupientes, Cœnobiium vestrum pro B. Mariæ semper Virginis reverentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apostolicæ Sedis accipimus; Et Apostolicæ illud auctoritatis privilegio munientes; ab omnium personarum jugo, liberum permanere decernimus.

§. 2. Per præsentem igitur nostri privilegii paginam, Apostolica auctoritate statuimus; ut quæcumque hodie vestrum Cœnobiium jure possidet, sive in crastinum; concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium justè atque canonicè poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Illis successoribus dico qui eundem Religionis ritum, & fidei constantiam, conservare, & strenuè omnipotenti Domino in eodem proposito deservire sategerint.

§. 3. Chriftina, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive Basilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico Episcopo Romanæ Ecclesiæ gratiam atque communionem obtinente percipere; qui nostra fultus auctoritate quæ postulantur indulgeat.

ANNO 1088.

1

Edita An. D. 1090.

Exordium.

Susceptio Canob. Vallis Umbrosæ, in protectionem Sedis Apost.

Indultum d. Cœnobiis quæcumque bona possident.

Ordinationes à quocumque Anticite recipiendi. Vide Concil. Trid. sess. 23. c. 12.

Nemo Cœnobium ejusque personam perturbet.

Episcopi eos non excommunicent. Vide Conc. Trid. sess. 25. cap. 12. Hæc privilegia aliis locis d. Congregationis excommunicantur.

Caput constituitur Monast. Vallis Umbrosæ.

Abbas ad regimen Congregationis est eligendum. Intellege juxta Conc. Trid. sess. 25. cap. 6.

Hortatio Pastoralis ad Congregationem.

Pœna in perturbatores.

Pax pro ejus pacis confessoribus.

D. P. An. 3. die 6. April.

§. 4. Ad hæc, censemus atque statuimus, ne ulli omninò hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus profutura.

§. 5. Nec ulli Episcopo potestas sit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut qui in speciales estis filii Apostolicæ Sedis assumpti, nullius ulterius judicio temerè exponamini.

§. 6. Quia verò plura jam Monasteria, Congregatio videlicet Sancti Salvii, juxta Florentiam, Sancti Fidelis de Seruinis, Sancti Salvatoris de Sopheana, Sanctæ Mariæ de Nerana, Sancti Cassiani de Monte Stalario, Sancti Angeli juxta Pistoriam, Sancti Salvatoris de Siculis, Sancti Angeli juxta Pistoriam, Sancti Salvatoris de Vagiano, S. Petri de Mustieta, S. Pauli de Reguolo, Sanctæ Reparatae de Faventina Diocesi, & Congregatio de Rivis Casariis, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte armato in Bononiensi Diocesi, inspirante Domino in eandem vobiscum formam consenserunt Religionis, Nos & ipsi & omnibus, qui se in crastinum eidem Religionis usui, ex integro sociare voluerint, præsentis privilegii libertatem Apostolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & consuetudinis unitate persistere procuraverint.

§. 7. Constitutus autem, ut eorum omnium caput, vestrum, quod in Valle Umbrosana situm est Monasterium habeatur.

§. 8. Sanè cum terminus vitæ Pastori vestro divina dispositione contigerit, qui ejus loco substituendus fuerit, quia & vobis, & aliis omnibus præesse debet, omnium qui ceteris præest Monasteriis consensu, & judicio eligatur. Quod si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat. Et ejus mox judicio, sicut in diebus Venerandæ memor. Joannis, primi Abbatis vestri factum constat, cætera omnia unita vobis Monasteria disponantur.

§. 9. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, nolite negligere gratiam quæ in vobis est, quæ data est vobis per unitatem sanctæ conversationis & religionis. Hæc meditamini, in his estote, ut professus vester manifestus sit omnibus. Participes enim Christi effecti estis, si tamen initium substantiæ ejus usque ad finem firmum retineatis. Mementote quod Dominus ait: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Itaque sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in Cælis est. Ad indicium autem perceptæ hujus à Romana Ecclesia libertatis, per annos singulos duodecim sagi: : Laterano Palatio persolvatis.

§. 10. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut persona quælibet magna, vel parva, potens, aut impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens contra eam venire temerè tentaverit, secundò, tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, à Christi & Ecclesiæ corpore eum auctoritate potestatis Apostolicæ segregamus.

§. 11. Conservantibus autem, pax à Deo, & misericordia præsentibus, ac futuris sæculis conserventur, Amen, Amen, Amen.

Dat. Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis Anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indictione 13. viij. Idus Aprilis Pont. Domini Urbani Papæ Secundi Tertio.

PASCHALIS SECUNDUS PONT. CLXII. ANNO DOMINI MXCIX.

ANNO 1099. Paschalis Secundus, Italus, ex oppido Bledæ, in Provincia Hetruriæ, Rainerius an-

teà dictus, Crescentii filius, Canonicus Regularis Lateranen. deindè Monachus Cluniacensis, post Abbas Vuspergensis, Creatus Idibus Augusti 1099. Vixit annos 18. menses 5, dies 9. Creavit Cardinales 93. moritur Romæ apud S. Mariam Transpontinam, 12. Kalen. Februarii, & sepultus fuit in Basilica S. Joannis in Laterano.

Sub hoc Pontificatu creati fuerunt tres Pseudopontifices, id est Albertus Atellis, an. 1101. Albert. Atellanus an. 1102. & Aginulfus Monachus Abbas Farfensis.

Monasterium Cistercii Monachorum S. Benedicti, in diocesi Cabilonen. nuper institutum, sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur.

Hinc emanavit Ordo Cisterciensis, de cujus laudibus agit Clem. 4. infra in const. 3. Parvus, & Bened. 12. in const. 3. Fulgens. Et pro bono ejus regimine, multa decrevit Eugen. 3. infra in hoc Tomo I. in const. 2. Sacrosancta, ac Clem. 4. & Bened. 12. mox citati, & ceteri quos indicabo in Gregorio 13. const. 18. Superna, Tom. 2.

Privilegia eidem Ordini concesserunt Greg. IX. infra in const. 7. Quia. Innoc. IV. in const. 4. Devotionis. Eugen. IV. in const. 16. Regularem, & const. 14. Ad universalis, & Innoc. VIII. in const. 9. Ad Romani. in hoc Tom. I. Et illa confirmarunt Sixtus V. in Tom. 2. & alii indicati in ejus const. 34. Pontifex Habitum præfinit Six. IV. in const. 9. Et si cunctis, post Bened. XII. ibi allegatum. Et circa Spolia Monachorum specialem decisionem statuit Pius V. infra in ejus const. 46. Decet. Tom. 2. Adde etiam quod hujus Ordinis particularis est Congregatio in Italia, quæ S. Bernardi nuncupatur, ut infra in Alexand. VI. const. 7. Plantatus. in hoc Tom. I.

In Regnis Aragoniæ, Valentia, Majoricarum, ac Navarra, & Cataloniæ principatu, hujus Ordinis Congregationem sub perpetua obedientia Abbatis, & Capituli generalis Cistercii instituit Paul. V. const. 95. Pastoralis, inf. tom. 3.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Venerabili filio Alberico, novi Monasterii Abbati, quod in Cabilonen. Parochia situm est, ejusque successoribus regularibus substituendis in perpetuum.

Desiderium, quod ad religiosum propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione complendum. Unde nos, o filii in Domino dilectissimi, citra difficultatem, omnem vestrarum precum petitionem admittimus, quia Religionis vestræ paterno congratulamur affectu.

§. 1. Locum igitur illum quem inhabitandum pro quiete monastica elegistis, ab omnium mortaliu molestis tutum, ac liberum fore sancimus, & Abbatiam illic perpetuò haberi, ac sub Apostolicæ Sedis tutela specialiter protegi, quamdiu vos & successores vestri, in ea quam hodiè observatis, disciplina, ac frugalitatis observantia permaneritis, salva Cabilonenfis Ecclesiæ canonica reverentia.

§. 2. Præsentis itaque decreti pagina interdici-mus, ne cuiquam omninò personæ liceat, statum vestræ conversationis immutare, neque vestri quod novum dicitur Cœnobii Monachos, sine regulari commendatione suscipere, neque Congregationem vestram astutiis quibuslibet, aut violentiis perturbare.

§. 3. Eam sanè controversiæ decisionem, quam inter vos, & Molifmensis Claustrii Monachos frater noster Lugdun. Episcopus, tunc Apostolicæ Sedis Vicarius cum Provinciæ suæ Episcopis, aliisque religiosiis viris, ex præcepto prædecessoris nostri Apo-

1.

Edita A. D. 1400.

Exordium.

Monast. Cistercii sub protectione Sedis Apost. suscipitur.

Perturbari prohibetur.

Concordia cum Monast. Molifmen. confirmatur.

stolica

Hortatio Pa-
toralis.

stolica memoriae Urbani II. impetravit, nos tamquam rationabilem, ac laudabilem confirmamus.
§. 4. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, ac desideratissimi, meminisse debetis, quia pars vestri, saeculares latitudines, pars, ipsas etiam Monasterii laxioris minus austeras angustias reliquistis. Ut ergo hac semper gratia digniores censeamini, Dei semper timorem, & amorem in vestris cordibus habere satagite; ut quanto a saecularibus tumultibus, & deliciis liberiores estis, tanto amplius placere Deo totius mentis, & animae virtutibus anheletis.

Poenā con-
travenien-
tium.

§. 5. Sanè si quis in craftinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex aut Ecclesiastica quaelibet, saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam, sciens contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiove commonita, si non satisfactioe congrua emendaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat.

Benedictio
fautorum d.
Monast.

§. 6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonae actionis percipiant, & apud districtum judicem praemia aeternae pacis inventiant.

Papae subscri-
ptio.
Dat. P. An. 1.
die 18. Apr.

Ego Paschalis Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.
Dat. Trojae per manum Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, 18. Kalendas Maji, Indictione 8. Incarnationis Dominicae anno 1100. Pontificatus autem Domini Paschalis Secundi anno primo.

II.

Sacrosancta Lateranensis Ecclesia, Canonice Regularibus Ordinis S. Augustini perpetuo conceditur, cum privilegiorum elargitione.

Ista Ecclesia est ceteris Urbis & Orbis Ecclesiis major ex diffinitione Greg. XI. & aliorum Pont. ut videre est infra in ipsius const. 1. Super, in hoc Tom. I. Et in ea hoc tempore residebant Canonici regulares ut inf. liquet ex const. 1. Anast. IV. Potestatem, qui eos ibidem confirmavit post Alex. II. & de eis loquitur Clem. 3. in cap. 4. de statu Monach. & Can. Regul. & Innoc. III. in c. subseq. & Clem. V. in Clem. 1. eod. tit. Quorum constitut. uti insertas in corpore juris, hic de more praetermissi. Sed tandem ii de hac Ecclesia abierunt, tempore Six. IV. qui pro eis in Urbe templum B. Mariae de Pace denominatum construxit. in d. hoc Tom. I.

Istorum Canonice Regularium statum praefinivit Bened. XII. in sua constit. 6. Ad decorem. Sed eos sparsim degentes univit Mart. V. in ejus constit. 7. Sollicitudinis. Eorumque sic unitorum unam Congregationem Lateranensem, denominatam constituit, & privilegia concessit Six. IV. in ejus constit. 10. Dum ad. Eorumdem habitum si promoventur ad Episcopatum, praefinivit Leo X. in constit. 34. Dudum. Praecedentiamque cum aliis regularibus declaravit Pius IV. & Pius V. ut in ipsius Pii V. constit. 116. Cum ex, ubi notabo, in Tomo II.

Huic Congregationi Lateranensi privilegia confirmavit, & alia concessa Congregationi Casinensi Ordinis S. P. N. Benedicti, a Congregatione Canonice Regularium S. Salvatoris Bononiensis, communicavit Greg. XV. constit. 33. in juncti, infra tom. 3.

Edita A. D.
1106.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rocio Priori Venerabilis Basilicae Salvatoris ejusque fratribus, tam praesentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Lateranens.
Ecclesiae lo-
cus venera-
bilis.

Quantò Lateranensis Ecclesia amplioris dignitatis, ex antiqua institutione esse cognoscitur, tantò magis eundem Venerabilem locum, in majori reverentia decet haberi & ad ejus incrementum, tam

spiritualiter, quam temporaliter, a nobis, & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium quod si Religiosorum virorum petitionibus pariter benignitate annuimus, nostris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatiq; Joannis Baptistae, concedimus & confirmamus vobis, vestrisque successoribus in perpetuum, totam & integram Parochiam, ut in vita nostra, & post obitum, specialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum, videlicet ab Ecclesia S. Nicolai de Forma per viam, quae venit à S. Stephano in Caesio Monte, & usque ad supradictam nostram Basilicam Salvatoris, & à porta Monasterii Sanctorum Quatuor Coronatorum descendente per clivum in via majori, & exinde per stratum ex utraque parte, usque ad Campum Lateranensem. Et revolvente supra Ecclesiam SS. Marcellini, & Petri, usque ad Ecclesiam S. Bartholomaei de Capite Merulanei, & deinde ad S. Danielem, & exinde descendente ad portam Urbis, & vertente ante Ecclesiam S. Nicolai de Hospitali ad supradictam Basilicam Salvatoris.

§. 2. Statuimusque atque etiam auctoritate Sedis Apostolicae stabilimus, ut Parochia ipsa deinceps nulli alii Ecclesiae, vel Monasterio, aut piis locis, de spiritualibus, atque divinis rebus teneatur penitus respondere; sed quietè ac liberè, sub praefata basilicae Salvatoris jure, nomine Parochiali in perpetuum maneat. Salvo tamen jure hereditario, quod infra supradictos fines ad praefatas Ecclesias, vel Monasteria, aut pia loca pertinere dignoscitur.

§. 3. Praecipimus itaque ut nulli personae fas sit, in supradicta Parochia Ecclesias aedificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem instituerè, praeter supradictam Salvatoris Basilicam.

§. 4. Statuentes Apostolica censura sub divini iudicii obsecratione, & anathematis interdicto, ut nullus umquam nostrorum Successorum, vel alia quaelibet magna parvaque persona hujus nostri privilegii donum infringere, aut inquietare praesumat. Si quis praeterea, quod non credimus, contra hoc nostrum Apostolicum praecipuum venire, aut agere tentaverit, anathematis vinculo sit innodatus, & Regno Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI sit alienus.

§. 5. Qui verò pio intuitu, custos & observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam à misericordiosissimo Domino Deo nostro consequi mereatur, in saecula saeculorum, Amen, Amen, Amen.

Ego Paschalis Cathol. Ecclesiae Episcopus subscripsi.
Ego Lambertus Ostien. Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Vincentius Portuen. Episcopus subscripsi.
Ego Cinthius Sabinen. Episcopus interfui & subscripsi.
Ego Denigo Tusculanus Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Conradus Prænestinus Episcopus subscripsi.
Ego Leo Albanen. Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiae interfui, & subscripsi.
Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi subscripsi.
Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Eusebii subscr.
Ego Arnaldus Presb. Card. tit. S. Clementis interfui, & subscripsi.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcelli, & Petri, subscripsi.
Ego Otho Presb. Card. tit. Pastoris subscripsi.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitum subscripsi.
Ego Amicus Presb. Card. interfui, & subscr.
Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti subscripsi.
Ego Jonatas Diac. Card. SS. Cosmae & Damiani subscripsi.
Ego Theodinus Diaconus Card. S. Mariae in Porticu interfui, & subscripsi.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli subscripsi.

Cujus fines designantur & pro his Canonice approbantur.

Eximiturque ab omni inferioritate.

Et inibi alia pia loca constructui prohibentur.

Sanctio in perturbatores.

Benedictio erga observatores.

Papae & Card. subscriptiones.

Dat. P. An. 7. die 27. Decembris.

Ego Joannes Diac. Card. S. Adriani subscripsi. Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctæ Lucie interfui, & subscripsi. Dat. Lateranen. per manus Joannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii 6. Kal. Januarii, Indictione 15. Incarnationis Dominicæ 1106. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ anno 7.

jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Ecclesiæ gremium revocavit. Si quidem prout dilecti filii nostri & Diaconi Cardinalis, & fidelium nuntiorum tuorum relatione, ac literarum lectione percipimus, sano usus consilio, nostris, & Ecclesiæ Catholicæ salutaribus monitis humiliter obedisti, & nos ergo in Beati Petri filium paternæ affectionis brachiis te suscipimus, & personam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius, & benignius diligere, ac divina præeunte gratia honorare optamus; quanto devotius præ tuis modernis prædecessoribus Romanæ Ecclesiæ obedisti, & quanto specialius carnis es nobis consanguinitate conjunctus. Age ergo, fili carissime, ut, & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat Imperialis excellentia tua, quantum diuturna Ecclesia, Imperii-que discordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantum nostra pax afferre poterit boni fructus, Domino cooperante incrementum. Sanè de statu nostro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes sumus, & tuam tam animæ, quam corporis sanitatem per omnia desideramus. De iis autem quæ viva voce referenda prædictis fidelibus tuis Nuntiis commisisti, per eosdem quid nobis, & nostris videatur fratribus, respondeamus. Legatos itaque nostros qui apud te sunt, benevolentiam vestræ attentius commendantes rogamus, ut quia Concilium indictum à nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero Legatos ita instructos dirigas, ut juxta promissum tuum regalia in integrum Ecclesiæ Romanæ restituant. Ad hæc, pro nepote nostro Metensi Episcopo & fratribus ejus gratias tuæ benignitati refecimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax esse conspicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonstrantur. Fratres enim Episcopi, Cardinales, & totus Romanus Clerus, unâ nobiscum te, & Principes, & Barones tuos salutant, divinæ Majestatis misericordiam deprecantes, ut vos ad honorem suum, & Ecclesiæ suæ in longum custodiat.

III.

Canonizatio S. Petri, Episcopi Civitatis Anagninæ in Provincia Campaniæ, ejusque ascriptio in numerum SS. Confess.

Hujus Sancti Festum agitur die 3. mensis Augusti. PASCHALIS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Episcopis Anagnino, & aliis per Campaniam constitutis, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Edita A. D. 1110.

Petrus miraculis clarus, SS. Confessorum numero ascribitur.

Domini excelsum habentes præ oculis, qui in Sanctis suis laudatur, & benedicitur, & considerantes propterea strenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus Episcopus, de Regula Monachorum assumptus in pastoralis officio purè, simpliciter, solerti vigilantia & exemplo, Deo deservivit. Admirantes etiam miraculorum insignia quibus Sanctum suum ante, & post obitum divina gratia decoravit, prout per Brunorum Signensem Episcopum fideliter adnotatur, & usque ad nostra tempora decorare non desinit, auctoritate præsentium, vobis licere volumus & mandamus, quatenus 3. Nonas Augusti diem natalis ejusdem Confessoris & Præfulis numerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis, quatenus in præsentem gratiam, & in futuro opitulante divinæ clementiæ, piis ejus intercessionibus mereamur gloriam sempiternam.

Dat. P. A. 10. die 4. Jun.

Datum Signiæ, secundo Nonas Junii. Pontificatus nostri anno 10.

GELASIUS SECUNDUS PONT. CLXIII. ANNO DOMINI MCXVIII.

ANNO 1118.

Elafius II. Joannes Cætanus antea vocatus, Monachus Casinar. Creatus Romæ 8. Kalen. Februarii, consecratus, & coronatus Kalendis Martii. Vixit annum unum, & dies quinque. Creavit Cardinalem unum. Obiit Cluniaci, Anno Domini 1119. quarto Kal. Februarii. Vacavit sedes biduo.

Data Laterani Idibus Decembris.

Sequitur restitutio investiturarum ab Henrico Imperatore facta.

Dat. die 13. Decembr.

CALLISTUS SECUNDUS PONT. CLXIV. ANNO DOMINI MCXIX.

ANNO 1119.

Callistus II. Gallus, Guido antea vocatus, Guillelmi Burgundiæ Comitis filius, Archiepiscopus Viennensis, Creatus die 1. Febr. 1119. in Monasterio Cluniaci in Galliis, consecratus, & coronatus pridie Idus Octobris eodem anno. Sedit annos quinque, Menses decem, dies 13. Creavit Cardinales 23. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranensi, Anno Domini 1124. Idibus Decembris. Corpus ejus in Basilica Constantiniana sepultum. Vacavit sedes diem 1.

IN nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis. Ego A. Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus, pro amore Dei, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Domini Papæ Callisti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & Sanctis ejus Apostolis Petro, & Paulo, & Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ omnem investituram per anulum, & baculum, & concedo in omnibus Ecclesiis fieri electionem, & liberam consecrationem: possessiones, & regalia Beati Petri, quæ à principio hujus discordiæ usque ad hodiernam diem, sive tempore patris mei, sive etiam meo, ablata sunt, quæ habeo, eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ restituo, quæ autem non habeo, ut restituantur fideliter adjuvabo. Possessiones etiam omnium aliarum Ecclesiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum, quàm laicorum, consilio principum & justitia, quas habeo, ut reddantur fideliter juvabo. Et do veram pacem D. Papæ Callisto, S. R. E. & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt. Et in quibus Sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit, fideliter juvabo, & in quibus mihi quarimoniam fecerit, debitam sibi justitiam faciam.

Henrici Imper. restitutio investiturarum Ecclesiarum omnium.

Gregorius VIII. Antipapa An. Domini 1118.

I.

Reconciliatio Henrici V. Imperatoris, cum sancta, & Catholica Ecclesia Romana.

Edita A. D. 1122.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Carissimo in Christo filio Henrico glorioso Romanorum Imperatori Augusto, Salutem & Apostolicam benedictionem.

- Adalbertus Moguntinus Archiepiscopus. Fridericus Colonienfis Archiepiscopus. Ratisponensis Episcopus. Otho Bambergensis Episcopus. Bruno Spirensis Episcopus. A. Augustensis Episcopus. G. Trajectensis Episcopus. V. Constantiensis Episcopus. E. Abbas Fuldenfis. Northmannus Dux. Fridericus Dux.

Subscriptiones Principum.

Exaltat Pontifex de reconciliatio Henrici V. Imperat.

S. I. OMNIPOTENTI Domino Deo nostro omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immensam bonitatis suæ clementiam, cor tuum aspiratione sui spiritus illustravit, & te

Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Obertus Comes Palatinus.
A. Berengarius Comes.
Godfredus Comes.
Ego Fridericus Colonienfis Episcopus & Cancellarius recognovi.

Subsequitur Callisti Papa II. restitutio regaliorum Henrico Imperatori facta.

Callist. Papa II. restitutio regaliorum.

EGO Callistus Servus Servorum Dei, dilecto filio tuo Henrico, Dei gratia Romanorum Imperatori Augusto, concedo electiones Episcoporum & Abbatum Teutonici Regni, qui ad regnum pertinent in presentia tua fieri, absque simonia, & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emergerit, Metropolitanis, & Provincialium consilio, vel iudicio, saniori parti assensum, & auxilium prebeas. Electus autem regalia per sceptrum a te recipiat, exceptis omnibus, quae ad Romanam Ecclesiam pertinere noscuntur, & quae ex his iure tibi debent, faciat. Ex aliis vero partibus Imperii consecratus, infra sex menses regalia per sceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi quarimoniam feceris, & auxilium postulaveris, secundum officii mei debitum, auxilium meum praestabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua sunt, vel fuerunt tempore huius discordiae.
Data Anno 1122. nono Kalendas Octobris.

Dat. P. A. 4. die 23. Sept.

HONORIUS SECUNDUS PONT. CLXV.
ANNO DOMINI MCXXIV.

ANNO
1124.

HONORIUS II. patria Bononiensis, Lambertus de Fagnanis antea dictus, Archidiaconus Ecclesiae Bononiensis, deinde Episcopus, Cardinalis Ostiensis, creatus 21. Decembris 1124. consecratus, & coronatus apud S. Petrum 12. Kalend. Januar. anno 1124. Vixit annos 5. m. 2. d. 3. Creavit Cardinales 29. Obiit Anno Domini 1130. 14. Kal. Martii, & in Basilica Lateranensi sepultus fuit. Vacavit sedes diem 1.

Schisma.

Eodem die Creatus fuit Theobaldus Buccapetus, Presbyter Card. tit. S. Anastasiae, qui appellatus est Caestinus II., eodem die, quo creatus fuit abdicavit.

I.

Damnatio pravarum consuetudinum Regni Britanniae, circa direptionem bonorum naufragantium, ac rerum mobilium a maritis, & uxoris decedentibus relictorum.

Quoad bona naufragantium Christianorum, publicatur annis singulis Bulla Coena Domini, ut notabo ad Bullam 63. Pauli V. Pastoralis, infra Tom. 13.

Edita A. D. 1129.

HONORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Turonenfis Metropolis suffraganeis Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Episcopus Turonenfis provinciale Concilium egit, quod iste Pontif. observari mandat.

Carissimus frater noster Hildebertus Turonenfis Episcopus, sicut bonus Pastor pro grege suo vigilans, evocatis fratribus sapientibus & aliis religiosis viris, quemadmodum ex suarum literarum inspectione cognovimus, in Navetensi Civitate, de more Metropolitico, Concilium celebravit. Ibiq; de incastis nuptiis, & de spuris Sacerdotum filiis, & de his qui quasi haereditaria successione Ecclesiastica petebant beneficia, & de aliis diligenter pertractans, corrigenda correxit, & statuenda constituit. Universitati ergo vestrae mandamus, quatenus ea quae ab ipso, juxta Sanctorum Patrum decreta, ibi ad honorem Domini, & salutem populi statuta esse noscuntur, irrefragabiliter observetis. Sicut enim in humani compage corporis, membra famulantur, & obediunt capiti

tamquam supremo & provisorio; ut sic persona servetur incolomis; ita fidelium mentes unius effectae voluntatis; pro custodienda unitate fidei, & Statu Ecclesiae, suis debent humiliter parere Praeclatis.

S. 1. Ad haec, pravas illas consuetudines a Comite Britanniae clarissimo, in manu praefati Archiepiscopi in conspectu Synodi refutatas, quarum una fuit quod maritis vel uxoris decedentibus, bona eorum mobilia a potestate seculari diripiabantur. Altera qua illis, qui naufragium evaserant, etiam quae in portu postmodum inventa erant, auferbantur, damnamus, & ne quis ea futuris temporibus renovare praesumat, Autoritate Apostolica interdicens. Iniquum enim censemus esse, ut quem divinae clementiae magnitudo a saevientis pelagi voracitate exiit, hominum saeva rapacitas audeat spoliare.

S. 2. Piorum namque Imperatorum emanavit auctoritas, ut etiam earum rerum, quae in tempestate maris, levandae navis causa ejiuntur, non amittatur dominium. Non enim eas aliquis eo animo abicit, quod habere nolit, sed quo periculum effugere possit. Et qui res ipsas lucrandi animo abstulerit, furtum committit.

Dat. Lateran. 13. Kalendas Junii.

Damnat etiam pravas Britanniae consuetudines de quibus in rubr.

Approbatq; leges Imperatorias, circa bona naufrag.

Has leges esse puto l. 1. & l. qui lavand. ff. ad l. Rod. de Jac. & l. 1. & l. ne quid. ff. de Incend.

D. P. An. 5. die 20. Maji.

INNOCENTIUS SECUNDUS PONT. CLXVI.

ANNO DOMINI MCXXX.

INNOCENTIUS II. Romanus, Gregorius antea dictus, Joannis de Papareschis filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis, tit. S. Angeli, creatus 13. Kalend. & coronatus 10. Kalend. Martii 1130. Sedit annos 13. menses 7. dies 8. Creavit in sex Ordinationibus Card. 53. Episc. 9. Presbyt. 24. & Diaconos 20. Obiit anno 1143. 8. Kal. Octob. in Patriarchio Lateranensi, corpus ejus in eadem Basilica Lateranensi positum. Vacavit sedes diem 1.

ANNO
1130.

Anacletus II. Antipapa, Petri Leonis filius, creatus anno 1130. sedit contra Innocentium annos 7. menses 9. dies aliquot. Obiit anno 1138. & in ejus locum Victor IV. creatus post mortem Anacleti contra Innocentium sedit menses 5. dies aliquot.

Enunciatio Canonizationis Sancti Hugonis Episcopi Gratianopolitani.

Hujus Sancti Festum agitur die prima mensis Aprilis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Priori Carthusien. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1134.

Divinis respondentes beneficiis, cognita vita, & auditis, quae per B. Hugonis merita sunt miraculis, supernae majestatis clementiam collaudavimus, & Archiepiscoporum, Episcoporum, & Cardinalium atque aliorum qui nobiscum aderant, communicato consilio, ipsum inter Sanctos & electos honorari praecipimus, & diem ejus assumptionis cum gaudio solemniter celebrari.

Hugo Episc. Gratianopolitanus relictus jam fuit ab isto Pont. inter Sanctos.

S. 1. Quia igitur ipsius vita, quam pie duxit in corpore, & miraculorum coruscatio, qua Deus eum facit apud homines praefulgere, tuae maxime dilectioni non extant incognita, auctoritate B. Petri & nostra, tibi mandamus, quatenus ea quae tibi super hoc nota fuerint, diligenter describendo posterorū memoriae tradas, ut Deus honoretur in Sancto, & Clerus legens, & populus audiens, gratias agant Domino, atque ipsius intercessione, peccatorum veniam percipere mereantur. Orantes pro nobis, dilectos filios nostros Carthusienses fratres, per te in Domino salutamus, ac benedicimus.

Et modo idem Pont. ejus vitam & miracula describi mandat.

Dat. Pifis X. Kalendas Maji.

Dat. P. An. 5. die 22. Apr.

Contra Petrum Abaelardum, Amaldum de Brixia, novarum haesum sectatores.

II.

INNO-

ANNO
1139.
Edita An. D.
1139.

ANNO
1152.

Damnatio
supradictorum
hereticorum.

Dat. P. A. 10.
die 16. Julii.

ANNO
1143.

ANNO
1144.

ANNO
1145.

I.

Edita A. D.
1152.

Iussio Pontificis
de inquirenda
vita S. Henrici
per Legatos
Apostolicos.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Venerabil. fratribus Sansoni
Rhemensi, Henrico Senonensi Archiepiscopis, &
carissimis in Christo filio Bernardo Claravallis Ab-
bati, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Per presentia scripta fraternitati vestrae manda-
mus, quatenus Petrum Abaelardum & Arnal-
dum de Brixia perverſi dogmatis fabricatores,
& Catholicæ fidei impugnatores, in Religioſis lo-
cis, ubi vobis melius viſum fuerit, ſeparatim fa-
ciatis includi, & libros erroris eorum, ubicum-
que reperti fuerint, igne comburi.
Dat. Laterani 17. Kal. Aug.

CÆLESTINUS SECUNDUS
PONT. CLXVII.
ANNO DOMINI MCXLIII.

Cælestinus II. natione Tuſcus, de Caſtro
Sanctæ Felicitatis propè Typhernum, Magiſter
Guido de Caſtello antea vocatus. Crea-
tus 8. Kalend. Octobr. Anno Domini 1143.
Vixit meſes 5. dies 13. Creavit Card. 14.
Obiit 1144. 7. Idus Martii, ſepultus eſt in
Baſilica Lateranenſi. Vacavit ſedes dies 2.

LUCIUS SECUNDUS PONT. CLXVIII.
ANNO DOMINI MCXLIV.

Lucius II. Bononiensis, Gerardus antea
dictus, de familia Caccianimicorum,
patre Alberto, ex Canonico Regulari Mona-
sterii S. Crucis in Hierusalem Congregationis
S. Fridiani Lucensis, Creatus... Martii Anno
Domini 1144. coronatus eodem anno die Do-
minico 7. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra
meſes 11. dies 14. Creavit Cardinales 9.
Obiit Romæ in Monasterio S. Andreae & Gre-
gorii in Clivo Scauri, 5. Kal. Martii, anno
1145. & Laterani ſepultus. Vacavit ſedes
diem 1.

EUGENIUS TERTIUS PONT. CLXIX.
ANNO DOMINI MCXLV.

Eugenius III. Italus; ex oppido Montis
Magni, Diœceſis Piſanæ, in provincia
Hetruriae, Petrus Bernardus antea vocatus,
Abbas Sanctorum Vincentii, & Anaſtaſii ad
Aguas Salvas, Creatus 6. Kalend. Aprilis, an-
no 1145. Vixit annos 8. meſes 4. dies duode-
cim. In tribus ordinationibus meſe Decembri
factis, creavit Cardinales 27. Obiit 7. Idus
Julii, anno ſalutis 1153. Corpus ejus ante
aram maximam in Baſilica Vaticana condi-
tum eſt. Vacavit ſedes dies 21.

Canonizatio S. Henrici primi Romanorum Impe-
ratoris.

Hujus Sancti Festum agitur die 14. Julii.

EUGENIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Egelberto
Episcopo, & dilectis filiis, Canonicis Bambergensis
Ecclesie, salutem & Apostolicam benedictionem.*

Sicut per literas, & Nuncios vestros vobis man-
dasse meminimus, venerabiles fratres nostros,
N. Sanctæ Rurhinae Episcopum, & N. Presbyterum
Cardinalem, pro diverſis negotiis ad partes
illas de nostro latere delegavimus, eisque viva
voce injunximus, ut ad Ecclesiam vestram ac-
cederent, atque de vita, & miraculis Henrici Regis,
rei veritatem diligenter inquirerent, & literis suis
nobis ſignificarent.

§. 1. Nunc autem eorumdem fratrum nostrorum
& multorum religioſorum, & discretorum viro-
rum atteſtatione, de caſtitate ipſius, de fundacione
Bambergensis Eccleſiæ, & multarum aliarum, qua-
rundam quoque Episcoporum ſedum reparatio-
ne, & multiplici elemoſynarum largitione, & con-
ſervatione Regis Stephani, & totius Hungariæ,
Domino cooperante, per eum facta; de glorioſo
etiam ipſius obitu, pluribusque miraculis poſt ejus
obitum, ad ipſius corporis præſentiam divinitus
oſtenſis, multa cognovimus. Inter quæ illud præci-
puum & memorabile plurimum attendentes, quod
cum diadema, ſceptrumque Imperii ſuſcepſiſſet, non
imperialiter, ſed ſpiritualiter vixit. In thoro etiam
legitimo poſitus (quod paucorum fuiſſe legitur) in-
tegritate caſtimoniæ uſque in finem vitæ conſervavit.

§. 2. Quæ quidem nos omnia ſimul perpenden-
tes, atque devotionem veſtram, & Eccleſiæ Bam-
bergensis, quæ S. R. E. ſoli ſubefſe dignoſcitur,
diligenter conſiderantes, tameſi hujusmodi peti-
tio niſi in generalibus Conciliis admitti non ſoleat,
auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Concilio-
rum firmamentum eſt petitionibus veſtris acquieſci-
mus. Atque ejuſdem memorabilis viri, cujus exal-
tationem requiritis, fratrum noſtrorum Archiepiſ-
coporum, & Episcoporum, qui præſentes aderant,
communicato concilio, memoriam inter Sanctos
de cætero fieri cenſenſus, & anniverſarium ipſius
diem ſolemniter celebrari conſtituimus. Veſtra ita-
que intereſt, ſic in S. R. E. obedientia, & fidelitate
perſiſtere, & ei dignæ devotionis obſequiis respon-
dere, ut ampliori, Beati Petri & noſtra gratia digni
inveniamini.

Datum Trans Tyberim 2. Idus Martii.

Confirmatio Constitutionum (quæ Charta Caritatis
appellatur) ab Ordine Cisterciensis Monachorum
S. Benedicti, pro suo bono regimine editarum.

*Alias ordinationes similes statuerunt alii Pont. quas
tibi indicavero infra in Greg. 12. conſ. 18. Superna,
in hoc Tom. 1.*

Institutionem verò hujus Ordinis, & alia, attende
ſup. in Conſtit. 1. Paſchal. 2. Deſiderium. fol. 30.

EUGENIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis Gothonio Cister-
ciens. ac cæteris fratribus ac Monachis, tam præſen-
tibus, quam futuris, regularem vitam, & Cister-
ciens. Ordinis Statuta profeſſis in perpetuum.*

Acroſancta Romana Eccleſia ſic in Beato Petro
Apoſtolorum Principe à Domino promiſſionem
obtinuit, quod Univerſalis Eccleſiæ fundamentum
exiſteret, & præceptum accepit, ut Chriſtiana fidei
profefſores, in fide, religione, omnique ſanctimo-
nia confirmaret. Itaque univerſarum Eccleſiarum
profefſibus, ſolicitam ſe ſemper exhibuit, & de
inſtituendo, conſervando, & provehendo in omni-
bus Eccleſiis cultu Sacræ Religionis, fuit omni tem-
pore ſtudioſa; ut & ab ea, ſicut à fonte, ad uni-
verſos Eccleſiæ filios ſic religio derivata; & quod ab
aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religioſè
ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eandem immuta-
bilem acceperit firmitatem.

§. 1. Inde eſt dilecti in Domino filii, quod ſacræ
Religionis veſtræ opinione, tamquam odore agri
pleni, cui benedixit Dominus, provocari, reli-
gioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur
aſſenſum, & regulares inſtitutiones veſtras aucto-
ritate Apoſtolica confirmamus. In quibus ſub cer-
tis capitulis quæ inferius annexa ſunt decrevimus
exprimenda.

§. 2. Statuiſtis equidem inter vos, ne in alicujus
Antiſticis diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur,
donec ipſe Antiſtes, decretum, quod inter Eccle-
ſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firma-
tum eſt, ratum ſe habere promittat.

§. 3. Et ut in omnibus Monasteriis de Ordine
veſtro ſicut in Cisterciens. Eccleſia B. Benedicti Re-
gula perpetuis temporibus obſervetur, & in lectio-

Legatorum
relatio, &
aliorum at-
teſtatio, de
meritis ip-
ſius Henrici.

Canonizatio
ejuſdem
Sancti, ab
ipſo Pontifi-
ce pronun-
ciatur.

D. P. A. §. die
13. Mart.

II.

Edita A. D.
1152.

Exordium.

Confirmatio
Statutorum
Ordinis Ci-
terciens. in-
ter quæ con-
tinetur quod

Abbatia non
erigatur ab-
ſque Episco-
pi confir-
matione.

Regula S. Be-
nedicti in
omnibus Mo-
nasteriis uni-
formiter ob-

nem

1152. servetur, & etiam canrus, & alia Ordinis instituta.

Nullumque contrarium privilegium postuletur.

Capitulum generale Cistercii singulis annis celebretur, & in eo conveniant Abbates hic non excepti.

Abbatum culpa vel controversia, in Capitulo diffinitur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

Omnia alia statuta ordinis, & signanter contenta in Charta Caritatis confirmantur. Tu vide tenorem hujus Chartæ hic in fine.

Loca Ordinis non perturbari jubetur.

Communia interdicta non impediant celebrationem divinorum.

Monachi non trahantur ad iudicium seculari.

Sanctio poenalis in contravenientes.

Benedictio pro observantibus.

nem ipsius, nullus Ordinis vestri professor, præter simplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium sensum inducat, sed uniformiter, & sicut quæque diffinita noscuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter observetur. Eisdemque penitus observantias, eundem cantum, & eosdem libros, qui ad officium Ecclesiasticum pertinent, per universas Ecclesias vestri Ordinis teneatis. Nec aliqua omnino Ecclesia, vel persona Ordinis vestri, adversus communia ipsius Ordinis instituta, privilegium à quolibet postulare audeat, vel obtentum quomodo libet retinere.

§. 4. Ordinatum est etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine vestro, singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione conveniant, illis solis exceptis, quos à labore viæ infirmitas corporis retardaverit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remotionis illorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, sine grandi, & evidenti difficultate se nequiverint Capitulo præsentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipso fuerit Capitulo constitutus.

§. 5. Præterea si aliqua controversia inter quoslibet Abbates de Ordine vestro emerferit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut suspensionem, aut depositionem etiam mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit canonicè definitum, sine retractione aliqua observetur.

§. 6. Personam autem de aliquo Ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in pastorem, prout nec vestri Ordinis aliquam Monasterii aliis statutis ordinari posse Abbatem.

§. 7. Hæc nimirum dilectissimi filii, de multis institutionibus Ordinis vestri excerptimus, & propriis curavimus Capitulis designare. Quia verò singula, quæ ad Religionis profectum, & animarum salutem regulariter ordinastis, præsentibus abbreviationi nequiverunt annexi, nos cum his quæ præscripta sunt, omnia quæ continentur in Charta, vestra, quæ appellatur Caritatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter statuistis, auctoritate Apostolica roboramus; & vobis, vestrisque successoribus, & omnibus qui ordinem vestrum professi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus observanda.

§. 8. De cætero quia propositum firmum habetis, habitationis vestræ loca, extra conversationem secularium eligendi, gratias vestras, sicut & atria Ecclesiarum, à pravorum incurfu ac violentia, liberas & quietas fore statuimus, & ut nullus ibi hominem capere, spoliare, verberare, aut rapinam exercere præsumat in virtute Sancti Spiritus inhibemus.

§. 9. Sancientes etiam ut propter communia interdicta Terrarum, nulla Ecclesiarum vestrarum à divinis compellatur officiis abstinere. Sed liceat omnibus de ordine vestro, excommunicatis & interdictis ejectionis, clausis januis, summissa voce fratribus suis divina celebrare solemnia.

§. 10. Interdicimus item, ne aliqua omnino persona, Fratres Ordinis vestri audeat ad secularia iudicia provocare; sed si quisquam sibi adversus eos aliquid crediderit de jure competere, sub Ecclesiastici iudicis examine experiendi habeat facultatem.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat, his quæ in hac pagina ex auctoritate Apostolorum Principis à nobis confirmata, & constituta sunt, ausu temerario contraire, ac nostræ hujus sanctionis vigorem, aliqua præsumptione infringere. Si quis autem hoc attentare præsumperit, & culpam suam satisfactione congrua contempserit emendare, divino animadversionis iudicio se noverit subiacere.

§. 12. Cuncta autem ista servantibus, sit gratia, & pax à Deo ac Domino nostro JESU CHRISTO, quatenus, & hic fructum piæ devotionis, & actionis bonæ percipiant, & apud supremum Iudicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Eugenius Catholice Ecclesie Episcopus subscripsi.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus subscripsi.

Ego Hugo Hostien, Episcopus subscripsi.

Ego Ubaldo Presbyt. Card. tit. S. Praxedis subscripsi.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasie subscripsi.

Ego Rolandus Presbyter Card. tit. S. Marci subscripsi.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Cælio monte subscripsi.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. SS. Joannis, & Pauli subscripsi.

Ego Henricus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei, & Achillei subscripsi.

Ego Jo. Presbyter Card. tit. S. Equitii subscripsi.

Ego Ordo Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum auream subscripsi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii, & Bacchi subscripsi.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

Ego Odo Diaconus Card. S. R. E. subscripsi.

Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

Datum Signiæ, per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris Kalen. Augusti, Indictione decimaquinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1152. Pontificatus vero D. Eugenii Papæ III. Anno 8.

Subsequitur Charta Caritatis superius confirmata.

Quia unius veri Regis & Domini & Magistri nos omnes servos, licet inutiles, esse cognoscimus, idcirco Abbatibus & Confratribus nostris Monachis, quos per diversa loca Dei pietas per nos miserimos hominum, sub regulari disciplina ordinaverit, nullam terrenæ commoditatis, seu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodesse enim illis omnibusque S. E. filiis cupientes, nihil quod eos gravet, nihil quod eorum substantiam minuat, erga eos agere disponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate esse cupimus, avaritiæ malum, quod secundum Apostolum idolorum servitus comprobatur, evitare non possimus.

§. 1. Curam tamen animarum illorum, gratia caritatis retinere volumus, ut si quando à sancto proposito & observantia Sanctæ Regulæ declinare, quod ablit, tentaverint, per nostram sollicitudinem ad rectitudinem vitæ redire possint.

§. 2. Nunc ergo volumus, & illis quoque precipimus, ut Regulam Sancti Benedicti per omnia observent; sicut in novo Monasterio observatur. Non alium inducant sensum in lectione Sanctæ Regulæ, sed sicut antecessores nostri Sancti Patres, Monachi videlicet novi Monasterii intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus, ita & isti intelligant & teneant.

§. 3. Et quia omnes Monachos ipsorum ad nos venientes, in claustrum nostrum recipimus, & ipsi similiter nostros in claustris, idcirco opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros ad horas diurnas & nocturnas, & ad Missam necessarios, secundum formam morum & librorum novi Monasterii possideant, quatenus in actibus nostris nulla sit discordia, sed una caritate, una regula, similibusque vivamus moribus.

§. 4. Nec aliqua Ecclesia, vel persona Ordinis nostri, adversus communia ipsius Ordinis instituta, privilegium à quolibet postulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

§. 5. Cum verò Abbas novi Monasterii ad aliquod horum Cænobium visitandi venerit gratia; illius loci Abbas Ecclesiam novi Monasterii suæ esse Ecclesie Matrem recognoscat, & cedat ei in omnibus locis Monasterii. Et ipse Abbas adveniens, locum illius loci Abbatis quandiu ibi manserit teneat, excepto quòd non in Hospitio, sed in Refectorio cum fratribus propter disciplinam servandam comedet,

Papæ subscriptiones.

Dat. P. An. 8. die 1. Aug.

Exactio nulla Abbatibus imponitur per Abbatem Cistercii.

Si illi ab observantia regulæ declinant, per eundem ad eam reducantur.

Regula S. Benedicti ab omnibus observatur. Hoc specialiter continetur in præfata constit. Eug. III.

Idem cantus, mores & instituta ubique teneantur. Hoc quoque est in eadem constit.

Nullum privilegium contrarium postuletur. Hoc etiam est in dicta constit. Abbas Cistercii visitet omnia Ordinis Monasteria.

der. nisi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes superveniētes nostri Ordinis Abbates faciant. Quod si plures supervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hospitio comedat. Ex hoc excipitur, quod Abbas loci illius, & in praesentia majoris Abbatis, Novitios suos post regularem probationem benedicat.

Personas corrigat, sed de bonis nihil admittat ubi consentu Fratrum & Abbatis locorum.

Visitatio singulis annis.

Monasterium Cistercium visitatur à quatuor primis Abbatibus.

Abbatibus venientes ad Monasterium Cistercium, quid agant.

Abbatibus alibi convenientes, quid ferverent inter eos.

Ecclesia si Cœnobium de novo contruxerit, quid faciendum.

Capitulum Cisterciense quorannis celebretur.

De salute animarum observantia que reg. &c. ibi tractetur.

Ac de Abbatum vitiosorum correctione agatur.

Omniumque culpe eo rigentur, ibi.

§. 6. Abbas quoque novi Monasterii caveat, ne quidquam presumat tractare, aut ordinare, aut contingere de rebus illius loci ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem. Si autem præcepta Regulae, vel Ordinis nostri intellexerit in eodem loco prævaricari, cum consilio praesentis Abbatis, caritative studeat fratres corrigere. Si vero Abbas loci illius non affuerit, nihilominus quod sinistrum invenierit, corrigat.

§. 7. Quemlibet per annum visitet Abbas Majoris Ecclesiae, vel per se, vel per aliquos de Coabbatibus suis, omnia Monasteria, quae ipse fundaverit. Et si fratres amplius visitaverit, inde gaudeant magis.

§. 8. Domum autem Cistercium, simul per se ipsos visitent quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die qua inter se constituerint, præter annum Capitulum, nisi forte aliquem eorum gravis ægritudo detineat.

§. 9. Cum autem aliquis nostri Ordinis Abbas ad novum Monasterium venerit, reverentia Abbati exhibeatur congrua, si illum Abbatis illius teneat, in Hospitio comedat, si tamen Abbas defuerit. Si vero praesens fuerit nihil horum agat, sed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobia disponat.

§. 10. Inter Abbatis illas quae se non genuerunt alterutras ista erit lex, Omnis Abbas in omnibus locis sui Monasterii Coabbati suo cedet adveniēti, ut impleatur, Honore invicem prævenientes. Si duo, aut eo amplius convenerint, qui prior de adveniētibz erit locum superiorem tenebit. Omnes tamen præter Abbatem praesentis loci, in Refectorio comedent, ut supra diximus. Alias autem ubicumque convenerint secundum tempus Abbatiarum ordinem suum tenebunt, ut cujus Ecclesia fuerit antiquior, ille sit Prior. Ubicumque verò confederint humilient sibi mutuo.

§. 11. Cum verò aliqua Ecclesiarum nostrarum, Dei gratia ad eum creverit, ut aliud Cœnobium construere possit, illam diffinitionem quam nos inter nostros Confratres tenemus, & ipsi inter se teneant, excepto quod annuum inter se Capitulum non habebunt.

§. 12. Sed omnes Abbates de Ordine nostro, singulis annis ad generale Capitulum Cistercium se omni postposita occasione conveniant; illis solis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nunciū delegare debebunt, per quem necessitas remotionis eorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, eo termino venient qui eis fuerit in Capitulo constitutus. Quod si quis, alia quacumque occasione quandoque remanere à nostro generali Capitulo praesumpserit, sequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec sine gravi animadversione transeat.

§. 13. In quo Capitulo de salute suarum animarum tractent. In observatione Sanctae Regulae, vel Ordinis, si quid est emendandum vel corrigendum ordinent. Bonum pacis & caritatis inter se confirment.

§. 14. Si quis verò Abbas minus in regula studiosus, vel saecularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitiosus repertus fuerit, ibi caritative clametur, veniam petat, poenitentiam pro culpa sibi indictam adimpleat. Hanc verò clamationem non nisi Abbates faciant.

§. 15. Si forte aliqua controversia inter quoslibet Abbates emerferit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa propalata fuerit, ut suspensionem, aut etiam depositionem mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit diffinitum, sine retractatione observeatur. Si verò pro diversitate sententiarum, in discor-

diam causa devenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Cisterciensis, & hi qui sanioris consilii, & magis idonei apparuerint, judicabunt. Hoc observato in nemo eorum ad quos specialiter causa respexerit, diffinitioni debeat interesse.

§. 16. Quod si aliqua Ecclesia pauperiem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobia coram omni Capitulo, causam nunciare studeat. Tunc singuli Abbates maximo caritatis igne incensi, illius Ecclesiae penuriam rebus à Deo sibi collatis, prout abundaverint sustentare festinent.

§. 17. Si qua domus Ordinis nostri Abbate proprio fuerit destituta, Major Abbas de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur. Et praefixa die electionis, etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuit, advocentur, & consilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

§. 18. Domui autem Cisterciensi quae Mater est omnium nostrum, dum proprio carnerit Abbate, quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant, & super eo sit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & statutus. Ad electionem autem Cisterciensis Abbatis, praefixa, & praenominata die ad minus per quindecim dies, convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Cistercio exierunt, & ex aliis quos praedicti Abbates, & fratres Cistercienses idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Cistercienses eligant Abbatem.

§. 19. Liceat autem cuique Matri Ecclesiae nostri Ordinis, non solum in Monachis filiarum suarum Ecclesiarum, sed de ipsis quoque Abbatibus earum, liberè sibi, si necesse fuerit, assumere Abbatem. Personam verò de alio Ordine nulla de Ecclesiis nostris sibi eligat in Abbatem, sicut nec nostrum aliquem licet aliis Monasteriis, quae non sunt de Ordine nostro, dari.

§. 20. Si quis Abbas pro inutilitate, seu pusillanimitate sua, à Patre suo Abbate domus illius, unde sua exivit, postulerit, ut ab onere Abbatis suae relaxetur, caveat ille ne facile & sine rationabili causa, & multum necessaria acquiescat. Sed & si quanta fuerit necessitas, nihil per se inde faciat, sed convocatis aliquibus Abbatibus aliis nostri Ordinis, eorum consilio agat quod pariter noverint oportere.

§. 21. Si quis verò Abbatum, contemptor Sanctae Regulae, aut Ordinis esse praevicator, vel commissorum sibi fratrum vitis consentiens innotuerit, Abbas Matris Ecclesiae per se ipsum vel Priorem suum, aut quomodo opportunus poterit, de emendatione eum admoneat usque quater. Quod si nec ita correctus fuerit, nec sponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum nostrae Congregationis, transgressorem Sanctae Regulae ab officio suo amoveat, ac deinceps alter qui dignus sit, consilio & voluntate majoris Abbatis, à Monachis illius Ecclesiae simul & Abbatibus, si qui ad eam pertineant, sicut supra dictum est eligatur.

§. 22. Si autem ille qui deponitur, aut Monachi ejus, (quod Deus avertat) contumaces & rebelles esse voluerint, vel sententiis minimè acquiescant, ab ipso Abbate Matris Ecclesiae, & à cæteris Coabbatibus ejus, excommunicationi subdantur, ac deinceps ab eo coerceantur prout fieri potuerit, & obnovent expedire. Ex hoc sanè si quis illorum ad se reversus de morte animae suae resurgere, & ad matrem suam redire voluerit, tamquam filius poenitens recipiatur. Nam sine hac causa multo semper studio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius conjugum Abbatiae Ordinis nostri, sine ejus voluntate inter suos ad habitandum Monachos introducat.

§. 23. Eodem etiam modo si forte (quod absit) Abbates nostri Ordinis, Matrem nostram Cisterciensem Ecclesiam in sancto proposito languescere, & ab observatione Regulae, vel Ordinis nostri exorbitare cognoverint, Abbatem ejusdem loci per quatuor pri-

Monasteriorum pauperum subventionem ibidem.

Electio Abbatis in quibus Monasteriis quomodo agenda.

Electio Abbatis Cistercium quo pacto peragenda.

Persona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur. Hoc idem habetur in praesentia const. Eugenii.

Quando Abbas sit ad sui instantiam ab onere Abbatis relaxandus.

V. I. uti praevicator Ordinis, removendus & deponendus.

Si depositus vel ejus Monachi sint rebelles, coerceantur.

Abbas Cistercium quomodo sit corrigendus, & quid agendum sit si ipse & Monachi Cistercium recalcitra-verint.

mos Abbates, scilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Moribundo, sub ceterorum Abbatum nomine, usque quater ut corrigatur ipse, & alios curet corrigere, admovent. Et cetera quae de aliis dicta sunt Abbatibus, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiosè adimpleant. Excepto quòd si spontè cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud fortè jam visum fuerit expectari non posse, in Conventis alijs, convocatis Abbatibus qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant, & tam ipsi, quàm Monachi Cistercienses idoneum Abbatem eligere studeant. Quòd si Abbas ille & Monachi Cistercienses, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minime vereantur. Postea verò, si quis horum praevicatorum tandem respiscere, & animam suam salvare cupiens, ad quamlibet quatuor nostrarum Ecclesiarum, sive ad Firmitatem, sive ad Pontiniacum, sive ad Claramvallem, sive ad Morimundum confugerit, sicut domesticus, & cohæres Ecclesiae cum regulari satisfactione recipiatur, quoad usque propriae Ecclesiae, sicut iustum fuerit, reconciliata, quandoque reddatur. Interim autem, annum Abbatum Capitulum, non apud Cistercium, sed ubi à quatuor supra notatis Abbatibus provifum fuerit; celebrabitur.

III. Indictio belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defensione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum, & privilegiorum concessione pro Cruce signatis.

Ad hac vide notata infra ad Const. 1. Gregorii VIII. Audita tremendi, fol. 48.

Edita A. D. 1145.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Cavissimo filio Ludovico Illustri, & glorioso Francorum Regi, & dilectis filiis Principibus, & universis Dei fidelibus per Galliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Pont. multum laboraverunt pro liberatione Orientalis Ecclesiae. Urbanus II. magno promotu exercitu Hierusalem ne alias Civitates expugnaret; Francorum praesertim fretus auxilio.

§. 1. Quantum praedecessores nostri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Ecclesiae laboraverint, & antiquorum relatione didicimus, & in gestis eorum scriptum reperimus.

§. 2. Praedecessor etenim noster felic. memoriae Papa Urbanus, tanquam tuba intonuit, & ad ipsius deliberationem, S. R. E. filios de diversis mundi partibus sollicitare curavit. Ad ipsius si quidem vocem Ultramontani, & praecipue Francorum Regni fortissimi, & strenui bellatores, & illi etiam de Italia caritatis ardore succensi convenerunt, ut maximo congregato exercitu; non sine magna proprii sanguinis effusione; divino eos auxilio comitante, Civitatem illam, in qua Salvator noster pro nobis pati voluit, & gloriosum ipsius sepulchrum passionis suae nobis memoriale dimisit, & quam plures alias, quas, prolixitatem vitantes, memorare superfedimus, à Paganorum spurcitiâ liberarent. Quae per gratiam Dei, & patrum vestrorum studium, qui per intervalla temporum eas defendere; & Christianum nomen in partibus illis dilatâre pro viribus studuerunt, usque ad nostra tempora à Christianis detentæ sunt, & aliae Urbes infidelium ab ipsis viriliter expugnatae.

Sed postea earum aliquas Paganis occuparunt.

§. 3. Nunc autem nostris, & ipsius populi peccatis exigentibus (quod sine magno dolore, & gemitu nos proferre non possumus) Edessa Civitas, quae nostra lingua Rohais dicitur, quae etiam ut fertur, cum quondam in Oriente tota terra à Paganis detineretur, ipsa sola sub Christianorum potestate Domino serviebat, ab inimicis Crucis Christi capta est, & multa Christianorum Castellâ ab ipsis occupata, ipsius quoque Civitatis Archiepiscopus cum Clericis suis, & multi alii Christiani ibidem interfecti sunt, & Sanctorum reliquiae infidelium conculcationi datae sunt, & dispersae.

§. 4. In quo quantum Ecclesiae Dei, & toti Christianitati periculum immineat, & nos cognoscimus, & prudentiam vestram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis, & probitatis indicium fore cognoscitur, si ea, quae patrum strenuitas acquisivit, à vobis filiis strenue defendantur, verum tamen si (quod absit) secus contigerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

§. 5. Universitatem itaque vestram in Domino commonemus, rogamus, atque praecipimus, & in peccatorum remissionem injungimus, ut qui Dei sunt, eo maxime potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudini, quae se tempus victoriae super nos adeptam latatur, sic occurrere, & Ecclesiam Orientalem tanta patrum vestrorum (ut praediximus) sanguinis effusione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum nostrorum de ipsorum manibus eripere studeatis, ut Christiani nominis dignitas vestro tempore augeatur, & vestra fortitudo, quae per universum mundum laudatur, integra, & illibata servetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus conservandis, seipsum cum filiis & parentibus suis morti exponere, & quicquid in mundo possidebat relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem divino cooperante auxilio, per multos tamen labores, tam ipse, quam sua progenies de inimicis viriliter triumphavit.

§. 6. Nos autem vestrorum quieti; & ejusdem Ecclesiae destitutiioni paterna sollicitudine providentes, illis, qui tam sanctum, tamque pernecessarium opus, & laborem devotionis intuitu suscipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remissionem, quam praefatus praedecessor noster Papa Urbanus instituit, auctoritate nobis à Deo concessa, concedimus, & confirmamus.

§. 7. Atque uxores, & filios eorum, bona quodque, & possessiones sub S. Ecclesiae, nostra etiam, & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Praelatorum Ecclesiae Dei protectione manere decernimus.

§. 8. Auctoritate etiam Apostolica prohibemus, ut de omnibus, quae cum Cruce acceperint, quietè possederint, nulla deinceps quaestio moveatur, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissime cognoscatur.

§. 9. Praeterea quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in vestibus pretiosis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel alijs, quae portentant lasciviam, debent intendere, prudentiam vestram in Domino commonemus, ut qui tam sanctum opus inciperè decreverint, ad hæc non intendant, sed in armis, equis, & ceteris quibus infideles expugnent, totis viribus, studium, & diligentiam adhibeant.

§. 10. Quicumque verd ære præmuntur alieno, & tam sanctum iter puro corde conceperint, de præterito usuras non solvant, & si ipsi, vel alii pro eis occasione usurarum adstricti sunt, Sacramento, vel fide, Apostolica eos auctoritate absolvimus.

§. 11. Liceat eis, terras, sive ceteras possessiones suas, postquam commoniti propinqui, sive Domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare, aut noluerint, aut non valuerint, Ecclesiasticis, vel alijs quoque fidelibus, liberè sine ulla reclamatione impignorare.

§. 12. Peccatorum remissionem, & absolutionem juxta præfati praedecessoris nostri institutionem, Omnipotentis Dei, & Beati Petri Apostolorum Principis auctoritate nodis à Deo concessa talem concedimus, ut qui tam sanctum iter devotè inceperit & profecerit, sive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis suis de quibus corde contrito & humiliato, confessionem susceperit, absolutionem obtineat, & sempiternæ retributionis fructum ab omnium remuneratore percipiat.

Dat. Vetrallæ, Kal. Decembris.

Quod Christianorum maximo cedit detrimento.

Hic ideo Pont. auxilium Regis ac Principum Regni Francie implorat pro subventionem Occidentalis Ecclesiae.

Indulgentiam ab Urbano PP. institutam elargitur hoc opus perfacientibus.

Eos filios, & uxores, ac bona sub protectione Sedis Apost. recipit.

Litibus post acceptam Crucem vexari prohibet.

Luxum, & lasciviam vetat.

Usurarum tenore eisdem liberat.

Feudalia bona certo modo pignori permissi.

Peccatorum remissionem hoc opus perfacientibus, vel in eo morientibus, si prævia contritione confessi fuerint, elargitur.

Dat. P. An. i. Decemb.

ANASTASIUS QUARTUS PONT. CLXX.

ANNO DOMINI MCLIII.

ANNO 1153.

Nastafius IV. Romanus, Conradus de Suburra antea vocatus, Benedicti filius, Canonicus Regularis, Episcopus Cardinalis Sabinus, ab Honorio II. Papa factus. Creatus, & consecratus 6. Idus Julii, Anno 1153. Vixit annum 1. menses 4. dies 24. Creavit Episcopos 2. Presbyteros totidem. Obiit Romae in Patriarchio Lateranensi 3. Nonas Decembris 1154. Corpus ejus in Basilica Constantiniana conditum est. Vacavit sedes diem 1.

I. Confirmatio Canonorum Regularium Ordinis S. Augustini, in Sacrosancta Lateranensi Ecclesia, cum gratiarum elargitione.

Ad haec videnda omnino est supra folio 31. constit. 2. Paschal. Quanto, cum ibi notatis in rub.

Edita A. D. 1154.

ANASTASIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Directis filiis Joanni, Priori Sacrosanctae Patriarchii Basilicae Salvatoris Domini, quae Constantiniana vocatur: pariterque Jo. Baptista, ac Joannis Evangelista; ejusque fratribus Canonicis tam praesentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Potestatis enarratio.

Potestatem ligandi, atque solvendi tam in caelis, quam in terra, Beato Petro, ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis. Ipsi quoque & propriae firmitas, & alienae fidei confirmatio, eodem Deo auctore praestatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu conversus aliquando confirma fratres tuos, Oportet igitur nos, qui (licet indignè) Beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia, & scire, & posse donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Ecclesia, sic ad arbitrium iudicij disponenda disponere; ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant aequitatem. Aequum est ergo, ac rationale, ut suis unicuique honor Ecclesiae, ac dignitas conservetur. Et sicut in humani corporis compage, naturalis ratio singulis quibuscumque membris ad salutem providens, speciales & proprios actus edocet; nobilioribus vero suam dignitatem conservat; ita in corpore Ecclesiae, Apostolica providentia secundum sacrorum institutiones canonum, universas regit Ecclesias; digniores autem & famosiores in sui status prerogativa custodit.

Confirmatio de qua in rub.

§. 1. Hujus itaque rationis debito provocati; licet omnium Ecclesiarum nobis sollicitudo & cura immineat, praedicta tamen sanctae Lateranensis Ecclesiae, per quam datur ut invigilare caeteris omnibus debeamus, quae specialius, ac familiarius ad Romani Pontificis ordinationem spectare dignoscitur, ampliori, & attentiori nos convenit studio providere. Ea propter vobis in Domino filiis, Ecclesiam ipsam in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar praedecessoris nostri beatae memoriae Alexandri Papae Secundi, Apostolicae Sedis Privilegio communimus. In primis siquidem stantes, ut ordo Canonorum, qui secundum Deum, & B. Augustini regulam ibi noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur.

Licentia quaecumque bona acquirendi.

§. 2. Praeterea quaecumque possessiones, quaecumque bona eadem Ecclesia in praesentiarum, iuste, & canonicè possidet, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, Deo pro-

prio poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, in quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis. Medietatem omnium oblationum principalis altaris, in integrum sine dispendio aliquo. Dationem, seu redditum qui Glandaticum dicitur, vel Herbaricum ex nostris porcis, & pecoribus; seu omnem fructum ab eodem praedecessore nostro ipsi Ecclesiae collatam.

§. 3. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia praeponeatur; sed fratres in aliqua persona de vestro collegio, si idonea reperta fuerit; vel de alio religioso conventu prius conveniant: & postmodum cum consilio, deliberatione, & iudicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, nisi tantum ipsi Romano Pontifici de obedientia, vel subiectione aliqua teneatur.

§. 4. Liceat vobis praeterea Clericos de saeculo fugientes, vel laicos liberos undecumque sint, nisi excommunicati vel interdicti sint, absque alicujus contradictione, ad conversionem suscipere. Et qui suscepti fuerint, cum communi consilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, nisi Romano Pontifici, & Priori ejusdem Ecclesiae, Et si quid scriptum contra hoc nostrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus.

§. 5. Prohibemus autem, ut nulli fratrum post factam in eodem loco professionem, sine Prioris sui licentia, fas sit de claustris discedere; discedentem vero absque hujusmodi literarum cautione, nullus audeat retinere.

§. 6. Adhibentes suggestionem, & voluntate fratrum nostrorum Cardinalium Episcoporum sanximus, ut eadem Ecclesia tamquam Principalis, Mater, & Domina omnino libera sit, & nulli penitus, nisi soli Romano Pontifici sit subiecta, atque iidem Episcopi salubri providentia veluti cooperatores & Vicarii nostri, ipsius Venerabilis Basilicae utilitatem, & honestatem provideant.

§. 7. Illud vero quod a memorato praedecessore nostro Alexandro statutum est, maxime observare praecipimus, videlicet ut vasa, seu vestes altaris, & cuncta sacri mysterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, seu reponantur, aut etiam quaecumque oblationes, desuper altari, a non sacris Deo ministris tollantur.

§. 8. Porro celebrantibus ibidem Episcopis sacra Missarum solemnia, in Clericalibus tunicis praesentes sitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum semper providere curetis.

§. 9. Praeterea minus quatuor fratribus assistentibus in eadem Ecclesia, etiam diebus privatis minime celebretur. Diebus vero Dominicis, & in Sanctorum festivitibus, quantumcumque fuerit plenarius vester adsit conventus.

§. 10. Ut autem in Ecclesia ipsa regularis ordinis & disciplinae vigor inviolabiliter auxiliante Deo custodiatur & servetur: unumquemque praedictorum Cardinalium Episcoporum, qui sunt ad principalis altaris servitium deputati, semel in hebdomata de observantia Regulae cum fratribus ipsius loci, Capitulum tenere, & si quid grave corrigendum fuerit, cum communi consilio Prioris, & fratrum, per ipsos vice nostra emendari statuimus.

§. 11. Si qua igitur in posterum Ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis, & confirmationis paginam sciens, contra eam ausu temerario venire tentaverit; secundò, tertiove communita, si non satisfactione congrua emendaverit; potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco jura servantibus sit pax Domini JESU CHRISTI; quate-

Forma eligendi futurum Priorem. Ad quod vide etiam constit. 7. Mart. V. sollicitudinis.

Licentia alios in religione recipiendi. Tu intellige juxta Bullam Six. V. Cum de num. 71.

Fratres ne dicantur de claustris, absque licentia Prioris.

Ecclesiae Lateranensis exemptio ab omni superioritate.

Sacra a quibus tangi possunt.

Episcopis celebrantibus quid agendum.

Missarum celebratio quomodo.

Capitulum quolibet hebdomada celebrandum.

Sanctio poenalis.

1154.

Dat. P. An. 2.

II.

nus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Dat. Pontificatus anno secundo 1154.

Hospitalis, & Religionis Sancti Joannis Hierosolymitani, sub Sedis Apostolicæ protectione susceptio, cum privilegiorum elargitione.

Alia & maxima quidem alii Pontif. privilegia concesserunt, ut videre est infra in hoc Tom. 1. in Joann. 2. 2. conf. 5. Exhibita, & latius in Pii IV. conf. 9. Circumspecta, & in alia n. 29. Romani. Tom. 2.

Ad hujusmodi privilegiorum intelligentiam moderationemque & respectivè extensionem, attende infra Tom. 2. Pii V. conf. 77. Et si cuncta, & aliam num. 136. Exposcit. in eod. Tom. Nec non & conf. 60. Greg. XIII. Quo magis, & aliam num. 67. Circumspecta, ac aliam num. 82. Controversia. Et pariter in conf. 43. Six. V. Equum, & conf. 5. Greg. XIV. Quanta, in dict. Tom. 2. & Clement. VIII. constitut. 37. Equa. Tom. 3.

Demum omnia hæc privilegia, & alia quomodo libet concessa hujusmodi Hospitali, ac Religioni confirmavit, & approbavit S. D. N. Urb. VIII. in sua conf. 15. Universalis, inf. Tom. 4. Attende etiam quod emanavit Decretum à Sacra Tridentini Concilii Interpretum Congregatione, quo cavetur Constitutionem Greg. XV. de Judicibus Conservatoribus editam, quæ est in Tomo 3. inter dicti Greg. Conf. num. 9. non afficere hanc Religionem, & illud confirmavit idem S. D. N. Urb. VIII. in conf. 78. Exponi, inf. Tom. 4. Et alia statuit de electione Magni Magist. conf. 89. In specula, dicto Tom. 4.

ANASTASIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Raymundo, Magistro Xenodochii Civitatis Hierosolymitane, &c.

Christianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quod Dominus & Salvator noster JESUS CHRISTUS, cum omnium dives esset, pro nobis est pauper effectus. Unde etiam ipse suis imitatoribus oportuna consolationis præmia repromittens, Beati, (inquit) pauperes, quoniam vestrum est Regnum Cælorum. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad hospitalitatem, & beneficentiam nos hortans in Evangelio ait: Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ se mercedem redditurum asseruit.

§. 1. Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè sunt, paternæ sollicitudine providere, devotionem vestram debita benignitate complectimur, & quemadmodum postulat, ad exemplar prædecessorum nostrorum fel. mem. Innocentii, Celestini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hospitalis, & Domum Sanctæ Civitatis Hierusalem, sub B. Petri tutela suscipimus, atque personas sive res ad eum pertinentes Apostolicæ Sedis privilegio communimus.

§. 2. Statuentes ut quascumque possessiones, quascumque bona, ad sustentandum peregrinorum & pauperum necessitatem, & Hierosolymitanæ Ecclesiæ, vel aliarum Ecclesiarum Parochiis & Civitatum Territoriis, per tuæ providentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquisita, seu à quibuslibet viris oblata, aut in futurum, concessione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis justis modis acquiri contigerit; quæque à Venerabilibus fratribus Hierosolymitanæ Sedis Patriarchis legitime concessa sunt, tam tibi, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quietam semper, & integra conservari præcipimus.

§. 3. Siqua verò loca fuerint eidem Venerabili Domui ab aliquo devotione collata, liceat vobis

ibidem villas ædificare, Ecclesias & Cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen ut vicina Abbatia, vel religionum virorum Collegium, non existat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cum autem terræ datæ vobis quolibet iusto titulo conferentur, facultatem & licentiam habeatis ibidem Oratoria constituendi, & Cœmeteria faciendi, ad opus peregrinorum, & tantummodo fratrum qui de nostra fuerint mensa.

§. 4. Decernimus ergo, ut Receptores vestrarum fraternitatum, sive Collegiarum salvo jure Dominorum suorum, in B. Petri, & nostra protectione consistant, & per terras in quibus fuerint pacem habeant.

§. 5. Simili modo sancimus, ut quicumque in vestra fraternitate fuerit receptus, si fortè Ecclesia ad quam pertinet, à divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem sepultura Ecclesiastica non negetur, nisi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus.

§. 6. Præterea si qui fratrum vestrorum qui ad recipiendum easdem fraternitates, & collegias, à vobis fuerint missi, ad aliquam Civitatem, Castellum, vel vicum advenerint; si fortè locus ille à divinis officiis sit interdictus, pro Omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu, semel in anno aperiatur Ecclesiæ, & exclusus excommunicatus, divina ibi officia celebrentur.

§. 7. Quia verò omnia vestra, sustentationibus peregrinorum, & pauperum debent cadere, ac per hoc nullatenus aliis usibus ea convenit applicari, constituimus, ut de laboribus, quos vestris sumptibus colitis, nullus omnino clericus, vel laicus decimas à vobis exigere præsumat.

§. 8. Statuimus ut nulli Episcopo, in Ecclesiis à vobis subditis, interdicti vel suspensionis excommunicationis sententiam liceat promulgare. Verumtamen si generale Interdictum fuerit in locis illis prolatum, exclusus excommunicatus, & nominatim interdictus, clausis januis, absque campanarum pulsatione, planè divina officia celebrentur.

§. 9. Ut autem ad plenitudinem salutis, & curam animarum vestrarum, nihil vobis desit, atque Ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vobis & Christi pauperibus commodius exhibeantur, sancimus, ut liceat vobis, Clericos & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honestate, & ordinatione, quantum ad vestram scientiam pertinet, per literas sive testes convenientes, & testimonia, undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali domo vestra, quam etiam in obediatis sibi subditis, vobiscum habere, dummodo, si è vicino sunt, eos à propriis Episcopis... iidemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quod si Episcopi eosdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos suscipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Idem verò Clerici nulli personæ extra vestrum Capitulum, nisi Romano Pontifici sint subiecti.

§. 10. Laicos verò liberos ad conversationem & pauperum Christi servitium, absque alicujus contradictione suscipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

§. 11. Fratribus verò vestris semel in... atque in sacro vestro Collegio receptis, post factam professionem, & habitum Religionis assumptum, revertendi ad Sæculum interdiciamus facultatem. Nec alicui eorum fas sit, post factam professionem, semel assumptam Crucem dominicam, & habitum vestræ professionis, abjicere, vel ad alium locum, seu etiam Monasterium majoris seu minoris Religionis, obtenta, invito sive inconsulto fratre, aut eo qui Magister extiterit, licentia transmigrare. Nullique Ecclesiasticæ sæcularique personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat.

§. 12. Consecrationes verò altarum, seu basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & cætera Ecclesiastica sacramenta, à dicecesano suscipiantur Episcopo, si

1154.

Tu ad hoc vide formam poveriter prescriptam à Clem. VIII. & in conf. 99. Quoniam.

Receptores non impediantur.

Receptis Ecclesiastica sepultura non negetur.

Collegiorum & receptorum adventus permittitur etiam tempore interdicti.

Exemptio à Decimis conceditur. Ad hoc vide conf. hic in rud. indicatas.

Indultum celebrandi tempore generalis interdicti intellige juxta Concil. Trid. sess. 25. cap. 12.

Facultas recipiendi in Ecclesiis Clericos & Sacerdotes aliis Ordinibus non obnoxios.

Et recipiendi etiam quoscumque laicos.

Professio non liceat ab ista ad aliam se transferre Religionem.

Licentia sacros ordines à quocumque Antistite recipiendi recusante dicecesano.

Edita A. D. 1154.

Hospitalitatis commendatio.

Hospitalis Hierosolymitani, sub protectione Sedis Apostolicæ susceptio.

Bonorum etiam stabilium acquisitionis promissio.

Hospitalitatis & cæc. conf. struendi.

Provisoris
Hospitalis
electio, spe-
ctet ad Fra-
tres.

Comprobatio
acquisiti-
onum om-
nium pro
Hospitali.

D. P. An. 2.
die 21. Oct.

quidem Catholicus fuerit, & gratiam sive commu-
nionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis ab-
que aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alio-
quin liceat vobis Catholicum quemcumque malue-
ritis adire Antifistem, qui nimirum nostra suffultus
auctoritate, quæ postulantur indulgeat.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Pro-
visore, atque Præposito, nullus ibi qualibet sub-
reptione, astutia, seu violentia proponatur, nisi
quem fratres ibidem, secundum Deum elegerint.

§. 14. Præterea honores omnes, sive possessio-
nes, quas idem Xenodochium ultra seu citra ma-
re, in Asia, vel in Europa, aut in præferti justè ha-
bet, vel in futurum rationabilibus modis Deo pro-
picio poterit adipisci, vobis pro hospitalitatis stu-
dio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio
confirmamus. Nulli ergo, &c.

Dat. Lateranen. per manum Rolandi S. R. E.
Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, 12. Kalen.
Novembris, Indictione quarta, Incarnationis
Dominicæ 1154. Pontificatus Domini Anastasii
Quarti, Anno Secundo.

HADRIANUS QUARTUS
PONT. CLXXI.

ANNO DOMINI MCLIV.

ANNO
1154.

Hadrianus IV. Natione Anglicus, Ni-
colaus antea dictus, Roberti filius, ex
villa Malviesbiria, oppidi Virulamii, alias
S. Albani, Batoniensis diocesis, Episcopus
Albanensis, Creatus Romæ Nonis Decembris
1154. Vixit annos 4. menses 8. dies 28. Crea-
vit Cardinales 16. Obiit Anagninæ, Anno
1159. Kalendis Septembris, cujus Corpus
Romam devectum, in Ecclesia S. Petri condi-
tum est. Vacavit sedes Romana dies tres.

ALEXANDER TERTIUS
PONT. CLXXII.

ANNO DOMINI MCLIX.

ANNO
1159.

Alexander III. fuit natione Tuscus, pa-
tria Senensis, familia nobili Bendinella,
quæ postea Paporona dicta est, Rolandus antea
vocatus, Rainerii filius, Canonicus Regularis,
Presbyter Cardinalis tit. S. Marci, & Aposto-
licæ Sedis Cancellarius, Creatus quinto No-
nas Septembris 1159. Coronatus die Domi-
nico 12. Kal. Octobris. Vixit annos 21. men-
ses 11. dies 23. Creavit Cardinales 44. Obiit
6. Kalend. Septembris, Anno Domini 1181.
sepultus in Basilica S. Joannis Lateranensis.
Vacavit sedes dies duos.

Victor IV. Antipata sedit contra Alexandrum
annos 4. menses octo, ante ejus obitum
Paschalis III. Pseudopontifex designatur,
sedit annos circiter quinque; in ejus locum
Callistus III. creatus, cum sedit annos
octo, tandem Alexandrum III. ut verum
Pont. veneratur anno 1178.

I.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejusque
ascriptio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hujus Sancti Festum agitur die 5. Januarii.

Edita An. D.
1161.

ALEXANDER EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus
Archiepiscopis, Episcopis, ac Dilectis filiis Abba-
tibus, Prioribus, aliisque Ecclesiarum Prælati-
bus per Angliam constitutis, salutem & Apostoli-
cam benedictionem.*

Ilius devotionis constantiam, & fidei firmita-
tem, quam circa Matrem vestram Sacrosanctam
Romanam Ecclesiam exhibetis, diligentius atten-
dentes, in id propositum voluntatis adducimur,
ut vos sicut carissimos fratres, & speciales Ecclesie
filios sincera caritate in Domino diligamus, pro-
pensius honoremus, & postulationes vestras quan-
tum cum Deo possumus libenti animo admittamus.

§. 1. Inde utique fuit, quoddam super petitione,
quam de Eduardo glorioso quondam Rege Anglorum,
canonizando, & in Sanctorum Catalogo
ascribendo, tam carissimus in Christo filius noster
Henricus, Illustris Anglorum Rex, quam vos ipsi,
nobis instantius porrexistis, sollicitam cum fratri-
bus nostris deliberationem habentes, libro mira-
culorum inspecto, quæ dum in carne mortali vive-
ret, & postquam de præfenti sæculo est assumptus,
omnipotens Dominus per suam misericordiam de-
claravit. Visis etiam literis antecessoris nostri pia
record. Innoc. Papæ, vestris quoque testimoniis
inde receptis; quamvis negotium tam arduum &
sublime, non frequenter soleat nisi in solemnibus
Conciliis de more concedi.

§. 2. De communi tamen fratrum nostrorum
consilio, juxta votum & desiderium prædicti filii
nostri Regis, ac vestrum, corpus ipsius Confessoris
ita glorificandum censuimus, & debitis præconiis
adorandum in terris, sicut eundem Confessorem
Dominus per suam gratiam glorificavit in celis.
Unde videlicet inter Sanctos Confessores de cætero
numeretur, qui hoc ipsum apud Deum signis me-
ruit, ac virtutibus obtinere.

§. 3. Quia igitur decet honestatis vestræ pruden-
tiam, cum piè colere, & toto studio venerari,
quem auctoritate Apostolica venerandum, vestra
postulavit devotio, & colendum; Universitatem
vestram per Apostolica scripta monemus, & ex-
hortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps
studeatis debitis obsequiis honorare, ut ipsius in-
tercessionibus apud districtum Judicem mereamini
veniam obtinere, & gloriosum in æterna beatitu-
dine præmium invenire.

Dat. Anagninæ 7. Idus Februarii.

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clareval-
lensis, & Institutoris Ordinis Monachorum Cister-
ciensium S. Benedicti, ejusque relatio in nu-
merum Sanctorum Confessorum, cum instituta
sua Festivitate.

*Alias similiter literas ad Regem Franciæ, alias ad
Abbatem Ordinis Cisterciensium, alias quoque ad Ab-
batem Clarevallensem, sub hac eadem die, hic Pontif.
dedit, quas tamen uti minus necessarias hic inse-
rere prætermisi.*

Hujus Sancti Festivitas celebratur die 20. Mensis
Augusti. Et hujus Ordinis materia est tibi in-
dicata supra in Pasch. II. const. 1. Desiderium
fol. 30.

ALEXANDER EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Uni-
versis Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis
Abbatibus, aliisque Ecclesiarum Prælati-
bus in Regno Franciæ constitutis, salutem & Apostolicam bene-
dictionem.*

Contigit olim dum essemus Parisiis constituti, ut
magnum quidam, ac Venerabiles Viri, de cano-
nizando sanctæ record. Bernardo, quondam Clare-
vallensi Abbate, facerent mentionem; optantes uti-
que, & piis nobis precibus suggerentes, ut in Con-
cilio quod de proximo erat Turonis celebrandum,
digno huic, & laudabili voto, celerem daremus
effectum. Cumque nos eidem negotio, favorabili
satis intenderemus affectu, supervenit multitudo &
frequentia petitorum, qui in diversis Provinciis rem-
similem postulabant. Unde cum videremus non

Henricus
Rex Angliæ,
& Prælati
illius Regni
insteterunt
apud hunc
Pontificem
pro Canoni-
zatione San-
cti Eduardi.

Hic ergo
Pontifex at-
tendit ejus
meritis ac
miraculis SS.
Confessorum
adscribit nu-
mero.

Hortaturque
Prælatos ad
ejusdem ve-
nerationem.

D. P. An. 2.
die 7. Feb.

II.

Edita A. D.
1164.

Plurimorum
instantia pro
Canoniza-
tione Ber-
nardi Abb.
Clarevallensis.

Cujus virtutes & merita hic indicantur.

posse congruenter omnibus satisfieri, statutum fuit pro scandalo devitando, etiam in hoc differri.

§. 1. Nuper autem ex instantia & devotione Clavallaris fratrum, & aliarum sublimium personarum, eidem apud nos precibus innovatis, reduximus ad memoriam nostram, ejusdem B. Viri sanctam & venerabilem vitam, qualiter ipse singularis gratia prerogativa suffultus, non solum in se ipso sanctitate, ac religione praefulserit, sed etiam in universa Ecclesia Dei, fidei & doctrinae lumine radiavit. Fructum vero quem in domo Domini, & verbo operatus est & exemplo, nullus fere terminus sanctae Christianitatis ignorat, cum usque ad exteras quoque & barbaras nationes, sanctae Religionis instituta transmiserit, atque Monasteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum per viae saecularis latitudinem incedentem, ad spiritualis vitae rectitudinem revocavit. Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui auctore Deo praesidemus, ita quondam subgravis persecutionis turbine laborantem, tam vitae merito, quam datae sibi coelitem sapientiae studio sustentavit, ut digne quidem & nobis, & omnibus ejusdem Ecclesiae filiis, in memoria habendus sit, & devotione perpetua venerandus. In afflictione vero corporis sui, usque adeo sibi Mundum, seq. Mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyram quoque eum merita obtinere sanctorum, quem confessionis ordine, & parsimonia vitae tam longum constat duxisse martyrium.

§. 2. Quibus omnibus pia consideratione pensatis, & in Concilio Fratrum nostrorum expositis, consilio de misericordia Dei, cui perseveranter & fideliter militavit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & ejusdem Beatissimi Confessoris meritis praesumentes, eum Apostolicae Sedis auctoritate, Catalogo Sanctorum ascribi mandavimus, & commemorationis suae Festum decrevimus amodo publice celebrandum.

§. 3. Vos ergo, qui & ejusdem Sedis Apostolicae instituta suscipere, & Deum in Sanctis suis consuevistis gloriosus honorare, sic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis, digna praemia recipiatis in caelis.

Dat. Anagninae 15. Kalendas Februarii 1164.

De reconciliatione Regum Franciae, & Angliae, a Sede Apostolica legatis de latere ad hoc destinatis, omni studio & aequa lance curanda, una cum reconciliatione Thomae Archiepiscopi Cantuariensis cum eodem Rege Angliae.

ALEXANDER EPISCOPUS;

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Willelmo Sancti Petri ad Vincula Presbytero, & Oddoni S. Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Card. & Apostolicae Sedis Legatis; Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quanta Universae Dei Ecclesiae, & praesertim Romanae & Orientali detrimenta & incommoda ex discordia & dissensione, quae inter carissimos in Christo filios nostros Illustres Francorum, & Anglorum Reges per humani generis contigit inimicium, poterunt evenire, nostram decet discretionem advertere; & tanto diligentius ad ea extinguenda intendere, quanto exinde majora (quod Deus avertat) pericula formidamus.

§. 1. Quocirca discretionem vestram per Apostolica scripta, monemus, mandamus atque praecipimus, quatenus ad pacem inter eos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios religiosos discretos viros utriusque Regni intercedere studeatis, & ad hoc tota diligentia & totis viribus laboretis: Modis omnimodis praecaventes, ne ad petitionem vel favorem unius aliquid statuat, unde alter scandalizari debeat, aut quoquomodo turbari.

§. 2. Ad haec, vobis districtius prohibemus, ne uterque vestrum, vel alter Regnum Anglorum intrare, vel de negociis ejusdem Regni tractare, &

praesertim de consecrationibus Episcoporum aliquid unquam effigere, vel ordinare praesumat, nisi prius venerabilis Frater noster Thomas Cantuariensis Archiepiscopus jam dicto Anglorum Rege ex integro reconcilietur: Quod per studium, & operam vestram, operante Domino, ad effectum posse perducere, confidimus, & omnino speramus. Sicut enim ex literis multorum discretorum virorum accepimus, nihil est, unde praefatus Francorum Rex, & tota terra ipsius, amplius commota fuerit vel turbata, quam ex iis quae Joannes Saresberienfis Decanus, a nobis rediens, in partibus illis dicitur disseminasse.

Dat. Beneventi, 11. Kalend. Septembris.

Canonizatio S. Thomae Cantuariensis Archiepiscopi, ejusque adscriptio in Catalogo SS. Martyrum. Celebrat S. Romana Ecclesia Festivitatem hujus Sancti die 29. Decembris.

ALEXANDER EPISCOPUS;

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis aliis Ecclesiarum Praelatis & universis Clero, & populo per Angliam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Redolet Anglia fragrantia, & virtute signorum, quae per merita illius sancti & venerabilis viri Thomae quondam Cantuariensis Archiepiscopi, Omnipotens Dominus operatur. Et universa laetatur ubique fidelium Christiana Religio, pro eo quod ille, qui est mirabilis & gloriosus in Sanctis, Sanctum suum post mortem clarificavit, cujus vita laudabilis multa fuit gloria meritorum, & tandem martyrio consummata est certaminis gloriosi. Quamvis autem de sanctitate ipsius dubitare non possit, qui ejus vitam, & laudabilem conversationem attendit, & gloriosam confidetur passionem; voluit tamen Salvator, & Redemptor noster, ejus sanctitatis insignia, magnificis irridere miraculis: Ut qui pro Christo, insuperabilis virtutis constantia, necessitates & pericula perulit, sui laboris & certaminis in aeterna Beatitudine cognoscatur ab omnibus percipisse triumphum.

§. 1. Nos vero, auditis innumeris & magnis miraculis, quae jugiter per illius Sancti viri merita fieri, Universitas narrat fidelium, & super his non sine magno gaudio per dilectos fratres nostros Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Theodinum tit. S. Vitalis Presbyteros Cardinales, atque Apostolicae Sedis Legatos, (qui eadem miracula tanto perspicacius didicerunt, quanto amplius sunt loco vicini) praecipue certiores effecti, & plurium aliarum personarum testimonio, fidem sicut debuimus adhibentes, praedictum Archiepiscopum, solemniter in Ecclesia magno Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum praesente, in capite jejunii deliberato fratrum nostrorum consilio, canonizavimus, ipsumque decrevimus Sanctorum Catalogo adscribendum.

§. 2. Universitatem itaque vestram monemus, & auctoritate qua fungimur, districte praecipimus, ut natalem praedicti gloriosi Martyris diem passionis suae solemniter singulis annis celebretis, & apud ipsum votivis orationibus satagatis veniam promereri. Ut qui pro Christo, in vita exilium, & in morte virtute constantiae, passionis martyrium perulit, fidelium jugi supplicatione pulsatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

Datum Signae 4. Idus Martii.

Approbatio Ordinis, seu Militiae S. Jacobi de Spatha; in Regnis Hispaniarum nuper instituta, cum gratiarum & privilegiorum elargitione. Administrationem hujus Militiae, Regi Hispaniarum perpetuo concessit Adrian. VI. infra, in ejus consuet. 1. Dum intra. Et ebrum privilegia; vide in cons. 32. Clem. VII. Ex Apostolica, in hoc Tom. I.

Hic ideb Pontifex SS. Confessorum Catalogo illum ascripsit ejusque Festum agi jubet.

Hortatur Praelatos ad venerationem hujus Sancti.

D.P.A. s. die 18. Jan.

III.

Edita An. D. 1168.

Advertens hic Pontifex mala eventura ex dissensione inter Regem Francorum & Regem Anglorum.

Mandat Cardin. Sedis Apost. Legatis ut eam aequa lance tractare curent.

Prohibetque ne intrent Regnum Angliae, nisi

1168. praevia reconciliatione Thomae Archiepiscopi Cantuariensis, cum Rege Angliae.

D.P.A. s. die 22. Aug.

IV.

Edita An. D. 1173.

S. Thomae Cantuariensis merita & miracula. Scias quod Henricus VIII. Rex Angliae severe non erubuit in ossa hujus Sancti; ut inf. in Publ. iij. cons. 7. Eius qui

Canonizatio ejusdem.

Justi celebrandi natale ipsius.

D. P. An. die 14. Martii.

VI.

Edita An. D
1175.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magistro militiae S. Jacobi ejusque fratribus clericis, & laicis, tam praesentibus, quam futuris, communem vitam professis, in perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Ecclesiam suam nova semper prole fecundat. Et sicut pro patribus filios in ea facit exurgere, sic a generatione in generationem noticiam nominis sui, & lucem fidei Christianae diffundit. Ut sicut ante ortum solis, ita in Ecclesiasticis gradibus, generationes iustorum (antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras nostras veri solis splendor illuminet) per tempora sibi succedant. Et sicut multi saepe per caudam Draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem spiritus, quotidiana fiat reparatio peccatorum, & de profundo inferni ad quaerenda multri caelestia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, ut tamquam cives sanctorum, & domestici Deicogitatione, ac desiderio conserventur in caelis.

Quidam nobiles viri in Hispaniis, Deo militare volentes, unam militiam sub uno eorum Magistro instituerunt.

§. 1. Hoc sane temporibus nostris, in partibus Hispaniarum, de divino factum munere gratulamur ubi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miseratione illius qui vocat ea quae non sunt, tamquam ea quae sunt, superna gratia sunt afflati. Et tacti, super multis transgressionibus suis, dolore cordis intrinsecus, & praeteritorum agentes poenitentiam peccatorum, non solum possessiones terrenas, sed & corpora sua dare in extrema quaeque pericula pro Domino decreverunt. Et ad exemplum Domini nostri JESU CHRISTI, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, sed ejus, qui misit me patris, in habitu, & conversatione Religionis, sub unius Magistri statuerunt obedientia commorari. Eo utique moderamine propositum suum & ordinem temperantes, ut quia universa turba fidelium in conjugatos, & continentes distinguitur, & Dominus JESUS CHRISTUS non solum pro viris, sed & pro foeminis quoque, de foemina nasci voluit, & cum hominibus conversari, habeantur in ipso ordine, qui caelibem ducant vitam, & consilium Beati Pauli sequantur, qui dicit, De virginibus autem praecipuum Domini non habeo, consilium autem do. Sint etiam qui juxta institutionem Dominicam, ad procreandam sobolem, & incontinentiae praecipuum evitandum, conjugibus suis utantur, & una cum eis ad incolatum supernae patriae de convalle lacrymarum, & terrena transire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus supra fundamentum suum (quod CHRISTUS est) pro cura carnis & affectibus liberorum, ligna, foenum, stipulam edificare contingit, cum aliis expeditores & continentes, aedificent aurum, argentum, & lapides preciosos. Et isti tamen & illi militent uni Regi, & super unum fundamentum, caelestem unam aedificent mansionem, promissione Psalmistae in Domino roborati, qui minora quoque membra Ecclesiae confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes scribentur.

Qui Magister & milites Papae supplicarunt, ut sub sua protectione suscipiant.

§. 2. In horum autem fidelium CHRISTI collegio, tu dilecte in Domino fili Petre Ferdinando, per voluntatem Dei magisterium super alios, & providentiam suscepisti. Qui cum quibusdam fratrum tuorum ad praesentiam nostram accedens, cum humilitate qua decuit, a Sede Apostolica requisisti, ut vos, tanquam peculiarios filios in defensionem nostram, & locum in quo caput ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem sacrosanctae Romanae Ecclesiae recipere deberemus.

Papa ergo eos sic recipit, & eorum ordinem confirmat.

§. 3. Unde nos devotionem vestram & bonum in Domino desiderium attendentes, de communi fratrum nostrorum consilio, in speciales & proprios sacrosanctae Rom. Ecclesiae filios vos recipi-

mus. Ordine vestrum auctoritate Apostolica confirmantes praesentis scripti privilegio communimus.

§. 4. Statuentes, ut quascumque possessiones, quaeque bona in praesentiarum iuste & legitime possidetis, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis patrante Domino poteritis adipisci, firma vobis & vestris successoribus, & illibata permaneant. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis. Lodium & monasterium, cum cauto & pertinentiis suis. Burgum de ponte Nunii contra Lodium, cum suis pertinentiis. Crescente cum cauto & suis pertinentiis. Quintanilla de Petro Fernandez, cum cauto & suis pertinentiis. Barria, cum cauto & suis pertinentiis. Lentamo, cum suo pertinentiis. Sanctum Salvatorem del Estriana, cum cauto & suis pertinentiis. Montcont, cum cauto & suis pertinentiis. Penagoson, cum suis pertinentiis. Sancta Maria de Pinel, cum suis pertinentiis. Veles, cum suis pertinentiis. Alfarella, cum suis pertinentiis. Orella, cum suis pertinentiis. Mora, cum suis pertinentiis. Moraveja, cum suis pertinentiis. Decimae de Valera, & Portadgo, cum suis pertinentiis. Estremera, cum suis pertinentiis. Alzazar, cum suis pertinentiis. Almodova, cum suis pertinentiis. Larunda, cum suis pertinentiis. Lazarza, cum suis pertinentiis. Sancimus praeterea, ne occasione antiquae detentionis, sive scripturae, quiscumque vobis possit auferre, quae ultra memoriam hominum, sub Saraceno- rum detenta sunt potestate, & de munificentia Principum, seu vestro studio & labore, aut jam obtenta sunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cum enim unica sit vobis intentio, & singularis cura semper emineat pro defensione Christiani nominis decertare, non solum res, sed personas ipsas pro tuitione fratrum incunctanter exponere, plurimum possit hoc pium opus & laudabile studium impediri, si labores, & stipendia vestra, quae in communi proficiunt, praeripiantur ab aliis; & otiosi, ac desides, atque in laboribus suis, non quae Jesu Christi, sed quae sua sunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quae pro tantis laboribus, vobis, & pauperum Christi usibus sunt provisae, dicente Apostolo, qui non laborat, non manducet.

Bonorum acquisitionem & retentionem concedit.

§. 5. Inter ea sane, quae professionis vestrae in ordine statutum est observari, primum est, ut sub unius Magistri obedientia in omni humilitate atque concordia, sine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Christianam Apostolorum predicatione conversi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, dividebaturque singulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui possederat, suum esse dicebat, sed erant eis omnia communia.

Proprietatem eisdem vetat.

§. 6. Ad suscipiendam quoque prolem, quae in timore Domini nutrireretur, & infirmitatis humanae remedium juxta institutionem Domini, & indulgentiam Apostoli, qui ait, Bonum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem uniusquisque uxorem suam habeat, & similiter mulier virum suum; qui continere nequiverit conjugium forciatur, & servet inviolatam fidem uxori, & uxor viro, ne thori conjugalis continentia violetur. Si autem viri praemortui fuerint, & relictae uxores quae ordinem susceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magistro, sive Commendatori, ut cum illius licentia cui mulier ipsa vult nubat, secundum verbum Apostoli dicentis; Mortuo viro soluta esse intelligitur mulier a lege viri, cui vult nubat, tantum in Domino. Quod etiam de viris intelligitur observandum, una etenim utriusque lege tenentur.

Matrimonium permittit.

§. 7. Statuimus quoque ut nullus fratrum, sive fororum post susceptionem ordinis vestri, & promissam obedientiam, vel redire ad saeculum, vel ad alium Ordinem, sine Magistri licentia, audeat se transferre; cum sint in Ordine vestro loca statuta, ut quisque districtus valeat conversari. Discedentem vero nullus audeat retinere, sed ad Ordinem suum

Discessum a Religione prohibet.

Capituli generalis tempus, & electionis Magistri generalis formam præscribit.

per censuram Ecclesiasticam, qui discesserit redire cogatur.

§. 8. Ut autem in Ordine vestro, cum majori omnia deliberatione tractentur, statutum est inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per singulos annos, in solemnitate omnium Sanctorum, generale Capitulum teneatur, & sit ibi Clericorum Conventus & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum qui de Ordine vestro fuerint, curam possit habere, ac fratrum, cum necesse fuerit, provideat animabus. Sint autem tresdecim in Ordine fratres, qui Magistro, cum opus fuerit, in consilio, & dispositione domus assistant, & eligendi Magistri curam habeant competentem. Prior siquidem Clericorum cum Magister migraverit de hac luce, de Domo, & Ordine, sollicitudinem gerat. Cui sicut Magistro Ordinis obediens existant, donec per providentiâ Tresdecim prædictorum fratrum magistri electio celebretur. Is (cum transitus Magistri fuerit auditus & cognitus) Tresdecim illos fratres, sine dilatione aliqua convocabit, & si quisquam eorum, infirmitate vel alia ex causa, infra quinquaginta dies adesse nequiverit, cû aliorum consilio, qui presentes fuerint, alium absentis loco constituet, ut Magistri electio ex aliquorum absentia minimè differatur. Illi verò Tresdecim fratres (si Magister, qui pro tempore fuerit, perniciosus aut inutilis apparuerit) cum consilio Prioris Clericorum, & sanioris partis Capituli, Majoribus domus corrigendi, aut etiâ amovendi eum, habeant potestatem. Et, si inter eum & Capitulum emerferint quæstiones, debitum eis finem imponant; ne per aliena iudicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis substantia dissipetur. In nullâ autem ex hoc fratres illi superbiâ eleventur, sed Magistro suo devoti & obediens existant. Et si quis eorum ex hac vita tranferit, vel pro culpa, seu alia quacumque fuerit occasione mutandus, Magister cum consilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus substituat. In Capitulo autem, quod diximus anis singulis celebrandum, Tresdecim isti fratres & Commendatores domorum, nisi evidens & magna eos necessitas detinuerit, ad statutû locum incunctanter accurrant, & cõmuniter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarûque salutem, & sustentationem corporum fuerint statuenda. Ubi præcipuè ad defensionem Christianorum intendere moneantur, & districtè præcipiatur, ut in Sarracenos, non mundanæ laudis amore, non desiderio sanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, sed id tantum in pugna sua intendant, ut vel Christianos ab eorum tueantur incursu, vel ipsos ad culturam possint Christianæ fidei provocare.

Visitatorum electionem & munus indicat.

§. 9. Eligantur & tunc Visitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter visitent, & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipsi corrigant, aut ad generale Capitulum ipsi deferant corrigenda.

Clericorum & Prioris vitam & vestitum designat.

§. 10. Clerici præterea vestri Ordinis, per villas & oppida simul maneant, & Priori, qui super eos fuerit ordinatus, obediens existant. Et filios fratrum qui eis à Magistro fuerint commisi, instruant scientia litterarum. Et fratribus, tam in vita quàm in morte spiritualia subministrent. Induentur autè superpellicis, & conventum, & claustrum sub Prioris suo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipso illis, secundum Deum fuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus Magistro visum fuerit, conversentur, & non sint otiosi, sed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus, & aliis bonis à Deo præstitis, decimæ reddantur à fratribus, undè libros & congrua faciant Ecclesiarum ornamenta, & in necessitatibus corporum convenienter sibi provideant. Et si aliquid super fuerit, secundum providentiâ Magistri, in usus pauperum erogetur.

Commendatoris munus præscribit.

§. 11. Ut autem concordia caritasque inter vos servetur, & à peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abstinere, qui Comendator in quolibet loco fuerit constitutus, pro facultate domus,

in sanitate, & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea sollicitudine ac benevolentia subministret, ut neque in substantia paritatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

§. 12. Sit vobis præcipua cura hospitem, & indigentium, & necessaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

§. 13. Exhibeatur Prælati Ecclesiarum honor & reverentia. Subministretur Christi fidelibus Canonicis, Monachis, Templariis, Hospitalariis, aliisque in sanctæ Religionis observantia positis, consilium & auxilium, quorumlibet & indigentia, si facultas fuerit, sublevertur, ut Deus in vestris gloriificetur operibus, & alii qui viderint, humilitatis, & caritatis vestræ provocentur odore.

§. 14. Ad hæc adjiciendum decernimus, ut si locus aliquis in quo Episcopus esse debeat in vestram venerit potestatem, sit ibi Episcopus, qui cum Ecclesiis & clero suo designatos sibi redditus & possessiones, & spiritualia jura percipiant. Reliqua verò cedant in usus vestros, & in vestra dispositione, sine cujusdam contradictione, persistant. Profectò in Parochialibus Ecclesiis, quas habetis, nolimus Episcopos suo jure fraudari. Si autem in locis desertis, aut in ipsis terris Sarracenorum, de novo Ecclesias construxeritis, Ecclesiæ illæ plena gaudeat libertate, ne aliqua per Episcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per Clericos vestros idoneos, easdem Ecclesias, cum suis plebibus gubernare, neque interdicto per Episcopos, vel excommunicationi subdantur; sed fas sit vobis, tam in majori Ecclesia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & interdictis exclusis, divina semper officia celebrare.

§. 15. Præterea, ne humanis vexationibus & calumniis, à defensione Christianorum retrahi valeatis, Apostolica auctoritate decernimus, ne personas vestras præter Legatum Apostolicæ Sedis à Laterani Romani Pontificis destinatum, interdicere quisquam, & excommunicare præsumat. Quod etiam de familiaribus, & serventibus vestris statuimus, qui stipendia vestra percipiunt, donec justitiam parati sint exhibere. Nisi forte talis fuerit culpa, ex qua ipso facto Ecclesiasticam censuram incurrant.

§. 16. Chrisma verò, & oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, à diocesano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & absque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antistitem adire, qui nostra fultus auctoritate, quod postulat indulgeat.

§. 17. Liceat præterea vobis in locis vestris, ubi quatuor fratres, vel plures fuerint, Oratoria construere, in quibus fratres, & familiæ vestræ tantum, & divinum audire officium, & Christianam possint habere sepulturam. Ita enim volumus necessitati vestræ consulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Ecclesiæ injuriam sustinere.

§. 18. Cùm autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis janis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare.

§. 19. Nihilominus præfenti decreto sancimus, ut si quis in aliquem vestrum, fratrem videlicet, vel sororem violentas manus injecerit, excommunicationis sententiâ sit adstrictus. Et illud idem pro tutela vestra, tam in sententiâ quàm in pœna servetur, quod sub felicitis memoriæ Papa Innocentio prædecessore, nostro, de tuitione Clericorum generali Concilio noscitur institutum.

§. 20. Decernimus ergo, ut nulli hominû liceat, jura vel possessiones vestras temere perturbare, aut bona vestra auferre, vel ablata retinere, minvere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt usibus

Hospitem & indigentium curam committit.

Prælatorum reverentiam &c. præcipit.

Bonorum a quibusdam pacificam possessionem admittit. sine præjudicio Episcoporum præterquam in Terris Sarracenorum.

Personas eorum interdicti vetat. Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

Ordinationes ab Episcopis denegari prohibet.

Oratoria construendi facultatem concedit. Tu vide consilium. 99. Clem. viij. in Tomo 3.

Celebrandique tempore interdicti.

Violentas manus in eos injicientes excommunicationi supponit.

Perturbari quoquo modo prohibet.

Annuitam Sedis Apost. recognitionem dari jubet. Contravenientibus poenas imponit.

Benefactoribus pacem indicat.

Papae subscriptio. Cardinalium subscriptiones.

D. P. An. 16. die 3. Julii.

VI.

Edita A. D. 1175.

Exordium.

Susceptio Monasterii S. Salvatoris Messanenſis, sub protectione Sedis Apost.

omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate.

§. 21. Ad indicium autem hujus à Sede Apostolica perceptae liberalitatis, decem Maldachinos nobis nostrisque successoribus annis singulis persolveritis.

§. 22. Si qua igitur secularis Ecclesiasticae persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contravenire tentaverit, secundo, tertiove monita, nisi praesumptionem suam digna satisfactione revocaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se Divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini nostri Redemptionis JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat.

§. 23. Cunctis autem vobis vestra jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Vias tuas Domine demonstra mihi.
Ego Alexander Catholicae Ecclesiae Episcopus.
Ego Gualterus Galuam Episcopus.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli tituli Pammachij.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasiae.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Basso Presb. Card. S. Pudentianae tit. Pastoris.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Caeciliae.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinae.
Ego Iacintus Diaconus Card. S. Mariae in Cosmedin.

Ego Corditio Diaconus Card. S. Theodori.
Ego Cynthius Diaconus Card. S. Adriani.
Ego Vitellus Diac. Card. SS. Sergii, & Bacchi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariae in Porticu.

Ego Ramerius Diac. Card. S. Georgii ad Velabrum.
Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

Dat. Ferentin. per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, tertio Nonas Julii, Indictione octava, Incarnationis Dominicae anno 1175. Pontificatus vero D. Alexandri Papae III. Anno sextodecimo.

Approbatio Ordinis Monachorum S. Basilii magni, in Monasterio S. Salvatoris Messanenſis in Provincia Siciliae, omniumque largitionum Regis Rugerij.

Hujus Ordinis statuta quaedam vide infra in hoc Tom.

I. Const. 26. Eug. IV. Inter curas. Exemptiones & gratias vide in const. 4. Calix. III. Urger. & Greg. XIII. const. 58. Benedictus. Tom. II Hunc ordinem sub unius Abbatis generalis regimine reduxit Greg. predictus ibid. Ac de eorum habitu vide in d. const. Greg. Et de erectione Novitiatuum in Italia, inspicite Clem. 8. const. 50. Cum ad, infra Tom. III.

Congregatio autem Reformatorem Monachorum fuit instituta, cujus ordinationes vide in Clem. 8. const. 103. Altissimi. Tom. III.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c.

Onuphrio Archimandrita S. Salvatoris Messanenſis, ejusque fratribus, tam presentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Apostolicae Sedis, cui, quamquam immeriti, providente Domino praesidemus, auctoritate debitoque nostri officii compellimur, viros religiosos sincera caritate diligere, & ne cujuscumque temeritatis incursum, aut eos à suo proposito revocet, aut robur, quod absit, sacrae Religionis infringat, Apostolico ipsos praesidio communire.

§. 1. Ea propter precibus carissimi in Christo filii nostri GG. Illustris Siciliae Regis, benignius inclinati, & vestris postulationibus favore gratuito annuentes, praesatum Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communimus.

§. 2. In primis siquidem statuimus ut Ordo Mo-

nasticus qui secundum Deum & B. Basilii regulam, quae in eodem Monasterio antiquitus instituta esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Praeterea, quascumque possessiones, quascumque bona, quascumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monasterio per privilegium suum, bulla aurea communitum, concessit, omnem quoque honorem, dignitatem, consuetudines, & quicquid aliud vobis vestrisque Successoribus contulit, sicut in privilegio suo plenius continetur, firma vobis vestrisque Successoribus & illibata permaneant.

§. 4. In quibus hac propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo praesatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. In Sicilia quidem obedientias has. Ecclesiam S. Leonis de Messana; Ecclesiam S. Stephani de Messana; Ecclesiam S. Nicolai de Yse; Ecclesiam S. Joannis de Plichro; Ecclesiam S. Nicolai de Pellera; Ecclesiam S. Mercurii de Traina; Ecclesiam S. Nicolai de Canneto; Ecclesiam S. Nicandri de S. de Neio; Ecclesiam S. Barbari de Menna; Ecclesiam S. Jacobi de Calo; Ecclesiam S. Marthae de Mallimacho; Ecclesiam S. Petri de Largo Plumine; Ecclesiam S. Veneris de Venillis; Ecclesiam S. Theodori de Insula Milasij; Ecclesiam S. Annae, & Nicolai de Monte Forti; Ecclesiam S. Georgii de Troilo; Obedienciam de Agro; Obedienciam de Salice. In Calabria autem obedientias has: Ecclesiam S. Pancratij de Ebriatico; Ecclesiam S. Theodori de Nicotera; Ecclesiam SS. Cosmae & Damiani; Ecclesiam S. Nicolai de Drofo; Ecclesiam S. Viri cum tenimentis de Buzano; Ecclesiam S. Jerusalem; Ecclesiam S. Canonis; Ecclesiam S. Joannis de Frulluzano; Obedienciam de Catuna; Obedienciam de Keeufilli cum terris Argilli; Obedienciam de Tuchi cum omnibus pertinentiis & tenimentis eorum. Monasteria autem in Sicilia hac. Monasterium S. Richardi de Messanenſi; Monasterium S. Salvatoris de Presbytero Scholario; Monasterium S. Mariae de Massa; Monasterium S. Philippi de Messanenſi; Monasterium S. Petri de Gitula; Monasterium S. Petri de Agro; Monasterium S. Salvatoris de Placa; Monasterium S. Eliae de Embola; Monasterium S. Basilii de Traina; Monasterium S. Philippi de Demenna; Monasterium S. Pancratij; Monasterium S. Angeli de Brolo; Monasterium S. Mariae de Gala; Monasterium S. Georgij de Gipsa. In Calabria vero Monasterium S. Eliae novi; Monasterium S. Joannis de Laurea; Monasterium S. Pantini; Monasterium S. Pancratij de Salla, cum omnibus obedientiis eorum.

§. 5. In supradictis siquidem Monasteriis omnibus, debes tu filii Archimandrita ac tui post te Successores, Abbates instituere, consilio & consensu qui in eis fuerint Monachorum, Et si quis Abbatum indignus fuerit, Abbatiam cui praesit, tu illum & tui Successores justè & canonicè amovere debetis, & alium substituere in loco ejus, quem dignum praevideritis, juxta Dei timorem & Regulam Monasterii vestri.

§. 6. Liceat quoque vobis in supradictis omnibus Monasteriis, & Obedienciis, examinare & judicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tam de spiritualibus, quam temporalibus, & causas eorum justè, & canonicè definire. Ipsi vero tibi tuisque Successoribus debent obedientiam, & reverentiam debitam exhibere; tamquam Patri & Archimandrita eorum, & justitias vobis solvere constitutas.

§. 7. Ad hac, quascumque possessiones, quascumque bona, tam de piscationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quam de hominibus, & quibuscumque aliis, idem Monasterium in praesentiarum ubique justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis praestante Domino poterit adipisci, ipsa vobis, & ipsi Monasterio auctoritate Apostolica confirmamus. Eo tenore quod

Approbatio Ord. & Regulae S. Basilii.

Approbatio largitionum Regis Rugerij.

Enumeratio aliquorum locorum in Sicilia, & Calabria.

Autoritas Archimandrita instituendi Abbates in dictis locis.

Judicandiq; de Monachis & Laicis tam in temporalibus, quam spiritualibus.

Licentiam acquirendi quascumque bona, de quibus census hic enunciatus Archiepiscopi Messanenſis est persolvendus.

Messanenſi Archiepiſcopo & Succelloribus ejus, tam tu ſili Archimandrita, quam Succelloribus tui, viginti ſolidos, centum libras cere, viginti incenſi, & totidem cadofæ olei, pro centu annuatim ſolvere debeatis.

§. 8. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de quibuſcumque aliis preventibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis vel ab hominibus veſtris, decimas exigere vel extorquere præſumat.

§. 9. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberòs & abſolutoſ à ſaculo fugientes, ad Monasterium veſtrum recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

§. 10. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monasterio veſtro profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu, abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere. Diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

§. 11. Prohibemus etiam, ut nullus ipſum Monasterium interdiceret audeat, vel Monasteria aut obedientias ejus ſeu homines eorum.

§. 12. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monasterii veſtris conſeſſas, & hæcenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere conſeſſimus.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres Monasterii, communi conſeſſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & Monasterii Regulam, de ſe ipsis providerint eligendum.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omnino homini liceat, præſarum Monasterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſerventur; eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conſeſſa ſunt, rebus (alias uſibus) omnimodis profutura. Salva ſedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſis Archiepiſcopi, ſicut ſupra dictum eſt annuo cenſu.

§. 15. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſeculariſve perſona, præſentis conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatiſſactione correxerit, poteſtatis honorique ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacraſſimo corpore & ſanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

§. 16. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. Anagninæ per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarii, 14. Kalendas Novembris, Indictione 9. Incarnationis Dominicæ 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VII. Approbatio Ordinis Fratrum Carthufianorum, cum elargitione gratiarum.

Aliis hic Ordo privilegii donatus fuit, quorum aliqua vide infra in hoc Tom. 1. in conſt. 3. Honor. III. Cùm dilecti. Greg. IX. conſt. 3. Quoties. Urb. V. conſt. 2. Sincere. Et ſignanter exemptionem à jurisdictione Ordinariorum & aliorum conceſſit Bonif. IX. in conſt. 3. Saſroſancta. Et exemptionem à decimis dedit Mart. V. in conſt. 4. Fons.

Hujus Ordinis obedientia perpetuò eſſe debet ſub Priore domus Carthufiæ, & Definitorum Capituli Generalis, ex conſt. 17. Julii II. Dum ad fructus. Privilegia omnia, indulta, exemptiones, & gratiarum in ſpiritalibus, quam in temporalibus conſeſſa, & concedenda quibuſvis Mendicantiis, &

non Mendicantiis Ordinibus communicavit huic Ord. Greg. XV. in conſt. Ad uberes 4.2. infra Tom. 4. Et S. Brunonis Confeſſoris dicti Ordinis Fundatoris Feſtivitatem ſub ritu ſemiduplici die 6. Octobr. ubique terrarum celebrandam inſtituit idem Greg. dicto Tom. 4. conſt. 44. Dom. noſtri.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Guidoni Priori Carthufienſi, ejuſque Fratribus, tam præſentibus, quam futuris in perpetuum. Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Cùm vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria meritorum, & vitam ſolitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis veſtræ id ad nos inducit, ut communi, & ſpeciali debito, quieti veſtræ debeamus intendere, & jura veſtra ſummopere conſervare.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtramque & alias domos Ordinis veſtri, cum omnibus bonis, paſcuſ, & poſſeſſionibus, quas in præſentiarum juſtè, & canonicè poſſidetis, aut in futurum juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter ſtatuiſtis, vobis, & domibus veſtris auctoritate Apoſtolica confirmamus.

§. 2. Ad hæc, auctoritate Apoſtolica arctius interdiciamus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veſtros, vel domorum veſtrarum, hominem capere, furtum, ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet perturbare, ut ob reverentiam Dei & locorum veſtrorum infra hos terminos, non ſolum vos, & fratres veſtri, ſed etiam alii plenam pacem habeant, & quietem.

§. 3. Adjicientes quoque ſtatuiſimus, ut infra dimidiam leucam, à terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli religioſo liceat, quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere.

§. 4. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus, vel paſcuſ veſtris, temerè perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam, vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuire, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conſeſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis Apoſtolicæ auctoritate.

§. 5. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſeculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatiſſactione, correxerit, poteſtatis, honorisque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacraſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

§. 6. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Alexander Catholica Eccleſia Epicoſopus ſubſcripſi.
Ego Hubaldus Hoſtienſis. Epicoſopus ſubſcripſi.
Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Preſb. Card. ſubſcripſi.
Ego Albertus Preſbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Ruer. Preſb. Card. S. Petri ad Vincula ſubſcripſi.
Ego Bofo Preſb. Card. S. Pudentianæ ſubſcripſi.
Ego Joannes Preſb. Card. tit. S. Marci ſubſcripſi.
Ego Theodinus Preſb. Card. tit. S. Vitalis ſubſcripſi.
Ego Manfredus Preſb. Card. tit. S. Cecilie ſubſcripſi.

Ego

Exemptio à Decimis. Vide quæ notavi in conſt. 4. Calift. III. Urget.

Licentia alios recipiendi.

Prohibitio diſcedendi à religione.

Prohibitio d. Monasterium & ejus membra interdicens.

Confirmatio antiquarum immunitatum.

Electio Archimandritæ ad fratres d. Monasterii ſpectat.

Prohibitio perturbandi d. Monast.

Sanctio poenalis in perturbatores.

Benedictio pro fautoribus.

Dat. P. A. 17. die 21. Oct.

Edita A. D. 1176.

Exordium.

Confirmatio Ordinis.

Prohibitio Ordinis perturbationis.

Alii Religioſi nihil propè loca dicti Ordinis acquirant.

Novo Ordini inferre moleſtiam.

Alioquin poenæ hic indicatis ſubjaceat.

Pax autem fautoribus Ordinis datur.

Papæ ſubſcriptio. Cardinalium ſubſcriptiones.

1176.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sufanna subscripti, Ego Hyacinthus S. Mariae in Cosmedin. Diaconus Cardinalis subscripti.

Ego Cinthius Diac. S. Adriani subscripti.

Ego Ugo Cardinalis Diac. S. Eustachii iuxta templum Agrippae subscripti.

Ego Laborans Diac. Card. S. Mariae in Porticu subscripti.

Ego Raynerius Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum subscripti.

Dat. P. A. 17. die 2. Sept.

Dat. Anagninae per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, quarto Non. Septembris, Iuditione nona, Incarnationis Dominicae Anno 1176. Pontificatus vero D. Alexandri Papae III. Anno 17.

VIII.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejusque absolutione.

Eisdem ferè literas hic idem Pontifex ad Petrum Abbatem Cassinensem, & Capuanum Archiepiscopum sub die 24. hujus mensis Julii conscripsit. Et alias ejusdem exempli ad Richardum Cantuariensem Episcopum, ejusque suffraganeos direxit. Sed eas uti huic similes praetermisit.

Edita A. D. 1177.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Rogero Eborencensi Archiepiscopo, Apostolicae Sedis Legato, & Hugoni Dunelmensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Certioratio felicitis successus Pacis.

EXigunt gratissimae devotionis obsequia, quae nobis & Ecclesiae tam devotè, quam laudabiliter exhibuisse noscimini, ut felices successus Ecclesiae, vobis sicut specialibus & devotis Ecclesiae filiis spiritalibus describamus, cum digni sit & conveniens, & honestum, ut quos ita habuimus in nostra devotione firmos, & stables, de prosperitate nostra, & ipsius Ecclesiae reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobiscum gratias Omnipotenti Deo, qui habitat in altissimis, & humilia respicit de supernis, de cuius munere venit, ut Sponsa sua Sacrosancta Ecclesia diu & graviter procellosis fluctibus, & validissima tempestate quassata, nunc tandem portum salutis attigerit, & pacatis saevientibus procellos, debita & desiderata tranquillitate letetur.

Quae die 21. Julii firmata fuit cum Principibus Friderici Imperatoris.

§. 1. Sanè duodecimo Kal. instantis mensis Augusti, de mandato carissimi in Christo filii nostri, Friderici Illustris Romanorum Imperatoris, praesentibus Ecclesiasticis, & etiam Saecularibus Teuthonici Regni, publicè in anima ejus, in praesentia nostra, coram innumerosa hominum multitudine praestiterunt, tactis Sacrosanctis Evangelis, juramentum, quod postquam idem Imperator veniret Venetias, omni quaestione, & contradictione sopita, pacem Ecclesiae, sicut per fratres nostros & Principes suos disposita est & tractata, & pacem carissimi in Christo filii nostri Willelmi Illustris Siciliae Regis, usque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum, usque ad sex annos, in anima sua, & etiam à Principibus suis faceret, sicut in scripto pacis, & treguae continetur, juramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, scilicet Venerabiles fratres nostri Magdeburgensis, Colonienfis, & Christianus dictus Moguntinus Archiepiscopi, & quidam alii in anima sua pro se jurare fecerunt.

Et die 24. idem Imp. Schismati renuntiavit, & absolutus fuit.

§. 2. Nono vero Kalend. Augusti praefatus Imperator, sicut tractatum fuerat & dispositum, venit ad Ecclesiam B. Nicolai, quae per unum milliare distat à Venetiis, & ibi tam ipse, quam Archiepiscopi, Episcopi, & alii Principes Teuthonici Regni abrenuntiantes Schismati, per fratres nostros Episcopos & Cardinales de mandato nostro, praesentibus quibusdam aliis absolutionis beneficium meruerunt.

Obedientiamque huic Summo Pontifici exhibuit.

§. 3. Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Ecclesiam B. Marci praedictus Imperator, innumera multitudine virorum, & mulierum praesente, & alta voce reddente gratias & laudes Altissimo, nobis sicut Summo Pontifici obedientiam, & reveren-

tiam humiliter & reverenter exhibuit, & recepto à nobis pacis osculo, nos devotè dextravit, & cum reverentia qua decuit, & devotione, usque ad altare in Ecclesiam introduxit.

§. 4. Sequenti vero die, in Festo B. Jacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad praedictam Ecclesiam S. Marci solemniter celebraturi Missarum accessimus. Et nobis illuc venientibus praefatus Imperator extra Ecclesiam obviam venit, & dextro latere nostro devotè suscepto, nos in Ecclesiam introduxit. Et peractis Missarum solemnibus, nos usque ad ipsius Ecclesiae portam dextravit. Et cum ascenderemus palefremum nostrum ibi paratum, stapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam praedecessores ejus nostris consueverunt antecessoribus.

§. 5. Erit itaque sollicitudinis vestrae, nobis & Ecclesiae in prosperis successibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Ecclesiae filiis aperire, ut hi quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent.

Dat. Venetiis in Rivoalto, 7. Kalend. Augusti.

Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranensis III. post Anno 1179.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Pisanis Archiepiscopo, & universis Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tuscanam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

1177.

Ac subsequen. die 25. idem Pontifex solemniter Missam celebravit, & imperator altitè, & reverentiam praestitit.

De ea ergo zelatores Domus Dei congaudere, Deoque gratias agere debent.

Dat. P. A. 18. die 26. Julii.

IX.

Edita A. D. 1178.

QUoniam in agro Domini, qui est Ecclesia, tamquam spinae & tribuli nascuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum, cum videlicet, quia prona sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, tum quia inimicus homo de malitia sua, zizania superfeminare non cessat, & germen bonum nititur suffocare, necesse est diligentiam adesse cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam nascituris nocivis gravaminibus* proficiendi aditum obserare; subsequenter autem, & inserere fructiferum germen, & feminare semen bonum, quod trigessimum, sexagesimum, & centesimum fructum fecundante Deo possit afferre. Nam & haec verba illa dominica sonare videntur, quibus Hieremiam Prophetam, & in eo Evangelicum Sacerdotem instruxit dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce constituite super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & aedifices, & plantes. Id autem licet universis Ecclesiarum Rectoribus incumbat, multo tamen fortius imminet Romanae Urbis Antistiti, qui à Domino JESU CHRISTO, ut Caput esset Ecclesiae in B. Petro accepit, & de pacendis Dominicis ovibus, & fratribus confirmandis, expressum & speciale noscitur habuisse mandatum.

Hic Pontifex ob causas hic enunciatas.

*germinibus

§. 1. Inde siquidem est quod nos, licet insufficientes meritis, ad providentiam Apostolicae Sedis, & Ministerium universalis Ecclesiae à Deo (ut ipsi placuit) disponente vocati, quia in Ecclesia Dei correctione videmus quam plurima indigere, tam ad emendanda quae digna emendatione videntur, quam ad promulganda, quae salutem fidelium visam fuerint expedire, de diversis partibus personas Ecclesiasticas decrevimus evocandas. Quarum praesentia & consilio, quae fuerint salubria statuantur, & quod bonum secundum consuetudinem antiquorum Patrum provideatur, & firmetur à multis. Quod si particulariter fieret, non facile posset plenum robur habere.

Ad emendationem & respectivè profectum Christi fidei.

§. 2. Quocirca per Apost. vobis scripta mandamus, qualiter huic nostrae dispositioni plenis desideris cooperari curetis, & prima Dominica advenientis Quadragesimae ad Urbem Romam, ducente Domino veniatis, ut cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in statuendis, quae Deo grata fuerint, communi studio, quod fuerit agendum agatur, & uno hu-

Indicit Concilium Lateranense generale, in futura Quadragesima celebrandum.

D.P.An. 19. die 21. Oct.

mero sublevemus Arcam Domini, atque uno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini nostri JESU CHRISTI.

Dat. Tusculi, undecimo Kal. Octobr.

LUCIUS TERTIUS PONT. CLXXXIII. ANNO DOMINI MCLXXXI.

ANNO 1181.

Lucius III. Lucensis, Hetruscus, Ubaldus Allucingolus, Bonagiuntæ Mordii filius, ex Canonico Lucensi, Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ab Innocentio II. & Episcopus Ostiensis, & Veliternus ab Hadriano IV. factus, creatus Romæ quarto Kal. Septembris, & coronatus 3. Kal. anno 1181. Sedit annos 4. menses 2. dies 28. Creavit Cardinales 15. Obiit Veronæ 7. Kal. Decembris 1185. Corpus ejus in Cathedrali Ecclesia sepultum. Non vacavit sedes.

URBANUS TERTIUS PONT. CLXXIV. ANNO DOMINI MCLXXXV.

ANNO 1185.

Urbanus III. Mediolanensis, Lambertus Cribellus antea vocatus, Joannis Cribelli filius, Ecclesiæ Mediolanensis Archidiaconus, mox Presbyter Cardinalis ab Alexandro III. factus, creatus Veronæ 7. Kal. Decembris, & coronatus 8. Kalend. Jan. 1185. Sedit annum 1. menses 10. dies 25. Creavit Cardinales duos. Obiit Ferrariæ 14. Kalend. Novembris, anno 1187. cujus corpus in Cathedrali Ecclesia Ferrariensi sepultum est. Vacavit sedes diem unum.

I.

Approbatio Ordinis Fratrum Cruciferorum, in Hospitali Civitatis Bononiæ.

Hunc Ordinem à B. Cleto institutum, & ab Alex. III. dudum fuisse reformatum, inquit Greg. XIV. in fine ejus const. 13. Romanus. Tom. 2. ubi ipsius privilegia confirmavit, & gratias Ordinum Mendicantium concessit. Sed nec d. Alex. III. nec Pij II. qui habitum coloris carulei eidem Ordini dedit, constitutiones, pa- Ego aliquo invenire potui. Reformavit Ordinem Pius V. multis de antiquo ejus statu relatis, ut infra in ejus const. 59. Nihil. Tom. 2. Et ambitum interdixit Clem. XIII. in const. 109. Quoniam. Tom. 3.

URBANUS EPISCOPUS &c.

Dilectis filiis Ben. Magistro & Fratribus Cruciferis, Hospitalis Domus Bononiens. tam presentibus, quam futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

Edita A. D. 1187.

Approbatio Ordinis Cruciferorum, in Ecclesia Hospitalis Bononiæ.

CUM Antecessor tuus, filii Prior, à prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi ubi domus vestra nunc constructa dignoscitur, nos vestris postulationibus inducti, eamdem Ecclesiam in qua divino estis & pauperum obsequio mancipati, in jus & proprietatem B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Statuentes, ut quæcumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia vestra cum hospitali in præsentiarum, justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfatum hospitale, & Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis.

Exemptio à solutione decimarum.

§. 1. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus, vel sumptibus colitis, five de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 2. Liceat quoque vobis personas liberas, & absolutas, è sæculo fugientes, ad conversionem & pauperum Christi servitium recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere.

§. 3. Inhibemus autem ne aliqua Ecclesiastica, secularive persona, in domum vestram quemquam intrudere, aut aliquem fratrum vestrorum de ipsa domo audeat ejicere violenter. Clerici etiam, qui ad domos vestras ordinati fuerint, & assumpti, nulli alii quam tibi filii Prior, præstare obedientiam compellantur. Prohibemus insuper ne cui liceat vos, aut domos vestras interdicto, vel excommunicationi, sine manifesta & rationabili causa, & legitima citatione subijcere. Præsentis pagina decernentes, ut nullus Ecclesiarum Prælati à domibus vestris quicquam exigere, præter libram ceræ, audeat, vel etiam extorquere. Salvis censibus illis, qui nunc in quibusdam domibus vestris constituti sunt de consensu Episcoporum annuatim percipiendi.

§. 4. Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, ut in domibus vestris, ubi tot fratres affidue commorantur, quibus sit Ecclesia necessaria, liceat vobis Oratoria erigere, & Cœmeteria fabricare. Quorum sepulturam liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obstet. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 5. Chrisma quoque, Oleum sanctum, Dedicaciones Ecclesiarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, & cætera Ecclesiastica Sacramenta à quocumque malueritis Catholico recipiatis Episcopo, qui nostra fultus auctoritate, quod postulat impendat.

§. 6. Ad indicium autem quod eadem domus vestra, specialiter B. Petri juris existat, duodecim imperiales nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvatis.

§. 7. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Ecclesiam, & hospitale temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integrè conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione cõcessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularive persona, hanc nostræ constitut. paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à Sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri JESU Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

§. 8. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini Nostri JESU Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia pacis inveniant. Amen. Ad te Domine levavi animam meam.

Ego Urbanus Catholice Ecclesie Episcopus.

Ego Henricus Albanensis Episcopus.

Ego Paulus Prænestinensis Episcopus.

Ego Theobaldus Hostien. & Velletr. Episcopus.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sufannæ.

Ego Laborans Presbyter Cardinalis S. Mariæ Trans Tiberim tit. S. Calisti.

Ego Pandolphus Presb. Card. tit. XII. Apostolorum.

Ego Melior Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. P. machij.

Ego Adelardus tit. S. Marcelli Presb. Card.

Ego Jac. Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.

Ego Gratianus SS. Cosmæ & Damiani Diac. Card.

Ego Roland. S. Mariæ in Porticu Diac. Card.

Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.

Ego Rad. S. Georgij ad Velum aureum Diac. Card. Dat. Veronæ per manum Moyfi Lateranensis Ca-

Licentia recipiendi ad Relig. Attende const. 71. Six. 5. Cum de. Prohibitio molestandi Fratres Cruciferos.

Licentia fabricandi Cœmeteria, &c. Ad hoc attende const. 99. Clem. 8. Quoniam.

Chrisma, & alia Sacramenta ab Episcopis recipiendi.

Annua præstationis designatio, pro Sede Apost.

Sanctio penalit in perturbatores.

Benedictio in benefactores.

PP. subscriptiones. Cardd. subscriptiones.

nonici, Viceagentis Cancellariæ, 7. Kalend. Aprilis, Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontificatus verò D. Urbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIUS OCTAVUS
PONT. CLXXV.

ANNO DOMINI MCLXXXVII.

ANNO
1187.

Gregorius VIII. Beneventanus, Albertus antea dictus, Sertorij à Mora alias Spanadrionis filius, Monachus Ordinis S. Benedicti, Vigesima Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina, creatus Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Novembris 1187. Sedit Mensem unum, dies 27. Non creavit Cardinales. Obiit Pisis 18. Kalen. Januarii 1187. & in Cathedrali Ecclesia Pisana sepultus est. Vacavit sedes dies 20.

Indictio belli, & Cruciatæ pro recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum indultis, & indulgentiis pro Crucesignatis ad illud proficiscentibus. Et cum præcepto jejunii hac de causa servandi.

Simile bellum indixit Urban. II. & seq. anno sub Cælestino I. liberata fuit Hierusalem Anno 1099. Et cum Saladinus Paganorum Dux hoc anno 1187. eam expugnasset, sæpius tentata fuit postea ejus recuperatio, ut hic legitur, & in constitut. 12. Innoc. 3. Ad liberandam.

Prout antea de ejus defensione egerat Eugenius 3. hic sup. in ejus const. 3. Quantum pag. 37. Et tandem pro ejus recuperatione generale Concilium Viennense convocavit Clemens V. infra in ejus const. 1. Regnans.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D.
1187.

Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus ad quos littere istæ pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Excidium
Hierusalem
lacrymosè
recenset.

S. 1. Audita tremendi severitate Judicii, quod super terram Hierusalem divina manus exercuit, tanto sumus Nos & fratres nostri horrore confusi, tantisque afflicti doloribus, ut non facile nobis occurreret, quid agere, aut quid facere deberemus, nisi quod Psalmista deplorat, & dicit: Deus venerunt gentes in hereditatem tuam, inquinaverunt Templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam, carnes Sanctorum tuorum bestis terræ, & escas volatilibus cæli &c. Ex occasione quippe dissensionis, quæ malitia hominum ex suggestione diaboli facta est nuper in terra, accessit Saladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, & occurrentibus eis Rege, & Episcopis, Templariis, & Hospitalariis, Baronibus ac multis cetero populo terræ, & Cruce Dominica (per quam memoria & fide passionis Christi qui pependit, & genus humanum redemit, certum solebat esse tutamen, & contra Paganorum incursum desiderata defensio) facta congressione inter eos, & superata parte nostrorum, capta est Crux Dominica, trucidati Episcopi, captus est Rex, & universi ferè aut occisi gladio, aut hostilibus manibus deprehensi, ita ut paucissimi per fugam dicantur elapsi, ipsi quoque Templarii, & Hospitalarii in ejus oculis decollati. Superato autem exercitu, qualiter subsequenter invaserint & rapuerint universa, ita ut non nisi pauca loca remansisse dicantur, quæ in eorum non advenissent potestatem, non credimus nostris litteris explicandum. Nos autem licet cum Propheta dicere habeamus; Quis det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo nocte ac die interfectos populi mei; Non tamen adeò nos deicere debemus, ut in diffidentiam decidamus, & credamus Deum ita populo suo iratum, ut quod, communium faciente multitudine peccatorum fieri permisit iratus, non citò per misericordiam penitentia placatus alleviet, & post lacrymationem & fletum,

exultationem inducat. Quisquis sanè in tanta lugendi materia si non corpore, saltem corde non lugeat, non tantum fidei Christianæ (quæ cum omnibus dolentibus docet esse dolendum) sed ipsius & humanitatis nostræ oblitus, cum ex ipsa periculi magnitudine, ac feritate barbarica, Christianorum sanguinem sitiente, ac totam suam in hoc apponente virtutem, ut prophanare sancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod nos tacemus, discretus quisque valeat æstimare. Sanè cum Propheta toto prius studio laboraverunt, postmodum Apostoli & sequaces eorum, ut divinus cultus esset in terra illa, & ad omnia climata Mundi ex ea destueret, immò quòd maximum & ineffabile est, Deus qui voluit incarnari, per quem facta sunt universa, per ineffabilem sapientiam, & incomprehensibilem misericordiam suam, per infirmitatem carnis, esuriam, sitim, Crucem, & mortem, & resurrectionem, salutem nostram ibi voluit operari, juxta quod dicitur: Qui operatus est salutem in medio terræ, per se ipsum ad hoc dignatus est laborare, nec lingua dicere, nec sensus cogitare potest, quantum nobis, & universo dolendum sit populo Christiano, quod id nunc perpessa est terra illa, quod sub veteri populo legitur pertulisse. Nos autem credere non debemus, quòd ex injustitia Judicis ferientis, sed ex iniquitate potius populi delinquentis, ista promoverunt, cum legamus, quod quando populus convertebatur ad Dominum, persequebatur unus mille, & duo fugabat decem millia; immò ipso populo quiescente, exercitum Sennacherib Angelica manu consumptum. Sed & terra illa devoravit habitatores suos, nec diu habere quietum statum, nec transgressores legis divinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens illis, qui ad cælestem Hierusalem intenderent, quod non possunt ad eam nisi per exercitium boni operis, & per tentationes plurimas pervenire. Potuerunt aut ista timeri jam pridem, quando Arroasía & alia terra in potestatem tranfuit Paganorum, & fuisset benè provisum, si populus qui remansit ad penitentiam rediisset, & Deum quem prævaricatione offenderat conversione placasset. Nec enim subitò venit ira ejus, sed & ultionem differt, & tempus tribuit penitenti, tandem verò qui in misericordia judicium non amittit, vindictam suam, ad penam transgredientium & cautelam salvandorum exercet.

S. 2. Porro nos, qui in tanta terræ illius contritione, non solum peccatum habitatorum illius, sed & nostrum & totius populi Christiani debemus attendere, ac vereri ne quod reliquum est illius terræ deperat, & in alias etiam potestas eorum deserviat regiones, cum ex omnibus partibus inter Reges & Principes, Civitates & Civitates, dissensiones audiamus, & scandala, & lugere cum Propheta, & dicere valeamus: Non est veritas, non est scientia Dei in terra, mendacium, homicidium, & adulterium mundarunt, & sanguis sanguinè terigit. Unde hoc universis & cogitandum imminet & agendum, ut peccata nostra castigatione voluntaria emendantes, per penitentiam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum nostrum, & in nobis primò quod male gessimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hostium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timent, nos pro Deo agere nullatenus hæsitemus. Cogitate itaque filii, qualiter in hunc mundum venistis, & qualiter exituri estis, & qualiter transeat universa, & pariter transeat & vos, ac penitendi, ac benè agendi tempus quantum spectat ad vos, cum gratiarum actione recipite, & date vestra, date post vos ipsos, quia non estis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem unum potestis facere super terram. Nec dicimus dimittite, sed præmittite cælestem horreum, quæ habetis, & deponite apud eum, apud quem ærugo ea non demolitur, aut tineæ nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationem Terræ illius in qua pro salute nostra veritas de terra orta est & sustinere pro nobis Crucis patibulum non despexit, & no-

Hortatur
Christi fideles ad puriorem vitam, & ad recuperationem Terræ Sanctæ.

lire ad lucrum, vel gloriam temporalem attendere, sed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in se ipso docuit esse ponendas, & ei vestras commendare divitias, quas sive volentes sive nolentes, nescitis tandem quibus heredibus sitis relinqui. Non est equidem novum, quod terra illa iudicio divino percutitur, sed nec insolitum, ut flagellata, & castigata, misericordiam consequatur. Poterat Dominus quidem sola eam voluntate servare, sed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forsitan experiri, & in notitiam ducere aliorum, si quis sit intelligens, aut requirens Deum, qui oblatum sibi poenitentiae tempus, hilariter amplectatur, & animam ponendo pro fratribus, consumetur in brevi, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabaei zelo divinae legis accensi pro fratribus liberandis extrema quaeque pericula sunt experti, & non solum substantias, sed & personas pro fratribus docuerint salute ponendas, & hortantes se ipsos, arque dicentes: Accingimini, & estote filii potentis, quoniam melius est nobis mori in bello, quam videre mala gentis nostrae, & sanctorum. Et quidem illi sub una constituti lege fuerunt, vos per incarnationem Domini Nostri JESU CHRISTI ad lucem veritatis adducti, & multis exemplis instructi Sanctorum sine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breviter duratura, quibus illa bona promissa sunt, & reposita, quae nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendunt, & de quibus dicit Apostolus, quod non sunt condignae passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.

§. 3. Eis autem, qui corde contrito, & humiliato spiritu, itineris hujus laborem assumpserint, & in poenitentia peccatorum, & fide recta decesserint, plenam suorum criminum indulgentiam, & vitam pollicemur aeternam. Sive autem supervixerint, sive mortui fuerint, de omnibus peccatis suis, de quibus rectam confessionem fecerint, impositae satisfactionis relaxationem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Apostolorum Petri & Pauli auctoritate & nostra, se noverint habituros.

§. 4. Bona quoque ipsorum, ex quo Crucem acceperint, cum suis familiis, sub S. R. E. nec non & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Praelatorum Ecclesiae Dei protectione consistant.

§. 5. Et nullam de his quae in susceptione Crucis quiete possederunt, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissime cognoscatur, sustineant quaestionem, sed bona eorum integra interim manean, & quiescant.

§. 6. Ad dandas quoque usuras, si tenentur alicui, non cogantur.

§. 7. Nec eant in vestibus pretiosis, & cum canibus, sive avibus, aut aliis quae ostentationi potius & lasciviae, quam necessariis videantur uestibus deservire, sed in modesto apparatu, & habitu, in quo poenitentiam potius agere, quam inanem affectare gloriam videantur.

Dat. Ferrariae 4. Kal. Novemb. Indictione 6. Sequitur indictio jejunii servandi ad pacandam Dei iram, pro recuperatione Hierusalem.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus,
ad quos litterae istae pervenerint. Salutem, &
Apostolicam benedictionem.

Unquam melius superni Judicis ira pacatur, quam cum ex mandato ipsius, carnalia in nobis desideria extinguuntur.

§. 1. Proinde quia Hierosolymitanae terrae delictum, quod irruentibus Saracenis nuper evenit, ex peccato maxime habitatorum terrae, & totius populi Christiani accidisse non dubitamus, Nos de fratrum nostrorum communi consilio, multis Episcopis approbantibus, statuimus, ut omnes usque ad quinquennium, salutem per omnes sextas ferias in cibo Quadragesimali jejunetur,

§. 2. Et Missa ubi cantanda fuerit, ad Nonam cantetur, quod ab Adventu Domini usque ad Nativitatem Domini statuimus observandum.

§. 3. Feria vero quarta, & Sabbato, omnes indifferenter, qui bene valent, a carnibus abstineant.

§. 4. Nos autem, & fratres nostri, in secunda quoque Feria, nobis & familiis nostris usum carnis interdiximus, nisi forte, aut infirmitas, aut magna solemnitas, vel alia evidens causa visa fuerit impedire.

§. 5. Sperantes quod sic vobis ignoscet Dominus, & relinquet post se benedictionem.

§. 6. Hoc igitur adeo statuimus observandum, ut quicumque transgressor extiterit, quasi praevicator Quadragesimalis jejunii habeatur.

Dat. Ferrariae, 4. Kal. Novemb.

CLEMENS TERTIUS PONT. CLXXVI.
ANNO DOMINI MCLXXXVIII.

Clemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineae, quae Scholaris vocabatur, patre Joanne, Paulus antea vocatus, Episcopus Cardinalis Praenestinus, creatus Pisis in Cathedrali Ecclesia 8. Idus Januarii, die Epiphaniae, & sequenti die coronatus, anno 1188. Sedit annos 3. menses 2. dies 20. Creavit Card. 22. Obiit Romae 8. Aprilis 1191. Sepultus in Basilica Constantiniana ante Chorum antiquum Canonicoorum. Vacavit sedes dies tres.

COELESTINUS TERTIUS.
PONT. CLXXVII.
ANNO DOMINI MCXCI.

Coelestinus III. Romanus, Hyacinthus antea vocatus, Petri de Bubonibus filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis tit. S. Mariae in Cosmedin, creatus, & consecratus Romae 4. Kalend. Aprilis, anno 1191. Sedit annos sex, menses novem, dies 11. Creavit Cardinales 11. Obiit Romae 6. Idus Januarii 1198. Corpus ejus in Basilica S. Salvatoris juxta aram S. Salonini sepultum est. Non vacavit sedes.

Canonizatio S. Ubaldi Episcopi Eugubini, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suae festivitatis pro die 16. mensis Maji.

Hjus Sancti festivitatem renovavit Paul. V. in ejus const. 7. Ex injuncto. Tom. 3. fol. 207.

COELESTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Venerabili fratri B. Episcopo, & dilectis filiis B. Priori, Clero, & Populo Eugubino. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui secundum multitudinem miserationum suarum, illis qui natura fuerant filii irae, spiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater, indulget. Et homines ex lutea materia

constitutos, in consortium Angelorum & gloriam suam pietate, assumit, Sicut factum est temporibus nostris de sanctae recordat. Ubaldo Pontifice vestro. Qui cum pius & justus, dum in carne viveret, haberetur, post transitum, a vicinis & longe positis, propter miracula quae per merita ejus operatus est Deus, sanctus meruit extimari. Impletum est in ipso, quod Propheta dixit in Psalmo. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, constitues eos

Indulgentias illis enlargitur.

Eorumque bona, & familias sub protectione Sedis Apostolicae recipit. Litteris recepta Crucis vexari prohibet.

Ustrarum onus tollit.

Ostentationem, & lasciviam vetat.

D.P.A. r. die 29. Octob.

Edita An. D. 1187.

Exordium.

Indictio jejunii qualibet sexta feria ad quinquennium.

ANNO
1188.

ANNO
1191.

I.

Edita An. D. 1192.

Ubaldo religiofam vitam duxit, & miraculis claruit.

1192.
& 1193.

Principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui Domine. Tu autem frater Episcopo, apud Sedem Apostolicam constitutus, opportune, & importunè in humilitate qua decuit, institisti, ut memoriam prædicti Pontificis canonizare, & ipsum adscribere Sanctorum Catalogo auctoritate Apostolica deberemus, consideratione habita ad religiosam vitam ipsius, & ad multa miracula, quæ per eum postquam migravit à sæculo, Omnipotens dignatus est operari.

Et idè in SS. Confessorum Catalogo attribuitur.

§. 1. Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potius est divini iudicii, quam humani, cum ipse solus plenè noverit, qui sunt ejus; suspendimus desiderium tuum aliquandiu, ut nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset, Spiritus Sancti gratia revelaret. Tua igitur tandem pia supplicatione inducti, & multorum Episcoporum, & aliorum testimoniis inclinati, non de propriis meritis, sed de misericordia Creatoris potissimum confidentes, de communi Fratrum consilio accevimus votis vestris. Et canonizantes prædictum Sanctum, auctoritate BB. Apostolorum Petri & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decrevimus, ut festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris apud vos perpetuò habeatur.

Festumque pro die 16. Maii celebrari præcipitur.

§. 2. Quapropter Universitatem vestram monemus & exhortamur in Domino, quatenus non in vacuum gratiam istam recipiatis, sed exemplo B. Viri renovemini spiritu mentis vestræ, & in reverentia Dei, & prædicti Sancti, & omnium aliorum, ferventiores solito existatis. Et festum ejus, xviii. Kalen. Junii hilariter annis singulis celebrantes, sollicitè operemini, quòd vestra circa divinum cultum devotio profecisse merito videatur. Et alii de factò vestro exemplum profectus assumant, & ipse vestris motus precibus, pro totius Ecclesiæ statu, apud Omnipotentem Dominum intercedat.

D. P. A. r. die 4. Martii.

Dar. Laterani iv. Nonas Martii 1192. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Joannis Gualberti Abbatis & Institutoris Congregationis Vallis Umbrosæ Monachorum Ordinis S. Benedicti. ejusque relatio in numero Sanctorum Confessorum.

Commemorat Sancta R. E. hunc Sanctum Confessorem die 12. mensis Julii.

De Congregatione autem Monachorum Vallis Umbrosæ, notavi sup. in const. 1. Urb. II. Cum universis, fol. 29.

Edita A. D. 1193.

COELESTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Abbati & Conventui Vallis Umbrosæ. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proemium.

Gloriosus Deus in sanctis suis, & in majestate mirabilis, ministros suos, qui sibi veraciter & sincerè ministrant, non solum immaculabili bratio, & æterno remunerat, verum etiam in præsentia vita per exhibitionem plurium miraculorum, commendabiles reddit, & secundum propheticum verbum, eos facit in æterna esse memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quisquam catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura Sacra testetur, quod in sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum prorsus honorat; ipso attestante, qui dicit, qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit. Et item, quod uni ex meis minimis fecistis, mihi fecistis. Et quidem rationi consentaneum esse probatur, ut quandoquidem Omnipotens Pater, Filii sui cohæredes, eo quo ipsum honore voluit insigniri, ipso orante, & dicente, Volo Pater, ut ubi ego sum, illic sit & minister meus. Et rursum, si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus, qui in cælis est. Homines qui ex lætæ materia sunt, ipsius memoriam celebrent & venerentur in terris, cujus nomen creditur scriptum esse in cælis.

Supplicatio Congregationis Vallis

§. 1. Hac nimirum consideratione inducti, cum preces dilectorum filiorum nostrorum Georgii Abba-

tis, & Conventus Passinianensis Monasterii, vestrumque testimonium recepissimus & literas, & inclite recordationis Joannè quondam Abbatem Vallis Umbrosæ Congregationis institutorem, qui creatoris sui servus prudens exstitit, & fidelis, & familia sibi commissæ in tempore tritici mensuram impendit; & quem quia fuit super pauca fidelis, post obitum suum super multa dominus ipse constituit, & multis miraculorum privilegiis insignivit, istis etiam temporibus, ut dicitur incessanter illustrat, sanctorum Catalogo annumerare, & confociare vellemus.

§. 2. Visum itaque est nobis, & communi consilio fratrum insedit, & vicinorum Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ, deberemus de conversatione ejusdem boni viri, & miraculis, testimonia præstolari. Demum verò cum Episcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpositorum, Ecclesiasticorum, & Monasticorum Conventuum, atque aliorum, super ejusdem ministri JESU CHRISTI, vita & conversatione, atque miraculis recepissimus testimonia & preces, super canonizando eodem, fratrum nostrorum convenientia requisita & habita, referentes gratias Creatori, qui Ecclesiæ suam semper nova prole multiplicat, & tam rosarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum B. Joannem canonizavimus, & numero Confessorum CHRISTI decrevimus adjungendum. Confessorum omnium Regè prece humili deposcentes, ut ejusdem Confessoris, qui sibi propter lucidas & conspicuas placuit actiones, precibus & meritis recolendis, ab instantibus periculis eruanur, & in nostris necessitatibus ipsius patrocinium sentiamus.

§. 3. Vestræ itaque devotioni per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus de tanti Patroni suffragio, quem genuit & nutritivè ipsa Italia spiritaliter gratulemini, & ejus memoriã certo die inter alios Confessores veneratione celebri recolatis, ipsius festivitatem colere studeatis, in eo divinam omnipotentiam exaltantes. Si enim attestante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata ejus observat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoscitur, quòd apud Deum possit & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri. Qui Evangelicæ prædicationis, non surdus auditor, mundi gaudia, tanquam stercore reputans dereliquit, & sequens CHRISTI vestigia, non solum in vestro Monasterio monasticam Religionem instituit, verum etiam septem Monasteria fabricavit, & ad ultimum Passinianense Monasterium reparans, in eo præsentem vitam laudabili decessu finivit.

§. 4. Illud tamen inter ejus miracula primum & præcipuum invenitur, quòd pro quodam opere misericordiæ cuidam in se delinquenti, ante ipsum in modum Crucis prostrato, provide & clementer exhibito, Imago Crucifixi, ei adhuc in sæculari militia existenti, caput dicitur inclinasse.

Dar. Laterani secundo Non. Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Approbatio Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Exemptiones & privilegia hujus Congregationis, vide infra in hoc Tomo I. const. 6. Urb. IV. Ecclesia, & Six. v. const. 85. Dudum. Tom. 2.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gabrieli, Abbati Monasterii S. Mariæ Montis Virginis, ejusque Monachis tam præsentibus, quàm futuris; regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium; ne fortè cujaslibet temeritatis incursum, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod absit) sacre Religionis infringat.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuentes, præfatum Monasterium Sanctæ DEI Genitricis, & Virginis

1193. feq. Umbrosæ pro Canoniz. Joannis Gualberti ejus primi Abbatis.

Canonizatio ejusdem prævia hujus Pontificis verificatione de Sanctitate & miraculis suis.

Justo celebrandi ejus festivitatem die 1. Oct. Scias Cle. 8. justisse eam fieri die 12. Julii ut in rub. hic dixi.

Relatio miraculi de inclinatione Crucifixi.

D. P. A. 3. die 6. Octob.

III.

Edita An. D. 1197.

Exordium.

Susceptio Monasterii sub protectione Sedis Apostol.

Iussio obser-
vantia Regu-
lae S. Bened.

Licentia ob-
tinendi, &
retinendi
bona.

Enunciatio
bonorum
quae nunc
possidet.
Alias vidi si-
miles appro-
bationes &
bonorum
specificatio-
nes, hanc ta-
men Bullam
uti antiquio-
rem potere
concessum
fuit.

MARIAE de Monte Virgine, in quo divino estis man-
cipati obsequio, ad exemplar Praedecessoru nostror-
um scilicet: Alexandri iij. & Lutij iij. Romanorum
Pontificum, sub B. Petri, & nostra protectione suscipi-
mus, & praesentis scripti privilegio communimus.

§. 2. In primis siquidem statuantes, ut ordo Mo-
nasticus, qui secundum Dominum, & B. Benedicti
regulam, in eodem Monasterio esse dignoscitur, per-
petuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Propterea quascumque possessiones, qua-
cumque bona idem Monasterium in praesentia ius-
te, & canonicè possidet, aut in futurum concessione
Pontificum, largitione Regum, vel Principum, obla-
tione fidelium, seu aliis iustis modis praestante Do-
mino poterit adipisci, firma vobis vestrisque succes-
soribus, & illibata permaneat. In quibus haec pro-
priis duximus exprimenda vocabulis.

§. 4. Locum ipsum, in quo praefatum Monaste-
rium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. Ec-
clesiam S. Juliani, cum Hospitali in Territorio Avel-
lini, & in eodem Territorio terras, vineas, castaneta,
& hortos. In Territorio Castri Submoticis, terras, vineas
& castaneta. Castrum Mercuriani cum omnibus per-
tinentiis suis. Ecclesias S. Nicolai, & S. Basilii. Ec-
clesiam Sanctae Margaritae tam in oblationibus, quam
in possessionibus. In tenimento Avellini Ecclesias
Sancti Marci, & S. Damiani. Quicquid juris habetis

in Ecclesia S. Nicolai, & homines, & possessiones
quas ibi habetis in tenimento. Possessiones,
quas habetis in Monte Forti. In tenimento Atripal-
dae Ecclesiam Sanctae Mariae de Agello, & alias pos-
sessiones, quas ibidem habetis. Homines, & alias
possessiones, quas habetis in Candida. Possessiones
quas habetis in Crypta. In Territorio Cicalae Ec-
clesiam S. Mariae de Plesco, & homines, & possessiones,
quas ibi habetis. Homines, & possessiones quas

habetis in casali Baiani. In tenimento Palmae, Ecclesia
Sanctae Crucis, & homines, molendinum, & alias pos-
sessiones quas ibi habetis. In tenimento Sancti Seve-
rini, Ecclesiam S. Andreae, homines, molendinum, &
alias possessiones quas ibidem habetis. Homines, &
possessiones, quas habetis in tenimento Montorii.
Domos & possessiones, quas habetis in Salerno. Pos-
sessiones, quas habetis in tenimento Averlae, & in
casale Cafecimiani. Possessiones, quas habetis in te-
nimento Theani. Possessiones quas habetis in teni-
mento Capuae. Possessiones quas habetis in tenimen-
to Montis Fusculi. Ecclesiam S. Joannis, Ecclesiam
Sanctae Mariae, & Ecclesiam S. Bartholomaei cum ho-
minibus & possessionibus quas ibidem habetis. Ho-
mines, molendinum & alias possessiones quas habe-
tis in tenimento Tuphi. Possessiones quas habetis in
tenimento Argentii. Possessiones quas habetis in Li-
matula. Homines, & possessiones quas habetis in
tenimento Paroliffi. Homines, domos, & possessiones
quas habetis in Castro Cervinariae. In Beneventana
Civitate Eccl. Beatorum Apostolorum Philippi, & Jaco-
bi, domos, vineas, & alia tenimenta quae ibidem
habetis. Eccl. S. Mariae de Petra Pollicina cum homi-
nibus, & pertinentiis suis, & alia tenimenta, quae ibi-
dem habetis. Ecclesiam S. Petri a Palmaria cum per-
tinentiis suis, & alia tenimenta, quae ibidem habe-
tis. In tenimento Lapiffi Ecclesiam S. Marthae, & ho-
mines, & possessiones quas ibidem habetis. In te-
nimento Tautafis molendinum & alias possessiones.
In tenimento Frequenti, Ecclesiam S. Nicolai, & ho-
mines, & possessiones, quas ibidem habetis. In teni-
mento Vici, Ecclesiam S. Joannis: homines, molen-
dinum, & balcatoria, & alias possessiones. In teni-
mento Bifacciae Ecclesiam S. Petri, & alias posses-
siones. In tenimento Asculano, Eccl. S. Petri, & alias
possessiones. In tenimento Amandi, Eccl. S. Mariae,
& Ecclesiam S. Marci, & alias possessiones, domos,
videlicet & vineas. In Maula Dentericii, Ecclesiam
S. Mariae, & alias possessiones. In Castello magno
Ecclesiam S. Christophori, & alias possessiones. Ho-
mines, molendinum, & alias possessiones, quas ha-
betis in tenimento Montellae, & in Civitate Troja-
na. Domum, vineas, & terras, in loco, qui dici-

tur Scavi. Ecclesiam Sancti Mauri, cum possessio-
nibus, quas ibidem habetis. In tenimento Celentiae,
Ecclesiam Sancti Spiritus, cum omnibus pertinentiis
suis. In tenimento Massae Ecclesiam S. Honuphrii,
cum molendinis, vineis, & aliis possessionibus, &
cum omnibus pertinentiis. In tenimento Corneri
Ecclesiam Sancti Heliae, domos, vineas, & alias pos-
sessiones quas ibidem habetis. Possessiones, quas ha-
betis in tenimento Dianae. In tenimento Turbiae Ec-
clesias S. Margaritae, & S. Mariae de Olivis, molen-
dinum, vineas, & alias possessiones, quas ibi habetis.
In tenimento Sancti Clerici Ecclesiam Sanctae Ma-
riae de Angelis, homines, vineas, & alias possessiones,
Ecclesiam S. Mariae de Fontibus, vineas, & alias
possessiones, quas ibi habetis. In tenimento Alba-
ni, & Tricarici, Ecclesiam S. Leonis, Christophori,
atque Iconii, domos, vineas, & possessiones. Ec-
clesiam S. Helenae, cum vineis, & aliis possessionibus:
Ecclesiam S. Martini cum possessionibus suis. In Cas-
tro S. Agathae de Apulia domos, molendinum, oli-
vetum, vineas, & alias possessiones, quas ibidem ha-
betis. In Castro Cryptae domos, & alias possessiones.
In Civitate Ariani domos, vineas, & alias posses-
siones. Ecclesiam S. Sylvestri, in tenimento Frequen-
ti. In tenimento Rocchae Sancti Felicis, Ecclesiam S.
Caesarii, & Ecclesiam Sancti Nicolai, & homines, &
possessiones, quas ibidem habetis.

§. 5. Sane novalium vestrorum quae propriis ma-
nibus, aut sumptibus colitis, five de nutrimentis
animalium vestrorum nullus a vobis decimas exige-
re, aut extorquere praesumat.

§. 6. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, li-
beros & absolutos a saeculo fugientes, ad conver-
sionem recipere, & eos absque contradictione ali-
qua retinere.

§. 7. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum ve-
strorum post factam in Monasterio vestro professio-
nem, fas sit absque sui Abbatis licentia de eodem lo-
co discedere, discedentem vero absque communi li-
terarum vestrarum cautione nullus audeat retinere.

§. 8. Cum autem generale Interdictum terrae
fuerit, liceat vobis clavis januis, exclusis excom-
municatis, & interdictis, non pulsatis campanis,
suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 9. Christma vero, oleum sanctum, consecratio-
nes altarium, seu Basilicarum, ordinationes clericor-
um qui ad sacros ordines fuerint promovendi, &
alia Ecclesiastica Sacramenta a Dioecesano suscipie-
tis, siquidem catholicus fuerit, & gratiam atque
communione Apostolicae Sedis habuerit, & ea vo-
bis voluerit sine pravitate qualibet exhibere. Alio-
quin liceat vobis quemcumque malueritis catholi-
cum adire Antifistitem, gratiam & communionem
Apostolicae Sedis habentem, qui nostra fretus au-
thoritate vobis quod postulatis impendant.

§. 10. Libertatem quoque quam in donatione
Ecclesiarum vestrarum, & receptionem mortuorum
ad sepulturam bonae memoriae Joannes Avellinensis
Episcopus, cum suorum clericorum assensu rationali
dispositione concessit, nos etiam auctoritate Aposto-
lica confirmamus, & firmam in posterum decernimus
permanere. Sepulturam quoque ipsius loci liberam
esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremae
voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi for-
te excommunicati, vel interdicti sint, nullus ob-
stat, salva videlicet iustitia illarum Ecclesiarum, a
quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 11. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Ab-
bate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi
qualibet subreptionis astutia, seu violentia ponatur,
nisi quem fratres communi consensu, vel fra-
trum pars, majoris & sanioris consilii, secundum
Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint
eligendum.

§. 12. Decernimus ergo ut nulli omnino homini
liceat praefatum Monast. temere perturbare, vel posses-
siones auferre, vel ablatas retinere, minuire seu qui-
buslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra
conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac

Exemptio a
decimis.

Licentia re-
cipiendi ve-
nientes ad
Ordinem.

Prohibitio
discedendi
ab eo.

Indultum
per tempora
interdicti.
Vide Conc.
Trid. sess. 25.
cap. 6.
Ecclesiastica-
que Sacra-
menta ab
Episcopo re-
cipiendi.

Mortuos se-
peliendi.
Vide etiam
infra Bull. 224
Leo. X. Dum
infra fol. 181.

Abbatibus
eligendi.
Vide Conc.
Trid. sess. 25.
cap. 6.

Sanctio pec-
nalis.

suffentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis Apostolicæ auctoritate, & diocessani ejus, in quo fueritis, justitia. Si qua ergo in futurum Ecclesiastica, secularisve persona hæc temerè constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui omni tempore careat; reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate agnoscat: & à sacratissimo corpore, ac sanguine DEI, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amèn; Amen.
Perfice gressus meos in semitis tuis.

Papæ subscriptio.
Cardd. subscriptiones.

Ego Celestinus Cathol. Eccles. Episc.
Ego Octavianus Hostien. & Velletri. Episcopus.
Ego Petrus Portuen. & S. Rufinæ Episcopus.
Ego Petrus S. Cæcilie Presb. Card.
Ego Jo. tit. S. Clementis Card. Viterbien. & Tusc. Episc.
Ego Guido Sanctæ Mariæ Trans Tyberim tit. S. Calisti Presbyter Cardinalis.
Ego Chrant. tit. S. Laurentii in Lucina Presbyter Card.
Ego Jo. tit. S. Priscæ Presb. Card.
Ego Gratianus Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.
Ego Nicolaus Presb. Card.
Ego Berardinus Presb. Card.
Ego Lotharius Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.

D. P. A. 7. die
4. Novemb.

Datum Lateran. per manum Centii S. Lucie in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarii 2. Non. Novemb. Indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Celestin. anno vij.

INNOCENTIUS TERTIUS
PONT. CLXXVIII.

ANNO DOMINI MCXCVIII.

ANNO
1198.

Innocentius III. ex Civitate Anagninæ, in Provincia Campaniæ, Jo. Lotharius antea dictus, Transimundi de Comitibus Signinæ filius, Canonicus Regularis Lateranensis, & S. R. E. Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bachi, Creatus Romæ sexto Idus Januarii, anno 1198. 8. Kal. Martii consecratus, & coronatus est. Vixit annos 18. menses 6. dies 9. Creavit Cardinales 39. Obiit Perusiæ 13. Kal. Augusti Anno Domini 1216. Corpus ejus in Cathedrali S. Laurentii sepultum est. Vacavit sedes diem 1.

I. Constitutio Regulæ Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum.

Hanc regulam mox observare cœperunt Fratres dicti Ordinis Reformati, seu Discalciati in Hispania, ut videre est infra in Clem. viij. Const. 62. Ad militantis. in Tomo 3. Cateri verò Fratres observant istam Regulam non simpliciter ut jacet, sed mitigatam & declaratam inf. in hoc Tomo 1. à Clem. IV. in sua Const. 10. In ordine. fol. 144.

Hunc ordinem approbavit hic idem Pont. in Const. 9. Operante. Privilegium quærendi elemosinas confirmavit Clem. vij. in Const. 7. Gratum. Exemptiones & gratias locorum Ordinis in Provincia Castellæ, Legionis, Bethicæ, & Portugalliæ communicavit Paul. iij. inf. in Const. 2. Inter. Prælati Ordinis benedicendi paramenta &c. auctoritatem dedit Greg. xij. Tom. 2. in

Const. 31. Expocit. Modum publicandi indulgentiæ præscripsit Clem. viij. in Tom. 3. in Const. 85. Decet. Fratribusq; ad conversionem infidelium euntibus &c. privil. concessit Paul. V. in Const. 40. Ex omnibus. Est præterea sciendum quod in Italia Archiconfraternitas B. Mariæ Consolationis de Urbe opus ejusmodi redemptionis exercet ut infra in Tom. 2. in Const. 69. Greg. xij. Christianæ. Et generaliter huic operi incumbunt etiam Fratres B. Mariæ Redemptionis captivorum, ut inf. in Const. 9. Greg. ix. Devotionis. in hoc Tom. 1.

Gratias, Privilegia, & indulta tam spiritualia, quàm temporalia concessa Ordini, & Fratribus istis confirmavit Gregor. xv. in Const. 22. Injuncti, infra in Tom. 3.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Joanni Ministro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D.
1198.

Operante Divinæ dispositionis clementiâ, in Sedis Apostolicæ specula constituti, piis debemus affectibus suffragari, & eos, cum à caritatis radice procedunt, producere ad effectum, præsertim ubi quod queritur, JESU CHRISTI est, & privatæ communis utilitas antefertur.

Exordium.

§. 1. Sanè cum tu dilecte in Christo fili, Frater Joannes Minister, ad nostram olim præsentiam accessisses, & propositum tuum, quod ex inspiratione divina creditur processisse, nobis humiliter significare curasses, intentionem tuam postulans Apostolico munimine confirmari.

P. Joannes Minister institutionem hujus Ordinis Pont. significavit.

§. 2. Nos, ut desiderium tuum in Christo fundatum (præter quem poni non potest stabile fundamentum) plenius nosceremus, ad venerabilem fratrem nostrum Episcopum, & dilectum filium Abbatem S. Victoris Parisien. cum nostris te duximus literis remittendum: ut per eos, utpote qui desiderium tuum perfectius noverant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac institutione Ordinis, & vivendi modo instruisi, assensum nostrum tibi possemus securius & efficacius impartiri. Quia igitur (sicut ex eorum literis cognovimus evidenter) Christi lucrum appetere videmini plusquam vestrum volentes, ut Apostolicum vobis adsit præsidium, Regulam juxta quam vivere debeatis (cuius tenorem dicti Episcopus, & Abbas suis nobis inclusum literis transmiserunt, cum his quæ de dispositione nostra & petitione tua, filii Minister, duximus adjungenda) præsentium vobis, & successoribus vestris auctoritate concedimus, & illibata perpetuo manere sancimus. Quorum tenorem, ut evidentiùs exprimamus, inferius duximus annotari.

Quam prævia examinatione hic Pont. confirmat, dando ei regulam hic insertam

C A P. I.

In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. Fratres domus sanctæ Trinitatis, sub obedientia Prælati domus suæ (qui Minister vocabitur) in castitate, & sine proprio vivant. Omnes res undecumque licite veniant, in tres partes dividant æquales. Et in quantum duæ partes sufficient, exequantur ex illis opera misericordiæ, cum sui ipsorum & eis necessario famulantium moderata sustentatione. Tertia verò pars reservetur ad redemptionem captivorum, qui sunt incarcerati pro fide Christi à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione Paganorum captivorum, ut postea rationabili commutatione, & bona fide redimatur Christianus pro Pagano, secundum merita & statum personarum. Cum verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud, licet specialiter & propriè detur ad aliquid, semper de consensu illius, qui dederit, tertia pars separatur, & aliter non recipiatur; exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & hujusmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expensis, scilicet medietate remota pro expensis, in tres partes dividantur æquales. Sed qui paucas vel nullas recipiant expensas, omnes dividantur.

De tribus votis nomine Prælati, divisione bonorum, & redemptione captivorum. Hoc supplet Clem. iv. citat. in rubr.

Circa hoc aliquid immutavit Clem. iv. citat. in rub. in cap. 2.

Cum verò pañi, vel calciamenta, vel minuta hujusmodi (quibus necesse sit uti, quæ vendi, vel conservari non expedit) data fuerint, vel à se ipsis habuerint, non dividantur, nisi Ministro domus & fratribus visum fuerit expedire. De quibus singulis Dominicis diebus (si fieri potest in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, ut panni, terræ, nutrituræ, seu minuta venderentur, pretium inde proveniens, in tres partes (ut supra) dividatur.

C A P. II.

Omnes Ecclesiæ istius Ordinis, intitulentur sanctæ Trinitatis, & sint plani operis. Fratres possunt esse in una cohabitatione, tres clerici & tres laici & præterea unus qui procurator sit. Qui non Procurator, sed Minister, ut dictum est, nominetur, ut frater N. Minister Sanctæ Trinitatis. Cui fratres repromittere ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus suis, sicut sibi met, Minister fideliter administret. Vestimenta sint lanæ, & alba. Et liceat eis habere pelliceas, singulis singulas, & brachias, quas jacentes non dependant. Jaceant in laneis, ita quòd plumea, fulcra, vel culcitra, nisi in ægritudine laborantes in domibus propriis minimè habeant. Cervical verò, ad sustentationem capitis, permittantur habere. In cappis fratrum imponantur signa. Equos non ascendant, nec etiam habeant, sed asinos tantum liceat ascendere, datos, vel accommodatos, vel de propriis nutrituris susceptos.

C A P. III.

Vinum sumendum à fratribus taliter temperetur, ut sobriè sumi valeat. Jejunent ab Idibus Septembris, secunda, quarta, & sexta feria, & Sabbato, nisi solemnitas festivitas intervenerit, usque ad Pascha. Sic tamen ut ab Advètu usque ad Nativitatem Dominicam, & à Quinquagesima usque ad Pascha, (exceptis Dominicis diebus) in cibo Quadragesimali jejunent: & alia similiter jejunia, quæ consuevit Ecclesia celebrare. Poteest tamen quandoque Minister jejunium cum discretione relaxare propter ætatem, vel viam, & aliam justam causam, vel facultate inspecta, etiam augmentare. Carnibus datis ab his qui foris sunt, vel sumptis de propriis nutrituris, vesci liceat tantum in Dominicis diebus, à Pascha usque ad Adventum Domini, & à Natali usque ad Septuagesimam, & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Ascensione Domini, & Assumptione, & Purificatione Beatæ Mariæ, & in Festivitate Omnium Sanctorum. Nihil emant ad victum, præter panem & pulmentum, scilicet fabas, & pisa, & hujusmodi legumina, & olera, oleum, ova, lac, caseos & fructus. Sed neque carnes, neque pisces, & sive vinum liceat emere, nisi ad necessitatem infirmorum, vel pauperum, aut in magnis solemnitatibus. Liceat nutrituras emere & nutrire. Cum verò in itinere, sive peregrinatione fuerint, liceat eis, sed parcè, vinum emere, & pisces in Quadragesima, si necesse fuerit. Et si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via profecti ad redimendos captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expensas. In civitatibus, in villis, sive castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas (nisi fortè in domo Religionis) etiam si à quovis rogentur, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in domibus honestis. Nec pernoctare præsumant extra hujusmodi domos. Nunquam in tabernis vel hujusmodi locis inhonestis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præsumperit, juxta arbitrium Ministri, gravi vindictæ subiaceat.

C A P. IV.

Talis sit caritas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem victu, vestitu, dormitorio, refectorio, & eadem mensa utantur. Infirmi seorsum dormiant, & comedant. Ad quorum curam haben-

dam, conversus aliquis, laicus sive clericus, deputetur, qui ea quæ necessaria fuerint, inquirat & ministret, sicut fuerit ministrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta sive nimium sumptuosa cibaria non requirant, commoda potius & salubri moderatione contenti. Cura hospitem & pauperum, & omnium euntium & redeuntium, uni de discretioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, caritatis solatium administret. Requirit tamen ab illis, quos crediderit admittendos, si eis, quæ fratribus apponuntur, velint esse contenti. Ad lauta quidem & sumptuosa cibaria, non oportet quemquam admitti. Quæcumque tamen præstanda sunt, cum hilaritate præstentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis, & maximè Religiosus ad hospitandum advenerit, benignè suscipiatur, & caritative juxta posse domus, illi subministretur. Avena tamen, vel aliud in loco avernæ, hospitibus non detur, si fuerint in civitate, vel oppido, vel ubi venalis inveniatur, nisi fortè Religiosi sint hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & non emere possint. Si autem hospites venalem invenerint, & in domo qua suscepti fuerint inveniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater laicus vel clericus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & porerit, locum ipsum deferere compellatur, cum Apostolus dicat, Qui non laborat, non manducet.

C A P. V.

Silentium observent semper in Ecclesia sua, semper in refectorio, & semper in dormitorio. De necessariis tamen liceat loqui, in aliis locis, temporibus aptis & remissa voce, humiliter & honestè, & extra prædicta loca ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalo: similiter & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiantur.

C A P. VI.

Capitulum si fieri potest, singulis Dominicis diebus in singulis domibus, minister cum fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domui, sive fratribus datis, ut ad redemptionem captivorum, certia pars deputetur, Fratres Ministro, & minister Fratribus rationem fideliter reddant, non solum Fratribus, sed & familiæ pro capacitate sua. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat, ut quid credere, aut agere debeant simpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus; fratres in Capitulo judicentur. Nullus Frater fratrem suum in publico accuset, nisi benè possit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam subeat, quam reus subiret, si convinci potuisset, nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquid hujusmodi fecerit, vel (quod absit) se invicem percusserint, juxta arbitrium Ministri, majori vel minori vindictæ subiaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet, idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens. Et cum quieverit commotio animorum, benignè ac fraternè commoneat eum, usque ter, inter se ipsum solum, & pœnitentiam agere de commissis, & à similibus in posterum abstinere. Quod si non audierit, dicat Ministro, & ille corripiat eum secreto, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui verò scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat. Et si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit, quæcumque secutura fuerit pœnitentia, hæc sit prior scilicet ante pedes Ministri petendo veniam totius corporis extensione, & postea secundum ejus arbitrium emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebretur, quod fieri debet in octavis Pentecostes. Si pro necessitate domus, debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & cum eorum fiat

De Titulo Monasteriorum, numero Fratrum lectisque ac vestimentis, & equitatis.

Istud caput in multis supplet idem Clem. IV.

De abstinentia, jejuniiis, & modo itinerandi. In istis multa immutavit, & mitigavit Clem. IV. cit. in rubri. in 3. c.

De Caritate Fratrum inter se, & erga infirmos, & hospites.

Circa hoc; aliquid addidit Clem. IV. cit. in rub.

De Silentio & honestate. Hæc in multis supplet idem Clem. IV. cap. 5.

De Capitulo cuiusque domus Ordinis ac etiam Capitulo generali & correctione Fratrum.

Hæc nonnulla supplet idem Clem. IV. cit. in rub.

consilio & assensu, ut sic suspiciones & murmurationes evitentur. Si quisque de substantia domus violentiam fecerit, & ad iudicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quam caritative ille à fratribus primò, post ab aliis vicinis similiter moneatur.

C A P. VII.

Electio Ministri, per commune Fratrum consilium fiat: nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitæ meritum, & sapientiæ doctrinam. Ille verò, qui eligitur, Sacerdos sit, vel clericus ordinibus aptus. Minister verò, siue maior, siue minor, Sacerdos sit. Major Minister, concessionem Fratrum omnium Congregationum eiusdem Ordinis audire potest. Minister verò minor, omnium Fratrum suæ domus audiatur concessionem, dummodo verecundia repetiti excessus occasionem minimè præbeat tardius Prælati suis, vel minus purè quam deceat consistendi. Solicite verò Minister provideat, ut præcepta Regulæ sicuti cæteri Fratres, per omnia teneat. Postquam verò electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per maiorem Ministrum, convocatis tribus vel quatuor Ministris minoribus deponatur, & alius qui dignus sit, loco eius subrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel alia causa rationabili, maior Minister, hoc facere non potuerit, Ministris minoribus, magisque religiosis committat, & quòd illi fecerint, auctoritate Majoris ratum habeatur. Major vero Minister, si pro excessibus corrigendus, vel deponendus sit, per quatuor, vel quinque Ministros eiusdem Ordinis magis religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate Capituli generalis eligi ad hoc debent.

C A P. VIII.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit, primo per annum cum expensis suis, præter victum, habitu suo, & omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo serviat. Et post annum, si bonum & conveniens videatur Ministro domus, & fratribus, & illi, & locus vacaverit, recipiatur. Nihil tamen pro receptione sua exigatur, si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiæ litigium imminere. Si verò de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo probatio habeatur. Si ante receptionem aliquis se intemperanter habuerit, & impatiens disciplinæ, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos, tribuatur ei modestè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum videatur vigesimum complevisse. Professio verò ad arbitrium Ministri relinquatur.

C A P. IX.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi in magna necessitate, & cum licentia Ministri, vel iusti ab Episcopo suo, vel ab alio vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta & iusta causa. Si quod vitium in re, quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Deposita auri, vel argenti, vel pecuniæ, non liceat eis suscipere. Ipsa die qua infirmus venerit, vel aportatus fuerit, de peccatis suis confiteatur, & communicet. Omni secundâ feria, præterquam in Octavis Paschæ, & Pentecostes, & Nativitatis Domini, & Circumcisionis, & Epiphaniæ, & præterquam in festivitibus, quæ ad colendum pronunciantur, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus, ad minus in hospitali, coram pauperibus, pro statu & pace Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia confluevit orare, communis fiat oratio.

C A P. X.

In regularibus horis, morem B. Victoris observent, nisi forte pausiones, vel aliæ prolixitates, & vigiliæ, occasione laboris, & paucitatis fer-

vientium, de consilio piorum & religiosorum viciorum fuerint remittendæ. Propter paucitatem etenim suam tantas pausiones in psallendo facere non tenebuntur, nec ita tempestivè surgere. In rasura similiter ordinem S. Victoris sequantur clerici: laici verò barbas non radant, sed eas crescere modestè permittant.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datis Lateranæ, decimo sexto Calendas Januarii, anno incarnationis Dominicæ millesimo centesimo nonagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno primo.

Canonizatio S. Homoboni Cremonensis, ejusque ascriptio in Catalogo Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ Festivitatis.

Dies Festivitatis hic non designatus, est 13. in mense Novembris.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universo Clero & Populo Cremonen. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quia pietas promissionem habet vitæ, quæ nunc est, & futuræ, justus & misericors Dominus fideles suos, quos prædestinavit, ad vitam, frequenter in hac vita glorificat, & semper in futuro coronat. Quibus & per Prophetam promittit; Dabo vos in laudem & gloriam & honorem in cunctis populis; & per se pollicetur, Fulgebunt iusti sicut Sol, in Regno Patris eorum. Mirabilis enim in se ipso Dominus, mirabilis in Sanctis, mirabilis in cunctis operibus suis verum nobis exhibet suæ virtutis indicium, & frigiditatem in pluribus caritatis igniculum, mirabilium suorum signis accendit, assumptis his in gloriam suam, qui certaverunt legitime in hoc mundo, ad memorias eorum innovat signa, & mirabilia, juxta Prophetam immutat, ut qui sanctus est apud ipsum, sanctus etiam ab hominibus habeatur: & in hoc præsertim hæreticorum confundatur perveritas, cum ad Catholicorum tumultos divina viderint prodigia pullulare.

§. 1. Licet autem juxta testimonium veritatis, sola finalis perseverantia exigatur, ad sanctitatem animæ in Ecclesia Triumphanti, quoniam qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit; duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus signorum, opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ut quis reputetur Sanctus, in militanti Ecclesia requiruntur. Nam quia frequenter Angelus Sathanæ se in lucis Angelum transfiguratur, & quidam faciunt opera sua bona, ut videantur ab hominibus, quidam etiam coruscant miraculis, quorum tamen vita merito reprobat, sicut de Magis legitur Pharaonis, & etiam Antichristo, qui electos etiam si fieri potest, inducet suis miraculis in errorem; ob id nec opera sufficiunt sola, nec signa. Sed cum illis præcedentibus, ista succedunt, verum nobis præbent indicium sanctitatis, nec immeritò nos ad illius venerationem inducunt, quem Dominus suis ostendit miraculis venerandum. Hæc autem duo ex verbis Evangelistæ plenius leguntur, ubi de Apostolis loquens ait: Illi autem profecti prædicaverunt, ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. In eo namque quod ait, cooperante, eos operatos esse demonstrans, & in eo quod sequitur, sequentibus signis, eos exponens, imò Dominum in eorum miraculis claruisse. Hoc etiam Dominus usque hodie operatur in Sanctis, & potentiam suam signis evidentibus manifestat, dum vivo-

Electioe Ministri ejusque munere & qualitatibus, ac depositione.

Addit quædam idem Clem. iv. cit. in rub.

De Novitiis & eorum receptione.

Tu ad hoc vide Bullam Six. iv. nu. 71. Cum de, & Clem. viii. Bullam 83. in suprema.

De Oratione communi, & aliis præceptis. Hæc aliquantulum mutavit Clem. iv. cit. in rub. cap. 9.

Horis canonicis & rasura.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. An. die 17. Decembris.

II.

Edita An. D. 1198.

Procœmium.

Opera pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ad reputandum aliquem Sanctum in Ecclesia militanti requiruntur.

Homo bonus re & nomine, & virtutibus & miraculis claruit.

rum curat aegritudines ad memoriam mortuorum, & eos plus posse post mortem, & felicitius vivere mortuos qui in Domino moriuntur, quam qui vivunt in mundo demonstrat.

§. 2. Sanè veniens ad præsentiam nostram Venerabilis frater noster Sicardus Episcopus vester, multis viris religiosi, & aliis honestis personis de sua diocesi comitatus, cuiusdam B. Viri & re & nomine Homoboni, vitam & actus, nec non & modum transitus ejus humiliter nobis aperuit, in quibus & sanctæ ipsius degustavimus conversationis odorem, Deumque mirabilem, & omnia opera ejus in fide cognovimus, & prædicavimus gloriosa. Idem etenim Sanctus tamquam lignum quod plantatum est fecus decursus aquarum, quod fructum suum dat in tempore suo, prout eorundem nobis assertio facta, tam viva voce, quam aliorum plurium honestorum literis patefecit, adeo in lege Domini meditabatur die ac nocte, ut ei serviens in timore & secundum Prophetam; Media nocte surgens ad confitendum ei, matutinis semper laudibus interesset. Missæ quoque officium, & alias horas, cum summa devotione frequentans, ita assiduis orationibus insistebat, ut in certis horis, aut incessanter oraret, aut horas ipsas aliquando præveniret: nisi fortè ipsum sollicitudo, quam super pace reformanda per Civitatem tamquam pacificus vir gerebat, aut occasio eleemosynæ pro pauperibus acquirendæ, seu alia justa causa in aliis operibus misericordiae detineret. Qui nimirum ante Crucem Dominicam ex assuetudine se prosternens, opus quodlibet faciendo, stando, sedendo, jacendo, ad orationem labia movere continuè videbatur. Inter alia verò pietatis opera, quæ tam circa pauperes, quos secum in propria domo tenebat, curabat, & pariter procurabat, quam circa alios indigentes, quibus viventibus humanitatis officium, & mortuis sepulturæ beneficium consueverat devotus impendere, diligentius exercebat, ipse à secularium hominum consortio segregatus, inter quos virebat quasi lilium inter spinas, hæreticorum quorum pernicietas nimium partes illas infecit, austerius extitit aspernator. Ducto autem sic vitæ sanctæ curriculo, cum ad matutinale officium prout dictum est, in festivitate S. Brictii surrexisset, circa Missæ primordia, idem se ante Crucem Dominicam more solito in oratione prosternens, dum cantaretur hymnus Angelicus, beato sine quievit. Quæ verò, quot, & quanta miracula fuerint consecuta, & quot advenientibus ad sepulchrum ejus, sanitatis beneficia sint impensa, cum longum sit enumerare per singula, unum inter cætera ad assertionem Catholicæ fidei duximus expressius adnotandum. Cum enim quædam dæmoniaca mulier ad sepulchrum ejus deducta fuisset, ne aliqua lateret, eadem primo fuit aqua non benedicta resperfa: quæ se patienter aspergi permittens, aquam secundo respuit benedictam. Et ut resevidentiori experimento pateret, oblatam non consecratam absque aliqua præscientia sibi recipiens præsentatam Eucharistiam, consecratam consequenter abhorruit nec recepit, quæ & meritis ejusdem Sancti liberata recessit. Ut autem virtus morum, prout & superius prælibatum, licet omnis dubitatio amoveri ex subsecutione signorum per divinum iudicium videretur, fide apud nos claresceret pleniori, ne miraculorum etiam virtus, aliqua fraude posset, vel figmento juvare, veritatem rei sollicitius duximus inquirendam. Fidem namque quam super conversationem ipsius absque figmento hypocrisis fraudulento, divinum iudicium prout dictum est manifestè ostendere videbatur, per testimonium dilecti filii Oberti Presbyteri S. Egidii Cremonensis, præsentis cum Episcopo memorato, recepto ab eo firmavimus juramento. Sub cuius obtestatione, videlicet juramenti ipse qui patrinus ejus existens per viginti annos & amplius, confessionem ejus sæpè receperat, quæ de illius sancti conversatione præmissimus, cum ipso Episcopo, & aliis supradictis juratis similiter asseruit esse vera. Et de obedientia, quam in orationibus, vigiliis, &

aliis penitentia fructibus, in qua sibi ab eo imposta erat, plus inuncto satisfaciens exhibebat, nos reddidit certiores. Ea etiam quæ de miraculis ipsis fuerant nobis exposita, per juramentum omnium prædictorum, qui propter hoc venerant, fide suscepimus; pleniori assertione ipsius Episcopi sub firmo verbo sacerdotis requisito in virtute obedientia concurrente, ut sic divinum & humanum secuti iudicium, cum majori procedere securitate possemus.

§. 3. Cùm igitur hæc omnia tam de probitate morum, quam virtute signorum, ad favorem petitionis, pro qua Episcopus memoratus, & alii supradicti ex parte vestra vehementer instabant, concurrere videremus, de Fratrum nostrorum consilio post multam deliberationem habitam, cum eisdem Archiepiscopis, & Episcopis, quos super hoc ad consilium nostrum admisimus, de divina misericordia, & ejusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum Catalogo conscribendum duximus.

§. 4. Statuentes ut in die depositionis ipsius, ejusdem festivitatis devotè à vobis, & aliis Christi fidelibus annis singulis de cætero celebretur.

§. 5. Inde est, quod Universitatem vestram rogamus in Domino, & monemus per Apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus ejusdem Sancti memoria, prout dictum est, cum celebritate debita venerantes, ejus apud Deum suffragia humiliter imploretis, per cuius merita ad gaudia æterna pertingere valeatis.

Dar. Laterani, 11. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perseverantiam in fide Christiana, & devotione Sedis Apostolicæ, subventionemque terræ sanctæ Hierusalem.

INNOCENTIUS PAPA III.

Gregorio Catholico Armenorum.

§. 1. **E**X eo re radicatum in Fide Catholica, & esse catholicum non tam nomine, quam merito experimur, quod Apostolicæ Sedis magistrum recognoscis, eam Ecclesiam omnium matrem, & nos Caput univerforum fidelium confiteris, sicut ex tuarum nobis innotuit serie literarum. Nosti etenim privilegium Petri, quod sibi Dominus universas oves suas pascendas vocabulo tertio repetito, commisit; Pasce (inquiens) oves meas, & super universas ei ligandi, & solvendi contulit potestatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis. Nosti etiam prærogativam Apostolicæ Sedis, quæ per merita B. Petri, etsi non tempore, auctoritate tamen inter Apostolos primi, non constitutione Synodica, sed divina, inter omnes Ecclesias magistrum obtinuit, & primatus fundamenta super immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apostolus: Fundamentum positum est, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus Jesus, & de quo Veritas in Evangelio inquit ad Petrum: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Petrus siquidem post Christum potest intelligi Pastor unus, & Ecclesia universalis Ovile unum, de quibus Dominus in Evangelio protestatur, Alias, dicens, oves habeo, quæ non sunt ex hoc Ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum Ovile, & unus Pastor. Sanè lapis ille angularis, quem reprobaverunt ædificantes, factus postmodum in caput anguli, faciens utraque unum, Judæorum populos, & gentium rationes in unitate Christianæ fidei connivit, Ecclesiam ex utrisque constituens, non habentem maculam, neque rugam; quæ ne post Ascensionem ejus secaretur in partes, & ne unitum in ejus fide divideretur Ovile, uni commisit Apostolorum Principi gubernandam, quem solum sibi Dominus, & in officio Vicarium, & in magisterio constituit successorem.

Hic ideo Pont. prædictorum verificatione habita, SS. Catalogo illius adscribit.

Ejusq; festivitatem celebrari statuit.

Ad d. Sancti venerationem hortatur.

Dar. P. An. f. die 21. Decemb.

III.

Edita A. D. 1199. Gregorius Catholicus Armenorum B. Petri primatum agnovit.

De his ergo secum laetatur Pontifex iste.

Monet eundem ad perseverantiam.

Horreturque ad subventionem Terræ Sanctæ Hierusalem.

Dat. P. A. 2. die 23. Novembris.

IV.

Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Pro hac recuperatione hic idem Pont. bellum indixit, ut hic inf. in constit. 12. Ad liberandam.

Armenorum verò discordantiam ab Ecclesia Romana unionem, vidè infra in Eugen. IV. constit. 19. Exultate.

Edita A. D. 1199.

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ejusque Summorum Pontificum auctoritas.

INNOCENTIUS PAPA III. &c. Illustri Regi Armenorum.

IS Ecclesiam suam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, super gentes, & regna constituit, is extendit palmites ejus usque ad mare, & usque ad terminos terræ ipsius propagines dilatavit, cujus est Terra, & plenitudo ejus, Orbis terrarum, & universi qui habitant in ea. Ipse etiam Romanam Ecclesiam non solum universis fidelibus prætulit, sed super cæteras etiam Ecclesias exaltavit, ut cæteræ ab ea non tam vivendi normam, & morum sumerent disciplinam, sed & fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & ejus servarent humiliter instituta. In Petro enim Apostolorum Principe, cui excellentius aliis Dominus ligandi & solvendi contulit potestatem; dicens

ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis; Ecclesia Romana Sedes ejus, & seniores ipsius Romani Pontificis Successores Petri, & Vicarii JESU CHRISTI sibi invicem per successivas varietates temporum singulariter succedentes, super Ecclesiis omnibus, & cunctis Ecclesiarum Prælati, imò etiam fidelibus universis, à Domino primatum, & magistrum acceperunt; vocatis sic cæteris in partem sollicitudinis, ut apud eos plenitudo resideat potestatis. Non enim in Petro, & cum Petro singulare illud privilegium expiravit, quod Successoribus ejus futuris, usque in finem mundi Dominus in ipso concessit, sed præter vitam sanctitatem, & miraculorum virtutes, par sit in omnibus jurisdictionis successorum, quos & si diversis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præsidere.

§. 1. Gaudemus autem, quod tu, sicut Princeps Catholicus Apostolicæ Sedis privilegium recognoscens, venerabilem fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabinensem, unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales existunt, suscepisse te gaudes, & desideras observare. Fuit autem & est magnum tuæ devotionis indicium, quod eumdem Archiepiscopum magnificè recepisti, & curasti non modicum honorare, sicut, & tuæ literæ continebant, & ipsius nobis relatio patefecit.

§. 2. Et ergo, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu sua, quas possumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animum inspiravit, rogamus Seren. Regiam & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apostolicæ Sedis devotione persistens, ad expugnandam barbariem paganorum, & vindicandam injuriam Crucifixi, tanto potentius, & efficacius studeas imminere, quanto fraudes, & verutias hostium vicinias postius melius agnovisti. Non in exercitu multitudine aut virtute, sed de ipsius potius miseratione confidens, qui docet manus ad prælum, & digitos movet ad bellum, qui arcus fortium superat, & robore accingit infirmos.

§. 3. Jam enim per Dei gratiam ad communionem nostram, multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defensionem Orientalis Provinciæ, opportuno tempore transiuri. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpserunt vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quàm credatur, Orientalis Provinciæ subsidium sentiet expectatum.

Datum Lateran. 7. Kalend. Decemb. Anno secundo.

Creatio Colojoannis in Regem Bulgarorum & Blachorum, cum donatione insignium regalium, & potestate cudendi monetam. Et facultas Archiepiscopi Innovitan. ipsius Regis pro tempore successores, Apostolica auctoritate coronandi.

INNOCENTIUS PAPA III.

Colojoanni Ill. Bulgarorum & Blachorum Regi, ejusque posteris, ei tam in Regno, quàm in devotione Sedis Apostolicæ successuris in perpetuum.

REX Regum, & Dominus dominantium JESUS CHRISTUS Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech, cui dedit omnia Pater in manu, pedibus ejus subjiciens universa; cujus est terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum & omnes habitantes in eo, imò cui seditur omne genus, cælestium, terrestrium, & infernorum, Summum

Coronatio Regis Armenorum acta per Archiepiscopum Maguntinum.

Confirmatio hujus Pontificis.

Adhortatio ad bellum contra Saracenos.

Dat. P. A. 2. die 25. Nov.

V.

Edita An.D. 1204.

Enarratio sublimitatis B. Petri Apostoli & Romanorum Pontific. ejus successorum.

Apostolicæ Sedis, & Romanæ Ecclesiæ Pontificem, quem in B. Petro, sibi Vicarium ordinavit, super gentes & regna constituit, evellendi, destruendi, disperdendi, dissipandi, ædificandi, & plantandi ei conferens potestatem, loquens ad eum in Propheta qui fuit de Sacerdotibus Anathor: Ecce constitui te super gentes & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Ut autem id expressius demonstraret, non per alium, sed per se ipsum, cum pro hominibus, carnem assumpsisset humanam, & calcamentum suum extendisset in Idumæam, ut ei Allophylis subderentur; & Oves suas quæ de hoc Ovili non erant adduceret, & fieret unum Ovile, & unus Pastor; in se qui est super omnia Deus benedictus in sæcula, universali Ecclesiæ posuit fundamentum, ejusque Apostolorum Principi Petro magistrum contulit & primatum, dicens ad eum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, & tibi dabo claves Regni Cælorum. Ubi etiam consequenter adjecit, Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis. Post passionem quoque suam ascensus in cælum, Ovile suum, videlicet Ecclesiam, ei committens, & commendans in Ovibus, dixit ei, Pace Oves meas, vocabulo tertio repetit, per hoc patenter ostendens, quod ad ejus Ovile non pertinent Oves illæ, quæ se commisit & subiectas esse B. Petro contumaciter denegarint, & ejus noluerint erudiri doctrina, & magisterio subiacere. Siquidem Ecclesia est Arca illa, in qua paucæ animæ, pereuntibus cæteris in diluvio sunt salvatæ. Unde sicut omnes quos Arca non cepit in diluvio perierunt, sic omnes qui extra Ecclesiam inventi fuerint, in iudicio damnabuntur. Arca enim Ecclesiam, cathachysmus iudicium, & Pastorem Ecclesiæ Petrum, Noæ Rector Arce figurat. Ille cum Domino legitur ambulasse, hic autem super undas maris, quod hunc Mundum significat, ad Dominum scribitur pervenisse. In quo etiam expresse notatur, quod Petro non specialiter aliquis specialis Ecclesia, sed totus mundus commissus fuerit, & Ecclesia generalis. Nam sicut aquæ multæ, sunt populi multi; sic mare magnum & spatiosum, Mundum significat universum. Unde vocatis cæteris in partem solitudinis, hunc assumpsit Dominus in plenitudinem potestatis, cum inquit ad eum: Tu vocaberis Cæphas, quod Petrus interpretatur, & Caput, ut Petrum Caput Ecclesiæ demonstraret. Qui sicut unguentum, quod à capite Aaron descendit in barbam, in membra diffunderet, ut nihil sibi penitus deperiret, quoniam in capite viget sensuum plenitudo, ac membra verò pars eorum aliqua derivatur. Insuper quærenti Petro si quoties peccaret in eum frater ejus dimitteret ei usque septies, Dominus legitur respondisse: Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Sanè cum omne tempus, septem dierum numero concludatur, multiplicatus in se septenarius, in hoc loco notat universorum universa peccata, cum solus Petrus, non solum omnia sed omnium possit crimina relaxare. Ipsi enim & non alii dictum à Domino reperitur: Tu me sequere, id est in veri Pastoris officio, & potestatis Ecclesiasticæ plenitudine imitare. Quia eum in officio Vicarium sibi substituit Dominus, & in magisterio successorem, sic hæreditatem, in cuius præclaris funes ejus ceciderant, transferens in eundem, ut aliis post eum, & sub eo quasi partialia facere de hæreditate legata.

§. 1. Cum igitur licet immeriti ejus vices geramus in terris, qui dominatur in Regno hominum, & cui voluerit dabit illud, ut pote per quem Reges regnant, & Principes dominantur, cum Petro, & successoribus ejus, & nobis in eo, noverimus esse dictum: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, sed tu aliquando conversus, confirma fratres tuos, cum ex præcepto Domini Oves ejus pa-

scere teneamur, Populis Bulgarorum, & Blachorum qui multo jam tempore ab uberibus matris suæ alienati fuerant, in spiritualibus & temporalibus paterna sollicitudine providere volentes, ejus auctoritate cõnstiti, per quem Samuel David in Regem inunxit, Regem te statuimus super eos, & per dilectum filium L. tituli S. Crucis Presbyterum Cardinalem apud Sedem Legatum, virum providum, & honestum, nobis inter cæteros fratres nostros acceptum, scæptum Regni ac Regium tibi mittimus diadema, ejus quasi nostris tibi manibus imponendum, recipiendo à te juratoriam cautionem, quod nobis & successoribus nostris, & Ecclesiæ Rom. devotus & obediens permanebis, & cunctas Terras & gentes tuo subiectas imperio, in devotione, & obediendia Sedis Apostolicæ conservabis.

§. 2. Ad petitionem insuper Venerabilis fratris nostri Blasii, Brandi Ziberen. Episcopi, quem ad Sedem Apostolicam destinasti, publicam in Regno tuo eudendi monetam tuo caractere insignitam, liberam tibi concedimus facultatem.

§. 3. Venerabili etiam Fratri nostro Archiepiscopo Innovitan. in terris quibus imperas universis, privilegium concedimus, primatus. Qui & successores ipsius, tuos in posterum successores, simili ab eis juramento recepto, Apostolicæ Sedis auctoritate coronent, & in terra tua primatus obtineant dignitatem, eisque Metropolitanis tam Bulgariæ, quam Blachiarum Provinciarum constituti subiaceant, & juxta formam canonicam, reverentiam primati debitam exhibeant, & honorem.

§. 4. Sic ergo, fili carissime, gratiam quam Apostolica Sedes mater tua tibi facit agnoscas, sic retribuas nobis pro omnibus quæ tribuimus ipsi tibi, sic regnum tuum in Apostolicæ Sedis subiectione ac devotione confirmes, ut cum sub Petro in illius petra fuerit firmitate fundatum, de qua inquit Apostolus, Petra autem erat Christus, nec pluviarum imbres, nec impulsus ventorum, nec fluminum formidet incurfus. Tu quoque præter auxilium Apostolicæ Sedis, quod juxta devotionem tuam senties in præsentem de temporali regno, ad regnum pervenias sempiternum.

§. 5. Decernimus ergo ut nulli omnino hæc privilegium nostræ constitutionis, & concessionis infringere, vel ei &c. Si quis autem &c.

Datum Anagninæ per manus Joannis S. R. E. Subdiaconi, & Not. 6. Kalend. Martii, Indictione 7. Incarnationis Dominicæ, anno 1203. Pont. verò Domini Innocentii Papæ III. Anno septimo.

Quod Rex Bohemiæ, à Sede Apostolica Rex de cætero nominetur.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.
N. Regi Bohemorum Illustri.

Licet ante tuæ promotionis tempora, multi fuerint in Bohemia, Regio diademate insigniti, numquam tamen potuerunt à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus obtinere, ut Reges eos, in suis literis nominarent.

§. 1. Nos quoque tum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, tum considerantes sollicitè, quod à Nob. Vir. Phi. Duce Sueviæ te feceras coronari, qui cum coronatus legitime non fuisset, nec te, nec alium poterat legitime coronare, Regem te hæcenus non duximus nominandum.

§. 2. Verum cum ad cõmmonitionem Apostolicæ Sedis, & nostram, relicto Duce Sueviæ, ad carissimum in Christo filium nostrum Illustr. Regem Othone in Romanum Imperatorè electum, te converteris, usus consilio saniori, & ipse habeat te pro Regè, tã intuitu precum ejus, quam tuæ devotionis obtentu, Regem de cætero reputare volumus, & vocare.

§. 3. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoscas, & sic ingratitude vitium studeas evitare, ut tua devotio mereatur, quod & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuò conservetur; provisorius attentius ut quam citius poteris, ab eodem Regè Othone te facias solemniter coronari.

Dat. Lateran. 13. Kal. Maii Anno septimo.

Concessio facultatis eudendi monetam.

Concessio facultatis Archiepiscopi Innovitan. d. Regis successores, Apostolica auctoritate coronandi.

Horatio ad perseverandum in obedientia Sedis Apostolicæ.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. An. 7. die 24. Febr.

V I.

Edita An. D. 1204.

Romani Pontif. hucusque regularunt Reges Bohemiæ Reges nominare. Et iste Pont. ex causis hic enunciatis idem fecit.

Nude verò d. titulo de cætero nunc cupari concedit.

Et ad agnitionem huius gratia ipsam hortatur.

Dat. P. An. 6. die 19. Apr.

Electio

Creatio Co-
lojannis in
Regem.

Erectio Hospitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe, ad egenos infirmos pie recipiendos & curandos, S.R.E. eleemosynis constructi. Et institutio Fratrum Ordinis S. Spiritus, regularem vitam ibi degentium. Prænitioque muneris ipsorum Fratrum, ac auctoritatis eorum Magistri, cum exemptionum, ac privilegiorum concessione.

Hoc Hospitale denominatur Sancti Spiritus, ut inf. in Six. IV. const. 14. Illius, fol. 408. Et appellatur Archihospitale in Greg. XIII. const. 44. Si inter, Tom. 2. fol. 441. Et alibi sepe. Caputque omnium aliorum locorum Sancti Spiritus constitutum fuit, ut in Six. IV. const. 12. Et si universis, fol. 406. Eiusque Magister, seu Commendator generalis est omnium Magister, & beneficiorum d. Ordinis collator, ut ibid. In eoque recipiuntur etiam infantes ob paupertatem expositi, ut habetur in eisdem Six. const. 22. Religionis, fol. 426. Tom. 1.

Eiusdem Archihospitalis membra enunciat Nicol. IV. in const. 4. Inter, fol. 165. Et in eo instituta etiã fuit Confraternitas piorum virorum, ut in d. Six. IV. const. 12. Multaque sibi à Sede Apost. data sunt privilegia, ut videre est in eisdem Six. const. 22. Religionis, cum ibi not. in hoc Tom. I. Et ad cognitionem suarum causarum, speciale iudicem delegit Clem. VIII. in ejs const. 128. Cum sicut, Tom. III. fol. 189. ubi notabo.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Guidoni Magistro Hospitalium S. Mariæ in Saxia, & Sancti Spiritus in Monte Pessulano, eisque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Inter opera pietatis, quæ secundum Apostolum promissionem habet vitæ, quæ nunc est pariter & futuræ, hospitalitatem nobis specialiter & frequenter divina scriptura commendat, utpote quæ illa omnia comprehendit, propter quæ Dominus in ultimæ discussionis examine remuneraturum se bonos, & malos asserit puniturum. Hæc enim patitur esurientes, sitientes potat, colligit hospites, nudos vestit, & non solum infirmos visitat, sed eorum in se infirmitates assumens, infirmantium curam agit, in carcere positos subvenit, & quibus vivis in infirmitate communicat, participat in sepultura defunctis. Per hanc quidam Angelis receptis hospitio placere, cum Abraham & Loth hospitalitati vacantes, Angelos meruerint hospitari, per quos Abraham jam senex futuræ sobolis promissionem accepit, & Lot fuit de incendio Sodomæ liberatus. Duo quoque Discipuli qui JESUM hospitio coegerunt, quem in expositione scripturæ non noverant, in panis fractione noverunt. Per hanc superflua dixitum, quæ congregata forte servarentur ad mortem, in necessitates pauperum erogantur ad vitam. Per hanc terrena in cœlestia, & transitoria in æterna foelici commercio commutantur, dum per manus pauperum thesaurizamus in cœlis, ubi nec ærgo, nec rinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur, & facimus nobis de mammona iniquitatis amicos, qui cum defecerimus in æterna tabernacula nos admittant.

§. 1. Hæc igitur attendentes, non solum pro nostra, sed prædecessorum, & successorum, & fratrum nostrorum Episcoporum, Presbyterorum, atque Diaconorum Rom. Ecclesiæ Cardinalium, tam vivorum, quam etiam defunctorum salute, apud S. Mariam in Saxia, locum utique satis idoneum ad hospitalitatis officium exercendum, eleemosynis Ecclesiæ Rom. venerabile construximus Hospitale, in quo futuris temporibus, dante Domino, recipiantur, & reficiantur pauperes, & infirmi, & exhibeantur alia opera pietatis.

§. 2. Statuentes ut regularis Ordo qui secundum Deum & institutionem fratrum Hospitalis Sancti Spiritus in eodem loco per nos institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Hoc tamen adjecto ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint Clerici regulam eisdem Hospitalis professi, qui pro nobis & Prædecessoribus, ac Successoribus, & fratribus nostris, vivis pariter & defunctis specialiter orantes, omnia spiritualia libere administrent, & super iis nullius nisi Romani Pontificis correctioni subiaceant. Ad quem quoties expedierit, monitione præmissa, caritativa fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

§. 4. Ipsi autem victu, & vestitu contenti, quem eis secundum eandem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Ecclesiasticis Sacramentis, ita quod de aliis Hospitalis negotiis, præter concessionem Magistri, se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni tuæ fili Magister & successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel eos ad hoc fuerint deputati, sine contradictione, ac murmuratione relinquunt.

§. 5. Ceterum quoniam in Hospitali Sancti Spiritus diebus nostris per Dei gratiam hospitalitas valde viget, illud isti, & istud illi, de consilio fratrum nostrorum unimus. Ut & istud illi tanto utilius munimenti impendat, quanto vicinius nobis existens, defensionem nostram illi facilius poterit implorare. Illudque isti tanto commodius subveniat in ministris, quanto personæ conversantes in illo ad hospitalitatis officium sunt aptiores. Ita tamen ut per hanc unionem, prædictum Sancti Spiritus Hospitalis jurisdictioni Magalonen. Ecclesiæ minimè subtrahatur, illa dumtaxat constitutione servata, quam inter eandem Magalonen. Ecclesiam, & prædictum Sancti Spiritus Hospitale decrevimus observandam.

§. 6. Statuimus insuper, ut unus tantum Magister Hospitalibus præficiatur ambobus, qui utrumque visitet annuatim, & quæ statuenda vel emendanda viderit, statuat & emendet, & transferendi fratres ubicumque fuerint, prout melius viderit expedire, liberam habeat facultatem. Qui si forsitan apud Urbem, vel ubilibet citra Montes, viam fuerit universæ carnis ingressus, fratres Hospitalis Sanctæ Mariæ in Saxia, fratribus Hospitalis Sancti Spiritus, ejus non differant obitum nunciare. Illique Roman, duos, vel tres de fratribus suis mittant, qui cum fratribus Hospitalis S. Mariæ in Saxia electionem celebrent regularem. Quod si forsitan apud Montem Pessulanum obierit, vel ubilibet ultra montes, per fratres Sancti Spiritus, fratribus S. Mariæ ipsius obitus nunciatur, qui ut prædiximus, duos vel tres de fratribus suis Montem Pessulan. transmittant, ad electionem regulariter celebrandã.

§. 7. Cæterum cum Ecclesia S. Mariæ in Saxia, & Hospitale constructum ibidem, ad nos nullo pertineant medio (salvo quod Clerici eisdem Ecclesiæ debent ex nostro mandato Basilicæ Principis Apostolorum in Scrutinio, Baptismo, & Latania) ne disparis conditionis homo præferatur eidem, & servus, qui alii Domino stet, aut cadat præponatur Hospitali prædicto, quod nostræ tantum est jurisdictioni subiectum; personam tuam fili Magister & successorum tuorum à quorumlibet Prælatorum eximimus potestate. Ut nullus in te vel eos, interditi vel excommunicationis sententiam, sine mandato Apostolicæ Sedis audeat promulgare. Quam si aliter prolata fuerit decernimus non tenere.

§. 8. Licet autem prædicta Hospitalia uniamus, ne tamen huiusmodi unio confusionem inducat, cū & si unio Deo sit placita, discretio tamen ei nihilominus sit accepta, privilegio præsentis statuimus, ut fratres qui colligendis eleemosynis pro pauperibus, Hospitalis S. Mariæ in Saxia fuerint deputati, tantum Italia, & Sicilia, & Anglia, & Ungaria sint contenti, fratres autem Hospitalis Sancti Spiritus in Monte Pessulano liberè in Provinciis aliis, eleemosynarum statuunt Collectores, ita quod utriusque suis terminis sint contenti, nec invadant alteri terminos aliorum. Nec eleemosynæ, quæ pro Hospitali

Et qui specialiter pro vivis & defunctis orant, & spiritualia administrent &c.

Videturque habeant & vestitum, regimine Hospitalis totaliter remanente apud Magistrum. Hodie non Magister, sed Commendator appellatur. Hospitale S. Mariæ in Saxia de Urbe, & Hosp. S. Spiritus in Monte Pessulano uniantur. Vide notata hic in rub. & etiam in const. 4. Nicol. IV.

Magister generalis utrumque Hospit. regat, eisque Magistri electio fiat juxta seriem hic positam.

Hodie Magister eligitur à Summo Pontifice.

Exemptio à potestate quorumcumque Prælatorum.

Eleemosynarum quarrendarum à prædictis Hospitalibus distributio. Scias postea fuisse unita omnia Hospitalia huic Hospitali, & sine licentia ejus Mag. eleemosynas nullibi colligi posse, ut inf. in const. 12. Six. IV.

Edita An. D. 1204.

Hospitalitatis commendatio.

Constructio Hospitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe pro Fratribus S. Spiritus enunciat.

Quorum ordo ibidem institutus fuit.

Forma que-
rendi elee-
mosynas
etiam tem-
pore inter-
dicti. Tu
videas const.
84. Pii IV.

Collectores
earum, sub
protectione
B. Petri
constitunt.

Fratribus se-
pultura non
denegetur
etiam si Ec-
clesia sit in-
terdicta.

Exemptio à
decimis.
Vide privil.
Six. IV. in
constit. 22.

Oratorii, &
Cœmeterii
permisso in
locis Ord.

Frates ab
Episcopis or-
dines &c.
recipiant.

Celebrare
que possint
etiam tem-
pore inter-
dicti. Tu ser-
va Concil.
Trident. Sess.
25. c. 12.
Et alios in
religione re-
cipere.

Recepti
autem post
professio-
nem inde
non recedant.

Magistri au-
toritas eji-
ciendi fra-
tres turbato-
res, aut
inutiles ab
Ordine, cum
consensu Ca-
pituli, &
alios reci-
piendi præ-
via proba-
tione.

Exemptio
Hospit. ab
homagiis
&c.

Licentia de-
cimam acqui-
rendi.

spitali S. Mariæ in Saxia collectæ fuerint, ad Hospi-
tale Sancti Spiritus transferantur, nec quæ fuerint
illi fidelium devotione collatæ, occasione qualibet
deferantur ad istud.

§. 9. Si qui vero fratrum vestrorum, qui destina-
ti fuerint ad elemosynas colligendas in quamli-
bet Civitatem, Castellum, vel Vicum advenerint,
si forte locus ille à divinis fuerit officiis interdi-
ctus, pro Omnipotentis DEI reverentia, in eorum
adventu ineundo, semel in anno pulsatis campanis
aperiantur Ecclesiæ; ut super elemosynis acqui-
rendis verbum exhortationis ad Populum in Eccle-
sia proponatur.

§. 10. Decernimus insuper, ut Receptores fra-
ternitatum, sive collectarum vestrarum, salvo jure
Dominorum suorum, in B. Petri & nostra pro-
tectione consistant, & pace in terris, in quibus fue-
rint potantur.

§. 11. Simili etiam modo sancimus ut quicum-
que in vestra fuerit fraternitate receptus, si forsitan
Parochialis Ecclesia, cujus tempore Parochianus
extiterit, à divinis fuerit officiis interdicta, eum-
que mori contigerit, ipsi sepultura Ecclesiastica non
negetur, nisi excommunicatus, vel nominatim
fuerit interdictus.

§. 12. Decimas autem, de terris & vineis, quas
ad opus infirmorum & pauperum propriis mani-
bus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis ani-
malium, seu de fructibus hortorum vestrorum,
nullus exigere, vel extorquere præsumat.

§. 13. Liceat autem vobis in domibus vestris,
quas in præsentiarum habetis, vel in futurum eritis
habaturi ad opus vestrum & familiæ vestræ, nec
non infirmorum & pauperum ibidem manentium,
oratorium, & cœmeterium sine impedimento cu-
juslibet contradictionis, habere.

§. 14. Chrisma verò, Oleum Sanctum, conse-
crationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes
Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à
diocesani suscipietis Episcopis, siquidem Catholicis
fuerint, & communionem sacrosanctæ Romanæ Se-
dis habuerint, & ea vobis sine pravitare aliqua vo-
luerint exhibere. Alioquin liceat vobis quemcum-
que malueritis adire Antistitem, gratiam & com-
munionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra
fretus auctoritate, vobis quod postulat impendat.

§. 15. Cum autem generale interdictum terræ fue-
rit, liceat in Ecclesiis vestris, clausis januis, exclusis
excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis,
suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 16. Liceat quoque vobis liberas & absolutas
personas è sæculo fugientes ad conversionem reci-
pere, & eas absque contradictione aliqua reti-
nere.

§. 17. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum ve-
strorum, post factam in locis vestris professionem,
fas sit absque Magistri sui licentia, inde discedere,
nisi archiepiscopi religionis obtentu. Discedentem verò
absque communionem literarum vestrarum cautione,
nullus penitus audeat retinere.

§. 18. Si quis verò fratrum vestrorum, post factam
professionem turbatores religionis vestræ, vel inu-
tiles fuerint fortassis inventi, liceat tibi filii Magister,
& successoribus tuis, eos cum assensu & consilio
sanioris partis Capituli amovere, ipsisque dare li-
centiam ad alium Ordinem, ubi secundum Deum vi-
vere valeant transeundi, & loco eorum alios sub-
rogandi, qui unius anni spatio, in vestra societate
probentur. Quo peracto si mores eorum exege-
rint, & ipsi utiles fuerint, ad servitium Hospi-
talis inventi, professionem faciant regularem.

§. 19. Ad hæc, districtius inhihemus ne à te,
filii Magister vel successoribus tuis, & fratribus Hos-
pitalium eorundem, exigat ulla Ecclesiastica sæcu-
larisve persona fidelitates, homagia, juramenta, vel
securitates reliquas, quæ à laicis frequentantur.

§. 20. Postremò, decimas quas consilio & as-
sensu Episcoporum à Clericis, vel Laicis potueritis
obtinere, illasque quas consentientibus diocesani

Episcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquire-
tis, auctoritate Apostolica vobis confirmamus. Nul-
li ergo, &c.

§. 21. De cætero successores nostros obsecramus
& obtestamur in CHRISTO JESU, qui venturus
est judicare vivos & mortuos, ut loca vestra cum
personis & rebus ad hospitalibus officium depu-
catis, tamquam speciales patroni, specialiter fo-
veant, & defendant. Quoniam & si cæteris piis lo-
cis teneantur ex Apostolicæ servitutis officio provi-
dere, huic tamen Hospitali, quod de bonis Eccle-
siæ Romanæ fundatum est, & dotatum, & tam no-
stris, quàm successorum nostrorum diebus credi-
mus ampliandum, curam debent impendere specia-
lem. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Datum Lateran. per manum Joannis S.R.E. Sub-
diaconi & Notarii, XIII. Kal. Julii Indictione VII.
Incarnationis Dominicæ Anno 1204. Pontificatus
verò Domini Innocentii Papæ III. Anno VII.

Coronatio Regis Aragonum Romæ in Monasterio
S. Pancratii, cum insignium regalium concessio-
ne, ac licentia, quod ejus successores de cætero
per Archiepiscopum Tarraconensem auctorita-
te Apostolica coronari possint.

INNOCENTIUS PAPA III.

*Servus Servorum Dei. Petro Illustri
Regi Aragonum.*

Cum quanta gloria & honore, impendiis & ap-
plausu, Regium Romæ de manu nostra in Mo-
nasterio B. Pancratii susceperis Diadema, postquam
per Venerabilem fratrem nostrum Petrum Por-
tuen. Episcopum in Regem te fecimus coronari, tua
sublimitas non ignorat.

§. 1. Ut autem dilectionis affectum, quem ad
tuam habemus personam, per exhibitionem ope-
ris, evidentiùs monstrarem, regalia insignia uni-
versa, Mantum videlicet, Colobium, Sceptrum, &
Pomum, Coronam, & Mitram ad opus tuum non
minus pretiosa quàm speciosa, fecimus præparari,
& ea liberaliter tibi donavimus, in signum gratiæ
specialis.

§. 2. Tu verò tamquam Princeps, & Catholi-
cus Rex, super altare B. Petri Apostolorum Prin-
cipis, Regnum tuum nobis, & per nos Apostolicæ
Sedi cum multo devotionis affectu, per privilegii
paginam obtulisti, illud ei constituens in perpetuum
censuale, firmiter promittendo, quod jura-
mentum fidelitatis & obedientiæ, in coronatione
tua nobis exhibitum, inviolabiliter observabis, &
ad illud exhibendum, & conservandum successores
tuos obligari volebas.

§. 3. Nos igitur gratiam tibi à nobis exhibitam,
ad successores tuos derivari volentes, præsentium
auctoritate concedimus, ut cum ipsi decreverint co-
ronari, coronam à Sede Apostolica requirentes,
de speciali mandato per Tarraconensem Archiepi-
scopum apud Cæsaraugustam solemniter coronen-
tur, præstita super prædictis idonea cautione. Et
quoniam jure civili statutum est, ut mulieres mari-
torum honoribus decorentur, præsentium auctori-
tate concedimus, ut per manus ejusdem Archiepi-
scopi eas liceat coronari.

§. 4. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.
Si quis autem, &c.

Dat. Ferentin. 15. Kal. Julii, Pont. nostri Anno
nono.

Confirmatio Ordinis Fratrum Sanctissimæ Trinitatis
Redemptionis Captivorum.

*Hic idem Pontifex Regulam huic Ordini constituit, ut
suprà in ejus const. 1. Operante fol. 52. ubi plenè
notavi de materia.*

Confirmavit postea privilegia, gratias, & indulta
huic Ordini concessa, tam spiritalia, quàm tem-
poralia Greg. XV. in Const. 22. Injuncti. Vide
inf. Tom. 3.

Hortatio ad
Pont. Succes-
sores, ut spe-
cialiter hu-
jus Hospi-
talis curæ in-
cumbant.

D. P. A. 7.
die 18. Junii

VIII.

Edita A. D.
1209.

Coronatio.

Insignium re-
galium con-
cessio.

Promissio
Regis de
annuo censu
Sedi Apost.
persolvendo.

Indultum,
quod hujus
Regis suc-
cessores co-
ronentur per
Archiepisc.
Tarraconen-
sem.

Sanctio pœ-
nalis.

D. P. An. 9.
die 15. Junii

IX.

1209. Edita A. D. 1209.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Joanni Ministro, & fratribus Ordinis Sanctae Trinitatis, tam praesentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Exordium.

Operante Pare luminum (a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, etiam diebus nostris, in quibus peccatis exigentibus, abundat iniquitas, & multorum caritas refrigerat) nonnulli faciente cum eis Domino signum in bonum (unde inter alia beneficia quae nobis misericorditer impertitur, ad gratiarum actiones propensus invitamur) posteriorum oblii, ad anteriora cum Apostolo se extendunt. Et exuentes veterem hominem cum actibus suis, & novum, qui secundum Deum creatus est induentes, in vita transeunt novitatem, cum relictis pro Deo quae possident, & non quae sua sunt, sed quae JESU CHRISTI, quaerentes, voluntariam eligunt paupertatem, & divinae se subijciunt servituti. Quorum desideriis tanto est propensus annuendum, quanto per opera pietatis gratiorem praestant Altissimo famularum.

Approbatio Ordinis Fratrum S. Trinitatis redemptionis Captivorum.

§. 1. Licet autem, secundum Apostolum, nec qui plantat, nec qui rigat sit aliquid, sed qui incrementum dat Deus; plantationem tamen vestram novellam, Apostolicae protectionis praesidio disposuimus irrigare, quatenus Deo praestante misericorditer incrementum, fructum proferat exoptatum. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & praefatum Ordinem Sanctae Trinitatis, sub B. Petri, & nostrae protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communitimus. Statuentes, ut quascumque possessiones, quaecumque bona idem Ordo in praesentiarum iuste ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, sive aliis iustis modis, praestante Domino, poterit adipisci: firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant.

Facultas aedificandi Monasteria. Tu ad hoc vide conf. Clem. VIII. Quoniam. Tom. 3. fol. 180. Exemptio a decimis.

§. 2. Si quando verò loca deserta, fuerint eidem venerabili Ordini ab aliquo pia devotione collata, liceat vobis aedificare Villas, Ecclesias, Cemeteteria ad opus hominum ibidem morantium fabricare. Ita tamen ut illic vicinia, Abbacia, vel Religioforum Collegia non existant, quae hoc valeat perturbare.

Facultas recipiendi fratres. Tu vide Bul. 71. Six. V. Tom. 2. Prohibitio dis. eden. ab Ordine.

§. 3. Sanè novalium vestrorum quae propriis manibus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, hortorum, vel pomorum fructibus, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

Licentia recipiendi sacros Ordines, & Sacramenta ab Ordinariis & aliis. Tu intellige hoc jux. Conc. Trid. sess. 23. cap. 12.

§. 4. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos, liberos & absolutos a saeculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos sine contradictione aliqua retinere.

Temporeque interdicti celebrandi. Tu vide Conc. Trid. sess. 23. c. 12. Mortuos in eorum Ec.

§. 5. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Ordine vestro professionem fas sit, absque Ministri sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem Ordine discedere. Discedentem verò absque communium literarum cautione, nullus audeat retinere.

§. 6. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum vestrarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ac sacros ordines fuerint promovendi, & caetera Ecclesiastica Sacramenta, a dioecetano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctae Romanae Sedis habuerit; & ea vobis voluerit sine pravitate qualibet exigere. Alioquin liceat vobis quicumque malueritis catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate, vobis quod postulatis, impendat.

§. 7. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 8. Sepulturam praeterea locorum vestrorum li-

beram esse decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepelire deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur.

1209. seq. clesii sepe- liendi.

Minister generalis a Fratribus Ordinis eligatur.

§. 9. Obeunte verò te nunc ejusdem Ordinis Ministro, vel tuorum quolibet successorum; nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praepnatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, canonicè provident eligendum.

Nemo loca Ordinis perturbet.

§. 10. Paci & tranquillitati vestrae paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica districtus inhibemus, ut infra clausuram locorum vestrorum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

Vel ejus bona.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatum Ordinem temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicae auctoritate, & dioecetani Episcopi canonica iustitia.

Contravenientes puniantur.

§. 12. Si igitur in futurum, Ecclesiastica saecularisve persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temerè uti tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatisque suae careat dignitate, reanque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtae ultioni subiacet.

Obedientes verò benedicuntur.

§. 13. Cunctis autem eidem loco suo jure servientibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 12. die 18. Jun.

Dat. Viterbii per manum Joannis S. Mariae Coemedin, Diaconi Card. S. R. E. Cancellarii, 14. Kalend. Julii, Indictione 2. Incarnationis Domini Anno 1209. Pontificatus verò Domini Innocentii Papae Tertii Anno 12.

X.

Damnatio Constitutionis Henrici Constantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Ecclesiasticam editae, elargitionesque erga Ecclesias impediens.

Edita A. D. 1212.

INNOCENTIUS PAPA III.

Servus Servorum Dei. Cardicen. & Sidonien. Episcopis, & Archidiacono Davalien.

Henricus Imperator edidit constitutionem libertati Ecclesiarum contrariam.

Ad nostram noveritis audientiam pervenisse, quod carissimus in CHRISTO filius noster, Henricus Constantinopolitanus Imperator Illustris, Constitutionem cum suis Baronibus edidit, quae vergit in periculum animarum, & est contraria profusus Ecclesiasticae libertati, ut nullus possit de suis possessionibus in vita, vel ultimo testamento, aliquid in Ecclesiis elargiri.

Hic idem Pontifex eam damnat.

§. 1. Cum igitur Constitutio hujusmodi, tam divinis, quam humanis sit legibus inimica, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsam auctoritate nostra decernatis frivolum, & inanem, & nullo modo servandam.

Dat. P. A. 15. die 23. Maji.

Dat. Laterani 10. Kal. Junii, Anno 15.

XI.

Indictio XII. Sacri & Oecumenici Concilii Lateranensis, pro prima die Novembris 1215.

Edita An. D. 1213.

INNOCENTIUS PAPA III.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, Decanis, & Archidiaconis per Teutonicas Provincias constitutis.

Exordium.

Vineam domini Sabaoth, multiformes satagunt bestiae demoliri; quarum incurfus adeo invaluit contra ipsam, ut ex parte non modica pro viti-

bus

bus spinæ succreverint, & quod gementes referimus, ipsæ jam vites proferant pro uva labruscam, infectæ multipliciter, & corruptæ.

§. 1. Illius ergo testimonium invocamus, qui testis est in Cælo fidelis, quod inter omnia desiderabilia cordis nostri duo in hoc sæculo principaliter affectamus, ut ad recuperationem videlicet Terræ Sanctæ, ac reformationem universalis Ecclesiæ valeamus intendere cum effectu. Quorum utrumque tantam requirit provisionis instantiam; ut absque gravi & grandi periculo ultra dissimulari nequeat, vel differri.

§. 2. Unde supplicationes, & lacrymas effundimus coram Deo, humiliter obsecrantes, quatenus super his suum nobis beneplacitum revelaret, inspiraret affectum, accenderet desiderium, & propositum confirmaret, facultatem & opportunitatem præstans, ad ea salubriter exequenda.

§. 3. Quapropter habito super his cum fratribus nostris, & aliis viris prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta sollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda prædicta de ipsorum consilio providimus faciendum. Ut quia hæc universorum fidelium communem statum respiciunt, Concilium juxta prisam consuetudinem Sanctorum Patrum convocemus, propter lucra solùm animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos excessus, & reformandos mores, eliminandas hæreses, & roborandam fidem, sopiendas discordias, & stabilendam pacem, comprimendas oppressiones, libertatem fovendam, inducendos Principes & populos Christianos ad succursum & subsidium Sanctæ Terræ, tam à Clericis, quam à laicis impendendum; cum cæteris quæ per longum esset per singula enumerare, provide statuatur inviolabiliter observanda circa Prælatos, & subditos regulares, quæcunque de ipsius approbatione Concilii visa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis ejus, ad remedium & salutem animarum vestrarum, ac profectum & utilitatem populi Christiani.

§. 4. Quia verò ante biennium universale non posset Concilium commodè celebrari, disposuimus interim per viros prudentes in singulis provinciis plenius explorare, quæ Apostolicæ provisionis litteram exposcant, & præmittere viros idoneos ad Terræ Sanctæ negotium procurandum; ut si exigente necessitate sacrum Concilium approbaverit, nos ipsum negotium personaliter assumamus efficacius promovendum.

§. 5. Credentes igitur hoc salutare propositum ab illo descendere, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, universitati vestræ per Apostolicam scripta præcipimus, *quo vos taliter præparetis, quod à præsentis Dominicæ Incarnationis MCCXIII. anno, usque ad duos annos, & dimidium, præfixos vobis pro termino Kal. Nov. ad Sedem Apostolicam accedatis cum modestia & cautela, ita quòd in vestra provincia, si necessitas postulerit, duo vel tres de suffraganeis Episcopis valeant remanere, pro Christianitatis ministeriis exequendis, & tam illi, quam alii, qui canonica præpeditio detenti venire nequeunt, idoneos pro se dirigant responsales. Personarum, & electionum mediocritate servata, quam Lateran. Concilium definiuit, ut nullus omninò plures, aut pauciores secum adducere possit. Nec quisquam faciat superfluas & pomposas, sed necessarias tantùm & moderatas expensas, ostendendo se actu & habitu verum Christi cultorem; cum non secularis applausus, sed spiritualis profectus in hoc negotio sit requirendus.

§. 6. Interim autem per vos ipsos, & per alios viros prudentes, universa subtiliter inquiratis, quæ studio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conscribentes; ad Sacri Concilii præfati examen, erga subventionem Terræ Sanctæ necessaria, ubi Deus noster Rex ante sæcula salutem in medio terræ operari dignatus est, opem & operam efficaciter impensuri, assistendo fideliter

& prudenter; his quos ad hoc negotium duxerimus specialiter procurandum destinare.

§. 7. Nullus itaque fallaciter se excusando ab executione tam sancti operis subtrahat, si canonicam vult effugere ultionem. Nemo dissensionum obstacula, vel itinerum impedimenta causetur, quæ Domino faciente signum in bonum ex magna iam parte cessare cœperunt. Nam & quanto majora imminet pericula, tanto potiora remedia convenit adhiberi. Nunquam enim navigabit per æquora, qui semper expectat, ut mare non excitet in se fluctus. Propter hæc autem ad vos dilectum filium N. cum iustione Apostolica destinamus, quem habeatis pro reverentia commendatum.

Indictio belli & Cruciatæ contra Saracenos, pro recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum & privilegiorum concessione pro Cruce signatis ad illud proficiscentibus, aut aliter subsidium præstantibus:

Pars hujus Bullæ in §. 13. est in cap. 17. de Jud. & Sarrac. Et de Crucesignatis habes etiam inf. in hoc Tomo I. Innoc. IV. consil. 19. Malitia & Nicol. IV. consil. 5. Illuminet. Ubi agitur etiam de simili expeditione pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Aliam edidit Bullam Eug. 3. quæ est hic sup. num. 3. incipiens quantum pag. 34. Et alteram Greg. viii. quæ etiam est hic sup. num. 1. incipiens Audita tremendi. p. 48. Recordare autem quod hic idem Pont. ad hoc bellum adhortatus est Regem Armenorum, ut supra in consil. 4. Is Ecclesiam. fol. 56; & Clem. V. ob id indixit Concilium Viennense generale, ut inf. in ejus consil. 1. Regnans.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.

Ad liberandam Terram Sanctam de manibus infidelium ardenti desiderio aspirantes, de prudentium virorum consilio, qui plenè noverunt circumstantias temporum & locorum, sacro approbante Concilio definimus, ut ita Crucesignati se præparent, quod in Kal. Junii sequentis post proximum, omnes qui disposuerunt transire per mare conveniant in Regnum Siciliæ, alii sicut oportuerit & decuerit apud Brundisium, & alii apud Messanam; & partes utrobique vicinas, ubi & nos personaliter, Domino annuente, disposuimus tunc adesse; quatenus nostro consilio & auxilio Exercitus Christianus salubriter ordinetur, cum benedictione divina & Apostolica profecturus:

§. 1. Ad eundem quoque terminum se studeant præparare, qui proposuerunt per terram proficisci, significaturi hoc interim nobis; ut eis ad consilium & auxilium Legatum idoneum de nostro Latere concedamus.

§. 2. Sacerdotes autem, & alii Clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quam Prælati, orationi & exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter & exemplo, ut timorem & amorem semper habeant divinum ante oculos; ne quid dicant aut faciant, quod divinatæ majestatem offendant. Et si aliquando lapsi fuerint in peccatum, per veram penitentiam mox resurgant; gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quam in vestitu mediocritatem servantes; dissensiones & emulationes omninò vitando; rancore ac livore à se penitus relegatis. Ut sic spiritualibus & materialibus armis muniti, adversus hostes fidei securus præstantur, non de sua præsumentes potentia, sed de divina virtute sperantes.

§. 3. Iphis autem Clericis indulgemus, ut beneficia sua integra percipiant per triennium; ac si essent in Ecclesiis residentes; & si necesse fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligari.

§. 4. Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, universis Ecclesiarum Prælati districtè præcipimus, ut singuli per loca sua illos qui signum Crucis disposuerunt resumere, ac tam ipsos quam alios Crucesignatos, & quos adhuc signare contigerit, ad reddendum vota sua Domino diligen-

Affectus Pontificis ad recuperationem Terræ Sanctæ & reformationem universalis Ecclesiæ.

Ejusdem ad Deum supplicatio pro opportuno remedio.

Constitutio convocandi Concilium generale.

Destinatio pro virorum ad explorandum interim negotium recuperationis Terræ Sanctæ.

Indictio d. Concilii ad primam diem Nov. 1213. * quod

Iussio ut interim quilibet diligenter inquireat de peragendis in d. Concil.

Prohibitio excusationum proponendarum.

XII.

Edictum An. D. 1213. Indictio expeditionis de Lateran. Concilio, assensu, & deputatio loci pro paranda classe, cum qua hic Pontif. profecturus est.

Exercitus qui terrestri cum quo Legatus de Latere destinabitur.

Clericorum munitio in d. exercitu præscriptis.

Eidem fructuum perceptionem de beneficiis permittit.

Prælatorum officium esse jubet inducendi Crucesignatos ad hanc expeditionem.

ter moveant & inducant, & si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, & interdicti sententias in Terras eorum, omni tergiversatione cessante, compellant, illis dumtaxat exceptis; quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundam Sedis Apostolicæ providentiam, votum eorum commutari debeat merito vel differri.

§. 5. Ad hæc, ne quid in negotio JESU Christi de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, ut Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & alii qui curam obtinent animarum, studiose proponant sibi commissis verbum Crucis, obsecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, unum solum verum æternum Deum, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, alioque Magnates, nec non Communitates Civitatum, Villarum, Oppidorum, ut qui personaliter non accesserint in obsidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expensis ad triennium necessariis, secundum proprias facultates, in remissionem peccatorum suorum, prout in generalibus literis est expressum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimemus. Hujus remissionis volumus esse participes, non solum eos qui naves proprias exhibent, sed etiam illos, qui propter hoc opus, naves studuerint fabricare.

§. 6. Renuentibus autem, si qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo nostro, ex parte Apostolica firmiter protestentur, ut se sciant super hoc nobis in novissimo districti examinis die, coram tremendo judicio responsuros. Prius tamen considerantes, qua conscientia, quæ securitate confiteri poterunt coram unigenito Dei Filio JESU Christo, cui omnia Pater dedit in manus, si ei pro peccatoribus crucifixo servire renuerint in negotio quasi propriè sibi proprio, cujus munere vivunt; cujus beneficio sustentantur, quin etiam cujus sanguine sunt redempti.

§. 7. Ne verò in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito nostro movere nolimus, similes illis qui dicunt utique, sed non faciunt; ecce nos de his, quæ ultra necessarias & moderatas expensas potuimus reservare, triginta millia librarum in hoc opus concedimus & donamus, præter navigium, quod Crucesignatis de Urbe atque vicinis partibus conferimus assignetur, nihilominus ad hoc ipsum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorundam fidelium elemosynis remanserint, aliis in necessitates & utilitates prædictæ terræ per manus fel. mem. Abbatis Hierosolymitani Patriarchæ, ac Magistrorum templi, & hospitalis fideliter distributis.

§. 8. Cupientes autem alios Ecclesiarum Prælatos, nec non Clericos universos, & in merito, & in præmio habere participes & confortes, ex communi Concilii approbatione statuimus, ut omnes omnino Clerici, tam Subditi, quam Prælati, vigesimam partem Ecclesiasticorum proventuum usque ad triennium conferant in subsidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc Apostolica fuerint providentia ordinati. Quibusdam dumtaxat religiosis exceptis, ab hac prætaxatione merito exemptis. Illis similiter qui assumpto vel assumendo Crucis signo sunt personaliter profecturi.

§. 9. Nos autem & fratres nostri S. R. E. Cardinales plenariè decimam persolvimus, sciantque se omnes ad hoc fideliter observandum, per excommunicationis sententiam obligatos, ita quod illi qui super hoc fraudem scienter commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.

§. 10. Sanè quia iusto judicio cœlestis Imperatoris obsequiis inærentes, speciali decet prærogativa gaudere, cum tempus proficiscendi annum excedat in modico, Crucesignati à collectis vel talibus aliisque gravaminibus sint immunes. Quorum personas & bona post Crucem assumptam, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, ut sub Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ defensione consistant. Propriis nihilomi-

nus Protectoribus ad hoc specialiter deputandis, ita ut donec de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur; integra maneat & quieta. Et si quisque contra præsumperit, per censuram Ecclesiasticam compescatur.

§. 11. Si qui verò proficiscendum illud ad præstandas usuras juramento tenentur astricti, creditores eorum, ut remittant eis præstitum juramentum, & ab usurarum exactione desistant, eadem præcipimus districtione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit usurarum, eum ad restitutionem earum simili cogi animadversione mandamus. Judæos verò ad remittendas usuras per sæcularem impelli præcipimus potestatem, & donec illas remiserint ab universis Christi fidelibus per excommunicationis sententiam eis omnino communitio denegetur. His autem qui Judæis debita solvere nequeunt in præfenti; sic principes sæculares utili dilatione provideant, quod post iter arreptum, usque quo de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, usurarum incommoda non incurrant. Compulsis Judæis præventus pignorum, quos interim ibi perceperint, in sortem, expensis deductis necessariis computare, cum hujusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii, quod solutionem sic prorogat quod debitum non absorbet. Porro Ecclesiarum Prælati qui in exhibenda justitia Crucesignatis & eorum familiis negligenter extiterint, sciant se graviter puniendos.

§. 12. Caterum quia Corsarii, & Piratæ nimium impediunt subsidium Terræ Sanctæ, capiendo & expoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa, nos speciales adjutores, & fautores eorum, excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter communitate aliquo venditionis vel emptionis contractu, & injungentes Rectoribus Civitatum & locorum suorum, ut eos ab hac iniquitate revocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare perverfos, nihil aliud est quam fovere, nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obviare, in personas & terras eorum per Ecclesiarum Prælatos severitatem Ecclesiasticam volumus & præcipimus exerceri.

§. 13. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos, qui contra ipsum Christum & populum Christianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naves, quique in piraticis Saracenorum navibus curam, & gubernationem exercent; vel in machinis, aut quibuslibet aliis aliquod eis impendunt auxilium, consilium, vel favorem in dispendium Terræ Sanctæ, ipsarum rerum suarum privatione multari, & capientium servos fore censemus. Præcipientes ut per omnes Urbes maritimas diebus Dominicis & festivis hujusmodi sententia innovetur, & talibus gremium non aperiatur Ecclesiæ, nisi totum quod ex substantia tam damnata perceperint, & tantumdem de sua subsidium prædictæ Terræ transfuderint, ut æquo judicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte solvendo non fuerint, aliis hic reatus talium castigetur, quod in pena ipsorum aliis interdicitur audacia similia præsumendi.

§. 14. Prohibemus insuper omnibus Christianis, & sub anathemate interdicimus, ne in Terras Saracenorum, qui partes Orientales inhabitant usque ad quadriennium transmittant, aut transeant naves suas, ut per hoc volentibus transfretare in subsidium Terræ Sanctæ major navigii copia præparetur, & Saracenis prædictis subtrahatur auxilium, quod eis consuevit ex hoc non modicum provenire.

§. 15. Licet autem torneamenta sint in diversis Conciliis sub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium ea plurimum impeditur, nos illa sub pœna excommunicationis firmiter prohibemus, usque ad triennium exerceri.

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum, est permaximè necessarium, ut Principes & Populi

Alioique personaliter non accedentes inducendi ad conferendum certum numerum militum ad triennium.

Renuentibus comminandi extremum Dei judicium.

Contributio hujus Pont. de pecuniario subsidio ultra navigium.

Contributio Clericorum ad triennium de 10. parte fructuum beneficiorum.

Contributio S. R. E. Cardinalium de 10. parte eorumdem fructuum.

Crucesignatorum exemptio à collectis, & aliis impositionibus & iusticiis sub protectione S. R. Ecclesiæ.

Relaxatio usurarum pro eisdem Crucesignatis cum dilatione solvendi sortem principalem suorum debitorum.

Damnatio Piratarum impediendum d. subsidium eorum fautorum.

Excommunicatio Christianorum deferentium arma, &c. ad Saracenos. Hoc latius vide dispositum in Bullis Coenæ Domini quas indicabo inf. in Sanctiss. D. N. Pauli V. con. 41. Pastoralis. in Tom. 3.

Prohibitio transmittendi naves in Terras Saracenorum.

Interdictio torneamentorum. Ad hoc habet prohibitionem Concil. Trid. & Bullam Greg. xiii. n. 78. Indictio pacis universalis inter

1215. Principes Christianos ad quadriennium.

Christiani ad invicem pacem observent; sancta universalis Synodo suadente statuimus, ut saltem per quadriennium in toto Orbe Christiano servetur pax generaliter, ita quod per Ecclesiarum Prælatos discordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inviolabiliter observandam. Et qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationem in personas & interdictum in terras arctissime compellantur, nisi tanta fuerit injuriarum malitia, quod ipsi, tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram Ecclesiasticam vilipenderit, poterunt non immerito formidare, ne per auctoritatem Ecclesie, circa eos tanquam perturbatores negotii Crucifixi, secularis potentia inducatur.

Indulgentie proficientium ad subsidium Terræ Sanctæ, aut aliter quomodo subvenientium, vel auxilium præstantium.

§. 17. Nos igitur omnipotentis Dei misericordia & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, ex illa quam nobis (licet indignè) Deus ligandi atque solvendi contulit potestatem, omnibus qui laborem propriis personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confessi, veniã indulgemus, & in retributione justorum, salutis eternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis juxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinaverint; & illis similiter qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remissionis, volumus, & concedimus esse participes, juxta qualitatem subsidii, & devotionis affectum, omnes qui ad subventionem ipsius Terræ de bonis suis congruè ministrabant, aut consilium & auxilium impenderint opportunum. Omnibus etiam piè proficientibus in hoc opere, in communi universalis Synodus omnium beneficiorum suorum suffragium impartiantur, ut eis dignè proficiat ad salutem. Amen.

Dat. Laterani 19. Kalend. Januarii, Pontificatus nostri anno 18. aliis 8.

D. P. An. 18. 24. Decemb.

HONORIUS TERTIUS PONT. CLXXIX. ANNO DOMINI MCCXVI.

ANNO 1216.

Honorius III. Romanus, Centius antea vocatus, Haymerici de Sabellis natus, Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tituli Pammachii, creatus Perusia die 1. Augusti, & coronatus die Dominico 9. ejusdem mensis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. menses 8. Creavit Cardinales 13. Obiit Romæ 15. Kalen. Aprilis 1227. Sepultus ante aram Præsepii in Basilica S. Mariæ Majoris. Vacavit sedes diem unum.

I. Confirmatio legum pro immunitate, libertate, & jurisdictione Ecclesiastica editarum, à Federico II. Romanorum Imperatore.

Easdem leges approbavit Bonif. VIII. in cap. Ut inquisitionis. 18. de Hæretic. in 6. cum clausula quatenus Dei & Ecclesie sancte sue honorem promoveat, & hæreticorum exterminium prosequantur, & statutis canonicis non obstant. At ipsum Federicum Imperatorem Pontif. iste coronavit, ut hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp. promulgavit contra Hæreticos, que habentur inf. const. 1. Innoc. IV. Sed postmodum à Pontificis & S. R. E. obedientia discessit, proptereaque excommunicatus fuit à Greg. IX. & Innoc. IV. ut dicam inf. in hoc Tom. I. in ipsius Greg. IX. const. 13. Rationalis.

Alia de hac materia vide inf. in const. 4. Bonif. IX. Iustis.

Edita An. D. 1220.

HONORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei.

Confirmatio de qua in rub.

Has leges à Federico Romanorum Imperatore filio nostro carissimo pro utilitate omnium Christianorum editas, laudamus, & approbamus tanquam in æternam valituras.

§. 1. Et si quis ausu temerario, inimico humani generis suadente, quocumque modo has infringere tentaverit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, se noverit incursum &c.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Has leges habes in tit. de Stat. & consuetud. post Codic. & eas in quibusdam specialiter confirmavit Innoc. IV. & Clem. IV. ut habetur inf. in hoc Tomo I. in d. Innoc. const. 9. Ad exti. panda.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus, Marchionibus, Comitibus, Cunctisque populis quos clementiæ nostræ regit Imperium, Salutem & gratiam.

§. 3. In die qua de manu sacratissimi Patris nostri Summi Pontificis recepimus Imperii diadema, curavimus ad Dei & Ecclesie suæ honorem, edere quasdam leges, quas in præsentis pagina iussimus annotari, per totum nostrum Imperium publicandas, per Imperialia vobis scripta præcipiendo mandamus, quatenus eas quisque literas, in suo districtu irrefragabiliter, & inconcusse servet, & sunt hæc leges.

Ad decus & honorem Imperii, & laudem Romani Principis, nihil omnino magis videtur accedere, quam ut expurgatis quibusdam erroribus, & iniuriis quorundam statutis penitus destitutis, de cætero Ecclesia Dei plena quiete vigeat, & securam gaudeat libertate. Sanè adeo infidelium quorundam & iniustorum iniquitas abundavit, ut non dubitent contra Apostolicam disciplinam, & sacros Canones statuta sua infringere contra Ecclesiasticas personas, & Ecclesia libertatem. Cùm ergo, dispositione divina favente, nihil velit Ecclesia, quæ nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem concursu, & eadem non placet voluntate. Nos Federicus Romanorum Imperator & semper Augustus, hac edictali lege irritamus & irrita nunciamus omnia statuta & consuetudines, quæ Civitates, vel loca, Potestates, Consules, vel quæcumque aliæ personæ, contra libertatem Ecclesie, vel Ecclesiasticas personas edere, vel servare, adversus Canonicas, vel Imperiales sanctiones præsumperint. Et ea de capitularibus suis mandamus infra duos menses post hujus publicationem edicti, penitus aboleri. Et si de cætero similia attentaverint, ipso jure decernimus esse nulla, & eos sua jurisdictione privatos, superiori prout applicanda. Nec non locum ubi deinceps talia præsumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus subjacere. Potestates verò, Consules, Rectores, Statutarii, & scriptores dictorum Statutorum, nec non & Consilarii locorum ipsorum, qui secundum statuta vel consuetudines memoratas judicaverint, sunt ex tunc ipso jure infames. Quorum sententias & actus alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quod si per annum hujus nostre constitutionis inventi fuerint contemptores, bona eorum per totum nostrum Imperium, mandamus impunè ab omnib. occupari. Salvis nihilominus aliis poenis contra tales in generali Concilio promulgatis.

Item nulla potestas, vel persona, publica vel privata, collectas sive exactiones, angarias vel parangarias, Ecclesiis vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponere, aut invadere bona Ecclesiastica præsumat. Quod si fecerint, & requisiti ab Ecclesia vel ab Imperio, emendare contempserint, triplum refundant, & nihilominus banno Imperiali subjaceant, quod absque satisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcumque communitas vel persona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Ecclesie persistit, ipso jure Imperiali banno subjaceat, à quo nullatenus extrahatur, nisi prius ab Ecclesia absolutus fuerit.

Item statuimus, ut nullus Ecclesiasticam personam in criminali questione vel civili, trahere ad iudicium seculare præsumat, contra constitutiones Imperiales & canonicas sanctiones. Quod si fecerit actor à jure suo cadat, & iudicium non teneat, & Judex sit ex tunc iudicandi potestate privatus.

Sanctio contra inobedientes.

Exordium.

Promulgatio legum hic contentarum.

Lex 1. Damnatio omnium statutorum contra libertatem Ecclesiasticam, & personas Ecclesiasticas editorum & edendorum.

Aliam damnationem fecit Carolus IV. Imperator ut inf. in Bonif. IX. const. cit. in rub. ubi notabo.

Lex 2. Impositionis collectarum contra personas, & libertatem prædictas.

Lex 3. Et Ecclesiasticarum personarum molestationis in foro seculari &c.

Lex 4.
Damnatio
Hæretico-
rum cum
confiscatio-
ne bonorum.
De qua con-
fiscatione
vid. inf. in
conf. 9.
Inno. IV. Ad
extirpanda.

Lex 5.
Præceptum
quod Terra-
rum Recto-
res hæretico-
rum extermin-
ationem cura-
re jurent.

Lex 6.
Domini tempo-
rales vel
Communi-
tates, si eor-
um Terras
hæreticis
non expur-
gant post an-
num ab Ec-
clesia requi-
siti, eas oc-
cupent Ca-
tholici.

Lex 7.
Damnatio
fautorum
hæretico-
rum. Hoc
idem statuit
Nic. III. inf.
in eius conf.
2. Noveris.

Lex 8.
Transgresso-
ribus poenas
infligit.

Lex 9.
Peregrino-
rum & adve-
narum libe-
ra recepta-
tio, & de suis
bonis dispo-
nendi facul-
tas.

Statuimus etiam, ut si quis Clericis vel personis Ecclesiasticis iustitiam denegare præsumperit, tertio requisitus suam jurisdictionis amittat.

Gazaros, Patarenos, Leonistas, Speronistas, Arnaldistas, Circumcisos, & omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur, perpetua damnatus infamia, diffidamus atque bannimus. Præcipientes, ut bona talium confiscentur, nec ad eos ulterius revertantur, ita quod filii eorum ad successiones pervenire non possint, cum longè gravius sit æternam quam temporalem offendere Majestatem. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles (nisi ad mandatum Ecclesiæ juxta considerationem suspitionis, ac qualitatem personæ propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint) tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod si sic per annum manserint, ex tunc eos sicut hæreticos condemnamus.

Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut potestates, Consules, seu Rectores, quibuscumque fungantur officiis, pro defensione fidei præstent publicè juramentum, quod de Terris suæ jurisdictioni subjectis, universos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus exterminare studeant. Ita quod amodo quocumque fuerit quis in potestatem, sive perpetuam vel temporalem assumptus, hoc teneatur capitulum juramento firmare. Alioquin nec pro potestatibus nec pro consilibus habeantur, & eorum sententias irritas ex tunc decernimus & inanes.

Si verò dominus temporalis, requisitus & admonitus ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, post annum à tempore admonitionis elapsam, Terram illius ipsis exponimus Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, absque ulla contradictione possideant, & in fidei pietate conservent. Salvo jure domini principalis, dummodo super hoc nullum præstet obstaculum, nec aliquod aliud impedimentum apponat. Eadem nihilominus lege servata, contra eos, qui non habent dominos principales.

Credentes præterea receptatores, defensores, & fautores hæreticorum bannimus, firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit ab Ecclesia excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, vel ad eligendum aliquos ad hujusmodi, neque ad testimonium, admittatur. Sit etiam inestabilis, ut nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis successorem accedat. Nullus præterea ei super quocumque, negotio is id ipse aliis respondere cogatur. Quod si fortè Judex extiterit, ejus sententia nullam habeat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta per eum confecta, nullius penitus sint momenti. Navigia quocumque locorum pervenerint, si quo casu contingenti rupta fuerint, vel aliter ad terram pervenerint, tam navigia, quam navigantium bona illis integrè reserventur, ad quos spectabant antequam navigium illud periculum incurrisset. Sublata omnium locorum penitus consuetudine, quæ huic adversatur sanctioni, nisi talia sint navigia quæ piraticam exercent pravitatem, aut sint nobis vel Christiano nomini inimica.

Transgressores verò hujus nostræ constitutionis bonorum suorum publicatione multentur. Et si res exegerit, eorum audacia juxta mandatum nostrum modis aliis compefcatur.

Omnes peregrini & advenæ, liberè hospitentur ubi velint, & hospitati, si testari voluerint de rebus suis ordinandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio inconcussa servetur. Si qui verò intestati decesserint, ad hospitem nihil perveniat, sed bona ipsorum per manus Episcopi loci tradantur hæreditibus (si fieri potest) vel in pias causas erogentur. Hospes verò si aliquid de bonis talium, contra hanc constitutionem nostram habuerit, tri-

plum Episcopo restituat, cui visum fuerit assignandum, non obstante statuto aliquo, seu consuetudine, seu privilegio, quæ hætenus contrarium inducebant. Si qui autem contra præsumperint, eis de rebus suis testandi interdicimus facultatem, ut in eo puniantur, in quo deliquerint, alias prout culpæ qualitas exegerit puniendi.

Agricultores, & circa rusticatione occupati, dum villis insident, dum agros colunt, securi sint quacumque parte Terrarum, ita ut nullus inveniatur tam audax, qui personas, vel boves, agrorum instrumenta, aut si quid aliud sit, quod ad operam rusticalem pertinet, invadere, capere, aut violentè auferre præsumat. Si quis autem hujusmodi statutum ausu temerario violare præsumperit, in quadruplū ablata restituat, infamiam ipso jure incurrat Imperiali animadversione nihilominus puniendus.

Approbatio Ordinis B. Dominici sub regula S. Augustini.

Hic Dominicus Sanctorum Confessorum Catalogo adscriptus & Canonizatus fuit à Greg. IX. ut inf. in hoc Tomo I. in sua conf. 8. Fons. Et hic Ordo à Sede Apost. ante alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illisque præcedit, ut in Pii V. conf. 71. Divina, in Tom. 2. ubi notabo. Multisque gratiis donatus fuit, ut inf. in conf. 11. & 12. Clem. IV. Providentia & Ordinis, & conf. 4. Bonif. VIII. Ad augmentum, & latius in conf. 7. Gregor. XI. Virtute, & constit. 7. Six. IV. Regimini, & alia conf. 19. Sacri, in hoc Tomo I. & Pii V. constit. 11. Dum ad uberes, cum ibi not. Tom. 2.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declaratur à Pio V. inf. in sua conf. 44. Romanus. Ejuisque Prælati latè dispensant cum suis Fratribus, ut in alia ejus conf. 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis præstinavit in conf. 104. Ex injuncto. Et ambitum prohibuit, in conf. 7. Religiosos. Habet idem Ordo Sorores & Fratres Tertii Ordinis, de quibus vide in conf. 1. Inno. VII. Sedis, ubi notabo.

Contra extrahentes, seu permittentes ut extrahantur libri, aut quinterna, vel folia manuscripta à Bibliothecis Fratrum dicti Ordinis excommunicationem, & alias poenas statuit S. D. N. Urb. VIII. ut in Conf. 54. Cum sicut inf. Tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres privatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariæ, vide ad Greg. XV. Conf. 29. Sanctissimus. Tom. 3.

HONORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Dominico Priori sancti Romani Tolosanensis, ejusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurfus, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod absit) sacræ Religionis infringat.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam S. Romani Tolosanensis, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. In primis si quidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum Deum & B. Augustini regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 2. Præterea quascumque possessiones, quacumque bona eadem Ecclesia, in presentiarum jure & canonicè possidet, aut in futurum, concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque Successoribus, & illibata permaneant.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, scilicet. Locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam de Prulliano, cum omnibus pertinentiis

Lex 10.
Agriculto-
rum securi-
tas.

II.

Edita A. D.
1216.

Exordium.

Approbatio
Ordinis S.
Dominici.

Facultas quæ-
cumque bo-
na possiden-
di.

Specificatio
quorundam
locorum Or-
dinis.

fuis. Villam de Cassenolio, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Mariæ de Lescura, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale Tolosanense, quod dicitur Arnaldi Berardi, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiâ S. Trinitatis de Lobens, cum omnibus pertinentiis suis. Decimas à Venerabili fratre nostro Fulcone Tolosanense Episcopo, de assensu Capituli sui vobis pia & provida liberalitate concessas, prout in eorundem literis plenius continetur.

§. 4. Sanè novialium vestrorum quæ propriis munitibus vel sumptibus colitis, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & absolutos, è sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione retinere.

§. 6. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Ecclesia vestra professionem, fas sit sine Prioris sui licentiâ, de eodem loco, nisi arctioris religionis obtentu discedere. Discedentem verò absque communi literarum vestrarum cautione, nullus audeat retinere.

§. 7. In Parochialibus verò Ecclesiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diocesano Episcopo præsentare, quibus, si idonei fuerint, Episcopus curam animarum committat, ut ei de spiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant respondere.

§. 8. Statuimus præterea ut nulli liceat, Ecclesiæ vestræ novas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel prædictam Ecclesiam vestram, sine manifesta & rationabili causa, excommunicationis vel interdicti sententias, promulgare. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 9. Christina verò & Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, à Diocesano suscipiatis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis, quemcumque malueritis Catholicum adire Antistitem, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis quod postulatis impendat.

§. 10. Sepulturam quoque ipsius loci, liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint (nisi forte excommunicati vel interdicti sint) nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia, præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars majoris & sanioris consilii, secundum Deum & B. Augustini regulam, providerint eligendum.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiles consuetudines, Ecclesiæ vestræ concessas, & hæcenus observatas, raras habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere sancimus.

§. 13. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocesani Episcopi canonica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona hanc nostræ constitutionis paginâ sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat digni-

tate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore ac sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

§. 14. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen, Amen.

Ego Honorius Catholica Ecclesiæ Episcopus subscripsi. Ego Nicolaus Tūculanensis Episcopus.

Ego Guido Prænestin. Episcopus.

Ego Ugolinus Hostiensis & Velletrænsis Episcopus.

Ego Pelagius Albanensis Episcopus.

Ego Cinthysus tt. S. Laurentii in Lucina Presb. Card.

Ego Leo tt. S. Crucis in Hierusalem Presb. Card.

Ego Robertus tt. S. Sixti in monte Cælio Presb. Card.

Ego Stephanus Basilicæ XII. Apostolor. Presb. Card.

Ego Gregorius tt. S. Anastasiæ Presb. Card.

Ego Petrus tt. S. Laurentii in Damaso Presb. Card.

Ego Thomas tt. S. Sabinæ Presb. Card.

Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card.

Ego Octavianus SS. Sergii & Bacchi Diac. Card.

Ego Joannes SS. Cosmæ & Damiani Diac. Card.

Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card.

Ego Raynerius S. Mariæ in Cosmedin. Diac. Card.

Ego Romanus S. Angeli Diac. Card.

Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ, apud S. Sabinam, per manum Raynerii Prioris S. Fridiani Lucanæ Diocesis S. R. E. Vice-Cancellarii 11. Kal. Januarii Indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1216. Pontificatus verò D. Honorii Papæ III. Anno Primo.

Quòd Fratres Ordinis Carthusiensis, ab eorum solitudine per neminem distrahantur, vel testimonium ferre, juramentumve calumniæ subire compellantur.

Hunc ordinem approbatum vide supra in const. 7. Alex.

III. Cum vos. ubi alia notavi, fol. 45.

HONORIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis in quorum Diocesis sunt domus Carthusien. Ordinis constituta. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum dilecti filii Fratres Carthusiensis Ordinis, acceptis pennis columbæ in mentis solitudine evolarent, illicque pro suis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, mactatis carnalibus desideriis, holocaustum offerentes Domino semetipsos, ne pedes quos laverant cogantur iterum inquinare, fraternitati vestræ per Apostolicam scriptam mandamus, quatenus, quilibet vestrum Parochianos suos, qui eos præsumperint temerè molestare, ut super hoc eis debitam satisfactionem impendant, monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota compellat.

§. 1. Et quoniam iidem, ut credimus, ad calumniam proiecero, auctoritate præsentium inhibemus, ne quis Priores, seu fratres Ordinis memorati subire compellat calumniæ Juramentum, nec iidem ad ferendum testimonium cogantur invitati. Datum Laterani, Quinto Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Secundo.

Quòd Ecclesia S. Joannis in Laterano de Urbe, centenaria gaudeat præscriptione, sicut Ecclesia Romana.

Eandem sanctionem edidit Greg. IX. die 23. Aprilis 1227. quam præterii, tamquam idem serò ad verbum continentem.

Hanc Ecclesiam super omnes Urbis, & Orbis Ecclesias præstare, aliaque indulta habere, notabim infra in hoc Tomo I. in const. 1. Greg. XI. Super.

Exemptio à Decimis. Hoc vile latius in const. 11. Pij V.

Facultas recipiendi ad Ordinem.

Prohibitio inde discedendi.

Parochiales Ecclesias tenendi.

Prohibitio imponendi Ordini novas exactiones, vel interdicens.

Licentia petendi Christum, &c. ab Ordinariis, & deinde ab aliis.

Mortuosque in Ecclesiis Ordinis sepeliendi. Declarationem vide infra in const. 7. Sixt. iv. Regimini Licentia creandi alicui Priorem obeunte B. Dominico.

Approbatio immunitatum Ecclesiæ Tolosanæ.

Sanctio Poenalis in Ordinis perturbatores.

Benedictio pro eius conservatoribus.

Papæ subscriptio. Cardinalium subscriptioes.

Dat. P. An. 1. die 22. Dec.

III.

Edita A. D. 1218.

Nemo Carthusianos audeat impedire.

Vel ad testificari, aut calumniæ juramentum subeundum compellat. Dat. P. An. 2. die 9. Feb.

IV.

1221.
Edita A. D.
1221.

HONORIUS EPISCOPUS,

Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Priori, & Conuentui Lateranen. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Sedis Apostolicæ circumspectio, quæ circa omnes Ecclesias suæ providentiæ consuevit adhibere cautelam, illarum indemnitatibus propensiori debet studio præcauere, quæ ipsi tamquam membra capiti coherentes, specialis sibi necessitudinis vinculo sunt adstrictæ.

Privilegium
centenariæ
præscriptio-
nis.

§. 1. Indè est, quòd cum Lateranensis Ecclesia speciale membrum Apostolicæ Sedis existat, statui-
mus, & sancimus, ut sicuti contra Romanâ Eccle-
siâ, non, nisi centenaria, currit præscriptio, secun-
dum Constitutiones Canonicas, & legitimas san-
ctiones, ita quoque ipsi Ecclesiæ minoris temporis
præscriptio non obstat. Nulli ergo omnino, &c.
Si quis autem &c.

Dat. P. An. 5.
die 24. Apr.

Dat. Laterani, Nono Kal. Maji, Pontificatus no-
stri Anno Quinto.

V.

Approbatio Regulæ & Ordinis Fratrum Minorum
S. Francisci.

*Iste Franciscus Sanctorum Confessorum numero adscri-
ptus fuit à Greg. IX. ut inf. in ejus const. 2. Mira.
Et tres Ordines instituit & unicuique suam regu-
lam constituit. Quorum primus Ordo est horum Fra-
trum Minorum, qui hujus Regulæ stricta observan-
tia omnia, vixerunt juxta privilegia obtenta à
Sede Apostolica, & nomen Conuentualium sortiti
sunt tempore Innoc. IV. ut inf. in ejus const. 7.
Cum tamquam, in hoc Tom. I. Et multas d. Regu-
læ declarationes habuerunt, quas prætermisi cum
aliquæ sint inter extravagantes, & aliæ sunt com-
prehense inf. in const. 13. Mar. V. Cum generale.
Tom. 2. & in const. 103. Pij IV. Sedis. Prout &
aliæ etiam sunt eorum reformationes ultra prædictas
Martin. & Pij, nempe Pij V. in const. 61. Ad ex-
tirpandos; & const. 66. Illa nos. Et ex istis Con-
uentualibus, aliqui Eremitæ effecti sunt, qui Cap-
puccini nuncupantur, ut inf. in const. 21. Clem. VII.
Religionis, Nonnulli autem sunt Reformati, de qui-
bus vide in const. 68. Six. V. Apostolici. Tom. 2.
Multi verò redierunt ad observantiam d. primæ Re-
gulæ, & seorsum stant à Conuentualibus, & dicun-
tur de Observantia, ut inf. in const. 6. Leon X. Me-
rentur, cum ibi not. Et ex istis etiam sunt plures, qui
de strictiori Observantia dicuntur, licet prædicto-
rum de Observantia Prælati subsint, ut inf. in hoc
Tom. I. in const. 35. Clem. VII. In suprema, & in
aliis Bullis ibi indicandis.*

Alium & secundum Ordinem, Regulamque Soror-
um, seu Monialium instituit, de quibus vide in-
frà in const. 12. Innoc. IV. Solet. & ibi notabo.
Tertium verò Ordinem pro secularibus instituit,
qui Tertiarii nuncupantur; de quibus vide infrà
in const. 2. Nicol. IV. Supra Montem, ubi pariter
notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regu-
larium emanavit, ut infrà in Leo. X. const. 42.
Inter cætera. Ubi videas, in hoc Tom. I.

Adde, quod istis Conuentualibus, ut semel in men-
se prima die non impedita festo novem lectio-
num, officium de ipso S. Francisco, prout in die
festi ejusdem recitatur, recitare possint, indulget
Paul. V. in Const. 102. Domini nostri infrà Tom.
3. Et eisdem ambitum interdixit idem Paul. in
Const. 116. Admonemur, d. Tom. 3. Et Collegium
pro studentibus dd. Conuentualium in Insula
Melévitana sub invocatiōe S. Antonii de Padua
instituit idem Paul. in Const. 121. In superemi-
nenti, & aliud in Civitate Pragæ sub titulo S. Bo-
naventuræ instituit Greg. XV. In Const. 21. In su-
pereminenti inf. Tom. 3. Demum dicti Conuen-
tuales in eorum Capitulo generali celebrato An-
no 1625. multas ediderunt Constitutiones quas
Urbanas appellatas confirmavit S. D. N. Urb.
VIII. Const. 88. Militantis inf. Tom. 4. De Ca-

puccinis verò, & aliis tam de familia, quàm de
Observantia, quam strictioris Observantiæ ad-
dam ad proprias utriusque Bullas.

HONORIUS EPISCOPUS,

*Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratri Francis-
co, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum,
Salutem & Apostolicam benedictionem.*Edita An. D.
1223.

Solet annuere Sedes Apostolica piis votis, & ho-
nestis petentium desideriis favorem benevoluntatis
impartiri. Ea propter dilecti in Domino filii, ve-
stris piis precibus inclinari, Ordinis vestri regulam
à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædecessore
nostro approbatam, annotatam præsentibus, aucto-
ritate vobis Apostolica confirmamus, & præsentis
scripti patrocinio communimus. Quæ talis est.

Confirmatio
Regulæ Fra-
trum Mino-
rum S. Fran-
cisci.*In Nomine Domini.**Incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.*

C A P. I.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc est, sci-
licet Domini nostri JESU CHRISTI sanctum Evan-
gelium observare, vivendo in obedientia, sine pro-
prio, & in castitate. Frater Franciscus promittit
obedientiam, & reverentiam domino Papæ Hono-
rio, ac Successoribus ejus canonicè intrantibus, &
Ecclesiæ Romanæ. Et alii fratres teneantur fratri
Francisco, & ejus successoribus obedire.

De Obser-
vantia Regu-
læ.

C A P. II.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & vene-
rint ad fratres nostros, mittant eos ad suos Mini-
stros provinciales, quibus solummodo & non aliis,
fratres recipendi licentia concedatur. Ministri ve-
rò diligenter examinent eos de fide Catholica, &
Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credant,
& velint ea fideliter confiteri, & usque in finem fir-
miter observare, & uxores non habeant, vel si ha-
bent, & Monasterium jam intraverint uxores, vel
licentiam eis dederint, auctoritate diocesani Epif-
copi voto continentia jam emissio, & illius sint æta-
tis uxores, quòd non possit de eis oriri suspicio, di-
cant illis verbum sancti Evangelii, quod vadant,
& vendant omnia sua bona, & ea studeant pauperi-
bus erogare. Quòd si facere non poterint, sufficit
eis bona voluntas. Et caveant fratres, & eorum Mi-
nistri ne solliciti sint de rebus suis temporalibus, ut li-
berè faciant de rebus suis quicquid Dominus inspi-
raverit eis. Si tamen consilium requiratur, licen-
tiam habeant Ministri, mittendi eos ad aliquos
Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperi-
bus erogentur. Postea concedant eis pannos proba-
tionis, videlicet duas tunicas sine capucio, & cin-
gulum, & brachas, & caparonem usque ad cingulum,
nisi eisdem Ministris aliud secundum Deum
aliquando videatur. Finito verò anno probationis,
recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam
istam, & Regulam semper observare. Et nullo mo-
do licebit eis de ista religione exire juxta manda-
tum Domini Papæ. Quia secundum sanctum Evan-
gelium nemo mittens manum ad aratrum, & aspi-
ciens retro aptus est regno Dei. Et qui jam promi-
serunt obedientiam, habeant unam tunicam cum
capucio, & aliam sine capucio, qui voluerint ha-
bere. Et qui necessitate coguntur, possint portare
calciamenta. Et fratres omnes vestimentis vilibus
induantur, & possint ea repetiari de sacco, & aliis
petiis cum benedictione Dei. Quos moneo, & ex-
horror, ne desipiant, neque judicent homines,
quos mollibus viderint vestimentis, & coloratis in-
dutos, uti cibis, & potibus delicatis; sed magis
unusquisque judicet, & despiciat semetipsum.

De His qui
volunt vitam
istam accipe-
re, & quali-
ter recipi de-
beant.Quatuor de-
clarationes
vide in Mar-
tin. V. cit. in
rub. Et aliæ
17. Declara-
tiones sunt
in d. Bul. Pij
IV. ibid. cit.

C A P. III.

Clerici faciant divinum officium secundum ordi-
nem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, excepto psalterio,
ex quo habere poterunt Breviaria. Laici verò dicant
viginti quatuor Pater noster pro Matutino; pro Lau-
dibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona,
pro qualibet istarum septem. Pro Vesperis autem
duodecim; pro Completorio septem; & orent pro
defunctis. Et jejunent à festo omnium Sanctorum,

De Divino
Officio, &
jejunio, &
quomodo
Fratres de-
beant ire per
mundum.Tres declara-
tiones sunt
in d. Bulla

usque

1223.

Martin. v. Et aliz 17. iur in d. Bulla Pii iv.

usque ad Nativitatem Domini. Sanctam verò Quadragesimam, quæ incipit ab Epiphania Domini usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto jejuniò consecravit, qui voluntariè eam jejunant, benedicti sint à Domino, & qui nolunt, non sunt adstricti, sed aliam usque ad Resurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres nisi feria sexta jejunare: tempore verò manifestæ necessitatis non teneantur fratres jejuniò corporali. Consulo verò, moneo, & exhortor fratres meos in Domino JESU CHRISTO, ut quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios judicent. Sed sint mites, pacifici, & modesti, mansueti, & humiles, honestè loquentes omnibus sicut decet. Et non debeant equitare, nisi manifesta necessitate cogantur. In quamcumque domum intraverint, primùm dicant, Pax huic domui. Et secundum sanctum Evangelium de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

C A P. IV.

Præcipio firmiter fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per se vel per interpositam personam. Tamen... pro necessitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis, per amicos spirituales, Ministri tantum, & Custodes, sollicitam curam gerant secundum loca, & tempora, & frigidas regiones, sicut necessitati viderint expedire. Eo semper salvo, ut, sicut dictum est, denarios vel pecuniam non recipiant.

C A P. V.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devotè, ita quod excludo otio animæ inimico, sanctæ orationis & devotio- nis spiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deservire. De mercede verò laboris, pro se & suis fratribus necessaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, sicut decet servos DEI, & paupertatis sanctissimæ sectatores.

C A P. VI.

Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tamquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo, in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant pro elemosyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperè in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis, quæ vos carissimos fratres meos, hæredes & Reges Regni Cælorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vera, quæ perducit in terram viventium, cui dilectissimi fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini nostri in perpetuum sub cælo habere velitis. Et ubicumque sint, & se invenerint Fratres, ostendant se domesticos invicem inter se, & securè manifestet unus alteri necessitatem suam. Quia si mater diligit & nutrit filium suum carnalem, quantum diligentius quis debet diligere, & nutrire fratrem suum spirituales? Et si quis eorum in infirmitatem ceciderit, alii fratres debent ei servire, sicut vellent sibi serviri.

C A P. VII.

Si qui fratrum insigante inimico mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, ut recurratur ad Ministros provinciales, teneantur prædicti fratres ab eos recurrere quam citius poterunt sine mora. Ipsi verò ministri si presbyteri sunt, cum misericordia injungant illis pœnitentiam. Si verò presbyteri non sunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, sicut eis secundum Deum melius videbitur expedire. Et cavere debent, ne irascantur, & conturbentur propter peccatum alicujus, quia ira, & conturbatio, in se & in aliis impediunt caritatem.

C A P. VIII.

Universi fratres unum de fratribus istius religionis teneantur semper habere generalem Ministrum,

& servum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quò decedente electio successoris fiat à Ministris Provincialibus, & Custodibus in Capitulo Pentecostes, in quo Provinciales Ministri teneantur semper insimul convenire, ubicumque à generali Ministro fuerit constitutum. Et hoc semel in tribus annis, vel ad alium terminum majorem, vel minorem, sicut à prædicto Ministro fuerit ordinatum. Et si aliquo tempore appareret unitati Ministrorum provincialium, & Custodum, prædictum Ministrum non esse sufficientem ad servitium, & communem utilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data est, in nomine Domini alium sibi eligere in Custodem. Post capitulum verò Pentecostes possint, si voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno in suis Custodiis semel fratres suos ad Capitulum convocare.

C A P. IX.

Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradicium. Et nullus fratrum populo penitus audeat prædicare, nisi à Ministro generali hujus fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis sibi concessum. Moneo quoque, & exhortor fratres, ut in prædicatione quam faciunt, sint examinata, & casta eorum eloquia, ad utilitatem & adificationem populi, annuñciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum brevitate sermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus super terram.

C A P. X.

Fratres, qui sunt Ministri & servi aliorum fratrum, viscent & moneant fratres suos, & humiliter & caritative corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam, & regulam nostram. Fratres verò, qui sunt subditi, recordentur quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris, in omnibus quæ promiserunt Domino observare, & non sint contraria animæ, & regulæ nostræ. Et ubicumque sint fratres, qui sciunt & cognoscerent se non posse regulam spiritua- liter observare, ad suos Ministros debeant, & possint recurrere. Ministri verò caritative, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipsos, ut dicere possint eis, & facere sicut Domini servis suis; nam ita debet esse, quod Ministri sint servi omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino JESU Christo, ut caveant fratres ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & solitudine hujus sæculi, detractio, & murmuratio. Et non curent nescientes literas discere, sed attendant quod super omnia desiderare debent habere spiritum Domini, & sanctam ejus operationem, orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in persecutione, & in infirmitate, & diligere eos qui nos persequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus, Diligite inimicos vestros, & orate pro persequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est Regnum Cælorum; qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

C A P. XI.

Præcipio firmiter fratribus universis ne habeant suspecta consortia, vel consilia mulierum. Et ne ingrediantur Monasteria Monacharum, præter illos quibus à Sede Apostolica concessa est licentia specialis. Nec fiant compares virorum, vel mulierum, ne hac occasione, inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur.

C A P. XII.

Quicumque fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à suis Ministris Provincialibus. Ministri

1223.

de Capitulo Pentecostes. Sex sunt declarationes d. Martini v. & aliz septem d. Pii iv.

Prædicatoribus. Quinq; edit declarationes Martini v. in d. Bulla. & aliz octo Pius iv. in Bulla præcit.

Admonitione, & correptione Fratrum. Novem autem declarationes d. Mart. iv. & aliz quatuor d. Pius iv.

Fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum. Tres sunt declarationes apud d. Mar. & aliz 7. apud d. Pium iv.

Euntibus inter infideles.

Quod Fratres non recipiant pecuniam. Tres declarationes sunt in ead. Bulla Martini v. & aliz in d. Bulla Pii iv.

Modo laborandi. Una est declaratio in ead. Bulla Martini v. & aliz sex in d. Bulla Pii iv.

Quod nihil approprient sibi Fratres, & de elemosyna petenda, & de fratribus infirmis.

Unica extat declaratio in d. Bulla Martini v. & aliz novem in d. Bulla Pii iv.

De Pœnitentia fratribus peccantibus imponenda. Una est declaratio d. Martini v. & aliz decem d. Pii iv.

Electioe generalis Ministri Fratrum.

1223. Quatuor sunt decl. Mart. v. & alia duo Pii tv. protectore Ordinis. De hoc vide inf. Bullam 4. Greg. 21.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. An. 8. die 19. Novembris.

Accessus ad Religionem.

Oratio in Ecclesiis.

Veneratio Sacerdotum.

Sacramentorumque.

Nominis & verborum Domini.

Et Theologorum.

Revelatio Regulae.

Confirmatio Papæ.

Recitatio officii.

Exercitium laborandi.

verò nullis eundi licentiam tribuant, nisi eis quos viderint idoneos ad admittendum.

Ad hæc, per obedientiam injungo Ministris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit gubernator, & protector, & corrector istius fraternitatis, ut semper subditi, & subiecti pedibus ejusdem Sanctæ Ecclesiæ stabiles in fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & sanctum Evangelium Domini Nostri JESU CHRISTI, quod firmiter promissimus, observemus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. Laterani, 3. Kalendas Decembr. Pontificatus nostri Anno 8.

Sequitur hic Testamentum B. Francisci.

§. 1. Dominus dedit mihi fratri Francisco ita incipere facere pœnitentiam, quia cum essem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosos; sed ipse Dominus conduxit me inter ipsos & fecit misericordiam cum ipsis; & recedente me ab ipsis, id quod videbatur mihi amarum, conversum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et postea parum steti, & exivi de seculo.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Ecclesiis, ut ita simpliciter adorarem & dicerem: Adoramus te sanctissime Domine JESU CHRISTE, & ad omnes Ecclesias tuas quæ sunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

§. 3. Postea dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui vivunt secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ propter Ordinem ipsorum, quod si facerent mihi persecutionem, volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantam sapientiam quantam Salomon habuit, & invenirem pauperulos Sacerdotes hujus sæculi in Ecclesiis in quibus morantur, nolo prædicare ultra voluntatem ipsorum. Et ipsos & omnes alios volo timere, amare, & honorare sicut meos Dominos, & nolo in ipsos considerare peccatum, quia filium Dei discerno in eis, & Domini mei sunt, & propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc sæculo de ipso altissimo Filio Dei, nisi sanctissimum Corpus, & sanctissimum Sanguinem suum quem ipsi recipiunt, & ipsi soli aliis administrant.

§. 4. Et hæc sanctissima Mytheria super omnia volo honorare & venerari, & in locis preciosis collocare.

§. 5. Sanctissima nomina & verba ipsius, ubicumque invenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quod colligantur, & in locis honestis collocentur.

§. 6. Necnon omnes Theologos qui ministrant nobis verba divina, debemus honorare, & venerari, sicut qui ministrant nobis spiritum, & vitam.

§. 7. Et postquam dedit mihi Dominus de fratribus, nemo ostendebat mihi quid deberem facere; sed ipse Dominus revelavit mihi, quod deberem vivere secundum formam sancti Evangelii, & ego paucis verbis & simplicibus feci scribi.

§. 8. Et Dominus Papa confirmavit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendum vitam istam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica una, intus & foris repiciata qui volebant, & cingulo, & brachis.

§. 9. Officium dicebamus nos Clerici secundum alios Clericos. Laici dicebant Pater noster; & factis libenter manebamus in Ecclesiis, & eramus idiotæ & subditi omnibus.

§. 10. Et ego manibus meis laborabam & volo laborare, & omnes alii fratres mei firmiter volo quod laborent de laboritio quod pertinet ad honestatem. Et qui nesciunt discant, non propter cupiditatem recipiendi precium laboris, sed propter bonum exemplum, & ad repellendam ociositatem.

§. 11. Et quando non daretur nobis precium laboris, recurramus ad mensam Domini, petendo elemosynas hospitium.

§. 12. Salutationem mihi Dominus revelavit ut diceremus, Dominus det tibi pacem.

§. 13. Caveant sibi fratres, ut Ecclesias & habitacula quæ pro ipsis construuntur, penitus non recipiant, nisi essent sicut decet sanctam paupertatem, quam in regula promissimus observare, semper ibi habitantes sicut peregrini & advenæ.

§. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus universis, quod ubicumque sunt, non audeant perere aliquam literam in curia Romana, per se, vel per interpositam personam, neque pro Ecclesia, neque pro aliquo loco, neque sub spem prædicationis, neque pro persecutione suorum corporum; sed ubicumque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

§. 15. Et firmiter volo obedire Ministro generali hujus fraternitatis, & illi Guardiano quem sibi placuerit mihi dare. Et ita volo esse captus in manibus ejus, ut non possim ire vel facere contra voluntatem suam, quia Dominus meus est.

§. 16. Et quamvis sim simplex & infirmus, tamen volo semper habere Clericum qui mihi faciat officium sicut in regula continetur. Et omnes alii fratres teneantur per obedientiam obedire Guardianis suis, & facere officium secundum regulam.

§. 17. Et qui inventi essent quod non facerent officium secundum regulam, & vellent alio modo variare, aut non essent Catholici, omnes fratres ubicumque sunt teneantur per obedientiam, quod ubicumque invenerint aliquem ipsorum, proximiori Custodi illius loci, ubi ipsum invenerint, debeant præsentare, & Custos teneatur per obedientiam ipsum custodire fortiter, sicut hominem in vinculis, diu noctuque; ita quod non possit eripi de manibus suis, donec repræsenter eum in manibus sui Ministri. Minister verò teneatur per obedientiam mittere eum, per tales fratres, qui die noctuque custodiant eum sicut hominem in vinculis, donec repræsenter eum coram Domino Hostiense, qui est Dominus protector & corrector istius fraternitatis.

§. 18. Et non dicant fratres, hæc est alia regula, quia hæc est recordatio, admonitio, & exhortatio, & meum testamentum, quod ego frater Franciscus parvulus vester facio vobis fratribus meis benedictis, propter quod, regulam quam Domino promissimus, Catholicè observemus.

§. 19. Et Generalis Minister, & omnes alii Ministri, & Custodes, teneantur per obedientiam, in istis verbis non addere vel minuere, sed hoc scriptum semper habeant juxta regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & ista verba. Et omnibus fratribus meis Clericis & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, ut non mittant glossas in Regulam, nec istis verbis dicendo, ita volunt intelligi, sed sicut dedit mihi Dominus simpliciter & purè, dicere & scribere Regulam, & ista verba, ita simpliciter & purè sine glossa intelligatis, & cum sancta operatione observetis usque in finem.

§. 20. Et quicumque hæc observaverit, in celo repleatur benedictione altissimi Patris celestis, & in terra repleatur benedictione Filii sui, cum sanctissimo Spiritu paraclito, & omnibus virtutibus coelorum, & omnibus sanctis.

Et ego Frater Franciscus parvulus vester, & servus, quantumque possum confirmo vobis intus & foris, istam sanctissimam benedictionem. Amen.

Exemptio Ordinis Cisterciensis, Monachorum S. Benedicti, à solutione decimarum.

Approbatum hoc indultum à Martino V. infra in hoc Tom. 1. in ejus const. 8. Militanti. Et ampliatur ab Innocentio VIII. in const. 9. Ad Rom. & Pio V. in const. 41. Et si mendicantium, in Tom. 2.

1223. Peritio elemosynarum.

Salutatio pacis. Humilitas Monasteriorum.

Prohibitio perendi indulta à Sede Apostolica.

Obedientia Ministro & Guardianis.

Recitatio divinatorum officiorum secundum regulam.

Correctio Fratrum vagantium.

Declaratio quod hoc testamentum, non est alia regula. Hoc etiam statuit Mart. v. cit. in rub.

Prohibitio glossandi hanc regulam.

Benedictio eam observantium.

Subscriptio B. Francisci.

Alia hujus Ordinis privilegia attende in Constitutionibus Pontificiis quas tibi indicavi supra in const. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium. ubi plenè notavi. Et de hoc Ordine habes hujus Honor. III. dispositiones alias, in cap. 3. & cap. 8. de Statu Monachorum. in Tom. I. fol. 76.

Edita A. D.
1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Officialibus, & aliis Ecclesiarum Prælati, ad quos ista littera pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ordo Cisterciensis ad communionem Innoc. III. decrevit solvere decimas de terris acquirendis, his Ecclesiis quibus antea solvebantur. Ita communitio. & ordinis structum, referuntur ab Innoc. III. in c. penult. de Decim.

Prælati autem Ecclesiarum, diversimodè ordinem molestarunt super solutione decimarum.

Hic idè Pontifex exemptionem à Decimis ordini concessit. Ampliavit Mart. v. cit. in rub.

Dat. P. A. 9.
die 9. Nov.

Edita A. D.
1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Cisterciens. Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exemptio à solutione Decimarum.

Cum aliquando cogente necessitate, vel utilitate propria requirente, terras vestras ante generale Concilium acquisitas, concesseritis aliis excolendas, ne pro eo quod de possessionibus post idem Concilium acquisitis, decimas solvitis, si ad manus vestras taliter concessæ redierint, à quorum vexari possitis, ut nullus à vobis de hujusmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, si eas manibus propriis aut sumptibus colitis, occasione Concilii memorati, Decimas exigere vel extorquere præsumat, auctoritate præsentium inhibemus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Lateran. septimo Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno nono.

ANNO
1225.
Dat. P. A. 9.
die 25. Dec.

Canonizatio S. Laurentii Archiepiscopi Dublinensis, Regis ac Reginae Hiberniæ filii, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, & Festivitate ejusdem præfinitio pro die 14. mensis Novembris quotannis celebranda.

VII.

HONORIUS EPISCOPUS,

Universis Christi fidelibus in Rothomagens. Provincia constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D.
1225.

Ineffabilis providentia Dei, congruentia singulis quibusque temporibus ordinatè dispensans, in splendoribus Sanctorum, Ecclesiam suam quasi ex utero genuit, dum eos in exordio ipsius nascentis Ecclesiæ crebra miraculorum coruscatione mirificans, & in ipsorum miraculorum fulgore obstupesciens gentes, ac prædestinatos in fide generans JESU CHRISTI, in cujus hæc feri nomine ac virtute videbant, ipsos filiorum adoptionis numero aggregavit.

Omnipotens Deus Ecclesiam suam à principio miraculis illustrans, fidelium numerum auxit.

§. 1. Deinde crescente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes juxta ipsius vaticinium in lumine Domini Dei sui, mirabilis dispensator in pluviam fulgura sua fecit, dum signis sive miraculis, quæ non erant jam fidelibus necessaria, intermissis, super novos populos, Pastores qui eos pascerent scientia & doctrina, sicut per os Hieremiæ promiserat, suscitavit. Doctores Ecclesiæ scilicet, qui terram cordis fidelium imbre doctrinæ complerent, & extirpatis sentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum germen, & fructum hujusmodi operis faciendarent.

Postea intermissis miraculis, suscitavit Doctores qui fideles instruerent, & virtutum fructus locundarent.

§. 2. Cæterum, quia caritate frigiditate ab exercitio hujusmodi boni operis torpet Catholicus, errore devio abducente delirat hæreticus, cæcutit velamine adhuc super cor permanente Judæus, & in tenebris ambulat fidere lucis nondum sibi oriente paganus; misericors Dominus, qui neminem vult perire, signa interdum innovat, & mirabilia miseratus immutat, ex numero illorum, quos in Ecclesiâ triumphante glorificat, aliquorum fidem & merita in militante miraculis declarando. Ut per ea Catholici, mentis torpore discusso, ad boni operis excitentur justitiam, hæretici errore dimisso, ab invio reducantur ad viam, Judæi atque Pagani, verò lumine cognito, de tenebris & umbra mortis, currant ad Christum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Deinde excausis hic indicatis miracula innovat in aliquot eorum fidelibus, quæ glorificati sunt in ecclis.

§. 3. Sanctæ igitur memoriæ Laurentio Dublinensi Archiepiscopo apud Ecclesiam S. Mariæ de Augo Rothomagensis Diocesis, ubi corpus ejus feliciter requiescit, claris divinis numine coruscante miraculis, Venerabilis frater noster Archiepiscopus, & Dilecti filii Capitulum Rothomagensis, unâ cum Abbate & Conventu Ecclesiæ supradictæ, multisque aliis Archiepiscopis, & Episcopis, Abbatibus, & religiosis viris, ejus venerabilis vitæ insignia, & coruscantia miracula suis nobis literis intimantes, humiliter supplicarunt, ut ipsam Sanctorum Catalogo adscribere curarem, quatenus auctoritate Apostolicâ, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui sic claris signis & evidentibus argumentis apparet honoratus in Cælis.

Quorum unus est Laurentius Dublinensis Archiepiscopus qui in terris, multis miraculis claruit, idèque ejus petitur canonizatio.

§. 4. Licet igitur quos divina honorat dignatio, humana devotio prompto affectu debeat honorare; volentes tamen in hujusmodi negotio, secundum consuetudinem Apostolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfato Archiepiscopo & N. Decano, & N. Thesaurario Rothomagensis, dedimus in mandatis, ut super dicti viri vita & miraculis inquirerent diligentissimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, ut eâ plenè comperta, pio supplicantium desiderio, securius annuere valeremus.

Hic ergo Pontifex super illius vita, & miraculis diligenter inquiri præcipit, prælati hic nominatis.

1216. Qui aliis d. processum commiserunt. & illi huic Pontifici transfuserunt.

§. 5. Ipsi autem mandatum nostrum cum diligentia exequentes, quia de praefati viri conversatione, ac vita, per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quod per partes illas transitum faciens in Ecclesia praedicta correptus infirmitate decubuit, & infra octavum diem ab hac luce migravit, scripsere Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo Dublinensi, ut veritatem super hoc inquisitionem, eis per suas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illustris Regis Anglorum negociis occupatus, non valens inquirere id per se ipsum, Venerabilibus Fratribus nostris Paren. Episcopo suffraganeo suo, ac Priori Sanctae Trinitatis Dublinen. commisit in huiusmodi negotio vices suas. Ac demum eorum literas, sanctitatem vitae, & conversationis, saepe dicti viri plenius continentes, suo & ipsorum sigillis munitis destinavit eisdem. Quas una cum depositionibus testium super miraculis receptorum, nobis sub sigillis propriis transmisere.

Qui Pontificiorum factus, quod virtutibus claruit.

§. 6. Collegimus autem ex ipsarum serie literarum, quod saepe dictus vir, Regis & Reginae Hiberniae filius exstitit, & ab infantia sacris literis eruditus, senilem gessit in juventute gravitatem, & mundanarum illecebras vanitatum, a se ultra quam aetas illa solebat abdicavit.

Et Archiepiscopus creatus orationi, macerationi, & elemosynis incubuit.

§. 7. Deinde in Archiepiscopum Dublinen. assumptus, sic in virtutem de virtute profecit, ut in oratione assiduus, austerus in maceratione proprii corporis, ac in elemosynarum largitione profusus, se totaliter Domino dedicavit.

Mortuusque multis miraculis claruit.

§. 8. Per depositionem vero testium praedictorum constat evidenter, sanctam vitam ejusdem esse tot sequentibus miraculis comprobata, quot non parvam texet historiam, qui volet ea singula scribere seriatim. Sed ut praetereamus quod claudii gressum, caeci visum, surdi auditum, muti loquelam, leprosi mundationem, & variis afflicti languoribus, saniam ad invocationem ejus nominis receperunt, & hac sola quae inter caetera emicere miracula referamus.

Mortuos septem suscitavit.

§. 9. Idem Sanctus, immo Dominus ob ipsius merita gloriosa, septem mortuos, quorum unus triduanus erat, miracifice suscitavit.

Hic idem Pontifex ipsum Laurentium SS. Confessorum Catalogo adscribit.

§. 10. De ipsius igitur sanctitate tantis certificati miraculis, divinumque securi iudicium, per quod ejus glorificatio nobis tamen evidentibus innouit argumentis, eundem beatum Virum Catalogo Sanctorum adscripsimus, & annumerandum decrevimus Sanctorum Collegio Confessorum, ac inter eos a Christi fidelibus venerandum.

Ejusque festum die 14. mensis Novembris celebrari decernit.

§. 11. Statuentes ut ejus veneranda festivitas de caetero annis singulis Octavodecimo Kalendas Decembris solemniter celebretur. Monemus autem Universitatem vestram, & hortamur in Domino, quatenus Deum devotis mentibus collaudantes, & studentes proficere tanta virtutis exemplo ejusdem gloriosissimi Confessoris apud Dominum suffragia humiliter imploretis.

Indulgentias etiam ejus Ecclesiam visitantibus elargitur.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui ad praefatam Ecclesiam in die solemnitatis ejusdem gloriosissimi Confessoris, vel infra octavas cum devotione accesserint ejus orationum suffragia petitori, viginti dies de injunctis sibi poenitentis misericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 10. die 11. Dec.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris Anno decimo.

VIII.

Approbatio Regulae Ordinis Fratrum Eremitarum B. Mariae de Monte Carmelo.

Hanc Regulam primo mitigavit in quibusdam Innocentius IV. infra in ejus consilio. 6. Quae honorem. Et eam observant utriusque sexus Carmelites illi, qui nomen Discalceatorum sortiti sunt, ut ibi notabo.

Eandem Regulam mitigarunt iterum Eugenius IV. infra in sua consilio. 3. Romani, ubi notabo. Nec non & Pius II. ac Sixtus IV. ut habetur infra in ejusdem Sixti consilio. 11. Dum attenda. Et hanc mi-

tigatam observant alii Carmelites, qui ex hoc vocantur Mitigati, Univerfus iste Ordo utitur capis albis, ut infra in consilio. 3. Bonifacius VIII. Justus. in hoc Tomo I. Habet certam formam circa alienationem bonorum a Gregorio XIII. in consilio. 34. Ex incumbenti. in Tomo 2. Oleum sanctum ab Episcopis liberè consequitur ex Clementis VIII. consilio. 57. Exponi. in Tomo 3. Non juvatur Cruciatam vel alio indulto circa electionem Confessorum, ex altera consilio. 64. Romani. Praecedat Ordini Fratrum de Mercede, ex alia consilio. 95. Decet. Non recurrit ad saecularia Tribunalia, ex altera consilio. 110. Quoniam. Et habet exemptionem a quarta funeralium ex d. consilio. 64. Romani. & Pauli V. consilio. 4. Decet. Ambitusque ei interdictus est ex altera consilio. 23. Quoniam. ejusdem Clementis VIII. in dicto Tomo 3.

HONORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1226.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

UT vivendi normam, regulariter a bono mem. Hierosolymitano Patriarcha editam, quam antegenerale Concilium vos dicitis humiliter suscepisse, in posterum vos & Successores vestri, quantum cum Dei adjutorio poteritis, observetis, in remissionem vobis injungimus peccatorum.

Approbatio Regulae firmata a Patriarcha Hierosolymitano.

Datum Reate 3. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno decimo.

Dat. P. A. 10. die 30. Jan.

Regulae praedictae tenor subsequitur.

Albertus Dei gratia Hierosolymitanae Ecclesiae vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & ceteris Eremitis, qui sub ejus obedientia juxta fontem, in Monte Carmeli morantur, salutem in Domino, & Sancti Spiritus benedictionem. Multifarie, multisque modis Sancti Patres instituerunt, qualiter quisque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum religiosae vitae elegerit in obsequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conscientia deservire. Verum quia requiritis a nobis, ut juxta propositum vestrum, tradamus vobis vitae formulam, quam tenere in posterum debeatis.

Prologus Alberti Patriarchae Hierosolymitani qui Regulam Italianam.

C A P. I.

Illud in primis statimus, ut unum ex vobis habeatis Priorem: qui ex unanimi omnium assensu, vel majoris & sanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promissam studeat operis veritate servare.

De Priore Huic capiti aliquid addit Innocentius in rubrica.

C A P. II.

Praeterea juxta situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum singulas habeant cellulas separatas, sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum, vel sanioris partis, eadem cellulae cuique fuerint assignatae.

Cellulis.

C A P. III.

Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

Mutatione cellularum.

C A P. IV.

Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & dispositione ipsius, post modum quae agenda sunt, cuncta procedant.

Cellula Prioris.

C A P. V.

Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus suis vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

Maneant in Cellulis. Mitigavit d. Innocentius in c. 7. Et Eug. cit. in rubrica.

C A P. VI.

Hi, qui literas noverunt, & legere Psalmos, per singulas Horas eos dicant, qui ex institutione San-

Horis Canonicis Innocentiorum

1226. Mitigavit. cap. 8.

Oratorum Patrum, & Ecclesie approbata consuetudine ad horas singulas sunt deputati. Qui vero literas non noverunt, viginti quinque vicibus dicant Pater noster in nocturnis Vigiliis. Exceptis Dominicis, & solemnibus diebus, in quorum Vigiliis predictum numerum statuimus duplicari, ut dicatur Pater noster vicibus Quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque Horis septies similiter eadem sigillatim dicatur Oratio: preter Officia vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

C A P. VII.

Proprietate. Innoc. addidit cap. 9.

Nullus Fratrum sibi dicat aliquid esse proprium: sed sint vobis omnia communia. Et ex his, quae vobis Dominus dederit, distribuatur unicuique per manum Prioris, id est, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout unicuique opus fuerit, inspectis aetatibus, & necessitatibus singulorum. Ita tamen, ut sicut praemissum est, in deputatis cellulis singuli maneant, & ex his, quae sibi distributa fuerint, singulariter vivant.

C A P. VIII.

Oratorio & Missa.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, construatur in medio cellararum, ubi manet per singulos dies ad audienda Missarum solemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poterit.

C A P. IX.

Capitulo & Correctione.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis tractetis. Ubi etiam excessus, & culpa Fratrum, si qui de aliquo deprehensi fuerint caritate media corrigantur.

C A P. X.

Jejunio. Mitigavit Innoc. Eug. & alii cit. in rub.

Jejunium singulis diebus, exceptis Dominicis, observetis, a festo Exaltationis S. Crucis usque ad diem Dominicae Resurrectionis: nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia iusta causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

C A P. XI.

Estu carni. Mitigavit Innoc. c. 13. & d. Eug.

Ab estu carniarum semper abstinete, nisi pro infirmitatis, aut nimiae debilitatis remedio sint sumendae.

C A P. XII.

Armis spiritualibus videlicet.

Quia vero militia est vita hominis; & Omnes, qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patiuntur, Adversarius quoque vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, querens quem devoret, omni sollicitudine studeatis indui armatura Dei, ut possitis stare adversus insidias inimici.

Accingendi sunt lumbi vestri cingulo castitatis. Muniendum est pectus cogitationibus sanctis. Scriptum est enim: Cogitatio sancta servabit te.

Induenda est Lorica iustitiae; ut Dominum Deum vestrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum vestrum tamquam vosmetipsos.

Sumendum est in omnibus scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Sine fide enim impossibile est placere Deo: Et haec est victoria, quae vincit mundum, fides vestra.

Galea spei.

Galea quoque salutis imponenda est capiti, ut de solo Salvatore speretis salutem qui salvum facit populum suum a peccatis eorum.

Gladio spiritus.

Gladius autem spiritus, quod est verbum Dei, abundanter habitet in ore, & in cordibus vestris. Et quaecumque vobis agenda sunt, in verbo Domini fiant.

C A P. XIII.

Affiduitate operationis.

Faciendum est vobis aliquod operis, ut semper vos diabolus inveniat occupatos, ne ex otiositate vestra aliquem intrandi aditum ad animas vestras valeat invenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apostoli magisterium pariter & exemplum, in cuius ore CHRISTUS loquebatur. Qui positus est, & datus a Deo praedicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem si secuti fueritis, non poteritis aberrare: In labore (inquit) &

fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus. Non quasi nos non habeamus potestatem: sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam cum essemus apud vos, haec denunciabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, non manducet: Audivimus enim inter vos quosdam ambulantes in quiete, nihil operantes. His autem, qui eiusmodi sunt, denunciamus, & obsecramus in Domino JESU CHRISTO, ut cum silentio operantes, suum panem manducant. Haec via sancta, & bona: ambulate in ea.

C A P. XIV.

Commendat vobis Apostolus silentium, cum in eo praecipit operandum. Et quemadmodum Propheta testatur: Cultus iustitiae, silentium est. Et rursum: In silentio, & spe erit fortitudo vestra. Ideoque statuimus, ut ab hora Vespertina usque ad horam Tertiam sequentis diei silentium teneatis; nisi forte necessitas, vel causa rationalis, aut licentia Prioris silentium interrumpat. Alio vero tempore, licet silentii non habeatur observatio tanta, diligentius tamen a multiloquio caveatur. Quoniam scriptum est, & non minus experientia docet, In multiloquio non deerit peccatum: & qui inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala. Item, Qui multis utitur verbis, laedit animam suam. Et Dominus in Evangelio; De omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. Faciat ergo unusquisque sceleratam verbis suis, & franos rectos ori suo, ne forte labatur, & cadat in lingua sua, & insanabilis sit casus ejus ad mortem. Custodiens cum Propheta vias suas, non delinquat in lingua sua. Et silentium, in quo cultus iustitiae est, diligenter, & cautè studeat observare.

C A P. XV.

Tu autem Brocarde, & quicumque post te institutus fuerit Prior, illud semper habeatis in mente, & servetis in opere, quod Dominus ait in Evangelio: Quicumque voluerit inter vos major esse frater, erit vester minister: & quicumque voluerit inter vos primus esse, erit vester servus.

C A P. XVI.

Vos quoque ceteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter: Christum potius cogitantes, quam ipsum, qui posuit illum super capita vestra. Et Ecclesiarum Praepositis etiam ait: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, ut non veniat in iudicium de contemptu, sed de obedientia mereamini vitae aeternae mercedem.

Hac breviter scripsimus, vobis conversationis vestrae formulam statuente, secundum quam vivere debeatis. Si quis autem supererogaverit, ipse Dominus cum redierit, reddet ei. Uratur tamen discretione, quae virtutum est moderatrix.

Ex Achon, Id. Jan. Anno Domini MCLXXI.

GREGORIUS NONUS PONT. CLXXX.

ANNO DOMINI MCCXXVII.

Gregorius Nonus, de Civitate Anagninae, in Provincia Campaniae, Ugolinus antea dictus, Tristerii de Comitibus Signinae filius, Episcopus Ostiensis, & Veliternus, Innocentii Tertii Nepos, creatus Romae 13. Kal. coronatus ad S. Petrum 5. Kal. April. 1227. Creavit Cardin. 13. Vixit annos 14. menses 5. dies 10. Obiit Romae 11. Kal. Septembris anno 1241. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum est. Vacavit sedes mensium unum.

Quod quicumque Religiosi ad Eremum Ordinis Camalduleni transire possint.

Hanc potestatem ampliavit Greg. XIII. in const. 99.

Ea est

Silentio. Mitigavit idem Innoc. c. 16.

Humilitate Prioris.

Veneratione Prioris.

Finis d. Regulae.

Dies datae Regulae.

ANNO 1227.

Ea est quia obstat Bulla Pii V. num. 89. Quacumque. in Tom. 2. Caetera de hoc Ordine Camaldulensi notavi sup. in const. 1. Alexand. II. Nulli. in hoc Tom. I.

Edita An. D. 1227.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Camaldulensi, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Eremit bonum commendatur.

Fervor & integritas Religionis, quae in domo tua, & praesertim in Eremito, per beneplacitum Conditoris, vigere cognoscitur, inducit nos propensius, & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, prompto velimus animo exaudire.

Privilegium de quo in rub. Quod ampliatum est in d. rub. notavi.

§. 1. Hac itaque ratione inducti, Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apostolica indulgemus, eos qui de aliis Congregationibus venientes in Eremito vestro, dummodo elegerint, & promiserint, sub Ordine & habitu vestro, in Eremito perpetuo deservire, liberè sine cuiusque contradictione, retinere possitis, ita tamen quod non permittantur in sacris ordinibus, nisi de ipsorum ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. A. r. die 23. Junii.

Dat. Anagninae IX. Kalendas Julii. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Francisci de Assisio, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suae Festivitatis institutione, pro die quarta Octobris.

Iste Franciscus Stigmata JESU Christi in corpore suo portavit, ut declarat hic idem Pont. inf. in const. 12. Confessor. & Alex. IV. in const. 4. Benigna. Tres Ordines instituit, ut notavi supra fol. 66. in const. 5. Honor. III. Solet. Et ipsius Festivitatem de praeccepto observandam esse censuit Six. IV. in const. 3. Praeclara. in hoc Tomo I.

Edita A. D. 1228.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, &c.

Proccium.

Mira circa nos divinae pietatis dignatio, & inestimabilis dilectio caritatis, qua filium pro servo tradidit redimendo, dona suae miserationis non deferens, & vineae dexterae ejus plantatam continua protectione conservans, in illa qui salubriter ipsam excolant, evellentes sarculo ac vomere, quo Samgar sexcentos Philistaeos percussit, spinas & tribulos ex eadem, operarios etiam in undecima hora transtulit, ut superfluitate palmitum resecata, & vitulaminibus spuris radices altas non dantibus, nec non sentibus extirpatis, fructum suavem afferat, & jucundum, qui praelo patientiae defacatus, in aeternitatis cellarium transferatur. Impietate profecto velut igne succensa, & frigescente caritate multorum, in ejusdem maceriam diruendam, irruentibus Philistaeis porione terrena cadentibus voluptatis.

Franciscum de Assisio suscitavit Deus in mundo ad conversionem multorum.

§. 1. Ecce in hora undecima Dominus qui cum dilavii aqua terram deleret, justum per lignum, contemptibilem gubernavit, super sortem justorum virgam peccantium non relinquens, excitavit servum suum Beatum Franciscum, virum utique secundum cor suum, apud cogitationes divitum lampadem quidem contemptam, sed paratam ad tempus staturam, illam in vineam suam mittens, ut ex ipsa spinas & vepres evelleret, prostratis illam impugnantibus Philistaeis, illuminando patriam, & reconciliari Deo, exhortatione sedula commonendo.

Qui simplici ejus praedicatione multos ad viam salutis reduxit.

§. 2. Qui audita interius voce invitantis amici, impiger surgens, mundi vincula blandientis, quasi alter Samson, gratia divina praevenus dirupit, & spiritu fervoris concepto, asinique arrepta madibula, praedicatione siquidem simplici, nullis verborum persuasibilem humanae sapientiae coloribus adornata, sed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi eligit, ut fortia quaecumque confundat, non

tantum mille, sed multa millia Philistinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, prostravit, & in spiritus servitutem redegit, carnis illecebris antea ferventes. Quibus vitis mortuis, & Deo viventibus, jam non ipsis, quorum pars pessima perit, ex mandibula ipsa egressa copiosa est aqua, reficiens, abluens, & fecundans lapfos sordidos, & arentes, quae in vitam aeternam saliens abluque argento, & commutatione aliqua potest emi, cujus rivuli longè lateque diffusi, vineam irrigant usque ad mare palmitis, & usque ad flumen propages extendentem.

§. 3. Hic denique Patris nostri Abrahamae imitatus vestigia, mente de terra & cognatione sua, nec non domo patris ejus egrediens, iturus in terram quam sibi Dominus, divina inspiratione monstrarat, ut expeditius curreret ad bravium vocationis caelestis, & per angustam portam posset facilius introire, sarcinam terrenae substantiae deposuit, se illi conformans, qui cum dives esset, pro nobis factus est pauper, eamque dispersit dedit pauperibus, ut sic ejus justitia in saeculum saeculi permaneret. Et in terram visionis accedens, super unum sibi montium demonstratum, videlicet excellentiam fidei, carnem suam, quasi filiam unigenitam, quae ipsum interdum deceperat, cum septe Domino in holocaustum obtulit, igne supposito caritatis, illam fame, siti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & jejuniis, macerando, qua cum vitis, & concupiscentis crucifixae, dicere poterat cum Apostolo: Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me Christus: quoniam jam non sibi vixerat, sed Christo potius, qui pro peccatis nostris mortuus est, & resurrexerit propter justificationem nostram, ut nullatenus peccato ulterius serviamus. Vicia quoque supplantans, & contra mundum, carnem, & potestates aërias, luctamen assumens viriliter, uxore, villa, bobus, a caena magna retrahentibus invitatis, penitus abdicatis, cum Jacob Domino jubente surrexit, & gratia spiritus septiformis accepta, octoque sibi assistentibus Beatitudinibus Evangelicis, Betheldomum Dei, quam se ipsum preparavit eidem per quindecim gradus virtutum, qui mystice in psalterio continentur, ascendit. Et ibidem altare cordis Domino construens, aromata devotarum orationum obtulit super eo, per manus Angelicas in conspectu Domini deferenda, concivis Angelicus mox futurus.

Pauperem vitam eligit jejuniis, vigiliis & nuditate carnem maceravit multisque virtutibus emicuit.

§. 4. Ne verò sibi soli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhaerendo, contemplationi pulchrae quidem, sed sterili, ad Lia interdictum descendit cubiculum, minarurus gregem gemellis foetibus fecundatum ad interiora deserti, pro vitæ pascuis perquirendis, ut illic ubi manna caelestis dulcedinis resigit, a saecularium strepitu segregatos, cum lacrymarum effusione semina sua mittens, cum exultatione manipulos, ad aeternitatis horrea reportaret, cum populi sui principibus collocandus, corona justitiae coronatus. Qui nimirum non quae sua sunt quaerens, sed potius quae sunt Christi, & eidem velut apis argumentosa deserviens, nec non quasi stella matutina in medio nebulae, ac quasi Luna plena in diebus suis, & sicut Sol in Ecclesia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus assumpsit, ut lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & protervos a noxiis retraheret excessibus, dura increpatione terrendo. Ac sic virtute caritatis afflatus, in castra Madianitarum, Ecclesiae judicium declinantium, per contemptum, eo juvante, qui dum virginali utero clauderetur, mundum suo circumibat imperio universum, intrepidus irruit, & abstulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atrium suum custodiens, & distribuit spolia quae tenebat, ejusque captivitatem captivam reduxit in obsequium JESU CHRISTI.

Religionemque Fratrum Minorum, Montaliumque ac Terriorum instituit, ut in rubr.

§. 5. Hoste itaque triplici in terra postus superato, Regno caelorum vim intulit, & illud rapuit violentè, & post hujus vitae quamplura gloriosa certami-

Et tandem obdormivit in Domino.

Miraculisque pluribus claruit.

na, mundum triumphans, feliciter migravit ad Dominum, multos preveniens scientia praevidens scienter nescius, & sapienter indoctus.

§. 6. Sanè licet ejus vita tam sancta, tam strenua, & praeclara sibi fuisset, ad obtinendum consortium Ecclesiae triumphantis; quia tamen militans, quae solummodò videt in facie, non praefumit de his, qui de suo foro non sunt, auctoritate propria judicare, ut illos pro vita tantum venerandos assumat, praefertim quia nonnumquam Angelus Satanae in lucis Angelum se transformat; Omnipotens & misericors Deus, de cujus munere venit, quod praedictus famulus Christi, dignè sibi & laudabiliter deserivit, tantam lucernam, absconsam sub modio remanere non patiens, sed eam volens super candelabrum collocari, his qui sunt in domo luminis, solatium praebituram, vitam ejus sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse à militanti Ecclesia venerandam, multis & praeclaris miraculis declaravit.

Hic idem Pontifex illum Carolus Sanctorum Confessorum adscribit.

§. 7. Cùm igitur gloriosa vitae ipsius insignia ex multa familiaritate, quam nobiscum habuit in minori officio constitutus, plenè cognita nobis essent, & de miraculorum conulatione multiplici, per testes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei misericordiam, nos & gregem nobis commissum, ejus suffragiis adjuvari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in caelis; habito fratrum nostrorum consilio & assensu, ipsum adscribi decrevimus Sanctorum Catalogo venerandum.

Ejusque Festum die 4. Octobr. agi jubet.

§. 8. Statuentes ut IV. Nonas Octobris, die videlicet quo à carnis ergastulo absolutus, ad aetherea Regna pervenit, ab universali Ecclesia, natalitia ejus devotè ac solemniter celebrentur.

Omnes ad illius venerationem hortatur.

§. 9. Quocirca Universitatem vestram rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus die praedicto in commemoratione ipsius, divinis laudibus alacriter insistentes, ejusdem patrocinia humiliter imploretis, ut ipsius intercedentibus meritis, ad ejus mereamini consortium pervenire: illo praestante, qui est benedictus, in saecula saeculorum. Amen.

Dat. P. An. 2. die 19. Julij.

Dat. Perusii, XIV. Kalen. Augusti, Pontificatus nostri Anno secundo.

III.

Oblati Ordinis Cartusienfis gaudent omnibus ejusdem Ordinis praerogativis & indultis.

Hujus Ordinis institutionem, & alia attende supra fol. 45. in const. 7. Alex. III. Cùm vos.

Edita A. D. 1232.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Priori, & Capitulo Cartusien. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Quoties à nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos deest libenti concedere, & justis potentium desideriis favorem benevolam impertiri.

Oblati gaudent indultis Ordinis.

§. 1. Cùm igitur, sicut vestra petitio, nobis exhibita, continebat septem oblatos, qui redditu vulgariter appellantur, in qualibet domo vestri Ordinis habeatis agriculturam vestrae operi deputatos, & ipsi relicto saeculo continentiae voto adstricti, promissa loci stabilitate sub obedientia sine proprio vivere reneantur. Nos vestris precibus inclinati, eosdem sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, auctoritate vobis praesentium indulgentes, ut ipsi eisdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent fratres Ordinis antedicti.

Sanctio poenalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae protectionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. P. An. 5. die 3. Febr.

Dat. Reatae, III. Nonas Februarij, Pontificatus nostri Anno quinto.

IV.

Canonizatio S. Antonii Lusitani, de Padua nuncupati, Professoris Ordinis Fratrum Minorum Con-

ventualium S. Francisci, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione ejus festivitatis pro die 13. mensis Junii.

Hanc Festivitatem duplici Officio celebrari jussit Sixt. V. in ejus const. 18. Immensa. Vide in Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Praelatis, praesentem paginam inspecturis.

Edita A. D. 1233.

Cum dicat Dominus per Prophetam, Dabo vos cunctis populis in laudem & gloriam & honorem; & per se polliceatur, quod justus sicut Sol in conspectu Dei fulgebunt; pium & justum est, ut quos Dominus merito sanctitatis coronat, & honorat in caelis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in saecula, & in Sanctis. Ut enim suae virtutis potentiam mirabiliter manifestet, & nostrae salutis causam misericorditer operetur, fideles suos, quos semper coronat in caelo, frequenter & honorat in saeculo; ad eorum memorias signa faciens & prodigia, per quae pravitas confundatur haeretica, & fides catholica confirmetur, fideles mentis corpore discussio, ad boni operis excitentur instantiam, haeretici depulsa in qua jacent caecitatis caligine, ab invio reducantur ad viam, & Judaei atque Pagani vero lumine cognito, currant ad Christum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Sanctos quos Deus honorat in caelis, multo magis miraculis clarere facit in terris.

§. 1. Unde nos carissimi, etsi non quantas debemus, quantas tamen possumus gratias agimus gratiarum omnium largitori, quod diebus nostris ad confirmationem catholicae fidei, & ad confusionem haereticae pravitatis evidenter innovat signa, & mirabilia potenter immutat, faciens illos coruscare miraculis, qui fidem catholicam tam corde, quam ore, necnon & opere roborarunt. De quorum numero sanctae memoriae B. Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in saeculo, magis pollebat meritis, nunc vivens in caelo multis coruscet miraculis, ut ejus sanctitas certis indicijs comprobetur.

Inter quos est Antonius de Padua plurimis virtutibus, & miraculis clarus.

§. 2. Cùm enim dudum venerabilis frater noster Episcopus, & dilectus filius N. Potestas, & Communitas Paduana nobis per nuncios suos, & literas humiliter supplicasset, ut cum Dominus eidem Sancto tantam contulit gloriam, ut ad dandam scientiam primae stola immortalitatis ipsius, & experimentum evidens de secunda, sepulchrum ejus tot & tantis daret coruscare miraculis; quod ejus inter alios Sanctos non invocari suffragia est indignum, de ipsius miraculis testes recipi mandarem.

Paduani ergo infestarent apud hunc Pont. pro illius Canonizatione.

§. 3. Nos attendentes, quod licet ad hoc ut aliquis sanctus sit apud Dominum, in Ecclesia triumphante, sola sufficiat finalis perseverantia, juxta illud. Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae: ad hoc tamen ut sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria, virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet, & miracula, ut haec & illa sibi ad invicem contestentur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis. Sed cum merita sana praecedunt, & clara succedunt miracula, certum praebent judicium sanctitatis, ut nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus ex meritis praecedentibus, & signis subsequenter exhibet venerandum, Quae duo ex verbis Evangelistae plenius colliguntur; Illi autem profecti praedicaverunt, ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis, eidem Episcopo & dilecti filii Fratri Jordano S. Benedicti, & I. Sancti Augustini, Prioribus Ordinis Fratrum Praedicatorum Paduan. receptionem testium de miraculis ejusdem Sancti duximus committendam.

Et quia duo sunt necessaria, ut quis Sanctus habeatur apud homines, virtus scilicet morum, & veritas signorum.

§. 4. Nuper autem tam per relationem praedictorum Episcopi & Priorum, quam per depositiones testium super hoc receptorum, de ipsius virtutibus &

Hic idem Pontifex processum desuper fieri commisit.

1233. fit, ut de predictis cordis reditus est, & modo SS. catalogo eum adscribit.

Ejusque festivitatem instituit pro die 13. Junii.

Indulg. ejus sepulchrum visitantibus elargitur.

Dat. P. An. 6. die 1. Junii.

Edita A. D. 1233.

Causa hujus reformationis.

Capitulum Generale quotiens fiat apud Cluniacum juxta

miraculorum insignis certiores effecti, & experti aliquando per nos ipsos sanctitatem vitæ, & admirabilem conversationem ipsius, utpote qui apud nos fuit aliquandiu laudabiliter conversatus, eisdem Episcopo & potestate & Communitate predictis, per solertes nuncios suos, & literas, nobis cum instantia denno supplicatibus, quod eundem Fratrem Sanctorum Catalogo adscribere curarem, ut auctoritate sicut cõvenit Apostolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui sicut claris signis & evidentibus argumentis apparet, honoratur in caelis. Ipsam, qui corporaliter dissolutus, cum CHRISTO esse meruit in caelestibus, ne illius honori debito & gloria detrudere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permitteremus ulterius humana devotione privari, de Fratrum nostrorum consilio, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium, catalogo Sanctorum duximus adscribendum.

§. 5. Cum igitur secundum Evangelicam veritatem, nemo accendat lucernam, & ponat eam sub modio, sed super candelabrum, ut omnes qui in domo sunt, lumen videant, & predicti Sancti lucerna sic arserit hæcenus in hoc mundo, quod per Dei gratiam jam non sub modio, sed super candelabrum meruerit collocari, Universitatem vestram rogamus, monemus, atque hortamur, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus devotionem fidelium ad venerationem ejus salubriter excitantes, festivitatem ipsius Idibus Junii annis singulis celebretis, & faciatis eadem die solemniter celebrari: ut ejusdem precibus Dominus exoratus, gratiam in præsentem, & gloriam nobis tribuat in futuro.

§. 6. Nos autem cupientes sepulchrum tanti Confessoris, qui miraculorum fulgoribus illustrat Ecclesiam generalem, congruis honoribus frequentari, omnibus verè poenitentibus & confessis, illud in festivitate ipsius usque ad octavam diem, annis singulis cum reverentia debita visitantibus, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, annum unum de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Spoleti, Kalend. Junii, Anno sexto.

Reformatio Monachorum Cluniacensium Ordinis S. Benedicti.

Hæc reformationi multa detraxit & addidit Nicol. IV. infra in ejus const. 3. Regis, ibi videas, in hoc Tom. I. Ultra ea, quæ sunt in Decr. & Clem. de Stat. Monachor. & Concil. Trid. sess. 25. Cap. 11.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Cluniacensi, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Behemoth non contentus quasi bos comedere paleas, sed escas electas avidè concupiscens, venatur instanter animas delicatas; non solum simpliciter gradientibus ponendo pedicas, & laqueos in capturam, sed etiam contemplationis gratia in solitudinem advolantibus præterendo decipulas, & retia extendendo. Sanè dolore confodimur in occulto, & rubore perfundimur in aperto, quia cum Ordo Cluniacensis in Ecclesiæ Paradiso dextera divina plantatus, à mari, usque ad mare protensis palmitibus, gratos flores & uberes fructus producere soleset honestatis, nunc in amaritudinem alienæ vitis averfus, producit labruscas stuporem dentibus facientes, factus in laqueum & ruinam, in lapidem offensionis, & petram scandali duabus domibus Israëli, contemplativis videlicet, & activis. Domus quoque vestræ in multis locis desolata sunt sicut in vastitate hostili, & multæ derelictæ sunt sicut umbraculum in vinea, & sicut turgurium in cucumera-rio, & velut civitas quæ vastatur.

§. 1. Quare cupientes deformatum ordinem reformare, & instaurare collapsum, in primis statumus, ut generale Capitulum Abbatum & Priorum tam Conventualium, quam minorum Cluniacensis

Ordinis, sive immediatè, sive aliquo medio sint subiecti, apud Cluniacum annis singulis celebretur. Ubi sine personarum acceptione secundum Deum & B. Benedicti Regulam, & Cluniacensis Ordinis instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & de conservatione Ordinis Cluniacensis, & domorum indemnitate tractetur, & statuat quod fuerit regulariter statuentium. Nec in hoc Prioribus vel Camerariis invicem sibi parcant, sed unusquisque quod viderit in alio corrigendum, timorem Dei habens præ oculis, in capitulo publicè vel privatim (prout melius viderit expedire) in caritate proponat. Et correctus hoc molestè non ferat; sed correctionem fratris accipiat patienter. In hoc autem Capitulo nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera, vel accipiantur, seu etiam promittantur, sed omnia in sinceritate procedant, & ad instar Cisterciensis Ordinis celebrentur.

§. 2. Et in eo Definidores de Abbatibus & Prioribus Cluniacensis Ordinis statuatur, & Visitatores per singulas Provincias ordinentur, visitationis forma, & correctionis modo, juxta Cisterciensem consuetudinem observatis. Huic quoque Capitulo tres Priores Castrienses volumus interesse, non ut aliquam jurisdictionem exercent, sed ut ipsos instruant & dirigant, & diligentiam ipsorum vel negligentiam rescribant Sedi Apostolicæ annuatim.

§. 3. Omnes causæ quæ inter personas Ordinis Cluniacensis emergerint, & per Abbatem Cluniacensem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definidores statutos (prout fit in Cisterciens. Capitulo) terminentur.

§. 4. Et ea statuatur, quæ provenire ad conservationem & restrictionem, non ad relaxationem Ordinis, vel regulæ videbuntur.

§. 5. Omnes verò Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes, definitiones (si quæ factæ fuerint) in suo reditu habeant, bis in anno in suis Capitulis, & Visitacionis tempore nihilominus recitandas, & nullus prætextu ignorantia se valeat excusare.

§. 6. Visitatores etiam à personis, & locis quæ visitant, præter moderatas expensas victui necessarias recipere nihil omninò præsumant, sed excutentes ab omni munere manus suas, cum paucis incedant, secundum quod in ipso Capitulo fuerit ordinatum.

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conveniant ad Capitulum, recepturi reformationem præsentibus annotatam, & postmodum illi qui sunt ultra mare Angliæ, vel ultra Alpes uno anno intermissis, cum moderato familiae, ac equitatorum comitatu, ne domos, ad quas eos venire continget aggraventur, accedant: super his in primo Capitulo superfluitate qualibet refecanda, & certo nihilominus moderamine adhibendo.

§. 8. Statuimus insuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definidores quatuor personæ discretæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & duo Priores Cluniacensis Ordinis eligantur, qui semel in anno statuto termino ad Cluniacense Monasterium accedentes, tam de persona Cluniacensis Abbatis, quam de Monasteriorum & locorum circum adjacentium statu in spiritualibus & temporalibus diligenter inquireant, & quæ corrigenda invenerint ad ipsorum consilium corrigantur. Ea verò quæ majiori consilio indigent, referantur singulis annis ad Capitulum Generale, ut Cluniacensis Ecclesia in bono statu per visitationem hujusmodi perseveret. Et si Abbatem exigent merita (quæ celari non debent) per Visitatores moneatur ut cedat, & liceat Visitatoribus, & Conventui Cluniacensis hujus recipere cessionem. Quod si fortè Abbas sibi cessionis remedio noluerit providere, quæ de ipso Visitarum inquisitio comprehendet, ad Sedem Apostolicam referat.

§. 9. Cæterum, quia ex mala ordinatione Prioratum & obedientiarum, & frequenti mutatione Priorum multa evenisse detrimenta noscuntur, distinctè præcipimus, ut Prioratus, Decanatus, &

formam hie tractant.

Definidores & Visitatores provinciarum in coeligan-tur.

Causæ per Abbatem non diffinitæ ad Capitulum deferantur.

Ad restrictionem Ordinis statuta ibi de m. fiant.

Capituli ordinationes bis in anno per Abbatem recitentur.

Visitatores expensas moderatas, & nihil ultra recipiant.

Qui Abbates & Priores, & quando ad Capitulum accedere debeant.

In d. Capit. alii quatuor probi viri eligantur, qui Clun. Monasterii, &c. correctione curent.

Beneficia ab. que illicita pactione conferantur.

omnes aliæ administrationes conferantur gratis absque venalitate, ac aliqua pactione, & Prioratus Conventuales non nisi sacerdotibus committantur. Hæc autem volumus ad illas grangias, seu administrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis consuevere committi. Si quis autem propter hæc dedisse, vel recepisse aliquid convictus extiterit, ex tunc nunquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et si adversus aliquem super hoc apud Visitatores, vel Definitorès vehementer habeatur præsumptio, ipsum per eos à Prioratu, vel administratione sic obtenta volumus amoveri. Et si qui ponens carnem brachium suum, per interventum secularium personarum committi sibi obedientiam, vel Prioratum poposcerit, nunquam illud obtineat, sed nec alium infra annum.

§. 10. Conventuales quoque Priores quamdiu in spiritualibus & temporalibus bene administraverint, non nisi ex certis causis debent amoveri, videlicet si dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, seu infames, vel incontinentes extiterint, seu ad majorem dignitatem fuerint promovendi: quod etiam de minoribus Prioribus volumus observari. Nullusque litteras confirmationis habeat, quod de suo Prioratu vel obedientia non debeat amoveri.

§. 11. In destitutione verò Abbatum vel Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum & supra, modus, forma & causa serventur, quæ consueverunt circa Abbates Cisterciens. Ordinis observari, & qui remouetur se inclinet humiliter, nec appeller. Quòd si absque iusta causa remotus extiterit, & hoc per alios innotescat, Capitulo Generali tam amoventes, quam consentientes more Cisterciens. Ordinis puniantur. Et quidem ut plenum adhibeatur huic morbo remedium, ita duximus providendum, videlicet quod singulis annis in Generali Capitulo Definitorès scribant & retineant nomina singulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati, & in sequenti Capitulo lectis eorum nominibus in quibus Ecclesiis sint Abbates, vel Priores mutati diligenter attendant, & qui mutaverint, causam mutationum proponant. Quæ si iusta fuerit, approbetur ab ipsis, alioquin mutatoribus poena secundum Cisterciens. Ordinis consuetudinem infligatur. Si quis fuerit ab Abbacia vel prioratu sua culpa remotus, ad illud Monasterium, in quo dignè desceat quod commisit, Superioris providentia transmittatur. Et si propter senectutis defectum, aut aliam causam honestam spontaneus cesserit, revertatur ad claustrum, illo sibi quod eligerè maluerit deputato.

§. 12. Ad institutionem namque Priorum Conventualium absque duorum Priorum Conventualium consilio minimè procedatur, quatenus talis præficiatur, qui noverit & possit præesse pariter & prodesse, cum in Cisterciens. Ordine absque Abbatis consilio non instituatur aliquis in Abbatem. Verum quia interdum Monachi Abbatum, vel Priorum suorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas provincias quasi in exilium relegentur, huic morbo sic duximus providendum, quod videlicet Visitatores cum accesserint ad Monasteria visitanda, diligenter inquirent, si quis Monachus fuerit illo anno à Monasterio cui officium Visitatoris impendunt emissus, & propter quam causam. Et si causa rationalis extiterit, approbetur, alioquin & revocetur Monachus, & qui eum emisit Visitatoris arbitrio puniatur.

§. 13. Adhuc districtius inhibemus, ut nullus plures Prioratus, seu Prioratum cum Abbacia ejusdem Ordinis, vel alterius habere præsumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior ejusdem Ordinis aliquem de subiectis sibi Prioratibus ad manum suam retineat, sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacensem non fuerit professus hunc, ejusdem Ordinis Prioratum obtineat.

§. 15. Nec in aliquo Prioratu unus solus Monachus commoretur, sed ei qui solus est, unus vel plures Monachi focij adjungantur, si loci suppetant facultates; alioquin revocetur ad claustrum, proviso quòd in eodem loco divina celebrentur honestè.

§. 16. Circa qualitatem verò ciborum & potus servare præcipimus, ut omnes Monachi in uno reficiantur refectorio de eodem pane & potu, ac una coquina, nisi fortè ipsorum aliquem comedere cum Abbate, vel Priore, seu in infirmaria contingat. Abbas autem vel Prior in refectorio cum fratribus comedat, nisi propter hospites mutet locum. Et in infirmaria nullus comedat nisi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit destinatus.

§. 17. Præcipimus etiam (juxta quod in B. Benedicti regula continetur) ut nullus Monachus in quovis loco, vel domo Cluniacensis Ordinis, aut extra, nisi tantum in infirmaria (ut prædictum est) carnes manducare præsumat. Quod qui præsumperit, si claustralis fuerit gravi poenæ subdatur, vel si dignitatem, vel administrationem habuerit, privetur eadem.

§. 18. Illud quoque observari præcipimus, ut Monachi sicut in claustro ita & foris honestè se habeant, nec incedant sine cuculla & floco, vel sine cuculla & capa regulari, non bloia, non sumptuosa, sed tali quæ triginta solidorum precium non excedat. Et nullus Abbas vel Prior sine postella & sella regulari, non tamen preciosa, equitare præsumat, nec aliquis Monachus equitans capellis filitreis, vel aliis omnino capellis, seu calceis non corrigiatis utatur. Nec quisquam in quovis loco tanicis, vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus silvanicis, seu camisis, vel linteaminibus lineis uti præsumat, nec deferat vestes scissas ante vel retro, nec aliquis claustralis habere propriam capam pivialem vel equitaturam sibi deputatam attentet.

§. 19. Circa equitaturas namque & familiam omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Cluniacensis equitaturis sexdecim contentus existat: & alii Abbates ejusdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S. Martini sex: Priores alii Conventuales tribus, vel quatuor, & cæteri Priores minores duabus evectioibus sint contenti. Abbas vel Priores, servientes non pueros, non nobiles, non vestibus sumptuosis sive diversi coloris, sed maturos habeant & honestos.

§. 20. Quia verò ad desolationem domorum plurimum operatur laxa debita potestas contrahendi, & quod ratio non reddatur de debitis vel receptis, præcipimus, ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiarum quibus præsent, cum testimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cum contrahendum, vel innovandum est mutuum, ita id faciant diligenter, quod omnibus liqueat quanta summa, quibus personis, quibus conditionibus, quibus terminis debeat, & in quos usus contractum mutuum sit conversum. Et ut domorum status certior habeatur, singulis duobus mensibus coram Abbate, vel Priore (si non est ibi Abbas) & senioribus, reddant singuli Officiales de suis Officiis rationem, de omnibus receptis & expensis computationè fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacensis, & cæteri Abbates & Priores, quater in anno statum vite domus in suo Capitulo, & etiam coram Visitatoribus cum venerint plenè declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis seu aliquo alio titulo alienare, absque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conventus sui de verbo, & consensu præsumat.

§. 21. Monachis proprietariis etiam poena, juxta morem Cisterciens. Ordinis infligatur, & in proprietarios excommunicationis sententia promulgetur, nisi Monachus proprietarius deposita restituerit quæ suis fuerint Monasteriis resignanda.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacensis, nec non Abbates, & Priores ejusdem Ordinis Prioratus sibi subiectos, exactionibus & extorsionibus consueverunt adeò aggravare, quod in eisdem Pri-

Priores quomodo sint amovendi.

Abbates quomodo removendi.

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

Prioratum pluralitas, aut ejus cum Abbacia retentio prohibetur.

Extraneis interdicitur Prioratus.

1233. Prior absque socio in Prioratu non commoretur.

Cibus sit omnibus uniformis.

Carnibus vesci prohibetur.

Habitus honestas prænitur.

Equitaturæ superfluitas submovetur.

Contrahendi, & rationis reddendæ norma præscribitur.

Proprietariis poenis subji- ciantur.

Prælati exactiones, & extorsiones interdicitur.

Minores an- nis 15. ad religionem non recipiuntur. Imo an. 10. Concil. Trid. sess. 25. c. 15. Mulieribus Claustris, & Chori ingressus prohibetur. Regula S. Bened. non præmittatur.

Horatio ad observantiam hujus reformationis.

Dat. P. A. 6. die 13. Jan.

VI.

Edita An. D. 1234.

Exordium.

Symm. Pont. alic. dat. rer. Eccl. prohibuit, in c. 6. hoc simili tit.

ratibus antiquis & consuetis Monachorum numerus est nimium diminutus; nos id de cætero fieri sub attestacione divini iudicii prohibemus, cum liqueat prioratus ipsos non ad destructionem, sed ad conservacionem Ordinis & correctionem sibi esse subiectos, & eisdem Prioratibus pro sustentacione Monachorum inibi Domino famulantium, possessiones pia devotione fidelium fuisse concessas.

§. 23. Cæterum quia non est in primo genito bovis arandum, districtius inhibemus, ne pueri antequam quintumdecimum annum completum in Monachos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacensi Monasterio ex antiqua consuetudine, certum est officium deputatum.

§. 24. Mulieribus ingressu claustris, vel chori penitus interdicto.

§. 25. Et cum secundum Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur humanas, à Domino arguantur, strictissime interdiciamus, ne propter traditiones vel constitutiones nostras, regularia statuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

§. 26. Ut ergo mandatum lucerna sit vobis, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ, universitatem vestram monemus attentè per Apostolica vobis scripta, & in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque necesse est providè cupientes, præscripta statuta studeatis inviolabiliter observare, ut ad frugem melioris vitæ conversi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiscentes salubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Christi, Nosque in vestris meritis delectari, ad profectus vestros meritò intendere debeamus.

Datum Avinione, Idibus Januarii, Pontificatus nostri Anno 6.

Prohibitio alienandi Terras, Castra, & alia loca Sedis Apostolicæ, absque consensu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium.

Hæc prohibitio est admodum extensa à Pio V. inf. in const. 35. Admonet, ubi etiam remissivè notabo alias similes materias alienationum. Et ante eum, hujusmodi alienationes usque tunc factas revocavit Pius IV. ut infra in dicto Tomo II. in ejus constit. 104. Apostolica.

Dictam const. Pii V. & alias successorum confirmavit S. D. N. Urb. VIII. ut in const. 4. Sacrosancti, inf. tom. 4.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis scripta presentia inspecturis, &c.

REx excelsus Summi Regis, Deus & homo CHRISTUS JESUS, quem legi necessitas non subjecit, factus est voluntate sub lege, formam relinquens Vicario, ut licet præ cæteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoscat tamen cum cæteris quamdam in officii debito servitutum sacrarum observantiæ sanctionum, gratuito alligans utrumque, necessitatem voluntariam, & necessariam voluntatem; ut dum prælationem sic subijcit, major appareat ex hujusmodi subiectione prælatus. Auctoritatis est quoque posse statueri, sed virtutis, ut quis se subijciat suo statuto, per alterum potens in subditis, per reliquum potentior in se ipso. Præsertim cum efficacius statuat, dum exponit aperitius suæ prosecutionis statutum; eò quòd lingua manus interpretis quasi præco semitam verbo parat.

§. 1. Sanè scilicet, rec. Symmachus Papa volens quodammodo legi subijcere potestatem, in Ecclesiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, ut quod licere non expedit, licitum non putetur.

§. 2. Nos autem super hoc illius vestigiis inherentes, unanimi Fratrum desiderio, & petitione concordati, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut de patrimonialibus sine communi Fratrum consilio & assensu alienatio nulla fiat, si que uni facultas, quod ex causa legitima obtactam liberè contradictionis opponat. Quòd si fortè fuerit in alienatione processum, factum ipso jure non teneat, per Successorem, quatenus Prædecessor de facto processerit, & eò ipso quòd processum sic fuerit revocandum, de alienanti vita consentientium numero & solemnitate scripturæ nullum adminiculum tali suscipiente contractu.

§. 3. Cæterum ad cautelam quadam loca specialioris inhibitionis vinculo adstringenda speciali expressione nominum præsentis paginæ fecimus annotari, videlicet. In Campania Castrum Fumon. Palian. Serron. & Larian. In Maritima Aquam Putridam, Ostiam, quæm Episcopus Ostien. tenet à Romana Ecclesia, in omnibus ipsius Episcopi jure salvo. Ariciam, Nymphiam Tolan. Coram, Cisternam, & Terracina. In Tuscia, Montem Flascion. Orleam, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bulsen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Cesis, & Roccam de Gualdo. In Episcopatu Spoletan. Roccam Sacratam, Brusin. Lorin. & Roccam de Saxo. In Episcopatu Narnien. Castrum Sancti Gemini, Castrum Stronconis, Mirandan. & Castrum Oriculi. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Castris, & Villis. In Marchia Anconitana, Roccam de Plorago, Serravalle, & Turrin de Parma. Nulli ergo &c. nostræ constitutionis &c. Si quis autem, &c.

Dat. Lateran. 17. Kalen. Februarii, Anno septimo.

Quod Principes, aut Nobiles, seu Ecclesiarum Prælati, occasione Juris patronatus, Advocatiæ, Custodiæ, aut aliter, à Monasteriis Ordinis Cisterciensis quicquam exigere, vel talliis gravare non possint.

Ad hæc vide infra constit. 9. Innoc. VIII. Ad Romanis, ubi notabo.

Alia de hoc Ordine, require sup. in constit. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Cistercii, & Universis Coabbatibus Cisterciensis Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

QUIA refrigescente caritate multorum, adeò iniquitas abundavit, ut quorundam succensa velut ignis impietas, contra Ecclesias, & personas Ecclesiasticas, tamò validius inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur, contra pravorum incurfus invenit objectores, nos, quibus ipsarum cura & sollicitudo incumbit, ibi fortius insurgere cogimur, ubi persecutorum immanitas periculosis exardescit.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte vestra gravis est oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occasione Juris patronatus, Advocatiæ, sive Custodiæ, quam in Monasteriis, Grangiis, Cellariis, vel domibus vestris, se habere proponunt, interdum etiam pro suæ libito voluntatis; & quidam Ecclesiarum Prælati à quibus deberetis non gravamen, sed solamen potius expectare, bladum, vinum, evedctiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione castrorum & villarum, nec non pro tyrociniis, torneamentis, expeditionibus, & aliis usibus eorundem, à vobis exigunt, & extorquent, alias vos talliis, & exactiõibus indebitis multipliciter aggravando; Præterea quidam ex ipsis, & alii, carnes comedere in vestris domibus, ac mulieres etiam easdem domos ingredi, contra instituta vestri

Hic Pont. prohibet quod in rub.

Et quedam loca specialiter designat.

Dat. P. An. 7. die 16. Jan.

VII.

Edita An. D. 1234.

Exordium.

Causæ hujus Constitutionis.

Ordinis

Prohibitio
de qua in
rubr.

D. P. A. 7.
die 23. Jan.

VIII.

Edita An. D.
1234.

Exordium.

Ordinis non verentur, propter quod, & quies Monastici Ordinis perturbatur, & grave commissis vobis Monasteriis imminet detrimentum. Quare nobis humiliter supplicatis, ut super his, paterna providere sollicitudine dignemur.

§. 2. Nos igitur vestrae providere quieti, & molestantium malitiis obviare volentes, auctoritate presentium districtius inhibemus, ne quis a vobis praemissa exigere, vel extorquere, aut in vestris domibus uti carnibus, seu mulierem aliquam eas intrare praesumat, contra Ordinis instituta. Nulli ergo &c.

Dar. Lateran. X. Kal. Febr. Pontificatus nostri Anno septimo.

Canonizatio S. Dominici Institutoris Ordinis Fratrum Praedicatorum, sub Regula S. Augustini, ejusque adscriptio in Catalogum Sanctorum Confessorum, cum sua festivitatis institutione, pro die 5. mensis Augusti.

Hoc festum ex argenti causa, die 4. d. mensis celebrari iussit Paul. IV. inf. in hoc Tomo I. in eius constit. 15. Gloriosus.

De d. vero Ordine, vide sup. in constit. 2. Honor. III. Religiosam, fol. 64.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos literae istae pervenerint.

FOENS sapientiae verbum Patris Dominus JESUS CHRISTUS, cujus natura bonitas, opus misericordia, redimens, & renovans quos creavit: qui vineam, quam de Aegypto transtulit, usque ad consummationem saeculi non relinquit; sapienter signa propter infabiles mentes innovat, & mirabilia contra dissidentiam incredulitatis immutat. Dum in Ecclesiae nascentis exordio post obitum Moysis, videlicet finem legis, ascensus equos, & in Evangeliorum quadrigis, quae verè sunt sanitas, arcu facri eloquii, quem donec Judaeus infirmetur, intenderat; & juramentis, quae in Patribus nobis disposuerat suscitatis, confidentiam Jericho gloriam mundi, quem praedicationis fremitu constupescit genibus vicerat, calcaturus, viam equis suis in mari faceret; & in Raab salutem latitudinis gentium signo coccineo figuraret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia, de medio duorum montium aereorum protulit equos rufos populorum Principes, fontes terrae. Qui per obedientiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum novi foederis adherentes: ad Ducis instar tinctis de Bosra, id est, tribulationis angustia, vestibus, cuncta suae signa militiae rubricarunt. Ut profuturæ gloriae gaudio praesentem gladium non timentes, effecti martyres, id est, testes novae legis, libro confessionis voce subscriberent. Et forinsecis miraculorum signis ad stipulationum robur appositis, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Evangelici vasa ministerii, non brutorum, sed rationabilium hostiarum sanguine tingerent. Et in universam spatiosi maris faciem agenda praedicationis expansa, multiplicatam super numerum, de cunctis, quae sub caelo sunt nationibus, Ecclesiam congregarent.

§. 1. Sed quia praesumptio multitudinem, & malitia subsecuta est libertatem, in quadriga secunda sub colore, qui lugentibus & poenitentibus coegruit, equestrum cuneum deputavit, qui ad claustrale desertum ductus per spiritum sub novi Israelis auriga Sanctissimo Benedicto, velut sub altero Helifao, filii Prophetarum communis vitae bonum, occasione multitudinis perditum, in jocundae cohabitationis grata societate restituit. Et sic unitatis scissimam retinens; ac opera pietatis, ad terram Aquilonis, unde omne malum panditur, profuit, ens, um ferit in ingressis thesauros nivis, & coertis corde quiescere, qui dedignatur in corpore peccatis subdito habitare.

Post quos quasi lassum renovaturus exercitum, & redditurus júbilam post lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Cisterciens. Ordinis, & Floren. velut tonfarum greges geminae caritatis foetibus, uberes de poenitentiae lavacro fecit ascendere, S. Bernardo ariete ovium in virtute spiritus, qua ex alto induus exiit, & in abundantia frumenti vallium praeeunte, ut transeuntes liberati per eum in fortitudine clamant ad Dominum, dicant JESUM, & ponant castra DEI exercituum super mare.

§. 2. Novo igitur Israële his tribus agminibus; turmis totidem, quas Philistini fecerant, occurrente hora undecima, um dies ja declinasset ad vesperum, & propter iniquitatis abundantiam, caritate plurimum frige: et vergeret justitiae radius ad occasum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diversis temporibus denarii conductos conventionem praemisera, & quam sua dextera plantarat, non solum vitiorum vepres & spinæ pervaserant: sed jam propemodum vulpeculae demolientes, convertere in aliena vitis amaritudinem intendebant, adversus infestissimam multitudinem, militiam adunare voluit promptiorem. Et sicut in praesentiarum cernimus post trium signis differentium tirocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robustos Praedicatorum, & Minorum fratrum agmina cum electis ducibus simul in praecium dilecturus, spiritum sancti Dominici suscitavit. Et ei velut equo suae gloriae praebens fidei fortitudinem & fervorem, divinae praedicationis ignitum circumdedit collo ejus. Qui gerens a pueritia cor senile, ac in mortificatione carnis eligens vivere vitam requisivit actorem; & Deo deditus, ac in Nazarethum sub B. Augustini regula consecratus sedulum, circa sancta, Samuelis imitatus obsequium in castigatione desiderii, piissimum Danielis continuavit affectum, justitiae semitas & Sanctorum vias strenuus athleta custodiens, & velut ad monumentum de tabernaculo Domini, de militantis Ecclesiae magisterio ac ministerio non discens, carnem spiritui, & sensualitatem subjiciens rationi. Et factus unus cum Deo spiritus, totus in eum per excessum mentis pergere studuit; & sobriae compositis studiis, a caritate proximi non recessit. Quo sagittante delitias carnis, & fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis haereticorum secta contremuit, omnis Ecclesia fidelium exultavit. Aetate crescente crevit & gratia, quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad eloquia Dei dedit animum, & per Evangelium Christi multos generans in conversione tam strenuae multitudinis; Evangelicae dignitatis officium profitentis, nomen & opus in terra meruit obtinere majorum. Pastor & Dux inclutus in populo Dei factus, novum Praedicatorum Ordinem instituit meritis, ordinavit exemplis, nec miraculis confirmare desinit evidentibus & probatis.

§. 3. Nam praeter opera sanctitatis & signa virtutis, quibus in carne positus claruit, diversorum curatis languoribus, loquela mutis, visu caecis, surdis auditu, gressu paralyticis, & sanitate pristina multarum generibus invaliditatum restituit, aperte patuit qualis spiritus in ejusdem sanctissimi glebae corporis habitavit. Cum igitur ex multa familiaritate, quam nobiscum in minori constitutus officio habuit, argumenta sanctitatis ipsius ex insignis vitae testimonio constitissent, effectusque postmodum de miraculorum veritate dictorum, facta nobis per testes idoneos plena fides.

§. 4. Nos cum commisso nobis grege Domini confidentes ejus posse suffragiis per Dei misericordiam adjuvari; ut cujus in terris solacium gratiosae familiaritatis habere meruimus, ejus in caelis potentis patrocinio gaudeamus: ipsum de Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac omnium tunc apud Sedem Apostolicam consentientium Praelatorum, Catalogo Sanctorum adscribi decrevimus.

§. 5. Statuentes firmiter, ac Universitati vestrae, praesentibus injungentes, ut Non. Augusti, ante

Et his temporibus B. Franciscum, & B. Dominicum permittit. Qui B. Dominicus sub reg. S. Augustini Ordinem Praedicatorum instituit. De hoc Ordine vide sup. in constit. 2. Honor. III. Religiosam.

Vitaque sanctitate, & miraculis claruit.

Hic idem Pontifex Catalogo SS. eum adscribit.

Ejusque festum pro die 5. Augusti instituit.

Deus pro Christi fideliis salute diversis temporibus, plures Sanctos permittit.

Ejusq; festum
pro die 5.
Augusti in-
stituit.

Indulgen-
tiam ejus fe-
pulchrum
vifitantibus
concedit.

D. P. An. 8.
die 3. Julii.

IX.

Edita A. D.
1235.

Approbatio
Ordinis.

Dat. P. An. 8.
die 17. Jan.

X.

Edita A. D.
1235.

Prohibitio.

Sanctio poe-
nalis.

D. P. An. 8.
dies 8. Martii.

XI.

diem quo posita carnis farcina dives meritis pene-
travit in sancta simul Sanctorum factus in gloria,
ejus natalitia celebretis, & faciatis solemniter cele-
brari, quatenus ipfius precibus Deus, quem vivens
coluit, exoratis, gratiam in praesenti saeculo, &
gloriam nobis tribuat in futuro.

§. 6. Nos verò tanti Confessoris venerabilem sepul-
turam, quae miraculorum fulgoribus generalem
illustrat Ecclesiam, cupientes dignis Christianae devo-
tionis honoribus frequentari: verè poenitentibus
& confessis, illam in festivitate praefata annis singu-
lis cum devotione, ac reverentia debita visitanti-
bus, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beato-
rum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate
confissi, unum annum de injuncta sibi poenitentia
misericorditer relaxamus.

Dat. Reatae, 5. Non. Julii, Anno octavo.

Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mer-
cede, Redemptionis Captivorum, sub Regula
S. Augustini.

*Huic Ordini privilegium circa exhibitionem piorum
Legatorum pro hac redemptione dedit Nicol. IV.
infra in constit. 6. Ex parte. Exemptionem à deci-
mis per Sedem Apost. Regibus, vel aliis concedendis,
indulgit Greg. XI. in constit. 3. Dum Salubria infra
fol. 263. De eorum transitu ad Mendicantes, vide
const. 3. Calisti III Super. & const. 46. Clem. VIII.
Nuper. Tom. 3. De ejusdem Ord. facultate, statis
diebus faciendi generalem benedictionem, habetur
in ejusdem Clem. const. 4. Infirma. Forma quoque eam
faciendi, est in alia ejusdem const. 79. Cum nos. Ordî-
nis verò reformationes sunt in praedicti Clem. const.
30. Iis quæ, & in alia const. 68. Ex pastoralis, ubi
notabo. Scias præterea huic redemptioni operam
dare etiam Fratres Sanctissimæ Trinitatis redemptio-
nis Captivorum, ut plenè notavi sup. fol. 52. in const.
1. Innoc. III. Operante. Et in Italia idè opus curat
Archicofraternitas B. Mariæ Cõsolanis de Urbe, ut
infra in const. 69. Gregor. XIII. Christianæ. Tom. 2.*

Istis Fratribus recipere Fratres Reformatos ejus-
dem Ordinis absque Sedis Apostolicæ licentia
prohibuit S. D. N. Urb. VIII. const. 77. Injuncti,
inf. tom. 4. Et privilegia confirmavit idem
S. D. N. d. tom. 4. const. 94. Ex clementi.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, &
fratribus domus S. Eulalie Barchinonen. Salu-
tem, & Apostolicam benedictionem.

Devotionis vestrae precibus inclinati, praesentium
vobis auctoritate concedimus, ut cum
nondum aliqua sit à vobis ex Religionibus approba-
tis assumpta, B. Augustini possitis Ordinem profiteri.
Dat. Perusii, 16. Kal. Febr. Pontificatus nostri
anno octavo.

Prohibitio edificandi ac reedificandi Castra in
terra Sabiniae, Status Ecclesiastici, absque licen-
tia Sedis Apostolicæ.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Universis fidelibus nostris
per Sabiniam constitutis.

Cum tota terra Sabiniae, juris & proprietatis
B. Petri existat, de Fratrum nostrorum consilio
praesenti constitutione sancimus, ut in ea nulli Ca-
strum edificari, vel reedificari de caetero valeat absq;
Sedis Apostolicæ licentia speciali, sub interminatione
anathematis, & poena mille librarum edificantibus,
ac viginti singulis operariis. Districtius inhibentes,
ne quis contra statutum hujusmodi venire praesumat.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi-
nam nostrae constitutionis, & inhibitionis, &c. Si
quis autem hoc attentare praesumpserit, indigna-
tionem Omnipotentis Dei, &c.

Dat. Perusii, 15. Kal. Aprilis, Anno Octavo.

Canonizatio S. Elisabeth Viduae, Andreae Regis
Hungarorum filiae, cum institutione suae festivi-
tatis pro die 19. mensis Novembris.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiscopis, Episcopis,
Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyte-
ris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad
quos literæ ista pervenerint.

GLoriosus in Majestate sua Patris aeterni Filius
Redemptor noster Dominus JESUS Christus,
de caelorum summitate prospiciens conditionis hu-
manae gloriam, multo concursu miseriae, cui primi
parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili
dispositione providit, ut & virtutem suam sedenti-
bus in umbra mortis exponeret, & in exilio positos
ad libertatis patriam revocaret. Igitur quia nulli
potius quam sibi suae facturae redemptio compete-
bat (eò quod artifici sit, & decens & debitum, ut quo-
cunque casu deperat quod pulchrius finxisse digno-
scitur, in statum pristinum suae virtutis studio resta-
retur) in exile vasculum, si tamen sit exiguum quod
recepit hospitem super omnia spatiosum, scilicet in
aulam Virginis referent omni plenitudine sanctita-
tis, de regali throno se conferens, opus inde cunctis
visibile protulit; per quod propulso tenebrarum
Principe de sui redemptione plasmatis triumphavit;
certa relinquens instituta fidelibus, per quae ipsi ad
patriam redderetur transitus expeditus.

§. 1. Hujusmodi quidem pietatis seriem Beatâ
Elisabeth ex regali orta progenie, & Thuringiae Land-
gravia gratiosa, solerti meditatione considerans, &
jam dicta eligens instituta cõtinuis observare studiis,
ut dignam perceptione se redderet perpetuae clarita-
tis, quasi ab ortu vitae usque ad occasum, virtutum va-
cando cultui, numquam desit in caritatis amplexi-
bus delectari. Nam in confessione veræ fidei, vitæ-
que dedita sanctitati, caelestis Reginae diligendo filii,
per quem dulcedinem consequi posset coelestium
nuptiarum, ita dilexit & proximum quod amorem
sibi constituens illorum familiarem habere praesen-
tiam, quam eorum inimica corruptio cunctis sugge-
rit effici peregrinam se in multo sibi reddidit ino-
pem, sollicitâ fore pauperibus multipliciter affuen-
tem, Quorum ab ætate tenera, nutrix esse desiderans
& amatrix, eò quod sciret perennis vitæ præmium
dilectorum Deo acquiri meritis egenorum, ad eò
conditionem ipsorum gratam sibi constituit, quam
naturaliter secularis elatio vilipendit, quod etiam
licitis sibi delitiis quas offerebat itarus excellentia
conjugalis, deductis pluries in contemptum, corpus
delicatum & tenerum reddebat assiduae parsimoniae
studio maceratum, tantò sibi meriti quantitate pro-
ficiens, quantò quod sponte geritur, majoris gratiae
præmio muneratur. Quid ultra? Quæque jura san-
guinis in superna desiderium transferens voluptatis,
& imperfectum quid æstimans, si jam viri destituta
praesidio, sic residuum vitæ decurreret, quod se ad
jugum obedientiae (cujus sub lege posita maritali
absque ipsius praedictio amplexatrix extiterat) non
arctaret, religionis habitum induit, sub quo Domi-
nicæ passionis in se celebrare mysterium, usque in
diem ultimum non omisit. O felix mulier! O ma-
trona mirabilis! O dulcis Elisabeth dicta Dei saturi-
tas, quæ pro refectioe pauperum, panem meruerit
Angelorum! O inclyta vidua virtutum secunda sobo-
le, quæ studens ex gratia consequi, quod à natura
non poterat indulgeri, diris animæ hostibus per scu-
rum fidei, loricae justitiae, gladium spiritus, salutis
galeam, & hastam perseverantiae debellatis: sic ama-
bilem immortalis sponso se praebuit, sic Reginae vir-
ginum se dilectione continua colligavit, suum depri-
mendo dominium, in ancillæ humilis famularum sic
sanctis Elisabeth antiquis processibus conformem se
reddidit, dum in mandatis & justificationibus Do-
mini sine querela simpliciter ambulavit, Dei gratiam
secreto mentis per affectum concipiens, & eandem
per effectum pariens, ac nutrens assidue per
profectum, quod salus omnium in se sperantium,
& exaltatio in se quorumlibet in humilitatis & in-
nocentiae vallibus positorum, in promissis suis præ-

Exordium.

S. Elisabeth
virtutes
enunantur.

Miracula
ejusdem in-
dicantur.

nia retributionis exurgens, ipsam mortis ne-
xibus expeditam provexit ad folium luce inaccessi-
bili luminosum.

§. 2. De cujus stupenda & inexplicabili claritate
procedit, quod illius Spiritus, & in superni fulgoris
abyssu rutilat; & in hujus profundo caliginis, mul-
tis coruscet miraculis gloriosis, quorum virtute ca-
tholicis, fidei, spei & caritatis augmenta prove-
niunt, perfidis via veritatis exponitur, & hæreticis
confusionis multæ materia cumulat, dum stupor-
is turbine obvoluti, quod dicitur Sanctæ meritis,
quæ dum carnis clausa carcere teneretur, pauper spi-
ritu, mitis mente, propria vel potius aliena pec-
cata deplorans, justitiam siciens, misericordiæ de-
dita, munda corde, vere pacifica, atrita persecutio-
nibus, & opprobriis extitit læscita; vita mortuis,
lumen cæcis, auditus surdis, verbum mutis, &
gressus claudis, cælesti dextera conferuntur: par-
tes Theutonix spatiosas, quas mortis dogmate
gestiebant inficere, in doctrinæ cælestis amplexi-
bus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio
eorum habi-
ta est.

§. 3. De hujusmodi quidem & aliis ejusdem
Sanctæ miraculis, quæ mentis inspecta oculis uberi-
orem lætitiâ proferunt, quasi diffusis distincta
literis viderentur, facta nobis per testes idoneos
tanta plenitudine fidei, sicut debetur, & comperit
colendæ per omnia veritati.

Relatio in
numerum
Sanctarum
sublequitur.

§. 4. Nos quorum deposcit officium his continè
desudare studiis, per quæ augeatur gloria Redem-
ptoris, d. Sanctam quam sibi ad intuitum placuit
suæ majestatis assumere; de Fratrum nostrorum
consilio & assensu, ac Venerabilium fratrum nostro-
rum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episco-
porum, & Prælatorum omnium; qui tunc apud
Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum Ca-
talogo duximus adscribendam.

Infinitioque
ejus festivi-
tatis pro die
19. Novem.

§. 5. Universitati vestræ per Apostolica scripta
distictè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Kal.
Decembris, die videlicet, quo eadem mortis abso-
luta vinculis, victura perenniter, ad fontem super-
næ prodiit voluptatis, Festum ejusdem prout mi-
randa ipsius meritorum magnitudo exigit, celebri-
tis, & faciatis solemniter celebrari, ut id nobis de
thæsauro cælestibus ejus pia intercessione prove-
niat, quod ipsa præstante CHRISTO percepisse
dignoscitur, & possidere perpetuò glorietur.

Et indulgen-
tia pro visi-
tantibus ejus
sepulchrum.

§. 6. Cæterum, ut universitati fidelium invisibili-
lis Aulæ consequendi delicias ex concessa nobis po-
testate desuper propitiante Domino sit facultas,
quinimò & ut nomen exaltetur Altissimi, si spon-
sæ suæ venerabilem sepulturam fidelium procure-
mus accessibus honorari, omnibus verè poenitenti-
bus & confessis, qui se illuc annis singulis devotio-
nis aromata, & sinceritatis insignia deferentes in
memorato festo, & usque ad Octavas ipsius contu-
lerint, de Omnipotentis Dei misericordia, & Bea-
torum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate
confisi, unum annum & quadraginta dies, de injun-
cta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.
Dat. Perusii, Kalen. Junii, Anno nono.

Dat. P. An. 9.
die 1. Junii.

XII.

Approbatio veritatis Sacrorum Stigmatum S.
FRANCISCI de Assisio.

Comprobavit hoc idem Alex. IV. infra in hoc Tom. in
const. 4. Benigna. & etiam Sixt. IV. ut ibidem notabo.
Et sub invocatione horum Stigmatum, Roma institu-
ta nuper est Archiconfraternitas, ad diversa carita-
tis opera exercenda, de licentia Clem. VIII. ha-
bita die 2. Augusti 1602. vide Tom. 3.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hic
sup. in constit. 2. Mira. fol. 72.

Edicta A. D.
1237.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c.
CONFESSOR Domini gloriosus Beatus FRAN-
CISCUS, qualis vitæ meritis processerit ad
Patriam perpetuæ claritatis, explicare literis arbi-
tramur fore superfluum, cum id fere pervenerit
ad fidelium noticiam singulorum.

Approbatio
veritatis
Stigmatum
S. Francisci.

§. 1. Verumtamen grande ac singulare miracu-
lum, quo ipsum sanctorum splendor & gloria Do-

minus JESU CHRISTUS mirabiliter decoravit.
Universitati vestræ tenore præsentium non indignè
duximus exprimendum. Videlicet, quod idem
Sanctus cum adhuc spatium præsentis vitæ percur-
reret, & postquam illud feliciter consummavit,
manibus, lateribus, ac pedibus, specie Stigmatum
divinitus extitit insignitus. Quo ad nostram & fra-
trum nostrorum deducto noticiam, & cum cæteris
ejusdem miraculis per testes fide dignissimos pro-
bato, solemniter ex ipso specialem causam ha-
buimus, quod Confessorem eundem, de dictorum
fratrum, & omnium Prælatorum consilio, qui tunc
apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum
Catalogo duximus adscribendum.

§. 2. Igitur cum ab universis fidelibus, & vobis
præcipuè credi firmiter cupiamus, devotiones ves-
stras rogamus, & hortamur in Domino JESU
CHRISTO, in remissionem vestrorum peccatorum
injungendo, quatenus, ab assertione contrarii au-
res de cætero penitus avertentes, Confessorem eun-
dem apud Dominum pia vobis reddatis veneratio-
ne propitium; ut ejus precibus ac meritis, in præ-
senti à Domino prosperitatis gaudium, & in futuro
felicitatis æternæ percepisse solatium exultetis.

Dat. Viterbii 11. Kal. Aprilis, Anno undecimo
Pontificatus nostri.

Prohibitio
aliter cre-
dendi.
Imo pœnas
appollit A-
lex. cit. in
rubr. ti

D. P. An. 11.
die 22. Mail.

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II.
Imperatorem; ejusque fautores promulgata,
& liberatio subditorum ab ejus Vassallagio.

XIII.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate
Ecclesiastica ediderat, ut videre est sup. in 1. const.
Honorii III. Hæc leges. fol. 63. & inf. in const. 1.
Inn. IV. cum adversus. At ipse aberravit postea à
Fide, & in sua perfidia permanens, ab isto Ponti-
ficatus fuit, Imperioque & Regnis priva-
tus à d. Innoc. IV. ut inf. in ejus constit. 3. Ad
Apostolica. Ideoque ejus filium Conradum in Impe-
ratorem eligi prohibuit idem Alex. inf. in const. 7.
Firma. in hoc Tom. 1.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Seruus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistris Al-
berto Archidiacono, & Philippo de Assisio, Nun-
cio nostro in Alemania commoranti. Salutem,
& Apostolicam benedictionem.

Edicta A. D.
1239.

Rationalis spiritus exulanti extra suos terminos
naturæ comparitur, & à naturali potentia,
frequenter rationis excidium deploratur, Sed cum
hæc duo deformationis vulnera sentiunt, de illarum
sibi passionibus ad invicem conqueruntur; non quod
rationi, vel naturæ possit inesse deformitas, à qua
Creator creaturam suam in creando facit penitus
alienam; sed quod actiones proprias toties inten-
tio prava deformat, quod jam corruptelæ vitium
videatur naturæ privilegiis insignitum. Unde tur-
batur ratio, merito natura conqueritur, nisi jus ab
injuria provocet, ab injustitia vox innocentis ap-
peller, ad tribunal recuratur supremi Judicis,
ubi affectus noxii, justitiæ limitibus coercentur.

Proemium:

* quoties

§. 1. Quare Apostolica Sedes justitiæ languenti
succurrere, savientis iniquitatis occuribus obviare,
rigore Ecclesiasticæ reprimere disciplinæ. Hinc est
quod dolentes audimus, quod quidam, Friderico
dicto Imperatori (qui sicut Herodes Christianam Re-
ligionem, & in pectore fidelium JESUM CHRI-
STUM conatur extinguere, & Fidem Catholicam,
& Ecclesiasticam libertatem totis molitur viribus con-
culcare) contra DEUM, & Romanam Ecclesiam,
consilium & auxilium, atque favorem impendant.
Isque (quod dolentes referimus) pravâ mente, Impe-
rio; cujus jura & honores ac Principum conservari
volumus & optamus illa, perniciosè incubat, &
incumbit, decorem ipsius Imperii, & honorem Prin-
cipum, Imperii lege contempta, & Principum pri-
vilegio cancellato, quosdam de ipsorum majoribus,
quod a actibus suis illicitis confentire renunt, incar-
cerando, proscribendo, & proditoria necis gladio fe-
riendo, ac paganorum, qui Assasini vocantur, (quod

Friderici II.
Imperatoris
æva facino-
ra.

inauditum est, de quolibet Principe Christiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Episcopos, praedones Christi, rectores fidei, pastores ovium, medicos languentium animarum, spoliatos bonis Ecclesiasticis & mundanis, de regno quod est B. Petri patrimonium Episcopale, aliisque Terris Imperio Romano subiectis, proscriptione damnabili exulare compellit, sacrosanctas Ecclesias, sacrilega temeritate profanans, religiosos (quorum unum de Ordine fratrum Minorum, absque juris ordine, & debita causa cognitione horribili crudelitate combusti) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine villi nudatos, quasi sublatis desuper carnibus exossavit.

Despectio excommunicationis Summi Pontificis.

§. 2. Excommunicationis quoque ac anathematis lacam contra se à nobis sententiam, contemptis Ecclesiae clavibus vilipendit, solemniter publicè sibi faciens celebrari, vel potius profanari divina, necnon laqueo damnatae haeresis se suspendens, eandem sententiam praedicat non servandam.

Prohibitio Papae de nullo Frederico auxiliium praestando.

§. 3. Verùm, cum ex hoc subsidio consilii, & favore fidelium populorum dictus Fredericus reddidit se indignum, Venerabiles fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Praepositos, & alios Ecclesiarum Praelatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & universos alios Christi fideles per Alemanniam constitutos, rogandos duximus attentius & monendos, sub debito fidei Christianae, quo tenentur D. JESU Christo, districtè praecipiendo mandantes, ut praefato Frederico consilium vel juvamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Iussio excommunicandi non parentes d. prohibitions.

§. 4. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eos, qui contra praescriptum mandatum nostrum venire praesumpserint, per excommunicationis sententiam, sublato appellationis obstaculo, à praesumptione hujusmodi compescatis. Constitutione de duabus diebus in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 13. die 24. Sept.

Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno decimotertio.

Sequitur alia const. super eisdem.

Edita A. D. 1239.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro Alberto Archidiacono Patavienfi, & Philippo de Assisio, Nuncio nostro in Alemania commoranti, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Excommunicatio d. Frederici jam promulgata.

Quia Fredericus dictus Imperator de multis & gravibus excessibus suis à Nobis diligenter & frequenter admonitus, non solum satisfacere non curavit, sed corde nequiter indurato, jugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum nostrorum consilio, in eum, & in omnes illos, qui in hujusmodi excessibus, vel alias contra Romanam Ecclesiam sibi praestiterunt auxilium, consilium, vel favorem, excommunicationis & anathematis sententiam duximus promulgandam.

Absolutio Vassallorum à juramento fidelitatis.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis juramento tenentur, decernendo ab observatione juramenti hujusmodi absolutos, & firmiter prohibendo, ne sibi fidelitatem observent, juxta canonicas sanctiones.

Interdictum loco:um ad quae ipse declinaret.

§. 2. Adhaec, Civitates, Castra, villas, & alia loca, ad quae ipse pervenerit, quamdiu ibi fuerit, Ecclesiastico supposuimus interdicto, ita quod publicè, vel secreto, nullum ibi officium divinum celebraretur: indulgentia vel privilegio quomodolibet non obstante, omnesque qui eidem praesumpserint celebrare, vel potius profanare divina, poenae depositionis decrevimus perpetuae subiacere.

Iussio publicandi d. excommunicationem per Episcopos &c.

§. 3. Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per Alemanniam constitutis, nostris damus literis in praecipis, ut praedictam excommunicationis & anathematis sententiam, pulsatis campanis, accensis candelis, nec non alia, quae continentur in ipsis, in singulis Civitatibus, Castris ac Villis, & locis

suarum dioecesium absque dilatione aliqua publicari solemniter, ac etiam nunciari singuli faciant eorumdem.

§. 4. Et nihilominus omnes, tam Clericos, quam Laicos, qui ei adversus fidem Catholicam, & libertatem Ecclesiasticam, ac sponfam CHRISTI sacrosanctam Ecclesiam machinanti, cum armis vel sine armis, auxilium praestiterunt vel favorem, excommunicationis vinculo innodari.

Ejusque fautores excommunicandi.

§. 5. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti Archiepiscopi praecipuum nostrum neglexerint adimplere, vos, eos ad id, per excommunicationis sententiam, appellatione remota, cogatis, constitutione de duabus diebus in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Præceptisq; Nuntii Seclis Ap. cogant Archiepiscopos ad benedicta exequenda.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno tertio decimo.

D. P. A. n. 13. die 23. Nov.

Destinatio religiosorum virorum ad Germanum Patriarcham Constantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Ecclesiae, & cum pastoralis adhortatione, ut ad Ecclesiae gremium, & unitatem revertatur.

XIV.

Dedit postea Dominus unionem Ecclesiae Graecae, & Latinae in Concilio Florentino, ut videre est infra in Eugen. 4. Const. 17. Latentur, Caetera autem de graecis indicata reperire infra ad Const. 14. Innoc. 4. Sub Catholica.

Edita A. D. 1232. & 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiscopo Graecorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Hic Pont. receptis literis à Nuntio Patriarchae Constantinopolitani, quos ad illum transmittit religiosos suos viros. Eique hanc dedit epistolam dicens.

§. 1. Fraternalitatis tuae literis, nobis & fratribus nostris per tuum Nuncium praesentatis, qua deicit benignitate receptis, earumque tenore plenius intellecto, disposuimus viros religiosos vitae laudabilis, & probae scientiae, ad tuam praesentiam destinare, qui verba vitae deferent, & nostram & fratrum nostrorum plenius voluntatem exponent.

§. 2. Verum quia de comedente exivit cibus, & de forti est egressa dulcedo, ne ex ore Leonis mortui non sine rubore scribentis à patre favus exhibitus contemnatur, quaedam duximus rescribenda, ne videantur scripta despicere, si contigerit non rescribis quia audiens sapiens sapientior erit, & intelligens gubernacula possidebit.

§. 3. Licet autem Christus juxta quod tuae sermone epistolae retexebat, primum sit & praecipuum fundamentum fidei, quod fatemur, praeter quod aliud poni non potest.

Quod licet Christus sit primum fundamentum fidei.

§. 4. Secunda tamen & secundaria fundamenta legimus Apostolos & Prophetas, quia fundamenta Ecclesiae in montibus sanctis, & cives supernae Hierusalem, supra fundamentum Apostolorum & Prophetarum, superaedificati leguntur.

Secunda tamen fundamenta fuerunt Apostoli & Prophetarum.

§. 5. Inter quos primus & praecipuus Beatissimus Petrus non sine causa, sed ex prerogativa speciali à Domino audire meruit: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur caput: ut sicut in capite sensuum plenitudo consistit, à quo ad singula membra occultis meatibus pars aliqua tanquam à fonte rivulus derivatur: sic tres fidelium ordines, in Ecclesia, Noë, Daniel, & Job, Praelati videlicet continentes & conjugati, quos Ezechiel vidisse legitur in visione salvandos, à Petro petra, super quam non domum saltus Libani, non porticum columnarum, nec domum filiae Pharaonis, sed Ecclesiam suam aedificavit Dominus fidelibus, velut de omni genere piscium in ejus rete conclusis, tanquam à primatu primatum, qui de fonte Domini peccatoris fluentia potavit, & suae salutis debent postulare remedia, & cum omni potentia & doctrina non contentiosè vel superbe in aliquo resistentes, à mentis suae tenebris dubietatis scrupulos removeri.

Quorum primus fuit B. Petrus.

§. 6. Nec obstat, quod asseris, si tempora locumque distinguas, Paulum Petro in faciem restitisse, cum

Cui etsi Paulus restitisse dicatur,

dispen-

1232.

unus tamen fuit uerique zelus, Dei animas lucrandi.

Unaque doctrina, una fides & unum baptisma.

Paulus ipse Petrum Primatem recognoscit.

Cujus Primati veritas multifariam probatur.

Successor ergo Petri Caput est Ecclesie, ad eumque omnis questio est referenda.

A cujus unionem, cum Greci discesserunt in acerbissimum servitutis jugum lapsi sunt.

dispensatione ab orthodoxis Patribus hoc factum esse legatur, dum Petrus legem Mosaicam proficendo, Judæos, & Paulus circumcisionem evitans, totis viribus lucrifacere studuerit ex hujusmodi simulatione gentiles. Alioquin & Paulum perambulantem Syriam & Siciliam cum pervenisset Derben & Lissram, ex eo argues quod Timotheum ex patre gentili ortum fidelis viduæ filium circumcidit. 2º. autem & 3º. vel te vel Paulum reprehendes, qui cum navigasset Syriam, & cum eo essent Pricilla & Aquila, & caput timore Judæorum totondisset in Cenchrus, quia comã quam ex voto nutrierat, quod Nazarai qui secundo voverant, juxta præceptum Moysi facere consueverant, ibidẽ totondit ex lege? Si frater carissime dignitatis mysterium, & auctoritatis officium pleno intellectu distinguens, & Petri & Pauli zelum consideres, qui animas tantummodo stitebant: eos nec in morte, quos eadem fides & passio verè fecit esse germanos, nec dum viverent in doctrina invenies fuisse discordes.

§. 7. Licet enim Petrus pro duræ cervicis Judæico, & Paulus pro gentili populo, lac parvulis, & escam provectis exhibens, diversis linguis, & ritibus laborarint; cum jam plenitudo temporis advenisset, unũ Dominum, unã fidem, unã baptisma, & alios fidei articulos secundum gratiã sibi collatam à Domino, in uno eodemque spiritu prædicavit uterque.

§. 8. Fuit enim Paulus ex verbo Domini, Petro & cæteris Apostolis universaliter sic dicentis: Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, cum Petro mysterium dignitatis exercens, & ex verbis ejusdem auctoritatis, singulariter Petro propositis: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis, in Petro auctoritatis officium recognoscens, & ideò ad eũ tanquã Primatem & Evangelii Dominici fontem venit Hierosolymam, & postmodum cum ipso & aliis secundum revelationem contulit Evangelium, ne in vacuũ curreret vel etiam cucurrisset.

§. 9. Quod iterum ex verbo Domini confirmatur, cum soli Petro, si frater suus in se peccaverit, non tantum septies, sed etiam septuagies septies præcipitur dimittendum, ipsi soli oves suas indistinctè committens, qui tam speciali miraculorum virtute pollebat, quòd per plateas in lectulis & grabatis positi ad umbram ejus sanabantur infirmi. Cujus auctoritas ex ejusdem Domini verbis expressius roboratur, cum sibi soli dictum est: Duc in altum, & pluraliter subinfertur: Laxate retia in capturam. Si ergo Petrus propter excellentiam fidei, qua in uno Christo duas naturas veraciter recognoscens, cum dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi, Claves regni cælestis in terris solus accepit, cum unus sit Dominus, una fides, unum baptisma, unum principium, unum corpus Ecclesie militantis, & corpus cum pluribus capitibus monstruosum, & sine capite acephalum censeretur.

§. 10. Restat ut ad regimen generalis Ecclesie, quam ipse cum Paulo, & cæteris de gentibus, Græcis, Latinis, Barbaris, congregavit, caput ejusdem, suumque Dominus per ea quæ præmissa sunt, manifestè ostenderet successorem. Prævidens autem Dominus, quòd Ecclesia Dei conculcicaretur à tyrannis, laniaretur ab hæreticis, & à schismaticis scinderetur, ait: Pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Ex quo colligitur evidenter, quòd ad sedem Petri omnis sit questio fidei referenda.

§. 11. Sed quod dolentes referimus, ut epistolæ tuæ verbis utamur, præsumptuosè quidem non per manus militum, sed Ecclesiasticarum personarum sensus, veri Joseph talaris tunica & inconfulilis est passa scissuram. Sed quis sciderit, videatur, cum enim Græcorũ Ecclesia à Romanæ Sedis unitate recessit, statim privilegio caruit Ecclesiasticæ libertatis, & quæ fuerat libera, facta est secularis potestatis ancilla, ut iusto Dei judicio, quæ noluit divinum recognoscere in Petro primatum, tolleret in-

vita seculari dominium. Sub quo non modica contemnens, paulatim decidens, fidem informem proficiens, & à fraternâ caritate tepescens, licentiùs per campum licentiæ non refranate discurret, ut sine alicujus reprehensione, licitum sub illicito palliaret, & à templo Petri recedens, à Domino quasi attritum foris ejicitur, quòd virga sua Joannes prohibente Domino non metitur, quoniam datum est illud gentibus, & hoc jam cognoscis visibiliter consummatum:

§. 12. Quòd Samaria, quæ à templo Domini, & à Jûda, ac veræ fidei confessione recedens, facta idololatra præfigurans, bellorũ cladibus continuatis attrita, & peccatorum gravata pondere, licet Elias & Elisæus, tanquam magna luminaria ibi velut in loco caliginosò resfulserint, data est gentibus, projecta foris in ultionem fornicationis & idolatriæ, quibus se à Domino separavit.

§. 13. Quòd si Paulum Græcorum Ecclesia se habere proponit, exhibeat, vel à successore Petri, & Vicario JESU CHRISTI in Apostolorum Basilica, quæ à Constantino constructa est, cum Petro exhibitum recognoscat. Officii etiam notavit mysterium, licet literis tuis, quasi sub forma reprehensionis insertum fuerit, quòd Petrus ab ostiaria ter commotus, ad galli cantum excitatus, factus est ostiarius paradisi, ut videlicet qui præesse debuerat, pati sciret & compari, & ex auctoritatis officio cui ter dictum est, singulariter, pace, & non pacite, oves meas, non alienas, ad successores transmissio veri pastoris exemplo, subditorum excessus ad unitatem Ecclesie redeuntium, in spiritu lenitatis corrigeret, & cultum Christianis nominis sponte professos, ab Ecclesia oberrantes exigente contumacia, juxta verbum Apostoli, tradendo hujusmodi Satanæ in interitum carnis, ad ovile reduceret vel invitos.

§. 14. Si verò ex compassionis affectu ad Apostolicæ Sedis Primatem & Judicem, tanquam verus Israëlita recurris, & super contritione Joseph de scissura tunicæ inconfulilis, mota sunt tuæ pietatis viscera, passioni tuæ compatimur, & dolori tuo cum Apostolo condolemus, eique ad grates assurgimus, qui aperuit oculos cæci nati, humiliter postulantem, ut qui per collirium ex felle piscis, Tobia illuminavit oculos; Ecclesie Græcorum corda cum tuo illuminet, & nostris tuisque temporibus ad unum ovile, unumque pastorem providentia divina reducat. Librum igitur de quo dictum est Joani in Apocalypsi; Accipe, frater carissime, ac devora illum, & si amaricare faciat ventrem tuum, propter contritionem aculeos cæci in principio pungunt; tamen in ore tuo erit dulcis tanquam mel, cum sonus confessionis advenerit dulcis ad instar mellis, juxta verbum sponsi dicentis in Canticis; Sonet vox tua in auribus meis, vox tua dulcis, & tuæ prudentiæ conscientia sine aliqua superstitione regira, & illuminatus invenies, quòd Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum caput est & magistra, in speculo à te proposito, Evangelii videlicet, & Epistolarum, & doctrina aliorum Doctorum, nihil contrarium invenit, quòd interpretativè vel dispensativè secundum statuta sanctorum Patrum in unitate fidei, & spiritus non concordet. In cujus libri apertione invenies, quòd Romanus Pontifex omnibus omnia factus, ut omnes salvi fiant, non turpis lucri causa, vel voluntariè, sed à fratribus suis divina inspiratione vocatus, statim servus servorum Dei effectus, murum pro fratribus & Coëpiscopis suis, eorumque subditis contra hæreticos, schismaticos, & tyrannos, ad tuitionem Ecclesiasticæ libertatis, cum suis fratribus se opponit. Et licet aliqui latentibus subreant, publicè tamen quasi ab omnium incursums modernis temporibus, Ecclesia Romana respicit.

§. 15. Sed si Græcorum Ecclesia patienter sustineat, ut tuis verbis utamur, verba quæ mordeant, præter animarum pericula quæ ex eorum scissura provenerunt, hætenus & proveniant, satis eis ve-

1232.

Samariæ idem evenit.

Et si Petrus peccavit, id Deus permittit ut alios pati sciret & compari sciret aberrantes.

Hortatur ergo eum Pontifex, ut Ecclesiam Romanam Caput & Magistram agnoscat.

Majorum reminiscens; Græci ob scissuram patiuntur.

Graviterque eum tem ad-monet, ut ad Ecclēsię gremium rever-tatur.

D. P. An. 6. die 26. Julii.

Edita A. D. 1233.

Exordium.

Signa schi-smatis Græcorum, ac multitudinis hæresiarum.

Explicatio de utroque gladio Ecclēsię, & ejus usus.

xatio dedisse debuerat intellectum, in quorum manibus ordo Ecclesiasticus per adversas Orientis nationes in diversa partitus confunditur, Ecclesiastica libertas deprimitur, & Sacerdotalis dignitas concalcatur, nec est qui consoletur eam ex omnibus caris ejus, quia tamquam acephali ad caput Ecclesię recurrere contempserunt.

§. 16. Revertere igitur Sunamitis, revertere, revertere ut intueamur te, quia tunc rectè poterit frater à fratre juvari. si filius, qui omnia consumpsit dissolutè vivendo, à Domino inspiratus furtat, & dicat: Pater, peccavi in Cælum, & coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis. Tunc enim pater non ut mercenario, sed ut filio revertenti occurrens, primam stolam proferet, occidetque vitulum saginatum, & generale convivium faciens, universis Christi fidelibus cum exultatione annuntiabit & gaudio, quod & frater, & filius qui mortuus fuerat jam revixit, & drachma, quæ perierat est inventa, & sic te in gremio matris Ecclesię cum honore recepto, veritatem manifestè videbis in speculo puritatis, quam Ecclesia Latina servat in fidei unitate, quæ non recipit maculam, neque rugam.

Dat. Reat. 7. Kal. Augusti, Anno sexto.

Sequitur altera ad eundem Epistola.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. *Venerabili Fratri Archiepiscopo Græcorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.*

Cum juxta testimonium veritatis, occasio sit errorum ignorautia scripturarum, cunctis expediat illas legere, vel audire, quia quæ in eis inspiratio divina reposuit pro doctrina sequentium, ad cautelam trahere voluit modernorum.

§. 1. Sanè sub Jeroboam qui peccare fecit, ut legitur, Israëlēm, præsumpta divisio tribuum patenter signat schisma Græcorum; & multitudo abominationum Samaritæ, diversas hæreses multitudinis à veneratione veri Templi Domini, Romanæ videlicet Ecclesię reverentia separatæ. Quod Chryso-stomus, Nazianzenus, magnus Basilius, & Cyrillus emicuerunt in cætu dissentientium, eadem fuit cælestis altitudo consilii, qua degere voluit inter idololatras, Heliam, Helisæum, & filias Prophetarum.

§. 2. Nunc igitur quia in aliis literis, quas dudum tibi remisimus, latius hanc & alias auctoritatum & rationum, quæ pro Romanæ primatu Ecclesię faciunt, materias explicamus, illud tantum adjicimus, quod utrumque gladium ad Romanum pertinere Pontificem, ex Evangelica lectione tenemus. Etenim loquente JESU discipulis de acquisitione gladii spiritualis, illi duos ibi postos ostenderunt, quos Dominus dixit sufficere, ad cohibitionem videlicet spiritualis, & corporalis offensæ. Si materiale gladium pertinere concedis ad potentiam temporalem; attende quod in Matthæi Evangelio Dominus dicat Petro: Converte gladium tuum in locum suum, dicendo tuum, materiale signavit gladium, quo percussit ille servum principis Sacerdotum. De spiritali nemini venit in dubium, cum ei, id est Petro, per cujusdam specialitatis apicem, ligandi & solvendi commiserit potestatem. Uterque igitur gladius Ecclesię traditur, sed ab Ecclesiã exercendus est unus, alius pro Ecclesiã, manu secularis principis eximè lus, unus à Sacerdote, alius ad nutum sacerdotis administrandus à milite. Propter hoc ergo & alia, quæ post diligentem veritatis indaginem, ordinatam te sentire faciant caritatem, latores præsentium Hugonem, & Petrum de Prædicatorum, Aymonem, & Rodolphum de Minorum Ordinibus fratres, viros virtute, religione conspicuos, morum honestate præclaros, & scripturarum sacrarum scientia præditos, juxta quod tibi per memoratas literas intimare curavimus, ad te duximus destinandos, ut si cum eis de omnibus, quæ in quæstionem veniunt, tractare fideliter, & socialiter conferre decreveris; in rota, quæ infra

rotam Ezechieli ostensa est, vocem poteris audire contrui, & in mari vitreo speculari, quod unus Adâ collocatus ad opus, & custodiam Paradisi, unam est sortitus uxorem, unum Dominum JESUM Christum, in justitia, & veritatis sanctitate creatum, & unicam sponfam ejus Ecclesiã præfigurans, quod Lamech, qui humilitatum sonat, dum uxorem noam divisit in duas, sanguinarius factus est, & virum in suum vulnus occidit, quod alia præter unam, arca non legitur, quæ cuncta vastante diluvio sub unius Patriarchæ regiminis potentatu, paucas animas sub perfectionis numero reservavit, quod legem Dominus secundo dedit, non alteram, sed eandem, quod duorum Cherubim, qui propitiatorium obumbrabant, non aliorum versi, sed respicientes erant vultus ad unum. Et unam Joseph tunicam fuisse talarem, & nostri Salvatoris inconsutilem vestem unam.

§. 3. Verumtamen si dubitatis sensum circa Eucharistiæ Sacramentum, vester diversus à nostro ritus inducit, attende, quod non sit aliud, nec diversum unius Domini JESU Christi prius in assumpta propter nos carne passibilis, post sicut à morte sic ab omni passibilitate profus immunis, à Græcis pariter & Latinis nostræ salutis mysterium frequentatur. Græcus ad fidem cum discipulo juniore præcurrens, & tantæ gratiæ non ingratus, illius dignationis, qua Deus compassus miseræ humanæ homo voluit esse passibilis, eligens quotidie remissionem hostiam offerri constituit fermentatam, ut Apostolo dicente, quod ex fermento massa corrumpitur, in fermento corruptionis, cui ante resurrectionem corpus Dominicum subjacere potuit, ostendatur. Latinus verò cum Petro seniore secutus literæ monumentum, de qua procedit spiritualis sensus, prior introivit, & lineamina posita quæ sacrosanctum Corpus, quod Ecclesiã signat, involverant, separatimque sudarium quod fuerat super caput accepit. Sacramentum glorificati Corporis celebrare misericentius in azimis sinceritatis eligit. Sed utriusque panis simplex ante sacrificium panis est. Transubstantiatione verò facta per verba Dominica panis non est, & idè nec fermentatus, nec azimus dici potest. Sed ille potius creditur esse panis vivus, qui descendit de celo, & tribuit vitam mundo. Hæc & his similia docuit Petri sedem unctio spiritus, & sanitas intellectus.

§. 4. Utinam & tu tandem aliquando juniorem discipulum, qui vidit & credidit secutus intro eas, ut omnibus intellectis nobiscum verè psallas illud Davidicum: Ecce quam bonum, & quam jucundum, habitare fratres in unam.

Dat. Laterani 15. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno septimo.

CÆLESTINUS IV. PONT. CLXXXI.
ANNO DOMINI MCCXLI.

Cælestinus IV. Provincia Insuler, patria Mediolanensis, de familia Castellionea, Gaufridus Castellioneus antea vocatus, creatus Romæ nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octavo Idus Octobris eodem anno. Sepultus est in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit Romana Sedes annum 1. menses 8. dies 15.

INNOCENTIUS IV. PONT. CLXXXII.
ANNO DOMINI MCCXLIII.

Innoctentius IV. Januensis, Sinilbaldus Flicus antea vocatus, Ugonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina, creatus Anagninæ 8. Kal. Julii, Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menses 5. dies 14. Creavit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus ejus in Ecclesia Cathedrali ibidem sepultum. Vacavit sedes dies tredecim.

Et de diverso ritu circa Sacramentum Eucharistiæ.

Horatio ad unitatem amplectendam.

Dat. P. A. 7. die 18. Maji.

ANNO 1241.

ANNO 1243.

I.

Approbatio legum à Friderico Imperatore, hæc-
tenus in obedientia S.R.E. persistentē, contra hæ-
reticos eorumque complices & fautores editarū.

*Eandem approbationem fecit Alex. IV. die 18. Jan.
1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265. sed eas
tamquam ejusdem argumenti, consulto prætermisi.*

Alias contra eosdem promulgavit leges hic idem
Pontifex, ut inf. in const. 9. Ad extirpanda. Et
prædictus Fridericus alias itidem leges tulit pro
immunitate Ecclesiastica, quæ habentur supra in
fine const. 1. Honor. III. fol. 63. Has leges.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Potestatibus,
Consiliis, & Communitatibus Civitatum, alio-
rumque locorum Lombardia, Marchia Tarvisina,
& Romaniola. Salutem & Apostolicam benedi-
ctionem.*

Edita A. D.
1243.

Approbatio
legum à Fri-
derico Imp-
editarum
contra hære-
ticos & com-
plices.

CUM adversus hæreticam pravitatem quon-
dam Fridericus Romanorum Imperator pro-
mulgaverit quasdam leges, per quas ne pervage-
tur, compesci poterit pestis illa: nos illas volentes
ad robur fidei, ac salutem fidelium observari,
universitati vestræ per Apostolica scripta manda-
mus, quatenus eas, quorum tenores vobis mitti-
mus insertos præsentibus, faciatis singuli in vestris
capitularibus annotari, contra hæreticos sectæ cu-
juslibet secundum eas exacta diligentia processuri.
Alioquin dilectis filiis Priori, Provinciali & Fratri-
bus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Præ-
dicatorum in Lombardia, Marchia Tarvisina, & Ro-
maniola literis nostris injungimus, ut vos ad id per
excommunicationem in personas, & interdictum
in terram, appellatione remota, compellant.

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

Fridericus
Imperator.

Fridericus DEI gratia Romanorum Imperator,
& semper Augustus, Hierusalem & Sicilia Rex,
dilectis Principibus suis, Venerabilibus Archiepisco-
pis, aliisque Prælatibus Ecclesiarum, Ducibus, Mar-
chionibus, Comitibus, Baronibus, Potestatibus,
Sculptetis, Burgaviis, Advocatis, Judicibus, Mini-
sterialibus, Officialibus, & omnibus per totum Im-
perium constitutis, præsentibus literas inspecturis fi-
delibus suis, Gratiam suam, & omne bonum.

Leges edite
contra Hære-
ticos, & eo-
rum complice-
s, jubens
quod

§. 1. Commisi nobis cœlitus cura regiminis &
Imperialis, cui dante Domino præsidentes fastigium
dignitatis, materialem quo divisim à sacerdotio
fungimur, gladium adversus hostes fidei & in ex-
terminium hæreticæ pravitatis exigunt exercen-
dum, ut perfidia vipereos filios contra Deum & Ec-
clesiam insultantes, tamquam materni uteri corro-
sores, in iudicio & iustitia persequamur, maleficos
vivere non passuri, per quorum scientiam seducen-
tem mundus inficitur, & in gregem fidelium per
oves has morbidas gravior infligitur corruptela.

Damnati ab
Ecclesia, Cur-
iæ seculari
dentur.

§. 2. Statuimus itaque sancientes, ut hæretici
quocumque nomine censeantur, ubicumque per
Imperium damnati fuerint ab Ecclesia, & seculari
iudicio assignati, animadversione debita puniantur.

Conversi car-
ceri manci-
pentur.

§. 3. Si qui verò de prædictis postquam fuerint
depreheni, territi metu mortis, redire voluerint ad
fidei unitatem, juxta canonicas sanctiones ad agen-
dam penitentiam in perpetuum carcerem detru-
dantur.

Ubique re-
perti, Inqui-
sitoribus, con-
signentur.

§. 4. Præterea, quicumque hæretici reperti fue-
rint in Civitatibus, Oppidis, seu aliis locis Imperii
per inquisitores ab Apostolica Sede datos, & alios or-
thodoxæ fidei zelatores, hi qui jurisdictione ibidem
habuerint, ad inquisitorum & aliorum Catholicorum
virorum insinuationem eos capere teneantur:
& eos captos arctius custodire, donec per censuram
Ecclesiasticam damnatos, damnabili morte peri-
mant, qui fidei sacramenta & vitæ damnabant.

Fautores pu-
niantur.

§. 5. Simili quoque poenâ plecti censemus, om-
nes, quos ad fovendum hæreticorum errorem cal-
lidus hostis suscitavit advocatos, vel parat illicitos

defensores; maximè cum facinus quos inquinat,
æquat: nisi monitione præmissa destiterint, &
eorum vitæ duxerint consulendum.

Transfuge
rapiantur.

§. 6. Eos præterea qui convicti in uno loco de
hæresi, ad alia loca se transferunt, ut cautius pos-
sint effundere virus hæreticæ pravitatis, debitam
censuram subire vindictam: ut super hoc viros ab
eodem errore convertos ad fidem, necnon & per
alios, qui eos de hæresi convicerunt (quod & in
hoc casu concedimus licitè faciendum) evidens
testimonium habeatur.

Relapsi mor-
te plectan-
tur.

§. 7. Item mortis sententiæ ducimus addicendos,
si quos hæreticorum ad iudiciū tractos, in extremæ
vitæ periculo hæresim abjurantes, postmodum de
falso juramento constiterit, & fide mentita con-
vinci, ac eos contigerit ejusdem morbi spontaneam
incurrere recidivam: ut sibi damnabilis iniquitas
sit mentita; & poenâ debita mendacium non evadat.

Appellatio
denegatur.

§. 8. Omne insuper proclamationis & appella-
tionis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, &
fautoribus eorumdem, penitus amovemus: volen-
tes ut de finibus imperii, in quibus semper debet
existere fida fides, hæreticæ labis germina modis
omnibus deleantur.

Posteri offi-
ciiis & bene-
ficiis privan-
tur.

§. 9. Cæterum, quia quanto majora divinæ nutu
miserationis accepimus, & altiore locum præ-
filiis hominum obtinemus, tanto devotiora debemus
obsequia gratitudinis conferenti, si quando in
nostri nominis contemptores nostri culminis excan-
descit auctoritas, si reos lætæ majestatis, in perso-
nis eorum & liberorum suorum exhæredatione dam-
namus, multò fortius, iustusque contra DEI blas-
phematores nominis, & Catholicæ fidei detractores
provocamur, eorumdem hæreticorum, receptatorum,
fautorum, & advocatorum suorum, hæredes
& posteros, usque ad secundam progeniem, bene-
ficiis cunctis temporalibus, publicis officiis &
honoribus, Imperiali auctoritate privantes, ut in
paterni memoria criminis continuo mœrore tabes-
cant: verè scientes, quòd Deus zelotes est, peccata
patrum in filios potenter ulciscens.

Revelantes
autem indè-
nes servan-
tur.

§. 10. Nec quidem à misericordiæ finibus duxi-
mus excludendum, ut si qui paternæ hæresis non
sequeas, latentem patrum perfidiam revelaverint;
quacumque reatus illorum animadversione plectan-
tur, prædictæ punitioni non subiaceant innocen-
tiæ filiorum.

Inquisitori-
bus ubique
favendum.

§. 11. Ad hæc, notum fieri volumus fratres
Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei ne-
gocio in partibus Imperii nostri contra hæreticos
deputatos, cæteros quoque qui ad hæreticos judi-
candos accesserint, nisi aliqui eorum ab imperio fue-
rint proscripti, eundo, morando, & redeundo, sub
nostri Imperii speciali defensione receptos, & quos
apud omnes, sub ope ac recommendatione fide-
lium imperii esse volumus inoffensos. Universitati
vestræ mandantes, quatenus quocumque, &
apud quemcumque vestrum pervenerint, benignè
recipiatis eosdem; & personas ab incurfu hæretico-
rum eis insidiantium conservantes indemnes, omne
consilium, ducatum; & auxilium impendatis,
pro tam acceptis coram DEO negociis exequentis.

Hæretici ubi-
que capiuntur
& custo-
diantur.
Et capiuntur
etiam in Ec-
clesiis, ut in-
frà in const.
i. Joan. 22.

§. 12. Hæreticos verò, quos & ostenderit ipsi
vobis in jurisdictione vestra singuli capientes, dili-
genti custodia detinendos, donec post Ecclesiasticæ
damnationis iudicium, poenâ subeant, quam merentur.
Scituri quod in executione ipsius negotii, gra-
tiam DEO, & laudabile nobis obsequium confere-
tis, si ad expellendam de partibus nostri imperii no-
vam & insolitam hæreticæ pravitatis infamiam,
opem; & operam, una cum eisdem fratribus, præ-
stiteritis efficacem, & si quis foret exinde negligens
& remissus, ac etiam inutilis, coram Domino & in con-
spectu nostro poterit merito culpabilis apparere.

Dat. Paduæ.
Hic Imperator
adversus
hæreticos &
præsertim pa-
tarenos in-
venit.

Dat. Paduæ 22. Februarii, XII. Indictione.

FRIDERICUS DEI GRATIA &c.

Inconfutibilem tunicam DEI nostri dissiuere conan-
tur hæretici, & vocabuli vitio servientes, quod

signi-

significationem divisionis enunciat, in ipsius indivisibilis fidei unitate nituntur inducere sectionem, & oves à Petri custodia, cui pascenda à pastore bono sunt credita, segregare. Hi sunt lupi rapaces intrinsecus, eosque mansuetudinem præcedentes ovium, quousque ovile possint subintrare dominicum. Hi sunt angeli pessimi. Hi sunt filii pravitatum, à patre nequitiae, & fraudis auctore, ad animas simplices destinati. Hi colabri, qui columbas decipiunt. Hi serpentes, qui latenter videntur insperere, & sub mellis dulcedine, virus evomere. Ut vitæ cibum ministrare se simulent, à cauda feriunt, & mortis poculum velut quoddam durissimum venenum immiscent. Horum sectæ veteribus, vel ne in publicum prodeant, non sunt notatae nominibus, vel (quod est forte nefandius) non contentæ, ut vel ab Arrio Arriani, vel à Nestore Nestoriani, aut à similibus similes nuncupentur: sed in exemplum martyrum, qui pro fide Catholica martyria subierunt, Patarenos se nominat, vel expositos passio. Huiusmodi miseri Patareni, à quibus abest sancta credulitas divinitatis æternæ, sub uno contextu nequitiae insimul tres offendunt: Deum videlicet, proximos, & seipfos. Deum, dum Dei fidem, & Filium non agnoscunt. Decipiunt proximos, dum ipsis sub spe spiritualis alimonie, hæreticæ pravitatis oblectamenta ministrant. Cruclius etiam læviunt in seipfos, dum post animarum dispendium, corpora denique severæ mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei possent evadere, vitæ prodigi, & necis improvidi sectatores, involvunt: & (quod est ipso dictu durissimum) superstites etiam non terrentur exemplo.

Crimen hæresis, cæteris est horribilius.

§. 1. Contra tales, sibi, Deo, & hominibus sic infestos, continere non possumus motus nostros, quin debita ultionis in eos gladium exeramus: tanto ipsos instantius persequentes, quanto in evidentiore delusionem fidei Christianæ, propè Romanam Ecclesiam, quæ Caput Ecclesiarum omnium judicatur, superstitionis suæ scelera latius exercere noscuntur. Adeo quod ab Italiæ finibus præsertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipsorum nequitiam latius abundare, jamque usque ad Regnum nostrum Siciliæ, suæ perfidiæ rivulos derivarunt. Quod acerbissimum reputantes, Statuimus inprimis, ut crimen hæresis, & damnatae sectæ cuiuslibet, quocumque nomine censeantur sectatores, (pro ut veteribus legibus est indictum) inter publica crimina numerentur. Immo crimine lætæ majestatis nostræ debet ab omnibus horribilius judicari, quod in divini Majestatis injuriam noscitur attentatum, quamvis iudicii potestate alterum alteri non excellat. Nam sicuti perduellionis crimen personas admittit damnatorum, & bona, & damnat post obitum memoriam defunctorum: sic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus observari.

Indurati igne comburantur.

§. 2. Et ut ipsorum nequitia, qui (quia Dominum non sequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente, investigari volumus diligenter huiusmodi scelerum patratores, & per Officiales nostros, sicut & alios malefactores inquiri. Ac inquisitione notatos, etsi levis superstitionis argumento tangantur, à viris Ecclesiasticis, & Prælatibus examinari jubemus. Per quos sinuenti fuerint à fide Catholica saltem in articulo deviare, ac per ipsos pastorali more commoniti, tenebrosi diaboli relicti insidiis, noluerint agnoscere Deum lucis, sed in erroris concepta instantia perseverent, præsentis nostræ legis edicto damnatos mortem pati, Patarenos aliosque hæreticos quocumque nomine censeantur, decernimus, quam affectant: ut vivi in conspectu hominum comburantur, flammarum commisi iudicio. Nec dolemus, quod in hoc ipsorum satisfacimus voluntati, ex quo pœnam ipsorummodò, nec fructum alium consequuntur erroris.

Patrocinium denegatur.

§. 3. Apud nos pro talibus nemo intervenire præsumat, quod qui fecerit, in ipsum nostræ indignationis aculeos non immeritò convertemus.

Dat. Padua, 22. Februarii, XII. Indi. Imperator Fridericus semper Augustus, &c.

Patarenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui ut à pœna alios possint eximere, de se velut improvidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum esse censuimus.

Pararenorum fautores relegantur.

§. 1. Et ipsorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum huiusmodi, detexerit aliquem Patarenum, de cuius perfidia manifestè probatur, in fidei præmium quam agnovit, formæ pristinae de imperiali clementia restitutionis beneficium in integrum consequatur.

Filii honoribus privantur.

Incipiunt Capitula constitutionis contra Patarenos edita per eundem Fridericum Illustræm virum, Romanorum Imperatorum semper Augustum, Hierusalem, & Sicilia Regem.

Catharos, Patarenos, Speronistas, Leonistas, Arnaldistas, Circumcisos, Passaginos, Josephinos, Gararentes, Albanenses, Franciscos, Bagnarolos, Commixtos, Valdenses, Roncarolos, Communellos, Uvarinos, & Ortolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur; perpetua damnationis infamia, diffidam atque bannimus. Censentes ut bona talium confiscentur, nec ad eos ulterius revertantur; ita quod filii eorum ad successionem venire non possint, cum longè sit gravior æternam, quam temporalem offendere Majestatem.

Cathari perpetua infamia damnantur, & bona confiscantur.

§. 1. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles, nisi ad mandatum Ecclesiæ, juxta considerationem suspitionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur, ita quod si per annum permanerint, ex tunc eos sicut hæreticos condemnamus.

Suspecti bannuntur.

§. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut Potestates, & Consules, seu Rectores, quibuscumque fungantur officiis, pro defensione Fidei præsentem publicum juramentum, quod de terris suæ ditioni subjectis universos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus exterminare studebunt. Ita quod à modo quocumque quis fuerit in perpetuam honestatem*, vel temporalem assumptus, hoc teneatur Capitulum juramento firmare. Alioquin neque pro consulibus, seu consimilibus habeantur: eorumque sententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si verò dominus temporalis, requisitus & monitus ab Ecclesia, terræ suam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, post annum à tempore monitionis elapsam, terram ipsius exponimus Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, absque ulla contradictione possideant, & in Fidei puritate conservent, salvo jure domini temporalis: dummodo super hoc nullum præter obstaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege servata, contra eos qui non habent dominos principales.

Magistratus pro defensione fidei juramentum præsentent, &c.

*Potestatem

§. 3. Credentes præterea, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum bannimus. Statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis, & ad publica officia, seu consilia, vel ad aliquos eligendos huiusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat actionem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus ei præterea super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio, ejus instrumenta confecta per manum ipsius nullius penitus sint momenti. Ajicimus insuper, quod hæreticus per hæreticum convinci possit, & quod domus Patarenorum, receptorum, & defensorum, & fautorum, sive ubi docterint, sive ubi aliis manus imposuerint, destruantur, nullo tempore restituendæ. Dat. Padua 22. Febr. XII. Indi.

Credentes & fautores multas pœnas incurunt.

1243.
Apostatantes
pœnis ligantur.

Dat. P. An. r.
die 31. Octob.

§. 4. Rex Regum apostatantes à fide Catholica penitus execramus, insequimur ultionibus, bonis suis omnibus spoliamus. Et ut à professione vel vita naufragantes, legibus coarctamus, Successiones collimus, ab eis omne jus legitimum abdicamus.
Dat. Perusii, secundo Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Hortatio ad Regem Franciæ, ut in suo Regno, concremari faciat librum Talmud, quo uruntur Judæi, eisque prohibeat nutrices, & servientes habere Christianos.

Amplioem prohibitionem circa librum Talmud, & alios Judæorum libros, vide infra in Julii III. const. 23. Cum sciat, in hoc Tomo I. & Clem. VIII. const. 20. Cùm Hebræorum. Tom. 3. Et quoad distas nutrices & servientes, idem prohibuerat Clem. III. in cap. 9. & 13. de Jud. & postremò edita est const. 3. Pauli IV. Cum nimis, ubi notabo cetera de Judæis, in hoc Tom. I.

Edita A. D.
1244.

I N N O C E N T I U S P A P A I V .

Illustri Regi Franciæ.

Judæorum
multæ sunt
iniquitates.

Impia Judæorum perfidia, de quorum cordibus propter immensitatem suorum scelerum Redemptor noster velamen non abstulit, sed in cecitate, quæ conringit ex parte in Israël adhuc manere permittit, prout convenit, non attendens, quod ex sola misericordia, pietas ipsos Christiana receperet, & cohabitationem illorum sustineat patienter, illa committit enormia, quæ stupori audientibus, & referentibus sunt horrore. Ipsi enim ingrati Domino JESU CHRISTO, qui conversionem eorum ex sua longanimitatis assuetudine patienter expectat, nullam prætententes verecundiam culpæ suæ, nec reverentes honorem fidei Christianæ, omisso seu contemptis lege Mosaica & Prophetis, quasdam traditiones suorum seniorum sequuntur. Super quibus eos in Evangelio Dominus objurgat dicens: Quare vos transgredimini mandatum DEI, & irritum fecistis propter traditiones vestras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Et signanter
in lib. Talmud.

§. 1. In hujusmodi namque traditionibus, (quæ Talmud Hebræicè nuncupantur, & magnus liber est apud eos, excedens textum Bibliæ in immensum, in quo sunt blasphemias in Deum, & Christum ejus ac beatam Virginem, manifestè intricabilis fabulæ, abusiones erroneæ, ac stultitiæ inauditæ) filios suos docent, ac nutriunt, & à legis & Prophetarum doctrina reddunt ipsos penitus alienos. Verentes ne veritate, quæ in eisdem Lege ac Prophetis est, intellecta, apertè de Unigenito Dei Filio ventaro in carnem, testimonium perhibente, convertantur ad fidem, & ad Redemptorem suum humiliter revertantur.

Habentque
nutrices
Christianas.

§. 2. Et his non contenti, faciunt Christianas filiorum suorum nutrices in contumeliam fidei Christianæ, cum quibus turpia multa committunt. Propter quæ fidelibus est verendum, ne divinam indignationem incurrant, dum eos perpetrare patienter indigne, quæ fidei nostræ confusionem inducunt.

Cancellarius
Parisiensis illum
comburi fecit Rege
Franciæ favore.

§. 3. Et licet dilectus filius Cancellarius Parisiensis & Doctores regentes Parisiis in sacra pagina, de mandato felicitis recordationis G. Papæ prædecessoris nostri, tam prædictum abusionis librum, quam alios quosdam cum omnibus glossis suis perlectis in potestate, ac examinatos ad confusionem perfidiæ Judæorum, publicè coram Clero, & Populo, incendio concremarint, prout in literis eorum perpeximus contineri, quibus tu tamquam Catholicus Rex & Princeps Christianissimus impendisti super hoc auxilium congruum & favorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac prosequimur actionibus gratiarum.

Quem hic
Pont. rogat,
idem faciat
in toto regno.

§. 4. Quia tamen nondum Judæorum ipsorum abusio profana quievit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celsitudinem regiæ rogamus & obsecramus in Domino JESU CHRISTO, ut qui excessus hujus-

modi detestabiles & enormes, commissos in contumeliam Creatoris, & injuriam nominis Christiani, piè incepisti laudabiliter prosequendo, facias debita severitate percelli. Et tam prædictos abusionis libros, reprobatos per Doctores eosdem, quam generaliter omnes cum glossis suis, qui per ipsos examinati & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, ubicumque reperiri poterunt, igne cremari.

§. 5. Firmiter inhibendo ne de cætero nutrices seu servientes habeant Christianos, ne filii libera filii famulentur ancillæ. Sed tanquam servi reprobati à Domino, in cujus mortem nequiter conspirarunt, saltem per effectum operis, servos se recognoscant illorum, quos CHRISTI mors, & istos liberos, & illos constituit esse servos: ut proinde sinceritatis tuæ zelum possimus in Domino dignis laudibus commendare.

Dat. Lateran. 7. Idus Maii, Anno primo.

Damnatio & depositio Friderici II. Imperatoris, anathematis vinculo à Greg. IX. hæcenus innodati.

Hanc posui constitutionem, quia eam non integram habemus in cap. 2. de sentent. & re Judic. in sexto. Gregorii autem anathematizationem in illum promulgatam, vide supra in ejus const. 13. Rationalis. fol. 79.

I N N O C E N T I U S P A P A I V .

Sacro præsentis Concilio ad rei memoriam sempiternam.

Ad Apostolicæ dignitatis apicem, licet indigni dignatione divinæ Majestatis assumpti, omnium Christianorum curâ vigili, sedulaque solertia gerere, ac intimæ considerationis oculo singulorum discernere merita, & providæ deliberationis latera librare debemus; ut quos justus vigor examinis dignos ostenderit, congruis attollamus favoribus, quos autem reos, pœnis debitis deprimamus: appendentes semper meritum, & præmium aqua lance, retribuendo cuique, juxta qualitatem operis, pœnæ vel gratiæ quantitatem.

§. 1. Sanè cum dira guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ provincias diutius afflixisset, nos toto cupientes affectu mentis tranquillitatem, & pacem Ecclesiæ sanctæ Dei, ac generaliter cuncto populo Christiano restituere, ac reducere ad præcipuum Principem sæcularem hujus dissensionis & tribulationis auctorem à fel. record. Gregorio Papa, prædecessore nostro, pro suis excessibus anathematis vinculo inodatum, speciales nuncios magnæ auctoritatis viros, videlicet Venerabilem fratrem nostrum P. Albanen. tunc Rothomagen. Archiepiscopum, & C.* Sabinen. tunc quondam Murin. Episcopos, ac dilectum filium nostrum Guill. Basiliacæ duodecim Apostolorum Presbyterum Cardinalem, tunc Abbatem S. Facundi, qui salutem zelabantur ipsius, duximus destinandos, facientes sibi proponi per ipsos, quod nos, & fratres nostri, quantum in nobis erat, pacem per omnia secum habere, nec non cum omnibus hominibus optabamus, parati sibi pacem, & tranquillitatem dare, ac mundo etiam universo, & quia Prælatorum, Clericorum, omniumque aliorum, quos detinebat captivos; & omnium tam Clericorum, quam Laicorum, quos cæperat in Galis restituito, poterat esse pacis plurimum induciva, eum ut illos restitueret, cum hoc idem tam ipse, quam sui nuntii antequam ad Apostolatus vocati essemus officium, promississent, rogari, & peti ab ipso fecimus per eosdem, ac proponi in super, quod iidem parati erant pro nobis audire, & tractare pacem, ac etiam audire satisfactionem, quam facere vellet Princeps de omnibus, pro quibus vinculo erat excommunicationis adstrictus, & offerri præterea, quod si Ecclesia eum in aliquo contra debitum læserat, (quod non credebatur) parata erat corrigere, ac in statum debitum reformare: & si diceret ipse, quod in nullo contra justitiam læserat Ecclesiam, vel quod nos eum contra justitiam læssemus, parati eramus vocare Reges, Prælatos, & Principes tam Ecclesiasticos, quam sæculares ad aliquem tutum locum; ubi per se, vel

Nutricesque
& servientes
Christianos
non habeant.

Dat. P. An. r.
die 9. Maii.

III.

Edita A. D.
1245.

Proœmium.

Pro habenda
reconciliatione
Frid. II.
Imp. cum
S. R. E. destinavit ad eum
Pontif. litem,
Nuntios speciales.

* H. vel VV.

solemnes Nuncios convenirent, eratque parata Ecclesia de consilio Consilii sibi satisfacere, si eum læsisset in aliquo, ac revocare sententiam, siquam contra ipsum injustè tulisset, & cum omni mansuetudine, ac misericordia, quantum cum Deo, & honore suo fieri poterat, recipere de injuriis, & offensis ipsi Ecclesie, suisque per eum irrogatis satisfactionem ab ipso. Volebat etiam Ecclesia omnes amicos suos, sibi que adhærentes in pace ponere, plenaque securitate gaudere; ut numquam hac occasione posset aliquid subire discrimen.

At ille persistit obstinatus.

§. 2. Sed licet sic apud eum pro pace, paternis monitis, & precum institere curaverimus, lenitate, idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obrutans more aspidis aures suas, hujusmodi preces & monita, elata obstinatione, ac obstinata elatione despexit.

Et quamvis postea mediantibus ejus Nunciis iurejura do huic Romano Pontifici obedientiam promississet, cum effectu tamen hoc implere recusavit.

§. 3. Et licet processu temporis in die Cœnæ Domini proxima nuper præterita, præcedente coram nobis, & fratribus nostris Cardinalibus præsentibus carissimo in Christo filio nostro Constantinopolitano Imperat. Illust. cœtu quoque non modico Prælatorum, Senatoribus populi Romani, & maxima multitudine aliorum, qui eodem die propter solemnitatem ipsius de diversis mundi partibus ad Apostolicam Sedem convenerant, quod stare nostris, & Ecclesie mandatis per nobilem Virum Comitem Tolosantum, ac Magistros P. de Vineâ, & T. de Tuffea Curie suæ Judices, & Nuncios, & Procuratores suos speciale super hoc ab ipso mandatum habentes, præstitit juramentum, postmodum tamen, quod juraverat, non implevit, quinimò eâ intentione ipsum præstitisse juramentum probabiliter creditur, sicut ex factis sequentibus colligitur evidenter, ut eidem Ecclesie, ac nobis illuderet potius, quam pareret, cum anno & amplius jam elapso, nec ad ipsius Ecclesie gremium revocari potuerit, nec sibi de illatis ei damnis, & injuriis curaverit satisfacere, licet super hoc exriterit requisitus.

Gravissima que scelera patravit.

§. 4. Propter quod non valentes absque gravi Christi offensa ejus iniquitates amplius tolerare, cogimur urgente nos conscientia, justè animadvertere in eundem, & ut ad præsens de cæteris ejus sceleribus taceamus, quatuor gravissima, quæ nulla possunt cæleri tergiversatione, commisit, dejeravit enim multoties, pacem quondam inter Ecclesiam, & Imperium reformatam temere violavit, perpetravit etiam sacrilegium, capi faciens Cardinales S. R. E. ac aliarum Ecclesiarum Prælatos, & Clericos, Religiosos, & Sæculares venientes ad Concilium, quod idem prædecessor noster duxerat convocandum. De hæresi quoque non dubiis, & levibus, sed difficultibus, & evidentibus argumentis suspectus habetur; plura siquidem eum commisisse perjuria satis patet. Nam olim cum in Sicilia partibus morabatur, priusquam esset ad Imperii dignitatem electus, coram bono mem. * C. S. Theodori Diacono Cardinali, Apostolica Sedis Legato fœlicis record. Innocentio Papæ prædecessori nostro, & successoribus ejus, Ecclesieque Romanæ pro concessione Regni Siciliae ab eadem Ecclesia sibi facta, fidelitatis præstitit juramentum, & sicut dicitur, illud idem postquam ad eandem dignitatem electus extitit, & venit ad Urbem, coram eodem Innocentio, suisque fratribus Cardinalibus, aliis multis præsentibus, ligium * hominũ in ejus faciendis manibus innovavit. Deinde cum in Alemannia esset eidem I. & ipso defuncto, bono mem. Honorio Papæ prædecessori nostro, & ejus successoribus, ac ipsi Ecclesie Romanæ, præsentibus Imperii Principibus, atque nobilibus juravit honores, jura, & possessiones Romanæ Ecclesie pro posse suo servare, ac protegere bona fide, & quod quæcumque ad manus suas devenirent, sine difficultate restituere procuraret, nominatis expressè dictis possessionibus in hujusmodi juramentum: quod postmodum confirmavit, Coronam Imperii jam adeptus: sed horum trium Juramentorum temerarius extitit violator, non sine prodicionis nota, & læsæ crimine Majestatis. Nam contra præfatum prædecessorem

* G.

* homagium.

G. & fratres suos comminatorias literas eidem fratribus destinare, ad dictum G. apud fratres ipsos, sicut apparet per literas ab eo tunc directas eidem, & etiam prout fertur per universum ferè orbem terrarum multipliciter diffamare præsumpsit, ac venerabilem fratrem nostrum O. Portuen. tunc S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinalem, & bono mem. I. Prænestin. Episcopos, Apostolica Sedis Legatos, nobilia & magna Ecclesie Romanæ membra, personaliter capi fecit, & bonis omnibus spoliatos, ac per diversa loca non semel ignominiose deductos, carceribus mancipari. Privilegium insuper, quod B. Petro, & successoribus ejus in ipso tradidit Dominus JESUS CHRISTUS, videlicet; Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis, in quo utique auctoritas, & potestas Ecclesie Romanæ consistit, pro viribus diminuere, vel ipsi Ecclesie auferre fategit, scribens se præfati G. sententias non vereri, latam ab eo excommunicationem in ipsum non solum contemptis Ecclesie clavibus, non servando, verum etiam per se, ac Officiales suos, & illam, & alias excommunicationis, vel interdicti sententias, quas idem omnino contempnit, cogendo alios non servare; Possessiones quoque præfatæ Romanæ Ecclesie, videlicet Marchiam, Ducatum, Beneventum, ejusque muros, & turres dirui fecit, ac alias, quas in Tuscia, & Lombardia partibus & quibusdã aliis obtinebat locis, paucis exceptis occupare non metuens, eas adhuc detinet occupatas: & tamquã ei non sufficeret, quod manifestè contra juramenta præmissa præsumendo talia veniebat per se, vel suos Officiales, earumdem possessionum homines dejerare compulit, ipsos à juramento fidelitatis, quibus Romanæ tenebantur Ecclesie, de facto, cum de jure non posset, absolvens, & faciens eosdem fidelitatem, nihilominus abjurare prædictam, sibi que fidelitatis hujusmodi juramenta præstare. Pacis verò ipsum violatorem existeret, planè constat, quia cum olim tempore pacis inter ipsum, & Ecclesiam reformatam jurasset coram bono mem. I. de Abbativilla Episcopo Sabinensi, & Magistro Th. tituli S. Sabine Presbytero Cardinali, præsentibus multis Prælatibus, Principibus, & Baronibus, quod staret, & pareret præcise absque ulla conditione omnibus mandatis Ecclesie, super iis, pro quibus erat vinculo excommunicationis adstrictus, causis excommunicationis ejusdem expressis, per ordinem coram eo, tunc omnibus Theutonicis hominibus Regni Siciliae, ac quibuslibet aliis, qui Ecclesie contra ipsum adhæserant omnem remittentem offensam, & pœnam, & quod nullo tempore offenderet, vel offendi faceret ipsos, pro eo quod Ecclesie adstiterant, præstari in anima sua per Comitem Acerarum faciens juramentum. Postmodum pacem, & juramentum hujusmodi nequaquam erubescens irritare perjuriis, non servavit. Nonnullos enim ex ipsis hominibus, tam nobiles, quam alios, postea capi, & incarcerari fecit, & eis bonis suis omnibus spoliatis, uxores eorum, & filios captivari, ac insuper terras Ecclesie contra promissionem, quam eidem I. Sabinensi Episcopo, & Thomafo Cardinali fecerat, irreverenter invasit, licet ipsi ex tunc in eum præsentem, si ullo modo prædictis articulis, aut conditionibus contraveniret, excommunicationis sententiam promulgarant, & cum iidem Apostolica ei auctoritate mandassent, ut nec per se, nec per alium impediret, quin postulationes, electiones, & confirmationes Ecclesiarum, & Monasteriorum in regno præfato liberè de cætero fierent, secundum statutum Concilii generalis, & quod nullas deinceps in eodem Regno viris Ecclesiasticis ac rebus, eorum imponeret tallias, vel collectas, quodque nullus ibidem Clericus, vel persona Ecclesiastica de cætero in civili, vel criminali causa conveniretur coram iudice seculari, nisi super feudis quaesio civiliter haberetur, ac Templariis, Hospitariis, & aliis personis Ecclesiasticis de damnis & injuriis irrogatis eidem satisfaceret competenter, ipse mandatum hujusmodi

adimplere contempfit. Liquet namque undecim, aut plures Archiepiscopales, & multas Episcopales sedes, Abbantias quoque, ac alias Ecclesiasticas ad præfens vacare in Regno prædicto, easque procurante ipso, sicut apertè patet, fuisse diutius Prælatorum regimine destitutas in grave ipsarum præjudicium, & periculum animarum. Et licet fortè in aliquibus ejusdem Regni Ecclesiis electiones sint à Capitulis celebratæ, quia tamen per illa ejusdem familiares Clerici sunt electi, probabili potest argumento concludi, quod facultatem non habuerunt liberam eligendi, Ecclesiarum autem ipsius Regni, non solum facultates, & bona fecit, prout voluit occupari, sed etiam Cruces, Thuribula, Calices, & alios sacros earum thesauros, & pannos sericos, velut cultus divini contempitor auferri, licet, ut dicitur ipsis Ecclesiis, exacto tamen prius pro eis certo pretio, in parte fuerint restituti. Clerici quippe collectis, & talis multipliciter affliguntur, non solum trahuntur ad iudicium sæculare, sed, ut asseritur, coguntur subire duella, incarcerantur, occiduntur, & patibulis cruciantur, in confusionem, & opprobrium ordinis clericali; præfatis autem Templariis, Hospitalariis, & personis Ecclesiasticis non est de damnis illatis eisdem, & injuriis satis factum. Eum quoque certum est, fore sacrilegii patratores; nam cum præfati Portuen. & Prænestin. Episcopi, & complures Ecclesiarum Prælati, & Clerici, tam religiosi, quàm sæculares ad Apostolicam Sedem pro celebrando Concilio, quod prius ipse petiverat, convocati per mare venirent, viis terræ, ipsis de mandato ejus, omninò præclusis, idem destinato Enfo filio suo cum multitudine Galearum, & per alios complures longè ante serie præparatas in partibus Thuscis maritimis insidiis positas contra eos, ut gravius posset virus vomere præconceptum, ipsos ausu sacrilego capi fecit, quibusdam Prælatorum ipsorum, & aliis in hujusmodi captione submersis, nonnullis etiam interemptis, & aliquibus hostili insecutione fugatis, reliquis autem bonis spoliatis omnibus, & de loco ad locum in Regnum Siciliae opprobriose deductis, ac ibidem diris carceribus mancipatis, quorum aliqui maceratis squaloribus, & inedia pressi miserabiliter defecerunt.

§. 5. Merito insuper contra eum de hæretica pravitæ suspicio est exorta: cum postquam excommunicationis sententiam à Præfatis I. Episcopo Sabinen. & T. Cardinalibus prolatam incurrerit, & dictus G. Papa ipsum anathematis vinculo innodavit, ac post Ecclesie Romanæ Cardinalium, Prælatorum, Clericorum, ac aliorum etiam diversis temporibus ad Sedem Apostolicam venientium captionem, Claves Ecclesie contempserit & contemnat † sibi faciens celebrari, vel potiùs quantum in eo profanari divina, & constanter asseruit, ut superius est narratum, se præfati G. Papæ sententias excommunicationis non vereri. Præterea conjunctus amicitia detestabili Saracenis, nuncios & munera pluries destinaverit eisdem, & ab eis vicissim cum honorificentia, & hilaritate receperit, ipsorumque ritus amplectitur, illos in quotidianis ejus obsequiis, notabiliter secum tenens. Eorumdem etiam more uxoris, quas habuit de stirpe regia descendens, Eunuchos Capuz, quos, ut dicitur, serio castrari fecerat, non erubuit deputare custodes, & quod execrabilis est, olim existens in partibus transmarinis, facta compositione quadam, imò collusione verius cum Soldano Machometti nomen in templo Domini diebus, ac noctibus publicè proclamari permisit, & nuper Nuncios Soldani Babiloniæ, postquam idem Soldanus Terræ sanctæ, ac Christianis habitatoribus ejus per se, ac suos damna gravissima, & inestimabiles injurias irrogat, facit per Regnum Siciliae cum laudibus ad ejusdem Soldani extollentiam, & sicut fertur, honorificè suscipi, & magnificè procurari. Aliorum quoque infidelium perniciosus, & horrendis obsequiis contra fideles abutens, & illis, qui damnabiliter vilipendentes Apostolicam Sedem ab unitate Ecclesie discesserunt,

procurans affinitate, ac amicitia copulari, claræ mem. Ducem Bavariæ specialem Ecclesie Romanæ devotum, fecit, sicut pro certo asseritur Christiana religione despecta per assassinos occidi, & Baratio Dei & Ecclesie inimico à communione fidelium per excommunicationis sententiam cum adiutoribus, consiliatoribus, & fautoribus suis, solemniter separato, filiam suam tradidit in uxorem. Catholicorum verò Principum actus, & mores respuens neglector salutis, & famæ, pietatis operibus non intendit, quinimò, ut de suis nefariis dissolutionibus fileamus, cum didicerit tantum opprimere, non curat oppressos misericorditer relevare, manu ejus, ut decet Principem Christianum, ad elemosynas inextenta cum destructione Ecclesiarum institerit religiosas, ac alias Ecclesiasticas jugi attriverit afflictione, & persecutionum personas, nec Ecclesias, nec Monasteria, nec alia pia loca cernitur construxisse. Nonne igitur hæc non levia, sed efficacia sunt argumenta de suspitione hæresis contra eum, cum tamen hæreticorum vocabulo illos jus civile contineri asserat, & latis adversus eos sententiis debere succumbere, qui vel levi argumento à iudicio Catholicæ religionis, & tramite defecti fuerint deviare. Præter hæc, Regnum Siciliae, quod est speciale patrimonium B. Petri, & idem Princeps ab Apostolica Sede tenebat in feudum, jam ad tantam in Clericis & laicis in ananitionem, servitutemque redegit, quod eis penè penitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis ferè ejectis, illos, qui remanserunt, ibidem, sub servili quasi conditione vivere, ac Romanam Ecclesiam, cujus principaliter sunt homines, & Vassalli, offendere multipliciter, & hostiliter impugnare compellit. Posset etiam merito reprehendi, quod mille * Squifatorum annuam pensionem, in qua pro eodem Regno ipsi Ecclesie Romanæ tenetur per novem annos, & amplius solvere prætermisit.

§. 6. Nos itaque super præmissis, & compluribus aliis ejus nefandis excessibus cum fratribus nostris, & sacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum JESU CHRISTI vices licet immeriti teneamus in terris, nobisque in B. Petri Apostoli persona sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram &c. memoratum Principem qui se imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tam indignum, quippe propter suas iniquitates à Deo ne regnet, vel imperet, est abjectus, suis ligatum peccatis, & abjectum, omnique honore, & dignitate privatum à Domino ostendimus, denunciamus, ac nihilominus sententiando privamus.

§. 7. Omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuò ab solventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tamquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendant, & discernendo quoslibet, qui deinceps ei velut Imperatori, aut Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto excommunicationis vinculo subjacere.

§. 8. Illi autem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem. De præfato verò Siciliae Regno providere curabimus cum eorumdem fratrum nostrorum consilio, sicut viderimus expedire.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Augusti, Anno tertio.

Privilegium Abbatis Monasterii Cistercien. & aliorum Coabbarum Ordinis Cistercienis, succedendi in bonis Monachorum, in quibus ipsi successissent, si in sæculo remansissent.

Hoc privilegium in specie confirmavit Pius II. die 26. Julii 1459. sed uti simpliciter confirmatorium prætermisit.

Alia de hoc Ordine indicavi supra in Paschal. II. const. 1. Desiderium. fol. 30.

Proinde excommunicatus, horrenda crimina commisit.

* Partibus.

† ibi.

* fatorum

Illum ergo Pontifex sic modo deponit.

Vassallos ab ejus obedientia liberat.

Aliumque Imperatorem eligi permittit.

Dat. P. A. 7. die 17. Julii.

IV.

Edita An. D. 1246.

Privilegium de quo in rubrica.

Dat. P. An. 4. die 22. Oct.

V.

Edita An. D. 1247.

Exordium.

Suscipio Ordinis sub protectione Sedis Apostolicæ.

Et Regula S. Benedicti.

Licentia consequendi, & retinendi bona.

Exemptio à decimis.

Facultas recipiendi venien. ad Ord. Intell. g. juxta conf. 71. Six. v. Prohibitio transeundi ad Ordinem non strictiorem.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Cistercii ejusque Coabbatibus & Conventibus Universis Cisterciens. Ordinis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Devotionis vestrae precibus inclinati, auctoritate vobis presentium indulgemus, ut possessiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudilibus) quæ personarum fratrum, ad Monasteria vestra à sæculo fugientium, & professionem facientium, in eisdem, si remansissent in sæculo, ratione successione, vel quocumque alio iusto titulo contigissent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria consuetudine non obstante. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Lugduni 11. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri, Anno quarto.

Confirmatio Congregationis Monachorum Sylvestrinorum in Eremito S. Benedicti de Monte Fano mox instituta sub Regula S. Benedicti, & concessio gratiarum & exemptionum.

Ad hoc vide infra constit. 38. Pauli III. Exposcit, cum ibi notandis. in hoc Tomo I.

Privilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus Ordinibus concessa communicavit Paul. V. huic Congregationi sub die 23. Novembris 1606. quam habes sub d. Paul. Const. 106. inf. Tom. 3. incipien. Sanctorum, quæ concedit Monasterium in Civitate Auximana pro ista Congregatione.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Eremiti de Monte Fano, ejusque Fratribus, tam presentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus, Apostolicum convenit adhibere presidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursum, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Eremitum S. Benedicti de Monte Fano Cameriniensis Diocesis in qua divino estis obsequio mancipati sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus.

§. 2. In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundum Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremito institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Eremitum in presentiarum iustè ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque Successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Eremita sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam Cryptæ Focilis cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Bonifilii cum pertinentiis suis. Ecclesiam de Ripa alta, cum pertinentiis suis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis, & pascuis, in boscho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis.

§. 4. Sanè novallium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hætenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullas à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & absolutos, à sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

§. 6. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Eremito vestra possessionem, professionem fas sit, sine Prioris sui licentia, de eodem

loco discedere, nisi arctioris Religionis obtentu. Discedentem verò absque communitum literarum vestrarum cautione, nullus audeat retinere.

§. 7. Cum autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis Interdicti.

§. 8. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à Diocesano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere.

§. 9. Prohibemus insuper, ut intra fines Parochiæ vestrae nullus sine assensu Diocesani Episcopi, & vestro, Capellam, seu Oratorium de novo construere audeat salvis privilegiis Pontificum Romanorum.

§. 10. Ad hæc, novas & indebitas exactiones, ab Archiepiscopis, & Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis secularibusve personis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

§. 11. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se in illis sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publicè usurarii, nullus obstat. Salva tamen Justitia aliarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 12. Decimas præterea, & possessiones, ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitime liberandi, de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Prior, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi, qualibet subreptionis astutia, seu violentia, proponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel Fratrum major pars consilii sanioris, secundum Deum, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

§. 14. Paci quoque, & tranquillitati vestra, paterne in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut intra clausuras locorum, seu graniciarum vestrarum, nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

§. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremito vestrae concessas, nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus.

§. 16. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Eremitum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocesani Episcopi canonica Justitia.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica secularive persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere, de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subiaceat ultioni.

§. 18. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quantum & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen, Amen, Amen.

Notas mihi fac Domine vias vitæ.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Concil. Trid. sess. 25. cap. 12. Sacramentum & Ordines à Diocesano Episcopo suscipiendi.

Prohibitio per alios construere novam Ecclesiam intra &c. Vide Bullam Clem. VIII. num. 99.

Prohibitio novarum exactionum. Facultas sepeliendi mortuos. Intelligitur Bull. 22. Leon. X.

Decimasque & possess. recuper.

Abbas à Congregatione eligatur. Attendite etiam Conc. Trid. sess. 25. cap.

Prohibitio infra clausuras, sanguinem effundendi &c.

Approbatio immunitatum Congregationis.

Prohibitio perturbandi Congregationem.

Pœnæ perturbantium.

Proœmia fautorum.

1247. Papæ & Cardinalium subscriptio- nes.

Ego Innocentius Catholica Ecclesia Episc. subscripsi.
† Ego Petrus Albanen. Episcopus subscripsi.
† Ego Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. subscripsi.
† Ego Wiglelmus Basilicæ Duodecim Apostolorum Presb. Cardin. subscripsi.
† Ego Frater Joannes tr. S. Laurentii in Lucina, Presb. Card. subscripsi.
† Ego Joannes tr. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Cardinalis subscripsi.
† Ego Wiglelmus tr. S. Eustachij, Diac. Card. subscripsi.

Dat. P. A. 5. die 27. Junii.

Dat. Lugduni, per manum Magistri Martini S. R. E. Vicecancellarii, 5. Kal. Julii, Indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus vero D. Innocentii Papæ IV. Anno quinto.

VI.

Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hæcenus approbata.

Hanc regulam ab Honor. III. approbatam supra in const. 8. Ut vivendi sol. 70. & ab isto Pont. in pau- cis mitigatam, (ut hic & ibi in singulis Regula cap- it. adnotavi in margine) profitentur & observant multi Carmelita, qui nomen Fratrum Discalceato- rum in Hispaniis primum sortiti sunt, ut habetur infra Tom. 2. in const. 64. Greg. XIII. Pia, & deinde in Italia, ut in const. 71. Clem. VIII. In Apo- stolica. Tom. 3. Et tam prima Congregatio Hispa- nica, quam altera Italica, sunt penitus separata ab aliis Carmelitis profitentibus d. Regulam, iterum mitigatam ab Eug. IV. in ejus const. 3. Romani. in hoc Tomo I. Qua quidem separatio habetur infra in const. 25. Clem. VIII. Pastoralis. Tom. 3. Inter se quoque junctæ sunt Congregationes, Hispanica scilicet, & Italica, ex d. Clem. const. 71. Qui Cle- mens hos Discalceatos verè esse unum de quatuor Or- dinib. Mendicantium declaravit, in alia ejus const. 101. Romanum. Nova loca erigere posse concessit Paul. V. in const. 10. Ad Ecclesia. Et pro eis ere- ctum est in Urbe Seminarium ad fidei propagationem, ut in alia ejusdem Pauli const. 78. Romani. Tom. 3.

Hujus Ordinis Discalceatorum fundatrix fuit B. Terefia, quam SS. Catalogo adscriptæ Greg. XV. in const. 20. Omnipotens, infra tom. 3.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1247.

Exordium.

Quæ honorem Conditoris omnium, & profes- sum continent animarum roboris præsidio sunt fulcienda perpetui: sed illa præcipuè, super quæ Apostolicæ Sedis auctoritas salubris provi- dentia studium noscitur habuisse.

Hic Pont. re- quisitus de declaratione & approba- tione Regula, illam commisit Cardinali Hugoni & Episcopo An- teradensis, qui eam stabili- verunt, & ip- se modo ap- probat.

§. 1. Cum itaque nos ad vestrae supplicationis instantiam, per dilectum filium Hugonem, tituli sanctæ Sabinæ Presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem nostrum Guillelmum Antera- densem Episcopum, quædam Regulæ vestrae dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ip- sius gravia misericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis plenius continetur; Nos vestris piis desideriis annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem hujusmodi auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Eorumque literas hic inserit.

§. 2. Tenorem verò literarum ipsarum, de verbo ad verbum, fecimus præsentibus annotari, qui talis est.

Qui Cardi- nalis & Epi- scopus d. Reg- ulam decla- ratam & mi- tigatam Prio- ri & Fratri- bus obser- vandâ tran- smittunt.

§. 3. Frater Hugo miseratione Divina tituli S. Sabinæ Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miseratione Anteradensis, Episcopus, caris- simis in Christo filiis Religiosis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Or- dinis Fratrum Gloriosissimæ Dei Genitricis, fem- perque Virginis Mariæ de Monte Carmeli; Salu-

tem in omni salutari. Accedentes ad Apostolicam Sedem Fratres Cleri, Rynaldus, & Petrus Ordinis vestri, ex parte vestra à Domino Papa humiliter postularunt, ut quædam, quæ in vestro Privilegio, & Regula olim vobis à felicis memoriæ Alberto Patriarcha Hierosolymitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quædam gravia mi- sericorditer mitigare dignaretur. Cum igitur Do- minus Papa, eorum devotis supplicationibus annuendo, nobis commiserit, ut declarationem; correctionem, ac mitigationem hujusmodi faceremus vice ipsius, secundum quod bono statui Or- dinis, & Fratrum salutem expedire videremus; Re- ligationi vestra, qua fungimur auctoritate, manda- mus; quatenus Regulam à nobis correctam, de- claratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, devotè recipientes, eam firmiter observetis, & ad instar ejusdem alias vestras Regulas corrigatis, quam vobis per eosdem Fratres sub sigillis nostris mittimus in hac forma.

Prologus Regulæ.

Albertus Dei gratia Hierosolymitanæ Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Christo filiis, Bro- cardo, & cæteris Eremitis, qui sub ejus obediencia juxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino salutem, & sancti Spiritus benedictio- nem. Multifarie, multisque modis sancti Patres in- stituerunt, qualiter quisque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum vitæ Religiosæ elegerit, in obsequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conscien- tia deservire. Verum quia requiritis à nobis, ut jux- ta propositum vestrum tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in posterum debeatis.

C A P. I.

Illud inprimis statuimus, ut unum ex vobis Priorem habeatis, qui ex unanimi omnium assen- su, vel majoris, & sanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet alio- rum, & promissam studeat operis veritate servare, cum castitate & abdicacione proprietatis.

C A P. II.

Loca autem habere poteritis in Eremitis, vel ubi vobis donata fuerint, ad vestrae Religionis apta, & commoda, secundum quod Priori, & Fratri- bus videbitur expedire.

C A P. III.

Præterea juxta situm loci quem inhabitare pro- poveritis, singuli habeant cellulas separatas, si- cut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum, vel sanioris partis eadem cel- lula cuique fuerint assignata.

C A P. IV.

Ita tamen, ut in communi refectorio, ea quæ vobis erogata fuerint, communiter sumatis, ubi aliquam lectionem sacrae Scripturae audiri commo- dè poterit.

C A P. V.

Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prio- ris qui pro tempore fuerit, deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

C A P. VI.

Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & dispositione ipsius, postmodum quæ agenda sunt, cuncta procedant.

C A P. VII.

Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationibus vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

C A P. VIII.

Hi, qui Horas Canonicas cum Clericis dicere no- runt, eas dicant secundum Institutiones Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ approbatam consuetudinem. Qui verò eas non norunt, viginquinque vicibus

Prologus Reg- ulae ab Al- berto Patri- archa Hiero- soly. jussu Hon. iij. firmatæ, & à dd. Cardina- li & Episco- po jussu hujus Pont. mit- tigatæ.

De Priore & tribus ei promittendis. Huic cap. addita sunt illa verba cum castitate &c.

Receptione locorum. Hoc cap. totum additum est.

Cellulis. Nil additum.

Refectorio. Totum additum.

Mutatione Cellulae. Nil additum.

Cellula Prio- ris. Nil additum.

Mansione in Cellulis. Mit- tigavit Eug. iv. cit. in rub.

Horis Cano- nicis. Hoc est in aliquo diversam à cap. 6. reg. Hon. iij. de qua in rub.

Proprio.
Hoc differt
in aliquo à c.
7. de Reg.

Oratio ac
Missæ. Nil in-
novatum.

Capit. & Cor-
rectione,
Nil immuta-
tum.

Jejunio. Mi-
tigavit Eug.
& Six. cit. in
rub.

Esi carni-
um. Hic addita
sunt ea ver-
ba, Et quia
cum seqq. Et
mitig. vit
Eug. & Six.
cit. in rub.

Armis spiri-
tualibus.

Affiduitate
operandi.

Silentio. Hic
est aliquid
immutatum
in vesp. iude-
que à Regu-
la confirmata
à d. Hou. iij.
cap. 14.

Humilitate
Prioris.

Veneratione
Prioris.

Pater noster dicant in nocturnis Vigiliis : exceptis Dominicis & solemnibus diebus, in quorum vigiliis prædictum numerum statim duplicari, ut dicatur Pater noster vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in Laudibus matutinis. In aliis quoque Horis septies similiter eadem sigillatim dicatur Oratio: præter Officia Vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

C A P. IX.

Nullus Fratrum aliquid esse sibi proprium dicat, sed sint vobis omnia communia : & distribuatur unicuique per manum Prioris, id est, per Fratrem ab eodem ad idem Officium deputatum, prout coique opus erit, inspectis ætatibus, & necessitatibus singulorum. Asinos autem, sive mulos, prout vestra exposulaverit necessitas.

C A P. X.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, construatur in medio cellarum, ubi manè per singulos dies ad audienda Missarum solemniam convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri potest.

C A P. XI.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis, & animarum salute tractetis, ubi etiam excessus, & culpæ Fratrum, si quæ de aliquo fuerint deprehensæ, caritate media corrigantur.

C A P. XII.

Jejunium singulis diebus exceptis Dominicis, observetis à Festo Exaltationis sanctæ Crucis usque ad diem Dominicæ Resurrectionis, nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia iusta causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

C A P. XIII.

Ab esu carniæ abstinere, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur. Et quia vos oportet frequenter mendicare itinerantes, ne sitis hospitibus onerosi, extra domos vestras sumere poteritis pulmenta cocta cum carnis. Sed & carnis supra mare vesci licebit.

C A P. XIV.

Quia verò tertiatio est vita hominis super terrâ &c. Omititur residuum, quia est in d. Bulla Honor. III. cit. hic in rubr. cap. 12. supra fol. 71.

C A P. XV.

Faciendum est vobis aliquod operis, ut semper vos, &c. Omititur residuum eadem mox dicta ratione.

C A P. XVI.

Commendat autem Apostolus silentium cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta testatur : Cultus iustitiæ silentium est. Et rursum : In silentio, & spe erit fortitudo vestra. Ideoque statimus, ut dicto Completorio, silentium teneatis usque ad primam dictam sequentis diei. Alio verò tempore, licet silentii non habeatur observatio tanta, diligentius tamen à multiloquio caveatur. Quoniam sicut scriptum est, & non minus experientia docet: In multiloquio non deerit peccatum : & Qui inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala. Item : Qui multis utitur verbis, lædit animam suam. Et Dominus in Evangelio : De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. Faciat ergo unusquisque stateram verbis suis, & frænos rectos ori suo, ne forte labatur, & cadat in lingua & insanabilis casus ejus sit ad mortem. Custodiens cum Propheta vias suas, ut non delinquat in lingua sua. Et silentium, in quo cultus iustitiæ est, diligenter & cautè studeat observare.

C A P. XVII.

Tu autem, frater Brocarde, & quicumque post te institutus &c. Omititur, quia est idem capitulum cum cap. 15. d. Regulæ Honor. III. supra fol. 71.

C A P. XVIII.

Vos quoque cæteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter, &c. Omititur, quia est, ubi mox dixi.

Ex Achon, Idibus Januarii, Anno Domini 1171. Nulli ergo &c. Si quis &c. Dat. Lugduni, Kalend. Septemb. Anno Domini 1248.

Quod Fratres Minores Ordinis S. Francisci, Conventuales denominentur.

Hoc intellige, de Fratribus qui Regulam S. Francisci observant cum privilegiis & dispensationibus à Sede Apost. impetratis. Alii autem aliis modis denominantur, ut dixi sup. in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. Conventuales autem dicti sunt, quia hoc tempore in Conventibus & Monasteriis insimul convenire degereque ceperunt. De toto autem Ord. Francisci plenè notavi supra in const. præcit. Honor. III.

I N N O C E N T I U S E P I S C O P U S ,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum tamquam veri & fideles CHRISTI Ministri elegeritis vobis in domo Domini mansiones, dignum esse credimus, ut habitacula vestra inter alias honorabiles cõgregationes fidelium statuamus.

§. 1. Hinc est igitur, quod vestris supplicationibus inclinati, præsentium auctoritate decernimus, ut Ecclesiæ vestræ omnes ubi Conventus existunt, Conventuales vocentur.

§. 2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, ut in ipsis Ecclesiis, ad opus Fratrum & familiarum vestræ, habere liberè cõmeteria valeatis. Nulli ergo &c.

Dat. Lugduni, Nonis Aprilis, Pont. nostri Anno 7.

Hæretici eorumque fautores & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur.

De his vide etiam infra in const. seq. & in Alex. IV. const. 21. Discretionis.

Contra Hæreticos in locis Italiæ, Insularumque ei adjacentium quovis prætextu commorantes eorumque fautores Constitutionem edidit Greg. XV. ut infra Tom. 4. const. 28. Romani.

I N N O C E N T I U S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris universis, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Potestatibus, Rectoribus, Consulibus, & Communibus Civitatum, & aliorum locorum per Lombardiam, Marchiam Tervisnam, & Romaniolam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum fratres Prædicatores generales in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes sectas eorum quocumque nomine censeantur, ad extirpandam inde tam gravis contagii pestem, & malum tantæ pravitatis in Ecclesia Dei nimium pestilens, duxerimus deputandam Universitatem vestram, rogandam & hortandam duximus attentè, & monendam, per Apostolica vobis scripta districtè præcipiendo mandantes, ut quatenus omnes illos, qui per Inquisitores eosdem, vel per alios de ipsorum mandato de hæresis crimine, vel pro defensione, seu receptatione aut favore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo vel denunciati excommunicati publicè fuerint, bonis confiscatis ipsorum, banno publico exponatis alias contra eos temporaliter, prout expedire videritis in fulcimentum Catholice fidei potestate vobis tradita processuri. Alioquin noveritis nos eisdem Inquisitoribus nostris literis injunxisse, ut vos ad id per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compellant.

Dat. Perusii 5. Idus Maii, Pont. nostri Anno nono.

Promulgatio Legum & Constitutionum, contra Hæreticos eorumque complices & fautores, à Magistratibus & Officialibus sæcularibus observandarum.

Finis d. Regulæ.
Dat. P. A. 5. die 1. Sept.

VII.

Edita A. D. 1250.

Causa concessionis.

Concessio de qua in rub.

Et cõmeteriorum.

Dat. P. A. 7. die 5. April.

VIII.

Edita An. D. 1252.

Hæretici &c. banniantur.

Dat. P. A. 9. die 11. Maii.

IX.

Has leges approbavit, mitigavit, & ampliavit Alexand. IV. & latius Clem. IV. in ipsius const. 13. Ad extirpanda. Declaravit etiam S. 4. 9. & 21. 27. & 36. hujus const. & sequentis ei annexa. idem Alex. inf. in const. 2. Cum secundum. in hoc Tom. I.

Pœnæ autem Hæreticorum videri possunt in Bullis à me indicandis inf. in Const. 19. Pauli IV. Cum ex Apostolatus, & sup. in Const. 1. Honor. III. fol. 63. Et pro declaratione hujus Bullæ, vide infra Alex. IV. const. 2. Cum secundum.

Contra hæreticos etiam agunt Bullæ in die Cœnæ Domini legi solitæ, cujus ultimum exemplar est S. D. N. Urb. VIII. Const. 62. Pastoralis, infra Tom. 4.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Potestatibus, sive Rectoribus, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & Marchiam Tervisinam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitate zizania, quæ abundantius solito succreverunt, supereminante illa licentia, his diebus hominis inimico tanto studiosius, juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligemus eadem in necem Catholici seminis pervagari. Volentes autem ut adversus hujusmodi nequitie operarios, consurgant strenque nobiscum Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam ad extirpationem hæreticæ pestis edidimus, à vobis ut fidelibus ejusdem fidei defensoribus exacta diligentia observandas: quæ seriatim inferius continentur.

§. 1. Quocirca universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem conscribi vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Priori Provinciali & Fratibus Inquisitoribus hæreticæ pravitate Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola, damus nostris literis in mandatis, ut singulos vestrum ad id per excommunicationem in personas, & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Leges & Constitutiones autem sunt hæc.

L E X 1.

§. 2. **S**tatuimus, ut potestas, seu Rector, qui Civitati præest, vel loco alii ad præfens, aut pro tempore præfuerit in futurum, in Lombardia, Romaniola, vel Marchia Tervisina, interpretisè & sine tenore aliquo, attendere inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari toto tempore sui regiminis, tam in civitate vel loco sui regiminis, quam in terris suæ ditioni subjectis, omnes & singulas tam infra scriptas, quam alias constitutiones & leges, tam canonicas, quam civiles, editas contra hæreticam pravitatem. Et super his præcisè observandis recipiant à quibuslibet sibi in potestaria vel regimine succedentibus, juramenta. Quæ qui præstare noluerint, pro Potestatibus vel Rectoribus nullatenus habeantur. Et quæ ut potestates vel Rectores fecerint, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiam si de sequela præstanda eis exhibuerint juramentum. Quod si potestas vel Rector aliquis, hæc omnia & singula servare noluerit, vel neglexerit, præter notam perjurii & perpetuæ jacturam infamiae, ducentarum marcharum pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis integra convertantur, & nihilominus ut perjurus & infamis, & tanquam hæreticorum fautor, de fide suspectus, officio & honore sui regiminis spoliatur; nec ulterius Potestas seu Rector in aliquo habeatur, & de cætero ad aliquam dignitatem vel omnium publicum nullatenus assumatur.

L E X 2.

§. 3. Idem quoque Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, in principio sui regiminis, in publica concione more solito congregata, banno civitatis vel loci supponat tamquam pro maleficio, omnes hæreticos utriusque sexus, quocumque nomine censeantur. Et teneantur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipue autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cætero habiteret vel moretur, aut subsistat in Civitate, seu aliquo loco jurisdictionis, aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenerit, liberè capiat & capere possit impunè, & omnes res ipsius vel ipsorum eis licenter auferre, quæ sint auferentium pleno jure; nisi auferentes hujusmodi sint in officio constituti.

L E X 3.

§. 4. Idem quoque Potestas seu Rector infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii instituere teneatur, quos Diocesanus, si præfens extiterit, & interesse voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores ad hoc à suis Prioribus, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum, deputati, duxerint eligendos.

L E X 4.

§. 5. Instituti autem hujusmodi, & electi possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in civitate, quam in tota ejus jurisdictione atque districtu, plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in potestatem Diocesani, vel Vicariorum ejusdem.

L E X 5.

§. 6. Teneatur autem Potestas seu Rector quilibet in expensis Communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque Diocesanus, vel ejus Vicarii in jurisdictione vel districtu Diocesani Episcopi, seu civitatis vel loci voluerit illos duci.

L E X 6.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus habeatur, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur, aliquo specialiter præstato juramento, probatione aliqua in contrarium non admittitur, ubi duo, vel tres, vel plures præfentes fuerint ex eisdem.

L E X 7.

§. 8. Porrò cum Officiales hujusmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus, in his quæ ad officium eorum pertinent, plenius pareatur.

L E X 8.

§. 9. Et tam dicti duodecim, quam Servitores & Notarii prætaxati, simul, vel divisim, plenariam præcipiendi sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem.

L E X 9.

§. 10. Potestas autem vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint, & pœnas exigere non servantium.

L E X 10.

§. 11. Quod si dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit, in personis vel rebus, pro suis officiis exequendis, à communi civitatis vel loci, per restitutionem plenariè serventur indemnes.

L E X 11.

§. 12. Nec ipsi Officiales vel eorum hæredes possint aliquo tempore conveniri, de his quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium nisi secundum quod eidem diocesano & fratribus videbitur expedire.

L E X 12.

§. 13. Ipsorum autem officium duret tantummodo per sex menses, quibus completis Potestas teneatur totidem subrogare officiales secundum formam præscriptam, qui prædictum officium secundum formam eandem, in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

L E X 13.

§. 14. Sanè ipsis Officialibus dentur de Camera Communis civitatis vel loci, quando exeunt civita-

Hæreticos banno supponant, & capere studeant.

Post verbum res, addit mobiles Clemens IV. cit. in rub.

Ministros pro sancta Inquisitione instituant. Alex. cit. in rub. declarat.

Qui hæreticorum capturæ studeant.

Eosque duci faciunt Magistratus sumptibus Communis.

Officialibus Inquisitionis credatur. Clem. hoc restrinxit. Alexand. IV. declaravit.

Jurent in ingressu officii.

Potestas eorumdem plenaria sit. Hic multa subdit Clem.

Eorum præcepta serventur.

Immunes præserventur.

Alibi non conveniatur de concernentibus officium.

Eorum officium sex mensibus expletur.

Emolumenta in discef-

Edita A. D. 1252.

Hic Pont. editæ constitutiones ad extirpationem hæreticorum.

Quas à Magistratibus secularibus observari præcipit.

Tenor dd. Constitutionum.

Jurent Magistratus servare leges contra hæreticos, alioquin incidunt in pœnas hic enunciatas.

Alias leges habes sup. in const. 1. Honor. III. Has leges fol. 63. & const. 1. hujus Pont.

su qua. Mutavit aliquid idem Clem.

Salarii. quod Addit Clem.

Ad alia officia non compellendi.

Status non impediendi.

Quando amovendi, & a quibus.

Eorumdem delinquentium poena. Clemens addidit & Inquisitorum post V. Fratrum.

Omnes inquisitores faveant ad capiendum hereticos.

Clem. restringit ad 50. & 25.

Impedientes puniantur juxta leges Friderici Imperat. &c.

Hanc destructionem mitigavit Clem. IV. & antea declaravit Alexand. IV. Alia hic immutavit & addit.

Heretici capti custodiantur. Multa addit Clemens.

Assignantes non heretici.

tem aut locum pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet decem & octo Imperiales in pecunia numerata, quos Potestas vel Rector teneatur eis dare, vel dari facere infra diem tertium, postquam ad eandem sedierint civitatem vel locum.

L E X 14.

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum hereticorum, quae occupaverunt, & multarum ad quas fuerunt condemnati, secundum quod inferius continetur, & hoc salario sint contenti.

L E X 15.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istum officium impediatur, vel impedire possit, ullo modo officium, vel etiam exercitium, compellantur.

L E X 16.

§. 17. Nullum etiam statutum, conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

L E X 17.

§. 18. Et si quis horum officialium propter ineptitudinem, vel inertiam, vel occupationem aliquam, vel excessum, dioecetano & fratribus supradictis visus fuerit amovendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Potestas aut Rector, & alium secundum formam praescriptam substituere loco ejus.

L E X 18.

§. 19. Quod si quis eorum contra fidem & sinceritatem officii sui in favorem haeresis deprehensus fuerit excessisse, praeter notam infamiae perpetuae quam tanquam fautor hereticorum incurrat, per Potestatem vel Rectorem ad dioecetani loci, & dictorum fratrum arbitrium puniatur.

L E X 19.

§. 20. Potestas praeterea militem suum vel alium assessorem, si dioecetanus vel ejus Vicarius, aut Inquisitores a Sede Apostolica deputati, seu dicti officiales petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam si praesens in terra vel requisitus fuerit, teneatur tam in civitate quam in jurisdictione vel districtu quolibet, dare ipsis Officialibus vel eorum sociis consilium, & juvamen, quando voluerint haereticum vel haereticam capere, vel spoliare, aut inquirere: seu domum vel locum, aut aditum aliquem introire pro hereticis capiendis, sub viginti quinque librarum Imperialium poena vel banno. Universitas autem burgi, sub poena & banno librarum centum. Villa vero librarum quinquaginta Imperialium pro qualibet vice solvenda in pecunia numerata.

L E X 20.

§. 21. Quicumque autem haereticum vel haereticam, captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis ausus fuerit, vel defendere ne capiatur: seu prohibere aliquem intrare domum aliquam vel turrim seu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduae promulgatam per Fridericum tunc Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegatur, & domus illa a qua prohibiti fuerint sine spe reaedificandi funditus destruat, & bona quae ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac si haeretici fuissent ibidem inventi, & tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem, burgus componat communis librarum ducentarum, & Villa librarum centum, & vicinia tam Burgi quam Civitatis librarum quinquaginta Imperialium, nisi infra tertium diem ipsos defensores vel defensorem hereticorum Potestati captos duxerint personaliter praesentandos.

L E X 21.

§. 22. Teneatur insuper Potestas seu Rector quilibet omnes haereticos vel haereticas, qui capti amodo fuerint, per viros Catholicos ad hoc electos a dioecetano, si fuerit praesens, & fratribus supradictis, in aliquo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi soli detineantur, seorsum a latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum, sub expensis communis civitatis vel loci sui facere custodiri.

L E X 22.

§. 23. Si quandoque aliqui vel aliqua non haeretici pro captis haereticis, ipsis non contradicenti-

bus fuerint assignati, vel si forsitan assignaverint praedicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & haeretici nihilominus reddi & assignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint, juxta legem praedictam bonis omnibus publicatis in perpetuum relegentur.

L E X 23.

§. 24. Teneatur insuper Potestas, & Rector quilibet cum bono & securo comitatu, omnes haereticos & haereticas, quocumque nomine censeantur, infra quindecim dies postquam fuerint capti, dicecesano, vel ejus speciali Vicario, seu hereticorum inquisitoribus praesentare, pro examinatione de ipsis, & eorum haeresi faciendam.

L E X 24.

§. 25. Damnatos vero de haeresi per dioecetanus, vel ejus vicarium, seu per Inquisitores praedictos, Potestas vel Rector, vel ejus Nuncius specialis eos sibi relictos recipiat, statim, vel infra quinque dies ad minus, circa eos constitutiones contra tales editas servaturus.

L E X 25.

§. 26. Teneatur praeterea Potestas seu Rector omnes haereticos quos captos habuerit, cogere circa membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum, & fures Sacramentorum Dei & fidei Christianae, errores suos expressè fateri, & accusare alios haereticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores, & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium, accusare suos complices, & fateri maleficia quae fecerunt.

L E X 26.

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit aliquis haereticus vel haeretica, sine ulla spe reaedificandi funditus destruat: nisi dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri. Et si dominus illius domus, alias domus habuerit contiguas illi domui, omnes illae domus similiter destruantur, & bona quae fuerint inventa in domo illa, & in domibus illis adhaerentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti. Et insuper dominus domus illius, praeter notam infamiae perpetuae, quam incurrat, componat Communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Imperiales in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuo carcere deturdat. Burgus autem ille in quo haeretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis libras centum: & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quam Civitatis libras quinquaginta imperialium in pecunia numerata.

L E X 27.

§. 28. Quicumque vero fuerit deprehensus dare alicui haeretico, vel haereticae consilium, vel auxilium, seu favorem, praeter aliam poenam superius & inferius praetaxatam, ex tunc ipso jure in perpetuum fit factus infamis, nec in publica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur, sit etiam inestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad haereditatis successionem accedat. Nullus praeterea ei super quocumque negotio, sed ipse alii respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causa aliqua ad ejus audientiam perferatur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio instrumenta confecta per ipsum, nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hereticorum tanquam haeretici puniantur.

L E X 28.

§. 29. Teneatur insuper Potestas seu Rector, nomina virorum omnium, qui de haeresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari: quorum unum Commune Civitatis vel loci habeat, & alium Dioecetanus, & tertium fratres Praedicatorum, & quartum fratres Minores, & ipsorum nomina ter in anno, & in concione publica solenniter faciat recitari.

L E X 29.

§. 30. Teneatur quoque Potestas seu Rector, filios

cos pro haereticis puniantur.

Heretici capti per officiales praesententur infra dies quindecim.

Damnati recipiantur ad puniendum. Clem. aliquid immutavit.

Cogantur haeretici alios haereticos & complices & bona detegere.

Domus ubi inventi fuerint, destruantur & domini &c. puniantur. Alex. declarat. Et addit Clem. IV.

Fautorum eorumdem atque crediturum poena. Tu vide inf. alias poenas in cons. 2. Nicol. III. Noverit.

Nomina eorum in quatuor lib. describantur.

De filiis & nepotibus & ne-

1253. eorum inquiratur.

& nepotes hæreticorum & receptatorum, defensorum, & fautorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

L E X 30.

Officiales purgant hæreticis &c. eorum loca.

§. 31. Teneantur præterea potestas seu Rector, unum de assessoribus suis, quem elegerit Diocesanus si fuerit præsens, & Inquisitores prædicti ab Apostolica Sede dati, mittere cum eis quodcumque voluerint, & in jurisdictione Civitatis acque districtu. Qui assessor, secundum quod prædictis Inquisitoribus visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam, si eis videbitur, jurare compellat; quod si quos ibidem hæreticos sciverint, vel bona eorum, quod si quos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores, seu receptatores, vel fautores hæreticorum, eos dictis Inquisitoribus studeant indicare. Ipse autem Potestas contra accusatos procedat secundum leges quondam Friderici tunc Imperatoris Paduæ promulgatas.

L E X 31.

Et omnia hic contenta diligenter exequantur.

§. 32. Teneatur insuper Potestas seu Rector in destructionem domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inventis vel occupatis consignandis & dividendis, de quibus superius dicitur, infra decem dies postquam accusatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu; & condemnationes omnes in pecunia numerata infra tres menses exigere, & dividere illas sicut inferius continetur, & eos qui solvere non poterint, banno maleficii supponere, & donec solvant, in carcere detinere: alioquin pro his omnibus & singulis syndicetur sicut inferius continetur, & insuper teneatur unum de assessoribus, quemcumque Diocesanus vel ejus Vicarius, & dicti inquisitores hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit opportunum.

L E X 32.

Pœnæ non relaxentur.

§. 33. Omnes autem condemnationes, vel pœnæ, quæ occasione hæresis factæ fuerint, neque per consilium, neque ad vocem populi, ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

L E X 33.

Bona confiscata applicentur ut hic. Quod ampliat in cons. huic adjuncta. Et nonnulla addit idem Clem. IV.

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu Rector omnia bona hæreticorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata seu inventa, & condemnationes pro his exactas dividere tali modo. Una pars deveniat in Commune Civitatis vel loci: secunda in favorem & expeditionem Officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipsa peregerint: tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundum quod dictis Diocesano & Inquisitoribus videbitur reservanda, & expendenda per consilium eorundem in favorem fidei, & ad hæreticos extirpandos non obstante hujusmodi divisioni statuto aliquo, condito aut condendo.

L E X 34.

Prohibitio aliquid de ejusmodi statutis immutandi.

§. 35. Si quis autem de cætero aliquod istorum statutorum, aut constitutionum attentaverit delere, diminuere, vel mutare, sine auctoritate Sedis Apostolicæ speciali, Potestas, seu Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tamquam defensorem hæreticorum publicum & fautorem, secundum formam præscriptam perpetuo publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Imperialium in pecunia numerata, quam si exigere non potuerit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

L E X 35.

Magistratus de eorum observantia syndicentur. Alex. IV. cit. in rub. declarat. Multa addit idem Clem. IV.

§. 36. Teneatur sanè Potestas seu Rector infra decem dies sui regiminis syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & ejus etiam assessores, per tres viros Catholicos, & fideles, electos ad hoc per Diocesanus si fuerit præsens, & per fratres Prædicatores, & Minores de omnibus his, quæ in statutis istis, seu constitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis conti-

nentur, & punire ipsos si exceperint in omnibus & singulis quæ omiserint, & cogere restituere de propria facultate; non obstante si per aliquam licentiam consilii vel alterius cujuslibet à syndicatione fuerint absoluti.

L E X 36.

§. 37. Jurabunt autem prædicti tres viri bona fide syndicare præfatos de omnibus supradictis.

L E X 37.

Syndici prius jurent.

§. 38. Cæterum teneatur Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, delere seu abraderè penitus de statutis vel capitularibus communis, quodcumque statutum, conditum vel condendum, inventiatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis & legibus quomodolibet obviare: & in principio & in medio sui regiminis, hæc statuta, seu constitutiones, & leges in publica concione solemniter facere recitari: & etiam in aliis locis extra Civitatem suam vel locum, sicut Diocesano seu Inquisitoribus & fratribus supradictis visum fuerit expedire.

L E X 38.

Statuta contraria tollantur, & illa recitentur.

§. 39. Porrò hæc omnia statuta, seu constitutiones & leges, & si quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices, tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri: quorum unum sit in Statutario communis cujuslibet Civitatis, secundum apud Diocesanus, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud fratres Minores, cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Et in 4. lib. describantur.

Dat. Perusii Idibus Maij, Pont. nostri Anno nono.

D. P. A. 9. die 15. Maji.

Sequitur declaratio d. Constitutionis:

I N N O C E N T I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardia. Salutem &c.

Edita An. D. 1254.

Um in Constitutionibus nuper à nobis contra hæreticos promulgatis, inter alia contineri dicatur expressè, ut domus in quâ hæreticus vel hæretica inventus fuerit, ac ei contigua, si fuerint ejusdem domini, sine spe reparationis funditus destruantur, nostro petitis certificari responso, quid sit de turribus in casu hujusmodi observandum.

Petitio declarationis.

§. 2. Ad quod breviter respondemus, quod nostræ intentionis extitit & existit, ut in eo casu, idem in turribus, & in domibus judicium observetur.

Declaratio, quæ respicit præd. cons. in S. 17. & S. 34.

§. 3. Lignamina verò, lapides & regulas domorum & turrium, quæ taliter destruentur, eo modo distribui decernimus, quo res alias ibidem inventas dividi mandamus in constitutionibus antedictis.

Declarant Alex. & Clemens cit. in rub.

Dat. Anagninæ, 4. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 12.

Dat. P. A. 12. die 29. Julii. X.

De cautione præstanda à fautoribus hæreticorum, ad fidem redeuntibus, & de applicatione pœnarum, in casu contraventionis.

Hoc idem cavetur inf. in cons. 14. Alex. IV. Super. I N N O C E N T I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romandiolâ, Marchia Anconitana, & Tervisina, Salutem & Apost. benedictionem.

Edita An. D. 1253.

Um Venerabilis frater noster Albanensis Episcopus auctoritate nostra super extirpatione pravitatis hæreticæ inter alia duxerit statuendum, ut Inquisitores hæreticorum in Provincia Lombardia, à credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defensoribus hæreticorum ad obedientiam Ecclesiæ redeuntibus, sub pœna pecuniaria cautionem exigent, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius favorem aliquem hæreticis non impendant, & nos statutum hujusmodi approbaverimus, ex abundanti ut firmior vester maneat in hac parte processus, prædicta vobis, & his quos in hujusmodi contigerit ministerio subrogari auctoritate præsentium duximus committenda.

Fautores hæreticorum caveant &c.

Dat. Perusii, 4. Kal. Febr. Pont. nostri Anno 10.

Dat. P. A. 10. die 29. Jan.

Sequitur Declaratio circa pœnas contraventionum.

Edita A. D.
1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis per Lombardia Provinciam constitutis, presentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Iussio quoad poenas contravenientium & applicationem. Consonat. Conflic. Alex. IV. sup. in rubr. citata.

Cum per nostras vobis mandemus literas, ut haereticorum credentes, fautores, receptatores, & defensores, qui post praestitam cautionem, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius haereticis favorem aliquem non impendant, in id quod abjuraverant, sunt relapsi: & quos in posterum relabi forte contigerit, ad solvendam poenam ab ipsis promissam, juxta ordinationem venerabilis fratris nostri Albanensis Episcopi auctoritate Apostolica factam, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellatis: fraternitati vestrae per scripta Apostolica mandamus, quatenus de his quae taliter recipere vos contingerit, dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Praedicatorum, & Inquisitoribus haereticae pravitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Tervisina, & substituentis eisdem, in expensis providere curetis ad Inquisitionis hujusmodi officium opportunis.

Dat. P. A. 10 die 30. Jan.

Dat. Perusii, 3. Kal. Febr. Pont. nostri Anno 10.

XI.

Canonizatio S. Petri Martyris Veronensis, Professoris Ordinis Fratrum Praedicatorum, & institutio suae Festivitatis pro die 29. mensis Aprilis.

Hanc festivitatem duplici officio celebrari iussit Sixt. P. ut infra in Tom. 2. in ejus const. 30. Invictorum.

Edita A. D.
1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos literae istae pervenerint, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Praeclara S. Petri gesta & Sanctae Ecclesiae jubilus recentetur.

Magnis & crebris declarata prodigiis Christianae fidei restitudo, jam novo, Sancti novi, decorata martyrio, signorum recentium fulgore coruscant, & multis haecenus roborata portentis, nunc singularium miraculorum signis confirmatur. Ecce de instanti, & moderno fidei pugile, nova gaudia prodeunt, triumphalia signa notescunt, vox fusi sanguinis intonat, inclyti Martyris tuba clangit; terra non silet sudans aspersione cruoris; resonat regio nobili praedita bellatore; ipsemetq; gladius paricida proclamat. Haec sunt certe certa Fidei sacrae indicia, haec ipsius idonea testimonia, haec ejus dignissima munimenta, propter quod laetati sunt caeli, & terra in tanti perceptione gladii pariter exultavit. Grandis adest matri Ecclesiae causa laetitia, multa ei materia jucunditatis advenit. Habet unde Dominico canticum novum cantet, unde immensa laudis hymnum referat Deo suo. Habet plebs Catholica unde plaudat, levatis Altissimo manibus, sonoris jubilet vocibus, & laetis animis jucundet. Habet Christiana concio, unde devotas Conditore concinat cantiones. De horto siquidem Fidei, nuper in mensam Regi aeterno dulcis allatus est fructus. De vinea Ecclesiae in regium calicem affluens noviter liquor influxit. Quoniam fecundus palme hostili mucrone concisus, habuit plus humoris, quia cohaesit pressus vivae viti. De Praedicatorum Ordine florido prodiit rosa rubens, quae regalibus oblata conspectibus, intulit suavitatem odoris. De hujus Ecclesiae fabrica electus est lapis, qui pressura, & contusione politus, decenter supernis aedibus est insertus. In caelesti quoque rosario flos amoenus, rubro colore rutilans, nunc est natus in mundo, & candido Sanctorum collegio, novum munditiae lilius est exortum. Unde factum est magnum in caelo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & solemnitate agentibus tanti festi.

S. Petrus Or. Praedicatorum

S. I. Sanè B. Petrus de Ordine Fratrum Praedicatorum, Lombardus origine, prudenter attendens do-

losi mundi fallacias, & devia saeculi defluentis (cujus blanditiis qui laeditur, cum lenitur) cum ab his in adolescentiae annis providè declinasset, vitae semitam eligens tutiorem, ut à lubricis cautè pede retracto, firmis posset incedere gressibus, ad divina obsequia se totaliter transtulit, in Evangelicae institutioni observantiam cuncta sua convertens studia, & universas dirigens actiones, rectum & lucidum callem sequens salubrem videlicet ipsius Ordinis regulam, per quam regi valeret & dirigi, duci etiam & induci ad speratam requiem post laborem.

S. 2. In qua utique triginta ferè annorum spatio, fultus caetera virtutum, Fidei praebambula, Spe astante, comite Caritate, sic praevaleuit & profecit, circa ipsius maximè defensionem Fidei (pro qua totus ardebat) quod contra illius diros hostes, mente intrepida, ferventique spiritu continuum certamen exercens, suum tandem agonem diutinum (victorici superante martyrio) feliciter consummavit. Et sic ipse Petrus firmus in petra fidei, petra demum passionis allitus, ad Petram CHRISTUM dignè laureandus ascendit. Porrò ne sacra suorum actuum vos exempla praetereant, aliqua de vita ejus ad instructionem & profectum audientium, referamus.

S. 3. Ipse namque veritatis filius, & bonitatis alumnus, conversatione conspicuus, spectabilis fama, & opinione mirabilis, miro praefuluisse nitore munditiae, virginitatem integrè custodisse, nec mentis habuisse, nec corporis corruptelam & nullius mortalis criminis sensisse contactum, firma suorum Confessorum assertione monstratur. Et quia servus delicatè nutritus proteruit in Dominum, carnem suam, assidua cibi & potus parvitate, restrinxit. Ne verò per otii desidiam, hostilibus pateret insidiis, in justificationibus Domini exercebatur assidue, ut eo circa licita totaliter occupato, locum in ipso illicita non haberent, & à spiritualibus nequitiis tutus esset. Noturna quidem silentia humana deputata quieti, post dormitionem brevem, decurrebat in studiis lectio-num, & somni tempus vigiliis occupabat. Dies autem impendebat commodis animarum, vel sedulis imminendo praedicationibus, vel confessionum audientiae insistendo, aut haereticum dogma pestiferum, validis rationibus confutando, in quibus specialis dono gratiae noscitur claruisse. Devotione insuper gratus, humilitate lenis, obedientia placidus, benignitate suavis, pietate compatiens, patientia constans, caritate praestabilis, & in cunctis morum maruritate compositus, alios profusus virtutum aromatibus attrahebat. Fervens quoque amator fidei, cultor praecipuus, propugnator ardentior, sic animo suo illam imprefferat, sic se totum in illius manciparat obsequium, quod quaeque ipsius verba & opera, virtutem fidei redolebant. Cujus dulcedinem, lingua ejus velut redundans fons, copiosè distillans, semper illius documenta suavia propinabat.

S. 4. Pro hac inquam morte subire cupiens, hoc principaliter à Domino, attentis & crebris supplicationibus postulasse probatur, quod non fineret eum ex hac luce migrare, nisi sumpto pro illa calice passionis. Unde, quia meruit tantus athleta, specialem palmam de pugna tam strenua, reportare, ac in caelestem patriam, fertis praesignis roseis, introire, cum de Civitate Cumana, ubi Fratrum sui Ordinis ibi morantium Prior erat, Mediolanum pergeret, pro exequenda inquisitione, contra haereticos sibi ab Apostolica Sede commissis, (sicut in publica praedicatione praedixerat) quidam de ipsorum haereticorum credentibus, prece illorum inductus & pretio, in eum iter salutaris propositi prosequentem, funestus insiliit. In agnum uti lupus, feros in mitem, in piium impius, furibundus in mansuetum, & in modestum effrenus, profanus in Sanctum, praesumit insulsum, exercet conatum, mortem intonat. Sacrum autem illius caput gladio crudeliter impetens, diris in ipso impressis vulneribus, & sacro sanguine justis ense, venerandum illum non divertentem ab hoste, sed exhibentem se protinus hostiam, & caeteris sub-

rum profes-

for fuit.

Multumq; in eo profecit.

Virtutibus quamplurimis claruit.

Martyrium pro fide Christiana apud Mediolanum passus est.

perente superna) in ipso loco passionis occisum. Ipso quoque sacrilego, percussuras in CHRISTI ministrum geminas inculcante, ille non querulosa voce murmurans, sed sufferens omnia patienter, fusi Domino spiritum commendabat, dicens, In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Symbolum etiam cepit dicere Fidei, cuius nec in hoc articulo desit esse praece, prout ipse nefandus, qui a fidelibus captus fuit, & quondam Frater Dominicus, qui comes illius erat, & ab ipso licitore percussus, diebus aliquibus supervixit; postea retulerunt. Sic granum frumenti caelens in terram, postea in infidelium manibus compressum & mortuum, uberem confurgit in spicam. Sic borrus in torcular calcatus, liquoris redundat in copiam. Sic triticum attritum in area, in dominicum horreum, excussa palea, deportatur. Sic aromata pilo contrita, odorem plenius circumfundunt. Sic inquam Regnum Caelorum a violentis percipitur. Sic per fidem a Sanctis regna sublimia devincuntur. O quam insigne martyrium, quod titulus tam gloriosus illustrat. Pro defensione namque ac exaltatione Catholicæ Fidei, & assertionem obedientiæ Romanæ Ecclesiæ, vir ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Hic in Ecclesia tanquam sidus radians, & lumine fidei, & gratia prædicationis emicuit. Hic jam in Cælo, quasi luminare conspicuum, & splendore gloriæ, & multorum coruscatione signorum effulget. Quia non vult Dominus, ipsius abscondere sanctitatem, nec meritorum suorum virtutem suppressere in occulto; sed inter lucentia Sanctorum candelabra, manifestius exaltare, ut omnibus qui in Ecclesiæ domo habitant, proferat clarum lumen.

§. 5. Nam nec in vita latere sic potuit, quia miraculorum claritate pateret. Cuiusdam etenim nobilis filium, præ nimio & horribili totius gulæ tumore, nec loqui nec spirare valentem, levatis ad Deum manibus, & Crucis in eum facti signaculo, illoque accipiente ipsius cappam, & infirmo supponente loco, sanavit. Idem quoque nobilis, vehementi postmodum corporis torsione gravatus, credens & metuens exinde sibi mortis imminere discrimen, cappam ipsam, quam ex tunc conservaverat, reverenter fecit afferre. Quia suo apposita pectori, mox vermem quemdam duo habentem capita, & pilorum densitate villosum, evomuit, plena liberatione secuta. Cuiusdam etiam juveni muto, immisso digito in os ejus, suæque linguæ soluto ligamine, beneficium loquelæ concessit. Hæc & alia plura dum viveret dignatus est per eum Dominus operari.

§. 6. Post mortem verò ipse, lampades ad sepulchrum ejus venerabile dependentes, pluries per se ipsas absque omni humano studio & ministerio, divinitus sunt accensæ. Quia conveniens nimis erat, ut, quoniam igne ac lumine Fidei excellenter claruerat, singulare de ipso, ignis & luminis miraculum appareret. Quidam autem dum vesceretur cum aliis, & illius sanctitatem & miracula depravaret, sumpto quodam sub hac attestatione morsello, quod cum non posset, si circa hæc delinqueret transglutire, sentit mox ipsum gutturi suo sic hærentem, ut illum educere vel inducere non valeret. Quare illico poenitens, & jam vultus murato colore, quasi sentiens vicinæ mortis eventum facto intra se voto, quod linguam de cætero ad talia non laxaret, fuit protinus illo vomito liberatus. Hydropica quædam ad locum passionis ipsius, auxilio viri perveniens, fusa ibi oratione, sanitatem integram mox accepit. Obsessas a dæmonibus longo tempore mulieres, Martyr ipse, dejectis illis cum multo sanguinis vomitu de corporibus liberavit. Febres expulit, languores curavit plurimos & diversos. Cuiusdam sinistrae manus digitum ex morbo fistulæ plurium foraminum concavitate defossum, mira consolidatione sanavit. Quidam insuper ex casu gravissimo sic oppressus, ut motu & sensibus penitus destitutus, tanquam mortuus desisteret, * mox apposita de terra suo pectori sacro ejusdem Martyris cruore contacta, incolumis exurrexit. Quædam cuius carnem cancer edax sedula corrosione vorabat, linitis hujusmodi terra vulneribus, est cu-

rata. Alii etiam diversis infirmitatibus occupati, qui sepulchrum ejus, in veliculis & aliis sustentaculis adierunt, exinde postmodum plena incolumitate recepta, sine aliquibus subsidiis rediere. Ad hæc, magna hæreticorum, & ipsorum credentium multitudo, cum tantam Fidei adverterent efficaciam, & ad eam, tor certis & apertis signorum indicibus, tanquam quibusdam clamantibus præconibus, vocarentur, nec possent quasi tam validæ illorum instantiæ non parere, ad ipsius lucem fidei de sui erroris nubo est conversa. Quid plura? his & quam multis aliis miraculis gloriosis, magnificavit Dominus Sanctum suum, & colendum exhibuit universis.

§. 7. Lætetur itaque totus fidelium cæterus, & laudam carmina Deo concinat alta voce, quod a suis tanquam Christi coheredibus mansiones coelicæ possidentur. Exultet mater Ecclesia, quod palmas suos, quem in agro fidei plantavit & coluit, in cæleste plantarium est translatus. Gaudeat & insignis fratrum Prædicatorum Ordo, quod ex eo profiliit stella micans, cujus fulgentes radii, in lumen hic peregrinantium diffunduntur.

§. 8. Erubescant fallaces hæretici, Evangelicæ quidem falsarii veritatis, quod sua mendacia commenta visescunt, & convalescunt Catholica & Apostolica documenta. Obmutescant dolosa ipsorum labia, & impudentes frontes decident jam confusæ, cum ille cujus veracem instructionem, & salutaria monita renuebant, cuique mortis intulere supplicium, in Cælo jam regnet inter agmina Beatorum. Et mirum, cum aperte conspiciant Dei Ecclesiam talibus fulciri columnis, talibus parietibus circumcingi, talibus confurgere incrementis, talibus propugnaculis communiti, talibus defensari patronis; talibus miraculis illustrari, quod nihilominus in noctis tenebris, & mortis caligine gradiuntur, quodque a suis oculis, squamas non abijciunt cæcitatatis, ut verum lumen videant & sequantur.

§. 9. Cæterum quia convenit, ut quem Dominus in Cælo magnificat, mundus colat, Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipsius Martyris inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solertem, studiosam examinationem, & discussionem solemnem, plura & majora de ipso compertimus, quam insinuata fuissent, eum de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium, tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, confisi de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra Sanctorum Martyrum catalogo duximus adscribendum.

§. 10. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attente, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus 3. Kal. Maji Festum ejusdem devote ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis veneratione congrua celebrari. Ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis.

§. 11. Et ut ad venerabile ipsius Sepulchrum ardentius & affluenter Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejus Martyris colatur festivitas, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui cum reverentiâ illuc in eodem Festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petaturi, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, annum unum, & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum Sepulchrum infra ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies, de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Perusii, nono Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno decimo.

Approbatio Regulæ à B. Francisco traditæ S. Claræ, & aliis sororibus.

Hanc regulam mitigavit Urb. IV. ut inf. in ejus constitut. 7. Beata, ubi hanc secundum Ordinem Sororum à Beato Francisco institutum, Ordinem

Miraculis vivens emicuit.

Et etiam post mortem.

* aliis desisteretur.

Hinc universis protinus fidelium læticia.

Et hæreticorum detegitur fallacia.

Ipsam igitur hic Pontif. Martyrum catalogo ascribit.

Ejusque Festum die 29. Apr. celebrari jubet.

Indulgentiam ejus sepulchrum visitantibus concedit.

Dat. P. A. 10. die 24. Mart.

XII.

Sanctæ

Sanctæ Clare nuncupari iussit. Aliqua dubia dictæ Regule declaravit Eug. IV. infra in const. 8 Ordinis. Nonnulla etiam declaravit Leo X. in const. 9. Cum sicut. in hoc Tomo I. Ac alia Pius IV. in const. 103. Sedis, in Tom. II. & huic Ordini privilegium exemptionis à jurisdictione Ordinariorum, solutioneque contributionum, specialiter concessit Eugen. IV. infra in sua const. 18. Licet. Et aliud de non adificandis novis Monasteriis propè eas, dedit Jul. II. infra in const. 21. Exponi, in hoc Tomo. Onusque celebrandi Missas ex piis restatorum dispositionibus eis injunctum, certo modo relaxavit Clem. VIII. in ejus const. 105. Ex debito. Tom. 3.

Hanc Virginem canonizavit Alex. IV. ut inf. in ejus const. 3. Clara. Materiamque de toto Ordine Franciscano, posui supra in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D.
1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus S. Clare Abbatisse, aliisque Sororibus. Monasterii Sancti Damiani, Assisinas, Saluam & Apostolicam benedictionem.

B. Clara, & alie Sorores approbationem regulæ à B. Francisco eis traditam petierunt ab isto Pont.

Solet annere Sedes Apostolica piis votis, & honestis petentium precibus favorem benevolum impartiri. Ex parte liquidem vestra nobis extitit humiliter supplicatum, ut vitæ formulam, juxta quam, communiter in spiritu unitate, ac voto altissimæ paupertatis, vivere deberetis, vobis à Beato Francisco traditam, & à vobis sponte susceptam, Ven. Frater noster Ostiensis & Velletrensis Episcopus dixerit approbandam, secundum quod in ipsius Episcopi literis plenius continetur, Nos curaremus Apostolico munimine roborare.

Qui eam approbat juxta approbationem de ea factam ab Episcopo Ostiensis & Velletrensi.

§. 1. Devotionis igitur vestræ precibus inclinati, quod ab eodem Episcopo super hoc factum est, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipsarum de verbo ad verbum præsentibus inferi facientes, qui talis est.

Cujus Episcopi approbatio hic ponitur.

§. 2. Raynaldus miseratione divina Ostiensis & Velletrensis Episcopus, Carissimæ sibi in CHRISTO Matri & filie Domine Clare, Abbatisse S. Damiani Assisinas, ejusque Sororibus, tam præsentibus, quam futuris, salutem, & benedictionem paternam. Quia vos, dilectæ in CHRISTO filie, mundi pompas, & delicias contempistis, & ipsius CHRISTI ejusque Sanctissimæ Matris sequentes vestigia, elegeritis habitare inclusæ corpore & in paupertate summa deservire, ut mente libera possitis Domino famulari; Nos vestrum sanctum propositum in Domino commendantes; votis vestris, & sanctis desideriis libenter volumus affectu paterno favorem benevolum impartiri. Ea propter vestris piis precibus inclinati, formam vivendi, ac modum sanctæ unitatis ac altissimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciscus, verbo & scripto tradidit observandam, præsentibus annotatam auctoritate Domini Papæ, & mea, vobis & omnibus in vestro Monasterio succedentibus, in perpetuum confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, quæ talis est.

De Promissione obedientiæ.

CAP. I.

Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperum, quam B. Franciscus instituit. Quæ quidem est, sanctum Evangelium Domini nostri JESU CHRISTI observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Clara indigna ancilla CHRISTI, & plantula Beatissimi Patris Francisci, promittit observantiam & reverentiam Domino Papæ Innocentio, & successoribus ejus canonicè intrantibus, & Ecclesiæ Romanæ. Et sicut in principio conversionis suæ, unâ cum Sororibus suis promittit obedientiam Beato Francisco, ita eandem promittit inviolabiliter observare successoribus suis. Et

aliæ Sorores teneantur semper successoribus Beati Francisci, & Sorori Clare, & aliis Abbatissis canonicè electis, ei succedentibus obedire.

CAP. II.

Si qua, divina inspiratione, venerit ad vos, volens vitam istam accipere, Abbatissa Sororum omnium consensum requirere teneatur. Et si major pars consenserit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris vestri, possit eam recipere. Et si recipendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de Fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter observare, & virum non habeat, vel si habet, & jam Religionem intravit auctoritate Diocesani Episcopi, voto continentie jam emisso, ætate etiam longæva, vel infirmitate aliqua, seu fatuitate, ab hujusmodi vitæ observantia non impediende, diligenter exponatur ei tenor vitæ vestræ. Et si idonea fuerit, dicatur ei verbum S. Evangelii. Quod vadat, & vendat omnia sua, & ea studeat pauperibus erogare. Quod si facere non potuerit, sufficit ei bona voluntas. Et caveant Abbatissa, & ejus Sorores, ne sollicitæ sint de rebus suis temporalibus, ut libere faciat de rebus suis quicquid Dominus inspiraverit ei. Si tamen consiliū requiratur, mittat eam ad aliquos discretos, & Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea capillis tonsis in rotundum, & deposito habitu sæculari, concedant ei tres tunicas & mantellum. Deinceps extra Monasterium, sine utili, manifesta, & probabili causa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam & formam paupertatis vestræ in perpetuum observare; Nulla infra tempus probationis veleat. Mantellum etiam possint Sorores habere pro alleviatione, & honestate servitii, & laboris. Abbatissa verò de vestimentis discrete eis provideat, secundum qualitates personarum, & loca, & tempora, & frigiditas regiones, sicut necessitati viderit expedire. Juvenculæ in Monasterio receptæ, infra tempus ætatis legitimæ tondeantur in rotundum. Et deposito habitu sæculari induantur panno religioso, sicut visum fuerit Abbatissæ. Cum verò ad ætatem legitimam venerint, induatæ juxta formam aliarum faciant professionem suam. Et tam ipsi quam alii Novitii, Abbatissa sollicite Magistram provideat de discretioribus totius Monasterii, quæ in sancta conversatione & honestis moribus juxta formam professionis vestræ, eas diligenter informet. In examinatione, & receptione Sororum servientium extra Monasterium, servetur forma prædicta, qua possint portare calceamenta. Nulla vobiscum residentiam faciat in Monasterio, nisi recepta fuerit secundum formam vestræ professionis. Et amore sanctissimi & dilectissimi pueri, pauperculus panniculis involuti, in præsepio reclinati, & Sanctissimæ Matris ejus moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, ut vestimentis semper vilibus induantur.

CAP. III.

Sorores literatæ faciant divinum officium secundum consuetudinem Fratrum Minorum, ex quo poterint habere Breviaria, legendo sine cantu. Et quæ occasione rationabili, non possint aliquando legendo dicere horas suas, liceat eis, sicut aliæ Sorores, dicere Pater noster. Quæ verò literas nesciunt, dicant vigintiquatuor Pater noster pro Marutino, pro Laudibus quinque, pro Prima verò Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum septem; pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternam, pro Marutino duodecim. Sorores literatæ teneantur dicere Officium mortuorum. Quando verò Soror Monasterii vestri migraverit, dicant quinquaginta Pater noster. Omni tempore Sorores jejunent. In Nativitate Domini, quacumque die venerit, bis refici possint. Cum adolescentibus, debilibus, & servientibus extra Monasterium, sicut videbitur Abbatissæ misericorditer dispensetur.

Examine alii que servandis, in receptione Sororum ad Ordinem & professionem. Tu adverte de istis agi etiam in 2. Regula citata in rub. cap. 3. & 4. & in Concil. Trid. sess. 25. c. 14.

Divino officio, jejunio, confessione, & communione. Circa divinum officium habetur etiam in d. 2. reg. c. 6. Et quoad officium mortuorum habes declarationem Leon. x. in const. 9. Cum sicut.

Tempore verò manifestæ necessitatis, non teneantur Sorores jejuniis corporali. Duodecim vicibus ad minus de Abbatissæ licentia, confiteantur in anno. Et cavere debent, ne alia verba tunc inferant, nisi quæ ad confessionem & salutem pertinent animarum. Septem vicibus communicent, videlicet in Nativitate Domini. In quinta feria majoris Hebdomadæ. In Resurrectione Domini. In Pentecoste. In Assumptione B. Virginis. In festo S. Francisci. Et in festo omnium Sanctorum. Pro communicandis infirmis Sororibus, Capellanus intus liceat celebrare.

CAP. IV.

In electione Abbatissæ, teneantur formam canonicam observare. Procurent ipsæ habere Generalem Ministrum vel Provinciale Ordinis Fratrum Minorum, qui verbo Dei eas informet ad omnimodam concordiam, communem utilitatem in electione faciendam. Et nulla eligatur nisi professa. Et si non professa eligeretur, vel aliter daretur, ei non obediatur, nisi prius profiteatur formam paupertatis vestræ. Quæ decedente, electio alterius fiat Abbatissæ. Et si aliquo tempore appareat Universitati Sororum, prædictam non esse sufficientem ad servitium & communem utilitatem ipsarum, teneantur prædictæ Sorores, juxta formam prædictam, quam citius poterunt aliam sibi in Abbatissam & Matrem eligere. Electa verò cogitet, quale onus in se suscipit, & cui redditura est rationem de grege sibi commisso. Studeat etiam, aliis magis præesse virtutibus & sanctis moribus, quam ex officio, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, potius ex amore obediunt, quam timore. Privatis amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in totum scandalum generet. Consoletur afflictas. Sit etiam ultimum refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitatum, desperationis morbus prævaleat infirmis. Communicatam servet in omnibus, præcipue autem in Ecclesia, dormitorio, refectorio, infirmaria, & vestimentis. Quod simili modo servare ejus Vicaria teneatur. Semel in hebdomada ad minus Abbatissa Sorores suas teneatur ad capitulum convocare. Ubi tam ipsa, quam Sorores, de omnibus & publicis offensis & negligentis debeant humiliter confiteri. Et quæ tractanda sunt pro utilitate & honestate Monasterii ibidem conferat cum omnibus Sororibus. Sæpe enim Dominus, quod melius est, minori revelat. Nullum debitum grave fiat, nisi de communi consensu Sororum, & manifesta necessitate, & hoc per procuratorem. Caveat autem Abbatissa cum Sororibus suis, ne depositum aliquod recipiatur in Monasterio. Sæpe enim de iis turbationes & scandala oriuntur. Ad conservandam autem unitatem mutue dilectionis & pacis, de communi consensu omnium Sororum, omnes Officiales Monasterii eligantur. Et eodem modo octo ad minus Sorores de discretioribus eligantur, quarum in iis quæ forma vitæ vestræ requirit. Abbatissa semper uti consilio teneatur. Possint etiam Sorores, & debeant, si eis utile & expediens videatur, Officiales, & Discretas aliquando removere, & alias loco ipsarum eligere.

CAP. V.

Ab hora Completorii usque ad Tertiam, Sorores silentium teneant, exceptis servientibus extra Monasterium. Sileant etiam continuè in Ecclesia, Dormitorio, & in Refectorio tantum dum comedunt, præterquam in infirmaria, in qua pro recreatione & servitio infirmarum, loqui discretè semper Sororibus liceat. Possint etiam semper & ubique breviter submissa voce, quod necesse fuerit insinuare. Non liceat Sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem, sine licentia Abbatissæ, vel ejus Vicariæ. Et licentiæ ad locutorium, loqui non audeant, nisi presentibus & audientibus duabus Sororibus. Ad cratem verò non præsumant accedere, nisi presentibus ad minus tribus per Abbatissam, vel ejus Vicariam assignatis, de illis discretis, quæ sunt electæ

ab omnibus Sororibus pro consilio Abbatissæ. Hanc formam loquendi teneantur pro posse Abbatissæ, & ejus Vicaria observare, & hoc de crate rarissimè. Ad portam verò nullatenus fiat. Ad cratem verò pannus interiùs apponatur, qui non removeatur nisi cum proponitur verbum Dei, vel aliquid alicui loqueretur. Habeant etiam ostium ligneum diversis vel duabus seris ferreis, valvis, & vectibus optimè conjunctum, ut nocte maximè duabus clavibus obseretur, quarum unam habeat Abbatissa, aliam verò Sacrista. Et maneat semper obseratum, nisi cum auditur divinum officium, & pro causis superiùs memoratis. Nulla ante solis ortum, vel post solis occasum, loqui ad cratem alicui nullatenus debeat. Ad locutorium verò semper pannus qui non removeatur interiùs maneat. In Quadragesima Sancti Martini, & Quadragesima majori, nulla loquatur ad locutorium, nisi Sacerdoti, causa confessionis, vel alterius manifestæ necessitatis, quod referretur in prudentia Abbatissæ, vel ejus Vicariæ.

CAP. VI.

Postquam altissimus Pater celestis, per gratiam suam cor meum dignatus est illustrare, ut exemplo & doctrina beatissimi Patris nostri Francisci poenitentiam facerem, paulò post conversionem ipsius, unà cum Sororibus meis obedientiam sibi voluntariè promisi. Attendens beatus pauper, quod nullam paupertatem, laborem, tribulationem, & contemptum sæculi timeremus, imò quod pro magnis deliciis haberemus, pietate motus scripsit nobis formam vivendi in hunc modum. Quia Domini inspiratione fecistis vos filias & ancillas altissimi summi Regis Patris celestis, & Spiritui sancto vos desponsastis vivere secundum perfectionem sancti Evangelii, volo & promitto per me & fratres meos, semper habere de vobis tamquam de ipsis curam diligentem, & sollicitudinem specialem, quod dum vixit diligenter implevit, & à fratribus voluit semper impleri. Et ut nusquam declinarem à sanctissima paupertate, quam cœpimus, nec etiam eis qui post venirent lateret, paulò ante obitum suum, iterum scripsit nobis ultimam voluntatem suam, dicens: Ego frater Franciscus pauperculus, volo sequi vitam, & paupertatem altissimi Domini nostri JESU CHRISTI, & ejus sanctissimæ Matris, & perseverare in ea usque ad finem. Et rogo vos omnes Dominas meas, & consilium do vobis, ut in ista sanctissima vita, & paupertate semper vivatis. Et custodite vos multum; ne doctrina, vel consilio alienjus, ab ipsa in perpetuum nullatenus recedatis. Et sicut semper sollicita fui, una cum sororibus meis, sanctam paupertatem quam Domino Deo & B. Francisco promissimus, custodire, sic teneantur Abbatissæ, quæ in officio mihi succedent, & omnes sorores, usque in finem, inviolabiliter observare. Videlicet in non recipiendo, seu habendo possessionem, vel proprietatem, per se, nec per interpositam personam, seu etiam aliquid quod rationabiliter proprietas dici potest, nisi quantum terræ, pro honestate, & renovatione Monasterii necessitas requirit. Et illa terra non laboretur nisi pro horto ad necessitatem ipsarum.

CAP. VII.

Sorores, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, post horam Tertiam laborent de laboritio quod pertinet ad honestatem & communem utilitatem, fideliter & devotè, ita quod excluso otio, animæ inimico, sanctæ orationis ad devotionis spiritum non extinguant cui debent cætera temporalia deservire. Et id quod manibus suis operantur, assignare in Capitulo Abbatissæ, vel ejus Vicariæ coram omnibus teneantur. Idem fiat de elemosyna aliqua missa pro Sororum necessitatibus, ab aliquibus, ut in communi pro eisdem recommendatio fiat. Et hæc omnia pro communi utilitate distriuantur per Abbatissam, vel ejus Vicariam de consilio Discretarum.

Electione, depositione, munere & qualitate Abbatissæ ac de Capituli convocacione, & consiliariis Abbatissæ. Ad hæc vide & observa Conc. Triid. sess. 25. c. 6. & seq. Et quoad jejuniis attende declarationem Eug. IV. in sua constit. 28. Ordinis.

Silentii observantia, locutionibus, ad cratem, vel in locutorio ejusque qualitatibus & ostij clausura. Quoad clausulam attende constit. 8. Pii V. circa, & alias ibi indicandas. Quoad locutorium agitur etiam in 2. reg. cit. in rub. c. 16. & 17.

Quo verò ad silentium habes ibid. c. 9. & 10. & inf. in constit. 28. Eug. IV. Ordinis.

Paupertate & stabilibus bonis non habendis.

Modo laborandi, ac laboritio & elemosynis Abbatissæ consignandis. De his agitur etiam in d. 2. reg. cap. 8.

CAP. VIII.

Sorores nihil approprient sibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrinæ & advenæ in hoc sæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, mittant pro elemosyna confidenter. Nec oportet eas verecundari, quia Dominus se fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissima paupertatis, quæ vos charissimas sorores meas, hæredes & Reginas Regni cælorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viventium. Cui dilectissimæ Sorores, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini nostri JESU CHRISTI, in perpetuum sub cælo habere velitis. Non liceat alicui sorori literas mittere, vel aliquid recipere, aut extra Monasterium dare, sine licentia Abbatis. Nec quicquam liceat habere, quod Abbatis non dederit, aut permiserit. Et si a parentibus suis vel ab aliis aliquid mitteretur, Abbatis faciat illi dare. Ipsa autem si indigeat uti possit; si autem, Sorori indigenti caritative communicet. Si vero aliqua pecunia transmissa fuerit, Abbatis de consilio Discretarum de illis quorum indiget, illis faciat providere. De infirmis Sororibus, tam in utensiliis, quam in cibariis, & aliis necessariis, quæ earum requirit infirmitas teneantur firmiter Abbatis sollicitè per se, vel alias inquirere, & juxta possibilitatem loci caritative, & misericorditer providere. Quia omnes teneantur providere, & servare Sororibus suis infirmis, sicut vellent sibi serviri, si ab aliqua infirmitate tenerentur. Et securè manifestet una alteri necessitatem suam. Et si vera mater diligit & nutrit filiam suam carnalem, quanto diligentius debet soror diligere & nutrire sororem suam spiritualem? Quæ infirma in sacco & paleis jaceant, & habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quæ indigent pedeolis laneis, & cultricis, uti possint. Infirmæ verò prædictæ cum ab introeuntibus Monasterium visitantur, possint singulæ aliqua bona verba sibi loquentibus breviter respondere. Aliæ verò sorores licentiata, Monasterium intrantibus, loqui non audeant, nisi præsentibus & audientibus duabus discretis Sororibus per Abbatis & ejus Vicariam assignatis. Hanc formam loquendi teneantur, pro se Abbatis & ejus Vicaria observare.

CAP. IX.

Si qua Sororum, contra formam professionis nostræ mortaliter inimico instigante peccaverit, per Abbatis, vel alias Sorores, bis vel ter admonita, si non se emendaverit, quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in refectorio comedat, & graviori penæ subjaceat, si visum fuerit Abbatis. Interim dum contumax fuerit, orecur, ut Dominus ad poenitentiam cor illius illuminet. Abbatis verò & ejus Sorores, cavere debent, ne irascantur, vel conturbentur propter peccatum alicujus. Quia ira, & conturbatio in se, & in aliis impediunt caritatem. Si contigerit (quod absit) inter Sororem & Sororem, verbo vel signo occasionem turbationis, vel scandali aliquando suboriri, quæ turbationis causam dederit, statim antequam offerat munus Orationis suæ coram Deo, non solum humiliter prosternet se ad pedes alterius, veniam petens, verum etiam suppliciter roget, ut pro se intercedat ad Dominum, quod sibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini: Nisi ex corde dimiseritis, nec Pater vester cælestis dimittet vobis, liberaliter Sorori suæ omnem injuriam sibi illatam dimittat. Sorores servientes extra Monasterium longam moram non faciant, nisi causa manifestæ necessitatis requirat. Et honestè debeant ambulare, & parum loqui, ut ædificari valeant semper intuentes. Et firmiter caveant, ne habeant suspecta consortia, vel consilia aliquorum. Nec fiant commatres virorum vel mulierum, ne hac occasione, murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec presumant rumores de sæculo referre in Monaste-

Proptio non habendo, Muneribus non dandis, Infirmitate curandis. Circa munerum largitionem attende const. 23. Clem. VIII. Religiosa. Quo verò ad infirmos agitur etiam in d. 2. reg. c. 12.

Poenitentis per Abbatis sororibus injungent.

rio. Et firmiter teneantur, de iis quæ intus dicuntur, vel aguntur, extra Monasterium aliquid non referre, quod possit aliquod scandalum generare. Et si aliqua simpliciter in his duobus effenderit, sit in providentia Abbatis misericorditer sibi poenitentiam injungere. Si autem ex consuetudine, vitiosa haberetur, juxta qualitatem culpæ: Abbatis de consilio Discretarum, illi poenitentiam injungat.

CAP. X.

Abbatis moneat, & visitet Sorores suas, & humiliter & caritative corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ professionis formam. Sorores verò subditæ recordentur, quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter suis Abbatis obedire teneantur in omnibus his, quæ observare promiserunt, & non animæ contraria, & nostræ professioni. Abbatis verò tantam familiaritatem habeat circa ipsas, ut dicere possint eis, & facere, sicut Dominæ Ancillis suis. Nam ita debet esse, quod Abbatis sit omnium sororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino JESU CHRISTO, ut caveant sorores ab omni superbia; vana gloria, invidia, avaritia, cura & solitudine hujus sæculi, detractioe & murmuratioe, diffensione & divisione. Sint verò sollicitæ semper ad invicem servare mutuae dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis. Et nescientes literas, non curent literas addiscere, sed attendant (quod super omnia desiderare debent) habere Spiritum Domini, & sanctam ejus operationem; orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem & patientiam in tribulatione, & in infirmitate, & diligere eos qui nos reprehendunt, & arguunt. Quia dicit Dominus; Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum, qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Obedientia Sororum erga Abbatis & ejus potestate in illis visitandis & corrigendis. Dilectioneque inter Sorores, ac prohibitione invidia; Avaritiæ, &c. De munere Abbatis habetur etiam in d. 2. reg. c. 22.

CAP. XI.

Offitiana sit matura moribus & discreta, sitque convenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, sine ostio in die resideat. Sit ei, & aliqua loca idonea assignata, quæ cum necesse fuerit, vicem ejus in omnibus exequatur. Sit autem ostium duabus setis, & diversis ferreis valvis, & vestibis optimè conjunctum. Et in nocte maximè, duabus clavibus obferetur. Quarum unam habeat Portaria, aliamque Abbatis. In die sine custodia minimè dimitatur, & una clave firmiter obferetur. Caveant autem studiosissimè, & procurent, ne unquam ostium stet apertum, ubi minus fieri poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti, nisi concessum fuerit à Summo Pontifice vel à Domino Cardinale. Nec ante solis ortum Monasterium ingredi liceat, nec post solis occasum sorores intus aliquid remanere permittant, nisi exigente manifesta rationabili, & inevitabili causa. Si pro benedictione Abbatis vel pro aliqua in moniale consecranda, vel alio etiam modo, concessum fuerit Episcopo alicui Missam intus celebrare, quam paucioribus, & honestioribus poterit, sit contentus sociis & Ministris. Cum autem intra Monasterium ad opus faciendum necesse fuerit aliquos introire, statuat tunc Abbatis sollicitè personam convenientem ad portam, quatenus illis, non aliis ad opus deputatis aperiatur. Caveant studiosè omnes sorores, ne tunc ab ingredientibus videantur.

Offitiana munere & qualitatibus. De his habetur etiam inf. in d. 2. reg. cit. in rub. c. 14. Et quoad offitiam vide etiam const. 8. Greg. XIII. Deo.

CAP. XII.

Visitator vester semper sit de Ordine Fratrum Minorum secundum voluntatem & mandatum nostri Cardinalis. Et sit talis, de cujus honestate & moribus plena notitia habeatur. Cujus officium erit, tam in capite, quam in membris corrigere excessus commissos contra formam professionis vestræ. Qui stans in publico loco ut videri ab aliis possit, cum pluribus & singulis loqui liceat, quæ ad officium visitationis pertinent, secundum quod melius videbitur expedire. Capellanum etiã cum uno socio clerico bonæ

Visitatoris, Capellani & Protectoris electione & officio. De Visitatore habetur etiam in d. 2. reg. c. 24. Et de Protectore habetur ibi. c. 21.

famæ,

fama, discretionis provida; & duos fratres laicos sanctae conversationis, & honestatis amatores, in subsidium paupertatis vestrae, sicut misericorditer ad praedictum Ordine fratrum Minorum semper habuimus, & intuitu pietatis Dei, & Beati Francisci, ab eodem Ordine de gratia postulamus. Nec liceat Capellano, sine socio Monasterium ingredi. Et intrantes in loco sint publico, ut se possint alterutrum, & ab aliis intueri. Pro confessione infirmarum, quae ad locutorium ire non possunt, pro comunicandis eisdem, & pro extrema unctione, & pro animae recommendatione, liceat eisdem introire. Pro exequiis vero, & Missarum solemnium defunctorum, vel ad fodendam, vel aperiendam sepulturam, seu etiam coaptandam, possint sufficientes idoneae personae, de Abbatisae providentia introire. Adhaec, sorores teneantur semper habere illum de Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus pro vestro Governatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit a Domino Papa fratribus Minoribus deputatus. Ut semper subdita & subiecta pedibus eiusdem S. R. E. stabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini nostri JESU CHRISTI, & ejus Sanctissimae Matris in perpetuum observemus.

Dar. Perusii 16. Kalend. Octob. Pontificatus vero Domini Innocentii Tertii, Anno decimo. Nulli ergo &c.

Dar. Assisi 5. Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno undecimo.

D. P. A. 11.
die 9. Aug.

XIII.

Canonizatio S. Stanislai Episcopi Cracoviensis in Polonia, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum, cum ejusdem Festivitate institutione, pro die 8. Maii.

Hanc festivitatem Clem. VIII. die 7. d. mensis duplici officio unius Pontificis Martyris celebrandam esse statuit, eod quod dies 8. solemnitati Apparitionis S. Michaelis Archangeli sit dicatus, ut infra in Tom. 3. in ejus const. 31. Quae ad.

Edita A. D.
1253.

I N N O C E N T I U S P A P A I V .

Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac Dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Decanis, Archidiaconis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litterae istae pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Præcæmium.

Olim à gentiliū oculis tenebrarum deterfa caligine, & ab eorum cordibus, infidelitatis gelidæ hyeme secedente, vernalis ex eo successit amenitas redolentium florum venustate decora, quod Ecclesiae prius desertæ ac sterili, filii devotione præcipui, valloque constantiæ præmuniti, nascuntur, qui ut flores primævi, & diffusam spirant suavitatem odoris, & uberioris per Dei gratiam fructum sibi proferunt honestatis. Sicque filiorum sibi multitudine proveniente innumera, sui que loco à mari usque ad mare tentorii dilatatio infra ipsius invaluit terminos, vox turturis gemitus ac doloris, dum sæva mitescens tyrannorum crudelitas, idolis exterminio traditis ad lamenta poenitentiae, suffragante illo, cujus stupenda sunt opera, miracè se convertit. Gaudeat itaque ob hoc ipsa Ecclesia, quæ probrosæ detrimenta sterilitatis abiciens, salubris incrementa fertilitatis suscepit, ac nuptiali fœdere nunc illi gratiosa conjungitur, à quo priusquam esset assumpta de gentibus, invenerat se desertam. Latetur igitur, æmulaque suæ de terrestri etiam ejectæ Hierusalem, Synagogæ videlicet, dudum sibi hujusmodi sterilitatis incommoda impingenti, securæ respondeat, quod jam suæ prolis fecunditate, coelestis muri Hierusalem cicatrix obducitur, & quæ antiqui habitatores vacua domicilia reliquerunt, ipsa suæ Universitatis illustrat præsentia scilicet,

Stanislaus
Episc. Craco-
viensis, Bo-
niflaum Re.

S. r. Porro ne hujusmodi exuberante lætitia, quispiam in valle miseræ morientium terræ, requiem posset sibi polliceri continuam, cujus vita

est, adversus inimicorum ingruentia bella exterorum castra, militia super terram, ac ne prædicta Ecclesia, quæ Mater est cunctorum fidelium, maternæ conditionis experta existeret, si solitas, præsertim in partu quorundam filiorum suorum, matrum parientium molestias non subiret, interdum iustauratur quodammodo sibi adversitas opportuna; sicut in passione piæ memoriæ B. Stanislai Cracoviensis Episcopi, cujus meritis præfata refulget Ecclesia, patuit evidenter. Cùm enim idem, in sortem Pontificalis ministerii dignè vocatus à Domino, super gregis sibi commissi prudenter custodiam vigilaret, hostium sagaciter exploravit insidias, malignantium anticipavit consilia, æmulique nostri deprehendens laqueos, ipsius cautè retiacula * dissolvebat. Hic nempe pro suis ovibus cor suum tradiderat ad vigilandum diluculo, ut si quem gravi fortè deprehenderet tentatione concussum, mox ubere consolationis adhibito, eum erigeret desolatam; & quem in bono proficientem adverteres, eum gratulationis de ubere protinus confortaret, ut non minus per hoc deficientibus quàm proficientibus subditis, se claris indicibus ostenderet esse matrem. Verùm cùm non sine internæ mentis angustia, Regem Polonorum nomine Boleslaum, in tantum horrendis voluptatibus subijci, carnisque nefandis illecebri cerneret enervari, ut in passiones ignominie traditus, & inhumanis contumeliis afficiens corpus, mulierum mamillis, avulsis propriis exinde liberis, catulos apponeret ut ferabiliter educandos, ne execrandam foreve malitiam, & iniquitati ejusdem Regis videretur præfatus Pontifex per dissimulationem favere, postquam ipsam à præmissis flagitiis, sedula & paterna correptione evocare non potuit, in ipsum consultè medicinalem Petri gladium exercuit in spiritu lenitatis, sperans ut percussus dolens, ad percutientem se in humilitate rediret, Dominum exercituum suppliciter requirendo.

S. 2. Sed ipse indurato corde medicinam exhorrens, & inerepationem abominans disciplinæ, imò malleum velut stipulam reputans, non solum nulla poenitudine se correxerat, verùm etiàm ad peiora in suæ damnationis cumulum provocatus, juxta aram, non ordini, non loco, nec temporis deferens, jussit Pontificalibus indutum Antistitem per suos satellites diris corporis cruciatibus deputari.

S. 3. Sed ipsi quoties in eum irruere tentant, toties compuncti, toties mansueti sunt prostrati.

S. 4. Et tunc idem Rex, suæ inserviens impetuosis tyrannidi, manus in eum convertit sacrilegas, sponsum è gremio sponsæ, pastorem abstrahit ab ovili, patrem inter filia amplexus, & filium in visceribus penè obruncavit maternis; faciens irritatus atrocitate ferali, ipsius (proh dolor!) corpus inhumaniter in frustra concidi, velut singulis membrorum partibus poenæ inflicto deberetur. Sed ille, apud quem patientia pauperum non peribit in finem, non solum rutilantibus hujus Sanctissimi Corporis partes splendoribus illustravit, verùm etiam ipsum nullo in eo cicatricis apparente vestigio, integritati restituens, aquilarum suarum præsidio miraculosè, à ferarum moribus præservavit. Gustato denique acerrimo, ob zelum Justitiæ calice Passionis, cùm ab eodem Tyranno totaliter putaretur consumptus, ecce ut Lucifer oritur, & quasi meridians fulgor in firmamento consurgit, propter quod ejus faciem nonnulli in suis necessitatibus devotissimè deprecantur. Ipse quidem defossus securus dormit, requiescit, & non est qui jam ipsum exterreat. Nec mirum, quia Civitatem illam honoris & gloriæ coròna insignitus inhabitat, ubi est mansio securæ, populus sine murmure, ac patria totum id continens quod delectat.

S. 5. Verùm ne militans Ecclesia, de tali, ac tanto Patrono sic atrociter sibi subtracto, inconsolabiliter quasi gemitus singultuosos emitteret, si beneficiorum ipsius affluentia eam non contingeret, prius delectabiliter irrigari, esse gloriosus in Sanctis suis Dominus, volens ejusdem Patris plenitudinem

1253.
gem Polono-
rum corri-
puit medi-
cinali gladio
Petri, ut ab
immanibus
flagitiis eum
repelleret.

* retiacula.

Ille autem
deterior fa-
ctus, ipsum
Episc. Pon-
tificilib. in-
dutum per
suos milites
cruciatu ju-
bet.

Qui tamèn
semper com-
puncti remanent.

Rex verò
met in eum
manus appo-
suit, & illius
corpus in
frustra con-
cidi fecit.

Miraculisque
multis coruscavit.

gloriosè indicis exprimere manifestis, & præstolanti Ecclesiæ grata conferre super hoc recreationis remediâ, tot & tantis fecit ipsum famosis miraculis coruscare (de quibus facta nobis & fratribus nostris prout debuit per testes idoneos plena fides extitit) quod ejus inter sanctos cæteros implorare subsidium, reputavimus merito non indignum. Nam mortuis vita, lumen cæcis, auditus surdis, verbum mutis, claudis gressus, epilepticis cerebri robur, & demoniacis, immundis ab eis ejectis spiritibus, corporum requies, ad ejus invocationem nominis, cœlesti dextera subito conferuntur.

Hic propterea Pont. Catalogo Sanctorum adscribit.

§. 6. Propter quod, ne hujus rutilantem lucernam sub modio periculose abscondi contingeret, quam idem Dominus tot mirificis signis rectè disposuit super Ecclesiæ candelabrum honorificè collocari, præsertim cum ex hoc ignorantium Deum propellantur tenebræ, confundatur perversum hæreticorum dogma, & fidelium beata credulitas augeatur; Nostrotum fratrum, necnon & Prælatorum tunc apud Sedem Apostolicâ existentium communicato consilio, prædictum B. Stanislavum Episcopum, dignè Sanctorum Catalogo duximus adscribendum.

Ejusque Festum die 8. Maii quotannis celebrari jubet.

§. 7. Quocirca Universitati vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus VIII. Idus Maji (die videlicet quo mortis absolutum vinculo, victurus perenniter, ad fontem supernæ prodiit voluptatis) Festum ejusdem, prout miranda ipsius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari. Ut id vobis de thesauris cœlestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipse, præstante CHRISTO, percepisse dignoscitur, & possidere perpetuè gloriatur.

Tu scias quod Clem. VIII. die 7. hoc festum duplici officio unius Martyris celebrari voluit, ut dixi in rub.

§. 8. Ceterum ut Universitati fidelium invisibilis aulæ consequendi delicias ex concessa nobis potestate desuper propitiante Domino sit facultas, quinimò & ut nomen exaltemur Altissimi, si sponte suam Venerabilem sepulturam fidelium procuremus accessibus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad dictam sepulturam in memorato Festo, & usque ad octavam ipsius, causa devotionis accesserint, annuatim ipsius suffragia petaturi, de Omnipotentis Dei &c. unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annuis singulis ad prædictam sepulturam infra ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Indulgentias etiam ejus sepulturam visitantibus elargitur.

D. P. A. 11. die 17. Sept.

Dat. Assisi 15. Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XIV.

Definitio quorundam articularum, circa ritus Græcorum.

Aliam ejusmodi rituum definitionem, vide infra Tom. 3. in consit. 34. Clem. VIII. Sanctissimus.

Græcorum verò unionem cum Sancta Romana Ecclesia, vide infra in hoc Tom. 1. in consit. 17. Eugen. IV. Latentur. Eorumque subjectionem, jurisdictioni Ordinariorum circa Divinum cultum, & Sacramentorum administrationem, habes infra in Tom. 2. in consit. 74. Pii IV. Romani. Eorumque licentias celebrandi Latino more revocavit Pius V. in consit. 12. Providentia. Collegium pro eisdem in Urbe instituit Gregorius XIII. ut in ejus consit. 42. In Apostolicâ Professionemque fidei ab eis emittendam præfinit idem Greg. in consit. 33. Ego. in d. Tom. 2.

Edita An. D. 1254.

I N N O C E N T I U S & c. E P I S C O P O
Tusculano Apostolicæ Sedis Legato.

Pia Pontificis voluntas circa animarum salutem.

Sub Catholicæ professione Fidei atque cultu, consistere, ac proficere universos, cæteris nostræ mentis desiderabilibus præferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori desiderio cupimus, & ad hoc velut operativum salutis præcipuum, intimis affectibus anxius aspiramus. Hæc inquam unio, sive connexio cordi nostro inestimabilis gaudii rorem infunderet, si varias gentium nationes, ejusdem obsequantia fidei in unum acceptabilem CHRISTO

populum adunaret. Id utique anxie nostræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, si omnes, quos olim in unum catholicum gregem ovile collegit Domini, cum multi ab eo discesserint, in idem individuum Collegium unius Pastoris solidaret magisterium, & custodia communiret. O si Orientalibus Oriens ex alto luceret, & sui luminis illustratione, ipsos ad Catholicam reduceret unitatem, ut cum reliquis orthodoxis in unius aulæ collecti gremio, de matris Ecclesiæ ubere fluenta doctrinæ salutaris haurirent. Tunc ipsi Ecclesiæ proveniret magnum & desiderabile salutare, tunc ejus uterus sobole geminata concreveret, tunc Orientalibus oriretur supernæ illuminationis Aurora, tunc eis claresceret Lucifer veritatis, tunc per universam Ecclesiam inundantis gaudii erumperet plenitudo; tunc exultatione nimia claresceret totus orbis, quia valde bonum & jucundum existeret, fratres simul in domo Domini habitare, tunc eadem Ecclesia, multiplicata lætitia, novæ jucunditatis canticum personaret. Verum quia nonnulli Græcorum jã dudum ad devotionem Sedis Apostolicæ redeuntis, ei reverenter obediunt & intendunt, licet & expedit, ut mores ac ritus eorum, quantum cum Deo possumus, tolerantes, ipsos in Ecclesiæ Romanæ obedientia præservemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parent, vel honestati Ecclesiasticæ derogant, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.

Dissentio inter Episcopos Latinorum & Græcorum super ritibus.

§. 1. Sanè inter Venerabilem Fratrem nostrum Archiepiscopum Nicosiensem, & ejus suffraganeos Latinos ex parte una, & Episcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibusdam certis articulis, discordiam & turbationem fore subortam, & eorundem tenorem articularum, ac responsiones ipsorum Græcorum ad illos, nobis, in melius possemus instrui super eis, plenè, ac providè per tuas literas intimasti, sollicitè requirendo, ut providere super hoc Apostolica diligentia curarem.

Papæ cons. sup.

§. 2. Nos autem literis ipsis affectuosè receptis, earum seriem & ipsos articulos, ac responsiones easdem, & cætera, quæ continebantur in illis, unâ cum Fratribus nostris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes super his, prout rei qualitas exigebat.

1. Baptismo.

§. 3. Circa hæc itaque sic deliberatio nostra refert, ut Græci ejusdem Regni in unctioibus, quæ circa baptismum sunt, morem Ecclesiæ Romanæ teneant & observent. Ritus verò seu consuetudo, quam habere dicuntur ungenti per totum, baptizandorum corpora, si tolli sine scandalo, vel removeri non potest, cum sive fiat, sive non, quantum ad baptismi efficaciam vel effectum, non multum referat, toleretur. Nec refert etiam utrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem vim & effectum in utraque baptismum habere, asseverare dicantur.

2.

Soli autè Episcopi consignent Chrismate in frontibus baptizatos, quia hujus unctio non debet, nisi per Episcopos exhiberi. Quoniam soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, per manus impositionem, quam confirmatio, vel frontis chrismatio representat, Spiritum sanctum tribuisse leguntur. Singuli quoque Episcopi in suis Ecclesiis, in die Cœnæ Domini, possunt, secundam formam Ecclesiæ, Chrisma conficere, ex balsamo quidem, & oleo olivarum. Nam spiritus sancti donum in Chrismatis unctio confertur. Et Columba utique, quæ ipsum designat Spiritum, olivæ ramum ad arcem legitur retulisse. Sed si suum antiquum ritum in hoc Græci potius servare voluerint, videlicet quod Patriarcha unâ cum Archiepiscopis & Episcopis ejus suffraganeis & Archiepiscopi cum suffraganeis suis, simul Chrisma conficiant, in tali eorum consuetudine tolerentur.

4. Chrismate.

5. Eucharistia.

Nullus autè per Sacerdotes, vel Confessores satisfactioe pœnitentiæ, unctio aliqua solummodo inungatur. Infirmis verò juxta verbum Jacobi Apostoli, unctio exhibeatur extrema. Porò in appositione aquæ, sive frigidæ, sive calidæ, vel tepidæ,

6. Sacra unctioe.

7. 8.

in altaris sacrificio, suam si velint consuetudinem Græci sequantur, dummodo credant, & asserant, quod servata Canonis forma, conficiatur pariter de utraque.

9. Eucharistia. Sed Eucharistiam in die Cœnæ Domini consecratam, usque ad annum, prætextu infirmorum, ut de illa videlicet ipsos communicent, non referent. Liceat tamen eis, pro infirmis ipsis, Corpus Christi conficere, ac per quindecim dies, & non longiori temporis spatio, conservare; ne per diutinam ipsius reservationem; alteratis forsitan speciebus, reddatur minus habile ad sumendum: licet veritas & efficacia semper eadem omnino remaneat, nec ulla unquam diuturnitate, seu volubilitate temporis evanescat.

10. Missis. In celebratione verò solemni, & aliarum Missarum, & de hora celebrandi eas, dummodo in confessione, vel consecratione, formam verborum à Domino expressam, & traditam observent, & celebrando non transgrediantur horam nonam, suam sequi consuetudinem permittantur.

11. Horis Canonicis. Sacerdotes autem dicant horas canonicas more suo; sed Missam celebrare, prius quam officium matutinale compleverint, non præsumant.

12. Promovendis. Promovendi verò ad Sacerdotium, & Presbyteri, qui præficiendi fuerint Ecclesiarum regimini, examinentur antea diligenter, si præcipue de horis canonicis & Missarum officiis, secundum distinctionem temporum exequendis, sint sufficienter instructi, ut ad hæc non nisi digni & idonei admittantur.

13. Vestibus & aliis sacris. Cæterum unusquisque sacerdos in aureo, vel argenteo solùm, aut saltem stanneo calice sacrificet, habens corporale de lino candidum & nitidum, & altare mundis vestimentis opertum, vel decentibus paramentis.

14. Mulierum servitio ad altare. Mulieres autem servare ad altare non audeant, sed ab illius ministerio repellantur omnino.

15. Jejunio. De jejunio verò diei Sabbati Quadragesimali tempore, (quamquam honestius & salubrius Græci agerent, si sic toto illo tempore abstinerent, ut nec unico die institutum jejunium violarent) teneant & servent pro libito morem suum.

16. Sacerdotibus conjugatis. Sacerdotes quoque conjugati, & alii, quibus parochiarum cura, vel Ecclesiarum parochialium regimen per Episcopos suos committitur, licite ac liberè possint parochianorū suorum confessiones audire, ipsisque pœnitentiam injungere pro peccatis. Quia cui licet, vel cœceditur quod est majus, competit nimirum, nec negari convenit, quod est minus. Liberum tamen sit ipsis Episcopis, viros alios idoneos coadjutores & cooperatores habere, in audiendis confessionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris quæ ad salutem pertinent animarum. Ipsique in his per eorum diœceses, absque Sacerdotum ipsorum præjudicio, & gravamine, committere vices suas, cum propter occupationes multiplices, & occasiones varias possit contingere, quod nequeant per eandem diœceses officium suum exequi per se ipsos.

17. De fornicatione autem, quam solutus cum soluta committit, quin sit mortale peccatum, non est aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios, quam adulteros à Regno Dei Apostolus asserat alienos.

18. Fornicatione. Adhac, volumus & expressè præcipimus, quòd Episcopi Græci septem ordines secundum morem Ecclesiæ Romanæ de cætero conferant, cum hucusq; tres de minoribus circa ordinandos neglexisse, vel prætermisisse dicantur. Illi tamen qui jam sunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipsorum multitudinem, in sic susceptis ordinibus tolerantur.

19. Ordinibus conferendis. Quia verò secundum Apostolum, mulier mortuo viro ab ipsius est lege soluta, ut nubendi cui vult in Domino liberà habeat facultatem, secundas, & tertias, ac ulteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condemnent, sed potius illas approbent inter personas, quæ alias licite ad invicem matrimonio jungi possunt. Secundò tamen nubentes, Presbyteri nullatenus benedicant.

20. Secundis & ulterioribus nuptiis. Et quoniam apud eos consueverunt contrahi matrimonia inter personas cõtinentes se, juxta eorum

computationem, octavo gradu, qui secundum computationem & distinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præsumatur deinceps, firmiter prohibemus. Distinctè præcipientes, ut cum in ulterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto quarto, consanguinitatis vel affinitatis gradu, copulari ulterius non præsumant, statutum in hoc generalis Concilii observantes. Illos tamen qui jam in gradu hujusmodi contraxerunt, dispensativè permittimus in sic contracto matrimonio remanere.

Denique cum veritas in Evangelio asserat, quòd si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc sæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi quasdam culpas in præfenti, quasdam verò in futuro sæculo relaxari, & Apostolus dicat, quod unicuique opus, quale sit, ignis probabit, & cujus opus arserit detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem, & ipsi Græci verè, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur; animas illorum, qui suscepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui sine mortali peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suffragiis Ecclesiæ adjuvari. Nos, quia locum purgationis hujusmodi, dicunt non fuisse sibi ab eorum Doctoribus certo & proprio nomine indicatum, illum quidem juxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quod de cætero apud ipsos isto nomine appelletur. Illo enim transitorio igne peccata utique, non tamen criminalia, seu capitalia, quæ prius per pœnitentiam non fuere remissa, sed parva & minuta purgantur, quæ post mortem etiam gravant, si in vita fuerunt relaxata.

Si quis autem absque pœnitentia in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuò cruciatur.

Animæ verò parvulorum, post Baptismi lavacrum, & adultorum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionem aliquam pro ipso tenentur, ad patriam protinus transvolant sempiternam.

Ordinationes, demum, & instituta regularia Sanctorum Patrum de vita & statu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inviolabiliter observari.

Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè, per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus præmissa omnia Episcopis Græcis præfati Regni, seriatim, & diligenter exponi facias, distinctè ipsis injungens, ut ea sollicitè attendere, studiosè tenere, ac efficaciter observare procurent, & à suis faciant subditis observari. Memoratis autem Archiepiscopo Nicolien. & ejus suffraganeis Latinis, firmiter auctoritate nostra præcipias, ut eisdem Græcos super præmissis contra hujusmodi provisionem & deliberationem nostram, non inquietent aliquatenus, nec molestant. Contradictores, eadem auctoritate, appellatione postposita, compescendo.

Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo & suffraganeis, vel quibuscumque à Sede Apostolica sit indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas plenam & expressam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Lateran. 2. Non. Martij. Anno undecimo.

Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis possint interpretari statuta Ecclesiastica, & secularia, contra hæreticos edita. Eosque filios, ac nepotes, & adhærentes, aut ipsorum opera, beneficia & officia assequentes, illis privare. Quodque accusatorum & testium nomina publicare non debeant.

Solicitantes verò in Confessionibus Sacramentalibus, denunciandos locorum Ordinarios, seu Inquisitoribus voluit Greg. XV. in const. 34. Univerfi. inf. Tom. 3.

23: Purgatorio.

24: Inferis.

25: Animabus parvulorum.

26: Monachorū institutis.

§. 4. Injuncta prædicta exequendi.

§. 5. Derogatio contrariarum.

Dat. P. A. 11. die 6. Martij.

XV. eorumque.

Edita A. D.
1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Predicatorum, Inquisitoribus hereticæ pravitatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Facultas interpretandi statuta contra hereticos.

Cum negotium fidei Catholicæ adversus hereticæ pravitatis errores, vobis ut vestra prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, sub certa forma per alias literas, duxerimus committendum, ut commissum vobis ab Apostolica Sede tam salubre, ac utile ministerium exequi liberius, ac exercere possitis efficacius, in hac parte; interpretandi statuta Ecclesiastica & secularia contra hereticos edita.

Eorumque filios, nepotes, adherentes, officii, & beneficiis privandi.

§. 1. Et hereticorum filios, & nepotes, creditum quoque, fautorum, defensorum, & receptorum ipsorum, dignitatibus, personaribus, & honoribus quibuscumque, ac beneficiis Ecclesiasticis, & publicis officiis.

Et eos qui illorum opera ea afferuntur.

§. 2. Illos etiam qui hereticorum, vel aliorum prædicatorum interventu, intuitu, vel gratia, talia sunt adepti, vel in posterum assequantur, privandi hujusmodi dignitatibus, personaribus, honoribus, beneficiis, & officiis, liberam vobis auctoritate præsentium concedimus potestatem.

Prohibitio publicari nomina accusatorum, & testium.

§. 3. Sanè volumus, ut nomina tam accusantium pravitatem hereticam, quam testificantium super ea, nullatenus publicentur, propter scandalum, vel periculum, quod ex publicatione hujusmodi sequi posset. Et adhibeatur dictis hujusmodi restium nihilominus plena fides. Quod si simul his non interfueritis exequendis, unus vestrum ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 11. die 9. Martii.

Datum Lateran. 7. Idus Martii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XVI.

Inquisitorum hereticæ pravitatis facultas procedendi contra hereticos, eorumque fautores, & negotio Inquisitionis se opponentes, ac Predicatores quaestuarios, ac indulgentiæ pro audientibus prædicationem Inquisitorum, vel eis auxilium præstantibus.

Edita A. D.
1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro, Curatoribus, Guardianis, Conventualibus, vel eorum Vicariis, administrationis Sancti Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Studium Pontificis in extirpandis hæresibus.

Quia tunc potissimè acceptabile JESU CHRISTO exhibetur obsequium, cum ei pro Catholice fidei conservatione, cujus est ipse stabile, & perpetuum fundamentum, pura intentione servitur; providimus specialiter in hoc ipsi, studiosum & placidum, eo cooperante, impendere famulatum, & præcipuè in Urbe, in Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Ecclesiæ, Regno Apuliæ, Lombardia, Romaniola, Marchia Tervisina, & Sclavonia, ac in Tuscia, circa quas debemus sollicitius vigilare, instantius, & validius satagere, contra ejusdem fidei diros hostes, ut cultura salubris, per nos agris dominicis impensa vicinis, utilis sit longinquis; & verbi divini semen solum in proximis, fructificet etiam in remotis: Licet Sedes Apostolica tales hostes undique indefessa solitudine persequatur, nec umquam ab hujusmodi exercitio cessaverit cura ejus. Convenit namque, ut quia Inquisitores contra pestem hereticam roborare, ac renovare per diversas sæculi volumus regiones, id agere in Urbe, ac Terris aliis supradictis, majori opportunitate nunc habita, nullatenus omittamus. Cum quanto propius nostris adsunt aspectibus, tanto justius, nisi attentè salutem prospiceremus ipsorum, possemus argui de neglectu.

Facultas data Inquisitoribus contra eos & eorum fautores.

§. 1. Ideoque discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus tam per vos, quam per alios idoneos Fratres vestræ curæ

commissos, quibus negotium hujusmodi, quod principaliter residet cordi nostro, auctoritate nostra duxeritis committendum, totis assumentes affectibus, & ferventibus animis prosequentes, ad extirpandam de Provinciâ tuâ filii Minister curæ commissa, pravitatem hereticam sollicitè, ac efficaciter laborantes, si quos ibi de pravitare ipsa culpabiles inveneritis, vel infectos, seu etiam infamatos, nisi examinati velint absolutè mandatis Ecclesiæ obedire, contra ipsos, & receptatores, defensores, ac fautores eorum, humano timore postposito, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica procedatis: Invocato contra eos ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii secularis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam compescendo.

Facultas eorumdem Inquisitorum absolventi redeuntis ad fidem.

§. 2. Si verò aliqui, heretica labe penitus abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendentes, injungatis eidem, quod injungi talibus consuevit. Proviso solerter ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos; imò potius se fallentes; sub agni specie gerant lupum.

Facultas coercendi non fidentes officio inquisitionis.

§. 3. Quod si forte, quod non credimus, aliqui cujuscumque conditionis, huic negotio se opponere, seu illud præsumpserint aliquatenus impedire, ut non possit per vos procedi liberè in eodem, imò nisi cum requisiti fuerint, illud etiam juverint studiose, contra eos secundum sanctiones canonicas, eadem auctoritate liberè procedatis.

Indulgentiæ concedendi audientibus Inquisitorum prædicationem.

§. 4. Ut autem prædicta possitis utilius, & libentius exercere, vobis largiendi, viginti, vel quadraginta dierum, indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus verè penitentibus, & confessis, qui ad vestram prædicationem propter hoc faciendam accesserint plenam tenore præsentium concedimus potestatem.

Indulgentiæ pro auxilio dantibus contra hereticos &c.

§. 5. Illis verò qui ad impugandum hereticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium consilium præstiterint, vel favorem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, tres annos de injuncta sibi penitentia relaxamus. Et si qui ex iis, ad prosecutionem hujusmodi negotii, contra prædictos hereticos, fautores, receptatores, vel etiam defensores, personaliter juverint, eis omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Facultas Inquisitorum contra prædicatores quaestuarios.

§. 6. Compescendi quoque monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, prædicatores quaestuarios, quorum interest tantum caritativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiâ, si quam forte habent exponere, à prædicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet, liberam vobis tribuimus facultatem. Quod si simul iis non interfueritis, unus vestrum, ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 11. die 18. Martii.

Dat. Lateran. XV. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 11.

XVII.

Inquisitorum hereticæ pravitatis facultas absolventi à Censuris Ecclesiasticis confratres Societatis Crucesignatorum, pro Sanctæ Inquisitionis præsidio instituta, & nonnulla eis indulta concedendi.

XVII.

Consimilem & plenioram hujus Pontificis concessionem, vide infra in hoc Tom. in constit. 19. Malitia, ubi notabo. Et quoad privilegia Crucesignatorum, vide sup. constit. 12. Innocent. 111. Ad liberandam. fol. 61.

Edita An. D.
1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum Inquisitoribus, & prædicatoribus Crucis, super heretica pravitare à Sede Apostolica deputatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Inquisitorum facultas de qua in rubr.

Ut nihil nobis desit, quod ad prosecutionem negotii vestræ circumspectioni commissi pertineat, sed illud in vestris manibus, auctore Domino prosperè dirigatur, absolventi, juxta formam Ecclesiæ, omnes qui contra pravitatem hereticam assum-

perferint signum Crucis, ab interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententiis canonicis. Et dispensandi cum clericis, super irregularitatibus, si quas, sic ligati, celebrando divina officia contraxerint. Et commutandi vota eorumdem Crucesignatorum (Terræ Sanctæ voto excepto.) Nec non & concedendi præfatis Crucesignatis, ut de illis gaudeant indulgentiis & privilegiis, quæ Crucesignatis in ipsius Terræ Sanctæ subsidium sunt concessa. Et quod tempore generalis interdicti possint interesse divinis officiis, & recipere Sacramenta Ecclesiastica in locis, in quibus divina eadem ex indulto Sedis Apostolicæ celebrantur. Quodque ipsi nõ teneantur ad restitutionem acquiritorum illicitè, si hoc publicè proposito per diocesanos, vel saltem presbyteros parochiales locorum, in quibus videritis expedire, nõ apparuerint aliqui, quibus eorum restitutio debeatur; dummodò ipsi, totum quod de taliter habitis restituere debent, vel quod possunt, secundum vestræ discretiõnis arbitrium, in fidei negotii profectiõnem convertant, auctoritate vobis præfentium concedimus facultatem.

Dat. Lateran. x. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri, Anno 11.

Dat. P. A. 11. die 13. Martii.

XVIII.

Excommunicatio hæreticorum, & eorum complicum, & fautorum.

Vide quæ addidi sup. ad const. 8. Innoc. 4. Cum Fratres, pag. 90.

Edicta A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, &c. Universis Christianis fidelibus.

Excommunicatio hæreticorum.

NOVERIT Universitas vestra, quod nos ad instar fel. recor. Greg. Papæ prædecessoris nostri excommunicamus, & anathematizamus universos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josephinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipsum. Damnati verò per Ecclesiam seculari iudicio relinquuntur animadversione debita puniendi; clericis prius à suis ordinibus degradatis.

Pœnitentiæ carceratio.

§. 1. Si quis autem de prædictis postquam fuerint deprehensi, redire voluerint ad agendum condignâ pœnitentiâ, in perpetuo carcere detrudantur.

Credentium pœnæ.

§. 2. Credentes autem eorum erroribus, similiter hæreticos iudicamus.

Fautorum pœnæ.

§. 3. Item receptores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subjacere. Firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatio notatus, à sua super hoc non curaverit præsumptione cessare, ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia, seu consilia, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti habeat factiõnem, nec ad hæreditatis successiõnem accedat. Nullus præterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententiâ nullâ obtineat firmitatem, nec causæ aliqua ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, sed cum auctore damnato damnentur: & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententiâ percillantur, alias animadversione debita puniendi. Qui autem inventi fuerint sola suspiciõne notabiles: nisi juxta consideratiõnem suspiciõnis, qualitatẽque personæ, propriâ innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactiõnem condignam ab omnibus evitentur: ita quod si per annum in excommunicatione persistierint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Item proclamatiõnes, aut appellatiõnes hujusmodi personarum minime audiantur, Item Judices, Advocati, & No-

tarii nulli eorum officium suum impendant; alioquin eodem officio perpetuo sint privati. Item clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica Sacramenta, nec elemosynas, aut oblationes eorum recipiant. Similiter hospitalarii, aut templarii, ac quilibet regulares: alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicæ speciali. Item quicumque tales præsumpserint Ecclesiasticæ tradere sepulturæ, usque ad satisfactiõnem idoneam, excommunicationis sententiæ se noverint subjacere, nec absolutiõnis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publicè extintulent, & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat sepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publicè vel privatim de Fide Catholica disputare. Qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item si quis hæreticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium, vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii, per quem credat ad Prælati sui, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis notitiam pervenire; alioquin excommunicationis sententiâ percussatur. Hæretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium admittantur. Quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoscumque viros Ecclesiasticos, qui ad preces hujusmodi pestilentium personarum dignitates, personatus, & quæcumque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc privamus taliter acquisitis: volentes ut tales, & habitis perpetuò careant, & ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem, nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi ad invicem superstitionis hæreticæ, à via declinasse constiterit veritatis.

Datum Anagninæ, xvij. Kal. Julii, Anno 11.

D. P. An. 11. die 15. Junij. XIX.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, prædicent contra hæreticos. Et videntes se auxilio ipsorum Inquisitorum, recipiant in societate Crucesignatorum pro Sanctæ Inquisitionis præsidio institutam, cum indulgentiarum, & privilegiorum concessiõne.

Non ab simile rescriptum ejusdem Pontificis, est supra in constit. 17. Ut nihil. fol. præced. Et vide etiam infra constit. 16. Alex. IV. Firmissime, in hoc Tomo 1. & Urbani IV. const. 2. Licet.

Hujusmodi Crucesignatorum privilegia, quatenus Concilio Tridentino non adversentur, Pius V. confirmavit in ejus constit. 110. Sacrosancta. Tom. 2. INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edicta A. D. 1254.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinibus Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, præsentibus & futuris in Lombardia, & Marchia Fannensi. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

MALITIA hujus temporis in diversis Mundi partibus, & maxime in Provincia Lombardia, perverforum morum peperit corruptelam, ex quibus lethifera pestis hæreticæ pravitatis abundantius solito noscitur pullulasse. Ad extirpationem igitur ejusdem pestis, juxta officii nostri debitum ex animo intendentes, volumus adversus hujusmodi iniquitatis operarios, qui massam catholicæ puritatis fermento propriæ contagiõnis inficiunt, fideles ut cõsurgant, stentque nobiscum pro Evangelicis, quas profesti sunt, legibus defendendis, salubribus adhortationibus incitari.

§. 1. Quocirca discretiõni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in locis ubi contra hæreticos vobis, inquisitionis officium est commissum, curetis singuli opportuna instantiâ, contra eosdem hæreticos, eorumque fautores, proponere populis publicè verbum Crucis: & eos qui tacti zelo fidei ad extirpandam pravitatem eandem votum assumpserint, crucis charactere consignare,

Munus Inquisitorum de quo. h. rubr.

1254. Indulgentia peccatis, & audientibus eorum predicacionis.

§. 2. Ut autem vobis de predicacione hujusmodi, & fidelibus, qui ejusdem Crucis ob hoc votum assumpserint, copiosae mercedis premium afferatur: vobis & eisdem fidelibus, illam indulgentiam, illudque privilegium largimur, quae transiuncibus in Terrae Sanctae subsidium, in generali Concilio conceduntur. Cum autem hujusmodi Crucis verbum per vos proponi contigerit, relaxandi omnibus verè poenitentibus & confessis, qui ad audiendum verbum ipsum devotè affuerint, quadraginta vel viginti dies de injunctis poenitentis, libera sit vobis & singulis vestrum de nostra concessione facultas. Quòd si fortè, quod non credimus, aliqua Civitas, Communitas, vel persona, cujuscumque conditionis, vel gradus, huic tam salubri negotio se opponere, seu illud praesumpserit aliquatenus impedire, ut per vos, vel per alios auctoritate nostra ad hoc deputatos, vel in posterum deputandos, liberè procedi non valeat in eodem: imò si quicumque requisiti illud fovere neglexerint, & juxta officium & posse suum studiosè juvare; contra eos tamquam defensores & fautores hereticorum, sublato appellationis obstaculo, vos vel vestrum singuli auctoritate nostra intrepidè procedatis. Contra quos, prout audacia ipsorum exegerit, Reges & Principes Christianos, necnon Crucesignatos pro Terrae Sanctae succursu, curabimus invocare: cum non minus expediat, imò magis, fidem in locis propè positis, quam procul distantibus defendere.

Facultas Inquisitorum absolvendi Crucesignatos, &c.

§. 3. Porro ut non solum inquisitionis vobis super heretica pravitate commissae, sed & hujusmodi predicacionis crucis officium in manibus vestris, congruis favoribus adjuvetur, absolvendi juxta formam Ecclesiae, omnes qui contra pravitatem hereticam assumpserint signum Crucis, ab interdicti, suspensionis, & excommunicationum sententiis canonis, & praesertim ab illis, quas pro laecendiis, vel effractionibus Ecclesiarum, seu iniectione manuum violenta in personas Ecclesiasticas incurrerunt, & aliis quoque sententiis à nobis, vel auctoritate nostra generaliter promulgatis; nisi adèd gravis & enormis excessus fuerit personarum, quòd ab his oporteat absolutio- nis beneficium per Sedem Apostolicam obtineri. Nec non & ab illis sententiis, quas adharendo & favendo contra Ecclesiam quondam Friderico, se tum pro Imperatore gerenti, seu Conrado nato ejus, vel ipsorum fautoribus incurrerunt. Egilino de Romanis, Uberto Marchioni Pelavicino, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Potestatibus, Regibusque Civitatum atque locorum, similibusque personis, qui in Ecclesias, & personas Ecclesiasticas saeva exercuisse noscuntur, aut eorum bona nequiter occupasse, dumtaxat exceptis. Dummodò assumpto crucis signaculo, votum hujusmodi, qui absoluti fuerint, efficaciter prosequantur; & ipsi caveant, quòd de cetero contra Ecclesiam numquam erunt. Et tam ab ipsis, quam ab aliis praemissis, plena de damnis & injuriis, propter quae excommunicati noscuntur, satisfactio, vel satisfaciendi sufficiens securitas impendatur. Necnon & dispensandi cum clericis, super irregularitatibus, quas celebrando divina ligati sententiis canonis contraxerunt. Commutandi quoque vota eorundem Crucesignatorum voluntium, & votorum qualitate pensata: Terrae sanctae votis, aliisque perpennis, quae commutationis non admittunt remedium, dumtaxat exceptis. Concedendi quoque Crucesignatis eisdem, quòd tempore generalis interdicti possint interesse divinis officiis, & Ecclesiastica Sacramenta recipere in locis in quibus eadè ex indulto Sedis Apostolicae celebrantur. Dummodò in praemissis casibus, si Ecclesiasticis tenentur ligati sententiis, prius absolutio- nis beneficium assequantur, vobis & singulis vestrum auctoritate praesentium, concedimus facultatem.

Dat. P. A. 11. die 19. Junii.

Dat. Anagninae, 13. Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XX.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliae ad generale Concilium Lugd. primum, pro die 24. Jan. 1245.

Generalis Indictionis Bulla, usque me modo à me diligenter perquisita, adhuc desicit.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & Prioribus per Angliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

DEI virtus, & DEI sapientia, ejus ineffabili subiecta sunt omnia Majestati, à fundationis initio splendore virtutum suarum illustravit Ecclesiam. Et sic insignem reddidit singularis privilegio potestatis, ut per ejus & ministerii suum iustitia consequatur effectum, & felato bellorum turbine, mundo possit tranquillitas provenire.

§. 1. Hujusmodi enim praeminentiam dignitatis dum nos reverenter attendimus, qui regimini generalis Ecclesiae, licet immeriti, divina providentia praesidemus, reddimur corde solliciti, quòd tempestatis horror, qua ipsa turbatur Ecclesia, & religio Christiana concutitur, per nostrae provisionis auxilium caelesti pietate propitia propulsetur. Hinc est quòd nos, ut ipsa Ecclesia per fidelium salubre consilium & auxilium fructuosum, status debiti possit habere decorem, ac deplorando Terrae sanctae discrimini, & afflicto Romano Imperio properè valeat subvenire, ac invenire remedium contra Tartaros, & alios contemptores fidei, ac persecutores populi Christiani, necnon pro negotio quòd inter Ecclesiam & Principem vertitur, Reges Terrae, Praelatos Ecclesiarum, & alios Mundi Principes duximus advocandos.

§. 2. Rogamus etiam devotionem vestram, & hortamur ardentè, per Apostolica vobis scripta praecipiendo mandantes, quatenus ad praesentiam nostram omni profusus occasione postposita, usque ad proximum Festum S. Joannis Baptista, personaliter venire curetis. Ut ipsa Ecclesiam vestrae visitationis honore spiritualis gaudium, & ex nostra industria consilium percipiat profuturum.

§. 3. Scituri quòd nos dictum Principem in praedicatione nostra citavimus, ut per se vel per suos Nuncios in Concilio celebrando compareat, respondens nobis, & aliis qui aliquid contra ipsum duxerint proponendum, & satisfactionem idoneam praestiturus.

§. 4. De personarum autem, & evectionum moderato numero, illam, cum veneritis, providentia habeatis, quòd vestris Ecclesiis nimis non sitis onerosi.

Datum Lugduni 3. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno 2.

Canonizatio S. Eadmundi * Cantuariensis Archiepiscopi, cum institutione sua Festivitate pro die 16. Novembris.

Fuit etiam Canonizatus postea Ricardus, qui Eadmundi Vicarius fuit, ab Urbano IV. in ejus cons. 3. Exulcet. hic supra in hoc Tom.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Praepositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis. ad quos litterae istae pervenerint, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. NOVUM Matris Ecclesiae gaudium, novi Sancti celebritate, jocunde laeti referimus. Grande à caelesti Collegio, de Collegae novi confortio agi festum exultanti animo nunciamus. Gaudet quidem Ecclesia se talem ac tantum produxisse filium, qui alios, sacrae conversationis exemplo dirigat, & percepto jam beatitudinis premio firmam spem eistribuat de salute. Latetur nimirum se tam clara sobole illustrata, quae digno ab omnibus attollenda praeconio, & devota veneratione colenda, manifestè declarat, ad hereditatis aeternae participium admittendos, qui ipsam Matrem Ecclesiam fide, ac opere profitentur, & nullos in supernam posse gloriam, nisi per eam, tamquam Regni caelorum clavigeram, introite. Gaudet caelestis Patria, nobilis habitatoris adventu, expertumque

Edita A. D. 1243.

Exordium.

Causae hujus indictionis Concilii generalis, ad quod Reges & Praelatos convocavit. Id puto per alias fecisse litteras quas non inveni.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliae ad idem Concilium pro die 24. Junii.

Indicatio quod Principem diffidentem ab Ecclesia ad istud Concilium citavit. Intelligat de Friderico Imperat. Modicis personarum & evectionum praecipitur. Dat. P. A. 2. die 30. Jan.

* alius Eadmundi aut Edmundi.

Edita A. D. 1247.

Exultatio de sanctitate B. Eadmundi.

colonom fidei suis incolis noverit adunari. Exultant cives cœlibes de celebris aggregatione concivis, de condigno cœli confortis nuper ipsis habitis pfallant Sancti. Exurgite igitur & vos fidei zelatores, & unâ cum Ecclesia Matre nostra lætamini de magnificentia & exultatione confratris. Affluite gaudio, & spem tutâ assumite de condigena terrenorum, factio compatriota cœlestium. Exultate ingenti lætitiâ, quod novellus vobis apud Deum patronus accrevit, qui adest corâ ipso pro salute nostra placidus intercessor.

§. 2. Et siquidem B. Eadmundus Archiepiscopus Cantuariensis salubriter pensans, ad factorem suum facturam affectu dirigi naturali, naturamque collapsam reparatorem debere recognoscere, proprium Creatorem, & Redemptorem suum affectuosè, ac studiosè quaesivit. Rectæ namque intentionis lumen bajulans; ad ipsum perfectorum operum processit gressibus salutis; semitam aliis & splendore vitæ, ac doctrinæ claritatè demonstrans. Unde horum trium, intentionis puræ; perfecti operis; & recti sermonis, dulci concordia; velut delectabili psallens tripudio, tribus hostibus; Carne, Mundo, Dæmone, virtute perseverantiæ superatis, dignè meruit, veræ fidei, securæ spei & fervidæ caritatis ternario insignitus, summæ Trinitatis arce, trino electorum, Virginum scilicet, continentium, & conjugatorum ordine præparatæ palma victoriæ honorari.

§. 3. Et nunc de suis actibus aliquid dicamus, licet ipsius vita, quod plenius exponitur, eò relatoris gustui plus dulcescat, magisque delectet animos auditorum. Ab annis teneris Filium Dei tenerè diligens, eum postmodum tenere cordè non desit, quia ipsum tenellæ mentis tabulæ stylo rectæ considerationis inscripsit. Quinimò quanto majori profecit ætate, tanto pleniori cognitionè in amorem ejus exarsit. Et ne fervor spiritus, suæ carnis extingueretur ardore, sed mortificatione potius accederetur, ipsius assidui eam asperitate cilicii edomans, ejus libitum, arctæ abstinentiæ nexibus alligavit, ut non suo ducta voto, sed spiritus voluntate, ad licita tute pergeret, & providè ab illicitis declinaret. Nam districtis corpus maceravit jejuniis, antiquorum observantiæ novorum austeritatem, quæ sibi mer ipse idem oblectat, superaddens, dum deliciosorum ciborum oblectatione despecta, refectioe contentus humilium communiùm, juniorum temporibus à permixtis etiam elegit jejunare cibaribus, & certis insuper in hebdomada diebus amplius abstinere. Somni quoque prolixitatem odiens, diuturnis vacabat vigiliis, excussioque torpore, orationi sedulò insistebat. Cœlibis enim spræta mollitiæ, ne requie delicata lentesceret, illam membris indulgebat jacendo quietem, ut brevi sopore refectus, profusus surgeret, seque genuflexionibus, & orationibus diutius deputaret. Ab initio autem viarum suarum sic mûde usque in finem incedere studuit, quod mundo vitato lubrico, in lutum non desluens voluptatis, munditiæ nitore præfulsit. Quid amplius? contrivit fragile carnis vasculum, ut in eò thesaurum animæ sibi creditum cautius conservaret. Doctor verò præclarus, ac prædicator eximius & auditorum mentibus scientiæ lumen infudit; & pectoribus fidelium (avulsis vitiatorum tribulis) semina virtutum injecit. Humilitate quippè sublimis, mâfuetudine placidus, patientia fortis, benignitate affabilis, pietate condolens, misericordia ignoscens, & multiplici eleemosynarum irriguo in subventionem affluens egenorum. Et ut gestorum suorum multitudinem succincta relatione texamus; sic Jesum firma credulitate cognovit, & agnitum sincero corde dilexit, ac dilectum totis votis ambivit, quod mundo, & eis quæ in mundo sunt, penitus vilipensis, ad cœlestia cunctis studiis inhiavit. Satagens se suo nomini actibus coaptare, ut sicut vocabatur Eadmundus; sic se vel criminum labè mundum; vel è mundo abductum, seu extra mundi amplexus positum, operum testificatione probaret. Unde tamquam spiritalis homo Eadmundus à carnis contagis in extremis agens, & Corpus Christi sibi delatum reverè-

ter adorans, hæc verba omni attentione notanda mira protulisse compunctioe apertè monstratur. Tu es in quem credidi, quem prædicavi, quem docui. Et tu restis es mihi, quod nihil aliud, nisi te; Domine, in terra quaesivi. Sicut tu scis, quod nihil volo, nisi quod tu vis, fiat voluntas tua.

§. 4. Verùm cum vivens Dei Ecclesiam præclaris illuminasset meritis, mortuus suæ claritatis radios non subtraxit, sed quum functus hac vita, verius viveret quàm vixisset, eam postmodum illustravit fulgore luminis plenioris. Non enim voluit Dominus sanctitatem mundo supprimi tanti viri, quin sicut pluralitate innotuerat meritum, sic miraculorum diversitate pateret; ut qui totâ ipsum devotione coluerat, jam secum regnans, venerabiliter coleretur. Nam cœcis lumen restituit. Et quod est gloriosius, de cujusdam oculis innatæ cœcitatibus tenebras infusi visus perspicuitate fugavit. Aliis cujus linguam natura diutina taciturnitate ligaverat, liberam loquendi tribuit, solvitque silentio facultatem. Leprosam quandam, quam lepræ mox decidentibus subita; & mirabili abstersione mundavit; tremula paralitici membra firmavit consolidatione nervorum, contractis, artuum extensione subvenit, tumorem hydropsim, corporis extenuatione curavit, & quamdam senilis ætatis veteri gibbo imis inflexam, restituit, erecta sursum ejus facie, sanitati. His & aliis quamplurimis coruscavit miraculis manifestis, quorum seriem non duximus præsentibus inferendam; Convalescit ex ipsis fides Catholica, Judæorum pertinacia erubescit, confunditur Hæreticorum fallacia, & obtupesit ignorantia Paganorum.

§. 5. Cantet itaque Cantuariensis Ecclesia laudis divine canticum, quod inter alias modernis temporibus venerabilibus est decorata Patronis, unius quidem rubricata martyrio, & confessione alterius candidata. Exultat pleno gaudio fertilis Cantuaria, quod ab Ecclesiæ suæ arca, tam purum granum transtulit ab horrea summi Regis. Lætetur; & Pontificiense Monasterium, quod & talium; & tantorum Patrum meruit honorari præsentia dum unus ibidem diu degens illud suæ vitæ moribus nobilitavit; & alter illuc accedens; ipsum reddita cœlo anima, sui corporis thesauro ditavit, ut quasi adimpleretur quod ipse gloriosus Martyr Thomas, videlicet post longam moram, quam exilii sui tempore in eodem continuavit Monasterio; cum ipsis Monachis de multa honorificentia, caritative sibi ab eis exhibita, respondere juxta voti sui plenitudinem non valeret, dixisse asseritur, quod esset sibi alius successurus, qui condignam ipsi retributionem responderet pro eadem. Porro quia quos Omnipotens Deus perpetuæ coronæ gloriæ in cœlis magnificat; summæ devotionis studio ab hominibus in terris convenit venerari (ut quod solemniter fideles Sanctorum colunt memoriam; eò dignius eorum patrocinium promerentur.)

§. 6. Nos de sanctitate vitæ; ac veritate miraculorum ejusdem Sancti Eadmundi, curiosæ inquisitionis solemnitate, ac districti examinis discussione præmissis, plénariam certitudinem obtinentes, ipsum de comuni Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Apostolicam Sedem existentium consilio, & assensu, in Dominica de Adventu qua cantatur, Gaudete in Domino semper; Sanctorum Catalogo adscribendum; vel jam adscriptum duximus nunciandum.

§. 7. Ideoque universitatè vestram monemus, & exhortamur attentè per Apostolica scripta mandantes, quatenus xvi. Kal. Decembris (cum tunc felix ipsius anima de carnis liberata carcere, ad astra conscendens; aulam cœlestem adiverit, paradisi deliciis fruitura) Festum ejusdem devotè, ac solemniter celebretis, faciatisque vos Fratres Archiepiscopi, & Episcopi per vestras Civitates, & Dioceses à Christi fidelibus veneratione congrua celebrari, ut pio ejus interventu, & hic ab imminenti periculis erui, & in futuro salutis præmium consequi sempiternæ.

Qui perfectioris, salutisque suæ opus studiose curavit.

Vivensque pluribus virtutibus emicuit.

Et post obitum multè miraculis claruit.

Idoque Cantuariensis Ecclesia exaltet de isto S. Confessore Eadmundo; sicut de S. Thoma Martyre utriusque Patronis; Canonizationem S. Thomæ habes supra in const. 4. Alexi 3. pag. 41.

Et hic Pontificum Eadmundum Sanctorum Catalogo adscribit.

Ejusque festum die 16. Novembriis agi jubet.

1247. Visitantibus ejus sepulchrum indulgentias clar- gatur.

§. 8. Ceterum ut ad venerabile ejus sepulchrum ferventibus, & copiosius Christiani populi confluat multitudine, ac celebrius ejusdem Sancti agatur solemnitas, omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem Festo annuatim accesserint ipsius suffragia petitori, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, unum annum, & xl. dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infra ejusdem Festi octavas xl. dies de injuncta sibi poenitentia relaxamus.

Dat. P. An. 2. die 11. Jan.

Datum Lugduni 3. Idus Januarii, Pontificatus nostri, Anno 4.

ALEXANDER IV. PONT. CLXXXIII. ANNO DOMINI MCCLIV.

ANNO 1254.

Alexander Quartus, ex Civitate Anagnina, Raynaldus antea vocatus, Philippi ex Comitibus Signia filius, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus, creatus Neapoli, 8. Kal. Januarii, Anno Domini 1254. Vixit annos sex; menses quinque, dies 5. Creavit Cardinalem unum. Obiit Viterbii, anno 1261. 8. Kal. Junii, & in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus fuit. Vacavit Romana Sedes menses tres, dies tres.

I.

Confirmatio Ordinis Fratrum & Militum Hospitalis Leprosorum S. Lazari Hierosolymitani, sub Regula S. Augustini.

Edita An. D. 1255.

Quoad statum hujus Militia plenè dicam infra Tom. 2. in constit. 28. Pii V. Sicuti.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Magistro, & Fratribus Hospitalis Leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini.

Approbasio.

Cum à nobis petitur &c. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Regulam B. Augustini quam vos asseritis esse professos, sicut eam hactenus servastis, vobis auctoritate Apostolica confirmamus atque communimus, eadem auctoritate nihilominus statuentes, ut regula ipsa à vobis & successoribus vestris, perpetuis futuris temporibus observetur. Nulli, &c.

Dat. P. An. 1. die 11. Apr.

Datum Neapoli 11. Aprilis, Anno primo.

II.

Declarationes quorundam articulorum contentorum in constit. 9. Innoc. IV. contra Hæreticos, quæ est supra fol. 91. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1255. & 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus Hæreticorum in Provincia Lombardia. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Dubium sup. 4. Idem quoque & 9. Teneatur sanè.

Cum secundum tenorem Constitutionum felic. recordation. Innocentii Papæ prædecessoris nostri, quas in Capitularibus Civitatum & locorum Italiae annotari mandavit, contineatur, quòd quilibet Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis seu loci, infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos servitores, vel quotquot fuerint necessarii instituere teneatur, quos Diocæsanus si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatorum & duo Minores (ad hoc à suis Superioribus, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirentur Hæretici & etiam capiantur. Teneatur insuper idem Potestas, vel Rector infra decem dies sui regiminis, syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & etiam ejus Assessores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diocæsanum si fuerit præsens, & per Prædicatorum & Minores de omnibus quæ in const. præfatis & legibus, quæ contra Hæreticos & eorum complices editis continentur. Et sicut ad audientiam

ipsum nostri Prædecessoris pervenit, earumdem constitutionum super his plerumque impeditur effectus, pro eo scilicet quod interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni hujusmodi non possunt interesse, vel nolunt.

Declaratio dictorum dubiorum.

§. 1. Nos ad instar Prædecessoris ejusdem, super his sicut convenit providere volentes, statuimus, ut si Diocæsanus & Fratres Minores, prædictæ electioni prædictorum virorum noluerint, vel non potuerint interesse, per aliquem vestrum, seu illos quibus id duxeritis committendum, in locis, in quibus Inquisitionis officium exercetis, eligere personas, seu viros hujusmodi liberè valeatis, vobis & vestrum singulis auctoritate præsentium indulgemus. Non obstante juramento quòd prædicti Potestates & Rectores de observandis præfatis constitutionibus exhibere tenentur, à quo ipsos, quantum ad hos articulos five casus, duximus absolvendos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus &c.

Dat. P. An. 1. die 30. Apr.

Dat. Neapoli, 2. Kal. Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequuntur alia Declarationes d. Bullæ Innoc. IV.

Edita An. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Lombardia & Marchia Fannensi. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Fœlicis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster, dudum constitutiones quasdam edidit, secundum quas rigor debet exerceri canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizanias hæreticæ pravitatis: quarum aliquæ videntur ambiguae, super quibus nostræ responsionis oraculum implorastis. Ne igitur ipsarum constitutionum obscuritas, commissæ vobis sollicitudini, perniciosas vineæ Domini, piè persequendi capiendique vulpeculas, obstaculum objiciat tarditatis: quinque ipsarum constitutionum capitula, quæ vobis dubia videbantur, auctoritate præsentium, de fratrum nostrorum consilio, duximus declaranda.

Dubium sup. 9. Officialibus.

§. 1. Primum sanè dubitationis vestræ Capitulum continet, quòd tam duodecim viri, quàm Notarii & servitores eorumdem, ad capiendum hæreticos deputati, simul & divisim plenariam præcedendi, sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem. Potestas verò talis loci, vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis Officialibus five plures, & pœnas exigere non servantium.

Declaratio.

§. 2. Hoc itaque quod de pœna & banno dictum est, de illis dumtaxat interpretatur intelligi, quæ consequenter in eisdem constitutionibus sunt expressæ. Possunt autem prædicti officiales, comunitati, Burgo, & Villæ præcipere sub pœna & banno, usque ad ducentas marchas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis loci ejusdem, quòd Potestati, vel Diocæsanò, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus hæreticorum, præsentabunt infra præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos sibi dicti officiales duxerint assignandos. Et Potestas loci à non servatibus, pœnam hujusmodi exigere teneatur.

Dubium sup. 9. Et domus.

§. 3. Secundum verò est, quòd domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captives, sine spe reedificandi, funditus destruantur, & bona quæ ibi reperta fuerint, sicut capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi.

§. 4. Quodque habet, quòd domus in qua reperitus fuerit aliquis hæreticus seu hæretica, sine ulla reedificandi spe, funditus destruat, nisi dominus domus ibidem procuraverit reperiri, & si dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus

Declaratio.

illi adherentibus, publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti.

§. 5. Hæc autem duo capitula uno declarationis Sedis Apostolicæ radio lucidantes, volumus abfolvere, ut pœnæ taxatæ per constitutiones eadem in præmissis casibus infligantur: nisi Diocesani, vel in eorum absentia, Vicariis ipsorum, unâ cum Inquisitoribus Inquisitorum, vel solis ipsis Diocesani, (cùm ipsorum Inquisitorum præsentia de facili haberi non poterit) legitime confiterit præfatarum domorum dominos, in his casibus penitus innocentes, & prorsus inculpabiles extitisse: ac etiam eos non esse credentes, vel receptatores, aut defensores, sive fautores hæreticorum, seu de hæretica labe suspectos. Bona verò quæ inventa fuerint in domibus supradictis, debent in his casibus similiter publicari, nisi legitime confiterit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quàm dōminorum domuum earumdem.

Dub. sup. eodem §. Domus autem.

Declaratio.

§. 6. Quartum verò vestræ dubitationis capitulum enodamus, quòd videlicet, si dominus domus, pro eo, quòd in ipsa reperitus fuerit hæreticus, vel hæretica, sine spe reedificationis funditus destruetur, habeat alias domos, illi domui demolendæ contiguas, omnès illæ similiter destruantur.

§. 7. Illud de appendiciis domus illius debere intelligi declaramus, ut scilicet domus illa cum aliis ejusdem, domui ipsi contiguis hoc est ipsa, & ipsius etiam appendicia, cum eadem sive in domo, sive in appendiciis ejus, hæreticus vel hæretica reperitus fuerit destruantur; cùm domus, quamvis diversis mansionibus distinguatur, unâ nihilominus sit censenda.

Dub. sup. §. Teneatur sane.

Declaratio.

§. 8. In quinto autem dubitationis capitulo legitur, quòd teneatur Potestas, seu Rector, infra decem dies sui regimini syndicare præcedentem proximè Potestatem vel Rectorem, & ejus etiam Assessores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diocesana, & per fratres Prædicatores & Minores; de omnibus his, quæ in statutis ipsis, sive constitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complicés editis continentur.

§. 9. Hunc itaque dubitationis articulum declarantes respondemus, quòd unâ cum Diocesano loci, fratres prædicatorum Ordinum, à Priore & Guardianis suis, vel ab eorum altero, si ibidem alterius sumtaxat eorumdem Ordinum conventus extiterit, assumendi, viros eligant supradictos. Si verò neutrius Ordinis conventus ibi forsitan habeatur, ad solum Diocesana eorumdem virorum electio pertinebit.

Iussio adnotandi has declarationes.

D. P. Ant. 3. die 3. Mart.

III.

Canonizatio S. Claræ de Civitate Assisi, Ordinis Monialium S. Francisci, ejusque adscriptio in Catalogo Sanctarum Virginum, cum ipsius festivitatis institutione pro die 12. mensis Augusti.

De Regula Monialium, & Fratrum S. Francisci, ejusque aliis regulis, plenè notavi supra in cons. 5. Honor. III. Solet. pag. 66.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis & Episcopis per Regnum Franciæ constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

B. Clara de Assisi plurimis virtutibus hic enunciat claruit.

CLARA claris præclara meritis, magnæ in celo claritate gloriæ, ac in terra splendore miraculorum sublimitate clarè claret. Claræ hujus arcta & alta religio, hic coruscet; hujus sursum æterni præmii radiat magnitudo, hujus virtus signis magnifi-

cis, mortalibus illucescit. Huic Claræ incitulum fuit summæ privilegium paupertatis. Huic in excelso penditur inestimabilis copia thesaurorum; huic à Catholicis plena devotio, & honoris cumulus exhibetur; hanc Claram in alto divina lucis clarificat plenitudo. Hanc Christianis populis prodigiorum ejus insignia stupenda declarant. O Clara multimodè titulis prædita claritatis. Ante conversionem tuam utique clara, in conversione clarior, in claustrali conversatione præclara, & post decursum vite præsentis spatium, clarissima illuxisti. Ab hac inter amenitates cœlestes, suave liliū virginitatis offertur. Ab hac Clara clarum ætatis exemplum speculum huic sæculo prodit. Ab hac in terris manifesta subventionū remedia sentiuntur. O admiranda Claræ beata claritas, quæ quanto studiosius per singula quæritur, tantò splendidior in singulis invenitur! Emicuit hæc inquam in hoc sæculo; in religione præfulsit; in domo illuxit ut radius; in claustrum coruscavit ut fulgor; emicuit in vita; post mortem irradiat; claruit in terris in celo relucet. O quanta hujus vehementia luminis, & quàm vehemens istius illuminatio claritatis! Manebat quidem hæc lux secretis inclusa claustralibus, & foras micantes radios emittebat. Colligebatur in arcto cœnobio, & in amplo sæculo spargebatur. Servabatur intra; & extra manebat. Latebat namque Clara, sed ejus via patebat. Silebat Clara, sed sua fama clamabat. Cœlabatur in cella, & in Urbibus docebatur. Nec mirum, quia lucerna tam accensa, tam lucens, abscondi non poterat, quin splenderet, & clarum in domo Domini daret lumen. Nec recedi poterat vas tot aromatum, quin fragraret, & suavi odore dominicâ respergeret mansionem. Imò cùm in angusto solitudinis reclusorio alabastrum sui corporis hæc durè coteret, tota omnino Eccles. aula sanctitatis ejus odoribus replebatur.

§. 1. Sanè cùm ipsa dum adhuc puella esset in sæculo, hunc Mundum fragilem & immundum, mundo calle ab ætate tenera transilire studeret; & preciosum suæ virginitatis thesaurum, illibato semper pudore custodiens, claritatis & pietatis operibus vigilantè intenderet, ita quòd ex ea grata & laudabilis ad vicinos & alios fama prodiret, Beatus Franciscus audito hujus famæ præconio, cepit confestim hortari eam, & ad Christi perfectam inducere servitutem. Quæ sacris illius monitis mox adherens, & mundum cū terrenis omnibus penitus abdicare, ac soli Domino in paupertate voluntaria famulari desideras, hoc suum fervens desiderium, quæ cito potuit adimplevit.

§. 2. Quæ tandè cuncta sua bona, ut una secū quicquid etiâ habebat, Christi obsequio deputaret, in elemosinas, & pauperum subsidia distribuit & convertit.

§. 3. Cumque de sæculi strepitu fugiens, ad quamdam campestem declinasset Ecclesiam, & ab ipso B. Francisco sacra ibi recepta tonsura, processisset ad aliâ, consanguineis ejus ipsam exinde reducere molientibus, illa protinus aplectens altare, panosq; apprehendens ipse, crinium sui capitis incisura detecta, eisdem consanguineis in hoc fortiter relictis & constantè, quia cùm jâ esset mente integra juncta Deo, pati non poterat ab ejus servitio se divelli. Denique cùm ad Eccles. S. Damiani extra Civitatem Assisiam unde traxit originem, per eundem B. Franciscum adducta fuisset, ibi ei Dominus ad amorem & cultum assiduum sui nominis, plures socias aggregavit. Ab hac siquidem, insignis & Sacer Ordo S. Damiani per Orbem jam longè diffusus, salutare sumpsit exordium. Hæc, adhortante ipso B. Francisco, huic novæ sanctæque observantiæ sequendum dedit initium. Hæc hujus magnæ religionis fuit, primarium & stabile fundamentum. Hæc hujus alti operis lapis extitit primitivus. Hæc genere nobilis, sed conversatione nobilior, virginitatem quàm prius etiâ custodiverat, sub hac sanctimonie regula, præcipue conservavit.

§. 4. Hanc postmodum religionem, mater ejus Hortulana nomine, piis intenta operibus, ipse natæ sequendo vestigia, devotè suscepit, in qua demum hæc optima hortulana, quæ in orto dominiæ protulit talem plantam, conclusit feliciter

Hortulana S. Francisci seculum dereliquit.

Bona sua pauperibus distribuit.

Tonsa à S. Francisco, & ad Ecclesiam S. Damiani perducta fuit; ubi quamplures socias assumpsit.

Et inter eas se posuit etiam Hortulana ipsius B. Claræ mater.

Eadem B.
Clara vivens
multum in
religione
profecit.

dies suos. Post aliquos vero annos, ipsa B. Clara, Monasterii & Sororum regimen, nimia ejusdem S. Francisci devota importunitate, recepit.

§. 5. Hæc atque fuit arbor proceræ & eminentis, longis distensa ramis, quæ in agro Ecclesiæ dulcem fructum religionis attulit, & ad cujus delectabilem umbram, sub illius amenitate fructum hujusmodi libaturæ cõcurrerunt undique multæ alumnae fidei, & concurrunt. Hæc fuit nova mulier Vallis Spoletanæ, quæ novum aquæ vitalis fontem, ad refectionem animarum & commodum propinavit, qui jam per diversos rivulos, in territorium Ecclesiæ derivatus, plantaria religionis infudit. Hæc fuit altum sanctitatis candelabrum, vehementer in habitaculo Domini rutilans, ad cujus ingentem splendorem plurimæ properaverunt, & properant, suas de illius lumine lampades accedentes. Hæc præfecto in agro fidei plantavit & coluit vineam paupertatis, de qua fructus salutis pingues & divites colliguntur. Hæc in prædio Ecclesiasticæ humilitatis hortum constituit, multiplici rerum confertum inopia, in quo magna virtutum copia reperitur. Hæc in religionis districtu, arcem arctæ abstinentiæ fabricavit, in qua larga spiritalis alimonie refectione ministratur. Hæc fuit pauperum primiceria; Ducissa humilium; magistra continentium, & pœnitentium Abbatissa. Hæc suum Monasterium, creditamque in illo sibi familiam, sollicitè ac prudenter in timore, ac servitio Domini, & plena ordinis observantia gubernavit; vigil in cura; in ministerio studiosa; in exhortatione attentæ; diligens in admonitione; in correctione moderata; temperata in præceptis; in compassione præstabilis; discreta in silentio; in sermone matura; & consultata in cunctis, ad perfectum regimen opportunis, volens magis famulari, quàm dominari, & honorare potius, quàm honore suscipi. Hujus vita erat alis eruditio & doctrina. In hoc libro vitæ, ceteræ vivendi regulam didicerunt. In hoc vitæ speculo, reliquæ vitæ semitas inspexere. Corpore namque sistebat in terra, sed animo versabatur in Cælo; humilitatis vasculum, armarium castitatis, caritatis ardor, dulcor benignitatis, patientiæ robor, nexus pacis; & familiaritatis communitio; mitis in verbo, lenis in factis; & in omnibus amabilis, & accepta. Et ut, carne depressa, convalesceret spiritu, quo quisque hoste suo debilitato, fit fortior, nudum solum, & interdum sarmenta pro lecto habebat, & pro pulvinari sub capite durum lignum; unaque tunica cum mantello de vili, despecto & hispido panno contenta. His humilibus indumentis ad operimentum sui corporis utebatur, aspero cilicio de cordulis crinium equorum contexto, nonnumquam adhibito juxta carnem. Arctæ quoque in cibo, & in potu districta, tanta se in his frænabat abstinentiâ, quòd longo tempore, tribus diebus in hebdomada, videlicet secunda, quarta, & sexta feria, nihil penitus pro sui corporis alimento gustavit, reliquis nihilominus diebus, ad eod. se cibarium parvitate restringens, quòd aliæ de ipsa quomodo sub tam forti districtione subsistere poterat, mirabantur. Vigiliis insuper & orationibus assidue dedita, in his præcipue diurna & nocturna tempora expendebat. Diutinis tandem perplexa languoribus, cum ad exercitium corporale non posset surgere per se ipsam, sororum suarum suffragio levabatur; & ad tergum ejus fulcimentis appositis, propriis manibus laborabat, ne in suis etiam esset infirmitatibus ociosa. Unde de panno lineo hujus sui studii & laboris, plura pro altaris sacrificio corporalia fieri fecit, & per plana & montana Assisi diversis Ecclesiis exhiberi. Amatrix verò præcipua, & colona fedula paupertatis, sic illam suo affixit animo, sic eam in suis desideriis alligavit, quòd semper in ipsius dilectione, firmiter, & ardentior in amplexu, à districta & delectabili ejus copula, pro nulla unquam necessitate discessit, nec aliquibus prorsus potuit induci suavis, ad consentiendum, quòd suum Monasterium proprias posses-

siones haberet, quamquam felic. recordation. Gregorius Papa prædecessor noster, de multa indigentia ipsius Monasterii piè cogitans, libenter illi voluerit pro Sororum ejus sustentatione, possessiones sufficientes & congruas deputare.

§. 6. Verum quia magnum & splendidum luminare suppressi non potest, quin suæ radios præferat claritatis, in ipsius etiam vita, multis & variis miraculis virus sanctitatis effulsit. Nam cuidam de Sororibus ipsius Monasterii, vocetam quam longo tempore quasi omnino perdidit, restauravit. Alii, officio linguæ penitus destituta, loquelam restituit expeditam. Alteri autem surdam aperuit ad auditum. Laborantem febre, tumentem hydrophi, plagatam fistula, & aliis oppressis languoribus liberavit, facto Crucis signaculo super eas. Quemdam Fratrum de Ordine Minorum sanavit ab insanie passione. Cum autem quadam vice oleum in Monasterio totaliter defecisset, ipsa vocato fratre, qui erat eidem Monasterio pro colligendis elemosynis deputatus, accepit urceum, atque lavit, vacuumque juxta fores ipsius Monasterii posuit, ut illum idem frater pro oleo acquirendo deferret; quem cum vellet ipse apprehendere, invenit eum oleo, beneficio divinæ largitatis, impletum. Rursum cum uno die non nisi unius panis medietas pro refectione Sororum in eodem Monasterio haberetur, ipsa medietatem eandem jussit in frusta dividi & sororibus dispensari, quam inter manus frangentis, ille qui vivus est panis, & dar escam esurientibus, multiplicavit in tantum, quòd quinquaginta sufficientes factæ fuerunt exinde portiones, & Sororibus discumbentibus distributæ. Per hæc & alia signa conspicua, suorum dum adhuc viveret innotuit præminentia sanctorum. Nam & cum in extremis ageret, candidus Beatarum Virginitum cœtus, micantibus coronis ornatus, in qua una ex ipsis eminentior & fulgidior apparebat, visus est domum intrare, ubi eadem Christi famula decumbebat, & usque ad lectulum ejus procedere, ac circa eam quasi visitationis officium, ac confortationis solamen quodam humanitatis studio exhibere.

§. 7. Post obitum verò ejus, quidam qui morbo caduco ruebat, & propter crus contractum gradi non poterat, ad sepulchrum delatus ipsius fuit, ibi crure ipso quasi fragoris sonitum faciente, ab utraque infirmitate curatus. Curvi renibus, membris contracti, præcipites furia, & dementi furore ferales, receperunt ibidem integram sospitatem. Quidam sua dextera manus, cujus ipse usum ex illata sibi vehementi percussione ita perdidit, quòd nihil omnino per eam veluti prorsus inutilem poterat operari, fuit ad actum suum pristinum, ipsius Sanctæ meritis plenariè reformata. Alius qui diutina cæcitate lumen amiserat oculorum, cum ad idem sepulchrum sub ducatu alterius accessisset, recuperato inibi visu, rediit exinde sine duce. His & quamplurimis aliis operibus & miraculis, hæc venerabilis Virgo resplendit gloriosis; ut evidenter appareat adimpletum id quod de ipsa mater ejus, dum esset ex ea gravida, & oraret, dicitur audivisse: videlicet quòd paritura erat quoddam lumen, quod orbem plurimum illustraret.

§. 8. Gandeat itaque Mater Ecclesiæ, quòd talem genuit & educavit filiam, quæ tamquam virtutum fecunda parens, multas religionis alumnas, suis produxit exemplis, & ad perfectum CHRISTI servitium pleno magisterio informavit. Latetur & devota turba fidelium, quòd Rex Cælorum & Dominus, sororem ipsorum & sociam, quam in sponsam sibi elegerat, ad suum præcelsum & præclarum palatium, cum gloria introduxit. Nam & Sanctorum cõgudent agmina, quod in superna eorum patria, novellæ regalis sponsæ nuptiæ celebrantur.

§. 9. Cæterum, quia cõgruit, ut quam Dominus exaltavit in Cælo, Catholica Ecclesiæ veneretur in terra, quia de sanctitate vitæ ac miraculis ejus diligenti & attentè inquisitione ac examinatione di-

Miraculisq;
eadem vi-
vens emi-
cuit.

Et post obi-
tum aliis mi-
raculis præ-
fuit.

Unde S. Ma-
ter Ecclesiæ
admodum
letari debet.

Hic idem Pon-
tiffex B. Cla-
ram Sancta-
rum Virgi-
num Cata-
logo adscri-
bit.

sancta,

sancta, & solemnè discussione præmissis, liquidò constat, licet aliàs etiam & in propinquis & remotis partibus satis essent præcognita lucida ejus acta, Nos de communi fratrum nostrorum & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, de omnipotentia divina confisi, auctoritate Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, ac nostra, ipsam Catalogo Sanctarum Virginum duximus adscribendam.

§. 10. Ideòque universitatem vestram monemus, & hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus pridè Idus Augusti, festum ejusdem Virginis devotè & solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis venerabiliter celebrari, ut ipsam habere mereamini apud Deum piam, & sedulam adjutricem.

§. 11. Et ut ad venerandum ejus sepulchrum avidus, & copiosus Christiani populi consuât multitudinem, ac celebrius ipsius festività recolatur, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui ad illud cum reverentia, in ejusdem Virginis festo, vel etiam infra ipsius festi octavas, annuatim accesserint, ipsius suffragia humiliter petaturi, de Omnipotentis DEI misericordia ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Dat. Anagnin, 6. Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno 1.

IV.

Comprobatio veritatis Stigmatum S. Francisci de Assisio, cum pœnarum impositione adversus aliter affirmantes.

Idem primo confirmavit Greg. IX. ut supra in ejus constit. 12. Confessor. fol. 79. Et deinde Sixt. IV. Sed ejus constitutio uti ejusdem argumenti consules fuit à me prætermissa. De ordinibus autem à S. Francisco institutis, notavi supra const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati præsentis literas inspecturis & audituris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

Benigna operatio divinæ voluntatis in cœlo potens, & innovans singula sapienter, & immutans mirabilia super terram, postquam Dei Filius victor mortis ad patrem unde descenderat, vehiculo propriæ Majestatis ascendit, mirificæ fortitudinis viros, ad consummationem sanctorum diversis temporibus suscitavit, à quibus testimonium spei gloriæ cum Christo in Deo reconditæ firmaretur, & Ecclesiæ sanctæ ad promissam requiem festinandi in hoc peregrinationis exilio, quod cœdiosa desiderii ejus dilatione protrahitur, per ipsos consolationis solatium perveniret.

§. 1. Inter alios autem diebus nostris B. Franciscus almus Christi Confessor apparuit signis & virtutibus gloriosus. Qui clarissimus piè vivendi meritis, & exemplis, sanctam fecundavit Ecclesiam, & caligantia præsentis ætatis tempora fulgoris sui lampe illustrans, viæ justitiæ perfectè preparans, in eremo altissimæ paupertatis, quam ipse currens, & alacriter exultans, contra Carnem, Mundum, & Dæmonem, velur gigas traxit post se de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum Populum humilem, bonorum operum sectatorem, sicut effusa super faciem Orbis terræ, copiosa possessionis ejus religiosa generatio patefacit.

§. 2. Ut autem ad illuminationem gentium, celeberris ejus memoria, tamquam rutilum sydus in corusco firmamenti mystici æthere servaretur, multis eum divina potentia adhuc militantem inter homines, & demum in sanctorum agmine triumphantem, dignita est clarificare miraculis, quæ se, rec. Gregorius Papa prædecessor noster, ne illa vel perverteret æmula sanctitatis iniquitas, vel oblivioniæ digitus, qui rebus gestis citò superducitur abolesce-

ret, solemnissimis inquisitionibus indagata & comperita, fidelissimis documentis fecit ad laudem Dei & augmentum fidei, & instructionem salubrem, tam præsentium quam etiam futurorum, munimentis perpetuis commendari, eundem Confessorem Sanctorum Catalogo adscribendo, sicut in plurimis locis liquidò per ipsius prædictas literas apparet, horum seriem explicite continentes.

§. 3. Porro quia longum esset nedum exarare per singula, verum etiam succincta relatione perfringere, clara virtutis divinæ prodigia, quæ tam in operationibus sanctitatis, quam etiam in aliis mirabilibus argumentis probaverunt, eundem Confessorem tenere cum sanctis solium gloriæ in excelsis, signanter vobis ante oculos proponere volumus, recollenda frequentius, & vehementius admiranda illa satis jocunda dominicæ passionis insignia, quæ in ejusdem Sancti corpore, dum adhuc vitali spiritu foveretur, manus cœlestis operationis impressit. Viderunt namque oculi fideliter intuentes, & certissimi contractantium digiti palpaverunt, quod in manibus ejus & pedibus, expressa uniusque similitudine clavorum, de subiecto propriæ carnis excrevit, vel de materia novæ creationis accrevit, quæ equidem idem Sanctus studiosè ab oculis hominum, quorum refugiebat gloriam, dum viveret abscondebatur. Inventa est patentius in ipsius defuncti corpore non inflata humanitus, nec facta plaga vulneris lateralis, quasi aliquod instar lateris Salvatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore nostro protulit Sacramentum, quæ quidem plaga sicut quoddam ex fratribus sibi familiariter adherentibus latere non potuit, propter defluxum humoris, diu antea viruerat in vivente.

§. 4. Hæc igitur mira & decora novæ demonstrationis indicia, magna dicuntur esse devotionis divitiæ Christianis, & inextimabiles religionis delicitiæ in spiritualibus communis Ecclesiæ orthodoxæ thesauris. Cum ex his sincera fides accipiat, quod etiam illi fuerint passionis Christi sine extrinseco persecutore consortes, qui pro ejus amore, carnem suam cum vitis, & concupiscentiis voluntariè crucifigunt. Sanè de præfato Sancto, hæc certius afferentes, in doctas fabulas, seu vanæ adventionis deliramenta non sequimur, cum ea nobis dudum nota fuerit plenior fides rerum, quando videlicet nos in minoribus constituti, Confessoris ejusdem familiaritatem ex munere divino meruimus habere notitiam, præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis tunc temporis insistendo.

§. 5. Cum igitur oporteat cavere prudenter, ne tanta patrocinii gratia humano generi cœlitus in memoratò Confessore collata, in vacuum assumatur, Universitatem vestram rogamus, monemus, hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus ejusdem Confessoris præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis tunc temporis insistendo, præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis tunc temporis insistendo, præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis tunc temporis insistendo.

§. 6. Nemo itaque eidem Sancto audeat de cæto esse molestus in corpore suo Christi triumphalia Stigmata præferenti. Si quis igitur spiritu temerariæ præsumptionis insaniens, divini muneris invidus, Apostolica judicium, sacrilegus impugnat, præmissa vel alia prodigiorum signa, quibus in Ecclesia Dei sanctitas prædicti Confessoris eluxit, improbæ contradictionis morsibus obtrestanda crediderit, volumus, & mandamus, ut eum sanæ mentis restituat judicialis severitas discipline: ita quod distrieta proprii Prælati castigatione correctus, Dei opera blasphemate dediscat, & fidei Catholicæ fructus de pia mirabilium Domini credulitate pullulans, non areseat. Nulla ergo &c.

Ejusque Festum die 12. Aug. celebrari jubet.

Visitantibus sepulchrum indulg. concedit.

Dat. P. An. i. die 26. Sept.

Edita An. D. 1255.

B. Franciscus de Assisio signis & virtutibus claruit.

Greg. IX. veritatis multis illius miraculis, illum SS. Catalogo adscripsit, ut in ejus constit. in rub.

Hic modo Pont. ultra alia ejusdem miracula, Stigmata ad instar Crucifixi contemplatur.

Eorumque veritatem comprobat.

Hortatur Prælatos ad excitandum S. Francisci devotionem inter Christianos fideles.

Et dicta miracula impugnantem coerceri mandat.

Dat. P. An. 1. die 29. Oct.

Dat. Anagninæ 4. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno 1.

ut infra in const. 63. Clem. VIII. Decret. Ubi notabo in Tom. 3.

V.

Quod Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, ad Episcopatus & alias dignitates promoti, libros, & alia eorum bona Ordini resignare teneantur.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Lanfranco Generali, Provincialibus & Prioribus, ac universis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini, tam presentibus, quam futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1256.

Edita A. D. 1255.

ALIA de toto Ordine Franciscano, notata sunt supra fol. 66. ad constit. 5. Honor. III. Solet.

Licet Ecclesie Catholice integritatem corporis sui sincera membrorum diversitas subministrat, & circumamictus species multiplicibus in ea varietatibus decoratur, nihil tamen in ipsa exprimit contrarietatis in continuum in qua consensum nutrit inextimabilis concordia charitatis, & individua fovet universitatis conformitas, fideique simplicitas unitatem. Verum circa edificacionis fabricam, que in templum sanctum in Domino operariorum, ejus studio moliente succrescit, credimus assidue providendum, ut in varietatibus partium, que ad decorem structuræ Dominicæ adhibentur, sic appareat distincta diversitas, ut non sit confusio indiscreta, nec alterius forma importuna consimilitudine speciem præterdat alterius, sed singula quæque, certum proprii modi ordinem sortiantur.

Procedium.

Causa hujus prohibicionis.

EX parte vestra nobis fuit intimatum, quod cum contingat interdum ad Episcopalem, & alias superiores seu inferiores dignitates aliquos de Fratribus vestri Ordinis promoveri, ipsi libros & alia, que tempore suæ promotionis habent, licet non ad eos, cum proprium eis habere non liceat, sed ad Ordinem pertineant memoratum, propriis usibus applicare præsumunt, in suarum perniciem animarum. Quare suppliciter postulatis à nobis, ut providere super hoc salubriter curarem.

§. 1. Hac sanè consideratione commoñiti, cum diversa in vobis Eremitarum appellatio, & parum diversa professio, disparibus titulis, & in aliquibus dissimili habituum schemate discreparet, cogitavimus sponse Christi, in cujus veste pia sacre religionis depinxit institutio, cætus vestros convenire decori, si religiose militiæ vestræ castra, que sub uno vocabulo non magna disciplinæ distantia fecerant, sub communi capite indifferenti, incorporacionis fœdere jungerentur, & ex pluribus cunctis, acies una conflueret fortior, ad hostiles spiritualis nequitie impetus conterendos.

Eremitarum varie erant species.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 1. Nos igitur eorumdem Fratrum saluti, & indemnitati vestri Ord. paterna volentes sollicitudinis providere, ut libros & alia, que ipsos, promotionis suæ tempore habuisse, seu habere consiterit, tibi fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus Ministris, submota qualibet dilacione, resignent, ipsis Fratribus jam promoti in virtute obedientie, illis autem quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate presentium duximus injungendum, nisi forsan vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.

§. 2. Propterea dudum à nobis mandamur Apostolicum emanavit, ut de singulis domibus vestris, quarum quedam S. Guillelmi, quedam S. Augustini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Joannis Domi, alique verò de Fabali, aliæ verò de Britanis censebantur, & apud homines ambiguis interdum nuncupacionibus vacillabant, duo fratres cum pleno mandato ad nostram mitterentur presentiam, quod nostri circa vos salubriter ordinaret dispositio, recepturi.

Pro quorum unione hic Pont. eorum aliquot ad se accesserit iustit.

Dat. Laterani, Nonis Decembris, Anno primo.

Dat. Laterani, Nonis Decembris, Anno primo.

VI.

Unio diversarum Congregationum Eremitarum S. Augustini, ejusque regula, ac uniformis habitus delatione. Hinc Ordini plures Pont. diversa privilegia concesserunt, que videri possunt infra in hoc Tomo, in const. 2. Bonif. VIII. Ad consequendam. & const. 18. Julii II. Et si ad. cum ibi not. Appellationem ad secularia Tribunalia ei prohibuit Clem. VIII. in const. 115. Quoniam. Et ambitum vetuit in alia const. 114. Quoniam. Tom. 3. & Pauli V. in const. 30. Admonemur. Et antea Alex. VI. Sacrarum Pontificii administrationem perpetuo concesserat in sua const. 5. Ad sacram. in hoc Tom. 1. Et Gregor. XIII. facultatem circa alienationes bonorum Ordinis dedit in const. 5. Dum ad uberes, Tom. 2. Ac formam electionis Magis. Theologia in Italia præscripsit in alia const. 83. Dominicum.

§. 3. Cumque fratres hujusmodi ad Sedem Apostolicam accessissent, coram dilecto filio nostro R.S. Angeli Diacono Cardinale, quem negotio unionis vestræ perficiendo deputavimus vice nostra, sufficientia ad id exhibuere mandata; & in generali Capituli vestro in Urbe celebriter congregato, nomine omnium, à quibus fuerant destinati, & de communi Capituli ejusdem assensu, vos, & domos vestras in unam Ordinis observantiam, & vivendi formulam uniformem redigi, unumque ex eis ovile fieri, Generalis Prioris præsentia gubernandum, unanimiter consenserunt, petentes ut per gratiam unionis & conformitatis hujusmodi, eis juxta conceptum votum paupertatis spontaneæ, perpetua possessionum terrestrium abdicatio remaneret, & ipsis baculos vel ferulas deferendi imposita necessitas tolleretur, collata in Cardinalem eundem providendi vobis ea vice de Generali Priore totius Ordinis nihilominus potestate.

Capitulumq; in Urbe ab Eremitis congregatum, unionem fieri decrevit, coram Cardinale ad hoc peritum Pont. deputato.

Horum Fratrum Congregationem Siciliæ unitam cum toto Ordine, & ejusdem Oydinationes approbavit Paul. V. const. 99. Exponi infra Tom. 3. circa examen promovendorum ad gradus Doctoratus, & Magisteria in Indiis, & Hispania, necnon vota, ex gratia concessa in Capitulis Provincialibus, statuit S. D. N. Urban. VIII. const. 40. Romanus, inf. tom. 4. Qui etiam postea privilegia quomodo libet concessa Assistentibus Ultramontanis Prioris Generalis hujus Ordinis, qui ab officio absoluti, ad suas Provincias redire tenentur, revocavit in const. 61. Romanus d. t. 4. Quodq; iidem Piores Generales utentes facultate à Sede Apostolica per literas obtena in ejus expeditione, eas de verbo ad verbum inserant, & ut nullo modo clausulis Oraculum sapientibus utantur iussit idem S. D. N. Urb. VIII. const. 98. Commissi. Et exemptiones Officiorum Provincialium, Definitorum, Vistrarum, &c. Ordinis, concedere Fratribus, qui ea non exercent, absque Sedis Apostolicæ expressa licentia, prohibuit idem S. D. Urban. const. 99. Inter ceteras. inf. d. Tom. 4.

§. 4. Porro idem Cardinalis nostri auctoritate mandati, vivo ad eum sermone directi, necnon & concordie eorumdem fratrum, ac prædicti Capituli consensione suffultis, universas domos, & Congregationes vestras, in unam Ordinis Eremitarum S. Augustini professionem, & regularem observantiam perpetuo communit, sub Generalis cura Prioris canonicè instituendi pro tempore, præ aliis Provincialibus, necnon & Conventibus singularum domorum à Prioribus regulariter gubernandas.

Qui Cardinalis omnes Eremitas ante dictos in unam Eremitarum S. Augustini professionem univit.

Horum Eremitarum aliqui dicuntur de Observantia, & eorum Congregatio Illicerana & Lombardiæ vocatur, de qua vide infra in const. 25. Eugen. IV. Regimini. in hoc Tomo 1. & const. 117. Clem. VIII. Ex injuncto. Et nuper in Urbe instituta fuit Congregatio Reformatorum Discalciatorum,

§. 5. Et ut novam ovilem Domini unionem, universalis capitis unitas consummaret, te dilecte fili Frater Lanfrance, in Generalem Ordinis ejusdem Priorem & Patrem, Spiritus Sancti gratia invocata præfecit, ac etiam prout à nobis specialiter in mandatis acceperat, confirmavit.

Generalemque d. Ord. Priorem, F. Lanfrancum præfecit.

1256.

Eremitaſque à baculorum delatione & poſſeſſionum non voluntaria receptione exemit. Hic modo Pont. prædicta approbat.

Habitum uniformem, & cucullas nigri coloris ab eis deſerri jubet.

Absentes à d. Capitulo uniõni prædictæ adhaerere præcipit.

Dat. P. A. 2. die 4. Maii.

VII.

Edita A. D. 1256.

Proceſſum.

§. 6. Vos univerſos, & ſucceſſores veſtros à baculis vel ferulis deportandis, & quòd non cogamini ad recipiendas poſſeſſiones aliquas, vel habendas decernens perpetuò liberos, & exemptos.

§. 7. Nos igitur præfati Cardinalis proceſſum convenientem cum voluntatis veſtræ propoſito approbantes, præmiſſa omnia grata habemus, & rata, ipſaque auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

§. 8. Inſuper autem, perſonas & domos veſtras, ſub Beatorum Petri, & Pauli protectione inſcipientes, & noſtra præſentium auctoritate ſtatuumus, ut vos filii Prioris & fratres in profeſſione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuò cenſeri volumus, vobis ſuper diverſarum profeſſionum, aut obſervationum debito, quas antea ſeceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus diſpenſantes) ſub devota Generalis Prioris, quem nunc vobis divina ordinatio prætulit, ejuſque ſucceſſorum obedientia perpetuo virtutum Domino ſervientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, ut uniformis amictus, normam ejuſdem in vobis profeſſionis oſtendat, utamini de cætero univerſi.

§. 9. Et ut hæc ſancta uniõ, quam perpetuè pacis tranquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis ſuæ perfectæ partibus ſtabilis perſeveret, decernimus, ut omnes domus Ordinum ſupraſcriptorum, quorum fratres, juxta mandati noſtri formam, ad noſtram præſentiam non venerunt, ipſi uniõni tamquam corpori membra, abſque diffugio ullius exceptionis, inhæreant, & ad obſervationem prædictorum omnium teneantur. Alioquin ſententiam, quam tu dilectè fili Prior Generalis, & ſucceſſores tui ritè ruleritis in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatiſfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter obſervari. Nulli ergò &c.

Dat. Later. 4. Nonas Maji, Pontificat. noſtri, An. 2.

Prohibitio eligendi, vel nominandi Conradum natum q. Conradi filii Friderici olim Imperatoris, in Regem Romanorum.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Archiepiſcopo Mogontino. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Irma profeſſo conſiſtit domus, quæ ſolidis eſt fulcita columnis, & Eccleſia tunc multo ſtabilitur robore, cum Prælatorum virtute ac conſtantia coſunitur, inter quos quia honore ac potentia eminere dignoſceris, conveniens eſt & debitum, ut favorabilius, & vehementius eidem aſſiſtas Eccleſiæ, ac à te ipſa in opportunitatibus præſidia ſentiat potentiora. Quia ſi ejus augetur ſtatus, & operatis proficit incrementis, unà tu cum ea ſuorum profeſſuum participatione concreſcis. Et ſi, quod abſt, aliquibus moleſtaretur adverſis, & ſiniſtris pungèretur eventibus, ſuæ te moleſtiæ minimè præterirent, ſed ſimul cum ipſa guſtares ſuarum amaritudinem punitionum, Imò ſicut locum in eâ obtines magis conſpicuum & excelſum, ſic plus te lætificaret proſperitas, & tribulatio conturbaret, nec ipſa quæ plurimum in tuis congaudet commodis, de tuis poſſet adverſitatibus graviter non dolere. Quanto autem aſſectu te ad alios Alemanniæ Prælatos Romana ſemper proſeſcuta fuerit Eccleſia, quantisque circa vos & ipſas Eccleſias ſtudeat aſſidue magnificare, ac præſervare favoribus, clarè liquet: cum nunquam in beneficiis & gratiis circa vos ipſas Eccleſias deſecerit ſuæ irriſum largitatis, nec uſquam vobis in neceſſitatibus, ipſius deſuerint auxilia; quæ veſtri tamquam proprii zelatrix honoris, indefeſſè curavit, quoties oportuit veſtris a deſe negotiis, ſicut promotrix ſollicita, & adjutrix per omnia ſtudioſa. Nec immeritò, cum & in ſuis agendis vos inter cæteros cooperatores promptos repererit, & præcipuos ſenſerit adjutores. Propter quod decet & expedit, ut attentè pro ipſius vigilatis honore, quæ veſtris diligenter intendere utilitatibus non deſiſſit.

§. 1. Sanè intelleximus quòd inſtat tempus electionis celebrandæ de Rege in Imperatorem poſtmodum promovendo: ſuper quo tantò propenſior adhibenda eſt diligentia & cautela, quantò altius, & difficilius eſt negotium quod geritur in hac parte, quantoque res, ſi aliqua in ea interveniret negligentia ſeu imprevidentia vel deſidia, deteriorẽ poſſet habere effectum, & exitum noxiorem. Unde hic vehementer vigilandum eſt, hic perſpicaciter intueudum, hic conſiderandum prudenter, hic maturè deliberandum, hic providè præcavendum. Hic aperiendi ſunt oculi, hic habenda ſunt aures intentæ, hic mens debet eſſe non rudis & torpida, ſed diligens, pervigil & conſulta; ubi de advocato Eccleſiæ agitur, de ipſius defenſore tractatur; ne pro advocato impugnatore, & pro defenſore aſſumatur vel eligatur offenſor, Quare undique ſummæ cogitationis præferenda eſt acies, & circumquaque diſtricta explorandum indagine, ut talis (cooperante Domino) reperiatur & eligatur, qui fidelis & devotus exiſtat, & de proſapia proceſſerit devotorum, ac idoneus & ſufficiens meritò reputetur ad obtinendum tanti honoris culmen, & Imperii regimẽ exercendum.

§. 2. Qualiter autem quondam Fridericus olim Romanorum Imperator, & ſui progenitores & poſteri, erga matrem Eccleſiam ſe geſſerint, & qualem ei retributionem pro beneficiis ab ipſa perceptis impenderint, patens eſt & cognitum toti Orbi. Quoniam hi aliorum perſecutorum excedentes tyrannidem, gravioribus eam aſſecerunt injuriis, & oppreſſionibus durioribus aſſixerunt, & velut in eadem & exterminium ejus tendentes furoris arcum, & feritatis gladium acuentes, diris illam ubilibet tribulavere flagellis, & uſque ad interiora profundis illatis vulneribus ſauciarunt. Nam in hoc pravo genere, patrum in filios cum ſanguine derivata malitia, ſicut carnis propagatione, ſic imitatione operum nati genitoribus ſucceſſerunt. Ex quo liquido perpendi poteſt & conjici, ſi ex ipſo aliqua poſteritatis reliquæ remanſerunt, quid ſperandum ſit in futurum de illis, quid in poſterum expectandum. Vita namque ac geſta prædeceſſorum perversa, iniquitatem prænticiant ſucceſſoris. Nec horribilis & ſceleſta illorum memoria, quicquam boni de ipſorum poſteritate credere, vel ſperare permittit. De colubro quidem egreditur regulus, & arbor mala noxios fructus proſert, pravumque principium nunquam bonum pollicetur effectum.

§. 3. Et ideò de Conrado puero nato quondam Conradi prædicti Friderici filii, eſt præcavendum omninò, nec ullo modo intendatur ad eum, nec nominetur ad hoc, nec aliquatenus eligatur: maxime cum propter infantiam, nimiumque defectum ætatis ſit ad iſta proſus inhabilis, ac ineligibilis pœnitus, puer ipſe, nec jus, quòd ex electione provenire vel conſurgere conſuevit, ſibi poſſet competere, nec in ſua cadere, vel retineri perſona; cum propter puerilem ætatem, quæ diſcretionẽ caret, & legitimum conſenſum, vel diſſenſum non habet, electioni, ſi de ipſo fieret, conſentire non poſſet, nec ipſius conſenſus aliquam haberet efficaciam, vel vigorem. Et ex eo etiam idem puer in Regem eligi vel nominari non debet, quia cum per electionem hujusmodi, de Advocato vel defenſore idoneo debeat Eccleſiæ provideri, & ipſe puer ſit omninò ineptus & inutilis ad talis defenſionis officium ſeu miniſterium exequendum, oporteret eandem Eccleſiam, ſi contingeret eligi dictum puerum, manere diutius, non abſque gravibus fortè diſpendiis, defenſionis commodo deſtitutam. Nec per hoc etiam conſuleretur amplò & ſpacioſo regno Theutonico de Rege, vel Rectore condigno, cum malè poſſit alios regere, qui non novit gubernare ſeiſum, nec bene, vel dignè aliorum gubernaculo præſeſſe valeat, qui regimine ducitur alieno, & cui propter tot patentes defectus, neceſſaria eſt alterius cuſtodia & tutela. Propter quod Regnum iplum longo tempore, non ſine multo diſcrimine, ſub opportuni regiminis expectatione langueret.

1256. Quia inſtat tempus eligendi Regem Romanorum.

Et Fridericus Imperator perſecutus eſt Eccleſiam Dei.

Ideò Conradus ejus nepos nequam eligi debet.

Locus reſtitutus.

1256. Prohibetur itaque de electionem fieri.

§. 4. Iddemque fraternitatem tuam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac per Apostolica tibi scripta in virtute sanctæ obedientiæ, sub debito fidelitatis, quo nobis & Ecclesiæ Romanæ teneris, ac sub pœna excommunicationis, quam ex nunc in te proferimus, districtè præcipiendo mandamus, quatenus præfatum Conradum puerum nullatenus in Regem eligas, nec nomines, neque consentias in eundem. Ita quod excommunicatus existas, si contra mandatum nostrum facere, vel venire præsumpseris, & eundem Conradum nominaveris vel elegeris, aut in ipsum consenseris, seu opem vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, impenderis, & etiam si ejus electionem non impediveris toto posse, ut si forte ad ipsius electionem vel nominationem processeris, scias te prius excommunicatione ligatum. Aliis verò Coelectoribus tuis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, auctoritate nostra firmiter inhi-beas, ne ipsum ad hoc nomen vel eligant, nec in eum consentiant, promulgando, eadem auctoritate, in eos excommunicationis sententiam, si contra hanc tuam inhibitionem venire tentaverint, imò nostram: Ita quod si eum nominare, vel eligere, aut in ipsum consentire præsumpserint, noscant se prius excommunicationis vinculo innodatos, ut ex hoc ipso (si de prædicto puero quicquam in hac parte attentatum fuerit) sit prorsus vacuum, irritum & inane.

§. 5. Mandatum itaque ac præceptum super hoc Apostolicum sic fideliter, sapienter, & efficaciter adimplere studeas, omnem opem, & operam adhibeas, ut aliquis fide clarus: & devotione sincerus, cui ad id suffragentur merita, & eligatur, quòd ex iis Nos & Romanam Ecclesiam tibi, & Ecclesiæ tuæ arctius obliges, nosque lætari possimus id quod in hoc intendimus, tuo solerti studio salubriter provenisse. Ad hæc nihilominus in omnes Electores, qui memoratum puerum ad hoc nominare, vel eligere, seu in ipsum consentire, aut opem, vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, dare præsumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus. Quâ per te, antequam ad nominationem, vel electionem aliquâ procedatur, reliquis tuis Coelectoribus præcipimus nunciari. Quod si non feceris, eo ipso te noveris laqueo excommunicationis adstrictum.

Dar. Anagninæ, 15. Kal. Augusti, Anno Pontificatus nostri 22.

Pœnæ inobedientibus infliguntur.

Dar. P. An. 2. die 28. Julii.

VIII. Edita A. D. 1256.

Romani Pontificis cura, tamquam Ecclesiarum omnium Præfatus maxima est.

Damnatio libri, de Periculis novissimorum temporum nuncupati, nonnulla impia, scandalosa, & execrabilia continentis.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex de summi Apostolatus specula Urbi & Orbi debita servitute prospiciens, cujus occupatur innumeris, & cogitationibus rapitur infinitis, quia eminentior cæteris Sedes ejus sollicitudines sibi vehementiores accumulât, & ipsius auctoritas potior, meditationes ei multiplicat ampliores. Quòd enim aliis præsidet, eò longius latiusque circumspicit, & quanto plus potest officio, tantò majoris vigilantia sibi sarcina incumbente, plus pensat, quoniam maximæ dignitati, potissima sollicitudo coheret, & altiorem honorem onus gravius comitatur, curaque profusior ardentioribus stimulis mentem urget. Unde cum aliis plebium fidelium pastoribus, quibus grex dominicus particulariter est commissus, imminet de suarum Ecclesiarum eminentia, vigilantè ad suas oves attendere, incumbit utique Romano Præfati, cui est grex ipse generaliter creditus, de sublimi Ecclesiarum vertice, Sede scilicet Apostolica, propensus ad illum, & instantè intueri, quia cum hi suis limitatis populis præsent, singuli quidem singulis, hic sine distinctione Præfatus est Pontifex universis dominicæ quidem vineæ cultus generalis & cultor, & totius ovilis Catholici, Pastorumque omnium Summus Pastor: Incumbente namque sibi generali sollicitudine super omnes, cum ex hoc suæ mentis intrin-

tum per cuncta diffundere teneatur, stupet nimirum ipsius animus, & sub tam gravis & difficilis curæ pondere contremiscit, quod posse sufferre, ut convenit, jus naturæ occidua vix confidit.

§. 1. Ad eum namque negotia undique conflunt, perveniunt lites, dubia deferuntur, & destinantur implicita, & perplexa, nec umquam horam influens torrens cessat, nec hujus alti pelagi validæ & infestæ procellæ quiescunt; sed his, quæ nunc imminet expeditis, mox alia subsequuntur. Nec tot implerarum quæstionum nodi, decisione Apostolica solvi possunt, quin & alia irretita & nodosa superveniant, de liberatione matura, & consultata definitione solvendæ. Imò ex quo de instantibus difficilibus & obscuris, dubietatis caliginem verbo suæ declarationis amoverit, statim nova & recentia turbulenta ingruunt Apostolico diludanda oraculo, & ambiguis, ac incertis mentibus claræ dissertationis lumine referenda. Propterea inest Romano Antistiti sollicitudo sine otio, labor sine quiete, occupatio sine vacatione, exercitium sine tranquillo, ingens, & sedula meditatio & vigilia sine somno, nec ad modicum etiam cura quotidiana intermissionem habet, instantia, quæ nec omittitur aliquo tempore, nec aliquod ipsa tempus omittit, urget continuè, quia cogitandi materia semper adest, nec successu temporis definit, sed cum illius diuturnitate perdurat, quia nec decursu temporum deficiunt negotia, sed assidue illis succedentibus renascuntur.

§. 2. Nam & hostis antiquus, argutus quidem insidiator, callidusque deceptor animarum, vehementis & ardentis sollicitudinis causam præbet, humanæ quippe pacis æmulus, fraternæ invidus caritatis, divinorum abasor, dissipator unionum, & tranquillæ status fidelium anxius persecutor, interfert odia, rancores ingerit, livores accendit, movet lites, jurgia suscitât, contentiones irritat, parat seditiones & dissensiones procurat, & illorum etiam qui perfectiores & firmiores esse eruduntur, interdum corda subvertit, & ibi magis impietatis suæ machinas erigere, ac nequitia faces accendere nititur, ubi fore plus æstimat malignitatis suæ conamina obfutura. Jacit iniquis laqueos, pedicæ obijcit, ponit tendiculas, ut prudentiores etiam intercipiat, & captivet. Hinc turbationes oriuntur, surgunt inimicitia, dissidia prodeunt, & scandala generantur, unde sic jam sæculum declinavit ad malum, quod ex crescentibus & invalescentibus hinc eo noxiis, quasi vix locus in ipso salutaris invenitur, & exclusa ferè inde concordia, quasi stabilem ibi habeat discordia mansionem. Quare oportet cura incessabili vigilare, ut detorta & corrupta per malitiam, bonitatis virtute ratificentur & reformentur; divulsa per odium, caritate ligentur; & commota sistant & paudent; habeant turbata tranquillum, & status fidelium semper in melius roboretur.

§. 3. Sanè quidam Scripturæ sacræ intelligentiam se habere fatentes, sed divertentes à tramite recti sensus, cogitaverunt nuper malitiam, & contra innocentes & rectos iniquitatem maximam sunt locuti: exarserunt in cordibus suis, & in lingua eorum maliloqua, dolum & nequitiam concinnavit: surgentes adversus fratres detraxerunt, & contra dilectos matris Ecclesiæ filios, scandalum posuere.

§. 4. Prodiere inquam, & in prava commenta ex nimio calore animi proruperunt, libellum quemdã valde perniciosum & detestabilem temerè componentes. Libellum quidem non rationabilem, sed reprobabilem; non veritatis, sed mendacii; non eruditionis, sed derogationis; nõ monentem, sed morden-tem; nõ instruentem veraciter, sed fallentem. Quem Nos ad Sedem delatum Apostolicam, Venerabili Fratri Episcopo Tusculano, & dilectis filiis nostris Inocentio, S. Laurentii in Lucina, & Honor. tit. S. Sabinae Presbyteris, & Inoc. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconis Card. examinandum commisimus, ut plenè ipsum inspicerent, & universa contenta in eo perfectè attenderent, & discuterent diligenter.

§. 5. Quo studiosè perlecto, & maturè & districtè

Omniumque dubiorum ad ipsius decisionem, spectantium definitio curam aggravas.

Demon itaque eo ardentius inter Christi fideles, zizanias supereminat.

Quidam igitur, demonis instigatione permoti librum nuncupatum, de periculis novissimorum temporum composuerunt.

Hic Pontifex d. librum examinari fecit.

Et in eo re-
peta sunt
multa contra
auctoritatem
Papae, Episco-
porum, &
alia contra
Fratres Mendicantes &c.

examinato, nobisque de hoc plenaria facta relatione ab eis, quod in ipso quadam perversa & reprobata, contra potestatem & auctoritatem Romani Pont. & Coepiscoporum suorum, & nonnulla contra illos, qui propter Deum sub arctissima paupertate mendicant, mundum cum suis opibus voluntaria inopia superantes; alia vero contra eos, qui salutem animarum zelantes ardentem, & sacris studiis procurantes, multos in Ecclesia Dei operatur spirituales profectus, & magnum faciunt ibi fructum, quaedam autem contra salutarem pauperum, seu mendicantium religionum statum, sicut sunt dilecti filii Fratres Praedicatorum, & Minores, qui vigore spiritus, saeculo cum suis divitiis derelicto, ad solam caelestem patriam tota intentione suspirant; necnon & alia plura inconvenientia, digna utique confutatione ac confusione perpetua, manifeste comperimus contineri. Quodque etiam idem libellus magni scandali seminarium, & multae turbationis materia existebat, & inducebat etiam dispendium animarum, cum retraheret a devotione solita, & consueta elemosynarum largitione, ac a conversione, & religionis ingressu fideles.

Idem propterea Pontifex d. librum damnat & reprobat, illumque tenentes ad comburendum monet.

§. 6. Nos libellum eundem qui sic incipit, Ecce videntes clamabunt foris, quique secundum ipsius titulum, Tractatus brevis, de periculis novissimorum temporum nuncupatur, tamquam iniquum, scelestum & execrabilem, & institutiones ac documenta in eo tradita, utpote prava, falsa & nefaria, de Fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica duximus reprobanda, & in perpetuum condemnanda, districtè praecipientes, ut quicumque libellum ipsum habuerit, eum infra octo dies, ex quo hujusmodi nostram reprobationem & condemnationem sciverit, prorsus in toto, & in qualibet sui parte comburere & omnino abolere procuret.

Inobedientibus poenas infligit.

§. 7. Et in illos, qui hujusmodi nostri praeccepti fuerint contemptores, excommunicationis sententiam promulgamus, in virtute obedientiae prohibendo, ne quisquam praedictum libellum ore Apostolico jam damnatum, approbare, vel quomodolibet defendere praesumat. Et si quis praesumpserit, tamquam contumax, inobediens & rebellis Romanae Ecclesiae ab omnibus fidelibus habeatur. Et nos nihilominus, aliis contra eum taliter procedemus, quod poena condigna temerarium feriet, & alii ea perterriti, a similibus frænabuntur. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An. 2. die 5. Octo.

Datum Anagninae, 3. Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno 2.

I X.

Inquisitorum haereticae pravitate facultas, procedendi etiam irrequisitis diocesanis, contra haereticos judicialiter confessos & obstinatos.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinibus Praedicatorum Inquisitoribus haereticae pravitate in Provincia Lombardia & Marchia Januensi. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Hic Pont. decreverat Inquisitores ad condemnandos haereticos devenire de consilio Diocesano- rum.

Ad capiendum vulpeculas quae vineam Domini saragunt demoliri, totis affectibus intendentes, inquisitionis negotium contra resperfos haereticae pravitate in Provincia Lombardia & Marchiae Januensi, vobis sub ea forma duximus committendum, ut cum aliqui de partibus illis, fuerint haeretici judicandi, ad id de consilio Diocesano- rum locorum, vel Vicariorum suorum, si forte iidem Vicarii, Diocesani ipsi absentibus, praesentes fuerint, procedatis.

Et limitat ejus decretum, quoad haereticos judicialiter confessos & condemnatos.

§. 1. Ut autem in commisso vobis Inquisitionis hujusmodi negotio, liberius procedere valeatis, procedendi juxta traditam vobis formam, Diocesani etiam & Vicarii praedictis irrequisitis, contra illos, qui publice pravitate hujusmodi confessi fuerint in judicio coram vobis, & sua obstinata malitia ab errore non poterunt revocari, vobis & singulis vestrum, plenam & liberam concedimus auctoritate praesentium potestatem.

Dat. P. A. 3. die 11. Jan.

Dat. Lateran. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno 3.

Quod Statuta Communitatis Mantuae, quoquo modo officium sanctae Inquisitionis impediencia, abrogentur.

X.

Hoc generaliter deinde statuit Urban. V. in cap. Statutum, de Heret. in 6. infra in hoc Tom. I.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo Mutinen. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1257.

Communitas Mantuae ediderat statuta contraria officio Inquisitionis.

Implacida relatio nuper nostrum turbavit auditum, quod videlicet Commun. Mantuan. cum deberent dilectis filiis Fratribus Praedicatoribus, Inquisitoribus pravitate haereticae, in illis partibus a Sede Apostolica deputatis circa extirpationem pravitate hujusmodi de suis finibus, toto posse assistere tamquam fidei zelatores; ipsi agentes in contrarium, statuta damnabilia ediderunt, per quae negotium fidei, quod per fratres ipsos salubriter geritur, ut in eo procedi liberè nequeat, directè impeditur, vel etiam indirectè.

Hic modo Pont. mandat Episcopo Mutinen. ut illa abroget.

§. 1. Quocirca fraternitati tuae, per Apostolica scripta, sub excommunicationis poena firmiter praecipiendo mandamus, quatenus associatis tecum aliquibus discretis, & Deum timentibus viris, statuta hujusmodi quae a Mant. vel quibuslibet aliis hominibus, ordinata & facta dicuntur Mantuae, ac in toto ipsius districtu, per quae ipsi negotio possit obstaculum provenire, diligenter inquirere, ac etiam invenire: & quae sita & inventa ad tale reducere, ac reduci facere moderamen procuret, quo per ipsa dictorum Inquisitorum processus non impediatur in aliquo, vel quomodolibet retardentur, faciens nihilominus quod statuta quaelibet ipsi negotio contraria, & quibus posset impedimentum aliquod Inquisitoribus afferri eisdem, quominus per eos, juxta formam sibi a praedicta Sede traditam, procedi liberè valeat in eodem, in civitate praefata, vel alibi in ipsius districtu nullatenus observentur. Potestatem, Antianos, & consilium Civitatis ejusdem, per excommunicationem in personas eorum, & commune praedictum, per interdicti in Civitatem ipsam sententias, ad id, appellatione postposita, co, ellendo.

Dat. P. An. 3. die 18. Dec.

Dar. Viterbii, 15. Kal. Jan. Pontificatus nostri A. 3. Unio locorum omnium Congregationis Camaldulensis, Ordinis S. Benedicti, sub regimine Prioris Eremi Camaldulen. Jurisdictione omnimoda ejusdem Prioris, in personas d. Congregationis. Ac plurimarum gratiarum concessio.

XI.

Approbat Congregationem istam Alex. II. ut sup. in ejus const. 1. Nulli. fol. 26. ubi alia plene notavi.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Camaldulensi, ac universis Abbatibus, Prioribus, & Abbatissis, eorumque Fratribus & Sororibus Camaldulen. Ordinis, tam praesentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Edita An. D. 1258.

Exordium.

Officii nostri cura nos admonet & invitat pro Ecclesiae statu satagere, ac ejus quieti & tranquillitati, auxiliante Domino providere. Dignum namque, & honestati conveniens esse dignoscitur; ut qui ad animarum regimen Domino disponente assumpti sumus, eas & a pravorum hominum incurfibus tueamur, & B. Petri, atque Apostolicae Sedis patrocinio muniamur.

Sufceptio Eremi, ejusque locorum sub protectione Sedis Apostolicae.

§. 1. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Camald. Eremum, ac Monasteria, Prioratus, Hospitalia, & alia loca sibi subiecta, specialiter in jus & proprietatem B. Petri suscipimus, atque nostram, & praesentis scripti privilegio communimus, ac praecipimus, & praesentis Decreti auctoritate sancimus, ne cuiquam omnino personae, Clerico vel Monacho cujuscumque Ordinis aut dignitatis, seu laico, praesentibus, aut futuris temporibus, liceat Congregationes illas, & loca illa quae praefatae Eremi sive Cœnobii, disciplinam & ordi-

Quæ loca enunciat, & seungi prohibet à subjectione Eremiti. Tu tamen videbis quod Societas Eremitarum S. Romualdi cum nonnullis locis seunga fuit ab ista Congreg. in Gault. i. Pauli III. Rationi.

nem susceperunt, aut sunt in posterum susceptura, quæque hodie sub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo subjectione, & unitate dividere.

§. 2. Quæ videlicet loca & Congregationes, conservanda unitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In Episcopatu Aretino, Ecclesiam sancti Donati, quæ Fons bonus dicitur, cum hospitali & omnibus pertinentiis suis. In ipsa Civitate S. Petri in Piculo, & sancti Laurentini, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Ecclesiam sancti Michaelis, cum omnibus pertinentiis suis, & omnibus, quæ ab Episcopis Aretinis eidem Ecclesiis concessa esse noscuntur. Ecclesiam sancti Martini, quæ est juxta Letarole, cum omnibus pertinentiis suis. Sylvæ Mundæ sanctæ Mariæ de Agnano, S. Petri de Rota, & S. Salvatoris, Berardingarum Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Sancti Savini in Celio, Sanctæ Mariæ de Pratalea, S. Andrea de Castilione, & S. Quirici de Rolis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Ecclesiam S. Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis suis. Eremitum & Monasterium S. Agidii de Fleri cum pertinentiis eorumdem. S. Viriani, & S. Bartholomæi Anglarii Monasteria cum Castellis, & aliis pertinentiis eorumdem. Plebem S. Mariæ de Miciano, cum Ecclesiis, & aliis pertinentiis suis. Ecclesiam S. Joannis sitam in Castello Anglarii cum pertinentiis suis. De Monte Aureo, de Viario, de Majone, & Castello Florentiani Ecclesias, cum pertinentiis eorumdem. Ecclesiam S. Mariæ de Villa, quæ dicitur Moncione cum pertinentiis suis. Eccles. S. Vitalis propè Lorentianum, cum pertinentiis suis. De Agna, de Soci, & de Condolese Ecclesias cum pertinentiis eorumdem. Læranis Plebis de Miciano. Visitationes Plebium de Buiano, & Partinæ, quemadmodum est ab Aretinis Episcopis ordinatum. Integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentina, Corsiniani, & Avana; & quicquid habetis in Curte de Verazano. Item quisquis eidem Eremito Camaldulen. decimam suam dare voluerit, quæ ab aliquo Aretino Episcopo rectè ordinata, vel donata non fuerit, inde habeat facultatem sicut ab ipsis Aretinis Episcopis constitutum est Castrum, quod vocant Moiona, cum omnibus pertinentiis suis, quod emisit ab Henrico Præposito, & cæteris Canonis Aretinis. Villam de Moncione, quam emisit ab Abbate Sancti Floræ. Quicquid juris dicta Ecclesia sancti Donati in Villa de Moione, & in Villa de Moncione habet. Monasterium S. Mariæ de Thoma, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Castell. Monasterium S. Mariæ Diciani cum pertinentiis suis; & Monasterium S. Sepulchri, cum toto Burgo S. Sepulchri, & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Petri de Planetulo, cum Castello Planetuli, & omnibus pertinentiis suis. Plebem S. Mariæ de Soara, & Ecclesiam de Valialla cum Castello de Valialla, & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Fesul. Monasterium S. Mariæ in Poplena, & Eccles. S. Michaelis juxta Monasterium ipsum, Eccles. S. Bartholomæi de Castro Petronii, S. Margaritæ in Pomino, S. Agidii in Gavifere, S. Nicolai de Monte Zano, & S. Miniatii de Lonnano Ecclesias cum omnibus pertinentiis eorumdem. S. Joannis de Prato Veteri, & S. Petri de Monte Muro, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Episcopatu Flor. sancti Petri de Luco, sancti Salvatoris, Sanctæ Mariæ Magdalensæ de Podio Bonitio, & Sancti Andrea de Candiculis, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eremitum de Puldrone cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Lucano, Monasterium sanctæ Jocundæ. Monasterium sancti Petri in Puteolis, cum Capella Burgi Porcarie. Monasterium sancti Salvatoris de Cariniano, & Monasterium sancti Andrea de Sylva cum omnibus pertinentiis eorumdem. Hospitale quod habetis juxta Burgum S. Genesii. In Episcopatu Volat. Monasterium S. Justi propè Civitatem eandem, S. Pe-

tri de Cerreto, sanctæ Mariæ de Puliciano, & S. Petri in Fontiano, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Episcopatu Pisarum, sanctæ Mariæ de Morona, S. Stephani in Cintorio, & S. Savini in Moncione, Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. In ipsa Civitate, S. Michaelis, S. Fridiani, & S. Zenonis, Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Hospitale situm propè Monasterium S. Fridiani. In Episcopatu Clusinen. Eremitum, & Monasterium S. Petri de Vino, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Massanen. Monasterium S. Mamiliani cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Perus. S. Trinitatis, Sanctæ Mariæ de Monte Terio, S. Agnetis, S. Severi, & S. Donati, Ecclesias, cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Episcopatu Assinat. Monasterium S. Angeli de Rosano, cum pertinentiis suis. In Episcopatu Tuder. Monasterium S. Antonii, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Urbevetan. Monasterium S. Mariæ in Sylva, cum S. Faclicis, & S. Crucis, Sanctique Severi Ecclesiis; & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Aesin. Monasterium Eremitæ, & Ecclesiam Sancti Georgii, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Auximan. Monasterium S. Mariæ in Serra, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Anchon. Ecclesiam S. Lucie. In Episcopatu Pisaren. Monasterium Sancti Decentii & Eremiti Saioli. In Archiepiscopatu Raven. Monasterium S. Apollinaris in Classe, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Montis Feretr. Monasterium Sanctæ Trinitatis de Monte Herculis. In Episcopatu Foropopulien. Monasterium de Vrano, cum juribus & pertinentiis suis. Hospitale Aymerici, & Ecclesiam S. Paterniani de Ferracciano. In Episcopatu Ariminen. Eremitum Montalis Salutis, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Casen. Hospitale de Robereto, Ecclesiam S. Mariæ, quam habetis in loco qui dicitur Casale, juxta Civitatem Foroliv. Monasterium S. Mariæ de Insula, cum omnibus suis pertinentiis. Eremitum de Faiola, Monasterium S. Mariæ in Trivio. In Episc. Faven. Monasterium S. Hippoliti, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Eustachii sitam propè Civitatem Imolensem. In Episcop. Bononien. S. Archangeli juxta Castellum Bricconum, S. Christina, S. Damiani, & S. Mariæ de Bethlehem Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eremitum Bononiensem, & Hospitale de Ravona, cum pertinentiis suis. In Episcop. Veronen. Monasterium S. Mariæ de Vangaticia, cum omnibus pertinentiis suis. Monasterium quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Viti propè Vicentiam, cum suis pertinentiis. In Episcop. Tarvis. Monasterium S. Christinæ cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Michaelis in Palude propè Venetias, cum omnibus pertinentiis suis, & Eremitum S. Matthiæ de Murano. In Istria* Monasterium S. Michaelis de Lemo, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcop. Senen. S. Georgii de Api, & S. Vigili Ecclesias, cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Insula Sardinie Monasterium S. Trinitatis de Saccaria, cum omnibus pertinentiis suis. S. Eugenie, S. Laurentii, S. Michaelis in Vanari, S. Mariæ, S. Joannis in Altasar, S. Mariæ in contra, S. Joannis, S. Simeonis in Sainenero, S. Nicolai de Trulla, S. Petri in Soanu, S. Pauli in Cortoniano, & S. Petri in Ollim Ecclesias, cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Episcop. Spoletan. Monasterium S. Sylvestri de Monte Subaci, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcop. Camerinen. Monasterium S. Helenæ juxta flumen Aesinum, cum omnibus pertinentiis suis. Eremitum Aquæ Prællis, & Eremitum de Quadrigaria: cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usufructibus, piscuis, in monte, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis.

§. 3. Sanè statuimus, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca prædicta, cum pertinentiis, & membris eorum, tanquam corpus unum sub uno capite, sub Priore dumtaxat Eremita fu-

* alias in diocesi. Torcellan.

Quæ omnia loca regimini Prioris Eremitæ Camaldulen. supponit.

pradiat

Alia loca fuerunt addita, & postea quaedam principalia fuerunt, & alia annexa, ut habetur in Bulla Leo x. Etsi.

Eximitur à superioritate Ordinariorum & aliorum.

Tu vide moderationem Concil. Trid. sess. 25. c. 12. & in Leo x. constit. 22. Dum intra. & Clem. viij. constit. 39. Suscepti.

Priori Eremi totalem in personas & bona Congregationis potestatem habet.

Aliter fuit postea dispositum, ut habetur in Bulla Leo x. Nu. 2. Etsi.

Divina celebrare concedit.

Christma, &c. à quocumque Antistite recipi possunt. Quin imò ab Ordinario, ut in Bulla 86. Greg. xij.

Celebrent tempore interdicti. Vide Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

Exemptio à decimis.

prædictæ perpetuis temporibus permanere, ac sub illius discipline observatione persistere, sub illo inquam Priore, qui ab ipsius Eremitis, & Congregationis Abbatibus, & Prioribus ipsius Ordinis, regulariter fuerit electus. Eremum quoque, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca præscripta, personarumque ipsius Ordinis ab omni iugo, jurisdictione, & lege Diocesana Archiepiscoporum, Episcoporum, Archidiaconorum, & quorumlibet Ordinariorum Judicium penitus eximimus. Retento nobis, & Ecclesie Romanæ annuo censu unius uncie auri in signum perpetuæ libertatis, ut vos in speciales filios, & Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicium subeatis.

§. 4. Statuimus etiam ut Eremus, Monasteria, Prioratus, Ecclesie, Hospitalia, Capellæ, ac loca, & personæ dicti Ordinis, tantum Romano Pontifici sint subiecta. Districtius inhihentes, nequis Archiepiscopus, Archidiaconus, seu quilibet iudex ordinarius in Eremum, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca, seu personas ejusdem Ordinis, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententias promulgare, aut in eis refectionis, vel visitationis officium, sive jurisdictionem aliquam exercere, aut personas ipsas ad Synodum evocare, seu ab eis exactiones, vel collectas aliquas exigere, vel extorquere præsumat. Non obstante si aliqui Archiepiscopi, & Episcopi contra personas, vel loca d. Ordinis, pro subiectione Eremi, Monasteriorum, Prioratum, Eccles. Hospit. seu locorum d. Ordinis, moverint quæstionem, decernendo hujusmodi sententias si quas in personas, Monast. Prioratus, Ecclesias, Hospit. & loca prædicta, per Archiepiscopos, Episcopos, Archidiaconos, & Judices ordinarios, contra inhibitionem hujusmodi, promulgari contigerit, irritas, & inanes, & prædictas personas ad observationem prædictarum sententiarum aliquatenus non teneri.

§. 5. Præterea inhihemus ne aliqua persona ipsius Ordinis, vel alia, Monasterium aliquod, Ecclesiam, Hospitale, Capellam, aut locum aliquem à dictæ Congregationis unitate removere præsumat. Statuentes, ut Priori Eremi præfate, qui pro tempore fuerit, tamquam Pater dicti Ordinis, Abbates, Priores, Monachos, Conversos, Abbatissas, Moniales, Conversas, Hospitalarios, Monasteria & loca ipsius Ordinis sine contradictione aliqua visitare, per se vel alium, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos. Ac reformare Prælatos in Monasteriis, & locis prædictis instituire, ac desituere, & electiones eorum confirmare, prout secundum Deum & instituta præfati Ordinis viderit expedire: ac omnem jurisdictionem in eos liberè valeat exercere.

§. 6. Ad hæc, concedimus vobis, ut liceat vobis, parochianis vestris per Monachos, & oblatos vestros presbyteros, divina officia celebrare, ac celebrari facere: injungi penitentias, proponere verbum Dei, exhiberi alia Ecclesiastica Sacramenta, contradictione Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ecclesie Prælatorum aliquatenus non obstante.

§. 7. Christma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, & Clericorum, benedictiones Abbatum, Abbatissarum, Monialium, Vaforum, & Vestium recipiendi à quocumque malueritis Catholico Episcopo, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, qui nostra fretus auctoritate, quod postulat, vobis impendat.

§. 8. Præterea cum Generale fuerit interdictum, liceat vobis in Monasteriis, & locis vestris, exclusis excommunicatis, & interdictis; jannis clausis, non pulsatis campanis, & voce submissa, divina officia celebrare.

§. 9. Porro laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam novalium, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hæctenus non percepit, sive de hortis, virgultis, & piscationibus, vel de

nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 10. Liceat quoque vobis personas liberas & absolutas, è sæculo fugientes, ad conversionem recipere, ac eas absque contradictione aliqua retinere.

§. 11. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vel fororum vestrorum, post factam in dicta Eremo, seu Monasteriis, aut locis ipsius Ordinis, professionem, fas sit sine Prioris Eremi prædictæ licentia, de Eremo, Monasteriis, vel locis eisdem discedere. Discedentem verò absque literis dicti Prioris nullus audeat retinere. Quod si quis fortè retinere præsumperit, liceat dicto Priori in ipsos, tam prælatos, quam subditos Monachos, & Conversos, Abbatissas, Moniales, & Conversas regularem sententiam promulgare.

§. 12. Illud districtius inhihentes, ne alicui Prælati, & Conventui ipsius Ordinis, Terras, vel Beneficium aliquod Ecclesiis vestris collatum, liceat dare, vendere, obligare, alienare, sine prædicti Prioris licentia speciali. Si quæ verò donationes, vel alienationes, aliter, quam ut dictum est, factæ fuerint, eas irritas esse censemus.

§. 13. Ad hæc, prohibemus ne aliquis Monachus vel Conversus sub professione alicujus Domus Ordinis ejusdem astrictus, sine consensu & licentia sui Prælati, ac majoris partis Capituli ejusdem Domus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra summam à Capitulo vestro constitutam, nisi propter manifestam domus ipsius utilitatem. Quod si quis facere fortè præsumperit, non teneatur Conventus pro his aliquatenus respondere.

§. 14. Cæterum si Archiepiscopi, vel Episcopi, aut aliarum Ecclesiarum Rectores, in mercenarios, vel familiam vestram, pro eo quod aliqua vobis obsequia ex charitate præstiterint, vel ad laborandum adiverint, in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alii feriantur, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam promulgarint, ipsam tanquam contra Apostolicæ Sedis indulta prolaram, decernimus penitus non tenere, nec literæ illæ firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulensium Ordinis, & contra indulta Privilegiorum Apostolicorum contigerit impetrari.

§. 15. Prohibemus insuper, ut infra fines Parochiarum vestrarum nullus sine assensu Diocesani Episcopi, & vestro, Capellam, vel Oratorium de novo construere audeat.

§. 16. Sepulturam etiam locorum vestrorum libere esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri delibaverint, nisi fortè excommunicari, vel interdicti sint, aut etiam publicè usurarii; nullus obstat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 17. Paci quoque & tranquillitati vestræ, paternam in posterum sollicitudine providentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum, seu graniciarum vestrarum, nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere; hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

§. 18. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & aliis Archiepiscopis, Monasteriis & locis vestris concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactioinum à Regibus, & Principibus, vel aliis CHRISTI fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam vestras antiquas & rationabiles consuetudines, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti Privilegio communimus.

§. 19. Decernimus ergò, ut nulli omnino hominum liceat, Eremum, Monasteria, Ecclesias, & loca prædicta temerè perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione aut sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica secularive persona

Licentia recipiendi ad Eremum.

Prohibitio discedendi ab ea.

Prohibitio alienandi bona.

Fidejussio & mutuum permittatur.

Excommunicatio Ordinariorum quando nulla sit. Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

Nova loca non construantur nisi Parochias Ordin.

Tu serva Bullam 99. Clem. viij. Sepultura in locis Eremi cuique datur. Tu attende constit. 22. Leo x. Dum intra. Perturbatio Ordinis prohibetur.

Confirmatio Indultorum.

Sanctio poenalis in contravenientes prædictis.

hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertioque commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate: reamque se divino iudicio existere de peccata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtae subiaceat ultioni.

Benedictio fautoribus Ordinis.

Dar. P. An. 4. die 23. Julii.

§. 20. Cunctis autem, qui eisdem locis sua jura servare voluerint, sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Dar. Viterbii per manum Magistri Jordani S.R.E. Vicecancell. & Not. 10. Kal. Augusti, Indictione prima Incarnationis Dominicæ, Anno 1258. Pontificatus vero Domini Alexandri Papae Quarti, Anno quarto.

XII.

Declaratio quorundam dubiorum concernentium causam fidei Catholicæ, & poenas hæreticorum, eorumque complicum & fautorum.

Ex hac Bulla sumptum esse credo cap. accusatus, de Hæret. in 6. vel illud ex ista declaratur. Et eandem Bullam (quam uti non necessariam non pono) edidit Urb. IV. die 21. Aug. 1262.

Edita An. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci, presentibus ac futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Quod super nonnullis quaestionum articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestrae prudentiam in Domino commendamus.

Relapsus in hæresim quis dicatur.

§. 1. Primus igitur vestrae consultationis articulus continebat, utrum dici debeat relapsus in hæresim qui lapsus est in eam post abjuracionem ipsius, in qua non invenitur antea commississe? cum secundum proprietatem verborum non videatur relapsus, qui non fuerat ante lapsus? Ad quod taliter respondemus, quod talis, si tanquam accusatus vel suspectus de hæresi eam in iudicio abjuravit, & postea committat in ipsa, ceteri debet quadam juris fictione relapsus, licet ante abjuracionem suam plene probatum non fuerit crimen hæresis contra ipsum; dummodò hujusmodi prius orta suspicio, violenta fuerit, & certis ac veris indicis comprobata. Si vero levis & modica, quanquam ex hoc sit gravius puniendus, relapsorum tamen in hæresim non debet poena puniri, ex quo praesumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

Et an qui post abjuracionem fauet hæresim.

§. 2. Quæsitum est etiam circa idem, si is qui hæresim abjuravit, & per solam inexcusabilem receptionem, vel receptionem, aut deductionem seu associationem, vel visitationem hæreticorum, sive dationem vel missionem munerum, aut etiam alias in favorem eorum, qui excusari non possit, sine adoratione tamen (ut verbis vestris utamur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat iudicari relapsus? Et quidem si legitime constitit, vel etiam nunc constaret, quod tales ante hujusmodi abjuracionem in hæresi commississent, non est dubium, eos per hoc fuisse relapsos; quia tunc dubitari non debet, ex approbati à se prius erroris consequentia, id fecisse.

Testes perjurii in causis fidei an admittendi.

§. 3. Præterea nonnulli talium, ut proponitis, jurant coram Inquisitoribus tam de se, quam de aliis super factio hæresis veritatem dicere, sed perjurant, non odio tamen vel pretio, sed timore sui potius & suorum; corrigunt autem se postmodum super iis contra se, ac alios suos complices deponendo. Cum itaque perjurus secundum jura, etiam post poenitentiam in criminalibus à testimonio repella-

tur, hinc quaeritur utrum contra illos suos complices sit per testimonia talium procedendum? Super quo taliter respondemus, quod cum crimen hujusmodi sit exceptam, si ex manifestis indicis apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite ductos, seu corruptos pecunia, sed zelo fidei tanquam poenitentes propria culpa, asserere quod talia prius tacuerant, & velint in hoc errorem suum corrigere, ac alios nominare, stari debet in favorem fidei, nisi aliud obstitit, attestacionibus eorumdem.

Inquisitores non cognoscunt de Sortilegiis. Tu attende con. tit. 4. Ad. vi. Datum.

§. 4. Ad illud autem quod quaeritur, utrum ad Inquisitores hæresis pertineat de divinationibus, & sortilegiis, quæ contra aliquos sibi denunciantur cognoscere, ac punire talia exercere? brevibus respondetur, quod cum negotium fidei, quod summe privilegiatum existit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquisitores ipsi, de iis, nisi manifestè saperent hæresim, ratione hujusmodi officii sibi commissi, se nullatenus intromittant, sed eos relinquunt suis iudicibus poena debita castigandos.

Hæredes & bonorum decedentes coguntur ad complementum poenitentiam defuncti. Vide mox hic infra declarationem.

§. 5. Quidam insuper (ut adjicitis) pro iis quæ commiserunt in hæresi, astringunt se Inquisitoribus sub obligatione bonorum suorum, ad recipiendum ab eis poenitentiam & complendam: sed ea licet injuncta, non tamen peracta, quin potius in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quaeritur ergo, utrum Inquisitores ipsi, vel qui in eorum locum succedunt, possint ad satisfaciendum pro ipsis defunctis, hæredes, vel decedentes bonorum sic decedentium coartare? Ad quod dicimus, quod si per hujusmodi poenitentiam, aliquod onus ad salutem proficiens impositum fuerit in bonis temporalibus exequendum, ad complementum ipsius per Inquisitores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos bona talium cum suo onere devenerunt.

De usurarum quaestionibus non agitur coram Inquisitoribus.

§. 6. Injungitur etiam aliquibus ad poenam, in poenitentia pro hæresi, ab ipsis peccatis Inquisitoribus, ut usuras restituant, ad quod obligaverant in iudicio Ecclesie se & sua. In quo quaeritur, utrum Inquisitores ipsi, vel qui succedunt in locum eorum, ad respondendum coram se conquerentibus de usuris hujusmodi, & ad restitutionem earum, si de ipsis constiterit, possint compellere taliter poenitentes, prout ab eis in aliis injunctis sibi poenitentis fieri consuevit? Ad quod respondemus, quaestionem super usuris motam, contra tales judicialiter, non debere audiri ab Inquisitoribus hæresis, nec decidi. Nolentes, quod per causas hujusmodi, offendiculum negotio fidei præparetur; eos tamen ad restitutionem usurarum, de quibus constiterit, compellere poterunt, quibus in satisfactionem pro prædicto crimine, hujusmodi restitutionem in poenitentia injunxerunt.

Hæredes non coguntur ad poenitentiam defuncti non injunctas.

§. 7. Sunt & alii, qui confessi sunt in iudicio de hæresi coram Inquisitoribus hujusmodi pravitatis, sed antequam eis injungeretur poenitentia, decesserunt. Super quo quaeritur si hæredes talium compelli possint ab Inquisitoribus, ut ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis? præcipue cum iidem dum viverent, ad faciendam poenitentiam, quam Inquisitores eis vellent injungere, bona sua Inquisitoribus obligarint. Cui quaestioni sic duximus respondendum, quod postquam tales non decesserunt hæretici, sed reincorporati potius Ecclesie unitati, non videmus, quod eis post mortem, vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittuntur, sit satisfactio pro extincto jam crimine injungenda. In eo vero casu, in quo hæredes hujusmodi ad successionem non deberent ob culpam sui auctoris admitti: non obstante, quod auctoribus ipsis viventibus hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per sententiam declaratum, ad confiscacionem bonorum post mortem nihilominus procedatur.

Facultas inquirendi per se & per alium quomodo intelligatur.

§. 8. Adjectis præterea, negotium seu officium Inquisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Parisien. à Sede Apostolica fuisse sub ea forma commissum, ut idem super hoc posset inquirere, tam per se, quam per alios,

quos ad hoc idoneos reputaret : in quo quæritur, utrum tales delegati existant, & quid possint etiam sic electi. Super quo taliter duximus ordinandum, quod idem Prior possit tres, vel quatuor idoneos ad hoc opus assumere, qui parem cum ipso habeant potestatem, & amovere illos, ac ipsorum loco alios substituere, quotiescunque viderit expedire, ipsi tamen Priori, & aliis sic assumptis committendi duntaxat citationes, & examinationes testium, cum de huiusmodi crimine, ac circumstantiis ejus inquiratur, ac denunciationses sententiarum, quas super iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis familia faciendi conceditur ab eadem Sede facultas;

§. 9. Quæstioni verò qua quæritur, utrum constitutus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc immurandus perpetuè, prius sit ab ordinibus à suo Episcopo degradandus, antequam tradatur huiusmodi pœnitentiæ? Respondemus, quod talis, qui est perpetuè immurandus, prius debet à suis ordinibus degradari.

§. 10. Nonnulli quoque Clerici, & quod est deterius, sacerdotes, prætextu pecuniæ, vel alicujus servitii temporalis, inveniuntur aliquando Inquisitionis impedire negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè liberando. De quibus quæritur utrum Inquisitores possint tales capere, ac etiam retinere? aut quod sic accepta restituant, contractare? Dubium itaque non videtur, quod ii, quos constat exercere præmissa, ea faciunt in favorem hæreticæ pravitate. Quare possunt à talibus per Inquisitores compesci, & pœnâ debita castigari; tam per captionem personarum, quam etiam aliâs, prout culpa exegerit delinquentis.

§. 11. Quod autem postmodum quærebatur, quomodo essent puniendi Religiosi qui inveniuntur in hæresin deliquisse? cum sæculares peccantes in simili casu immurationis, vel alia pœna plectantur. Ejus solutio satis patet, cum certum sit, tales in hoc, & in consimilibus delinquentes, gravius etiam sæcularibus puniendos;

§. 12. Frequenter etiam vobis ab Apostolica Sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, quam ipsorum filios & nepotes, ac illos etiam, qui prædictorum interventu, vel gratia tale essent adepti, vel assequerentur in posterum, privandi personaribus, dignitatibus, & honoribus quibuscumque, ac beneficiis Ecclesiasticis, & officiis publicis, de diœcesanorum, vel eis absentibus Vicariorum suorum consilio, habeatis liberam facultatem; quod qualiter intelligi debeat, petivistis ejusdem Sedis oraculo declarari. Hoc sanè de filiis & nepotibus illorum, credentium, & aliorum huiusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videtur, noti autem illorum, quos emendatos constiterit, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerunt, vel humiliter prosecutioni ejus insistant, vel parati fuerint dum viverent ad recipiendam eandem. Diœcesani quoque in privandis talibus sunt generaliter requirendi, nisi forsân constaret legitime, quod iidem scienter eis beneficia contulissent, tunc enim eos in iis requirendos esse non credimus, sed potius à suo iudicè pœniendos.

§. 13. Vos igitur hæc & aliâ contingentiâ in hac parte, commissum vobis officium, sic prudenter & fideliter exequi procuretis, sic ad ea purè propter Deum, cujus causam geritis, vestra feratur intentio, quod labor vester vobis ad vitæ præmium, & aliis ad salutem, quæ solum in talibus quæritur, proficiat animarum.

Dat. Viterbii, 5. Kal. Octob. Pont. nostri Año 4. Infirmi, qui sanæ mentis hæreticorum consolamentum petunt, non excusantur, eo quod tempore receptæ consolationis, sanæ mentis non essent; Ex hac Bulla proditum esse credo cap. 3. de Hæres. in 6. Et eandem Bullam edidit postea Urb. IV. die 21. Augusti 1262. quam uti minus necessariam prætermisi.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c.
Dilectis filiis Fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquisitoribus hæreticæ pravitate in administratione S. Francisci, presentibus & futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli de partibus, ubi vobis contra hæreticos Inquisitionis officium est commissum, in mortis articulo constituti, salutis remedium abhorrentes, Consolatos hæreticos ad se introduci faciunt, & ab eis per impositionem manus, desolationis suæ consolationem accipiunt, secundum pœnitentiam consuetudinem eorundem. Sed filii & hæreses sic decedentium propter hoc exheredari timentes, ac volentes ob id eorum malitiam excusari, proponunt se velle probare per testes, quod iidem, quando recipiebant consolationem huiusmodi, loquelam amiserant, & erant alienati à mente: cum moris sit apud eos (ut dicitur) quod nullum taliter consolentur, qui non sit sanæ mentis, & memoriam habeat ordinatam. Quare nos consulere voluistis, utrum debeant tales probationes admitti.

§. 1. Nos igitur consultationi vestræ taliter respondemus, ut si legitime constiterit, quod prædicti sanæ mentis essent, petierint hæreticos Consolatos, sicque viam fuerint universæ carnis ingressi, licet consolationem huiusmodi, imò verius desolationem, non sanæ mentis effecti, vel post perditam jam loquelam suscepisse dicantur, nulla super hoc probatio admittatur, cum in nullo sic decedentes debeant propterea relevari. In dubio verò admitti poterit, non tamen uxores, filii, seu familiares, aut de suis aliqui, ad hoc probandum recipiantur in testimonium, sed alii testes idonei, & specialiter fidei zelatores, cum contra tales sit non modicum præsumendum: fitque in talibus propter fidei privilegium, cum multâ cautela summaque diligentia præ cæteris negotiis, procedendum.

Datum Anagninæ Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

De cautione recipienda ab Hæreticis conversis, & eorum fautoribus, eaque in casu contraventionis exigenda, ac obedientia ab eis requirenda.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinibus Minorum Inquisitoribus hæreticæ pravitate in administratione S. Francisci, tam presentibus, quam futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

SUPER extirpatione hæreticæ pravitate, hoc à vobis in locis in quibus contra hæreticos, vobis Inquisitionis officium est commissum, statuimus observandum, ut hæreticis, credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defensoribus hæreticorum ipsorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntibus, sub certâ pœna pecuniaria inter cætera quæ injungenda fuerint, injungatis districtè, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius hæreticis ipsis auxilium, consilium, & favorem aliquem non impendant; nec non Ecclesiæ mandatis obediant, & observent quæ eis feceritis, vel unus vestrum occasione ipsius hæreticæ pravitate, & ab eisdem cautio exigatur: Nos autem vobis & singulis vestrum, cogendi per censurâ Ecclesiasticam appellatione remota, tam redeuntes ipsos, quam & defensores, si oportuerit, eorundem, ad præstationem vel solutionem huiusmodi pœnæ, ad quam se obligaverint, si, quod absit, in dictam pœnam inciderint, plenam concedimus auctoritate præsentium facultatem.

§. 1. Pecunia verò quæ de huiusmodi pœnis, vel ex tertia parte multarum, vel condemnationum exigendarum à quibuslibet personis & locis, seu bonorum apprehendorum occasione hæresis, vel hæreticorum, secundum tenorem constitutionum nostrarum (quas in eisdem hæreticos, fautores eorum, & alios promulgatas, in capitularibus civitatum & locorum aliorum conscribi mandavimus) forte

Quidam infirmi consolationum hæreticorum petebant.

Hic Pontif. providet ut in rubr.

Dat. P. An. 4. die 13. Nov.

XIV.

Edita A. D. 1258. & 1260.

Redeuntes ad fidem caveant de eâ tenendâ.

Pecunia ex dictis cautionibus redigenda ubi exponenda sit.

Clericus perpetuè immurandus degradatur.

Instruentes citatos ab Inquisitor. coercendi.

Religiosi gravius sæcularibus puniendi.

Declaratio circa pœnas fautorum hæreticorum, & eorumdem filiorum

Infirmi prædicti exequendi.

D. P. An. 4. die 27. Sept. XIII.

pervenerit, penes tres viros fide probatos à vobis & à Diocesano, vel ejusdem Vicario, si idem præsens non fuerit, eligendos, deponatur fideliter conservanda, & de illa vobis, & singulis vestrum necessaria, ad prosecutionem negotii contra hæreticos expensæ sine difficultate aliqua de ipsius Diocesani consilio ministrentur, & eidem Diocesano de iis quæ expendi contigerit, rationis plenariæ fidelis computatio exponatur.

Dat. Anagninæ, Idibus Novemb. Pont. nostri Anno 4°.

Sequitur alia const. in executionem præcedentis.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione B. Francisci, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Dat. P. A. 4. die 13. Oct.

Edita An. D. 1260.

Causa justitiorum.

Justitiorum exi-gendi poenas.

D. P. An. 6. die 23. Jan.

XV.

AD audientiam nostram pervenit, quòd nonnulli de administratione B. Francisci, notari & suspecti de hæretica pravitare, ac fautores & receptatores hæreticorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntes, interdum se obligant sub certis pœnis ad parendum mandatis Ecclesiæ, & super hoc præstant vobis fidejussorias cautiones, quorum nonnulli mandatis quæ ipsis faciatis, parere recusant.

§. 1. Quia verò nostri decet appositione consilii super hoc salubriter provideri, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus tales, & fidejussores eorum, quòd mandatis factis eis per vos, & faciendis pareant, monitione præmissa per impositionem & exactionem pœnarum, ad quæ se obligant, & etiam per censuram Ecclesiasticam appellatione remota cogatis: invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Datum Anagninæ, 10. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Quòd Prælati Ecclesiastici, Rectores sæculares, & alii, faveant & assistant Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in negotio fidei exequendo.

Ampliore in hoc dispositionem attende inf. in const. 1. Pii V. Sanctissimus. Tom. 2. & in alia const. 76. Clem. VIII. Sanctissimus. Tom. 3.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus... Episcopis & dilectis filiis... Electis Abbatibus, Prioribus, Ministris, Guardianis, & aliis Ecclesiarum Prælati, & Rectoribus, necnon & universo Clero, tam Religiosis cujuscumque professionis, & Ordinis, quam Sæcularibus, in ducatu Spoletano constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1258.

Causa hujus constitutionis.

Justitiorum de qua in rub.

EXortis in agro Fidei Christianæ per partes Italianæ abundantius solito hæreticæ pravitatis zizaniis, seminante illa, per temporis impacati malitiam, homine inimico, Sedes Apostolica ejus caput Fidei & magistra, volens circa zizaniorum extirpationem hujusmodi, per aliquos de fratribus Ordinis Minorum, partes suæ sollicitudinis adimpleri, dilecto filio... Ministro Provinciali ejusdem Ordinis, in administratione S. Francisci mandavit, ut ipse duos ex fratribus suis viros zelum habentes Christianæ Fidei, & opere ac sermone potentes, assumeret, eisque in partibus vestris, Inquisitionis officium contra hæreticos, eorumque fautores, & complices injungere procuraret.

§. 1. Nos itaque CHRISTI nomen in populo exaltari gaudentes, ac fidei ejus massam ab omni per quod infici valeat, emundari totis affectibus cupientes, universitatem vestram rogamus, moneamus, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus attendentes prudenter, quòd Inquisitores hujusmodi à prædicto deputati Ministro pro defensione ipsius fidei, & cum salute fidelium laborantes, & periculis personas proprias salubriter exponentes, nequeunt ad omnia, quæ tanto expediunt negotio, sufficere per seipsos,

eisdem, & aliis, si quos ad hoc ex ipsius fratribus contigerit deputari, in prædicto exequendo negotio efficaciter assistatis, opportunum sibi consilium, favorem & auxilium impendendo, ita quòd exinde vestræ Fidei sinceritas meritò valeat commendari, nec contingat Dei opus periculosè per vestram negligentiam vel incuriã intermitteri, quas proculdubio, præter id quòd horrendis notaret maculis infamia negligentes ultrix omnis inobedienciæ ac negligentia Apostolica severitas acri percelleret disciplina.

Datum Anagninæ 17. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Indulgentiæ pro Inquisitoribus hæreticæ pravitatis eorumque Notariis, lociis & fautoribus: ac pro omnibus in prosecutione negotii Fidei decetibus.

Alia servientium Inquisitoribus privilegia, vide sup. fol. 85. in const. 2. Innoc. IV. Impia. & infra in hoc Tomo I. in Urb. IV. const. 2. Licet. fol. 122.

Ad propagandam fidem Catholicam Congregationem instituit Greg. XV. const. 26. Inscrutabili, inf. Tom. 4.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinibus fratrum Minorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci presentibus & futuris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Dat. P. An. 4. die 15. Nov.

XVI.

Edita A. D. 1259.

Exordium.

IRMissimè teneat vestra prudentia, & nullatenus dubitet, quòd Deus indulgentiarum & pater misericordia, confidens merita singulorum, contentus nostris Indulgentiis non existit, quin beneficentibus gratiam potiore indulgeat, & gloriam superaddat, ad quas per fructum boni operis promerendas, fideles CHRISTI frequenter & libenter nostris remissionibus invitamus. Cùm itaque vos propter Deum in negotio Fidei laborantes, hujusmodi salutaribus præmiis deceat recreari.

§. 1. Nos vobis verè pœnitentibus & confessis, de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consilii, plenam concedimus veniam peccatorum. Sociis autem Ordinis vestri fratribus & Notariis vestris, qui unà vobiscum in prosecutione hujusmodi negotii laborabunt, & aliis qui ad impugnandum hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium præstiterint vel favorem, tres annos de injuncta sibi pœnitentia relaxamus. Et si qui ex eis in prosecutione hujusmodi negotii fortè decesserint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti ac ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Datum Anagninæ 17. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto.

Indulgentiarum elargitio.

D. P. An. 5. die 15. Sept.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, cogendi quoscumque Magistratos & Officiales, ad exequendum eorum sententias.

Hoc idem statuit Innoc. VIII. inf. in ejus const. 10. Dilectus. Et adverte quòd hanc executionem dare illi tenentur, absque processuum revisione, ut ibid. & in const. 43. Leon. X. Honestis. in hoc Tom. I.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia B. Francisci, Salutem & Apostolicam benedictionem.

XVII.

Edita A. D. 1260.

Causa constitutionis.

AD audientiam nostram pervenit, quòd Potestates, Rectores, Judices, Antiani, Officiales, Consilia, & Comunitates, quorundam Castrorum, Locorum & Civitatum Provincia B. Francisci, in qua inquisitio contra hæreticos vobis à Sede Apostolica est commissæ, circa executiones sententiarum, quas contra notatos suspectos de hæretica pravitare, credentes, fautores, & receptatores eorū profertis, à vobis super hoc requisiti, se interdum reddunt difficiles, & etiã negligentes. Nos itaque volentes quòd negotium Inquisitionis

hujus.

Inquisitorum facultas de qua in rub.

Derogatio contrario- rum.

Dat. P. An. 4 die 20. Jan.

XVIII.

Edita A. D. 1260.

Facultas compellendi omnes habentes scripturas spectantes ad Inquisitionem.

Absolvendi que redeuntes ad Fidem.

Convocandi Clerum & populum &c.

Indulg. eisdem dandi.

Procedendi que contra omnes summarie.

Quibuscumque non obstantibus.

Dat. P. A. 6. die 4. Martij.

XIX.

hujusmodi, salutarem consequatur effectum, circa ea intendimus animo vigilanti, per quæ submotis quibuslibet obstaculis, prædictum negotium, Deo proprio, & de bono in melius dirigatur.

§. 1. Quocirca Universitati vestræ per Apostolica scripta mādamus, quatenus Potestates, Rectores, Judices, Antianos, Officiales quocumque nomine censeantur, Consilia, & Comunitates prædictas, quod hujusmodi sententias à vobis latas & ferendas, etiam sublato cujuslibet dilationis & difficultatis obstaculo, executioni demandent, monitione præmissa per excommunicationis in personas Potestatum, Rectorum, Judicum, Antianorum, Officialium, & Consiliariorum, ac privationis ab officiis: & in Civitates, Castra & Loca hujusmodi, interdicti sententias, appellatione remota cogatis.

§. 2. Non obstante aliqua indulgentia Sedis Apostolicæ, de qua, cujusque tenore, oporteat in nostris literis plenâ & expressâ mentionem fieri, & per quâ effectus præsentium impediri valeat vel differri.

Dat. Anagninæ, 13. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, compellendi quoscumque ad sibi exhibendum scripturas & instrumenta spectantia ad Officium sanctæ Inquisitionis, & convocandi Clerum & populum adversus hæreticos, & eorum fautores.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis ... fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci. Salutem & Apost. benedictionem.

Compellentes ut Inquisitionis negotium contra hæreticam pravitatem sollicitudini vestræ commissum, ad Dei gloriam & augmentum Fidei Catholicæ, in nostris manibus feliciter prosperetur; compellendi appellatione remota per censuram Ecclesiasticam, per vos vel per alios, quos ad hoc idoneos vos vel alter vestrum duxeritis eligendos, omnes illos, qui scripta, vel instrumenta Inquisitionis, vel ad ejus officium pertinentia, per quoscumque hætenus facta, ac etiâ facienda contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, seu defensores eorum habent, vel habuerint, ut ea sine cujuslibet difficultatis seu dilationis dispendio, vobis vel alteri vestrum exhibeant.

§. 1. Necnon absolvendi à sententiâ excommunicationis omnes illos, qui dimissa hæreticorum perfidiâ, ad unitatem Catholicæ Fidei, liberè, ac humiliter redire voluerint, & credentes, receptatores, fautores, ac defensores eorum, ac etiam reconciliandi eos Ecclesiæ, à qua noscuntur diabolica suggestionē præfissi.

§. 2. Convocandi que Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum contra tales: ita ut in ferendis sententiis contra ipsos, possitis peritos & discretos, prout expedierit, advocare.

§. 3. Dandi quoque omnibus accedentibus ad vocationem hujusmodi, auctoritate nostra, quadraginta dierum indulgentiam.

§. 4. Procedendi etiam contra illos, quos in dicta provincia commisisse constiterit, licet ad alias partes se duxerint transferendos: nec non, & ut in eodem negotio summarie, absque iudiciorum & advocatorum strepitu, procedere valeatis, auctoritate præsentium vobis & cuilibet vestrum concedimus facultatem. Contradictores per censurâ Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellendo.

§. 5. Non obstantibus si aliquibus sit indultum ab eadem Sede, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, nisi plenam & expressam, vel de verbo ad verbum fecerint mentionem: & constitutione de duabus diebus edita in Concilio generali.

Dat. Anagninæ 4. Non. Martij, Pont. nostri Anno 6.

Prælati Ecclesiastici, & alii omnes Clerici quomodolibet exempti, statim requisiti, provideant Inquisitoribus eorumque sociis, de salvo conductu.

Concordat subsequens Constitutio, Magistratibus secularibus directâ.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus & Episcopis, & Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Præpositis, Plebanis, & aliis Ecclesiarum Prælati, & Clericis Religiosis & Secularibus, tam exemptis, quàm non exemptis per Provinciam Romanam, quæ continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Thuscia, Sabinam, Reate cum sua diocesi, Campaniam, & Maritimam, constitutis, ad quos litera ista pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpandam de partibus vestris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, inquisitionem faciendam in illis partibus contra resperfos hujusmodi pravitatem, dilecto filio fratri Andrea de Ordine Minorum, duximus committendâ.

§. 1. Ut igitur idem frater vestro fultus præfido, in commissio sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari: universitatem vestram rogamus & hortamur attentè, in virtute obedientiæ, ac sub poena excommunicationis per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andrea & sociis ejus, de securo conductu, quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter, ac sine dilatione, de loco ad locum providere curetis: preces nostras & præceptum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quod sitis orthodoxæ Fidei zelatores. Nosque devotionem vestram possimus exinde meritò commendare.

Dat. Anagninæ, Idibus Martij, Pont. nostri Anno 6.

Barones, Magistratus, Communitates, & Officiales omnes, tenentur statim requisiti, Inquisitoribus eorumque sociis de securo salvo conductu providere.

Concordat cum præced. constitutione, directâ Clericis & Prælati Ecclesiastici.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris, Baronibus, Castellanis, Potestatibus, Capitaneis, Rectoribus, Antianis, Prioribus & eorum Officialibus, necnon Communitatibus Civitatum, Castrorum & Locorum Provincie Romanæ, quæ continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Thuscia, Sabinam, Reate cum sua diocesi, Campaniam, & Maritimam, ad quos litera ista pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpandam de partibus vestris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, Inquisitionem faciendam in illis partibus contra resperfos hujusmodi pravitatem, dilecto filio fratri Andrea de Ordine Minorum duximus committendâ.

§. 1. Ut igitur idem frater vestro fultus præfido, commissio sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari: universitatem vestram rogamus, & hortamur attentè sub poena excommunicationis, ac mille marcharum argenti, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andrea & securo conductu quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter ac sine dilatione, de loco ad locum providere curetis: Preces nostras & præceptum taliter impleturi, ut effectum operis, quod sitis orthodoxæ Fidei zelatores, Nosque devotionem vestram possimus exinde meritò commendare.

Dat. Anagninæ, Idibus Martij, Pont. nostri Anno 6.

Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis, bona hæreticorum confiscata distrahant, & pretium ad opus S. R. E. confervent.

Edita A. D. 1260.

Exordium.

Prælati & Clerici provideant Inquisitoribus de salvo conductu.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar.

XX.

Edita A. D. 1260.

Exordium.

Omnes tenentur inquisitoribus provide de salvo conductu.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar.

XXI.

Ad hac vide sup. fol. 90. const. 3. Innoc. IV. Cum fratres. Ubi notavi.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Andree, Gentili, & Bartholomaeo Ordinis Minorum, & aliis Inquisitoribus hereticae pravitatis in Romana Provincia, & administratione S. Francisci. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Facultas de qua in rub.

Discretioni vestrae, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, vendendi ac distrahendi liberè bona haereticorum eorumque fautorum, credentium, receptatorum & defensorum, publicata jam, seu confiscata, & in posterum publicanda, & confiscanda, prout commisso vobis Fidei negotio expedire videritis, ita quod eorum pretium ad opus Romanae Ecclesiae conservetur, necnon & contraditores super hoc, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam concedimus auctoritate praesentium facultatem.

Dat. P. A. 6. die 24. Septis

Dat. Genuae, 8. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno sexto.

XXII.

Inquisitores hereticae pravitatis, procedere possint in causis fidei, contra quoscumque etiam exemptos, eligereque Notarios etiam regulares, qui in saeculo Notarii fuerunt.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Praedicatorum, Inquisitoribus hereticae pravitatis in Lombardia, Marchia Januensi, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inquisitorum auctoritas procedendi contra omnes etiam exemptos.

Ne commissa vobis contra haereticos Inquisitionis officium, quocumque contingat obice praepediri, vobis & singulis vestrum, praesentium auctoritate concedimus, ut non obstantibus aliquibus privilegiis vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujuscumque conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis aut Ordinis, & praesertim Cisterciensium, Praedicatorum, Minorum, seu Eremitarum, sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum locorum, specialiter vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma ab Apostolica Sede concessis, vel amodo concedendis, etiam si dicatur in illis, quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipsarum nequeat derogari, maxime quod illi excommunicari, vel ipsorum Terrae supponi non possint Ecclesiastico interdicto: aut quod praedictorum vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet sive denunciationes sententiarum, excommunicationis, suspensionis vel interdicti auctoritate literarum Apostolicarum minime cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc a Sede Apostolica concessis habeatur in eisdem literis mentio specialis: in eodem officio & contra impediens illud, vel in eo vobis juxta officium & posse suum, a vobis requisiti assistere non curantes, liberè juxta formam vobis per literas nostras traditam, procedatis: cum ex hujusmodi vel aliis privilegiis & indulgentiis, nullum vobis in tantae pietatis negotio, velimus obstaculum generari.

Notariosque eligendi.

§. 1. Ad haec, si super his quae circa idem officium, illudque contingentia in scriptis fuerint redigenda, tabellionum saecularium copia forte defuerit opportuna, personis regularibus cujuscumque Ordinis qui tabellionatus officium in saeculo habuisse noscuntur, exercendi illud in his, cum a vobis necessitate hujusmodi suadente fuerint requisiti, auctoritate nostra licentiam concedatis. Quos ad hoc constitutione canonica, vel regulari contraria nequaquam obstante, ex districto volumus iussionis nostrae praeepto teneri. Quod si nec tales habere poteritis, alios duos viros idoneos, Clericos vel Laicos,

quociens talis imminerebit necessitas, assumatis: qui simul fideliter ea quae fuerint a vobis, vel coram vobis ex praedicto officio generali gerenda, conscribant, quorum scripta quantum ad hunc necessitatis articulum pertinet, ac si unius personae publicae manu confecta fuissent, inconcussam habere decernimus firmitatem. Contraditores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, non obstante constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Anagninae, Idibus Octob. Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. A. 6. die 15. Octo.

Inquisitores hereticae pravitatis Ordinis Fratrum Praedicatorum vel Minorum non tenentur obedire Praelatis suorum Ordinum, in concernentibus Officium sanctae Inquisitionis.

XXIII.

Hoc idem statuit Urb. IV. in quadam ejus const. incipien. Catholica, fol. 121. quam consulto uti minus necessariam pratermissi.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Universis Fratribus Praedicatorum & Minorum Ordinum Inquisitoribus hereticae pravitatis, per diversas Italiae partes a Sede Apostolica deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1260.

Catholicae Fidei negotium, quod plurimum infidet cordi nostro in vestris prosperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum omneque obstaculum removeri: praesentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de divino & Apostolico favore confisi, omni humano timore deposito, constanter ac intrepidè procedentes, circa extirpandam haereticam pravitatem, tam de Lombardia & Tuscia, quam de omnibus aliis Italiae partibus, cum omni vigilantia omnique studio laboretis. Et si forsan Magister & Minister Generalis, alique Priores, & Ministri Provinciales, ac Custodes seu Guardiani aliquorum locorum vestrorum Ordinum, praetextu quorumcumque privilegiorum seu indulgentiarum ejusdem Sedis dictis Ordinibus concessorum, aut concedendorum in posterum, vobis vel vestrum alicui, seu aliquibus injunxerint, seu quoquomodo praeeperint, ad tempus vel quo ad certos articulos certae personae negotio superfeedatis eidem.

Causa constituit.

§. 1. Nos vobis universis & singulis auctoritate Apostolica districtius inhihemus, ne ipsi obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet praesumat, nos enim privilegia seu indulgentias hujusmodi, quantum ad hunc articulum, tenore praesentium revocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententias, si quas in vos vel vestrum aliquos hac occasione ferri contigerit, irritas prorsus decernimus & inanes. Nam etsi praedicta sedes interdum Praelatis aliquibus vestrorum ordinum per suas sub certa forma committat literas, ut ad exercendum Inquisitionis officium contra haereticam pravitatem, aliquos suorum ordinum fratres assumere valeant, ipsosque cum expedire viderint, amovere, ac alios subrogare; non tamen per hoc quod ipsis ea dumtaxat de causa in hac parte committitur, quia de Fratrum suorum Ordinum idoneitate plenior habere notitiam praesumantur, aliqua eis super hujusmodi Inquisitionis negotio, vobis immediate a praedicta Sede commisso, & committendo, facultas vel iurisdictio attribuitur seu potestas.

Inquisitores non tenentur &c. ut in rub.

Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. An 6. die 11. Dec.

URBANUS IV. PONT. CLXXXIV. ANNO DOMINI MCCLXI.

Urbanus IV. Gallus, ex Civitate Trecentis, Jacobus Pantaleo, antea vocatus, Patriarcha Hierosolymitanus, creatus Viterbij,

ANNO 1261.

4. Kal. Septembris anno 1261. Vixit annos tres, mensem unum, dies quatuor. Creavit Cardinales quatuordecim. Obiit Perusæ Anno Domini 1264. Nonis Octobris, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus est. Vacavit sedes menses 4. dies 3.

I. Institutio Festivitatæ Sanctissimi Corporis CHRISTI, pro feria quinta post octavam Pentecostes quotannis solemniter celebrandæ.

Hanc institutionem comprobavit Clem. V. ut in Clem. unica de Reliq. & Ven. Sancti. ubi istam Bullam integram recenset. Quam tamen in hoc opere non posui, quia super eadem celebratione per octavam & Indulgentiis, habes in hoc opere aliam const. Martini V. num. 12. Ineffabile, ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentissimum.

Ad majorem tanti Sacramenti venerationem, institutæ sunt etiam Laicorum Confraternitates, ut in const. 20. Pauli III. Dominus, infr. in hoc Tomo 1. Et unicuique concessum est, infra octavam facere processionem à Greg. XIII. in const. 10. Cùm interdum. Tom. 3.

U R B A N U S P A P A Q U A R T U S ,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatiis &c.

Edita An. D.
1262.

Enarratio
multorum
beneficiorum
receptorum
à Deo in hoc
Sacramento
pro nobis in-
stituito.

Transiturus de hoc Mundo ad Patrem Salvator noster D. JESUS CHRISTUS, cùm tempus suæ Passionis instaret, sumpta Cœna in memoriam mortis suæ, instituit summum & magnificum sui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo. Nam quotiens hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In institutione quidem hujus Sacramenti dixit ipse Apostolis, Hoc facite in meam commemorationem, ut præcipuum & insigne memoriale sui amoris eximit, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcellum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac stupendum, delectabile, suave, tutissimum, ac super omnia pretiosum, in quo innovata sunt signa, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suavitas, ipsaque dulcedo Domini degustatur, in quo utique vitæ suffragium consequimur & salutis. Hoc est memoriale dulcissimum, memoriale salvificum, in quo gratam Redemptionis nostræ recensemus memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipsius corporali præsentia Salvatoris. Alia namque quorum memoriam agimus, spiritu menteque complectimur: sed non propter hoc realem eorum præsentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI commemoratione, JESUS CHRISTUS præsens sub alia quidem forma, in propria verò substantia est nobiscum. Ascensus enim in Cælum, dixit Apostolis & eorum sequacibus; Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna, & numquam intermittenda memoria, in quam mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interiisse, ac lignum vivificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attulisse salutis. Hæc est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudii salutari, & cum infusione lætitiæ devotionis lacrymas subministrat. Exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo Passionem dominicam per quam liberati sumus, vix lacrimas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione, adsunt nobis, suavitate gaudium simul & lacrimæ, quia & in ea congaudemus lacrimantes, & lacrimamur devotè gaudentes, lætas habendo lacrimas, & lætitiâ lacrimantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio, dulces per oculos stillat guttas. O divini amoris immensitas, divinæ pietatis superabundan-

tia, divinæ affluentia largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subiecit sub pedibus nostris, & super universas terræ creaturas, contulit nobis domini principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum, nobilitat & sublimat hominis dignitatem. Administratorii namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hæreditatem salutis capiunt destinati. Et cùm tam copiosa fuerit erga nos ejus munificencia, volens adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, ubi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cùm tribuit quis se ipsum. Dedit igitur nobis se pabulum, ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse relevaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferi, relevatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pendit esca mortis, in isto pendit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, istius gustus intulit sanitatem. Gustus sauciavit, & gustus sanavit. Vide, quia unde vulnus est ortum, prodiit & medela; & unde mors subiit, exinde vita eventit. De illo siquidem gustu dicitur: Quacumque die comederis, morte morieris; de isto verò loquitur, Si quis comederit ex hoc pane, vivet in æternum. Hic est cibus qui plene reficit, verè nutrit, summeque impinguat, non corpus, sed cor, non carnem, sed escam, non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spirituali alimonia indigebat, Salvator ipse misericors, de nobiliori & potentiori hujus mundi alimento pro animæ refectione pia dispositione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum quod rationabilis creaturæ cibus est, refectio facti caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducavit homo, & ideo Salvator ait, Caro mea verè est cibus. Hic panis sumitur, sed verè non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minime transformatur, sed si dignè recipitur, sibi recipiens conformatur. O excellentissimum Sacramentum, ô adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, devotis prosequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reservandum in cordis utero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Hujus memorialis continuam debemus celebrare memoriam, ut illius, cujus ipsum fore memoriam cognoscimus, semper memores existamus, quia cujus donum vel munus frequentius aspiciat, hujus memoria stricte retinetur.

§. 1. Licet igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis missarum solemnibus frequenter, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipso semel saltem in anno, ad confundendam specialiter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria solemnior & celebrior habeatur. In die namq; Cœnæ Domini, quo die ipse CHRISTUS hoc instituit Sacramentum, Universalis Ecclesia pro pœnitentium reconciliatione, sacri confectione chrismatism adimplerone mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata plene vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramus, ipsa observat Ecclesia, ut quamvis in Letaniis, & Missis, ac aliis etiam ipsorum memoriam sæpius renovemus, nihilominus tamen ipsorum natalicia certis diebus per annum solemniter recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solemnitate debitum, aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut aliâ ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater Ecclesia

Relatio cau-
sæ ob quam
instituta fuit
solemnis fe-
stivitas hujus
Sacramenti

certum diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, ut in hac ipsorum celebratione communi, quicquid in propriis ipsorum festiuitatibus omisum existeret, solveretur. Potissimè igitur exequendum est erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis JESU CHRISTI, qui est Sanctorum omnium gloria & corona, ut festiuitate, ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in aliis Missarum officiis circa solemnitatem est forsitan prætermisum, devota diligentia suppleatur, & fideles festiuitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quod in ipsis Missarum solemnibus sæcularibus forsitan agendis impliciti, aut aliàs ex negligentia, vel fragilitate humana minus plenè gesserunt, tunc attentè in humilitate spiritus, & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim dum in minori in minoribus officio constituti, quòd fuerat quibusdam Catholicis diuinitus revelatum, festum huiusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.

Institutio de festiuitatis, singulis annis feria quinta post octavam pentecostes solemniter celebranda.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem, Catholica fidei, dignè ac rationabiliter duximus statuendum, ut de tanto Sacramento præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit Ecclesia, solemnior, & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post Octavam Pentecostes, ut in ipsa quinta feria devotè turbæ fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuosè concurrant, & tam Clerici, quam Populi gaudentes, in cantica laudum surgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia, hymnos persolvant lætitiæ salutaris; tunc psallat fides; spes tripudiet; exultet charitas; devotio plaudet; jubilet chorus; puritas jucundetur. Tunc singuli, alacri animo pronaque voluntate conveniant sua studia laudabiliter exequendo, tanti festi solemnitatem celebrantes. Et utinam ad CHRISTI servitium, sic ejus fideles ardor inflammet, ut, per hæc, & alia proficientibus ipsis meritorum cumulibus apud eum, qui sese dedit pro eis in precium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post hujus vitæ decursum eis se in præmium largiatur.

Hortatio ad celebrationem d. festiuitatis.

§. 3. Ideòque universitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per Apostol. scripta in virtute sanctæ obedienciæ districtè præcipièdo mādamus, in remissionem peccatorum injungentes, quatenus tam excelsè, & tam gloriosum festum, prædicta quinta feria singulis annis devotè & solemniter celebretis, & faciatis studiosè per universas Ecclesias Civitatum vestrarum, & Diocesium celebrari, subditos vestros in dominicâ, dictam quintam feriam proximè præcedentem, salutaribus monitis sollicitè, per vos & per alios exhortantes, ut per veram & puram confessionem, elemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia devotionis & pietatis opera, taliter se studeant præparare, quòd hujus pretiosissimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reverenter, ac ejus virtute augmentum consequi gratiarum.

Indulgentia pro illam celebrantibus. Has indulgentias recordare effectivas in Bullis citatis in rub.

§. 4. Nos enim Christifideles ad colendum tantum festum & celebrandum, donis volentes spiritualibus animare, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem, in Ecclesia, in qua idem celebrabitur interfuerint, centum; qui verò Missæ totidem; qui autem in primis ipsius festi Vesperis interfuerint, similiter centum; qui verò in secundis totidem; Illis verò qui Primæ, Tertiar, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; Illis autem qui per Octavas illius festi, Matutinalibus, Vespertinis, Missæ, ac prædictarum horarum officiis interfuerint, centum dies, singulis octavarum ipsarum diebus, in omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri & Pauli, auctoritate confisi, de injunctis sibi pœnitentiis relaxamus.

Datum &c.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, circa processum & examen testium, observantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem Prædicatorum & aliorum ipsis Inquisitoribus inobedientium.

Conveniunt textus cap. Ut officium, & cap. Per hoc de Hæret. in 6. & Clem. 1. eod. tit. Supradictæ autem leges adversus hæreticos promulgatæ, sunt supra in hoc Tomo 1. const. 1. Innoc. IV. Cum adversus. fol. 83. & const. 9. Ad extirpanda. fol. 91.

URBANUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1262.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, & Marchia Jannensi deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Licet ex omnibus Mundi partibus, quæ Christiana religione censentur, teneamur ex officii nostri debito extirpare lethiferam pestem hæreticæ pravitatis: in Italia tamen imminet nobis hæc sollicitudo propensius, ubi eandem pestem propter malitiam temporis, qui in detrimentum fidei Catholicæ perversa germina germinavit, ex vicinitate persensimus abundantius succrevisse.

Ad extirpationem hæreticæ pravitatis.

§. 1. Ut igitur Inquisitionis officium contra hæreticos in Provincia Lombardia, videlicet à Bononia & Ferraria inclusivè, usque ad ultimos fines superiorum partium ejusdem Provinciæ, ac Marchia Januensi, auctoritate Apostolica possit efficacius adimpleri: discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, virtutem spiritus induentes, ex alto prædictum officium ubique infra præfatos limites, simul vel separatim, aut singulariter prout negotii utilitas sua debebit, sub mercedis æternæ, sic efficaciter prosequi & exequi studeatis, ut per sollicitudinis vestræ prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ succidatur: & vineæ Domini exterminatis vulpeculis, quæ perversis moribus demoluntur eandem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Inquisitores attentè incumbant.

§. 2. Si quos autem de pravitare prædicta, culpabiles inveneritis vel infectos, seu etiam infamatos, contra ipsos (nisi examinati absolute velint mandatis Ecclesiæ obedire) necnon & contra receptatores, defensores, & fautores eorum, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica, hominum meum, divino timori postposito procedatis.

Et culpabiles puniant.

§. 3. Non obstantibus aliquibus literis, ad quoscumque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diocesanis) super hujusmodi negotio ab Apostolica Sede directis, quarum deinceps ad inquisitiones hujusmodi faciendas nolumus auctoritate procedi, quinimo ne procedatur per illas districtius inhibemus. Nec prætextu commissionis specialiter eidem Diocesanis super hoc factæ, vestros processus in eorundem Diocesanorum civitatibus & diocesis, volumus impediri. Nec per hoc quod fidei negotium generaliter, in ipsis Lombardia & Marchia vobis committimus, commissiones à præfata Sede Diocesanis eidem factas, si forsitan illarum, seu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus revocare. Verumtamen si auctoritate ordinaria, siue ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diocesanis in hujusmodi negotio procefferint, nequaquam volumus, vel per concursum processum, vel alias quomodolibet, vestros impediri processum, quin Diocesanorum ipsorum processibus non obstantibus, in eodem negotio procedere liberè valeatis.

Non obstantibus hic enunciatis.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendatis, & injungatis eidem, quod

Pœnitentes que absolvant.

injungi

Neminem
damnent sine
consilio
Dioecesanorum.

Examinent
testes ut hic.

Eorum dicta
scribantur
per Notarium
vel duas personas.

Notarii coguntur esse
etiam religiosi qui in
saeculo fuerunt.

Nomina re-
fugiant in
scandalo
imminente
non publicentur.

Ad consulendum
quique
cogatur.

Summarie
Inquisitores
procedant.

Leges contra
haereticos
servare faciant.

inungi talibus consuevit, proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos imò potius se ipsos fallentes, sub agni specie gerant lupum.

§. 5. Quod si aliqui fuerint iudicandi haeretici, vel incarcerationis poena perpetuae alicui pro huiusmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de Dioecesanorum vel Vicariorum suorum, si ipsis Dioecesanis absentibus praesentes fuerint, consilio procedatur: ut in tantae animadversionis iudicio non postponenda Pontificum auctoritas intercedat.

§. 6. Verum quia in tam gravi crimine, cum multa oportet cautela procedi, ut in reos, sine ullo proferatur errore durae ac dignae severitas ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos ad hoc duceritis deputandos, in examinatione testium, quos recipi super crimine praedicto ipsumque contingentibus, oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum praesentia, per publicam, si commode potest haberi, personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorumdem depositiones testium conscribantur.

§. 7. Ad conscribendas quoque huiusmodi depositiones testium, & ad faciendum omnia quae in commissio vobis officio, ad scribendum seu tabellionum officium pertinent, teneri districtè praecipimus, cum per vos seu deputatos ad hoc a vobis requisiti fuerint, omnes & singulos vestri Ordinis Fratres, qui dum essent in saeculo huiusmodi tabellionatus officium habuisse, & exercuisse noscuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione praefati negotii fidei, fuit a dicta Sede commissum, & in posterum committetur.

§. 8. Concedentes huiusmodi fratribus, necnon & aliis religiosis quibuslibet, qui similiter dum essent in saeculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt: quibuscumque etiam clericis saecularibus, officium ipsum habentibus, etiam si iidem Fratres Religiosi, & Clerici sint in sacris ordinibus constituti, exercendi libere officium ipsum quoad praemissa, non obstante aliquo contrario statuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato munimine, plenariam facultatem.

§. 9. Quod si testibus, quos a vobis recipi, vel ab alio vice vestra super eodem crimine examinari contigerit, ex publicatione nominum eorumdem, videritis periculum imminere, ipsorum nomina non publice, sed secreta, coram aliquibus personis providis & honestis, religiosis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum consilio ad sententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimentur, & sic non obstante quod illis, contra quos huiusmodi testes deposuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem iudicis instruendam, adhibeatur plena fides testium depositionibus eorumdem.

§. 10. Ut ergo commissi vobis officii debitum, utilius & liberius exequamini, committendi citationes, testium examinationes, cum huiusmodi crimine ac ipsius circumstantiis duxeritis inquirendum, & denunciations sententiarum, quas in quolibet hac de causa tuleritis accersendi quoque pro ut expedierit peritos quoslibet, ut vobis in ferendis huiusmodi sententis praebent consilium opportunum, ac vobis assistant. Convocandi etiam Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum prout dicto negotio fidei videritis expedire.

§. 11. Insuper, in dicto negotio, de plano, & absque iudiciorum, & advocatorum strepitu, ac contra illos quos in praedictis Lombardia & Marchia Januensi in haereseos crimine commisisse constiterit, licet ad alias partes se transferendos duxerint, procededi.

§. 12. Necnon, faciendi observari inviolabiliter omnes constitutiones Apostolicas, & leges Imperiales per quondam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanae Ecclesiae persistentem Paduae promulgatas adversus huiusmodi pestem haereticam pravitatis. Nec non elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiarum, quotiens opportunum videritis, omnibus verè pe-

nitentibus & confessis, qui ad vestram convocacionem propter hoc faciendam, accesserint, plena sit vobis & singulis vestrum praesentium tenore facultas.

§. 13. Vobis autem pro huiusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quae succurrentibus Terrae sanctae, in generali Concilio est concessa, sociis vero vestri Ordinis, & notariis vestris, qui una vobiscum in prosecutione huiusmodi negotii laborabunt, & omnibus qui pertonaliter vobis assisterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum haereticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo praestiterint consilium, auxilium, vel favorem, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate consilii, tres annos de injunctis sibi poenitentis relaxamus. Et si qui ex his in prosecutione huiusmodi negotii forte deceaserint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

§. 14. Compescendi praeterea monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, praedicatorum quaestuarios a praedicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet (quorum interest tantum caritativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent, exponere) liberam vobis & singulis vestrum concedimus auctoritate praesentium facultatem.

§. 15. Ceterum si forte, quod non credimus, aliqui cuiuscumque conditionis, huic negotio vobis commissio se opponere, seu illud praesumpserint aliquatenus impedire, ut non possit procedi in eodem: imò nisi requisiti, illud foverint, & iuxta officium & posse suum, singuli juverint studiose, contra eos tanquam contra haereticorum fautores & defensores, secundum sanctiones canonicas, freti eadem auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominus ad reprimendam tam superbam, & perniciosam audaciam, & omnimodè confundendam, in illos gladium Ecclesiasticae potestatis acriter exercemus, & Reges & Principes, aliosque CHRISTI fideles, sive pro Terrae sanctae succursu, sive alias pro CHRISTI servitio Crucis charactere insignitos, necnon & ceteros Catholicos, prout expedire viderimus, invocabimus contra eos: ut caelum & terra adversus detestabilem temeritatem ipsorum pariter moveantur. Denique ut circa praemissa plenè vobis & singulis vestrum coercionis expedita & inviolabilis ad sit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini, invocato si opus fuerit auxilio brachii saecularis, contradicentes per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

§. 16. Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, quibuscumque personis, cuiusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & praesertim Cisterciensium, Praedicatorum, Minorum, seu Eremitarum: sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma, a memorata Sede concessis, vel in posterum concedendis: etiam si dicatur in illis, quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipsorum nequeat derogari, & illis maximè privilegiis & indulgentiis, quibus ab ipsa Sede concessum est aliquibus, seu concedatur deinceps, quod excommunicari, vel ipsorum terrae supplicium non possint Ecclesiastico interdicio, aut quod Praedicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, sive denunciations sententiarum excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, auctoritate litterarum Apostolicarum minimè cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc a dicta Sede concessis, eadem habeatur in eisdem literis mentio specialis (cum ex huiusmodi, vel aliis privilegiis, nullum vobis in tantae pietatis negotio velimus obstaculum interponi) & constit. de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbii 13. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1.

Inquisitorum
eorumque
favorum in-
dulgenciae,
vid. etiam
const. 16
Alex. IV. fir-
missimè, fol.
118.

Praedicatorum
quaestuarii
compescan-
tur.

Inobedientes
omnes
coerceantur.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. A. r.
die 20. Mart.

III.

Canonizatio S. Riccardi Episcopi Cicestren. in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suae festivitatis, pro die 3. Mensis Aprilis.

Edita An. D. 1262.

URBANUS PAPA QUARTUS,

Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Praepositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litterae istae pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Prooemium.

Exultet Angelica turba Coelorum, exultent divina mysteria, summi namque Regis victoria, & salutaris suae passionis effectus in humani relucens generis creatura. Exultent in Gloria Sancti, & in suis latentur cubilibus, de novo Caeli concive, qui habitator dudum domus luteae terrenum fundamentum habentis, post carnem cum vitiis, Mandum cum deliciis superatos, post habitum de hoste antiquo triumphum, corporis ergastulo resoluta, factus compatriota caelestium, caelesti quiescit in patria, sydereas incolit mansiones. Exulter Mater Ecclesia novae prolis fecunditate jucunda, cujus meritis fidem Catholicam supra firmam petram stabilitate firmatam, claris inspicit clarere prodigiis, & signis insignibus insigniri, quibus fallaces haereticorum confutantur fallaciae, Judaeorum confunditur obstinata protervia, inexcusabilis ignorantia paganorum, omni prorsus excusationis velamento frangatur *. Anglia prorumpat in jubulum, & celebri memoria se virum produxisse meditetur angelicum, confortem gloriae Angelorum. Exulter & gaudeat Cicestren. Ecclesia, quae tantum meruit habere Pastorem, qui eam vivus salutaribus instituit monitis, laudabilibus instruxit exemplis, moriens favore munit apud homines, intercessionibus protegit apud Deum. Gaudens igitur & exultans cum jucunditate, commemoret se illum in terris habuisse patronum, cujus in caelo patrocinio communitur. Plaudant & jubilent profusus cuncti Christicolae gaudiis, dum passionem hujus saeculi, ad aeternam considerant gloriam profecisse, ut temporalibus pennis affecti, aeternis gaudiis potiantur, dum mundi mundanorumque contemptum, ad aeternae hereditatis participium convalescere intuentur, ut terrena spernentes, superna participent, & fiant CHRISTI Domini coheredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce jubilent, planius exulterent operum, jubilet vox psalmorum, piis plaudant manus operibus, orationum devota tripudia voces sonent, resonent cymbala bene sonantia, labia cordi concinna. Concors concereper harmonia, cor amet, lingua clamet, manus operetur instanter. Lati diem agant laetitia, plebs & clerus ex immensitate gratiae, mensuram laudis & laetitiae metiantur. Laudent igitur Dominum secundum multitudinem infinitae suae magnitudinis sine fine.

* instruat.

Exultatio universalis in B. Riccardo Episc. Cicestren. multis virtutibus ornato, & miraculis claro.

S. 1. Laudent eum in Venerandae memoriae B. Riccardo quondam Episcopo Cicestren. mirabilem, quem ipse sua immensa bonitate, virtutum operatione mirificans, & gratia sanitarum, sic immensis illustravit miraculis, quod in diversitate graduum sui status, in gratia & gloria gradatim ascendit. In subjectionis namque statu quasi stella matutina promicuit in medio nebulae, dum in ipsa juvenilis aetatis ignorantia, innocentiae firmato vestigio, imitando vixit exemplo. In Praelationis gradu quasi luna in diebus suis plena resplenduit, potius de virtutum crescentium meritis incrementa suscipiens, quam de auctae gloria dignitatis. Post felicem vero transitum de hac vita, quasi Sol resurgens, sic ipse in templo Dei refulsit, dum signis evidentibus, quasi radiantibus Solis radiis coruscavit. Felix principium, feliciori continuatum medio, felicissimo meruit sine concludi, cujus vitae talis exitus debeatur. Sic debuit ei largitor honorum omnium, praesentis curricula vitae decurrere, ut mundo moriens, ipsi

Deo feliciter vivere mereretur: Cujus vitam, per quam verae vitis palme effectus, vivit aeterna plantatus in vita. Cujus processum, per quem sibi ad caeleste palatium misericordiarum Pater paravit accessum, cujus miranda miracula; quibus miraculose per ipsius merita dominantium Dominus suam mirificavit Ecclesiam, ad suae laudis praekonium, ad instruendum novis propugnaculis Christianae religionis aedificium, ad praesentium & futurorum instructionem & gaudium, grato compendio gratia divina favente sermone, compendiosus sermo perstringeret.

S. 2. Hic nempe a primae juvenitatis suae primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis reclusus & directus regimine, in cujus cellaria ipsum sequens, ipsi obsequens, semper optavit anxius, & tandem obtinuit, ut credimus firmiter gloriosus introduci. Vacans studiose virtutibus, virtutum Domino votive reddidit vota sua omnia; quae juvenilis aetas perniciose solet amplecti, velut in anosa jam constitutus aetate, discreta maturitate devitans. Continentiae studuit, adolescentiae ac juvenitatis vias incertas, adeo impolluto nixus calle transire, quod famam suam ab omni contagii carnalis infamia servavit illaenam.

Continentia in cursu suae juvenitatis.

S. 3. Quin etiam a fratre primogenito per grati obsequii eius inducto gratiam, non seducto per aliquis calliditatis astutiam, cum oblatione cedendi patrimonii, quod secundum morem patrie idem frater totaliter obtinebat, invitatus ad conjugale conjugium nobilis puella consortium, Mundi hujus corde mundo immundis declinatis illecebris, ut in sortem Domini cederet, cessit hujusmodi cessioni, & animam suam firmo proposito caelesti sponso desponsas, sponse terrene sponso sponso sprevit, ad castitatis aspirans privilegium, non execrans carnalis matrimonii Sacramentum. O negotiatio provida, o utilis & ingeniosa mercatio, terrena pro caelestibus commutavit, transitoria pro mansuris, temporalia pro aeternis. Contempsit temporale patrimonium, ut particeps fieret hereditatis aeternae. Carnalis conjugii voluptates appetentibus anxias, satietatis pœnitudine plenas, abhorruit, ut immaculati thori delicias, desiderantibus suaves & placidas, fruentibus gratas & avidas, obtineret.

Cessio oblati sibi a fratre primogenito Regni, ad conjugale consortium nobilis puellae cum invitante.

S. 4. Et ut eo plenius in incepta negotiatione proficeret, quo uberius scientia & virtutibus impleteretur, impendit studio sollicitas operas, virtutibus se virtuose devovit. Et quia vas novum, animum scilicet peccatorum maculis non infectum, verò attulit Elyseo, ipse sapientiae sal misit in illud, ipsumque virtutibus, ac famae nitentis oleo adeo fecundavit, quod proficiens praecoxanteis suis, in literarum scientia, in tantum virtutibus profecit & fama, quod inter ceteros, imo cum ceteris, B. Edmundus tunc Cantuarien. Archiepiscopus, currens in scientiae suae praekonio, & laudabilis conversationis odore, ipsum in participem singularis familiaritatis, & ad officium Cancellariae Cantuarien. assumpsit. Cumque datam illi a Domino gratiam pleniorē exolveret * familiaris experientia, quam vulgaris fama promiserat, circa totius Archiepiscopatus administrationem ipsius ministerio utebatur. Ipsum suam dexteram reputabat, fidem sui pectus consilii, fidelem ministrum Justitiae, ac eruditam linguam fructuosae doctrinae. In his autem, & aliis inferioribus administrationibus suae curae commissis, Vir Dei divina ipsum prosequente gratia, taliter ministravit, quod in veracitate sermonis, censura justitiae, mansuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus se amabilem exhibuit, omnibus utilem pauperes auxilio, divites consilio refovendo. In iis quasi stella matutina resplendens, suis crescentibus meritis in plena luna claritatem excrevit. Licet enim soleant interdum virtutes tepescere, & otio cedere, desideratae dignitatis culmine accedente, dum student aliqui vivere quietius, & persistant in optata & obtenta dignitate diutius, in isto tamen, cum altioris gradus incremento, creverunt.

Administratio Archiepiscopatus Cantuarien. dum illum B. Edmundus obtinebat.

* alias excoleret.

Electio ad
Episcopatum
& regimen
Ecclesie Ci-
cestren. ubi
virtutib. &
laboribus
&c. præstan-
tior fuit &
miraculis
clarior, quo-
rum aliqua
recensentur
videlicet.

Multipli-
cario panis
pro refectio-
ne pauper-
rum.

Prædictio
horæ sui obi-
tus.

Nitor cor-
poris post
obitum.

§. 6. Ipse namque vocatus ad regimen Ecclesie Cicestren. factus est solito longè magis vigil ad curam, non segnis ad opus, suavis ad mores. Ex tunc ei fuit pauperum cura major, habitus abjectior, gestus & affatus humilior. Ex tunc ipse in perfectionem persequens fortior, in libertatis Ecclesiasticæ defensione constantior, in Iustitiæ censura inflexibilior, in oratione ferventior, in elemosynarum largitione profusior, in proprii corporis castigatione rigidior, districtior in observantia disciplinæ, in carnis & spiritus lucta prudentior. Horum collustratione frequenter in ipsa luctatus, prudenter attendit, studuit lucrari prudenter, carnem coegit servire spiritui, abiecit ancillam & filium ejus, carnem & carnis incentiva prosternens vigiliis, quas spreto cubili pervigil observabat, refocillavit spiritum, pavit jejuniis, multa orationum assiduitate nutrit. O virum industrium, ô circumspècti athletæ prudentiam! Carni arma debilitationis imposuit, ut maris fortitudinis spiritus armaretur. Illi dedit arma terrestria, ut spiritus arma cœlestia commodius toleraret. Ut enim carnis carie cautè careret effectu, verè Mardocheus effectus, ipse & nomen & omen assumpsit, dum nominis interpretationem implevit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipsam amare conterens impudentem. Posuit enim vestimentum ejus cilicium, & ipsius timulos corrigiæ ligneis & ferreis pungente stimulis, se nudum comprimendo repressit, lorricamque superinduens, arma macerationis adjecit. O pugnantis cauta sagacitas, sagaxque cautela! ô dolus bonus in hostem! Sic amavit adversarium, ut armis debilitaret armatum, cum debilitato securè confingeret, in conflictu quietius vinceret, de armato virtuosius obtineret. Hæc miranda, hæc laudanda belli victoria, non in exercituum multitudine, sed de cœlo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cujus conspectu non est differentia in multis liberate vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accensam non poni sub modio, sed candelabro superponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo complevit. Ipse enim pater luminum, qui edidit per tenebras mundi hujus in suo lumine ambulare, in ipso meritorum lucernam accendit, ipse illam candelabro mirabilium operum superimposuit, ut per clara merita, quasi Luna resplendens, tandem per miraculorum evidentiam, in Solis fulgore proficeret, & quasi Sol in templo Christianæ Fidei refugeret, nec laterent in abditiis tantæ opera claritatis, quæ idem fumus opifex per eum non solum cum ipso regnantem, sed etiam adhuc, licet præter carnem, tamen in carne viventem, dignatus est mirabiliter operari, patientibus ad beneficium, videntibus & audientibus, admirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, onerosæ multitudinis vitandæ gratia, brevis series referabit.

§. 7. Quodam siquidem edulitatis tempore ad ejusdem Beati Viri elemosynam inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonaginta refectioem pauperum, distributione solita extimatus, occurrentis multitudinis vix parti minimæ concurrebat in numero, vivus panis qui de cœlo descendit, ad ipsius benedictionem abundare fecit in tantum, quod præter extimationem astantium, refectis abundè ferè tribus millibus pauperum, consuetas recipientium portiones de supernæ abundantia pietatis superabundaverunt partes, quæ secundum eandem distributionem, centum adhuc pauperes refecissent.

§. 8. Hic resolutionis sui corporis tempore propinquante, per plures dies ante, horam mortis certam, licet ipsa nihil incertiùs, facti subsecuta veritate dictum certificante, prædixit.

§. 9. Post cujus transitum, corpus ipsius antea gravatum vigiliis, terræ duritia, in qua frequenter solebat decubare contractum, jejuniis maceratum, macerationibus multis affictum, præter humanum morem, nitidissimum apparuit, ut probaretur pres-

suris talibus non oppressum, sed potiùs expolium.

§. 10. Ad ipsius invocationem, contractus cujus membra naturaliter gressui ministrantia, ita totaliter plurium annorum paralysis inveterata contraxerat, ut eisdem membris hujus ministerio ineptis redditis, nulla omninò daretur gradiendi facultas, ille cujus mirà sunt opera, subito membris ipsis in solitam virtutè erectis, in liberi gressus libertatè erexit.

§. 11. Antiquas fistulas plurium ossium extractione concavas, & sine spe sanitatis stillantes faniem, ejusdem sancti meritis, ulceribus etiam repente sanatis, divinæ pietatis affluentia deficcavit.

§. 12. Tres mortuos, quorum unum currentis currus per medium rota compresserat, reliquos verò febris extinxerat, ille, qui mortem moriendo destruxit, precibus sub ejusdem porrectis nomine inclinatus, suscitavit ad vitam.

§. 13. Et quod non est prætereundum silentio, sed solemnè vulgandum gaudium, in humanum corpusculum è vestigio inhumandum, utpote de corpore matris natum examine, de utero transferendum ad tumulum, ejus invocato nomine, animam viventem, animarum creator infundit.

§. 14. Sanè iis & aliis miris operibus Sancti hujus affruentibus sanctitatem, & Christianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrunt undique populus, crevit devotio, laudatur Dominus de saluteris gratiis, salutis auctori gratiæ referuntur. Invaluit super his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædecessoris nostri, de Anglorum tabernaculis vox exultationis & salutis intonat. Ad ipsum charissimi in CHRISTO filii nostri N. Regis Illustris, Prælatorum, & aliorum Magnatum Angliæ, supplicationis humilis instans clamor ascendit, prædecessoris ipsius auctoritate, inquisitionem fieri super prædictis obtinuit. Nos, & fratres nostros, per Prælatos, Religiosos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquisitione ipsa probata veritas, & auctoritate nostra, primo per Ven. fratrem nostrum N. Episcopum Tusculan. ac demum par Nos & eisdem fratres diligentè examinatione discussa, de Sancti ejusdem vita mirabili, miraculis & meritis gloriosis instruxit.

§. 15. Exultat itaque Cœlum laudibus, resultat terra gaudiis, & hujus Sancti solemnè læto concentu concinat populus Christianus. Mollitur duritia Judæorum, paganorum ignorantia instruat, sileant hæreses, hæreticorum dolosa labia conticecant, nec moliantur amplius dolosæ vulpeculæ religionis Christianæ segetem caudis ignitis, & dolosis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Ecclesiæ tanti actalis & similium patronorum defensione munitæ, nec ipsorum præsumptuosa temeritas de cætero in ipsum præsumat insidias, evidentium operum, & signorum propugnaculis tantis instructam: signis saltem evidentibus acquiescant, qui in veri dogmatis testimoniis non quiescunt. Operibus saltem credant qui pertinaciter Evangelicæ doctrinæ non credunt. Avertantur ab errorum inviis, veritatis convertantur ad viam, ut in Domini veritate directi, rectius hujus B. Viri vias Fidei & operis vestigiis investigate, ipsumque sequi studeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter ministravit.

§. 16. Cæterum, quia sicut de ipso pro cætero tenet concepta ex his certa & indubitata credulitas, Rex cœlestis sic eum honorari decrevit in cœlis, ut æternæ claritatis lumine quasi regis vestimentis amictus, & sempiternæ gloriæ diademate decoratus, sed supernæ quietis infideat; decet ut nostro ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debita venerationis incedens, profusus per orbem gaudiis, & effusus undique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorundem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium, unanimi consilio, & concordia consensu, in festo B. Vincentii xi. Kalendas Februarii eum, hostis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Catalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum.

Electio ja-
centis para-
lytici.

Deficcatio
antiqua-
rum fistula-
rum.

Suscitatio
trium mor-
tuorum.

Infusio ani-
mæ corpus-
culo nato
exanimi.

Instantibus
Rege Angliæ
& aliis apud
Alex. IV. &
istum Pontifi-
cem de præ-
dictis inquisi-
tioni non fieri
obtinuerunt.

Hinc cœ-
lum & terra,
& cuncti qui
in ea sunt,
lætitia ostend-
dat &c.

Hic proin-
de P. t. di-
ctum Ricar-
dum SS. Cata-
logo ascri-
bit.

Ejusque festum die 3. April. celebrari jubet.

* habens.

Indulgentias cri. in ejus sepulchrum visitantibus largitur.

Dat. P. An. 1. die 22. Apr.

IV.

Edita A. D. 1262.

Inquisitores & eorum Notarii non excommunicantur sine licentia Sedis Apost.

Decretum irritans. Sanctio penal.

Dat. P. An. 1. die 4. Aug.

V.

§. 17. Ideoque Universitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo utique die ipsius beatus spiritus de vita presentis exilio transivit ad patriam, & mundi hujus egressus tenebras, ac luminis abyssum ingressus, ad inaccessible lucem accessit, ipsam felix habitans, & haberet foeliciter ab eadem) celebriter ejus festa celebrata, modulatis vocibus & cordibus, annis singulis celebretis, & a veltris faciatis subditis celebrari, ut eundem gloriosum Confessorem & inclytum venerantes in terris, sententia intercessorem assiduum, & defensorem perpetuum in excelsis.

§. 18. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius, eo affluentius quo utilius, cõsuet populi multitudo, & quod solemnius ejusdem Confessoris veneranda solemnitas, omnibus verè penitentibus & confessis, qui cum devotione ad illud in die solemnitatis ipsius accesserint, ejus implorando suffragia, singulis annis quibus illuc venerint de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum sepulchrum infra ejusdem festi quindenam, quadraginta dies de injuncta eis penitentia, misericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 10. Kalendas Martii, Pont. nostri Anno primo.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Notarii, à quocumque Officiali Sedis Apostolicæ delegato, non possunt excommunicari, suspendi vel interdici, absque ejusdem Sedis licentia speciali.

Hoc idem rescriptum edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen uti minus necessarium prætermisimus.

Scias quod nec ipsi Papæ Officiales ab Inquisitoribus possunt excommunicari &c. ut habetur in extravag. Joann. XXII. Cùm Mathæus. Et vide etiam Pii IV. constit. 67. Romanus, ibi etenim Inquisitoribus Sanctissimæ Inquisitionis Urbis datur amplissima facultas procedendi contra quoscumque.

URBANUS EPISCOPUS.

Seruus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Regno & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Inquisitionis negotium, contra damnatam hæresim prudentiæ vestrae commissum, impediri (quod absit) propter aliquorum astutiam, vel etiam retardari contingat; vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut nullus Sedis Apostolicæ delegatus, vel subdelegatus ab eo conservator, aut etiam executor à Sede Apostolica deputatus eadem, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor Notarios sive scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequentes, quamdiu in prosecutione hujusmodi negotii vos & ipsi fueritis: possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti sententiam promulgare, absque speciali mandato prædictæ Sedis, faciente plenam & expressam de hac indulgentia mentionem.

§. 2. Decernentes irritum & inane, si secus fuerit attentatum.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. apud Montem Flascõnem ij. Non. Aug. Pontificatus nostri Anno primo.

Exemptiones & immunitates Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti. Hanc approbavit Congregationem Calest. III. ut supra in ejus constit. Religiosam fol. 51. Et privilegia concessit Pont. iste infra in const. seq. & Six. V. in const. 85. Dudum. Tom. 2.

URBANUS EPISCOPUS,

Seruus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii Montis Virginis ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Avellena diocesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum à nobis petitur quod justum est & honestum, tam vigor aquiratis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii ad debitum perducatur effectum.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Privilegium Alexandri Papæ fel. mem. antecessoris nostri, in quo liquido cognoscens quod dictum cænobium cum omnibus Ecclesiis & locis suis subditis, nullo mediante ad Romanam Ecclesiam pertinet, & quod non licet alicui Archiepiscopo sive Episcopo, vel alii Ecclesiastica personæ eidem Monasterio & ejus Ecclesiis excommunicationes, & suspensiones indicare, ut fratres illic Domino servientes ab omni potestate & jurisdictione, ac dominio Archiepiscoporum, & Episcoporum, sive aliarum personarum liberi, Ecclesiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licet non habeatur in eo mentio dicecesani Episcopi, in cujus diocesi dictum Monasterium est fundatum, & de solutione canonis debiti ipsi dicecesano Episcopo, sive alii cuicumque Ecclesiastica personæ ab ipso cænobio, vel Ecclesiis & locis ipsi cænobio subditis, eo non obstante, auctoritate Apostolica, & speciali privilegio, vos & Ecclesias & loca ipsi cænobio subdita ab onere præstationis, & exolutionis cujuslibet canonis liberamus, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogativa gaudere, & soli Romanæ Ecclesiæ censuales existere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apostolica Sede, prout contineri cognovimus tenore dicti privilegii, quod sine reprehensione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

§. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pont. prædecessoribus nostris, vobis vel Monasterio vestro concessas, nec non libertates, & exemptiones sæcularium exactiorum à Regibus, & Principibus vel aliis CHRISTI fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea justè & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, concessionis, & indulgentiæ infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. apud Urbem Veterem 5. Id. Januariar, Pontificatus nostri Anno secundo.

Privilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, utendi mitra, baculo, benedictione solemnè, & aliis Pontificalibus.

Congregationem istam approbavit Calest. III. ut supra in ejus constit. 3. Religiosam fol. 51. ubi notavi.

URBANUS EPISCOPUS &c.

Ecclesia Romana velut circumspicienda mater & provida, nonnullas Ecclesias tamquam filias prædilectas majoribus effert honoribus, munere prævenit gratiæ potioris, & gratioribus insignititulis dignitatum ut sicut venustatis & sapientiæ filia, in matris obedientiam & reverentiam semper prompta habeantur ferventes, & studiosæ ad ipsius servitia, beneplacita & mandata.

§. 1. Cùm igitur Monasterium vestrum, utpote, sicut à fide dignis accepimus pia religione conspicuum, & à fidelibus populis illarum partium venerabiliter frequentatum, ac respectum ipsius, ex

Edita A. D. 1263.

Exordium.

Alex. III. exemptionem à jurisdictione aliorum concessit &c. & etiam hic Pont. concecit. Tu vide Bul. Leo. X. nu. 22. Et Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Clem. VIII. const. 39.

Aliaque immunitates confirmat.

Sanctio penal.

D. P. An. 2. die 9. Jan.

VI.

Edita A. D. 1263. Exordium.

Causa hujus privilegii.

Privilegium
utendi mitra,
baculo, be-
nedictione
solemni &c.

Sanctio
pœnalis.

Dat. P. An. 3.
die 11. Sep-
tembr.

VII.

Edita A. D.
1263.

B. Clara
Ordinem Sor-
orum S.
Francisci, ex
regula ab eo
tradita, fir-
mavit.

Quæ Soto-
res diversimodè
denominatæ fue-
runt, variæ-
que vivendi
eis formulæ
data.

Supplicarunt itaque
pro certi t-
tuli & deno-
minationis
ac vivendi
formæ assi-
gnatione.

prærogativa specialis dilectionis & gratiæ, sinceritatis brachiis amplexamur. Vestris propter hoc honoribus & utilitatibus libenter intendimus, sperantes vos haberi deinceps in Apostolicæ Sedis obsequiis, ex impensis vobis acceptioribus ab ea beneficiis, honoris & gratiæ promptiores.

§. 2. Nos itaque ob devotionem B. MARLE Virginis gloriosæ, in cujus honore dictum Monasterium est fundatum, vestris supplicationibus inclinati, usum mitræ, baculi, annuli, sandalium, choreocarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione solemnium ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentia quadraginta dierum, benedicere etiâ calices, & omnia alia ornamenta Ecclesiastica, & cognoscere de matrimonio inter vassallos, in quibus habetis spiritualia, tibi fili Abbas, & successoribus tuis in perpetuum, (quos potius signis intendere cupimus, dummodò tibi, & eisdem successoribus sit, more ac modo debito, munus benedictionis impensum, & te ac eos constet existere Sacerdotes) auctoritate præsentium concedimus de gratia speciali.

§. 3. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. apud Urbem Veterem 2. Id. Septemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Institutio secundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Clare nuncupatarum; sive mitigatio primæ Regulæ à B. Francisco pro ejusmodi Sororibus traditæ.

Primam ejusdem B. Francisci Regulam pro istis Sororibus approbavit Innoc. IV. ut sup. in ejus const. 12. Solet. fol. 96. ubi videas alia que notavi. Unum addo quod hisce temporibus, Moniales frequentius hanc secundam quam primam regulam profitentur.

URBANUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus Universis Abbatissis & Sororibus inclusis, Ordinis S. Clare. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Beata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ divinæ inspiratione præventa, & almi Christi Confessoris B. Francisci exemplis laudabilibus informata, ac salutaribus instituta doctrinis, ut se mundam Domino conservaret. Mundi hujus contemptis opibus, operibusque vitatis, religiosè vivere sapienter elegit, & habitu Sacræ religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde currit. Hanc petram, Christus lapidem esse voluit, in vestri Ordinis structura primarium. In ipsa evidenter ostendit, quòd in hujus structura sibi complacuit. Eam siquidem sanctitatis erexit in titulum, ut quæ munditiæ vitæ claruit, celebritate clareret, ac eundem vestrum Ordinem, qui sanctum & laudabile sumpsit in ejus persona principium, ipsius quasi constituentis sic sapienter approbatæ patronæ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

§. 1. In hoc autem Ordine, vos & alias ipsam profitentes, sub nominationum veritate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnumquam pauperes inclusas Ordinis S. Damiani contigit hæcenus nominari. Vobisque, sub horum & aliorum diversitate nominum, diversa privilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apostolica sunt concessa, & tam à felic. recordat. Gregorio Papa prædecessore nostro, tunc Ostiensi Episcopo, & vestri Ordinis curam gerente, quàm aliis, variæ datae sunt regulæ & formæ vivendi, quarum observantiis se vestrum aliquæ solemniter obligaverunt.

§. 2. Propter quod dilectæ in Domino filiæ, fuit nobis humiliter supplicatum, ut eundem vestrum Ordinem curaremus, certi nominis titulo insignire, vosque ab hujus observantiarum diversitatibus & votis super eis emissis, misericorditer absolventes, certam vobis vivendi formam, ad tollendum om-

nem de vestris conscientis scrupulum, largiremur.

§. 3. Nos itaque decens arbitantes & congruum, ut idem Ordo vester, qui, ut præmittitur, in B. Clara felicia suæ institutionis sumpsit auspiciis, cuiusque (ut firmiter credimus) apud Deum meritis & intercessione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & favoribus ampliatur, ejus insigniatur & nomine, ipsum de Fratrum nostrorum consilio de cætero decrevimus Ordinem S. Clare uniformiter nominandum.

§. 4. Statuentes quòd immunitates, libertates, privilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis seu eidem Ordini à præfata Sede sub quacumque nominatione concessa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipsi uti possitis, ac si à principio hujus nominis titulo, & sub hac nominatione fuissent.

§. 5. Ut autem benè & jucundè habitetis in tñum, nec sub prædictarum observantiarum differentia à modo vivendi, videamini differetes, sed ambuletis in domo Domini cum cõsensu, Nos inspectis omnibus regulis prædictis & formis, ac specialiter illam, quam præfatus prædecessor tunc Ostiensis Episcopus vobis dedisse cognoscitur, diligentius attendentes, regulam sive formam vivendi præsentibus annotatam, vobis & iis quæ vobis successerint, de eorumdem Fratrum consilio, præsentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in singulis Monasteriis vestri Ordinis perpetuis temporibus observandam, illas ex vobis, quæ ipsam regulam sive formam per nos vobis concessam & confirmatam, professæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formis & votis præmissis, de Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes.

Quæ Regula talis est.

C A P. I.

Omnès quæ sæculi vanitate relicta, religionem vestram assumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & disciplinæ oportet & convenit observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate sub clausura.

C A P. II.

Omni namque tempore vitæ suæ hanc vitam profitentes, clausuræ manere firmiter teneantur, infra murorum ambitum, ad intrinsecam clausuram Monasterii deputatum, nisi forsan (quod absit) superveniret inevitabilis & periculosa necessitas, sicut exustionis ignis, vel incursum hostilis, seu alicujus hujusmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam postulandi. In quibus casibus transferant se Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commodè fieri poterit, clausuræ moventur, quousque eis de Monasterio sit provium. Et propter hujusmodi necessitatis evidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clausuram ulterius exeundi, nisi fortè de mandato aut auctoritate Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, cui à Sede Apostolica generaliter fuerit iste Ordo commissus, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, causa plantandi vel ædificandi eandem religionem, vel reformandi aliquod Monasterium ejusdem Ordinis, seu causa regiminis, aut correctionis, aut alicujus valde evidentiis & gravis dispendii evitandi, vel nisi de ejusdem Cardinalis mandato aut auctoritate, Monasterio primo rationabili causa relicto, totus Conventus ad Monasterium aliud se transferret. Possint autem in singulis Monasteriis recipi aliquæ, licet paucæ, sub servitium nomine vel sororum, ad hujusmodi observantiæ professionis astringendæ, præterquam ad articulum de clausura, quæ de mandato vel licentia Abbatissæ, interdum poterunt egredi ad negotia Monasterii procuranda. Morientes verò, tam Sorores, quàm Servitiales hujusmodi infra Claustrum, prout convenit, tumulentur.

C A P. III.

Omnibus hanc religionem assumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priusquam habitum mutent, & religionem assumant, dura eis & aspera proponantur, per quæ itur ad Deum, & quæ secundum hanc religionem necesse habuerint firmiter

Hic ergo
Pont. cum
Ordine S.
Clare de cæ-
tero vocari
præcipit.

Privilegia
confirmat.

Regularum
diversitatem
tollic. & re-
gulam hic in-
feram eis
observandam
tradit.

Regula præ-
dicti hic sub-
sequitur.

De Obe-
dientia, pau-
pertate, &
castitate.

Claustrum
semper certis
exceptis ca-
sibus obser-
vanda. In
hoc attende
const. Pii V.
n. 8. Circa, &
const. 8.
Greg. XIII.
Deo, cum
ibi not.

Admissione
Sororum ad
Ordinem, &
earum pro-
fessione. De
his agitur
in r.
reg. cit. in
rub. c. 2.

observare, ne de ignorantia postea se excuset. Non recipiatur aliqua, quæ vel longiori ætate, vel infirmitate aliqua, vel fatua simplicitate ad hujusmodi vitæ observantiam insufficientis & non idonea censetur, nisi fortè cum aliqua interdum causa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis alicui fuerit dispensandum. Per tales enim status & vigor religionis sæpius dissolvitur & turbatur: unde in personis recipiendis diligenti studio & cautela debet hujusmodi occasio devitari. Abbatissa nullam, propria auctoritate recipiat, sine consensu omnium Sororum suarum, vel ad minus duarum partium earumdem. Omnes verò ex more intra claustrum receptæ, tonsis crinibus, citius deponant habitum sæcularem. Quibus deputetur magistra, quæ eas informet regularibus disciplinis. Ad tractatus quoque Capituli infra annum nullatenus admittantur. Completo verò unius anni spatio, si ætatis legitimæ fuerint, professionem in manibus Abbatissæ coram Conventu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto DEO & Beatissimæ MARIÆ semper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Domine Abbatissæ, vivere sub regula à D. Urbano Papa Quarto Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, sine proprio, & in castitate, & etiam, secundum quod per eandem regulam ordinatur sub clausura. Idem similiter profitendi modus in Servitiales, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatissæ egredi possunt exterius, præter articulum de clausura, per omnia observetur.

C A P. IV.

Omnes Sorores communiter capillos suos usque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Et unaquæque soror præter cilicium si voluerit, vel flaminetum, duas tunicas, vel etiam plures, secundum quod visum fuerit Abbatissæ, habere valeat, ac mantellum post collum hinc inde connexum: & hæc indumenta sint de panno religioso, & vili tam pretio, quam colore, juxta diversarum consuetudinem regionum, nimia brevitate vel longitudine non notanda, ut & in operiendis pedibus debita servetur honestas, & curiosæ longitudinis superfluitas penitus evitetur. Tunica quoque superior sit tam in manicis, quam in busto, latitudinis & amplitudinis cõgruentis, ut habitus exterioris honestas intrinsecè attestetur. Habeant & scapularia sine caputio, de vili & religioso panno, vel flaminea, amplitudinis & longitudinis condecens; sicut uniuscujusque qualitas exigit vel mensura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cum mantellos congruè gestare non possunt. Possint etiam sine ipsis esse aliquando, si visum fuerit Abbatissæ, cum forte per calorem nimium vel aliquid aliud, eis gravia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen hujusmodi urantur scapularibus cum mantellis. Tunicæ quoque superiores, scapularia, & mantelli, coloris omninò albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingulo autem cordam postquam professæ fuerint, habeant minimè curiosam. Vittis aut velis de panno communi omninò albis, non tamen pretiosis, aut curiosis, capita sua cooperiant uniformiter & honestè, ita quòd frons, genæ & collum & gula sint (ut earum honestati & religioni convenit) cooperta, nec aliter coram extraneis personis audeant apparere. Habeant & velum nigrum, nec pretiosum nec curiosum, extensum super capita, ita amplum & longum, quod ex utraque parte descendat usque ad scapulas, & retrò parum ultra tunicæ caputium protendatur. Sorores verò novitiæ album velum ejusdem mensuræ & qualitatis debeant deportare. Servitiales autem Sorores pannum album non pretiosum aut curiosum, ad modum veli super capita sua deferant, tantæ longitudinis, quòd scapulas & pectus præcipuè cum exeunt, valeant operire.

C A P. V.

Omnes Sorores sanæ, tam Abbatissa quam aliæ, vestitæ & cinctæ jaceant in communi dormitorio, & quælibet per se lectum habeat ab invicè separatim.

Habitu. De hoc agitur in d. 1. reg. c. 2.

Lectulis & dormitorio.

Lectus tamen Abbatissæ in tali loco dormitorii disponatur, quòd inde cæteros dormitorii lectos sine obstaculo, si commodè fieri poterit, valeat intueri. A Festo Resurrectionis Dominicæ usque ad Festum Nativitatis B. Virginis, Sorores dormiant post prandium usque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, seu meditatione divina, seu aliis piis quietis laboribus occupentur. Liceat autem unicuique habere sacconem de sæno vel de palea, & cervical de palea aut lana, si calcitras religiosas cum lana habere nequiverint congruenter. Lampas insuper de nocte accensa semper in medio dormitorii habeatur.

C A P. VI.

De divino officio, tam in die, quam in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, quòd hæc quæ legere & canere noverint, secundum consuetudinem Ordinis. Fratrum Minorum, cum gravitate tamen & modestia, divinum officium debeant celebrare. Illiteratæ verò dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum horarum septem, pro Vesperis autem duodecim, pro Completorio septem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia observetur. Pro defunctis dicant in Vesperis septem Pater noster cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt officium mortuorum. Quæ verò occasione rationabili non possent aliquando legendo dicere Horas suas, liceat eis sicut illiteratis dicere Pater noster.

C A P. VII.

Ubi proprius fuerit Capellanus pro Missarum solemnibus & divinis officiis celebrandis, habitu & vita religiosus sit, ac bonæ famæ, nec juvenilis, sed maturæ & idoneæ sit ætatis. Ubi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honestæ vitæ presbytero, Sorores missam audire possunt. Penitentiam verò & alia Sacramenta Ecclesiastica à Fratribus Ordinis Minorum duntaxat recipiant, vel ab eis recipiant, juxta de mandato seu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iste Ordo commissus, ea exhibendi potestatem habuerint, nisi forte in necessitatis articulo fuerit aliqua constituta, & copiam habere fratrum nequiverit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de confessione loqui voluerit, per locutorium sola, soli confessionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad confessionem pertinent, tunc loquatur. Confessionem autem regulæ omnes faciant ad minus singulis mensibus, & sic confessione præmissa in sequentibus solemnitatibus, videlicet in Nativitate Domini, Purificatione B. Mariæ, in initio Quadragesimæ, Resurrectionis Domini, Pentecostes, in festis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Francisci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quòd ad locutorium commodè venire non possit, & necessitatem habuerit confiteri, vel Dominici corporis, seu alia recipere Sacramenta; exhibiturus hujusmodi, alba & stola & manipulo, cum duobus idoneis & religiosis sociis, vel uno ad minus alba vel saltem superpelliceo vestitus, ingrediantur & morentur induti, & audita confessione, vel alio tradito Sacramento, sicut ingressi fuerint, sic egrediantur induti, nec moram ibi faciant longiorem. Caveat etiam ut quamdiu intra Monasterium fuerint, nullatenus ab invicem separentur, quin semper mutuo possint liberè se videre. Sic quoque se habeant in animæ commendatione. Porro ad exequias circa sepulturam agendas, Sacerdos non ingrediat Claustrum, sed exterius in Capella quod ad officium pertinet, exequatur. Tamen si Abbatissæ & Conventui visum fuerit quod ad exequias debeat introire, modo supradicto cum sociis intret indutus, & sepulta mortua, cum eis exeat sine mora. Si autem necesse fuerit ut ingrediantur aliqui ad fodiendam vel ad aperiendam sepulturam, seu postmodum coaptandam, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, sit

Divini officii recitatione. Circa Offic. mortuorum vide declarationem in conf. Leon. X. Cum sicut. Et generaliter de div. offic. agit sup. in d. 1. reg. c. 2.

Sacramentis recipiendis, temporæque receptionis, & personis à quibus recipi debent.

Sacerdoti vel alicui alii ad hoc idoneo & honesto cum uno socio vel duobus, licitum introire.

C A P . V I I I .

Si aliquæ juveniles, vel grandiores, capaces ingenii fuerint, eas instrui faciat, si sibi videbitur Abbatissa, magistram eis deputans idoneam & discretam, per quam tam in cantu, quam in divinis officiis instruantur. Sorores verò & Servitiales, horis & locis institutis prout ordinatum fuerit, utilibus & honestis laboribus occupentur, sub illa providentia, quòd excluso otio animæ inimico, sanctæ orationis, & devotionis spiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deservire. Verùm quia multitudo hujus religionis observantia congruè omnia debent esse communia, nec cuiquam licet aliquid esse suum, caveant sollicitè, ne occasione laborum hujusmodi, seu mercedis receptæ pro ipsis, cupiditatis vel proprietatis cuspis, seu notabilis specialitatis subrepat moribus.

C A P . I X .

Silentium continuum sic continuè ab omnibus teneatur, ut nec sibi invicem, nec alicui alii sine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magisterium aliquid, vel opus injunctum fuerit, quòd non possit cum silentio exerceri, iis quidem simul loqui liceat de iis quæ ad officium vel opus suum pertinent, ubi & quando, & qualiter visum fuerit Abbatissæ. Sorores tamen debiles & infirmæ, ac servientes eisdem, pro recreatione, ac ipsarum servitio, in infirmitaria loqui possint. In duplicibus quoque festis, ac Apostolorum solemnitatibus, & aliis quibusdam diebus, quibus visum fuerit Abbatissæ, in certo loco ad hoc signato, ab hora Nona usque ad Vesperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui possint de Domino JESU CHRISTO, ac solemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honestis. Ab hora quoque Completorii usque ad Tertiam, exceptis Servitialibus, extra Monasterium Abbatissa absque causa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, sic attendat sollicitè Abbatissa de causa, ubi & quando, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quòd regularis observantia, quæ non mediocriter à silentio, quod est cultus justitiæ, dignoscitur, nullatenus relaxetur.

C A P . X .

Omnes autem studeant uti signis religiosis pariter & honestis. Sanè quando aliqua persona religiosa seu secularis, vel cujuslibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nunciatur primatus Abbatissæ, & si ipsa conceisserit, accedens ad locutorium, & si ipsa concesserit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat secum semper, quibus iusserit Abbatissa, quæ loquentem videant & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratèrem verò loqui aliquatenus non præsumant, nisi presentibus duabus ad minus per Abbatissam ad hoc specialiter deputatis. Caveant tamen sibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter se diffundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus firmiter observetur, ut quòdo de confessione Sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, nisi cum duabus non longè sedentibus, quæ consentientem & confessorem videre possint, & ab eisdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipsa Abbatissa diligenter custodiat, ut omnino materia detractionis omnibus auferatur; excepto quòd cum Sororibus suis, horis & locis competentibus loqui potest, sicut ei secundum Deum visum fuerit expedire.

C A P . X I .

Sorores autem omnes Servitiales, infirmis exceptis à festo Nativitatis Gloriosæ Virginis MARIE, usque ad festum Resurrectionis Dominicæ, nisi diebus Dominicis, & die Nativitatis Domini, continuum servent jejuniū: à Resurrectione verò Dominicæ, usque ad festum Nativitatis B. Virginis, teneantur sexta feria jejunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis suæ tempore, ab esu carniū abstineant. Cum debilibus autem dispensare valeat

Abbatissa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ovis verò & caseo, & lactiniis licitè possint uti, præterquam ab Adventu usque ad Nativitatem Domini, & à Dominica Quinquagesimæ, usque ad Pascha, necnon & sexta feria, & jejuniis ab Ecclesia generaliter institutis. Cum Servitialibus tamen Sororibus, circa prædictum jejuniū, præterquam in Adventu, & sexta feria, possit Abbatissa misericorditer dispensare. Dispensare etiam possit circa prædictum jejuniū cum adolescentibus, ac debilibus, & senili ætate confectis, prout earum debilitati ac imbellicitati viderit expedire. Sanè quoque Sorores jejunare non teneantur minutionis suæ tempore, quòd in triduo terminetur, extra majorem quadragesimam, & sextam feriam, Adventum Domini, & j. junia ab Ecclesia generaliter instituta. Caveat autem Abbatissa, ne ultra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, nisi certa necessitas plus requirat, nec à persona extranea maximè minutionem recipiat, ubi commodè poterit.

C A P . X I I .

De infirmis verò, cura & diligentia maxima habeatur, & secundum quod possibile fuerit & decuerit, tam in cibariis, quæ earum requirit infirmitas, quam in aliis necessariis, in fervore charitatis, benignè ac sollicitè eis per omnia serviat. Quæ infirmæ proprium habeant lectum, si umquam fieri potest, ubi à sanis maneant separatae, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

C A P . X I I I .

In quolibet Monasterio unum tantum ostiū habeant ad intrandum Claustrum & exeundum, cum opportunum fuerit, juxta legè de ingressu & egressu posita in hac forma. In quo ostio nullum sit ostium vel fenestra, & istud ostium in sublimi quantum magis fieri poterit congruenter, ita quod ad ipsum per scalam levatoriam exterius ascendatur, quæ scala per catenam ferream ex parte Sororum studiose ligata, à Completorio dicto usque ad Primam sequentis diei, continue sit suspensa, & tempore diurnæ dormitionis & visitationis, nisi aliud interdiu evidens requiratur necessitas, vel utilitas manifesta. Ad prædictum autem ostium custodiendum, aliqua talis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, sit matura moribus, sit diligens ac discreta, sitque convenientis ætatis, quæ unam ipsius ostii clavem sic diligenter custodiat, ut numquam ea vel ejus socia ignorante, ostium aliquando valeat aperiri. Reliquam verò clavem diversam ab illa, custodiat Abbatissa. Sit & alia æquè idonea ei socia deputata, quæ ejus vicè in omnibus exequatur, cum ipsa aliqua rationabili causa vel occupatione necessaria, occupata fuerit vel derenta. Caveant autem studiosissimè & procurent, ne umquam ostium stet apertum, nisi quantum minus fieri poterit congruenter. Sic autem ostium feris ferreis & vectibus optimè communitum, & sine custodia, apertum vel clausum, minimè dimigratur, neque etiam ad momentum nisi una clave in die, & in nocte duabus, sit firmiter obseratum. Nec omnipullanti aperiatur statim, nisi indubitanter cognoverit quòd talis sit, quòd sine dubitatione aliqua, secundum mandatum quod de ingressuris in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, nisi soli ostiariæ de his quæ ad officium pertinebunt. Quòd si aliquando intra Monasterium opus aliquid fuerit faciendum, ad quod agendum seculares aliquos, vel quascumque personas alias, oporteat introire, provideat Abbatissa sollicitè, ut tunc dum opus scilicet exercetur, alia persona conveniens ad custodiendum ostium statuat, quæ sic personis ad opus deputatis aperiat, quod alias intrare penitus non permittat. Nam Sorores ipsæ, & tunc, & semper, quantumcumque rationabiliter prævalent, studiosissimè caveant, ne à secularibus vel extraneis personis videantur.

C A P . X I V .

Cæterum, cum præfatum ostium aliis aperiri noli-

Exercitio apud Magistras, & in laboreris, communione rerum omnium inter eas.
De his agitur etiam sup. in d. 1. reg. c. 7.

Silentii observantia. De hoc habetur etiam in d. 1. reg. c. 5.

Loquendi modo & tempore.

Jejunio & abstinentia, ac Abbatissæ facultate circa dispensationem.

Infirmarum cura. De his habetur etiam in d. 1. reg. l. c. 8.

Ostii interiori custodia & custodibus, ac earum qualitate. De his agitur etiam sup. in d. 1. reg. c. 11. ubi notavi. Adverte quod circa Scalam levatoriam, & clausuram ostii interioris removendi, quod hic dicitur non fuit usu receptum, & Alex. VI. die 23. Maii 1495. ita declaravit, sed ejus Bullam consultò prætermisimus, uti hoc tantum continentem.

1263.
Rota ejusque
custodia. De
his agit
etiam sup. in
d. l. reg. c. 11.

mus, nisi pro illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter nequeant expediri, mandamus quòd in singulis Monasteriis in exteriori muro clausuræ intrinsecæ, in loco siquidem competenti, manifesto à parte exteriori, & omninò patenti, rota una fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ita quod per eam nulla persona ingredi valeat, vel exire, per quam necessaria, tam interius, quàm exterius ministrantur, & taliter disponatur, quòd per eam, nec intus nec extra valeat aliquis intueri. Ex utraque etiam parte ostiolum fiat validum, quod de nocte & in æstate tempore dormitionis, seris ferreis & clavibus clausum & firmatum debeat permanere. Ad cuius custodiam pro expediendis necessariis per eandem, unam Sororem discretam, tam moribus, quàm ætate, quæ Monasterii diligit honestatem, constituat Abbatisa, cui soli tantum vel deputatæ sibi sociæ, cum congruè non poterit interesse, loqui ibidem & respondere liceat, super iis quæ ad suum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, nisi esset locutorium occupatum, vel ex alia rationabili causa, & necessaria aliquando: semper tamen de licentia Abbatisæ, quod tamen rarissime fiat, secundum loquendi modum superius prætaxatum.

C A P. X V.

Offio exteriori.

Propter necessitates quoque aliquando imminentes, quæ non possunt per supradictum ostium vel rotam commodè expediri, permittimus quòd aliud ostium in loco decenti in Monasterio fieri possit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem ostium continuè sit clavi, seris ferreis, & repagulis communitum. Sitque muro à parte exteriori muratum, ita quod non possit aliquatenus aperiri, vel persona aliqua inde loqui. Possit tamen necessitatum dictarum tempore, ipsius ostii murus dirui, ostium aperiri, nec tunc apertum nisi quantum minus fieri poterit, sub tamen fida custodia, dimittatur. Expeditis itaque necessitatibus ipsis, secundum prædictum modum remunitur, clavi, seris & repagulis extrinsecus remoretur.

C A P. X V I.

Crate locutorii ejusque custodia & qualitate. De his agit etiam sup. in d. l. reg. c. 5.

Locutorium autem commune in capella vel potius in claustris, ubi commodius & honestius fieri poterit, disponatur, ne si forte fieret in Capella, pacem orantium inquietet. Ipsum locutorium sit congruæ quantitatis, de lamina ferrea subtiliter perforata, & taliter clavis ferreis coaptata, quòd numquam valeat aperiri. Sit quoque ipsa lamina clavis ferreis in longum protensis, exterius fortiter communita. Cui panus niger laneus interius taliter apponatur, quòd nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad istud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competentis, usque ad Primam diei sequentis, seu tempore comestionis, vel dormitionis in æstate, aut quando officium celebratur, (nisi pro causa adeo rationabili & necessaria, quæ commodè differri non possit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in concessis temporibus aliqua vel aliquæ habuerint ibi loqui, cum modestia & maturitate loquentes, breviter se expediant, prout decet. Ubi verò propter Sororum multitudinem, videbitur opportunum, aliud simile locutorium esse possit.

C A P. X V I I.

Volumus etiam ut in muro, qui Sorores dividit à Capella, congruentis formæ cratis ferrea colloceatur, quæ sit ex crebris & spissis contortis lineis ferreis, diligenti & forti opere fabricata, & clavis ferreis in longum protensis exterius fortiter communita, vel ex lamina ferrea parvis & minutis foraminibus perforata, cum protensis clavis ferreis, ut dictum est, in cuius medium fiat unum ostiolum de lamina ferrea, per quod communionis tempore possit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, possit Dominici corporis tradere Sacramentum, quod quidem clavi ferrea sit semper firmatum, nec aperitur, nisi quando proponi Sororibus contigerit

verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhibetur, aut cum quis aliquam ex Sororibus suam propinquam confanguineam videre petierit, vel alia causa necessaria id exposcat, quod rarissime fiat, & semper de licentia Abbatisæ. Quæ tamen in nullo casu (primis duobus demaxat exceptis) licentiam largiatur, nisi prius singulis vicibus de hoc consilium petierit à Conventu. Cui crati panus lineus niger interius taliter apponatur, ut nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam ostia lignea ex parte Sororum, cum seris ferreis atque clave, ut maneat semper clausa pariter & firmata, & non aperiantur, nisi cum divinum celebratur officium, & nisi quando ex dictis causis præfato modo dictum ostiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, nisi aliquando, rationabili causa vel necessaria exigente, alicui de Abbatisæ licentia raro fuerit concedendum. Et tunc prædicta ostia licet poterint aperiri, & quandocumque aliquam personam extraneam ad eas ingredi, vel alias per vias eis loqui contigerit, tegant faciem cum modestia, & inclinent prout religionis convenit honestati.

C A P. X V I I I.

De ingressu personarum in Monasterium, firmiter ac directè præcipimus, ut nulla unquam Abbatisa vel ejus Sorores, aliquam personam religiosam seu sæcularem, aut cuiuslibet dignitatis, in Monasterii clausuram intrinsecam intrare permittant, nec omninò liceat alicui, nisi quibus concessum à Sede Apostolica fuerit, vel à Cardinale cui fuerit Sororū Ordo commissus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus causa multum gravis infirmitatis, & Minutor cum necessitas exegerit, qui non absque duobus sociis de familia Monasterii introducuntur, nec ab invicem infra Monasterium separentur, nec non à illi quos occasione incendii vel ruinæ, seu alterius periculi vel dispendii, seu pro tuendis à violentia quorumlibet Monasterio vel personis, aut pro aliquo opere exercendo quod commodè extra Monasterium fieri non potest, necessitas exegerit introire. Qui omnes expedito suo ministerio, vel imminenti necessitati satisfacto per ipsos, exeant sine mora. Nulli autem personæ extraneæ intra Monasterii clausuram liceat comedere, vel dormire. Sed & si quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monasterium hujusmodi regionis aliquando venerit, & intra claustrum voluerit ingredi, cum reverentia quidem & devotione suscipiatur, sed rogetur ut cum paucis sociis & honestis debeat introire. Licet quoque Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum DEI, cum quatuor vel quinque Fratribus ipsius Ordinis, intra claustrum ingredi Monasterii, si quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælatus, cui aliquando forte de licentia Sedis Apostolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantum religiosis & honestis sociis sit contentus. Quod si forte, pro benedictione vel consecratione Sororum, vel in alio modo, concessum fuerit Episcopo alicui missam interius celebrare aliquando, quam paucioribus & honestioribus poterit sociis sit contentus, & ministris. Et hoc quoque ipsam alicui rarius concedatur. Nulla tamen omninò loquatur cum aliqua persona de ingressis, nisi modo prædicto, sive infirma fuerit, sive sana. Illud sane præcipuè caveatur, ut si quibus aliquando concessum fuerit solummodo, vel data licentia in Monasterium ingredi, non aliter admittatur, nisi Abbatisæ & Sororibus visum fuerit expedire, cum ex hujusmodi concessionibus vel licentiis. Abbatisa vel Sorores, eos admittere non cogantur, & ut sint tales, de quorum verbis & moribus, nec non vita & habitu adificari valeant intuentes, & materia justis scandali exinde nequeat generari. Super concessione verò vel licentia ingressus hujusmodi, ad omne ambiguum removendum, Apostolici apices vel Cardinalis patentes litteræ ostendantur.

Clausura Sororum. & ingressu aliarum personarum certis casibus permittitur. Imò ingressum generaliter esse prohibendum quibusdam tantummodo casibus in urgenti necessitate referatis, liquet ex Bulla 20. Pii V. Regularem, & alia Bulla 8. Circa, cum ibi not. Et vide etiam consil. 33. Paul. V. Facultatum.

Sororum
& Servitia-
lium missio-
ne extra.

C A P . XIX.

De Servitibus & Sororibus, quæ semper mane-
re clausæ, sicut aliæ non tenentur, districtius volu-
mus observari; ut sine licentia, nulla claustrum
egrediantur. Et quæ emittuntur, honestæ sint, &
convenientis ætatis, ac religiosi & maturi aspectus,
& calceamentis honestis, tam ipsæ, quam Sorores
illæ, quas aliquando emittere contigerit pro casu-
bus supradictis, calceatæ incedant. Cæteris verò
intus manentibus liceat istud idem. Egredientibus
verò assignetur certus terminus redeundi, nec ali-
cui ipsarum concedatur extra Monasterium, sine
licentia speciali, comedere, bibere, vel dormire,
nec ab invicem separari, vel alieni in secreto, seu
Capellani Monasterii, vel Conversorum domicilium
introire, & si aliqua contrarium fecerit, graviter
puniat, & sollicitè caveant, ne ad loca suspecta di-
vertant, vel cum personis malæ famæ familiarita-
tem habeant; nec in suo reditu secularia vel inu-
tilia Sororibus referant, per quæ dissolvi valeant,
vel turbari. Et quamdiu extrâ fuerint, taliter stu-
deant se habere, quòd de conversatione honesta
ipsarum ædificari valeant intuentes, & quicquid
eis datum vel promissum fuerit, resignent, vel
renuncient Abbatisse, vel alii, cui in hoc com-
miserint vices suas.

C A P . XX.

Capellani
& Converso-
rum vita &
moribus ac
vestibus.

Capellanus si voluerit se Monasterio obligare, &
aliqui qui Monasterii conversi esse voluerint, & Ab-
batissa & Conventui visum fuerit eos recipere, an-
no probationis elapso, promittant obedientiam
Abbatissæ, voventes loci stabilitatem, & perpetuò
vivere, sine proprio, & in castitate. Tunicas de re-
ligioso & vili panno, tam pretio quam colore, jux-
ta eorum indigentiam habere valeant sine caputio.
Quarum manicæ breves sint, & strictæ tantummodò
circa manus. Longitudo autem tunicarum sit talis,
quod à cavilla pedum, distet spatium quatuor digito-
rum. Capellanus tamen habere poterit longiorem.
Pro cingulo verò corrigiam honestam habeat cum
cultello. Caparonem etiam cum caputio super tuni-
cas portent, cujus longitudo genu aliquantulum
transseat, & latitudo usque ad caputium protenda-
tur. Minoris tamen latitudinis caparonem si habere
voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa hon-
esta, vel mantello post collum, vel ante pectus
hinc inde connexo, uti poterit. Superiores autem
tunicæ, & longum caputium, necnon & Capellani
cappa & mantellus, non sint de albo, vel penitus
nigro panno. Vestiti etiam jaceant, & camisis li-
neis non utantur. Calceamenta alta & ampla & an-
tefixa cum caligis habeant, & scemoralia portent.
Capillos suos usque ad aures certis temporibus
tondeant in rotundum. Officium divinum faciant
ut Sorores, excepto quod Conversi, ad officium
B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Je-
junium servare debeant ut Sorores. Liceat tamen
Abbatissæ super jejunio regulæ, cum eis æstus vel
itineris, aut laboris alterius, seu alia quavis ratio-
nabili & honesta causa misericorditer dispensare.
Informationi verò & correctioni Visitatoris, Ca-
pellanus & Conversi per omnia sint subjecti. Cui
in iis, quæ ad visitationis officium pertinent, te-
neantur firmiter obedire.

C A P . XXI.

Procurato-
re & ejus
officio. De
hoc habes
plenam dis-
positionem
in Bulla r.
Paul. IV. Ex
elementi.

Ad hæc, liceat vobis in communi, redditus &
possessiones recipere & habere, ac ea liberè retinere.
Pro quibus possessionibus & redditibus Monasterii
modo debito pertractandis, Procurator unus, pru-
dens pariter & fidelis in singulis Monasteriis vestri
Ordinis habeatur, qui per Abbatissam & Conven-
tum constitui & amoveri debeat, sicut videbitur
expedire. Hic verò taliter institutus de omnibus si-
bi commissis, receptis pariter & expensis, Abbatissæ
& tribus Sororibus ad hoc per Conventum spe-
cialiter assignatis, & Visitatori cum voluerit, ratio-
nem reddere teneatur, & nihil omnino de rebus
Monasterii vendere, commutare, obligare vel alie-
nare quoquomodo valeat, nisi de licentia Abbatissæ

pariter, & Conventus. Et quicquid contra hoc ac-
tentatum fuerit, irritum decernimus & inanè. Pos-
sit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua
parva, ex causa licita de Abbatissæ licentia, inter-
dum aliis elargiri. Possit etiam per Visitatorem,
cum expedire videbitur, amoveri.

C A P . XXII.

Electio Abbatissæ liberè pertineat ad Conventum.
Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iste
Ordo commissus, vel auctoritate ipsius. Studeant
autem Sorores talem eligere, quæ virtutibus pol-
leat, & sanctis moribus aliis præsit potius, quam of-
ficio, & quæ communitatem servet in omnibus, vel
in moribus; ut ejus exemplo provocatæ Sorores,
ex amore magis ei obediant, quam timore. Que-
que singularibus amoribus careat, ne dum in parte
plus diligit, in toto scandalum generet. Console-
tur afflictas, sit refugium tribulatis, ne si apud eam
remedia defuerint sanitarum, desperationis morbus
prævaleat in infirmis. Quæ humiliter & caritative vi-
sitet, & corrigat Sorores suas, non præcipiendo eis
aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ
professionis formam, non sit præceptus in præcipien-
do, ne ex indiscretionem præcepti, ponat peccati la-
queum animabus. Cui postquam confirmationem
recepit, quamdiu in officio permanerit, Sorores
universæ, necnon & familia exterior Monasterii, pa-
reant & obediant diligenter. Semel in hebdomadâ
ad minus. Abbatissa Sorores suas pro ipsarum moni-
tione, ordinatione, & reformatione, teneatur ad Ca-
pitulum convocare, ubi secundum expressionem
publicarum & communium negligentiarum atque
culparum, penæ misericorditer imponantur. Con-
ferat etiam cum omnibus Sororibus suis, de iis quæ
occurrunt pro sui Monasterii utilitate ac honestate
tractanda. Sæpè enim Dominus, quod melius est ju-
niori revelat. Nullum onerosum vel grave debitum
contrahat, nisi per procuratorem de communi con-
sensu Sororum, cum manifesta necessitas hoc requi-
rat. Reddat etiam de receptis & expensis, semel ad
minus, singulis tribus mensibus, coram Conventu,
vel saltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc spe-
cialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Mo-
nasterii instituat de consilio & assensu Conventus,
vel majoris partis ipsius. Sigillum verò Conventus
custodiri faciat & servari, secundum ordinationem
Conventus, & omnem literam dirigendam ex parte
ejusdem Conventus, prius coram Conventu in Capi-
tulo lectam, & approbatam à majori parte Sororum,
ibidem coram omnibus faciat sigillari. Nulla etiam
Soror aliquas literas dirigat seu recipiat, nisi primò
eas Abbatissa legat, vel ab alia ad hæc constituta le-
gantur. Studeat in super Abbatissa Sorores reconcili-
are, si aliquas ad invicem ex aliqua causa vel occa-
sione contigerit conturbari. Soror verò illa, quæ
verbo vel signo occasionem turbationis vel scandali
alteri dederit, statim antequam offerat munus orati-
onis suæ Deo, veniam petens à Sorore quam offen-
dit, coram ea humiliter se prosternat, rogans ut in-
tercedat pro se ad Dominum, quatenus sibi culpam
indulgeat quam commisit. Illa verò memor verbi
Domini, Nisi dimiseritis ex cordibus vestris, nec Pa-
ter vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter injuriâ
remittat Sorori veniam postulanti. Monemus Soro-
res omnes, & hortamur in Domino JESU CHRIS-
TO, ut caveant ab omni superbia, vana gloria, invi-
dia, avaritia, cura, & solitudine hujus sæculi, de-
tractione & murmuratione, dissensione & divisione,
ac omni vicio pro quo possit displicere in oculis veri
sponsi. Sed magis sollicitæ coram Deo servare exte-
riorem & interiorem in omnibus puritatem, ac semper
invicem habere mutua dilectionis unitatem,
quæ est vinculum perfectionis, ut in ea radicatæ &
fundatæ possint agni Domini nostri JESU CHRIS-
TI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

C A P . XXIII.

Ad hæc, ut discursibus dispendiosis mareria sub-
trahatur, in virtute obedientiæ, sub pœna excom-
municationis, quam ipso facto transgredientes vel

Abbatissa
auctoritate
inhibere &
qualitatibus.
De his agi-
tur etiam in
d. 1. reg. c.
9. & 10.

Accessus
ad Sedem
Apost. prohibi-
tione. Ge-

non

neralem exitus à Monasteriis prohibicionem indicavi sup. in c. 18. de clausura.

Visitatoris Monasteriorum Officio. De hoc agitur etiam in d. 1. reg. c. 12.

non parentes incurrant, districtè præcipimus, ut (exceptis dumtaxat servitilibus Monasteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Ecclesia constituta, quamdiu ibi residentiam fecerit) nulla Abbatisa, Soror vel Servitialis pro ulla necessitatis causa, ad Sedem Apostolicam personaliter veniat, vel accedat, nisi super hoc per Apostolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes literas, alicui specialis licentia concedatur.

C A P. XXIV.

Monasteria hujus religionis, per Visitatores (qui auctoritatem, formam, & modum, à Cardinali, qui fuerit à Sede Apostolica vester Ordo commissus, recipiant) semel ad minus annis singulis visitentur. Sanè circa visitationes hujusmodi, illud est sollicitè providendum, ut quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando specialis constituendus fuerit Visitator, talis debeat constitui, de cuius religiosa vita & moribus notitia plena & securitas habeatur. Qui cum ad Monasterium aliquod veniens, fuerit introgressus, sic se per omnia exhibeat & ostendat, ut omnes de bono ad meliùs provocet, & ad Dei amorem, & intra se mutuam charitatem semper inflammet pariter & accendat. Et quando Monasterii clausuram ad visitandum intraverit, duos religiosos & idoneos socios secum ducat, qui videlicet socii simul maneant, & dum fuerit intra claustrum, ab invicem nullatenus separentur. Visitator autem, regula priùs lecta & exposita, ab Abbatisa sigillum recipiat, quod ipsa sibi assignare, & absolutionem & concessionem ab Abbatisa ministerio petere absolūtè ac liberè teneatur. Quæ si communè vitam non poterit ducere vel noluerit, per eundem Visitatorem à suo regimine absolvatur, nisi sua mora in officio Monasterio dispendiosa non esset, sed necessaria, vel evidenter utilis appareret. Absolvatur etiam per eundem, si alias non idonea vel insufficientis ad Monasterii regimen videatur, & hoc fiat secundum formam & modum, quos à Cardinali supradicto receperit Visitator, qui tam de ipsius Abbatisa, quam Sororum statu, & observantia suæ religionis, ab omnibus generaliter, & specialiter à singulis inquirat studiosus veritatem, & ubi aliquid de reformandum, vel corrigendum invenerit, zelo charitatis, & amore justitiæ, cum discretione corrigat & reformet, tam in capite, quam in membris, sicut meliùs vident expedire. Excessus autem, qui fuerit sufficienter correctus à Visitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod si aliquid tale sibi occurrerit, quod per se nequeat emendare, ad Superiorem referat, ut corrigatur sicut expedit, ejus consilio ac præcepto. Caveat autem Abbatisa, ne à se vel ab aliis Sororibus, status sui Monasterii Visitatori aliquatenus abscondatur, quia malum esset indicium, & offensa graviter punianda. Imò volumus & mandamus, ut ea quæ secundum vitam suam formam, & regularem observantiam, instituenda vel emendanda fuerint, publicè ac privatim sicut meliùs viderit faciendum, Visitatori suggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad officium suæ visitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, à Visitatore, tam Abbatisa, quam alia, debitè, prout convenit, puniantur. Omnes autem tam Abbatisa, quam Sorores, considerent & caveant diligenter, ut nihil aliud quam amor divinus, & suarum Sororum correctio, ac Monasterii reformatio, eas moveat ad loquendum. Modum autem loquendi Visitator custodiat supradictum, ut videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus simul loquatur, vel secretè cum una, aliis tamen ad minus duabus in aspectu ejus non longè sedentibus, ut per omnia bonæ famæ integritas conservetur, nisi ad locutoriam, cum una vel pluribus, loqui voluerit de iis quæ ad officium suum pertinere noscantur. Idem etiam Visitator, tam Capellanum, quam Conversos, & ceteros de familia extrinseca Monasterii visitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio noverit indigere. Poenas tam a motionis perpetuæ à Monasterio, licentiando professos ad alia Mo-

nasteria, vel Ordines sicut viderit expedire, quam alias prout culpæ gravitas & qualitas exegerit, imponendo. Ut autem non graventur Monasteria in expensis, & Visitator omnem notam cuiuspiam suspitionis evitet, volumus omnino quòd Visitator, de visitationis officio, quam citiùs commodè poterit, se studeat expedire, quanto rarius absque sui officii dispendio poterit, Monasterii clausuram intrinsecus ingressurus.

C A P. XXV.

Verum ne observantia præsentis regulæ, sive formulæ suprascriptæ (quam uniformiter ubique ab omnibus volumus & mandamus diligentius observari) pro defectu certi regiminis in posterum recedere vos coningat, aut sub diversorum magisterio, vivendi modus incurere differentes, dilectio fratri nostro I. Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Governatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen vestri Ordinis, necnon & personarum in eis degentium, scilicet Capellanorum, & Conversorum, & familiarium, plenè duximus committenda, statuentes ut sub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorumdem Fratrum Ordinis à Sede Apostolica deputati, obedientia & cura & regimine, debeatis de cetero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum sollicitudinem gerentes, & curam, eisdem Monasteriis, & personis degentibus in eis, Capellanis, Conversis, & familiaribus, tam per se, quam per viros idoneos, quoties expedire viderint, visitationis officium impendere studeant, corrigendo & reformando ibidem, tam in capite, quam in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere, instituant nihilominus & destituant, ordinent, statuant & disponant, prout secundum Deum viderint expedire.

C A P. XXVI.

Ut autem vos in hac regula sine formula tamquam in speculo, possitis inspicere, nec per oblivionem aliquid negligatis, semel vobis in qualibet quinquena legatur, & ubi vos inveneritis ea quæ scripta sunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi quæcumque viderit aliquid deesse, doleat de præterito, & caveat de futuro, orans ut ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem &c.

Dat. apud Urbem Veterem, 15. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Quòd Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuo se possint ab excommunicatione absolvere, & irregularitatibus dispensare, à quibus per Priores eorum Ordinis absolvi possent.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustriss. Regis Aragonum deputatis à sancta Sede Apostolica, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

¶ I. UT negotium fidei valeatis, liberiùs promoveri, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut si vos, & fratres vestri Ordinis Socios vestros excommunicationis sententiam, & irregularitatem incurere aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurrisse, quia propter injunctum vobis officium ad Priores vestros de levi super hoc recurrere non potestis, mutuo vos super his absolvere, juxta formam Ecclesiæ, & vobis cum auctoritate nostra dispensare possitis, in casibus in quibus dictis Prioribus, ut dicitur, est ab Apostolica Sede concessum. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. apud Montem Fiasconem, 11. Nonas Augusti, Pontificatus nostri Anno primo.

Cardinalis Protectoris Ordinis auctoritate. Quoad ejusmodi auctoritatem vide declaracionem Greg. XI. inf. in ejus const. 4. Cunctos & in const. 4. Six. IV. Sancta.

Regulæ observantia.

Dat. P. An. 3. die 18. Octobris.

V III.

Edita A. D. 1262.

Facultas Inquisitorum mutuo se absolvendi ab excommunicatione, & irregularitate.

Dat. P. An. 4. die 4. Aug.

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV.
ANNO DOMINI MCCLXV.

Clemens IV. Guido Grossus antea vocatus, Episcopus Sabinus. Patre Fulgodio, in Gallia Narbonensis vico S. Aegidii ortus ad Rhodani ripam, Creatus Perusii Nonis Februarii, anno salutis 1265. coronatus Viterbii 8. Kalen. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menses novem, dies 25. Obiit Viterbii anno salutis 1268. 3. Kal. Decembris, & sepultus est in Ecclesia S. Mariae ad Gradus. Vacavit sedes annos 2. menses 9. dies 3.

I.

Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, in bonis temporalibus succedere possint, prout in sæculo permanent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cujus Bullam non posui. Alia autem de eisdem Minoribus plenè notata sunt ad const. 5. Hon. III. Solet, supra fol. 66. Prout de Prædicatoribus notavi in eisdem Honor. const. 2. Religiosam. supra fol. 65.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro & Fratribus Ordinis Prædicatorum, necnon Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1265.

Exordium.

Obtentu divini Numinis, cujus cultui sacra vestra Religio observantia studeris mente devotissima deservire, votis vestris libenter annuimus, & petitiones vestras in his quæ dignè depositis, favorabiliter exaudimus.

Causa hujus privilegii.

§. 1. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis, quòd nonnulli Prælati, Clerici, & Laici in diversis Mundi partibus constituti, asserentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprium possidere, vos occasione hujusmodi à quibuslibet successione excludere moliantur.

Supplicatio Ordinum S. Dominici & S. Francisci.

§. 2. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, ut ne contingat vos propter hujusmodi præsumptionem talium, aliquod incurrere nocumentum, congruum remedium adhibere paterna diligentia curaremus.

Privilegium de quo in rub.

§. 3. Nos itaque vestris petitionibus benigniùs attendentes, auctoritate Apostolica declaramus, quòd vos in temporalibus bonis, in quibus succederetis in sæculo existentes, licitè possitis succedere, & honorum ipsorum possessionem apprehendere, ac vendere liberè bona ipsa, eorumque pretium in utilitatem vestram convertere, prout vobis meliùs videbitur expedire.

Contrarium derogatio.

§. 4. Universas autem interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, quas contra præsentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes.

Sanctio poenalis.

§. 5. Nulli ergo &c. Siquis autem hoc attentare præsumperit, &c.

Dat. P. A. I. die 12. Feb.

Dat. Perusii, 2. Idus Februarii, Pont. nostri, An. 1.

II.

Privilegia Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani.

Amplioribus decorata est indultis hac Militia, ut videre est infra in Pio. IV. in const. 95. Inter assiduas, & Pii V. const. 28. Sicuti, ubi plenè notabo. in Tom. 2.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archipresbyteris, & aliarum Ecclesiarum Prælati, ad quos ista littera pervenerint. Salutem & Apostol. benedictionem.

Cum dilectis filiis, Magistro & Fratribus Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, fuerit à secl. reor. Innocentio Papa prædecessore nostro indultum, & à nobis postmodum confirmatum ut semel in anno recipiantur in Ecclesiis ad eleemosynas colligendas: quidam autem vestrum avaritiæ ardore succensi, Confratrias suas Confraternitati illorum eadem die ipsorum adventu præponunt: & sic Fratres ipsi confusi, aut nihil exinde, aut modicum consequantur.

Causa hujus contit.

§. 1. Quia igitur hoc est indecens, & in contemptum Dei Ecclesiæque Romanæ redundat; prædecessoris ipsius vestigiis inhærentes, universitati vestrae per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus cum Fratres ipsi loca vestra pro eleemosynis colligendis acceperint, benignè recipiatis, & honestè tractetis, eosdem ipsis Ecclesiis vestris admonere populum, & eleemosynas querere permittatis, Confratrias quas facere potestis quotidie, ipsorum Confratrii, quæ semel in anno sunt, nullatenus præponentes, ne occasione illarum, eleemosynæ pauperum Christi depereant, & impediatur opera pietatis.

Fratres Hospitalis semel in anno ad colligendas eleemosynas admittantur. Vide Concil. Trid. sess. 21. cap. 8.

§. 2. De parochianis autem viris, qui domos illorum invadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis molestiis opprimunt fratres ipsos, & tam deposita, quam res decipiunt eorundem, cum exinde quarimoniam posuerint coram vobis, tam districtam eis justitiam faciatis, & ita jura eorum defendere & manuteneat curetis, quòd ipsi ad vos pro defectu justitiæ sæpè recurrere non cogantur, & nos sollicitudinem & obedientiam vestram debeamus merito commendare, vosque beneficiorum quæ in sancta domo illa sunt, participes existatis.

Ab oppressionibus & impedimentis defraudantur.

§. 3. Præterea, liberas & absolutas personas, quæ domum eorum in sanitate vel infirmitate petent, liberè & sine molestia recipi permittatis ab eis, nec ipsos super hoc reciprocetis aliquatenus impedire.

Ad Hospitalia alios recipere possint.

§. 4. Illud etiam non mediocriter mover nos, nec modicum Ecclesiæ derogat honestati, quòd quidam vestrum contra institutiones sanctorum Patrum in Bononensi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipsorum corpora quum decedunt, noluunt sine pretio sepeliri. Unde quia tam prava exactio, & iniqua non est aliquatenus toleranda, in obedientiâ vobis virtute præcipimus, ut nullo modo à Fratribus & personis prædictis vel aliis, pro sepultura quicquam exigere, vel accipere, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio vobis contulerit, attentetis: sed absque ullo pretio sepeliatis corpora mortuorum; ut si quis ulterius hoc attentaverit, taliter advertatis in eum, quòd similia non præsumat.

Sepeliantur gratis.

§. 5. Ad hæc, præsentium vobis auctoritate præcipimus, ne ab eis contra tenorem privilegiorum Apostolicæ Sedis, de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, nec de ipsis animalibus decimas exigere præsumatis.

Exempti sunt à decimis. Hoc latius vide in Pio IV. cit. in rub.

§. 6. Cum autem Oratoria, vel Cœmeteria, secundum quod eis est beneficium privilegiorum Ecclesiæ Romanæ concessum, duxerint construenda, vos Fratres Archiepiscopi & Episcopi eis, pro se, & familia sua tantum, Oratoria orantium dedicare, ac Cœmeterium benedicere procuretis, nec aliquis vestrum contra tenorem privilegiorum ipsorum, id impedire audeat aliquatenus, vel turbare.

Loca alia ædificant.

§. 7. De cætero quoque, Fratres seu milites, ac Donatos militiæ præfati Hospitalis in vestris Episcopatus constitutos, qui Crucem & divinum habitum deponunt, & quod ac per illecebras simul & vitiorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus suis contumaces & rebelles existunt, & bolinas detinent contra voluntatem ipsorum, moneatis instanter, & pro officii vestri debito compellatis, ut habitum depositum reassumentes, in obedientiâ Prælatorum suorum devotè & humiliter perseverent, & bolinas, sive alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumant. Quicumque autem

Deponentes habitum coereantur.

Mortuos in eorum Ecclesiis sepelire & oblationes recipere possint.

Etiā tempore interdicti.

Iussio publicā hanc const.

Clerici Hospitali servare possint.

Dat. P. A. r. die 27. April.

Edita A. D. 1265.

Ordo Cisterciensis in humilitate & caritate fundatus multos fecit profectus.

mandatorum vestrorum extiterint contemptores, excommunicationis sententia eos compellatis; quam faciatis usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Præterea quicumque beneficia perolverint, annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, septimam partem inunctæ sibi pœnitentiæ relaxamus.

§. 8. Apostolica quoque auctoritate ob reverentiam ipsius venerabilis Hospitalis sancimus, ut his qui eorum Fraternalitatem asseruerint, si forsā Ecclesiæ, ad quas pertinent, à divinis officiis fuerint interdictæ, ipsosque mori contigerit, sepulturam Ecclesiasticam non negetis, nisi excommunicati vel nominati fuerint interdicti, aut etiam publici usurarii, tumulando deferre ad Ecclesias huiusmodi Hospitalis, & oblationes tam pro eis, quàm pro aliis, qui in eorum Cœmeteriis requiescunt exhibitas, sine alicujus iudicis præiudicio retinere. Hoc etiam addito, ut receptiones Fraternalitatis ejusdem, seu etiam collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub B. Petri & nostra protectione consistant.

§. 9. Adjicimus insuper, ut si eorandem fratrum qui ad eandem fraternalitatem missi fuerint, vel collectas, in quamlibet Civitatem, aut Castellum, vel vicum, aut alium locum devenerint, si fortè locus ille fuerit divinis officiis interdictus, in eorum jucundo adventu semel aperta Ecclesia annuatim, excommunicatis & nominatim interdictis exclusis, divina ibi officia celebrentur, salva in omnibus supradictis declaratione Concilii generalis.

§. 10. Ad majorem quoque mercedis vestræ... nihilominus ut supra mandando præcipimus, quatenus hanc nostram Constitutionem per parochias vestras nunciari propriis literis faciatis.

§. 11. Mandamus etiam, ut si qui de Clericis Ecclesiarum vestrarum, prædicti Hospitalis Fratibus cum licentia Prælati & Capituli sui, spontè ac gravis per annum vel biennium si decreverint deservire nequaquam impediatur.

Dat. Perusiæ, 5. Kal. Maji, Pont. nostri Anno I.

III.

Declarationes Statutorum (quæ Charta Charitatis appellantur) Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, Aliæque ordinationes pro ejus bono regimine.

Nonnullas reformationes ejusdem Ordinis ediderunt etiam alii successores Pont. quas tibi indicabo in Greg. XIII. const. 18. Supernâ. Tom. 3.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Parvus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solemque conversus, in aquas plurimas redundavit, Cisterciensis est Ordo præluceus, qui à sui ortu exordio parvus & humilis abjectione habitus, tenuitate substantiæ humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis metaphora non indignè describitur, cui diversarum ille proprietatum conformitate conformis non immeritò comparatur. Hic est enim fons hortorum irriguus, cæteras rigans Religiones & Ordines, ac in ipsos exemplis salutaribus scaturizans. Hic est fons amœnus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate. Horum... sic ex crescere meruit, ut fontis nomen excedens, fluvius censeatur. Cujus processus laudabilis de virtute in virtutem, ut Deum Deorum in Sion videat gradiendo, universalis Ecclesiæ lætificat unitatem, in qua per meritum evidentiam, claræ lucis splendorem adeptus quasi stella matutina resplendens in medio nebule Mundi hujus, & in ea splendidos emittens radios instar Solis, velut aqueductus de Paradiso progrediens, in aquas redundat plurimas, hortum plantationum suarum, cœtus quidem claustralium quos produxit, aquis irrigans gratiarum, & vino spiritualis lætitiæ fructus inebrians partus sui. Hujus siquidem Ordinis sacra re-

ligio, à suæ institutionis auspiciis quasi deserta, & in via, utpote paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris & honestatis fructus parturiens, ramos suos, ramos quidem honoris & gratiæ, quasi terebinthus extendit, germinans generationes & progenies germinavit. Ea propter lætatur & jubilat lætabunda, & laudans exultat jam in multitudine numerosa spectabilis, quæ olim quasi despicabilis in solitudine desitebat. Dignè itaque hic Ordo dignissimus, dilectus & præelectus à Domino eidem placit & asserit cum Propheta. In terra deserta, & in via, sic in sancto tibi desiderio & solido proposito religionis apparui, non ut me in habitu vel ambitu ostentationis, tibi qui omnia vides, ostenderem, sed ut in humilitatis abjectione tuam viderem, & te misericorditer donante, perciperem gloriam, & virtutem. Vidit enim & gavisus est, percepit ut præmittitur multæ fecunditatis gloriam; nihilominus in charitate fundatur. Primi namque ipsius Ordinis architecti, prima quasi ejusdem Ordinis fundamenta in charitate jecerunt, eundem Ordinem ad instar sponsi cœlestis, qui in speciosissima sponsa sua charitatem, ut ipsa fatetur, quod in ea perseverantior fieret ordinavit, charitativis præceptis & institutionibus ordinantes. Quibus Charitatis Charta nomen, nec immeritò imponentes, per ipsam ad charitatis conversationem straverunt, juxta Prophetæ promissum. Ipsi Ordinis lapides ordinantes in illa, quid majoribus, quidve minoribus debeatur aptius, statuentes, ut secundum ejusdem Prophetæ vaticinium, ipsius Ordinis agni juxta suum ordinem pascerentur.

§. 1. Licet autem Ordo prædictus ex charitatis ordinatione firmissimus, & ut castrorum acies ordinata terribilis, continuè in spiritualis pugnae procipto defudans, contra hostes spiritus pugnae dicerit, & ipsos etiam expugnare; adhuc tamen Sathan cribrum suum movere non desinit, sed ipsum movet & excutit, expectans & expetens, ut excutiat filios excussorum. Adhuc Sifara Israëlitas, falcatis eos curribus oppressus insequitur. Adhuc hostis antiquus peculiarem Domini populum (religiosos videlicet) Dominum contemplationis speculatione videntes, & specialiter in ejus partem assumptos non cessat impetere, sed totis satagit viribus, variis conatur insidiis, diversis in illos conatibus insilit, ut ipse à participio gaudii cœlestis exclusus, in eis jucundè habitantibus, unius moris in domo charitatem vulneret, unitatem separet, ipsosque separatos in ejusdem pugnae conflictu debiliores efficiat, & ab eis jucunditatem unanimatis excludat; hoc ipsum insidiosè molitus in personas præfati Ordinis his diebus, inter ipsas super diversis articulis discordiarum excitata materia, litium satis seminibus, & jactis eminariis jurgiorum.

§. 2. Nos autem ipsius Ordinis sanctitatem & claram famam, cujus odor sicut agri pleni suavitas, cui Dominus benedixit, totam replet Ecclesiam, singulari zelantes affectu, ne vel ipsius sanctitas talibus nutaret insultibus, vel famæ claritas detractorum linguis exposita turbaretur, sed singula in eodem ordine locum ut præmittitur, decenter sortita retineant, sicque contra prædicti Sifaræ impetus dimittitur, & ipsum facilius juxta Deboræ canticum, stellæ in suo cursu & ordine manentes expugnent, principiis putavimus obstitendū, exortā in eodem Ordine super articulis prædictis diffensionis materiam, vitatis litigiorum anfractibus, & exclusis Advocatorum tumultibus, salubris & celeris subscriptæ provisionis nostræ compendio decedentes, nunc antiqua ipsius Ordinis statuta interpretationis juvando remedio, nunc eadem Apostolica auctoritate firmando, nunc etiam quædam nova de unanimi consensu Cisterciensis & quatuor infra scriptorum primorum, ac aliorum Abbatum, & quamplurium personarum ipsius Ordinis in nostra constitutarū præsentia statuendo.

§. 3. Licet igitur contineatur in Charta prædicta, quod si qua domus ejusdem Ordinis Abbate pro-

Sathan ideò zizania seminare non desinit.

Hic autem Pont. ad præsertionem infrascriptas declarationes asserit.

1265.

Declaratio
ordinationis
Ordinis
sive Chartæ
Charitatis
circa electio-
nem Abbatum.

prio fuerit destituta, major Abbas, de cujus domo illa exivit, ordinationis ejus habeat omnem curam, donec in ea Abbas alius eligatur: domui autem Cistercien. quia mater est omnium dum proprio Abbate caruerit, quatuor primi Abbates scilicet de Firmirate, de Pontignaco, de Claravalle, & de Morimundo, provideant, & super eos sit cura domus illius, donec electus Abbas in ea fuerit & statutus: hoc tamen ex usu & consuetudine dicti Ordinis generali sic interpretandum duximus, ut videlicet administratione vacantis Monasterii remanente penes Conventum ejusdem, si qua forsitan emergerint difficulta, propter quæ vel Cistercien. ad dictos primos quatuor, vel aliorum Monasteriorum Conventus ad suos Abbates duxerint recurrendum, Abbates ipsi curam & diligentiam habeant in consilio & auxilio postulantis, prout eorum requireret necessitas impendendis. Et licet administrationem penes singulorum Monasteriorum vacantium conventus dixerimus secundum morem servatum hactenus remanere, sigillum tamen prædicto Monasterio Cistercien. eo vacante, Prior ipsius custodiat consignatum & clausum, sicut hactenus fieri consuevit. In aliis vero Monasteriis vacantibus sigilla eorum Abbates sigillis aliorum Abbatum signata teneant, & inclusa.

Alia declaratio
circa eandem electionem.

§. 4. In Charta etiam hujusmodi continetur, quod domo qualibet ejusdem Ordinis Abbate proprio ut prædicitur destituta, electionis die præfixa etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuerit, advocetur, & consilio ac voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Monachi domus illius. Ad electionem autem Cistercien. Abbatis præfixa & prænotata die ad minus per quindecim dies, ex Abbatibus quorum domus de Cistercio exierunt, & ex aliis quos noverint prædicti Abbates, & fratres Cistercien. idoneos, convocentur. Et congregati in nomine Domini Abbates & Monachi Cistercien. Abbatem eligant. Super quo contentione orta, quod id non servabatur juxta ipsius Chartæ tenorem, Nos attendentes quod quamvis ab antiquo per Abbates dicti Ordinis ita fuerit ordinatum, id tamen in desuetudinem abiit, & jam de communi consuetudine soli Monachi vacantis Monasterii vocem in electione Abbatis habere noscuntur, hujusmodi consuetudinem volumus & præcipimus observari, eam laudabilem & rationabilem judicantes, cum ad jus commune reduxerit, quod fuerat contra juris communis regulas constitutum. Ita quod ea quæ de vocandis aliquibus Abbatibus, quorum domus de Cistercio exierunt, quod quidem de Abbatibus hactenus est servatum, & cætera quæ de vocatione hujusmodi quoad Cistercien. necnon quoad alia ejusdem Ordinis Monasteria in Charta ut præmittitur, continentur, eadem tam in ipso Cistercien. quam in aliis Monasteriis inviolabiliter observentur. Licet enim prædicti sic vocandi vocem in electione non habeant, eorum tamen præsentia posset esse multipliciter fructuosa.

Altera declaratio quod
Abbas Cistercien. abique
alia Sedis
Apost. confirmatione,
administrationem plenam
habeat.

§. 5. Cæterum, quia circa electionem Abbatis prædicti Monasterii Cistercien. fuit ab aliquibus dubitatum, an possit ex usu aliquo tolerari, quod circa Cistercien. electionem retroactis temporibus est obtentum, videlicet ut Cistercien. electus, si ejus electio fuerit in concordia celebrata, administrare valeat, etiam à nemine confirmatus, & sine confirmatione aliqua curam habeat animarum. Nos ad hujusmodi dubitationem in perpetuum amovendam, statuimus, ut in Monasterio Cistercien. celebrata electione concordia secundum morem hactenus observatum, electus prædicto modo concorditer eo ipso verus sit Abbas Cistercien., & administrandi licentiam, curamque animarum habeat, ac in omnibus pro vero Abbate perinde habeatur, ac si à Sede Apostolica confirmationis beneficium habuisset, à qua ipsum intelligi volumus & statuimus confirmatum. Licet autem idem Abbas Cistercien. prædicto modo auctoritate Apostolica confirmetur, nihil tamen depreare per hoc ejusdem Ordinis libertatis,

quàm circa cessionem, & amotionem Abbatis ipsius idem Ordo dignoscitur habuisse, quamque ipsi Ordini manere volumus illibatam.

§. 6. Et quia præfatus Ordo in multa simplicitate fundatus, profecit laudabiliter in eadem, nos circa electiones in Monasteriis ejusdem Ordinis faciendas, sic personas ipsius Ordinis præcedere toleramus, sicut hactenus processerunt, necessitatem servando, solemnitates seu formas contentas in generali Concilio eis de gratia remittentes.

§. 7. Ordinamus autem quod in majoribus Abbatibus generationem habentibus, cum vacaverint, quindecim dierum ad minus ad eligendum terminus assignetur. Et Prior Superior, ac Cellerarius vacantis Monasterii conveniant de electoribus, quos idem Prior, postquam de ipsis convenerint, in Capitulo nominabit. Abbates vero, vel Visitatores nullum nominent electorem, nec electoribus prædicto modo creatis, simul vel sigillatim aliquod dent præceptum, nisi quod in publico eis injungant arctius, ut secundum suas conscientias provideant vacanti Monasterio bona fide. Nec alicujus vacantis Monasterii Abbas sibi nominari postulet electores, antequam in Capitulo nominentur. Nec aliquem ex congregatis ad eligendum electoribus, ad se vocet, nec verbo, vel scripto, aut signo eis, vel eorum alicui, suam insinuet voluntatem, nec electioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat, per quod electorum impediatur libertatem. Electam quoque personam, si sufficiens & idonea vacanti Monasterio fuerit, non refutet. Et qui contra fecerit graviter puniatur. Nec aliquam personam amoveat ab officio, vel de Monasterio ejiciat ipsius vacatione durante.

§. 8. Insuper statuimus & ordinamus, quod in Ordine prædicto juxta morem laudabilem hactenus observatum, annis singulis generale Capitulum celebretur, in quo viginti quinque Definidores statuatur, hoc modo. Abbas Cistercien. tamquam Pater primus nominet quatuor Definidores de generatione sua specialis, quos idoneos esse crediderit ad definitionis officium exercendum. Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, scilicet quilibet eorum de generatione sua, quinque dicto Abbati Cistercien., seorsum vel coram aliis nominabit. Ex quibus quinque Abbas Cistercien. uno prætermisso quatuor eligat, quos sufficientes esse crediderit. Et sic viginti Definidores erunt suis quatuor cum cæteris numeratis. Quos & prædictos quatuor primos Abbates idem Abbas Cistercien. in Capitulo die secunda Capituli nominabit, & Definidores instituet, & ipse cum eis vigesimus quintus erit. Si quis vero ex prædictis quatuor primis Abbatibus, tunc non fuerit in hujusmodi Capitulo, idem Abbas Cistercien. de generatione absentis assumet quatuor Definidores, quos idoneos extimabit. Ut autem prædicti Cistercien. & quatuor primi Abbates Deum habentes præ oculis, odio & amore, ac personarum acceptatione postpositis, bona fide procedant, eosque qui nunc sunt, & futuros in postremum ad hæc fideliter observanda, sub attestatione divini judicii, & in virtute obedientiæ Apostolicæ Sedi debitæ obligamus.

§. 9. Ordinantes & statuentes quod literæ missæ Capitulo Generali, personæ infamiam contingentes, legantur coram Definitoribus Ordinis prædicti.

§. 10. Et quod Judices dati ab eodem Capitulo non subdelegant aliis vices suas.

§. 11. Definidores quoque Capituli non revocentur præter voluntatem Definitorum in loco residentium consueti.

§. 12. Statuta de cætero facienda non obligent nisi in sequentis anni Capitulo confirmentur.

§. 13. Et per Definidores nihil definiatur prius in Capitulo non notatum. Stetur sententiæ majoris partis eorum. Cùmque ipsorum sententiæ in discordiam venerit, Abbas Cistercien. reputabitur pro duobus.

§. 14. Definidores vero nominati protestabuntur in Capitulo stando per juramentum in verbo Sacer-

Præcedentia solita in electione serventur non obstantia forma in generali Concilio tradita.

Quid servandum in electione Abbatum in majoribus Abbatibus generationem habentibus.
Hoc declaratur à Benedict. XII. infra in ejus constit. 3. Fulgens.

Quod Capitulum generale quatuordecim annis celebratur, & in eo statuatur viginti quinque Definidores.

Literæ missæ Capitulo, quid.

Judices Capituli, quid.

Definidores non revocentur.

Statuta quando obligent.

Definitorium quid definiat.

Definitorium juramentum.

dotis, quod iunctum sibi ministerium ad honorem Dei, & utilitatem d. Ordinis fideliter exequentur.

§. 15. Hoc etiam ipse Abbas Cisterc. sedendo facere teneatur.

§. 16. De notandis autem his, quae contra memoratum Abbatem Cistercii dicta fuerint in Capitulo, ita fiat sicut in casu consimili de alio notaretur.

§. 17. Eleemosynae vero quae mittuntur Capitulo Generali, recipiantur per duos Abbates, quorum unus per eundem Abbatem Cistercii, & alius per praedictos primos quatuor Abbates ponatur de caetero alternatim, ita quod quilibet de ipsis illum ponat secundum suum ordinem vice sua.

§. 18. Denique ne in Ordine praedicto aliqua possint spinae subcrescere vitiorum, praecipimus praedictum Cistercien. Monasterium ab eisdem primis quatuor Abbatibus annis singulis visitari. Et, nisi de alio die Abbas Cistercii cum eis convenierit, in festo B. Mariae Magdalenae fiat huiusmodi visitatio annuatim. Nec dicto Abbati Cistercii diem mutare conditam sine causa rationabili & urgente, quam, si ei supervenerit, intimet eisdem primis quatuor Abbatibus in tempore opportuno, per se vel per nuncium; cum quo iidem Abbates de die subroganda tractare valeant, & etiam convenire. Qui si cum nuncio concordare nequiverint, ipsimet diem statuant, sive terminum competentem, & eidem Abbati Cistercii per eundem nuncium vel alium intiment, prout viderint expedire. Quae omnia dicti primi quatuor Abbates bona fide & absque aliqua captione facere teneantur. Sanè cum praedicti quatuor Abbates Cistercium visitabunt, Abbates & Monachi socii Visitorum ipsorum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quam etiam Conventuum, vocem liberam habeant, licet aliquando prout feretur eis fuerit denegata.

§. 19. Si quid autem in persona Abbatis, vel in aliis, in eodem Monasterio crediderint reformandum, id eidem Abbati suggerant, hoc est cum reverentia & honestate dicant, ac eum benigne moneant & hortentur, ut id emendet in se, vel in aliis faciat emendari. Quod si facere forte noluerit insolenter, vel distulerit negligenter, servetur quod in eadem Caritatis Charta continetur expresse. Videlicet, ut iidem quatuor primi Abbates, sub caeterorum Abbatum nomine usque quater, ut corrigatur ipse, & alios corrigere curet, admoneant: & caetera quae de aliis Abbatibus in eadem Charta dicuntur, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiosè adimpleant. Excepto quòd si spontè cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud iam visum fuerit expectari non posse, in Conventu alio, convocatis Abbatibus qui de Cistercio exeunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant. Conventum autem alium intelligimus eorundem Abbatum concordem reditum ad processum huiusmodi faciendum in aliqua eiusdem Ordinis Abbacia. Eo, circa punitionem Cistercien. Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios inferius est statutum.

§. 20. Ne vero Visitorum Monasteriis ad quae causa visitationis accesserint, nimium onerosi existant, statuimus & ordinamus, quòd majores Abbates cum visitaverint, decem evectionibus sint contenti, Monachi vero qui ad visitandum mittuntur cum Abbate sibi associato senarium evectionum numerum non excedant. Qui autem aliter ex aliqua causa fecerit, praedictum numerum excedendo, veniam inde petat in sequenti Capitulo generali. Abbatibus vero, vel Visitoribus cum ad aliquod Monasterium visitandum accesserint, in locis dumtaxat tutis, & temporibus pacatis, nullus de Monasterio ipso occurrere, vel post visitationem eos deducere teneatur. Nullus insuper Abbas, vel etiam Visitor, in Cellariis & Domibus, in Cantis & Villis, non habentibus rura & vineas, ex

quibus possit hospitalitas exhiberi, sibi provideri postulet vel occurrere. Nec aliquis teneatur ibidem transeuntibus occurrere, vel in aliquo providere. Visitoribus quoque, seu aliis personis praedicti Ordinis, numquam plus quam duae portantiae piscium ministrentur, nec de pluribus praesumat comedere, cui forte fuerit ministratum. Carnibus, nisi forsitan in casu secundum regulam concessio, exclusis omnino; & ipsarum esu penitus interdicto, & tunc, ille solummodò comedat, quem huiusmodi casus attinget.

§. 21. Abbates & Visitorum in visitationibus officiales amovere poterunt quos ex certis causis noverint amovendos. Ita tamen quòd causas depositionum vel amotionum Abbati proprio, vel Priori, aut Locum tenenti, si Abbas forte defuerit, prius ostendant. Quod si proprius Abbas, vel Prior accusatum apud Abbates, vel Visitorum sufficienter excusare poterit, de plano sine strepitu, & in ipsa visitatione Abbates & Visitorum benigne huiusmodi excusationes admittant.

§. 22. Nullus verò Monachus, vel Conversus emittatur ad aliam domum, cuius culpa sine gravissimo, vel scandalo in domo propria poterit emendari, & qui emittendi fuerint, de quatuor aut quinque seniorum domus consilio emittantur. Quicumque verò aliquem aliter emisserint, omni sexta feria jejurent in pane & aqua, donec emissus fuerit revocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo proposito revocandi eundem.

§. 23. Et licet Abbates seu Visitorum deputati ab eis, secundum formam praedicti Ordinis, audire possint statum domorum & personarum in visitationibus publicè, vel privatim; tamen super his, quae sibi privatim suggesta fuerint, non procedant ad punitionem personarum, nisi prius coram accusato in praesentia quatuor, aut quinque seniorum domus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano & sine strepitu videant si sint vera, & si super eis ad punitionem fuerit procedendum.

§. 24. Porro ut Visitatio in charitate procedat, nulla de caetero in Ordine praefato exactio, subventio, vel collecta (salvo statuto in eadem Charta Charitatis contento) petatur vel fiat, à quocumque Abbate, vel Visitoro, sive sit Abbas, sive sit Monachus, nec aliquis recipere donum suspectum attentet. Illi tamen qui mittuntur, vel ibunt ad regiones remotas gratia visitandi, poterunt moderatè necessaria recipere ab illis, qui eis ex charitate ac mera liberalitate, & sine sui gravamine voluerint subvenire. Qui verò contra hac aliquid recipere praesumpserint, graviter puniantur.

§. 25. Sanè Visitorum visitationes suas ultra triduum continuum non protelent. Quòd si ex iusta & manifesta causa aliter facere compellantur, causam huiusmodi teneantur intimare sequenti Capitulo generali.

§. 26. Caeterum, ut circa depositiones Abbatum, via maliciis pracludatur, statuimus, ut quicumque Abbatem aliquem deposuerit, causam depositionis, & processum habitum circa ipsam, per literas suo, & Abbatum qui depositioni eidem interfuerunt, sigillis signatas, in sequenti Capitulo generali, nullo etiam requirente vel proclamante, insinuare, ac exponere teneatur. Dicti etiam Abbates si praesentes fuerint, processum depositionis eiusdem, & an de consilio eorum sic fuerit processum exponant, & tunc generale Capitulum, utrum depositio iusta, vel iniusta fuerit, iudicabit. Quòd si praedicti Abbates praesentes non fuerint, hoc ipsum per suas patentes literas generali Capitulo explicitè attestentur. Et omnes praedicti supra suas conscientias hoc facere teneantur.

§. 27. Et ut in Abbatibus praedicti Ordinis subtrahatur materia delinquendi, nec ipsi conqueri valeant, per eorum Abbates se indebitè fore gravatos, statuimus & ordinamus, quòd Abbas subiectum sibi Abbatem deponere debeat pro causis dumtaxat inferius annotatis, videlicet pro haeresi, pro

Abbas Cistercii idem iuret.

Dicta contra eum notentur sicut contra alios.

Eleemosynae Capituli à quibus recipiendae.

Cistercien. Monasterium quotannis visitetur ab aliis quatuor primis Abbatibus.

Et si quid reformandum fuerit ab eisdem reformetur.

Visitoribus Monasteriorum quid praestandum sit.

Ad hoc vide declarationem Benedicti XII. infra in eius const. 3. Fulgens.

Quando Officiales revocare possint.

Qui ad aliam domum mitti valeant.

Circa privatim eis suggesta procedant ut hic.

Visitorum nihil exigant & recipiant, nisi in regionibus remotis & tunc moderate à sponte danti-bus.

Visitorum perficiant triduo.

Deponentes Abbatem significant sequi Capitulo, quod de depositionis iusticia iudicabit.

Abbatibus ex causis hic expressis dumtaxat deponi possint.

simonia manifesta; pro immunditia carnali; pro dilapidatione sui Monasterii, enormiter alienando, vel dissipando bona; pro furto, homicidio, gravi fortilegio, solemnij perjurio, pro conspiratione, & si falsarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis supradicti; & si contra communitatem instituta ipsius Ordinis privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti presumpserit impetratis. In aliis autem casibus superius non expressis, injungat eis Abbas, vel Visitator, ut veniam petat in sequenti Capitulo generali ad arbitrium ipsius Capituli per depositionem, vel aliter puniendus.

§. 28. Depositus autem a regimine Abbatie si sententia depositionis suae apparuerit injusta, ex ordine, & ex causa restituatur per generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si vero circa hujusmodi depositionis sententias in modo tactum, vel in ordine sit erratum, causa depositionis legitima existente, tunc non restituatur depositus, & deponens circa depositionem ad arbitrium dicti generalis Capituli puniatur. In casibus quoque in quibus perfecta poenitentia infamia remanet, depositus ineligibilis sit omnino, in illis in quibus post perfectam poenitentiam nulla infamia remanet, postquam impositam poenitentiam peregerit, eligibilis habeatur.

§. 29. Et quia per obligationes ipsius Ordinis multa posset idem Ordo incurrere detrimenta, statum & ordinamus, & providemus, quod nullus praedictum Ordinem valeat obligare.

§. 30. Praemissa igitur quae pro utilitate, honore, ac statu prospero dicti Ordinis duximus statuenda, universa & singula in perpetuum ab universis personis ipsius Ordinis inviolabiliter observari praecipimus, & ne tradantur oblivioni, vel neglectui, habeantur in gener. Capit. annis singulis recitari. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. Perusii, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

Deponens injuste Abbatem, poenam talionis incurrat, &c.

Nemo Ordinem obligare possit.

Praedicta inviolabiliter observentur, & singulis annis in Cap. gen. recitentur.

Dat. P. An. t. die 9. Junii.

IV.

De auctoritate & facultatibus Ministri Generalis & aliorum Praelatorum Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, nonnullisque gratiis & privilegiis ejusdem Ordinis.

Aliam gratiarum concessionem dedit Sixt. IV. inf. in sua constit. 6. Regimini. Pro quarum omnium moderatione, attendenda est Bulla 22. Leon. X. Dum intra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de Regularibus. Sed postea alia privilegia largitus est Pius V. in sua const. 11. Dum ad uberes, ubi notabo, in Tom. 2. De regula autem & aliis hujus Ordinis plenè dictum est supra ad const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi addidi.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Provincialibus Ministris, ac universis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Virtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi caelestium ferventer invigilant, & pie vitae studio sine intermissione defudant, decet per Apostolicam circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & sollicitè confoveri, ut alicujus praetextu calumniae nullum internae pacis excidium, nullumque religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quae cultum divini nominis devotis & quietis mentibus invalescant.

§. 1. Hinc est quod, quum sicut nobis exponere curastis, tu filii Generalis Minister & praedecessores tui, juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hactenus, & a Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum praedictam regulam & constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, ministerii officium plenè ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devotè & humiliter obediunt, ac intenderint reverenter, & in eadem regula sit expressum, ut Gene-

ralis Minister qui pro tempore fuerit a ministerii officio amoveri valeat provincialibus Ministris & Custodibus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum a Sede approbatum, eadem honestate floridum, praecularum scientia, & virtute secundum, privilegio Apostolicae gratiae attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestrae, ut successores tui, filii generalis Magister, qui erunt pro tempore statim postquam electi secundum regulam & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Generales Ministri effecti curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant; & liberè gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quae ipsi Ministri & Definidores ad haec electi juxta praedictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundum Deum viderint expedire, aliasque possint officium ministerii licitè in omnibus exercere. Iidemque fratres tibi generali Ministro & successoribus ipsis, devotè ac humiliter obediunt & intendunt.

§. 2. Et praefati successores, & tu generalis Minister a Provincialibus Ministris & Custodibus secundum regulam & constitutiones ipsius Ordinis absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus, ratum habentes & firmum quicquid super praemissis per te generalis Minister, dictosque praedecessores fratres & Definidores factum & observatum est hactenus, concessa tibi exequendi officium ministerii, quoad praemissa omnia & alia, libera facultate.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Provincialium Ministrorum ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare, quum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in hac parte juris hujusmodi regulis coarcentur.

§. 4. Custodes verò & Guardiani, qui secundum statuta ejusdem Ordinis aliter quam per electionem instituuntur, post ipsam institutionem, seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare ac solvere possint, juxta ipsius Ordinis instituta.

§. 5. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum institutiones ipsius Ordinis conventibus vestris deputandos duxeritis in lectores, sine cuiusquam alterius licentia liberè in domibus praedicti Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica Facultate (illis locis exceptis, in quibus viget studium generale) ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus solemniter incipere consuevit.

§. 6. Et quia prohibente regula vestra nulli fratrum Minorum est licitum populo praedicare, nisi à generali Ministro vestri Ordinis examinatus, & approbatus fuerit, & sibi praedicationis officium ab ipso concessum; Nos praedictorum fratrum laboribus & periculosos discursibus evitandis, necnon ut animarum salus possit inde facilius provenire, super prohibitione hujusmodi opportunae provisionis remedium apponentes, ut singuli Provinciales Ministri in suis Provinciis cum Definitoribus & Provincialibus Capitulis congregatis, fratres in sacra pagina eruditos examinare & approbare, & eis officium praedicationis Deum habendo praeculis committere valeant (sicut ex forma regulae Minister poterat Generalis) plenam auctoritate praesentium concedimus facultatem.

§. 7. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis saepius transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem; quia etiam bonos & idoneos ac approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promovèri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus com-

Removeri potest a Definitoribus & Custodibus Capit. gen.

Vocalibus longè distantibus tempus non currat.

Custodes statim instituti admittuntur.

Lectorum ubique est legendi facultas, praeterquam in studiis gen.

Praedicatorum res examinandi. Sciatur etiam ab Ordinariis examinandos ex Bulla Leo. X. Superne num. 27.

Fratres abloq examine, & ab omni Ord. promovènt. r. h. c. revocavit Conc. Trid. sess. 7. c. 11. & sess 23. c. 12.

Edita An. D. 1265.

Prooemium.

Minister generalis statim electus, liberè ordinem regit. Tu de modo eligenti vide etiam Conc. Trid. sess. 25. c. 6.

munionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus præsentare. Ipsique Pontificibus præsentatos à vobis, fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni provisione vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria in quibus cum altari portatili possitis Missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, ac etiã Ecclesiastica recipere Sacramenta.

§. 9. Cùm autem generale interdictum Terræ fuerit, in Ecclesiis & Oratorijs vestris ac alijs quibuscumque quum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposito interdicto, clausis januis, interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, submissa voce liceat vobis celebrare divina officia; & Ecclesiastica recipere Sacramenta; dummodo causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdici, neque Ecclesiæ & Oratoria eadem fuerint specialiter interdicta. His verò qui vestris immorantur obsequijs, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos quum decesserint in vestris cœmeterijs sepelire. Si quando autem in Terras, in quibus residetis, vel earum personam excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitijs deputati, negotiorum quoque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè insisterint, huiusmodi sententiæ obnoxii minimè habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis in eo casu à Sede Apostolica est concessa: nisi iidem causam dederint, vel excommunicari specialiter seu interdici eosdem contigerit.

§. 10. Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum Terris liberè commorari, & ab eis tunc & etiam quando per ipsas vos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeatis.

§. 11. Generalis quoque, & singuli Provinciales Ministri & eorum Vicarii, ac etiam Custodes, in Provinciis & custodijs sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus alijs ejusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, undecumque absolute & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus in quibus exceßerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias à jure, vel à iudice generaliter promulgatas, & huiusmodi sententijs innodati, aut in locis sic suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines, sic ligati, notam irregularitatis incurrunt, absolute & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeò gravis fuerit, & enormis excessus, quod sint ad eandem Sedem merito destinandi.

§. 12. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis & Provinciales Ministri, necnon & vices vestras gerentes, ac etiam Custodes in proprios habueritis confessores, absolute & dispensationis beneficium, vobis quum expedierit valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolute & dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis factæ.

§. 13. Adhæc, volentibus vestro aggregari Collegio, qui suspensionis, aut interdicti vel excommunicationis sententijs à jure, vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolute & dispensationis beneficium observata forma canonica impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententijs innodatos, secundum formam ipsam vos Generalis & Provinciales Ministri, & præfati Custodes, ac vices vestras agentes, valeatis absolvi, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententijs, vel in locis interdicto

suppositis, divina præsumperint officia celebrare, vel Ordines receperint. Ita tamen, quod si aliqui ex huiusmodi eisdem sententijs propter debitum sunt alitè satisfaciunt, ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod postquam fuerint absoluti, huiusmodi volentes aggregari supradicto Collegio, nisi mox Ordinem vestrum intraverint (etiam si super hoc eis inducæ à Prælatis ejusdem Ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias à quibus eos taliter absolvi contigerit relabuntur. Cæterum vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinarij locorum in abolitionibus huiusmodi scandalum evitetur.

§. 14. Porrò quieti vestræ providere volentes, quod per literas Apostolicas Sedis, aut Legatorum, seu Delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minimè valeatis; & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis inviti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasterijs, vel Ecclesijs, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium & denunciations sententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum teneantur per Apostolicas literas impetratas, & impetrandas in posterum, nisi huiusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria monialium cujuscumque Ordinis, vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possitis. Ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas per literas præfate Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia huiusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel Delegatos ipsius, vel etiam per quoscumque. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælatus Ecclesiasticus, nec eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias, contra Principes sæculares, communitates, populos, seu quoscumque benefactores, vestros, nullusque delegatus vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alias lites seu controversias contingentia in causis quæ corâ ipsis tractantur, quempiam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato vel licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quisquam vestrum parere vel intendere teneatur super his monitionibus mandatis aut iussionibus eorundem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint injungendum.

§. 15. Cæterum, Generalis & Provinciales Ministri ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis & Episcopis ac alijs quibuscumque provisum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac etiam non obstante contradictione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare; nec per literas ejusdem Sedis seu Legatorum ipsius jam obtentas, vel de cætero obtinendas, aliquos de Fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis, aut alijs teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto huiusmodi, & ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus nisi de latere nostro missus, auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine vestro non facientium mentionem, nullusque Prælatus, nec aliqua persona, religiosa vel sæcularis de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua seu Ecclesiæ negotia procuranda vel secum manendum, aliquos assumere valeat, nisi quos Generalis & Provincialis Minister ipsorum tamquam

Fratres in multis hic expressis gravari non possunt ab Ordinarijs, &c. Tu scias aliter statuisse Concil. Trid. quoad publicationem excommunicationum, sess. 25. c. 12.

Prælati Ordinis revocant Fratres apud Episcopos & alios commorantes. Hoc idem placuit Concil. Trid. sess. 25. c. 4.

Oratoria habent &c. Intelligitur juxta d. Concil. sess. 22. c. 1.

Interdicti tempore celebrantur Hoc ampliat Six. iv. cit. in rub. Sed aliter statuit Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

Necessaria que recipiunt.

Prælatorum Ordinis facultas absolventi Fratres. Extendit Six. iv. cit. in rub. Sed tu vide Bullam Pii v. num. 132.

Facultas Fratrum absolventi Prælatos. Tu vide d. const. Pii v.

Prælati Ordinis absolventi Fratres. Tu vide eandem const.

Missaque ad
prædicandam
Crucem
aut contra
hæreticos.

Fratres ab
Ordine rece-
dere prohibetur.

Licentiam
ab Ordine,
non tran-
seunt ad
alium coer-
centur.

Apostatq;
Imò etiam
ab Ordinariis
exercetur,
ex Concil.
Trid. sess. 6.
c. 3.

Habitus
conformis
cæteris aliis
prohibetur.

idoneos & discretos sibi duxerit assignandos: quos etiam subiacere volumus Ordinis disciplinæ.

§. 16. Illos verò ipsius Ordinis fratres qui ad prædicandam crucem, vel inquirendum contra pravitate hæreticam, seu ad alia hujusmodi negotia, sunt vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica deputati, tu filii Generalis Minister tuique successores, remove seu revocare penitus, transferre, ipsisque quod superfedant injungere, aliosque substituere quum expedire videritis, libere & licite valeatis, & in eos si contraverint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet minister Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit. Non obstantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

§. 17. Inhibemus quoque ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sine Generalis, vel sui Provincialis licentia discedat ab ipso, discedentem verò abque cautione literarum aliter ipsorum, prætextu alicujus privilegii Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quod si forte retinere præsumperit, vobis Generalis & Provinciales Ministri dumtaxat licitum sit in ipsos discedentes fratres sententiam excommunicationis promulgare.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis, post obtentam licentiam à Sede prædicta aut à vobis, ad religionem aliam transeundi, infra duos vel tres menses se ad illam religionem suæ salutis congruam non contulerint, & ipsius non suscepterint habitum regularem, licitum sit vobis Generalis & Provinciales Ministri, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tamquam contra alios Ordinis vestri apostatas procedere secundum quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla professione facta, inde præsumperint resurre.

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis per vos, ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inveniri, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem seu Provinciales Ministros aut Custodes expelli contigerit, vel qui egressi fuerit, proprio suo motu prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licite hujusmodi exercetur officia transeunt, de vestra vel dictorum Ministrorum licentia speciali. Quod si forte ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram aliquid super præmissis temere attentare præsumperint, Ministri ac Custodes, & eorum Vicarii in illos quos infra fines suarum provinciarum & custodiarum, juxta consuetudinem Ordinis vestri districtos invenerint, talia præsumentes, monitione præmissa auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare. Electos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quocumque Ordines approbatos, præterquam ad B. Augustini, Templariorum, Hospitaliorum, & aliorum religiosorum arma portantium ad vitandam occasionem evagandi, Generalis & Provinciales Ministri cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem. Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

§. 20. Inhibemus etiam, ut nulli sine in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum aut ita consimile, quod propter eum Frater Minor credi possit, deferre liceat absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibito ma-

jorem consequatur effectum, statuimus, ut hi qui habitum vestrum, vel sibi prædicto modo consimile deferre præsumperint, ad deponendum ipsum per Diocesanos locorum quum à vobis requisiti fuerint, monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellantur.

§. 21. Cæterum, quum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cælestium, duxerit reservandum, Nos pie volentes, quod illorum fructus integrè vestræ paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis & virgultis nullam decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtius inhibentes, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

§. 22. Quia verò nonnulli vestræ habitum religionis assumentes, diversis personis quæ sciri & inveniri non possunt, interdum aliqua bona restituere teneantur; vobis Ministri & Custodes ac Vicarii prædictis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum viderint expedire.

§. 23. Sepulturam quoque in Ecclesiis vestris concedimus & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint, nisi excommunicati & interdicti, aut etiam publici usurarii fuerint, nullus obstat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur: districtius inhibentes ut nulli religiosi sæculares vobis invitatis, aliorum corpora defunctorum in vestris Cæmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemniam, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate præsumant.

§. 24. Inhibemus insuper universis Fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum, nisi necessitatis urgente articulo, alii quam Prælati suis peccata sua confiteri præsumat, vel aliis ejusdem Ordinis Sacerdotibus secundum regulam & ipsius Ordinis instituta.

§. 25. Universis autem Ecclesiarum Prælati & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitatis audire, vel compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitates vel intra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, vel capitula, scrutinia, & inquisitiones, in locis vestris vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manalem obedientiam à Ministris Custodibus vel Guardianis vestris exigere, aut de ipsorum institutione vel destitutione, sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere, seu prohibere, ne ad Civitates vel villas, ubi religiose ac honestè morari possitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias seu oratoria, aut in accedentes fratres seu constructores hujusmodi, vel receptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre præsumant.

§. 26. Concedimus quoque vobis, ut de his quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminariis, Anniversario Septimo, Vigesimo, Trigesimo, ac aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu, ad sustentationem vestram vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis ad quorum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis, vobis legantur (dummodò præmissa non convertantur in usus alios, sed in illos duntaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonice justitiam, aut portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executionibus voluntarum, seu decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere vel extorquere præsumat districtius inhibemus.

§. 27. Ad hoc ut liceat Fratribus vestri Ordinis

Exemptio à
decimis.
Amplio-
rem exem-
ptionem
vide in
Pii V. con-
stit. in rub.

Applicari
possunt Or-
dini quæ in-
trantes illum
debent aliis
restituere.

Sepulturam
in locis Ordinis
omnes
habent.
Tu vide inf.
Bul. 7. Six. IV.
Regimini,
ubi notabo.

Fratres extra
Ordinem
non consti-
tuentur.

Ad Synod.
processiones
&c. non co-
gantur, &
Monasteria
ædificare
non impe-
diantur.
Tu quoad
professionem
attendere
Conc. Trid.
sess. 25. c. 13.
Et quoad ul-
timum vid.
Bul. 99. Cle-
ment. VIII.
Quoniam.

Exemptio à
canonica
portione. Tu
vide const. 7.
Six. IV. Re-
gimini, ubi
dicam.

Fratres di-
mittentes

aliqua loca de eorum bonis libere disponunt.

quam de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimitunt (dedicatis Ecclesiis dumtaxat exceptis) quam libros, calices & paramenta secum ad alia loca transferre, & ædificia ipsa cum solo & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas, vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundum quod eis melius videbitur expedire; quum ipsa pauciora & alia loca fratrum ad nos & Apostolicam Sedem specialiter & immediatè pertinere noscuntur. Et ne aliqui Archiepiscopi vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona Ecclesiastica vel secularis, prædicta loca seu bona, occupare, accipere vel usurpare, aut quoquomodo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali districtius inhibemus.

§. 28. Indulgentes vobis, ut ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quorumque minimè teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum vel Nunciorum ejusdem, seu Rectorum Terrarum Ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perperuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 29. Cæterum quum fel. record. Innoc. Papa olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri; & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem prout jus exigit exercere, Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullum libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro, per privilegia & indulgentias ab Apost. Sede concessas, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus.

§. 30. Decernimus ergo irritum & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessionem, constitutionem, & inhibitionem eisdem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes prædictos, in posterum promulgari contigerit penitus non tenere. Nulli ergo, &c.

Dat. Perugia, 12. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 1.

Exemptio ab omni subventione Legatorum &c.

Exemptio à jurisdictione Ordinari. Tu vide Conc. Trid. sess. 7. c. 14. & const. 39. Clem. VIII.

Revocatio attentandorum contra hanc Bullam.

Dat. P. An. die 21. Julii.

V.

Privilegium Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, leprosos undique suscipiendi, & ad domum aliorum leproforum, cum eorum bonis transducendi.

Hoc approbavit Pius IV. infra in const. 95. Inter. ubi videas plenè de hujus Militiæ privilegiis. Plenius autem notabo infra in Tomo 2. in const. 28. Pii V. Sicuti, omnia quæ eandem militiam tangunt.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ministro & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Universis Ecclesiasticis Prælati, exemptis & non exemptis, in virtute actæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam ipso facto vos incurrisse volumus, nisi instanter hoc præsens mandatum curaveritis diligenter: & nihilominus sub pœna officii, & beneficii vestri, enore præsentium præcipiendo mandamus: Quatenus cum aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum Ordinis Leproforum S. La-

Edita An. D. 1265.

Ordinarij permittant collectionem leproforum.

zari Hierosolymitani, ad vos & loca vestra pervenerint pro capiendis infirmis leprosis, sicut Dominus præcipit in lege Moysi, quod omnes leprosi ejiciantur extra castra.

§. 1. Volumus itaque sicut Deo placeat tam mares quam mulieres, Clerici & Laici, religiosi & seculares, morbo Lepre laborantes inventi per eodem fratres, & procuratores eorum, capiantur & ejiciantur extra, cum eorum omnibus bonis tam mobilibus quam immobilibus ad habitationem cum infirmis alijs domorum ejusdem Ordinis.

§. 2. Si verò Clerici vel Laici mandatum nostrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quòd peremptoriè citetis eosdem, ut coram nobis compareant, prædictis fratribus facturi justitiæ complementum.

Dat. Viterbii, Nonis Augusti, Pont. nostri Año 1.

Quòd Magistratus seculares describi faciant in libris Statutorum Civitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iste Pontifex præcepit Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, ut inf. in const. 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes sup. in const. 1. Innoc. IV. Cum adversus, fol. 83. & const. 9. Ad extirpanda, fol. 91.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zinzania, quæ abundantius solito succreverunt, superfeminante illa libertatis his diebus homine inimico: tantò studiosius juxta commissâ nobis sollicitudinè insudare propinsum, quantò perniciosius negligere eadem in necem Catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitie operarios consurgant, stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam quas fel. recordationis Innoc. Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tam ipse, quam fel. mem. Alexand. Papa prædecessor noster conscribi, ac à vobis exacta diligentia observari mandarunt: quæ seriatim inferius continentur.

Constitutionum tenorem non pono quia habes supra fol. 83. &c.

§. 1. Ideòque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factis, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnè hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extolentem sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, & eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infra designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in terram, appellatione remota compellant.

§. 2. Porro hæc omnia statuta seu constitutiones & leges præfatæ, & si quæ aliæ contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri, quorum unum in communis cujuslibet Civitatis vel loci: secundum apud Diœcesanum: tertium apud fratres Prædicatores: quartum apud fratres Minores cū omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perugia, 3. Non. Novemb. Pont. nostri Año 1.

Facultas ens ita invit. s. colligendi.

Contradictores citentur.

Dat. P. An. die 5. Aug.

V I.

Edita An. D. 1265.

Innoc. IV. edidit leges contra hæreticos ut in rub.

Eas ascribi hi Pont. jubet in statutis Civitatum.

Id est in quatuor earum libris.

Dat. P. An. die 3. Nov.

Quod

Quod propè Ecclesie Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, non possit novum Monasterium construere vel acquiri, ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cujuscumque Ordinis Monialibus, infra spatium tercentum cannarum.

Hoc privilegium declaravit & innovavit Jul. II. inf. in ejus const. 21. Exponi. Hodie autem servanda in hoc est forma tradita infra, in Tom. 1. à Clem. VIII. in ejus const. 99. Quoniam post. Bonif. VIII. in cap. unico, de excessib. Pralat. in 6. Cetera autem de toto Ordine Franciscano indicavi tibi sup. in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ad quam addidi.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris, ac Universis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum Salutem & Apostolicam benedictionem.

AD consequendam gloriam celestis patrie, sic divina pietas humilitatem vestram per suam gratiam cernitur allexisse, quod semper ad hoc intenti estis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vite studium acquiratis. Hec enim & alia sancta pauperrime Religionis vestre merita nos inducunt, quod sumus ex intimo cordis affectu solliciti, ut in omnibus que ad Dei laudem & tranquillum statum devotionis vestre cupitis, habeamus providentiae studium efficacius.

§. 1. Sanè, non sine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quod inter vos, & Religiosos aliquos, illa de causa, æmulationis & dissensionis materia oriretur, quia ipsi, domos & Ecclesias Regulares juxta loca vestra non sine vestro gravi præjudicio, & dispendio manifesto, quandoque construere præsumebant. Cum itaque ad Apostolici spectet officii dignitatem, de regno militantis Ecclesie cujuslibet scandali materiam abolere, nos dignè volentes quod hujusmodi æmulationis & dissensionis occasio per diligentiae nostrae studium amputetur, auctoritate presentium ordinamus & districtè inhibemus, quod nulli liceat a modo de Prædicatorum Pœnitentiae JESU CHRISTI, B. MARIE de Monte Carmelo, Eremitarum S. Augustini, S. Clare, aliisque Ordinibus in paupertate fundatis, nullique mulierum de prædictis, seu quibuscumque aliis Ordinibus, aliquod Monasterium, Ecclesiam vel Oratorium ædificare, seu construere, nulli quoque sæculari vel religioso cujuscumque professionis, Ecclesiam, vel Monasterium, seu Oratorium jam ædificatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infra spatium 300. Cannarum à vestris Ecclesiis mensurandarum per aërem, etiam ubi aliàs rectè mensurati loci dispositio non permittit. Præterea statuimus, ut quicquid contra hujusmodi ordinationis & inhibitionis nostrae tenorem, ex tunc in antea ædificatum fuerit, diruatur.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Cannarum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel Constitutionibus suis, extrà septa Ecclesiarum Monasteriorum suorum, vel officinarum eorum, & clausuram ipsarum, nullas debent possessiones habere: quod si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis habere, in aliis verò non habere noscatur, eum quoad ordinationem, inhibitionem, & statutum hujusmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipsarum, octo palmorum longitudinem continere.

§. 4. Non obstantibus varia locorum consuetudine five privilegiis, indulgentiis, seu literis quibuscumque tam supradictis, quam mulieribus, vel eorum alicui, ab Apostolica Sede sub quacunque forma concessis; seu etiam concedendis, que de presentibus specialem, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergò &c.

Dat. Perusii, 12. Kal. Decemb. Pont. nostri Anno 1.

Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis, describi faciant in Statutis Civitatum, leges editas ab Innoc. IV. contra hæreticos, Magistratus sæculares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab isto Pontifice editum hisce Magistratibus habes hic sup. in const. 6. Ad extirpanda.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per Italiam auct. ritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantius solito succreverunt, superseminante illa licentius his diebus homine inimico, tantò studiosius juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quantò perniciosius negligere eadem in necem Catholici seminis pervagari.

§. 1. Ut autem adversus hujusmodi nequitiae operarios, confurgant stentque firmiter Ecclesie filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutio- nes quædam felicitis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & tam ipse, quam felicitis memoris Alexander Papa prædecessor noster, Dilectis filiis Potestatibus five Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum per Italiam constitutis mandarunt, ut constitutiones ipsas in suis conscribi Capitularibus facerent, & exacta diligentia observarent. Unde prædictis Potestatibus five Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus, damus nostris literis in mandatis, ut ipsi & singuli eorum, constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus per dictum Alexandrum prædecessorem nostrum, & etiam per nos factas, conscribi in suis Capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim se adversus hanc Sanctam Ecclesiam extollentem, sine aliqua omissione procedant.

§. 2. Quocirca si dicti Potestates five Rectores, Consules, Capitanei, Antiani, Consilia, & Communitates, mandatum nostrum super hoc neglexerint adimplere, vos & singuli vestrum, illos & singulos eorum, infra designatos vobis limites, per excommunicationem in personas, & interdictum in terras eorum, monitione præmissa, appellatione remota cogatis.

§. 3. Non obstante si aliquibus à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod personæ excommunicari, ac Civitates, Castra, Terræ, & loca ipsorum interdicti non possint, five qualibet alia indulgentia Sedis ejusdem, per quam effectus presentium impediri valeat, vel differri: & de qua, cujusque toto tenore, de verbo ad verbum specialem & expressam in nostris literis oporteat fieri mentionem: & constitutione de duabus dietis edita in Consilio generali.

Dat. Perusii, 15. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Canonizatio S. Hedvvisg Ducissæ Poloniæ, & præfinitio suæ festivitatis pro die 15. Octobris, cum Indulgentiarum elargitione pro ejus sepulchrum visitantibus.

CLEMENS PAPA QUARTUS, *Dilectis filiis Archiepiscopo Gneznen. & ejus suffraganeis. Salutem & Apost. benedictionem.*

§. 1. **E**Xultat cunctorum fidelium pia mater Ecclesia novæ laudis, ex intimis jubilibus productura, ex eo quod declinante mundo ad vesperum, tamquam inextimabilem margaritam invenisse fortem dignoscitur mulierem, cujus constantis animi munimenta, nec aries ex adversis impulsus euntibus quaterere potuit, nec ab illo ipsam avertere quod in mentis utero dignè conceperat proposito

Edita An. D. 1266.

Exordium.

Innoc. IV. contra hæreticos leges edidit, & iussit Magistratibus ut describerent in Statutis Civitatum.

Hic Pontif. mandat Inquisitoribus ut eos ad id rogant.

Quibuscumque non obstit.

Dat. P. An. 1. die 18. Jan.

IX.

Edita An. D. 1267.

Exultatio pie matris Ecclesie, de S. Hedvvisg meritis, & laudibus.

Edita An. D. 1265.

Exordium.

Privilegium de quo in rub.

Ordines in paupertate fundati qui sint.

Cannarumq; longitudo qualis clausuræ derogatorie.

Dat. P. An. 1. die 20. Nov.

sanctitatis. Sed cum inventionem difficilem Sapiens asserat huiusmodi mulieris, quæ nam sit illa deducatur in lucem, & habeatur ejus notitia, ne ab hominum ignorantia nebulis notione subducta, laudum defrauderetur præconiis, quibus per mundi climata est suis ubilibet meritis atollenda. Non enim quam tanta virtutis titulus illustravit, decet amplius occultari sub modio, quodque teneatur in abditis, quam divina meritorum cumulo benignitas sic prorexit. Nec enim fortium mulierum voluit antiquitas oblivisci, sed supra candelabrum virtutis, & gratiæ sic posuit, & erexit eisdem, quod ipsarum memoriam, edax non potest abolere vetustas, & quæ aliorum bona graviter inficit, fascino denigrare. Hinc Judith & Jabel, quæ Olofernem, & Sisaram virili dextera peremerunt, suorum claritate gestorum, ipsa deputavit perpetuis antiquitas monumentis, ut quæ antiquis utilitati fuerunt, esset deinceps ipsarum prorogata memoria posteris in exemplum. Propter quod ne ipsi antiquitati, quæ solitudinis manum, ut posteris ipsis proficeret, à laboribus non subduxit, quæque ut nobis disciplinæ, ac morum relinqueret instituta, noctis observavit excubias, dissimiles judicemur, dignum duximus quæ sit mulier ipsa, & quid egerit expressius aperire, ut id eos minimè lateat, quos in sinceritatis proposito, pia reddit devotio studiosos.

Quæ non in carnis nobilitate, sed in infirmitatibus gloriatur assumptis.

§. 2. Et quidem ipsa est piæ memoriæ Sancta Heduvigis, cujus per sanguinis derivationem natalium claritas sic refulsit, quod ab iis qui sceptrâ gestârunt Regnorum, quosque insignes efficit Imperii celsitudo, tamquam propago generosa processit, radiis nobilitatis plus splendoris adjiciens ex se ipsa, quam sibi unde originem traxerat, provenerit ex radice, pro quo si secundum carnem, & mundum gloriantum fuerat, meritò potuit nullo blâdiente mendacio gloriarî. Sed cum hujusmodi gloria plei que virtutis prospectum evacuat, in elationis præcipitet vitium, quos exaltat, ut in ejus pectore virtus Christi per gratiam redundaret uberius, non in ea quæ est carnis nobilitas, sed in suis dumtaxat infirmitatibus gloriam assumebat; advertens, fructibus divinæ dilectionis nequaquam destitui, nec munere supernæ benedictionis illos fraudari, quos salutifera infirmitatis acedine à patre contingit benevolo visitari.

Conjugium cum Duce Poloniæ contraxit, & ejus prolem in Dei timore erudit.

§. 3. Porro dum puerula fuit, vix quicquam puerile gessit in opere, & productioris ætatis tempore succedente, ne adversario ulla occasio maledicti suppetere, cum claræ mem. Henrico Duce Poloniæ matrimonium duxit legitime contrahendum, in quo tripartitum bonum conjugii salubriter conservâdo, sic prudenter se gessit, quod thori fidem inviolatam custodiens, & prolem in Dei timore susceptam erudiens, ab ipso Duce, cui non præcipiti voluptatis affectu, sed discreto semper inhæsisse judicio creditur rationis, quousque est assumptus de medio, per separationis injuriam non divertit. Licet ut orationi, & contemplationi vacarent devotius, thorum ex pari voto, & consensu unanimi per multa annorum curricula habuerint sequestratum cum creatori suo minùs obsequi valeat ad plura distractus animus, & viro placere cupiens mulier, in his quæ Dei sunt, interdum segnior habeatur.

Duceque mortuo Monialis Cisterciensis Ordinis efficitur.

§. 4. Ipso denique Duce, Christianissimè, prout asseritur, spiritum exhalante, protinus ad illius, cujus pulchritudinem Sol, & Luna mirâtur, tamquam libera, & à lege viri terrestris soluta, familiare consortium amplius aspiravit. Sed cum non invenitur in terra suaviter viventium, cœtumque malignantium detestetur, ubi potuit (cum totus mundus in maligno sit positus) reperire? ubi eum quæsit? ubi illum invenit, cujus desiderio languitur? Et quidem dum difficultatem inveniendi attenderet, & non posset non quærere quem amabat, fluctuabat nimium ipsius animus, & inter perplexitatis scopulos vehementius jactabatur. Urgebat namque amor quærere, sed difficultas inveniendi quærendum interjectis obicibus sui finem propositi recardabat. Sicque dum in ancipiti teneretur, sacræ demum

Scripturæ relatus, est ejus auribus cœlitus infillatum, quod invenitur in campis silvæ, & est cum simplicibus sermo ejus. Tunc sollicita discurrere cœpit indagine, & perquirere tota mente, ubi sunt isti campi, quos sua Deus præsentia sic illustrat, & in quibus illa viger simplicitas, quæ digna divinis affectibus perhibetur. Sed qui dat intelligentiam spiritus, ei nutanti confessim occurrit, & nodum cujuslibet dubietatis dissolvens, campos silvæ, loca religionis explicuit. In quibus tamquam in mundo non sint, quæ mundi sunt non aguntur; sed tantò quod optabat in eis reperitur facilius, quantò à tumultibus sæculi amplius secernuntur. Hinc sancti Spiritus unctio (cujus est docere de omnibus) taliter erudita, casti amoris suffragante vehiculo, ad Monasterium Trebnicien. Cisterciensis Ordinis eò celerius trahitur, quò minùs terrenis affectibus aggravatur: in cujus quidem Monialibus intentionis simplicitas, & mentis puritas sic placebant, quod cum eis esse, divina clementia credi poterat suas delicias deputasse. Et licet quæ regularis disciplinæ fuerant, quantum suo licebat statui, præ cunctis monialibus observaret, votum tamen professionis emittere, & renuciare proprio renuit, non ob aliud (prout fertur) nisi ut haberet unde palmam porrigeret inopi, & aperiret munificentiam dexteram indigenti.

Dæmonis tentationes superavit.

§. 5. Invento itaque ibi quem quæsierat anima sua, floridum in conscientia sibi protinus lectum parat, & ex suavi contemplatione, tamquam ad ejus amplexus admittit, haustu novæ capta dulcedinis, ex tunc amarum censuit, quicquid calix propinat aureus babylonis. Dedignabatur enim tamquam ejus inebriata amore, loqui, seu audire de alio quam de ipso, munera venerabatur ipsius, & diligens ejus amicos, & ad ipsius se nutum componens, non creditur quam adimplere prorsus studuerat, ejus scienter transgressa postmodum voluntatem. Sed qui Evam omnium matrem seduxerat, similem matri filiam extimans invenire, postquam mundum ab ea contemni, & conculcari præsentit, fraudis ordiebat commenta, virus iniquitatis fundebat, & acens vitiorum sagittas, ipsam conabatur pervertere, cui cœlestibus inhærenti, unde ipse corruperet, invidebat. Quia tamen frustra rete ante oculos jacitur venatorum, cum ipsa ejus novisset astutias, parum illius insidias procul dubio formidabat. In sublimiori enim, quam vallo virtutum munierat arce feliciter se tenebat, ubi velut divino fulta præsidio, ipsum inimicum prostravit, castra subvertens ipsius, & ejus machinamenta despiciens, reum minimè timuit, quod inimicus ipse ad perdendum hominem de pharetra sæpius impietatis educit. In hoc apprensus prædictis mulieribus eò fortior, atque præstantior, quo magnificentiùs est, spiritualem, quam temporalem hostem prosternere, & triumphi gloriam de ipso finaliter reportasse, cum plures velut per eum seductorum legamus pectora deputasse delictis, qui terga visibilibus hostibus non dederunt. Sed ubi peccati fomes? ubi carnis fragilitas, & domesticus inimicus? Numquid cessit certamini? pugnare renuit? & cum ipsius sanctæ mulieris congredi spiritu dubitavit? Non enim in hoc mortali corpore prorsus potest extingui, sed latens in medullis, serpit in carne, furit in venis, & in vitiorum insaniam, nisi cohibeatur, erumpit. Quod utique ipsa prudenter attendens, vigiliis, & jejuniis quasi assiduis, & vestium asperitate... velut temperantiæ vomere sic corporis terram excoluit, quod vitiorum spinas & tribulos tamquam ipsi subacta spiritui non produxit. Cumque corporis sui ager tanta sollicitudine cultus, & fructuum honestatis fuisset ubertate refertus, ipsum Deo hostiam obtulit in suavitatis odorem, concupiscentias ejus mortificans, & non carnem, quia profectò non esset cum ratione obsequium, si quis ad interemptionem corporis niteretur, & de ipso fieret hostia quæ non viveret per naturam.

§. 6. Postremò in omnibus iis ei non desuit, quæ est lima & auriga virtutum prudentia, sed cuncta per eam sic promovit & direxit gerenda, quod nec

Prudentia in omnibus emicuit.

excessus in modo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit prudentius, quam gratis obsequiis celestis Regis thalamum promereri? Quid feriosius, quam momentaneis æterna, & temporalibus sibi mercari divina? Si enim Abigail prudentissimam scriptura commemorat, quia David, quem sermone diferto prius placaverat irritatum, est per interventum connubii conjux effecta; quanto ista ea debeat cenferi solentior, quæ & sponsa Christi meruit fieri, & orationum fragrantia, quibus se dederat incessanter, ipsum pronum fecit ad gratiam, provocatum interdum delinquentium excessibus ad vindictam?

§. 7. O virtutum forma, pudicitia titulus, naufragis portus, & in via morum errantibus semita veritatis. O vas admirabile, opus quidem excelsum, quod in terris Deus constituit, ut iis, qui recto sunt corde, foret sinceritatis speculum vita ejus. Nam illius fuit humilitatis dum viveret, quod per illum modum pauperum se deputavit obsequiis, quod eis flexis interdum genibus, vitæ necessaria ministravit, & manum leprosis ex voto compassionis exhibens liberalem, erumpentia sanem ipsorum ulcera nequaquam abhorruit; non morbi contagiosi formidavit periculum, sed quo sedulicatis studio quoad Deum & proximum ipsam amplius vis urgebat amoris, eo ditorum leproforum subsidii accuratius se inflexit, ita quod ubi producebantur hujusmodi ulcera, continuo viscera pietatis, tamquam ipsorum infirmitatem indueret, solvebantur in ea.

§. 8. Illius quoque in omni sinceritate devotionis permansit, quod ex aqua cum qua ejusdem Monasterii moniales laverant pedes suos, tamquam per ipsarum contactum aliquid eis sanctitatis inesset, faciem sibi & oculos sapissimè aspergebat.

§. 9. Divinis officiis, & missarum præsertim sic attentè vacans solemnibus, quod à solis ortu, usque ad meridiem, ab Ecclesia dum hujusmodi dicerentur officia non discessit, non corpore languida, nec acidia, quantum perpendi poterat malo interim fatigata, nec tamen sessionis cum hujusmodi solemnità cantarentur, quis eam extimet se dedisse quieti, cum tunc vel staret erecta, vel curvato poplite oraret reflexa.

§. 10. Cujus verò in obitu quondam Henrici Ducis Slesie unici nati sui patientia fuerit, non est prætereundum silentio, cum id Deum timentibus delectabile sit audire. Ingressus enim est ad ipsam doloris bajulus, veste lacera, vultuque demisso, & ejus singultu sæpius interrumpente sermonem, vix quomodo idem Dux vir utique gloriosus tartaricæ gladiis feritatis occubuit, exprimere potuit, hujusmodi singultibus impeditus. Quo tandem audito ipsa non contraxisse faciem, non emisisse suspiria dicitur, sed exultante spiritu protinus respondisse. Gratias tibi ago Domine Deus, quod talem mihi dare dignatus es filium, qui nullas unquam mihi molestias ingerens, me semper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licet ipsum dum vivo lætaretur habere præsentem, ei tamen in hoc congaudeo, quod per viam martyrii suo meruit redemptori conjungi, ipsius itaque animam tibi suppliciter recommendo. O verbum acceptione dignissimum, & monumentis perpetuis solemniter annectendum.

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in casu tam febili, ubi tota patria sua orbitatem desiebat, non eam merore affici, & stertibus non perfundi, nisi quod ipsum præmissum noverat non amissum, & ut matribus in morte filiorum immoderatè mœrentibus, esset efficax medicina doloris, & consolationis exemplum.

§. 12. Denique cum in spiritali certamine vincenti, in præmium debeatur corona, volens ipsam eidem reddere justus Judex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum superans sibi debitam fecerat, tot triumphis ipsam suis stigmatibus insignitam, corporis mole deposita, vocavit ad patriam, illa sibi Regni corona concessa, quæ non marcescit, non tollitur, nec arefcit, sed felicem perenniter efficit quem fulgoribus gloriosis insignit. Non enim tempore,

quod corruptionis est causa subjacet hæc corona, cui semel conceditur, postmodum non aufertur, cum ea concessa non possit ingratitude committi, quæ est causa sufficiens muneris revocandi, cumque semper inhæreat fonti vitæ, nunquam deponit virorem, nec dispendiis ariditatis afficitur, cum sine intermissione irriguum participet talis fontis. Quis non ad hanc venire festinabit coronam? Quis labor, quod onus, quæ tanti non leviget præmii magnitudo? aut quæ ad præsens amaritudo tam vehementis, tam molesta, quæ tantæ remunerationis non dulcescat stipendio? O felicem sceminam, quæ hanc coronam obtinuit, quam bonorum omnium exhibet, retributorum. Regali itaque diademate sic insignis, cœlesti regnabat in patria, non immemor exulum suspirantium ad ipsam cum lachrymis, quod suis adeò beneficiis consolatur, quod suorum interdum reatum veniam, & languorum percipiunt ejus patrocinio medicinam legitime in hoc mundo certantibus. Quod quidem subjecta declarant evidenter miracula, pauca ex multis ad præsens electa, tamquam validissimis, & indubitatis testimoniis procul dubio comprobata.

§. 13. Nam puer quidam fuerat casu fortuito delapsus in amnem, quo per alveum ligneum sub rota molendini dum volveretur deducto, stetit ipsa rota, revolutionis officio propter hoc impedito, & dum ab iis, qui ipsius custodia præerant molendini, cur istud accideret exquiritur diligenter, ipsorum de puero offertur aspectibus, quæ super aquæ verticem pedum extremitas ferebatur; & licet compassionis spiritu suggerente, ipsum de aqua, ubi per horam & amplius sic stetit immersus, deducere moliantur, eis tamen rotæ magnitudine obsistente, perficere nequeunt, quod ex officio pietatis intentant. Sed ut ars virum suppleat ingeniosa defectum, rotam ipsam quibusdam artificiose instrumentis adhibitis, cum puero sursum trahunt, cujus corpus sic erat ob ipsius magnitudinem rotæ compressum, quod in ea parte, qua venter dorso dignoscitur, adherere, redactum id judicent ad spissitudinem palmæ manus, cumque attritum, gelidum, & nimio esset rigore protensum, ita quod ipsum exanimem testes assererent procul dubio exiitisse, ipsius Sanctæ nomine suppliciter invocato, vita sic redditur puero, quod suis manè diei sequentis nullo in eo perdurante læsionis vestigio, pedibus ambulavit.

§. 14. Fuit etiam quædam nobilis mulier, quæ propter vehementem, & diutinam cephalicam passionem, illam caliginem incurrerat oculorum, quod eorum intuitu defectivo, manus ejus non poterat comprehendere, & cum ope medicorum sibi succurri non posset, ad ipsius Sanctæ sepulchrum adducitur, ubi munere protinus sanitatis adeptæ, recidivæ passionis molestiam postmodum non incurrit.

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quæ nervis contractis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progressum, cujus ita utrumque femur computruit, quod vermibus inde nascentibus erat expositum corroendum. Cumque ad ipsum tumulum suffragio fuisset amicorum portata, inde sana sustentationis alicujus subsidio, in domum revertitur non adjecta.

§. 16. Insuper quidam fuit, qui tantam à puero fragilitatem habuerat tibiaram, quod vix cannæ grossitiem excedebant, & idcirco nec ire poterat, nec standi etiam super eas habebat aliquam facultatem, & tamen se ad ejus sepulchrum appodians, ejusdem implorato subsidio reverenter, prius quidem non absque timore, sed procedente tempore tibiis solidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione semota, liberè atque securè perrexit.

§. 17. Alia quoque mulier fuit, quæ manuum, pedum, & linguæ erat prorsus imminente paralyfi officio destituta, sed quamcitò ad locum, in quo ipsa Sancta fuerat tumulata defertur, in integrum suscepit sanitatem, & ad illa restituitur evidenti

Pudicitiaque & in pauperes, leprosoque pietate refuluit.

Devotione & humilitate præfuit.

Divinis officiis assidue interfuit, & oravit.

Patientia summæ fuit, in obitu Henrici Ducis Slesie ejus nati.

Obiit eadem, & multa subsequuntur miracula, quorum aliqua hic recensentur.

Puerum flumine immersum & peremptum vitæ restituit S. Edviges invocata.

Mulierem ab oculorum caligine liberavit.

Mulieris pedes contracti, & femora putrida erant, sanitatem reddidit.

Alteri soliditatem tibiaram, & grossitiem præstitit.

Paralyticam sceminam sanavit.

Viri nobilis dexteram à paralyfi liberavit.

Hæc ergo pro Polonis & aliis Sancta patrocinatur apud Deum.

Principum & aliorum Polonorum devotio erga d. Sanctam fervet in terris, & pro illius Canonizatione infestit apud Urb. IV.

Qui veritatem prædictorum omnium duob. prælati indagandam commisit.

Hic modo Pontifex stâte relatione duorum Prælatorum, ac etiam Episcopi Tusculani cui Urbani IV. idem commiserat negotium, s. Hedvigem Sanctorum catalogo adscripsit.

miraculo, quibus eam prædicta privaverat ægritudo.

§. 18. Fuit etiam quidam nobilis, qui biennio & amplius à lecto ægritudinis non surrexit, ex eo quod paralyfi in dextera corporis erat parte percussus, quæ tegmine pellis amoto, plena remanserat foraminibus cancerosis, & cum effectum cujuslibet medicinæ morbi excederet magnitudo, ad tumulum ipsum manibus amicorum portatur, ubi in lacrymas resolutus, sanitatem ad plenum fletibus impetrat, quam ei medicina conferre, etiam periti medici studio non valebat.

§. 19. Tàm variis itaque morbis non dissimile, sed unum paratur antidotum, & remedium singulare, quod ex devotionis, & fidei puritate conficitur ad salutem, quod Evangelica mulier, & Rex ille, cujus orationem audivit, & lachrymam vidit Dominus in suis infirmitatibus sunt experti, cum fides illam salvaverit, & ad augmentum dierum sibi sanitate indulta cum lacrymis oratio alterius sit admixta: Hinc regnat virtus, vitium exulat, & accrescente merito eliminatur impietas. Sed ubi Provincia Poloniæ tantis decoratur muneribus, ejus pretiosi corporis ditata thesauro, quid apud Deum favoris & gratiæ sibi poscenti poterit denegari, ex quo apud ipsum talis advocata meruit præsidio confoveri? Quod enim Polonos ipsos suo susceperit patrocinio promovendos, hoc sit eis in signum, quod ipsis reliquit in pignus corpus ipsum, sui videlicet spiritus indumentum, nec tamen per hoc credatur sic eam Polonorum esse patronam, quod aliorum vota fidelium non promoveat coram Deo, cum in patria nunc perfectius habeat, quam habuisset, dum viveret, & tunc tamen diffusam ad omnes obtinuit charitatem.

§. 20. Sed dum tot panduntur miracula, crebescunt signa, & beneficia conferuntur, non potuit non fervere populi fidelis devotio, non clamor arceri, quin in Mundi notitiam expeditis adduceret labiis supradicta. Sicque vos & nobiles viri Duces ejusdem Provinciæ ipsius populi clamoribus vehementius excitati; ne Dei magnalia supprimendo, videremini dignè de ingratitude posse notari, unà cum dilectis in Christo filiabus, Abbatissa, & Conventu ejusdem Monasterii, in quo cum illa qua decuit honorificentia est reconditum corpus ejus fel. rec. Urbano Papæ prædecessori nostro rem in præmissis gestam, prout veritas postmodum est comperta, curavistis exponere seriatim, devotione supplici, & instantia non remissa petentes; ut Sanctam ipsam quam vita & miracula beatorum Collegio pronuntiaverant aggregatam, inter Sanctos cæteros celebrare faceret congrua venerari.

§. 21. Et quidem licet vestra devotionis sinceritas in porrectione petitionis hujusmodi in eo quod sic porrigebatur commendabilem se præberet, oportuit tamen non præcipiti festinatione, sed decenti adhibita procedere gravitate. Quod idem prædecessor diligenter advertens, per Venerabilem fratrem nostrum Uratislaven. Episcopum, & dilectum filium fratrem Simonem Priorem Provinciale fratrum Prædicarum Poloniæ, Boëmiæ primo, & hujusmodi ad eos negotio remisso secundo de præmissis inquiri mandavit diligentius veritatem.

§. 22. Cum itaque per inquisitionem taliter factam, & ad Apostolicam per ipsos Episcopum, & Priorem postmodum Sedem remissam, & ex fidei relatione Venerabilis fratris nostri N. Tusculanensis Episcopi, cui per ipsum prædecessor fuerat examinatio inquisitionis ejusdem commissæ, de ipsius sanctæ vitæ sinceritate, & veritate signorum constiterit evidenter, nos post multam deliberationem cum fratribus nostris præhabitam, prout tanti negotii exegerat magnitudo, ipsam quæ contempto obsequii sui fastu, despecta magnificæ domus reverentia, & calcato fastigio potestatis, ad inopis claustrum pro Christo se inclinavit angustias, ut cunctis esset humilitatis exemplum, tàm de ipsorum fratrum, quam Prælatorum, qui tunc apud sedem morabantur eam-

dem consilio; SS. Catalogo decrevimus adscribendam, imò verius denunciavimus jam adscriptam.

§. 23. Cæterum etsi ad omnia sufficere Dei filius JESUS CHRISTUS, tamen voluit in opere pietatis plures homines habere confortes, quia licet solus obtineat quod alii non merentur, non tamen apud Patrem pro nobis solus est Advocatus, imò cum CHRISTO, & per ipsum, iustorum omnium qui nos in Regno præcessere cohortes, juxta quod legitur multa ei data incensa, quæ sunt orationes Sanctorum, ut super altare aureum ea in conspectu Altissimi adoleret; sed cum ex assiduo lapsu mortalis infirmitas hujusmodi orationum suffragiis jugiter indigeat adjuvari, ut subsidium ei magis accelleret, debet per imitationis exemplum, & obsequii servitatem, ipsos Sanctos devotius revereri. Unde ne agat istud quod ejus saluti expedit negligenter, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus festum ipsius Sanctæ Idibus Octobris, die videlicet quo de via migravit ad patriam, & de mundanis transcendit finibus ad coronam, attenta devotione celebrare curetis, ac faciatis per vestras Civitates & Dioceses à Christi fidelibus solemniter celebrari.

§. 24. Cupientes itaque sepulturam ipsius, quæ tam evidentibus signis rutilare dignoscitur, congruis honoribus frequentari, & ad id fideles ipsos muneribus illectivis induci, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petaturi, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò ad prædictam sepulturam infra ejsdem festi octavas, centum dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 7. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

Mitigatio & declaratio Regulæ Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hanc regulam constituit Innocent. III. supra in ejus Bulla 1. Operante. fol. 52. ubi notavi. Quam declaravit Honor. III. & Urb. VI. ut ibidem dixi, sed eorum Bullas prætermisi, cum hæc plenior mihi visa fuerit.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Ministro majori & Fratribus universis Ordinis Sanctæ Trinitatis & Captivorum. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

IN Ordine vestro, ejusque professoribus, quos sincere diligimus, id semper haberi quærimus, ut assiduis spiritualibus potissimè, ac temporalibus etiam incrementis proficiant, & honestatis fructus delectabiles proferant & honoris; unde rectè agimus, si iis, quæ ad hæc promovenda, & ex consultâ deliberationis sunt providenda, ut inconcussa in posterum permaneant, auctoritatis robur Apost. adhibemus.

§. 1. Dudum sanè, ut accepimus, vobis fel. rec. Urbano Papæ prædecessori nostro exponentibus, quod prætextu observantiæ statutorum & Regulæ ipsius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipsis habentibus conscientias scrupulosas, circa divinorum executionem, & utilitatem procuracionem temporalium, Ordini præfato difficultatem damnosam frequenter ingeri continebat, ac super hoc vobis per Apostolicam postulantibus providentiam subveniri, dictus prædecessor Venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Sancti Victoris, & Sanctæ Genovefæ Abbatibus Parisiensibus, suis dedit literis in mandatis, ut ipsi facientes sibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigere & statuerent circa ipsa, prout secundum Deum ipsorum salutem, & utilitati memorati Ordinis cognoscerent expedire.

§. 2. Verùm Episcopus & Abbates prædicti, facientes sibi Statuta & regulam hujusmodi exhiberi

Ejusque festum die 15. Octob. celebrari mandat.

Sepulchrum ejusdem visitantibus indulgentias elargitur.

Dat. P. An. 3. die 26. Mart.

X.

Edita An. D. 1267.

Exordium.

Urb. IV. examinationem Regulæ tribus Prælati commisit.

Qui illam correxerunt.

Et hic Pont.
modo confir-
mat.

De tribus vo-
tis, Nomine
Prælati, Di-
visione be-
norum & Re-
demptione
captivorum.

beri, ac ea examinantes, juxta formam sibi tra-
ditam diligenter illa correxerunt, & circa ipsa
nonnulla etiam statuerunt, prout secundum Deum,
prædictorum Ministri & Fratrum salutem, & utilita-
ti ejusdem Ordinis, ipsis visum extitit expedire, si-
cut in literis inde confectis, sigillaris sigillis Epif-
copi & Abbatum prædictorum, plenius continetur.

S. 3. Nos itaque vestris supplicationibus incli-
nati, quod per eisdem Episcopum & Abbates,
proinde factum est in hac parte, ratum habentes
& firmum, illud auctoritate Apostolica confirmamus;
tenores literarum ipsarum de verbo ad verbum
facientes præsentibus annotari, qui talis est.

C A P. I.

IN Nomine Sanctæ, & individua Trinitatis. Fra-
tres domus Ordinis Sanctæ Trinitatis, & Capti-
vorum, sub obedientia Prælati domus suæ, qui
Minister vocabitur, in castitate & sine proprio vi-
vant. Qui fratres, extra domos suæ professionis
mitti non valeant, nisi pro scandalis manifesta pe-
nitentia indigentibus, & pro allegatione domorum
suarum, & pro nova domo ædificanda, & in hoc
solo casu, provideatur eis tamquam illius domus
professis. Omnes res undecumque licite veniant, in
tres partes dividantur æquales, & in quantum duæ
partes sufficiunt, exequantur ex illis opera miseri-
cordiæ, cum sui ipsorum, & eis necessario famu-
lantium moderata sustentatione. Tertia vero pars
referretur ad redemptionem captivorum, qui sunt
in carceribus pro fide CHRISTI, à Paganis, vel dato
pretio rationabili pro redemptione ipsorum, &
pro redemptione Paganorum captivorum, ut postea
rationabili commutatione, & bona fide redimatur
Christianus pro Pagano, secundum merita & statum
personarum. Cum vero pecunia data fuerit, vel
aliquid aliud (licet specialiter & proprie ad certum
usum) semper de consensu illius qui dedit, si
præsens fuerit, tertia pars separetur, nisi donator
per se ipsum vel procuratorem idoneum, fratrem
vel alium, id in usus domus expendat. Si verò do-
nator absens fuerit, ita quod commode non possit
ejus assensus haberi, vel alias de ejus voluntate
constare, ut in hoc casu via melior & tutior te-
neatur, rei datæ tertia pars separetur, exceptis ter-
ris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutritu-
ris, & hujusmodi. Fructus enim inde exeuntes,
deductis expensis, secundum rationabiles estima-
tiones Ministri & fratrum, in tres partes dividan-
tur æquales: sed quæ paucas, vel nullas recipiunt
expensas, omnes dividantur. Cum vero panni, cal-
ceamenta, vel minuta hujusmodi, quibus sit neces-
se uti, quæ vendi vel conservari non expedit, data
fuerint, vel à se ipsis habuerint, non dividantur,
nisi Ministro domus & fratribus visum fuerit ex-
pedire. De quibus singulis Dominicis diebus, si
fieri potest, in Capitulo deliberetur. Si tamen præ-
dicta, ut panni, terræ, nutrituræ, seu minuta, ven-
derentur: pretium inde proveniens, in tres partes,
ut supra, dividatur. De nemoribus autem, fœnis
pratorum, straminibus agriculturarum, & fructi-
bus arborum, pecorum, & hortorum, ad usus ne-
cessarios liceat fratribus accipere. Si quid vero de
prædictis vendi contigerit, vel de fructibus arbo-
rum potius fieri: tertia pars reddatur captivis, se-
cundum formam superius annotatam. Si domus,
vel quæcumque alia, à quovis licite sub quocum-
que nomine fratribus conferantur, donatoribus
exponatur: qualiter de bonis suis tres debeant facere
portiones: & si donator voluerit res dividi, divi-
dantur: & si non, non dividantur. Quæ autem us-
que modo fratribus collata sunt, secundum quod
de voluntate donatorum ea receperunt, liceat eis
de ipsis disponere, & voluntatem donatorum pro
posse suo adimplere. Fructus vero collectos de bo-
nis postea acquisitis, deductis expensis, secundum
quod de aliis supra dictum est, dividere tenebun-
tur. De illis quæ in Ecclesia offeruntur, vel alio
modo apportantur, ut vestimenta, panni serici,
oblaciones, & hujusmodi: ipsi Ecclesiæ in suis ne-

cessariis, ut libris, cera, oleo, & aliis ejusdem or-
namentis, provideatur: quod autem supererit, di-
vidatur. Si domus, terræ, possessiones, vel alia un-
de redditus proveniunt, vel conservandis fructibus
sunt necessaria, calamitate aliqua, vel casu destruan-
tur: liceat fratribus de communibus bonis, præ-
dicta in statum debitum reformare: & hoc de con-
sensu majoris Ministri, vel ejus Vicarii, seu Visita-
torum illius provincie. Si tamen pro fratrum con-
grua sustentatione, necessitas exegerit: hujusmo-
di divisio ex bonis indifferenter relictis, arbitrio
Ministri Provincialis pro tempore existentis, relin-
quatur: dummodò illa non ad alios usus, quam
ad redemptionem & pauperum subventionem, ac
hospitium reparationem, seu constructionem, ac
fratrum Ordinis sustentationem convertantur, &
sic ultra tertiam partem hujusmodi, absque alicu-
jus conscientie scrupulo, percipere ipsi fratres, &
levare valeant.

C A P. II.

Omnes Ecclesiæ istius Ordinis (quas fratres sibi
ædificaverint) intulerint nomini Sanctæ Trinita-
tis, & sint plani operis. Tot fratres possint esse in una
cohabitatione, tam Clerici, quam Laici, quot Mini-
stro & fratribus uniuscujusque domus visum fuerit
expedire: quorum unus Procurator sit, qui non
Procurator, sed Minister, ut dictum est nominetur:
cui fratres repromittere, ac impendere obedientiam
teneantur. Omnibus fratribus suis, sicuti sibimet,
juxta posse domus, prout unicuique opus fuerit,
Minister, fideliter administret. Vestimenta sint la-
nea & alba, excepta cappa, quæ honestatis causa,
bruni coloris erit, quam etiam, dum ad partes in-
fideliarum pro redimendis captivis se contulerint, de
suorum Superiorum licentia mutare possint. Et li-
ceat eis habere pelliceas, prout uniuscujusque expo-
scit necessitas, & brachias, quas jacentes non depo-
nant. Jaceant in laneis, ita quod pluma fulcra, vel
culcitra, in domibus propriis, id est, in quibus ad-
manendum fuerint deputati, nisi in ægritudine la-
borantes, & de foris venientes, & hoc extra dormi-
torium, minimè habeant. In aliis vero domibus sui
Ordinis, & alibi ubicumque, sive in itinere, sive in
peregrinatione fuerint, poterunt jacere fratres in
talibus lectis, quales eis fuerint præparati, ita ta-
men quod tunicas non deponant. Cervical verò,
cum cossino ad sustentationem capitis, permittantur
habere. In cappis, & caputis fratrum imponantur
signa, videlicet crux in pectore, cujus brachium,
quod vadit in longum, sit de panno rubeo, illud
autem quod vadit in transversum, sit cærulei colo-
ris. Calceamenta habeant clausa, & ordinata, ita
tamen quod genua non excedant, nisi sint equitan-
tes. Liceat fratribus equos ascendere, & equitatu-
ras tales habere, quales poterint, & sibi viderint
expedire, dum nimis notabiles non existant.

C A P. III.

Vinum sumendum à fratribus taliter temperetur,
ut sobriè sumi valeat. Jejunent à propinquiori Do-
minica festo beati Martini hyemalis, usque ad Nati-
vitatem Domini, & à Quinquagesima usque ad Pas-
cha. Insuper & aliis temporibus anni, omni sexta fe-
ria, nisi festivitas novem lectionum intervenerit, vel
octava, ita tamen, quod à Quinquagesima usque ad
Pascha in cibo Quadragesimali jejunent, & alia je-
junia quæ cõsuevit Ecclesiæ celebrare. Potest tamen
quandoque Minister jejunium cum discretione rela-
xare, propter ætatem, vel viam, vel aliam justam
causam: vel etiam facultate inspecta augmentare.
Carnibus datis ab his qui foris sunt, vel sumptis
de propriis nutrituris, vel etiam emptis, vesci liceat
tantum Dominicis diebus, à Pascha usque ad Domi-
nicam propinquiore festo B. Martini hyemalis, &
à Natali, usque ad Septuagesimam: & in Nativitate,
& Epiphania Domini & in Ascensione Domini, & in
Assumptione, & Purificatione B. MARIE, & in festo
omnium Sanctorum, & in minutionibus, & infirmi-
tatibus. Possunt tamen Ministri, cum fratribus suis,
de carnibus edendis, extra refectorium, & in via,

Titulo Mo-
nasteriorum.
Numero fra-
trum, Lecti-
que ac Vesti-
mentis &
equitaturis.

Abstinencia
jejunis, &
modo itine-
randi.

ex iusta & rationabili causa dispensare. Liceatque fratribus sagimine vesci. Ac insuper, si qualitas temporis, & Monasteriorum necessitas id exegerint, etiam in ipso refectorio (Adventus tamen, & aliis à jure prohibitis temporibus exceptis) carnibus hujusmodi vesci possint. Liceat etiam nutrituras emere & nutrire. Cum vero in itinere sive peregrinatione fuerint, si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via, profecti ad redimendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expensas. In Civitatibus, in Villis, sive Castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omninò extra domos illas, nisi fortè in domibus religiosis, etiam si à quovis rogentur, & cum Archiepiscopis, Episcopis, & Regibus, si invitati fuerint, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in domibus honestis; nec pernoscere præsumant extra hujusmodi domos, nisi fortè aliquorum fuerint Magnatorum, vel Prælatorum officii deputati. Numquam in tabernis, vel in hujusmodi inhonestis locis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præsumperit, juxta arbitrium Ministri, majori, vel minori vindictæ subiaceat.

C A P. IV.

Talis sit charitas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem viâ, vestitu, dormitorio, refectorio, & eadem mensa utantur. Infirmi seorsum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, conversus aliquis laicus sive clericus deputetur: qui ea quæ necessaria fuerint, inquirat & ministrat, sicut fuerit ministrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta, sive nimium sumptuosa cibaria non requirant, commoda potius & salubri moderatione contenti. Cura hospitiæ, & pauperum, & omnium euntium, & redeuntium, uni de discretioribus & benignioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, charitatis solatium ministrat. Requirat tum ab illis quos crediderit admittendos, si iis quæ fratribus apponuntur, velint esse contenti. Ad lauta quidem, sive nimium sumptuosa cibaria, non oportet quemquam admitti: quæcumque tum præstanda sunt cum hilaritate præstentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maximè religiosus, ad hospitandum advenerit: benignè suscipiatur, & charitativè juxta posse domus illi subministratur. Avenam tamen vel aliud loco avenæ hospicibus dare non teneantur, si fuerint in civitate, vel oppido, ubi venalis invenitur: nisi forte Religiosi sint hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non possint. Si autem hospites venalem non invenerint, & in domo, qua suscepti fuerint, inveniantur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater clericus, aut laicus sit (si fieri potest) proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, juxta arbitrium Ministri, canonicè puniatur, cum Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

C A P. V.

Silentium semper observent in choro: nisi frater alicujus fratris, vel alterius fortè confessionem in dicto loco audiat. Pauca etiam verba in choro sub silentio, & sine strepitu, propter aliquam justam causam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio silentium observabunt: nisi necessitas aliqua, vel iusta causa eos ad loquendum compellat: in quo casu paucis verbis & submissa voce loquentur. Extra verò prædicta loca liceat eis loqui temporibus apris submissa voce, humiliter, & honestè. Ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalo. Similiter, & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiantur.

C A P. VI.

Capitulum, si fieri potest singulis diebus Dominicis in singulis domibus, Minister cum fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domû suæ, sive fratribus datis, & familiæ, nomine Ordinis, datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars de-

putetur: fratres Ministro, & Minister fratribus rationem fideliter reddant. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat: & quid credere, aut agere debeant, simpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus, fratres in Capitulo judicentur. Nullus fratrum fratrem suum in publico accuset, nisi benè possit probare; qui autem hoc fecerit, pœnam subeat quam reus subiret, si convinci potuisset: nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquod hujusmodi fecerit, vel (quod abest) se invicem percusserint, juxta arbitrium Ministri, majori vel minori vindictæ subiaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet contra fratrem, idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, suslineat patienter, licet sit innocens: & cum quieverit commotio animorum, benignè & fraternè commoneat, & corripiat eum usque ter inter se & ipsum solum, & penitentiam agere de commissio, & à similibus in posterum abstinere. Qui si non audierit, dicat Ministro, & ille corripiat eum secretè, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui verò scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat: & si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit: quæcumque secuta fuerit penitentia, hæc sit prior, scilicet, ante pedes Ministri, petendo veniam, totius corporis extensione, & postea secundum arbitrium Ministri emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quarta post Pascha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Ministri eligantur: qui una cum majori Ministro, vel ejus Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quæ corrigenda & definienda sunt in generali Capitulo, tempore ipsius Capituli, & etiam Visitatores constituendi in diversis provinciis, & locum futuri generalis Capituli assignandi, habeant potestatem. Nullus verò simplex frater ad generale Capitulum accedat, nisi vocatus à majore Ministro, vel missus à suo proprio Ministro, vel aliquam justam causam in Ministrum suum prætenderit, quam si in Capitulo generali non fuerit prosecutus, ad arbitrium majoris Ministri & Correctorum, canonicè puniatur. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo fratribus proponatur, & cum eorum consilio fiat & assensu, ut sic suspiciones, & murmura evitentur. Si quis de substantia domus violentiam fecerit, & ad judicem oportuerit referri: non ante hoc fiat, quam charitativè ille à fratribus moneatur.

C A P. VII.

Electio Ministri per commune consilium fratrum clericorum fiat. Nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitæ meritum, & sapientiæ doctrinam. Ipse vero, qui eligitur, sive major, sive minor Minister, Sacerdos sit, & professus. Major verò Minister postquam electus fuerit, secundum formam in Regula hac annotatam, ipsius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat: prout hæcenus exitit observatum, & consuetum, fratrumque omnium Congregationum confessiones audire, & absolvere ab omni transgressione Regulæ, sua possit auctoritate. Minor verò Minister omnium fratrum domus suæ audiat confessiones, dummodo verecundia repetiri excessus occasionem minimè præbeat tardius Prælati suis, vel minus purè quam deceat, confitendi. Sollicitè verò Minister provideat, ut præcepta Regulæ, sicut ceteri fratres, per omnia teneat. Postquam verò electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit: per majorem Ministrum, convocatis tribus, vel quatuor Ministris minoribus, si commodè infra tres dietas à loco valeant inveniri, & si commodè habere non possint, assumptis secum tribus, vel quatuor fratribus ejusdem Ordinis, viris religiosis, & honestis, de quorum consilio & assensu deponatur: & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel

Electioe Ministri, ejus que munitur, qualitatibus & depositione.

Charitate fratrum inter se, & erga infirmos & hospites.

Silentio & honestate.

Capitulum cuiusq; domus, Capitulum generale, & correctione Fratrum.

alia causa rationabili, major Minister hoc facere non potuerit: vices suas Ministris minoribus magis religionis committat. Si verò duo vel tres, pro locorum distantia, haberi commodè non possint: per aliquem Ministrum virum religiosum & honestum, cum tribus, vel quatuor fratribus religiosis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate majoris ratum habeatur. Major verò Minister, si pro excessibus suis corrigendus vel deponendus fuerit: per quatuor vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis religiosos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

C A P. VIII.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit: primò per annum in habitu fratrum cum expensis suis, præter victum, omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo deserviat. Et post annum, si bonum, & conveniens Ministro domus & fratribus videatur & illi, recipiatur, nil tamen pro receptione sua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesie periculum imminere. Si verò de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante professionem aliquis se intemperanter habuerit, & impatiens disciplinae, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos: tribuatur ei modeste licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum vigesimum videatur complevisse. Professio verò post annum in arbitrio Ministri relinquatur.

C A P. IX.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi magna necessitate, cum licentia sui Ministri, vel jussi ab Episcopo suo, vel ab aliquo vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta, & justa causa. Si quod vitium in re quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipsa die, qua infirmus apportatus fuerit, de peccatis suis confiteatur Ministro, vel ei cui Minister injunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Ecclesiastica percipere valeat ab eodem. Omni secunda feria, præterquam in Octava Paschæ, & Pentecostes, & Natalis Domini, & Circumcisionis Domini, & Epiphaniæ, & præterquam in festivitibus novem lectionum, & in octava Sanctorum, & aliarum festivitatum, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus ad minus in hospitali coram pauperibus pro statu & pace S. R. E., & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

C A P. X.

In regularibus horis morem B. Victoris observent, exceptis fratribus servitiis Principum, & Prælatorum deputatis, & fratribus itinerantibus; exceptis etiam paulationibus, & prolixitatibus, & vigiliis, quæ occasione laboris, vel paucitatis fervientium, poterunt eis remitti de consilio piorum & religiosorum virorum, ad hoc in suo generali Capitulo à suis Ministris, vel fratribus specialiter electorum. Propter paucitatem etenim suam tantas pausiones pfalendo facere non tenebuntur, nec ita tempestivè surgere. In rasura similiter Ordinem S. Victoris sequantur clerici: laici verò barbas non radant, sed eas ad modum Templariorum, vel Conventuum Cisterciensium crescere permittant.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. Viterbii 7. Idus Decembris Anno Domini 1267. Pontificatus nostri Anno tertio.

Quod Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici ad Prælaturas extra Ordinem assumpti, antequam consecrationis munus recipiant, omnia quæ ab Ordine habent, Conventui resignent.

Alia de hoc Ordine notata sunt suprâ ad const. 2. Honor. III. fol. 64. Religiosam.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & universis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

PROVIDENTIA laudabilis, & salubris in cunctis vestris haberi debet operibus, ut exinde claritatem nominis in cõspectu Dei, & hominum habeatis.

§. 1. Cùm itaque (sicut asseritis) contingat interdum quod illi ex vobis qui de Ordine vestro ad Archiepiscopatus, & Episcopatus, & alias Prælaturas Ecclesiasticas assumuntur, non considerantes quod ex professione in ipso emissâ Ordine, nihil habent proprium, quod sibi specialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos hujusmodi tempore promotionis habent, usibus propriis applicare, secumque portare præsumant, in propriæ salutis dispendium, & dicti ordinis non modicum detrimentum.

§. 2. Nos præsumptioni hujusmodi volentes salubriter refragari, Universis Fratribus dicti Ordinis, ad hujusmodi Archiepiscopatus, Episcopatus, & Prælaturas de cætero assumendis, auctoritate præsentium districtius inhibemus, ne consecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, quæ apud eos tempore suæ promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus de quibus assumpti fuerunt, cum integritate resignent, nisi forsan iidem Priores de consensu ipsorum Conventuum, usum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipso ab executione Pontificalis ministerii noverint se suspensos. Inter hujusmodi autem libros non intelligimus comprehendi quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres sibi certa notabilia cum aliquibus privatis sermonibus collegerunt. Nulli ergo &c.

Dat. Viterbii, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri Anno 4.

Archiepiscopi & alii Prælati, gratias, & privilegia Ord. Frat. Præd. S. Dominici, vel Frat. Minor. S. Francisci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata suprâ in const. 2. Hon. III. Religiosam, fol. 64. Et de Ordine Franciscano vide itidem suprâ in ejusdem Hon. const. 5. Solet. fol. 66.

CLEMENS EPISCOPUS, &c. Magistro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum.

ORDINIS vestri sacra religio, sub qua virtutum Domini in humilitate spiritus laudabiliter deservitis, promeretur, ut nos ipsam Ordinem sincera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per quæ materia submota gravaminis, status vestri tranquillitas procuretur.

§. 1. Sanè, transmissa nobis conquestione monstrastis, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, & alii Ecclesiarum Prælati, vestris libertatibus derogantes, Indulgentias, seu Privilegia vobis Apostolica Sede concessa interpretari, & ad suum intellectum trahere moliantur (quamquam intellectum ipsum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujusmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipsorum interpretationem Privilegia ipsa servare compellant, in vestrum non modicum præjudicium & gravamen.

§. 2. Quia verò super hoc Apostolicæ provisionis remedium implorastis: nos vestris supplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias, sive clara, quæ interpretatione non indigent, sive

Novitiis & eorum receptione. Tu ad hoc vide Bullas indicatas in const. Innoc. III. cit. in rub. in c. 8.

Oratione communi & aliis præceptis.

Horis Canonicis, & rasura.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. 3. die 7. Dec.

Edita An. D. 1268.

Exordium.

Causa hujus prohibitionis.

Prohibitio de qua in rub.

Dat. P. An. 4. die 9. Junii.

XII.

Edita An. D. 1268.

Exordium.

Causa hujus Prohibitionis.

Prohibitio de qua in rub.

dubia continent, de cætero interpretari præsumant auctoritate præsentium districtius inhibemus, volentes, ut cum ejus sit interpretari, cujus est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, dictæ Sedis judicio requiratur. Nulli ergo hominum liceat, &c.

Dat. P. An. 4.
die 5. Julii.

Dat. Viterbii, Nonis Julii, Pont. nostri Anno 4.

XIII.

Confirmatio, modificatio & extensio constitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum, contra hæreticos, eorumque complices & fautores.

Hujusmodi Innoc. IV. Constitutionem habes supra fol. 9 r. lib. 1. Ad extirpanda. ubi notavi; Alexandri vero Bullam prætermisi, hac sola contentus, que omnia comprehendit, & postrema est.

Edicta An. D.
1265.

C L E M E N S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Innocentius edidit leges contra hæreticos, ut in ejus constit. cit. in rub.

§. 1. **A**d extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitate zizania, quæ abundantius solito succreverunt, superfeminante illa licentius his diebus hominis inimico, tantò studiosius, juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligere eadem in necem catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitia operarios consurgant, stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutiones quasdam felicis recordationis Innocentius Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tam ipse quam felicitis memoriæ Alexander Papa prædecessor noster conscribi, ac vobis exacta diligentia observari mandant, quæ feriatim inferius continentur.

Quas cum declarationibus & additionibus Alex. IV. & suis, observari præcipit.

§. 2. Ideoque universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factas, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extolentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitate, & eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infra designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Leges autem & Constitutiones sunt hæ.

L E X 1.

Magistratus jurent, quod leges in hæreticos latas observabunt. Eas indicavi in d. constit. Innoc. IV.

§. 3. Statuimus, ut Potestas, Capitaneus, seu Rector seu Consules, seu quisvis alii qui Civitati præsent, vel loco alii ad præsens aut pro tempore præfuerint in futurum in Italia, jurent præcisè, ac sine tenore aliquo attendere inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari toto tempore sui regiminis, tam in Civitate vel loco sui regiminis, quam in Terris suæ ditioni subjectis, omnes & singulas infra scriptas constitutiones, & super his præcisè servandis recipiet à quibuslibet sibi in potestaria vel regimine succedentibus juramenta. Quæ qui præstare noluerit, pro Potestate, Capitaneo seu Consule vel Rectore nullatenus habeatur, & quæ ut Potestas, Capitaneus, Consul vel Rector fecerit, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiam si de sequela præstanda eis exhibuerit juramentum. Quod si Potestas, Capitaneus vel aliquis prædictorum, constitutiones ipsas,

& singula in eis contenta servare noluerit vel neglexerit, præter notam perjurii, & perpetuæ justuram infamiæ, ducentarum marcarum poenam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis cui præest, integrè convertantur, & nihilominus ut perjurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor de fide suspectus, & officio, & honore sui regiminis spoliatur, nec ulterius Potestas, Capitaneus, Consul seu Rector habeatur in aliquo, aut de cætero ad aliquam dignitatem vel officium publicum ullatenus assumatur.

L E X 2.

§. 4. Iidem quoque Potestas, Capitaneus, Consules, Rector vel quisvis alii ad regimen cuiuslibet Civitatis vel loci assumpti, in principio sui regiminis in publica concione more solito congregata, banno Civitatis vel loci supponant, tamquam pro maleficio, omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeantur, & teneantur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipiant autem, quòd nullus hæreticus vel hæretica de cætero habitet vel moretur, aut subsistat in Civitate seu aliquo loco jurisdictionis aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenerit, liberè capiat & capere possit impunè, & omnes res mobiles ipsius vel ipsorum penes eos inventas eis licenter auferre, quæ sint auferendum pleno jure, nisi auferentes hujusmodi sint ad hoc officium specialiter deputati.

Hæretici banno supponantur & eos quilibet capere possit.

L E X 3.

§. 5. Iidem quoque Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector vel quisvis alii hujusmodi, infra octo dies post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii, instituire teneantur, quos Diocæsanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatorum, & duo Minorum Ordinum ad hoc à suis Prioribus & Guardianis, si Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum deputati, seu Inquisitores vel Inquisitorum pravitate hæreticæ duxerint eligendos. Instituti autem hujusmodi & electi, possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in Civitate vel alio loco, quam in tota ejus jurisdictione atque districtu plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in potestatem Diocæsanam vel ejus Vicarii, seu Inquisitorum vel Inquisitoris.

Ministri eligantur ad capiendos hæreticos.

L E X 4.

§. 6. Teneantur autem Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii ad hujusmodi regimen deputati, quilibet in expensis Communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque Diocæsanus, vel ejus Vicarius, seu Inquisitores vel Inquisitor prædicti in jurisdictione vel districtu Diocæsanam Episcopi seu Civitatis vel loci voluerint illos duci.

Expensis Communis hæretici capti deducantur.

L E X 5.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus adhibeatur, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur, sine aliquo specialiter præstito juramento, ubi duo vel tres, seu plures præfentes fuerint ex eisdem.

Officialibus fides adhibeatur.

L E X 6.

§. 8. Porrò cum Officiales hujusmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus in his ad officium eorum pertinent plenius pareatur, & tam dicti duodecim, quam Servitores & Notarii prætaxati, simul vel divisim, plenariam recipiendi sub poenis, & bannis taxatis, & expressis in Constitutionibus infra scriptis, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem.

Officiales jurent fideliter agere.

L E X 7.

§. 9. Possint autem Officiales prædicti, Communitatis, Castri, Burgi seu Villæ præcipere sub poena

Curentur de assignatione hæreticorum,

& banno

& banno usque ad ducentas Marcas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis seu Rectoris Civitatis vel loci, in cuius districtu vel jurisdictione fuerint, quod Potestati seu Rectori, vel Diocesano aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus aut Inquisitori hæreticorum præsentent infra præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos & quas sibi dicti Officiales duxerint assignandos. Et Potestas seu Rector à non servantibus præceptum pœnam vel bannum hujusmodi exigere teneatur.

L E X 8.

§. 10. Potestas autem vel Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii hujusmodi quocumque vocabulo censeantur, teneantur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis, seu plures, & pœnas exigere non servantium.

L E X 9.

§. 11. Quod si dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in personis vel rebus pro suis officiis exequendis, à communi Civitatis vel loci per restitutionem plenariam servantur indemnes.

L E X 10.

§. 12. Nec ipsi Officiales vel hæredes eorum possint aliquo tempore conveniri de iis quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium, nisi secundum quod eisdem Diocesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur expedire.

L E X 11.

§. 13. Ipsorum autem officium duret tantummodo per sex menses, quibus completis, Potestas, vel quicumque ipsius Civitatis vel loci regimini præfuerit, teneatur totidem subrogare Officiales secundum formam præscriptam, qui prædictum officium secundum formam eandem in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

L E X 12.

§. 14. Sanè ipsi Officialibus dentur de Camera communis prædicti, quando exiverint Civitatem aut locum, pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet die duo solidi provenien. Senatus vel Imperialium in pecunia numerata, quos Potestas, Capitaneus, Consules vel Rector, aut alius hujusmodi teneantur eis dare vel dari facere, infra diem tertium postquam redierint ad eandem Civitatem vel locum.

L E X 13.

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum & receptatorum eorum quæ occupaverint, & multarum ad quas fuerint condemnati, secundum quod inferius continetur. Et hoc salario sint contenti.

L E X 14.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istud officium impediatur vel impedire possit, ullo modo, officium vel exercitium compellantur.

L E X 15.

§. 17. Nullum etiam statutum conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

L E X 16.

§. 18. Et si quis eorum Officialium propter ineptitudinem vel inertiam, seu occupationem aliquam vel excessum Diocesano & Fratibus supradictis visus fuerit amovendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Potestas, Capitaneus vel quivis alius hujusmodi prædictorum, & alium secundum formam præscriptam substituere loco ejus.

L E X 17.

§. 19. Quòd si quis eorum contra fidem & sinceritatem officii sui in favorem hæresis depreh-

sus fuerit excessisse, præter notam infamiæ perpetuæ quam tamquam fautor hæreticorum incurrat, per Potestatem, Capitaneum, Consules vel Rectorem, seu alium similem ad Diocesano & districtorum Fratrum vel Inquisitorum seu Inquisitoris arbitrium puniatur.

L E X 18.

§. 20. Potestas verò militem suum vel alium Assessorem, si Diocesano, vel ejus Vicarius, aut Inquisitores vel Inquisitor auctoritate Sedis Apostolicæ deputati, seu dicti Officiales petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam si præsens in Terra vel requisitus fuerit, teneatur tam in Civitate, quàm in jurisdictione & districtu quolibet dare ipsis Officialibus & eorum Sociis consilium & juvamen, quando hæreticum vel hæreticam capere vel spoliare, aut inquirere, seu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro hæreticis capiendis, sub librarum vigintiquinque provenien. vel Imperialium pœna, vel banno; Universitas autem Castri, vel Burgi sub pœna & banno librarum quinquaginta, Villa vero vigintiquinque Provenien. vel Imperialium pro qualibet vice solvenda in pecunia numerata.

L E X 19.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis ausus fuerit, vel defendere ne capiatur, seu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, seu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegatur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, sine spe reaedificandi funditus destruat, nisi fortè Diocesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diocesano quando Inquisitorum vel inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, legitime constiterit, præfatæ domus dominum in hoc casu penitus innocentem, & prorsus inculpabilem extitisse, ac etiam eum non esse credentem vel receptatorem, aut defensorem, sive fautorem hæreticorum, seu de hæretica labe suspectum. Et bona quæ ibi reperia fuerint fiant capientium vel inquirentium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi, nisi fortè prædictis, ut dictum est, legitime constiterit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quàm Domini domus ejusdem. Et tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem Burgus vel Castrum componat communi in cuius districtu est, libras ducentas, & Villa libras centum, & Vicinia tam Burgi quam Castri & Civitatis libras quinquaginta Provenien. sive Imperialium in pecunia numerata, nisi infra quintum diem ipsos defensores vel defensorem hæreticorum Potestati vel Rectori captos duxerint personaliter præsentandos, vel nisi forsan per legitimas probationes Diocesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diocesano, quando Inquisitorum aut Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quod ipsum vel ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem & præsentationem hujusmodi faciendas sufficientem & congruam adhibuisse sollicitudinem & cautelam.

L E X 20.

§. 22. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector vel alii hujusmodi, omnes hæreticos & hæreticas, qui capti amodo fuerint, custodiri facere sub expensis communis Civitatis vel loci cui præsent, per viros catholicos ad hoc electos à Diocesano si præsens fuerit, & Fratibus supradictis, vel Inquisitoribus seu Inquisitore in ali-

Et præcepto-
rum inquisi-
toris execu-
tione.

Officiales
serventur in-
demnes.

Nec syndi-
centur de
actis pro In-
quisitione.

Officiales
quauto tem-
pore darent.

Officialibus
unde satisfie-
ri debeat.

Salarium eo-
rum quod.

Ad quod offi-
cium non ad-
mittendi.

Statuta ali-
quo non im-
pediantur.

Officiales
quando &
per quos
amovendi.

Officialium
iniquorum
pœna.

Omnes præ-
sent auxilii
Officialibus.

Pœna prohi-
bentium ne
hæretici capi-
antur.

Hæretici
seorsum ab
aliis in tuto
carcere cus-
todiantur.

quo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi soli teneantur seorsum à latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum.

L E X 21.

§. 23. Si quando aliqui vel aliqua non hæretici pro captis hæreticis, ipsis non contradicentibus, fuerint assignati, vel se forsitan assignaverint, prædicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & assignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint juxta legem prædictam bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

L E X 22.

§. 24. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules vel Rector seu quivis alii hujusmodi, cum bono & securo comitatu omnes hæreticos quocumque nomine censeantur, infra dies quindecim postquam capti fuerint, Diocesano vel ejus speciali Vicario seu hæreticorum Inquisitoribus vel Inquisitori præsentare, pro examinatione de ipsis & eorum hæresi facienda.

L E X 23.

§. 25. Damnatos verò de hæresi per Diocesanium vel ejus Vicarium seu Inquisitores vel Inquisitorem prædictos, Potestas, Capitaneus, vel alii eorum supradicti, vel ejus seu eorum nunciis specialis, eos animadversione debita puniendos sibi relictos statim recipere teneantur.

L E X 24.

§. 26. Teneantur præterea Potestas, Capitaneus, Consules aut Rector, vel alii hujusmodi omnes hæreticos quos captos habuerint, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum & fures sacramentorum Dei & fidei Christianæ, errores suos expresse fateri, & accusare alios hæreticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accusare suos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

L E X 25.

§. 27. Domus autem, in qua repertus fuerit hæreticus vel hæretica, sine ulla spe reedificandi funditus destruat, nisi Dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri, & si dominus illius domus habuerit cum ea domos alias appendices, cum una eademque domus interdum diversis, & coherentibus mansionibus distinguatur, omnes illæ domus appendices, sive in domo illa, sive in ejus appendicibus hæreticus vel hæretica deprehensus fuerit, similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, ipsiusque appendicibus (nisi forte legitime per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum quam domini domuum earumdem constiterit) publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in hujusmodi officio constituti. Et insuper dominus domus illius præter notam infamiae perpetuæ, quam incurrat, componat communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Provenien, vel Imperialium, in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuo carcere detrudatur.

L E X 26.

§. 28. Quæ autem de domorum & appendicium destructione, bonorum publicatione, ac pœnarum impositione facienda, dominis domuum earumdem præmissa sunt, volumus observari, nisi forte Diocesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum, vel soli ipsi Diocesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, legitime constiterit, præfatarum domorum dominos in hoc casu penitus innocentes, & prorsus inculpabiles, extitisse, ac etiam, eos non esse credentes, vel receptatores aut defensores sive fautores hæreticorum, seu

de hæretica labe suspectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eisdem, seu quovis modo puniri volumus, si, ut dictum est, apparuerint innocentes. Burgus autem ille seu Castrum, in quo hæretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis vel loci in cujus districtu est, centum libras, & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quam Castri & Civitatis libras viginti quinque Provenien, vel Imperialium, in pecunia numerata, nisi infra quintum diem receptatores ipsorum captos præsentaverint Potestati, sive ejus alii Præsidenti ejusdem regimini Civitatis, nisi forsitan per legitimas probationes Diocesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus seu Inquisitore hæreticorum vel soli ipsi Diocesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris præsentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quòd ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem, & præsentationem hujusmodi faciendas, sufficientem & congruam adhibuisse sollicitudinem & cautelam.

L E X 27.

§. 29. Quicumque verò deprehensus fuerit dare alicui hæretico consilium vel auxilium seu favorem, præter aliam pœnam superius & inferius prætaxatam, ex tunc ipso jure in perpetuum sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sic etiam intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus præterea ei super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quòd si forte Judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam præferantur. Si fuerit Advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur, si Tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum, tamquam hæretici puniantur, Testamenta eorum qui hæretici decesserunt, nullius volumus esse momenti.

L E X 28.

§. 30. Teneantur insuper Potestas sive Capitaneus, Consules seu Rector, vel quivis alius Præsidentis regimini Civitatis vel loci, nomina viro- rum omnium qui de hæresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari, quorum unum commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diocesano, & tertium Fratres Prædicatores, & quartum Fratres Minores, & ipsorum nomina ter in Anno in concione publica solemniter faciat recitari.

L E X 29.

§. 31. Teneatur quoque Potestas seu Rector, vel quicumque regimini supradicto præfuerit, filios & nepotes hæreticorum, & receptatorum, defensorum & fautorum eorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

L E X 30.

§. 32. Teneatur propterea Potestas seu Rector, vel quivis alius hujusmodi regimini Præsidentis, unum de Assessores suis, quem elegerit Diocesano, si fuerit præsens, & Inquisitores seu Inquisitor prædicti auctoritate Sedis Apostolicæ deputati, mittere cum eis, quandocumque voluerint, in jurisdictione Civitatis vel loci ac ejus districtu. Qui Assessor secundum quod prædictis Inquisitoribus seu Inquisitori visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam (si eis videbitur) jurare compellat, quòd si quos ibidem hæreticos sciverint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores seu receptatores vel fautores hære-

ticorum,

Pœna assignationum non hæreticos pro hæreticis.

Capti hæretici iudicibus ecclesiasticis præsententur.

Damnatos de hæresi recipiant puniendos.

Cogendosq; ad alios detegendos.

Domus, in qua reperti sunt hæretici destruat.

Declaratio d. pœnæ.

Pœna eorum qui hæreticis auxiliantur.

Nomina damnatorum de hæresi in 4. libris annotentur.

Filii damnatorum ad nullum officium vel beneficium admittantur.

Gubernatores locorum requisiti ab Inquisitoribus, provideant eis de Assessores.

Magistratus
faculares
terram pur-
gent ab hæ-
retica fœdi-
tate.

Condemna-
tionum exe-
cutio fieri
debeat à Gu-
bernatori-
bus loco-
rum.

Affessorque
ad id Inqui-
sitoribus de-
tur.

Pœnæ nullo
modo rela-
xentur.

Bona hæreti-
corum quali-
ter dividan-
tur.

Bona hæreti-
corum confis-
cata vendan-
tur & per
quos.

Pœna non
servantium
has consti-
tutiones.

ricorum, eos dictis Inquisitoribus sive Inquisitori-
studeant indicare.

L E X 31.

§. 33. Ipsi autem Potestas, Consules sive Rector
seu quivis alii regimini Præsidentes, purgare tenean-
tur ab hæretica fœditate Civitatem vel locum cui
præsuerint, totamque terram vel districtum suæ di-
cionis, secundum leges per quondam Fridericum,
olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione
Romanæ Ecclesiæ persistentem Paduæ promulgatas
contra hæreticam pravitatem, & earum tenores fa-
cere in suis annotare Capitularibus, nullis inde tem-
poribus abolendos.

L E X 32.

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu quivis Rector
Civitatis vel loci quocumque vocabulo nuncupetur,
in destructione domorum & condemnationibus fa-
ciendis, & in rebus inventis, vel occupatis confis-
candis dividendis, & de quibus superius dicitur,
infra viginti dies postquam accusatio sive denuncia-
tio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu, &
condemnationes omnes in pecunia numerata infra
tres menses exigere & dividere illas sicut inferius
continetur. Et eos qui solvere non poterint, banno
maleficii supponere, & donec solvant, in carcere de-
tinere. Alioquin pro his omnibus & singulis syndi-
ce tur sicut inferius continetur.

L E X 33.

§. 35. Insuper teneatur unum de Assessoribus suis
quemcumque Diœcesanus vel ejus Vicarius, & dicti
Inquisitores seu Inquisitor hæreticorum voluerint,
ad hæc peragenda fideliter assignare, & mutare pro
tempore, si eis visum fuerit opportunum.

L E X 34.

§. 36. Omnes autem condemnationes vel pœnæ,
quæ occasione hæresis factæ fuerint, neque per con-
cionem, neque ad vocem populi ullo modo aut in-
genio, aliquo tempore valeant relaxari.

L E X 35.

§. 47. Teneatur insuper Potestas, Capitanus,
Consul seu quivis alius Rector, omnia bona hæreti-
corum & receptorum eorum, quæ per dictos Offi-
ciales fuerint occupata seu inventa, & condemna-
tiones pro his exactas; necnon & lignamina, lapi-
des & regulas domorum & turrium, quæ occasione
hæresis destruentur, & bona tam mobilia, quam im-
mobilia, quæ eadem occasione confiscabuntur, divi-
dere tali modo. Una pars deveniat in commune Ci-
vitatibus seu loci. Secunda in favorem & expeditionem
officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipsa pere-
gerint. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, secun-
dum quod dictis Diœcesano & Inquisitoribus vel
Inquisitori videbitur, reservanda, & expendenda
per consilium eorumdem in favorem fidei, & ad
hæreticos extirpandos, non obstante hujusmodi
divisioni statuto aliquo condito vel condendo.

L E X 36.

§. 38. Teneatur præterea Potestas vel Rector Ci-
vitatibus seu loci alterius, vendere bona fide, cum con-
silio & assensu Inquisitorum vel Inquisitoris, bona
quæ confiscantur occasione hæreticæ pravitatis, in-
fra tres menses post confiscationem hujusmodi, quod
si non fecerit, præmissas pœnas eo ipso incurrat. Et
nihilominus Inquisitores vel Inquisitor liberè vende-
re illa valeat, inquisito consilio Diœcesani vel ejus Vi-
carii, si præsens nõ fuerit, & duorum Fratrum Prædi-
catorum & totidem Minorum Ordinum, quos Prior
& Guardianus, si Conventus ibidem fuerint eorum-
dem Ordinum, ad hoc duxerint eligendos. Et em-
ptores bonorum hujusmodi illa liberè ac licitè habeant
& possideant, & verum ipsorum bonorum domi-
nium, per emptorè hujusmodi transferatur ad ipsos.

L E X 37.

§. 39. Si quis autem de cætero aliquod istorum
statutorum seu constitutionum attentaverit delere,
diminuere vel mutare, sine auctoritate Sedis Aposto-
licæ speciali, Potestas, Capitanus, seu Consul vel
alius quivis Rector, qui pro tempore fuerit in illa

Civitate vel loco, teneatur eum tamquam defen-
sorem hæreticorum publicum & fautorem, secun-
dum formam præscriptam perpetuò publicè infama-
re, atque punire in libris quinquaginta Provenien-
tium vel Imperialium, in pecunia numerata. Quam
si exigere non poterit, cum maleficii banno suppon-
nat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam
dictæ pecuniæ quantitatem.

L E X 38.

§. 40. Teneatur sanè Potestas sive Capitanus,
Consul seu quivis Rector infra duodecim dies sui re-
giminis syndicare præcedentem proximè Potesta-
tem, Capitanum, Consulem vel Rectorem, & ejus
etiam Assessores, per tres viros catholicos & fideles,
quos infra tres dies regiminis supradicti eligant una
cum Diœcesano Fratres Prædicatores & Minores à
suis Priore ac Guardiano pariter assignati, seu In-
quisitores seu Inquisitor hæreticæ pravitatis de om-
nibus his quæ in statutis istis seu constitutionibus
& legibus antedictis contra hæreticos & eorum com-
plices editis continentur, & punire ipsos si excesserint
in omnibus & singulis quæ omiserint, & cogere
restituere de propria facultate, non obstante si per
aliquam licentiam Consilii vel alterius cujuscumque à
syndicatione fuerint absoluti. Jurabunt autem præ-
dicti tres viri boni bona fide syndicare præfatos de
omnibus supradictis.

L E X 39.

§. 41. Cæterum teneatur Potestas sive Capita-
neus, Consul aut quivis Rector cujuscumque Civitatis
vel loci, delere, seu abradere penitus de statutis &
capitularibus communis, quodcumque statutum
conditum vel condendum inveniatur contradicere
istis constitutionibus, seu statutis, & legibus memo-
ratis, sive quomodolibet obviare. Et in principio, &
in medio sui regiminis hæc statuta, seu constitutiones
& leges ipsas in publica concione solemniter facere
recitari, & etiam in aliis locis extra Civitatem suam
seu locum, sicut Diœcesano, seu Inquisitoribus sive
Inquisitori videbitur expedire.

L E X 40.

§. 42. Porrò hæc omnia statuta, seu constitutio-
nes & leges præfatæ, & si quæ alia contra hæreti-
cos, & eorum complices tempore aliquo auctorita-
te Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor volu-
minibus unius debeant tenoris contineri, quorum
unum sit in statuto communis cujuscumque Civitatis
seu loci, secundum apud Diœcesanum, tertium
apud Fratres Prædicatores, quartum apud Fratres
Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint
per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perusii, 3. Non. Novemb. Pontific. nostri
Anno 1.

Contra Christianos ad Judæorum ritum transeun-
tes, ac Judæos conversos ad illum redeuntes,
aut Christianos ad eundem trahentes,

*Hoc idem statuit postea Greg. X. inf. in const. 3. Tur-
bato corde, & Clem. IV. hic sup. in const. 6. Ad
extirpanda fol. 140. Et Nic. IV. const. 1. Turbato
hic inf. & notavi aliam non ab similem const. edidisse
Greg. XI. contra similes Christianos & Saracenos.*

CLEMENSE EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Præ-
dicatorum, & Minorum Ordinum Inquisitoribus
hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ
deputatis, aut in posterum deputandis. Salutem &
Apostolicam benedictionem.

§. 1. **T**urbato corde audivimus & narramus,
quòd quamplurimi reprobi Christiani,
veritatem Catholicæ Fidei abnegantes, se ad ritum
Judæorum damnabiliter transfulerunt. Quod tan-
tò magis reprobum fore dignoscitur, quantò ex
hoc Christi Nomen sanctissimum, quadam familiari
hostilitate, securius blasphematur.

Qui Magis-
tratum init
præceden-
tem potesta-
tem syndi-
cet.

Statuta his
constitutio-
nibus adver-
sa deleantur.

Hæc consti-
tutiones publi-
cè recitentur
& in quatuor
libris scri-
bantur.

Dat. P. A. 1.
die 3. Nov.

XIV.

Edita A. D.
1268.

Quidam
Christiani ad
ritum Judeo-
rum, & qui-
dam Judæi
conversi ad
Judæismum
redierunt.

Contra eos Papa ab Inquisitoribus procedi, ut contra hereticos, jubet.

Judæos autem ad eorum ritum Christianos trahentes mandat puniri.

Dar. P. A. 3. die 26. Julii.

§. 2. Cùm autem huic pesti damnabili, quæ ut accepimus, non sine subversione prædictæ fidei, nimis excrevit, congruis, & festinis deceat remediis obviari, Universitate vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus terminos vobis ad inquirendum contra hereticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos, quàm etiam per Judæos, inquisita diligenter & fideliter veritate, contra Christianos, quos talia inveneritis commississe, tamquam contra hereticos procedatis.

§. 3. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabilem hæcenus induxere, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Dar. Viterbii, 7. Kal. Augusti Pontific. nostri Anno 3.

GREGORIUS DECIMUS PONT. CLXXXVI.

ANNO DOMINI MCCLXXI.

ANNO 1271.

Gregorius X. ex Civitate Placentiæ, Theobaldus Vicecomes antea vocatus, Archidiaconus Leodiensis. Creatur Viterbii Cal. Septemb. anno 1271. Coronatur Romæ 1272. 6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menses 4. dies decem. Creavit Card. 7. Obiit 3. Idib. Januar. Anno Domini 1276. Vacavit Sedes dies 8.

I.

Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilii Lugdunensis secundi, pro die 1. Maii 1274.

Edita An. D. 1272.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c.

Venerabilibus fratribus Patriarchæ Hierosolymitano, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælati per Hierosolymitan. Provinciam constitutis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Queritur hic Pont. quod Græci à devotione & obedientia Romanæ Ecclesiæ se subtraxerint. Quid postea in hoc evenit, vide in subseq. cont.

§. 1. Salvator noster in cujus ditione cuncta sunt posita, Civitatem Hierusalem videns, & prævidens ruituram, fuisse describitur super eam. Et nos itaque qui Civitatis veri David Religiosis videlicet Christianæ, circa cujus regimen non in sufficientia nostræ debilitatis, sicut nec debemus, intimur, sed de sola superabundantia virtutis divinæ speramus, non solum scissuras, juxta Prophetæ vaticinium multiplicatas aperte vidimus, sed & ruinæ magnæ periculum in subtractione Populi Græcorum qui à Sedis Apostolicæ devotione ac obedientia se subtraxit, in occupatione maxima, & vastatione valida Terræ Sanctæ, in subversione morum, quæ universaliter in Clero graviter obrepisse videtur, & populo, jam non tam cernimus, quàm palparamus; num possumus non lugere? num comprimere lacrymas? continere suspiria? vel cohibere singultus? Profectò cùm tanta subit plan-gendi ratio, planctum declinare non possumus; sed necesse est jam foras exeat, ab olim dum etiam nos minor status haberet, tantò altius radicans introrsum, tantòque diuturnitate factus acerbior, quantò facultate vitante diutius non est efficaciter exire permiffus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut scientes incommodum, ipsamque prudentius estimantes, cooperationis remedio efficacius pro viribus relevent, & planctum piæ compassionis officio dulcius consolentur. Quis ergo

dabit capiti nostro aquam, aut oculis nostris fontem lacrymarum, ut sic populi nostræ humilitati commissi spiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quod culparum sordes, quibus iram meruisse creditur diluamus? Lugendum siquidem occurrit, quòd per subtractionem prædictam à Sedis ejusdem unitate subtractos, & in devio positos grandis culpæ mors afficit, quòd sanctæ universalis corpus Ecclesiæ membra, tam nobile eadem gravis admodum & dispendiosa subtractio, tanto tempore mutilavit. Lugendum, & iterum ac amarè dolendum, quòd sicut in partibus transmarinis non tantum audivimus, sed & oculis nostris vidimus, & manus nostræ contrectaverunt (proh dolor) detestabilius solito blasphematur in gentibus Nomen Christi, cùm jam non tam verbis, quàm rebus ipsis, & factis Christianus insultetur ab Infidelibus, & dicatur ubi est Deus eorum? Dum funiculum hæreditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandissimos Saracenos sic audacter invaditur, sic secunda occupatur audacia, sic vastatur intrepidè, sic eisdem partibus Christianus populus immaniter trucidatur; quâsi non sit illius adiutor, nec sit qui misereri possit ipsorum. Lugendum, & amplius pariter, & horrendum, quòd cùm ille paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios suam misit in vineam, ille summus agricola sator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi hujus diligenter excolens in eo seminaverit semen bonum, inimicus homo tanta invenitur in ipso superfeminasse vitorum zizania & errorum, ut ea deslere magis liceat, quàm rare. Idemque ager quotidie potius arefcere videatur ad ignem, quàm albescere inveniat ad messem. Hæc dum ministerio considerationis debite mentis nostræ præsentantur obrutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit; & ad tanta discrimina relevanda suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxietur.

§. 2. Ad quod cum nos sufficere non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devotè speramus. Et quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium, nos cum fratribus nostris, aliisque viris prudentibus, exacto & frequenti tractatu præhabito, prout tantæ necessitatis instantia exigebat, de ipsorum consilio, generale Concilium, sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis, longæque observationis exemplum nos instruit, opportuno tempore decrevimus congregandum, ut in eo tam circa præmissa, quàm circa cætera, quæ salutem respiciunt animarum, illa Deo auspice communi consilio conveniatur provisio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur, per cujus salutiferam executionem virtus Altissimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, redintegrata ejusdem fidei unitate, sedatis discordiis, pace firmata, extirpatis vitis, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressionibus, libertate solidis munimentis instructa, recuperatis deperditis, & ejusdem Terræ Sanctæ statu prospero reparato, hujusmodi scissuras uniat, ruinas impleat, occupata restituat, vastata restauret, restituta & restaurata conservet, nobisque viam aperiat idem ipse, qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest, ut vitorum errorumque zizaniis ad comburendum fasciculo alligatis, ad triticum in ejus horreum congregandum, sic in præmissis juxta intentum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus utiliter, quòd idem verus ejusdem universalis sponfus Ecclesiæ ipsam dilectam suam, expectatam rugis, purgatam maculis, munitam virtutum monilibus, ac ornatam, unam semper habeat, & formosam, ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robor fidei pacem & exaltationem populi Christiani.

Indicit propterea Concilium generale Lugdunense.

1272.
Pro die 1.
Maji 1274.

Praelatos ad
illud convo-
cat.

Quibuscum-
que non ob-
stantibus eos
venire prae-
cipit.

Et interim
quae reforma-
tionis neces-
saria viden-
tur, eos prae-
parare jubet.

Excusatio-
num praetex-
tum refellit.

Dat. P. A. t.
die 1. April.

II.

§. 3. Quia verò profectio tanti propositi tem-
pore indiget, ut deductum maturius, ac felicius,
auctore Domino, effectum debitum sortiatur, bien-
nium, numerandum ab initio instantis Maji ad id
duximus deputandum: deputaturi praeterea inter-
rim aliquos viros tanto ministerio competentes, ad
praedicandum in Terrae praefatae suffragium saluti-
ferum verbum Crucis, per quod corda Principum,
Praelatorum, caeterorumque fidelium indu-
cantur ad subsidium eidem Terrae, prout ipsius ex-
poscit extrema necessitas, impendendum.

§. 4. Quocirca Universitati vestrae, per Apo-
stolica scripta praecipiendo mandamus, quatenus
omni negligentia relegata, cunctis prout talis, &
tanti negotii qualitas exigit, dispositis, & paratis
sic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Cal-
lendis Maji, anni ab Incarnatione Domini millesimi
ducentessimi septuagesimi quarti, quas vobis, &
aliis pro termino assignamus, in loco, quem licet
ad praesens subriceamus ex causa, competenti tamen
tempore vobis curabimus intimare, nostro vos con-
spectui praesentis, ad subventionem necessariam
Terrae praedictae, solers & operosum interim stu-
dium impensuri, prosequendo favorabiliter, & fide-
liter adjuvando illos, quos ad hujusmodi prosequen-
dum negotium duxerim deputandos. Volumus autem,
quod in vestra Provincia ex vobis fratres Episcopi,
unus, vel duo remaneant ad ea, quae officium
Episcopale requirunt inibi exercenda, & tam ille,
vel illi, quos propterea contigerit remanere, quam
alii, quos ad idem venire Concilium praepeditio
forfan canonica prohibebit, Capitula insuper
Ecclesiarum omnium ejusdem Provinciae tam Cathedra-
lium, quam etiam aliarum, quibus per vos fratres
Patriarcha, & praefati Episcopi ex parte nostra
volumus id mandari, cum in eodem Concilio tractanda
sint aliqua, quae pertinebunt ad ipsos, ad idem
Concilium viros idoneos pro se mittant.

§. 5. Non obstantibus quibuscumque privilegiis,
seu indultis quibuscumque personis, ordini, vel
dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum
forma, vel expressione, à praedicta Sede concessis,
per quae possit effectus hujusmodi mandati nostri
quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo dero-
gari, circa personarum, & evectionum numerum,
moderamine, quod aliis statuit Lateranen. Con-
cilium taliter observato, ut nemini liceat illud ex-
cedere, sed omnibus prout liber arctare. Nullus pom-
posus, aut inanis gloriae quaesitor, sed quilibet sic
verae humilitatis cultor appareat, quod & Ecclesiae
sibi commissae nequaquam onerosus existat.

§. 6. Interim quoque per vos, & alios pruden-
tes viros Deum timentes, & habentes praeculis,
omnia quae correctionis, & reformationis limam
exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes
fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam defera-
tis. Et nos nihilominus variis modis, & viis solers
studium, & efficacem operam dare proponimus;
ut omnia talia in examen ejusdem deducta Concilii
correctionem, & directionem recipiant opportunam.

§. 7. Nullus ergo inobedientiae notam, & cano-
nicam ultionis acrimoniam vitare desiderans, falla-
cium excusationum velamento se muniat, vel ex im-
pedimentis itinerum, quae, Domino prava in di-
recta, & aspera in vias planas sua Omnipotentia
convertente, cessaverunt, frivola allegationis mun-
imenta confingat, ut à tam sancti persecutione
operis se subducatur, sed occurrant singuli voluntarii
ad id, quod & divina congruit voluntati, & salutem
animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

Dat. Laterani Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1.

De reditu Michaelis Palaologi Gregorum Impera-
toris ad obedientiam Romani Pontificis, & unio-
ne Ecclesiae Graecae cum Latina.

At Imperator iste à fide non multò postea aberravit,
idemque à Mart. IV. damnatus & excommunicatus
fuit, ut inf. in ejus const. 1. Michaeli.

Ecclesia autem Graeca cum Latina iterum se uniat,
ut videre est infra in constit. 17. Eugen. IV. Le-
tentur.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,

Charissimo in Christo filio Michaeli Palaologo Impe-
ratori Graecorum Illustri, Salutem, & Apostoli-
cam benedictionem.

§. 1. **E**xultat mater Ecclesia renascentis prolis fec-
cunditate jucunda. Exultat & jubilat gau-
denter, attendens se drachman deperditam inve-
nisse, immensa laetitia rore perfunditur, dum ruinas,
quas in ea schisma multiplicarat antiquum,
impleri per tuum, aliorumque reditum ad ipsius
Ecclesiae unitatem, sine stragis cujusque periculo,
solo pacis auctore praevio intuetur. Exultamus &
Nos pastoris prout Domino placuit, vices gerentes
in ea. Exultamus proculdubio in illo vero Pastore,
qui animam suam pro ovibus suis ponere non expa-
vit. Ipsi vitulum laborum exolvimus, de cujus
non est dubium munere processisse, ut ovis quae
perierat sit inventa; & revixerit filius, quem mors
animae, mors utique gravior occuparat. Occurren-
tes itaque tibi de regione dissimilitudinis redeunti,
collo tuo brachiis paternae affectionis accumbimus,
& te solidae charitatis osculo pressius osculamur. O
utinam tibi filii pateret ad plenum cum quanto, in
his occurrit tripudio eadem Ecclesia nuper in Lug-
dunen. Concilio congregata. O si voces psallentium
inibi, Deumque flexis genibus, & nudatis capitibus
laudantium, praecipue praelatorum in tuis sonuissent
auribus, & revelata facie ipsorum oculos deducentes,
quasi aquarum exitus inspexisses; profecto pruden-
ter adverteres, quod erant eorum lacrimae, tam
excussi doloris indices, quam adeptae laetitia pro-
ditrices, Nec minus intelligeres, quam grati tui
advenerint Nuncii, quam fuerint gratanter accepti,
cum quanto etiam jubilo tua professio acceptata.
Exulta igitur, & tu filii; exulta & laetare in eo,
qui est splendor lucis aeternae, divinae quaedam eman-
atio claritatis: qui tuum sic animum suo lumine
illustravit, ut lumen veritatis intelligens, non so-
lum redires ad illam, sed ad redeundum aliis dux, &
praevius effici merereris. Exulta & gaude talem, ac
tantum jam datum laboribus tuis effectum; ut &
de tuo ad finem unitatis Ecclesiae reditu, in-
dubitatum expectare valeas praemium, & de aliis
per te redeuntibus tibi plenioris debeatur retribu-
tionis augmentum.

§. 2. Perita ergo: & quod coepisti, sollicitè cum
omni diligentia, & sollicitudine prosequaris, effica-
cem pro posse daturus operam, ut nec in aliquibus
ejusdem schismatis reliquiis qualescumque supersint.
Dei quidem perfecta sunt opera, & tu creatura illius
creatore tuum in tam placiti consummatione ope-
ris, pro viribus imitare, ut spei conceptae de praemio
res succedat, & praemissum debitum exhibitio
regalis exolvat. Super his autem & aliis habitis cir-
ca praemissa processibus, praefati tuae celsitudinis
Nuncii, quorum tibi notior est virtus, & probitas,
ad te plenius revertuntur instructi; quibus te non
dubitamus fidem indubiam adhibere.

Dat. Lugduni, v. Calen. Augusti, Anno tertio.

Sequitur alia Pont. epistola ad filium dicti Imperatoris.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,

Andronico Primogenito charissimi in Christo filii no-
stri Michaelis Palaologi Imperatoris Graecorum
Illustris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. **H**abes fili, unde Domino Deo tuo in vo-
cem exultationis, & confessionis erumpas.
Exultes in eo, & fatearis humiliter tibi de
immenso ipsius dono concessum, verae fidei agno-
scere veritatem; illam amplecti piis affectibus, &
devotis nobis missis affatibus confiteri. Haec si
corde contrito, & humiliato spiritu recognoscens,
à ceptorum prosecutione sollicita non desistas,

Edita A. D.
1274.

Exultat hic
Pont. cum
toto Conc.
Lugdun. de
reditu Mi-
chaelis Pala-
ologi Grae-
corum Impe-
ratoris ad
unitatem
S. R. E.

Hortatur
eundem Im-
peratorem
ad totalem
schismatis
abolitionem.

Dat. P. A. 3.
die 28. Julii.

Edita A. D.
1274.

Hortatur hic
Pont. filium
d. Imper. ut
studeat uni-
tati Ecclesiae
Graecae cum
Latina.

plura tibi salutaribus inhaerenti studiis, proculdubio ipse bonorum omnium dator adiciet, perfectæ tandem retributionis præmium largiturus. Ideoque magnitudinem tuam monemus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO; quatenus in præmissis sicut discretè scripsisti, tui genitoris incliti laudabili proposito, nobis per ejus & tuas expresso literas, constanter adhærens, totis viribus satagas, ut antiquitati schismatis omnino aboleantur reliquæ, sitque Latinorum & Græcorum unitas perpetuis temporibus inconcussa.

Dat. P. An. 3.
die 28. Julii.

Dat. Lugduni v. Calen. Augusti, Anno tertio.

Subsequitur tenor literarum supradicti Michaëlis Imperatoris ad ipsum Pontificem.

Intitulatio.

Sanctissimo, & Beatissimo, primo & Summo Pontifici Apostolicæ Sedis venerabili Papæ, & communi Patri omnium Christianorum, & venerabili Patri Imperii nostri, Domino Gregorio, Michaëli in Christo Deo fideliter Imperator, & moderatori Romæorum, Ducas, Angelus, Commenus, Palæologus, & spiritualis filius magnæ Sanctitatis vestræ, convenientem honorem & reverentiam cum sincera, & pura affectione, & orationum postulatione.

Nomina
Nunciorum
Sedis Apost.
ad Imperatorem
transmissorum.

Quoniam missi sunt à Magnitudine vestra ad Imperium meum Nuncii Deo placentis, Ordinis fratrum Minorum, Frater Hieronymus de Asculo, Frater Raymundus Berengarii, Frater Bonagratia de S. Joanne in Persiceto, & Frater Bonaventura de Mugello; & obtulerunt literas magnæ Sanctitatis vestræ Imperio meo; in quibus inter alia de confessione fidei, quam docet, & prædicat, & confitetur Sancta Romana Ecclesia, continebatur, & oportebat, in his magis responsionem convenientem nos facere, ecce hoc facit Imperium meum. Habet autem professio fidei in dictionibus taliter.

Tenor confessionis
aut professionis
Fidei prædicti
Imperatoris.

Credimus Sanctam Trinitatem, Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, unum Deum Omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem coessentiali, & consubstantiali, coæternam, & coomnipotentem, unius voluntatis, potestatis, & Majestatis, Creatorem omnium creaturarum, à quo omnia, in quo omnia, per quem omnia, quæ sunt in cælo, & in terra, visibilia, invisibilia, corporalia, & spiritualia. Credimus singulam quamque in Trinitate personam, unum verum Deum, plenum, & perfectum. Credimus ipsum Filium Dei, verbum Dei æternaliter natum de Patre, consubstantiali, coomnipotentem, & æqualem per omnia Patri in divinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto, & Maria semper Virgine, cum anima rationali; duas habentem natiuitates, unam ex Patre natiuitatem æternam, alteram ex Matre temporalem, Deum verum, & hominem verum, proprium in utraque natura, atque perfectum, non adoptivum, neque phantasticum, sed unum, & unicum Filium Dei, in duabus, & ex duabus naturis, divina scilicet & humana, in unius personæ singularitate, impassibilem, & immortalem divinitate, sed in humanitate pro nobis, & salute nostra passum vera carnis passione, mortuum, & sepultum, & descendisse ad inferos, ac tertia die resurrexisse à mortuis vera carnis resurrectione: die quadragesimo post resurrectionem cum carne, qua resurrexit, & anima ascendisse in Cælum, & sedere ad dexteram Dei Patris, inde venturum judicare vivos & mortuos, & redditurum unicuique secundum opera sua, sive bona fuerint, sive mala. Credimus & Spiritum Sanctum plenum, & perfectum verum Deum, ex Patre Filioque procedentem, coæqualem, & consubstantiali, & coomnipotentem, & coæternum per omnia Patri, & Filio. Credimus hanc Sanctam Trinitatem, non tres Deos, sed unicum Deum omnipotentem, æternum & invisibilem, & incommutabilem. Credimus sanctam Catholicam, & Apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur Sanctum baptisma, & vera omnium remissio peccatorum. Credimus etiam veram resurrectionem hujus carnis, quam nunc gestamus, & vitam æter-

nam. Credimus etiam novi, & veteris testamenti, legis, ac Prophetarum, & Apostolorum unum esse auctorem Deum ac Dominum. Hæc est vera fides Catholica, & hanc supradictis articulis tenet, & prædicat Sacrosancta Romana Ecclesia, sed propter diversos errores, à quibusdam ex ignorantia, & ab aliis ex malitia introductos, dicit, & prædicat eos, qui post Baptismum in peccata labuntur, non rebaptizandos, sed per veram penitentiam suorum conseqvi veniam peccatorum. Quod si verè penitentes in charitate decesserint, antequam dignis penitentiarum fructibus de commissis satisfecerint, & omissis eorum animas poenis purgatorii, hoc est catarteriis, sicut nobis frater Joannes explanavit, post mortem purgari, & ad pœnas hujusmodi relevandas prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & elemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta. Illorum autem animas, qui post sacrum baptismum susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis manentes corporibus, vel eisdem exutæ, prout superius dictum est, sunt purgatæ, mox in Cælum recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas. Eadem sacrosancta Ecclesia Romana firmiter credit & firmiter asseverat, quod nihilominus in die Judicii, omnes homines ante Tribunal Christi cum suis corporibus comparebunt, redditori de propriis factis rationem. Tenet etiam, & docet eadem Sancta Romana Ecclesia, septem esse Ecclesiastica Sacramenta, unum scilicet Baptisma, de quo dictum est supra, aliud est Sacramentum Confirmationis, quod per manuum impositionem Episcopi conferunt, christifando renatos; aliud est Penitentiarum; aliud Eucharistiæ; aliud Sacramentum Ordinis; aliud est Matrimonium; aliud Extrema Unctio, quæ secundum doctrinam B. Jacobi infirmantibus adhibetur. Sacramentum Eucharistiæ ex azymo conficit eadem Romana Ecclesia, tenens & docens, quòd in ipso Sacramento panis verè transubstantiatur in Corpus, & vinum in Sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI. De Matrimonio verò tenet, quòd nec unus vir plures uxores simul, nec una mulier permittitur habere plures viros. Soluta verò legitimo matrimonio, per mortem conjugum alterius, secundas & tertias deinde nuptias successivè licitas esse dicit, si impedimentum canonicum aliud ex causa alia non obstat. Ipsa quoque Sancta Romana Ecclesia summum, & plenum primatum, & Principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet, quem se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe, sive vertice, cujus Romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter & humiliter cognoscit. Et sicut præ cæteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide subortæ fuerint quæstiones, suo debent judicio definiri. Ad quam potest gravatus quilibet super negotiis ad Ecclesiasticum forum pertinentibus appellare; & in omnibus causis ad examen Ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potestatem judicium recurri, & eidem omnes Ecclesiæ sunt subjectæ. Ipsarum Prælati obedientiam, & reverentiam sibi dant. Ad hanc autem sic potestatis plenitudo consistit, quòd Ecclesias cæteras ad sollicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipuè, diversis privilegiis eadem Romana Ecclesia honoravit, sua tamen observata prærogativa, tum in generalibus Conciliis, tum in aliquibus alijs semper salva. Supra scripta fidei veritate (prout plena lecta est, & fideliter exposita) veram, sanctam, catholicam, & orthodoxam fidem cognoscimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet, & fideliter docet, & prædicat Sancta Romana Ecclesia: inviolabiliter observare eandem professionem, & in ea omni tempore

perseve-

perfeverare, nec ullo umquam tempore ab ea discedere quoquomodo, aut deviare, vel discordare promittimus. Primatum quoque ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sicut in præmissa serie continetur, ad ipsius Sanctæ Ecclesiæ obedientiam spontaneam venientes, confitemur, & recognoscimus, acceptamus, & spontè suscipimus.

Supplicatio pro quadam permissione.

Confitentes verò hæc, & approbantes, & acceptantes, & promittentes observare, ut superius dictum est, rogamus magnitudinem vestram, ut Ecclesia nostra dicat sanctum Symbolum, prout dicebat hoc ante schisma, usque in hodiernum diem, & quòd permaneamus in ritibus nostris, quibus utebamur ante schisma; qui scilicet ritus non sunt contra supradictam fidem, nec contra divina præcepta, nec contra Vetus, & Novum Testamentum, nec contra doctrinam sanctorum generalium Conciliorum, & sanctorum receptorum per sancta Concilia quæ celebrata sunt à spiritali dominatione Ecclesiæ Romanæ. Hoc igitur non grave est vestræ Sanctitati, nec inusitatum, & nobis tunc difficile propter infinitam multitudinem populi.

Transmissio Nunciatorum ad Romanum Pont. pro prædicatorum confessione firmanda.

Commisimus autem super his præsentibus Nunciis Imperii nostri, ut dicta per præsentem literas nostras constentur, & affirmet vice Imperii nostri coram magna Sanctitate vestra. Præsens igitur scriptum de nostra recognitione, susceptione, acceptatione, & professione, propria manu nostra Dei gratia Imperiali subscriptione signavimus, & sigillum nostræ potentie inferius appendi fecimus, &c.

III.

Contra Christianos ad ritum Judæorum transeuntes, & Judæos conversos rejudæizantes, vel Christianos ad eorum ritum trahentes.

Ejusdem argumenti est 14. const. Clem. 4. Turbato corde, hic sup. pag. 151.

Edita A. D. 1273.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quidam Christiani ad ritum Judæorum & Judæi conversi ad illum redierunt.

§. 1. Turbato corde audivimus, & narramus, quòd non solum quidam de Judaicæ cæcitate errore ad lumen fidei Christianæ conversi, ad priorem reversi esse perfidiam dignoscuntur, verum etiam quàmplurimi Christiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Judaicum transfulerunt. Quod tantò magis reprobum fore cognoscitur, quantò ex hoc Christi nomen Sanctissimum quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Contra eos tanquam hæreticos hic Pont. ab Inquisitoribus procedi jubet.

§. 2. Cum autem huic pesti damnabili congruis & festinis remediis deceat obviari, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quateenus infra terminos ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos, quàm etiam per Judæos, inquisita diligenter, & sollicitè veritate, contra eos, quos talia invenietis hætenus commisisse, ac committere etiam in futurum, tanquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores & defensores eorum, procedere studeatis.

Judæosque Christianos ad eorum ritum trahentes, coerceri mandat.

§. 3. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabile induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pena debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Dat. P. A. 2. die 1. Martii.

Dat. Lugduni, Kal. Martii, Pont. nostri Anno 2.

INNOCENTIUS V. PONT. CLXXXVII. ANNO DOMINI MCCLXXXVI.

ANNO 1276.

Innocentius V. Gallus, Provincia Burgundus, Magister F. Petrus Tarentasiensis Or-

dinis Prædicatorum, Episcopus Card. Ostiensis, & Veliternus, S. R. E. Major Pœnitentiarius, creatus Arretius, 13. Cal. Februarii, Anno Domini 1276. Sedit in Sede Pontificia menses quinque, dies duos. Non creavit Cardinales. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranensi, Anno Domini 1276. 10. Cal. Jul. & sepultus in Basilica Lateran. Vacavit sedes dies 19.

HADRIANUS V. PONT. CLXXXVIII. ANNO DOMINI MCCLXXXVI.

Hadrianus V. Provincia Ligur, Patria Genuens, Othobonus Fliscus antea vocatus, ex Lavanæ Comitibus, Diaconus Cardinalis S. Hadriani. Romæ Pontifex renunciatus in Palatio Lateranensi 4. Idus Julii, Anno Domini 1276. Sedit in Petri Cathedra mensem unum, dies septem. Non creavit Cardinales. Obiit Viterbii 12. Cal. Septembr. Anno Domini 1276. Sepultus ibidem ad Minorem Ecclesiam S. Francisci. Vacavit sedes dies 24.

JOANNES XX. DICTUS XXI. PONT. CLXXXIX.

Joannes XX. dictus XXI. Hispanus, Provincia Lusitanus, Patria Olysiptonenfis, Juliani filius, M. Joannes Petrus antea dictus, Episcopus Cardinalis Tusculanus, Creatus Viterbii, Idibus Sept. Anno Domini 1276. Coronatus eodem anno 12. Calend. Octobr. Viterbii in Cathedrali S. Laurentii. Sedit menses octo, dies octo. Obiit Viterbii 13. Cal. Jun. anno 1277. & ibidem in Cathedrali S. Laurentii sepultus. Vacavit sedes menses 6. dies 4.

NICOLAUS TERTIUS PONT. CXC. ANNO DOMINI MCCLXXXVII.

Nicolaus Tertius Urfinus, Romanus, Joannes Urfinus antea dictus, Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano, creatus Viterbii, 7. Cal. Decembris, Anno Domini 1277. Coronatus 7. Cal. Januarii, eodem anno in Basilica Vaticana. Sedit in Sede Pontificia annos 2. menses 8. dies 29. Creavit Cardinales 9. Obiit in Zuriano Monte, Anno 1280. 11. Cal. Septembr. Corpus Romam delatum, in Sacello S. Nicolai ædis Vatic. sepultum est. Vacavit sedes menses 6.

De Prædicatione verbi Dei, pro conversione Hebræorum.

Hanc Prædicationem in Urbe innovavit Greg. XIII. ut in ejus constit. 92. Sancta. Et de materia Hebræorum vide inf. in constit. 3. Pauli IV. Cùm nimis. ubi notabo. in Tomo II.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Provinciali Fratrum Prædicatorum Ordinis in Lombardia. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Vineam Soreth velut electam plantavit dextera Dei Parris, & omne semen verum seminavit in ipsa, angelica custodia sepivit illam, lapides nocivos abiecit ex ea. Hanc de Ægypto in luto & latere, sub jugo Pharaonis oppressam, in signis & prodigiis transferens, dux itineris ejus existens, in terram promissionis adduxit. Vineam enim Domini exercituum domus Israël est, viri Juda delectabile germen ejus. Hanc si mirè translata, quasi adhuc ru-

ANNO 1276.

ANNO 1276.

ANNO 1277.

Edita An. D. 1278.

Innumera Dei beneficia erga Hebræos.

Excœcata ta-
men semper
fuit eorum
durities.

dem campum vomere legali proscindens, prophe-
tali doctrina sulcavit, ut & ipsam ad maturam frugem, id est, ad regenerationis gratiam præpararet.

§. 1. Sed, proh dolor, peccatorum spinis obsita, nullum imbrem gratiæ spiritualis excipiens, quæ sperabatur ut uvas educeret, labruscas eduxit: unde sperabatur iudicium, processit iniquitas: unde iustitia, inde clamor. Hæc est vinea in qua fici arbor, scilicet synagoga Judæorum plantata, Evangelica veritate describitur; cujus plantator CHRISTUS, cœtus Apostolicus cultor existit. Hæc triplici tempore, quasi tribus annis, ut fructum produceret expectata, infructuosa reperta, cultori succidenda prædicatur. Nam nec tempore circumcisionis ad perfectum deducta est, quia circumcissionem animæ non quærebat: nec sanctificata per legem, quia per eam tantum carnalia sequebatur: nec tandem iustificata per Evangelii gratiam, quia gratiam recipere noluit, quin potius latorem gratiæ iustum injuste peremit, & quodammodò indurationem Pharaonis excedens, omne curantis & curæ refutavit antidotum; adeò ut nec verbis, nec signis, nec sacramentis, quinimò nec ipsius Christi, & Dei corporali præsentia mollietur. Multifariè enim multisque modis, olim Deus loquens antiquis ipsius synagogæ patribus in Prophetis, novissimè in fine temporum locutus est ipsis & nobis in Filio, quem constituit hæredem univerforum, per quem fecit & sæcula, sed omnem escam abominata est anima ejus: & idcirco iusto Dei iudicio reprobata, exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam: Ablata est sepes ejus, prosternata mæceries, & in direptionem posita ut deserta; nec inventus est in terris amplius locus ejus. Verùm quia miserationes Dei super omnia sua opera prædicantur, qui omnes salvos fieri, & neminem vult perire, qui se ipsum pro nobis & ipsis, hostiam salutis exhibuit Deo Patri: qui exaltatus à terra, expansis in cruce manibus, ad se cuncta trahere Evangelica voce prædixit.

Iussio Papæ,
prædicandi
eis verbum
Dei, ut con-
vertantur.

§. 2. Nos, licet immeriti, vicem ejus tenentes in terris, qui etiam Judaicam perfidiam, à sua misericordia non repellit; libenter pro illius populi obcæcatione labores appetimus, ut affectum nostrum divina prosequente clementia, cognita veritatis luce, quæ CHRISTUS est, à suis tenebris eruantur. Porro quia Judæorum ipsorum, quasi per univèrsam Mundum, divino iudicio, prævisa dispersio, ipsos ad recipiendum Sacramenta fidei, ac doctrinam commodè in unum convenire non patitur, necessitate nos voluntarios urgente compellimur, per diversas mundi partes, diversos seminatores eligere, per quos semen verbi Dei, prout possibile est, spargamus in singulos, quorum salutem univèrsaliter, & singulariter affectamus. Ad te igitur inter alios sub spe divinæ gratiæ mentis nostræ oculos convertentes, cum tui Ordinis claritate reluceas, & credaris ubilibet per opera utilia, & exempla laudabilia fructuosus, & ex data tibi divinitus gratia scire te confidamus, & posse, & fructus uberes in domo Domini germinare, discretionis tuæ per Apostolica scripta, mandamus, quatenus confidens in illo, cui proprium est spirituales gratias largiri, tales umbrarum tenebris obcæcatos, in commissa tibi provincia, per te ac alios fratres tui Ordinis, quos ad hoc honestate morum, experta scientia, probitatis virtutibus, circumspèctione provida, & experientia comprobata idoneos esse cognoveris, & quorum industria atque doctrina divinis donis à Domino fecundata intrepidè pro Catholica fide reluceat, & sui claritate non titubet, sed tenebrosas mentes radiorum repercussione clarificet, & obstinatas cervices reprimat perverforum, Judæos eisdem in terris & locis, in quibus habitant, generaliter & singulariter convocando, semel & pluries, ac toties repetitis instantiis, quoties proficere posse putaveris, prout melius fieri poterit, prædicationibus, salutaribus monitis, & discretis inductionibus, Evangelicis doctrinis informans ipsos, studeas juxta datam tibi à Domino gratiam, fugatis tenebrarum

nubibus, ad viam reducere claritatis, ut renati fonte Baptismatis, reluceant in lumine vultus CHRISTI, & exinde Chorus Angelicus delectetur. Tu quoque ac alii, quos ad profecutionem tanti negotii duxeris eligendos, perennis boni præmium, nostramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in melius vindicetis.

§. 3. Et ut affectum, quem ad salutem status ipsorum gerit mater Ecclesia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad profecutionem sacri baptismatis gratia divina perduxerit, Prælati ac Dominis locorum in quibus tales habitare contigerit, ex parte nostra affectuosissimè recommends, ut Deo gratias in recuperata ove deperdita, & filio prodigo redeuntis, vitulum exultationis & gaudii exhibentes, eos charitative foveant, favoribus muniant, benignè pertractent, nec ipsos in personis, aut rebus, per Judæos, vel alios indebitè molestari permittant, quin potius in omnibus favorabiliter ipsis assistant auxiliis opportunis.

§. 4. Sed si fortè (quod absit) aliqui ex ipsis, in eorum obstinata perfidia perdurantes, & velut aspidum furda suas aures incredulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc salutis opera deputabis, vocem audiant, ut de tenebris ad lucem exeant, incantantium sapienter tuas, & per te ad hæc deputandorum fratrum salutare convectiones, aspernantes resurrerent, de istis (si tales inveneris) qui sunt, in quibus locis, & sub quorum dominio commoretur, nobis rescribere non omittas, ut circa pertinaces hujusmodi de salutari eorum remedio, sicut expedire videbimus, cogitemus. Ut autem de præmissis avidis nostris conceptibus, juxta nostra desideria satisfiat, frequenter nobis intimare studeas, qualiter commissum tibi negotium prosperetur, & qualem fructum seminata repromittant.

Dat. Viterbii, 2. Nonas Aug. Pont. nostri Anno 1.

Conversi
prælati &
alii com-
mendantur,
ut humanissi-
mè tracten-
tur.

Conventi
nolentes Pa-
pæ nunciem-
tur.

Dat. P. A. 1.
die 4. Aug.

Excommunicationis, & aliarum pœnarum promulgatio in Catharos, Patarenos, aliosque hæreticos, ipsorumque filios, complices, & factores.

II.

Alias pœnas contra eosdem sanctitas, vide inf. in Paul. IV. const. 19. Cum ex, & in aliis Bullis in die Cœne Domini à Romanis Pont. ed. solitis, quarum aliquas in hoc opere posui, quas tibi indicaveram in Paul. V. const. 63. Pastoralis. Unde intelligas, aliqua pro temporum conditione à Pontificibus immutata.

Ultimum exemplar Bullæ in die Cœne Domini vide in S. D. N. Urb. VIII. const. 62. Pastoralis inf. Tom. 4.

N I C O L A U S E P I S C O P U S ,
Servorum Dei. Univerfis Christi fidelibus,
Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D.
1280.

Noverit universitas vestra, quòd nos excommunicamus & anathematizamus univèrsos hæreticos Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed causas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipsum.

Excommu-
nicatio hæ-
reticorum.

§. 1. Damniati verò per Ecclesiam sæculari iudicio relinquuntur, animadversione debita puniendi. Clericis prius à suis ordinibus degradatis.

§. 2. Si qui autem de prædictis postquam fuerint deprehensi, redire voluerint ad agendam condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

Ipsorum &
aliorum pœ-
na.

§. 3. Credentes autem eorum erroribus, similiter hæreticos indicamus.

§. 4. Item receptatores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subjacere. Statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis.

§. 5. Nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos alios ad hujusmodi.

§. 6. Nec

§. 6. Nec ad testimonium admittatur.
 §. 7. Sit etiam inestabilis, nec testamenti habeat factionem.
 §. 8. Nec ad hereditatis successionem accedat.
 §. 9. Nullus prater ea ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur.
 §. 10. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententiam nullam obtineat firmitatem; nec causae aliqua ad ejus audientiam perferantur.
 §. 11. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur.
 §. 12. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, sed cum auctore damnato damnantur, & in similibus idem precipimus observari.
 §. 13. Si vero Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur.
 §. 14. Si quis autem tales postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percillantur, alias animadversione debita puniendi.
 §. 15. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles, nisi juxta considerationem suspitionis, qualitatemque personae, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriuntur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quod si per annum in excommunicatione persisterint, tunc velut haeretici condemnentur.
 §. 16. Item proclamationes aut appellationes hujusmodi personarum minimè audiantur.
 §. 17. Item Judices, Advocati, & Notarii, nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuo sint privati.
 §. 18. Item Clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica sacramenta; nec elemosynas aut oblationes eorum recipiant: similiter hospitalarii, aut contemplarii, aut quilibet regulares, alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicæ specialis. Item quicumque tales praesumpserint Ecclesiasticæ tradere sepulturae, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententia se noverint subjacere, nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publicè extulerint, & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuò careat sepultura.
 §. 19. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personae liceat publicè vel privatim de fide Catholica disputare, qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.
 §. 20. Item si quis haereticos sciverit; vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii per quem credat ad Praelati sui, & Inquisitorum haereticae pravitatis notitiam pervenire: alioquin excommunicationis sententia percillantur.
 §. 21. Haeretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim praedictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuò careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus: quorum parentes post emancipationem hujusmodi, ad inivium superstitionis haereticae, à via declinasse constiterit veritatis.

Dat. P. An. 3. die 5. Mart.

MARTINUS II. DICTUS IV. PONT. CXCI.
ANNO DOM. MCCLXXXI.

ANNO
1281.

Martinus II. dictus IV. ex oppido Briæ, Campanus Gallus Schonon. diocesis, Simon antea dictus, Presbyter Cardinalis S. Ca-

tiliae. Creatus Viterbii, Anno Domini 1281. 8. Kal. Mar. Coronatus apud Urbem Veterem, 10. Kal. Aprilis eodem anno. Sedit in Romana Sede annos 4. mensem 1. dies 7. Creavit Cardinales septem. Obiit Perusii, 4. Kal. Aprilis anno 1285. in Cathedrali S. Laurentii Ecclesia sepultus. Vacavit Sedes dies 4.

Damnatio & excommunicatio Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ab Ecclesia Romana diffidentis.

Dudum quoque hic idem Imperator dissidebat, sed tempore Concilii Lugdunensis ad obedientiam Greg. X. redierat, ut sup. in illius const. 2. Exultat. fol. 153.

Ecclesia etiam Græca, à Latina dissentiens, concordata fuit tempore Eug. IV. in Concilio Florentino, ut in dicti Eug. const. 17. Latentur, vide infra.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad certitudinem presentium, & memoriam futurorum.

Edita A. D. 1281.

§. 1. **M**ichaellem Palæologum qui Græcorum Imperator nominatur, tamquam eorundem Græcorum antiquorum schismaticorum, & in antiquo schismate constitutorum, & per hoc haereticorum, necnon & haeresis ipsorum ac schismatis antiqui fautorem, de fratrum nostrorum consilio denunciamus praesente fidelium multitudine copiosa, excommunicationis sententiam latam à canone incurrisse, ac ipsius fore sententiae vinculo innodatum.

Excommunicatio imperatoris.

§. 2. Ceterum universis, & singulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & ceteris omnibus cujuscumque sint praeminentiae, conditionis aut status, necnon universitatibus civitatum, castrorum, & aliorum locorum, districtius inhibemus, ne cum eodem Michaelle Palæologo in hujusmodi excommunicatione manente, societatem vel confederationem aliquam contrahere, sub quovis ingenio, vel machinatione praesumant, vel etiam ei alias in his pro quibus excommunicatus est denunciatum à nobis, praestare consilium, auxilium, vel favorem, publicum vel occultum.

Prohibitio ei quomodolibet favendi.

§. 3. Et si secus praesumptum fuerit, omnes singulares personas contrarium facientes, non obstante qualibet indulgentia, sub quacumque forma verborum, vel expressione ipsis ab Apostolica Sede concessa, vel in posterum concedenda, quam quoad hoc viribus volumus omninò carere, sententiam excommunicationis, quam ex nunc in ipsos ferimus, volumus incurrere ipso facto. Terras autem ipsorum necnon universitates praedictas, quae secus attentare praesumpserint, prout expedire viderimus, Ecclesiastico subjicere curabimus interdico, ad privationem omnium bonorum, quae à quibuslibet tenentur in Ecclesiis, & ad poenas alias spirituales & temporales, prout utile putabimus processuri, & nihilominus societates confederationum ipsas, etiam si poenarum & juramenti adjectione, vel quacumque fuerint alia firmitate vallata, decernimus irritas, & inanes.

Poenarum promulgatio in contravenientes.

§. 4. Ut autem hujusmodi noster processus ad communem omnium notitiam deducatur, chartas five membranas processum continentes eundem, in majoris Urbevetanae Ecclesiae appendi, vel affigi ostiis, seu superliminaribus faciemus, quae processum ipsum quasi sonoro praeconio, & patulo indicio publicabunt, ita quod idem Palæologus, & alii contra quos processus ipse contigit, nullam possint postmodum excusationem praetendere, quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem, cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Iussio hanc sanctionem publicandis

Actum apud Urbem Veterem, in platea dictae majoris Ecclesiae, in festo Dedicacionis Basilicae Principis Apostol. Pont. nostri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 18. Nov.

HONORIUS IV. PONT. CXCII. ANNO DOMINI MCCLXXXV.

Honorius Quartus Romanus, Jacobus Sabelius antea dictus, Patre Luca, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Cosmedin, alias Schola Græca. Creatus Perusii 4. Non. Aprilis Anno Domini 1285. Coronatus Romæ die 2. Kal. Maii eodem anno. Sedit annos duos, dies duos. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ anno 1287. 3. Nonas Aprilis, & ad S. Petrum sepultus est, postea ad Ecclesiam S. Mariæ in Ara Cæli translatus, & in Sacello majorum suorum conditus. Vacavit Sedes menses 10. dies 10.

Damnatio scæ, sub nomine Ordinis Apostolorum, nulla habita Sedis Apostolicæ licentia, temerè introductæ.

Consimiles literas edidit Nicol. IV. Pont. sui anno 3. sed his antiquioribus de more contentus, eas prætermisit.

HONORIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Patribus, universis patribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Cathedralium Ecclesiarum electis, & Vicariis earumdem ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Lim scilicet recor. Papa Gregorius X. prædecessor noster, in Concilio Lugdunensi omnes religiones & Ordines Mendicantium, adinventos post generale Lateranense Concilium, qui nullam confirmationem Sedis Apostolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subiecit: & quatenus processerant, revocavit.

§. 1. Verum sicut ad nostri Apostolatus auditum, fama querula deferente, pervenit, quidam qui post generale, & ante Lugdunense prædicta Concilia sub nomine Ordinis Apostolorum; habitum novæ religionis assumpserunt, quamquam nullam aliquando confirmationem Sedis Apostolicæ meruissent, prohibitionis ac revocationis prædictæ temerarii præsumptores, eundem habitum, seu ei consimilem sub eodem nomine usque hodie deferentes, quamplures etiam alii, assumpto post dictum Lugdunense Concilium, hujuscemodi habitu, per diversas Mundi partes mendicando discurrere non verentur, facientes ea quæ non condecant, in animarum suarum periculum, & grave scandalum plurimorum: præsertim cum nonnulli, pravitate hæreticæ vitio laborantes, sub hujuscemodi habitu sint inventi.

§. 2. Nos igitur volentes, talium prævaricatorum insolentem audaciam refrænari, & prædictam, non tam religionem, quam perniciosam scætam penitus aboleri, ne forte fidelium simplices, falsa sanctitatis eorum imagine seducantur, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus quoscumque de prædictis in vestris civitatibus & diocæsiibus invenire contigerit, eos ad deponendum hujuscemodi habitum, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellatis, monentes eosdem, ut si religiosam vitam ducere cupiunt, ad aliquam se transferant de religionibus approbatis. Quod si aliqui eorum censuram prædictam contempserint, vos contra ipsos ad pœnam carceris, seu aliam prout expedire videbitis, procedatis, invocato adversus eos, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 3. Cæterum, ut prædicti eò facilius à sua insolentia compescantur, quò magis à CHRISTI fidelibus abjici se viderint & contemni: Volumus nihilominus, quòd hujuscemodi processum nostrum, in vestrarum civitatum & diocæsum terminis, iteratis vicibus publicantes, ac facientes per aliquos publicari, eosdem populos auctoritate nostra moneatis, & inducatis attentè, ne aliquem de prædictis præfatum habitum deferentibus, recipere præsumant in

hospitio, vel eis aliquas elemosynas largiantur; nec ad deferendum habitum illum, seu ei consimilem, impendant consilium, auxilium, vel favorem. Dat. Romæ apud S. Sabinam, 5. Id. Martii, Pont. nostri Anno primo, sub anno Dominicæ incarnationis 1285.

Quod filii & nepotes ejus qui de hæresi inquisitus & absolutus fuit, ad officia & beneficia admitti possint.

Concordat constit. 12. Alex. IV. Quod super §. 12. fol. 116.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Galgano de Eugubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquisitori hæreticæ pravitate in Ducatu Spoletano. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exhibita nobis dilecti filii Archioni militis nati quondam Philippi dicti Palmerii militis Spoletani petitio continebat, quod olim significantibus fel. rec. Alexandro Papæ prædecessori nostro Inquisitoribus pravitate hæreticæ per Italiam deputatis, quod frequenter à Sede Apostolica committeretur eisdem, ut tam hæreticos, credentes, fautores, & receptatores hæreticorum, quam ipsorum filios & nepotes privandi dignitatibus, personatibus, & officiis publicis, & beneficiis Ecclesiasticis, de diocæsanorum, vel eis absentibus vicariorum suorum consilio haberent liberam potestatem; & qualiter hoc deberet intelligi postulantis declarari, præfatus prædecessor eisdem Inquisitoribus per suas duxit literas respondendum, quòd de filiis & nepotibus illorum hæreticorum, credentium, & aliorum hujuscemodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videbatur, non autem illorum quos emendatos esse constaret, ac pro culpa hujuscemodi ad mandatum Ecclesiæ penitentiam recepisse, quam ipsi, vel jam perfecerant, vel humiliter prosecutioni ejus instarent, vel parati fuerant dum viverent, ad recipiendum eandem.

§. 2. Verum licet Inquisitor pravitate hujuscemodi, tunc in partibus illis per Sedem Apostolicam deputatus, memoratum Philippum qui sibi confessus extitit, quòd cuidam hæretico reverentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo Catholicam, privaverit bonis suis, ac idem Philippus injunctam sibi propter hoc ab eodem Inquisitore penitentiam perfereret reverenter, ac tandem sicut verè Catholicus receptis Ecclesiasticis Sacramentis viam fuerit universæ carnis ingressus, & ab Inquisitore præfato etiam absolutus, tamen Potestas, Consilium, & Commune Spoletanum dictum Archionum ejusque filios occasione præmissorum, ad officia civitatis Spoletanæ pro sua recusant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter supplicavit; ut nos misericorditer attendentes, quòd idem Philippus sicut præmittitur, tamquam verè Catholicus & fidelis Ecclesiæ Romanæ decessit, eundem Archionum & filios ejus decernimus, juxta præmissum ejusdem prædecessoris responsum, in aliquo puniri occasione hujuscemodi non debere: sed eos ad omnia sæcularia officia, & beneficia Ecclesiastica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujuscemodi non obstante, potius admittendos.

§. 3. Quia igitur de facto hujuscemodi & ejus circumstantiis habere poteris notitiam plenioram: Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti inquisitione præmissa, prædicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam consiterit, quòd præfati Archionus & filii non sint de hæretica pravitate suspecti, & in fidelitate ac devotione Ecclesiæ supradictæ persistant (super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare) auctoritate nostra denunciis, & declares, quòd propter præmissa, vel eorum

Dat. P. An. 1. die 11. Mart.

II.

Edita An. D. 1286.

Romanis Pont. frequenter Inquisitoribus commiserunt hæreticos & fautores, eorumque filios & nepotes beneficiis & officiis privati, & Alex. IV. declaravit id intelligi de filiis & nepotibus non converforum in ejus Bulla cit. in rub.

Quidam Philippus, inquisitus & emendatus fuit, & tamen Communitas Spoletana nolens admittere ad officia Achionum ejus filium neque ipsius natos.

Hic tamen Pont. jubet eos admitti confitito esse fideles.

occasione

Edita A. D. 1286.

Gregorius X. venit novas instituit religiones in c. 1. de Relig. dom. n. 6.

Quidam tamen religionem sub nomine Ordinis Apostolorum induxerunt multa mala patrantes.

Hic ergo Pont. cum damnat.

Subventionemque prohibet.

Dat. P. A. 2. die 27. Novemb.

occasione nihil eis possit objici, vel opponi, quin ad omnia secularia officia, & beneficia Ecclesiastica, etiam si dignitates existant, illis non obstantibus, assumi liberè valeant: & hi qui liberati esse noscuntur ad omnes ordines promoveri, prout secundum Deum, & honorem Catholicae fidei videbis expedire. Quicquid autem super his inveneris, & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum seriem continentes fideliter studeas intimare.

Dat. Romae, apud S. Sabinam, 5. Calendas Decemb. Pontificatus nostri Anno secundo.

NICOLAUS IV. PONT. CXCIIL. ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

ANNO 1288.

Nicolaus IV. Asculanus, humili genere in Picentibus ortus, Fr. Hieronymus Asculanus antea dictus, Episcopus Praenestinus, Creatus 8. Cal. Martii, Anno Domini 1288. Coronatus 6. Cal. Martii, eodem anno. Sedit annos 4. mensem unum, dies quatuordecim. Creavit Cardinales 8. Obiit Romae pridie Nonas Aprilis 1292. & in Ecclesia S. Mariae Majoris sepultus. Vacavit Romana Sedes annos duos, menses tres, dies duos.

I.

Quod Christiani ad Judaeorum ritum transeunt, ipsique Judaei ad Christianam fidem conversi, ad illum redeunt, ab inquisitoribus uti haeretici, eorumque auxiliatores puniantur: Judaei vero, Christianos ad eorum ritum trahentes, poena debita compellantur.

Ejusdem argumenti Constitutiones ediderunt Clem. IV. Const. 1. 3. & const. 4. Greg. X. hic sup. Const. 3. Turbato. fol. 155. quas declaravit Bonif. VIII. in cap. Contra de Haeret. in 6. Prout etiam similem legem statuit contra hujusmodi Christianos, & Saracenos Greg. XI. infra in hoc Tom. 1. in ejus constit. 2. Admodum.

Edita A. D. 1288.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Praedicatorum, & Minorum Ordinum Inquisitoribus haereticae pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicae deputatis, & in posterum deputandis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constitutionis.

Turbato corde audivimus, & narramus, quod non solum quidam de Judaicae caecitatis errore ad lumen fidei Christianae conversi, ad priorem reveri esse perfidiam dignoscuntur; verum etiam quamplurimi Christiani, veritatem Catholicae fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Judaicum transtulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc CHRISTI nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate, securus blasphematur.

Sanctio contra Christianos ad ritum Judaeorum transeunt, & Judaeos conversos ad illum redeunt.

S. 1. Cum autem huic pesti damnabili, congruis & fectis deceat remediis obviare, universitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra haeticos, auctoritate Sedis Apostolicae designatos, super praemissis, tam per Christianos quam etiam per Judaeos, inquisita diligenter & sollicitè veritate, contra omnes quos talia inveneritis haecenus commisisse, aut committere in futurum, tamquam contra haeticos; contra fautores quoque, receptatores, & defensores eorum, procedere studeatis.

Sanctio contra Judaeos ad eorum ritum Christianos inducentes.

S. 2. Judaeos autem, qui Christianos utriusque sexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inveneritis de caetero inducentes, poena debita puniatis: contraditores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo: invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

* alias Reate. Dat. P. A. 1. die 5. Sept.

Dat. Romae * Nonis Septemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Approbatio Tertiae Regulae Fratrum & Sororum Tertii Ordinis à B. Francisco instituta, pro secularibus in propriis domibus viventibus, Tertiariis nuncupatis.

II.

Quoad istos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias constitutiones quas praetermissi, quia ea attenditur quae à Leone X. firmata fuit, infra in const. 22. Dum intra, ad finem.

Huic Regulae addixerunt se etiam alii, qui regularem vitam ducebant, ideò eam pro his Regularibus reformavit idem Leo infra in const. 42. Inter caetera. De toto autem Ordine S. Francisci, notavi supra ad constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1289.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Penitentia, tam praesentibus, quam futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procedendum.

Supra montem Catholicae fidei quam populus gentium, qui ambulabant in tenebris, discipulorum Christi sincera devotio igne caritatis exstans, verbo sollicitae praedicationis edocuit, quamque Romana tenet & servat Ecclesia, solidum Christianae Religionis positum noscitur fundamentum, nullis unquam concutiendum turbinibus, nullis quaesandum fluctibus tempestatum. Haec est etenim recta, veraque Fides, absque cujus consortio nemo in conspectu Altissimi acceptus redditur, nemo gratiofus occurrit. Haec est, quae salutis semitam praeparat, & felicitatis aeternae praemia gaudiaque pollicetur. Ideòque gloriosus CHRISTI Confessor B. Franciscus hujus Ordinis Institutor, viam ascendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonstrans; ipsius sinceritate Fidei suos filios erudit; eosque illam profiteri, constantè tenere, similiter ac opere voluit adimplere, ut per ejus semitam salubriter incedentes, mererentur post vitae praesentis ergastulum, aeternae beatitudinis effici possessores.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem. Cap. I.

Examine recipiendum.

Nos igitur Ordinem ipsum opportunis favoribus prosequentes, ad ejus augmentum benignius intendentes, statuimus, ut omnes quos ad servandum hujusmodi vitae formam assumi contigerit, ante assumptionem, seu receptionem ipsorum, de Fide Catholica, & obedientia erga praefatam Ecclesiam diligenti examinationi subdantur. Et si eas professi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, seu recipi tute poterunt ad eandem. Praecavendum est tamen sollicitè, haeticus ne quis, vel suspectus de haeresi, aut etiam infamatus, ad vitae observationem ipsius quomodolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum, assignetur ille quamcunque Inquisitoribus pravitatis haeticae puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem. Cap. II.

Receptione ad probationem & professionem, ac stabilitate in Ordine.

Cum autem Fratritatem hujusmodi quis intrare voluerit, Ministri ad receptionem talium deputati, ejus officium, statum, & conditionem solertè explorent, sibi fraternitatis ejusdem onera, & praecipue alienorum restitutionem apertius exponentes. Quibus praemissis, si eidem placuerit, juxta modum hujusmodi induatur, & de alienis (si qua fuerint apud eum) satisfacere studeat in pecunia numerata, vel secundum exhibitam pignoris cautionem. Sequi nihilominus proximis reconciliare procuret. Quibus omnibus ad effectum perductis, post usus anni spatium, cum aliquorum discretorum Fratrum consilio, si is videbitur ipsis idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, ut promittat se divina praecpta omnia servaturum, ac etiam satisfacturum (ut convenit)

de transgressionibus, quas contra hunc vivendi modum commiserit, cum interpellatus ad Visitatoris extiterit voluntatem. Et hujusmodi ab eo facta promissio, per manum publicam in scriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Ministris recipiatur eisdem, nisi visum eis aliter fuerit, conditione personarum, ac ipsius instantia, sollicita consideratione discussis. ¶ Ordinamus præterea statuentes, ut nullus post ipsius fraternitatis ingressum de eadem egredi valeat, ad sæculum reversurus. Possit tamen transitum habere liberum ad religionem aliam approbatam. ¶ Mulieribus verò viros habentibus (nisi de ipsorum licentia & consensu) non pateat ad consortium dictæ fraternitatis ingressus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Fratres insuper ipsius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorsus albo vel nigro, communiter vestiantur, nisi fuerit ad tempus in pretio per Visitatores de consilio Ministri ob causam legitimam, & apertam, cum aliquo dispensatum. Clamydes quoque ac pelles, absque scollaruris, scissas, vel integras, affibulatas tamen, vel patulas, ut congruit honestati, clausasque manicas Fratres habeant supradicti. ¶ Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de hujusmodi humili panno factis, vel saltem cum chlamyde habeant guarnellum, seu placentium, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, sive lino, absque ulla crispatura confutum. ¶ Circa humilitatem verò panni, & pellitones Sororum ipsarum, juxta conditionem cujuslibet earumdem, ac loci consuetudinem poterit dispensari. ¶ Bindis, & ligaturis sericis non utantur, pelles dumtaxat agninas, burfas de corio, & corrigias, simpliciter absque serico ullo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quam Sorores, depositis cæteris, (juxta B. Petri Apostolorum Principis salubre consilium) vanis hujus sæculi ornamentis.

Quod non vadant ad inhonesta convivia, & spectacula, & quod histrionibus non donent. Cap. IV.

Sit eis ad inhonesta convivia, vel spectacula, five curias, seu choreas, accessus penitus interdicitus. Histrionibus, seu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abstinentia, & jejunio. Cap. V.

Ab esu carniarum secunda, quarta, & sexta feria, dieque Sabbati, abstineant universi, nisi aliud infirmitatis, vel debilitatis instantia suaderet. Minutis verò per triduum, carnes dentur, nec subtrahantur in itinere constitutis. Sit quoque ipsarum comestio licita singulis cum solemnitate præcipuam intervenire contigerit, in qua cæteri Christiani ab antiquo epulis carnis vesci solent. Aliis autem diebus, in quibus jejunium non servatur, ova, & caseus non negentur; Sed & cum Religiosis cæteris, in eorum Conventualibus domibus licite sumere valeant de appositis ab eisdem. Sintque prandii, cœnæque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus, & infirmis. ¶ Sit sanis cibus moderatus, & potus, cum textus Evangelicus habeat. Attendite ne corda vestra, crapula & ebrietate graventur. Prandium autem, vel cœna, nisi præmissa semel Dominica oratione non sumatur, post sumpcionem cuilibet cum Deo gratias, iteranda, quod si omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noster. ¶ Qualibet verò sexta feria totius anni jejunium celebretur, nisi forte infirmitatis vel alia causa legitima excusetur, nisi Festum Natalis Domini feria ipsa occurreret observandum. Sed à festo omnium Sanctorum usque ad Pascha, quarta, & sexta feria jejunabunt. Alia, quæ ab Ecclesia sunt statuta, vel Ordinariis ex causa communiter indicta, jejunia nihilominus servaturi. In Quadragesima verò B. Martini, usque ad diem Nativitatis Domini, & à Dominica Quinquagesimæ usque ad Pascha, die-

bus singulis (exceptis Dominicis (jejunare procurent, nisi aliud fortasse infirmitas, vel necessitas alia suaderet. Sorores gravidæ, usque ad suæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, si voluerint abstinere. ¶ Laborantes autem (propter fatigationis afficientis instantiam) à Dominica Resurrectionis festo usque ad festivitatem B. Francisci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbent, licite sumere cibum possunt. Cum verò illos contingerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appositis, die quolibet sumere licebit eisdem, nisi sexta feria, vel dies sit alia, in qua generaliter ab Ecclesia jejunium noscitur institutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & sumere Corpus Christi. Cap. VI.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipsarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Resurrectione ipsius, & Pentecostes festivitatis, peccata propria confiteri, & Eucharistiam devotè suscipere non postponant, reconciliandò se proximis, & restituendo etiam aliena.

Quod non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Impugnationis armis secum Fratres non deferant, nisi pro defensione Romanæ Ecclesiæ, Christianæ Fidei, vel etiam terræ ipsorum, aut de suo- rum licentia Ministrorum.

De dicendis horis Canonice. Cap. VIII.

Dicant universi quotidie septem horas Canonice, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. Clerici, videlicet scientes psalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, usque ad Legem pone, ac alios Horarum Psalmos, juxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. ¶ Cum verò ad Ecclesiam non accedent, pro Matutino Psalmos dicere studeant, quos dicunt Clerici, vel Ecclesia Cathedralis, vel saltem ut illiterati alii, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora septem vicibus Pater noster, cum Gloria Patri dicere non omittant. In quibus, videlicet Primæ ac Completorii horis, minorem symbolum, & Miserere mei Deus, adjiciant qui noverunt. Sed si horis non dixerint constitutis, dicant tribus vicibus Pater noster. ¶ Infirmi autem, Horas hujusmodi non teneantur dicere, nisi velint. ¶ In Quadragesima verò S. Martini, & etiam in majoribus Ecclesiis in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis personaliter adire procurent, nisi causa rationabili excusetur.

Quod omnes, qui de jure possunt, faciant testamentum. Cap. IX.

Omnes præterea, quibus de jure facultas affuerit, condant, seu faciant testamentum, & de bonis suis infra tres menses post eorum ingressum immediatè sequentes, ordinent & disponant, ne quemquam illorum consingat intestatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam exteros in discordia positos facienda, sicut Ministris videbitur ita fiat, adhibito (si facultas affuerit) Episcopi Diocœsani consilio in hac parte.

Quando molestantur contra jus, aut eorum privilegia. Cap. XI.

Si verò Fratres, vel Sorores contra jus, vel eorum privilegia per Potestates, seu Rectores locorum, ubi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Ministri loci ad Episcopos, & alios locorum Ordinarios studeant habere recursum, juxta consilium & ordinationem ipsorum in tabulis processuri.

Habitus & indumentis Fratrum & Sororum.

Spectaculis & conviviis vitandis.

Jejunis.

Confessione & Communionem.

Armorum delatione.

Horarum recitatione & aliis orationibus.

Testamentis.

Pace.

Vexatione contra privilegia.

Quod caveant, in quantum possunt, à juramentis solemnibus. Cap. XII.

Juramentis.

A juramentis autem solemnibus omnes abstineant, nisi necessitate cogente in casibus per indulgentiam Apostolicæ Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. ¶ In communi quoque loquela, vitent, prout poterunt, juramenta. ¶ Et qui die aliqua, minus cautè juraverint lapsu linguæ (prout contingere in multiloquio consuevit) die ipso in sero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incautè facta hujusmodi juramenta. Memor autem sit quilibet, ut ad divinà obsequia, familiam propriam exhortetur.

De audienda Missa & Congregatione faciendâ. Cap. XIII.

Missa audienda & Congregatione faciendâ.

Universi sani Fratres & Sorores cujuscumque Civitatis, aut loci, diebus singulis (si commodè poterunt) Missæ officium audiant. Et mense quolibet ad Ecclesiam, sive loca, ad quam, vel ad quæ Ministri curaverint intimare, conveniant, Missarum solemniam inibi audituri. ¶ Unusquisque autem, usualis monetæ denarium Missario tribuat, qui pecuniam hujusmodi colligat, & eam de consilio Ministrorū inter Fratres, & Sorores paupertate gravatos, & præcipuè infirmantes, ac eos, qui funeris carere dignoscuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios, dividant congruenter. ¶ Offerant insuper de ipsa pecunia, Ecclesiæ memoratæ. Tuncque (si commodè poterunt) virum religiosum, & in verbo Dei competenter instructum habere procurent, qui eos ad penitentiam, & misericordiæ opera exercenda hortetur, sollicitè moneat, & inducat. ¶ Studeat quilibet, dum Missæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, servare silentium; orationi, & officio sit intentus, nisi cum communis utilitas fraternitatis impediatur.

De Fratribus infirmis, & defunctis. Cap. XIV.

Infirmis. & exequiis defunctorum.

Cum autem, quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Ministri, per se vel per alium, seu alios (si hoc eis infirmus fecerit intimari) semel in hebdomoda, visitare teneantur ægrotum, ipsum sollicitè ad recipiendum penitentiam (prout melius, & efficacius expedire putaverint) inducentes, necessaria illi de bonis communibus ministrando. ¶ Et si præfatus infirmus de præfenti luce migraverit, Fratres & Sorores tunc in Civitate, vel loco, ubi eum contigerit mori præsentibus nuntietur, ut defuncti exequiis procurent personaliter interesse. A quibus, donec Missarum fuerint celebrata solemniam, & corpus tumulo conditum, non recedant. ¶ Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus observari. ¶ Præterea intra octo dies post ipsius sepulti obitum immediate sequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipsarum dicat pro anima ejus, Sacerdos videlicet, Missam unam, sciens Psalterium 30. psalmos & illiterati totidem Pater noster, & in fine cujuslibet Requiem æternam adjiciant. Et post hæc, infra annum, pro Fratrum & Sororum, tam vivorum, quam defunctorum salute, tres Missas faciant celebrari. Qui verò Psalterium sciverint, illud dicant, & cæteri orationem Dominicam centies dicere non omitant, Requiem æternam in fine cujuslibet addituri.

De Ministris. Cap. XV.

Officiis rectè administrandis.

Ministeria quoque, ac alia officia, quæ præsentis formulæ series exprimit, imposita sibi quisque devotè suscipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cujuslibet, certi temporis spatio limitetur. Nullus Minister instituetur ad vitam, sed ejus ministerium certum tempus comprehendat.

De visitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Correctione delinquentium.

Ad hæc, Ministri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cujuslibet, ad visitationem communem

in aliquo loco religioso, vel Ecclesia, ubi locum hujusmodi contigerit deesse, conveniant, & Visitatorem habeant Sacerdotem, qui alicujus approbatæ Religionis existat, quique illis, de commissis excessibus, injungat penitentiam salutarem. Nec quisvis alius possit eis hujusmodi visitationis officium exhibere. ¶ Quia verò, præfens vivendi forma, institutionem à B. Francisco prælibato suscepit, consulimus, ut Visitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine assumantur, quos Custodes, vel Guardiani ejusdem Ordinis, cum super hoc requisiti fuerint, duxerint assignandos. Nolumus tamen congregationem hujusmodi à Laico visitari. Hujusmodi autem visitationis officium, semel exerceatur in anno, nisi necessitate aliqua suadente fuerit pluries faciendâ. ¶ Incorrigibiles verò, ac inobedientes, monito trina præveniat. Qui si se corrigere non curaverint, de ipsius Congregationis consortio expellantur omninò, de consilio discretorum.

De vitandis litigiis inter se, & cum in aliis. Cap. XVII.

Litigiis vitandis.

Vitent insuper Fratres & Sorores (juxta posse) litigia inter se, illa (si suscitari contigerit) sollicitè dirimendo. Alioquin, de jure eorum illo respondeant, apud quem potestas residet judicandi.

Qualiter, & per quos in abstinentiis possit dispensari. Cap. XVIII.

Dispensatione circa abstinentias.

Ordinarii autem locorum, vel Visitator, cum Fratribus, & Sororibus universis, in abstinentiis, jejuniis, & austeritatibus aliis, ex causa legitima (cum expedire viderint) poterunt dispensare.

Quod Ministri eorum manifestas culpas denuntient Visitatori. Cap. XIX.

Incorrigibilibus.

Ministri verò, manifestas Fratrum & Sororum culpas Visitatori denuntient puniendas. ¶ Et si quisque incorrigibilis fuerit, post trinæ admonitionis instantiam, à Ministris (de discretorum Fratrum aliquorum consilio) Visitatori nuncietur eidem, de fraternitatis consortio abjiciendus ab ipso, & in Congregatione postmodum publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Non observantibus Regulam.

Cæterum in præmissis omnibus, ad quæ Fratres vestri Ordinis non ex divinis præceptis, vel statutis tenentur Ecclesiæ, nullum ipsorum ad moralem culpam volumus obligari, sed impositam sibi penitentiam, pro transgressionis excessu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter studeat adimplere.

§. 2. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostri statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Sanctio penalis.

Dat. Reatæ, 16. Calen. Septembris, Pontificatus nostri anno 2.

Dat. P. A. 2. die 17. Aug.

Declarationes Reformationis Greg. IX. Monachorum Congreg. Cluniacensis, Ordinis S. Benedicti.

III.

Hujus Greg. constitutio est n. 5. sup. fol. 57. ubi notavi.

N I C O L A U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Cluniensique Coabbatibus, Prioribus, & Conventibus universis Cluniacensis Ordinis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1289.

Regis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordie stabilis unitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, sed potissimè regularis observantia vinculo alligatis, ferventibus votibus votis appetimus, & sollicitis studiis procuramus, ut divinorum cultui, cui salubris illos dedicavit intentio, liberius & commodius immorentur. Quamob-

Exordium.

tem vigiles reddimur, & propensius affectamus, ut inter vos divinis obsequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna charitas serveat, animorum identitas perseveret.

§. 1. Sanè felicitis recordationis Gregorius Papanonus, prædecessor noster, ad vestrum & Monasterii vestri statum prosperum & tranquillum intendens, nonnullapro reformatione Cluniacensis Ordinis duxit dum viveret auctoritate Apostolica statuenda, quæ districte ac inviolabiliter observari præcepit in Ordine supradicto.

§. 2. Nos autem diligentius attendentes, quòd aliquorum ex statutis hujusmodi quæ nobis non modicum difficilia videbantur, non poterat observatio efficax provenire, circa illa prout expedire cognovimus, duximus providendum. Et volentes ipsius prædecessoris vestigia limitari, auctoritate Apostolica duximus statuendum, ut statuta ipsa juxta moderationem nostrâ prout notatur inferius in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus observentur.

§. 3. Inprimis itaque statuimus, ut omnes Abbates, & Priores Cluniacen. Ordinis, immediate Monasterio Cluniacen. subjecti, in Regno Franciæ constituti annis singulis, existentes autem in Anglia, Hispania, Alemania & Lombardia, de biennio in biennium conveniant ad Capitulum generale, ubi sine personarum acceptione, secundum Deum, & B. Benedicti regulam & Cluniacen. Ordinis instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & conservatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & statuatur quod fuerit regulariter statuendum. Nec in hoc Priores & Camerarii invicem sibi parcant: sed unusquisque quæ viderit in Ordine corrigenda in personis vel rebus, quæ per Visitatores non fuerint correctâ, coram Definitoribus annis singulis in publico vel privatim in charitate proponat. Et hoc idem Visitatores corâ Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc molestè non ferat, sed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum (in quo volumus ut nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, seu etiâ promittantur, sed omnia in sinceritate procedant) modo qui sequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacensis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præfati, modo prædicto per obedientiam venire teneantur (causa dumtaxat infirmitatis excepta) nisi casus inopinatus & multum damnosus incurreret, Definitorum & Capituli judicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum seu casum Capitulo & Definitoribus denunciât supradictis. Qui verò non venerit, & se secundum modum legitime non excusaverit memoratum; post sequens Capitulum ad quod venire similiter, teneatur in claustrò Cluniacen. duorum mensium spatio assidue moram trahat. Mediatum autem Abbates & Priores, singulis annis semel ad Capitulum conveniant in principalibus Abbatibus & Prioratibus quibus subsunt statuto tempore, prout visum fuerit expedire. Quod si non fecerint, in suis imediatè majoribus Abbatibus vel Prioratibus pœna simili puniatur.

§. 4. Circa verò electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacen. celebrandi, ordinamus ut dilecti filii nostri Matthæus, tit. S. Laurentii in Damasco, & H. tit. S. Sabinæ presbyt. Card. ac Abbas Mauziacen. & Magister Albertus Prior S. Lupi, de ipsius Ordinis Cluniacen. reformatione tractantes apud Sedem Apostolicam quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacen. Ordinis supradicti, eligant hac vice in Definitores primi Capituli reformationem hujusmodi subsequentes.

§. 5. Qui quindecim sic ab ipsis electi, jurent in ipso primo futuro Capitulo generali, ad sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro, quòd in definitionibus secundum Deum & B. Benedicti regulam & Apostolicæ Sedis statuta, sine omni personarum acceptione, procedant, ac ipsi in principio sequentis Capituli antequam tractatus Capituli aggrediantur ejusdem, jurent tactis sacrosanctis Evangelii, & bo-

na fide, sine acceptione personarum eligere quindecim Definitores de Abbatibus, & Prioribus; Si Abbates defuerint nihilominus de Prioribus præfati Cluniacen. Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum communis utilitatis habentes, & præfatio ejus hujusmodi juramento, viros tales postmodum eligant. Volumus autem, quòd illi qui Definitores in uno Capitulo fuerint, Capitulo imediatè sequenti definitores esse non possint: & hæc forma eligendi Definitores in posterum observetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli præcedentis, ad quos spectat electio Definitorum, abesse contigerit, reliqui qui præfentes fuerint nihilominus ad ipsorum electionem procedere non omitterent. Et qui à majori parte ipsorum eligentium nominati fuerint & electi, sine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum sententiis observetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis supradicti, annis singulis Definitores per suas patentes literas, ad moderatas Cluniacen. Ordinis expensas, significare summo Pontifici teneantur: quomodo regula B. Benedicti & præfentia in Ordine ipso serventur statuta.

§. 6. Omnes verò causæ, quæ inter ejusdem Ordinis personas emerferint, & per Abbatem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitoribus statutis in Capitulo terminentur, & ea statuuntur, quæ provenire ad correctionem, conservationem & restrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulæ videbuntur.

§. 7. Nec aliquis definita seu acta per Definitores Capituli generalis, possit vel audeat immutare: nisi in casu magnæ necessitatis & evidentis utilitatis, in quo potestas Abbati intelligitur relinquenda de consilio & assensu peritorum & discretorum duorum ex illis qui Domini Ordinis appellantur. Nec dispensare præsumat in pœnis, nisi contra aliquem sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti ferretur, qui si paruerit, poterit per Abbatem Cluniacensem aut alium, vel Priorem suum imediatè superiorem abolitionis beneficium obtinere, itâ tamen quòd sic absoluti culpa & satisfactio referatur & appareat Definitoribus in primo tunc sequenti Capitulo generali. In aliis verò pœnis impositis à Definitoribus nullus dispense, nisi ex necessaria causa & rationabili, quam significari volumus sequenti Capitulo generali, & si Definitores non judicaverint eâ esse legitimam, relaxantes seu dispensantes per ipsos Definitores pœna simili puniantur.

§. 8. Definitiones autem seu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligent, sed ad pœnam, nisi contra essentialia observantiæ regularis existant.

§. 9. Omnes verò Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes, definitiones si quæ factæ fuerint in suo reditu habere procurent, in vigiliis quinque festorum præcipuorum, & visitationis tempore nihilominus recitandas, ut nullus prætextu ignorantie se valeat excusare. Statuta verò præfentia in prima die mensis cujuslibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

§. 10. Statuimus insuper, ut in Capitulo generali Cluniacensi more solito per Definitores ordinentur Visitatores discreti, ac Deum timentes per singulas provincias, qui jurent ad sancta Dei Evangelia, corporaliter tacto libro quod visitationis officium exercebunt prout eis fuerit possibile (secundum Deum, & B. Benedicti regulâ, ac Sedis Apostolicæ, & Cluniacensis Ordinis instituta; & quæ per eos corrigi poterunt corrigent secundum gratiâ à Domino sibi datâ.) Ea verò quæ ad eò gravia emerferint vel occurrerint, quòd per eos sufficienter non possint comòde corrigi; & quæ probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & puniendi per Definitores in Capitulo generali, cætera autè non nisi Abbati exponant, propter pericula evitanda. Statum quoque Abbatiarum & Prioratuum quantum ad spiritualia & temporalia, referre & exponere quoad prælatos & subditos fideliter corâ Definitoribus

teneant-

Greg. ix. statuta edidit ad reformationem Ordinis in sua const. 5. Behemoth. fol. 74.

Hic Pont. ea declarat, ut sequitur.

Capitulum generale quando, à quibus & qualiter fieri debeat.

Definitores quindecim Capituli generalis pro prima vice eligantur.

Forma eligendi Definitoribus in Capitulo generali.

Causæ per Abbatem non definitæ, in Capitulo terminentur.

Constitutiones Capituli generalis in primis observandæ & non immutandæ sunt.

Ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam.

Et quoties per Prælatos recitandæ sunt.

Visitatores in Capitulo generali ordinentur, & corrigenda corrigant, &c.

Visitatores
quatuor Mo-
nasterium
Clun. & per-
sonam Ab-
batis visi-
tent.

Abbas Clu-
nii de pro-
ventib. &
expen. cor-
am Visitato-
ribus reddat
rationem.

Abbas Clun.
loca Ordinis
visitet ut
hic.

Beneficio-
rum collatio
hic ordinetur.

teneantur, sed caveant Visitatores, ne ea quæ inveniantur in locis visitatis de prælatis vel subditis pandant quomodolibet seu revelent, nisi eo modo quo superius est expressum. Et Visitatores sic instituti, per Abbatem vel alium mutari non possunt, nisi ex causa rationabili & multum urgenti & evidenti, & hoc de consilio & assensu dictorum Dominorum qui superius nominantur, sed causa ipsa in Visitatorum exprimat literis, & in sequenti Capitulo & coram Definitoribus exponatur. Quæ si non fuerit rationabilis iudicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Visitatores à personis & locis quæ visitant recipere quicquam, præter moderatas expensas victui necessarias, quoquo modo præsumant, excutientes manus suas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione Visitationis aut aliàs equitatis incedant.

§. 11. Statuimus insuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definidores, quatuor discretæ personæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Friores Clun. Ordinis eligantur, si Abbates præsentés fuerint, alioquin loco Abbatum eligantur Priores ad visitandum monasterium Clun. personam Abbatis & loca circumadjacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatis Abbatibus & Prioribus ac aliis qui ad Capitulum convenerant, prius præstito corporali juramento, suæ visitationis officium infra sex dies post terminatum Capitulum incipiant exequi: ne visitationem hujusmodi (quæ nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de statu dicti Monasterii & locorum circumadjacentium in temporalibus & spiritualibus, & de Abbatis persona diligenter inquirent, & ea quæ corrigenda invenerint corrigere non omitant. Et ea verò quæ majori consilio indigent, referentur annis singulis ad Capitulum generale, ut Ecclesia Clun. in bono statu per visitationem hujusmodi perseveret. Et si Abbatis exigent demerita, quod tolerari non debeat, per visitatores moneatur ut cedat, & liceat Visitatoribus & Conventui Clun. recipere hujusmodi cessionem; Quod si fortè Abbas sibi de cessionis remedio providere noluerit, quæ de ipso Visitatorum inquisitio comprehendat, ad Sedem Apostolicam referant.

§. 12. Adjicimus autem quòd Abbas Clun. coram Visitatoribus de omnibus obligationibus per eundem vel de ejus mandato factis, ac etiam de proventibus & expensis reddat explicitè rationem, & Visitatores prædicti hoc significare sequenti generali Capitulo, & deinde summo Pontifici annis singulis teneantur.

§. 13. Quia verò propter defectum Abbatis remotas provincias minimè visitantis, & domos Ordinis existentes in eis spiritualiter & temporaliter malè tractantur, & aliqua à subjectione Ordinis se subtrahere moluntur, præcipimus ut Abbas Clun. studeat sicut ei possibile fuerit Ordinem visitare, ac domos à Cluniacensis Ordinis subjectione subtractas procuret cum Apostolicæ Sedis auxilio ad subjectionem ipsius revocari Ordinis vel reduci. Quod si dictus Abbas in ejusdem Ordinis visitatione, quam per se vel per alium facere debet, negligens fuerit vel remissus, eum Definidores corrigere teneantur. Qui etià dum sui Ordinis loca visitat, sit temperatus & sobrius in expensis, ita quod omnibus computatis summam decem librarum turon. parvorum, diebus singulis in sumptibus non excedat. Et visitationis tempore tam ipse quam sui excutiant ab omni munere manus suas, prout de acceptione munerum in statutis scilicet. Greg. Papæ IX. prædecessoris nostri noscitur contineri. Infra dictam autem summam idem Abbas se temperet secundum locorum exigentiam & facultatem ipsorum, & Definidores de mora seu spatio temporis ordinent, quo Abbas & Visitatores hujus suæ visitationis officium debeant terminare.

§. 14. Ceterùm, quia ex mala ordinatione Prioratum & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa evenisse detrimenta noscuntur, districte præcipimus ut Prioratus, Decanatus & omnes aliæ administrationes gratis conferantur, & ab-

que venalitate & aliqua passione. Nec Cluniacen. aut alii Abbates, aut Priores Clun. Ordinis de prioratibus audeant aut possint facere Decanatus: nec de Decanatibus in quibus Decanus curam animarum habet, & Monachi sunt & esse consueverunt, possint facere grangias; ita quòd nec à Monacho, nec à seculari persona pro aliquo pretio conducantur, & ubi factum est, vel acceptatum contrarium, per Definidores in statum pristinum & antiquum reducat. Et Prioratus & Decanatus hujusmodi non nisi Sacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, seu administrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis consuevere committi. Si quis autem propter hæc aliquid dedisse vel recepisse convictus extiterit; numquam in Ordine Clun. dignitatem habeat, vel honorem. Et si adversus aliquem super hoc apud Visitatores, vel Definidores vehemens habeatur præsumptio, ipsum per eos à prioratu, vel administratione sic obtenta volumus amoveri. Et si quis humana confusus potentia, per interventum secularium personarum committi sibi obedientiam, vel prioratum poposcerit, numquam illum obtineat, sed nec alium infra annum.

§. 15. Nec personis illegitimè natis Prioratus & Decanatus curam animarum habentes in Ordine ipso ullatenus conferantur: & si secus factum fuerit id per Definidores decrevimus revocandum.

§. 16. Conventuales quoque Priores quamdiu in spiritualibus & temporalibus benè administraverint, non nisi ex certis causis debent amoveri; videlicet si dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, seu infames, vel incontinentes extiterint, seu alio gravi crimine irretiti, sive ad majorem dignitatem fuerint promovendi, quod etiam de minoribus Prioribus volumus observari.

§. 17. In destitutione verò Abbatum & Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum, & supra, talis modus & forma serventur. Videlicet quod si Visitatores Abbatem vel Priorem criminolum, aut infamem invenerint, patri Abbati referre procurent; qui de consilio sex Abbatum vel Priorum propinquorum ejusdem Ordinis, talè admoneat, vel suspendat, ipseque sic admonitus vel suspensus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominus autem Visitatores, admonitiones & suspensiones hujusmodi, & earum causas Capitulo referant generali. Et Definidores super hoc ordinent & definiant secundum quod eis justè, ac secundum Deum videbitur expedire. Et quidè ut huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infra duximus providendum, videlicet, quòd singulis annis in generali Capitulo Definidores scribant & retineant nomina singulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In sequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Ecclesiis sive Abbates vel Priores mutati sint, & mutationis causa diligenter attendant; & tunc excessus mutantium si sine justa causa mutaverint, & mutatores hujusmodi puniant & emendent, secundum qualitatem excessuum eorumdem. Verùm quia Monachi nonnumquam Abbatum vel Priorum suorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas provincias quasi in exilium relegentur, huic morbo sic duximus providendum: quod videlicet Visitatores cum accesserint ad Monasteria visitanda, diligenter inquirent si quis Monasterio illo anno, cui officium visitationis impendunt, & propter quam causam emissus fuerit. Et si causa regularis extiterit, approbetur; alioquin revocetur Monachus, & qui eum emisit, Visitatorum arbitrio puniatur. Si quis autem fuerit ab Abbacia vel Prioratu sua culpa remotus, ad aliud Monasterium, in quo dignè desinat quod commisit, superioris providentia transmittatur. Et si fortè propter senectutis defectum aut aliam causam honestam spontaneus cesserit, revertatur ad claustrum illo sibi quod eligere maluerit deputato, nullusque literas confirmationis habeat, quod à suo Prioratu, vel obedientia non debeat amoveri.

§. 18. Ad institutionem verò Prioris Conventualis

Illegitimis
Prioratus &
Decanatus
ne conferantur.

Priores cur
amovendi.

Abbas vel
Prior crimi-
nosus aut in-
famis quo-
modo & per
quos depo-
nendus.

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

absque duorum Priorum Conventualium consilio minime procedatur. Abbates autem & Priores circa temporalia & spiritualia negligentes, per Definidores graviter puniantur, & tales praeficiantur qui sciant & possint praesse pariter & prodesse, ac jura commissorum sibi Prioratum observare. Circa personarum vero dicti Ordinis promotionem, sic provida & aequa ordinatione censemus, quod Abbas Clun. in arduis & gravibus negotiis uti debeat consilio sapientum, & dicti Ordinis seniorum. Et in promovendo personas Ordinis, & conferendo beneficia, non sequatur carnalem affectum: sed habendo Deum praeculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum est de Abbate Clun. idem per alios Abbates & Priores Ordinis decrevimus observandum. Et quia denunciatum est nobis, quod raro aut nunquam de Claustro Clun. aliquis vel aliqui ad regimen Prioratum Cluniacen. Ordinis assumuntur; Statuimus quod non tam de claustralibus quam de aliis, sine personarum acceptione, personae idoneae ad ipsorum Prioratum regimen assumantur; cum per tales qui sunt in Monasterio enutriti, magis in religione Ordo possit & debeat informari.

Pluralitas beneficiorum interdicitur.

§. 19. Adhuc districtius inhihemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbatia ejusdem Ordinis vel alterius habere praesumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas vel Prior ejusdem Ordinis; aliquem de subiectis sibi Prioratibus ad manus suas retineat: sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

Nullus nisi Clun. Ordinis religiosus in Clun. Ordine beneficium habere debet.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacen. Ordinis non fuerit professus, habeat ejusdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus vel Decanatus Cluniacensis Ordinis cui annexa est cura animarum, vacet ultra sex menses; sed infra hujusmodi tempus Abbas Cluniacen. ceterique Abbates & Priores qui habent Prioratus & hujusmodi Decanatus subiectos eis debeant providere. Aliter provisio Prioratum, & Decanatum eorumdem, Abbati Cluniacen. nullo medio subiectorum, intelligatur ad Sedem Apostolicam devoluta. Prioratum vero & Decanatum aliorum provisio ad suos immediatè superiores devolvatur omnino, nec Prioratus vel Decanatus cum cura personis secularibus, Clericis vel Monachis alterius Ordinis, laicis, praelatis, seu subditis aliquatenus conferantur: & ubi contrarium attentatum esse dignoscitur, Definitorum arbitrio revocetur. Circa vero illius Prioratus, qui alienati, & permutati esse dicuntur absque Sedis memoratae licentia, praecipimus ut quod per Abbatem super illis actum est, penitus revocetur, & Abbas ad revocationem hujusmodi faciendam quam primum commodè poterit exhibeat sevigilem, sollicitum & etiam studiosum: ita quòd ad clerum divinum & solitum monachorum numerum ac subjectionem dicti Ordinis reducantur.

In uno Prioratu unicus Monachus nec ne non debet.

§. 21. Nec in Prioratu aliquo unus solus Monachus commoretur, sed ei qui solus est, unus vel plures socii Monachi adjungantur, si loci suppetant facultates. Alioquin Monachus revocetur ad claustrum, provisio quòd in eo divina celebrètur honestè.

Refectio Monachorum sit uniformis.

§. 22. Circa qualitatem autem ciborum, & potus, scrutari praecipimus, ut omnes Monachi in uno refectantur refectorio, de eodem potu & pane, eademque coquina: nisi forte aliquem ipsorum comedere cum Abbate vel Priore, seu in infirmaria contingat. Abbas autem cum fratribus in refectorio comedat: nisi propter hospites mutet locum. In infirmaria vero nullus comedat, nisi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit destinatus.

Estis carnisum reliquitur arbitrio Abbatis.

§. 23. Circa esum vero carnisum licentiam relinquimus dispensationi Abbatis, secundum indulgentiam Clementinae. Caveat tamen Abbas ne super hoc sit nimis ad dispensandum facilis, vel laxet nimium manus suas.

Habitus honestas praesentatur.

§. 24. Illud quoque praecipimus observari, ut Monachi sicut in claustris, ita foris se habeant: nec incedant sine cuculla & flocco, vel sine cuculla & cappa regulari & honesta, nec nimium sumptuosa. Nec equitet Abbas aliquis vel Prior sine postella &

fella regulari, quae tamen sumptuosa nimium non existat. Nec aliquis Monachus equitet sine corrigiatis calcibus, nisi in longo itinere constitutus, sed contra imbres & pluvias, frigus, & aestus, capellis filtratis possint uti. Nec quicumque in quovis loco, tunnicis vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus silvaticis, seu camisis, aut linteaminibus lineis uti praesumant: nec deferat vestes scissas ante & retrò. Nec aliquis claustralis habere propriam cappam pluviam, equitaturam sibi deputatam attentet.

Equitaturam superfluitas submovetur.

§. 25. Circa equitaturam enim & familiam, omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Clun. sexdecim equitaturis contentus existat: & alii Abbates ejusdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S. Martini sex: Priores alii Conventuales tribus vel quatuor: & ceteri minores duabus evectionibus sint contenti. Abbates quoque & Priores dicti Ordinis servientes honestos habeant, nec nimis comptos: qui & vestes decentes deferant non nimium curiolas.

Contrahendi & rationis reddendae nos mandatur.

§. 26. Quia vero ad defolationem domorum plurimorum operatur laxa potestas debita contrahendi, & quod ratio non redditur de debitis vel receptis: praecipimus ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiae quibus praesunt, cum testimonio bonorum virorum qui ad locum pertinent, cum contrahendum vel innovandum est mutuum, ita faciant diligenter, ut omnibus liqueat quanta summa, quibus conditionibus, & quibus terminis debeat, & in quos usus contractum mutuum sit conversum. Et ut status domorum certior habeatur, Statuimus ut in Monasterio Clun. & aliis Abbatibus & Prioratibus Clun. Ordini subiectos Prioratus habentibus, fiant registra: in quibus scribatur quot Monachi in qualibet domo, juxta ipsius domus facultates, possint & debeant commorari, & institutio Abbatum & Priorum scribatur in eisdem registris, & in quo statu institutus recipiet Abbatiam seu Prioratum. Et si eam in bono statu receperit, & ipse in malo posuit, bona ejus debitis obligando, vel ad vitam, vel perpetuò alienando, absque causa rationabili, per Definidores approbata post factum, vel ante si per relationem fidelium Vistatorum convictus fuerit de praedictis absque alia juris solemnitate per Definidores Abbatia sua vel Prioratu privetur. Dicta vero registra ponantur & conserventur in arca communi, ubi commune sigillum consuevit pro tempore custodiri. Adjicimus etiam, ut nulla litera sigilletur sigillo conventus Clun. vel alterius ejusdem Ordinis, nisi in Capitulo coram Conventu in vulgari & latino prius lecta fuerit: & tunc sigilletur. Et postquam sigillata fuerit, si patens fuerit, iterum modo praedicto in Capitulo coram omnibus relegatur. Quo facto ponatur tenor literae in registro, quòd registrum servetur in arca eadem in qua ut praemittitur servatur commune sigillum. Et si litera data fuerit de debito contrahendo, cancelletur litera in registro: & a creditoribus repetatur: & habita vel recuperata in libro cancelletur. Singuli autem officiales coram Abbate vel Priore (si non est ibi Abbas) & coram senioribus duobus singulis mensibus de suis officiis rationem, & de omnibus receptis & expensis computationem fideliter faciant. Abbas etiam Clun. & ceteri Abbates & Priores, quater in anno statum suae domus in suo Capitulo, & coram Vistatoribus cum venerint plenè declarent. Nullus quoque Abbas, vel Prior, grangiam, pensionem, vel praebendam monachalem secularibus personis concedere, seu possessionem aliquam, venditionis seu alio aliquo titulo alienare, absque patris Abbatis, aut patris Prioris & conventus sui consilio & consensu praesumat.

Poenam Monachis proprietarii infligenda.

§. 27. Poena insuper Monachis proprietarii infligatur, videlicet ut per annum ad statum novum redigantur: & infra dictum annum assidue coram Conventu comedant in terra sedentes, & in depositariis, si Monachis proprietarii deposita restituerint, quae sunt suis Monasteriis resignanda, monitione praemissa, excommunicacionis sententia promulgetur.

§. 28. Ad hæc, quoniam Abbas Clun. necnon Ab-
bates & Priores ejusdem Ordinis, Prioratus sibi sub-
jectos exactionibus & extorsionibus consueverunt
adeò aggravare, quòd in eisdem Prioratibus anti-
quus & consuetus Monachorum numerus est nimium
diminutus, nos id de cætero fieri sub auctoritate di-
vini iudicii prohibemus, injungentes dicto Abbati
Clun. & aliis Abbatibus & Prioribus ejusdem Ordinis
in virtute sanctæ obedientiæ, ut deinceps novos cen-
sus subjectis sibi Prioratibus vel Decanatibus non im-
ponant absque licentia Sedis Apostolicæ speciali:
cùm liqueat Prioratus ipsos non ad destructionem,
sed ad conservationem Ordinis, & correctionem sibi
esse subjectos, & eisdem Prioratibus pro subfenta-
tione Monachorum inibi Domino famulantium pos-
sessiones pia devotione fidelium fuisse concessas.

§. 29. Circa ordinationem verò bonorum Priora-
tuum vacantium præcipimus, ut in Prioratibus dicti
Ordinis pro mortem aut per amotionem Priorum
vacantibus, Abbas Clun. palefredum, cappam, &
breviarium Prioris præmortui (secundùm antiquam
consuetudinem) habeat, & deductis debitis (si qua
sint) ante omnia & solutis, Monachis etiam ibidem
commorantibus, & Priori futuro, ac familiæ do-
mus pro se & necessitatibus suis, usque ad fructus
novos prius congrua subfentatione dimissa, relictis
etiam ad excolendum possessiones necessariis ad refe-
ctionem domorum (si necesse fuerit) de residuis mo-
bilibus possit recipere quartam partem: Præcipimus
etiam dicto Abbati, ut nova vel falsa debita præfa-
tis Prioratibus non imponat, nec Abbas pro Priora-
tuum vel talium beneficiorum collatione, aliquid
recipere possit: cùm hoc non careat vitio simoniæ:
Animalia etiam domus (præter dictum palefredum)
decernimus, quòd nullatenus possit recipere vel ha-
bere. Insuper, si aliquis Prior nolens præesse, sed
magis in claustrò Domino deservire, renunciaverit
Prioratui, hoc idem præcipimus observari. Si autem
aliquis Prior ejusdem Ordinis mutatus fuerit, vel
translatus alibi præficiatur, ordinamus & decerni-
mus quòd tunc nihil possit dictus Abbas recipere, ne
propter vacationem unius Prioratus, in fraudem
plures vacare faciat, ut bona omnia secum pôrtet.
Quòd autem de Abbate Cluniacensi statuimus, de
aliis Abbatibus & Prioribus Cluniacën. Ordinis,
præcipimus & decernimus observari. In dictis verò
Prioratibus vacantibus, nullus nisi prius institutus
(cui committitur Prioratus) officiales, ministrantes,
vel ministratores amoveat, nisi de ipsorum ad-
ministratone mala constaret, vel etiam appareret,
vel non extiterit bonæ vitæ. Statuimus insuper ut
nullus Abbas, vel Prior det, seu concedat literas
suas alicui clerico, vel laico, super ipsius receptatio-
ne futura in Monachum, vel Conversum, in aliqua
Abbatia seu Prioratu sibi subjecto.

§. 30. Ceterùm, quia Ordo videtur gravè profi-
tentibus jugam imponere, districtius inhihemus, ne
ante quintumdecimum aum ætatis completum ad
Monachalem professionem puer aliquis admittatur,
mulieribus ingressu claustrum vel chori interdicto.

§. 31. Statuimus præterea quòd Abbas Cluniacën.
nullum ex causis legitimis pro utilitate Ordinis, vel
Abbatiarum, vel Prioratuum appellentem, excom-
municare, vel incarcerare seu detinere præsumat.
Quòd si contrarium factum fuerit, excommunicans,
incaerans, vel detinens, pœnam suspensionis me-
rito poterit formidare.

§. 32. Inhihemus tamèn, ne Monachi passim &
pro causis levibus contra suos superiores appellent.

§. 33. Et cùm secundùm Evangelicam veritatem,
qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur
humanas, à Domino arguantur: arctissime in-
terdicimus, ne propter nostras * traditiones vel
constitutiones, regularia B. Benedicti statuta ali-
quatenus omittantur.

§. 34. Ut igitur hujusmodi mandatum lucerna sit
vobis, lex, lux, via vitæ, increpatio disciplinæ, uni-
versitatem vestram monemus, & hortamur atrentè,
per Apostolica vobis scripta in virtute sanctæ obe-

dientiæ districtè præcipiendo mandantes, quatenus
mentes vestras & animos, tamquam devotionis
obedientiæ filii, ad pacem & quietem vestram soli-
cité dirigentes, præscripta statuta studeatis invio-
labiliter observare: ut ad frugem melioris vitæ con-
versi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in
gratiam, & de virtute proficientes salubriter in vir-
tutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chri-
sti: Nosque in vestris meritis delectati, ad profectus
vestros merito intendere valeamus.

Dat. Reatæ, 2. Idus Septemb. Pont. nostri Anno 2.

Hospitale Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, cum om-
nibus ejus membris & bonis atque personis, sub
protectione Sedis Apostolicæ suscipitur, & sub-
jectio Hospitalis S. Spiritus in Monte-Pesulano,
Hospitali prædicto approbatur:

Alia loca d. Hospitalis vide enunciata in const. edita
(& à me ut minus necessaria prætermittitur) à Bonifac.
VIII. sub die 28. Julii 1295.

De Institutione autem Hospitalis vide supra in
const. 7. Innoc. III. fol. 58. ubi notavi.

NICOLAUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro Sancti
Spiritus in Saxia de Urbe, ac illius fratribus, tam
præsentibus, quam futuris regularem vitam professis:

Inter opera pietatis, &c. Omittitur residuum hujus
procemii, quia est idem cùm procemio Bullæ Innoc. III.
quæ est sup. fol. 57. Hæc igitur attendentes Hospi-
tale nostrum apud S. Mariam in Saxia, locum satis
idoneum ad Hospitalitatis officium exercendum,
elemosynis Ecclesiæ Romanæ solemniter constru-
ctum, in quo reficiuntur & recipiuntur pauperes, &
infirmi, & exhibentur alia opera pietatis, ad exem-
plar sæc. rēc. Innocentii III. Honorii, Gregorii,
Alexandri, Clementis IV. Gregorii X. & Nicolai III.
prædecessorum nostrorum Rom. Pontif. sub B. Petri
& nostra protectione suscepimus, & præsentis scrip-
ti privilegio communitimus: Statuentes ut regularis
Ordo, qui secundùm Deum in institutione Fra-
trum Hospitalis S. Spiritus ibidem institutus esse
dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus invio-
labiliter observetur.

§. 1. Propterea quascumque possessiones, qua-
cumque bona quæ idem hospitale in præsentiarum
iustè & canonicè possidet, aut in futurum concessio-
ne Pontificum, largitione Regum, vel Principum,
oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante
Domino, poterit adipisci, firma vobis & vestris suc-
cessoribus, & illibata permanceant, in quibus hæc
propriis duximus exprimenda vocabulis.

§. 2. Locum ipsum in quo præfatum hospitale si-
tum est, cum omnibus pertinentiis suis, domos, vi-
neas, hortos, annuos redditus denariorum, & quic-
quid juris habetis in Urbe, & in territorio & districtu
Urbis. Grangiam de Vallecula cum pertinentiis suis:
de Brain: de Malliana: de Peccuritia: de Pauli: de
Murafuri: de Campagnano: & de Casano grangias:
cum domibus, terris, vineis, sylvis, pratis, pascuis,
possessionibus cultis & incultis, aquarum decursi-
bus, & omnibus pertinentiis suis, & Casale novum
juxta flumen, cum terris, pratis, possessionibus.

§. 3. In regno Sicilia, Ecclesiam de Diano, & Ec-
clesiam S. Laurentii extra Dianum: S. Mariæ de cam-
po Diamese: S. Quirici, & S. Spiritus de Claromonte
Ecclesias: cum pertinentiis earumdem. Apud
Castrum Cotilionis, domum S. Spiritus cum perti-
nentiis suis: In Diocesi Caputaquen. Ecclesiam SS.
Apostolorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis suis.
In civitate Marfici hospitale S. Spiritus, & hospita-
le S. Spiritus quod habetis in civitate Trojana, &
hospitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Aculi,
domos, terras, anneta, jardinos, & quicquid juris
habetis in territorio Genetan. Hospitale novum
quod habetis in civitate Aquilen. cum terris, posses-
sionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale
S. Spiritus de Adria, cum Ecclesia S. Claudii,

Dat. P. A. 2.
die 12. Sept.

IV.

Edita A. D.
1294

Exordium.

Enunciatio
locorum Hospi-
talis S. Spiritus
in Saxia
de Urbe.

In Urbe &
ejus territo-
rio.

In Regno Si-
cilia.

	<p>cum domibus, terris, vineis, pratis, possessionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis suis in usum brachie, & sumina Gomanii. In civitate Theatin. hospitale S. Spiritus. Et hospitale S. Spiritus in Piscaria. Et hospitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Pennen. cum terris, domibus, possessionibus, redditibusve universis bonis & juribus spectant. ad Ecclesias & hospitalia supradicta, & quicquid juris in eodem regno hospitale nostrum obtinere noscitur.</p>	<p>tini, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis. §. 8. In Patriarchatu Aquileien. Hospitale S. Spiritus, & Ecclesiam S. Mariæ de Colibus Clemons, cum domibus, terris, vineis, possessionibus & omnibus pertinentiis suis. §. 9. In Burgundia, hospitale S. Spiritus de Divione cum pertinentiis suis, de Dola, de Tornodoro, de Barro, de S. Severa hospitalia, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem, de Bisuntio, de Novosoro, de Fovento, de Calci, de Novocastro, & de Lausanna hospitalia, cum grangiis, terris, possessionibus, & omnibus terris eorumdem.</p>
<p>In Campania.</p>	<p>§. 4. In Campania & maritima, in Civitate Anagnin. Hospitale S. Trinitatis, cum domibus, terris, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Casale Ursinum quod habetis in civitate Anagnin. cum pertinentiis suis, & Ecclesiam S. Egidii de Rapello, cum domibus, vineis, terris, sylvis, possessionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. De Monte Fortino, de Velletro, & Cora, Grangias, cum domibus, terris, vineis, & omnibus pertinentiis earumdem, domos, terras, vineas, redditus, possessiones, & quicquid juris habetis in Felentini. ac Alatin. & Terracin. civitate & diocesi. earumdem, domos, terras, vineas, prata, pascua, nemora, molendina, cum aquarum decursibus, & quicquid juris habetis in castro & territorio Nymphæ in civitate Tiburtin. cum domibus, terris, vineis, pratis, possessionibus ac omnibus pertinentiis suis. In diocesi Nepesin. Ecclesiam S. Tolomæi cum terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis, & etiam quicquid juris in civitate & diocesi Nepesin. hospitale nostrum noscitur obtinere. In civitate & diocesi Sutrin. castrum sanctæ Pupæ, cum Ecclesia S. Mariæ ad portam in dicto castro, terris, possessionibus, molendinis, aquarum decursibus, ac omnibus aliis juribus & pertinentiis. & appenden. suis: necnon jurisdictionem temporalem, & quicquid juris habetis ibidem. Oratorium S. Mariæ de Flore cum omnibus pertinentiis suis. Medietatem Caselli in de Gemita, cum terris, sylvis, possessionibus, & aliis ad dictam medietatem spectant. necnon alias possessiones, terras, & redditus, & quicquid juris in Civitate & diocesi Sutrin. hospitale nostrum noscitur obtinere.</p>	<p>§. 10. In Lotharingia, hospitale S. Spiritus de Novocastro, cum grangiis Berthonevalte, terris, pratis, nemoribus, molendinis, aquarum decursibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Tullo, cum pratis, vineis, aquarum decursibus cum pertinentiis suis, Hospitale S. Spiritus de Vallicolare, cum capella, terris, pratis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. §. 11. In Regno Alemaniar. de Crefelt, & de Winipina Ecclesias, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. Hospitale de Vienna, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. De Comundia, de Manuch, & Crocovia hospitalia: cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem. Hospitale S. Spiritus de Sterina, cum grangiis, villis, domibus, terris, vineis, sylvis, molendinis, aquarum decursibus, ac pratis, nemoribus, necnon & domibus eidem hospitali subiectis, & omnibus pertinentiis eorumdem. §. 12. In Anglia, Ecclesiam de Writell. cum Capellis dependent. ab eadem; terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis, ac juribus ad eandem Ecclesiam & Capellas spectantibus. §. 13. In Provincia Narbonen. hospitale S. Spiritus de Montepeffulano Magalonen. diocesis, cum capella, grangiis, domibus, terris, vineis, pratis, pascuis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Clapomavelba, cum capella, & omnibus pertinentiis suis.</p>
<p>In Tuscia.</p>	<p>§. 5. In Tuscia, hospitale S. Spiritus de Castro Casali, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis. Hospitale S. Spiritus quod habetis apud S. Quiricum, cum terris, vineis, possessionibus & omnibus juribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Florentia, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis.</p>	<p>§. 14. In provincia Auxitan, hospitale S. Spiritus juxta S. Severam, cum capella, grangiis, aquarum decursibus, terris, vineis, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis. Hospitale S. Spiritus de Parduvaco, cum capella & omnibus pertinentiis suis. §. 15. In Provincia Burdegalen. Hospitale S. Spiritus de Brageriaco Petragorico. diocesis, cum capella, grangiis, terris, domibus, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Ponte Bononæ cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Sulmaco cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de S. Eide cum capella & omnibus pertinentiis suis.</p>
<p>In Patrimonio.</p>	<p>§. 6. In Civitate Viterbien. domos, terras, vineas, prata, hortos, & quicquid juris habetis ibidem. In castro Vitelle Placentin. cum turri sibi injuncta & aliis domibus, terris, vineis, pratis, hortis, & omnibus pertinentiis earumdem. Ecclesiam S. Leonardi de Ponte Grandinato cum pertinentiis suis, & molendinum cum aquarum decursibus, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis apud Galesium, & in ejus territorio obtinetis, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis in civitate & diocesi Narnien. medietatem castri Tramise, & partem quam habetis in castro Turricole, cum domibus, terris, vineis, sylvis, possessionibus, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus juribus & pertinentiis ad eandem partem & medietatem spectant. ad Ecclesiam S. Blasii Hortan. cum terris, domibus, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Castrum Pontani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Leonardi de Septenniis in stratu, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, sylvis, & omnibus pertinentiis suis. S. Andree de Castro Porchani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis: domos, terras, possessiones, & quicquid juris apud Folginaten. obtinetis.</p>	<p>§. 16. In Provincia Bituricen. hospitale S. Spiritus de Confluento Lemovicen. diocesis, cum capella, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Marterello Caturcei. diocesis, cum capella, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Montevalenti ejusdem diocesis, cum domibus, terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Amelian. Ruthenen. diocesis, cum grangiis, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. §. 17. In Provincia Arelaten. hospitale S. Spiritus Aurascen. cum omnibus juribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Brizone, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus Aquen. cum omnibus pertinentiis suis. §. 18. In Provincia Viennen. Hospitale S. Spiritus de Argentaria Vivarien. diocesis, cum omnibus pertinentiis suis.</p>
<p>In Marchia Anconitana.</p>	<p>§. 7. In Marchia Anconitan. Hospitale S. Spiritus de Asculo, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Castrum Offida. Ecclesiam S. Jacobi, & Ecclesiam S. Mar-</p>	<p>§. 19. In Provincia Tarraconen. Hospitale S. Spiritus Herden. cum capella, domibus, & pertinentiis suis.</p>

1291.

In Provincia
Toletan.Munus Cle-
ricorum d.
Hospitalis
S. Spiritus.Vestitum &
vestitum ha-
beant admi-
nistratio-
Sacramento-
rum vacant.Hospitalis S.
Spiritus in
Montepesulano, subje-
cto huic Ho-
pitali S. Spi-
ritus in Saxia
de Urbe:Papæ subscri-
pcio.
Card. sub-
scriptioes.Dat. P. A. 4.
die 27. Junii.

§. 20. In Provincia Toletan. Hospitale S. Spiritus Segobien. cum grangiis, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Valentia, cum Ecclesia S. Lucae, domibus, terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitalia S. Spiritus de Valira, & S. Spiritus Jaëmia, cum omnibus pertinentiis eorundem. Monasterium S. Eliæ quondam Ordinis S. Benedicti Nepesin. diocesis, cum Ecclesiis, castris, & pertinentiis, quod præfatus Alexander prædecessor noster de fratrum suorum consilio, vobis & per vos hospitali vestro concessit, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usagiis & pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & in aliis omnibus liberatibus & immunitatibus suis.

§. 21. Hoc tamen adjecto, ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint clerici regulares ejusdem hospitalis professi, qui pro nobis, & prædecessoribus, ac successoribus, & fratribus nostris vivis & defunctis, specialiter obsecrantes, omnia spiritualia liberaliter administrent, & super his nullius, nisi Rom. Pont. correctioni subiaceant, ad quem quotiens expedierit, monitione præmissa caritativa, fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

§. 22. Ipsi autem vestitu & vestitu contenti, quem eis secundum eandem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant sacramentis Ecclesiasticis, ita quod de aliis hospitalitatis negotiis, præter concessionem Magistri, se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni suæ filii Magister, & successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel per eos fuerint deputati ad hoc, sine contradictione ac murmuratione relinquunt.

§. 23. Ceterum autem prædictus prædecessor Honorius, unionem ejusdem Hospitalis & S. Spiritus in Montepesulano, nobis & hospitali nostro in spiritualibus & temporalibus perniciosam & damnosam recognoscens, ipsam de consilio fratrum suorum dissolvit, statuens ut nec istud illi, nec illud isti, in aliquo teneatur, nec nobis nec illis sit commune. Non obstanti privilegio dicti Innocentii, nec suo, quod super unione ipsa apparuerit impetratum. Verum postmodum Rector & fratres prædicti Hospitalis de Montepesulano, per procuratorem ad hoc legitime constitutum, ipsum Hospitale suum; cum omnibus domibus sibi subjectis & subjiendis in posterum, universis rebus & juribus supradictis auctoritate bonæ memoriæ Stephani tit. S. Mariæ in Trans Tiberim, & R. S. Mariæ in Cosmedin Diaconi Cardinalis, quos ad id deputaverat præfatus Gregorius Papa VIII. Domui nostræ sponte & voluntariè submiserunt, uti idem hospitale cum domibus suis, nobis & domui nostræ ita sit suppositum & subiectum, sicut domibus Hospitalis Hierosolymitani ex militia temporalis, sunt subiectæ & suppositæ domus suæ, quam submissionem & subjectionem admittentes, duximus Apostolica auctoritate confirmandas.

Ceterum, &c. Residuum omitto, quia est idem quod est in const. 7. Innoc. III. citata sup. fol. 58. in rub.

Ego Nicolaus Catholica Ecclesia Episcopus subscripsi.
Ego Frater Latinus Ostien. & Velitern. Episc. subscripsi.

Ego Girardus Salmetan. Episc. subscripsi.

Ego Joannes Tusculan. Episc. subscripsi.

Ego Joannes tit. S. Cecilie Presb. Card. subscripsi.

Ego Frater Hugo tit. S. Sabinae Presb. Card. subscripsi.

Ego Petrus tit. S. Marci Presb. Card. subscripsi.

Ego Jacobus tit. S. Mariæ in Vialata Diac. Card. subscripsi.

Ego Neapuleo S. Adriani Diac. Card. subscripsi.

Ego Petrus S. Eustachii Diac. Card. subscripsi.

Dat. apud Urbem Veterem per manum Magistri

Joannis Decani Baiocen. S.R.E. Vicecancellarii, 11.

Kal. Julii. Indictione 4. Incarnationis Dominicæ

1291. Pontificatus verò D. Nicolai IV. Anno 4.

De recuperatione Terræ Sanctæ Hierusalem à Saracenis, & de indultis Crucesignatorum ad id proficiscendum, vel contributionem præstantium.

Huic recuperationi enixè studuit Innoc. III. ut sup. in ejus consil. 12. Ad liberandam, fol. 61. ubi notavi etiam de Crucesignariis.

NICOLAUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Universis Christianis fidelibus, ad quos presentes literæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Illuminet super vos Dominus vultum suum, & ita suo lumine ad recensendum attentius, qualiter Redemptor noster salutem humani generis in Terra Sancta dignatus est misericorditer operari, oculos in vobis hominis interioris illustret, quod accendatur ut ignis ad subveniendum Terræ illius necessitatibus, zelus vester concalcescat, corda inflammentur, affectus & effectum prompta operis prosecutio subsecuta comendent. Cujus etenim pectoris etiam lapidei quamcumque duritiam non emolliat, considerata illius humanationis humilitas, in qua Dei filius factus homo, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo; Cujus viscera non inflammaret charitatis ardore pia consideratio illius humilitatis extremæ; in qua ipse factus est obediens usque ad mortem, ad exprobrantium opprobria? velut agnus coram tondente se verè mitis obmutuit, & sicut ovis ad occisionem deductus, propter contumelias & terrores, post spinas & sputa, post flagella varia, innocens est sine causa damnatus, ac demum saturatus opprobriis, clavis affixus, aceto & felle potatus in crucis patibulo, tam dira mortis subitæ passionem, mysterium nostræ Redemptionis consummans post traditum etiam spiritum, lanceæ illusione confessus. Hæc filii, innumerabilia largitatis divinæ charismata in Terra prædicta ipsi humano impensa generi, ab eodem Redemptore piissimo, si frequenter intra claustra pectoris, atrenta meditatione revolvitis, si, qua decet attentione pensatis, quis vestrum non fervebit intus, foris ebulliet, exclamabit & dicet: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? & non expectato monitoris, vel sollicitatoris officio subjunget ultro neus: Calicem salutis accipiam, & nomen Domini invocabo.

§. 1. Quis sine acutissimi doloris aculeis considerare potest, non solum veneranda & piissima loca illa, in quorum altero oriens ex alto, pro nobis nasci dignatus est humiliter, in reliquo mori crudeliter non expavit, sed etiam totam quasi jam terram eandem, quam ipse idem sua illustravit corporali præsentia, miraculis clarificavit immensis, & tandem effusione sui pretiosi sanguinis in nostræ salutis effusi pretium consecravit, occupata per nefandissimos Saracenos, ipsorum immunditia pollui, foetidissima eorum habitatione fœdari? Quis absque amaritudine suffra commoret tot Christianorum Castra, Civitates, & alia loca solemnia destructa penitus, ad nihilumque redacta, & eorum incolas eorundem Saracenorum immanitate peremptos? Prohi dolor, quis novitatis (quoniam deplorare libet potius, quam narrare) solers censor, & discriminum quæ comminari viderur, discussor attentus, per noctem & diem, quasi torrentem lacrymas non deducat? Cujus pupillæ tacebit? cujus pectoris penetrabile continebit suspiria, vel in singultum frequentiam non erumpet, lugubri contemplatione recensens, quod, quantumcunque Mater Ecclesia casum eundem prævenire studuerit, incolis illarum partium in Galleis, bellatorum multitudine, ac subventione pecuniaria, juxta persuasā ab eis denunciata necessitatis exigentiam, & oblata super hoc petitionis instantiam, succurrendo: nihilominus tamen Civitas Acaone sic ejusdem matris Ecclesiæ studio comutata * quadraginta & quatuor diebus arctissima Babylonice potentie obsidione circumdata, terribilibus

1291.

V.

Edita A. D.
1291.

Pia adhortatio ad subveniendum recuperationi Terræ Sanctæ.

Saraceno-
rum sæva
crudelitas* aliis com-
munita.

machinis diu noctuque vexata, impedita crebris & diris insultibus, membris etiam ipsius per cuniculos arietatis occultos, quadagesimo quarto die, obsidentium viribus (Dei permissione admirabili & stupenda) succubuit, capta per eos, & igni exposita, Christianicis inibi existentibus, casis innumeris, & cæteris qui habere nequiverunt ad maritima vasa recursum, in captivitatem abductis, ut per jugum barbaricæ servitutis horribile, dispendiis civilis mortis adducti, naturali etiam diutiùs moriantur. Et deinde Tirenſis Civitatis deditioe * ſecura.

* dedicatio-
ne.
Iterata Papæ
adhortatio
ad recupera-
tionem Ter-
ræ Sanctæ.

§. 2. Quis igitur de cætero marcebit otio? quis non exurget? quis ad recuperationem Terræ prædictæ non promptus exiliet? quis tardabit? quem non pudebit ingratitude argui? quin potius quasi de infidelitate notari, si Creatori proprio, tam benefico Domino ad redemptionem Terræ illius, quam ipsa sacra Scriptura testatur omnium chariorem, qua potest promptitudine non assilat? cum etiam secundum Juris humani censuram subditos suis Dominis, & ad tuenda, quæ possident, & ad recuperanda injustè subtracta, debitum fidelitatis astringat? Quis tot fidei orthodoxæ cultoribus tam immaniter trucidatis, de tot calamitatibus captivorum, & aliis Christianitatis opprobriis, non ex tota mente movebitur? non suspiret? non anxietur ad vindictam? Profectò, cum secundum Apostolum, omnes simus unum corpus in Christo, non immeritò cum illis de quibus scriptum est: Percussisti eos, & non doluerunt, insensibilitatis arguitur quisquis tantam hujus nostri corporis mutilationem, prædictorum videlicet Christianorum non sentit excidium, & tam graviter non mœretur. Accingimini ergo Christiani fideles, & qui Christiana religione censemini, vos Christianos esse operis perfectione * monstrate. Accipite devotione, qua Rex vivificæ Crucis signum, illud in considerationis vestræ scrutinium deducentes, quod viris quantumcumque magnificis, quantumque dignitate præditis & virtute, ad gloriam magnam adscribitur, si eis quovis in bello Dominorum insignia gerere concedatur: sub quibus contingit frequenter non sine salutis æternæ discrimine, mortis subire periculum sub cuiuslibet spe remunerationis. Quanto igitur gloriosius, quanto securius Regis Regum in ejus bello victoriosum gestare vexillum, saluferam videlicet Crucem? sub qua devotione congrua puro corde suscepta, conceptum prosequentibus, munditia continua, propositum mori est vitæ perennis initium, transitoria mortis finis retributionis inestimabilis certitudo. Festinate itaque, festinate ad salutis vestræ properare compendium. Accendatur cujuscumque virilis animus, & consultiùs attendentes, quòd si fortè labor major ex dictarum Civitatum captione proponitur, merces uberior subsequetur, cum sicut scriptum est, secundum laborem accipiet unusquisque mercedem. Corpora vestra, & corda pariter ejusdem vivificæ Crucis signo in d. Terræ sæpè factum subsidium insignite, nunc præcipuè dum ipsius Terræ subventio, multis & olim per Sedem Apostolicam exquisita, vigiliis, multis laboribus & oneribus procurata, sed diversis & adversis adventibus diutiùs impedita, divina ut supponit devota credulitas, provisione dirigatur, & ad excipiendas Terræ ipsius angustias, eamque de impiorum manibus eruendam, efficaciter sub spe divini numinis præparatur.

Destinatio
Regis Angliæ
pro Duce
omnium
Crucesignatorum,
pro d. recupera-
tione.

§. 3. Siquidem charissimus filius noster Christianissimus Princeps Eberardus Angliæ Rex illustris, post tractatus varios super generali suo passagio in ipsius Terræ subsidium faciendo, diversorum Pontificum Romanorum temporibus habitos, novissimè tamquam benedictionis filius nostris beneplacitis acquievit, & ut post Christum, juxta consilium ejus eat, se ipsum abnegans ac tollens, ut eundem sequatur Dominum, crucem suam, terminum, festum videlicet Nativitatis B. Joannis Baptistæ (quod erit Anno Domini 1293. & ei ad transfretandam personaliter, necnon ad dictum generale passagiù Crucesignatis, & Crucesignandis omnibus duximus præ-

figendum (humiliter acceptavit, semetipsum exponere, sui Redemptoris obsequiis Terræ præfatæ personaliter subveniendò disposuit, negligens natalis soli dulcedinem, prætermittens Regni sui terrarumque divitias, spernens delicias, & gloriam inibi dominandi. Non igitur cunctemini ampliùs prædicti gloriosi vexilli Dominici charactere insignia mercantes, felici commercio perpetuà post defunctionem corporis ex ignominio perpetuitatis comparatione, vix momentaneo labore, quietem, & permutatione consulta terrena pro cælestibus commutantes, transitoria pro mansuris, temporalia pro æternis.

§. 4. Cæterum, licet ad excitandos vestros animos in Terræ memoratæ succursum, sufficere debeat solers attentio præmissorum, ut tamen ejusdem Terræ negotium eo libentiùs, eoque ferventiùs Persequi studeatis, quò potiore fructum ex vestris laboribus vos noveritis percepturos; Nos de Omnipotentis DEI misericordia, & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, & illa quam nobis licet indignis Deus ipse ligandi & solvendi contulit, potestate, omnibus qui vexilli dominici charactere insigniti, personaliter propriis sumptibus in prædictæ Terræ subsidium proficisci curaverint, plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti, & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione iustorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen illuc personis accesserint, & illis similiter qui juxta qualitatem & facultatem suam, personas idoneas in expensis propriis destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujusmodi quoque remissionis & indulgentiæ, volumus & concedimus esse participes, juxta quantitatem subsidii & devotionis affectum, eos, qui licet non juxta qualitatem & facultatem suam, aliquem tamen, seu aliquas personas, in subsidium dictæ Terræ propriis sumptibus destinabunt, vel de suis temporalibus bonis contribuent ad aliquas destinandas. Necnon omnes, qui ad subventionem ipsius Terræ, de bonis eisdem aliqua ministrabunt, prout singulis divina fuerit inspiratione suggestum, aut alias ad promotionem præmissi negotii consilium & auxilium impenderint opportunitè. Porro si fortè aliquos eorum, qui cruce suscepta in jam dictam Terræ Sanctæ subsidium proficendi laborem subierint, post arreptum iter hujusmodi, ex hac luce migrare contigerit, ipsos nihilominus plenè percipere volumus Indulgentiæ prælibatam. Personas quoque, familias & bona eorum, quos ad transfretandum personaliter, vel juxta quantitatem & facultatem suam, personas idoneas destinandi, vorum assumptæ jam Crucis adstringit, ex nunc; quos verò suscipiendæ Crucis de cætero vorum obligabit ad idem, à die qua taliter Crucem assumpserint, sub B. Petri & nostram protectionem suscipimus; ita utentes ut sub diœcesanorum defensione suorum consistat. Quòd si eos aliqui indebitè molestare præsumperint, per diœcesanos locorù in quibus iidem molestatos fuerint, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescantur.

Indulgentia
pro d. Cru-
cesignatis,
vel auxi-
lium aut sub-
sidium sub-
ministranti-
bus.

§. 5. Præterea, ipsis qui prædicto modo Crucem vel jam assumpserint, vel assument in posterum, indulgemus ut per Sedem Apostolicam literas, vel Legatorum ejus (nisi fortè illæ quæ ab eadem Sede obtentæ fuerint, plenam de indulto hujusmodi fecerint mentionem) extra suas diœceses non valeat conveniri, dummodò parati existant, coram suis Ordinariis de se querelantibus respondere, quos per eosdem Ordinarios Ecclesiastica censura defendendi, cessante appellacionis obstaculo, volumus ab iis, qui eisdem contra Indultum hujusmodi præsumperint temerè molestare.

Indultum
quòd non
trahatur
extra diœcesim.

§. 6. Si qui verò ipsorum ad præstandas usuras juramento teneatur adstricti, creditores eorum per diœcesanos suos censura simili compellatur, ut juramentum hujusmodi penitus relaxantes, ab usura ulterius exactione desistant. Si autem aliqui creditorum, eos ex tunc ad solutionem coegerint usurarum, ipsos ad restitutionem ipsarum per eisdem diœcesanos simili vo-

Usurarum re-
laxatio.

Facultas petendi abolitionem ab excommunicationis sententia in certis casibus.

Dat. P. An. 4. die 1. Aug.

VI.

Edicta An. D. 1291.

Ordinis supplicatio pro obtinendo ejusmodi indulto.

Indultum de quo in rub.

Derogatio contrarium.

Dat. P. An. 4. die 5. Aug.

ANNO 1294.

lunus districtione compelli. Judæos quoque ad remittendas ipsi usuras per seculares compelli precipimus potestatem, & donec eas remiserint, ab omnibus Christianis fidelibus, quibus hoc per suos diocesanos denunciatum extiterit, tam in mercimoniis, quam in aliis, sub excommunicationis poena jubemus eis communionem omnimodam denegari.

§. 7. Postremò, Crucesignatis & Crucesignandis eisdem volentes plenius providere: diocesanis ipsorum, ac nonnullis aliis, absolvendi eos ab excommunicationis sententiis in variis casibus de quibus secundum facti exigentiam putavimus expedire; necnon dispensandi cum Clericis, qui cum à Canone, vel homine latam sententiam incurrisserint irregularitatis notam, immiscendo se divinis Officiis, contraxerunt, per has nostras literas plenam & liberam concedimus facultatem.

Datum apud Urbem Veterem, Kal. Aug. Pont. nostri Anno 4.

Quòd exhibeantur Ordini Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, omnia legata quæ pro d. Redemptione non tamen certis personis relinquuntur.

Hunc Ordinem à Greg. IX. institutum fuisse liquet ex ejus Bulla num. 9. Devotionis, supra fol. 78. ubi plene notavi.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Episcopo Casarugustan. Salutem & Apostolicam benedictionem.

EX parte dilectorum filiorum Magistri, Prioris, & Fratrum S. Mariæ Captivorum, Barchinonens. Ordinis S. Augustini, fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsi sua omnia quæ habent, reponant sollicito studio pro redemptione captivorum qui detinentur ab inimicis nominis Christiani, exhiberi eis, quæ pro redemptione captivorum hujusmodi, Christi fidelibus relinquuntur; per districtum aliquem mandaremus.

§. 1. Nos itaque dignum reputantes, ut relicta hujusmodi exhibeantur Magistro, Priori, & Fratribus supradictis, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus pecuniam, terras, possessiones, & alia bona quæ generaliter Christi fidelibus relinquuntur pro redemptione hujusmodi faciendâ, illis dumtaxat exceptis, quæ certis & expressis personis in captivitate detentis, relicta vel dimissa esse noscuntur, Magistro, Priori, & Fratribus prædictis, per te vel per aliam, aut alios facias exhiberi, detentores pecuniarum, terrarum, & bonorum prædictorum, ad exhibendum Magistro, Priori, & Fratribus præfatis, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo.

§. 2. Non obstante si aliquibus, à Sede Apostolica fuerit indultum; quòd interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ de Indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem, sive qualibet alia Indulgentia dictæ Sedis, cujuscumque tenoris existat, per quem effectus præsentium impediri valeat vel differri, & de qua ejusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Datum apud Urbem Veterem, Nonis Aug. Pont. nostri, Anno 4.

COELESTINUS V. PONT. CXCV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

COelestinus V. Heremita, Petrus de Morone antea dictus, de Marfari Oppido Eferniæ in Samnitibus, Patre Angelerio, Creatus Perusia, Nonis Julii, Anno salutis 1294. Coronatus Aquilæ, 4. Cal. Sept. eodem anno. Seddit in Apostolica Sede, menses 5. dies 7. Creavit Cardinales duodecim. Abdicavit in die S. Lucie Idibus Decemb. 1294. Obiit Anno Domini 1296. 14. Calend. Junii, Corpus in

Templo sui Ordinis S. Antonii Ferentini antearam Maximam collocatum fuit.

Approbatio Statutorum Congregationis Monachorum Cælestinorum Ordinis S. Benedicti, cum indulgentiarum, & gratiarum concessione.

Aliam approbationem decrevit Bened. XI. infra in sua const. 2. Religiosam. fol. 182. Et exemptiones confirmavit & extendit Greg. XI. in sua const. 10. Sacra. fol. 269. Privilegiaque approbavit Paul. V. in sua const. 19. Injuncti, Tom. 3. fol. 227. ubi Abbatibus Gen. potestatem declaravit.

Privilegia Congregationi Casinensi, & aliorum Monachorum Congregationibus concessa, & concedenda huic Congregationi Cælestinorum communicavit S. D. N. Urb. VIII. in const. 24. Sacrosancti inf. 4. fol. 60. Et postea in Capitulo generali de mandato ejusdem sanctissimi, emanata fuerunt & editæ Constit. d. Congregationis, quas approbavit idem S. D. N. Urb. VIII. in const. 56. Sacrosanctum, d. tom. 4. fol. 113.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Honofrio Patri Abbati Monasterii S. Spiritus de Sulmona Valuen. Diocesis, ejusque Coabbatibus, ac Prioribus & Prælatiis Monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, Membrorum & locorum eidem Monasterio S. Spiritus subjectorum, eorumque Conventibus, Collegiis & Fratribus Ordinis S. Benedicti, presentibus & futuris in perpetuum.

ET si cunctos Ordines plantatos in agro Sacrosanctæ ac universalis Ecclesiæ, paternis prosequamur affectibus, & ad statum ipsorum tranquillum & prosperum sollicitè intendamus: Beati tamen Benedicti Ordinem (in quo, dum juventutis nostræ progressio ordiretur, professionis nostræ vota devovimus) singulari & præcipua affectione diligimus, & zelo sincerioris & strictioris charitatis afficimur circa ipsum. Et ad suæ stabilitatis, & promotionis incrementa felicia, opem operamque sollicitam impendentes, speramus in Domino, quòd idem Ordo ab antiquis annis in divini laudis charitate fundatus, per vestra sollicitudinis studium, serviabit eo perfectius fructus suos, quo . . . per vestra sollicitudinis studium, quantum vobis ex alto permissum fuerit restauratus, amissi luminis propriam reassumere poterit in summa lucis, quæ Christus est, potentia claritatem.

§. 1. Cupientes igitur, ut circa præfatum Ordinem hujusmodi nostræ charitatis affectus eniteat operis per effectum, Statuta, Constitutiones, instituta & ordinamenta in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, & canonicè in posterum faciendâ volumus & mandamus ex tunc inviolabiliter observari.

§. 2. Ac eundem Ordinem, necnon Monasterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, Membra & alia omnia loca dicti Monasterii S. Spiritus subjecta ubicumque consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda in possessione eorumque personas ab omni prorsus jurisdictione, potestate ac dominio Archiepiscoporum & Episcoporum & Abbatum omnium, in quorum Civitatibus & Diocesis ac Provinciis illa consistent & consistent etiam in futurum, ac aliorum quorumlibet Ordinariatum, Prælatorum & Capitulorum seu Conventuum, Monasteriorum & Ecclesiarum & personarum quarumlibet, prorsus eximimus & etiam liberamus, & ea omnia & singula libera & exempta volumus perpetuò totaliter permanere. Exemptionum gratias, in illis ex vestris Monasteriis, quæ prius per Sedem Apostolicam exempta fuerant, in suo robore nihilominus duraturis. Non obstante si

Edicta An. D. 1294.

Pontificis studium erga Ord. S. Bened.

Confirmatio Statutorum ejus.

Exemptio ab omnium jurisdictione pro Monasterio S. Spiritus de Sulmona, & ejus membris. Tu vide Bull. Leo. x. num. 22. Dum infra, & Conc. Trid. sess. 25. c. ii. & 14. & Cle. vii. const. 19. Suiccepti Tom. 3. fol. 59.

Monasteria, Prioratus, Ecclesie, Membra & alia loca prefata, Diocesani Episcopis vel aliis personis ad census aliquos teneantur, vel reperirentur forsitan esse aliquibus in aliquo obligata. Et in eo precipue, quod Fratres d. Ordinis in S. Spiritus de Mailla, & S. Spiritus de Sulmona, Monasteriorum Conventibus constituti, submissiones quasdam dilectis filiis Capitulo Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, de facto sive de jure fecisse dicuntur, quas submissiones sub quacumque verborum concessione vel expressione confectas, necnon & prefatos census de plenitudine potestatis enervamus, cassamus, irritamus omnino, & viribus carere decernimus, & nullius ex nunc existere firmitatis, ita quod pretextu earundem submissionum ac censuum aliquorum, tu fili Pater Abbas, tuique successores & Fratres ac personæ Monasteriorum & locorum aliorum vestrorum predictorum, à quoquam de cætero nequeant molestari, vosque vestrosque successores, ac Monasteria & loca in perpetuum nolumus molestari.

Celebratio Capituli generalis, & electio Abbatis.

§. 3. Et quia inter alia quæ immunitates sapiunt, de precipuis casibus arbitramur hoc esse necessarium, ut de substitutione futuri Abbatis, tibi fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem cæteris tuis Coabbatibus & Prælatibus & Fratribus tibi subjectis, presentibus & futuris perpetuo stabilimus, precipue ordinamus & presentibus decreto statuimus, annis singulis in majori vestro Monasterio, vel in alio loco vestri Ordinis, ubi vobis expediens visum fuerit, fiat Capitulum Generale, ubi vestri Ordinis & locorum, secundum B. Benedicti Regulam, facta tractentur. Præsidentes vestri Capitulis celebrandis, & Visitatores vestri, locorumque vestrorum constituantur in illo, secundum vestri Ordinis instituta. Ubi volumus & districte precipimus observari, quod Pater Abbas singulis trienniis in Generali Capitulo sponte suam offerat, & exhibeat cessionem. Nisi forte dictus Pater Abbas ante tempus hujusmodi in aliqua de gravioribus culpis, à Visitatoribus, vel aliis legitime deprehensus, amotionem in dicto Capitulo mereatur. Quod si idem Pater Abbas, vel cesserit, aut amotus extiterit, idem Capitulum statim, & absque temporis intervallo ad Patris Abbatis substitutionem procedat, & juxta formam in Regula traditam debitos constituat Electores. Qui sub conclavi positi, antequam cibum & potum sumant de Abbate cedente, (si eum utilem esse putaverint) vel de alia persona Monasteriorum & locorum vestrorum per electionem canonicam predicto Monasterio S. Spiritus, provideant de Abbate. Qui quidem Abbas, nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipso suæ administrationis officium habeat, & illud tamquam Pater Abbas, prout ad eum pertinet liberè exequatur.

Abbas benedictio.

§. 4. Ac idem electus, si aliis non extiterit benedictus, benedictionis suæ munus à quocumque maluerit Catholico Episcopo, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere studeat, illudque sibi dictus Episcopus (si divinam ultionem evitare voluerit) grarias impendat. Alioquin predictum electum, ut præmittitur, in executione suæ administrationis, in ordine tamen Sacerdotii volumus permanere.

Subrogatio alterius eo defuncto, durante officio.

§. 5. Et si dictus Pater Abbas infra annum forte decederet, Prior vel Superior dicti Monasterii S. Spiritus, & Visitatores etiam, curam & administrationem ac custodiam dicti Monasterii S. Spiritus, gerant & habeant usque ad tempus Capituli Generalis, ubi secundum præmissum modum dicto Monasterio provideri debeat de Abbate.

Ordinis protectio, sub Sede Apost.

§. 6. Nosque volentes, vos & bona vestra paternis favoribus confovere; personas vestras, & loca, in quibus estis divino obsequio mancipati, cum bonis vestris omnibus sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti patrocinio communitus.

Ordinis approbatio in

§. 7. In primis siquidem statuantes, ut prefatus Ordo in eodem S. Spiritus, & aliis Monasteriis,

Prioratibus, locis, & membris vestris, presentibus & futuris, perpetuis temporibus inviolabiliter observetur. Et quascumque possessiones, & bona quæ prefatum Monasterium S. Spiritus, cum Monasteriis & locis suis in presentiarum rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis (prestante Domino) poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus illibata maneat, & quieta. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet, locum ipsum, in quo prefatum Monasterium situm esse dignoscitur, cum omnibus pertinentiis suis. Monasterium S. Joannis in Plano, Nucetina Diocesis; S. Spiritus de Majella; S. Petri Vallisbonæ; S. Spiritus de Buclano; S. Spiritus de Ortona; S. Spiritus de Lanzano, Theatina Diocesis; S. Eusebii de Urbe; S. Mariæ in Pizano; S. Salvaroris de Civitate Pennensi, Pennensis Diocesis; S. Mariæ de Collemadio, juxta Aquilam; S. Spiritus de Iserny; S. Mariæ de Trevento; S. Mariæ de Anglone, Treventina Diocesis; S. Spiritus juxta Venastum; S. Spiritus Alifanensis; S. Antonii de Campania, Ferentinæ Diocesis; S. Antonii Anagnina Diocesis; Prioratus S. Joannis de Aqua sancta; S. Mariæ inter Montes; S. Georgii de Rocha Morici, & S. Petri de Monte plano; Ecclesias cum Ecclesiis, Capellis, Decimis, & grangiis, pratis, vineis, terris, sylvis, nemoribus, usuagiis, & piscuis, aquis, aquarumque decursibus, molendinis, viis & semitis, juribus, libertatibus, & immunitatibus, fructibus, & omnibus obventionibus eorundem.

§. 8. Sanè de fructibus terrarum & possessionum vestrarum, ac etiam novalium, quæ propriis manibus & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facietis, in propriis prædiis seu etiam alienis, sive de hortis & piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat, à quarum præstatione vos totaliter liberamus. De decimis namque quæ pro subsidio Dominorum temporalium de mandato Sedis Apostolicæ à Clericis, & personis Ecclesiasticis in Italia partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & vestra Monasteria & loca, sic volumus observari, quod vobis pro singulis vestris Monasteriis, cum grangiis & pertinentiis eorundem, pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè solventibus, ad solutionem majorem, vel aliam, pro prædictis decimis faciendis, vos & Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Grangias, & loca vestra omnia decernimus non teneri, & excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias contra vos, & in prædicta loca quavis auctoritate in contrarium proferendas, ipso facto aliquatenus non tenere.

Exemptio à Decimis. Ad hoc vid. declarationes in Bul. 10. Greg. xi. Sacra.

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, sæculares vel Religiosos, cujuscumque Religionis existant, vel Laicos quoscumque, qui Mundi relictis illecebris, ad vos & loca vestra convolaverint, ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac eos absque contradictione aliqua retinere. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, literis sive indulgentiis Apostolicæ Sedis, super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni seu personis quantumvis exemptione, vel immunitate gaudentibus, sub quavis forma verborum concessis.

Facultas recipiendi quoscumque etiam alterius religionis. Tu ad hoc vid. declarationem Pii V. in sua const. 89. Quacumq.

§. 10. Prohibemus insuper, ut nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro, vel in aliis locis vestris ejusdem Ordinis professionem, fas sit sine Abbatis sui licentia Ordinem ipsum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium se transferre. Discedentem verò aliter, nullus cujuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere. Quod si fecus factum fuerit, tam discedens, quam is, seu illi, qui ipsum talem receperint, si requisiti eum à se non rejecerint infra mensem, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant.

Prohibitio discedendi ab isto Ordine.

Prohibitio alienandi stabilia absque consensu Capituli. Accedit major prohibitio Paul. II. in cons. 5. Ambitiosa.

Fidejuben- dique & mutu- recipien- di.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos, processiones &c. Tu vide aliter statutum esse à Conc. Trid. sess. 24. c. 2. & sess. 25. c. 13.

Facultas Monasteria construendi. Hoc declaravit. Clem. VIII. in cons. 99.

Prohibitio extra Ordinem immittendi se in electionibus.

Abbatis facultas benedicendi Populum.

Vasaque & paramenta Ecclesiarum, primumque lapidem ponendi in Ecclesiis edificandis. Minores Ordines conferendi. Ad hoc vide Conc. Trid. sess. 7. c. 11. Ordinarii nihil capiant pro consecratione Ecclesiarum &c.

§. 11. Illud quoque districtius inhibentes, ne tu filii Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatibus vestris, terras seu quaslibet possessiones d. Monasterio S. Spiritus, vel membris ejus à Christi fidelibus collatas, vel in posterum conferendas, aut successores tui, dare, vendere, distrahere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut majoris, vel sanioris partis, & in casibus à jure permissis, modo quolibet præsumatis. Quod si secus factum fuerit, alienationes hujusmodi, ex nunc irritas esse, & tam concedentes, quam ipsos recipientes, singulos eorum videlicet excommunicationis; Collegia verò & universitates interdicti sententiis si forte requisiti à vobis bona prædicta alienata taliter restituere noluerint infra mensem, ipso facto volumus subjacere.

§. 12. Cæterum ne aliquis Monachus, vel Conventus, in Monasteriis & locis vestris professus, absque consensu & licentia proprii Abbatis, seu majoris partis sui Conventus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò recipiat, quoquo modo districtius inhibemus. Quod si secus factum fuerit, Abbatem, & Conventum præfatos ad hæc teneri nolumus, & fidejudentem, & recipientem pecuniam mutuam, eo ipso volumus vinculo excommunicationis asfringi.

§. 13. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus, vel quævis alia Persona, spiritualem, vel aliam jurisdictionem habens, vos ad Synodos, vel Conventus forenses, nec ad convocationes suas accedere, vel cum eis, intra vel extra Civitates vel terras, personaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, seu Capitula, Scrutinia, & Inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis, vel de vestro Monasterio aliquo facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manuum obedientiam à vobis, aut Prioribus, & Subprioribus vestris exigere.

§. 14. Seu etiam prohibere, ne ad Civitates, seu Villas, & ad loca quælibet, ubi religiosè, & honestè morari possitis audeatis accedere, ibique pro vestris usibus Edificia, Monasteria, Ecclesias, seu Oratoria ex permissione, & indulto nostro construere libere valeatis. Aut in accedentes Fratres, & Monachos vestros, seu constructores, hujusmodi, vel receptatores eorum excommunicationis vel interdicti proferre sententias. Aut aliàs Fratres vestros ire ad Conventus forenses, nec ad Monasteria, Ecclesias, Prioratus, seu membra, & loca vestra præfata causa celebrandi Ordines, aut tractandi causas, vel Conventus aliquos publicos convocandi, vobis invitatis venire præsumat.

§. 15. Nec regulares electiones Abbatum, vel Priorum Monasteriorum & locorum vestrorum impediatur aut de instituendis aut removendis ipsis, se aliquatenus intromittat. Quod si aliter præsumtum extiterit, venientem contra præmissa cuiuscumque status, præminentia, dignitatis, vel conditionis existat, interdicti sententiæ volumus subjacere.

§. 16. Liceat quoque tibi, prædictæ Pater Abbas, tuisque successoribus inter Fratres ejusdem Ordinis, & aliis ad Missas vestras conventibus, benedictionem solemnem facere; dummodò ibi præfens non sit aliquis Episcopus, vel alia quævis persona superioris status, sicut sunt Patriarchæ, vel Cardinales.

§. 17. Ac vasa, & alia paramenta ad cultum Divinum pertinentia; necnon in edificandis Capellis, Ecclesiis, aut Hospitalibus primarium lapidem & fundamenta Pontificali more benedicere.

§. 18. Necnon omnes minores ordines Fratrum, & aliis familiaribus, & subditis vestris, adscribi volentibus militia clericali, vestra largitione conferre, & omnia alia facere, quæ ad Abbates exemptos ipsius Ordinis in suis Monasteriis, & Ordinibus pertinere noscuntur.

§. 19. Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ecclesiarum, aut pro Oleo sancto, vel quolibet Ecclesiastico Sacramento, nullus à vobis sub obtentu consuetudinis alicujus, aut alio quovis modo

quicquam audeat extorquere; sed hæc omnia vobis gratis, & liberaliter impendantur. Sit etiam in vobis liberum eadem à quocumque Catholico Episcopo, qui gratiam & communionem prædictæ Sedis obtineat, licitè recipere, qui nostra fretus auctoritate vobis, quod postulat impendat.

§. 20. Concedimus quoque vobis, ut si quem hujusmodi Episcopum, de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo consecrationes Altarium, & Monachorum Ordinationes in sacris, ex permissione Sedis Apostolicæ recipere valeatis.

§. 21. Porro cum generale terræ fuerit interdictum, in Monasteriis, Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque locis competentibus, si in terra sic interdicta constiterint, clausis januis, & interdictis exclusis, non pulsatis Campanis (submissa tamen voce) vobis liceat celebrare Divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta; Dummodò causam non dederitis interdicto, nec id contingat vobis per Sedem Apostolicam specialiter interdicti, neque Monasteria, Ecclesiæ, & Oratoria eadem aliàs fuerint ejusdem Sedis auctoritate specialiter interdicta.

§. 22. Illis verò, qui vestris immorantur obsequiis, aliisque omnibus Christi fidelibus propter hoc ad vos devotè recurrentibus, ex permissione Apostolica, & indulgentia speciali, quas vobis hujusmodi Privilegii auctoritate concedimus, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsorum corpora, cum decedunt, in vestris Cemiteriis liberè, & absque Diocesanorum, vel aliorum Ordinariorum contradictione, & aliorum quorumlibet sepelire. Sepulturam siquidem vestram liberam esse decernimus, ita quòd extremæ voluntati decedentium, & illis qui se illic deliberaverint sepeliri, nisi fortè excommunicati, vel interdicti fuerint, aut usurarii manifesti, nullus obsistat. Et si quando in terras, in quibus residetis, vel earum personas, excommunicationis, & interdicti sententias contigerit promulgari, homines vestris servitiis insistentes, negotium quoque vestrorum gestores, & procuratores, oblato, & operarii, qui in locis vestris cum eorum operibus personaliter insisterint, hujusmodi sententiis innoxii habeantur, nec prædictis sententiis sint ligati, ibique possint audire Divina juxta formam, quæ locis ipsis, & in eo casu, in quo à Sede Apostolica est concessa, nisi præfate personæ causam dederint interdicto, vel excommunicari specialiter, seu interdicti per dictam Sedem contingat eosdem.

§. 23. Insuper recipientibus Ordinem vestrum, & in eo facta & instituta, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationum sententiis, à jurè vel ab homine promulgatis, generaliter & specialiter sunt ligati, absolutionis beneficium juxta formam Ecclesiæ impartiri, ipsosque in Fratres, & Monachos recipere; dummodò in eodem Ordine perseverent; ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, recoluerint se talibus in saculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam eandem, tu filii Pater Abbas tempore tuo, & in posterum Successores tui auctoritate nostra de absolutionis beneficio providere, & dispensare cum eis super irregularitatibus, quas contraxerunt, vel contrahent, si talibus forsitan innodati sententiis, vel locis interdicto suppositis divina præsumperint officia celebrare, aut Ordines receperunt. Ita tamen, quòd si aliqui hujusmodi sententiis propter debita sunt adstricti, in quantum possunt satisfaciant, ut tenentur. Vosque Abbates, & Priores parentibus oppressorum, cum ab eis fueritis humiliter requisiti, de penitentiis salutaribus juxta formam à Canonibus traditam providere salubriter valeatis.

§. 24. Sanè quieti vestræ providere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut legatorum ejus, seu delegatorum Apostolicorum, seu subdelegatorum ab eis conveniri à quoquam minimè valeatis; Quòdque nullus correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium in Monasteriis, vel Ecclesiis, aut Prioratibus, membris, & locis vestris

Episcopi accedentes ad eorum loca quid agunt. Vide Bul. 22. Leo. X. Monachi celebrant tempore interdicti. Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

Sacramenta ministrant, & mortuos sepeliunt. Ad hoc vide Leon. X. cons. 22.

Absolvendi etiam intrantes Ordinem. Vide Bul. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque.

Personæ Ordinis non tenentur publicare interdictum &c. Revocavit Conc. Trid. sess. ult. cap. 12.

Neque Monialium curam suscipere.

Apostatarum coercitio.

Habitus consimilis ceteris prohibetur.

Satisfactio intrantium Ordinem de incertis.

Alii non celebrent in Ecclesiis Ordinibus.

Personæ Ordinis ejus Prælati consiteantur.

De oblati vel legatis, nihil aliis solvant.

impendere, vel cognitiones causarum audire præsumant, nec subsunt Inquisitoribus.

§. 25. Nullusque vestrum citationes partium, & denunciations sententiarum interdicti, vel excommunicationis facere in prædictis locis, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum minimè teneamini, & ad id cogi non possitis inviti per literas dictæ Sedis, vel Legatorum ejus, nisi eadem literæ Apostolicæ, de indulto hujusmodi, & Ordine vestro, & de dicto Monasterio S. Spiritus de Sulmona fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus.

§. 26. Concedentes vobis nihilominus, quod si aliqui vestri Monachi, seu Fratres post obtentam licentiam à Sede Apostolica, vel à vobis, ad Religionem aliam transeundi, infra spatium trium mensium se ad illam Religionem suæ salutis congruam non contulerit, & ipsius non susceperint habitum regularum, licitè absque alia requisitione Ordinariorum, seu Diœcesanorum locorum ubi reperti fuerint, ipsos tamquam Apostatas Monasteriorum vestrorum, & locorum, excommunicare, incarcerare, ac aliis rigori subdere vestri Ordinis disciplinæ possitis, per vos, aut alios, etiam in quocumque habitu eos contigerit inveniri; & invocare super hoc (si necesse fuerit) auxilium brachii sæcularis, quod tenore concessionis hujusmodi, per eos quos super hoc requiritis, sub obrestatione divini numinis volumus exhiberi. Insuper omnes Monachos, vel Fratres, quos à Monasteriis, vel locis vestris, eorum culpis exigentibus per vos, aut per vestros Vicarios expelli contigerit, & qui proprio suo motu de locis, vel Monasteriis ipsis exiverit, ad Religionem aliam absque hujusmodi licentiâ, vel ad sæculum, aut ad laicatum, tamquam canis ad vomitum rediens, convolabunt, ab omni promotione dignitatis, & administrationis Ecclesiasticæ, seu sæcularis esse decernimus alienos. Prædicandi officium, audiendi etiam confessiones, ac docendi alios in quacumque facultate, potestate talibus Apostatis penitus interdicta.

§. 27. Inhibentes expressius, ne aliqua persona cujuscumque status, conditionis, vel Religionis existat, habitum vestrum, aut consimilem nisi de Monasteriis, & locis vestris fuerint) deferre præsumant. Contrafacientes per Diœcesanos locorum, cum à vobis super hoc fuerint requisiti, deponere habitum hujusmodi per censuram Ecclesiasticam cujuslibet appellationis obice non obstante, arctius compellantur. Quod si iidem Diœcesani, vel Ordinarii, id efficere malitiosè fortè neglexerint, postquam à vobis, vel nunciis vestris super hoc requisiti fuerint, in suspensionis laqueum incidant ipso facto.

§. 28. Adjicimus etiam, quòd si aliquis in aliquo Monasteriorum, vel locorum vestrorum professus, ante ingressum suum in Religionem, aliquibus personis, Universitatibus, vel Collegiis, de quibus quorumque nominibus memoria penitus non habetur, in aliqua quantitate pecuniæ, vel ad restitutionem aliquarum rerum esset obnoxius, illam & rerum æstimationem ab eo licitè recipere, & in locis vestris, in quibus expedire videbitur, in usus utiles convertere valeatis, & hujusmodi satisfactionem impendens, à præstatione satisfactionis alterius remaneat absolutus.

§. 29. Nullisque Religiosis, vel sæcularibus, cujuscumque status, vel conditionis existant, liceat aliquorum corpora defunctorum vobis invitis (quod prohibemus) penitus in vestris sepelire Cœmeteriis, nec in Monasteriis, Ecclesiis, Prioratibus, & aliis locis vestris Missarum solemnità, vel mortuorum officia celebrare.

§. 30. Nullisque ex vestris Monachis, Fratribus, & Conversis licitum sit cuiquam, absque Prælatorum suorum licentiâ, nisi Prælati ipsis sua confiteri peccata.

§. 31. Concedimus quoque vobis, ut de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminariis, anniversario septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro-

pitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua Monasteria, Ecclesiæ, Prioratus, Membra, aliaque loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur, aut de iis, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliisque locis emendis vobis legantur; de oblationibus quoque, & obventionibus etiam, quas occasione funerum, & aliis, quæ jure institutionis, seu successionis, aut legati, vel relictis, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesiis, & loca vestra, pietatis intuitu devenire contigerit; nulli teneamini justitiam, seu portionem canonicam exhibere; & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

§. 32. Ceterum cum felicis recordationis Innocentius Papa Quartus prædecessor noster olim duxerit statuendum, ut exempti quantumque gaudeant libertate; nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit exercere. Nos vobis, ut occasione constitutionis hujusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, seu Indulgentiis, vel privilegiis, vobis & Monasteriis, & locis vestris per nos (ut præmittitur) Apostolica auctoritate concessis, præjudicium generetur, auctoritate vobis præsentium indulgemus.

§. 33. Propterea proponendi populo verbum Dei, & dandi omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui hujusmodi prædicationi interesse voluerit quadraginta dierum Indulgentiâ de injunctis eis pœnitentiis.

§. 34. Audiendi quoque confessiones, & injungendi pœnitentias, & imponendi absolutionem debitam pro confessis, conferendi etiam Ecclesiastica Sacramenta, tam hominibus & vasallis vestris, quam ceteris Christi fidelibus,

§. 35. Necnon habendi, & pulsandi Campanas die, nocteque ad horas Canonicas, & quando cumque de vestra processerit voluntate, absque cujusque contradictionis objectu.

§. 36. Dispensandi etiam cum Fratribus, seu Monachis, ad vestra Monasteria, & loca convolantibus, & ibidem degentibus, super irregularitatibus quibuscumque, etiam si prius eas fortasse contraxerint, quam prædicta loca, & Monasteria intravissent, dummodò ex homicidio, vel mutilationis causa, irregularitates ipsæ minimè sint contractæ. Absolventi etiam Fratres, & Monachos memoratos ab excommunicatione quacumque, etiam si ejus absolutio tantum sit Sedi Apostolicæ reservata, plenam, & liberam vobis, filii Abbates, auctoritate Apostolica concedimus potestatem.

§. 37. Indulgemus etiam vobis, ut bona feudalìa, vel alia quælibet vobis oblata liberè recipere valeatis, ac licitè retinere, nulla constitutione, seu consuetudine contraria obistente; aut etiam si loci Diœcesanus bona ipsa pro decimis non solutis, aut præstationibus aliis sibi, aut Ecclesiæ suæ afferat obligata.

§. 38. Et quia mutatio temporum facti mutationem fortè requiret, licitum sit vobis aliquod aliud de Monasteriis vestris, præsentibus aut futuris caput aliorum Monasteriorum, & membrorum vestrorum (si expediens fuerit) ordinare.

§. 39. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, indulgentiarum, & inhibitionum hujusmodi, & capitulorum omnium, & etiam singulorum, quæ superius sunt expressa, per quoscumque attentatum est, vel in posterum contigerit attentari. Et interdicti suspensionum, & excommunicationum sententias; si quas contra præmissa, vel aliquod præmissorum, in vos, vel in vestrum aliquem, sive aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, aut executores, vel hæredes, à quocumque cujuscumque præeminentiâ, dignitatis, aut honoris vel status existat, in posterum contigerit promulgari, volumus eo ipso penitus non tenere.

§. 40. In signum verò perceptæ libertatis vestræ, & subjectionis solius Romanæ Ecclesiæ per nos vo-

Exemptio à jurisdictione ordinariarum. Tu vid. dispositionem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Bul. 39. Clem. VIII. Suscepti Tom. 3. fol. 59.

Prædicandi facultas intellige secundum Conc. Trid. sess. 24. c. 4. Confessioneque audiendi intellige juxta Bul. 23. Leo. X. infra in hoc Tom. 1. Campanam pulsandi. Hoc intelligas ut Bul. Leon. 22. Dispensandi cum irregularibus Ordinibus. Hoc intellige juxta Bul. 115. Clem. VIII. Tom. 3.

Oblationes recipiendi de bonis feudalibus.

Mutatio principalis Monasterii sit ad libitum Ordinis.

Pœnæ præmissis contravenientium.

Annua recognitio debita Sedi Apoll.

Dat. P. An. I.
die 27. Sept.

bis concessæ, ut superius præmittitur, unam un-
ciam auri solvendam annis singulis in Festo Na-
tivitatis Domini, tam pro capite, quam pro mem-
bris vestris, nobis & successoribus nostris Romanis
Pontificibus persolvatis. Nulli ergo omnino ho-
minum &c.

Datum Aquilæ 5. Kalendas Octobris, Pontifica-
tus nostri, Anno 1.

BONIFACIUS OCTAVUS PONT. CXCIV.
ANNO DOMINI MCCXCIV.

ANNO
1294.

Bonifacius VIII. Cajetanus, Patria Ana-
gninus, Benedictus antea dictus, Patre
Luitfrido, Presbyter Cardinalis SS. Silvestri,
& Martini in Montibus tit. Equitii, Creatus
Neapoli 9. Calend. Jan. Anno Domini 1294.
Coronatus Romæ 17. Calen. Februarii 1295.
sedit annos 8. menses 9. dies 28. Creavit Car-
dinales 16. Obiit Romæ, 5. Idus Octob. 1303.
Sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit se-
des dies decem.

I.

Contra dantes aliquid, vel promittentes, aut reci-
pientes, pro obtinenda gratia vel justitia apud
Sedem Apostolicam, ac etiam contra scientes,
& non revelantes.

*Constitutio ista licet sit inter extrav. commun. in tit.
de Sentent. excomm. eam tamen posuit tamquam Cu-
rialibus admodum necessariam, & quia in hoc opere
Tom. 2. extat Bulla Greg. XIII. num. 24. Ab ipso,
ubi hæc extenditur ad prædictorum complices & au-
xiliatores. Prout etiam confirmata & ampliata fuit
à Clem. VIII. in ejus const. 10. Pro commissis. Tom.
3. Quam diligenter attende, quoniam puto eam esse
intelligendam secundum ejus subjectam materiam, id
est ligare dantes aliquid vel recipientes de bonis
Communitatum Status Ecclesiastici, & non alios.*

Edita An. D.
1295.

Excommu-
nicatio in
dantes quic-
quam aut
promittentes
& recipientes
pro obtinenda gra-
tia vel justitia
apud Sed.
Apost.

BONIFACIUS EPISCOPUS, &c.

Excommunicamus & anathematizamus ex parte
Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus
sancti, auctoritate quoque Beatorum Aposto-
lorum Petri & Pauli, & nostra, omnes Clericos, Re-
ligiosos, & Laicos utriusque sexus, sive sint fami-
liares Curie, sive alii undecumque, qui aliquod
pactum fecerint, seu aliquod parvum, vel magnum
promiserint, vel promissionem receperint, aut
ex pacto, sive promissione, occulta vel mani-
festa facta sub generalibus, & plenarie non ex-
pressis aperte verbis, quicquam dederint, aut re-
ceperint, magnum vel parvum, vel promissio-
nem de quacumque re, aut utilitate propter hoc
consequenda fecerint, vel receperint pro aliqua
justitia, sive gratia, pro se, aut pro alio, in cau-
sis, vel judiciis, seu aliis per literas Apostolicas,
& quibusque modis apud Sedem Apostolicam ob-
tinenda.

Promittentes
& recipientes.

§. 1. Et hanc sententiam ad promittentes, &
acceptantes, dantes & recipientes, duximus exten-
dendam.

Scientes &
non revelan-
tes.

§. 2. Illos quoque qui aliquem sciverint culpa-
bilem in prædictis, & nobis intra dierum trium
spatium non retulerint, vel alicui, per quem ad nos
verbum fideliter perferatur, simili decernimus sen-
tentia subiacere.

Reservatio
absolutionis,
præ via ero-
gatione in
pauperes
ejus, quod
darum, vel
acceptum
est.

§. 3. Decernimus etiam, ut nullus hanc incur-
rens excommunicationis sententiam pro prædictis,
vel aliquo prædictorum, absque speciali mandato,
nostræ absolutionis beneficium valeat obtinere,
nisi forsan ad nos habere accessum non posset, in
mortis articulo constitutus. Nec etiam ad absolu-
tionis gratiam admittatur, nisi prius quantum de-
dit, vel recepit, integraliter pauperibus largiatur.

Irritatis gra-
tia, vel justiti-

§. 4. Justitiam verò, sive gratiam sic obtentam,

nullas prorsus esse momenti volumus, omnique
statuimus carere effectu, & robore firmitatis.

§. 5. Sed scienter utentes ipsis, simili sententia
excommunicationis adstringimus, & reservantes
nobis absolutionem eorum cum præmissis in omni-
bus ad pœnas similes obligamus.

1295.
tæ hac via
obtentæ.

Excommu-
nicatio senten-
ter ea uten-
tium.

Quòd prope Ecclesias, & Conventus Fratrum Ere-
mitarum Ordinis S. Augustini, non possint alii
Religiosi Mendicantes nova loca ædificare infra
spatium Cannarum centum quadraginta.

II.

*Hic idem Pont. decrevit, nova loca construi non posse
à Mendicantibus, absque licentia Sedis Apostolicæ,
præterquam in Eremitis, ut in cap. 1. de Excessibus
Prælat. in 6. Sed novam dedit formam circa hujus-
modi licentias Clem. VIII. infra in const. 99.
Quoniam, Tom. 3. fol. 162.*

De hoc Ordine Eremitarum S. Augustini notavi su-
prà in constit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

Edita An. D.
1295.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gene-
rali, aliisque Provincialibus, Prioribus, ac
universis Fratribus Ordinis Eremitarum
S. Augustini. Salutem & Apost. benedi-
ctionem.*

Exordium.

AD consequendam gloriam cœlestis Patriæ sic
divina pietas per suam gratiam humilitatem
vestram cernitur allexisse, quòd semper ad hoc in-
tenti estis & vigiles, ut illam vobis, & proximis
per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc & alia
sancta pauperimæ religionis vestræ merita nos in-
ducunt, quòd sinus ex intimo cordis affectu soli-
citi, ut in omnibus, quæ ad laudem Dei, & tran-
quillum statum devotionis vestræ cupitis, habea-
mus providentiæ studium efficacis.

Causa hujus
Prohibitio-
nis.

§. 1. Sanè non sine quadam turbatione animi
frequenter audivimus, quòd inter vos, & religiosos
aliquos, illa de causa, æmulationis, & dissensio-
nis materia oritur, quòd ipsi domos, & Ecclesias
regulares juxta loca vestra non sine gravi vestro præ-
judicio, & scandalo manifesto, quandoque con-
struere præsumebant.

Prohibitio
de qua in
rub.

§. 2. Cùm itaque ad Apostolici spectet officii di-
gnitatem de regno militantis Ecclesiæ cujuslibet
scandalum materiam abolere: Nos dignè volentes
quòd hujusmodi æmulationis & dissensionis occasio
per diligentiam nostræ studium amputetur, auctori-
tate præsentium ordinamus, & districtius inhi-
bemus, quòd nulli liceat amodo de Minorum, Prædicato-
rum, Penitentia JESU CHRISTI, S. Mariæ de
monte Carmelo, S. Claræ, aliisque Ordinibus in
paupertate fundatis; nullique mulierum de prædi-
ctis, seu quibuslibet aliis Ordinibus aliquod Mona-
sterium, Ecclesiam, vel Oratorium ædificare, seu
construere; nulli quoque seculari, vel religioso,
cujuscumque professionis, Ecclesiam, vel Monasterium
seu Oratorium jam ædificatum, in aliquem
transferre de Ordinibus memoratis, infra spatium
centum quadraginta cannarum à vestris Ecclesiis
mensurandarum per aërem, etiam, ubi aliis mensu-
rari loci dispositio non permittit. Præterea, statui-
mus, ut quodcumque, contra hujusmodi ordina-
tionis & inhibitionis nostræ tenorem, ex nunc in
antea ædificatum fuerit, diruatur.

Qui sint re-
ligiosi Men-
dicantes?

§. 3. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate
cannarum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri,
illos Ordines intelligi volumus in paupertate fun-
datos, qui ex regula, vel constitutionibus suis, extra
septem Ecclesiarum, monasteriorum suorum, vel offi-
cinarum eorum, & clausuram ipsorum nullas de-
beant possessiones habere. Quòd si aliquis de Or-
dinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis
habere, in aliis verò non habere noscatur, eum
quoad ordinationem, & inhibitionem hujusmodi
prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annu-
merari volumus.

Qualitas causarum. Derogatio contrarium.

Dat. P. A. I. die 19. Feb.

III.

§. 4. Et quamlibet cannarum ipsarum octo palmorum longitudinem continere. §. 5. Non obstantibus varia locorum consuetudine, seu privilegiis, indulgentiis, sive literis quibuscumque tam supradictis Ordinibus quam mulieribus, vel alicui eorum ab Apostolica Sede, sub quacumque forma concessis, seu etiam concedendis, quæ de presentibus specialem, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. Lateran. 11. Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno 1.

Quod Fratres Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, cappis albis de cætero utantur, dimissis aliis mantellis diverforum colorum.

Approbationem & alia de hoc Ordine notavi supra in const. 8. Honor. III. Ut vivendi, fol. 70.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & cæteris Prioribus, & Fratribus Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1295.

Exordium.

Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, quæ à rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere.

Hæc Bulla Honor. iv. hic non habetur.

§. 1. Sanè lecta coram nobis vestra petitio continebat, quod olim bo. mem. Latino Ostien. Episcopo, & Gervasio tit. S. Marrini in Montibus Presbytero Cardinali significantibus, per suas literas inter alia continentes, Priori generali, cæterisque Fratribus vestri Ordinis in generali nunc instanti Capitulo congregandis, quod fel. recor. Honorius Papa IV. prædecessor noster, de fratrum suorum consilio, eis, pia, & provida deliberatione concesserat, ut eorum habitum, sive varietatem ipsius minus decentem, & displicentem quampluribus, in alium decentem commutasset.

Statutum Ordinis gestandi cappas albi coloris.

§. 2. Idemque Prior generalis, & fratres postmodum in Capitulo congregati prædicto, deliberatione super mutatione hujusmodi præhabita diligenti, unanimiter statuerunt, ut ex tunc cæteri Priores, & Fratres ipsius Ordinis Mantellis diverforum colorum quibus uti consueverant dimissis, omnino cappis albis, in posterum uterentur.

Confirmatio Papæ.

§. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod circa hujusmodi mutationem habitus in hac parte providè factum est, ratum & firmum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. I. die 29. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 7. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno 1.

IV.

De auctoritate Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Domini, eorum subditos juris apicibus, & appellatione postpositis, compescendi. Alia de hoc Ordine attende supra in const. 2. Honor. III. fol. 64. Religiosam.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, Prioribus, ac Fratribus universis Ordinis Prædicatorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1296.

Causa constitutionis.

Ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana suscepit, & approbavit Ecclesia, paternis studiis intendentes, & confidentes attentius, quod non intermissa sedulitas disciplina, Religiones, & Ordines supradictos, statisque Regulares salubriter dirigit, & conservat, quodque si eam perire vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur. Pensantes etiam, quod si regularium personarum correctio, rimas juris, & apices sequeretur, hujusmodi rigor lentesceret, ac multiplici laxatione torperet.

§. 1. Nos vestris supplicationibus inclinati, vobis, auctoritate Apostolica indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejusdem Ordinis delinquentium infligendas, Prælati Ordinis supradicti, ad quos eadem spectare noscuntur, rimulis, & apicibus ipsis postpositis, liberè procedere valeant secundum consuetudines approbatas, & generalia, facta & etiam facienda, ipsius Ordinis instituta.

§. 2. Nec volumus eisdem licere Fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Maji, Pont. nostri Anno 2.

Erectio Prioratus S. Antonii Viennens. ubi ejus corpus requiescit, in Abbatiam, & institutio illius Prioris in Abbatem generalem totius Ordinis Canonorum & Clericorum S. Antonii, sub Regula S. Augustini. Et præfinitio eorum habitus cum signo T. quod potentiam vocant.

Multa privilegia concesserunt huic Ordini pleriq; Pont. ut dicam infra in Clem. VII. const. 2. Rationi. f. 639. Modum autem colligendi elemosynas huic Ordini præscripsit Greg. XIII. const. 73. Romani. ubi notabo, in Tomo 2. fol. 486.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Conventui Monasterii S. Antonii, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem. Ordinis S. Augustini Viennens. Diocesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Prohibitio appellandi.

D. P. A. 2. die 10. Maji.

V.

Edita A. D. 1297.

IN dispositione Ministrorum Ecclesiæ Dei nobis creditæ potissimum considerare nos expedit, tempus, causas, personas, & loca, secundum quæ, pro emergentibus negotiis nova sunt consilia capienda. Et licet ex multarum inopinabilium diversitate causarum jugiter emergentium continua redamur attentione solliciti, & profundis circa illa vigiliis excitemur, ne desit Apostolicæ sollicitudinis studium, ubi pastorale tenemur injunctum nobis officium exercere; in eo tamen præcipuè studiorum nostrorum sedulitas officiosa versatur, quod ad curam omnium Ecclesiarum & locorum ac religiosorum maxime quorum (licet immeriti) regimini præsidemus, opportunam solertiam, & solertem diligentiam impendamus, ut gratia cooperante divina, sic eorum statui salubriter consulatur, quod expiatis dissidiis, & perturbationibus, ab eisdem præferentur innoxii, quietis ubertate latentur, & rectoribus providis, cum tempus provisionis occurrerit, eorum regimen committatur.

Proœmium.

§. 1. Sanè inter dilectos filios Abbatem & Conventum Monasterii montis Majoris ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem, Ordinis S. Benedicti Arelaten. Diocesis ex parte una, & dilectum filium Aymonem Abbatem Monasterii S. Antonii ad eandem Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Augustini, Viennens. Diocesis, tunc Magistrum, necnon prædecessores suos Magistros, & Fratres Hospitalis S. Antonii ejusdem Dioc. Viennens. ex altera, tam super Prioratu S. Antonii ejusdem Dioc. tunc ad ipsum Monasterium montis Majoris pertinentis, quam super votis, & promissis ipsi S. Antonio factis, & legatis in testamentis relictis ejusdem, aliisque diversis articulis suscitata, instigante generis humani inimico jam dudum gravi materia quæstionis, ex qua olim strages corporum, animarum pericula, & eorum grandia discrimina pervenerunt, & pervenire poterant in futurum, nisi Sedis Apostolicæ circumspècta providentia, cujus interest singulorum, prout est possibile, præcavere periculis, super his opportunum remedium adhiberet.

Controversiæ oræ erit inter Abbatem Monasterii S. Antonii Viennens. Diocesis Ordinis S. Augustini, & Abbatem Monasterii montis Majoris Arelaten. Diocesis Ordinis S. Benedicti. super Prioratu S. Antonii & aliis.

§. 2. Nos qui Regis pacifici existentes Ministri, ut commissum nobis Ministeriù dignè implere possumus, quietem & pacem inter universos sollicitudini nostræ commissos, intentæ sollicitudinis studio,

Ad quas tollendas eximit hic Pontif. i. Prioratum à

Superioritate & subiectione dicti Monasterii montis Majoris.

dio, votisque ferventibus procuramus, prætacta discrimina sedula meditatione pensantes, & attendentes, quod nondum hujusmodi potuerat discriminibus obviari, licet per aliquos diversæ compositiones, five ordinationes, diversis temporibus pro danda pace partibus hinc inde factæ fuissent, diligentia excitati paternam, quæ consiliis providis filios libenter fovet & dirigit, illo cogitato remedio in hac parte, per quod superni favoris dextera suffragante, finis prædictæ imponeretur discordiæ, ac via deinceps præactis discriminibus tolleretur, de fratrum nostrorum consilio, & assensu prædictum Prioratum cum omnibus Ecclesiis, membris, juribus, & pertinentiis suis existentibus ubicumque ab omni spirituali & temporali potestate, jurisdictione, dominio, subiectione, jure, obedientia & dispositione quacumque prædicti Monasterii montis Majoris, necnon Abbatis, & Conventus, & personarum ejusdem, de Apostolica Sedis plenitudine potestatis omnino duximus eximendum, ipsumque ab eis decernimus esse liberum penitus & exemptum; Priorum, Monachos & Conventos, & alios quoscumque si qui existant in ipso Prioratu per Abbatem & Conventum eisdem, vel eorum mandato seu auctoritate per alios forsitan deputatos, ab eo totaliter amovendum, eisque Priori, Monachis, & Conventis præcipiendum, ut ad dictum Monasterium redire curarent, inibi Domino servituri.

Prioratumque antedictum in Abbatiam erigit ad honorem S. Antonii cujus corpus ibi requiescit.

Abbatia S. Antonii d. Prioratum ac Hospitalis subijcit.

Abbatiam & non Prioratum de cætero appellari, & per Abbatem regi iussit.

Abbatique omnes Fratres seu Canonicos d. Hospitalis & membrorum ejus parere decrevit.

Regulam S. Augustini ab eis servari mandavit.

Habitum cum signo T. deferri voluit.

Monasterium & Hospitalis à jurisd. Ordinariorum & aliorum eximit.

Vide ad hoc const. 2. Clement. vii. cit. in rub.

Et in recompensam prædictæ separationis, quædam bona

batem & Conventum ejusdem, sic benigno respiceremus affectu, quod exemptio, amotio & alia quæ in favorem Monasterii S. Antonii & Hospitalis prædictorum, & propter bonum pacis, & concordie per nos ordinata erant, in ipsorum Monasterii Abbatis, & Conventus montis Majoris non cederent omnino dispendium & iacturam, in recompensationem eorum, quæ præmissorum occasione subtracta noscebantur eidem, certam quantitatem honorum stabilium in locis idoneis infra certas Provincias, eisdem Monasterio, Abbati & Conventui montis Majoris, per Abbatem S. Antonii certo modo præcipimus assignari, prout hæc & alia in aliis nostris literis inde confectis plenius continentur.

§. 11. Cum igitur prædicto Monasterio S. Antonii quod per hujusmodi ordinationem nostram, præfectione Abbatis noscitur indigere, sit de Abbate idoneo providendum, Nos de ipsius statu prospero, more patris solliciti propensius cogitantes, & considerantes attentius, quod vix ulli committi posset melius ejus cura, quam prædicto Aymonem, qui loci & personarum condiciones, & statum oculata fide palpavit, & cui, sicut fide dignorum testimonio accepimus, religionis observantia, morum honestas, circumspeditionis industria, & alia dona virtutum multipliciter suffragantur, præfatum Aymonem olim Hospitalis prædicti Magistrum, à vinculo quo ipsi Hospitali tenebatur, hæcenus absolutum, eidem Monasterio S. Antonii de Fratrum prædictorum consilio, in Abbatem præfecimus & pastorem, sibi curam, administrationem, & regimen ipsius Monasterii S. Antonii in spiritualibus & temporalibus committentes.

1297, stabilia per Abbatem S. Antonii d. Monasterio montis Majoris dari & assignari fecit.

Abbatemque d. Abbatie S. Antonii Aymonem d. Hospitalis magistrum modo eligit.

Hanc sanctionem servari præcipit.

§. 12. Quocirca Universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur attentè, & per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus eundem Abbatem benignè recipientes, & honestè tractantes, exhibeatis ei obedientiam, & reverentiam debitam & devotam, ejus salubria monita & mandata suscipiendo, devotè & efficaciter adimplendo, ita quod mutuo inter vos ac ipsum & spirituale possit abundare gaudium, & prosperitatis optatæ consurgere incrementum: alioquin sententiam quam ipse propter hoc ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Dat. P. An. 3. die 18. Maji.

Datum apud Urbem Veterem, 15. Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Canonizatio S. Ludovici Regis Franciæ, Confessoris; Et institutio suæ Festivitatæ pro die 25. Augusti quotannis celebrandæ; Ac indulgentiarum largitio pro visitantibus ejus sepulchrum.

VI,

BONIFACIUS PAPA VIII
Universis Christi fidelibus. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1297.

Gloria, laus & honor Patri luminum, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, à crucis fidei orthodoxæ cultoribus, quorum spes tendit ad superos, summis & sedulis devotionis & reverentiæ studiis referatur. Ipse namque in misericordia copiosus, liberalis in gratiis, & in retributione munificus, de supremis Cælorum ad ima Mundi oculos suæ Majestatis insuetens, & benigna consideratione discutiens, B. Ludovici quondam Regis Franciæ inclyti, sui que gloriosissimi Confessoris merita grandia, operaque mirifica, quibus in tempore constitutus in sæculo, ceu lucerna luminosa resplenduit, eaque velut justus Iudex & retributor laudabilis, dignanter intendens condignis recompensare muneribus, eum tamquam emeritum, & retributione dignissimum, post vitæ præsentis ergastulum, & laboriosa Mundi certamina, quæ fervens in divinis obsequiis potenter & patienter exercuit, æthereis sedibus collocavit, ut sedet cum Principibus, & solium gloriæ teneat, felici-

Exordium,

Exultatio S. R. E. & totius fidelis Populi de meritis & laudib. S. Ludovici Regis Francie.

citatis eternæ dulcoribus potiturus. Exulter igitur Mater Ecclesia, & solemnina festiva concelebrat gaudiorum, quod tantum & talem filium genuit, produxit natum, educavit alumnum jam inter Regum gloriosa coelestium agmina rutilantem. Lætetur inquam, & jubilet, ac in laudes Altissimi voces promat, quod sobolis tam præcellæ, tam celebris illustrata fulgoribus, insignis decorata conspicitur, quæ sonoris attollenda præconiis, summæque venerationis exhibitione colenda, enucleatius appetit, evidentius explicat, illos ad perennis beatitudinis gaudia, & hæreditatis eternæ participium admittendo, qui prædictam Ecclesiam, Matrem fidelium, Sponsam CHRISTI, claris fidei & operis testimoniiis profitentur, nullosque in supernæ patriæ gloriam, nisi per ejus utpote Cælorum clavigeri ministerium virtuosum ostiis referatis altissimis, introire. Gaudeant incolarum turbæ cælestium, de tam sublimis, tam lucidi habitatoris adventu, quodque ipsis, expertus, probatusque fidei Christianæ colonis cultorque præcipuus aggregatur. Personet lætitiæ jubiliu eivum generosa nobilitas supernorum, quod tanti talisque concivis suscepisse dignoscitur adjectivum, ac venerabilis Sanctorum cœtus gaudio & exultatione refloreat, de nova dignissimi adhibitione consortis. Exsurge itaque concio fidelium numerosa, exurgite fidei zelatores, & una cum eadem Ecclesia, laudis uberis hymnum concinite: perfundantur imbre copioso lætitiæ vestra præcordia, & fecundo rore dulcedinis arcana pectoris repleantur, de tanta & tam potentis & egregii Principis exaltatione terreni, spei tutissima plenitudine præconcepta, quod nobis de condigena terrenorum compatriota cælestium jam effectus, apud æterni Patris Filium efficax patronus acrevit, qui pro salutis nostræ profectibus, jam in ejus presentia positus, solertis exercet officium Oratoris. Porro quis posset amplo famine præpotens, quis disertus quantumlibet aut eloquentiæ nitore coruscans, sufficienter exprimere præcellæ sanctitatis insignia, & multiplicum excellentiam meritorum, quibus B. Ludovicus prædictus in terris constitutus effulsit? cum eo plura de ipsius laudabilibus actibus referenda se offerant, quo plura calamus exprimit, pandant labia, lingua pangit. Sed ne ipsorum actuum claritas sub nubilo lateat, & tenebris obducatur, dignum duximus, ut de illis aliqua sermo noster aperiat, & deducat in publicam notionem.

Qui etiam conjugatus pudicitie studuit. Regnum Francie juste, pie & feliciter gubernavit & rexit.

§. 1. Hic profecto clarissimus genere, sublimis potentia, facultatibus opulentus, præcellus virtutibus, moribus elegans, conspicuus extitit honestate, inhonestis & turpibus à se penitus relegatis. Nam sic pudicitie adhæsit operibus, sic carnis studuit evitare contagia, quod (sicut habet certa credulitas plurimorum) nisi ei nexu accessisset uxoris, candore virgineo rutilasset. Longo quippe temporis spatio prædicti Regni regimini præfuit, ejusque gubernacula plena curis, provida circumspeditione direxit. Nulli noxius, non injuriosus alicui, nemini violentus, Justitiæ limites summo perere servavit & coluit, æquitatis tramitem non relinquens, perverforum conatus nefarios pœnæ debitæ mucrone compescuit, malorum molimina conterens, pravorum illicitos ausus frænans, pacis zelator eximius, servidus amator concordie, promotor extitit sollicitus unitatis, dissidia fugiens, vitans scandala, dissensiones abhorrens, propter quod sui felicitis regiminis tempore, sedatis undique fluctibus, subductis noxiis, turbinibus profugatis, Regni ejusdem incolis aurora dulcissimæ tranquillitatis illuxit, lætaque serenitas votivæ prosperitatis arrisit.

Dei amore exarsit.

§. 2. Et ut de vita ipsius aliqua referamus, licet illa quod majori dispositione discutitur, examine indagatur, eod referentis afferat gustui plus dulcoris, mentesque delectet obnixius auditorum. Ab inuentis ætatis primordiis Dei Filium tenebra mentis affectione dilexit, nec diligere desit studia continuando salubria, dum vitæ sibi commoditas affuit temporalis; sed quanto majori profecit ætate, ac in tem-

pora prolixiora profiliit, tanto ejus exarsit amore, fervore spiritus ampliori.

§. 3. Hic quidem cum esset annorum duodecim, paterno destitutus auxilio, sub clar. mem. Blanca Regine Franciæ matris suæ custodia & gubernatione remansit, quæ circa divina obsequia ferventer intenta, eum prudenter dirigere, ac diligenter instruere satagebat, ut ad præfati Regni regimen, quod suæ directionis expetere providentiam noscebatur, dignus, & sufficiens fieret, idoneus haberetur.

§. 4. Cùmque per incrementa temporum idem Rex ætatis annum quartumdecimum attigisset, prædicta Regina illi magistrum proprium deputavit, qui eum scientia literarum imbueret, ac bonis moribus informaret, ipseque Rex sub ejusdem magistri serula positus, sic ei obediens & reverens existeret, sicque illius recipiebat humiliter disciplinam, quod superna præventus gratia, profecit laudabiliter in utrisque circa divina sic intentus officia, ut nequam ipsorum auditione contentus existeret, nisi ea, quæ coram se die noctuque à suis faciebat Clericis solemniter celebrari, ab ipso cum eorum aliquo attentius dicerentur.

§. 5. Demùm successu temporis in anno vigesimo constitutus, & quadam sibi ægritudine superveniente gravatus, à Parisiis. & Meldis. Episcopis assistentibus tunc eidem, vivificæ Crucis signaculum in Terræ Sanctæ subsidium sibi cum multa instantia petiit exhiberi. Et licet hoc ei, rationabili causa moti, præfati dissuaderent Episcopi, ipse tamen utpote fervens spiritu erga Dominum, eique votis ardentibus famulari desiderans, illorum salubriter dissuasionibus non admittis, signum hujusmodi de manu præfati Parisiensis Episcopi cum multa lætitiæ & exultatione suscepit, Prælati, nobilibus, & militibus pluribus signum ipsum affumentibus cum eodem.

§. 6. Et tandem amplo præparato navigio, factisque apparatus aliis quæ in talibus requiruntur, cùm trigessimum quartum annum attigisset ætatis, in prædictum subsidium transfretavit, N. confortem, & quondam Robertum Atrebanen., Alphonsum Pictaviæ, & clar. mem. Carolum Regem Siciliæ, tunc Andegaviæ Comites, fratres suos dum adhuc viverent secum ducens, multa graviaque pericula quæ solent æquoris fluxus infligere sustinendo.

§. 7. Cùmque ad partes illas ingenti circumfultus potentia pervenisset, & habito de Civitatis Damiatæ captione triumpho, processisset ulterius, generali quasi torius ejusdem exercitus, sicut Domino placuit, ægritudine subsecuta, & aliis adversis urgentibus, præfatus Rex cum toto ferè exercitu supradicto in N. Soldani & Saracenorū manus ac potentiam incidit, multa opprobria multasque injurias, quæ inferentium fœda conditio adaugebat patienter & humiliter tolerando, præfato Roberto Comite pro fide CHRISTI ab illis immaniter interempto.

§. 8. Postmodum autem habito cum Soldano tunc vivente tractatu de jam dictis Rege & Exercitu liberandis, maxima interveniente pecuniæ quantitate ipsoque Soldano occasione hujusm. à vassallis propriis interfecto, Saraceni qui ejus dominium usurparant, ad pecuniam anhelantes eandem, cum multa instantia postulabāt, ut in conventionibus ordinatis concorditer inter partes jurejurando firmandis adderet, quod nisi ipsi pacta servarent, omnino Machomettū, quem colunt, ut dicitur, denegarent, ac idem Rex in suo similiter adjiceret juramento, quod & ipse Dei negaret Filium, ac extra fidem ejus existeret, si conventiones prædictæ ab eo minimè servarentur. Quod præfatus Rex prorsus abominans, id efficere constantissimè recusavit, quin potius quadam indignatione comotus patenter asseruit, quod talia tam nefanda suis labiis aliquatenus non proferret, neque in tam vesanam & reprobam prorumperet negativam: quamquam id ei jam dicti Pictaviæ & Andegaviæ Comites alique tunc plurimi circumstantes instantissimè suaderent, cùm exinde sibi cæteriisque Christianicis mortis periculum verisimiliter imminere conspicerent, præsertim cùm hoc ageretur cum illis

Patre puer ipse orbatus, à Blanca matre Franciæ Regina prudenter educatur.

Adultus Ecclesiasticæ disciplinæ & divinorum officiorum recitari: omni incumbit.

Juvenis annorum viginti suscipit signaculum Crucis in subsidium Terræ Sanctæ.

Amplaque cum navigio & maxima cohorte ad d. subsidium transfretavit.

In manus Soldani & Saracenorū incidit patienterque multa sustinuit.

Cum eis pacisci noluit, si fidem Christi deserere esset promittendum, casu quo concordia ab eo non observaretur.

Exercitium
Christianum
non infirmi-
tatis, neque
aliorum peri-
culorum metu
deseruit.

Concordia
subsecuta,
potius ipse
in carcere
pro securita-
te Saraceno-
rum quam
eius exerci-
tium, vel ex
eo aliquem
pro securita-
te residui
pecunie per-
solvendæ re-
manere con-
tendit.

Liberato ex-
ercitu apud
Civitatem
Acconen.
commoratur,
multosque
Agarenos,
suz vite

qui, sicut præmittitur, Soldanum prædictum occiderant, ejus sibi dominium usurpantes, ipsique Regi aperiùs diceretur, quòd nisi in actum perduceret quod petebant, ipsum & suos crucifigere non differret, ipsius Regis ad hoc intrepida firmaque responsione secuta, quòd si Saraceni prædicti ejus corpus occiderent, ipsius tamen animam non haberent.

§. 9. Sanè cum jam dicti passagii tempore, post conflictus diversos & varios, validæ famis inediã graves penurias, diraque vulnera quæ fideles CHRISTI pertulerant, eodem Rege tunc temporis fluxum ventris & ægritudines alias patiente, Christianus reverteretur exercitus Damiatam, Rex ipse nolens ipsum omninò deserere, sed ejus potius clementer intendens communicare laboribus, & participare periculis, quæ tunc ex verisimili poterant conjectura timeri, illuc rediit cum eodem, contra Saracenorum rabiem truculentam insultusque nepharios sibi efficacem defensionis impendendo præsidium, ut ab hujusmodi hostium scelestis insidiis servaretur. Et tandem cum Saracenorum ipsorum astuta nequitia, & dolosa credulitas, tam grandi bellantium copia Christianum circumdedisset exercitum; valida tunc, sicut præmittitur, infirmitate detentum, ipsumque tam graviter invalisset, quòd Regem & exercitum supradictos oportuit se præfatis reddere Saracenis, ac idem Rex nisi factò voluntatis libitum obtulisset, navis tunc promptè potuisset evasisse suffugium, sibi que hoc plurimi magnique præsentis inibi suaderent, ipse tamen propter nimiam charitatis ardorem, quò vehementius aestuabat, volens potius periculis corpus exponere, ut Christianus populus servaretur illæsus, licet Saracenorum existeret ignota potentia Christianis, evadere noluit remanentibus cæteris vinculo captivis adstrictis, aperiùs asserendo, quòd Militiam quam secum duxerat, secum si posset reducere intendebat, vel capi seu mori pariter cum eodem.

§. 10. Cùmque inter Regem & Christianos, ac Saracenos prædictos, de ipsorum Regis & Christianorum, sicut superius est expressum, liberatione tractatus habitus, & conventionum subsecuta ordinatio extitisset, Saraceni pro quadam parte pretii Redemptionis hujusmodi quæ solvenda restabat, securitatem plenariam habere intendentes, in electionem ipsius Regis totaliter potuerunt, ut vel ipse liberaretur à carcere, remanentibus cæteris Christianis in vinculis, donec hujusmodi solutio perfecta succederet, vel quòd idem in carcere remaneret, Christianis ipsis omnimodè liberatis, præfatus Rex super hoc promptum nec dilatum responsum præbuit, quòd ipse quousque solutionis hujusmodi proveniret integritas, remanere in carcere intendebat, Christianis ejusdem libertati pristina restituta, quamquam præfati Alphonsus & Carolus, ac alii viri nobiles tunc astantes expressè dicerent, & profiterentur aperiùs, quòd in hoc nullatenus consentirent, supplicii adjectives instantia, quòd potius Rex ipse recederet aliis minimè absolutis, Rege ipso firmissimè replicante contrarium, assentiente sermonibus eorumdem. Et tandem Rege cæterisque captivis eisdem plenè redditis libertati, dictoque Alphonso pro ejusdem solutionis perfectione obfide faciendâ dimisso, præfatus Rex de galea in qua erat, egredi noluit, donec ipsius solutionis defectus extirpat adimpletus, dictusque Alphonsus ad ejus præsentiam rediit, ac omnes etiam Christiani quos in propinquo carcere detinebat inclusos, quosque in Babyloniam manus inimica non traxerat, liberati à vinculis, ac illi etiam qui tunc in Damiatâ similiter tenebantur, fuerunt in navibus collocati.

§. 11. Demùm præfatus Rex cum eodem liberatus exercitu, ad Civitatem rediens Acconen. moramque inibi ferè per quinquennium contrahens, & tamquam fervidus humana salutis amator, multorum Agarenorum mentes duras quantumlibet, non solum salubribus eloquiis suadens, sed etiam exem-

plo vitæ laudabili convertit ad Dominum, ipsos faciens ad laudem divini nominis, & exaltationem Catholicæ fidei honorificè baptizari, eos donis profequendo largivus, & gratiosis favoribus fovendo.

§. 12. Multosque milites & alios Christianos redimi faciens, eis de munificentia regia tam vestes quam cætera necessaria victu, prout singulorum suadebat conditio, ministrabat.

§. 13. Muros quoque seu mœnia Civitatum & Castrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari solemniter, eaque alias muniri plenariè, prout necessitas suadebat.

§. 14. Verùm prædictus Rex processu temporis, intellecto quòd matrem ejus mors amara subtraxerat, & eidem Regno grave periculum immineret, de Procerum suorum consilio, ad partes Franciæ remeavit, nunc sanctitatis insistens operibus, nunc Monasteria & Hospitalia pauperum, nunc domos alias divinis obsequiis dedicandas, (quæ longum esset enarrare per singula) contrui faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diversis Monasteriis & Xenodochiis decumbentes, personaliter visitans, ipsos verbis consolatoriis confovebat, eis manibus propriis, flexo genu, potum & cibaria ministrando.

§. 15. Cùmque in Monasterio Regali Montis Belluacensis diœcesis quod idem Rex opere plurimum sumptuoso construxit, ac dotibus decoravit eximias, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem aded lepræ morbus invaserat, quòd abominabilis factus & despectus quamplurimum, manebat segregatus ab aliis, in quadam camera positus Monasterii memorati, ejulque oculi ob gravis infirmitatis pondus seu malitiam jam consumpti, nihil omninò videbant, eorum foraminibus sive locis, rubeis & horridis jam effectis, quique nasum perdidit, ejus tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura destructis, ac idem Rex eum, præsentè dumtaxat Abbate Monasterii supradicti, personaliter visitaret, ipsumque sumentem cibum, ut poterat, invenisset, præfatus Rex præmissò benignè salutationis alloquio, flexit genua coram ipso, & scindens manibus propriis carnes eidem appostas, bolos in os ejus studiosissimè immittebat, & hujusmodi non contentus obsequio, illatis dapibus ejus iustione regalibus, de ipsis eidem Monacho ministrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem non evitans, eodem Abbate vehementi stupore concusso, quòd tanti sublimis Principis talibus quantumcumque salubribus involvi studii ac servitii poterit occupari.

§. 16. Præterea cùm dictus Rex hospitale Compèndien. ingressus, ad impendendum humanitatis obsequium infirmis in illo degentibus, & jam fessus non modicum in labore, infirmum quemdam juxta se positum conspexisset, morbum, qui S. Eligi dicitur, patientem, & flexis genibus coram ipso, morsellum piri remoto cortice poneret in os ejus, sanies de illius naribus affluens, sedavit turpiter manus Regis, qui piè benignèque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, lotis illicè manibus, salubre quod inchoaverat obsequium, diligenter extirpat persequutus.

§. 17. Hic reverè circa servos CHRISTI ac pauperes, aliasque miserabiles ac devotas personas valdè compatiens, se ipsis in elemosynarum largitatem munificum exhibebat, Virginibus insuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis providebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & salubriter expensum reputans, quod in elemosynas & alios pios usus converti pro tempore noscebatur.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propositionibus verbi Dei, attentum accommodabat auditorum, non auditor obliviosus factus, sed factor operis. Occurrebat hæreticæ pravitate infectos, ne fidei Christianæ cultores labe hujus contagionis infice-

exemplo & salubribus eloquiis ad Deum convertit.

Christianos multos ab hostibus redemit.

Civitates multas reparavit.

Audita morte suæ matris ad Regnum remeavit, & pia opera quam plurima exercuit.

Monacho leproso &c. alimenta ipsemet porrigebat.

Infirmis Hospitalium frequenter obsequitur.

Elemosynas egenis devotissime personis largitur, & dotibus congruis virginibus subministrat.

Fidei sinceritatem in ejus Regno servavit.

rent de Regni prædicti finibus efficacibus studiis expellendo, ac alias circa statum ejus providendo sollicitè, ut ab ipso fomentis talibus profus exclusis, in eo fidei prædictæ sinceritas rutilaret.

Caristia tempore pauperibus obvenit.

§. 19. Cum verò aliquibus partibus dicti Regni ob sterilitatem seu maliciam temporis, victualium caristia imminerebat, statim de ipsa rumoribus intellectis, certam illuc summam pecuniæ, prout ipsarum exagebat qualitas partium, per fidem mitterebat nuncium inter pauperes dividendam.

Humili vestitum ornamento contentus est.

§. 20. Hic profectò humilitate sublimis, sublimitate humilis, in apparatu & vestibus, quas frequenter pauperibus erogabat, post primum potissimum de ultramarinis partibus reditum, summam humilitatis insignia demonstravit. Non enim aureis vel argenteis ornamentis, non Regalibus vestibus, non variis vel griseis, sed aliis humilibus pellibus usus fuit, sæcularibus pompis à se penitus abdicatis.

Cilicium gestat, carneque multo jejuniis & castigatione coercet.

§. 21. Et ne fervorem spiritus, sociæ carnis ardor extingueret, sed mortificatione & repressione ipsius illum potius accendi contingeret, altiùsque substolli, & carnem ipsam, quam assidui asperitate Cilicii, prout asseritur, edomans, effrænæ ipsius libitum, arctæ abstinentiæ, fræno coercuit, ejusque nexibus alligavit, ut non voti proprii ducta libidine, non sui desiderii directa remigio, sed salubri moderamine spiritus, tutè ad licita pergeret, providè ab illicitis abstinere, districtis enim corpus atterebat jejuniis, priscorum observantiæ à Sanctis Patribus ordinatæ, novorum austeritatem adjiciens sibi motu propriæ voluntatis indictam. Nam per totum quadragesimale tempus, & quadraginta dies festum Natalis Domini præcedentes, ac omnium festivitatum vigilias, necnon & quatuor tempora, quæ Catholica indicit Ecclesia, in jejuniis & orationibus existeret, deliciosis & curiosis cibariis usui proprio penitus interdixit. In festivitatum verò Virginis gloriose, ac Natalis Domini memorati vigiliis, & sexta Feria majoris hebdomadæ, jejunium observabat, panis & aquæ dumtaxat modica sustentatione contentus. Qualibet enim die Veneris Quadragesimæ supradictæ, ac totius Adventus, ab esu piscium abstinerebat, multis præterea se vigiliis occupans, ne aliqua sibi hora temporis inutiliter pertransiret.

In lecto ligneo decumbit.

§. 22. Post ejus reditum supradictum non in pluma vel paleis jacuit, sed super ligneum lectum portatilem, materacio simplici superjecto, stramine nullò supposito, decumbebat.

Veritatis cultor excitit.

§. 23. Hic insuper vitæ puritate prælucidus, sincerus veritatis amicus excitit, hostisque durissimus falsitatis.

Salubri eloquio, multorum salutis profuit.

§. 24. Cuncta quoque ipsius eloquia salutis augmentum, operaque salubria hortabantur, demulcebant auditorum præcordia; & in eorum ædificationem multiplicem redundabant.

In subsidium Terræ Sanctæ iterum potenti exercitu proficiscitur, & fixo exercitu in partibus Tunnitii, infirmitate præventus, feliciter obdormivit in Domino.

§. 25. Cùmque ad incrementa Catholice fidei, & liberationem celerem Terræ Sanctæ votis ardentibus anhelaret, in ipsius Terræ Sanctæ subsidium, assumpsit denudè signum Crucis, & denudè potenti & valido congregato navigio, copiosa & strenua comitiva suffultus, cum præfato Pictaviæ Comite, suisque liberis & clar. mem. Regina Navarræ, ipsius Regis filia, quæ in reditu debitum naturæ persolvit, ad partes se transulit transmarinas, præfato Carolo, qui tunc moram in Italiæ partibus contraherebat, Regis memorati vestigia subsequente, ac tandem ad partes Tunnitii felici gressu perveniens, inibi de magnatum suorum consilio, castra fixit, & adversus Saracenorum incursum exercens potentia suæ vires gravissimas, ob labores innumeros, quibus premebatur assidue, infirmitates incurrit, qui diebus elapsis aliquibus infirmitatum ipsarum violentia superatus, Sacramenta Ecclesiastica cum summa devotione recepit, ac instante sibi verisimiliter hora mortis, oratione pro exercitu Christiano præmissa, suam Domino devotis precibus animam recommendans, ac literaliter exprimens verba sequentia videlicet, Pater in manus tuas commendo spiri-

tum meum, feliciter migravit ad CHRISTUM, supernis deliciis fruitorus.

Miraculis postea claruit.

§. 26. Verùm cùm vitæ hujusmodi sanctus curriculum, verius viveret quàm vixisset, noluit Altrissimi Filii, quem idem tota mentis affectione dilexerat, tam devoti Principis, tantique propugnatoris fidei orthodoxæ, Mundo suppressi sanctitatem, ut quemadmodum meritorum pluralitate præfulserat, sic miraculorum diversitate claresceret, & qui cum plenissima devotione coluerat, jam secum in cælesti Palatio collocatus, venerabiliter coleretur. Nam contractis, artuum extensione subvenit, curvis terram ferè tangentibus facie, pienè restituit, eorum sursum erectis vultibus, sanctatem; strumosis beneficium liberationis impendit.

Mulieris brachium aridum liberavit. Et alterius.

§. 27. Mulierem quendam, cujus brachium aridum & omninò impotens existerat, ab infirmitate hujusmodi liberavit.

§. 28. Quidam quoque, cujus velut emortuum pendebat brachium, per ejusdem Sancti virtutem, gratiam curationis obtinuit.

Paralyticos & alios sanos fecit.

§. 29. Quampluribus paralytico morbo percussis, & aliis qui diversis languoribus tenebantur, plena reddita sospitate.

Cæcosque & alios.

§. 30. Cæcisque visu, surdis auditu, claudis gressu, illius invocato nomine restituit.

Hæc & alia miracula fecit.

§. 31. His & quampluribus aliis, Sanctus ipse coruscavit miraculis gloriosis, quorum seriem præsentibus non duximus inserendam.

Unde communis & generalis debet esse omnium læticia.

§. 32. Gaudeat itaque domus inclyta Franciæ, quæ talem ac tantum Principem genuit, per cujus merita sublimiter illustratur; lætetur devotissimus Franciæ Populus, quod tam electum, tam virtuosum Dominum meruit obtinere. Exultent Prælatorum & Clericorum præcordia, quòd præfatum Regnum tam claris miraculorum ipsius Regis insignis propensius decoratur. Jucundentur & procerum, magnatum, nobilium, & militum pectora, quòd per sanctissima opera dicti Regis ejusdem Regni status donis multiplici prærogativa substollitur, & quasi solis radius elucescit.

Et hic Pont. ipsum Ludovicum SS. Confessorum Catalogo adscribit.

§. 33. Cæterum, quia quos superni Regis clementia corona gloria in cælo magnificat, devotè à fidelibus in hac terrestri patria convenit venerari, Nos de sanctitate vitæ, ac miraculorum veritate ipsius Beatissimi Ludovici curiosæ ac solemnibus inquisitionis diligentia, & districti examinis discussione præmissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsum de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium, consilio & assensu, die Domino 3. Idus Augusti Sanctorum Catalogo duximus adscribendum.

Festumque ipsius die 25. Aug. celebrari jussit.

§. 34. Ideòque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta mandantes, quatenus in crastinum B. Bartholomæi Apostoli, cùm felix ipsius anima, tunc de carnis cruta vinculis, astra petens, cælestem aulam adiverit, æternis gaudiis potitura, Festum ipsius Sancti devotè & solemniter venerari colereque studeatis, ut ejus interventibus precibus, & hic ab imminentibus possitis liberari periculis, & in futuro salutis perpetuæ præmium obtinere.

Sepulchrum ejusdem visitantibus indulgentias concedit.

§. 35. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius ferventiùs & copiosius Fidelium confluat multitudo, accitebriùs ejusdem solemnitas peragatur, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui reverenter illuc in eodem festo annuatim accesserint, ejus suffragia petaturi, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confici, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum, infra ejusdem festi Octavas, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus.

D. P. An. 3. die 11. Aug.

Dat. apud Urb. Vet. 3. Idus Aug. Pont. nostri An. 3.

Institutio Sanctissimi Jubilæi, plenariæque peccatorum remissionis, pro quolibet centesimo Anno, Basilicas SS. Petri, & Pauli Apostolorum de Urbe visitantibus.

VII.

Immutatus pluries fuit à Summis Pontificibus hic censimus annus, & tandem à Paulo II. ad vigesimum quintum redactus fuit, ut infra in ejus const. 7. Ineffabilis, fol. 385. Et addita etiam fuit aliarum duarum Ecclesiarum visitatio, ut hæc omnia leguntur inf. in const. 58. Clem. VIII. Annus. Tom. 3. Jubilæum Anni Sancti 1625. indixit S. D. N. Urb. VIII. ut inf. tom. 4. in ejus const. 16. Omnes gentes, ad quam plenissimè notavi.

BONIFACIUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Antiquorum habet fida relatio, quòd accedentibus ad honorabilem Basilicam Principis Apostolorum de Urbe, concessæ sunt magnæ remissiones, & indulgentiæ peccatorum.

§. 1. Nos igitur qui juxta officii nostri debitum salutem appetimus, & procuramus libentius singulorum, hujusmodi remissiones & indulgentias omnes & singulas, ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, & etiam innovamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

§. 2. Ut autem Beatissimi Petrus & Paulus Apostoli, eo amplius honorentur, quo eorum Basilicæ de Urbe devotius fuerint à fidelibus frequentatæ, & fideles ipsi spiritualium largitione munerum, ex hujusmodi frequentatione magis senserint se referros, Nos de Omnipotentis DEI misericordia, & eorundem Apostolorum ejus meritis & auctoritate confisi, de fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, omnibus in præsentis anno millesimo trecentesimo, à festo Nativitatis Domini nostri JESU-CHRISTI præterito proximè inchoato, & in quolibet anno centesimo secuturo, ad Basilicas ipsas accedentibus reverenter, verè poenitentibus & confessis, vel qui verè poenitebunt, & confitebuntur, in hujusmodi præsentis, & quolibet centesimo secuturo annis, non solum plenam & largiorem, imò plenissimam omnium suorum concedemus & concedimus veniam peccatorum.

§. 3. Statuentes, ut qui voluerint hujusmodi indulgentiæ à nobis concessæ fieri participes, si fuerint Romani, ad minùs triginta diebus continuis, seu interpolatis, & saltem semel in die, si verò peregrini fuerint, aut forenses, simili modo diebus quindecim, ad Basilicas easdem accedant. Unusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & devotius frequentabit. Nulli ergò &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, 8. Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno 6.

BONIFACIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Erectio Studii generalis in Civitate Firmana, provincie Marchie Status Ecclesiastici, cum privilegiis, gratiis & indultis Studii Bononiensis. *Hanc erectionem approbavit Calix. III. die 26. Jun. 1455. & Six. V. inf. in sua const. 9. Muneris. ubi hoc idem studium tunc ferè extinctum renovavit. T. 2. De Studii Bononiensis privilegiis, vide infra in const. 69. Pii IV. Sacri, in Tom. 2. Et alia de Lectoribus & Scholaribus ejusmodi Studiorum, in præcit. const. Six. V. in d. Tomo 2.*

BONIFACIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

In supremæ dignitatis Apostolicæ specula superni dispensatione Consilii licet immeriti constituti, ad universas fidelium regiones nobis creditas eorumque profectus, & commoda tamquam universalis gregis Domini pastor, commissa nobis speculationis aciem, quantum nobis ex alto permittitur, intendentes, fidelibus ipsis ad quærendum literarum studia, per quæ divini nominis suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, justitia colitur, tam publica quam privata res geritur utiliter, omnibusque prosperitas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratiosos impendimus, & opportuna commoditatis auxilia liberaliter impertimur.

§. 1. Cum itaque nuper pro parte dilectorum filiorum Communitatis, & hominum Civitatis nostræ Firmane provincie Marchie Anconitanæ proposito fuerit corâ nobis, quòd ipsi non solum ad utilitatem & prosperitatem hujusmodi reipublicæ ac incolârû Castrorum, & Terrarum eis subjeetarum, sed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in Civitate Firmana, tamquam in insigniori loco & magis ad hoc commodo & idoneo, cuique aëris vigeat temperies, victualium ubertas, cæterarumque rerum ad humanum usum pertinentium copia reperitur, desiderent plurimum, fieri & ordinari per Sedem Apostolicam Studium generale, in qualibet licita facultate, ut ibid. fides ipsa dilateatur, erudiantur simplices, æquitas servetur, iudicii vigeat ratio, illuminentur mêtēs, & intellectus hominû illustrentur.

§. 2. Nos præmissa, & etiam eximiam fidei & devotionis constantiam, quam ipsi homines, & Communitas ad Nos & Sanctam Romanam Ecclesiam fidemque Catholicam gerere dignoscuntur, attentè considerantes, ferventi desiderio inducimur, quòd Civitas ipsa scientiarum ornetur muneribus, ita ut viros producat consilii maturitate conspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatû dignitatibus eruditos, de quorum plenitudine hauriat universi literarû cupientes imbui documentis. Iis igitur omnibus, & præsertim idoneitate dictæ Civitatis quæ ad multiplicandâ sanæ doctrinæ semina, & germina salutaria producendum magis congrua & accommoda inter alias Civitates, terras, loca & oppida dictæ provincie fore dicitur, diligenti examinatione pensatis, non solum ad ipsius Civitatis, sed etiam regionum circumjacentium incolarum commodum & profectum, paternis affectibus anhelantes, prædictorum Communitatis & hominum in hac parte supplicationibus inclinari, ad laudem divini nominis, & fidei propagationem orthodoxæ auctoritate Apost. statuimus, & etiâ ordinamus, ut in eadem civitate de cætero sit Studium generale, ad instar Studii Bononiensis, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, tam in Theologia, Jure Canonico, ac Civili, & artibus, quam alia qualibet licita facultate. Quòdque legentes, & studentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis magistris in Theologia & Doctoribus legentibus, & studentibus commorantibus in Studio Bononiensi, gaudeant, & utantur.

§. 3. At quod ille quo processu temporis bravium meruerunt, in illa facultate in qua studuerunt obtinere, sibi quæ docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac magisterii seu doctoratus honorem petierint elargiri, per Magistrum, seu Magistros vel Doctores illius facultatis, in qua examinatio fuerit faciendâ, Venerabili fratri nostro Episcopo Firmano pro tempore existenti, vel ejus sufficienti & idoneo Vicario, quem ad hoc idem Episcopus duxerit deputandum; Ecclesia verò Firmana vacante, illi, qui ad hoc per dilectos filios Capitulum ipsius Ecclesiæ Firmane deputatus extiterit, præsententur. Idemque Episcopus aut deputatus, ut præfertur, Magistris & Doctoribus in eadem facultate actu ibi legentibus convocatis, illos in iis quæ circa promovendos ad magisterii, seu doctoratus honorem requiruntur, juxta modum & consuetudinem quæ super talibus in generalibus Studiis observantur, examinare studeat diligenter, eisque si ad hoc sufficientes & idonei reperti fuerint, hujusmodi licentiam tribuat, & magisterii & doctoratus honorem conferat, & etiam largiatur.

§. 4. Illi verò qui in eodem studio dictæ Civitatis examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiâ & honorem hujusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine & approbatione alia, legendi & docendi tam in prædicto ipsius Civitatis, quam in singulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint legere & docere, statutis & consuetudinibus quibuscumque contrariis, Apostolica auctoritate, vel quacumque firmitate alia roboratis, nequaquam obstantibus, plenâ & liberam habeant facultatem. Nulli ergò &c.

Civitas Firmana supplicat Pape pro erectione studii generalis.

Qui in d. Civitate, illud ad instar Studii Bononiensis, erigit, ejusque privilegia eidem concedit. At Six. v. in cit. rub. omnium studiorum generalium privilegia tribuit.

Doctorandi que formam præscribit. De hac vide etiam in Bul. Six. V. cit. in rub.

Scholaribus hujus studii, doctoratus facultatem alios docendi, etiam in aliis studiis generalibus concedit. Hoc vide in d. const. Six. V. cit. in rub. Tom. 2.

Edita An. D. 1300.

Antiqua Indulgentiarum concessio pro accedentibus ad Basilicam S. Petri. Confirmatio hujus Pont.

Concessio plenarie Indulgentiæ pro visitantibus quolibet centesimo anno, Basilicæ SS. Petri & Pauli de Urbe.

Designatio dierum visitationis.

Dar. P. An. 6. die 22. Feb.

VIII.

Edita A. D. 1303.

Exordium.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 9.

IX.

Institutio Studii generalis in Alma Urbe, cum privilegiis pro Doctores, & Scholaribus.

Studium Juris Canonici & Civilis, jam instituerat Roma Innoc. IV. ut in cap. 2. de Privileg. in 6. Lectoresque lingua Hebraica, Arabica, & Chaldaea introduxit Clem. V. ut in Clem. 1. de Magistr. vide infra in hoc Tom. 1. Et harum trium linguarum studia apud Regulares innovavit Paul. V. ut in sua const. 65. Apost. Tom. 3. fol. 285. Lessionem verò Theologia generaliter haberi decrevit Concil. Trid. sess. 5. cap. 1.

Regimen hujus Studii, & facultas creandi Doctores Juris Canonici & Civilis, spectat ad Collegium Advocatorum Consistorialium ex const. 62. Six. V. Sacri. Prout & promovendi ad gradus Philosophiæ & Medicinæ spectat ad Collegium Medicorum Physicorum Urbis, ex const. 19. Jul. III. Meritis. Protectio autem est Congregationis Cardinalium, ut in const. 74. Six. V. Immensa. Tom. 2. Scio etiam nunc Bonifac. Pont. prima Julii hujusmodi anni in Civitate Avinionis, generale quodque Studium erexisse, sed ejus Bullam vix post hanc impressionem habere potui.

Erexit novissimè in hoc Studio Cathedram Rhetoricæ cum annuæ provisionis assignatione, necnon privilegiorum, & indultorum, quibus alii Cathedralici dicti Gymnasii gaudent, communicatione, & eam concessit Augustino Mascardo S. D. N. Urb. VIII. in ejus const. 83. Militatis. inf. tom. 4.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterii S. Laurentii extra muros, & Priori Basilica ad sancta Sanctorum, ac Archiepiscopo Ecclesie S. Eustachii de Urbe. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D.
1303.

Causa hujus erectionis studii in Urbe.

IN supremæ præminentia dignitatis divini dispositione consilii constituti, ad universas fidelium regiones nostræ vigilantia creditas tanquam Pastor Domini gregis aciem Apost. considerationis extendimus, ad earum profectum quantum nobis ex alto permittitur intendentes; sed ad urbium Urbem, Romanam videlicet civitatem, quam divina clementia statuit caput Orbis, eò attentioris meditationis intuitum retorquemus, quò principalis in eadem nostri Sedem Apostolatus cœlestis dispositio stabilivit, & firmavit Ecclesie fundamenta. Hanc profectò nimirum inter ceteras urbes sub Christianæ religionis fidei militantes, uberioris affectionis prærogativa prosequimur, studiosius Apostolicis minimis præsidis, & condignis libentius gratiis honoramus, ideoque ferventi non immerito desiderio ducimur, quò eadem Urbs quam divina bonitas tot gratiarum dotibus insignivit, scientiarum etiam fiat fecunda muneribus, ut viros producat consilii maturitate conspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dogmatibus eruditos, sitque ibi fons scientiarum irriguus, de cujus plenitudine hauriant universi literalibus cupientes imbui monumentis.

Erectio studii Romani cum privilegiis studiorum generalium.

§. 1. Ad hunc igitur universalem profectum non solum incolarum urbis ipsius, & circumpositæ regionis, sed & aliorum qui præter hoc quasi continuo de diversis Mundi partibus confluent ad eandem, studio paternæ sollicitudinis intendentes, diligenti super hoc cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum consilio auctoritate Apostolica duximus statuendum, quòd in urbe prædicta perpetuis futuris temporibus generale vigeret studium in qualibet facultate, ac docentes & studentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis Doctores & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus, gaudeant & utantur.

Privilegium fore quod Doctores &

§. 2. Et ne hujusmodi ipsorum studium (quod de bono semper in melius dirigi cupimus) perturbari

contingeret, auctoritate prædicta decrevimus, ut Doctores, vel Scholares in hujusmodi Rom. studio commorantes, non possint invitari in Cur. Capitolii occasione qualibet civiliter vel criminaliter conveniri, nisi forsitan (quod abicit) homicidium per aliquem vel aliquos de eodem Studio Romano perpetrari contingeret: quo casu Vicarius Rom. Pont. contra Clericos, Senator verò vel Senatores, qui pro tempore fuerint in urbe prædicta, contra Laicos procedant, & faciant quod justitia suadebit.

Scholares non conveniantur in Cur. Capit.

§. 3. Nec ad aliquas contributiones in talis aut collectis quæ imponerentur pro tempore habitatoribus dictæ Urbis, seu aliqua obsequia communi Urbis ipsius præstanda, prætextu moræ, quam in eadem Urbe contraherent, vel aliqua pædagia ratione rerum suarum, quas ad dictum Romanum studium deferri, vel exinde reportari facerent, doctores aut scholares ejusdem Romani studii teneantur.

Exemptio à gabellis.

§. 4. Quòdque pensiones domorum, quas doctores vel scholares in eadem Urbe studiorum causa morantes inhabitant, taxari deberent per duos taxatores, quorum unum ipsi doctores & scholares, & alterum commune ipsius Urbis eligant, & si ii duo concordare nequirent, stetur taxatione tertii taxatoris ab eisdem doctores & scholaribus eligendi, ac ultra taxationem hujusmodi nihil ab eis possit exigi nomine pensionis pro domibus antedictis.

Privilegium quoad pensiones domorum.

§. 5. Et licet Roma communis sit patria, si tamen quispiam litem contra scholares peregrinantes causa studiorum in illa super aliquo negotio movere voluerit (hujusmodi rei optione data scholaribus ipsis) eos coram Domino, aut Magistro suo, vel prædicto Vicario conveniat, juxta legitimam super hoc editam sanctionem, & qui contrafecerint, penam dictæ sanctionis incurrant. Rectores quoque quos doctores & scholares ejusdem Romani studii pro tempore duxerint eligendos, in ipsos doctores & scholares ac familiares ipsorum, tam circa cognitionem & decisionem causarum civilium & criminalium civiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus levioribus, quam ipsorum corrigendos excessus leves, ordinariam obtineant potestatem.

Privilegium fore, quod eorum cause coram Vicario Urbis, aut Rectore Studii cognoscantur.

§. 6. Ut autem doctores & scholares prædicti eo liberius intendere studio valeant, ac proficere in eodem, quo majoris fuerint gratiæ favore muniti, ipsis auctoritate prædicta concessimus, ut dum hujusmodi studio docendo, vel audiendo insisterent, fructus, redditus & proventus omnium beneficiorum suorum cum cura, vel sine cura, etiam si eorum aliqua personatus vel dignitates existerent, cum ea possint integritate percipere (quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis in quibus illa obtinent, personaliter residerent, & ad residendum in eis interim minimè teneantur, neque ad id à quoquam valeant coartari. Nec obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus contrariis, dictarum Ecclesiarum juramento, confirmationis Sedis Apostolicæ, vel quacumque firmitate alia roboratis, etiam si de illis servandis per se, vel per procuratores suos præstassent forsitan juramentum.

Privilegium que ad residentiam.

§. 7. Verùm quia non sufficit privilegiorum & indulgentiarum aliquibus dare præsidia, nisi sint qui super iis eos manteneant & defendant, cum parum sit in Civitate jus esse, nisi qui illud tueatur, existat, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus, vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios eisdem Doctores, ac scholaribus qui in eodem Romano studio pro tempore fuerint, efficaces defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos, vel eorum aliquos contra hujusmodi statuti, constitutionis & concessionis nostrarum tenores ab aliquibus molestari. Molestatores hujusmodi, necnon contradicentes quoslibet, & rebelles, quicumque & cujuscumque conditionis fuerint, aut status, etiam si Pontificales, vel alia quavis præfulgeant dignitate, auctoritate Apostolica, postposita appellatione compescendo.

Deputatio executorum hujus conditionis.

1303.
Derogatio
contrariorū.

1303.

§. 8. Non obstantibus supradictis, seu de duabus dietis edita in Concilio generali & nostra, quae caverit, quod Conservatores à Sede deputati praedicta aliquos ultra unam dietam à fine Diocesis eorumdem trahere non praesumant, & quibuscumque aliis constitutionibus contrariis, dummodò ultra tertiam, vel quartam dietam extra suam Diocesim aliquis auctoritate praesentium non trahatur, aut si aliquibus ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quòd excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas, impetratas, vel etiam impetrandas, nisi eadem literae impetrandae plenam & expressam fecerint de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet literis, & indultis Apostolicis, per quas, praesentibus non expressis, vel totaliter non insertis nostrae jurisdictionis explicatio in hac parte posset quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris literis mentio sit habenda. Volumus autem, quòd quilibet vestrum, etiam super negotio per collegam suum in hac parte primitus inchoato, se intromittere valeat, & procedere in eodè prout, & quotiens fuerit opportunum.

Dat. Anagninae, Anno Incarnationis Dominicae 1303. 8. Idus Junii, Pontificatus nostri Anno nono.

Dat. P. A. 9.
die 6. Junii.

aliàs X.

Ereccio Studii generalis, in Civitate Avinionis, Galliae Narbonensis, sub ditione Status Ecclesiastici. *Hic idem Pontifex simile Studium mox instituit in Urbe, ut in ejus const. praecedenti. Et aliud in Civitate Firmi, Provincia Piceni, ut refertur à Six. V. in ejus const. 9. Mumeris. inf. Tom. 2. fol. 536.*

BONIFACIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1303.

Studiorum
& scientiarum
commendatio.

Conditoris omnium immensa benignitas rudem hominem, quem post perceptionem mortiferi gustus ad perfectionem discretionis efferre naturalis ratio non poterat, scientiarum artiumque decrevit dogmatibus erudiri. Sicque dono dato divinitus plurium idiomata nationum, sub diversarum linguarum varietate diffusa, in unum conveniunt loquendi commercium, latinis ordine literalis. Sic gesta patrum & principum redacta sunt, & rediguntur in monumenta librorum. Sic veri & falsi certamina, certis rationibus & argumentis probabilibus dirimuntur. Sicque generationis & corruptionis corporum universorum, simplicitas elementorum qualitate discernitur. Sic etiam vocum sonoritas, & pari concordia prodiit in jubilo, & documento colligitur qualiter in divinis obsequiis modulatione musica Domino serviat. Sic terminorum extrema scholastica doctrina metitur, quassilibet longitudinis, & latitudinis, sublimitatis, & profundi distancias, punctorum seu mensurarum connumerazione distinguens. Sic de supernorum essentia corporum prout moventur & consistunt in ordine, philosophiae perscrutatio arte nititur habere notitiam, licet sit res intellectu difficilis, & aciem humanae rationis transcendat. Sic datur Juris utriusque cognitio, querele jurgiosa dirimitur, & quod suum est, redditur unicuique. Sic quoque ad sacrarum acceditur altitudinem scripturarum, & elicitur vivificans spiritus de literae visceribus occidentis. Expediit igitur singulis regionibus orthodoxis, ut in eis habeantur viri illustres, literarum decore scientiis & virtutibus praesigniti, ut singula sic ipsorum consiliis providis, & consulta providentia dirigantur, quòd earum incolae subjectitudinis observantia gloriosi vivant & regnent, & quietis beatitudine gratulentur. Tales siquidem viros, infusa eis caelitus gratia literale studium efficit, parvulos suavitatis lactans dulcedine, cibans adultos uberius, & proventus majoris ubertatis delectatione fecundans, dum circa ipsum studiosa sedulitate versantur. De his profectò non indignè accipitur, quod resulfit sol in clypeos aureos, qui sunt justitiae defensores, facta causarum ambigua dirimentes. Qui suae defensionis viribus, in rebus publicis ac pri-

vatis, lapsa erigunt, fatigata reparant, nec minus humano generi per scientiarum cooperationem provident, quam si praesulis ac vulneribus, patriam parentesque salvarent. Ac Justiniana sanctio non solum illos imperio militare decrevit, qui gladiis, clypeis & thoracibus muniuntur, sed alios qui praesidio gloriosi munimur, laborantium spem, vitam posterisque defendunt, ne potentiorum manus validior efficiat humiliores injuriis, premarque jacturis clypeo justitiae non adjutos. Tales utique clypeos aureo titulo merito praesignivit auctoritas, cum per aurum virtutum nobilitas, & per scutum fortitudo fidei designentur. Habet enim scientia incomparabiles thesauros deliciarum, omniumque bonorum gratiam largitur ad plenum.

§. 1. Nos itaque profectibus publicis ex debito pastoralis officii, cui dante Domino praesidemus, efficacibus studiis intendentes, ingenti utique desiderio ducimur, & cura propensioris sollicitudinis excitamur, ut studia literarum, per quae scientiarum thesaurus acquiritur, ac ad spiritualis & temporalis gaudii gloriam pervenitur, laudabilibus incrementis dirigantur ubilibet, ac propensius invalescant, & in illis potissimè locis & partibus, quae idonea & accommodata fore noscuntur, ad multiplicanda doctrinae femina, & germina salutaria producenda.

§. 2. Cum itaque Avinionen. Civitas ob ipsius commoditates & condiciones quamplurimas, habili & apta non modicè hujusmodi studio censeatur.

§. 3. Nos pro utilitate publica credentes multipliciter expedire, ut in Civitate praedicta cultores sapientiae inserantur, fructum uberem largiente Domino in tempore producturi, praesentium auctoritate concedimus, ut in Civitate praedicta sit & habeatur de caetero Studium literarum generale, in quo Magistri doceant, & Scholares liberè studeant & audiant, in quavis licita facultate. Ac si qui processit temporis in eodem Studio fuerint, qui scientiae bravium assequuti, docendi sibi licentiam, ut alios licenter erudire valeant, petierint exhiberi; Sancimus ut in Jure Canonico & Civili, ac in Medicina & liberalibus artibus examinari possint ibidem, & in facultatibus ipsis dumtaxat Magisterii titulo decorari.

§. 4. Statuentes ut quotiens ad id aliqui fuerint promovendi, praesentetur Episcopo Avinionensi pro tempore existenti. Qui Magistris facultatis illius in qua examinatio fuerit faciendae, in eodem Studio praesentibus convocatis, eos gratis, & difficultate sublata qualiter de scientia, facultate, modo legendi, & aliis quae in promovendis ad Doctoratus seu Magisterii officium requiruntur, examinare studeat diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito secretè Magistrorum eorumdem consilio, quod utique consilium in ipsorum consentium dispensandi vel jacturam revelari quomodolibet, sub divinae maledictionis interminatione districtius prohibemus, approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur. Alios minus idoneos penitus repellendo, postpositis omnino gratia, odio vel timore, Caeterum ne vacante Sede Avinione contingat, volentes promoveri ad Magisterium impediri, volumus ut promovendi hujusmodi, vocationis tempore, Praeposito Avinionen. Ecclesiae praesententur, qui eos examinet, & examinatos approbet vel reprobet, secundum modum in Episcopo praetaxatum.

§. 5. Illi aurem qui in Civitate praedicta examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia legendi, & docendi ubique in facultate illa in qua fuerint approbati, plenam & liberam habeant facultatem, nec à quoquam valeant prohiberi.

§. 6. Sanè ut ritè in jam dictis examinationibus procedatur, praecipimus, ut Magistri legere in eodem Studio cupientes, antequam incipiant, praesent publice juramentum, quòd ipsi vocati ad examinationes easdem personaliter venient, nisi fuerint legitimo impedimento detenti, & gratis, sine difficultate, odio & amore postpositis, dabunt examinatori

Ideoque ipsa
Studia in locis
apertis instituenda.

Inter quae
loca, Civitas
Avinion. adnumeratur.
Hic igitur
Pont. in ea
erigit Studium
generale.

Formamque
doctorandi
praesinit.

Lectionibus
privilegium
ubique legendi
tribuit.

Eorumdem
juramentum
requirit.

Doctorib. & Scholaribus Privilegia Studiorum generalium concedit.

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 9. die 1. Julii.

ANNO 1303.

I.

Edita A. D. 1304.

Exordium.

fidele consilium, ut de examinatis digni approbari debeant, & indigni merito reprobari. Qui vero juramentum hujusmodi prestare noluerint, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem, nec etiam ad aliqua Universitatis ipsius Studii commoda vel beneficia ullatenus admittantur.

§. 7. Ut autem Doctores & Scholares predicti, eò libentius valeant intendere studio, ac proficere in eodem, quo se munitos agnoverint gratia & favore, eis auctoritate predicta concedimus, ut dum hujusmodi studio docendo vel audiendo duxerint insistendum, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus comorantibus gaudeant, & utantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Anagninæ Kal. Julii, Pont. nostri Anno nono.

BENEDICTUS X. DICTUS XI. PONT. CXCVI. ANNO DOMINI MCCCIII.

Benedictus X. dictus XI. Ordinis Prædicatorum, Magister Frater Nicolaus Bocasinus, antea dictus, natus in vico S. Bartholomæi Tarvisii Venetiarum, Patre Bocasio, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus. Creatus Romæ 12. Kalen. Novembris 1303. Coronatus die 6. Kal. Novemb. eodem anno. Sedit menses 8. dies 6. Creavit Cardinales 3. Obiit Perusii Nonis Julii anno 1304. Sepultus in Templo S. Herculani ad Prædicatores. Vacavit sedes menses 10. dies 28.

Nova confirmatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIE Virginis sub Regula S. Augustini.

Eundem Ordinem gratiis, & privilegiis donarunt Clem. VI. Const. 2. Regimini, inf. fol. 255. & Urban. VI. Const. 2. Sacrosancta, inf. fol. 271. & Pius V. in constit. 44. Romanus, Tom. 2. fol. 256. & Const. 103. Postquam, fol. 327. ac Clemens VIII. reformavit in Const. 119. Quoniam, inf. To. 3. fol. 191.

Hunc Ordinem sicut in Eremita Senario apud Civitatem Florentiæ ortum habuisse, ita ibidem relictum fuisse, anno 1593. videre est in constit. 80. Clementis VIII. infra Tom. 3. Decret. fol. 140. cum ibi not. Regulam autem Confratrum Tertii Ordinis, vide in constit. 15. Martini V. Sedis, infra in hoc Tomo I. fol. 315.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Universis Prioribus & Fratribus Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Dum levamus in circuitu oculos nostros, & gregem Dominicum, nobis licet immeritis, divina dispositione commissum, undique juxta pastoralis officii debitum contemplantur, vigilem quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, ut cultores vineæ Domini DEI Sabaoth, sic cultui salutis intendant, quod eadem vinea palmites diffusos extendens, salutarium producat fructuum ubertatem. Et licet erga singulos cultores hujusmodi, personas videlicet Ecclesiasticas, Apostolica sollicitudo versetur, erga tamen viros Religiosos, qui contemplationi cœlestium, mundanis relegatis illecebris, piæ vitæ studio, sine intermissione desudant, eo propensorem nos decet diligentiam adhibere, quo ipsi pro Religionis favore sunt amplius Apostolicis præfidiis confovendi.

§. 1. Sanè vos, qui Ordinem Sancti Augustini per Sedem Apostolicam approbatum profitemini & servatis, & devotionis affectu, quem geritis ad B. MARIAM Virginem gloriosam, assumitis vobis vocabulum ab eadem, vos servos ejusdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem Sancti Augustini, juxta piæ & honestas institutiones vestræ Regulæ in honorem ipsius Virginis editas laudabiliter servastis hæctenus, & servatis. Ac vobis per specialia privilegia, dicta Sedes indulget, quod celebrare possitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres vestri Ordinis correctionem, & alia quæ ad suum spectant officium liberè valeat exercere; quodque ad sepulturam possitis recipere illos, qui apud loca vestra elegerint sepeliri. Ex quibus clarè insipientibus, satis innuitur dictam vestram Regulam per eandem Sedem existere quodammodo confirmatam.

§. 2. Nos autem qui ad Virginem ipsam Dominam nostram libenter devotionem quam possumus exhibemus, nolentes quòd aliquis contra vos, & regulam ipsam quicquam possit detractionis impangere, quin eadem Regula plenam habeat Apostolici muniminis firmitatem, ad omnem hæsitacionis materiam circa hæc de quorumvis animis amovendam, vestris supplicationibus inclinati, Regulam & ejus institutiones predictas, expressè auctoritate Apostolica confirmamus & etiam approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, eamque vobis concedimus.

§. 3. Decernentes ipsam per vos fore perpetuis temporibus inviolabiliter observandam.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Laterani 3. Idus Februarii, Pontificatu nostri Anno 1.

Receptio Congregationis Monachorum Cœlestinorum Ordinis S. Benedicti, sub Sedis Apostolicæ protectione, cum nonnullarum gratiarum enlargemente.

Hujus Congregationis statuta approbavit Cælestinus V. qui ante Pontificatum, ejus institutor fuit, in sua constit. 1. Et si cunctos, sup. fol. 169. ubi alia de hac Congregatione indicavi. Qui quidem Cælestinus inter Sanctos postea relatus fuit à Clem. V. in sua constit. 4. Qui facit, inf. fol. 188.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Bernardo Patri Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmone, Valven. Diœcesis ejusque Coabbatibus & Conventibus aliorum Monasteriorum, & Membrorum eidem Monasterio Sancti Spiritus subjectorum, Ordinis Sancti Benedicti presentibus & futuris in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus, Apostolicum convenit adesse præfidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursum, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod abest, sacræ Religionis infringat. Cum itaque Regi Regum mentibus humilibus & devotis exhibeatis religiosè ac jugiter famulatum, Nos ob vestræ Religionis zelum quem habere dicimini, & contemplatione felicitis recordationis Cælestini Papæ Quinti prædecessoris nostri, predicti Ordinis professoris ad vos, vestrumque Ordinem sinceræ gerentes charitatis affectum, in his quæ ipsius Religionis augmentum & prosperum statum respiciunt, quantum cum Deo possumus Nos favorabiles exhibebimus. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulacionibus clementer animus, & Monasteriorum Sancti Spiritus, ac alia Monasteria Prioratus, Ecclesias, Membra & loca eidem

Quantis hic Ordo à Sede Apost. jam confirmatus videatur.

Hic tamen Pont. expressus cum confirmat.

Ejusque Regulam perpetuo observari præcipit. Sanctio poenalis.

D. P. A. 1. die 11. Feb.

II.

Edita A. D. 1304.

Suscipit sub Protectione Sedis Apost. Monasteria S. Spiritus, & Membrorum ejus.

Præcipit ob-
servari Re-
gula S. Be-
ned.

Licentiam
concedit om-
nia acqui-
ta. & a qui-
renda illis
illibata per-
manere.

Nomina
quorum tam
Monasterio-
rum experi-
mit præcipit
vocalibus.

Abbas in sine
triennii suam
exhibeat ces-
sionem, &
postea elec-
tio alterius
Abbatis fiat.

Abbas elec-
tus non in-
diger confir-
matione A-
postol.

Munus be-
nedictionis
Abbatis ab
Episcopo
gratis im-
pendatur.

Abbas à tri-
bus Visitato-
ribus quoli-
bet anno vi-
sitetur.

Monasterio Sancti Spiritus subiecta, quæ per spe-
ciale Privilegium Sedis Apostolicæ novimus ad Ro-
mana Ecclesiam nullo medio pertinere, sub Beati
Petri & nostræ protectione suscipimus, & præsentis
scripti Privilegio communimus.

§. 1. Inprimis liquidem statuentes, ut Ordo mo-
nasticus, qui secundum Deum & Beati Benedicti
Regulam in Monasteriis, Prioratibus & Membris &
aliis locis prædictis institutus esse dignoscitur, per-
petuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 2. Præterea quascumque possessiones, qua-
cumque bona Monasterium S. Spiritus, & alia Mo-
nasteria Prioratus & membra prædicta in præsen-
tiarum rationabiliter possident, aut in futurum lar-
gitione Regum vel Principum, oblatione fidelium
sive aliis iustis modis, præstante Domino, pote-
runt adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus
illibata permanent.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimen-
da vocabulis, videlicet locum ipsum, in quo præ-
fatum Monasterium S. Spiritus situm esse dignoscitur
cum omnibus pertinentiis suis, Monasterium
S. Joannis in Plano Lucerin. Diocesis, S. Bartholo-
mæi de Civitate, S. Mariæ olim vocata Luceria, S.
Spiritus de Magella, Sancti Georgii de Rocha Mauri-
ciani, S. Petri Vallisbonæ, S. Petri de Monte Plano,
S. Spiritus, & Hospitalis cum Ecclesia, S. Andrea
de Bucelano, S. Mariæ de Civitellis de Civitate
Theatin, S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lan-
zano, S. Mariæ inter Montes Theatin. Diocesis,
S. Eusebii de Urbe, S. Mariæ in Pinezano, Pennen.
Diocesis, Sancti Salvatoris de Civitate Pennensi,
Sanctæ Mariæ de Collemadio juxta Aquilam, S.
Cecidii de Caporciano, Sancti Spiritus de Iffernya,
S. Mariæ de Trivento, S. Mariæ de Anglono Tri-
ventin. Diocesis, S. Spiritus juxta Venustum, S.
Spiritus Alifanensis, S. Antonii de Campania Fe-
rentinatis Diocesis, Prioratus S. Antonii & S. Leo-
nardi propè Sulculam Anagninæ Diocesis, S. Joan-
nis de Aqua sancta, S. Marci de Fucis Mariscan.
Diocesis, S. Nicolai de Civitate, S. Martini de
Boiano, & S. Joannis de Rodio.

§. 4. Et quia inter alia quæ salubrem & quietum
statum vestrum sapiunt, de præcipuis casibus hoc
esse necessarium arbitratur, ut de substitutione futu-
ri Abbatis successoris tibi, fili Abbas S. Spiritus,
quem Patrem Abbatem cæteris tuis Coabbatibus,
Prælatibus & Fratribus tibi subiectis, præsentibus &
futuris perpetuò stabilissimus, præcipuè ordinamus,
& districtè præcipimus observari. Quòd Pater Ab-
bas singulis trienniis in Generali Capitulo spontè
suam offerat & exhibeat cessionem, & idem Capitu-
lum statim & absque temporis intervallo ad Pa-
tris Abbatis substitutionem procedat, juxta for-
mam in Regula traditam, & aut de Abbate ceden-
te (si eum talem putaverint) vel de alia persona
Monasteriorum & locorum, per electionem cano-
nicam prædicto Monasterio Sancti Spiritus provi-
deant de Abbate.

§. 5. Qui quidem Abbas si fuerit in concordia
electus, & nihil obsteterit de canonicis institutis,
nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione
petita vel obtenta, eo ipso suæ administrationis of-
ficiu seu jus administrandi in spiritualibus & tem-
poralibus consequatur, & illud tamquam Pater
Abbas (prout ad eum pertinet) liberè exequatur.

§. 6. At idem Abbas si aliàs non exiterit bene-
dictus, benedictionis suæ munus à quocumque ma-
luerit Catholico Episcopo gratiam & communio-
nem Apostolicæ Sedis habente, recipere studeat,
illudque sibi dictus Episcopus gratis impendat.

§. 7. Præterea, ut idem Pater Abbas non possit
à rectitudine suæ Regulæ deviare, mandamus om-
ni anno à tribus Prioribus sui Ordinis, qui pro
tempore fuerint, videlicet à Sancti Spiritus de Ma-
gella, Sanctæ Mariæ de Collemadio juxta Aquilam,
ac Sancti Spiritus de Iffernya Monasteriorum Prio-
ribus visitetur.

§. 9. Sanè de fructibus terrarum ac possessio-
num vestrarum hæctenus acquiritarum, quas pro-
priis manibus aut sumptibus colitis, sive de hortis
vel de nutrimentis animalium, nullus à vobis de-
cimas exigere vel extorquere præsumat.

§. 10. Concedimus quoque etiam vobis, ne
de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris,
fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vi-
gesimo ac trigesimo, sive aliàs ad perpetuum cul-
tum divinum, seu pro pietatis vel indumentis,
& calceamentis vestris vobis legantur pietatis in-
tuitu, dummodò id in fraudem non fiat, nulli
teneamini justitiam seu portionem canonicam ex-
hibere.

§. 11. Concedimus etiam tibi fili Abbas Sancti
Spiritus, tuisque successoribus, qui pro tempore
fuerint, ut à Fratribus vestri Ordinis in ipso Mo-
nasterio S. Spiritus, ac aliis Monasteriis, Prio-
ratibus & Membris, ac locis subiectis eidem Monaste-
rio S. Spiritus constitutis absolute ac dispensa-
tione indigentibus, sive priusquam intraverint Or-
dinem, sive post in casibus excefferint, pro quibus
excommunicationis vel interdicti aut suspensionis
incurrunt sententias à canone promulgatas, & hu-
jusmodi sententiis annotati, aut in locis suppositis
Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes;
vel suscipientes ordines sic ligati notam irregulari-
tatis incurrunt, de consilio Fratrum vestrorum, qui
literati sint, & Deum timentes absolute juxta
formam Ecclesiæ, prout secundum Deum expedi-
re videritis, valeatis beneficium impertiri, nisi
adeò gravis & enormis foret excessus, quòd essent
propter hoc ad eandem Sedem meritò destinandi,
prout ut lætis satisfaciant competenter.

§. 12. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus
vel quævis alia persona spiritualem vel aliam juris-
dictionem habens, vos ad Synodos vel Conventus
solenes, aut ad convocationes suas accedere, vel
cum eis intra vel extra Civitates vel Terras proce-
ssionaliter exire, aut suis Constitutionibus subja-
cere, seu Capitula, Scrutinia & Inquisitiones in locis
vestris vel alibi, de vobis vel de vestrorum aliquo,
aut fidelitatem juramento firmatam, & manua-
lem obedientiam à vobis aut Prioribus & Superioribus
vestris exigere, seu etiam prohibere ne ad Civi-
tates seu Villas & ad loca quælibet, ubi religiosè &
honestè morari possitis, audeatis accedere, ibique
pro vestris usibus Ædificia, Monasteria, Ecclesias
seu Oratoria ex permissione & indulto nostro con-
struere liberè valeatis, nec in accedentes Fratres
& Monachos vestros seu constructores hujusmodi
seu receptatores eorum excommunicationis vel
interdicti sententias possint proferre.

§. 13. Prohibemus insuper, ne ulli Fratrum ve-
strorum post factam in Monasterio vestro vel in aliis
locis vestris ejusdem Ordinis Professionem, fas sit
sine Abbatis sui licentia Ordinem ipsum relinquere,
& ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem
alium se transferre, discedentes verò aliter, nullus
cujuscumque Religionis vel status existat, audeat
retinere, quòd si secus factum fuerit, tam disce-
dens, quàm is seu illi, qui ipsum talem receperint,
si requisiti eum à se non rejecerint infra mensem,
ipso facto sententiam excommunicationis incur-
rant.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omnino homi-
num liceat Monasteria, Prioratus, Membra & loca
prædicta temerè perturbare aut eorum posses-
siones auferre, vel ablatas retinere, minuere seu
quibuslibet vexationibus fatigare, sed ea omnia in-
tegrè conserventur eorum, pro quorum guberna-
tione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimo-
dis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.
Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive per-
sona hanc nostræ constitutionis paginam sciens con-
tra eam temerè venire tentaverit secundò, tertiove
commonita, nisi reatum suum congrua satisfactio-
ne correxerit, potestatis, honorisque sui careat digni-
tate, reamque se divino iudicio existere de perpe-

Exemptio à
decimis.

Exemptio à
canonica
portione.

Abbatis fa-
cultas dispen-
dandi
cum intran-
tibus Ordini-
nem.
Ad hoc vide
etiam const.
115. Clem.
VIII. Tom. 3.

Prohibitio
cogendi Mo-
nachos ad
Synodos &
alias convoca-
tiones.
Tu attende
Canc. Trid.
sess. 24. c. 1.
& sess. 35.
cap. 13.

Exemptio re-
ligionem,
no possint
alibi deti-
neri.

Excommu-
nicantur li-
bertatem
Ordinis tur-
bantes.

ANNO
1304.
& 1307.

Benedicunturque Ordinibus fautores.

Papae subscr. Cardinalium subscript.

Dat. P. A. t. die 14. Mar.

ANNO
1305.

I.

Edita An. D. 1307.

Exordium.

184 BENEDICTUS UNDECIMUS, & CLEMENS QUINTUS.

ANNO
1307.

trata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Nostri Redemptoris JESU-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtae subiaceat ultioni.

§. 15. Cunctis autem eidem locis sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Ego Joannes Tusculan. Episcopus.

Ego Theodoricus Civitatis Populi Episcopus.

Ego Leonardus Alban. Episcopus.

Ego Petrus Sabin. Episcopus.

Ego Frater Joannes Portun. Episcopus.

Ego Joannes tit. Sanctorum Marcellini & Petri Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Robertus tit. Sanctae Pudentianae Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Gentilis tituli Sancti Martini in Montibus Presbyter Cardinalis.

Ego Neapoleo Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.

Ego Londulfus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis.

Ego Guilelmus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.

Ego Franciscus S. Lucae in Silice Diaconus Cardinalis.

Ego Franciscus Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconus Cardinalis.

Ego Ricardus S. Eustachii Diaconus Cardinalis.

Ego Lucas S. Mariae in Via Lata Diaconus Cardinalis.

Dat. Laterani per manum Papiani Episcopi Parmen. S. R. E. Vicecancellarii, 2. Id. Martii, indist. 2. Incarnationis Dominicae Anno 1304. Pont. verò Domini Benedicti PP. XI. Anno primo.

CLEMENS QUINTUS PONT. CXCVII.

ANNO DOMINI MCCCV.

Clemens V. Bertrandus antea dictus, Archiepiscopus Burdegalensis Gallus, Provincia Aquitania, in oppido Agri Burdegalensis natus, Patre Bertrando, vel Beraldo de Familia Gotha. Creatus Perusiae Nonis Julii, anno 1305. Coronatus Lugduni, pridie Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 4. mensem 9. Creavit Cardinales 24. Obiit Avenione 12. Kal. Maji 1314. Sepultus est in aedicula B. Mariae de Uzeffa. Vacavit sedes annos 2. menses 3. dies 18.

Indictio xv. Sacri & Oecumenici Concilii Vienneensis primi, ad Kalend. Octobr. 1309.

Ejusmodi ferè literas hic idem Pont. direxit aliis Principibus, necnon Archiepiscopis, Episcopisque, & Praelatis, quas praetermissi, una cum aliis literis prorogationis d. Concilii usque ad Kalend. Octobris anni 1310. & deinde subsequenti anni 1311. In quo quidem Concilio, Ordo Militum Templariorum ab istomet Pont. damnatus fuit, ut hic infra in ejus const. 3.

CLEMENS PAPA QUINTUS.

Carissimo in Christo filio Philippo Regi Francorum Illustri.

Regnans in Coelis triumphans Ecclesia, cujus Pastor est Pater aeternus, cui Sanctorum ministrant agmina, & laudis gloriam Angelorum chori decantant, in terris ad sui similitudinem & representationem constituit Ecclesiam militarem, Unigenito Filio Dei vivi Domino JESU CHRISTO ineffabili commercio copulatam, in qua idem Unigenitus DEI Filius à Patre progrediens, per illu-

strationem Paracliti, procedentis pariter ab utroque, statuit fidei fundamentum.

§. 1. Sanè Romana Ecclesia, Mater alma fidelium, caput est disponente Domino Ecclesiarum aliarum omnium & magistra: à qua veluti à primitivo fonte ad singulas alias ejusdem fidei rivuli derivantur, ad cujus regimen voluit Christi clementia, Romanum Pontificem vice sui deputare ministrum, ut instructionem & doctrinam ipsius eloquio veritatis Evangelicae traditam cuncti renati fonte baptismatis teneant, & conservent, ut qui sub hac doctrina cursum vitae rectè peregerint, salvi fiant; qui verò ab ea devierint, condemnentur.

§. 2. Ipsa nempe Romana Mater Ecclesia juxta exigentiam possibilitatis ipsius, ad cunctas orbis Provincias in quibus divini nominis cultus viget, fideique Catholicae observantia rutilat, intuirum sedulae considerationis extendens, ac subjiciens ab olim suae considerationis examini diuturnae calamitatis angustias, illius specialis haereditatis Dominicae, videlicet Terrae Sanctae ab infidelibus miserabiliter conculcatae, in qua idem Patris aeterni Filii nostrae carnis indumento contactus, salutem humani generis pietate ineffabili exitit operatus, quamque sua ipse voluit corporali insignire praesentia, & proprii asperione sanguinis consecrare, multa sollicitudine studuit eidem Terrae retroactis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperet ab ipsis impiis subvenire.

§. 3. Et quia inter ceteros, quos professio Christianae Religionis includit, Milites & fratres domus Militiae Templi Hierosolymitani, sicut est toti orbi notorium, tanquam specialis ejusdem fidei pugiles, & jam dictae Terrae praecipui defensores, ipsius Terrae negotium principaliter gerere videbantur, ipsos, & eorum Ordinem praefati Ecclesia specialis favoris plenitudine prosequens eos adversus Christi hostes Crucis armavit signaculo, multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac diversis libertatibus, & privilegiis communicavit.

§. 4. Si nimirum cum crederentur in Domini servitio sub regulari habitu fideliter militare, sibi quasi cunctorum manus fidelium, cum multiplici erogatione bonorum sentiebant multifarie, multiformeque modis propterea adjutrices, sed (proh dolor) nova, & calamitosa Vox, de malignitatis fratrum ipsorum enormitate progrediens, nostrum replevit, imò verius perturbavit auditum. Hac enim vox nuntia lamentationis & gemitus, audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, & cunctis fidei Christianae cultoribus, nova, & ineffabilis amaritudinis calicem subministrat, & dum facti seriem ejus necessitate praesente depromimus, noster attenuatur praesentia angustia spiritus; & valetudinis fatigata confractibus membra singula praesentia nimio dolore tabescunt.

§. 5. Dudum siquidem circa nostrae promotionis ad apicem Summi Pontificatus initium, etiam antequam Lugdunum, ubi recepimus nostrae Coronationis insignia, veniremus, & post tam ibi quam alibi secreta quorundam nobis insinuatio intinuit, quod Magister, Praeceptores, & alii Fratres dictae militiae Templi, & etiam ipse ordo, qui ad defensionem patrimonii ipsius Domini Nostri JESU CHRISTI fuerant in transmarinis partibus deputati, contra ipsum Dominum in scelus Apostasiae nefandum, detestabile Idololatriae vitium, execrabile facinus Sodomorum, & haereses varias erant elapsi. Sed quia non erat verisimile, nec credibile videbatur; quod viri tam religiosi, qui praecipue pro CHRISTI nomine suum saepe sanguinem effundere, ac personas suas mortis periculis frequenter exponere credebantur, quique multa & magna, tam in divinis officiis, quam in jejuniis, & aliis observantiis devotionis signa frequentius praetendebant, suae sic essent salutis immemores, quod talia perpetrarent; hujusmodi insinuationi, ac delationi ipsorum, ejus-

Romana Ecclesia aliarum omnium caput est & magistra, cujus minister est Summus Pontifex.

Quae Terrae Sanctae ab infidelibus occupata haecenus recuperationi sollicitè studuit.

Et signanter Milites Templarios ad hunc effectum impulsit magnis privilegiis &c. propterea donatos.

Ac illi inique se gesserunt.

Eorumque scelus notitia & clamor ad hunc Pontificis auditum devenit, & informationes Regis Franciae accesserunt.

dem Domini nostri exemplis in Canonice scripturæ doctrinis edocti, aurem nolimus inclinare, deinde verò tu, cui eadem fuerant facinora nunciata, non typo avaritiæ, cum de bonis Templariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas; imò ea nobis, & Ecclesiæ per deputandos super hoc à nobis administranda, gubernanda, conservanda, & custodienda liberaliter, & devotè in Regno tuo dimisisti, manum tuam exinde totaliter amovendo, sed fidei Orthodoxæ fervore tuorum progenitorum vestigia clara sequens accensus, de præmissis, quantum licitè potuisti te informans, ad instruendum, & informandum nos super iis multas, & magnas nobis informationes per tuos Nuntios, & literas destinasti.

§. 6. Infamia verò contra Templarios ipsos increbrescente validius, super sceleribus ante dictis; & quia etiam quidam miles ejusdem Ordinis magnæ nobilitatis, & qui non levis opinionis in dicto Ordine habebatur, coram nobis secreto juratus deposuit, quod in receptione fratrum præfati Ordinis hæc consueverat, vel verius corruptela servatur, quod ad recipientis, vel ab eo deputati suggestionem, qui recipitur, CHRISTUM JESUM negat, & super Crucem sibi ostensam spuic in vituperium Crucifixi, & quædam alia faciunt recipiens, & receptus, quæ non sunt licita, nec humanæ conveniunt honestati, prout ipse tunc confessus extitit coram nobis, urgente nos ad id officii nostri debito, vitare nequivimus, quin tot, & tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cum demum fama publica deferente, ac clamorosa insinuatione, tui necnon, & Ducum, Comitum, & Baronum, ac aliorum nobilium, Cleri quoque, ac populi dicti Regni tui, ad nostram propter hoc tam per se, quam per Procuratores, & Syndicos præsentiam venientium (quod dolenter referimus) ad nostram audientiam pervenisset, quod Magister, Præceptores, & alii fratres dicti Ordinis, & ipse Ordo, præfatis & pluribus aliis erant criminibus irretiti; & præmissa per multas confessiones, attestaciones, & depositiones præfati Magistri, & plurium Præceptorum, & fratrum Ordinis prælibati coram multis Prælati, & hæreticæ pravitate Inquisitore in Regno Franciæ factas, habitas, & receptas, & in publicam scripturam redactas, nobisque, & fratribus nostris ostensas, probari quodammodo viderentur, ac nihilominus fama, & clamores prædicti in tantum invaluissent, & etiam ascendissent, tam contra ipsum Ordinem, quam contra personas singulares ejusdem, quod sine gravi scandalo præteriri non poterat, nec absque eminenti periculo tolerari: Nos illius, cujus vices licet immeriti in terris gerimus, vestigiis inhaerentes, ad inquirendum de prædictis ratione prævia duximus procedendum, multosque de Præceptoribus, presbyteris, militibus, & aliis fratribus dicti Ordinis reputationis non modicæ in nostra præsentia constitutos; præfatis ab eis juramento, quod super præmissis meram, & plenam nobis dicerent veritatem, super prædictis interrogavimus, & examinavimus usque ad numerum septuaginta duorum, multis ex fratribus nostris nobis assistentibus diligenter, eorumque confessiones per publicas manus in authenticam scripturam redactas, illas in nostra, & dictorum fratrum nostrorum præsentia, ac deinde interposito aliquorum dierum spatio in Consistorio legi fecimus coram ipsis, & illas in suo vulgari cuilibet eorum exponi. Qui perseverantes in illis, eas expressè, & spontè prout recitatae fuerant, approbarunt.

§. 7. Postquam cum Magistro, & præcipuis Præceptoribus præfati Ordinis intendentes, super præmissis inquirere per nos ipsos ipsum Magistrum, & Franciæ, Terræ Ultramarinæ, Normandiæ, Aquitanæ, ac Picaviæ Præceptores majores nobis tunc Picaviæ existentibus, mandavimus præsentari. Sed quoniam quidam ex eis sic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad nostram præsentiam quoquomodo adduci, nos cum eis scire volentes de præmissis omnibus veritatem; &

an vera essent, quæ continebantur in eorum confessionibus, & depositionibus; quas coram Inquisitore pravitate hæreticæ in Regno tuo præfato, præsentibus quibusdam Notariis publicis, & multis aliis bonis viris dicebantur fecisse, nobis, & fratribus nostris per ipsum Inquisitorem sub manibus publicis exhibitis, & ostensis dilectis filiis nostris Berengario tit. SS. Nerei, & Achillei; & Stephano tit. S. Cyriaci in Thermis, Presbyteris, ac Landulpho S. Angeli Diacono Cardinalibus; de quorum prudentia, experientia, & fidelitate indubitata fiduciam obtinemus, commisimus & mandavimus, ut ipsi cum præfatis Magistro, & Præceptoribus inquirerent, tam contra ipsos, & alias singulares personas dicti Ordinis generaliter; quam contra ipsum Ordinem super præmissis cum diligentia veritatem, & quicquid super his invenirent, nobis referre, ac eorum confessiones, & depositiones per manum publicam in scriptis redactas nostro Apostolatu deferre, ac præsentare curarent, eidem Magistro, & Præceptoribus absolutionis beneficium à sententia excommunicationis, quam pro præmissis, si vera essent, incurrerant, si absolutionem humiliter ac devotè peterent, ut deberent juxta formam Ecclesiæ impensuri.

§. 8. Qui Cardinales ad ipsos Magistrum, & Præceptores personaliter accedentes, eis sui adventus causam exposuerunt, & quoniam tam personæ, quam res ipsorum, & aliorum Templariorum in dicto Regno tuo consistentium in manibus nostris erant, quod liberè absque metu cujusquam plenè ac purè super præmissis omnibus ipsis Cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate Apostolica injunxerunt. Qui Magister, & Præceptores Franciæ, Terræ Ultramarinæ, Normandiæ, Aquitanæ, ac Picaviæ, coram ipsis tribus Cardinalibus, præsentibus quatuor Tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris ad sancta Dei Evangelia ab eis corporaliter tacta, præfatis juramento, quod si per præmissis omnibus meram, & plenam dicerent veritatem, coram ipsis singulariter liberè, ac spontè, absque coactione qualibet, & timore, deposuerunt & confessi fuerunt, inter cetera, Christi abnegationem, & spuitionem super Crucem, cum in Ordine Templi recepti fuerunt, & quidam ex eis se sub eadem forma, scilicet cum abnegatione Christi, & spuitione super Crucem fratres multos recepisse. Sunt etiam quidam ex eis quædam alia horribilia, & inhonesta confessi, quæ ut eorum ad præfens parcamus verecundiæ, subticemus: Dixerunt præterea, & confessi fuerunt esse vera, quæ in eorum confessionibus, & depositionibus continentur, quas dudum fecerant coram Inquisitore hæreticæ pravitate. Quæ confessiones & depositiones dictorum Magistri, & Præceptorum in scripturam publicam per quatuor publicos Tabelliones redactæ, in ipsorum Magistri, & Præceptorum, & quorundam aliorum bonorum virorum præsentia, ac deinde interposito aliquorum dierum spatio coram ipsis, eidem lectæ fuerunt de mandato, & in præsentia Cardinalium prædictorum, & in suo vulgari expositæ cuilibet eorumdem. Qui perseverantes in illis, eas expressè, ac spontè prout recitatae fuerant, approbarunt, & post confessiones, & depositiones hujusmodi ab ipsis Cardinalibus ab excommunicatione, quam pro præmissis incurrerant, absolutionem flexis genibus, manibusque completis humiliter, & devotè, ac cum lacrymarum effusione non modica petierunt.

§. 9. Ipsi verò Cardinales; quia Ecclesia non claudit gremium redeunti, ab eisdem Magistro & Præceptoribus hæresi abjurata expressè, ipsis secundum formam Ecclesiæ auctoritate nostra, absolutionis beneficium impenderunt.

§. 10. Ac deinde ad nostram præsentiam re-ventes, confessiones & depositiones prælibatorum Magistri, & Præceptorum in scripturam publicam per manus publicas, ut est dictum, redactas nobis præsentaverunt, & quæ cum dictis Magistro, & Præceptoribus fecerant, retulerunt; ex quibus confessionibus, & depositionibus, ac relatione inveni-

Invaluit querela multorum & verificatio scelerum eorumdem.

Hic idem Pontifex contra illos procedi iussit à tribus Cardinalibus.

Qui Cardinales per proprias illorum confessiones, verificationem scelerum habuerunt.

Sed eis absolutionis beneficium impenderunt, prævia hæresis abjurata.

Qui hac fabula relictis ne ulterius per Ordinarios & alios inquiri præcipit

Et de huiusmodi calumitate plurimum dolet.

Pro cuius ac Terræ Sanctæ recuperationis semine hoc Concilium ad Kalend. Octob. anni 1307.

Prælatosque ad illud venire præcipit.

mus sepefatos Magistrum, & fratres in præmissis & circa præmissa, licet quosdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, graviter deliquisse.

§. 11. Attendentes autem, quòd scelera tam horrenda transire incorrecta absque Dei Omnipotentis, & omnium Catholicorum injuria, non poterant, nec debebant; decrevimus de fratrum nostrorum consilio per ordinarios locorum, ac per alios fideles, & sapientes viros ad hoc deputandos à nobis, contra singulares personas ipsius Ordinis, nec non contra dictum Ordinem per certas directas personas, quas ad hoc duximus deputandas super præmissis criminibus, & excessibus inquirendum.

§. 12. Iis nempe, quæ magis flere cogimur quam narrare, cor nostrum passione nimia cruciatur, & cum tanta proinde nobis imminet gemendi materia, fletum non possumus declinare. Quisnam Catholicus hæc audiens, nimis non doleat, & prorumpat in luctum? quis fidelis huiusmodi finistram eventum intelligens, amara non emittat suspiria, verbaque lamentationis & mœstitudinis non erupit, cum tota Christianitas huiusmodi doloris sit particeps, & hic casus fideles percutiat universos. Ex his etiam, dum ministerio debitæ considerationis nostræ mentis præsentatur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit, & ad tanta discrimina relevanda, suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxietur.

§. 13. Ad quod cum nos sufficere commodè non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium & humiliter petimus, & devotè speramus, & quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium. Nos cum eisdem fratribus nostris, aliisque viris prudentibus exacto ac frequenti tractatu præhabito, prout tantæ necessitatis instantia exigebat, de ipsorum fratrum consilio, Universale Concilium sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis loagevæ observationis exemplo nos instruit, à proximis Kal. Octobris ad duos annos immediatè sequentes decrevimus congregandum, ut in eo, tam circa dictum Ordinem, & personas singulares, & bona ejusdem, & alia, quæ statum tangunt fidei Catholicæ, quam circa recuperationem, & subsidium Terræ Sanctæ, ac reparationem, ordinationem, & stabilitatem Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum, & libertatum eorum illa, Deo auspice, communi consilio inveniantur provissio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur; per cuius salutiferam executionem virtus altissimi eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, redintegrata ejusdem fidei unitate, extirpatis vitis, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressionibus, libertate solida stabilitate munita, recuperatis deperditis, & ejusdem Terræ statu prospero reparato, occupata restituat, vastata restauret, & conservet, nobisque viam aperiat idem ipse qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest; ut sic in præmissis juxta intentum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus salubriter, quod idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiæ ipsam dilectam suam purgatam maculis, munitam virtute, ac monilibus ornatam, unam semper habeat, & formosam ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem & exaltationem populi Christiani. Quia verò profectio tanti propositi tempore indiget, ut deductum maturius facilius auctore Domino effectum debitum sortiatur, prædictum tempus ad id duximus deputandum.

§. 14. Unde Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesia-

rum Prælati, exemptis, & non exemptis, eorumque Capitulis, & Conventibus per alias nostras literas præcipiendo mandamus, ut iidem Archiepiscopi, necnon & cæteri Episcopi per ipsorum Archiepiscoporum Provincias constituti in eisdem literis nominati, reliquis ipsorum Episcoporum in dictis Provinciis remanentibus ad ea quæ Pontificale officium exigunt, tam in suis, quam illarum dictarum Provinciarum, qui ad hujusmodi Concilium universale accesserint, Civitatibus, & Diocæsiibus exercenda, omni negligentia relegata, cunctis prout talis & tanti negotii qualitas exigit, dispositis & paratis, sic medio tempore se accingant ad iter, quod in huiusmodi decreto termino, quem eis, & aliis peremptoriè assignamus in Viennensi Civitate, iidem Archiepiscopi, & Episcopi taliter nominati personaliter, alii verò remanentes Episcopi, Electi, Abbates, Priores, Decani, Præpositi, Archidiaconi, Presbyteri, & Prælati, Capitula, & Conventus per eisdem Archiepiscopos, & Episcopos ad prædictum Concilium accessuros, quibus ad omnia, quæ in eodem Concilio statuerent, fient, & ordinabuntur, & fuerint opportuna, concedant plenariam potestatem, de qua sufficienter constat per publica documenta, nostro se conspectui præsentent. Quod si forsan ipsis Archiepiscopis, & Episcopis accessuris huiusmodi noluerint concedere potestatem, eo casu venire, vel alios procuratores idoneos cum potestate simili ad idem teneantur Concilium destinare.

§. 15. Non obstantibus quibuslibet privilegiis, seu Indulgentiis quibuscumque personis, ordini, dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum forma, vel expressione à prædicta Sede concessis, per quæ possit effectus huiusmodi mandati nostri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Mandavimus insuper, ut iidem Archiepiscopi, & Prælati per se vel alios viros prudentes, Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, quæ correctionis, & reformationis limam exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam deferant. Et nos nihilominus variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen huiusmodi prædicta Concilii, correctionem & directionem recipiant opportunam.

§. 16. Hoc etiam in eisdem nostris literis adjecto, ut nullus inobedientiæ notam, & Canonice ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ Domino prava in directâ, & in vias planas aspera sua omnipotentia convertere cessabunt, frivola allegationis munimenta confingat, ut à tam sancti prosecutione operis se subluat: sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

§. 17. Cæterum, quia multipliciter expedit, ut tam celebre Concilium tuum, & aliorum Catholicorum Principum decoretur præsentia, ut salubri consilio, & auxilio fulciatur, serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentius in remissionem tibi peccaminum suadentes, quod præscriptis loco, & termino in eodem Concilio, captata interim ad hoc opportunitate, studeas personaliter interesse, meditatione provida prudenter attendens, quod in hoc non solum labor, quem ad tam sancti, & utilis negotii promotionem assumes, tibi cedit ad meritum, verum etiam aliorum, qui ad veniendum ad idem Concilium efficacius tuo inducentur exemplo, & nihilominus vota tua nobis poteris familiaritè aperire, quæ in omni benevolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo, ac Ecclesiæ honore poterimus, admittemus.

Dat. Pictavis 2. Idus Aug. Pont. nostri Anno tertio.

Contrariis quibuscumque derogat.

Excusationum velamenta non accedendi ad Concilium rejiciem. esse affirmat.

Regem Franciæ & alios Principes ad personaliter interessendum hortatur.

Dat. P. A. 3. die 12. Aug.

1307.
& 1312.
II.
Edita An. D.
1307.

Ereçtio Studii generalis in Civitate Perusii, Provin-
cia Hetruria.

CLEMENS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Exordium.

Super specula militantis Ecclesie dispositione
dominica constituti, fidelium ejusdem Ecclesie
profectus, honores & commoda; quantum nobis
ex alto permittitur, ferventer appetimus; illaque
efficacibus studiis, & promptis operibus, libenti
animo promovemus, ad hæc omnem quam possu-
mus opem & operam exhibentes.

Perusii devo-
tio erga Se-
dem Ap. St.
& præstantia
virtutum.

§. 1. Quare dum Fidei puritatem, & devotionem
eximiam, quam Civitas Perusina, spectabilis dicte
Ecclesie filia, ab olim ad ipsam Ecclesiam habuisse
dignoscitur, illasque ad nos & dictam Ecclesiam
continuate fideliter de bono in melius studuisse
probatur, intrâ præcordia nostra revolvimus, dig-
num duximus, & æquitati consonum arbitramur,
ut Civitatem eandem, quam divina gratia; multa-
rum prærogativa bonitatum, & fecunditate virtutum,
gratiosè dotavit, scientiarum etiam muneribus
ampliemus.

Studii gene-
ralis institu-
tio in d. Ci-
vitate Peru-
sii.

§. 2. Et ut favente Deo, ex Civitate ipsa produ-
cantur viri docti, qui in Orbe terrarum velut splendor
fulgeant firmamenti, & tamquam stella in per-
petuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant
plurimos erudire, Apostolica auctoritate statuimus,
ut in Civitate prædicta sit generale studium, illud-
que ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat
in qualibet facultate.

Sanctio pœ-
nalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
ginam nostri statuti infringere, vel ei ausu temerario
contrarie: si quis autem hoc attentare præsumperit,
indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri
& Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. A. 3.
die 8. Sept.

Dat. Zanctoni, 6. Idus Septemb. Pont. nostri An-
no tertio.

III.

Damnation Militum Templariorum, cum bonorum
totius Ord. applicatione Ordini Militum Hiero-
solymitanorum.

*Hanc promulgavit sententiam iste Pontifex (ut hic
pater) in Concilio Viennensi, quod hæc & aliis de causis
fuerat indictum, ut supra in const. 1. fol. 184.*

CLEMENS PAPA QUINTUS,
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1312.

Proemium.

AD providam Christi Vicarii præsentis in spe-
cula Apostolicæ dignitatis circumspeditionem
pertinet, vices penfare temporum emergentium, ne-
gotiorum causas discutere, ac personarum attende-
re qualitates: ut ad singula debitum dirigens neces-
sariæ considerationis intuitum, & opportunè manum
operationis apponens, de agro Domini sic vitiorum
tribulus eruat, ut virtutes amplifiet; sic prævarican-
cium spinas tollat, ut evellendo plus plantæ
quàm destruat, & in loca vacua per eradicationem
nocentium tribulorum, devota Deo plantamina
transferendo potiore præbeat, de provisâ & utili
eorum locorum unione & translatione, lætitiâ
quam vera Justitia, quæ compassionem habet, do-
loris intulerit detrimentum personarum, & loco-
rum hujusmodi per ruinam, sic enim sufferendo,
quod officit, & subrogando, quod proficit, virtu-
tum profectus amplificat, & sublata de medio me-
liori subrogatione restaurat.

Damnation
Militum
Templario-
rum referretur.

§. 1. Dudum siquidem ordinem Domus militiæ
Templi Hierosolymitani, propter Magistrum, &
Fratres, cæterasque personas dicti Ordinis in quibus-
libet Mundi partibus consistentes, variis, & diversis
non tam nefandis, quàm infandis (proh dolor.) er-
rorum & scelerum obcenitatibus, pravitatibus, ma-
culis, & labe resperfos, quæ propter tristem, &
spurcidam eorum memoriam præsentibus subtrice-
mus, ejusque Ordinis statum, habitum, atque nomen,
non sine cordis amaritudine, & dolore, sacro ap-
probante Concilio, non per modum definitivæ sen-

tentie, cum eam super hoc secundum inquisitiones,
& processus super his habitos, non possemus ferre de
Jure, sed per viam provisionis seu ordinationis Apo-
stolicæ, irrefragabili, & perpetuè valitura sustulim-
us sanctione, ipsum prohibitioni perpetuæ suppo-
nentes, districtius inhibendo, nequis dictum Ordini-
em de cætero intrare, vel ejus habitum suscipere, vel
portare, aut pro Templario gerere se præsumeret,
quod si quis contrafaceret, excommunicationis in-
curreret sententiam ipso facto. Univerfa etiam bona
Ordinis prælibati Apostolicæ Sedis ordinationi, &
dispositioni, auctoritate Apostolica duximus refer-
vanda. Inhibentes districtius, ne quis cususcumque
conditionis, vel status existeret, se de personis vel bo-
nis hujusmodi aliquatenus intromitteret, vel circa
eâ in præjudicium ordinis, seu dispositionis Apo-
stolicæ, per sedem eandem, ut præmittitur, faciendæ,
aliquid faceret, innovaret, vel etiam attentaret; de-
cerentes ex tunc irritum, & inane, si secus à quo-
quam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.
Ac postmodum ne dicta bona, quæ dudum ad subsidium
Terræ Sanctæ, & impugnationem Inimicorum fidei
Christianæ à Christi cultoribus data, legata, concessa,
& acquisita fuerunt; debita gubernatione carentia,
tamquam vacantia deperirent, vel converterentur
in usus alios, quam in illos, ad quos fuerant pia de-
votione fidelium deputata; vel propter tarditatem
ordinationis, & dispositionis hujusmodi eorum de-
structio, vel dilapidatio sequeretur, cum fratribus
nostris S. R. E. Cardinalibus, necnon Patriarchis, Ar-
chiepiscopis, Episcopis, Prælatibus, ac etiam cum non-
nullis excellentibus, & Illustribus personis, cum re-
liquorum quoque absentium Prælatorum, & etiam
Capitulorum, & Conventuum, Ecclesiarum, & Mo-
nasteriorum Procuratoribus in dicto Concilio con-
stitutis, habuimus ardua, morosa, & diversa consilia,
& tractatus: ut per hujusmodi consiliorum, & tra-
ctatum deliberationem præhabitam diligentem,
dictorum bonorum ordinatio, & dispositio ad ho-
norem Dei, augmentum fidei, exaltationem Eccle-
siæ, dicte Terræ subsidium, salutem quoque fide-
lium, & quietem, salubris, & utilis perveniret. Post
quæ utique longa, præmeditata, provisâ, & matura
consilia, suadentibus plurimis justis causis, nostra, &
dictorum fratrum, necnon Patriarcharum, Archiepis-
coporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorum, ac
excellentium, & illustrium personarum prædicto-
rum in dicto Concilio tunc præsentium deliberatio-
nes, & consilia in hoc finaliter refederunt, ut præ-
dicta bona Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosoly-
mitani, & ipsi Hospitali, ac dilectis filiis Magistro, &
fratribus Hospitalis ejusdem, nomine Hospitalis, &
Ordinis eorumdem, qui tamquam athletæ Domini
pro defensione fidei, se periculis mortis jugiter expo-
nentes, onerosa nimis, & periculosa dispendia conti-
nuè perferunt in partibus transmarinis, in perpetuum
unirentur.

§. 2. Nos igitur inter cætera mundi loca, in qui-
bus vigere dignoscitur observantia regularis, dictum
Ordinem Hospitalis, & ipsum Hospitalis sinceræ
caritatis plenitudine prosequentes, ac attendentes
quod sicut evidentia facti in eo divinis obsequiis
ferventer insistitur, pietatis & misericordiæ opera vi-
gilantibus studiis exercentur, fratres Hospitalis ipsius,
mundanis spretis illecebris, devotum impendentes
Altissimo famulatum, ac pro recuperatione Terræ
prædictæ, tamquam intrepidi CHRISTI pugiles,
ferventibus studiis, & desiderii intendentes, quæ-
libet ducunt humana pericula in contemptum. Consi-
derantes quoque, quod ex hoc tanto eorumdem Ma-
gistri, & fratrum dictorum Ordinis, & Hospitalis
crescet strenuitas, animorum fervor augebitur, &
ipsorum roborabitur fortitudo, ad propulsandas no-
stri Redemptoris injurias, & hostes ejusdem fidei con-
terendos, quanto ipsorum potentia in opulentioribus
facultatibus augmentata, onera, quæ persecutionis
tanti negotii necessitas exigit, levius, & facilius po-
terunt supportare. Et propterea non indignè vigiles
redditi, studiisque sollicitis excitati, ut ad sui status

Bona eorum
Militibus
Hierosoly-
mitanis con-
ceduntur.

f. Grancias.

augmentum, opem & operam, impendamus, eodem sacro approbante Concilio ipsam domum militiae Templi ceterasque domos, Ecclesias, Capellas, Oratoria, Civitates, Castra, Villas, Terras, Grandias, & loca, possessiones, jurisdictiones, redditus atque iura, omniaque alia bona immobilia & mobilia, vel sese moventia, cum omnibus membris, juribus, & pertinentiis suis, ultra, & citra mare, ac in universis, & quibuslibet Mundi partibus consistentia, quae ipse Ordo, & dicti Magister, & fratres ipsius Ordinis militiae Templi tempore quo ipse Magister, & nonnulli ex eisdem fratribus militiae Templi in Regno Franciae communiter capti fuerunt, videlicet anno Domini millesimo trecentesimo octavo: mense Octobris, per se, vel quoscumque alios, habebant, tenebant, & possidebant, vel ad eisdem domum, & Ordinem militiae Templi, & dictos Magistrum, & fratres ipsius Ordinis militiae Templi, quomodo libet pertinebant, necnon nomina, actiones, & iura, quae dicto tempore captionis ipsorum eisdem domui, Ordini, vel personis ipsius Ordinis militiae Templi, quocumque modo competebant, vel competere poterant, contra quoscumque cuiuscumque dignitatis, status, vel conditionis existerent, cum omnibus privilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & libertatibus, quibus praefati Magister & fratres dictorum Domus, & Ordinis militiae Templi, & ipsa Domus, & ordo per Sedem Apostolicam, vel per Catholicos Imperatores, Reges, & Principes, & fideles alios, vel quocumque alio modo erant legitime communiti, eidem Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & ipsi Hospitali donamus, concedimus, unimus, incorporamus, applicamus, & anneximus in perpetuum, de Apostolica plenitudine potestatis.

Excipiuntur bona hic enunciata, quae Sedis Apost. dispositioni referantur.

§. 3. Exceptis bonis, quondam dicti Ordinis ipsius militiae Templi consistentibus in Regnis, & Terris charissimorum in Christo filiorum nostrorum Castellae, Aragoniae, Portugalliae, & Majoricarum Regum Illustrium, extra Regnum Franciae, quae a donatione, concessione, unione, applicatione, incorporatione, & annexione praedictis specialiter excipienda duximus, & etiam excludenda, ea nihilominus dispositioni, & ordinationi Sedis Apostolicae reservantes, inhibitionem dudum per alios processus nostros factam, ne quis videlicet cuiuscumque conditionis, vel status existeret, se de personis, & bonis huiusmodi aliquatenus intromitteret, vel circa ea in praedictum ordinationis, seu dispositionis Sedis eiusdem faciendae de illis, nec non decreti nostri interpositionem, quoad personas, & bona in dictis Regnis, & Terris eorumdem Regum proximè expressorum consistentia, omnino manere volentes in pleno robore firmitatis; quousque de personis, & rebus praedictis in eisdem Regnis, & Terris consistentibus per dispositionem Sedis eiusdem fuerit aliter ornatum.

Occupatoribus dictorum bonorum poena infliguntur.

§. 4. Occupatores quoque dictorum bonorum, aut illicitos detentores, cuiuscumque status, conditionis, excellentiae, vel dignitatis extiterint, etiam si Pontificali, Imperiali, vel Regali praesulgeat dignitate, nisi infra unius mensis spatium, postquam super hoc per dictos Magistrum & fratres ipsius Hospitalis, vel ipsorum quemlibet, aut Procuratorem, seu Procuratores eorum fuerint requisiti, dicta bona dimiserint, illaque plenè, ac liberè restituerint Ordini ipsius Hospitalis, & eidem Hospitali, aut Magistro, seu Prioribus, vel Praeceptoribus, aut fratribus Hospitalis eiusdem, in quibuscumque partibus & Provinciis constitutis, eorumque singulis, vel procuratori, seu procuratoribus eorumdem eiusdem Ordinis ipsius Hospitalis nomine, etiam si dicti Priores, Praeceptores, & fratres ipsius Hospitalis, & Procuratores ipsorum, & eorum quilibet à dicto Magistro ipsius Hospitalis mandatum super hoc specialiter non haberent, dummodò Procuratores praedicti, à dictis Prioribus, & Praeceptoribus, vel eorum singulis, in Provinciis, & partibus in quibus huiusmodi Priores, & Praeceptores extiterint deputati, mandatum super hoc habuerint, vel ostenderit speciale. Qui omnes, & singuli,

videlicet Priores, & Praeceptores, & fratres dicto Magistro, Procuratores verò praedicti eisdem Prioribus, & Praeceptoribus, eorumque singulis, à quibus super his fuerint deputati, plenum super omnibus gestis, actis receptis, & procuratis per eos quomodolibet in hac parte, computum & rationem ponere, & reddere teneantur, necnon omnes, qui scienter occupatoribus & detentoribus praebitis in occupatione, vel detentione huiusmodi dederint consilium, auxilium vel favorem, publicè vel occultè, excommunicationis; Capitula verò, Collegia, seu Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Universitates Civitatum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & ipsas Civitates, Castra, Villas, & loca quae in his culpabilia extiterint, ac etiam Civitates, Castra, & loca in quibus detentores, & occupatores huiusmodi dominium obtinuerint temporale, si huiusmodi Domini temporales in dimittendo bona praedicta, & restituendo illa Magistro, & fratribus, Ordinis, & Hospitalis eiusdem, nomine Hospitalis ipsius, obstaculum adhibebunt, & infra dictum mensem ab huiusmodi praemissis non desisterint, postquam super hoc ut praemittitur, fuerint requisiti, ipso facto interditi sententia decernimus subiacere, à quibus absolvi non possint, donec super his plenam, & debitam satisfactionem curaverint exhibere. Et nihilominus occupatores, & detentores huiusmodi, vel praestantes eisdem, ut praemittitur auxilium, consilium, vel favorem, sive singulares personae, sive Capitula, Collegia, seu Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac Universitates Civitatum, Castrorum, Terrarum, vel aliorum locorum extiterint, praeter poenas praescriptas, omnibus quae à Romana, vel aliis Ecclesiis quibuscumque tenent in feudum, ipso facto decernimus fore privatos, sive privata. Ita quod ad Ecclesias, ad quas spectant illa liberè sine contradictione aliqua revertantur, earumque Ecclesiarum Praelati, sive Rectores de ipsis pro sua voluntate disponant, sicut utilitati Ecclesiarum ipsarum viderint expedire.

§. 5. Nulli ergo &c. nostrorum donationis, concessionis, unionis, incorporationis, applicationis, annexionis, reservationis, inhibitionis, voluntatis, & constitutionis infringere, &c. Si quis &c.

Dat. Viennae, 6. Nonas Maii, Pont. nostri Anno 7.

Canonizatio S. Petri de Morrono Summi Pontificis Romani, Coelestini Quinti nuncupati, ejusque relatio in Catalogum SS. Confessorum, cum suae festivitatis institutione, pro die 19. mensis Maii.

Hic antequam ad apicem ascenderet Apostolatus, Congregationem Monachorum instituit, ut sup. in sua constit. 1. Et si cunctos. fol. 169.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus universis, Archiepiscopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, aliisque Ecclesiarum Praelatis, ad quos litera ista pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Qui facit magna, & inscrutabilia, & mirabilia abque numero Dei Filius, increata Sapientia, Verbum Patris: qui olim à principio unà cum Patre & S. Spiritu ex se ex nihilo Mundum efficiens dispositione suavi convertit, produxit omnia secundum gradus suis naturis congruos; caelum replevit Angelis, hominem ad imaginem suam factum perfundendo gratia, sydereis mansionibus dignum fecit.

§. 1. Novissimè diebus istis, antiqua innovando signa, imitando mirabilia, stupendum, mirandumque opus ipse fecit Altissimus, gloriam Majestatis divinae clamans altifone: perfundens sponfam suam Ecclesiam novo genere gaudiorum. Ecce naque novi Confessoris insignia Mundo prodeunt: praecleara merita Mundi defluentis viatoribus patefunt, sanctitatis ejus magnitudinem grandia miracula proloquantur, quae ipsum probant indubiè in deliciis paradisi juxta secreta Dei cubicula plenam habere requiem post

laborem,

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 7. die 2. Maii.

IV.

Edita A. D. 1313.

Proceumium.

S. Petri merita & virtutes.

laborem. Et rectè quidem. Nam qui in terris non cessavit magnificè de virtute progredi in virtutem; dignum esse cognoscitur, qui in cœlis terras referendū gloriam Domini revelata facie speculetur. Ob hoc beatorum spiritū agmina exultant in gaudio: dum vir sanctus solari fulgore coruscans, ipsis infertur, & de ipso portante gloriam, sacratus horum numerus, quem cadentium ruina minuerat, integratur. Applaudunt & cœli, cum ei gradienti in virtute sursum patulum præbent iter, ipsi regnanti Deus in ipsis ætheream sedem parat. Plaudat ergo & jubilet canora voce sponsa Christi Mater Ecclesia, dum quem genuit unda baptismatis, & aluit ubere piæ matris, quem & patrem in Mundo habuit & patrem, lætabunda gloriosum mittit ad superos, cum de se horro irrigato divinitus, ipsum ut liliū candoris nivei, vernantem rosam odoris eximii, festivè divinis conspectibus repræsentat.

§. 2. O quam felix es Provincia Terræ laboris, quæ probaris talem & tantum produxisse palmitem, in hærentem firmissimam Christi viti, cujus propagines odore miræ sanctitatis diffuso, extenduntur usque ad fines orbis, eisque ex uvis expressus vini liquor devotorum corda lætificans, ad amorem Dei mundanorum mentes allicit & inflammat. Sanè B. Petrus de prædicta provincia Terræ laboris traxisse fertur originem, ex honestis parentibus, catholicis, & devotis.

§. 3. Hic edoctus cum Tobia Deum timere ab infantia, & abstinere à vitis, illecebras Mundi considerans, quæ plerumque humanas mentes dum leniunt, vulnerant, vinciant, & captivant, positus in ætate adhuc tenera, sed sub corpore fragili viri animū secum habens, antequam sæculare quicquam ejus illaberetur animo, fugâ prudenter attendens, cum Baptista Joanne, eremi secreta petiit, ubi remotus à noxiis, solus posset suo vivere Creatori. Quanta autem inibi in locis solitariis, horridis, & aridis, & ferè hominibus inaccessis, vestium asperitas, quanta victus parsimonia, quantisque vigiliis & orationibus, quotve aliis afflictionibus maceraverit carnem suam, ne delicatè nutrita protervens læviret in spiritum, non posset lingua faciliter seu breviter explicare. Hoc vir sanctus idcirco consultè & providè faciebat, quòd excussa & attrita palea suæ carnis, ejus spiritus innocens, ut purgarum & mundum triticum, reponi dignus esset in horreo cœlesti.

§. 4. Ut autem ad ædificationem Christi fidelium saltem pauca exprimantur de multis, quæ sint velut informativa quadam exemplaria vitæ nostræ; ipse, sicut pluribus & fide dignis testimoniis est probatum, vestium splendorem ac levitatem despiciens, in quibus amatores hujus sæculi delectantur, cilicis de pilis equorum factis, reticulatis pariter & nodosis, vestibus quoque aliis, vilibus multum & asperis tegebatur. Ad nudam quoque carnem catenam ferream, & circulum quandoque ferreum deferebat. Lecti etiam mollitiem declinans (ne caro petulantè lascivians noxiè moliretur in spiritum) in terra, aut nudis tabulis dormiebat, vel in cancellatis craticulis, vestitus cilicio, & pannis solitis, præcinctus lumbos catena ferrea, aut circulo. Pro pulvinari verò, ligno aut lapide, seu dura re alia utebatur, & (quod penè importabile est) sanus vel infirmus lectis aliis non est usus.

§. 5. Studens etiam pro viribus domesticum domare hostem, ne prævalere posset spiritui, nec sanus nec infirmus carnibus vesceretur. Vinum verò non bibebat nisi rarissimè, sic tamen dilutum, ut videretur vini speciem non habere.

§. 6. Semper quoque, nisi diebus Dominicis, jejunabat. Sex nihilominus quadragenas singulis annis faciens, mentem non ventrem reficere cupiendo, affligebat in ipsis solito durius carnem suam. O stupenda & aliis insueta rerum materies, cernere hominem in carne degentem mortali, & fragili, sub tam austeræ & longæ macerationis pondere non cadentem, in tribus namque quadragenis, in pane &

aqua jejunabat continè, & quandoque cum folis foliis caulium, absque pane. Interdum autem folis pomis, vel castaneis, seu granis fabarum mollicatis in aqua, aut crudis rapis tantummodò vesceretur. In cæteris verò quadragenis, uno tantum ferculo utebatur, insipido tamen & in modica quantitate. In harum verò quadragenarum aliquibus (quod naturæ humani corporis est horror) usus est pro veste solo cilicio. In quibusdã verò, cilicio, & super ipsum lorica cujus pondere caro ejus per subintrantes nodos cilicii, ut restantur ejus focii, aliquotiens distumpebatur. Et revera hæc in homine isto sancto supra hominem gerebantur. Ad hæc enim ferenda tam gravia, virtus humana non videtur posse sufficere, sed divina potius in ipso habitans hoc gerebat.

§. 7. Hic beatus vir jam mortificatis spiritu carnis desideriis & repressis, summè devotus Deo, orando assidue animum ad Deum tenuit firmiter elevatum. Ipse etenim ad matutinas laudes media nocte surgebat: ipsisque dictis, legebat Psalterium cum Litanis & collectis, quàm pluribus, ac crebris genuflexionibus & disciplinis duris, carnem suam cum vitis concupiscentiæ crucifigens: In aurora verò, Missa per ipsum celebrata iterum devotè incipiens ibi Psalterium, ubi dimiserat, orare usque ad horam tertiam non cessabat.

§. 8. Ne autem ipsum reperire posset diabolus otiosum, laborabat propriis manibus, scribendo, vel suendo cilicia, seu faciendo aliud opus honestum & utile ab hora tertia usque ad nonam. Post cibum denique sumptum usque ad noctem profundam perseverabat cum Deo, ab oratione fervente spiritu non relaxans.

§. 9. Morum etiam honestate venustus, odore suæ sanctitatis vitæ communiter jam disperso, ad suum multos attraxit aspectum, & quàm plures oberantes per vitiorum abrupta, reduxit ad Deum suis sanctis exhortationibus & exemplis. Nec mirum, nam ipsum denique cunctis communem charitas, obedientia promptum, placidum humilitas, pietas patientibus coactum, decorum puritas, parsimonia mirabilem, honestatis maturitas reverendum, benignitas hilarem, constans quoque virtus animi in adversis & prosperis uniformem.

§. 10. Denique vir sanctus cupiens divinum ampliare cultum, Congregationem Monasticam sub B. Benedicti Regula, superadditis ei statutis arctissimis, ordinavit, ubi fratrum suorum Deo famulantium adaugeta multitudine numerosa, fundatisque locis non paucis, in quibus CHRISTUS JESUS ab ipsis jugiter laudaretur, vixit cum eis cunctis florens virtutibus, ac eximie sanctitatis operibus informans & reformans universos.

§. 11. Verum quia non erat expediens, quòd tantæ sanctitatis odor in solo uno Mundi angulo sentiretur, sed potius quòd ad ædificationem cunctorum fidelium, circumquaque per mundum promptius spargeretur, dispensatione provida ad summum Pontificatus apicem est proventus. In quo totum idem ipse manens, qui fuerat sub præcelsæ dignitatis habitu, nec vitam Eremiticam, quantum fas servare fuit, nec animum derelinquens, novit inter epulas esse sibi summè austerus & abstinens, inter amplas divitias summè pauper.

§. 12. At verò hic vir habens simplicitatis miræ, & in spectantibus ad regimen universalis Ecclesiæ inexperus, utpote qui à teneris annis usque ad senium elongatus à Mundo, cor suum mundanis rebus non accommodaverat, sed divinis, reflectens prudenter suæ considerationis intimæ oculum ad seipsum, honori Papatus cessit & oneri liberè & ex toto, ne ob prædicta posset ex suo regimine, quòd cumque periculum universali Ecclesiæ provenire, & ut turbativa Marthæ sollicitudine declinata, vacare posset secus pedes JESU contemplationis orio cum Maria.

§. 13. Post hæc itaque divinæ vacans contemplationi, assidue usque ad ejus obitum, quo beata illa anima carnis evasit ergastulum, cœlos petens, sanctissimam vitam duxit:

Oriundus ipse est de provincia terræ laboris & honestis ortus parentibus.

Infans Eremitum petiit, ibique jejunis & orationibus incubit.

Cilicis induebatur, catenam ferream ad nudam carnem deferebat, & super nudis tabulis vel terra dormiebat.

Carnibus non vesceretur, & vinum raro bibebat.

Jejunabat singulis diebus ultra sex quadragenas quas annis singulis faciebat.

Orabat assidue.

Propriis manibus honestè operabatur.

Sanctitate multos ad se traxit.

Monasticam Congregationem sub reg. S. Benedicti instituit, ut supra in ejus cons.

Summus inde Pontifex creatus fuit.

Sed regiminis se inexpectum, dicens illi renuntiavit, ut vitæ contemplativa vacare posset.

Postea sanctissimè vixit.

Miraculis in quolibet suo statu claris quorum aliqua recensentur.

Cæcæ mulierem illum illustravit existens in Eremito.

Amentemque sanitati restituit ibidem.

Puellæ fistulam sanavit ibidem.

Mulierem hæcæ am sanam fecit ibidem.

Homini grossam strophulam abstulit ibidem.

Mulierem à gravissima infirmitate liberavit in Pontificatu.

Aliam corpore contracta sanitate donavit.

Cæco visum restituit post Pontificatum.

Crux fulgida apparuit in ostio suæ cameræ tempore obitus.

Paralyticus sanatus est tactu suæ catenæ.

§. 14. Et quia multum conveniens erat, quod ille quem Deus in mente perfuderat tot & tantis carissimibus gratiarum, clarus Mundo colendusque diviniæ virtutis testimonio appareret, non desuere divina miracula in quolibet statu suo, ante Papatum videlicet, in Papatu, ac etiam post Papatum, in ejus vita pariter & post mortem, voce clamosa prolequentia ipsius imitandam cunctis eximiam sanctitatem. Ut autem hoc JESU CHRISTI fidelibus amplius notum fiat, aliquot miracula ipsius meritis de quampuluribus exprimere possemus, quæ accidisse veraciter certis testimoniis sunt probata.

§. 15. Mulier quædam ex infirmitate gravi sic cæca omnino effecta, ut juvari non posset per quæcumque adhibita remedia medicinarum, portata ad locum Eremiti, ubi frater Petrus tunc temporis morabatur, cum se signasset quadam parva cruce lignea quam idem frater Petrus per servum suum ei transmiserat, & eandem ad oculos applicasset, perfecte statim visibiliter est curata.

§. 16. Quidam factus ita furiosus & amentis, ut ne seipsum aut alios offenderet, funibus & catenis ferreis ligaretur, adductus ad dicti fratris præsentiam, cum comedisset de pane sibi per ipsum exhibitum, sic est curatus perfecte, ut de dicta infirmitate nihil ulterius umquam senserit.

§. 17. Puella etiam quædam, quæ fistulam tam gravem habebat in pede cum aperturis pluribus, ut de perditione pedis à medicis timeretur, portata ad ipsum, & facto per eum super plagam ter signo sanctæ Crucis, statim sanata est, ita ut post dies paucos non apparuerit in dicto pede aliquod infirmitatis prædictæ vestigium, vel cicatrix.

§. 18. Quædam mulier, quæ sic vehementer gravabatur infirmitate ethica, ut de ejus vita desperaretur à medicis, nec pro necessitate quæcumque absque plurium adjutorio de loco posset se movere, cum quævisset per horæ spatium sub quodam panno lineo, quem per patrem dictæ infirmæ miserat frater Petrus, statim sanata surrexit.

§. 19. Quidam etiam strophulam grossam ad quantitatem ovi gallinæ in manu, per quinque annos habuerat; benedictione facta per ipsum Sanctum super infirmitatis locum, fuit, post morulam modicam, sanatus totaliter & perfecte.

§. 20. Cum etiam summi Pontificatus culmine præmineret, quædam mulier, quæ vi morbi, per annos quatuor per totum corpus exiterat crocea & inflata, quæ etiam operari quicquam non poterat, nec absque gravamine notabili ambulare, delata ad locum, per quem erat frater Petrus tunc Summus Pontifex transiturus, & benedicta, ab ipso, restituta est illi cõ pristinæ sanitati.

§. 21. Alia quædam mulier sic contracta in omnibus membris suis, ut nec ambulare posset, nec mutari de loco ad locum, nisi ab aliis portaretur, posita secus viam, per quam ipse frater Petrus tunc transitum faciebat, & data super ipsam Crucis benedictione, per ipsum fuit perfecte continuò liberata.

§. 22. Postquam renunciavit Papatu, quidam qui ex toto penè visum perdidit, cum se ipsi fratri Petro præsentasset, superducta quadam parva cruce lignea oculis patientis restituit integrè statim visum.

§. 23. Denique ut in ejus obitu suæ Sanctitatis lucidæ divinum testimonium non deesset, de ipsa cruce, quam summè dilexit, & lumine, fecit Deus signum mirabile apparere. Etenim tempore mortis suæ apparuit crux parva & fulgida in medio ostii cameræ in qua erat, quæ ad modum vertiginis sevolvens, continuò permanfit divinitus suspensa in aère, quoad usque corpus ejus de ipsa camera est translatum.

§. 24. Sed & post obitum viri sancti quidam sic est percussus paralypti, ut nec ambulare, nec stare, nec loqui posset quoquomodo: ductus ad locum ubi frater Petrus poenitentiam facere consuevit, & catena quadam, quam portasse ad carnem nudam dicebatur dum viveret, apposita patientis collo & capiti, & cæteris mēbris ejus, fuit statim penitus liberatus.

§. 25. Quidam qui vires ambulandi ac standi, usumque manus perdidit, ductus ad Ecclesiam, ubi dicti Sancti corpus jacet reconditum, & pernoctans cum animi devotione in eadem, sensit se manè totaliter à dictis infirmitate liberatum.

§. 26. His & aliis quàm plurimis miraculis gloriosè mirificavit Dominus sanctum suum, & clarum mundo reddidit, ac colendum. Gaudens itaque plaudat mater Ecclesia, & suaves deproinat melodias. Nam hic Christi confessor eximia sua proles, inter beatorum agmina stellas possidet matutinam, & super Christi mensam cum Angelis ore pleno melle dulcius abditum manna gustat. Jubilare non quiescat plebs catholica: nam accensus calculus, quem ex ejus medio ille intendens Seraphyn tulit forcipe de altari in ea quæ sursum est Hierusalem, ignitis lapidibus, in quorum medio Rex celorum ambulat, est conjunctus. Hunc apud Deum advocatum habet, quem fons effluxus perennis jocundè inebriat, abundè faciat lignum vitæ. Jocunderur insuper religio per ipsum instituta, & in laudes Altissimi organa vocis laxet. Nam hic ejus protector indefessus stola immortalitatis induitur, ac sedens cum principibus, solium gloriæ sempiternæ semper clarum tenet.

§. 27. Verum quia dignum est, ut quem in celo sursum Deus glorificat: hic inferiùs ad suum patrocinium Mundus colat, nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum sancti hujus, de quibus inquiri fecimus diligenter, prudentis examinis discussione adhibita, plenam & firmam certitudinem obtinentes requisiti: Insuper Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium supplicatione humilii & devota, de fratrum nostrorum consilio & assensu, confissi, de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, & nostra, ipsum Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum.

§. 28. Ideoque universitatem vestram monebis, & hortamur attentè per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quarto-decimo Kal. Junii festum ejusdem Confessoris devotè, ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis celebrari, ut ejus pia intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis. Amen.

JOANNES XXI. DICTUS XXII. PONT. CXCVIII. ANNO DOMINI MCCCXVI.

Joannes XXI. dictus XXII. Jacobus de Offa antea dictus, Gallus Caturcensis in Aquitania, Patre Arnaldo, cognomine Dejisa, Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ. Creatus Lugduni 8. Id. Augusti, Anno 1316. Coronatus Nonis Septemb. eodem anno. Sedit annos 18. menses 3. dies 28. Creavit Cardinales 28. Obiit Avenione pridie Nonas Decemb. anno 1334. Sepultus in Cathedrali Ecclesia S. Mariæ de Donis. Vacavit Sedes dies 15.

Nicolaus V. Antipapa, dictus Frater Petrus de Corbario, Ordinis Minorum, sedit in schismate contra Joannem XXII. annos tres, menses tres, dies 14. tandem 8. Kalendas Septemb. 1330. inferto ad collum laqueo, ad pedes veri Pont. veniam deprecando, abdicavit.

Hæretici, vel de hæresi suspecti, & Judæi ad fidem Catholicam conversi, ab eaque apostatantes, ad Ecclesiam confugientes, ejus non gaudent immunitate.

Jacens infirmus apud ejus sepulchrum sanus abiit.

His lætari debet S.R.E. & Religio ab ipso sancto viro instituta. De hac religione habes ejus cons. sup. fol. 147.

Et idè hoc Pont. SS. Confess. catalogo eum adscribit.

Festum pro die 19. Maji. instituit.

Circa ejusmodi immunitatis privilegium, attende constitutionem editam à Greg. XIV. num. 7. Cùm alios, ubi notabo. Tom. 2. fol. 765.

Edicta A. D.
1316.

JOANNES PAPA XXII.

Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Francia constitutis.

Hæretici &c.
ad Ecclesias
confugi-
bant, nec a-
perentur.

EX parte vestra fuit nuper propositum coram nobis, quòd nonnulli de hæreticæ pravitatis culpabiles, vel suspecti, aut accusati, seu conversi de Judaica cæcitate ad fidem Catholicam, postmodum apostatantes ab ipsa, ad Ecclesias confugiunt, non ad salutis remedium, sed ut vestras manus effugiant, & suorum scelerum vitentur iudicium ultionis; super quo Apostolicæ Sedis providentiam humiliter implorastis.

Hic ideò
Pont. eos ibi
capi posse
decernit ab
inquisitorib.

§. 1. Nos igitur ad extirpandos orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tomi noxiam pestiferam de horto Dominico radicibus evellendam, sollicitis studiis intendentes, discretioni vestræ ad instar fel. rec. Martini Papæ Quarti Prædecessoris nostri, qui per Apostolicas literas Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis idem mandavit; per Apostolica scripta mandamus, quatenus contra illos, quos de hujusmodi hæreticæ pravitatis fore culpabiles, vel de illa notabiliter suspectos esse vestri confiterit, accusatos etiam de labe prædicta, conversos quoque Judæos, & postmodum paterter, vel verisimilibus indicibus apostatantes à fide, juxta qualitatem delicti exequamini liberè officii vestri debitum, ac si ad Ecclesias, & loca prædicta minimè confugissent: contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

Et Episcopis
mandat ut
inquisitorib.
prædictis as-
sistant.

§. 2. Et ut nullum in hac parte possit obtaculum vobis pont. Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, per Regnum Franciæ constitutis, per has nostras literas injungimus, ut vos non impediatis, quominus hujusmodi mandatum nostrum implere liberè valeatis, sed potius ad requisitionem vestram in iis vobis assistant, sicut extiterit opportunum.

Dat. P. An. I.
die 13. Aug.
II.

Dat. Avenione Idibus Augusti, Anno primo.

Canonizatio S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii, & Episcopi Tolosani, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suæ festivitatis institutione, pro die 19. Augusti quotannis celebrandæ.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus universis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & aliis Ecclesiarum Rectoribus, per universum Orbem constitutis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei providentia, ortus est Mundo Ludovicus Episcopus Tolosanus.

SOL oriens Mundo in altissimis Dei Deus, Dei Filius, ex paterno utero ante luciferum genitus Deus, Verbum, qui rerum in principio fundans terram in sapientia, Cælos prudentia stabilivit, adornando cælos syderibus, germinantibus cunctis terram, qui que in fine temporum, pro humani generis salute, nostram assumendo naturam, textit nube nostræ carnis fragilis semetipsum, nunc hora stante novissima, illuminando per cuncta respiciens, opus produxit mirabile, charitate gloriæ suæ plenum, bonitatem suam monstrans magnificè, Sponsamque suam sanctam Matrem Ecclesiam reddens novitate tam claræ sobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna solus, dilectum suum Confessorem eximium, beatum videlicet Ludovicum, puritate candidum, charitate fervida rubicundum, electum ex millibus, produxit noviter, ut exemplar præfulgidum cunctis fidelibus imitandum, ejus vitæ singularis excellentiam, signis probans, & prodigiis coruscantibus crebris miraculis manifestans.

§. 1. Igitur latentur Cæli, & exultet Terra, jucundetur pariter totus Orbis: Nam qui effulsit in templo, dum viveret, in medio nebulæ suæ carnis, ut matutina stella, ac Luna plena, solari lumine, veluti ut sol, refulgens in sua formosus stola, in virtute multa, repentinè ad summa graditur, regalibus dignis aspectibus, ut candens lilium, ac odoris suavissimi rosa rubens. Huic cæli præstant hospitium, Cæli cives, ut sibi conformem, & comparem ad suum hunc consortium admittunt in supernis; CHRISTUS hunc reficit idem ipse prandium, & conviva.

§. 2. Hic felix Sanctus ex regali prosapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ, Matre verò charissima in CHRISTO filia nostra Maria Sicilia Regina, ex Hungaria originem suam trahens, altam sui generis recusavit sapere, humilia semper diligens, & amplectens. Sciebat namque quòd excelsus Dominus, alta de longinquo prospiciens, humilia, & vicina contemplantur. Quamquam autem singula præclara lucidæ vitæ, verbis paucis enarrari non possent, aliqua tamen de quamplurimis ad utilitatem legentium referemus, ut ex his Deum Patrem glorificent, & in his reperiant vivendi regulam, quam sequantur.

Qui filius
fuit Caroli
Regis, & Ma-
riæ Regiæ
Siciliæ.

§. 3. Sanctus iste, sicut probatum est testimoniis fide dignis, in ætate existens tenera, sub Magistris religiosa diligentia cum suis fratribus tenebatur. Ipse tamen ibi maturis intendendo moribus, sub tenello pectore gestare se senilem animum ostendebat. Ductus in Cataloniam, cum duobus è suis fratribus datus obses pro liberatione antedicti Regis, tam ferventer dedicavit se studio, quòd infra septennium, quò etiam ibi obses fuit, sub instructione Fratrum Minorum, quos secum habebat in socios, in primitivis scientiis, & sacra pagina sic profecit, quòd vir Dei pollens ingenio, de prædictis scientiis non solum publicè, ac privatè subtiliter disputare valeret, sed & solemniter Clero, & populo proponere verbum Dei; ut putaretur scientia hæc infusa sibi magis divinitus, quam humanitus acquisita.

Obses mit-
tatur in His-
paniam ubi
sub instruc-
tione Fra-
trum Mino-
rum S. Fran-
cisci multum
in literis
profecit.

§. 4. In orationibus sedulus, & devotus, mentem ad Deum elevatam tenuit, profecit sciens, quòd oratio humiliantis se, nubes penetrans, pro exauditionis suffragio Deum adit.

Et multis
claris viru-
tibus hic
enunciatis, &
signanter

§. 5. In tempore namque dicto, sacramentali confessione præmissa, Missas audiebat devotè, in magnis verò festivitibus cum præparatione multa, corpus sumebat dominicum. Factus autem Sacerdos diebus singulis celebrabat: Audientia verbi Dei insistebat attentè.

Sacramenta
frequentat.

§. 6. Pro pastu verò animæ, in scripturis devotus studens, habebat ad hoc pro solatio sanctos libros.

Studiis assi-
duè vacat.

§. 7. Castitatis amor, à pnero affecerat ejus mentem, adeò quòd ob ipsius fidam custodiam, mulierum consortia fugiebat omninò, in tantum quòd nisi forsitan cum Matre, & sororibus, solus cum sola nullo umquam tempore loquebatur. Mulierem namque amariorem noverat esse morte. Verba etiam inhonesta horrebat audire, ac loquentes talia graviter arguebat; attendens prudenter, quòd corrumpunt mala colloquia bonos mores: Fratres nihilominus duo, & interdum quatuor in sua jacebant camera, in suæ testimonio nitidæ puritatis.

Castitati
studet.

§. 8. Cum Apostolo Paulo sobrietate cibi, & potus, corpus suum castigabat assidue, seque frequenter manu sua, quandoque autem alicujus fratris confocii cum catenis ferreis disciplinans, vestiendo pro camisia rude stamen, & deferendo ad nudum pro cingulo cordam grossam, ipsam carnem in servitute redigebat. Summo etiam studio, terrena cuncta calcare studuit, ex desiderio æternorum.

Sobriè &
castè vivit,
atq; catenis
ferreis se cæ-
dit.

§. 9. Considerans etiam Sanctus iste, quòd Mundus totus sit positus in maligno, quòdque cum concupiscentia sua transit, ipsum fugiendo deservit totaliter, & contempnit. Nam rediens de Catalonia cum Rege prædicto, votum quòd de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obsidione fecerat, in

Ordinem
Fratrum Mi-
norum intrat
& Ecclesiæ
Tolosanæ
præficatur.

Conventu eorumdem Fratrum de Monte Pessulano, voluit adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipsum fratres recipere non audebant, votum ipsum solemniter iteravit. Et quia voventibus preceptum noverat de reddendo, suadenti fel. rec. Papæ Bonifacio prædecessori nostro, quod assensum præberet provisioni de se factæ, Ecclesiæ Tolosanæ, nullatenus consensit, quoadusque votum dictum, quod fecerat, complevisset. Cujus devotioni anuente prædecessore nostro prædicto, habitum Ordinis prædicti suspiciens, in præsentia bon. mem. Joannis Episcopi Portuensis, tunc ejusdem Ordinis generalis Ministri, expressam professionem flexis genibus in manibus suis fecit; sicque provisioni prædictæ suam præbendo assensum, mandatis Apostolicis obedivit. Et quamquam de jussu prædecessoris ejusdem dictum habitum velatum portaverit usque ad festum B. Agathæ tunc vicinum, in dicto tamen festo in præsentia duorum Cardinalium recepit publicè; ac ex tunc portavit continuè, atque ipso die ad S. Petrum patenter detulit prædicando.

§. 10. Miranda res, & aliàs infueta, Vir namque virtutum positus in sublimi, juri Primogenituræ renunciavit, & Regno, regalis solii spreta pompa, pro regno corruptibili, æternum, ac plenum deliciis regnum mercans.

§. 11. Mira verò compassione ad pauperes ferebatur, quibus largas tam privatas, quam publicas elemosynas faciebat. Unde jam factus Episcopus Tolosanus, per unum suum familiarem secretarium mandavit inquiri, de suorum quantitate reddituum, quantumque sibi sufficeret pro moderatis expensis faciendis, & rationabilibus, volens quòd totum residuum in sustentandis pauperibus poneretur, quâquâ prælatus tam magnus esset, & filius tanti Regis.

§. 12. Cùm autem iret Parisios, pauperem quemdam nudum reperit, cui multum compatiens, absconditè cappam contulit, quam portabat, sibi que fecit aliam secretè asportari.

§. 13. In hoc etiam CHRISTI imitatione nihilominus humilitas vera fulsit. Attendit namque quòd Deus, qui merentes sospitate erigit, ponit humiles in sublimi. Ipse enim viginti quinque pauperes in domo sua reficiebat quotidie, aquam in manibus fundebat; manumque sua ipsis fercula apponebat, ac panes scindebat, eidem etiam genuflexo in ipsis CHRISTO servire, & recipere se delectans.

§. 14. Hospitalia pauperum aliquoties visitabat.

§. 15. Sciens denique quòd qui vestiuntur mollibus in hoc à Domino non laudantur, post Diaconatus sumptum ordinem, semper veste humili usus fuit. Post ingressum verò prædicti Ordinis, vili habitu, ac bruno colore in tapetiis, cortinis, & lecti coopertoriis urebatur.

§. 16. Pontificatus etiam officium exercebat cum diligentia servus hic Christi fidelis & prudens, Missas dicendo assidue, devotissimè ordines celebrando; clericos, quibus de beneficiis providere volebat, examinando de virtutibus, & vitiis, & articulis fidei, vita, & moribus diligenter.

§. 17. Judæos, & gentiles zelo fervens Dei inducebat sedulo ad baptismum, ac quosdam eorumdem sacro de fonte levavit.

§. 18. Demum gloriosus iste Sanctus, cursu vitæ consummato, feliciter ad Deum fontem vivum, quem avidè sitierat, migraturus, infirmitate decumbens ultima, devotissimè sumpsit Corpus Domini, quamvis debilis de lecto exiliens in occursum Domini Salvatoris. Cruce autem sibi data per quemdam ex sociis, deosculabatur illam, genuflexus in lecto, ut potuit, ac in oratione devota, & silentio postmodum diu mansit. In Cruce namque Domini Nostri JESU CHRISTI, & non in alio, didicerat gloriari. Tandem gloriosam resolutus in mortem, qui hic vivus ambulavit in innocentia, in medio domus suæ ad Deum suum contemplanandum in gaudio, facie revelata, in sua innocentia est ingressus. Verùm, quia decebat multum divinæ magnitudinem bonitatis, quòd illum, in terris ipsum

præclaris adornando virtutibus, sui imagini fecerant tam conformem, secum ostenderet regnare in cælis virtutis suæ testimoniis; quædam per eum miracula operari dignatus est, quæ ad Sancti hujus declarandam gloriam, præsentibus duximus adnotanda.

§. 19. Quædam namque duorum annorum puella, quæ vi febris quam passa fuit duobus mensibus, expiravit; factò voto per patrem sancto isti, quòd ipsi imaginem de cera offerret si vitam à Deo filie suæ impetraret, resuscitata, ubera matris suxit.

§. 20. Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ vita functus, factò voto per patrem, est vitæ pristinæ restitutus, nec dictæ febris in eo apparuit ullum signum.

§. 21. Quædam puella annorum septem, quæ per septimanas tres febrem passa continuam, expiravit, factò ad dictum Sanctum voto per suos, spiritum recuperavit, & revixit.

§. 22. Quædam denique mulier, quæ duas conceperat filias, una illarum in ventre mortua ex casu dictæ matris de asino, & in ejus ventre ex mora diutina putrefacta, cœpit puerperio labore. Cùmque dictus partus jam putridus per frustra fuisset extractus, & alia filia mortua jam educta esset, obstetricum ministerio, violenter, & projecta in stabulo super finum, emisso ad ipsum Sanctum voto, quòd si partus ille resurgeret, unam sibi ceræ imaginem præsentaret, puella palpitate cœpit, & baptizata, septem mensibus supervixit.

§. 23. Quidam etiam puer ætatis annorum septem, dum sub lecto, in quo suis jacebat parentibus, repertus mortuus, rigidus & frigidus aliquo tempore permansisset, factò per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit divinitus suscitatus.

§. 24. Mulieri viduæ, quæ propter vehementem infirmitatem, diem extremum clauserat, emisso per suos ad Sanctum istum voto, ejus meritis reddita fuit vita.

§. 25. Quædam puella nobilis, quæ ex casu ad terram de nutricis brachiis per octo menses passa fuerat surditatem, factò voto ad prædictum Sanctum per patrem, à dicta surditate ad plenum extitit liberata.

§. 26. Quidam cùm post febrem continuam perdidisset loquelam, & sic mutus per mensem integrum permansisset, adductus ad sepulchrum Sancti hujus, fuit ibidem loquelæ finita Missa restitutus.

§. 27. Mulier quædam, quæ subito muta, & impotens de uno brachio facta fuit, ac infirmitate sibi per mensem durante, emisso voto per matrem, statim ad sanitatem pristinam est reducta. Quædam etiam mulier, dum ex partu quodam violento, de puerò mortuo, & in ejus utero transversato, contracta in manibus, & pedibus & femoribus, biennio permansisset, factò voto ad Sanctum præfatum, quòd si curaretur, scoparet in tota vita Ecclesiam in qua jacet, dormire cœpit, & expergefacta, à morbo prædicto penitus est curata. Vir quidam passus annis sex guttam in manu, & brachio; ventre, ac humero, factò voto quòd ejus limina visitaret, statim fuit sanitatis beneficium consequutus. Quidam denique presbyter passus guttam in latere, quæ ipsum afflixit graviter diebus septem, factò voto ad memoratum Sanctum, diligentius ejus tumulum visitando, recepit continuè sanitatem. Quædam mulier, quæ per octo annos, morbo epileptico quasi quotidie gravabatur, emisso voto, quòd sepulchrum ejus, si curam reciperet, annis singulis visitaret, curam recepit, sicque ex tunc de morbo ipso penitus nihil sensit. Monialis quædam, quæ post febrem longam quam passa fuerat, dolorem incurrebat in omnibus membris ejus, in tantum quod in duodecim diebus, nisi alieno adjutorio, de lecto non poterat se movere, portato sibi pedali panno, qui quondam Sancti hujus dicebatur fuisse, ac sibi applicato ad carnem, sana & incolumis est effecta. Cùm homo quidam, qui miraculis istius Sancti detrahere nitebatur, reversatio-

Puella mortuæ vitam restituit.

Puer defunctus vivus redditur.

Puella post expirationem revivificat.

Et alia.

Puer suscitatur.

Aliaque mulier.

Puella surda audit.

Mutus loquitur.

Alii infirmi curantur.

nem

Regno renunciat.

In pauperes est benignus.

Pauperi cappam delit.

Humilitate fuit insignis.

Hospitalia visitavit. Humili veste se induit.

Officium Pontif. penderit exercuit.

Judæos & Gentiles ad fidem induxit.

Obiit, & miraculis hic descriptis claruit.

Omnes itaq;
laudant &
glorificant
Deum, exul-
tentque &
lætentur.

Verificatis
igitur prædi-
ctis hic Pont.
ipsum B. Lu-
dovicum SS.
Confessorum
numero
adscribit.

Ejusque festum die 19.
Aug. celebra-
ri juberet.

Indulgentiam quoque
pro d. festo,
& visitantib.
illius sepulchrum elar-
gitur.

Dat. P. A. 1.
die 7. April.

III.

nem faciei, & oculorum turpiter incurrisset, sicque manens per dies sex, huic Sancto cum devotione qua poterat, se devovisset, ad sepulchrum ejus veniens, & offerens caput cereum, antequam exiret Ecclesiam, perfecte reperit se curatum.

§. 28. Hæc sunt mirabilia opera solius Altissimi, quibus, & aliis quampluribus mirificare voluit Sanctum istum, ac toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnifice Deus noster, cujus dextera huic Episcopo confert stelliferum regni diadema. Applaudant & isti pariter cæli cives, quorum cœtib. Sanctus hic Sole splendidior est insertus. Cantant quoque altissime, Franciæ, Siciliæ, ac Hungariæ regna felicia, de quorum horto candoris nivei flos erupit, quorum vitis germinat dulcem unam, cujus liquor Cœlos lætificans, abunde funditur in calice summi Regis. Lætetur insuper civitas Tolosana tanto ditata Præsule, quam apud Deum Advocatum habet sedulum, & Patronum. Verè felix es, ô tu Marfilia, facta divinorum aromatum tam Sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conspicuus, novæ laudis canticum promere non desistat in aula cœlesti, tam præclarum alumnus divinis festiè conspectibus representans.

§. 29. Cæterum, quia convenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, Mundus colat, nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipsius inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solertem, & studiosam examinationem, & discussionem solemnem, supplicatione devota, & humili Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium cum instantia requisiti, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, de Omnipotentis DEI virtute confisi, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, & nostra, ipsum septima die Aprilis Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 30. Ideoq; universitatem vestram monemus & exhortamur, attentè per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kalendarum Septembrium festum ejusdem Episcopi & Confessoris, devotè celebretis solemniter, & faciatis à vestris subditis devotione congrua celebrari, ut pia ejus intercessione hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

§. 31. Et ut admirabile ejus sepulchrum, ardentius & affluentius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia peturi, de Omnipotentis DEI misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, duos annos, & duas quadragenas, accedentibus vero ad prædictum sepulchrum annis singulis infra ejusdem festi Octavam, unum annum, & quadraginta dies, de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Datum Avinione 7. Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

Damnatio sectæ Bizochorum, Beguinorum, Fratricellorum, Pseudofratrum S. Francisci de Assisio,

Hic B. Franciscus tres Ordines instituit cum regula, ut supra, in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi notavi plenè.

Hanc autem impiam Beguinorum sectam Clem. V. specificè damnavit in Clem. unica de Relig. Domib. & etiam Jul. II. cujus tempore adhuc forsitan eorum aliquis remanserat, ut inf. in ejus const. 25. Conflueverunt. fol. 507. Insuper quia Fraticelli & alii erroneè profitebantur Christum & Apostolos non habuisse aliquid in speciali, nec in communi, ideò hic Pont. in alia ejus extravag. 4. de Verbor. signif. eorum errores uti hæreticos damnavit.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis electis, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apost. benedictionem.

GLoriosam Ecclesiam non habentem maculam aut rugam, quam Christus dilexit, pro qua Semetipsum tradidit, ut ipsam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ, David Propheta cunctis prælatam gentibus, spiritu revelante cognovit, & splendorem tantæ dignitatis admirans, illam sub similitudine regalis fastigii demonstravit dicens: Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate, nimirum ipsa Christi sponsa virgo Mater Ecclesia, quia inclyto capiti suo Domino JESU CHRISTO inviolabilis fidei domino copulatur, & ejus imperio prona obeditione subternitur, cum illo unum affecta tam incomparabilis unionis, meritò rebus omnibus more regio principatur. Quæ dum pia, ac devota religione terrena despicit, cœlestia appetit, omne sinistrum premens, à dextris sponsi gloriosa consistit: & quia geminæ charitatis splendore omni ex parte rutilat, in vestitu aureo etiam, Angelicis spiritibus admiranda coruscat. Cujus inestimabilis decor, quia vario vivendi genere, in una tamen charitate perficitur, quasi de vestis pulcherrimæ varietate lætatur.

§. 1. In hoc igitur vestimento tam mirabili varietate distincto, Minorum Fratrum sacer Ordo, ab ipso suæ foundationis exordio, Almi Confessoris B. Francisci regulari traditione, & Apostolicæ Sedis auctoritate, atque confirmatione indissolubili quadam textura connexus, fide clarus, spe validus, charitate profusus, humilitate placidus, obeditione devotus, velut singulare jubar sanctitatis, exemplo ac doctrinæ verbo per universum orbem claruit, & Ecclesiastico decori multum utilitatis & plurimum inclytæ alacritatis inexit.

§. 2. Verùm quia humani generis inimicus, ubi virtutum segetes uberius videt exurgere, ibi scandalorum vepres & dissidiorum zizania satagit cumulatius seminare, nonnulli hujus sacræ Religionis solo nomine professores, dum altiora se petunt, dum præposteris & perturbatis gradibus citius ruituri, in magnis & mirabilibus supra se ambulare conantur, illius delusi fallacis, qui se, ut alios decipiat, in lucis Angelum transfigurant, sibi metipsis ruinam, infirmioribus scandalum, solidioribus verò probationem & meritum pepererunt, pro viribus satagentes tam præclari Ordinis unitatem scindere, obnubilare famam, perturbare quietem.

§. 3. Dudum siquidem hujusmodi superstitiosi & discolori homines, in provincia Provincia; adversus communitatem præfati Ordinis insurgentes, & solos, suosque complices de Observantia regulæ B. Francisci mira vanitate jactantes, reliquam Ordinis multitudinem, de transgressione regulæ, perperam judicando notabant. Nonnullos profanæ multitudinis, verbis mendacibus, & mentitæ sanctitatis obtentu, in sui erroris devium adducentes.

§. 4. Quorum vipereos partus in ipso sui exortu felicitis recordationis Nicolaus Papa Quartus prædecessor noster, ne in multorum perniciem alerentur, ad veritatis petram elidere cupiens, Generali Ministro, qui tunc temporis memorato Ordini præsidebat, districtè præcipiendo mandavit, ut hujusmodi præsumptores, disciplina debita coerceret, prout in literis ipsius prædecessoris nostri plenius continetur.

§. 5. Sed horum pestilentissimas novitates, hoc remedio compressas fuisse potius quam extinctas redivivus error enunciat, & tristis experientia manifestat. Nuper enim nonnulli factionis superstites memoratæ, adjunctis sibi quampluribus de disci-

Procedimur.

Religio S. Francisci à Sede Apost. confirmata in universo Orbe claruit.

Quidam tamen perdisci homines illam evertere tentarunt.

Dicentes se solos regulam S. Francisci observare.

Nicol. IV. eos à Ministro d. Ord. coerceri jus sit.

At illi eorundem Clem. V. novas querelas propulerunt.

Qui Clem. dubia omnia eis declaravit, ut ad eorum conventus redirent, prout habetur in Clem. Exivi de verb. sign.

Iussitq; Epif. Bononien. & aliis, ut ceteros inobedientes ad suorum Superiorum obedientiam reducerent.

Et in quodam contumaces fuit excommunicatio promulgata.

Illi à religione discedentes alium Ordinem instituerunt moliti sunt, & Henricum de Ceva apostatam in eorum prælatum elegerunt.

Multos ad eorum sectam receperunt, &c.

Habitum mutarunt.

provincia Provincia, & Provincia Thuscæ, & aliis diversarum fratribus nationum, coram pia memoria Clem. Papa V. prædecessore nostro, diversas regulæ quæstiones, diversaque contra universitatem dicti Ordinis præposuere querelas, & quasi ipsi soli, ipsorumque complices, B. Francisci Regulam & perspicaciùs intelligerent, & efficacius adimplerent, notam actionis contrariæ, in universitatem præfati Ordinis impiè detorquebant.

§. 6. Qui Clemens prædecessor hujusmodi homines benignitate magis, quam severitate satagens emendare, illorum pestiferos conatus patientiè virtute tolerans, prædictas quæstiones atque querelas pluribus Archiepiscopis, Episcopis, & sacre Theologiæ professoribus, & aliis juris scientia præditis discretione dotatis examinandas commisit, & ad suam audientiam perferendas. Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, sæpè nominatus Clem. prædecessor de veritate certior factus, præfata religionem sanctam & (ut ejus utamur sermonibus) muris observantiæ regularis firmiter undique asseruit circumclusam, & quædam quæ circa regulam dubium sensum asserere poterant, declaravit: districtè præcipiendo mandans, ut dicti fratres, qui contra præfata communivitatem Ordinis hujusmodi quæstiones moverant & querelas, ad Conventus, unde discesserant, reverterentur, & suis superioribus obedirent humiliter & devotè, harum quæstionum & querelarum prætextu ad Romanam Curiam de cætero minimè reverfuri.

§. 7. Et ut ipsius salubris ordinatio ad opus duceretur effectum, venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Januensi, & Lucensi, ac Bononienfi Episcopis per suas literas demandavit, ut ipsi, vel alter eorum per sese, seu alium, vel alios, fratres illos de Provincia Thuscæ qui occasione præfate diffensionis & adhaerentiæ, ad illicita laxatis habitibus, quædam loca dicti Ordinis in Provincia Thuscæ constituta occupaverant, & occupata, temeritate damnabili detinebant, suis aliis obedire Superioribus aspernantes, compellerent, ut eisdem locis, per eos occupatis, omninò dimissis, ad suorum Superiorum obedientiam, qualibet exceptione & occasione postpositis reverterentur, moraturi ubicumque, & sicut iidem Superiores ducerent disponendum.

§. 8. Quarum literarum auctoritate dilectus filius Bernardus Prior Ecclesiæ sancti Fidelis juxta Senas, cui præfatus Bononienfi Episcopus super hoc commiserat vices suas, in ipsos fratres dicti mandati contemptores, eorum exigente contumacia, excommunicationis sententiam promulgavit, & eos fecit excommunicatos publicè nunciari.

§. 9. Qui Ecclesiastica vincula non verentes, non absque temeritatis audacia, Apostasiæ nota, mentisque vesania, contra Apostolica mandata, & dicti Ordinis instituta, se ad partes Insulæ Siciliae transferunt, & inibi ab obedientia, & unitate dicti Ordinis, & Prælatorum ejus se totaliter separantes, quasi memorati Ordinis B. Francisci stabilem, firmamque compaginem rescindere stolidam præsumptione valerent, novi Ordinis, imò abominabilis horroris cassis conatibus, moliti sunt ponere fundamenta, tam detestabili turbæ præficientes magis idolum, quam prælatum, Henricum de Ceva dicti Ordinis refugam, & apostatam fugitivum.

§. 10. Et ut tam fædo capiti membra cætera responderent, Provinciales Ministros Custodes præterea, & Guardianos eligere temeritate simili præsumplerunt, plurimos ad ipsorum sectam recipere, Prædicatores, & Confessores assumere, eosdemque ad hujusmodi confessionis, & prædicationis officium transmittere, loca etiam à locis Fratrum ipsius Ordinis femora, ad habitandum de novo construere, seu constructa recipere, contra Romanam instituta Pontif. in animarum suarum periculum, aliorumque perniciem attentantes.

§. 11. Et ut ipsorum error veritas, & impietas religio putaretur, temeritate propria quosdam ha-

bitus cum parvis caputiis, curtos, strictos, inustatos, & squalidos, simulationis confcios, infortunis amicos, ac dissidii non ignaros, discrepantes à communitate Ordinis supradicti assumere, & in simplicium cordibus, ut eosdem secum in devium erroris adducerent seminare, dictos habitus fore secundum regulam B. Francisci, & in ipsis solum pseudofratribus Ordinem consistere, famamque aliorum fratrum præfate communitatis, diversis convitiis lacerare procaci impudentique verfusia præsumperunt.

§. 12. Verum, quia sic sunt casus mentis, ut primò quidem infelix animus per superbiam intumescat, & exinde contentionem, de contentione in schisma, de schismate in hæresim, & de hæresi in blasphemias infelici gradatione, imò præcipiti ruina descendat, prædicti temeritatis atque impietatis filii; ut habet fide digna relatio, ad eam sunt mentis inopiam devoluti, quod adversus præclarissimam & saluberrimam Christianæ fidei veritatem impiè sentiunt, Sacramenta Ecclesiæ veneranda contemnunt, & in gloriosum Ecclesiæ Romanæ Primatum, cunctis nationibus perlegendum ab ipso conterendi citius impeti, cæci furoris impingunt.

§. 13. Et ne aliquid prædictarum blasphemiarum tolerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erroribus aliquos ne latere, & perinde nocere valeant, præsentibus duximus annotandos.

§. 14. Primus itaque error, qui de istorum officina tenebrosa prorumpit, duas fingit Ecclesias, unam carnalem, divitiis pressam, effluentem divitiis, sceleribus maculatam, cui Romanum præfulgem, aliosque inferiores prælatos dominari asserunt. Aliam spiritualem frugalitate mundam, virtute decoram, paupertate succinctam: In qua ipsi soli, eorumque complices continentur, cui etiam ipsi spiritualis vitæ merito, si qua fides est adhibenda mendaciis, principantur.

§. 15. Quæ impietas sic istis sceleratis est propria, ut à nulla hæresi possit esse sejuncta. Quippe omnes impii, dum prave in fide sentiunt, dum ab unitate Ecclesiæ, atque obedientiæ per contumaciam separantur, universitatem fidelium carni, se ipsos verò spiritu servire frivolis assertionibus mentiuntur: quorum dementia nihil adjici posse, illi manifestè cognoscunt, qui sicut unicum Christum prædicant, sic unam Ecclesiam, profitentur, Doctore gentium attestante qui ait: Ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ejus. Una est igitur sancta universalis Apost. atque Rom. Eccl. quæ non humana præsumptione, sub potestate nititur, sed divina, & prorsus incommutabili auctoritate fundatur, cujus egregium primatum, si quis impiè docendo negat, non solum criminofus aut schismaticus esse convincitur, sed hæreticus impietatis suæ merito, divina etiam atque humana ratione, & auctoritate censetur. Quia peccatum paganitatis incurrit, quisquis dum se Christianum asserit, Sedi Apostolicæ obedire contemnit, cui inter cætera dona hoc privata largitione concessum est, ut saluberrima fides, quam B. Petrus cœlesti Patre revelante cognovit, & immensa potestas, quam ei in eodem Apostolorum Principe Christus indulsit, sic per legitimam Rom. Pont. successionem illibata decurrat, ut illam usque ad finem sæculi, nec perfidia maculet, nec adulterini pastoris Pontificium interrumpat. Quam velut validissimam navem divinæ gubernationis præfidio communitam, nec variarum opinionum, atque hæresum turbines, à suæ unitatis compage divellunt, nec tyrannicæ potestatis incurfus, ad ima deprimit, quin potiùs & illos auctoritate atque veritate superans, & istos patientiæ virtute supplantans, inter blanditias terrenæ felicitatis, & asperitates sæculi felici navigatione media graditur, donec ad portum futuræ beatitudinis duce Domino veniat. In qua velut in Arca animalia munda, atque immunda servantur: sicut in area frumenta paleis permiscuntur: quem-

Indeque in multos errores lapsi sunt.

Quorum aliqui hic referuntur.

Primus error istorum Fraticellorum est: duas fingere Ecclesias.

Qui error hic reprobat.

admodum in sarena boni pisces & mali coeunt, ut in agro zizania & triticum simili germinatione succrescunt, nec tamen ipsam membrorum infirmitatem immunditia polluit, extollit levitas, corrumpit nequitia, insolentia scindit, sed manens integra atque perfecta, adoptionis filios fide generat, verbo nutrit, auctoritate defendit, poenitentia purgat, patientiae virtute supportat, nec illam divitiarum cumulus suffocat, quia illis tamquam Creatura Dei bona cum gratiarum actione bene utitur; & aurum habet, non ut in illo finem constituar, sed ut necessitatem patientibus misericorditer largiendo succurrat. Extra quam salus esse non potest, quia natura non patitur, ratio non finit, & divina providentia non permittit, ut membrum quod a totius corporis unitate sejungitur, virtute, quae a vertice in corpus influit, aequaliter vegetetur. Quo fit ut apud istos vaniloquos, nec sancta paupertas, nec castitas munda, nec virtus possit esse perfecta, quia consequens est, ut omni virtute, omni bonitate priventur, qui Deum virtutum, cujus est totum quod est optimum, per inobedientiam derelinquunt.

Secundus error est quod alii Sacerdotes, praeter ipsos, non habent auctoritatem sciendi Sacramenta.

§. 16. Secundus error, quo praedictorum insolentium conscientia maculatur, Venerabiles Ecclesiae Sacerdotes, aliosque ministros, sic jurisdictionis clamitat auctoritate desertos, ut necessitatis ferre, nec Sacramenta conficere, nec subiectum populum instruere valeant, vel docere; illos fingentes omni Ecclesiastica potestate privatos, quos a sua perfidia viderint alienos, quia ipsos solos (ut ipsi somniant) sicut spiritualis vitae sanctitas, sic auctoritas perseverat. In qua re Donatistarum sequuntur errorem, qui olim facta schismate ab unitate Ecclesiae recedentes, ita in sua secta Dei gratiam dixerunt esse coactam, ut nullus eam recipere esset idoneus, qui non foret ipsorum scelere maculatus.

Qui Secundus error refellitur.

§. 17. Quorum impietatem zelus fidelium illo in tempore sic exhorruit, sic pia persecutione compressit, ut homines tam pestilenti contagione resperfos, & censura Ecclesiastica anathematis mucrone feriret, & legum publicarum sanctio extremo iudicio praedamaret. Quia dignum erat & æquum ut contra illos utriusque gladii potestas exurgeret, auctoritatem Ecclesiasticam a solo Deo traditam, & in perpetuum duraturam, profanis assertionibus abnegarent. Manet igitur etiam istis reclamantibus, & usque ad finem saeculi permanebit apud Romanum Praesulem, sicut summa auctoritas, sic immanis potestas, quam sicut gratis accepit, sic in eos, quos in partem sollicitudinis evocat, in unitate fidei & Romanae Sedis obedientia permanentes, benignè refundit, tam fortiter atque suaviter moderamina indulta potestatis exercens, ut in corpore Christi, quod est Ecclesia, a summo vertice usque ad extrema vestigia; nihil per inobedientiam dissolutum, nihil relinquat ordinis confusione turbatum. Cujus suavissimum sed validissimum jugum impii, quia humiliter gestare resugiunt, quod rebus non possunt lacerare, maledictis atque conviciis non desistunt.

Tertius eorundem error est, quod nullo modo jurandum sit.

§. 18. Tertius istorum error in Valdensium errore conjurat; quoniam & ii; & illi in nullum eventum asserunt fore jurandum, dogmatizantes mortalis criminis contagione pollui & poena teneri, quos contigerit juramenti religione constringi.

Qui error hic confutatur.

§. 19. Quorum blasphemias pietas Christiana condemnans non levitate mota, sed utilitate; aut necessitate coacta, veritatem praeteritorum, atque praesentium, & certitudinem futurorum, jurisjurandi religione confirmat, certissime tenens, quia nullatenus de suo genere potest esse peccatum, quod Christus exercuit, qui peccatum non fecit, sed peccatum omne sua passione damnavit, juravit etenim Dominus, juravit & Apostolus Paulus: suae operationis exemplo monstrantes ad hoc tantum juramentum esse prohibendum, ne jurandi facultas frequentiam, frequentia consuetudinem, consuetudo perjurium introducat. Bonum est ergo juramentum

per quod veritas rerum divino testimonio confirmatur, sed malum est illi qui eo male utitur, & a malo infirmitatis humanae est; ut aliquis verum profereis jurare cogatur.

§. 20. Quarta hujusmodi impiorum blasphemia de praedictorum Valdensium venenato fonte prorumpens, Sacerdotes ritè etiam & legitime secundum formam Ecclesiae ordinatos, quibuslibet tamen criminibus praefectos, non posse conficere, vel conferre Ecclesiastica Sacramenta confingit.

§. 21. Quorum utrorumque dementia Ecclesiasticae veritatis doctrina redarguit, & censura percellit, quoniam nil a bono majus nil a malo minus perficitur Sacerdote, quia Sacramentorum virtus, non in merito consecrantis, sed in virtute sancti Spiritus & verbo perficitur Creatoris.

§. 22. Quintus error sic istorum hominum mentes obcaecat, ut Evangelium Christi in se solos hoc in tempore asserant esse completum, quod haecenus, ut ipsi somniant obiectum fuerat, imò profusus extinctum.

§. 23. Quae impietas sic tenebrosos Manichaeorum calles oberrat, ut tamen Montani atque Priscillae foeda vestigia non relinquat: Illi enim promissionem Domini de Spiritu sancto non in Apostolis, sed in se ipsis completam esse asserunt: Isti Evangelium Christi, cujus virtus in sancti Spiritus perceptione consistit, ita in se completum autumant, ut ab illius claro intellectu, & vera observatione, universitatem fidelium mentiendo secludant. Sancta verò ac universalis Ecclesia talium hominum signenta deridens firmissimè tenet, & nullatenus dubitat, Spiritum sanctum juxta fidele Salvatoris promissum in B. Apostolos die Pentecostes sic plenissimè fuisse refulsum, ut illos omnem veritatem, quae ad salutem pertinet perfectè doceret, ut ipsos ad amorem Dei mirabiliter inflammaret, ut eosdem contra omnem tentationem munere virtutis firmitate muniret. Cujus Spiritus virtus ita sanctam Ecclesiam usque ad finem saeculi nova semper prole foecundat, ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium, & pietas actionum; quod profectò non esset, sic sanctum Evangelium, in quo Christianae fidei regula continetur, omnibus esset clausum, & istis solummodò (quod cogitare impiissimum est) esset apertum.

§. 24. Multa sunt alia, quae isti praesumptuosi homines contra conjugii venerabile Sacramentum garrere dicuntur; Multaque de cursu temporum, & sine saeculi somniant; Multaque de Antichristi adventu, quam jamjam instare asserunt, stibili vanitate divulgant. Quae omnia quia partim haeretica, partim insana, partim fabulosa cognoscimus, damnanda potius cum suis auctoribus, quam silio prosequenda, aut refellenda censemus. Ipsa enim mendosa commenta seipsa destruunt, quia nec ratione vigent, nec auctoritate constant, ne aliqua verisimilitudine fulciuntur. In hujusmodi doctrinis variis & peregrinis saepe nominati homines studia sua conterunt. Ad haec simplicium corda blandis fictisque sermonibus, & simulatae humilitatis praetextu attrahere moluntur.

§. 25. Cupientes igitur quod dicti pestiferi homines, aut in melius commutato consilio a suis perveritatibus reslissent, aut saltem alios perniciosos sermonibus & suae pravitate exemplo contaminare non possent, charissimum in Christo filium nostrum Fredericum Regem Triacriae Illustrum haecenus rogavimus; & monuimus per Apostolica scripta mandantes, ut hujusmodi viros pestiferos & seminarios errorum, de praedicta insula expelleret, & penitus extirparet, & Ministris, Custodibus, seu Guardianis dicti Ordinis Minorum, cum ab eis super hoc requireretur, facièdo etiam si expediret saepe dictos pseudo fratres capi, & eorum superioribus tradi captivos, juxta disciplinam Ordinis corrigendos, studeret impendere favorem, consilium, & auxilium opportunum.

Quartus error est, quod Sacerdotes peccatores non conficiunt, neque conferunt Sacramenta. Qui error rejicitur.

Quintus error est quod in ipsis solis completum est Evangelium.

Qui error hic submovetur.

Plures alii sunt errores istorum Practicellorum vano nomine professorum Ordinis S. Franci.

Hic idem Frederico Regi mandavit, ut eos caperet, & ministris d. Ord. consignaret.

1318.

Rex manda-
to Pontif.
paruit.Illi autem
habita de his
notitia, va-
rio modo
profugi va-
gare coepe-
runt.Hic ideb:
Pont. mandar
eos uti apo-
statas &
schismaticos
ubique capi.

§. 26. Ipse verò tamquam obedientiæ filius per suas patentes literas nostrarum literarum seriem continentes, singulis Officialibus suis, per dictam Insulam constitutis præcipiendo mandavit, ut ad capiendos hujusmodi falsos fratres Rectoribus dicti Ordinis, ut prædictæ nostræ literæ continebant, darent consilium, auxilium, & favorem, quodque ipsa mandata in nostris contenta literis, studerent executioni in omnibus demandare.

§. 27. Quæ præsentientes pestiferi memorati, cum ad finem piæ matris redire saltem Ecclesiastica disciplina coacti humiliter debuissent, salutrem coërtionem, & felicem necessitatem, quæ ad meliora compellit, fugæ præsidio declinarunt: nonnullis eorum in locis abditis, & latebrosis dictæ insulæ derelictis, qui suis fautoribus, sub quorum defensione consistunt, pro mercede iniqui favoris, perversi dogmatis venena rependunt. Alii verò per loca infidelium discurrunt, mare & aridam circumferunt, ut unum saltem faciant profelutum simul cum illis gehennæ ignibus applicandum, si sunt quos Doctor gentium cautè vitandos admonuit, dicens: Nemo vos seducat, volens in humilitate & religione Angelorum, quæ non vidit ambulans frustra inflatus sensu carnis suæ: & non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & conjunctiones subministratum & constructum, crescit in augmentum Dei. Si sunt dissidentia filii, nubes sine aqua, quæ ventis circumferuntur, sidera errantia, quibus procella tenebrarum reservata est, qui juxta Psalmistæ vaticinium: Nescierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant, erraverunt ab ætero, à veritate scilicet Sanctæ Matris Ecclesiæ recedendo, locuti sunt falsa, vanos & varios errorum tribulos per diversas regiones præsumptione damabili seminando.

§. 28. Quamobrem zelus si dei, fervor compassionis animarum, exercitare debet corda omnium qui Christi nomine gloriantur, & ipsius Sanctæ Romanæ ac universalis Ecclesiæ finibus continentur, ut contra istorum insaniam quasi contra publicam pestem valenter exurgant, nec eos in locis, ubi Christianæ religionis viget auctoritas, patiantur pacificè vivere, quos adversus matrem & dominam suam, sanctam scilicet Romanam Ecclesiam rebellionis suæ calcibus & errorum blasphemis conspiciunt insanire. Frustrà enim utuntur nomine Christiano qui talibus impietatibus non resistunt, & consequens est, ut possint hæc credere qui possunt talia patienter audire. Tantas igitur & tam graves insolentias, errores pestiferos, detestabiles blasphemias in Creatoris injuriam, populi Christiani perniciem, & nephariæ operationis exemplum per patientiam imò vecordiam tolerare nolentes, universitatem vestram monemus sedulè, hortamur attentè per Apostolica vobis scripta in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, quatenus præfato Henrico de Ceva, aliisque pseudo-fratribus qui ad memoratam Siciliæ insulam hætenus confugerunt, nullum detis, vel dari quantum in vobis est permittatis in præmissis consilium, auxilium, vel favorem: quin potius ipsos velut apostatas excommunicatos, ipsius Ecclesiæ Romanæ rebelles schismaticos, & perversi dogmatis assertores, lupos graves gregi Dominico non parentes, à vestris finibus arceatis, capientes ipsos, vel capi facientes, & captos tradentes Rectoribus sæpenominati Ordinis fratrum Minorum, cum ab ipsis vel eorum Vicariis, Procuratoribus, seu Nunciis fueritis requisiti, per eos juxta ipsorum demerita castigatione debita puniendos; dignum est enim ut apud illos patratorem scelerum pœnas solvant, qui ipsorum lubricos calles & tortuosas semitas per patientiam longi temporis exploratiùs cognoverunt, à quorum sacro consortio per apostatiæ vitium recedentes, omni pudore calcato non sunt confusi sanctam religionem, quæ ipsos in sinu suo fovet pietate materna, damnis afficere, maledictis pungeri, convitiis lacerare.

§. 29. Proinde, quia ea, quæ contra jus & fas atque ordinariam potestatem temeritas humana præsumit, in pœnam perturbati Ordinis quantum citiùs debent juris auctoritate & Apostolica potestate convelli: Nos quicquid in memoratis Provincia Thuscianæ, insula Siciliæ, & ubicumque locorum per sapè dictos Fratres, in personarum ad dictam lectam receptione in Generalis Ministri, & Provincialium, Ministrorum, Custodum, Guardianorum electione (si tamen electio dici possit) & in quibuslibet aliis communiter vel divisim, sub Religionis, Conventus, Congregationis nomine vel colore, attentatum extitit, vel existit, nullius fuisse, vel esse roboris, nullius extitisse, vel existere decernimus firmitatis, unde ipsa cassa, irrita, & nulla censemus, & nihilominus quatenus de facto processerant, auctoritate Apostolica revocamus.

§. 30. Caterùm, quia verendum est, ne ii præsertim qui per professionem licet fantasticam, ad prædictorum infame consortium transferunt, errores sapiant, & alios pestifera contagione corrumpant, omnes & singulos per eos ad suam sectam receptos, maximèque professores ad vestram præsentiam per censuram Ecclesiasticam evocate, examinare de fide, de prædictorum erroribus, per vos vel alium seu alios cantè diligenterque perquirere sine strepitu & figura judicii, & de ipsorum complicibus atque fautoribus indagare, & si opus fuerit ipsos capi & detineri curate: & si quos inveneritis culpabiles, secundum canonicas sanctiones pœna debita punire curate: Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis: Contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam compescendo. Testes autem quos ad præmissa videritis evocandos, censura simili, appellatione cessante, cogatis veritatis testimonium perhibere.

§. 31. Volumus insuper & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat negotium, seu articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque à data præsentium sit vobis & unicuique vestrum in præmissis omnibus & eorum singulis, etiam non ceptis præsentibus & futuris, perpetua potestas, & jurisdictionis attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis etiam non ceptis præsentibus & futuris, contra prædictos procedere, ac si jurisdictionis vestra & cujuslibet vestrum in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitisset.

§. 32. Non obstantibus de duabus dietis edita in Concilio generali, & fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quas tam judices, quam conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitates & diœc. in quibus deputati fuerint, procedere, & vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à finibus suæ diœc. trahere prohibentur, & aliis contrariis constitutionibus quibuscumque, seu si aliquibus sit indultum à Sede prædicta, quòd excommunicari, suspendi, vel interdicti, aut extra certa loca trahi, vel ad iudicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis & locis, nominibus propriis, vel ordinibus mentionem, sive alia indulgentia dictæ Sedis generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam vestra jurisdictionis explicatio valeat in hac parte quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Datum Avinione x. Kalen. Februarii, Pontificatus nostri Anno 2.

Commonitio ad Edwardum II. Regem Angliæ, ut corrigat gravamina Populis Hybernæ illata, contra formam concessionis habitæ à Sede Apostolica.

1318.

Omniaque
ab eis gesta
irrita pro-
nunciat.De fide etiam
examinari &
culpabiles
puniri jubet.Iudicibusq;
contra eos
facilitatem
procedendi
concedit.Contrariis
derogat.Dat. P. An. 2.
die 23. Jan.

IV.

Henricus

Henricus VIII. Rex, & Elisabeth eius filia Regina Anglia, à Catholica fide deviarunt, & excommunicati fuerunt à Paulo III. infra in consil. 7. Eius qui, fol. 707. & à Pio V. in consil. 101. Regnans, Tom. 2. fol. 304.

Edita An. D.
.....

Reges Angliae populus Hyberniae gravarunt contra formam concessionis Sed. Apolt.

Propter subditi turbati & commoti de Regis mutatione agebant.

Hic idem Pont. monet Regem ad tollendum gravamina pro quiete Regni sui.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Christianissimo filio Eduardo Regi Angliae, Illustri. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Paternum amorem ad tuæ celsitudinis incrementa, filii charissime, gerimus, dum de te ad ea, quæ iusto placenti iudici, tui Regni, Terrarum, & subditorum tuorum sint opportuna quieti, & famæ tuæ pariter & honori prospiciant, sollicitis hortationibus invitamus. Propter quod in iis persuasionibus nostras devota debes mente suscipere, & ad executionem illarum te paratum & flexibilem exhibere. Ecce, filii, quasdam recepimus literas directas pridem per Hybernicos Magnates, & Populum, dilectis filiis nostris Anselmo tit. SS. Marcellini & Petri presbytero, & Lucæ S. Mariæ in Via lata Diacono, Cardinalibus, Apostolicæ Sedis Nunciis, & per eos nobis suis interclusas literis destinatas; in quarum ferie vidimus inter cætera contineri, quòd, cum fel. rec. Adrianus prædecessor noster, sub certis modo & forma distinctis apertius in Apostolicis literis inde factis, claræ mem. Henrico Regi Angliæ, progenitori tuo, dominium Hyberniæ concessisset, ipse Rex, ac successores ipsius Reges Angliæ, usque ad hæc tempora modum & formam huiusmodi non servantes, quinimò eos transgredientes indebitè, afflictionibus & gravaminibus inauditis importabilium servitutum ipsos diutius oppræsserant. Nec fuit hæc qui revocaret illata gravamina, aut errata corrigeret: non fuit quem pia compassio super eorum contritione moveret, quamvis super his ad te recursus habitus fuerit, & clamor validus oppræssorum aures tuas quandoque pulsarit.

§. 1. Unde talia ferre nequeunt ulterius, coacti sunt se à dominio tuo subducere, & alium in suum regnum advocare. Hæc, dilectissime filii, si veritate nitantur, tantò mirum infestiora nostris accedunt effectibus, quantò desideramus intensius, ut tibi prospera cuncta cedant. Circa illa versari sedulo debes, eaque promptis affectibus exequi, quæ tuo sint placita Creatori: & ab omnibus abstinere sollicitè, per quæ contra te debeat provocari Deus ipse, ac Dominus ultionum, qui gemitus afflictorum iniuste, minimè despicit, & qui propter iniustitias peculiarem suam deiecit, describitur populum, & translationem fecisse regnorum. Quantò etiam desiderabilius, his præsertim impacatis temporibus, cupimus te illis libenter intendere, per quæ tuorum corda fidelium ad tuam benevolentiam & obedientiam debeant allici, & illa prorsus vitare, quibus valeant à tuæ cultu devotionis avelli.

§. 2. Quia itaque, filii, tua non modicum interest, huius novæ mutationis vitare dispendium, quamplurimum expedit, ut hæc non negligentur turbationis initia: ne illis periculosè crescentibus serò medicinæ remedia præparentur. Excellentiam regiam sollicitamus attentè, præsentibus sane nihilominus suadentes, quatenus hæc prudenti meditatione considerans, & cum tuo discreto consilio conferens super illis, circa præmissorum gravaminum correctionem, ac reformationem debitam, & festinam, viis & modis decentibus, sic sufficienter provideri mandes, & facias sic discriminosis principiis in hac parte obviare procures, quod & illi per quem regnas, placere valeas, & te in iis efficaciter implente quod debes, cuiusvis adversum te justæ querelæ materia conquiescat, per quod iidem Hybernici saniori ducti consilio, tibi, ut Domino, pareant, aut si, (quod absit) in cœpta rebellionem manere voluerint, causam suam in apertam iniustitiam, te apud Deum, & homines excusato, conver-

tant. Ut autem de prædictis gravaminibus & querelis, quibus prædicti innotentur Hybernici, tuis sensibus innotescant ad plenum, præscriptas literas missas Cardinalibus antedictis, cum forma literarum quas prædictus Adrianus prædecessor noster eidem Henrico Regi Angliæ de terra Hyberniæ concessit, tuæ magnitudini mittimus inclusas. Datum, &c.

Quòd Hospitali & Religioni Militum S. Joannis Hierosolymitani, habenti Annalia beneficiorum vacantium, accrescant fructus, quos illa obtinentes & non residentes percipere possent.

Ad hoc vide infra consil. 29. Pii IV. Romani. Tom. 2. fol. 44. ubi notabo de tota materia.

Vide etiam quæ addidi supra ad Anastas. 4. consil. 2. Christianæ fol. 39.

JOANNES PAPA XXII.
Magistro & Fratibus Hospitalis S. Joannis Hierosolymis.

§. 1. **E**xhibita nobis ex parte vestra petitio continebat, quòd dudum post constitutionem per nos editam, qua specialiter & expressè cavetur, quòd habentes Annalia in Ecclesiis, de consuetudine, privilegio vel statuto, qui ratione dictorum annalium fructus primi vel secundi, vel alterius cuiuscumque sequentis anni beneficium vacantium ubi hæcenus in totum vindicaverant, nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in decimæ solutione taxari, prætextu cuiusvis privilegii, consuetudinis vel statuti, quovis modo perciperent, sed ipsius summæ perceptione dumtaxat deberent esse contenti, totali residuo prædicta obtinentibus beneficia remanere, nisi forsitan illi, qui fructus illos soliti essent cum integritate percipere, mallet ipsam habere residuum, & obtinentibus beneficia dimittre summam memoratam; quo casu percipiendi quòd mallet, erat eis optio derelicta.

§. 2. Quandam aliam declaratoriam constitutionem fecimus, in qua specialiter cavebatur, quòd si huiusmodi beneficium obtinentes, in Ecclesia in qua specialiter illud beneficium existeret, minimè residerent, ad debitum servitium impendendum, Capitulo ejusdem Ecclesiæ deberet accrescere, cum cessante causa cessare debeat pariter quòd vigeat.

§. 3. Quòdque ex verbis declarationis huius factis innui videbatis, quòd fructus beneficiorum non residentium accrescere debeant habentibus annalia memorata.

§. 4. Verùm ex eo quòd in declaratione dicta non continetur expressè de perceptione annalium beneficiorum vacantium vobis debitorum, de prædictis consuetudine, privilegio vel statuto, quoad fructus non residentium in eisdem, qui vobis accrescere debent, nullum adhuc commodum assequi potueritis, licet, ut præmittitur, dicti fructus Capitulo non accrescant. Quare nobis humiliter supplicastis, ut quòd in huiusmodi declaratione nostra tacitè innuitur, declarare expressè dignatemur.

§. 5. Nos itaque petitionem vestram juri consonam æstimantes, ac propterea in hac parte quieti & indemnitati vestræ providere volentes, præsentis oraculo declaramus, quòd fructus prædictæ Ecclesiæ, vel beneficii vacantis, cuius annalia in quibus consistunt, debentur vobis ex privilegio, consuetudine, vel statuto, etiam pro eâ parte quæ obtinentibus præbendam, vel beneficium huiusmodi (si in Ecclesia, ubi illa consistunt personalem residentiam facerent) deberetur, si non resideant ibidem verè, vel interpretativè, utpote per speciale privilegium Apostolicum, vel aliàs ex causa rationabili ab huiusmodi residentia legitime excusentur, cum dicta pars (ut præmittitur) Capitulo non accrescat, vobis, accrescere debet secundum intentionem & mentem declaratoriam memoratam. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, Kal. Martii, Pont. nostri anno secundo.

Dat. P. An.
.....
V.

Edita An. D.
1318.

Hic Pont. decreverat quòd habentes Annalia in Ecclesiis de ipsorum beneficiorum fructibus primi, vel alterius anni percipere possent, & quid obtinentibus beneficium remaneret in cap. Suscepti 2. de Elect.

Et deinde declaraverat, quòd si ipsi obtinentes beneficia non residerent, Capitulo nihil accresceret.

Et sic tacitè dispensabatur accrescere habentibus Annalia. Et tamen hæc Religio habens Annalia nihil adhuc assequi potuit.

Hic idem Pont. dictos fructus ei accrescere declarat.

Dat. P. A. 2. die 1. Mart.

De Lectorum ad Studium Perusinum admissione, & Scholarium promotione ad Doctoratum.

Hoc Studium erexit Clemens V. ut supra in ejus const. 2. fol. 187. ubi hanc tibi constitutionem non indicavi, cum vix modo habere potuerim.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1318.

Procedium.

Inter cæteras curas, quas nobis ex injuncti divinitus Apostolatus officio imminere conspicimus, & desideria cuncta, in quibus jugi meditatione versamur, ad illa præcipuè affectus noster dirigitur, nostræque mentis intentio ardentius incitatur, ut Catholicæ fidei professores, quos veræ fidei verum lumen illuminat, gloriosa literarum scientia imbuantur, & efficiantur laudabilis sapientiæ studiis eruditi. Hujusmodi enim donum impretiabile pretio nullo conceditur, sed divinitus animabus benevolis indulgetur. Hujusmodi desiderabilis est, & gloriosa possessio, per quam pelluntur ignorantia tenebræ, ac erroris funditus eliminata caligine, studentium commendanda solertia, suos actus & opera disponit & ordinat in lumine veritatis. Ob hoc igitur magno (nec mirum) desiderio ducimur, ut litterarum studia, in quibus margarita scientiæ reperitur, laudanda ubiliber incrementa suscipiant, & propensius invalescant, in illis præsertim locis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda, idonea & commoda dignoscantur.

Clem. V. erexit Studium generale in Civitate Perusina, ut in ejus const. cit. in rub.

§. 1. Cum igitur fel. rec. Clemens Papa V. prædecessor noster, attendens fidei puritatem & devotionem eximiam quam Civitas Perusina Ecclesiæ Romanæ immediatè subiecta, ab olim ad ipsam Ecclesiam successione temporum de bono in melius studuerat augmentare, dignum duxit & æquitati consonum existimavit, ut Civitatem eandem, quam divina gratia, multarum prærogativa bonitarum & fecunditate virtutum gratiosè dotavit, scientiarum etiam muneribus ampliaret, & ut favente Deo ex Civitate producerentur viri scientia pollentes, auctoritate Apostolica statuit, ut in Civitate prædicta esset Studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in Apost. literis prædecessoris ejusdem exinde confectis plenius dicitur contineri.

Hic modo Pont. d. Studio alia deponit, videlicet

§. 2. Nos igitur Civitatem eandem propter suæ devotionis insignia, quibus se Apostolicæ Sedis gratia dignam reddidit, uberius dono gratiæ prosequi cupientes, eorum supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica de Fratrum nostrorum consilio.

Episcopo Perusino dat. auctoritatem admittendi Lectores.

§. 3. Venerabili fratri nostro Episcopo Perusino & successoribus ejus Episcopis Perusinis qui erunt pro tempore, impertiendi personis ad hoc idoneis docendi licentiam juxta infra scriptum modum liberam concedimus facultatem, auctoritate prædicta tenore præsentium statuentes; Ut si qui processu temporis fuerint qui sibi in eodem Studio docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint impertiri, in Jure Canonico & Civili examinari possint ibidem, & in eisdem facultatibus dumtaxat titulo Magisterii decorari.

Examinandique eodem.

§. 4. Et ut quotiens aliqui fuerint promovendi, præsententur eidem Episcopo qui pro tempore fuerit, vel ei quem ad hoc dictus Episcopus duxerit deputandum, qui Magistris facultatis illius in qua examinatio fuerit faciendæ, tam Regentibus, quam non Regentibus quinque vel quatuor ad minus in eodem Studio præsentibus convocatis, eos gratis & difficultate quacumque sublata, in dictorum Magistrorum præsentia, de scientia, facundia, modo legendi & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus sui Magistratus officium requiruntur, examinare studeant diligentius.

Scholares promovendi quibus qualitatibus polere debeant.

§. 5. Nullum tamen qui doctorari petierit in Jure civili ad hujusmodi examinationem admittat, nisi qui ad minus sex annis civilia Jura audiverit, &

duobus saltem ex eis illa in aliquo Studio generali, ac Institutionum, vel duos Digestorum vel Codicis libros publicè legerit in eadem, uno eorum saltem perlecto in Perusino Studio, in quo fuerit doctorandus. Nullum etiam qui doctorari petierit in Jure Canonico, ad hujusmodi examinationem recipiant, nisi quinque annis Canonica Jura audierit, ex quibus saltem duobus illa similiter in eodem Studio generali, ac duos vel unum Decretalium librum publicè legerint in Perusino, in quo fuerit magistrandus. In prædictorum verò duorum annorum numero, tam in Jure Canonico, quam in Civili illud tempus quod hujusmodi doctorandi extraordinariè publicè aliis legendo, illosque docendo, publicè etiam non audiendo expenderint in aliquo studio generali, volumus computari, & proinde haberi, ac si per illud audiendo dictorum Jurium generali Studio instituisset, & illos quos idoneos reperient, petito secretè Magistrorum eorumdè consilio, quod utique consiliū fideliter teneantur impendere, quod etiam in ipsorum consensuum dispendium vel jacturam revelari quomodolibet districtius prohibemus, approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur. Alios minus idoneos penitus respellendo, postpositis omnino gratia, odio vel favore.

§. 6. Illi autem qui in Civitate præfata examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia, legendi & docendi ubique plenam habeant facultatem, nec à quoque valeant prohiberi.

§. 7. Verum ut ritè in præfatis examinationibus procedatur, præcipimus ut dictus Episcopus, præpositis tantum, sed non tactis Evangelii, juret fideliter se personis quæ per examinationem hujusmodi repetæ fuerint idoneæ, hujusmodi licentiam impertiri, & quod personaliter non per Vicarium vel substitutum examinationi hujusmodi debeat interesse, nisi esset ex aliqua rationabili causa adeò impeditus, quòd suam non posset examinationi prædictæ personalem præsentiam exhibere, in quo casu, eidem Episcopo interessendi examinationi hujusmodi per Vicarium vel alium ad hoc idoneum substitutum, tenore præsentium indulgemus. Et quòd nemini hujusmodi impertiatur licentiam, nisi ei quem omnis vel major pars Doctorum qui hujusmodi examinationi intererint, approbarent.

§. 8. Magistri quoque in dicta Civitate præsentibus sive actulegant sive non, qui ad examinationem hujusmodi fuerint convocandi, semel præsentem publicè Juramentum, quòd isti vocati ad eandem examinationes venient, nisi fuerint legitime impediti, & gratis dabunt examinationis fidele consilium, qui de hujusmodi examinatis vel ut digni approbari debeant, aut minus digni meritò reprobari. Qui verò juramentum hujusmodi præstare noluerit, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem nullatenus admittantur.

§. 9. Modus autem suprascriptus in hujusmodi examinatione servetur, nam licentiando in Jure Canonico assignentur puncta de mane, videlicet unum Decretum, & unica Decretalis: licentiando etiam in Jure civili, puncta hora prædicta similiter assignentur. Videlicet una lex in Digesto veteri, & altera in Codice per Doctores, super quibus dicti licentiandi examen fuerint subdituri. Item verò Doctores ad mandatam ejusdem Episcopi, circa Vesperas hora debita super prædictis punctis, subjicient licentiandum examini, & tam circa examen hujusmodi quod fiet in secreto, quam circa examinationem publicam, cætera observent, quæ in similibus consuevere in Bononiensi Studio observari. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 2.

Canonizatio S. Thomæ Episcopi Herfordiensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum suæ festivitatis institutione pro die 2. mensis Octobris.

Approbati ad legendum ubique publicè legendi facultatem habeant.

Episcopus cum juramento examinationibus interesse debet.

Lectores quoque examinationi interveniuri, juramentum præstare tenentur.

Examinis modus in promovendis Scholaribus.

Dat. P. A. 2. die 1. Aug.

VII.

His & aliis
S. Thom.
claruit mira-
culis, &
propterea
coeli & terra
laetantur.

§. 22. Prædictis & aliis multis miraculis Sanctum suum clarificavit Deus, qui facit mirabilia magna solus. Hæc sunt certè miracula opera tua Deus, qui sic per cœlestes spiritus gubernas terrena omnia, & disponis, quòd ipsorum sacratum numerum, quem cadentium ruina minuit, reparas mirabiliter de terrenis. Hi sunt Sancti tui, Omnipotens Deus, qui tuæ dono gratiæ semper virent, rubent ut rosa, candent sicut lilium, ut mel placent, currunt ut spiritus, flagrant ut balsamum, ut sol fulgent. Sic clemens Deus sanctum suum Thomam glorificans, fidem firmat, nubilos errores dissipat & confundit, ad superna nostros rapit affectus, amoris flammis succendit frigida corda nostra. In hac igitur læta die, quam fecit Dominus, qua confessor iste in Dei throno corona gloriæ clarus sedet, laudet Deum omnis spiritus, cœli cœlorum clamore ineffabili Deo canant. Sanctorum Ecclesia mente ac spiritu in chordis & organo Deo psallat, sed eò magis plaude Herfordia, quæ sui thesaurum corporis continens tam immentum, nam quem in Terris habuisti Pastorem, nunc obtines in cœlis sedulum protectorem.

Et iste Pont.
ipsum Cata-
logo Sancto-
rum Confes-
sorum ad-
jungit.

§. 23. Verum quia multum convenit, ut quem Deus in cœlis glorificat, in terris ad suum fructum & gaudium mundus colat: Nos de ipsius vita & miraculis inquiri fecimus diligenter; dehinc super inventis per nos & Fratres nostros attentæ examinatione habita & discussione solerti, de ipsius sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum plenariè certi facti, ad requisitionem instatè, ac supplicationem humilem & devotam Prælatorum multorum apud Sedem Apostolicam existentium, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, confisi de Omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus & nostra, in Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

Festivitatem-
que ipsius,
die 2. Octob.
celebrari
mandat.

§. 24. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus 6. Non. Octobris festum Confessoris ejusdem, devotè & solemniter celebretis, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

Sepulchrum
ejusdem visi-
tandibus in-
dulgentias
elargitur.

§. 25. Ut autem ad Venerabile ipsius sepulchrum ardentius & affluentius Christiani Populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem confessoris extollatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint ipsius suffragia petitori de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, duos annos, & duas quadragenas; Accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum, infra ejusdem festi Octavas, centum dies de injuncta sibi pœnitentia misericorditer relaxamus.

D. P. An. 4.
die 17. Apr.

Dat. Avinion. 15. Kalendas Maji, Pontificatus nostri Anno 4.

VIII.

Revocatio alienationum omnium per Officiales & Rectores terrarum Sedis Apostolicæ, quoquomodo de eis factarum.

Ampliolem prohibitionem alienandi & infeudandi Terras, & Castra Sedis Apostolicæ, firmavit Pius V. in ejus constit. 37. Admonet. Tom. 2. fol. 236. ubi ipse concordantias materia notabo.

Vide quæ addidi ad Const. 1. Leon. I. Occasio. sup. fol. 6.

Edita An. D.
1321.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Guittoni Episcopo Urbevetano patrimonii B. Petri in Thuscia Rectori. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Inter cætera, quorum nos cura sollicitat, illa præcipuè meditatio mentem nostram occupat, illaque sollicitudo fatigat, ut Ecclesiæ jura non pereant, & si qua sunt fortè deperdita, in statum pristinum restaurentur.

§. 1. Audivimus siquidem relatione fideli, quòd quidam patrimonii B. Petri in Thuscia, comitatus Sabinæ, Terræ Arnulphorum, & quarundam aliarum Terrarum, ad nos, & Ecclesiam Romanam spectantium Rectores, & Officiales, qui fuerunt temporibus retroactis, diversas locationes, alienationes, donationes, & concessiones de Terris, Castris, bonis, juribus ejusdem Ecclesiæ sub variis formis, modis, & tenoribus fecisse noscuntur, & quasdam minores Terras, Civitates, Castra, & loca infra Patrimonii Comitatum, & Terrarum Arnulphorum prædictæ, & alia infra jurisdictionem ipsius Ecclesiæ Romanæ consistentia majoribus Civitatibus, & Comitibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, quamvis nullam super hoc potestatem habuerint, de facto in ipsius Ecclesiæ grave præjudicium subjecerunt, & etiam submiserunt, ac se subjicientibus, & submittentibus auctoritatem præstando confenserunt pro eorum libito voluntatis, & aliqua minoræ Terræ, Civitates, & Castra dictis majoribus Civitatibus & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, tam de dictis Terris, quam etiam aliunde voluntariè, & quædam ab ipsius majoribus coactè super violentiam submiserunt.

§. 2. Nos igitur super his volentes ejusdem Ecclesiæ honori, & indemnitatibus providere, locationes, alienationes, donationes, concessiones, subjectiones, & submissiones prædictas, & alias quascumque de bonis, & juribus prædictæ Romanæ Ecclesiæ, & Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictorum, ac Universitatum eorumdem sub quibusvis modis, formis, tenoribus, aut expressionibus verborum factas non obstantibus Apost. Sedis non ex certa scientia factis, & quorumvis aliorum confirmationibus, seu ratificationibus super his sub quacumque forma verborum obtentis, nec non promissionibus, obligationibus, pœnarum adjectionibus, stipulationibus, & renunciationibus quibuscumque, ac juramentis super his præstitis ab eisdem, ex tunc auctoritate Apostolica revocavimus, cassavimus, annullavimus, irritavimus, vacuavimus, & nullam habere decrevimus roboris firmitatem: Et eadem Terras, Civitates, & Castra, bona & jura ad jus, & proprietatem, & dominium ejusdem Ecclesiæ revocavimus, eadem minores Terras, Civitates, Castra, & loca in eo statu in quo erant ante tempus subjectionis, & submissionis hujusmodi reducendo. Decernentes illa prædictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, & Baronibus, & Nobilibus, ad servandum submissionem hujusmodi, vel ad obediendum, seu parendum illis in aliquo prætextu submissionis, & subjectionis eorundem aliquatenus non teneri.

§. 3. Quocirca fraternitati tuæ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te, vel alium, seu alios super præmissis de plano, summarè, sine strepitu, & figura judicii te informans, prædictas Terras, Castra, bona, & jura taliter locata, alienata, donata, & concessa, ad manus tuas recipere studeas, & diligenter conservari procures. Non permittens Terras, Civitates, Castra, & loca minoræ præfata prætextu submissionis, & subjectionis hujusmodi ab aliquibus indebitè molestari. Detentores Terrarum, Castrorum, bonorum, & jurium prædictorum, & contradictores, ac rebelles, & impediens si qui fuerint, necnon & molestatores dictarum minorum Terrarum, Civitatum, & Castrorum, ac universitatum per spirituales, & temporales pœnas, appellatione postposita, compescendo.

§. 4. Non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut quibusvis pœnis affici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Officiales &
Barones quæ-
dam loca S.
R. E. aliena-
runt. Ad
hoc habes
inf. Clem. vi.
const. 3. Et
si solertem.
fol. 256.

Hic Pont. eas
revocavit.

Et modo
executorem
deputat.

Contraria
tollit.

Dat.

1321.
Dat. P. An. 5.
die 1. April.

IX.

Edita An. D.
1321.

Exordium.

Causa const.

Facultates
de quibus in
rub.

Dat. P. An. 5.
die 2. Maji.

X.

Edita An. D.
1321.

Exordium.

Causa hujus
constitutionis.

Prohibitio
faciendi ca-
valcatas, vel
incurtus, aut
expulsiones.

Datum Avinione, Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quinto.

De Facultatibus Inquisitorum hereticæ pravitatis, dandi licentias deferendi arma. Et de qualitatibus familiarium suorum.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Inquisitoribus hereticæ pravitatis in Provincia Lombardia. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exigit ordinis vestri Religio, & commissi nobis officii mansuetudo requirit, ut sic actus vestros virtute modestiæ componatis, quod nemini esse possint ad scandalum, vel aliquod nocumentum.

§. 1. Accepimus siquidem asserione fidei, quod vos nonnullis pravis & perversis hominibus, qui frequenter ad cædes, & alia nefanda facinora laxant nequiter manus suas, arma per civitatem & districtum Bononiensem portandi, non sine multorum scandalo, licentiam concessistis.

§. 2. Quare volumus, & discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus neminem familiarem, nisi ejusdem Ecclesiæ fidelem, ac devotum, & laudabilis conversationis & vitæ, habere quomolibet præsumatis; nec aliquibus de cætero, extra familiam vestram, quam vobiscum habetis continuè (nisi forsan illis, qui eundo de terra ad terram, vel etiam redeundo vobiscum, & in casibus aliis in quibus vobis pro securitate vestra forsitan expediret) alicui deferendi arma per dictas Civitatem & districtum licentiam concedatis, & nihilominus licentiam, quam olim super hoc aliis concessistis, studeatis, remotis occasione & dilatione quibuslibet, revocare. Ut per hoc nulla possit oriri in eisdem Civitate, vel districtu materia scandalum paritura, nec ad nos de cætero super hoc querelæ materia deferatur.

Datum Avinione, 6. Non. Maji, Pontificatus nostri Anno quinto.

Contra facientes Cavalcatas, & incurtiones in Provincia Marchiæ, status Ecclesiastici.

Hæc Bulla observanda est in toto d. statu, ex declaratione Pauli III. inf. in ejus constit. 17. Officii. fol. 729. Et in hac materia habes etiam constit. 1. Alex. VI. inf. fol. 453. Inter. & constit. 6. Jul. II. Cum homines. fol. 471. Et pleniorē sanctionem vide in constit. 75. Six. V. Dum pro, in Tom. 2. fol. 674.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad certitudinem presentium, & memoriam futurorum.

AD hoc dignoscitur media inter discordes iustitia constituta, ut nemo dicere sibi jus audeat, nemo ipsius iustitiæ transgredi limites inordinata voluntate præsumat: sed quod sibi credit alter adversus alterum fortè competere, coram Iudice iustitia mediante prosequatur.

§. 1. Novimus enim, quod dierum crescente malitia, sit assueta nequitia malorum, mentes hominum depravare: quod in apertam proflire violentiam non timentes, sæpius alter insurgit in alterum: & alius quod adversus alium existimat se fortassis habere, viis pacificis, & juris ordine prætermittis, violentis conatibus obtinere præsumit. Inter alios verò, qui ad hoc ferventer inducuntur indomita voluntate, nonnulli de nostra Marchiæ Anconæ provincia ad huiusmodi proflire conatus per motus effrenes & agiles non verentes, ipsius provinciæ statum sæpè turbant pacificum, periculis in ea, non absque dispendiis animarum, fidelium stragibus, & bonorum detrimentis, injuriis, & scandalis suscitatis.

§. 2. Nos igitur, qui Provinciam ipsam quadam singulari affectione diligimus, & tamquam recreationis nostræ pomærium, paternæ benignitatis oculis intuemur; cupientes in illa (turbationibus

& scandalis quibuscūmq; remedii nostri appositione subductis) bonum pacis & concordie non lædatur: ac debitum, & congruum reputantes, ut talium sic compefatur audacia, quod à violentiis retrahantur: universis, & singulis tam laicis, quam clericis cuiuscumque status, ordinis, vel dignitatis existant, Comitibus quoque, Baronibus, Potestatibus, Capitaneis, & aliis quibuscūmq; Officialibus, & inferioribus gradibus positis: necnon Communitatibus, ac Universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum in prædicta provincia consistentium, auctoritate præsentium districtius inhihemus, & mandamus expressè, ne ipsorum aliquis contra alium sibi jus dicere, aut guerram, vel exercitium, seu cavalcatam (nisi de licentia Rectoris provinciæ supradictæ) per se, vel alios facere, vel movere per hostiles incurtus, seu violentias occupare, invadere, vel etiam retinere, seu aliquem de domo propria, seu civitate, castro, vel loco expellere, capere, seu tenere, sive ad vindictam, vel ultionem aliquam proflire quavis causa vel occasione præsumat; sed quilibet jus suum per viam iustitiæ coram competenti Iudice prosequatur.

§. 3. Nos enim omnes, & singulos tam clericos, quam laicos contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi (postquam illa ad notitiam pervenerint eorumdem, vel per eos steterit, quominus potuerit pervenire) facientes, (nisi in casibus à jure permissis) sententiam excommunicationis: & insuper eisdem clericos suspensionis pœnam incurtere, ac prædictorum Castra, Terras, Loca, & Communitates, & Universitates prædictorum, si contra huiusmodi inhibitionem, & mandatum nostrum venire præsumperint, ac dictorum Clericorum Ecclesiæ, (qui facere contra prædicta forsitan attentaverint) interdictio Ecclesiastica subjacere volumus ipso facto: omnesque prædictos, & singulos omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, libertatibus, & immunitatibus, realibus & personalibus, feudis, locationibus, bonis, juribus, honoribus, officiis, & quibuscūmq; concessionibus, quæ à Romana Ecclesiâ, & à quibuscūmq; aliis Ecclesiasticis obtinere noscuntur, eo ipso fore privatos: & nihilominus omnes, & singulos Comites, Barones, Nobiles, Potestates, Capitaneos, Officiales, ac Communitates prædictas mille marcarum argenti, & unamquamque personarum ipsarum; quæ contra inhibitionem, & mandatum ipsorum facere, vel venire præsumant, ducentorum florenorum auri, quam eo ipso incurrant, pœna multemus. Contra Clericos prædictos ad privationem omnium beneficiorum Ecclesiasticorum, dignitatum, personatum, & officiorum cum curâ, vel sine cura, quæ forsitan obtinerent, ac reddimus eos inhabiles, & indignos ad ea, & qualibet alia in posterum obtinenda. Nulli ergo omnino, &c.

Datum Avinione, 10. Kalendas Januarii, Pontificatus nostri Anno 6.

Canonizatio S. Thomæ de Aquino Civitate Provinciæ Campaniæ, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis pro die 7. Martii.

Hanc festivitatem solemniter celebrari iussit Pius V. in constit. 36. Mirabilis, Tom. 2. fol. 238. ibique ipsum inter celeberrimos Catholicæ Ecclesiæ Doctores adnumeravit.

JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliisque Ecclesiarum Prælatibus, ad quos literæ istæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Pœnarum
in iustitiâ
contra inobedi-
entibus.

Dat. P. An. 6.
die 23. Decemb.

XI.

Edita An. D.
1323.

1323.
Exordium.

Redemptionem misit Dominus populo suo, cum Dei verbum in virginalis uteri thalamo, sancti Spiritus cooperatione conceptum, caro factum est, & habitavit in nobis, verbo suo nos instruens, exemplo docens, cœlestia referans, occulta miraculis roborans, ac sacri eloquii testimonii futura eadem esse confirmans, tandem se Deo Patri in ara Crucis Hostiam acceptabilem offerens, peccata nostra pio cruore deterfit, descendensque ad inferos, ac die tertia resurgens à mortuis, & per quadraginta dies apparens discipulis, & loquens de Regno Dei, ipsis cernentibus est elevatus in cœlum, & captivam ducens captivitatem dedit dona nominibus, quibus patefcere cœlum innotuit, referata dudum clausa in se credentibus janna Paradisi. Patet ergo cœlum credentibus, patet humilibus, patet etiam qui honestatis, paupertatis, & obedientiæ vortis se Deo, (à quo stulti per inobedientiam discesserunt) voluntaria sponfione devovent. Regnum enim cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, dum propriis subactis affectibus violentia quadam ad superiora conscendunt.

B. Thom. de Aquino habitum Ordinis Fratrum Prædicatorum pubes suscepit ad Theologiæ magistrum, postea ascendit, & magistralem Cathedram regit maxima cum omni admiratione.

§. 1. Hæc igitur B. Thomas de Aquino, Ordinis Fratrum Prædicatorum sacre Theologiæ Doctor, nobilis quidem genere, sed nobilior conversatione, fama clarus, vita clarissimus, sedula meditatione revolvens, & attenta deliberatione discernens, dum adhuc infra pubertatis annos existeret, ipsius Ordinis Prædicatorum habitum suscepit, in eo (invito etiam patre qui ejus felicibus actibus invadebat) constantius mansit, ac in ipso tandem regularem professionem emisit, ubi in brevi adeo scientia, vita, & moribus profecit, ut ætate adhuc juvenis, ad Sacerdotium promoveretur, & ad ejusdem Theologiæ magistrum, Parisiis loco utique celeberrimo assumptus, magno inibi sui, sui que Ordinis, ac Parisien. studii favore, per multorum annorum curricula, cathedram regeret magistralem. Quippe cum illi vita existentiam, conversatio famam, doctrina pateret opinionem; opera divulgationem, eademque tam brevi confecta tempore, admirationem merito exhiberent: ut illud Psal. Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra, in eo verissime impleretur. Quod utique thema, idem sanctus, dum esset in sacra pagina incepturus, assumpsit, quodque (ut fertur) revelatione sibi post suam orationem facta didicerat, dum propter juventutem suam se inabilem ad magistrum reputans, quid proponeretur in instanti principio hæsitaret.

Opera multa in Dei laudem & fidei propagationem scripsit.

§. 2. Nam & in primitiis scientiis, & diversis philosophiæ partibus, ut non esset otiosus, sed operaretur terram: necnon in sacra scripturæ pagina, tam super Novum, quam Vetust Testamentum scripta, plurimòque alia Dei opera in Dei laudem, Fideique dilatationem, eruditionemque studentium, clara (cum sciens esset, famosa, cum cognitus) non absque speciali Dei infusione profecit. Doctrina quippe prodentium facilis, & omnino scientiæ signum est posse docere.

Orationi & studio assidue vacabat.

§. 3. Profecit utique vir peritus, à terrenorum ambitione semotus: & ad cœlestium affectionem intentus, perfecto vacans studio, intendebat Deo, prætermittebat terrena, ut assequeretur æterna, præmittebat divina, ut roboraretur in schola, cum singulis diebus, antequam lecturus ascenderet cathedram, vel distraheretur ad alia, Missam unam celebraret, aliam audiret, in quibus & alias in oratione, (cum in illa foret assiduus) lacrymarum effusione mentis suæ dulcedinem, devotionemque Deo, cum nihil est absconditum, revelabat.

Castitate, sobrietate, humilitate, & aliis virtutibus præfultit.

§. 4. Cumque castitatis nitore canderet, parsimonia devota, custodiebat humilitatem, hanc eandem sobrietate medica nutrebat, adeo ut multi eum in carne virginitate mansisse incorruptum existimarent. Quod ejusdem sancti confessor Ordinis memorati, qui longo tempore ipsius confessionem audierat, publicè (ut ad nos testimonio fide digno pervenit) coram omnibus die defunctionis ejus-

dem asseruit, dicens: Ego confessionem generalem istius sancti viri audivi, de quo testificor, quia ita inveni eum purum, sicut puerum quinque annorum, quia nunquam suæ carnis sensit corruptelam. Qui præterea vir Dei, cibus Religiosorum, vestimentisque communibus contentus, conversatione mitis, benignitate suavis, pietate misericors, humilitate subiectus, cæteraque virtutum varietate redimitus, honorum supercilium, mulierumque cautiùs consortia spernebat, non elatus, non preeminens, nec etiam disputans, (quod & interdum disputanti solet esse commercium) jactator affectus, ut ampulosis (etiam si sibi eadem injicerentur ab aliis) in illo palestrica syllogizationis exercitio uteretur. Totus igitur Dei famulus divinis operibus intentus, aut eruditioni qua præcelebat, aut prædicationi qua immotus erat, aut orationi qua devotus, aut scripturæ sacre qua profundus, sedulus vacabat, adeo ut præter naturalis necessitatis, aut quietis horas, nullum sibi aut vix temporis spatium relinquere otiosum.

§. 5. Appropinquante autem die qua de hoc sæculo migraturus esset ad Dominum, quaque devicto triumphatoque mundo, in perpetuas æternitates recipiendus in patria, (nam bonorum laborum gloriosus est fructus) cum à felicis recordationis Gregorio Papa Decimo prædecessore nostro, ad Lugdunenfe Concilium diceretur esse vocatus, de Neapoli veniens, ubi tunc temporis more solito famosè legebat ut Doctor, & per maritimam transiens, cum ad Monasterium Fosæ novæ Ordinis Cisterciens. Terracinen. Dicec. parumper digressurus, per dies aliquot antea, ad ipsum ut illuc deferretur, affectuosè deposulans, pervenisset; intrans Monasterium, plenus Dei spiritu, hæc verba protulisse refertur. Hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo quoniam elegi eam. Quod verum esse eventus edocuit, & sacri corporis sui illic facta tumulatio manifestat. Cæpit enim illic in infirmitate gravari eadem, viribus paulatim destitui, infirmitatem tamen ipsam, etsi dierum plurium non impatienter tolerans, sed æquanimiter, totus ut erat humilis patientia supportans, qua sibimet leniret infirmitatem Deo obedientia placeret, ministros de se (quod non intendebat) aggeneraret reverentiam, imitandæ quoque patientiæ exempla præberet, adeo quod ejusdem Monasterii Fosæ novæ Fratres inibi Deo devotius famulantes, hæc in sancto viro Religionis exempla contemplantes, illius tunc infirmantis corpore prompti obsequii mancipati; quem utique tanta referunt patientia fore cernebant, singuli ligna de sylva, singuli quæque illi opportuna voluntariè, propriis humeris deferebant, non extimantes fore conveniens, ut brutorum animalium humeri, in portandis eidem rebus accommodis præstarent obsequia, qui tantarum virtutum prærogativa pollebat.

Moris suæ diem prævidit.

§. 6. Cumque in eadem infirmitate, de qua obiit, Sanctissimi Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI Corpus, in cibum sumendum sibi ut viaticum deferretur, totus profusus in lacrymis, & dulci amore ejusdem anima assueta dulcedine Dei, liquefacta, inter cætera multa, & decora quæ protulit; hæc, vel similia, fidei & devotionis verba, toto illius Monasterii Conventu, multisque doctorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum assistentibus Fratribus, eructasse refertur. Ego de isto Sanctissimo Corpore Domini nostri JESU CHRISTI, & aliis Sacramentis multa docui, multa scripsi in Fide Jesu Christi, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cujus correctioni cuncta subijcio, cuncta suppono.

Sacramentum infirmis sumens, & cuncta quæ de eo scripsit, correctioni S. R. E. submisit.

§. 7. Recepto deinde ab ipso eodem vivifico Sacramento, cunctisque aliis Sacramentis Ecclesiæ, debita veneratione cum lacrymarum effusione susceptis, tertio die obdormivit in Domino, cui credit, quem amavit, & tota mentis affectione dilexit. Fidelis servus & prudens non perinax, non proprio sensui, aut prudentiæ innitens, & nulla de scientiæ suæ opinione superbus, nam qui scrutator est

Fo & aliis Sacramentis, receptis, tertio postea die obdormivit in Domino.

Majestatis opprimeretur à gloria. Unde sapienter Doctor idem atque humiliter (ut præfati sumus) omnem suam verbo, vel scripto doctrinam ad ejusdem Ecclesiæ fidei normam fideli devotione reduxit: quam Petri ore diffusam stabilem noverat, & nullis concussionum flatibus agitandam; cum post veram Deitatis CHRISTI recognitionem qua respondit, Tu es CHRISTUS Filius DEI vivi, ab ipso audire meruit: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & alibi. Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; Dumque pro Petro CHRISTUS rogat, pro ejus Ecclesia intercedit.

Miraculis etiam claruit.

§. 8. Verum quia dignum erat & consonum, ut quem Deus viventem in hoc sæculo tantis suis donis, gratisque perfecerat, assumptum in Cælis sanctificationem fore hominibus declararet, multis eundem virum Dei post ipsius de hac vita transitum (licet & antea nonnulla fecisse memoretur) magisque fecit clarere miraculis, multis clarisque signis gloriosius coruscare, ut illud Psalmi merito de ipso dicamus. Scitote quia mirificavit Dominus Sanctum suum, sicque vita ejus attestaretur miraculis, ut illius miracula, vitæ testimonium perhiberent. De quibus pauca de multis in Dei laudem, & Sancti hujus commendationem, & ædificationem fidelium, idoneis approbata testibus, præfatis subnectemus.

Odoris fragrantia ab ejus sepulchro manans, suæ carnis munditiam orationis odoramentum famæque & virtutum diffusionem significavit.

§. 9. Post septimum namque mensem, vel circa, à die obitus ipsius S. Thomæ de Aquino, cum Corpus ejus, quod in Capella S. Stephani dicti Monasterii, per idem tempus sepultum extiterat, ad sepulchrum ejusdem primum, scilicet juxta Altare majus Ecclesiæ Monasterii antedicti, unde ad tempus per Monachos ejusdem Monasterii, timoris causa sublatum fuerat, ne corpus ipsum omnino de dicto Monasterio tolleretur, per translationem denudè exhumatum, deferri exinde decrevissent, in apertura ipsius sepulchri, ejusdem Capellæ S. Stephani, tanta fragrantis odoris suavitas emanavit, quod totam ipsam Capellam Clausuramque ipsius Monasterii, quod diffusum est, mira eadem suavitate replevit, quæ de ipsius corpore, (prout ex sollicita, curiosaque Monachorum indagine est repertum) mirifice fundebatur. Propter quod majore per Monachos concepta ad ipsum devotione, totus Conventus processionaliter (Priore tamen dicti Monasterii, cum quibusdam ex Monachis paramentis indutis) Corpus ipsum ad præfati primum ejus sepulchrum honorifice detulerunt. Hanc similem fragrantiam post septem annorum spatium, quidam ex testibus, quidam verò post quatuordecim annorum spatium sensisse se referunt, dum corpus ipsum diversis ex causis per temporum vices sedulo inspexissent. Quippe odor, carnis ejus munditiam Deo acceptam exprimebat, orationum ejus odoramenta representabat, famam quoque ejus claram diffusionem virtutum & illarum aromatum non celabat.

Chirurgus ex decenniali infirmitate podagræ sanus evasit.

§. 10. Quidam arte chirurgicus, sed per decenniali infirmitate podagricus; ita quod ire per se, vel ambulare nequaquam absque baculorum sustentatione, aut aliorum suffragio poterat, se Deo & B. Thomæ devovens, juxta ejus tumulum incumbens, (oratione facta) sanus profiliit, & currens, ac Deum laudans quod meritis ejus esset tam longæ infirmitatis languore curatus.

Alter quasi mortuus ad ejus tumulum hortatus, statim ferè sanus surrexit.

§. 11. Alter quidam ex horribili quadam visione phantasmatum timiditate percussus, pedibus manibusque contractus fuit, & ore, ac facie distortus, sensibus carens, & omni virtute destitutus, ita quod loqui non poterat, sed mortuo similis videbatur: aded ut ignem ejus membris admotum, nullatenus sentiret, portatus ad tumulum illius, post mortulam, liber & sanus omnino à dicto sepulchro surrexit.

Alius sanctitatem ejus deridens statim infirmitate corripitur, & poenitens postea manum S. Th. deosculans sanitatem recuperavit.

§. 12. Alius dum non devotè de sancto sentiret, virtutem Dei in sancto, in se duplicem est expertus, infirmitatis dum contemnit, sanitatis, dum à contemptus culpa discessit. Nam cum sibi devotionis causa à quodam Capellano plures venerandæ reliquæ monstrarentur, ipse quoque ostensor pretiosiores adhuc se habere reliquias videlicet manum F.

Thomæ de Aquino fateretur, illicò hunc desistoriè de his truffantem, cum eas videre non curaret, dicens, Sanctus non est: Sed quidam Ordinis Prædicatorum frater, tremor apprehendit: & caput ejus ad modum magnæ cistæ grossum, & valdè ponderosum sibi esse videbatur, sed infirmitate correptus, & poenitens, simulque de sua incredulitate, dictisque deplorans, dum veniam à Sacerdote petitam obtrinit reverenter manum ejusdem Sancti deosculans, confestim à tremore, & inflatione capitis liberatus evasit, sensitque progredientem; ut retulit, maximum ex dicta manu suavitatis odorem. Qui odor cum ipsius curati capitis, personæque ex tactu manus ejusdem per magnum tempus inhæretet; multis eundem postmodum percipientibus, sciscitantibusque quid esset, hoc signo narrare quod acciderat (etsi nolens) miraculum cogebatur.

Notarius quidam amittam loquelam recepit.

§. 13. Notarius quidam dum ad mensam sanus accederet, surgens ab illa gravi squinantia infirmitate correptus est. Duobus diebus propterea linguam movere non potuit, & loquelam amisit. Cumque multa medicorum remedia, ei adhibita, quin eadem infirmitatis in augmentum procederet, non prodesse, imò de illo desperarent: ad Sanctum conceptam devotionem, ut ad tumulum ejus deferretur, quam lingua non valebat, manus suæ scriptura deprompsit. Verum cum illum repugnante uxore sua (quia mulieribus præfati Monasterii Ecclesiam ingredi non liceret) nequaquam duceretur, ipse sic infirmus advertens infra se ipsum, eidem beato viro se, ut liberaret affectuosius commendavit. Cœpit ex tunc linguam ducere, meliorari, & convalere, ac brevi temporis intervallo curatus perfectè fuit.

Alter quotidiana febre correptus, sanus factus est.

§. 14. Dum alius quidam per septem hebdomadas, & ultra febre quotidiana, malo epatis, & stomachi affligeretur, quadam die veneris, cum pejus haberet, auditis quibusdam miraculis, quæ per virum Dei facta esse dicebantur, cum se ad ipsum devotius sequenti die Sabbati de sero, uxoris suæ stratis, eaque præsentè devovisset: die Dominicæ proximo, in mane se à præfatis infirmitatibus plenè reperit liberatum.

Mulier surda auditum recuperavit.

§. 15. Mulier quædam, cum filium suum duorum mensium decumbentem, periclitari non immeritò formidaret; pro eo præsertim, quod per menses quatuor ex surditate aded gravata esset, ut decies exclamata, vagientem etiam puerum vix audiret, viri sui inductione, qui mæstus unà cum illa communis filii periculo condolebat, prædicto viro Dei, ut eam ab eadem infirmitate eriperet, obnoxius devovit. Emissoque voto, cum nocte secuta dormisset, in crastino se liberatam sancti meritis reperit, ut optabat.

Puella à squinantia infirmitate liberata est.

§. 16. Puella gutturis sui faucibus squinantia habens infirmitate constrictas in tantum, ut nec quid sumere solidum, aut liquidum valeret, & anhelitus sibi meatus, ut vix respirare possèt includeretur: dum devotè se beato viro à matre persuasa commendaret, ductaque foret in crastinum ad dictum Monasterium Fossæ novæ, superpositis gutturi suo dicti viri sancti, ex reliquiis in quadam capsula delatis, confestim melioratam se sensit, patrem comedit, perfecteque sanata rediit.

Conversus Monasterii Fossæ novæ, emissio S. Th. voto, obdormivit super ejus tumulo, & inde sanus surrexit.

§. 17. Quidam præfati Monasterii Fossæ novæ conversus, aded gravem in brachio dextro & spatula dolorem patiebatur: ut ipsum brachium, quod per trium mensium cum dimidio spatium detulerat suspensum ad collum, ei esset inutile, dolore præsertim vehementer afflictum. Quod cum requisitum medicorum remedium non haberet, & amplius dolore gravaretur, dum dicto sancto pro sua liberatione se quodam emissio voto commendasset; seq. supra ejus tumulum posuisset: ibidem obdormivit, ac excitatus, deinde à quodam dicti Monasterii Monacho, brachio, quod linteo prius habebat; incumbens 7. collo adhuc dependenti extractum ab eo reperit, excitatorumque à somno more; dum ambas manus capiti suo; ut ipsum scalperet apposuisset, se liberatum intellexit, ac stantibus, quod notum fuerat miraculum, revelavit.

Infans add. rumulum delatus abiit inde sanus.

§. 18. Infans quidam quatuor annorum tumorem & ruborem in coltis, & crure usque ad pedem patiebatur adeo afflictum: ut nec à matre sua, vel alio sine læsione & clamore suo aliquatenus tangi potuisset. Movere se non poterat, per mensem in tanto dolore, & in anxietate fuit, à medicis spes curationis ejus sine incisione pueruli non inveniatur, illaque (si fieret) perpetuo eum in persona futurum impeditum mæstis amaritudine mentibus nunciabat. Deficiente natura, artisque suffragio non invento, recursus est ad Deum, qui gloriosus est in Sanctis suis, faciens prodigia. Nam mater infantuli, quæ ipsum diligebat, ut mater, eum B. Thomæ devotius commendavit, ut à dicta infirmitate sine incisione suis meritis liberaret. Delatus est puer ad Monasterium, positus super rumulum Sancti, post aliquantulam moram, sanus inde surrexit.

Hæc miracula beatitudinem S. Tho. in Cælis præ se ferunt.

§. 19. Hæc sunt igitur testimonia tua Deus, quæ de hoc viro justo nobis credibilia facta sunt nimis. Nam si testimonium hominis accipimus, testimonium Dei majus est. Quo animam enim cælum possidere jam credimus, intercessorem ipsum expectamus: ac inter Sanctorum agmina, quasi stellam matutinam eum fidimus esse locatum. Unde fidem tuam in nobis, bone JESU, nutris, spem erigis, dilectionis charitatem accendis. Læteret itaque Mater Ecclesia, exultet Italia, parens Campania jocundetur, Prædicatorum sacer Ordo jam jubilet, Religiosorum devotio concrepet; Doctorum turba complaudat, animentur ad studia juvenes, proveci non torpeant, senes delectentur in illis, omnes in humilitate proficiant, proveci contemplationem non deserant, mandata Dei seduli exequantur. Nam dedit illi Deus cor ad præcepta, & legem vitæ, & disciplinæ, & sapientia humiliati exaltabit caput illius. In medio Ecclesiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus spiritu sapientiæ, & intellectus, stolam gloriæ induit eum. Nam veritas (quæ est CHRISTUS) ipsa veris, non fictis Doctoribus pollicetur, qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Quamvis ipse verus justitiæ Sol, stellarum illustratione non egeat, nec illarum irradiatione, cum illuminentur ab ipso, clarescat. Habitat enim lucem inaccessibilem, qui est splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, idcirco tenebris non obscuratur, ut deficiat, aut nebulis offuscatur, ut suæ claritatis radios non diffundat.

Ideoque militans Ecclesia in terris eundem sanctum pariter venerari intendit.

§. 20. Cæterum, quia rationis Ordo depostulat, ut triumphantem in Cælis Ecclesiam devota in terris militans subsequatur, illum veneratione præcipua percolat, quem in cælestibus agminibus positum, Deum glorificare cognoscitur.

Hic ergo Pont. prævia miraculorum & sanctitatis vitæ verificatione SS. Catalogo B. Tho. adscribit.

§. 21. Nos de sanctitate vitæ, ac miraculorum veritate, Confessoris ejusdem non semel tantum, sed primo, & secundo; non festinè, sed maturè inquiri fecimus: & per nos etiam, & Fratres nostros Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, inquisitionem hujusmodi, exacta discussione, examinavimus diligenter, ut tantò firmitus, quantò maturius, tantò certius, quantò disquisitiùs inquisitum & examinatum existeret, in sic arduo difficilique negotio procedere valeremus. Difficile namque extimamus quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt, invenimus cum labore, quæ autem in Cælis sunt, quis investigabit? Cùmque per hujusmodi nostram & eorundem Fratrum nostrorum examinationem sollicitam & sollicitudinem examinatum, vitam ejus sanctam, & miracula vera ejus meritis facta, probata esse constat, & supplicantibus nobis idipsum humiliter, & devotè multis tunc Prælati apud Sedem Apostolicam existentibus, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, auctoritate Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus ac nostra, eum Sanctorum Confessorum Cælogo duximus adscribendum.

Ejusque festum die 7. Mart. celebrari jubet.

§. 22. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martii

festum Confessoris ejusdem, devotè, ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis veneratione debita celebrari, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

§. 23. Ut autem ad venerabile ejus sepulchrum ardentius & affluentius Christiani populi confluar multitudo, ac celebris ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè poenitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petitori, de Omnipotentis Dei misericordia & eorumdem Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infra septem dies festum ipsum immediatè sequentes, centum dies de injuncta sibi poenitentia relaxamus.

Indulg. ejus sepulchri visitantibus elargitur. Alias dedit etiam Pius V. in rub. cit.

Datum Avinione 15. Kal. Aug. Pontificatus nostri Anno 7.

Dat. P. A. 7. die 18. Julii.

Contra ineuntes federa cum hæreticis, aut alio quovis modo eis faventes.

XII.

Pænas autem contra hos fautores promulgatas, attende inf. in hoc Tomo Paul. IV. const. 19. Cùm ex Apostolatus. fol. 840. ubi notabo.

Edita An. D. 1325.

JOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Lamberto de Ordine Fratrum Prædicatorum, Inquisitori hæreticæ pravitatis in inferiori parte Lombardia. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa const.

Cum nonnulli de Provincia Romandiola, tam Clerici, quàm Laici, Deum & Romanam Matrem Ecclesiam offendere, seque in præcipitium damnationis, & mortis immergere non verentes, adeo favere & favisse dicantur damnatis hæreticis, confederationes, ligas, & societates ineundo cum ipsis, eosque receptando, & sibi præstando multipliciter auxilia, consilia, & favores, quod de labe hæresis se reddiderunt & reddunt vehementer suspectos.

Iussio coërcendi fautores hæreticorum.

§. 1. Nos tam ipsorum quàm multorum aliorum periculis, præmissis imminentibus obviare salubriter cupientes: discretioni tuæ Apost. auctorit. mandamus, quatenus contra fautores hujusmodi, & alios quoslibet de crimine pravitatis hæreticæ culpabiles, vel suspectos, sic solerter secundum formam canonum, ac privilegiorum concessorum inquisitionis officio, procedere non postponas, quòd inde debeat tua diligentia merito commendari.

D. P. An. 10. die 10. Aug.

Datum Avinione 12. Kal. Septemb. Pontificatus nostri Anno 10.

Contra immolantes dæmonibus, aut responsa & auxilia ab eis postulantes, sive tenentes libros de ejusmodi erroribus tractantes.

XIII.

Ad hæc facit constitutio Innocentii VIII. n. 1. Summis.

JOANNES EPISCOPUS, &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Quidam Christiani, dæmonibus immolant, auxilia & responsa postulant.

Super illius specula, quamvis immeriti, ejus favente clementia, qui primum hominem humani quidem generis protoplasti, terrenis prælatum, divinis virtutibus adornatum, conformem & confimilem imagini suæ fecit, revocavit profugum legem dando, ac demum liberavit captivum, reinvenit perditum, & redemit venditum, meritò suæ passionis, ut contemplaremur ex illa super filios hominum, qui Christianæ religionis cultu Deum intelligunt & requirunt: dolenter advertimus, quòd etiam cum nostrorum turbatione viscerum cogitamus, quàm plures esse solo nomine Christianos, qui relicto primo veritatis lumine, tanta erroris caligine obnubilantur, quòd cum morte foedus ineunt & pactum faciunt cum inferno: dæmonibus namque immolant: hos adorant: fabricant, ac fabricari procurant imagines: annulum vel speculum, vel phialam, vel

rem quamcumque aliam magicè ad dæmones inibi alligandos, ab his petunt responsa, ab his recipiunt, & pro implendis pravis suis desideriis auxilia postulant, pro re fatidissima fatidam exhibent servitatem, (proh dolor) hujusmodi morbus pestifer, nunc per mundum solito amplius convalescens, succellivè gravius inficit CHRISTI gregem.

§. 1. Cùm igitur ex debito suscepti pastoralis officii, oves oberrantes per devia, teneamur ad causas CHRISTI reducere, & excludere à grege Dominico morbidas, ne alias corrumpant: hoc edicto in perpetuum valituro, de consilio fratrum nostrorum, monemus omnes & singulos renatos fonte baptismatis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione anathematis, præcipientes eisdem, quòd nullus ipsorum, aliquid de perverfis dictis dogmatibus docere ac addicere audeat: vel, quod execrabilius est, quomodolibet alio modo, in aliquo illis uti. Et quia dignum est, quòd hi, qui per sua opera perverfa spernunt Altissimum, penis suis pro culpis debitis percellantur.*

§. 2. Nos in omnes & singulos, qui contra nostra saluberrima monita & mandata facere de prædictis quicquam præsumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus, quam ipsos incurtere volumus ipso facto. Statuentes firmiter, quòd præter penas prædictas, contra tales, qui admoniti de prædictis, seu prædictorum aliquo infra octo dies à monitione computandos præfata à præfatis non se correxerint, ad infligendas penas omnes & singulas, præter bonorum confiscationem dumtaxat, quas de jure merentur hæretici, per suos competentes judices procedatur.

§. 3. Verùm cùm sit expediens, quòd ad hæc tam nefanda omnis via, omnique occasio præcludatur, de dictorum nostrorum fratrum consilio, universis præcipimus & mandamus, quòd nullus eorum libellos, scripturas quascumque ex præfatis damnatis erroribus quicquam continentes, habere, aut tenere, vel in ipsis studere præsumat, quin potius volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ cunctis præcipimus, quòd quicumque de scripturis præfatis, vel libellis quicquam habuerint, infra octo dierum spatium ab hujusmodi edicti nostri notitia * computandum, totum, & in toto, & in qualibet sui parte abolere, & comburere teneantur: alioquin volumus, quòd incurrant sententiam excommunicationis ipso facto, processuri contra contempores hujusmodi (cùm constiterit) ad penas alias graviores.

Datum Avinione, &c.

XIV.

Ordinationes observandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, eorumque Notariis.

Multa spectantia ad Rotam, notabo in Pii IV. const. 44. In throno. Tom. 2. Et ultra ea Paul. V. Reformationem Rotæ edidit ut in ejus const. 71. Universi. tit. 5. inf. Tom. 3. ubi habemus etiam taxam Notariorum d. Rotæ.

Edita A. D. 1326. Cause hujus Reformationis.

JOANNES EPISCOPUS, &c.
Ratio juris exigit, debitum honestatis exposcit, & pietatis consideratio persuadet, ut in cunctis dirigendis judiciis, & justitia ministranda, sint quoad Præsidentes, vigilantia studiosa, venusta modestia, cordium puritas, munditia manuum, & consiliorum sanitas requirendæ. In personis quoque ad conscribendum acta judicialia deputatis, sufficientia operosa, fidelitas comprobata, vitæ honestas, decencia comendanda, mercedis exactio moderata, benignitas ad pauperes compassiva, sint meritò exigendæ. Igitur in Romana Curia communi quidem patria, ubi est summum Tribunal Judicii divinitus constitutum, & ubi lux & forma justitiæ præminent & prælucent, hæc oportet necessariò reperiri. Quare nos, qui, licet immeriti, sumus B. Petri successores, & vice Christi fungimur super terram, cupientes ut in Apostolico Palatio audientiæ causarum, ac in personis ad examinationem & conscrip-

tionem illarum pro tempore ordinatis, habeatur ordinatio limitata, congrua, & salubris circa earumdem causarum Auditores, ipsorumque Notarios scribentes in causis hujusmodi, suadentibus rationabilibus causis, Statuta & ordinamenta, quæ particulariter, & seriatim præsentibus adnotantur, auctoritate Apostolica edimus, & ea præcipimus perpetuò futuris temporibus observari.

§. 1. Statuimus igitur, & ordinamus quòd Auditores sine cappa & roqueto in loco ubi residet Curia in publico non incedant.

§. 2. Item quòd præfati Auditores earumdem causarum Palatii, sint in audiendis & decidendis causis eis commissis, & committendis, fortius solito diligentes.

§. 3. Item quòd Auditores prædicti bona hora diebus singulis juridicis ad Palatium conveniant, & immediatè post pulsationem campanæ, quæ pulsatur ad horam Tertie in Ecclesia Cathedrali; incipiant sedere ad audiendum causas, & dictum Palatium non exeant, donec partes satisfecerint suis terminis coram eis.

§. 4. Item quòd iidem Auditores illa festa dumtaxat observent, quæ hæcenus de mandato nostro per audientiam literarum nostrarum ipsos servari debere statuta fuisse noscuntur, & quod de cætero alia festa, seu dies alios ex se ipsis, vel alias statuire, vel observare non præsumant aliquatenus, sed diebus aliis sic paratos se & sollicitos exhibeant in exhibenda justitia partibus litigantibus coram ipsis, quod ex hoc meritò debeant commendari.

§. 5. Item quòd illi ex eisdem Auditoribus, qui fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium familiares existunt, diebus juridicis, & horis quibus causas tractantur, Cardin. non sequantur eosdem, nec alibi se occupent, nisi à nobis, vel à dictis Cardinalibus, quorum familiares, ut præfertur existunt, specialiter vocentur.

§. 6. Item quòd Auditores, per se vel alium, seu alios à partibus coram eis causas habentibus, seu à suis Notariis scribentibus coram ipsis, vel aliis pro eisdem, seu eorum nomine, nihil nec rem, nec obligationem, vel promissionem recipiant, nec etiam pro ipsorum sigillo, aut pro rubricis, in causis in quibus Auditores sunt vel fuerint deputati, vel alio quæsito colore quocumque: Et quòd consilia Coauditorum secretè data, secretè tenere debeant, usque post sententiam promulgatam, contrarium verò facientes per unum mensem ab ingressu ejusdem Palatii suspendantur. Si autem iterato in eandem culpam inciderint, priventur perpetuò eorum officio audientiæ causarum Palatii prælibati.

§. 7. Item quòd Auditores prædicti, præsentibus videlicet statim post publicationem præfentis ordinationis, posteri verò antequam ad officium admittantur, in manibus Vicecancellarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nostro, & ipsius Ecclesiæ nomine Juramentum præstent in forma, quæ sequitur per hæc verba.

§. 8. Ego N. Auditor ab hac hora in antea fidelis ero B. Petro S. R. E. & Domino meo D. N. & ejusdem successoribus canonicè intrantibus. Non ero in facto, consilio, vel consensu, quod vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium quod per se, vel alium nuncium suum, seu literas mihi credituri sunt, signo, verbo, vel nutu, me sciente, ad eorum damnum, seu præjudicium nemini pandam, & simpliciter sic sua, quæ secreta esse cognovero, servabo secretè, quod nulli personæ, de qua credam sibi displicere, si ei revelarem, ipsa manifestabo scienter. Si damnum eorum tractari scivero, pro posse meo impediam, ne fiat eisdem. Si per me impedire non possem, per nuncium, vel literas eis significare curabo, vel illi per quem citius ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum, & regalia B. Petri, & omnia jura Romanæ Ecclesiæ, quæ habet, ubicumque manutenebo totis viribus & defendam. Negotia, & officia, mihi à D. Papa, vel Domino S. R. E.

Auditores referant Capam & roquetum.

Sint diligentes in causis.

Quando infirmul convenire debeant.

Festa jam ordinata servent.

Diebus juridicis, obsequiis Cardinalium non incumbant.

Vota secretè teneant.

Juramentum in admiffione ad officium præstent.

Forma d. juramenti.

Vicccancellario commissa vel committenda, fideliter geram, & sollicitè exercebo, & specialiter officium Auditorum Sacri Palatii, reddendo justitiam unicuique. Dona, vel munera, seu venia, aut obligationem, vel promissionem super illis, per me vel alium, seu alios à patribus coram me causas habentibus, seu earum aliqua, vel à Notariis deputatis ad scribendum coram me acta dictarum causarum, vel aliis pro eisdem seu eorum nomine, non recipiam, quinimò omnes familiares, & officiales meos omni diligentia, qua potero faciam abstinere. Nec etiam pro sigillo meo, nec pro rubricis faciendis in causis, in quibus sum vel fuero deputatus Auditor, nec alio quæsto colore aliquid percipiam, nec à prædictis meis officialibus, seu familiaribus recipi permittam. Consilia quoque Coauditorum meorum secretè data, secretè tenebo, usque quo in causa sententia sit prolata. Supradicta omnia, & singula promitto, & jura attendere, & observare sine omni dolo, & fraude, sic me Deus adjuvet, & Sancta Dei Evangelia.

§. 9. Statuimus & ordinamus quòd Auditor ejusdem Palatii tempore suæ receptionis antiquior, primitus incipiat referre suis Coauditoribus: & causas, quas audit, si ad hoc paratus existat, inter eos in relationibus ponat ut est moris. Sicque per consequens alii d. Palatii Auditores successivè secundum gradum receptionum eorum eorum cujuslibet similiter referant, & causas quas audiunt in relationibus ponant, si ad hoc etiam sint parati. Et quòd postquam una causa in relationibus hujusmodi posita fuerit, alia ponatur, quousque partes allegaverint quæ voluerint allegare, non tamen Auditores ipsi audire allegationes superfluas adstringantur.

§. 10. Item quòd nullus Auditorum ipsius palatii aliquam definitivam sententiam, quæcumque fuerit, seu quamvis interlocutoriam super devolutionibus causarum in Romana Curia tractandarum, si inter partes de ipsa devolutione controversia fuerit, vel super admissione, vel repulsionem articulorum, aut super remissione super eisdem articulis, aut aliis probationibus extra curiam faciendis, nisi forsan de consensu partium fieret remissio, vel admissio supradicta. Necnon super restitutione, seu revocatione attentatorum, sive innovatorum, lite, vel appellatione pendente, sive super appellationibus, ab interlocutoria vel à gravamine interpositis, aut aliam quamcumque interlocutoriam super re de qua agitur contra alteram partium finem negotio imponentem, absque relatione publica, & consilio Coauditorum proferat. Super aliis verò interlocutoriis absque publica relatione, cum consilio Coauditorum dictorum, ad eorum prolationem possit procedere, prout hætenus extitit in Palatio laudabiliter observatum. Item quòd Auditor referens, facta relatione Coauditoribus suis, consilia eorumdem diligenter quærat, & eisdem consiliis habitis, dictas causas finire & terminare celeriter teneatur.

§. 11. Item quòd quilibet dictorum Auditorum notarios intelligentes, fideles, & honestos habeat, ita quòd quatuor Notariorum numerum non excedat. Qui quidem Notarii per se, & non per alios coram Auditoribus ipsis, in causis scribant. Nec dicti Auditores committant scribendas alicui alteri Notario causas commissas eisdem; Nec aliquis dictorum Auditorum quemquam in Notarium recipiat, qui sit alterius Auditoris Notarius.

§. 12. Item quòd præfati Auditores provideant diligenter, quòd d. Notarii super ipsorum receptione salarii non excedant, nec aliquid ultra recipiant nisi prout est descriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Item quòd si aliqui sint vel fuerint qui ob paupertatem nequeant acta redimere suæ causæ, Auditores suos compellant Notarios scribentes in actis eisdem, ad restituendum gratis hujusmodi actorum copiam parti solvere (ut præmittitur) nequeunt, si Auditori causæ illius paupertas notabilis videatur.

§. 13. Item quòd nullus eorumdem Auditorum in causis quæ sunt in dicto Palatio, vel in brevi sperantur existere, consilium nec per se, nec per interpositam personam partibus præbeat; nec aliquod patrocinium præstet, nisi causæ propriæ, vel suorum usque ad tertium gradum consanguinitatis, vel dominorum, aut familiarium suorum, seu Ecclesiarum in quibus beneficiatus foret, existerent. Et in præmissis ultimis casibus ad Coauditorum suorum consilia minimè admittatur; quòdque hoc revelare teneatur si existeret id occultum. Item quòd nullus Auditorum ipsorum causam recipiat audiendam, si committatur eidem, in qua consilium dederit, sed ad Cancellariam ipsam incontinenti remittat alteri committendam.

§. 14. Item quòd eorumdem Auditorum consilia, quæ præbentur in causis, scribantur per Notarium illius causæ, in qua hujusmodi consilia impenduntur, & secreta causarum & consiliorum eorumdem, tam per ipsos Auditores dictarum causarum, quam per Notarium in eis scribentem sub sigillo credentiæ teneantur.

§. 15. Item quòd quando testes sint vel fuerint in Curia examinandi in causis quæ in Palatio ventilantur, in punctis arduis eisdem testes per se dicti examinent Auditores.

§. 16. De supradictis quoque Notariis eorumdem Auditorum scribentibus in causis illis commissis, similiter statuendo & ordinando subjungimus, quòd diligentes & attenti existant in commissis eis officio Notarii prælibari, ac fideliter & sollicitè scribant, & exerceant officium antedictum, & quòd à partibus, vel aliquo alio earum nomine nihil recipiant, nisi prout est infra descriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Contrarium verò facientes duplum restituere teneantur.

§. 17. Item quòd nullus eorumdem Notariorum in eodem Palatio scribat in causis coram aliquo ipsius Palatii Auditore, nisi primo per Vicccancellarium vel alium de ejus speciali mandato, de literatura, ac scriptura sufficienti ad hujusmodi Notariatus officium exercendum examinatus, ac de vita & conversatione ipsius informatione recepta, necnon approbatus fuerit per eundem, ac etiam juramentum in manu Vicccancellarii præstiterit in hac forma.

§. 18. Ego N. Notarius N. Auditoris, commissum mihi officium sollicitè & fideliter exercebo. A partibus causas habentibus vel habituris, in quibus sum vel fuero Notarius deputatus, vel ab earum aliqua, seu à quocumque alio earum nomine quovis colore seu modo quæsto, nihil recipiam, ultra taxationem per Sanctiss. D. N. D. Joannem XXII. Summum Pontificem super hoc ordinatam. Nullam causam mihi committi procurabo scribendam, nec adhibebo instantiam aliquam in hac parte. Non ero promotor, seu procurator in causis quæ coram Auditore meo agitantur, seu quas agitari contingerit. In causis prædictis, in quibus sum vel fuero, ut præfertur, Notarius deputatus, omnes actus judicarios substantialiter in manuali seu memoriali, in Auditoris mei præsentia, & etiam partium, si hoc expectare voluerint, conscribam, & postquam illos conscripsero, eos necnon instrumenta, & omnia alia, & singula in causis producta, ubi requisitus ab Auditore vel partibus, seu earum aliqua fuero, in Registrum fideliter redigam, vel redigi faciam requisitus ab eisdem partibus, vel earum aliqua in singulis terminis successivè, & partibus ipsis copiam cum per Auditorem decreta fuerit, sine difficultate & fraude quacumque faciam, salvo meo salario per ipsum Dominum Summum Pontificem moderato. Secreta causæ, secretè tenebo, & præfertim consilia Auditorum, & sententiam donec ipsa sit prolata. Supradicta omnia, & singula promitto, & juro attendere & servare, sine omni dolo & fraude. Sic me Deus adjuvet & hæc sancta Dei Evangelia.

§. 19. Item statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus Notariorum ipsorum causam aliquam

Consilium non præstet in causis in Rota cognoscendis.

Consilia à Notario cause scribantur, eorumque & causarum secreta non ponantur.

Testes in causis arduis ab Auditoribus examinentur.

Notarii eorum officium fideliter & diligenter exerceant.

Examinentur Notarii ante admissionem ad officium, & jurent ut sequitur.

Forma d. juramenti Notariorum.

Causas non affectent.

Antiquior Auditor causas proponat & ceteri sequantur.

Vota Coauditorum capiat.

Notarios idoneos habeat.

Eisdem cogant observare taxam.

Modeli sint.

Quisque suo Auditori tantum servare possit.

Concubinas non retineat.

In Rota procuratores non sint &c.

Quoad registra serventur hic tradita. Tu attende Paul. V. constitutionem, ut in rubi.

sibi committi scribendam, per se vel alium procuret, seu adhibeat instantiam in hac parte.

§. 20. Item quod dicti Notarii omnem modestiam, & honestatem in omnibus studeant observare.

§. 21. Quodque nullus eorumdem Notariorum, qui per aliquem dictorum Auditorum in Notarium receptus extiterit, alterius Auditoris Notarius esse valeat quamdiu erit primi Auditoris Notarius.

§. 22. Item quod nullus Notariorum ipsorum concubinam tenere presumat, & si quis eorum ad presens teneret aliquam, eam dimittere teneatur. Si vero infra octo dies post publicationem statuti, & ordinationis presentis ipsam non dimiserit, illam vel aliam deinceps minimè resumpturus, & deinceps ipse vel alii reperti fuerint aliquam tenere, ab officio Notariatus in dicto Palatio exercendo perpetuò sint privati.

§. 23. Item quod prefati Notarii, promotores seu procuratores in causis quæ coram Auditore suo agitantur, in dicto palatio non existant. Item quod nullus Notarius alicujus Auditoris deinceps audeat scribere vel presumat in causa, si alterius partium dictæ causæ in audientia literarum Contradictarium, vel in Palatio Apostolico, seu in Romana Curia procurator vel promotor negotiorum, seu pensionarius quoquomodo fuerit vel existat. Sed si ex ignorantia contingeret Auditorem, aliquam vel aliquas causas seu causas alicui tali Notario committere ad scribendum, statim Notarius hujusmodi causam seu commissionem in manibus dicti Auditoris restituat. Contrarium faciens per annum ab officio Notariatus in palatio exercendo sit eo ipso privatus.

§. 24. Item prefati Registrum cujuscumque causæ in qua Notarii deputati existunt, cum manuali suo, & productis originalibus, antequam Registrum Auditori exhibeant, & copias in publicam formam seu in simplicem scripturam redactas, cum eodem Registro antequam partibus tradant diligenter auscultent, & alias sic perfecte videant, & corrigant diligenter, quod per eorum incuriam negligentiam vel alias nihil de substantialibus omitatur, seu damnum aliquod patiatur aliqua partium earundem, nec in favorem vel prejudicium unius partium præmissa complere differant vel postponant. Item quod jam dicti Notarii, omnes actus judicarios clarè, distinctè, & substantialiter in manuali seu memoriali, in Auditoris causæ in qua scribunt præsentia, & partium, si expectare voluerint, conscribere non postponant. Et postquam illos conscripserint, in Registrum fideliter redigant vel redigi faciant, & requisiti ab ipsis partibus vel earum aliqua, in singulis terminis, partibus eisdem copiam eum per dictum Auditorem decreta fuerit, sine difficultate & fraude quacumque faciant, salvo suo justo salario inferius moderato. Item quod iidem Notarii in Registro illius causæ in qua scribunt, ut prædicitur, omnes sententias definitivas, & interlocutorias, ac inhibitiones, necnon intimationes, & appellationes verbo vel in scriptis emittas, ex integro de verbo ad verbum conscribant, cum per partem vel partes seu Auditorem ipsius causæ fuerint requisiti. Item quod instrumenta, & alia per partes producta diligenter registrent, vel registrari faciant Notarii memorati. Acta vero in partibus habita minimè registrent, sed conserventur per illius causæ Notarium diligenter, nisi partes vel earum altera, illa peterent registrari, pars verò hæc petens de registro satisfacere teneatur. Item quod Notarii quos interdum perpetuò, & interdum ad tempus de Curia absentari contigerit, omnia Registra, acta, & producta causarum in quibus erant Notarii deputati, illi videlicet, qui animo non redeundi recedunt, alicui alteri Notario idoneo jurato, examinato, & approbato ut supra, subrogando loco ipsius; ille verò qui ad tempus abesse voluerit, uni ex aliis Notariis Auditoris sui, de ipsius Auditoris licentia & scientia, tradere

& deponere teneatur. Qui Notarius depositarius, in prædictis eidem se absentanti commissis pro eodem absente scribat fideliter, & suppleat ejus vices.

§. 25. Cæterum, quia optat præmiu quisque labor, & laboranti non est debita mercedis exhibitio deneganda, moderamine nihilominus observato, ne sanguinem eliciat nimietas emungentis, subsequitur per statuta & ordinationes hujusmodi certus modus rationabilis & discretus, per quem, prædictis Notariis pro eorum salario moderata satisfactio præbeatur, & litigantes, qui litigiorum involuntur anfractibus, & plerisque fatigantur laboribus diuturnis, superfluis expensarum effusionibus, non graventur. Quod videlicet prædicti Notarii pro petia registri unum turonensem argenti cum dimidio, & non plus habeant, & petia 26. lineas ex qualibet parte contineat, & qualibet dictarum linearum habeat quatuordecim dictiones. Item quod pro petia registri redacta in formam publicam, receptione unius turonensis cum dimidio similiter sint contenti.

§. 26. Item quod pro copia five copiis, five in quaterno, five in petiis longis fiant de folio, five de petia registri unum tantum similem recipiant turonensem.

§. 27. Item quod pro citatione in audientia publica legenda, ultra medium similem turonensem ipsis recipere licitum non existat.

§. 28. Item quod pro inhibitione, quæ in causis fieri solet, si redigatur in publicum instrumentum sex similes turonenses recipiant & non ultra.

§. 29. Item pro intimatione, cum in publicum redigatur instrumentum, non amplius quam quatuor similes valeant recipere turonenses.

§. 30. Item pro appellatione si redigatur in publicum instrumentum, de petia registri, duos dumtaxat turonenses similes recipere licitum sit eisdem.

§. 31. Item quod de attestacionibus testium, quos quisque Notariorum examinaverit præfatorum, de petia registri receptionem duorum turonensium similibus non excedat, & de copia ipsarum attestacionum, unum cum dimidio similibus turonensium Notarii prædicti de petia ejusdem registri recipiant, si copia ipsa in formam publicam redigatur. Si verò hujusmodi copia in papiro recipiatur, prout supra de aliis copiis est expressum.

§. 32. Item de sententia definitiva pro qualibet petia registri, possunt duodecim similes recipere turonenses. De instrumento verò publico, cum per se de sententia ipsa confectum extiterit, duodecim similes turonenses pro qualibet registri petia debeantur, & pro copia sententiæ in publico, five in simplici, quantum, & de aliis copiis superius est expressum.

§. 33. Item quod de interlocutoria vim definitivæ habente, ut de sententia supra proximè exprimitur, observetur. Si verò talis interlocutoria vim definitivæ nequaquam habeat, recipiantur duo similes turonenses pro petia registri, ut supra dicitur computando, & si de interlocutoria ipsa, instrumentum per se publicum fiat, sex pro eodem poterunt recipere instrumento.

§. 34. Item volumus, statuimus, & etiam ordinamus, quod cætera scripturæ judiciales taxentur secundum modum superius designatum, hoc tamen adjecto, & ordinato specialiter & expresse, quod videlicet ubicumque in taxationibus antedictis de turonensi grosso sit mentio, id de illo intelligi volumus quamdiu Romana Curia fuerit citra montes, ubi verò ultra montes, Romæ videlicet vel in aliis Italiæ partibus Curiam esse contigerit ipsam, Romanus loco Turonensis ponatur, & computeatur in taxationibus antedictis.

§. 35. Caveant tamen Notarii memorati, quod propter præmissas modificationes, scripturas prolixiores nequaquam efficiant, neque ponant superflua in eisdem, nisi prout necessarium fuerit, & est hæcenus fieri consuetum, nec malitiose differant

Taxa Notariorum Rote circa registra. Attendit d. constitutionem Paul. V.

Copiasque:

Citationes:

Inhibitiones:

Intimationes:

Appellationes Loca restituta à §. 4. usque ad §. 37. Testium despositiones.

Sententias definitivas:

Interlocutoriasque:

Scripturas judiciales.

Inobedientes puniantur:

juramenta prædictorum.

Executorum deputatio.

Justo hanc Bullam describendi in Cancellaria, & audientia contradictarum.

Singulisque annis in principio Rotæ eam publice legendi.

Sanctio poenalis.

XV.

Edita A. D. 1324.

Exordium.

Approbatio Congregationis Monachorum S. Mariæ Olivetæ.

vel differre procurent scripturas partibus assignare. Contrarium verò facientes duplum restituant. Et si super hunc frequentaverint excessum, ab Auditorio sui Auditoris, & prædicto palatio expellantur.

§. 36. Volumus insuper, statuimus, & etiam ordinamus, quòd Venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ab Auditoribus & Notariis suis, necnon Camerarius noster ab Auditore, vel Viceauditore Curie Cæmeræ nostræ, ipsiusque Notarii, & etiam Marecallus Romanæ Curie à Judicibus & Notariis eorum seu quicumque alii auctoritate Apostolica causas in Romana Curia audientes seu etiam audituri, à Notariis suis in eisdem causis, juramentum recipiant juxta formas quibus curare debent dicti Auditores & Notarii Palatii Apostolici per nos, ut præmittitur ordinatas; in quantum tanget officia eorum.

§. 37. Item statuimus, & ordinamus; quòd præfata alia, quoad munera, dona, & xenia, ac scripturarum exactiones, quæ ut præfertur de Auditoribus, & Notariis dicti Palatii sunt statuta, & etiam ordinata per dictorum Cardinalium, & etiam Curie Cæmeræ nostræ Auditores, & Judices Curie Marecalli, ac per ipsorum, & quorumcumque aliorum in Romana Curia causas auctoritate Apostolica audientium, & auditorum in posterum Notarios serventur inviolabiliter.

§. 38. Ut igitur ordinationes & statuta nostra hujusmodi quæ perpetuis futuris temporibus duratura censemus, inviolabiliter observentur, & ne illa ob memoriæ labilitatem humanæ oblivioni dentur, & etiam ut Auditores & Notarii prælibati per ordinationum & statutorum eorumdem inspectionem assiduam, circa eorum observantiam attentius & vigilantius sint attentii; volumus & statuimus, ut ordinationes, & statuta nostra hujusmodi de verbo ad verbum in Cancellaria, & prædictæ audientiæ literarum nostrarum registris, ex integro conscribantur.

§. 39. Quòdque in singulis annis in Kalendis Octobris, vel prima sequentis audientiæ die si festum fuerit, die Kalendarum ipsarum, ordinationes & statuta hujusmodi, legantur solemniter in audientiæ prælibata. Et quilibet Auditorum, & Notariorum ipsorum penes se copiam conservet, & habeat eorundem.

§. 40. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformationis, prohibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Aprobatio Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti.

Alia de hac Congregatione notabo infra in Clem. 6. Const. 1. Sollicitudinis.

Sacra Rituum Congregatio edidit Decretum ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, & Assistentium; quod confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 97. Exponi, inf. Tom. 4.

JOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Conventui Monasterii S. Mariæ de Monte Oliveto in Aconæ, Ordinis S. Benedicti, Aretin. Diocesis, Sal. & Apost. benedictionem.

Cum à nobis petitur quod justum est & honestum, tam vigor æquitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras, & locum, in quo divino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis quæ in

præsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum justis modis præstante Domino, poteritis adipisci, sub Beati Petri; & nostra protectione suscipimus, specialiter autem, Decimas, Grancias, Curtes, Terras, Vineas, Domos, Prata, Nemora, Possessiones, & alia bona vestra, sicut ea omnia justè ac pacificè possidetis, vobis & per vos Monasterio vestro auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, salva in prædictis Decimis moderatione Concilii generalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ protectionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Avinion. 16. Kal. Junii; Pont. nostri A. 8.

BENEDICTUS XI. DICT. XII. PONT. CIC. ANNO DOMINI MCCCXXXIV.

Benedictus XI. Gallus de Provincia Tolosana, oppido Savarduno, Diocesis Appamiarum, Jacobus Furnerius antea dictus, Guillelmi filius, creatus Avinione 13. Cal. Januarii, Anno Domini 1334. coronatus die Dominico Cal. Januarii 1335. Vixit annos 7. menses 4. dies 6. Creavit Cardinales 6. Obiit Avinione 7. Calend. Maji, Anno Domini 1342. Sepultus in Cathedrali S. Mariæ de Donis. Vacavit sedes dies 11.

Quod Fratres Mendicantes, ad Ordines Monachorum Nigrorum, & Cisterciensium transire non possint, absque licentia Romani Pontificis.

Ampliolem prohibitionem ejusdem indixit Martinus V. in Extravag. 1. de Regularibus. Et attende generalem sanctionem Pii V. infra Tom. 3. in sua const. 89. Quæcumque.

De Monachis autem Nigris, notabo in const. 2. Eugenii IV. Dispositione. Et de Cisterciensibus, vide in const. ab hac secunda.

BENEDICTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Regularem vitam professis expedit subtrahi omnem inquietudinis & turbationis materiam, quod in contemplationis suavitate quiescere valeant, & tranquillum reddere Domino famulatum.

§. 1. Cum igitur ex eo quod professores Ordinum mendicantium, ad Monachorum Nigrorum, & Cisterciensium Ordines consueverint plerumque transire; multas in dictis Ordinibus turbationes, infestationes, molestias, damna, & scandala provenisse experientia doceat manifestè.

§. 2. Nos his ex debito pastoralis officii pro futuro tempore occurrere cupientes, de consilio Fratrum nostrorum decernimus, nequis cujusvis Ordinis Mendicantium professor, ad aliquem dictorum duorum Ordinum quoquomodo transire valeat, sine Romani Pontificis licentia speciali, plenam & expressam de constitutione hujusmodi mentionem faciente.

§. 3. Non obstantibus privilegiis Apostolicis quibuscumque concessis in contrarium dictis Ordinibus Mendicantibus seu eorum Prælati, aut aliquibus eorumdem, quæ quoad hoc nullius ex nunc fore decernimus firmitatis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam hujus nostræ prohibitionis, derogationis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Avinione, quarto Nonas Julii, Pont. nostri Anno 1.

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 8. die 17. Maji.

ANNO 1334.

I.

Edita A. D. 1335.

Exordium.

Causæ hujus prohibitionis.

Prohibitio transiens de quo in rub.

Derogatio contrariorum.

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 1. die 4. Julii.

Reformatio

II.

Reformatio Advocatorum & Procuratorum Curie Romanae.

Aliis eorundem, necnon & Notariorum ejusdem Curie reformationes quamplures pro temporum conditione, multi Pontifice ediderunt, sed hanc ipse uti antiquiorem, & alteram Pauli V. tanquam novissimam, & cuncta plenissime continentem, infra Tom. 3. in sua const. 71. & sequenti, in hoc opere inserere contentus fui, una cum annotationibus ibi in apostillis sigillatim appositis.

Edita A. D. 1340.

Cadit sub Anno 6.

Patroni causarum modestiam servant.

Pauperum causas gratis agant.

Causarum multitudinem, quibus sufficienter intendere non possunt non suscipiant.

Causas suscipiendas examinent, & injustas dimittant.

BENEDICTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Decens & necessarium existimamus, ut paroni causarum, qui in Romana Curia officium Advocacionis assumunt, deinceps discreto & optimo ordine dirigantur.

§. 1. Sit ergo causa patronus in proponendo efficac, pertinentia dumtaxat ad negotium de quo agitur recitans, superflua & impertinentia non admittens, nec ultra quam causae exposcit utilitas in licentiam conviciandi, & maledicendi temeritatem prorumpat.

§. 2. Caveant tamen Advocati, ne de causis pauperum (quas per illos qui eas proponere volunt gratis proponi volumus) quicquam omnino recipiant, etiam de ipsorum pauperum prompta instantia liberalitatis oblatum. Qui autem ab eis aliquid receperint, nequaquam dominium ejus acquirant, sed ad restitutionem dupli ejus quod receperint, sic eis teneri volumus & adstringi, ut nihil per dictos pauperes remitti possit eisdem, ad quam quidem restitutionem per Vicecancellarium S. R. E. qui erit pro tempore per censuram Ecclesiasticam compellantur.

§. 3. Ne verò (quod absit) cupiditatis ardor incitet Advocatum pro immoderato luero captando ad suscipiendum causarum multitudinem, ad quarum patrocinium non sufficit, non absque ipsarum detrimento causarum, & clientulorum suorum irreparabili praesidio & iactura, omnibus Advocatis ejusdem Romanae Curiae praesentibus & futuris, districtius inhibemus, ne quisquam eorum tot causas suscipiat, quod eis opportunitatem necessarij studij, & solertiam debitam in prosequendis seu dirigendis eisdem nequeant exhibere, eam melius sit bene pauca attendere, quam multa suscipere periculose quòd si fortè contra inhibitionem hujusmodi tot causas receperint, ut eisdem singulis non possint debitum studium, & necessitatem solitam adhibere, & ob hoc dictas causas, vel earum aliquam perire, vel nimis dispendiose differri contingat, ad restitutionem expensarum, damnorum & interesse partis, si talis sit causa, quae extimationem recipiat, vel de cujus interesse partis possit satisfieri, integraliter teneantur, alioquin ultra expensas easdem pro ejusdem Vicecancellarii in causis Consistorialibus, in causis verò alijs quas apud Sedem Apostolicam agitari contigerit, pro Auditorum ipsarum causarum, sive Auditores ipsi sint Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sive alij qui apud Sedem praedictam hujusmodi causas audierint, arbitrio puniantur.

§. 4. Rursus, quilibet Advocatus antequam causam proponendam, & dirigendam suscipiat, factum clientuli cujus erit negotium, cum principali si poterit, vel cum Procuratore seu promotore causae ipsius, & quae munimenta, qualesque probationes super dicto negotio clientulus habeat, & habere poterit, examinet diligenter. Etsi ex informatione hujusmodi reperiat justam, rationabilem, & probabilem ejus causam (quoniam informationem in scriptis redactam sibi faciat exhiberi) causam assumere poterit suo patrocinio adjuvandam. Si verò injustam & improbam ex dicta informatione repererit, eam non assumat, sed à patrocinio suo repellat, partique repulsa consulat quòd dictam causam

dimittat, nec in prosecutione ipsius se & alteram partem vexet laboribus & expensis.

§. 5. Caveant autem quòd ultra conventum salarium, nihil omnino lite pendente recipiant quantumcumque gratis oblatum, nec clientulis vel alijs pro ipsis ineant, nec aliquam faciant pactionem, alioquin ad restitutionem dupli illius quod receperint, ultra dictam conventionem teneantur, nulla remissione partis in hoc profutura. Et contractus hujusmodi juribus non subsistant, & alijs per eundem Vicecancellarium in causis Consistorialibus, in alijs verò causis per Auditores earum, prout visum fuerit, puniantur.

§. 6. Praemissis quoque adjiciendo providemus, ut si dicti Advocati vel Procuratores minus fideliter, vel negligenter causas assumptas duxisse vel direxisse, vel scienter malam causam vel improbam assumpsisse inventi fuerint, per praefatos Vicecancellarium in causis Consistorii, & per Auditores in causis quas audient ad emendationem damnorum, & expensarum, quae & quas ad hoc partes incurrent, omni appellatione cessante, censura simili adstringantur. Et si eisdem Vicecancellario vel Auditoribus forsan videatur ex qualitate vel frequentia dictorum excessuum vel defectuum, dictos Advocatos vel Procuratores fore gravius puniendos, possint ad tempus vel in perpetuum eis interdiceret officia praelibata.

§. 7. Denique quia periculosum posset esse partibus, si patroni causarum quos aut meritum peritiores fecerit, aut vetustas pro una parte consistant, sicque partem aliam necesse sit à rudibus atque tironibus sustineri, statimur ut si partes hoc petierint, causidicorum distributio prout melius fieri poterit fiat, & singulorum exequetur partibus auxilium, ac hujusmodi aequa divisio in causis quae tractantur in Consistorio, per Vicecancellarium, in alijs verò per Auditores ipsarum causarum fiat, ac duobus Advocatis dumtaxat pars quaelibet sit contenta, nec plures valeat obtinere.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformationum, mandatorum, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Avinione, 7. Kal. Novemb. Pont. nostri Anno 6.

Reformatio Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti.

Similes Reformationes, Ordini quoque restorationes, vide infra Tom. 2. in const. 70. Pii IV. In eminenti, & const. 102. Pii V. Ex innumeris, & const. 183. Gregorii XIII. Superna lib. 2. in dicto Tomo 2.

Hujus Ordinis institutionem & alia, attende supra in constitut. Palchalis II, fol. 30. ubi notavi, & in cap. 6. & seq. de Statu Monachorum, & hic supra in constit. 1.

BENEDICTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Fulgens sicut stella matutina in medio nebulae, sacer Cisterciensis Ordo in Ecclesia militante, strenue militat operibus & exemplis, fervideque satagit per sanctae contemplationis applausum, & innocentis vitae meritum montana scandere cum MARIA, seque per exercitium laudabilium actionum, & pensum piorum operum curiosum, Marthae satagentis officio conformare. Hic nempe Ordo in divini cultus ministerio sedulus, ut sibi & alijs proficiat ad salutem in sacrae lectione paginae studiosus, ut ad perfectam excellentiae supernae cognitionem valeat pervenire, praestans, & promptus in operibus charitatis, ut adimpleat legem Christi, à mari usque ad mare palmites suos meruit dilatari, quia gradualiter ad virtutum culmina patenter ascen-

Paeta quota litis non ineant.

Infideles vel negligentes in agendis causis coeera centur.

Indigentibus, de idoneis causarum partibus nis provideatur.

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 6. die 26. Oct.

III.

Edita A. D. 1335.

Ordo Cisterciensis multum dilatatus, & divinitus ministerio dedignatus, multis est à Sede Apost. privis legis decoratus.

Hic est Pont. qui dicti Ordinis alumnus fuit illius incrementum exoptans

Statuta infra scripta observanda præscripta.

Quodlibet Monasterium habeat speciale sigillum. Et omnis Abbas antequam administrare incipiat juramentum præstet de non alienandis rebus Ordinis, nisi servata forma hic tradita.

Formam autem alienandi hic subdit.

dir, & proinde per sacri pneumatis inflammantis corda debilia fistulas, gratis abundavit, dignumque se reddidit à Romana Ecclesia, Ecclesiarum omnium magistra, multis insigniri privilegiis, & gratiosis favoribus communiti.

§. 1. Hujus quoque Ordinis ab adolescentia nostra perseveranter jugum sustulimus, & in eo alumni effecti, per temporum curricula diuturna crevimus, tam in illo quam extra ipsum successivis prælationum honoribus, & tandem conscendimus quamquam immeriti, summi Cathedram pastoratus. Licet autem exigente Apostolici magisterii cura, cuiuslibet Ordinis approbati incrementum felix & floridam plenam affectibus in eo zelemur, à quo cœlicæ ac terrenæ salutis perfectio derivatur, eundem tamen Cisterciensem Ordinem acie internæ devotionis & charitatis aspicimus, & ea quæ ipsius salutem & prosperitatem respiciant, quatenus æterni Patris beneplacitis gratificari credimus, favorabiliter promovemus.

§. 2. Sanè recensentes memoriter, quòd ab olim dum eramus intra Ordinem prælibatum, certa nos experientia instruebat, quòd super quamplurimis articulis inferius explicatis, Ordo ipse Apostolicæ provisionis remediis indigebat. Nos hæcenus, & moderno tempore super eis & nonnullis à dilectis filiis Guillermo Cisterciensi, Joanne de Firmitate, Joanne de Claravalle, & Rainaldo de Morimundo Monasteriorum dicti Ordinis Cabilonenfis & Lingonenfis Diœcesis Abbatibus, diligenti collatione præhabita, super his omnibus plenariè informati dignum duximus, & pro urgenti necessitate, ac evidenti utilitate Ordinis memorati, suadentibus etiam aliis justis & rationabilibus causis, statuta & ordinationes prout series subscripta describit, auctoritate Apostolica edere, quæ volumus & decernimus solidam habere roboris firmitatem, eaque debere perpetuis futuris temporibus firmiter observari, videlicet.

§. 3. Cùm cautela provisio in omnibus sit habenda, & præcipuè ne paulatim deveniat in colapsum, quod est antiquitate vel prolixitate peracti temporis acquisitum, statuimus ac etiam ordinamus, quòd quilibet Conventus cujusvis Monasterii, seu alterius loci Conventualis dicti Ordinis habeat proprium & speciale sigillum. Et quòd quilibet Abbas Monasterii, sive alius loci alterius Conventualis, administrationi principaliter prædens ejusdem Ordinis, & etiam Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore, antequam Abbatia suæ vel administrationi hujusmodi se immisceat, juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia teneatur, quilibet scilicet inferior in manibus Abbatis qui electionem de ipso factam confirmare habeat, & in præsentia sui proprii Conventus, necnon ipse Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore suo Conventui, & prænominatis tribus, necnon Monasterii de Pontignaco dicti Ordinis Antisiodorensis Diœcesis Abbatibus, si apud dictum Monasterium Cisterciense præsentem extiterint. Quòd possessiones vel jura ad suum Monasterium, vel alium Conventualem locum ejus pertinentes seu pertinentia, non vendet, nec alienabit, neque impignorabit, neque de novo infeudabit, nec per aliquem modum donabit, nisi per modum inferius designatum. Et hoc idem illi qui nunc sunt Abbates Monasteriorum, seu aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis regimini Præsidentes, teneantur juramentum præstare infra sex menses, postquam statutum & ordinatio hujusmodi publicata fuerint in proximo secuturo Capitulo generali ejusdem Ordinis.

§. 4. Quòd quotiescumque alienationem rei immobilis, vel jurium alicujus Monasterii, vel alterius loci Conventualis dicti Ordinis, vel diminutionem censuum, seu pensionum, vel canonis, aut venditionem arborum, sylvarum non cæduarum imminere contigerit faciendas, tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Abbatem

Monasterii, seu Præsidentem regimini alterius loci Conventualis, cuius erunt res, jura, census, pensiones, canon, & sylvæ hujusmodi, cum suo Conventu Monasterii seu alterius loci Conventualis præfati. Et nihilominus alienatio seu venditio hujusmodi, fiat de consensu ipsius Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, & quod de tractatu & consensu jam dictis, scriptura conficiatur authentica, in qua nomina, & cognomina tractantium & consentientium, & sigilla Abbatis Monasterii vel Præsidentis regimini alterius loci Conventualis, & Conventus Monasterii seu loci hujusmodi apponantur. Et antequam procedatur ad alienationem seu venditionem ipsam, peratur & obtineatur licentia super hoc ab ipsius Ordinis Capitulo generali, & subsequatur discussio super alienatione, seu venditione hujusmodi, faciendâ per duos Abbates prædicti Ordinis ab eodem Monasterio seu alio Conventuali loco non remotos, per dictum generale Capitulum depurandos, & cum approbatione seu auctoritate duorum Abbatum præfatorum. Quòdque tam Abbas Monasterii seu Præsidentis ipsi Conventuali loco, quam duo Abbates prædicti, & etiam Abbas ejusdem Monasterii, vel deputatus ab eo, præsentem Conventum ipsius Monasterii, seu alterius loci Conventualis, cuius res, jura, census, pensiones, vel canon, aut sylvæ hujusmodi, alienanda seu vendenda fuerint, juramentum præstent ante discussionem prædictam quod in præmissis fideliter se habebunt, omni dolo & affectione inordinata remotis, & quod etiam fiat de causis alienationis, seu venditionis hujusmodi, & solemnitatibus præfatis, per quatuor Abbates prædictos, & Præsidentem ipsi Conventuali loco, sub eorum sigillis plenâ & fidelis ratio in proximo subsequenti generali Capitulo antedicto, ut videatur si circa hæc omnia debite processerunt. Verùm cum Monasterium seu alius Conventualis locus, Castrum, Villa, Grangia, vel res aliâ multum notabilis, alienandum vel alienandus seu alienanda fuerint, Capitulum generale ipsius Ordinis alienandi licentiam concedere non præsumat, nec procedatur ad eam quovis modo faciendam vel auctorizandam, nisi prius per idem Capitulum generale Romano Pontifice consulto, & ab eo super hoc petita licentia & obtenta. Si verò aliter quam præmissum est, aliquis Abbas, vel regimini Præsidentis, alienare præsumserit, tam ipsi, quam officiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis in hac parte consentientes eisdem, ab administrationibus suis per Abbatem deponantur eorum; & alienatio hujusmodi præsumpta, sit ipso jure irrita & inanis.

§. 5. Cæterùm, si propter alicujus Monasterii seu loci Conventualis debita exolvenda, vel ut aliquid aliud quod eidem Monasterio seu Conventuali loco sit utilius atquiratur, aliquid alienandum extiterit, pecunia quæ inde habebitur ad nullos usus alios quam in acquisitionem, seu debitorum solutionem hujusmodi convertatur. Et si secus actum fuerit, Abbas Monasterii, vel alius Præsidentis Conventuali loco, pecuniam hujusmodi ad usus alios ut præfertur convertens, vel conversioni hujusmodi consentiens, ab administratione sua per Abbatem deponatur ipsius. Cæteri verò Monachi participes vel consentientes in idipsum, sint ad quodcumque officium seu administrationem ejusdem Ordinis inhabiles ipso facto. Nec pecunia ipsa in solius Abbatis seu alterius regimini Præsidentis, aut burfarii alicujus eorum remaneat potestate; sed reponatur in aliquo securo loco sub quatuor ferraturis, & diversificatis clavibus, quarum primam teneat Abbas Monasterii seu loci Conventualis regimini Præsidentis, secundam Burfarius, tertiam Prior claustralis, & quartam alius Monachus ipsius Monasterii seu loci Conventualis, de quo ejusdem Monasterii seu loci Conventualis Conventui seu majori & saniori parti ejusdem expedire videbitur, fideliter conservandam.

Pecuniam ex alienationibus redigendam utiliter expendi & conservari mandat.

1335.

Locationum fiendarum normam explicat. Confectionumq; de parvis prædiis sterilibus.

§. 6. Volumus etiam quod circa concessiones jurium, aut reddituum alicui ad vitam ejus, vel aliud certum tempus, & circa locationes, vel etiam reddituum aut fructuum venditiones ultra quinquennium faciendas, præmissa forma per omnia observetur, hujusmodi tamen consultatione ac licentia Romani Pontificis, & etiam licentia dicti generalis Capituli, & relatione in eo facienda excepti. Permittimus tamen quod parva, steriles, vel inutiles possessiones concedi possint sub annuo censu pecuniario, vel sub certa portione seu quota proventuum, ad tantum tempus quantum visum fuerit Abbati Monasterii ipsius, & alteri Abbati alicujus Monasterii, vel Præsidenti regimini loci Conventualis ejusdem Ordinis. Præcedente tamen maturo ac diligenti tractatu habito cum suo Conventu, & de consensu ipsius vel majoris & sanioris partis ejusdem, præstitoque primitus juramento per ambos Abbates prædictos, eodem Conventu præsentem, quod concessionem hujusmodi facere intendunt pro utilitate Monasterii, seu loci Conventualis, cujus erunt possessiones prædictæ. Et si aliter hujusmodi concessio facta fuerit, eo ipso sit irrita & inanis. Si autem multitudo dictarum possessionum, quamvis parvarum, sterilibus vel inutilibus existeret concedenda, tunc ante hujusmodi concessionem earum, consulatur idem Capitulum generale, ac ipsius super hoc habeatur licentia prout superius est distinctum. Abbas vero vel Præsidentis regimini loci Conventualis, si contrarium attentare præsumperit, ac officiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis super hoc ei consentientes, per eorum Abbatem à suis administrationibus deponantur.

Mutui quoque aliquando recipiendi normam tractat.

§. 7. Insuper quia plerumque contingit imminere necessitatis articulum, in quo ex diversis causis expedit Abbatibus & Præsidentibus principaliter regiminibus aliorum locorum Conventualium contrahere mutuum, hanc provisionis cautelam modificatam in hac parte volumus adhiberi, quod nullus Abbas vel alius loci Conventualis regimini Præsidentis ipsius Ordinis, sine consensu proprii Conventus mutuuum recipere valeat, & quod in authentica scriptura obligationis indefaciendæ apponantur eorumdem Abbatis vel Præsidentis regimini, & Conventus sigilla. Sed si Abbas à suo Monasterio, vel regimini Præsidentis ab ejus Conventuali loco remotus existeret, talisque urgeret necessitas quod sine receptione mutui, sibi vel familiæ suæ aut negotiis utilibus seu causis per eum agendis, providere non posset; permittimus quod tunc sine suo consensu, & ejus sigillo, mutuuum recipere valeat, quod tamen summam centum librarum Turonensium parvarum, seu valorem ipsarum, sive integraliter seu particulariter non excedat, cujus mutui quantitatem, causam obligationis, ac personam à qua illud receperit, Abbas vel alius regimini Præsidentis, mutuuum ipsum recipiens, infra octo dies post ejus regressum ad Monasterium proprium, vel suum Conventualem locum ipsius, Conventui ad hoc specialiter congregato; explicare teneatur. Et quod ex quo semel usque ad hujusmodi summam centum librarum mutuuum receperit, non possit amplius mutuuum recipere sine consensu & sigillo Conventus ejusdem, donec dictæ centum libræ fuerint integraliter persolutæ. Quicumque autem Abbas vel alius Præsidentis regimini loci Conventualis per se vel per alium contrafecerit, eò ipso ab ingressu Ecclesiæ, ac divinis Officiis sit suspensus.

Quæcumque de consensu Conventuum peragenda, in scriptis redigantur ut hic.

§. 8. Et quia gesta hominum, scripturæ fidei committuntur, ut rei gestæ memoria in posterum habeatur, volumus & ordinamus, ut ubicumque Abbates vel alii locorum Conventualium regiminibus Præsidentes, aliquid cum expresso consilio suorum Conventuum facient, de quo testimonialis conficiatur scripturæ, quod sigilla ipsorum Abbatum, vel aliorum regiminibus Præsidentium, eorumq; Conventuum apponantur in illa. Et quod deinceps in sigillo cujuslibet Abbatis vel alterius loci Conventualis regimini Præsidentis; quocumque nomine

consecratur; ipsius nomen proprium exprimat, ut melius sciri possit; per quem, & cujus tempore, id de quo agitur factum extiterit, & ut malitias falsitatum commentis via melius præcludatur.

§. 9. Præterea, cum sit consonum rationi, ut negotiorum gestores & officiales de gerendo fideliter & utiliter negotia & officia exercenda illis commissa, juramenti vinculo adstringantur, volumus & ordinamus, quod cellarii, bursarii, negotiorum gestores, rentarii nuncupati, ceterique Officiales cujuslibet Monasterii, seu alterius loci Conventualis, & eorum grangiæ Magistri, cum ad officia vel magisteria hujusmodi assumuntur, juramentum præstare teneantur in manibus eorum Abbatis, vel alterius loci Conventualis regimini Præsidentis, sui que Conventus, quod in commissis sibi officiis, administrationibus, vel grangiis, fideliter se habebunt, & quod de receptis & expensis fidele computum reddent, & reliqua ipsi Monasterio seu Conventuali loco, aut eorum Bursariis assignabunt. Et quod illi cellarii, bursarii, negotiorum gestores, Officiales & Magistri qui nunc sunt, præstare teneantur simile juramentum.

Officiales omnes juramentum de fidei administratione præstent.

§. 10. Et quia ubi prudentia, & moderantia fidei firmitate vallata non vendicant sibi locum, luxus inest, longique temporis visum, brevis hora consumit, docet & expedit, ut per dispensatores prudentes & fidos, quæque manuteneatur substantia, & etiam dispenseretur. Unde statuimus & etiam ordinamus, quod in singulis Monasteriis, & aliis Conventualibus locis prædicti Ordinis, per Abbatem seu alium regimini Præsidentem, de seniorum sui Conventus consilio, duo bursarii deputentur, quorum unus principalis existat. Qui siquidem bursarii omnes pecunias ipsius Monasterii vel loci Conventualis undecumque provenientes, universaliter recipiant, & de d. Abbatis, vel regimini Præsidentis mandato, cæteris Officialibus & aliis distribuunt, prout fuerit opportunum, ipsique bursarii quater in anno, sed cæteri Officiales & receptores proventuum semel, & etiam pluries, si eidem Abbati vel regimini Præsidenti videbitur expedire, de omnibus receptis & expensis coram prædicto Abbate, vel regimini Præsidente, ac senioribus de Conventu ipsius Monasterii seu loci Conventualis, teneantur plenissimam & fidelem reddere rationem.

Bursarii duo eligantur in quolibet Monasterio qui quater annis singulis rationem reddant.

§. 11. Abbates etiam, vel regiminibus Præsidentes, coram dictis senioribus & bursariis annis singulis de receptis & expensis per eos, plenam & fidelem rationem reddere teneantur. Recipiantque ipsi Abbates, vel regiminibus Præsidentes, à dictis bursariis pecunias pro expensis eorum. Et si dum ipsi extra Monasteria vel alia Conventualia loca eorum accesserint, eos pecunias contingat de proventibus Monasteriorum, seu locorum Conventualium eorum, aut aliunde recipere, hujusmodi pecunias in ipsorum regressu, tradant bursariis prælibatis, computatis si quas de ipsis pecuniis expenderunt, Abbates vero seu alii regiminibus Præsidentes, si secus attentare vel sibi alia retinere præsumperint, ab ingressu Ecclesiæ ac divinis Officiis post lapsum duorum mensium à die regressus hujusmodi computandorum, tamdiu suspensi existant, donec ea tradant bursariis memoratis.

Abbates etiam de receptis & expensis rationem senioribus & bursariis reddant quolibet anno &c.

§. 12. Porro quia per visitationis actum, de vita & conversatione illorum, qui visitantur exquiruntur, & per eum sincerè debet correctionis & reformationis officium exerceri, nec proinde hi juxta canonicas etiã sanctiones superfluis sunt impendiis aggravandi, statuimus ac etiam ordinamus, quod Visitatores dicti Ordinis in aliquo Monasterio per eos visitando, antequam officium visitationis incipiant, nisi prima die qua declinabunt ad illud, valeant demorari, & si manere ibi voluerint; sequenti die dumtaxat id licitum sit eisdem. Et quod visitationes in eodem Ordine faciendæ, deinceps non durent ultra triduum continuuum, nisi apparens necessitas, vel magna utilitas Monasterii visitati, dies exposceret ampliores; quodque ille Visitator qui

Visitatores expediant visitationes infra quinque dies. Erectionumque numerum taxatum non excedant, nec minus recipiant.

ultra ipsos predictos duos dies, vel ultra praefatum triduum, absque necessitate vel utilitate predictis, easdem visitationes prorogare praesumpserit, si Abbas fuerit, sit a stallis chori, & loco Capituli Abbatibus, per unum sequentem annum eo ipso suspensus, & sedere in stallis, & loco Capituli remotis a stallis aliis & locis Abbatibus teneatur, si vero fuerit Monachus, eo ipso sit per unum annum sequentem inhabilis ad quodcumque officium, & administrationem, seu gubernationem in eodem ordine obtinenda, & nihilominus per sex menses sequentes, in pane & aqua in suo Monasterio jejunare qualibet sexta feria teneatur, & quod similes poenas incurrant Abbates, & Monachi qui visitationis officium impendendo, numerum electionum per secl. recor. Clementem Papam IV. Praedecessorem nostrum super hoc taxatum excedent. Nec praesumant Visitatores ipsi ante hujusmodi eorum visitationem vel in ipsa, seu post eam, occasione dictae visitationis, aliquod munus suspectum per se vel alium recipere, nec illud a suis recipi permittant, expensas tamen quas fecerint ad visitatum Monasterium eundo, & de ipso redeundo, recipere valeant juxta ordinationem super hoc factam per Clementem eundem.

Clem. const. est cujus n. 3. sup. fol. 134.

Et a Monasteriis interjacentibus vicium solummodo recipiant.

§. 13. Ubi autem a Monasterio jam visitato, usque ad Monasterium visitandum aliquod vel aliqua Monasteria in itinere constituta extiterint, ad quae dicti Visitatores possint commodè declinare, hoc ipsi efficere valeant, dictaque Monasteria taliter constituta, eosdem Visitatores charitativè recipere, decenterque tractare, ac eis providere in vicualibus teneantur, & pro diebus quibus ad hujusmodi constituta ut praefertur, Monasteria declinabunt, & eis ut praetangitur provifum extiterit, nullas expensas a Monasteriis seu locis recipere visitatis. Abbas autem contra praedicta recipiens, nisi infra duos menses a receptione hujusmodi computandos, eis a quibus receperat, receptum restituat, ipsis elapsis, duplum restituere teneatur. Monachus vero quicquid contra id receperit, restituere non postponat, & ob hoc regulari subiaceat disciplinae.

Qui & quando Visitatores, sibi in Visitatoribus Abbates adjungere possunt.

§. 14. Nec audeant praefati Visitatores in ipsis Visitacionibus, sibi alios Abbates adungere, nec ipsi alii Abbates se illis adjungant, nisi pro consilio, vel auxilio, ubi casus depositionis alicujus Abbatis, vel aliud magnum & arduum negotium, seu patriae, vel locorum, per quae transire haberent, periculum immineret, seu interpretatio linguarum necessaria foret, verumtamen Cisterciensis, & quatuor Abbates quatuor principalium filiarum, qui sunt pro tempore, ac superius nominantur, in eisdem visitacionibus unum alium Abbatem si velint secum recipere, vel sibi adungere, valeant.

Visitatores an possint revelare nomina eorum, qui in Visitatoribus secretis eis notificant.

§. 15. Neque praedicti Visitatores nomina eorum, qui eis in ipsis visitacionibus secreta revelaverint aliqua, ea revelare praesumant, nisi tunc demum, cum propter revelata hujusmodi ad alicujus punitionem vel poenam fuerit procedendum, nec non revelantes hujusmodi puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiget, secundum arbitrium ipsius Ordinis Capituli generalis.

Abbates visitantes quid recipere possint.

§. 16. Et quod Abbates majores post Abbatem Cisterciensem, & quatuor alii Abbates earumdem principalium filiarum qui sunt pro tempore, extra visitationes eorum, sex tantum, alii vero minores Abbates, quatuor electionibus sint contenti, nec hoc praetextu qui paucioribus uti solebant, credant sibi potestatem plurium attributam.

Ad hoc habes etiam supra const. 3. Clement. iv. fol. 134.

§. 17. Rursus, praecavere volentes, ne per Abbates vel Monachos dicti Ordinis declinantes ad alia Monasteria ejusdem Ordinis, veniendo ad hujusmodi Capitulum generale, vel de illo redeundo, seu alias, hujusmodi alia Monasteria plus debito aggraventur, statimus & ordinamus, quod Abbates aut Monachi praefati ad idem Capitulum venientes, vel de ipso redeuntes, seu alias, tamquam

Abbates & Monachos ad Capitulum euntes vel inde redeuntes aut aliter uti hospites ad aliquod Monasterium accedentes;

hospites ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem jam dicti Ordinis declinantes, non remaneant in eodem Monasterio seu Conventuali loco, vel aliorum locorum ipsorum, ultra diem, qua illuc declinaverint, & sequentem, nec ultra dictos dies, Abbas vel Cellarius aut aliquis alius dicti Monasterii seu loci conventualis, aut aliquorum locorum eorumdem, ipsos invitare, vel amplius eis aliquid ministrare praesumat. Quod si ex aliqua rationabili causa, ipsi vel aliquis de familia eorumdem, amplius remanere voluerint, expensas quas tunc ibi fecerint, de bonis proprii Monasterii vel aliunde procuratis solvere teneantur. Quicumque vero contrarium fecerint, tam dantes, quam recipientes, de inobedientia & transgressione hujusmodi statuti & ordinationis nostrorum, per generale dicti Ordinis Capitulum puniantur. Sed per praedicta nullum jus ipsorum declinantium alicui acquiratur, etiam per ipsos duos dies vel alias ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem ejusdem Ordinis, aut locorum eorum declinandi, aut in eorum aliquo remanendi, hoc tamen salvo, quod circa patenter infirmantes, solita charitas, & pia hospitalitas observentur.

biatio illis stare possint nisi infirmi existant.

§. 18. Quia vero ideò sunt hujusmodi generalia Capitula instituta, ut in eis de statu Monasteriorum, & aliorum locorum regularium, ac de reformatione Ordinis, & observantia regulari, tractatus debeat diligens adhiberi, dignum & debitum fore dignoscitur, ut ad illa conveniant universi, quibus id imminet, praepreditionem Canonica non habentes, quare statimus & etiam ordinamus, quod Abbates ipsius Ordinis qui de cetero non venerint ad dictum Capitulum generale (qui venire tamen tenebantur, secundum Ordinis praedicti statuta, non habentes impedimentum legitimum, seu licentiam specialem ab eo qui dare possit eandem) exhibere teneantur duplum ejus quod expensuri essent ad idem Capitulum, veniendo & redeundo de illo, duplumque hujusmodi solvere in sequenti Capitulo generali in utilitatem ipsius generalis Capituli convertendum, & quod possint Definitores ejusdem Capituli generalis tales Abbates non venientes, ad duplum hujusmodi exsolvendum, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, sublato appellationis obitaculo coarctare, eorumque super hoc processum habendum, & ferendas sententias publicare, ac facere publicari. Quodque circa ipsum duplum in totum vel in partem nulli valeat fieri gratia vel remissio indulgeri. Illi vero Abbates qui legitimum impedimentum, seu licentiam hujusmodi asseruerint se habere, illa conventibus suis tempore quo iter eundi ad d. Capitulum arripere deberent, exponere teneantur, & nihilominus subsequenter de dictis impedimento sive licentia in ipso generali Capitulo fidem facere per suum procuratorem, seu excusatorem probum & idoneum virum, habentem speciale mandatum praestandi juramentum in animam ipsius mittentis, causas absentiae, ac impedimentum hujus vera esse, quod quidem juramentum praestare teneantur, si visum fuerit Abbati Cisterciensi qui est pro tempore, ac Praesidentibus ipsi Capitulo generali. Et si Abbas ac praesidentes praefati tale impedimentum & licentiam ipsam non esse legitimam fuerint arbitrati, tales Abbates qui ad idem Capitulum nequaquam venerunt, declarent incurrisse poenam solvendi praefatum duplum, quemadmodum est praescriptum.

Abbates non accedentes ad Capitulum generale coarctantur. ut hic.

§. 19. Quia vero nonnulli sicut accepimus, ad solvendum contributiones, quae in eodem Ordine pro necessitatibus & usibus comunibus, & aliis consuetis ipsius Ordinis pro tempore imponuntur, se reddunt difficiles & remissos, Nos adversus eos, & circa negotia contributionum ipsarum, aliaque illa contingentia, prout sequitur duximus providendum, videlicet quod Abbati Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus principalium filiarum supradictis, & qui pro tempore fuerint, & cuilibet eorumdem auctoritate

Quicumque ad solvendum debitas contributiones cogantur ab Abbate Cistercii, & aliis quatuor primis Abbatibus.

Has contributiones solvi iussit etiam Greg. 13. inf. in sua const. 18. Superna.

Capitulum
generale in
hunc ordinem
ordinatio
in utroque
possit.

Apostolica, remoto appellationis obstaculo, per censuram Ecclesiasticam, & per alia remedia juxta d. Ordinis instituta & observantias consuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictae contributiones pro tempore impositae fuerint, ad solvendum easdem, & ad id etiam coarctandum, recusantes seu negligentes solvere praefatas contributiones jam impositas, & quovis alios impedimentum praestantes publicè vel occultè, quo minus contributiones praedictae solvantur, ad desistendum profusus ab impedimento hujusmodi, nec non processus habendos, ac excommunicationis, suspensionis & interdicti aliasque sententias ferendas in tales recusantes, negligentes, & impedimentum praestantes, nunc & in posterum, in eorum & aliis Monasteriis ac locis circumvicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipsius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore praesentium potestatem.

Contributiones recipiantur à tribus Abbatibus per Capitulum vel Definitorum eligendis quolibet anno, dispenseturque ab eisdem & custodiantur, & de eis in seq. Capitulo ratio reddatur.

Idem tres Abbates jurent quod fideliter contributiones recipient &c.

Aliisque fidelibus viris eorum vices de consilio Abbatis Cisterciensis & aliorum quatuor Abbatum principalium, committere poterant & illi simile juramentum praestabant.

Litterae solutionis contributionis quo pacto sigillentur & custodiantur, &c.

§. 20. Volumus autem quod praedictas contributiones deinceps recipiant tres Abbates d. Ordinis ad hoc per ipsum generale Capitulum, seu per Definidores ejusdem, annis singulis deputandi, qui juxta ordinationem d. Capituli, seu Definitorum ejus pro necessitatibus & usibus communibus, aliasque consuetis jam d. Ordinis dispensent easdem, & si quid de ipsis contributionibus super fuerit, in aliquo Monasterio securo ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipsius Definidores eligendo ponatur, & sub provisione custodiae per ipsos tres Abbates super hoc adhibenda, sub tribus setaturis, & diversificatis clavibus, de quibus quilibet ipsorum trium Abbatum suam clavem teneat, fideliter conservetur. Tenebuntur namque praefati tres Abbates in subsequenti Capitulo generali, de receptis & expensis per eos, Definitoribus ipsius Capituli reddere rationem, & illud quod restabit, ipsi Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli custodiendum restituere, modo praemisso per alios tres Abbates per ipsum Capitulum seu Definidores ejus, ut praetenditur deputandos.

§. 21. Dictique tres Abbates quando ad praedicta deputabuntur, juramentum praestabunt, quod in recipiendo, custodiendo, & expendendo contributiones praedictas, ac in reddendo rationem de ipsis fideliter se habebunt.

§. 22. Poterunt autem dicti tres Abbates receptores modo praedicto à generali Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli deputati, de ipsorum Abbatibus Cisterciensis, & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, certis personis fidelibus & discretis, annis singulis vices suas committere ad recipiendum contributiones in generali Capitulo non solutas. Qui siquidem discreti praestabunt solemniter juramentum, quod praefatas contributiones recipient, levabunt, exigent, & servabunt fideliter, & ad sequens generale Capitulum d. Commissariis generalis Capituli seu Definitoribus ejus, integraliter deportabunt, dictique tres Abbates rationem reddent coram eisdem Abbate Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum, si omnes ipsi praesentes fuerint, necnon coram illis Definitoribus, quos praefati Cisterciensis & quatuor Coabbates in Divione decreverint detinendos.

§. 23. Volumus quoque quod fiat speciale sigillum quo litterae solutionis contributionum d. Ordinis de caetero sigillentur, quod quidem sigillum sub tribus setaturis, & diversificatis clavibus penes dictos tres Abbates, vel in aliquo Monasterio, de quo eis magis expedire videbitur, apud aliquem vel aliquos, quem vel quos, eligendum vel eligendos decreverint, jam dictum sigillum modo praedicto servetur, praedicta tamen personae quibus de dd. Abbatibus Cisterciensis & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, ipsi tres Abbates, ut praedicitur, committent vices suas, dum non solutas contributiones receperint, poterunt de solutionibus particularibus quae sunt extra Capitulum generale, recognitiones facere sub sigillis propriis eorumdem, sed illa quae sunt postmodum eis, sigillabuntur praedicto speciali sigillo.

§. 24. Praemissa vero circa ordinationem contributionum sic exactè ac diligenter observentur in Ordine antedicto, quod etiam per generale Capitulum, vel alium seu alios quoslibet quovis colore quaesito, contra ea nihil fieri praesumatur, & si quis secus attentare praesumpserit, incurrat excommunicationis sententiam ipso facto.

§. 25. Nempe cautius providere volentes, quod pro divino cultu, & aliis obsequiis praestandis in Ordine praelibato, personae recipiantur idoneae ipsis officiis congruentes, statuimus, & ordinamus, quod de caetero in eodem Ordine non recipiantur in Monachos vel conversos, nisi personae idoneae ad ea quae conveniunt Monachis vel Conversis praedicti Ordinis, & nisi per Abbates Monasteriorum vel principaliter Praesidentium regiminibus, & aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis, & infra Monasteria seu loca hujusmodi, cum consilio seniorum de Conventu, seu majoris & sanioris partis eorum Monasterii, vel alterius loci Conventualis, in quo Monachorum vel Conversorum fit receptio praedictorum, si secus actum fuerit, carere viribus decernentes.

§. 26. Profectò quia honestas, temperantia, & modestia debent in cunctis personis Ecclesiasticis, & maxime regularibus divinis laudibus sedulius dedicatis, locum praecipuum obtinere, statuimus & etiam ordinamus, ut omnes Abbates, & Praesidentes regiminibus aliorum locorum conventualium, & Monachi ejusdem Ordinis pannis bruni vel albi coloris dumtaxat utantur, & quod domicellum seu domicellos de vestibus, vel robis paritibus aut virgatis, sive aliis sumptuosis indutum vel indutos ducere non praesumant.

§. 27. Quodque à curiositate, aut superfluitate valorum argenteorum, leaisterniorum, & quorunlibet ornamentorum curent penitus abstinere. Contrarium vero facientes per Abbates eorum, & per Visitatores, vel per Capitulum generale ipsius Ordinis, taliter puniantur, quod metus poenae aliorum sic excedere volentium meta existat.

§. 28. Et quod Abbates Monasteriorum, & Praesidentes regiminibus aliorum Conventualium locorum dicti Ordinis, exceptis Abbate Cisterciense, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum supra dictis, qui sunt & pro tempore fuerint, ultra unum saecularem Clericum, sive laicum equitantem ducere non praesumant.

§. 29. Quia vero personas regulari observantiae deditas, decet potissimum ab esu prohibitorum cibariorum, tam virtutis amore, quam poenae formidine abstinere, ne ab eis in castimoniam lubricum descendatur, auctoritate praesentium firmiter inhibemus, ne deinceps Abbates & Monachi dicti Ordinis extra Monasteria seu loca Conventualia ejusdem Ordinis, & etiam ipsi Monachi infra Monasteria, seu loca hujusmodi, aut in cameris, & extra infirmitorium commune, carnes vel pulmenta cum carnibus condita vel decocta praesumant comedere, contra observantiam dicti Ordinis diutius observata. Nos enim licentias quas alicui Abbates & Monachi jam dicti Ordinis dicunt à Sede Apostolica super esu carniū se habere, cum tales licentiae redundent in scandalum aliorum, penitus revocamus. Monachus autem vel Conversus, qui hujusmodi nostrae inhibitionis transgressor extiterit, tribus diebus pro qualibet carnium vel dictorum pulmentorum comestione, jejunare in pane teneatur & aqua, & quod nihilominus quolibet ipsorum dierum in Capitulo regularem accipiat disciplinam. Sed Abbas inhibitionis praefatae transgressor, non ad disciplinam ipsam, sed ad hujusmodi jejunia teneatur, & si scienter hæc omiserit negligenter facere observari, etiam ex negligentia hujusmodi teneatur ad jejunia praelibata, quae quidem poenae nulli remitti valeant, nec super eis vel ipsarum parte aliqua cum aliquo dispensari. Quod si aliqui super esu carniū vel pulmentorum praedictorum, saepe inventi fuerint delinquentes, seu esum ipsam contra ordinationem hujusmodi frequentantes, & per Abbates proprios, quod à talibus abstineat, canonicè moniti

Qui & quomodo recipiantur ad Ordinem Cisterciensem. Ad hoc vide cor. ff. 1. Six. V. Cum de, & alias ibi indicandas.

Quo habitu Abbates & Monachi eorumque domicelli uti possint. Hoc declaravit Six. in cons. 9. Et cunctis.

Curiositatem ornamentorum evitent.

Unumque Clericum saecularem, vel laicum equitantem ducere valeant.

Esus carniū prohibetur, & omnes licentiae desuper concessae revocantur.

non defiterint, sint post monitionem hujusmodi per biennium eo ipso inhabiles ad quæcumq; officia & administrationes in eodem Ordine obtinenda, obtinentes verò illa, removeantur, si Abbatibus eorum visum fuerit, ab obtentis. Inhibemus quoque, quòd nullus Monachus vel Conversus d. Ordinis cujuscumque conditionis existat, etiamsi officium habeat, nisi ægritudine gravi, vel debilitate detentus fuerit, carnes de cætero in cameris Infirmatorii comedere præsumat, sed omnia comedant in Refectorio, communi Infirmatorio deputato.

Locus coquendi carnes in casibus permittis designatur.

§. 30. Neque carnes parentur nec decoquantur alibi quàm in Infirmatorio communi, seu in coquina eidem Infirmatorio deputata, vel in posterum deputanda, nisi Abbas ex aliqua causa rationabili alibi decoqui vel parari mandaret eisdem, vel in ejus absentia, ille cui dictus Abbas commiserit vices suas. Ubi cumque autem carnes pro aliis, quàm pro infirmis vel debilibus paratæ fuerint, per Infirmarium inter comedentes in Infirmatorio dividantur.

Abbatibus quando diffensare possint de usu carniarum.

§. 31. Abbatibus verò benemeritis qui cesserunt, vel cedent in posterum spontanea voluntate, locus & usus carniarum per Abbatem proprium, secundum suam discretionem arbitrium concedantur. Et quilibet Abbas dicti Ordinis, ex indulgentia possit interdum aliquos Fratrum, nunc hos, & nunc illos, prout necessitas postulaverit, advocare, ipsosque secum in camera sua melius & plenius exhibere. Abbates autem, & alii notabiles personæ ipsius Ordinis ad Monasteria declinantes, de Abbatis, vel eo absente, de Præsidentis regimini ejusdem Monasterii licentiâ, in camera ipsius Abbatis, vel in communi Infirmatorio carniarum uti possint.

Consuetudines contrariæ super usu carniarum reprobantur.

§. 32. Et quoniam aliqui Monachi dicti Ordinis in nonnullis Monasteriis & studiis sibi temerè vendicare præsumunt, quòd certis diebus qualibet septimana juxta observantias, seu consuetudines, vel statuta quæ super hoc allegant, minùs tamen rationalia, eis carnes debeant ministrari, Nos hujusmodi ab usum, observantias, consuetudines, seu statuta hujusmodi, utpote vergentia in eorù religionis opprobrium, & exemplum & perniciem aliorum, penitus reprobantes, auctoritate ordinamus eadè, quòd nullus Abbas, Provisor, Prior, Cellarius, vel alius deinceps, hæc aliquatenus observare præsumat, nec etiã observari permittat, aut ministrare vel ministrari facere occasione observantiarum, consuetudinum, seu statutorum prædictorum carnes alicui prædicti Ordinis, præterquàm in aliis casibus licitis & permittis.

Dormiant Monachi omnes in communi dormitorio.

§. 33. Cùmque tam secundum canonicam, quàm regularia instituta, in unum locum dormire debeant Monachi universi, & prætextu camerarum separatarum, quæ in aliquibus Monasteriis extrà Infirmatoria propter cellas, quæ in dormitoriois sunt constructæ, multæ sunt inhonestates, & dissolutiones inducunt; Nos super his expressè & salubrius providere volentes, statuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero Monachorum in cameris jacere audeat, nisi solummodò propter invaliditatem corporalem (& tunc in cameris Infirmatorii dumtaxat) sed omnes in dormitorio jaceant, nisi fortè ab hoc aliquis propter officium excusetur, & tunc possit alibi, si aliter commodè in dormitorio jacere non valeat.

Cellæ in dormitorio non construuntur & constructæ destruantur.

§. 34. Ad hoc etiam statuendo & ordinando adjicimus, quòd deinceps cellæ in dormitorio nullatenus construuntur, & si quæ jam constructæ fuerint, omninò per Abbates vel principales Prælatos proprios, infra tres menses à tempore quo hoc statutum & ordinatio ad eos pervenerit, & eis negligentibus seu non valentibus, per Visitatores in prima visitatione quam impendent, auctoritate Apostolica destruantur, & quòd super his resistentes eisdem, vel impedimentum aliquod præstantes, seu præstari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, consiliam vel favorem, publicè vel occultè, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto. A qua quidem sententia, nequeant nisi per Visitatores absolvi præfatos, quos etiam ipsi Visitatores per alia juris & statutorum ejusdem Ordinis remedia, va-

leant coercere. Priores tamen claustrales, & Superiores, possint juxta Abbatis, vel Prælati principalis arbitrium, cellam habere infra dormitorioium competentem. Dicti autem visitatores, quòd super his invenerint, vel fecerint, referant plenè ac fideliter in ipsius Ordinis subsequenti Capitulo generali.

Præstatio certæ portiois Monachis prohibetur. Hoc mox infra declaratur.

§. 35. Quia verò in nonnullis Monasteriis aliis locis Conventualibus dicti Ordinis servari dicitur abusive, quòd quilibet Monachus certam bladi, panis, vini, vel pecuniæ recipiat portionem, Nos propterea ab usum hujusmodi detestantes, & etiã abolentes, ac volentes in hac parte utiliter providere, auctoritate prædicta firmiter prohibemus, quòd deinceps in nullo ipsius Ord. Monasterio fiant hujusmodi portiones. Sed ministrentur unicuique prout cõmunitas ejusdem Ordinis observavit hæcenus atque servat.

Concessio certi redditus similiter interdicitur.

§. 36. Adjicientes ac prohibentes etiam, quòd nulli Monacho certi redditus aut proventus, seu pars reddituum vel proventuum, aut aliqua pensio pro victu vel vestitu, seu ex quacumque alia causa, de cætero concedantur, vel alicui assignentur, aut alicui vel aliquibus Monachis ab extraneis concessi vel donati permittantur eisdem. Sed in utilitatè Monasteriorum ipsorum per Abbates proprios convertantur.

Et etiam divisio bonorum vel reddituum inter Abbates & Conventus venarum sub pœnis hic enunciatis.

§. 37. Quòdque inter Abbates, & Conventus, aut officiales alicujus Monasterii dicti Ordinis, nequaquàm fiat sectio bonorum, fructuum, reddituum vel proventuum eorum, sed communibus ipsorum usibus deputentur. Nos enim concessiones vel assignationes eisdem Monachis de dictis redditibus vel proventibus, seu eorum parte aut pensione aliqua factas, ac sectiones bonorum seu discretionem fructuum, reddituum, vel proventuum hujusmodi, si quæ factæ sunt, totaliter revocamus. Abbates verò qui deinceps portiones prædictas, aut sectiones, seu divisiones hujusmodi bonorum & aliorum præfatorum Monasteriorum suorum fecerint, vel fieri concesserint, aut hæcenus factas servare permiserint, deponantur. Monachi autem qui prædictis restiterint vel impedimentum per se vel alium præstiterint, seu præstari procuraverint, tanto tempore carceri mancipentur, quanto Abbati, seu alio principali Prælato eorum visum fuerit expedire, ac si etiam Abbati vel ipsi principali Prælato in hoc contradixerint, perpetuo carceri mancipentur. Abbatibus verò benemeritis qui voluntariè cesserunt vel cedent in posterum, sufficiens & congrua provisio prout Abbati, & Abbati successori eredis Abbatis, de consilio seniorum de Conventu illius Monasterii cuius regimini cessit vel cedet, visum fuerit, assignetur & etiam præbeatur.

Equitatura non permittatur aliis, quàm Officialibus.

§. 38. Et ut omnis evagationis ac inutilium expensarum occasio subtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quisquam Monachus vel Conversus dicti Ordinis cujuscumque status vel conditionis existat, equitaturam tenere præsumat, Cellariis, Procuratoribus & Grangiarum gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas possit hoc de una tantum concedere, si viderit expedire. Cellariis tamen Cisterciensium, & aliorum quatuor Monasteriorum totidem principalium filiarum prædictarum duæ possint equitaturæ concedi, si eorum Abbatibus videatur.

Proprietates omnium interdicitur. Hoc statuit etiam Greg. XIII. in const. sua cit. hic in rub.

§. 39. Quamvis autem contra Monachos proprietarios, exceptis administratoribus, sit plenè provisum per canonicas sanctiones, cum abdicatio proprietatis sit annexa regulæ Monachali, nos tamen specialibus providere volentes, contra illos Monachos & Conversos dicti Ordinis, qui suæ salutis oblit, contra regularem institutionem, pecunia congregata, jura, possessiones, redditus, pensiones, animalia, & alia bona emerunt, seu emi fecerunt, & faciunt, aliquando proprio, & sæpè nomine alieno, multis super his signentis adhibitis, alique ipsa tradunt animalia nutrienda, & cù augmento vel lucro, sibi vel alteri reddenda eorù nomine, seu pro ipsis & alios multos contractus tamquàm negociatores exercent; necnon appetentes luera turpia, & sectantes periculum animarum, auctoritate præfata decernimus,

omnia

omnia præmissa, quæ tamen aliàs restitutioni non subiaceant aliorum, fore per Abbates proprios Monasteriis propriis applicanda, & in utilitatem ipsorum Monasteriorum totaliter convertenda. Quodque ipsi Abbates alicui Monacho vel Converso, talia faciendi licentiam nequeant impertiri, & quod dicti Monachi & Conversi prædicta committentes, vel hujusmodi applicationi seu conversioni aequaliter resistentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præstantes, seu præstari procurantes, & peculium prædictum non revelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, sint eo ipso inhabiles ad quodcumque officium, administrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinenda, permitimus tamen quòd cum ipsis Monachis & Conversis possit Abbas eorum, super pœnis hujusmodi dispensare, dum prædicta revelaverint, & plenè restituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Conversis etiam administrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuscumque mutantibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ sit illis ad salutaris correctionis profectum, & cæteris attentare similia volentibus in exemplum.

§. 40. Et quia per Ministros providos, administrationes bonorum consueverunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus, ut Abbates Monasteriorum ejusdem Ordinis, sic bona Monasteriorum suorum dispensare ac providere talia teneantur, quòd Monachis & Conversis tam sanis quam infirmis sufficienter provideatur in victu ac vestitu, secundum cuiusque Monasterii facultates, & qualitates cuiuslibet regionis.

§. 41. Quòdque in Monasteriis prædictis non plures Monachi vel Conversi ponantur, quam ex facultatibus dictorum Monasteriorum possit congruè provideri.

§. 42. Præbere quippe materiam intendentes, quòd in eodem Ordine per sacra Theologiæ studium Professores ipsius erudiantur, & illustrentur in illa, ut in Ecclesia Dei sibi ipsis, & aliis, fructus salutis, favoris, honoris, & honestatis, celestis agricola irrigante ac multiplicante producant, materia deliberatione præhabita, subscripta de præfato & aliis literali studio, scholaribus provectis, ac Doctoribus, & alia quæ circa ea, rationabilia & opportuna fore perspeximus, auctoritate sæpè dicta, statuimus, ordinamus, & disposuimus, pro moderno & postero tempore vâlicura, perpetuè & inviolabiliter observanda, videlicet quòd generalia studia dicti Ordinis in sacra pagina Parisii, Exoniæ, Tolosæ, & apud montem Pessulanum Magalonen. dioc. deinceps existant. Studium autem quod Stella Pampilonen. dioc. fore consuevit, Salamanticam transferimus propter propinquitatem Studii Tolosani. Ordinantes quòd Bononiæ fiat Studium quando commodè fieri poterit, & domus pro studentibus, vel ematur. Fiatque Salamanticæ illud idem. Metis quoque sit particulare Studium in scientiis primitivis, ubi etiam domus pro Alemanniis per generationem suprascripti Monasterii Morimundi ematur quantum generatio ipsa in Alemannia se extendit. Quòdque domibus eorum, qui studebunt Bononiæ, ac Salamanticæ, illi Abbates seu Rectores eorum præsent, de quibus ordinabitur per ipsius Ordinis Capitulum generale.

§. 43. De his namque Provinciis scilicet de Vienne. Tarentasen. Ebre. lunen. Arelaten. Aquen. Narbon. Bituricen. Auxinat. Tarraconen. Casarangusten. Burdegalen. & Tolosan. ad præfata Tholosan. & montis Pessulani studia transmittantur. Qui verò ad Stellam mitti consueverunt, Salamanticam destinantur, exceptis illis de Regno Navarræ, qui mittantur ad ipsum Studium Tolosan. Sed Alemanni dirigantur ad Studium Meten. pro dictis scientiis primitivis, ad quòd quidem Meten. Studium, nullus de generatione Claravallis mittatur invitus. Bononiæ autem Italiæ, & Exoniæ, Anglici, Scoti,

Valenses, & Hybernici destinantur. Sed ad Studium Parisiense, quod est cæteris præcipuum, & fons omnium studiorum indistinctè mittantur ex omnium natione vel generatione secundum modum inferius annotarum, videlicet quòd Abbates, Monachos illos quos habebunt ad dicta studia mittere, ad ea de consilio Patris Abbatis vel Visitatoris & Conventus proprii aut sanioris partis ejusdem Conventus, transmittere teneantur. Sic tamen quòd mittantur magis doctes, & idonei, necnon ad proficiendum dispositi, & quòd tali tempore transmittantur, quòd prima die mensis Octobris, vel circa, in Studio Parisiensi existant; in aliis verò studiis in B. Lucæ, vel omnium Sanctorum Festis infallibiliter sint præsentis.

§. 44. Numerus autè mittendorum videtur sufficere prout sequitur, consideratis oneribus jam dicti Ordinis, & temporum qualitate, scilicet de quolibet Monasterio cuiusque Provincia, seu generationis in quo sunt, vel erunt, aut esse poterunt, quadraginta Monachi vel supra, Parisios debent mitti duo. De quolibet verò Monasterio in quo sunt, vel esse poterunt triginta Monachi & supra, usque ad quadraginta Monachos exclusivè, ad idem studium Parisiense debeat mitti unus. Et de quolibet Monasterio in quo erunt, vel esse poterunt decem & octo Monachi, & supra usque ad triginta Monachos exclusivè, ad alia generalia studia, vel Parisios, si mittentes maluerint, debeat similiter unus Monachus destinari. Ad Metense autem Studium cum fuerit institutum, de quolibet Monasterio generationis dicti Monasterii Morimundi quantum ipsa generatio se in Alemanniam, & ultra Regnum extendit, in quo erunt vel esse poterunt à decem & octo Monachi inclusivè usque ad triginta Monachos exclusivè, unus mittatur ad minus pro scientiis primitivis. Pro quibus dummodò ipsi mittentes ad illud mittant, destinare ad alia non cogantur.

§. 45. Provisionem equidem studentium taliter limitamus, & sufficientem esse conspicimus, videlicet quòd Magister Regens Parisiensis de communi contributione dicti Ordinis, vel de redditibus communibus octuaginta libras Turonensium parvorum, & à Monasterio proprio viginti quinque libras ejusdem monetæ, pro bursa & aliis necessitatibus suis. Baccalarius verò Regens Parisii, de dicta communi viginti quinque & à proprio Monasterio alias viginti quinque pro bursa & aliis necessitatibus ejus. Ac lector Bibliæ in eodem Studio de præfato communi, decem, & à proprio Monasterio viginti libras ipsius monetæ, percipiant annuatim. Quilibet verò scholarium studens in ipso Studio, viginti libras dictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & aliis necessitatibus suis percipiat similiter annuatim. Sed in aliis studiis Abbates ipsorum studiorum Rectores, Magistro in Theologica facultate in illis Regenti, de quadraginta libris prædictæ monetæ pro bursa & aliis necessitatibus suis providere annis singulis teneantur. Quando autem Baccalarius in eisdem studiis reget, ubi comodè non reperiretur Magister, teneantur dicti Abbates dicto Baccalario de triginta libris prædictæ monetæ pro bursa & omnibus necessitatibus suis annis singulis providere.

§. 46. Ordinamus quoque ut in quolibet generali prædictorum studiorum unus qui Bibliam biblicè seu textualiter continuè legat, existat, cui ultra quindecim libras jam dictæ monetæ, quas percipiat à proprio Monasterio pro bursa centum solidi ejusdem monetæ pro omnibus aliis necessitatibus suis annuatim à cellario de buris scholarium tribuantur. Quilibet autè scholaris in dictis aliis studiis generalibus præter Studium Parisiense, ac in dicto Studio Metensi quindecim libras prædictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & omnibus aliis necessitatibus suis percipiat annuatim. Siquidem omnes provisiones hujusmodi tam Abbates dictorum studiorum Rectores, quam Abbates proprii, prout quemlibet eorum contingerit seu tagere poterit, mittere teneantur ad dicta studia eorum sumptibus, & illas ibid. solvere, terminis superius designatis, quibus ipsi mittendi esse debent in studiis memoratis.

Victus & vestitus omnibus scienter subministratur.

Numerus Monachorum sit juxta Monasterii facultates.

Idem generaliter jussit Paul. V. in const. 7. studia quæ sint tenenda, & quæ mutanda, &c.

Qui & ad quæ studia sint mittendi.

Quot à quolibet Monasterio ad Studium mitti debeant.

Studentium provisiones taxat.

Lectio Bibliæ sit in quocumque studio generali.

1335.
Studiorum
expensas fa-
cientes ju-
rent ut hic.

Abbatē cel-
lantes mite-
re studentes
cum dictis
provisioni-
bus, poenam
substant.

Provisores
animarum
studentium
deputantur.

Quod si quis
de Ord. Cis-
terciens. in
Studio Parisi-
en. assigna-
tus, sit dispo-
situs ad Ma-
gisterium
Theologiae
vel Baccala-
rium non re-
moveatur,
&c.

Studentes
Ordinis jura
Canonica
non audiant.

Officiales
idonei pro
obsequio
Studentium
deputentur.

§. 47. Cellarii verò & alii expensas dictorum Studiorum facientes, teneantur juramentum præstare, quòd omnia quæ recipient de provisionibus ipsorum Studiorum & studentium fideliter dispensabunt, & tenebuntur etiam reddere rationem de receptis & expensis in fine cujuscumque mensis, presentibus Magistro, seu Lectore dictorum Studiorum Baccalario, & provifore, ac septem aliis discretioribus scholaribus, quo dicti Provifor Magister & Baccalarius ad id deliberaverint advocandos.

§. 48. Et ut ipsi Abbates qui ad mittendum & providendum adstringuntur, prout superius est expressum, diligentiam adhibeant, & abiciant desidiam in præmissis, volumus & ordinamus quòd Abbas, qui dictis terminis Monachos, seu Monachum quemadmodum præactum existit, non miserit cum provisionibus supradictis, teneatur elapfo mense duplum provisionum hujusmodi suis expensis mittere ad Studium antedictum. Cujus quidem dupli medietas studentibus præ quo mitti debebant, pro libris applicetur emendis, & alia in usus communes aliorum studentium per Cellarium convertatur. Et si dictus Abbas duplum præfactum, ut præfertur, infra sex menses dictos terminos immediatè sequentes non miserit, ei sit eo ipso elapsis ipsis sex mensibus ingressus Ecclesie interdixus, dictasque poenas incurran Abbates eorumdem Studiorum Rectores, qui dictis terminis non miserint, & non solverint provisiones præfatas, prout superius est descriptum. Quòd si prædicti poenas hujusmodi per tres menses dictos, sex immediatè sequentes pertinaciter tolerarent, eo ipso à divinis officiis sint suspensi.

§. 49. Et ut eisdem studentibus animarum cura non desit, volumus & ordinamus, quòd in eisdem Studiis generalibus, Abbates ipsorum Studiorum Rectores, deputent idoneos Provisores, qui curam habeant animarum studentium in eisdem, quique illos corrigant & absolvant sicut proprii Abbates subditos propriè corrigere, & absolvere possunt in Monasteriis eorumdem, propter hoc tamen dicti studentes à potestate proprii Abbatis exempti aliquatenus non existant.

§. 50. Ubi autem erit aliquis de Ordine ipso in Parisiensi studio assignatus, qui sit vitæ laudabilis, allasque idoneus & discretus: & ad Baccalarium, vel Magisterium Theologiae dispositus & propitius, Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore, cum consilio Magistrorum, Baccalariorum & Proviforis domus studentium Parisiis, mandet Abbati proprio, quòd talem non revocet, sed eum permittat in hujusmodi scientia perfici, & ad statum Baccalariatus, ac honorem Magisterii provehi, lectionemque continuare, prout ipsis Ordinis generale Capitulum ordinabit, possit tamen ipsum generale Capitulum deficientibus Magistris, seu Baccalariis in Theologia, talem etiam ante Baccalarium vel Magisterium in quolibet prædictorum generalium Studiorum, principalem deputare Rectorem, ut eidem generali Capitulo visum fuerit expedire.

§. 51. In favorem utique studii ejusdem Theologiae, ut ab alumnis ejusdem Ordinis studentibus, illi ferventiùs attendatur, statuimus, ordinamus & prohibemus expressè, quòd in nullo dictorum Studiorum, legantur vel audiantur jura Canonica, nec etià extra illa, per aliquem studentium eorumdem, quòd si quis contrarium attentare præsumpserit, sit eo ipso ad claustrum suum, ab hujusmodi studio revocatus. Nec cellararius dictorum Studiorum ex tunc in aliquo illi provideat, sed incontinenti ad proprium Monasterium remittatur, de transgressione ac inobedientia hujusmodi secundum arbitrium Abbatis proprii puniendus.

§. 52. Et ut in dictis Studiis pro studentibus in eis necessaria non desint obsequia, volumus & ordinamus, ut præfati Abbates ipsorum Studiorum Rectores, in eis provideant de Cellariis, & aliis Officialibus idoneis, prout necessitas, vel utilitas cujuscumque Studiorum requirit ipsorum. Quòdque ipsi Cellarii & Officiales, juramentum præstent de fideliter dispensando, ac de receptis & expensis cautionem

reddendo, quemadmodum superius est expressum.

§. 53. Et quia decet & expedit ut inter Studia cætera, Studium Parisiense resloreat, & jure sine intermissione dispendio habeatur, statuimus & ordinamus, quòd in eodem Studio Parisiensi deputentur Magistri, Baccalarii, & Lectores Bibliæ, ac Provifores, Cellarii, & alii Officiales prædicti Ordinis, per Capitulum generale. Quòd si ipsi, vel aliquis eorum deficiant, seu ex aliqua causa, Magistri, Baccalarii, & Lectores lectionem assumere, vel continuare, aut Cellarii, & Officiales præfati, sua officia exercere nequirent, subrogentur alii loco eorum per Vifitorem illius anni, usque ad sequens dumtaxat Capitulum generale. In aliis etiam Studiis generalibus, Magistri, seu Lectores principales per dictum generatè Capitulum deputentur. Alii verò minores Rectores & Officiales, per Abbates eorumdem Studiorum Rectores debeant deputari. In ampliorem namque favorem & continuationem durabilem studii hujusmodi Theologiae jam dictæ, statuimus & ordinamus, quòd quamdiu pro dictis Studiis generalibus, præter Bononiense, Salamantinum, & Merense Studia, Magistri in Theologia idonei de præfato Ordine in eodè Studio Parisiensi, vel si non ibi, alibi poterunt reperiri, teneatur idem Capitulum generale, Magistrum in Theologia principalem deputare Lectorem, alioquin magis idoneum Baccalarium quem ad hoc poterunt Parisiis, vel si non ibi, alibi reperiri, quos dictum Capitulum generale ad suscipiendum & continuandum lectionem hujusmodi, si necesse fuerit per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, sublato appellationis obice, etià auctoritate Apostolica coarctandi, dicto Capitulo ac Definitoribus ipsis, necnon Abbatibus dictorum Studiorum Rectoribus, communiter vel divisim plenè atque liberè tenore presentium concedimus potestatem. Præfato insuper Capitulo generali similem potestatem concedimus, compellendi, appellatione remota, per censuram & remedia hujusmodi, Abbates ipsorum Studiorum Rectores, ad recipiendum Magistros in Theologia, & Baccalarios ad prædictam lectionem, & ad providendum eidem de comuni contributione ipsius Ordinis, & pro bursa & aliis necessitatibus, anis singulis, prout de provisionibus hujusmodi est superius limitatum. Ipsi verò Magistri non pomposè manere, seu lautè vivere præsumant in Studiis antedictis, sed humiliter & devotè legant, cibis competentibus vescantur, & uno solo servitore Clerico sint contenti. In Studio autem Merensi provideat de Lecturibus, & aliis Officialibus domus studentium, Abbas prædicti Monasterii Morimundi, qui est, & qui pro tempore fuerit, de consilio sui Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, prout sibi videbitur expedire.

§. 54. Et cum sit dedecens & deformis, ut quis, præfatum religiosus cum vanitate & imperitia cathedram ascendat præminentie magistralis, statuimus & ordinamus, quòd de cætero nullus de Ordine prædicto assumatur ad recipiendum magisterii seu doctoratus honorem, nisi priùs per eum præfatum juramento in presentia Proviforis & studentium ipsius Ordinis tunc presentium in Studio in quo hujusmodi honorem recipere voluerint, seu majoris partis numero eorumdem, quòd in assumptione ipsius honoris, vel ante seu post occasionem illius, circa cibos, vestes, vel alia non expendant per se, vel per alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit, ultra valorem mille Turonensium argenti expendi permittat ab aliis ejus consanguineis vel amicis. Baccalarii etià jurare similiter teneantur in presentia prædictorum, quòd occasione Baccalariatus sui, vel ante, seu post nullum festum seu convivium faciant, per se vel alium, seu fieri permittant, quantum in eis fuerit, à quibuscumque aliis eorum consanguineis vel amicis.

§. 55. Ad hæc denique statuimus & ordinamus, quòd quicumque dicti Ordinis, qui tamen in eodem Studio Parisiensi vel in aliquo alio prædictorum generalium ipsius Ordinis Studiorum per sex annos

1335.
Qui Rectores
& Officiales
in Parisiensi
& aliis stu-
diis eligan-
tur, & à qui-
bus.

Doctorandi
quid jurare
quidve ob-
servare de-
beant.

Obi cursus
Bibliæ facere
& qui sen-
tentias lege-
re possint.

1335.
& 1336.

Derogatio
contrario-
rum.

Iusto hanc
constitutio-
nem in 1. Ca-
pitulo gene-
rali & annis
singulis in
aliis legendi,
& etiam sem-
el in anno
in particula-
ri Capit. cu-
juslibet loci.

Dat. P. A. 1.
die 12. Julii.

IV,

Definitio quorundam articulorum circa Beatorum visionem, animarumque beatitudinem, & damnationem.

Circa verò imagines defunctorum cum opinione sanctitatis nondum à Sede Apostolica Beatificationum, vel Canonizationum cum splendoribus, & laureolis non proponendas, vel tabellas, aut luminaria ad eorum sepulchra apponenda, & circa attestaciones de miraculis eorum aservandis seu in libris imprimendis, vide quæ fancivisti S. D. N. Urb. VIII. Const. 37. Sanctissimus, infra tom. 4.

Edita A. D.
1336.

BENEDICTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

* alias veri-
tatem.

Romanæ Ec-
clesiæ est
cuncta defi-
nire & corri-
gere.

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Sacrosanctam Romanam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, quam ut vineam plantavit dextera sua, quamque ut præcipuam in Ecclesiis omnium caput erexit ut victricem *, dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, sua miseratione non deserit, sed per beatos Apostolos suos, præcipuè Petrum & Paulum singulares ejusdem Ecclesiæ defensores, pia benignitate & continua pietate custodit: quatenus eisdem rectoribus gubernata, in se stabilis maneat, fundata supra firmam Petram, omnesque Christianæ fidei cultores illi obediant, illi pareant, illi intendant, sub illius magisterio degant, sub ejus disciplina & correctione consistant: Non in illa dogmatizetur improvidum, inferatur incautum, in fide temerarium ingeratur: Sicque declinent homines à malo

& faciant bonum, ambulent per vias rectas, & ad meliora per sancta desideria proficiantur, ut sperent justorum propinquas æternæ vitæ retributiones, timeant malorum inferni calamitates non remotas. Nam scriptum est: Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique juxta opera sua. Quod si secus à quoquam fuerit attentatum, id protinus sua auctoritate, pœnis etiam adjectis, prout expedire viderit, prorsus evellat. Pro qua, ut in se ipsa subsistens alios informaret, passionis suæ tempore Salvator noster JESUS-CHRISTUS Patrem exorasse perhibetur, dicens: Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

§. 1. Sanè dudum tempore scilicet. rec. Joan. XXII. prædecessoris nostri, inter nonnullos etiam Theologicæ facultatis Magistros, super visione animarum justorum hominum post mortem suam, in quibus nihil erat purgabile, cum de hoc sæculo decesserunt, vel si fuerat, jam purgatum fuerat ex toto, an divinam essentiam videant ante corporum suorum resumptionem, & judicium generale. Et super nonnullis aliis orta materia quæstionis, ipsorum aliqui negativam, aliqui affirmativam, alii verò secundum suas imaginationes, de visione divinæ essentiæ ab animabus hujusmodi, diversa, & diversimode ostendere nitebantur, prout ex dictis & scriptis ipsorum noscitur apparere, super rejectis verò suis concertationibus, quas hic causa brevitatis omittimus, quia ita ex nostris determinationibus inter se etiam * decidebant. Cumque idem prædecessor noster, ad quem prædictorum determinatio pertinebat, ad decisionem concertationum hujusmodi se pararet in suo consistorio publico, tam fratribus suis S. R. E. Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, quàm Prælati & Magistris in Theologia, qui multi aderant præsentibus, injungendo districtius & mandando, ut super materia de visione prædicta, quando requirerentur ab eo, deliberate unufcuique diceret quod sentiret. Tamen morte præventus, sicut Domino placuit, perficere illud nequivit.

§. 2. Defuncto itaque prædecessore præfato, nos divina dignatione ad apicem summi Apostolatus assumpti, diligentius attendentes, quanta ex præmissis eorum concertationibus non solutis, animarum imminent pericula, quanta exinde possunt scandala suboriri, ut ipsorum varietas pereat, & veritatis soliditas innotescat, habita prius super prædictis sollicita examinatione, & diligenti deliberatione cum fratribus nostris dicte Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, de ipsorum Fratrum consilio, hac in perpetuum valitura constitutione, auctoritate Apostolica definimus.

§. 3. Quod secundum communem Dei ordinationem, animæ Sanctorum omnium, qui de hoc Mundo ante Domini nostri JESU CHRISTI passionem decesserunt, necnon Sanctorum Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & aliorum fidelium defunctorum, post lacrum ab eis Christi baptismum susceptum, in quibus nihil purgabile fuit, quando decesserunt, nec erit quando decedent etiam in futurum, vel si tunc fuerit aut erit aliquid purgabile in eisdem, cum post mortem suam fuerint purgatæ, ac quod animæ puerorum eodem Christi baptismate renatorum, & baptizandorum, cum fuerint baptizati, ante usum liberi arbitrii decedentium mox post mortem suam, & purgationem præfatam in illis, qui purgatione hujusmodi indigebant, etiam ante resumptionem suorum corporum, & judicium generale, post Ascensionem Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI in cœlum, fuerunt, sunt, & erunt in cœlo, cœlorum Regno, & Paradiso cœlesti cum Christo, Sanctorum Angelorum consortio aggregatæ, ac post Domini JESU CHRISTI passionem & mortem viderunt & vident Divinam essentiam visione intuitiva, & etiam facili, nulla mediante creatura, in ratione objectivi se habente, sed divina essentia immediatè se

Joannes idem Pont. XXII. censuit definire quorundam articulorum de quibus hic, sed morte præventus id perficere non potuit.

* aliis diffidebant

Hic modo Pont. dictas diffinitiones terminat cum infra scriptis definitionibus.

Definitio circa beatitudinem animarum fidelium defunctorum.

nudè, clarè, & apertè eis ostendente. Quodque sic videntes eadem divina essentia perfruuntur. Necnon quod ex tali visione & fruitione, eorum animæ, qui jam decesserunt, sunt vere beatæ, & habent vitam & requiem æternam, & erunt illorum, qui postea decedent cum eandem divinam videbunt essentiam, ipsaque perfruuntur ante iudicium generale. Ac quod visio huiusmodi divinæ essentia, ejusque fructio, actus fidei & spei in eis evacuatur, prout Fides & Spes propriæ Theologicæ sunt virtutes. Quodque postquam inchoata fuerit, vel erit talis intuitiva ac facialis visio & fructio in eisdem, eadem visio & fructio sine aliqua intermissione, seu evacuatione prædictæ visionis & fructiois continuata existit, & continuabitur usque ad finale iudicium, & ex tunc usque in sempiternum.

Definitio circa damnationem animarum decedentium in peccato mortali.

§. 4. Definimus insuper, quod secundum Dei ordinationem communem, animæ decedentium in actuali peccato mortali, mox post mortem suam ad inferna descendunt, ubi pœnis infernalibus cruciantur, & quod nihilominus in die iudicii omnes homines ante Tribunal Christi, cum suis corporibus comparebunt, redditori de factis propriis rationem, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.

Prohibitio aliter tenendi.

§. 5. Decernentes prædictas nostras definitiones, seu determinationes & ipsarum singulas, ab omnibus fidelibus esse tenendas. Quicumque autem deinceps prædictarum nostrarum definitionum seu determinationum, ac singularum ipsarum contrarium scienter & pertinaciter tenere, asserere, prædicare, docere, aut defendere, verbo vel scripto præsumperit, contra eum sicut contra hæreticum modo debito procedatur.

Sanctio poenalis.

§. 6. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, &c.

Dat. P. A. 2. die 29. Jan.

Dat. Avinionæ, 4. Kalend. Februarii, Pont. nostri Anno 2.

V.

Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum Nigrorum Ordinis S. Benedicti.

Huius Ordinis extat præclara Congregatio Cassinensis, de qua dicam tibi infra in hoc Tom. I. in constit. 2. Eug. IV. Dispositione.

Dat. P. An. D. 1336.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Summi Magistri dignatio nos (quamquam immeritis) miseranter in Apostolici magisterii Cathedra collocavit, ut nedum præsumus, sed profimus pariter operibus & exemplis, super cunctum gregem Dominicum, nostræ fidei fiducialiter creditum vigilemus, & labores expendamus assiduos, ut nobis & aliis salutis comoda procuremus. Proinde namque inter cæteros Ordines religionesque sacras in triformis conspectu militantis Ecclesiæ strenue dimicantes, ad sacram religionem Monachorum nigrorum nostræ dirigentes attentè considerationis intuitum, optamus in Domino JESU CHRISTO, ut sicut ipsa religio à mari usque ad mare per incrementa temporum suos palmites dilatavit, sic per universa Orbis climata virtutum radiis luminosis jugiter illustretur. Et quamquam circa illius salubrem & felicem statum ejusque atinentias, tam per regulares institutiones aliorum patrum qui de hoc sæculo feliciter transiverunt, quam etiam per juridicas sanctiones provisum existere dignoscatur. Nos tamen ob zelum amplioris salutis, & majoris prosperitatis ejusdem intra nostra præcordia, & cum nonnullis ex fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & dilectis filiis Petro Cluniacensi, Joanne Casedei, Gilberto Massiliensi, Raymundo Salmodiensi, Guillelmo Montisoluti & Gregorio Ysiodorensi Monasteriorum Abbatibus ejusdem religionis, doctorum Doctoribus, diligenti tractatu præhabito, & super eo digesta deliberatione secuta, ut eadem re-

ligio in divini cultus obsequio floreat, honestatis candore fulgeat, disciplina regulari præmineat, sapientia ac scientia divina pariter & humana (sine quibus mortalium vita non regitur) fulgoribus rutillet, nec decreseat in profectu substantiæ temporalis, sed potius angeatur, vigeatque inter Cœnobitas suos charitatis soliditas, & persistat sanctimoniam fortitudo, in virtute Dominica confidentes, ut præmissa valeant, cooperante superna Omnipotentia efficaciter provenire, auctoritate Apostolica, statuta edimus, & ordinationes facimus quæ ordinatum subscripta serie describuntur, quæ ubique terrarum & locorum infra & per ipsam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis futurisque temporibus firmiter observari. Per editionem nempe statutorum & ordinationum prædictorum, non intendimus aliis iuribus institutis (quatenus eisdem statutis & ordinationibus expresse non obviant, aliquid quatenus derogare, sed illa potius approbare.

§. 1. Subjunctivè igitur statuta & ordinationes huiusmodi explicantes, constitutionem Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, in singulis Regnis sive Provinciis faciendo, de triennio in triennium volumus exactè, ne committatur neglectui observari.

Confirmatio c. 7. de statu Monachorum.

CAPUT PRIMUM.

Statuimus & etiam ordinamus, quod in Ordine seu religione dictorum Monachorum nigrorum in singulis provinciis per nos inferius deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium (salvo jure Diocesanorum) commune seu provinciale Capitulum Abbatum, & Priorum Abbates proprios non habentium, aliorumque Priorum Ecclesiarum Cathedralium ipsius Ordinis seu religionis, vel aliorum majorum in ipsis Ecclesiis post Antistites eorum existentium, quocumque nomine nuncupentur, cæterorumque Prælatorum Abbates proprios, non habentium, ut præfertur exemptorum Ordinis seu religionis ejusdem. Ad quod quidem Capitulum (iusto impedimento cessante) prædicti Abbates, Priores, & Prælati alii conveniant universi. Et circa id ad reformationem Ordinis seu religionis huiusmodi & observantiam regularem adimplere studeant, quæ in constitutione huiusmodi explicantur. Qui verò ad ipsum Capitulum personaliter venire nequiverint, ad allegandam iusti impedimenti causam commonachum suum ejusdem Ecclesiæ vel Monasterii (si commode fieri valeat) alioquin alium idoneum cum sufficienti mandato causam excusationis sufficientem & claram, & etiam potestatem in animas eorum jurandi veram esse causam huiusmodi exprimentem, ad dictum Capitulum transmittere teneantur: reservato Præsentium huiusmodi provincialibus Capitulis arbitrio. Quorum potestas de uno provinciali ad aliud provinciale Capitulum habeat perdurare: ut pro eorum arbitrio decernerè valeant, an causa excusationis vel causæ excusationum, cum diversè allegatæ fuerint, sufficientes vel insufficientes existant: & quod cuiquam non sit licitum ab eorum decreto super hoc frivole appellare, vel quovis modo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento cessante, vel excusatorè & procuratorem commonachum suum, vel alium idoneum cum sufficienti mandato ad illud, ut præmittitur, non mittentes: teneantur dupli ejus quod expensuri fuissent ad prædictum Capitulum veniendo, & in eo morando ac redeundo ab ipso, juxta eorumdem Præsentium arbitrium, seu majoris partis eorum æstimando, in termino per ipsos Præsententes statuendo exolvere, in utilitatem ipsius provincialis Capituli convertendum. Quodque possint ipsi Præsententes illos ad duplum huiusmodi exolvendum per censuram Ecclesiasticam auctoritate Apostolica coercere. Eorumque super hoc faciendum processum, & ferendas sententias publicare seu publicari facere in locis Ordinis seu religionis ejusdem. Et quod circa ipsum

De Capitulis Provincialibus.

duplum

daplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, vel remissio indulgeri. Et nihilominus contra non venientes præfatos, maxime si se malitiosè subtrahant, vel ut correctionem evitent, sive ut neficiatur status Ecclesiæ vel Monasterii eorundem, aliàs prout dictis Præsidentibus, seu majori parti eorum visum fuerit procedatur, ipsorum absentia non obstantè. Circa Præsidentes namque ac Visitatores in eisdem Capitulis deputandos, & alia omnia in eis exequenda, illa servantur, quæ in dicta generalis Concilii, & fel. rec. Honorii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionibus expressius continentur. Servatis tamen statutis, ordinationibus & adjectionibus nostris superscriptis & infrascriptis, quemadmodum modificatur & perstringitur in eisdem. Et quia Prælatorum & Monachorum ipsius Ordinis seu religionis regularis est institutio & observantia salutaris, decernimus, Priores Ecclesiarum Cathedralium Ordinis seu religionis ejusdem, aut majores in ipsis Ecclesiis post earum Antistites existentes, ac post ipsos Antistites regularem curam Monachorum habentes, quocumque nomine censeantur, ad conveniendum in ipsis Capitulis provincialibus sub modis & pœnis superius designatis, necnon eosdem Priores seu majores & Capitula, cunctosque Monachos eorundem Ecclesiarum sive Monasteriorum, etiam si in ipsis Ecclesiis vel Monasteriis, seu extra ea ubicumque Prioratus, officia, vel administrationes habuerint seu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, etiam si ipsi non exempti aliquibus exemptis Antistitibus sint subiecti, fore sub dictorum Capitulorum provincialium districtionibus, correctionibus, & ordinationibus inclusos & etiam comprehensos, & ad illas sub pœnis quas dicti Præsidentes eis duxerint imponendas per ipsos Præsidentes, ac etiam quoscumque dictarum Ecclesiarum Monachos, præfatos beneficia Monachalia ad easdem Ecclesias pertinentia obtinentes, ad contributiones in expensis moderatis rationabilibus, quas dicti Priores seu majores fecerint ad ipsa Capitula veniendi, & in eis stando, ac de illis redeundo per Priores seu majores prædictos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia opportuna, sublato appellacionis obstaculo, compellendo. Quodque quis Ordinarii locorum, exempti, & non exempti, nullum prædictis vel singulis impedimentum apponant vel apponi permittant: sed legitimis temporibus requisiti, ea omnia & singula faciant executioni mandari, & inviolabiliter observari. Præcavere siquidem intendentes, ne impedimentum accidens conventioni alicujus provincialis Capituli obesse valeat, intelligimus & volumus, quod si contigerit Ecclesias Cathedralis, Monachales, Prioribus vel aliis post ipsarum Antistites (existentibus in eis majoribus ut præfertur) vel Monasteria seu loca alia Ordinis aut religionis ejusdem suis vacare seu carere pastoribus, qui adstricti essent ad conveniendum in provinciali Capitulo antedicto, tempore, videlicet, quo imminet ipsum provinciale Capitulum celebrandum: teneantur Capitula Ecclesiarum & Conventus Monasteriorum, aliorumque locorum Conventualium prædictorum, personam sufficientem de gremio Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum eorundem (si commodè fieri possit) vel aliunde (dum tamen idoneum) transmittere ad dictum Capitulum, pro faciendis & adimplendis omnibus quæ facere possent Abbates, Priores, necnon Priores seu majores in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, seu aliis ejusdem locis Conventualibus Præsidentes præfati si venissent ad idem Capitulum, & in eo personaliter interessent. Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de triennio in triennium celebrando ad cujuslibet hæsitacionis scrupulum amputandum, ad sanum referri volumus intellectum: scilicet, ut cum uno anno provinciale Capitulum fuerit celebratum, alio proximo futuro anno ab illo valeat abstineri: & fiat omnino anno tertio subsequenti. Sanè quia supervacuum foret edere sanctiones, si

præmitteretur earum executio, & non essent qui tuerentur easdem: ordinamus & volumus, ut dictum commune seu provinciale Capitulum, apud unum de Monasteriis ejusdem Ordinis seu religionis ad hoc aptum (si in eadem existat Provincia) debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo & securo, de quo, ac de die primi Capituli hujusmodi celebrandi, & aliis opportunè faciendis circa idem, providebunt illi, qui super hoc per Sedem Apostolicam fuerint deputati prima vice. Et ut super eodem Capitulo, & per illud ex tunc in posterum & perpetuo rationabilis ordinatio habeatur: statuimus quod in dicto Capitulo primitus celebrando, & semper in antea successivè, Præsidentes singulis Capitulis celebrandis, seu major pars eorum, provideant & ordinare procurent, per quem in sequenti Capitulo sermo fieri, missaque celebrari debeat, & eligant locum pro celebrando alia vice proxima præfato Capitulo, & qui Præsidentes esse debeant in eodem, & sic ex tunc fiat in provincialibus Capitulis successivis. Provideant etiam qui Abbates, quæ & quot ac quotiens Ecclesias Cathedralis, Monachales, Monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu religionis, debeant usque ad ipsum sequens provinciale Capitulum visitare. Ut igitur de Provinciis in quibus hujusmodi Capitula fuerint celebranda, distincta limitatio habeatur, nec de ipsis in posterum hæsitetur, quamlibet provinciam prout sequitur deputamus: videlicet quod provincie Remensis, & Senonensis, pro una. Rothomagensis & Turonensis, cum Monasterio S. Florentii veteris, & membris suis, quod in nullo Episcopatu esse dicitur, pro alia. Biturienensis, & Burdegalenensis, cum toto Episcopatu Aniciensi, pro alia. Narbonensis, Tholosanus, & Anxiatensis, pro alia. Cantuariensis, & Eboracensis, pro alia. Compostellana, & Hispalensis, pro alia. Toletana, pro alia. Bracharenensis, pro alia. Tarraconensis, & Cæsaraugustana, cum toto Episcopatu Majoricensi, pro alia. Lugdunensis, Bisuntinensis, Tarantaisensis, pro alia. Viennensis, Arelatensis, Aquisensis, & Ebredunensis, pro alia. Urbs Romana, cum Episcopatibus nobis immediatè subiectis, necnon Sublacensi, & Farfensi Monasteriis, quæ in nullo Episcopatu consistunt, in nostra provincia constitutis, pro alia. Reginensis, Cusentinensis, S. Severinæ, & Rossanensis, cum Mileteni, & Bisignanensi Episcopatibus, pro alia. Confanensis, Acheruntinensis, Tarantinensis, Brandusinensis, & Hydruntinensis, pro alia. Barenensis, Tranensis, Sipontinensis, & Beneventanus, cum Trojensi, Melphinensi, Rapallanensi, Episcopatibus, pro alia. Neapolitanensis, Capuanensis, Salernitanensis, Amalphitanensis, & Surrentinensis, cum Cassinensi, Ravellenensi, & Averlanensi Episcopatibus, & Monasterio S. Vincentii de Vulturino, quod in nullo Episcopatu existit, pro alia. Panormitanus, Messanensis, & Montisregalis, cum Episcopatu Melevirano, pro alia. Strigomenensis, & Colocensis, pro alia. Gneznensis, pro alia. Armanensis, Dublinensis, Cassellensis, & Caumenensis, pro alia. Regna Scotiæ, pro alia; Boëmiz, pro alia; Dacia, pro alia; Norvvegiæ, pro alia; Suesiæ, Sardinia, & Corsica, pro alia; Cypri, pro alia. Provincie Thebanensis, Atheniensis, Patraccensis, Corinthiensis, & Neopacensis, cum toto Patriarchatu Constantinopolitano habeantur pro alia. Patriarchatus Aquileiensis, & Grandensis, ac Provincie Jadenensis, Spalatenensis, & Ragusinensis, pro alia. Provincie Mediolanensis, Januensis, & Pisana, pro alia. Ravenna, cum Ferrariensis, & Placentinensi Episcopatibus, pro alia. Maguntinensis, cum Episcopatu Bambergensi sive Regno Boëmiz, pro alia. Colonienensis, & Trevirensis, pro alia. Bremenensis, & Maldeburgensis, cum Episcopatu Caminenensi, pro alia. Salzbürgenensis, pro alia. Regensis, pro alia. Cæterum si quis Episcopatus, aut si qua Monasteria, vel loca dicti Ordinis vel Religionis fuerint, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad prædicta Capitula, de illa Provincia esse volu-

mus, cui Episcopatus, Monasteria, & loca hujusmodi viciniora existent.

C A P. II.

Porro Visitatores, qui secundum prædictam constitutionem ipsius generalis Concilii fuerint in hujusmodi Provincialibus Capitulis deputati, sint idonei, solliciti & discreti circa visitationis eorum officium exequendum: & cuncta observent, quæ in præfata ejusdem Concilii & alia dicti Honorii, prædecessorum nostrorum constitutionibus statuta existere dignoscitur. Quod si Visitatores ipsi illa exequi omiserint negligenter, eas poenas incurrere volumus ipso facto, quas incurrunt hi qui non veniunt ad Capitulum provinciale, præpeditioem canonicam non habentes. Et quia cupimus ut hujusmodi præfatorum Visitorum officium cum omni sinceritate procedat: interdiximus quod nullus Visitor sibi deputati eodem anno esse valeat Visitor. Prædicti autem Visitatores vel familiares eorum in Ecclesia Cathedrali, Monachali, vel Monasterio, seu loco alio ipsius Ordinis, seu religionis ad quæ visitationis causa duxerint declinandam, ultra duos dies nequaquam remaneant: nisi evidens necessitas, vel magna utilitas Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci hujusmodi per eos Visitatores, amplioem inibi moram Visitorum vel familiarium exigerent eorundem, sed tunc id efficiant de Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci hujusmodi præfatorum consilio seniorum: nec Visitatores seu familiares ipsi, eidem Ecclesiis, Monasteriis & locis visitatis onerosi & graves existant. Non sumptuosas epulas querant: sed cum gratiarum actione recipiant, quod illis honestè & competenter fuerit ministratum. Dicti quoque Visitatores & familiares ipsorum, nullam pecuniam hujusmodi occasione, seu quolibet alio modo recipiant, nec ipsi vel quisquam suorum aliquod munus, quodcumque sit, vel qualitercumque offeratur, præsumant recipere: ut non quæ sua sunt videantur querere, sed quæ CHRISTI. Unde statuimus & ordinamus, ut universi & singuli Visitatores hujusmodi, vel familiares ipsorum, qui præter expensas eis dumtaxat in victualibus exhibendas, exigere vel recipere pecuniam etiam à volente; quod si ipsi vel quisquam suorum familiarium; similiter munera recipere quoquomodo præsumperint: duplum ejus quod receperunt, Ecclesiæ vel Monasterio, seu alteri loco ipsius Ordinis seu religionis ejusdem, à quâ vel à quo id receptum fuerit, infra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Visitatores hujusmodi duplum ipsum eis ultra hujusmodi tempus restituere differentes, ab officio hujusmodi & beneficio noverint se suspensos, quousque hujusmodi gravatis Ecclesiis, vel Monasteriis, aut locis, de hujusmodi duplo plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantiem remissione, libertate vel gratia valituris. Et nihilominus (si expedierit) ipsi Visitatores sic suspensi, per præfidentes dictis Capitulis, & eorum quemlibet ad restitutionem præfati dupli auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quia procedit de virtute prudentiæ, si via scandalis præcludatur: inhibemus Visitoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui ei aliqua secreta in Visitacionibus revelaverint, præsumant aliis revelare; nisi tunc demum cum propter revelata hujusmodi, ad alicujus punitionem vel penam fuerit procedendum. Aliiter autem hujusmodi revelantes puniantur plus vel minus prout facti qualitas exigat, secundum arbitrium Præfidentium eorundem.

C A P. III.

Rursus quia Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis ejusdem Ordinis seu religionis, ad salutem & prosperitatem noscitur provenire, cum in eorum singulis annuatim generale Capitulum celebratur, in quo alii Abbates, Priores, Prælati & administra-

De Visitoribus.

De Capitulis generalibus, & reddendis rationibus.

tores eis subiecti, Ordinis seu religionis ipsius conveniant die præfinito in illis in quibus statutum existit; dieque statuendo in illis in quibus nondum ad hoc dies hujusmodi constitutus, ut membra suo capiti consonent, & caput respiciat sua membra: Statuimus & etiam ordinamus, ut in singulis Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis antedictis, die statuto vel statuendo; singulis annis generale Capitulum celebretur, in quo cum Prælati eorum alii Abbates, Priores, prælati & administratores immediatè eidem subiecti, studeant convenire, ad tractandum de reformatione hujusmodi Ordinis seu religionis, & observantia regulari, necnon corrigant & reformant ibidem tam in spiritualibus quam in temporalibus, quæ corrigenda fuerint ac etiam reformanda. Et in quo tam Abbates, Priores, seu administratores, principalem Monasteriorum & administrantes in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, quam prædicti alii subiecti de administrationibus cujuscumque ipsorum, reddant in scriptis (quamvis non requisiti) rationem fidelem: summas videlicet rerum principalium & grossarum, quoad receptas & expensas annuas veraciter explicando: necnon quanta & qualia super sint & etiam debeantur: & ex qua causa, & à quibus personis, aut desinat etiam veraciter exprimentur. Qui verò legitime præpediti ad Capitulum hujusmodi venire nequiverint: procuratores idoneos sufficienter instructos, cum sufficienti mandato excusationum suarum, causas rationabiles etiam exprimentur; cum potestate jurandi in eorum animas causas hujusmodi fore veras, & reddendi rationem prædictam & alia faciendi quæ ipsi facerent si præfentes existerent, ad illud transmittere teneantur. Quod si non venerint non impediti legitime, vel non transmiserint ad idem Capitulum (ut præfertur) poenis subjaceant superius contra non venientes ad Capitula provincialia constitutis. Quorum compulsio, & ipsarum poenarum executio, ad Abbatem illius Monasterii principalis in quo ipsum Capitulum celebratur, vel ad illum qui major est post Antistitem in illa Cathedrali Ecclesia, in qua celebrari contingit Capitulum præfinitum, auctoritate Apostolica pertineat: prout supra de Præfidentibus provincialibus Capitulis est statutum. Et quia memoriam perpetuat & cautelam adjicit conservatio scripturarum: volumus & ordinamus quod duæ scripturæ confimiles fiant, rationes hujusmodi continentes: quarum una penes illum qui Ecclesiæ post Antistitem, seu Monasterio ubi dictum Capitulum celebrari contigerit præsidebit: & alia in arca, pro sigillo Capituli Ecclesiæ vel Conventus Monasterii præfatorum deputata vel deputanda: seu alio loco competenti, (de quo hujusmodi Præsidenti, & Capitulo, seu Conventui vel majori parti ejus videbitur) ad cautelam & providentiam necessariam & utilem conserventur. Volumus insuper, ut Cellerarii, Camerarii, Hospitalarii, Elemosynarii, Infirmarii, & alii Officiales quicumque quocumque nomine censeantur, victum seu vestitum, conventui vel aliis in dictis Ecclesiis vel Monasteriis, sive locis Conventualibus ministrantes, rationem plenam & explicitam de receptis expensis, ratione administrationum vel officiorum hujusmodi ter annuatim (computata ratione quam reddiderint in generali Capitulo ut præfertur) in fine scilicet cujuslibet quarti mensis, etiam irrequisitis prælati, qui Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Conventualibus præfunt & præerunt antedictis, & Capitulis seu Conventibus eorundem, aut illis Discretis qui ad rationem ipsam audiendam & fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur. Provisio attentius quod illi ex hujusmodi administratoribus, Prioribus seu officiariis, qui gravia & enormia crimina commiserint, vel committent, vel alias demeriti fuerint: sive per annum excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, & de his convicti fuerint,

vel

vel aliis legitime confiterit, ab eorum superioribus cum consilio seniorum Ecclesiarum vel Monasteriorum seu locorum prædictorum, nedum à suis administrationibus, Prioratibus vel officiis seu beneficiis amoveri valeant: sed ob crimina vel demerita hujusmodi, pœnis debitis percillantur: ut sit eis in pœnalis confusionis opprobrium, & perniciosum non transeat aliis in exemplum. Ne verò per cuiuspiam calliditatis ingenium evenire contingat, quin Capitula prædicta celebrentur locis & temporibus debitis quemadmodum superius est distinctum, quia forte prætenderetur occasio, quòd Ecclesiæ, Monasteria, & loca prædicta gravata forent, & sumptus existerent evitandi: Nos providere volentes, ne Capitulorum ipsorum generalium tantæ salutis & prosperitatis fructibus obventuris, malignitatis statibus resistatur, taliter ordinamus, quòd illi qui venire tenentur ad provinciale Capitulum de triennio in triennium, & ad cuiusvis Ecclesiæ vel Monasterii annuatim Capitula prælibata, vivat cum aliis ipsius loci monachis in communi, & familiaribus suis clericis & laicis & etiam electionibus, extra Ecclesias, vel Monasteria, & loca ipsa, de suis propriis redditibus providere in necessariis teneantur, quavis constitutione seu consuetudine contrariis non obstantibus. Licet autem circa rationes de administrationibus & officiis ut præmittitur reddendas, duxerimus providendum: quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, sed meras potius patentis claritatis exposcit: cautius in hac parte super his Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum præfatorum occurrentes dispendiis, & profectibus providentes, volumus ut Visitatores Capituli provincialis, qui pro tempore fuerint, cum ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & loca hujusmodi venerint, eorum officium exequendo, nequaquam omitrant, quin de statu spirituali & temporali Ecclesiarum, Monasteriorum & Prioratum & locorum prædictorum plenarie se informant, ut sic reformando vel referendo (pro ut secundum jura & ordinationes Capitulorum hujusmodi salubrius & utilius fuerit) Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & locis ipsis providere valeant visitatis, proviso quod prædicta provincialia & alia Ecclesiarum & Monasteriorum prædictorum Capitula non concurrant ad invicem: ne valeat unum per aliud impediri. Cæterum statuimus, ut omnes & singuli ad eadem Capitula venientes, non ducant, vel duci faciant, seu permittant, electiones seu familiares in numero superfluo seu quomodolibet excessivo: sed numero electionum & familiarium statui eorum cuiuslibet congruo, eos volumus & præcipimus esse contentos. Ipsi autem familiares & alii quos ducunt vel duci faciunt seu tenebunt, sint humiles & honesti, de quibus aliquatenus præsumi nequeat, quod alicui Abbati, Priori, administratori, officiato, monacho, vel cuiusque alteri cum eis seu aliis ad ipsa Capitula venientibus aut in eis morantibus, vel de illis redeuntibus, aut Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel aliis eorum locis, inferant per se aut alios sæculares vel regulares, seu quoslibet alios in personis vel rebus injuriam vel offensam: vel quod in aliquo de dictis Capitulis, aut in aliqua Ecclesia vel Monasterio seu loco ubi celebrabuntur, scandalum suscitare, vel turbationem facere, seu discordiam vel contentionem movere præsumant. Quod si quis ad inferendum injuriam vel offensam hujusmodi, ut turbetur, vel impediatur quodcumque de dictis Capitulis, scienter & ex proposito tales duxerit, vel alias tenuerit, seu ad hoc disposuerit aut convocaverit vel convocari fecerit: & turbatio vel impedimentum hujusmodi si aliqua ex eis fuerit inflicta: & qui consentiens exiterit in prædictis, vel aliquo eorumdem, aut dans scienter & ex proposito auxilium, consilium vel favorem: ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. A qua dumtaxat, si sit Abbas vel monachus ipsius Ordinis, per Præsidentes Capitulo provin-

ciali, seu eorum aliquem quantum ad ea quæ ipsum Capitulum provinciale concernent, quantum verò ad illa de prædictis quæ annuale Capitulum vel Ecclesiam seu Monasterium, aut alium locum ubi celebrabitur annuale Capitulum antedictum, seu personas aut bona eorum vel alia concernerent, per Abbatem vel alium hujusmodi annuali Capitulo Præsidentem auctoritate Apostolica. Sæculares verò & alii religiosi à sententiis hujusmodi per locorum ordinarios, tunc demum cum satisfactionem impenderit congruentem, & non ante, possint absolvi: nisi commissæ hujusmodi talia fuerint, propter quod Sedes Apostolica esset merito consulenda. Et si mors, vel membri mutilatio, seu debilitatio alicujus perpetua, occasione prædictorum secuta fuerint: talis nedum ad administrationem vel officium seu beneficia aliqua in Ordine seu religione hujusmodi, vel ab illis obtinenda existat inhabilis: sed & obtentis in eis vel ab ipsis sit eo ipso privatus, quæ aliis, & non sibi per illum ad quem collatio aut quævis alia dispositio pertinuerit, liberè conferantur, vel alius de illis canonicè ordinetur. Eandem quoque sententiam excommunicationis ipso facto incurrat quilibet, cuiuscumque sit præminentia, dignitatis, status vel conditionis, qui per se vel per alium malitiosè impediverit vel impediri fecerit scienter & ex proposito, quo minus prædicta Capitula liberè valeant celebrari: quique præsumpserit euntes ad illa vel in eis morantes, seu de ipsis redeuntes capere, capi facere, seu captos detinere aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus in personis vel rebus damna, iniurias vel offensas occasione hujusmodi, ut videlicet turbetur vel impediatur celebratio cuiuscumque ipsorum Capitulorum, inferre, necnon quicumque ipsius Ordinis seu religionis, qui prætextu visitationis malitiosè & ex proposito prædicta vel eorum aliquid per se vel alium commiserit in personas Abbatum, Priorum & aliorum majorum prædictorum proprios subjectos visitantium, vel in personas Visitorum in provincialibus Capitulis: vel per Abbaes alios seu Prælatos principalium, vel propriorum Monasteriorum deputandorum, vel familiarium eorumdem aut in bonis eorum. Et quicumque prædicti Ordinis, qui in visitationibus hujusmodi vel correctionibus seu executionibus processus eorum malitiosè impediverit, vel eis procaciter vel protervè se opposuerit, aut prædicta facientibus consenserit per se vel alium, preces, minas, literas, auxilia potentium, sæcularium, vel laicorum, seu quæcumque alia impedimenta malitiosè procurando, & impediens eundem Ordinem seu religionem ipsam in contributionibus legitime faciendis. Præsidentes autem provincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet, dum simpliciter & de plano eis confiterit aliquem ex prædictis præfatum excommunicationis sententiam incurrisse, ipsum per omnia ejusdem Ordinis seu religionis loca vicina de quibus eis videbitur, tamdiu solemniter publicent & faciant ab aliis auctoritate Apostolica publicari: eis super hoc non parentes per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo, donec congruam satisfactionem impenderit: & per ipsos Præsidentes dumtaxat vel per duos eorum ad minus, auctoritate Apostolica fuerit absolutus. Ad hæc, tam diverforum locorum diocesanis quam aliis personis quæ pro tempore præfuerint ipsis Capitulis celebrandis, in virtute obedientiæ districtè præcipimus, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, compescant Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, milites, seu quoslibet alios, ne Cathedrales Ecclesias, Monasteria, vel alia loca monastica, in personis vel rebus eorum præsumant offendere quoquomodo, & si secus forsitan aliud egerint, eos usque ad satisfactionem debitam, per censuram eandem (appellatione semota) cogere non postponant: ut Prælati & alii servi Dei dicti Ordinis seu religionis hu-

hujusmodi, liberis & devotis mentibus Altissimo pen-
sum debitum quotidianū solvere satagāt servitutis.

C A P. IV.

Profectō cum in sæpè dicta constitutione Conci-
lii generalis inter cætera sit expressum, quòd hi qui
convenerint in trienniali Capitulo, vitam ducant
communem, & simul omnes communes expensas
proportionaliter faciant: nos attendentes quòd
præter expensas hujusmodi, expensæ aliæ nedum
pro provinciali, sed etiam annuali Capitulis præ-
dictis necessario requiruntur: Statuimus & ordina-
mus, quòd in eisdem Capitulis cujusquam contradi-
ctione vel absentia non obstante, pro libertate ne-
cessitatibus, utilitatibus, expensis communibus, &
aliis confueris (cū onus divisum in partes levius
supportetur) auctoritate Apostolica fiant, impo-
nantur, seu inducantur collectæ, subventiones, seu
contributiones, secundum arbitrium Præsidentium
seu Definitorum, quoad hujusmodi Capitulum
provinciale vel Abbatis seu alterius Præsidentis, ip-
si annuali Capitulo, & Definitorum quoad annua-
le Capitulum ante dictum. Ut autem in conserva-
tione collectarum, subventionum, seu contributio-
num hujusmodi, cautela securitatis fideliter habe-
atur, volumus & ordinamus ut collectæ quæ fient in
Capitulo provinciali per tres probos & fideles Ab-
bates seu alios prælatos ipsius Ordinis seu reli-
gionis illius provincie, in qua idem Capitulum
fuerit celebratum, in aliquo securo Monasterio seu
alio loco congruenti; quæ vero fient in singulari-
bus Ecclesiis, Monasteriis, vel aliis locis ejusdem
Ordinis seu religionis, per tres probos & fideles
monachos cujuslibet Ecclesie vel Monasterii seu
loci, in qua vel in quo (ut præfertur) fient: quo-
rum unum ponet Abbas vel alius prælatus ipsius lo-
ci: alium verò Prior vel priores administratores seu
officiarii: & tertium Capitulum Ecclesie seu Con-
ventus monasterii sui loci hujusmodi in una arca se-
rata tribus diversificatis seris & clavibus fideliter
collectæ, diligenter custodiantur: & ad usum dun-
taxat eorum pro quibus factæ fuerint, & ad nul-
los usus alios convertantur. Pro quibus fideliter
conservandis & complendis, præsent dicti tres Ab-
bates in Præsidentium, & præfati monachi in Ab-
batis & Capituli, necnon Conventus Ecclesie vel
Monasterii seu Prælati alterius loci principalis, ubi
dictum annuale Capitulum extiterit celebratum,
prudentia, corporaliter juramentum. Nec fieri va-
leat alia contributio quamdiu aliquid quod sufficiat
de prima contributione contigerit superesse. Ha-
beantque dicti Præsidentes, & eorum quilibet, quo-
ad hujusmodi provincialia Capitula, necnon Abba-
tes, Priores, & majores, seu alii jam dicti, potesta-
tem auctoritate Apostolica supradicta exigendi, col-
ligendi & levandi collectas, subventiones & contri-
butiones hujusmodi, ab omnibus & singulis Abba-
tibus subjectis si quos habeant, & Prioribus, præ-
latis administratoribus, officiatis, & beneficiatis
quibuscumque qui erunt ipsi annuali Capitulo, seu
Ecclesie vel Monasterio aut alii loco principali sub-
jecti, & compellendi omnes & singulos antedictos
eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam,
appellatione remota, & alia juris & ipsius Ordinis
seu religionis remedia ad solvendum integrè col-
lectas, subventiones & contributiones præfatas,
prout in hujusmodi provinciali & annuali Capitu-
lis fuerit ordinatum, super hoc terminis assigna-
tis, ac etiam publicandi & exequendi liberè præ-
dicta & processus, ac sententias in Ecclesiis Cathedra-
libus, & Monasteriis, & aliis locis ejusdem Ordinis
seu religionis quando & quoties eis visum fuerit
expedire, nec non absolvendi à dictis sententiis,
(congrua tamen satisfactione præmissa) & relaxan-
di ac tollendi omnes processus, sententias, suspen-
sionis & interdicti: & cum eis super irregularitate,
si qua sint ligati, profanando divina, vel aliàs
se illis immiscendo, non tamen in contemptum
clavium, incurrerint dispensandi.

De Subven-
tionibus &
collectis.

C A P. V.

Rursus quia per quotidianam & ordinatam fa-
ctionem Capitulo regularis fortificatur, & durat ner-
vus monasticæ disciplinæ: Statuimus & ordinamus,
ut in cunctis & singulis Ecclesiis Cathedralibus, Mo-
nasteriis & aliis Conventualibus, cæteriisque locis
hujusmodi Ordinis seu religionis, in quibus erunt
sex monachi vel supra, & etiam alibi ubi fieri con-
suevit Capitulum regulare hujusmodi, Capitulum
fiat & teneatur die qualibet ordinatim. In quo
priusquam ad quævis alia procedatur plenè (se-
cundum regulam monasticam & Ecclesiarum, Mo-
nasteriorum Conventualium & aliorum locorum
præfatorum consuetudines approbatas) monaco-
rum seu fratrum excessus, transgressiones, & negli-
gentiæ corrigantur: ac de disciplina & reforma-
tione regulari agatur in illo. Ubi nullus monachus
seu frater clamosè aut irreverenter alterum defen-
dere vel sustinere præsumat. Et quotiens regula
pronunciata fuerit à lectore per Præsidentem ipsi
Capitulo, vel alium cui hoc ipse injunxerit, ejus-
dem regulæ sententia vulgariter exponatur.

C A P. VI.

Quia verò per exercitium lectionis acquiritur
scientiæ margarita, & per studium sacræ paginæ
ad cognitionem excellentiæ divinæ familiaris per-
venitur: ac per agnitionem humani juris, animus
rationabilior efficitur, & ad justitiam certius infor-
matur: Nos cupientes ut viri ejusdem Ordinis seu
religionis in agro Dominico laborantes, in primi-
tivis, ac deinde in divini & humani, canonici vi-
delicet jurium scientiis instruantur, constitutioni
Clementis Papæ V. & prædecessoris nostri, de mo-
nachis in scientiis primitivis instruendis infra mo-
nasteria quibus degunt editæ inhærentes, illam vo-
lumus & præcipimus firmiter observari. Et nihilo-
minus adjiciendo statuimus & ordinamus, ut in
quibuslibet Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis,
Prioratibus, & aliis Conventualibus & solemnibus
locis, quibus ad hoc suppetunt facultates Ordinis
seu religionis hujusmodi, deinceps habeatur ma-
gister, qui monachos eorum doceat in hujusmodi
scientiis primitivis, videlicet, Grammatica, Logi-
ca & Philosophia. Provisio attentius ut sæculares in-
struendi cum ipsis monachis docendis in eisdem Ec-
clesiis, Monasteriis, Prioratibus, & locis nullatenus
admittantur. Cui quidem magistro, si monachus
non fuerit ipsius Ordinis seu religionis, de pane,
& vino & pictantia providere quotidie, sicut uni ex
monachis Ecclesiarum, Monasteriorum, Priora-
tuum ac locorum hujusmodi, teneatur illi, qui
talia tenentur in eis Capitulis Ecclesiarum, Mona-
steriorum, Prioratum, & locorum ipsorum, Con-
ventibus seu monachis ministrare, necnon pro ves-
timentis, calceamentis, & salario congrua pensio
annua assignetur: quæ tamen viginti librarum Tu-
ronensium parvorum summam nequaquam excedat,
quæ de infra scripta communi contributione
solvetur, donec pro ea & pensionibus monacho-
rum, studentium ad generalia, seu solemnia studia
mittendorum certi & perpetui redditus assignati
fuerint: prout infra expressus & plenius continetur.
Si verò in Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel
locis prædictis sit monachus idoneus ad prædicta,
monachus ipse per Antistites in Cathedralibus Ec-
clesiis, in monasteriis verò & aliis locis præfatis, per
superiores suos instruere fideliter ipsos monachos
in prædictis scientiis deputeur: & ad hoc si necesse
fuerit, compellatur. Cui scilicet monacho instru-
tori decem libræ turonenses, ultra victum, & vesti-
tum, pro libris emendis, vel aliis suis necessitatibus
juxta dispositionem ipsius Antistitis, vel dictorum
superiorum deputeur. Antistites verò & alii su-
periores prædicti, prædictos monachos qui dociles
fuerint, cum consilio proborum & seniorum Eccle-
siarum, Monasteriorum, Prioratum & locorum
hujusmodi, eligere teneantur, & ordinare de cer-
to numero eorumdem, ac de locis, & temporibus,
quibus lectionibus, quibusve divinis officiis seu

De Capitulis
quotidianis.

De Studiis.

obsequiis aliis opportunis intendant. Postquam dicti Antifites & superiores, dictos magistros instructores & instruendos cum consilio proborum & seniorum prædictorum (prout eis expediens visum fuerit) remove, & loco eorum alios subrogare. Præcipimus insuper in virtute obedientiæ cunctis Visitatoribus in Provincialibus Capitulis deputandis, quod omnia & singula de Magistris, instructoribus & personis instruendis, & aliis circa ea superius ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia (appellatione remota) firmiter observari. Et nihilominus ea quæ super prædictis fecerint & invenerint, Præsidentibus Capitulo provinciali referant: qui etiam auctoritate Apostolica præfata, si videatur eisdem vel ipsorum majori parti, contra negligentes vel rebelles, in præmissis fortiter procedere non postponant.

C A P. VII.

De Studentibus ad generalia studia mittendis.

Cæterum, quia expedire dignoscitur, ut postquam præfati Monachi in prædictis scientiis primitivis eruditi fuerint, ad sacræ Theologiæ vel canonum transeant facultates: statuimus & ordinamus, ut Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, & alia loca hujusmodi, singula videlicet eorum cum suis membris inferius declarandis, de quolibet numero vicenariæ Monachorum, unum apertum pro fructu Majoris scientiæ acquirendo, ad generalia seu solemnia studia mittere teneantur: & que nilibet ipsorum mitterentur de infra scripta pensione annua providere. Sic autem hujusmodi numerum vicenarium volumus computari, ut illi dumtaxat Monachi numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui sunt seu erunt in Ecclesiis, Monasteriis, vel locis principalibus, & in locis aliis eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis principalibus subiectis, habentibus octo Monachos sive plures, & hi solum cum Monachis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum principalium hujusmodi, in computatione ac missione hujusmodi conjugantur. Declaramus insuper, quod si forsitan ultra dictum numerum vicenarium aliqui superessent, qui tamen vicenarium alium non compleverint, non propter hoc ardeant superiores eorum, eorumque Capitula seu conventus aliquem mittere ad studia prælibata: nisi aliis essent ad mittendum plures adstricti virtute consuetudinis, statuti, vel ordinationis alterius cuiuscumque, quibus consuetudini, statuto vel ordinationi, per hæc non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque ipsi Monachi mittendi, prout in scientia Theologiæ, vel juris Canonici seu magis in una quam in alia ipsarum aptiores poterint inveniri. Sic tamen quod si apti reperiantur pro ipsius Theologiæ studio, ad minus medietas mittendorum pro ipso Theologiæ studio destinatur, vel etiam quantum plures aptiores poterint inveniri: ac reliqua medietas eorumdem mittendorum ad ipsius juris Canonici studium transmittatur. In electione namque dictorum Monachorum ad hujusmodi studia mittendorum, subsequenter ordinationem modificatam duximus adhibendam, quod videlicet quisvis Antistes Cathedralis Ecclesiæ monachalis, octo probos & seniores Monachos ipsius Ecclesiæ per ejus Capitulum seu majorē partem ipsius eligendos (inter quos non ut prælatus, sed ut Monachus dumtaxat vocem habeat) juramento infra scripto adstringat ad nominandum & eligendum secum, mittendos Monachos antedictos, ipseque Antistes hujusmodi Monachos nominatos & electos per eum, & alios octo prædictos seu majorem partem eorum, licentiarum ad hujusmodi studia teneatur infra tempus inferius declarandum. Quilibet verò Abbas, seu Prior, vel alius locum Conventualem & solemnem obtinens, quatuor Monachos eligat de suo Monasterio seu loco seniores, quos esse sinceriores in zelo, & discretiores in iudicio existimaverit: & corporali juramento adstringat eosdem, quod rejectis gratia, odio vel timore quibuscumque & qualitercumque secundum Deum, & prout magis expedire viderint personis & locis, cum consilio instructoris si Monachus fuerit cum juramento simili adstringendi, illos ex Monachis instruc-

tis in eisdem primitivis scientiis, & in observantiis regularibus informatis, sive in Ecclesiis, Monasteriis & aliis locis principalibus seu membris resideant, ad prædicta studia mittendos, juxta mittendorum hujusmodi prætaxatum numerum, nominent seu eligant coram eo, quos dociles esse noverint, & vitæ ac morum honestate decoros, ad puritatem religionis tenendam, & ad acquirendum fructum scientiæ aptiores. Taliter autem nominati seu electi ab eis, vel ubi concordēs non essent, à majori parte ipsorum, sive ubi quilibet nominaret & eligeret diversos, illi quos ex ipsis nominatis & electis Abbas vel Prior seu alius locum Conventualem, & solemnem obtinens, elegerit, ad prædicta studia destinentur: ita quod in festo Exaltationis Sanctæ Crucis, vel circa, ipsi taliter nominati & electi in studio Parisiensi existant, qui Parisios fuerint destinandi, in aliis verò studiis in festo S. Lucæ, vel circa, infallibiliter sint præsentēs. Quod si dictus Antistes annis singulis quibus præfati Monachi ad eadem studia mitti debent, vel in locum illorum alii subrogari, infra decem dies, festum Assumptionis B. MARIE Virginis immediatè præcedentes cum dictis octo probis minimum nominaverit & elegerit, ac licentia verit (ut præfertur) ipsis decem diebus elapsis, ad Priorem, qui post eum præerit Monachis Ecclesiæ suæ in regularibus disciplinis, seu alium his & in illis præsentem quocumque nomine nuncupetur, cum consilio & assensu quatuor proborum Monachorum ejusdem Ecclesiæ, quos dictus Prior vel alius (ut prædicitur) Præsidentis elegerit: & quos similiter, ut de Abbate ac Priore, vel alio locum Conventualem & solemnem obtinente prætangitur, simili juramento adstringat, potestas hujusmodi nominandi, eligendi, & licentia liberi devolvatur. Si verò idem Prior vel alius præsentis, ut præfertur, id non fecerit: pœnas ipso facto incurrat inflictas infra proximè contra Abbates vel Priores, seu alios loca Conventualia & solemnia obtinentes, qui super hoc extiterint negligentes. Abbas quoque vel Prior, aut alius hujusmodi locum Conventualem & solemnem obtinens, qui seniores prædictos infra præfatos decem dies non elegerit ut præfertur, ipsoque dicto non adstrinxerit juramento, aut nominatos & electos per illos ad studia non licentia verit memorata: pœnas incurrat inflictas Abbatibus vel Prioribus, seu aliis loca hujusmodi Conventualia & solemnia obtinentibus, solvere negligentibus id quod pro hujusmodi mittendis ad ipsa studia fuerit assignandum, pro rata ipsos contingente secundum gradum, modum, & ordinem infra proximè sequentes, à quibus liberari vel absolvi non valeant, nisi per Præsidentes Provincialibus Capitulis illius Provinciæ in qua fuerint Abbates, Priores, vel alii loca Conventualia & solemnia (ut prædicitur) obtinentes, super his negligentibus, seu per aliquem eorumdem, nec etiam ab ipsis Præsidentibus quousque præmissa negligentè omissa impleverint: & ad eorumdem præsentium arbitrium satisfecerint competenter, quos etiam negligentibus ipsi præsentis & eorum quilibet, ad omnia & singula prædicta & infra scripta complenda per censuram Ecclesiasticam, & alia juris ipsius Ordinis seu religionis remedia compellere, submoto appellationis obstaculo, auctoritate Apostolica teneantur. Et ut hæc celerius & expeditius compleantur, ordinamus quod dicti seniores eligendi per eosdem Abbates vel Priores seu alios majores in Ecclesiis Cathedralibus post Antifites, ac alios loca Conventualia & solemnia obtinentes, statim cum electi fuerint, & hujusmodi juramentum præstiterint, includantur in aliquo loco secreto, de quo nullatenus permittantur exire, donec infra diem inclusionis hujusmodi, in scriptis eorum Abbatibus vel aliis superioribus proximè dictis nominaverint & elegerint supradictos ad studia destinandos. Quod si non fecerint, elapsa die hujusmodi, ad ipsos Abbates & supradictos eligendi & licentia verit eisdem potestas liberè devolvatur: qui secundum Deum & bonam conscientiam infra tres dies immediatè sequentes, dociles & aptiores, vitam.

que honestam & religionem servantes, ut præmissum est, licentiar teneantur ad prædicta studia transmittendos. Si qui verò Abbates, Priores, vel Prælati alii Abbates proprios non habentes, seu administratores, vel cæteri quicumque ad hoc obligati, illud quod ipsis Monachis mittendis ad ipsa studia fuerit assignatum, pro rata ipsos contingente in termino vel terminis ad id statutis solvere non curaverint: ultra quantitatem quam secundum taxationem contingentem eosdem solvere tenebantur infra mensem, tantumdem nomine pœnæ solvere sint adstricti. Quod si non fecerint, sit eis tamdiu eo ipso Ecclesiæ interdictus ingressus, donec tam principale ad quod tenebantur, quam hujusmodi aliam quantitatem nomine pœnæ, ut præfertur, appositam, duxerint persolvendam. Et si ex tunc per quatuor menses hujusmodi sustinuerint interdictum, sint ipso facto tamdiu à divinis suspensi, donec integrè hujusmodi principale ac pœnam solverint, nulla eis remissione in præmissis quomodolibet profutura. Quantitas autem hujusmodi nomine pœnæ ut prædicatur exolvenda, in acquisitionem librorum utilium & alios profectus dictorum studentium, quam etiam quantitas (quam per contemnentem satisfacere in termino assignato, studentibus ipsis mitti præcipimus) ad ipsius contemnentis expensas, juxta superioris sui arbitrium convertatur. Præmissis quoque adjicimus quod Priores, & cæteri administratores Abbates proprios non habentes, seu quivis alii beneficiati, qui hujusmodi summas solvere contempserint, & prænomatas pœnas per alios quatuor menses immediatè sequentes sustinuerint animis induratis, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua non possint absolvi, nisi debita satisfactione præmissa: & tunc per præidentes dumtaxat Capituli Provincialis illius Provinciæ cujus erunt, vel alterum eorumdem. Quam si per annum pertinacibus animis sustinuerint, sint eo ipso cunctis beneficiis quæ obtinuerint, privati: & de beneficiis hujusmodi per illos, ad quorum collationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinuerint, liberè in personis aliis disponatur.

C A P. VIII.

Sanè quia prosecutiones liberalium studiorum, præcipuè in generalibus seu sæcularibus studiis, diversa requirunt onera expensarum: nos hujusmodi Monachis mittendis ad ipsa studia, & pro eis & aliis ratione dictorum studiorum pensiones in quantitativibus subsequentiis providemus fore annis singulis ministrandas, & infra scriptis terminis transmittendas. Videlicet Magistro in Theologia in studio generali legenti sexaginta; Baccalaureo, necnon Scholari Theologiæ quadraginta; Doctore Decretorum jura Canonica in hujusmodi studio legenti, quinquaginta; Baccalaureo verò seu Scholari Canonistæ triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, vestimentis & calceamentis, quam pro libris & quibuscumque aliis necessitatibus eorumdem: illis videlicet qui ad studium Parisiense in festo Exaltationis S. Crucis, vel circiter, iis verò qui ad alia studia deputati fuerint, in festo B. Lucæ vel circa, singulis annis per illum vel illos, qui ad ipsas pensiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter transmittendas: & per illos qui tenebantur ad solvendum easdè in festo Assumptionis B. MARIE annis quibuslibet ipsis collectoribus integraliter persolvendas. De quibus quidem pensionibus dictis Scholaribus (ut præmittitur) ministrandis, quilibet Scholaris habeat pro quotidianis expensis viginti libras dumtaxat: & pro vestimentis & calceamentis sex libras tantum: de residuo verò emanatur, ac provideatur ei de ipsis, quæ ratione infirmitatum, vel alia necessaria sibi erunt. Nullus autem cujuscumque fuerit præminentia, dignitatis, conditionis, aut status, sive collector pensionum hujusmodi, seu reddituum assignandorum, pro ipsis vel pro quocumque alio nomine fuerit deputatus, aliquid sibi vel alteri, seu usui cuicumque & quantumcumque pro præfatis pensionibus, vel de fructibus, redditibus,

seu proventibus, qui assignabuntur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare vel dare, seu commutare, aut quomodolibet alienare præsumat. Qui verò contrarium fecerit, & qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, si eas (ut præmittitur) in eisdem terminis dictis studentibus non dederit vel miserit, pœnas eo ipso incurrat statutas contra non solventes id quod Monachis mittendis ad dicta studia fuerit assignatum, secundum statum ipsorum non solventium, & juxta gradus & ordinem superioris denotatos. Si verò laicus extiterit, excommunicationis incurrat sententiam eo ipso: à qua (nisi debita satisfactione præmissa) nequeat abolitionis beneficium obtinere. Et ut onus hujusmodi pensionum levius supportetur: Statuimus & ordinamus, ut solvantur pensiones hujusmodi, & etiam pensio dicti magistri qui Monachos in primitivis scientiis instruet (ut præfertur) per Capitula cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis ipsius Ordinis, seu religionis, & per beneficiatos quorumlibet beneficiorum Monachalium ejusdem, & cujuslibet Monasterii Prioratus, & loci Ordinis seu religionis hujusmodi, & membrorum suorum, de communi contributione inter caput, & beneficia seu membra omnia & singula ad ipsum caput pertinentia, vel dependentia ab eodem facienda, secundum taxationem vel æstimationem decimæ in taxatis. In non taxatis verò beneficiis, proportionabiliter & rationabiliter secundum valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis ejusdem Ordinis seu religionis, ac Monasterii, seu Prioratus, vel alterius loci Abbatem proprium non habentis Capitulo generali per Priores, vel alios majores post Antistitem in Cathedralibus Ecclesiis. In Monasteriis verò, Prioratibus, vel aliis supradictis, per Abbates vel Priores, seu alios præidentes ejusdem cum consilio & assensu Capituli, seu majoris partis ipsorum. Quam si forte facere neglexerint, vel noluerint, præidentes Provinciali Capitulo illius Provinciæ, ubi tales negligentes fuerint, & quilibet ipsorum præfidentium: ac Visitatores per dictum Provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipsos negligentes auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur, quousque certi & perpetui redditus pro ipsis pensionibus exolvendis extiterint assignati. Volumus autem quod per illos, qui ad hoc per nos cum sufficienti potestate fuerint deputati, cum Antistitibus in Cathedralibus Ecclesiis Monachalibus, & cum Abbatibus & Prioribus & aliis loca Conventualia, & solemnia, ut prædicatur, obtinentibus, cum consilio & assensu Capitulum & Conventuum eorumdem, auctoritate Apostolica prædicta possint pro prædictis pensionibus assignari, vel ad invicem uniri, aut Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus supradictis, vel eorum administrationibus, aut officiis, seu locis vicinioribus ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria, Prioratus, seu loca hujusmodi pertinentibus, prout erit commodius, Prioratus aliaque beneficia Ecclesiastica sine cura ipsius Ordinis seu religionis consueta Monachis assignari: & ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria seu loca alia Conventualia præfata spectantia: dum tamen ipsa beneficia tanto tempore ab uno, vel pluribus Monachis fuerint continuè ac pacificè gubernata, ut præscriptio legitima sit completa, etiam si ante vel post clericis sæculares quandoque ministraverint in eisdem: dummodò per ipsos Clericos legitima præscriptio minimè sit impleta. Quod si forte hujusmodi Prioratus, seu beneficia sine cura non inveniuntur accommodata, vel non sufficiant ad præmissa: possint per prædictos modo præmissis, & ut commodius fieri poterit super aliis Prioratibus, administrationibus, seu beneficiis Monachalibus curatis (si facultates eorum ad hoc sufficiant) aliis eorum oneribus supportatis, de parte dumtaxat quam Monachi percipiunt ex eisdem pro prædictis perpetuè pensiones imponi. Prohibemus autem quod nulli Monacho quocumque beneficii quantumcumque modicum,

De pensionibus Studentium.

vel aliam pensionem habenti (nisi ea omnino dimitteret aliis conferenda vel assignanda) possit aliqua de dictis pensionibus studentium assignari, vel assignata dimitti. Nec in ipsa sibi jus aliquod acquiratur: imò si assignationi pensionis hujusmodi consenserit; eo ipso privatus existat quocumque beneficio, seu quavis alia pensione: siquod vel siquam forsitan autem obtinebat. Si verò ipsi monacho habenti pensionem hujusmodi studentium, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferat: adepta ipsius possessione pacifica, ipso facto vacet dicta pensio, eaque privatus existat, studenti alteri assignanda: ut non desit studens de numero instituto. Nec per litteras à Sede Apostolica vel Legatis ipsius, super provisione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de studentium pensione aliqua prædictorum cuiquam valeat provideri: nec alicui alteri, nisi nominatus electus & licentiatas fuerit, prout est superius ordinatum, alias nulla sit assignatio hujusmodi ipso jure, nec per eam jus alicui acquiratur, & tam assignans quam accipiens teneantur ad restitutionem omnium quæ exinde recepta fuerint faciendam: quæ in libris vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur; & nihilominus poenis subjaceant superius designatis. Prohibemus insuper, ne libri Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum qui dictis studentibus fuerint assignati, seu eis à consanguineis vel amicis dari, aut per eosdem studentes alias licite acquisiti, per eos alienentur, distrahantur, seu etiam obligentur. Quinimò volumus, quod dicti libri (defunctis eisdem studentibus quibus fuerant assignati) ad Ecclesias, Monasteria, seu alia loca prædicta liberè revertantur. Volumus etiam quod si in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis præfatis libri multiplicati fuerint, libris necessariis in ipsis Ecclesiis, Monasteriis, & locis remanentibus, de cæteris libris per Antistes in Ecclesiis Cathedralibus, & in Monasteriis vel aliis locis prædictis, per eorum prælatos, & de consilio eorum, cum quorum consilio studentes præfati sunt (ut præmissum est) eligendi, fiat conveniens distributio inter studentes eisdem. Fiatque prius memorialis scriptura de personis studentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum. Quæ quidem scriptura in Ecclesiis, Monasteriis vel locis hujusmodi conservetur. Si quis verò de studentibus ipsis, per se vel per alium, librum seu libros hujusmodi, qui ad eum præmissis modis pervenerunt, distrahent aut obligaverit (nisi pro utilioribus vel pluribus libris emendis, & tunc de licentia superioris sui petita humiliter & obtenta) eo ipso sit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum. Et nihilominus ad claustrum suum de studio revocetur, & loco sui alius subrogetur: & etiam per superiorem suum (prout facti qualitas exegerit) alias graviter puniatur. Præsidentes insuper & alii convenientes in dicto Capitulo provinciali, ordinare debeant, qualiter dicti studentes vivere seu ad invicem habere debebunt: qualiter & ex quibus causis ante tempus etiam regulariter præstitutum, poterunt & debebunt de studiis hujusmodi revocari: & in locum eorum alii totidem numero subrogari, juxta modificationem superius designatam. Ubi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui sit vitæ laudabilis aliasque idoneus & discretus, & ad Baccalauratum vel Magisterium dispositus vel propinquus, idem Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliorum proborum studentium eorundem, scribat Præsidentibus antedictis: ut præfatis propriis mandent, & ordinent cum eodem, quod talem non revocet: sed eum in scientia proficere, ad honorem Magisterii pervenire, lectionemque continuare permittat, ac ipsum & alios similes quos jam in scientia laudabiliter proficere cognoverit, dignis attollat honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præsidentes & alii præfati convenientes in ipso Capitulo provinciali, quod monachi ad dicta studia transmittendi (prout communius & commodius fieri poterit distributi) infi-

mul commorentur saltem deni ad minus: & deni hujusmodi non possint ultra quatuor servitores habere, computato in eis coquo, seu servitore coquina: Deputent etiam jam dicti Præsidentes in singulis eorum Provincialibus Capitulis, speciales Visitatores hujusmodi Ordinis seu religionis Provinciæ infra quam erit studium, in quo studentes hujusmodi morabuntur. Quibus siquidem Visitatoribus & etiam aliis Visitatoribus per Provincias, ad visitandum Cathedralium Ecclesias Monachales, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu religionis, per prædicta Provincialia ordinandi. Necnon dictis studentium Prioribus in virtute obedientiæ districtè præcipimus, ut omni favore, gratia, odio, & personarum acceptione semotis, ex puritate conscientiarum suarum, secundum quod Deo magis placere, & hujusmodi Ordini seu religioni expedire crediderint; in his quæ circa ipsos studentes in ordinationibus nostris præscriptis salubriter statuunt, sint solliciti & attentissimi, & quod si forsitan per Antistes Ecclesiarum Cathedralium, Monachalium, Abbates, Priores, & administratores alios Monasteriorum, & aliorum locorum ipsius Ordinis seu religionis, eorumque Capitula & Conventus, illa quæ de Scholaribus mittendis ad studia, & pensionibus aliisque quæ præmittuntur, invenerint incompleta: plenam de ipsis relationem faciant in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provinciæ superius limitatæ, qualiterque in ipsis sequentibus Capitulis ea ordinari & compleri omnino debeant, vel quæ minus consideratè ordinata fuerint, corrigantur: aut ut bona etiam in meliora mutantur: prout hæc vel alias ex successione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus insuper ut iidem Præsidentes habeant plenariam potestatem faciendi compleri & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica omnia & singula supradicta: necnon contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris & ipsius Ordinis seu religionis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus ac sententias eorum in locis ejusdem Ordinis seu religionis solemniter publicandi: & illos qui sententias eorum incurserint (præmissa congrua satisfactione) juxta formam Ecclesiæ absolvendi. Præcavere nempe volentes, ac etiam providere de Scholaribus in eisdem studiis morantibus & etiam moraturis, eo quod absint ab eorum cœnobiis, regularis non desit salubre gubernaculum disciplinæ: Ordinamus & volumus, quod Capitulis Provincialium, in quibus erunt hujusmodi studia, Præsidentes unum Abbatem vel Priorem ipsius Ordinis seu religionis cujuslibet ipsorum studiorum vicinum, & quem quotiens eis placuerit ponere valeant & mutare, ordinent & assignent, qui Abbas vel Prior ex prædictis studentibus, unum ibi Monachorum; priorem studentium deputer, per unum tantum annum duraturum. Quem quidem Priorem dicti etiam Præsidentes ipsi mutare valeant quotiens videbitur expedire, qui que potens in opere ac sermone per directionem verbi, & ducatum exempli, eosdem Monachos studentes tractando ipsos, quotiens opus fuerit & sibi videbitur expedire, convocet ad locum aliquem competentem, illisque quoad regularem præsideat disciplinam, & potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & cum eis dispensandi (quandiu in ipsis studiis moram traxerint) ab omnibus, à quibus, & super quibus, & prout posset Abbas vel alius præfatus eorum proprius, in Monasterio, vel alio loco, unde cœnobia, seu claustrales existunt, ipsosque informandi, & instruendi, ac tenendi sub regularibus disciplinis. & illos etiam coercendi ne vagentur, vel actibus seu operibus vacent illicitis: sed studeant & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter & honestè. Provideant insuper quod d. Monachi studentes, expensas faciant moderatas & non superfluas, vel aliquatenus excessivas: eosque cogat ad reddendum de receptis & expensis in fine cujuslibet mensis (vel prout alias sibi videatur) rationem illi, vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad hoc duxerit

deputandos. Et quando eorumdem studentium demerita, seu conditio suaserit eos à studio revocari, Prior ipse teneatur id (consultè tamen, cautè & sollicitè) Antistiti, Abbati, vel alii prælato eorum proprio per suas literas intimare. Idemque Antistes, Abbas, seu prælati proprii, eos revocare debeat, & in locum eorum totidem Monachos subrogare, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque dicto Priori eadem auctoritate Apostolica plenariâ potestatem d. Monachos studentes quamdiu in ipsis studiis fuerint, ab excommunicatione & suspensionis sententiis dumtaxat, quæ contra studentes in locis ubi erunt d. studia generaliter ex causis minoribus prolata, vel per statuta sui Ordinis, sive suæ religionis, aut Ecclesiæ seu loci ejus unde cœnobitæ sunt, inflicta fuerint: à quibus Abbas vel alius Prælati eorum proprios ipsos de jure vel permissione suæ regulæ absolvere potuisset, congrua satisfactione præmissa, juxta præfatam formam Ecclesiæ, absolventi, & cum eis super irregularitate, quam ex causis hujusmodi sic ligati celebrando divina seu illis se alias immiscendo (non tamen in contemptum clavium) incurrerat dispensandi. Per prædicta verò d. Monachi studentes, à potestate Antistitis vel alterius Prælati sui, exempti aliquatenus non existant. Ordinamus etiam quod d. Monachi Parisiensi studio insistentes, ipsi Priori studentium ultra suam pensionem de viginti quinque librarum Turonensium parvorum annuatim, alii verò cujuslibet studiorum aliorum, si tamen in eo sexaginta Monachi, vel supra studentes fuerint, de viginti libris, si verò pauciores numero sexagesimo extiterint, quilibet eorum de quinque solidis ipsius monetæ, seu alterius de æquivalenti summa dumtaxat per contributionem communem de dictis pensionibus ipsorum inibi studentium annis singulis faciendam, providere procurent, dictosque Monachos studentes ad contributionem ipsam faciendam & solvendam eandem jam d. Priori, præfatus Prior per censuram Ecclesiasticam, & alia ipsius Ordinis seu religionis remedia possit eadem auctoritate Apostolica (semoto appellationis diffugio) coarctare. Volumus tamen quod idem Prior sumptus nunciorum subeat, quos pro præmissis duxerit transmittendos. Præterea volumus & ordinamus quod Priores & alii, beneficiati & non beneficiati, prælibatis studiis insistenti (qui tamen expensas in ipsis studiis aliunde habuerint quam sicut supra tangitur ordinatum) sub correctione & obedientia d. Prioris studium humiliter maneant: & ad contributionem hujusmodi juxta quantitates præmissas eidem Priori solvendas, prout alii studentes præfati, firmiter adstringantur, & ad eas solvendas sicut de aliis studentibus jam dictum seriatiim & modificatim existit, per ipsum Priorem valeant coarctari. Porro statuimus & ordinamus quod nullus de Ordine seu religione hujusmodi, ad recipiendum magistratus seu doctoratus honorem de cætero assumatur, nisi præstito per eum primitus juramento in præsentia d. Prioris studentium, ac duodecim proborum & discretorum ex studentibus antedictis, quod in assumptione ipsius honoris vel ante, seu post ejus occasionem, circa cibos, vestes, vel alia, non expendet per se vel alium undecumque habuerit vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit expensum permittet ultra valorem duorum millium Turonensium argenti, ab aliis etiam suis consanguineis vel amicis. Illi etiam qui ad baccalaureatum extiterint assumendi, præstare similiter teneantur juramentum in præsentia Prioris, studentium & duodecim proborum & discretorum præfatorum: quod hujusmodi sui baccalaureatus prætextu, ipsa die, qua incipiet, vel ante seu post, nullum festum seu convivium facient per se vel alium, seu alias fieri permittent à quibuscumque aliis eorum consanguineis vel amicis. Statuimus etiam & ordinamus, quod quicumque ipsius Ordinis seu religionis qui in d. Parisiensi vel in aliquo alio generali studio per sex annos in sola sacra Theologia studuerit, in aliis primitivis scientiis sufficienter instructi, & ad hoc sufficientes

& idonei fuerint, possint in ipso Parisiensi studio cursus consuetos Bibliæ facere. Qui verò per octo annos in sola Theologia studuerint ut præfertur, librum sententiarum legere valeat in Parisiensi studio prælibato, & quod in eodem Parisiensi & quocumque alio studio, in quo ad magistratum in Theologia ipsa licentia dari consueverit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magistratum & doctoratum in dicta Theologia, & nihilominus ad baccalaureatum, licentiam, magistratum, seu doctoratum & lectionem juris Canonici sive Decretorum in eodem Parisiensi, & quolibet alio studio, in cappa suæ Religionis congruenti, dummodò sufficientes & idonei fuerint, ac illi qui ad baccalaureatum & ad legendum Decretales ibi assumi voluerint, & in ipso Parisiensi vel quovis alio generali studio audiverint jura Canonica per sex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint Decretum: necnon illi qui ad magistratum in Decretis, vel ad lectionem Decretorum assumi voluerint in præfato Parisiensi studio: & ibi vel in alio generali studio audiverint jura Canonica ut baccalaurei legerint per quinque annos, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium, & aliorum duorum juramentum, absque dilatione & difficultate malitiosa & impedimento quibuscumque liberè admittantur, sicut ceteri clerici sæculares ibidem consueverunt admitti. Non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus Monasteriorum & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis Parisiensis, & aliorum studiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illis præsertim statutis, quibus in eodem Parisiensi studio caveri dicitur, quod nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi studuerit inibi septem annis: nec permittatur sententias legere, nisi etiam inibi studuerit decem annis: quodque nullus Monachus vel religiosus alius legat ibidem jura canonica: vel ad baccalaureatum statum, aut magistratum honorem in jure canonico permittatur assumi: seu quod nullus sine rubea cappa Decretum legat, seu legere permittatur ibidem: aut quod nullus ibi legere valeat jura canonica, vel ad baccalaureatum assumi, seu ut baccalaureus legere Decretales, aut ad magistratum ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum, aut ad lectionem Decretorum in Decretis assumi, seu ipsam continuare, nisi ibidem vel alio studio generali audiverit jura canonica per quinque, & alibi jura civilia per tres annos: aut alibi jura civilia per quinque, vel in alio generali studio jura canonica per tres annos: & prout sic vel aliter in statutis ipsius studii Parisiensis dicitur contineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudinibus vel statutis ejusdem Parisiensis studii quibuscumque seu quacumque forma vel expressione verborum in contrarium editis vel edendis: necnon quibuslibet privilegiis vel indulgentiis generalibus aut specialibus, & literis Apostolicis, contrariis ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, ac studiis quibuscumque sive Universitatibus magistrorum vel Scholarium eorumdem: seu personis Ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint præminentia, dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel expressione verborum concessis, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum & ordinationum, omniumque aliorum & singulorum contentorum in eisdem præsentibus impediri valeat quomodolibet vel differri: & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expressam, ac de verbo ad verbum oporteat in illis vel aliis nostris literis fieri mentionem.

C A P. IX.

Profectò consideratè attentius nobis fuisse fida & cordi relatione monstratum, qualiter experientia docuerat cum jactura, quod ad desolationes Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, prioratum, administrationum, & aliorum locorum Ordinis, seu Religionis ejusdem, plurimum redundabant debita

De Mutuis, ac Venditionibus sylvarum & concessionibus jurium.

contrahendi effrænata potestas, & plerumque innovatio eorundem, ac obligationes & missiones quæ fiunt pro tempore super eis, necnon arborum sylvarum non cæduarum, & etiam cæduarum venditiones & jurium, reddituum, possessionum, seu pensionum concessiones ad vitam, & ad longi temporis spatium; Nos Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, administrationum, & aliorum locorum præfatorum indemnitate occurrere desiderabiliter affectantes, & super his intendentes opportunæ cautelæ profuturum remedium adhibere, statuimus & ordinamus, ut salvis aliis juris & ordinationum ac statutorum Ecclesiarum Cathedralium, Monachalium, & Monasteriorum, Prioratum, administrationum, & aliorum locorum prædictorum remediis, talis in prædictis & circa ea solemnitas debeat observari. Videlicet quod cum per Antistitem vel per Abbatem seu Priorem, vel administratorem aut alium Prælatum, Abbatem proprium non habentem, seu per alium Priorem vel administratorem quemcumque; ipsis subiectum conventum non habentem, suscipiendum vel innovandum fuerit mutuum, vel facienda pro necessitate vel utilitate (cum non aliter fieri debeat) venditio arborum sylvarum non cæduarum, vel ad magnam & notabilem quantitatem etiã cæduarum, seu concessio jurium, reddituum vel possessionum, aut annuarum pensionum, sive diminutio censuum, pensionum, seu canonum ad vitam alicujus vel ad certum tempus, etiam pecunia inde recepta: tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Antistitem cum ejus Capitulo in dictis Ecclesiis, seu per Abbatem vel alium Prælatum Abbatem proprium non habentem, cum conventu cujusque ipsorum. Et nihilominus de consensu ipsius Capituli vel conventus aut majoris partis ejusdem, fiant omnia supradicta. In Prioratibus verò vel administrationibus aliis conventualibus, Antistitem, aut Abbatem, vel alium superiorem immediatum habentibus, tractatus habeatur hujusmodi per Priorem, seu alium administratorem ipsius cum proprio conventu ejusdem, & nihilominus postea per Antistitem aut per Abbatem vel alium Prælatum superiorem immediatum, cum Capitulo seu conventu Ecclesiæ vel Monasterii tractatus etiam habeatur, fiantque contractus hujusmodi de consensu sui ipsius Capituli, & hujusmodi subiecti, conventus, vel utriusque conventus, superioris scilicet & subiecti, seu majoris partis eorum, ac de ipsius Antistitis seu Abbatis vel alterius immediati superioris auctoritate expressa, & licentia speciali. In tractatibus namque præfatis agatur ut clarè liqueat, ob quam causam, quanta summa, à quibus creditoribus, quibus conditionibus & obligationibus, quibusque terminis solvendum suscipiatur mutuum prælibatum: & quare, cui, ad quantum tempus, & sub quo pretio fiant venditio, & concessio, vel census seu canonum, aut pensionum diminutio, seu pensionum assignatio supradicta, ac de cæteris omnibus, quæ in hujusmodi negotio fuerint opportuna, & quòd de causis, tractatibus, consensibus, auctoritatibus, licentiis, & aliis prædictis, scripturæ conficiantur authenticæ: in quibus nomina & cognomina tractantium, consentientium, auctorizantium, & licentiæ hujusmodi exprimantur: & sigilla Antistitis vel Abbatis, seu Abbatum, aut aliorum superiorum, necnon Capituli & conventuum prædictorum apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute alicujus procuratorii generalis (etiam si contineatur in eo quòd Procurator mutuum possit recipere, aut obligare Monasterium, vel alium locum ipsius Ordinis seu religionis, aut pensionem assignare ad vitam, vel ad tempus, seu canonem, censum, seu pensionem diminueri) possit mutuum recipi, vel Ecclesia seu Monasterium aliquod, sive locus alius obligari, aut pensio ad vitam vel aliàs, dari, seu census vel canon aut pensio diminui, nisi prius, clarè ac explicitè omnia prædicta fuerint observata. Et quòd pecunia quæ mutuo recepta fuerit, vel ex aliis prædictis habita, in solius Antistitis vel Abbatis seu

Prioris aut alterius administratorum hujusmodi contractum principaliter ineuntis, non remaneat potestate: sed tradatur tribus viris providis & discretis ejusdem Ordinis seu Religionis, si commodè fieri possit, qui eam ad illas dumtaxat necessitates vel utilitates convertant, propter quas receptum mutuum, vel venditio, seu concessio, seu census, vel canonis aut pensionis diminutio, seu pensionis assignatio & obligatio factæ fuerint supradictæ. Ad quæ fideliter exequenda & observanda ipsi tres viri juramenti vinculo adstringantur, quando tradetur eis pecunia prælibata. Volumus etiam, quòd eorum quæ debentur Ecclesiis vel Monasteriis, seu aliis locis ipsius Ordinis seu religionis, remissio fraudulosa & notabiliter damnosa à quoquam nequeat attentari. Insuper volumus & ordinamus, quòd illa summa quæ in Capitulo generali cujuslibet Ecclesiæ vel Monasterii, seu alterius loci ipsius Ordinis seu Religionis ejusdem Provinciæ annis singulis pro evidenti utilitate vel necessitate, per Antistitem seu Abbatem, vel alium superiorem, & Capitulum generale prædictos, seu majorem ejus partem, vel per tres providos & discretos Monachos juratos super hoc per eos deputados taxabitur, possit recipi mutuum sine prædictis solemnitatibus, & poenis infra proxime designatis. Et etiam si casus aliquis evidenter utilis seu necessarius occurreret, cui succurri non valeat nisi mutuum contrahatur, si Abbas vel alii supradicti à locis quibus præfuerint sint multum remoti, licitum sit eisdem absque solemnitatibus & poenis hujusmodi, ut tali casui valeat provideri tantam absque fraude qualibet summam recipere mutuo, quanta necessaria fuerit pro supportando casu præfato, sive ut sibi provideant per eosdem. Quo videlicet casu, Abbates & Priores ac ceteri, Abbates proprios non habentes, infra octo dies postquam ad Monasteria sua redierint, hæc omnia conventibus propriis exponere teneantur. Priores verò & administratores ceteri, suis superioribus & ipsorum conventibus similiter infra octo dies, postquam ipsorum superiorum & conventuum eorum præsentiam adire poterunt, facere teneantur, & quòd fiat de his scripturæ authentica, quæ in Ecclesia vel Monasterio Principali fideliter conservetur: & quæ causas & omnia quare mutuum hujusmodi contractum fuerit debeat continere. Nec ante solutionem integram mutui sic contracti, dictæque summæ singulis annis, ut præfertur, taxandæ aliud debeat contrahi per Abbates vel alios supra dictos, nisi solemnitates hujusmodi observentur. Nos insuper decernimus irritum & inane, si contra prædicta extiterit attentatum. Volentes itaque ut statutum, & ordinatio hujusmodi firmiter observentur, ordinamus quòd Abbas seu Prior, aut quicumque alius proprium non habens Abbatem, si omittis solemnitatibus hujusmodi, venditionem seu concessionem, aut pensionis assignationem, vel census seu canonis vel pensionis diminutionem, aut remissionem debitorum hujusmodi, & obligationes præfatas de prædictis facere, aut mutuum ultra vel aliàs quam supra proxime conceditur, recipere præsumperit, occasione ipsius, Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum alium, aut jura, redditus, seu pensiones ipsius obligando, seu submittendo, aut instrumenta vel literas concedendo: præter alias poenas juris, tamdiu ingressum Ecclesiæ sibi eo ipso noverit interdictum, donec obligationes, & submissiones, venditiones, & concessionem, census seu canonum & pensionum diminutiones, ac pensionum assignationes, & illarum effectus: necnon gravamen Ecclesiæ, Monasterii, Prioratus, seu alterius administrationis omnino cessent: & Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, seu administrationem, hujusmodi juxta posse indemnità reddiderit, seu reddi fecerit, aut procuraverit in præmissis. Quod si per sex menses, hujusmodi sustinuerit interdictum, sit à divinis, & à collatione beneficiorum eo ipso suspensus, & collatio beneficiorum hujusmodi ad Priorem, seu alium Prælatum majorem post Abbatem

seu Prælarum Monasterii seu alterius loci, Ordinis seu Religionis hujusmodi, Abbatem proprium non habentem, durante suspensione hujusmodi, libere devolvatur. Nos autem omnibus Præsidentibus Provincialibus Capitulis, Provinciarum à nobis superius decretarum, & visitatoribus in illis ordinatis & ordinandis, in virtute obedientiæ districtæ præcipiendo injungimus: ut contra talem sic interdictum & suspensum, super prædictis, ac de fama, & de regimine ipsius simpliciter & de plano informationem recipiant, & si exemptus Sedi Apostolicæ immediate subjectus, ipsi Sedi, si vero exemptus eidem Sedi mediate subjectus, superiori suo immediato: si autem exemptus non fuerit, diocæsano suo informationem hujusmodi sub eorum sigillis inclusam, quam cito commodius poterunt destinare procurent, & servent contra talem quæ in supradicta constitutione sæpe dicti Honorii prædecessoris nostri instituta fore noscuntur. Cæteri vero Priores & administratores quilibet ipsius Ordinis, seu religionis, nedum interdicti hujusmodi pœnam eo ipso incurrant: sed etiam (ut de aliis est præmissum) infra sex menses à tempore quo prædicta commiserint numerandos, obligationes, submissiones, venditiones, concessionem censuum, seu canonum, aut pensionum diminutiones, & pensionum assignationes, necnon illarum effectus & gravamina cessare non fecerint: & quatenus de facto processerint tolli, ac Prioratus seu administrationes alias indemnes non reddiderint, seu reddi non fecerint, ac procuraverint, donec proxime dicta compleverint, sint à divinis eo ipso suspensi. Quod si suspensionem hujusmodi per alios sex menses proxime secuturos tolerare præsumperint, sint ipsis Prioratibus & administrationibus ipso facto privati: per illos ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis idoneis, & nullatenus eis illa vice libere conferendis.

C A P. X.

De Fictis & dolosis contractibus.

Præterea quia plerumque contingit, quod quidam Abbates & Priores, ac nonnulli alii administratores, præfidentes, seu Monachi & conversi, ejusdem Ordinis, seu Religionis prætextu administrationum vel aliorum negotiorum quæ gerunt, multas fraudes adhibent, & dolosos seu simulatos seu fictos contractus inveniunt: marua etiam per se & alios simulata & ficta suscipiunt: aliquando proprio & etiam fidejussorio, & etiam diversimode nomine alieno, & inter cætera quandoque consistuntur in instrumentis publicis, seu authenticis & aliis scripturis se à patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, servitore, amico, seu mercatore, recepisse mutuo, vel alias pecuniam, pannos, vinum, bladum, equos, boves, five animalia alia, vel res seu cætera bona, eaque in utilitatem locorum de quibus præfident, vel administrationum quas gerunt fuisse conversa: cum tamen aliquando nec pro se, seu eorum locis, neque pro administrationibus suis receperint: sed esse finguntur & ponuntur ac scribuntur frequenter principales: & ut tales se obligant (cum revera fidejussores dumtaxat existant) & interdum pro aliis recipiuntur mutua prælibata: super his etiam frequenter se ac aliis, locaque ipsa, possessiones, redditus, proventus, bona, & jura ipsorum multipliciter obligando etiam & submittendo, Quidam insuper fraudem seu dolose consistuntur, & alios præsertim eorum debitores faciunt consistere, ac etiam obligari, ac super his instrumenta & authenticas, vel alias scripturas in fraudem confici, jura, redditus, possessiones, animalia, blada, pecuniæ, debita, seu alia bona, ad ipsos vel Monasteria, seu quævis alia loca ipsius Ordinis seu Religionis pertinentia, seu debita fuerint, sunt vel esse debent patris, matris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere, vel debita eis fore: aliosque multos contractus similes fingunt, faciunt, seu fieri procurant, aut permittunt fraudulentè seu dolose: per quos Ecclesiæ, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu Religionis, quibus præfunt, ac jura, redditus, &

possessiones, seu alia bona ipsorum damnificari, gravari, obligari, vel alias impediri, seu deperire possunt: Nos super præmissis Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum præfatorum indemnitate, prout tenemur obviare volentes, Statuimus & ordinamus, quod præter alias pœnas juris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes vel scientes, & quam cito commode poterunt, quibuslibet fraude ac dolo exclusis, superioribus talium & eorum conventibus minime revelantes, si ejusdem Ordinis seu Religionis fuerint, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto: à qua nequeant absolvi, scientes videlicet, nisi ea revelaverint: cæteri vero nisi prius præmissa omnia tolli fecerint & cessare, & Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, administrationes, & loca (quantum eis possibile fuerit) reddiderint, seu reddi fecerint indemnitate: seu procuraverint à talibus dispendiis relevari. Et tunc per præfidentes Provincialibus Capitulis dumtaxat, vel per aliquem ipsorum, si fuerint Abbates qui deliquerint in præmissis: vel Priores, aut alii Abbates Priores non habentes: cæteri vero per proprios Abbates, vel alios superiores eorum à præfata excommunicationis sententia absolvantur. Interim vero cum summarie ac de plano consistit aliquem hujusmodi sententiam incurrisse, si Abbas fuerit vel Prior, seu alius proprium non habens Abbatem, tunc quilibet præfidentium Capitulo Provinciali, ac visitator illius Ecclesiæ seu Monasterii, aut loci proprium Abbatem non habentis: si vero alius Prior aut administrator exiterit, Abbas vel alius ejus proprius & immediatus superior, eum publicent, & teneantur facere excommunicationem per loca ipsius Ordinis seu Religionis, usque ad satisfactionem condignam publice nunciari.

C A P. XI.

Præterea ut prædictis & aliis damnis, periculis, & scandalis obvietur, Statuimus & ordinamus quod omnes & singuli Abbates, & alii Prælati Ordinis seu Religionis hujusmodi Abbates proprios non habentes, qui per Sedem Apostolicam promoti sunt vel promovebuntur in antea, & eidem Sedi non existunt immediate subjecti, suis immediatis superioribus juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia corporaliter teneantur: quod possessiones vel jura ad mensam sui Monasterii sive loci spectantia non vendent nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de novo infeudabunt, nec per aliquem modum donabunt, neque census diminuent: nisi quatenus à jure permittitur, & servata solemnitate superioris denotata. Nec etiam obligabunt alias, vel ultra quam in præscriptis statutis & ordinationibus continetur, & quod possessiones, redditus & jura mensæ prædictæ indebite alienata, distracta, vel occupata, prout commode poterunt repetent: & ad jus & proprietatem Ecclesiæ, vel Monasterii, seu loci sui Ordinis seu Religionis hujusmodi procurabunt reduci. Non obstante si forte aliud vel simile Romanæ Ecclesiæ præstiterint juramentum, ad quod præstandum per censuram Ecclesiasticam & alia juris remedia per superiores prædictos appellatione remota valeant coartari. De præstatione vero hujusmodi juramenti, plena & sufficiens fides fiat conventibus eorumdem. Et idem juramentum præstare teneantur immediantibus Abbatibus seu aliis Prælatibus suis in præsentia Capituli vel Conventus si commode fieri possit, omnes & singuli Priores, seu quicumque alii administratores & beneficiati Monachi ejusdem Ordinis seu Religionis: quibus per dictam Sedem, vel ejus Legatos, seu executores, vel alios provisos à Sede Apostolica seu per ipsius vel dictorum Legatorum literas deputatos, sive per Abbates, aut per quoscumque alios jure ordinario vel alias quomodolibet provisum est hæcenus, vel providebitur in futurum, & ad præstandum hujusmodi juramentum per ipsos Abbates, seu Priores etiam auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia, si moniti præstare juramentum hujusmodi recusarint, remoto appellationis obice, cogi possint per prædictos.

De forma juramenti à Prælatibus præstandi.

Insuper

Insuper quibuscumq; formis aliis licitis juramentorum per quæ ad alia plura jurantes adstringuntur non intendimus derogare: sed si forsan in illis contineantur capitula & alia in præmissa forma non expressa, illos ad ea obligari volumus & adstringi. Decernimus insuper, quod cum civitas, castrum, villa, vel iurisdicção alicujus eorum feudum solemnne aut grangia, seu magnum territorium, vel magnus possessio aut terrarum numerus vendenda vel obliganda, seu Monasteria, Prioratus, vel Ecclesiæ aliquo à jure permissio alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones seu alienationes, aut translationes hujusmodi fieri nequeant: nisi etiam prius consulto Romano Pontifice, ac ejus super his petita licentia & obtenta. Aliter autem venditiones seu alienationes vel translationes præfatæ, sint irritæ ipso jure: & quilibet præfidentium ac visitatores contra exemptos Sedi Apostolicæ prædictæ, & contra non exemptos contrarium facientes, locorum ordinariis eorundem quamvis commode poterunt, sub eorum sigillis intimare prædicta nihilominus teneantur.

CAP. XII.

De Spoliis.

Cæterum, Antistitibus ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælatibus Religionis ejusdem, qui bona mobilia Prioratum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet sibi subjectorum vacantium in ipsis tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa durante obvencientia in privilegio vel consuetudine; seu alia causa rationabili ad se afferunt pertinere, districtius inhibemus, ne vasa, vestimenta, seu alia ornamenta quæcumque divino cultui deputata, animalia etiam tam pro agricultura, quam aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consue- ta, vasa insuper vinaria & coquinæ, lectos & alia suppellectilia, seu vasa (nisi forte aurea vel argentea fuerint) occupare, vel exinde asportare, aut sibi appropriare præsumant. Quòdque in apprehendendis bonis aliis, formam constitutionis sæclicis recordat. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri super hoc editæ diligenter observent, ac nihilominus de portione dictorum bonorum, quæ rationabiliter eos continget, quartam partem in augmentum ornamentorum Ecclesiasticorum, Ecclesiarum seu Monasteriorum suorum, convertere integraliter teneantur. Qui verò secus fecerint juxta qualitatem delinquentium personarum, pœnas incurrant, quæ per constitutionem eandem ejus transgressoribus insiguntur.

CAP. XIII.

De Inventariis per novos Antistites, Abbates, & administratores alios in eorum novitate faciendis. Ad hoc videatur const. 22. Pauli V. Cùm sicut.

Statuimus insuper ac etiam ordinamus, & districtè præcipiendo injungimus, quòd deinceps in singulis Ecclesiis Cathedralibus, Monachalibus, ac Monasteriis, & Prioratibus, necnon administrationibus aliis quibuscumq; ipsius Ordinis, seu Religionis, per Antistites Ecclesiarum, Abbates, Priores, & alios gerentes administrationes hujusmodi, in eorum novitate, coram uno vel duobus notariis publicis, & aliquibus probis & senioribus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum eorundem, de omnibus bonis mobilibus & immobilibus seseque moventibus ad ipsorum administrationes dumtaxat spectantibus, in quibuscumq; locis consistant, fiant inventaria, seu registra consimilia duplicata, in quibus scribatur quot Monachi in quolibet loco ipsarum administrationum juxta ipsius loci facultates possint & debeant commorari: & in quo statu quilibet recepit Ecclesiam, Monasterium, vel Prioratū, seu administrationem, & inter alia quot extent vel deficient animalia & qualia, quanta blada, vina, & cætera victualia, & moneta, vassella aurea vel argentea, & quæ, & quot, & quibus, Ecclesia, Monasterium, Prioratus, administratio, seu locus hujusmodi debent, & quæ, & quot, & à quibus debentur eidem: & sub quibus obligationibus debent & debetur eidem: & quæ, & quot alia bona mobilia, vel vasa, sive ornamenta, vel suppellectilia & similia inibi fuerint. Et si quid ex prædictis

in bono statu receperit, ipseque ad malum statum duxerit, Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum ejus bona, ipsius debitis obligando indebitè, ad vitam vel perpetuò concedendo, seu aliàs alienando vel dilapidando: procedatur contra eum, prout jura & statuta, necnon ordinationes nostræ superiores requirunt: & præsertim supradicta constitutio Honorii super hoc exactè servetur. Prædicta verò inventaria seu registra clarè ac integraliter legantur in Capitulo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis, ac Monasterii, Prioratus vel alterius loci hujusmodi, præsentibus Capitulo seu conventu ad hoc specialiter congregatis. Quibus lectis, unum ponatur & servetur in arca communi, ubi commune sigillum est solitum custodiri, seu loco alio congruenti: & reliquum remaneat penes Antistitem aut Abbatem vel Priorem, seu administratorem alium à supradictis. Ita quòd si aliquem ex prædictis ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum alium transferri seu mutari contigerit, ipse translatus seu mutatus, si Antistes, vel Abbas, aut Prior, seu alius superiorem ejusdem religionis non habens, fuerit, Capitulo seu conventui loci quod dimiserit, seu deputatis ab eis infra sex menses ad tardius post adeptionem pacificæ possessionis Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, administrationum, seu ipsorum locorum: vel si hoc ante non fecerint, succedenti sibi in loco dimisso. Alii verò superioribus suis immediatis, juxta inventaria, seu registra prædicta rationem debitam, vocatis & præsentibus aliquibus probis viris Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum ipsorum, reddere teneantur: dictaque inventaria seu registra transmittantur ad Ecclesias, Monasteria, vel alia loca principalia (ut præfertur) legenda & conservanda in illis.

CAP. XIV.

Verum quia traditiones ad firmam factæ de locis administrationum ipsius Ordinis seu religionis, aut proventuum ipsorum, per Antistites, Abbates, Priores, & alios administratores eorum, ipsis Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus, de locis, spiritualiter & temporaliter diversa præjudicia generant: Prohibemus ne proventus seu loca prædicta ad firmam de cætero concedantur, nisi ex causa, & in casu necessario sive utili evidenter. Et tunc si Antistes, Abbas, vel Prior, seu alius propriū non habens Abbatem vel administratorem, hoc facere voluerit: debeat deliberationem super hoc cum Capitulo vel cum Conventu præmittere, & diligentem tractatū cum illo habere de causa hujusmodi, & de quantitate pretii, ac de persona cui fuerit firma seu venditio hujusmodi faciendæ; & de conditionibus, pactis, obligationibus, solutionibus, & similibus pertinentibus ad prædicta: & ipsius Capituli vel conventus, seu majoris partis ejusdem in hac parte consilium adhibere. Si verò Prior seu administrator alius fuerit, conventum habens proprium, & superiorem Abbatem, vel alium ejusdem Religionis, præmittere debeat deliberationem & tractatū præfatos, nedum cum proprio suo conventu, sed cum ipso Abbate vel alio superiore prædicto immediato, & conventu superioris Monasterii sui, ac expressam auctoritatem & licentiam ejusdem Abbatis, vel alterius superioris cum consilio Conventus ipsius Abbatis, vel alterius Superioris, primitus obtinere. Priores autem & administratores alii, Abbatem proprium vel alium superiorem ejusdem Religionis, non tamen conventum habentes teneantur deliberationem & tractatū jam dictos cum eorum Abbate, vel alio superiore præmittere: necnon auctoritatem & licentiam specialem ab eo primitus obtinere. Quod si secus actum fuerit, firma seu venditio ipsa & contractus quilibet super præmissis initus, sint irriti eo ipso, ac instrumenta & quælibet alia documenta super eis confecta, nullam obtineant firmitatem. Et nihilominus Abbates & Priores, cæterique Abbates proprios non habentes

De Locis non tradendis ad firmam, nisi cum certa solemnitate.

tes, qui contrà fecerint per Præsidentes provincialibus Capitulis, cæteri verò per Abbates vel alios superiores eorum, arguantur graviter, & debite puniantur.

CAP. XV.

De Privilegiis & rebus aliis non tenendis extra loca administrationum.

Præterea statuímus & ordinamus, quòd Antistites, Abbates, Priores & cæteri administratores, vel Monachi & conversi ejusdem Ordinis seu Religionis, privilegia, literas & instrumenta, quibus libertates, possessiones, res & jura locorum & administrationum suarum firmantur, vasa etiam aurea & argentea, ornamenta Ecclesiastica, libros, pecunias, blada, vina, animalia, & res alias notabiles seu pretiosas, ad Ecclesias, Monasteria seu loca eorum spectantia, extra Ecclesias, Monasteria seu loca eadem apud consanguineos vel propinquos seu alios quoscumque fraudulenter aut dolose in damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, seu administrationum hujusmodi, nullatenus transportent, seu tenere præsumant, & quòd Antistitibus, Abbatibus, vel Prioribus, ac cæteris superiorem ejusdem Religionis non habentibus, qui contrà fecerint, si eo ipso sit per mensem ingressus Ecclesiæ interdictus, & nihilominus ipsi hujusmodi transportata & detenta, ad Ecclesias, Monasteria, loca & administrationes præfatas reducere teneantur. Et si Abbatum, Priorum, & aliorum administratorum superiores (ut præmittitur) non habentium, transgressio manifesta seu nota fuerit: per Præsidentes in provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputandos, censuræ graviori, ac debite satisfactioni subdantur. Alii verò inferiores administratores & transgressores, ipso facto sint & permaneant per annum integrum ab eorum officiis & administrationibus suspensi. Et si eorum transgressio manifesta seu nota extiterit, per suos superiores amoveantur perpetuò ab administrationibus eorumdem: & administrationes hujusmodi per eosdem superiores ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis liberè conferantur. Simples autem Monachi, & conversi transgressores, sint inhabiles ad obtinenda quælibet beneficia & officia ipsius Ordinis seu Religionis, usque quo per eorum superiores (congrua satisfactione præmissa) cum eis extiterit misericorditer dispensatum.

CAP. XVI.

De Monachis & Conversis propriariis & negotiatoribus.

Rursum, licet contrà Monachos propriarios sit plenè provisum per Canonicas sanctiones: tamen specialius providere volentes contrà illos Monachos & conversos ipsius Ordinis seu Religionis, qui suæ salutis obliti, contrà regulares & Canonicas institutiones pecuniâ congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos & alia bona emunt, seu emi faciunt, aliquando proprio, & sæpè nomine alieno, multis super his signentis adhibitis: aliisque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus diversimodè tamquam negotiatores exercent: necnon appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occultant & illicitè detinent, in suarum periculum animarum: auctoritate Apostolica prædicta decernimus omnia præmissa, (qua tamen non restitutioni subjaceant aliorum) nedum post obitum, sed etiam in vita ipsorum Monachorum & conversorum fore per Antistites, Abbates, seu alios Prælatos eorum proprios, cum consilio proborum Monachorum seniorum Ecclesiæ, Monasterii, vel loci cujuslibet eorum, ejusmodi Ecclesiis, Monasteriis, seu locis propriis applicanda, & in eorū utilitatem totaliter convertenda, usu (imò potiùs abusu) quocumque contrario non obstante. Quodque ipsi Antistites, Abbates seu alii prælati proprii, alicui Monacho vel converso talia faciendi licentiam nequeant impartiri. Et quòd tam Prælati, Monachi & conversi prædicta committentes, quam alii quicumque Ordinis seu Religionis hujusmodi supradicta retinentes, aut sibi ipsi appropriantes, vel applicationi & conversio-

ni hujusmodi resistentes, vel impedimentum publice aut occultè præstantes, seu præstari procurantes, vel dictum peculium non revelantes Antistitibus, Abbatibus, seu Prælati propriis antedictis, sint eo ipso inhabiles ad beneficium, Prioratum, administrationem, officium, regimen & gubernationem quamlibet in Ordine seu Religione hujusmodi obtinenda. Permittimus tamen, quòd cum ipsis Monachis & conversis possit Antistes Abbas, vel alius eorum prælati proprius dispensare super pœnis hujusmodi, quando ei videbitur expedire: dummodò præmissa revelaverint, & plenè restituerint, ut præfertur.

CAP. XVII.

Ne Victualia in pecunia ministrantur.

Nempè statuímus & ordinamus, quòd juxta superentiam facultatum Ecclesiarum Cathedralium seu Capitulorum earum ac Monasteriorum, & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis, & singularum regionum etiam qualitates per Antistites, Abbates, & alios prælatos, & quosvis alios administratores vel officia ad hæc deputata vel deputanda tenentes & exercentes, sufficienter victualia, vestiaria, omniaque alia necessaria Monachis ministrantur, proviso attentius quòd pro hujusmodi victualibus, vestiariis, aut aliis quibuslibet eisdem Monachis necessariis, pecuniæ simul, aut per vices seu minutatim nullatenus eis dentur, aut pensio vel redditus quomodolibet assignentur: sed in victualibus, vestiariis & rebus aliis eis ipsorumque usui congruentibus, provideatur eisdem, quemadmodum fuerit opportunum. Et ubi alius certus terminus super hoc non fuerit ordinatus, singulis annis, prima videlicet die mensis Octobris vestiaria præbeantur. Si qui autem redditus vel pensiones hæcenus propter hoc seu alias extiterint assignati, nullatenus dimittantur eisdem: sed ex nunc pro revocatis ab ipsis totaliter habeantur. Et nihilominus illi qui pensionem redditus aut pecuniam pro prædictis vel eorum aliquo cuiquam Monacho ministrare vel assignare præsumperint, si Antistites, Abbates vel Priores seu cæteri superiores ejusdem Ordinis seu Religionis non habentes extiterint, infra octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur, hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod Monachis de suorum superiorum licentia extra Cathedrales Ecclesias, Monachales, Monasteria, Prioratus, & administrationes præfatas, in scholis vel alibi pro utilitate Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & administrationum hujusmodi commorantibus, possit pro victu & vestitu (sicut eorum superioribus videbitur) dari pecuniâ, non tamen pensio vel redditus assignari, salvis etiam statuto & ordinatione præscriptis, de Monachis ad studia generalia transmittendis, & de pensionibus eis, ac de decem libris exhibendis dicto Monacho, qui infra Ecclesias, Monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu Religionis Monachos dociles instruet, prout seriose superius est distinctum. Ad hæc subjungimus, quòd illi, qui prædicta ministrare tenentur, ad ea, omni excusatione cessante sufficienter (ut præmittitur) ministranda per superiores suos, aut in defectu eorum, per Visitatores vel Præsidentes præfatos irremissibiliter cõpellantur. Nec audiatur si dicant se privilegium, statutum, ordinationem vel consuetudinem aliam se habere, aut pro suis personis eorumque statu (juxta personarum vel officiorum decentiam sustinentis) se asserant indigere, nulla quoque super hoc appellatio, nullave supplicatio eis profint. Sed si tertio moniti per aliquorum dierum competentia intervalla, Prælati eorum arbitrio relinquenda, præmissis efficaciter parere contempserint, removeantur liberè à suis administrationibus vel officiis, ipsaque aliis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Quòd si fortè redditus officiorum seu administrationum hujusmodi, ad victum, vestiarium, seu alia necessaria Monachis ministranda non sufficiant, de communi contributione, ut de

pensio-

pensionibus studentium, ut præmissum est, facienda, defectus hujusmodi suppleatur, donec pro aliis per deputandos à nobis redditus seu pensiones perpetui fuerint assignati, quos per eosdem deputandos assignari volumus eisdem modis & formis, quibus pro pensionibus dictorum studentium redditus seu pensiones perpetuas ordinavimus & statum assignari. Abbates vero ac Priores & cæteri superiores (ut præfertur) non habentes qui tenentur administrare prædicta, à Præsidentibus, aut Visitatoribus per censuram Ecclesiasticam, modisque aliis congruentibus ad id omnino cogantur, ipsi, nisi suos subditos, & Præsidentibus ac Visitatoribus nisi Abbates, Priores, & alios supradictos juxta modum præfatum effectualiter ad præmissa compulerint, in Capitulis Provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quod rubor & confusio de præteritis diligentiam efficiant ad futura.

C A P. XVIII.

Ne sæculares deponentur ad victum Monachis ministrandū, nec Monachi alterius Monasterii, aut alterius Ordinis seu Religionis.

Cæterum, ut viam scandalis præcludamus, prohibemus expresse, ne in Ecclesiis vel monasteriis seu locis aliis Conventualibus ejusdem Ordinis seu Religionis, Clerici sæculares vel laici, seu alterius Monasterii Monachi, vel religiosi alterius Religionis, ad victum Monachis ministrandum de cætero deponentur. Quicquid autem ad victum Monachis ministrandum in cibo, potu, vel pitantia eisdem Monachis ministrandum existit, singulis eorum, die qualibet administretur ad congruentem mensuram prout erit opus, juxta Ecclesiarum, Monasteriorum & locorum ipsorum exigentiam facultatum, & quicquid de administratis supererit eleemosynæ applicentur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per se vel per alium de refectorio seu infirmitorio vel alio loco in quo Monachi comedent, aliquid extrahere, vel alibi deferre, seu alteri usui applicare præsumat. Quod si fecerit pro qualibet vice per duos dies panis & aquæ solummodo, pœnitentiæ subdatur.

C A P. XIX.

Ne mulieres habitent in loco Monachorum.

Insuper statuimus & ordinamus, quod Antistites, Abbates Priores, ac cæteri administratores in Ecclesiis, vel Monasteriis, seu aliis locis ejusdem Ordinis vel Religionis hujusmodi, aut infra septa Ecclesiarum, Monasteriorum & locorum eorumdem, vel in domibus in quibus Monachi habitant, mulieres tenere (etiam si matres vel sorores fuerint) non præsumant. Antistites verò, Abbates, Priores, ac cæteri superiores Religionis ejusdem non habentes, qui contra fecerint, à collatione beneficiorum sint per tres menses eo ipso suspensi, quibus durantibus ad Priorem vel alium majorem, post Antistitem, seu Abbatem, cum consensu Capituli seu conventus vel majoris & sanioris partis ejusdem, beneficiorum ipsorum sit collatio devoluta. Alii verò Priores & administratores quicumque fuerint, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinuerint sint suspensi, quibus durantibus, Antistes, Abbas vel alius Prælati immediatus eorum superior, ponat in eisdem beneficiis alios Monachos administratores providos & discretos, ac fructus ex his dictis sex mensibus obvenientes qui supererunt (debitis consuetis oneribus supputatis) convertantur in utilitatem Ecclesiæ, Monasterii seu loci immediatè superioris delinquentium prædictorum. Et nihilominus dicti Abbates & Priores, & alii non habentes Superiores, per Præsidentes seu Visitatores, cæteri verò per suos Superiores, prout culpæ aut delinquentium qualitas exegerit aliàs puniantur.

C A P. XX.

Ne Monachi nutriant vel teneant animalia seu personas sæculares in monasteriis eorum locis,

Cæterum prohibemus, ne aliqui Monachi nutriant seu teneant equos vel alias evectiones aut servitores, seu alias personas, vel familiares in Ecclesiis, Monasteriis seu locis aliis Conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem, nisi eis ratione administrationum vel officiorum quæ gef-

serint id competere dignoscatur. In infirmitorio tamen pro necessitatibus infirmorum coquina Capituli vel conventus aliisque officiis, honesti servitores seu famuli sæculares teneri poterunt necessarii, in numero moderato, prout in aliquibus Ecclesiis Cathedralibus vel Monasteriis seu locis aliis ipsius Ordinis seu Religionis fuerit rationabiliter observatum. Qui sæculares quanto minus fieri poterit, cum Monachis conversentur, nec bibant, nec comedant cum eisdem in Capitulo, vel Conventu. Superiores quoque circa hæc provideant, quod diligentius observentur, transgressores eorum arguendo, & prout expediens fuerit puniendo. Prohibemus insuper, ne Superiores, Abbates, Priores, & cæteri quicumque ipsius Ordinis, seu Religionis, lautis conviviis & comestationibus occupentur, nec in his sumptus immoderatos & alios excessus faciant, volentes quod à familiarium, servitorum aut sequentium, & robarum seu vestium multitudine indecenti & excessiva, tam infra Ecclesias, Monasteria, Prioratus, administrationes, & alia loca eorum, quam etiam extra illa, diligenter studeant abstinere, & honestè ac laudabiliter conversari. Inhibemus namque, ne aliquis Abbas, vel Prior, seu administrator alius, Religionis ejusdem Conventum habens, plures sæculares personas equitantes quam... Monachos (eo pro uno Monacho computato) secum ducere præsumat, nisi guerræ discrimen vel personarum seu rerum periculum timeretur, aut forsitan immineret, fitione & fraude cessantibus quibuscumque. Cæteri verò Conventum non habentes, si duos equitantes secum ducant, volumus quod unus illorum Monachus existat; si autem plures ducat equitantes, circa hoc servetur quod superius de Conventum habentibus est expressum. Adjicientes quod Abbas, vel Prior, seu administrator, vel Monachus quicumque Religionis ejusdem, domicellum vel domicellos vestibus virgatis, seu partitis, aut curiosis, vel quomodolibet inhonestis non induat, vel indutos secum teneat, sive ducat. Qui autem contrarium fecerit, si superiorem Religionis ejusdem non habuerit, per Præsidentes dictis Capitulis provincialibus, si autem Superiorem hujusmodi habuerit, per ipsum Superiorem immediatum videlicet puniatur.

C A P. XXI.

Sanè statuimus & ordinamus, quod omnes Abbates, Priores, & administratores cæteri, & clerici sæculares & Laici quicumque, qui census, redditus, pensiones seu quæcumque alia similia debent vel debent in posterum, pro alimentis quotidianis, vel pro necessariis Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus, officiis seu locis, Capitulis vel conventibus, Ordinis seu Religionis ejusdem, sive in blado, vino, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus aliis quibuscumque consistant, illa eis solvere in terminis consuetis vel præfixis, seu in antea præfigendis, integre non omittant. Et si ea in ipsis terminis vel saltem post eos infra quindecim dies non solverint, Priores & administratores cæteri, Ordinis seu Religionis ipsius, totam quantitatem rei debita, ac ultra ipsam quartam partem prædictæ quantitatis ejusdem, loco pœnæ (infra mensem dictos quindecim dies immediatè sequentem) solvere sint adstricti, Quas quidem quantitatem & quartam partem appositam (ut prædicitur) loco pœnæ, si solvere contempserint, infra mensem alium ex tunc primo securum, à beneficiis quæ obtinuerint, donec prædicta solverint, sint ipso facto suspensi. Et si suspensionem hujusmodi per alium mensem ex tunc futurum sustinuerint, donec de prædictis integre satisfecerint, ab officio sint suspensi. Quod si per alium mensem proximè sequentem suspensionem hujusmodi ab officio sustinere præsumperint, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto. Quam si per sex menses ex tunc

1336.
nisi quibus
ex officio
competit.

De solvendis censibus & redditibus pro alimentis Monachorum seu Fratrum in terminis consuetis.

secuturos pertinaciter toleraverint, Prioratibus, administrationibus, & quibusvis aliis beneficiis quae obtinuerint, sint ipso facto privati, per illos ad quos eorum collatio, seu quaevis alia dispositio pertinuerit, aliis personis idoneis liberè committendis, seu etiam conferendis. Abbates verò qui infra praefatos quindecim dies praedicta per eos debita non solverint (ut praefertur) totam debitam quantitatem, & ultra illam, loco poenae tertiam partem illius quod debuerint, persolvere teneantur. Et si per tres menses, dictos quindecim dies immediatè sequentes, quantitatem quam debuerint, ipsamque tertiam partem loco poenae non solverint, sint eisdem Abbatibus stallus chori, & locus Capituli, Abbatia, donec super his integrè satisfecerint, penitus interdicta. Quòd si interdictum huiusmodi per alios tres menses proxime secuturos sustinere praesumpserint, sit ipsis Ecclesiae interdictus ingressus, quousque satisfecerint competenter integrè de principali & tertia parte praefatis. Et nihilominus dicti Abbates, ac omnes & singuli supradicti, damna & expensas ac interesse, quae Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, administrationes, officia & loca huiusmodi sustineant, fecerint, & incurserint occasione retardatae solutionis huiusmodi, vel ob defectum praedictorum, restituere & solvere teneantur. Poenae autem praedictae quartae & tertiae partium praedictarum in eos usus convertantur, in quos principales quantitates fuerant convertendae. Sententiae verò praemissae auctoritate Apostolica ubi expediens videbitur in Ordine seu Religione huiusmodi, contra ipsos contemptores valeant publicari, & quoties contumacia non solventium exegerit aggravari per superiores, qui locis praefuerint, quorum exiterit solutio retardata. Nec in eis valeat remissio seu gratia cuiuscumque, nec tempus lapsum, vel per negligentiam non petentium intelligantur remitti, vel possit iuri petendi praescribi. Absolutio autè dictarum sententiarum cõpetit Abbatibus praelibatis. Per hæc autè, poenis aliis si quas dicti non solventes juxta statuta vel ordinationes Sedis Apostolicae aut Ordinis seu Religionis ejusdem, seu quovis modo aliàs existent incurfuri, non intendimus in aliquo derogari.

C A P. XXII.

Cæterum, quia multum Ordini seu Religioni praefatis hæcenus obfuit indiscreta receptio Monachorum, statuimus & ordinamus, ut per illos ad quos in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, decanatus seu aliis locis quibuscumque ipsius Ordinis seu Religionis spectat creatio Monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in Monachos vel conversos nisi personae idoneae, vel de quarum idoneitate verisimiliter spes existat, & tales per quos inibi Deo in divinis officiis congruè deserviri seu impendi valeant obsequia opportuna, & quod per eosdem ad quos (ut praemittitur) creatio ipsa spectat, infra Ecclesias, Monasteria, Prioratus, decanatus huiusmodi seu alia conventualia loca ipsis subjecta, & non alibi, cum proborum consilio, Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, decanatus, aut loci huiusmodi, cui hi ad quos dicta creatio pertinet praefuerint induantur, nec per eos huiusmodi creatio, habitus traditio seu receptio, nisi personis Ordinis seu Religionis ejusdem, de cætero committantur, & quod infra tempus probationis ad loca alia, nisi Conventualia fuerint, non mittantur. Decernimus quoque, quòd cum imminet huiusmodi receptio faciendae, si ad Antistites, Abbates, vel Praelatos alios, unà cum Capitulis vel Conventibus eorumdem, seu cum eorumdem consensu pertineat, & Capitula, seu Conventus huiusmodi, vel eorum major pars ad eam purè procedere vel receptioni huiusmodi pro eorum libito renunt consentire, Antistites, Abbates, seu alii Praelati post ipsos, eos moneat in virtute obedientiae ut purè ac secundum Deum, & juxta eorum conscientiam infra decem dies, huiusmodi creationi, seu recep-

tionem consensum praestare procurent. Quòd si fortè id facere negligant vel recusent, ad eosdem Antistites, Abbates, vel Praelatos alios creatio, seu receptio ipsa liberè devolvatur, dummodò nil fraudulenter per eos actum fuerit in praemissis. Qui quidem Antistites, Abbates & Praelati alii, in locis in quibus sexaginta Monachi, vel pauciores fuerint, cum consilio seniorum, proborum & discretorum suorum Capitulorum, vel conventuum eligendorum per eos, tertiam partem numero facientium, in aliis verò locis in quibus Monachi numerum sexagenarium exceperint, cum consilio seniorum, proborum, & discretorum ex eis dumtaxat eandem creationem & receptionem cum Dei timore ac observantia regulæ de personis, ut praedicitur, idoneis facere non postponant, aliorum contradictione in aliquo non obstante. Prohibemus insuper, ne aliquis recipiatur in Monachum Ordinis seu Religionis ejusdem, nisi statim induatur habitu Monachali, nec literæ seu instrumenta super futura receptione Monachorum aliquibus concedantur, aut promissiones seu obligationes aliæ inde fiant. Ut autem adversus eos, qui tempore probationis elapso, volunt regularis professionis votum emittere, nullius difficultatis obstaculum ingeratur, universis & singulis Praelatis, ad quos pertinet suos Monachos ad huiusmodi professionem recipere duximus injungendum, ut omnes illos qui dicto tempore probationis elapso expressè profiteri voluerint, juxta regularia instituta sine dilatione ac difficultate quibuslibet, ad huiusmodi professionem admittant. Quòd si facere sine rationabili causa recusaverint, tamdiu sint stallus chori & locus Capituli, Abbatia, vel prioralia (ubi per Priorem monasterium gubernatur) interdicta eisdem, donec praefatos ad professionem receperint antedictam. Et nihilominus id per Visitatores provinciali Capitulo referatur, ut per Praesidentes eidem Capitulo debite puniantur, proviso attentius, quòd in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, & aliis locis Ordinis, seu Religionis huiusmodi, non recipiantur plures Monachi vel conversi, quam tot potuerint de ipsorum proventibus congruè sustentari. Licet autem praecipiat in supradicta constitutione sapiedicti Honorii praedecessoris nostri, ut in nullo monasterio ad praebendas ex tunc recipiant Abbates vel Monachi clericos saeculares. Nos tamen super hoc expressius providere volentes, ipsorumque monasteriorum & aliorum locorum ipsius Ordinis seu Religionis indemnitate (quæ plerumque contigerunt) propterea praecavere, huiusmodi praecipuum innovamus & etiam approbamus, & adjicientes prohibemus ne in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, Conventualibus, sive locis aliis ejusdem Ordinis seu Religionis, Praelati, Priores, seu administratores alii, vel Capitula, seu Conventus eorum, Clericos saeculares vel laicos (nisi eisdem Ecclesiis, Monasteriis seu locis dederint se & sua) ullo modo recipiant ad praebendas, nec eas aliquibus ad vitam, vel ad tempus vendere, seu cõcedere, vel dare praesumant, volentes quòd venditio, concessio, seu datio (quas deinceps cõtra praemissa fieri contigerit) sint irritae & inanes, nec ex venditione, concessione, seu datione huiusmodi, eis quibus factae fuerint jus aliquod acquiratur. Et nihilominus contra hoc dantes, & concedentes, per Superiores suos, vel (si Superiores ejusdem Religionis non habuerint) per Praesidentes provincialibus Capitulis pro eorum arbitrio puniatur.

C A P. XXIII.

Quamvis autem in constitutione Viennensis Concilii, scilicet, Ne in agro, de vestibus, caputiis, & sollaribus Monachorum, eorumque formis providè sit statutum, Nos tamen praemissis adjicimus, quòd altitudo sollarium ipsorum tanta ad minus esse debeat, ut quatuor digitorum transversalium de tibia super cavillam, spatium comprehendat, quodque nulli Monacho ejusdem Ordinis, seu religionis portare caputium etià fissum super humeros sit licitum quoquomodo, nisi prius ipsius caputii fissura & ho-

De Creatione Monachorum. Ad hoc attende normam traditam à Six. V. in const. 71. Cum ibi notatis.

De Forma & honestate vestimentorum.

neſtas alia per Abbatem ſeu Præſidentem alium, ubi præeſt alius, fuerint arbitrata. Horum namque tranſgreſſores, pœnas eo ipſo incurrant, quæ portantiſſibus ſotulares non corrigiatis & altos, aut caputia non fiſſa, inſiſta noſcuntur per dictam conſtitutionem ipſius Concilii Vienneniſis. Adjiendo quoque interdicimus expreſſè univerſis & ſingulis ipſius Ordinis ſeu Religionis Monachis, quòd nullus eorum de cætero, rodundellum, clochiam, cucullam manicatam vel tabardatam, ſeu epithogiatam, aut in veſte ſuperiori habitui proxima, manicas ligaras, conſutias, ſeu quomodolibet botonatas, portare præſumat, ſed quales portare ſtatuit præfata conſtitutio ejuſdem Concilii Vienneniſis. Qui verò interditi huiusmodi tranſgreſſor extierit, auferatur ab eo per ſuum ſuperiorem veſtis ipſa tranſgreſſionis, pauperibus eroganda, & nihilominus tranſgreſſor ipſe per eundem Superiorem ſic aliàs debitè puniatur, quòd cæteri à ſimilibus arceantur. Abbates autem in Monasteriis, & in Cathedralibus Eccleſiis Monachalibus, Priores ſeu alii majores in illis poſt eorum Antiquitates, ac Priores, ſeu alii non habentes Superiores Religionis ejuſdem, ſic formam honeſtam veſtium ac calceamentorum ordinent & diſponant, quòd ſit omnibus Monachis tam intrinſecus quàm extrinſecus uniformis, ipſamque tam Abbates quàm Priores, & adminiſtratores, quàm cæteri quicumque Monachi, Priores videlicet & alii per proprios eorum Abbates, ſeu Prælatos alios, Abbates verò & cæteri Abbates proprios Monachos non habentes, per Præſidentes provincialibus Capitulis, ſeu per quemlibet eorumdem, ac per Viſitatores in ipſis Capitulis deputandis tenere ac ſervare cogantur. Per præmiſſa verò, vel per ea quæ in dicta conſtitutione Vienneniſis Concilii ſtatuantur, non intendimus quòd in religionibus ſive locis, in quibus Abbates vel alii Prælati locorum ſeu Monachi ejuſdem Ordinis ſeu Religionis uti caputiis vel ſotularibus non ſolebant, ipſis uti licitum ſit eiſdem.

C A P. XXIV.

Statuimus inſuper & etiam ordinamus, quòd nullus Monachus Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, de Eccleſia, Cenobio, ſeu alio loco conventuali exire præſumat, niſi petita & obtenta licentia primitus ab ejus ſuperiore, qui eam valeat indulgere, quavis conſuetudine contraria non obſtante. Ipſe que cauſam exitus vel itineris, omni fictione ceſſante, Superiori exponat, dictuſque Superior licentiam huiusmodi, niſi ex cauſa rationabili, non concedat. Et eis quibus illam conceſſerit, certum ad redeundum terminum præſigat, ut convenienter poterit breviorum, ipſosque ſalubriter exhortetur, à quibus extra Monasterium habeant abſtinere. Si quis verò Monachus contrarium fecerit, teneatur ſatisfactionem illam vel pœnam ſubire, cui ſine licentia de Monasteriis ſuis ſeu locis exeuntes conſueverunt, ſeu debent ſubjici, in Ordine, ſeu Religione præſatis. Ad Eccleſias etiam vel Monasteria, ſeu loca huiusmodi redeuntes, ad communionem aliorum Monachorum ſeu fratrum, donec ſatisfactionem huiusmodi fecerint, nullatenus admittantur, quæ ſubjicitur eſſe talis. Videlicet quòd à porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco conſueto per claſtrum cum magiſtro Novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad Capitulum veniat in ſtaminea, vel nudus ſecundum quarundam Eccleſiarum, Monasteriorum, & locorum relioſorum morem, femoralia & caligas ſive pedalibus tantum habens, cucullam ſeu ſcapulare, vel floccum in brachiis, ac ſeram in manibus ſuis ferens. Cum quibus ibi prius venia recepta, & ſua recognita culpa, coram omnibus publicè verberetur. Demùm verò per Abbatem, vel alium Prælatum principalem ſi ſit ibi, aut Priorem, vel alium poſt Abbatem, ſeu per principalem Prælatum huiusmodi pœnitentia ſeu pœna levis, aut gravis culpæ ſibi pro qualitate demeriti imponatur, ſecundum morem cuiuslibet Eccleſiæ, Monasterii, ſeu loci laudabiliter obſervatum, proviſo attentius quòd modum pec-

cati modus correptionis nequaquam excedat. Pœna quoque ſimili puniantur Monachi in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus aliis exterioribus deputati, qui de illis redierint ad Eccleſias vel Monasteria, ſeu loca conventualia prædicta, ſine vocatione Antiquitatis, Abbatis, vel alterius Prælati, ſeu ſine licentia ejuſdem à Priore vel adminiſtratores alio loci, in quo, ut præfertur, fuerint deputati, per patentem literas eiſdem dandas, juſtam cauſam licentiæ huiusmodi continentes. Nullusque Monachus pernoctaturus extra Eccleſiam, Monasterium, vel alium locum ſuum, permittatur abire ſine cuculla regulari clauſa, necnon breviario, in quo ſervitutis ſue penſum poſſit exſolvere Creatori.

C A P. XXV.

Ordinamus etiam & volumus, Lateranenſis Concilii de Monachis ſingulis per villas vel oppida, & parochiales Eccleſias non ponendis, ſupradictam Clementis prædeceſſoris editam in dicto Concilio Vienneniſi conſtitutiones, ne ipſi ſinguli Monachi in ſingulis ſibi commiſſis adminiſtrationibus vel Prioratibus habitare præſumant, firmiter obſervari. Statuimus inſuper quòd abſque perſonarum delectu tranſmittantur, cum faciendum fuerit, Monachi per Superiores eorum, prout locis congruere noverint & perſonis, & non prout Priores ſeu adminiſtratores alii eos duxerint eligendos, vel ſibi per Antiquitates, Abbates, aut alios ad quos hoc pertinet, petierint assignari. Quod ſi per ignorantiam vel errorem aliqui ad huiusmodi Prioratus & adminiſtrationes ultra numerum conſtitutum vel conſtituendum miſſi forſan extierint Priores ſeu alii adminiſtratores locorum ipſorum eos cum literis ſuis cauſam huiusmodi exprimentibus, & expenſis convenientibus ad Superiores remittant eorum. Verùm ſi ceſſante cauſa huiusmodi, Priores ſeu alii adminiſtratores prædicti recuſarint admittere aliquem ad ſe miſſum, vel eis ſufficienter in neceſſariis providere, tandiu iidem Priores ſeu adminiſtratores, in claſtro principali Eccleſiæ Monasterii, ſeu loci admodum claſtralium ſequendo Capitulum ſeu conventum reſidentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum ſibi commiſſorum per Superiores prædictos, Monachis aliis idoneis uno vel pluribus prout Superioribus ipſis videbitur ſubrogatis, donec dicti Priores, ſeu adminiſtratores plenè paruerint in præmiſſis, ſalvis nihilominus aliis rationabilibus pœnis, ſtatutis & conſuetudinibus tales vel alios inobedientes in quibuſcumque Monasteriis, vel locis ipſius Ordinis, vel Religionis hæc teneantur obſervatis. Monachi autem in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratoribus commorantes, in Eccleſia bonis congruis, & locis cum dictis Prioribus ſeu adminiſtratoribus ſimul ſint, & canonicas horas dicant. Et in miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinatè ac tractim, non ſincopando, humiliter & devotè, & horis competentibus, & cum nota ubi fuerint tres, vel quatuor ſeu plures facere teneantur, & in talibus locis ubi tres ſint aut ſupra, una per eos miſſa ad minus cum tota die qualibet celebretur. In unaquaque domo communi regularibus jaceant, camerulis, & cellulis eis penitus interditiſ. In domo inſuper una Prior, & Monachi veſcantur, niſi infirmitas aut alia evidens ratio aliud interdum ſuaſerit faciendum. In veſtitu, leſterniis & conſura, à communi Eccleſiæ, Monasterii ſeu loci cuiuſcumque alterius Superioribus eorumdem inſtitutione, vel debita obſervantia noſt recedant. Monachi quoque ſuo Priori, vel adminiſtratori juxta ordinationem Antiquitatis, Abbatis, vel Superioris alterius obediant humiliter, & devotè. Prior autem vel adminiſtrator ipſos tractet fraternè in Domino charitate, nec ipſi Priores, ſeu adminiſtratores Monachos, vel eorum ſocios extra Prioratus, vel adminiſtrationes morari faciunt, vel permittant, aut à ſe remittere valeant abſque Superiorum ſuorum licentia, niſi ad ipſos Superiores, vel Eccleſias, Monasteria, ſeu alia loca principalia, ex cauſa legitima, & cum eorum

De Monachis ad beneficia mittendis, & modo converſandi in eis.

De Licentiis exeundi extra Monasteria, vel alia loca Monachis ſine rationabili cauſa non dandis & de pœna & de cenſura apoſtatarum.

Priorum, seu administratorum patentibus literis, & prout superius est expressum. Proviso diligentius quòd dicti Priores, vel administratores soli non remaneant in eisdem Prioratibus, vel administrationibus. Imò ad residendum ibi continuè compellant Monachos antedictos, & si eis obedire noluerint, superioribus notificent indilate. Idemque faciant quando mori, vel fugitivos fieri contingeret Monachos prælibatos, diem mortis eorum in suis literis exprimendo, ut in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis principalibus pro anima Monachi defuncti fiant suffragia consueta, ac diem etiam fugæ seu recessus eorum, ut fugitivos valeant revocare, seu loco ipsorum aliàs subrogare. Quod si dum primò id sciverint, superioribus præfatis significare distulerint, ipsi Priores, vel administratores duplum illorum quæ Monachus, si fuisset ibidem, expendisset pro portancia Capituli Ecclesiæ, vel Conventus Monasterii, seu loci alterius principalis solvere teneantur. Certos autem limites à Priore, vel administratore prædictis præfixos ipsi Monachi habeant, quos etiam causa deductionis, seu recreationis, vel aliàs transgredi eis non liceat, sine Prioris, vel administratoris licentia speciali. Soli quoque numquam incedant, sed semper cum alio Monacho, vel alia honesta persona. In villa verò, in qua fuerint Prioratus, vel administrationes hujusmodi, comedere, seu biberè, vel domos ingredi non præsumant, nisi cum honestis personis, & hoc de sui Prioris, vel administratoris licentia speciali. Qui autem præmissa minimè observaverint, regulari subjaceant disciplinæ. Ut autem hæc efficacius observentur, Antistites, Abbates, & Superiores, necnon alii qui ad visitandum, per eos fuerint deputati, cum Prioratus, & administrationes hujusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata etiam corrigenda, curam adhibeant diligentem.

C A P. XXVI.

Verùm quia ad salutis profectum tenditur, si moderationis sobrietas, & modestia observentur, volentes ea quæ circa esum, & abstinentiam carniùm beati Benedicti regularis institutio tradidit, & in constitutione piæ memoriæ Innocentii Papæ III. prædecessoris nostri sunt statuta firmiter observari, Statuimus & ordinamus quòd per totum annum Feria Quarta, & die Sabbati, & à prima Dominica de Adventu usque ad diem Natalis Domini, & à Dominica Septuagesimæ usque ad diem Paschæ omnes regulares ejusdem Ordinis, seu Religionis ab esu carniùm ubique abstineant, nisi necessitas infirmitatis non sit, per Abbatem, vel alium Prælatum proprium forte suadeat cum aliquo dispensandum. Diebus autem quibus Monachi in infirmitario carnes edent, sic provideatur omninò quòd in refectorio remaneat ad minùs medietas Monachorum Capituli, vel conventus; & idem fiat ubi Abbas seu alius Prælatus principalis, aliquos ad domum seu ad cameram suam vocabit ad melius, & plenius exhibendum. Quotiens verò plures simul carnes in infirmitario comedent, versus & oratio in principio mensæ, ac post refectionem hymnus, & versus dicatur, & continuum discumbendo silentium observetur. Ibiq; legatur sicut in refectorio continuè aliquid quòd edificet audientes, nullaque persona sæcularis ad comedendum inibi aliquatenus invitetur. Caveant autem Abbates, & alii Prælati aliorum locorum ipsius Ordinis seu Religionis, ne sæculares personas ad eorum mensas convocent, quarum occasione ipsi, vel Ordo, seu Religio hujusmodi denigrari valeant vel notari. Omnes insuper Monachi, vel, si multitudo non sint eorum, saltem quando plures ex ipsis commode poterunt, in una domo dormiant, & jaceant juxta regularia, & canonica instituta, non per separatam cameram, vel per cellas, exceptis his quibus in cameris, vel cellis infirmitarii permittetur propter senectutem, vel invalitudines corporales, vel ex aliis rationabilibus causis, juxta dispositionem Abbatis seu alterius eorum Prælati, vel nisi propter administrationes,

seu officia super hæc aliqui excusentur. Vestiti autem jaceant Abbates, Priores, administratores, & Monachi universi, tam infra, quàm ubicumque extra Monasterium constituti, lineisque camisiis, cum sint eis expresse prohibita, non utantur. Transgressores verò præmissorum, si Abbates, seu alii Prælati, Abbates proprios non habentes fuerint, per Præsidentes, vel Visitatores provincialis Capituli, cæteri verò per suos Superiores, prout culpæ, ac delinquentium qualitas exegerit, debite puniantur. Cæterum quia cellæ in dormitoriis inhonestas inducunt, statuimus, & ordinamus, quòd in ipsis dormitoriis cellæ de cætero nullæ fiant: & jam factæ nullatenus dimittantur: sed per Antistites in cathedralibus Ecclesiis Monachalibus, & per Abbates, vel alios Prælatos principales in Monasteriis, ac Prioratibus & locis aliis, per illos qui eis præfuerint infra quatuor menses à tempore quo statutum, seu ordinatio hujusmodi ad eos pervenerit, eisque negligentibus seu non valentibus, per Visitatores in prima visitatione quam impendant, auctoritate Apostolica destruantur, & quòd super his resistentes eisdem, vel impedimentum aliquod præstantes, seu præstari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, à qua nequeant nisi per prædictos Visitatores absolvi, quos ipsi Visitatores ad hoc per alia juris & ipsius Ordinis, seu Religionis remedia valeant auctoritate Apostolica coarctare. Ipsi etiam Visitatores quòd super his invenerint, vel fecerint, referant plenè, ac fideliter in subsequenti cujuslibet provinciæ, in quam Visitatores deputati extiterint, Capitulo provinciali. Pro studentibus tamen provideatur juxta dormitorium de cellis, in quibus ipsi studere valeant, non jacere.

C A P. XXVII.

Monemus insuper universos Priores, administratores, & Monachos ipsius Ordinis seu Religionis in Sacerdotio constitutos, intra Ecclesias, Monasteria, & alia loca eorum conventualia residentes, ut eorum quilibet bis vel ter, qui verò in Prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, aut in scholis, sive alibi fuerint, etsi non frequentius saltem semel in septimana, salva honestate & debita devotione, Missas studeant celebrare. Et nihilominus qui locis conventualibus præsidebunt, in festis solemnibus, Missas majores conventuales celebrent in eisdem. Alii verò non Sacerdotes, etsi non sapius, saltem singulis septimanis confiteantur, & singulis mensibus juxta constitutionem sæpè dicti Clementis prædecessoris editam in præfato Concilio Viennensi ad communionem accedant. Illi videlicet qui infra Ecclesias, Monasteria, seu alia loca conventualia erunt, in altari majori; qui verò extra illa fuerint, ubi magis visum fuerit honestum eisdem, nisi abstineant ex causa rationabili, & de licentia Superioris, aut Confessorum suorum. Quod si negligent omiserint, per eosdem Superiores suos graviter arguantur, & nihilominus debite puniantur. Per hæc autem statutis, vel consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum prædictorum, in quibus observaretur, ut confiteri, vel celebrari seu communicare frequentius habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates insuper, ac Priores & cæteri non habentes Superiores ejusdem Religionis, qui eo amplius debent forma vitæ pollere, quo magis status præfulgent honore, die qualibet, rationabili causa cessante, Missam celebrent vel audiant, & in solemnibus festis in suis Monasteriis, sive locis Missas solemnes studeant celebrare. Quamvis autem satis sit tam in regula beati Benedicti, quàm in jure provissum, quomodo in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis conventualibus supradictis, Monachi convenire debeant ad divina officia, diurna videlicet, & nocturna, atque psallere in eisdem; quia tamen hæc negligent omittunt interdum, volumus, & etiam ordinamus, ut in eisdem Ecclesiis, Monasteriis sive locis, cum gravitate ac modestia humiliter, & devotè

De esu & abstinentia carniùm & de dormitorio modoque cubandi.

De Missarum celebratione, & communione non Sacerdotum.

horis debitis ad divina officia universi & singuli Monachi debeant convenire, ipsasque cum devotione sincera tractim, distinctè, convenienter, & debitè celebrent, non transcurrendo, aut sincopando, & quo ad alia, quæ his impedimentum afferrent, servando silentium, quinimò ad divina ipsa intentis præcordiis attendendo. Transgressores verò præmissorum debita subiaceant disciplinæ. Cæterum qui ad chorum, vel ad Ecclesiam accedere nequiverint, prædicationi, lectioni, studio, seu administrationibus, vel officiis suis, aut piis sive licitis operibus, de licentia illius ad quem eam dare pertinuerit occupati, in loco alio congruo, & honesto debitis horis juxta possibilitatem plures simul conveniant, & debitè dicant divinum officium, & quotidianum pensum exolvant debita servitutis.

C A P. XXVIII.

De Custodia ornamentorum Ecclesiarum, & provisione librarium.

Sanè universis & singulis Antistitibus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpositis, Sacristis, & administratoribus aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiæ distinctè injungimus, ut Ecclesias, Oratoria, Altaria, Vasa, Corporalia, Vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica, munda & nitida conservent, & faciant ab aliis conservari, quodque de Breviariis, Missalibus, aliisque libris & vestimentis ac ornamentis quibuslibet necessariis, omninò provideant seu faciant provideri.

C A P. XXIX.

De Decanis & Præpositis, aliisque ad Sacerdotium promovendis.

Insuper, cum caveatur in suprascripta constitutione dicti Clementis prædecessoris, edita in eodem Concilio Viennensi, quòd Prioratus conventuales alicui, nisi vigesimum quintum annum atigerit conferri nequeant vel committi, & quòd qui tales Prioratus habuerint, infra annum computandum à tempore collationis seu commissionis sibi factæ de illis, & possessionis eorum adeptæ, se faciunt ad Sacerdotium promoveri, quod si, cessante rationabili causa, non fecerint, eo ipso dictis Prioratibus sint privati. Nos pari ratione inducti, quod super his in prænomina constitutione cautum existit, ad Decanos, Præpositos, & quoscumque alios Præsidentes locis conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem duximus extendendum, & hoc idem statuimus & decernimus existere similiter observandum in assumendis ad officia, seu administrationes claustrales, quæ beneficia censentur ipsius Ordinis seu Religionis, etiam si officia seu administrationes hujusmodi curam non habeant animarum. Et quòd de Prioratibus non conventualibus curam animarum habentibus, etsi cura ipsa per sæculares presbyteros habeat exerceri, & assumptis ad eos ad Sacerdotium promovendis ac eorumdem ætate, in dicta constitutione cavetur. In Decanatus, Præposituris & aliis quibuscumque administrationibus non Conventualibus similem curam habentibus Ordinis seu Religionis hujusmodi, & in assumendis ad eos idem per omnia volumus observari.

C A P. XXX.

De Instituen- do Priore claustrali.

Sanè cum Prior claustralis esse debeat potens in opere ac sermone, Volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ distinctè præcipiendo mandamus, ut instituat ipse Prior providus & discretus, prout in Congregatione Cathedralis Ecclesiæ vel Monasterii, seu alterius loci ejusdem Ordinis seu Religionis aptior poterit inveniri, sitque talis qui continè in Capitulo seu conventu resideat, claustrique curam & regimen exercere assidè teneatur.

C A P. XXXI.

De Monachis obtinentibus beneficia in monasteriis alienis.

Attendentes præterea fore quàm plurimos Monachos ipsius Ordinis seu Religionis, qui licet, in vel sub alienis Ecclesiis vel Monasteriis, quorum unum ab alio non dependet, ex dispensatione suprascriptæ Sedis, beneficia sint adepti, remanent tamen in primis Ecclesiis, seu Monasteriis Monachi, nec ad Ecclesias seu Monasteria, in vel sub quibus

beneficia obtinent, sunt translati, propter quæ diversa juri, & rationi repugnantia subsequuntur, Nos in hac parte opportunè providere volentes, auctoritate Apostolica statuimus & etiam ordinamus, quòd quivis ex Monachis suprascriptis infra mensem post publicationem præsentis Constitutionis in suo provinciali Capitulo faciendam, dictarum Ecclesiarum seu Monasteriorum alterum eligere teneatur. Quòd si secundum elegerit, in quo vel sub quo beneficiatus exiterit, statim eo ipso ejus verus Monachus censetur, & esse desinat in priori; nisi forsan in hujusmodi Ecclesia vel Monasterio sic electo, certus esset Monachorum numerus, & de ipso aliquis non deesset. Quo casu translationem ad Ecclesiam vel Monasterium sic electum differri volumus, donec aliquis de numero prædicto defuerit, & tunc in ejus locum eadem auctoritate eo ipso noverit se translatum. Quòd si secundam Ecclesiam vel Monasterium omninò elegerit, ut præfertur, Prioratu, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, eo ipso noverit se privatum, & in priori Ecclesia vel Monasterio remaneat Monachus sicut prius, dispensatione prædicta contra præsens statutum in nullo sibi penitus suffragante. Volentes nihilominus, quòd de Prioratu, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, per eos ad quos aliàs eorum collatio, concessio, seu quævis dispositio pertinet, non obstante contradictione cuiuspiam, liberè disponatur, eos nihilominus qui contra Constitutionem præsentem hujusmodi Prioratus, administrationes, officia, seu beneficia in alienis Ecclesiis seu Monasteriis retinere præsumperint, pœnis constitutionis Bonifacianæ, cum singula Capitula, volumus subjacere. Et nihilominus per superiores eorum graviter decernimus puniendos.

C A P. XXXII.

Rursum declaramus quòd omnes Monachi beneficia obtinentes in Ordine seu Religione hujusmodi, ex collatione, provisione, vel ordinatione Sedis Apostolicæ, aut Legatorum, executorum, vel provisorum ejusdem, seu per ipsius Sedis vel per prædictorum literas, & qui ea obtinuerint in futurum, teneantur obedire Superioribus suis ejusdem Religionis, eorumque subesse correctionibus, ordinationibus, punitionibus & statutis, & Prioratibus, administrationibus, officiis seu quibuscumque beneficiis, quæ obtinent, ut præfertur, & obtinuerint in futurum, ex causis rationabilibus privari valeant, & ab illis etiam amoveri, ac si per Superiores suos de suis beneficiis eis foret provisum.

De Obtinentibus beneficia ex collatione Apostolicæ, qui sicut alii sint subjecti.

C A P. XXXIII.

Cæterum cupientes cultum divini nominis non minui, sed potius augeri, sitque rationale, ut quicumque beneficia regularia obtinent, onera debita & consuetæ supportent, Statuimus & ordinamus, quòd in monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Monachalibus, personis quibuslibet extra Ordinem seu religionem hujusmodi, cujuscumque sint dignitatis, gradus, seu præminentiae, collatis, vel commendatis, seu de cætero commendandis vel conferendis, tot Monachi teneantur quot in eis tenebantur, cum per Monachos, Monasteria, Prioratus, & beneficia hujusmodi regebantur. Et quòd nihilominus Monacho in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quòd supra, vel circa alios Monachos inibi residentes haberet exercere administrator Monachus, si præfesset eisdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam seu disciplinam vel observantiam regularem, & quòd quilibet hujusmodi Monasteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes ad Procuratores, & alià quælibet onera imminèntia perfolvenda, reddenda, & supportanda auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & aliàs, sic per omnia compelli valeat per Capitulum provincialium Præsidentes, sicut per Superiores possent & deberent compelli Mo-

Quod antiquus Monachorum numerus teneatur in beneficiis eorumdem, ac procuraciones solvantur.

nachi, si præsent Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quos non decet talium commissionibus subiacere.

C A P. XXXIV.

De collapsis Monasteriis in religione.

Statuimus quoque & ordinamus, quòd si aliquod Monasterium ipsius Ordinis seu Religionis, lapsum in religione vel regulari observantia patiatur, qui per Abbatem seu alium administratorem vel Monachos ejusdem Monasterii verisimiliter reparari non possit, per Præfidentes provinciali Capitulo, vel quemlibet eorumdem ad requisitionem seu relationem Visitatorum, prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consultatione hujusmodi, si ex dilatione consulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apostolica assumantur de alio Monasterio, in cultu ejusdem Religionis vigente, Monachi idonei, & ad dictum Monasterium lapsum patiens transmittantur, inibi quamdiu expediens fuerit moraturi, per quos lapsus hujusmodi reparatur. Illi autem Monachi ob quorum culpam alii transmittentur ad locum seu Monasterium sic collapsum, in dicto Monasterio, de quo alii, ut præfertur, assumpti fuerint, vel in diversis aliis Monasteriis Religione vigentibus, ubi eorum conditio valeat reformari, per Præsidentes eisdem, prout expediens fuerit, eadem auctoritate Apostolica collocentur.

C A P. XXXV.

De Collapsis Monasteriis in facultatibus.

Statuimus insuper, & ordinamus, ut si alicujus Monasterii seu loci ejusdem Ordinis seu Religionis repentinus aut novus in facultatibus suis lapsus, vel aliquorum ipsius Monachorum excessus, Monachos sic excedentes, aut alios ad Monasteria mitti exegerit aliena, Præsidentes præfati & eorum quilibet, ad requisitionem seu relationem præfatorum Visitatorum, ubi provinciali Capitulo prius videbitur, & dilatio consulendi præfatum Capitulum periculum non inducet, alioquin sine consultatione dicti Capituli hujusmodi Monachorum, auctoritate prædicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, missionem ad receptionem ipsorum. Abbates & alios Prælatos principales ipsius Ordinis seu Religionis, qui eos aliter recipere fortè noluerint compellentes. Nisi fuerit talis hujusmodi missorum conditio, quòd sine gravi scandalo in Monasteriis seu locis aliis ad quæ missi fuerint, admitti vel tolerari non possint, vel nisi aliis evidens & incalumniabilis ratio, ipsos Abbates vel Prælatos ad receptionem talium suaserit non existere compellendos. Quo casu ad alia Monasteria vel loca modo simili transmittantur, contraria super his consuetudine non obstante, & manente nihilominus illa consuetudine, quam super libera missione & receptione Monachorum hujusmodi, alia Monasteria sive loca inter se hæcenus habuisse noscuntur, aut Ecclesias Cathedralis, monachales quantum ad missionem & receptionem Monachorum eorum, sub statuto & ordinatione præsentibus inclusas fore intelligimus & jubemus.

C A P. XXXVI.

De Mendicantibus ad ipsum Ordinem afferentibus se translatos.

Plerumque siquidem contingit, quòd nonnulli Professores Ordinum mendicantium exiterint, de suorum Superiorum qui tunc erant, vel Apostolica licentia quam se habere prætendunt, se ad Ordinem seu Religionem hujusmodi transferant, qui afferunt quòd ex dispensatione dictæ Sedis possint vocem aut locum in Capitulo habere ac Prioratus, administrationes, seu officia Monachalia licite obtinere. Nos igitur providere volentes, quòd unde veritatis claritas pateat in præmissis, universis & singulis Antistitibus dictarum Ecclesiarum, necnon Abbatibus, & Prioribus, aliisque loca conventualia ipsius Ordinis vel Religionis obtinentibus, à quibus prædicti translati esse noscuntur, Mandamus ut auctoritate Apostolica tales compellant,

quòd licentiam & dispensationem hujusmodi legitimas, si quas habent, necnon titulum Prioratum, administrationum, seu officiorum, si qua obtinent, omninò exhibere procurent nisi à certum tempus, Antistitum vel Abbatum, aliorumque prædictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quod si non fecerint, vel sufficientem licentiam & dispensationes præfatas non habuerint, prædicti Antistites, Abbates, & alii, non differant ipsos, prout justum fuerit, ab Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus seu officiis hujusmodi amovere, eosque à voce & loco Capituli repellere, aliaque debite procedere contra eos.

C A P. XXXVII.

Porro quia nonnulli Monachi contra Prælatos vel Superiores suos multa frequenter proponunt, non ut omnia probent, quia nec possent, sed ut diffament de omnibus, & probatis forsan illorum aliquibus, finem consequantur optatum; Statuimus & etiam ordinamus, quòd nullus omninò Monachus contra suum Prælatum vel superiorem super crimine vel criminibus deinceps quomodolibet audiat, nisi se prius obligaverit ad penam congruam, si defecerit in probatione propositorum, vel alicujus ex eis irremissibiliter subeundam. Volumus tamen, quòd Prælati vel alii, si de criminibus legitime convincatur, judicium non effugiat debite ultionis.

C A P. XXXVIII.

Cæterum, quia pro eo quòd conspiratores & conjuratores illiciti, Ordinis & Religionis ejusdem, interdum ut expediat puniti hæcenus non fuerunt, multa mala & scandala in eisdem Ordine seu Religione sunt secuta: Statuimus & ordinamus, quòd ipsi conspiratores & conjuratores, cum de conspiratione & conjuratione hujusmodi legitime convicti fuerint, vel confessi, præter alias penas tribus à jure, vel alias quovis modo inflictas, sint Prioratibus, administrationibus, & beneficiis quibuslibet quæ obtinuerint eo ipso privati. Si verò simplices claustrales fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad Prioratus, administrationes, seu quævis alia beneficia Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos, seu non convictos, vel non confessos, ut præfertur, per Superiorem aut Visitatores etiam pena alia prout expedire videbitur, generaliter statuatur. Statuta namque & ordinationes suprascripta, necnon cuncta & singula in illis expressa, quemadmodum designatur, modificatur, & perstringitur in eisdem, ubique terrarum & locorum infra, & per Ordinem seu Religionem hujusmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter observari. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus vel literis quibusvis Ordinibus, Religionibus, Ecclesiis cathedralibus, Monasteriis, seu aliis locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab Apostolica Sede concessis. Necnon quibuslibet statutis & consuetudinibus Ordinum, Religionum, Ecclesiarum cathedralium, Monasteriorum & aliorum locorum ejusdem Ordinis, seu Religionis Monachorum nigrorum Parisiensium, & aliorum studiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis aut quibusvis firmitatibus aliis roboratis, necnon quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis & literis Apostolicis generalibus & specialibus contrariis, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & studiis quibuscumque; sive universitatibus Magistrorum vel scholarium eorumdem, seu personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint vel fuerint præminentie, dignitatis, conditionis, aut status, sub quibusvis formis & expressione verborum, ut prætangitur, à dicta Sede concessis, & ordinationibus ab eis, vel pro ipsis factis, per quæ presentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus

De Delatoribus Monachis contra suos Superiores.

De Conspirationibus.

hujusmodi statutorum & ordinationum, omniumque aliarum & singularum contentarum in eisdem presentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expressam oporteat in illis vel in aliis nostris literis fieri mentionem, seu si aliquibus a prefata Sede indultum existat communiter vel divisim, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

C A P. XXXIX.

Postremò volumus & mandamus, ut ordinationes & statuta nostra hujusmodi, & omnia alia & singula suprascripta (per quæ aliis juris solemnitatibus non intendimus in aliquo derogare) in singulis Ecclesiis cathedralibus, ac Monasteriis & locis aliis conventualibus ipsius Ordinis seu Religionis sub scriptura authentica perpetuò habeantur, & fideliter conserventur, & quod in singulis provincialibus Capitulis quarumlibet Provinciarum superius distinctarum, & nihilominus bis quolibet anno in antea in singulis Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis conventualibus supradictis integrè, & attentè legantur & etiam auscultentur.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, constitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, provisionum, prohibitionum, concessionum, innovationum, approbationum, monitionum, extensionum, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Avinione XII. Kal. Julii Pont. nostri Anno secundo.

Constitutio totius Ordinis Canonorum Regularium Ordinis S. Augustini.

Sanctio ista est quasi in omnibus immutata, ut patet infra ex Bulla 7. Mart. V. Sollicitudinis. & Six. IV. constit. 10. Dum ad universos, & aliis Bullis indicatis supra fol. 31. in const. 2. Paschal. II. Quanto, ubi de materia hujus Congregationis plene notavi.

BENEDICTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD decorem Ecclesie sponse Dei, & sanctarum religionum fundatarum in ea, quæ licet diversis distinctæ sint gradibus, in unius tamen veræ fidei propositum coeuntes, eandem Ecclesiam venustant variis floribus meritorum, proinjunctæ nobis Apostolicæ servitutis officio summis vigiliis, & indefessis studiis intendentes, ad ea quæ pro divini nominis laude, religionum ipsarum statum, puritatem, honestatem morum, regularis observantiæ disciplinæ, & sacrarum peritiam scripturarum respiciunt, labores nostros libenter impendimus, & opportuna sollicitudinis diligentiam adhibemus. Ideoque inter religiones alias in agro ejusdem plantatas Ecclesie, ad religionem Canonorum Regularium Ordinis Sancti Augustini, ab Christi gloriosis Discipulis in primitiva Ecclesia sacris institutionibus stabilitam, gerentes præcipuè charitatis affectum, ac nolentes, quæ in eadem religione reformanda cognovimus, absque reformationis remedio præterire, omnia quæ in religione prædicta tam à prima ipsius institutione, quam à sacris Canonibus sunt salubriter instituta, omnino immota in sua firmitate manere censentes, nonnulla quæ experientia deesse probavit, & supplenda dictæ religionis utilitas, quinimò necessitas persuadet, statuenda providimus, in ea perpetuis futuris temporibus observanda.

§. I. Statuimus, igitur, ut quando in Ecclesia cathedrali, Monasterio seu loco alio Religionis ejus-

dem, Canonorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in Canonicum, nisi persona idonea, vel de cujus idoneitate spes verisimilis habeatur, & talis quæ inibi in divinis, vel aliis, Deo possit & velit debitè impendere obsequia opportuna, eo quod hujusmodi creatio, & habitus traditio fiant publicè, infra Ecclesiam Monasterii, seu alium locum conventualem religionis ejusdem, nisi causa rationalis eas alibi fieri suaderet, nullisque promissionibus seu obligationibus cum juramento vel sine, cuiquam faciendis. Quod si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur, quodque hujusmodi creatio seu habitus traditio, non nisi personæ, seu personis Religionis ejusdem, quæ tunc etiam in Ecclesia, loco, seu monasterio prædictis fieri debeat aliquatenus committatur.

§. 2. Si verò, qui creati fuerint in Canonicos, infra probationis tempus, in loco in quo saltem septem Canonici resideant, necessario habeant residere, eisquæ idoneus & fidelis deputetur instructor, qui eos instruere valeat in divinis officiis, & observantia regulari.

§. 3. Cæterum, si Canonorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad Prælaturam, una cum Capitulo vel conventu, vel cum consensu fieri debeat eorundem. Si Capitulum seu Conventus, vel eorum major pars purè ad eam non procederent, vel creationi faciendæ sine causa rationali renuerent consentire, Prælatus, ex quo sibi evidenter expediens vel necessarium apparebit, hujusmodi Canonorum creationem fieri debere, vel per Prælatum, & Capitulum, seu conventum, aut per illum seu illos, ad quem seu quos pertinuerit concorditer deliberatum & definitum fuerit fore creationem hujusmodi faciendam, tunc Prælatus moneat Capitulum seu Conventus, & in virtute obediendiæ eis injungat, ut purè, ac secundum Deum infra unius mensis spatium ad dictam creationem, cum eo in primo casu procedant, vel in secundo creationi faciendæ suam præstent consensum, quod si præfati Capitulum seu conventus monitioni vel injunctiõni hujusmodi parere neglexerint, vel recusaverint, creatio ipsa ea vice liberè pertineat ad Prælatum, dummodò per eum nil in præmissis factum fuerit fraudulenter, in casu autem devolutionis hujusmodi, Prælatus faciendi eandem creationem cum consilio seniorum eorundem Capituli vel conventus, eligendorum per ipsum Prælatum, tertiam partem numero ad minus facientium eorundem Capituli vel conventus, de personis idoneis liberam habeat facultatem, ita tamen, quòd tunc per dictum Prælatum, tot & non plures creentur, quot attentis facultatibus, à statu antiquo & debito locorum; creandi seu creati rationabiliter fuissent, si Prælatus, & Capitulum seu conventus in creatione hujusmodi concorditer convenissent. Rursus eorum arbitrium qui ad privata suorum commoda reciprocrantes affectum, faciendæ creationi Canonorum hujusmodi nolunt aliter consentire, nisi concedatur eidem, quòd unus vel plures quos maluerint, seu nominaverint in Canonicos creentur, penitus detestantes, hoc deinceps omnino fieri prohibemus, decernentes concessionem hujusmodi (si quæ eis factæ fuerint) fore nullas, quodque nulli ex exceptione seu creatione ex ea vel ob eam secuta, jus aliquod in loco in quo seu ad quem fuerit, aliquatenus acquiratur. Insuper præmissis adjicimus, quod Capitulum, vel Conventus Religionis ejusdem in novitate sui Prælati, nequeant eidem Prælato, vel alteri occasione ipsius, facere gratiam super receptione, vel creatione Canonorum plurium quam duorum, nec ad hujusmodi pro duobus gratiam faciendam, eos nisi de libera eorum voluntate processerint, intendimus obligare.

§. 4. Presenti quoque statuimus sanctione, quod singuli Canonici Religionis ejusdem, professionem expressam faciant, non clandestinè, sed patenter, & si commodè fieri poterit in Ecclesia, & cum

De Publicatione ordinationum, & statutorum præmissorum.

Sanctio poenalis in contradictores.

Dat. P. An. 2. die 20. Jun.

Edita An. D. 1339.

Exordium.

In primitiva Ecclesia hæc religio ortum habuit.

Cui ab isto Pont. infra dicenda statuta supplemur.

Canonorum recipiendorum forma.

Probationis modus & locus.

Canoniceum creatio ad quem spectet.

Professio ut fienda.

Missæ, quod si fortè Prælatus ad quem spectabit professionem ipsam recipere, tempore probationis elapso, per Canonicum profiteri volentem, congruo loco & tẽpore humiliter requisitus, professionem eandem recipere sine rationabili causa renuerit, vel ultra debitum forte distulerit, dictus Canonicus ex tunc in dicta Ecclesia, vel Monasterio, ac membris ipsius, ad omnia idoneus censeatur, ad quæ censeretur si foret expresse professus. Teneatur tamen quum ad hoc opportunitas se obtulerit, expresse nihilominus profiteri. Alioquin ex tunc ad præmissa donec expresse fuerit professus, minus idoneus habeatur, ac nihilominus possit per proprium Prælatum ad profitendum expresse compelli. Prælatus quoque, qui professionem ab eo recipere renuerit, aut distulerit, ut præfertur, ad ipsius professionem admittendam, expresse per suum immediatum superiorem Religionis ejusdem, seu per eum ad quem pertinuerit, compellatur.

§. 5. Prohibemus insuper ne in Ecclesia Cathedrali seu Monasterio, vel loco alio Religionis ejusdem, quis Clericus secularis, vel laicus recipiatur ad præbendam, seu etiam portionem, nisi eidem Ecclesiæ seu Monasterio, vel loco dederit primitus se & sua, nec hujusmodi præbenda seu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, seu alias concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem hujusmodi attentatum fuerit, omninò decernimus irritum & inane, ac nihilominus recipientes, vendentes, dantes, & concedentes hujusmodi, ultra pœnas à jure statutas, Superiorum suorum arbitrio puniantur. Per præmissa verò non intendimus circa officia vel ministeria, aut alia obsequia opportuna, inibi consueta per seculares clericos, vel laicos exerceri, aliquid immutare.

§. 6. Ut autem dicta Religio salubriter in omnibus dirigatur, in Ecclesia seu Monasterio locove alio Collegiato seu Conventuali Religionis ejusdem, Superiorem dictæ Religionis non habente, ac etiam in quolibet Collegiato, seu conventuali loco duodecim, vel majorem numerum habente Canoniorum (etiam si Superiorem in ipsa Religione habeat) necnon in alio loco etiam minore duodecim numerum habente, in quo Prior claustralis esse consueverit, constituatur hujusmodi Prior claustralis, dictaque Prioris constitutio fiat per illum seu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit cum consilio aliquorum seniorum illius loci in quo constitueretur, attentius providendo, quòd persona, quæ zelum Religionis ordinatum habeat, quæve existat idonea ad exercendum, in Prioris claustralis officium in loco, in quo constituta fuerit assumatur. Dictus verò Prior quum eum abesse, vel sic impediri contigerit, quòd incumbens sibi officium per se nequeat exercere; teneatur aliquem ex Canonicis dicti loci ad hoc idoneum deputare, qui hujusmodi absentia, vel impedimento durante vices ipsius gerat, nisi alicui ex privilegio seu statuto, vel consuetudine ratione dignitatis personatus, vel alterius beneficii, in præmissis casibus gerere vices hujusmodi competere nosceretur, vel nisi dicti Prioris Superior aliquem ad hoc proprio Priore duxerit deputandum, in loco autem in quo secundum præmissa Prior claustralis minime fuerit statuendus, Præsident tali loco quum ipsum impediri, vel abesse contigerit, ut de Priore claustrali præmittitur, teneatur aliquem loco sui, quoad ea quæ ad officium Prioris claustralis pertinent, deputare. Per hoc autem, quòd volumus constitutionem dicti Prioris fieri de consilio seniorum, non intendimus circa admonitionem ipsius de pristina observantia aliquid immutare.

§. 7. Pro regulari disciplina attentius observanda in Ecclesia Cathedrali, seu Monasterio locove alio conventuali Religionis ejusdem, diebus singulis; in aliis verò locis in quibus quatuor, aut plures Canonici fuerint deputati, saltem semel in septimana, & etiam sæpius in eisdem (si in ipsis sæpius, ac in quibusvis locis aliis non conventualibus, to-

tiens & quando est in eis fieri consuetum) regulare Capitulum teneatur, in quo antequam ad tractanda alia procedatur, Canonicorum excessus, transgressiones & negligentia corrigantur, ac de disciplina & confirmatione regulari tractetur salubriter & agatur, nullo ibidem proterve, aut clamose, seu irreverenter se habere quomodolibet præsumente.

§. 8. In singulis quoque Ecclesiis Cathedralibus Monasteriis atque locis collegiatis, seu Conventualibus Religionis præfatæ principalibus, non ab aliis dependentibus (etiam si in eis alias non fuerit consuetum) & in singulis aliis locis Religionis ejusdem habentibus membra sibi subjecta, aut si inibi solitum est Capitulum celebrari, annis singulis Capitulum celebretur, die videlicet ad hoc statuto, vel per ipsum Capitulum annis singulis statuendo, in loco scilicet principali, & non alibi, nisi evidens necessitas suaderet hujusmodi Capitulum alibi celebrandum. Prælatus autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipsum Capitulum, eidem Capitulo omninò studeat personaliter interesse, cui etiam præesse debet, quòd si eum tunc ab eodẽ Capitulo abesse contigerit, teneatur alicui idoneo, loci & Religionis ejusdem committere vices suas, qui intersit, & præsit Capitulo memorato, nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine alteri hoc competere nosceretur, ad hujusmodi autem Capitulum Abbates, Præpositi, Priores, & administratores eidem loco principali immediatè subjecti, necnon ubi fuerit consuetum, etiam Canonici administrationem non habentes, extra Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta morantes, personaliter convenire impedimento cessante legitimo, aut impedimento hujusmodi subsistente, Abbates, Præpositi, Priores, & administratores præfati procuratorem idoneum sufficienter instructum, cum mandato legitimo causa, seu causas impedimenti hujusmodi, & expresse jurandi in animas ipsorum constituentium, causas hujusmodi fore veras, & reddendi rationem infra scriptam, & illa faciendi quæ facere possent, si essent præsentis, potestatem continentem, ad ipsum Capitulum dirigere teneantur. Is verò, qui tunc præerit dicto Capitulo, cum quatuor senioribus per ipsum Capitulum, aut majorem partem ipsius eligendis, an causæ hujusmodi sufficientes fuerint arbitrabitur, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel causas minus sufficientes prætendentibus, de pœna condigna ob hoc talibus infligenda habeat extimare, quam ipse solus Præsident infligendi, & aliàs contra ipsos absentes si opus fuerit auctoritate Apostolica prout iustitia, & regularia instituta suaserint, procedendi habeat facultatem. Convenientes ad dictum Capitulum vitam ducant communem, & faciant proportionaliter simul omnes expensas, nisi forte ex consuetudine, vel statuto, aut alia ordinatione rationabili incumberet alii, seu aliis onus expensas hujusmodi faciendi, quos tamen si ex hoc, quòd singulis annis fieri volumus Capitulum memoratum, vel ex aliis supra vel infra statutis, ampliores expensas fieri contigerit, nolimus in expensis publicis plus solito onerari, sed tunc hujusmodi ampliores expensæ fiant per omnes simul proportionaliter, ut præfertur. Quod si forsitan aliquis ex locis prædictis in quibus, ut præfertur, debet dictum Capitulum celebrari, membra habeat adeò sibi remota, quòd administratores principales dictorum membrorum nequeant annis singulis ad ipsum Capitulum absque notabili dispendio convenire, tunc dictum Capitulum teneatur ordinare, quando dicti administratores ad Capitulum hujusmodi debeant convenire.

In hujusmodi autem Capitulo tractetur præcipue de reformatione morum & observantia regulari, ac corrigantur & reformatur in eo, quæ super spiritualibus & temporalibus Religionis ejusdem corrigenda fuerint, & etiam reformatanda, ipsoque Capitulo perdurante, Abbates, Priores, Præpositi, ac Archidiaconi, cæterique administratione habentes in religione prædicta, quovis nomine censeantur,

Receptio clericici vel laici ad præbendam prohibetur.

Prioris claustralis electio quando & quomodo faciendâ.

Regulare Capitulum quoties & quomodo tenendum.

Annuale Capitulum ubi convocandum, & qui eidem interesse debeant, & quæ in dicto Capitulo agenda sint.

de suis administrationibus eidem Capitulo teneantur asserere, & in scriptis tradere rationem, declarando videlicet si administrationes ipsæ aliquibus, & quantis, & ex quibus causis, quibusque personis, & qualibus obligationibus, & an sub usuris sint debitis obligatæ, & an ipsa debita possint de rebus extantibus mobilibus persolvi, aliaque onera sibi, suisque administrationibus incumbentia supportari, sine debitorum augmento, & generaliter an administrationes ipsæ in casu desolationis, & quare, vel in statu prosperitatis existant. Hujusmodi autem rationum scripturæ, continententes administrationum ipsarum tam onera, quam augmenta, in loco principali cujus tenetur Capitulum, sub fida custodia fideliter conserventur, eorum à quibus ratio reddita fuerit propriis subscriptionibus communitæ. Volumus autem, quod in casu, ubi Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Archidiaconis, & aliis administrationem habentibus, minimè videretur expediens, sed periculosum esse * revelare in dicto Capitulo commoda sua augmenta, quæ de administratione hujusmodi superessent, quatuor eligendis de dicto Capitulo duobus per ipsum Abbatem, seu Præpositum, vel Priorem, seu Archidiaconum, vel quemvis alium administrationem habentem, & duobus aliis per Capitulum vel majorem partem ipsius, qui quatuor, hujusmodi officium in virtute obedientiæ recipere teneantur, revelare prædicta quæ super sint in quibuscumque rebus consistunt, fidelius teneantur eidem quatuor sic electis, juramentis in præsentia dicti Capituli præstitis, quod non revelabunt prædicta, nisi decedentibus, vel decedentibus iis qui reddiderint rationem, vel alia causa rationabili exigente, & tunc de licentia Superioris sui, vel illius qui dictam reddidit rationem.

* revelare.

Capitulum provinciale ubi & per quos fieri debeat.

§. 9. Constitutionem insuper Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum atque Priorum Abbates proprios non habentium, in singulis regnis sive provinciis faciendo, volentes exacta diligentia observari, statuimus quod in regione prædicta, in singulis provinciis per vos designatis inferius & distinctis, fiat in loco qui ad hoc fuerit deputatus de quadriennio in quadriennium (salvo jure Diocesan.) commune seu Provinciale Capitulum Abbatum, Præpositorum, Priorum, cæterorumque Prælatorum, Abbates seu alios Prælatos superiores ejusdem Religionis non habentium, necnon Præpositorum, Priorum, vel aliorum majorum in Ecclesiis Cathedralibus post Antistites existentium, ac post Antistites ipsos regularem curam Canonicorum habentium, quocumque nomine censeantur aut nuncupentur, sive prænominati exempti, sive non exempti existant ad quod universi conveniant, impedimentum canonicum non habentes, dictam Constitutionem circa præfatum provinciale Capitulum, & alia in ea tam providè, quam salubriter instituta in Religione præfata irrefragabiliter observantes. Qui verò ad præfatum Capitulum personaliter venire nequiverint legitime impediti, ad allegandam causam impedimenti hujusmodi, & probandam, necnon ad videndum ordinationes seu statuta, atque mandata in dicto Capitulo faciendâ, ac si idem taliter impeditus personaliter præsens esset, Concanonicum suum ejusdem Ecclesiæ, Monasterii seu loci, si commodè fieri possit, alioquin aliam personam idoneam cum sufficienti mandato causam impedimenti hujusmodi continente, & etiam potestatem in animam constituentis eundem, jurandi causam hujusmodi veram esse, ad dictum Capitulum mittere teneantur. Personæ verò quæ præfuerint hujusmodi provincialibus Capitulis celebrandis (quarum potestatem de uno provinciali ad aliud provinciale volumus perdurare) arbitrentur, & decernant an excusationum causæ dictorum non venientium, ad Capitulum sufficientes, vel insufficientes existant, à quarum arbitrio seu decreto super hoc nulli appellare liceat, vel etiâ reclamare. Non venientes autem ad dictum Capitulum legitimo impedimento cessante, aut quum subest impedimentum, procuratorem ad

illud cum sufficienti mandato, ut præmittitur, non mittentes, teneantur expensas quas fecerint in veniendo ad dictum Capitulum morâdo, & redeundo facturi, juxta Præfidentium dicto Capitulo, seu majoris partis eorum arbitrium extimandas in termino per ipsos Præfidentes statuendo, de bonis suæ administrationis persolvere, inutilitatem ipsius provincialis Capituli convertendas, super quibus nulli, in totum vel in partem gratia fieri valeat, vel remissio indulgeri. Possint etiam dicti Præfidentes eisdem ad earum solutionem per censuram Ecclesiasticam auctoritate Apostolica coercere, suosque processus, & sententias publicare, seu facere publicari in locis dictæ Religionis, provinciæ tamen ejusdem. Et nihilominus aliàs, contra non venientes præfatos (maximè si ut correctionem evitent, sive ut nesciatur status Ecclesiæ, vel Monasterii eorumdem, vel aliàs malitiosè se subtrahant) prout dictis Præfidentibus, seu majori parti ipsorum visum fuerit procedatur. Circa præfidentes verò, ac Visitatores in eisdem Capitulis deputandos, & alia quæque eis exequenda, illa servantur, quæ in ejusdem generalis Concilii, & sæcl. record. Honorii Papæ III. prædecessoris nostri constitutionibus expressius continentur, prout statui, & religioni congruit eorumdem, servatis tamen statutis, ordinationibus & adjectionibus nostris, supra & etiam infra scriptis.

§. 10. Ad hæc, decernimus Abbates, Præpositos, Priores, ac majores præfatos Capitula, conventus, cunctosque Canonicos Ecclesiarum, & Monasteriorum ejusdem Religionis, etiam si in ipsis Ecclesiis, vel Monasteriis sive extra ea, ubicumque Prioratus officia, vel administrationes habuerint, seu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, dictorum Capitulum provincialium districtionibus, correctionibus, & ordinationibus subjici, & ipsis adstringi, eosque ad observationem illarum fore per Præfidentes seu alios ad quos pertinetur compellendos.

§. 11. Decernimus etiam quosque dictarum Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum ejusdem Canonicos beneficia obtinentes ad contribuendum in expensis moderatis, & rationabilibus per Capitulum annale religionis ejusdem immediate præcedens taxandis, secundum suarum exigentiæ facultatum, quas dicti convenientes facient ad illa Capitula eundo, morando, & redeundo imposita, tam dictis Conventibus secundum suarum exigentiæ facultatum, de dictis expensis congrua fore portione per eosdem convenientes auctoritate Apostolica per remedia opportuna, sublato appellationis obstaculo compellendos. Ordinariis locorum, exemptis & non exemptis districtius injungentes, quod nullum prædictis impedimentum apponant, vel apponi permittant, sed legitime requisiti ea faciant executioni mādari, & inviolabiliter observari.

§. 12. Quod si forte tempore quo imminet provinciale Capitulum celebrandum, contigerit Ecclesias Cathedrales Religionis ejusdem carere majoribus prælatis, vel Monasteria seu loca religionis ejusdem suis vacare seu carere pastoribus, qui si adessent adstricti forent ad conveniendum in provinciali Capitulo memorato, Capitula Ecclesiarum, & Conventus Monasteriorum aliorumque locorum Conventualium prædictorum teneantur personam sufficientem de gremio eorumdem (si commodè fieri possit) alioquin aliunde transmittere ad hujusmodi Capitulum celebrandum, ad faciendum & implendum omnia juxta arbitrium Præfidentium, quæ facere possent & tenerentur prælati, seu majores præfati si venirent ad dictum Capitulum, & in eo personaliter interessent.

§. 13. Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de quadriennio in quadriennium celebrando, ad cuiuslibet hæsitacionis scrupulum amputandum, ad sanum referri volumus, ut scilicet, si provinciale Capitulum fuerit celebratum, duobus futuris annis proximis ab illo valeat abstinere, eo in alio anno immediate sequenti omnimodè celebrando.

Capituli prædicti ordinationes quos ligent.

Ejusque expense à quibus substinentur.

Quid agendum quando Cathedrales Canonicorum carent majoribus tempore celebrationis d. Capitulis

Quadriennium pro Capitulo celebrando quomodo intelligatur.

Quove in loco celebrandum sit.

Quæ in eodem statuenda sint pro futuro Capitulo.

Quæ per sonæ ad Capitulum duci nequeant.

Impedientium celebrationem Capituli provincialis vel annalis poena.

§. 14. Hujusmodi verò commune seu provinciale Capitulum apud unum de Monasteriis Religionis ejusdem ad hoc aptum, si in eadem existat provincia debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo, & securo, de quo à die primi Capituli celebrandi, & aliis ad hoc facientibus, opportunè providebunt illi qui super hoc per Sedem Apostolicam deputati fuerint prima vice.

§. 15. Et ut super eodem Capitulo & per illud ex tunc in posterum rationabilis ordinatio habeatur, in dicto primitus celebrando, & in aliis etiam per successiones temporum similiter celebrandis, Præsidentes eisdem seu pars major eorum, provideant & ordinare procurent, per quem in sequenti Capitulo sermo fieri, missaque debeat celebrari. Eligant quoque tam locum in quo alia vice proxima hujusmodi Capitulum fuerit celebrandum, quam eos qui Præsidentes esse debeant in eodem. Provideant etiam, qui Abbates, quive Præpositi seu alij ex eis, qui ad ipsum Capitulum venire tenentur, qui & quot & quotiens Ecclesias Cathedralis, Monasteria, & alia loca religionis ejusdem debeant usque ad aliud proximum sequens provinciale Capitulum, visitare.

§. 16. Cæterum prohibemus, ne venientes ad provincialia seu annalia Capitula, secum ducant vel duci faciant, seu permittant evectiones seu familiares numero superfluos, seu quomodolibet excessivos, aut tales, de quibus præsumi valeat, quòd aliqui ad ipsa Capitula venienti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus vel aliis locis eorum inferant per se vel alios, in personis vel rebus, injuriam vel offensam, vel quòd in aliquo de dicto Capitulo aut in Ecclesia, vel Monasterio sive loco quibus illa contigerit celebrari scandalum suscitare, vel turbationem facere seu discordiam, vel contentionem movere verisimiliter præsumatur, sed numero evectionum & familiarium, statui cujuslibet eorum congruo sint contenti. Si quis autem eorum, scienter & ex proposito duxerit vel tenuerit aliquem vel aliquos ad inferendum injuriam vel offensam hujusmodi, ut turbetur vel impediatur imminens Capitulum, vel aliquem seu aliquos ad hoc convocaverit, & ob hoc turbatio seu impedimentum secuta fuerit, vel sequitur, necnon quicumque alius de personis religionis ejusdem consentiens in præmissis extiterit, præstando auxilium vel favorem, scienter, & ex proposito, ut præmissum est, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto.

§. 17. Eandem quoque excommunicationis sententiam quicumque religionis præfata, per se vel alium impediverit malitiosè, scienter, & ex proposito, quo minus dicta Capitula, provinciale videlicet & annale, & eorum quodlibet valeat celebrari, aut propterea præsumpserit euntes ad illa, vel aliquod eorumdem, vel in eis morantes, seu de ipsis redeuntes, capere seu capi facere, seu captos detinere, aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus, in personis vel rebus inferre damna, injurias, vel offensas, necnon quicumque ipse religionis, qui ad hoc ne fiat, aut impediatur visitatio malitiosè & ex proposito, prædicta vel eorum aliquod per se vel alium commiserit, in personas Abbatum, Priorum, vel aliorum proprios subiectos visitantium, vel in personas Visitorum, qui in provincialibus Capitulis aut per Abbates seu Prælatos alios fuerint deputati, vel familiarium eorumdem, aut in bonis eorum, dum tamen propter hoc visitatio hujusmodi fuerit impedita, ipso facto incurrant. Præsidentes autem provincialibus & annalibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet postquam simpliciter & de plano eis constiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis sententiam incurrisse, ipsum excommunicatum per omnia ejusdem religionis loca, de quibus eis videbitur, tamdiu solemniter publicent, & faciant ab aliis auctoritate Apostolica publicari, eos ad hoc per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo, donec excom-

municatus hujusmodi condignam super hoc satisfactionem impenderit, & absolutionis beneficium meruerit obtinere. Possint autem ab hujusmodi excommunicationis sententia, congrua satisfactione præmissa absolvi per Præsidentes prædictos provincialibus Capitulis, & quolibet eorumdem, quorum offensa concernet eorum provinciale Capitulum, aut per Visitatores deputandos ab eo; illi quorum offensa respiciet annale Capitulum, per Prælatos qui hujusmodi annali seu annalibus Capitulis præfuerint, aut per ipsos Prælatos visitantes, seu per Visitatores deputatos ab eis congrua satisfactione præmissa absolvi valeant, nisi forsitan offensa adeò gravis existeret, quòd super ea Sedes Apostolica foret meritò consulenda.

§. 18. Ut autem professores religionis ejusdem, quietius & liberior valeant domino famulari, districtè præcipimus tam Diocesanis, quam personis quæ provincialibus Capitulis præsidebunt, ut Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, Milites, & quoscumque alios per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compescant, ne Cathedrales Ecclesias, Monasteria aut loca religionis ejusdem præsumant offendere in personis, aut rebus eorum, eosque si fortè eisdem offensas intulerint, ad satisfaciendum eis compellere non omittant.

§. 19. Ut autem de provinciis in quibus dicta provincialia Capitula fuerint celebranda, distincta limitatio habeatur, nec de ipsis in posterum hæsitetur, quamlibet provinciam quoad hujusmodi provincialia tenenda & celebranda Capitula prout sequitur limitamus. In primis Urbs Romana cum Episcopatus nobis immediatè subiectis, in nostra speciali provincia constitutis, cum toto Regno Siciliae pro una provincia computatur. Provincia Thebana, Cretensis, Atheniensis, Patracensis, Corinthiensis, & Neopatenfis, cum toto Patriarchatu Constantinopolitano, pro una. Regnum Cypri pro una. Regnum Corsicæ, & Sardinia pro una. Provincia Pisana. Januensis, Mediolanensis, & Ravennas, cum Episcopatus Placentinensis, Ferraricensis, Ariminensis, pro una. Patriarchatus Aquileiensis, & Cradensis, cum Provinciis Jadrensis, Spalatenfis, Ragusinensis, Antiharenfis, pro una. Provincia Strigoniensis, Colocensis, ac Gueziensis, cum Episcopatu Caminensis, pro una. Rigenfis pro una. Salsburgensis, Magdeburgensis, & Brementis, pro una. Colonienfis, Maguntinensis, Trevirensis, cum Episcopatu Bambergensis, pro una, Ebredunensis, Viennensis, Aquisensis, Arelatenfis pro una. Lugdunensis, Tarantasiensis, & Bisuntina pro una. Remensis, Senonenfis pro una. Rothomagensis, & Turonensis pro una. Burdegalensis, & Bituricensis, cum Episcopatu Aniciensis, pro una. Narbonensis, Tholosana, & Ausitana pro una. Tarraconensis, & Cæsaraugustana, cum Episcopatu Majoricensis, pro una. Toleranensis, Hispalensis, Compostellanensis, & Braccarenfis pro una. Cantuariensis, & Eboracensis pro una. Tota Ibernia pro una. Regnum Scotia pro una. Regna Dania, Norvegia, & Suetia pro una provincia deputantur. Si qua verò Episcopatus vel Monasteria aut loca alia dictæ religionis existant, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad dicta Capitula provincialia intelligantur esse de illa provincia, cui viciniora existere dignoscuntur.

§. 20. Visitatores siquidem, qui secundum Constitutionem dicti generalis Concilii fuerint in provincialibus Capitulis deputati, sint solliciti circa hujusmodi visitationis officium exequendum, & quantum statui & religioni eorum convenit, observare studeant quæ in dictis Constitutionibus præfatorum Concilii, & Honorii sunt statuta. Quòd si omiserint illa exequi negligenter, à Præsidentibus provincialibus Capitulis, quum eis hujusmodi negligentia nota fuerit, graviter arguantur, & per eos prout qualitas culpæ ipsorum exegerit puniatur. Ut autem dictorum Visitorum officium cum omni fin-

Offendentiumque personarum & loca religionis.

Provinciarum in quibus celebrantur Capitula distinctio.

Visitorum munus præfinitur.

ceritate procedat, districtius inhibemus, ne quis Visitator sibi deputati eodem anno esse valeat Visitator. Dicitur autem Visitatores & familiares eorum, in Ecclesia Cathedrali, seu Monasterio vel alio loco religionis ad quem visitationis causa duxerint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant, nisi evidens necessitas foret, vel magna utilitas Ecclesie, Monasterii, seu loci hujusmodi, ampliore moram Visitatorum, vel familiarium exigeret eorundem, quo casu possint ulterius remanere, ita tamen quod id faciant de consilio seniorum dictae Ecclesie, seu Monasterii, sive loci. Dicitur quoque Visitatores vel familiares eorum, Ecclesie, Monasterio, sive loco, cui officium Visitacionis impendunt, onerosi nequaquam existant, nec sumptuosas epulas quaerant, sed cum gratiarum actione recipiant quod honeste, & competenter eis fuerit ministratum. Caveant insuper, ne quisquam ipsorum, aut familiares eorum per se vel per interpositam personam aliquam pecuniam hujusmodi, vel alia occasione quacumque nisi pro expensis dumtaxat, & tunc secundum infra scriptum modum exigant, aut etiam a volente recipiant, neque aliquod munus quodcumque sit, vel qualitercumque offeratur praesument recipere a quocumque, ut non quae sua sunt videantur quaerere, sed quae Christi, quod si fuerit contra praesumptum, duplum ejus quod receperint, Ecclesie, Monasterio, sive loco, a qua vel quo id receptum fuerit intra mensem reddere teneantur, alioquin duplum ipsum eis ultra dictum tempus restituere differentes, tamdiu sint ab officio beneficioque suspensi, quousque gravatis Ecclesiis, Monasteriis, sive locis, de hujusmodi duplo plenariam satisfactionem impendant, nullis in hoc dantium liberalitate, remissione, vel gratia valituris. Et nihilominus iidem Visitatores si opus fuerit, per Praesidentes dictis Capitulis provincialibus & eorum quemlibet, ad restitutionem praesari dupli, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Concedimus tamen, ut praesidentes dictis Capitulis, vel pars major eorum, ordinare possint prout & quando eis visum fuerit expedire, quod dicti Visitatores expensas recipiant in pecunia, & eo casu quo hoc duxerint ordinandum, dictas expensas omni odio & favore remotis moderari habeant & taxare, proviso tamen quod summa, in constitutione quam super moderatione procuracionum edidimus, quae incipit, *Vas electionis*, nullatenus excedatur. Iidem etiam Praesidentes discretè provideant, ut quum inter loca visitata, & visitanda magna fuerit distantia, quantum quilibet eorundem locorum, visitatus scilicet & etiam visitandus, solvere habeant Visitatori pro suis sumptibus moderatis. Si tamen Monasteria visitanda in facultatibus sint collapsa, tunc de expensis, quas dicti Visitatores facturi erunt occasione visitacionis locorum hujusmodi collapsorum, provideatur eisdem de communi contributione in provinciali Capitulo facienda. Ut autem via scandalis praeccludatur, inhibemus Visitatoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui eis aliqua secreta in visitacionibus revelaverint, praesument aliis revelare, sed tunc demum dicti Visitatores procedant super dictis revelatis, prout secundum Canonica, & regularia instituta fuerit procedendum. Quod si dicti Visitatores contra inhibitionem hujusmodi revelaverint, seu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per Praesidentes vel eorum quemlibet puniantur.

§. 21. Quum in provinciali, & annuali Capitulis, & aliis negotiis expensae necessariae requirantur, ut onus divisum in partes levius supportetur, statuimus quod in eisdem Capitulis cujusquam contradictione vel absentia non obstante, pro communibus libertatibus defendendis, necnon necessitatibus, utilitatibus, & aliis plerumque occurrentibus, necessariis oneribus & expensis auctoritate Apostolica imponantur collectae, subventiones, seu contributi-

nes, videlicet in Capitulo provinciali, pro tangentibus ipsum Capitulum, secundum arbitrium ipsius provincialis Capituli, vel majoris partis ejusdem, in annalivero Capitulo, pro tangentibus ipsum annale Capitulum, vel locum principalem, ubi debet ipsum Capitulum celebrari, secundum arbitrium praelati Praesidentis ipsi annali Capitulo, & Definitorum, ubi Definitores fuerint, & ubi non fuerint, secundum arbitrium ipsius Capituli seu majoris partis ejusdem. Volumus tamen, quod libertates, necessitates, seu utilitates, & alia pro quibus hujusmodi collectae, subventiones, seu contributiones fuerint imponendae, in eisdem Capitulis provincialibus, & annalibus clarè, & explicitè ponantur, & aliter quam ut praemittitur imponi non possint, & si secus actum fuerit, impositio & processus, ac sententiae occasione hujusmodi impositionis facti, & latae, omni careant roboris firmitate, ac nihilominus restituatur eisdem quicquid occasione hujusmodi ab ipsis exactum fuerit & receptum. De dictis autem subventionibus, contributionibus, seu collectis, possit membris necessitate patientibus subveniri, prout expositis prius dictis necessitatibus annali Capitulo, praedicti, quorum arbitrio subventiones, contributiones, seu collectae hujusmodi imponi debuerint, in ipso annali Capitulo fuerint arbitrati, proviso tamen quod administratores dictorum membrorum necessitatem patientium expendere habeant pro dictis necessitatibus quantum membra ipsa poterunt sustinere. Ut autem in conservacione collectarum, subventionum, seu contributionum hujusmodi adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna, praecipimus ut illae quae impositae fuerint in Capitulo provinciali, per tres bonos & fideles de illis qui ad ipsum Capitulum provinciale venire tenentur, in aliqua Ecclesia, Monasterio, seu alio loco convenienti, & securo serventur, quae verò impositae fuerint in annali, per tres fideles Canonicos loci in quo imponentur (quorum unum ponat ille qui praesuerit ipsi Capitulo annali, alium verò Priores, & administratores, & tertium Capitulum Ecclesie, seu Conventus Monasterii sive loci, ubi hujusmodi annale Capitulum fieri debet) in una arca serata tribus diversis seris, & clavibus fideliter custodiantur, & in usus dumtaxat pro quibus impositae fuerint convertantur. Pro his autem collectis, & subventionibus seu contributionibus fideliter conservandis, & ut praemittitur expendendis, dicti tres qui ad hoc fuerint in provinciali Capitulo deputati praesent in Praesidentiam ipsius Capituli, & alii praesari tres Canonici in praelati Praesidentis, & Capituli, seu Conventus loci principalis cujus annale Capitulum celebrabitur praesentia, corporaliter juramentum, nec imponi valeat alia contributio, quamdiu aliquid de prima contributione, quod sufficere contigerit superesse. Habeant autem Praesidentes, & eorum quilibet, quoad hujusmodi provincialia Capitula, similiter quoque Praelati, seu alii qui praeserint dictis annalibus Capitalis, quoad ipsa annalia Capitula auctoritate Apostolica supradicta exigendi, colligendi, & levandi collectas, subventiones, & contributiones praedictas, & contradictores, & rebelles quoslibet eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam, vel alia juris, & ipsius religionis remedia, remoto cujuslibet appellacionis obstaculo compellendi, & etiam puniendi, & exequendi liberè suos processus, & sententias super praemissis habitos, & praelatos in Ecclesiis Cathedralibus, aliisve locis religionis ejusdem, quando & quotiens eis visum fuerit expedire, necnon etiam absolvendi (congrua tamen satisfactione praemissa) a dictis sententiis, & relaxandi atque tollendi omnes processus, & sententias eorundem, & cum eis qui dictis ligati sententiis per simplicitatem, & juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, irregularitatem incurrerint, super irregularitate hujusmodi dispensandi liberam potestatem.

Hae const. est inter extrav. commun. in tit. de Censf.

Collectae quae & quando pro subventionibus imponantur, & quomodo.

Magistri ad
docendos
Canonicos
deputentur.

§. 22. Quoniam per exercitium lectionis, studentes literarum scientiis imbuuntur, nos cupientes, ut viri religionis ejusdem in primitivis, & deinde in Divini & Canonici Juris scientiis instruantur, statuimus, quod in qualibet Ecclesia Cathedrali, Monasterio, locove alio Conventuali, seu Collegiato dictæ religionis cui ad hoc suppetent facultates, habeatur Magister, qui Canonicos doceat infra septa locorum in scientiis, videlicet Grammatica, Logica, & Philosophia, proviso attentius, ut sæculares instruendi cum ipsis Canonicis, docende in eisdem Monasteriis sive locis, nullatenus admittantur. In Ecclesiis tamen Cathedralibus religionis ejusdem, jura super hoc edita observentur. Provideatur autem quotidie præfato Magistro, si alius quàm Canonicus ejusdem loci fuerit, sufficienter in pane, & vino pitantia, per illos qui talia tenentur in eadem Ecclesia, Monasterio, sive loco Canonicis ministrare. Eidem quoque Magistro pro vestimentis, & calceamentis, ac salario congrua pensio annua assignetur, summam viginti librarum Turonensium parvorum nequaquam excedens, quæ de infra scripta communi contributione solvatur, donec pro ea certi & perpetui redditus fuerint assignati. Si verò in locis prædictis fuerit Canonicus ad hujusmodi instructionem idoneus, per Superiorem suum ad quem hoc pertinuerit deputetur instructor, & ad hoc si necesse fuerit compellatur, cui siquidem instructori Canonico ultra victum, & vestitum, pro libris emendis, & aliis necessitatibus suis juxta dispositionem Superioris sui, decem libræ parvorum Turonensium assignentur. Prælati verò, seu alii ad quos spectaverit, Canonicos instruendos dociles tam de capite, quàm de membris, cum consilio seniorum eligere, & de ipsorum certo numero ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus quibusve divinis Officiis, seu obsequiis aliis opportunis intendant, ordinare purè, & providè teneantur. Si tamen dicti Canonici instituendi, teneri, & instrui commodè in loco principali nequiverint, & propter hoc fuerit hætenus consuetum, ipsos instruendos in aliquo de membris ipsius loci teneri atque instrui, non intendimus circa hoc, dummodò ibidem vigeat observantia regularis, aliquid immutare. Possint autem præfatus Magister, seu instructor, & instruendi, cum consilio seniorum prout expediens visum fuerit eis ad quos pertinuerit, removeri, & per eos loco eorum qui remoti fuerint, alii subrogari. Præcipimus insuper cunctis Visitatoribus in provincialibus Capitulis deputatis, quod ea quæ sunt de Magistro, seu instructore, & personis instruendis, & aliis circa hæc superius ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia appellatione remota firmiter observari. Et nihilominus, ea quæ super prædictis fecerint, & invenerint, Præsidentibus Capitulo provinciali referant, qui etiam auctoritate Apostolica si eis, vel majori parti ipsorum visum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in præmissis, procedat sicut videbitur expedire.

Canonicos qui
& quos ad
Studia mitemur.

§. 23. Quia verò expedire dignoscitur, ut iidem Canonici postquàm in scientiis primitivis fuerint eruditi, ad Sacræ Theologiæ, vel Canonum transeant facultatem, statuimus ut Ecclesia Cathedralis, Monasterium, Prioratus, locusve alius religionis ejusdem, cum membris inferius declarandis, de quolibet vicenariio numero Canonicorum unum aptum Canonicum hujusmodi scientiis acquirendis ad generalia, seu solemnia Studia mittere, & cuilibet mittendorum ipsorum teneantur de infra scripta annua pensione providere. Hujusmodi autem vicenarium numerum sic volumus computari, ut videlicet illi dumtaxat Canonici numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui fuerint in Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, & in loco alio ei subjecto habente octo, vel plures Canonicos, præter Priorem, seu administratorem loci subjecti, & ipsorum, cum Canonicis ejusdem Ecclesiæ, seu Monasterii, & loci alterius principalis in computatione, ac missione hu-

jusmodi conjungantur. Quod si forsan ultra dictum numerum vicenarium aliqui supereffent, qui tamen vicenariu aliu non completerent, non propter hoc arctentur aliquem mittere ad Studia prælibata. Ubi autem hujusmodi Eccles. Monasteria, sive locus ad mittendum plures ad prædicta Studia quàm permittitur adstringeretur, ad consuetudinem, vel ordinationem aliam seu statutum, non intendimus consuetudini, ordinationi, seu statuto hujusmodi per præmissa aliquatenus derogaret. Si verò in hujusmodi Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, vicenarius Canonicorum numerus non existat, numerus tamen major senario sit ibidem, teneantur Visitatores per provinciale Capitulum deputati, quum in ea, vel eo visitationis officium exercerent, inquirere de facultatibus, & oneribus hujusmodi Ecclesiæ, Monasterii, sive loci, & si hujusmodi oneribus supportatis inveniant facultates sufficere pro uno, vel pluribus Canonicis ad dicta Studia destinandis, relationem de hoc faciant in provinciali Capitulo subsequenti, in quo Præsidentes cum consilio, & assensu majoris partis Capituli, ordinent auctoritate Apostolica juxta hujusmodi suppetentiam facultatum, de uno, vel pluribus Canonicis ad eadem Studia destinandis. Eligantur autem ipsi Canonici mittendi prout ad scientias Theologiæ, vel Juris Canonici, seu magis ad unam quàm ad alteram aptiores poterint inveniri, sic tamen quod (si tot apte reperiantur pro ipsius Theologiæ studio) ad minus medietas mittendorum, pro ipsius Theologiæ studio destinetur, & qui electus fuerit ad unam de iis scientiis, ad aliam proprio arbitrio nequeat se transferre, quod si fecerit, de Studio revocetur. Ut autem ad electionem Canonicorum ad prædicta Studia mittendorum, sincerè, & celeritate congrua procedatur, Capitulum Ecclesiæ Cathedralis religionis ejusdem, septem; Abbas verò, Prior, & quivis alius Prælati Monasterii, seu Prioratus, & loci Conventualis religionis ejusdem, habentis vicenarium, aut majorem numerum Canonicorum, quinque, habentis verò numerum minorum vicenario, tres Canonicos seniores, qui dictam electionem facere habeant infra quinque dies post festum B. Mariæ Magdalene, quod primitus à publicatione hujusmodi nostræ constitutionis in eorum Capitulis annalibus facta occurrerit, & deinde singulis annis in perpetuum, quotiens electio de Canonicis, ut præmittitur, mittendis extiterit facienda, infra idem tempus eligere teneantur. Seniores autem ipsi antequàm ad hujusmodi electionem procedant, juramentum præstent (ad quos præstandum per Superiores suos, si opus fuerit eos volumus coarctari) quod timore, amore, odio, pretio, seu favore rejectis, illos ex Canonicis in scientiis primitivis, & regularibus observantiis informatis, ac vita & moribus commendandis, eligant ad Studia supradicta, quos magis dociles, & aptiores esse crediderint ad alterutram, ex Theologiæ & Juris Canonici scientiis, ad quæ fuerint destinandi. Quum verò dicti seniores præstiterint hujusmodi juramentum, teneantur infra tres dies cum consilio Instructoris, si Canonicus extiterit juramento simili adstringendi, coram Ecclesiæ Cathedralis Capitulo, vel Abbate, vel Priore, vel alio Prælate prædictis, mittendos præfatos eligere. Electione autem facta per seniores eosdem, vel majorem partem numeri eorundem, cum consilio, ut præmittitur Instructoris, is ad quem pertinuerit, licentiam eundem ad Studia supradicta infra sex dies, post habitam de dicta electione notitiam, eis concedere sit adstrictus. Iidemque electi mittendi ad Parisiense Studium, illuc in Exaltatione S. Crucis, alii verò ad alia Studia destinandi illuc in S. Lucæ diebus festis, vel circa, adesse procurent. Quod si forsan, dictum Capitulum infra prædictos quinque dies, præfatos septem seniores, non elegerit, aut si ipsi septem ab eodem Capitulo, vel dictis quinque, seu tribus senioribus à præfato Abbate, seu Priore, vel alio Prælate, ut præfertur electis, iidem seniores, vel eorum major pars in casu quolibet prædictorum, infra dictos tres dies hujusmodi,

Pensiones
Doctoribus,
Lectoribus,
Scholaribus
&c. assignen-
tur.

Canonicos mittendos non duxerint eligendos; ex tunc in Ecclesia Cathedrali, ad illum pui præest in regularibus disciplinis post Anrfititem, in Monasterio verò, seu Prioratu, locove alio ad Abbatem, seu Priorem, vel alium Prælatum, eo ipso hujusmodi electio devolvatur. Ille verò ad quem ipsa electio fuerit devoluta, electionem dictorum mittendorum infra triduum post notitiam devolutionis hujusmodi, cum consilio quatuor Canonicorum districtorum suæ Ecclesie, seu Monasterii, aut loci, vel Prioratus hujusmodi, quos ad hoc elegerit, & simili adstrinxerit juramento, facere teneatur. Qui verò in præmissis repertus fuerit deliquisse, prout delicti qualitas exegerit puniatur, nihilominus his quæ circa hæc negligenter ommissa, vel dolose commissa fuerint supplendis quantocius, & etiam reformandis.

§. 24. Quoniam insistentes literarum studiis diversa subire oportet onera expensarum, prædictis Canonicis qui mittentur ad studia generalia, Magistris & Baccalariis, legentibus, ac scholaribus studentibus, in subsequentiis quantitatibus pro expensis hujusmodi, fore decernimus pensiones annis singulis ministrandas, videlicet in Theologia magistro sexaginta, Baccalario quadraginta, ac scholari similiter quadraginta. In jure verò Canonico Doctori quinquaginta, Baccalario verò ac scholari, cuiuslibet eorum videlicet, triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, & vestimentis, quam pro libris & quibuscumque necessitatibus aliis eorundem. Si autem in aliqua Ecclesia, Monasterio, sive loco est taxatum sive ordinatum, quod & quantum assignari debeat Canonico in studio existenti, illud detur, & assignetur loco pensionis prædictæ, etiam si eandem excedat, ei qui ut præmissum est ad studium transmittetur. Ubi verò hujusmodi taxatio, vel ordinatio non est facta, volumus quod ii qui tenentur Canonicis residentibus in suis Ecclesiis, Monasteriis, seu locis, de victualibus, & vestibus providere, provisione hujusmodi iis qui mittentur ad hujusmodi studia (etiam si taxationem dictarum pensionum excedat) loco pensionum hujusmodi integraliter facere teneatur. Quod si hujusmodi taxatio, ordinatio, sive provisio ad summam dictarum non ascendit pensionum, de infra scripta communi contributione, id quod ei defuerit suppleatur. Et si forte taxatio, ordinatio, seu provisio præfata, non in pecunia, sed in aliis rebus ipsis Canonicis consueverint assignari, ne super alienatione earum possit altercatio suboriri, in primo annali Capitulo Ecclesie, Monasterii, sive loci eorum qui mittentur ad studia, tres probi viri per ipsum Capitulum, vel majorem partem ipsius deputentur, qui in pecunia valorem provisionis ejusdem computando ea quæ computanda fuerint de bono, & æquo, & compensando unum annum cum alio, debeant æstimare, quæ quidem provisiones, pensiones, seu alia quæ loco earum fuerint assignanda, per eos qui ad eorum solutionem tenebuntur, in festo Assumptionis B. MARIÆ anno quolibet, collectoribus ad eorum collectionem deputatis, integraliter persolvantur, & per eos illis videlicet qui ad Studium Parisiense in festo Exaltationis S. Crucis, vel circa illud; eis verò qui ad alia studia generalia vel solemnia fuerint deputati, in festo B. Lucæ vel circa, singulis annis infallibiliter transficiantur. Si quis verò Abbas, Præpositus, Prior, vel Administrator, vel quicumque alius, qui ad prædicta solvenda tenebuntur, illud quod ipsorum quemlibet pro rata contingente in termino ad hoc statuto solvere dictis collectoribus non curaret, teneatur ex tunc ultra quantitatem ad quam erunt ut præmittitur obligati, quintam partem ejusdem quantitatis, nomine penæ solvere dictis collectoribus infra mensem. Quod si non fecerint, sit eis eo ipso tamdiu Ecclesie interdictus ingressus, donec tam principalem quantitatem, quam hujusmodi quintam partem duxerint persolvendas. Et si ex tunc per quatuor menses pertinaciter hujusmodi substituerint interdictum, sint ipso festo tamdiu à divinis suspen-

si, donec utramque duxerint persolvendam, nulla sibi permissione præmissorum quomodolibet profutura. Quantitas autem hujusmodi penæ nomine, ut præmittitur exolvenda, in acquisitione librorum utilium, & profectus alios dictorum studentium, juxta superioris eorum arbitrium convertatur. Quod si Priores, Præpositi, vel alii administratores quicumque qui non præsunt Collegio, nec habent per electionem assumi, Abbatibus tamen, seu Prælatibus aliis religionis ejusdem subjecti, hujusmodi summas solvere cõtempserint, & prænominate penas, per alios quatuor menses immediatè sequentes substituerint animis induratis, excommunicationis incurrant sententiam eo ipso, à qua, satisfactioe præmissa possint absolvi tam per Diocesana locorum, quam per Præsidentes deputatos in Capitulis provincialibus illius provincie cujus erunt, vel alterum eorundem. Quod si hujusmodi sententiam per annum animis pertinacibus substituerint, eo ipso quibuscumque obtentis beneficiis sint privati, per illos ad quorum collationem, vel aliam dispositionem pertinuerint, liberè personis aliis conferendis. Nullus autem cujuscumque conditionis, dignitatis, aut status, sive collector pensionum hujusmodi, seu reddituum assignandorum, pro ipsis aliquid sibi, vel alteri, seu usui cuicumque de præfatis pensionibus, vel fructibus, redditibus, seu proventibus, qui assignabuntur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare, vel alienare præsumat, in diminutionem pensionum seu præjudicium studetium prædictorum. Si quis autem collector, vel quivis alius, adversus hoc aliquid applicaverit, vel alienaverit, necnon collector, qui dictas pensiones in supradictis terminis eisdem studentibus mittere non curaverit, prout culpæ qualitas exegerit, per illos ad quos pertinuerit puniatur, & nihilominus si solvendo fuerit, de damnis, & interesse satisfacere compellatur.

§. 25. Ut autem onus pensionum hujusmodi levius supportetur, contributiones quæ pro pensionibus studentium & instructorum prædictorum fuerint faciendæ, solvantur per Capitulum Ecclesie Cathedralis, & per Abbatem, Priorem, Præpositum, seu Conventum, & quemvis alium administratorem Monasterii, Prioratus, locive alterius, religionis ejusdem, necnon beneficiatos quorumlibet beneficiorum Canonicalium ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, vel locum alium, beneficiumque, vel dependentium ab eodem, juxta divisionem inter eos omnes, secundum taxationem, vel estimationem decimæ in taxatis, in non taxatis verò beneficiis secundum taxationem proportionaliter, & rationaliter juxta valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesie Cathedralis, Monasterii, sive Prioratus vel alterius loci ipsius religionis annali Capitulo, faciendam per illum qui eidem Capitulo præerit, & per ipsum Capitulum, seu majorem partem ipsius, quam si forte in hujusmodi annali Capitulo illius provincie, & quilibet ipsorum Præsidentium, ac Visitatores per dictum provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipsos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur, donec ea, quæ per communem contributionem in supplementum hujusmodi dari debent studentibus, & instructoribus præfatis, in certis & perpetuis redditibus de novo pro his acquisitis fuerint assignata. Si quis verò ex prædictis beneficiatis proventus habeant adeò tenues & exiles, quod secundum communem estimationem, non sufficiant supportatis ejus necessariis oneribus, ad vitam contributionis hujusmodi, ad eandem contributionem minimè teneantur. Ad hæc, prohibemus ne ulli Canonico quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam pensionem habenti, nisi illo, vel illa omninò dimissa, vel dimisso, aliqua de dictis pensionibus studentium assignetur, quod si factus actum fuerit nullius penitus sit momenti. Si verò ipsi Canonico

Et per quos
illæ solvan-
tur.

hujusmodi pensionem studentium obtinenti, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, volumus quod ad eam possessionem ipsius, cesset ipsa pensio ipso facto, eaque privatus existat, studenti alteri assignanda, ut non desit studens de numero instituto, nec per literas à Sede Apostolica, vel Legatis ipsius super provisione Canonorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de pensione aliqua studentium prædictorum cuiquam valeat provideri, nec possit alicui alteri, nisi fuerit de studentibus, ipsa pensio per aliquem assignari, aliàs nulla sit assignatio hujusmodi ipso jure, & tam assignans, quam recipiens, ad restitutionem eorum quæ inde recepta fuerint teneantur, quæ in libris, vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur, alienatione quoque librorum qui dictis studentibus fuerint deputati, seu distractione, vel etiam obligatione ipsorum penitus interdictis, nisi studens hujusmodi utiliores libros emat, & etiam id faciat licentia sui immediatè Superioris obtenta, volentes quod libri prædicti defunctis eisdem studentibus, ad Ecclesias, Monasteria, & loca alia ad quæ pertinuerint, liberè revertantur.

Distributio
librorum in
ter Conven-
tus.

§. 26. Volumus etiam, quod si in Ecclesia, Monasterio, & loco alio religionis ejusdem libri multiplicati fuerint, libris necessariis in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis remanentibus, cæterorum librorum per Antistitem, Abbatem, seu alium, ad quem pertinuerit, de consilio sui Capituli seu Conventus, vel majoris partis ipsorum, fiat conveniens distributio inter studentes ejusdem, fiatque prius de personis studentium quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum memorialis scriptura, quæ in Ecclesia, Monasterio, seu loco hujusmodi conservetur, proviso tamen quod pulchriores, & utiliores in eisdem Ecclesia, Monasterio, sive loco debeant remanere. Si quis verò de studentibus ipsis per se vel per alium, librum seu libros hujusmodi, qui sic pervenerint ad eundem, contra hoc distraxerit aut obligaverit, eo ipso sit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum, & nihilominus de Studio revocetur, & loco sui alius subrogetur, & etiam per suum Superiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Possit tamen dictis super inhabilitate hujusmodi dispensari, si Superiori visum fuerit expedire. Ubi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui sit vitæ laudabilis, & aliàs idoneus ac discretus, & ad Baccalarium, vel Magisterium dispositus, vel habilis, de cujus fructu scientiæ acquirendæ possit verisimilis spes haberi, Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliquorum studentium eorumdem proborum, scribat Præsidentibus antedictis, ut proprio Præfato ipsius mandent, & ordinent cum eodem, quod talem de Studio non revocet, sed eum in scientia proficere, & ad statum Baccalarium, & honorem Magisterii pervenire, lectionemque continuare permittat, ipsumque & alios similes, quos in scientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat laudibus, honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præsidentes, & alii Prælati convenientes in ipso Capitulo provinciali, quod Canonici ad dicta studia transmittendi, prout convenientius & commodius fieri poterit, in simul commorentur; saltem quinque vel quatuor ad minus, & quatuor vel quinque hujusmodi, duobus servitoribus sint contenti.

Regimen
Canonico-
rum
studentium
quod esse de-
beat.

§. 27. Præcavere nempe volentes, & etiam providere, ut dictis scholaribus in dictis studiis pro tempore morantibus, regularis non desit salubre gubernaculum disciplinæ, ordinamus, quod in Capitulis provincialium, in quibus erunt hujusmodi studia, Præsidentes unum de iis qui debent ad provinciale Capitulum convenire, vicinum loco ubi Studium erit, (quem quotiens eis placuerit, ponere valeant & mutare) deputent & assignent, qui ex dictis studentibus unum inibi Priorem studentium constituat, per annum solummodò duraturum, quem tamen

Priorem tam ipse, quam etiam Præsidentes, & quilibet eorumdem, mutare valeant infra annum, si & quotiens eis videbitur expedire. Constituatur autem ipse Prior, talis qui sit potens in opere & sermone, ut Canonicos studentes pensionarios, & alios etiam beneficiatos in bono instruat, & à malo studeat revocare, ipsosque quotiens sibi videbitur expedire, convocet ad alium locum competentem, eisque quoad regularem præsideat disciplinam. Et potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & cum eis dispensandi quamdiu in ipsis studiis moram traxerint, ab omnibus à quibus & super quibus, & prout posset Superior post Antistitem, vel Abbas seu Prælati alius eorum proprius in Ecclesia, Monasterio, vel alio loco unde claustrales existunt, ipsosque informandi, instruendi, & tenendi sub regularibus disciplinis, & illos etiam coercendi ne vagentur, vel actibus seu operibus vacent illicitis, sed studeant, & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter, & honestè. Provideat insuper idem Prior studentium, quod dicti Canonici pensionarii studentes expensas faciant moderatas, non superfluas, nec aliquatenus excessivas, eosque cogat ad reddendum de receptis & expensis in fine mensis cuiuslibet, & prout aliàs sibi videbitur rationem, illi vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad id duxerit deputandos, & quando ipsorum studentium conditio, seu demerita suaferint eos à Studio revocandos, idem Prior teneatur id (consultè tamen & cautè) Antistiti, Abbati, vel alii Præfato eorum proprio per suas literas intimare, idemque Antistes, Abbas, seu Prælati proprius eos revocare debeat, & in locis eorum totidem Canonicos subrogare per modum superscriptum, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque Prædicto Priori, Canonicos studentes pensionarios, & alios etiam beneficiatos, quamdiu fuerint in ipsis studiis, ab excommunicationis, suspensionum, & interdictorum sententiis, per statuta provincialia seu cuiusvis Ecclesiæ, Monasterii, sive loci dictæ religionis, vel per Diocesanum contra studentes in locis ubi erunt studia generaliter promulgatis, congrua satisfactione præmissa, juxta formam Ecclesiæ auctoritate Apostolica absolvendi, & cum eis super irregularitate, quam sic ligati celebrando divina, seu aliàs se ingerendo eisdem, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) incurrerint, dispensandi, auctoritate prædicta liberam potestatem. Per hoc verò dictos Canonicos studentes à potestate Antistitis, vel aliorum Ordinariorum suorum, vel alterius prælati sui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum Canonico-
rum religionis ejusdem, hujusmodi studiis insitens, pensionarius, & alius etiam beneficiatus, præfate eorum Priori de quinque solidis Turonensium parvorum, vel eorum valore in alia moneta providere annis singulis teneatur, ad quorum solutionem, idem Prior possit eosdem per censuram Ecclesiasticam & alia ipsius religionis remedia, auctoritate Apostolica, remoto appellationis obstaculo coercere. Idem tamen Prior sumptus nunciorum subeat, quos pro præmissis duxerit transmittendos.

§. 28. Dicti quoque Præsidentes in singulis eorum provincialibus Capitulis, deputent aliquem de illis qui debent ad dictum provinciale Capitulum convenire, idoneum ac vicinum Studio in quo studentes hujusmodi morabuntur, & tam hujusmodi deputatus, quam etiam Visitatores in provinciali Capitulo ordinati, diligenter & fideliter se informant, ea quæ per eos, de studentibus & eorum pensionibus, & aliis circa hæc, statuta & ordinata existunt, fuerint effectui mancipata, & si qua in venerint non completa, eorum plenam relationem, & etiam informationem qualiter compleri possint faciant in proximo provinciali Capitulo eorumdem, in quo ordinari debeat quod efficaciter complentur. Habeant insuper præfates, & qui-

Præsiden-
tium munus
quoad Cano-
nicos studen-
tes.

libet eorundem, faciendi compleri & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica, omnia & singula supradicta, necnon contraditores, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris seu ipsius Ordinis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus, & sententias eorum in locis religionis ejusdem solemniter publicandi, & illos qui sententias ipsorum incurrerint, congrua satisfactione præmissa juxta formam Ecclesiæ absolvendi, & cum illis qui hujusmodi legati sententiis per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebrarint officia, vel ingesserint se eisdem, super irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate prædicta dispensandi liberam facultatem.

Quæ per assumendos ad gradus, servari debeant.

§. 29. Rursus statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus religionis ejusdem, ad recipiendum magistratus seu doctoratus honorem de cætero assumatur, non præstito per eum primitivo juramento in præsentia dicti Prioris studentium, ac sex proborum & discretorum ex studentibus antedictis, quod in assumptione ipsius honoris, vel ante vel post, ejus occasione circa cibos, vestes, vel alia, non expender, per se vel alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit à quibusvis aliis expendi permittet, ultra valorem duorum millium Turonensium argenti. Illi etiam qui ad Baccalariatum fuerint assumendi, juramentum præstare similiter teneantur in præsentia Prioris studentium, & quatuor proborum & discretorum de studentibus memoratis, quod hujusmodi sui Baccalariatus prætextu, ipsa die qua Baccalarii erunt, vel ante seu post, nullum festum seu convivium facient, per se vel alios, aut quantum in eis fuerit fieri permittent à quibuscumque aliis; etiam eorum consanguineis, vel amicis. Ad hoc, statuimus, & etiam ordinamus, quod quilibet ipsius religionis, qui in dicto Parisiensi, vel in aliquo alio generali Studio per sex annos in Theologia studuerint, in aliis primitivis scientiis prius sufficienter instructi, & alias sufficientes ad hoc & idonei reperti, possint in ipso Parisiensi Studio cursus Bibliæ facere consuetos, qui verò per octo annos in Theologia studuerint, librum Sententiarum legere valeant (si ad hoc sufficientes fuerint) in Parisiensi Studio prælibato, & quod in eodem Parisiensi, & alio quocumque Studio, in quo ad magisterium in Theologia licentia dari poterit seu consueverit, quum digni ad hoc reperti extiterint, ad magisterium & doctoratum in Theologia liberè admittantur. Illi verò religionis ejusdem, qui in ipso Parisiensi Studio vel quovis alio Studio generali audiverint jura Canonica per sex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint decretum (dummodò sufficientes, & idonei fuerint) possint ad Baccalariatum & lecturam juris Canonici sive Decretorum in eodem Parisiensi, vel in alio generali Studio in cappa ipsi facultati congruente assumi. Qui verò per quinque annos in Parisiensi, vel in alio generali Studio jura Canonica ut Baccalarii legerint, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium juramentum, & duorum aliorum testimonium jurantium se credere eos rectè jurasse, possint si voluerint in cappa similiter eidem facultati congruente, ad magisterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum in eodem Parisiensi, & quolibet alio Studio generali, dilatione, & difficultate malitiosa, & impedimento quibuscumque sublatis; si cur ibidem consueverunt assumi cæteri clerici seculares. Et per Cancellarium Ecclesiæ Parisiensis in Parisiensi Studio, vel per illum ad quem pertinuerit, ad hujusmodi magisteriū, seu doctoratus honorem promoveantur liberè, & etiam admittantur. Non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum religionis ejusdem, necnon Parisiensis, & aliorum quorumcumque Studiorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illis præser-

tim quibus in eodem Parisiensi Studio caveri dicitur, quod nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi ibidem studuerit septem annis, nec permittatur legere sententias, nisi ibidem studuerit decem annis, quodque nullus Canonicus, vel religiosus alius legat ibidem jura Canonica, vel ad Baccalariatum gradum, aut Magisterii honorem in jure Canonico permittatur assumi, seu quod nullus regularis rubeca cappa Decretum legat, seu legere permittatur ibidem, aut nullus ibi legere valeat jura Canonica, vel ad Baccalariatum assumi, seu ut Baccalarius legere Decretales, aut ad magisterium ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam in Decretis assumi, seu ipsam continuare, nisi ibidem, vel in aliquo Studio generali audiverit jura Canonica per quinque, vel alibi jura Civilia per tres annos, aut alibi jura Civilia per quinque, & ibi vel in alio generali Studio jura Canonica per tres annos; prout sic vel aliter in statutis ipsius Parisiensi Studii dicitur contineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudinibus, vel statutis ejusdem Parisiensi Studii quibuscumque & sub quacumque forma, vel expressione verborum in contrarium editis, vel edendis, necnon quibuslibet privilegiis, & indultis generalibus, aut specialibus, & literis Apostolicis contrariis, Ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & Studiis quibuscumque sive universitatibus magistrorum, vel scholarium eorundem, seu personis Ecclesiasticis, secularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint præminentie, dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel expressione verborum concessis, per quæ præsentibus, non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum, & ordinationum, & singulorum contentorum in eisdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, plena & expressa, ac de verbo ad verbum in illis, vel aliis nostris literis fieri mentionem, quibus non intendimus quoad alia in aliquo derogare.

§. 30. Ut cultus augeatur divinus, & religiosus vagandi materia præcludatur, statuimus quod Canonici religionis ejusdem, extra Ecclesias, Monasteria, sive loca alia principalia, obtinentes Prioratus seu quævis alia beneficia, quibus ad hoc suppetant facultates, in ipsis beneficiis residere, & socium, vel socios sui Ordinis secum habere, juxta ipsorum facultatum suppetentiam teneantur, statutis & consuetudinibus contrariis non obstantibus quibuscumque, quodque socium, vel socios hujusmodi prælatum, seu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis congruere noverit & personis, & cum consilio & assensu sui Capituli seu conventus, vocatis his qui dicta beneficia obtinebunt, hujusmodi suppetentiam arbitrando assignet eisdem. Quod si hujusmodi Piores seu administratores quibus fuerint Canonici in socios assignati, cessante causa rationabili arbitrio assignantis, recusent admittere sibi assignatos, vel eis sufficienter & decenter in necessariis providere, cogantur ad hæc per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia opportunè, & nihilominus de hujusmodi inobedientia puniantur. Qui autem in Ecclesiis Cathedralibus seu Monasteriis, dignitates, personatus, officia seu administrationes alias habuerint, & in eisdem Ecclesiis, seu Monasteriis consueverint residere, cogantur officium incumbens eis, tam in divinis quam in aliis debite exercere, familiamque excessivam præsertim infra claustra non teneant, aut talem per quem verisimiliter præsumatur in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis scandalum generari. Et quia secundum præmissa nonnulli de Canonicis regularibus, qui in Ecclesiis, seu Monasteriis consueverant residere, habebunt extra in suis Prioratibus seu beneficiis aliis residentiam facere, in Capitulo annali cujuslibet Ecclesiæ, & Monasterii, per Prælatum & Capitulum, vel majorem partem ipsius, scito & cognito diligenter quot mitrentur extra pro residentia in dictis Capitulis & beneficiis

Observanda à Canonicis beneficiis obtinentibus.

facienda, proinde ordinetur, quot loco eorum qui extra mittentur in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis fuerint subrogandi. Obtinentes autem beneficia simplicia, quibus cura non imminet animarum, quorum ad tenendum socium non sufficiunt facultates; si propinqua sint Ecclesiis, vel Monasteriis à quibus illa dependent, in dictis Ecclesiis, vel Monasteriis residentiam facere compellantur, & habeant de proventibus dictorum suorum beneficiorum expensas, quas in victualibus in ipsis Eccl. vel Monasteriis residendo, faciant illi vel illis exsolvi, qui in dictis Ecclesiis, seu Monasteriis victualia Canonicis ministrare tenerentur; dummodò ad hoc redditus beneficii hujusmodi obtinentis sufficere dignoscantur. Quòd si hujusmodi beneficia simplicia longè distant ab Ecclesiis, seu Monasteriis quibus subsunt, & in Prioratibus & administrationibus Canonici residere consueverint, quæ sint propinqua modo præmissis, cum satisfactione simili expensarum, obtinentes hujusmodi beneficia seu administratores eorum, ad residendum in dictis Prioratibus, seu administrationibus deputentur, nisi per fundatores hujusmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum, cui ordinationi per hoc non intendimus derogare. Super distantia verò seu propinquitate beneficiorum hujusmodi, stetur arbitrio annalis Capituli, ejusque in hoc deliberatio observetur. Quòd si dicta beneficia simplicia tam ab Ecclesiis, quam Monasteriis, vel ab eorum Prioratibus, seu administrationibus sint remota, per dictum annale Capitulum ordinetur, ubi tales debeant residere, proviso tamen quod divinus cultus exerceatur debite in beneficiis memoratis.

Canonici
quæ circa
officia cele-
branda serva-
re debeant.

§. 31. Canonici autem in hujusmodi Prioratibus, seu administrationibus commorantes, in Ecclesia horis congruis, cum dictis Prioribus, seu administratoribus simul intersint, Canonicas horas dicant, in Missis celebrandis suas hebdomadas ordinate teneant, & in loco ubi duodecim fuerint, vel plures una per eos Missa ad minus cum nota, die qualibet celebretur, & horæ Canonice cum nota dicantur. Dicti quoque Canonici Priorum, & administratorum prædictorum in una domo communi regulariter jaceant, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis. In una etiam domo vescantur Prior insuper & administrator, & Canonici; nisi infirmitas, vel alia evidens ratio interdum aliud suaserint faciendum, in vestitu etiam, & clausura, à communi Ecclesie, Monasterii, sive loci cui subji-cuntur, institutione vel debita observantia non recedant, ac suo proprio Priori, vel administratori, juxta ordinationem Prælati sui, vel Superioris, obediant humiliter, & devotè. Et si aliquando dictos Canonicos in Prioratibus seu administrationibus mori, aut fugitivos fieri forsitan contingeret, Priores, seu administratores prædicti, diem mortis aut fugæ, seu recessus ipsorum, Prælati aut eorum Superioribus, ut in Ecclesiis, seu Monasteriis eorum principalibus, pro defunctis eorum consueta fiant suffragia, seu fugitivos revocare, vel in Prioratibus seu administrationibus, alios, loco eorum subrogare valeant, quam citius commodè poterunt, intimare per suas literas teneantur. Quòd si Priores, seu administratores prædicti, diem obitus, aut fugæ sive recessus hujusmodi, Prælati suis, vel Superioribus significare distulerint, tertiam partem illorum quæ Canonicus expendisset, si non fuisset mortuus, vel in fuga, pro pitantia Capituli, vel Conventus Ecclesie, Monasterii, vel loci principalis solvere teneantur. Insuper Canonici prædicti non soli, sed honestè associati, & cum habitu decenti incedant, nec in villis, in quibus Prioratus, seu administrationes hujusmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos præsumant; nisi cum honestis personis, & tunc de sui Prioris, seu administratoris licentia speciali. Qui vero contrarium fecerint regulari subjaceant disciplinæ. Ut autem hæc efficacius observentur, Antistites, Abbates, & ceteri in eorundem Canoniorum superiores, necnon alii qui ad visitan-

dum per eos fuerint deputati, quum Prioratus & administrationes hujusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata corrigenda, curam habeant diligentem.

§. 32. Præcipimus, quod Canonici religionis præfatæ, qualicumque in ipsa religione auctoritate Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius beneficia obtinentes, obediant Superioribus suis religionis ejusdem, ipsorumque subsint correptionibus, ordinationibus, punitionibus, & statutis, ac beneficiis hujusmodi ex causis rationabilibus privari, & ab illis amoveri possint, quemadmodum possent si foret per Superiores suos de ipsis beneficiis eis provisum.

§. 33. Quum expediat infirmis de domo seu loco congruo provideri, statuimus, quod in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, in quibus certa domus, seu locus deputata, vel deputatus non fuerit pro infirmis, si ad quos id pertinuerit, quibus ad hoc suppetent facultates domum seu locum hujusmodi sufficientem juxta statum, & facultates locorum, quantocius commode fieri poterit deputare seu construere *teneantur, eisdem infirmis sufficienter de lectis, victualibus, servitore, medicis, & rebus medicinalibus, & aliis quibuslibet necessariis providendo; ad quæ peragenda, & complenda, per Superiores suos immediatos, & per Præsidentes, & Visitatores, & eorum quemlibet auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Ubi autem administratores eorum qui ad præmissa tenentur, sufficientes ad ea peragenda non habuerint facultates, in annali Capitulo per ipsum Capitulum, vel majorem partem ipsius auctoritate Apostolica ordinetur, quod administratores hujusmodi sufficientes ad hoc reddantur per assignationes pensionum, prout infra in alio casu sub rubrica de victualibus & aliis ministrandis.

§. 34. Quum sit consonum rationi, ut obtinentes beneficia, ipsorum onera debeant supportare, statuimus, quod in Monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis quibuscumque religionis ejusdem personis quibuscumque extra præfatam religionem cujuscumque sint dignitatis, gradus, seu præeminentiæ (etiam si fuerint Sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinales) collatis seu commendatis, vel de cetero conferendis, seu comendandis, tot Canonici teneantur, quor in eis tenerentur si per Canonicos regulares Monasteria, Prioratus, & beneficia hujusmodi regerentur. Et quod nihilominus Canonico in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis, committatur id quod supra, vel circa alios Canonicos inibi residentes haberet exercere administrator Canonicus, si præfesset eisdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam seu disciplinam, vel observantiam regularem, & quod quilibet prædictorum, hujusmodi Monasteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes, ad procuraciones, & alia qualibet onera ipsius Monasterii, Prioratibus, & beneficiis incumbentia, supportanda, persolvenda, & reddenda integrè sint adstricti, quodque ad hæc & alia supradicta, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alias compelli valeant per Capitulum provincialium Præsidentes, & quemlibet eorundem, prout per Superiores suos possent, & deberent compelli Canonici regulares si præfessent Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint S. R. E. Cardinales, quos nolumus talium compulsionibus subjacere.

§. 35. Prohibemus, ne Canonici regulares in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, teneant, aut nutriant equos, seu alias evectiones, neve familiares, seu servitores habeant sæculares, nisi ratione dignitatum, officiorum, vel administrationum suarum quæ gesserint, id eis præmissum fore noscatur. In infirmitorio tamen & coquina Monasterii, seu Prioratus, & aliis officiis atque servitiis aliis communibus, possint tenere sæculares servitores honestos; si & prout in Ecclesiis, seu Monasteriis, & aliis locis præ-

Beneficium
substante Superi-
oribus.

Locus infir-
marie existat.

* constitue-
re.

Numerus Can-
onicorum.

Vetantur
animalia ac
sæculares,
præter hic
exceptos.

dictis

dictis fuerit hactenus rationabiliter observatum, non in excessivo, sed moderato numero, juxta arbitrium Prælati immediati. Servitores autem sæculares hujusmodi, quantumvis fieri poterit cum Canonicis converfentur, neque cum eis in communi comedant neque bibant, etiam si presbyteri fuerint, vel Clerici sæculares, nisi forte tales forent presbyteri, vel alii sacris ordinibus constituti, qui essent inibi perpetui, & cum Canonicis etiam in refectorio comedere assueti, & tunc à Canonicis sedeant segregati cum habitu consueto, & etiam honesto, se eisdem Canonicis in silentio, & observantiis aliis honestis, quamdiu cum eis fuerint conformantes, quibus provideatur juxta morem inibi rationabiliter observatum. Et si presbyteri, seu sæculares Clerici prædicti perpetui, infra Ecclesiarum, seu Monasteriorum septa deliquerint, seu excesserint in levibus, per ademptionem partis pitantiæ, seu portionis, quam fuissent alias percepturi, per immediatum Prælatum regularem loci unde sumunt prædicta, vel per illum qui inibi præerit, regularibus disciplinis possint corrigi, ac puniri.

§. 36. Caveant insuper Abbates, Præpositi, Priores, & cæteri quicumque ipsius religionis, ne lautis conviviis, & commestationibus occupentur, nec in iis sumptus immoderatos faciant, vel alias etiam excessivos à familiarium quoquam servitorum, aut sequentium fieri permittant, necnon à rerum, seu vestium multitudine indecenti, & excessiva, ubique diligenter studeant abstinere, & honestè, ac laudabiliter conversari.

Lautaque convivia, & immoderati sumptus.

Religiosi associati incedant.

§. 37. Dicti quoque Abbates, necnon Præpositi, Priores, cæterique administratores, & professores alii religionis ejusdem, extra loca sua, proficiscentes, associati incedant, prout ipsorum congruit honestati, & ubi canonicorum numerus sufficiens fuerit, & ad hoc etiam suppetent facultates, Abbates, & alii Prælati saltem religionis suæ duos socios secum ducant.

Superiores prædicta faciunt observari.

§. 38. Præsidentes autem Capitulis provincialibus, ac Visitatores per ipsa Capitula deputati, necnon Prælati alii religionis ejusdem, quoad suos subditos attentè provideant, quòd præmissa diligentius observentur, transgressores arguendo, & prout expediens fuerit puniendo.

Ad ordines promovendi qui & quando.

§. 39. Præsentium auctoritate statuimus, quod Canonici beneficia simplicia obtinentes, & alii beneficiati religionis ejusdem, ad mandatum Prælati sui infra terminum per eum præfigendum eidem se faciant ad ordines quoslibet promoveri, nisi eos causa rationabilis, quam ipsi Prælato infra dictum terminum exponere habeant, excusaret, quod si non fecerint, beneficiati eo ipso ab obtentis beneficiis suspensi, non beneficiati verò ad beneficia obtinenda, sint & remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines supradictos, quodque Prioratus curam animarum habentes, & alia beneficia curata, quorum Prioratum, & beneficiorum cura per perpetuos Vicarios exercetur, committi nequeant vel conferri, nisi eis qui vigesimum annum computandum à tempore collationis seu commissionis sibi factæ de eis, & possessionis adeptæ, vel infra vigesimum quintum ætatis suæ annum, (si ante annum ipsum Prioratus seu beneficia hujusmodi eis collata fuerint seu commissa) se faciant ad sacerdotium promoveri, Prioratus quoque Conventuales, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes; videlicet sacristia, thesauraria, elemosynaria, operaria, cameraria, & similia quæ in Ecclesiis & aliis locis Conventualibus seu Collegiatis dictæ religionis, Officia seu administrationes & beneficia fuerint, etiam si eidem officiis seu administrationibus, animarum cura nullatenus sit annexa, alicui nisi vigesimum quintum annum attigerit conferri nequeant, aut committi. Et qui Prioratus, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes hujusmodi obtinuerint, infra tempus collationis, seu commissionis eis factæ de ipsis, & adeptæ possessionis eorum se faciant ad sacerdotium promoveri, vel saltem ad ordi-

nem, quem Dignitates, Officia, vel administrationes obtenta requireant de jure, consuetudine, seu statuto, nec contra à quoquâ valeat dispensari. Nos insuper commissiones, seu collationes factas contra præmissa decernimus fore irritas & inanes. Hi quoque qui juxta præmissa cessante causa rationabili ad ordines promoti non fuerint, sint Prioratibus, Dignitatibus, Officiis, Administrationibus, & beneficiis prædictis eo ipso privati. quæ ipsis iterum ea vice nullatenus conferantur. Nostræ verò intentionis existit, quòd præfens constitutio quantum ad ea quæ de recipiendis ordinibus per Priores, & alios beneficiatos præmissimus, illos etiam post duos menses à die publicationis præsentium constitutionum in eorum annali Capitulo factæ constringat, & eos etiam qui in præfenti talia beneficia obtinent, vel dictæ publicationis tempore obtinebunt, dummodo ætatis legitimæ sint effecti. Alioquin quum ad ætatem legitimam pervenerint, ad recipiendum secundum præmissa dictos ordines sint adstricti, nisi foret aliud Canonicum, eos ab hujusmodi susceptione ordinum excusaret.

Vestium præfinitos.

§. 40. Dignum fore censentes, ut Canonici religionis præfate non solum morum & vitæ, sed etiâ habitus & vestimentorum resurgant honestate, districtius inhibemus, ne dicti Canonici extra septa Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum proficiscentes, portent alias vestes super habitum, quam cappas, seu mantellos honestos vel rodondellos, seu elochias, talaris vel circa, juxta usum vel consuetudinem laudabilem Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum, usum seu verius abusum manicarum seu tabardorum, necnon rodondellorum, vel elochiarum notabilè habentium brevitate, eisdem Canonicis penitus prohibentes. Præcipimus quoque quòd in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis religionis præfate, in quibus Canonici cappas à parte anteriori apertas de panno laneo consuevere deferre, quæ in quibusdam locis cappæ de choro seu capella vulgariter nuncupantur, ipsas honestas non nimia longitudine vel brevitate notandas portare debeant, locis & temporibus consuètis. Deferant etiâ cappas hujusmodi à festo omnium Sanctorum usque ad festum Paschæ, infra septa quarumcumque Cathedralium Ecclesiarum religionis ejusdem, ac Monasteriorum, & aliorum locorum immediatos Superiores ipsius religionis non habentium, in quibus Monasteriis sive locis fuerit duodenarius Canonicorum numerus, licet hactenus ipsas ibidem non consueverint deportare. Sanè infra Ecclesias, claustrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium, non caputiis, sed almutiis honestis utantur. Caputia verò si ea per ipsos extra loca prædicta deferri contigerit, sint honesta, & illa quæ cum cappis, mantellis, elochiis, seu rodondellis portaverint, unius cum eis & ejusdem coloris existant, nisi ex privilegio aut institutione laudabili caputia certi coloris aut formæ essent consueti portare. Almutiæ autem si de panno fuerint, illius cujus cappæ esse debent coloris existant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rodondellos, seu elochias eis, quibus alias portare licitum non existit. Prohibemus etiam, ne dicti Canonici de cætero ferant forcuras de ventribus Variorum, aut Squiolorum cum Dorfis permixtis, sed sint de Civilibus simplicibus, vel albis, vel nigris, aut griseis. Præcipimus etiam, quod Canonici dictæ religionis infra Ecclesias & claustra locorum Cathedralium, aliorumque Conventualium, seu Collegiatorum ipsius religionis, & alibi conventualiter incedentes, portent superpellicea magna, & ampla, juxta cuiuslibet Ecclesiæ consuetudinè rationabilem, quæ in longitudine manicarum ultra manum quatuor digitis transversalibus, vel circa, & ultra mediam tibiam, vel circa in sui longitudine protendantur. Extra Ecclesias verò, claustra, & loca prædicta, & ubique sub cappis, rodondellis, seu elochiis, vel mantellis in locis debitis uti possint superpelliceis, quorum manicæ usque ad palmum in latitudinè, vel circa, & eorum longi-

rudo usque ad mediam tibiam, vel circa protenduntur. Per hoc autem nolumus derogare consuetudini quorundam locorum, quæ ab antiquo, vel ab institutione habent usum superpelliceorū ad formam Rochetorum, seu Camisiarum Romanarum, proviso tamen quod minoris longitudinis superpellicea hujusmodi non existant, & adeo manicas longas habeant, quod eis brachia usque ad pignum valeant cooperiri, per formas autem hujusmodi superpelliceorum, alias formas longiores, & honestiores, superpelliceorum, & habituum, non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innovare. Statuimus insuper, quod Canonici dictæ religionis, cappis, & vestibus albi, blavi, nigri, seu quasi nigri coloris dumtaxat utantur, quodque illi qui altero tantum de dictis coloribus uti consueverunt seu tenentur, non possint ad alium portandum, seu assumendum aliquatenus se transferre, nisi ad album dumtaxat. Vestis quoque superior habitui proxima, sit rotunda per circuitum, & non fissa, nec longitudine nimia aut brevitate notanda. Ab eisdem quoque Canonici in eorum vestibus ligatæ manicæ non portentur, nec in apparenti consuetudinæ, vel quomodolibet botonatæ. In Cathedralibus autem Ecclesiis, Antistites, seu Præpositi, Priores, seu alii majores in illis post ipsos Antistites existentes: ac in Monasteriis, Abbates, Præpositi, Priores, seu alii non habentes Superiores religionis ejusdem, sic aliam formam honestam, vestium & calceamentorum ordinem & disponant, quod sit in colore saltem omnibus Canonici ejusdem Ecclesiæ seu Monasterii, tam extrinsecus, quam intrinsecus uniformis, ipsamque tam Abbates, quam Præpositi, Priores, & administratores, ac cæteri quicumque Canonici, & alii per proprios eorum Antistites, vel Abbates, seu alios; Abbates verò & cæteri Prælati, Superiores proprios ejusdem religionis non habentes, per Præsidentes, Provincialibus Capitulis, seu per quemlibet eorum, ac per Visitatores in ipsis Capitulis deputandos, tenere & servare cogantur. Qui verò vestem, vel habitum contra ordinationem præsentis constitutionis deferre præsumperit, per dictos Superiores, vel per Præsidentes, sive per Visitatores, seu eorum quemlibet, sic debite puniatur, quod cæteri à similibus arceantur, & nihilominus ab eo auferatur, vestis prohibita pauperibus eroganda. Et si infra spatium quindecim dierum à tempore monitionis, seu præcepti sibi facti computandum, vestem vel habitum hujusmodi, non dimiserit cum effectu, vel ablationi prædictæ resistit, si beneficiatus fuerit, per quatuor mensium spatium ab administratione temporariam sit suspensus; non beneficiatus verò, dicto tempore sit inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum quodcumque. Qui autem exhibens se in publico, habitum (superindumenta scilicet lineæ) temerè occultaverit, si monitus emendare noluerit, juxta præmissam personarum distinctionem, dictas suspensionis, & inhabilitatis pœnas per idem tempus incurrat. Injungimus insuper Præsidentibus, Visitatoribus, & Prælati aliis religionis prædictæ, ut contra transgressores eorum quæ circa honestatem vestium, & habitus superius sunt statuta, prout ad eos & eorum quemlibet pertinuerit, monitionem prædictam (quæ transgressio eis nota fuerit) facere non omittant. Et nihilominus Præsidentes, & Visitatores prædicti, monere teneantur Abbates, Præpositos, & alios ad quos id pertinuerit religionis prædictæ, ut præmissa quæ ut prædictum est circa honestatem vestium, & habitus sunt statuta, servant & faciant ab aliis sub dictis pœnis diligentius observari.

Exitus de Monasterio quando permittitur.

§. 41. Ut in religione prædicta vitetur dissolutio, & obedientia teneatur, districtius inhibemus, ne quis Canonici dictæ religionis de Ecclesia, Monasterio, vel loco suo Conventuali exeat, nisi primitus obtenta licentia ab illo qui eam valeat impartire, quavis consuetudine contraria non obstante, quodque causam sui exitus veraciter & absque fictione exponat ei à quo erit licentia obtinenda. Qui

verò hujusmodi licentiam concefferit, Canonici claustralibus nullā administrationem vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi quanto convenientius poterit breviorē assignet. Sanè administratoribus, & beneficiatis, qui habent residere in claustro, possit dari licentia sine præfatione termini, si hoc concedenti visum fuerit expedire. Si quis autem exiverit extra Ecclesiam, Monasterium, seu locum alium Conventualem sine licentia, vel in termino assignato iusta causa cessante, non redierit, pœna quæ in tali casu per statuta, vel consuetudines ejusdem Ecclesiæ, vel Monasterii, seu alterius loci infligenda fuerit, infligatur eidem. Et si super hoc statutum vel consuetudo aliqua non existit, pœna quæ sequitur infligatur, videlicet quod ille qui infra novem dies post exitum seu terminum prædictos redierit, ultimus stet in choro & secunda, quarta, & sexta feris ejusdem septimanæ, in pane & aqua jejundet. Illis verò qui infra hujusmodi novem dies non redierint, pœna quæ sequitur imponatur, videlicet quod à porta regulari, parlatorio, seu alio loco decenti per claustrum, cum Magistro novitiorum, vel alio ad hoc deputato ad Capitulum veniant, camisiam, femoralia, & caligas tantum habentes, superpellicium in brachiis, ac ferulam seu virgam in manibus suis ferentes, cum quibus in dicto Capitulo venia prius recepta, & recognita culpa sua, coram omnibus verberentur, & nihilominus alia pœnitentia sine pœna pro qualitate demeriti imponatur eidem secundum arbitrium imponentis. Quod si sine scandalo hujusmodi pœna imponi non possit, in pœnam aliam secundum sui Prælati arbitrium, de proborum & seniorum Conventus consilio commutetur, quam in dicto Conventus præsentia facere teneantur, proviso attentius, quod mensuram peccati correctionis infligenda non excedat. Simili quoque vel alia condigna pœna puniantur Canonici in Prioratibus seu administrationibus aliis externis assignati, qui sine licentia Priorum seu administratorum eorumdem, de ipsis prioratibus seu administrationibus recedentes fuerint evagati, vel in termino non redierint assignato. Si autem de dictis prioratibus seu administrationibus ad claustrum seu Prælatum suum à suis Prioribus seu administratoribus, licentia non petita, vel petita & non obtenta veniant, eidem Prælato seu Superiori suo causam sui adventus statim exponant, qui Prælatum seu Superior an causa hujusmodi rationabilis & vera fuerit arbitretur, & si causam rationabilem seu falsam esse repererit, vel si hujusmodi venientes nullam causam ei exposuerint, aut licentiam non petierint, per Prælatum aut Superiorem, prout eis visum fuerit expediens puniatur. Nullus quoque Canonici pernoctatur extra Ecclesiam, Monasterium, vel alium locum suum abire sine Breviario permittatur, in quo pensum servitutis suæ dicendo horas Canonicas possit solvere Creatori.

§. 42. Perpetuo prohibemus edicto, ne Civitas, Castrum, Villa, vel Feudum notabile, aut iurisdicchio alicujus ipsorum, vel Grangia seu locus, territorium, sive magnus possessio vel terrarum numerus, vendi vel etiam principaliter & expresse obligari, vel Monasterium, seu Prioratus, aut Ecclesia religionis præfate in alium transferri valeant per quoscumque etiam in casu alias à jure concessio, absque licentia Sedis Apostolicæ speciali, omnem venditionem, obligationem, & translationem de præmissis, & contra hæc factam irritam decernendo, ac nihilominus quilibet Capitulis provincialibus Præsidentium ac Visitatorum, alienationes hujusmodi eisdem, ac consentientes eisdem Sedi Apostolicæ, si exempti fuerint, alioquin Ordinarii seu Diocesanis ipsorum intimare per scripturam authenticam, vel literas eorum sigillis munitas, quam citius commodè poterunt, teneantur.

§. 43. Multis fraudibus atque dolis, quæ per nonnullos religionis ejusdem, in damnum & præjudicium Ecclesiarum, Prioratum, & aliorum locorum prout experientia docuit committuntur, oportet ut nis obviare remediis quantum cum Deo possu-

Alienatio prohibetur absque licentia Apostolica.

Et contra tractus prohibentur.

mus salubriter cupientes, hoc consulo edicto prohibemus, ne Abbates, Præpositi, ac Priores, vel quilibet administratores, & alii Canonici seu conversi religionis ejusdem, prætextu religionum, vel negotiorum quæ gerunt, fraudulentos vel dolosos aut simulatos vel fictos contractus inire, vel mutua simulata vel ficta suscipere, sive proprio, sive fidejussorio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiam confiteri in instrumentis publicis, vel authenticis aliisve scripturis, se à patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, servitio, amico, seu mercatore recepisse mutuum, vel aliàs, pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boves, sive animalia alia, vel res, seu alia bona, eaque in utilitatem locorum quibus præsent, vel administrationum quas gerunt fuisse conversas, neque tamen pro se, seu locis eorum neque pro administrationibus suis ipsa receperint. quoquomodo præsumant. Similiter etiam prohibemus, ne fingant seu ponant, vel scribant se fore Principales debitores, neve ut tales se obligent, ubi re vera non principales sed fidejussores existunt, neve in talibus contractibus, ut præfertur simulatè conceptis, se ac alios suo nomine, locaque ipsa, possessiones, redditus, proventus, bona & jura locorum obligent, vel submittant, neque in fraudem seu dolose confiteantur, vel alios præfertim debitores eorum faciât confiteri seu etiam obligari, vel super iis instrumenta, vel authenticas seu aliàs scripturas in fraudem confici, continentia quòd jura, redditus, possessiones, animalia, blada, pecuniam, seu alia bona ad ipsos, vel Monasteria, seu quævis alia bona ipsius religionis pertinentia seu debita, fuerunt, sunt, vel esse debent, patris, matris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere vel debita eis fore, vel alios quoscumque contractus similes fraudulenter, & dolose confici faciant, vel fieri procurent, per quos Ecclesiæ, Monasteria, & alia loca religionis ipsius quibus præsent, ac jura, redditus, & possessiones, seu alia loca ipsorum damnificari, gravari, obligari, vel aliàs impediri, seu deperiri valeant quovis modo. Nos autem omnes prænotatos, in grave & enorme præjudicium administrationum suarum talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes, præter alias pœnas juris (nisi infra duorum mensium spatium à tempore contractus seu commissi hujusmodi numerandum) ea quantum eis possibile fuerit tolli fecerint, & Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, administrationes, & loca prædicta reddiderint seu reddi fecerint indemnitas, seu à talibus dispendiis liberarint, excommunicationis sententiæ eo ipso decernimus subjacere. Quòd si forte præmissa effectualiter non poterint revocare, teneantur infra alios duos menses, illos duos immediatè sequentes, ea suis Superioribus revelare, quòd si non fecerint, sententiâ excommunicationis incurrant, & aliàs pro dictis excessibus debite puniantur, taliter quòd cedat cæteris in exemplum. Possint autem Præsidentes ac Visitatores in Provincialibus Capitulis deputati, & eorum quilibet, Abbates aliosque quoscumque Prælatos ac administratores, non habentes Superiores religionis ejusdem, qui hujusmodi sententiâ excommunicationis incurrerint, satisfactione præmissa absolvere, & secum super irregularitate, si per simplicitatem & juris ignoratiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebraverint, vel se ingesserint eidem, inde contracta misericorditer dispensare, cæteros verò consimiliter absolvere, & cum eis in similibus casibus dispensare valeant immediatè Superiores eorū.

Mutua quomodo recipienda.

§. 44. Monasteriorum, & locorum religionis ejusdem dispendiis quæ ex mutuo contractu plerumque proveniunt, præcavere consultius intendentes, statuimus, quòd Abbas, Præpositus, Prior, seu quivis alius (etiam Apostolicæ Sedis Notarius) religionis ejusdem, quum per ipsum fuerit mutuum suscipiendum, ultra summam communi providentiâ per annale Capitulum seu majorem partem ipsius taxandam, infra scriptam solemnitate observet, vi-

delicet ut quilibet de prædictis Superiorem ejusdem religionis non habens, qui habebit recipere mutuum supra dictum tractatum ad minus & consilium duorum dierum non continuatorum, seu interpellatorum, cum Capitulo seu Conventu suo diligentem habeat, & maturum. Et nihilominus de consensu sui Capituli vel Conventus, mutuum hujusmodi recipiatur ab eo. In Monasterio verò, Prioratu, & administratione, conventuali vel non conventuali Superiorem immediatam in eadem religione habentem; in conventuali videlicet cum Conventu ipsius, in non conventuali, cum Conventu Superioris Ecclesiæ Monasterii sive loci, tractatus hujusmodi habeatur. Et nihilominus in utroque licentiâ seu auctoritas interveniat dicti superioris quocumque nomine censeatur, eo plene certificato in quantum comòdè fieri poterit, de omnibus quæ intervenire debent in tractatu præfato, in quo quidem agatur, & clarè liqueat, ob quam causam cujusve summæ, & si fieri potest, à quibus creditoribus, & sub quibus conditionibus, & obligationibus, quibusve terminis solvendum suscipiatur mutuum supra dictum, de iis nihilominus authentica conficienda scriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorū, qui interfuerint in tractatu, ac etiam consentientium, & auctorizantium exprimaantur, & ipsorum auctorizantium sigilla scripturæ hujusmodi apponantur. Prohibemus insuper, ne prætextu alicujus procuræ generalis, etiam si contineatur in ea, quòd procurator mutuum possit recipere, aut obligare Ecclesiæ, Monasterium, vel alium locum, mutuum recipere valeat Ecclesiæ, Monasterium, vel locus alius obligari, nisi prius prædicta omnia fuerint observata. Volumus autem, quòd pecunia quæ taliter, ut præmittitur mutuo recipietur, non remaneat in solius Antistitis, seu Abbatis, vel Prioris, aut alterius administratoris hujusmodi contractum ineuntis principaliter potestare, sed si comòdè fieri potest, tradatur tribus, seu pluribus aut paucioribus viris, prout expediens videbitur providis, & discretis, qui dictum mutuum ad illas utilitates seu necessitates convertant, ob quas noscitur fuisse contractum, qui super hoc fideliter exequendo juramenti vinculo adstringantur, districtius inhibentes, ne eorum quæ debentur Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis religionis ejusdem, remissio fraudulosa, & notabiliter damnosa à quoque valeat attentari. Permittimus tamen, quòd si Antistes, vel Abbas, aut alii quicumque administratores religionis ejusdem, à locis aliis dictæ religionis quibus subsunt sint multum remoti, & casus aliquis evidenter utilis seu necessarius occurrat, cui succurri non valeat, nisi ultra dictam summam communi providentiâ taxatam mutuum contrahatur, licitum sit eidem absque solemnitate hujusmodi, & pœnis infra scriptis, ut tali casu valeat provideri, tantam absque fraude quilibet summam recipere mutuo, quanta necessaria fuerit pro casu præfato. Recipientes autem mutuum in casu hujusmodi, si Superiores ejusdem religionis non habuerint in Conventibus propriis, si verò Superiores tales habuerint, eidem Superioribus, & nihilominus suis Conventibus, si Conventum habeant infra octo dies postquam eorum præsentiam habere comòdè poterunt, id exponere, & de iis qui in ipso contractu intervenerunt eos certiores reddere teneantur, & conficiatur inde scriptura, si ipsis Superioribus, vel Conventibus visum fuerit expedire. Prælati autem, seu quivis administrator, qui semel recepit, sive particulariter sive simul, summam prædictam, communi providentiâ (ut præmittitur) prætaxatam, quodcumque mutuum recipiat ultra eam, nisi esset modicum, quòd tamen quartam partem ejusdem summæ non excedat, teneatur sub infra scriptis pœnis solemnitate secundam plenariè observare. Quòd si Abbas, Præpositus, Prior, vel administrator alius dictæ religionis quocumque nomine censeatur, contra præmissa faciens, mutuum ultra dictam summam communi providentiâ taxatam absque dicta solemnitate recipiendo, locum sibi commissum, aut jura, redditus, seu possessiones ipsius

expresse

expresse obligaverit, vel literas, vel instrumenta concessionis, vel recognitionis super hoc concesserit, seu aliàs submiserit (nisi infra sex menses immediatè sequentes, obligationes & submissiones hujusmodi cessare fecerit) sit ei extunc donec ea compleverit Ecclesiæ interdictus ingressus, & insuper Præpositi, Priores, & alii administratores superiorem ejusdem religionis, non tamen Conventum, habentes, si præfatum interdictum per alios sex menses, præfatos sex immediatè sequentes pertinaciter sustinuerint, sint extunc à suis administrationibus suspensi, donec obligationes prædictæ tollantur, & eorum administrationes reddita fuerint indemnes. Suspensione autem hujusmodi durante, Superiores immediati taliter suspensionum administrationes eorum recipiant, easque per se vel alios fideliter gere, & indemnes pro posse reddere studeant, ac nihilominus suspensos eosdem aliter punire, prout culpæ qualitas exegerit, non omittant. Si quis autem taliter suspensionum Superioribus ipsis in prædictis de facto contradicere præsumperit, & in contradictione hujusmodi per octo dies pertinaciter perseveraverit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, quam si sustinuerit pertinaci animo per sex menses, dignitate, officio, administratione, seu beneficio per eum obventa seu obvento privetur.

Locationes
quæ damna-
tæ sint.

§. 45. Quoniam ex minus provida locatione locorum religionis ejusdem, seu concessionem ipsorum ad firmam, proventuum locorum ipsorum plurima pertulit hætenus dicta religio detrimenta, salubri prohibemus edito, ne Abbates, Priores, Præpositi, aut cæteri administratores religionis ipsius, sine causa necessaria, vel utili, loca suæ administrationi commissa, vel proventus ipsorum locorum, ad firmam tradere, seu locare præsumant. Quod si ex causa hujusmodi id facere voluerint, & Capitulum seu Conventum habuerint, non tamen Superiorem religionis ejusdem, debeant cum eodem Capitulo, seu Conventu præmittere tractatum de causa hujusmodi, & de quantitate pretii, & sub quibus obligationibus, & de persona illius cui firma, seu obligatio hujusmodi fuerit faciendæ, ipsasque facere cum consilio ipsius Capituli, seu Conventus, vel majoris partis ejusdem. Si verò Capitulum, seu Conventum proprium, & nihilominus Superiorem ejusdem religionis habuerint, non solum cum ipso Capitulo seu Conventu, sed etiam cum eodem Superiore dictum tractatum præhabeant, & cum consilio Capituli, seu Conventus ipsorum, vel majoris partis, ac de dicti Superioris licentia, & non aliter ad eas procedat. Si autem Priores, vel Præpositi, aut alii administratores extiterint, non habentes Conventum, sed Antistitem, Abbatem, vel alium Superiorem religionis ejusdem, tractatum prædictum cum eodem Superiore præmittant, & cum ipsius licentia, & non aliter faciant firmam, seu locationem præfatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quò minus redditus, & proventus administrationum suarum locare, seu vendere valeant absque solemnitate præmissa ad tempus modicum, juxta morem in regione in qua erunt solitum observari, statutis Ecclesiarum, Monasteriorum, vel aliorum locorum religionis ejusdem (si qua super hoc fuerint) rationabilibus observatis. Si tamen ex hujusmodi locatione, seu venditione proventuum ad tempus modicum, ut præmittitur faciendis, contingeret infra unum annum recipi pecuniam, vel aliud quodcumque pretium proventuum rei locatæ unius anni excedens, tunc solemnitates præmissas volumus observari. Simili modo etiam prohibemus, ne aliquo casu, firmæ seu locationes, seu venditiones hujusmodi fiant per eosdem personas suspectas, neve quibusvis firmariis, seu conductoriis, sive emptoriis liber originalis cæsum, aut instrumenta, seu monumeta originalia super jure Eccl. vel administrationu cõfecta tradantur, neve jurisdictiones per se, aut cum Universitate, seu Civitates, vel Villæ, vel insignia loca seu Castra, vel Fortalicia locetur, seu ad firmam tradatur, sive sub locatione, vel firma includantur. Redditus tamen seu

proventus Civitatum dicti Ordinis, Villarum, locorum, Castrorum, & Fortalitiorum hujusmodi, prout superius præmittitur, vendi valeant seu locari. Ubi autem occasione firmarum, aut locationum, seu venditionum hujusmodi continget personas, vel bona Ecclesiastica ipsius religionis obligari, vel submitti, obligationes & submissiones hujusmodi fieri volumus Ecclesiasticæ jurisdictioni, coercionem dumtaxat, & per Ecclesiasticam jurisdictionem, & coercionem executioni mandari. Firmas autem seu locationes aut venditiones prædictas, locorumque traditiones contra præmissa factas, instrumenta quoque & qualibet documenta, super eis cõfecta, justitia carere decernimus, & nullius existere firmitatis. Et nihilominus Abbates, Priores, Præpositi, & cæteri administratores superiorem religionis ejusdem non habentes, qui contrafecerint per Præsidentes Capitulis, vel per Visitatores deputandos eis corrigantur. Cæteri verò per Antistites, Abbates seu alios immediatos superiores eorum, si eis visum fuerit, in quinta parte pretii locationis, sive firmæ, fabricæ seu in ornamentis Ecclesiæ, Monasterii sive loci cui immediatè subeunt, applicanda, & aliàs debite puniantur.

§. 46. Ut Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum religionis ejusdem, bona, & jura salubriter cõserventur, statuimus quòd Præsidentes Ecclesiarum Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, & administrationibus aliis quibuscunque dictæ religionis, quamprimum commodè poterunt, conficiant seu conficiant registra, in quibus possessiones, census, jura, & cætera bona immobilia quæcumque & qualitercumque fuerint, ad eorum administrationes spectantia, sigillatim & specificè describantur. Fiant etiam per eosdem registra de ornamentis Ecclesiasticis, vasis, lectis, animalibus, & aliis rebus mobilibus, & se moventibus pro agricultura, & alia instructione locorum necessariis, vel utilibus, & hujusmodi registra, in locis subjectis aliis superioriibus religionis ejusdem duplicentur, quorum unum in loco superiori, & reliquum in subiecto servantur. Visitatores quoque in provincialibus Capitulis deputati, cum visitabunt loca suæ visitationi commissa, Prælati etiam & alii Superiores cum fuerit opportunum, diligenter inquirent, an res & bona prædicta, necessaria pro instructione locorum teneantur in locis eisdem, & provideant quòd perpetuò teneantur in eis, aliterque reperta faciant emendari, & secundum quod culpa exegerit puniant delinquentes. Insuper Præsidentes præfati, cum possessiones administrationum suarum fuerint affectu, inventaria, de bonis mobilibus, & se moventibus repertis in administrationibus ipsis conficiant. Hi verò qui habent Superiores religionis ejusdem, hujusmodi inventaria faciant duplicata, quorum unum in loco subiecto servetur, & superiori reliquum assignetur, ut per ea in quo statu administrationes ipsas receperint, valeat apparere. Fiant autem hujusmodi inventaria & registra per tabellionem, vel saltem in aliarum publicarum præsentia personarum. Adjicimus etiam, quòd Præsidentes Ecclesiarum Cathedralibus, Monasteriis, & locis aliis dictæ religionis, qui bona mobilia, Prioratum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet religionis ejusdem, sibi subiectorum vacatium in eis, tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa duratè obvenientia ex privilegio, vel cõsuetudine, seu alia causa rationabili ad se afferunt pertinere, vasa, vestimenta, seu alia ornamenta divino cultui deputata, animalia etiam tam pro agricultura, quam pro aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consueta, vasa vinaria, & coquinaria, lectos etiam, & alia suppellectilia necessaria seu vasa (nisi fortè aurea vel argentea fuerint) nullatenus occupare, vel exinde asportare, aut sibi appropriare præsumat. In apprehendendis quoque bonis aliis constitur. fœl. rec. Bonifacii PP. VIII. prædecessoris nostri super hoc editam, quæ incipit, Præsenti, diligenter observent. Qui verò secus fecerint, juxta qualitatem delinquentium personarum poenas incurrant,

Registra,
& archivia
conficiantur.

Alimento-
rum præsta-
tiones non
differantur.

quæ per constitutionem eandem ejus transgressio-
ribus imponuntur.

§. 47. Quum sit rationi consonum illos non de-
bere onera recusare, qui rerum commoda comple-
ctuntur, statuimus, quod Antistites, Abbates, Præ-
positi, Archidiaconi, Priores, & administratores
cæteri religionis præfatæ, qui census, redditus, pen-
siones, seu quæcumque similia debent vel debebunt
in posterum pro alimentis quotidianis, vel pro ves-
titiis in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Præ-
posituris, Prioratibus, officiis, & administrationi-
bus, seu aliis locis religionis ejusdem, sive in blado,
vino, carnibus, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus
aliis quibuscumque consistant, illa eis in terminis
consuetis, vel præfixis seu in antea præfigendis inte-
grè solvere non omittant. Quod si Priores, Præposi-
ti, Archidiaconi, ac cæteri administratores ejus-
dem religionis, ea in ipsis terminis, vel saltem infra
mensum non solverint, requisiti, quantum ascendit
quarta pars illius debiti, ultra ipsam debitum no-
mine pœnæ solvere teneantur. Et si infra alium
mensum immediatè sequentem non solverint, tam
pœnam quam etiam ipsum debitum Principale, eo
ipso sint (donec de prædictis fuerit integraliter satis-
factum) à temporalium administratione suspensi, &
Prælati durante suspensione prædicta, ministret per
alium temporalia beneficia illius qui suspensionem
incurrerit supradictam, & satisfaciatur de prædictis.
Antistites verò si post lapsum terminum requisiti in-
frà duorum mensum spatium, à die requisitionis
hujusmodi computandum, satisfacere contempserint,
pœnam tertie partis debiti incurrat irremissibili-
ter eo ipso. Abbates autem, & alii Prælati religio-
nis ejusdem, si post requisitionem consimilem infra
mensum satisfacere contempserint, incurrat pœnam
consimilem ipso facto. Et si Abbates, & alii Prælati
hujusmodi, per alium mensum sequentem solvere
non curaverint, à stalli chori, & loco Capituli de-
putatis eisdem, sint ipso facto, & tamdiu remaneant
suspensi, donec integraliter de debito, & pœna satis-
fecerint memoratis, nulla remissione profutura eis-
dem. In prædictis tamen casibus de Principali debito
satisfacto Antistites, Abbates, & alii Prælati liberè,
inferiores verò de suorum licentia Prælatorum, remit-
tere valeat pœnas præfatas ab aliis quam à præfatis
Antistitibus, Abbatibus, & Prælati sibi debitas pro
prædictis Institutionibus regularibus inherentes,
statuimus, ut Canonici in Ecclesiis Cathedralibus,
Monasteriis sive locis aliis Collegiatis, seu Conventu-
alibus d. religionis constituti, consuetudine seu
usu (quinimò abusu) contrario non obstante in re-
fectorio comedant in comuni, nisi in casibus in qui-
bus & prout eisdem licitum est, seu permissum extra
refectorium comedere, secundum regularia & cano-
nica instituta, proviso quòd illi quibus incumbit
onus providendi de victu Canonici eisdem provi-
deant sufficienter & decenter, non in pecunia, sed in
victualibus, prout cuilibet opus erit: de qua suffi-
cientia & decentia victualium, tractetur, & si expe-
dierit ordinetur in Capitulo annali. Decernentes,
quòd si qui redditus, vel pensiones alicui ex Canoni-
cis singulariter hæcenus pro victualibus fuerint assi-
gnati, nullatenus dimittantur eidem. Nos n. assi-
gnationes hujusmodi revocamus, & pro revocatis
haberi volumus, & eas fieri deinceps prohibemus.
Illi quoque quibus incumbit onus de vestimentis,
calceamentis, & aliis corporis indumentis necessariis
dictis Canonici providendi, eisdem provideant suf-
ficienter, & decenter, & tempore congruo juxta
suppetentiam facultatum, & conditionem seu qua-
litate regionis: & illud quod dádum erit singulis,
pro vestimentis, & aliis prædictis, ordinent & taxent
si opus fuerit in annali Capitulo memorato. Ad hæc
subjungimus, quòd illi qui prædicta administrare
teneantur, ad ea omni excusatione cessatè ut præmit-
titur ministranda per Superiores suos, aut in defe-
ctum eorum, per Visitatores vel Præsidentes in Ca-
pitulo provinciali deputatos, & eorum quemlibet
compellantur. Nec audiatur, si dicant Privilegium,

statutum, ordinationem, vel consuetudinem contra-
ria se habere, aut pro suis personis, eorumque statu
personarum, & officiorum decentia sustentandis,
se asserant indigere, nulla quoque super hoc appel-
latio nullave supplicatio eis profit. Et si tertio mo-
niti per aliqua dierum competentia intervalla mo-
nentis arbitrio relinquenda, præmissis efficaciter pa-
rere contempserint, removeantur à suis administra-
tionibus vel officiis, ipsaque aliis personis idoneis
prædicta complere valentibus committantur. Abba-
tes verò, Præpositi, Priores ac cæteri, etiam Apo-
stolicæ Sedis Notarii non habentes Superiores reli-
gionis ejusdem, vel habentes, si præsent Collegiis,
seu Conventibus, qui de prædictis providere te-
neantur, non habentes quidem Superiores, à Præsi-
dentibus ac Visitatoribus, & eorum quolibet, cæteri
verò tam ab eisdem, quam etiam à dictis suis Su-
perioribus per censuram Ecclesiasticam aliisque re-
mediis ad hoc congruentibus ad id omnino cogantur,
eisdem Superioribus nisi suos subditos; necnon
dictis Præsidentibus ac Visitatoribus, nisi Abbates,
Priores, & alios supradictos efficaciter ad præmissa
compulerint: in Capitulis provincialibus graviter
arguendis, & taliter corrigendis, quod cedat cæteri-
is in exemplum. Cæterum, si redditus, & proven-
tus dignitatum, officiorum, seu administrationum
quibus onus prædictum incumbit, aut dicta victua-
lia, vestimenta, seu alia pro victu seu vestitu neces-
sario Canonici ministrando non suffecerint, possit
Prælati in suo annali Capitulo, cum consilio &
assensu ejusdem Capituli, vel majoris partis ipsius,
auctoritate Apostolica Prioratibus, administra-
tionibus, & aliis beneficiis per Canonicos dictæ reli-
gionis solitis gubernari, quibus eorum supportatis
oneribus ad hoc suffecerint facultates (vocatis ta-
men ad hoc Prioribus, vel administratoribus, & aliis
beneficiatis, qui eisdem præfuerint) pensiones per-
petuas imponere, pro sufficienti supplemento defe-
ctus victualium, & vestimentorum, & aliorum ne-
cessariorum, pro habitu corporis dumtaxat, quas
quidem pensiones extunc, tam illi qui eisdem Prior-
atibus, administrationibus, & beneficiis aliis, tem-
pore hujusmodi impositionis præfuerint, quam
successores eorum solvere teneantur.

§. 48. Ut salutis Auctori purius serviat, statu-
mus quòd universi Canonici religionis præfatæ, ab
esu carniū diebus Sabbati, & per totum Ad-
ventum Domini studeant abstinere, non obstanti-
bus statutis, vel contrariis quibuscumque. Super
abstinentia verò ab esu hujusmodi carniū in qua-
rta feria, & Sepruagesima, Prælati seu alii ad quos
spectaverit, consuetudines & statuta, antiqua & no-
va, honesta, & rationabilia suorum locorum ser-
vent, & faciant observari. Illis tamen qui ad majo-
rem abstinentiam sunt adstricti, per hoc esum car-
niū non intendimus indulgere.

§. 49. Rursus præcipimus, quòd Canonici reli-
gionis ejusdem residentes in claustris, omnes simul,
vel si multitudo eorum non finit, saltem quantum plu-
res ex ipsis commode poterunt, in una domo dor-
miant & quiescant, juxta regularia instituta Canoni-
ca, non habentes separatas cameras sive cellas, ex-
ceptis iis qui propter senectutem, vel valetudines
corporales, aut propter administrationes seu officia
quæ gesserint, vel ex aliis causis juxta dispositionem
sui Superioris rationabiliter excusantur. Statuimus
etiam quòd in dormitoriis cellas non habentibus,
cellæ de cætero nullæ fiant. Permittimus tamen,
quòd in eis ubi sunt cellæ jam factæ, remaneant; sed
à parte anteriori debeant aperiri, ita quòd à trās-
euntibus, hi qui intra fuerint conspici valeat & videri, &
quòd per Prælatos locorum infra sex menses à tem-
pore quo præsentis constitutio nes fuerint publica-
tæ, vel ipsis negligentibus, seu non valentibus, per
Visitatores in provincialibus Capitulis deputatos, in
prima visitatione quam impenderit, omnes tales
cellæ ab anteriori parte debeant aperiri; & si super
hoc fuerint aliqui resistentes, vel impedimentum
præstantes, seu præstari procurantes, vel ad id dātes

Esus car-
niū quan-
do prohibi-
tus.

Actibus
sint in dormi-
toriis &c.

auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, vel hujusmodi cellas de novo facere præsumentes, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, quos etiam ipsi Prælati, & Visitatores præfati, per alia juris, & ipsius religionis remedia, valeant super his auctoritate Apostolica coercere. Ab hujusmodi autem excommunicatione si ipsam incurrerint, possint absolvi per Visitatores præfatos, vel per Prælatos immediatos eorum, & cum eis super irregularitate, si quam forsan contraxerint, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, per eosdem valeant dispensari.

Privilegia & mobilia non transferenda.

§. 50. Religionis ejusdem consulere commodis, & præcavere dispendiis cupientes, statuimus ut si quis Ecclesiæ Cathedrali, Monasterio, Prioratui, Præposituræ, seu administrationi cuiusvis dicte religionis Præfatus, aut simplex Canonicus, seu conversus religionis ejusdem Privilegia, literas, vel instrumenta concessa, seu concessa super libertatibus, possessionibus, rebus, seu juribus eorumdem, aut vasa aurea, seu argentea divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta Ecclesiastica, libros aut res alias notabiles vel pretiosas ipsorum, extra Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, seu administrationem hujusmodi, in damnum ipsorum, apud suos consanguineos vel propinquos, seu quoscunque alios fraudulenter transportare, seu tenere præsumperit (nisi infra duorum mensium spatium, prout possibile fuerit ei, ad loca ipsa reduxerit, vel eadem loca, seu administrationes infra idem spatium indemnitas reddiderit) extunc possidens ipsa, tamdiu donec præmissa, ut præfertur emendaverit, ab administratione temporalium sit suspensus, simplex verò Canonicus, vel conversus, ad beneficia seu officia qualibet religionis ipsius obtinenda, sit eo ipso tamdiu inhabilis quousque per immediatum Superiorem ipsius, satisfactione præmissa, cum eis fuerit misericorditer dispensatum. Et si Præfatus ejusdem, qui tamen Antistes non fuerit, culpa extiterit manifesta per Præsidentes in Provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputatos pœnæ graviori subdantur.

Missarum celebratio injungitur.

§. 51. Hortamur Præpositos, Priores, & Administratores, singulosque Canonicos dicte religionis in sacerdotio constitutos, in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis eorum locis Conventualibus residentes, ut (si non frequentius) saltem bis in septimana, residentes autem in Prioratibus, vel aliis locis in Conventualibus, saltem semel in hebdomada, in Scholis verò vel alibi commorantes, infra quindecim dies saltem semel, salva honestate, & debita devotione Missas studeant celebrare.

Et Euchariſtiæ susceptio.

§. 52. Alii verò Canonici non sacerdotes ubilibet constituti, in qualibet quindena saltem semel confiteantur, & quolibet mense reverenter suscipiât Euchariſtiæ Sacramentum, nisi fortè de proprii Confessoris consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione eorum aliquis duxerit abstinendum. Per hoc autem, statutis consuetudinibus, ordinationibus, seu observantiis Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum prædictorum, quibus frequentius pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare debeant, vel sæpius celebrando locorum onera supportare, in aliquo non intendimus derogare: adjicientes quòd Abbates, Præpositi, seu Priores cæteri locis Conventualibus Præsidentes, die qualibet, rationabili causa cessante, Missam celebrent, vel audiant, & nihilominus in solemnibus festis, in suis Monasteriis sive locis Missas solemnes studeant celebrare.

Divinorum officiorum recitatio.

§. 53. Hortamur etiam quòd in Ecclesiis, Monasteriis, sive locis aliis Conventualibus, cum modestia, humiliter, & devotè; Horis nocturnis & diurnis, ad divina officia universi & singuli Canonici studeant convenire; ipsaque non transcurrendo, aut syncopando, sed tractim & distinctè, psallant & celebrent, ac devotè. Sanè in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, & locis aliis Con-

ventualibus religionis ejusdem, Missa major per Canonicum celebretur. Et si inibi, magnus & ad hoc sufficiens fuerit Canonicorum numerus, in officiis Diaconatus, & Subdiaconatus ministrant hujusmodi celebranti, & qui hebdomadarius fuerit Missæ majoris, cessante impedimento legitimo, horas Canonicas incipiat, & collectas orationes dicant. Transgressores verò præmissorum debite subjaceant disciplinæ.

Reliquiarum &c. conservatio.

§. 54. Denique solliciti sint Antistes, Abbates, Præpositi, Priores, Sacristæ, & administratores alii religionis præfate quocumque nomine censeantur, quibus incumbit Ecclesias, Oratoria, Altaria, reliquias, vasa, corporalia, vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica, munda, & nitida conservare, & facere ab aliis conservari, de breviariis quoque, missalibus, aliisque libris, & vestimentis, ac ornamentis quibuslibet necessariis, juxta facultates, & exigentiam locorum suorum, Ecclesiis, & locis eisdem omninò provideant, seu faciant provideri: quòd si præmissa pro posse adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur, & si opus fuerit pars proventuum beneficiorum eorum per Superiores recipiatur eisdem, & in prædictorum provisionem per aliquem idoneum cõvertatur.

Fori usus damnatur.

§. 55. In favorem religionis præfate prohibemus, ne Antistes, & alii Ecclesiastici Judices, trahant professores religionis ejusdem in causis criminalibus ad eorum consistorium, seu judiciale tribunal, ubi causæ communiter audiuntur; sed alibi audiant dictas causas; nisi fortè criminis manifesti enormitas aliud iusserit faciendum.

Venationumque.

§. 56. Porro à venationibus, & aucupationibus Canonici dicte religionis ablineant, nec eis interesse, aut canes ad opus venandi, vel aves venaticas per se, vel alios tenere præsumant, nec à familiaribus secum morantibus teneri permittant; nisi saltus, vivaria, vel garenas propria, vel jus venandi in alienis haberent, quo casu hoc eis permittitur, dum tamen infra Monasterium seu domos quas inhabitant, aut eorum clausuras, venaticos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibeant personalem. Siqui verò eorum venationi, aut aucupationi clamosa, vel aliàs, cum canibus, vel avibus ex proposito interfuerint; siquidem Abbas fuerit, vel Prior seu Præpositus aut Apostolicæ Sedis Notarius quicumque non habens superiorem ejusdem religionis, per annum se noverit à beneficiorum collatione suspensum, quo casu jus collationis hujusmodi, eo modo quo sibi competeat, ad Priorem claustralem, cum consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius durante suspensione hujusmodi devolvatur. Si verò alius fuerit, ab administratione quam obtinet, sit per annum suspensus: quòd si nullam administrationem habet, eo ipso per annum reddatur inhabilis ad administrationem, seu aliud Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Armorum retentio prohibetur.

§. 57. Dicte quoque Canonici, infra septa suarum Ecclesiarum seu Monasteriorum, arma nullatenus teneant sive suorum licentia Prælatorum. Tenentes verò absque dicte licentia, per Superiorem suum taliter puniantur, quòd ipsorum pœna cedat aliis in exemplum. Super inhabilitate tamen & suspensione prædictis, Præsidentes & eorum quilibet cum Prælati, & Prælati cum eorum subditis possint, si eis expediens visum fuerit dispensare, injuncta transgressoribus pœnitentia salutari.

Accusationes quæ recipiendæ.

§. 58. Quia nonnulli Canonici dicte religionis contra Prælatos, vel Superiores suos frequenter multa proponunt, non ut omnia per eos proposita probent, quia nec facere possent, sed ut infamant, omnibus, & probatis forsan illorum aliquibus, finem consequantur optatum, districtius inhibemus, ne quis Canonicus religionis ejusdem contra suum Prælatum vel Superiorem, super crimine vel criminibus deinceps quomodolibet admitatur; nisi prius se obligaverit ad pœnam congruam, si in probatione propositorum, vel alicujus ipsorum defecerit, per eum irremissibiliter subeundam.

1339.

Reparatio
locorum præ-
cipitur.

§. 59. Si aliqua Ecclesia Cathedralis, Monasterium, seu alius locus religionis ejusdem, in religione vel regulari observantia adeo sint collapsa, quod per Antistitem, Abbatem vel alium Prælatum, seu administratorem, vel Canonicos proprios verisimiliter nequeant reparari, statuimus quod per Præsidentes provinciales, & quemlibet eorumdem, ad requisitionem seu relationem Visitatorum; prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consultatione hujusmodi, si ex dilatione consulendi dictum Caputulum periculum immineret, auctoritate Apostolica de alia Ecclesia, Monasterio seu loco; in qua seu quo ejusdem religionis noscitur observantia resorere, Canonici assumantur idonei, & ad dictam Ecclesiam, Monasterium sive locum collapsam seu collapsum mittantur, ut ibidem quamdiu expediens fuerit morentur, per quos Ecclesia, Monasterium seu locus hujusmodi reparetur. Illi vero Canonici, ob quorum culpam ejusdem Ecclesie, Monasterii sive loci hujusmodi lapsus seu deformatio noscitur contigisse, in Ecclesia seu Monasterio vel loco de qua vel quo assumpti fuerint ii, qui ad Ecclesiam vel Monasterium seu locum collapsam seu collapsum, ut præmittitur transmittentur, vel in loco alio in quo eadem religio vigeat, per Præsidentes eosdem & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate Apostolica collocentur, ubi eorum mores valeant reformari, districtius inhibentes ne Monasteria seu alia loca Collegiata, seu Conventualia religionis ejusdem Ecclesie, Monasterii seu locis religiosorum quorumcumque alterius habitus uniantur, vel etiam submittantur, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, si secus actum fuerit, decernentes irritum & inane.

Proprietarii
damnantur.

§. 60. Licet contra religiosos proprietarios sit provisum per canonicas sanctiones, tamen specialius providere volentes contra illos Canonicos & conversos dictæ religionis, qui suæ salutis oblii, contra regulares & canonicas institutiones pecuniam congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos, & alia bona emunt, seu emi faciunt, aliquando proprio, & sæpe nomine alieno, multis super iis figmentis adhibitis, aliisque tradunt animalia nutrienda & cum augmento vel lucro, sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis; & alios multos contractus diversimode tamquam negotiatores exercent, nec non appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occultant, & illicite detinent in suarum periculum animarum. Decernimus omnia præmissa (quæ tamen restitutioni non subiaceant aliorum) nedum post obitum, sed etiã in vita ipsorum Canonicorum & conversorum, fore administrationi, ad quam pertinuerint applicanda, quacumque consuetudine contraria non obstant, quodque nulli Canonico vel converso talia faciendi licentia à quocumque valeat indulgeri, & quod præfati Canonici & conversi prædicta committentes, & quæcumque religionis ejusdem supradicta retinentes, aut sibi ipsis appropriantes, vel applicationi hujusmodi resistentes, vel impedimentum, publice vel occulte eidem præstantes, seu præstari procurantes, vel dictum peculium habentes & non revelantes Prælati propriis, si per eosdem Prælatos specialiter & nominatim moniti, infra mensem post monitionem hujusmodi immediate sequentem à prædictis non destiterint, vel peculium non revelaverint, & restituerint si restituendi facultatem habuerint, sint eo ipso inhabiles ad Prioratus officium, administrationes & beneficia quelibet in religione hujusmodi obtinenda. Concedimus tamen quod cum talibus Canonicis seu conversis, Antistites, Abbates Præpositi & alii Prælati eorum immediati, possint super inhabilitate hujusmodi dispensare, quando eis videbitur expedire; dummodo à prædictis destiterint, & peculium & alia supradicta revelaverint & restituerint, ut præfertur. Teneantur insuper Prælati & superiores præfati, in suis annualibus Capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, ut ab omnibus supradictis desistant excessi-

bus, & peculium si quod habent revelent & restituere non postponant.

§. 61. Quum ex conspirationis & conjurationis crimine (si forte transeat impunitum) multa mala & scandala possint exoriri, statuimus quod conspiratores & conjuratores, si qui religionis ejusdem de crimine hujusmodi legitime convicti fuerint vel confessi, præter alias pœnas talibus à jure vel aliquo quovismodo inflictas, eo ipso beneficiis & administrationibus quibuslibet quæ obtinuerint, sint privati. Si vero beneficiati non fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad quævis beneficia, seu administrationes Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos quorum notitia non habetur, per Superiorem aut Visitatores, etiam pœnæ aliæ, prout expedire videbitur, generaliter statuuntur. Si vero aliquis de prædictis ad cor reductus, illi vel illis qui tanguntur, ex eis, ipsas patefecerint tali tempore, quod possint hujusmodi factionibus obviare, dignus absolutione & venia habeatur.

Conspiratio-
nesque.

§. 62. Ne Canonici religionis præfate vagandi occasionem habentes, salutis propriæ detrimentum incurrant, statuimus ut Præsidentes provincialibus Capitulis, necnon Abbates, Præpositi, Priores & alii ad quos id pertinet, fugitivos & ejectos de Ordine suo, requirant sollicite annuatim, qui si in Ecclesiis, seu Monasteriis suis recipi poterunt, secundum Ordinem regularem recipiantur, salva Ordinis disciplina: quod si disciplinati incorrigibiles apparuerint, auctoritate nostra provideant Præsidentes & alii prædicti, ut apud eandem Ecclesiam seu Monasteria, in locis competentibus à communi fratrum consortio segregati, ponantur ad agendum pœnitentiam, ibique vitæ necessaria ministrantur eisdem, nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri accessus ad eos, nisi prius à Superiore petita licentia super hoc & obtenta. Si vero hujusmodi fugitivos vel ejectos, inobedientes invenerint eos excommunicent, & tamdiu faciant ab Ecclesiarum præfatis excommunicatos pronunciari publice, donec ad mandatum ipsorum humiliter revertantur. Insuper statuimus, quod Prælati & alii ad quos pertinuerint in ipsa religione correctiones facere regulares, quotiens & quâdo pro gravioribus culpis debebunt pœnitentias injungere, hoc faciant cum aliquorum proborum consilio, & tractatu præhabito cum eisdem.

Ejecti & fu-
gitivi pu-
niantur.

§. 63. Per præmissa vero jurisdictioni Ordinarium non intendimus derogare.

§. 64. Ut autem statuta hujusmodi, quæ religionis ejusdem salutem sapiunt & profectum, ad cunctorum professorum ejusdem Ordinis notitiam deducantur, ac inviolabiliter & fideliter observentur ab eis, auctoritate Apostolica præsentium tenore præcipimus, quod statuta prædicta in primis provincialibus Capitulis eorumdem, à principio usque ad finem publice legantur, & solemniter publicentur, eorumque singulæ copiæ, singulis Ecclesiis, Monasteriis, atque locis religionis ejusdem habentibus Capitula, Collegia seu Conventus per Præsidentes dictis Capitulis eorum, sigillata singulis tradantur, & etiam assignentur, expensis tamen Capitularum seu Conventuum, quibus hujusmodi dandæ fuerint copiæ, conscribenda, quodque in singulis Ecclesiis, Monasteriis atque locis dicti Ordinis, statuta præfata bis in anno legantur: statutis & consuetudinibus dicti Ordinis & privilegiis quibuscumque, si qua forsitan hujusmodi statutis per nos editis obviant, omni quoad hoc deinceps robore carituris. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Prædicta ju-
ridictioni
Ordinarii
non præ-
judicent.
Iussio illa pu-
blicandi in
Capitulis.

Dat. Avinione, Idibus Maii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Dat. P. An. 5.
die 15. Maii.

Contra eos, qui loco sui, alios supponunt examini pro consequendis beneficiis Ecclesiasticis, seipsosque pro aliis, dicto examini supponentes.

VII.

Quoad secundam partem vide amplio rem dispositionem Pauli IV. infra in const. 2. Inter cætera, ubi notabo.

Edita A. D. 1339.

Causa hujus prohibitionis.

Prohibitio de qua in rub.

Dat. P. An. 5. die 19. Dec.

ANNO 1342.

I.

Edita An. D. 1344.

Exordium.

BENEDICTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam nonnulli, sicut accepimus, honestati nequitiam, & morum saluti, temporalia commoda praeserentes, ad subeundum examen, quod hi, qui ad Ecclesiastica beneficia ex provisionis nostrae gratia fuerint promovendi, in literatura examen subire tenentur, se minus idoneos sentientes ad illud supponunt alios loco sui, qui se dictorum minus idoneorum habere nomina & cognomina, & esse de Civitate seu Dioc. eorumdem, mendaciter cōfingentes, examen subeunt pro eisdem, sicque praefati minus idonei, nullum subeuntes examen, per fraudem hujusmodi, beneficia Ecclesiastica consequuntur.

§. 1. Nos volentes hujusmodi fraudi poenis debitis percellenda salubriter obviare, omnes hujusmodi, qui alios supponunt examini loco sui; necnon eos qui aliorum mentitis nominibus hujusmodi examen subeunt pro eisdem, excommunicationis sententiae ipso facto decernimus subjacere, ac literas nostras per hujusmodi fraudem obtentas, & in posterum obtinendas, omnesque processus ipsarum praetextu habitos vel habendos, fore cassos, vacuos, irritos & inanes & nullius penitus existere firmitatis. Praedicti insuper, qui sibi falsa nomina imponentes, pro aliis examen subeunt, ut praefertur, omnibus beneficiis Ecclesiasticis si qua habent, sint eo ipso privati. Si vero nulla beneficia Ecclesiastica obtineant, eo ipso efficiantur inhabiles ad beneficia Ecclesiastica. Nulli ergo, &c.

Datum Avinione 19. Decembris, Pontificatus nostri Anno 5.

CLEMENS SEXTUS PONT. CC. ANNO DOMINI MCCCXLII.

Clemens VI. Frater Petrus Rogerii Monstris de Malmonte antea dictus, Lemovicensis Diocesis, Gallus, Presbyter Cardinalis SS. Nerei, & Achillei tituli Fasciolae, Creatus Avinione Nonis Maji, anno 1342. Coronatus 14. Kalend. Julii eodem anno. Vixit annos 10. menses 7. Creavit Cardinales 27. Obiit Avinione, in Urbe, & Comitatu Venayssini, 8. Idus Decemb. anno 1352. Sepultus in Cathedrali Avinionensi, & inde translatus ad Monasterium Casae Dei, ubi Abbas fuerat. Vacavit sedes dies undecim.

I. Facultas Abbatis Congregationis Monachorum B. Mariae Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, retinendi & acquirendi nova loca & Monasteria, ibique Ecclesiastica Sacramenta ministrandi.

Hanc Congregationem primo approbavit Joan. XXII. ut in sua const. 15. Cum a nobis, hic sup. fol. 208. Hujus facultatis declarationem attende infra in Clement. VIII. const. 99. Quoniam. Et exemptionis ab impositionibus privilegium vide infra in Pii II. const. 9. Licet. & Julii II. const. 12. Etsi ad. & Pii V. const. 41. Etsi mendicantium. Conservatores dedit Julius II. in const. 5. Militanti. Facultatem alienandi concessit idem Julius II. in const. 11. Ex injuncto. Et Praelatorum facultatem absolvendi & dispensandi Monachos tribuit Pius IV. in const. 7. Votis.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii S. Mariae de Monte Oliveti in Accona, Ordinis S. Benedicti, Aretinae Diocesis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Sollicitudinis Pastoralis officium, quod super omnes Orbis Ecclesias, & Monasteria, dispositione divina, licet immeriti, gerimus, pulsatur & excitat mentem nostram, ut cunctorum fidelium, & praesertim regularium personarum, quae mundanis relegatis illecebris, sub arctioris vitae observantia se perpetuo divinis obsequiis emanciparunt, commodis

intendamus, ac in iis quae divini cultus, animarum salutem, & religionis augmentum concernunt, eos Apostolici favoris praesidio fovemus.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper vestra petitio continebat, quod nonnulli Christi fideles, gerentes ad vestrum Monasterium specialis devotionis affectum, ac cupientes ut Monasterium ipsum ad divini laudem nominis amplietur, pro animarum ipsorum salute nonnullas domos, terras, possessiones, loca & alia bona ad eos spectantia, vobis, ac vestro Monasterio liberalitate provida donaverunt, & ea intentione contulerunt, ut in eisdem domibus, terris, possessionibus, & locis, Prioratus, & Oratoria cum officinis necessariis ad opus personarum dicti Monasterii construantur, & de novo fundentur; ipsaque constructa, & fundata, dicto vestro Monasterio tamquam membra capiti sint subiecta, & in eis sic constructis, & fundatis, instituatur, ponatur, & deputentur Piores, Monachi, & Conversi, ac familiares, per te sibi Abbas, & successores tuos Abbates, qui erunt pro tempore Monasterii supradicti, quodque quamplurimi alii Christi fideles, similes donationes, & concessiones vobis libenter facerent ad similes usus, ut creditis, si vos super his a Sede Apostolica haberetis auctoritatem, licentiam, & etiam facultatem. Quare nobis humiliter supplicatis, ut vos in hac parte, prerogativa Sedis Apostolicae gratia prosequenda consuetae ipsius clementia dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui sumus almifici Confessoris Benedicti Ordinis professores, cupientes Ordinem ipsum, ad Dei laudem, & gloriam, ipsiusque Confessoris memoriam celebrem dilatari, ac cultum augeri divini Nominis, & animarum salutem etiam procurari, & propterea hujusmodi pia desideria devotorum volentes favoribus Apostolicis confovere, vestris supplicationibus inclinati, recipiendi hujusmodi domos, terras, possessiones, loca, & omnia bona praedicta vobis jam concessa, & donata, & ea etiam quae in posterum vobis donabuntur, & concedentur ad usus praedictos, & in eisdem domibus, terris, possessionibus, locis donatis, & concessis, ac donandis, & concedendis, prout domorum, terrarum, possessionum, locorum hujusmodi magnitudo, seu quantitas, & eorum etiam facultates exposcent, Prioratus vestri Ordinis, & Oratoria cum officinis necessariis construere, & fundare in partibus dumtaxat Italiae, ac in eis Piores, Monachos, Conversos, & familiares juxta dictarum facultatum exigentiam instruere, qui secundum ejusdem B. Benedicti Regulam, & instituta dicti vestri Monasterii, devorum impendant perpetuo Altissimo famulatum. Et quod eisdem Prioribus, Monachis, & Conversis liceat in eisdem Prioratibus, & Oratoriis habere altaria, campanilia, cum campanis, coemeteria pro sepultura personarum in illis degentium, ac in Oratoriis ipsis Missas, & alia divina officia celebrare. Quodque Prior cujuslibet loci sic construendi, possit Monachorum, & Conversorum prioratus, seu loci sui, confessiones audire, ipsosque absolvere, ac eis pro commissis poenitentiam injungere salutarem, dummodo talia non fuerint, propter quae foret Sedes Apostolica merito consulenda.

§. 3. Necnon eisdem cuncta Sacramenta Ecclesiastica ministrare, & quod in Prioratibus, & Oratoriis ipsis, erectionem, & consecrationem altarium, & coemeteriorum benedictionem, a quocumque malueritis Catholico Antistite, gratiam, & communionem Apostolicae Sedis habente (si prioratum, & locorum ipsorum Diocesanum, eas vobis, & ipsis Prioribus, ac Monachis, gratis, & sine pravitare exhibere noluerint) recipere libere valeatis, vobis & eisdem Prioribus, & Monachis Prioratum, & locorum hujusmodi, sine parochialium Ecclesiarum, & cujuslibet alterius juris alieni praedicio, auctoritate Apostolica licentiam, & facultatem liberam, tenore praesentium, de gratia concedimus speciali. Nulli ergo &c.

Dat. Avinione 12. Kal. Febr. Pont. nostri Anno 2.

Petitio Abbatis.

Facultas a Papa concessa retinendi & acquirendi alia bona, & monasteria.

Ad quod attende const. 99. Clem. VIII. Quoniam.

Et Ecclesiastica Sacramenta ministrandi.

Dat. P. A. 2. die 21. Jan. Refor-

Reformatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIE Virginis, circa Prioris generalis, & aliorum Priorum, & Definitorum munera, & electiones, Capitulumque generalium, & provincialium celebrationem.

Aliam hujus Ordinis Reformationem, edidit Pius V. infra in Tomo 3. in ejus const. 103. Postquam prout aliam & plenioram statuit Clem. VIII. in sua const. 60. Nullus ubi videas, qua in apostillis, & in rubrica indicabo.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Regimini universalis Ecclesie, quamquam immeriti, disponente domino præfidentes, curis continuis angimur, & assidua meditatione pulsamur, ut religiosorum quorumlibet status auctore Domino salubriter dirigatur, & ne loca religiosorum eorumdem, eorumque persona propter altercationes quas inter eos interdum suscitari contingit, subeant spiritualiter, & temporaliter detrimenta, sed potius quorumlibet Ordinum professores in tranquillitate mentis, & corporis, devotum, & gratum, prout ad id se dedicaverunt, impendant Domino famulatum, libenter nostræ provisionis remedium adhibentes.

Hic reformatio à Bened. XII. cœpta fuit.

§. 1. Dudum siquidem, pro parte quorundam Fratrum Servorum Sanctæ MARIE Ordinis Sancti Augustini proposito in Consistorio coram felicis recordationis Benedicto Papa XII. prædecessore nostro, quod quondam Petrus de Tuderto Prior generalis Fratrum dictorum Servorum, in regimine & administratione sua, malè, & partialiter se habebat, propter quod, status prædictorum fratrum in spiritualibus, & temporalibus reformatione non modica indigebat. Præfatus prædecessor volens de his super quibus eorumdem Fratrum status reformandus existeret plenius informari, prædictum Petrum, & nonnullos alios Priores, & Fratres eorumdem Servorum, de quibus visum sibi fuit expedire pro reformatione hujusmodi faciendâ, ad Sedem Apostolicam fecit personaliter evocari, eisque venientibus ad Sedem antedictam, venerabilibus fratribus nostris Petro Prænestino, & Bertrando Ostiensis Episcopis commisit oraculo vivæ vocis, ut partes ipsas super iis quæ ad reformationem prædictam spectarent, ad concordiam reducerent, & quæcumque super his facerent, eidem prædecessori postea fideliter referre curarent. Coram quibus Petro, & Bertrando Episcopis, præfatis Petro generali, & aliis prioribus, ac fratribus, ut præmittitur, evocatis personaliter comparentibus, & exhibentibus nonnulla capitula, secundum quæ statum dictorum Fratrum Servorum reformatione indigere dicebant, super iis, quæ coram ipsis super reformatione hujusmodi, dicere, & proponere voluerunt, dictoque prædecessore nostro postea, sicut domino placuit, sublato de medio, nobisque divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, & præmissis pro parte dictorum Petri generalis, & aliorum priorum, & fratrum propositis coram nobis.

Et ab isto Pontifice perfecta.

§. 2. Nos ad reformationem status dictorum fratrum sollicitis studiis intendentes, præfata capitula cum eisdem Petro, & Bertrando Episcopis examinavimus diligenter. Et tandem nonnulla quæ pro reformatione salubri status dictorum fratrum suadente utilitate, & necessitate urgente, expedire cognovimus, statuenda providimus, inter, ac per eosdem fratres Servorum perpetuis futuris temporibus observanda.

De Capitulo generali de triennio in triennium celebrando & à quibus.

§. 3. Statuimus igitur quod per eosdem fratres, per quos omni anno celebrare consuevit dictorum fratrum Capitulum generale, ex nunc de triennio in triennium tantum generale Capitulum celebraretur, ad quod teneantur venire Prior generalis, qui est, & pro tempore fuerit, & omnes Priores

provinciales, necnon & studiorum generalium Lectores in sacra Theologia legentes, & etiam Priores conventuales, & discreti prout pro commoditate ipsorum fratrum generale Capitulum de ipsis conventualibus prioribus, & personis discretis salubriter duxerit ordinandum.

§. 4. Præterea statuimus quod in qualibet provincia eorumdem fratrum provinciale Capitulum anno quolibet celebretur, ad quod veniat Prior provincialis, & Priores conventuales, seu locales, Lectoresque in quacumque facultate legentes, & duo fratres discreti de singulis conventibus, sive locis illius provincie, electi à majori parte conventus, qui duodecim fratres tantum, vel minus habebunt, unum fratrem discretum dumtaxat ad ipsa Capitula provincialia mittere teneantur. In his autem provincialibus Capitulis, Prior generalis interesse, vel suum generalem Vicarium ad ea mittere valeat sicut eidem priori visum fuerit expedire, & eidem Capitulis assistat idem Prior, vel Vicarius in correctionibus aliis opportunis. In eisdem autem Capitulis provincialibus eligantur studentes Parisiis quotiens fuerit opportunum.

§. 5. Statuimus etiam, quod ex nunc Prior generalis qui erit pro tempore, in quolibet generali Capitulo, de triennio in triennium, ut præmittitur, in posterum celebrando sine requisitione aliqua, primo, & ante omnia, suo officio renunciare teneatur in manibus Definitorum generalis Capituli, quod si non fecerit privatus sit eodem officio ipso facto. Postquam verò renunciaverit, possit pro ipsius meritis, vel demeritis, Definitorum ipsius generalis Capituli arbitrio, in eodem generalis Prioris officio dimitti, vel ab eo penitus amoveri, & in locum ipsius alius idoneus per dictum Capitulum subrogari, & in casu quo, ut præmittitur, amoveretur, vel renunciare contemneret, per ipsum Capitulum alius in priorem generalem, sufficiens, & idoneus eligatur. Eisdem fratribus auctoritate Apostolica de speciali gratia concedentes, quod Priores generales dictorum fratrum qui erunt pro tempore, postquam ut præmissum est, & alias juxta morem hæcenus inter eos observatum electi fuerint, & per generale Capitulum approbati, eo ipso veri Priores generales dictorum Fratrum sint effecti, & administrandi licentiam, curamque animarum habeant, ac in omnibus pro ipsorum fratrum Prioribus generalibus perinde habeantur, ac si ab Apostolica Sede confirmationis literas habuissent.

§. 6. Nullus tamen nisi expressè professus fuerit, & qui inter dictos fratres non steterit ad minus per viginti annos continuos, in Priorem generalem eorumdem fratrum eligi valeat, aut assumi.

§. 7. Ordinamus insuper, ut amodo singularum provincialium prædictarum fratres eligant unum fratrem providum, & maturum in Definitorum pro generali Capitulo, & fiat hujusmodi electio in provinciali Capitulo, quod immediate præcedet Capitulum generale. Definitorum verò pro Capitulis provincialibus eligantur à fratribus in eisdem Capitulis provincialibus congregatis.

§. 8. Statuimus etiam, quod fratres cujuslibet provincie post primū generale Capitulum per ipsos celebrandum quamcūctius poterunt in aliquo loco ejusdem provincie ad hoc apto, & idoneo, suum celebrent provinciale Capitulum hac vice congregandū, prout in dicto generali Capitulo fuerit ordinatum, in quo unum ex dictis fratribus sufficientem, & idoneum, in suum provinciale Priorem eligant, qui sic electus, & constitutus, infra mensem à tempore electionis, & constitutionis hujusmodi, consentire, & confirmationem à dicto Priore generali, vel ejus generali Vicario petere humiliter non omitat, quam quidem electionem, si canonica fuerit, idem Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius, quem idem Prior generalis juxta modum infra scriptum deputare habeat, ultra mensem à die qua petita fuerit, non differat confirmare, quod si ex justa, & rationabili causa idem Prior generalis, seu

Capitulo Provinciali singulis annis celebrando & à quibus.

Prior generalis renunciet in manibus Definitorum Capituli generalis officium suum, & alius eligatur, vel ipse in eodem officio ad aliud triennium dimittatur.

Prior generalis non eligatur qui in Ordine non stetit spatio annor. 20.

Definitorum generales, & provinciales quando eligendi.

Prior provincialis qui & quando eligendus.

ejus Vicarius munus confirmationis denegaverit causam, seu causas hujusmodi, suis publicis, & autentis literis teneatur expedire, & electoribus qui eum elegerunt intimare, & de alio sufficiente, & idoneo cum consilio conventus loci, ubi dictus Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius fuerit usque ad tunc immediatè sequens Capitulum utiliter providere. Circa cōfirmationes autem electionum Priorum provincialium in posterum celebrandas, modus prædictus per omnia observetur. Inprimis verò provincialibus Capitulis dictorum fratrum celebrandis providè ordinetur de locis temporis, & Definitoribus, necnon & aliis opportunis, pro subsequendis provincialibus Capitulis celebrandis.

Prior conventualis à quibus eligendus & confirmandus.

§. 9. Statuimus insuper, quòd in quolibet loco conventuali dictorum fratrum, ubi ad minus duodecim fratres fuerint, ipsi sibi eligant suam Priorem conventualem, qui infra quindecim dies post suam electionem immediatè sequentes confirmationem à Priore suo provinciali devorè petere debeat, & ipse Prior provincialis infra alios quindecim dies subsequentes, electionem eandem, dum tamen ipsam canonicam reperierit, debeat confirmare, vel si ipsam minus canonicam invenerit, causam, seu causas propter quas eam confirmare omiserit, exprimat, intimet, & unà cum consilio discretorum loci ubi fuerit, provideat, prout supra proxime de Priore provinciali extitit ordinatum.

Prioris Provincialis officium triennio expleatur.

§. 10. Volumus quoque quòd Priores provinciales postquam tribus annis continuis in provinciali officio præfuerint absolvantur, seu removeantur penitus ab eodem, prohibentes quòd ad idem officium saltem in eadem provincia quovis modo per alios tres años immediatè sequentes nullatenus assumantur, vel ad idem officium promoveantur.

Definitores Capituli generalis, quod ad idem officium iterato eligi possint.

§. 11. Similiter Definitores generalis Capituli non eligantur ad idem definitionis officium, nisi demum elapsis duobus generalibus Capitulis immediatè sequentibus, possint tamen aliàs licitè in Definitores provincialis Capituli eligi pariter & assumi. Definitores etiam provincialis Capituli ad idem officium, nisi duobus elapsis Capitulis provincialibus nullatenus assumantur.

Prioris Conventualis officium anno vel biennio finiatur.

§. 12. Priores etiam conventuales, anno, vel ad longius biennio in suis Prioratibus habeat præsidere.

Prior generalis & alii, necnon & Definitores antequam exequantur officium, juramentum hic indicatum præstent.

§. 13. Statuimus etiam quòd Prior generalis dictorum fratrum, qui erit pro tempore in sui novitate, & antequam suum exequatur officium in presentia generalis Capituli corporale ad sancta Dei Evangelia præstare debeat juramentum, quòd erit fidelis S. R. E., Domino Papæ suisque successoribus, & in provisionibus, promotionibus, confirmationibus, repulsionibus, destitutionibus, & majoribus correptionibus faciendis, sine acceptatione personarum secundum Deum, & rectam suam conscientiam, & Beati Augustini regulam, necnon, & eorundem fratrum statuta, & consuetudines, laudabiliter, & fideliter se habeat, & suum officium exerceat. Priores quoque provinciales in suorum provincialium Capitulorum, & Priores conventuales in suorum conventualium, necnon & Definitores generalium Capitulorum in ipsorum Capitulorum generalium, & Definitores Capitulorum provincialium in ipsorum Capitulorum provincialium presentia jurent, quòd in provisionibus, & cæteris superius expressis quantum ad ipsorum officium pertinuerit, fideliter se habebunt.

Largitionum prohibitio. Tu vide latius in conf. 28. Clem. VIII.

Dat. P. A. 4. die 23. Mart.

§. 14. Hortamur insuper, & monemus omnes, & singulos fratres prædictos, ut nullus eorundem munera, seu donaria suis superioribus, per se vel per alium audeat quomodolibet impertiri, ipsique superiores illa recipere non præsumant. Nulli ergo, &c.

Dat. Avenione, 10. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 4.

III.

Prohibitio dandi, vel acquirendi dominium aut jurisdictionem, vel præminentiam, aut obligationem, super locis & castris patrimonii S. Petri, aut quoquomodo ea occupandi.

Hanc prohibitionem innovavit, & strictius disposuit Clemens VIII. in constit. 78. Romanam, ubi de similibus materiis notabo. De infeudatione autem Terrarum Sedis Apostolica, vide prohibitionem Pii V. in sua constit. 35. Admonet. ubi concordantias indicabo, in Tomo III.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1346.

Exordium.

ET si solerter adhibere vigilantiam ne quarumlibet Ecclesiarum jura depereant, ex debito nostri officii teneamur; in mantenendis tamen, defendendis, recuperandisque occupatis juribus Ecclesie Romanæ, sponsæ nostræ, quæ disponente Domino caput omnium & magistra, cæteris a priori dignitate præcellens, majoribus est juvanda præfidiis, & amplioribus honoribus attollenda, esse debemus solliciti, & attenti.

Causa prohibitionis.

§. 1. Ad obviandum igitur perverfis illorum conaribus, qui sibi commoda, non se commodis patrimonii B. Petri in Tuscia, quòd juris, & proprietatis ejusdem Ecclesie fore, ac eidem immediatè subesse dignoscitur, applicantes temerè civitates, castra, & villas ejusdem Patrimonii ad eandem Ecclesiam pertinentia, eorumque dominium, superioritatem, advocacionem, capitaneatum, & jurisdictionem in ipsius Ecclesie grave præjudicium contra constitutiones & ordinationes olim per fel. rec. Urbanum IV. & Joannem XXII. ac diversos alios Romanos Pontifices prædecessores nostros editas, non venentur diversis exquisitis coloribus occupare, & sibi in eisdem dominium, superioritatem, & præminentiam vindicare, hac perpetua constitutione sancimus.

Prohibitio de qua in sub.

§. 2. Ut nulla civitas vel communitas, nullaque singularis persona, cujuscumque conditionis vel status existat, deinceps in aliquibus civitatibus, castris, seu villis ipsius patrimonii ad prædictam Romanam Ecclesiam spectantibus, dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem jurisdictionis, seu aliquam præfidentiam seu præminentiam prætextu cujuscumque venditionis, submissionis, recommendationis, concessionis, recognitionis, & obligationis, contractus, vel pacti, aut cujusvis alterius commercii absque auctoritate Sedis Apostolicæ speciali recipere audeat, vel sibi dominium, præfidentiam, capitaneatum seu jurisdictionem in prædictis civitatibus, castris, seu villis ex quavis occasione, & causa quomodolibet vindicare, quodque civitates, & singulares personæ, submissiones, suppositiones & subjectiones quascumque jam in eas factas, & receptas, seu de facto, cum de jure non teneant quomodolibet attentatas, dimittere teneantur, nec civitates, castra seu loca alia quæ se eis, ut præmittitur, submiserunt vel quomodolibet subjecerunt, virtute submissionis, & suppositionis alicujus, vel cujusvis contractus titulo, valeant retinere, nullaque Universitas seu communitas civitatis, castri seu villæ Ecclesie Romanæ subjecta, in terris Patrimonii constituta, alicui Universitati, seu communitati vel privatæ personæ, cujuscumque conditionis aut status existat, se subicere, submittere, seu supponere valeat, constituendo, recognoscendo, seu profitendo, se subesse alicui Universitati, vel privatæ personæ, seu ad eisdem super eos, & in ipsis ac dictis civitatibus, castris, & villis, aliquam jurisdictionem, dominium, capitaneatum seu quamvis aliam præminentiam pertinere.

Contravenientium poenæ.

§. 3. Et si quæ civitates, castra, vel loca, jam de facto ad submissionem, & suppositionem aliquibus civitatibus, vel privatis personis de se factam venditionis, donationis, vel cujusvis alterius contractus colore vel titulo procefferunt, illa quamvis de jure valeant, quatenus de facto procefferunt, realiter & effectualiter studeant revocare, nec illis umquam utantur: nec virtute submissionis.

num hujusmodi vel alias, illis quibus quovis titulo vel colore se submiserint, ullatenus obediant, pareant, vel intendant: contrarium non facientes directè, vel indirectè, per se vel alios, tam illi, & eorum singuli, qui in civitatibus, castris, aut villis, ejusdem patrimonii, vel eorum aliquo, hujusmodi dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem quamcumque, præminentiam, seu præsentiam sine licentia Sedis Apostolicæ speciali recipient in futurum, & qui jam ex quocumque contractu, vel obligatione receperunt, seu quavis usurpatione quomodolibet occupaverunt, nisi sic recepta, & occupata infra duorum mensium spatium postquam præsens constitutio ad eorum notitiam pervenerit, vel per eos steterit, quo minus valeat pervenire, dominium seu præsentiam, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem quamcumque seu præminentiam hujusmodi realiter dimiserint cum effectu, illa nullo umquam tempore absque ipsius Sedis licentia resumpturi; quam illi, qui se submiserint, seu subjecerint, ut præfertur simili modo cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, singulares personæ sententiam excommunicationis incurrant, ac Terræ ipsorum ubicumque fuerint, Ecclesiastico interdicto subiaceant ipso facto. Civitates autem, castra, & villæ, quæ in area se submittent, supponent, seu subjecerint, & quæ submissionem, suppositionem seu subjectionem hujusmodi recipient, seu quomodolibet occupabunt, civitates quoque, castra, etiam loca quæcumque, quæ se jam quovis colore vel titulo ut præmittitur submiserunt, & subjecerunt ac civitates quæ submissiones, & subjectiones hujusmodi receperunt, nisi infra prædictum duorum mensium spatium, ab omni effectu dictæ submissionis, & subjectionis realiter desisterint ipsis ulterius non usuri, seu contra constitutionem, & inhibitionem nostram venire directè, vel indirectè, per se, vel alium seu alios attentabunt, Ecclesiastico subiacere decernimus interdicto. Et nihilominus omnibus indulgentiis, privilegiis, ac gratiis, nec non feudis, bonis, & honoribus, & juribus quibuscumque, quæ ab eadem Romana, & aliis Ecclesiis obtinent, privamus, & privatos, & privata volumus esse ipso facto. Non obstantibus si eis, vel eorum aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit sede indultum, quod excommunicari, ipsorumque Terræ & loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem.

Annulatio omnium ejusmodi contractuum.

§. 4. Nos insuper omnes submissiones, subjectiones, & suppositiones super prædictis factas, & obligationes, pacta, seu conventiones, sub titulo venditionis, vel cujusvis alterius contractus quomodolibet initas, & habitas, & quascumque pœnas adjectas, & juramenta præfita super illis, sub quibuscumque modis, & forma, vel expressione verborum (præsertim cum in præjudicium ejusdem Ecclesiæ redundant, ac juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat) decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius existere firmitatis, & quatenus ad illa de facto processum extitit, tollimus, & revocamus omnino, & viribus vacuumus.

Joann. xxii. prohibitio.

§. 5. Caterum, cum præfatus Joannes Papa xxii. prædecessor noster, dudum universis, & singulis tam clericis, quam laicis cujuscumque status, ordinis, conditionis, præminentiz, vel dignitatis existere, etiam si Pontificali, vel Imperiali, seu Regali, vel quavis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, ac Potestatibus, Capitaneis, & aliis officialibus quibuscumque, Comitibus, & Populis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum ubicumque constitentium, & omnibus aliis quibuscumque, auctoritate Apostolica, inhibendum per suas

literas vim constitutionis habentes duxerit, & mandandum per se, vel alios, directè, vel indirectè, Patrimonii, Romandiolæ, Marchiæ Anconitanæ, Ducatus Spoletani, Campaniæ, Maritimæque, ac Massæ Trebariæ, Provincias Venaisini, & Urbinaus, olim Comitatus, ac Urbinatenus, & Ravenatensis civitates, & alias terras, civitates, castra, villas, & loca quæcumque ad eandem Romanam Ecclesiam pertinentia, vel ipsorum aut alicujus eorum partem occupare, invadere, aut turbare, seu fidelibus eorundem injurias, damna, seu violentias irrogare, aut occupantibus, invadentibus, turbantibus, vel injurias, damna, seu violentias irrogantibus, publicè, vel occultè assistere, aut auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se, vel per alium, seu alios præstare præsumerent quoquomodo, in omnes & singulos, contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi venire, aut attentare, per se vel per alios præsumentes; tam clericos, quam laicos, etiam si ut prædicitur Pontificali aut Imperiali, seu Regali, vel alia quavis dignitate fulgerent, de fratrum suorum consilio, excommunicationis, quam eo ipso incurrerent sententiam promulgavit, ipsorumque terras necnon quilibet universitates, communitates, & populos ipsorum, civitates, terras, castra, villas, & loca in præmissis, vel aliquo præmissorum culpabiles, Ecclesiastico suppositum interdicto, & eos, ac ipsorum quemlibet omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & immunitatibus, realibus, & personalibus, ab eadem Ecclesia, & Imperio Romano concessis eisdem, omnium etiam feudorum, honorum, honorum, officiorum, jurium, & jurisdictionum, quæ ab Ecclesia, & Imperio prædictis obtinerent, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate privaverit supradicta, ipsos ad illa, & similia, & quælibet alia eorumque filios, & nepotes ad quælibet beneficia Ecclesiastica, dignitates, personatus, & officia, cum cura, vel sine cura, quovis nomine censeantur, auctoritate quolibet obtinenda usque ad tertiam generationem exclusivè reddendo inhabiles, & indignos.

Confirmatio hujus Pontificis.

§. 6. Nos per præmissa, vel quæcumque alia, inhibitioni, mandato, pœnis, & sententiis per ipsum prædecessorem factis & promulgatis, ut superius est expressum, aliisque contentis in literis supradictis, non intendimus in aliquo derogare, sed inhibitionem, mandatum, pœnas & sententias, & alia supradicta per præsentem constitutionem nostram roboramus, & in sui vigoris efficacia volumus & decernimus permanere.

Sanctio penal.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ privationis, admonitionis, revocationis, roborationis, voluntatum, & constitutionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. P. An. 5. die 21. Jul.

Dat. Avenione 12. Kalend. Aug. Pont. nostri Anno V.

De Canonizatione S. Ivonis Presbyteri Trecorensis Galli, ejusque festivitatis celebratione sub die 19. mensis Maji.

IV.

CLEMENS PAPA VI.

Edita An. D. 1347.

Charissimo in Christo filio Philippo Regi Francia Illustri. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ad spiritualis gaudii, & consolationis augmentum patefieri Regali Excellentia volumus presentes, quod nos super negotio canonizationis almi confessoris Domini JESU-CHRISTI, Ivonis videlicet quondam Presbyteri diocesis Trecorensis, pro qua tua sublimitas instanter hæcæus nos rogavit, in nomine Domini procedentes, die sextadeesima præsentis mensis Junii examinatione diutina, prolata providentia, & matura sicut exigit tantæ negotii arduitas, præcedente, præfatum

Rege Francia postulate hic Pont. Ivonem presbyterum SS. Confessorum numero ad-junctis

Sanctum, qui vitam sanctam piis exuberantem operibus, castigando, & in servitum redigendo carnem suam, spiritum non sine multis, & magnis austeritatibus gessisse poenitentialibus dum in humanis ageret, multorumque coruscatione miraculorum, tam in via, quam post felicem ipsius transitum claruisse, manifestis probationibus fuit reperi- tus, praesente fidelis cleri, & populi multitudine copiosa, observataque solemnitate, qua consuevit in talibus observari, ad laudem, & gloriam divini nominis, ac consolationem fidelium, & maxime Regni tui, de quo traxisse noscitur originem, ac cui, & ejusdem Regni exaltationem honoris, de consilio Fratrum nostrorum canonizavimus, & Sanctorum Catalogo adscribendum mandavimus, & ut Sanctum deinceps a fidelibus venerari.

§. 1. Festum ipsius die decimanona mensis Maji, quo ejus anima mole carnis exuta, caelos perens, cum scala gloriae caelestibus civibus est conjuncta, statuente a fidelibus annis singulis celebrandum.

§. 2. Ad ipsum quidem Sanctum, ingentem devotionem gerit partium istarum populus, & jam multi ad ipsius suffragia devotis orationibus, & emissis votis in humilitate spiritus recurrentes, exinde sanitatem, & alia remedia super suis justis petitionibus reportarunt, & reportare non desinunt incessanter.

§. 3. Ex his nempe tibi, fili charissime, adaugeri debet proculdubio magna spiritualis laetitiae incrementum, & inde teneris Deo asurgere, ad gratiarum devotas, & humiles actiones, qui tibi talem de Regno tuo, in quo etiam corpus quiescit, ejusdem patronum, & intercessorem in sua curia caelestis concessit, ad quem super tuis necessitatibus, ut divinam tibi propitiationem apud Regem aeternum, qui omnia palmo concludit, obtineat, recurrere poteris sicut credimus confidenter.

Dat. Avenione 11. Kalend. Julii, Pont. nostri Anno 6.

Ejusque festum die 9. Maji celebrari iussit.

Ad ipsum Populus Galliae recurrens multa obtinuit.

Et ad eundem Rex Francorum uti ejus intercessorem recurrere poterit.

Dat. P. An. 6. die 21. Junii.

V.

De cibo, & potu, ac numero eorum servientium, quibus uti possunt Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales existentes in Conclavi pro electione Summi Pontificis.

De materia ejusmodi Conclavis, vide infra in const. 63. Pii IV. in eligendis, ubi notabo.

De electione vero Romani Pontificis, & de omnibus ad illam operantibus plenissimam edidit const. Greg. XV. infra tom. 3. num. 13. Aeterni pro cujus faciliiori observantia editum fuit Caeremoniale quod habes approbatum ab eod. Greg. const. 19. Decet. Et novissime tam Const. quam Ceremoniale confirmavit S. D. N. Urb. VIII. const. 45. Ad Romani d. tom. 4.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Licet in constitutione a saelic. recordat. Gregorio Papa Decimo praedecessore nostro, super electione Romani Pontificis edita, in Concilio Lugdunensi inter caetera caveatur expresse, quod si eundem Pontificem in civitate, in qua cum sua curia residebit, diem claudere contingat extremum, Cardinales in Palatio, in quo idem Pontifex habitabat, omnes conveniant, & in eo singuli, singulis tantummodo, nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, contenti servientibus, clericis, vel laicis prout elegerint, unum Conclave nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi.

§. 1. Et quod diebus certis non facta provisione de Pastore decursis, panis, vinum, & aqua tantum eidem Cardinalibus, donec subsequetur provisio, ministraretur.

§. 2. Quia tamen sicut frequenti multorum af-

sertione, & in Cardinalatu constitutorum percepimus, nonnulli ex Cardinalibus in observatione constitutionis ipsius gravati alias nimium extiterunt, multi quoque ex ipsis duos in dicto Conclavi habuerint servientes, non absque scrupulo conscientiae, propter ambiguitatem dictorum verborum, videlicet, quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, in dicta constitutione ut praemittitur contentorum. Nos providere super his cupientes, ex his & certis aliis causis rationabilibus quae nostrum ad id animum induxerunt, rigorem constitutionis ipsius, & etiam ad fratrum nostrorum supplicationem, in his providimus temperandum, auctoritate Apostolica statuente, quod Cardinales postquam Conclave hujusmodi, seu clausuram pro dicta electione celebranda intraverint, singuli duos servientes tantum, clericos, vel laicos prout duxerint eligendos.

§. 3. Ac etiam singulis, praeter panem, vinum, & aquam in prandio, & in cena, unum dumtaxat ferculum, seu missum carniun unius speciei tantummodo, aut piscium, seu ovorum, cum uno portagio de carnibus, vel piscibus principaliter non confectis, & decentibus salsamentis habere valeant, ultra carnes salitas, & herbas crudas, ac caseum, fructus, sive electuaria. Ex quibus tamen nullum specialiter ferculum conficiatur, nisi ad condimentum fieret, vel saporem. Nullas vero eorum, de alterius ferculo vesci possit.

§. 4. Licet etiam eis ex decentia honestatis, habere in clausura hujusmodi, cum in lectis quiescendi causa, vel dormiendi esse voluerint, dumtaxat intermedia, seu velamina simplicium tantummodo contentarum.

§. 5. Praedictis & saelic. mem. Clementis Papae V. praedecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis contrariis, quibus per hoc in aliis derogare nolumus, non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Avenione 8. Idus Decemb. Pont. nostri Anno 10.

INNOCENTIUS SEXTUS PONT. CCI.

ANNO DOMINI MCCCLII.

Innocentius VI. Gallus, Stephanus anrea dictus, Alberti filius, Lemovicis in Gallia Provincia Aquitania ortus, Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli, tit. Pammachii, deinde Episcopus Ostiensis, & Veliteranus; Creatus Avenione 15. Kal. Januarii anno 1352. coronatus 4. Kal. Januarii eodem anno. Sedit annos 9. menses 8. dies 26. Creavit Cardinales 16. Obiit Avenione pridie Idus Septemb. 1362. Corpus ejus sepultum est in Cathedrali Ecclesia Avenionensi S. Mariae de Donis, postea translatum est ad Monasterium Carthusianorum, apud Villam novam. Vacavit sedes mensem 1. dies 26.

Jurisdicatio, & facultates Aegidii S. R. E. Cardinalis Legati, & Vicarii Apostolici totius status Ecclesiastici,

Hic Aegidius quamplures edidit constitutiones, Marchia nuncupatas, quae in Urbe, & toto statu Ecclesiastico servandae sunt, ex const. 15. Six. IV. Et si de, ac Pauli III. const. 17. Officii. Ego autem hanc Bullam, & alias duas circa jurisdictiones Legatorum in hoc opere posui, ob eam rem quam tibi dicam infra in dicti Pauli III. const. 16. Licet. Vide infra in hoc Tom. I.

Hic tamen Pont. mitigat d. const. Greg. X. & dat Cardinalibus duos servientes. Imo ex necessitate dantur tres, ut in const. Pii IV. cit. in rub.

Mitigat etiam circa cibum. Ad hoc vide quoque d. const. Pii IV.

Mitigat insuper circa lecta intermedia.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. A. 10. die 6. Dec.

Edita An. D. 1351.

Greg. X. decrevit singulos Cardines in Conclavi singulis servientibus contentari, ut in c. 3. de elect. in 6.

Et non facta electione inter octo dies panem tantum cum vino, & aqua eis dari.

Edita A. D.
1353.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Egidio, tituli sancti Clementis, presbytero Cardinali, Apostolica Sedis Legato, ac in Provincia Patrimonii beati Petri in Tuscia, Ducatus Spoletani, Marchia Anconæ, ac Romandiola, Campania, & in Maritima Provinciis, ac in Civitatibus, & terris, & aliis omnibus Romana Ecclesia immediatè subiectis, & intra terminos tuæ legationis constitutis, nostro, & ejusdem Romana Ecclesia in temporalibus Vicario generali. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Cum onus universalis regiminis dominici gregis superna dispositione injunctum attendimus, & nostrum attentè prospicimus imperfectum, videntes nullo modo per nos ipsos posse exolvere debitum Apostolicæ servitutis, nonnumquam fratres nostros S. R. E. Cardinales, viros electos ex millibus scientia præditos & virtute, in quibus timor Domini sanctus permansit, in sollicitudinis partem assumimus, eisdemque in universas Mundi Provincias & partes, incumbentibus negociis designantes, ut ipsis vices nostras suppleantibus, in eisdem & ipsorum cooperatione laudabili nostri oneris alleviationem facientibus, nos ministerium nobis commissum, favente divina gratia, facilius & efficacius exequamur.

Causa hujus deputatio- nis.

§. 1. Sanè, licet ad cunctorum Christi fidelium curam & regimen, veluti ipsarum ovium pastor & rector, intentè mentis nostræ aciem extendamus; Provincias tamen & terras temporaliter Apostolicæ Sedi subiectas, & ipsarum populos diversos ipsius Romanæ Ecclesiæ speciales filios & devotos, præcordialius intuemur, & super eorum felici regimine & statu prospero & tranquillo, specialius affectibus peculiaribus cupimus providere. Attendentes itaque quòd tu potens opere & sermone, quem in magnis expertum & arduis, probitate ac fidelitate probatum, gratiarum Dominus, scientiæ magnitudine, industriæ claritate, maturitate consilii, morum elegantia, & aliis grandium virtutum titulis insignivit, in cujus affectu geritur, ut indobitanter tenemus, pacificare discordes, sedare fluctuationes & turbines, justitiæ terminos colere, & errantes ad viam rectam reducere veritatis, quòd nos absentes repugnante natura non possumus assistere, commissam tibi curam divina gratia, prudenter & fideliter exequeris, matura cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum communi consilio & assensu.

Deputatio generalis Vicarii in statu Ecclesiastico cum potestate.

§. 2. Te in Patrimonio B. Petri in Tuscia, Ducatu Spoletano, Marchiæ Anconæ, Romandiola, Campania, Maritimæ Provinciis, ac omnibus & singulis civitatibus & terris ejusdem Romanæ Ecclesiæ temporaliter, mediatè vel immediatè subiectis, infra terminos legationis tuæ, ut præmittitur, nostrum & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicarium in temporalibus, reformatorem, ac pacis & provinciarum conservatorem constituimus generalem, circumspectioni tuæ Patrimonium, Ducatum, Marchiæ Anconæ Provincias, civitates, & terras prædictas, præfata Romanæ Ecclesiæ nomine, prout & in quantum ad Romanam Ecclesiam pertinet, reformandi, regendi, gubernandi, & administrandi, ac in eis jurisdictionem plenariam, prout & in quantum ad dictam Ecclesiam pertinet, vel pertinere poterit, exercendi.

Causas omnes cognoscendi.

§. 3. Civiles & criminales causas, per te vel alium seu alios audiendi, examinandi, dicendi, & causarum cognitionem & decisionem, alii seu aliis, communiter vel divisim, generaliter vel specialiter committendi, & ad te cum placuerit, revocandi.

Barones & alios quoscumque puniendi.

§. 4. Omnesque & singulos cujuscumque excellentiæ, auctoritatis, nobilitatis, præminentia, conditionis, aut status existant, quos justitia sua

dente privandos videris, privandi eos statibus, dignitatibus, honoribus, principatibus, Ducatibus, Marchionatibus, Comitibus, Baronis, dominiis, terris, feudis, retrofeudis, jurisdictionibus, juribus, rebus, & bonis mobilibus quibuscumque, easque dictæ Romanæ Ecclesiæ confiscandi & applicandi.

Gubernatores deputandi.

§. 5. Ac in Patrimonio, Ducatu, Marchiæ Anconæ Provinciis, civitatibus & terris ejusdem, rectores, potestates, capitaneos, vexilliferos, & castellaneos, iudices, & quoscumque officiales alios generales, temporales, vel spirituales, & officia prædicta, & alia omnia & singula, generalia & specialia, quocumque nomine vel titulo fungantur vel nuncupentur, prout ad Romanam Ecclesiam pertinuerit, creandi, constituendi, instituti, suspendendi, removendi, deponendi, & destituti.

Culpabiles castigandi.

§. 6. Et culpabiles civiliter & criminaliter per te vel alium seu alios puniendi, & querelas contra ipsos per quoscumque propositas audiendi, summarie, & de plano judicandi, & emendas & satisfactiones debitas fieri faciendi.

Paces componendi.

§. 7. Inter Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Dominos temporales, nobiles, & personas alias, communitates & universitates, ac populos, & omnes alios & singulos discordes & dissidentes, Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum pacem & concordiam reformandi, & inter ipsos treguam inducendi, ipsosque ad eas earumque conservationem quibuscumque pœnis & distractionibus ac sententiis, prout ad dictam Ecclesiam pertinuerit, concordis in charitatis æternæ vinculo confirmandi.

Pactiones contra bonum initas annullandi.

§. 8. Colligationes, confederationes, pactiones, conventiones, societates & ligas, contra Romanam Ecclesiam, vel contra bonum pacis & statum illarum partium pacificum, seu in præjudicium seu damnum Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum, & terrarum prædictarum initas ac etiam ineundas, cassandi & annullandi, & pœnas super illis adjectas vel adjiciendas relaxandi.

Occupata recuperandi.

§. 9. Occupata injustè, ab occupatoribus & detentoribus quibuscumque eripiendi & recuperandi, ejectos & expulsos à locis & rebus ac bonis suis quibuscumque iniquè privatos, ad loca & bona eorum propria reducendi, restituendi & reintegrandi.

Cum delinquentibus componendi.

§. 10. Et super quibuscumque delictis fortè factis, rebellionibus per quascumque universitates vel singulares personas commissis, vel in posterum Vicariatus tui tempore committendis, dispensandi, componendi, concordandi, & delinquentes ad Ecclesiæ Romanæ gratiam & obedientiam reducendi, & super inhabilitatibus & infamiis quas propterea incurrerint, dispensandi, & universitates & personas hujusmodi ad statum pristinum in integrum reducendi.

Bellumque indicendi.

§. 11. Generales & particulares exercitus in auxilium & protectionem ejusdem Ecclesiæ, status pacifici Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum, & contra rebelles & status pacifici turbatores, & quoscumque, ex causis & aliis quibuscumque & quomodocumque videbitur indicendi, faciendi, congregandi.

Hostes compescendi.

§. 12. Hostes, rebelles, & contradictores quolibet per admonitionis, privationis, depositionis, relegationis, præscriptionis perpetuæ vel temporalis, sententias, prout ad ipsam Ecclesiam pertinuerit, sublato appellationis obstaculo, compescendi & coercendi. Et de causis appellationum ad Sedem Apostolicam cognoscendi, & eas sine debito terminandi, ac finiendi, ordinandi & statuendi, & reali executioni mandandi.

Aliaque necessaria & opportuna faciendi.

§. 13. Et omnia, quæ ad hujus pleni Vicariatus in temporalibus, & reformatoris officium pertinent, & quæ necessaria vel utilia fuerint quocumque modo in præmissis & ea tangentibus, & quomodolibet eorumdem, & quæ ad honorem & commodum eisdem Romanæ Ecclesiæ ad utilitatem & prof-

perum & tranquillum statum Patrimonii, Ducatus, Marchie, Provinciarum, civitatum & terrarum predictarum cedere videris, & tibi visum fuerit expedire.

Quibuscumque non obstat.

§. 14. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis vel Imperialis, sub quorumcumque verborum expressione concessis & contrariis, etiam Patrimonii, Ducatus, Marchie, Provinciarum, civitatum, terrarum predictarum statutis, consuetudinibus observatis, per quæ nullum cuique, cuiuscumque præminentie, dignitatis, excellentie, conditionis, aut status fuerit, in hac parte volumus adferri suffragium, concedentes liberam & plenariam facultatem.

Tempus quo durabit Vicariatus.

§. 15. Vicariatus autem curam, regimen, gubernationem, administrationem, potestatem, ac jurisdictionem huiusmodi, tamdiu volumus perdurare, donec per Sedem eandem aliud contigerit ordinari.

Approbatio agendorum ab ipso.

§. 16. Nos insuper processus, sententias, atque pœnas, quos & quas proferri, ac etiam quæ per te ritè fieri contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari.

Præservatio Gubernatorum jam deputatorum.

§. 17. Per hæc autem rectoribus & officialibus in Patrimonio & Ducatu, Marchia, Provinciis, civitatibus & terris predictis, per Sedem Apostolicam constitutis, quominus jurisdictionem & potestatem eis concessam, quamdiu in suis officiis & administrationibus præfuderint, exercere liberè, sicut prius valeant, non intendimus aliquod præjudicium generari.

Iussu parenti Vicario predicto.

§. 18. Ut igitur præmissa omnia & singula, melius, plenius, & utilius exerceri possint, universis & singulis Patrimonii, Ducatus, Marchie, Provinciarum, civitatum & terrarum predictarum rectoribus, vicerectoribus, potestatis, capitaneis, officialibus & cæteris nostris & Ecclesie subiectis, cuiuscumque status, præminentie, dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ, ordinis vel conditionis existant, damus districtius in mandatis, ut tibi efficaciter pareant & intendant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. I. die 31. Maji.

Datum apud Villam Novam Avinionensis diocesis, 2. Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Ampliatio Studii generalis civitatis Bononiæ, ad Theologicam facultatem.

Hujus Studii alia privilegia & ordinationes habes infra in Pii IV. const. 69. Sacri, ubi notabo. Et in hac civitate Paulus III. Romanæ instituit infra in sua const. 4. Ex injuncto.

Edita A. D. 1360.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Theologicæ facultatis uberes sunt fructus.

Quasi lignum vitæ in Paradiso Dei, & quasi lucerna fulgens in domo Domini, est in sancta Dei Ecclesia, facultatis Theologicæ disciplina. Ipsa velut fecunda eruditionis mater, ad irrigandum sterilem Orbis faciem fluvios de pectore Salvatoris emittens, humanum genus originalis ignorantie cœcitate deformem, per infusionem veritatis, ad viam reducit justitiæ vitæ, vivificat animas, easque ad exaltationem Catholicæ fidei, & exterminium hæreticæ pravitate, & cunctorum infidelium, & adversus etiam invisibiles potestates, armis inexpugnabilibus munit, & fortissimas constituit bellatrices.

Ejus ergo dilatationi hic Pont. intentus.

§. 1. Hæc frequenter intra cordis arcana sollicita mente revolvimus, & intenta meditatione pensamus, tantoque propterea amplius ad illius dilatationem, studia & labores libenter impendimus, quanto exinde majora animarum lucra provenire, & universalis Ecclesie statum, amplius cognoscimus augmentari.

Illam in studio Bonon. jure Canonico civili, liberalibusque artibus insignè in-

§. 2. Sanè dum fructus uberes quos studium Bononiense, quod longissimis temporibus in seipso sicut præfulgida stella emicuit, & diffusa claritate longè lateque resulsit in jure canonico & civili, & liberalibus artibus tamquam ager plenus, cui Dominus

benedixit copiosa fertilitate: produxit hæcenus, & producit, cum delectatione animi recensemus, & exinde speramus ipsius Theologicæ palmite, si illius studium esset ibidem amplius propagandum, dumque fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam dilecti filii, populus & commune civitatis Bononiæ, nostri & Romanæ Ecclesie fideles, ad nos & dictam Ecclesiam habuerunt hæcenus & habere noscuntur, diligenter attendimus, dignum ducimus, & æquitati congruum existimamus, ut Civitas ipsa, quam divina gratia magnis donis & gratis illustravit, bonorum multiplicium fecunditate dotavit, & loci amœnitate non modica decoravit, huiusmodi scientiæ Theologicæ facultatis muneribus ampliatur.

producere destinavit.

§. 3. Ideoque eorundem populi & communis devotis in hac parte supplicationibus benignè annuentes, auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quod in d. Civitate deinceps, Studium generale in eadem Theologica facultate existat, & perpetuis futuris temporibus vigeat.

Studium itaque generale Theologicæ facultatis ibi instituit.

§. 4. Ac docentes & studentes ibidem in facultate predicta, omnibus privilegiis, libertatibus, & immunitatibus concessis docentiibus, & scholaribus studentibus in illa, in Studiis generalibus ejusdem facultatis commorantibus, gaudeant & utantur. Volumus tamen quod ad docendum & regendum, in ipso studio in huiusmodi facultate magistris & baccalarii, qui in Parisiensi, seu aliis famosis Studiis ejusdem facultatis honorem magistris seu baccalariatus acceperint, & aliis experti & idonei in huiusmodi studii Theologicæ facultatis asumentur in quod Civitas ipsa tanto insigni honore, dotibus fulgeat, honori correspondentibus memorato.

Lectoribusque & Studentibus indulta studiorum generalium elargitur.

§. 5. Insuper, Civitatem & Studium præfata, ob profectus publicos, quos proinde speramus, amplioribus honoribus profectui intendentes, auctoritate ordinamus eadem; ut si qui in eodem Studio processu temporis, ejusdem scientiæ Theologicæ facultatis bravium affectui, sibi docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint, impertiri possint, examinati diligenter ibidem, & in eadem facultate Theologica, titulo magistris decorari.

Titulum magistris ibidem conferri posse concedit.

§. 6. Auctoritate Apostolica statuentes, ut quoties aliqui in eadem Theologica facultate, in eodem Studio fuerint magistrandi, præsententur Episcopo Bononiensi qui pro tempore fuerit, vel ejus, sufficienti tamen & idoneo, quem ad hoc idem Episcopus duxerit specialiter deputandum, seu Ecclesia Bononiensi Pastore carente, dilectorum filiorum Capituli ipsius Ecclesie, qui erit pro tempore Vicario generali, qui omnibus magistris dictæ facultatis Theologicæ, in qua huiusmodi examinatio fuerit facienda in Studio ipso actu regentibus, præsentibus convocatis, eos gratis, purè, & liberè, ac omnidolo & fraude ac difficultate cessantibus, de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Magistris honorem in facultate predicta & ejus officium requiruntur, examinare studeant diligenter, & illos quos idoneos reperierit, petito secreta, purè, ac bona fide eorumdem magistrorum consilio (quod utique consilium in ipsorum consulentium dispendium & jacturam, sub debito juramento super hoc præstandi, cum ab Episcopo seu Vicario, ac singulis magistris huiusmodi revelari, quomodolibet districtius prohibemus) approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur, & aliis minus idoneis postpositis, gratia, odio, vel favore, nullatenus admittendo, super quibus Episcopi, magistrorum, & Vicarii predictorum conscientiam oneramus.

Formamque desuper servandam præscribit.

§. 7. Volentes quod illi, qui in præfato Studio magistrati fuerint in facultate predicta, in eo, & in aliis generalibus Studiis dictæ facultatis legendi & docendi, absque approbatione alia, liberam habeant facultatem. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Magisterii quoque titulum affectus etiam alibi legendi facultatem tribuit.

Datum apud Villam Novam Avinionensis Diocesis, 11. Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Dat. P. A. 8. die 21. Junii.

URBANUS QUINTUS
PONT. CCII.

ANNO DOMINI MCCCLXII.

URbanus V. Gallus, Guillelmus Grifatus antea dictus. natus in oppido quod dicitur Grifatium, Provincia Tolosana, Patre Grimaldo, ex Abbate Massiliensi, Creatus Aven. 5. Kal. Oct. Anni Dom. 1362. Coronatus 8. Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 8. menses 2. dies 24. Creavit Card. 15. Obiit Avenione 1370. 14. Kal. Jan. Sepultus in Cathedrali Avenionensi S. Mariæ de Donis, postea translatus ad Sacrum Cœnobium S. Victoris Massiliensis, & positus in Capella S. Petri anno 1372. nonis Junii. Vacavit sedes dies 12.

I. Jurisdicção Camerarii S. R. E. procedendi contra piratas, novaque pedagia imponentes, & arma Saracenis deferentes &c.

Hodie contra illos procedit Auditor causarum Cam. Apostolicæ, ut multis Pontificiis constit. cavetur, & postremò constit. 28. Pauli V. Eximia, infra tom. 3.

Jurisdictionem autem hujus Card. Camerarii, attende inf. in const. 65. Clem. VIII. In conferendis, cum ibi notandis, in Tom. 3.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Arnaldo Archiepiscopo Auxitano Camerario nostro. Sal. & Apost. bened.

Edita An. D.
1364.

Exordium.

Apostolatus officium cui quamquam immeriti disponente Domino præsidemus, exposcit, ut contra præsumptuosam malignorum turbam, Apostolicæ Sedis sententias, & canonicas non venientes sanctiones exequutores justitiæ optimos, quantum cum Deo possumus studiose apponamus.

§. 1. Olim siquidem fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, eos qui ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis eorum rebus propriis, quas non negociandi causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia, seu guidagia, suo vel alieno nomine exigere vel extorquere, si persona existere singularis, cujuscumque foret dignitatis, conditionis, vel status, excommunicationis, si autem Collegium vel Universitas Civitatis, Castri, seu loci alterius cujuscumque, interdicti sententias incurrere voluit ipso facto, & quod ab excommunicatione prædicta absolutionem, vel interdicti relaxationem obtinere non possent, donec exacta plenariè restituerent, & de transgressione satisfacerent competenter.

§. 2. Ac deinde per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & postremò per nos, in omnes piratas, cursarios & latrunculos marinos, & omnes fautores, receptatores & defensores eorum, & insuper in omnes illos, qui in terris suis nova pedagia imponunt. Ac etiam in illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Christianos impugnant. Præterea in omnes illos, qui ad Sedem Apost. venientes vel recedentes ab ea, necnon illos qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos, qui in Romana Curia morantur temeritate propria capere, detinere vel spoliare, aut ex proposito deliberato vulnerare atrociter, vel interficere præsumunt, & qui victualia vel alia bona ad usum Romanæ Curie necessaria, impediunt ne ad Sedem prædictam deferantur, & qui talia fieri faciunt sive mandant, ac alios qui scienter eis favent vel recipient aut defendunt, cujuscumque fuerint ordinis, præminentie & conditionis, ac status, etiam si Pontificali vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate. Et in illos qui per se vel alium, seu alias quascumque personas Eccle-

siasticas, & sæculares ad eandem curiam superiorum causis & negociis recurrentes, illaque in Romana Curia prosequentes, vel procuratores, gestores, advocatos, promotores ipsorum, seu etiam Auditores, vel Judices qui supradictis causis, vel negotiis deputantur, vel de eadem Romana Curia recedentes, occasione causarum vel negotiorum hujusmodi verberent, mutilent, vel occidant, vel bonis spoliant eorumdem, cujuscumque præminentie, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status fuerint, etiam si Pontificali vel quavis alia præfulgeant dignitate, vel eorum aliquod committentes. Item in omnes illos, qui per se vel alium seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, civitates, castra, villas, ac loca, & jura quælibet alia ipsius Ecclesiæ Romanæ, vel aliqua, seu aliquas eorum, aut ipsorum vel aliquorum, seu alicujus ipsorum partem, videlicet Comitatum & Civitatem Avenionem, & ejus territorium ad ipsam Ecclesiam pertinentem, & scienter occupant, vel detinent occupata, excommunicationis & anathematizationis sententia in certis anni solemnitatibus promulgata fuerunt, prout in nostris, & ipsorum prædecessorum literis plenius continetur.

§. 3. Cùm autem sicut accepimus, nonnulli à quorum oculis Dei timor abscissit, prædictas sententias non verentes, à præmissis clericis, & Ecclesiasticis personis, hujusmodi pedagia, seu guidagia, pro hujusmodi eorum rebus propriis quos non negociandi causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, exegerunt & extorserunt hæcenus, & exigere & extorquere quotidie moluntur. Et nonnulli pravitatem piraticam exercere. Alii verò venientes ad prædictam curiam, & recedentes ab ea capere, vel retinere, vel spoliare. Necnon victualia, & alia ad usum Romanæ Curie necessaria, ne ad præfatam deferantur curiam impedire, & nonnullos alios ex excessibus supradictis committere. Et insuper privilegia per Sedem Apostolicam clericis, & personis Ecclesiasticis, ac prædictam Curiam sequentibus concessa, & canones, constitutiones, & consuetudines in ipsorum curialium favorem præsertim officialium, & familiarium nostrorum, præsertim in prædictis propriis eorum rebus ad prædictam Curiam deferendis diutius observatas, violare temerè præsumperunt hæcenus, & præsumunt, in animarum suarum periculum, Apostolicæ Sedis contemptum, & præjudicium, & scandalum plurimorum.

§. 4. Nos itaque contra præsumptiones hujusmodi, quas non decet nec expedit incorrectas dimitti, salubre apponere remedium cupientes, fraternitati tuæ, de qua in his & aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te vel alium seu alios, tam in Romana Curia quàm alibi, ubicumque, & quotiescumque tibi expedire videbitur, prædictas tam à jure, quàm ab homine latis sententias, debita executioni demandetis, easque necnon canones, privilegia, & consuetudines supradictas, facientes ubiq; auctoritate nostra inviolabiliter observari, & ubi opus fuerit publicari, ac declarationem publicam, nunciationem, & citationem omnium, & singulorum, qui in prædictas sententias inciderunt, etiam per edictum publicum affigere de mandato tuo in portis Sacri Palatii Apostolici, & valvis Ecclesiæ Avenionensis, & aliàs in ipsarum sententiarum executionem, & aggravationem, & aliàs omnia, & singula supradicta, tam generaliter quàm specialiter, vel nominatim, eadem auctoritate procedas, etiam per informationem simplicem summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, prout facti qualitas exegerit, & ubi secundum Deum, & justitiam videbitur faciendum; ac eorum, necnon fautorum, receptatorum, & defensorum dictorum piratarum, cursariorum, & latrunculorum marinarum, Civitates, Terras, Castra, & loca supponas Ecclesiastico interdicto. Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque præminentie, dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existant, etiam si

Sed multi his prohibitionibus contraveniunt.

Hic idem Pont. Camerario ut contra eos procedat, injungit.

Bon. VIII. prohibuit pedagia exigi ab Ecclesiis & Ecclesiasticis personis.

Aliq; Pont. excommunicarunt piratas, pedagia nova imponentes, arma ad Saracenos deferentes. Eantè ad Sedem Apostolicam impediennes, sine jurisdictione morante in curia perturbantes, victualium delatione ad Urbem impediennes, litigantesque in curia offendentes.

De hoc ultimo habes infra in const. r. Alex. VI. In eminenti.

Quibuscumque non obstantibus.

Pontificali, vel quavis alia, Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compefcendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 5. Non obstantibus tam fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, in quibus cavetur ne aliquis extra suam Civitatem vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diætã à sine suæ diœcesis evocetur, seu quod iudices à Sede Apostolica deputati extra Civitatem, & Diœcesim in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam diætã à sine diœcesis, earumdem trahere præsumant, & de duabus diætis in Concilio generali; quam aliis quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, quàm personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis edictis, quæ tuæ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu qui præfatis, vel quibusvis aliis cuiuscumque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeant à dicta Sede indultum existat; quod extra, vel ultra certa loca ad iudicium evocari, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut eorum Ecclesiæ, Monasteria, Civitates, Terræ, Castra, & loca Ecclesiastico interdico supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, & earum personis & locis, ordinibus, & nominibus tantum præscriptionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existant, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non inferam tuæ jurisdictionis in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua ejusque toto tenore habenda sit de verbo ad verbum in nostris literis mentio specialis, plenam, & liberam eidem fraternitati tuæ concedimus, renore præsentium facultatem. Volentes & decernentes, quod citationes, quas in præmissis per edictum, ut præmittitur feceris, perinde valeant, ac citatos ardeant, ac si eis personaliter insinuata & intimata fuissent, constitutione quacumque contraria non obstante.

Dat. P. A. 1. die 12. Oct.

Dat. Avenione Quarto Idus Octobris, Pont. nostri Anno 1.

II.

Privilegium Ordinis Cartusianorum utendi altare portatili pro celebratione Missarum in locis ad Ordinem spectantibus.

De hoc Ordine notavi sup. in const. 7. Cum vos. Alex. III. fol. 52.

Edita A. D. 1363.

URBANUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori domus Cartusie Gratianopolitane Diœcesis, ac Prioribus Prioratum & domorum aliarum, caterisque personis Cartusienis Ordinis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa indulti.

Sincerae devotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Ecclesiam geritis, non indignè meretur, ut petitionibus vestris, illis præsertim quas ex devotionis zelo prodire conspiciamus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

Indultum utendi altare portatili.

§. 1. Hinc est, quod nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, ut liceat vobis, & successoribus vestris, habere altaria portatilia cum debita reverentia & honore, super quibus in domibus, ac grangiis, & cellariis, & aliis locis congruentibus & honestis, ac domos, seu Prioratus vestros spectantibus, possitis Missam, & alia divina officia celebrare, & in vestra præsentia facere celebrari, devotioni vestræ, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, inhibitionum, concessionum, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem

Omnipotens Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, se noverit incursum.

Dat. Avenione 7. Kal. Maij, Pont. nostri An. 1.

GREGORIUS UNDECIMUS PONT. CCIII.

ANNO DOMINI MCCCCLXX.

Gregorius Undecimus, Gallus, Petrus Monstrius, oppido Malmonte, Lemovicensis agri in Gallia Provincia Tolosana, Petrus Comes Bellifortis antea dictus; Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ Novæ; Creatus Avenione 3. Kalendas Januarii Anno Domini 1370. Coronatus octavo Idus Januarii 1371. Sedit annos septem, menses 2. dies 29. Creavit Card. 23. Romam rediit, suadente etiam diva Catharina Senensis. Idib. Januar. 1376. Obiit 6. Kalend. Aprilis 1378. Sepultus in Ecclesia S. Mariæ Novæ. Vacavit Sedes dies 12.

ANNO 1370.

Quòd Ecclesia S. Joannis in Laterano de Urbe, supremum locum tenet super omnes Ecclesias Urbis & Orbis.

L

Hac definitio comprobata fuit à Mart. V. anno sui Pontific. decimo, & à Paulo II. anno ejus primo in hoc Tom. 1. quæ Bulla tamquam simpliciter confirmatoria præmittuntur, & postremo à Pio V. infra Tom. 2. in ejus constitut. 94. Infirma. Et contra Ecclesiam istam centenaria tantum præscriptio datur, ut sup. in constitut. 4. Honor. III. Sedis fol. 66. in hoc Tomo 1. Et ejus Capitulum in erigendis locis piis, certum habet privilegium à Sixto V. ut infra in ejus const. 19. Si cunctas, Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1372.

Super universas Orbis Ecclesias Rom. Pontif. à Domino constitutus circa ea de quibus dubitari dicitur, ut evitari possint quæcumque dispendia, declarationis ubi expedit suæ provisionem adjicit, prout fore conspicit opportunum. Sanè dudum dum minori fungebamur officio, percepimus quod de Ecclesia Lateranensi (quam clarè mem. Constantinus fidelissimus Imperator, in Lateranensi Palatio suo miraculosè mundatus à lepra, & sacri baptismatis fonte renatus, construxit sub vocabulo Salvatoris, statuens quòd ex tunc libera esset unicuique potestas per Urbem, & Orbem Ecclesias construendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat) à quibusdam curiosis dubitabatur, ac etiam in præsentem in dubium revocatur, si ipsa in Urbe, & Orbe terrarum, præeminet jam, ac honoris prærogativam à Romana Ecclesia, & à cunctis Christianis obtinere debeat potterem.

Constantinus Imp. Lateranensem Ecclesiam construxit.

§. 1. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & super hoc amputare materiam hæsitandi auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, decernimus, ac etiam definimus, Sacrosanctam Lateranensem Ecclesiam præcipuam Sedem nostram inter omnes alias Urbis, & Orbis Ecclesias, ac Basilicas, etiam super Ecclesiam, seu Basilicam Principis Apostolorum de Urbe supremum locum tenere, eamque de jure majorem omnibus aliis Ecclesiis, ac Basilicis supradictis, ac super omnes & singulas præfatas Ecclesias, seu Basilicas, prioritaris, dignitatis & præeminentiæ honore lætari. Et si quid contra hujusmodi nostram declarationem, determinationem ac definitionem, à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane.

Qua Sedes Pontificis vocatur, & cæteris major declaratur.

§. 2. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, constitutionis, & definitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit,

Sanctio pœnalis.

indigna-

Dat. P. A. 2.
die 23. Jan.

II.

indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Aven. x. Kal. Febr. Pont. nostri Ann. II.

Edita A. D.
1372.

GREGORIUS PAPA XI.

Inquisitoribus heretica pravitatis.

Saraceni conversi ad eorum sectam redeuntes & Christiani ad illam transseuntes.

Admōdum dolenter audivimus, & narramus, quōd non solum quidam de Saracenicā impietate ad Christianam fidem conversi, ad eandem sunt impietatem reversi, verūm etiam quāmplurimi Christiani, veritatem fidei abnegantes, se damnabiliter ad Agarenorum perfidiam transfulerunt, quōd tantō magis reprobum fore cognoscitur; quāto ex hoc, Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Uti heretici ab Inquisitoribus puniantur.

§. 1. Cūm autem huic pesti damnabili, congruis & festinis deceat remediis obviare, Universitati vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra hereticos, auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos, quā etiam per Saracenos inter Christianos morantes, inquisita diligenter, & sollicitè veritate, contra omnes, quos talia inveneritis hæcenus commisisse & committere in futurum, tamquam contra hereticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defensores eorum, tamquam contra fautores, receptatores, & defensores hereticorum procedere studeatis.

Et Saraceni qui ad eorum sectam trahunt Christianos coercantur.

§. 2. Saracenos quoque, qui Christianos utriusque sexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, poena debita puniatis, contraditores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Dat. P. An. 2.
die 3. Aug.

Dat. apud Villam novam Aven. Diecc. 3. Non. Aug. An. II.

III.

Exemptio Ordinis Fratrum B. Mariæ de Mercede redemptionis Captivorum à solutione decimarum, de proventibus & redditibus Ecclesiasticis, per Sedem Apostolicam Regibus, & Principibus, vel aliis, concessarum, & concedendarum.

Alia de isto Ordine indicavi tibi apud consil. IX. Gregor. IX. Devotionis. sup. fol. 78.

Edita An. D.
1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro Generali, Fratribus B. Mariæ de Mercede Captivorum, Ordinis S. Augustini, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constitutionis.

Dum salubria laborum vestrorum studia, quibus vacatis assidue pro redemptione Christi fidelium, qui ab inimicis fidei orthodoxæ miserabili captivitate detinentur, necnon multiplicia expensarum onera, quæ pro redemptione hujusmodi continue supportatis, diligenter attendimus; dignum reputamus, & congruum, ut vos, & loca vestra specialibus favore, & gratia prosequamur.

Petitio Ordinis pro exemptione à solutione decimarum.

§. 1. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitio continebat, quōd licet omnes fructus, redditus, & proventus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum vestrorum, unā cum elemosynis, quæ vobis à Christi fidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris dumtaxat deductis) in redemptionem fidelium Christianorum, qui per inimicos ejusdem fidei captivi detinentur, converti debeant, & etiam convertantur, tamen decimas reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum Regibus, & aliis Princi-

palibus concessas, levari seu exigi contingit, collectores decimarum hujusmodi, vos ad solutionem, seu præstationem decimarum ipsarum compellunt, quare pro parte vestra nobis extitit humiliter supplicatum, ut cum Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani, de Calatrava, & de Montefia domorum Magistri, & fratres, à solutione, seu præstatione decimarum ipsarum exempti sint penitus, & immunes, vos ut circa redemptionem Captivorum ipsorum, melius, & liberius insistere valeatis, à præstatione seu solutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur volentes vobis super hoc paternam sollicitudine providere, hujusmodi supplicationibus inclinati, quōd vos de vestris introitibus, ac beneficiorum, domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seu proventibus prædictis, decimam hujusmodi, cū ipsam quibuscumque Regibus, seu Principibus, aut aliis quibuscumque per Sedem Apostolicam concedi contigerit in futurum, solvere, seu præstare, aut in ea cum aliis personis Ecclesiasticis contribuere minime teneamini, neque ad id à quoque compelli possitis per literas Apostolicas, sub quacumque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus vestris hujusmodi mentionem, devotioni vestra auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus, decernentes suspensionis, interdicti, ac excommunicationis sententias, si quas contra vos, vel aliquem vestrum, aut domus, seu alia loca vestra prædicta, per quoscumque occasione præmissa ferri contigerit, seu etiam promulgari, irritas, & inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum concessionum, constitutionum, & inhibitionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Avenione 16. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno 3.

Declaratio, & limitatio auctoritatis, & facultatum Cardinalis, pro tempore Protectoris, Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci.

IV.

Hanc declarationem approbavit, & explicavit Six. IV. inf. in ejus const. 4. Sancta. & Paul. V. ibi indicandus. in Tomo 3.

Aliorum Ordinum Protectores, majores his facultates non habent. Has ergo ponere satis esse arbitratus sum, ut cæteris Regularibus usui esse possint.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D.
1373.

Cunctos CHRISTI fideles super quibus curam ex debito officii Summi Pontificis gerere obligamur, per Præsidentes eisdem, sic charitative, sicque provide, ac juste cupimus gubernari, quod illi in viam mandatorum domini dirigantur, & hi ex merito Præsidualis sollicitudinis, uberius supernæ remunerationis præmium nanciscantur.

§. 1. Sed nos nimirum in illis desideramus ardentius, & affectuosiori studio procuramus, quorum alii à mundanis abstracti, & gravibus poenitentibus dediti, cælestibus inhiant, & ad illa per contemplationis pennas suavius, & altius elewantur, ut aquilæ, & cum Maria parte optima perfruantur; alii verò sanctam sollicitudinem Marthæ sectantes, celebrationi divinorum vacant solertius. Alii discunt, & docent Dei scientiam, & alii plebem instrunt in eadem, alique ferventioris spiritus ardore succenssi, non timentes, sed amantes barbaras nationes, ad illarum conversionem pergunt intrepidi, ut valeant ad dominicam aream multos afferre manipulos,

Hic Pont. omnes provide à superioribus gubernari cupit.

Et multo magis regulares Deo arctius servantur.

& de talentis eis creditis bonam domino reddere rationem.

§. 2. Hi profecti sunt fratres Minorum Ordinis in Dei Ecclesia multiplicibus splendoribus radiantibus, quorum sonus predicacionis & sanctitatis opera, præ cæteris religionum professoribus, usque ad extremum terræ noscitur exivisse. Hi sunt quos Deus numero multiplicavit, & meritis, quibusque sicut, & aliis benè currentibus in stadio militantis Ecclesiæ, æternum bravium quod certatim apprehendere satagunt elargitur. Et propterea nos de ipsis dignè curam vigilem gerimus, ut eos in his sanctis operibus nil impediatur, nil perturbet, sed ipsi opportuna quietis dulcedine poriantur.

§. 3. Sanè cum in Beati Francisci Regula cujus iidem fratres existunt, hæc verba contineantur expresse: videlicet: Per obedientiam ad hæc injungo ministris, ut perant à Domino Papa unum de Sanctæ Ecclesiæ Cardinalibus qui sit Gubernator, Protector & Corrector illius fraternitatis, ut semper subditi & subiecti pedibus ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, stabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem & sanctum Evangelium Domini Nostri JESU CHRISTI quod firmiter promissimus observemus, iidem fratres existentes pro tempore, hujusmodi protectores dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales successivis temporibus petierunt à Sede Apostolica, & etiam habuerunt.

§. 4. Sed aliqui eorumdem Protectorum putantes forte, bene, & licite, à certis temporibus citra, suam potestatem nimium extendisse dicuntur in pluribus, ex quibus in ipso Ordine gravia perturbationes & scandala sunt exorta.

§. 5. Nos igitur ut idem Ordo in sua primæva quiete remaneat, de virtute in virtutem eat assidue, & quibuslibet amoris præpediis, eradicatisque spinis & tribulis, fructum non solum consuetum, sed etiam uberiosem afferat, ad radicalem submotionem turbationum & scandalorum hujusmodi jam exortorum, & ne oriantur in posterum providere, ac ejusdem Ordinis protectoribus qui erunt pro tempore (cum nullus sit ad præsens Ordinis præfati protector) transgressionis suæ potestatis occasionem tollere efficaci remedio cupientes, Auctoritate Apostolica, eidem Protectoribus districtius inhibemus, ne præsumant quæcumque ordinata, statuta, sive disposita, aut ordinata, statuenda, seu disponenda per generalia, vel provincialia, aut custodialia Capitula, infringere, reprobare, corrigere, suspendere, super ipsis, seu contra ea vel eorum aliquid quomodolibet immutare, nisi contra præmissos articulos in præfata regula ut præfertur, vel aliquem ipsorum existeret manifestè.

§. 6. Aut quemcumque Prælatum seu Officiale dicti Ordinis, seu alicujus loci ejusdem, quocumque nomine nuncupetur, ponere seu instituire, aut deponere, destituere seu privare, aut à suo officio suspendere, seu impedire super ejus libero exercitio quovis modo.

§. 7. Aut aliquem fratrem Ordinis antedicti ad lectoratum aut quancumque lecturam, seu studium vel gradum promovere, aut promotos ab eis, removere seu etiam revocare.

§. 8. Aut de loco ad locum mittere, aut mutare, sive alicui fratrum eorumdem eundi ad quodcumque Monasterium vel locum alium, aut dominum, vel aliquam personam, licentiam impartiri.

§. 9. Et ne insuper in quemvis singularem fratrem memorati Ordinis, de quocumque crimine vel delicto punire, vel à pœna seu pœnitentia liberare, aut eam minuere, augere, vel immutare.

§. 10. Aut etiam alicui fratri locum, cameram, cellam, libros, vel alias res dicti Ordinis concedere, vel ejus usui deputare.

§. 11. Aut quæcumque per Prælatos ejusdem Ordinis, aut alios deputata quomodolibet amovere.

§. 12. Nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti Ordinis (nisi in casibus præmissis conten-

tis in præfata regula seu eorum aliquo) se aliquatenus introumittere quovis modo, ita quod dictus Ordo seu fratres ejusdem Ordinis, in nullo subsint futuris Protectoribus, nisi dumtaxat in casu quo ipsorum fratrum communitas vel generale Capitulum, quod ab sit, à prædictis articulis, vel eorum aliquo deviant. Alioquin si fecerint id decernimus irritum & inane.

§. 13. Et nihilominus fratres, qui contra hujusmodi inhibitionem nostram quicquam impetraverint, seu post inhibitionem hujusmodi utentur etiam per alios impetratis, puniantur illis pœnis quibus essent pro gravibus culpis secundum statuta dicti Ordinis puniendi, & sint nihilominus actibus privati legitimis, & à suis, si qua habent, suspensi officii ipso facto.

§. 14. Cæterum, nos eisdem futuros Protectores hortamur attentius, quod per facti efficiam sic nominis sui officii procurent effectum, quod Ordo ipse per eos non lædatur in aliquo, sed potius ab adversis (si quando forsitan imminerebunt) suo opportuno defensionis clypeo protegatur, & à noxiis præservetur. Sic acturi proinde, & æquitatis ac modestiæ limites servaturi, ut non trahatur ad noxam quod provium exitit ad salutem; sed ex charitativis gestis eorum, Ordo præfatus quietem & consolationem percipiat, & Protectores magnum apud Deum præmium sortiantur, & super contrario non oporteat dictæ Sedis providentiam aliud remedium adhibere. Nulli ergo, &c.

Dat. apud Pontem Sorgiæ Avinionen. Diocesis, sexto Kal. Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Quod Officiales Status Ecclesiastici, neminem cogant, ad granum, ligna, & similia, absque solutione justii pretii sibi deferendum.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Relevationi injustorum gravaminum nostrorum subditorum, præsertim pauperum, providere pietatis studiis cupientes.

§. 1. Universis, & singulis Apostolicæ Sedis Legatis, ac Vicariis Gubernatoribus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, etiam si sint Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Thesaurarii, & Rectoribus generalibus, necnon Rectoribus, & Mercatoribus, ac Potestatibus, Capitaneis, Depositariis, Judicibus, Castellanis, & aliis quibuscumque Officialibus nostris, & ejusdem Ecclesiæ, quocumque nomine nuncupentur, præsentibus & futuris in civitatibus Bononiæ & Perusii, earumque Communitatibus, & districtibus, necnon Romandiolæ, Marchiæ Anconæ, Ducatus Spoletani, Patrimonii Beati Petri in Thufcia, Campaniæ, Maritimæ, & Massæ Trabariæ Provinciis, & aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ immediatè subiectis, (quorum nomina haberi volumus præsentibus pro expressis) tenore præsentium districtius inhibemus, ne frumentum, & alia blada, vinum, ligna, fœnum, paleas, aut res alias ad ipsorum, seu officialium, familiarium, & hospitiorum suorum, vel aliorum quoruncumque usum spectantia, per cives, & incolas dictarum civitatum, communitatum, districtuum, Provinciarum, terrarum, & locorum, seu per ipsorum civium, & incolarum navigia, currus, aut animalia, gratis, sine iusto, & integro naulo, & præmio statim solvendo deferri faciant, seu compellant.

§. 2. Non obstantibus statutis, constitutionibus, mandatis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque quæ per præfatos revocamus, cassamus, & viribus vacuumus.

§. 3. Nos enim, omnia & singula præcepta, damna, multas, condemnationes, & alias pœnas, si qua contra nostram hujusmodi inhibitionem, sint vel in posteru fuerint attentata, ex nunc decernimus irrita, &

Fratribus contraria impetrari prohibet.

Protectorem ad providam protectionem hortatur.

Dat. P. A. 3. die 27. Maji.

V.

Edita A. D. 1373.

Quod gubernatores, & alii Officialis, gravare non possint cives & alios ad eis deferendum granum, ligna & similia, absque justæ mercedis per solutione.

Clausula derogatoria.

Contravenientium pœna.

nullius

Inter quos, Fratres Minores S. Francisci cæteris præstant.

In cujus regula cavetur quod unus Cardinalis sit d. Ordinis Protector & Corrector.

Sed aliqui Protectores fines suæ potestatis excederunt.

Hic idem Pont. illius auctoritatem præscribit & facultatem immutandi statuta Ord. denegat.

Prælatorumque & officialium privationem.

Ad gradus promotionem.

Fratrum mutationem.

Pœnamque & gratiam.

Rerum Ordinis concessionem.

Prælatorum iustus mutationem.

Regulæque immutationem.

1373.

nullius penitus existere firmitatis. Et nihilominus, omnes & singuli, qui contra nostram prædictam inhibitionem, sive ex sua temeritate, sive ex alieno mandato venire præsumperint, cuiuscumque dignitatis, status, ordinis, conditionis existant, etiam si Pontificali, aut alia quavis fulgeant dignitate, præter dictæ Ecclesiæ Cardinales, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, & duplum ejus, quod pro prædictis solvere debuerint, illis quos super præmissis gravaverint, restituere teneantur, nulla in hac parte remissione, directè vel indirectè faciendâ eis aliquatenus valitura. Quæ quidem sententia (cujus absolutionem Sedi Apostolicæ specialiter referamus) nullus possit absolvi, nisi satisfactio, & duplam hujusmodi realiter fuerit primitus persoluta. Nulli ergo, &c.

Dat. apud Pontem Sorgiæ, Avenionensis diocesis, 17. Kalen. Julii, Pontificatus nostri Anno 3.

Dat. P. A. 3. die 15. Junii.

VI.

Religiosi cuiuscumque Ordinis etiam Mendicantium, quamvis Sedis Apostolicæ sint Cappellani, eorum Superioribus subiecti remaneant.

Quinimo sine eorundem Superiorum licentia, obsequiis Prelatorum & Principum se subijcere nequeunt, ex Concilio Tridentino sess. 25. cap. 4.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

PER Romani Pontificis providentiam circumspiciendam, sic Sedis Apostolicæ privilegia & indulta moderari dignoscuntur, quod in eis materia malignandi nulli detur, ac personæ, quæ sub religione vacare debent studio piæ vitæ, à bono obedientiæ, & perseverantiæ divini servitii nullatenus retrahantur.

§. 1. Sanè nuper ad nostrum relatio fide digna pervenit auditum, quod nonnulli Religiosi etiam Mendicantes qui in Capellanos Sedis Apostolicæ se recipi procurarunt, propterea bonum obedientiæ & correctionem recusantes, per Mundum per plurimum sine suorum Superiorum licentia, sæpius evagando discurrent, & quandoque ad Romanam Curiam accedunt, asserentes sine suorum Superiorum licentia se hoc facere posse.

§. 2. Nos igitur in præmissis prout ex debito tenemur Pastoralis officii salubriter providere cupientes, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, volumus & etiam ordinamus, quod omnes & singuli Religiosi quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium dictæ Sedis Cappellani, qui sunt & in antea erunt, perinde eorum Superioribus & Correctoribus ipsorum, in omnibus & per omnia sint subiecti, ac si prædictæ Sedis Cappellani non essent.

§. 3. Non obstantibus exceptionibus seu exemptionibus, & aliis quibuscumque privilegiis, indulgentiis, gratiis, literis Apostolicis Cappellanis dictæ Sedis & aliis communiter vel divisim sub quacumque forma & expressione verborum à dicta Sede concessis, & in posterum concedendis, etiam si de illis plena & expressa mentio de verbo ad verbum in præsentibus sit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus suffragari. Nulli ergo &c. nostræ constitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere &c.

Dat. Avinione, 5. Idus Novembris, Pont. nostri Anno tertio.

Dat. P. A. 3. die 9. Nov.

VII.

De auctoritate & facultatibus munereque Magistri generalis & aliorum Prælatorum, Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, gratiisque & privilegiis ejusdem Ordinis.

Amplavit ejusmodi gratias, & alias concessit Six. IV. infra in ejus const. 7. Regimini fol. 395. Sed pro eorum moderatione est præcipue attendenda const. 22. Leon. X. Dum intrâ, fol. 581. & Concilium Tridentinum confirmat à Pio IV. in sua const. 94. In Principis, Tom. 2. fol. 145. Verumtamen alia privilegia

concessit Pius V. in const. 11. Dum ad uberes, cum ibi indicandis. Tom. 2. fol. 204. De toto autem isto Ordine Prædicatorum dixi plenè supra in const. 2. Hon. III. Religiosam. fol. 64. hujus Tom. 1.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, Prioribus, & Fratribus universis Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Virtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspiciendæ auxilium sic providè dirigi, & sollicitè confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ, nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status performant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum Divini nominis devotis & quietis mentibus invalescant.

§. 1. Hinc est, quod cum sicut nobis exponere curavistis, tu fili Magister, & prædecessores tui, juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hætenus, ac à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prædicti Constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Magisterii officium, plenè ac liberè, in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis, devotè ac humiliter obedierint, & intenderint reverenter, ac in eodem Ordine sit statutum, ut Magister ipse qui pro tempore fuerit, à Magisterii officio amoveri valeat à Definitoribus Capituli generalis.

§. 2. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfata Sedi immediatè subiectum, à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute facundum, privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestræ ad instar sceleris record. Bonifacii VIII. & Benedicti XI. Rom. Pontif. prædecessorum nostrorum, ut successores tui, filii Magister, qui erunt pro tempore, statim postquam electi secundum Constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Magistri effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipsique fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi, & præfati Ordinis Definitores juxta prædictas Constitutiones eidem Ordini & fratribus secundum Deum viderint expedire, aliàsque possint officium Magisterii licitè in omnibus exercere, iidemque fratres, tibi Magistro, & successoribus tuis, devotè & humiliter, obediant & intendant.

§. 3. Et præfati successores, & tu Magister, à Definitoribus Capituli generalis Ordinis ipsius, secundum Ordinis Constitutiones ejusdem, absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus. Ratum habentes & firmum, quicquid super præmissis per te, Magister, dictosque prædecessores, fratres, & Definitores factum & observatum est hætenus, concessa tibi exequendi magisterii officium, quoad præmissa omnia, & alia, libera facultate.

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum Constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine alterius cuiuscumque licentia, liberè in domibus prædicti Ordinis legere, & docere valeant in Theologica facultate, illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister incipere solemniter consuevit.

§. 5. Et licet Episcopis & Diocesanis, debitam & devotam obedientiam impendatis, nolumus tamen, quod circa instituta, & præcipue super institutione & destinatione Piorum ejusdem Ordinis, ex hoc præjudicium aliquod incurratis.

§. 6. Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conventu vestri Ordinis, de Provinciali vel Conven-

Edita A. D. 1374.

Procedimus.

Causa hujus continet.

Magister generalis statim electus liberè Ordinem gubernat.

Definitores Capituli generalis eum remouent.

Lectores ubique sed non in Studiis generalibus absque licentia legunt.

Circa instituta Ordinis nihil est ab Ordinariis querendum.

Circa electionem Priorum non

confirmatorum superior providet.

Vocalibus longè absentibus non currit tempus.

Fratres abque examine, ab Episcopis sunt promovendi. Conc. Trid. sess. 7. c. 11. & sess. 21. c. 12.

Oratoria, & altare portatile habere possunt.

Celebrant tempore interdicti. Hoc ampliat Six. IV. cit. in rub.

Sed attende Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

Facultas Prælatorum Ord. absolvendi Fratres. Hoc ampliat Pius V. in const. 132. Romani. Tom. 2. fol. 367. Vide tamen Bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

tuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem à fratribus ejusdem Ordinis quorum interest, non contingat forsitan confirmari, Superior ad quem confirmatio electionis hujusmodi pertinet, aliquem de illis fratribus quos ipsi electores, vel major pars eorum per literas suas ab eo petierint, quando ab ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat Priorem.

§. 7. In electionibus quoque eorumdem Magistrum, & Priorum provincialium ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare (cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire) tempus super hoc statutum à jure non currat, nec ipsi in hac parte juris regulis coarctentur.

§. 8. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos & idoneos, ac probatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinando fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus, præsentare, ipsisque Pontificibus præsentatos à vobis fratres sive qualibet examinatione per eosdem Pontifices facienda, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum, ad ordines promoveri.

§. 9. In locis autem in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis missarum solemniam, & alia divina officia celebrare, ac etiam recipere Ecclesiastica Sacramenta.

§. 10. Cum generale interdictum fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque, cum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clavis januis, interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta, dummodò causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdicti, nec Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta. Iis verò qui in vestris morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos cum decedunt in vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris in quibus residetis, vel earum personas, excommunicationis, seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotiorumque vestrorum procuratores, & operarii qui in vestris locis, eorum operibus personaliter continuè insisterint, hujusmodi sententiis obnoxii minime habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis, eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eisdem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdicti contingat eisdem. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris liberè commorari, & ab eis tunc etiam quando vos, vel ipsos transire contigerit, necessaria vitæ deprecere, ac recipere valeatis.

§. 11. Magister quoque, & singuli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices eorum gerentes in Provinciis, & Conventibus, ac locis sibi commissis pro dictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus undecumque, absolutione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus quibus excefferint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias, à jure vel à iudice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutionis & dispensationis be-

neficium valeant impartiri, nisi adeò gravis fuerit, & enormis excessus, quòd sint ad eandem Sedem merito destinandi.

§. 12. Fratres etiam vestri quos pro tempore vos Magister, & Priores, tam Provinciales, quam Conventuales, necnon & vices vestras gerentes, in proprios habueritis Confessores, absolutionis, & dispensationis beneficiis vobis (cum expedierit) valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione, & dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis factæ.

§. 13. Ad hæc, volentibus vestro aggregari Collegio, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis à jure vel à iudice promulgatis, generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (observata forma Canonica) impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, recoluerint se talibus in saculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam ipsam, vos Magister, & singuli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsitan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumperint officia celebrare, vel ordines susceperint, ita tamen, quòd si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciant ut tenentur. Caterum vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum, in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

§. 14. Porro quieti vestra providere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minime valeatis, & quòd ad pecuniam colligendam cogi non possitis inviti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas, quòdque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciations sententiarum, interdicti, & excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum teneatur, per Apostolicas literas impetratas, & in posterum impetrandas, nisi hujusmodi Apostolica literæ, de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria Monialium cujuscumque Ordinis compelli aliquatenus non possitis, aut recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingencia causas ipsas, per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel delegatos, ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælati Ecclesiasticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, vel deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra Principes sæculares, Communitates, Populos, seu quoscumque benefactores vestros nullusque delegatus, vel Ordinarius iudex, ad faciendum citationes vel commissiones recipiendas, sive quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia lites & controversias contingencia, in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, & mandatis, aut iussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerint injungendum.

§. 15. Caterum Magistri & singuli Priores, Provinciales, atque ipsorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis, & Episcopis, vel aliis quibuscumque provisum extiterit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac non obstante contradictione aliqua possint ad suum

Fratres absolvunt eorum Prælatos. Tu attendi d. Bullam Clem. VIII.

Prælati Ordinis absolvunt venientes ad eum à censuris, &c. Ad hæc vide d. Bullam Clement. VIII.

Fratres non coguntur ad hic expressa. Tu quoad publicationes excommunicationum observat Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

Prælati Ordinis revocant Fratres morantes extra Ordinem. Hoc idem voluit Concil. Trid. sess. 25. cap. 4.

1374.

1374

Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius jam de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis, præfatis Archiepiscopis, & Episcopis aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus nisi de latere nostro missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine vestro non facientibus mentionem, nullusque Prælati, aut aliqua persona religiosa vel secularis, de fratribus ejusdem Ordinis, seu Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, ad sua, seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum, aliquos assumere valeat, nisi quos Magister, vel Prior provincialis ipsorum, tamquam idoneos & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam volumus subjacere Ordinis disciplinæ.

Missos à Sede Apost. ad prædicandum &c.

§. 16. Illos verò Ordinis ipsius fratres, qui ad prædicandum crucem vel inquirendum contra hæreticam pravitatem, seu ad alia hujusmodi negotia sunt, vel fuerint deputati, ubicumque à Sede Apostolica, tu filii Magister, cuique successores removere, seu revocare, & penitus transferre, ipsisque quòd superfedeat injungere, aliosque substituere, cum expedire videritis, licitè & liberè valeatis, ac in eos, si contraverint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet Prior provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apostolicis, impetratis vel impofterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Professi recedentes ab Ordine absque licentia, coercentur una cum eos retinentibus.

§. 17. Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam, ab ipso Ordine sine Magistri, vel sui Prioris licentia discedat, discedetem verò absque cautione literarum alterius ipsorum prætextu alicujus privilegii Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quòd si forte retinere præsumpserit, vobis Magister, & singuli Priores duntaxat, & vestris Vicariis licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare, detinentes verò eosdem secum, vel in Monasteriis, seu Ecclesiis suis (nisi eos ejecerint) postquam eis denunciatum fuerit, excommunicationis sententiæ volumus subjacere, non obstante quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto hujusmodi mentionem.

Et etiam Licentiam si ad strictiorem Ordinem non transiverit.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à vobis, ad religionem aliam transeundi, infra duos vel tres menses se ad illam religionem suæ salutis congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis singulis, Magistro & Prioribus, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tamquam contra alios vestri Ordinis apostatas procedere, secundum quod honestati dicti Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla professione facta, inde præsumpserint resilire, aut etiam si post professionem hujusmodi ad religionem laxiorem, seu mitiorem Ordinem transierint, vel (quod absit) ad sæculum revertantur, vos, volumus contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

Apostatas quoque, vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis, per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu contigerit eos investire, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

§. 19. Apostatas quoque, vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinæ rigori possitis, per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu contigerit eos investire, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

Egressi vel egressi non prædicent, nec ad alium Ord. recipiantur. Hoc statuerat etiam Alex.

§. 20. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis, per Magistrum vel Priores, ac eorum Vicarios expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem in quo licitè hujusmodi exercentur officia, transferint, de nostra vel Magistri, seu Prioris, vel Vicariorum ipsorum licentia speciali. Quòd si forte ipsi contra hujusmodi inhibitionem nostram, aliquid super præmissis temere attentare præsumpserint; vos Magistri, & singuli Priores, vel vestri Vicarii, in illos quos infra fines prædicationis suæ, juxta consuetudinem Ordinis vestri distractos inveneritis talia perpetrantes, monitione præmissa, auctoritate nostra, excommunicationis sententiam valeatis promulgare. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos (præterquam ad B. Augustini hospitaliorum, & aliorum religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem evagandi; vos Magister, & singuli Priores, seu vestri Vicarii; cum testimonialibus literis, auctoritate nostra, licentiandi liberam habeatis facultatem. Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

IV. die 27. Nov. 1260. Ista ejus Bullam ponere non curavi.

§. 21. Inhibemus etiam, ut nulli, sive sit in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, aut ita consimilem, quòd propter eum frater prædicator credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibitiō majorem consequatur effectum, statuimus, ut hi qui habitum vestrum, aut sibi similem prædicto modo deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diocesanos locorum (cum à vobis requisiti fuerint) monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellantur.

Habitibus consimilibus ceteris aliis prohibetur.

§. 22. Cæterum, cum humilitas vestra sibi de latitudine Orbis terræ nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cælestium duxerit reservandum, nos pie volentes, quòd illorum fructus vestræ paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtius inhibendo; ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Exemptis à decimis. Tu vide ampliorē exemptionem Pii v. in ejus constit. 11. Dum ad hūberes. Tom. 2.

§. 23. Quia verò nonnulli vestræ religionis habitum assumentes, diversis personis, quæ sciri & inveniri non possunt, aliqua bona restituere interdum tenentur, vobis Magistro, & Prioribus; ac Vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrum, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum viderint expedire.

Incensæ quæ habent intrantes Ordinem possunt eorum locis applicari.

§. 24. Sepulturam quoque in locis, Cœmeteriis, & Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint (nisi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publicè usurarii fuerint) nullus obstat, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Sepultura in locis Ordinis omnibus datur. Ampliatur infra à Six. IV. cit. in rub.

§. 25. Districtius inhibentes, ut ulli Religiosi, vel seculares, vobis invitatis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Cœmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate præsumant.

Sepelire neminem coguntur.

§. 26. Inhibemus insuper universis fratribus Ordinis vestri, ne aliqui eorum, alii quam Prælati suis peccata sua confiteri præsumant; nisi necessitatis urgente articulo, vel nisi forsitan Magister, vel Prior proprius alicui fratri dederit fratri alteri ejusdem Ordinis licentiam confitendi.

Fratres quando extra Ordinem confitentur. Hoc declaratur à Six. IV. cit. in rub.

§. 27. Universis autem Ecclesiarum Prælati, & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitatis audire; vel compellerent vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitatem, vel intra processionaliter exire, aut suis consuetudinibus

Ad Synodos, &c. non cogantur, & Monasteria edificare non impediuntur.

Quoad concessiones contrarium statuit Concil. Trid. sess. 25. c. 11. Et circa ultimum attende Bullam 99. Clem. VII. Quoniam, cum sibi notandis. Tom. 3.

Exemptio à canonica portione. Vide ampliatione in consil. Six. IV. cit. in rub.

Dimittendo loca Ordinis, omnia possunt ad alia Monasteria transferre, &c.

Exemptio à contributione & subventionem legatorum &c.

Exemptio à jurisdictione Ordinarii. Sed attendenda est Bulla 29. Clem. VIII. Tom. 3.

stitutionibus subiacere, vel capitula, scrutiny, vel inquisitiones in locis vestris, vel alibi, de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & analem obedientiam à Prioribus, & Superioribus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intrmittere, seu prohibere ne ad Civitates, vel Villas ubi religiosè, & honestè commorari possitis, à populis evocari audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu constructores hujusmodi, vel receptatores ipsorum, excommunicationis sententiam ferre præsumant.

§. 28. Concedimus quoque vobis, ut de illis quæ in ornamentis vel pro eis, aut libris, fabrica, luminariis, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, nec non pro annuis censibus redimendis, ad quarum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligari noscuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, horis, & locis emendis vobis legantur (dummodò præmissa non convertantur in alios usus, sed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur) aut alios etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de his quæ vobis in ultimis voluntatibus absolute legantur, vel aliàs pro vestris necessitatibus conferantur, aliquid exigere, vel extorquere præsumat, districtius inhibemus.

§. 29. Ad hæc, liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Ecclesiis dumtaxat exceptis) quàm libros, calices, & paramenta, secum ad alia loca transferre, ac ædificia ipsa cum solo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres transferunt, ædificationem seu aliàs in eorum utilitatem convertere, secundum quod eis videbitur melius expedire. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona, Ecclesiastica vel secularis, prædicta loca seu bona occupare, accipere vel usurpare, aut quoquo modo sibi vindicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali districtius inhibemus.

§. 30. Indulgemus vobis, ut ad præstationem procuratorum Legatorum Sedis prædictæ, vel Nunciorum ipsius, seu Diocæsanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, aut Nunciorum ejusdem, seu Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, impetratas seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ, plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 31. Cæterum, cum scilicet record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen, ratione delicti seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quo ad hoc suam in illis jurisdictionem prout jus exigit, exercere. Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullum, libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro, per privilegia & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, vel in posterum concedendis, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus, decernentes vos seu personas vestri Ordinis, in prædictis casibus, Ordinariis ipsis minimè subiacere.

§. 32. Decernimus ergo irritum & inane, quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessionem, constitutiones, & inhibitiones easdem, in vos vel vestrum aliquos, vel loca vestra, seu benefactores, vel executores, aut hæredes prædictos in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, 2. Nonas Martii, Pontificatus nostri Anno 4.

Clerici illegitimi non admittantur ad Canonicatus, &c. Ecclesiarum Patriarchalium S. Joannis in Laterano, S. Petri, & B. Mariæ Majoris de Urbe, absque speciali Sedis Apostolicæ dispensatione.

Quinimò Romanis Civibus tantum conferri jubet Leo X. infra in ejus consil. 1. Dum singularem, fol. 525.

Quò verò ad alias qualitates sic promovendorum, vide Concil. Trident. sess. 24. cap. 12.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ET si à sacris Canonibus ad decorem Ecclesiarum & in desiccationem illegitimum natalium, tam sanctè quàm providè inhibitu demonstratur, quòd illegitimè nati absque dispensatione canonica, ad Canonicatus & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia, aut alia Ecclesiastica beneficia, inhabiles habeantur hoc in Patriarchalibus Ecclesiis Urbis tantò dignius convenit observari, quantò illæ cæteras Orbis Ecclesias majori dignitate præcellunt, & honestiori debent decorari obsequio ministrorum.

§. 1. Ea propter hac perpetua constitutione statuumus, quòd de cætero nullus Clericus defectum natalium patiens, in Lateranensi, vel B. Petri Principis Apostolorum, aut B. Mariæ Majoris Patriarchalibus Ecclesiis dictæ Urbis, vel aliqua earumdem, Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem personatum, vel officium prætextu cujuscumque dispensationis sibi super eodem defectu, sub quacumque forma, seu conceptione verborum à memorata Sede jam forsan concessæ (cujus auctoritate nondum quis fuerit Canonicatus & præbendas, dignitates, personatus, vel officia hujusmodi affectus) vel de cætero concedendæ, etiam si dispensatio ipsa contineat, quòd in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus Ecclesiis possit Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia licitè obtinere; si sibi canonicè conferantur, nisi de prænominatis Ecclesiis Patriarchalibus dictæ Urbis, seu illa ex eis in qua Canonicatus & præbendæ, aut dignitates, personatus, vel officia hujusmodi, seu aliquod ex eis, impetrata fuerint, & in toto tenore præsentium in literis dispensationis hujusmodi caveatur expressè, valeat obtinere.

§. 2. Decernentes ex nunc, irritum & inane si secus contigerit attentari.

§. 3. Per præsentem autem constitutionem, illis qui defectum hujusmodi patientes, in prædictis Ecclesiis, vel ipsarum aliqua, Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia canonicè nunc obtinent, nolumus in aliquo præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Dat. Avinione, 3. Idibus Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Quòd in Ecclesia S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensi, ob reverentiam ejusdem Sancti, Fratres S. Ambrosii nuncupandi, sub Regula S. Augustini religiosam vitam ducant, Ambrosianumque officium recitare possint.

Attentata in contrarium à P. n. annullantur.

Dat. P. A. 4. die 6. Martii.

VIII.

Edita An. D. 1374.

Illegitimi ad dignitates & officia Ecclesiastica admitti non possunt, ut in c. nimis de fil. Presbyt.

Et modò hic Pont. admitti prohibet in Patriarchalibus Ecclesiis Urbis absque speciali Sedis Apost. dispensatione.

Decretum irritans.

Limitatio d. prohibitionis.

Dat. P. An. 4. die 11. Nov.

IX.

Hic Fratres sub una Congregatione redacti sunt, cujus caput Monasterium prædictum constitutum fuit. Munusque suorum Prælatorum præfinitur ab Eugen. IV. infra in ejus const. 22. Regimini. Et isti Congregationi unita fuit etiam Congregatio Fratrum S. Barnabæ à Six. V. & unionem confirmavit Paul. V. infra in ejus const. 25. Pastoralis.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Fratribus Ecclesie S. Ambrosii extra muros Mediolanensis, in sine suburbii portæ Cumanae consistentis. Sal. & Apost. bened.

Edita An. D.
1375.

Præcæmium.

Cupientes à sæculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris virtutum Domino sub regulari observantia famulari, ut in ea secularibus curis exuti, per viam salutaris liberiùs currere possint ad bravium, Apostolicum convenit præbere consensum, ut cum in hujusmodi suo proposito se foveri conspexerint, in eo fortius exardescant.

Archiepisc. Mediolanens. supplicat Papæ ut fratres in Ecclesia S. Ambrosii ad Nemus Mediolanens. religiosam vitam ducere possint ob devotionem d. Sancti qui ad solitudinem ibidem accedebat.

Hic ideo Pont. eis concedit ut religiose ibi vivant sub Regula B. Aug.

Fratresque S. Ambrosii vocentur.

Prior eorum unus sit. Et ab Episc. confirmetur.

Habitu eorum Papa designat.

Prædicandi licentiam concedit.

Mortuosque sepeliendi.

Transitum ad Regulam non strictiorem, vel beneficium Ecclesiasticum prohibet.

§. 1. Sanè petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quod in vestra Ecclesia, quæ ad Nemus S. Ambrosii nuncupatur, & in qua moramini de præfenti, ab antiquo morati sunt fratres unum Priorem habentes, quodque per constitutiones canonicas, & præcipuè per constitutiones sceler. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri habitatis ibidem salva conscientia sub Regula sine licentia Sedis Apostolicæ vitam collegialiter ducere religiosam. Quare Venerabilis frater noster Symon Archiepiscopus Mediolanensis nobis humiliter supplicavit, ut etiam ob reverentiam ejusdem B. Ambrosii (qui antequam educeret eum Dominus de vitæ ergastulo hujus Mundi, quandoque à multitudine se segregans, ad hujusmodi locum tunc solitariam se transferebat, ut in solitudine devotionis contemplationi divinæ posset insistere) vobis & statui vestro in præmissis providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui piis illorum desideris, per quæ via paratur securior ad salutem, libenter impertimur assensum, volentes super his paterna sollicitudine providere, hujusmodi dicti Archiepiscopi, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & etiam concedimus quòd in præfata vestra Ecclesia, vos & alii fratres qui post vos erunt, ibidem commorari & existere sub professione & Regula B. Augustini valeatis.

§. 3. Et fratres S. Ambrosii ad Nemus nuncupemini, officium quoque divinum Ambrosianum dicatis.

§. 4. Et semper inibi sit unus Prior qui aliis fratribus præsit.

§. 5. Ac hujusmodi Prioris electio ad hujusmodi fratres, ipsiusque electionis confirmatio, ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem pertineat.

§. 6. Ac vestri & successorum vestrorum fratrum dictæ Ecclesiæ habitus, sit scapulare cum cappa de super. Et intra locum, liceat vobis sine cappa cum hujusmodi scapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, scapulare deferant, & totus habitus sit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur.

§. 7. Quodque fratres dicti loci ad hoc idonei, petita prius & obtenta licentia à loci Diocesano, prædicare possint verbum Dei, & confessiones audire.

§. 8. Et si aliqui ibidem ex devotione elegerint sepulturam, eos ibidem sine præjudicio Parochialis Ecclesiæ, & alterius cujuscumque liberè sepeliere valeatis.

§. 9. Distinctius inhibentes, ne aliquis ex fratribus dicti loci ad beneficium Ecclesiasticum etiam curatum, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali faciente de prohibitione hujusmodi plenam, & expressam mentionem, transire, vel assumi possit, immediatè nec mediatè in fraudem ad aliam religio-

nem aut beneficium... animarum curam habere valeat, se transferendo. Et si secus attentatum fuerit, id irritum sit & inane. Præmissis, nec non aliis constitutionibus Apostolicis non obstantibus quibuscumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ii ex vobis qui non fictè sed verè causa devotionis ad strictiorem religionem transire voluerint, hoc possint, prout volunt canonicæ sanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. Avenione 3. Kalen. Decemb. Pont. nostri Anno 5.

Dat. P. An. 3.
die 29. Nov.

Declaratio & extensio privilegii exemptionis à solutione Decimarum, Congregationis Monachorum Cælestinorum, Ordinis S. Benedicti.

X.

Ordinationes, & gratias hujus Congregationis vide supra in Cælest. V. const. 1. Et si cunctos, fol. 169. ubi notavi. Approbationemque privilegiorum attende in Pauli V. const. 19. Injuncti. in Tom. 3.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona Valvensis Diocesis, ejusque Coabbatibus, & Prioribus, ac Prælati Monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, Membrorum, & locorum dicto Monasterio Sancti Spiritus subjectorum, eorumque Conventibus, & Fratribus Ordinis S. Benedicti secundum Instituta B. Petri Confessoris viventibus. Salutem, & Apost. bened.

Edita An. D.
1376.

Exordium.

Sacra, & immaculata vestra religio, sub qua carnem subdentes spiritui, & motus corporeos rationis moderamine cohibentes, gratæ servitutis libamina offertis Altissimo, promeretur ut Apostolica Sedes propitiâ se vobis exhibeat, & in vestris opportunitatibus gratiosam.

§. 1. Sanè dudum felicitis record. Benedictus Papa XI. prædecessor noster, quondam Berardo Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona Ordinis S. Benedicti Valvensis Diocesis, ejusque Coabbatibus, & Conventibus aliorum Monasteriorum, & membrorum eidem Monasterio Sancti Spiritus subjectorum dicti Ordinis tunc præsentibus, & futuris in perpetuum gratiosè concessit, ut de fructibus terrarum, & possessionum suarum tunc acquiratarum, quas propriis manibus aut sumptibus colerent, sive de hortis, vel de nutrimentis animalium suorum, nullus ab eis decimas exigere, vel extorquere præsumeret.

Bened. xi. exemptionem à decimis Monasterium de Sulmona ejusque membris concessit quoad bona tunc acquisita.

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Joannes Papa XXII. ipsius Benedicti prædecessor noster, Dilectis filiis Abbati & Conventui prædicti Monasterii S. Spiritus paterno affectu compatiens, ipsolque & prædictum eorum Monasterium, ipsiusque membra condignis munire libertatibus cupiens, voluit, & auctoritate Apostolica decrevit, quod omnia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, & quæcumque alia loca post exemptionem prædictam ab eisdem Abbate, & Conventu licitè acquisita, & in posterum acquirenda, cum personis degentibus in eisdem tunc præsentibus & futuris, omnibus privilegiis, exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus gauderent, & gaudere deberent, quibus dictum Monasterium, & alia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, loca, & membra ipsius, quæ dictum Monasterium habebat tempore concessionis, & exemptionis hujusmodi gaudebant, & potiebantur, prout in literis dictorum prædecessorum inde confectis plenius continetur.

Joan. xxii. d. exemptionem ad alia d. Monasterii membra extendit.

§. 3. Cùm autem sicut exhibita nobis pro parte vestra petitio continebat, ab aliquibus in dubium revocari videantur, an hujusmodi extensio dicti Joannis prædecessoris solum exemptionis, vel omnia alia præmissa concernat pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut ne occasione præmissorum, attenta simplicitate vestra invol-

Hic Pont. accipiens dubia exorta esse circa d. extensionem Joan. xxii.

Eam declaracionem.

Dat. P. An. G. die 15. Jan. ANNO 1378.

Edita An. D. 1379.

Prooemium.

Causa hujus constituit.

vamini litigiorum anfractibus, providere vobis super hoc de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 4. Nos itaque volentes vos, ac Monasterium, & alia loca vestra ob reverentiam etiam ejusdem B. Petri, ad quem devotionem gerimus specialem, favore prosequi gratia specialis, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut de possessionibus vestris jam acquisitis (illis tamen exceptis de quibus decimas solvere consuevistis) necnon de novalibus possessionum per vos in posterum justo titulo acquirendarum, quas propriis manibus, aut sumptibus excolitis, & excolitis in antea, sive de hortis, vel nutrimentis animalium vestrorum decimas solvere non teneamini, nec ad id a quoquam compelli possitis inviti, vobis, & per vos vestris Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, membris atque locis auctoritate Apostolica tenore presentium concedimus, de gratia speciali. Nulli ergo, &c.

Dat. Avenione 18. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 6.

URBANUS SEXTUS PONT. CCIV.
ANNO DOMINI MCCCCLXXVIII.

Urbanus VI. Neapolitanus, Bartholomæus Prignano antea dictus, ex Archiepiscopo Barenfi, Creatus Romæ die 6. April. 1378. Coronatus 14. Kal. Maji, eodem anno. Vixit annos undecim, menses 6. dies 7. Creavit Cardinales 58. Obiit Romæ Idib. Octob. 1389. Sepultus in Vaticana Basilica. Vacavit sedes dies 17.

Clemens VII. Gallus Antipapa, Robertus antea dictus ex Gebennensibus Comitibus in Galliarum Provincia Relarenfi, Presbyter Cardinalis Sanctorum Duodecim Apostolorum, Creatus Avinione 12. Kalen. Octobris Anno 1378. Coronatus Kalen. Novembris eodem anno, sedit contra Urbanum, & Bonifacium, annos 15. menses 11. dies 28. Creavit Pseudo-Cardinales 37. Obiit Avinione anno 1394. 16. Kal. Octobr. Sepultus in Ecclesia Cælestinorum ad pontem Gorgiæ, cui successit Petrus Luna, Benedictus XIII. dictus, de quo infra.

I.

Jurisdicção Camerarii S. R. E. summarie qualescumque causas interesse Rever. Cameræ Apostolicæ quomodolibet concernentes, cognoscendi.

Ad hanc jurisdictionem vide Bullas quas tibi indicavi supra in const. 1. Urb. V. Apostolatus. fol. 261. & plenè tibi dicam in const. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3.

Eamdem ferè jurisdictionem Camerario dedit postea Bonifac. IX. die 6. Junii Pontificatus sui anno 2. & Greg. XII. die 24. Junii anno 1. ac Martinus Quintus die 21. Maji anno 3. quas propterea prætermisi.

URBANUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Marino Archiepiscopo Brundusino, Camerario nostro. Sal. & Apost. bened.

Apostolica Camera per quam S. R. E. necessitatibus & incumbendis oneribus multipliciter subvenitur, sic tenemur indemnitatibus subvenire, commodisque intendere, & dispendiis obviare, quod ipsius jura debite possint repeti, ejusque officialibus suppetat oportunitas prosequendi.

§. 1. Sanè, quia sæpè contingit, sicut accepimus, quod extra præfatam Cameram super rebus, ac juribus ad eam pertinentibus, ac super aliis negotiis ipsam tangentibus litigatur, & sæpè coram Judicibus, de juribus ipsius Cameræ nullam, vel modicam habentibus rationem, quique per fiscalem advocatum, seu procuratorem, aut alios officialibus ejusdem Cameræ, qui circa ipsam habent insistere, non possunt commodè super iis informari, propter quod causæ nimium protelantur, & quodam modo pereunt jura sua.

§. 2. Nos super iis providere volentes, & gerentes in Domino fiduciam specialem de tuæ circumspeditionis industria, cui principaliter est ejusdem Cameræ cura commissa, cognoscendi, auctoritate Apostolica, per te vel alium, seu alios, de omnibus, & singulis quæstionibus, controversis, causis, & litibus presentibus, & futuris, spiritualibus, Ecclesiasticis, & temporalibus, civilibus, & criminalibus, nedum ad ipsam Cameram pertinentibus, sicut est hætenus consuetum, sed etiam de quibuscumque, jura, & negotia ipsius Cameræ, directè, vel indirectè quoquomodo tangentibus, seu etiam, quæ secundum tuum liberum arbitrium videntur ea posse tangere quomodolibet in futurum, ipsasque cum emergentibus, & ab eis dependentibus, ac connexis, ac eos quos tangere poterunt, tam personas Ecclesiasticas, quam sæculares, necnon Capitula, Collegia, & Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac Ordinum, exemptorum & non exemptorum, Communitatesque & Universitates locorum, prout, & quotiens tibi videbitur, ad te, & ad eandem Cameram advocandi, & citandi per literas, vel nuntium intra, vel extra Curiam, & ad partes etiam, si causæ ipsæ de natura sui, non sint apud Sedem Apostolicam per appellationem, aut alias legitime devolutæ, necnon in ea tractandæ, seu etiam finiendæ, ac etiam si coram Judicibus ordinariis, auditoribus, inquisitoribus, delegatis, subdelegatis, commissariis, executoribus, arbitris, arbitratoribus, compromissariis, seu aliis quibuscumque, etiam per Sedem Apostolicam deputatis, vel deputandis in præfata Romana Curia, vel extra ubilibet pendere, nunc & in posterum dicerentur, etiam si in ipsis ad litis contestationem processum fuerit, vel ulterius quantumcumque, & etiam super literis ad nos, seu Sedem eandem per viam appellationis, seu simplicis querelæ, vel alias habitus sit, vel in posterum haberetur recursus, dictas causas reassumendi, & reassumi faciendi.

§. 3. Easque per te, vel alium, seu alios audienti, & examinandi summarie, simpliciter, & de plano, & sine strepitu, & figura judicii, & sine debito terminandi, & alias justitiâ omnimodam exhibendi.

§. 4. Judicibus quoque ordinariis, auditoribus, & aliis supradictis inhibendi, ne de causis ipsis post advocacionem hujusmodi cognoscere vel se intromittere quoquo modo præsumant, & quaslibet alias inhibitiones in ipsis causis, ac etiam revocationes, & sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti per eos promulgatarum, relaxationes, & absolutiones, necnon ordinationes, declarationes, mandata, decreta, monitiones, executiones, & processus quoslibet faciendi, & sententias proferendi, ac omnia alia, & singula faciendi, & exercendi, quæ circa præmissa, vel ea tangenti juxta tuum liberum arbitrium videbantur opportuna. Contradictores quoslibet, & rebelles quoscumque status, dignitatis, ordinis, vel conditionis existant, etiam si regali, pontificali, vel majori, aut alia quavis præfulgeant dignitate, eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam compescendi.

§. 5. Non obstantibus generalis Concilii, & aliis constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus in contrarium editis, necnon consuetudinibus, statutis, ordinibus, seu inhibitionibus quibuscumque juramentorum, aut excommunicationum suspensionis, vel interdicti sententiarum per quoscumque promulgatarum, vel promulgandarum munimine, aut quibusvis aliis firmitatibus roboratis, seu si aliquibus, communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterum indulgeri contigerit, quod extra, vel ultra certa loca ad iudicium non trahantur, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & literis ge-

Jurisdicção Camerarii S. R. E. cognoscendi qualescumque causas, interesse Rever. Cameræ Apost. quoquo modo tangentibus arbitrio ipsius Camerarii. Tuscias hodie hoc iudicium spectare ad ipsam Cameram, si causa moveretur, juxta Bullam 65. Clem. viij. In conferendis.

Facultas summarie, & de plano procedendi.

Judicibusque inhibendi & contradictores coercendi.

Quibuscumque contrariis non obstantibus.

neralibus, vel specialibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, Collegiis, Ordinibus, ac Universitatibus, seu personis, Ecclesiasticis, aut secularibus quibuscumque, cujuscumque fuerint præminentia, vel dignitatis ab Apostolica Sede concessis, vel in posterum concedendis, sub quacumque forma, vel expressione verborum, per quæ præsentibus, non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, etiamsi sint de quibus, & ipsarum personarum, & locorum, ordinum, & statuum propriis nominibus specialibus, ac de totis ipsarum tenoribus, plena, & expressa, ac de verbo ad verbum, mentio sit habenda; quæ omnia haberi volumus pro expressis, specialiter, & insertis, & ipsa, vel eorum aliqua contra præmissa nolumus in aliquo suffragari, plenam, & liberam tenore præsentium ex certa scientia concedimus facultatem, & ad hoc tui potestatem officii ampliamus, & etiam prorogamus.

Hortatio ad
ejusmodi officium diligenter exercendum.

Declaratio quod iurisdic-
tione à tempore data huius Bullæ, sit concessa.

Dat. P. An. 2.
die 8. Sept.

II.

Exemptio Fratrum Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis à præstatione quarumcumque subventionum, & à iurisdictione Ordinariorum, &c. Quoad primam partem, latior est dispositio Pii V. ad favorem omnium Mendicantium in sua const. 11. Dum ad uberes, Tom. 2. inter eos etenim connumeratus est Ordo iste ab eodem Pio V. in const. 44. Romanus. Et ideo Mare magnum huius Ordinis, & quorundam aliorum non possit.

Quo verò ad secundam partem, attende constit. Leo. X. num. 22. Dum intra, & dispositionem Concil. Trid. sess. 7. cap. 14. & Clem. VIII. in sua constit. 39. Suscepti. Tom. 3. Cætera autem de hoc Ordine notata sunt supra in const. 1. Bened. XI. Dum levamus. fol. 182.

Edita An. D.
1379.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Andreae Priori Generali, & universis fratribus Servorum S. Mariæ Ordinis S. Augustini, presentibus & futuris, Sal. & Apost. bened.

Proœmium.

SCROFANCTA Romana Ecclesia mater cunctorum Christianifidelium, & Magistra in agro virtutem vestri Ordinis, cui altissimus Dominus benedixit, & in decore sacræ religionis, sub qua eidem Domino ejusque Genitrici devotum exhibetis & sedulum famularum, exultat, & jubilat, præsertim dum prospicit, quòd vos ad alta virtutum gradatim per bonorum operum exercitium, & præclara sanctitatis merita conscendentes trahitis ad divinæ majestatis obsequium alios, non solum per doctrinæ verba, sed etiam per exempla, vitam ducendo purissimam, & verbi prædicationibus insistendo, ac divinæ laudis, frequentiaque celebrisque venerationis instantiæ ex qua gloria divinæ Majestatis attollitur devotissimè persistendo: propter quæ nos, & prædicta Ecclesia, vos & vestrum Ordinem prædictum, quem erga nos & eandem Ecclesiam devotione præluere conspiciamus, infra claustrâ nostrî pectoris paternis affectibus amplectentes circa bonum statum vestrum, totis studiis vigilamus, ut Deo propitio à noxiis protegami, & suscipiatis semper salubria incrementa.

Exemptio-
nes de quibus in rub.

§. 1. Volentes igitur præmissorum intuitu, vos ac loca vestra præsentia & futura prærogativa specialis

favoris, & gratiæ insignire, ac singulari privilegio decorare, vestris in hac parte supplicationibus inclinari, vos vestrasque personas, ac omnia loca vestra tam præsentia quàm futura omni iurisdictione, potestate, dominio, visitatione, charitativi subsidii subventionum, & exactio quorumlibet præstatione, necnon à synodalis, & alterius cujusvis congregationis evocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ plenariæ eximimus, & totaliter liberamus, vosque, ac personas, & loca ipsa in jus, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes, decernimus vos ac personas, & loca prædicta soli & immediatè Sedi prædictæ subjacere, volentes quòd locorum diocesani, vel alia quævis persona vestras, vel loca prædicta, utpote prorsus exempta, & dictæ Sedi immediatè subiecta non possint auctoritate ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel alias etiam ratione cujuslibet delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur ubicumque committitur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat potestatem, dominium, aut iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 2. Felices recordationis Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri circa exemptos, quæ incipit, Dolentes, & aliis constitutionibus Apostolicis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, suspensionum, interdicti sententias, & quoscumque processus, quasvis pœnas, & sententias generales, vel speciales continentes, quas seu quos contra vos seu aliquem vestrum, vel prædicta loca contra tenorem, & formam præsentium, quomodolibet promulgari, vel haberi contigerit, irritas decernimus, & inanes.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, suspensionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Sanctio pœ-
nalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 7. Idus Aprilis, Pont. nostri Anno 2.

Dat. P. An. 2.
die 7. April.

Contra Officiales Laicos, quoquo modo personas Ecclesiasticas bannientes, relegantes aut proscriptentes.

III.

Hujusmodi prohibitio habetur etiam infra in Bonifac. IX. const. 4. Justis, & latior in Bullis Cæne Domini quotannis edi solitis à Romanis Pontificibus, de quibus dicam infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis. Tom. 2.

URBANUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1383.

QUIA, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversarum partium Principes, Marchiones, Duces, Comites, Barones, & alii nobiles, necnon potestates, capitanei, bajulivi, scabini, advocati, rectores, iudices, & consules, alique officiales, & consilarii civitatum, oppidorum, terrarum, castrorum, & aliorum locorum, alique laici, & laicales personæ, dominium, seu iurisdictionem in temporalibus obtinentes, necnon ipsarum civitatum communia, & oppidorum, castrorum, terrarum, & aliorum locorum universitates, non attendentes quòd laicis in clericis, & personas Ecclesiasticas, & illorum bona, nulla sit attributa potestas, nihilominus Ministros Ecclesiam, etiam interdum in dignitatibus constitutos temeritate propria bannire, seu regulare, aut proscribere non verentur.

Hic Pont. ex
causis hic ex-
pressis.

§. 1. Nos adversus temeritatem hujusmodi remedium apponere cupientes, omnes & singulos talia præsumentes, & ea fieri mandates, seu eorum

Laicis pro-
hibet perso-
nas Ecclesi-
asticas banni-
re &c.

& 1390. Sub poena excommunicationis & respectu interditi.

nomine, vel mandato facta, rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorem, si singulares personae fuerint, cujuscumque praeminentiae, dignitatis, status, vel conditionis existant, earum videlicet singulas, si verò communitates vel universitates extiterint, omnes & singulos earum communitatum, & universitatum potestates, capitaneos, bajulivos, scabinos, advocatos, rectores, judices, consules, & officiales, quocumque nomine censeantur, ac consiliarios, & privatas personas, quae hujusmodi sacrilegii principales sententias incurrere, necnon quamlibet earundem communitatum, seu universitatum, ac illa ipsorum Principum, Marchionum, Ducum, Comitum, Baronum, Nobilium, & aliorum quorumcumque laicorum, & laicalium personarum, talia praesumentium, in quibus talia fierent, civitates, terras, oppida, castra, & alia loca, Ecclesiastico interdito subiacere volumus ipso facto.

Quibus tumque non obstantibus.

§. 2. Nullusque ab eisdem sententiis per alium quam per Romanum Pontificem, praeterquam in mortis articulo, possit absolvi, nec interdictionum hujusmodi per alium etiam relaxari. Non obstante si aliquibus communitatibus, vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum propriis nominibus mentionem, & quibuslibet constitutionibus, privilegiis, & literis Apostolicis contrariis, de quibus etiam plena, & expressa nostris fieri oporteat mentionem.

Sanctio poenalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae voluntatis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. P. An. 6. die 10. Decemb.

Datum Romae apud S. Petrum, quarto Idus Decemb. Anno 6.

BONIFACIUS NONUS PONT. CCV. ANNO DOMINI MCCCLXXXIX.

ANNO 1389.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Petrus, vel Petrinus Tomacellus antea dictus, Praebyter Cardinalis S. Anastasiae, Creatus Romae quarto Nonas Novembris anno 1389. Coronatus 3. Idus Novemb. eodem anno. Vixit annos quatuordecim, menses undecim. Creavit Cardinales octo. Obiit Romae Kal. Novemb. anno 1404. Corpus ejus in Basilica Vaticana sepultum est. Vacavit sedes dies novem.

Institutio Festivitatis Visitationis B. Mariae Virginis pro die 2. Julii, cum adhortatione ad jejunium suae Vigiliae; Indulgentisque pro interessentibus officiis d. Festivitatis, ex constitutione Urbani VI.

Edita An. D. 1390.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

B. Mariae Virginis laudes.

Superni benignitas Conditoris, humanam creaturam ad similitudinem suam creatam misericordiae pietate respiciens, etiam collapsam fore primi parentis lapsu considerans, illam miro decrevit consilio relevandam, ut scilicet Verbum supernum, quod erat in principio eam a mortis nexibus liberaret. Igitur pii Patris, qua nos dilexit charitas temporis veniente plenitudine Verbum ipsum aeternum sub forma servi, carnem nostrae mortalitatis assumere, ut eandem mortem nostram moriendo destrueret, ac damnationis sententiam simul & maculam quam per reatum primi hominis generis humani posteritas incurrisse noscebatur, clemens Verbi aeterni bonitas aboleret. Quapropter de clara stirpe Regia Davidica praelegit

Virginem in cujus utero mystico spiramine Verbum ipsum carnem susciperet, ut egrederetur juxta verbum propheticum. Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascenderet, & requiesceret Spiritus Domini super eum, perfectam Reginam inclutam matrem eligens, quae tanto Regi digna fuit sui corporis thalamum praeparare, de quo tamquam sponsus pro filiis hominum procederet speciosus, locum in Nazareth, quae flos sive sanctitas dicitur, ad suam conceptionem elegit, in quo per Angelicae salutationis eloquia ipsius incarnati Verbi mysteria, miraque fuerunt solemniter celebrata. Ibi enim sumptuosius nostrae Redemptionis exordia, ibique primum dies Sanctificationis illuxit, qui nobis de Salute spem intulit, & de aeternitate laetiam. In hoc etenim tantae fecunditatis loco Virgo Regina venustissima a Domino conservata, flos Sanctitatis, vas caelestis gratiae mundissimum, omnium virtutum floribus redimita, cujus Pulchritudinem Sol, & Luna mirantur; Redemptorem gentium Virgo concepit datura, lucem gentibus sub mortis caligine constitutis.

B. Virgo visitavit Elisabeth.

§. 1. Sanè ipsa Regina Coelorum, in cujus se clausit viscera Dei Filius factus homo, ex tanti honoris fastigio sibi per Angelum nunciato, nequam elationis assumpsit spiritum, sed tamquam Ancilla humilis quamvis mater effecta Domini, humilitatis suae quam respexit Dominus, exequens officium, exurgens abiit in montana ad Elisabeth cognatam suam, quae vocabatur sterilis jam semestri praegnantem, cum festinatione: & quemadmodum ab Angelo humillimè salutationis susceperat oraculum, sic etiam Elisabeth humiliter salutavit: Elisabeth verò ut salutationem audivit Virginis gloriose, repleta Spiritu sancto, & incarnati Verbi mysterium in utero sentiens virginali, voce magna exclamavit, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exultavit praegaudium infans in utero meo: & beata quae credidisti, quoniam perficeretur in te, quae dicta sunt tibi a Domino.

Et illa responderit illud admirabile canticum Magnificat &c.

§. 2. Ad quam Virgo veneranda in humilitatis spiritu respondens, illud mirabile Canticum decantavit. Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillae suae: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes; Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen ejus. O magnum mysterium, o admirabile commercium, o ineffabile Sacramentum, ut matres de pignoribus quae gestabant in uteris, in spiritu praesentirent, & etiam propheterent, & ut sacri Evangelii pandit historia, Coeli Regina gràvida partu consecranda divino pro humilitatis amplioris signaculo praecursoris sui, quem gestabat Filii, Genitricis gravida humanitatis impendit obsequium: quo impenso completoque hujusmodi Visitationis quasi trium mensium tempore, in domum suam est reversa. Haec est enim illa de qua sacra canunt elogia, Sole amicta, Lunam habens sub pedibus, Stellis coronari meruit duodenis. Haec est enim illa quae in suis castis visceribus Coeli terraque gestavit opificem, & sola cunctas haereses interemit, & pro Christiano populo ut advocata strenua & exoratrix pervigil ad Regem quem genuit intercedit.

Urb. VI. ordinavit festum Visitationis B. Mariae Virginis, celebrari die 2. mensis Julii quolibet anno. Et consuevit fieri Vigiliam.

§. 3. Igitur foelicis recordationis Urbanus Papa Sextus praedecessor noster dignum reputans & debitum, ut festum Visitationis ipsius B. Mariae Virginis quando, ut praefertur, visitavit Elisabeth, in Dei Ecclesia celebratur, pro testimonio sancti suffultum Evangelii humanis nequit rationibus detrectari; ac attendens quod laudes tantae Virginis, humana lingua non sufficit exprimere, nec etiam sancti & justii eam, in cujus ille quem Coeli capere non poterant, se contulit aula Virginali, dignis laudum praeconiis ad plenum efferre poterunt: & considerans quod ex quo Dominum in Sanctis suis laudare ju-

bermur,

bemur, quanto magis in veneratione B. Mariæ Virginis matris ipsius exultantibus animis collaudare, & ejus laudum augendo titulos gratias referre, quem genuit Filio debeamus, quæ etiam exaltata super sydera, stellato confedit sui folio genitoris; ne etiam divinæ visus fuisset resistere voluntati, quæ ràm sibi, quàm aliis viris devotis ad hujusmodi sanctam festivitatem celebrandam, ut piè idem prædecessor credidit, dignata fuit mentem inspirare, deliberatione etiam super hoc matura præhabita de fratrum suorū Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quo numero tunc eramus, consilio, ad exaltationem fidei Catholicæ dignè & rationabiliter videlicet sexto Idus Aprilis, Pontificatus sui Anno undecimo statuit, ut festum præfatum videlicet Visitationis B. Mariæ Virginis, quando ut præfertur, visitavit Elisabeth sexto Nonas Julii annis singulis in Dei Ecclesia cum laudum cantico, lætitiâ jubilo, cordisque tripudio, sub duplici officio per Orbem universum solemniter celebraretur. Suasit etiam & consuluit idem prædecessor, ut ipsius festi Vigilia ut Vigilia Nativitatis & Assumptionis prædictæ Virginis festivitatum etiam in observatione jejuniis devotius observaretur. Et mandavit quod simile, non tamen duplex officium absque alicujus Sancti commemoratione, exceptis primis Vesperis ante octavam Apostolorum Petri, & Pauli, & officio totius diei octavæ, cum commemoratione tamen ejusdem novi festi, per septem sequentes dies in Dei Ecclesia cum celebritate debita decantaretur.

§. 4. Ac etiam volens idem prædecessor CHRISTI fideles ad colendum tantæ festum Virginis & etiam celebrandum donis spiritualibus animare, ipsosque mysticis de thesauris militantis Ecclesiæ, benedictionum muneribus cupiens prævenire: & omnibus verè poenitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia, qua idem officium celebraretur, interessent, centum: qui verò Missæ totidem: qui autem priorum festi Vesperis, similiter centum, qui autem secundis, totidem: illis verò qui Primæ, Tertix, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis, pro qualibet horarum ipsarum quadraginta dies: illi autem, qui per octavas festi prædicti Matutinalibus, Vesperorum, Missæ, ac prædictarum Horarum officiis interessent, centum dies singulis octavarum ipsarum diebus de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate concessis, de injunctis sibi poenitentis misericorditer relaxavit.

§. 5. Ne autem pro eo quod ipsius prædecessoris superveniente obitu literæ Apostolicæ super præmissis confectæ minimè extiterunt, hujusmodi constituto dicti prædecessoris frustreretur effectu: Volentes & auctoritate Apostolica decernentes quòd hujusmodi constitutio à dicta die videlicet sexto Idus Aprilis perinde fortiatu effectum, ac si super ea prædecessoris literæ sub ipsius diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur: quodque præsentis literæ ad probandum plenè constitutionem hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur: universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus & hortamur in Domino, per Apostolica eis scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, & in remissionem peccaminum injungentes, quatenus tam gloriosum festum & celebre annis singulis sexto Nonas Julii, ut præfertur, devotè ac solemniter celebrent, ac jejunium Vigiliæ hujusmodi suadeant in augmentum meriti observari, & faciant per universas Ecclesias suarum Civitatum & Diocesium celebrari, ac officium peragi prædictum: ut pia ejusdem Virginis MARIÆ intercessione ipsi CHRISTI fideles, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi mereantur.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostræ voluntatis, constitutionis, monitionis, hor-

tationis, & mandati paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Idus Novembr. Pont. nostri Anno 1.

Erectio Studii generalis in Civitate Ferraria, Status Ecclesiastici.

Hanc Civitatem pro Sede Apostolica, quæ eam infendaverat, Clemens VIII. recuperavit, ut inf. Tom. 3. in ejus constit. 52. Sanctissimus. Rotamque in ea instituit in constit. 59. In supremo. Et huic Studio indulgæ concessit in alia constit. 94. Sanctæ.

BONIFACIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremæ dignitatis Apostolicæ specula, licet immeriti disponente Domino constituti, ad universas regiones fidelium nostræ vigilantix creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam universalis gregis Domini pastor, commissam nobis speculationis aciem quantum nobis ex alto permittitur extendentes, fidelibus ipsis, ad quærendum literarum studia, per quæ divini nominis suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, justitia colitur, tam publica quàm privata res geritur utiliter, omnique prosperas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratiosos impendimus, & opportune commoditatis auxilia liberaliter impartimur.

§. 1. Cùm itaque sicut nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilis Alberti Marchionis Estensis, nostri ipsi nostra Civitate Ferrariensi pro nobis, & Romana Ecclesia Generalis Vicarii, & Communis Civitatis ejusdem, fuit nobis expositum, quòd ipsi Marchio, & commune, non solum ad utilitatem, & prosperitatem hujusmodi reipublicæ, ac Incolarum prædictæ Civitatis, & districtus ejusdem, sed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in eadem Civitate, loco utique ad hoc accommodo admodum, & idoneo desiderent plurimum vigere Studium auctoritate Apostolica generale, in qualibet facultate licita, ut ibidem fides ipsa dilatetur, erudiantur simplices, æquitas fervetur, iudicii crescat ratio, & intellectus hujusmodi angeantur.

§. 2. Nos præmissa, & etiam eximiam devotionem, & fidei puritatem, qua ipsi Marchio, & commune ad hoc, & Romanam Ecclesiam gerere dignoscuntur attentè considerantes, & quòd illas ad eandem Ecclesiam matrem cunctorum fidelium, & magistrum, eò amplius debeant augmentare, quò per nos, & Sedem Apostolicam se prospexerint gratis & privilegiis Apostolicis specialius honorari, ferventi desiderio appetimus, quòd Civitas ipsa, quàm divina bonitas, Cleri, & populi numerositate abundanter, ac tot gratiarum dotibus insignivit, & aliorum multiplicium bonorum fecunditate dotavit, locique amenitate non modica decoravit, ac districtus & partes prædictæ scientiarum muneribus amplientur, ut viros producant consilii maturitate perspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dogmatibus eruditos, sitque ibi scientiarum fons irriguus, de cujus plenitudine hauriant universi literarum cupientes imbui documentis.

§. 3. His igitur omnibus, & præsertim idoneitate dictæ Civitatis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda valde congrua & accommoda fore dicitur, ac vicualium fertilitate, hospitiorum insignium multitudine, aliisque commoditatibus quamplurimis, quas Civitas ipsa ibidem opportunas habere dignoscitur, & quòd quanto magis si privilegiorum

Dat. P. An. die 9. Novemb.

II.

Edita A. D. 1391.

Proëmium.

Causa hujus institutionis Studii.

Enarratio qualitatum Civitatis Ferrariæ.

Erectio Studii generalis in eadem Civitate.

Et indulgentias verè poenitentibus & officiis istius festi. interessentibus concessit.

Sed sua Bulla ob ejus obitum expedita non fuit. Et ideo hic Pont. prædicta confirmat.

Sanctionem poenalem adjicit.

Sedis prædictæ muniatur præsidis, amplioribus proficiet incrementis, diligenti examinatione pensatis non solum ab ipsorum Civitatis, ac districtus; & partium incolarum, sed etiam aliorum, qui propterea de universis mundi partibus Civitatem confluent ad eandem, commodum & profectum, studio paternæ sollicitudinis anhelantes, devotis Marchionis, & Communis prædictorum supplicationibus inclinati, ad laudem divini nominis, & fidei Catholicæ propagationem, exaltationemque Ecclesiæ supradictæ auctoritate prædicta, presentium tenore, statuimus; & etiam ordinamus ut in dicta Civitate de cætero sit Studium generale, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, in sacra pagina, jure Canonico, & Civili, necnon in Medicina, & qualibet alia literarum licita facultate.

Concessio indultorum Studiis Bononiensi & Parisiensi.

Qui & quibus promovendi debeant.

§. 4. Et quod docentes, legentes, & studentes ibidem omnibus privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indulgentiis concessis Doctoribus legentibus magis, & scholaribus, & præsertim in eadem sacra pagina in Bononiensi, & Parisiensi Studiis commorantibus, gaudeant, & utantur.

§. 5. Quodque illi, qui processu temporis brævium meruerint in illa facultate, in qua studuerint obtinere sibi que docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac doctoratus, seu magisterii honorem petierint elargiri, per doctorem, seu doctores, aut Magistrum, seu magistros illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Episcopo Ferrariensi, qui pro tempore fuerit, vel Ecclesia Ferrariensi vacante, dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo ejusdem Ecclesiæ, aut illi, vel illis; qui per eandem Archipresbyterum, & Capitulum deputatus, vel deputati fuerit; seu fuerint, præsententur; idemque Episcopus seu Archipresbyter, Capitulum, aut deputatus, seu deputati hujusmodi, ut præfertur doctoribus, & magistris in eadem facultate actu inibi legentibus convocatis illis in iis, quæ circa promovendos ad doctoratus, seu magisterii honorem requiruntur, per se, vel alium, seu alios juxta modum, & consuetudinem; qui super talibus in Bononiensi, & Parisiensi prædictis, ac aliis generalibus Studiis observantur, examinare studeat, seu studeant diligenter, eisque si ad hoc idonei & sufficientes reperti fuerint, hujusmodi licentiam tribuat; seu tribuant, & doctoratus, seu magisterii honorem conferat, seu conferant.

Promoti in d. Studio ubique legere & docere possunt.

§. 6. Illi vero qui in eodem Studio Ferrariensi examinati, & approbati fuerint, ac docendi licentiam; & honorem hujusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine, & approbatione alia legendi; & docendi, tam in prædicto Ferrariensi, quam in singulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint, legere, vel docere; statutis, & consuetudinibus quibuscumque contrariis Apostolica, vel quacumque firmitate vallatis, nequaquam obstantibus, plenam & liberam habeant facultatem.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. An. 2. die 4. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, iv. Nonas Martii, Pont. nostri Anno 2.

III.

Exemptio Fratrum Ordinis Cartusianorum, à jurisdictione, visitatione & correctione Episcoporum, & aliorum omnium.

Ad hæc vide inf. declarationem Leon. X. in const. 22. Dum intrâ, fol. 581. & Concil. Trident. sess. 7. cap. 14. atque const. 39. Clem. VIII. Suscepti. Tom. 3. Alia autem de hoc Ordine notavi supra in const. 7. Alex. III. Cùm vos, fol. 45.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Generali, & Universis Fratribus Ordinis Cartusien- sis, tam presentibus quam futuris. Salutem & Apost. bened.

Edita A. D. 1391.

Acrosancta Romana Ecclesia Mater cunctorum fidelium & magistra in agro virtutum vestri Ordinis, cui Altissimus benedixit; & in decore sanctæ religionis, sub qua mundanis abjectis illecebris devotum ac sedulum exhibetis Domino famulatum, exultat, & jubilat; præsertim dum prospicit, quod vos ad alta virtutum gradibus per exercitium bonorum operum, & præclara sanctitatis merita procedentes, trahitis ad divinæ Majestatis obsequium alios per exempla, vitam ducendo piissimam, & frequenter divinis laudibus ex quibus divinæ gloria Majestatis attollitur; devotissimè insistendo, & huic mundo mortui, ac Domino nostro JESU CHRISTO; qui est vita, viventes, pro universali salute fidelium ad Dominum preces funditis incessanter; propter quæ eundem vestrum Ordinem quem erga nos & prædictam Ecclesiam devotionis claritate præluere conspicimus, infra claustra nostri pætoris paternis affectibus contemplantes, circa bonum statum ipsius Ordinis; ferventibus studiis vigilamus; & ut Deo propitio idem Ordo prætegatur à noxiis, & salubria semper suscipiat incrementa, personæque ipsius pacis & tranquillitatis affluent ubertate; ab omnique sint perturbatione securæ, & oppressionibus indebitis præferentur illasæ, Ordinem ipsum prærogativa Apostolicæ libertatis & exemptionis præsidio communitus.

Ordinis supplicatio pro exemptione ab Ordinariis & aliorum jurisdictione.

§. 1. Sanè petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quod licet prædictus Ordo vester cum omnibus Monasteriis, Prioratibus; domibus & locis ejusdem atque personis degentibus in eisdem ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore à jurisdictione quorumlibet Ordinariis Judicum exemptus, & soli Sedi Apostolicæ immediatè subjectus, tamen nonnulli locorum Ordinarii cupientes vestra, & dicti Ordinis privilegia, & libertates infringere; & aliàs diversis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas ejusdem Ordinis ad forum suum trahere, & aliàs vexare præsumunt, propter quæ nonnumquam vos à contemplatione, & quiete vestra contra religionis vestræ statum retrahi, & secularibus negotiis implicari oportet. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum; ut ad evitandum cujuslibet molestæ & inquietationis materiam, & gravamina, quæ contra hujusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferri; & ut tollatur quælibet contra vos occasio malignandi, vos & eundem vestrum Ordinem, cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus, ac locis ejusdem, pro incremento vestri status, & pro pæe & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de novo plenariè eximeret de speciali gratia dignaremur.

Pontificis concessio de petita exemptione. Ad hoc vide quæ tibi indicavi in rub.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, vos & prædictum Ordinem vestrum cum omnibus, & singulis Monasteriis, Prioratibus, domibus, & locis ejusdem, quæ nunc habetis, & in posterum vos habere contigerit, & cum personis degentibus in eisdem presentibus, & futuris, ab omni ordinaria jurisdictione, dominio, visitatione, ac potestate qualibet omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumlibet Judicum Ordinariorum, de specialis dono gratiæ de novo prorsus eximimus, & totaliter liberamus, illaque in jus, & proprietatem Beati Petri ac Sedis Apostolicæ, ac sub eorum, & nostra speciali & immediata protectione presentium tenore suscipimus. Decernentes Ordinem, Monasteria, Prioratus, domos, & loca & personas hujusmodi, soli, & immediatè Sedi prædictæ fore subjecta; Et quod locorum Ordinarii, seu Diocesani, vel alia quævis persona, in vos, seu Monasteria, Prioratus, domos, aut loca, vel personas præfata utpotè prorsus exempta, non possint auctoritate ordinaria excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei

Cap. I. de Privileg. in 6. & ceteris contrariis derogatur Tuscias d. Capitulum esse renovatum, & alia debita per Conc. Trid. & Clem. VIII. cit. in rub.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. A. 2. die 16. Mart.

IV.

Confirmatio Constitutionum à Friderico Secundo, & Carolo Quarto Imperatoribus, pro immunitate, libertateque, & jurisdictione Ecclesiastica editarum.

De hac materia vide etiam infra in Leon. X. const. 10. Regimini. fol. 551. ubi indicabo.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Mindenensibus, & Verdensibus Episcopis, & dilecto filio Decano Ecclesie Mindenensis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Frid. II. edidit leges de quibus hic.

Honor. III. eas confirmavit ut ibidem.

Carol. IV. alias edidit leges.

Sed dictæ leges male observabantur.

J. Utis & honestis supplicum votis libenter annuimus, illaque favoribus prosequimur opportunis.

§. 1. Dudum siquidem Honorius Papa III. prædecessor noster attentè considerans, quòd claræ memoriæ Fridericus Secundus, Imperator Anglus ad laudem Romanæ Ecclesiæ, & sacri decus Imperii, &c.

Omittitur residuum, quia has leges Friderici habes supra in const. I. Honorii III. fol. 63.

§. 2. Diciturque prædecessor noster constitutionem ipsam de consilio etiam fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate Apostolica confirmando approbavit, & ipsam mandavit inviolabiliter observari, necnon statuarios, & scriptores, ac violatores prædictos, excommunicatos auctoritate Apostolica prædicta publicè nunciari.

§. 3. Et deinde ad audientiam dictæ memoriæ Caroli Quarti, etiam Romani Imperatoris, &c. Omittitur narratio hujus const. Caroli IV. quia eam posui hic in fine.

§. 4. Cùm autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum SS. Blasii intrâ, & Cyriaci extrâ muros Ecclesiarum Decanorum, & Canonicorum & personarum, ac totius Cleri Brunswicensis, Hildensemensis, Halaustratenensis Diœcesum petitio continebat, quòd quorundam laicorum, & dominorum temporalium hujusmodi Civitatum, & Diœcesum prædictarum, & in locis circumvicinis malitia inolevit, quòd hujusmodi Imperiales constitutiones, & sanctiones transgredi non verentur, & Ecclesiasticas libertates violare præsumunt, pro parte eorumdem dominorum Decanorum, Canonicorum, & personarum prædictarum, fuit nobis supplicatum, ut eos super præmissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 5. Nos igitur vestigijs præfati Honorii Papæ prædecessoris nostri inhærentes hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, seu alium, vel alios, constitutiones prædictas in præfatis Civitatibus, & Diœcesibus, & in aliis locis circumvicinis, ubi, & quando expedierit, auctoritate nostra faciatis inviolabiliter observari, transgressores, seu violatores, & contemptores, ac sacrilegos prædictos, necnon contradictores quoslibet & rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Invocato adhuc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, non obstante constitutione, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò hominum &c.

Dat. Romæ 6. Kal. Junii Pont. nostri Anno 2.

Sequitur Constitutio Caroli IV.

Carolus Quartus Divina favente Clementia, Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiarum Rex &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Dat. P. An. 2. die 27. M. ji.

Caroli IV. constitutio.

Exordium.

ETSI Imperialis benignitatis clementia quorumlibet devotorum fidelium quos sacrum Romanum ambit Imperium ex officii debito teneatur necessitatibus, & injustis oppressionibus consulere, & de opportunis remediis providere; ad illos tamen maxime dirigitur nostræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoscimus, quorumque oppressionibus status Ecclesiasticæ libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & minus debite prægravatur.

§. 1. Sanè ad Imperialis Majestatis audientiam, pro parte honorabilium Præpositi, Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Magdeburgensis, Maguntinensis, & Colonienfis Ecclesiarum devotorum nostrorum dilectorum per insinuationem querulosam suppliciter fuit deductum, quòd sæculares quidam in potestatibus, & officiis publicis constituti, videlicet Duces, Comites, & Barones, & alii Domini temporales, necnon Consules civitatum, oppidorum, villarum, & locorum Rectorum dictarum Magdeburgensis, Maguntinensis, & Colonienfis provincialium Dei nomine postposito, Statuta singularia & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra personas Ecclesiasticas, Ecclesiarum libertates, & privilegia condiderunt, eisque publicè, & de facto insistere præsumperunt contra legitimas, Civiles, & Canonicas sanctiones, utputa, quòd nulla bona temporalia in potestatem Ecclesiasticam transferantur, neve Clerici in sacris constituti ad agendum, & testificandum in Civilibus, & maxime in piis causis aliquatenus admittantur, quòdque excommunicati laici, & publicè denunciati, in Civili foro minime repellantur. Item præfati domini temporales, Consules, & Rectores per sæcularem potestatem, res, & bona Clericorum occupant, & arrestant, oblationes fidelium dimittunt, & restringunt, exactiones, & tallias indebitè de bonis Ecclesiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; possessiones Ecclesiæ, & personarum earum devastant incendiis, & rapinis, Contractus inter Clericos, & laicos factos legitimos ad libros civitatum, villarum, & locorum recusant inscribere, & sigillare. Donatæ & legata ad fabricas, & Ecclesiarum structuras contra Prælatorum voluntatem, & aliorum quorum interest præsumunt usurpare contra justiciam, in fraudem & odium Clericorum, de rebus & bonis etiam Clericorum quas non causa negotiationis, sed pro usibus propriis per terras ducunt, seu duci faciunt, theoloneum exigunt, & recipere non verentur. Et confugientes ad Ecclesias, & Cœmeteria inde extrahere contra sanctiones Imperiales præsumunt.

Principes sæculares & alii statuta contra libertatem Ecclesiasticam ediderunt.

Hic modo imperator illa revocat.

monstravit, coadunavit, que Apostolos & in cruce moriens Deo patri illud reconciliavit.

§. 2. Quæ omnia, & quælibet ab inde secuta, cum per sacras, & Civiles; & Canonicas sanctiones expresse reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticæ libertatis de facto præsumpta, de Principum, Ducum, Comitum, Baronum fideliumque nostrorum consilio, & certa scientia, auctoritate Imperiali cassamus, irritamus, & annullamus, cassaque & irrita, & nullius esse momenti, penitus deducimus, & expresse pronunciamus. Præcipientes sub indignatione Imperialis banni, universis, & singulis, dictarum Magdeburgensis, Maguntinensis, & Coloniensis provinciarum, & locorum vicinorum, Principibus & dominis temporalibus, Consulibus, & potestatibus, & in officiis publicis constitutis, quatenus mox visis, & intellectis præsentibus, dicta ipsorum statuta, & ordinationes sicut in præjudicium Ecclesiasticæ libertatis edita sunt, omnino revocent, & de luce tollant. Quòdque secundum ea non judicent amplius, nec sententias dicent, aut eisdem in iudicio, aut extra iudicium quomodolibet pro se, & contra Ecclesiasticam libertatem potiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicumque laicus cuiuscumque status, vel conditionis existat ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia sacerdotem, vel Clericum secularem, vel religiosum diffidaverit, vel captivaverit, proscripserit, spoliaverit, occiderit, mutilaverit, aut in carcere detinuerit, aut huiusmodi maleficia perpetrantes scienter receptaverit, vel favorem in his eis præstiterit, præter poenas à sacris Imperialibus, & Canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto infames, & omni honore privati, nec ad placita, vel Concilia Nobilium admitti quovis modo possint.

Prælatofque Ecclesiasticos hortatur, ut hanc legem publicent, & executioni demandent.

Sanctionemque poenalem adjicit.

§. 3. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipsos Prælatos Ecclesiasticos, ut hanc nostram legem, & constitutionem in Synodis, & Ecclesiis publicari procurent, & requisiti poenarum, & sententiarum executiones denuncient, ne in præmissis excedentes, per simulatam ignorantiam suas malitias valeant excusare.

§. 4. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc nostræ cassationis & immutationis, seu pronuntiationis, denunciationis, & declarationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet ei contraire sub poena quinquaginta marcarum puri auri, quas ab eo qui contrafecerit, totiens quotiens factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus, & eorum medietatem nostri Imperialis ærarii, residuam verò partem injuriam passorum usibus decernimus applicari.

Dat. die 27. Jun. An. 1377.

Data Tangerumdem, Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo septimo, Indictione quintadecima, Quinto Kalen. Julii, Regnorum nostrorum Anno Trigesimo, Imperii verò 23.

V.

Canonizatio S. Brigittæ, aliàs Brigidæ de Regno Suetiæ, cum suæ festivitatis institutione, pro die 23. Mensis Julii, indulgentiarumque largitione pro visitantibus ejus sepulchrum.

Canonizationem istam comprobavit Mart. V. Florentia, die prima Julii Pont. sui anno secundo, sed ejus Bulla consultò prætermissa est, uti simpliciter confirmatoria.

D. P. An. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis electis, & Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, ubilibet constitutis. Sal. & Apost. bened.

Deus misit Filium suum unigenitum in mundum pro humani generis redemptione: & de B. Virgine natus salutis viam omnibus de-

Ab origine mundi, post primi parentis lapsum, cum eam ob rem, universum genus humanum æternæ morti teneretur obnoxium, cunctipotens, & misericors Deus ex alto prospiciens, ne in totum perderet hominem quem creaverat, sed suæ divinitatis faceret esse participem, cum primos ex spiramine sancti Spiritus afflatus Prophetas, adventus filii sui in carnem, sub typicis ænigmatibus, ac di-

vinis revelationibus nuncios præmississet, eundem unicum Filium suum ante sæcula genitum, adveniente plenitudine temporis, in uterum præelectæ Virginis matris, quæ imperfructibili sancti Spiritus ömbratione, Angelo nunciate concepit, de proprio sinu transiit, qui ex eadem Virgine natus, & progressus in tempus, cepit facere, & docere, omnibusque monstrare, qualiter sacri baptismatis fonte renatis, de æterna morte via pateret ad vitam, & coadunatis Discipulis, ne quis fidelis hujus transitoria, & fugitiva vitæ molestias, vel tædia, seu temporalis acerbæ necis poenas, pro æternæ adeptione vitæ perhorreter, sese hostiam immaculatam, consummato debito cursu in ara crucis morte cruenta obtulit Deo Patri, & militantem Ecclesiam suo pretioso sanguine fundavit, consecravit, & æternaliter stabilivit.

§. 1. Tandem verò de mundo transiturus ad Patrem, Principi Apostolorum cælesti clavigero, in suam suorumque successorum summorum Pontificum personas, collatis clavibus, ligandi videlicet, & solvendi tradita potestate, supremum Pontificum specialem curam sui gregis, & regimen universale commisit, pollicitus nihilominus Ecclesiam in æternum se non deserurum eandem.

§. 2. Ad cujus uberem utilitatem divisiones gratiarum, per Spiritum sanctum tribuit, suis fidelibus. Nam secundum Apostolum: Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ. Alii sermo scientiæ, secundum eundem spiritum. Alii fides, in eodem spiritu. Alii gratia sanitatum, in uno spiritu. Alii operatio virtutum. Alii prophetia. Alii discretio spirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult. Quamque militantem Ecclesiam Pater luminum sustulit in eodem Spiritu sancto structura admirabili pretiosorum lapidum, mira varietate decoram, ipso summo angulari lapide CHRISTO JESU, quos elegit ante mundi constitutionem, conformes fieri imaginis ejusdem Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus, in quo eos gratificavit, donans charismata meliora, qui suo exemplo viam ostenderent excellentiorem.

§. 3. Hinc igitur Apostoli Sancti prodire per universum Orbem, genus humanum, quod sub peccati iugo tenebatur, ad vitam, & salutem excitantes, & cum firmissima constantia prædicantes verbum Dei, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

§. 4. Splendidi quoque Martyres fidei lorica induci, & in concussa stabilitatis baltheo succincti, laverunt stolas suas in sanguine innocentis Agni, & imitati candidato exercitu CHRISTO JESUM, ad structuram supernæ Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum gloriosa victoria palmas gestantes in manibus, sese vivos lapides addiderunt, exemplum venerabile, & æternam dignamque memoriam militanti Ecclesiæ relinquentes.

§. 5. Progressi sunt, & Doctores lucidissimi, qui pseudochristianis, falsisque prophetis, superstitiosas, & varias opiniones in vera fide Catholica adducere, ipsamque fidem subvertere satagentibus, se opponentes, talium confutatis erroribus, miro eloquio, & solidis, ac rectis sententiis operante sancto Spiritu ipsam fidem, & militantem Ecclesiam illustrarunt, quibus eadem Ecclesia communiter progreditur, quasi aurora confurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

§. 6. Sequuntur & simplici Confessores ornatissimi gemmis, & virtutibus coruscantes. Domino rationem de talentis creditis reposituri, cum se assidue, & vigili sanctarum operationum exercuerunt mercatura, utpote fideles, & boni servi, multiplicatum de suis laboribus fructum afferunt, ac donum reponunt in arcam.

§. 7. Etiam Anachoretæ, & solitudinis, ac eremi sectatores, bladiensis & captiosi, sed venenosi mundi

Transiturus ad Patrem, B. Petrum sui gregis universalem Pastorem elegit, promittens Ecclesiam suam nunquam deserturum. Misit deinde Spiritum sanctum in mundum qui suis fidelibus multiformes gratias tribuit.

Apostoli inde prodire per universum Orbem prædicacione verbi Dei illuminarunt.

Martyresque eorum sanguine fidei confirmarunt.

Doctores etiam qui eam illustrarunt.

Confessores insuper, qui in vinea Domini varios labores impendunt.

Anachoretæ qui vitæ sanctimonia,

1391.

& carnis maceratione plurimum profecerunt.

Virgines etiam quæ cordis sinceritate, & corporis castitate, Deo se desponsarunt.

Viduae insuper ac alie personæ, quæ sanctis operibus fructum Deo retulerunt.

Inter quas viduas B. Brigitta Deo disponente surrexit.

Quæ ex parentibus de stirpe Regum Sueciæ orta est.

Cujus mater in maris procellis præservata fuit, eo quod in utero eam gestaret.

Eaque nata sacerdoti parochialis illius sanctitas prænunciata fuit.

Infans eruditè loquebatur.

Puella orationibus, jejuniis & aliis

vana speculata fugientes, ut securi ad patriam pervenirent, latibula petierunt, & antris abditi, parvo & rudi victu scaturientis aquæ, & levi potu, carnem propriam macerantes, & Sathanz stimulos reprimentes, paliastro, vel tegmine hirtio amicti, ut plurimum nudis pedibus, & squalida humo, aut stramineo cubili fessa membra somno refoventes, in sacra contemplatione, & supernæ majestatis laude vacantes, demum ex hac lacrymarum valle, & miseriarum acervo, ad Dei præsentiam evocati, immarcescibilibus delitiis potiuntur.

§. 8. Adfunt & Virgines nitidæ mundo corpore, & corde sincero, mentem sanctam spontaneam, & oleum secum suis deferentes in vasis, venienti sponso obviam exeunt, eique desponsantur, qui est præfiliis hominum speciosus.

§. 9. Devotæ autem, & continentes Viduæ, & aliæ sexus utriusque personæ, piis sanctisque operibus semper intentæ, & se ante Dei tribunal cum plenis manipulis representant, & cum sanctis Angelis canunt gloriam in Altissimis Deo, & in terra pacem bonæ voluntatis hominibus deprecantur. Hæc omnia profectò ille idem spiritus de quo supra, operatur ministerio multiformiter admirando. Et secundùm sanctam promissionem CHRISTUS JESUS hanc vineam suam militantem Ecclesiam, post ejus admirabilem ascensionem, talibus cultoribus, & cultricibus, usque in diem hodiernum visitavit, fovit, defendavit, firmavit, juvit & auxit, & per sui gratiam sicut futurum faciet temporibus successivis.

§. 10. Novissimis verò diebus, ut etiam ab aquilone aliquid boni esset, ille cœlestis agricola eandem vineam suo de more visitans, mulierem fortem procul, & de ultimis finibus, suum pretium deferentem, ad hujusmodi vineæ culturam adduxit inesse, beatam scilicet viduam Brigittam appellant, tam sacro-superius descripto cœtui merito sociandam seu verius sociatam. Cujus propter quod præsentem operam nobis damus, ut originem, vitam, mores & merita, necnon miracula quæ in præmium sanctitatis ejus benedictus Deus mundo monstrare dignatus est, ne de tam celebri muliere ætas præsens immaneat ignara, & furda posteritas famam ingrattam acculare, vel prætendere possit, summotenus percurramus de multis pauca admodum ea quæ non prætereunda silentio excerptimus, vestraque charitati harum serie volumus intimari.

§. 11. Hæc nempe mulier gloriosa ex patre Birghero, & matre Sighride conjugibus de nobilissima regia stirpe Catholicorum Sueciæ Regum procedentibus, nec minùs fide orthodoxa, & animi constantia, ac virtutibus quàm nobilitate claris, duxit originem.

§. 12. Quæ quidem mater dum eam gestaret in utero, maris in quodam sinu passa naufragium, cum multis promiscui sexus in eodem naufragio procella absorbuisset, sana pervenit in litus, & nocte sequenti in visione addidit sibi persona admirando vestitu resurgens, & ne viduæ tam venerandæ sine prænuncio foret adventus, dixit, salva ta ea propter bonum quod habes in utero. Idèò nutri illud cum charitate Dei, quia tibi à Deo datum est.

§. 13. Cumque puella Brigitta de genitricis alvo in mundum recenter fuisset educa, sacerdos parochialis in Ecclesia propinqua aprobata vitæ, & ætatis perfectæ, dum nocte orationi vacaret, nubem lucidam, & in medio nobis, Virginem sedentem vidit, librum habentem in manu, sibique dicentem: Nata est Birghero quædam filia, cujus vox per mundum admirabilis audietur.

§. 14. Nata ergo puella usque ad finem triennii quasi elinguis visa est, sed mox contra naturalem non balbutiendo infantium more fari, gestientiumque audierint, sed completa, & formata verba de auditis per eam loquebatur, & visis.

§. 15. Procedens verò in annis, pueritiam mira devotione transegit, orationibus videlicet, ac je-

junis, & aliàs numquam à bonis operibus ocio. §. 16. Tandem licet in statu virginali servire Domino totis desideriis affectaret, tamen per parentes compulsa quondam Vulfoni de Ulphafum Principi Nericiæ, nobilissimo quippè & Christianissimo juveni in matrimonium desponsatur.

§. 17. Et cum insimul convenire deberent, quamquam idonei essent ad viriles amplexus, maritus videlicet undecimo octavo, & sponsa in tertio decimo anno constituti, communi tamen voluntate Thobiam juniorem, & Saram Raguëlis imitati, annum continuum & ultra à concubitu abstinerunt, Deum humiliter deprecantes, ut si conjungi foret expediens, in commixtione non peccarent, & Deus illis talem prolem concederet, quæ ad servitium ejus esset. Simul postea convenerunt in timore, non libidini, sed posteritati vacantes. Cum interim devota mulier nec jejunia, nec orationes, nec alia pia, & solita opera præteriret.

§. 18. Et cum semper B. Virgini præcipuè devota foret, ac tempore procedente, penè partu periclitaretur, & obstetrices, ac mulieres adstantes de vita illius desperarent, visa est quædam imperiosa sed incognita mulier, albis sericeis induta vestibus intrare cubile, & assistere strato, & singula jacentis membra pettractare, mox cum talis mulier disparuisset, eadem puerpera, sine dolore partu integro exonerata remansit.

§. 19. Et cum etiam dicti jugales adhuc essent juvenes & recentes, maritus scilicet uxoris sanctis monitionibus persuasus, cor enim viri spoliis non indigens, confisum in ea, reddidit ei bonum & non malum, omnibus diebus vitæ suæ, ipsaque mulier indixerunt sibi spontè invicem, & perpetuam continentiam servaverunt.

§. 20. Et nihilominus conjuges, devoti in Deo timore, & amore proximi semper ferventiores, limina B. Jacobi Apostoli in Compostella, communi voto peregrè visitarunt.

§. 21. Et ad propria reversi cum deliberaissent, ut liberius devotioni vacare possent, pro sexus diversitate diversa ingredi monasteria, dictus princeps in tali deliberatione quiescit in Domino.

§. 22. Sancta autem vidua, quæ ab ineuntis ætatis principio Deo dicata fuerat, ut jejuniis & orationibus indefessè vacaret, soluto conjugio, & sui juris effecta, quasi navis insitoris de longè portans panem suum à Spiritu sancto præmonita, egrediens de terra & cognatione sua, ad Almam Urbem, ac Hierosolymam deinde perrexit, & loca singula in quibus Dominus noster JESUS CHRISTUS annunciatus, natus, educatus, baptizatus, conversatus, mirabilia operatus, illusus, crucifixus, & sepultus fuit, & ad cœlos ascendit, insigni devotione & venerabunda conspexit. Ad Urbem quoque regressa, cum antea sive in sua patria & partibus circumstantibus, sive in Germania, sive in Gallis, sive in Hispania, sive in Italia, sive in aliis cismarinis, aut ultramarinis partibus Sanctorum ac Sanctarum corpora, seu memorandæ reliquiæ quiescerent, pauca admodum absque personali visitatione dictæ sanctæ Viduæ fuissent prætermissa, eadem Urbe reliquum vitæ peregit.

§. 23. Sed post mariti mortem, ob reverentiam sanctæ Trinitatis, ad nudam carnem quam chordam de canopo cum plerisque nobis detulit strictè ligatam, & similiter circa singulas tybias subtus genua singulas chordas similiter connodatas, etiam tempore infirmitatis, nec pannis lineis præterquam in capite, usa veste hispida circa carnem, superius verò non secundùm personæ conditionem, sed multum humiles & abjectas.

§. 24. Et non solum eas quas sancta mater jubet Ecclesiæ vigiliis seu jejunia observabat, sed alia multa superaddebat, ut etiam ultra Ecclesiæ mandatum quater in hebdomada jejunaret, & similiter quater in hebdomada conjuge nondum vita functo, & post obitum ejus continuè usque ad paucos annos ante

1391.

is operibus vacabat. juvenis, nobilissimo Principi compulsa desponsatur.

Hi conjuges per annum à concubitu se abstinerunt. postea non libidini, sed posteritati vacarunt, piis operibus incumbendo.

In partu periclitans, à B. Mariæ Virgine cujus ipsa deservat, adjuta fuit.

Conjuges ipsi sicut perpetuam ut invicem indixerunt & servarunt.

Limina B. Jacobi in Compostella visitarunt.

Monasteria ingredi desiderarunt, sed unus in compositella obiit. Brigitta verò in Hierosolymam & singula loca in quibus Christus convexus est conspexit.

Vestibus hypodis, ac intus asperis cordis usa est.

Jejuniis assidue vacavit, corpus asperis castigavit.

(suum felicem transitum, solitis pannis induta, super tapeto, absque paleis, culcitra, vel similibus, ad terram vel pavementum posito corpus ab orationibus, abstinentiis ac divino labore fessum, tenui & brevi somno recreabat. Singulis sextis feriis ob memoriam sacratissimæ passionis Domini Nostri JESU CHRISTI pane dumtaxat & aqua contenta jejunium non omisit, cum etiam multos alios dies ob diversorum Sanctorum reverentiam simili abstinentia pertransiret, & si jejunio abstinere si aliter discumberet, cum sobriissima foret, de mensa surgebat non saturata sed refecta, eisdem quoque sextis feriis de candelis cereis accensis, stillas candentes & ignitas eliquabat super nudam carnem, ut adusta cicatrices continè remanerent, & gentianam amarissimam herbam seu radicem ejus retinebat in ore.

§. 25. Romæ insuper degens non rigorem frigoris, non æstivos calores, non impedimenta vitæ lautæ, non pluviarum, aut nivium seu grandinum asperitates curans, stationes per Ecclesiam ordinatas, variasque alias sanctas Ecclesias, licet eques pro suis facultatibus ire potuisset, tamen supra extenuati corporis vires enitens pedicans visitavit quacumque die. Tot namque longis genuflexionibus visa fuit, ut genua ejus rigerent in duritiam, ut ita dixerimus camelorum.

§. 26. Admirabilis & spectata humilitatis exitit, ita ut nonnumquam cum pauperibus peregrinis incognita, simul sedens; apud Monasterium sancti Laurentii in Palisperna de Urbe, Ordinis sanctæ Claræ, eleemosynam reciperet, & oscularetur cum gratiarum actione, & frequenter propriis manibus, & ob Dei reverentiam, reparabat pauperum vestimenta.

§. 27. Tenacem obedientiam Prælati & suis Superioribus & Confessoribus observabat, adeo quod absque saltem confessoris licentia, penè oculos attollere non præsumeret.

§. 28. Et superstito marito cum singulis sextis feriis confessa fuisset, post ejus transitum, veram confessionem semel saltem in die cum magna contritione studuit iterare, tam amarè leviter, sicut alii gravissima deplorans, & nihil de suis verbis, moribus, cogitationibus & actibus præteriens indiscussum.

§. 29. Verbi Dei prædicationibus quas viri probati facerent, assidua aderat & intenta.

§. 30. Singulis quoque diebus Dominicis & solemnibus, cum devotione & lacrymis sumpsit venerabile Christi Corporis Sacramentum.

§. 31. Considerans femitas Domus suæ, ne panes comederet ociosa, manus suas aperuit inopibus, & palmas suas extendit ad pauperes, inexhaustæ enim charitatis officia erga egentes, infirmas, & abjectas personas, ob Dei reverentiam exercuit indefessè.

§. 32. Nam dum etiam adhuc maritus superesset die qualibet duodecim pauperes consuevit propria in domo cibare, illis inserviens & necessaria ministrans; Et quintis feriis memor Cenæ Domini propriis manibus lavit pedes eorum.

§. 33. De propria quoque facultate reparavit in partibus suæ originis, multa hospitalia desolata, & pauperes & infirmos ibi degentes pia, benigna, misericors, & sedula ministratrix cum summa pietate visitavit. Ulcera eorum absque horrore vel fastidio attraxit, lavit, circumligavit, & fovit.

§. 34. In loco etiam de Warsteno Lyncopensis diocesis de suis facultatibus unum venerabile monasterium canonicè construi fecit, pro sexaginta monialibus sub clausura viventibus, & viginti quinque fratribus Ordinis S. Augustini, S. Salvatoris nuncupati, qui tam moniales quam fratres certas constitutiones per ipsam Beatam Viduam editas, & postea per Sedem Apostolicam approbatas observare tenentur, sufficienti dote nihilominus assignata.

§. 35. Admirabilis patientia vixit in ea, ut infirmitates proprii corporis, injurias illatas, mariti, & Caroli filii mortem, & adversa reliqua toleraret patientissimè, sine murmure, sine querela, semper in cunctis cum humilitate summissima Dominum benedicens.

§. 36. In fide semper constantior, præstantior spe, vera charitate ardentior, justitiam summè dilexit & æquitatem.

§. 37. Stimulos carnis, & varias illecebras, pravitatem & arrogantiam, pompam, & inanem gloriam magnanima curiositate contempsit.

§. 38. De singulari continentia, & modestia sua fatis est superius recitatum. Sed quis inveniretur illa prudentior, cum optima discretionem ab ætate primæva, usque ad horam ultimam, quantum sinebat humana fragilitas, cuncta fecernens, non dixit bonum malum, neque malum bonum; nec posuit lucem tenebras, nec tenebras ipsam lucem.

§. 39. Quibus quidem sanctis & absque intermissione continuatis operibus, hæc generosa Vidua per gratiam sancti Spiritus promeruit, multis eorum cogitationes, & affectiones intimas, & gesta secretissima propalare, & visiones, ac revelationes varias videre, & audire, ac spiritu prophetico multa prædicere, quorum nonnulla effectu completa fuere, prout hæc & alia in ejus revelationum volumine plenissimè describuntur.

§. 40. Quinta verò præcedente die pronunciauit suæ vitæ finem adesse.

§. 41. Et cum fuisset annum septuagesimum supergressa, adveniente jam termino pronunciauit, vocata familia, quæ fieri oporteret edixit, ac demum Birghero filio, & Catherina filia tunc superstitibus accersitis, & de multis ammonitis, ut super omnia in Dei timore, & amore proximi, ac sanctis perseverarent operibus, ultima confessione debite facta, sumpto viatico, & extrema unctione delibuta, cum usque ad status emissionem sua memoria integra perdurasset, dum Missa coram se celebraretur, post adoratum Corpus CHRISTI, oculis elevatis ad cælum, dicens: In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum, vocanti benemeritam animam reddidit.

§. 42. Extemplo de transitu hujus Viduæ venerandæ magna fit fama per Urbem, concurrunt frequens populus cum summa devotione, ac reverentia sacrum videre corpus, Deum unanimiter glorificans & collaudans, ad Monasterium S. Laurentii supradictum, ubi se indicarat, funus in longè majori populi frequentia defertur, & præ nimia multitudine usque ad biduum aptè non potuit sepeliri, quod tamen cum eximia Dei laude fuit humatum.

§. 43. Dum autem celebris hæc Vidua Neapoli degeret, Nolanensis quædam mulier Picciolella nomine, quæ violentum mali spiritus in humanam se imaginem transformantis patiebatur accubitus, cui nec fortium vigiliæ aut excubiæ obsistere poterant, ad Viduam sanctam accessisset, eam super tali materia & expedienti remedio consultura, mox vidua præcellens, & secreta mulieris prævidens, quæsit à muliere, an secum aliquid arte magica compilatum, vel quid tale deferret, cum illa respondisset quod non, egregia vidua subjecit. Quære in capillis seu tricis tuis, & contrarium invenies. Confusa & recordata mulier, quod certum breve cum caracteribus & incantamine propriis habeant in crinibus, suum fuit errorem spontè fassa. Insignis autem vidua injunxit, & suavit illi, ut devotè confiteretur, & veraciter pœniteret, & communicaret, ac etiam jejunaret, quod & precibus memoratæ duæ, numquam similem accubitus passæ fuit.

§. 44. Cum autem spectabilis hæc vidua de longa peregrinatione ad Ottonam Theatinæ dioc. terram in qua Beatissimi Thomæ Apostoli reliquiarum

Patientia admirabilis fuit.

Fide, spe, charitate, & justitia præfuit.

Vanitates omnes deprecavit.

Continens, modesta, & prudentissima fuit.

Secreta multa revelavit. Visiones plures habuit. Et multa prædixit.

Moris suæ diem prædixit.

Filiisque Dei timorem, proximi amorem, & bonum operum perseverantiam injunxit, & sumpris Sacramentis obdormivit in Domino.

Populus statim devotè ad ejus corpus accurrens, illudque ad biduum apud Monasterium S. Laurentii nuncupatum sepulta fuit.

Mulier quædam, à mali Spiritus accubitu, ope & consilio S. Brigittæ liberata in Civitate Neapolis fuit.

S. Th. Apost. reliquias ad Ottonam visitavit, &

Romæ degens, stationales & alias Ecclesias diem visitavit.

Charitate & humilitate claruit.

Obedientiam Prælatorum & Confessorum studuit.

Vivente marito singulis sextis feriis, & eo mortuo quotidie peccata sua confessa est Sacerdoti.

Prædicationibus erat assidua.

Sacramentum Eucharistiæ frequentissimè sumebat.

Charitatis officia in pauperes exercuit.

Pauperes duodecim vivente ejus marito quotidie cibavit, & quinta feria eorum pedes lavit.

Hospitalia ære suo reparavit, & ibi pauperibus ministravit.

Monasteriumque pro 60. Monialibus & 25. fratribus Ordinis S. Augustini construxit.

1391. miraculose ad eius manus pars ossis d. S. Th. profiliit.

Orans & contemplationi intenta, sapè è terra visa fuit elevata.

Agnes de Contessa, ope S. Brigitæ, deformitate gutturis curavit.

Francisca Sabella, adversa valetudine liberata extitit.

Infantulus vitam recipit, cum mortuus natus esset.

Miraculis aliis multis S. Brigitæ claruit, quæ reticentur.

Eorum tam veritatem vora circa corpus S. Brigitæ perfoluta optimè confirmant.

Prævia itaque

pars magna servatur, vice secunda supervenisset, fuerit enim antea longè per visionem sibi revelatum, quod secunda vice sui adventus ad ipsam terram, devotum ejus desiderium impleretur. Et dum flans reliquias devotione solita visitaret, idem Apostolis devotæ viduæ apparens, dixit: Dabitur tibi diu desideratum, & mox nemine tangente vel aliàs impellente, de capsa reliquiarum quoddam frastulum unius ossis dicti Apostoli superte Viduæ expectandis profiliit ad manus, quod illa cum gaudio ac devotione recipiens, summa veneratione servavit.

§. 45. Fuit quoque hæc admirabilis Vidua dum orationi & contemplationi vacaret per plerasque devotas personas elevata à terra, per hominis mensuram, vel circiter, cum splendida & radiante facie sæpè visa.

§. 46. Funus nondum erat traditum sepulturæ, cum mulier quadam Agnes de Contessa nomine, in Urbe commorans, quæ à nativitate guttur habebat grossissimum ac deforme, cum aliis venerandum currit ad funus, & cum propria zona manus sanctæ jacentis Brigitæ cum devotione tangi fecisset, zonam eandem simili devotione circumduxit ad collum, & paulò post guttur detumuit, & ad conformitatem debitam divino miraculo fuit redactum.

§. 47. Verùm Francisca de Sabellis dicti Monasterii S. Laurentii Monialis, quæ biennio debilitatem & adversam stomachi valetudinem passa, ferè semper lecto decubuerat infirma, & honorandæ Viduæ familiaris fuerat, dum ad hoc insepultum corpus intra claustrum servaretur, cum gravi labore de lecto surrexit, tam longam infirmitatem patiens, & adjuta pervenit ad feretrum, & secum illud jacuit tota nocte, nec Deum desit cum devotione & instantia deprecari, quòd meritis & precibus Viduæ, cujus corpus aderat, tam molesta tamenque divina valetudine in tantum saltem alleviaretur, quòd cum reliquis monialibus, divinis officiis interesse, & per claustrum cum expediret adjuta per neminem ire posset, & manè facto reperit se circa proprii sanitatem corporis efficacius remedium quam deprecata fuerat impetrasse.

§. 48. Verùm ut Deus benedictus hujus dilectæ Viduæ mundo magna merita demonstraret, contigit, ut Elisabetha mulier dictæ Lincopensis dioc. cum infantulum mortuum peperisset, summo dolore plena, ac tandem ad se reversa, Deum prece humiliter exoraret, quòd meritis Viduæ tantoperè celebrandæ infantulus vitam susciperet, & emissio voto, quòd cum infantulo, si ad vitam veniret, & imagine cerea sepulchrum Viduæ sanctæ visitaret, exemplo infantulus calefcere, & palpitate cœpit, vitamque plenè suscepit. Mulier verò plena devotione atque gaudio, votum implevit emissum.

§. 49. Sed quid pluribus immoramur, cum Deus Omnipotens hujus almæ Viduæ meritis, surdis aures aperuerit, mutis linguæ officium solverit, tremulis paralyticis soliditatem præbuerit, curvis erectionem, contractis & invalidis liberum beneficium gradiendi, cæcis visum, mulieribus partu periclitantibus liberationem, morbis aliis incurabilibus sanitatem, naufragos, & aquis vehementibus laborantes perduxerit ad salutis portum? Et, si ea quæ Deus benedictus Viduæ sæpè dictæ meritis tam illa superstitè, quam post ejus resolutionem scelicem, mirabilia præter, & super virès naturæ, fuit operatus, nec desinit operari, vellemus per singula recensere, Nos aliis diversis implicatos, longa valde in tali recitatione prolixitas detineret, possunt tamen fideles avidi talia gesta pernoscere, librum in quo fideliter annotantur perquirere curiosè.

§. 50. Vota autem apud monasterium in Watzsteno supradictum, ad quòd venerabile corpus hujus benedictæ Viduæ translatum fuit perfoluta, & appositæ imagines ac statuæ, magnum testimonium perhibet veritati.

§. 51. Et quoniam per sancti Spiritus operatio-

nem, hæc Vidua pervigil, per excellentia merita, in Dei Patris gloria collocata militantem propemodum illustrat Ecclesiam. Nosque gustamus, & videmus, quia bona fuit, & est negotiatio ejus, & propterea in nocte supervenientis temporalis mortis ejus, virtutum & meritorum lucerna non debet extinguì, est enim non sub modio, sed super candelabrum posita, & per Domini universam domum inextinguibile lumen affert, quin potius filii sanctæ matris Ecclesiæ surgant, & beatissimam prædicent, quæ dent de fructu manuum suarum, laudentque eam in portis Matris Ecclesiæ opera ejus. Nos qui pro injuncto ministerii pastoralis officio, sumus sapientibus, & insipientibus debitores, per ea quæ tam de scilicet recordationis Gregorii XI. & Urbani VI. Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, quam mandato nostro super his habita sunt, de veritate præmissorum per testes idoneos, & alias probationes legitimas, certius informari, eisque veris compertis, & pro parte charissimæ filia in Christo filia nostræ Margaritæ Regina Sueciæ illustris, ac Prælatorum, & Procerum Regni sui, necnon dilectorum filiorum, Populi officialium Almæ Urbis, ac dilectarum in Christo filiarum S. Laurentii, & de Watzsteno monasteriorum prædictorum Abbatissarum conventuum, sæpius & cum instantia requisiti, in Nomine Domini, ut jam tandem Viduam ejus celeberrimam benedicentes benedicamus, & ea super effloreat sanctificatio nostra, ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & ad exaltationem orthodoxæ fidei, & Christianæ religionis augmentum, necnon ad sedationem schismatis, ac fidei, Ecclesiæ unionem, auctoritate ipsius Dei Omnipotentis, Patris & Filii & Spiritus sancti, ac Beatorum Apostolorum, Petri supradicti & Pauli, atque nostra, de fratrum nostrorum consilio, & assensu omnium Prælatorum in Romana Curia consistentium, decernimus, declaramus, desumimus, pronunciamus, bonæ memoriæ Beatam Brigitam, aliàs Brigidam supra sæpius nominatam, Sanctam esse, & tamquam Sanctam ab universali Ecclesia venerari, ac Sanctorum Catalogo adscribi debere, & ipsam nunc adscribimus de præsentibus.

§. 52. Statuentes ut ab universali Ecclesia anno quolibet, in die qua illam post devictum triumphatumque mundum, in perpetuas æternitates præsens vita parturuit, videlicet x. Kal. Augustini, festum ipsius, & officium sicut pro una sancta non virgine nec martyre, devotè & solemniter celebretur.

§. 53. Et ut ad venerabile sepulchrum ipsius ardentius & effluentius Christi fidelium confluat multitudo, & ejusdem Sanctæ celebrius colatur festivitas, & ejus nomen crebrius recolatur, auctoritate prædicta, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui sepulchrum ejus hujusmodi apud ipsum monasterium in Watzsteno in ejusdem festi, necnon v. Kal. Junii quo videlicet die hujusmodi corpus venerandum apud ipsum monasterium translatum fuit, & sub ad præsens occurrentibus diebus devotè visitaverint annuatim, singulis videlicet eorumdem dierum diebus, quibus dictum sepulchrum visitaverint ut præfertur, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

§. 54. Quocirca universitatem vestram monemus, requirimus, & hortamur attentè vobis nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum districtius injungentes: quatenus præsentibus nostras Cleris & populis vestris auctoritate nostra solemniter publicantes hujusmodi venerabilis Sanctæ, cum solemnitate debita celebretis & faciatis etiam celebrari; Omnipotentem Deum, à quo sancta desideria, restituta consilia, & justa sunt opera, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ejusdem sanctæ precibus & meritis exoratus, det servis, illam quam mundus dare non potest pacem, ut & corda nostra mandatis suis dedita, & hostium sublata

1391. prædictorum verificatione iste Pont. B. Brigitam, sanctam esse pronunciat & canonizat.

Festum quo ipsius pro die 23. Julii instituitur.

Indulgentias ejus copiosius visitantibus concedit.

Publicationem hujus canonizationis, & festi observantiam præcipue.

1404.
& 1405.Dat. P. An. 2.
die 7. Octob.

formidine, tempora nostra sint sua protectione tranquilla, nobisque concedat ut post peractum nostræ villicationis ministerium, una cum credito nobis grege, mereamur ad sempiterna gaudia pervenire.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Nonis Octobris, Pont. nostri Anno 2.

INNOCENTIUS SEPTIMUS
PONT. CCVI.

ANNO DOMINI MCDIV.

ANNO
1404.

Innoentius VII. de Familia Meliorata, Patria Sulmonensis, Cosmus antea vocatus, 29. Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hierusalem, Creatus Romæ 16. Kalend. Novemb. Anno Domini 1404. Coronatus quarto Nonas Novemb. Vixit annos 2. dies 2. Creavit Cardinales 12. Obiit Anno Domini 1406, 8. Idus Novemb. Sepultus fuit in Basilica S. Petri in Sacello S. Thomæ. Vacavit Apostolica Sedes dies viginti quatuor.

Benedictus XII. dictus XIII. Antipapa, Avago, Hispanus, Petrus de Luna antea vocatus, Archidiaconus Casaraugustanus, creatus Avenione 4. Kalend. Octob. 1394. fuit pseudopontifex annos circiter triginta, creavit pseudocardinales 24. Obiit Anno Domini 1424. mense Septembris.

Clemens VIII. Antipapa, Egidius Magnotius antea vocatus, natione Hispanus, Provincia Aragoniæ, Diocesis Casaraugustanæ, Urbe Terculi, ex Canonico Ecclesiæ Barcinonensis, contra Martinum V. in locum Antipapæ Benedicti XIII. creatus, penscholæ oppido Regni Valentia, mense Septemb. Anno Dom. 1424. fuit pseudopontifex annos 5. creavit pseudocardinales 5. & 1429. abdicavit.

I. Approbatio Regulæ Fratrum & Sororum de penitentia Ordinis S. Dominici.

De hoc Ordine S. Dominici plenè notavi sup. ad const. 2. Honor. III. Religiosam. fol. 64.

Edita An. D.
1405.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei
memoriam.

Procedium.

Sedis Apostolicæ providentia circumspècta, personas sub regulari observantia vacantes assidue, studio piæ vitæ benigno favore prosequitur, & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo, providè ordinata sunt, ut illibata perficiant, Apostolico consuevit munimine roborare.

Petitio confirmationis
Regulæ fratrum & sororum
Ordinis S. Dominici.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum, sororum Ordinis Prædicatorum; qui quidem fratres & sorores de Penitentia sancti Dominici nuncupantur nobis nuper exhibita continebat, quòd ipsi quamdam regulam, sive religiosè vivendi formam in qua nonnulla honesta, & rationabilia ac regulari disciplina congruentia, statuta, & ordinata fore noscuntur, hætenus laudabiliter observarunt, prout observant. Quòdque licet Ordo fratres & sorores hujusmodi, variis per Sedem Apostolicam sint privilegiis communiti, tamen pro solidiori eorum abstinentia, & ut clementia altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes, devotionem reddere valeant Domino famula-

tum, desiderant, hujusmodi regulam, sive vivendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte fratrum & sororum eorundem, nobis fuit humiliter supplicatum, ut regulæ, seu vivendi formæ hujusmodi robor Apostolicæ confirmationis adicere, illamque per dictos fratres, & sorores præsentis & posteros in perpetuum observari, mandare, de benignitate Apostolica digneremur.

§. 2. Nos igitur, qui super præmissis omnibus & singulis Venerab. fratris nostri Angeli Episcopi Hostiensis, (cui examinationem eorundem commisimus, per ipsum faciendam, & quòd ea quæ per illum reperiret nobis referre curaret) relatione plenaria, & fidei fuimus clariùs informati, hujusmodi supplicationibus inclinati, regulam sive vivendi formam quam per singula ejus capitula clarè, & distinctè, ac de verbo ad verbum præsentibus fecimus adnotari, necnon statuta, & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica, ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, & nihilominus regulam, seu vivendi formam eandem per ipsos fratres, & sorores præsentis, & posteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Tenor verò Regulæ sive vivendi formæ hujusmodi sequitur & est talis.

Incipit Regula Fratrum & Sororum Ordinis de Penitentia B. Dominici Tertiatorum Fundatoris, & Patris Fratrum Ordinis Prædicatorum.

CAPUT PRIMUM.

Inprimis, ut hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in meliùs valeat recipere incrementum, quod ex receptione personarum bene dispositarum plurimum noscitur dependere, volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem hujus fraternitatis, nisi per Magistrum sive Directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipsorum licentia, ac etiam de assensu majoris partis fratrum professorum fraternitatis ejusdem illius loci, præmissa tamen diligenti examinatione, quæ sit honesta vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenus sit suspectus, quinimò tamquam S. Dominici singularis in Domino filius, sit veritatis Catholicæ fidei juxta suum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum hujus religionis recipiat, de alienis (si qua habuerit) satisfaciatur ad plenum & proximis reconciliari, necnon & paratum sive conditum suum testamentum tenerè studeat, juxta consilium & ordinationem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum hujus Ordinis petentibus tamen viros, non pateat ingressus ad consortium dictæ fraternitatis, nisi de virorum suorum licentia & consensu, de quo consensu fiat publicum instrumentum. Idem quoad hoc servari volentes, in viris uxorem habentibus, nisi obstarit in ipsis, vel aliquo ipsorum aliqua causa, quæ legitima judicaretur de consilio discretorum.

C A P. II.

Omnes autem tam fratres quàm sorores dictæ fraternitatis induantur panno albo & nigro, qui nec in colore nec in valore nimiam pretiositatem prætentat, sicut decet honestatem servorum CHRISTI. Mantellum sit de nigro, & fratrum capucia similiter sint de nigro, tunica verò sint de albo, quarum manicæ protendantur usque ad pugnum, & sint clausæ, corrigias de corio tantum habeant, quibus sorores cingantur sub tunica, in burfis etiam, calceamentis, & cæteris, omnem mundanam refectent vanitatem, vela verò focorum, & bindæ sint albæ de panno lineo, vel canapio.

C A P. III.

Recipiatur autem recipiendus in loco Capituli fraternitatis, vel ante altare Ecclesiæ fratrum Prædicatorum,

Confirmatio
cujus Pontif.Tenor d. reg.
sequitur.De recipiendis,
& eorum
conditione.

Habitus.

Benedictio
ne Habitibus,
& modo re-

rum

1405.
cipiendi ad
hunc Ordine.

illius loci, & à magistro, sive direttore supradicto, vel ejus vicario, qui magister assistente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, presentibus, aliquibus aliis fratribus prædicatoribus, & priore fraternitatis, vel ejus vices gerente, cum aliis de fraternitate, benedicet primò habitum ejus qui debet recipi, hoc modo videlicet. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegimen nostræ mortalitatis inducere dignatus es, &c. Postea verò tali habitu benedicto, & per receptum seorsum induto, atque ad gradus altaris reverso, & ante Magistrum genuflexo, dicit Magister. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistunt ipsum prosequantur usque ad finem, deinde dicatur. Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Saluum fac servum tuum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti, &c. & Præterea famulo, &c. & Responso, Amen. Aspergatur sic indutus, à Magistro aqua benedicta, deinde omnes fratres fraternitatis, ipsum recipiant ad oculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum est de fratribus supradictum.

CAP. IV.

Professione
seu modo
profutendi.

Completo anno, vel ante, si Magistro, & Priori supradictis, vel cui commiserint, & etiam majori parti fratrum professorum fraternitatis, visus fuerit idoneus, ad professionem recipiatur. Profitebitur autem hoc modo, videlicet. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & B. MARIE Virginis, & Beati Dominici. Ego N. coram vobis N. Magistro & Priore fratrum Ordinis de Penitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de caetero vivere secundum formam & regulam fratrum & sororum ejusdem Ordinis de Penitentia B. Domini usque ad mortem. Mulieres verò eodem modo profiteantur coram magistro supradicto, & Prioribus, vel cui commiserit.

CAP. V.

Stato permanentie
in ordine.

Statuimus autem, ut nullus frater, nec soror hujus fraternitatis & Ordinis, post supradictam professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad sæculum reverti liceat, sed bene possint liberè transire ad unam de approbatis Religionibus tria vota solemnia profitentibus.

CAP. VI.

Horis canonicis
dicendis.

Fratres & sorores dicant quotidie omnes horas canonicas, nisi infirmitate impediatur, pro matutinis dicant viginti octo Pater noster, pro Vesperis, & pro qualibet aliarum septem. Ad honorem verò B. MARIE semper Virginis pro qualibet hora superius nominata tot Ave Maria quot Pater noster dicere teneantur. Pro benedictione autem mensæ, dicant unum Pater noster. Cum verò surgunt à mensa, similiter dicant unum Pater noster, vel Psalmum, Miserere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt. Omnes etiam qui sciunt Symbolum Apostolorum, videlicet Credo in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem sciunt, & dicunt horas canonicas quemadmodum faciunt clerici, prædicta Pater noster, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

CAP. VII.

Surgendo ad
matutinum.

Ad Matutinas Dominicis diebus, & festivis, à festo omnium Sanctorum, usque ad festum Resurrectionis Dominicæ omnes surgant. In Adventu autem Domini & Quadragesima, surgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere possunt de mane, usque ad Vesperas exclusivè, de sero verò, vespèras & completorium simul dicant.

CAP. VIII.

Omnes quater in anno ad minùs, videlicet, in festo Nativitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & in festo Assumptionis, aut Nativitatis B. Virginis, peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ devotè studeant accipere Sacramentum, nisi forsitan ex aliqua causa rationabili, alicui ex ipsis esset à suis confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua sapiùs voluerint infra annum communicare, petita à suo Prælate licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione possunt executioni demandare.

Confessione
& Communionem.

CAP. IX.

In Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel cantatur divinum officium seu actualiter ibi proponitur verbum Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi, ac divino officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate, aliquid silenter loquantur.

Silentio servando.

CAP. X.

Fratres & sorores, Ecclesias quarum Parochiani, & Parochianæ existunt, juxta Canonicas sanctiones, & bonos mores & cum omni devotione studeant visitare. Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos & inferiores, summè reverentur, ipsorumque jura absque omni diminutione, & fideliter eis solvant, & hoc tam in decimis quam oblationibus aliàs quomodolibet confuetis.

Reverentiæ exhibenda
Ecclesiarum Prælati & Ecclesiis eorum.

CAP. XI.

A Dominica prima Adventus, usque ad Nativitatem Domini quotidie tam fratres quam sorores jejunent, & similiter à Dominica in Quinquagesima usque ad Pascha Resurrectionis idem observent, ferias autem sextas jejunabunt omni tempore, & jejunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius jejunare seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia à suo Prælate, vel de consilio confessoris discreti.

Jejuniis.

CAP. XII.

Fratres & sorores hujus fraternitatis uti possunt carnibus diebus Dominicis, & tertia, & quinta feria. Cæteris verò diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

Cibo.

CAP. XIII.

Vagos, curiososque discursus per civitatem non faciant. Sorores verò solæ non discurrant, maxime juniores, ad nuptias & choreas sive ad dissoluta & mundana convivia, sive ad vana spectacula nullo modo accedant. De civitate verò, vel castro ubi habitant non exeant, etiam causa peregrinationis, absque licentia speciali Prælati, vel Magistri fraternitatis jam dictæ.

Discursu.

CAP. XIV.

Invasionis seu impugnationis arma secum fratres non deferant nisi propter defensionem fidei Christianæ aut alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

Armis non ferendis.

CAP. XV.

Deputentur per priorem duo ex fratribus, qui cum quempiam ex eisdem noverint infirmari, quamcivis potuerint charitative studeant visitare, & statim à principio ad recipiendum penitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta, eundem efficaciter adhortentur, & si necesse fuerit, ministerium corporale prout commodè poterunt eidem studeant adhibere. Si verò fuerit pauper, necessaria de bonis propriis, vel communibus, prout facultas permiserit, sibi ministrare procurent. Et idem faciant sorores suas infirmas.

Infirmitas visitandis, & curandis.

C A P. XVI.

Quando contingeret aliquem ex fratribus ex hac luce migrare, cæteris confratribus in eadem Civitate vel Castro nuncietur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant donec corpus fuerit traditum sepulturae. Hoc idem circa sorores decedentes volumus observari. Præterea infra octo dies post ipsius defuncti sepulturam immediatè sequentes, quilibet frater & sorores dicat pro anima ejus. Sacerdos unam missam. Sciens verò psalterium, psalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noster dicant, addendo in fine cujuslibet Requiem æternam &c. Et præter hæc, quilibet infra annum, pro fratrum & sororum, tam vivorum quàm defunctorum salute, tres Missas faciat celebrari. Qui verò sciunt psalterium, illud dicant, & cæteri quingenta Pater noster dicere teneantur.

C A P. XVII.

Priore fraternitatis mortuo vel amoto, Magister sive director fraternitatis cum consilio antiquorum de fraternitate, instituat Priorem. Singulis autem annis infra octavas Paschæ, vel alio supradictus Magister habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate, super amotione, vel confirmatione Prioris: & sic Priorem confirmare, vel amoveri poterit, secundum quod ipse cum præfatis judicaverit expedire, consimiliter etiam de consilio dicti Magistri & aliorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Prior fraternitatis ordinare de superiore, vel Vicario fraternitatis, & etiam postmodum confirmare vel amovere, secundum quod eisdem visum fuerit expedire. Qui Superior vel Vicarius tantam potestatem habeat quantam Prior sibi concedat: & hæc eadem forma de institutione Priorissæ, vel Subpriorissæ modo simili observetur.

C A P. XVIII.

Prioris officium erit cum omni diligentia servare in se quæ in regula scripta sunt, & sollicitam dare operam, ut ab aliis confratribus observentur, si quos verò viderit transgressos, aut etiam negligentes, charitative corripiat, & emendet, vel si magis sibi videbitur expediens, fraternitatis magistro, & directori ut corrigat, poterit intimare. Priorissæ etiam erit officium sollicitè Ecclesiam visitare, cæteras etiam sorores excitare ad observantiam regularem. Diligenter etiam per se ipsam, & alias quibus imponet observare, quòd in incessu, statu, habitu, nihil per aliquam sororem fiat, quòd cujusquam meritò turbare possit aspectum, præcipuè autem attendat, ne sorores cum quocumque viro cujuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant. & maximè juniores, nisi forsitan talis vir forori illi attineat infra tertium consanguinitatis gradum ad longius, cum hoc existens bonæ vitæ & famæ.

C A P. XIX.

Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, se non emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum. Quòd si nec sic se correxerit, tunc de fratrum consilio discretorum, de ipsorum penitus consortio publicè excludatur, nec admittitur de cætero, nisi confratribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri, vel alteri cujuscumque opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percusserit, vel ad locum prohibitum ire præsumperit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinentia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam à consortio aliorum fratrum, plus vel minus secundum conditionem personæ, & exigentiam delicti, gravius & levius corrigatur. Item si quis crimen mortale commiserit, talis de consilio majoris partis fratrum professorum fraternitatis illius loci, secundum exigentiam culpæ & conditionem per-

sonæ, gravius, vel levius puniatur, sic tamen quòd sit cæteris in exemplum. Quam punitionem si facere recusaverit, de consilio discretorum de isto ordine expellatur. Circa verò sororum correctionem illud idem volumus per omnia observari.

C A P. XX.

In quolibet autem mense, semel certa die & hora per supradictum Magistrum, vel Vicarium deputandis, ad Ecclesiam fratrum Prædicatorum conveniant fratres omnes Ordinis fraternitatis, Dei verbum & etiam Missam, si hora competens fuerit, pariter audiri, & tunc per ipsum Magistrum ipsis legatur regula ista, & exponatur, & tunc de agendis fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout secundum Deum, & istam vivendi formulam viderit expedire. In cujuslibet etiam mensis, prima sexta feria, sorores ad Ecclesiam Prædicatorum conveniant similiter Dei verbum & Missam audituræ communiter, quibus etiam legatur regula ista & exponatur, de suisque excessibus corrigantur per Magistrum deputatum eisdem. Volumus autem, quòd in qualibet Civitate & Castro ubi fuerint fratres hujusmodi, habeant in Magistrum & directorem aliquem idoneum fratrem sacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem postulaverint à generali Magistro, vel Provinciali illius provincie, dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipsi generalis Magister, sive Provincialis per se vel alium eisdem concedere, & assignare decreverit. Volentes insuper, & statuentes, universos fratres & sorores hujusmodi de penitentia Sancti Dominici ubicumque existant, directioni, & correctioni ipsius generalis Magistri Ordinis antedicti, & Prioris provincialis illius provincie ejusdem Ordinis, pro eorumdem ampliori conservatione & promotione, totaliter subiacere, quantum ad illa videlicet quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoscuntur.

C A P. XXI.

Prior fraternitatis cum fratribus suis, & Priorissa cum sororibus suis, Magister autem & director eis deputati, cum utrisque, in abstinentiis & auctoritatibus & aliis, in supradictis Capitulis contentis ex causa legitima, & rationabili, cum expedire viderint, poterunt dispensare.

C A P. XXII.

Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus, quòd in ista regula seu vivendi formula habeatur, quòd præter divina & Ecclesie præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis hujusmodi Regulæ constitutionibus, sive ordinationibus fratres & sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solum ad penam, quæ cum à Prælato vel Magistro continget ex quavis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & promptè suscipiatur, & similiter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redemptoris nostri JESU CHRISTI. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sexto Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

GREGORIUS DUODECIMUS
PONT. CCVII.

ANNO DOMINI MCCCCVI.

Gregorius XII. Venetus, Angelus Corarius antea vocatus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus Romæ pridie Kalen.

Decemb.

Suffragiis pro defunctis.

Institutione Prioris & Priorissæ.

Officio Prioris & Priorissæ.

Correctione.

Congregatione Institutione Directoris, ac subjectione Ordini Fratrum Prædicatorum.

Dispensatione.

Obligatione Regula.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. t. die 26. Junii.

ANNO 1406.

Decemb. anno 1406. Coronatus Nonis Decemb. eodem anno. Sedit annos 8. menses 7. dies 5. Creavit Cardinales quatuordecim. Spontè abdicavit pro bono pacis, schismatèque tollendo, 4. Nonas Julii, postea creatus est Episcopus Cardinalis Tusculanus, & Collegii Decanus. Obiit Recineti anno 1417. Corpus ejus in Cathedrali Recinatensi sepultum.

I. Institutio Canonicorum & Clericorum secularium in Ecclesia S. Gregorii in Alga Venetiarum, Castellanenſis diœcesis.

Hinc emanavit Congregatio quæ canonicorum secularium appellatur, & regulam S. Augustini proficitur, & est variis decorata privilegiis, ut infra in Eugen. iiii. const. 24. Quamquam, in hoc Tomo 1. ac Pii V. const. 92. Ex incumbenti. Tom. 2. Præcedit omnibus Regularibus, ut in d. Pii V. const. 127. Cum alias utitur habitu carulei coloris, ut infra in Clem. viii. const. 90. Quæ ad. in Tom. 3.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei
memoriam.

Illis, quæ pro divini cultus augmento auctoritate Apostolica processerunt, ut ilibata persistant, libenter cum a nobis petitur, Apostolicæ confirmationis adjicimus firmitatem.

§. 1. Sanè petitio dilectorum filiorum Ludovici Prioris & Capituli secularis, & Collegiæ Ecclesiæ S. Gregorii in Alga Castellanenſis diœcesis, nobis exhibita continebat, quod olim venerab. frater noster Angelus Episcopus Kissamenſis auctoritate quarumdam literarum fecit. rec. Bonifacii Papæ Noni prædecessoris nostri, eamdem Ecclesiam, quæ tunc Monasterium Ordinis S. Augustini erat, necnon per Priorem regi consueverat, in Collegiam exererat, & in ea Priorem & Canonicos sæculares Capitulum facientes, necnon quosdam alios etiam Clericos sæculares in perpetuos Vicarios seu beneficiatos, in eadem Ecclesia instituit; & impugnatores hujusmodi erectionis, & aliorum quæ prædictus Episcopus in præmissis & circa ea ordinavit, excommunicationis vinculo innodavit, à quavis auctoritate prædicta munus absolutionis nequirent obtinere, etiam si tales impugnatores Episcopali, vel quacumque alia Ecclesiastica, vel sæculari præfulgerent dignitate, necnon quædam alia circa hæc fecerit, statuit, & ordinavit, prout in quodam publico instrumento inde confecto, prædicti Episcopi sigillo munito, cuius tenorem de verbo ad verbum præsentibus inseri fecimus, pleniùs continetur.

§. 2. Quare pro parte ipsorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut erectioni & institutioni prædictis & aliis in ipso instrumento contentis, robur Apostolicæ confirmationis adjiceret, & de speciali gratia dignaremur.

§. 3. Nos itaque hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem & institutionem prædictas, necnon alia in ipso instrumento contenta, & quæcumque inde secuta, sub infraſcripta modificatione rata habentes & grata, eâ auctoritate Apostolica, ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus, suppletes omnes defectus, si qui intervenerint in eisdem. Nihilominus hujusmodi clausulam in eodem instrumento contentam, sive articulum excommunicationis ejusdem contra impugnatores ipsos, ut præmittitur lætæ, auctoritate prædicta dumtaxat cassamus, ac volumus nullius existere firmitatis. Tenor verò prædicti instrumenti talis est.

§. 4. Angelus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Kissamenſis, Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Bonifacii divina Providentia PP. Noni ad infraſcripta specialiter delegatus, universis, &

singulis præsentibus nostras literas inspecturis, & quos infraſcriptum tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum, salutem in Domino sempiternam.

§. 5. Cum deceat maximè in Ecclesiasticis ministeriis docere, cujus auctoritate quisque minister, Universitati vestræ, necnon & vestrum singulis tenore præsentium intimamus, quod venerabilis & religiosus vir Dominus frater Ludovicus Prior loci Monasterii, & Ecclesiæ S. Gregorii in Alga Ordinis S. Augustini de Venetiis, Castellanenſis Diœcesis, die 22. mensis Septembris proximè decursi, nobis quædam literas Apostolicas, cum earum vera bulla plumbea ad cordulam canapis, more Romanæ Curia, non vitatas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione carentes præsentavit (licet aliàs ejus parte nobis præsentari fecerit) petens humiliter, & devotè quatenus ipsas literas executioni mittere dignaremur, quod nobis per ipsas Apostolicas literas mandabatur; quarum literarum tenor per omnia sequitur & est talis.

§. 6. Bonifacius Episc. servus servorum Dei, Venerabili Angelo Episcopo Kissamenſi in loco de Venetiis Castellanenſis diœc. commoranti, salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 7. Ad Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium statum salubriter dirigendum, juxta pastoralis officii debitum intendentes, ad reformationem illorum quæ deformata sentimus, partes Apostolicæ sollicitudinis adhibemus. Sanè petitio pro parte dilecti filii Ludovici Prioris Monasterii S. Gregorii in Alga per Priorem soliti gubernari, Ordinis S. Augustini Castellanenſis diœcesis, nobis nuper exhibita continebat, quod Monasterium prædictum, in quo ab olim laudabiliter viguit observantia regularis, & ejus instituta regularia fuerunt per Sedem Apostolicam approbata, à longis retroactis temporibus extitit, prout existit hujusmodi regulari observantia destitutum, ac in spiritualibus, & divinis officiis idem peragendis multipliciter deformatum. Quare pro parte dicti Prioris, qui ut asserit ad reformationem ipsius Monasterii ferventer anhelat, nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ de qua in his & aliis specialem in Domino fiduciam obrinemus, per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus ad Monasterium præfatum personaliter accedens, & habens præ oculis solum Deum super præmissis, eorumque circumstantiis universis, auctoritate nostra te diligenter informes, & hujusmodi informatione per te sic recepta, ipsum Monasterium, & quicquid in eo correctionis, seu reformationis ministerio cognoveris indigere, tam in capite, quam in membris eadem auctoritate hac vice corrigas; & reformes, ac statuas, & instituas in perpetuum, vel ad certum tempus, augmentandò, diminuendò, seu mutandò præfati Monasterii statum, statuta, constitutiones, & alia etiam pro divinis officiis hujusmodi peragendis, rationabilia, & salubria in ipso Monasterio observanda, ordines, & disponas, ac omnia alia quæ Episcopus Castellanenſis existens pro tempore cum dilectis filiis Capitulo Castellanenſi circa præfatum Monasterium facere posset, seu quomodolibet exercere, facias & exerceas, prout secundum Deum pro utilitate dicti Monasterii, & personarum in illo degentium animarum saluti, tibi videbitur expedire. Ac nihilominus per te sic faciendâ, ordinandâ, disponendâ, instituendâ, & statuendâ, facias auctoritate prædicta inviolabiliter observari: Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstantibus constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Monasterii, & Ordinis prædictorum; ac aliis contrariis quibuscumque, seu, si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari

Recipit literas Bonif. IX. pro parte Prioribus d. Monasterii tibi presentatis.

In quibus ipse Bonifacius.

Reformationem Monasterii dicti Episcopo committit.

Edita An. D. 1406.

Exordium.

Episcopus Kissamenſis, Ecclesiam S. Gregorii in Alga, in collegiatam erexit, Canonicosque & Clericos sæculares instituit, ut in instrumento mox inferendo, vigore literarum Bon. IX. hic pariter inferatarum.

Capitulum institutum supplicavit Papa pro confirmatione contentorum in d. instrumento. Qui ea confirmat revocata excommunicatione contra impugnatores.

Angelus Episcopus Kissamenſis.

non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Romae apud S. Petrum Idus Martii, Pontificatus nostri Anno quintodecimo.

Qui Episc. ad d. Ecclesiam, & Monasterium personaliter accessit, ubi regularem observantiam penitus destitutam invenit.

§. 8. Nos igitur cupientes omnibus Apostolicis semper parere mandatis, praedictis Apostolicas literas licet aliis receperimus, iterum recepimus reverenter, & communicato consilio saepe saepius cum dicto D. Priore, aliisque quam pluribus venerabilibus viris Ecclesiasticis, morum gravitate & scientia necnon & experientia decoratis, tractatibus, & consiliis multis praecedentibus, ac ipsius Domini Prioris, apud quem solum ad praesens totum in Capitulo, & Conventus dictorum Monasterii, & Ecclesiae pertinere dignoscitur accedente consensu, & devota precum instantia, solum Deum praeculis habentes, pro perpetua reformatione dictorum Monasterii, & Ecclesiae, ad dictum Monasterium personaliter accessimus, & informatione praehabita, & cum non invenimus in dicto Monasterio, nisi D. Ludovicum Priorem, & fratrem Honoratum de Venetiis, & fratrem Ludovicum de Florentia fratres conversos tacite professos, nullumque alium religiosum repererimus in dicto Monasterio; sed & ipsum invenimus omni bona religione, & observantia regulari destitutum, nec spem aliquam haberemus reformationis ipsius Monasterii per religiosos Ordinis in dicto Monasterio consueti, cum in tam parvo numero reperiantur, ut propriis Monasteriis in quibus degunt deservire minime valeant, nec etiam in ipsis Monasteriis vigeat observantia regularis, consideratisque difficultatibus, & mature ac diligenter examinatis, cum D. Priore, & aliis Venerabilibus viris, & peritis, difficillimum, & longissimum, ac quali impossibile reputavimus, ad reperendum fratres seu religiosos alterius Ordinis & Religionis per quos dictum Monasterium posset in bona regulari observantia reformari.

Ideo que maturo prohibito consilio & consensu Prioris ejusdem Monasterii, & in eo instituit collegiam Canonico-rum Clericorum saecularium in communi viventium.

§. 9. Quapropter scientes Venerabiles viros D. Martinum Quirinum, & socios ejus clericos saeculares, qui ad praesens moram trahunt in supra dicto Monasterio, magnarum virtutum & morum esse gravitate decoratos, ac in eisdem clericalem honestatem adeo enitentem, ut vitae ipsorum odore status Ecclesiasticus mirabiliter venustetur, & dictorum exemplo ad disciplinam Ecclesiasticam, & mundi contemptum quamplurimum attrahantur. Sicque habilem exemplarem certum & clarum reformationis praedicti Monasterii modum de personis nobis plenissime cognitis, necnon & Clero & Populo Civitatis hujus habentes vias incertas, & personas incognitas, ac ut supra diximus difficultates quamplurimas declinantes, de consilio plurium venerabilium, & approbatorum virorum, ac etiam de consensu antedicti D. Prioris, auctoritate Apostolica tenore praesentium praedicti Monasterii, Capituli & Ecclesiae statum antiquarum praesentialiter mutamus; transferentes in novum statum Collegiate Ecclesiae saecularis, Canonico-rum saecularium Clericorum simul conviventium, convalescentium, commorantium, & Deum collaudantium, officiis nocturnis pariter & diuturnis, ac ab hoc venerabiles viros videlicet DD. Antonium Corario, Gabrielem Condolmerio, Stephanum Mauroceno, Franciscum Barbo de Venetiis, Matthaeum de Strada de Papia, Romanum de Roduillo de Mediolano, Lucamque Philippi de Este Sacerdotes, & Dominos Marinum Quirino, Michaelem Condulmerio, Laurentium Justiniano de Venetiis, Joannem de Pizzinardis, Simonem de Persicis de Cremona, Hieronymum de Mussis de Papia Diaconos, ac etiam DD. Augustinum de Gastaldis de Papia, Angelum Serdonati de Cultris, Marcum Condulmerio, Dominicum Mauroceno de Venetiis Subdiaconos, coram nobis evocatos, & flexis genibus constitutos, eadem auctoritate recepimus in Canonicos & fratres dictae Ecclesiae seu loci S. Gregorii in Alga, & ipsos omnes & singulos instituimus, & praesentiali-

ter investimus, cum omni plenitudine juris canonici per annulum nostrum.

§. 10. Statuentes ipsos Canonicos, & ipsorum successores, per eosdem canonicè recipiendos, & instituendos, de caetero constituere Collegium, & Capitulum dictae Ecclesiae sive loci, in quod Collegium omnia jura spiritualia, & temporalia, necnon, & curam animarum Prioratum, ac quamcumque aliam praesidentiam, & dignitatem tam in spiritualibus quam in temporalibus, circa res & personas spectantes Monasterio, Ecclesiae, Capitulo & Conventui praesentialiter transferimus pleno jure.

§. 11. Inducentes omnes & singulos Canonicos saeculares supra dictos in corporalem possessionem, vel quasi dictorum Canonicatum saecularium, per pannum majoris altaris dictae Ecclesiae S. Georgii, stalli in Choro, & loco in Capitulo sibi assignatis, ipsorum propriis nominibus, & omnium aliorum praesentialiter absentium, reservato tamen semper praefato venerabili viro D. Ludovico Priori dumtaxat titulo ipsius Prioratus, ita ut de cura seu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum conversorum oblato-rum, & aliorum cujuscumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, se nullatenus valeat impedire, ac etiam pro suo honesto victu reservata sibi tertia parte omnium reddituum, fructuum, & proventus dictae Ecclesiae, sive loci, defalcatis, & deductis expensis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetiis, & omnibus aliis expensis, quae faciendae erunt extra corpus dictae Ecclesiae, sive loci. Expensas autem circa locum sive Ecclesiam opportunis fieri volumus sumptibus dictorum Canonicorum, qui praesentialiter sunt, sive pro tempore erunt, nulla detractio, seu defalcatione faciendae de dicta tertia parte dicti D. Prioris, cui ipsa tertia pars integre assignetur pro moria, victu, vestitu, & aliis necessariis & opportunis, & pro libito dispensanda. Et ne alicui, quod absit, dicta divisio sit suspecta, volumus quod pro supra dictum D. Ludovicum Priorem & Vicarium saecularem, seu Rectorem cum Capitulo, constituantur unus vel duo syndici de praefato Capitulo, qui exigant, & recipiant omnes fructus, redditus & proventus dicti loci, & partes faciant, & dividant, dentque tertiam partem D. Ludovico Priori, & medietatem regalem, & alias duas designent Vicario, seu Rectori, & Capitulo dispensandas prout ipsius Collegii requirit necessitas. Volentes quod quicquid circa possessiones ipsius loci extra corpus dictae Ecclesiae, sive loci fuerit tractandum, modificandum, & innovandum, absque ipsius D. Ludovici Prioris consensu fieri nequeat.

§. 12. Cum autem dictus D. Ludovicus Prior suo assensu ad aliud beneficium fuerit translatus, sive religionem mutaverit, vel vita functus fuerit, ac etiam si ipsum Prioratum vacare contigerit per spontaneam renunciationem dicti D. Ludovici Prioris, vel alio quovis modo, ex nunc, prout ex tunc, Prioratum regularem annullamus, & infringimus, & auctoritate praedicta statuimus, nullum Priorem fore & in Prioratus Canonico-rum saecularium clericorum dignitatem transferimus & innovamus.

§. 13. Statuentes ut dicti Canonici vocem habentes in Capitulo praefato, unum de ipsorum Collegio Sacerdotem virum probatae prudentiae, & oculati regiminis, quousque D. Ludovicus Prior in dignitate permanserit Prioratus, sibi Vicarium, deinceps vero Priorem saecularem, sive Rectorem, annis singulis eligant, vel confirmet, cujus Prioris saecularis electioni vim tribuimus & confirmamus.

§. 14. Statuentes ut quilibet Vicarius, & Prior saecularis sive Rector electus per majorem partem dicti Capituli, sive alia solemnitate dictos Canonicos saeculares secundum Deum statim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat, in spiritualibus & temporalibus, & tam de rebus quam de personis cum omni potestate & auctoritate ordi-

Et in eo transferent omnia jura dictae Ecclesiae.

Possessionemque ejusdem illis corporalem concedit.

Prioratumque suo tempore, quoquo modo vacantem, in dictos Canonicos transfert.

Electio-nis Rectoris generalis formam praefcribit.

Ejusque officium anno expleri praecipit.

1406.

Et semel confirmari p. se indulget.

Institutio nemque & destitutio nem Canonico rum ad eum spectare decernit.

Qualitatem Canonico rum eligendorum designat.

Præbendas communes esse declarat.

Dormitorium, & refectorium omnibus commune esse jubet.

Degentes extra claustra Canonico rum privari & dimitti posse decernit.

Vestium moderatorem indicat.

Vide Clem. VIII. cit. in rub.

Numerum incertum dimittit.

Attende Pauli V. const. 7. Proprietatem damnat. Hoc declaratum à Six. V. in ejus const. 83.

Divina officia collegialiter dici mandat.

Alios volentes vivere in communi recipi posse decernit.

Inobedientes coerceri jubet.

Alia statuta d. Monasterii revocat.

Priori & Capitulo auctoritatem con-

naria quam habent Priores perpetui in locis regularibus sive secularibus.

§. 15. Completo vero anno talis Vicarius & Prior secularis, sive Rector, ipso jure fit solutus officio, & alius per Capitulum eligatur modo supra dicto, nisi præteritus deinde confirmetur.

§. 16. Institutionem autem, & destitutionem Canonico rum hujusmodi ad ipsum Vicarium, & Priorem secularem, sive Rectorem, & Capitulum volumus pertinere.

§. 17. Verum nullus in canonicum assumi valeat, nisi ad decimum octavum ætatis suæ pervenerit annum, & per annum continuum in eorum probatus fuerit congregat. & majori parte Capituli electus.

§. 18. Præbendas siquidem volumus esse distinctas, sed volumus & distinctè præcipiendo mandamus, omnes redditus & proventus esse communes, & per Vicarios, Priores seu Rectores seculares hujusmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quod omnibus detur quod unicuique opus esse judicabitur.

§. 19. In uno autem dormitorio, ac in uno comedant Refectorio, & sic continuè sint præsentem nisi fuerint licita & honesta causa absentari, & cum licentia Vicarii, Rectoris, sive Prioris secularis prædicti.

§. 20. Absentes vero extra locum, sine licentia Vicarii, seu Prioris vel Rectoris secularis, nisi poeniterint infra mensem satisfactione condigna, ad Vicarium, Prioris, seu Rectoris & Capituli prædictorum arbitrio privari valeant Canonico rum & licentiarum.

§. 21. Vestes quoque eorum, secundum quod jus disponit deferant, nec nimia longitudine, aut brevitate notentur, ut merito dici valeant temporalium contemptores.

§. 22. Numerum autem Canonico rum taxatum, seu certificatum esse volumus.

§. 23. Si quis vero Canonico rum, quod absit, propria bona habere voluerit, nisi post trinam admonitionem se correxerit, & ea libenter voluerit, ut decens est, esse communia ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli prædictorum, Canonico rum privari valeat, & extra locum licentiarum.

§. 24. Porro officium divinum secundum ritum Romanæ Curie horis congruis collegialiter persolvatur.

§. 25. Ne vero cultus divinus impediatur, pro ministerio mensarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate prædicta potestatem tradimus prædicto Vicario, Priori, sive Rectori seculari prædicto, ut ipse cum Capitulo suo possit recipere laicos Deo dicatos, sive conversos, & oblatos, nullatenus uxoratos, volentes vivere in communi sine proprio, quos gaudere volumus privilegiis conversorum, dummodò in decimo octavo sint anno constituti, qui recepti honestè, & decenter induantur. Conversi autem tacitè professi existentes in loco supra dicto, videlicet frater Honoratus, & frater Ludovicus si secundum Deum vivere volunt, de bonis ipsius loci, & Ecclesie nutriantur, vivantque unà cum D. Ludovico Priore secundum regulam suæ professionis, in quantum eis erit possibile, & humana fragilitas vivere sinet. Qui quidem Prior deinceps in prædicto Monasterio ad suam professionem regulæ quemquam assumere non valeat.

§. 26. Si vero inter prædictos Canonicos, aut conversos, sive laicos Deo dicatos, aut oblatos, fuerit aliquis perditionis, seu iniquitatis filius, & communitus, quod absit, se emendare noluerit, ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli prædictorum, canonico rum privari possit, & de loco expelli.

§. 27. Constitutiones autem alias, sive statuta, ultra prædicta in quantum spectant, & spectare possint ad prædictam Ecclesiam, sive locum, auctoritate prædicta, revocamus, annullamus, infringimus, & irritamus, & pro irritatis, revocatis, & annullatis haberi volumus, & mandamus.

§. 28. Prædictis vero Vicario, Priori seculari, sive Rectori, cum suo Capitulo plenam dantes auctoritatem, ut possint novas sibi constitutiones, seu statuta condere, corrigere, addere, vel minuere prout eis secundum Deum videbitur quotiescumque voluerit, & quæcumque alia ordinandi, quæ ipsi utilia visa fuerint, & opportuno, ad augmentum divini cultus, & clericalis honestatis, & pro observatione hujusmodi reformationis, institutionum, & statutorum. Quæ omnia & singula approbamus, & volumus esse perpetua. Addentes, ut non obligent ad culpam aliquam mortalem, aut venialem, sed tantummodò per Vicarium, Priorem, seu Rectorem secularem prædictum, delinquentibus poenitentia imponatur.

§. 29. Et si quid in contrarium à quoquam fuerit attentatum quavis auctoritate, ex nunc prout ex tunc statuimus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus ipso facto irritum, & inane.

§. 30. Impugnatores autem hujusmodi excommunicationis vinculo innodantes, à quo nisi eadem auctoritate Apostolica munus absolutionis nequeant obtinere; etiam si tales impugnatores Episcopali, vel quacumque alia Ecclesiastica, vel seculari præfulgeant dignitate; reservata nobis, usque ad annum à data præsentium computandum, addendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus, & singulis præmissorum, prout nobis videbitur secundum Deum, nihilominus potestate. In quorum omnium testimonium præsentem fieri iussimus, nostri Pontificalis sigilli munimine roborari. Datum, & actum Venetiis in loco supra dicto S. Gregorii in Alga Castellanaensis diocesis, Anno Nativitatis Domini 1404. Indiotione duodecima, die Jovis trigesimo mensis Octobris; Præsentibus Vener. viro Domino Presbytero Joanne de Puteo Archidiacono, & Diacono Ecclesie Nigropontensis, D. Petro Mauroceno filio q. D. Marini Canonico Ecclesie Taurisinae, nob. verò D. Alberto Dente q. D. Andrea de Parochia S. Juliani, D. Bartholomæo Fabia filio q. D. Donati de Parochia S. Vitalis, & alijs testibus ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Innocentii divina providentia electi Papæ Septimi, Anno primo.

§. 31. Ego Luchinus Bono filius q. D. Marci, Civis & habitator Veneriarum, Apostolica, & Imperiali auctoritate Notarius publicus, prædictarum literarum Apostolicarum præsentationi, & ipsarum executioni, seu ipsius D. Executoris & Commissarii Apostolici dispositioni, modificationi, mutationi Prioratus prædicti, & novæ reformationis ipsius loci S. Gregorii in Alga, & omnibus alijs, & singulis supra dictis, unà cum supra dictis testibus præfens fui, & sic fieri vidi, & audivi, eaque rogatus de mandato prælibati D. Commissarii, & executoris Apostolici, scripsi, & in hanc publicam formam redegi. signoque meo, & nomine solitis, me subscripsi, in fidem & testimonium præmissorum omnium, & singulorum. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

Institutio Congregationis Canonico rum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, cum habitus præfinitione, & privilegiorum elongatione.

Hos Canonicos, verè canonicos regulares esse, declaravit Cal. iij. infra in sua const. 2. Sacra, & Jul. ij. in sua const. 30. Inter ceteros. Eorumque Congregationi multas concessit gratias idem Jul. ibidem. Prout circa ejus regimen, nonnulla statuerunt Pius V. Gregorius XIII. & Six. V. in d. Six. const. 98. Ex variatione. Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Excitat nostræ mentis arcanum, specialis & affectuosa dilectio, qua domum Prioratus S. Salvatoris

1406.

stitutiones non obligantes ad reatum peccati mortalis edendi tribue.

Decretum irritans contraria.

Impugnatores excommunicat. Tu recordare hanc excommunicationem sublatam esse ab isto Pontif. ut supra in princ. hujus Bullæ.

Rogatus publici Notarii de prædicto instrumento.

Dat. P. An. i. die 27. Junii.

II.

Edita An. D. 1407.

Exordium.

toris de Silvalacus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Augustini, Senensis Diocesis, sumis hactenus prosecuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa statum eius attentae considerationis intuitum dirigentes; opem impendentes & opera, ut illa ad Dei laudem, & gloriam non solum in suis bonis; & iuribus conservetur, sed etiam prosperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis favente Domino in spiritualibus; & temporalibus successibus augeatur.

§. 1. Hinc est quod nos motu proprio non ad dilectorum filiorum fratrum dictae domus quae hactenus Ordinis Fratrum Eremitarum dicti S. Augustini existit, vel alicujus alterius, pro ipsis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate; ex certa scientia eandem domum in Prioratum Conventualem auctoritate Apostolica erigimus, per Priorem sub conditione & modo infra scriptis perpetuo gubernandam.

§. 2. Volentes & eadem auctoritate statuentes, quod ipsi fratres actu in eadem domo residentes, eorumque successores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & secundum regularia instituta hujusmodi Canonico regularium deinceps vivere, & fratres S. Salvatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet sub scapulari rochetum, superius autem cappam grisei coloris lanae mordentis ad instar capparum Converterum Carthusiensium Ordinis gestabit, qua quidem cappa ipsi fratres utantur, cum eos exire contigerit septa Prioratus, seu domus hujusmodi ad Populum sive turbam.

§. 3. Necnon Prioratum sive domum hujusmodi cum eisdem fratribus, & conversis, & personis in ea degentibus praesentibus & posteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipsius domus sive Prioratus, ad domum sive Prioratum hujusmodi, tam ratione domus sive Prioratus, quam personarum hujusmodi quomodolibet pertinentibus, & devolutis, & devolvendis pro tempore ab omni superioritate, dominio & potestate Prioris generalis dicti Ordinis fratrum Eremitarum, necnon Episcopi existentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senensis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, secularium, & regularium, auctoritate praedicta profusus eximus, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis Episcopus Capitulum, & alii Superiores praedicti nullam possint in eos visitationem, correctionem, vel aliam jurisdictionem exercere, sed nobis, & Apostolicae Sedi immediate sint subiecti.

§. 4. Et insuper praesentibus adjicimus, quod ipsi Canonici, seu fratres qui regularem vitam eorundem Canonico regularium pro tempore professi fuerint, & sub eadem observantia regulari dictorum Canonico regularium, pro tempore in domo hujusmodi residebunt, possint quoties opportunum fuerit, tamen juxta eadem regularia instituta Canonico regularium, idoneum fratrem, etiam ejusdem Ordinis professorem, in Priorum eorum, & ejusdem domus eligere.

§. 5. Qui tamen postquam electioni de se factae praestiterit consensum, Diocesano loci vel ejus Vicario in spiritualibus, generali qui erit pro tempore per Electores hujusmodi dumtaxat debeat reverenter, & humiliter praesentari. Quique postquam taliter praesentatus extiterit censeatur eo ipso a Sede praefata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eisdem spiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare.

§. 6. Qui quidem Prior semper uno anno completo intelligatur absolutus, nisi tunc per majorem partem eorundem fratrum, domus praedictae in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipsum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus ejusdem ulterius remanere. Quodque dicta domo Prioris solatio destituta per mortem Prioris ejusdem, vel aliquo alio casu eadem vocatione contingente, quod durante vocatione hujusmodi, praedictum officium per antiquiorum

rem fratrem dictae domus in sacerdotio constitutum exerceatur, quousque nova electio alterius Prioris juxta praefatum modum fiat, & ad effectum debitum praeducatur.

§. 7. Volentes etiam; & auctoritate praefata concedentes eisdem Priori, & fratribus, sive Canonice, conversis, & personis, quos pro tempore in domo hujusmodi residere contigerit, ut praefertur, quod ipsi potiri, & gaudere possint, & debeant liberè & absolute omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini fratrum Eremitarum, & Canonice regularibus hujusmodi, ac Monasteriis, & locis eorum, tam per Sedem praefatam, quam per alios quoscumque concessis, & quibus ipsi fratres Ordinis Eremitarum, ac ceteri Canonici regulares, ac eorum domus, Monasteria, & loca quomodolibet potiuntur, & gaudent.

§. 8. Et insuper volumus & ordinamus quod Ven. frater noster Antonius Episcopus Bononiensis Camerarius, ac dilecti filii Gabriel Electus Senensis Thesaurarius noster, necnon Joannes Electus Ragusinus, eisdem Priori & fratribus sive Canonice conversis & personis, de conventibus constitutionibus, & norma vivendi pro conservatione Prioris & fratrum, sive Canonico regularium, & personarum praedictorum provideant, & omnia alia & singula faciant, ordinent & disponant in praemissis & circa ea, prout eis visum fuerit expedire.

§. 9. Decernentes ex nunc irritos & inanes omnes processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias si quos forsan circa hac quacumque auctoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum & firmum motu simili habemus, quicquid per eosdem Camerarium, Thesaurarium & Electum Ragusinum in praemissis & circa ea dispositum fuerit seu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Lucae Nonis Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

Approbatio regularis vitae Fratrum Eremitarum S. Hieronymi de Fesulis cum facultate venientes ad eam recipiendi, ex indulto Innocent. VII.

Horum fratrum Congregatio stabilita fuit, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, & sub regula S. Augustini ab Eug. III. qui munus & electionem Praelatorum d. Congregationis praeservavit, ut infra in illius const. 21. Super. in hoc Tomo 1.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrum nonnullorum fratrum Eremitarum, fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci ejusdem scilicet Fesulan. Ordinem, quem evidens ex eo utilitas Deo vivere volentium proveniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & ut ad bonam ampliationem perveniat, cum a nobis petitur, favorem Apostolicae Sedis, & gratiam impartimur.

§. 1. Dudum siquidem scilicet rec. Innocentio Papa vii, praedecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonii Comitis Montisgranelli nati, presbyteri Sarcenatenensis diocesis, & nonnullorum ejus sociorum exposito, quod ipsi de vita Eremitica, quam zelo pie vitae mundanis abjectis illecebris amplexatam aliquamdiu duxerant, ad frugem vitae melioris aspirantes, in humilitatis spiritu, & paupertate, desideraverant sub aliqua regulari observantia virtutum Domino famulari, ac propterea supplicato ut eos qui numero duodecim vel circa fuerint in hujusmodi laudabili proposito confovere de benignitate Apostolica dignaretur.

§. 2. Idem praedecessor cupiens hujusmodi eorum piium propositum ad laudem divini nominis adimpleri, Carolo & locis antedictis, ut ipsi, in aliquo

Hic Pont. erigit in Prioratum Conventualem, domum Prioratus S. Salvatoris de Silvalacus, Fratrum Eremitarum S. Augustini.

In quo Canonicos regulares degere, & fratres S. Salvatoris nuncupari ceterumque habitum gestare debere pronunciat. De hoc habitu vid. Jul. ij. cit. in rub.

A Superioritate Prioris generalis Eremitarum S. Augustini, & Episcopi aliorumque omnium eximit.

Canonicos praedictos, eorum Priorem in dicto Monasterio eligere posse declarat.

Qui tamen Episcopo se praesentare debeat, & ex tunc a Sede Apost. pro confirmato habeatur.

Ejusque officium annu cursum explicatur. Et eo quoquomodo vacante per antiquiorum Fratrum sacerdotem exerceatur. Tu ad hoc vide Bull. 141. Pii V. Inter ceteros,

& 1415. ubi triennium officium Prioris generalis, & alia expleri decernit.

Canonice praedictis indulta FF. Eremitarum S. Aug. & Canonico regularium reg. succedit.

Constitutiones eorum a quibusdam Praelatis hic enunciatis praeservari maneat.

Decretum irritans.

Dat. P. An. 2. die 3. April.

III.

Edita An. D. 1415.

Procedunt.

Carolus Comes Montisgranelli vitam Eremiticam ducere volens supplicavit. Innoc. VII. pro licentia profitendi aliquam vitam regularem, una cum ejus sociis.

Qui Inn. VII. regulariter vivere concessit juxta constitutionem

nes S. Hieronymi.

Sed quia ip-
sius Innoc.
obitu, liti-
ra concessio-
nis non fue-
rit expedi-
ta, hic Pont.
eas edidit, &
iterato conce-
ssit die 19.
Decemb. sui
Pont. A. &
die 8. Oct. A.
8. Id. has
Bullas præ-
rii ista est
pleniore con-
tegitus.

Quinimo
eamdem li-
centiam pro
aliis sociis &
locis conce-
dit, ut in eis-
dem Bullis.

Carolus &
socii prædi-
cti, deinde
huic Pont.
supplicarunt
pro licentia
recipiendi
alia loca, &
quoscumque
ad eos veni-
entes.

Hic idem
Pont. petita
concedit. Tu
circa rece-
ptionem ven-
ientium ad
religionem
observa
const. 71. Six.
V. Cum de,
& ibi notan-
da.

Contrariis
derogat.

Dat. P. A. 9
die 6. Julij.

loco eis fidelium largitione dato vel dando vitam hujusmodi sub regula secundum constitutiones S. Hieronymi ducere, & regularem professionem juxta regulam & constitutiones hujusmodi, emit-tere liberè, & licitè valerent, auctoritate Apostoli-ca concessit.

§. 3. Ipsaque prædecessore, sicut Domino pla-
cuit super hujusmodi concessionis gratia literis non
confectis sublato de medio. Nos divina favente
clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti,
ne ipsi Carolus & socii hujusmodi concessionis fru-
strarentur effectu, volumus, & Apostolica aucto-
ritate decrevimus, quòd concessio ipsa perinde à
die datæ ipsius concessionis valeret, & plenam ob-
tineret roboris firmitatem, ac si super ea, ejusdem
prædecessoris literæ sub ipsius diei dato confectæ
fuisent, quòdque nostræ literæ ad probandum
plenè concessionem hujusmodi, ubique sufficerent,
nec ad id alterius probationis adminiculum requi-
reretur.

§. 4. Et nihilominus, quòd quidam locis eis
post concessionem hujusmodi in Civitate Fesulana
ad hoc congruus, & honestus, in quo idem Ca-
rolus & fratres etiam ultra numerum prædictum
secundum regulam, & instituta præfata, regula-
rem professionem per hujusmodi fratres Eremitas
emitti consuetam emisissent primo, & successivè eis
plura alia loca, possessiones & bona dicta largitione
donata fuerunt, nos dicta loca, possessiones & bona
ubicumque considerant, quæ tunc eidem Carolo
& sociis largitione præfata donata fuerant, habentes
pro sufficienter expressis, ac donationes & profes-
sionem prædictas; & etiam illorum ultra præfatum
numerum professorum ratas & gratas habentes,
auctoritate Apostolica confirmamus; suppletentes om-
nes defectus si quis forsan intervenissent quomodo-
libet in eisdem, prout in nostris inde confectis literis
plenius continetur.

§. 5. Quare idem Carolus & fratres, qui in
humilitatis spiritu quantum eis permittit humana
fragilitas ambulantes, divina mansuetudine suffra-
gante quamplurimos eligentes secum pompis mun-
danis abjectis, circa divina obsequia, finire labiles
dies suos, dietim inveniunt, nobis humiliter sup-
plicarunt, quatenus eis & successoribus eorum,
duo alia loca ultra obtenta, ac quoscumque ad eos
venire, & ipsorum habitum assumere, profes-
sionemque secundum instituta præfata in eisdem locis
emittere volentes recipiendi, eaque cum cæmeteriis
pro se ipsis dumtaxat habere liberè, & licitè
possint, licentiam concedere de benignitate Aposto-
lica dignaremur.

§. 6. Nos qui cultum divinum nostris cupimus
temporibus adaugeri, hujusmodi supplicationibus
inclinati, duo alia loca ultra ea quæ in præsentiarum
habent, cum omnibus juribus, & pertinentiis
suis, eidem Carolo, & fratribus alias canonicè con-
cedantur, vel eos illa alias iusto titulo continget
adipisci. Necnon quoviscumque ad ipsos venire,
pompis mundanis abjectis divina gratia suadente
habitum assumere, & professionem per fratres præ-
dictos emitti consuetam, emittere volentes, reci-
piendi, & admittendi in eisdem solummodo locis,
ac cæmeteria in locis ipsis pro eis dumtaxat ha-
bendi, juribus parochialium & aliarum quarum-
cumque Ecclesiarum in omnibus aliis semper sal-
vis eidem Carolo & fratribus, ac successoribus
eorum in Fesulano, & aliis locis prædictis, auctori-
tate Apost. tenore præsentium facultatem & licen-
tiam elargimur.

§. 7. Non obstante tam scilicet. Bonifacii PP. VIII.
prædecessoris nostri prohibente, ne fratres Ordinum
Mendicantium loca de novo recipere, aut recepta
mutare præsumant, absque dicta Sedis licentia spe-
ciali faciente plenam & expressam de prohibitione
hujusmodi mentionem, quam aliis constitutioni-
bus Apostolicis contrariis quibuscumque. Nulli &c.
Dat. in Castro Montisflorum Arminen. diocesis
VIII. Idus Julij, Pontificatus nostri Anno nono.

ALEXANDER QUINTUS
PONT. CCVIII.
ANNO DOMINI MCDIX.

Alexander V. Bononiensis, Frater Petrus
Philiargi antea vocatus, Presbyter Car-
dinalis Basilicæ SS. Duodecim Apostolorum,
creatus Papis anno 1409. Coronatus die 9. Julij,
eodem anno. Sedit menses 10. dies 8. Nullos
Cardinales creavit. Obiit Bononiæ 5. No-
nas Maji 1410. & sepultus in Ecclesia Fratrum
Minorum. Vacavit sedes dies 14.

JOANNES XXII. DICTUS XXIII.
PONT. CCIX.
ANNO DOMINI MCDX.

Joannes XXII. dictus XXIII. Neapolitanus,
Balthasar Costa antea dictus, Diaconus
Cardinalis S. Eustachii, creatus Bononiæ 16.
Kalendas, coronatus octavo Kal. Junij, 1410.
Vixit annos quinque, dies quindecim; Creavit
Cardinales 16. Abdicavit pridie Kal. Junij anno
1415. postea à Martino V. creatus Episcopus
Cardinalis Tusculanus, & sacri Collegii Deca-
nus, 9. Kal. Julij 1419. Obiit Florentiæ 11.
Kal. Januar. eodem anno, & in Baptisterio S.
Joannis sepultus.

Indictio generalis Concilii Constantiensis primi,
pro die 1. mensis Novembris anni 1414.

JOANNES EPISCOPUS,
Seruus Servorum Dei. Ad futuram rei me-
moriam.

AD pacem & exaltationem Ecclesiæ, & tranqui-
litate Christiani populi, prompto corde,
& efficaci desiderio intendentes, ea liberet ordi-
namus, & quærimus, per quæ hujusmodi pax, & ex-
altatio tranquillitatis merito valeat promereri.

§. 1. Dudum siquidem scilicet. rec. Alexander PP. V.
antecessor noster, in sacro Generali Pisano Con-
cilio tunc prædens, ex quibusdam magnis & arduis
causis eundem moventibus, ipso approbante Con-
cilio inter cetera decrevit, iterum generale Con-
cilium ex tunc ad terminum per se, vel successorem
suum, in loco de quo sibi, vel eidem successori vi-
deretur fore solemniter convocandum. Idemque
prædecessor ea, quæ circa reformationem Ecclesiæ
expedienda restabant, pro tunc suspendit, ipsum-
que Concilium usque ad tempus triennij præfatum
continuandum statuit, & prorogavit.

§. 2. Postmodum verò ipso Alexandro prædecef-
fore nostro, sicut Dei placuit, vita functo, nobisque
divina favente clementia ad apicem summi Aposto-
latus assumptis, dum tempus ejusdem triennij jam
advenerat, & nos per vestigia ejusdem prædecef-
soris incedere, & ordinationem præfata ab eo in
Concilio, ut præfertur, factam puro corde, & recta
voluntate adimplere properaremus, quibusdam ra-
tionibus tunc expressis, animum nostrum moventi-
bus Concilium hujusmodi in Romana Urbe (quæ
paulò antè de manibus hostium recuperata, præsen-
tiam nostram pro ipsius conservatione plurimum
flagitabat) debito tempore convocavimus.

§. 3. Verum, quia veniente postea tempore consti-
tuto Prælati, & ceteri qui hujusmodi Concilio inter-
esse debeant, nequaquam in tanto numero con-
venerunt, quantum rerum agendarum pondus &
magnitudo requirere videbatur, nos post alias
prorogationes per nos factas, tandem Concilium
ipsum ad mensem Novembris nunc præsentem,
solemniter prorogavimus, ac celebrandum statui-
mus. Locum autem reliquimus infra certum tem-
pus declarandum, ut interim super eo maturius
consuleremus.

ANNO
1410.

I.

Edita An. D.
1413.

Exordium.

Alex. v. in
Conc. Pisano
decrevit ite-
rum generale
Concilium
fore vocan-
dum infra
triennium.

Et autem in-
terim mor-
tuo, hic
Pont. Conc.
Romæ con-
vocavit.

Sed quia suf-
ficiens nu-
merus Præla-
torum non
advenit,
aliud Concil.
cogi statuit
in loco per
eum decla-
rando.

At precibus Sigismundi in Imperatorem electi, super declaratione d. loci super sedis.

Et legatos ad eum destinavit cum potestate declarandi d. locum, & illi Civitatem Constantiensem elegerunt, & Concilium pro die 1. Novemb. 1414. statuerunt.

Quod hic Pont. modo approbat, & confirmat.

Prælatos & Principes ad d. Concilium convocat.

Dat. P. A. 4. die 5. Dec.

§. 4. Post hæc verò, infra dictum tempus nondum elapsum, per literas charissimi in Christo filii nostri Sigismundi electi in Regem Romanorum, & Hungariæ Regis Illustri, instantissimè requisiti, ut non properarem in declaratione hujusmodi loci pro Concilio faciendò, sed tam in declaratione loci prædicti, quàm etiam in tempore dicti Concilii celebrandi super sedere vellemus, donec ipsi Nuncios suos super hoc instructos ad nostram præsentiam destinarent.

§. 5. Nos votis ejusdem Regis, quæ ex eo zelo devotionis, & puritate fidei emanare conspiciebamus, annuentes, adventum præfatorum Nuncio- rum de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & Prælatorum, qui Romæ in generali consistorio ad hoc vocati fuerunt voluntate, consilio, & assensu duximus expectandum. Deinde cum post Romanæ Urbis miserabilem casum ad nos tunc apud Florentiam existentis ejusdem Regis Nuncii accessissent, & ex parte ejusdem Regis multa nobis circa materiam suggestissent, eorum auditis relatibus, pro pleniori expeditione dilectos filios nostros Antonium tit. S. Cæciliæ Presbyterum, & Franciscum tit. SS. Cosmæ & Damiani Diaconum, S. R. E. Cardinales, cum plena potestate super hujusmodi electione loci, & deputatione temporis, ac simul cum eis dilectum filium nostrum nobilem virum Manuelem Chrysoloram Militem Constantinopolitanum, ad præsentiam ejusdem Regis transmisimus; qui ad eum venientes tandem de ipsius Regis consilio, & assensu Civitatem Constantiensem, provinciam Moguntinensem, pro loco hujusmodi Concilii celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum hujusmodi Concilium, statuerunt diem primum mensis Novembris proximè venturi.

§. 6. Deinde verò non qui pro quibusdam arduis, & magnis negotiis cum eodem Rege juxta nostrum, & ipsius desiderium personaliter convenientes, certificari ab eo de habilitate, capacitate, & securitate Civitatis Constantiæ antedictæ, quam securitatem ipse Rex præstiturum, & in ipso Concilio personaliter assecutum pollicetur, volentes, & ab intimis capientes, ut præfata celebratio Concilii salubriter impleatur, & optatum consequatur effectum, hujusmodi electionem loci, & temporis, ut præferatur, factam, auctoritate Apostolica tenore præsentium de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu ratificamus, approbamus, & confirmamus, ac ei Apostolici roboris adjicimus firmitatem, præfatumque Concilium in Civitate prædicta Constantiense die P. mensis Novembris proximè venturi, initiandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate, & consensu harum serie statuimus, pronunciamus, & decernimus.

§. 7. Venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios electos Abbates, & cæteros Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatos requirentes, hortantes, & moventes, ac in virtute præstiti juramenti, & sanctæ obedientiæ eidem mandantes, quatenus personaliter, necnon charissimos in Christo Reges, & nobiles viros, Duces, Principes, Marchiones, & alios qui hujusmodi Concilio interesse debent, vel qui prodesse possunt, quoquo modo per viscera charitatis D. N. JESU CHRISTI, invitantes, & exhortantes, quatenus pro pace Ecclesiæ, & omnium Christianorum, etiam personaliter, vel si personaliter non possint, per solennes Oratores congruo tempore Concilio dicto debeant interesse, ut si congregata fidelium multitudine copiosa, ea qua in eodem Concilio agenda incumbant, Deo auctore & adiutore salubriter ordinentur. Nulli ergo &c.

Dat. Laudæ, v. Idus Dec. Pontificatus nostri anno 4.

MARTINUS III. DICTUS V. PONT. CCX. ANNO DOMINI MCDXVII.

ANNO 1417.

Martinus III. dictus V. Romanus, Otho, vel Odo Columna antea dictus, Diaco-

nus Cardinalis S. Gregorii in Velabro, creatus à Concilio Constantiensi, 3. Idus Novemb. 1417. Coronatus 10. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 13. menses 3. dies 12. Creavit Cardinales 19. Obiit 12. Februarii 1431. Vacavit sedes dies 18.

Domnatio errorum Joannis Wicleff de Anglia, Joannis Hufz de Bohemia, & Hieronymi de Praga, & aliorum de Sacramentis Ecclesiæ malè sentientium, eorumque complicum & fautorum. Ac forma hæreticos, suspectosque de hæresi examinandi.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, ac Inquisitoribus hæreticæ pravitatis ubilibet constitutis, ad quos litera præsentis pervenerint, Sal. & Apost. bened.

INTER cunctas pastoralis curæ sollicitudines, quibus premimur incessanter, illa potissimè fortius nos angit, ut hæreticis de finibus Christicolarum expulsis, suisque falsis doctrinis & erroribus perverfis penitus quantum nobis ex alto conceditur, extirpatis, orthodoxa & Catholica fides integra & illibata permaneat, ac populus Christianus in ejusdem fidei sinceritate, quolibet obscuracionis semoto velamine, immobilis & inviolatus persistat.

§. 1. Sanè dudum plusquam omnibus retroactis temporibus in nonnullis regionibus & dominiis, præsertim in regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ, ac locis & districtibus illis vicinis, adversus fidei Catholicæ dogmata insurrexerunt quondam hæresarchæ circuncelliones, schismatici & leditiosi luciferna superbia & rabie lupina evecti, demoniorum fraudibus illasi, de vanitate in idipsum (licet forent de diversis mundi partibus oriundi) convenientes, & caudas colligatas habentes, damnatæ videlicet mem. Joannes Wicleff de Anglia, Joannes Hufz de Bohemia, & Hieronymus de Praga, qui utinam alios secum ad infidelitatis interitum non traxissent. Nam ubi hujusmodi pestilentes personæ perversa dogmata pertinaciter seminabant, in suæ doctrinæ pestiferæ primordio prælati, & alii judicariæ potestatis regimina exercentes, tamquam canes muti non valentes latrare, nec ulciscen- tes cum Apostolo in promptu omnem inobedientiam hæresarchas ipsos pestiferos & dolosos, eorum lupinam rabiem truculentam statim ut adstricti fuerant Canonice coercere, eosque de domo Domini corporaliter ejicere non curarunt, sed sacrilegium, falsam, & perniciosam ipsorum doctrinam, per longas moras negligenter convalescere permiserunt, populorum multitudo illorum opinionibus falsis decepta pro veris accepit, quæ diu mendaciter & perniciosè, ac damnabiliter seminaverunt, eisque credendo à recta fide cecidit turba multa, & errore devio involvitur, proh dolor, paganorum, ad eò quòd per diversa illarum, eidemque convicinorum partium climata, oves Christi catholicas hæresarchæ ipsi successivè infecerunt, & in stercore mendaciorum putrescere.

§. 2. Quapropter generalis Constantiensis Synodus tantam fidelium, & fidei orthodoxæ plagam, & ruinam videns, exclamare compulsa est cum Augustino: Quid faciet Ecclesiæ medicina, salutem omnium materna charitate conquirens, tamquam inter phreneticos, & lethargicos astuans? Numquid contemnere, numquid desistere, vel debet, vel potest? certè non, secundum eundem, imò utrisque sit necesse est molesta, quæ neutris est inimica. Nam & molestus est medicus furenti phrenetico, & pater indisciplinato filio, ille ligando, iste cædendo, sed ambo diligendo. Si autem negligant, & eos perire permittant, inquit Augustinus, ista mansuetudo

I.

Edita An. D. 1418.

Exordium.

In Regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ surrexerunt Joan. Wicleff, Joan. Hufz & Hieronymus de Praga, seminant diver- sa dogmata contra fidem.

Ideo Synodus Constantiensis illos declaravit Hæreticos &c.

porius

potius falsa crudelitas est. Proinde Synodus præfata ad Omnipotentis Dei gloriam, ipsiusque Catholicæ fidei, ac Christianæ Religionis conservationem, augmentum, & animarum salutem, & præfervationem, eisdem Joannem Wicleff, & Joannem Hufz, & Hieronymum, qui inter cætera de sacro Eucharistiæ sacramento, & aliis sacramentis Ecclesiæ, & articulis fidei, aliter quam sancta Romana Ecclesia credit, & tenet, & prædicat, & docet, quamplurima temerè, & damnabiliter credere, ac tenere, prædicare, atque docere pertinaciter attentabant, velut hæreticos & pertinaces ac obstinatos jam à communione fidelium separatos, de domo Dei corporaliter ejecit, & spiritualiter ejectos declaravit, & alia nonnulla circa præmissa utilia, & salubria statuit, & decrevit, per quæ alii, qui causantibus hæresibus eorumque falsis doctrinis hujusmodi spiritualiter de domo Dei exierunt, per vias canonicas reducerentur ad semitas veritatis.

§. 3. Et quia sicut dolenter accepimus, non solum in regno Bohemiæ, & Marchionatus dominiis, & locis supradictis, verum etiam in quibusdam partibus, & provinciis contiguis, seu vicinis eisdem, etiam nonnulli ex sectatoribus & sequacibus hæresum, ac errorum hæresiarum prædictorum, timore divino, & pudore humano profus abjectis, nec de ipsorum, & præsertim Joannis Hufz, & Hieronymi interitu miserabili fumentes conversionis, & penitentia fructum, sed tamquam in profundum pressi peccatorum, Dominum Deum blasphemare non cessant, ducentes in irritum nomen ejus, quorum mentes pater mendacii sic damnabiliter excæcavit, ut prædictos libros, codices, & opuscula, hæreses, & errores continentes seu continentia, dum etiam per Synodum præfatum damnatos, & damnata, ac ignibus concremenda deputata, & concremata, legunt, student, ac eis in sui & multorum simplicium periculum, nedum contra statuta, decreta, & ordinata in Synodo supradicta, sed etiam contra Canonicas sanctiones dogmatizare præsumunt in animarum periculum, ac puritatis fidei denigrationem, & scandalum plurimorum.

§. 4. Nos igitur attendentes, quod error, cui non resistitur, approbari videtur, ac malis, & perniciosis erroribus hujusmodi resistere, ac eos de medio Christi fidelium, & præsertim de supradictis Bohemiæ, & Morania dominiis, & districtibus ac confinibus, & vicinis eorum, ne amplius, & latius se extendant, funditus evellere cupientes, discretioni vestrae, sacro approbante Concilio Constantiensi, per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus vos Archiepiscopi, & Episcopi, ac electi, & quilibet vestrum, per se, seu alium, vel alios, quos graves, & idoneas personas spiritualem jurisdictionem habentes esse volumus, omnes & singulos cujuscumque dignitatis officii, præeminentiæ, status, vel conditionis existant, & quibuscumque nominibus censeantur, qui de præexcelsis, salutifero, & supermirabili sacramento Corporis & Sanguinis D. N. JESU CHRISTI, vel de baptismo seu peccatorum confessione, penitentia pro peccatis injunctio, vel reliquis Ecclesiasticis Sacramentis, seu fidei articulis, aliter sentire aut docere, quam sacrosancta Romana Ecclesia, & universalis docet, prædicat & observat, aut articulos, seu libros, & doctrinas præfatorum hæresiarum Joannis Wicleff, & Joannis Hufz, & Hieronymi, per eandem Constantiensem Synodum cum suis auctoribus, ut prædicatur, damnatos, & damnatas, tenere, credere, & dogmatizare, ac vitæ finem ipsorum hæresiarum publicè vel occultè pertinaciter quomodolibet laudare, vel approbare præsumperint, eorumque receptores, defensores, & factores quoslibet etiam contemplatione prædictorum errorum, necnon credentes, & adhærentes eisdem, tamquam hæreticos judicetis, & velut hæreticos sæculari Curia relinquatis.

§. 5. Receptatores quoque, factores, & defensores hujusmodi pestiferarum personarum, quæ erro-

ribus ipsis crediderint, nec favore, aut contemplatione errorum ipsorum, sed forte carnalis amoris causa, vel occasione alia hujusmodi personas pestiferas receptaverint, præter pœnas ab utroque jure tabulis inflictas, per judices competentes tanta severitate pœnarum in tam enormi scelere ultionem accipiant, quod cedat cæteris crassantibus in exemplum, ut quos Dei timor à malo non revocat, saltem coërceat severitas disciplina.

§. 6. Cum reliquis verò, hujusmodi secta damnabili quomodolibet infectis, qui post competentem monitionem, ac frequentem exhortationem, qua piè erga eos, spe correctionis & emendationis, ac ad melioris vitæ frugem conversionis, usum est, à prædictis erroribus, & secta noluerint respicere, & ad gremium unitatemque sanctæ matris Ecclesiæ, ac fidem Catholicam, quæ sola salvare potest, sine qua nulli veræ salutis subsidium contingit, plenè recognoscere, & confiteri, justitiæ severitas prout facti poposcerit qualitas dulcore misericordia temperetur.

§. 7. Et nihilominus omnes Christianæ, & Catholicæ fidei Professores, Imperatorem, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, milites, potestates, rectores, consules, proconsules, scabinos, communitates, & universitates regnorum, provinciarum, civitatum, oppidorum, castrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum hujusmodi, necnon ceteros jurisdictionem temporalem exercentes, juxta juris formam, & exigentiam auctoritate Apostolica exhortando moneatis, & requiritis, ut de regnis, provinciis, civitatibus, oppidis, castris, villis, terris, & omnibus aliis locis, ac dominiis supradictis, omnes, & singulos hæreticos hujusmodi secundum tenorem Lateranensis Concilii, quod incipit, Sicut ait, ad instar etiam irretitorum crimine usurarum, quos publicè, vel manifestè per facti evidentiam cognoverint esse tales, tamquam oves morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec, & quousque à nobis seu vobis, vel aliis Judicibus Ecclesiasticis vel inquisitoribus, fidem & communionem Romanæ Ecclesiæ tenentibus, aliud recipiant in mandatis, nec eisdem in suis districtibus prædicare, domicilia tenere, larem fore, contractus inire, negociationes, & mercantias quaslibet exercere, aut humanitatis solatia, cum Christi fidelibus habere permittant.

§. 8. Et si tales hæretici publici ac manifesti, licet nondum per Ecclesiam declarati, in hoc tam gravi crimine decesserint, Ecclesiastica careant sepultura, nec oblationes fiant aut recipiantur pro eisdem: bona tamen ipsorum à tempore commissi criminis secundum canonicas sanctiones, confiscata, non occupentur per illos, ad quos aliàs pertinent, donec per hujusmodi judices Ecclesiasticos super hoc potestatem habentes, sententia declaratoria super ipso hæresis crimine fuerit promulgata.

§. 9. Qui autem de hæresi per judicem competentem Ecclesiasticum inventi fuerint sola suspitione notati seu suspecti, nisi juxta considerationem, & exigentiam suspitionis qualitatemque personæ, ad arbitrium judicis hujusmodi propriam innocentiam congrua devotione monstraverint, in purgatione ejus Canonicè indicta deficientes, & se Canonicè purgare non valentes, aut pro hujusmodi purgatione faciendâ, obstinatione damnabili jurare renuentes, tamquam hæreticæ condemnentur. Qui verò dictam innocentiam monstrare ex quadam negligentia seu desidia, & purgationem hujusmodi facere omiserint, anathematis gladio feriuntur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur; ita quod si per annum in excommunicatione hujusmodi persistierint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Si quis verò super aliquo sæpè dictæ pestiferæ doctrinæ hæresiarum prædictorum, vel aliquibus articulis dumtaxat scandalosis, temerariis, seditiosis, vel piarum aurium offensivis, culpabilis repertus fuerit, Canonicè puniatur. Si verò propter solam infamiam, aut suspitionem dictorum

Nonnulli eorumdem Hæreticos sectatores illorum libros in supradicta Synodo damnatos legent &c.

Pont. idèd præcipit omnes de fidei articulis, aliterque sentit S. R. Ecclesia sentientes aut illorum libros tenentes, & uti receptores fautores eorum tradi Curia sæculari.

Recipientes causa amoris vel simili coërceri.

Non respicientes severe puniri.

A Principibus de eorum locis compelli.

Hæreticos publicos & non condemnatos puniri.

Suspensosque se non purgantes.

Innovat constitutionem Bonif. viij. in c. 18. de Hæret. monens Principes & alios ut obediant istis Inquisitionibus.

Ad dignoscendum Hæret. & complices mandat Episcopis, & aliis, ut omnes suspectos de hæresi compellant respondere articulis infra scriptis juxta formam infra scriptorum interrogatorum.

articularum, vel alicujus ipsorum, qui repertus fuerit suspectus, & in purgatione Canonica propter hoc sibi indicta deficeret, pro convicto habeatur, & tamquam Canonica convictus puniatur.

§. 10. Et insuper dispositionem sæcl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, quæ incipit. Ut inquisitionis negotium, renovantes, & etiam exequentes, universas potestates, & dominos temporales, & judices antedictos quibuscumque dignitatibus vel officiis seu nominibus censeatur, exhortando requirimus, & mandamus eisdem, ut sicut reputari cupiunt & haberi fideles, ac filii Ecclesiæ nuncupari, & in Christi nomine gloriosi, ita pro defensione fidei vobis Archiepiscopis, Episcopis, & electis, ac inquisitoribus hæreticæ pravitatis, & aliis judicibus seu personis Ecclesiasticis, per vos ad hoc, ut præmittitur, deputandis, fidem, & communionem sanctæ matris Ecclesiæ tenentibus, pareant, & intendant, præbeantque auxilium, & favorem in hæreticorum, necnon credentium, fautorum, receptorum, & defensorum ipsorum investigatione, captione, custodia diligenti, cum ab eisdem fuerint requisiti, ut præfatas personas pestíferas, alios secum perdere molientes, in potestatem seu carcerem per vos Archiepiscopos, Episcopos, electos, & inquisitores prædictos, aut deputandos à vobis, vel ad locum de quo vos, vel ipsi mandabitis, infra eorumdem dominorum potestatem, rectorum, seu judicum districtum ducant, vel duci faciant sine mora, ubi per viros Catholicos à vobis Archiepiscopis, vel Episcopis, electis, seu inquisitoribus, seu deputandis personis hujusmodi, vel vestrum aliquo deputato, sub arcta, & diligenti custodia, ne fugiant ponendo eos, etiam compedibus & maniciis ferreis teneant, donec eorum negotium per Ecclesiæ judicium terminetur, & quod de hæresi à iudice Ecclesiastico competenti, qui fidem, & communionem dictæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ teneat, condemnentur, præfati domini temporales, seu rectores, judices, vel eorum Officiales seu nuncii, sibi relictos recipiant indilate animadversione debita puniendos.

§. 11. Verùm ne præjudicium, & scandalum præfate fidei Orthodoxæ religionis Christianæ, prætextu ignorantia quemquam in hoc circumveniri, aut versuros homines sub frivolæ executionis velamine in hac materia palliare contingat, & ut de convincendis seu cognoscendis hæreticis, receptoribus, defensoribus, fautoribus, credentibus, & adherentibus, necnon de hæresi suspectis, & aliis hujusmodi perversa doctrina quomodolibet maculatis, plenior habeatur in futurum instructio, tam ad regnum Bohemiæ, & convicinas illi, quam alias quaslibet partes, in quibus hæc superstitiosa doctrina quomodolibet pullulaverit, articulos infra scriptos sectam dictorum hæresiarcharum concernentes, pro dilectione dictæ fidei decernimus transmittendos & etiam destinandos: super quibus vobis & aliis omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & electis, ac commissariis, & inquisitoribus in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut quilibet eorum infra limites, & loca suæ jurisdictionis, necnon regno, & Marchionatu, & locis eis vicinis prædictis, etiam si loca ipsa extra jurisdictionem eandem ultra duas dietas consistant, circa extirpationem, & correctionem errorum ac hæresum, ac hujusmodi sectæ pestiferæ, in favorem ipsius fidei Orthodoxæ, diligenter invigilent, & omnes infamatos seu suspectos dietam pestifera labe sub confessati criminis, excommunicationis, suspensionis, interdicti aut alia formidabili pœna Canonica, vel legali, prout, quando, & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas ad singulos hujusmodi articulos per juramentum corporaliter præstitum, tactis sacrosanctis Evangeliiis seu Sanctorum reliquiis, imagine Crucifixi, secundum quorundam locorum observantiam, juxta infra scripta interro-

gatoria, ad quemlibet articulum convenientia, respondere compellant. Nos enim contra omnes, & singulos Archiepiscopos, Episcopos, & electos, & inquisitores, qui super extirpando hæreticæ pravitatis fermento, & expurgando suum territorium, districtum seu locum de talibus malis, & sceleratis hominibus, negligentes fuerint seu remissè egerint, usque ad privationem seu depositionem Pontificalis dignitatis procedere intendimus, & procedemus, ac procedi faciemus, alioque loco illorum substituemus, qui pravitatem hæreticam possint, & valeant confundere, & alias pœnas contra tales à jure inflictas, & alias graviores, si expediat, infligendas, procedemus, procedique faciemus, juxta juris, & facti exigentiam, ac hujusmodi culpæ & criminis fœditatem.

Tenores verò eorumdem articularum, seu capitulorum, de quibus supra fit mentio, sequuntur per ordinem in hæc verba.

Tenor Articularum Joannis Wicleff.

- 1 Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis, remanent in sacramento altaris.
- 2 Accidentia panis non manent sine subiecto in eodem sacramento.
- 3 CHRISTUS non est in eodem sacramento identicè & realiter in propria præsentia corporali.
- 4 Si Episcopus, vel sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non consecrat, non conficit, non baptizat.
- 5 Non est fundatum in Evangelio, quòd Christus Missam ordinaverit.
- 6 Deus debet obedire diabolo.
- 7 Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.
- 8 Si Papa sit præscitus, & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles sibi ab aliquo datam, nisi fortè à Cæsare.
- 9 Post Urbanum VI. non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum sub legibus propriis.
- 10 Contra scripturam sacram est, quòd viri Ecclesiastici habeant possessiones.
- 11 Nullus Prælatus debet aliquem excommunicare, nisi priùs sciat eum excommunicatum à Deo: & qui sic excommunicat, fit ex hoc hæreticus, vel excommunicatus.
- 12 Prælatus excommunicans clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Concilium regni, eo ipso traditor est Regis, & regni.
- 13 Illi qui dimittunt prædicare, sive radicare verbum Dei, propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in Dei iudicio traditores Christi habebuntur.
- 14 Licet alicui diacono, vel presbytero prædicare verbum Dei, absque auctoritate Sedis Apostolicæ, sive Episcopi Catholici.
- 15 Nullus est dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.
- 16 Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab Ecclesiâ possessionatis habitualiter delinquentibus, id est ex habitu, non solùm actu, delinquentibus.
- 17 Populares possunt ad suum arbitrium cominibus delinquentes corrigere.
- 18 Decimæ sunt puræ eleemosynæ, & possunt parochiani, propter peccata suorum Prælatorum, ad libitum suum eas auferre.
- 19 Speciales orationes applicatæ uti personæ per Prælatos, vel Religiosos, non plus profunt eisdem, quàm generales, cæteris paribus.
- 20 Conferens eleemosynam fratribus est excommunicatus eo facto.

Tenor sub-quitur errorum Joannis Wicleff.

- 21 Si aliquis ingreditur religionem privatam qualemcumque, tam possessionatorum, quam mendicantium redditur ineptior, & inhabilior ad observationem mandatorum Dei.
- 22 Sancti instituentes religiones priyatas, sic instituendo peccaverunt.
- 23 Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de religione Christiana.
- 24 Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere, & non per mendicitatem.
Prima pars est scandalosa, & presumptuose asserita, pro quanto sic generaliter, & indistincte loquitur, & secunda erronea, pro quanto asserit mendicitatem fratribus non licere.
- 25 Omnes sunt Simoniaci, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subvenientibus.
- 26 Oratio præciti, nulli valet.
- 27 Omnia de necessitate absoluta eveniunt.
- 28 Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, reservantur Papæ, & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.
- 29 Universitates, Studia, Collegia, Graduationes, & Magisteria in eisdem, sunt vana gentilitate introducta, & profunt Ecclesiæ sicut diabolus.
- 30 Excommunicatio Papæ, vel cuiuscumque Prælati non est timenda, quia est censura Antichristi.
- 31 Peccant fundantes claustra; & ingredientes sunt viri diabolici.
- 32 Ditare Clerum, est contra regulam Christi.
- 33 Sylvester Papa, & Constantinus Imperator erraverunt Ecclesiam dotando.*
- 34 Omnes de Ordine Mendicantium sunt hæretici: & dantes eis elemosynam sint excommunicati.
- 35 Ingredientes religionem aut aliquem Ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad regnum Cælorum, nisi apostataverint ab eisdem.
- 36 Papa cum omnibus Clericis suis possessionem habentibus, sunt hæretici, eo quod possessiones habent; & consentientes eis, omnes videlicet domini sæculares, & cæteri laici.
- 37 Ecclesia Romana est synagoga Satanæ, nec Papa est proximus & immediatus Vicarius Christi, & Apostolorum.
- 38 Decretales epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt à fide Christi, & Clerici sunt stulti, qui student eas.
- 39 Imperator, & domini sæculares, sunt seducti à diabolo, ut Ecclesiam dotarent * bonis temporalibus.
- 40 Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo est introducta.
- 41 Non est de necessitate salutis, credere Romanam Ecclesiam esse supremam inter alias Ecclesias.
Error est, si per Romanam Ecclesiam intelligat universalem Ecclesiam, aut Concilium generale, aut pro quanto negaret primatum summi Pontificis super alias Ecclesias particulares.
- 42 Fratrum est credere indulgentiis Papæ, & Episcoporum.
- 43 Juramenta illicita sunt, quæ fiunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia civilia.
- 44 Augustinus, Benedictus, & Bernardus damnati sunt, nisi penituerint de hoc, quod habuerunt possessiones, & instituerunt, & intraverunt religiones: & sic à Papa usque ad ultimum religiosum, omnes sunt hæretici.
- 45 Omnes religiones indifferenter introductæ sunt à diabolo.

Tenor articulorum Joannis Husæ.

Sequitur tenor errorum Joannis Husæ.

- 1 Unica est sancta universalis Ecclesia, quæ est prædestinatorum universitas, & infra sequitur: Universalis sancta Ecclesia tantum est

Bullarium Romanum Tom. I.

- una, sicut tantum unus est numerus omnium prædestinatorum.
- 2 Paulus numquam fuit membrum Diaboli; licet fecit quosdam actus actibus Ecclesiæ malignantium consimiles.
- 3 Præciti, non sunt partes Ecclesiæ, cum nulla pars ejus finaliter excidet ab ea, eo quod prædestinationis charitas, quæ ipsam ligat, non excidet.
- 4 Dux naturæ Divinitas, & humanitas, sunt unus Christus.
- 5 Præcitus, etsi aliquando est in gratia secundum præsentem justitiam; tamen numquam est pars sanctæ Ecclesiæ: & prædestinatus semper manet membrum Ecclesiæ, licet aliquando excidat à gratia adventitia, sed non à gratia prædestinationis.
- 6 Sumendo Ecclesiam pro convocatione prædestinatorum, sive fuerint in gratia, sive non secundum præsentem justitiam, isto modo Ecclesia est articulus fidei.
- 7 Petrus non est; nec fuit caput Ecclesiæ sanctæ Catholicæ.
- 8 Sacerdotes quomodolibet criminosè viventes, sacerdotii polluant potestatem: & sic, ut filii infideles, sentiunt infideliter de septem sacramentis Ecclesiæ, de clavibus, officiis, censuris, moribus, ceremoniis, & sacris rebus Ecclesiæ, veneratione reliquiarum indulgentiis, & ordinibus.
- 9 Papalis dignitas à Cæsare inolevit: Papæ præfectio, & institutio, à Cæsaris potentia emanavit.
- 10 Nullus sine revelatione assereret rationabiliter de se vel alio, quod esset caput Ecclesiæ particularis, nec Romanus Pontifex est caput Romanæ Ecclesiæ particularis.
- 11 Non oportet credere, quod iste quicumque est Romanus Pontifex, sit caput cuiuscumque particularis Ecclesiæ sanctæ, nisi Deus eum prædestinaverit.
- 12 Nemo gerit vicem Christi vel Petri, nisi sequatur eum in moribus; cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter recipiat à Deo procuratoriam potestatem quia ad illud officium Vicarius requiritur, & morum conformitas, & instituenti auctoritas.
- 13 Papa non est verus, & manifestus successor Apostolorum Principis Petri, si vivit moribus contrariis Petro; & si querit avaritiam, tunc est vicarius Judæ Scarioth. Et pari evidentia Cardinales non sunt veri; & manifesti successores Collegii aliorum Apostolorum Christi, nisi vixerint more Apostolorum, servantes mandata, & consilia Domini nostri JESU CHRISTI.
- 14 Doctores ponentes quod aliquis per censuram Ecclesiasticam emendandus, si corrigi noluerit, sæculari judicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc Pontifices, Scribas, & Phariseos, qui CHRISTUM non volentem eis obedire in omnibus, dicentes: Nobis non licet interficere quemquam, ipsum sæculari judicio tradiderunt, & quod tales sint homicidæ graviores quam Pilatus.
- 15 Obedientia Ecclesiastica, est obedientia secundum adinventionem sacerdotum Ecclesiæ, præter expressam auctoritatem scripturæ.
- 16 Divisio immediata humanorum operum est; quod sunt vel virtuosæ: vel vitiosæ: quia si homo est vitiosus, & agit quidquam, tunc agit virtuosè: quia sicut vitium quod crimen dicitur seu mortale peccatum, inficit universaliter actus hominis virtuosus.
- 17 Sacerdotes Christi viventes secundum legem ejus, & habentes scripturæ notitiam, & effectum ad edificandum populum, debent prædicare, non obstante præsentia excommunicatione, & infra: Quod si Papa vel aliquis Prælati

mandat sacerdoti sic dispositio, non predicare, non debet subditus obedire.

- 18 Quilibet predicandis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum debet exequi, praesentia excommunicatione non obstant.
- 19 Per censuras Ecclesiasticas excommunicationis, suspensionis & interdicti, ad sui exaltationem Clerus populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam praeparat Antichristo. Signum autem evidens est, quod ab Antichristo tales procedant censuras, quas vocant in suis processibus fulminationes, quibus Clerus principalissime procedit contra illos, qui denudant nequitiam Antichristi, qui Clerum pro se maxime usurpabit.
- 20 Si Papa est malus, & praesertim praescitus, tunc ut Judas Apostolus est Diabolus, fur, & filius perditionis, & non est caput sanctae militantis Ecclesiae, cum nec sit membrum ejus.
- 21 Gratia praedestinationis est vinculum, quo corpus Ecclesiae, & quodlibet ejus membrum jungitur Christo capiti insolubiliter.
- 22 Papa vel Praelatus malus & praescitus, est aequivoce pastor, & verè fur, & latro.
- 23 Papa non debet dici sanctissimus, etiam secundum officium, quia alias Rex deberet etiam dici sanctissimus secundum officium, & tortores, & praecones dicerentur sancti, imò etiam diabolus deberet dici sanctus cum sit officarius Dei.
- 24 Si Papa vivat Christo contrarie, etiam si ascenderet per ritam & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet, quam per Christum, dato etiam quod intraret per electionem a Deo principaliter factam; nam Judas Scariot, ritè & legitime est electus a Deo CHRISTO JESU ad Episcopatum, & tamen ascendit aliunde in ovile ovium.
- 25 Condemnatio quadraginta quinque articulorum Joannis Wicleff per Doctores facta, est irrationalis & iniqua & malefacta, & ficta est causa per eos allegata, videlicet ex eo, quod nullus eorum sit Catholicus, sed quilibet eorum aut est haereticus, aut erroneus, aut scandalosus.
- 26 Non eo ipso quo electores vel major pars eorum consenserit viva voce secundum ritum hominum in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime electa, vel eo ipso est verus & manifestus successor vel Vicarius Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in officio Ecclesiastico: unde si electores bene, si ve male elegerint, operibus electi debemus credere. Nam eo ipso quo quis copiosius operatur meritorie ad profectum Ecclesiae, habet a Deo ad hoc copiosius potestatem.
- 27 Non est scintilla apparentiae, quod oporteat esse unum caput in spiritualibus regens Ecclesiam, quod semper cum ipsa Ecclesia militante conversetur, & conservetur.
- 28 Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces Discipulos, sparsos per orbem terrarum, melius suam Ecclesiam regularet.
- 29 Apostoli & fideles Sacerdotes strenuè Domini in necessariis ad salutem regularunt Ecclesiam, antequam Papae officium foret introductum: sic facerent, deficiente per summe possibile Papa usque ad diem judicii.
- 30 Nullus est dominus civilis, nullus est Praelatus, nullus est Episcopus dum est in peccato mortali.

Tenor Interrogatoriorum juxta qua Heretici aut de haeresi suspecti Interrogari debent.

1. Super praemissis autem articulis, quilibet de eis suspectus, seu in eorum assertione deprehensus, juxta modum interrogetur infra scriptum, Inprimis, utrum cognoverit Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Hufz de Bohemia, Hieronymum de Praga, seu aliquem eorum, & unde habuerit eorum notitiam, & utrum cum eis vel eorum aliquo, dum viverent, conversationem vel amicitiam habuerit.
- 2 Item, utrum sciens ipsos seu aliquem ipsorum excommunicatos, scienter participaverit cum illis reputans & dicens talem participationem non esse peccatum.
- 3 Item, utrum post mortem eorum, pro eisdem seu aliquo eorum oraverit, & publice vel occultè opera pietatis exercuerit, asserens eos fore beatos, & salvos.
- 4 Item, utrum eos vel aliquem eorum sanctos reputaverit, & dixerit, & eis venerationes vel sanctis exhibuerit.
- 5 Item, utrum credat, teneat & asserat, quod quodlibet Concilium generale & etiam Constantiense, universalem Ecclesiam repraesentet.
- 6 Item, utrum credat, quod illud quod sacrum Concilium Constantiense, universalem Ecclesiam repraesentans, approbavit, & approbat in favorem fidei & ad salutem animarum, quod hoc est ab universis Christi fidelibus approbandum & tenendum, pro condemnato, credendum asserendum.
- 7 Item, utrum credat quod condemnationes Joannis Wicleff, Joannis Hufz, & Hieronymi de Praga, factae de personis eorum libris, & documentis per sacrum generale Constantiense Concilium, fuerint ritè & justè factae; & à quolibet Catholico pro talibus tenendae, & firmiter asserendae.
- 8 Item, utrum credat, teneat, asserat Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Hufz de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuisse haereticos & pro haereticis nominandos ac reputandos, & libros & doctrinas eorum fuisse & esse perversos, propter quos & quas & per eorum pertinacias, per sacrum Concilium Constantiense pro haereticis sunt condemnati.
- 9 Item, utrum habeat in sua potestate aliquos tractatus, opuscula, epistolas, vel quaecumque alia scripta in quocumque idiomate per Joannem Wicleff, Joannem Hufz, & Hieronymum de Praga haereticos, seu eorum pseudodiscipulos, & sequaces editos, vel translatos, edita vel translata, quod illos vel illa Ordinario loci, vel ejus Commissario seu Inquisitori jub juramento praesentet. Quod si apud se scripta hujusmodi se habere non cognoverit, sed alibi, quod juret illa circa suum Ordinarium vel alios supradictos infra certum terminum sibi praefigendum deponere.
- 10 Item, utrum sciat aliquem vel aliquos habentes praefatorum tractatus, opuscula, epistolas, vel quaecumque alia scripta in quocumque idiomate composita si ve translata, quod illum vel illos detegat, vel manifestet, pro purificatione fidei si ve executione justitiae.
- 11 Item, specialiter literatus interrogetur, utrum credat sententiam sacri Constantiensis Concilii super quadraginta quinque Joannis Wicleff, & Joannis Hufz, triginta articulis superius descriptis, latam, fore veram, & Catholicam, scilicet, quod supradicti quadraginta quinque articuli Joannis Wicleff, & Joannis Hufz triginta, non sunt Catholici, sed quidam ex eis sunt notorie haeretici, quidam erronei, alii temerarii, & seditiosi, alii piarum aurium offensivi.
- 12 Item, utrum credat & asserat, quod in nullo casu sit licitum jurare.

Tenor interrogatoriorum de quibus supra.

- 13 Item, utrum credat, quòd ad mandatum iudicis iuramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad causam opportunum, etiam pro purificatione infamiae faciendum, sit licitum.
- 14 Item, utrum credat, quòd perjurium scienter commissum, ex quacumque causa vel occasione, pro conservatione vitae corporalis propriae vel alterius, etiam in favorem fidei, sit peccatum mortale.
- 15 Item, utrum credat, quòd deliberato animo contemnens ritum Ecclesiae, ceremonias Exorcismi, & Catechismi, Aquae Baptismatis consecratae, peccet mortaliter.
- 16 Item, utrum credat, quòd post consecrationem Sacerdotis in Sacramento Altaris sub velamento panis, & vini non sit panis materialis, & vinum materiale, sed idem per omnia CHRISTUS, qui fuit in cruce passus, & sedet ad dextram Patris.
- 17 Item, utrum credat & asserat, quòd facta consecratione per Sacerdotem, sub sola specie panis tantum, & praeter speciem vivi, sit vera caro CHRISTI, & sanguis, & anima, & Deitas, & totus CHRISTUS, ac idem corpus absolute, & sub una qualibet illarum specierum singulariter.
- 18 Item, utrum credat, quòd consuetudo communicandi personas laicales sub specie panis tantum, ab Ecclesia universali observata, per sacrum Concilium Constantiae approbata, sit servanda, sic quòd non liceat eam reprobare, aut sine Ecclesiae auctoritate pro lubitu immutare. Et quòd dicentes pertinaciter oppositum praemissorum, tanquam haeretici vel sapientes haeresim, sint arceudi, & puniendi.
- 19 Item, utrum credat, quòd Christianus contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis vel extremae Unctionis, aut solemnizationis Matrimonii peccet mortaliter.
- 20 Item, utrum credat, quòd Christianus ultra contritionem cordis, habita copia Sacerdotis idonei, soli sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non laico seu laicis quantumcumque bonis, & devotis.
- 21 Item, utrum credat, quòd sacerdos in casibus sibi permisis, possit peccatorem confessum, & contritum à peccatis absolvere, & sibi penitentiam injungere.
- 22 Item, utrum credat, quòd malus sacerdos cum debita materia, & forma, & cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, verè conficiat, verè absolvat, verè baptizet, & verè conferat alia Sacramenta.
- 23 Item, utrum credat, quòd B. Petrus fuerit Vicarius Christi, habens potestatem ligandi, & solvendi super terram.
- 24 Item, utrum credat, quòd Papa Canonicè electus, qui pro tempore fuerit ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri habens supremam auctoritatem in Ecclesia Dei.
- 25 Item, utrum credat auctoritatem jurisdictionis Papae, Archiepiscopi & Episcopi in solvendo, & ligando, esse majorem auctoritate simplicis sacerdotis, etiam si curam animarum habeat.
- 26 Item, utrum credat, quòd Papa omnibus Christianis verè contritis, & confessis, ex causa pia, & iusta possit concedere indulgentias in remissionem peccatorum, maxime, pia loca visitantibus, & ipsis manus suas porrigentibus adiutrices. Et utrum credat, quòd ex tali concessione visitantes Ecclesias ipsas, & manus adiutrices eis porrigentes, hujusmodi indulgentias consequi possint.
- 27 Item, utrum credat, quòd singuli Episcopi suis subditis secundum limitationem sacrorum Canonum hujusmodi indulgentias concedere possint.
- 28 Item, utrum credat, & asserat, licitum esse Sanctorum reliquias & imagines à Christi fidelibus venerari.
- 29 Item, utrum credat, quòd Papa vel alius Praelatus propriis nominibus Papae pro tempore expressis, vel ipsorum Vicarii, possint suum subditum Ecclesiasticum sive saecularem, propter inobedientiam sive contumaciam excommunicare, ita quòd talis pro excommunicato sit habendus.
- 30 Item, utrum credat, quòd inobedientia sine contumacia excommunicatorum crescente, Praelati vel eorum Vicarii in spiritualibus, habeant potestatem aggravandi, & reaggravandi, interdictum ponendi, & brachium saeculare invocandi, & quòd illic censuris per inferiores sit inobediendum.
- 31 Item, utrum credat, quòd Papa vel alii Praelati & eorum Vicarii in spiritualibus habeant potestatem, sacerdotes, & laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab officio beneficii, ingressu Ecclesiae, & administratione Ecclesiasticorum sacramentorum suspendendi.
- 32 Item, utrum credat, quòd liceat personis Ecclesiasticis absque peccato, hujus mundi habere possessiones, & bona temporalia.
- 33 Item, utrum credat, quòd laicis ipsa ab eis auferre potestate propria non liceat, imò quòd sic auferentes, tollentes & invadentes bona ipsa Ecclesiastica, sint tanquam sacrilegi puniendi, etiam si male viverent personae Ecclesiasticae bona hujusmodi possidentes.
- 34 Item, utrum credat, quòd hujusmodi ablatio, & invasio cuicumque sacerdoti, etiam male viventis, temerè vel violenter facta, vel illata, inducant sacrilegium.
- 35 Item, utrum credat, quòd liceat laicis utriusque sexus, viris scilicet & mulieribus, liberè praedicare verbum Dei.
- 36 Item, utrum credat, quòd singulis sacerdotibus liceat praedicare verbum Dei, ubicumque & quandocumque placuerit, etiam si non sint missi.
37. Item, utrum credat, quòd omnia peccata mortaliter, & specialiter manifesta, sint publicè corrigenda, & extirpanda.

§. 12. Volumus insuper ac statulimus, & decernimus, quòd si quis per secretam informationem per vos recipiendam, vel alias repertus fuerit infamatus, seu suspectus de quacumque specie haerese pestiferæ sectæ vel doctrinae pestilentium Joannis Wicleff, Joannis Huls, & Hieronymi de Praga, haereticarum praedictorum aut de fovendo, receptando, defendendo praefatos damnatos homines, dum viverent in humanis, vel ipsorum perfidos sequaces & pseudodiscipulos, aut ipsorum erroribus credendo, pro ipsis defunctis vel aliquo ipsorum post obitum orando, vel inter Catholicos nominando & defendendo, vel ipsos ut sanctos colendo, aut praedicando, vel adorando, vel alias circa eos suspectè agendo, citetur per vos seu alterum vestrum personaliter coram vobis seu altero vestrum compariturus, semotis procuratore, & advocato, responsurus medio iuramento per ipsum sic (ut praedictum est) corporaliter praestito de plena & mera veritate dicenda super praedictis articulis seu eorum singulis vel aliis opportunis, secundum exigentiam casus & occurrentium circumstantiam ad arbitrium vestrum, & prout vobis seu alteri vestrum videbitur, expedire, vel alias contra eosdem ipsorum singulos (prout praesentibus exprimitur, vel alias Canonice procedatis.

§. 13. Necnon praesentes literas, exclusis articulis & interrogatoriis superius positus, atque omisissis, in Civitatibus, Diocesis, terris & locis aliis, ubi tute fieri poterit, auctoritate nostra solemniter publicetis & publicari facietis, omnes & singulos haereticos hujusmodi, necnon sectatores ipsarum haereseum & errorum utriusque sexus, tentes, & etiam descendentes eosdem, aut haereticis ipsis quomodolibet publicè, vel occultè in divinis vel alias participantibus, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, regali, reginali, ducali, aut

Suspecti de haerese &c. citentur ut compareant ad respondendum supra dictis articulis.

Mandat publicari istam confessionem & haereticos ac complices in illis diebus festis excommunicatos populis nunciari.

Et contra hu-
jusmodi erro-
res tenentes,
& eorum fau-
tores & ceteros
puniri.

alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate; necnon advocatos & procuratores quoslibet, qui hæreticos hujusmodi aut eorum credentes, sequaces, fautores, defensores, & receptatores super crimine hæresis aut credulitatis, sequelæ, fautoriæ, defensionis & recaptationis homini defenderint, excommunicatos singulis diebus Dominicis & festivis in præsentia populi nunciatis, & per alios nunciari faciatis.

§. 14. Et nihilominus contra eosdem omnes, & singulos utriusque sexus, hujusmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, ac fautores, & receptatores, & defensores eorumdem exemptos, & non exemptos, & quemlibet ipsorum, cujuscumque dignitatis, status, præminentie gradus, ordinis vel conditionis (ut præfertur) existant, auctoritate nostra diligenter inquirere studeatis, & eos quos per inquisitionem hujusmodi diffamatos, vel per confessionem eorum seu per facti evidentiam, vel alias hujusmodi hæresis & erroris labe reperietis, auctoritate prædicta etiam per excommunicationis, suspensionis & interdicti, necnon privationis dignitatum, personatum & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum ac feudorum, quæ à quibuscumque Ecclesiis Monasteriis, ac aliis locis Ecclesiasticis obtinent, ac etiam bonorum & dignitatum secularium, ac graduum scientiarum quarumcumque facultatum, & per alias pœnas, sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac vias & modos, quos ad hoc expedire seu opportunos esse videritis, etiam per captiones, & incarcerationes personarum, & alias pœnas corporales, quibus hæretici puniantur seu puniri jubentur, aut solent juxta Canonicas sanctiones. Similiter & Clericos ipsos & Ecclesiasticas personas, usque ad degradationem inclusivè, si eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut requirat, corrigatis & puniatis, ac diligenter corrigi, & puniri faciatis. Necnon contra eosdem ipsorum, laicorumque bona secundum Canonicas sanctiones, & legales, contra hæreticos, & eorum sequaces editas, quibus eosdem sectatores sive sequaces subjacere decernimus, animosè confurgatis juxta modum & formam suprascriptos. Et qui de præmissis hæresibus vel articulis, vel aliquo præmissorum infamati fuerint, ad arbitrium vestrum se purgare teneantur. Alii verò qui per testes seu propriam confessionem vel alias legitimas probationes convicti fuerint de præmissis hæresibus vel articulis vel aliquo præmissorum, eosdem articulos, & errores solemniter, & publicè revocare, abjurare, pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem (si delictum exegerit) subire cogantur. Necnon quoddam errores, & hæreses hujusmodi cujuscumque generis vel speciei censeantur, de cætero verbo, nutu vel facto non fovebunt, seu alios ad credendum illis verbo vel facto, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, aut alio quovis modo inducent, sufficientem & idoneam cautionem præstare teneantur. Quod si forsitan eosdem articulos solemniter & publicè revocare & abjurare, & pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem perpetuam vel temporalem juxta vestræ discretionis arbitrium sine dilatione subire, ac sufficientem cautionem quoddam errores, & hæreses ipsas de cætero non tenebunt, nec fovebunt, nec alios ad credendum vel verbo, vel facto publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quovis quæsito colore inducent, præstare, seu aliquod præmissorum facere noluerint, ex tunc contra ipsos juxta qualitatem errorum ad delictorum suorum, etiam (si expediat) tamquam contra hæreticos, aut hæretica labe respersos, auctoritate nostra juxta Canonicas, & legales sanctiones summarie, & simpliciter ac de plano sine strepitu, & figura judicii, & etiam ex officio, appellatione, seu appellationibus quibuscumque cessantibus, procedens, ac ipsos juxta eandem Canonicas traditiones puniatis, etiam si opus fuerit curiæ seculari relinquendo: Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio ejusdem brachii secularis.

§. 15. Non obstitibus tam felic. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, quæ cavetur, ne quis extra civitatem, & Dioccesim suam, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam, à fine suæ Diocesis ad judicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem, & Dioccesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine Diocesium eorumdem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, quam aliis quibuscumque constitutionibus Romanorum Pontificum, tam à iudicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quæ possint in hac parte vestræ jurisdictioni aut potestati, ejuisque libero exercitio quomodo libet obviare, seu si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quoddam interdicti, suspendi, vel excommunicari, seu ultra, vel extra loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressum, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictioni explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujuscumque toto tenore de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

Dat. Constantiæ, 8. Kal. Martii, Pont. nostri Anno 1.

Contra impediens executionem literarum Apostolicarum, prætextu concessionis, vel indulti Urbani VI.

Hanc sanctionem approbavit Clem. VII. & ejus successor, ut ejus const. 39. Romanos, ubi alia de materia indicabo. Et quotannis Rom. Pontifices similem prohibitionem enunciant in Bulla nuncupata Cæne Domini, ut in const. 63. Pauli V. Pastoralis. Tom. 3.

Novissimè autem vide Sanctiss. D. N. Urb. VIII. const. 72. Pastoralis inf. Tom. 4. §. 13.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

QUOD antidota morbis, hoc præstare solent statuta negotiis; sed plerumque contingit, ut quod profuturum putabatur iudicio, noxium inveniat experimento.

§. 1. Sanè, cum dudum in exordiis pestiferi, & antiquati schismatis, jam per Dei gratiam extincti, ad tollendum scandala, quæ propter executionem diversarum literarum, quæ ab iis, qui pro Romanis Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatis, concesserit quibusdam Prælati, quoddam in eorum civitatibus, & Diocesium non posset fieri executio aliquarum literarum Apostolicarum, nisi prius hujusmodi literæ Prælati ipsi, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis exhiberentur, & per ipsos approbatæ forent.

§. 2. Verum, quia etiam deinde, ipsi Prælati, seu Officiales in consuetudinem traxerunt, & aliqui prætextu statutorum Provincialium, seu Synodalium similiter servant, & servari faciunt, quoddam literas Apostolicas, nullus exequi audeat, nisi postquam Prælati, seu Officiales sed per suas literas, quas, Vidimus, seu Placet, nuncupant, mandant, & concedunt, quoddam possint exequi per iudices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apostolicarum plus debito plerumque retardata fuit, & sæpè ipsæ literæ Apostolicæ executione caruerunt, totaliter in gravem injuriam Sedis Apostolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen.

Clausula derogatoria.

D. P. An. 1.
dic 22. Feb.

II.

Edita A. D.
1418.

Exordium.

Urb. VI. cujus const. hic non habes, ex causa hic expressa, quibusdam Prælati concessit, quoddam in eorum locis literæ Apost. non exequerentur nisi ab eis approbatæ.

Sed quia aliqui Prælati hoc consuetudinem traxerunt, in injuriam Sedis Apost.

1418.

Hic idē Pont. cum cessaverit d. causa indulgi ab Urb. VI. ut supra concessi, executionem literarum Apost. ad iudices, & executores in eis deputatos libere spectare permittit sacro approbate Concil. Constantinense.

In contrarium attentata revocata.

Attentatores coercet.

Dat. P. An. r. die 30. April.

III.

Edita A. D. 1418.

Exordium.

Causa hujus confit.

§. 3. Nos igitur censes rationi consonum, ut quod hujusmodi schismatis calamitas introduxit, pacis tempore auferatur, concessionem prædictam & quæcumque statuta, circa præmissa quomodolibet facta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium hoc sacro Constantinense approbante Concilio, revocamus, cassamus, & etiam annullamus. Ac volumus, & decernimus, quod iudices, & executores quicumque ad quos spectabit, necnon Notarii, & tabelliones super iis requisiti, vel requirendi, absque hujusmodi litera, Vidimus, seu placet, nuncupata, ac etiam licentia, vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate insignitorum, & locorum ordinario, aut officialium eorumdem, liberè hujusmodi literas Apostolicas exequi debeant, atque possint.

§. 4. Nos enim eadem auctoritate decernimus omnes, & singulas sententias quas prædicti Prælati, & scriptores, aut eorum Officiales contra hujusmodi iudices, vel executores, seu impetrantes propter excommunicationes hujusmodi per eos faciendas forsan infligerint, & promulgaverint, irritas, & inanes, ac nullas existere roboris, vel momenti.

§. 5. Necnon quemcumque qui contra præmissa, aliquid attentare præsumpserit ab exercitio jurisdictionis Ecclesiasticæ per tres menses, ipso facto suspensum. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. Constantinæ, 2. Kal. Maji, Pont. nostri Anno 1.

e Officio, & qualitatibus, Scriptorum, & Abbreviatorum literarum Apostolicarum, Custodisque Cancellariæ, ac examinatorum, Bullatorum, & Registratorum, Auditorumque Procuratorum, & Notariorum Rotæ, & Advocatorum Consistorialium.

Quoad istos omnes longum esset hic ponere concordantias. Vide itaque Bullas hic in Apostolis judicatas, & infra aliam const. 5. Romani, ac etiam Paul. III. constit. 12. Romani, & constit. 84. Pii V. Tom. 2. In earum, ac Six. V. const. 62. Sacri, necnon Pauli V. const. 73. Universi. Tom. 3.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

IN Apostolicæ dignitatis spectacula super gregem Dominicum licet immeriti constituti, injunctum nobis desuper Apostolatus officium, debite, ut tenemur, exequi coadjuvante Domino cupientes, ad ea libenter nostræ dirigimus considerationis intuitum, ut diligenter conspicimus, quæ reipublicæ utilitatem respiciunt, & commodum, ut per nostræ provisionis auxilium, evellantur vitia, plantentur virtutes, destruantur iniqua, & reedificentur honesta, ac prava transcant in directa, & sublati deformibus, reluceat debite reformationis decor, & pulchritudo, ac totius æquitatis, & justitiæ exinde proveniant incrementa.

§. 1. Sanè licet sæcl. rec. Joan. XXII. Bened. XII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri, necnon de mandato Apostolico nonnulli Auditores audientiarum contradictarum literarum Apostolicarum, & demum bonæ memoriæ Gaufridus Episcopus Cabillonensis, & Petrus tunc electus Vivariensis dicte audientiarum Auditores nonnullas constitutiones, & ordinationes regimen, & gubernationem officialium, ac officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apostolicarum, necnon prædictarum contradictarum, & causarum Palatii Apostolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia Judicum, seu Commissariorum, eorumque Notariorum, necnon Advocatorum Consistorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes laudabiliter ediderint. Quia tamen hujusmodi crescente malitia postmodum aut debite non observata, aut aditionibus utilibus indigere noscuntur. Nos igitur super hoc intendentes, prout ex debito pastoralis officii nobis injuncti licet immeriti obligamur, salubriter, ut utiliter providere, tenore præsentium præfatas con-

stitutiones, & ordinationes, (quas hic haberi volumus pro expressis) auctoritate Apostolica tenore præsentium innovantes, ac eas cum additionibus infra scriptis præcipientes firmiter observari, eadem auctoritate statuimus, & etiam ordinamus.

§. 2. Quod si Notarii Apostolici, ac eorum Abbreviatores, & alii in iustitia, & etiam gratia literarum Apostolicarum Abbreviatores taxam nimiam pro minutis suis petierint, ac etiam si literæ Apostolicæ excessivè taxatæ fuerint, super excessibus hujusmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato suo, vel ipso absente ad ejus Locumtenentem, seu Præsidentem in Cancellaria prædicta habeatur recursus, qui deliberatione habita cum Abbreviationibus Assistentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum in Cancellaria, & aliis de quibus sibi videbitur in hoc petitis, excessus prædictos ad debitam reducant moderationem, ac meditationem, ac medietatem hujus quod excessivè petierint, à Scriptoribus, vel Abbreviatoribus qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earum, qui illas sic excessivè taxaverint, exigant, in usus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera convertendum. Quodque Notarii prædicti pro minutis literarum provisionum Patriarchalium, Metropolitanorum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque Consistorialiter factarum, cum aliæ non pertineant ad ipsos, recipere valeant, sicut plus, vel minus pro communi servitio solvitur ab eisdem, videlicet pro primo centenari florenorum communis servitii ultra quinque, & pro quolibet alio similibus florenorum centenari, si plura sint ultra unum, & si servitium hujusmodi ad centum florenos non ascenderit, pro quolibet decenario numero florenorum hujusmodi, ultra medium florenorum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæsito colore, alioquin eorum quemlibet pœnas in dictarum literarum Abbreviatores plus debito à minutis quas faciunt exigentes latas, inferiùs declaratas incurrere volumus ipso facto. Quod si eorum, & cujuscumque alterius Abbreviatoris culpa literæ quarum fecerint minutas, & pro quibus salaria seu emolumenta recipiunt, fuerint rescribendæ, eorum sine illius expensis rescribantur, qui fuerint vel fuerit in culpa, sub pœnis infra dictis. Et insuper cum præfati Notarii expertos, & sufficientes habere debeant Abbreviatores, quandoque recipiant in arte Abbreviatoria minus expertos, ex quibus se utra sunt quandoque detrimenta atque damna, statuimus, quod nullus dictorum Notariorum aliquem in suum Abbreviatorem recipere valeat neque possit, nisi primitus ad id per assistentes Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum, & alios de quibus sibi videbitur, Abbreviatores in minutis super ipsis de iustitia formandis experti & sufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quod si litera fuerit in Cancellaria rescribenda iudicata, quod infra tres dies naturales, à die requisitionis partis prosequentis, aut sollicitatoris expeditionis ejusdem, ille cujus culpa iudicata fuerit rescribenda, expensis suis propriis sine quocumque alio salario quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur rescribere, aut rescribi facere, sub pœna suspensionis ab officio scripturæ literarum prædictarum, & ingressu Cancellariæ, si Scriptor fuerit literarum prædictarum quadraginta dierum continuorum tempore, nec interim literam alicujus taxæ sibi distribuatur Distributor, sive Referendarius literarum earumdem sub excommunicationis pœna, quam si contrarium faciat scienter, incurrat ipso facto, à qua absolvi non possit nisi à Romano Pontifice, prius satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & tres ducatos solvat applicandos eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreviator, similiter compellatur literam facere scribi infra prædictum terminum, sub pœna suspensionis

1418.

Abbreviatores, & alii non recipiant neque petant aliquid ultra taxam &c. De Abbreviationibus vide infra Six. IV. const. 17. Divina & Leon. X. const. 14. Summi.

Litera que in Cancellaria fuerit iudicata rescribenda rescribatur ab eo qui culpam commisit sub pœnis hic expressis.

ab eius officio, & ejus ingressu Cancellariæ per tres menses, quo suspensionis tempore durante nihil sibi distribuat Vicecancellarius, Quod si inadvertenter vel aliàs Vicecancellarius quicquam sibi distribuat, & ipse recipiat hujusmodi suspensionis tempore durante ipso facto sententiam excommunicationis incurrat, à qua nullo modo possit absolvi nisi à Romano Pontifice, prius satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & donec realiter solverit, tres ducatos convertendos ut præfertur, & ad reiterationem delicti sive excessus locum habeat multiplicatio pœnæ.

§. 4. Et quod nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per se ipsum ejus officium scriptoriæ literarum prædictarum personaliter non exercet, aut non valet exercere; quicquam distribuatur, aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, nisi causa infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo casu cum eo possit per Vicecancellarium prædictum per literas ejusdem causam distributionis continentes prius in ipsa Cancellaria publicandas, ad tempus de quo sibi videbitur dispensari. Quodque de cætero nullus hujusmodi officium Scriptoriæ prædictæ cum officio pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & si quis hoc attentare præsumpserit, utroque privatus existat ipso facto.

§. 5. Illi quoque qui hujusmodi Abbreviatorum, vel Scriptoriæ Apostolicarum, cum officio Scriptoriæ Pœnitentiariæ, literarum prædictarum insimul nunc obtinent, infra decimam diem proximè futuram hujusmodi officium Pœnitentiariæ, vel Scriptoriæ literarum dimittere teneantur. Alioquin si contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

§. 6. Sanè cum deceat Abbreviatores literarum prædictarum assistentes Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti prædictis in hujusmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione, Abbreviatorum literarum ipsarum officio fore sufficientes, & expertos, ac etiam circumspectos, prudentes, & probos; similiter statuimus, & ordinamus, quod nullus de cætero ad assistendum prædicto Vicecancellario, seu Locumtenenti, vel Præsidenti in literarum Apostolicarum expeditione, nisi per dictam majorem partem Abbreviatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitus examinatus fuerit, & ad id repertus sufficiens, & etiam approbatus, nullatenus admittatur.

§. 7. Et quod prædicti Assistentes hora super hoc per Vicecancellarium prædictum deputanda, singulis diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipsa quousque tenta fuerit residere debeant, nec interim ab ipsa recedere, possint cessante excusatione legitima, quam eidem Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti, si præsentibus fuerint vel in eorum absentia prædictis assistentibus exprimere debeant, vel jurare se legitimam excusationem habere, nisi super hoc à Vicecancellario, vel Locumtenente licentiam habuerint specialem. Quodque singuli assistentium prædictorum, qui post tertiam partem horæ prædictæ venerint, sex, & similiter qui ante dictam Cancellariam finitam recesserint, sex alios, qui verò eadem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim grossos Turonenses singulis diebus quibus hæc commiserint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptus, statuti, & ordinationis nostræ hujusmodi, infra tres dies tunc immediatè sequentes solvere sint adstricti, nec ob id appellantes, nisi prius satisfactio de principali, & expensis, si quæ inde factæ fuerint, ad hujusmodi appellationis prosecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreviatores sufficientes ad continuandum eandem Cancellariam per Assistentes prædictos ex aliis Abbreviatoribus eligendos, necnon in officialibus dictæ Cancellariæ, sub similibus pœnis volumus observari.

§. 8. Statuimus insuper, & etiam ordinamus,

quod Senescallus dictæ Cancellariæ, qui Custos nuncupatur, juramentum in manibus dicti Vicecancellarii in sua primaria receptione ad officium Senescallii Cancellariæ prædictæ, necnon singulis annis de hujusmodi officio fideliter exercendo, & aliàs juxta formam juramenti prædicti per nos noviter appositam, & in libro Cancellariæ infra scriptam præstare teneatur. Quodque ipse in quibuscumque literis de gratia, diem receptionis earumdem, qua sibi in dicta Cancellaria præsentantur, scribat, & pro scriptura hujusmodi nihil recipiat etiam gratis oblatum, literarumque prædictas secundum ordinem receptionis earumdem sine fraude in expeditione præsentet expediendas. Nec literas, rotulos, ac supplicationes in literarum expeditione traditas vel traditos, ante vel post nostrarum literarum expeditionem in dicta Cancellaria, celabit vel occultabit, aut malitiosè retinebit, seu earumdem literarum expeditionem differet aut retardabit per se, vel alium, seu alios, contra ordinem supra scriptum. Quod si contrarium scienter fecerit, eo ipso sententiam excommunicationis incurrat, à qua absolvi non possit nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutus. Quodque si Senescallus prædictus contra hujusmodi suum juramentum fraude vel dolo aliqua fecisse reperitur, sit dicto officio eo ipso privatus. Et quia de talibus & similibus delictis quæ secretè committuntur potest cum difficultate constare, lex de Scriptoribus, vel Abbreviatoribus prædictis non suspecti, ac bonæ famæ, & boni nominis ipsum Senescallum hujusmodi suum officium illegaliter exercuisse deponant, & de hoc etiam sit publicè diffamatus, dicto suo officio sit eo ipso privatus, & nisi de eo per dictum Cancellarium infra tres dies inde sequentes provisorium fuerit, ex tunc possit de sufficienti Abbreviatore literarum prædictarum (qui juramentum similiter præstare, & omnia prædicta eidem Senescallo incumbenti adimplere teneatur) provideri. Et insuper quod nullus alius quàm Senescallus prædictus aliquam literarum gratiam continentem expediendam in loco expeditionis ponat.

§. 9. Similiter statuimus, & etiam ordinamus, quod nulla constitutionum dictæ Cancellariæ cuiquam, ut de ea in iudicio vel alibi fidem faciat tradere nisi primitus per dictos assistentes fuerit iudicatum danda, & postmodum per duos ex eis tunc præsentibus videatur, & signetur in dorso, ac per duos ex Abbreviatoribus in forma debita auscultetur cum libro prædicto, qui se subscribant in eadem, & deinde per Vicecancellarium subscribi debeat, & suo signo more debito signari, & parti petenti dari, pro qua quidem constitutione ultra quatuor grossos Avinionenses, quorum sexdecim valent unum florenum auri de Camera; pro signo, sigillo, & scriptura; & aliàs per Secretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarii, & Senescallum prædictum, vel alios quocumque nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur.

§. 10. Præterea, ut literæ iustitiam concernentes absque partium damno, ac brevius expediantur, statuimus & ordinamus, quod Cancellaria literarum iustitiæ, quæ si ad hoc literæ sufficientes, ter singulis septimanis, prout antiquitatis teneri consueverat. Si verò ad id hujusmodi literæ non sufficientes, singulis septimanis saltem semel teneatur; ad quam Notarii, qui sex esse debent, eorumque, & alii in formandis notis de iustitia, vel in jure sufficientes Abbreviatores, (quorum nomina sint in matricularia Abbreviatorum dictarum literarum inscripta) necnon Prælati, & alii Doctores famosi ac practici in dicta Curia præsentibus, & primitus per eorundem Prælatos, & Doctores solito præstito juramento, debeant convocari, prout hæctenus extitit laudabiliter observatum. Quodque in eadem Cancellaria literæ executoriæ super sententiis in Romana Curia latis, nisi stylus in causis in eadem Curia

Custodis Cancellariæ officium & manus.

Constitutio Cancellariæ non datur ut in iudicio probet nisi fuerit designata subcripta &c.

Literæ iustitiam concernentes, hodie expediuntur in Signatura iustitiæ.

Scriptores exercent officium per scriptos.

Officium Scriptoriæ & Abbreviatoriæ, cum officio Pœnitentiariæ simul retineri non possit. Hoc revocatum est in Bullis cit. in sub.

Abbreviatores ante admissionem &c. Vide infra in Six. IV. cont. 17.

Et accedant ad Cancellariam &c. sub pœnis hic expressis.

servari

Examinato-
rum officium
& munus ac
qualitates.

Bullatores
quid recipere
possint pro
bullandis li-
teris.

Registrato-
rum offi-
cium.

Auditoris
Rotæ eligen-
di qualitates.

Inquisitionis
forma de eo
faciendæ
Ad hoc vide

servari solitus, servatus fuerit per ordinem, prout in litteris prædictis juxta stylum Cancellariæ prædictæ narrari consuevit, aut in aliquibus expensæ factæ in causis ipsis excessivè contra constitutiones super editas, notoriè taxatæ fuerint, donec de partium, vel partis victricis consensu vel aliâ juridicè moderatæ fuerint, minime possint, & debeant expediri.

§. 11. Et insuper statuimus, & ordinamus, quod Examinatores in gratia speciali, antequam exercent hujusmodi officium; de illo fideliter exercendo in quibus dicti Vicecancellarii præsentent juramentum, ipsique postmodum hujusmodi officium diligenter per se ipsos exercent. Impetrantes, de literatura, scientia, & idoneitate, & illos beneficia curam animarum, aut jurisdictionem habentia petentes, rigide examinent, ac de vita & moribus informationem recipiant diligentem, & prædictas sufficientiam, & idoneitatem in scriptis sub signeto suo referant examinatores, pro qua quidem scriptura, signeto, salarioque, & labore eorum, ultra unum grossum Turonensem, & Clericus scripturam faciens prædictam, ultra similes grossi quartam partem, aliquid etiam gratis oblatum, nullatenus recipere præsumant. Quod si Examinator vel Clericus in contrarium attentaverint, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, à qua non possint absolvi donec fuerit satisfactio facta.

§. 12. Similiter statuimus, & ordinamus, quod Bullatores dictarum litterarum Apostolicarum, pro ipsis litteris bullandis, sive gratiam, sive justitiam contineant, ultra illud quod antiquitus, & ante ultimum schisma videlicet tempore Gregorii Papæ XI. prædicti, pro similibus recipiebant litteris, nihil recipere præsumant, nec de litera duplicata, ultra quatuor, & de litera correctâ iterum bullanda, necnon de litera super sumpto habito de regaliter, ultra octo, necnon de literis aliâs bullatis, & iterum (non tamen propter defectum partium) bullandis, & in dicto registro corrigendis ultra unum Turonensem grossum recipere, aut exigere præsumant.

§. 13. Et idem volumus per dictarum Registratores in prædictis omnibus observari. Quodque prædicti registratores litteras registratas, causa aliquid exigendi, vel extorquendi à prosequentibus ipsas, plus debito differri non faciant registrari, vel eas de mala expeditione malitiosè redarguant, sed ad quæstum accedant, aut in salariis Clericorum in registro prædicto scribentium participant, quod si contrarium fecerint, ipso facto excommunicationis sententiam incurrant, à qua (mortis casu excepto) per alium quam Romanum Pontificem nequeant absolutionis beneficium obtinere, & insuper suo officio hujusmodi; si hoc per testes vel aliâs præsumptivè probari poterit, eo ipso sint privati, & perpetuè inhabiles ad quodcumque officium exercendum in Romana Curia existant. Quodque Clerici in dicto registro scribentes, qui litteras eis traditas infra tres dies ex tunc immediatè sequentes (cessante impedimento legitimo) non registrarint, à dicto registro penitus amovendi existant, nec ad ibi scribendum de cætero admittantur.

§. 14. Et nihilominus cum justitiam in judicio contradictorio purè deceat exerceri, statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus deinceps causarum Palatii Apostolici in Auditorem recipiatur, nisi Doctor fuerit juris famosus, & post doctoratum ab eo receptum per triennium ad minus legerit in eodem, sitque commendatus de vita, ac morum honestate, aliisque virtutibus, ac ab omni munere sint munda manus ejus, & bonum habeat testimonium, habetque ad minus sive in beneficiis, sive in bonis temporalibus, ducentos florenos auri de Camera annuatim in portatis, de quibus valeat in dicta Curia ipse sustentari.

§. 15. Quodque postquam fuerit concessum per Papam aliquem in Auditorem causarum dicti Palatii admitti, antequam ulterius ad ipsius admissionem procedatur, Decanus Auditorum prædictorum de præ-

missis facere teneatur inquisitionem diligentem, & quidquid per eam repererit, fideliter referat Vicecancellario prædicto, qui hoc similiter Papæ exponere teneatur, quod si aliquid de præmissis defuerit, ad ipsius admissionem in Auditorum, ulterius minime procedatur, nisi aliud mandaret Papa antedictus.

§. 16. Si verò per informationem hujusmodi, ipsum constiterit famosum Doctorem; aliâque præmissa fore vera, idem Vicecancellarius vocatis quatuor ex dictis Auditoribus, si Canonistis, Decretalem; si verò Legista fuerit, Legem; quam infra unius mensis spatium à die sibi assignata computandum, in dicti Vicecancellarii, aut Locumtenentis præsentia (& ad hoc vocatis omnibus dictæ Sedis Notariis; & prædictis Auditoribus, & Consistorialibus Advocatis tunc in eadem Curia præsentibus, invitatis ad id etiam Prælati; & aliis famosis, & literatis viris qui tunc in eadem Curia extiterint) repetere teneatur singulos qui arguere voluerint idem repetens audire teneatur; quodque quatuor ultimi ex Auditoribus, & quatuor ultimi ex Advocatis prædictis tunc præsentibus arguere sint adstricti.

§. 17. Quod si idem repetens in hujusmodi repetitione taliter se habuerit, quod sit meritis commendatus, dictus Vicecancellarius secundum relationem majoris partis Notariorum, & Auditorum, ac Advocatorum prædictorum ad ejus admissionem in Auditorem ulterius procedat; si verò secundum relationem prædictam repertus fuerit diminutæ scientiæ, vel iudicii relatione super hoc per dictum Vicecancellarium Papæ facta, ab hujusmodi admissione repellatur.

§. 18. Et insuper quod prædicti Auditores; & eorum loca exercentes, libros juris ordinarios ad minus, continuè secum habere teneantur, processusque causarum agitarum coram eis personaliter videant, & visitent, ac testes in causis hujusmodi si ponderis fuerint (maximè si pars aliqua hoc requisiverit,) examinent, in aliis verò per duos Notarios faciant examinari diligenter, ne cujuscumque Notarii vel alterius relationi credant; nec ad sententiarum prolationem in causis hujusmodi procedant registris prædictis per eos, ut præmittitur, non visis, & diligenter examinatis. Hoc etiam volumus per quoscumque Judices, & Commissarios in dicta Curia presentes similiter perpetuè observari. Et nihilominus, quod si quis ex Auditoribus fuerit notatus de præcipitatione justitiæ, negligentia, seu non promptitudine iurium, propter non continuationem librorum, aut aliâs, & specialiter de corruptione, & acceptione munerum, & vagis fuerit, seu aliâs male versetur in dicta Curia, per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè reddatur attentus, ut ab iis se abtineat & emendet, bonamque famam acquirat, & in ea perseveret, quod si se emendare neglexerit, & per tres menses continuos post avocationem hujusmodi, eadem nota vel infamia resperus fuerit, per dictum Vicecancellarium, aut ejus Vicegerentem commisiones sibi nullatenus committantur. Et si per alios tres menses simili nota vel infamia notatus fuerit, & notoriè, seq. non emendaverit, tunc prædictus Vicecancellarius aut Vicegerens cum duobus Auditoribus, præmissa Papæ referre teneatur, qui provideat prout salubriter fuerit providendum.

§. 19. Verum si contingat inter easdem personas, & super eadem re diversis Auditoribus aliquam causam committi; is cui primò fuerit præsentata commissio, super causa hujusmodi remaneat ejusdem cause Judex, quod si de jurisdictione alterius extiterit pro parte adversa data exceptio; tunc cujus fuerit jurisdictio primitus cognoscatur, & si ulterius procedatur ante cognitionem hujusmodi non valeat processus, & Judex teneatur parti ad restitutionem expensarum inde factarum, suamque interesse. Notarius verò qui ausus est talem contentionem appetere propter lucrum, scripturæ, ac totius

etiam infra
Six. iv. const.
2. Romani

Disputatio-
nisque ab eo
substituenda.

Admissio ipsi-
us Auditoris
ad officium.

Munitio ejus-
dem in exerci-
tio d. officii.
De materia
Rotæ præ-
dictæ notab. in-
fra in Pii iv.
const. 44. in
throno.

Præventio at-
tendenda in-
ter Audito-
res, si plures
extant commi-
ssiones causas
causarum eis
directæ.

tius causæ commodum perdat, teneaturque suis expensis parti dare, quod expendit in causa hujusmodi. Quod si idem Auditor, & Notarius contrarium fecerint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua non possint absolvi donec super iis satisfecerint ut præfertur. Et hoc etiam ad quoscumque Judices, ac Commissarios, ac eorum Notarios in dicta Curia presentes pro tempore, duximus extendendum.

§. 20. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus ex Notariis cujusvis ex Auditoribus prædictis, cum eo moram trahat, quòd si forsan aliquis ex ipsis cum eo morari voluerit, pro habitatione domus, & expensis, ultra quod justum & debitum fuerit, & rationabile salarium non solvat; & si quacumque causa vera vel simulata; respectu officii, aliquid Auditori dederit vel solverit, Notarius dando, & Auditor recipiendo, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, à qua nequeant nisi per Papam absolvi, ac duplo quod Notarius ultra debitum solverit, & Auditor recepit, per eorum quemlibet in usus pauperum de mandato dicti Vicecancellarii distributo.

§. 21. Et quòd nullus in Notarium cujuslibet Auditorum prædictorum, nisi vigesimumquintum suæ ætatis annum attigerit, & alias Notariatus officium exercuerit, sitque boni nominis, & bonæ famæ, ac sufficiens idoneus ad dictum Notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem informationem super iis habitam, ac ipsius examinationem, & de præmissis constiterit, admittatur.

§. 22. Et quòd Notarii dictorum Auditorum sua Notariatus officia personaliter exercent, & si quis (cessante causa necessaria) à sui Notariatus officii exercitio per mensem continuè se absentaverit, sit dicto officio eo ipso privatus, & de causa necessaria propter quam ipsum oporteat dictum officium per substitutum exercere, & de illo per substitutum exercendo: à dicto Vicecancellario petat licentiam, quam idem Vicecancellarius, postquam de causa hujusmodi sibi constiterit, per suas literas causam ipsam continentes, concedere poterit ad tempus, de quo sibi videbitur faciendum.

§. 23. Et insuper quòd Notarii prædicti in habitu decenti incedant, ac honesto, & convenienti Clerico sæculari. Tabernas non frequentent, nec Concupinari existant, cum ex hoc suum vilescat officium, & malam famam acquirant, et si contrarium fecerint, suis priventur officiis.

§. 24. Quòdque quilibet ipsorum quàm primùm presbyter factus, seu dignitatem vel personarum in Cathedrali vel Collegiata Ecclesia, aut Parochiale Ecclesiam pacificè assecutus fuerit, hujusmodi Notariatus officium omnino dimittat, & ad hujusmodi officii exercitium in dicta audientia amplius non admittatur.

§. 25. Et insuper, quòd Notarius, qui notatus, aut diffamatus fuerit, quòd malitiosè, negligenter, vel per dolum scripserit aliud quàm in processu, aut in iudicio deductum, vel actum fuerit inter partes, seu diffamatus quòd sit personarum in quarum causis scribit acceptor, plus uni quàm alteri favendo. & ei causæ secreta detegendo, eo ipso à suo Notariatus officio suspendatur, & per Auditorem Camere, cui hoc per dictum Vicecancellarium committatur, summarè, simpliciter & de plano, de hujusmodi infamia, & alijs præmissis inquiratur diligenter, & si per inquisitionem hujusmodi culpabilis repertus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & debitè se non expurgaverit, privetur quibuscumque officiis quæ in dicta Curia obtinebit, & ab eadem Curia perpetuò sit proscriptus, necnon in quingentis florenis auri de Camera, per ipsum elemosynario Romani Pontificis realiter tradendis; & in usus pauperum convertendis, condemnatur, & idem volumus de quibuscumque Notariis quoruncumque Cardinalium, Judicum, &

Commissariorum in Curia pro tempore deputatum inviolabiliter observari.

§. 26. Et nihilominus quòd dicti Notarii in executione salariorum suorum taxationes pro suis processibus, & scripturis in causa hujusmodi, taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem XXII. servare teneantur, quòd si ultra dictam taxam aliquid petierint, aut receperint, super excessu hujusmodi ad Vicecancellarium, seu Locumtenentem prædictum super hoc habeant recursum, qui vocatis in hoc petitis, excessus prædictos juxta taxationes prædictas ad debitum reducat moderamen, & medietatem hujus quòd excessivè petierint, a Notariis exigant in usus pauperum convertendam.

§. 27. Quòdque pro citationibus compulsoriis, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis instrumentis, remissionibus ad partes, examinationibus testium, & quibuscumque alijs scripturis bis scriptis in processu, nisi semel dumtaxat taxentur, neque solvantur. Termini quoque superflui, seu ultra debitum extenti, & quacumque aliæ superflue scripturæ pro refecatis habeantur, taxenturque clausulæ, & dictiones proportionabiliter prout poterant scribi in processu, quòdque nullus Notarius qui de petia notæ registri sententiæ definitivæ duodecim grossos Turonenses receperit de petia instrumenti super eo confecti, cum sit copia dictæ notæ, nisi sicut de copia in publica forma redacta, juxta constitutionem dicti Joannis XXII. recipiat. Et si de petia hujusmodi instrumenti similes duodecim Turonenses receperit, de hujusmodi nota sententiæ sicut de copia recipere possit: quòd si contrarium attentaverit, quod ultra receperit, parti restituat, & totidem pro Capella prædictorum Auditorum, vel Cursum infra octo dies tunc immediatè sequentes realiter solvat, alioquin à sui officii exercitio per mensem sit suspensus, quòd si se illi ingesserit, gravius per Vicecancellarium prout sibi videbitur puniatur.

§. 28. Verùm, cum sicut Judicum; similiter Advocatorum requiratur consilium, maturitas, & circumspectio magna, insuper statuimus etiam & ordinamus consimiliter Advocatum nullatenus admittendum, nisi primitus servaverit quæ in Auditoribus servari statuuntur. Quòdque iidem Advocati pro singulis per eos commissionibus de justitia extra Consistorium proponendis, uno floreno de Camera sint contenti, nec aliquid ultra petere sint ausi; quòd si contrarium fecerint, illud quod ultra exegerint, partibus restituere, & totidem dare pauperibus teneantur.

§. 29. Et quòd si quis Advocatus in Consistorio proponat aliqua, quæ ex sui natura sint injuriosa, & in alterius diffamationem, & notam cedant, licet hoc in commissione, sive supplicatione per ipsum proponenda scriptum non fuerit, nisi pars principalis, cuius nomine proponitur, sit præsens, & dicat, & asserat hoc facere proponi ad effectum accusandi, vel partem denunciationis assumendi in forma juris, seu ejus procurator ad hoc habens mandatum speciale, aut sint substantialia causæ, ipse actione injuriarum teneatur ei contra quem organum vocis suæ præstiterit, & in decem florenis Camere Apost. condemnatus existat. Quòdque si quis Advocatus in Consistorio, vel audientia, clamorosus, injuriosus, aut tumultuosus fuerit, vel etiam temerè, vel immoderatè se ingerat replicationi, aut defensionem causarum in Consistorio, sine requisitione, & informatione partis, eo ipso sit ab ejus officio suspensus per duos menses, & quinque florenos Camere pro qualibet vice qua hoc egerit, eidem Camere solveat sit adstrictus. Cæterum, quòd si duo Advocati unam causam defendant in Consistorio, eorum altero dumtaxat duplicetur, habeant tamen prius consultationem ad invicem, vel in ipso Consistorio insimul se injungant, ita quòd si proponens alias reallegans aliquid quod faciat ad causæ defensionem emitat, illud submissa voce, & sine tumultu hoc dicat, ita quod in similibus junior

semper

Notarii Rotæ non habitent cum Auditoribus &c.

Ætas & aliæ eorumdem Notariorum qualitates.

Officium per substitutum non exercent absque licentia Vicecancellarii.

Habitu decentem fferant, & laudabiliter vivant.

Adepto beneficio &c. officium dimittat.

Delinquentes in officio coerceant.

Taxam observent circa eorum mercedem. De ea vid. in consil. 44. Pauli v. in Tom. 3.

Et hæc circa taxam advertantur. Ad hæc vide infra Innocens. viij. constit. Fin.

Advocatorum Consistorialium eligendorum qualitates.

In Consistorio malè se gerentium poena Advocatorum istorum materiam. Vid. in Six. v. consil. 62. Sacri.

Procuratorum Rotæ qualitates.

Munus eorumdem.

Habitus & Vita.

Sacerdotes non sint.

semper deferat antiquiori Advocato, nisi ex causa aliter inter eos fuerit concordatum.

§. 30. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus ad publicum Procuratoris Officium in eadem Curia de cætero admittatur, nisi in eodem officio in dicta Curia sit exercitatus, & practicus, aut in jure graduatus, ac de diligentia, fidelitate, & probitate commendatus, & super iis, & aliis ad hujusmodi officii exercitium necessariis, per Vicecancellarium, uno vel duobus ex Auditoribus, & totidem ex Advocatis prædictis, ad id vocatis, & præsentibus fuerit diligenter examinatus, & repertus idoneus.

§. 31. Et quòd nullus ex dictis Procuratoribus sit injuriosus verbo, vel scriptura in causarum patrociniis, nec causas quas noverit injustas, seu iniustas, vel alias desperatas recipiant, nec pro causarum defensione ad eas diutius malitiosè protrahendas materias subjungat admissibiles, quas non veras esse sciat, aut credat, vel probabiles per partem suam, quod præsumi poterit, videlicet si pars pro qua causa ducitur, debilem, aut minus plenam informationem dederit, aut miserit super ea. Quòd si quis Procuratorum prædictorum in hoc culpabilis repertus fuerit, per causæ Auditorem, vel Judicem, qui hoc noverit, aut in altero præmissorum eum deprehenderit, seu si hoc neglexerit, per Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem, quando sibi de hoc constiterit, perpetuò, vel ad tempus, prout casus exiget, à Procuratoris officio in dicta Curia suspendatur, & aliàs secundum casus exigentiam per prædictum Vicecancellarium, vel Locumtenentem puniatur. Idem volumus si Procurator per corruptionem, vel aliam malitiam, in causis quas defendendas susceperit, & eas scienter, vel per ejus negligentiam perdidit, in læsionem juris suæ partis observari, quo casu ad quæcumque damna, & expensas, ultra prædicta eidem parti restituenda, teneatur. Similiter in Procuratores, qui postquam pro una parte causam duxerint, eam contra ipsam & pro ejus adversa parte defendunt, & ducunt. Quòdque si quis ex Procuratoribus prædictis, vel aliis post appellationem interpositam in dicta Curia hujusmodi appellationis causam fixerit esse commissam, ut partem adversam decipiat, & eam ad dicendum contra hujusmodi factam commissionem citari fecerit, in viginti florensis Camera puniatur, in piis operibus per manum elemosynarii prædicti convertendis. Et quòd hujusmodi Procuratores, qui ut lites diutius durare faciant, fictis appellationibus, & commissionibus utuntur, nisi probaverint causas appellationum, & commissionum hujusmodi veras esse, & ipsas relevantes, & ad juris sui declarationem, Judicis, vel Vicecancellarii, seu Præsidentis prædictorum arbitrio puniantur, & parti adversæ, quam indebitè vexaverint, de damnis, & interesse quæ propterea incurrerit, teneantur.

§. 32. Verùm cum dicti Procuratores gravia gerent negotia, similiter in moribus graves, in gestu, habitu, & conversatione honesti esse debent; quòd præfati Procuratores in habitu decenti, & honesto, & statu sæculari & convenienti incedant, tabernas non frequentantes, nec sint concubinarij. Si quis autem contrarium fecerit, ab hujusmodi procuratoris officio, per Auditores, Judices, & Commissarios præfatos repellatur, & penitus excludatur, & aliàs per dictum Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem animadversione debita puniatur.

§. 33. Et nihilominus, quòd de cætero nullus in Sacerdotio constitutus, aut dignitatem, vel personatum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ pacificè obtinens, ad hujusmodi Procuratoris Officii exercitium quomodolibet admittatur, nec in eo toleretur; & si de hoc in causis per partem adversam data fuerit exceptio, ex tunc processus non valeat, eadem tamen pars adversa de sua in hujusmodi causa defensione confisa iterato denuò in eam causam vocetur, nisi sit in dicta Curia alius Procurator

qui onus causæ hujusmodi in se velit suscipere defendendi.

§. 34. Cæterum, cum Advocati, & Procuratores præfati juxta sui laboris meritum sint præmiandi, statuimus, & etiam ordinamus, quòd in causis in quibus simpliciter, & de plano, aut per audientiam contradictarum, sive in contumaciam partis adversæ, vel aliàs in causis levibus in quibus non sit magna jurium discussio, Advocati in prima viginti, in secunda duodecim, in tertia instantia octo; Procuratores similiter in prima decem, & in secunda septem, ac in tertia instantia hujusmodi, quatuor florensis similibus sint contenti. Præterea volumus, & etiam ordinamus, decem grossos Turonenses circa taxam literarum Apostolicarum, & Pœnitentiariæ prædictarum, ac minutarum earundem literarum Apostolicarum, necnon in bulla, & registris Apostolicis ac dictæ Pœnitentiariæ, necnon salarii Notariorum & aliorum quorumlibet, pro uno dumtaxat floreno de Camera computari.

§. 35. Verùm ut hujusmodi nostræ constitutiones, & ordinationes ad omnium perveniant notitiam, eas in audientia prædicta singulis annis in Kalend. Octobris publicari, necnon in libris Cancellariæ prædictæ inscribi, & registrari volumus per præfatos. Nulli ergo &c.

Dar. Gebennis, Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

Exemptio Ordinis Fratrum Cartusianorum, à solutione primitiarum & decimarum.

Alia de hoc Ordine notavi supra in const. 7. Alex. III. cum vos fol. 45.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Fons parvulus qui crevit in fluvium, & in lucem solemque conversus, in aquas plurimas redundavit, Cartusensium est utique præluccidus, quia in sui ortus exordio parvus, & humilis abjectione habitus, tenuitatis substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis similitudine, non indignè describuntur, cui diversarum illi proprietatum conformitate respondens, non immeritò comparatur. Hic enim fons est hortorum irriguus, cæteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis salubribus scaturitans. Hic est fons amœnus varietate virtutum, præclarus munditiæ puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate, horum meritorum illustratus, ita nomen fontis ampliavit, ut fluvius esse censeatur. Cujus professio laudabilis de virtute in virtutem progrediens, ut Deum Deorum in Sion videat, universalis Ecclesiæ latificet Civitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis splendorem adeptus, quasi stella matutina resfulget in medio nebulae mundi hujus. Hujus siquidem Ordinis sacra Religio, à suæ institutionis auspiciis quasi deserta & in via, paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris, & honestatis fructus parturiens, ramos suos, ramos quidem honoris & gratiæ, generationes germinans, religionis sinceritatem, & æstheram vitæ continentiam ampliavit. Ea propter exultat jam in multitudine numerosa spectabilis, quæ olim in solitudine dilarebat.

§. 1. His itaque considerationibus inducitur, religionis ejusdem perseverantiam ac personarum sub illius habitu divinæ vacantium servituti, utilitates, & comoda sinceris affectibus procurantes, Majoris, & aliarum quarumcumque domorum prædicti Ordinis ubilibet consistentium Priores, & fratres præfatos & posteros, à præstatione, & solutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, proventibus ex eorum pratis, pascuis, terris, vineis, hortis, agris, sylvis, nemoribus, montibus, aliisque prædiis, & possessionibus, in quibuscumque Mundi partibus consistentibus, tam ante, quam etiam post generale Concilium habitis, vel acquisitis, illis videlicet,

Taxa salarii Advocatorum & Procuratorum.

Justitia publicandi.

Dat. P. A. die 5. Septemb.

IV.

Edita A. D. 1420.

Ordinis laudes recensentur.

Exemptio à solutione decimarum.

cer, quæ de præfenti manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expensis excolunt, vel excoli facient in futurum, necnon ex foetibus animalium eorundem, debitaram, auctoritate Apostolica perpetuò immunes reddimus, & constituimus & liberamus, ac etiam immunes, & liberi esse volumus, & decernimus, & censemus, eisque nihilominus, ne primitias, & decimas huiusmodi cuiquam solvere vel præstare teneantur, nec ad id à quoquam inviti valeant compelli, tenore præsentium indulgemus.

§. 2. Concilii prædicti, ac aliis per nos, sive prædecessores nostros Romanos Pontifices editis constitutionibus Apostolicis contrariis non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 8. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno tertio.*

Statuta & Ordinationes observandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, Advocatisque, Procuratoribus, & Notariis ejus Curie.

Ad hæc extant nonnullorum Pont. Constitutiones, quas tibi indicabo infra in Tomo 2. in constit. 44. Pii IV. In throno, Eas attende.

MARTINUS PAPA V. &c.

ROMANI Pontificis providentia circumspècta, nonnumquam gesta per eum, rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur, & commutat in melius prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Nuper si quidem videlicet pridie Nonas Februarii Pontificatus nostri Anno sexto, quedam constitutiones, & ordinationes, quæ reformationis officialium Romanæ Curie concernere videbantur, in Audientia literarum contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigorosa continebantur in illis, quæ in ipsorum officialium nimis grave dispendium, & præjudicium redundabant, eas per nostræ provisionis officium, habitaque super his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur constitutiones, & ordinationes, ut præmittitur publicatas, auctoritate præsentium perinde haberi volentes, ac si in eadem audientia lectæ & publicatæ minimè extitissent, & à nobis nullatenus emanassent.

§. 2. Infrascriptas constitutiones, & ordinationes nostras, in eadem Audientia legi, & publicari volumus, & jubemus, easque præcipimus ab omnibus inviolabiliter observari. Et licet foel. rec. Joannes XVII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri nonnullas constitutiones, & ordinationes, circa regimen & ordinationem officialium, & officiorum, ejusdem Curie laudabiliter ediderint; quia tamen illis mundi crescente malitia, aut debitè non servantur, aut additionibus utilibus indigere noscuntur, Nos super his intendentes prout ex debito pastoralis officii obligamur, salubriter provide re constitutiones, & ordinationes dictorum prædecessorum tenore præsentium auctoritate Apostolica innovantes eas cum additionibus infrascriptis quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter observari. Mandantes ex nunc Venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Ostiensi S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apostolica Præsidenti, eorumque successoribus, quatenus illas faciant diligentius observari. Quæ ut attentius observentur statuimus, quòd singuli Sedis Apostolicæ Notarii, & tam prædictæ *, quàm Palatii Apostolici causarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreviatores literarum Apostolicarum, Advocati, Procuratores, & Notarii causarum dicti Palatii, necnon Secretarius, qui Custos ex dictæ Cancellariæ, constitutiones, & additiones, prædictas infra mensem à die publicationis præsentium computandum habere, & de hoc infra alium mensem immediatè sequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmissa facere, & observare teneantur, prout constitutionibus dicto-

rum prædecessorum, ac præsentibus plenius continentur.

§. 3. De Auditoribus autem causarum Palatii Apostolici, & aliis in Romana Curia Judicibus eorumque Notariis constitutiones dictorum prædecessorum super hoc laudabiliter editas volumus firmiter observari, quas Auditores, & Notarii prædicti apud se cæteris huiusmodi teneantur ut præfertur habere, & circa illarum observationem diligentè intendere. Verùm, si quis ex eisdem Auditoribus de præmissarum constitutionum transgressione, seu de præcipitatione justitiæ negligentia, corruptione, & numerum acceptione notatus fuerit, seu vagus, aut alias malè, vel inhonestè versetur, & dicta Curia per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè moneatur, ut ab his se abstineat, & emendet, bonamque famam acquirere studeat, & in vita laudabiliter perseveret. Qui si sic monitus se emendare neglexerit, & per tres menses continuos post monitionem huiusmodi, eadem nota, vel infamia repertus in proposito suæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut Vicegerentem prædictum, causæ sibi nullatenus committantur, & si per alios tres menses simili nota, vel infamia notatus fuerit, & se emendaverit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmissa nobis referre teneatur, ut super hoc possit salubriter provideri.

§. 4. Cæterum statuimus, & etiam ordinamus, quòd si contingat inter easdem personas super eadem re de diversis Auditoribus, aut Judicibus aliquam causam committi, is cui primò fuerit præsentata commissio super causa huiusmodi remaneat ejusdem causæ Judex. Quòd si de jurisdictione alterius extiterit pro parte adversa data exceptio, tunc cuius fuerit jurisdictionis primitus cognoscat ille, coram quo excipitur, & exceptio alteri Judici intimitur. Quòd si constare non potest, cui primò fuerit commissio præsentata, antiquior Auditor Judex sit causæ, & junior causam ipsam eidem Auditori antiquiori dimittat, nec ulterius quivis eorum iudicium in causa procedat, donec fuerit iudicatum. Et si ulterius procedatur ante cognitionem huiusmodi, non valeat processus. Auditor verò, aut judex alius, vel Notarius qui circa hoc ad retinendum causam aliquid dolosè egerit, excommunicationis sententiam incurrat eo ipso, à qua non possit nisi per Vicecancellarium prædictum absolvi, aut de ejus mandato, & refusis prius parti læsæ expensis, & damnis.

§. 5. Statuimus etiam, quòd nullus in Notarium alicujus Auditoris dicti Palatii nisi vigesimum quintum suæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatus officium exercuerit. Sitque boni nominis, & laudabilis famæ, ac sufficiens, & idoneus ad Notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem examinationem, & informationem super habitam per ipsum Vicecancellarium aut deputandum ab eo de præmissis constiterit, admittatur.

§. 6. Quodque Notarii dictorum Auditorum suæ Notariatus officia non locent, nec vendant, alioquin, & officium, & pretium perdant, ipsumque pretium Apostolicæ Camere applicetur, & officium alteri conferatur. Et si quis ex eisdem Notariis cessante causa necessaria, vel absque sui Auditoris licentia per tres menses continuos ab eadem Curia absens fuerit, dicto officio eo ipso privatus existat.

§. 7. Volumus insuper, quòd præfati Notarii in habitu decenti incendant, honesto, & convenienti Clerico sæculari. Tabernas non frequentent, nec concubinarij existant, cum per hoc eorum vilescat officium, & ex huiusmodi incontinentia, vitæ infamiam consequantur, & si contrarium fecerint, suis priventur officiis.

§. 8. Quodque Notarius, qui notatus aut diffamatus extiterit, quòd malitiosè, negligentè, vel per dolum aliquid egerit, vel scripserit quod in processu, vel iudicio deductum, vel actum non fuerit inter partes, seu quòd ipse personarum in quarum causis scribit acceptor sit eis secreta causæ detegendo, aut

Auditores servant dictorum prædecessorum nullus & laudabiliter vivant.

Auditor cui prius commissio causæ præsentata fuit, sit Judex. Et in dubio Auditor antiquior præcedat.

Notarii Auditorum hic descriptas habeant qualitates.

Officia non locent neque vendant, nec sine licentia abint à Curia.

Habitu decentem gerant, Tabernas & concubinas dimittant.

Fideliter officium exercent.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. A. 3. die 24. Sept. * aliàs 13.

V.

Edita A. D. 1422. Exordium.

Hic Pont. alias editis constitutiones, quas nunc revocat. Hæc Bulla cadebat sub anno 6.

Novas modò prodit, & servari præcipit, & etiam Bullas hic enunciatas.

* Cancellaria.

aliàs in alterius partis præjudicium aliquid committendo, eo ipso sui Notariatus officio fit privatus. Et de hujusmodi infamia, & aliis præmissis per dictum Vicecancellarium, vel ab eo deputandum, summarè, simpliciter, & de plano fiat diligens inquisitio. Et si per inquisitionem hujusmodi ipse Notarius culpabilis repertus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & in dicta se debite non purgaverit, privetur quibuscumque aliis officiis quæ in eadem curia obtinebit. Et idem volumus de quibuscumque Notariis quoruncumque S. R. E. Cardinalium, Judicum; & Commissariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inviolabiliter observari.

Taxam firmitatam à Joan. xxii. observent. circa eorum salaria.

§. 9. Et nihilominus quòd dicti Notarii in exactationibus salariorum suorum pro suis processibus, & scripturis taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem xxii. cum illarum moderationibus observare teneantur. Quòd si ultra dictam taxam, aliquid petere, aut exigere quomodo præsumpserint super excessu hujusmodi ad Vicecancellarium, vel Locumtenentem prædictum habeatur recursus, qui vocatis super hoc peritis, hujusmodi excessus juxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamen. Et si Notarius ipse de facto plus receperit. duplum parti læsæ refundere teneatur. Quòdque pro citationibus, compulsoriis, & inhibitionibus, decretis in partibus, procuratoriis, instrumentis, ac remissionibus ad partes examinationibus testium, & quibuscumque aliis scripturis, bis scriptis in eodem processu, nisi semel dumtaxat taxatio fiat.

Notarii, Procuratores & Advocati gratis scribant. & alia faciant pro pauperibus.

§. 10. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quòd tam Notarii causarum dicti Palatii, quam etiam Procuratores, & Advocati pauperibus Clericis in dicta Curia super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis litigantibus, qui juraverint se pro suis causis defendendis pecunias non habere, gratis in hujusmodi scribant, scripturasque tradant, eisque procuratoris, & advocatoris officium, parrocinium, & favorem etiam gratis impendant, ad quæ faciendâ eos per Auditorem coram quo causa pendebit compelli posse volumus remediis opportunis.

Advocati & Procuratores causas examinent, juxta constitutiones Joan. xxii. & Greg. xi.

§. 11. Advocatos etiam, & Procuratores constitutionis Joannis XXII. & Gregorii XI. prædecessorum prædictorum super hoc editas quas secum teneantur habere, diligenter præcipimus observare, & præsertim in examinatione causæ, si justa sibi, vel injusta esse videatur, ita ut nullam agendam injustam causam, vel defendendam scienter suscipiant, & de hoc juramentum præstent, & observent, prout in dictis constitutionibus extitit salubriter ordinatum.

Modestiam ubique servant.

§. 12. Caveant autem à tumultuosis clamoribus in Consistoriis, & audientiis, nec umquam plures simul loquantur, donec Advocatus proponens, vel respondens sermonem compleverit, alius sive ejusdem, sive adversæ partis Advocatus, quicquam dicere non præsumat. Liceat Procuratori causa proponenti Advocato retro assistere, ut si quid forsan ille omiserit, procurator ad memoriam revocet, & reducat.

Patrocinium in eadem causa, uni tantummodo parti præstent.

§. 13. Statuimus autem prout etiam jura disponunt, ut nullus Advocatus, vel Procurator qui semel uni parti in aliqua causa consilium, vel patrocinium dederit, parti adversæ in eadem causa patrocinium, vel consilium præstet, seu causam ipsius agat, vel defendat, nisi facta Advocatorum, aut Procuratorum distributione, auctoritate judicis compellatur. Quo casu de his quæ ab illa prima parte in causa didicerit, numquam alteram doceat, aut ex illis nisi ab eadem parte didicerit patrocinium præstet. Et si contra præmissa fecerit, excommunicationis sententiam, & alias pœnas juris incurrat, ac suo privetur officio, ad interesse partis nihilominus condemnandus.

Procuratores ante admissionem examinentur.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam aut inertiam, partes sæpè in dispendium, & præjudicium patiuntur. Statuimus quòd nullus de cæ-

tero ad Procuratoris officium in dicta Curia publice pro salario exercendum in judiciis admittatur, nisi prius per ipsum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in literatura, industria, & stylo Curia examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honesta conversatione repertus fuerit idoneus, & per eundem Vicecancellarium ad hujusmodi publicum officium per ejus patentes literas admissus, omnesque Procuratores admissi in aliorum matriculam inscribantur, sicut in præfati Benedicti prædecessoris constitutionibus de Advocatis habetur.

Modesti sint.

§. 15. Et quia sæpè in Advocatorum absentia, causæ in judiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipsi ab injuriis & contumeliosis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi cessent, & cum hæc agunt, eadem studeant observare, quæ de Advocatis superius duximus statuenda. Quòd si contrarium fecerint, formidabilibus pœnis, per Judicem causæ raliter puniantur, ut per hoc cæteri à similibus arceantur.

Clerici majori dignitate prædicti Procuratores non sint.

§. 16. Et insuper dignitatem in Cathedrali majorem post Pontificalem, vel in Collegiata Ecclesia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Curia præcipimus de cætero non assumi.

Concubinas dimittant.

§. 17. Jubemus etiam eisdem Procuratoribus, & Notariis causarum dicti Palatii, & aliis Clericis in dicta Curia actu sua officia exercentibus, ne Concubinas publice teneant, mandantes quòd eas de præfenti publice tenentes infra mensem à die publicationis prædictæ dimittere teneantur. Alioquin sententiam excommunicationis incurrant, & suis officiis sint privati.

Honestum habitum ferant. & Tabernas non frequentent.

§. 18. Honestum præterea gerant habitum, congruentem Clerico seculari, nec tabernas frequentent, & si contrarium fecerint, ab eorum officiis per ipsum Vicecancellarium ad tempus, de quo sibi videbitur suspendantur.

Ordo servandus in causis summaris in prima instantia.

§. 19. Et quoniam lites super quibusvis causis beneficiis, profanis, & aliis, quæ pro tempore per quascumque personas, Ecclesiasticas vel seculares in Romana Curia ex Apostolica commissione moventur, atque tractantur, intendimus fieri breviores, & ut litigantes ad ipsam Curiam pro defensione suorum Jurium venientes, & hujusmodi causas prosequentes, revelentur à laboribus, & expensis, statuimus, & etiam ordinamus, quòd in causis, in quibus de Jure, vel aliis per rescriptum, sive per commissionem proceditur, summarè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii talis ordo servetur, videlicet, Quòd in prima Instantia causæ principalis, terminus ad libellandum servetur ad primum. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad secundam. Ad producendum omnia ad secundam. Ad dicendum contra producta ad secundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contra ad primam.

In secunda instantia.

§. 20. In secunda verò Instantia terminus ad libellandum ad primam. Ad Jurandum ad primam. Ad Articulandum ad octavam. Ad dicendum contra ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contra ad primam. Ad declarandum ad primam dies.

Et in tertia.

§. 21. In tertia autem Instantia servantur similes termini, qui in secunda servantur Instantia, ad primam, præter terminum ad Articulandum, qui servatur ad sextam diem.

Quatuor termini substantialis tantum omittunt si nullitatem patiunt.

§. 22. Verùm cum termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, de substantia judicii censentur existere, Statuimus atque decernimus, quòd ipsorum alicujus omisso reddat eo ipso processus nullos; aliorum verò terminorum, alicujus omisso dum tamen malitiosè non fiat, sed casualiter, quo contingente processum non vitiet.

Ordo servandus in causis non summariis in prima instantia.

In secunda instantia.

Et in tertia.

Procuratores quid advertere debeant in observatione dictorum terminorum.

Notarii quid observare debent in conficiendis gestis &c.

Auditores quid advertere teneantur pro expeditione causarum.

Cardinalibus non committitur.

§. 23. In causis autem in quibus proceditur in figura iudicii serventur termini secundum stylum Curie consuetum, præterquam in terminis ad respondendum libello, & ad jurandum de calumnia, qui serventur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima instantia, tam ex parte Actoris, quam Rei, servetur ad decimum quintum diem.

§. 24. In secunda verò instantia similiter ad respondendum libello ad primam. Ad articulandum ad octavam diem. Reliqui verò termini serventur, prout secundum stylum antiquum est solitum observari.

§. 25. In tertia verò instantia serventur omnes termini ad primam, secundum quod consuevit antiquitus observari, præter terminum ad articulandum observetur ad sextam diem. Volumus insuper quòd præmissa vendicent sibi locum, non solum ad negotia, sed ad pendencia etiam per appositionem, ita tamen, quòd processus primò factus propter hoc non vitietur, sed in pristino suo robore, & firmitate persistat.

§. 26. Præterea illum usum, quo procuratores in observantia terminorum dicunt se dare libellum, & articulos verbo, & dicere contra verbo, & ita servant omnes terminos, & tunc incipiunt processum & dant articulos, & cætera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, sic duximus moderandum, quòd Procuratores ipsi post terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarandum articulos facto, & omnia quæ de jure volunt & possunt producere teneantur.

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quòd post observationem omnium terminorum, Notarii Registrum ordinare & Auditori causæ præsentare, & postquam Registrum hujusmodi Auditori præsentatum fuerit, Auditores plus debito causam differunt expedire statimus & etiam ordinamus, quòd servatis omnibus terminis, in quacumque causa Notarius qui scripsit in causa Registrum infra quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde de salario sibi debito satisfacto, illum statim suo Auditori tradere & assignare debeat. Et deinde idem Auditor postquam Registrum ipsum sibi fuerit præsentatum terminum habeat duorum mensium, infra quos causam ipsam expedire teneatur, nisi forsan à nobis vel dicto Vicecancellario propter arduitatem causæ sicut sæpè contingit, majorem dilationem habuerit, de qua per nostram commissionem in Registro causæ constat. Alioquin Notarius sententiam excommunicationis incurrat. Et si de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram suo Auditore fuerit accusatus, salarium suum perdat, ad expeditionem ad eundem Auditorem nihilominus compellendus. Et nihilominus, qui infra dictos menses non habita à nobis, vel ipso Vicecancellario majore dilatione temporis, causam expedire contempserit ex tunc jurisdictionem amittat, & causa alteri Auditori committatur, & ab ingressu Rotæ suspendatur per mensem, & idem de iudiciis aliis extra Rotam præcipimus observari, quibus si negligentes fuerint causas expedire infra dictos menses, aliqua causæ per trimestre tempus nullatenus committatur. Et si fuerit contrafactum, commissiones nullius existant roboris & momenti.

§. 28. Præterea, quia sæpè contingit, quòd litteræ Apostolicæ ad impediendum partes, & eas involvendum laboribus, & expensis, absque causa rationabili, in bullarum, & dictarum literarum, Apostolicarum Registris arrestantur, & suum nequeunt sortiri effectum. Statuimus, & etiam ordinamus quòd postquam littera arrestata ad Auditorem causæ fuerit reportata, idem Auditor adversæ parti terminum octo dierum præfigere per eum postea si expediat prorogandi infra quem ex suo jure, & interesse coram dicto Auditore legitime docere, & fidem facere teneatur.

§. 29. Statuimus insuper, & etiam ordinamus

ad parcendum laboribus, & expensis quorumlibet litigantium, quòd causæ, super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, sæcularibus, & Regularibus, quorum fructus, redditus & proventus sexaginta florenorum auri secundum communem estimationem valorem annuum non excedunt, S. R. E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commissiones sint nullæ si fuerit contrafactum.

§. 30. Et quoniam frustra ferentur sententiæ, nisi essent qui exequerentur easdem, & in habendis literis executorialibus, sub bulla quandoque dærum, vel trium mensum dilationes sunt, pro quibus expediendis occurrunt graves expensæ, quæ aliquando ad quindecim, aliquando ad decem & octo florenos ascendunt, & Notarii dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere: non conficiunt, sed per suos abbreviatores, quorum aliqui sint minus periti fieri faciunt, & cum illas quandoque non benè conficiant ad peritiores oportet habere recursum, & sic partes ipsas Executores prosequentes, plus oportet exponere, quam ab antiquo consuetum fit solvere, & qui non laborant, plus salarii accipiunt, unde cum partes magna temporis dilatione plus quam deceat gravantur laboribus, & sumptibus in earum procuratore, qui in expensarum taxatione non veniunt. Nos ad evitandum hujusmodi inconvenientiam, & ut partes in procurandis prædictis executoribus, opportunum recipiant relevarum, statuimus, & etiam ordinamus, quòd sit in electione partis, si velit habere sub bulla simplicem literam executoriam, sive confirmationem sententiæ, quæ in effectu contineat, quòd in causa, quæ inter tales partes super tali revertebatur, lata fuit per talem iudicem, seu tales iudices talis sententia, cujus effectus ponatur in litera, & mandetur executoribus, quòd sententiam ipsam debita executioni demandent, & talis litera non taxetur ultra duodecim grossos Turonenses. Si verò pars malit habere executoriam cum confirmatione sententiæ juxta mortem, quia tunc in confektionem inutæ major labor occurrat, & necessarium est totum processum causæ recensere, servetur quòd hucusque extitit observatum, ita tamen quòd confectio minutarum, quæ concernunt justitiam ad Notarios ipsos pertineat. Et præter hoc salarium habeant, minuta per eos fiant vel expensis eorum & hoc idem in omnibus aliis literis justitiæ, & provisionum ad Ecclesias Cathedralis, & Monasteria qualibet factarum, & fiendarum in Consistorio nostro, quæ per manus ipsorum Notariorum transeunt, præcipimus observari. Verùm intelleximus quòd procuratores, qui causas super quibus expediuntur litteræ executoriales in iudicio, in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando litteræ hujusmodi in dicta audientia contradicatarum leguntur. Ubi ipsi procuratores intersunt, mediam partem taxæ dictarum literarum executores de novo à partibus nituntur exigere, & sæpè exigunt, illud reputantes abufum, fieri prohibemus. Volentes eosdem procuratores communi salario pro aliis in dicta audientia, legendis literis quando ibidem intersunt esse contentos, ubi forsan ipsi per totum hujusmodi litteram executoriam procuraverint, quo casu competens salarium à partibus petere, & recipere possint secundum quod in taxationibus præfati Joannis XXII. prædecessoris habetur.

§. 31. Cæterum cum sæpè continget quòd in omnibus diebus unius hebdomadæ, quibus teneri solet audientia, & aliquando in duabus conjunctis hebdomadis feriæ celebrantur, unde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, ut quotiescumque in una hebdomada tres illi dies quibus teneri solet audientia, quomodolibet sint feriati, præterquam in octavis Nativitatis, & Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, videlicet per septem dies ante, & septem post, die Jovis in hebdomada tali, si illa dies feriata non fuerit, alioquin die Sabati audientia teneatur.

tantur causæ non excedentes valorem annuum 60. flor.

Advertenda quæ fieri debeant pro habenda executione sententiarum.

Rota quando fiat in die Jovis aut Sabati.

1421. Sanctio poenalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverint incursum. Datum Romae apud S. Petrum &c.

memoratae Artis privatus existat, & aliis poenis a jure institutis, inflictiis puniatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem &c. Dat. Romae apud S. Petrum, 5. Nonas Maji, Pont. nostri Anno 4.

1421.

Dat. P. An. 4. die 3. Maji.

VI.

Jurisdictione Consulum Artis mercantiae Pannorum de Urbe, cognoscendi causas quascumque ad ipsam Artem spectantes.

Hanc jurisdictionem Paul. III. & Pius IV. & alii confirmarunt, & idem Pius declaravit & ampliavit, ut infra Tom. 2. in ejus const. 46. Volentes.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Consulibus Artis mercantiae pannorum Urbis, Sal. & Apost. bened.

Edita An. D. 1421.

Causa hujus contit.

Cum inter caeteras alias Artes, atque laudabiles negotiantibus, mercantia pannorum utilis sit, & ad vitam humani generis necessaria, decens ac congruum arbitramur, ut ejusdem Artis Rectores, pro veritatis, ac justitiae cultu, digna eorum industriae praerogative extollantur, quo sublatis calumniarum objectionibus, ac reorum dilationibus rejectis, veritas, debitum suum prosequens effectum elucescere valeat, & mercatores hujusmodi Artis, ad gratificandum liberaliores, & prouiores creditores efficiantur.

Jurisdictione Consulum Artis cognoscendi causas ad Artem spectantes, contra personas saeculares.

§. 1. Vestris itaque in hac parte supplicationibus inclinati, utque sincere, & singularis devotionis fervore inducti, quam erga nos, & Romanam Ecclesiam magistra experientia gerere comprobamini, jus dicendi, lites, controversias & causas, judicandi, cognoscendi, tractandi, terminandi, definiendi, & terminatas, ac definitas exequendi, ad instantiam Mercatorum praedictae Artis, vel eorum institutorum motas, seu movendas, juxta seriem & ordinationem statutorum ipsius Artis, de quibuscumque debitis, & creditis vigore hujusmodi Artis nunc usque contradicis, ac etiam de quibuscumque aliis rebus ad praedictam Artem nunc, in futurum, & in posterum, quomodocumque perpetuo contrahendis, spectandis, & pertinentis, contra & adversus quascumque personas saeculares dumtaxat, vestraeque & vestrorum praedecessorum sententias principaliter, & realiter exequendum, & quod una via realis, per aliam personam executionis minime tollatur vobis, & omnibus posteris Consulibus dictae Artis auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuam jurisdictionem, ac potestatem concedimus.

Fides danda eorum libris pro summa ducatorum viginti.

§. 2. Vobisque & omnibus futuris Consulibus, ut eorundem Mercatorum codicibus, ac libris (dummodò ipsi mercantiles sint, & mercatorum ordinè, & more scripti, & confecti, & cum debitis circumstantiis rationabili suspitione carentes discretè etiam ipsius mercatoris scribentis circumspècta vita & qualitate pensatis) usque ad quantitatem viginti ducatorum auri inclusivè, occasione mercantiae, vel cujuslibet alterius rei ad Artem hujusmodi pertinentium, ita tamen, ut agentium, & exigere volentium interveniat juramentum, perinde plenam fidem debiti adhibeatur, ac si legitime probatum effet (legibus & canonibus contrarium disponentibus, non obstantibus quibuscumque) & super iis judicare, & decernere possitis, auctoritate Apostolica harum serie indulgemus.

Declinatio hujus fori prohibetur.

§. 3. Intendentes, & decernentes per praesentes ut hujusmodi Mercatorum jurisdictione, ac eorum Curia & forum a Conventis in eisdem, nequaquam declinari possit.

Poenae Mercatorum in libris contra vel praeter veritatem scribentium.

§. 4. Volentes insuper, quòd si forsàn aliquis Mercatorum cujuscumque gradus, & conditionis existat, etiamsi is Consulatus hujusmodi Artis fungatur officio, ex confidentia hujusmodi nostri indulti, in suis codicibus, & libris, aliquid contra, & praeter veritatem conscripserit, ex nunc ab exercitio

Unio omnium Canonicorum regularium Ordinis S. Augustini ubique professorum in unam Congregationem, cum innovatione constitutionum, & communicatione sive extensione privilegiorum.

VII.

Ista Congregatio Lateranensis denominatur, ut notavi sup. in const. 2. Paschal. II. Quanto, fol. 31. ubi etiam alia de ista Congregatione indicavi.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1421.

Proemium.

Solicitudinis pastoralis officium quod super omnes orbis Ecclesias & Monasteria dispensatione divina licet immeriti gerimus, pulsat & excitat mentem nostram ut cunctorum fidelium, & praesertim personarum regularium, quae mundanis relegatis illecebris, sub arctioris vitae observantia, se perpetuo divinis obsequiis manciparunt, commodis intendamus, ac in his quae divini cultus & religionis augmentum, ac animarum salutem concernunt, eos Apostolici favoris praesidio fovemus.

Unio omnium Canonicorum Regularium ubique professorum.

§. 1. Hinc est, quod nos, dilectos filios S. Mariae de Paxionaria, S. Leonardi, S. Joannis de Monte Bononiensi, & S. Victoris ei canonicè annexi, S. Mariae in portu, S. Joannis de Cereto prope Sanctum Archangelum. S. Mariae de Insula Tremiti, S. Mariae de Blancis loci Caxoreti, S. Salvatoris, S. Mariae de Charitate, & SS. quadraginta Martyrum, Lucanensis, Veronenfis, Bononiensis, Ravennatenfis, Ariminenfis, Teatinensis, Mediolanensis, Brixianensis, Castellauensis, & Tarusienfis dicecesum Ordinis S. Augustini Monasteriorum, Priores, Praepositos, Rectores, Canonicos & Conventus de Frisio-naria vulgariter nuncupatos, ut Deo quietis perpetuo famulari valeant, favoribus gratiosis profecti volentes, ad laudem, gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, ejusque Matris Virginis gloriosae, necnon B. Augustini Confessoris, ac pro religionis incremento auctoritate Apostolica, tenore praesentium statuimus, sancimus, & ordinamus, perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter observandum, quòd de caetero Priores, Praepositi, Rectores, Canonici, & Conventus praefati, pro eorum perpetua soliditate, ac conservatione, quamquam diversorum Monasteriorum, & locorum professi existant: nihilominus unum corpus, unaque Congregatio similiter, & invicem connexa censeantur, ac sub una, & eadem lege, ac observantiae regularis unitate motuumque conformitate, & eisdem consuetudinibus, privilegiis, ordinationibus, ac statutis subsint.

Capituli generalis celebratio ejusque auctoritas designatur.

§. 2. Ad cujus quidem religionis, & Congregationis ipsius conservationem, augmentum, & foelicem in Domino, in observantia vera & sanctitate successum, iidem Priores, Praepositi, Rectores, Canonici, & Conventus singulis annis, sive bienniis, aut saltem trienniis, prout opportunum, & utilis pro eadem religione expedire noverint, Capitulum generale celebrent, nullatenus dissolvendum, nisi de subsequendi celebrando, fuerit per ipsum Capitulum locus idoneus terminatus, qui quidem locus, nisi evidenter, & magnae necessitatis causa, & de religionis regiminis principali consensu nequeat commutari. In quo quidem Capitulo pro stabilimento Congregationis religionis praefatae quomodolibet in eis occurrentia, praeservationem ac statum Sanctae religionis praefatae, & Observantiae Regularis concernentia, pro tempore eadem auctoritate terminare, statuere, & ordinare, & ordinationes, atque statuta condere: ac inde statuta condita, & ordinata successu temporis, prout eidem

Capitulo magis congruum videbitur & utilius, secundum Deum & pro communi omnium pace, & conservatione regularis observantiae valeant, eis nihilominus innovandi, alterandi, commutandi in totum, vel in partem: Obscura quoque & dubia, etiam circa eorum regulam, constitutiones, atque statuta, (salva ipsius regulae substantia) declarandi, interpretandi, disponendi, & ordinandi, secundum gratiam, à Deo eis tributam, facultatem concedentes.

Derogatio Bullae Benedicti. quoad constitutiones Ordinis.

§. 3. Aliis autem ipsius Ordinis antiquis constitutionibus praesertim Benedicti Papae XII. praedecessoris nostri minime teneantur adstricti, quoniam mores, observantias, & consuetudines abundantiores habent illis, & in rigiditatibus, ac disciplina Ordinis frictiores, & observantiae regulari aptiores, ad conservandum religionis debitae statum. Universos quoque Congregationis religionis ejusdem Praelatos, Priores, Rectores, & subditos, pro eorum excessibus sive delictis corrigere possint, prout eidem Capitulo, sive regimini principali eorum, melius & utilius secundum Deum, religionisque debitum videbitur convenire.

Reactoris generalis electio, & auctoritas praescribitur.

§. 4. Statuta quoque & ordinata per ipsum Capitulum, sive majorem, & sanioerem ejus partem, ab omnibus & singulis dictae Congregationis religionis praedictae, tam Prioribus, Praepositis, Rectoribus, & Canonicis quam subditis inviolabiliter observentur. Non intendentes tamen ob hoc, transgredientes simpliciter ad peccatum aliquod aggregare; sed poenitentiae tantum & temporali poenae, sive correctioni Superiorum subjacere debere, donec se humiliter emendaverint.

Definitarum munus.

§. 5. Praeterea eadem auctoritate statuimus, ut pro deductione, atque expeditiva determinatione causarum contingentium de tempore in tempus, & occurrentium de locis suis, de Canonicorum gremio dictae religionis, valeant unum idoneum Rectorem majorem, vel Conservatorem, seu Visitatorem principalem, prout eis visum fuerit eligere, & creare, juxta formam de eorundem electione, & confirmatione Rectoris, dictis ipsorum monasteriis, aliis ab Apostolica Sede concessam, quemcumque maluerint; etiam si indicta Congregatione religionis praefatae, aliquo regiminis officio, sic electus fuerit deputatus, qui tamen ob hoc, à suo titulo, ac regiminis officio, nullatenus censeatur destitutus; sed officium utrumque gerere valeat, & exercere. Cui Rectori, vel conservatori, seu Visitatori principali, caeterisque Prioribus, Praepositis, & Rectoribus Monasterium, & locorum dictae Religionis: quot eidem Capitulo videbuntur, de religione eadem Definitores, & socii idonei valeant deputari per Capitulum antedictum, sine quorum consilio, & eorum majoris partis consensu, dictus Rector, vel Conservator, seu Visitator principalis, ac caeteri Priores, Praepositi, atque Rectores locorum ipsorum, ea quae hujusmodi generalis Capituli judicio ardua videbuntur, nequeant terminare.

Praelatorum Ordinis facultas.

§. 6. Qui tamen Rector, vel Conservator, seu Visitator principalis, ac caeteri Priores, Praepositi, sive Rectores Congregationis religionis ejusdem, cum suis sociis, & Definitoribus deputatis illam tantum auctoritatem habeant, bayliam, & potestatem super fratribus, Canonicis, & subditis antedictis, ac eorum Monasteriis & locis, & super tota Congregatione religionis praedictae, & tam in visitationibus locorum omnium, & Conventuum dictae Congregationis, & religionis praefatae, quam in agendis omnibus spiritualibus, & temporalibus, quam dictum Capitulum sanius & utilius, pro communi omnium pace, & conservatione Regularis observantiae, ac eorum humilitate servanda, dignum fore censebit.

Officia eorum quamdiu darent.

§. 7. Officium verò hujusmodi Rectoris vel conservatoris, seu Visitatoris principalis, caeterorumque Priorum, Praepositorum, atque Rectorum locorum omnium dictae religionis & Congregationis ipsius, praesentium, & futurorum, & deputatorum

sibi sociorum, sive Definitorum elapso anno ab eorum creatione, ipso facto expiret, secundum formam in eorum privilegiis contentam, ac dictis eorum Monasteriis & locis, ab Apostolica Sede concessis, aut eidem non obstantibus privilegiis, anno secundo expleto, sive tertio tantum successivo finito ad plus; tunc eo ipso vacet, & expiret dictorum regimen & officium, prout in praemissis idem generale Capitulum pro dictae religionis, & Congregationis conservatione, commoditate, atque utilitate, secundum Deum sanius, utilius decreverint exequendum.

Reactor generalis, rector eligi nequit.

§. 8. His tantum adjectis, & declaratis, quod talis Rector, Conservator, seu Visitator principalis praedictus, ultra tertium annum successivo finito, in eodem suo regimine & officio, pro quarto sequenti anno amplius reeligatur, & in dictum Regimen & officium assumi non possit, pro illa vice tantum. Ad aliud tamen regimen, & officium eligi possit, in alio Monasterio, & loco.

Caeteri autem Praelati possunt.

§. 9. Caeteri verò Priores, Praepositi, sive Rectores, & Officiales praedicti Monasteriorum, & locorum omnium dictae religionis, & Congregationis ipsius, praesentium, & futurorum, reeligatur possint, & in idem regimen & officium assumi totiens, quotiens dicto visum fuerit Capitulo generali, etiam in eodem loco, & in diversis regiminibus, & officiis; servatis tamen in caeteris omnibus dictorum privilegiorum debitis modis & formis.

Et interim mediantibus Vicariis officia exercere valent.

§. 10. Interim autem, quo dicti Priores, Praepositi, & officiales sive Rectores, statutum sibi regiminis & officii sui tempus expleverint, circa hujusmodi officia, sive regimina gubernanda per Vicarios in locis deputandos ipsi Capitulo generali, sive eorum regimini principali, providendi onus incumbat, donec alii eorum loco fuerint, ut praefertur canonice subrogati, aut ipsi quorum cessavit regimen & officium, suis exigentibus meritis, reeligantur de novo per Capitulum antedictum, juxta modum qui continetur in praefata concessione Apostolica.

Canonicorum translatio de uno loco ad alium.

§. 11. Porro ne Monasteria ipsa in contingentibus mutationibus praefatorum Canonicorum, in suis locis & Conventibus, damnum aliquod quomodolibet patiantur, quotiescumque aliquis fuerit per dictum Capitulum, de uno ad aliud eorum Monasteriorum pro Conventuali transmissus, & deputatus, ipso facto à Priore, sive Praeposito, aut Rectore loci, in quo professionem emisit, illa vice censeatur absolurus, & ejus ad quod ut praefertur fuerit Monasterium destinatus, quousque in eo deputabitur permanere, ibi veluti proprius Canonicus reputetur, & pro Conventuali habeatur ibidem in omnibus Capitularibus, aliisque singulis actibus, ac si foret ibidem expresse professus, ut in dictis privilegiis, & concessionibus Apostolicis plenius continetur.

Obedientia quibus & quo ordine praestanda.

§. 12. Et ut omnis via scandali pracludatur, singuli Canonici, conversi, ac oblato, sive commissi Congregationis religionis praedictae, sub obedientia generalis Capituli, ac dicti Rectoris, vel Conservatoris, seu Visitatoris principalis, & sociorum Deputatorum nomine Congregationis ejusdem, principaliter submittantur, & inde consequenter sub illorum Rectorum, sive Priorum, aut Praepositorum, in quorum locis, & Monasteriis fuerint pro Conventualibus deputati.

Facultas acceptandi Monasteria.

§. 13. Valeantque Canonici dictae Congregationis cum consensu eorum Capituli generalis sive regiminis dictae Congregationis principalis, auctoritate Apostolica acceptare, & acquirere iusto titulo, loca, Monasteria, tam facta, quam de novo construenda, à quocumque Praelato, Ecclesiasticaque persona: necnon Rege, Duce, Principe, vel Barone, Dominio, sive Communitate omnique Christiano.

Extensio privilegiorum.

§. 14. Statuentes insuper eadem auctoritate pariter, & ordinantes, ut tam hujusmodi statuta, ordinationes, & voluntates, nostraeque caetera privilegia, concessionem, immunitates, & gratiae singulis antedictis Monasteriis, ac locis ipsius religionis,

1421.
& 1424.

& Congregationis prædictæ per Romanos Pontifices prædecessores nostros; seu pro Romanis Pontificibus se gerentes: Imperatores, Reges, Duces, Barones & Principes, Domina, Comitatusque concessæ & concessa (quæ omnia præsentibus haberi volumus pro expressis) & in posterum favente Domino concedenda, in omnibus, & per omnia, ad universa & singula loca, & Monasteria, Prioratus, & Præposituras, & domos, eorumque personas, quæ nunc, & præcedente tempore ad hujusmodi religionem, ac Congregationem ipsius, & ad eisdem fratres, & Canonicos reduca, vel unita sunt, seu reduci, vel uniri contigerit, cum illius, aut illorum suppositis vel unitis, aut per eosdem canonicè acquisitis, & iusto titulo acquirendis, ut præfertur extendi debeant.

Claufulæ derogatoriæ.

§. 15. Omnibus dictæ Congregationis, & religionis moribus, & modis, consuetudinibus, & observantiis, ordinationibus, & privilegiis, atque statutis, constitutionibus, & reservationibus Apostolicis, atque nostri generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super præmissis à quoque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. die 29. Junii.

Dat. Tibure, 2. Kalend. Julii, Pont. nostri Anno quarto 1421.

VIII.

Privilegium exemptionis Monachorum S. Benedicti Ordinis Cisterciensis, à solutione Decimarum.

Confirmatur ab Innoc. VIII. in const. 9. Ad Romanis, ubi alia de hoc Ordine indicabo.

Edita An. D. 1424.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælati, ad quos presentes literæ pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Ecclesiæ, licet immeriti disponente Domino præsidentes, circa curam Ecclesiarum, ac Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, ut iuxta debitum pastoralis officii, eorum occurramus dispendiis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.

Hoc Decretum Ordinis Cisterciensis referitur in c. pen. de Decim.

§. 1. Cum Abbates Cisterciensis Ordinis ad commotionem &c.

Omittitur hæc narrativa, quia eadem est in const. 3. Hon. vi. Cum Abbates, fol. 69.

Exemptio à solutione Decimarum. Hæc exemptio est specificata & ampliata à Six. iv. in const. 10. ubi notabo.

§. 2. Nos enim propagationem Ordinis, & tranquillitatem prædictorum Abbatum, Priorum, & Abbatissarum, & Conventuum dicti Ordinis, & intentis desideriis affectantes, præfatis, & pluribus aliis favoribus prosequi volentes, eorum supplicationibus inclinati, de speciali gratia, necnon ex consideratione nonnullorum Regum & Principum, qui nobis suas destinaverunt literas, Universitatî vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus dictum Abbatem & omnes & singulos Abbates, Priores & Abbatissas, & omnia & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia & futura, ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum tam de possessionibus habitis ante & post Concilium memoratum, quam de cætero habendis, & tam de novalibus sive ante sive post Concilium hujusmodi acquisitis & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolunt, seu excolunt, quam alias quomodocumque vel qualitercumque excoluntur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hæctenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutritis, singuli vestrum omnino servetis immunes. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appel-

latione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 3. Quibuscumque constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac aliis in contrarium editis etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, non obstantibus. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ, apud S. Mariam Majorem, 6. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo.

1424.
& 1425.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. An. 7. die 25. Sept.

Reintegratio antiqui Officii & jurisdictionis Magistrorum Viarum Urbis ejusque districtus.

IX.

Ampliores huic Magistratui jurisdictiones elargiti sunt, plerique Pontifices, at plenè notabo infra Tom. 2. in Greg. XIII. constit. 22. Quæ publica.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Nobilibus Viris Baptista Petri Matibei, & Bocio de Sincis, Civibus Romanis, Viarum Urbis nostre Rom. Magistris. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1425.

ET si in eundarum orbis provinciarum, juxta commissum nobis desuper officium, decore atque florentia delectemur, dignum tamen non immeritò reputamus & congruum, ut Urbis nostre Rom. quam Princeps Apostolorum Petrus, & in fortem similem vocatus Paulus, Fidei Orthodoxæ Cardinales, alique victoriosi innumeri Martyres, sui sanguinis asperione inundarunt, amplior nos cura perstringit, ut Urbs ipsa, quæ divinis & humanis legibus perantea floruit, illiusque districtis, nostris in temporibus, Divina favente clementia, bonis affurgat moribus, & salutaribus in antea successibus commendetur.

Exordium.

§. 1. Cum itaque (sicut rei evidentia palàm edocet) Urbs, Districtusque præfati, quos paterno amplectimur affectu, ex defectu Officii Magistrorum quod antiquitus, pro Viarum, Stratarum, Platearum & locorum aliorum, tam publicorum, quam privatorum, necnon ædificiorum lapideorum, ligneorum, parietum, tignorum, banchorum, tectorum, tabularum, mignorum, apothecarum, & pontium, portarum, passorum, aquarum decursuum, causalium, & meatuum, necnon urbanorum & rusticorum prædiorum, pratorum, hortorum, atque vinearum, sinium, restauracionum, servitutum, & libertatum administratione, institutum & ordinatum extitit, in præmissis, & eorum singulis grandem deformitatem, seu ruinam potius abominabilem pariantur, & jacturam. Et (sicut accepimus) nonnulli ex Civibus, habitatoribus, & incolis Urbis, & Districtus prædicti, Macellarii videlicet, Piscarii, Sutores, Pelamantellarii, diversique Artifices, loca ac etiam ergastria Urbis inhabitantes, suasque inibi artes exercentes, viscera, intestina, capita, pedes, ossa, cruores, necnon pelles, carnes, & pisces corruptos, resque alias fœtidas, atque corruptas, in viis, stratis, plateis, & locis publicis atque privatis hujusmodi projicere atque occultare: Nonnulli etiam ex Civibus, habitatoribus, & incolis ejusdem, (quos æquè faugat ambitio, & repudianda conducit temeritas) mala malis invenientes, vias, stratas, plateas, loca publica, privata, & Ecclesiastica, ausu temerario atque sacrilego occupare, diripere, alienare, & in usus proprios deducere, de illis quoque pro suo nutu disponere non verentur, intelligere nolentes quantum hujusmodi sui excessus humanorum corporum sanitatem, aëris puritatem, & animarum salutem impediunt.

Magistrorum Viarum Urbis officium antiquum est & verisatè circa hic enunciata.

§. 2. Nos igitur præmissas deformitates, & excessus hujusmodi, sub dissimulatione ulterius præterire non valentes: Artedentes propterea, quod in eadem Urbe, multo temporis decursu neglectum fuit, in usum plurimum pullulasse, & præmissis incommodis possetenus occurrere cupientes; Officium Magistratus hujusmodi juxta illius antiquam institutio-

Hic Pont. illud renovat.

Magistros
creat.

Jurisdic-
tionem eis con-
cedit.

Notarios eo-
rumdem de-
putat. His
temporibus
unus est No-
tarius.

Officiales eis
obedire præ-
cipit.

Syndicari, &
in officio mo-
lestari prohi-
bet.

Contrariis
derogat.

Dat. P. An. 8.
die 30. Mart.

X.

nem auctoritate Apostolica renovamus, suscitamus, & reintegramus, atque restituiamus.

§. 3. Vobis quoque, quos nostros, & Urbis prædictæ zelatores existere non ambigimus, quosque fides, legalitas, & prudentia, circumspectio, atque multiplicia virtutum merita, apud nos efficaciter recommendavit, Magistratus officium hujusmodi, usque ad nostrum beneplacitum, cum solitis ab antiquo jurisdictionibus, potestatibus, honoribus, privilegiis, libertatibus, atque oneribus universis, & cum potestate ad opus vestrum quoties, & juxta modum, qui vobis videbitur. Submagistros faciendi, & ordinandi, eadem auctoritate conferimus, & ea quomodolibet concernentibus, ac ab illis dependentibus, & eis annexis, Magistros facimus, constituimus, ordinamus, & etiam deputamus.

§. 4. Ut exinde & singulas deformitates excessus, in præmissis, vel circa ea, pro tempore quomodolibet occurrentes, absque cujusvis vocatione, seu citatione, sed per viam Regiam, juxta datam vobis à Domino prudentiam, etiam per demolitionem quorumcumque ædificiorum, aut rerum aliarum, seu modum alium, quacumque reparandi, corrigendi, & commendandi, necnon præmissorum, seu eorum occasione gravatos, ut præmittitur, absque lite, sed summarie, simpliciter, & de plano (oppositione seu contradictione, aut quacumque temporis etiam centenniali præscriptione, legibus, & consuetudinibus generalibus quibuscumque cæterisque contrariis non obstantibus) relevandi, restituendi, & etiam reponendi; contradictores quoque quoslibet, & rebelles privandi, bandiendi, arrestandi, incarcerandi, atque omnia & singula faciendi & exercendi, quæ Magistri prædecesores vestri, qui fuerunt pro tempore, facere, gerere, & exercere potuerunt, seu etiam debuerunt, vobis; hujusmodi durante beneplacito, mandatum damus, ac etiam potestatem.

§. 5. Et ut officii vestri hujusmodi liberior & facilior sit exercitatio, Nardum de Bustachiis Procuratorem, necnon ipsum & Nicolaum de Mutiis, nobiles viros Cives Romanos, Notarios vestri officii eadem auctoritate facimus, & ordinamus.

§. 6. Mandantes exinde omnibus & singulis nostri Capitoli Marecallis, cæterisque Officialibus, ut Vobis, & submagistris vestris, atque vestrum cuilibet, in similibus quæ vestri exercitationem officii concernunt, pareant, & obediant, pariter & intendant. Insuper quascumque excommunicacionis aut interdicti sententias, pœnas & multas alias per nos seu prædecesores nostros in Magistros pro tempore existentes forsan promulgatas (quarum formam & tenorem volumus habere pro expressis) auctoritate prædicta cassantes & irritantes.

§. 7. Vobisque, & occasione per vos in vestri Officio factorum, ordinarorum, seu quomodolibet administratorum, aut quavis occasione gerendorum, fundorum, seu administratorum nullibi locorum in causam trahi, sindicari, aut aliis quovismodo per quemcumque etiam auctoritate Apostolica molestari valeatis, eadem auctoritate concedimus.

§. 8. Antedictis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Urbis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Decernentes exinde irritum & inane quicquid contra præmissa, seu aliquod præmissorum à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.
Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 2. Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno Octavo.

Prohibitio trahendi personas Ecclesiasticas ad forum sæculare.

Hæc prohibitio confirmatur infra à Leone X. in consti. 7. Superne, & const. 10. Regimini. Extensa est à multis Pontificibus, & postremo à Paulo V. in consti. 63. Pastoralis. Tom. 3. Antiquior etiam prohibitio

est supra in const. 1. Honor. III. fol. 63. Has leges, & Bonif. IX. const. 4. Justis. fol. 275.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ad reprimendas insolentias transgressorum, eorumque præsumptionem refræmandam, si nervus Ecclesiasticæ disciplinæ lentescat, eorum voluntas proclivior sit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculosus in alios derivatur. Propter quod ad Præsentis officium pertinet, sicdebitam executionem adhibere justitiæ, quod commissa jam puniat, & committendorum in posterum audaciam interdicit.

§. 1. Sanè, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversorum regnorum, & terrarum iudices, alique officiales laici, & laicales personæ, jurisdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laicis in Clericos, & Ecclesiasticas personas, & illorum bona, nulla sit attributa potestas, prætextu hujusmodi (quod asserant in suis dominiis ad se pertinere coercere via facti, quæ verè & fictè attentata asseruntur, etiam in quocumque loco, vel religioso quantumcumque Deo dicato, ex quacumque causa, etiam si ratione delationis corporis Christi, collationis sacramentorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, venditionis factarum, aut aliarum rerum, & honorum ad Ecclesias, & Ecclesiasticas personas pertinentium quomodocumque, etiam si sola negatione, vel affirmatione turbatio facti interveniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad se spectare, pro eo quod factum, & novitas quæ prætentuntur, etiam sine alia violentia, quamvis in loco spiritali, & in loco sacro sive religioso, eò quod immediate, ut prætentuntur, spiritalia non existant) propterea ministros Ecclesiæ, & personas Ecclesiasticas, quantumcumque res, causa, vel occasio unde dependeat, & derivantur, pia, sacra, vel Ecclesiastica sit, aut spiritalis, ad forum suum, & ipsarum cognitionem trahunt, & respondere cogunt.

§. 2. Necnon procuratores fiscales in Curis temporalibus multotiens agere procurant, ad quos (quod deterius est) nonnulli prælati, & personæ Ecclesiasticæ & in superbiam, & elationem dati ad superandum, & sibi subjiciendum per ta'e inventiones, & cautelas, alias personas Ecclesiasticas, & religiosas, habent plerumque recursum, & propterea in eisdem regnis, & terris, civitatibus, castris, & locis auctoritas & jurisdictione Ecclesiastica penitus absorbentur, & nihilominus ipsi laici iudices, alios laicos respondentes in foro Ecclesiastico super rebus quantumcumque Ecclesiasticis, vel spiritalibus, & concernentibus immediate Ecclesiasticas personas, ne respondeant, & iudiciis Ecclesiasticis, ne cognoscant, inhibitiones fieri sub gravibus pœnis temporalibus faciunt, & procurant; & si secus fecerint, emendam pecuniariam excessivam exigere, ac vastatores in domibus, & piis aliis locis Ecclesiasticis, & religiosis inducere, ac loca ipsa, personasque Ecclesiasticas, jocalibus & paramentis Ecclesiasticis, & bonis mobilibus, ac aliis spoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque & proventus ad temporalitatem ad manus suas ponere, necnon diversas injurias, & molestias reales, & personales eisdem personis Ecclesiasticis inferre non verentur, in Dei offensam animarum suarum periculum, Ecclesiasticæ libertatis vilipendium; & plurimorum gravamen, præjudicium, & jacturam.

§. 3. Nos igitur adversus talia per præsumptum temeritatem, remedia apponere, & super his salubriter providere cupientes, ac Concilii Milevitani, ac sæcl. record. Inno:entii Papæ III. prædecesoris nostri constitutionibus super hoc editis, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, hac nostra irrefragabili constitutione perpetuo duratura, tenore præsentium statuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, quod

Edita An. D.
1428.

Exordium.

Officiales laici jurisdictionem exercere volebant contra personas Ecclesiasticas, & pro causis spectantibus ad forum Ecclesiasticum.

Et personæ Ecclesiasticæ super causis ad eorum forum pertinentibus in foro laicorum litigare volebant.

Prohibet itaque Pont. iste quod conveniant eo in iudice laico, personas Ecclesiasticas in causa spectante ad forum Eccle-

omnes,

1428. sasticum sub poenis hic expressis.

omnes, & singulae personae Ecclesiasticae saeculares, & regulares Ordinum quorumlibet, quacumque exceptione suffulatae, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Abbatiali, vel alia quavis praefulgeant dignitate; quae aliam personam Ecclesiasticam, Collegium, vel Conventum, in actione reali, mixta, vel personali, civili, vel criminali, etiam occasione cujuscumque submissionis, etiam juramento valatae, vel alias ad forum, sive iudicium laicale, directae, vel indirectae (de qua in foro Ecclesiastico ordinari consueverit, possit, vel debeat, de jure, vel de consuetudine, aut alias cognosci) trahere praesumpserit, causam ipsam, & omne ei, sive eis in processorio, vel petitorio in re, vel ad rem, causa, vel occasione hujusmodi quomodolibet competentes, eo ipso perdant penitus, & amittant, & singulares personae, excommunicationis, Capitula vero, & conventus, suspensionis, & interdicti sententias incurrant ipso facto, & si personae ipsae, & eis in praemissis adherentes, & servientes, in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obediierint, omnes illas per privationem suorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, quae obtinebant, & in quibus, & ad quae jus quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in posterum obtinenda, coerceri & compelli volumus antedictas.

§. 4. Et nihilominus omnes, & singulos Judices, & Executores, communitates, dominia, laicos, personas, postquam exceptum fuerit de non jurisdictione eorum, aut evidenter appareat hujusmodi cognitionem ad eos de jure non spectare, talia praesumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorem, cujuscumque praeminentiae, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existat, saeculares personas; eorum videlicet singulos officiales, quocumque nomine censeantur, & consiliarios, & privatas personas, quae praemissorum principales perpetra ores existerent excommunicationis sententiam incurrere volumus ipso facto; nullusque ab eisdem sententiis, per alium quam per Romanum Pontificem praeterquam in mortis articulo constitutus, absolvi valeat, sive possit: & praemissa omnia, non tantum ad futura, sed etiam ad praesentia, & pendencia extendimus auctoritate memorata.

§. 5. Quodque etiam Procurator Fiscalis causarum Curiae Camerae Apostolicae contra culpabiles in praemissis desuper summaria informatione praehabita, per se, vel alium, seu alios, agere, & procedere, possit & valeat, nihilominus concedentes.

§. 6. Non obstante si aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de eorum propriis nominibus ac indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet constitutionibus, privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, de quibus etiam plena, & expressa, ac de verbo ad verbum, in nostris literis habenda est mentio specialis, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud Sanctos Apostolos Kalend. Febr. Pontificatus nostri Anno 11.

Ipsisque Officialibus laicis & complicibus excommunicationis poenam imponit.

Et culpabiles agi mandat.

Contraria tollit.

D. P. An. 11. die 1. Feb.

XI.

Approbatio Congregationis pauperum Jesuatorum nuncupatae.

Isti pauperes Jesuati, sortiti sunt nomen Fratrum Jesuatorum S. Hieronymi, & regulam S. Augustini profitentur, ut haec & alia dicam ad const. 16. Pauli V. Religiosos. Tom. 3.

Istis Fratribus indulgit Greg. XV. in constit. 35. Ex injuncto infra Tom. 3. ut approbati a locorum ordinariis possint in parochialibus Ecclesiis eorum, confessiones parochianorum audire, & ut Caputio abjecto albi coloris quod super humeros antea gestabant, aliud aliorum habitus coloris, forma caeterorum Mendicantium, deferre possent,

indulgit S. D. N. Urb. VIII. const. 31. Oherosa in d. Tom. 4.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Prae postulatio voluntatis, qua dilecti filii nonnulli pauperes Christi, Jesuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti studio pie vitae, in diversis Italiae Oratoriis, domibus, sive locis, mundanis abjectis illecebris, cum adoptione voluntaria paupertatis, virtutum Domino famulantur, non indignè meretur, ut Apostolica Sedes eos, eorum domos, Oratoria, atque loca benignis favoribus confoveat, & specialibus gratiis prosequatur, in iis praesertim, quae animarum suarum salutem statumque respiciunt, & quietem.

§. 1. Sanè pro parte dictorum pauperum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet ipsi cupientes suos in caelestibus thesauros collocare, & ut ex eorum laudabilibus actionibus ab benè rectèque vivendum traherent alios per exemplum, in diversis locis sive domibus, quae pro eorum usu & habitatione perpetuis piis Christi fidelium elemosynis, & suffragiis construxerunt, devotum sedulumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera virtuosa gerunt specialis devotionis affectum, tamen nonnumquam contingit, pauperes ipsos per Inquisitores haereticae pravitatis in illis partibus pro tempore residentes, & deputatos ab eis sub diversis praetentis occasionibus, fictisque coloribus indebitè molestari. Quare pro parte pauperum eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut ipsorum paci, & tranquillitati super iis paterna charitate consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur cupientes, ut dicti pauperes eò quietius & devotius in humilitatis Spiritu Altissimo famulentur, quo se noverint Sedis ejusdem uberiori gratia communitos, hujusmodi supplicationibus inclinati, praefatos pauperes praesentes, eorumque Oratoria, domos atque loca constructa, & construenda ubicumque fuerint constituta, cum personis, juribus, pertinentiis, necnon possessionibus, terris, rebus & bonis suis, quae in quibusvis locis in praesentiarum legitime possident, & in posterum dante Domino similibus fidelium suffragiis, aut aliis justis titulis poterunt adipisci, sub beati Petri, ac ipsius Sedis necnon Ordinariorum locorum, in quorum Civitatibus, & Dioecibus, domus, Oratoria, atque loca praedicta consistunt protectione, usque ad ejusdem Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium suscipimus, atque nostra.

§. 3. Volentes, atque auctoritate praefata decernentes, quod hujusmodi durante beneplacito, Inquisitores praedicti nullam possint in dictos pauperes, domos, loca, jura, & bona hujusmodi, quacumque occasione, causa vel praetextu, jurisdictionem, vel potestatem, sine praesentia, & voluntate Ordinariorum, praedictorum exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus delegatis, aut Ordinariis supra dictis teneantur respondere solum. Innocentii Papae Quarti praedecessoris nostri, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante. Decernentes insuper ex nunc omnes, & singulos excommunicationum, suspensionum, & interdicti processus, & sententias, quos, & quas contra effectum praesentium, & tenorem promulgari contigerit, vel haberi, irritos, pariter, & inanes. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud SS. Apostolos, 11. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno undecimo.

Quod Festivitas sanctissimi Corporis CHRISTI etiam per octavam celebrari possit, apertis Ecclesiarum januis, tempore interdicti. Et qui eam piis operibus venerantur, Indulgentias consequantur, De institutione hujus Festivitat, ejusque Indulgentiis, vid. sup. in Urb. IV. const. 1. Transitorius. fol. 121. ubi notavi etiam alia.

1428.

Edita An. D. 1428.

Pro oecium.

Enarratio laudabilis vitae pauperum Jesuatorum.

Approbatio Congregationis pauperum Jesuatorum.

Indultum quod Inquisitores, absque Ordinariis eos non valent molestare. Hoc revocavit Paul. V. in const. 19. Romanus.

XII.

1429.
Edicta An. D.
1429.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ineffabile Sacramentum, quod sacerdos in aeternum Christus Dominus instante, quam pro peccatoribus subire voluit suae mortis tempore, nobis ut dignè eo refecti divinitatis ipsius participes simus in memoriale reliquit gloriosi Corporis, & Sanguinis ejus mysterium, praecipuis à fidelium quolibet attollendum fore recenſentes honoribus, ac devotissimis laudum studiis amplectendum mystica dispensatione thesauri fideles eisdem quòd tam pretiosissimi venerationi sacramenti sinceris affectibus, & dignis obsequiis ferventer intendant, excitare satagimus, ut hujusmodi in eis fructum mors afferat, & illis caelesti pabulo vegetatis ipsius institutio sacramenti profit jugiter ad salutem.

Urb. iv. ordinavit solenne festum Corporis Christi, pro feria 5. post octavam Pentecostes, cum indulgentiis hic enunciat.

§. 1. Sanè dudum scilicet rec. Urbanus Papa Quartus praedecessor noster ad orthodoxae corroboracionem, & exaltacionem fidei dignè, ac rationabiliter statuente, ut de tanto Sacramento, praeter illam, quae diem in Ecclesia fieret annuatim memoria sollemnior, & specialior haberetur, & ad celebrandum ejus tam excelsum tamque gloriosum festum quintam post octavas Pentecostes feriam designans, ipsosque fideles, ad colendum illud donis spiritalibus animarum volens, omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui in matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia in qua illud celebraretur interessent, centum: qui verò missae totidem, & qui in primis ipsius festi Vesperis similiter centum, qui autem in secundis totidem. Illis verò, qui Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, ac Completorii horarum Officiis pro qualibet ipsarum quadraginta. Eis autem, qui per octavas ipsius festi matutinalibus vespertinis missae ac praedictarum horarum officiis interessent singulis octavarum ipsarum diebus etiam centum dies de injunctis sibi poenitentis misericorditer relaxavit.

Hic Pont. alius indulgentias concedit.

§. 2. Nos verò, qui hujus verricula mundi, superstitiosis haesum fomentis guerrarum turbidinis necnon pestis, & aliarum, quae diem ex divina Majestatis, ut formidamus offensa circumstrepunt calamitatum dispendiis fines (proh dolor) adducere cernimus passim deteriores, amplioribus spiritualis recompensationis impendiis fideles eosdem ad impertienda pro veneratione sacramenti hujusmodi, & ut illud, quo pascantur, & serventur ipsorum corda perlustret, potiora reverentiae, & devotionis exercitia firmare summo opere cupientes, singulis ex eis verè poenitentibus, & confessis, qui & quotiens in ipsius Sacramenti professo jejunium, vel loco illius aliud pium juxta suorum consilia confessorum opus fecerint, centum, & qui praemissa in Ecclesiis quibus illa celebrari non contigerit officiis interfuerint, necnon Episcopis, & aliis Praelatis superioribus, qui dictis officiis libenter interessent, sed quo minus eis in ipsis Ecclesiis interesse possint pro conservandis suarum dignitatum juribus, & aliis legitimè tunc impeditis, pro matutinali ducentos, & pro Missae officiis totidem, ac pro qualibet Vesperarum etiam ducentos, reliquarum verò videlicet, Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, ac Completorii festi, octuaginta. Rursus autem in quibuslibet Octavarum diebus pro singulis matutinalium Missarum, & Vesperarum similiter centum, necnon reliquarum horarum officiorum hujusmodi quadraginta. Illi praeterea qui processiones, in quibus ipsum vivificum Sacramentum dicto festo juxta praefatarum ritus Ecclesiarum deferretur, continuo secuti fuerint, à quibuslibet in festo, & Octavarum diebus hujusmodi pro pace, & tranquillitate Ecclesiae missas devotè celebrantibus pro singulis ipsarum, necnon aliis in eodem festo Eucharistiae Sacramentum devotè sumentibus etiam centum, singulis annis. Profectò vice qualibet eis, qui dum Corpus Domini cum communicandis deferretur infirmis, illud cum incenso luminari praecedendo, vel sequendo venerentur, similiter centum, & qui tunc illud aliàs

devotè secuti fuerint, etiam quinquaginta dies de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi, de injunctis eis poenitentis, misericorditer relaxamus.

§. 3. Quòdque in festo, & diebus octavarum hujusmodi etiam in Terris, & locis Ecclesiastico quavis auctoritate suppositis interdicto, pulsatis campanis, januis apertis, & alta voce, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis, ut citius reconciliari studeant, admissis, & illis qui causam, vel occasionem hujusmodi interdicti dederint altari, tunc nulloatenus appropinquantibus, Missae, & Officia praemissa licitè celebrari possint, auctoritate Apostolica concedimus per praesentes, aliis quae circa observacionem interdictorum à nostris sunt instituta praedecessoribus, in suo robore duraturis.

Celebrandique indulgentiam tempore interdicti.

§. 4. Et insuper universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos & alios Ecclesiarum Praelatos monemus, & hortamur in Domino, ac eisdem per Apostolica scripta in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo mandamus, & in remissione peccaminum injungimus, ut per se, vel alios eorum subditis per singulas suarum civitatum, & Dioecesium Ecclesias in Dominica feriam, & festum praedicta proximè praecedente, salutaribus ad venerationem potissimè Sacramenti hujusmodi monitis, & exhortacionibus, praesentium literarum continentiam, & effectum publicare, & insinuare procurent, ut eodem suffragante mysterio subditi, & fideles ipsi, gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo qui se pro ipsis immolavit hostiam, post hujus vitae cursum ad gloriam perducantur aeternam.

Hortatio ad Praelatos ad venerationem d. Festi.

§. 5. Verum quia difficile foret praesentes literas singulas exhiberi, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumpto manu publica, & sigillo alicujus Episcopalis, vel superioris Ecclesiasticae Curiae munito, tamquam praefatis si originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si praedictae originales literae forent exhibitae, vel ostensa.

Fides danda transumptis.

Datum Romae apud Sanctos Apostolos, 7. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno 12.

Dat. P. An. 12. die 26. Maji.

DECLARATIONES Regulae Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, ad ipsius Ordinis reformationem.

XIII.

Alias declarationes ejusdem Regulae, habes infra Tom. 2. in cons. 103. Pii II. Sedis Apostolicae, lib. 2. ubi videas quae tibi indicabo de hoc Ordine. Quintimo hic idem Pont. eas declaravit, ut videre est in ipsius cons. 16. Pervigilis hic infra.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilecto filio Joanni tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali, Salutem & Apost. bened.

Edicta An. D. 1430.

Cum generale Capitulum fratrum Minorum in civitate nostra Assisinate sit de proximo celebrandum, Nos qui eorum Ordinem inter ceteros religiosos Ordines, ob singularem devotionis ardorem, quem erga beatum Franciscum gerimus, paterna charitate prosequimur, Cupientes ut per Ministros officiales, & fratres & in dicto Capitulo congregatos, juxta praedicti Ordinis instituta talis reformatio fiat, quae Deo accepta, nobis grata, & ipsi Ordini conveniens existat, ac Christiano populo fructuosa, de tua circumspicione & sapientia, in nonnullis arduis nostris, & Romanae Ecclesiae negotiis comprobata, sumentes in Domino fiduciam specialem, etiam de consilio venerabilium fratrum nostrorum ejusdem Romanae Ecclesiae Cardinalium, Tibi tenore praesentium committimus, & mandamus, quatenus te personaliter conferens ad Civitatem praedictam, ipsi Capitulo auctoritate nostra praesis, ipsumque pro tua prudentia dirigas, ordines, & disponas, ac salubri maturitate provideas, quòd omnia, & singula salubriter, & sincerè stacuantur, & ordinentur ad honorem DEI, ejusque

Destinatio Card. ad Capitulum generale Fratrum Minorum.

Concessio
potestatis or-
dini reform-
mandi.

Ecclesie, ac nostrum & Apostolicæ Sedis obsequium
debitum, ipsius quoque Ordinis bonum regimen
tranquillitatem, & pacem.

§. 1. Nos enim tibi dirigendi, disponendi, sta-
tuendi, præcipiendi, mandandi, & quoscumque
transgressores multandi, puniendi, corrigendi, pri-
vandi, abolendi, ponendi, deponendi, appro-
bandi, reprobandi, procedendi, judicandi, & exe-
quendi, voces quoque Ministrorum, & Custodum,
cæterorumque dicti Ordinis Officialium absentium,
aut alias commodè interesse non valentium, sup-
plendi, ac dictum Ordinem reformandi tam in
capite, quam in membris contradictores per cen-
suram Ecclesiasticam, & alia juris remedia appel-
latione postposita compescendo, omniaque alia, &
singula faciendi, quæ in præmissis, vel quolibet
præmissorum necessaria, seu quomodolibet oppor-
tuna tibi videantur, auctoritate Apostolica plenam,
& liberam per præsentem concedimus facultatem.

Præceptum
obediencie
ab omnibus
ei præstan-
dæ.

§. 2. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ,
& sub pœnis excommunicationis, suspensionis, &
privationis officiorum, & omnium actuum legiti-
morum, dilectis filiis Generali, & Provincialibus
Ministris, cæterisque Officialibus, & fratribus in
dicto Capitulo congregatis, quatenus tibi in om-
nibus parent, & intendant. Nos enim senten-
tias sive pœnas quascumque inflixeris seu tuleris in
rebelles, ratas habebimus, & faciemus, auctore
Domino usque ad satisfactionem condignam in-
violabiliter observari.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 3. Constitutionibus Apostolicis, ac statutis
dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica,
vel quacumque firmitate alia roboratis, necnon
privilegiis, indultis, ac concessionibus per sacrum
generale Concilium Constantiense præfatis fratribus
concessis cæterisque contrariis non obstantibus qui-
buscumque.

Dat. P. A. 13.
die 6. Sep-
temb.

Dat. Romæ apud Sanctos Apostolos, 8. Idus Ju-
lii, Pontificatus nostri Anno 13.

Legati præ-
dicti accessus
ad d. Capi-
tulum & col-
laudatio Re-
formationis
d. Ordinis.

Joannes miseratione divina tituli S. Petri ad Vin-
cula sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbyter Cardin-
alis, Reformato Ordinis fratrum Minorum, ac Leg-
atus à Latere, cum plenaria potestate ad Capi-
tulum generale ejusdem Ordinis Assisi celebratum,
sub Anno Domini MCCCCXXX. d. mensis Jun-
die 15. in festo Corporis Christi à Sede Apostolica
specialiter deputatus, Venerabilibus fratribus Ge-
nerali, Provincialibusque Ministris, ac universis &
singulis fratribus Ordinis Minorum salutem, & sin-
ceram devotionem in Domino JESU CHRISTO.
Non est novum si pro reparatione rerum, ac tem-
porum exigentia, leges innoventur humanæ, quo-
niam etsi nihil sub cælo novum, plus tamen timeri
solet quod specialiter injungitur, quam quod gene-
raliter inhibetur. Et centies repetita placebunt, ac
diversa in unum collecta, facilius breviter servantur,
& quæ usu vilescunt antiquo, pariter renovata dele-
scant. Renovamini, inquit ille præco refulgens spiritu
mentis vestræ, & induite novum hominem, qui se-
cundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate
veritatis, & nolite conformari huic sæculo, sed re-
novamini in novitate sensus vestri, ut probetis
quæ sit voluntas Dei bona, benè placens, & perfecta.
Sicut enim in uno corpore multa membra habemus,
omnia autem membra non eundem actum habent,
ita multi unum corpus sumus in CHRISTO
JESU, qui est Caput nostrum, Creator, Dux, Re-
demptor, Dominus, & Magister. Vos autem ge-
nus electum, regale sacerdotium, gens sancta, popu-
lus acquisitionis, quos non vocavit Deus in immun-
ditiam, sed in sanctificationem, ut veritatem annun-
ciatis illius qui de tenebris vos vocavit in admi-
rabile lumen suum, Evangelicæ scilicet perfectionis
JESU CHRISTI Filii Dei, qui suæ dilectissimæ sponsæ
tenerrimus prædilector & vagus, non cessat quotidie
providere de remediis, & auxiliis opportunis, novel-
lis eam floribus fulciedo pulcherrimis, sanctis scilicet
desideriis divinatorum charismatum gratiarum, co-

piofius irrigando fructibus operum secundorum,
tribuentium incrementa virtutum germine verbi.
Sponsa siquidem Christi, Ecclesia sancta est, sed in
proposito nostro minorum religio vertitur refor-
manda, quam altissimus JESUS CHRISTUS Dei
Filius sibi quodam singulari anulo mirifice despon-
avit, quum ejusdem religionis institutorem & ducem,
suæ sanctissimæ passionis privilegio decoravit, ac
specialibus sigillis, sacris videlicet sigmatibus mi-
rabiliter insignivit. Quæ quidem sacra religio, li-
cet plantata sit super illo firmissimo fundamento,
præter quod nemo aliud ponere potest, quod est
suum sanctissimum Evangelium, quasi ad modum
fluctuantis naviculæ procellis agitata ventorum,
tentationum scilicet pulsibus vulnerata quampluri-
mis, tot indiget semper almæ matris Ecclesiæ pro-
videntiis, & favoribus, quot quatitur impulsibus,
& vitiorum vulneribus sanciat.

Quum nuper igitur proximis temporibus retro-
actis nonnullæ querulosæ reclamaciones, tum de
scandalosis prædicatoribus, tumque de aliis discor-
rentibus, & infestis fratribus ejusdem Ordinis san-
ctissimi Domini nostri, Domini Martini divina pro-
videntia Papæ Quinti, sapienter propulsaverint pi-
as aures, & auditum, hinc est quod pro universali
reformatione Ordinis prælibati, infrascripta statuta
recollegimus, ordinavimus, & qua supra Aposto-
lica auctoritate confirmamus, authenticamus, &
roboramus, ac ab omnibus & singulis fratribus ejus-
dem Ordinis, volumus, & mandamus inviolabi-
liter observari, tam à capitibus quam à membris
discurrentes secundum ordinem, & processum dictæ
Regulæ, per duodecim Capitula districtè, & par-
ticulariter ordinata.

CAPITULUM PRIMUM REGULÆ.

Quoad primum Capitulum Regulæ, quod inci-
pit. Regula & vita fratrum Minorum, hæc est,
scilicet Sanctum Evangelium D. N. JESU CHRISTI
observare &c.

Præceptum
de observan-
do Capitula
Reformatio-
nis jam fir-
mata, cujus
tenor hic in-
feritur.

Verba 1. cap.

Quia diu dubitatum & hæsitatum extitit in-
ter fratres, ad quæ consilia Evangelica teneren-
tur.

Dubium de-
super exor-
tum.

Dicimus & declaramus quod ad illa consilia fra-
tres tantummodò obligantur, quæ in ipsa regula
præceptorè, vel inhibitorè seu sub verbis æqui-
pollentibus sunt expressa, juxta declarationem scilicet
rec. Clementis Quinti in §. 1. suæ declarationis.
Exivi de Paradiso, Cujus verba & tenorem hic in-
feri mandavimus videlicet. Declaramus quod illud
quod ponitur in regula de non habendo plures tu-
nicas quam unam cum caputio, & aliam sine ca-
putio. Item, de non portandis calceamentis, & de
non equitando extra causam necessitatis. Item, quod
fratres vilibus induantur. Item quod, jejunare à festo
omnium Sanctorum usque ad Natale Domini, &
in sextis feriis, teneantur. Item quod, Clerici fac-
ciant divinum officium secundum ordinem Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ. Item, quod Ministri, & Custo-
des pro necessitatibus infirmorum, & fratribus in-
duendis sollicitam curam gerant. Item, quod si quis
fratrum in infirmitatem ceciderit, alii fratres debent
ei servire. Item quod fratres non prædicent in Epi-
scopatu alicujus Episcopi, quum ab eo fuerit eis con-
tradictum. Item, quod nullus audeat populo pen-
nitens prædicare, nisi à generali Ministro, vel aliis
quibus secundum declarationem id competit fue-
rit examinatus, & approbatus, & ad hoc institut-
us. Item, quod fratres qui cognoscerent se non posse
regulam spiritualiter observare, debeant, & pos-
sint ad suos Ministros recurrere. Item, omnia quæ po-
nuntur in regula formam habitus, tam Novitiorum
quam etiam Professorum, necnon ad modum recep-
tionis ad professionem spectantia, sunt ab ipsis fra-
tribus sicut obligatoria observanda, nisi recipienti-
bus quoad habitum Novitiorum sicut dicit regula,
secundum Deum aliter videatur. Hæc inquam omnia

1. Declara-
tio Clem. V.
approbatur
circa obser-
vatiã E-
vangelicorum
consiliorum.
Alias declara-
tiones
supr. hoc c. &
seq. vide in-
fra in Bulla
107. Pii IV.
Sedis. lib. 2.

sunt à fratribus tamquam obligatoria observanda. Item Ordo communiter sensit, tenet, & tenuit ab antiquo, quòd ubicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneatur, obtinet vim præcepti, & servari debet à fratribus sicut tale.

2. Declaratio circa tunicas.

Post quæ quidem verba declaratoria, nos Joannes præfatus declaramus de tunicis ipsorum fratrum secundum quatuor Magistros fratres, videlicet Galfredum, Alexandrum de Ales, Joannem de Rupella, & Rigaldum, quòd Ministri, & Prælati possint plures concedere, quum viderint necessarium, secundum loca & tempora, & frigidas regiones.

Testamenti B. Francisci non obliget fratres.

Sciant etiam fratres se non obligari ad testamentum Patris B. Francisci, secundum declarationes Summorum Pontificum scilicet record. Gregorii IX. Innocentii IV. Alexandri IV. Nicolai III. & Clementis V.

3. Declaratio circa obedientiam Sedi Apost. præstandam.

Et quòd omnes fratres, ut dignum, & justum est, reverentiam exhibeant, & honorem, humilem obedientiam, & firmissimam fidelitatem, sanctissimo D. N. Papæ, & sacrosanctæ Sedi Apostolicæ prout in principio, medio, & in fine regulæ obligantur.

Prælati & Clerici venerationem.

Cæterisque Prælati & Clerici, prout congruum est: & intentio fuit sanctissimi Patris B. Francisci, qui presbyteros monuit præcunctis revereri.

Ordinis etiam Prælati obedientiam.

Item, statuimus, & ordinamus, quòd omnes & singuli fratres, Gallici, Itali, Hispani, & Theutonici, & quicumque alii per orbem terrarum constituti, obedire teneantur, & debeant suis Prælati, scilicet generali Ministro, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, & quibuscumque aliis Prælati Ordinis secundum regulam datis, non obstante quocumque privilegio, seu indulto, quomodocumque & qualitercumque concessio, in generali, vel speciali, in Concilio Constantensi, in Curia Romana, vel alibi ubicumque cassando, revocando, & annullando, & nullius decernendo validitatis, ac si nunquam concessa fuissent. Et si qua Monasteria Monialium ex antiqua Bulla Apostolica commissa fuerint aliquibus particularibus fratribus, ex nunc prædicti fratres, sive in Hispania, sive alibi resignare debeant ea Ministris Provincialibus, nisi eisdem per prædictos denuò fuerint commissa, sub pœna inobedienciæ contumacis.

4. Declaratio circa votum paupertatis juxta traditionem Nicolai III.

Item, quoad votum paupertatis, videlicet vivendo sine proprio, & quòd fratres nihil sibi approprient. Statuimus, & ordinamus illud inconcussè tenendum, quod scilicet record. Nicolaus Tertius declaravit in sua decretali. Exiit qui seminat. De verbor. signif. lib. 6. Porro successivè, & seriatim per ordinem usque ad §. Verum, quia expresse continetur in regula. Et quòd quilibet Conventus habeat suum procuratorem, secundum declarationem, & privilegium dicti Nicolai Tertii, & Martini IV. & sanctissimi D. N. Martini V.

5. Declaratio circa votum castitatis.

Item, quoad votum castitatis. Statuimus & ordinamus servandum fore statum Guilielmi Farinarii factum in Capitulo generali Assisi celebrato, anno Domini MCCCLIV. cap. 7. ubi sic habetur. Fratres evidenter notati de suspectis consortiis, & colloquiis mulierum, quæ in regula prohibentur, si admoniti, & correcti sufficienter se non correxerint, si in officiis fuerint, ab omnibus officiis absolvantur, & suspendantur. Nec taliter suspensi, seu absoluti restituantur, nisi in Capitulo Provinciali per Ministrum. Si verò in officiis non fuerint, priventur libris, & omni actu legitimo. Et cui hæc pœna non competit, privationis caputio, & aliis pœnis gravibus puniatur ad arbitrium Ministrorum. Et ad hoc Ministri firmiter teneantur. Et intelliguntur suspecta consortia non solum de mulieribus, sed etiam de suspectis familiaritatibus quibuscumque. Quicumque frater consuetus fuerit à socio suo fratre, cum mulieribus sequestrari, de quibus iudicio Prælati sui merito possit oriri suspicio, si cano-

nice monitus, & correctus, non se emendaverit, tamquam suspectus de mulieribus, omnibus officiis Ordinis, & actibus legitimis sit privatus. Et si taliter punitus, iterato duobus fide dignis testibus convincatur de sequestratione prædicta, vel si sequestrationes hujusmodi suspicionem multum violentam facerent sui Prælati iudicio de consilio discretorum, & probentur legitime, absque admonitione, vel punitioe præmissa, arctetur ad veritatem dicendam. Si verò unus testis fide dignus de sequestratione prædicta appareat contra eum, & alius de lapsu carnis, arctetur gravius in domo disciplinae. Si verò aliquis de innominabili crimine propter quod ita Dei venit in filios diffidentia fuerit (quod absit) notatus, & convictus, carceri perpetuo mancipetur.

Ubi omni die igne circa ipsum accenso, corpore denudato, disciplinatus, panem & aquam quotidie comedens, defeat vitam suam in amaritudine & dolore, circa quod si Prælati fuerint negligentes, ipso facto suis officiis sint privati.

CAP. II. REGULÆ.

Quoad secundum Capitulum Regulæ, Qualiter volentes venire ad Ordinem recipiantur.

Verba 2. cap.

Statuimus, & ordinamus illud servandum fore, quod scilicet record. Nicol. Papa III. declaravit in prædicta decretali. Exiit qui seminat. §. Sed quoniam. Ubi sic dicit. Sed quoniam in desideriis nostris hoc geritur, ut ad Dei gloriam solus proficiat animarum, ac dictus Ordo per quem jugiter ad amorem divinum affectio Christianæ religionis accenditur, & merito, & numero augetur, concedimus, & præfenti statuto firmamus, licere non solum Generali, sed etiam Provincialibus Ministris, personas fugientes à saculo in fratres recipere, quæ Ministrorum Provincialium licentia, per ipsum Generalem siquidem expedire viderit, possit arctari. Vicarii verò Provincialium Ministrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc sibi noverint interdiciam, nisi per Ministros eosdem, quibus hoc committere posse Vicariis & aliis licere decernimus, hoc ipsis Vicariis specialiter committatur. Caveant tamen ipsi Provinciales, quòd hoc non indiscretè, non passim, sed sic consideratè committant, sicque illos quibus hoc committi contigerit fidelibus consiliis fulciant, quòd omnia discretè procedant. Nec indifferenter omnes admittantur ad Ordinem, sed illi tantum, qui suffragantibus eis literatura idoneitate, vel aliis circumstantiis, possint utiles esse Ordini sibi que per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum, hæc Nicolaus.

1. Declaratio circa receptionem venientium ad Ordinem, à Nicolao III. tradita. approbatur.

Statuimus insuper, & ordinamus quòd nullus recipiatur ad Ordinem nisi annum quartumdecimum compleverit, etiam si oblatu fuerit à parentibus, nisi pro scandalo evitanda, foret filius militis, vel superioris dignitatis. Non recipiatur aliquis ad professionem, nisi annum compleverit probationis. Et venientes ad Ordinem, diligenter examinentur de fide Catholica, & de Ecclesiasticis Sacramentis, ut in regula continetur, ita quòd sint fideles Catholici, & de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati per copulam carnalem, corpore sani, animo prompti, legitime nati, debitis expediti, conditione liberi, nulla vulgari infamia notati, competenter literati, vel ad alios labores fratribus honestos, & utiles apti, aut talis conditionis existentes, quòd eorum receptio. Clero & populo non modicam ædificationem afferant.

2. Declaratio circa ætatem, qualitates, & Examen eorumdem. Tu ad hæc vide Bullam p. Six. v. cum de omnibus.

Et quòd venientes ad Ordinem de bonis suis faciant, quicquid Dominus inspiraverit eis secundum regulam, & declarationem Clementis V. in §. Cæterum quia Christi Confessor ibi versiculo. Quum verò facere de rebus suis, quod Dominus inspirabit eis, ipsam regulam ingredientibus liberum velit esse, non videtur prohibere, quin liceat eis recipere, consideratis scilicet eorum necessitati-

3. Declaratio circa dispositionem bonorum per recipiendos ad Ordinem datur juxta traditionem Clement. V.

4. Declaratio circa habitum.

bus & moderaminibus declarationis jam dictæ, si quid de bonis suis intrans, sicut & cæteris pauperibus per modum elemosynæ liberè velit dare.

Item, de qualitate habitus, quum regula dicat quòd fratres omnes vestimentis vilibus induantur. Statuimus & ordinamus, ut in generalibus statutis prædicti Guilelmi continetur, 2. cap. quòd vestimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore, ita quòd semper in vestimentis reluceat asperitas, vilitas & paupertas, & ut ignorantia nemini sit occasio delinquendi, Ordinamus quòd omnes fratres vestimentis talibus induantur, quòd nec sint adeò pretiosa, ut videntes ea de curiositate, & vanitate notare debeant, nec ita vilia & grossa, quòd ipsa videntes in horrorem inducant & provocent ad derisum. Longitudo autem habitus, ultra longitudinem fratris deferentis, talis sit, quòd nec plica ultra quatuor digitos protendatur, nec ita brevis quin corda ex ea valeat operiri. Latitudo verò decem, & octo palmorum non excedat mensuram, nec sit minor quindecim. Caputium verò tali modo fiat, quòd existens in capite, extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum non excedat, nec per duorum digitorum longitudinem super cingulum debeat remanere, cui longitudini correspondeat proportionaliter latitudo secundum corporum quantitatem. De mantellis autem, de modo dormiendi, de camisis, de cingulo, & de calceamentis, in omnibus servetur generale statutum prædicti Guilelmi in 2. cap.

CAP. III. REGULÆ.

Verba cap. 3.

Quoad tertium Capitulum Regulæ, de divino officio.

1. Declaratio Bened. XII. circa recitationem divinum officiorum appropatur.

Statuimus, & ordinamus servandam esse constitutionem Benedicti XII. cap. 1. ubi sic dicit. Inprimis circa agendum officium divinum in eodem Ordine, auctoritate Apostolica ordinamus, quòd ante Missarum, & horarum principia, fratres dicti Ordinis omnes quos causa rationabilis non excusat ad Chorum concurrant, præparatnri Domino corda sua, ibique sine risu, murmure, discursu, & absque vagis, & vanis aspectibus, sub silentio in pace, cum debita gravitate permaneant, cantent, & orent, & usque in finem unanimiter perseverent. Quia verò Ecclesiasticus cantus, divinæ laudis sacrificium, fructusque laborum canentium, non solum eorum, qui psallunt, sed etiam auditorum ædificatio esse debet, eosdem fratres hortamur in Domino, ut divinas laudes integre, attentè, honestè, ac religiosè persolvant, gestus leves, & cantus dissolutos, & fractos omninò declinent, tractim psallant, debito more incæpta, quæ simul canenda fuerint, simul continuant, simul pausent, & cætera ut in d. cap. habetur.

2. Declaratio circa cantum.

Hoc addito quòd de cantu in locis ubi pauci sunt fratres qui non sufficerent ad cantandum, vel alia rationabili causa, Prælati possint dispensare quum viderint expedire.

3. Declaratio circa jejunium & equitationes.

Item, de jejunio illa serventur, quæ in regula continentur. Idem fiat de non equitando, præterquam in casu necessitatis, attentis etiam verbis Divi Bonaventuræ in sua declaratione super hoc passu, qui dicit. Quòd non debeant equitare, nec bigare, neque quadrigare, nisi manifesta necessitate, scilicet prolixi, vel impediti itineris, vel negotii urgentis, vel infirmitate cogantur.

CAP. IV. REGULÆ.

Verba 4. cap.

Quoad Capitulum quartum Regulæ, quòd fratres non recipiant pecuniam.

1. Declaratio circa pecuniam non recipiendam juxta traditiones Nicol. 11. Clem. v. & Mart. iv. & v.

Statuimus & ordinamus juxta declarationem Nicolai Tertii, & Clementis Quinti, Martini Quarti, & Quinti. Quòd quilibet Conventus, sive locus habeat suum procuratorem, œconomum, syndicum, & actorem, cui omnes elemosynæ pecuniariæ, & alia quæ ad pecuniam reduci possent,

integraliter consignentur, qui easdem dispensare debeat legaliter & fideliter in reparationem Conventuum, & locorum, aliisque necessitates fratrum pro tempore occurrentes, & quòd fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant. Si quis autem contrarium attentaverit, ipso facto omni actu legitimo sit privatus, & pœna carceris puniatur.

In omnibus autem, quæ ultra hæc magis arctarent fratres dicti Ordinis, sive ex declaratione Clementis Quinti, sive alia quacumque declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque, Apostolica nobis auctoritate commissa misericorditer dispensamus, non adstringentes propterea eos, qui voluerint prædictas declarationes, quin suo voto servare valeant, & tenere.

Item, Ministri, & Prælati pro necessitatibus infirmorum, sollicitam curam gerant, eis diligenter de necessariis providendo, ordinando infirmarios, vel alios fratres deputando servitiis eorundem, qui deputati si culpabiles inventi fuerint, vel notabiliter negligentes, præsentium arbitrio puniantur, & alia fiant circa prædicta sicut in generalibus statutis Ordinis prædicti Guilelmi 4. cap. continetur.

CAP. V. REGULÆ.

Quoad quintum Capitulum Regulæ. De modo laborandi.

Verba cap. 5.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres habentes gratiam laborandi, laborent fideliter, & devotè &c. prout in regula continetur. Mercedque laboris, si pecuniaria fuerit per solventem statim consignetur procuratori Conventus, sive loci; quòd si pecuniaria non fuerit, consignetur Prælato ejusdem loci, de qua possit omnibus fratribus ibidem commorantibus, communiter prout necessitas exegerit providere, per hoc tamen nullos fratrum præsumat puerorum scholas regere in Conventu, vel extra secularium personarum privationis actuum legitimorum.

1. Declaratio circa mercedem laborum Prælati Ordinis dandum.

CAP. VI. REGULÆ.

Quoad sextum Capitulum Regulæ. Quòd fratres nihil sibi approprient.

Verba cap. 6.

Statuimus, & ordinamus ab universis observandum, prout regula dicitur. Et qui contrarium fecerit, puniatur ut supradictum est de pecuniariis. Item, quòd omnes fratres vadant pro elemosyna confidenter juxta discretionem Prælati præcipientis, cujus arbitrio committimus discernendum, qui congruè mittendi sunt pro elemosyna, vel qui non.

1. Declaratio quoad mittendos pro elemosyna.

CAP. VII. REGULÆ.

Quoad septimum Capitulum Regulæ, de poenitentia fratribus peccantibus imponenda.

Verba cap. 7.

Statuimus & ordinamus quòd nullus frater Provinciali Ministro inferior, nisi ex speciali Generalis, vel Provincialium licentia Ministrorum, possit aliquem absolvere fratrem, à peccato inobedientie contumacis, proprietariæ rerum detentionis, carnis lapsus, furtis rei notabilis, injectionis manuum violenter, falsi testimonii in judicio facti, compositionis, vel projectionis, aut publicationis libelli famosi: falsificationis sigilli cujuscumque personæ notabilis, falsæ criminationis in infamiam cujuscumque. Si quis autem contrarium attentaverit, ipso facto actibus legitimis sit privatus. Et si legitime fuerit deprehensus, carceri mancipetur.

1. Declaratio circa poenitentiam Fratrum.

CAP. VIII. REGULÆ.

Quoad octavum Capitulum Regulæ, de electione Generalis Ministri. Quia languescente capite cætera membra dolent.

Verba cap. 8.

Statuimus, & ordinamus, quòd electio Generalis Ministri canonicè celebretur in Capitulo Pentecostes à Ministris, & Custodibus, ut regula dicitur.

1. Declaratio circa tempus electionis & qualitates eligendi.

2. Declaratio circa Socios Generalis.

3. Declaratio circa retentionem sigilli.

4. Declaratio seu limitatio facultatis Generalis circa disposita in Capitulo.

5. Declaratio quod Generalis nullam exactionem faciat exactionem.

6. Declaratio quoad Vicariorum deputationem.

Verba cap. 9.

1. Declaratio quod Prædicatores venerantur Prælatos Ecclesie.

2. Declaratio circa eorum examen, & approbationem.

Tu scias etiam ab Ordinaris approbandos esse, ut dicitur in Bulla 22. Leon. x. Dum intra.

3. Declaratio circa qualitates prædicatorum.

4. Declaratio circa quæ Prædicatores conservare debent. Ad quod vi-

dicat. Ipsi autem electores, talem in tanta religione frudeant habere pastorem, qui scientia, vita, moribus, & exemplo, merito valeat magis proficere, quam ambitiosè præesse ovis sibi commissis, omni postposito amore, odio, timore, prece, pretio vel rangore, quòd si secus factum fuerit, electio nulla sit, & electores voce activa, & passiva perpetuò sint privati.

Item statuimus, & ordinamus, quòd Generalis Minister non habeat secum plures duobus sociis notabilibus, uno Cismontano, & alio Ultramontano, addito socio scriptore, & alio servitore, cum uno famulo.

Et quòd de cætero si Generalis sit Ultramontanus, Cismontanus socius teneat sigillum Ordinis, & è contra, si Generalis sit Cismontanus, Ultramontanus socius teneat sigillum Ordinis. Nec possit eos Generalis ad libitum commutare, nisi morte interveniente, vel alia causa legitima, & casu notabili, in loco illius substitutionem alterius socii, de consilio Discretorum coarctante.

Item, secundum declarationem quatuor Magistrorum Generalis non possit immutare aliqua ordinata per ipsum, & Capitulum Generale sine ipsius Capituli generalis assensu, in his quæ tangunt regulæ puritatem. Nec possit aliquem licentiarum ad cursum Magisterii, nisi fuerit præsentatus per Ministrum Provinciale, qui neminem audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu ipsius Capituli Provincialis.

Item, quòd prædictus Generalis nullam exactionem pecuniariam facere possit, nec pro confirmatione Ministrorum, neque pro magisterio, aut vestuario, vel literis officiorum, aut suffragiorum, sive quacumque occasione, vel colore quaeritis, quòd si secus fecerit ipso facto suo officio sit privatus. Nec teneantur fratres sibi ulterius obedire. Egi exinde in posterum præsumperit Generalatus officium retinere, quòd ipso facto sit perjurus, infamis, & inhabilis ad quæcumque officia, vel beneficia, honores, & dignitates, tam in Ordine, quam extra Ordinem.

Item, quòd non faciat Vicarios in Provinciis, nisi in casibus necessariis, & opportunis, quibus expletis Vicariatus officium ipso facto volumus expirare.

CAP. IX. REGULÆ.

Quoad Capitulum nonum Regulæ. De Prædicatoribus.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, quum ab eo fuerit illis contradicendum, sed cum omni humilitate, & reverentia Prælatos Ecclesie debeant venerari.

Item, quòd nullus præsumat populo prædicare, nisi à generali Ministro, vel à Provincialibus in Capitulis Provincialibus, vel ab aliis quibus per Generalem Ministrum fuerit commissum, examinatus extiterit, & approbatus officium Prædicationis sibi concessum. Possint nihilominus præfati Ministri concessam prædicandi licentiam revocare, suspendere, & arctare, quoties, sicut, & quando eis videbitur expedire, juxta declarationem prædicti Nicolai Tertii in præfata decretali. Exiit qui seminatur. §. Et quia in eodem.

Et quòd prædicti quibus committitur auctoritas prædicta licentiam concedendi, nullum ad prædicationis officium admittere debeant, nisi extiterit admittendus sacerdos, vel diaconus, ætatis, ad minus viginti quinque annorum, competentis literaturæ, vita, & moribus comprobatus, cujus doctrina merito populi edificari valeant sine scandalo.

Caveant autem Prædicatores prædicti omninò, ne quando prædicare præsumant quicquam contra libertatem sacrosanctæ Rom. Ecclesie, vel Ecclesiasticis personis detrahere, vel (quod absit) scandalum contra Clerum, vel religionem aliquam excitare,

aut personam aliquam præsentem criminaliter nominare, sed potius contra hæreses, & schismata, populos dignè, & fideliter animare, & in orthodoxæ fidei veritate firmare. Maxime contra præsentem fanaticam, & damnatam hæresim Hussitarum. Contra quos in aliqua parte sermonis prout videbitur expediens invehatur. Si quis autem temerariè contra statum, honorem, dignitatem, & Ecclesiasticam libertatem præsumperit prædicare, ipso facto prædicationis officio, & omni actu legitimo sit privatus; quòd si post prædictam privationem præsumperit prædicare, per suos Prælatos omni appellatione postposita, vel alio subterfugio, carceribus mancipetur. Qui Prælati si in prædictis fuerint negligentes, in eandem pœnam se noverint incidisse, nisi rationabili, & legitima causa de impotentia se valeant excusare. Super quos, & prædictos Prædicatores delinquentes Ordinarii locorum plenam jurisdictionem habeant puniendi, & carcerandi sine alio processu. Ad quod, quum opus fuerit prædicti Ordinarii, invocare valeant brachium sæculare.

Item, quòd nullus frater audeat in alienis Ecclesiis prædicare, ad scandalum, & dedecus Ordinis, nisi in his terris ubi pro tempore fuerit constitutum. Ut in Quadragesima, processionibus, & similibus, & tunc nec sine licentia Prælatorum Ordinis. Nec prædicent novitates, vel materias, quæ scandalum possint verisimiliter generare.

CAP. X. REGULÆ.

Quoad Capitulum decimum Regulæ, de admotione & correctione fratrum.

Statuimus, & ordinamus, quòd prædictum Capitulum diligenter per Ministros executioni debitæ demandetur: Addentes insuper quòd Minister quilibet in sua Provincia, uno provido, & honesto Socio sit conventus, cum uno servitore.

Et quòd nullus Minister Custos, Guardianus, vel Lector, vel quicumque alius frater, quicquam exigas aliquo colore, vel causa, quòd si secus fecerit, ipso facto suo officio sit privatus, & subditi deinceps obedire sibi minimè teneantur. Et si quid aliquis Ministrorum generali Ministro præsumperit contribuere, ipso facto ut supra suo officio sit privatus.

Statuimus insuper quòd Ministri diligenter, & sollicitè instent, & invigilent reformationi Studiorum per quaslibet suas Provincias, ita & taliter quòd cuilibet studentem pro posse provideatur de suis necessariis, tam pro libris, quam pro reliquis opportunis, de communibus elemosynis per procuratorem receptis pro quolibet Conventu sive loco nativo fratris ad Studium promovendi. Exhortantes strictissimè in visceribus JESU CHRISTI cæteros fratres aliorum locorum, quòd quum viderint idoneos ad studia promovendos, totis viribus eisdem impendant auxilium, consilium, & favorem, in quibuslibet opportunis, quærendo pro eis elemosynas, recommendando valentibus subvenire, eisque serviendo in visceribus charitatis. Quum scientia donum Dei sit, armatura ad defendendum factam fidem Catholicam, corona Ordinis lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.

Similiter attendant prædicti Ministri cum omni vigilantia, & circumspectione, quòd ceremonie Ordinis tam quoad divinum officium, quam quoad silentium, & alias ceremonias utriusque communitalis, spiritalis, & temporalis, secundum antiquas consuetudines Ordinis observentur.

Et si qua sunt debita de præterito contractu solvantur de expropriatione fratrum, vel locorum, de vineis & possessionibus, cæterisque rebus in Ordine repertis, quarum possessio secundum puritatem nostri status non potest Ordini convenire. Et si quid superesse poterit de pretio talium

le etiam
cont. 21.
Leon. x. Super
perna.

5. Declaratio circa licentiam prædicandi extra loca Ordinis, & novitates retinendas.

Verba c. 10.

1. Declaratio circa socios Ministrorum Provinciale.

2. Declaratio circa prohibitionem contributionum.

3. Declaratio circa Studiorum Reformationem, & scientiarum acquisitionem.

4. Declaratio circa ceremonias.

5. Declaratio circa debitum extinctionem.

rerum vendendarum, vel ex reddenda ratione, quorumcumque fratrum, vel Ministrorum, vel aliorum subditorum, assignetur Procuratoribus locorum quorumcumque per quaslibet Provincias pro communi utilitate, & commoditate eorumdem fratrum vel locorum.

6. Declaratio circa Fratrum punitionem.

Ministri autem, & alii Prælati corrigant subditos suos humiliter, & charitative eos visitent, secundum regulam delinquentes misericorditer puniendo, juxta tenorem septimi Capituli statutorum generalium prædicti Guilielmi, & vigesimi septimi Capituli statutorum Benedicti XII. vel alios prout eisdem Ministris, & Prælati melius videbitur expedire.

7. Declaratio quod Fratres Reformati bene tractentur.

Item, cum in eodem Ordine aliqui fratres fuerint & sint excellentes in devotione, & observantia strictiori vestra possessionis, Ordinamus quod tales friventes per Prælatos suos bene tractentur, & favorabiliter in suis devotionibus nutriantur in suis eremitoriis & locellis. Caveant autem prædicti Prælati, ne fratres aliquos ad eremitoria mittant pro residentia ibidem facienda, nisi maturos, solidos, & probatos in Observantia regulari, ubi fieri poterit bono modo.

8. Declaratio circa nova loca constructurenda. Tu vide Bullam 99. Clem. VIII. Quoniam.

Item, quod de cætero nullus audeat, Conventus, aut loca, seu eremitoria multiplicare, aut de novo ædificare, seu ædificari facere non solum pro Fratribus, quin etiam pro Sororibus, sine auctoritate D. N. Papæ, dominorum Diocesanorum, Generalis, vel Provincialium Ministrorum licentia, sine præjudicio Conventum propinquorum, in quorum terminis hæc contigerit attentari. Salva etiam decretali Bonif. VIII. in c. Cum ex eo. De excessibus Prælatorum lib. 6.

9. Declaratio circa recursum ad Ministros ab his qui putant Regulam non posse observare.

Item, ubi Regula dicit, quod ubicumque sunt fratres qui scirent, & recognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare, Declarans justam esse causam recurrendi ad Ministrum, cum tali loco est annexa proprietas, vel cura animarum, pueros baptizandi, & alia Parochialia faciendi, aut quia ibi domino reclamante morantur fratres, aut quia propter necessarium penuriam oportet eos in congregationibus, vel quæstionibus inhonestis contra regulæ puritatem, & usum Ordinis generalem excedere, aut propter societatem inhonestam, vel importabilem fratribus, præsertim rudibus, & infirmis, propter hujusmodi autem causas, & similes fratres dicant, & possunt ad suos Ministros recurrere, per eosdem, inde piè & paternaliter amovendi, & in locis devotis & spiritualibus collocandi.

CAP. XI. REGULÆ.

Verba cap. II.

Quoad undecimum Capitulum Regulæ; Quod fratres non ingrediantur Monasteria Monachorum.

1. Declaratio circa prohibitum ingressum ad loca monialium. Ad hoc attende const. 28. Gregor. XIII. Ubi gratiæ, cum not. ibid.

Statuimus, & ordinamus illud esse servandum quod præfatus Nic. III. decrevit in eadem sua decretali. Exit qui feminat. §. Denique quia continetur. Ubi determinat prohibitum esse fratribus ne ingrediantur Monasteria Monachorum quarumcumque; Intelligens nomine Monasterii, claustrum, domos, & officinas, interiores pro eo quoad alia loca ubi homines sæculares conveniunt, possunt fratres ipsi causa prædicationis, vel elemosinæ petendæ accedere, quibus id à Superioribus suis, pro sua maturitate, vel idoneitate fuerit concessum, exceptis semper prædictarum Monasteriis Includarum, ad quæ nulli datur accedendi facultas sine Sedis ejusdem licentia speciali. Quod etiam Greg. IX. determinavit.

2. Declaratio circa observantiam clausuræ. Tu habes strictiorem prohibitionem in Pii v. const. 8. Circa.

Addentes nihilominus, quod si quis sine Ministrorum licentia aliquod Monasterium intrare præsumpserit, ipso facto carceri mancipetur. Et diligenter attendant Ministri, quod Moniales sibi commissæ debitam clausuram servent, tam fratrum quam sæcularium accessus compescendo sub interminatione maledictionis æternæ.

3. Declaratio circa Comparentes.

Item statuimus, & ordinamus, quod nullus frater de cætero præsumat fieri compater virorum, vel mu-

lierum, & qui jam compaternitatem contraxerint, quantum in eis est, hoc nomine se nemine nominari permittant, nec ipsi alios nominent. Et qui contrafecerit carceri mancipetur.

CAP. XII. REGULÆ.

Quoad duodecimum Capitulum Regulæ. De euntibus inter Saracenos.

Verba c. 12.

Statuimus, quod servetur Regula, & in præfenti Capitulo, & in quibuscumque aliis Capitulis generalibus, quantum possibile est, provideatur, & disponatur de bono regimine locorum Terræ Sanctæ, tam quoad Guardianum, quam quoad alios fratres, ita quod semper pro gubernatione illorum locorum eligantur in Capitulis generalibus de melioribus, & devotioribus fratribus Ordinis, qui vita, moribus, & doctrina probati, lucis exemplum præbeant, & ædificationem pariter infidelibus cum quibus contigerit conversari.

1. Declaratio circa regimen locorum Terræ Sanctæ.

Item, statuimus, & ordinamus quod Procuratores Ordinis in Curia Romana nihil exigant vel extorquere præsumant à fratribus advententibus undecumque, quod si secus fecerint, ipso facto suo officio sint privati. Et Procurator cismontanus tractet negotia fratrum cismontanorum. Ultramontanus autem tractet negotia ultramontanorum.

2. Declaratio quod procurator Curie nihil exigat à Fratribus.

Item, statuimus, & ordinamus sub eadem poena, quod inquisitores hereticæ pravitatis teneantur restituere Communitati conventuum, ubi officium inquisitionis exercent, quicquid sibi advenire poterit vel competere ex officio inquisitionis, usque ad condignam satisfactionem expensarum quas in prædictis perceperint dum officium inquisitionis exercent. Et si eisdem Inquisitoribus à Communitate vel ab alia persona spirituali competenter provifum fuerit de expensis, non teneantur prædicti Conventus providere eisdem de victu vel vestitu, quod si quid super fuerit ultra prædictum victum, vel vestitum, de eo quod sibi competere ex officio suo Conventui nativo reddatur, distribuendum communiter inter fratres. Et quod nullus inquisitor ejusdem Ordinis in officio Inquisitionis remaneat ultra duos annos, secundum ejusdem Ordinis generalia statuta dicti Guilielmi c. 6. §. finali.

3. Declaratio quoad Fratres Inquisitionis officio incumbentes.

Item, statuimus, & ordinamus quod de cætero nullus Prælatorum, Minister vel Magister, alium fratrem ejusdem Ordinis præsumat adstringere, vel compellere ad aliquam pecuniariam solutionem, ratione cujuscumque gradus Scholastici, vel Magisterii, Lectoratus, Baccalariatus vel alterius cujuscumque, sub poena privationis gradus, tam in exigente, quam in contribuente.

4. Declaratio quod solvatur pro gradibus consequendis.

Insuper, quia parum est leges condere, nisi executioni debitæ demandentur, volumus & mandamus, ac strictè præcipimus universis ac singulis fratribus ejusdem Ordinis ubicumque fuerint, & intererint, cujuscumque gradus seu conditionis existant, quod in his omnibus supradictis suis Prælati teneantur firmiter obedire, scilicet Generali in toto Ordine, & Ministris provincialibus in provinciis, Custodibus in custodiis, Guardianis in Guardianibus, cæterisque Prælati in his, & aliis licitis & honestis, quæ non sunt contra animam suam, & Regulam dicti Ordinis. Et si quis, quod absit, contra fecerit, trina admonitione præmissa, factis congruis intervallis, post si rebellis & inobediens extiterit, carceri mancipetur.

Sequitur hic supradicti Card. Legati præceptum quod Fratres in prædictis obediant eorum Prælati.

In omnibus autem aliis statutis, constitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, tam summorum Pontificum quam aliorum quorumcumque sive de non edendo carnes in festivitibus Nativitatis, Resurrectionis, & Ascensionis Dominicæ, Pentecostes, Apostolorum Petri, & Pauli, Assumptionis gloriosæ Virginis, S. Francisci, S. Antonii, & S. Ludovici Episcopi, vel quibuscumque aliis temporibus per regulam vel per Ecclesiam non prohibitis, sive de quibuscumque aliis in aliis constitutionibus positis, quæ non sunt contra legem Dei, vel statutum Ecclesiæ

Et quod in cæteris ubiq; eisdem mandatis quæ non sunt contra legem Dei, vel Ecclesiæ sunt dispensati.

generale, auctoritate Apostolica dispensamus. Nolentes aliquem dicti Ordinis ex prædictis statutis, seu constitutionibus, ordinationibus, declarationibus, de quibus in his præsentibus non fit mentio mortalis peccati vinculo alligari, nisi tales essent casus, vel excessus, qui divina lege, seu sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ generali statuto, merito inducerent ad mortale. Et ubicumque in aliis constitutionibus ejusdem Ordinis Papalibus, vel Generalibus, pœna excommunicationis imponitur, quatenus in aliam pœnam temporalem valeant commutari arbitrio Præsentium reservamus. Sententias verò excommunicationis inibi contentas, auctoritate præfata ex nunc tollimus, remittimus, & laxamus, in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Prælatique Ordinis has constit. observent, & ab aliis observari faciant.

Prædicta autem statuta, constitutiones, ordinationes, seu declarationes, & revocationes, volumus ab omnibus tam Prælatibus, quam subditis integrè & inviolabiliter observari. Mandantes, & districtè præcipientes omnibus Prælatibus, tam Generali, & Provincialibus Ministris, quam aliis Prælatibus Ordinis quibuscumque quòd omnia, & singula supradicta servant, & faciant ab omnibus inviolabiliter observari. Quòd si in prædictis fuerint negligentes ipso facto suis officiis sint privati. Et ne alicui ignorantia sit occasio delinquendi, sub interminatione divini iudicii, mandamus Prælatibus prædictis, quatenus per quemlibet Conventum, & locum ad minus semel in mense legi faciant, & divulgari.

Quas propterea in Capitulo legi, & publicari facit.

Has autem constitutiones, reformationes, & ordinationes, per nos Joannem Card. Legatum & Reformatorem præfatum auctoritate Apost. factas, & ordinatas, alta, & intelligibili voce in pleno Capitulo ad sonum campanæ ut moris est congregato, coram multitudine copiosa fratrum ejusdem Ordinis propterea ibidem existentium de verbo ad verbum per organum venerabilis, & religiosi viri fratris Joannis de Capistrano ejusdem Ordinis professoris, legi & publicari fecimus, & ad perpetuam rei memoriam, per Generalem, & Provinciales ministros, Custodes, Discretos, & omnes ac quoscumque fratres, & religiosos dicti Ordinis præsentis, absentes, & futuros in omnibus, & per omnia prout superius latè scriptæ sunt, & pœnis in eisdem contentis inviolabiliter teneri, & observari mandavimus, & per præsentis mandamus.

Et omnes inibi existentes, earum observantiam promiserunt.

Post quarum quidem constitutionum, reformationum, & ordinationum, publicationem & lectionem, omnes & singuli Ministri, Custodes, Custodum Discreti, & alii in d. Capitulo existentes, tam nominibus suis propriis quam suorum Conventuum, & fratrum præsentium, & futurorum, dictis constitutionibus, ordinationibus, & reformationibus, tamquam legitime, sanctè, justè factis, & ordinatis non coacti nec circumventi, libere, & spontè sine contradictione aliqua in pleno Capitulo acquieverunt, & in eisdem, & eorum singulis in omnibus, & per omnia consenserunt, & intelligibili voce unanimiter clamando & dicendo consentimus in eisdem: in omnibus & per omnia, & volumus stare, vivere, & mori in isto Ordine sancto fraternaliter secundum constitutiones, & reformationes prædictas.

De quibus publicum instrumentum rogatum fuit.

In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentis nostras literas, sive præsens publicum instrumentum constitutiones, reformationes, & ordinationes hujusmodi in se continentes, sive continens, exinde fieri, & per Secretarium nostrum Notarium publicum infrascriptum subscribi, & signari mandavimus, nosque sigilli Cardinalatus jussimus, & fecimus appensione communiri.

Publicatio earundem constitutionum subsecuta fuit die 21. Junii 1430.

Legæ & in scriptis publicatæ fuerunt hæc constitutiones, reformationes, & ordinationes supradictæ, per nos de mandato nostro, modo supradicto Assisi in Monasterio fratrum Minorum tempore generalis Capituli in pleno Capitulo nobis ibidem de præfati D. N. PP. mandato Præsentibus. Sub anno à Nativitate Domini 1430. indict. 8. die verò

Mercurii 21. mensis Junii Pontif. præfati D. N. PP. Anno 13: præsentibus ibidem Reverendo Patre, Domino Bernardo Montis Albanensis Episcopo, & Guilielmo Panze, & Joanne Obgeroloes, alijs Frances, Notariis Apostolicis familiaribus nostris, & pluribus alijs, tam Clericis, quam laicis fratribus dicti Ordinis testibus, ad præmissa vocatis specialiter, & rogatis.

Artestatio publici Notarii.

Et ego Rodericus Gundisalvi, de Moculeos, Clericus Baganensis Dicecesis, publicus auctoritate Apostolica Notarius, dictique Reverendissimi in Christo Patris, & Domini mei Domini Joannis Cardinalis Legati & Reformatoris præfati præmissis &c. Amen.

Indictio generalis Concilii Basileensis.

Isud Concilium Eugen. IV. hujus Pontificis successor dissolvit, transtulitque ad civitatem Ferraria, ut hic inf. in ejus const. 11. Magnas, & inde ipse idem jure transtulit ad civitatem Florentiam, ubi absolutum fuisse liquet ex ejusdem Pont. const. 7. Latentur. Posteaque ab eodem absoluti fuerunt, qui post dicti Concilii dissolutionem ei adhaerunt, & ad ipsius Pontificis obedientiam redierunt, ut in alia sua constit. 29. Inter.

XIV.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Juliano S. Angeli Dias. Apost. Sedis Legato. Salutem, & Apost. benedictionem.

Edita An. D. 1431.

Um onus universalis gregis Dominici superna dispositione nobis injunctum diligenter attendimus, & quod singulis Christianæ Reip. occurrentibus per nos ipsum debitum Apost. servituti, exequi non possumus, animo nostro revolvimus, nonnunquam viros fide servientes, dignitate, ac scientia præditos & rerum agendarum experientia conspicuos, in partem nostrorum, & Ecclesiæ Romanæ negotiorum assumimus, ut dum tempus postulat eorum operationibus vices nostras suppletas, ministerium nobis commissum, divina assistente gratia, juxta vires nobis ex alto concessas, exequi valeamus.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem sacrum generale Constantiense Concilium ex certis causis tunc expressis, statuit, & decrevit, primum generale Concilium in quinquennium ex tunc proximè futurum, secundum verò à fine illum immeditè sequentis Concilii in septennium, & deinceps de decennio, in decennium perpetuò fore celebrandum, in locis per Romanum Pontificem per mensem ante finem cujuslibet Concilii, approbante & consentiente Concilio, vel in defectum ipsius, per ipsum Concilium deputandis, & assignandis, ut illa quæ circa statum, & bonum publicum Ecclesiæ sanctæ Dei agenda, & expedienda restabant matura possent deliberatione compleri.

Concilium Constantiense statuit certis temporibus alia Concilia celebrari debere.

§. 2. Prout quantum in nobis fuit, in Concilio Senis ultimo celebrato factum extitit, in quo per nostros, & Sedis Apostolicæ Nuncios tunc in dicto Concilio Senensi præsentibus, eodem approbante Concilio Civitas Basileensis pro loco proximè futuri tunc in septennium celebrandi Concilii deputata extitit, prout in decreto præfati Senensis Concilii, & alijs nostris literis desuper confectis plenius continetur.

In Conc. itaque Senensi ultimo loco acto, fuit pro futuro in septennium Concilio Civitas Basileensis deputata.

§. 3. Cùm autem finis hujusmodi septennii, quo Concilium ipsum in eadem Civitate Basileensi tenendum, & celebrandum fore statutum fuit, instare noscatur, cùmque propter notoriam ægritudinem nostram in ipso futuro Basileensi Concilio, Deo auctore celebrando, juxta desiderium cordis nostri interesse non possimus, te vitæ integritate, & sapientia præclarum, & magnitudine consilii conspicuum, ac in maximis nostris, & præfate Ecclesiæ negotiis diuturna experientia comprobatum, Legatum cum plena, & omnimoda potestate Legati de latere, de fratribus nostrorum consilio, auctoritate Apost. tenore præsentium facimus, constituimus, & etiam ordinamus

Hic idèd Pont. ad d. Concil. Basileens. Juliano Card. de latere legatum mittit.

1431.
Quæ præci-
pue in d.
Conc. agen-
da sint, ei-
dem signifi-
cat, amplias
facultates
concedit.

§. 4. Téque ad Civitatem Basileensem prædi-
ctam, pro futuro ibidem, auctore Domino, tenen-
do, & celebrando Concilio Generali, juxta delibera-
tionem, & ordinationem præfatas, tamquam An-
gelum pacis destinandum providimus. Et cum su-
per omnia in ipso futuro Concilio ad reformandum
statum Ecclesiasticum, qui hoc tempore indigere vi-
deretur, abundante nequitia, & frigescente charitate
hominum, suscitatis inter fideles bellis, & discor-
diis, ac invalescente in pluribus mundi partibus hæ-
retica pravitate, ad hujusmodi hæreses extirpandas,
& pacem inter Catholicos Principes, & ceteros
Christianos componendam, animum efficaciter in-
tendamus: super qua re, quantum in nobis fuit de-
dimus operam efficacem, tibi nomine, & auctori-
tate nostris ipsi Concilio præsidendi, ac in illo pro
tua sapientia illa proponendi, deliberandi, ordi-
nandi, statuendi, & decernendi, quæ ad laudem
& honorem, & conservationem, & augmentum re-
ligionis fidei Christianæ, statum Ecclesiæ, reforma-
tionem quoque totius Cleri, & Ecclesiastici status
in moribus, & vita, necnon reductionem Orienta-
lis Ecclesiæ, & quorumlibet aliorum oberrantium
ad gremium Ecclesiæ militantis, ac conservationem
Ecclesiasticæ libertatis, salutem quoque, quietem,
& pacem Regnorum, Regum, Ducum, Principum,
& quorumlibet fidelium populorum noveris pertine-
re, ac etiam ibidem cum debita maturitate, &
deliberatione, prout in tanta re convenit, ea om-
nia proponendi, decernendi, concludendi, & exe-
quendi, per quæ hæreses, & errores, tam de Bo-
hemia, quam de aliis quibuscumque Regnis, pro-
vinciis, terris, locis, in quibus sunt, penitus extir-
pentur. Et nihilominus de præmissis hæresum, &
quibuscumque aliis causis, fidem Catholicam con-
cernentibus, quomodolibet cum consilio dicti Con-
cilii cognoscendi, aliaque per te, vel per alium,
seu alios à te deputandos audiendi, decidendi, & si-
ne debito cum præfato Concilio terminandi.

Auctorita-
temque con-
tradictores
coercendi ei-
dem legato
concedit.

§. 5. Et contradictores quoslibet, & rebelles,
cujuscumque status, gradus, præminentie, vel
conditionis existant, & quavis Ecclesiastica, vel
mundana, etiam si regali, vel Pontificali, præful-
geant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ec-
clesiasticam, & alia juris remedia, appellatione post-
posita, compescendi, & super his, quoties opus
fuerit auxilium brachii sæcularis invocandi, om-
niaque alia, & singula in eodem Basileensi Concilio
agendi, tractandi, disponendi, statuendi, decla-
randi, decernendi, & concludendi, quæ in præmis-
sis, & circa ea, pro statu nostro, & ejusdem Ec-
clesiæ, ac salute animarum fidelium, extirpatione hæ-
resum, & errorum de agro Dominico, redu-
ctione quoque oberrantium populorum, & con-
servatione Ecclesiasticæ libertatis, ac pro quæro
statu Reipublicæ Christianæ, necnon reformatione
in omnibus membris suis, noveris profutura, plen-
nam, & liberam, auctoritate prædicta tenore præ-
sentium concedimus potestatem, raram, & gratam
habitu, quicquid super præmissis, per te unâ cum
eodem Basileensi Concilio ordinatum, statutum,
deliberatum, & decretum fuerit, & conclusum; id-
que faciemus auctore Domino usque ad satisfactio-
nem condignam inviolabiliter observari.

Eundemque
Legatum ad
ejusmodi mi-
nisterium
laudabiliter
exequendum
hortatur.

§. 6. Quocirca circumspeditioni tuæ per Aposto-
lica scripta mandamus, quatenus tibi injunctum
ministerium laboris hujusmodi pro divina, & dicte
Sedis, ac nostra reverentia, sic in eodem futuro
Concilio dicto nomine pro tempore præsidens, ad
honorem Dei, Ecclesiæ, atque nostram salutem
quoque & pacem populorum fidelium, juxta da-
tam tibi à Domino prudentiam, laudabiliter exe-
quaris, quod ex tuis fructuosis operibus fructus
optati proveniant, quos speramus, tuque deinde il-
lam, quæ piis causas agentibus superna retributione
impenditur, gloriam consequi merearis felicita-
tis æternæ.

Dat. P. A. 14.
dic 1. Feb.

Dat. Romæ apud SS. Apostolos, Kal. Febr.
Pontificatus decimoquarto.

Confirmatio Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Or-
dinis Servorum B. MARIÆ Virginis.

Quæ Servitarum Ordinem concernunt notavi in constit.
1. Benedicti XI. Dum levamus, sup. pag. 182.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei me-
moriæ.

Sedis Apostolicæ providentia circumspècta, per-
sonas sub regulari observantia vacantes assidue
studio piæ vitæ, benigno favore prosequitur, &
ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo pro-
vidè ordinata sunt, ut illibata persistant Apostoli-
co consuevit munimine roborare.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectarum in Chri-
sto filiarum Sororum Ordinis Servorum Sanctæ
MARIÆ, secundum Regulam & instituta Beati
Augustini viventium, qui quidem Fratres & So-
rores, de consortio servorum Sanctæ MARIÆ nun-
cupantur, nobis nuper exhibita continebat, quod
ipsi quamdam Regulam, sive religiosè vivendi for-
mam, in qua nonnulla honesta & rationabilia ac
Regulari disciplinæ congruentia statuta & ordina-
menta fore noscuntur, hæcenus laudabiliter ob-
servarunt prout observant, quodque, licet Fratres,
Sorores & Ordo hujusmodi variis per Sedem Apo-
stolicam sint privilegiis communiti, tamen pro so-
lidiori eorum subsistentia, & ut clementia Altissi-
mi operante, de virtute in virtutem gradientes,
devotioem reddere valeant Domino famulatum,
desiderant hujusmodi Regulam seu vivendi for-
mam, per Sedem eandem approbari. Quare pro
parte Prioris & Fratrum ac Sororum eorumdem
nobis fuit humiliter supplicatum, ut Regulæ sive
vivendi formæ hujusmodi, robor Apostolicæ con-
firmationis adjicere, illamque per ipsos Fratres &
Sorores in perpetuum observari mandare de be-
nignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur, qui super præmissis omnibus
& singulis relatione plenaria & fidei fuimus cla-
rius informati, hujusmodi supplicationibus incli-
nati, Regulam seu vivendi formam, quam per sin-
gula ejus Capitula, clarè & distinctè, ac de verbo
ad verbum præsentibus, fecimus annotari, necnon
statuta & ordinationes prædicta rata habentes &
grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia
confirmamus, & præsentis scripti patrocinio com-
munimus, & nihilominus Regulam sive vivendi
formam eandem per ipsos Fratres, Sorores præ-
sentes & posteros, volumus & mandamus perpe-
tuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Tenor verò Regulæ, sive vivendi forma hujusmodi
sequitur, & est talis.

C A P. I.

§. 3. Inprimis, ut hic Ordo continuum & per-
petuum de bono in melius recipere valeat incre-
mentum, quod ex receptione personarum bene
dispositarum plurimum noscitur dependere. Vo-
lumus & ordinamus, quod nullus recipiatur ad
Ordinem hujus fraternitatis, nisi de licentia Prio-
ris Generalis ejusdem, vel ipsius Vicarii seu Corre-
ctoris fraternitatis pro tempore deputati illius loci,
præmissa tamen diligenti examinatione, quod sit
honestæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenus
suspectus, quinimò sit veritatis & Catholicæ
fidei zelator præcipuus, qui etiam antequam habi-
tum hujus Religionis recipiat, de alienis, si qua ha-
buerit, satisfaciatur ad plenum, & proximis reconci-
lietur, necnon paratum sive conditum testamen-
tum tenere studeat, juxta consilium & ordinatio-
nem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat
de mulieribus ingressum hujus Ordinis petentibus,
habentibus tamen viros non pateat ingressum ad
consortium dicte fraternitatis, nisi de virorum suo-

Edicta An. D.
1424.

Exordium.

Petitio con-
firmationis
hujus Regu-
læ.

Confirmatio
d. Regulæ.

De Recipien-
dis ad hunc
Ordinem.

rum licentia & consensu fiat publicum instrumentum. Idem quoad hæc servari volentes in viris uxores habentibus, nisi obfaret in ipsis vel altero ipsorum aliqua causa, quæ legitima judicaretur consilio Discretorum.

C A P. II.

§. 4. Omnes autem tam Fratres quam Sorores dictæ fraternitatis induantur panno nigro, qui nec in colore nec in valore minimam præciositatem præterdat, sicut convenit honestati Servorum Christi & Beatæ MARIÆ. Tunica quoque habeant manicas usque ad pugnum, & sint strictæ & clausæ, corrigias de corio tantum habeant quibus Sorores cingantur. In bursis etiam, calceamentis, & cæteris omnem mundanam refecent vanitatem. Vela verò Sororum & bisidæ sunt alba de panno lineo vel canapino.

C A P. III.

§. 5. Recipiatur recipiendus in loco Capituli fraternitatis vel ante altare Ecclesiæ Fratrum illius loci, & à Priori Generali, sive Vicario, vel Correctore dicti Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ prædictis, qui Prior, vel Vicarius, seu Corrector existentia inducendo, & petente humiliter flexis genibus recipi præsentibus aliquibus aliis Fratribus Ordinis ejusdem, & quibusdam de confratria viris discretis, benedicat prius habitum ejus, qui debet recipi hoc modo videlicet. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegumen nostræ mortalitatis induere dignatus es, &c. Postea verò tali habitu benedicto, & per receptum seorsum indutum, atque ad gradum altaris reverso, & ante Priorem sive Vicarium vel Correctorem genuflexo, dicit error vel Vicarius seu Corrector. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistent ipsum prosequantur usque ad finem. Deinde dicatur Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Salvum fac servum tuum, &c. Dominus vobiscum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione decuisti, &c. & Præterinde Domine famulo tuo, &c. & responso Amen. Aspergatur sic indurus à Priore vel Vicario seu Correctore Aqua benedicta, deinde omnes Fratres fraternitatis præsentis ipsum recipiant ad osculum pacis, & eo modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum est de Fratribus supradictum.

C A P. IV.

§. 6. Completo anno vel ante, si Priori vel Vicario, seu Correctori prædictis cui commoverit, & etiam majori parti Fratrum Professorum fraternitatis visus idoneus, ad professionem recipiatur, profitebitur autem hoc modo videlicet.

Ad honorem DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & Beatæ MARIÆ Virginis, ergo N. Coram Vobis Priore seu Vicario vel Correctore Fratrum Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ de consortio talis loci, profiteor velle me de cætero vivere secundum formulam & regulam Fratrum & Sororum dicti Ordinis usque ad mortem.

Mulieres verò eodem modo profiteantur coram Priore, vel cui commiserit.

C A P. V.

§. 7. Statuimus autem, ut nullus Frater nec Soror hujus fraternitatis & Ordinis, post talem supradictam professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eidem ad sæculam reverti liceat, sed bene libere possint transire ad unam de approbatis Religionibus, tria vota solemnia profitentibus.

C A P. VI.

§. 8. Fratres & Sorores dicant quotidie omnes Horas Canonicas, nisi infirmitate impediuntur. Pro Matutinis dicant vigintiocto Pater noster, pro Vesperis quatuordecim, & pro qualibet aliarum Horarum septem. Ad honorem verò Beatæ MARIÆ

semper Virginis, pro qualibet Hora tot Ave Maria quot Pater noster dicere teneantur. Pro benedictione autem Mensæ, dicant unum Pater noster; cum verò surgunt de Mensa similiter dicant unum Pater noster pro gratiarum actione, vel Psalmum, Miserere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt; omnes etiam, qui sciunt Symbolum Apostolorum videlicet, Credo in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam; & quando Completorium fuerit terminatum, qui autem sciunt, & dicunt Horas Canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noster, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

C A P. VII.

§. 9. Ad Matutinas Dominicis diebus & festivis à festa Omnium Sanctorum usque ad festum Resurrectionis Dominicæ, & Quadragesima surgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere poterunt de mane usque ad Vesperas exclusivè, de sero Vesperas & Completorium simul dicant.

C A P. VIII.

§. 10. Omnes quater in anno ad minùs, videlicet in festo Nativitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & Assumptionis aut Nativitatis Beatæ MARIÆ Virginis, peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistia devotè studeant recipere Sacramentum, nisi forsan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset à suis Confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua sæpiùs voluerit infrà annum communicare, petita à suo Prælo licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione poterit executioni demandare.

C A P. IX.

§. 11. In Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel decantatur divinum Officium, seu actualiter proponitur ibidem verbum Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi ac divino officio diligenter intendant; nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate aliquid submissè loquatur.

C A P. X.

§. 12. Fratres & Sorores Ecclesias quarum Parochiani existunt, juxta Canonicas sanctiones & bonos mores, & cum omni devotione studeant visitare, & Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos & inferiores summè revereantur; ipsorum jura absque omni diminutione fideliter eis solvant, & hoc tam in decimis quam in obligationibus aliàs quomodolibet consuetis.

C A P. XI.

§. 13. A Dominica prima Adventus usque ad Nativitatem Domini, quotidie tam Fratres quam Sorores jejunent. Et similiter à Dominica in Quadragesima usque ad Pascha Resurrectionis Domini idem observent. Férias autem Sextas jejunabunt omne tempore. Et jejunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius jejunare, seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia à suo Prælo, vel de consensu Confessoris discreti.

C A P. XII.

§. 14. Fratres & Sorores hujusmodi fraternitatis, uti poterunt carnibus diebus Dominicis, & tertiâ & quinta Feria. Cæteris verò diebus se abstineant, nisi sint infirmi aut multum debiles, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

C A P. XIII.

§. 15. Vagos curiososque discursus per Civitatem non faciant, Sorores verò solæ non discurrant, maxime juniores, ad nuptias & choreas, sive ad dissoluta & mundana convivia, sive ad vana spectacula, nullo accedant, de Civitate verò seu Castro vel loco ubi habitant, non exeant, etiam causa peregrinationis, absque speciali licentia Prioris, Vicarii vel Correctoris dictæ fraternitatis.

C A P. XIV.

Habitu Fratrum & Sororum.

Benedictione vestium sive habitus, & modo recipiendi ad hunc Ordinem.

Professione sive modo profitendi.

Statu permanentium in hoc Ordine.

Statu permanentium in hoc Ordine.

Surrectione ad Matutinum.

Confessione & communionem.

Silentii observatione.

Reverentia exhibenda Ecclesiarum Prælati.

Jejunio.

Cibo.

Discursu.

Armis à fratribus non ferendis.

Infirmus visitandus, & curandus.

Obitu fratrum & sororum & suffragis.

Constitutione Correctoris & Prioris.

Officio Correctoris, & Prioris.

Correctione Fratrum atque Sororum.

C A P. XIV.

§. 16. Invasione sive impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi pro defensione fidei Christianae, aut ex alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

C A P. XV.

§. 17. Deputentur per correctorem duo ex Fratribus, qui cum quempiam ex eisdem noverint infirmari ipsam quam citius poterunt, charitative studeant visitare, & statim à principio ad recipiendum poenitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta eundem efficaciter exhortentur, & si necesse fuerit ministerium corporale prout commodè poterunt, eidem studeant exhibere, si verò fuerit pauper, necessaria de bonis propriis vel communibus, prout facultas permiserit, sibi ministrare procurent, & idem faciant Sorores circa infirmas ex eis.

C A P. XVI.

§. 18. Quando continget aliquem ex Fratribus ab hac luce migrare, cæteris confratribus qui sunt in hac Civitate vel Castro nunciatur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant, donec corpus traditum fuerit sepulture, hoc idem inter Sorores decedentes, volumus observari. Præterea infra octo dies, post ipsius defuncti sepulturam, immediate sequentes, quilibet Frater & Soror dicat pro anima ejus, Sacerdos unam Missam, sciens verò Psalterium Psalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noster dicant, & in fine cujuslibet infra annum Fratrum & Sororum, tam vivorum quam defunctorum salute tres Missas faciant celebrari, qui verò sciunt Psalterium, illud dicant, & teneri quinquaginta Pater noster dicere teneantur.

C A P. XVII.

§. 19. Correctore fraternitatis mortuo vel amoto, Prior seu Vicarius cum consilio antiquorum de fraternitate, alium instituat Correctorem, singulis autem annis infra Octavas Paschæ vel alio tempore, privatus Prior vel Vicarius habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate super amotione vel confirmatione Correctoris, sic eundem confirmare vel amovere poterit, secundum quod ipse cum præfatis judicaverit expedire. Consimiliter etiam de consilio dicti Prioris vel Vicarii, & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit corrector ordinare de Subcorrectore vel Vicario fraternitatis, & etiam postmodum confirmare, & amovere secundum quod eis visum fuerit expedire. Quo Subcorrector vel Vicarius tantam potestatem habeat, quantam Corrector sibi concedet. Et eadem forma in institutione, & destitutione Prioris servetur.

C A P. XVIII.

§. 20. Correctoris officium erit, cum omni diligentia servare in se quæque in Regula descripta sunt, & sollicitam dare operam ut in aliis Confratribus observetur. Si quis verò viderit transgredientes, aut etiam negligentes, charitative corripiat & emendet, vel si magis sibi videatur expediens, Priori vel Vicario prædictis ut corrigat poterit intimare. Prioris etiam erit officium sollicitè Ecclesiam visitare. Cæteras etiam Sorores excitare ad observantiam regularem, diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet observare, quòd in incessu, statu & habitu, nihil per aliquam confororem fiat quòd cuiusquam merito turbare possit aspectum, præcipue tamen attendat, ut Sorores cum quoquam viro cuiuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant, maxime juniores, nisi forsan talis vir Sorori illi attingat infra tertium consanguinitatis gradum ad longius, cum hoc quòd sit bonæ vitæ & famæ.

C A P. XIX.

§. 21. Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, si non se emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum, consilio Discretorum de ipsorum penitus consortio publicè excludatur, nec admitatur de cætero, nisi cum Fra-

tribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quòd sonare infamiam videatur, aut ex ira quempiam percusserit, vel ad locum sibi prohibitum ire præsumperit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælo mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinencia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam consortio aliorum Fratrum, plus vel minus secundum conditionem personæ & exigentiam delicti gravius & leviùs corrigatur. Item si quis commiserit peccatum carnale, tali de consilio majoris partis Professorum fraternitatis illius loci, secundum exigentiam culpæ & conditionem personæ, gravius vel leviùs puniatur, sic tamen quòd sit cæteris in exemplum, quam punitionem si ferre recusaverit, de consilio Discretorum de Ordine expellatur. Circa Sororum correctionem, illud idem volumus in omnibus observari.

C A P. XX.

§. 22. In quolibet autem mense semel certa die & hora, per supradictos Priores vel Vicarios ad Ecclesiam Fratrum Servorum S. MARIE convocentur Fratres omnes confratriæ prædictæ, verbum Dei & etiam Missam, si hora competens fuerit pariter audiri, & tunc per ipsos Priores vel Vicarios ipsis legatur Regula ista, & exponatur, ac de agendis Fratres informet, & negligentes corrigant, & emendent, prout secundum Deum, & istam vivendi formam viderint expedire. In quolibet etiam mense, prima sexta Feria, Sorores ad Ecclesiam hujusmodi conveniant similiter verbum Dei, & Missam communiter audiri, quibus etiam legatur hæc regula, & exponatur, de suisque excessibus corrigantur, ut supra. Volumus, quòd in qualibet Civitate & Terra ubi fuerint Fratres & Sorores confratriæ hujusmodi, habeant in Correctorem vel Vicarium aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine prædicto, quem postulaverint à Prioribus præfatis, aut quem ipsi Priores vel Vicarii, per se vel per alios eis assignare decreverint. Volentes insuper & statuentes, universos Fratres & Sorores hujusmodi confratriæ, ubicumque existant directioni & correctioni ipsius Generalis vel Prioris Provincialis, pro eorumdem ampliori conservatione & promotione totaliter subiacere, quantum ad illa videlicet, quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoscuntur.

C A P. XXI.

§. 23. Corrector fraternitatis cum Fratribus & Prioris, cum Sororibus suis, cum Vicario eis deputato, cum ipsis in abstinentiis, jejuniis & austeritatibus aliis in supradictis capitulis contentis, ex causa legitima cum expedire viderint, poterunt dispensare.

C A P. XXII.

§. 24. Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis Sancti Augustini continentur. Item volumus & ordinamus, quòd in ista Regula seu forma vivendi habeatur, videlicet quòd præter divina, & Ecclesiæ præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis hujusmodi Regulæ constitutionibus sive ordinationibus, Fratres & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solum ad poenam, quæ cum à Prælo vel Generali contingeret ex quavis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & promptè suscipiatur, & etiam opere perficiatur. Cooperante gratia Domini Redemptoris Nostri JESU CHRISTI, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ, apud S. Petrum 17. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno septimo.

Congregatione Fratrum & Sororum & institutione Superiorum locorum, necnon statuto rotalis subjectio- nis istius status sub Priori Generali, & Prioribus Provincialibus ejuisdem Ordinis.

Dispensatione faciendi rationabili ex causa.

Obligacione hujus Regulæ & vivendi.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. die 16. Martii.

XVI.

Declaratio, & modificatio constitutionum nuper editarum super reformatione Fratrum minorum Conventualium S. Francisci.

Hæ constitutiones sunt suprâ in bulla 33. hujus Papæ, cum generale fol. 308.

MARTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1430.

Exordium.

Pervigilis more Pastoris, Romanus Pontifex animadvertens, commissum sibi gregem Dominicum, per laudabilia Religiosorum exempla, in semitam mandatorum Altissimi dirigi, & ad salutarium optionem operum provocari, nonnunquam super his quæ medio suæ provisionis ad commendabilem Sacræ Religionis reformationem processerunt, adjicit, declarat, modificat, ordinat & disponit, prout rerum & temporum qualitate pensata, id in Domino conspicit salubriter expedire.

Cardinalis S. Petri ad Vincula ab isto Pont. destitutus, in Capitulo Generali Assisi coacto, nonnullas edidit const. pro reformatione Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci. Hic Pont. eas confirmat. infra scriptis additis declarationibus.

§. 1. Cum itaque pridem dilectus filius noster tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, cui de venerabili fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, per alias nostras literas super hoc plenè Legationis officium commiseramus, ac omnimodam concesseramus salutem, vigore commissionis, concessionis & literarum hujusmodi, generali Capitulo Fratrum Minorum, quod tunc in Civitate nostra Assisi celebratur præsidens, nonnullas super reformatione Ordinis dictorum Fratrum Minorum, salubres & honestas constitutiones in eodem Capitulo edidisse noscatur, prout in literis suis ejus sigillo munitis vidimus plenius contineri.

Circa curam Monialium.

§. 2. Nos constitutionum & literarum earundem tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illasque harum serie approbantes, & confirmantes, super eis, ut posterioribus in posterum successibus gratulentur. Motu proprio non ad alicujus instantiam, sed de nostra mera providentia, additiones, declarationes, & modificationes auctoritate Apostolica ordinamus, edimus & facimus quæ sequuntur.

§. 3. Primò videlicet, quod ubi Fratres particulares dicti Ordinis, Monialium & Sororum Ordinis Sanctæ Claræ, Sancti Damiani, & Ministrorum, ac alia quæcumque Monasteria sive loca Regularia mulierum, per quascumque etiam Apostolicas literas sibi commissa sub certis poenis adstringitur, Ministris Provincialibus, ut illorum jurisdictioni subsint, prout convenit assignare, nisi per illos eis denuò fuerit recommissa adjiciendo decernimus, volumus, & mandamus, Sorores, & Moniales easdem (etiam si in contrarium habeant, quævis privilegia, vel indulta, quæ necnon eisdem particularibus Fratribus concessas literas hujusmodi, quoad hoc cassamus, irritamus, & annullamus, ad subtrahendum se à subjectione, & obedientia ipsorum particularium Fratrum, & aliorum quorumcumque, nisi de novo illis recommittantur, ut præfertur) seque omninò ipsorum Ministrorum, & per eos deputandorum Visitatorum jurisdictioni, & obedientiæ submitendum, per eandem constitutionem pari modo adstringi, & poenis similibus obligari.

Circa Prohibitum ad eas ingressum.

§. 4. Præterea decernimus, quòd exceptis iis, de quibus in constitutionibus felicis recordationis Benedicti Papæ Duodecimi Prædecessoris nostri fit mentio, nulli omninò hominum tam regularium, quàm secularium, cujuscumque gradus, præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, nobilitatis, & conditionis fuerint, prætextu sibi desuper quavis auctoritate concessæ cujuscumque licentiæ, quam similiter cassamus, & irritamus, & annullamus, Monasteria seu loca Sororum, & Monialium hujusmodi, seu aliquod ex eis ingredi, nec etiam Protectori, aut Generali Ministro dicti Ordinis Minorum pro tempore existentibus, seu præfatis Provincialibus Ministris, quibuscumque Visitatoribus licen-

Hoc est in c. 11. d. Bullæ hujus Papæ.

tiam super ingressu hujusmodi, aliis ab exceptis antedictis inconsulto Romano Pontifice concedere licentiam quoquomodo.

Diviniquè Officii celebrationem.

§. 5. Item, ubi cavetur de divino Officio secundum Ordinem dictæ Romanæ Ecclesiæ peragendo, statuimus, quòd de omnibus commemorationibus, & festis trium lectionum, festa novem lectionum fieri, utrumque festum Sanctæ Crucis sub duplici officio sine commemorationibus Sanctorum eisdem diebus occurrentium celebrari, prout à piæ memoriæ Gregorio Papa Undecimo prædecessore nostro fuit ordinatum. Quòdque super rubrica de festis occurrentibus infra Octavas festa ipsa non de præcedentibus, sed solum intra easdem Octavas existentibus, sicut etiam nonnulli alii Romani Pontifices prædecessores nostri declaraverunt, intelligi debeat.

Hoc caput est in 3. cap. d. Bullæ.

§. 6. Item, ubi præfato Generali Ministro duo Socii notabiles, unus videlicet Citramontanus, & alius Ultramontanus, addito Socio Scriptore, & alio Servitore, cum uno Famulo dumtaxat decreti sint, adjicimus eidem duos Famulos, unum elemosynarium sæcularem, vel alterius Religionis. Qui quidem Elemosynarius à Procuratoribus Provincialium, aut Provincialium Ministrorum Conventuum, vel Domorum, & locorum dicti Ordinis Minorum, omnia illa quæ pro victu, vestitu, equis famulorum salario, & aliis ipsi Generali Ministro, ejusque comitivæ necessaria & opportuna fuerint, exigere, & exacta pro hujusmodi necessariis exponere habeat. Quidque de præmissis exactis & expositis, eidem Ministro Generali primùm, & deinde Capitulo Generali, loco, & tempore celebrationis ejusdem, ut inibi per totum Ordinem secundum Provincialium numerum dividantur, rationem reddere teneatur. Adjicimus etiam, quòd singuli duorum Sociorum Provincialium Generalis Ministri prædictorum, singulos servitores Fratres, vel alias personarum suarum, & equorum sibi assignatorum, servitiis institutos famulos, quibus sicut cæteris de familia ejusdem Generalis Ministri provideatur, habere valeant, atque possint. His tamen, & aliis eis similibus ejusdem Generalis Ministri, prout secundum loca, & tempora, ac longas vel breves moras expedire viderit, moderationi relictis. Cujus etiam Generalis Ministri, vel per eum ad hoc deputandi coërtioni, & compulsioni, præfati Procuratores, & principales eorum, necessaria dicto Elemosynario forsitan solvere, vel exhibere recusantes, aut solutionem hujusmodi longius debito differentes, super hoc omninò volumus subjacere.

Socios quoque Generales Ministri.

Hoc est in 8. cap. ejusdem Bullæ mox citatæ.

§. 7. Item, ubi præfato Generali Ministro interdicitur potestas licentiandi aliquem ad cursum Magisterii, nisi præsentatus fuerit à Ministro suæ Provinciæ, quem nemo audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus solet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli singulis annis celebrari, aliàs idem Generalis Minister de proborum consilio ad magisterii cursum licentiare valeat, atque possit.

Potestatem Generalis de licentiando aliquem ad Magisterium.

Hoc est in c. 8. ejusdem Bullæ in 4. declaratione.

§. 8. Item, ubi dicto Generali Ministro pecuniarum exactio prohibetur, declaramus, quòd pro suis necessitatibus possit elemosynas à quibuscumque recipere, qui spontè illas voluerint erogare, dummodò ab exigendo, & extorquendo penitus abstineat.

Exactiorem eidem Ministro prohibitam.

Hoc est in eodem cap. 8. d. Bullæ, in 5. declarat.

§. 9. De vestimentis autem per Ministros & Custodes, debitis secundum Regulam & constitutiones præfati Benedicti prædecessoris provisio observetur.

Vestimenta quoque Fratrum.

Hoc est in c. d. Bullæ dec. 2.

§. 10. Item, ubi Generali, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & Guardianis, cæterisque Fratribus prædictis inhibetur, ne ullatenus quidquam exigant aliquo colore vel causa, qui secus fecerint eo ipso suis officiis sint privati, sibi quoque eorum subditi deinceps obedire minimè teneantur, & si aliqui Ministrorum Generali Ministro quidquam

Exactiorem Prælati interdicitam.

Hoc est in d. c. 8. d. Bullæ in 2. declarat.

contri-

1430. & 1431.

contribuere præsumperit, ipso facto suo officio sit privatus, volumus, & etiam declaramus, contributiones hujusmodi intelligi debere, si in modum exactionum vel extorsionum, tam ex parte dantium quam recipientium factæ fuerint, non autem modum elemosynarum supradictum, quem volumus in suo robore permanere. Quod si forsitan observatum non extiterit, hujusmodi privationum in quocumque dictarum constitutionum, per eundem Cardinalem, ut præfertur editarum, loco tangantur, definitionem, & determinationem solum spectare ad summum Pontificem quoad Ministrum Generalem, & ad Generalem Ministrum quoad Ministros Provinciales, & ad Provinciales Ministros quoad alios Fratres antedictos. Quas quidem omnes, & singulas additiones, declarationes, & modificationes per nos, ut præmittitur, à quibuscumque Fratribus dicti Ordinis Minorum, & aliis, quorum intererit seu interesse poterit, perpetuo, & irrefragabiliter observari volumus, & mandamus.

Juramentum quoque Generalis Ministri præstitum pro observantia prædictarum constitutionum hæcenus editarum.

§. 11. Rursus per juramentum, quo dilectus filius Guillelmus de Casali ejusdem Ordinis Minorum Generalis Minister, de dispensationem ullam super dictis constitutionibus per eundem Cardinalem editis, vel earum aliqua non petendo, vel obtenta non utendo, in præfato Capitulo Assisi celebrato, ut accepimus præfatio, quam plurima eidem Ordini Minorum, cujus prosperi status directionis onus ipsi Guillelmo Ministro principaliter incumbit, fructuosa, & utilia ingruentibus casibus pro tempore impedire, aut in ipsius Ordinis præjudicium differri posse, necnon eundem Guillelmum Ministrum, qui est caput, arctius quam membra ligari minus congruum fore recensentes, sibi juramentum hujusmodi, cujus formam præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressa, eadem auctoritate, motu simili harum serie penitus relaxamus, eumque ad illis observantiam decernimus, & volumus non teneri.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Præmissis necnon constitutionibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque. Aliis tamen constitutionibus antedictis per præfatum Cardinalem editis, in omnibus semper salvis.

Sancitio penalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis, voluntatis, mitigationis & mandati infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. A. 13. die 27. Julii.

Dat. Romæ apud SS. Apostolos, sexto Kalend. Augusti, Pontificatus nostri Anno tertidecimo.

EUGENIUS QUARTUS
PONT. CCXI.

ANNO DOMINI MCDXXXI.

ANNO 1431.

Eugenius Quartus, Venetus, D. Gabriel Condolmerius, antea dictus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis, Creatus Romæ 5. Nonas, Coronatus 5. Idus Martii 1431. Sedit annos 15. menses 11. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 7. Kalendas Martii anno Domini 1447. Sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies decem.

Amadeus de Sabaudia Felix IV. vulgò dictus Felix V. Pseudopontif. in Concilio Basileense, Nonas Novembris 1439. creatus. Deinde 5. Idus Maii 1449. Pontificatu spontè abdicavit.

I.

Quod S. R. E. Cardinales, in Consistorio secreto pronunciati, non dicantur creati Cardinales, quousque Cardinalatus insignia non susceperint.

Nec votum habeant in eligendo summo Pontifice, aut alio actu, quousque licentiam summus Pontifex eis imperiatur.

Circa hujus const. partem primam, vide infra Tom. 2. const. 50. Six. V. Postquam in §. 19. Et quoad secundum scias die 26. Januarii 1571. Pium V. aliter statuisse, quoad electionem Pape. Decrevit namque Cardinales in ea vocem habere, etiam si galerus Cardinalitius eis traditus non esset, neque os clausum, aut si clausum nondum apertum fuisset.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1431.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula divina disponente clementia constituti, de universis orbis Ecclesiis earumque statu pacifico, & tranquillo cogitare nos convenit: sed eo propensius ad Romanam Ecclesiam, quæ altarum Ecclesiarum mater est & magistra, aciem considerationis extendimus, quo sublatis dubiis, & confictis seu callidis opinionibus, ex quibus possent dispendia, & scandala provenire, penitus confutatis, ipsa Romana Ecclesia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

Exordium.

§. 1. Sanè quamquam ex libris Romani ordinis aliàs Cerimonialium nuncupato, & aliis Ecclesiæ Romanæ libris, seu antiquis codicibus comprehendendi possit, & ex illis resulter, quid nominis, tituli, vel honoris, per secretam procuracionem de alicujus persona in ejusdem Rom. Ecclesiæ Card. per Romanum Pontificem pro tempore in secreto Consistorio factam, eidem personæ in Cardinalem sic provinciata per promotionem hujusmodi acquiratur. Quia in temporibus modernis, quibus aliquotiens nonnulli in secreto Consistorio in Cardinales assumpti fuerunt secretè, & eis ex bonis respectibus insignia Cardinalatus saltem omnia, minimè assignata fuerunt, nonnullorum aliter sapere fatigentium astutas considerationes, & inductiones subtiles juxta præmissa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt.

Causa hujus declarationis.

§. 2. Nos ad submovendum causam, & occasionem quoruncumque dubiorum quæ quomodolibet super iis insurrexere hæcenus, & possent insurgere forsitan in futurum, de venerabilium fratrum nostrorum Jordani Sabinensis, Hugonis Prænestrinensis Episcoporum, & dilectorum filiorum Joannis tit. S. Laurentii in Lucina, Ludovici tit. S. Cæciliæ, Antonii tit. S. Marcelli, Joannis tit. S. Sixti, Francisci tit. S. Clementis, Angelotti tit. S. Marci presbyterorum, ac Lucidi S. Mariæ in Cosmedin, & Arduini Sanctorum Cosmæ & Damiani Diaconorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium unanimi consilio & consensu, præfenti irrefragabili constitutione decernimus, & declaramus, per hujusmodi pronunciationem sic in secreto Consistorio de quibusvis personis hæcenus factam, seu in posterum faciendam, alicui sic, in Cardinalem in præteritum pronunciato, seu in posterum pronunciatum, licet per eum ad Cardinalatus initium dispositus videatur nullum jus, seu titulum re aut nomine acquisitum fuisse, aut acquiri potuisse hæcenus seu posse, neque aliquem per quempiam per scripturam, vel nominationem pro Cardinali reparari, vel haberi debuisse, seu potuisse hæcenus vel debere seu posse quomodolibet in futurum, donec, & quousque de similibus consilio, & consensu sic pronunciato in Romana Curia præfentis Cardinalatus insignia, videlicet per Capelli rubei traditionem, ac tituli assignationem, annulique juxta morem consuetum, in digito immisionem; Absenti verò ab eadem Curia per hujusmodi Capelli missionem, realiter sint impensa, aut saltem in generali Consistorio.

Quod Cardinales, ante insignium susceptionem, non dicantur creati.

§. 3. Quòdque in Cardinalem sic provinciatus, etiam postquam insignia hujusmodi omnia receperit, & etiam admissus fuerit, & receptus, ut præfertur,

Votumque non habeant in eligendo Pape, vel alio

actu antequam sit licentia votandi data.

in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut aliquo actu habuisse, vel habere potuisse, aut debuisse, sive posse, vel debere minime censeatur, donec, & quousque per Romanum Pontificem pro tempore existentem de similibus consilio, & consensu sibi in practicandis, consulendis, & deliberandis negotiis Consistorii antedicti, postquam in Consistoriis aliquibus mores in talibus observari consuetos expertus, & interrogatus consiliativè, aut consultivè responsum dandi expressa licentia tribuatur, seu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoscumque etiam prædecesores nostros, aut alios quavis auctoritate scribendo, nominando, seu etiam reputando scienter vel ignoranter attentatum forsitan est hæcenus, vel in posterum contigerit attentari.

Alioquin pœnas hic enunciatas incurrit.

§. 4. Si quis autem in Cardinalem sic provinciarum, contra præmissa Cardinalem pertinaciter se ausus fuerit nominare, eo ipso ex tunc omni jure quod sibi quomodolibet acquisitum prætereundum esset, privatus sit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad hujusmodi Cardinalatus honorem. Cæteri vero in hoc ei adherentes, vel dantes consilium, seu favorem, in ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti) nequeant ab alio, quàm à Romano Pontificè absolutiois beneficium obtinere.

Quibuscumque non obstat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, indultis, concessionibus, & exemptionibus Apostolicis specialibus vel generalibus sub quacumque verborum forma etiam pœnas & censuras in se continentibus, in contrarium editis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. r. die 26. Oct.

Nulli ergo nostræ constitutionis, & declarationis, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 7. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Cardinalium subscriptiones.

Ego Joannes Cardinalis Sancti Laurentii dictus Rothomagen. subscripsi.

Ego Ludovicus tituli Sanctæ Cæcilie presbyter Cardinalis Arelaten. subscripsi.

Ego Antonius tituli Sancti Marcelli presbyter Cardinalis subscripsi.

Ego Joannes tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego E. tituli Sancti Clementis presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego A. tituli Sancti Marci presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego Jordanus Episcopus Sabinen. manu propria subscripsi.

Ego N. Cardinalis Cypri Episcopus Prænestinen. subscripsi.

Ego Ludovicus Cardinalis de Comitibus manu propria subscripsi.

Ego A. Cardinalis Nova manu propria subscripsi.

Publicatio & registratio in quinterno Cancellariæ.

LECTA & PUBLICATA fuit hæc Constitutio de mandato SS. D. N. Papæ, in Audientia contradictarum, & Cancellaria Apostolica die 8. Novembris, videlicet quinto Idus, in præsentia Reverendissimi in Christo Patris & D. B. Patriarchæ Graden. dictam Cancellariam Regentis, R. P. D. Apostolicarum literarum Correctoris, venerabilium virorum DD. de Præsentia, & aliorum in copioso numero Scriptorum, & Abbreviatorum, ut moris est, & deinde in Quaterno isto authentico de mandato ipsius D. Regentis sic inscripta.

II.

Quòd Congregatio Monachorum de Observantia S. Justinæ Ordinis S. Benedicti, quæcumque legata pia, ejus Monasteriis & locis quamvis non expressis facta acceptare, & ad ea consequendum procuratores constituere, & juxta Capituli generalis & Visitatorum judicium distribuere possit.

De his Monachis vide infra in hoc Tom. I. in const. I. Jul. II. Super Cathedrali.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

1431. Edita A. D. 1431.

Proœmium.

Disposicione divina gregi Dominico quamvis immeriti præfidentes, dum præclare dilectorum filiorum Congregationis Monachorum de Observantia S. Justinæ, Ordinis S. Benedicti merita recensimus, intra nostræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum ministeriis erga Deum, & homines indefinenter exuberant fructus, dignè nostros diffundimus cogitatus, votis illis gratum libenter offerimus auditum, per quæ ipsorum statui, ac indemitatibus consuli possit, eorumque religio salubria jugiter suscipiat incrementa.

Causa hujus constituit.

§. 1. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis hujusmodi petitio continebat, eis diversæ donationes, & legata facta fuerint ipsorum Monasteriis sive locis non expressis, & propterea ab aliquibus hæcatur, an Congregatio prædicta cum illius singulares personæ proprietatis incapaces sint, præmissa, super quorum aliquibus his indecisa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino fient donationes & legata valeant acceptare.

indultum de quo in rub.

§. 2. Nos omnem super his ambiguitatis materiam semovere, necnon conscientiarum scrupulis obviare cupientes, ipsius Congregationis in hac parte supplicationibus inclinati, quòd Congregatio prædicta donationes & legata hujusmodi acceptare, necnon ipsa vel ejus Visitatores pro præmissis & etiam quæ dictis Monasteriis, ac locis hæcenus facta fuerunt, & in antea fieri contigerit donationibus legatibusque vendicandis, ac recipiendis, Syndicos, sive Procuratores constituere, & deputare, necnon donationes, & legata prædicta etiam quæcumque, & qualicumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo sive dictis Visitatoribus pro tempore videbitur inter hujusmodi Monasteria, atque loca illorumque personas, & alias in dictæ Congregationis usus, ac pro felici ejus statu, & directione dispensari, converti, & distribui licite possint, auctoritate Apostolica decernimus, & indulgemus per præsentem.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus liti pendencia hujusmodi, ac constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Monasteriorum locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. r. die 3. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 3. Idus Novemb. Pont. Nostri Anno primo.

III.

Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIE de Monte Carmelo, ab Honor. III. hæcenus approbare.

Hanc regulam approbavit Honor. III. sup. in const. 8. Ut vivendi. fol. 70. Eamque primo mitigavit Innoc. IV. sup. in const. 6. Quæ honorem. fol. 89. Quam regulam secundum mitigationem d. Innoc. observant Fratres qui Discalciati nuncupantur, ut ibidem plenè notavi. Postmodum hanc eandem regulam hic Eugen. & successivè Pius II. & Six. IV. iterato mitigarunt, ut infra in ipsius Six. const. 11. Dum attentata. Et hanc universi alii Fratres observant, qui etiam Mitigati appellantur. Et hic Ordo est unus de Ordibus Mendicantium, ut infra in Pii V. const. 44. Romanus, eorumque privilegiis fruitur, ut ibidem. Et idè ejus bullam Mare magnum nuncupatam prætermisi, tamquam ferè eandem cum bulla Fratrum Predicatorum, & Fratrum Minorum, & alia notavi sup. in d. const. Honor. III.

Edita A. D. 1431.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis providètia circumspècta nonnumquam ea, quæ ad propagationem Religionum quarumcumque, & in divinis obsequiis mancipatarum personarum prosperum statum cõservan-

dum,

dum; ac animarum salutem earundem salubriter instituta fuerunt, ut fructum afferant exoptatum, reformatur, & moderatur. Ea ut Religiones ipsæ, præsertim à Sede Apostolica approbatæ, in suo vigore perdurent, prout temporis pensata qualitate in Domino prospicit expedire, libenter impendit suæ sollicitudinis partes.

Ordo Carmelitarum supplicat pro mitigatione regulæ Hen. III. in tribus Capitibus.

Quia multi diffidentes eorum observantiam, retrahuntur ab ista Religione.

Hic ideò Pont. d. regulam moderatur quoad esum carniæ. Imò Six. iv. latius moderaturus cit. in rub.

Mansionemque in Cellulis.

Dispensas ab observantia strictioris regulæ.

Privilegiis que Ordinis gaudere concedit.

Eligendique confessorum qui absolvat, &c. Tu ad hæc vide const. 115. Clem. viii. Quæcumque.

§. 1. Sanè cum sit nobis pro parte dilectorum filiorum Joannis Faci Magistri Generalis, ac Provincialium, & claustralium Priorum, & universonum Fratrum Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo nuper expositum, quòd in certis Capitulis regulæ Fratrum dicti Ordinis per bonæ memoriæ Albertum Patriarcham Jerosolymitanum traditæ, inter cætera cavetur expresse: Quòd Fratres prædicti Ordinis ab esu carniæ abstineant, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur: eisdem etiã: Quòd singulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à festo Exaltationis Sanctæ Crucis, usque ad festivitatem Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI jejunare teneantur: Quòdque singuli eorum manere debeant in cellis suis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, præcipitur.

§. 2. Et propter nonnulli ipsius Ordinis professores, propter arctitudinem, & rigorositatem Regulæ hujusmodi, tam ex fragilitate humana, quàm ex debilitate corporea, nequeunt eandem Regulam observare, dispendium suæ salutis incurrant. Quòd plures etiã asperitatem hujusmodi pertimescentes, ab ingressu ejusdem Ordinis retrahantur.

§. 3. Nos verò, qui plantare Religionem sacram, & plantatam modis omnibus fovere intensis desiderii affectamus, super hoc, quantum nobis est possibile, providere salubriter cupientes, & rigorem hujusmodi quadam temperie mitigantes, ac regulam ipsam moderantes, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, ordinamus, & concedimus, quòd dicti Ordinis professores, qui nunc sunt, & pro tempore erunt, tribus dumtaxat diebus singularum septimanarum, etiã quibus, ut præfertur, jejunare juxta eandem regulam sint adstricti, præterquam in Adventu, & in Quadragesima, & aliis generalibus prohibitis diebus, carnibus vesci.

§. 4. Ac horis congruis in eorum Ecclesiis, & illorum Claustris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licitè, & liberè valeant.

§. 5. Decernentes eos, & eorum singulos circa præmissa ad arctiorem observantiam, quam supra præmittitur, occasione professionis in dicto Ordine emissæ, vel in posterum emittendæ minime teneri.

§. 6. Et nihilominus Fratribus eisdem, qui Regulam ipsam, ita ut præmittitur, moderatam observaverint, quòd eis proficiat in remissionem peccatorum; omnibus, & singulis privilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prærogativis eidem Ordini per antea concessis, uti, & gaudere possint, eadem auctoritate concedimus per præsentis; constitutionibus Apostolicis, & statutis consuetudinibus etiã prædictis, & aliis Ordinis, & Regulæ prædictis capitulis, juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate vallatis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

§. 7. Et ut ipsi Fratres in humilitatis, & paupertatis spiritu, ac castimonia virtutum Domino famulantes, ad hujusmodi mitigatam regulam observandam ferventiùs animentur; omnibus, & singulis Fratribus dicti Ordinis, præsentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam istam, sic, ut præmittitur, moderatam observaverint, seu in observantia ipsius vixerint, ut Superiores ipsorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus ejusdem Ordinis sacerdos, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, semel tantum in mortis articulo plenam remissionem in statu, & sinceritate S. R. E. ac obedientia, vel devotione nostræ, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, necnon observantia prædicta persistente auctoritate Apostolica, concedere valeant, de-

votioni ipsorum, tenore præsentium indulgemus. Sic tamen, quòd iidem Superiores, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eisdem Fratribus, si supervixerint, vel per alios, si fortè transierint, & faciendam injungant: quam ipsi Fratres facere teneantur, ut præfertur.

§. 8. Et ne, quòd absit propter hujusmodi gratiam, Fratres prædicti reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus, quòd si ex confidentia remissionis hujusmodi, prædicti Fratres aliquando fortè committerent, quoad illa prædicta remissio nullatenus suffragetur.

§. 9. Et insuper, quòd per unum annum, ex quo nostra præsens concessio ad eorundem Fratrum pro tempore existentium notitiam pervenerit, computando, singulis sextis feriis, impedimento legitimo cessante, jejunent. Quòd si prædictis sextis feriis ex præcepto Ecclesiæ, regulari observantia, inuncta poenitentia, voto, vel aliis jejunare teneantur, una alia die singularum septimanarum ejusdem anni, qua ad jejunandum non sint adstricti, jejunent. Etsi in dicto anno, vel aliqua ejus parte essent legitime impediti, anno sequenti, vel aliis qua primum potuerint, modo simili, supplere jejunium teneantur. Porro, si aliis forsan prælibatum jejunium in toto, vel in parte adimplere commodè non potuerint, eo casu Superiores ipsorum, jejunium ipsam in alia pietatis opera, prout salutem animarum illorum viderint expedire, commutare valeant, quæ ipsi pari modo debeant adimplere. Alioquin nostra hujusmodi præsens concessio, quoad non observantes dumtaxat, nullius esset roboris, vel momenti.

Nulli ergo, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicæ 1432. 15. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

Privilegium Curialium sive Officialium Sedis Apost. obsequiis existentium, aliorumque pro eorum negotiis ad eandem Sedem venientium, & apud eam commorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conventantur.

Hoc privilegium, quoad Officiales actu exercentes, innovavit & declaravit Leo X. infra in ejus const. 10. Regimini. Et quoad Clericos beneficiatos respectu suorum Ordinariorum, revocavit Concilium Tridentinum in cap. 1. sess. 23. & cap. 11. sess. 24. Ac generaliter restrinxit Pius IV. ad eos qui per annum in Curia residerint, ut infra in ejus const. 56. Inter multiplices pastoralis. §. præterea, & Paul. V. in const. 44. Universi, in S. de Aud. Camera. Tom. 3.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam vel memoriam.

Divina in eminenti Sedis Apostolicæ speculante disponente clementia constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obsequiis ejus, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum salute quærenda, & justitia consequenda, de diversis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius se promptiores valeant exhibere.

§. 1. Hinc est, quòd nos ex certis rationabilibus causis moti, etiã nonnullorum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, districtius inhibemus locorum Ordinariis, necnon commissariis, & delegatis eorum, cæterisque universis, & singulis, quacumque potestate, & auctoritate præfulgeant, cuiuscumque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos quocumque nomine nuncupentur, in nostris, & dictæ Sedis obsequiis, nunc & pro tempore existentes, necnon quoscumque alios pro suis, & eorum causis, & negotiis prosequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & causarum hujusmodi prosecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis,

Hoc ultimum declarat.

Et rerum declarat.

Dat. P. An. i. die 15. Feb.

IV.

Edita A. D. 1432.

Exordium.

Privilegium de qua in tribus. Hæc Bulla inter extravag. communes, sed eam potest quia semper est in manibus Curialium, & ut scis adnotationes postas in rub.

suspens.

suspensionis, vel interdicti, aut privationis officiorum, vel beneficiorum, seu quamvis aliam sententiam promulgare presument. Nos enim omnes, & singulos processus, sententias contra tenorem, & mentem nostrae inhibitionis huiusmodi latas, & habitas, ac in posterum habendas, & promulgandas, & quaecumque inde secuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliusque extitisse, vel existere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum forsitan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum, & inane.

Poenae adversus eorum perturbatores.

§. 2. Et nihilominus in omnes, & singulos Ordinarios, ac Officiales, commissarios, & delegatos eorum, quibuscumque, officialium, aut negotia huiusmodi apud dictam Sedem prosequentium praedictorum eos illis forsitan privando, aut privatos decernendo, vel declarando, seu cujuscumque privationis praetextu illa personis aliis conferendo, seu de illis in eas quomodolibet intrumiserint tam in dantes quam in recipientes, excommunicationis, suspensionis, & interdicti latas sententias promulgamus, quas volumus eos incurrrere ipso facto. A qua quidem excommunicationis sententia absolvi nequeant, nisi a nobis, vel per nos deputandis, praeter quam in mortis articulo constituti.

Hac affixio non invenitur, sed eius observantia est notoria, & confirmatio colligitur ex Bullis cit. in rub. Derogatio contrarium.

§. 3. Praemissa autem a die affixionis, praesentium ad valvas basilicae Principis Apostolorum de Urbe ex certa scientia quoscumque ligare volumus, & arctare.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, & quibuscumque generalibus, provincialibus, vel synodalibus Conciliis editis, constitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis, per quae effectus praesentium impediri possent quomodolibet, vel differri, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus habenda esset praesentibus mentio specialis, & quae praesentibus quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam nostrae inhibitionis, declarationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Dat. P. An. 2. die 6. Martii.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo trigesimo secundo, octavo idus Martii, Pontificatus Nostri Anno secundo.

V.

Approbatio Congregationis S. Iustinae de Observantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli generalis celebrationem, Definitorumque ac Visitatorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem.

Hac Bulla in secunda eius parte confirmatur a Gregor. XIII. in const. 16. Nihil. Alia autem istam Congregationem concernentia notabo in const. 1. Julii II. Super. Et inde videbit, eandem Congregationem Cassinensem appellari.

Edita An. D. 1432.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Et si ex sollicitudinis debito pastoralis, sub reglari observantia singulis Altissimo militantibus, in his per quae suis statui & indemnitatibus consulitur, nos favorabiles esse deceat, pariter & benignos, praeclearam tamen dilectorum filiorum Monachorum de observantia Sanctae Iustinae Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam divina favente clementia ad apicem Summi Apostolatus assumeremur, specialem gestimus, in Domino charitatis affectum spiritualis dono laetitiae vitam, & conversationem contemplantes, quibus eis aliisque proficerent, & salutaria piis fidelium mentibus exempla transmittunt, tanto solertiùs ea prosequi, necnon instaurare, studiis gerimus assiduis, per quae Co-

gregationis huiusmodi status feliciter adaugeri, solidarique poterit, quanto per assumptione huiusmodi major nobis desuper attributa facultas est, & ampliorum Christianis speramus jugiter provenire salutem.

§. 1. Attento itaque quod feci. record. Martinus Papa Quintus praedecessor noster, nonnulla eisdem Monachis contulit privilegia, quae non usque adeo ad pleniorum ejusdem Congregationis soliditatem, augmentumve sunt sufficientia; idcirco nos propter dictorum Monachorum laudabilem vitam, & exemplares mores nobis diu cognitos praefatum praedecessorem nostrum sequentes, atque ubi opportunum fuerit nonnulla innovantes, & adicientes, proprio motu, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, necnon irrefragabili, perpetuaeque constitutione sancimus, & praesentium serie statuimus, volumus pariter, & ordinamus, quod omnes & singuli dictae Congregationis ordinem ipsum professi, praesentes & futuri, quamvis in diversis pro tempore Monasteriis sive locis morentur, unum tamen corpus, & una Congregatio existant. Quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbamus, & ut a Christianis fidelibus in reverentia & devotione habeatur hortamur, eamque sub Ordine, & regula B. Benedicti esse declaramus, atque constituimus.

§. 2. Quodque pro eorum salubriori statu in loco ad id congruo, generale juxta laudabilem quae desuper dudum viguit consuetudinem Capitulum per eos singulis annis celebretur, nec illud postquam inchoatum fuerit, donec pro alio futuro celebrando Capitulo similis locus electus, & acceptatus extiterit, quomodolibet dissolvatur.

§. 3. In quo quidem Capitulo, novem ex his qui in illo habere vocem possunt eligatur Definitores, qui sic electi totum Capitulum praefatum representent, pro salubri dictae Congregationis successu, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus ipsius Congregationis, ac praefatae regulae statum, observantiam, & indemnitatem, necnon circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulae variatione substantiae, vel effectus, interpretationem, seu declarationem quomodolibet concernere poterunt auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitates exegerint, amovendi, alterandi & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum statutis, constitutionibus, ordinationibus, & definitionibus, & correctionibus, singuli de Congregatione huiusmodi cujuscumque dignitatis, status, gradus sive conditionis, existant in omnibus, efficaciter parere teneantur.

§. 4. Volentes, ac statuentes quod huiusmodi Definitores de praedictis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis prout utilitatibus praedictae Congregationis videbitur expedire, liberè disponere.

§. 5. Necnon eos ex ipsis Monachis praesentibus & futuris, quos ad id idoneis judicaverint, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratum huiusmodi alias juxta dictae Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere sive nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos sive nominatos, absque aliqua dictae causae cognitione a regimine & administratione dictorum Monasteriorum quibus tunc praefuerint, & quae tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere, ac etiam omnia & singula, quae in praemissis omnibus, & circa ea quomodolibet necessaria vel opportuna fuerint, facere & exequi liberè, & licitè possint & valeant.

§. 6. Planè ne post dissolutionem huiusmodi Capituli praedictae Congregatio regiminis solatio destituta remaneat, quinque vel plures prout Definitores huiusmodi visum fuerit Visitatores deputentur, quorum unus juxta ipsorum Definitorum dispositionem, Praesidentis vicem, nomenque suscipiat, & ad eum secundum huiusmodi Capituli decreta, singula

Omnes Monachi Congregationis S. Iustinae vel se ipsos professi unam Congregationem constituunt quae ab ipso Pontifice approbatur.

Capitulum generale singulis annis congregetur, & ante eius dissolutionem locus alterius futuri Capituli eligatur. In quo novem eligantur Definitores, qui statuta & alia facere possint quae pro statu Congregationis necessaria fuerint, vel opportuna.

De Monasteriis disponant. Abbates & Priores eligant & pariter destituant. Hoc explicavit hic idem Pont. etiam si vacatio eveniret: apud Sedem Apost. ut referretur infra in Greg. 13. const. 16. Nihil qui haec etiam confirmavit, majoribus additis poenis. Visitatores in eodem Capitulo deputentur, quorum unus Praesidentis locum teneat, ad quem singula Congregationis etiam deferantur.

gula prædictæ Congregationis negotia deferantur, ipsique Præsidentis & visitatores omnia & singula faciant, disponent & exequantur, super quibus ab hujusmodi Capituli muniti potestate fuerint, vel quæ ab eo receperint in commissis, aut aliâ juxta eorum constitutiones, & statuta, quorum officia usque ad sequens aâo proximo futuro tunc celebrandum hujusmodi Congregationis Capitulum dumtaxat durent.

§. 7. Locus autem Capituli prædicti, postquam electus, & acceptatus fuerit, absque rationabili causa, de Præsidentis quoque necnon majoris partis Visitatorum eorundem assensu, nullatenus imutetur.

§. 8. Præterea omnes & singuli præsentis & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi conversi & commissi, sub prælatorum Visitatorum & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasteriis sive locis ipsi Monachi conversi & commissi morantur, obedientiis stant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impensuri.

§. 9. Et insuper ne facilitate præcipiti religionis jugum quis acceptet, nullus ex Monasteriorum sive locorum hujusmodi Prælati, absque deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conventus assensu, quempiam in Monachum sive conversum Monasterii, sive loci cui præsit, quomodolibet ad professionem recipiat, aliter verò inibi recepto, nisi postea prædictus accedat assensus standi vel morandi ibidem sit penitus interdictum.

§. 10. Sanè ut cujuslibet materia turbationis adempta personæ Congregationis hujusmodi quietis valeant Altissimo famulari, omnes & singuli quos de Prioribus in quibus professi fuerit Monasteriis & locis, ad alia præsentia & futura dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta ordinationem Capituli hujusmodi transferri contigerit, aut aliâs pro conventualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis, atque locis realiter absoluti sint, & aliorum Monasteriorum locorumque prædictorum quamdiu steterint ibidem Monachi, ac suppositi reputentur, & pro conventualibus inibi habeantur, in actibus & negotiis capitularibus, ac si ibidem professi fuerint.

§. 11. Porro ne præmissorum occasione Monasteriis, & locis Congregationis hujusmodi vel eorum alicui detractum fore quomodolibet extimetur, omnia Monasteria, & loca prædicta necnon illorum Prælati, atque personæ quibuscumque eis à Sede Apostolica, vel aliâs qualitercumque concessis, de jure seu consuetudine quomodolibet debitæ juribus, præminentis, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & utantur, dummodo illa præmissis, & aliis hujusmodi Congregationis ordinationibus, & institutis non obstant, nec propterea ex Monasteriis ipsis unum reputetur alteri subiectum, sed eis in sua libertate remanentibus illa vicissitudinis adminiculo conjuncta sub felici dictæ Congregationis regimine uniformi regularis observantiæ gressu sibi invicem suffragentur.

§. 12. Adjicientes quòd quotiescumque Prælati aliquis Monasterium cui præfuerit, ad ejusdem Congregationis observantiam reducere, & sub illa reformare delegerit, juxta statuta, decreta, necnon ordinationes hujusmodi prout congruentius poterit, ipsam reformationem faciat, ejusque desuper acta, conventiones & modî quæ de consensu Congregationis ejusdem, vel illorum quos ad id deputaverit in formam publicam redacta fuerint, eo ipso confirmationis Apostolicæ sint robore suffulta.

§. 13. Sanè cum prædictus prædecessor prædictæ Congregationi concesserit, quòd vacantibus Monasteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones rectè & canonicè celebrandæ à duobus partibus eligentium auctoritate Apostolica confirmatæ ipso factò censerentur. Quodque de omnibus redditibus Monasteriorum prædictorum quinta pars pro decenti sustentatione Prælatorum deputaretur, aliâ verò quatuor partes per Cellerarios absque contradictione Prælatorum in Monachorum & conventuum utilitatibus dispensarentur.

§. 14. Nos attendentes quòd hujusmodi ordinationes & decreta, non ad conservationem & augmentum dictæ Congregationis, sed ab ejus dispendium maximum cederent, & detrimentum, omnia & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, & reddituum divisiones hujusmodi revocamus prærter & annullamus, Volentes & statuentes quòd electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Præsidentem, & Visitatores juxta concessam eis, ut præfertur, facultatem, & eorum constitutiones & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones Monasteria ipsa sive loca, & eorum bona tam in spiritualibus quàm temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita sit facultas.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam si de illis specialis & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset, quibus quoad præmissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratum & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1432. nono Kal. Decembris, Pont. nostri secundo.

Quòd Festivitas Sanctissimi Corporis CHRISTI, etiam in Octava celebretur duplicatis indulgentiis à Prædecessoribus Pont. concessis.

Hanc Festivitatem instituit Urb. IV. ut sup. in ejus const. 1. Transiturus. fol. 121. ubi alia indicavi.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Excellentissimum Corporis & Sanguinis Domini Nostri JESU CHRISTI Sacramentum quod appropinquante passionis ejus hora Dominus ipse signo præcipui quo nos dilexit amoris salubriter instituit, ejusque commemorationem sacratissimam jugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc inter singulos hujusmodi mercato sanguine spiritualia dispensare munere votis exposcimus, ut illi condignis assurgentes laudibus, sua frequentius ad ipsius venerationem Sacramenti corda dirigant, & eo quo corporalis habetur præsentia Salvatoris, viatico fructus vitæ complectentes æternæ celestia conscendant, ipsum, qui se nobis in edulium tribuit perpetuo conspecturi.

§. 1. Sanè dudum piæ mem. Urbanus Papa Quartus prædecessor noster, &c. Et subsequenter Martinus PP. V.

Omittitur narratio harum const. quia habes supra in hoc Tom. 1.

§. 2. Nos verò quos interim ad summi Apostolatus apicem divina clementia perduxit, etiam pro frequentiori hujusmodi veneratione Sacramenti summis gestientes affectibus nostri partes ministerii salubriter impertiri, necnon relaxationes, & concessionem prædictas Apostolici robore muniminis ipsorum nationi fidelium committentes, præmissis prout eundem Martinum prædecessorem, ut præfertur, relaxatis diebus alios totidem dies pariformiter ab ipsis fidelibus consequendis adjicimus per præsentem.

§. 3. Et insuper universos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino, ac eis per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, & in remissione peccatorum injungimus, ut per se vel alios eorum subditos per singulas suarum Civitatum & diocesum Ecclesias in dominica feriam & festum prædicta proximè precedente, salutaribus ad venerationem potissimè Sacramenti hujusmodi monitis & exhortationibus præsentium, quarum etiam tenor inter matutinales

Hic autem Pont. hac revocat, & aliter statuit.

Contrariisq; omnibus derogat.

Dat. P. An. 2. die 23. Nov.

VI.

Edita D. An. 1433.

Exordium.

Urb. & Mart. v. const. vide ut in rub.

Duplicatio indulgentiarum.

Jussio recitandi has const. interlectiones nostras d. Festi. & Octava.

Locus pro futuro Capitulo electus non mutetur, nisi &c.

Prælatorum obedientiis omnes sub sint.

Ad religionem nemò à Prælato recipiatur nisi præ via matura deliberatione atque consensu duarum partium Conventus. Alia insuper observari voluit.

Six. v. in constitut. 71. Cum de Translati de Monasteriis, in quibus professi sunt, ad alia Monasteria, ab illis absoluti, & pro illis professi habeantur donec in illis permanferint.

Omnia Monasteria locis juribus utantur.

Decreta pro reformatione alicujus Monast. fienda, & de consensu Congregationis in publicam formam redacta, Apostolico munimine roborata censeantur.

Mart. v. decrevit Electiones à Congregatione canonice celebratas à Sede Apost. confirmatas esse censerit, & redditus certo modo dividi.

festorum necnon dierum octavarum hujusmodi lectiones recitetur, literarum continentia & effectu publicare & insinuare procurent, ut ejusdem Sacramenti suffragante mysterio subditi & fideles ipsi spiritualium gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui se per ipsum immolavit hostiam post hunc vitam cursum, ad gloriam perducantur aeternam.

Fides transumptorum.

§. 4. Verum, quia difficile foret hujusmodi literas singulis exhiberi, volumus & eadem autoritate decernimus, quod ipsarum transumpto manu publica, & sigillo alicujus Episcopalis vel superioris Ecclesiasticae Curiae munito, tamquam praefatis si originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ac si originales literae forent exhibitae vel ostensa.

Dat. P. A. 3. die 26. Maij.

Datum Romae, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1433. septimo Kalend. Junii, Pont. nostri Anno tertio.

VII.

Contra simoniace pravitatis reos, eorumque mediatores.

Similis constitutio Pauli II. est inter extravagantes communes in tit. de Simon. & utraque istarum, cum ceteris aliorum Pontificum constitutionibus, confirmatur a Pio Quinto infra in const. 5. Cum primum Tom. 2.

Edita An. D. 1434.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Detestatio simoniae.

Cum detestabile scelus simoniace pravitatis tam divinarum scripturarum, quam sacrorum Canonum auctoritas abhorreat & damnet, nos considerantes, quod plures penarum gravitas, quam Dei timor avertere solet a voluntate peccandi, ac summis desideriis affectantes, ut hoc pestiferum vitium non ex usu solum, sed etiam ex mentibus hominum saltem propter poenarum metum penitus eyellatur.

Innovatio & auctio poenarum contra simoniae pravitatis reos, & eorum complices.

§. 1. Praedecessorum Romanorum Pontificum vestigiis inharendo, ac etiam omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, privationis, & interdictionis sententias, censuras, atque poenas dudum a Pontificibus praedictis, & pro talibus reputatis contra simoniacos quomodolibet latas, & quas illos cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel praeminentiae fuerint, etiam si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis Ecclesiastica, seu mundana dignitate praefulgeant, & eorum quemlibet tam manifestum quam occultum ipso facto incurere volumus, confirmantes & innovantes, auctoritate Apostolica declaramus, quod omnes illi qui simoniace ordinati fuerint, a suis sint ordinibus suspensi, per electiones vero, postulationes, confirmationes, provisiones, seu qualvis alias dispositiones, quas simoniae labefieri contigerit, & quae viribus omnino careant, in Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus personalibus, officiis Ecclesiasticis, quibusvis beneficiis, aut aliquo eorum cuicumque ejus nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad omnium illorum quae perceperit restitutionem, sub animae suae periculo sit adstrictus. Statuentes praeterea, quod universi & singuli etiam praemissa dignitate praediti, qui quomodolibet dando vel recipiendo simoniam commiserint, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, seu procuraverint, sententiam excommunicationis incurrant, a qua nisi a Romano Pontifice pro tempore existenti non possint absolvi, praeterquam in mortis articulo constituti.

Et non revelantes.

§. 2. Et hujusmodi labis contagium frequentius reprimatur, omnibus & singulis, Ecclesiasticis secularibusque personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, seu conditionis fuerint, in virtute sanctae obedientiae districtae injungimus, ut eos omnes, quos simoniam hujusmodi commisisse vel procurasse, aut in ea mediatores esse sciverint, Pontifici praedicto, vel ejus Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit committendum, per se vel per alios revelare quamcivis non omitterent, quod si

non fecerint, absolvi non debeant, donec praedicta revelent. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romae apud S. Chrysogonum, Anno Incarnationis Dominicae 1434. 15. Kalend. Junii, Pont. nostri Anno 4.

Dat. P. A. 4. die 18. Maij.

VIII.

Ampliatio indulti a Greg. IX. concessi Eremo Camaldulensi Monachorum Ordinis S. Benedicti, recipiendi religiosos aliorum Ordinum.

Hoc indultum Greg. IX. est const. 1. sup. fol. 72. Ferror, ubi alia remissive notavi.

Edita An. D. 1435.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & universis Fratribus domus Fratrum Eremiti Camaldulensis, praesentibus, & futuris, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

ILLA quae pro tranquillo personarum sub Religiosis habitu, Domino famulari desiderantium studio, pie vitae statu providere facta sunt, ut illibata persistant, cum a nobis petitur, Apostolicae confirmationis robore communimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conspicimus salubriter expedire.

Gregor. ix. Bulla est supra fol. 73.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Prioris, & Fratrum domus Eremiti Camaldulensis, per Priorem solite gubernari, nuper habita petitio continebat, quod olim felicis recordationis Gregorius Papa IX. praedecessor noster, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictae Eremiti, pro eorum, & ipsius Eremiti incremento quaedam literas concessit in haec verba. Haec Bulla non inseritur, quoniam habes eam super fol. 72.

Dubium super ejusdem Bullae observantia.

§. 2. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, propter diversa privilegia, & indulta diversis Congregationibus diversarum domorum, & Monasteriorum, ex post per Apostolicam Sedem concessa, necnon diversas alias constitutiones, & ordinationes editas, concessioni praefati praedecessoris nostri, plurimum derogatum existit, propter quod multi, qui in dicta Eremo Altissimo famulari affectant, ab eorum proposito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis super hoc opportunè providere, dictaeque concessioni robor Apostolicae confirmationis adjicere, & etiam quantum opus est, ipsam ampliare de benignitate Apostolica dignaremur.

Hujus Pontificis extensio. Confirmavit Greg. xii. ut infra in ejus Bull. 99. Quia obstant conit. 89. Pii v. Quaecumque.

§. 3. Nos itaque de praemissis plenius informati, Prioris & Fratrum praedictorum supplicationibus inclinati, concessionem praedictam, necnon dictas literas, & quaecumque in eis contenta, rata, & grata habentes, & auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Vobisque ut omnes, & singulos, cujuscumque Ordinis existant, & de quibuscumque Congregationibus, domibus, seu Monasteriis, sive mendicantium, sive non mendicantium, etiam Carthusiensis Ordinis, venerint, qui in Eremo vestra sub ordine & habitu vestro, in ipsa Eremo Altissimo perpetuo famulari elegerint; Superiorum ipsorum licentia petita, licet non obtenta, sine cujuscumque contradictione, & alias secundum praefati praedecessoris nostri in dictis literis contentam voluntatem, recipere & retinere possitis, tenore praesentium indulgemus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus, constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, & indultis quibuscumque, sub quavis forma verborum in contrarium forsitan factis, seu faciendis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in praesentibus esset habenda mentio specialis. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 24. Nov.

Datum Florentiae, Anno Incarnationis Domini 1435. vij. Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

IX.

Privilegia & gratiae, ac exemptiones Congregationis S. Justinae de observantia Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Sub hac die vide etiam ejusdem Pontificis similem constitutionem incipientem. Et si quolibet. Hanc tamen ut pleniorum ponere arbitratus sum.

Congregatio prædicta Cassinensis nuncupanda est, quia Monasterium Cassinense ubi corpus S. Benedicti requiescit cæterorum caput existit, ut in constit. 1. Julii II. Super cathedram, ubi alia tibi indicabo.

Edita An. D.
1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium

Regularem vitam agentibus Apostolicam convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursum, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod absit) religionis infringat.

Appellatio non datur à correctione Prælatorum.

§. 1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Unitatis aliàs de observatione S. Justini nuncupatæ Ordinis S. Benedicti. Nobis ac Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritorum, atque vitæ sanctimoniam nos reddere benevolos, & favorabiles, Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, nec alicujus alterius super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam spiritus veneno afflatis malignandi in ipsa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus, districtiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum dictæ Congregationis ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, sive Præsentis, seu Visitatorum, aut Rectorum ipsius Congregationis ad quemcumque etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare, appellacionem nihilominus, si quam interponi contingat, cum inde secutus irritam decernendo.

Causarum cognitio fit, rejectis apicibus juris.

§. 2. Cum autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis agi contigerit, civiliter aut criminaliter, secundum consuetudines, & statuta Congregationis prædictæ, juris communis apicibus, dilacionibus, terminis, litium infractibus omittis procedi debere tenore præsentium volumus, & mandamus.

Apostatarum vagatio prohibetur.

§. 3. Statuentes, quòd Prælati dictæ Congregationis, contra Monachos eosdem qui licentià in se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monasterium, sive locum se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & hujusmodi indulto eidem concessio, revocando, & tunc si infra tres menses id non impleverint, tamquam contra apostatas agere valeant, nisi tempus in literis Apostolicis fuerit expressum, infra quod se debeant ad hujusmodi Monasteria, sive loca transulisse, quo casu non priùs agere possint contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapsa.

Celebrandi facultas tempore interdicti. Limitatur pro Concil. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 4. Cæterum, cum per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso memoratæ Congregationi duxerimus indulgendum, ut si contingat civitates, terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico esse supposita interdicto, ipsa tamen dictæ Congregationis, Prælati, & Monachi, januis clausis, interdictionis exclusis, submissa voce, Missas, & alia divina Officia celebrare possint. Nos volentes Congregationem ipsam uberius dono gratiæ confovere, ut hujusmodi tempore interdicti, etiam conversi, commissi, capellani, & laici, qui intra septa ipsorum Monasteriorum, sive locorum, pro tempore habitaverint, à præfata Congregationis Monachis ad id deputatis, Missas & alia divina Officia audire, & Ec-

clesiastica Sacramenta licetè suscipere valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

§. 5. Insuper cum dudum Congregationi hujusmodi, quòd Monachi præsentis, & futuri præfati Congregationis præsentati à suis Superioribus ordinari possint à quocumque Catholico Episcopo, per antefatas nostras literas indulserimus, volentes etiam eandem Congregationem amplioribus favoribus prosequi, quòd absque alio examine Monachi hujusmodi ordinari debeant de præsentantium conscientia confidentes. Quòdque Congregationi hujusmodi quemcumque Catholicum Episcopum gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem in dictæ Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apostolica auctoritate absque aliqua licentia, & contradictione Diocesani, nulla (ut præfertur) examinatione præmissa, Monachos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere, de quo Diocesani loci non oporteat timere, quòd hujusmodi ordinationis occasione juris sui iudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

Ordines sacros à quocumque Antistite recipiendi. Hoc rescribitur à Conc. Trid. in sess. 2. c. 11. & sess. 23. c. 22.

§. 6. Cumque alias per easdem nostras literas Congregationem, præfata ab omni jurisdictione Ordinarium, & à charitativis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & B. Petri protectione susceperimus, prout in dictis literis plenius continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubium postea verum est (prout nobis relatum extitit) antiquos census, ratione visitationis, aut subjectionis hujusmodi Ordinariis, Universitati, Collegiis, sive Capitulis, hæcenus debitos Monasteria dictæ Congregationis de cætero solvere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio providere, declaramus, & nihilominus de novo statuimus, quòd dictæ Congregationis Monasteria, sive loca à die exemptionis hujusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionis quocumque jure hæcenus debitis, aut in futurum debendis, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò liberamus, & penitus absolvimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & privilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda.

Exemptio ab exactionibus & jurisdictione Ordinariarum. Tu ad hoc vide Conc. Trid. sess. 15. c. 11. & c. 14. & Bullam Leo. x. n. 22. Dum intra, & constit. 29. Clem. vij. suscepti.

§. 7. Ut autem hujusmodi Congregationis Monachi liberi in eorum regularis vitæ observantia valeant perdurare, omnes, & singulos Episcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias qualvis personas, ad Monasteria, sive loca dictæ Congregationis, causa ordines celebrandi, seu causas civiles, aut criminales exercendi, Conventus, sive Synodos, & processiones convocandi, Missas, & alia Officia celebrandi sub excommunicationis pena quam incurrant ipso facto si aliter attentaverint, accedere, vel immorari ipsis invitis, tenore præsentium prohibemus.

Nemo iavictis Monachis celebrat, iudicat, vel ordinat in eorum Monasteriis, neq; ad processiones &c. convocat. Tu quoad processiones, vide dispositionem d. Conc. Trid. sess. 25. c. 13.

§. 8. Planè ut hujusmodi Congregationis Monachi in vitæ honestate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conferventur, & quia ibi cautius est agendum, ubi majus imminet periculum animarum, eadem auctoritate statuimus, quòd nulli hominum liceat quascumque mulieres laicas, seu religiosas, cujuscumque ætatis, status, gradus, auctoritatis, vel conditionis existant, quavis occasione ducere, sive ipsis mulieribus ingredi, seu commorari infra septa Monasteriorum præfate Congregationis, quòd si aliter scienter attentatum fuerit, tam ipsæ mulieres, quàm earum ductores, sed & ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint,

Ingressus ad Monasteria prohibetur mulieribus. Tu vid. ampliorum prohibitionem in Bul. 20. Pii v. Regularium. in Tom. 2.

ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis personæ absolvi possint per Præsidentem, & Visitatores Congregationis huiusmodi.

§. 9. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete distracti, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quòd omnibus casibus, in quibus de iure communi, Prælati, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinarii esset necessaria, si ab eisdem exempti non essent, Prælati, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus huiusmodi, qui pro tempore fuerint, unà cum eorum Conventibus auctoritate Apostolica absque eo quòd ad Sedem Apostolicam habeant recursum, huiusmodi licentiam, & auctoritatem tenore præsentium indulgemus.

§. 10. Prohibemus etiam ad obstruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem huiusmodi in earum præjudicium animarum vagari possent, omnes, & singulas personas, Ecclesiasticas aut sæculares, cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacumque perfurgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælati, vel Monachis Congregationis prædictæ penes se obsequiorum, vel servitorum aliquorum sui, vel Monasteriorum suorum obtenta, aut si absque licentia suorum Superiorum à se diverterint, seu alia quavis causa à dicta Congregatione abstrahere, seu etiam ad se spontè venientes retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi persona, ac Congregatione, nominatim, & expresse, mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli generalis, seu Præsidentis, & maioris partis Visitorum Congregationis ejusdem, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrant, si facta eis notitia de huiusmodi privilegio infra tres dies personam ipsam dictæ Congregationi non restituerint cum effectu, vel ab eis abjecerint, à qua sententia non nisi in mortis articulo, & à Sede Apostolica recipientes, & recepti absolvi possint: Non obstantibus quarumcumque religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiuscumque personæ, privilegiis, & indultis quibuscumque, de quibus esset specialis, & de verbo ad verbum mentio faciendæ, quibus omnibus volumus nominatim, & specialiter per huiusmodi indultum quoad præmissa derogari.

§. 11. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & personarum de dicta Congregatione quovis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quascumque sententias latas ab Ordinariis, seu quibuscumque personis, quacumque præfulgeant dignitate, contra benefactores dictæ Congregationis, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum huiusmodi Monachis converterentur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum, ipso facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

§. 12. Cùm autem interdum contingat nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à monasteriis, & eorum Superiorum obedientia se subtrahere, & utinam is Superioribus redeant, Apostolicas literas impertare, huiusmodi malignitatibus obviare volentes, ne quis præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos vigore quarumcumque literarum huiusmodi, nisi nominatim, & expresse apparuerit de mente summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic nostro indulto velle derogare, ad ipsos recipiendum compellere possint, etiam si huiusmodi literis, clausula, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat expresse contineantur, præsentium pagina tenore decernimus.

§. 13. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circa plurima satagentis officium dimiserunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, cau-

farum turbinibus perturbentur, si contingat aliquem literas Apostolicas commissarias de administranda iustitia, executione faciendæ, visitatione exercendæ, aut alia quavis causa ad aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas, impetrasse, nisi huic indulto expresse specialiter, & nominatim derogetur ad huiusmodi causas, talium obtentu literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneatur, indulti huiusmodi tenore decernimus.

§. 14. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat, ne quis, Prælatos, Monachos, & personas de huiusmodi Congregatione subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium, quacumque ex causa compellat invitos, sive extra civitates, & dioceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias censura, seu pœnæ sententias proferat per literas Apostolicæ Sedis, vel Legatorum ejus, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum huiusmodi promulgari contigerit, decernentes præsentium tenore irritas, & inanes, Prælati, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, conversorum, & commissorum ipsius Congregationis in causis eorumdem civilibus, & criminalibus testimonio liberè, & licitè uti posse tenore præsentium declaramus.

§. 15. Quòdque præfatæ Congregationis Monasteria, bona mobilia, & immobilia, in quibuscumque civitatibus, & locis quovis titulo acquirere possint, potendi etiam, & exigendi Monachis, & personis huiusmodi præfata bona undecumque, vel qualitercumque eis debita, & quæ si in sæculo remansissent, jus petendi, & exigendi habent ipsis eorum Monasteriis, acquirenda; Non obstantibus quibuscumque statutis, ordinationibus, & decretis cuiuscumque Ecclesiasticæ, sive sæcularis personæ, Communitatis, Collegii, sive Universitatis, aut alterius cuiuscumque gradus, status, dignitatis, officii, & auctoritatis existat, præsentium literarum serie statui-

§. 16. Præterea cùm sæpè contingat ob devotionem quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ personæ habent singularem, ad præfatos Monachos pro earum salute animarum recurrere. Nos volentes eorum devotioni satisfacere, & in favorem religionis, ac observantiæ regularis, quòd liceat huiusmodi personis, dictæ Congregationis, Prælatos, sive Monachos deputatos à suis Superioribus ad audiendum confessiones accedere, quas possint audire absque aliqua dictarum personarum superiorum licentia, & contradictione, ac eis absolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & dispensare super omnes casus, præter ea peccata, & eos casus, de quibus ipsis Confessoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus esset Sedes Apostolica meritò consulenda, & eis ministrare Eucharistiæ sacramentum de specialis donogratia elargimur.

§. 17. Quin etiam cum religionis favore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdicti solent, quòd si qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiantur, in Monasterio tamen aliàs laudabiliter conversati, huiusmodi defectu non obstante ad sacros ordines, & officia, prælationes, dignitates, & honores in eorum Monasteriis juxta constitutiones eorum, liberè, & licitè valeant promoveri, Congregationi memoratæ tenore præsentium indulgemus.

§. 18. Volentes insuper quòd Prælati Congregationis præfatæ, licet munus benedictionis non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeat exercere, ac si munus huiusmodi fuerint consecuti.

Prælatorum auctoritas dispensandi Monachos. Tu videas Bull. 129. Dum ad Pij v. in Tom. 2.

Prohibitio standi ad alterius servitia.

Benefactores vel Eucharistiæ sacramentum à Monachis suscipientes, non molestantur. Intellige præterquam in Paschate, ut in Bull. 22. Leon. x. Dum intra.

Monachos inobedien. Prælati inviti non recipient.

Monachi onus iudicandi, aut exequendi mandata Prælatorum ex-

tra Congregationem, cogi non possunt.

Nec jurent aut testificentur inviti extra Congregationem.

Succedantque & acquirant, prout si essent in sæculo. Tu quoque ad legem vide specialem provisionem hujus Pont. supra in const. 2. Dispositione.

Confessiones audire valeant & absolvi de casibus non reservatis.

Illegitimi ad dignitates Congregationis promoveri possunt. Ad hoc vide const. Sixt. v. num. 71. in Tom. 2.

Prælati, etiam absque benedictione administrant.

Actus contra istis indultis non praesudicent.

Clausula hujus concessionis praeservativa.

Clausula contrarium derogatoriam.

Dat. P. A. 6. die 30. Junii.

Edita A. D. 1436.

Exordium. * statum.

Enunciatio aliarum concessionum.

Concessio exemptionis à Parochianis, Episcopis, & aliis de portione canonica, de relictorum legatorum Congregationum.

§. 19. Adicientes etiam quod si quandoque contigerit per aliquem, aut plures actus contra hujusmodi decreta, privilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat, ex negligentia vel ignorantia praesentium, & futurorum, quibus haec conceduntur, aut alia quavis causa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore observatum, ignoranter, vel scienter, nullum tamen praesidium decretis hujusmodi volumus generari, sed in suo vigore & robore permanere.

§. 20. Postremo cum plerumque contingat praesentium importunitate petentium, ac negotiorum multitudinis, & suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, aut circumventos ea concedere, quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quod quaecumque litterae Apostolicae, etiam proprio motu confectae, aut in futurum conficiendae, & si in eisdem clausula, privilegiis & indultis dictae Congregationis concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat, expressè continentur, quae obviunt, & contrafaciant huic praesenti privilegio, aut cuilibet ejus particulae, nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quod Summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto vel alicui ejus parti, vellet per litteras Apostolicas derogare, facientes specialem mentionem de verbo ad verbum ex certa scientia de hujusmodi privilegio, ac ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per haec praesens vocabula Congregationem Unitatis, alias de Observantia S. Justinae nuncupatam, causasque legitimas allegaverit cur his obviare intendat decretis, nullius sit roboris vel momenti.

§. 21. Non obstantibus in Constantiensi, & aliis Conciliis, ac saec. recordat. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus praedecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expresse, ac de verbo ad verbum praesentibus mentio habenda esset, quibus quoad praemissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratum, & Ordinum praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Bononiae Anno Incarnationis Dominicae 1436. pridie Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Sequitur exemptio de qua in rubrica.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac personarum Ecclesiasticarum omnium, praesertim regularem vitam professarum statum, salubriter diligentes, juxta Pastoralis officii debitam curam, & sollicitudinis nostrae partes libenter impendimus.

§. 1. Cum itaque dudum Congreg. Monachorum de Observantia S. Justinae, alias Unitatis nuncupatae, Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanae Ecclesiae immediate subiectae, per alias nostras certi tenoris litteras, quarum tenorem hic haberi volumus pro sufficienter expresso, sepulturam in Monasteriis, & locis eorum, salvo tamen jure Parochianorum Ecclesiarum, à quibus corpora assumuntur, prout in praesatis litteris plenius continetur concesserimus.

§. 2. Nos volentes ulterius praesatae Congreg. Monachorum, qui à pluribus citra temporibus in observantia regulari, & vitae sanctimonia, variis multiplicarunt, prout in dies multiplicat, virtutum meritis, & ut Altissimo commodius possint, & quietius deservire, ac reparationi Monasteriorum eorum, qui maxime indigent, vacare, amplioribus favoribus prosequi. Motu proprio, non ad ipsorum, aut alicujus eorum nobis super hoc oblatae petitionis inf-

tantiam, sed de nostra mera liberalitate, omnibus & singulis dictae Congreg. Monasteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis, ut ad dandum, seu solvendum aliquam Canonicam Portionem, sive Decimas, aut aliud quodcumque, quod loco eorum solvi consuevisset, Parochianis, Episcopis, Archiepiscopis, Capitulis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, Fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure vel consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque ex quacumque causa haecenus debita, seu quae deberi praetendatur quomodolibet in futurum ab eisdem etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam inter vivos, seu quacumque occasione concessis praeteritis, & in posterum concedendis, minime teneantur.

§. 3. Quibuscumque Constitutionibus Apost. ac praesatis nostris litteris, quibus quatenus huic nostro indulto obviunt, volumus derogare, & aliis consuetudinibus, statutis, praescriptionibus, & privilegiis, sub quacumque forma, aut quibuscumque clausulis editis, non obstantibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus praesentibus expressa, & specialis, ac individua foret habenda mentio, auctoritate Apost. tenore praesentium, ex certa scientia de specialis dono gratiae indulgemus.

§. 4. Decernentes ex nunc, omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque quacumque sententias, quas contra petitionem dictae Congreg. sive Monast. & loca, & alia in praesidium concessionis hujusmodi promulgari, nullas, necnon irritum & inane, quicquid aliud in contrarium, si à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est haecenus, vel in posterum contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. Bononiae, Anno Incarnationis Dominicae 1436. quarto nonar. Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Jurisdicctio & facultates Judicum Conservatorum quarumcumque litium Congregationis Cassinensis, alias S. Justinae de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Alios Conservatores magis generaliter dedit Innoc. VIII. ut infra in ejus Constit. 8. Devotionis.

Quoad hujusmodi Conservatores, vide etiam infra Tom. 2. Const. 41. Pii V. Et si, in §. Et ut fratres, & Clem. VIII. Const. 3. Sanctissimus. Tom. 3. Revocavit quascumque electiones de Judicibus Conservatoribus factas, & novam de eis, eorumque electionibus in posterum siendis formam tradidit Greg. XV. in sua Const. 9. Sanctissimus, in d. Tom. 3.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopo Mediolanensi, & Castellanensi, ac Christoforo Ariminensi Episcopis, necnon Dilecto filio Abbati Monasterii Cassinensis, nullius diocesis, Salu-tem & Apostolicam Benedictionem.

Militanti Ecclesiae, licet immeriti, disponente Domino, praesidentes; circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta debitum pastoralis officii, occurramus dispendiis, & profectibus, divina cooperante clementia, salubriter intendamus.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Praesidentis, Visitatorum, & Praelatorum Congregationis Monachorum, Monasteriorum, Prioratum, domorum, & Locorum, Unitatis alias de Observantia S. Justinae nuncupatae, Ord. S. Benedicti, ad Rom. Ecclesiam nullo medio pertinentis; conquisitione percepimus, quod nonnulli Archiepiscopi Episcopi, aliique Ecclesiarum Praelati, & Clerici, ac Ecclesiast. personae, tam religiose, quam saeculares, necnon Duces, Marchiones,

Quibuscumque non obstantibus.

Instituta contrarium.

Dat. P. A. 6. die 4. Julii

X.

Edita A. D. 1436.

Prohemium.

Multi in bonis & iustis hujus Congregationis praesudicium inferunt.

Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villatum, & aliorum locorum, ac alia singulares personae Civitatum & dioc. & aliarum partium diversarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Ecclesias, castra, villas, & alia loca, sive membra, terras, domos, grangias, molendina, decimas, obediencias, casalia, vineas, prata, nemora, piscationes, possessiones, iura, privilegia & jurisdictiones, necnon fructus, census, redditus, & proventus dictae Congregationis, ac Monasteriorum, Prioratum, domorum, aliorumque locorum sub Congregatione huiusmodi comprehensorum, sive illi subjectorum; & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, ad Congregationem, sive Monasteria, Prioratus, membra, necnon subjecta, domos, & loca huiusmodi spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus praestant auxilium, consilium vel favorem. Nonnulli etiam civitatum, dioc. & partium praedictarum, qui Nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem Praesidenti, Visitatoribus, necnon dilectis filiis Abbatibus Monasteriorum, & Prioribus Prioratum praedictorum, ac eorumdem, necnon Congregationis, ac subjectorum domorum, & locorum huiusmodi personis aliis, super praedictis Castris, Villis, & locis aliis, terris, domibus, pertinentiis, possessionibus, iuribus & jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proveniibus eorumdem, ac quibuscumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, & aliis rebus ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subjecta, domos, & loca huiusmodi spectantibus, multiplices molestias & injurias inferunt, ac jacturas.

§. 2. Quare dicti Praesidens & Visitatores nobis humiliter supplicarunt, ut cum eisdem valde reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Praelatis huiusmodi pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

§. 3. Nos igitur adversus violatores, occupatores, detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores huiusmodi, illo volentes eisdem Congregationi, Praesidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis aliis remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia pracludatur, discretioni vestrae, ex certa scientia per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut singuli vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Iudices, ipsi Praesidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis, necnon conventibus, domibus, ac membris eisdem subjectis, efficacis defensionis praesidio assistentes, non permittatis eosdem super iis & quibuscumque aliis bonis & iuribus, ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subjecta, domos, & loca praedicta spectantibus, ab eisdem vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis Praesidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus & personis, quum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo, fueritis requisiti, de praedictis, ac aliis personis quibuslibet super restitutione huiusmodi Prioratum, Ecclesiarum, membrorum, grangiarum, castrorum, casalium, villarum, terrarum, possessionum, & aliorum locorum, jurisdictionum, iurium, reddituum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum spiritualium & temporalium, necnon de quibuscumque molestiis, injuriis, atque damnis praesentibus & futuris in personis, & rebus ipsorum, in illis videlicet quae iudicalem requirunt indaginem, summarie & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, iustitiae complementam. Violatores, occupatores, seu detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscum-

que dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, ac omni appellatione, processum causarum quovis modo respicienti, postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 4. Non obstantibus tam saec. rec. Bonifacii Papae VI, II, praedecessoris nostri, in quibus caveatur; ne aliquis extra suam civitatem, & dioc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suae dioc. ad iudicium evocetur, seu ne Iudices & Conservatores à Sede deputati praedicta, extra civitatem, & dioc. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine dioc. earumdem trahere praesumant, seu quod de aliis quam de manifestis injuriis ac violentiis, & aliis quae iudicalem requirunt indaginem, pœnis in eos si secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se nullatenus intromittant. Et tam de duabus dietis in Concilio generali, dummodò ultra duas, aliquis extra suam civitatem, & dioc. auctoritate praesentium, ad iudicium non trahatur, quam aliis quibuscumque Constitutionibus, à praedecessoribus nostris Rom. Pontificibus tam de iudicibus delegatis & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quae vestrae possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter, vel divisim, à praedicta sit Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti, seu extra, vel ultra certa loca ad iudicium advocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestrae jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua cuiusque toto tenore, de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

§. 5. Ceterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico praepeditus; quodque à datis praesentium, sit vobis, & unicuique vestrum, in praemissis omnibus, & eorum singulis, ceptis & non ceptis, praesentibus & futuris, perpetuaa potestas, & iudicatio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate, positis in praemissis omnibus ceptis, & non ceptis, praesentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia & singula coram vobis cepta fuissent, & iudicatio vestra, & cuiuslibet vestrum in praemissis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuaa legitimum extitisset. Constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante. Praesentibus perpetuis futuris temporibus validis.

Dat. Bononiae, Anno Incarnationis Dominicae 1436. 8. Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno 6.

Translatio generalis Concilii Basileensis ad Civitatem Ferrariae in Provincia Lombardiae.

Concilium istud à Martino V. indictum ob pestem Ferrariae exortam, ad Civitatem Florentiam in Provincia Heretruriae ab istomet Pontifice translaturum, ibique absolutum fuit, ut infra in Const. 17. Latetur.

Concilio Basileensi aliqui adhaeserunt, etiam post huiusmodi dissolutionem, & translationem, qui tamen ad huncmet Pont. redeuntes, absoluti fuerunt ut inf. in Const. 29. Inter.

Congregatio itaque supplicat Pope pro opportuno remedio.

Qui ideo Iudices & Conservatores deputat in eius litteris. Ad hoc vide quae dist. in rubr. Et ampliationem de qua hic in fine.

Contrariis derogat.

Conservatorum facultatem ampliat.

Dat. P. A. 6. die 24. Novemb.

XI.

Edita An. D. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad aeternam rei memoriam.

Deus Ecclesiam suam fluctuari sed non mergi permittit.

Magnas Omnipotenti Deo gratias oportet nos agere, qui antiquarum suarum misericordiarum non immemor, Ecclesiam suam continuo reddit amplio...

Ideoque Orientales & Occidentales populi inter se dissidentes, ad Concilium Ferrariense convenierunt.

§. 1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi jam diu inter se dissidentes, atque disjuncti, ad pacem, atque conjunctionem convenire festinant.

Imperatore etenim instante.

§. 2. Cum itaque dilectissimus filius Joannes Palaeologus Constantinopolitanus Imperator, una cum piissimo fratre nostro Josepho Patriarcha Constantinopolitano...

Pontifex iste illud transultra Civitatem Ferrariae.

§. 3. Nos igitur quibus sancta Christianorum conjunctio cordi mirum in modum est, quique ipsam celerrime conficere cupimus, decretum Basileense Concilii de celebrando generali Concilio Graecis volentibus promulgatum...

Dat. P. An. 7. die 9. April.

Dat. Ferrariae, die 9. mensis April. 1437. Pont. nostri Anno 7.

XII.

Concesso nonnullarum gratiarum, Eremitis B. Petri de Pisis nuncupatis.

Istorum Eremitarum constituta fuit Congregatio, ut inf. in Six. IV. constit. 13, Sedis, & nomen Fratrum Eremitarum S. Hieronymi sortita est...

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratri Bartholomeo de Casena, ac universis Eremitis de Societate quondam fratris Petri de Pisis, praesentibus & futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1437.

Provenit ex vestrae devotionis affectu, quoniam nos, & Romanam Ecclesiam reveremini, ut petitiones vestras, illas praesertim, quae animarum vestrarum videntur salutem respicere...

Exordium.

§. 1. Hinc est, quod nos vestris supplicationibus inclinati, vobis omnibus & singulis auctoritate Apostolica tenore praesentium indulgemus, ut confessiones idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confessiones audire, & omnium & singulorum, qui in ipsa Societate pro tempore fuerint, ab omnibus casibus, super quibus etiam Sedes Apostolica merito esset consulenda...

Facultas eligendi Confessores qui hos Fratres absolvant. Tu intellige de Confessoribus approbatis, & in casibus non exceptis a Clem. VIII. in ejus constit. 115. Quaecumque. Vide in Tom. 3.

§. 2. Quodque singuli dictae Societatis, seu alii saeculares, vel religiosi sacerdotes, quos similiter duxeritis eligendos, in vestra, & vobiscum commorantium personarum praesentia, in Oratoriis Ecclesiis, & locis ejusdem Societatis nunc per vos acquisitis, & in antea acquirendis, dioecesani loci, seu alterius cujuscumque licentia minime requisita, Missas & alia divina officia tam feriat, quam aliis diebus tempore congruo celebrare...

Eligendique Sacerdotes qui in locis Societatis divina celebrant & Sacramenta ministrant.

§. 3. Quodque sacerdotes Societatis praedictae cum omnibus & singulis Eremitis ipsius Societatis super irregularitate per ipsos quoquomodo, vel ex quavis causa contracta, ut divinis officiis, & obsequio Missae interesse possint dispensare, & infamiae maculam abolere possint, & valeant.

Qui sacerdos cum ipsis Fratribus super irregularitate dispensent &c. Tu attende d. Bullam Clem. VIII.

§. 4. Insuper quod cum excommunicatis & interdictis seu quavis censura ligatis, pro elemosynis ad sustentationem vitae vestrae dumtaxat acquirendis, & non aliis conversari, ita quod hoc ad culpam vobis minime imputetur, possitis.

Frates quorundam elemosynas etiam tempore interdicti.

§. 5. Quodque in locis, & Oratoriis per vos & successores vestros acquisitis & acquirendis altare portatile pro missis celebrandis, & aliis divinis officiis in locis ad id congruis & honestis, cum debita reverentia habere possitis.

Altare portatile uti possint.

§. 6. Loca autem pro sepeliendis Eremitis, & aliis servientibus vobis per quemcumque, seu quoscumque Catholicos Episcopos, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habentes, consecrari seu benedici possint.

Coemeteria habeant.

§. 7. Quodque omnes & singuli vestrae Societatis, qui alias habiles & idonei reperti fuerint, a quocumque antistite gratiam & communionem dictae Sedis habente, ad omnes etiam sacros, & presby-

Ordines ab Episcopis recipiant. Intelligi juxta Conc. Trid. sess. cap. 11.

Loca alia ac-
quiriti. In-
telligi juxta
const. 99. Cle-
men. VIII.
Quoniam.
in Tom. 3.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. An. 7.
die 22. Feb.

XIII.

Edita D. An.
1438. & 1444.

Exordium.

Causa hujus
reductionis
Clericorum
ad septem.

Reductio
Clericorum
R. Camerae
Apost. ad nu-
merum septem.
His temporibus
Clerici
sunt duode-
cim. ut dixi
in rub.

teratus ordines alijs ritè promoveri, & in illis mi-
nistrare, proprii tum Episcopi, sub cujus dioecesi mo-
ra trahitur, licentia priùs requisita, & obtem-
peratè & licitè valeant, auctoritate Apostolica te-
nere præsentium indulgemus.

§. 8. Et insuper, ut Oratorium S. Mariæ Mag-
dalenaë Paduanensis, & alia quæcumque loca per
vos acquisita, & acquirenda per Societatem præfa-
tam, & ejus nomine, cum omnibus & singulis ju-
ribus & pertinentiis eorum, absque impedimento,
& contradictione cujuscumque retineant, necnon
omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gra-
tiis, indulctis, & exemptionibus, quibus alia Ora-
toria & loca Eremitarum utuntur, & gaudent,
etiam uti, & gaudere possint, & valeant, eadem
auctoritate concedimus per præsentem.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & pro-
hibitionibus Apostolicis specialibus vel generali-
bus, etiam si tales sint, de quibus præsentibus
specialis, & expressa esset mentio habenda, cæte-
risque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Ferrariæ, Anno incarnationis Dominica
millesimo quadringentesimo trigesimo septimo,
octavo Kal. Martii Pontificatus nostri Anno septimo.

Præfinitio numeri Clericorum Rever. Cam. Apo-
stolicæ Præfidentium, ad septem, & approba-
tio Ordinum pro bono regimine ipsius Camerae
editorum.

*Hæc Bulla confirmatur infra à Leone X. constit. 24.
Licet. Sed numerus Clericorum, aucto numero
negotiorum Camerae, auctus & ipse est ad nume-
rum duodecim.*

Quoad Clericorum jurisdictionem & auctoritatem
vide infra Bullam 12. Alex. VI. Et si ex, cum
ibi indicatis, ac etiam Pii IV. constit. 55. Ro-
manus, Tom. 2.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Ad perpetuam rei memoriam.

Inter cætera gravia pulsantia pectus nostrum sunt,
ea potissime, per quæ Romanæ Curia honor,
decusque servatur, & Officialium illius ordines
debitè disponuntur, unde contingit ad Sedem
Apostolicam confluentes debitè expedire.

§. 1. Nuper siquidem pro parte dilectorum fi-
liorum Apostolicæ Camerae Clericorum Capella-
norum nostrorum nobis exposito, quòd proven-
tus, & emolumenta singulorum eorumdem ob
ipsorum numerum excrescentiam & augmentum
adeò sunt ex temporum causante malitia dimi-
nuta, quod inde nequeunt vitam ducere condecen-
tem. Quodque juxta antiquam, laudabilemque
consuetudinem, & si major negotiorum concursus
existeret, atque frequentia, minor tamen nume-
rus exillebat, & stipendia pinguiora, poterant-
que propterea ejusdem Camerae servitiis & obse-
quiis eò magis, & meliùs insudare, quo non
oportebat, victum quærere aliunde; ac subjun-
cto, quod si numerus eorum ad numerum septen-
narium reduceretur, profecto Camera prædicta
meliozem formam haberet, & illius negotia diri-
gerentur in melius, & loci, & personarum de-
cori, & honestati foret absque ulla dubitatione
provisum.

§. 2. Nos præfatorum Clericorum votis favo-
rabiliter annuentes, ac attendentes quod non am-
plior ponendus est numerus in officio ministrorum,
quam possit de illius proventibus congruè sub-
sistari, quodque septenarius Clericorum nume-
rus, decens sit ad negotia præfata Camerae rectè
ubilibet dirigenda præfenti constitutione, quam
irrefragabiliter observari volumus, Apostolica au-
thoritate sancimus, quod de cætero nullas ad offi-
cium Clericatus Camerae hujusmodi assumatur,
seu illius Clericorum consortio aggregetur, donec
numerus eorum ad septenarium numerum sit re-
ductus.

§. 3. Nihilominus si contingat aliquem vel ali-
quos, ultra præfatum numerum eorumdem Cleri-
corum consortio aggregari, illos esse decernimus
omnis perceptionis emolumentorum expertes.

§. 4. Mandantes dilecto filio nostro Franciscò
tituli Sancti Clementis presbytero Cardinali Ca-
merario nostro, & ejus in dicto officio successoribus,
reliquisque ejusdem Camerae Clericis, atque
gentibus, præsentibus, & futuris, ne quemquam
de cætero ad hujusmodi emolumentorum percep-
tionem admittant donec eorumdem Clericorum
numerus ad numerum septenarium, ut præmitti-
tur sit reductus. Statuentesque, postquam redu-
ctus fuerit ut præfertur Camera prædicta septem
Clericorum numero quoad emolumentorum præ-
ceptionem tantummodò sit contenta, quem nu-
merum ex tunc in eadem Camera perpetuò au-
thoritate simili stabilimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.
Dat. Ferrariæ Anno Domini 1438. 5. Id. Jul.
Pont. nostri Anno 8.

*Sequitur confirmatio Ordinationum de qua hic supra
in rubrica.*

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gentibus Ca-
meræ Apostolicæ. Salutem & Apostolicam bene-
dictionem.

In eminenti Apostolicæ Sedis specula licet im-
meriti disponente Domino constituti, tamquam
prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus
sua per viam mandatorum Domini incedere, nor-
mam illi tribuens, & ordinem honestè vivendi,
rectèque agendi. Ita & nos libenter ad univèrsam
Romanæ Curia Officia, & eorum Officialia, &
præsertim Camerae Apostolicæ ad quam Ecclesiarum
& Monasteriorum omnium, necnon etiam Urbium,
Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum,
Villarum, & locorum Romanæ Ecclesiæ immediate,
& mediatè subjectorum, spiritualia, & temporalia
negotia peragenda deveniunt, ut cuncta ibidem per-
tractantia salubriter dirigantur, & feliciter guber-
nentur, ac justè, & humaniter finiatur & termi-
nentur, attenta mentis sollicitudine vigilamus, tales
in eadem Camera viros, & ministros deputare, qui
Deum timeant, sint Ecclesiasticis dignitatibus præ-
diti, bonis moribus redimiti, providentia circum-
specti, restandine justì, & sollicitudine vigilantes,
sicque prudenter & justè, & in expediendis nego-
tiis hujusmodi attentè se habeant, ut cuncti ad
eamdem Cameraam pro eorum expediendis nego-
tiis recurrentes, se justè & humaniter expeditos
fore merito gloriantur.

§. 1. Cum itaque vos ad laudabile, sincerum,
& prosperum regimen Camerae prælibatæ nonnulla
statuta, ordinationes, & Capitula edideritis, atque
feceritis, nobisque propterea humiliter suppli-
catis, ut illis pro eorum subsistentia firmiori robur
Apostolicæ confirmationis adjicere de benignitate
Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur vestris in hac parte supplicatio-
nibus inclinati, statuta, ordinationes, & capitula
præfata per Nos visa, & lecta, ac diligenter in-
specta, & examinata, quia maturè, prudenter, pro-
vidè, & digestè edita, & confecta existunt aucto-
ritate Apostolica, & ex certa scientia tenore præ-
sentium confirmamus, & præsentis scripti patro-
cinio communimus.

Tenor verò statutorum, ordinationum, & capitulo-
rum prædictorum sequitur, & est talis.

Incipiunt statuta, & ordinationes Collegii Cam. Apost.

§. 3. **O**me Collegium cui Apostolici Filii incum-
bit cura, his personis concluditur, Pri-
mum illorum caput est Reverendissimus D. Camera-
rius, tum Reverendus Thesaurarius, post Assistentes,
qui ex patrum Clericorum Collegio ad ampliozem

Aggregan-
dus supra d.
numerus sit
emolument-
orum ex-
pers.

Prohibitio
quod Came-
rarius, Cleri-
ci, & alii su-
pra d. nume-
rum, nemi-
nem reci-
pian pro
Clerico.

Dat. P. An. 8.
die 9. Julii.

Edita An. D.
1444.

Procemium.

Clerici Sta-
tura Came-
rae ediderit.
Scias alia
edidisse, ut
infra in Leo.
X. const. 24.
Licet.

Hic Pont. ea
confirmat.

Quorum tenor hic in-
feritur.

De Clerico-
rum nume-
ro.

dignitatem euecti sunt. Post eos Clerici, septem videlicet numero tantum, uti Sanctissimus Dominus Noster Eugenius Quartus Pontifex instituit. Reliqui vero numero praefixo adiecti nihil commodi capientes a voto dando, & a suscipiendis commissionibus abstineant, & solo Clericorum nomine, habitu & pari sede remaneant contenti.

§. 4. Senectutem quae apud majores nostros semper venerabilis fuit, observare quoque nos decet. Cumque opportunè inter Clericos quispiam ceterorum nomine plurium rerum curam continuam habiturus sit, is erit merito, qui prius tempore ad Collegium admissus fuerit, modò Curia incolat, eo autem absente, vel infirmo, proximior tempore subrogetur, huncque Decanum appellare convenit. Praefatas cogendi Clericos Camera tam qui intrà numerum sunt, quam ultra, & agenda proponendi, & exigendi singulorum vota, & juxta illa concludendi exigente opportunitate praeter causas fiscales, & tempus quo majoribus occupantur, ad officium Decani pertinet. Altaris, & jocalium ejus, ac divini officii, atque sacerdotis, & quicquid spectat ad ea, Decanus diligentius curet, sigillumque Collegii, & Constitutionum volumen apud se retinens, exacto anno semper singulorum rationem reddat.

§. 5. Nihil est quod tam rebus conducatur gerendis, quam ordo, ne qua igitur confusio illo deficiente occurrat commodè proponendum videtur, quo pacto in loco Camerae sedendum loquendumque sit. Cum igitur diebus Lunae, Mercurii, & Veneris quibus majores nostri jus dicere soliti sunt, convenierint Reverendissimus Camerarius, aut illius Vicemregens, Thesaurarius, Assistentes, & Clerici, reliquive ministri Fisci; Primo ac digniori loco sedeat Camerarius, aut Substitutus illius, Assistentes, Decanus, & quidam ex Clericis, è Regione vero Thesaurarius. Post reliqua pars Clericorum eorum sanè qui intrà numerum sunt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admissionis eorum. Super numerum autem electi novissimi confideant, nec quisquam eorum sine alba veste, atque cappa loco suo, sed inter pares ultimò sedeat. Post hos autem Auditor Fisci Clerici Sacri Collegii, tùm Advocatus pauperum. Postremò Advocatus, ac Procurator Fisci. Praeter hos autem omnes nemo ex ministris Fiscalibus sedeat, sed recti omnes assistant, ut honor, ac decus hujus Magistratus gravior observetur. Quicquid à singulis horum proponendum, agendumque fuerit, juxta sedium & temporis ordinem absolvatur tam in exigendis votis, quam in causarum delegationibus relationibusque fiendis. Ita ut pro modestia Patrum, uno loquente, ceteri observato silentio audiant: Nemo loquentem turbet, nec intrà has solùm species consistit hujus constituti sententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium convenierit, idem ordo, eadem gravitas, ac modestia illibata permaneat. Cum autem jus dicitur observent ostium tres Cursores ad mandata Patrum parati.

§. 6. Si pluries mandata negotia serius tardiusque absolvant profectò majori commodo cedit uni exequendum committere quod probatum est plurium iudicio atque consensu. Pro more igitur prisco, solitoque majorum nostrorum singulo mense uni ex Clericis demandetur cura praecipua exequendi quaeque negotia inter ipsos conclusa, atque definita. Et is quidem primum constituatur Decanus, tùm illi proximior tempore, atque ita servato ordine praeficiantur ceteri sibi invicem succedentes. Quod autem istius fidei atque diligentiae incumbit, id est, ut Bullas majorum Ecclesiarum, ac Monasteriorum curet concludi capsae sub duarum clavium custodia, quarum alteram apud se teneat, alteram servientes armorum, reliquorum autem beneficiorum quae supplicatione impetrantur, obligationem juxta ritum Camerae accipiat. Jocalia undecumque venerint, huic postea dividenda mandantur. Iste tandem omnium vices agens, quicquid inter Collegas, communicandum distribuendumque acceperit, libello

describat, & instante fine mensis inter Collegas, ceteroque. Curiae officiales aequa lance partiatur.

§. 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum distribuendi onus nostro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto quod ad Camerae Apostolicam spectat in quatuor partes aequales, tres partes dominus Camerarius accipiat divisò, reliqua verò Clerici emolumenta percipientes inter se aequaliter metiantur. Aliud verò minutum Cancellariae assignatum item in quatuor partes scindatur, quarum tres dominis Protonotariis adscribantur, residua autem bipartita, una domino Vicecancellario cedat, alia item aequaliter subdivisa, una literarum Apostolicarum Correctori, altera verò pars contradictarum Auditori detur. Est & tertium minutum in duas partes aequales dividendum, quarum una Capellanis commensalibus assignata, reliqua quadripartitur, ex quibus Cubicularii unam, tres autem alias Scutiferi honoris sibi recipiant partes. Quarto minuto similiter quadripartito una partium Magistris hostiariis tribuatur. Altera verò parte una Custodibus portae ferreae, altera Cursoribus distribuatur; Duae reliquae hujus minuti partes in septuaginta & unam particulas veniunt dividendae, ex quibus Servientes armorum quadragintanovem, Bullatores tres, Panetterii tres, Bucicularii tres. Item Magister equorum unam cum dimidia, Clericus equorum unam, Palefrenarius, & Scopatores quinque, Magister pagnottae duas. Hostiarii primae portae unam; Primus coquorum unam cum dimidia. Clericus coquinae unam, lotores utensilium coquinae unam partes excipiant. Reliquum quod superest minutum, officialibus & familiaribus Cardinalium elargiatur.

§. 8. Quicumque ab Apostolica Sede Clerici fisci designati fuerint, non prius à collegio admittantur quam aureos viginti sex collegio Camerae numeraverint, admissos autem illos intelligimus, qui etiam ultra numerum ad Sedem habitumque recipiuntur, memorata verò summa hoc pacto distribuatur, ut aurei viginti ad usum altaris cedant, sex autem reliqui pro veteri more, jure jocalium dividantur. Cum autem Clericorum loca qui intrà numerum sunt vacaverint; Priorem ex his qui praeter numerum sunt, aut quem Summus Pontifex jussit in locum vacuum collegium subroget. Isque omnium lucrorum commodum, quemadmodum & reliqui percipiat. Qui autem admittitur ad collegium, iurejurando polliceatur servare, custodireque statuta, & probatos mores hujus celeberrimi venerandique collegii.

§. 9. Quos vitae praestantia, clari mores, aut excellentia doctrinae, ad Episcopalis vel alterius dignitatis gradum evexerit, summa veneratione & liberalitate prosequi convenit, quandoquidem honori & amplitudini nostrae plurimum cedat. Ille autem qui è nostro collegio promotus translatusve etiam saepius fuerit, semper quicquid ceteri, debent minorum Sacri sigilli omnisque solutionis Camerario, Thesaurario, Clericis, & Notariis minimè solvat, sed ea omnia libera patrum donatione suscipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur exacto mense, omne ad Altaris usum perveniat.

§. 10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piumpque videtur, propterea si quem in Curia praesentem vexaverit morbus à percipiendis lucris communibus, velut ceteri fisco servientes minimè excludantur. Quod si ad balnea vel alia loca salubrioris aëris aliis oportuerit secedere, cujuslibet commodi particeps sit integro mense. Cum verò diuturnior fuerit aegrotatio, bimestri tantummodo accedente suffragio plurium ex collegio lucra obvenientia excipiat. Absentes autem publicae vel privatae rei causa, nihil omnino percipere aut petere valeant nisi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

§. 11. Extremum hujus vitae diem, & mortem indubiam prudentis est praemeditari. Cumque

De Decani officio & potestate.

De qua vide etiam in Bul. Pii IV. citata in rub. in Tom. 2.

De Camerarii, Clericorum & aliorum locorum in Camera, rerumque agendarum ordine.

De his videlicet in Bul. Pii IV. allegata in rub.

De Clerici mensarii munere circa occurrentia singulo mense. Ad quod vid. eandem Bul. Pii IV. & dictam Bul. Leon. X.

De Ministrorum quinque servitorum divisione, ejusque modo.

De Clericis supra numeratis admittendis.

De Clericis ad ampliore dignitatem euectis.

De Infirmis quoque & absentibus. Quoad absentium emolumenta, vide decretum firmatum in Camera die 27. Feb. 1573. Quia solummodo Bullas ponere proficeat.

Decedentiumque exequiis.

Ad hoc vi- de d. bul. Leo X.

omnibus sit communis fors & moriendi lex, pietatem summam præstare defunctis ad nos potissimum pertinet, qui in sortem Domini vocati sumus. Si quem igitur ex nostro collegio mori contingat, præsentem aut absentem, qua die sepulchro mandatur, Funus aut nuntium mortis advenit, vel intra biduum proximum exequiæ solemniter celebrentur, quibus interfit omne collegium, & Missæ triginta dicantur, omnemque hanc impensam pro dignitate, & gradu defuncti collegium exolvat. Liberum autem sit hæredibus aut fideicommissariis defuncti præter eam summam quicquid in piam causam voluerint erogare.

De Altaris ornamentis, & Missis, alijsq; officiis celebrandis. Tu vide eandem Bullam Leon. X.

§. 12. Religionis causam semper, & ubique præcipuam extitisse nemo nisi imperitus ignorat, legimusque Salomonem sapientissimum Regem longè diligentiorum fuisse in ædificanda domo Dei, quam Regia. Hanc ergo cum singulari zelo, & animi fervore prosequamur; Decernimus collegium nostrum habere Altare instructum omnibus decenter, quidè ac ornate, quæ ad Sacrificium celebrandum necessaria sunt, & illa quæ ut in anterioribus diximus Decani diligentia mandentur, cujus vigilantia, & studio semper incrementum divino cultui dedicata suscipiant. Omne autem collegium nostrum præter festa quæ ab Ecclesia observantur, præcipua veneratione singulis annis celebret diem sanctissimum ac foelicis martyris Laurentii, ita ut Vesperas, & solemnem Missam adstantibus Reverendissimis dominis Cardinalibus, & cæteris Prælati celebrari curent. Sacerdotes quoque qui diebus festis, & quibus collegium convenit pro jure reddendo missam celebret, collegium conducatur, illique in præsidium vitæ annuum salarium constituantur. Nulli ergo &c.

Hic Pont. contra inob- servantes dicta statuta sanctionem penalem apponit.

Dat. P. A. 14. die 6. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1444. 8. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno xiv.

XIV.

Quod Abbates Ordinis Cisterciensis quavis auctoritate etiam Apostolica ad Abbatis promoti, vel confirmati, ab eisdem Ordinis Abbate, Visitatoribus & Reformatibus non sint exempti.

Omnia quæ hunc Ordinem respiciunt, notavi sup. in const. 1. Paschal. II. fol. 30. Desiderium.

Edita A. D. 1438.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD universalis Ecclesiæ regimen licet insufficientibus meritis divina disponente clementia deputati, non possumus non turbari, cum Monasteria & alia loca regularia sentimus in aliqua parte lædi, sed tunc profecto acerbiori dolore confodimur, cum ubi speciosiora esse solent enormius deformantur.

Causa hujus constit.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis Abbat. tis Monasterii Cisterciensis Cabilonensis diocesis exhibita nobis nuper petito continebat, quod nonnulli Cisterciensis Ordinis Abbates, alii videlicet se ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apostolicam Sedem promotos, alii verò electiones de eis ad dignitates similes factas, & per Sedem fuisse confirmatas eandem afferentes, & eo prætextu se fore exemptos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, Visitatoribus quoque & reformatibus Ordinis ejusdem parere negligunt & recusant, prædictum Abbatem generalem, Visitatores & Reformatores hujusmodi contemnent, in ipsorum vilipendium ac scandalum totius Ordinis non modicum & jacturam.

Quod Abbates nulli sint exempti, ut in rubr.

§. 2. Quare pro parte dicti Abbat. is nobis fuit humiliter supplicatum ut super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos itaque qui Ordinem & Monasteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque interest super talibus providere, cupientes quod Ordo ipse &

illius personæ præsertim in dignitatibus constitutæ in charitatis & obedientiæ vinculo cum Abbate præfato, & aliis eorum Superioribus se conformet, eisque juxta statuta & ordinationes, & laudabiles consuetudines dicti Ordinis pareant & intendant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus quoscumque Ordinis præfati Abbates Apostolica vel alia quavis auctoritate promotos, illorum etiam quorum electiones ad Abbatiales dignitates sunt eadem Apostolica vel auctoritate alia confirmatæ, nullatenus propter promotiones vel confirmationes hujusmodi ab Abbate Ordinis, Visitatoribus & Reformatibus hujusmodi fuisse, vel esse exemptos. Decernentes eos & quoscumque alios Apostolica vel alia quavis auctoritate hujusmodi de cætero promovendos, ac etiam illos quorum electiones confirmari in futurum contigerit, ut præfertur, eisdem Abbati Ordinis, Visitatoribus, & Reformatibus, illorumque Correctoribus, prout ante erant subditi, subjacere & omninò subesse.

Pœna contravenientium.

§. 3. Nos enim omnes & singulos qui prætextu promotionis, seu confirmationis de facta hujusmodi præsumperint rebellionis, contemptionis, vilipensionis, aut inobedienciæ contra patrem Abbatem Ordinis, Visitatores, & Reformatores hujusmodi pro tempore existentes, cornua elevare, excommunicationis sententiæ decernimus subjacere.

Derogatio contrarium.

§. 4. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, contrariis non obstantibus quibuscumque, seu si promotis & confirmatis, seu forsitan promovendis, & confirmandis hujusmodi, vel quibusvis aliis communiter vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Clausula sublata &c.

§. 5. Et insuper irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 8. die 13. Decemb.

Dat. Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idibus Decemb. Pont. nostri Anno octavo.

De S. R. E. Cardinalium dignitate, cæteris Ecclesiasticis dignitatibus præstantiori.

XV.

Alia quamplura de materia Cardinalium, indicabo tibi in const. 50. Six. V. Postquam. in Tomo 2.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1439.

Servus Servorum Dei. Venerabili viro Magistro Henrico Archiepiscopo Cantuariensi &c.

Exordium.

NON mediocri dolore afficimur, cum inter fratres nostros Episcopos, seu alios Ecclesiasticos, dissidii aliquid exortum esse percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occasio.

Admiratur Pontifex hic de questione mota ab Archiepiscopo Cantuariense, super præcedentia, cum Joanne tit. S. Balbina presbyt. Card.

§. 1. Proinde non parum audiisse displicuit disensionem illam, quam cum dilecto filio nostro Joanne tit. S. Balbina presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cum nova & insolita res ipsa sit, quæ nunc attentatur. Inprimis autem admiramur satis cum per 14. annos, & amplius cum dilecto filio nostro Henrico tit. S. Eusebii presbytero Cardinali in sedendo, & in ferendis votis sine altercatione vixeris, & nullâ secum super hoc proprus habueris disceptionem, quid causæ sit, quod nunc primùm in contentionem venias cum ipso Joanne Cardinali eadem prædito dignitate. Nec quidem generis regii erga ipsum Henricum ratio prætendi potest, quoniam, & antequam Cardinalatus ipsam foret dignitatem adeptus, dumtaxat existens Vintoniensis Episcopus, & voce, & loco tibi cedebat, postea autem quam

in Card. per feci. rec. Martinum prædecessorem nostrum assumptus est, jure tibi, & aliis antepositus fuit, & nunc antepositur: Quod si sola Cardinalatus dignitas hanc in alio prælationem operata est, cur in isto itidem non efficiet? Cum tamen ipse Archiepiscopus, ille Episcopalem obtineat dignitatem, & illius Ecclesia tua sit suffraganea, istius verò nullo jure subiecta.

§. 2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quod in tuae protestationis sine sub his verbis addidisti, quod scilicet per præmissa, aut aliquid per te factum aut dictum, & habitum, seu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacrosanctam Romanam Ecclesiam matrem tuam, seu juramentum tuum eidem præstitum, aut Venerabilem cœtum ejusdem Ecclesiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, seu dignitati, præeminentiæ, aut alicui alteri juri eorum, in aliquo derogare, seu juramento tuo in aliquo contraire, sed quod eandem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam cum honoribus suis, omnibus privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præeminentiis, gratiis, & alijs juribus suis quibuscumque cum omni reverentia manutenebis, ac defendes, & ab alijs manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc planè innuere videris, si hoc sit Romanæ Ecclesiæ Cardinalium jus, ut reliquos ante edant Ecclesiæ gradus, quod nobis in lite mota persisteret, imò Apostolicæ Sedis stare iudicio, cujus inter alia privilegia, quæ manutene, & defendere potestatis, hoc etiam est ut de quibuscumque ambiguis questionibus, quæ in Dei Ecclesia accidunt, valeat iudicare, & sua auctoritate finem imponere, quamquam longè fuisset decentius ante motam controversiam, Sedem Apostolicam consulere.

§. 3. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas sit sublimis, & alijs excellentior, & ita hæcenus in Ecclesia reputata, si ejus officium, ac Sanctorum Patrum statuta & consuetudinem tam apud hanc Sedem, quam generalia Concilia semper observatam, scriveris diligenter scrutari, facile tibi innotescat.

§. 4. Quippe etsi hujus dignitatis nomen quod modo in usu est, ab initio primitivæ Ecclesiæ non ita expressum fuit, officium tamen ipsam à B. Petro, ejusque successoribus institutum evidenter invenies. Imò, ut inquit Innocentius Tertius, ex Veteri Testamento iussu Dei traxit originem; asserit enim id quod Deuteronom. 17. dicitur, ut pro difficultate & ambiguitate iudicii accedatur ad Sacerdotes Levitici generis, & iudicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipsorum iudicio, qui præsent loco, quem Dominus elegerit; de summo Pontifice intelligendum esse, & fratribus ejus, id est S. R. E. Cardinalibus, qui ei jure Levitico in executione Sacerdotalis officii coadjutores existunt. Itaque & ab exordio Ecclesiæ sicut & hodiè, Summis Pontificibus in regenda gubernandaque universali Ecclesia assistebant. Et ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat ut hæc Sacrosancta Domina Romana Ecclesia, juxta quod à B. Petro, & ejus successoribus institutum est, ritè ordinaretur, & in Apostolatus culmine unus de Cardinalibus Presbyteris, aut Diaconis consecraretur, datur manifestè intelligi, hos fratres nostros, qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitisse.

§. 5. In consilio autem Nicæni Concilii B. Silvester, qui cepit Ecclesiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præsidens, hos coadjutores suos nuncupavit Cardinales, & magno admodum privilegio insignivit, quale nullus Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Canonibus habere reperitur, ut videlicet sine plurima testium multitudine damnari non debeant. Nec sine mysterio triplex ordo in fratrum nostrorum collegio à Sanctis nostris prædecessoribus institutus est. Nam cum Summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit

quemadmodum Moyse præceptum fuit, ut omnia ad exemplum faceret, sicut ei ostensum erat in Monte, quod ad instar illius cœlestis Hierarchiæ in hac nostra Ecclesia tres constituerentur Ordines assistentium Papæ, qui purgantium, illuminantium & perfectientium fungerentur officio, veluti sunt Diaconi, Presbyteri, & Episcopi Cardinales. Decuit etiam cum Summus Pontifex CHRISTI repræsentet personam, quemadmodum Christo conversanti in terris assistebant Apostoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apostolicum repræsentans, coram Papa assisteret; reliqui verò Episcopi, ubique diffusi, Apostolos repræsentant ad prædicandum per orbem missos.

§. 6. Ipsos præterea Cardinales pro honoris ac dignitatis eminentia, partem sui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo sine ulla dubitatione ostenditur post caput Ecclesiæ, quod est Papa, contigua sui corporis membra, qui sunt fratres ejus Cardinales præ cæteris Ecclesiæ membris ac partibus honorari debere, adeò quidem, ut sacris Canonibus sancitum sit, eos qui in Cardinalem manus iniecerint violentas, aut fugarint, aut insequuti fuerint, seu ad hoc dederint consilium, vel favorem, criminis læsæ Majestatis reos, maximis & multiplicibus poenis esse plectendos, ac si ipsi Apostolici throni violaverint Majestatem, quod in ipsos qui Patriarchas, Archiepiscopos, vel Episcopos offenderint, statutum minime reperitur, ut evidenter hinc liqueat, tantò ampliorem censeri dignitatem, quantum plures severioresque illam offendentibus infliguntur poenæ.

§. 7. Sunt etiam, & in signum præminentie ipsius fratribus nostris præ alijs Ecclesiæ Prælatibus, & similiter cum Legatis de nostro Latere destinatur, præ alijs Legatis multa, ac magna per Canones attributa privilegia, quæ tibi nota esse non dubitamus. Hinc etiam constat cur à latere Apostolico mitti eis solis, & non alijs appropriatur Legatis.

§. 8. Sed & ille notissimus Constantinus Imperator, animadvertens ad quam magnum ac publicum universalis Ecclesiæ officium ipsi fratres nostri vocati essent, sic inquit: Volumus etiam deinde sui Ordinis Reverendissimos Clericos S. R. E. servientes singulos habere illud sanctum culmen potentie, & excellentie, cujus sanctissimus noster Senatus videtur gloria adornari, id est Patrios Consules fieri, quos certè Patrios Consules secundùm Leges, ut in summa dignitate constitutos Imperator Patres sibi elegit, & loco Patrum à se honorari affirmat.

§. 9. Quod verò hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, nec cuiquam alteri molestum esse debet; quoniam ut Sancti attestantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, Cathedrales, aliæque dignitates Romana fundavit Ecclesia, sicutque licuit, uni Ecclesiæ amplam, aliamplioiorem, & alii amplissimam, prout expedire judicavit, tradidit potestatem. Omnes enim tanquam unius arboris rami ab una eademque radice, & ut diversi aquarum rivuli ab eodem fonte prodierunt, licet unus alio copiosior, atque uberior. Itaque si iustis ex causis, & Spiritus Sancti instinctu, quo hanc Sedem regi credendum est, Romana Ecclesia Venerabilium Cardinalium cœtum ad cœlestis hierarchiæ similitudinem condidit, & tanquam sui corporis partem his privilegiis & honoribus illustrare decrevit, nec tua Ecclesia, cui per Apostolicam Sedem præfectus es, nec quisquam alius Ecclesiæ gradus ab eodem similiter Apostolico throno originaliter institutus, quæ omnia de ipsorum fratrum nostrorum consilio acta sunt, ullam succensendi, aut conquerendi causam habet, ne illud adducamus Evangelicum verbum; Amice, non facio tibi injuriam, numquid mihi non licet de meo facere quod volo? Et sicut tu vis, ut privilegijs Ecclesiæ tuæ ab hac Sede concessis, aliæ deferant inferiores Ecclesiæ, ita eadem ratione par est, ut ab eadem Sede huic cœtui instituto, tu similiter deferas, & reverentiam præstes.

Ejus tamen laudat subornationem de patendo iudicio Sedis Apostolicæ.

Cardinalatus itaque dignitatem ceteris in Ecclesia sublimiorem dignosci affirmat ex multis.

B. Petrus eorum officium instituit, vel iussu Dei ab exordio Ecclesiæ originem traxit.

Papæ coadjutores in Concilio Nicæno appellati sunt, & absque testium multitudine condemnari non valent.

Membris Pontificis nuncupantur, eosque offendentes, criminis læsæ Majestatis rei iudicantur.

Alis nec emulnatis decorati sunt.

Imperator Constantinus patres appellavit.

Romana Ecclesia Cardinalium cœtum, alijs illustriorem constituit.

7. Consultato Ecclesie Romanae, & universis idem observavit ab immemorabili tempore citra.

8. Et in Conciliis hoc idem ultimum fuit.

9. Ex ordine nominandi Cardinalis ante alios Praefatos in sententiis, idem dignoscitur.

10. In praefationibus dignitas Cardinalis praeponderat, citius ubi non ut Cardinales, sed ut suorum Ecclesiarum Praefati inter sunt.

§. 10. Multum etiam monere te debet diuturna per Christianum populum unice servata consuetudo, quae etiam si caetera deessent, ex quo tam vetusta est, ut ejus initii memoria non extet in contrarium, pro constituto jure habenda foret, praesertim quando sciente & approbante Summo Pontifice, non quidem uno, sed tot, quot unquam habuit Ecclesia, id actum esse dignoscitur. In omnibus enim nationibus, ac Regnis, & ut in Anglia memoravimus hactenus, hujusmodi praeminentiae Cardinalibus delatus est honor, qui quidem non tam ipsis, quam nobis, cum nostra sint membra, attribui censendus est. Nec minus his Ecclesiae Romanae consuetudo, quae caput, norma, & magistra est reliquarum Ecclesiarum, id ipsum tibi persuadeat, quae semper nullo unquam contradicente in cunctis actibus, quibuscumque Praelatis praehonorati sunt.

§. 11. Idem in antiquis generalibus Conciliis, praesertim in duobus Lugdunensibus, in uno praesidente Innocentio Quarto, in altero Gregorio Decimo, quorum adhuc extant acta, usitatum fuit. Sic & in his Synodis nostris nostra aetate celebratis, de quibus etiam apud Regnum Angliae non pauci supersunt testes, observatum esse palam est, absentibus etiam Summis Pontificibus; idem & nunc nobis praesidentibus in hoc sacro Oecumenico servatur Florentino Concilio.

§. 12. His quoque illud accedat, quod in sententiis, & decretis tam hujus sanctae Sedis, quam generalium Conciliorum, cum de dignitatibus nominatum sit mentio, illa clausula adjici solet, non obstantibus, si Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu alia quacumque praefuleat dignitate, per quod ex ordine nominandi, quae sit major luculenter appareat.

§. 13. Nec causetur quisquam quod Ordo Episcopalis, Presbyterio major sit, quoniam in ejusmodi praefationibus, officium ac dignitas, sive jurisdictio praeponderat ordini. Quemadmodum jure cautum est, ut Archidiaconus non Presbyter, suae jurisdictionis obtentu, Archiepiscopo praefertur, simili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliusve clericus noster, aut alicujus Metropolitanus Vicarius, seu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocumque ordine majores etiam Episcopos antecedit, propter illius jurisdictionem, quam exercet, & personam quam repraesentat. Sic & electus ad Ecclesias Cathedralis, & confirmatus, quamquam nondum consecratus, ratione jurisdictionis cunctis in sua diocesi praeminet. Quis ergo jam dubitavit eum qui talia jura, & canones condidit, & talem aliis tribuit potestatem, posse eandem cum vult, & majorem suis membris tribuere? Si quis forte objecerit prioris dignitatis potius esse rationem habendam, quam Cardinalatus de novo collati, cum in regis tractibus, ac parlamentis, quilibet ut suae Ecclesiae Praelatus, non ut Cardinalis interfit. Huic objectioni evidens respondet ratio, nam cum personae sint Ecclesiasticae, sicut statuta, ac privilegia suarum Ecclesiarum in his actibus servant, multo magis Romanae Ecclesiae, cui vinculo obedientiae adstricti sunt, privilegia, & statuta servare tenentur. Quibus nec ipsae personae Ecclesiasticae, nec alii quicumque tamquam inferiores derogare quomodolibet possunt. Cum igitur viri Ecclesiastici ad actus publicos, vel privatos vocantur cum suis qualitatibus, ac praerogativis ab Ecclesia institutis admitti debent. Nam & contra honestatem publicam, & universalis Ecclesiae politiam, & in opprobrium Ecclesiasticae disciplinae vergeret, si in quovis actu Diaconus Presbyterum vel Presbyter Episcopum, aut Episcopus Patriarcham praecederet. Praeterea in canonibus scriptum est unumquemque in Collegio, vel Capitulo juxta suae receptionis tempus honorandum esse, & quod si postea aliquis admittatur Presbyter, caeteris tempore anterioribus praepanatur, qui Presbyteri non sunt. Quid si in ordine majori sit, hoc etiam multo amplius in dignitate seu jurisdictione quae in actibus major est ordine, servandum est, ut supra de

Archidiacono, & Archiepiscopo dictum est. Quid si in post receptis locum habet, eadem ratione in his qui prius, si qua de povo eis obvenerit dignitas. Hoc enim rationi consentaneum est, ut dignius minus dignum ad se trahat, & res a potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in ipsis Cardinalibus evidenter servatur, qui licet certarum Ecclesiarum, dum ad Cardinalatum assumuntur, Episcopi sint, nihilominus eos non Episcopos, sed Presbyteros S. R. E. Cardinales, sedes Apostolica appellat. Quiaquid si eis suas priores Ecclesias in tit. dimittat, non amplius sub nomine Ecclesiarum, sed tituli Cardinalatus scribit; quasi ad majorem dignitatem, & jurisdictionem assumpserit, alioquin non ascendisse, sed descendisse, non honorari, sed dehonori viderentur.

§. 14. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiscopali esse majorem dignitate, quia cum illa privatae unius patriae praestit utilitate, ista publica totius populi Christiani. Illa unam duntaxat regit Ecclesiam, ista cum Sede Apostolica universas, & cum a nemine, nisi solo Papa judicentur Cardinales, ipsi & Patriarchas, & Archiepiscopos, & reliquos Ecclesiae gradus, cum Summo Pontifice judicant. Quorum officio nomen ipsum consonat optime, nam sicut super cardinem velitur ostium domus, ita super hoc Sedes Apostolica, totius Ecclesiae ostium quiescit & sustentatur.

§. 15. Nullum denique tua intentione proponis Ecclesiae Romanae privilegium, quis enim alius huic juri positivo, & universalis Ecclesiae observantiae, atque Apostolicae concessionis praesertim quae Apostolici throni membrorumque ejus praeminentiam concernit, contrarium privilegium dandi ullam omnino habet facultatem? neque etiam consuetudine ulla tuam causam tueris. Quamquam si qua praetenderetur, praeter Apostolicae Sedis consensum, & approbationem inefficax praeterfusa censenda esset, ut proxime de privilegio dictum est, atque irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur. Superiorum Magistrarum, turbationemque pareret in quolibet Republica statu. Nam juxta Canones universos non posset alia ratione subsistere; nisi eam hujusmodi magnus differentiae ordo servaret Ecclesiasticus, quia confunderetur ordo, si cuiusque sua dignitas non servaretur, quamvis ut praedictum, ex frequentibus actibus 40. annorum spatio usitatis, contraria potius in Regno Angliae consuetudo firmata sit.

§. 16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, ut praedictis rationibus, ac nostrorum praedecessorum ordinationi atque Ecclesiae universalis observantiae penitus acquiescas, sicut pro tua prudentia, & devotione quam ad Romanam Ecclesiam, & nos semper habuisti, te facturum speramus. In reliquis vero, sive tuam Ecclesiam, sive personam concernentibus, quae nec rationi, aut honestati derogent, pro magna, qua te omni tempore complexi sumus ac complectimur, charitate nos semper propitios experieris.

Dat. Florentiae . . . Pontificatus nostri Anno Octavo.

Monachi Professi Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, ad alium quam Carthusianorum Ordinem transire prohibentur.

Hoc idem vetuit Nicol. V. die 9. Aprilis 1448. cujus Bullam uti simpliciter confirmatoriam consulto praetermissi.

Alia de hoc Ordine scripti sup. in Paschal. II. Const. I. Desiderium, fol. 30.

EUGENIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei. Ad futurum rei memoriam.

Regularem vitam professis, sic decet omnem v. gandi materiam omnemque inquietudinis cau-

11. Cardinales a solo Papa, & non aliis Praefatis, illi vero a Cardinalibus judicantur.

12. Contraria Consuetudo absque Sede Apostolica affectu non suffragaretur.

13. Hortamurque hic Pontifex Archiepiscopum Cantuariensem, ut praedictis acquiescat.

Dat. P. A. S.

XVI.

Edita A. D. 1439.

Exordium.

lam

Causa hujus
prohibitio-
nis.

Prohibitio
de qua in ru-
brica.

Pœna con-
travenien-
tium.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. A. 8.
die 14. Feb.

sam amputate, quod in eorum vocatione persistant, ac sedulum, & devotum Altissimo exhibeant famulatum.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monasterii Cisterciensis, Cabilonen. dicec. & aliorum Cisterciensis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli monachi dicti Ordinis, alii videlicet melioris frugis victo colore, alii verò ut jugum obedientiæ & salutaris medicinæ effugiant disciplinæ, ad alios regulares Ordines se divertunt, & ut in illis remanere liberè possint, licentiæ Apostolicæ Sedis in exquisitis coloribus satagunt obtinere.

§. 2. Nos igitur quorum interest animarum providere salutem & hujusmodi salubre remedium adhibere, eorundem patris & Abbatum supplicationibus inclinati harum serie decernimus, & etiam ordinamus, quod nullus Ordinis præfati professus, ad alium quemcumque præterquam Carthusiensem Ordinem, etiam prætextu literarum Majoris Pœnitentiarii nostri, etiam si in illis plena & expressa de præsentibus mentio habeatur, absque ejusdem Patris Abbatis licentiæ speciali causam rationabilem & urgentem, quare licentiæ hujusmodi concedi debeat, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus expressè & specificè allegantis, audeat vel præsumat quomodolibet se transferre.

§. 3. Decernentes nihilominus contrafacientes eosdem correctioni sui Abbatis & dicti Ordinis omnino subesse, eosque transeuntes & Abbates eorum, ipsis ad alium præterquam dictum Ordinem Carthusiensem transeundi licentiæ concedentes, ipso facto excommunicationis sententiæ subjacere.

§. 4. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, ac indultis quavis auctoritate concessis vel concedendis, quæ quoad hoc nullius decernimus existere firmitatis, & aliis contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1439. decimo sexto Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XVII.

Concordia Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ, cum definitione quorundam articulorum Catholicæ fidei in quibus dissidebant, Primatusque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarcharum.

Alia de Græcis, indicavi supra in constit. 14. Innoc. IV. Sub Catholica, fol. 100. ubi videas.

Alias duas concordias ferè tempore Deus sanctæ suæ Ecclesiæ concessit, alteram scilicet Armenorum, alteram verò Jacobinorum, ut infra in constit. 19. Exultate, & constit. 23. Cantate.

Edita A. D.
1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Consensiente & infra scripto charissimo in Christo filio nostro Joanne Palæologo Romanorum Imperatore Illustri, & Locumtenentibus venerabilium fratrum nostrorum Patriarcharum, & cæteris Orientalem Ecclesiam representantibus.

Læticia exprimitur & Laudes Deo referuntur de concordia secuta, inter Latinam Ecclesiam & Græcam dissidentes super articulis hic relatis.

Letentur cæli & exultet terra. Sublatus est enim de medio paries, qui Occidentalem, Orientalemque dividebat Ecclesiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Christo, qui fecit utraque unum, vinculo fortissimo charitatis & pacis utrumque jungente parietem, & perpetuæ unitatis foedere copulante ac continente postquam longam mæroris nebulam, & dissidii diurni atram nigramque caliginem, serenum omnibus unionis optatæ jubar illuxit. Gaudeat & mater Ecclesia, quæ filios suos hæcenus invicem dissidentes, jam videt in unitatem, pacemque rediisse: & quæ antea in eorum separatione amarissimè flebat, ex ipso modo mira concordia, cum effabili gaudio Omnipo-

tenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Christiano censentur nomine, matri Catholicæ Ecclesiæ collætentur. Ecce enim occidentales orientalesque patres, post longissimum dissensionis, atque discordiæ tempus, se maris ac terræ periculis exponentes, omnibusque superatis laboribus, ad hoc sacrum Oecumenicum Concilium, desiderio sacratissimæ unionis, & antiquæ charitatis redintegrandæ gratia, læti, alacresque convenerunt, & intentione sua nequaquam frustrati sunt. Post longam enim, laboriosamque indaginem, tandem Spiritus Sancti clementia ipsam optatissimam & sanctissimam unionem consecuti sunt. Quis igitur dignas Omnipotentis Dei benefici gratias referre sufficiat? quis tantas divinæ miserationis divitias non obstupescat? cujus vel ferreum pectus tantæ supernæ pietatis magnitudo non molliat? Sunt ista prorsus divina opera, non humanæ fragilitatis inventa; atque idè eximia cum veneratione suscipienda, & divinis laudibus prosequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Christe fons misericordiarum, qui tantum boni sponsæ tuæ Catholicæ Ecclesiæ contulisti, atque in generatione nostra tuæ pietatis miracula demonstrasti, ut enarrent omnes mirabilia tua. Magnum siquidem divinumque munus nobis Deus largitus est, qui oculis vidimus quod ante nos multi, cum valdè cupierint, aspicere nequiverunt.

§. 1. Convenientes enim Latini & Græci in hac sacrosancta Oecumenica Synodo, magno studio invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus ille de divinia Spiritus sancti processione, summa cum diligentia & assidua inquisitione discuteretur, Prolatis verò testimoniis ex divinis scripturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum Doctorum orientalium & occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & filio, quibusdam verò ex Patre, Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum, & eandem intelligentiam aspicientibus omnibus sub diversis vocabulis, Græci quidem asseruerunt quod id quod dicunt Spiritum sanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium, sed quia eis videbatur, ut ajunt, Latinos asserere Spiritum sanctum ex Patre & Filio procedere tamquam ex duobus principiis, & duabus spirationibus, idè abstinerunt à dicendo, quod Spiritus sanctus à Patre procedat & Filio. Latini verò affirmaverunt non se hac mente dicere Spiritum sanctum ex Patre, Filioque procedere, ut excludant Patrem quin sit fons atque principium totius Deitatis, Filii scilicet, ac Spiritus sancti, aut quod id quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, Filius à Patre, non habeat, sive quod duo ponant principia, seu duas spirationes; sed unum tantum asserant esse principium, unicamque spirationem Spiritus sancti, prout hæcenus asseruerunt. Et cum ex his omnibus unus & idem eliciatur veritatis sensus, tandem in infra scriptam, & sanctam Deo amabilem eodem sensu eademque mente unionem unanimiter concordarunt & consenserunt.

§. 2. In nomine igitur sanctæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, hoc sacro universali approbante Florentino Concilio, definimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur & suscipiatur, sicque omnes profiteantur.

§. 3. Quod Spiritus sanctus ex Patre, & Filio æternaliter est, & essentiam suam, suamque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio æternaliter, tamquam ab uno principio, & unica spiratione procedit. Declarantes quod id quod sancti Doctores, & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur Filium quoque esse secundum Græcos quidem causam, secundum Latinos verò principium subsistentiæ Spiritus sancti sicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris sunt, Pater ipse unigenito Filio suo gignendo dedit, præter esse Patrem, hoc ipsum quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter genitus est. Definimus insuper explicationem verborum illorū,

Pro qua concordia habenda, celebratum fuit Concilium Florentinum.

Definitiones articulorum Fidei.

Artic. 1.

Filio-

Artic. 2.
Artic. 3.
Artic. 4.
Artic. 5.
Definitio de Primatu Pa-
pa.
Definitio de gradibus Patriarcharum.
Dat. P. A. 9. die 4. Julij.
Papae subsc.
Cardd. sub-
scriptiones.
XVIII.

Filiisque veritatis declarandae gratia, imminente tunc necessitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuisse, appositam.
§. 4. Item in azymo five fermentato pane triticeo Corpus CHRISTI veraciter confici: Sacerdotesque in altero ipsorum Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suae Ecclesiae five Occidentalis five Orientalis consuetudinem.
§. 5. Item, si verè poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint, & omittis, eorum animas poenis purgatorii post mortem purgari: & ut à poenis hujusmodi releventur, & prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & elemosynas, & alia pietatis officia, quae à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiae instituta.
§. 6. Illorumque animas qui post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurserunt, illas etiam quae post contractum peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exuta corporibus (prout superius dictum est) sunt purgatae, in caelum mox recipi, & intueri clarè ipsam Deum trinum, unum, sicuti est pro meritorum tamen diversitate aliam alia profectius.
§. 7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.
§. 8. Item, definimus, Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput & omnium Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in B. Petro, pacendi, regendi, ac gubernandi universa lem Ecclesiam à D. N. JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.
§. 9. Renovantes insuper ordinem traditum in Canonibus caeterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, salvis videlicet omnibus privilegiis, & juribus eorum.
Dat. Florentiae in sessione publica Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Incarnationis Dominicae 1439. pridie Nonas Julij, Pontificatus nostri Anno ix.
Ego Eugenius Cathol. Ecclesiae Episcopus, ita definiens subscripsi.
Adjutor & Protector meus es tu, Domine, ne derelinquas me.
Ego Antonius Episcopus Ostiensis, Card. Bononiensis, definitiones veras & Catholicas esse affirmo, & me illis subscripsi.
Ego Beranda Episcopus Portuensis, Cardinalis Placentinus, supradictas definitiones veras, & Catholicas esse affirmo, & subscripsi.
Ego N. tituli S. Crucis, Presb. Card. supradictis definitionibus tamquam veris, & Catholicis subscripsi.
Ego F. tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis, supradictis definitionibus me subscripsi.
Ego A. tit. S. Marci, presb. Card. subscripsi.
Ego Jul. tit. S. Sabinae, presb. Card. me subscripsi.
Ego Presper tit. S. Georgii ad Velem aureum, Diaconus Cardinalis de Columna subscripsi.
Ego Dominicus S. Mariae in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

ut infra in Pii IV. consti. 5. De statu, cum ibi notandis. Tom. 2.
Hujus Ordinis duae sunt regulae, quarum primam vide sup. in const. 12. Innoc. IV. Solet, fol. 96. ubi notavi. Alteram verò attende in constit. 7. Urb. IV. Beata, fol. 127.
EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad aeternam rei memoriam.
Licet Romanus Pontifex omnes religiones, & religiofas personas, earumque Monasteria, five loca, assueto benignitatis affectu prosequi consueverit, illa tamen specialius sibi subdit, ac à cujuslibet alterius jurisdictione onerumque quorumcumque subjectione, & solutione libera facit penitus, exempta, quae majoribus oppressionibus, exactio-nibusque gravata noscuntur.
§. 1. Exhibita quidem nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissarum, & Conventuum universonum Monasterium S. Damiani, ac Minoritarum, & S. Clarae Ordinis ejusdem Sanctae sub Generalis Ministri, aliorumque officialium Ordinis fratrum Minorum Cura, ubilibet constitutarum, petitiò continebat, quòd ob varias decimarum, & charitativorum subsidiorum, aliorumque onerum impositiones, tam pro Romanae Ecclesiae, suorumque Legatorum, & Nunciorum incumbentibus, quam pro honorandis Regibus, ac Principibus, ac Communitatibus subventionibus, Apostolica auctoritate hactenus ordinatas, constitutas, atque decretas, necnon gabellas, pedagias, & gravamina, aliisque onera realia per Potestates, Rectores, atque regimina saecularia, factas, impositas, & illatas, petitionesque & exactiones, quae ratione fructuum, qui in eorundem Monasteriorum, & locorum agris, & possessionibus intra nonnullarum, cum cura & sine cura, Ecclesiarum limites consistentibus colliguntur, à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis, factae sunt hactenus, & sunt etiam de praesenti, Abbatissae, Conventus, Moniales, Monasteria, & loco hujusmodi in tantam paupertatem, inopiàmque venerunt, quòd pia eorum vota exolvere non valentes in Monasteriis, & locis ipsis divinus cultus est adeò diminutus, quòd nisi provideatur celeriter, verisimiliter formidatur in eis extinctio observantiae regularis. Quare pro parte Abbatissarum, & Conventuum praedictarum nobis fuit humiliter supplicatum, ut providere eis, & eisdem Monasteriis five locis super hoc de opportuno remedio dignaremur.
§. 2. Nos igitur qui ad eosdem Fratrum Minorum, & S. Clarae Ordines specialem gerimus devotionis affectum, pia mem. Nicolai Quarti, Bonifacii Octavi, Joannis Vigesimo secundi, Clementis Tertii, Alexandri Quarti, & Benedicti Undecimi praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, earundem Abbatissarum, & Conventuum, necnon dilecti filii Guillelmi de Casali, ejusdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Ministri sacrae paginae professoris, nobis super hoc humiliter supplicantis, in hac parte supplicationibus inclinati, ut in eisdem Monasteriis eo devotius divinis laudibus intendatur, quòd personae in illis vacantes studio pie vitae potiori fuerint immunitatis privilegio communitae, Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, atque loca hujusmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac bonis eorundem mobilibus, & immobilibus, quibuscumque tam praesentibus, quam futuris, ab omni jurisdictione, dominio, potestate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Nunciorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Judicum ad instar praefatorum Pontificum concessorum privilegiorum, quae hic haberi volumus pro sufficienter expressis, auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore praesentium prorsus eximimus, & perpetuò liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicae protectione suscipimus, atque nostra, illaque nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, &

Edita An. D. 1439.
Procemium.
Sorores S. Clarae con-
queruntur de
gravaminibus
eis illatis, &
Papae applica-
cant pro op-
portuna pro-
visione.

Hic idem
Pont. eas à
jurisdictione
Ordinariorum,
& aliorum
omnium
eximit.

dicta

1439.

1439.

dictæ Sedi dumtaxat immediatè volumus subjacere. Ita quòd Legati, & Nuncii dictæ Sedis, ac Judices præfati, aut alia quævis persona, sæcularis vel regularis, Ecclesiastica, vel mundana, quacumque fulgeat dignitate, nullas in Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, sive loca hujusmodi, utpotè prorsus exempta, possint excommunicationis, vel interdicti sententias promulgare, vel jurisdictionem, dominium, aut potestatem aliquam exercere, ratione delicti, contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsas consistat.

Et etiam ab omni pedagio & contributione.

§. 3. Quinimò Abbatissas, Conventus, & Moniales eisdem cum earum Monasteriis, atque locis perpetuò exemptas esse volumus immunes, & liberas, & ab omni decimarum, subsidiarum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum hujusmodi solutione, contributione, responsione, & aliis quibuscumque sæc. rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis quibuslibet constitutionibus, & privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis, specialibus & generalibus, locorum Ordinariis, vel quibuscumque, & quovis modo concessis, & in posterum concedendis, necnon statutis, consuetudinibus, & ordinationibus Monasteriorum locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promissionibus, & solutionibus per easdem Abbatissas, Conventus, & Moniales hæcenus forsan factis, contrariis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis non obstantibus.

Prælati omnibus ea servantiam hujus Bullæ præcipit.

§. 4. Mandantes omnibus, & singulis Legatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis supradictis, cujusvis ordinis, gradus, status, & conditionis existant, etiam si Cardinalatus præfulgeat dignitate, ne Abbatissas, Conventus, Monasteria, & loca hujusmodi super præmissis, & circa ea impetant, aut quomodolibet molestant, quinimò nec sinant ab aliis, quantum in eis fuerit quomodolibet molestari, etiam per literas Apostolicas sub quavis forma, vel expressione verborum confectas, seu conficiendas in posterum, & etiam si literæ ipsæ de eisdem Monasteriis, Abbatissis, Prioribus, Conventibus, Ordinibus, & religione, ac privilegiis, & indultis ipsarum, & de præsentis indulto, plenam, & expressam facerent mentionem, ac etiam si in eisdem literis concessis, & concedendis clausulæ infra scriptæ, videlicet quòd omnes personæ Ecclesiasticæ, sæculares, & religiosæ, exemptæ, ad præstationem, seu solutionem decimarum, collectarum, talliarum, subsidiarum, procurationum, angariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum quocumque nomine nuncupentur, seu ad contribuendum in eis compelli valeant.

Contrariis omnibus derogat.

§. 5. Non obstantibus si dilectis in Christo filiabus, Abbatissis, & Conventibus dictorum Monasteriorum, & ipsis universis Monasteriis, vel Ordini, seu religioni ipsarum, in specie, vel in genere, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quod ad solutionem, seu præstationem decimarum, collectarum, talliarum, subsidiarum, procurationum, & aliarum impositionum hujusmodi, seu ad contribuendum in eis minimè tenerentur, & ad id compelli, aut quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ de indulto hujusmodi, & toto tenore ipsius plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum non facerent mentionem, sive quibuslibet privilegiis eis, vel quibuscumque personis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede concessis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis specialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipsarum, quomodolibet impediri valeret, vel etiam retardari, vel alia quæcumque, & qualescumque clausulæ prædictis similes, vel dissimiles, sub quocumque tenore, vel expressione verborum insertæ fuerint, quæ constitutioni, & ordinationi nostris hujusmodi possent in aliquo derogare, compelli possint inviræ. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias,

ac quoscumque processus, quascumque personas continentes, quos, vel quas, adversus Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis hujusmodi quomodolibet haberi contigerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius extitero roboris vel momenti.

§. 6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Ministro, & aliis Ordinibus hujusmodi pro tempore existentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hæcenus habuerunt, & de præsentis habent curam, dispositionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monasteriorum, & locorum prædictorum liberè & licitè valeant exercere, volumus præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Ordinis Fratrum Minorum hujusmodi pro tempore existentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hæcenus habuerunt, & de præsentis habent curam, dispositionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monasteriorum, & locorum prædictorum liberè & licitè valeant exercere, volumus præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1439. Idibus Augusti, Pontificatus nostri Ann. nono.

Dat. P. An. die 13. Aug.

Concordia Armenorum cum Sancta Romana Ecclesia, & declaratio articulorum septem, novæ legis Sacramenta, & pleraque alia concernentium.

XIX.

Juxta ejusmodi concordiam inita fuit etiam unio Jacobinorum, ut mox infra habetur in constit. 23. Cantate.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1439.

Exultate Deo adjutori nostro, jubilate Deo Jacob, omnes qui ubique nomine censemini Christiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus misericordie sue, alium dissidii lapidem, nongentis & amplius inveteratum annis, de Ecclesia sua auferre dignatus est, & qui facit concordiam in sublimibus, & per quem in terra pax est hominibus bonæ voluntatis, optatissimam Armenorum unionem sua ineffabili miseratione concernit, Benedictus Deus, & Pater Domini nostri JESU CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Intuens namque piissimus Dominus Ecclesiam suam, modò ab his qui foris sunt, modò ab his qui intrâ, non parvis agitari turbinibus, ut inter ipsas respirare angustias, & ad resistendum fortior assurgere valeat, multis eam quotidie modis consolari, & roborari dignatur.

Exultatio, cum gratiarum actione Omnipotentis Deo.

§. 1. Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè latèque continentium nationes, & linguas, hodiè verò hanc ipsam Armenici populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffusus est, in eodem fidei & charitatis vinculo, cum Sede Apostolica stabilivit. Hoc profectò tam magna, & mira sunt divinæ pietatis beneficia, ut non solum pro utroque, sed ne quidem pro altero satis dignas suæ Majestati referre gratias possit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur, uno eodemque tam brevi tempore duo sic præclara, & sæculis desiderata opera, in hoc sacro Concilio fuisse tam feliciter consummata? Verè à Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quomodo enim hominum prudentia, vel industria, nisi gratia Dei, & cœpisset, & perfecisset, has tantas & tales res explere potuisset? Laudemus jugiter, & toto corde benedicimus Dominum, qui fecit mirabilia magna solus, sique psallamus spiritu, psallamus & mente, orèque & opere, quantum finit humana fragilitas, pro tantisque muneribus gratias agamus, orantes & obsecrantes, ut quemadmodum ipsi Græci, atque Armeni, unum cum Ecclesia Romana effecti sunt, ita fiant, & ceteræ Nationes, præsertim Christi caractere insignitæ, & totus denique Populus Christianus omnibus odiis bellisque extinctis, mutua invicem pace, & fraternâ charitate quiescat & gaudeat.

Quia unio Ecclesiæ latinæ & græcæ secuta est, ut in præced. Bulla habetur, & modo etiam Armenorum ut sequitur.

§. 2. Ipsos autem Armenos magnis laudum præconia dignos esse meritò censemus. Ut primum enim à nobis ad Synodum accersiti sunt, tamquam Ecclesiasticæ avidi unitatis, spectabiles devotos

Armenorum laudes.

Hujus pontificis cura.

Unio secuta est pro cuius stabilimento, compendium Armenis dantur ab ipso Pont. sacro approbante Concilio Florentino.

De Symbolo.

Duabus naturis in una Christi persona.

& doctos Oratores suos cum sufficienti mandato, de suscipiendo videlicet quicquid Spiritus sanctus hanc sanctam Synodum illustraverit, ex remotissimis regionibus per multos labores marisque pericula, ad nos sacrum Concilium destinaverunt.

§. 3. Nos verò tota mente, ut nostrorum pastorale decebat officium cupientes tam sanctum perficere opus, sæpè cum ipsis Oratoribus de hac sancta unione contulimus, & ne vel parva huic sanctæ rei dilatio fieret, deputavimus de omni statu hujus sacri Concilii viros juris divini, & humani doctissimos, qui cum omni cura, studioque & diligentia rem istam cum illis pertractarent Oratoribus, ab eis accuratè inquirentes eorum fidem, tam circa divinæ unitatem essentia, & divinarum personarum Trinitatem, quam Domini nostri JESUS CHRISTI humanitatem, & septem Ecclesiæ Sacramenta, & alia ad fidem orthodoxam, & ritus universalis Ecclesiæ pertinentia.

§. 4. Multis itaque adhibitis disputationibus, colloctionibus, & tractatibus, postquam non mediocrem testimoniorum inspectionem, quæ ex sanctis Ecclesiæ Patribus, & Doctoribus deducta sunt, & earum de quibus agebatur rerum discussionem, tandem expedire iudicavimus, ne ulla in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenos hæsitatio esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica, unioque ipsa stabilis, & perpetua sine ullo scrupulo perseveret, ut sub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam super præmissis Romana profiteretur Ecclesia, per hoc decretum, sacro hoc approbante Florentino Concilio, ipsis oratoribus ad hoc etiã consentientibus traderemus.

§. 5. In primis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Episcopis in œcumenico Constantinopolitano Concilio editum, cum illa additione. Filiòque ipsi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & urgente necessitate, licitè & rationabiliter apposita, cujus talis est tenor. Credo in unum Deum, &c. hoc autem sanctum Symbolum, sicut apud Latinos mos est, ita decernimus per omnes Armenorum Ecclesias intra Missarum solemnias singulis saltem dominicis diebus, & majoribus festivitatibus, decantari, vel legi.

§. 6. Secundò tradimus eis definitionem quarti universalis Concilii Chalcedonenfis, in quinto postea & sexto universalibus Conciliis revocatam, de duabus naturis in una Christi persona, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem sapiens hoc, & salutare divinæ gratiæ Symbolum apud plenam cognitionem ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu sancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus representat. Sed quoniam hi qui conantur reprobare prædicationem veritatis per proprias hæreses, novas voces genuerunt, & hi quidem præsumentes corrumpere mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est: alii verò introducetes confusionem permutationisque, & stultè confingentes unam esse naturam carnis, & Deitatis, & portentose dicentes passibilem unigeniti divinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem Machinationem contra veritatem, præfens nunc sancta & magna atque universalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decrevit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum Patrum manere irrecusabilem, & posteriore tempore propter illos quidem qui pugnant adversum Spiritum sanctum, corroborat doctrinam de substantia Spiritus, traditam à Patribus centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatis, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi inferentes, quòd aliquid minus esset in præcedentibus, sed eorum intellectum de Spiritu sancto scripturarum testimoniis declarantes, adversus eos qui dominationem ejus respuere tentarunt. Propter illas autem qui moluntur corrumpere dispensationis mysterium, & imprudenter delirant, dicentes, purum hominem esse illum qui ex Sancta MARIA Virgine natus est, suscepit Episto-

las Synodicas beati Cyrilli quondam Præfulis Ecclesiæ Alexandrinæ ad Nestorium, & ad Orientales, congruas existentes ad convincendas Nestorii vesanias, & ad interpretationem eorum, qui salutaris Symboli mentem pio zelo nosse desiderant. Quibus etiam consequentissimè Epistolam coaptavit magnæ & Senioris Urbis Romæ Præfulis beatissimi ac sanctissimi Leonis Papæ, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Archiepiscopum Flavianum, ad perimendam Eutyctis malam intelligentiam, utpotè congruentem illius magni Petri confessioni, & existentem nobis quamdam columnam communem adversus prava dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios dispensationis divinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit, & illos qui passibilem Deitatem unigeniti ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: & eos qui dicunt, servi formam, quam ex nobis assumpsit, cœlestem esse, aut alterius alicujus substantiæ, ut dementes abjicit: & qui duas quidem ante unionem naturas Domini fabulantur, unam verò post unionem confingant anathematizat. Sequentes igitur sanctos Patres, unum eundemque confiteri Filium Dominum nostrum JESUM CHRISTUM consonanter omnes docemus, eundem perfectum in Deitate, eundem, perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè, ac eundem anima rationali, & corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, & consubstantialem nobis eundem, secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de Patre genitum secundum Deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos, & propter salutem nostram ex MARIA Virgine Dei genitrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum verum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magisque salva proprietate utriusque naturæ, & in unam personam atque substantiam concurrente, non in duas personas partitum, sive divisum, sed unum; & eundem Filium unigenitum Deum, verum Dominum JESUM CHRISTUM, sicut ante Prophetæ de eo, & ipse nos JESUS CHRISTUS erudit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

§. 7. Tertiò, definitionem de duabus voluntariis, duabusque Christi operationibus in prædicto sexto Concilio promulgatam, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem, & reliqua, quæ in ipsa definitione Concilii Chalcedonenfis superius enarrata, sequuntur usque ad finem, post quem sequitur in hunc modum: Et duas naturales voluntates in eos, & duas naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfusè, secundum Sanctorum Patrum doctrinam adque prædicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, juxta quod impii asseruerunt hæretici, sed sequentem humanam ejus voluntatem, & non resistentem, vel reluctantem, sed potiùs, & subjectam divinæ ejus atque omnipotentis voluntati. Oportebat enim carnis voluntatem moveri, subjici verò voluntati divinæ juxta sapientissimum Athanasium. Sicut enim ejus caro, Dei verbi dicitur & est, ita & naturalis carnis ejus voluntas, propria Dei verbi dicitur & est, sicut ipse ait: Quia descendi de Cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed ejus qui misit me, Patris suam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta est. Quemadmodum enim sanctissima atque immaculata animata ejus caro, deificata est, non est perempta, sed in proprio sui statu, & ratione permansit: ita & humana ejus voluntas deificata est, non est perempta, salutaria est autem magis secundum deiloquium Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Salvatore intelligitur, non est contrarium Deo: deificatum est totum, duas enim naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inconfusè, inseparabiliter in eodem Domi-

Duabus voluntariis duabusque Christi operationibus.

ne JESU CHRISTO vero Deo modo glorificamus, hoc est divinam operationem, & humanam operationem secundum divinum prædicatorem Leonem aperriusimè asserentem : Agit enim utraque forma cum alterius communiōe, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis : nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationē Dei, & creaturæ, ut neque quod creatum est, in divinam educamus essentialiter, neque quod existimium est divinæ naturæ, ad competentem creaturis locum dejiciamus, & ejusdem tam miracula, quam passiones cognoscimus, secundum aliud, & aliud earum ex quibus est naturarum, & in quibus habet esse, sicut admirabilis, inquit Cyrillus, Undique igitur inconfusum, atque indivisum conservantes unum sanctæ Trinitatis, brevi voce cuncta proferimus : & post incarnationem, Dominum nostrum JESUM CHRISTUM verum Deum esse credentes, asserimus duas ejus esse naturas, in una ejus radiante subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui dispensativam conversationem, non per phantasiā, sed veraciter demonstravit, ob naturalem differentiam, in eadem una subsistentia cognoscendam, dum utraque natura cum alterius communiōe, indivisè & inconfusè propria velle atque operaretur, juxta quam rationem, & duas naturales, voluntates, & operationes confitemur, ad salutem humanam convenienter in eo concurrentes.

Concilium
universitatis
auctoritate
Romani
Pont. celebratis,
& de
B. Leonis
veneratione.

§. 8. Quarto, quoniam hæc tenent ipsi Armeni per has tres Nicænam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, Synodos, nullas universales postea celebratas, nec ipsam beatissimum hujus sanctæ sedis Antilibem Leonem, cujus auctoritate ipsa Chalcedonenſis Synodus exitit congregata susceperunt, asserentes eidem fuisse suggestum, tam Synodum ipsam Chalcedonenſem quam memoratum Leonem, secundum damnatam Nestorii hæresim definitionem fecisse : infruximus eos & declaravimus, hujusmodi falsam fuisse suggestionem, ipsamque Synodum Chalcedonenſem, & beatissimum Leonem, sanctè & rectè veritatem de duabus in una persona Christi naturis superius descriptam definivisse, contra impia Nestorii, & Eutyctis dogmata, in juxtaque ut ipsam beatissimum Leonem, qui veræ fidei columna fuit, & omni sanctitate & doctrina refertus, tanquam sanctum & in Catalogo Sanctorum merito descriptum, de cætero reputent, & venerentur, atque non solum dictas tres Synodos, sed & omnes alias universales auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, sicut & cæteri fideles, reverenter suscipiant.

Septem
Sacramentis
novæ legis.

§. 9. Quinto, Ecclesiasticorum Sacramentorum veritatem, pro ipsorum Armenorum, tam præsentium quam futurorum faciliori doctrina, sub hac brevissima redigimus formula. Novæ legis septem sunt Sacramenta, videlicet, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, quæ multum à Sacramentis differunt antiquæ legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per passionem Christi dandam esse figurabant : hæc verò nostra, & continent gratiam, & ipsam dignè suscipientibus conferunt. Horum quinque prima ad spiritualem uniuscujusque hominis in seipso perfectionem, duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen multiplicationemque ordinata sunt. Per Baptismum enim spiritualiter renascimur, per Confirmationem augeamur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutrimur divina Eucharistiæ alimonia, quod si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ per Pœnitentiam spiritualiter, sanamur spiritualiter etiam, & corporaliter (prout animæ expedit) per extremam Unctionem. Per Ordinem verò Ecclesia gubernatur, & multiplicatur spiritualiter. Per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona ministris conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, quorum si aliquod desit, non perficitur Sacramentum. Inter hæc Sacramen-

ta tria sunt, Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem id est spirituale quoddam signum, à cæteris distinctivum imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua verò quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt.

§. 10. Primum omnium Sacramentorum locum tenet sanctum Baptisma, quod vitæ spiritualis janua est, per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficiuntur Ecclesiæ. Et cum per primum hominem mors introierit in universos, nisi ex aqua & spiritu renascimur, non possumus (inquit Veritas) in regnum cælorum introire. Materia hujus Sacramenti, est aqua vera & naturalis : nec refert frigida sit an calida. Forma autem est. Ego te baptizo in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Non tamen negamus quia & per illa verba, Baptizetur talis servus Christi in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; Vel baptizatur manibus meis talis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, verum perficiatur Baptisma : quoniam cum principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterioris Sacramentum, si exprimeretur actus, qui per ipsum exercetur ministerium, cum sanctæ Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum. Minister hujus Sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa * autem necessitatis, non solum sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, in eo etiam paganus, & hæreticus, baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiæ, & facere intendat quod facit Ecclesia. Hujus Sacramenti effectus, est remissio omnis culpæ originalis, & actualis omnis quoque pœnæ quæ pro ipsa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis preteritis injungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum Cælorum, & Dei visionem perveniunt.

Baptismus.
De hoc agitur etiam infra in constit. 27. Cantate.

* casu.

§. 11. Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est Chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientia, & balsamo, qui odorem significat bonæ fidei, per Episcopum benedicto. Forma autem est : Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Ordinarius minister est Episcopus. Et cum cæteras unctiones simplex sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre, quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quod per manus impositionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum, Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enim audissent (inquit) Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaritana verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem, qui cum venissent, oraverunt pro eis ut acciperent Spiritum sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in Nomine Domini JESU. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio. Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem, ex rationabili, & urgente admodum causa, simplicem sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum. Effectus autem hujus Sacramenti est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes, ut videlicet Christianus audacter Christi constentur nomen. Ideoque in fronte, ubi verecundia sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi Nomen confiteri erubescat, & præcipue crucem ejus, qui Judæis est scandalum, gentibus autem stultitia, secundum Apostolum, propter quod signo Crucis signatur.

Confirmatio
sen
Chrismate.

§. 12. Tertium est Eucharistiæ Sacramentum, cujus materia est panis triticeus, & vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. Aqua autem ideo admiscetur, quoniam juxta testimonia Sanctorum Patrum, & doctorum

Eucharistia.
Tu vide formam consecrationis traditam ab hoc Pont. infra in constit. 23. Cantate.

eleſiæ pridem in diſputatione exhibita creditur ipſum Dominum in vino aqua permixto hoc inſtituiſſe Sacramentum; deinde, quia hoc convenit Dominicæ paſſionis repræſentationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus à B. Petro: In Sacramentorum oblationibus, quæ intra Miſſarum ſolemnia Domino offeruntur panis tantum, & vinum aqua permixtum, in ſacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum ſolum, aut aqua ſola offerri, ſed utrumque permixtum, quia utrumque, id eſt ſanguis & aqua ex latere Chriſti profluxiſſe legitur. Tum etiam quod convenit ad ſignificandum hujus Sacramenti effectum, qui eſt unio populi Chriſtiani ad Chriſtum. Aqua enim populum ſignificat, ſecundum illud Apocalypſis: Aqua multæ populi multi. Et Julius Papa ſecundus, poſt beatum Sylveſtrum, ait: Calix Dominicus juxta canonum præceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua Populum intelligi, in vino verò oſtendi Sanguinem Chriſti. Ergo cum in calice vinum & aqua miſcetur, Chriſto populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & jungitur. Cum ergo tam Sancta Romana Eccleſia, à beatiffimis Apoſtolis Petro & Paulo edocta, quam reliquæ omnes Latinorum, Græcorumque Eccleſiæ, in quibus omnis ſanctitatis, & doctrinæ lumina clauerunt, ab initio naſcentis Eccleſiæ ſic ſervaverint, & modo ſervent, inconveniens admodum videtur dum ut alia quævis regio ab hac univerſali, & rationabili diſcrepet obſervantia. Decernimus igitur, ut etiam ipſi Armeni ſe cum univerſo Orbe Chriſtiano conforment, eorumque Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquæ (pro ut dictum eſt) admisceant vino. Forma hujus Sacramenti ſunt verba Salvatoris, quibus hoc conficit Sacramentum. Sacerdos enim in perſona Chriſti loquens, hoc conficit Sacramentum. Nam ipſorum verborum virtute, ſubſtantia panis in Corpus Chriſti, & ſubſtantia vini in Sanguinem convertuntur, ita tamen quòd totus Chriſtus continetur ſub ſpecie panis & totus ſub ſpecie vini & ſub qualibet quoque parte hoſtiæ conſecratæ, & vini conſecrati, ſeparatione facta, totus eſt Chriſtus. Hujus Sacramenti effectus, quem in anima operatur dignè ſumentis, eſt adunatio hominis ad Chriſtum. Ut quia per gratiam homo Chriſto incorporatur, & membris ejus unitur, conſequens eſt, quòd per hoc Sacramentum in ſumentibus dignè gratia augeatur, omnemque effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad vitam agunt corporalem, ſubſtantando, augendo, reparando, & delectando, Sacramentum hoc quoad vitam operatur ſpiritualem, in quo (ut inquit Urbanus Papa) gratiam Salvatoris noſtri recenſemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum, & gratiarum, proficimus incrementum.

§. 13. Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia, cujus quaſi materia ſunt actus pœnitentis, qui in tres diſtinguuntur partes. Quarum prima eſt cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero. Secunda eſt oris confeſſio, ad quam pertinet, ut peccata, quorum memoriam habet, ſuo ſacerdoti confeſſetur integraliter. Tertia eſt ſatisfactio pro peccatis ſecundum arbitrium ſacerdotis, quæ quidem præcipuè fit per orationem, jejunium, & elemoſynam. Forma hujus Sacramenti ſunt verba abſolutionis, quæ ſacerdos profert, cum dicit: Ego te abſolvo &c. Miniſter hujus Sacramenti eſt ſacerdos, habens auctoritatem abſolvendi, vel ordinariam vel ex commiſſione Superioris; effectus hujus Sacramenti eſt abſolutio à peccatis.

§. 14. Quintum Sacramentum eſt, extrema Unctio, cujus materia eſt, oleum olivæ per Episcopum benedictum. Hoc Sacramentum niſi infirmo, de cujus morte timetur, dari non debet, qui in his locis unguendus eſt: in oculis propter viſum, in auribus propter auditum, in naribus propter odorem, in ore propter guſtum, vel loquutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gref-

Pœnitentia

Extrema Unctio.

ſum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem. Forma hujus Sacramenti eſt hæc: Per iſtam unctio-nem, & ſuam piſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per viſum &c. Et ſimiliter in aliis membris. Miniſter hujus Sacramenti eſt ſacerdos. Effectus verò eſt mentis ſanatio, & in quantum autem expedit ipſius etiam corporis. De hoc Sacramento inquit beatus Jacobus Apoſtolus; Infirmatur quis in vobis; inducat presbyteros Eccleſiæ, ut orent ſuper eum, ungentes eum oleo in Nomine Domini, oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit, dimittentur ei.

§. 15. Sextum Sacramentum eſt, Ordinis, cujus materia eſt illud, per cuius traditionem confer-tur Ordo, ſicut presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patena cum pane porrectionem, Diaconatus verò per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus verò per calicis vacui cum patena vacua ſuperpoſita traditionem: & ſimiliter de aliis per rerum ad miniſteria ſua pertinentium assignationem. Forma ſacerdotii talis eſt, Accipe potestatem offerendi ſacrificium in Eccleſia pro vivis, & mortuis, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Et ſic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano latè continetur. Ordinarius Miniſter hujus Sacramenti, eſt Episcopos. Effectus augmentum gratia ut quis ſit idoneus Miniſter.

§. 16. Septimum eſt Sacramentum Matrimonii, quòd eſt ſignum conjunctionis Chriſti, & Eccleſiæ, ſecundum Apoſtolum dicentem: Sacramentum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia. Cauſa efficiens Matrimonii, regulariter eſt mutuus conſenſus, per verba de præſenti expreſſus. Assignatur autem triplex bonum Matrimonii. Primum eſt proles ſuſcipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum eſt fides, quam unus conjugum alteri ſervare debet. Tertium indiviſibilitas Matrimonii propter hoc quòd ſignificat indiviſibilem conjunctionem Chriſti, & Eccleſiæ. Quamvis autem ex cauſa fornicationis liceat toti ſeparationum facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas eſt, cum Matrimonii vinculum legitime contracti perpetuum ſit.

§. 17. Sextò compendioſam illam fidei regulam, per beatiffimum Athanaſium editam ipſis præbeamus oratoribus, cujus tenor talis eſt: Quicumque vult ſalvus eſſe &c.

§. 18. Septimò, decretum unionis cum Græcis conſummata pridem in hoc ſacro œcumenico Florentino Concilio promulgatum, cujus tenor talis eſt: Eugenius &c. Lætentur Cœli &c.

§. 19. Octavò, cum inter alia ſit etiam cum ipſis Armenis diſputatum, quibus diebus feſtivities Annunciationis B. Mariæ Virginis, Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ, & conſequenter Nativitatis & Circumciſionis Domini noſtri JESU CHRISTI, ac Præſentationis ejuſdem in templo, ſeu Purificationis beatæ Virginis Mariæ celebrari debeant, ſatisque dilucidè veritas patefacta fuerit, tam Sanctorum Patrum teſtimoniis, quam conſuetudine Eccleſiæ Romanæ, & omnium aliarum univerſaliter apud Latinos, & Græcos: ne igitur in tantis celebratibus diſpar ſit Chriſtianorum ritus, unde perturbandæ charitatis occaſio poſſit oriri, decernimus tamquam veritati, & rationi conſentaneum, & juxta totius reliqui Orbis obſervantiam, ut ipſi etiam Armeni feſtum Annunciationis B. Mariæ die 25. Martii, Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ 24. Junii, Nativitatis verò ſecundum carnem Salvatoris noſtri 25. Decembris; Circumciſionis ejuſdem 1. Januarii, Epi-phanie 6. ejuſdem Januarii, Præſentationis Domini in templo, ſeu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarii debeant ſolemniter celebrare.

§. 20. His omnibus explicatis, prædicti Armenorum Oratores nomine ſuo, & ſui Patriarchæ, & omnium Armenorum, hoc ſaluberrimum Synodale decretum cum omnibus ſuis Capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſa deſcriptam

Ordine.

Matrimonio.

Fidei regula edita ab Athanaſio.

Decreto unionis cum Græcis, de qua in præced. Bulla.

Festivitates celebrandis.

Armenorum approbatio in omnibus prædictis, & in cæteris, quæ S. R. E. tenet & docet, atque jubet.

necnon quicquid tenet, & docet Sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione & obedientia acceptant, suscipiunt & amplectuntur. Illos quoque Doctores & Sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipsi reverenter suscipiunt. Quicumque vero personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia damnat & reprobat, ipsi pro reprobatis, & damnatis habent. Profitentes tamquam veræ obedientiæ filii, nomine quo supra ipsius Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus fideliter obtemperare.

Dat. Florentiæ in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Domini 1439. decimo Kal. Decembris, Pont. nostri Anno 1x.

XX.

Communicantes in hebdomada Sancta, vel infra Octavam Paschæ Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, satisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Hoc præceptum legitur in cap. Omnis de penitent. & in can. 9. sess. 13. Concil. Trident.

Edita A. D. 1440.

EUGENIUS PAPA IV.
Dilecto filio Jacobo de Arimatensis de Bononia Ordinis Minorum de observantia regulari.

Causæ hujus declarationis.

Idem digna relatione percepimus in civitate Lirii, non parvam per hæc tempora excitatam fuisse commotionem, de die debita perceptione factissimi corporis Domini nostri JESU CHRISTI, & per aliquos religiosos esse affirmatum, quod non communicantes actualiter in die Resurrectionis Dominicæ, mortaliter peccarent, etiam si in die Jovis Sancti, & aliis quibuscumque diebus infra annum pluries & frequentatis vicibus communicassent, quod piis auribus est audire molestum.

Declaratio hæc tenet ab isto Pontific. data.

§. 1. Reclimam aliàs per quoddam nostrum breve scripsisse venerabili fratri nostro Episcopo Licienfi, quod intelligebamus satisfactum esse, si paulò ante, vel paulò post diem Resurrectionis Domini quis communicet, mirati sumus, quod postmodum nova controversia revixerit, sed inimicus homo superfeminavit zizania.

Alia plenior declaratio.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes juxta doctrinam Beati Augustini, quod solent circumstantiæ scripturarum, illuminare substantiam veritatis, & non solum adjacencia, sed etiam præcedentia, & subsequencia verba sunt consideranda prudenter, cum dicat canon Ecclesiæ: Omnis utriusque sexus fidelis saltem semel in anno confiteatur, & infra, suscipiens ad minus in Pascha reverenter Euchariæ Sacramentum, & sequitur, nisi de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinentiam, dicimus expressè non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium, sub culpa mortali ad communicandum præcisè in die Resurrectionis Dominicæ, sed terminum statuisse à Pascha ad Pascham; cum dicit semel in anno, & infra ad minus in Pascha. Mens enim magis, quam verborum sonus est attendenda discretè. Intelligimus itaque optimo jure satisfactum esse Canonem, si in hebdomada Sancta, vel infra Octavam Paschæ Resurrectionis Dominicæ, secundum meliorem dispositionem conscientiæ, & aptiorem mentis devotionem, fideles præparatione debita sanctum Euchariæ pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent ad salutem, & huic sententiæ omnes volumus acquiescere.

Dat. P. A. 10. die 8. Julij.

XXI.

Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, &

sub regula S. Augustini, cum præfinitione muneris & electionis Prælatorum ipsius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innoc. VII. regularem vitam ducere ceperunt, ut videre est sup. in constit. 3. Greg. XII. Sacrum, fol. 286. ubi alia notavi.

Ista autem constitutio à Nicolao V. confirmata extitit die 27. Januarii 1447. quam tamen Bullam prætermisi, uti simpliciter confirmatoriam.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Fratribus S. Hieronymi Fesulani nuncupatis, presentibus & futuris, Salutem, & Apost. bened.

Edita A. D. 1441.

Proœmium.

Super gregem Dominicum nostræ vigilantie divinitus creditum intenti, speculatoris prout in nobis desuper conceditur exercentes officium, Christifideles præsertim regulari observantia debitos, eo providentiæ studio gubernari annuimus, ut suavi religionis jugo suppositi, curiosus Ecclesiæ scrutator in eis nil inveniat notæ dignum, ipsique animarum sublatis periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum Domino dante, suscipiant incrementum.

Congregatio Fratrum S. Hieronymi pro licentia proficere regulam S. Augustini supplicat huic Papæ.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quod vos, qui mundanis sprete illecebris, juxta quasdam constitutiones S. Hieronymi sub regulari observantia hæcenus multiplicastis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, ut eos devotius Altissimo famulari valeatis, quo vos sub aliqua ex regulis per Sedem Apostolicam approbatis degere conspexeritis, sub regula S. Augustini, ad quam singularem geritis devotionis affectum vivere, illamque profiteri ferventiùs desideratis.

Qui eam concedit cum retentione habitus consueti, & denominationis S. Hieronymi.

§. 2. Hinc est quod nos, qui divini cultus augmentum, ac religionis propagationem nostris potissimè temporibus augeri, intensis desideris affectamus, piis vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ut prioribus, vocabulo & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum quem hucusque gestare consuevistis, gestare, & dictam regulam S. Augustini, quoad tria substantialia tantum, videlicet obedientiam, castitatem, & in particulari paupertatem profiteri, ac sub illa vivere, necnon loca, domus, sive oratoria ad vos spectantia, in domos sive Prioratus dictæ regulæ S. Augustini, cum Ecclesiis, cæmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis erigere possitis.

Eorumque Congregationem S. Hieronymi Fesulani vocari jubet.

§. 3. Et quod vos omnes & singuli unum corpus & una Congregatio, quod seu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Fesulani nuncupetur, sitis, & esse censeamini.

Conventum Fesulani capit aliorum constituit, & inibi Capitula generalia celebrari mandat.

§. 4. Necnon quamprimùm regulam S. Augustini hujusmodi professi fueritis, ut præfertur, pro vestro ac domorum, seu Prioratum ad vos pertinentium, tam in spiritualibus, quam in temporalibus salubri statu, in domo seu Prioratu S. Hieronymi Fesulani, quam seu quem vestrum principale caput, cui aliæ seu alii domus, vel Prioratus ad vos spectantes hujusmodi subsint, & membra existant, fore Apostolica auctoritate decernimus hac prima vice, & successivè annis singulis, singula Capitula generalia in singulis locis & terminis ad id per unum primò, & successivè per singula Capitula prædicta statuentis, & ordinandis celebrari.

Præpositumque generalem.

§. 5. Ac in hujusmodi Capitulis unum in vestrum generale Præpositum Priorem & Patrem.

Et Rectores domorum eligi præcipit.

§. 6. Necnon ad regimen & gubernationem singularium domorum, seu Prioratum hujusmodi singulos Rectores eligere, & deputare. Qui sic pro tempore electi & deputati, absque alicujus desuper eis faciendæ confirmationis, collationis, seu provisionis, Apostolicæ seu ordinariæ, Fratres, domos, ac Prioratus sibi commissos in spiritualibus, & temporalibus regere, & illis præesse valeant.

Quorum officia in singulis Capitulis primordiis expirant.

Statuta in eisdem Capitulis firmari posse indulget.

Et super eis Præpositum & Rectores dispensare posse concedit.

Fratresque vagantes ad claustra reducere & punire.

Personas Ordinis prævia confessione absolvere & cum eis dispensare. Ad hæc attende const. 115. Clem. viii. Quæcumque.

Sacramenta ministrare.

Professionem in manibus Præpositi, & respectivè Episcopi emitti posse decernit.

Contrariis derogat.

Dat. P. A. i. r. die 26. Julii.

XXII.

Edita A. D. 1441.

Proœmium.

§. 7. Quodque tam Præpositi quam Rectorum (qui nihilominus si utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno sequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina & gubernationes reeligi, & deputari possint) officia in singulis primordiis singulorum Capitulorum hujusmodi omnino cessare, & expirare censeantur.

§. 8. Præterea in eisdem Capitulis substantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quocumque, & qualicumque statuta, & ordinationes inter vos edere & condere, seu facere, ac eorum singula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, adde- re, illaque omnia & singula per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia tantum, juris apicibus, & terminis, litiumque anfractibus non servatis, irrefragabiliter observari facere & mandare possitis.

§. 9. Necnon super ipsis Præpositus, seu Prior, cum quibuscumque Rectores verò prædicti cum in domibus, seu Prioratibus sibi commissis degentibus fratribus, in toto vel in parte, prout eis videbitur, dispensare.

§. 10. Ac Præpositus, vel Prior omnes & singulos, Rectores verò prædicti sibi commissis domibus, seu Prioratibus commorantes fratres, regulam ipsam professos, vagos, & fugitivos, seu alios delinquentes quod ad Claustrum redeant, & se emendent, per censuras hujusmodi, & alias penas, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, cogere, capere, & incarcerare.

§. 11. Novitios quoque professos, & Conversos, dictæ regulæ in ipsorum domibus, seu Prioratibus illis servientes, etiam sæculares quoslibet præsentis, & posteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis pro commissis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem impendere, & injungere penitentiam salutarem.

§. 12. Necnon Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant perpetuo.

§. 13. Et insuper quod dilectus filius Jacobus vestræ Societatis Præpositus, in venerabilis fratris nostri Antonii Episcopi Hostiensis, ac subsequenter postquam ipse Jacobus illam emiserit, vos fratres nunc existentes in ipsius Jacobi manibus, professionem hujusmodi emittere valeatis, & Episcopo si dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, si vos etiam emittere volueritis, quod professionem hujusmodi auctoritate recipere, & admittere possint liberè, & licitè auctoritate Apostolica, tenore præsentium de speciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis fratris nostri Episcopi Fesulanis, cæterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, ac quorumlibet aliorum juribus in omnibus semper salvis.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis S. Augustini juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno 11.

Fratres S. Ambrosii sub una Congregatione rediguntur, ejusque caput Monasterium S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis constituitur, munus Prælatorum præfinitur, & privilegia conceduntur. De his Fratribus plenè scripsi supra in const. 9. Greg. XI. Cupientes. fol. 269.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

R egimini universalis Ecclesiæ, quamquam immeriti disponente Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis dispen-

sationis officium, circa subditorum quorumlibet, præsertim sub regulari observantia studio vacantium, piz vitæ in quorum utique prosperitate reficimur, statum salubriter, & prosperè dirigendum sollicitudinis studio intendamus, & iis quæ ad laudem, & gloriam divini nominis, sacrique cultus augmentum, ac religionis propagationem illis profutura cognoscimus, opem, & operam quantum cum Deo possumus, impendimus efficaces, ut per nostræ operationis ministerium, & Apostolici favoris præsidium, personæ hujusmodi eorumque Monasteria, & loca, singulis ab eis sublatiis dispendiis, prosperis gratulentur eventibus, ac in spiritualibus, & temporalibus felicia suscipiant incrementa.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum Monasterii S. Ambrosii ad Nemus extra muros Mediolanenses, sub regula S. Augustini degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi, & alii Priores, & Fratres suorum aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum, qui sub regulari observantia dictæ regulæ viventes, variis, & diversis hætenus multiplicaverunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Ecclesias, Monasteria, domos, atque loca in diversis Italiæ partibus consistentia assecuti fuerunt, sub charitatis & ipsius observantiæ unione virtutum, Domino perpetuo famulari ferventiùs desiderant.

§. 2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & Religionis propagationem ubique locorum, nostris potissimè temporibus augeri intensis desideriiis affectamus, directioni statui, & conservationi Fratrum hujusmodi providere volentes, ac sperantes quod ex eorum vita laudabili, & fructuosis operibus, prædicta, necnon alia eis forsan de cætero concedenda Monasteria, domus atque loca in spiritualibus, & temporalibus, prosperos, & felices successus dante Domino consequentur, ut ipsi Fratres eo ferventiùs, & devotiùs divinis beneplacitis se coaptent, qua se per nos, & Sedem Apostolicam specialibus gratis munitis fore conspexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte supplicationibus inclinati, quod ipsi ac omnes, & singuli in Monasteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes Fratres, unum corpus, & una Congregatio, quod seu quæ Congregatio Fratrum S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monasterii, domus, seu loci in quo vel qua ipsum de sui Superioris voluntate pro tempore residere contigerit, sint & esse censeantur.

§. 3. Necnon dicto Monasterio S. Ambrosii pro primo ejusdem religionis prout hætenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres hujusmodi pro tempore assequi contingerit Monasteria, domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in unitate charitatis, & dicta observantia degentium sint, & ad illos in perpetuum pertineant.

§. 4. Quodque Fratres præfati in dicto Monasterio S. Ambrosii, hac in prima vice, & successivè singulis triennii singula generalia Capitula, ad quæ Rector, & Visitatores, ac cum singulis ex Fratribus Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ad id per singulos eorumdem Monasteriorum, domorum, & locorum Conventus eligendis, singuli Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Priores accedere, quibusque personaliter interesse adstricti sint, in locis & terminis ad id per annum primo, & successivè per singula Capitula prædicta statuendis, & ordinandis celebrare teneantur.

§. 5. Et in hujusmodi Capitulis substantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quocumque, & qualicumque statuta, & ordinationes, dum tamen justa, & rationabilia, ac sacris Canonibus nullatenus discrepantia, super quibus legitima, & rationabili causa subsistente, Rector, & Visitatores hujusmodi cum dictis Fratribus usque ad futurum Capitulum dispensare possint, & inter eos condere seu facere, illaque necnon eorum singula in toto, vel in parte quotiens eis opportunum

Frates S. Ambrosii diversa loca in Italia acquisiverunt, & virtutum meritis in dies multiplicati sunt.

Hic idèd Pont. ad augendum eorum devotionem, in unam Congregationem eos redigit.

Monasterium S. Ambrosii ad Nemus, caput aliorum locorum Congregationis constituit.

In eosque singulis triennii generalia capitula celebrari iussit.

Et ibidem statuta regulæ non contraria præfinituri posse cedit.

Prioremque
generalem
eligi.

Cujus Prioris & Visitatorum munus hic refertur. Et officium eorum quanto tempore duret, & etiam quando vacet definitur.

Priorum facultas omnes de Ordine a reservatis casibus semel, & a non reservatis quoties opus fuerit absolviendi. Tu vide const. 115. Clem. viij. Quaecumque.

Ecclesiastica Sacramenta administrandi.

Novitios & professos omnes a casibus etiam reservatis absolviendi &c. Attende bul. Clem. viij. mox citatam.

visum fuerit corrigere, mutare, cassare, & illis adde-
dere, necnon ea per censuras Ecclesiasticas, & alia
juris remedia per Fratres ipsos observari facere.

§. 6. Ac in eisdem Capitulis, unum etiam Priorem ex Monasteriis Sancti Ambrosii, vel ex aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Prioribus, seu Fratribus praedictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; Ac duos Visitatores; Necnon ad sancti Ambrosii quod per Priorem perpetuum (cujus electio ad Fratres ipsius Monasterii sancti Ambrosii, electionis vero confirmatio ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem, etiam ex speciali dictae Sedis privilegio pertinere noscuntur) & aliorum, quae per temporales Priores reguntur Monasteriorum, domorum, & locorum praedictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, singulos Priores possint, & teneantur eligere.

§. 7. Necnon Rector, qui omnibus, & singulis Monasteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus hujusmodi praestit; ac Visitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus praedictis, rationabili, & legitima id exigente causa, ab eorum officiis amovere, & alios loco amotorum usque ad subsequens Capitulum subrogare valeant, quique alias in visitando, & in praemissis ac circa ea necessariis, illam jurisdictionem, seu potestatem habeant, quae sibi per hujusmodi Capitula conceditur. Ac Priores sic electi praedicti, absque desuper eis per ipsum Archiepiscopum seu quemvis alium Apostolica seu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, seu provisione Fratres, & Monasteria, domus, atque loca sibi commissa hujusmodi in spiritualibus, & temporalibus regere, ac gubernare, illisque praesse liberè, & licite. Rector quoque, Visitatores, & Priores praefati, quorum officia in singulis primordiis hujusmodi Capitalium hujusmodi, eo ipso etiam si illa non resignaverint, vacare decernimus, si utiles & Fratribus ipsis grati fuerint & accepti, pro annis sequentibus, ac quotiens ipsis Fratribus visum fuerit, seu placuerit, ad priora officia reeligi, & deputari possint. Quodque si forsan infra triennium hujusmodi, Rectorem, tunc Visitatores ipsius Rectoris vices gerant, si unum ex Visitatoribus, tunc Rector cum alio Visitatore, si vero aliquem ex Prioribus praedictis decedere, vel alias quovis modo ipsorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Visitatores praefati alios ex Fratribus hujusmodi usque ad futurum Capitulum subrogare.

§. 9. Praeterea quod Rector, ac omnes, & singuli Priores praedicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & singulis religionis suis professis, Conversis, Novitiis, & ad eorum servitium in eorundem Monasteriis, domibus, seu locis etiam saecularibus perpetuo dedicatis, praesentibus, & posteris, in quibuscumque, in reservatis semel tantum, in non reservatis vero Sedi praefatae casibus, quotiens illis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis, pro commissis per eos debitam absolutionem impendere, & injungere poenitentiam salutarem.

§. 9. Ac Eucharistiam, & alia Ecclesiastica sacramenta ministrare.

§. 10. Professos quoque, & Novitios hujusmodi qui postmodum regulam ipsam professi fuerint in quibuscumque etiam Sedi praedictae specialiter reservatis casibus a quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, aliisque censuris, & poenis a jure vel ab homine promulgatis, alias tamen in forma Ecclesiae semel dumtaxat absolvi; Et cum eisdem Professis, ac Novitiis super irregularitate si qua dictis sententiis, & censuris, vel earum aliqua ligati, missas & alia divina officia celebrando, aut se illis immiscendo, vel alios quomodolibet (homicidii, mutilatione membrorum, & bigamia casibus dumtaxat exceptis) semel similiter; super irregularitate vero, quam ex praedictis

sententiis vel censuris seu earum aliqua per ignorantiam, vel inadvertentiam, seu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit dispensare valeant.

§. 11. Et insuper Rector, ac Visitatores omnes, & singuli, Priores vero praedicti in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis degentes Fratres professos dictae Congregationis vagos, & fugitivos, seu alias delinquentes, quod ad Claustrum redeant, vel alias se emendent per excommunicationis sententiam, ac alias censuras & poenas de quibus sibi videbitur (invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis) cogere, capere, incarceratione, & etiam punire.

§. 12. Quodque Fratres ipsi quaecumque bona mobilia, & immobilia, Monasteria, Ecclesias, domos, & loca si alias eis legitime donentur, vel concedantur, in posterum recipere, & assequi, illaque pro suis usu & habitatione sub institutis regularibus dictae Congregationis, & observantia hujusmodi possidere similiter liberè & licite.

§. 13. Et quod nullus ex Fratribus professis praedictis, vel aliquem alium Ordinem, seu Regulam etiam archiorem quodcumque, & quaecumque privilegium, seu indultum super liberè recipiendis Fratribus alterius Ordinis, vel Regulae, ipsi etiam archiori Ordini, seu Regulae a Sede praedicta, vel alias quomodocumque concessum sit, etiam si de privilegio, seu indulto hujusmodi de verbo ad verbum praesentibus habenda foret mentio specialis, absque Capituli generalis hujusmodi, aut de privilegio, seu indulto praesenti, & illius causa, necnon tunc ipsorum Fratrum existentis Rectoris nomine expressam mentionem faciente, licentia speciali sub excommunicationis poena, quam absque licentia praedicta transiens aut vagans eo ipso incurrat transire, aut vagari.

§. 14. Praeterea omnes & singuli Priores praedicti de licentia Rectoris, & Visitatorum hujusmodi, quoscumque in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis, commorantes Fratres, ad omnes etiam sacros ordines, alias tamen rite statutis a jure temporibus, per quemvis Catholicum Antistitem, gratia & communionem praedictae Sedis habentem, Diocesanorum locorum, & cujusvis alterius licentia, super hoc minimè requisita, liberè & licite promoveri facere possint.

§. 15. Necnon Fratres praedicti eorum Monasteriis, Ecclesiis, domibus, sive locis divinum officium Ambrosianum prout alias consueverunt, nisi Fratribus alicujus ex Monasteriis, domibus, sive locis praedictis, de dicendo aliud officium a Sede praedicta indultum existat, dicere, legere, seu cantare teneantur.

§. 16. Quod Sancti Ambrosii, & omnia alia & singula Monasteria, domus, seu loca, & Fratres hujusmodi omnibus & singulis Privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis, quibuscumque ex Monasteriis praefatis in genere per nos, vel Sedem praedictam concessis, aut forsan in posterum concedendis, uti & gaudere valeant, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus praesentibus & futuris hujusmodi, quamdiu sub dicta observantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, praefati Archiepiscopi, ceterorumque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, & quorumlibet aliorum iuribus alias in omnibus semper salvis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & privilegiis Apostolicis, etiam si de illis, quorum omnium tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, specialis & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon regulae Monasteriorum, domorum, & locorum praedictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Degentes extra claustra coecondendi.

Fratrum facultas loca recipiendi. Ad hoc observata const. 99. Cle. viij. Quoniam.

Aliam regulam etiam strictiorem non intrent.

Priorum facultas promoveri faciendi Fratres ad sacros ordines, a quocumque Antistite. Tu attende Concil. Trid. sess. 7. c. 11.

Fratres recipient officium Ambrosianum.

Communicatio privilegiorum cujuscumque loci hujus Ordinis.

Derogatio contrariis.

Sanctio pe-
nalis.

D. P. A. II.
die 4. Oct.

XXIII.

Edita A. D.
1442.

Exaltatio de
unione Jaco-
binorum
cum S. R. E.
ultra unio-
nem Græco-
rum & Ar-
menorum.
Tu habes
unionem
Græcorum
hic supra in
const. 17.
fol. 335. Et
unionem Ar-
menorum in
alia const. 19.
Exultate.
fol. 337.

Actio gratia-
rum Domino
IESU
CHRISTO.

Commenda-
tio Patriar-
chæ Jacobi-
norum. qui d.
unionem cu-
pidissimus,
ad Synodum
Florentinam
misit, Abba-
tem S. Anto-
nii apud
Egyptum, ut
doctrinam
S. R. E. susci-
peret.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre voluntatis, concessionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.
Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Concordia Jacobitarum in Ægypto, cum S. R. Ecclesia, & explicatio nonnullorum Catholicam Fidem concernentium.
Similem unionem Græcorum habes sup. in const. 17. Latentur. fol. 335. Et aliam Armenorum, perlege sup. in const. 19. Exultate. fol. 337.

EUGENIUS EPISCOPUS, Særvus Særvorum Dei. Ad perperuam rei mem- oriam.

CAntate Domino quoniam magnificè fecit, annunciate hæc in uniuersa terra, exulta & lauda, habitatio Sion, quoniam magnus in medio tui sanctus Israël: Cantare profectò, & exultare in Domino decet Ecclesiam Dei pro hac grandi magnificentia, & gloria Nomini sui, quam hodierna die clementissimus Deus operari dignatus est. Toto siquidem corde laudare, & benedicere Salvatorem nostrum, nos convenit, qui sanctam Ecclesiam suam novis quotidie accumulatis incrementis. Quamquam autem in populum Christianum sua beneficia omni tempore multa, & magna sint, quæ luce clariùs erga nos suam immensam charitatem ostendunt; si tamen accuratè inspiciamus, quæ & quanta his diebus novissimis divina clementia facere dignata est, judicare certè poterimus hoc nostro tempore plura, ac majora, quàm à multis retroactis temporibus suæ charitatis munera extitisse. Ecce enim nondum exacto triennio in hoc sancta cœcumenica Synodo saluberrimam trium magnarum nationum unionem, Dominus noster JESUS CHRISTUS, pro sua infatigabili pietate ad commune perennè que totius Christianitatis gaudium, tam copiosè effecit, unde actum est, ut totus ferè Oriens, qui gloriosum Christi Nomen adorat, ac non parva Septentrionis portio post longa dissidia cum Sancta Romana Ecclesia, in eodem fidei, & charitatis vinculo jam convenerint. Primò etenim Græci, & ij, qui subsunt quatuor Patriarchalibus Sedibus multas gentes, nationesque, & idiomata continentibus; Deinde Armeni multorum populorum gens; Hodie verò Jacobini magni etiam per Ægyptum populi, Sanctæ Sedi Apostolicæ uniti sunt.

§. 1. Et cum nihil salutari nostro Domino nostro JESU CHRISTO gratius sit, quàm mutua inter homines charitas, nihilque Nomini suo gloriosius, atque Ecclesiæ utilius esse possit, quam ut Christiani, omni inter se sublato dissidio in eadem simul fidei puritate conveniant, meritò nos omnes & cantare præ gaudio, & jubilare in Domino debemus, quas ut tantam Christianæ fidei magnificentiam diebus nostris videremus, divina miseratio dignos effecit. Summa igitur cum alacritate, annunciamus magnalia hæc in uniuersa Christianorum terra, ut sicut nos gloriæ Dei, & exaltatione Ecclesiæ gaudio inenarrabili repleti sumus, ita & alios tantæ lætitiæ participes faciamus, ut omnes uno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & suæ Majestati, prout dignum est, magnas quotidianasque gratias agamus pro tot, tantisque mirabilibus beneficiis hac ætate Ecclesiæ suæ sanctæ collatis.

§. 2. Et quoniam qui opus Dei diligenter exercet, non modò meritum ac retributionem in Cœlis expectat, sed & apud homines amplam gloriam laudèque meretur, Venerabilem fratrem nostrum Joannem Jacobinorum Patriarcham, hujus sanctæ unionis cupidissimum à nobis, & tota Ecclesia meritò laudandum, & extollendum, ac communi omnium Christianorum favore, cum tota sua gente dignum

judicamus. Is enim à nobis per nostrum oratorem, ac literas excitatus, aut ad Nos, & hanc sanctam Synodum, legationem mitteret, & se ac suam gentem in eadem, cum Ecclesia Romana fide uniret; Dilectum filium Andream natione Ægyptium Abbatem Monasterii S. Antonii apud Ægyptum, in quo & habitasse & mortuus esse sanctus ipse Antonius perhibetur, religione, & moribus non mediocriter institutum, ad nos, & ipsam Synodum destinavit, cui devotionis zelo accensus imposuit atque commisit, ut fidei doctrinam, quam sancta Romana Ecclesia tenet, & prædicat, nomine ipsius Patriarchæ, & suorum Jacobinorum reverenter susciperet, defendendam postea per eum ad ipsum Patriarcham & Jacobinos, ut & ipsi eandem agnoscerent, ratamque haberent, & in suis regionibus prædicarent.

§. 3. Nos igitur quibus voce Domini commissum est, pascere oves Christi, ipsum Andream Abbatem per nonnullos hujus tam sacri Concilii insignes viros, super articulis fidei, & Sacramentis Ecclesiæ, & quibusque ad salutem spectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum visum est fore necessarium exposita eidem Abbati S. R. E. fide Catholica, & per ipsum humiliter acceptata, hanc quæ sequitur veram necessariamque doctrinam, hodiè in hac solemnè sessione, sacro approbante cœcumenico Concilio Florentino in Nomine Domini tradidimus.

§. 4. In primis igitur Sacerdotalis Romana Ecclesia, Domini & Salvatoris nostri voce fundata, firmiter credit, profiteretur, & prædicat. Unum verum Deum, Omnipotentem, incommutabilem, & æternum, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, unum in essentia, trium in personis. Patrem ingenitum; Filium ex Patre genitum; Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedentem. Patrem non esse Filium aut Spiritum sanctum, Filium non esse Patrem aut Spiritum sanctum; Spiritum sanctum non esse Patrem aut Filium, sed Pater tantum Pater est; Et Filius tantum Filius est; Et Spiritus sanctus tantum Spiritus sanctus est. Solus Pater de substantia sua genuit Filium; Solus Filius de solo Patre est genitus; Solus Spiritus sanctus simul de Patre procedit, & Filio. Et tres personæ sunt unus Deus, & non tres Dii, quia trium est una substantia, una essentia, una natura, una divinitas, una immensitas, una aternitas, omniàque sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio. Propter hanc unitatem Pater est totus in Filio, totus in Spiritu Sancto; Filius totus est in Patre, totus in Spiritu sancto; Spiritus sanctus totus est in Patre, totus in Filio. Nullus alium, aut præcedit aternitate, aut excedit, magnitudine, aut superat potestate. Æternum quippe, & sine initio est, quod Filius de Patre extitit; ac æternum, ac sine initio est, quod Spiritus sanctus de Patre Filioque procedit. Pater quicquid est, aut habet, non habet ab alio, sed ex se, & est principium sine principio. Filius quicquid est, aut habet, habet à Patre, & est principium de principio. Spiritus sanctus quicquid est, aut habet, habet à Patre simul & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus sancti, sed unum principium, sicut Pater, & Filius, & Spiritus sanctus non tria principia creaturæ, sed unum principium.

§. 5. Quoscumque ergo adversa & contraria sentientes, damnat, reprobat, & anathematizat, & à Christi corpore, quod est Ecclesia, alienos esse denunciatur. Hinc damnat Sabellium personas confundentem, & ipsorum distinctionem realem penitus auferentem. Damnatur Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, Solum Patrem Deum verum esse dicentes, Filium autem, & Spiritum sanctum in creaturarum ordine collocantes, Damnatur, & quoscumque alios, gradus seu inæqualitatem in Trinitate facientes.

§. 6. Firmisimè credit, profiteretur, & prædicat, unum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum esse omnium visibilibus & invisibilibus Creatorem, qui quando voluit, bonitate sua uniuersas tam spirituales, quàm corporales condidit

Exposito d.
Fidei iustu
Pape facta
Abbati præ-
dicto.

Circa Trin-
tatem.

Damnatio
contra præ-
dicta circa
Trinitatem
sententium.

Explicatio
Fidei circa
rerum crea-
tionem,
Novique &
Veteris testa-
menti da-
tationem.

creaturas, bonas quidem, quia à summo bono factæ sunt, sed mutabiles, quia de nihilo factæ sunt, nullamque mali asserit esse naturam, quia omnis natura, in quantum natura est, bona est. Unum atque eundem Deum veteris & novi testamenti, hoc est legis & Prophetarum atque Evangelii profiteretur auctorem, quoniam eodem Spiritu sancto inspirante, utriusque testamenti Sancti locuti sunt, quorum libros suscipit, & veneratur, qui titulis sequentibus continentur. Quinque Moyses, id est Genesi, Exodo, Levitico, Numeris, Deuteronomio, Josue, Judicum, Ruth; Quatuor Regum; Duobus Paralipomenon; Esdra, Nehemia, Tobia, Judith, Hester, Job, Psalmis David, Parabolis, Ecclesiaste, Canticis Canticorum, Sapientia, Ecclesiastico, Isaia, Jeremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, id est Osee, Joële, Amos, Abdia, Jona, Michea, Nahum, Habacuc, Sophonia, Aggeo, Zacharia, Malachia; Duobus Machabæorum; Quatuor Evangelis, Matthæi, Marci, Lucae, Joannis; Quatuordecim Epistolis Pauli, ad Romanos, duabus ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesos, ad Philippenfes; Duabus ad Thessalonicenses, ad Colossenses; Duabus ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebreos; Petri duabus; Tribus Joannis; Una Jacobi; Una Judæ; Actibus Apostolorum, & Apocalypsi Joannis.

Damnatio contrariorum sententium.

Explicatio Fidei circa divinitatem, & humanitatem Christi.

Et circa ejus positionem resurrectionem &c.

Damnatio contrariorum sententium.

§. 7. Propterea Manichæorum anathematizat insaniam, qui duo prima principia posuerunt, unum visibilibus, aliud invisibilibus, & alium novi testamenti Deum, alium veteris esse Deum dixerunt.

§. 8. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, unam ex Trinitate personam, verum Deum, Dei Filium, ex Patre genitum, Patri consubstantialem, & coæternum in plenitudine temporis, quam divini consilii inscrutabilis altitudo disposuit, propter salutem humani generis, veram hominis integramque naturam ex immaculato utero MARIÆ Virginis assumpsisse, & sibi in unitatem personæ copulasse, tanta unitate, ut quicquid ibi Dei est, non sit ab homine separatum, & quicquid est hominis, non sit à Deitate divisum, sitque unus & idem, indivisus, utraque natura in suis proprietatibus permanente Deus, & Homo, Dei Filius, & hominis filius, æqualis Patri secundum divinitatem, minor patre secundum humanitatem. Immortalis, & æternus, ex natura divinitatis; passibilis & temporalis ex conditione assumptæ humanitatis,

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in assumpta humanitate ex Virgine verè natum, verè passum, verè mortuum, & sepultum, verè ex mortuis resurrexisse, in Cœlum ascendisse, sederèque ad dexteram Patris, & venturum in fine sæculorum, ad vivos mortuòsque judicandos.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæresim contraria sapientem. Et primò damnat Ebionem, Cherintum, Marcionem, Paulum Samosatenum, Fotinum, omnèque similiter blasphemantes, qui percipere non valentes unionem personalem humanitatis ad Verbum, JESUM CHRISTUM Dominum nostrum, verum Deum esse negaverunt, ipsum purum hominem confitentes, qui divinæ gratiæ participatione majori, quam sanctioris vitæ meritò suscepisset, divinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum sectatoribus suis, qui Dei Filium, non verum corpus, sed phantasticum sumpsisse somniantes, humanitatis in Christo veritatem penitus substulerunt. Necnon Valentinum asserentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cœpisse, sed corpus cœleste sumpsisse, atque ita transisse per uterum Virginis, sicut per aquæductum defluens aqua transcurrit. Atrium etiam, qui asserens corpus ex Virgine assumptum anima caruisse, voluit loco animæ fuisse Deitatem. Apollinarem quoque qui solam posuit animam sensitivam, sed Deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuisse voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopsuestenum, atque Nestorium, asserentes, humanitatem Dei Filio unitam esse per gratiam, & ob id

duas esse in Christo personas, sicut duas fatentur esse naturas, cum intelligere non valerent, unionem humanitatis ad Verbum hypostaticam extitisse, & propterea negarent Verbi subsistentiam accepisse; nam secundum hanc blasphemiam, non Verbum caro factum est, sed Verbum per gratiam habitavit in carne, hoc est non Dei Filius homo factus est, sed magis Dei Filius habitavit in homine. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Eutychem Archimandritam, qui cum intelligeret juxta Nestorii blasphemiam, veritatem incarnationis excludi, & propterea oportere, quòd ita Dei Verbo unita esset humanitas, ut Deitatis & humanitatis una esset, eadèque persona, ac etiam capere non posset, stante pluralitate naturarum unitatem personæ, sicut Deitatis & humanitatis, in Christo unam posuit esse personam, ita unam asseruit esse naturam, volens ante unionem qualitatem fuisse naturarum, sed in unam naturam in assumptione transisse, maxima blasphemiam, & impietate concedens. aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem in humanitatem esse conversam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macharium Antiochenum, omnèque similia sapientes, qui licet verè de naturarum qualitate, & personæ unitate sentiret, tamen circa Christi operationes enormiter oberravit, dicens in Christo utriusque naturæ unam fuisse operationem, unamque voluntatem. Hos omnes cum hæresibus suis anathematizat sacrosancta Romana Ecclesia, affirmans in Christo duas esse voluntates, duasque operationes.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem unquam ex viro femininæ conceptum, à Diaboli dominatione fuisse liberatum, nisi per meritum mediatoris Dei, & hominum, JESU CHRISTI Domini nostri, qui sine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hostem peccata nostra delendo, solus sua morte prostravit, & regni cœlestis introitum, quem primus homo peccato proprio cum omni successione perdidit, referavit, quem aliquando venturum omnia veteris testamenti sacra, sacrificia, sacramenta, ceremoniæ præsignavit.

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia veteris testamenti, seu Mosaiæ legis, quæ dividuntur in ceremonias, sacra, sacrificia, sacramenta, quia significandi alicujus futuri gratia fuerant instituta, licet divino cultui illa ætate congruerent, Domino nostro JESU CHRISTO adveniente cessasse, & novi testamenti sacramenta cœpisse. Quemcumque etiam post passionem in legalibus spem ponentem, & illis velut ad salutem necessariis se subdentem, quasi Christi fides sine illis salutare non posset, peccasse mortaliter. Non tamen negat, à Christi passione usque ad promulgatum Evangelium, illa potuisse servari, dum tamen minimè ad salutem necessaria crederentur, sed post promulgatum Evangelium sine interitu salutis æternæ, asserit non posse servari.

§. 13. Omnes ergo post illud tempus, circumcisiones, & sabbati, reliquorūque legalium observatores, alienos à Christi fide denunciat, & salutis æternæ minimè posse esse participes, nisi aliquando ab iis erroribus resipiscant. Omnibus igitur qui Christiano nomine gloriantur, præcipit omnino, quocumque tempore, vel ante, vel post baptismum à circumcissione cessandum, quoniam sive quis in ea spem ponat, sive non, sine interitu salutis æternæ observari omnino non potest. Circa pueros verò propter periculum mortis, quod potest sæpè contingere, cum ipsis non possit alio remedio subveniri, nisi per sacramentum baptismi, per quod eripiuntur à Diaboli dominio; & in Dei Filios adoptantur, admonet, non esse per quadraginta, aut octuaginta dies, seu aliud tempus juxta quorundam observantiam, sacrum baptismum differendum, sed quamprimum commodè fieri potest, debere conferri, ita tamen quòd mortis imminente periculo, mox sine ulla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Ecclesiæ, si desit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum plenius continetur.

Explicatio Fidei circa humani generis redemptionem.

Et legalia Veteris testamenti.

Damnatio contraria sententium, cum declaratione circa baptismum puerorum. De hoc baptismo late habetur in bulla 19. Exultate, cit. in rubr.

Explicatio Fidei circa eum ciborum.

§. 14. Firmiter credit, profitetur & prædicat, omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod cum gratiarum actione percipitur, quia juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illamque Mosaicæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cæremonialia asserit pertinere, quæ surgente Evangelio transferunt, & efficacia esse deserunt. Illam etiam Apostolorum prohibitionem, ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, dicit, illi temporari congruisse, quo ex Judæis atque Gentilibus, qui antea diversis cæremoniis, moribusque vivebant, una surgebat Ecclesia, ut cum Judæis etiam Gentiles aliquid communiter observarent, & in unum Dei cultum, fidemque conveniendi præberetur occasio, & disensionis materia tolleretur, cum Judæis propter antiquam consuetudinem sanguis & suffocatum ab ominabilia viderentur, & esu immolaticii poterant arbitrari Gentiles ad idolatriam redituros, ubi autem eoque progata est Christiana religio, ut nullus in ea Judæus carnalis appareat, sed omnes ad Ecclesiam transeuntes, in eisdem ritus Evangelii cæremoniasque conveniant, credentes omnia munda mundis, illius Apostolicæ prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus. Nullam itaque cibi naturam condemnandam esse denunciat, quam societas admittit humana, nec inter animalia discerni, dum per quemcumque sive virum, sive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro salute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Ecclesiastica disciplina, possint & debeant multa non negata dimitti, quia juxta Apostolum omnia licent, sed non omnia expediunt.

Et salutem rerum, qui sunt intra Catholicam Ecclesiam.

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Ecclesiam non existentes, non solum paganos, sed nec Judæos, aut hæreticos, atque schismaticos eternæ vitæ fieri posse participes, sed in ignem æternum ituros, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, nisi ante finem vitæ, eidem fuerint aggregati. Tantumque valere Ecclesiastici corporis unitatem, ut solum in ea manentibus ad salutem Ecclesiastica Sacramenta proficiant, & jejunia, elemosynæ, ac cætera pietatis officia, & exercitia militiæ Christianæ præmia æterna parturiant. Neminemque quantumcumque elemosynas fecerit, & si pro Christi Nomine sanguinem effuderit, posse salvari, nisi in Catholicæ Ecclesiæ gremio, & unitate permanerit.

Approbatio Concilii Nicæni.

§. 16. Amplectitur autem, approbat, & suscipit sanctam Nicænam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatissimi Sylvestri prædecessoris nostri, & magni Constantini piissimi Principis congregatam, in qua impia hæresis Ariana cum suo auctore damnata est, & definitum est, Filium Dei, Patri esse consubstantialem, & coæternum.

Concilii Constantinopolitani.

§. 17. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit, sanctam Constantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatissimi Damiani prædecessoris nostri, & Theodosii senioris tempore convocatam, quæ ipsum Macedonii anathematizavit errorem, qui Spiritum sanctum, non Deum, sed creaturam assererat, quod damnant, damnat, quod approbant, approbat, & per omnia velut ibidem definita, illæsa & inviolata sustinere.

Concilii Ephesini.

§. 18. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit, sanctam primam Ephesinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia est in ordine universalium Synodorum, sub beatissimo Cælestino prædecessore nostro, & Theodosio minore convocata, in qua impij Nestorii est damnata blasphemia, definitumque est Domini nostri JESU CHRISTI veri Dei, & veri hominis unam esse personam, & beatam MARIAM semper Virginem non solum Christocon, sed etiam Theotocon, hoc est, non tantum hominis, sed Dei genitricem, ab omni Ecclesia prædicandam.

Damnatio secundæ Synodi Ephesinæ.

§. 19. Damnata autem, anathematizat, & respuit impiam secundam Ephesinam Synodum sub beatissimo Leone prædecessore nostro, & præfato Principe congregatam, in qua Dioscorus Alexandri-

nus Anisites, Eutychie hæresiarchæ defensor, & S. Flaviani Constantinopolitani Pontificis impius persecutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychie impietatis, arte & iniuriis attraxit.

Approbatio Conc. Chalcedonenfis.

§. 20. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam Chalcedonensem Synodum quartam in ordine universalium Synodorum, sexcentorum & triginta Patrum, temporibus præfati beatissimi Leonis prædecessoris nostri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæresis Eutychiana cum suo auctore Eutyche, & Dioscuro defensore, damnata est, & definitum est, Dominum nostrum JESUM CHRISTUM esse verè Deum, & verum hominem, & in una eademque persona, divinam humanamque naturas, integras, inviolatas, incorruptas, inconfusas, distinctasque mansisse humanitate agente, quæ hominis sunt, & Deitate, quæ Dei, quos damnat, damnatos habet, quos approbat, approbatos.

Conciliumque secundum Constantinopolitanum.

§. 21. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam quintam Synodum, secundam Constantinopolitanam, tempore beatissimi Vigili prædecessoris nostri, & Justiniani principis celebratam, in qua sacri Chalcedonenfis Concilii definitio, de duabus naturis, & una persona Christi, renovata est, multique Origenis errores, suorumque sequacium, præsertim de daemonum aliorumque damnatorum penitentia, & liberatione, reprobati atque damnati sunt.

Concilium tertium Constantinopolitanum.

§. 22. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam tertiam Constantinopolitanam Synodum, centum & quinquaginta Patrum, quæ sexta est in ordine universalium Synodorum, temporibus beatissimi Agathonis prædecessoris nostri, & Constantini Quarti hujus nominis Principis congregatam, in qua Macharii Antiocheni, & sectatorum hæresis condemnata est, & definitum est, in Domino nostro JESU CHRISTO, duas esse perfectas, integrasque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet esset una eademque persona, cui utriusque naturæ competere actiones, Deitate agente, quæ Dei sunt, & humanitate, quæ hominis sunt.

Ac Florentini & aliorum auctoritate Rom. Pont. actum & confirmatum.

§. 23. Amplectitur etiam, veneratur, & suscipit, omnes alias universales Synodos auctoritate Rom. Pontificis legitime congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præsertim hanc sanctam Florentinam, in qua inter alia Græcorum, & Armenorum sanctissima unio consummata est, & multæ circa utramque unionem saluberrimæ definitiones editæ sunt, prout in decretis desuper promulgatis plenius continetur; quorum tenor in hunc modum sequitur.

Omittitur insertio Bullarum tam unionis Græcorum, quam Armenorum, quia sunt supra in locis cit. in rub.

Explicatio formæ quæ utitur S.R.E. in consecratione Corporis & Sanguinis Domini.

§. 24. Verum quia in superscripto decreto Armenorum non est explicata forma verborum, quibus in consecratione Corporis, & Sanguinis Domini, sacrosancta Romana Ecclesia Apostolorum doctrina, & auctoritate firmata, semper uti consueverat, illam præsentibus duximus inferendam. In consecratione Corporis Domini, hac utitur forma verborum. Hoc est enim Corpus meum. Sanguinis verò; Hic est enim calix Sanguis mei, novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Qualificatioque poenis.

§. 25. Panis verò triticus, in quo Sacramentum conficitur, aneo die, antea decoctus sit, nihil omnino refert, dummodo enim panis substantia maneat, nullatenus dubitandum est, quin post præfata verba consecrationis Corporis à sacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Christi corpus transubstantietur.

Et nuptiarum multiplicati.

§. 26. Quoniam nonnullos asseritur quartas nuptias tanquam condemnatas respicere, ne peccatum ubi non est esse putetur, cum secundum Apostolum mortuo viro, mulier sit ab ejus lege soluta, & nubendi cui vult in Domino habet facultatem, nec distinguat mortuo primo, secundo, vel tertio, declaramus non solum secundas, sed tertias, & qua r-

Acceptatio
prædictorum
pro parte Ja-
cobinorum.

Tenor acce-
ptionis.

Dat. P. An. ii.
die 4. Febr.

XXIV.

tas, atque ultiores, si aliquod impedimentum Canonicum non obstat, licitè contrahi possent. Commendatiorum tamen dicimus, si ulterius à conjugio abstinentes, in castitate permanerint, quia sicut virginitatem viduitati, ita nuptiis castam viduitatem laude ac merito præferendam esse censemus.

§. 27. His omnibus explicatis prædictis, Andreas Abbas nomine dicti Patriarchæ, ac proprio, & omnium Jacobinorum, hoc saluberrimum Synodale decretum cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnemque doctrinam in ipsa descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione, & reverentia suscipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipse reverenter suscipit: Quascumque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobatur, & damnatur, ipse pro reprobatis, & damnatis habet, profitens tamquam verus obedientiæ filius, nomine quo supra, Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus, fideliter & semper obtemperare.

§. 28. Lecto solemniter in præfenti Synodo hoc decreto Latino sermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipsorum Jacobinorum decretum publicè ibidem perlegit, atque infra scripta verba in scriptis Arabicè subjunxit, quæ incontinenti Latinè recitata sunt. Beatissime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & universalis Ecclesiæ summe Pontifex, vereque Christi Vicari, ac beati Petri successor, & sanctissima universalis Florentina Synodus, totum hoc sanctum decretum cum inferis, & sanctis decretis unionis Græcorum, & Armenorum, quod nunc in vestra præfentia publicè lectum est. Ego Andreas humilis Abbas S. Antonii, Orator reverendi patris domini Joannis Patriarchæ Jacobinorum, habens ipsius decreti per plures dies plenam notitiam, & instructionem, cognosco confiteorque omnia in ipso decreto contenta divina, ac Catholicæ veritati consona existere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ omniumque Jacobinorum, ac meo, quemadmodum vestra Sanctitas attestatur, præfatum saluberrimum Synodale decretum, cum dictis inferis decretis, omnibusque suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnemque doctrinam in ipso descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione, & reverentia suscipio, accepto. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, reverenter suscipio. Quascumque verò personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobatur, & damnatur, pro reprobatis, & damnatis habeo, pollicens nomine quo supra, ipsum Patriarcham, Jacobinosque, & me ipsum, tamquam veræ obedientiæ filios, vestris ac Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus, fideliter, & semper obtemperaturos.

Datum Florentiæ, in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia Domus S. Mariæ Novellæ, apud quam nunc residemus celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1442. pridie Nonas Feb. Pontificatus nostri Anno xi.

Exemptio Canonicorum secularium Congregationis S. Gregorii in Alga Venetiarum, à solutione Decimarum, impositionum, & onerum quorumcumque.

Alia privilegia cujuscumque alterius Ordinis, eidem Congregationi elargita fuerunt à Pio V. inf. Tom. 2. in conf. 92. Ex incumbenti.

De institutione hujus Congregationis, & aliis eam concernentibus notavi sup. in conf. 1. Greg. XII. Illis, fol. 283.

EUGENIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quamquam ex debito Summi Pontificatus officii nobis ex alto commissi, circa Ecclesiarum, ac Ecclesiasticorum locorum, & personarum omnium comoda & utilitates, nos decet intentos existere, illas tamen, & eisdem personis, quæ piæ, & castæ vitæ studio intendentes, mundanis abjectis illecebris in humilitatis spiritu, devotum, & sedulum exhibent Altissimo famularum, tantò propensioribus favoribus prosequimur, quantò ipsarum personarum vita laudabili atque moribus debitè compensatis id conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Cum itaque sicut nobis innotuit, dilecti filii Canonici de Collegio, sive Congregatione S. Gregorii in Alga de Venetiis Castellanenensis Diocesis à multis citra temporibus plures Ecclesias, atque loca Ecclesiastica in diversis civitatibus, terris, atque locis partium Italiæ consistentia, in quibus etiam piè, & castè, & in communi degentes Missasque & alias horas Canonicas, nocturnas atque divinas diebus singulis celebrantes interim permanerunt, prout, & in copioso numero præfentialiter permanent in spiritualibus, & temporalibus, ad laudem, & gloriam divini nominis sacrique cultus, & populorum devotionis augmentum multipliciter reformaverint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus etiam ad salutem animarum plurimum fidelium partium earumdem hactenus provenierint, & quotidie proveniant, & alias ipsi omnibus, & singulis Deo devotis personis ad eorum Ecclesias, atque loca prædicta de alienis partibus, seu locis pro tempore applicantibus, hospitio suscipere consueverunt, & ad id juxta eorum statuta specialiter intenti existant, ac ad hoc, necnon ad alia eis, & ipsorum Ecclesiis, atque locis prædictis, quæ unum corpus existunt pro tempore incumbenti expensarum onera Ecclesiarum, atque locorum hujusmodi vix suppetant, & quandoque non sufficiant facultates.

§. 2. Nos præmissa debitè compensantes, ac attendentes quod præfati Canonici, & in vitæ continentia, ac sanctimonia, aliisque pluribus, & diversis virtutibus, ac fructuosis operibus in dies multiplicent, & fidelibus, partium in quibus pro tempore moram trahunt, castitatis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fore noscuntur, necnon propterea, eis, & statui ipsorum, ne ob facultatum carentiam minuantur, sed ut sublati ab ipsis dispendiis aliisque extraordinariis oneribus quibuslibet, & in numero operibus, & virtutibus supradictis augentur, quantum cum Deo possimus providere volentes, motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, universis Canonicis de Collegio, sive de Congregatione hujusmodi, qui nunc sunt, & de cætero perpetuis futuris temporibus erunt, necnon eorum Ecclesias, domus, atque loca, præfentia, & futura, ac etiam possessiones, domus, res, census, jura, atque bona ad Canonicos, & ipsorum Ecclesias atque loca prædicta nunc, & in posterum spectantia, omnia, & singula ubicumque consistentia, quorum qualitates, quantitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, reddituum, & proventuum annuos, aliisque eorundem veros valores præfentibus haberi volumus pro expressis, necnon quibuscumque colonos, & laboratores, super possessionibus, & bonis ipsis pro tempore commorantes, cæterisque quoad hoc ipsorum Canonicorum præfentium, & futurorum procuratores, negotiorum gestores, affectuarios, & pensionarios, in quantum Ecclesias, domus, loca, res, census, jura, atque bona contingunt, ab omnibus, & singulis datis, impositionibus, subsidiis, etiâ charitativis, ac decimis, aliisque oneribus, contributionibus, & exactiombus quibuscunque nominibus

Procemium.

Causa concessionis hujus exemptionis.

Exemptio à solutione decimarum, & quorumcumque onerum & impositionum. Alias similes idem Pont. concessionem fecit quas ut minus necessarias præferimus.

nuncupentur

Clausula d. privilegii praeferenti- va.

Inhibitio. contra quos- cumque exa- ctiores, alio- que officia- les.

Clausula de- rogatoria.

Dat. P. A. 12. die 7. Junij.

nuncupentur per nos, vel Sedem Apostolicam, aut Legatorem ejus, seu nostra vel dictae Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, seu eorum Cleros, vel eorum aliquem, seu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibusvis causis, etiam legitimis, & rationabilibus, impositis hactenus, & in posterum imponendis, ac ab illorum, & cujuslibet ipsorum per solutionibus, auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore praesentium, ne specialis dono gratiae perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus, & omnino libera, & exempta perpetuo esse decernimus, & declaramus.

§. 3. Volentes etiam, ac scientia, & auctoritate praedictis statuente, & concedente, quod nulla per nos, vel Sedem praedictam in genere, vel in specie, sub quibusvis formis, aut verborum expressio- nibus, necnon decretis irritantibus, & cum quibus- cumque etiam clausularum individualium, & quod illis nisi sub certa forma minimè derogetur, neque derogatum fuisse censeatur, vim & effectum habentium, ac hujusmodi forma, sive illa servata fuerint, sive non, prohibitorii, aut aliàs effectui praesentium praedictis clausulis, concessa hactenus, vel in posterum concedenda, literarum, privilegia, & indulta etiam contra exemptas personas, Ecclesias, loca, atque bona quaecumque se extendentia, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent hujusmodi praesentibus etiam haberi volumus pro expressis, nisi in illis tenor eorundem praesentium de verbo ad verbum insertus, ac de nominibus, & cognominibus Ecclesiarum, & locorum praedictorum specialis, & expressa mentio facta fuerit exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi nostris hujusmodi aliquantulum praedictis possint, ita debeant. Quinimò hujusmodi praesentes literae ac contenta in eisdem plenariam roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio nostrae praedictae plenarie, & effectualiter observentur perinde in omnibus, & per omnia, ac si tunc aliae literae, privilegia, ac indulta praedicta nullatenus emanassent, quibus ex nunc prout ex tunc, quoad hoc specialiter derogamur, illis aliàs in suo robore permanuris.

§. 4. Et nihilominus omnibus, & singulis civitatum, terrarum, castrorum, atque locorum quorundolibet dominiis, dominiis, communitatibus, eorumque & aliis quibusvis officialibus, praesentibus, & futuris, caeterisque personis, tam Ecclesiasticis, quam saecularibus, cujuscumque gradus, status, vel conditionis existant, etiam si Parochiali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut alia quavis Ecclesiastica, seu mundana dignitate praesulgeant, auctoritate pariter & inhibemus de caetero, ne ullo unquam tempore per se, vel alium, seu alios, quovis quaesito colore, directe, vel indirectè, contra exemptionem, liberationem, decretum, declarationem, ac tenorem praesentium hujusmodi, in toto, vel in parte, venire, facere, aut aliquid attentare audeant, vel praesumant. Alioquin in illos ex eis, qui à die sibi de praemissis factae notitiae infra tres dies immediatè sequentes, monitioni, seu inhibitioni hujusmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc excommunicationis sententiam haurum serie proferimus, & promulgamus, à qua à nullo alio, praeterquam à Romano Pontifice, absolutionis beneficium nequeant obtinere nisi in mortis articulo constituti.

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, Dominiis, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & personis praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem Sede indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. Florentiae, Anno Incarnationis Dominicae

1442. septimo Idus Junii, Pont. nostri Anno 12.

Separatio Fratrum Eremitarum S. Augustini regularis Observantiae Congregationis Illicitanæ, & illi unitorum, à superioritate Praelatorum, non tamen Prioris generalis totius Ordinis. Ac enlargitio quarundam gratiarum, & indultorum.

Hujus Prioris facultatem circa visitationem d. Congregationis, declaravit Clem. VIII. in ejus const. 117. Ex injuncto. Tom. 3.

Alia de toto Ordine Eremitarum scripsi supra in constit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini universalis Ecclesiae quamquam immerito disponente Domino praesidentes, curis perurgemur assiduis, & juxta creditae nobis dispensationis officium circa subditorum quorumlibet, praesertim sub regulari observantia studio vacantium piaevitae, in quorum ubique prosperitate reficimur, statum salubrem, & prosperè dirigendo in sollicitudinis officio intendimus, & in iis qui ad laudem, & gloriam divini Nominis, sacraeque cultus augmentum, necnon Religionis propagationem illius profutura cognoscimus, opem, & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, ut per nostrae operationis ministerium, & Apostolici favoris praesidium personae hujusmodi, earumque Monasteria, & loca singulis ab eis sublaris dispendiis prosperis, gratulentur eventibus, & in spiritualibus, & temporalibus faelicia conspiciant incrementa.

§. 1. Dudum siquidem nonnulli Generales Prioris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, Priorem, & Fratres praesentes, & futuros, domos S. Salvatoris Silvæ Lacus dicti Ordinis Senensis Dioc. sub regulari observantia ejusdem Ordinis degentes, & cujuslibet ab ipso Generale Priore, inferioris obedientiae jurisdictione, & correctione eximentes, illas sub protectione sua assumpserunt.

§. 2. Et quod dicti Fratres, singulis trienniis, singula generalia Capitula in mense Maji in una ex domibus ipsorum ad id per eorum Vicarium generalem deputanda celebrare, ac in hujusmodi Capitulis unum Praesidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantum triduo duret, & in cujus manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus Patribus S. Salvatoris resignare teneretur, & à quo ipse Vicarius ab hujusmodi officio absolvi deberet, quodque eundem Vicarium pro delictis per eum commissis si puniendus foret punire, necnon electionem novi Vicarii pro tempore Canonice celebratum confirmare deberet primò.

§. 3. Et deinde unum ex ipsis in ipsorum omnium, & singularum domorum Societatis Fratrum eorundem generalem Vicarium eligere possent, quodque in Vicarium electus hujusmodi per dictum Praesidentem confirmaretur, & postquam confirmatus fuisset, omnes & singulos Fratres societatis hujusmodi eadem, ac prorsus similes jurisdictionem, & potestatem, quam in illos dictus generalis Prior habet, & exercere potest, habere, & exercere, ac quotiens opus foret, omnes & singulos Priores domorum ejusdem Societatis Priorem ipsius domus S. Salvatoris, quem per Fratres ejusdem domus S. Salvatoris illos, videlicet, qui in Capitulo vocem habent eligi, & ejus electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertinentem, & quem Priorem singulis annis eligi vel de novo confirmare voluerunt, dumtaxat excepto quotiens opus foret instituire valeretur, necnon ipse Vicarius si eisdem fratribus S. Salvatoris videbitur, dummodò annis singulis officium Prioratus hujusmodi resignet eligi possit.

§. 4. Nonnulla quoque alia diversa, assignationes, concessionem, licentias, gratias, & indulta conce-

XXV.

Edita An. D. 1443.

Exordium.

Generales Ordinis ab aliorum Praelatorum obedientia exemptum itam Congreg.

Dederuntque ei licentiam Capitula congregandi, ejusque Praesidentem eligendi.

Et Vicarium gen. cujus esset regimen de Congregat.

Aliaque Ordinis indulta eid. Con-

ferunt,

1443. gregationi concesserunt.

Ista Congregatio aucta est, & in regulari observantia multum proficit.

Hic idem Pont. hanc omnia approbat.

Diciturque Congregationem regimini d. Vicarii committit.

Capitulum congregandi, & eius Praesidentem eligendi facultatem tribuit.

ferunt, quorum aliqua per generalia ipsius Ordinis Capitula, quaedam vero auctoritate Apostolica confirmata fuerunt, Priori domus S. Salvatoris, & Fratribus Societatis huiusmodi in perpetuum successive concesserunt, prout in Apostolicis, & diversis eorumdem generalium Priorum literis dicti Ordinis sigillo munitis, de quibus nobis legitime constitit, & quae inspici, & examinari fecimus diligenter, quorumque omnium tenores de verbo ad verbum praesentibus pro insertis haberi volumus, plenius continentur.

§. 5. Cum autem sicut accepimus, tam S. Salvatoris praedicti, quae in exemptionis, assignationum, concessionum, licentiarum, gratiarum, & indulgentiarum eorumdem possessione existunt, quam S. Leonardi, & S. Mariae de Monte Specchio, necnon S. Antonii supra Balneum Petrioli domorum dicti Ordinis, & praedictae, ac Grossetanae dicte, Priores, & Fratres, mundanis speris oblectationibus iuxta salutaria praedicti Ordinis instituta in huiusmodi observantia exemplariter viventes, variis, & diversis haecenus multiplicaverint suo charitatis, & ipsius observantiae unionem virutum Domino jugiter famulando ad divini nominis laudem, & singulari, & praecipuum salutis plurimorum exemplum.

§. 6. Nos qui inuncto nobis, licet immeritis Apostolicae servitutis officio sinceris desideramus affectibus, & per nostrae operationis ministerium singula religionum loca eorum personis, cum exultatione spiritus sub debito professionis obsequio culmina meritum scandentibus votiva, in spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementa directioni, statui, & conservationi Fratrum Societatis huiusmodi providere volentes, ac sperantes, quod eorum vita laudabili & fructuosis operibus praedictis, necnon aliis eis forsitan de cetero concedenda domus in eisdem spiritualibus, & temporalibus, prosperos atque felices successus dante Domino consequantur, ut ipsi Priores & Fratres eo ferventius divinis beneplacitis se coaptent quae se per Nos, & sedem Apostolicam specialibus favoribus, & gratis communitas fore conspexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore praesentium exemptiones, assignationes, concessiones, gratias, & indulgentias praedictas, ac omnia, & singula in praedictis literis contenta, & inde sequuta, cum infrascriptis tamen additionibus, & moderationibus approbamus, & confirmamus, ac praesentis scripti patrocinio communitus, supplemus quoque omnes, & singulos defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 7. Et nihilominus etiam pro potioris caute- lae suffragio, omnes, & singulos in S. Salvatoris, S. Leonardi, B. Mariae, & S. Antonii domibus praedictis pro tempore degentes, Priores, & Fratres, ac domos ipsas, illorumque possessiones, jura, & bona, mobilia, & immobilia quaelibet ab omnibus dominio, potestate, superioritate, aliena jurisdictione Provincialis Provinciae, in qua domus praedictae consistunt, & aliorum dicti Ordinis Fratrum quibuscumque ipsius Ordinis, dignitatibus, vel officiis fungentium, praesentium, & futurorum, generali praedicti Ordinis Priore dumtaxat excepto, perpetuo eximimus, & penitus liberamus, necnon sub cura, regimine, gubernatione, & correctione Vicarii generalis per eas pro tempore eligendi submitimus, pariter & subjicimus.

§. 8. Ac quod omnes, & singuli Fratres domorum praedictarum in aliqua ex eisdem domibus ad hoc per Vicarium huiusmodi deputanda, singulis triennii, vel aliis quando, & quoties negotiorum personarum, locorum & temporum qualitate pensata, Vicario, & Visitatoribus Fratrum dictae Societatis pro tempore existentibus opportunum fore videbitur, servatis aliis solemnitatibus, & caeremoniis in generalibus Capitulis Fra-

trum dicti Ordinis servari solitis, generalia Capitula Fratrum ipsius Societatis, ad quae dictus Vicarius, & singuli Priores domorum earumdem ad minus si fieri poterit, cum singulis Definitoribus, illoque personaliter accedere sint adstricti celebrare, & in huiusmodi Capitulis, quamprimum inibi Fratres vocales congregati fuerint, unum in Praesidentem tunc celebrandi Capituli, cuius officii tantum triduo duret, in ejusque manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus liberè resignet, & à quo ipse Vicarius ab huiusmodi officio absolvatur, quique electionem novi Vicarii canonicè celebratur insimul cum Visitatoribus dictae Societatis confirmare possit, & deinde aliquos Visitatores, ac subsequenter unum ex eis in ipsorum, ac omnium, & singularum domorum praedictarum generalem Vicarium, de cuius vita, & prudentia, & per eum in officio Vicariatus huiusmodi in sequenti Capitulo postquam à dicto officio fuerit absolutus alias juxta Constitutiones Ordinis antedicti inquiretur, & examinatur, necnon per dictum Praesidentem si puniendus fuerit, puniatur, absolvatur, & per Capitulum Societatis huiusmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus & per omnia quemadmodum aliis in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis generalis Prior ipsius Ordinis inquiri, examinari, puniri, absolvi, reeligi, & confirmari consuevit, eligere possint & valeant.

§. 9. Quodque electus in Vicarium, qui per Praesidentem & Visitatores praedictos confirmetur, postquam electus, & confirmatus fuerit, ut praefertur, in omnes & singulos Fratres Societatis huiusmodi, eandem ac prorsus similes jurisdictionem & potestatem, quas generalis Prior dicti Ordinis pro tempore existens in illos habet, & exercere potest, habeat, & exercere possit; necnon quotiens opus fuerit Priores domorum, & Conventuum praedictorum, Priore dictae domus S. Salvatoris, quem per Fratres ipsius domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent annis singulis eligi, ac ejus electionis confirmationem nisi forsitan ipse Vicarius, qui lapsò anno ab officio Vicariatus huiusmodi eo ipso absolutus intelligatur, in Priorem eo ipso absque alia confirmatione, quod Vicarius in Priorem electus, confirmatus intelligatur ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, instituere & amovere.

§. 10. Praeterea quod in huiusmodi celebrandis Capitulis, dictus Vicarius cum aliquibus Definitoribus singularum domorum earumdem, quaecumque, quotcumque, & qualiacumque statuta, & ordinationes, dum tamen regulae, aut Constitutionibus dicti Ordinis, ac Sacris Canonibus non obviant, sintque rationabilia & honesta, edere, facere, & condere, ac eorum omnia & singula, in toto vel in parte quotiens eis opportunum videbitur corrigere, mutare illisque addere; ac dictus Vicarius ipsa, omnia, & singula per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, tamen ejusdem juris apicibus, litiumque anfractibus, non servatis, per Fratres dictae Societatis irrefragabiliter observari facere.

§. 11. Necnon Vicarius insimul cum Visitatoribus praedictis quotiens illos in loco in quo tunc ipse Vicarius commorabitur adesse contigerit, alioquin per se ipsum super statutis & ordinationibus, necnon concessionibus, gratiis, & indulgentiis, etiam per nos confirmatis, dummodo id super quo dispensatio requiritur alias Societatem ipsam non concernat, quo casu ad generale Capitulum per fratres Societatis huiusmodi pro tempore celebrandum dispensatio pertineat, & dispensatio, quae per Vicarium, ac majorem & saniozem partem huiusmodi Capituli, aut ipsum Vicarium & Definitores praedictos fiet dumtaxat legitima, censeatur dispensare.

§. 12. Praefatus quoque Vicarius quotiens eum abesse contigerit, aut aliis sibi videbitur loco sui unum, duos, vel plures, & quot ei placuerit Vica-

Vicario in personas Congregationis tribuit potestatem Prioris generalis totius Ordinis.

Statutaque & ordinationes eorum condendi.

Et desuper dispensandi.

Aliumque loco sui ponendi, in casu absentiae.

rium, seu Vicarios cum facultate de qua sibi videbitur instituire, destituere, necnon ad domos dictæ Societatis transmittere.

Prioris generalis Ordinis superioritatem visitandi & corrigendi præservat.

§. 13. Et insuper generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate remove, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis cuiuscumque gradus, vel conditionis ipse Frater existat, ad ipsam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre absque Vicarii pro tempore, & majoris partis Societatis eorumdem consensu, quavis etiam rationabili causa, ullo umquam tempore possit) quotiens ei placuerit per se insimul cum uno ex Visitatoribus Societatis huiusmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, ut per Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, unam, vel plures domum, vel domos, ac ipsam Societatem visitare, & secundum Constitutiones Ordinis, quos culpabiles repererit, corrigere & punire.

Elemosynas quæri permittit.

§. 14. Quodque Fratres domorum earumdem præsentis, & futuri, ponere vinum, & alia ad victum necessaria, & ubicumque cum faccis & sportis publicè mendicandi quærere ac recipere.

Congregationi prædictæ, & aliis de observantia, indulgentia, indulta Ordinis communicat.

§. 15. Et si forsitan ullo tempore, aliquam seu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, sub regulari observantia eiusdem Ordinis degentium huiusmodi Societati uniri & aggregari pro tempore contigerit, quod in sic unitarum Societatum Fratres, ac ipsæ, unitæ Societates omnibus & singulis exemptionibus, concessionibus, assignationibus, indulgentiæ prædictis, ac præsentibus nostris literis, & in eis contentis, uti pariter, & gaudere liberè & licitè possint & valeant, eisdem auctoritate & scientia perpetuò statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus Societatis huiusmodi, præsentibus & futuris quamdiu sub dicta observantia vixerint prædicta, ac de novo omnia & singula exemptiones, concessiones, assignationes, gratias, & indulta per nos confirmata huiusmodi concedimus pariter & indulgemus per præsentis.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 16. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac literis & privilegiis Apostolicis generalibus, vel specialibus, etiam si de illis, quorum omnium tenores, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione-Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac literis generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore existentis, & de consensu generalis Capituli ipsius Ordinis sub quacumque forma forsitan in posterum emanandis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Limitatio Bullæ pro tempore duraturæ observantia.

§. 17. Volumus autem quod si, quod absit, observantia huiusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentis literæ nullius sint roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 13. die 6. Septemb.

Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ Millefimo quadringentesimo quadragésimo tertio, VIII. Idus Septembris, Pontificatus Nostri Anno Tertio decimo.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

Edita A. D. 1443.

EUGENIUS PAPA IV. &c.

Exordium.

AD hoc circa regularis observantia professorum ed diligentes paterna sollicitudinis, vices impendimus, quo fecundius illorum religio fructum in eos afferat salutarem, & laudabilibus in Domino possint jugiter proficere incrementis. Nuper siquidem per nos &c.

Omittitur insertio Bullæ, quia ipsa est quæ præcedit.

Dubia excitata sunt super præceden. const.

§. 1. Cum autem sicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum & Fratrum prædictorum petitione continebat, ipsi Priores, & Fratres dubitent

ne concessionem, assignationem, statuta, ordinationes prædictas, & alia in dictis literis contenta ex frequentibus statutis per Capitulum Societatis huiusmodi, aut Vicarium, & Definidores præfatos forsitan faciendis in abusum vadant, illaque per non usum abrogentur; & à nonnullis quoque revocetur in dubium, an aliæ Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati absque generalis Prioris præfati Ordinis, vel alterius licentia se uniri, dictique Priores, & Fratres S. Antonii supra Balneum Petrioli, & S. Mariæ de Monte Specchio domos prædictas dimittere possent, absque dictæ Sedis licentia speciali. Et an quod de non amovendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem ipsius Ordinis in prædictis nostris literis statuimus, ad illius generale Capitulum extendatur, dictisque generalis Prior loco pœnæ, seu pœnitentiæ aliquem ex Fratribus huiusmodi Societatis à dicta Societate ad tempus remove, valeat pro parte Priorum & Fratrum Societatis prædictorum. Nobis fuit humiliter supplicatum, ut super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Dubii primi declaratio.

§. 2. Nos igitur ad omnes in præmissis ambiguitates, & dubium submovendum: & ut Priores & Fratres Societatis prædictæ, qui ut accepimus, sub regulari ipsius Ordinis observantia viventes de die in diem virtutum meritis, ac fructuosos operibus multiplicari noscuntur, liberari à noxiis, sua Altissimo vota reddere, ac personarum numero facilius augmentari valeant, providere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore existentem, cum Visitatoribus præfatis quotiens ipsos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur adesse contigerit, alioquin per se ipsum super pœnitentiis ex quacumque causa, etiam propter recessum ab ipsa Societate, vel alia graviora crimina, & excessus Fratribus Societatis huiusmodi impositis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipsorum Conventus, seu domos juxta modum, & formam literarum, seu concessionum, per dilectum filium Magistrum Gerardum de Arimino tunc generalem Priorem dicti Ordinis Fratribus prædictæ Societatis, etiam sub excommunicationis pœna, quam secus facientes eo ipso incurrerent concessa, dumtaxat, & non aliàs, aut aliis casibus dispensare.

Dubii secundi declaratio.

§. 3. Et una, duæ, vel plures, & quælibet Societates Fratrum dicti Ordinis prædictæ Societati generalis Prioris, necnon generalis Capituli eiusdem Ordinis, & cuiuslibet alterius licentia super his nullatenus requisita, & quibuscumque mandato, ac prohibitione per generalem Priorem, & generale Capitulum huiusmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obstantibus sub modis, & formis, necnon pactis, & conventionibus, de quibus eis videbitur se unire, & aggregare, ipsosque Priorem, & Societatis huiusmodi, Sancti Antonii, & Sanctæ Mariæ domos prædictas, etiam absque dictorum Prioris, & Capituli, cuiuscumque alterius licentia dimittere.

Dubii tertii declaratio.

§. 4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipsorum quilibet de per se, antequam ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate remove, aut aliquem ex Fratribus eiusdem Ordinis cuiuscumque gradus, vel conditionis existat, quod prædictam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre absque Vicarii pro tempore, & majoris partis Fratrum Societatis eorumdem consensu quavis etiam rationabili causa, Et ipse generalis Prior pro tempore, etiam consensu generalis Capituli Ordinis huiusmodi aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis quantumcumque culpabilem, & criminosum extra domos ipsius Societatis punire ullo umquam tempore nullatenus possit, sed ipsum in eisdem domibus aliàs juxta culpas, & demerita ipsius secundum canonicas san-

Prohibitio
utendi gra-
tias aut con-
sequendi di-
gnitates ex-
tra Societa-
tem absque
licentia.

Communi-
catio gratia-
rum, cuius-
cumque alte-
rius Congre-
gationis
unienda.

Bona Fra-
trum ad Con-
gregationem
transmitten-
tium sint
Congrega-
tionis.

Clausulae de-
rogatorie.

Dat. P. A. 15.
die 27. No-
vemb.

XXVI.

Edita A. D.
1446.

Proœcium.

Etiones, & instituta prædicti Ordinis puniat, ac puniri debeat.

§. 5. Præterea, quod nullus ex Fratribus dictæ Societatis cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existat in ipsa Societate, seu aliqua ipsius domo; quibuscumque exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis quoruncumque tenorum existant, eis in specie, vel in genere à Sede Apostolica, seu aliis pro tempore concessis, uti, & gaudere, aut ad aliquas dignitates, præminentias, administrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, assumi, aut illis præfici, absque Vicarii, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, sive majoris partis illorum licentia in scriptis; habita & obtenta; nullatenus possit.

§. 6. Quodque Priores & Fratres Societatis huiusmodi, omnibus, & singulis exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis ipsi pro tempore uniendæ Societatibus per generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in specie seu in genere concessis, uti & gaudere liberè & licite valeant ex certa scientia, & auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus; & ordinamus.

§. 7. Ac præmissa omnia; necnon quod præfata Societas, iuxta quamdam concessionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Salvatoris per quondam Nicolaum generalem Priorem dicti Ordinis concessam, de omnibus, & singulis bonis mobilibus & immobilibus, præsentibus & futuris, omnium & singulorum Fratrum dictæ Societatis, præsentium & futurorum quæcumque, quomodocumque, & qualiacumque huiusmodi bona fuerint, etiam si illa ipsis Fratribus ad eorum vitam concessa extiterint, plenariè succedant, ipsaque bona ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam transeuntibus eo ipso devolvantur, ac proveniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, præsentibus & futuris perpetuò concedimus pariter, & indulgemus.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis in aliis nostris literis prædictis, quas aliis in suo robore permanere, & quas, necnon præsentibus, in omnibus & per omnia observari volumus, decernimus, atque mandamus, non ob stare volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod si; quod absit, observantia huiusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentibus literis eò ipso sint cassæ, & irritæ, nulliusque roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio, quinto Kalendas Decembris, Pontificatus Nostri Anno Tertio decimo.

Approbatio Ordinationum in Capitulo Romæ acto præfinitarum, pro reformatione Monachorum Græcorum S. Basilii, in Provinciis Siciliae, Calabriae, & Apuliae.

Hæc Bulla à Jul. II. & Jul. III. confirmata fuit, ut vidi in quadam ipsius Jul. III. constit. edita die 19. Decembris 1550. quam prætermisi uti minus necessariam; & de toto Ordine notavi supra in const. 6. Alexand. IV. fol. 110.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Inter curas multiplices quibus occurrentium rerum, negotiorumque varietatibus obfidemur, illam vigilantius amplectimur per quam regulares Ordines, & loca, jugi sanctimonie dedita, prout congruè prospicimus, in spiritualibus & tempora-

libus prosperitatis optatæ contingant eventum, unde efficacis ad id sollicitudinis studium apponere cupimus, & provisionis salutatis adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipsa; Apostolica, quod absit, providentia destituta consilio; deformationis subiaceant opprobrio, sed libentius cursu temporis continuum; dante Domino, in eisdem spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementum.

§. 1. Sanè ad nostri deducta notitiam, quod plurima Monasteria & loca Monachorum Græcorum Ordinis S. Basilii in Regno Siciliae, citrà & ultra Farum essent, quæ in multis reformatione indigere videbantur, Nos inter alia mandavimus, omnibus & singulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Urbem Romanam; ut certo tunc expresso, & ad id per nos statuto termino personaliter convenirent, ibidem tractaturi & ordinaturi; quæ pro Religionis decore, & huiusmodi Ordinis commodo, utilitate & conservatione expedirent.

§. 2. Postmodum verò dilectis filiis præfati Ordinis in prædictis Insula & Regno consistentium Monasteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cum nonnullis aliis ejusdem Ordinis personis, sub Græcorum ritu vivere consuetis, in prædicta Urbe pro præmissis congregatis convenientibus, post maturam quam desuper inter se habuerunt deliberationem, concordarunt, & ordinarunt, ac in hoc singuli scilicet, aut major pars eorum expresse consenserunt, videlicet quod ex singulis, Siciliae & Calabriae, & Apuliae dicti Ordinis Provinciis; unus esset ejusdem Ordinis Visitator, qui in illa ex Provinciis huiusmodi; in qua pro tempore deputatus fuerit, cum uno socio, cujus consilio in omnibus agendis uti debeat, monasteria, & loca prædicta tam Monachorum, quam Monialium sub prædicta regula degenitum, tam in capite, quam in membris visitare & reformare, ac personas ibidem corrigere, aliæque quæ ad huiusmodi visitationis & correctionis officium de jure vel consuetudine pertinebunt, facere, & exercere possent, & deberent.

§. 3. Quodque Visitatores dicti Ordinis pro tempore existentes à quolibet dictarum Provincia- rum Ordinis huiusmodi Monasterio, sive loco, illam pecuniarum summam sive quantitatem; quæ inter Archimandritas, Abbates, & personas prædictas in Congregatione huiusmodi, tam pro salariorum magistrorum, Monachos, & personas dicti Ordinis, aliisque quoscumque idioma græcum pro tempore docere volentium, quam expensis studen- tium huiusmodi deputata, seu consignata extitit. Et quæ quidem summa sive quantitas in Siciliae inter Monasteria, & Ecclesias sæculares Græcas ad centum uncias monete currentis ibidem, & in Calabriae ad ducentos & quinquaginta, in Apuliae verò Provinciis eisdem ad octuaginta florenos auri de Camera ascendit, ad quas quantitates à quibilibet dictorum Monasteriorum & Ecclesiarum Rectoribus persolvendas, tam Abbates quam Com- mendatarios quoscumque & quibuscumque unita Monasteria. In Sicilia verò eos presbyteros sæculares, Rectores Ecclesiarum Græcarum, teneri, & obligatos esse voluerunt, & statuerunt, exigere, colligere & levare valerent, atque possent huius- modi concordatis, & ordinatis per singulos aut majorem partem eorum, qui præmissis Congrega- tionis & Capituli celebrationi interfuerunt accep- tatis atque laudatis.

§. 4. Nos itaque omnia & singula præmissa, & quævis alia inter Archimandritas, Abbates, & per- sonas prædictas in huiusmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorumque tenores & ef- fectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apo- stolica approbamus, & præsentis scripti patrocinio communitus; eaque volumus, & mandamus; ab omnibus & singulis, quorum pro tempore inter- fuerit firmiter & inviolabiliter observari.

Hic Pontifex cognoscens Monachos S. Basilii in regno Siciliae indigere reformatione, Capitulum Romæ celebra-vari iussit.

In quo statu- tum fuit, ut Siciliae, Cal- abriae, & Apuliae provin- cias Visitator constitu- tur, qui simul ad ejus Consti- taria loca & personas vi- saret, & cor- rumpat.

Taxamque pro salariis Magistrorum & expensis Studentium modo & forma hic præ- scriptis exi- gat.

Et ipse Pontifex modo dicta Capituli statu- ta confir- mat & obser- vari mandavit.

Prelatisque omnibus & ceteris aliis in Visitatoribus pœnant, eosque non impediunt sub pœna &c. prohibet, & Archimandritæ Siculi auctoritatem suspendit.

Visitatoribus prædictis facultates contra quascumque personas Ordinis etiâ Archimandritas concedit.

§. 5. Districte inhibentes venerab. fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & universis & singulis Ecclesiasticis dictarum Provinciarum Prælati, & quibusvis aliis, cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipuè dilecto filio Lucæ Bufalò moderno S. Salvatoris in lingua Fari Messanensis Dioc. Archimandritæ, cujus præminentiam quam supra Monachos & Abbates Siculos habet, ac curam ejus quoad vixerit & ex cætra nostra scientiâ suspendimus, & quem correctioni ipsorum Visitatorum subijcimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque posse decernimus, Archiepiscopis verò & Episcopis suspensionis ab ingressu Ecclesiæ pœna, necnon prædicto Lucæ & aliis Archimandritis, & ceteris supradictis sub excommunicationis sententia, quas eo ipso incurrant, & à qua quidem sententia ab alio quàm à Romano Pontifice absolvi non possint, ac cuilibet ipsorum, ne se de visitatione Monasteriorum & locorum Græcorum, tam Monachorum, quàm Monialium in provinciis supradictis existentium aliquo modo intromittant, sive Visitatores ipsorum Monasteriorum & locorum pro tempore existentes quo minùs illa libera visitare, ac illorum personas corrigere & punire, aut alias commissum ejus visitationis officium, in omnibus & per omnia exercere debeant, atque possint, impediunt.

§. 6. Et nihilominus, ut Monasteria & loca prædicta per visitationis & scilicet directionis ministerium salutare contingant moderatum, volumus, & dicta auctoritate statuimus, atque decernimus & ordinamus, quòd Visitatores pro tempore electi, & deputati, ac existentes, ad singularum provinciarum eorumdem, singula dicti Ordinis Monasteria, & loca singularum provinciarum hujusmodi personaliter accedant, & solum Deum præ oculis habentes in Monasteriis & locis prædictis, tam in spiritualibus quàm in temporalibus, necnon capitibus, & membris, debite visitationis officium, auctoritate prædicta impendere & exercere, ac omnia & singula quæ in reformationis & correctionis ministerio indigere prospexerit, prout eis juxta canonicas sanctiones, & regularia ejusdem Ordinis instituta, ac alias congruè videbitur reformare, & corrigere, necnon quoscumque Monasteriorum, & locorum ipsorum Præsidentes, illorumque personas cujuscumque dignitatis, etiam Abbatialis, status, gradus, vel conditionis existant, vel præminentia, etiam si Archimandritæ fuerint, juxta criminum, & excessuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiam corrigere & punire, & si illorum demerita id deposcerint, à dignitatibus, & officiis quibuslibet auctoritate nostra private, & ab illis amovere, ac etiam summam sive quantitatem pecuniarum hujusmodi, ad opus & usus magistrorum & studentium eorumdem, à Præsidentibus Monasteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum & ordinatum, ut præfertur, extirp. exigere, colligere, & levare, seu exigi, colligi, & levari facere, ac de levatis & perceptis quietare, præfatoque moderno Archimandritæ Siculo, ne se de visitatione Monasteriorum, & locorum hujusmodi, illorumque correctione personarum, ac alias de eis quovis modo intromittere audeat sive præsumat strictius inhibere, omniaque alia & singula, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, vel quomodolibet opportuna facere, statuere, ordinare, & exequi. Contradictores quoscumque & rebelles ac non solventes, per censuram Ecclesiasticam, & alia quævis opportuna juris remedia appellatione postposita compellere, necnon si, quod absit, ex Archimandritis, Abbatibus, & aliis supradictis aliqui fuerint qui legitime requisiti summam, sive quantitatem præmissam, prout se in qualibet provinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis hujusmodi continetur, solvere &

assignare, sive usque ad dictam summam, vel quantitatem contribuere distulerit, sive recuaserit, ex tunc Visitatores supradicti, & quilibet ipsorum in sua provincia, fructus, redditus, & proventus singulorum Monasteriorum, & locorum, quibus non solventes hujusmodi præferunt, aut quæ sive per unionem, sive per commendam obtinuerint, arrestare, & sequestrare, necnon demum (si eis videbitur) fructus, redditus, & proventus hujusmodi usque ad summam, sive quantitatem eamdem pro præmissis usu exponere, vel gratiam, aut prædium aliquod, pro rata ad hunc studiorum usum contributionis illius Ecclesiæ, vel Monasterii, cujus Præsidentis solvere noluerit, deputare & consignare, ac etiam taxas Monasteriorum & Ecclesiarum prædictorum, augere vel minuere, summis tamen præfatis non diminutis, si opportunum videbitur possint atque debeant.

§. 7. Verum, quia dignum est, sit stipendio congruo sustententur, qui ad labores, & onera deputantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd Visitatores prædicti dum, & quoties in exercitio visitandi, & corrigendi, aliaque supradicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro se, ac notariis, & aliis cum eis in hujusmodi exercitio necessariis existentibus, à Monasteriis, & locis, quæ pro tempore visitabunt, eorumque personis sumptus, & expensas, non solum victus, sed etiam alias minutas, & solum necessarias recipere possint & valeant moderatas. Super quibus omnibus etiam ipsis pro tempore, ut præmittitur existentibus Visitatoribus, plenam & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præsentium facultatem. Nos enim sententias sive pœnas, quas dicti Visitatores pro tempore ritè tulerint, sive statuerint in rebelles, sequestra, vel arresta quæque apposerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari, invocato etiam per eos ad omnia & singula supradicta si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & literis Apostolicis, præsertim quibusdam Petro Pelsali B. MARIE de Gripta Ferrata Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectæ, ac aliis Paulo tunc B. MARIE de Gripta, & Adriano S. Pantaleonis Tusculan. Pannonitanæ, & Missanen. Dioc. Monasteriorum Abbatibus per nos illis decretis, quarum tenores, & effectus præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, & quas ut effectus præsentium per eas impediri non contingat, revocamus, cassamus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi, ceneri, & reputari debere decernimus, necnon statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Archimandritis, Abbatibus, & personis prædictis, vel quibusvis aliis, communitè vel divisim à Sede Apostolica existat indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut ad iudicium trahi non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, unionibus dictorum Monasteriorum, & Ecclesiarum quibusvis etiam Cathedralibus Ecclesiis factis, exemptionibus, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta ipsorum Visitatorum jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, quæ quoad hoc eisdem Abb. personis & aliis nolumus aliquatenus suffragari.

§. 9. Præterea ea singula quæ Visitatores antedicti circa singulas privationes, & amotiones hujusmodi fecerunt, nobis per eorum patentes literas ipsorum sigillis sigillatas, quantocius fideliter inti-

Stipendia eisdem Visitatoribus designat.

Claufulas contrariorum derogatorias apponit.

Visitatoribus onus dat sibi significandi, privationes & amotiones Abbatum &c.

mare procurent, ut eorum informatione plenius instructi circa provisiones Monasteriorum, & locorum tunc per privationes & amotiones hujusmodi vacantium, consultius agere valeamus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1446. decimonono Kalendas Januarii, Anno sextodecimo.

Dat. P. A. 16. die 14. Decemb.

XXVII.

Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, professoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, ejusque adscriptio Catalogo SS. Confessorum. Et institutio suæ Festivitatæ pro die 10. Septembris.

Hanc Festivitatem innovavit, duplicique officio celebrari decrevit Six. V. in const. 16. Sancta. Tom. 2.

Edita An. D. 1447.

EUGENIUS PAPA IV.

Universis Christianidelibus presentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem

Exordium.

Licet militans in Terris Ecclesia, triumphantem in cœlis, filiali, & devoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiaque Sanctorum, quantum sinit fragilitas, dignissimis atollat titulis, devotis quoque precibus, solemnî ritu, sacrificia laudum offerat, ad decus, & venerationem civium supernorum; nihil tamen illis accrescit novæ perfectionis & gloriæ, nec eorum perfecta felicitas nostris operibus firmari poterit, vel augeri: Milericors tamen, miseratorque Dominus, per intercessiones, meritique Sanctorum, quos in Terris celebritate congrua veneramus, mirabili dignatione imperfectum nostrum suppleri providit, ut quod nostris meritis non valemus, eorum suffragiis assequamur.

B. Nicolaus virtutibus & miraculis emicuit.

§. 1. Æternus itaque Deus, qui facit mirabilia magna solus, Confessorem suum exitium Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, ab ejus puericia educatum, puritate candidum, caritate fervidum, electum ex millibus, exemplar præfulgidum, sapientia ejus infinita produxit, singularis vitæ suæ excellentiam, signis & prodigiis probans, ac coruscantibus, cælestibusque miraculis manifestans. Lætentur itaque cœli, & exultet terra, jocundeturque pariter totus Orbis; quando ei, qui effulsit in templo Dei cum viveret, speciosum in cœlo præstant hospitium cœli cives.

Joannes idem 22. de ejus canonizatione egit.

* Curia. Imò egit etiam Innoc. VI. ut inquit Six. V. in rubr. cit.

§. 2. Itaque hujus beati viri quando vita est sanctus, fama, summiæque ad eum populorum devorione crescentibus, secl. rec. Joannes Papa XII. prædecessor noster, Avinioni cum ejus cura residens, cum fratribus suis cepit de ejus canonizatione tractare, quam nisi ejus obitus, & horrenda supervenissent schismata proculdubio consummasset.

Præclara opera B. Nicolaus fecit.

§. 3. Bearus igitur hic Nicolaus, honestis ex castro S. Angeli infra Firmam, dicitur parentibus ortus, & puerorum consortia vitans, Ecclesias, divinæque mysteria frequentabat, & ne præclara opera lucida vitæ suæ, longo latèque sermone curtamus, pauca liber referre de pluribus, ut ex his existentes in via Domini, patrem glorificent, sicut decet.

Jejunis, vigiliis, & orationibus vacavit &c.

§. 4. Sanctus equidem iste in ætate existens tenera, se sub magna religionis diligentia, summa cum obedientia & humilitate servabat, castigando corpus jejuniis, vigiliis, orationibusque insistebat devotus, gratus, humilis, obediens, benignus, suavis, pius, patiens, constans, maturus, compositus, virtutum quibusdam aromatis plurimos attrahebat. adeo quoque fidei cultor erat, ut cuncta illius verba, & opera, virtute fidei redolerent, tribulatum, & infirmorum consolator assiduis existebat.

Tempore obitus, audire meruit,

§. 5. Et demum, pudicus, castus, modestus, verecundus, ac lætus ad vitæ vesperam veniens,

divinitus audire meruit. Euge serve bone, intra in gaudium Domini tui. Sic granum frumenti cadens in terram, & mortuum, uberem confurgit in spicam; sic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam; sic regnum cœlorum percipitur, & Sancti per fidem sublimia regna vicerunt.

Euge serve bone & fidelis &c.

§. 6. Verum quia decebat divinæ magnitudinem bonitatis, ut quem in terris præclaris ornat virtutibus, in cœlis regnare certis testimoniis probaretur, multis eum, magnisque miraculis dum viveret & post obitum, clarum fecit, quorum quædam dignissimis probatis testibus onerosæ multitudinis vitandæ gratia, duximus præsentibus annotanda.

Miraculis ante & post obitum claruit.

§. 7. Quidam adeo in sinistro latere perditus erat, ut nec illius manum, aut pedem posset quovis modo movere, aut quicquam ex oculo sinistro videre, post plurimorum medicorum antidota, atque colliria juvenem experta, Sanctus sic lætus illum crucis signaculo tetigit viroque illi benedixit; qui statim è grabato surgens, sanatus est, videns, & integrè liberatus.

Vitum latere perditum, & oculi cæcitate laborantem, signo crucis liberavit.

§. 8. Quædam verò mulier triennio continuo sanguinis fluxum patiens, ad Nicolaum veniens, & manum illius devotissimè osculans, precabatur eum, ut preces ad Dominum, pro illius sanitate recuperanda porrigeret, Sanctus ipse illam crucis signo signavit, & liberata recessit, & hæc ante obitum.

Mulierem à sanguinis fluxu, simili modo sanavit.

§. 9. Post obitum verò cum puer quidam annorum quatuor in canale molendini cecidisset, & intra rotam, & aquam per spatium temporis, quo communiter quis bene ambulans, milliario ambulasset, continuo jacisset, inde tandem laboriosè extractus mortuus, & pro mortuo reputatus, emissio prius per matrem voto, quod si restitueretur vitæ auxilio Beati Nicolai, illum supra sanctum tumulum habitum Religionis indueret, adjuvante Sancto prædicto, vivus apparuit.

Puerum submersum vitæ restituit.

§. 10. Vir insuper quidam inventus in domo sua suspensus, & mortuus, precibus, & voto per ejus uxorem ad B. Nicolaum emissis, factus est vivus, & ex tunc diutius supervixit.

Virum suffocatum & mortuum suscitavit.

§. 11. Quàmplurima etiam miracula, tam in vita, quàm post ejus obitum, fecit, pluresque homines utriusque sexus à morte resuscitavit, cæcos illuminavit, & ab oculorum infirmitatibus liberavit, contractos & protractos membris, & claudos erexit, paraliticos à membrorum impotentia sanavit, & à tremore capitis, & membrorum, demoniacos, captivos, incarceratos cum apparitionibus & revelationibus liberavit, cadentes, & illicos à naufragiis, ac captivitate personæ, à perditione bonorum, à febribus, ab ethisi, ab hydro-pisi, à podagra, à doloribus illorum, & stomachi, ac cordis, aliisque infirmitatibus liberavit, pristinæque sanitati restituit. Quæ omnia trecenta & unum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecenti septuaginta & unus testes, in Registris annotata coram nobis in publico Consistorio relata fuerunt. His itaque ac aliis miris operibus Sancti hujus astruentibus sanctitatem, & Christianæ fidei veritatem, miraculorum lingua loquente, concurrat ad nos undique populus, crevit de his fama, atque devotio, laudatur Dominus, de salutiferis gratiis auctori gratiæ referuntur; Invaluit super his vox communis, & celebris, & plurimorum vox exultationis, etiam Prælatorum nobis innotuit, & nostra auctoritate inquisitionem fieri super dictis obtinuit. Primum quidem Venerabili fratri Joanni Episcopo Prænestino, & dilectis filiis nostris Joanni tituli S. Laurentii in Lucina Presbytero, & Prospero S. Georgii ad Velum aureum Diacono Cardinalibus commisimus, ut veritatem præmissorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos & venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales, & Sancti ejusdem vitæ mirabili miraculis, & meritis gloriosius instruxit.

Miracula trecenta & unum fecit: Ex his nota illud unum quod recenset Six. V. cit. in rubr.

Hic itaque Pontifex Sanctorum Confessorum catalogo ascribit.

Festumque pro die 10. Septembris instituit.

Indulgentiaque ejus sepulchrum visitantibus concedit.

D. P. A. 16. die 1. Feb.

XXVIII.

Edita A. D. 1447.

Procerium.

Moniales S. Claræ, à Fratribus de Observantia regi postulabant.

§. 12. Et quia plurà, & majora de Sancto ipso comperimus, quàm insinuata fuissent, de Fratrum Prædicatorum consilio & assensu, plurimis Ecclesiæ Prælati adstantibus, de Omnipotentis Dei virtute, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra auctoritate confisi, eundem Beatum Nicolaum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 13. Idedòque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quarto idus Septembris, quo Sanctus ipse migravit ad Dominum, festum ejusdem, devotè & solemniter celebretis, & faciatis ab omnibus veneratione condigna celebrari, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futurum sempiterna consequi gaudia valeatis.

§. 14. Et ut ad venerabile ejus sepulchrum, eò ardentius Christi fidelium confluat multitudo, & celebrius ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus, & confessis, qui cum devotione & reverentia illuc in eodem festo accesserint annuatim ipsius suffragia petituris, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, septem annos, & totidem quadragenas, accedentibus verò annis singulis ad dictum sepulchrum, infra ejusdem festi octavam, duos annos, & duas quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Dat. Romæ apud S. Petrum; Anno Incarnationis Dominicæ 1447. Kalend. Februarii, Anno sextodecimo.

Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum sive Monialium S. Claræ. Et earum suppositio Ordini Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia.

De d. Regula plenè dixi supra ad constit. 12. Innoc. IV. Soler. fol. 96. Et alias declarationes inspicite in Leon. X. const. 9. Cùm sicut, ac alias infra in const. 103. Pii IV. Sedis. Tom. 2.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Jacobo de Pramadini, de Bononia, Ord. Min. professori de Observantia regulari. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ordinis tui præsertim familiarum in regulari observantia Domino famulantium, ob quorum Religionis sanctimoniam, & multiplicium virtutum dona, maximi in populo Christiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes solerter; illa libenter concedimus, per quæ earumdem familiarum, etiam utriusque sexus augmento conservantionique meliùs ac faciliùs consulti intelligimus.

§. 1. Sanè cùm post concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conventuales, & vos, & alios, quibus de regulari Observantia est appellatio, unius ejusdemque Minorum Ordinis secum factam, nos intendentes quod post dilectum filium Fratrem Joannem de Capistrano, tui Ordinis de Observantia in partibus Cismontanis Vicarium, alter illius successor crearetur, eidem per literas Apostolicas commiserimus, quod ubi, & quando sibi placeret, ante sui officii finem, Vicarios, & discretos provinciarum sibi subjectarum pro alterius Vicarii electione, aliàs creatione, capitulariter congregaret, & facta hujusmodi Congregatione in Alma Urbe, apud Aræceli locum tu in ea fueris canonicè in Cismontanum Vicarium electus, nos electionem ipsam confirmaverimus, postmodumque dilectus filius Antonius de Rusconibus, Sacræ paginæ professor, Ordinis præfati Generalis

Minister, te duxerit confirmandum, prout prædicta omnia constant per literas Apostolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ad nostramque notitiam pervenerit, esse in tui Vicariatus partibus Cismontanis nonnulla Monasteria Sanctæ Claræ, quarum familiarum in observantia Regulari viventes partim primi, partim secundi, partim tertii Ordinis, partim aliter appellatæ, sub tuo Vicariatu, & à te, tuisque successoribus, regi & gubernari, intensissimis dicuntur desideriis affectare.

§. 2. Nos qui certè tenemus, eandem mulierum Monacharum, sive fororum familias, optimam & saluberrimam sub vobis gubernationem scilicet habere, & continuè habituras felicia incrementa earumdem mulierum Monacharum, sive Sororum appellatarum Monasteria, & loca, & familias, ubicumque intra tui Vicariatus terminos in regulari Observantia viventes, tam præsentibus, quàm futuris, tuo, & tuorum Vicariatus Cismontani officio successorum curæ, gubernationi atque regimini auctoritate Apostolica præsentium tenore subijcimus, ac subjectas & suppositas esse volumus atque decernimus. Intendentes eadem auctoritate atque volentes, quod tu, & successores tui, per vos ipsos, & alios quos duxeritis substituendos, potestatem & facultatem habeatis, eandem Moniales atque Sorores, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Francisci, signanter collegialiter, & in communi viventes, & earum Monasteria, atque loca, tam in capite, quàm in membris visitandi, corrigendi, amovendi, deponendi, transferendi, & omnia alia & singula faciendi, quæ generalis Minister Ordinis vestri in eisdem Monasteriis & locis, de jure, & de consuetudine posse facere consuevit. Provinciales autem Vicarii vobis subditi, eandem potestatem & facultatem habeant, quas Ministri Provinciales, etiam de jure, vel de consuetudine habere consueverunt.

§. 3. Et ut supradictæ Moniales ac Sorores meliùs gubernentur, volumus, quod in electione & creatione Abbatissarum, Ministrarum, & Matrum, illæ tantùm ex ipsis Monialibus & Sororibus vocem habeant, quæ per annos tres, vel circa, in earumdem Monasteriis vel Collegiis fuerint. In qua creatione & electione major pars votorum ad minime medietatem superans, debet convenire. In omnibusque tertii Ordinis, Sororum & Monialium Collegiis, Fratres tui Ordinis de accessu, & ingressu se habeant, sicut observatur in Monasteriis S. Claræ. Si autem Visitatoribus earum, & Sororibus tertii Ordinis, quæ minime vivunt collegialiter, esset concessa à Sede Apostolica, aliqua facultas & auctoritas, nos ipsas præsentium tenore auctoritate Apostolica revocantes, volumus, quod tu, & tui in Vicariatus officio successores, hujusmodi Visitatores amovendi, & alios instituenti, auctoritatem & facultatem habeatis.

§. 4. Præterea, cùm in Regula B. Claræ jubetur jejunium perpetuum, quod nimis rigorosum tenemus; placeat, & volumus, quod supradictæ, & Tertii, & aliorum Ordinum Sorores solummodò teneantur ad illa jejunia, ad quæ vos Fratres Ordinis Minorum Regulam observantes obligati estis, & eisdem modis servent in cibis quadragesimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis verò jejuniis, ut sunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apostolorum & similium, servetur consuetudo regionis, secundum quam, liceat eis etiam ova & lacticia comedere.

§. 5. Cùm etiam in Monasteriis Sorores, sive Monachæ incedant nudis pedibus discalceatæ, quod nimis rigorosum existimamus, placeat, & volumus, quod Sorores, sive Monachæ possint deferre illa, quæ nomine calceamentorum non censentur, puta zoccos ligneos, & sandalia, atque etiam cum opportunum fuerit, calceamenta.

§. 6. Item, cùm in aliquibus Monasteriis, locis, & Congregationibus injungatur silentium perpe-

Hoc eis Pontifex modo concedit.

Vocales in electione Abbatissæ, & votorum numerum declarat.

Regulam circa jejunium modificat.

Regulam eamdem quoad calceamenta mitigat.

Et quoad calceamenta.

tuum,

tuum, quod quidem nimis rigorosum existit, tibi tuisque in officio successoribus, & provinciarum vobis subiectarum Vicariis, cum Discretorum consilio dispensandi, tam in cibis, quam in quibuscunque aliis perpetuis, quam in silentio supra dicto concedimus facultatem.

Ac praecepta.

§. 7. Insuper cum dilectus filius Frater Joannes de Capistrano, tuus in Vicariatus officio praedecessor, declaraverit, quod in regula prima Beatae Clarae, contineantur centum & tria praecepta regularia, in quorum transgressione Moniales, sive Sorores professa peccatum mortale incurunt, idque nimis durum, & scrupulosum iudicemus, auctoritate & tenore praesentium, declaramus, & volumus, quod in nullius praedictorum transgressione, praeterquam eorum quatuor, quae concernunt principalia vota, obedientiae scilicet, paupertatis, castitatis, & clausurae, & super electione Abbatissae, & depositione, peccatum mortale incurant.

Et ferculum.

§. 8. Item, cum quaedam praedictarum, Monasteria & loca in mendicitate vivant, placet & dispensamus, quod in ferculo, sive cibis, sagina & lardo uti possint.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 9. Constitutionibus Apostolicis & privilegiis, immunitatibus, & gratiis, ac indultis omnibus & singulis supra dictis Monasteriis, & locis, ac eorum Capellanis per Sedem Apostolicam, & aliter quomodocumque concessis, aliisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, decreti, intentionis, placiti, existimationis, concessionis, declarationis, voluntatis, & dispensationis infringere, &c.

Dat. P. A. 16. die 5. Febr.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1447. nonis Feb. Pont. nostri anno sextodecimo.

XXIX.

Absolutio eorum qui Congregationi Basileensi adhererunt post dissolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Provisioque & declaratio circa collationes Ecclesiarum, & beneficiorum.

Hanc sanctionem quoad collationes &c. simpliciter confirmavit Nicol. V. die 10. Augusti 1447. cuius bullam non posui. Et certo modo postea approbavit in alia ejus const. 1. Ad sacram, quam mox sequitur.

Edita An. D. 1447.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium

Inter caetera desideria cordis nostri, filios quoslibet ad nostram, & Apostolicam Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate pensata aliquando concedimus, ordinamus, & statuimus, per quae Christianissimum tranquillitati, & commodis, semotis dissensionibus & scandalis consultatur, & exinde animarum salutem valeant adipisci.

Quidam Praefati & Principes Nationis Germaniae ob dissolutionem secularem tempore Concilii Basileae, neales fuerunt, & in obedienciam huius Pontifici pnterunt

§. 1. Sane cum propter dissensionem, inter Nos & eos qui Basileae sub nomine generalis Concilii remanserunt dudum exortam, nonnulli Principes tam Ecclesiastici, quam saeculares nationis Germaniae, in quadam neutralitate, & armorum suspensione a die decimaseptima mensis Martii, de Anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo octavo, usque in praesentem diem se tenuerint, ea mente, ut asserunt, ut postmodum unanimi consensu, in nostra & Sedis Apostolicae obedientia, & reverentia paribus gressibus incedere possent; & carissimus in Christo filius noster Fredericus Rex Romanorum Illustris, ac venerabilis frater noster Theodoricus Archiepiscopus Maguntinus, & dilectus filius noster vir Fredericus Marchio Brandeburgensis, sacri Imperii

Electores, ac Venerabiles fratres nostri Fredericus Magdeburgensis, Fredericus Saleburgensis, & Gerardus Bremenensis Archiepiscopi, ac quidam alii Praelati, & Principes dictae Nationis, nobis debitam obedientiam per suos Oratores, praestiterunt, ac Nos solum in Vicarium JESU CHRISTI recognoverint, & professi fuerint.

§. 2. Nos attentis, quod dicta neutralitatis, & suspensionis tempore, plurima, in ipsa natione acta, gesta, & facta fuerint quae confirmationem, indulgentiam, & dispensationem super eis Apostolicae auctoritatis requirunt, praedictorum Regis, Archiepiscoporum, Marchionis, caeterorumque Praelatorum, & principum supplicationibus inclinati, omnes & singulas, tam Metropolitanarum, quam Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum, necnon dignitatum etiam Abbatialium, ac post Pontificalis majorum, & in Collegiatis Ecclesiis principalium, & aliorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, etiam si Ecclesiae curatae, Canonatus & praebendae fuerint, electiones, postulationes, collationes, provisiones, confirmationes, & dispositiones, necnon processus, sententias, aliaque acta iudicialia, auctoritate ordinaria huiusmodi, suspensionis, & neutralitatis tempore factas, seu factas, quae omnia & singula hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ac ea rata & grata habentes, auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus.

Qui attendent quod id tempore plurima in dicta Natione gesta fuerunt, quae Sedis A.p. auctoritatem requirunt, ideo collationes & provisiones beneficiorum &c. auctoritate ordinaria factas, nunc Pontificia auctoritate confirmat.

§. 3. Volentes, ac etiam statuentes, ut nulli, qui possessione Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum huiusmodi, quarumcumque eorumdem, qui Basileae post translationem, & dissolutionem Basileensis Concilii ibidem remanserunt, auctoritate fuerint assecuti, super huiusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, beneficiis, & officiis, ac sententiis, & processibus, etiam si in Romana Curia, vel extra eam lis (cujus statum praesentibus habemus pro expresso) indecisa pendeat, etiam si super eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri jus quaesitum, seu jus aliqui habere se praetenderent, ex nunc in antea in ipsa Curia, vel extra eam Apostolica, vel alia quavis auctoritate impetiri, aut quomodolibet ex quavis ratione vel causa molestari possint, sed in suis possessionibus pacifice remaneant;

Et eorum possessores non molestari praecipit.

§. 4. Lites quoque & causas quascumque super huiusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quae coram Ordinariis iudicibus, apud quos iuxta formam dictae suspensionis, & protestationis exinde secuta licuit litigare, indecisa pendent) ad nos advocantes, auctoritate & scientia praedictis extinguimus, & super eis, adversariis eorum, perpetuum silentium imponimus; possessores vero ipsos volumus in suis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pacifice remanere.

Lites desuper pendentes extinguunt.

§. 5. Quibus omnibus ipsas Ecclesias, Monasteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacaverint, auctoritate & scientia praesentium conferimus, & providemus de eisdem, ac illis qui pallium dictorum qui Basileae post nostram translationem sub nomine generalis Concilii remanserunt, auctoritate receperunt, ut illo uti possint praesentibus concedimus, & indulgemus; illis autem qui non habent, vel non receperunt, sine difficultate dabimus, ac etiam liberè concedemus, illis tantum personis exceptis, quae occasione privationum propter nostram, aut Basileensem adhesionem factarum, beneficia detinent, in quibus habent locum provisio, & dispositio super his quae contra protestationem facta forent, per praedictos Regem, & Electores Imperii conjunctim, vel divisim promulgata.

Quinimodum etiam Ecclesias & beneficia eisdem denud conferet.

Sed contendentibus super Ecclesiis Fisinighen. & Oslilien. non ex hoc præjudicare declarat. Acta tempore suspensionis in præjudicium jurisdictionis Metropolitanæ & Diocesane Terrarum Regis &c. revocatur & irritatur.

Obligaciones circa annatas Camere Apost. debitas &c. relaxat.

Dispensationes & indulgentia (exceptis hic expressis) à Pontifice &c. concessas, confirmat.

Circa sententias Romæ vel Basileæ prolatas, providet ut hic.

§. 6. Per hoc autem nulli contententium super titulo & juribus Ecclesiarum Fisinighen. & Oslilien. volumus aliquod præjudicium afferri, aut generari, sed liberum sit, unicuique eorum, jus suum prosequi iustitia mediante.

§. 7. Præterea omnia & singula, quæ dictis suspensione & protestatione durantibus, in præjudicium, gravamen, & læsionem jurisdictionis, juris vel possessionis Metropolitanæ, vel Diocesane, Principatum, Dominorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiscoporum prædictorum, necnon aliorum Episcoporum, Prælatorum, Collegiorum, personarum seu rerum quorumcumque contra fœdus protestationis, & suspensionis hujusmodi quocumque vergentia, Apostolica vel alia quavis auctoritate concessa, ac in iudicio vel extra obventa, insuper Ecclesiasticas censuras multas, & pœnas, necnon cuiuscumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tam à jure quam ab homine propter præmissa quomodolibet promulgatas, seu inflictas, promulgandas quoque seu infligendas, quoad Regem, Archiepiscopos, & Marchionem prædictos, eorumque Dominia, Clericos subditos, & vassallos, ac ad eos, quoque, qui infra sex menses à die datæ præsentium computandos, se declaraverint pro Nobis aut eidem declarationi adhererint, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque esse decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiam maculam, sive notam per eos præmissorum occasione contractam penitus absolventes, ac eos rehabilitantes, & restituentes ad eorum Ecclesiarum, Monasteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in pristinum statum, & eum in quo erant ante præmissa reponentes, necnon illis, qui contra ipsos impetratis, concessis, vel obtentis, seu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam si eis aut eorum alicui jus quæsitum foret, ex certa scientia de potestatis plenitudine perpetuum silentium imponentes.

§. 8. Insuper quascumque obligationes super annatis, seu communibus, & minutis servitiis, cæterisque juribus, nobis, & Camere Apostolicæ, seu Collegio Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cæterisque officialibus debitis, seu quæ deberi dicerentur, occasione quorumlibet Metropolitanæ & Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque usque in præsentem diem remittimus, de nostra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eosque qui hujusmodi debitis obligati essent ab omni eorum solutione absolvimus, & etiam liberamus.

§. 9. Dispensationes propterea quascumque (nisi tales forent quas hætenus Sedes Apostolica concedere non consuevit) indulgentia quoque forum conscientiam respicientia, etiam in casibus Sedi Apostolicæ reservatis, necnon novas provisiones pro possessoribus, sine præjudicio juris quæsitum ipsa suspensione durante, vel etiam ante, à nobis vel ab eis, qui Basilea sub nomine Concilii remanserint, aut Legatorum suorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, concessas, seu concessa, ac omnia inde secuta, à die datæ concessionis eorundem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac si à nobis impetrata fuissent.

§. 10. Super sententiis autem in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii ante ipsam suspensionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur se defendi prolati, quæ executioni nondum sunt demandatæ, volumus, statuimus, & ordinamus, quod hujusmodi sententiæ coram Iudice tractentur, & quicquid utræque pars vellet producere pro jure suo, coram eo debeat exhibere, qui quidem Iudex summarie, simpli-

ter, & de plano, sola facti veritate inspecta procedens; negotium ipsum unica valeat terminare sententia, à qua nulli partium appellare liceat, aut provocare, vel restitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præjudicare intendimus eis, qui possessionem dignitatum, etiam Metropolitanæ, Cathedralium, & Abbatialium, seu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate sub eadem Natione obtinent. durante neutralitate, vel suspensione prædictis vigore processuum in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii obtentorum, aut aliis violenter fuerint spoliati. Sed tam spolia, quam jura eorum denud coram Iudicibus ordinariis cognoscantur, & sine debito terminentur.

§. 11. Insuper omnes & singulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes personas Ecclesiasticas & sæculares, etiam si Regalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ post dissolutionem, sive translationem prædicti Concilii per nos factam, Congregationi Basileensi sub nomine generalis Concilii adhererunt, & obdixerunt, aut incorporati fuerunt, qui jam ad nostram obedientiam sunt reversi, vel infra sex menses post declarationem pro nobis factam redierint, seu ipsi declarationi adhererint, ab omnibus & singulis iuramentis, perjurii reatu, ac aliis censuris & pœnis (si qui tenerentur, aut incurrisserint) inflictis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate prædicta absolvimus, & liberamus, ac omnem inhabilitatis, irregularitatis, & infamiam maculam, sive notam, exinde quomodolibet forsitan contractam, abolemus, & in pristinum statum restituimus, & reponimus, perinde ac si talia minime emanassent. Præterea omnes, & singulas personas nationis prædictæ, sive alterius in eadem beneficia, sive officia, sicut præmissum est, obtinentes quæ sub declaratione hujusmodi pro nobis facta, vel facienda continebantur, quæ post hujusmodi Concilii translationem, Basileæ remanserunt, aut ipsi Congregationi adhererunt, & favorunt, officiis in eadem præferunt, aut in legatione ab eis missi sint quocumque, aut eis crediderunt, ab omnibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque censuris, & pœnis in ea, vel per processum nostros, aut aliis inflictis & promulgatis absolvimus; Cùm iis qui ibidem, seu à provisis ab ipsis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, ut in susceptis ordinibus ministrare valeant dispensantes. Volumus insuper quod singuli Metropolitanæ Nationis ejusdem, actu jam nobis obdientes, vel qui infra sex menses, ut præfertur, nobis & Apostolicæ Sedi debitam obedientiam præbuerint, consimiles bullas seu literas Apostolicas habeant, super quibus parentibus quibuscumque, quatenus opus fuerit, sub eorum sigillis, transumpta concedere valeant, eisque in iudicio, & extra plena fides, sicut originalibus literis per omnia præbeatur. Super Ecclesias autem Trevirensis & Coloniensis, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiscopi Maguntini, & Marchionis prædictorum specialis est appositus articulus, per alias nostras literas desuper editas specialiter providimus, prout in eis plenius continetur.

§. 12. Ut autem præmissa eo firmiter observentur pro nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu possicemus, omnia & singula supradicta inviolabiliter observare, & contra ea vel ipsorum aliquod, in toto vel in parte, nullo umquam tempore quicquam innovare, & quod nobis licere non patimur, eisdem successoribus indicamus. Decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his, à quoquam, quavis etiam Apostolica auctoritate fierent vel ignoranter contingerent attentari. Quinimò si adversus præmissa literæ ali-

Omnes qui Congregationi Basileensi adhererunt post Concilii dissolutionem ab omnibus censuris, & pœnis absoluti, si ad Pontificis obedientiam reversi sunt, aut infra sex menses revertantur.

Prædicta omnia observare pollicentur.

quæ, aut mandata ad casumque instantiam, vel etiam motu proprio, vel ex certa scientia, etiam cum derogatoriis clausulis, sub quacumque verborum forma à nobis, seu nostra auctoritate, aut ab alio quovis emanassent, seu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quòdque is contra quem emanassent, aut concessæ fuissent, aut emanarent, & in futurum concederentur, illis minime obedire teneatur.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum existant, in genere vel in specie, per nos seu prædecessores nostros concessis, seu concedendis, privilegiis vel indultis, de quibus ac totis tenoribus eorum, specialis & expressa, etiam de verbo ad verbum mentio in nostris literis foret facienda, necnon quarumcumque Ecclesiarum statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo hanc paginam nostræ, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleesimo quadragesimo quadragesimo septimo, 7. Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Sextodecimo.

NICOLAUS QUINTUS PONT. CCXII. ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

Nicolaus V. Sarzanensis, Thomas Lucas anteà vocatus, Presbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas, Coronatus 3. Idus Martii 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creavit Cardinales 12. Obiit 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 18.

Confirmatio concordie initæ inter Federicum Imperatorem, Principesque Germaniæ, ac Legatum Apostolicum, super reservatione, & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum. Et approbatio constitutionis Eug. IV. in his quæ hujusmodi concordie non adversantur.

His concordatis quandoque Germani Prælati contraveniunt, adeoque eorum collationes irritavit Clem. VII. in ejus const. 14. Admonet. Et ejusdem Concordie declarationem, circa collationem in mensibus reservatis, inspicite in Greg. XIII. const. 4. Quæ in Ecclesiam. Tom. 3.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri Sedem, divina dispositione sublimati, singulis quæ pro universalis Ecclesiæ unioni, ac pace, & tranquillitate profutura fore conspicimus, Apostolicæ providentiæ sollicitudine libenter intendimus, & ad felicem illorum prosecutionem, & consummationem, opem, & operam impendimus efficaces.

§. 1. Nuper si quidem charissimus in Christo filius noster, Federicus Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & sæculares Principes inclitæ nationis Germanicæ ex una, ac dilectus filius noster, Joannes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apost. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper à nobis, & Sede Apostolica auctoritate sussultus; ex alia partibus, Rom. Ecclesiæ, & dictæ nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ unioni, pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & nationem prædictam, perpetuo

solidandis, & conservandis, diversa rationabilia, & utilia ordinationes & statuta, à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobisque humiliter supplicari fecerunt, ut illis pro firmiori eorum subsistentia, robor Apostolicæ firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiore, & decretum interponere dignaremur.

§. 2. Nos itaque, qui statuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratibus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturæ viros, diligenter examinari, & discutiri fecimus, eaque rationabilia, & saluberram Ecclesiæ quam nationi præfata fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum Ecclesiæ Cardinalium, consilio & assensu, Apostolica auctoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus, juxta modum, & formam subsequentes: Placet nobis super provisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque provisionibus juris scripti reservationibus, & execrabilis, ac ad regimen, constitutionibus modificatis ut sequitur. Ad regimen Ecclesiæ generalis, quamquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quòd per nostræ diligentie studium, ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica juxta divinum beneplacitum, & nostræ intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui præsent, & profint committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prælibatis. Præmissorum itaque consideratione induci, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum prædecessorum nostrorum Rom. Pont. vestigiis inhaerentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, necnon canonatus, præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, secularia, & regularia, quæcumque, & qualicumque fuerint, etiam si ad illa persona consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura; necnon per depositionem, vel privationem, seu translationem per nos, seu auctoritate nostra factas & inantea faciendas ubilibet: necnon ad quæ aliqui in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatione repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa auctoritate nostra extiterit; seu quorum electorum, vel postulatorum, & inantea eligendorum seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate nostra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiæ Romanæ, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & viginti quatuor Penitentiarie præfate Sedis, & vigintiquinque Abbrigatorum, necnon verorum Commensalium nostrorum, & aliorum viginti quatuor Capellanorum Sedis ejusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hætenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & inantea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon

Quæ Pont. pie approbat modificando cap. Execrabilis, & cap. Ad regimen de Præbend. inter extravag. continentes.

Contrariis derogat.

Dat. P. A. 16. die 7. Febr.

ANNO 1447.

Edita A. D. 1447.

Exordium.

Federicus Imperat. Principesque Germaniæ, & legatus Apost. ordinationes sive concordata fecerunt, super reservatione, & collatione Ecclesiarum & beneficiorum.

quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos inantea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quavis loca recedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur, non remotis (dummodò eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decefferint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel in posterum vacatura, Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, sæcularia & regularia, cum cura, vel sine cura, quacumque, & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per nos, seu auctoritate nostra ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, & Episcopatum, Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura, nec non etiam per affectationem pacificam quorumcumque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediatè collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiæ affectio fiet, nunc vacanta, & inantea vacatura, plena super præmissis, omnibus, & singulis, cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum, per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Declarat que circa electiones &c. constitutionem Nic. 4. in tit. de elect. in 6. Tu ad hoc vide etiam Greg. xiii. cit. in rub.

§. 3. Item placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediatè non subiectis Ecclesiis, & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apost. fiant electiones canonice, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus const. fœl. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes; expectabimus; & elapso dicto tempore si non præsentata, vel si præsentata, minus canonice fuerint providebimus; & si canonice fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa de dictorum fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, proviso, quòd confirmati prædicti, & per eos provis. Metropolitanis suis, & aliis præstent debita jura, & alia, ad quæ de jure tenentur. Et in Monasteriis dictæ Sedi immediatè non subiectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione hujusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebantur, ipsaque regularia beneficia sub expectatiæ gratiis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De cæteris verò dignitatibus & beneficiis quibuscumque sæcularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

Declarat in super vacationes futu-

§. 4. Placet etiam nobis, quòd per quacumque aliam reservationem, gratiam, expectatiyam,

aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediamus nos, quominus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos; ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliave quavis dispositione auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit, & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, à Kalendis Junii proximè futuri ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

ras in mensibus Ordinariis, ac servatis Sedi Apost.

§. 5. Placet similiter nobis quòd circa provisionem dictæ Sedis ordinandam, modus annatarum hoc modo cutrat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus & Monasteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in Cam. Apost. taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur, & si quæ excellivè taxatæ sint retraxentur, & quòd provideatur specialiter in gravibus regionibus secundum qualitatem rerum, temporum & regionum ne nimium prægraventur, ad quod peccentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirent & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ totius vel majoris partis, solvantur & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, personatibus officiis, & beneficiis sæcularibus ac regularibus quibuscumque quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectatarum aut causa permutationis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum hujusmodi, similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis, quæ valorem vigintiquatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil solvatur, duretque hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari.

Et quoad Annatas.

§. 6. In aliis autem quæ per fœl. record. Eugenium Papam Quartum etiam prædecessorem nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii, permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordia præsentis non obviant, ista vice nihil volumus esse immutatum, & per hoc quod in concordatis hujusmodi, five quibusvis aliis eorum occasione sciendiis literis, propter compendiosorem descriptionem, Alamannia specialiter appellatur, natio ipsa censerit non debet à Germanica natione distincta, seu quomodolibet separata.

Approbatio const. Eug. iv. quæ est ult. & sup.

§. 7. Et præterea, quia difficile foret præsentis literas ad singula in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca, deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quòd ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ nationis sigillo munito, tamquam præsentibus si exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde fteret, ac si dictæ præsentis literæ forent exhibitæ vel ostensæ, & insuper quo-

Fides danda transumptis.

1447. & 1450.

1450.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. 2. die 1. April.

II.

Edita A. D. 1450.

Mirabilia fecit Dominus ut hominem in salutis viâ reduceret.

Angelos quandoque destinando.

Patriarchas mittendo.

Prophetasq;

Filiūque suū morti tradendo, pro nostrorū expiatione peccatorum.

Post autem ejus ad Cœlos Ascensionem, dimisit in terra Apostolos, quorum doctrina & opere, ultra alia, multi se Dei servitio dedicaverunt &c.

quoque irritum & inane, si secus super his à quorum quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, Constitutionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadragesimo quadragesimo septimo, Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo,

Canonizatio S. Bernardini Senensis, Professoris Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hoc festum celebretur die 20. mensis Maii, quæ de anno 1444. obiit in civitate Aquilæ S. Bernardinus.

N I C O L A U S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Miseri cordias Domini in aeternum nos cantare debere, Propheta admonet dicens. Miseri cordias Domini in aeternum cantabo: Magna & inenarrabilia sunt profectò opera misericordiæ Dei, quibus jugiter in salutem humani generis, se ejusdem miserationis sinus effudit, quæ si quis ab initio creati hominis recensere voluerit, non tantum hominum linguæ, quæcumque illæ sint, non sufficerent Angelorum, quod inenarrabile est, quod cum hominem creasset ad imaginem & similitudinem suam, quodque particeps esse posset felicitatis aeternæ in unam Cœlestem civitatem adscribendus consortiis Angelorum, si datæ sibi divinitus legis non contempisset imperium, non passa est divina clementia, ipsum penitus interire, sed pro temporum diversitate non destitit congruentes exhibere medicinas, quibus à lege Domini aberrans, in salutis semitam traheretur.

§. 1. Nunc Angelos destinando, qui divinam patefacere voluntatem, suaderent quæ justa sunt, quæ sancta sunt, & ad implendum divinum beneplacitum adjuverent.

§. 2. Nunc mittendo Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo suo, cæteros instruerent ad salutem.

§. 3. Nunc divinos Prophetas, qui Spiritu suo sancto illuminati, non tantum ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, sed etiam futura prædicarent.

§. 4. Et illud maxime, quo nihil potest inter opera divinæ miserationis sublimius excogitari, quod Dei Filius in sua persona naturam nostræ mortalitatis assumeret, & adimpleret ea, per mysterium passionis & mortis suæ, quibus à Diaboli potestate, & peccatorum vinculis solveremur.

§. 5. Hæc facta sunt per illam immensissimam profunditatem, & abyssum impenetrabilem misericordiæ Dei, quem nos Christiani induimus, & ipsius sumus baptismate consecrati, per singulos dies commemorantes, conamur cum cordis nostri spe, fide & caritate viventes Sacrificium immolare, tum per ministerium Sacerdotum, illius salutaris hostiæ, qua peccatum mundi hujus abluitur, Sacrificium indefinenter offertur. Hæc inenarrabilia sunt, & vix possunt, nisi exigua quadam & tenuissima ex parte cogitari: Verum si quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quæ post D. N. JESU CHRISTI Ascensionem ad cœlos; humano generi exhibita sunt, quis illa, non

dicam numerare, sed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare sufficiat? Quis non stupeat tantam vocationem humani generis per Apostolicam turbam * paucissimorum hominum à Dei Filio JESU CHRISTO Domino nostro in universum orbem terrarum destinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus insonantium, quorum prædicatione factum est; ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse homines putent, quodque à veteri, seu carnali vita, tam inestimabilis multitudo in novam & spiritualem vitam translata est, ut persuasum sit humano generi in ipsis, qui Evangelio crediderunt, continentia usque ad tenuissimum victum panis & aquæ, & quod majus est, non solum quotidiana, sed per contestes plures dies perpetuata jejunia. Quod castitas usque ad conjugii prolique contemptum. Quod patientia usque ad Crucis flammæque neglectas: quod liberalitas usque ad patrimonia distributa pauperibus: quod denique totius hujus mundi aspernatio, usque ad desiderium mortis intenditur. Hæc in plurimis qui Christi Evangelio credidit implere sunt, & quotidie videmus impleri, cum terrarum ubique videamus, ubi floret Christi religio, sacra Cœnobii viris mulieribusque referta, qui seipsos Omnipotenti Deo sacras victimas immolarunt, cum videmus innumerabiles ferè sanctissimos & devotissimos Sacerdotes, fungentes suo ministerio adimplere conari, ut ab hac carnali vita in spiritualem transeant, & à sæculi hujus concupiscentiis immaculati, illæque permaneant, cum ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Evangelii semitam transire conatur, implendo mandata cœlestia quantum sinit mortalis infirmitas. Hæc facta sunt divina providentia, per humanitatem, doctrinamque Christi, per ipsius passionem, & mortem, per Apostolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruce, sanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

§. 6. Quanta verò est illa divina miseraio quod decursu temporum, multorum frigescente caritate, illam penitus non sinit extinguere, sed continuo Ecclesiam suam per ministerium electorum suorum renovare & multiplicare non cessat, unicuique tempore electos quosdam quasi primos magni gregis arietes, & quasi alteros Apostolos destinando qui Evangelii semitam penè obliteratam, & pene corruentem, & vitæ exemplo, & doctrinæ verbis innovarent, tantæ perfectionis in se exemplaria jacentes, quæ postea innumerabiles ferè divino spiritu illorum corda agente, facillimè sequerentur.

§. 7. Hoc factum est per misericordiam Dei superioribus temporibus, & fere ubique terrarum, sed novissimis diebus, divina se miseraio exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigescente caritate, sacram religionem, quæ ab Evangelicæ perfectionis semita aberrare videbatur, digno dignata est igne succendere, ut videamus plerisque religiones ita renovatas & ita divino igne succensas, ut nisi ingrati esse velimus, divinæ beneficiæ immensas gratias referamus, quod ad excolendam vineam suam, etiam hac novissima hora, operarios destinare non cessat. Quamplures videmus in hoc ministerio destinatos; sed temporum nostrorum præcipuus & magnus inter electos fuit, vir iste sanctissimus, propter quem celeberrimus iste conventus agitur, Sanctus Bernardinus, vir ab ipsis incunabilis perfectioni Evangelicæ consecratus, qui in vineam Domini cultor & operarius designatus, inunctum sibi opus indefinenter exercuit, qui se immaculatum ab hujus sæculi contaminatione custodiens, primum in seipso jugum Christi suave complexus est, & ad eam vitæ exemplo, & sacra

* subam.

Et continuè in Ecclesia sua, renovat aliquos viros electos, qui quasi novi Apostoli, alios ad Dei servitium trahunt.

Inter quos electos surrexit præcipue S. Bernardinus de Senis qui vitæ exemplo, & prædicationis opere in tota Italia Dei Evangelium renovavit.

prædicatione profecit, ut ferè per omnem Italiam renovaverit Evangelium Christi, ubique sine officulo, scandaloque pertransiens, & quantum fieri poterit, semper Deo & hominibus placens. Non est hujus loci propter angustiam temporis, singulas suas divinas & ferè innumerabiles recensere virtutes, nam tanta Omnipotentis Dei attestatione municitur, ut humana laude non egeat.

Et quam plurima miracula fecit, itaque Rex Aragonum, & populi Civitatis Senarum & Aquilæ apud Eug. iv. insteterunt, ut desuper fieret processus, ad effectum eum Canonizandi, virtute comperta.

§. 8. Tanta etenim in sanctitatis suæ testimonium coruscavere miracula, ut etiam, si qui sint ministri Satanae, qui ejus cuperent detrahere Sanctitati, tantis visis signis atque portentis, penitus obmutescant, & qui beneficia Dei, tempore nostro exhibita recognoscunt, agant uberes gratias tantæ sanctitatis accensi, videntes in hoc gloriosissimo viro renovari, quod de Unigenito Dei Filio dictum est, Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt vestigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore sanctæ memoriæ prædecessoris nostri Eugenii Papæ Quarti increbuerunt miracula, ut sæpè per plurimos timoratos & religiosos viros, necnon literis multorum Principum, & præcipuè carissimi in Christo filii nostri Alphonsi Aragonum Regis illustri, & Senensis & Aquilensis populorum precibus, literis & nunciis pulsatus sit, ut tanta & tam divina miracula quotidie coruscantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quam jam divina testificatione in triumphante Ecclesia obtinebat in Cælis, in militante non negaret in terris.

Eugen. itaq; id tribus Cardinalibus commisit, & tandem Veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. Fecit quod rei gravitas & magnitudo poscebat, & quod alias Sedes Apostolica observare consuevit, commisit tribus S. R. E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Episcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot mensibus ad Sedem Apostolicam revertentes, quæ invenerunt fidelissimè retulerunt. Cum autem idem prædecessor noster rerum veritate perspecta, pulsantium precibus satisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miseriarum valle substractus est.

Hic ergo Pont. ab eisdem requisitis aliis tribus Cardd. idem negotium commisit, & abundantius veritas comperta fuit.

§. 10. Nos qui non meritis nostris, sed divina dignatione, illi in onere & honore successimus, fuimus per eisdem, quos supra retulimus, sæpissimè requisiti, ut quoddam prædecessor noster impediente morte non fecerat, implem. Nos rei gravitatem & magnitudinem attendentes, deliberavimus maturè & gravissimè procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus commissimus, ut duos venerabiles Episcopos eligerent, quos denuò pro inquirenda veritate delegarent, ut duplici inquisitione informati, rem audaciùs ageremus. Miserunt sicut injunxeramus duos venerabiles Episcopos, qui eorum quæ invenerant, in scriptis notitiam reportantes, fidelissimè singula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædecessoris nostri fuerant destinati, sed multa plura clarissima miracula reportarunt, quæ post priorum regressum fuerant perpetrata.

Et tamen tertio, alios destinavit duos Episcopos qui majora etiam miracula verificaverunt & retulerunt.

§. 11. Nos non ea inquisitione contenti, etiam tertio destinare decrevimus, propterea duos alios venerabiles Episcopos justissimè proficisci, qui profecti, post menses aliquos rediere, uberrima & fidelissima attestacione referentes, tanta dietim innovari, & coruscare miracula, quod si singula recensenda essent, vix possent magnis libris includi, sed ex omnibus quædam majora, & insigniora retulerunt.

Tandem misit Senas & Aquilam, unum Episcopum, qui perseverantiam miraculorum retulit in dies esse majorem.

§. 12. Nos postea etiam Senas mittendum esse censuimus, missimusque venerabilem fratrem nostrum Angelum Episcopum Esculanum, qui post aliquot menses reversus, coruscantem divinam gratiam in miraculorum perpetracione sub verissima, & fidelissima attestacione recensuit, quem etiam voluimus Aquilam proficisci, ut etiam reportaret, si in tanti viri sanctitatis attestacionem, perseveranter divina miracula coruscarent, qui reversus, pri-

oribus à nobis destinatis coarctata reportavit, & insuper magna & stupenda quæ postmodum contigerant, retulit; quæ non in angulis, sed publice, & in conspectu multitudinis fuerant perpetrata.

Iteò hic Pont. omnia in Consistorio secreto referri voluit & examinari.

§. 13. Nos, his compertis, ne Spiritu Sancto resistere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis suis jubet, piis & devotis supplicationibus postulantiis condescendere cogitavimus, fecimusque per venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in secreto Consistorio nostro diligenter particulariterque referri, quæ per Consistorium examinata sunt.

Et in alio simili Consistorio, unanimiter Cardinales. Canonizationem fieri votarunt, & Pont. B. Bernardinum, canonizandum esse censuit.

§. 14. Sed propter gravitatem rei, visum est in aliud Consistorium differri, ut tempore medio, quilibet Cardinalis in domo sua posset illa diligentius intueri, & in secundo Consistorio servatis omnium votis, in eandem sententiam convenirent, tantam esse evidenciam miraculorum, necnon de vitæ ipsius Sanctimonia, ac fidei integritate, tam clarum tamque evidens testimonium, ut in tanti viri canonizationem animos concorditer sua vota depromerent, quorum secuti iudicium, tunc canonizandum esse decrevimus.

Postea in Capella majori, Prælatorum vota exquirere voluit, & illi in eodem voto fuerunt.

§. 15. Verùm ut res cum majori gravitate procederet, iussimus in Capella majori Palatii nostri Apostolici apud S. Petrum, Prælatorum omnium, qui in Curia essent fieri Congregationem, ipsisque ibidem positis, unâ cum venerabilibus fratribus nostris proposuimus rem hanc, omnia recensentes, quæ usque in horam illam, in hujusmodi materia, fuissent actitata, & singulorum vota scrutata sunt, qui in eandem sententiam devenerunt, in quam venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales in Consistorio secreto convenerant.

In Consistorio publico tandem ipse Pont. Canonizationem facere, publicè decrevit.

§. 16. Postea in Consistorio generali re propofita, quod in Consistorio secreto per nos decretum fuerat, publicè decrevimus faciendum, hoc est tanti viri canonizationem in Ecclesia Principis Apostolorum, hac die Pentecostes, per nos debere celebrari.

Refert ergo quoddam S. Bernardini virtutes.

§. 17. Nos igitur qui huc hodiè convenimus, ut in conspectu tantæ multitudinis sanctitati tanti viri testimonium perhibeamus, assumimus illud Dominicum verbum, quod suis imitatoribus dixit: Ubi ego sum, illic & minister meus erit, ministravit vir iste Sanctissimus Christo, & sequutus est Christum. Ministravit Christo, cum se laqueis sæculi exuens, & deponens veterem hominem cum actibus suis, & induens novum, qui secundum Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis, jugum leve sanctæ religionis amplexus est. Ministravit Christo cum sancta religione proficiens dietim majora virtutum divinarum augmenta capiebat, præcipuè humilitatis Christi imitator effectus, pauper spiritu, & dives gratia. Ministravit Christo cum multis, exemplo vitæ ad salutem profecit æternam. Ministravit Christo, cum membris Christi, hoc est fidelibus Christi, pabulum doctrinæ cælestis indefinenter exhibuit, plurimas Deo lucrificans animas, quas à Diaboli & sæculi laqueis exuebat. Ministravit Christo, cum per civitates, provinciasque seminans verbum Dei, populorum catervas antiquis odiis dissidentes, omni cordium rancore deposito, in caritatem mutuum vocabat. Ministravit Christo, cum in pluribus locis mores in lasciviam vergentes, & diutiùs antiquatos, verbi divini prædicatione dimovit, exhortans tam viros quam mulieres, servare pudicitiam, reliquosque laudabiles mores, sine quibus nemo verè potest esse Christianus. Ministravit Christo, cum nominis sui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo assumpserat humilitate permansit. Ministravit Christo, cum verbum Dei indefesse prædicare non destitit. Ministravit Christo, cum se vocante ad æternam requiem, nec mori timuit, nec vivere recusavit.

§. 18. Ergo

Et consensu Card. accedente, B. Bernardinum inter SS. confessorum connumerat, & canonizat.

Indulgentiaque visitantibus eius Ecclesiam concedit, porrigendo manus adiutrices. Ad hoc vide Bullam 30. Pii V. Et si dominici. Dat. P. A. 4. die 24. Maji.

III.

§. 18. Ergo quia non potest veritas ipsa mentiri, quæ est unigenitus Dei Filius, qui per os carnis assumptæ, loquutus est dicens: Qui mihi ministrat, me sequatur, & ubi ego sum, illic & minister meus erit. Cum sciamus hunc Sanctum Virum ministrasse Christo, & ipsum fuisse sequutum usque ad consummationem vitæ, minimè dubitare permittitur, quin potius certissimum tenere, quod ubi est Christus Dei filius, sit etiam minister suus S. Bernardinus. Ergo quia cum Christo sunt omnes Sancti eius, de Omnipotentis Dei misericordia, qui non deserit Ecclesiam suam, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confissi, ac venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium ad id accedente consensu, decernimus, declaramus, & ordinamus, Sanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab universa Ecclesia debere deputari, & Sanctum haberi, & tanquam Sanctum honorari, & coli. Ipsumque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes festum in numero Sanctorum Confessorum non Pontificum decantari.

§. 19. Insuper omnibus verè poenitentibus & confessis, qui in die festi sui Ecclesiam, in qua sanctum corpus suum requiescit, devotè visitaverint, & ad ornatum sive fabricam dictæ Ecclesiæ, manus porrexerint adiutrices, septem annos & totidem quadragenas, de injunctis eis poenitentis, misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis temporibus duraturis. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ in Basilica Principis Apostolorum; Anno Incarnationis Dominicæ 1450. Nono Kalend. Junii, Pont. nostri Anno 4.

Contra impios Christianos mittentes & deferentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eisdem favorem, aut auxilium præstantes.

Ampliores in hoc dispositionem habes in Bullis Cæne Domini, quot annis publicari solitis, ut notabo infra in Tom. 3. in const. 63. Pauli V. Pastoralis. Antiquiorum autem prohibitionem hujusmodi edidit Alex. III. in cap. 6. & Innoc. III. in cap. 17. de Jud. necnon Clem. V. in extrav. 1. de Jud. infra in hoc Tom. 1.

Edita A. D. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Lateranense, & Lugdunense concilia multis poenis innotudarunt, deferentes, & mittentes arma, &c. Saracenis; &c.

§. 1. Olim tam in Generali, quam in Lugdunensi postmodum substituto Concilio, per Sedem Apostolicam celebratis, in illos falsos, & impios Christianos, qui contra Deum & Christianum populum, Saracenis ferrum, arma, quibus Christianos impugnent; & lignamina galearum, & aliorum vasorum navigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naves; quique in pyratice Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuslibet aliis, eis impendant auxilium, vel consilium, vel favorem, in Christianorum dispendium; & specialiter Terræ sanctæ; fuit excommunicationis sententiæ promulgata; ipsosque rerum suarum privatione multari & servos capientium fore censuerunt Concilia supradicta, expressè quoque in ipsis præcipitur, ut talibus gremium non aperiatur Ecclesiæ; nisi totum quod de commercio tam damnato perciperint; & tantumdem de suo; in subsidium Terræ memoratæ præsterint; ut æquo judicio in quo deliquerint; puniantur.

Pontif. eadem & majores poenas hic expressas imponit, illis qui per decennium victualia, & quodcumque arma &c. detulerint, aut deferri permiserint ad terras Soldano subjectas.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negotia dictæ Terræ, duximus hactenus statuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quæque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Aegypti deferre, vel mittere, seu è partibus eorum, ut eisdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium, vel favorem præstare quoquomodo præsumat. Ac illos, qui contra hujusmodi constitutionem nostram ausu temerario venire tentaverint; eo ipso excommunicatio-

nis sententiæ decernimus subjacere, à qua non possint absolvi, nisi tantum de bonis propriis, in dictæ Terræ sanctæ subsidium convertendum exolverint, quantum ad partes prædictas extulerit, vel miserit, & deferri, vel de ipsorum partibus extrahi permiserit, ad eosdem deferendum. Et nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servitatem, & capientium illorum esse volumus, in quorum reciderint captivem. Volentes autem in hac parte solertiùs providere, quanto amplius exigere hoc noscitur ugens necessitas dictæ Terræ, Apostolica auctoritate statuimus, ut nullus omnino aliqua victualia, usque ad decennium, à data præsentium computandum; alia verò prædicta; ad aliquod, seu aliqua de eisdem, aut aliud, quodlibet (victualibus sicut præmittitur usque ad prædictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occasione, vel causa, seu quovis ingenio, vel quæsito colore, ullo umquam tempore in Alexandriam, vel partes Aegypti, seu terras Soldano subjectas, mittere, vel deferre præsumat, vel quantum in eo fuerit, miti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra hujusmodi statutum nostrum quolibet modo venire præsumperint, præter poenas prædictas, quas ipso facto incurrere volumus, perpetuò sint infames; & inestabiles habeantur, ita quod nec testari, nec legata eis, seu relicta percipere valeant. Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab intestato sint processus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, sintque illis actus legitimi perpetuò interdicti, & postquam de hujusmodi temeritate confiterit, diebus festivis, & Dominicis publicè nunciatur, & ad fiscum bona omnia devolvantur.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, & constitutionis infringere, aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. Romæ apud Urbem Veterem, 9. Kal. Sept. Pont. nostri anno 4.

Coronatio Friderici Terti, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe; cum approbatione electionis jam de eo factæ.

Sanctio poenalis.

Dat. P. A. 4. die 24. Aug.

IV.

Edita An. D. 1452.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Imperator æternis cuncta, cælestia simul, & terrena gubernans, totum Orbem sub ditione regnorum, & illorum principatu constituit salubriter gubernari, ne statum humanæ creaturæ ad imaginem sui creatoris formata, Mundi tempestuosæ fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent, quinimò, ut omnes sub juris, & honestatis legibus vita pacifica viverent, & ab offensis; alteruter abstinerent, factorumque suum cognoscerent, agniti colerent, & suo reverenter Imperio subjacerent. Denique verò creaturam ipsam ab ipsius factoris agnitione deviam, suoque cultu aberrare prospiciens, unigenitum suum misit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum hujusmodi revocaret, & sui faceret Regni coheredem. Qui rediturus ad Patrem; Apostolorum Principem sibi Vicarium instituit, ut cunctis superintenderet, & commissis populis sibi salubriter præfideret.

Proœmium.

§. 1. Nos igitur qui licet immeriti ipsius Apostolorum Principis in hujusmodi ejus Vicariatu, sumus à Domino constituti successores, & Ecclesiæ militanti, sub qua & sacrum Romanum Imperium dicto Imperatori æterno famulatur, sua miseratione præfidemus, quoad hoc pervigili cura commissi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipsius Imperii; & singulorum, jura Regnorum sub salubri regimine; ad Domini nostri gloriam, Catholica fidei propagationem, & totius reipublicæ prosperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

Cura Romani Pontificis, propagandi fidei, & tuendi jura Regnorum.

Imperium vacavit per obitum Alberti Imperatoris, Electoresque Imperii Fridericum in Regem Romanorum, futurumque Imperatorem elegerunt.

Qui spatio annorum duodecim regnum provice gubernavit.

* proficiens

Et deinde coronationem petiit ab isto Pontifice.

Qui illum coronavit, pravia approbatione sua electionis.

Obedientiamque illi præstari jubet.

Dat. P. A. 6. die 19. Mart.

§. 2. Cum itaque dudum sacrum Romanum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula gessit, foret solatio viduarum, venerabiles fratres nostri, & dilecti filii nobiles Viri ipsius Imperii Electores, ad indytam domum Austriæ, quæ Regem prædictum, & charissimum in Christo filium nostrum Fridericum Romanorum Imperatorum semper Augustum genuit, convertentes intuitus suos, & permoti generositate, vita, moribus, & virtutum meritis præclarissimis, quibus idem charissimus filius noster Fridericus præfulgere dignoscitur, ipsis spem indubitè pollicentibus quod ejusdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem justitiæ zelatorem, fidei, & Ecclesiæ fidelissimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, univèrsa commemorat Ecclesia, imitator esse studeat integerrimus, in Romanorum Regem, postmodum in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina disponente clementia, eundem Fridericum concorditer elegerunt.

§. 3. Idem verò Fridericus digesta meditatione prævia, ad eorumdem Electorum instantiam, electioni hujusmodi consentiens, & humeros suos Regni tutelæ gerendæ prompta devotione submittens, regali per eum suscipienda insula, de virtutibus in virtutes proficiens, * merita majorum suorum accumulans, per annos ferè duodecim Regni sui gubernacula, adeo providè, utiliter, & salubriter gessit, Ecclesiæ unitati, & ipsius Regni prosperitati, singulorumque servandis juribus, & fidelibus quibuscumque, & pacis successibus vorivè dirigendis diligenter intentus, ut ipsam Imperium tam providi, fidelis, & pii prædicti felici regimini multipliciter gaudeat se commissum.

§. 4. Postmodum autem idem filius noster charissimus ad honorem S. R. E. & sacri Imperii decus victoriæ unctionem, & Imperiale diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus, nostro se conspectui præsentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit. Et quamquam in minoribus constituti de meritis, & virtutibus suis fuisset sufficiens edocti, nihilominus ea quæ laudis suæ præconia nostris auribus retulerunt, experimento censemus fore longe majora, quàm famæ facultas sufficiat explicare.

§. 5. Nos igitur votis suis non immeritò benignum conferentes auditum, ipsius eternæ charitatis, & debiti honoris constringentes amplexibus, eundem filium nostrum charissimum, cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, diligenti deliberatione præhabita, de eorumdem fratrum consilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & gloriose semper Virginis MARIÆ, & BB. Apostolorum Petri & Pauli, exaltationemque & honorem dictæ Rom. Ecclesiæ, & sacri Imperii, ad suscipiendum Imperiales dignitates dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eandem, sibi per manus Venerabilis fratris nostri Francisci Episcopi Portuensis, unctionem hujusmodi impendi fecimus, & tandem collatis sibi omnibus dignitatibus hujusmodi, insigni Imperiali ipsum diademate supradicto duximus coronandum, suppletes omnes defectus, si qui aut ratione formæ, aut ratione personæ suæ, aut personarum dictorum Electorum, seu quavis alia ratione, vel causa in hujusmodi electione intervenerint quovis modo, ex certa scientia, & Apostolicæ plenitudine potestatis.

§. 6. Omnibus verò interim fidelibus vassallis, & subditis præfati Imperii cujuscumque conditionis existant, etiam si regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, districtè præcipimus, quatenus præfato Imperatori (ut tenentur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, XIV. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno 6.

CALLISTUS TERTIUS PONT. CCXIII. ANNO DOMINI MCDLV.

Callistus III. Hispanus, Valentinus, Alfonso Borgia antea vocatus, patre Joanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodecim Apostolorum, Creatus 6. Idus Aprilis Anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maji, eodem anno. Sedit annos tres, menses quatuor. Creavit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Augusti, Anno Domini 1458. Vacavit Sedes dies 12.

Thesaurarius, & Clerici Reverend. Cameræ Apostolicæ, veri familiares Papæ, ejusque & Sedis Apostolicæ Capellani esse declarantur.

Alia Thesaurarii privilegia, & jurisdictionem, vide infra in Tom. 2. in constit. 100. Six. V. fol. 731. In conferendis. ubi plene dicam. Clericorum verò vid. in constit. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis. Vide infra in hoc Tom. 1. fol. 463.

CALLISTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Quæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione gesta, seu approbata, vel statuta sunt, opportunis nos decet favoribus prosequi, & efficacem operam adhibere circa observantiam eorumdem.

§. 1. Dudum siquidem Eugenius Papa IV. prædecessor noster.

Omittitur residuum, quia ipsa Bul. Eug. est supra fol. 330. Inter.

§. 2. Et subsequenter præfato prædecessore rebus humanis exempto, per piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædecessorem nostrum, accepto, quod in præfata Camera Clerici supernumerarii hujusmodi adeo excreverant, ut sæpè contingeret plures uno, & eodem tempore ad hujusmodi peragendum officium in ipsa Camera simul sedere, confusio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipsius officii quod inter cætera Rom. Cur. officia insignè & præcipuum existit auctoritas, non parum minui videbatur, quòdque ea quæ in eadem Camera, secus ab iis qui intra septenarium numerum juxta statutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujusmodi tractabantur, ex supernumerariorum multitudine prædictorum, faciliè in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus prædecessor inconvenientibus hujusmodi salubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, per alias suas literas decrevit, & statuit, & etiam ordinavit, quos omnes, & singuli extra septenarium numerum Clericorum participantium, tam à Nicolao, quàm Eugenio prædecessoribus præfatis eatenus creati, & in posterum creandi, quos in dicta Camera quocumque & quotiescumque fieret, seu teneretur adesse contingeret, postquam audientiam, in ea proponentibus pro tempore noverint datam, sive præstitam, ipsique omnes ut est moris licentiarum forent, simul cum illis exire, dictisque numerariis ut se invicem claudere, & super causis proponentium hujusmodi deliberare, ac super cæteris expediendis ejusdem Cameræ negotiis consulere, & determinare valerent, omninò cedere, ipsosque quietos dimittere, & à deliberationibus & consultationibus hujusmodi prorsus se retrahere & abesse deberent, ac etiam tenerentur.

§. 3. Nec aliquis eorum quovis quæsto colore contra præmissa, vel aliquid præmissorum, quicquam impetrare, seu aliàs quomodolibet attentare præsumeret. Volens quemlibet supradictorum hujusmodi, excommunicationis sententiam, ac reatum perjurii, officii sui, omnique ejus privilegii immunitatis & prærogativæ amissionem incurrere ipso facto, prout in singulis Eugenii, & Nicolai prædecesso-

I.

Edita An. D. 1456.

Exordium.

Eug. IV. nonnulla statuit quoad Clericos.

Nicol. V. Clericos supra numerarios, à consultationibus se abstinere, & à Camera clausa exire debere decrevit.

Contravenientibusque poenalis inflixit.

Statutis Camerae etiam cavetur, Clericos absentes, nihil percipere posse, nisi &c. ut in d. Bulla Eug. IV.

Sed tamen aliqui ad locum Clericorum numerariorum vota que & emolumenta se admitti impetrabant.

Hic ideo Pontifex, d. R. Camerae statuta, & Eug. IV. & Nicol. Bullas innovat, praedictaque serie intrusos amoveri mandat.

Statutisque & Bullis praedictis, non nisi certa hic data forma, derogari posse decernit.

Thesaurario & Clericis numerariis, privilegia concedit.

rum hujusmodi literis, quarum tenores pro expressis haberi volumus, continetur.

§. 4. Cum itaque sicut etiam accepimus, inter alia ejusdem Camerae statuta, ut praemittitur confirmata, diutiusque laudabiliter observata, caveatur expressè, quòd ex ipsis septem numerariis, illi qui publicè vel privatè rei causa absentes fuerint, nihil omninò percipere aut petere valeant, nisi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quòd emolumenta quæ absentibus si praesentes essent contingere deberent, haberent inter superstites praesentes dividi.

§. 5. Tamen ipso Nicolao adhuc in humanis agente, execrabilis quorundam ambitio, avaritiaque caecitas eorum oculos adeò exceccavit, ut post & contra statutorum & ordinationum hujusmodi confirmationes, approbationes, ac in contravenientes sententiarum promulgationes, illa infringere temere fatigentes, excommunicationis sententiam, perjuriique reatum non formidantes, importuna eorum instantia, ab eodem Nicolao praedecessore, non tam obtinuerunt, quam extorquere praesumpserunt, se nedum ad locum Numerariorum absentium, & vota danda, sed etiam ad emolumenta, ipsis Numerariis propter earumdem absentiam denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorumdem Numerariorum praesentium Clericorum praesentium, non modicum atque damnum.

§. 6. Nos igitur nostrorum praedecessorum vestigiis inhærentes, ac tales praesumptores contra statuta hujusmodi admissos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, amoventes, amotosque fuisse, & esse nunciantes, Motu proprio non ad eorumdem Clericorum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitione instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia, omnes & singulas Eugenii & Nicolai praedecessorum statutorum eorumdem confirmatorias literas, ipsa statuta concernentes, harum serie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obtinere velle decernimus, eaque de cætero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter observari volumus, & mandamus. Decernentes, per receptionem & admissionem praesumptorum & amotorum eorumdem, necnon quorumcumque per eos perceptorum fructuum perceptionem, nullum Clericis & statutorum observationi hujusmodi, praesentium generari potuisse, sive posse.

§. 7. Et nihilominus motu & auctoritate, & scientia similibus, hac irrefragabili constitutione statuimus, & ordinamus, quòd etiam sub praedictis excommunicationis & perjurii poenis, nullus de cætero praetextu quarumcumque literarum etiam Apostolicarum à nobis, seu de mandato nostro emanatarum, nisi in illis praesentium de verbo ad verbum inferri fiat, ad hujusmodi absentium emolumenta, seu ad vota exhibenda, vel aliàs contra statuta ipsos exercenda, recipi, vel admitti. Decernentes omnes & singulas, per quoscumque impetrandas literas, iustiones, & mandata, ad id non extendit: Clericosque seu gentes Camerae hujusmodi, illis, contra tenorem statutorum suorum, obedire non teneri, vel ad id à quoquam quavis auctoritate coarctari, seu propterea interdici, suspendi, vel excommunicari non posse, Irritum & inane, si secus super iis, à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsitan est hæcenus, vel in posterum contigerit attentari.

§. 8. Præterea, ut eò magis se nobis & Apostolicæ Sedi devotiores exhibeant, quo ex hoc à nobis conspexerint, se majoribus attolli favoribus & gratiis, Thesaurarium, & singulos septem Clericos ipsos; nostros & Sedis praefatae veros Capellanos, ac etiam nostros veros familiares, & continuos commensales fuisse, & esse harum serie nunciamus, eoque tales tam in affectuione beneficiorum, sub eorum expectativis gratiis sibi pro tempore concessis, quam aliàs reputamus, ac omnibus & singulis illis prorsus similibus privilegiis, gratiis, concessionibus, annotationibus, praerogativis, favoribus, & indultis,

quibus alii familiares nostri continui commensales utuntur, & gaudent, seu uti & gaudere poterunt in futurum; uti pariter & gaudere potuisse, atque posse, & debere, motu, auctoritate & scientia praemissis decernimus, & etiam declaramus, volumusque & concedimus per praesentes. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ Milles. quadring. quinquagesimo quinto, 8. Idus Maji; Pont. nostri Anno 1.

Declaratio, quòd Canonici Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, sunt veri Canonici regulares d. Ordinis, eorumque privilegiis omnibus perfruantur.

Hanc eandem declarationem deinde prodiit Jul. II. in constit. 30. Inter cæteros, ubi notabo infra, in hoc Tom. I. fol. 516.

CALLISTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sacræ merita religionis sub qua dilecti filii Prior generalis & Canonici de Congregatione S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, in humilitatis spiritu, devotum & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indignè merentur, ut votis eorum, in iis quæ favoris sunt & gratiæ, Apostolici favoris praesidium liberaliter impendamus.

§. 1. Sanè pro parte Prioris & Canonicorum praedictorum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd ipsi quibus ab Apostolica Sede per ejus literas, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus & libertatibus, aliis Canonici regularibus dicti Ordinis generaliter concessis, & quibus ipsi Canonici regulares & eorum loca in genere potuerunt, & gaudent, ipsi quoque & eorum domus potiri & gaudere valeant, concessum fore dignoscitur, ex certis eorum animos moventibus rationabilibus causis, cupiunt se fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem praedictam declarari, & pro talibus in posterum ubique censerentur. Quare pro parte Prioris & Canonicorum praedictorum, asserentium, quòd ipsi secundum regularia instituta dictorum Canonicorum regularium profiterentur & degunt, ac Rochettum prout alii Canonici praebati deferunt, nobis fuit humiliter supplicatum, uti ipsorum voto super hoc opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinato Priorem & Canonicos de Congregatione hujusmodi, fuisse & esse veros Canonicos regulares dicti Ordinis, auctoritate Apostolica & ex certa scientia tenore praesentium declaramus. Decernentes quòd ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus pro talibus censerentur, haberi, & reputari, necnon omnibus & singulis praeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis quibus praefati Canonici regulares, generaliter potuerunt & gaudent, potiri & gaudere debeant, ut existentes veri Canonici regulares Ordinis praebati. Ac mandantes quorumcumque locorum diocesanis, ut eos pro talibus in singulis publicis & aliis actibus censerent faciant, ac etiam reputari.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1456. 16. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 2.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, ad Ordines Mendicantium transire non possunt, cum respectu quarti voti illis strictior videatur.

Hoc ultimum corrigit Clem. VIII. in constit. 46. Nuper. Tom. 3. fol. 69. Et de tota materia hujus Ordinis notavi sup. in constit. 9. Greg. IX. Devotionis, fol. 78.

Dat. P. An. t. die 8. Maji.

II.

Edita An. D. 1455.

Exordium.

Congregationis supplicatio, pro obtinenda subsequenti declaratione.

Declaratio hujus Pontificis, quòd isti Canonici sunt veri Canonici regulares Ordinis S. Augustini, & eorum privilegiis potuerunt. Hoc idem decrevit Jul. II. cit. in rubi.

Derogatio contrariarum.

Dat. P. A. 21 die 27. Maji.

III.

Edita An. D. 1457.

CALLISTUS EPISCOPUS;

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Super gregem Dominicam nostrae vigilantiae divinitus creditum, intenti speculatoris officium exercentes, erga singulos regulares Ordines, aciem nostrae considerationis intendimus, & eorum status perspicaciter meditamus. Et quia quorum regulae laxiores, quorumve arctiores existant, ex multis argumentis colligimus, personas illas, quae de aliquo eorumdem, in quo sunt superna vocatione vocari, ad alios Ordines leviter transmigrarunt, & quae per ambitionis devium, ab eorum obedientiis temere recesserunt, ad Priorem causam, si arctior fuerit reduci mandamus, prout eorum saluti, & Ordinum eorumdem decori conspicimus expedire.

Frates aliqui huius Ordinis, ad Mendicantes & alios Ordines transire voluerunt. Tu scias id fortasse eis licere ex cap. licet de Regularibus.

§. 1. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Magistri Generalis & Definitor generalium, & Provincialium Capitulorum Fratrum Ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis Captivorum, petitio continebat, quod nonnulli ex fratribus eiusdem Ordinis expresse professi, vocatione sua non contenti, & immemores, quod ipsi voluntatem propriam abnegantes, semetipsos, pro redemptione Captivorum qui in potestate infidelium durae servituti subiciuntur, Altissimo devoverunt, proficentes se paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modò se ipsos captivitati Paganorum in excambium tradere, sed etiam, si opus foret mortem & tormenta quaelibet tolerare, se ab huiusmodi sancti voti jugo, auctoritate propria subtrahendo ad Mendicantium, seu aliorum Ordinum Monasteria, sive domos evolaverint. Nonnulli verò ex eisdem, habitu retento, sed obedientiae freno effracto, per Curias Praelatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum secularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde discurrant, & varia scandala saepe numero pariant.

Hic modo Pontif. hunc transitum prohibet, & translatos, ad hunc Ordinem redire praecipit, declarans hunc Ordinem respectu quarti voti, ceterisque aliis strictiorem esse. Hoc ultimum corrigi Clem. VIII. cit. in rub.

§. 2. Nos meditates, quod ex accessione emissionis posterioris voti, videlicet pro redemptione huiusmodi, ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti consueta substantialia vota, ut peregrinationes transmarinas, pro accedendo ad infideles eosdem, & periculosam cum Paganis conversationem, & reliqua redemptionis eiusdem discrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis B. Mariae de Mercede videtur accedere, ut Ordo ipse videatur non modò in regula largior, sive aliis Ordinibus antedictis, sed eis longè arctior, non immeritò posse censerì, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore praesentium statumus, ac etiam ordinamus omnes, & singulos, qui in praefato Ordine B. Mariae solemne votum professionis expresse emisissent, ita ipsi Ordini perpetuis eorum vitae temporibus fore efficaciter obligatos, ut absque Sedis Apostolicae speciali licentia, eis ad alios quoscumque, regulares etiam Monasteriorum Ordines eos transendi, auctoritas, vel potestas, minime sit concessa. Decernentes statutum, & ordinationem nostram huiusmodi, etiam ad praefatos eorumdem professorum trahi translationes, ita videlicet, quod generalis Magister, & Definitor praefati praesentes & qui pro tempore fuerint, per se, vel alium, seu alios quoscumque religiosos, qui dictum Ordinem B. Mariae expresse professi fuerint ut praefertur, de quibusvis aliis Ordinibus eorumque Monasteriis, domibus, sive locis, ad quae forsitan, etiam cum suorum Superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore transierant, repetere possint, & debeant. Ipsique sic translati religiosi, etiam sine repetitione huiusmodi ad Priorem Ordinem B. Mariae praedictum, sub virtute sanctae obedientiae redire omnimodè teneantur.

Ordinarius & alius executionem huius Bullae praecipit.

§. 3. Et insuper, ut eadem statutum, & ordinatione facilius vendicet sibi locum, omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus,

aliisque Praelatis, necnon personis Ecclesiasticis in dignitate constitutis ad quos praesentes literas, vel earum transumpta autentica pervenerint, per Apostolica scripta mandamus, quatenus Episcopi, & eorum quilibet, per se, vel alium seu alios statum, & ordinationem, ac literas nostras huiusmodi, ubi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magistri, & Definitorum praedictorum fuerint requisiti, auctoritate nostra solemniter publicantes, quoscumque religiosos in eodem Ordine B. Mariae expresse professos, qui ad alios Ordines sine dictae Sedis speciali licentia transierunt, vel in posterum transierint, necnon etiam illos, quos in Praelatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum secularium Principum Curias, aut alibi ubicumque extra loca praefati Ordinis vagare eis contiterit, ad requisitionem Magistri, aut Definitorum ipsius Ordinis ad loca d. Ordinis B. Mariae, in quibus professionem eiusmodi emisissent, infra certum de quo eis videbitur sibi praefigendum peremptorium terminum competentem, omni causa, & occasione cessantibus, protinus revertantur, dicta auctoritate nostra moneant, & mandent, eisdem. Et nihilominus si monitioni, & mandato huiusmodi, non paruerint cum effectu, ipsos ad hoc per censuram Ecclesiasticam, necnon arrestationem, si opus fuerit personarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque dignitatis, status, nobilitatis, praeminentiae, vel conditionis fuerint, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis, Ecclesiastica seu mundana dignitate praefulgeant, per censuram eandem appellatione remota compellant, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 4. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri, illis praesertim, quibus caveatur ne quis extra suam civitatem, & diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra unam dietam à fine suae diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede deputati praedicta extra civitatem, & diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, ac alii, vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultra unam dietam à fine diocesis eorumdem trahere praesumant, ac de duabus dietis in Consilio generali, & personis, ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis constitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, indulgentiis, concessionibus, statutis, decretis, ordinationibus, & aliis literis Apostolicis Monachorum, Fratrum Mendicantium, & aliis Ordinibus supradictis eorumque Monasteriis, domibus, sive locis per Sedem praedictam, vel Legatos eius, aut alios quoscumque in genere, seu in specie concessis, quorumcumque tenorem existant, statutis quoque, & consuetudinibus eorumdem, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specialis, & expressa mentio habenda foret, quoad hoc, illis, aliàs in suo robore permanentibus derogamus expresse, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Contrariis omnibus derogat.

§. 5. Verum quia difficile foret, praesentes literas ad singula mundi loca originaliter posse transferri, volumus, quòd earum transumptis authenticis, manu publica duorum notariorum subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel Collegii roboratis, plena fides, in iudicio, & extra ubicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac si literae ipsae originales forent exhibitae, vel extensae. Nulli ergo &c.

Exemplis credi jubet.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, Pridae Kalen. Novemb. Pontificatus nostri Anno 3.

D. P. An. 3. die 31. Octobris.

Exemptiones, & immunitates Monasterii, & Monachorum S. Salvatoris Messanenensis, Ordinis S. Basilii.

Confirmationem habes in const. 58. Greg. XIII. Benedictus. ubi remissive alia notabo de hoc ordine Tomo 2. fol. 464.

Edita A. D. 1457.

CALLISTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

URget nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut pro felici statu Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium, praesertim S. R. E. Cardinalibus nobiscum assidue in agro Dominico laborantibus, commissorum, ac in eis sacrae Religionis, & divinis laudibus deditarum personarum, paternae considerationis acie sollicitè cogitantes, illorum occurramus dispendiis, ac profectibus consulamus, ut ademptis eorum gravaminibus onerosis, illa ad laudem, & gloriam Altissimi prosperis jugiter proficiant incrementis.

Causa hujus constitutionis.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus Monasterium S. Salvatoris de Lingua Fari Ordinis S. Basilii ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens Messanenensis Diocesis, quod Venerabilis frater noster Bessaricus Episcopus Tusculanus, Apostolicae Sedis concessione obtinet in commendam, facultates, & relictis fatis tenues habeat, & exiles, attamen praefatus Episcopus Monasterium praedictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad statum regularem pro posse reducere, & in eo virorum religiosorum, ac Monachorum probatae vitae sufficienti numero Conventum reintegrare & restaurare proponat.

Confirmatio immunitatum Monasterii.

§. 2. Nos Monasterium ipsum favoris Apostolici praesidio communire volentes, ut eo copiosius inibi divinum accrescat obsequium, quo uberius ibidem gratia per nos fuerit elargita, praefati Episcopi in hac parte supplicationibus inclinati, quascumque exemptiones, libertates, & immunitates, quae olim à Rom. Pontificibus praedecessoribus nostris eidem Monasterio concessae fuerunt harum serie approbamus, & confirmamus.

Exemptio à jurisdictione Ordinarium & aliorum, & à collectis & impositionibus. Ad hoc vid. declarationem. Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Cleti. VIII. const. 39. Suscepti. To. 3. fol. 59. Aliis Monasteriis etiam has exemptiones concessit Greg. XIII. infra in ejus const. 45. Cogit. Tom. 2. fol. 444.

§. 3. Dilectos filios Conventum, Monachos, & Ministros, tam praesentes, quam etiam futuros d. Monasterii, eisque jurisdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipsiusque incolas atque loca cum omnibus iuribus, rationibus, & bonis mobilibus, & stabilibus, cum pertinentiis suis, ab omni jurisdictione, superioritate, dominio, & potestate Ven. fratris nostri Archiepiscopi Messanenensis, & aliorum Judicum ordinarium quorumlibet, à collectis quoque, & ab illicitis ex consuetudine impositionibus, oneribus, gravaminibus, contra Sanctorum Patrum decreta impostis, aut de cetero imponendis, necnon ab illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, seu ad hujusmodi collectiones, receptiones, vel exactiones quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apostolica tenore praesentium prorsus eximimus, & totaliter liberamus, necnon sub B. Petri, & dictae Sedis atque nostra protectione, imitantes praedecessores nostros, suscipimus, atque ipsi Sedi volumus, & decernimus immediate subjacere, ita quod Archiepiscopus, & Ordinarii, ac alii supradicti, etiam ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, vel res ipsa consistat, nullam possint in Conventum, Monachos, Ministros, personas, Monasterium, membra, loca, & bona praedicta, utpote penitus, & omnino exempta, si & prout ab Apostolica Sede per praedecessores nostros concessum extitit, seu indultum, eisque melius usi fuerint superioritatem, jurisdictionem, seu potestatem, vel aliquod dominium exercere nec ab eis ratione impositionum, collectarum, vel subsidiorum hujusmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare nisi censum dumtaxat Ecclesiae Messanenensi debitum, si & prout in privilegiis praefati Monasterii, & melius usi sunt

dicatur contineri, indulto Apostolico, ut praemittitur ad quem nos referimus, ipsaque & contenta in eis, observari volumus penitus, & omnino. Decernentes irritum & inane quicquid in contrarium praemissorum quomodolibet contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus illis quae in praedictis indultis Apostolicis cautum est minime debere obtinere, & aliis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, XII. Kalend. Maji, Pontificatus nostri Anno tertio.

Derogatio contrarium.

Dat. P. A. 3. die 20. April.

PIUS SECUNDUS PONT. CXXIV.

ANNO DOMINI MCDLVIII.

PIUS II. Senensis, Aeneas Silvius Piccolominius antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinae, creatus 14. Kal. Septemb. anno 1458. Coronatus tertio Nonas Septemb. eodem anno. Sedit annos 5. menses 11. dies 27. Creavit Cardinales 14. Obiit Anconae 17. Kal. Septemb. anno 1464. Corpus ejus in Urbem delatum die 24. Augusti eodem anno. Sepultum fuit in Basilica Sancti Petri sub Altari S. Andreae. Vacavit sedes dies 17.

ANNO
1458.

Expedio Bullae Callisti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, professoris Ordinis Fratrum Praedicatorum S. Dominici, ejusque adscriptio Catalogo SS. Confessorum, & institutio suae festivitatis pro die 6. mensis Aprilis.

Hoc festum die 5. d. Mensis, qua occubuit, celebrari consuevit, ut habetur in Martyrologio.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

I.

Edita An. D. 1458.

Exordium.

Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea quae Romani Pontificis deliberatione provida ac Ven. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Prelatorum tunc in Romana Curia residentium consilio, & assensu unanimi decreta, statuta, & ordinata fuerunt, licet ipsius praedecessoris superveniente obitu literae Apostolicae confectae non fuerint super illis, suum plenarium sortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Callistus Papa III. praedecessor noster, JESU CHRISTI in terris, superna dispositione Vicarius, & B. Petri caelestis Regni clavigeri successor, cum militantis Ecclesiae gubernacula superna regeret voluntate, & inmensam Dei nostri clementiam in eo maxime interna meditatione cognosceret, quod hominem quem ad suam imaginem similitudinemque formaverat, à seipso in commutabili bono dolo serpentis aversum, ad se brachio suae virtutis reducere, & culpae ipsius lapsum volens in persona propria reparare, humanae naturae ministerio usus est, ut sua mirabili potentia, inde medelam ferret hominibus unde vulnus cernebatur illatum, ac pro sua bonitate debitor ipse homo, & obnoxius remaneret. Nam licet omnipotens sermo dilapsus foret antea in Prophetas, ut divini secretum consilii cognoscentes, ac spem humanae reparationis habentes, solum Creatori suo servirent, ipsum Dominum adorarent, ac posteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen saeculorum cum venit temporis plenitudo, misericordiarum pater ingenuus, Verbum suum per quod fecit, & saecula de caelis misit in orbem, ut humanam carnem assumens, aeternae vitae viam lapsis perditisque ostenderet, culpam protoplasti in ara

Deus multoties suscitavit viros sanctos pro hominum salute.

crucis, proprio cruore dilueret, nobisque cæli januam aperiret. Urque tanti mysterii incarnationis videlicet, & redemptionis hujusmodi veritas cunctis mortalibus innotesceret, Apostolos suos, quos in vitæ, doctrinæ, & operum suorum testimonium elegerat, aliosque discipulos in universum mundum ad prædicandum Evangelium destinauit, qui suis eloquiis, signis, & virtutibus veluti solis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum successu temporis callidi hostis iniquitas, antiquæ & usitatae fraudis commentis, humanum genus tam grandis, & sacratissima redemptionis fructu privare, & in æternam prædam adducere moliretur, divina clementia semper generi miserata humano suæ Ecclesiæ orthodoxæ opportunè subveniens, viros misit plurimos, sanctitate, & scientia præditos, virtutibus redimitos, tempori convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum inter gregi suo ducatumque præberent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum tubantes animos roborarent, aut martyrii gloria aut vitæ integritate, seu errorum gentilium, & hæreticorum confutatione, vel divinæ virtutis, & promissæ felicitatis æternæ prædicatione, eidem sacrosanctæ Ecclesiæ præsidia maxima, & adjumenta tribuerent.

Et mox suscitavit S. Vincentium, ad confutandos errores infidelium, quorum copia augebatur.

§. 2. Atqui ejusdem prædecessoris temporibus, cum in occiduis partibus, Judæorum maximè, & infidelium multitudo crevisset, ac literis, & divitiis affluenter propemodum, tremenda quoque dies illa novissima oblivioni penè tradita esset, divinæ providentiæ altitudo quæ præclaris viris eandem Ecclesiam instaurare, & decorare disposuerat pro ipsorum salute fidelium Vincentium Valentinianum Ordinis Fratrum Prædicatorum, & sacrae Theologiæ eximium professorem, æterni Evangelii in se documenta habentem, veluti athletam frenuum, & aliorum infidelium confutandos errores, & extremi, tremendique judicii diem quasi alterum angelum volentem per cæli medium pronuntiandum, evangelizandumque sedentibus super terram tempore opportuno transmisit, ut in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba salutis diffunderet, Regnum Dei, diemque judicii appropinquare ostenderet, & æternæ vitæ semitam demonstraret. Cum verò tunc tanti viri excellentiam, qui id gratia consecutus est, quod Angeli naturaliter sortiuntur, ipse quoque vitæ, & conversationis actus, idem Callistus prædecessor, ad ædificationem fidelium, & posterorum memoriam, ex parte aliqua recensere decrevisset, prout compertum, & notissimum habuit, eundem præclarum virum Vincentium in amplissima Hispaniarum Urbium, Valentia scilicet civitate, ex Christianis, & honestis parentibus ortum alitumque fuisse, & ab ineunte ætate cor senile gessisse testatur.

Qui ætatis an. 18. habitum Fratrum Prædicatorum suscepit, & divinæ Magisterium Theologiæ consecutus fuit.

§. 3. Qui dum caliginosi hujus sæculi labilem cursum, pro ingenii sui modulo consideraret, & jam suæ ætatis annum decimumoctavum attingeret, religionis habitum Ordinis memorati, summa cum devotione recepit, ac demum regulari professione solito more emissa, sacris literis tam efficacem operam dedit, ut magisterio in eadem theologica facultate dignus ab omnibus censeretur, & ob hoc ipse magisterii insignia consecutus est.

Verbum Dei postea prædicavit, infideles errores confutavit, quousque annum transcensens 73. in Domino obdormivit.

§. 4. Ac deinde solita in talibus obtenta licentia, verbum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis semina cordibus fidelium infundere, errores denique, & perfidiam Judæorum, & infidelium eorumdem confutare cepit mirum in modum, ratione ostendens, quam terribilis iudex in ipso extremo judicio reprobis, & iniquis redemptor ipse futurus sit. In quibus quidem salutaribus prædicationibus, & laudabilibus actibus, usque adeo perseverans, ac multas Hispaniarum, Galliarumque ac Italiæ provincias, quasi novum sydus peragrando illustrans, tandem in Britannia civitate Veneten. septuagesimum ejusdem ætatis annum transcendens, prædica-

tionis, & vitæ cursum, devotissimè consummavit. §. 5. Ac postquam Deus qui non permittit quæ Ecclesiæ suæ sanctæ profutura conspicit, conculcari, aut abscondita latere sub modio, eos, qui prædicatione ipsius divini viri, spiritualium, & corporaliū sanitatum beneficia receperant inspiravit, quod sanctitatis insignia, quæ in ipso divino viro cognoverant Sedi Apostolicæ nunciarent, ipsamque de ejusdem sancti viri operibus informarent.

Nonnulli, d. sancti viri figura Sed. Ap. nunciarent.

§. 6. Itaque colendæ mem. Joannes, & Petrus quondam Britannia Ducis, ac Prælati, & aliæ ipsius ducatus devotæ personæ, multique aliarum provinciarum devoti viri, apud quos vivens præfatus Vincentius Dei verbum seminaverat, Fratres quoque Ordinis memorati Sedem prædicatam iteratis vicibus, interpolatiquè temporibus adiere, tenente locum ejusdem clavigeri fel. rec. Martino V. ac postmodum Eug. IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris.

Et apud Martin. V. Eug. IV. & Nicol. V. hoc idem Ducis & Prælati Britannia egerunt.

§. 7. Sed claræ mem. Joannes Castellæ, & Legionis, ac Alphonsus Aragonum Reges illustres, multique alii Ecclesiarum Prælati, ac viri nobiles sæculares, Universitates quoque Studiorum, ac civitates, necnon dilectus filius Martialis Auribelli, dicti Ordinis generalis Magister, nomine ipsius Ordinis, eandem Sedem cum instantia pulsaverunt, affirmantes, quod insignis vir ipse, dum in humanis egit, vocibus prophetarum verbisque Evangelicis ita inhæsit, ut præcepta firmiter servaret divina, & consilia minime præteriret. Divinæ quoque laudis præco maximus, ac iniquitatis humanæ reprehensor fuit. Delegatōque sibi prædicationis officio, ita functus est, ut necessariis ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurum, sed nec in diem laboravit, illa veste, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deo sibi in tempore præparabat, nullum munus, etiam oblatum, recipiebat, sed apud offerentes dimittebat, aut pauperibus erogari consulebat. Tantus in eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus sancti abundantia in eo fuit, tot de ore prædicantis, speciosissimæ veritatis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis Judæos, in lege etiam peritissimos, qui Christum pertinaciter venisse negabant, ad fidem Catholicam converteret, & efficacissimos multos ex eis prædicatores Adventus Christi, Passionis, ac Resurrectionis, & pro Christi nomine morti paratos fecit. Tanta in ipso viro divino fuit auctoritas dicendi, tantæque gravitas, ut terrenis rebus, luxurique deditos homines, adeo judicii futuri timore concuteret, ut terrena despicerent, & amarent cœlestia, ac levitates, & luxus omnium, in Dei provocaret affectum. Omni die Missam cantavit, omni die prædicavit, omni die, (nisi urgens adesset necessitas) jejunavit, consilia sancta & recta nulla denegavit, in d. ultro obtulit, carnes non comedit, vestem lineam non induit, manus super ægros frequentissimè miraculosè sanitate secuta imposuit, mores castissimos servavit, multoque strenuos actus fecit, ubi maximè super magnis rebus populos contententes, & Regna pace composuit, & ubi vestis inconspicibilis Ecclesiæ Dei scissa conspicebatur ut uniretur, & unita fervaretur non frustra plurimum laboravit, ac in simplicitate, & humilitate ambulans detractores, persecutoresque suos cum mansuetudine recipiebat, & informabat. Per ipsum quoque divina virtus ad confirmationem suæ prædicationis & vitæ, tam per manus ipsius impositionem, quam reliquiarum suarum, vestiumque tactum, ac votorum emissionem, multa miracula ostendit. Spiritus namque immundos ejecit, surdis auditum, mutis loquelam restituit, cæcos illuminavit, leprosos mundavit, mortuos suscitavit, aliosque variis detentos languoribus miraculosissimè liberavit.

Reges quoque & Generalis Ordinis alii sunt testificati sunt præclara merita & miracula S. Vincentii &c.

§. 8. Quorum omnium efficax assertio fuit, quod idem Nicolaus prædecessor, plenè de fama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipsius informatus, volens ad ulteriora procedere, juxta S. R. E. morem, Venerabilibus Fratribus nostris, tunc suis Georgio Episcopo Hostien. & eidem Callisto prædecessori tunc in minoribus constituto, ac Joanni S.

His permotus Nicol. V. informationem prædicatorum, tribus Card. commisit.

Angeli Diacono Cardinali commisit, quod de veritate fidei, & excellentia vite, ac miraculorum gratia, se aut eorum aliquem in Curia, extra vero per iudices ab eis deputandos diligenter informarent.

§. 9. Qui mandatis prefati Nicolai predecessoris obtemperantes, & in Curia nonnullis testibus examinatis, extra vero Romanam Curiam juxta potestatem eis datam in civitate Neapolitana Venerabiles Fratres nostros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiscopum Neapolitanum, & Episcopum Majoricen. ibidem commorantes, in partibus Delphinatus Vassonen. & Uticen. Episcopos, ac dilectos filios Officialem Avinionen. & Decanum Ecclesie S. Petri Avinionen. In Regno Francia, Archiepisc. Tolosanum, Episcopum Mirapicen. ac eorum officiales. In Britannia vero, Dolen. & Maclovien. Episcopos, necnon S. Jacuti & Debusan. Dolen. & Naneten. dioc. Abbates, ac Naneten. & Venetep. Officiales subdelegarunt. Qui juxta tenorem potestatis eis per commissarios tradite, testes examinarunt, & dicta ipsorum in scriptis redacta, clausa cum subscriptione notariorum & sigillis eorum, ad Curiam transmissarunt. Et tandem per eosdem Cardinales commissarios, inspectis, recognitis, ac visis diligenter processibus, inventum est quod in civitate Neapoli viginti octo, in Avinionen. & circumvicinis partibus decem & octo; in Regno Francia videlicet Tolosan. quadraginta octo; in Britannia vero trecenti & decem testes examinati, inter quos nonnulli S. R. E. Cardinales, multi Episcopi & Ecclesiarum Prælati, Rex Aragonum prefatus, plurimique alii ex statu seculari viri nobiles, pluresque alii Legum, Artium, ac sacre Theologie Baccalarii, Licentiatii, Doctores, ac Magistri extiterunt.

§. 10. Ac postquam dictus Nicolaus predecessor, rebus fuerat humanis exemptus, pie mem. Callistus Papa III. predecessor noster, dudum ante in minoribus constitutus, & unus ex commissariis antedictis, ad apicem summi Apostolatus assumptus, dilectum filium nostrum Alanum tit. S. Praxedis, Sanctæ Rom. Ecclesie presbyterum Cardinalem loco sui in hujusmodi negotio deputavit delegatum.

§. 11. Et facta eidem Callisto predecessori per prefatos commissarios relatione fidei in duobus secretis Consistoriis de dictis testium examinatorum, reperit omnia, quæ de fide, de excellentia vite, de laboribus, moribus castis, de actibus strenuis, de humilitate, & simplicitate ac miraculis ipsius Vincentii dicta fuere, legitime probata. Ideoque de consilio Venerabilium Fratrum nostrorum tunc ejusdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora in canonizatione ejusdem Vincentii procedendum esse decrevit, & deinde ex more, dicta ipsorum testium fecit in duobus consistoriis generalibus publice recitari, ac postea vocatis eisdem Cardinalibus & prælati, qui in Curia aderant omnes nemine discrepante consulerunt, ad canonizationem dicti Vincentii esse merito procedendum.

§. 12. Idem quoque Callistus predecessor, dicta die, videlicet tertia Junii, Pontificatus sui anno primo in ipsorum Cardinalium & Prælatorum præsentia, de ipsorum omnium consensu unanimi pronuntiavit atque decrevit, Vincentium præfatum esse canonizandum quod publice & solemniter faciendum, in Festo Apostolorum Petri & Pauli proxime sequenti, videlicet tertio Kal. Julii, Pontificatus ejusdem anno prædicto, statuit & etiam ordinavit.

§. 13. Postmodum vero dictus Callistus predecessor, die solemnitatis Apostolorum hujusmodi, ut præfertur, adveniente, tam ex vite excellentia, quam miraculorum coruscatione, necnon vera notitia, quam de ipso Vincentio tunc vivente habuerat, eum virum comperit affectum fuisse gratiam, quam Deus Omnipotens sanctis & electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consecuta fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei ministros, Veritas in suo Evangelio demonstravit, pro sua informatione Ecclesie, ne posset errare, sic inquit. Signa autem

eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis, super agros manus imponent, & benè habebunt. Ea propter eum auctoritate Apostolica canonizavit, & literarum suarum (si desuper confectæ fuissent) tenorem in Sanctorum catalogo adscribendum esse decrevit.

§. 14. Univerfos & singulos, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, cæterosque Ecclesiarum Prælatos monuit, & attentè hortatus est, eis nihilominus injungendo, quod octavo idus Aprilis Festum ejusdem S. Vincentii, sicuti de uno Confessore non Pontifice annis singulis, devotè & solemniter celebrarent, ac facerent à suis subditis, devotione congrua celebrari, & etiam venerari, ut pia ejus intercessione à noxiis protegi, & sempiterna gaudia valerent adipisci.

§. 15. Miracula vero quæ Deus per eundem Sanctum fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum literarum, si, ut præfertur, confectæ fuissent, egrederentur, duxit silentio prætereunda. Mandans processus omnes super illis habitos, in Ecclesia domus S. MARIE super Minervam de Urbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam custodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac etiam in officio ipsius sancti viri, quoad fieri posset, laetius declarari.

§. 16. Cæterum, Callisti predecessor præfatus, ut ad tanti Confessoris venerabile sepulchrum & Ecclesias in quibus de eo festivitas celebraretur, eò devotius & affluentiùs, fidelium conflueret multitudine, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui reverenter ac devotè ad prædictum sepulchrum & Ecclesias in eodem in Festo annuatim accederent, ipsius suffragia petituri, de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confusus, septem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer relaxavit.

§. 17. Ne autem pro eo, quod super canonizatione & aliis præmissis ejusdem predecessoris literæ, ejus superveniente obitu minime confectæ fuerunt, in posterum valeat de hujusmodi canonizatione, & aliis præmissis quomodolibet hæstari, licet ea in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, eisdem Cardinalibus, Prælati, & multitudine populi circumstantibus, fuerit publicata; Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod canonizatio & alia præmissa, dicta die videlicet tertio Kal. Julii plenarium fortiantur effectum, ac si sub ipsius dici data ejusdem predecessoris literæ confectæ fuissent, prout superius enarratur: quodque præfentes literæ, ad probandum plenè canonizationem ipsam, & omnia alia prædicta ubique sufficienter, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§. 18. Nulli ergò omninò hominum liceat hæc paginam nostri decreti & voluntatis infringere, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno primo.

Generales Ordinum Mendicantium, omnimodam habeant jurisdictionem, in omnes Studiorum Scholares & Officiales, suorum Ordinum professores, quibuscumque Studiorum privilegiis non obstantibus.

PIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei, Dilectis filiis, Prædicatorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, atque Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Religiosorum excessus, quos antiquus hostis eolicitius suscitavit, quod eorum vite meritorie

Qui processum formatum, & multa miracula verificata fuerunt.

Nicolaus defuncto, Callist. iij. creatus est Pont. qui cum esset unus de tribus Card. deputatis, alium Cardin. loco sui suffecit.

Habuitque in Consistoriis secretis relationem, verificationis, virtutum, & miraculorum, ideoque ad ulteriora procedi iussit.

Et tandem ad Canonizationem deveniendum esse pronuntiavit.

Ipsamque canonizavit, & SS. Consistorium numero adscripsit.

Ejus Festum die 6. Aprilis celebrari iussit.

Miraculorum processum in Monasterio B. Mariæ super Minervam de Urbe asservari præcepit.

Ecclesias ejus visitantibus Indulgentias concessit.

Callist. auctem iij. obitit & Bulla desuper non fuit expedita, ideo hic Pont. eam edidit.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. A. i. die 1. Octob.

II

Edita An. D. 1458.

Exordium.

Nonnulli Regulares per textu Studii exemptos à jurisdictione suorum Ordinis Superiorum esse præcedebant.

Hic idem Pontif. prædictos omnes, jurisdictioni Generali Ordinum totaliter supponit.

Quibuscumque non obstantibus.

ardentius emulatur, tantò amplius detestantes, quantò ex illis majora scandala in mentibus fidelium oriuntur; ad illos reprimendum, & castigatione debita coercendum, congruum nos decet remedium adhibere.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus, dilecti filii Provinciales vestrorum Ordinum laudabilem consuetudinem diutius observatam imitantes, nonnullos ex Fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum studia, in locis ubi illa vigere noscuntur, causa adipiscendi scientiæ margaritam, destinare consueverint; quorum nonnulli, juvenili & humana fragilitate causantibus, interdum à semita rationis deviantes, discolori & vagabundi effici solent, & propriæ salutis immemores, quò sit ut suave jugum Domini contemnentes, Prælati suis obtemperare, eorumque salutares correptiones & disciplinam effugere, quiniò despiciere, & multimodè eludere contendunt, & ut id impunè efficiant, Rectorum, Gubernatorum, & Conservatorum Studiorum, sive privilegiorum eorundem præsidia, & patrocinia, quibus se protegi & tueri valeant, fatigant, exquisitis modis implorant, se ab ipsorum Ordinum superiorum jurisdictione, potestate, & correctione, exemptos esse, prætendentes. Et similiter Baccalarii, Lectores, Bibliistæ, sive alii officiales pro tempore in domibus & Conventibus civitatum & locorum in quibus Studia hujusmodi vigere noscuntur deputati, cùm excessus aliquos commiserint, sive aliter deliquerint, vel eorum incitiam aut imperitia exigente, ab hujusmodi eorum officiis depositi fuerint, id ipsum præsumere moliantur, in grave Ordinum prædictorum præjudicium, animarum suarum periculum, regularis disciplinæ vilipendium & contemptum, ac scandalum plurimorum.

§. 2. Nos itaque attendentes, quòd si ad reprimendos excessus hujusmodi, & talium præsumptiones temerarias cohibendum, nervus publicæ disciplinæ lentescat, eorum voluntas sit proclivior ad peccandum, & impunitatis exemplum periculosius in alios derivatur, ac volentes super his de opportuno remedio providere, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnes & singulos vestrorum Ordinum professores, qui spiritu rebellionis assumpto, talia perpetrare præsumpserint, quoscumque gradus vel conditionis existant, nisi canonica monitione præmissa, à cæpris resipuerint, & debitam à vobis pro commissis poenitentiam humiliter susceperint, ac mandatis vestris efficaciter obtemperare studuerint cum effectu, tandiu excommunicatos, ac omnibus Magisterii, Baccalariatus, Lectoriæ, Bibliistatus officiis, aliisque dignitatibus & honoribus dictorum Ordinum exutos, privatosque auctoritate Apostolica nunciatis, & ab aliis, ubi, quando, & quoties expedierit nunciari, & si eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad poenitentiam peragendam detradi, & mancipari faciatis, donec spiritu consilii sanioris resumpto, vestris monitionibus, & mandatis studuerint cum emendatione prioris vitæ humiliter obedire, & ab hujusmodi excommunicationis sententia meruerint à Sede Apostolica, vel à nobis absolutionis beneficium obtinere.

§. 3. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indulgiis, & gratiis, Studiis generalibus quorumcumque civitatum, & locorum Apostolica vel alia quavis auctoritate concessis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus in præsentibus de verbo ad verbum habenda esse mentio specialis, eisque specialiter aut aliàs sub forma certa vel specifica derogandum: quæ eisdem fratribus, & professoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo suffragari, etiam si hoc in eisdem caveretur expressè, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si professoribus Ordinum prædictorum, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, à Sede Apostolica sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommu-

nicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. xv. Kal. Octob. Pont. nostri Anno 1.

Ereçtio Ecclesiæ Episcopalis civitatis Senarum in provincia Herruriz, in Ecclesiâ Archiepiscopalem.

Similem ereçtionem fecit Gregor. XIII. de Ecclesia Bononiens. in const. 79. Universi, Tom. 2. fol. 494. & Six. V. de Ecclesia Firmi, in constit. 95. Universi. in Tomo 2. fol. 725.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Triumphans Pastor æternus, gloriosa Sanctorum traditione patrum, ut suum salvaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis sacratissimæ præmisit mysteria, quòd ignis in altari sacerdotis confoveatur officio, & ut sine intermissione comburat, ligna ei subicere, illius non cesset ministerium studiosum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cujuslibet, in quo ipseus ardor ignis indefinenter experitur, quòd velut flammam ardentis necesse est incendere charitatis. Sancta verò, & immaculata (quam pastor ipse, adveniente temporis plenitudine, ejus unigeniti gloriosissimi aspergione sanguinis, fundari, consecrari, & æternaliter stabiliri censuit) mater Ecclesia, ignis ejusdem sacri ductu, flammarum splendore vestita, quos regeneravit in CHRISTO, nexus charitatis ipsius compage, fideles stringit universos, & Ecclesias alias suas, tamquam adolescentulas, ignis hujusmodi confovet ardoribus, & scintillis adornat claritatis.

§. 1. Nos itaque illius summi directione Pastoris (qui Ecclesiæ ac fidelium eorumdem, nostræ commisit insufficientiæ curam, nosque licet immeritos, in ipsius montis verticem ad summi sacerdotis Pontificium conscendere voluit) hujusmodi instructi documentis, adolescentulas ipsas eorumque pastores, in partem sollicitudinis, consilii cælestis dispositione vocatos, in charitatis visceribus ardentius completentes, ut ea summo opere nostri ministerii dona congeramus, nostros continuè diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendenda status Ecclesiarum, quoque compunctionis antidotis, & amore fulcienda divino corda fidelium eorumdem, ignis hujusmodi colans, & emundans quicquid humanæ fragilitatis suavis offensionis, aut contagionis irrepserit, validiores evitare possit afflatus, & pro decoris adolescentulis eisdem (quæ Regis habitatio sunt æterni) speciosa elargita insignia, gratioribus ipsa mater Ecclesia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hierusalem filia, gregem depascat nitidum, charitatis, & virtutum radiis fecundius illustratum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Ecclesiam Senensem agro irriguo (celebris videlicet, & insignis congregationis, populique venustate) circumdatam, singularésque hujusmodi congregationis palmites, quos (eis de cali rore, & terræ pinguedine benedicens, qui nunc candidior inter lilia pascitur) munere, & meritis ampliavit, eorumque loca extendit Altissimus, paternæ non immeritò dirigentes considerationis intuitum; sperantésque quòd (eo, qui charissimum largitor est omnium, dirigente Domino, & Spiritu almifici, qui, prout vult, sua dispensat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipsis, ad illorum ædificationem, tranquillum quoque & prosperum, sub timore divino, confovendum statum, mutæ charitatis vicissitudine) fructus dietim affluant ampliores, tantòque Apostolicam (in qua cælestis clavigeri Apostolorum principis, successores existimus) sedem, puris jugi-

Dat. P. A. die 17. Sept.

III.

Edita A. D. 1459.

Procemium.

Causa istius ereçtionis.

Exemptio Ecclesiæ Senen. à Provincia Romana, & Ereçtio in Archiepiscopatum.

giter corde, & animo venerari, illiusque votum intendere, successive accuratioribus debeant studiis, quanto copiosiori ejus ubertate distenta Apostolorum largitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberalius accepisse. Præmissis, & nonnullis aliis rationabilibus, nostrum ad id animum inducentibus causis, matura super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione præhabita, de illorum quoque consilio, & assensu, ac Apostolicæ plenitudine potestatis, ad Omnipotentis Dei, totiusque Curia super cælestis laudem, & gloriam, fidei prorogationem, orthodoxæ Ecclesiæ universalis, divinique cultus, & omnium fidelium animarum salutis augmentum, Ecclesiam præfatam (quæ de provincia Romana esse dignoscitur) à jure Metropolitanico, & Romana provincia hujusmodi, omnino segregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & sedem Episcopalem Senensem, in Archiepiscopalem, auctoritate Apostolica, erigimus, eandemque Senensem Ecclesiam, dignitatis Metropolitanicæ honore, decorisque titulis, ex specialis dono gratiæ decoramus, ac etiam insignimus. Necnon venerabili fratri nostro Antonio, Episcopo moderno, & successoribus suis, dictæ Ecclesiæ Senensis præsulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in signum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, assignandum fore; Ecclesiamque Senensem, Metropolitanam, & præfatos præfules Archiepiscopos ceteri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiscopalia quoque, & Metropolitanica insignia gerere, jura, jurisdictiones, & cetera singula, prout Metropolitanis in eorum civitatibus, diocæsis, & provinciis, à jure indultum existit facere, exercere, administrare, & exequi posse, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias nostras prædictas Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Ecclesias, cum suis civitatibus, & diocæsis, juribus & pertinentiis universis, Ecclesiæ Senen. & Archiepiscopis præfatis, tamquam illorum Metropolitanis, & de eorum provincia, ac modernos, & pro tempore existentes Suanen. Clusin. Grossetan. & Massanen. Ecclesiarum præfatarum Episcopos, necnon Ecclesias ipsas, quæ (videlicet, Suanen. Clusin. & Grossetan.) Romanæ, necnon (videlicet Massanen. Ecclesia, hujusmodi) Pisan. Ecclesiis, & eorum provinciis, omnino segregamus, illasque Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. præfatis Archiepiscopis, pro eorum suffraganeis, perpetuo subijcimus, & subiectas esse volumus per præfatos. Ita quod Archiepiscopi Senen. in eisdem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatibus, & diocæsis, jus Metropolitanicum sibi vendicent, necnon Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Episcopi præfati, eisdem Metropoli, & Archiepiscopis, ad omnia & singula habeantur, & sint adstricti, ad quæ suffraganei, suis Metropolitanicis Ecclesiis, ac Metropolitanis, tenentur & obligati judicantur secundum canonicas sanctiones.

Gratiarum concessio dictæ Ecclesiæ & ejus Archiepiscopo.

§. 3. Volentes præterea, & etiam statuentes, quod Archiepiscopi, & Senen. Ecclesia præfati, omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, gratiis, & indultis Apostolicis, ac aliis quibuscumque potiantur & gaudeant, quibus de jure Archiepiscopi, Ecclesiæque Metropolitanæ, & earum Capitula, utuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Ecclesia Senen. præfata, & illi qui ei hæcenus præfuerunt ante erectionem hujusmodi, etiam de consuetudine, quomodolibet uti poterant, potiri, & gaudere. Quodque suffraganei præfati, ac earundem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatum, diocæsumque clericis, & laici, præfatis Archiepiscopis, veluti ipsorum Metropolitanis, debitos exhibent obedientiam, reverentiam, pariter & honorem. Et insuper irritum ex nunc decernimus, & inane, si secus super his, à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contrigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quod Ecclesiæ ipsæ, ut præfertur, subiectæ fuerint, ac constitutionibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus Ecclesiarum præfatarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Senis Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, decimo Kalend. Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

Præcedentia Episcoporum, aliorumque ad Cathedralis Ecclesias Electorum, ac Protonotariorum Apostolicorum.

De istorum Protonotariorum antiqua institutione, & indultis, vide relata inf. in Six. V. const. 12. Romanus, ubi notabo. Tom. 2. fol. 544.

P I U S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum servare in rebus ordinem atque modum ad Romanum Pontificem maximè pertineat, ordo verò, in eo potissimum consideretur, ut secundum suam quique dignitatem, aut præcedant, aut sequantur, habita cum venerabilibus Fratribus nostris Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de eorundem Fratrum nostrorum consilio pariter, & assensu statuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum nostrorum (quos vulgò Protonotarios, quasi per excellentiam quamdam, non ab re, consuetudo vocitat) nullus deinceps Episcoporum venerando sanctoque ordini, tamquam honorabiliorem sese audeat antepone.

§. 1. Sed in Capella quidem nostra, in banco seu scamno secundo, post Episcopos, seorsum sedent, secundum ordinem institutionis eorum. In Consistoriis verò publicis, (ubi de rebus quæ gerunt, ut authentica consanciantur documenta, rogari consueverunt) quatuor ex eis qui numerarii dicuntur, aut ipsis absentibus, totidem ex aliis, secundum institutionem eorum seniores, juxta gradum Apostolici solii, honorabiliorem teneant locum, Sedique nostræ proximiores assideant. In aliis autem locis, tam in Curia, quam extra ubique gentium atque terrarum Archiepiscopos, & Episcopos omnes, Notarii nostri sequantur, eisque cedant, & quod in Episcopis sancimus, ad Ecclesiarum Cathedralium auctoritate Apostolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c.

Dat. Mantuæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Junii, Pont. nostri Anno 1.

Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Consilium, & fautores, pœnis excommunicationis, criminisque læsæ majestatis, divinæ & humanæ subijciuntur:

Hæc eadem prohibitio extenditur à Jul. II. infra in hoc Tomo I. in ejus const. 22. Suspecti. fol. 501. Et refertur in Bulla Cœna Domini à Greg. XIII. in sua const. 81. Consueverunt. Tom. 2. fol. 496.

Hoc etiam sancivit S. D. N. Urb. VIII. in Bulla Cœna Domini, ut in const. 62. Pastoralis. Tom. 4. §. 2.

P I U S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Execrabilis, & pristinis temporibus inauditus tempestate nostra inolevit abusus, ut à Romano Pontifice, JESU CHRISTI Vicario (cui dictum est in persona beati Petri) Pasce oves meas, & Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; nonnulli spiritu rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate judicii, sed commissi evasione peccati, ad

& 1460. Clautula de rogatoria.

D. P. An. 1. die 22. April.

IV.

Edita An. D. 1459.

Præcedentia Episcoporum.

Limitatio.

Dat. P. An. 1. die 12. Junii.

V.

Edita A. D. 1460.

Plurima oriuntur mala ab appellatione interposita à Rom. Pont. ad futurum Concilium.

Hic Pont.
eam dam-
nat, & à
mandatis Pa-
pæ provoca-
ri prohibet.

Contrave-
nientibus
pœnas ex-
communi-
cationis, &
interdicti, &
criminis læ-
sæ majestatis
infligit.

Sanctio pœ-
nalis.

Dat. P. A. 2.
die 18. Jan.

VI.

Edita An. D.
1461.

Elementa
omnia, &
animalia
Creatori
obediunt, &
gratitudi-
nem ostendunt.

futurum Concilium provocare præsumant, quòd quantum sacris canonibus adveseretur, quantumque Reipublicæ Christianæ noxium sit, quisquis non ignarus Jurium, intelligere potest. Namque (ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifestissimè refragantur) quis non illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur quod nusquam est, neque scitur quando futurum sit? Pauperes à potentiorebus multipliciter opprimuntur, remanent impunita scelera, nutritur adversus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

§. 2. Volentes igitur hoc pestiferum virus à CHRISTI Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnemque materiam scandali, ab ovili nostri Salyatoris arcere, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini, & humani juris Interpretum, curiam sequentium, consilio & assensu, ac certa nostra scientia, hujusmodi provocaciones damnamus, & tamquam erroneas ac detestabiles reprobamus, cassantes, & penitus annullantes, si quæ hæcenus taliter interpositæ reperiantur, easque tamquam inanes, ac pestiferas, nullius momenti esse decernimus, & declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis, sive mandatis quibuscumque nostris, ac successorum nostrorum talem appellationem interponere, aut interpositæ per alium adherere, seu eis quomodolibet uti.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis præsentium, in Cancellaria Apostolica, post duos menses, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiam si Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipso facto sententiæ execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Universitas verò sive Collegium, Ecclesiasticum subjaceat interdicto, & nihilominus tam Collegia, & Universitates, quam prædictæ & aliæ quæcumque personæ, eas pœnas ac censuras incurrant, quas rei Majestatis, & hæreticæ pravitatis fautores, incurrere dignoscuntur. Tabelliones insuper, ac testes, qui hujusmodi actibus interfuerint, & generaliter qui scienter consilium, auxilium dederint, vel favorem talibus appellantis, pari pœna plectantur.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, cassationis, annulationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. xv. Kal. Feb. Pont. nostri Anno 2.

Canonizatio S. Catharinæ de Senis, ejusque re-
latio in catalogum SS. Virginum, & Festiva-
tis institutio pro prima Dominica mensis Maji.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christi fide-
libus Salutem & Apostolicam benedictionem.

Misericordias Domini, quas in dies largius ex-
perimur, non satis explicare potest lingua
mortalis. Vincunt humana eloquia divina benefi-
cia. Nec homini datum est creatorem suum abundè
collaudare, nec si omnes artus converterentur in
linguas, quomodo ex nihilo creati, de non esse pro-
ducti sumus in esse: nec vel lapides, vel plantæ,
vel animalia bruta, sed rationis participes divino-
rumque capaces effecti sumus: ac non solum An-
gelis, sed ipsi quodammodo invisibili, & excelso
Deo similes, gloria & honore coronati, super omnia
opera eis, imperio potiti. Verùm si nos ipsos rebus
cæteris comparamus, nulla creatura magis ingrata
reperta est, quàm homo. Si Luciferi & sociorum

ejus superbiam præterimus, solus inter creata, re-
bellis Deo ingratisimus homo est. Reliqua omnia
divinam pietatem in suo esse collaudant, nec ejus
umquam præceptis adversantur, naturæ legibus pa-
rent, & ea peragunt ad quæ producta sunt. Terra
ararum patitur, & suscipiens semina, tamquam sub
usuris multiplicata reddit, & imperio Dei obediens;
cultæ atque incultæ, humano generi consulit. Saxa
in ædificiorum usum recepta, præsto adsunt, nec
scissa vel excocta resistunt. Fructificant arbores in
agro virentes, & posteaquam aruerunt, aut ignem
nutriunt, aut aedes testæque sustinent. Quanta her-
barum sive in foliis, sive in radicibus, sive in flori-
bus, sive in seminibus, sive in succis inest utilitas?
Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacu-
bus ac maribus, quæ dum navigia subeunt, inter
remotissimas gentes commercia præstant? Quid ani-
malia cætera, sive aquatica, sive terrestria? In omni-
bus laudatur Deus, dum naturæ jussu capeffunt. Ele-
menta & sidera, faciunt imperata. Sol peragit cur-
sum suum, nec præscriptas Zodiaci metas excedit.
Nec alieno lucens lumine, suo muneri luna deest.
Nec errantes errant stellæ, certum semper, & statu-
tum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudant
Deum, & in officio manentia, benedicunt ei, nec
legi resistunt impositæ. Gravia deorsum cadunt,
levia sursum feruntur. Cuncta gratitudinem ostendunt,
Deo parent atque naturæ, solus homo ingrat-
us inobediens ac rebellis inter creata repertus est,
perversi angeli ruinam imitatus. Ille in cælo super-
biens, creatorique similis esse cupiens, in abyssum
præcipitatus, meditati sceleris pœnas dedit.

§. 1. Homo de limo factus, & in terra positus,
suæ imbecillitatis immemor, & ipse quoque alta cu-
pere cœpit, qui de ligno veltens prohibito, pro bo-
ni, & mali cognitionem, æqualitatem cum diis op-
tavit, propter quod de paradiso deliciarum ejectus in
multas ærumnas datus est, & porta regni cælorum
clausa, mors introivit per orbem terrarum, quæ nul-
li hominum parcat. Quantum filii Adæ ante diluvi-
um aberraverint, & quam procul à divina volunta-
te recesserint, secuta ultio patefecit, quæ omnem
carnem aquarum inundatione delceverat, ea excepta
quæ cum pio Noë in arca salvata est. Cæterum neque
in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati &
ipsi sunt, & in omne prolapsi nefas. Turris Babel
in contumeliam Domini cœpta est, & ibi labium
universæ terræ divisum. Ab his bella introducta sunt,
rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, stu-
pra, perjuria, & idolorum cultus, & quicquid ma-
lorum libido, aut superbia gignit. Paucissimi usque
ad Abraham reperti sunt divinæ legis amatores.

§. 2. Ille verò unicum certumque pietatis exem-
plum, adeò voluntati Dei sese submisit, ut proprium
filium immolare non dubitaret. Propter quod in se-
mine ejus benedictæ sunt omnes gentes. Ex cujus li-
beris non solum Prophetæ orti sunt, divinæ legis præ-
dicatores, sed ipse quoque Salvator Christus, secun-
dum carnem nasci dignatus est, qui pro salute huma-
ni generis cum in forma Dei esset æqualis Petri, exi-
navit semetipsum, formam servi accipiens, & ho-
mo factus, tædia carnis subiit, tormenta, & cru-
ciatus pertulit. Et extremam mortem non secun-
dum naturam, sed violentam, sed ignominiosam,
sed acerbissimam, & vix homini tolerabilem, in ligno
Crucis sustinuit. In quo moriens, mortem nostram
destruxit, & vitam reparavit. Despoliavit inferos,
abduxit sanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli
triumphator, cælum jam longo tempore clausum,
aperiens, ascendit ad Patrem, nobisque viam ostendit,
per quam sequi eum possemus, Evangelica lege
tradita, & baptismo, cæterisque sacramentis apertis,
per quæ lapsi repararemur, & salvaremur.

§. 3. Nec tamen tot tantisque beneficiis, nos-
tra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum
exhibuit animum, nec vitia deseruit homo. Sed
quo majori præventi sumus munere gratiarum, eò
magis ingrati reperimur, & ad illicita procliviores.
Nam quomodo sublimem diligimus aut honoramus

Homo au-
tem æqua-
lem se Deo
facere vo-
luit.

Salvator
autem Chri-
stus ex se-
mine Abra-
ham nasci,
& crucis
mortem subi-
re & huma-
nam natu-
ram salvare
dignatus est.

Homo ta-
men magis
ingratus est.
Et multi à
fide Catho-
lica deviant.

Deum?

Deum? Quomodo ejus mandata servamus? Quis sacrosancto Evangelio pareat? Quae reverentia legum? Quis canonum metus? Quae subjectio erga superiores? Quae charitas erga inferiores? Quis aequitatis? quis justitiae cultus? quae religio? qui mores hominum sunt? qui dicunt in cordibus suis; Non est Deus. Alii impia efferunt dogmata, & blasphemias in Deum cadunt. Alii voluptuorum servi nil aliud cogitant, nisi quomodo libidines suas expleant. Alii opibus inhiant alienis. Alii humanum sanguinem sitiunt. Rara innocentia est, eaque parum tuta. Neque propinquitatis jura profunt, neque scriptae, sanctaeque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major, ejus arbitrio ducitur. Nam quantum est; quod pseudoprophetae Mahometis infamia possidet? Orienti praecipuam portionem, & Africam maxima regna, & in Hispania Granatenses, & in Graecia multa provinciae sub Mahomete, Christum blasphemant. Nec parva Judaeorum natio, per orbem terrarum late dispersa, sancti Evangelii, & Christianae legis inimica. Nec desunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulum Europae Christianitas redacta est. Nam quamvis per Asiam ac Lybiam Christiani non pauci dispersi esse ferantur, non tamen illorum sincera est fides, qui procul ab Apostolica Sede inter infideles habitantes, & cum haereticis communicantes, improba quaedam sapiunt, & multis erroribus sciant. Nec Christiani qui sunt in Europa, tam re quam nomine Christiani existunt. Adumbrata quidem & ficta est multorum religio, sicut opera ipsa manifestant. Nam quomodo est, qui digna Christiano faciat opera? A fructibus eorum cognoscetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus ut Christus jubet, Christiani sumus. Joannes Apostolus, ejus filios esse homines asserit, cujus opera faciunt. Si Dei mandata servamus, Dei procul dubio filii sumus, sin diaboli; ad eum pertinemus, dicente Domino; Vos ex patre diabolo estis. Dura sententia, & tamen vera. Illius quisque filius est, & ad eum pertinet, cujus mandata sectatur. Quantum autem ingrati Christiani a divinis praerceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis suggestionibus adhaeruerint, per se quis intelligit. Interroget quisque conscientiam suam, & retroactam ante oculos mentis vitam colloquet, & quantum ab officio veri Christiani recesserit, palam cognoscat. Quae cum ita sint, maxima est summi Dei benignitas, & incredibilis misericordia, quae nos tolerat, & vivere sinit, expectans ut aliquando conversi redeamus in viam.

§. 4. Sed inventi sunt in omni aetate nonnulli Deo placentes, viri sancti, qui viventes in carne, desideria carnis vicerunt, & caelestem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & intercessione sustentata est mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei ultioque suspensa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui sint accepti Deo, quorum preces caelestem nobis Regem placatum, benignumque reddant.

§. 5. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & divinam nobis clementiam placaverunt, urbs Senae inter Etruscos nobilis, aetate nostra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adolescentiae flore mundo renunciavit, & ingressus B. Francisci Religionem, cum fratres sui Ordinis procul abiisse ab institutis, & regula Patris reperisset, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in viam reducere non posset, sequestratis pluribus, quibus regulam reservare placuit, cum his cenobia frequentavit, quae multa de novo correxit, & sanctissimis institutis reformavit. Circuivit Italiam praedicando, vitia fulminavit, virtutes erexit. Mira ejus abstinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa suavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hostis pecuniae, & omnium deliciarum inimicus, semper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mente summa quies, ut qui sola innocentia gaudebat, nullius sibi conscius criminis, scandalis quampluri-

bus in Italia obviavit, & multa miracula perpetravit; propter quae adhuc vivens sanctus habebatur, & multo plebium colebatur honore; nusquam sine populi frequentia; & singulari reverentia receptus. Qui cum apud Aquilam Marsorum urbem; hujus vitae cursus peregrisset, a Nicolao Quinto praedecessore nostro, ipso Jubilaei Anno, cum Christianus orbis ad purgandas vitiorum sordes; frequens urbem inviseret, inter sanctos Christi confessores relatus est.

§. 6. Fuerat & in aetate superiori, parentum nostrorum memoria; in eadem urbe, & in sexu foemineo Virgo Catharina; non minoris meriti; nec minus accepta Deo. Cujus preces in conspectu praecellae divinitatis; humano generi admodum salutaris, & olim fuisse, & nunc esse; & in posterum fore, non dubitamus; Nam sicut peccata malorum hominum; ac blasphemia iram Dei super nos provocant, ita & sanctorum opera rogaminaque averunt. Verum Catharina quamvis angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octuaginta decedens, ad caelum migraverit, multisque signis; & gloriosis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter sanctas CHRISTI virgines a militante Ecclesia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt; id decreverant.

§. 7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & post eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus, qui hujus virginis, & sanctae conversationis ejus, praecipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione schismatis, quod eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinationibus ac molestiis agitati, divino, ut diximus, consilio id omiserunt, ne saeviente divisionis procella, quod sanctum una obedientia decrevisset prophanum altera censuisset. Dilata est res usque ad tempora nostra, nobisque hujus facerrimae virginis canonizatio reservata, tamquam conterraneae nostrae atque concivis; ut Senensis virginis sanctitas, decreto Senensis hominis in Romana Sede sedentis, prodiret in lucem.

§. 8. In qua re non imus inficiari, affectum nos aliquem sanctum & pium traxisse. Quis est enim, qui suae urbis praecordia, suae patriae laudes, sui generis virtutes, non libenter vulgari procuraret, cum id possit rite & honeste facere; excellentia facta, & illustres virtute homines, & in omni genere, & in omni parte orbis, nemo est qui non cupidum praeconzonandi affectum habere videatur, libentius tamen & majori cum jucunditate, sua in patria & in sua gente. Etsi nos quidem B. Catharinae sublimis dotes, nobile ingenium, divinam mentem, sacratissimam voluntatem in omni natione quam laetissimi vidissemus, laetiores tamen in urbe Senensis; quae nos genuit. Siquidem meritorum ejus longe magis peculiariter esse confidimus participes, quam si virgo haec aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuisset. Neque enim fieri potest, quin sanctorum propinquitas aliquid habeat praerogativae. Nihil tamen ob hanc causam, plus minusve dicere licet, quam verum est. Nec propter cognationem, aut patriae charitatem, inter sanctos quicumque sine meritis, sine solito examine, sine consuetis solemnitatibus referendus est. Quapropter & si jucundè audivimus B. Catharinam Senensem esse, cuius canonizatio petebatur, non tamen in ejus canonizatione quidquam omisimus ex his, quae tanta in solemnitate requiruntur. Aderant multae preces non modò Senensis populi, verum etiam aliorum. Nam & charissimus in Christo filius, Fridericus Romanorum Imperator Augustus, simulque dilectus filius nobilis Vir Paschalis Veneriarum Dux, nobis supplicavit; ne hanc virginem suo in terris honore privatam ulterius esse sineremus; in quam multorum populorum devotio esset incensa; & multa de ipsa miracula vulgarentur.

§. 9. Mantuam verò petentes; cum inter eundem apud Senenses aliquamdiu superfedissemus; & ibi in Consistorio publico ingentia ejus merita & miraculosa signa nobis essent exposita, vehementesque

Catharina Virgo etiam Senensis Angelicam in terris vitam duxit.

Urb. vi. Innoc. vii. & Greg. xi. volebant eam canonizare; sed ob varias perturbationes non poterunt.

Hic ideo Pontifex Catharinam, non quia Senensem, sed quia meritis praecellam cognovit, & Fridericus Imperator & Paschalis Dux Veneriarum, apud istum Pontifex, pro hac canonizatione institerunt.

Semper tamen fuerunt aliqui viri Deo accepti qui ejus iram placarunt.

Maximè Beatus Bernardinus Senensis qui religionem S. Francisci ingressus fuit innocentemque vitam duxit, & miracula fecit. Et ideo à Papa Nicolao V. canonizatus, ut supra in consuet. 2. fol. 359.

Dum Senis commemorabatur ad preces sibi portectas, in publico Consistorio

torio inquisitionem heri super vita & miraculis Catharinae justit.

Et ex relatione habitum fuit à Commissariis, quod in Inquisitione fuerunt verificate quae hic continentur.

Vitae Catharinae Senensis, ac aliorum miraculorum compendium.

preces porrecta, ut sanctorum CHRISTI honores illi decerneremus, haud quaquam statim annuimus, sed pro veteri consuetudine, tribus nostris S. R. E. Cardinalibus, uni Episcopo, alteri Presbytero, reliquo diacono, viva vocis oraculo commissimus, ut debitis habitis processibus de vita & moribus ipsius Catharinae, deque miraculis ejus, sive in vita, sive post mortem patris, & de reliquis ad canonizationem necessariis diligenter inquirerent, nobisque in secreto confessorio, ut moris est, fidelem relationem facerent.

§. 10. Commissarii per annum & ultra, donec ex Mantua Romam redisset, rem discutientes inventis processibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatisque de novo testibus, & summa cum diligentia cunctis ponderatis, cum seorsum inter Cardinales tantum, omnium quae invenerant, veracem nobis relationem fecissent, ac demum per advocatum ea quae nobis exposuerat, in publico confessorio de novo recitari curassent, postremo convocatis in aula nostra Romae universis, qui tunc erant in curia Ecclesiarum praesulibus, assistentibus nobis Cardinalibus, iterum Commissarii praefati per organum venerabilis fratris nostri Guilelmi Episcopi Portuensis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rursus cuncta quae invenerant, & rite probata videbantur, eorum explicaverunt. Ex quorum relatione, quae amplissima & ornatissima fuit, haec summatim accepimus quae vera, comperta, cognita & explorata sunt.

§. 11. Virgo Catharina ex civitate Senensi oriunda, mediocribus orta parentibus, prius Deo sese dedicavit, quam Deum posset per aetatem cognoscere. Sex annos nata, ut Domino serviret, eremum concupivit, & urbe egressa, in caverna, loco solitario, delituit, quamvis jubente spiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam salutationem edocta, quoties paternae domus scalam ascendit, toties per singulos gradus, flexo geniculo, beatissimam Virginem matrem Domini salutavit. Et anno currente aetatis suae septimo, virginitatem suam consecravit CHRISTO, quem in sua majestate sedentem mirabili visione contemplata est, & arcana caelestis aulae vidit, quae non potest effari lingua mortalis. Mundanas delicias à se omnes abdicavit. Orationi totam se dedit, corpusculum suum vigiliis, jeuniis ac verberibus afflixit. Coaequales puellas, ut idem facerent, & docuit, & suavit. Pubes effecta, scissis crinibus, mortale conjugium reculavit. Convicia & maledicta hominum sprevit. Beati Dominici habitum quem foeminae gestant, de poenitentia nuncupata, extorsit, protinusque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quam vilis apud homines & abjecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulserat) larga manu subvenit, aegrotantibus summa diligentia ministravit. Diabolicas tentationes, & assiduas malignantium spirituum pugnas, patientiae clypeo & fidei galea superavit. Incarceratos & oppressos, quibus valuit modis, consolata est. Nullum ab ea verbum non religiosum, non sanctum excidit. Omnis sermo ejus, de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei & proximi, de caelesti patria. Nemo ad eam accessit, qui non doctior meliorque abierit. Doctrina ejus infusa, non acquisita fuit. Prius magistra visa est, quam discipula, quippe quae sacrarum literarum professoribus, ipsisque magnarum Ecclesiarum Episcopis, difficillimas de divinitate quaestiones proponentibus, prudentissime respondit, & adeo satisfacit, ut tamquam agnos mansuetos remiserit, quos tamquam lupos ac leones feroces acceperat, quorum nonnulli, divinam in virgine sapientiam admirati distributis mox inter CHRISTI pauperes, quas possidebant substantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Evangelicam egerunt. Summa hujus virginis abstinentia fuit, & admirabilis vitae austeritas. Nam cum vini & carni um prorsus abjecisset, nec pulmentariis ullis uteretur, ad extremum eo deducta est, ut nec legitima ederet, nec pane vescere-

tur, nisi caelesti quem verus Christianus in Sacramento sumit altaris. Inventa est aliquando à die Cinerum usque ad Ascensionem Domini jejunium perduxisse, sola Eucharistia communione contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum succo, eorumque parum retento, & communione sacra, sustentata est. Ad cibum quasi ad supplicium pergebat. Ad communionem altaris, quae illi ferè quotidiana fuit, quasi ad caelestes nuptias invitata esset, summa cum alacritate proficisceretur. Cilicio sub veste utebatur, quo carnem marcerabat. Nulla illi plumae, nulla pulvinaria erant. Lectum sibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, brevissimum somnum accipiebat. Raro enim ultra duas horas interdiu noctique dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, praedicando, opera misericordiae agendo, contrivit. Spissis chordulis carnem suam maceravit: dolore capitis penè assiduo torquebatur. Aestuabat febribus: nec aliorum diversorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quam frequentissime cum daemone: multisque illorum molestiis vexabatur. Sed aiebat cum Apostolo: Cum infirmor, tunc fortior sum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis opera negligebat. Assisteat miseris indigna ferentibus. Aiebat peccatores, & blandissimis verbis ad poenitentiam revocabat. Praecepta salutis omnibus laeta dabat. Quid sectandum, quid fugiendum esset, alacri vultu ostendebat. Dissidentes summo studio componebat. Multa extinxit odia, & morales sedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Ecclesia dissidebant, & interdicto suppositi Ecclesiastico erant, Apenninum & alpes transire, atque usque in Avinionem ad Gregorium Undecimum Pontificem maximum antecessorem nostrum proficisci non dubitavit. Cui votum suum, de petenda urbe Roma, in occulto factum, & sibi soli ac Deo tantum, sese divinitus cognovisse monstravit. Fuit enim in ea spiritus prophetiae, & multa praedixit antequam fierent, & occultissima revelavit. Rapiebatur saepe à spiritu, & in aere suspensa, divinis contemplationibus pascebatur, adeo extra se acta, ut expuncta percussaque, nihil omnino sentiret: idque frequenter ei contigebat, cum divinitus reficeretur Eucharistia. Magnum & sanctum erat in plebibus Catharinae nomen: & undique ad eam aegroti, & malignis vexati spiritibus, deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Christi nomine imperabat, & daemones cogebat ab obsessis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Undecimo (cujus paulo ante meminimus) & Urbano Sexto acceptissima fuit, adeo ut legationibus eorum fungeretur, multisque & magnis spiritualibus gratiis ab eis donaretur.

§. 12. Eadem cum vitae agonem jam peregisset, anno aetatis suae tertio circiter ac trigesimo, in Urbe Roma diem suum clausit. De cujus animae in caelum assumptione, & gloriola receptione, stupendae ac mirabiles revelationes factae reperiuntur apud eas personas, quae virginem dilexerunt, maxime verò apud ejus confessorem Raymundum Capuanensem sacrae Theologiae magistrum, qui postea generalis totius Ordinis Praedicatorum pater, magister, & rector effectus est. Is namque cum Januae aegeret, ea nocte quae virgo migravit, hora matutina dormitorium apud imaginem matris Domini, eam contemplatus est miro splendore fulgentem, & verba ad se consolatoria dicentem.

§. 13. Corpus ejus aliquamdiu servatum, denique in Ecclesia Fratrum Praedicatorum, quae de Minerva dicitur, Romae conditum est non sine magna populi devotione ac reverentia. Cujus tactu plerique aegroti salutem consecuti sunt à Deo: & nonnullis saluti fuit ea tetigisse, quae sacra virginis membra tetigere. Postea quoque virgo ipso jam caelo recepta, vota supplicantium benigne audivit, & ut à Sponso, & Domino Christo suo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diversis aegritu-

Catharina obiit Romae annum aegens trigessimum tertium.

Et sepulta fuit in Ecclesia S. Mariae supra Minervam. Et miraculis claruit.

Vota de ca-
nonizanda
B. Catharina
data sunt.

Pont. in Ba-
silia S. Petri
cæremoniis
peractis Ca-
therinam ca-
nonizavit, &
inter Sanctas
Virgines col-
locavit.

Statuitque
ejus festum
pro prima
Dominica
Maji.
Et indulgen-
dat ejus se-
pulchrum vi-
sitantibus.

Sanctio po-
nalis.

Dat. P. An. 3.
die 29. Apr.

VII.

Edita An. D.
1461.

Exordium.

dinibus curati sunt, qui audita beate Catarinæ glo-
riofissima fama, ejus patrocinium supplices petive-
re. Propterea Venetiis, ubi numquam virgo ipsa
fuerat, & multis in locis nomen ejus cum venera-
tione receptum est, & vota ei plurima fiunt.

§. 14. Hæc & alia quamplurima cum venerabi-
lis frater noster Episcopus Portuenfis, in Conventu
Cardinalium & Præfulum exposuisset, & liquidò
probata esse affirmasset, rogari singulatim tum omnes
Cardinales, tum Præfules, qui plurimi affue-
runt, sententiam dicere, totis suffragiis beata virgo
digna celo, & astris, declamanda visa est. Nec
quisquam fuit, qui non magnoperè canonizatio-
nem ejus faciendam probaverit.

§. 15. Quibus ad longum auditis, jussimus in
basilica beati Petri Apostolorum principis suggestum
magnum, & ornatum apparari, super quo hoc hodie
adstante populo, & clero, sermone de vita, & mi-
raculis hujus virginis per nos habito, Missarum so-
lemnibus celebratis, & consuetis cæremoniis ritè
peractis, ad canonizationem hujus virginis, sub his
verbis duximus procedendum. Ad honorem Om-
nipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, & Spi-
ritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, &
Christianæ religionis augmentum, auctoritate Do-
mini nostri JESU CHRISTI, & beatorum Petri,
& Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, Catharinam
Senensem illustri, & indelebili memoriæ virgine-
nem, cujus corpus in Ecclesia Prædicatorum quæ
Minerva dicitur, Romæ jacet, & in cœlesti Hieru-
salem, inter beatarum virginum choros, quando
id ejus virtus, divina suffragante gratia, meruit,
jam pridem fuisse receptam, & æternæ gloriæ coro-
nam donatam, de fratrum nostrorum consilio decla-
ramus: eamque tamquam sanctam publicè privatim-
que colendam esse decernimus, & definimus, at-
que in sanctarum catalogo virginum, quas Romana
veneratur Ecclesia, redigi, & adscribi mandamus.

§. 16. Statuentes festum ejus singulis annis prima
mensis Maji Dominica die, ab universali Ecclesia ce-
lebrandum esse, & omnes illi honores præstandos,
qui cæteris sanctis virginibus convenire noscuntur.

§. 17. Et insuper sepulchrum ejus in ipso festo
visitantibus, septem annos, & totidem quadrage-
nas de injunctis eis pœnitentiis, in forma Ecclesiæ
consuetæ misericorditer in perpetuum relaxamus.

§. 18. Nulli ergo omninò liceat hanc paginam
nostrorum declarationis, constitutionis, mandati,
statuti, & relaxationis infringere, vel ei ausu teme-
rario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-
sumperit, indignationem Omnipotentis Dei, &
beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se no-
verit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno In-
carnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo
sexagesimo primo, tertio Kal. Maji, Pont. nostri
Anno tertio.

Contra Clericos, ad sacros ordines malè pro-
motos.

*Pleniorum animadversionem in eosdem, ac in Episcopos,
& alios malè promoventes, edidit Sixt. V. infra in
ejus const. 91. Sanctum. quæ tamen moderata fuit,
ut ibid. notabo, in Tomo 2.*

Contra malè ad sacros, vel minores Ordines, seu
Clericalem characterem ordinantes, & malè or-
dinatos sanctionem edidit S. D. N. Urb. VIII. in
const. 33. Secretis. Vide infra Tom. 4.

PIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Ad futuram rei
memoriam.*

Cum ex sacrorum ordinum collatione, character
invisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria
dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum;
in eorum susceptione, excessus graves, tantò magis
plectendi sunt, quando ex illis majora in mentibus
fidelium scandala generantur.

§. 1. Cum itaque (sicut dignorum relatione, non
nisi moleste accepimus) nonnulli clerici, extra tem-
pora à jure statuta: quidam ante ætatem legitimam,
aliqui verò sine dimissoriis literis contra sanctiones
canonicas, se faciunt ad sacros ordines promoveri.

§. 2. Nos eorumdem temeritatem, tali castiga-
tione reprimentes, ut aliis in posterum committen-
di similia, aditus præcludatur; auctoritate Aposto-
lica, hac constitutione perpetuò valitura, statuimus,
& ordinamus, quòd omnes, & singuli, qui absque
dispensatione canonica, aut legitima licentia sive
extra tempora à jure statuta, sive ante ætatem legiti-
mam, vel absque dimissoriis literis, etiam citra-
montanis (præterquam si in hoc ultimo casu, per
cameram Apostolicam, juxta illius stylum ordina-
ti fuerint) ad aliquem ex sacris ordinibus se fece-
rint promoveri, à suorum ordinum executione, ipso
jure suspensi sint; & si hujusmodi suspensione du-
rante, in eisdem ordinibus ministrare præsumpe-
rint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea,
ultra alias penas in tales generaliter à jure inflictas,
beneficiis Ecclesiasticis possint jure privari.

§. 3. Volumus autem quòd præsens nostra con-
stitutio, in Romana Curia existentes, post quindecim
dies, absentes verò Italicos post duos menses;
alios verò ultramontanos, post sex menses, ab ipsis
in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apo-
stolica, publicatione & affixione, ligare incipiat.
Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno ab Incar-
natione Dominicæ millesimo quadringentesimo
sexagesimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont.
nostri Anno 4.

Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos,
aut diffamatos, ditioni S. R. E. mediatè vel im-
mediatè subjectos.

*Sanctio ista declarata & extensa fuit à pluribus Pont.
quos tibi indicavero infra in const. 6. Sixt. V. Hoc
nostri. Tom. 2.*

PIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

AD retinendas insolentias transgressorum, si
nervus publicæ disciplinæ lentescit, eorum
ad peccandum voluntas sit laxior, & exemplum
impunitatis, periculosius in alios derivatur, pro-
pter quod ad præfidentis officium pertinet, talem
adhibere justitiæ severitatem & debitam executio-
nem, quòd commissa crimina puniat, & commit-
tentorum in posterum interdicit audaciam.

§. 1. Cum autem ad audientiam nostram per-
venerit, quòd à certis annis citra, in nostris, &
Ecclesiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, no-
bis, & Ecclesiæ prædictæ mediatè, & immediatè
subjectis, quamplurima, quòdque etiam ex levi-
bus causis, commissa esse reperiantur homicidia, sit-
que inter alia crimen homicidii perniciosum & de-
testabile, debeatque juxta canonicas sanctiones,
gravi animadversione puniri, tantòque severius
punendum, & extirpandum, quantò manifestius
cognoscimus, quòd ex eo, ut plurimum, scandala,
& mala plurima subsequuntur.

§. 2. Cupientes idcirco ex debito Pastoralis offi-
cii, quod nostri, & Ecclesiæ Romanæ prædictæ
mediatè, & immediatè subjecti, juxta piam disposi-
tionem Regis pacifici, qui regnat in cœlis, pacifici
sint, & modesti, nonnullas pro hujusmodi crimine
homicidii debitè puniendo, edidimus constitutiones
infra scriptas, quas ad hoc ut aliquis de eisdem igno-
rantiam prætereundè non possit, volumus per omnes,
& singulas civitates, nobis & Ecclesiæ Romanæ præ-
dictæ mediatè, vel immediatè subjectas, publico
præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apo-
stolica tenore præsentium decernentes, omnes, &
singulos juxta constitutionis earundem determina-
tionem, obstrictos esse ad observationem ipsarum, ac
si personaliter singulis intimatæ forent, cum non sit

Causa consti-
tutionis.

Pœnæ con-
tra malè pro-
motos.

Tempus quo
hæc Bulla li-
gare coepit.

Dat. P. An. 4.
die 17. Nov.

VIII.

Edita A. D.
1462.

Homicidii
crimen dete-
stabile est.

Causa hujus
consti.

Constitutio-
nes ergò edi-
cit hic Pont.
in quib.

Homicidas
jubet exulare
etiam habita
pace
et iugue rem
issionem
aut saluum
conductum
ab officiali-
bus concedi
non posse.

verisimile, quod ad eorum notitiam non deven-
erit, quod exiit tam publico præconio patefactum.
Tenor verò constitutionum de quibus supra fit men-
tio, sequitur, & est talis, videlicet.

§. 3. Sanctissimus Dominus noster, intendens
quieti patriæ consulere, & ipsam sicariis, homi-
cidis, & malefactoribus expurgare, statuit, & de-
crevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii
fuerint condemnati, seu aliàs de civitate aliqua, &
districtu illius banniti, non possint ad civitatem
seu districtum huiusmodi, quocumque tempore re-
dire, seu in eis, vel eorum altero moram trahere,
etiam habita pace ab heredibus, vel confanguineis,
seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiam de latere,
aut Governator qui pro tempore fuerit, vel qui-
vis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex offi-
cio suæ legationis, aliquem homicidam sic exban-
nitum rebannire, reducere, seu revocare ad civita-
tem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei li-
centiam, vel saluum conductum concedere redeun-
di, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum,
vel ad tempus modicum sive magnum, nec etiam per diem unum, sive noctem, quod si secus
per quemquam ex supradictis factum fuerit, inci-
dat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine
ulteriori sententia declarationis, à qua per alium
quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de
hoc speciali expressione) non possit absolvi, ac re-
ductio, licentia, revocatio, salvus conductus, &
cassatio processus, & banni huiusmodi, sint ipso
jure nulla, nulliusque roboris, vel momenti, inci-
dat etiam in pœnam ducatorum mille Camere
Apostolicæ applicandorum, quam Thesaurarius,
cui hoc secreto, vel publicè fuerit denunciatum,
retineri faciat, & mandet, nullo super hoc expecta-
to, seu requisito superioris mandato, quod si non
fecerit, Thesaurarius ipse eandem sententiam ex-
communicationis ipso facto, cum eisdem qualitati-
bus, incurrat: ipsèque sic rebannitus, reductus, re-
vocatus, sive alio quocumque modo reversus, possit
& debeat capi, detineri, & incarcerari; & de ipso,
secundum sententiam contra eum latam, iustitia fieri
per Governatorem, Potestatem, & alios Officia-
les, ad quos spectat, seu pertinet, incontinenti sine
ulteriori licentia, notificatione, & requisitione
superioris, vel alterius, sub pœna ducatorum du-
catorum auri, Camere Apostolicæ applicandorum,
vel retinendorum, quam Thesaurarius præfatus si-
mili modo, & forma, ac sub similibus censuris, fa-
ciat retineri, prout superius est expressum. Hoc au-
tem extendi voluit ad eos, qui revocati, reban-
niti, vel aliàs quomodocumque remissi fuerint, qua-
cumque auctoritate seu licentia (præterquam ex
speciali commissione, seu mandato Romani Ponti-
ficis, contento in literis athenicis, & Bulla plum-
bea munitis, à duobus mensibus citra, termino die-
rum quindecim, quo possint de civitate liberè
recedere, eis concessio) vel qui in futurum reban-
nientur, revocabuntur, seu aliàs remittentur per
quemcumque quavis auctoritate prædicta, sub pœ-
nis pecuniariis, & aliis Ecclesiasticis censuris,
de quibus superius est dictum.

§. 4. Item, quod quæcumque appellationes in-
terpositæ vel interponendæ ab huiusmodi vel aliis
sententiis sive gravaminibus contra homicidas latis,
vel à processu contra eos facto, etiam si lis vel in-
stantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ip-
sarum emissæ per Auditorem Camere, vel alium
quemcumque, ordinatum vel delegatum, sint nul-
læ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ip-
sarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò
appellationes, lites, & causæ huiusmodi, censean-
tur advocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Pote-
states vel alii Officiales inhibiti, huiusmodi man-
datis, inhibitionibus lites pendentis, censuris, &
pœnis in eis contentis, adstringantur, imò tenean-
tur, & debeant, sub pœnis supra positis, ad exe-
cutionem sententiarum litarum procedere. Possit
tamen in causis aliis, à jure vel statuto permittis,

appellari ad Governatorem civitatis, seu provin-
ciæ; qui infra mensem, causam definire teneatur;
quo elapso, appellatio, inhibitio, & instantia super
eis, sint nulla; & liberè, sine impedimento, possit
fieri executio sententiæ, vel banni; ac si non fuisset
inhibitum, & appellatum, quodque banniti, &
condemnati propter huiusmodi crimen homicidii,
censeantur & sint banniti ab omnibus circumvicinis
usque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, si re-
perti fuerint, possit & debeat capitalis sententiæ,
sive condemnationis pecuniariæ executio fieri con-
tra eos, per Potestates & alios Officiales, civitati,
districtui, & loco præfidentes, sub pœnis pecuniariis
simili forma imponendis.

§. 5. Item, quod omnes, & singuli homicidæ,
quorum delictum notorium fuerit, vel de homici-
dicio infamati, seu condemnati (etiam si de delicto
huiusmodi, ex forma statutorum, non possit inquiri,
vel aliqua pœna imponi, vel etiam si ipsius delicti,
vel pœnæ pro eo interpositæ, auctoritate Apo-
stolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Ponti-
fice potestatem habentis, sit facta remissio, cassatio
processus, & sententia annullata, vel aliàs quomo-
dolibet dispensatum, per viam gratiæ seu iustitiæ,
in toto vel in parte) non possint habere officia,
vel dignitates in quibuscumque locis, civitatibus,
& terris, è quibus banniti fuerint, in quibus
domicilium eorum originemque habuerint, seu
aliam moram traxerint vel resederint, etiam si
fuerint absoluti, rebanniti, vel aliàs eorum senten-
tia, seu condemnatio, sive processus cassatio, irri-
tatio, vel aliàs pro infectis habiti; sed perpetuò
sint infames, & omni dignitate privati, nec possint
ferre testimonium, nec tabellionatus officium exer-
cere, non admittantur ad iudicandum, seu ad aliud
officium exercendum, & ab omnibus actibus legiti-
mis, sint perpetuò suspensi, quinimò si huiusmodi of-
ficia acceptaverint, exercuerint, seu ad ea exercen-
da admissi fuerint, tam ipsi, quàm Governator, Le-
gatus, aut Superior, qui eum elegerit, vocaverit, aut
ipsum officium exercere, seu ei præesse passus
fuerit, pœnam quingentorum ducatorum auri
ipso facto incurrat; & sua gubernatione privetur,
nec gesta, in iudicio vel extra iudicium, tam
per eum qui admissus fuerit ad officium, quàm
per eum qui illud ab eo exercere passus fuerit
de cætero valida sint, & robur obtineant, quinimò
sint nullius roboris vel momenti, & si Ecclesiasticæ
personæ fuerint, excommunicationis sententiam
ipso facto incurrant, sine ulteriori declaratione,
à qua non possint præterquam à Romano Ponti-
fice, cum speciali delicti sive transgressionis huius-
modi expressione, absolvi. Et Thesaurarius Came-
ræ, sine aliqua requisitione, seu notificatione, aut
inhibitione vel monitione, salariam eisdem, vel
alteri debitum, retinere debeat, si ab eo debeatur;
si verò non debeatur, mandare Potestati, Gubernatori,
vel alteri, ad quem spectat, ab eis vel eorum
altero exigi, & satisfieri, sub eisdem censuris &
pœnis, prout superius est expressum. Nulli ergo,
&c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexa-
gesimo secundo, Kal. Febr. Pontificatus nostri
Anno quarto.

Privilegia Congregationis Monachorum B. Mariæ
Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, unà cum
communicatione omnium gratiarum Congre-
gationis Cassinensis ejusdem Ordinis.

*Alia privilegia habes etiam hic infra in consl. 12. Jul.
II. Et si ad. fol. 485. Et gratias Congreg. Cassinensis,
vide in constitutionibus indicatis in alia Bulla prima
ejusdem Jul. II. Super Cathedram. fol. 464.*

Cætera de hac Congregatione Montis Oliveti sunt
indicata sup. in consl. 1. Clem. VI, Sollicitudin-
is, fol. 254.

Appellatio-
nis reme-
dium aufert.
Ad hoc vide
omnino Pii
rv. consl. 52.
Et si cuncta.
Tom. 2.
fol. 71.
ubi notabo.

Homicidas
condemna-
tos aut diffama-
tos plures
penas incur-
rere decla-
rat, etiam si
ab Officiali-
bus remit-
tantur.
Amplio-
rem dispo-
sitionem vide in
bullis citatis
in rubr.

Dat. P. An. 4.
die 25. Jan.

IX.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Licet ex debito ministerii Pastoralis quibuslibet Ecclesiastici ordinis viris nos deceat in suis opportunitatibus esse favorabiles & benignos, illis tamen, qui sub Religionis habitu, vitæ castimonia, & observantia regulari, gratum & sedulum exhibent cum puritate mentium Altissimo famulatum, mundanisque relegatis illecebris, cœlestium contemplationi insistant, ut in suis bonis operibus hujusmodi nil eos impediatur, vel conturber, eò propensioribus auxiliis nos convenit opportunè adesse, quo per arctioris ejusdem observantiae semitas se Creatori omnium spontè devoverunt, tantoque devotius ipsi divinis, & contemplationi insistere, ac sacris actionibus vacare possint, quanto eorum status quietior amplioribus fuerit præsidii communis.

Approbatio omnium Indultorum.

§. 1. Cupientes itaque Monasterium Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti Aretinæ Diœc. quòd inter alia ipsius Ordinis, & Congregationis Monasteria insigne, & præcipuum, & per nonnullos præclaros viros ex progenitoribus nostris nobilibus de Piccolominibus, & Prolomeis Domorum à quibus sumpsit exordium, magna ex parte fundatum, atque dotatum est, & in quo dilecti filii, Abbas Generalis dicti Ordinis, unà cum illius conventu, prout ipsi, qui devotionis causa prædictum Monasterium visitando experientia edocente comperimus, gratum, & devotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipsius Ordinis Monasteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes personas, condignis numeribus gratiarum, & favoribus decorare, & non solum ad instar prædecessorum nostrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infra scriptis modificationibus concessa eis privilegia communire, verum etiam illa, prout sæpius in similibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorumque Monasteriis concessum fuisse dignoscitur, Abbatibus, Conventibus, & Monachorum meritis, & virtutibus exigentibus, quoad aliqua ampliare, ejusdem Abbatis in hac parte supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulta, & gratias, eisdem Monti Oliveti, atque aliis Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, nec non præfatis, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Monachis, & personis in eis degentibus per nos, vel Sedem Apostolicam, sive aliis quovis modo concessa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia approbamus, & confirmamus ac præsentis scripti patrocinio communimus.

Loca omnia Congregationis etiam unienda, à Prælati ejus regantur, illicque à Capitulo vel Abbate & Visitatoribus eligantur.

§. 2. Et nihilominus ut idem Abbas, Conventus, Monachi, & personæ eò magis sive cujusvis turbationis, vel impedimenti distractione bonis actibus insistere, piis quoque, & meritoriis operibus continuo vacare possint, quo nostræ erga eos paternæ charitatis intelligent exuberare affectum, sentientque nostræ munificentæ gratiam eis non deesse; hac perpetuò validura constitutione, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quòd in antea perpetuis futuris temporibus, Monasteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monasterio Montis Oliveti dependentia, quæ nunc sunt, & in posterum (auctore Domino) Ordini, sive Congregationi eisdem, quomodolibet uniuntur, incorporantur, subiciuntur, seu applicabuntur, per ipsius Ordinis Prælatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod ubicumque etiam apud Sedem Apostolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales, vel generales de illorum provisionibus, sive dispositionibus per sedem ipsam reservationes factæ fuerint, Capitulum, si tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monasterii Montis Oliveti, & Visitatores prædicti, cum aliis ad hoc, juxta eorum consuetudines & statuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, præsentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore re-

pererint, in Abbates, seu Priores tunc vacantium Monasteriorum, Prioratum, & locorum hujusmodi alias juxta ipsorum consuetudines, & statuta eligere, & nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipsorum, taliter electos, sive nominatos à regimine, sive administratione dictorum Monasteriorum, Prioratum, & locorum, quibus præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, amovere, & ad claustrum revocare, præfatique sic electi, & nominati, absque alicujus Sedis prædictæ, vel alterius provisionis, sive præfectionis, vel dispensationis adminiculo, & præter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monasteriorum quibus præfuerint, impendatur, eisdem Monasteriis, Prioratibus, & locis ad quæ sic electi & nominati fuerint præfesse, ac illa in hujusmodi spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & singula, quæ per Abbates, & Priores aliorum Monasteriorum, Prioratum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorundem, juxta prædicta statuta & ordinationes fieri potuerunt, liberè, & licitè valeant exercere.

§. 3. Per hoc tamen constitutioni nostræ, ac etiam felicis recordationis Eugenii PP. IV. prædecessoris nostri, qua cavetur, quòd monast. ac beneficia unita statutis in ea temporibus, annatam solvere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

§. 4. Et ne ipsos super Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis aliorum motibus, & instantiis improbis turbari contingat, volumus, & auctoritate præfata similiter statuimus, & ordinamus, quòd per quascumque literas Apostolicas, etiam motu proprio, & cum reservationibus antedictis, ac quibuscumque derogatoriis clausulis, propter quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, concessas hætenus, & in posterum forsan concedendas adversus statuta, & ordinationes nostras hujusmodi, nullus prædictæ Congregationis, vel alius cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerit, etiam si Cardinalatu, aut Pontificali sive alia quavis præfulgeat dignitate, aliquod ex ipsis Monasteriis, Prioratibus, sive locis in Titulum, vel Commendam, seu administrationem, aut aliàs, seu super cujusvis illorum fructibus, & redditibus, & proventibus quamcumque pensionem sibi vendicare, vel jus de super acquirere possit, nisi in ipsis literis de præsentibus, ac ipsa Congregatione, specialis & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, & aliàs ex ipsarum tenore literarum evidenter appareat singulos Romanos Pontifices, qui eas concesserint, ex certa scientia cum rationabilis causæ subjunctione, prædictis statutis, & ordinationibus voluisse, ac velle derogare, decernentes ex nunc ipsas literas ad aliquod ex eisdem Monasteriis, Prioratibus, & locis nullatenus extendi debere; ac irritum & inane quicquid in contrarium à quoque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Et insuper Abbatem, Priores, Conventus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis hujusmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, nec non subsidiorum, prout hætenus consuetum est, ac etiam canonicæ portiones, seu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, solutione & contributione absolvimus, & penitus liberamus.

§. 6. Ita etiam, quòd ipsi Abbas, Priores, Conventus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seu præstatione quarumcumque decimarum de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, sive possessionum suarum, quas possident, & in futurum (præstante Domino) poterunt adipisci, quas, seu quos propriis manibus, & sumptibus colunt, vel per boves suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de novalibus, seu nutrimento animalium suorum sint prorsus exempti.

§. 7. Et ad subeundum juramenta, & faciendæ testimonia (nisi in causis, ubi aliàs veritas inveniri non posset, & tunc in eorum Monasteriis) seu accedendum ad processiones nisi præcipuas, vel ad Concilia, præterquam universalia auctoritate Apostolica indicta personaliter compelli nequeant quoquomodo.

Annatæ solutione præfervatis.

Et huic indulto non censetur derogatum nisi id Papa specificè exprimat.

Exemptio à subsidii. Ad hoc vide infra Bullam Jul. II. cit. in rubr.

Exemptio à solutione decimarum. Tu vide d. Bullam Jul. II.

Testificati, & ad processiones ire non cogantur. Tu vide quid notabo in d. Bulla Jul. II. s. 8.

Hæreditates Congregat. consequi possit.

Ordines sacros à quorumcumque Antistite suscipere possunt &c. Tu vide citata ibid.

Celebrare possint tempore interdicti. Tu vid. ibid.

Recipere possint ad Religionem omnes hic exceptos. Tu vide Bullam Pii v. n. 89. Quæcumque, & Bullam Clem. vii. n. 115.

Communicatio Indulgentiarum Congregationis Monachorum S. Justinae five Castinae. Quæ vid. supra in locis in rubr. citatis.

Restrictio exemptionis.

Declaratio quoad liberam sepulturam. Tu vide Bullam Jul. II. cit in rubr.

§. 8. Eis similiter concedentes, ut quascumque hæreditates per medias personas, tam Monachorum, seu personarum dicti Ordinis, quam aliàs quovis modo sibi de jure delatas, & in antea defendendas nomine dicti Ordinis, ac Monasterii, cujus dicta persona Monachus, vel oblatus fuerit, adire, & pro ipso Monasterio retinere.

§. 9. Necnon, quoties opus fuerit, à quocumque Catholico Antistite Monachos, & Novitios dicti Ordinis ad hoc idoneos, absque aliquo alio examine, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, ad omnes sacros ordines promoveri facere, & conferendorum ordinum hujusmodi, aut altarium consecrandorum causa, ipsos Antistites ad se in eorum Monasteriis advocare.

§. 10. Interdicti quoque tempore dummodò ipsi causam illi non dederint, submissa voce, januis clausis, & interdictis, seu excommunicatis exclusis, eorum tamen Capellanis, & habitantibus infra septa Monasteriorum intromisissis celebrare.

§. 11. Quòdque etiam quoscumque Ordinem ipsum introire volentes, etiam si alium Ordinem, præterquam Carthusien. ingredi vovissent, dummodò professionem non emiserint, eosdem recipere, & voto non obstante prædicto, eos ad professionem Regularem admittere. Prohibemus tamen eisdem Abbati, Visitationibus, atque aliis personis dicti Ordinis ne præsentium tenore laicorum, & exteriorum confessiones audire, aut alia vota commutare, five eos ab excommunicationis sententia à jure vel ab homine promulgata absolvere, aut cum eisdem excommunicatis participare, five cum patientibus defectum nataliù, quoad obtinendum dignitates Ecclesiasticas dumtaxat, dispensare, seu Pontificalia insignia deferre quoquomodo præsumant.

§. 12. Cæterùm, præfato, & aliis Abbatibus, Visitationibus, Prioribus, Conventibus, Personis, Monasteriis, Prioratibus, Locis, & Membris dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, & gratiis, dilectis filiis Præfidenti, Visitationibus, Monasteriis, Congregationis S. Justinae Paduan. Ordinis S. Benedicti prædicti, eorumque Monasteriis, Prioratibus, membris, & personis, & bonis tam per nos, quam per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, sub quavis forma, & expressione verborum, tam in specie, quam in genere concessis, & quibus Præfidentis, Abbates, Visitatores, Priores, Monachi, & personæ, Monasteria quoque, & Prioratus, membra, loca, & bona ejusdem Congregationis S. Justinae utuntur, & gaudent, five uti, & gaudere possunt, quæ omnia præsentibus haberi volumus pro expressis, & specificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conventum, Monachos, personas, Monasteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliveti cum modificationibus tamen præinfertis, ac etiam infrascriptis extendimus, & eis de novo concedimus, ac etiam impartimur ipsi Abbas, & Professores Montis Oliveti, eorumque Monasteria, Prioratus, membra, personæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum, instar, sine tamen Præfidentis, ac personarum dictæ Congregationis, eorumque Monasteriorum, & bonorum præjudicio, perinde in omnibus, & per omnia uti valeant pariter, & gaudere, ac si illa omnia, & singula eis pariter à Nobis, & prædecessoribus, aut Sede prædictis specialiter, & expressè concessa, indulta, & attributa fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia concedimus pariter, & indulgemus.

§. 13. Sub exemptione tamen prædicta, ipsorum Capellanos, & benefactores, ac eorum Capellanorum familiares, nequaquam comprehendendi, neque ipsi Abbati, Visitationibus, & aliis supradictis, illam quoad onera realia suffragari volumus.

§. 14. Et in quantum eis libera sepultura conceditur, casus excipimus à jure exceptos, nisi hæc eis per specialia Sedis ejusdem privilegia sit concessa, aut fuerit hæctenus consecuta.

Nalli ergo &c. Si quis &c. Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Domini 1462. Tertio nonas Octob. Pont. nostri Anno quinto.

Retractatio eorum, quæ ipse Pontifex, in minoribus existens, scripserat pro Concilio Basileensi contra Eugenium IV. De isto Concilio vide supra in d. Eugen. constit. II. Magna. fol. 3.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rectori, & Universitati Scholæ Colonienfis, Sal. & Apost. bened.

In minoribus agentes, non sacris ordinibus initiati, cum Basilicæ inter eos versaremur, qui se generale Concilium facere, & universalem Ecclesiam representare aiebant, dialogorum quandam libellum ad vos scripsimus, in quo de auctoritate Concilii generalis, ac de gestis Basileensium, & Eugenii Papæ contradictione, ea probavimus, vel damnavimus, quæ probanda vel damnanda censuimus, quantum capiebamus, tantum defendimus, aut oppugnavimus; nihil mentis sumus, nihil ad gratiam, nihil ad odium retulimus, existimavimus bene agere, & recta incedere via: nec mentis nostræ aliud erat objectum, quam publica utilitas & amor veri. Sed quis non errat mortalis? Sapientem inquit Philosophi numquam errare, verum est. At qui sapiens, nisi bonus? quis bonus, nisi solus Deus? Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum, non est usque ad unum, inquit Propheta Regius; Declinavimus & nos ab utero matris, erravimus in invio, & non in via; ambulavimus in tenebris, & procul à vera luce recessimus, nec nobis tantum erravimus, alios quoque in præcipitum traximus & cæcis ducatum præbentes cæci, cum illis in foveam recidimus. Fortitan & aliquos ex vobis scripta nostra decipere, & in devia deduxerunt, quorum sanguinem si de manibus nostris requisierit Dominus, non habemus quod respondere possimus, nisi nos, ut homines, peccavisse; qui arbitantes rectum iter ostendere, obliquum monstravimus. In misericordia tantum Dei spes nostra sita est, quæ super omnia opera ejus elucet. Sed haud quamquam satis fuerit divinam misericordiam implorare, & dicere, Parce, Domine, parce peccatis nostris, nisi pro viribus vulnera, quam diximus, veritate curare annitatur, & sicut in fabulis, Sagitta, quæ vulneraverit, afferat opem: five ut canit Ecclesia, Medelam inde ferat, hostis unde læserat. Mortem quidam priùs sibi consciverint, quam videri velint aliquando malè sensisse, & nonnulli ne vel ad horam videantur errasse, semper errant, & dum ad minimam tolerare honoris jacturam nequeunt, totum abjiciunt, & perpetua notantur infamia, & in pessimas prolabantur hæreses: Qui ne apparent inconstantes, pertinaces efficiuntur. Superbissimi hoc agunt, qui videri dii, non homines volunt, quales Constantiæ combusti sunt nostra ætate in magno conventu, Hieronymus & Joannes hæresiarchæ.

§. 1. Non homines sumus, & ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa quæ diximus, scripsimus, egimus, damnari posse: verum non ut Arrinus, Eutyches Macedonius, aut Nestorius, & alia blasphemorum turba, ex animo damnatam viam elegimus, seducti peccavimus, ut Paulus; & ignorerant persecuti fuimus Ecclesiam Dei, & Romanam primamque Sedem. Propter quod prostrati ante oculos divinæ pietatis, supplices oramus: Delicta juventutis meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, poenitet malè dictorum scriptorumque, vehementer poenitet: plus scripto, quam factò nocuimus. Sed quid agamus? scriptum & semel emissum volat irrevocabile verbum. Non sunt in potestate nostra scripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgò leguntur. Utinam latuissent, quæ sunt edita; nam si futuro in sæculo manserint, aut in ma-

Dat. P. An. 5. die 5. Octob.

X.

Edita An. D. 1463.

Enarratio ante actòrum.

Pont. iste dum in minoribus erat ignoranter contra Ecclesiam Dei locutus est.

lignas mentes inviderint, aut incautas, fortasse scandalum parient. Qui hæc scripsit, inquit, in beati tandem Petri cathedra sedit, & Christi Salvatoris vicariatam gessit, ita scripsit Aeneas, qui postea summum Pontificem adeptus, Pius II. appellatus est, nec invenitur mutasse propositum, qui eum elegerunt, & in summo Apostolatus vertice collocarunt, ab iis scripta ejus approbata videntur. Verendum est, ne talia nostris aliquando Successoribus objiciantur, & quæ fuerunt Aeneæ, dicantur Pii, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, adversus quam ignoranter letraverunt.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filii, beatum Augustinum imitari, qui, cum aliqua in suis voluminibus erronea intervisset, retractationes edidit. Humilis & probatissimi vir ingenii, qui suas ineptias verecundè confiteri, ac corrigere, quam impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus: Confitebimur ingenue ignorantias nostras, ne per ea quæ scripsimus juvenes, error irrepant, qui possit in futurum Apostolicam sanctam Sedem oppugnare, nam si quem decuit umquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi sumus, quos sine ullis meritis pius & misericors Deus, sola dispensatione sua, ad beati Petri solium, & dilectissimi Filii sui Domini nostri JESU CHRISTI Vicariatam evocavit.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones vestras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis scriptis inhæreatis, aut fidem ullam præstetis, quæ supremam Apostolicæ Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid astruunt, quod sacrosancta Romana non amplectitur Ecclesia. Suadete omnibus, ut id solium præ cæteris venerentur, in quo Salvator Dominus suos vicarios collocavit, & quod beati Apostoli Petrus & Paulus, suo sanguine dicaverunt, nec putetis divinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum, quæ creavit, inordinatam reliquisse militantem Ecclesiam, quæ cum sit sponsa Christi, profecto à Deo est, & ordinem habet, dicente Apostolo. Quæ sunt à Deo ordinata esse. Requirit autem ordo, ut inferiora à superioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniant, tamquam principem & moderatorem cunctorum, quæ infra se sunt. Sicut græves unam sequuntur, & in apibus unus est rex, ita & in Ecclesia militanti, quæ instar triumphantis habet, unus est omnium moderator & arbiter, JESU CHRISTI Vicarius, à quo, tamquam capite, omnis in subiecta membra potestas & auctoritas derivatur, quæ à Christo Domino Deo nostro sine medio in ipsum influit. Nec profecto in alium, tamquam sui exercitus ducem, supremam auctoritatem Christus principaliter derivasset, quam in suum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commissam novimus Domini gregis curam, nec duo pluresve Petros Evangelistæ commemorant, nec duos aut plures instituit Dominus, qui suum locum tamquam capita tenerent æqualia: sed unum constituit, ut verticem, ac ducem, & Pastorem universi gregis, Simonem Petrum, dicens, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves regni cælorum: & quodcumque ligaveris super terram erit ligatum & in cælo, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælo. Et, Pasce oves meas. Quæ nulli alteri seorsum dicta leguntur, nisi Petro, ut in Petro unitas, & summa contineretur auctoritas, nec alius à Petra dictus est Petrus nisi Simon, ut intelligeremus unicum esse veræ, & solidæ Petræ, id est, Christi, ut Paulus exponit, locumtenentem Simonem Petrum, qui solus pro Domino in periculo constituto exemit gladium. Petrus igitur, & successores ejus Romani Pontifices primatum in Ecclesia tenuerunt, & Nos hodiè, quamvis indigni, sola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ secundum Canonicas sanctiones præficatur Ecclesiæ, quamprimum electus est in sacro Collegio, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur, & per ordinem in omnem diffundit Ecclesiam cujus

peccata divino judicio punienda relinquuntur. Si quid adversus hanc doctrinam inveneritis aut in Dialogis, aut in epistolis nostris, quæ plures à nobis sunt editæ, aut in aliis opusculis nostris, (multa enim scripsimus adhuc juvenes) respicite, atque contemnite, sequimini quæ nunc dicimus, & senti magis, quam juveni credite, nec privatum hominem plaris facite, quam Pontificem. Aneam rejicite, Pium accipite. Illud, gentile nomen parentes indidere nascenti; Hoc Christianum in Apostolatus suscepimus.

§. 4. Dicent fortasse aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem advenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ita est, longè aliter actum. Audite filii conversationem nostram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet satis. Anno salutis primo, & trigésimo supra millesimum quadringentesimum cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in secretò Consistorio Cardinalem creaverat, Eugenius IV. spreverat, Basileam petivimus, ibique Concilium inchoatum invenimus, verum ab Eugenio revocatum, quamvis congregati noluerant obedire, asserentes jam inceptum Concilium sine consensu Patrum, qui convenissent, haud quaquam potuisse dissolvi. Julianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conspicuus. Is cum cæteris præstaret, audita Eugenii revocatione, præsidiam dimisit tamquam summo Pontifici vellent obedire: sed cum auferretur in dies, Eugenio vel invito Concilium, & multi ex diversis regionibus Episcopi, & Regum legati adventarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur. profugi in dies nonnulli concurrerent, præsidiam relumpit, & auctoritatem Concilii mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis suppressere cepit. Venientes Eugenii Legatos, & potestatem Romanorum Præsulum magnificantes, apparenter confutavit, & cum esset facundissimus, facile persuasit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Urbe profecti, Eugenio infensi, vitam ejus morèque carpebant. Accedebant in horas carerativim novi Curiales, qui (ut est omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenio nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex Patria juvenes, non ex Urbe illuc migraveramus, & nova tum primum avis ex Senensi gymnasio evolaveramus, rudes & inexperti, verè esse arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui neciremus ipsi mentiri, atque ut est innatum homini, retra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique testes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Parisiensis scholæ, cujus est fama percelebris, affuerunt & aliquando vestri & aliorum studiorum Germanicæ nationis Oratores, & uno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cælum efferebant. De potestate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præsumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes auribus, multitudini applaudebant. Accessit & ipse Eugenii consensus, qui dissolutionem Concilii à se factam, revocavit, & progressum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Ecclesiæ data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio sese remissuros, & pedes ejus tamquam beati Petri exosculaturos promiserant, si, revocata dissolutione, Concilio cursum permitteret, atque illi cohereret. Novæ intercessere discordiæ, tum aliis de rebus, tum potissime super translatione Concilii, Græcorum causa, in alium locum. Eugenius in Italia, non sine ratione, Concilium petebat, popularitas Synodalis transire montes horrebat, & in Avinione, aut in Sabaudia locum desiderabat. Adiverunt per id temporis duo viri ex Italia Basileense Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, & Ludovicus Pontanus, Apostolicæ Sedis notarius, Alphonsi Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis fidera, ceu Pontificii juris, & totius civilis sapientiæ duo præcipua lumina, & clarissima censebantur. Hi didis scriptisque

Occurritque ne objectioni eorum qui dicerent ipsum Pont. cum Pontificatu mutasse propositum & ideo ejus vitam & gesta recentet.

Ideo ad imitationem S. Augustini ejus dicta retractat.

Et suadet, ejus scriptis Apostolicæ Sedis auctoritatem eliditibus non præstari fidem.

Concilii gesta probabant, Eugenii facta damnabant, nec erat qui aut vellet aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? audire potuimus, non discere? Rude nimis ingenium est, quod per singulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magistri sunt, tales discipuli evadere solent. Paucos invenias Aristoteles, qui Platonica norint destruere dogmata. Non est discipulus supra magistrum, inquit Dominus: nec nos magistrum potuimus superare. Julianus nobis, & Nicolaus, & Ludovicus, & alii complures fuerunt magistri, schola, Basileensis conventus, in quo raro aliquis Eugenii causa defendit. Adversus Concilii dignitatem mutire aliquid, crimen hæresis fuit. Una omnium vox Concilium Eugenio præferbat. De Sedis Apostolicæ præcellentiâ aut silentium, aut contemptus. Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo quæ audivimus, & post aliquot annos, existimantes nos aliquid esse, diximus, ut est apud Sartyricum; Semper ego auditor tantum? numquam ne reponam? Puduit semper discipulum agere, subtraximus ferulæ manum, cœpimus loqui, & magistri personam induimus. Scripsimus epistolas, & opuscula, hoc omnibus passim datur, docti, & indocti scribunt, & quæ scripsit ipse, nemo contemnit, nisi editionis fervorem tempus extinxerit, nobis placebant scripta nostra, more Poëtarum, qui Poëmata sua tamquam filios amant. Nec Basileæ quemquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim similia similes, applaudebamus nobis ipsis, & in editionibus nostris gloriabamur. Et quamquam postea Eugenius Concilium in Italiam transfulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac domum Florentiæ convenerit, quamquam Julianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum celebramus, ad Eugenium defecissent, quamquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, nolimus tamen credere, existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent, & cum nihil haberemus, quod nobis auferri posset, perseverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Mansimus igitur Basileæ, quoad Eugenio, ut credidimus, iusto iudicio deposito, Amadeus Sabaudienfis susceptus est, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, sed tamquam verum Christi Vicarium venerati sumus, nihil ad hæc sinistri putantes intercessisse. At cum Fridericus Romanorum Rex, Aquiligrani coronatus, domum repetens, Basileam transitum fecisset, rogatusque Felicem illic præsentem accedere, nullo pacto persuaderi potuisset, ut honorem ei, tamquam Rom. Pontifici, exhiberet, aut publicè cum eo verba misceret, tum primum consideravimus possibile esse, quòd partem erroneam sequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futurus, in tanto negotio dubius esset, & ad Eugenium inclinaret magis. Multum, & sæpè inter nos ipsos cogitavimus, quis esset modus inveniendi verum, numquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici transire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota ferè Germania neutralis. Concilium Basileæ dicebant esse Germani, & idolum ejus respuebant, nec Eugenio, nec Basileensibus plenè obediebant. Placuit ad neutrales transire, ut verum apud eos liberius audiremus, & si recedendum esset ab uno extremorum, per aliquod medium transiremus ad alterum, & eorum iudicium spectaremus, qui non essent affecti causæ. Mansimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audivimus opiniones. Neutralitatem idcirco Teutones induerant, ut concordia facilius inveniretur, non ex consilio Solonis, qui tumultuante civitate, extorrem fecit eum, qui sine parte remansit. Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugenium falsò de multis accusatum invenimus, Cardinalésque, qui Basileam venerant, ob privatas inimicitias, bono, & sancto viro notam inurere voluisse, qui tamen cuncti postea ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

Julianus S.
Angeli Cardinalis Ro-

S. 5. Fortè per id tempus Julianus S. Angeli Cardinalis, cujus supra meminimus, ex Ungaria, qua

sibi decreta contra Turcas fuerat Provincia, Flavianum venit, quæ hodiè Vienna dicitur, præcipuum Austriæ columen, sæpè cum eo sermonem pro veteri consuetudine miscuimus, sæpè de rebus Basileensibus disputavimus, tuebamur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus generalis Concilii auctoritatem, ille Apostolicæ Sedis potestatem magnoperè collaudabat. Dicebamus Concilium Basileense jure perseverasse, quamvis Eugenius Præsidentes revocasset, & hoc ejus factum accusabamus, ille dissolutum seu translatum ritè Concilium affirmabat, & Basileensium opera multis modis detestabatur, Basileæque non Synodum Ecclesiæ, sed Satanæ, & ministrorum ejus Synagogam remansisse dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio, verum modesta, & charitate plena. Ad extremum cum suis scriptis, distisque Cardinalem vinceremus, premeremúsque vehementer, subridens ille, Tu, inquit, Aenea tabellis obsignatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcirco, & hodiè idem putas debere sentire, & additos priori sententiæ censet? Verum propterea nos sumus liberi, quia mutare sententiam usque ad mortem possumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falso, verum amplecti? Fateor me dixisse & scripsisse, quæ refers, verum à vero remotum errasse: Ac tu, qui, ut ais, me Doctore, Basileensibus credere adductus es, errantem olim seclatus es, cur modo non sequeris recta monentem? Præsumpsi de meipso, dum essem Basileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodesse, nocui, in medio Ecclesiæ docens quæ non didici, cœcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Ecclesiam malignantium, & cum impiis sedere recufavi. Revelavit Dominus oculos meos, & consideravi mirabilia de lege sua: cognovi priorem errorem, & quantum à verò procul abiissent Basileenses, planè intellexi. Adii Romanam Curiam, & Eugenio, cum fuisset rebellis, submissi servicem, à quo misericordiam consecutus, ad unionem Græcorum navavi operam, & illis Romanæ Ecclesiæ reconciliatis, adversus impios Turcas legationem accepi. Castigans castigavit me Dominus, & morti non tradidit me, sed humiliatum exaltavit, quia cognito in errore non perseveravi, sed mox in viam redii, & ex magistro factus discipulus, ex magno parvus, expurgato veteri fermento, novum hominem indui, & veræ matris lacte nutritus, ad fontem veri perveni, quem sancti Doctores ostendunt Græci, & Latini, quorum una vox est, salvari non posse, qui Sanctæ Romanæ Ecclesiæ non tenet unitatem, omnesque illas virtutes mancas esse ei, qui summo Pontifici obedire recusat, quamvis in sacco, & cinere jacens, dies & noctes jejundet, & in cæteris videatur legem implere; quia melior est obedientia, quam victima, & omnis anima potestatis sublimioribus subjecta est, & Romanum Præsulem in Ecclesiæ vertice constitutum esse constat, à quo nullam ex ovibus Christi exemptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & Pastoris Eugenii vocem audivi, tu si sapias, idem facies.

S. 6. Hæserunt pectori nostro verba viri, quæ sæpè ad nos repetit non sine charitate ardenti, & amore singulari. Interea ex diversis regionibus homines doctissimi Cæsarem adierunt, quibuscum placidos de eisdem rebus miscuimus sermones, semper ad verum intenti, cujus est natura hominis avida. Multum profuit nobis Joannes Caravajalis Apostolici Palatii Auditor, natione Hispanus, qui Juliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione successit, quocum sæpè de Concilio Basileensium amicè disputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus. Cúmque Cæsar ad unionem Ecclesiæ procurandam in Nuringberga suæ nationis conventum instituisset, decrevissetque summum Pontificem adhortari, ut Constantiæ novum Concilium indiceret, Legatúmque mitteret, ac Basileenses pariter inducere ut eò se

transfer-

Et eidem multum profuit Joannes Caravajalis Hispanus, qui Rotæ Auditor fuit, & deinde Cardinalis.

transferrent, ut ibi pax Ecclesie redderetur, primi Basileenses recusare. Quod audiens Thomas Asselbachius ex Germanis insignis Theologus, Nunc, inquit, scio Basileenses Spiritum sanctum non habere ductorem, quando tam æquam Imperatoris legem effugiunt, idem multi alii dixere viri doctissimi, & opinione sanctitatis illustres.

§. 7. Quibus consideratis, caligo tandem ab oculis nostris cecidit, quæ velut aranearum tela, verum cernere impediēbar. Recognovimus errorem nostrum, venimus Romam, Basileense dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, & reconciliati Ecclesie Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus: Ego nullum primum nisi Christum sequens beatitudinitate, id est cathedræ Petri communione confocior. super illam fundatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio.

§. 8. Eramusque adhuc penè laici, quando ad Eugenii obedientiam rediimus. Ex Basilea clericali tantum caractere insigniti recessimus, nec umquam sacros imbuimus ordines, nisi post veritatem cognitam, Basileen. cæcitate relicta. In Austria minores ordines, ac subdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Urbe ad presbyterarum pervenimus. Hæc est conversatio nostra, per hos gradus è tenebris ad lucem migravimus.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Sarazanus Theologica sapientiæ celebratus ac acutissimus interpres, qui postea in summo collocatus Apostolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

§. 10. His auctoribus, unam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam esse didicimus matrem omnium fidelium, extra quam non invenitur salus, sponsam Christi immaculatam, in qua omnes, qui militant, finem sibi proponunt vitam æternam. Idcirco enim in Ecclesia militanti laborant homines, & cum demonibus tamquam hostibus pugnant, ut pacem tandem assequantur, & cum JESU magistro, ac legifero suo in cælesti Hierusalem triumphare, ac regnare possint. Hic finis Christiano proponitur, huic omnes Ecclesie militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Ecclesia quidam exercitus est Deo militans, terribilis ut castrorum acies ordinata dicitur, uni procul dubio Imperatori subjecta, ad cujus nutum cuncta referuntur. Cùmque pius ac maximus & opr. Deus in suo sanguine fundaverit Ecclesiam, eamque voluerit ad finem usque sæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen institutum esse, quod optimum censetur? At verò inter genera gubernationum communis Philosophorum sententia est, præstare Monarchiam, & Romani, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis electis regibus duos annuos Consules elegerunt, & modò tribunos addidere, modò alios magistratus invenerunt, in adversis tamen casibus, bellisque gravioribus, ad unum aliquem recurrebant, virtute & auctoritate præstantem, quem Dictatorem appellarunt, cujus dicto non liceret adversari, & quamquam dictaturam ab initio temporaneam instituerunt, in Julio tamen, & successoribus ejus perpetua effecta est. Nec umquam Romana res admirabilior, aut celsior fuit, quam sub Augusto Cæsare, quando jam clausis Jani portis totus ferè orbis sub unius hominis gubernatione quievit. Quo tempore natus mundi Salvator Monarchicum regimen cæteris prætulisse videtur gubernationibus. Idem probat totius ferè orbis consuetudo, cujus maximam partem gubernant reges, sive Christianos intueamur, sive Barbaros. Et quamvis civitates aliquot reperiantur, quæ cùm maximè serviant, liberas sese vocitant, sine Rege viventes, non possunt tamen effugere, quin unum præferant aliis, eisque tamquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Cælestis aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinatius? Quid majus, aut durabilius? Quid melius, aut beatius? Quamvis in ea,

& Angelorum diversi sint ordines, & sanctorum spirituum innumerabiles chori, unus est tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit universa, & nihil negligit eorum quæ condidit, cujus Filius unigenitus Christus JESUS, cùm pro nostra salute venisset in hunc mundum, servili accepta forma, Ecclesiam, de qua loquimur, in Cruce patiens, suo sanguine acquisivit, & in ea usque in diem Ascensionis corporaliter præsedet, & tamquam dux verus, & imperator, cuncta in finem suum direxit. Et cùm ascendisset in cælum, eum indubitanter sui gregis Pastorem reliquit, cui dixerat, Pæce oves meas, & Tibi dabo claves regni Cælorum. Neque enim dixit, & non fecit, qui solus est verax. Grex Christi, Ecclesia est. Pastor primus ipse Christus fuit, & Pastor bonus, qui posuit animam suam pro ovibus suis. Secundus Pastor Petrus extitit, ab ipso Domino institutus, atque omni potestate donatus, quæ ad benè regendum commissa oves necessaria ducitur, alioqui Christus, qui sapientia Patris est, & omninò sapienter egit, Ecclesie suæ haud sufficienter providisset, quod est nefarium asserere. Et quamvis plures per orbem Ecclesie instituta fuerint, & plures Episcopi, id est plures greges, & ovilia plura, & Pastores plures; omnes tamen sub uno Pastore, & in uno grege, atque ovili continebantur, sicut & hodiè continentur, quia unus est Christi thalamus, una sponsa, unum ovile, & unus Pastor, & omnium Episcoporum unus Episcopus Romanus Præsul, beati Petri successor, & JESU CHRISTI Vicarius. Petrus enim in Antiochia primùm sedit, deinde Romam venit, unde cùm persecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus est, & hic glorioso martyrio vitam finivit, successore Clemente substituto, atque ita in hanc usque diem servatum est, ut qui Romæ sederit Antistes, ritè institutus per legitimum electionis tramitem, tamquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Christianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Episcopi tamquam JESU CHRISTI Vicarium, & Beati Petri successorem, universalis Ecclesie caput ac rectorem, & ducem venerati sint. Inter quos plurimi pro Christi nomine asperissimos perpassi cruciatus, & morte multati, coronam Martyrii susceperunt, plurimi Confessores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis sine sanguinis effusione, non tamen sine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conservanda sacri Evangelii auctoritate moriendi, ad cælestem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damasi, Leonis, Innocentii, Bonifacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monasterio sancti Anastasi ad summum sacerdotium evocatus, ad quem Divus Bernardus Monachorum pater, non minùs doctrinæ fulgore, quam vitæ sanctimonia illustris, inter multa, hujusmodi verba conscripsit. Indagemus, inquit, adhuc diligentius quid sis, quam geras videlicet personam pro tempore in Ecclesia Dei. Tu es Sacerdos magnus, summus Pontifex, tu Princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyse, judicatu Samuel, potestate Petrus, unctioe Christus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt & alii quidem cæli janitores, & gregum Pastores, sed tu tantò gloriosius, quanto & differentius utrumque præ illis nomen hereditasti. Habent illi assignatos sibi greges singuli singulos, tibi universi crediti uni sumus. Nec modo ovium, sed & Pastorum, tu unus omnium Pastor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. scribit, cui supremam, & omnimodam in Ecclesia potestatem concedit. Quod ille de tertio testatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profiteamur, quia dignitatis est auctoritas. Liqueat igitur unum in Ecclesia caput esse, & unum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum discordiam parit. Christus Ecclesie suæ in ultimo Testamento pacem reliquit,

Cognito tandem errore Romam venit, & reconciliavit se Ecclesie.

Sacros deinde ordines suscepit.

Profuitque sibi multum Thomas, tunc Theologus, & deinde Papa Nicolaus V.

Pontifex ponit hic quæ de Romani Pont. auctoritate sentit, & Bernardi ad Eugenium tertium notatu digna verba.

& pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo, & regimen pacis amicum, id est, monarchicum, sub beato Petro, & successoribus ejus administrari cuncta præcipiens, clavibus illi commissis, & cura gregis demandata. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & potestate sentimus, cui & congregare generalia Concilia, & dissolvere datum est. Qui etsi filius est propter regenerationem, propter dignitatem tamen pater habetur, & sicuti filiationis causa venerari debet Ecclesiam tamquam matrem, ita & prælationis causa præfertur ei, ut pastor gregi, princeps populo, rector familia. Cum his & generalis Concilii auctoritatem, & potestatem complectimur, quemadmodum, & ævo nostro Constantiæ, dum ibi fuit Synodus universalis, declaratum, definitumque est. Veneramur enim Constantien. Concilium, & cuncta, quæ præcesserunt à Romanis Pontificibus nostris prædecessoribus approbata, inter quæ nullum invenimus umquam fuisse ratum, quòd stante Romano indubitato Præsule, absque ipsius auctoritate convenerit: quia non est corpus Ecclesiæ sine capite, & omnis ex capite defluit in membra potestas. Hæc nostra sententia est, filii: hæc credimus, & profiteamur: hæc jam senes, & in Apostolatus apice constituti, pro veritate asserimus.

§. 1. Si quæ vel vobis, vel aliis conscripsimus aliquando, quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam erronea, & invenilis animi parum pensata judicia, revocamus atque omnino respuimus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. Kal. Maij, Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

Et quæ in contrarium scripsit tamquam erronea revocat.

Dat. P. A. 5. die 26. Apr.

XI.

Prohibitio prædicandi, disputandi, aut suadendi, hæreticum, vel peccatum esse, credere, JESU CHRISTI sanguinem, in triduo suæ passionis, ab ipsa Divinitate, divisum, vel non divisum fuisse.

Edita A. D. 1464.

P I U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ineffabilis summi providentia Patris ad hoc nobis, quamvis immeritis universalis Ecclesiæ regimen pia dignatione commisit, ut tamquam de summo vertice ad infima refluentes intuitum, quid pro sacræ Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipsa floridè dilatetur, solertiùs intendamus, omnemque inquietudinis, & molestiæ fomitem subtrahamus, sicque statui omnium Religiosorum in humilitate Altissimi famulantium, opportunè provideamus, quòd omnibus ab ipsis sublati molestiis, in Religionis observantia, jugique perseveratione quietiùs intendere valeant.

Quidam tenebant sanguinem Christi, in triduo passionis ab ejus Divinitate fuisse divisum. Et alii contrarium affirmabant.

§. 1. Sanè, cum dudum inter dilectos filios Prædicatorum, & minorum Ordinum Fratres (satore zizanix operante) super eo quod eorum aliqui in ipsorum prædicationibus pretiosum Sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI in triduo passionis ejusdem separatim fuisse ab ipsius Sanctissima Divinitate asseverabant, alii verò fore contrarium tenebant, dissensionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus eventum extitit, ut facilè mentibus fidelium posset scandalum generari. Et licet aliàs Nos ad obviandum prædictis, auditis iis quæ circa præmissa utraq; pars dicebat, & allegabat, silentium imposuerimus, ac materiam ipsam indiscussam pro tunc reliquerimus, ac mandavimus de hujusmodi dubietate amplius discussionem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate prædicta, in mentibus eorumdem Christi fidelium aliquid scandalij ad eorum animas illaqueandas evenire possit, matura præmeditatione curavimus omnibus finistris eventibus præmissis, prout ex debito Pastoralis officij adstringimur, obviare.

Hic ergo Pontifex de hoc prædica-

§. 2. Ut igitur in Ecclesia Dei orthodoxæ fidei unitas præservetur, & de cætero tollatur occasio in

hujusmodi controversias incidendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd nulli Fratrum prædictorum deinceps liceat de supradicta dubietate disputare, prædicare, vel publicè, aut privatè verbum facere, seu aliis suadere, quòd videlicet hæreticum, vel peccatum sit, tenere, vel credere, Sanguinem ipsum sacratissimum, ut præmittitur, triduo passionis ejusdem Domini nostri JESU CHRISTI, ab ipsa Divinitate quomodolibet fuisse, vel non fuisse divisum, vel separatum, donec super dubietatis hujusmodi decisionem, quid tenendum sit, fuerit per Nos, & Sedem Apostolicam, definitum.

§. 3. Mandantes propterea univèrsis & singulis eorumdem, & aliorum quorumcumque Ordinum per totum Orbem constitutis Fratribus, cujuscumq; status, gradus vel conditionis existant, præsentibus & futuris, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, quam ipso facto incurrant, & à qua nisi in mortis articulo, constituti, nisi per Nos, aut successores nostros, absolvi possint, ne contra statutum, & ordinationem nostram prædictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo præsumant.

§. 4. Necnon omnibus, & singulis prædictorum & aliorum Ordinum Prælati, ut in virtute sanctæ obedienciæ transgressores omnes, quos in pœnam hujusmodi incidisse, aut contra prædicta dixisse, vel fecisse præsumperint, dignis pœnis, dirisque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratribus ipsis utriusque, seu alterius Ordinis, de cætero sub eisdem pœnis, aliquem Fratrem, seu alium, hæreticum propterea proclamare, aut hæresis ex hoc labem incurrisse confiteri, illam, vel illos, apud Sedem Apostolicam denunciare teneantur, & debeant, quòdque inter alias quascumque Ecclesiasticas, sæcularesve personas, nullus Fratrum Ordinum prædictorum, seu aliorum, aliquem de prædictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare præsumat.

§. 5. Quinimò, ut Fratres ipsi Prædicatorum, & Minorum Ordinum hujusmodi, mutuo se diligant, & cum charitate pertractent, secundum Ordinum ipsorum instituta, & Regularis observantiæ regulam, sub pœna præmissa auctoritate præfata tenore præsentium injungimus: decernentes ex nunc, omnes, & singulos Fratres Ordinum prædictorum, qui prædicta non observare, vel illis contrarietatem, vel venire studuerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religiosorum, & Ordinum ipsorum penitus inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane; si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrorum mandati, injunctiois, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

Dat. Anconæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1464. Cal. Augusti, Pont. nostri Anno sexto.

P A U L U S S E C U N D U S
P O N T. C C X V.
ANNO DOMINI MCDLXIV.

Paulus Secundus, Venetus, Petrus Barbus antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci, creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto Idus Septembris eodem anno. Sedit annos 6. menses 10. dies 20. Creavit Cardinales undecim. Obiit 5. Kal. Augusti anno 1471. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 14.

Jurisdicctio & facultates Vicarii Papæ, in Urbe ejusque districtu.

Amplioribus jurisdictionibus utitur hodie Vicarius, ex multorum Pont. constitutionibus, quas tibi indicavero in Pauli III. constit. 36. Licet, ubi ponam annotationes, eas hic propterea omitto.

ri & disputa-
ri prohibet.

Contravenientibus pœnas imponit.

Et Sedi Apostol. eos denunciari jubet.

Fratresque Prædicatores & Minores mutua cum dilectione tractare præcipit.

Sanctionem pœnalem adjicit.

Dat. P. A. G. die 1. Aug.

Edita An. D.
1464.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Dominico Episcopo Torcilano, in Alma Urbe in spiritualibus Vicario nostro, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Licet Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen ad vigilantiam nos inducant, Romana tamen Urbs inclita, quam Caput Orbis divina elementia stabilivit mentem nostram sollicitat, ut de ipsius statu prospero & salubri attentius & diligentius ita procuremus, ut spiritualiter & temporaliter felicioribus successibus congruat incrementum.

Deputatio Vicarii.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliisque virtutum donis, quibus personam tuam præditam esse familiari experientia percipimus, firmam in Domino spem gerentes, ac sperantes quod ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter & fideliter exequaris. Te in præfata Urbe ejusque suburbii Dicec. & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus usque ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.

Elargitio jurisdictionis. Tu ad ea vide Bullas in rub. indicatas.

§. 2. Tibique visitandi Ecclesias, Monasteria, & loca Ecclesiastica, secularia & regularia quorumcumque Ordinum ipsius Urbis, etiam Ecclesias S. Laurentii, Anastasii, S. Sebastiani & S. Agnetis, & alia Monasteria, & Ecclesias propè Urbem ipsam exempta & non exempta, & ipsorum personas, & eorum cuiuslibet ipsorum excessus & crimina multandi, corrigendi, puniendi prout secundum Deum & iustitiam videris expedire. Causas civiles & criminales audiendi, excutiendi, cognoscendi, & sine debito terminandi. Conferendi quoque Ecclesiastica Sacramenta, Ecclesias dedicandi, & eas vel earum cœmeteria reconciliandi. Aliaque omnia & singula faciendi, gerendi, ordinandi, disponendi, exercendi, mandandi, & exequendi, quæ ad huiusmodi Vicariatus officium de iure vel consuetudine pertinere noscuntur. Contradictores quoslibet & rebelles per censuram Ecclesiasticam personalemque coercionem, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam auctoritate prædicta harum serie facultatem concedimus, & potestatem ac auctoritatem.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus si aliquibus Ecclesiis, Monasteriis vel Ordinibus, eorumque personis à Sede Apostolica sit indultum, quod capi seu detineri, aut interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Obedientia eidem Vicario ab omnibus præstanda.

§. 4. Mandantes propterea omnibus & singulis ad quos pertinet & spectat, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis his quæ ad officium tuum prædictum pertinere noscuntur, omnibus possibilibus assistant auxiliis, consiliis & favoribus opportunis, tibi que pareant, & obediant prout nobis.

Hortatio ad officium diligentius exequendum.

§. 5. Quocirca fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus officium Vicariatus huiusmodi devotè suscipiens, sic illud prudenter, sollicitè & fideliter exequaris, quod exinde sperati fructus animarum, sicut optamus, Domino concedente proveniant. Tūque præter divinæ retributionis mercedem quam inde mereberis, nostram & Apostolicam Sedis gratiam uberius consequi merearis.

Dat. P. An. die 16. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1464. 16. Kal. Octob. Pont. nostri Anno primo.

De his quæ observare debent Iudices à Sede Apostolica delegati in causis alienationum bonorum Ecclesiasticorum.

Facultatem has causas delegandi abstulit omnibus Sedis Apost. Officialibus Pius V. ut infra in Tomo 2. in ejus constit. 69. Volentes.

De materia alienationum, dicam hic infra in constit. 5. Ambitiolæ.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum in omnibus judiciis sit rectitudo iustitiæ, & conscientiæ puritas observanda, id multò magis in concessionibus alienationum rerum Ecclesiasticarum convenit observari, in quibus de Christi patrimonio & dispensatione pauperum, non de proprio cuiusque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet ut in examinandis huiusmodi alienationum causis, quæ à Sede Apostolica in forma, si in evidentem utilitatem cedant, oneratis Ecclesiasticorum Iudicum conscientii delegantur, nihil favor usurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio præmii iustitiam conscientiamque subvertat.

Edita An. D. 1465.

Causa const.

§. 1. Monemus igitur, & sub interminatione divini iudicii omnibus Commissariis, & delegatis huiusmodi, districtè præcipimus, ut cautè, & diligenter attendant causas in literis Apostolicis per supplicationes expressas, illasque sollicitè examinent, atque discutiant, testes, & probationes super narratorum veritate recipiant, & solum Deum præ oculis habentes, omni timore, aut favore deposito, Ecclesiarum indemnitatibus consulant, nec in læsionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant.

Iudices delegati causarum cuiusmodi alienationum current hic expressa.

§. 2. Si quis autem Commissarius, vel delegatus conscientie suæ prodigus, in gravamen, aut detrimentum Ecclesiæ, per gratiam aut timorem, vel sordes alienationi consenserit, aut decretum, vel auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo sententiam excommunicationis incurrat, Episcopus verò, aut Superior, ab executione officii per annum, noverit se suspensum, ad extirpationem detrimenti Ecclesiæ illati nihilominus condemnandus, sciturus, quod si suspensione durante damnabiliter ingesserit se in divinis, irregularitatis laqueo se involvet, à quo non nisi per summum Pontificem poterit liberari.

Contravenientes, poenas hic descriptas incurrant.

§. 3. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiarum alienationem fieri procuraverit, aut per sordes, vel impressionem, alienationis decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurret, à qua non nisi per Romanum Pontificem possit absolvi, ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum: cum fructibus quandocumque de præmissis constiterit, condemnandus.

Complices quoque in eas incidunt.

§. 4. Volumus autem, quod Legati, & Commissarii prædicti de poenis constitutionis nostræ specificè moneantur, & in quibuscumque literis, & commissionibus huiusmodi hoc statutum nostrum inferatur. Nulli ergo &c.

In commissionibus hoc Stat. inferatur.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1465. 5. Idus Maji, Pont. nostri Anno primo.

Dat. P. An. die 11. Maji.

Gubernatores Civitatum, & aliorum locorum Status Ecclesiastici, munera (præter esculenta, & poculenta quæ triduo consumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri solita, non conferant. Exulesque, vel poenas, supra flores sex, non remittant.

III.

Quoad munera recipienda à Communitatibus, gravio-rem prohibitionem edidit Clem. VIII. infra in Tomo 2. in ejus constit. 10. Pro commissa. Quoad Exules, non

remittentur.

remittendos, vide infra latiore dispositionem in Pii V. const. 10. Ex superna, ubi notabo. Et quoad penas non condonandas, habes plenè infra in const. 93. Sixt. V. Ad Romanum. Tom. 2.

Hæc autem constit. expressè confirmatur à Sixt. IV. infra in constit. 15. §. 3.

Edicta An. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Munerum receptio apud iustitia Officiales, nulla mala producit.

Munera excœcare oculos sapientum, & pervertere corda iustorum sacra Scriptura testatur. Unde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui post aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus suas ab omni munere, de quo Propheta testatur: quoniam ipse in excelsis habitabit, & monumenta saxorum, sublimitas ejus. Quod cum omnes facere conveniat, tum maximè servare oportet Apostolicos Legatos, & Governatores Provinciarum, Civitatum, atque Terrarum, Rom. Ecclesiæ subditarum, quos decet cæteris sæcularibus Magistratibus, justitiæ & integritatis exempla præbere, ut avaritiam odiant, & munera super innocentes non cupiant. Sanè ad nostrum, non sine molestia animi, pervenit auditum, quòd superioribus temporibus diversi Rectores, & Governatores Terrarum, & Provinciarum S. R. E. subditarum, & nonnulli Legati, etiam de latere, ad gubernationem ipsarum Terrarum, & Provinciarum emissi, solum quemdam sequentes abusum, munera à Provincialibus, & incolis locorum, publicè & privatim susceperunt, etiam in vasis aureis vel argenteis, vel equis, aut victualibus, excedentes omnem modum, permissionemque Canonicam, quæ quidem non solum ipsis civitatibus & provinciis gravia & onerosa fuere, sed etiam exemplo turpia, & perniciosa opere comprobantur. Siquidem ipsis muneribus vel donis allekti, privata gratiæ & factionibus potius, quàm justitiæ studuerunt, multique criminosi gravia delicta & flagitia pecunia redemerunt, atque (urbre viter circumscribamus) impletum est in plerisque propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum repleta est muneribus. Siquidem B. Isidorus ait, Citò jugulabitur auro justitia, nullamque reus pertimescet culpam, quam redimere nummis existimat.

Hic idèd Pont. officia libus sui Status Ecclesiastici id prohibet.

§. 1. Volentes igitur talibus abusus providere, & per Officiales & Ministros Apostolicæ Sedis, omnem integritatem munditiæque servari, hoc perpetuò prohibemus edicto ne quisquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanæ Ecclesiæ, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen & gubernationem Provinciarum, Civitatum, ac terrarum Romanæ Ecclesiæ deputatorum vel deputandorum, à provinciis, civitatibus & terris quibus præsent, vel officia exercent, nec à singularibus suæ legationi, regimini, vel gubernationi suppositis, aliquod genus muneris, nec aurum, nec argentum, aut vestem, aut equum, vel aliquod cujuslibet speciei munus accipiat, præter esculenta & poculenta, quæ brevi tempore consumi possunt, quod tempus, ad biduum moderamur, alioquin tam dantes quàm accipientes, etiam si Pontificali præfulgeant dignitate (dummodò non sint sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui in sacro Collegio, coram Nobis, sponte sua obtulerunt & promiserunt, non recepturos hujusmodi munera) ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à quo absolvi non possint, nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti. Et insuper, omne id quod acceperint, & aliud tantumdem reddere teneantur.

Et hujus Bullæ observantia ab eis jurari percipit.

§. 2. Mandantes ut omnes & singuli Legati, Rectores & alii officiales prædicti, priusquam ad sua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis promittere,

inferiores verò in Camera Apostolica, de observanda hujusmodi constitutione nostra (quam perpetuò valere, & vim decretalis habere decernimus) juramentum præstare teneantur, quod etiam in forma juramentorum præstari solitum, adjungi & aservari mandamus.

§. 3. Insuper, ne sub occasione munerum, officia inferiora in ipsis provinciis, civitatibus, & terris, venalia reddantur, aut criminosi debitas penas effugiant, vel multæ pro debitis impostæ, & fisco applicandæ, in privatas utilitates redigantur, pari prohibemus edicto, ne Legati & Governatores prædicti, Præturas civitatum & alia inferiora officia, per Romanos Pontifices conferri, vel aliàs concedi solita, conferre, confirmare, aut de illis quomodolibet, sine speciali commissione nostra vel successorum nostrorum ordinare præsumant. Pro his verò quæ ad ipsorum Legatorum, vel Gubernatorum dispositionem, vel confirmationem pertinent, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem secretarii, sive scriptorum & sigilliferi, quam quidem in majoribus officiis & civitatibus insignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel civitatibus minus insignibus, ad unum florenum, in minimis verò, seu castellis, dimidium florenum simile tantum, pro salario secretarii, scriptoris, & sigilli taxamus, & limitamus.

§. 4. Insuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos sub pena capitis, absolvere, restituere, aut à pena liberare audeant, sine Romani Pontificis licentia speciali.

§. 5. Præterea multas & condemnationes pecuniarias, Camera Apostolicæ, de jure vel consuetudine applicari solitas, remittere non possint aut donare, nec de illis gratiam aut remissionem facere, nisi usque ad summam sex florenorum auri de Camera, in multa seu condemnatione quamvis gravi.

§. 6. Revocantes omnes concessiones aut facultates, in genere vel specie, cuivis Legato, Rectori, vel Gubernatori concessas, in quantum præmissis adversentur, illasque pro infectis habentes, decernentes quicquid contra præmissa & quodlibet præmissorum attentatum fuerit, nullius esse roboris vel momenti, & absolutiones, remissiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra præmissa forsitan faciendas, nulli penitus suffragari.

§. 7. Mandantes hanc constitutionem nostram in omnibus Civitatibus Romanæ Ecclesiæ insignioribus, nunc & singulis quibuscumque temporibus, in adventu novi Legati seu Gubernatoris, solemniter publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico registrari & conservari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto, quintodecimo Calendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Contra vindictam transversalem in Urbe ejusque districtu sumentes, aut Cavalcatas, seu hominum collectas facientes, brigososque & eorum fautores.

Hæc Bulla fuit primum à Sixt. IV. die 12. Julii 1477. & deinde ab Innocen. VIII. die 13. Septembris 1478. confirmata, sed postea ad omnia loca Status Ecclesiastici extensa à Pontificibus successivibus, ut liquet ex Bulla 10. Clem. VII. infra in hoc Tomo 1. & Bulla 10. Pii V. Ex superna. §. 9. Tom. 2.

Collationem officiorum à Papa conferri solummodo interdicit.

Bannitorumque remissionem.

Pœnarum quoque condonationem.

Quibuscumque facultatibus concessio non obstantibus.

Imbet hic hanc Bullam publicari & observari.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. An. 2. die 18. Mart.

IV.

Edita An. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Viros sanguineos & dolosos abominabiles Deo, Sanctus Propheta testatur, nec immerito quidem apud Deum & homines detestandi videntur, qui horrenda saevitia, & vindictae furore succensi, sanguinem sitiunt aliorum, & praesertim infantium, ita ut non solum corporum mortem procurent, sed etiam animarum, pro quibus DEI Filius mortem subiit corporalem, easque pretio sui Sanguinis comparavit. Unde nos ejusdem Salvatoris viceni, disponente Domino, licet immeriti, obrinentes in terris, eisdem merito detestamur, & ad gregis Domini custodiam sollicitis excitati vigiliis, animarum & corporum saluti, & publicae paci ac quieti, attenta cogitatione insistimus, ut perditorum hominum audaciam compescendo, animas simul & corpora Deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia valeamus.

Causa hujus confliat.

Sanè in Alma Urbe nostra, quae sicut per sacram Beati Petri Sedem totius est caput Orbis effecta, ita ceteris urbibus quietis & pacis norma & exemplar deberet esse justitiae, insigante diabolo pestiferum & perniciosum malum irrepit, ut si quando inter aliquos, etiam pro levissima causa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percusserit aut vulneraverit, percussus aut vulneratus, hujusmodi offendens, patrem, fratrem, aut filium, seu alterum ex propinquis, injuriae expertum, & plerumque offensiois ignarum, aut hujusmodi excessus plurimum indolentem, horribili immanitate, & furiosa dementia, in vindictam suae injuriae vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offensus ad ultionem injuriae propinqui sui, ut praemittitur, propinquum offendens vulnerat, vel occidit, vel vulnerari & occidi facit, inde quoque juxta damnabilem abusum Civitatis utraque parte domibus privatis includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magistratum civitatis, armatis complens, & interdum fores domorum, & porticus steccatis communiunt, ubi tamquam ad officinas asylum scelerum perditii homines, & sceleresti, ex utraque parte conveniunt, illic rabida factio jungitur, atrocissimi sceleris immanitate concordans, illic dementia, & furia est, & venalis injuria, dum iis, qui nulla sunt injuria laesisti, ad vindictam offensorum, insana mente, & ferali crudelitate conjurant. Ii sunt quorum veloces pedes sunt ad effundendum sanguinem, qui viam pacis non cognoverunt. Inter quos foeda & obscena commercia, alearum lusus, pecuniarum effusio, patrimoniorum dissipatio, dira blasphemiae, & obsceni aguntur incastus: ex iis oritur regentium Rempubicam, & Magistratum contemptus, ac seditiones nonnumquam excitantur. Quod quidem ex alio veteri processit abusu, ut si quando hujusmodi rixae & offensiones intercedunt, non solum propinqui, atque conjuncti, sed etiam extranei utrique patri se offerunt. quod vulgò apud eos, & materno vocabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumque totius civitatis studia, non sine gravi nota regentium, atque discrimine reipublicae, armantur adversus proximos, miseri spiritu diaboli repleti, omne jus humanae societatis, omnem charitatem, omnem civilem concordiam damnabili abusu pervertunt.

Vindictam transverberalem facientibus.

§. 1. Nos igitur tam immani, & crudeli facinori, ac populi nostri peculiaris periculis volentes occurrere, & tam nepharios praesumptores debitate animadversionis mucrone ferire, & ut tuta sit inter improbos innocentia, etiam in ipsis improbis formidato supplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipsiusque Almae Urbis nostrae paci, quieti, & tranquillitati consulere, ut felici ducta regimine praeservetur à noxiis, & optatis semper proficiat incrementis. Hac irrefragabili, matura, & perpetua

valitura constitutione, statuimus, & ordinamus, ut quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel civis Romanus, vel quævis alia Ecclesiastica saecularisque persona, cujuscumque conditionis & qualitatis existat, quacumque etiam atroci injuria laesista pro sua, vel amici, aut propinqui injuria vindicanda, Patrem, aut filium, fratrem, aut propinquum, vel aliàs amicum, vel domesticum offendens, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter vel personaliter, offendere praesumpserit, aut talia fieri fecerit, vel mandaverit.

§. 2. Similiter qui in Urbe Romana, vel in ejus districtu, occasione rixae, vel brigae domum communitate, armatos receptare, aut tenere, vel adherentes, & complices ac fautores brigae arcessere, seu quacumque conventionem, congregationem, & collectam hominum, ad ultionem injuriae, invocare, excitare, invitare, vel receptare praesumpserit per se, vel alium, crimen laesae Majestatis incurrat, & tamquam laesae Majestatis, rebellionis, ac seditionis in Urbe concitatae reus censeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus iudicibus severissimè puniatur.

§. 3. Ecclesiastici verò talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio sint ipso jure privati, & perpetuae custodiam mancipentur, beneficia eorum liberè alii per illos ad quos eorum collatio pertinet, conferantur. Omnesque praeterea talia perpetrantes, & committentes, tamquam Christianae religionis alieni, publicae pacis amuli, ab omni Populo, Civitate, Terra, vel loco, Ecclesiae Romanae mediata vel immediatae subjecto, sint perpetuò diffidati, eorum bona tam mobilia quam immobilia sint ipso jure Camerae Apostolicae confiscata. Nulli praeterea talium aliquis aperiatur janua dignitatis, aut honoris Ecclesiasticae vel mundanae, seu ad alienius loci regimen sit ascensus. Et ut magis famosa sit eorum infamia, factio testamenti activè & passivè sit eis interdicta; ad actus legitimos nullus eis pateat aditus, nulla porta pandatur, omni spe gratiae, aut dispensationis adempta. Ac praeter praedictas poenas, sententiam excommunicationis, & perpetuae maledictionis incurrant, à qua absolvi non possint nisi per Romanos Pontifices, praeterquam in mortis articulo constituti.

§. 4. Illi verò qui ipsis offensis vel offendentibus seu brigosis adherere, favere opem auxiliumve permittere, vel in domibus aut Castris, locis, seu fortalitiis suis receptare, aut qui juxta vulgare, Far de bene, deinceps praesumpserit, tamquam fautores scelerum, & conspiratores adversus publicam pacem, omnino similis rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitationis atque excommunicationis, & anathematis poenas incurrant.

§. 5. Statuimus praeterea, ut domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios ut praemittitur sumere vel exercere, vel etiam qui ex utraque parte domos ipsas munire, aut congregationes occasione brigae & collectas hominum adunare, aut armis vel armatis, seu steccatis, aut Propugnaculis communire ausi fuerint, in detestationem tanti facinoris demoliantur, & usque ad solum, ad perpetuam infamiam prosterantur, per hoc quoque saecularibus, & aliis iudicibus suis competentibus non adimimus facultatem utendi statutis & legibus adversus tales editis vel edendis. Dignum est enim ut nefandi ratione flagitii, ultionis severitas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & poenarum modus exuperet.

§. 6. Ceterum volumus, quod singuli in dicta Urbe rixam seu brigam quomodolibet forsan in praesentiarum habentes, sustinentes, aut excitare molientes, cujuscumque status, vel conditionis fuerint, post publicationem praesentium in Curia Capitolii & aliis publicis dictae Urbis locis faciendam, infra quindecim dierum spatium super illa in dilectos filios ejusdem Urbis generales Pa-

Collectam hominum adunantibus.

Poenas hic descriptas hic Pont. imponit. Tu scias poenam excommunicationis abtulle. Sixt. v. citati in rubr.

Fautoribus eorum poenas infligit.

Domosque eorum demoliri mandat.

Brigam habentes pacem intrè jubet.

cerios nostros, ac Chericum de Chericatis Civem & militem Vicentinum seu alium per nos ejus loco forsan subrogandum aut deputandum, & de jure & de facto juxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenarie compromisisse, ipsorumque decisionibus, sententiis, & mandatis, quæ omnia & rata & grata haberi, ac ab omnibus & singulis quorum interest, vel intererit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari volumus atque mandamus, stare & parere debeant, & teneantur. Decernentes nulli licere illis contradicere, nec etiam ab eis quovismodo appellare.

Pacificque hujusmodi fractores pœnis hic eruciatis notat.

§. 7. Inhibentes nihilominus districtius, ne aliquis per seipsum ut quemvis alium directè vel indirectè, seu alio quovis quæsito colore contra pacem, & concordias, hætenus initas & factas, vel securitates præstitas, seu deinceps ineundas, venire, vel aliquid attentare, aut illas infringere quomodolibet præsumant, sub pœnis ultra Urbis statuta in hujusmodi facta pace contentis, ac præmissis, & aliis arbitrio nostro infligendis, quas rebelles, & contrafacientes, ac pacem hujusmodi non servantes, eo ipso quo contrafecerint, irremissibiliter incurrant.

Hanc Bullam in statutis Urbis describimur.

§. 8. Ad majorem præterea firmioremque rei substantiam, & perpetuam observationem, volumus & mandamus quod præsentis nostræ literæ ejusmodi voluntatem, ordinationem, & decretum nostrum continentes, in volumine Statutorum dictæ nostræ Urbis, de verbo ad verbum denotentur, & describantur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 22. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1466. Decimo Kal. Octob. Pont. nostri Anno tertio.

omnino sit roboris vel momenti, & tam qui alienat, quam is qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti vero bona Ecclesiarum, Monasteriorum locorumque piorum quorumlibet, inconsulto Romano Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingressus Ecclesiæ sit penitus interdictus, & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto hujusmodi, animo, quod absit, perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem, a regimine & administratione suæ Ecclesiæ vel Monasterii cui præsidet in spiritualibus & temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores verò Prælati commendatarii, & alii Ecclesiarum Rectores beneficiati vel administrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus, præbendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura & sine secularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienarunt dumtaxat, ipso facto privati existant, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quæ propter eam privatæ fuerint) liberè de jure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicæ Sedis sint specialiter aut generaliter reservata, & nihilominus alienatæ res & bona hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria & loca pia ad quæ ante alienationem hujusmodi pertinebant, liberè revertantur. Nulli &c.

Dat. P. An. 4. die 1. Mart.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleesimo quadringentesimo sexagesimo septimo, Kal. Martii, Pont. nostri Anno quarto.

V.

Prohibitio alienandi bona Ecclesiastica, aut illa ultra triennium locandi.

Hæc Bulla est inter extravagantes communes, sed hic posui, quia in judiciis quotidie affertur. Et ut tibi dicam quod circa locationes hujusmodi extat Conc. Trid. sess. 24. cap. 11. Et quæ ad alienationes habes etiam sup. const. 1. Leon. I. Occasio fol. 6. & infra Paul. IV. const. 2. Injunctum, & Pii V. Tom. 2. const. 69. Volentes, & aliam const. 98. Et si de singulis. Quo vero ad iudices hujusmodi alienationum habes hic sup. const. 2. Cum in omnibus.

Edita An. D. 1467.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Ambitiosæ cupiditati, illorum præcipuè qui divinis & humanis affectatis, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata ex quibus Ecclesiæ Monasteria & pia loca referuntur illustranturque & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, prophanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi.

§. 1. Omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omnèque pactum per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, necnon infeudationem vel contractum emphyteoticum præterquam in casibus à jure permissis, ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus.

Innovatio constit. prædecessorum.

§. 2. Prædecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innovamus, in suo nihilominus robore permanuris.

Rescissio alienationum aliter fiendarum, cum aliis pœnis.

§. 3. Si quis contra hujus nostræ prohibitionis seriem de bonis & rebus eisdem quicquam alienare præsumperit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio hujusmodi nullius

quod Monasteria, Prioratus, & alia beneficia Ecclesiastica, perpetuò unita, & de cætero non vacantia, teneantur Rev. Cameræ Apost. debita jura & servitia ut taxata sunt præstare. Alia vero Annatam persolvere singulis quindecim annis.

VI.

Hæc Bulla comprobata fuit à Jul. II. die 28. Julii 1505. cujus constitutio tamquam simpliciter confirmatoria, & à Paulo IV. hic infra relata, à me prætermissa fuit. Declaratur autem & extenditur à Clem. VII. Paulo IV. Pio V. & Sixt. V. ut dicam infra in ejusdem constit. 33. Camera in Tomo 2.

Edita An. D. 1469.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem sic suis fore gratis liberalem, quod in Ecclesiis, Monasteriis, aut Clericalis Ordinis personarum secularium sive regularium favore concessa, in Cameræ Apostolicæ, vel aliis præjudicium non redudent.

Plures Pontificia beneficia perpetuò univerrunt.

§. 1. Sanè dudum ad humiles univerrorum poscentium supplicationes, & ex certis rationabilibus causis tunc expressis induciti, tam Nos quam S. R. E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Callistus III. & Pius II. Pontifices prædecessores nostri quam plura diversorum Ordinum Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Conventuales, nec non dignitates majores in Cathedralibus, Metropolitanis, & principales in Collegiatis Ecclesiis, administrationes quoque, officia, & beneficia Ecclesiastica etiam dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, invicem vel aliis Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, earumque Capitularibus mensis, ac mensarii, dignitatibus, Collegiis, Universitatibus, & beneficiis, & præsertim Congregationis Canonicorum Regularium S. Augustini Lateranen. & de Scopeto, seu S. Salvatoris nuncupatorum, Monachorum S. Justine Paduan. Montis

Oliveti, S. Benedicti, Cistercien. Vallis Umbrosæ, & Cartusien. Ordinibus, presbyterorumque S. Georgii in Alga Venetiarum, atque aliis Monasteriis, domibus, Hospitalibus, fabricis, & piis locis, utriusque sexus personarum, sub diversis modis & formis Apostolica auctoritate univimus, incorporavimus, & anneximus, applicavimus, atque submissimus.

Unde ob non vacationem, Camera Apost. jura sua non præstabantur.

Hic ideò Pont. providet ut in prima parte rubr.

§. 2. Propter eademque Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, Præposituræ, dignitates, administrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi amplius nequaquam vacare sperantur, cumque propter eam Camera Apostolicæ, necnon venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Collegium, & Sedis Apostolicæ Officiales detrimentum non modicum patiantur.

§. 3. Nos, quorum interest eorundem Camera, Collegii, & Officialium indemnitati prospicere, volentes quemadmodum par est, uniones, incorporaciones, annexiones, applicationes, & submissiones præfatæ, si aliàs ritè, & rationabiliter processerunt, ita in sua firmitate permaneant, quòd ipsorum quibus unà cum suis oneribus unita fuere, commodis deserviant, & aliorum jura propter eam non lædantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quòd omnia, & singula Monasteria, videlicet illa quorum fructus, & redditus, & proventus ad summam centum floren. auri de Camera secundum communem estimationem ascendunt annuatim, si in libris ejusdem Camera taxati reperiuntur, communia, & minuta servitia, atque alia jura debita, & consuetudina ipsi Camera, & Collegio quam Officialibus præfatis.

Et prout in secunda.

§. 4. Reliqua verò Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & beneficia, ut præfertur unita, pro quibus Camera Apostolicæ annata, seu alia jura solvi consueverant, vel debebant temporibus retroactis, & de solvendo singulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inadvertentiam facta non fuit, annatam, sive medios fructus unius anni in posterum singulis quindecim annis perpetuo sequuntur, eidem Cameraario solvere teneantur & debeant.

Jubet etiam solvi annatam d. quindennio præterito, & caveri pro futuris.

§. 5. Et quòd de omnibus Monasteriis, Prioratibus, Præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis, ut præfertur unitis, à quorum unionum temporibus postquam illæ sortitæ effectum, anni quindecim effluerunt, infra annum proximè futurum communia minuta, & alia jura seu annatas, & medios fructus hujusmodi solvere adstringantur etiam singulis annis quindecim in futurum, prout multi alii similes uniones, & gratias obrinen. faciunt, & facere consueverunt, & ad hoc ii quorum interest infra unius anni spatium se in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

Alioqui uniones irritat.

§. 6. Alioqui si à solutione aut obligatione præmissis cessare præsumperint, uniones, annexiones, & incorporaciones præfatæ habeantur penitus pro infectis, & sic unita Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & cujusvis qualitatis, aut generis beneficia hujusmodi tamquam verè vacantia possint liberè à Sede præfata impetrari, & canonicè obtineri, ac si uniones ipsæ, & super eis confectæ literæ, processus quoque habitus per eosdem, & quæcumque inde secuta nullatenus emanassent.

Clausula derog. & decretum irritans.

§. 7. Non obstantibus union. & aliis præmissis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, octavo Id. Januarii, Pont. nostri Anno quinto.

Reductio Sanctissimi Jubilæi, sive Anni Sancti, ad annum vigesimum quintum, quo visitantes Basilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Joannis in Laterano, ac S. Mariæ Majoris de Urbe, plenissimam peccatorum veniam consequuntur.

VII.

Institutionem hujusmodi Jubilæi pro quolibet centesimo anno statuit Bonif. VIII. ut supra in ejus const. 7. Antiquorum. p. 179. Sed reductionem istam ad annum vigesimum quintum servarunt omnes hujus Pont. successores usque ad Clem. VIII. ut infra in ejus const. 58. Annus, ubi notabo in Tomo 3. p. 82.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1470.

Ineffabilis providentia summi Patris (qui pro redemptione humani generis, ejusque reconcilianda natura, Adæ prævaricatione perpetuæ mortis damnatione multata, Unigenitum suum vestem nostræ mortalitatis assumere, & post Evangelicæ doctrinæ sacra erudimenta, ac vitæ ipsius actus, & conversationis exempla crucem voluit & mortem subire) laudabili imitatione nos instruit, ut qui insufficientibus meritis vices ipsius redemptoris tenemus in terris, summis enitatur studiis gregem dominicum vigilantia nostræ sua præordinatione commissum, quem callidi hostis versutia justitiæ limitibus sæpè diverit, auctori nostro, qui non mortem, sed pœnitentiam desiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum lectatorem, ut in extremi, tremendique judicii ratione reddenda, rigorem justitiæ & ultionis merita evitare possimus. Decet igitur nostræ mentis intuitum ad ea vigili attentione convertere, per quæ supremi favoris suffragante præsidio, ita universorum Christi fidelium animarum salutem prospiciamus utiliter, & gratiarum spiritualium donis salubriter consulamus, quòd adversus ipsius hostis astutias congruè valeat antidoto subveniri, ipsique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altissimo consequantur.

Proœmium.

Bonif. VIII. Jubilæum quolibet 100. an concessit, ut in rub.

§. 1. Dudum siquidem cum fida relatio antiquorum haberet, quòd accedentibus ad honorandam Principis Apostolorum de Urbe Basilicam, magnæ concessæ forent remissiones & indulgentiæ peccatorum, felicitis recordat. Bonifacius Papa Octavus prædecessor noster summo studio salutem appetens fidelium singulorum, & ardentia consideratione recensens, quòd per beatissimos Christianæ fidei Principes Petrum, & Paulum sacrosancta Romana & universalis Ecclesia religionis sumpsisset exordium, ac Evangelium CHRISTI Romæ replendisset: ut iidem Apostolorum Principes, gregis dominici pastores, & ejusdem Ecclesiæ columnæ firmissimæ, in speciali veneratione, & honorificentia haberentur, ipsique prædecessor fidelibus ipsis incomparabilem salutis thesaurum aperiret, de fratrum suorum consilio voluit atque decrevit, quòd omnes qui anno à nativitate Domini millesimo trecentesimo, & quolibet anno centesimo ex tunc in antea securo ad ipsorum Apostolorum Basilicas de Urbe accederent reverenter, ipsasque si Romani ad minus triginta, si verò peregrini aut forenses quindecim diebus continuis vel interpolatis, saltem semel in die, verè tamen pœnitentes & confessi, personaliter visitarent, suorum omnium peccatorum remissionem, & veniam plenissimam obtinerent.

Clem. VI. ad annum 50. redaxit.

§. 2. Postmodum verò sanctæ recordationis Clemens Papa Sextus noster etiam prædecessor ex præmissis & nonnullis aliis animum suum moventibus causis indulgentiam antedictam ad annum quinquagesimum provida consideratione reducens, Apostolica auctoritate statuit, ut omnes Christiani fideles qui prædictas Basilicas & Lateranen.

Ecclesiam de quinquaginta in quinquaginta annos certo modo tunc expresso devotè visitaverint, eandem peccatorum suorum veniam consequerentur.

Greg. XI. statuit etiam visitari Ecclesiam B. Mariæ Majoris.

§. 3. Et successivè piæ memoriæ Gregorius Papa XI. similiter prædecessor noster cupiens, ut Ecclesia beatæ MARIÆ Majoris de Urbe cum eisdem Basilicis & Lateran. Ecclesia indulgentiæ privilegio decoraretur prædicto, ex certa scientia voluit, statuit, & auctoritate prædicta ordinavit, quòd quicumque Christianifideles hujusmodi indulgentiam per ipsius Clementis literas declaratam assequi affectarent, eandem Ecclesiam B. Mariæ Majoris sicuti Basilicas, & Lateranen. Ecclesiam suprædictas visitare deberent, & etiam tenerentur.

Urb. VI. Jubilæum celebrari præcepit quolibet anno 33.

§. 4. Et deinde Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatus providè considerans, quòd ætas hominum amplius solito in dies laberetur pauciores, ac desiderans quamplurimos ejusdem indulgentiæ fieri participes, cum ad annum quinquagesimum propter brevitate vitæ plurimi hominum minimè perveniant, ut populorum augetur devotio, fides splenderet, & charitas amplius incallescere, ex eisdem & aliis non minoribus causis de fratrum suorum consilio annum quinquagesimum suprædictum ad trigentesimum tertium reducens, statuit de fratrum suorum eorundem consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis quòd universi fideles verè poenitentes & confessi, qui in anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo trecentesimo nonagesimo, & deinceps perpetuis temporibus de triginta tribus annis in triginta tres annos Basilicas ac Lateranen. & sanctæ MARIÆ Majoris prædictæ Urbis Ecclesias causa devotionis modo præmissis visitarent, eandem consequerentur remissionem, & veniam peccatorum.

Mart. V. approbavit.

§. 5. Postremò verò postquam felicis recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædecessor noster reductionem per eundem Urbanum factam hujusmodi ratam habens & gratam, ipsam in sua firmitate persistere, & anno trigentesimo tertio suprædicto observari debere censuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiserat, prout observata extitit.

Nicolaus V. confirmavit.

§. 6. Piæ recordationis Nicolaus Papa Quintus similiter prædecessor noster eorundem prædecessorum inhærendo vestigiis prædictas Clementis ejusdem concessionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum nostrorum tunc suorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine innovavit & approbavit, sui que scripti patrocinio communiavit, indixitque, statuit, decrevit, & ordinavit, ut omnes Christianifideles verè poenitentes & confessi, qui juxta formam in literis Clementis prædecessoris hujusmodi comprehensam in anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo quinquagesimo tunc futuro Basilicas, & Ecclesias antedictas visitarent: ut præferretur omnium peccatorum suorum plenissimam indulgentiam consequerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Hic modo Pontif. ad annum 25. reducit.

§. 7. Nos igitur, qui miseratione Altissimi lagentibus annis regimini Catholicæ & universalis Ecclesiæ fuimus divina clementia disponente præfecti, provida consideratione non immeritò attendentes humanæ conditionis statum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem usque adeò celeri cursu, ut præmittitur, properare, brevissimum quoque vitæ spatium, & peccatis nostris exigentibus, crebras pestilentias, varios morbos letiferos, gravissimas quoque Turcarum & infidelium adversus fideles persecutiones assiduas, atque universam Christianitatem retroactis temporibus quassatam, adhuc variis non quidem minoribus injuriis lacessiri, & calamitosi casibus & dispendiis subjacere, aliisque plurimas ærummas in CHRISTI populos adeò invalescere, & eis atque aliis sinistris casibus plerumque causantibus admo-

dum pauci remissionum & indulgentiarum hujusmodi participes fieri mereantur, necnon attentè considerantes novum, vel à moribus alienum non esse pro varietate temporum, antecessorum eorundem statuta reduci ad spatium temporis brevioris, maximè pro salute animarum fidelium quàm tota mente aperimus, & juxta datam nobis à Domino gratiam assidue procuramus, ex præmissis & quibusdam aliis non minoribus causis ad id animum nostrum inducentibus, annum trigentesimum tertium hujusmodi de venerabilium fratrum nostrorum consilio, & ipsius potestatis plenitudine ad annum vigesimum quintum reducens, auctoritate, scientia & potestate præmissis, statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenariæ videlicet remissionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis nostro piissimo Redemptori) cum omnibus & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus suprædictis de viginti quinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Christianifidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, & ipsorum Apostolorum auctoritate confisi, eisdem utriusque sexus fidelibus, qui in anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, incipiendo à primis vespere Vigiliæ Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, & ut sequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in viginti quinque annos Basilicas, & Ecclesias antedictas alias juxta ordinationem eorundem prædecessorum devotè visitaverint, ut præferretur, plenissimam peccatorum suorum omnium veniam largimur.

§. 8. Attendant igitur universi fideles, qui ad rationem perspicuè veritatis attingere quærent, ac in statera cordis justo liberamine ponderent suorum sarcinam peccatorum & quam graviter se reos constituerint erga ipsum Redemptorem piissimum, divinam contra se clementiam provocando. Debitorum suorum etiam relegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis sæculi cursum ad exitum continuè properare, & inexorabilem legem mortis absque ullius exceptionis beneficio omnibus esse indictam, quæ sine personarum, dignitatumque delectu cunctos reddit æquales, nihilque esse in quo vanam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum nascenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallentesque decursus hujus vitæ mortalitas ad extremum diem fugaci temporis mobilitate raptatur. Providè deinde considerent tremendi iudicii diem, in qua omnium quæ in corpore gessimus, & sive bonum fuerit, sive malum, redditori erimus rationem, & absque provocationis effectu quisque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ supplicia, quibus secunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cum ita sit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori dignè retribuere possit (cum nullum in se bonum inveniat, quòd non sit ei liberaliter à Deo collocatum) ut mortis hujus & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata sua omni ex parte studeant expiare, ut saltem per hæc media, atque remissionum, & indulgentiarum largitionem hujusmodi, quibus Christianicolæ omnes veluti data manu ad salutem perpetuam invitamus, & sanctorum meritis & intercessionibus adjuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suscipiant etiam cuncti fidei catholice professores patris monita & instituta salutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum iter sibi ad gloriam sempiternam has remissionum ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum dispensatores indigni, tamquam JESU CHRISTI Vicarius, de

Jubilæi Indulgentias consequi volentes considerent quæ Pontif. proponit.

1470.
& 1472.

1472:

Dat. P. A. G.
die 19. Apr.

facrosanctæ Romanæ Ecclesiæ thesauris exhibemus, ut ipsorum animas ab hostis terribili, potestate ereptas, immortalis DEO Creatori nostro, sicuti supremis desideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis superna beatitudine perfrui valeamus. Amen. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo, tertio decimo Kalen. Maji, Pontificatus nostri anno sexto.

SIXTUS QUARTUS PONT. CCXVI.
ANNO DOMINI MCDLXXI.

Sixtus Quartus de Ruvere, Magister Franciscus Savonenfis antea dictus, Ordinis Fratrum Minorum, presb. Card. tituli S. Petri ad Vincula. Creatus 5. Idus Augusti, Anno Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris eodem anno. Vixit Annos tredecim, dies quatuor. Creavit Cardinales 34. Obiit pridie Idus Augusti Anno Domini 1484. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 16.

I. Privilegia Thesaurarii, & Clericorum Rever. Cameræ Apostolicæ, suorumque nepotum, & familiarium.

De his, habes supra const. 13. Eug. IV. fol. 330. Inter, & const. 1. Callist. III. fol. 362. Quæ laudabili. Et signanter de Thesaurario, attende const. 100. Sixt. V. In conferendis, cum ibi not. Tom. 2. fol. 731. De Clericis autem, inspicere const. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis, infra fol. 463.

SIXTUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1472.

Prooemium.

Dispositione divina quamvis immeriti gregi Dominico, & Ecclesiastico statui Præsidentes, inter nostri officii curas multiples nobis imminentes, Romanæ Curia, & Apostolicæ Sedis officialium, status, regimen, & gubernatio, nostrum sollicitat animum, ut rectè, salubriter, & benè disponatur, præsertim dilectorum filiorum familiarium nostrorum Cameræ Apostolicæ Clericorum, quibus nostra & Apostolicæ Cameræ negotia, ac Fiscus Apostolici officii cura & sollicitudo non parva incumbit, Nobisque & Apostolicæ Sedi in illis pertractandis solerti diligentia & indefesso animo, summaque cum fidelitate, & continuo labore deserviant, ut ea, quæ in illorum, & eorumdem officii ordinationem, statum, favorem, & augmentum à Rom. Pont. præcipuè Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Callisto Tertio, prædecessoribus nostris, justè processisse comperimus, per nostri partes ministerii jugiter invalescant, perpetuamque suscipiant Apostolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

§. 1. Dudum siquidem Callistus III. prædecessor noster prædictus, nonnullas ordinationes, statuta, & concessiones, regimen dicti officii, & personarum ejusdem concernentes per prædictos Eugenum IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices, facta & edita &c.

Reliquum omittitur, quia ipsæ Bullæ Eugen. & Callist. sunt supra, in locis indicatis in rubrica: Et Bulla Nicol. V. relata est in ea Callist. III.

§. 2. Nos igitur prædecessorum prædictorum, præcipuè Callisti III. in hac parte vestigiis inherentes, eosdem Thesaurarium, & singulos Cameræ Apost. Clericos numerarios, & participantes, ob ipsorum spectatam fidem, & integritatem, accuratamque diligentiam, sedulam sollicitudinem, in nostris & Romanæ Ecclesiæ negotiis, non minori, quam dicti prædecessoris nostri gratia, & favoris benignitate præfuentes, proprio motu, non ad ipsorum, vel

alterius nobis pro eis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex nostra scientia, supradictas literas Apostolicas Callisti III. Eugenii IV. & Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & singula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præsentis scripti patrocini communitur; suppletes omnes defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 3. Et insuper Thesaurarium, & singulos septem Clericos ipsos, præsentis & futuros, nostros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam veros nostros familiares & continuos commensales esse, haberi, teneri, & reputari debere decernimus; & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorundam familiarium nostrorum etiam, in certo libero Cancellariæ Apost. de nostro mandato scriptorum, sive describendorum, tam in affectuone beneficiorum, seu eorum gratiis, expectativis, earumque revalidationibus, extensionibus, mutationibus, restitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel aliis concessis, vel concedendis, quam aliis omnibus, & singulis, illisque prorsus similibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus, decretis, statutis, relationibus, favoribus, & indulgentiis utuntur, & gaudent, sive uti, & gaudere poterunt in futurum; uti, potiri & gaudere posse, & debere, quos pro veris familiaribus descriptis, sive describendis in libro prædicto haberi, ac omnes & singulas concessionibus quibusvis personis per nos factas, & faciendas de prærogativis familiarium nostrorum descriptorum, sine illorum præjudicio, in eisdem concessionibus apponi solitis adjicimus, ad ipsos Thesaurarium & Clericos, quam ad alios familiares descriptos, & eorum præjudicium referri, motu & scientia prædictis volumus, decernimus, & declaramus.

§. 4. Ac etiam, ut Thesaurarius & Clerici antedicti, qui in revidendis, & in judicandis literis Apostolicis, quæ ad Apostolicam Cameram deferuntur, assiduo labore exercent, ad instar aliorum officialium Romanæ Curia circa literarum earumdem expeditionem laborantium, decorentur, quod de cætero literæ Apostolicæ ipsos Thesaurarium & Clericos præsentis & futuros, numerarios & participantes, eorumque nepotes & familiares, tam circa gratiam, quam justitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Cameram Apostolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique & sine aliqua solutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi & registri, necnon Secretariorum, aliorumque officialium quorumlibet, expendantur & expediri debeant, prout Scriptores ipsi Apostolici obtinuerunt graciosè, concedimus & indulgemus. Mandantes Rescribendario, & Computatori, Abbreviatoribus, Scriptoribus & registri Magistris, & Secretariis nostris; aliorumque quorumlibet officialium Romanæ Curia præsentibus, & eorumque nepotibus & familiaribus, & collectoribus, ne quid pro dictis literis, præfatis Thesaurario & Clericis Cameræ participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus, duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere sub excommunicationis pœna si contrafecerint, incurrenda, audeant vel præsumant.

§. 5. Committentes & districtius injungentes dilecto filio S. R. E. Vicecancellario pro tempore existenti, ac Venerabili fratri nostro Latino Episcopo Tusculanen. S. R. E. Cardinali Camerario nostro, eorumque in dictis officiis successoribus, præsentibus & futuris, ut ipsos Thesaurarium & Clericos, eorumque nepotes & familiares, in nostri indulgentiæ & concessionis hujusmodi pacifica possessione confoveant, defendant, atque conservent, & illo uti liberè & gaudere faciant, atque curent; non permittendo contra illius vim, seriem, atque formam, eos à quoquam quavis auctoritate & dignitate sulso, impeti, vel molestari. Nulli ergo &c.

Datum Romæ Anno 1472. decimo sexto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Suosque familiares, & veros Capellanos Sedis Apost. esse declarat, Thesaurarium & Clericos d. Cameræ.

Expeditiones Cameræ, & Cancellariæ, pro eis & eorum nepotibus ac familiaribus gratis dari præcipit.

Executores hujus Bullæ deputat.

Eug. IV. Nic. V. & Callist. III. statuerunt multa circa regimen Cameræ.

Hic modo Pontif. illas Bullas confirmat.

Dat. P. An. t. die 17. Jan.

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim.

De qualitatibus autem, & munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide supra constitut. 3. Mart. V. In Apostolica, fol. 295. & alias tibi ibidem indicatas.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis indefessa sollicitudo nihil præterit inordinatum, sed omnia suo pastoralis commissa officio, sicut in Domino conspicit expedire, certa lege, ac limite concludit, ad eaque maxime animadvertit, quæ sui Apostolici Palatii domesticam respiciunt venustatem, admonente Propheta; Domine dilexi decorem domus tuæ.

Causa hujus reductionis.

§. 1. Hinc est, quod si dilectorum filiorum ejusdem Palatii causarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate cæteris præstans, certo clauderetur numero personarum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum dispendia, faciliorque foret exitus causarum.

Reductio Auditorum ad duodecim.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confusione suboriri didicimus, providè attendentes, omnem dicti Collegii, & Auditorii nostri moderatorem, atque ornatum ad nostræ sanctæ Sedis Apostolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa scientia, hac irrefragabili constitutione perpetuò valitura auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quod dictorum Auditorum, & Locumtenentium eorundem numerus, qui ad præsens quatuordecim esse perhibentur, de cætero duodenarius dumtaxat existat. Quodque si qui supra statutum numerum, ex dilectis filiis Magistris, Caspares de Zerano Decano Rotæ, Joanne de Cola Episcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludovico de Ludovisis, Joanne de Caetanis, Joanne de Castrinis, Antonio de Grassis, Fantino de Valle, Joanne Francisco Pavino, Mattheo de Porta, Nicolao de Ubaldis, Gabriele de Contarenis, Bartholomeo de Bellenunis, Nicolao de Edam, Petro de Ferrera, modernis causarum dicti Palatii Auditoribus & Locumtenentibus, tales esse deserint, officia sua hujusmodi deficiant in se ipsis, extincta penitus sint, & esse censeantur, illisque aut eorum alteri aggregari nemo possit, neque valeat.

Prohibitio excedendi d. numerum.

§. 3. Nullusque omnino ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, auctoritatem Apostolicam vigore hæcenus concessorum, & deinceps forsitan concedendorum, sub quavis verborum forma, etiam censuras, ac alias poenas ipso facto irrogantium, etiam si ad illorum præsentationem sit processum, ac dicto numero duodenario, motu, scientia, & auctoritate similibus derogantium, etiam si illis de individuo præsentis statuti, & ordinationis nostræ tenore specialis, & expressa, non autem per generales clausulas derogatio, motu & scientia similibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem nostram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipuè pauperum relevamen emanasse, & in posterum emanare, tenore præsentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti possit, seu debeat quoquo modo, donec Collegium ipsum ad duodenarium numerum reductum sit.

Auditores examinentur coram Vicecancellario.

§. 4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante absentia Venerabilis Fratris nostri Roderici Episcopi Albanensis, S. R. E. Vicecancellarii ad Hispaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore existente ejusdem Ecclesiæ Vicecancellario tantum, & non aliis, Auditores ad ipsum officium de cætero admittendos, examinandos fore. Prænominationisque & alios, infra prædictum statutum numerum existentes Auditores causarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum quempiam, nisi numero ut præmittitur red-

ucto, diminuto, & examine facto juxta morem in præsentia prædicti Roderici, ac pro tempore existentis præfatæ Ecclesiæ Vicecancellarii non teneri, nec propterea aliqua Ecclesiastica censura, seu poenis aliis, quas pro infectis haberi volumus, arctari posse decernimus.

§. 5. Nostræ tamen intentionis non existit, quoad Auditores illos, quos forsitan pro tempore promoveri contigerit, quo minus in dicto Collegio & Auditorio perseverent & maneat tamquam Locumtenentes, aliquid innovare, præter id quod hæcenus receptum existit, & laudabiliter observatum. Decernentes irritum & inane, quicquid à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. pridie Idus Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

Quod festum S. Francisci Ordinis Fratrum Minorum institutoris, uti duplex ab omnibus celebretur, ab omnique opere servili abstinatur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

B. Franciscus tres Ordines instituit, ut notavi supra ad constit. 5. Hon. III. Solet. fol. 66. ubi plenè de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Catalogo adscriptus extitit ut supra in eius const. 2. Mira, fol. 72. Et Stigmata D. N. JESU CHRISTI in corpore suo portavit, ut idem Greg. declaravit in alia ejus const. 12. Confessor. fol. 79.

Adde quod Fratribus Conventualibus hujus Ordinis indultum concessit Paul. V. ut semel in mense, prima die non impedita alio festo novem lectionum, Officium de ipso S. Francisco, prout recitatur in die festo ejusdem, recitare possint & valeant, prout videre est in ejus Const. 102. Domini nostri, inf. Tom. 3. fol. 397.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Præclara Sanctorum merita, & grandia virtutum insignia, quibus radiantibus in firmamento sideribus, sacrosancta illustratur Ecclesia, ac supra petram stabilita firmissima Sanctorum irradiatur splendoribus, & novæ prolis instaurata præsidio, incrementum suscipit, & fulgorem, eò frequentius debent universi fideles congrua devotione recollere, reverentia, ac digna reminiscencia celebrare solemniter collabentibus sæculis.

§. 1. Sed cum prædicta facien. fidei catholicæ fervor plurimum tepuisset, decus ille morum, Deoque acceptissimus pauperum Patriarcha Franciscus, ad salvandas animas ipsius Salvatoris nostri pretioso cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad salutis opera excitandam, erudiendamque & suo reintegrandam auctori, ordinatione superina destinatus, inter admiranda ipsius opera, Spiritu paraclito inspirante, novam Fratrum Minorum religionem sacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Ecclesiæ decorem, ac populi Christiani profectum in agro Dominico tempore opportuno plantavit, instituit, & supra Petram, quæ CHRISTUS est perpetuò stabilivit, ut præcipua virorum insigni sanctimoniam, moribus, scientia atque virtutibus præditorum, fecunditate & numerositate exuberans, fructuosos palmites ex vite vera produceret, qui CHRISTI vexillum per Orbem universum vehere, nomen quod est super omne nomen cunctis gentibus prædicare, salutaribus insuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hostis servitute eripere, studio indefesso contenderent.

§. 2. Quemadmodum hoc ipsius incliti patris germina, & vestigiorum ejus providi sectatores benedicente Altissimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfusi cœlestibus, longè latèque univas na-

Eorum officium non vacat per promotionem. Tu vide contrarium statuisse Innoc. VIII. infra in const. 6. Circumpecta. fol. 436.

D. P. An. r. die 14. Maji.

III.

Edita A. D. 1472.

Procedium.

S. Franciscus Ordinem Fratrum Minorum instituit. Quinimò tres Ordines instituit, ut notavi supra in const. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Qui Fratres ejus vestigia imitari, & sanctæ Ecclesiæ multum professe non cessant.

tiones

tionones mortalium penetrantes, CHRISTI Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Ecclesiæ antemurale constitutere, ac pro virili suo tueri, munire, & ampliari non cessant.

Pro celebri-
vi igitur S.
Francisci fe-
stivitate cui
se iste Ponti-
fex maximè
devictum ef-
se proficitur.

§. 3. In hujus igitur solemnibus almi Patris, Seraphicique Francisci, quem supremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis sibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclarisque virtutibus aliis, corona gloriæ interna claritate magnificat, & quasi lucernam in domo Domini positam, summo devotionis studio censuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii nostri debitum esse conspicimus, propter miræ sanctitatis excellentiam, virtutum suarum cumulum exigentiam meritorum, & hanc Religionem sanctam, ad extirpandas hereses, schismaticorum & infidelium confutandos errores, credentium verò profectum, salubriter institutam, quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adjicere, ac tanto Confessori glorioso pro summis in nos beneficiis, præsertim ab ipsis cunabulis, cum vitalis spiritus in nostro corpusculo palpicans extingui protinus videretur, ipse protinus meritis, & intercessione pristina restituti fuimus sanitati, cum & aliis gratiarum donis, & futurorum præfagiis, quæ cordi nostro insident, & memoriæ jugiter retinemus, tum quia diversis temporibus aliis in variis nostri corporis morbis, & humanis casibus constituti, præsidio ipsius B. Francisci, qui nos ad sacram Religionem prædictam, quasi data manu, pro sua pietate vocavit, & ad hanc usque diem, cum hominis utriusque salute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati extitimus.

§. 4. Pro cuius memoria, ejus habitum, & insignia ad extremum usque diem corde jugiter gestare staminus, etiam pro his acceptis beneficiis possibilem nobis gratitudinem aliquam suæ quamvis excellentiæ imparem, pro ejus gloria & honore, animarumque salute, sincero & hilari animo exhibere, necnon ipsius festivitatis diem celebrem, magisque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem constitutere in futurum; De Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus fidelibus ubilibet constitutis verè poenitentibus & confessis, qui ejusdem gloriosi Confessoris Francisci festivitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem esse, ut festum duplex à cunctis Christianis celebrari, ab omnique opere servili abstineri, & sub observantia, & præcepto comprehendere volumus, & tenore præsentium declaramus, devotè celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, deinjunctis eis poenitentis relaxamus.

§. 5. Verùm quia difficile foret, præsentibus literas ad universi mundi partes destinare, volumus etiam & Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumpto, manu publica scripto, & alicujus Episcopalis Curie sigillo munito, tamquam præsentibus literis originalibus firmiter stetur ubique ac plena ei fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. quinto nonas Octobris, Pontif. nostri Anno secundo.

IV.

Approbatio & explicatio constitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci.

Eandem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. sui Ann. 4. quam uti simpliciter confirmatoriam prætermisi. Et pro ejusdem explicacione convenit alia const. Pauli V. num. 53. Cum Ordo, ubi notabo, infra in Tomo 3. fol. 273. De toto autem Ordine scripsi ad const. 5. Honor. III. Solet. supra fol. 66.

Festum ipsius præcipit observari, & illud uti de præcepto servandis indulgentias elargitur.

Transumptis hujus Bullæ credi jubet.

D. P. A. 2. die 3. Octob.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sancta Minorum Religio, quæ agrum militantis Ecclesiæ sanctis operibus, & exemplis copiosissimè fecundat, & sapientiæ splendore Catholicam illustrat Ecclesiam, tantò uberioribus fructibus fertilior esse perspicitur, quantò in suo statu quietior permanet, & consistit; & major promptiorque à subditis ejusdem Fratribus Ordinis suis Prælati observantia exhibetur, nullisque extrinseci impedimenti perturbationibus agitatur, & molestatur, quin in ea caput unicum sit & esse censeatur, à quo omnia dictæ religionis negotia & causæ administrantur, & cui omnes & singuli dicti Ordinis parent, & illius subiaceant disciplina.

§. 1. Dudum siquidem fel. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædecessor noster, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ex ejusdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac usurpare sibi ipsis voluerunt, vera subditorum præfati Ordinis ad suos Prælatos obedientia submovebatur; unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum discursus, & gravia scandala fuerant exorta, in magnam ipsius Ordinis jacturam, præjudicium, & detrimentum, literas sequentis edidit tenoris.

Omittitur insertio Bullæ, quia est supra fol. 263.

§. 2. Nos autem, cum in minoribus constituti, ipsius Ordinis generalis cura & administratio incumbere, saluberrimum, opportunum, & necessarium dicto Ordini esse conspeximus, ut Protectoris ultra præfixam ab ejusdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti sumus & vidimus, quantà pax, quies, utilitas, quantaque commoda præfati Ordini, & fratribus ejusdem, ex firma & inconcussa dictarum literarum observantia, provenirent, quæ, & quantæ perturbationes, jacturæ, incommoda, damna, & gravia scandala in dicto Ordine suscitata sunt, quoties dicti Ordinis Protectores suæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum ejusdem causis & negotiis se intromittere, & usurpata sibi auctoritate, ea videre, cognoscere, judicare, & discernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuosissima charitate complectimur, utpote, quòd in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus disciplinis, & moribus instituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certissimisque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti sumus, & ad hunc Summi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Francisci, ejusdem Ordinis Patris, & fundatoris, proveci fuimus, quieto consistens statu, virtutibus, & meritis augeatur, & multiplicetur, & fidei Catholicæ & Christianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac solidum fundamentum, ex ejusdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proveniant, promptissimo & liberali animo, ut dignum censemus & debitum, ea quæ pro ipsius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & prosperitate, à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris providè statuta & ordinata sunt, ut illibata perdurent, nostræ approbationis munimine solidamus, interpretamur & declaramus, prout ipsius Ordinis tranquillitati conspicimus salubriter expedire.

§. 3. Ut igitur de cætero ipsius Ordinis professoribus omnis evagandi extra religionem occasio tollatur, & vera suis Prælati obedientia, in qua ipsius Religionis verius & solidum firmamentum & robur consistit exhibeatur, præfati Ordinis & fratrum ejusdem negotia & causæ non alibi, neque per alios quàm in ipso Ordine, & ipsius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, & determinentur,

Edita A. D. 1472.

Procemium.

Greg. XI. auctoritatem Protectoris Ordinis S. Francisci præscripsit in sua const. 4. sup. fol. 263.

Ille igitur Pont. qui d. Ordinis extitit Minister generalis, observantiam d. Bullæ Greg. XI. utilem esse cognovit.

Eandem igitur constitutionem approbat.

dilecti filii Zanetti de Urino generalis dicti Ordinis Ministri, & totius generalis Capituli in hac parte supplicationibus inclinati, inhibitionem & literas predictas predecessoris prefati auctoritate Apostolica, presentium tenore approbamus, & robur perpetuae firmitatis obtinere decernimus.

Declarat quique & restringit.

§. 4. Et per eas Protectori prefato, qui in tempore erit, nisi in illis casibus & articulis in regula dictorum fratrum expressis, & prefati predecessoris literis declaratis, neque in illis dum non universis, sed aliqui ipsius Ordinis professores in quovis numero a fidei unitate, & sacrosanctae Romanae Ecclesiae obedientia deviant, vel regulam prefatam non servarent, se de eorumdem deviantium & non observantium regulam, correctione, aut reductione, ac aliis quibuslibet causis & negotiis dicti Ordinis se impediatur, inhibetur fore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

Protectoremque pro tempore ad Ordinis preservationem hortatur.

§. 5. Hortamurque illum qui ad officium protectionis huiusmodi (quod in presentiarum per obitum bonae memoriae Basilianensis Episcopi Sabinenensis dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) assumi & deputari contigerit, & ipsius successores dicti Ordinis Protectores, ac eis in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo inhibemus, ne extra praedictos articulos & casus in regula praedicta contentos & expressos, nec etiam in illis (cum non universus Ordo, sed aliqua ipsius pars, & specialis persona erraret) ipsorum fratrum querelas audire, seu de ipsorum causis & negotiis contra literas & declarationes huiusmodi intrudere se quoquomodo praesument. Sed curent (ut est eorum proprium officium, & prefati sancti Francisci, & Apostolicae Sedis intentio extitit) ipsum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico statu conservare, & augere, & ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus defendere & tueri, ne secus agendo, Ordinem prefatum non solum non protegant, conservent & exalcent ut tenentur, sed in animarum suarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & scandalum, confundant & destruant. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. die 28. Jan.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo septuagesimo tertio, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

V.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Francisci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum enlargemente.

Ista congregatio sortita est nomen Fratrum Minimorum, S. Francisci de Paula, qui tres Regulas praefinit, unam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbavit Jul. II. & multa privilegia concessit, ut infra in eius constit. 10. Dudum. fol. 474.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum privilegiis uti, declaravit post alios Pius V. infra in eius constit. 49. Apostolica. in Tom. 2. fol. 260.

Contra Superiores Fratrum huius Ordinis, qui attendentes favores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra Fratres dictos favores conquirentes edidit Paul. V. Constit. 117. Admonemur, Tom. 3. fol. 415. ubi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum Statuta, & erectionem Collegii pro studentibus in Urbe nationis Calabrensis.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Francisco de Paula, caeterisque Fratribus Eremitis Eremitarii, seu Oratorii Sancti Francisci de Paula, Consentinenensis diocesis, presentibus, & futuris, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Sedes Apostolica aequa in omnibus semper distribuitur, ea, quae pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, praesertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo & utilitate pie facta sunt, ut illibata persistant, libenter, cum ab ea peritur, Apostolici muniminis consuevit adiacere firmitatem, ac benigno favore ea, quae sunt pro animarum salute concedere; illisque ut eo devotius, quod quietius Altissimo famulari possint, suae protectionis munimen impartiri.

Archiepiscopus Consentinus B. Franciscus d. Paula licentiam construendi Oratorium &c. concessit.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Francisci nobis exposito, quod olim postquam venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, sive Ecclesiam, sub vocabulo S. Francisci, in tenimento de Paula Consentinae diocesis aedificare posses, licentiam concesserat, tuque Oratorium huiusmodi propriis manibus & expensis cum dormitorio, pro tuis, & sociorum tuorum usu, & habitatione, pro magna parte aedificaveras, & nonnullos socios vitam eremiticam docentes receperas, ipseque Archiepiscopus praedictum Oratorium, sive Ecclesiam una cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, tibi tuaeque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tua, & sociorum tuorum devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna concesserat, fecerat, & ordinaverat. Quodque Oratorium, sive Eremitorium praedictum adhuc pro sufficienti habitatione tui, & Eremitarum praedictorum perfectum omnino non erat, illudque piis Christianis elemosynis cum dormitorio, & aliis necessariis officinis, tu, ac Eremitae tui socii huiusmodi continuè aedificabatis, ampliabatis & exornabatis.

Hic Pont. commisit Episcopo S. Marci, ut i. concessionem confirmaret, & Eremitarum privilegia huic Ordini concederet.

§. 2. Nos tunc, tuis & Eremitarum praedictorum in ea parte supplicationibus inclinati, venerabili fratri nostro Episcopo S. Marci, eju proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si, & postquam, vocatis qui forent evocandi, de praemis sibi legitime constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apostolica approbaret & confirmaret, suppleretque omnes & singulos defectus, si qui forsitan intervenissent in eisdem: & in eorum approbationis, confirmationis, & supplementationis huiusmodi, vobis praedictis Eremitis, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Pisis nuncupatus, caeterique Eremitae poriebantur, & gaudebant, uti & gaudere pariformiter, & absque ulla differentia, liberè & licitè possidetis, & valeatis, concessimus; prout in eisdem nostris literis desuper confectis plenius continetur.

Qui Episcopus d. concessionem confirmavit.

§. 3. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat. Venerabilis Frater noster Goffredus Episcopus Sancti Marci praedictus, ad executionem praedictarum nostrarum literarum, illarum forma servata, procedens (quia sibi vocatis vocandis, de a nobis expositis legitime constiterat) licentiam, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi praedicti, omniaque & singula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apostolica approbaverit & confirmaverit, suppleveritque omnes, & singulos defectus, qui intervenerunt in eisdem, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri.

Supradictus Archiepiscopus Consentinus exemptionem a iurisdictione sua elargitus est. Ad hoc vide mox infra notanda.

§. 4. Quodque Pyrrhus Archiepiscopus praedictus, inter alia per eum vobis tunc concessa, praedictum Eremitorium sive Ecclesiam S. Francisci, & alia quaecumque loca, Ecclesias, & Oratoria, per vos in posterum recipienda cum omnibus juribus & pertinentiis, Eremitisque & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque vestra quomodolibet pertinentibus &

spectan-

ſpectantibus ab omni iurisdictione, ſubjectione, & ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua; ſuaque Eccleſiæ Conſentinae cæterarumque perſonarum in perpetuum exemit, & liberavit; ac ſub protectione, ſubmiſſione, & iurisdictione Sedis Apoſtolice, ſpecialiter & expreſſe remiſerit & relaxaverit.

ſ. 5. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, à nonnullis aſſeritur, noſtras prælibatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum ſuppletionem, cæteraque omnia alia & ſingula per prædictum Goffredum Episcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde ſecuta quæcumque Juribus non ſubſiſtere, pro eo quòd Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas literas te Fratrem Franciſcum in ſuperiorem hujusmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quevis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi præſes, ac vita, & exemplis profuiſſes, tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalutibus omnes Congregationis hujusmodi perſonæ obedire, & parere deberent. Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuam ſuperiorem, & priorem, ac una tecum alios quoſcumque ſuperiores & priores, & officiales canonicè eligendi. Necnon Statuta & ordinationes pro hujusmodi vitæ obſervantia, à jure tamen divino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deviantia faciendi: Tibique & hujusmodi officialibus omnimodam iurisdictionem ordinariam, in ſpiritualibus & temporalibus Congregationis hujusmodi perſonarum, etiam ſi ſacerdotali, ſeu quavis alia præfulgerent dignitate, ac locorum iurisdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet ſpectantium & pertinentium: Quoſcumque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque hujusmodi Congregationi perſonarum delinquentium peccata & delicta, & cuiuſcumque generis, maleſicia & crimina, prout iuris tunc, puniendi, hujusmodique delinquentes, incarcerandi, diſciplinandi, condemnandi, liberandi, abſolvendi, cæteraque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria & opportuna, & quæ ipſemet Archiepiſcopus facere poſſet.

ſ. 6. Sacerdotibus verò hujusmodi Congregationis, ſeu ſæcularibus vel regularibus per vos eligendis, miſſas etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honeſto cum altari portatili celebrandi. Euchariſtiæ, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, liberè & licite tibi, hujusmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties devotio ingrueret, & neceſſitas poſtulareret, abſque quacumque ſuperioris licentia miniſtrandi, ad quæ ſuſcipienda extra loca hujusmodi compelli non poſſetis.

ſ. 7. Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo, tam à jure, quam ab eo reſervatis, & præmiſſis, toties, quoties opus foret; & eſſet, abſolvendi, & diſpenſandi, votaque quæcumque permutandi & relaxandi, ac poenitentiam ſalutarem injungendi.

ſ. 8. Loca, Oratoria quæcumque, & Eccleſiaſtica accipiendi & retinendi, quæcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas & ſæculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum quem geritis, proſiteri, & recipere volentes, ad habitum & profeſſionem obſervantia caſtitatis, paupertatis, & obedientia, acceptandi, & recipiendi.

ſ. 9. Necnon ut omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæterique Mendicantes fruuntur, & utantur, frui, & uti poſſetis & valeretis, ac poſſent, & valerent, indultis, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſavit.

ſ. 10. Hujusmodique Oratorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula, ac alia quæcumque loca Oratoria, & Eccleſias per vos in poſterum acquirenda; & acceptanda, cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis; Eremitiſque & perſonis, ac rebus omnibus & ſingulis ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, perſoniſque hujusmodi inibi pro tempore degentibus ab omni iurisdictione; ſubjectione, ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuaque Eccleſiæ Conſentinae cæterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia; & motu proprio in perpetuum exemit; & totaliter liberavit.

ſ. 11. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, iurisdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolice prædictæ totaliter, ſpecialiter, ſingulariter, & expreſſe remiſit; & relaxavit; prout in literis dicti Archiepiſcopi plenius continetur.

ſ. 12. Et de eiſdem nihilominus conceſſionibus, gratiis, & indultis vobis, ſicut præmittitur, per prædictum Archiepiſcopum conceſſis, in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter mentio facta non fuerat, ſed ſub clauſula generali duntaxat; videlicet dicendo: Nonnulla alia veſtra devotioni; & ſaluti convenientia; ſalutifera & opportuna: Et ſimiliter ſub eadem clauſula, & non facta alia expreſſione per dictum Goffredum Episcopum ſancti Marci, prædicta omnia, & ſingula approbata, & cum ſuppletionem defectuum, confirmata fuerant, prout in noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis; ac inſtrumento publico deſuper confeſto plenius continetur.

ſ. 13. Per parte veſtra nobis fuit humiliter ſuplicatum, ut omnia & ſingula præmiſſa, conceſſiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiſcopum prædictum conceſſa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuumque ſuppletionem, cæteraque omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Episcopum, vigore noſtrarum literarum prædictarum deſuper facta, & inde ſecuta quæcumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem ſupplere, ac aliis in præmiſſis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apoſtolice dignaremur.

ſ. 14. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem; relaxationem, indulgentias & literas prædicti Archiepiſcopi, omniaque & ſingula in eis contenta, noſtras alias, ac dicti Archiepiſcopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum ſuppletionem per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque, omniaque & ſingula, quæ in prædictis noſtris, & prænominatis Archiepiſcopi literis & proceſſibus, & inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, ratæque & grata habentes, auctoritate Apoſtolice, ac ex certa noſtra ſcientia laudamus, approbamus, & confirmamus; ac præſentis ſcripti patrocinio communitimus, ſupplemûſque omnes & ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prædictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia & ſingula vobis per prædictum Pyrrhum Archiep. conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſapè nominatis noſtris literis ſpecialiter & ſingulariter narrata; & expreſſa fuiſſent.

ſ. 15. Et inſuper, vos & veſtrum quemlibet, ac Eremitorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula prædictam, cæteraque omnia & ſingula Eremitoria, Eccleſias, & loca per vos in quibuſcumque civitatibus; & diœceſibus ubilibet hæcenus recepta, & in poſterum recipienda cum omnibus iuribus, &

Exemp-
tionemque ab
Ordinariis.
Attende
Con. Trid.
ſeſſ. 7. cap. 14.
& Bullam 39.
Clem. VIII.
Tom. 3. fol.
59.

Sedis Apoſt.
protectioni
ſubmiſſit.

Hic Pontif.
alia ejus Bul-
la (quam hic
non habet)
has conceſ-
ſiones ſpecti-
ficè non ap-
probavit.

B. Franciſcus
& alii ideò
Pape pro op-
portuna pro-
viſione ſup-
plicant.

Qui ſupradi-
cta omnia
confirmat,
omneſque
defectus ſup-
plet.

Exemptio-
nemque quo-
ad bona &
perſonas à
ſuperioritate
quomodocum-
que concedit.
Ad hoc vide
quod mox
ſuprà notavi.

Et B. Franciſ-
cum ſuperio-
rem cum om-
nimoda fa-
cultate d.
Congregatio-
nis Eremita-
rum elegit.

Dat auctori-
tatem cele-
brandi miſ-
ſam ante
diem &c.

Confeſſiones
audiendi. De-
clarat Clem.
VIII. in conſt.
115.

Loca alia re-
cipiendi.
Intellige ju-
ta Bullam 99.
Clem. VIII.
Tom. 3. fol.
162.

Privilegia
Mendican-
tium conce-
dita.

pertinentiis suis, Eremitasque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quaecumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca Eremitoria, & Ecclesias hujusmodi quomodolibet communiter vel divisim, spectantia, & pertinentia, ab omni jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Judicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorum jurisdictione, civitatibus, & diocesisbus Eremitoria, loca, Ecclesie, vos, & Eremitæ, ac personæ, res, & bona hujusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & scientia prædictis de speciali gratia tenore præsentium profus eximimus, & totaliter etiam liberamus; ac sub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesie, & nostra protectione suscipimus; ac exempta, & immunia esse volumus, nobisque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè subjacere. Ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Judices prædicti, ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipsa consistit, nullam in vobis, ac eremitoriis, locis, & Ecclesiis, Eremitis, & personis hujusmodi, ac rebus & bonis prædictis jurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac alia personæ in locis, Ecclesiis, & Eremitoriis hujusmodi pro tempore degentes teneamini de justitia respondere.

Et extendit dicto in iusta ad omnia loca Ordinis.

§. 16. Et insuper vobis omnibus, & Eremitis, ac personis, locis, Ecclesiis, ac Eremitoriis hujusmodi, ut omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, concessionibus, gratiis, indulgiis, cæterisque omnibus, & singulis in præsentibus, & aliis nostris, ac ipsius Consentinensis Archiepiscopi literis sæpè dictis, ac per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Ecclesiis, & locis hujusmodi concessis, & concedendis, in quacumque civitate, & diocesi, ac ubique, & in quocumque loco, auctoritate Apostolica prædicta uti, & gaudere, eaque omnia & singula in hujusmodi nostris ac aliis, & prædicti Archiepiscopi prænominati, literis & processibus desuper habitis contenta, cujusvis superioris super his, aut aliquo præmissorum licentia minimè requisita, ac quibuscumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica, liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & singula in præsentibus, & aliis nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpè dictis, ac processibus desuper habitis contenta, auctoritate & scientia prædicta de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præsenes.

Contraria tollit.

§. 17. Fel. rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

Et irrita declarat.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & poenas, ac processus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac personas, Ecclesias, Eremitoria, & loca hujusmodi, & vestrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritas, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 27. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. 6. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 3.

VI.

Amplissimæ gratiæ, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, quæ propterea Mare magnum nuncupantur.

Moderationem eorum, vide signanter inf. fol. 581. in constit. 22. Leon. X. Dñm intrà. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in constit. 94. In Principis, Tom. 2. fol. 145. Sed postea Pius V. alias gratias largitus est in constit. 11. Dñm ad uberes, ubi notabo, fol. 204. De toto autem Ordine Franciscano inspicere dicta suprâ in constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1474.

Regimini universalis Ecclesie meritis licet insufficientibus disponente Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet præsertim sub Religionis habitu, studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique prosperitate rescimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur sollicitudinis studio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ Religionis incremento animarumque salute à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublatis ambiguitatibus quæ exinde emerfisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces. Dudum siquidem à felicis recordationis Eugenio Papa IV. prædecessore nostro, literæ emanaverunt tenoris sequentis, videlicet.

Proceium.

§. 1. Eugenius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licet debitum pastoralis officii, &c.

Eugen. IV. edidit const. confirmantē Bullam Clem. IV. quæ est sup. fol. 137.

§. 2. Clemens Episcopus, &c. Virtute conspicuos, &c.

Præmittitur etiam hæc Bulla, quia est supra fol. 137.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Ministri fugebamur officio dum ad Cardinalatus honorem assumpti fuimus, & personarum ejus statum prosperum, & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa refulgens gloria meritum, & gratia redolens sanctitatis in agro militantis Ecclesie, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxæ hactenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos à mare usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo, nationes, intensis desideramus affectibus, Clementis, & Eugenii prædictorum, ac aliorum prædecessorum nostrorum, qui Ordinem prædictum Fratrum Minorum, aliis variis privilegiis non immeritò decorarunt, vestigiis inhærentes, Motu proprio non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & deliberatione, ac ex certa scientia nostra, Clementis, & quacumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum, unâ cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati, præsentibus insertæ forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia, & singula in illis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela, omnia & singula per Clementis, & Eugenii, aliisque prædecessores nostros prædictos in eisdem literis, pro & in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri, & servari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Minorum illiusque domibus, & professoribus concedimus, & indulgemus.

Hic Pont. eas confirmat.

§. 4. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti præfati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia

Ampliatio privilegii celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili.

hu jus

1474.
Tu vide Concil. Trid. sess. 25. cap. 12.

hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super illis consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia similibus, literas ejusdem Clementis prædecessoris, in ea parte in qua conceditur dicti Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, missarum solemnias, & alia divina officia celebrare; & quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos persæpe requiri, ut etiam extra oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti tempore, Tertii Ordinis Sancti Francisci de Penitentia nuncupati fratres, & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eisdem fratribus, ut non solum in oratoriis, & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili ejusmodi, missas & alia divina officia liberè, & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties id eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contingerit inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres, & sorores dicti Tertii Ordinis Beati Francisci de Penitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Minorum, ac fratrum, & sororum dicti Tertii Ordinis, & monialium sanctæ Clare procuratores, & negotia gerentes utriusque sexus admittere ad divina.

§. 5. Præterea, quia idem Clemens prædecessor in dictis suis literis, Generalibus, & provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absolvendi fratres ejusdem Ordinis necnon fratres dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in confessores absolvendi ipsos Ministros, Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris, nisi talia perpetrassent propter quæ essent merito ad Sedem Apostolicam destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, facultatem concedit, & propterea qui sint destinandi persæpe revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum dispensantium, & dispensatorum pro tempore puritati conscientie consulamus; Declaramus hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam merito destinandos. Reliquis verò omnibus, etiam simoniae pravitate qualitercumque irretitos, posse posse per illos quibus inibi conceditur, absolutio- nis beneficium, & dispensationis gratiam, juxta casuum exigentiam impertiri.

§. 6. Eam verò partem literarum ejusdem Clementis prædecessoris, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis, liberam esse voluit, salva justitia Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur, declarantes, libertatem hujusmodi, intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipsi nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent cum Cruce processionaliter ingredi, ac corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel presbyteri de levatione requisiti id facere recusarent, nec cogantur inviti etiam prætextu cujusvis consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorumdem. Justitiam autem Ecclesiarum à quibus corpora ipsa sumuntur, juxta ejusdem Clementis prædecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus eo casu, quo dumtaxat apud loca ipsorum fratrum corpora ipsa sepeliuntur. Si verò non apud eos, seu alios etiam Mendicantium Ordinum professores corpora ipsa contingeret sepelire, ex his quæ ad fratres prædictos apud quos tunc corpora ipsa non sepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel uni-

versali titulo directè vel per obliquum, nullam canonicam aut parochialem portionem dare teneantur, nec similiter aliqua portio debeatur de his, quæ ad certos determinatos usus; eisdem fratribus vel eorum domibus, in genere aut in specie; etiam de bonis eorum; quorum cadavera apud eos contingerit sepeliri; nec etiam in casibus in quibus per ejusdem Clementis, & aliorum prædecessorum nostrorum specialia privilegia, fratres ipsi ab hujusmodi solutione quartæ sunt exempti, nec aliquo casu de candelis quæ ad manus fratibus dantur, quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò casibus, quàm in præmissis, in quibus quarta ipsa solvenda veniret, conventiones, si quæ sunt inter fratres prædictos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores initæ, laudabiles & honestæ, in posterum observentur.

§. 7. Et si fortè contingat, per nos vel Sedem Apostolicam, de piè legatis, dispositis, & relictis in genere, vel specie, decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ causæ, ex quavis causa hæcenus concessa foret, aut in posterum concedi, & solvi aut dari mandari contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac eis legata, & relicta aut aliàs in eorum favorem disposita, in concessione, & mandatis hujusmodi decernimus, & volumus non includi, nisi de ipsis fratribus & præsentis decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas, quæ etiam specialem mentionem importare viderentur, sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

§. 8. Indultum verò ejusdem Clementis prædecessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quascumque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminutibus persæpe necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu & scientia prædictis extendimus, decernentes ipsos fratres Minores etiam si per quoscumque exemptos, & mendicantes solvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & in illorum solutione cessando, censuras & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per generales, aut alias clausulas specialem mentionem importantes, sed aliàs sit derogatum specificè earum de verbo ad verbum insertum tenere.

§. 9. Et ne prætextu constitutionis Innocentii Papæ Quarti prædecessoris nostri, quæ incipit (Volentes) locorum diocesanæ & alii ordinarii, aut alii quicumque in personas & loca fratrum prædictorum contra ejusdem Clementis prædecessoris in fine literarum prædictarum ordinationem sibi quicumque jurisdictionem & superioritatem vindicare præsumperint, districtius inhibemus, ne quispian absque dictæ Sedis speciali commissione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Minorum, utpote profusus exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, specialiter vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in personas, domos & loca hujusmodi aliquam præminentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicumque in eorum contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernimus quoque ex nunc quælibet excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & quoscumque processus, qualvis pœnas, & sententias generales vel speciales continentes, quos & quas promulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contingerit, etiam eorum exemptione, utpote notoria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis profus haberi debere.

Exemptio
aliquid sol-
vendi de-
legatis piis.

Ampliatio
exemptionis
à decimis.
Tu vide ampli-
orem in
const. 11. Pii
v. Dum ad
uberis.
Tom. 2.
fol. 204.

Ampliatio
exemptionis
à jurisdic-
tione Ordina-
riorum.
Tu advertè,
quòd Conc.
Trid. sess. 14.
cap. 7. aliud
statuit, &
Clem. VIII.
in const. 39.
Suscepti, de-
claravit, Tom
3. fol. 59.

Ampliatio
facultatis
Prælatorum
absolvendi
Fratres.
Tu attende
const. 115.
Clem. VIII.
Quæcumque
Tom. 3.
fol. 182.

Ampliatio
iuris sepe-
lendi.
Tu quoad
solutionem
quartæ scias
aliter statu-
se Conc.
Trid. sess.
25. cap. 13.

Facultas audiendi confessiones. Intellige ut in Bulla 22. Leon. X. Dum intra, fol. 581.

Loca Monialium deficiunt Fratribus applicentur.

Mortui cum habitu Tertiariorum cum licentia Fratrum sepeliuntur.

Exemptio Parochialium Ecclesiarum Ordinis a jurisdictione Ordinariorum. Tu vide quod proximè notavi & Conc. Trid. sess. 19. cap. 11.

Praelatorum Ordinis facultas dispensandi ab irregularitate &c. Tu attende Bullam 115. Clem. VIII. quaecumque.

Ampliatio damnationis hactenus facte de opinione, quod con-

§. 10. Præterea, quia parochialium Ecclesiarum Rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis Minorum eorum peccata confitentur, per sepe se reddunt in exhibitione Eucharistiæ, & Extremæ unctiois difficiles, concedimus ipsis fratribus Ordinis Minorum, ut eisdem personis eis confessis, quibus rectores præfati sine rationabili causa denegaverint, seu malitiosè distulerint Eucharistiæ seu Extremæ unctiois sacramenta ministrare, super quo eorumdem confessorum assertioni stari debeat, illa petentibus possint impunè exhibere.

§. 11. Et quum aliquando contingat monasteria Monialium sanctæ Claræ & Minorisæ, seu sancti Damiani nuncupatarum monialibus destitui, ac deo ut de eorum reformatione spes nulla superfit, convenientiusque sit quòd illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres deveniant, quorum erant curæ commissa, quàm ad alios, illa quæ sic destituta existunt, & destitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus perpetuis usibus fratrum domus dicti Ordinis Minorum ejusdem destitutis monasteriis propinquiores applicamus, ita ut fratres ipsi possint de illis, & eorumdem monasteriorum structuris, & ædificiis pro eorum voluntate disponere. Provisio quod illorum Ecclesiæ, & oratoria, ad prophanos usus non redigantur, sed in illis quandoque divina celebrentur officia.

§. 12. Insuper quum nonnulli ad Ordinem prædictum fratrum Minorum specialem gerentes devotionis affectum, ordinent eorum cadavera cum habitu fratrum Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentia sepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiamsi alibi suam elegerint sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo cum habitu quomodo libet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque fratrum domus loci in quos tales decesserunt expressa licentia & assensu.

§. 13. Caterum ne, si ratione parochialium Ecclesiarum apud quas domus eorumdem fratrum constructæ fuere aut construerentur in posterum, locorum Ordinarii in eisdem fratres aliquam superioritatem vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis & quas eis concedi contigerit curatis Ecclesiis, possint per Capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam hujusmodi exercere, qui quamdiu capellanus hujusmodi fungetur officio, ac si dicti Ordinis Minorum professor existat, dictorum fratrum Minorum libertate & exemptione fruatur. Ecclesiæ verò prædictæ & illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis prærogativa latentur.

§. 14. Et ut dicti Ordinis professoribus omninò vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrenti subtrahatur pro posse necessitas, Generali & provincialibus Ministris dicti Ordinis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus, defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmodi non obstant, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros Ordines promoveri, & in illis etiam altaris ministerio ministrare, & tam ipsi regulares, quàm defectum natalium patientes prædicti, ad quaecumque administrationes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, scientia & auctoritate prædictis concedimus per præfatos.

§. 15. Rursus intelleximus, quòd etsi bonæ memoriæ Joannes Papa Vigésimus secundus prædecessor noster illorum opinionem, qui asserbant, quòd confessi fratribus prædicti Ordinis, & aliorum

Ordinum Mendicantium, ad audiendas confessiones juxta juris dispositionem deputatorum pro tempore, tenebantur eadem peccata rectori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confiteri, reprobaverit; & deinde præfatus Eugenius prædecessor reprobationem hujusmodi approbaverit, contra talia asserentes tamquam de hæresi suspectos, per locorum Ordinarios inquire & procedi mandaverit, ac successivè piæ memoriæ Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster gesta in præmissis ab eisdem Joanne & Eugenio prædecessoribus robor perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominus adhuc nonnulli eorum inherentes protervitiæ, opinionem prædictam, & desuper factos damnatos & malè sonantes, ac reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur, ut talium præsumptuosa temeritas tantò minùs invalescat, quantò plurium erit superiorum correctioni subiecta, concessam contra tales, per ejusdem Eugenii prædecessoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus quòd Inquisitores ipsi quicumque fuerint eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

§. 16. Postremò quum Prædicatorum sicut & prædicti Minorum Ordinum professores pro fidei catholice dilatatione continuè indefessè laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia salutare, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor pariamque merita conjungunt, paria conjungant privilegia & favores, eisdem Ordinis Minorum fratribus, ut professoribus, ac confessis fratribus Prædicatoribus & eisdem Prædicatorum Ordinis fratribus ut præmissis, & aliis concessis prædictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, favoribus, & indulgentiis, tam spiritualibus quàm temporalibus à prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robor perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere possint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorsus & sine ulla differentia, proinde, ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utriusque simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monasteriis Monialium sub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, & vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, & Monasteriis Monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minorisæ, & Sancti Damiani nuncupatarum, & è contra censeantur esse statuta.

§. 17. Districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interditi ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obrinenda, pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & professores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii prædictorum, & aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem, inquietare seu molestarè, & eos, aut testamentorum ultimarumque voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ parochialis seu canonice, vel alterius portionis, seu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel

festi Fratrum, iterum Parochis confiteri debent.

Communicatio privilegiorum inter Ordines S. Dominici & Ordinem S. Francisci. Aliam communicationem habes in Pii V. const. 41. Et si mendicantium. Tom. 2. fol. 243.

Inhibitio contra quoscumque Ordines perturbatores.

alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cada-
vera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam
cogere, nec confessis dictis fratribus Prædicatoribus
& Minoribus pro tempore, Eucharistiæ, seu Extre-
mæ unctionis Sacramenta, sine rationabili causa
denegare, vel illorum exhibitionem malitiosè dif-
ferre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus
conferantur prohibere, vel persuadere, nec etiam
ad præmissa, seu aliquod præmissorum auxilium,
consilium vel favorem dare, directè vel indirectè
quoquomodo præsumant.

Deputatio
executorum
hujus Bullæ.

§. 18. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ec-
clesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius
cathedralis Ecclesiæ canonicis per universum orbem,
qui desuper per dictorum Ordinum Priores,
aut Guardianos, & fratres ac illorum, seu ad com-
modum eorum Romanæ Ecclesiæ syndicus desuper
requisitus fuerit, per Apostolica scripta in solidum
mandamus, quatenus per se vel alium seu alios,
præmissa ubi & quando opus fuerit solemniter
publicantes, & eisdem fratrum Prædicatorum,
& Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac
professoribus, in præmissis efficacis defensionis
præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione,
vel quasi privilegiorum & concessionum hu-
jusmodi gaudere. Non permitteant eos, seu tes-
tamentorum executores, & hæredes prædictos con-
tra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores
prædictos, aut quoscumque alios indebitè mole-
stari, aut eis gravamina, injurias, atque damna
inferri, seu quomodolibet irrogari. Ac etiam sum-
mariè, & de plano, sine strepitu & figura, iudicii,
sola facti veritate inspecta, contra quoscumque,
cujuscumque qualitatis, vel conditionis existant,
aut quacumque Ecclesiastica etiam Patriarchali,
Archiepiscopali, vel mundana forent dignitate &
exemptione muniti; in quibuscumque causis per
eos movendis, quacumque ratione vel causa quæ
excogitari possit, eis ministrent iustitiæ comple-
mentum, exequendo quod per eos fuerit ordina-
tum; & illos quos censuras & pœnas prædictas in-
currisse constiterit illos irretitos esse declarent, ac
faciant & mandent inredictos, suspensos, & ex-
communicatos publicè nunciari, & ab omnibus
arctius evitari, a legitimis super his habendis ser-
vatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis
vicibus aggravare procurent. Contradictores,
auctoritate nostra, appellatione postposita com-
pescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio
brachii sæcularis.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 19. Non obstantibus recolendæ memoriæ
Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis ex-
tra suam civitatem & diocesium, nisi in certis ex-
ceptis casibus, & in illis ultra unam diem, a
sine suæ diocesis ad iudicium evocetur, seu ne
iudices à Sede Apostolica deputati, extra civita-
tem & diocesium in quibus deputati fuerint, con-
tra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vi-
ces suas committere præsumant, & de duabus
diebus in Concilio generali, necnon quæ incipiunt,
super cathedram Bonifacii, & Dudum Viennen-
sis Concilii, ac recolendæ memoriæ Callisti Pa-
pæ Tertii etiam prædecessoris nostri literis, a-
liisque Apostolicis, ac provincialibus, & syno-
dalibus Conciliis editis, specialibus vel genera-
libus, necnon Octonis & Octoboni olim in Re-
gno Angliæ Apostolicæ Sedis Legatorum consti-
tutionibus, Ecclesiarum quoque, ac locorum
quorumlibet statutis & consuetudinibus, & inter
quoscumque dictorum Ordinum Fratrum Prædi-
catorum & Minorum professores, ac locorum Or-
dinarios seu rectores prædictos initis & conclusis
hactenus observatis, pactis & conventionibus,
etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel
quavis alia firmitate roboratis. Necnon omnibus
illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in præ-
dictis eorum literis voluerunt non obtare, con-
trariis quibuscumque. Quibus omnibus, illa ac
si de verbo ad verbum inferrentur, & derogato-

riarum derogatorias clausulas in se continerent,
præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in
suo robore permanfuris, quoad præmissa speciali-
ter & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Ar-
chiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis,
seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede
præfata indultum existat, quod interdici, suspen-
di, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa
loca, ad iudicium evocari non possint, per literas
Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac
de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentio-
nem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, ge-
nerali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per
quam præsentibus non expressam vel totaliter non
insertam, effectus earum, & concessa in eis iuri-
dictionis executio impediri posset quomodolibet
vel differri, & de qua cujuscumque toto tenore habenda
sit in nostris literis, mentio specialis. Nos enim
ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum
per nos vel Sedem Apostolicam, quomodolibet
concedi, & statui, decerni, vel ordinari contigerit,
contra Clementis, Eugenii, aliorumque
prædecessorum prædictorum, & præsentium li-
terarum huiusmodi tenorem, necnon secus su-
per his à quoquam quavis auctoritate, scienter
vel ignoranter attentari contigerit, irrita & ina-
nia, nulliusque roboris vel momenti esse decer-
nimus.

Transumpto-
rum fides.

§. 20. Et quia difficile foret præsentibus literas ad
singulas Provincias originaliter destinare, volumus
& dicta auctoritate decernimus, quod transumptis
eorum manu notarii publici, & Curiæ causarum
Cameræ Apostolicæ, aut alicujus Episcopalis vel
Archiepiscopalis sigillo munitis, ea prorsus in iudi-
cio & extra, ubicumque exhibita vel ostensa fue-
rint fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ
forent exhibitæ vel ostensæ.

Sancitio pœ-
nalis.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc pagi-
nam nostrorum approbationis, constitutionis, ordi-
nationis, statuti, decreti, concessionis, indulti,
voluntatis, applicationis, inhibitionis, extensio-
nis, solidationis, mandati & derogationis, infringere,
vel ei ausu temerario contraire. Si quis au-
tem hoc attentare præsumperit, indignationem
Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli A-
postolorum eius, se noverit incursum.

Dat. P. A. 4.
die 31. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quadringentesimo septua-
gesimo quarto, pridie Kal. Septembris, Pont. nos-
tri Anno quarto.

Amplissimæ gratiæ & privilegia fratrum Prædica-
torum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Ma-
re Magnum nuncupantur,

VII.

*Pro eorum moderatione vide signanter constit. 22.
Leon. X. Dm inrà, Tom. 1. fol. 581. & Concil.
Trident. confirmatum à Pio IV. in ejus constit. 94.
In Principis. Tom. 2. fol. 145. Recordare tamen
Pium V. plura indulta eis concessisse in sua constit.
11. Dm ad uberes, fol. 204. De toto au-
tem isto Ordine Prædicatorum, notavi plenè
ad const. 2. Honor. III. Religiosam, supra fol.
64. ad quam nonnulla adjeci.*

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita An. D.
1474.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

R egimini universalis Ecclesiæ meritis licet in-
sufficientibus disponente Domino præfidentes,
curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis
desuper dispensationis officium, quieti subditorum
quorumlibet præsertim sub Religionis Prædicato-
rum habitu studio vacantium piæ vitæ, in quorum
utique prosperitate reficimur, jugi quantum nobis
ex alto conceditur sollicitudinis studio intendamus,
& ut ea quæ pro divini cultus, dictæ religionis

Procedimus.

incremento, animarumque salute à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublatis ambiguitatibus quæ exinde emeruisse noscuntur in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces.

§. 1. Dandum siquidem à felicitis recordationis Eugenio Papa Quarto prædecessore nostro emanaverunt literæ tenoris sublequentis. Eugenius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam &c.

Omittitur hæc Bulla Eug. iv. & etiam Martini v. & Greg. xi. hic insertæ. Quoniam Bulla Greg. xi. est supra fol. 265. alia autem sunt simpliciter ejus confirmatoria.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & personarum ejus statum prosperum & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ in propagationem fidei orthodoxæ hætenus produxit utiliter, ac producit, & in futurum producturum fore spernina tenemus, palmites suos à mari usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensis desideramus affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prædecessorum nostrorum qui Ordinem prædictum fratrum Prædicatorum aliis variis privilegiis, non immeritò decorarunt vestigiis inherentes, motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum professorum, vel alterius pro posse nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa nostra scientia, prædictas Gregorii, & quascumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum unà cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati præsentibus insertæ forent haberi volumus pro expressis, ac omnia & singula in illis contenta auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro potiori cautela, omnia & singula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium, aliosque prædecessores prædictos in eisdem literis pro & in favorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri & observari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis, de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiusque domibus & professoribus concedimus & indulgemus.

§. 3. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti, circa literas & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super his consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia prædictis, literas ejusdem Gregorii prædecessoris in ea parte in qua concedit d. Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, januis clausis, missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, & quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, cum contingat eos persæpè requiri, ut etiam extrà oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertii Ordinis S. Dominici de Penitentia nuncupati, fratres & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eisdem fratribus, ut non solum in Oratoriis & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili hujusmodi missas & alia divina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quotiens illud eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contingeret inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres & sorores dicti Ordinis B. Dominici de Penitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Prædicatorum, ac fratrum & sororum dicti Tertii Ordinis

procuratores, & negotia gerentes utriusque sexus, admittere ad divina.

§. 4. Præterea, quia idem Gregorius prædecessor in dictis suis literis Magistro, Prioribus provincialibus & conventualibus, & eorum Vicariis, absolventi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratres provinciales & conventuales habuerint pro tempore in confessores, absolventi ipsos Magistrum, Priores provinciales ac conventuales ab excessibus & censuris, nisi talia forent propter quæ essent ad Sedem Apostolicam meritò destinandi, ac cum eis desuper dispensandi concedit, & propterea qui sunt destinandi persæpè revocetur in dubium, ut absolventium & absolventorum, dispensantium & dispensatorum pro tempore puritati conscientie consulamus: declaramus, hereticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita demulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam meritò destinandos. Reliquis verò omnibus etiam simonia qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium & dispensationis gratiam juxta casuum indulgentiam impartiri. Et ut dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrere subtrahatur pro posse necessitas Magistro & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent dispensandi cum dicti Ordinis Prædicatorum professoribus, postquam ipsum Ordinem professi fuerint ut defectu & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi, ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis etiam in altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti, ad quacumque administrationes, & officia eligi, recipi, & assumi, illaque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, & scientia ac auctoritate prædictis concedimus per præsentem.

§. 5. Eam verò partem literarum ejusdem Gregorii prædicti, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit (salva justitia Ecclesiarum à quibus corpora assumuntur) declarantes libertatem hujusmodi intelligi debere etiam quoad hoc, ut fratres ipsi, nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent, cum Cruce processionaliter ingredi & corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel presbyteri de levatione requisiti hoc facere recusant. Nec cogantur inviti, etiam præterea cujuscumque consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorumdem. Justitiam verò Ecclesiarum à quibus corpora ipsa assuntur juxta Martini prædicti prædecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus, in omnibus aliis casibus præter eos, in quibus eorumdem Gregorii, Martini, & Eugenii prædecessorum nostrorum specialia privilegia, fratres ipsi ab hujusmodi solutione quartæ sunt exempti. Nec aliquo casu, de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò casibus quam in præmissis in quibus quarta ipsa solvenda veniret, conventiones (si quæ sunt inter fratres prædictos & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores inita) laudabiles & honestæ in posterum observentur.

§. 6. Et si forte per nos vel Sedem Apostolicam de piis legatis, dispositis & relictis in genera vel

Eug. iv. confirmavit Bullas Greg. xi. & Mart. v. cuius Mart. Bulla est simplex confirmatoria, & Bulla Greg. xi. est supra fol. 265. Hic modo Pontif. eas & alias Ordinis gratias comprobat.

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altari portatili ampliat. Tu ad hoc vide limitationem Conc. Trid. sess. 25. c. 1. post canones & cap. 22.

Ampliatio facultatis absolventi & dispensandi Fratres. Tu vide limitationem dispositionem in constit. 132. Pii V. Romani. To. 2. fol. 367. Et ultra vide constit. 115. Clem. VIII. Quæcumque. fol. 182. Tom. 3.

Ampliatio facultatis dandi liberam sepulturam in eorum Ecclesiis. Tu vide infra constit. 22. Leon. X. Dum intra, fol. 581.

Exemptio quoad legata pia.

in specie, decima seu alia portio, vel quota alteri
piæ vel non piæ causæ, ex quavis causa hæcenus
concessa foret, aut in futurum concedi & solvi, aut
dari mandari contingeret, fratres prædictos ac illo-
rum domos & eis legata & relicta, aut aliàs in eor-
um favorem exposita in concessionibus & mandatis
hujusmodi, decernimus ac volumus non includi,
nisi de ipsis fratribus ac præsentis decreto ac volun-
tate nostris, non per generales clausulas quæ etiam
specialem mentionem importare viderentur, sed
vera & specifica mentio fiat in eisdem.

§. 7. Indultum verò ejusdem Gregorii præde-
cessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque
bona dictorum fratrum, & quæcumque decimas
etiam quas vulgo papales appellant, & Apostolica
Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis im-
minentibus persæpè necessitatibus indicit, & quæ-
cumque alia onera, motu & scientia prædictis ex-
tendimus, decernentes fratres ipsos Prædicatores,
etiam si per quoscumque exemptos etiam mendi-
cantes solvi mandarentur, cum quibusvis deroga-
toris & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem
non teneri, & illorum solutione cessando, censuras
& pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus
non per generales & alias clausulas specialem men-
tionem importantes, non alias sit derogatum spe-
cificè, eorum de verbo ad verbum inserto tenore.

§. 8. Et ne prætextu constitutionis Innoc. IV.
prædecessoris nostri quæ incipit (Volentes) locorum
diœcesani, & alii ordinarii, ac alii quicumque in
personas, & loca Fratrum Prædicatorum, contra
ejusdem Greg. prædecessoris ordinationem, sibi
quæcumque jurisdictionem, superioritatem ven-
dicare præsumant, districtius inhibemus, ne quis-
piam absque dictæ Sedis speciali commissione & au-
thoritate, in personas, domos, & loca dicti Ordinis
Prædicatorum utpote profusus exempta, aliquam ex-
communicationis, suspensionis, & interdicti sententias
specialiter, vel generaliter quomodolibet promul-
gare, aut in personas, domos, & loca hujus-
modi aliquam præminentiam, superioritatem, &
jurisdictionem quomodolibet exercere præsumant,
etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua
contra ipsos ageretur, ubicumque in eatur contra-
ctus, committatur delictum, & res ipsa consistat.
Decernimus quoque ex nunc qualibet excommuni-
cationis, suspensionis & interdicti sententias, &
quoscumque processus, qualvis pœnas & sententias
generales vel speciales continentes, quos vel quas
promulgari vel haberi, & omnia quæ contra fra-
tres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet
fieri contigerit, etiam eorum exemptione utpote
notaria non aliter allegata, nullius roboris vel mo-
menti esse, & pro infectis haberi debere.

§. 9. Præterea, quia parochialium Ecclesiarum Re-
ctores præfati, erga illos qui dicti Ordinis Prædica-
torum Fratribus eorum peccata confitentur, persæpè
in exhibitione Eucharistiæ, & extremæ unctionis
se reddunt difficiles, concedimus ipsis Fratribus Or-
dinis Prædicatorum, ut personis eis confessis qui-
bus Rectores præfati sine rationabili causa denega-
verint, seu malitiose distulerint, Eucharistiæ & Ex-
tremæ unctionis sacramenta ministrare, super quo
eorundem Confessorum assertioni stari debeat,
illa petentibus possint impunè exhibere.

§. 10. Et cum aliquando contingat monasteria
Monialium S. Augustini, sub cura, habitu, &
constitutionibus Fratrum Prædicatorum degentium,
monialibus destitui, adeo ut de eorum reformatio-
ne spes nulla superstet, convenientiusque sit quod
illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres deve-
niant, quorum erant curæ commissa, quam ad
alios, illa quæ sic destituta existunt, & destitui
contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus
in perpetuis usibus Fratrum dicti Ordinis Prædica-
torum, quibus ex forma regiminis ipsius Ordinis com-
petit, applicamus, ita ut fratres ipsi possint de illis
& eorum Monasteriorum structuris & ædificiis, pro
eorum voluntate disponere, proviso quod illorum

Ecclesiæ & Oratoria, ad prophanos usus non redi-
gantur, sed in illis quandoque divina celebrentur
officia.

§. 11. Insuper cum nonnulli ad Ordinem præ-
dictum Fratrum Prædicatorum specialem gerentes
devotionis affectum ordinent eorum cadavera cum
habitu Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum aut for-
orum dicti Ordinis de Pœnitentiâ sepeliri, ne ex
illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini &
fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus
tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiam si
alibi suam elegerint sepulturam, nec posse etiam in
loco per eos electo, cum habitu prædicto quomo-
dolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, abs-
que fratrum domus loci in quo tales decesserint
expressa licentia & assensu.

§. 12. Cæterum, nesci ratione parochialium Ec-
clesiarum apud quas eorumdè fratrum domus con-
struxæ fuere, aut construentur in posterum, loco-
rum ordinarii in eosdem fratres aliquam superiorita-
tem sibi vindicare tentarent, fratrum eorumdem
quies in aliquo perturbaretur, concedimus eisdem
fratribus, ut in sic concessis, & quas eis concedi
contigerit, curatis Ecclesiis, possint per capellanum
per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum,
curam hujusmodi exercere. Qui quamdiu capella-
natus hujusmodi fungetur officio, acsi dicti Or-
dinis Prædicatorum professor existeret, dictorum fra-
trum Prædicatorum libertate & exemptione ubique
fruat. Ecclesiæ verò prædictæ & illarum bona,
illa qua domus dicti Ordinis prærogativa lætentur.

§. 13. Rursus intelleximus quod & si bon, mem.
Joannes XXII. prædecessor noster illorum opinio-
nem, qui asserbant, quod confessi fratribus prædi-
cti vel aliorum Ordinum Mendicantium ad audien-
das confessiones juxta dispositionem deputa-
torum pro tempore, tenebantur eorum peccata re-
stori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confiteri,
reprobaverit. Et deinde præfatus Eugenius præde-
cessor, reprobationem hujusmodi approbans,
contra talia asserentes, tamquam de hæresi sus-
pectos, per locorum ordinarios inquiri & procedi
mandaverit; ac successivè piæ memoriæ Nicolaus
Papa V. similiter prædecessor noster, gesta in præ-
missis, à Joanne & Eugenio prædecessoribus, robur
perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit, ni-
hilominus adhuc nonnulli eorum adherentes pro-
terviæ, opinionem prædictam & desuper factos
damnatos, & malè sonantes ac reprobos articulos, ve-
ros esse affirmare non verentur. Ut talium præsum-
ptiosa temeritas tantò minùs iuvalescat, quantò
plurium erit superiorum correctione damnata, con-
cessam contra tales per ejusdem Eugenii prædecesso-
ris literas, locorum Ordinariis facultatem, ad Inqui-
sitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus,
quod Inquisitores ipsi quicumque fuerint, eadem
qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

§. 14. Postremò, cum fratres Ordinis Minorum
sic & prædicti Prædicatorum Ordinis professores
pro fidei Catholica dilatazione continuò indefesse
laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia saluta-
res, & propterea fuerint variis per Sedem prædi-
ctam privilegiis decorati, ut quos par labor, pari-
que merita conjungunt, paria conjungant privilegia
& favores, concedimus eisdem professoribus Or-
dinis Prædicatorum, ut concessis fratribus Minori-
bus, & eisdem Ordinis Minorum fratribus, præ-
missis, & aliis concessis prædictis fratribus Prædi-
catoribus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favo-
ribus, & indultis, tam spiritualibus quam tempo-
ralibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus
prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem ha-
bentibus (quæ omnia ac si nominatim exprime-
rentur, haberi hic volumus pro expressis, & no-
stræ approbationis munimine solidamus, ac decer-
nimus robur perpetuæ firmitatis obtinere) potiri
& gaudere possint & debeant, perpetuis futuris
temporibus, in omnibus & per omnia profusus
& sine ulla differentia perinde ac si quæ uni ex

Mortui cum
habitu Ter-
tiorum. Sep-
eliri debent
habita licen-
tia Fratrum.

Exemptio
Ecclesiarum
Parochia-
lium Ordinis
à jurisdic-
tione Ordina-
riorum.
Tu attende
sess. 25. c. 11.
& Bullam 39.
Clem. VIII.
Suscepti.
Tom. 3. f. 59.

Ampliatio
damnationis
hæcenus f-
ctæ de opi-
nionem, quod
Confessi his
Fratribus,
sicut Paro-
chis confite-
ri deberent.

Communi-
catio om-
nium gratia-
rum & privi-
legiorum in-
ter Ordines
S. Dominici
& S. Fran-
cisci.

Exemptio à
Decimis.
Alias exem-
ptiones vide
in cons. 11.
Pii V. Dum
ad uberes.
Tom. 2. fol.
204.

Ampliatio
exemptionis
à jurisdic-
tione Ordina-
riorum.
Tu attende
Conc. Trid.
sess. 7. cap.
14. & Bullam
39. Clem.
VIII. Suscep-
ti. Tom. 3.
fol. 59.

Facultas ex-
hibendi sa-
cramenta his
quibus Paro-
chi exhibere
recusant.
Hoc intelli-
ge juxta Bul-
lam Leon. x.
n. 22. Dum
infra. inf.
fol. 581.

Bona Mona-
steriorum
Monialium
destituto-
rum, his Fra-
tribus appli-
cantur.

Inhibitio
contra quos-
cumque eor-
um perturbatores ad-
versus dicta
privilegia.

Deputatio
executorum
hujus constitu-
tionis.

Ordinibus prædictis sunt concessa, utrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali ac Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis necnon Monasteriorum monialium S. Augustini, sub eorundem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis fratrum Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, necnon & Monasteriorum S. Damiani nuncupatorum, censeantur esse statuta.

§. 15. Districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiarum, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis latae sententiæ, & privationis eorundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitacionis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & professores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum ultimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ parochialis, seu canonicæ, vel alterius portionis seu oneris, & faciendam celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus, Prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ seu Extreme unctionis Sacramenta sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiosè differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus consecretantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa seu aliquod præmissorum, auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præsumant.

§. 16. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ canonico per univèrsam orbem, qui desuper per dictorum Ordinum Priores, Guardianos, & fratres, ac illorum seu ad commodum eorum Rom. Ecclesiæ syndicos, desuper fuerint requisiti, per Apostolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit, solemniter publicantes, ac eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & professoribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione vel quasi privilegiorum, & concessionum hujusmodi gaudere, non permittentes eos seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinarios, & rectores prædictos, aut quoscumque alios, indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, ac etiam summarè, & de plano, sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, contra quoscumque cujuscumque qualitatis vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mundana forent dignitate, & exemptione muniti, in quibuscumque causis per eos movendis, quacumque ratione vel causa, quæ excogitari possit, eis ministrent justitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras, & pœnas prædictas incurrisse constiterit, irretitos esse declarent, ac faciant, & mandent, interdictos, suspensos, & excommunicatos publicè nunciari, ac ab omnibus artibus evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores per cen-

suram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus Bonifacii quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & diocœsim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diocœsis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati extra civitates, & diocœses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit, Super cathedram Bonifacii. Et dudum Viennæ Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri literis aliisque Apostolicis, ac etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, necnon Octonis, & Octoboni olim in Regno Angliæ Apost. Sedis legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque ac locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum Professores, ac locorum ordinarios seu rectores prædictos initis, & conclusis, ac hæcenus observatis pactis, & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædecessores, in prædictis eorum literis voluerunt non obflare contrariis quibuscumque, quibus omnibus illa ac si de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatoriarum clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illas in suo robore permanens, quoad præmissa, specialiter, & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim, à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca, ad iudicium evocari non possit, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quolibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentionem. Nos enim ex nunc illa, & quacumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorii, Martini, & Eugenii aliorumque Prædecessorum nostrorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita, & inania, ac nullius roboris vel momenti esse decernimus.

§. 18. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum, manu notarii publici, & Curie causarum Cameræ Apost. aut alicujus Archiepiscopi, vel Episcopi, seu dictorum Ordinum Magistris, & generalis ministri sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicumque exhibita, vel ostensa forent, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. nostri Anno 4.

Privilegium Curialium tam laicorum quam Ecclesiasticorum, liberè disponendi etiam ad favorem incapacium, de bonis in Alma Urbe, & infra decem miliaria, quamvis ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis.

Hoc privilegium pluries immutatum, extensumque, sed tandem firmatum fuit à Paulo V. ut infra in sua const. 18. in eminenti. ubi de similibus Curialium privilegiis plenè notabo; in Tomo 3. fol. 226.

Clausula
contrario-
rum derogato-
ria.

Exemplorum
fides.

Dat. P. An. 4.

VIII.

1475.

1475.

Edita A. D. 1475.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa constitutionis.

Et si universis Romanæ Ecclesiæ dominio temporali subiectis Civitatibus, pro eorum statu prospero, & incrementis felicibus, Apostolica nos deceat provisione consulere, Alma tamen Urbi nostræ, sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli martyris consecratæ (quæ ipsius Petri sedes sacerdotii principatus, & Christianæ religionis caput est) eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsa sacerdotalis civitas, cunctis aliis prælata, nobisque peculiaris filia, & paterna dilectione conjuncta existit.

Privilegium Curialium disponendi liberè de acquisitis in Urbe & infra decem milliaria, dummodò, &c.

Tu vid. alias declarationes in Bulla cit. in rub.

§. 1. Cupientes igitur pro instauratione dictæ Urbis, quæ causantibus sinistris eventibus, in civibus, incolis, & ædificiis, plurimum diminuta est, ut annuente Altissimo virorum copia instaretur, & quanto citius ipse structuræ, & ædificia refectio nem & reparationem pro ejus venustate, & decore consequatur, suisque statui, & necessitati, opportunis remediis consulatur, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu, hac perpetuè valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singuli, tam nostri Curiales Rom. Curiam sequentes, quam alii cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, præminentie, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel quavis alia Ecclesiastica aut mundana dignitate præfulgeant, & (si regulares fuerint) administrationem, aut dignitatem obtineant, qui palatia, domos, casalia, sive alia ædificia, urbana vel rustica, ædificarunt, ædificaverint, aut ædificabunt, seu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut ædificata, & constructa emerunt, aut emerint, seu ement, aut illa, vel census annuos, jura & quævis immobilia bona, in dicta Urbe, vel extra, aut propè eam ad milliaria decem, & alio quovis justo titulo, tam ex bonis, & pecuniis propriis, quam ex fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum beneficiorum ad eos spectantium, proventibus, acquisiverint hætenus, vel acquirant in posterum, de eisdem casalibus, domibus, palatiis, ædificiis, censibus, juribus, necnon territoriis, feudis, jurisdictionibus, & bonis aliis quibuscumque (dummodò ad Ecclesias, monasteria, & alia pia loca, aliter quam ex fructibus eorum, ut præfertur de quibus ad effectum præsentium, licere volumus eis pro voto disponere) non pertineant, in vita ipsorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, disponere, testari, codicillari, eaque legare, relinquere, seu inter vivos, & causa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obsequiorum eis impensorum, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint (etiam si alias hæredes, legatarii, donatarii, universales aut particulares hæredes, successores, & personæ aliæ, ad quas ex dominorum voluntate pervenerint) illa filiis, nepotibus, consanguineis, affinibus, familiaribus, vel aliis, etiam si incapaces, & inhabiles sint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodò criminis læsæ Majestatis rei, aut Ecclesiæ Romanæ prædictæ hostes non existant) erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoscumque usus convertere.

Privilegium proximorum etiam illegitimum, in illis ab intestato succedendi. Tu vide declarationes in d. Bulla.

§. 2. Et si ipsas Ecclesiasticas, aut dignitatem seu administrationem habentes regulares personas, de bonis prædictis aliter non disposito, decedere contigerit, palatia, domus, casalia, & alia ipsorum bona in Urbe prædicta, vel infra milliaria hujusmodi consentientia, ad proximiores suos, etiam si agnati, cognati, & minus capaces, vel inhabiles fuerint, ut præfertur (salva tamen gradus prærogativa, juxta dispositionem juris, si aliter de ipsorum decedentium voluntate non constet) bona prædicta deve-

niant, ipsique proximiores, sive agnati vel cognati, in eis succedere possint, & debeant, in omnibus, & per omnia perinde ac si descendentes filii, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & hæredes scripti existerent; ac palatia, domus, casalia, & reliqua bona ipsorum, ex labore, vel industria (non autem ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis) acquisita fuissent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia concedimus, eisque facultatem, & potestatem testandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi, proximioribus verò, necnon agnatis, & cognatis prædictis, incapacibus, & defectum natalium patientibus, in eis, ut præfertur, succedendi, licentiam liberam impartimur.

§. 3. Distinctius inhibentes dilectis filiis Camera Apostolica Clericis, & aliis nostris, ac Curie, & Urbis prædictarum Officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum Prælati, Capitulis, Conventibus, Prioribus, Præpositis, Plebanis, Rectoribus, aliisque quocumque nomine nuncupentur de bonis per eodem, ut præmittitur, relictis, legatis, donatis, seu quovis modo in dicta Urbe, vel extra, infra spatium prætaxatum dimissis, quovis modo se intrmittere, aut illa petere, vendicare, seu hæredes & successores decedentium personarum earumdem, illorum occasione impedire aut molestare quoquo modo præsumant, ac decernentes irritum & inane &c. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, Kal. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

Quòd brunus color vestimentorum præfinitus à Benedicto XII. pro Monachis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Cisterciensis, intelligatur de colore nigro, & non griseo. Et quòd totus Ordo albi tantum & nigri coloris vestibus utatur.

Alia de hoc ordine dixi sup. in constit. 1. Paschalis II. fol. 30. Desiderium.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Et si cunctis Ecclesiastici status personis, & assuetæ pieratis officio assistere teneamur, illis tamen sub regulari observantia Altissimo famulantibus præcipuè Cisterciens. eò magis adesse nos convenit, quò sublatis quibusvis dubietatibus majori quietudine reddere valeant vota sua.

§. 1. Dudum siquidem fel. recor. Benedictus Papa XII. prædecessor noster ad statum Cisterciens. Ordinis atrendens prosperum, per quasdam suas licentias inter alia statuit, & ordinavit, quòd omnes Abbates, & Monachi ejusdem Ordinis, pannis brunii vel albi coloris dumtaxat uterentur, prout in eisdem literis plenius continetur.

§. 2. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Hymberti Abbatis Monasterii Cisterciens. Cabilonen. Diocæsis petitio continebat, à nonnullis etiam ipsius Ordinis Abbatibus & Monachis revocetur in dubium, an appellatione brunii coloris niger color veniat, vel griseus. Et sicut eadem petitio subungebat, aliqui Abbates & Monachi ac Moniales ipsius Ordinis panno nigro, aliqui verò griseo utantur, & diversitas habitus inter ejusdem Ordinis professores esse videtur, pro parte ejusdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi ac Ordini, Monachis ac Monialibus præfatis, earumque statui super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur ad quos spectat super his adhibere vigilantie nostræ curam, ut omnis dubietatis scrupulus de medio tollatur, & habitus ipsorum se invicem conforment, quacumque disparitate sublata,

Prohibitio eos deluper molestandi.

Dat. P. A. 4. die 1. Jan.

IX.

Edita An. D. 1475.

Exordium.

Bened. XII. jussit quòd Ordo habitu brunno vel albo uteretur, ut supra in ejus const. 3. Fulgens, fol. 209.

Aliqui Monachi pro colore brunno, ut bantur colore griseo, & alii nigro.

Hic ideò Pontif. appellatione brunni coloris, nigrum

Nigri igitur aut albi coloris habitum geritari precipit.

Alterius habitus usum prohibet.

Contraria solli.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. A. 5. die 13. Decemb.

X.

Edita A. D. 1476.

Ordinis antiquitas & merita enunciantur.

literarum, ac concessionis, & statuti hujusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, verba predicta bruni coloris interpretantes, quod appellatione illorum niger tantum color veniat & intelligatur, auctoritate Apostolica tenore presentium ex certa scientia declaramus.

§. 4. Et insuper pro potioris cautelae suffragio, volumus, ac eisdem auctoritate & tenore etiam statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Montiales ejusdem Ordinis praesentes & futuri, ad usum personarum suarum pannis nigri vel albi coloris solam & dumtaxat utantur.

§. 5. Mandantes per Apostolica scripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis universis Patribus Abbatibus ejusdem Ordinis presentibus & futuris, quatenus ipsi, & quilibet ipsorum postquam praesentes nostrae litterae ad eorum notitiam pervenerint, declarationem, statutum, & concessionem nostram hujusmodi observent. Et per se vel alios etiam a quolibet ipsorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus ejusdem Ordinis perpetuo faciant inviolabiliter observari. Non permitentes eosdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos, ad usum personarum suarum, alterius quam nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet uti. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac Monasteriorum, & Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quae idem Benedictus praedecessor in suis literis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Caeterum quia difficile foret praesentes litteras ad quemcumque locum in quibus illae essent necessariae transferri, volumus, & auctoritate praedicta decernimus, quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Archiepiscopi vel Episcopi, aut alterius Praelati vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, prorsus in iudicio & extra, fides plenaria adhibeatur, & illis stetur, ipsique Patres Abbates ad illarum executionem procedere possint & debeant in omnibus & per omnia, sicuti originalibus litteris hujusmodi adhiberetur, & eis staretur, ac ipsi patres Abbates procedere possent, & deberent, si forent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1475. Idibus Decembr. Pont. nostri Anno quinto.

Constitutiones pro bono regimine Congregationis Canoniorum Regularium Lateran. cum immunitatum & gratiarum concessione.

De statu hujus Congregationis plenè notavi supra in const. 2. Pasch. II. fol. 31. Quanto. ibi videas.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Dum ad universos regulares Ordines, & loca iugo sanctimoniae dedita, personaeque voto religionis adstrictas, pro injuncto nobis Apostolicae servitutis officio, crebris vigiliis & indefessis studiis attendimus, ad illum praecipue Canoniorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Augustini, eo libentius nostrae mentis oculos convertimus, quo ordo ipse in nascentis Ecclesiae sancta institutione, ac primorum Christianae Religionis Clericorum norma, traditionibusque fundatus, & sacris institutis, ac divinis regulis eloquique praemunus extitit, ab ejusque primava fundatione,

varijs virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri, innumeris Religionem ipsam privilegijs, dignisque honorum titulis non immerito decorarunt, unde nos eorum ductus exemplo, decet, ut Congregationem ipsam Lateranen. in agro Dominico multiplices & uberes Sanctae conversationis fructus in dies afferentem, nostris etiam specialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quae pro ipsius Ordinis, & Congregationis laude, ac personarum vota sua, sub suavi iugo inibi exolverentium pace & quiete processerunt, ne in conventionis scrupulum labantur, sed firma pariter & illibata persistant, nosri adjiciamus muniminis firmitatem.

§. 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Martinus Papa Quintus praedecessor noster &c.

Omittitur residuum, quia ipsam Bullam habes supra fol. 303.

§. 2. Et deinde pia memoriae Eugenius Papa Quartus etiam praedecessor noster, Sacrosanciam, & venerandam Basilicam Lateranen. ad primam institutionem, primavumque ejus statum videlicet Canoniorum Regularium, ex certis tunc expressis causis, post deliberationem providam, quam cum Fratribus S. R. E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Ecclesia Dei, & Catholicae fidei, Christianaeque Religionis honore, ac SALVATORIS nostri gloria, publicaeque utilitate & ipsius Basilicae Lateranen. statu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens. Ut ordo Canonicus, qui secundum Deum & B. Augustini Regulam ibi nocebat in institutus, perpetuis futuris temporibus, in dicta Ecclesia vigeret, & inviolabiliter observaretur, Ordinem, & Congregationem hujusmodi in praefata Ecclesia instituit, & erexit, ac deputavit: dictamque Lateranen. Basilicam cum omnibus suis spiritualibus, & temporalibus bonis, membris, juribus, jurisdictionibus, privilegijs, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi concessit, & commisit, eorumque curae, & administrationi tribuit, & donavit.

§. 3. Atque decrevit, & statuit, ut omnes deinceps dictae Congregationis Conventus, & loca, ab hujusmodi Sanctae Basilicae Lateranen. titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORIS Congregatio appellaretur, ac singulos dictae Congregationis Canonicos, ubique Domino servientes, hujus Basilicae Clericos, & ministros, & religiosos, ac de ipsius Capituli gremio in omnibus juribus, & privilegijs ceteri decrevit.

§. 4. Et successivè sanctae memoriae Nicolaus Papa V. similiter praedecessor noster, tam Martini, quam Eugenii litteras praedictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac quaecumque secuta inde approbans, & confirmans, eaque pleno firmitatis robore subsistere, necnon perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernens, per quasdam etiam suas concessit & indulgit omnibus & singulis Ecclesijs, Monasterijs, Prioratibus, locis, & personis ubicumque consistentibus, & constituentibus, presentibus & futuris, Congregationis Canoniorum hujusmodi, ut illis omnibus in eorumdem Martini, & Eugenii praedecessorum literis contentis, ac alijs exemptionibus, privilegijs, immunitatibus, libertatibus, gratijs, & indulgtis, bonisque & juribus, spiritualibus & temporalibus, concessis & concedendis, quibus praefata Ecclesia nostra Lateranen. & ab ea dependentia utuntur & gaudent, seu uti, & gaudere consueverunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, loca, & personae hujusmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & absque ulla differentia, perpetuo uti & gaudere, liberè & licite possint.

§. 5. Postea vero eodem Nicolaus praedecessore rebus humanis exempto, cum Canonici dictae Congregationis, a praefata Ecclesia per nonnullos cives Romanos fuissent electi, pia memoriae Callistus Papa III. similiter praedecessor noster, etiam per alias suas litteras statuit, & ordinavit, quod Canonici Congregationis hujusmodi, a cura & gubernatione

Mart. V. univ. Canonice Regularis ubique professos in unam Congregationem, ut supra in sua constit. 7. Solicitudinis, fol. 303. Eug. IV. Basilicam Lateranen. S. Salvatoris in Urbe d. Congregationi restituit, sed hanc Bullam uti hic, & in alijs Bullis citatis in rubric. relatum ponere nolui.

Nomenque Congregationis Lateranenensis concessit.

Nic. V. idem approbavit, & declaravit, sed ex eadem causa hic d. Bullam non posui.

Callist. III. regimen d. Basilicae, Canonice secularibus dedit, sed ejus Bullam non posui uti hic relatum.

Ecclesie ejusdem desisterent, & illam in posterum per Canonicos seculares regi, & gubernari debere.

§. 6. Et licet postmodum recolendae memorie Paulus Papa II. etiam predecessor noster, Canonicos Regulares, ac Congregationem hujusmodi, ad regimen & gubernationem predictae Ecclesie restituisset, nihilominus eo quoque de medio sublato, Canonici ejusdem Congregationis denuo ab eadem Ecclesia fuerunt amoti.

§. 7. Atque ex ordinatione, & mandato nostris, decretum & statutum fuit, quod eadem Ecclesia, per dictos Canonicos seculares de caetero regeretur, & gubernaretur.

§. 8. Et demum ne in dubium revocari possit, an ex Callisti, & nostris literis hujusmodi, Nomen, & Titulus, seu intitulatio Congregationis Lateranen, suppressa, & sublata essent, ac immunitates, gratiae, privilegia, indulta, eidem Congregationi Lateranen. tam per ipsum Eugenium, quam per alios Romanos Pontifices predictos concessa censeantur revocata, per nonnullas etiam alias literas nostras, omnes & singulas tam Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quam omnium, & singulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum predecessorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tam per predictas ejusdem predecessoris Callisti, quam nostras priores literas, & inde secuta quaecumque, praefata Congregationi Lateranensi quoad nomen & intitulationem predictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta hujusmodi, tam per Eugenium, quam per alios predecessores predictos, eidem Congregationi ejusque Canonicis, & personis concessa, in nullo praedictum, aut derogatum fuisse, aut esse quoquomodo, & pro potioris cautelae suffragio, literas Eugenii predicti predecessoris, in pristinum & eum statum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta illi concessa, in quo erant antequam a Callisto predecessore praefato, & etiam a Nobis litera hujusmodi emanassent, & quomodolibet existebant, reposuimus, restituvimus, & plenarie reintegravimus, prout in singulis predecessorum, & nostris literis predictis respectively, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, & haberi volumus, prout inferius continetur.

§. 9. Nos qui Congregationi hujusmodi, illiusque Monasteriis, Ecclesiis, locis, & personis propter eorum laudabilem & religiosam vitam, ad multiples & uberes fructus, quos in vinea Domini (Altissimo ministrante) dicti afferunt, singulari devotione afficimur, ipsos & eorum Monasteria, Ecclesias, atque loca, etiam majoribus gratiis prosequi volentes, Motu proprio, & non ad eorundem Canonicorum, vel alicujus pro eis nobis super hac oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, ac de nostra plenitudine potestatis, quaecumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tam per predictos, quam per alios sumos Pontifices predecessores nostros, Romanosque Imperatores, Reges, Principes, & alios Christianos, eidem Congregationi ejusque membris, locis, Ecclesiis, Monasteriis, & personis quomodolibet concessa, ac omnia, & singula in eis contenta, & quaecumque inde secuta, tenore praesentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inviolabiliter observari debere volumus, atque decernimus.

§. 10. Attendentes autem, quantae venerationis, & sanctimoniae semper fuerit Congregatio hujusmodi in Ecclesia Dei, & quantum plantatio sacra, norma Religionis Christianae floruerit, ac propterea decens, quinimo debitum reputantes, ut spiritualibus prerogativis gaudere, ac sub nostra, & ejusdem Sedis protectione militare, praecipuisque honoribus, & gratiis excolli, & decorari debeat, Con-

gregationem ipsam, illiusque Monasteria, Ecclesias, & loca quaelibet, ac illorum Canonicos, seu personas praesentes & futuras (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, seu Congregationem ipsam, absque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus haec aliquo modo suffragari) a quoruncumque predictae Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quoruncumque Judicum, ordinariorum aut extraordinariorum jurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, cura, ac charitativi subsidii subventionem, & exactio quoruncumque praestatione, necnon Synodalibus, & alterius cujuscumque Congregationis, seu processuum evocationibus, motu, & scientia predictis, penitus & omnino eximimus, ac totaliter liberamus, eamque in jus, & proprietatem beati Petri, ac Sedis ejusdem & sub eorum spirituali protectione, atque nostra suscipimus.

§. 11. Ita quod de caetero cum Monasteriis, membris, Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis quibuscumque, eidem Sedi immediate subiecta existat, & omnino esse censeatur. Quodque Legati, aut Nuntii praefati, seu locorum Dioecesani, aut alii Ordinarii quicumque, vel alia quaevis persona, quantacumque ampla praefulgeat dignitate, seu praesinentia, in Congregationem, Canonicos, personas Monasteria, Ecclesias, membra, & loca predicta, utpote prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, seu alias censuras, sive poenas, specialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monasteria, Ecclesias, personas, & loca hujusmodi praesinentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere possint, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & poenas, quas & quicquid, contra Congregationem, seu illius Canonicos, Monasteria, personas, Ecclesias, & loca, haberi, & fieri contigerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliusque roboris & momenti esse, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tamquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata seu aliter de ea mentione facta.

§. 12. Praeterea, ne Congregationem ipsam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quavis occasione vel causa, & praesertim ratione Parochialium Ecclesiarum, seu aliorum locorum dictae Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, molestari contingat, & hujusmodi praetextu in Congregationem, & Canonicos predictos, aliquam superioritatem seu dominium habere praetendant, ipsis quoque concedimus & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi, possit Congregatio ipsa, seu illius Canonici predicti per se aut per presbyteros seculares vel regulares, sui aut cujuslibet alterius Ordinis, alias tamen habiles & idoneos, ad ipsorum nutum deputandos & amovibiles, animarum curam praedictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium hujusmodi, & liberè & licitè exercere. Quodque ipsi Capellani dum curam hujusmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac si ex Canonicis Congregationis, & Ordinis extiterint.

§. 13. Et quia ejusdem Congregationis Canonici, de locis ad loca illius saepius transferuntur, propter quod perpetuum in certis & determinatis dictae Congregationis Monasteriis, seu Ecclesiis, aut locis non habent mansionem, volumus, atque concedimus, ut liceat eidem Congregationi, suos Canonicos ad omnes, etiam sacros ordines promovendos, idoneos tamen, & juxta conscientiam Praelatorum illius approbatos, quibuscumque maluerint Catholicis Antifistibus, gratiam & communionem Apostolicam

Et etiam a synodalibus, & processuum evocationibus. Contrarium statuit Conc. Trid. sess. 20, cap. 2. & sess. 25, cap. 12. Sub protectione Sedis Apostolicae recipitur.

Exemptionem a superioritate aliorum concedit. Tu vide Conc. Trid. sess. 24, c. 11. sess. 25, c. 11. & seq. & Bullam Clem. VIII. num. 39. Suscepti in Tom. 3. fol. 59.

Canonici ordinantur per Episcopos absque alia examinatione. Hoc revocatum est per Conc. Trid. sess. 23, c. 12.

Paul. II. (ejus Bullam non posui) d. Basilicam congregationi restituit.

Hic autem Pontifex saecularibus Canonicis iterato dedit.

Nomen autem & Titulum Congregationis Lateranen. confirmavit in alia Bulla quam praeterii. Et modo iterum confirmat.

Privilegia omnia approbat. De his vide quae post Concil. Trid. statuit Pius v. in const. 41. Et si mendicantium. Tom. 2. fol. 243.

Exemptionem a quoruncumque jurisdictione & subsidii ac exactio praestatione concedit.

Sedis habentibus presentare, ipsique Antistites presentatos a suis Prelatis Canonicos, sive ulla examinatione per eisdem Antistites facienda, vel absque alia promissione, aut obligatione promovendorum Canonicoꝝ, ad ordines quoscumque etiam sacros promovere possint, ac debeant.

Altare portatili canonici uti possint.

§. 14. Porro, ut Congregatio ipsa circa celebrationem Missarum etiam specialibus privilegiis gaudeat, eisdem pariter & illius Canonicis pro tempore concedimus, ut in ipsorum itineratione Altare portatile cum debita reverentia & honore habere, super quo, tamen in locis congruis & honestis, Missas & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & usque ad horam nonam in ipsa itineratione, aut alias ad hoc causa subsistente celebrare, & Sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere possint.

Tempore quo interdicti celebrare valeant. Alter statutum mihi videtur à Conc. l. Trid. sess. 25. cap. 12.

§. 15. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit, in Ecclesiis suis, ac in Altare portatili prædictis, & aliis quibuscumque locis honestis, huiusmodi Missas, & alia divina officia celebrare. Ita tamen quòd in locis Ecclesiastico interdictione suppositis, debeant januis clausis, & excommunicatis, expulsis, atque exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipsi Canonici causam non delexerint interdictione, nec contingat id eisdem specialiter interdici, neque Ecclesiæ & loca ipsa fuerint interdicta.

Cum excommunicatis à jure conversari.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat à jure, non tamen pro talibus publicatis conversari, dummodò in contemptum clavium non fiat.

Sacramenta ministrare & mortuos sepelire.

§. 17. Necnon omnibus, & singulis, qui in eorum, & dictæ Congregationis existunt obsequiis, ac in ipsorum morantur locis, cuncta ministrare Ecclesiastica Sacramenta, & eos cum decedere contigerit, in Ecclesiis suis prædictis, liberè & licitè sepeliri possint ac valeant, plenam licentiam concedimus & facultatem.

Exempti sint à solutione omnium præstationum & decimarum. Ad hoc vide etiam const. 41. Pii V. Et si mendicantium. Tom. 2. fol. 243.

§. 18. Cæterùm, ut Congregatio ipsa & illius Canonici, majoris immunitatis gratia fruantur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus atque decernimus, ut ad præstationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut exactioꝝ, vel collectionum, vel subsidiorum, vel provisionum, aut onerum quorumcumque, nec etiam ad solutionem decimarum quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis iminentibus perpèrè necessitatibus imponit, minime teneantur, neque obligati sint, etiam si per quoscumque exemptos perfolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadem solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expresse derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat.

Causas cognoscere & similia facere non teneantur.

§. 19. Præterea ut iidem Canonici cum majori animi sui quiete, Altissimo exolvant vota sua, providere volentes, statuimus & ordinamus, ut ipsi per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius jam forsitan concessas, aut de cætero sub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendum, seu correctionis, aut visitationis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscumque personis impendendum, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationem sententiarum interdictionis, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum recipiendum minime cogi possint, nisi in huiusmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis, expressa ut præfertur fiat mentio.

Sepulturam in Coemeteriis liberam habeant.

§. 20. Sepulturam quoque in locis, coemeteriis, & in Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quòd devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis huiusmodi sepeliri voluerint, nullus obstet, salva tamen ju-

sticia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Canonicam portionem de vicibus, ornamentis, domibus, & hortis, &c. tenere contineantur.

§. 21. Statuentes nihilominus, ut pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminariis, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, aut pro victu, & sustentatione dictorum Canonicoꝝ, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua Ecclesiæ, seu Monasteria dictæ Congregationis obligata noscuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliisque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonicis, & Congregationi huiusmodi relinquuntur, nulli teneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quòd in reliquis casibus, quàm in prædictis, in quibus quarta ipsa solvenda foret, solvere, vel conventiones si quæ essent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores, laudabiles & honestas, in posterum observari debeant. Prohibentes insuper omnibus & singulis cujusvis status, gradus, ordinis vel conditionis, seu nobilitatis, & præminentia fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmissis Congregatione, & Canonicis huiusmodi, vel ultimarum voluntarum executoribus, seu decedentium hæredibus, occasione præmissa aliquid exigere, vel extorquere præsumant. Etsi fortè per eos, vel Sedem prædictam de legatis piè dispositis, & relictis in genere vel in specie decima, vel alia portio seu quota alteri, piæ vel non piæ rei, ex quavis causa hæctenus, & præsertim Ecclesiæ S. Petronii civitatis Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari, mandari contigerit, Congregationem, & Canonicos huiusmodi, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relictis, aut aliis in eorum favore exposita, ipsa in concessionibus, & mandatis huiusmodi includi, seu comprehendere non debere decernimus, nisi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præsentis decreto, specifica mentio fiat in eisdem.

Præscriptio 60. annorum & non alia contra Congregationem decur.

§. 22. Porro volumus, ac decernimus, quòd contra Congregationem, Ecclesias, Monasteria, loca, res, bona, & jura sua prædicta, tam præsentia, quàm futura, præscribi non possit, nisi spatio 60. annorum continuorum, quòdque nulla alia quàm sexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona, & jura sua prædicta currat præscriptio. Causantes, annullantes, abrogantes, & penitus irritantes omnem aliam præscriptionem, quàm Congregatio, ipsa tam ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium suorum huiusmodi, quam alias forsitan incurere cepissent.

Prælatorum Congregationis facultas dispensandi super irregularitate, &c. Vid. const. 115. Clem. viii. in Tom. 3. fol. 182.

§. 23. Ut autem Rector, & Visitatores, ac singuli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipsorum absentia constituuntur, præsentis, & futuri, qui nunc sunt, & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaudeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & Commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem, & Ordinem huiusmodi, sive post, in casibus quibus excefferint, & pro quibus excommunicationis, vel interdictionis, aut suspensionis sententias, à jure, vel ab homine, generaliter promulgatas incurrerint, & huiusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, aut speciali Ecclesiastico suppositis interdictione, divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem sic ligati, notam irregularitatis similiter incurrissent, & in omnibus aliis casibus etiã, & causa cujuscumque simoniae, qualitercumque generaliter, vel specialiter Sedi Apostolicæ reservatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutioꝝ, & dispensationis beneficii, juxta casum exigentiam valeant impartiri. Canonici verò, & alii, quos pro tempore Rector generalis, Visitatores, & Priores

prædicti, in proprios habuerint confessores, eisdem Rectori, Visitatoribus, & Prioribus, absolutionis, & dispensationis huiusmodi beneficium etiam concedere possint. Et ut Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occasio, & ne ipsi ad Sedem prædictam veniendi, seu recurrenti sumere valeant occasionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Ordinis, cum quibusvis personis defectum natalium ex adulterio incestuoso, & quovis alio nefario, & illicito coitu proveniente patientibus, necnon Rectori, & Visitatoribus, cum iis qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent) postquam Congregationem ipsam ingressi, & illam expressè professi fuerint perpetuò dispensandi, ut defectu, & irregularitatibus huiusmodi non obstantibus, ad quocumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum recipi, & assumi, illaque gerere & exercere, liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & indulgemus.

Canonicis ad audiendas confessiones per Cong. Superiores deputentur. Intelligi prævia Ordinariorum approbatione ut infra in in Pii V. conf. 133. Romani. Tom. 2. fol. 368.

Facultas conferendi cum Pyratibus &c.

§. 24. Necnon ut ipsi Canonici, aliàs tamen idonei, per Superiores Congregationis prædictæ, ac locorum suorum pro tempore deputandi ad confessiones omnium, & singulorum utriusque sexus, liberè, & licitè, tam in locis ipsorum Canonicorum, quam extra aut libere, ac consentibus huiusmodi pro commissis poenitentiam possint injungere salutarem, & eisdem contentibus Eucharistiæ Sacramentum, in Ecclesiis præfate Congregationis, liberè, & licitè similiter ministrare possint, præterquam in festo Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI.

§. 25. Et cum sicut accepimus Congregatio ipsa in Insula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiæ, prope Provinciam Apuliam consistente, & longè à terra distante, insigne habeat Monasterium, ad quod sæpius maritimi, & navigantes, ut inibi portum recipient declinant, & nulla in dicta Insula existat Ecclesia præter ipsius Monasterii Ecclesiam. Ne declinantes huiusmodi Ecclesiasticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter concedimus, ipsis declinantibus, ac servitoribus, quos ad servitium Monasterii retinent, possint etiam in festo Resurrectionis, Eucharistiæ, & omnia alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare. Necnon cum pyratibus, & cæteris excommunicatis humaniter conversari, ac eisdem in dicto loco vitæ necessaria exhibere, cum difficile a modum foret Canonicis, & personis eiusdem loci, pyratas huiusmodi evitare, propter eorum sæpius, & dictorum Canonicorum per illas partes transitum, cum faciliè ad nocturnum invicem sæpe casualiter conveniant: & nisi ipsi Canonici cum dictis pyratibus humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi possent, dummodo dicti Canonici non participant cum dictis pyratibus, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis sententiam incurrerent.

Alienatio bonorum stabilium quando sit permissa.

§. 26. Cæterum, ut Congregatio, & Canonici prædicti, uberiori facultate circa utilitatem, & commodum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum suorum huiusmodi, ac illorum juriū gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Rectori majori, per presentes impartimur auctoritatem, concedendi Præpositis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Ecclesiarum, & Monasteriorum, & locorum suorum huiusmodi licentiam permutandi, seu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum pro ipsorum tamen evidenti utilitate.

Facultas eligendi confessorum.

§. 27. Demùm saluti animarum Canonicorum prædictorum salubriter consulere volentes, eis pari-

ter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis presentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfate Congregationis, in casu verò necessitatis, alium presbyterum idoneum, vel sæcularem vel cujusvis alterius Ordinis Regularem, in suum eligere confessorum, qui confessionibus huiusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possit auctoritate nostra impendere, & poenitentiam injungere salutarem, ita tamen quòd quilibet ex contentibus huiusmodi, postquam Congregationem huiusmodi fuerit ingressus, & antequam ad articulum mortis deveniat, teneatur si Clericus, vel Presbyter fuerit, septem Psalmos Poenitentiales, si verò Conversus, vel Commisus, quinquagies Orationem Dominicam: & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis, singulis septimanis per unum annum dumtaxat, pro conversatione status Romanæ Ecclesiæ, legitimo tamen impedimento cessante dicere, & omitentes, alia vice supplere teneantur, & si interim aliquem post incepsam, & non perfectam poenitentiam huiusmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipsam nihilominus plenariam remissionem consequatur, dummodo intentionis fuerit illam, si supervixerit perficiendi.

§. 28. Dexteramque nostræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberius extendere volentes, & in eo præsertim, ut Canonici prædicti suarum animarum saluti magis consulere valeant, Canonicis, Conversis, Commissis, & Novitiis prædictis, presentibus, & futuris, qui in diebus, quibus stationes in nonnullis, tam intra, quam extra Alman Urbem Ecclesiis consistentibus existunt, quinque altaria Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit devotè visitaverint, & Psalmum David, Misere-re, videlicet illum scientes, alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus huiusmodi, pro felici statu sanctæ Matris Ecclesiæ dixerint, eisdem concedimus indulgentias, perinde ac si dicti Canonici, Conversi, Commissi, & Novitii personaliter Ecclesias Urbis præfate visitassent. Ita quòd in defectu altarium, alia pia, & devota loca ad visitationem huiusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint: etiam si eos extra Monasteria, & loca esse contigerit.

§. 29. Reperentes autem animo quot, & quantita sint merita Religionis, & Congregationis huiusmodi in Ecclesia Dei, & quantum inter alias polleat religiones, dignum propterea quin etiam debitum iudicamus, ut etiam excellentioribus prærogativis, & honoribus gaudere debeat, de illis potissimum, quæ ad illius ampliationem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergò, ac similiter ordinamus, ut omnes qui votum simpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem, etiam arctiorem emisserint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorumque professionem liberè, & licitè ingredi, inibi recipi, & admitti valeant.

§. 30. Et quia forsitan nonnulli Congregationis, & Ordinis huiusmodi habitum assumentes, diversis personis, quæ ignorari, & non reperiri possent, in aliquibus rebus seu bonis obnoxii essent, eisdem Rectori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus, liberè, ac licitè convertere possint, prout secundùm Deum melius viderint expedire.

§. 31. Cupientes verò Congregationem eandem in suo salubri statu multiplicari, & conservari, statuimus pariter ac decernimus, quòd de cætero perpetuis, futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, presentibus, & futuris, transeat de aliquo Congregationis, & Ordinis huiusmodi Monasterio

Intellige de approbatione in d. conf. Pii v. 133. & Clem. viii. conf. 1. §. Et q. o. d. indulgentias attende Bullam Paul. v. num. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 229.

Indulgentiarum concessio. Tu vid. re vocationem in d. Paul. v. conf. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 229.

Facultas recipiendi ad Ordinem, etiam simpliciter votentes religionem arctiorem. Tu vide Bull. Pii v. n. 89. Quæcumque in Tom. 2. fol. 309.

Et committendi restitutiones debitas personis incertis.

Prohibitio transeundi ad alios Ordines. Tu vid. eandem conf. Pii v. n. 89.

sive loco ad aliquod aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat observantia, seu S. Augustini prædicti, vel alterius cujuscumque Ordinis, Monasterii, sive Monastici loci, vigore cujuscumque concessionis, licentiæ seu facultatis, etiam per Apostolicas literas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de voluntate, ac statuto hujusmodi mentionem, quibusvis personis, cujuscumque gradus, status, & conditionis existant. Nec prætextu alicujus officii, etiam Capellanatus cujuscumque Prælati, cujuscumque status, & conditionis fuerint, etiam si Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, sub quacumque expressione in genere, vel in specie concessas, aut forsitan in posterum concedendas. Quòdque nullus alterius Monasterii, sive loci Prælati, aut alius qui cumque in eo aliquem Canonicorum præsentium, & futurorum eorundem, in Monasteria recipiat, vel admittat, sub excommunicationis pœna, quam tam recepti, quam recipientes hujusmodi pro tempore eo ipso incurrant, si admoniti non desisterint, & quam ex nunc contra quemlibet transgressorem proferimus, & à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi possint, absque Rectoris majoris, & alterius ex duobus Ordinis, & Congregationis hujusmodi Visitatoribus pro tempore existentibus licentia speciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 32. Cùmque acceperimus, & re ipsa didicimus, Congregationem S. Justinae de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quam pluribus dignissimis privilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuisse, & censuimus Congregationem Lateranensem meritis, & virtutibus suis non minora promereri, maxime ubi quos par labor conjungit, paria quoque privilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranen. etiam concedimus, ut omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis tam spiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu aliis eidem Congregationi S. Justinae concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere possit, & valeat absque ulla prorsus differentia perinde ac si ea dictæ Congregationi Lateranen. specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, quæ ad ipsam Congregationem Lateranensem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

§. 33. Quòdque ipsi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti possint, quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices concessum fuit.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonicorum à dubiis, quæ super præsentibus, aut aliis gratiis hujusmodi, per Nos & prædecessores nostros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos concessis, & in posterum concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri possent releventur. Volumus, ut ubi in aliquo redderentur accipites, seu dubii, secundum bonam æquitatem, in favorem salutis animarum suarum largissimè intelligantur, & interpretentur, non autem secundum juris rigorem, vel Doctorem opiniones, & subtilitates.

§. 35. Adjicientes ut si quando contigerit per aliquem seu plures actus contra hujusmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfate Congregationi concessas, aut ipsorum aliquid, à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, & status existat, ex negligentia, seu ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quavis causa aliter attentari, vel observari, scienter, vel ignoranter, nullum tamen per hoc præjudicium decretis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis ge-

neretur, sed illa suo vigore, & pleno robore firmata perpetuò permaneant.

§. 36. Postremò cùm contingat plerumque ex importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ac suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, & circumventos, ea concedere quibus aliàs nullatenus annuerent; auctoritate præsentium statuimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, etiam si in eis clausulæ, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat expresse, contineantur quæ obviat, & contrafaciant huic privilegio præsentium, aut quibuslibet earum particulis, nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quòd summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui ei parti vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo speciale mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia de hujusmodi privilegio, & ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula: Congregationem, Unitatem de observantia, aliàs de Frixonaria, nunc Lateranen. appellatam, causasque legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius sit roboris vel momenti.

§. 37. Districte inhibentes eidem Ordinariis locorum sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à divinis, ac regiminis, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis aliis personis, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum bonorum Ecclesiasticorum quæ obtinent; necnon inhabilitationis ad illa, & alia obtinenda in posterum, penis, quas scientes contrafacientes eo ipso incurrere volumus. Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium hujusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam hujus præsentis nostri indulti, & aliarum concessionum ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis suis prædictis factarum quomodolibet inquietare. Nec eos aut testamentorum & ultimarum voluntatum executores, ac testantium hæredes, seu quoscumque alios directè, vel indirectè, ad solutionem alicujus quartæ Parochialis, seu Canonice, vel alterius portionis, sive oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præsumant.

§. 38. Statuentes quoque, ut nullus invitis Canonicis hujusmodi, prorsus audeat in eorum Ecclesiis, seu Monasteriis, aliquod officium mortuorum, vel alia celebrari facere, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat.

§. 39. Mandantes insuper expresse ipsis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis non confiteantur, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenus denegent ministrare hujusmodi consentibus eidem Canonicis, quæcumque Ecclesiastica Sacramenta; dummodò aliqua canonica, & rationabilis causa non subsistat.

§. 40. Et nihilominus universis, & singulis personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutis, & aliis de jure communi habilibus, & idoneis ad causas audiendas, per hæc Apostolica scripta mandamus, cùm aliqui ex eidem personis pro parte ejusdem Congregationis Lateranen. seu Rectoris generalis, aut aliorum per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorumq; Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis prædictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciât Congregationem ipsam, illiusq; Canonicos pacifica possessione privilegiorum, & concessionum hujusmodi liberè gaudere; Non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos,

Clausulæ hujus Bullæ præservati-
væ.

Prohibitio
contra im-
pedientes.

Nemo apud
Canonicos
invitos cele-
bret.

Confessiones
apud Cano-
nicos non
impediatur.

Facultas con-
servatorum
eligendorum.

Communi-
catio gratia-
rum conce-
ssarum Cong.
S. Justinae.

Licentia præ-
dicandi ver-
bum Dei. In-
tellige juxta
const. 22.
Leon. x. inf.
fol. 58r.
Dubia in
prædictis
oriunda in
favorem hu-
jus Ordinis
interpretan-
da sunt.

Actus con-
trarii nil de-
rogant.

contra

contra illorum tenores per Ordinarios, & Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestare, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonice prædictis, in quibuscumque casibus seu causis, tam Ecclesiasticis, quam profanis, per eos coram dictis personis cujusvis qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præminentie, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeat dignitate, sine expensis, summarie, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent iustitiam, denūtianteque palam, & publicè, omnes & singulos excommunicatos, quos eis constiterit censuras, & alias pœnas incurrisse; ac faciant eos ab omnibus actibus evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, interdicitis nuntiari, & legitimis desuper factis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent; contradictores quoslibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad præmissa seu ali- quid eorum, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 41. Non obstantibus constitutionibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diocœsim, nisi in certis exceptis casibus, ut in illis, ultrà unam dietam à fine suæ Diocœsis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra Civitates, & Diocœses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio Generali, necnon quæ incipiunt. Super Cathedrali, Bonifacii, & Dudum, Viennæ, Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri, & quorumcumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum literis, forsitan his nostris contrariis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis specialibus vel generalibus, Ecclesiarumque & locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Lateranen. Canonicos, & locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos initis, & conclusis, ac hætenus observatis, pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque, quibus omnibus, ac si his de verbo ad verbum infererentur, & derogatarum derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, quoad præmissa specialiter, & expressè derogamus. Aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quòd interdicti, suspensi, vel excommunicari, aut ultrà, vel extrà loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cuius toto tenore habeada sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, ut præmittitur, eorumdem prædecessorum, & præsentium literarum huiusmodi tenorem: necnon si secus super iis à quoque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernimus, etiam si motu, & scientia prædictis, & super similibus ac fortioribus clausulis emanata existarent, seu in futurum emanare contingeret.

§. 42. Et quia difficile foret præsentibus literas, ad singulas provincias & loca, ubi necesse foret destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd

transumptis earum manu Notarii publici, & Curie causarum Camera Apostolicæ, vel alicujus Archiepiscopalis, seu Episcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis sigillo munitis, ea profus in iudicio & extra, ubicumque exhibita, & ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, & ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, 10. Calend. Septemb. Pont. nostri Anno sexto.

Declaratio, & mitigatio const. Honor. III. editæ super Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa esum carniæ, & jejunium.

Honorius III. primò hujus Ordinis Regulam approbavit, ut sup. in ejus const. 8. Ut vivendi, fol. 70. Et circa prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. sup. in sua const. 3. Romani, fol. 320. & utrobique plene notavi, omnino videas.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Um attenta meditatione &c. Omittitur narrativa Bullæ Honor. III. quia ipsa est in loco cit. in rub.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædecessore præfato, quadam temperie huiusmodi rigorem mitigante, conceditur, statuitur, & ordinatur &c.

§. 2. Cum, ut etiam acceptimus, ab aliquibus revocetur in dubium in illis diebus, quibus eis usus carniæ conceditur, jejunare teneantur: pro eo, quod in concessione prædicta Eugenii, non solum mitigationem abstinentiæ, sed relaxationem jejunii ab eodem Eugenio prædecessore petatum fuisse, conspicitur.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædecessor noster præfatus concessit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, super huiusmodi posset jejunio dispensare.

§. 4. Nos etiam motu, & scientia similibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hierosolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicolai IV. Eugenii, & Pii innovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis esse volumus, & mandamus, concedentes quòd tu dilecte fili Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio successores, personarum, locorum, & temporum qualitate pensata, cum utriusque sexus dicti Ordinis professoribus, juxta tuæ conscientie arbitrium, super præmissis, tam jejunio, quam carniæ esu dispensare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare, & remittere, ut possis, liberè indulgemus.

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta huiusmodi regularia instituta, dicti Ordinis Gloriosissima Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmelo, & ejusdem Eugenii mitigationem antedictam, nostramque declarationem huiusmodi, ut confessor idoneus, quem quilibet eorum utriusque sexus, de suorum Superiorum consensu duxerit eligendum; eorum confessione diligenter audita, semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum remissionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium gratiosè concedimus, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. quarto Kal. Decembr. Pont. nostri Anno sexto.

Quòd omnes Magistri vel Præceptores quorumcumque locorum sub vocabulo S. Spiritus, sint totaliter subiecti magno Magistro, seu generali Præceptori Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe: & absque ejus licentia elemosynas quærere non possint. Et ad ipsam solum spectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Dat. P. A. 6.
die 23. Aug.

XI.

Edita A. D.
1476.

Honor. III. hanc regulam approbavit. Eug. iv. eam mitigavit in Bulla cit. in rubr.

Dubium postea ortum est circa d. mitigationem Eugenii iv. super jejunio.

Pius II. illud declaravit, sed ejus Bulla hic non est.

Hic modo Pont. dat. facultatem Generali dispensandi sup. jejunio, & esu carniæ.

Datque licentiam Fratribus eligendi confessorem qui absolvat. &c. Ad hoc vide constit. 117. Clem. viij. Quærum qe in Tom. 3. fol. 182.

Dat. P. A. 6.
die 28. Novemb.

XII.

Clausula contrariorum derogatoria.

Fides habeatur harum transumptis.

Edita A. D.
1477.

Exordium.

Quidam
Frates facie-
bāt se Præce-
ptores in locis
ab isto Hospita-
li depen-
dentibus.

Alii autem,
ipsa loca, &
elemofynas
sibi met ap-
propriabant.

Hic idēd
Pontifex om-
nia dicta lo-
ca intulata
sub vocabulo
S. Spiritus ab
isto Hospita-
le dependē-
re declarat.

*Institutionem autem hujus Hospitalis, & alia ipsum
concernentia vide supra in const. 7. Innoc. III. Inter
fol. 58.*

SIXTUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Etsi univērsis Xenodochiis, Hospitalibus, & piis aliis locis ubilibet constitutis, in quibus misericordiæ opera, & alia charitatis officia exercentur, paterna nos deceat pietate prospicere, & pro ipsorum statu prospero, utque in hujusmodi meritoris actibus continuè exercendis persistere, proque pauperum & miserabilium personarum susceptione, subsidio & hospitalitate servanda, eorūque mēbra, bona & jura non modò à cunctis sinistris eventibus præservare illæsa, verum potiùs adaugere debeamus: erga nostrum tamen in Saxia Almæ Urbis Hospitale, quod nuper à fundamentis ereximus, instauravimus & sumptuoso opere ampliavimus, eò magis intendentes, ejusque indigentis providere, ut qui in eo infantes expositi, languentes & infirmi, alii quoque pauperes & egeni benignè recipi mittere & charitativè tractari valeant, profectò nos convenit, quo nostris Hospitale prædictum pateat aspectibus, & univērsorum ad illud confluentium pauperum auxilium atque refugium est, & præter Rom. Pontificem Superiorem alium neminem recognoscere.

§. 1. Cùm itaque sicut accepimus displicenter, nonnulli in ipsius Hospitalis Fratres, etiam præceptorias, hospitalia, membra & loca pia ab ipso Hospitali in Saxia dependentia, obtinentes, ambitione, & cupiditate cæca inducti, & suis terminis non contenti, temeritate propria se generales Præceptores dicti Ordinis, præcipuè in partibus Ultramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoris, hospitalibus, membris, & locis ab ipso Hospitali in Saxia dependentibus, eorūque personis jurisdictionem ordinariam, sive per modum submissionis, foundationis, unionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis ut dicitur factarum, sive aliis exquisitis mediis potestatem & superioritatem habere, sibi que indebitè vendicare videantur.

§. 2. Plerique verò alii à quorum oculis Dei timor abscessit, non attendentes fructus, redditus & proventus dicti Hospitalis in Saxia, necnon oblationes, elemofynas, atque alia charitativa subsidia, quæ pia largitione fidelium Christi, ipsi Hospitali in Saxia legantur, seu largiuntur, aut relinquuntur, in usus & sustentationem expositorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium convertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hospitalia & loca ab ipso Hospitali in Saxia occupare, invadere, tenere & detinere; oblationes quoque, elemofynas & alia pauperum subsidia etiam ipsius nostri Hospitalis nomine quaestruando & mendicando usurpare, & in suos usus convertere, cum suarum periculo animarum & pauperum eorundem detrimento maximo, non formidant.

§. 3. Nos quorum interest Hospitalis expositorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indemnitatibus providere, adversus ambitioniosos præsumptores, occupatores, invasores, detentores, & usurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compescatur temeritas, & aliàs de cætero perpetrandi familia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicujus super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra deliberatione & voluntate, omnia & singula alia hospitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, & sub vocabulo S. Spiritus intulata, ab ipso nostro Hospitali in Saxia dependere, nullique alio Monasterio, præceptorie, Hospitali sive alii pio loco, præterquam dicto Hospitali in Saxia, etiam si longæva consuetudo aut submissio aliqua repugnarent, pleno jure subesse, auctoritate Apostolica tenore præsentium, & certa nostra scientia decernimus pariter, & declaramus.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quòd ipsius Ordinis hospitalia, præceptorie, membra, & loca, nulli cujuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipsius nostri Hospitalis Fratribus, & Ordinem ipsum expresse professis, eis tamen pro solo nutu dicti Præceptoris existentis & pro tempore ad claustrum quotiens expedierit revocandis, in titulum vel commendam conferri valeant sive possint.

§. 5. Nullusque ipsius nostri Hospitalis Frater, etiam administrationem vel officium seu beneficium obtinens, se generalem Præceptorem, citrà vel ultra Mòtes nominare, neque aliquam jurisdictionem, aut superioritatem in præceptores, hospitalarios, Priores, seu administratores alios dicti Ordinis, seu ipsorum loca & bona vendicare quoquomodo præsumant. Quinimmodò omnes & singuli dicti Ordinis præceptores, hospitalarii & religiosi, quos eidem Præceptori nostri Hospitalis in Saxia pleno jure subesse volumus, & tamquam suo Superiori obedientiam & reverentiam congruam exhibere, ac salva hujus Sedis auctoritate, in omnibus sicuti unico eorum Præceptori obtemperare teneantur, & debeant.

§. 6. Alioquin si in præmissis vel eorum aliquo reddiderint se rebelles, aut aliquid in contrarium temerè attentare præsumperint, & moniti non resipuerint, ut tenentur, sententiam excommunicationis incurrant, atque suis præceptoris & beneficiis quæ obtinuerint, privati existant.

§. 7. Quas quidem censuras & pœnas, omnes & singuli qui oblationes & alia pia subsidia ipsi Hospitali nostro in Saxia, sive expositis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quaestruando, sive aliàs quovis modo absque ipsius generalis Præceptoris expressa licentia petere, exigere, usurpare, aut in eis committere fraudem præsumperint, incurrere volumus ipso facto.

§. 8. Possitque Præceptor, confitito sibi de præmissis per eos taliter perpetratis, absque monitione alia, ipsos & eorum singulos delinquentes censuras & pœnas prædictas incurrisse declarare, & ipsorum beneficia tamquam vacantia personis idoneis præsentium auctoritate conferre.

§. 9. Ut autem oblationes, elemofynæ, & subventiones prædictæ, ac omnia & singula ipsi nostro Hospitali per fideles ipsos legata, aut donationes causa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquuntur, ad commodum, & profectum Hospitalis & pauperum, fideliter & absque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis & Officialibus, in virtute sanctæ obedientiæ, harum serie committimus & mandamus, quatenus pro conservatione oblationum, elemofynarum, subsidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipsum Hospitale nostrum spectantium tam in suis civitatibus, quam suarum Diocesisbus, locis insignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & conversationis honestæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conservandum singulis annis nomine Hospitalis nostri, ejusdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurent: qui ea neque quaestoribus vel aliis quibuscumque personis, nisi specialibus nunciis generalis Præceptoris ejusdem patentibus literis ipsius munitis sigillo, tradere & assignare teneantur, qui quidem collectores, etiam singulis annis de receptis, & administratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nunciis supradictis teneantur reddere rationem, quam sub sigillo Ordinariorum seu Officialium prædictorum signatam, iidem nuncii Præceptori generali prædicto quantocius destinare teneantur.

§. 10. Non obstantibus quibuscumque; privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, etiam Pontificalis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per Nos vel Sedem Apostolicam, sub quacumque forma vel expressione verborum, & cum quibusvis

Eaque solummodo Fratribus Ordinis S. Spiritus, & per Magistrum generalem hujus Hosp. conferri posse decernit.

Nemo alius se Mag. generalem appellat, & solo hujus Hosp. Magistro generali obediunt.

Contravenientes excommunicantur.

Et etiam quaestruantes absque licentia Mag. generalis.

Qui etiam eorum beneficia uti vacantia aliis conferre possunt.

Forma elemofynas de cætero colligendi. Tu vide constit. 84. Pii IV. Cùm Magistrum. Tom. 2. fol. 127.

Obstantia tollit.

efficacissimi.

efficacissimis urgentissimis & derogatoriis clausulis, irritantibusque decretis, etiam motu, scientia, & auctoritate similibus hactenus forsitan concessis, constitutionibus quoque, ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum quibus concessa sunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus eorum tenores pro expressis habentes, quoad praemissa derogari volumus & derogamus expressè, ipsis alias in suo robore duraturis. Ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae, 1477. decimo Kal. Febr. Pont. nostri anno sexto.

Dar. P. An. 6.
die 23. Jan.

XIII.

De celebratione Capituli Generalis, & Capitulum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Pisis, ac electione ejus Praelatorum.

Alia de his Eremitis dicta sunt supra in constit. 12. Eug. IV. Provenit. fol. 329.

Edita An. D.
1477.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Exordium.

Sedes Apostolica aequa semper in omnibus distributrix, ea quae pro divini cultus augmento, ac devotarum personarum, maxime quae mundatis abjectis illecebris in contemplationis suavitate sub humilitatis spiritu devorum ac sedulum exhibentes Altissimo famulatum, commodo & utilitate processerunt, ut semotis ambiguitatibus, ac conscientiae serupulis firma persistant, libenter cum ab ea petitur provisionis suae adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipsarum personarum statui ac quieti conspicit salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem pro parte dilectorum filiorum universorum Eremitarum Societatis quondam Fratris Petri de Pisis, nobis exposito, quod olim ipsius Societatis Eremitis tam in communi quam in particulari pro tempore existentibus, Apostolica extiterat auctoritate successivè concessum, ut confessor idoneus saecularis, aut ejusdem Societatis, vel cujusvis Ordinis regularis, quem quilibet ipsorum pro se duceret eligendum, eorum confessionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & singulis excessibus, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis quavis occasione vel causa, in genere vel in specie latis, etiam si talia forent, per quae Sedes praefata esset merito consulenda, semel in vita, & mortis articulo, in aliis vero casibus totiens quotiens opus foret absolvere, & poenitentiam salutarem injungere, ac alia facere posset: Nos tunc ipsorum Eremitarum in ea parte supplicationibus inclinati, circa dictam electionem confessoris hujusmodi, ac quaecumque, quotcumque, & qualiacumque alia concessiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictae Societatis illiusque Eremitis in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per praedecessores nostros Romanos Pontifices, seu eorum aut alterius ipsorum auctoritate (quorum omnium & singulorum tenores haberi volumus pro expressis) vel pro Romanis Pontificibus se gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes concessa, auctoritate Apostolica approbavimus, ac scripti nostri patrocinio communivimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsitan ex defectu potestatis, seu alias quovis modo intervenissent in eisdem.

§. 2. Et nihilominus tunc & pro tempore existentibus dictae Societatis Eremitis, ut confessor per eos & quemlibet eorum, ut praefertur, eligendus, vota quaecumque, etiam peregrinationis ultramarinae, & visitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac sancti Jacobi in Compostella Apostolorum, & alia si qua emisissent, auctoritate Apostolica prout an-

marum suarum saluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valerent.

§. 3. Et quoad Generalis Prior dictae Societatis pro tempore existens, cum eisdem Eremitis, per saltum, aut ante aetatem legitimam seu extra tempora à jure permessa, ad quoscumque etiam sacros & presbyteratus ordines promotis, ac ex quavis alia causa (praeterquam super bigamiae, & homicidii voluntarii, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut praemissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut praefertur, malè susceptis, aut omissis ordinibus, ut illos à quocumque mallent Catholico Antistite gratiam & communionem praedictae Sedis habente suscipere, & in altaris ministerio ministrare liberè & licitè possent, licentiam dare, omnemque inhabilitatis, & infamiae maculam sive notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

§. 4. Ipsique Eremitae de ejusdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antistite gratiam & communionem ejusdem Sedis habente, se etiam ad omnes sacros ordines facere, & extra tempora à jure statuta promoveri, ipsique Antistes illos eisdem Eremitis impendere liberè & licitè valerent, praedicta auctoritate indulimus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

§. 5. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dictae Societatis petitio continebat, à nonnullis asseratur literas nostras praedictas, ac in eis contenta, juribus non subsistere, vel de subreptione notari, eo quod in prioribus concessionibus quoad confessionum auditionem, & impendendam absolutionem casus generaliter solum, & nulli specialiter, ut in ipsis nostris literis habetur, expressi fuerunt.

§. 6. Et sicut eadem petitio subjungebat, licet quod per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum praedecessorem nostrum Societati praedictae concessum extitisset, quod Capitulum Generale eorum annuatim celebrare possent.

§. 7. Tamen pia mem. Nicolaus Papa Quintus etiam praedecessor noster ad ipsius Societatis supplicationem, & instantiam, inter alia statuit & ordinavit, quod ipsi, non obstante concessione praefati Eugenii praedecessoris, Capitulum Generale de triennio in tricennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cuius manibus Prior generalis, Rector, & alii Patres renunciarent, & de corpore Societatis quatuor socii eligerentur, qui durante Capitulo in discussione, & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Generali.

§. 8. Sed quia ex constitutionibus dictae Societatis eligitur primitus in Capitulo generali ex ipsa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cuius manibus generalis Rector & omnes Patres renunciarent, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor socios, qui in discussione & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Vicario generali, & postquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & discussa sunt per ipsos Vicarium & socios electos, eliguntur per eos dictae Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus.

§. 9. Pro parte dictae Societatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut in praemissis omnibus & singulis sibi ac statui suo opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsorum in hac parte supplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai praedictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum ipsi Congregationi & Societati sub quibusvis verborum formis concessas literas, ac omnia & singula in eis contenta, quas & earum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore praesentium ex nostra certa scientia confirmamus & approbamus, ac praesentis scriptis patrocinio communimus.

Priorque generalis cum eorum fratribus possit dispensare ut hic. Tu attende d. conf. Clem. VIII. num. 115. in Tom. 3.

Et ipsi fratres etiam extra tempora sacros ordines suscipere valeant. Ad quod vide quod dixi in const. Eug. IV. cit. in rub.

Dubitatur tamen de validitate d. concessionis.

Eug. IV. Capitulum generale quorannis fieri iussit.

Nic. vero v. quolibet triennio cogi decrevit.

Constitutiones Societatis, quaedam alia statuabant.

Societas ergo in praedictis Papae provisionem expostulat, qui praedicta omnia approbat.

Qui confessor vota commutare possit. Tu attende constit. 115. Clem. VIII. Quaecumque.

Suaque Bullas validas.

Facultatem eligendi confessorum iterato concedit. Tu attende const. 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

Capitula que provincialia annuatim, & generalia triennio cogi jubet. Quæ in generali Capitulo agenda sunt præscribit.

Contraria tollit.

Dat. P. An. 6. die 1. Febr.

XIV.

§. 10. Nostras verò literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac si casus prædicti in dictorum prædecessorum ut in nostris literis specificati extitissent, suppletes hujusmodi ac omnes & singulos alios defectus si qui intervernerint in eisdem.

§. 11. Et nihilominus pro majori serenitate conscientiarum cujuslibet Eremitarum præfatæ Societatis, ipsis omnibus & singulis præsentibus & futuris, ut idoneus Presbyter sæcularis, vel ejusdem Societatis, seu cujusvis Ordinis regularis, quem ipsi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & singulis excessibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis quavis occasione vel causa generaliter vel specialiter latis, etiam ab omni labe simoniæ, ac singulis præfatæ Sedi reservatis, semel in vita, & etiam in mortis articulo plenariè, in aliis verò non reservatis totiens quotiens opportunum fuerit, absolvere & pœnitentiam salutarem eis injungere possit & valeat.

§. 12. Et insuper ut ipsa Congregatio ac Societas sanctius ac quietius regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

§. 13. Necnon ut generalis Capituli causa, illisque & Congregationi suæ pro tempore occurrentes cautius & diligentius examinentur & discutiantur, ipsi in generali Capitulo congregati primitus & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipsius generalis Capituli, in cujus manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum aliorum præsentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum superioritatem & officia specialiter & expressè singulariter renunciare teneantur & debeant, & deinde sex alios ex ipsa Congregatione & corpore Capituli, qui sex vel sanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia sibi, & præfatæ Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, discutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipsique sic electi & creati cum toto Capitulo vel majori parte ipsius Generalem totius Congregationis, & triennale Rectorem, ac ipsius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmissis & circa ea, prout per eos hæctenus observatum extitit, ac in dictæ Societatis constitutionibus desuper factis plenius continetur absolvere, ordinare, & facere liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate prædicta de specialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præsentem.

§. 14. Non obstantibus Eugenii, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorum literis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, quibus (in quantum præsentibus & in eis contentis contrariarentur) expressè derogamus, illis tamen aliàs in suo robore permanentibus.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno sexto.

Renovatio Confraternitatis piorum virorum in Archihospitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum Indulgentiarum aliarumque gratiarum elargitione.

Confirmavit hæc Innoc. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X. die 9. Mar. 1514. sed eorum Bullas uti minus necessarias prætermisit.

Alia verò de hoc Hospitali, ejusque Institutione scripti supra apud const. 7. Innoc. III. Inter. fol. 58.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Illius qui pro Domini saluatione gregis in ara Crucis in preteritum immolari non erubuit, qui que post ejus mortem & à mortuis resurrectionem, præordinatis testibus sæpè apparens, tandem ascensus ad Patrem suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitales adinvicem fore debere, charitatiffique dona, quæ omnes alias virtutes superat, exercere præcepit, vices quamquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione ad multiplices cogitatus se divertit, tamen incessanter curis flectimur assiduis circa quæcumque pia loca, maximè in honorem ejusdem sancti Spiritus constructa, Nobis præsertim, ac Romanæ Ecclesiæ peculiariora, utpote ex ejusdem Ecclesiæ ære olim constructa, proventibusque dotata, & in quibus continuo hospitalitatis cura, & miserationum opera exercentur, ut illa ad salubriorem statum, & majorem hospitalitatis hujusmodi observantiam, ejusdemque charitatis, & aliarum univrsarum virtutum, ac misericordiæ donorum inibi perfectius exercitium inducamus, utque ad præmissa cunctorum Christianidelium vota concurrant ad pia implenda opera, fideles ipsos per Confraternitatis spiritualis tamquàm membra suo capiti adhærentia nexum quibusdam spiritualibus & allecctivis muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores. Et ut charitatis & hospitalitatis devotio ejusdem paracliti inspiratione cordibus ipsorum fidelium imprimenda per amplius in dies in eis augeatur, & his quæ hæctenus per prædecessores nostros Rom. Pont. eisdem piis locis præmissorum respectu Apostolica munificentia concessa fore noscuntur, ut exinde majoris firmitatis robur suscipiant, ex nostro Apostolatus officio, quotiens opportunitas se offert, favorabiliter adjicimus nostri ministerii partes.

§. 1. Attentè igitur considerantes, quòd Hospitale nostrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Urbis, quod fel. rec. Innoc. Papa III. prædecessor noster divinitus, ut piè creditur, inspiratus, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expositorum infantium, ac pauperum miserabiliumque & infirmorum subsidio, & subventionem fundavit, cuiusque, & illius membris, locis, & Ecclesiis, tam ipse Innocentius, quàm Honorius etiam III. Alex. IV. Cælestinus V. Bonifacius VIII. Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Callistus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædecessores nostri, diversa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliisque spirituales, & temporales gratias successivè concesserunt, illis dictum Hospitale multipliciter decorantes, & dudum eorumdem Pontificum, & aliorum Christianidelium largitione adeò abundasse, quòd hospitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera, in eo poterant continuo exerceri.

§. 2. Et postmodum (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuenti) causantibus guerrarum turbinibus, & aliis sinistris eventibus ad magnam diminutionem tam in spiritualibus, quàm illius proventibus temporalibus devenisse, & oculo perspicaci intuentes illius structuras, & ædificia modernis temporibus ad pauperum infirmorum, expositorum, & aliarum miserabilium personarum ad illud confluentium receptionem, angusta, depressa, & minùs accommodata fore, ita ut eis exitii potius quàm recuperandæ sanitatis, & salutis causa existerent, & propter eorum vetustatem ad casum tenderent miserabilemque ruinam, ac pia ejusdem Redemptoris verba, in quibus se in pauperes recipi nos instruit, intra pectoris nostri arcana revolventes, ejusdem Hospitalis structurarum, vetustate sublata

1478.

Edicta An. D. 1478.

Prooemium.

Innoc. III. fundavit in Urbe Hospitale S. Spiritus in Saxia, & ipse ac alii Pont. multas ei gratias concesserunt.

Hic autem Pont. illud à fundamentis reedificavit.

illud à fundamentis de novo, opere condecens con-
strui, & ædificari fecimus, ut tam pro infirmorum,
& aliarum miserabilium indigentium, quàm eis ob-
sequentium personarum, & servitorum commodo,
longè latèque ampliavimus, claustraque & habita-
tiones ac alia cum suis officinis ædificia eminentio-
ra, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus
expositis hujusmodi sub clausura collocandis, & pro
nobilibus ac honestis personis infirmis protendere,
& annuere Domino continuo ampliari, & confer-
vare non cessamus, ac pro ipsius Hospitalis suppor-
tandis oneribus, ejusdem Hospitalis proventus
auximus, & in dies augere curabimus.

§. 3. Et quoniam inter eosdem prædecessores
nostros Eugenium præfatus, inter cætera quamdam
Confraternitatem proborum virorum à prædeces-
soribus suis hæctenus institutam, tunc tamen inter-
missam, sperans eam multis modis eidem Hospita-
li fructum afferre, cum omnibus ei concessis privi-
legiis, favoribus, & indulgentiis per suas certi
tenoris literas innovavit.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont.
singularum literarum ipsi Hospitali sub quibusvis
verborum formis concessorum tenores series, & effe-
ctus, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererè-
tur, pro sufficienter expressis haberi volentes, Motu
proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ pe-
titionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, &
spontanea voluntate, illas, ac omnia, & singula in
eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones,
libertates, gratias, indulgentias, remissiones, facul-
tates, concessionem, & indulta, ab eisdem prædeces-
soribus Hospitali hujusmodi, illiusque Ecclesiis, &
membris per eosdem prædecessores concessa, præ-
sentibus tamen non contraria, auctoritate Apostoli-
ca tenore præsentium confirmamus, & approbamus,
præsentisque scripti patrocinio communimus, illas-
que & illa perpetuò viribus subsistere decernimus.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curie
cælestis, unam novam sanctamque Confraternitatem
in dicto Hospitali, pro illius, ac bonorum, & ju-
riurum ejusdem conservatione, defensione, protec-
tione perpetua, ac sub modis, & formis ac conclu-
sionibus infra scriptis, motu, scientia, & auctoritate
similibus etiam de fratribus nostrorum consensu
unanimiti, erigimus, facimus, creamus, & perpetuò
ordinamus.

§. 6. Erit dicta sancta Confraternitas per nos in
præsentiarum sic instituta, plenum, & optatum for-
tatur effectum, Nos illam, & singuli ex prædictis
fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ex nunc in-
gredimur, atque manu propria Nos, & ipsorum sin-
guli in quodam libro ejusdem sanctæ Confraterni-
tatis, hujusmodi ad effectum, singula nomina jam
descripsimus.

§. 7. Ac motu, auctoritate, & scientia prædictis,
hac irrefragabili constitutione perpetuò valitura
statuimus, & ordinamus, quòd singulorum utriusque
sexus fidelium, honestæ tamen conservationis, & fa-
mæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore
intrare volentium in Urbe præsentium pro tempore
dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in
dicto libro, & præfato Hospitali dumtaxat, & non a-
libi describantur, & pro illorum ingressu ac descrip-
tione, ad solutionem alicujus quantitatis pecuniæ
aut rerum aliarum, nisi quantum sua sponte elargiri
voluerint, aut cujusque devotio dictaverit, minimè
teneantur. Charissimus autem in Christo Filius noster
Federicus modernus, & pro tempore existens Rom.
Imperator semper Augustus, Reges, Principes, Du-
ces, Marchiones, Comites, & Barones, Dominique
terrarum, ac illorum viventium, & defunctorum uxores,
necnon Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Mo-
nasteriorum Abbates, militiarum Ecclesiasticarum
magistri, & majores post Pontificales in Metropolita-
nis vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Colle-
giatis Ecclesiis dignitates, necnon Conventuales Prio-
ratus, Præposituras, Præpositus, & generales præ-
ceptorias obtinentes, etiam ab eadem Urbe absen-

tes, si id per procuratorem habentem ad hoc spe-
ciale mandatam (quod in publicam formam exhibere,
& Præceptori dicti Hospitalis dimittere teneantur)
id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi,
& illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates,
ac si præsentibus forent, in dicto libro describi,
& annotari possint in Urbe præfata dumtaxat,
ac si præsentibus forent in illa.

§. 8. Item, quòd ex singulis confratribus sic in eodè
sanctæ Confraternitatis libro pro tempore descripti
sæculares vel regularem Presbyterum, in suum pos-
sint eligere confessorum, qui eligentium confessione
diligenter audita, eis semel vita comite, ab omnibus,
& singulis criminibus, & peccatis, necnon excommu-
nicationis, & quibusvis aliis sententiis, & censuris
Ecclesiasticis, etiam occasione simoniæ super ordinibus
vel beneficiis assequendis ubicumque contractæ,
& aliis casibus specialiter vel generaliter Romano
Pontifici, & Sedis Apostolicæ quovis modo reservatis,
& propter quæ ipsa Sedes meritò esset consulenda,
(præterquam hæresis, rebellionis, aut conspirationis
in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis
Apostolicæ, & offensæ personalis in S. R. E. Cardina-
lem, Patriarcham, Archiepiscopum, & Episcopum, ac
Presbytericidii & etiam in mortis articulo, plenariâ
omnium peccatorum suorum, etiam exceptorum
hujusmodi, remissionem impendere possit. Ita quòd
si tunc non obierint, quotiens in tali articulo consti-
tuti fuerint, illam reiterare possit idem vel alius con-
fessor sic electus. In aliis verò casibus, quotiens quo-
tiens opportunum fuerit, confessione audita, eos ab-
solvere valeat & penitentiam eis injungere salutarem.

§. 9. Quòdque idem confessor sic electus in Urbe
dumtaxat, cum eisdem confratribus eum in confes-
sorem eligentibus cujuscumque dignitatis, status,
gradus, ordinis, vel conditionis, & præminentie
fuerint, clericali militia adscriptis, etiam religiosis,
quacumque beneficia Ecclesiastica etiam obtinentibus,
qui præmissis sententiis legati, Missas, & alia di-
vina officia celebrando, aut alias illis se immiscendo,
seu alias in casibus in jure expressis, vel non expressis
irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio
voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores,
etiam sacros ordines promoveri, & in aliis ac
per eos susceptis ordinibus hujusmodi, etiam in alta-
ris ministerio ministrare, ac dignitates, & beneficia
Ecclesiastica quacumque recipere, & retinere. Nec-
non Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus etiam
Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præ-
esse liberè, & licitè possint dispensare, ac eis de his
quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hu-
jusmodi providere, & quibus minus Canonice præ-
essent Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi eos præ-
ficere in foro conscientie dumtaxat, Apostolica va-
leat auctoritate prædicta.

§. 10. Adjicientes insuper statuto, & ordinationi
prædictis, quòd corpora singulorum confratrum
prædictorum tam Ecclesiasticorum, quàm laicorum
utriusque sexus in dicto libro descriptorum, quos
tempore Ecclesiastici interdicti quovis modo, etiam
à Sede Apostolica impositi decedere contigerint,
dummodò causam non dederint interdicto, Eccle-
siasticæ sepulturæ tradi debeant, absque tamen fu-
neris pompa, sicut solitum est fieri de corporibus
clericorum interdictum servandi.

§. 11. Decedentes autem pro tempore in Hospi-
tali prædicto, & ejusdem Hospitalis, ac pauperum
expositorum eorumdem obsequiis pro tempore in-
sistentem utriusque sexus, quamdiu perseveraverint
in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem quibus
Confratres in dicto libro descripti, quoad omnia
in præsentibus contenta, privilegiis, facultatibus,
& gratiis potiantur, & gaudeant.

§. 12. Porro ad communicandam latius operis
tam pii salutem, omnibus, & singulis utriusque se-
cus aliis Christi fidelibus, qui ad dictum Hospitale
pro illius prædictis dignitatibus supportandis, de eo-
rum bonis, brout eorum dictaverit devotio, fideliter
transmiserint, vel in suis testamentis, & ultimis

Eug. IV. ibi-
dem immo-
lavit quam-
dam Confra-
ternitatem
piorum viro-
rum.

Pont. iste
omnia indulta
Hospitalis
confirmat.

Confraterni-
tatemque de
novo erigit.

Et ipse unà
cum Cardi-
nalibus eam
ingreditur.

Aliique ho-
nesti viri
eam ingredi
possunt,
etiam per
procurato-
rem si sint
absentes.

Confesso-
resque elige-
re valent.
Hoc limitat
Clem. VIII.
in sua consti-
t. Quæ-
cumque in
Tom. 3.

Qui confes-
sorem abso-
lut, &c.
Tu vid. d.
Const. Clem.
VIII.

Confratrum
sepulturam
etiam tempore
interdicti permi-
tatur.

Decedentes
Hospitali ibi-
que servien-
tes gaudent
gratiis Con-
fratrum.

Indulgentia
pro subve-
nientibus
Hospit. Re-
vocavit Pius
V. in consti-
t. in Lom. 3.

voluntaribus ad hoc legaverint : Motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo constituti, confessorem idoneum eligere possint, qui eorum confessionibus diuigenter auditis, omnium peccatorum suorum plenariam eis remissionem elargiri possit. Provideat autem Præceptor dicti Hospitalis, nunc & pro tempore existens, quod elemosynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato describantur, sub excommunicationis pœna, eo ipso si id malitiosè facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent dispositiones factas ad favorem Hospitalis, &c.

§. 13. Districtè præcipientes Notariis qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntariis, in quibus aliquid disponi contigerit in posterum in favorem, & commodum dicti Hospitalis, ut sub excommunicationis pœna, huiusmodi dispositionem quantocius commodè poterunt, Præceptor dicti Hospitalis, seu alteri per quem id possit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurèt.

Ipsi, & confessores (sua deant infirmis subventionem Hospit.)

§. 14. Ipsi quoque Notarii, & Confessores eorundem decedentium, in suorum remissionem peccatorum, eisdem testantibus, & consentientibus commemorare non omittantur, ut ad tam pia opera quæ in dicto Hospitali exercentur, manus porrigant adiutrices, quemadmodum Nos, quoscumque Christi fideles, & præsertim confratres ejusdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viscera misericordiæ Domini nostri JESU CHRISTI ad id hortamur.

Impediti visitare Ecclesiarum stationum Urbis Indulgentias consequantur subveniendi Hospit. Revocavit Pius V. ut mox dixi.

§. 15. Et ut fideles ipsi uberioris gratiæ dono sentiant se refectos, harum serie decernimus, ut omnes utriusque sexus in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus, benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato conferendo, quam in præfatis nationibus ex propria pietate si eas visitassent personaliter contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationū Urbis, & Põtificalium benedictionem, tam plenarias, quàm ad certum annorum numerum constitutas, de Omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

Confratres faciant processionem annis singulis in festo Pentecostes & indulg. consequantur.

§. 16. Rursus ut in principio huiusmodi confraternitatis, & successivè etiam futuris temporibus ad illam major devotio accrescat fidelium, & de ea memoriale sit in ævum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præsentibus in Rom. Cur. injungimus, ut in crastinum solemnitatis Pentecostes proximè futuræ, & successivè anno quolibet eadem die, impedimento cessante legitimo, in basilica Principis Apostolorum de Urbe conveniant, in qua huiusmodi rei memoria, ostendatur Sudarium Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, eoque ostenso, inde portando brachium S. Andree Apostoli (quod novissimè in honorem dicti Apostoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, recha argentea, & aurea, lapidibus pretiosis ornata, & per Nos eisdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis sancti Pauli Apostoli, & unum de digitis sanctæ Catherinæ Virginis, & Martyris per Nos noviter apud Hospitale ipsum honorificè collocatis, processionaliter se transferant ad Ecclesiam dicti Hospitalis, in qua in proximè futuræ Pentecostes die prædictæ, per Nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus nostris Missa solemniter celebrabitur, ipsaque die, & deinceps singulis annis eadem die in perpetuum, universis Christi fidelibus verè penitentibus, & confessis, Ecclesiam ipsius Hospitalis visitantibus, suffragabitur plenaria remissio omnium peccatorum, quam harum ferie illis elargimur.

Tuncque eligant confessorem, &c. Intellige ut in Bulla 115. Clem. viii. Tom. 3.

§. 17. Confratresque ipsi, & eorum singuli in Urbe existentes, etiam eodem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquam superiùs exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis penitentiam injungat salutarem.

Funera Confratrum quomodo fienda.

§. 18. Et insuper ordinamus, quòd duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro connexum

pro Prælati, & nobilibus, & alterum ex relato etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hospitali obtulimus, supra capsam in qua decedentium Confratrum corpora ad sepulturam deferentur, ponantur, & in eodem Hospitali conserventur. Item in uniuscujusque cadaveris alicujus confratris defuncti expensis quidem dicti Hospitalis aderunt faces xij. & quatuor candelabra argentea concedentia, quæ etiam dicto Hospitali obtulimus, & in cujuslibet dictorum confratrum obitu seu sepultura, xvj. erunt induti camisiis nigris, & fratres dicti, cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver usque ad sepulturam associabunt.

Quæ Missæ celebrandæ sint pro Confratribus vivis, & defunctis.

§. 19. Item statuimus, quòd perpetuò qualibet quinta Feria per circulum anni, nisi solemne festum sit impedimento, quo adveniente, die præcedenti una cum Missa de sancto Spiritu est collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut Omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque sua misericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et similiter secunda Feria, & si festum impediatur, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebratur alia Missa solemnis, cum pallio nigro supra arcam in medio Ecclesiæ locandam, & quatuor luminariis in eisdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quòd quando aliquem Confratrum eorundem ab humanis decedere contigerit, quamprimùm oportunitas se offeret, pro remedio ejus animæ specialiter celebretur una Missa, adhibita solemnitate prædicta.

Regimen Hospitalis sit præceptoris, qui semper resideat & Hospitale nulli commendetur. Scias quòd solet commendari Prælato qui personaliter resideat & bene regit.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem charitativæ hospitalitatis pauperum & infirmorum, aliarumque miserabilium personarum pro tempore confluentium ad Hospitale prædictum, & qui ad illud exponuntur infantium utriusque sexus in numero copioso, conservationem quoque bonorum, & jurium ejusdem Hospitalis, præsentia providi, & timorata conscientia Præceptoris noscitur esse plurimum opportuna, Motu, scientia, & auctoritate prædictis, statuimus, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, Hospitale ipsum semper per proprium regatur Præceptorem, qui in illo resideat, & illius curæ ac regimini pro posse diligenter intendens, per ipsum solita inibi exerceri faciat cum integritate opera charitatis; & nemini possit aut valeat Hospitale ipsum commendari, seu in administrationem concedi. Hortantes successores nostros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hospitalis ejusdem, de Præceptore idoneo studeant providere, per quem hospitalitas huiusmodi inibi decenter observetur, & jura ac bona ejusdem conserventur, & augeantur in dies, & à concessione illius in commendam aut administrationem alicui, etiam S. R. E. Cardinali, prorsus abstineant. Non ignari, quòd si secus egerint, cum Hospitale ipsum eorum curæ specialiter sit commissum, & illius bona sint pauperum languentium, & expositorum infantium, propter hoc adhuc viventes, tam ipsi successores nostri, quàm qui illud in commendam, vel administrationem huiusmodi recipient, & consentient eidem, Omnipotentis Dei indignationem incurrant, & præter illa quæ promissione divina in hoc sæculo incommoda propterea indubitanter perferent, de hujus nostri statuti transgressione, in extremo tremendo judicio, & districto examine animæ, rationem reddere tenebantur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eisdem nostris successoribus indicamus. Hæc enim omnia infra scripta, per viscera misericordiæ ejusdem Redemptoris observari injungimus, & observantibus sit pax, & dilectio in Deum. Infringentibus verò ex malitia, ad sit eis indignatio usque ad condignam penitentiam.

Clausulæ præservatæ.

§. 21. Decernentes, & declarantes nostræ intentionis esse, per quascumque similia gratiarum, & indulgentiarum Ecclesiis, & quibusvis Collegiis, seu Confraternitatibus concessorum, generales vel speciales suspensiones, per Nos vel Sedem eandem hæctenus

factas,

factas, sub quibus forsan presentes literæ, & in illis contenta includi viderentur de cæteris faciendas, presentes literas, & illarum effectum non suspendi, & in illis comprehendendi non posse aut debere, sed omnia in eisdem literis contenta, semper & inconcussè, in suo robore permanere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 22. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus ac literis Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis quibusvis Hospitalibus, ac aliis Ecclesiis, & locis sive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eandem concessis hactenus, & in posterum concedendis, quæ (illis aliis in suo robore permanentibus) quatenus alicui præmissorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuumus, etiam si de illis ac eorum totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, cæterisque contrariis quibuscumque. Et ut præsentium literarum, & gratiarum tenor plenius omnibus innotescat, volumus quòd dictus Præceptor presentes literas, & illarum transumptum authenticum in valvis dicti Hospitalis singulis annis, dicta secunda die solemnitatis Pentecostes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omnino hominum liceat, &c.

Dat. P. An. 6.
die 21. Marti.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, 12. Kal. April. Pont. nostri Anno sexto.

XV.

De observantia Ægidianarum, sive Pontificiæ Marchiæ constitutionum, in toto Statu Ecclesiastico, locisque ei immediatè subjectis. Et de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarumque d. Status.

Has Ægidianas edidit Ægidius Cardinalis, de quo supra in constit. 1. Innoc. VI. Cum onus. fol. 259. Et iterato eas in d. Statu observari iussit Paul. III. infra in ejus constit. 17. Officii. Sed Carpenfes constitutiones dictarum Ægidianarum reformatorias, in Provincia Marchia, idem Paul. III. ligare voluit ibidem.

De prædictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione, inspice sup. const. 3. Paul. II. Munera. fol. 3.

Edita An. D.
1477.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

ET si de cunctorum Christianifidelium prosperis successibus, & assuetæ pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum temporali dominio Romanæ Ecclesiæ immediatè subjectorum, prospero, & felici regimine tanto propensiorum curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores solertiori cura ordinare debemus, quanto illorum cura, specialius nobis immediatè dignoscitur esse commissâ, nosque eos, utpotè peculiare dictæ Ecclesiæ filios præ cæteris gerimus in visceribus charitatis.

Hic Pont. Commissarios destinavit ad inquirendum de vita & moribus Officialium, & Gubernatorum extra Curiam.

§. 1. Dudum siquidem, cum ad aures nostras pervenisset, quòd nonnulli ex Præsidentibus Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis præfata Ecclesiæ immediatè subjectis, & in eis Magistratus pro Nobis, & eadem Ecclesia gerentes, ac alii Officiales, propriæ salutis obliti, variisque affectibus præpediti, nonnulla committere non expaverant, quæ in opprobrium præfata Ecclesiæ, ac subditorum nostrorum damnium pariter, & iacturam, redundare noscebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commissarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum Officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, quavis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore

fungentium, & audiendum querelas omnium, & singulorum de eis, palam vel secretè conqueri volentium, & nobis quæ invenirent fideliter referendum, ad universas Provincias, civitates, terras, castra, & loca prædicta, duximus destinandos. Et quorum postmodum relatione fideli cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Potestates, Rectores, & alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, in multis à jure communi, & tradita eis norma, forma, & ordine per Provinciales confirmationes, à summis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Legatis, quin in Provinciis ipsis pro tempore fuerint, circa fuorum officiorum executionem deviasse, & deviare, prout nobis relatum fuerat ante missionem Syndicorum eorumdem.

§. 2. Cupientes igitur emendatis præteritis, ne talia perpetrentur in posterum, pro posse, opportunum adhibere remedium, hac salubri in perpetuum valitura constitutione, statuimus, & ordinamus, quòd qui nunc sunt, & pro tempore in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, deputati Legati, etiam de Latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, debeant firmiter, & inviolabiliter observare, & (quantum in eis est) per alios ad quos spectat, tenaciter observari facere omnes, & singulas Provinciales constitutiones prædictas à summis Pontificibus prædecessoribus nostris ac Legatis, ut præfertur, editas dudum per bonæ memoriæ Ægidium Episcopum Sabinensem, in eisdem provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis Apostolicæ Sedis Legatum, in unum volumen in sex libros distinctum, & collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quæ desuper emanarunt à bonæ memoriæ Gabriele, tituli sancti Clementis, Presbytero Cardinali, & Inlyto Episcopo Albanensi, ac Philippo Episcopo Portuensi, tunc tituli sanctæ Sufannæ Presbytero Cardinali, & Joanne tituli sancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in Provincia nostra Marchiæ Anconitanæ, dictæ Sedis successivè Legatis, & à nobis nostrisque successoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præsertim sub quinta-decima De prohibitione compositionis super homicidio, & sextadecima immediatè sequenti De prohibitione cassationis processuum sine Thesaurario; ac decima octava. Quòd nullus gratis ad instantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, necnon sub quarta De vita, ac honestate, ac habitatione Rectoris, ac fuorum officialium, maximè dum inhibet officialibus, ne ultra exigentiam vicus, victualia emanent à subditis. Et cum nostris modificationibus infrascriptis, sub undecima De officio, & mercede Notariorum Camera Rectoris, & sigillo; ac tertiadecima De solutionibus Notarii Thesaurarii, necnon quintadecima De sigillis pertinentibus ad banchum, & eorum solutionibus, in secundo libro dicti voluminis; & sub undecima De mercede Notariorum per scriptores, & ultima Contra homicidas, rubricis, inter dicti Joannis Legati additiones collocatæ fuisse noscuntur.

Et modo ipsis Officialibus præcipitur observantiam constitutionum Ægidianarum cum eorum declarationibus.

§. 3. Et quæ contra eosdem homicidas à sanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris. Et ab eodem Paulo prædecessore, Super prohibitione receptionis munerum, & remissione pœnarum. Ac demum à nobis Super prohibitione reiterationis visitationis Provinciarum, & receptione procuratorum, ratione visitationis hujusmodi, ac sportularum pro causarum decisione, emanarunt literas, & constitutiones. Et de his omnibus, ut præfertur observandis, & observari faciendis firmiter, Legati de latere in nostris, reliqui verò Gubernatores, & eorum Locumtenentes præfati jam deputati, & officia sua exercentes, infra mensem post publicationem præsentium, & in posterum deputandi, antequam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia presentes, per se ipsos, absentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc speciale mandatum ha-

Bullæque Pii II. & Paul. II. contra homicidas, quas habes supra.

bentem, in Camera Apostolica, diebus quibus Camera tenetur, sedentibus ibidem Camerario, & Prælati Præsidentibus ac Clericis ejusdem Camere (præter solitum, quod propterea non omittatur) specificè, & nominatim in ejusdem Camerarii, seu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præstare teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejussores. Et si illas transgredi comperti fuerint, præter perjurii reatum, excommunicationis lætæ sententiæ poenam eo ipso incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, ab alio quàm à Romano Pontifice, proprio ore specialiter errorem suum detegendo, nequeant absolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum percipiunt quod constitutio- nibus est taxatum, & de super non pacificantur.

§. 4. Et quia nonnulla sæpè occurrunt, super quibus per easdem constitutiones non videtur esse sufficienter provisum, constitutioni collocatæ in eodem primo libro sub rubrica. De non exercendo officium in terris Ecclesiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, nisi fuerit confirmatus; & dictæ constitutioni secundi libri, sub rubrica quarta De vita, & honestate, ac habitatione rectoris, & suorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Gubernatorum, familiaritate durante, & ea finita, infra annum, ad aliquod officium assumi, eadem auctoritate adjicimus, quòd Legati, Rectores, & Gubernatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, assumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam spontè solventibus, & offerentibus, directè, vel indirectè, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitiôsè differendo, seu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quàm per constitutiones sit permissum, nullamque super participatione de ipsorum officiorum salario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoscumque præsertim domesticos familiares suos, sub eadem excommunicationis sententiâ, ut præfertur incurrenda.

Circa notarii mercedem, servant hanc taxam.

§. 5. Constitutioni autem prædictæ primi libri, sub rubrica De officio, & mercede notariorum Camere Rectoris, & sigilli, eadem auctoritate adjicimus, quòd pro literis supplicationum, sive rescriptis super salvo conductu, moratoria, aut securitate in quocumque civili vel criminali negotio, pro singula persona, quatuor bajochos, & si plures fuerint personæ, ultra primam pro qualibet persona, unum bajochum dumtaxat recipiant, dummodò in totum, quæcumque sint personæ, ultra quam decem & octo bajochi non exigantur ab eisdem, nec fiant malitiôsè pro singulis summa, ubi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem reprefaliarum, solvatur medietas ejus quod continetur constitutione prædicta, & pro literis ac sigillis cujuscumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in constitutione continetur) sed sex bajochi exigantur, & tantum pro litera, rescripto, mandato, præcepto, & sigillo quod superfedeatur in aliquo processu, & similiter pro litera, & sigillo mandati quod tollatur processus contra singularem personam factus, & si contra plures essent, pro quolibet, ultra primum, unus bajochus exigatur: ita ut quocumque sint, ultra quam decem, & octo bajochi, pro omnibus non recipiantur, sive una, sive plures literæ fierent pro eisdem. Et si contingat in eadem causa plura rescripta emanare, facta solutione pro primo, pro reliquis, & eorum singulo, nil solvatur.

Et Gubernatores circa Viagia Judicum nihil participant, & servant const. hic citatam.

§. 6. Et quia circa contenta in constitutione secundi libri prædicti, sub rubrica De viagiis judicum, officialium, & majorum commissionum, salaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ poena, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorum-

dem, nec de proventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directè vel indirectè, quovis quæsito colore præsumant, faciântque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde proventium solutionem, firmiter observari.

Processus non circumducant.

§. 7. Et ut compositiones, & mandata de super sedendo super processibus criminalibus, omni corruptelæ suspitione cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thefaurario provinciæ pro tempore existente, emanaverint; & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in easdem.

Non impediant poenas pervenire ad manus Thefaurarii.

§. 8. Nec liceat de cætero Legatis, Gubernatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & poenas, & multas ad alterius quàm ad Thefaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparationem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thefaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub poena dupli ejus quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thefaurarium de ejusdem contrafacientis salario retinenda.

Causas in prima instantia non avocent, &c.

§. 9. Abstineant præterea Legati, Gubernatores, & Locumtenentes præfati penitus à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum contentiam licentiam, & etiam in secunda, quotiens audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos, nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarii potentia id exposcat; & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat iudicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquod emolumentum à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu alias diceretur concessum.

In causis à Sede Apost. eis commissis nihil recipiant.

§. 10. Nec similiter ipsi Legati, Gubernatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfata in quavis instantia, cum eorum avocatione à iudicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

Iusso quotannis publicandi hanc Bullam.

§. 11. Et prædictæ tam nostræ, quàm prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, eò firmitus observentur, quòd sæpius fuerint publicata, eadem auctoritate statuimus, quòd Legati, Gubernatores, & Locumtenentes prædicti nunc, & pro tempore existentes, in supradicto volumine, prædecessorum, & nostras prædictas, & præsentis literas, inferi, & describi, convocatisque officialibus, & curialibus curiarum suarum, ac populi multitudine, constitutiones ipsas, necnon literas prædictas, annis singulis, Kalendis mensis Octobris cujuslibet anni, publicè, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

Extensio const. Egidianarum ad Urbem & totum Statum Ecclesiasticum. Alia extensio indicata est in rub.

§. 12. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nonnumquam non in Provinciis, sed in Urbe, specialibus civitatibus, terris, & locis deputare consuevit, quocumque nomine deputati, seu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Thefaurarii, ac officiales in illis pro tempore deputati, à constitutionum, additionum, modificationum, & prædictarum, & præsentium literarum observatione, eo prætextu se excusent, quòd in ipsis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus Provinciarum, Thefaurariis, iudicibus, & officialibus in illis deputatis dumtaxat caveatur, illique tantum ligentur

Per easdem: dicta auctoritate constitutiones, additiones, modificationes, & literas predictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, nunc & pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari possint (absque tamen praedictis statutorum, & consuetudinum Urbis, civitatum, terrarum, & locorum specialis commissionis hujusmodi, & illorum communitatibus, & universitatibus concessorum indultorum quorumlibet, quibus alias non derogetur) extendimus: & volumus, ac mandamus illas in eisdem Urbe, Civitatibus, Terris, & locis specialis commissionis, sicut in Provinciis, firmiter observari, sub censuris, & poenis contentis in eisdem.

§. 13. Non obstantibus praemissis, & aliis Apostolicis constitutionibus, indultis, & privilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in praesentibus literis contrariantur) specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1477. 3. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 6.

Clausulae derogatoriae.

Dat. P. A. 6. die 30. Maji.

XVI.

Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum, cum assignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium istud primo instituit Pius II. deinde immutavit Paul. II. Sed haec institutio persistit, eamque confirmavit, & indulta ampliavit Leo X. infra in ejus constit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquissimum esse patet ex lectura 1. constit. Martini V. In Apostolica. sup. fol. 295. ubi habes etiam, quod eorum munus esset.

Hanc Bullam comprobavit Jul. II. die 2. Aprilis 1506. sed eam uti minus necessariam praeterii. Et eis nuper Paul. V. aliqua privilegia elargitus est, in const. 2. Romani Tom. 3.

Edita An. D. 1478.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Divina aeterna Dei sapientia quae in sui dispositione non fallitur, non solum superiora, sed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora disponit & ordinat, ut singula quaeque operatione diversa, mutua tamen charitate & aequitate inter se conjuncta esse videantur, & nulli ex rebus in supernis, terrenisque ministeriis ordinatis suos terminos egredi liceret; Qua consideratione praedecessores nostri Romani Pontifices (ut verisimiliter credi potest) inducti, ad quaeque certa ratione jubente, imprimis Ecclesiam Dei universam, cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, & decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, dirigere, instituire, & stabilire conati sunt. Quorum vestigia quantum a nobis fieri potest, una cum fratribus nostris imitari satagentes, prolapsa reducere, excessiva corrigere, defectus supplere, errata emendare, & omnia ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducere omni studio provigilamus, sperantes in eo a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus nostros adjuvare conabitur.

§. 1. Dudum siquidem foel. record. Paulus Papa Secundus praedecessor noster, tempore suae assumptionis ad Apostolatus apicem, quamdam ordinationem per recolendae memoriae Pium Papam II. etiam praedecessorem nostrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apostolicarum certis de causis factam & ordinatam, ex aliis causis justis & honestis tunc animum praedicti Pauli praedecessoris movetibus, eisdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro necessitate dicti Pii praedecessoris, ac ejusdem

Romanae Ecclesiae, & provisione contra Turcas tunc imminente perfolutus, integra prius restitutione facta, revocavit, & annullavit, & assignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatoriae, scilicet Venerabili fratri nostro Roderico Episcopo Portuensi tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario, pro quibusdam familiaribus suis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, residuum vero, quod inde super exercebat, in alios usus convertit.

§. 2. Nos vero qui dicto Paulo praedecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, existimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & praecipue in assumptione sui Apostolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam praedictus Paulus praedecessor in alios usus convertebat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti suo, ac Referendario commissionum, necnon eisdem de Parco majori, ac diversis tam Abbreviatoribus, quam aliis Curialibus, nostris quoque & Venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & discretionem dicti Roderici Vicecancellarii distribuendam libenter remisimus, & condonavimus. Quae quidem donatio additis quinque florenis similibus pro quolibet ex dictis Abbreviatoribus de majori praesidentia, per septem annos continuos integraliter & sine diminutione effectum sortita extitit. Quae quidem omnia sic per Vicecancellarium distributa, & compensata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore praesentium approbamus, & approbata esse volumus.

§. 3. Nuper vero propter pestilentiam, quae Urbem Romanam & loca circumvicina aestate proxima vexavit, & propter arma bellica, quae necessario licet inviti contra hostes Ecclesiae suscipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, cessantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & proventibus officii Abbreviatoriae hujusmodi, cum aliis Abbreviatoribus hujusmodi emolumenta in Cancellaria percipere consuetis, non fuerint a quibusdam mensibus citra stabilia salaria perfoluta universa, clamores, jurgia ac quamplurimae querelae ad nos prolatae fuerint.

§. 4. Nos igitur considerantes quod si aliquis certus Abbreviatorum numerus, sub justis & honestis conditionibus, habita etiam personarum consideratione institueretur, per quos negotia Cancellariae Apostolicae expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apostolicarum rectius observaretur, ipsique Abbreviatores honore, praemioque allecti, adhibita excitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apostolicae Sedis & Cancellariae praedictae honori atque auctoritati, & partium commoditati magis consuleretur; super his cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus nostris praedictis communicato consilio, de praefati Roderici, & fratrum nostrorum eorumdem consensu. Omnes & singulas portiones & assignationes dictorum emolumentorum, ac aliorum quorumcumque dispositionem, quas tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quam ejus Locumtenens & Referendarius commissionum, & alii omnes tam de prima Praesidentia quam de minori Parco, & alii in certis rotulis descripti, & describi soliti, haecenus perceperunt, ac omnia & singula constitutiones, ordinationes, dispositiones, concessionem, statuta, privilegia & indulta Apostolica quaecumque a nobis, seu praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, cum quibuscumque etiam fortioribus & insolitis, ac derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, super praemissis portionibus, & earum assignationibus haecenus emanata, & praesentibus literis nostris, & eorum effectui quo-

Hic autem Pontifex, post ejus ad Pontificatum electionem eadem emolumenta alio modo distribuit.

Sed ob pestilentiam & bella, diminuta fuerint emolumenta Abbreviatorum, & soluto juxta dictam distributionem minime executioni demandata sunt.

Hic idem Pontifex Statum Collegii Abbreviatorum innovat, cum ordinationibus infra scriptis.

Paulus II. Institutionem a Pio II. de 70. Abbreviatoribus factam restituta eis pecunia revocavit, & eorum emolumenta in ceteros ejus usus convertit. Sed eo-

modolibet contraria, quæ præsentibus haberi volumus pro expressis, cassantes, irritantes, suppressantes, & penitus extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreviatoriæ, ordinationem facimus infrascriptam, quam perpetuò futuris temporibus stabilem esse, & ab omnibus inviolabiliter observari volumus & mandamus.

Abbreviatores sint numero 72. videlicet duodecim Præfidentes de Parco majori, viginti duo de Parco minori, & reliqui examinatores sint literarum Apostolicarum. Quoad primos Abbreviatores aliqua privilegia sunt concessa à Paulo V. ut hic indicavi in rubr.

Officia ipsorum compatible sunt cum aliis Curie officiis.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

Habitu pro ut scriptores Apostolici deferant. Admittantur Abbreviatores, primò ad minorem, postea ad majorem Parcum, extraneis exclusis.

Emolumenta eis assignantur. Addita est portio pœnis Abbreviatoribus Parc majoris tantum, ut in Bulla Pauli V. citata hic in rubr.

Exigendique modum præfinit.

§. 5. In primis suffragante divino spiritu & conscientia punitate, prævia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de expresso dictorum Fratrum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, hac irrefragabili constitutione statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apostolica præter alios eisdem Officiales, sint & esse debeant Septuaginta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præfidentes de Parco majori; Viginti duo de Parco minori; reliqui verò examinantes literas in prima visione Abbreviatores nuncupentur, & existant, & unum Collegium invicem constituant. Præter quos nulli liceat in hujusmodi Abbreviatoriæ officio, literas Apostolicas signare, qui Romano Pontifici, & ipsi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore existenti dumtaxat & nemini alteri subsint.

§. 6. Et eorundem Septuaginta duorum Abbreviatorum officia, cum quibusvis aliis officiis Romanæ Curie & Cancellariæ Apostolicæ prædictarum incomparabilia nullatenus censeantur, sed possint per unum & eundem cum quibusvis etiam pluribus aliis officiis dictæ Curie absque indulto & dispensatione qualibet liberè retineri.

§. 7. Nec admittantur ad illa nisi probi viri, & in ætate decenti constituti, ac in officio Abbreviatoriæ instructi, vel si qui sint idonei & apti ad hoc instruantur.

§. 8. Habitu honestum ad instar Scriptorum deferentes, & secundum eorum, & cujuslibet ipsorum sufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine; sive de prima visione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præfidentiam de Parco majori, alias juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ XII. & Callisti III. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum assumantur, & in assumptione locorum pro tempore vacantium quibusvis aliis qui de illo Collegio non forent, cæteris paribus, præferantur.

§. 9. Et quòd emolumenta dictorum Abbreviatorum sint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro grossa dictarum literarum Apostolicarum Scriptoribus pro quibusvis literis, quas per Cancellariam eandem, aut Cameram, seu alias quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum supplicatione & sine, etiam pro Confistorialibus Ecclesiarum & Monasteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, absque tamen nostrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium existentium, ac ejusdem Cancellariæ Senescalli pro tempore existentis, ac ipsius Senescalli provisionibus, præjudicio, & illas concernentibus literis, sive supplicatione de justitia communiter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios nostros de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire, debitis & consuetis, dumtaxat exceptis.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreviatoribus, quorum unus per Abbreviatores majoris Præfidentia secundum ordinem eorum, alii verò duo per reliquos Abbreviatores cum onere tenendi tres libros computorum, singulis mensibus, cum salariis de Parco majori quinque; pro aliis verò duobus deputandis trium florenorum similibus pro quolibet ipsorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipsis libris more solito fideliter annotentur, juramento per ipsos præfinito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fideliter exercendo officium suum, & de collecta pecunia integrè persolvenda & reddenda, dimissis pro labore Abbreviatorum grossis quinque prout hæcenus consuetum fuit, qua summa quinque grossorum

contenti esse debeant, & nihil ultra percipere, declarantes, & volentes quòd pecuniæ ipsæ sic collectæ, in primo mense apud illum de majori Parco, in aliis verò duobus mensibus apud ipsos duos alios ut supra deputatos à Collegio successivè remaneant, & fideliter conserventur.

§. 11. Et in fine cujuslibet mensis distributiones, & emolumenta prædicta per ipsos receptores diligenter & fideliter, deductis salariis & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur & assignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut supra collectis, quilibet de Parco majori unam & dimidiam, & singuli ex aliis unam tantum partem habeant, ut puta si quilibet ex aliis præterquam de Parco majori sex singuli, de majori Præfidentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de mense in mensem prædictum ordinem & modum in colligendis, servandis, & distribuendis pecuniis ipsis, fideliter & inviolabiliter continuari & observari debere.

§. 12. Nec prætextu cujusvis mandati de expediendo hujusmodi literas gratis, & in officio eorundem Abbreviatorum quavis consideratione per nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & sub quibusvis censuris & pœnis, Ecclesiasticis seu pecuniariis pro tempore concessis, ab hujusmodi taxæ exactiōne abstinere, & mandatis hujusmodi parere teneantur quoquo modo, nec sub censuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur præterquam nostrorum & dicti Roderici & pro tempore existentis Vicecancellarii familiarium continuorum commensalium, ac illorum qui ex privilegiis hæcenus observatis, vel consuetudine gratis expedire consueverunt.

§. 13. Supplicationes quoque per nos & successores nostros Romanos Pontifices in nostra vel eorum præfentia, seu alias quomodolibet signatæ, per Magistros & Clericos registri earundem sub excommunicationis lata sententiæ, & officiorum quæ in eodem registro obtinent privationis pœna eo ipso incurrenda ad prædictum Rodericum Episcopum & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel ejus in absentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum si hoc facere voluerit, vel per distributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similibus juxta rerum difficultates & materiarum exigentiam, sub excommunicationis pœna, & dicti salarii sui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii servata justitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando, uni ex aliis duæ Abbreviatori de prima Præfidentia tres tantum supplicationes distributæ fuerint, omni fraude & dolo cessantibus consignentur, de scriptis prius, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis pro ipsum distributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria, pro tempore tenetur, ut omnibus patere possit, alterum apud se tenere & conservare debeat; declarato tamen quòd ipse distributor pro tempore sibi ipsi minimè distribuere possit.

§. 14. Et ut Abbreviatores ipsi tam de Parco minori, quàm de prima visione, ad hujusmodi exercitium examinandi literas in prima visione, dignè & laudabiliter exequendum, faciliùs alliciantur, quòd de qualibet litera quam in prima visione examinaverint unum turonem accipere possint & habere debeant pro labore, ita tamen quòd gratiosa, & executoria desuper literæ quoad hoc pro una Bulla reputentur, & unus dumtaxat grossus duobus ex eis illas signantibus exsolvantur.

§. 15. Item statuimus & ordinamus, quòd nullus dictorum Abbreviatorum, tam majoris quàm minoris Præfidentia, ab aliquo Abbreviatore minutas suas per se conficiente, nisi minuta ipsa sit omninò malè composita, vel difficilis admodum correctionis, pro correctione cujuslibet minutæ, & illius judicatura, ac petitione ultra tres grossos

Distributionem quoque eorundem emolumentorum decernit.

Eximit à solutione eorum familiares ipsius Papæ, & Vicecancellarii, & etiam specialiter Privilegiatos ab ista solutione.

Supplicationes Papæ deferantur omnes per Magistros registri ad Vicecancellarium, qui eas distribuat Abbreviatoribus.

Quibus pro examine dictarum literarum præmium datur.

Et etiam pro correctione minutæ &c.

recipere non debeat. Ita tamen quod expeditio eius non audeatur quovis modo sine rationabili causa recusare, & tam literarum gratiosarum, quam executoriarum ut sunt pro unica minuta & expeditione computentur. De provisionibus vero Consistorialibus consuetum duorum similium florenorum, de taxa ipsius Abbreviatoriarum, ut supra solvenda, excomputandum Abbreviatores de prima Præsidentia præfati pro ipsorum minutis & expeditione percipient salarium.

§. 16. Et quia sine divina gratia nihil feliciter procedere potest, ad illam impetrandam, Quod omnes Abbreviatores de numero Septuaginta duorum huiusmodi habeant unam Capellam, & Altare portatile, super quo in domo Vicecancellarii, in loco ad hoc congruo & honesto, missam omnibus diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, cum collecta semper pro Romano Pontifice quæ incipit, Deus omnium fidelium Pastor & Rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

§. 17. Quodque Abbreviatoribus qui cedentibus vel decedentibus aliquibus ex infra scriptis quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice unum cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto iuxta ordinem descriptionis eorum quæ infra fiet aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipsum loco cedentium vel decedentium, aut admittentium admittentur, Quatuor florenos auri de Camera pro dicta Capella seu Cappellano, & præter illos pro jocalibus & eorum receptione ad officium ipsum ducatos sex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos distributor & deputati præfati ad pecunias colligendas, similiter quilibet unum recipiat. Et similiter pro concessione ejusdem officii quam à nobis vel Sede Apostolica, vel Vicecancellario, pro officii quæ ad ejus dispositionem spectabant obtinebunt, dum per liberam resignationem illa obtinentur, vacabunt, medietatem ejus quod pro simili concessione officii Scripторiarum, Scriptores perfolunt, Romano Pontifici, aut Vicecancellario à quo concessionem ipsam habebunt, id est florenos similes quinquaginta dumtaxat solvere, & non ultra teneantur.

§. 18. Et tam illi, quam primitus admissi etiam de eadem majori Præsidentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores huiusmodi de suis disponunt, disponere, illaque resignare liberè & licitè possint. Nosque & successores nostri, ac ipse Rodericus & Vicecancellarius pro tempore existentes, resignationes, sive cessiones huiusmodi admittere, & illis in quorum favorem resignationes, sive cessiones ipsarum factæ fuerint, de huiusmodi officiis providere teneantur.

§. 19. Et insuper quod omnes & singuli tam Præsidentiarum quam de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores huiusmodi, omnibus & singulis constitutionibus, statutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, concessionibus, favoribus, & indulgiis quibuscumque gaudeant, potiantur, & utantur, pariformiter & absque ulla differentia sicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, ut familiares nostri & successorum nostrorum Romanorum Pontificum perpetuo, & in quibuscumque literis Apostolicis tales etiam magistri nominentur, & pro talibus ubilibet habeantur, & literarum Apostolicarum, gratiam & justitiam concernentes pro Duodecim Præsidentibus de Parco majori, juxta eorum privilegia, pro dictis vero de novo creatis Sexaginta Abbreviatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro personis ipsorum dumtaxat expendantur, sicut & eo modo quo expediuntur literarum eorundem Scripторiarum, & extendentes ea omnia ad præfatos Septuaginta duos Abbreviatores, & mandantes, & sub penis & censuris in illis contentis, etiam quoad prædictos Septuaginta duos Abbreviatores firmiter observari in omnibus & per omnia, ac si illa

dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus de verbo ad verbum concessa forent.

§. 20. Concedentes insuper plenam & liberam facultatem, ac de uberiori dono gratiarum indulgentium, dictorum Septuaginta duorum Abbreviatorum Collegio, statuta, & ordinationes, ac quæcumque alia ipsius Collegii & Abbreviatorum eorundem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi. Decernentes harum serie huiusmodi ipsorum Abbreviatorum, ordinationes & statuta (licita tamen & honesta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipsis omnibus firmiter observari debere.

§. 21. Et quod transumpta sive tenor præsentium literarum, & cujuslibet partis earundem, & privilegiorum Scripторiarum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariarum indigentibus detur & illa stetur, in iudicio & extra, prout tenori literarum earundem stari consuevit.

§. 22. Liceatque singulis Abbreviatoribus prædictis in sacris ordinibus non constitutis pro tempore existentibus matrimonium etiam cum viduis absque alia dispensatione seu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

§. 23. Porro, quia taxarum literarum Apostolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitiam forsan habere non poterunt plenariam; Volumus quod literarum prædictarum de quibus taxa huiusmodi solvenda esset, in subscriptione infra plicam Bullæ circa medium, per duos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Districtius inhibentes tam Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Registratoribus, Magistris in registro, Scribis, & Notariis etiam Camera Apostolicæ, quam aliis quibuscumque Officialibus nostris, & dictæ Sedis pro tempore existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, à qua absolvi non possint nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo constituti, satisfactio-nes prævia, & emolumentorum suorum officiorum privationis, penis, ut literas huiusmodi sic ut præfertur non signatas nullatenus admittant sive expendant, sed illas illicò ad deputatos prædictos signandas remittant.

§. 24. Et cum prædictus Rodericus Episcopus & Vicecancellarius qui ejusdem Ecclesiæ Vicecancellarius officium multis annis eximia virtute, solertissima diligentia laudabiliter gubernavit, & Ecclesiam ipsam pluries etiam propriis facultatibus non parcendo adjuvit, ac cujus personam ob ejus præclaræ merita in nos & dictam Sedem collata etiam in hac temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eisdem venerabilibus fratribus nostris iustum est, per amplius recompensare intendamus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione huiusmodi, in quam ipse ut præfertur consensit, nimium dispendium patiat, ejus indemnitati aliquo modo consulere volentes, & ne pro eo, quia ad eundem Rodericum Episcopum & Vicecancellarium, etiam ex concessione nostra omnium dictæ Cancellariarum officiorum Correctoriarum, & Scripторiarum ipsarum literarum, necnon Notariorum ejusdem Sedis officiis dumtaxat exceptis, libera dispositio pertinere dignoscatur, contingat in dubium revocari, an ipse de huiusmodi Abbreviatoriarum officiis utpotè noviter, modo prædicto, per nos ordinariis, post factam sibi per nos concessionem prædictam deponere debeat, providere volentes, de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum; volumus & auctoritate prædicta etiam statuimus & ordinamus, quod ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earundem literarum vacare, & ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii plerumque ad hoc vacare impediri, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis causarum commissionum, qui commissiones ipsas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eidem Roderico Episcopo &

Capellam habeant Abbreviatores, ubi singulis diebus Cancellariarum, Missam audiant.

In admissione ad officium, solvant localia ut hic.

Officia eorum resignabilia sint.

Abbreviatores, indulgentias omnibus Scripторiarum Apostolicarum percipiunt. Hæc indulgentia Scripторiarum vid. infra in Jul. II. Bullæ 15. Sicut.

Collegium Statuta per eo condere possit.

Transumptis huius Bullæ & privilegiorum Scripторiarum Apostolicarum credatur.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere possunt.

Literæ Apostolicæ per Cameram expediendæ, ab ipsis Abbreviatoribus non signatae nullæ sint.

Hoc idem decrevit Leo X. in rubricatus, & poenas earum Solicitationibus, eisque utentibus imposuit.

Vices gerens Cancellariarum Vicecancellario deputatur, eique emolumenta hic assignantur.

Vicecancellario fideliter refert, & de eius nomine & vice nonnumquam signat, & signatarum per nos commissio- num, seu in presentia nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signaturas extendit, nunc & pro tempore existens, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreviatorum officii pro quolibet eorum, obtineant & percipiant una, pro qualibet portione emolumentorum eorundem aequali aliis portionibus aliorum, praeterquam de prima Praesidentia Abbreviatorum praedictorum, possintque ab officio & emolumentorum perceptione huiusmodi pro solo ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo specialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco subrogari toties quoties sibi videbitur & placebit.

Officia 22. Abbreviatorum spectant ad collectionem Vicecancellarii.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magistrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caste, Ferrarii de Galbis Gregorii de Puteo, Nicolai Brege, & Alberti Roc, modo sex de majori Praesidentia, ac de minori Parco septem, scilicet Ludovici Podocatei, Laurentii de Muchiis, Joannis Andreae de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Joannis Victor & Francisci de Arianis de Parma, necnon octo examinantium in prima visione, scilicet, Francisci de Maximis, Hieronymi Pauli, Jacobi Fiella, Joannis de Rio, Petri Leopardi, Jacobi Canova, Joannis Copis, & Francisci Gaseti, Abbreviatorum earumdem literarum, Abbreviatorum officia & loca, dum per cessum vel decessum, aut promotionem, privationem, seu quamvis aliam dimissionem praedictorum, & aliorum quorumcumque;

qui officia & loca ipsa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipsius Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem pertineant, possintque & debeat ipse Rodericus Episcopus & pro tempore existens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum resignationem recipere & admittere, ac per suas literas suo sigillo pendente munitis de illis dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per seipsum seu ejus Locumtenentem, seu ad hoc ab eo speciale mandatum habentem personis idoneis providere, & exigentibus personarum meritis & sufficientia super earumdem personarum, quibus ipse providerit de huiusmodi officii, & locis requisitarum qualitatibus defectibus, cum sibi placuerit aut deputat. huiusmodi dispensare cum eisdem personis ad ipsa officia & loca obtinenda. Non obstantibus praedictorum Benedicti & Callisti literis praefatis super habilitate, & illi quibus de eisdem officii & locis ipse Rodericus Episcopus, & pro tempore existens Vicecancellarius, seu deputati, duxerit suis literis providendum, ad officia & loca ipsa absque aliqua alia provisione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictae literae praedictae Roderici Episcopi, seu ad hoc ab eis specialiter deputati, vel pro tempore existentis Vicecancellarii, quas absque aliarum literarum Apostolicarum desuper conficiendarum expeditione, perpetuae firmitatis robur obtinere decernimus, iis quibus officia ipsa & loca concesserit & assignaverit, plenissime & per omnia valeant & suffragentur, ac si super iis officii, & locis, literae Apostolicae confectae & expeditae fuissent. Quodque recepti ad officia & loca ad quae recepti fuerint, suo ordine collocentur. Sicque continuò per ipsum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium absque contradictione qualibet observetur.

Clausula praeservativa.

§. 26. Decernentes de similibus consilio & assensu fratrum praedictorum, quicquid secus super iis ad praedicti Roderici Episcopi, & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem, ut permittitur spectantibus officii, & a nobis aut successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, absque expresso praedicti Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii consensu contigerit attentari, irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti existere.

Reliqua praedicta officia, collationi Pontificis reservantur.

§. 27. Reliquorum verò quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque va-

cationem seu aliam dimissionem ad huiusmodi officia substituendorum officiorum & locorum Abbreviatorum, & literarum huiusmodi dispositio ad nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem pertineat. Ita ut idem Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, etiam praetextu per nos sibi dudum generaliter concessae facultatis praedictae disponendi de locis ac officii Cancellariae praedictae, de ipsorum reliquorum Abbreviatorum officiorum ad nos, ut praefertur pertinentium dum vacabunt, dispositione se nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati praedictae propter hoc, ex eo quod ipse Rodericus Episcopus & Vicecancellarius ea forsitan haecenus usus non foret, in aliquo derogatum censeri, imò licere sibi cum voluerit ea quam praesentium tenore sibi pro potiori cautela suffragio juxta literarum nostrarum desuper continentiam, atque formam, de eorundem fratrum consilio & assensu, etiam de novo ad veriore cautelam concedimus cum sibi placuerit liberè uti.

§. 28. Et ut praemissa omnia saltem metu poenae firmiter & validius observentur, omnibus & singulis quos praesens tangit negotium, etiam sub poena excommunicationis, praecipimus & mandamus quatenus praemissa omnia & singula prout superius continentur, sublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inviolabiliter observent.

§. 29. Mandantes ipsi Roderico Episcopo, & pro tempore existenti Vicecancellario, ut omnia praedicta sub poenis arbitrio suo ferendis, faciat ab omnibus inviolabiliter observari.

§. 30. Decernentes praesentibus nostris literis & earum singulis clausulis per quascumque alias literas seu mandata Apostolica nullatenus in aliquo derogatum esse censeri, nisi literae & mandata derogatoria huiusmodi consistorialiter esse simili fratrum nostrorum consensu fuerint expedita.

§. 31. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quae in dictis literis & privilegiis Scriptori- bus concessis volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

Damnatio quarumdam propositionum à Petro de Osma, & aliis temerè proditarum, praesertim circa peccatorum confessionem, & alia Sanctae R. E. Sacramenta.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Incet ea quae de nostro mandato ritè sunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum nostri muniminis robur adjicimus, ut eò firmiter illibata persistant, quò magis nostro fuerint praesidio communita.

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam nostram deducto, quod à modico tunc decurso tempore citra, in Hispaniarum regnis, & praesertim in universitate Studii Salamantini, fuerant & adhuc erant, nonnulli iniquitatis filii, qui quaedam falsas sanctae Catholicae fidei contrarias, erroneas, scandalosas, & malè sonantes propositiones, praesertim circa peccatorum confessionem, & Ecclesiastica Sacramenta in studio huiusmodi, & in frequentissimo hominum coetu, veras esse publicè affirmare, & pertinacissimè sustentare, ac defendere, apertissimas sacrae scripturae auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum rectum, clarum, & apertum sensum, falsis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, huiusmodi quoque eorum falsa dogmata manifestè haereticae pravitatis labem continètia, in aliorum mentes inserere, & simplicium animas illaqueare, & ut illa in plerumque notitiam pervenirent, & in perpetuum de illis memoria haberetur, libros

Præceptum praefata omnia observandi.

Vicecancellarius met executor deputatur.

Clausula praeservativa.

Clausula derogatoria.

Dat. P. A. 7. die 11. Jan.

XVII.

Edita An. D. 1478.

Exordium.

Petrus de Osma & plerique alii multas scandalosas propositiones defendebant.

Hic idem Pont. Archiepiscopo Toletano commisit eorum plenam examinationem & præfatorum seductionem ad illarum confutationem, & quatenus pertinaces essent, eos hæreticos declaravit.

Qui Archiepiscopus eadem propositiones Petro ejusque sequacibus vocatis examinavit, & falsas & hæreticas esse declaravit.

componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus esset facultas, tradere præsumperant eatenus, & præsumebant.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri nostro Alphonso Archiepiscopo Toletano per alias nostras literas commisimus, ut assumptis secum aliquibus in Theologia Magistris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propositiones ipsas veras esse affirmare nixerant, & nicebantur in dies, & auditis quæ ipsi pro illarum veritate, & alii Christiani fideles ad dilucidandum earum falsitatem deducere vellent, an quæ in propositionibus hujusmodi continebantur, falsa, & fidei præfatæ contraria, erronea, & malè sonantia existerent, auctoritate nostra decideret, & declararet. Et declaratione hujusmodi facta, illos quos in præmissis culpabiles esse reperiret, si juxta Sanctorum Patrum instituta, & canonicas sanctiones, se emendare, & depositis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ad Ecclesiæ unitatem, hæretica labe hujusmodi abjurata, redire, & juxta declarationem suam tales propositiones esse scandalosas, falsas & hæreticas, ac malè sonantes fateri, & desuper confectum librum hujusmodi retractare, & cum effectu refutare recusarent, & in illis, eorumque erroribus pertinaciter insistere vellent, hæreticos, accensuris & pœnis in tales à jure promulgatis irretitos esse decerneret, plena sibi desuper auctoritate concessa, prout in nostris inde tunc confectis literis plenius continetur.

§. 3. Postmodum verò sicut accepimus præfatus Archiepiscopus ad executionem dictarum literarum, earum forma servata, ritè procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocano, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Becono, Martinum quoque Alphonso de la Torre magistris, & Petrum Didaci de Constana, & Joannem de Quintana paglia Licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Buendia Toletanum, & Vascuo de Pibeja de Talavera in eadem Ecclesia Archidiaconos, Marchiones, & Ehomam de Evenca, & Joannem de Medina decretorum Doctores, ac Gasiam Fernandi de Alcalá in eisdem decretis Licentiarum, & alios quamplures Magistros in Theologia, ac Doctores, & Licentiatos in eisdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diversis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Osma propositionum prædictarum auctorem, ejusque sequaces coram se ad suum Oppidum de Alcalá Toletanæ diocesis evocari fecit, & dicto Petro de Osma ac sequacibus minimè comparentibus, debito tempore expectatis, matura super omnibus propositionibus prædictis deliberatione præhabita, de unanimi consilio & assensu Magistrorum & Doctorum prædictorum, declaravit illas propositiones, per quas Petrus de Osma, & ejus sequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confessionem peccatorum in specie, ex universalis Ecclesiæ realiter statuto, non divino jure compertam fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius sæculi absque confessione, sola cordis contritione, pravas verò cogitationes sola displicentia deleri; Et quòd confessio secreta sit, necessariò non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes absolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & super his quæ universalis Ecclesiæ statuit, dispensare non posse. Sacramentum quoque pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem institutionis novi aut veteris testamenti existere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam non habent ex præsentibus non instruantur in eis) silentio prætereundas ducimus, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, scandalosas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apostolicis constitutionibus contrarias fore, manifestam hæresim continere, dictarum literarum, & per illas sibi concessæ facultatis vigore, declaravit, & pro talibus haberi, & reputari debere decrevit,

prout in quibusdam autenticis scripturis desuper confectis, plenius continetur.

§. 4. Et demùm præmissis sicut præfertur gestis & propositis in Consistorio coram nobis, Nos dilectis filiis nostris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ Transtiberim, & Joanni tit. S. Praxedis Presbyteris Cardinalibus commisimus, ut de præmissis gestis per ipsum Archiepiscopum diligenter se informarent, & quæ invenirent, nobis & aliis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus referrent, qui tam zelo fidei, quam ut nostris parerent mandatis, onus hujusmodi prompta voluntate suscipientes, cuncta diligenter rimarunt, & quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus nostris memoratis fideliter retulerunt, propositiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiscopi processibus invenerunt, etiam demonstrantes, zelo fidei memoratæ.

§. 5. Nos igitur ad quem spectat, errores hujusmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Transtiberim, & S. Praxedis Cardinalium relatione prædicta, ipsius Archiepiscopi solertiam & diligentiam in præmissis, plurimum in Domino commendantes, ex certa nostra scientia, Archiepiscopo declarationem, & decretum hujusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in scripturis prædictis Archiepiscopi super præmissis confectis contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum nostrorum unanimi consilio & assensu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus, suppletentes omnes & singulos defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 6. Et nihilominus pro potioris cautelæ susfragio, omnes & singulas propositiones prædictas, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, & ab Evangelica veritate penitus alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apostolicis constitutionibus contrarias fore, ac manifestam hæresim continere, dicta auctoritate declaramus.

§. 7. Præfato quoque Archiepiscopo, scientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Osma sequaces prædictos, si hujusmodi hæresim, in quam prolapsi sunt abjurare, & eundem Petrum prout errantem secuti sunt, errores suos abjurantem, & se emendantem sequi recusaverint, aut malitiose distulerint, juxta prædictarum aliarum nostrarum literarum continentiam, tamquam hæreticos procedere non omittat.

§. 8. Et ut gesta per eum probè & laudabiliter, zelo fidei de mandato nostro, & per nos meritò approbata, ad omnium illarum incolarum partium notitiam facilius perveniant, qua habita, possint se ipsos, ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberius custodire, præsentibus nostras literas, cum processu per eum habito, ac dicti Petri abjurazione, singulis illarum partium Episcopis significare non omittat, qui post significationem eandem, Clero & populo suarum civitatum & diocesium ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro hujusmodi hæresis extirpatione necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna videbuntur.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Nulli ergo, & cæt. nostræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitationis, declarationis, commissionis & mandati paginam infringere, & cæt. Si quis &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quinto idus Augusti, Pontificatus nostri anno octavo.

Approbatio antiqui ritus orandi Psalterium B. MARIE Virginis, cum Indulgentiarum pro sic orantibus elargitione.

Hic Pont. eisdem in suo Consistorio relatis, propositionum examinationem, duob. Cardd. delegavit, qui eas erroneas esse itidem reculerunt.

Idem idem Pont. Archiepiscopo declarationem approbat.

Ipsæque dictas propositiones hæreticas esse decernit.

Et contra impoentes sicut contra hæreticos ab Archiepiscopo procedi.

Hæcque literas & Petri de Osma abjurationem publicari præcipit.

Contrariis derogat.

Sanctionem pœnalem apponit.

Dat. P. An. S. die 9. Aug.

XVIII.

Instituta est de super specialis Fraternitas, Rosarii nuncupata. Et facultas ejusmodi Confraternitates, & Rosarii Capellas erigendi tributa est Magistro & Vicario generali Ord. S. Dominici, à quo hoc Psalterium antiquitus institutum fuit, ut infra in const. 86. Pii V. & const. 21. Sixt. V. in Tomo 2.

Eisdem sic orantibus majores indulgentiæ, Confratribus autem pleniores, à diversis Pont. concessæ sunt, quæ habentur in præcit. constitutionibus & in Leon. X. Const. 47. Pastoris hic infra & in alia const. 40. Clem. VII. Et si. Et eas omnes Paulus V. postremò approbavit sub die 20. Septemb. 1608. quamvis die 3. Novemb. 1606. aliter de eis statuisset.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1479.

Procemium.

FA qua ex fidelium devotione ad Dei Omnipotentis, & gloriolæ Virginis MARIE laudem & gloriam piè ordinata sunt, ut firma permaneant nostræ approbationis robore solidamus, ac fideles ipsos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remissionibus libenter invitamus, ut exinde redantur divinæ gratiæ aptiores, maximè cum Catholicorum Principum id exposcit devotio, & hoc conspicimus in Domino salubriter expedire.

Orandi modus qui Psalterium sive Rosarium B. Mariæ Virginis appellatur in Ducatu Britannia innovatus est.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii nobilis viri Francisci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filia nobilis mulieris Margaritæ, ejus Conthoralis Ducissæ Britannia, nobis fuit nuper propositum quod in Ducatu Britannia & pluribus aliis locis crescente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus est certus modus sive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus, à Christi fidelibus in diversis mundi partibus observabatur; videlicet, quòd quilibet volens eo modo orare, dicit qualibet die ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis MARIE, & contra imminetia mundi pericula, totiens Angelicam Salutationem Ave Maria, quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, singulis decem Salutationibus hujusmodi orationem Dominicam semel proponendo. Et iste ritus sive modus orandi, Psalterium Virginis MARIE vulgariter nuncupatur.

Dux & Ducissa Papæ approbationem petierunt.

§. 2. Unde Dux & Ducissa præfati propter singularem & sinceram quam ad ipsam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum sive modum orandi prædictum, ad obstruendum ora aliorum detrahentium, per Sedem Apostolicam approbari. Quare pro parte Ducis & Ducissæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ritum sive modum orandi hujusmodi approbare, aliisque super præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaretur.

Hic Pont. approbat, & Indulg. concedit.

§. 3. Nos igitur tam Ducis & Ducissæ, quam aliorum fidelium piam devotionem in CHRISTO habentium commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatum Psalterium, sive modum orandi prædictum, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare debere, & licere decernimus & declaramus.

Quibuscumque non obstant.

§. 4. Et ut omnes & singuli Christifideles, ad devotionis opera & prædicto modo orandum eò ferventiùs inducantur, quò exinde animarum suarum faciliùs salutem consequi speraverint, universis & singulis Christifidelibus præfato modo orare volentibus, ubilibet existentibus, præsentibus & futuris, pro qualibet vice qua sicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides exemplorum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca in quibus illis opus esset &c. Volu-

mus &c. quòd transumpto earum manu duorum Notariorum alicujus Ecclesiæ Curia subscripto, & sigillo alicujus Prælati seu in dignitate Ecclesiastica &c. fides detur in omnibus & per omnia & cæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. D. die 9. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quarto aliàs 7. idus Maji, Pontificatus nostri Anno octavo.

Concessio gratiarum & privilegiorum pro Ordine S. Dominici & S. Francisci.

XIX.

Hæc Bulla aurea nuncupatur à Regularibus istis, eò quòd multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alia largitus est eidem Ordini S. Dominici, ut sup. in const. 7. Regimini. fol. 396. Et alia Ordini Sancti Francisci ut sup. in ejus const. 6. Regimini. fol. 392. & utrobique notavi.

Edita An. D. 1479.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SACRI Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, instar duorum primorum fluminum à cælestium voluptatum, & amœnitatum à Paradiso egredientium sacrosanctæ universalis Ecclesiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore arefcant, præclaræ doctrinæ, virtuosorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantibus, magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphini qui in sublimis contemplationis, & Seraphici amoris alis elevati, à terrenisque rebus abstracti, assiduo divinarum laudum clamore, & immensorum beneficiorum humano generi à summo Opifice Deo exhibitorum declaratione, ferventissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cælestem iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis animarum scilicet Redemptoris Nostri JESU CHRISTI pretiosi sanguinis effusione redemptarum, copiosos in horrea Sanctæ Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Evangelii universum populum assiduis prædicationibus advocari, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædicatorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines quos pro eorum amplissimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præ cæteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum & tranquillum.

Ordinum S. Dominici & S. Francisci merita multa sunt.

§. 1. Dudum siquidem ut Ordinem eorumdem professorum statui & quieti consuleremus, Motu proprio nonnullas literas diverforum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus concessas, & in illis contenta approbavimus, & quoad aliqua declaravimus, ampliavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis concessimus, prout in diversis nostris literis desuper confectis plenius continetur.

Hic idem Pontif. plurima ipsorum Ordinum privilegia approbavit, & alia concessit, ut in ejus Bulla cit. in rubr.

§. 2. Cùm autem sicut postmodum accepimus, per hujusmodi ampliaciones, declarationes, extensiones, & concessiones, adhuc totali eorumdem Ordinum & illorum professorum quieti plenè ut expedit non consulatur, asserturque à nonnullis per eandem literas, omnes gratias, spirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædecessoribus nostris concessas approbatas non fore.

Sed eorum quieti plenè non consuluit.

§. 3. Nos attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei & Evangelicæ veritatis Ordinem prædicatorum professorum hætenus attulerunt, & afferre valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati uberius providere; Motu simili, non ad ipsorum fratrum & fororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis

Confirmat itaque laudis eorum gratias tam spirituales quam temporales.

instan-

instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quascumque literas & gratias, spirituales & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones, in genere vel in specie fratribus & sororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorundem, necnon visitantibus illorum Ecclesias, Capellas, & Oratoria concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robor firmitatis perpetuæ obtinere decrevimus, proque potiori cautela, Apostolica auctoritate de novo juxta literarum desuper concessarum contingentiam & tenorem concedimus & largimur.

§. 4. Et ut Ecclesiæ domus & Oratoria Prædicatorum & Minorum Ordinum prædictorum per universum orbem constructæ & ædificatæ, & quæ constructi & ædificari contigerit in futurum, congrua devotione & veneratione à Christi fidelibus visitentur, ac quæ imperfectæ sunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conserventur, & manuteneantur, necnon paramentis & aliis ad divinum cultum fidei necessariis debite ornentur, ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias eo libentius confluant, & ad præmissa manus promptius porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratiæ conspexerint se refectos; de Omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis Christi fidelibus utriusque sexus verè poenitentibus & confessis, qui Ecclesias & Oratoria domorum fratrum prædictorum in singulis S. Dominici & S. Francisci, centum annos & totidem quadragenas, & in sanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & sanctæ Catharinæ de Senis, ac sanctorum Antonii de Padua, & Ludovici Episcopi, Bernardini, & sanctæ Claræ & beatæ Elisabeth festivitatum diebus, à primis vesperis, & per totam diem ipsarum festivitatum quinquaginta annos & totidem quadragenas devotè visitaverint annuatim, & manus ad præmissa aut eorum aliqua porrexerint adjutrices, de injunctis eis poenitentis, misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§. 5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tantò ferventius divinis beneficiis insistant, quantò majoribus se viderint spiritualibus gratis fore munitos, omnibus & singulis Prædicatorum & Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, & pro tempore perpetuò erunt, ut confessor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confessione diligenter audita, pro commissis per eos excessibus & peccatis semel in vita, in forma confessionalis per nos edita, in mortis verò articulo plenariam absolutionem, & peccatorum hujusmodi remissionem impendere valeant, etiam si ante factam eorumdem Ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia, & auctoritate indulgemus.

§. 6. Facultatem verò à Prædecessoribus nostris concessam Magistro generali & Prioribus provincialibus, & conventualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum, ac Generali & Provincialibus ministris, & eorum Vicariis, necnon Custodibus Minorum Ordinum prædictorum, super absolutione fratrum eorumdem Ordinum suorum & dispensatione cum eisdem, in quibuscumque casibus (præterquam illis pro quibus essent ad Sedem Apostolicam mittendi) & per nos approbatam, cum declaratione casuum pro quibus mittendi sunt perstringentes, volumus quòd Magister & Minister generales præfati, & eorum Vicarii, & illi quibus ipsi Magister & Minister generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cætero uti possint, illam omnibus aliis penitus adimentes.

§. 7. Et ne propter Monasteria Monialium seu sororum sub cura & institutis Ordinis prædicti fra-

trum Prædicatorum, & S. Claræ, seu S. Damiani Ordinum sub ejusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia; S. Dominici & S. Francisci de Poenitentia nuncupatorum Ordinum utriusque sexus personas contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, scientia & auctoritate prædictis statuimus, quòd hujusmodi monasteria, & loca, eorumque Abbatiæ & Prioriæ, procuratores, syndici, oblatis, & utriusque Tertii Ordinis prædicti de Poenitentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis, spiritualibus & temporalibus, prædictis fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinibus, ac illorum professoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, syndicis, oblatibus & commissis, seu aliis quomodolibet per prædecessores nostros, aut nos hæcenus concessis, & in posterum concedendis, quavis auctoritate, quatenus earum sexui & statui non contradicant, liberè & licitè uti possint & debeant, in omnibus & per omnia, prorsus & sine ulla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis & personis, Abbatis, Syndicis, procuratoribus, oblatibus & commissis, sororum & monialium earundem, ac personis utriusque sexus de Poenitentia hujusmodi, nominatim concessa forent, & concederentur expresse.

§. 8. Præterea, quia ut intelleximus exortis nonnumquam controversiis inter locorum Ordinarios, eorumque Vicarios seu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, variis occasionibus, locorum Ordinarii, eorumque Vicarii seu Officiales & curati prædicti, ne Christi fideles fratribus ipsis pias elemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seu prædicari facere, seu pronuciare præsumunt. Locorum Ordinarii, eorumque Vicariis, seu Officialibus & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuscumque dicta auctoritate mandamus, ut ab hujusmodi persuasionibus, inhibitionibus & mandatis, de cætero prorsus omninò abstineant, decernentes inhibitiones ipsas & mandata, nullius existere firmitatis, & illis contravenientes, censuris hujusmodi minimè ligari, ac eisdem persuadentes & inhibentes, mandatoque nostro hujusmodi obtemperare non curantes (nisi poeniterint, & persuasiones ac inhibitiones & prædicta revocaverint infra triduum, postquam desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interditi ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum; alios verò inferiores ab eis excommunicationis sententiam incurere.

§. 9. Cùm autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum & Minorum specialiter gerentes devotionis affectum, eorum cadavera cum habitu fratrum Prædicatorum vel Minorum, seu fratrum vel sororum de Poenitentia utriusque Ordinis prædictorum, sepeliri mandent, & persèpè antequam moriantur habitum hujusmodi eis postulant exhiberi, decernimus habitum hujusmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere continget, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seu Prioratus & guardianiæ, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quavis auctoritate vel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu quorum habitum suscipiant, & illorum sic indutorum cadavera discooperta, nullo pallio vel tegumento super imposto, cum habitu hujusmodi ad sepulturam deferri posse. Ordinarios, etiam sub censuris prohibitionis locorum qualibet in contrarium edita non obstante, quas quoad hoc modificamus.

§. 10. Et ne ex habitatibus ad unum vel plura beneficia Ecclesiastica, in titulum vel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa assequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Eccle-

1479.
Vicariis eorumdem Ordinum communicat.

Circa elemosynarum collectionem, & prædicationes, non molestantur ab Ordinariis vel aliis.
Tu quoad prædicationes serva Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4.

Defuncti possunt in locis Ordinum sepeliri cum eorum habitu recepto à Prælatibus eorum.

Fratres habitati ad beneficia Ecclesiastica, non gaudent privilegiis Ordinis

Indulgentias eorum Ecclesias visitantibus, concedit. Tu scias Pium v. revocasse induig. pro quibus porrigende sunt manus adjutrices infra in ejus confit. 30. Et si dominici.

Facultatem eligendi confessorum &c. impartitur. Tu attende conf. 115. Clem. viii. Quæcumque.

Facultatem Prælati Ordinum concessam absolventi fratres &c. restringit. Tu vid. declaracionem, hic in fin. ac Bullam 115. Clem. viii. in Tom. 3.

Gratias Ordinum, Sororibus & Ter-

1479.
nis, sine il-
lius Præla-
torum consen-
su.

fasticis deservire, & quod etiam postquam benefi-
cia hujusmodi affecti fuerint in domibus dicti Or-
dinis residere, cameras habere, in illas, ac in generalibus atque provincialibus Capitulis fratrum eorundem Prædicatorum & Minorum Ordinum, vocem activam & passivam habere, ac privilegiis, favoribus, & gratiis, & indulgentiis concessis ipsorum Ordinum professoribus, gaudere possint, præfatis Ordinibus, & illorum professoribus gravamen inferatur, eisdem motu & auctoritate decernimus, hujusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi & interpretari debere, ut fratres ipsi quibus literæ hujusmodi, concessæ sunt & concedentur in posterum, quandocumque per Sedem prædictam postquam aliquod beneficium adepti fuerint pacificè, aut pro capellanis in aliquibus Ecclesiis cæperint deservire, concessionibus prædictis (prout vocem activam & passivam, residentiam in domibus doctorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia quæ Ordinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & non aliàs, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedrales etiam titulares appellatas Ecclesias, & alias Ecclesiasticas dignitates.

Generales
Ordinum
coercent
etiam Pra-
tres servien-
tes inquisi-
tioni.

§. 11. Cæterum, ut dictorum Ordinum professores qui Inquisitores hæreticæ pravitatis pro tempore in diversis mundi partibus deputantur, tantò diligentius eorum Officia studeant exercere, ac ab illicitis & eis prohibitis abstinere, quantò cognoverint posse eorum errores facilius corrigi, & puniri, quòd Magister Prædicatorum, & Minister Minorum Ordinum prædictorum generales præfati, nunc & pro tempore existentes, gesta pro tempore per ipsos Inquisitores suorum Ordinum respectivè examinare, & querelas contra illos propositas audire, ac super illis (quantum eis justum & æquum videbitur) statuere & ordinare; si in aliquo eos deliquisse invenerint, illos juxta excessum exigentiam, etiam per eorum ab Officio amotionem, ac aliàs corrigere & punire dictosque Inquisitores secundum quod æquum & justum aut necessarium videbitur (non tamen in una eademque diœcesi) multiplicare liberè & licitè valeant.

Inquisitores
unius ex di-
ctis Ordini-
bus, contra alios non procedant.
Tu vid. const.
51. Pii iv. Pa-
storum.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & è contra Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores, in Prædicatorum Ordinum hujusmodi professores quoscumque Officio Inquisitionis hujusmodi fungi, illudque exercere nullatenus possint, absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, de præsentibus literis specificam & expressam faciente mentionem.

Concessio
gratiarum
aliis Ordini-
bus Mendican-
tium concessarum plenior concessio habetur inf. in const. 4. Pii v. Et si. in Tom. 2.

§. 13. Postremò, quia Prædicatorum & Minorum fratrum prædictorum Ordinum professores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defensione, continuè indefessè laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana doctrina, assidua sacrarum literarum instructione, & devota divinorum Officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliisque innumeris piis operationibus præ cæteris Ordinum Mendicantium professoribus fructus in Ecclesia Dei salutare copiosius attulerunt hætenus, & continuè afferre non cessant, atque allaturos in futurum Deo propitio spe firma tenemus, & propterea convenit, ut ipsi præ cæteris ampliores favores & gratiarum prærogativas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorumque Ordinum Mendicantium indulgentiis & privilegiis apud Sedem præfata gaudeant, ne illis inferiores esse videantur; omnes & singulas gratias, concessiones, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, spiritualia & temporalia, qualiacumque sint Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Servorum B. MARIE fratrum Ordinum, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, & domibus, Prioribus, fratribus, & sororibus, & oblatiis, ac utriusque sexus personis de Pœnitentia nuncupatis, à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia acsi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro sufficienter expressis, conjunctim vel divisim, in genere vel in communi concessa, eisdem & eorum cuilibet, Prædicatorum & Minorum fratrum Ordinum, domibus, Ecclesiis, Oratoriis, generali Magistro, Ministro, Prioribus, & Ministris provincialibus, conventualibus prioribus, guardianis, sororibus, oblatiis, conversis & utriusque sexus Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorundem Ordinum personis, de novo concedimus, & in eis locum habere volumus, acsi eisdem nominatim, directè & expressè concessa fuissent. Mandantes etiam motu & scientia & auctoritate prædictis, ut dum privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indulgentiarum, dictorum fratrum Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & Servorum S. MARIE originales literæ seu transumpta authentica, ex illis, pro & in favorem Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides in dubia adhibeatur, tam in judicio quam extra judicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, acsi pro & in favorem dictorum Ordinum, Ecclesiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Minorum à Sede Apostolica emanassent, ac eis & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ.

§. 14. Inhibentes districtius ipsi locorum Ordinariis sub interdicti, ingressu Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis late sententiæ, & privationis earundem Ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda penis, eo ipso quo contra fecerint incurrendis, ne personis quibuslibet Ecclesiasticis vel secularibus, in genere vel in specie, directè vel indirectè, aliquid inhibeat, præcipiant, ordinent, vel statuunt, quò minus Ordines prædicti, illorum domus & professores, prædictis gratis eis concessis liberè uti possint.

Inhibitio
contra per-
turbatores.

§. 15. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, revocationibus, & restrictionibus, ac provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, necnon Parisiensis & aliorum locorum generalium Studiorum universitatibus & curæ Vicegerentiæ Avinionensis, & quibusvis ordinariis Prælati ac personæ concessis & concedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis conservatoribus privilegiorum hujusmodi facultatibus & jurisdictione, cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis, ac fortioribus & insolitis, quibus omnibus illa etiam si de eis, eorumque totis tenoribus & datis, non per hujusmodi generales clausulas etiam specialem mentionem importantes, sed specifica & individua, ac de verbo ad verbum, seu quævis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, quoad præmissa, specificè & nominatim derogamus, & ea nemini in præjudicium præmissorum suffragari posse aut debere, ac irritum & inane quicquid secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis nostris, præfatis Ordinibus concessis, volumus non obstare, caterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 16. Verùm quia difficile foret præsentibus literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum manu notarii publici, & curiæ causarum Camerae Apostolicæ Auditoris, vel protectoris qui est & qui pro tempore erit, alicujus Archiepiscopalis vel Episcopalis, seu cujuscumque in dignitate constituti sigillo munitis, ea prorsus in judicio & extra, ubicumque exhibita vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, acsi ipsæ

Fides tran-
sumptorum.

1480.
& 1481.D. P. An. 8.
die 26. Julii.Edita An. D.
1481.Causa hujus
declarationis.Declaratio
§. 6. Bullæ
præterea
circa absolu-
tiones Fra-
trum.Derogatio
d. constit.Dat. P. A. 10.
die 16. Julii.

XX.

Edita A. D.
1480.

Exordium.

originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1479. septimo Calendæ Augusti, Pontificatus nostri Anno octavo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ.

Extat similis declaratio pro Fratribus Prædicatoribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic sedulo prætermissa.

SIXTUS PAPA IV. &c.

§. 1. **E**Xposuisti nobis, quòd facultatem absolventi omnes & singulas utriusque sexus vestri Ordinis personas, ab omnibus præterquam certis tunc expressis casibus, & super irregularitatibus dispensandi, tibi, & Prioribus Provincialibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis pro tempore existentibus, vel ab eis deputandis alias concessam ad te & Vicarios quos duntaxat, & ad eos quibus tu illud committendum duceres restrinximus, prout in singulis literis desuper editis plenius continetur, unde fit ut difficile admodum existat pauperibus fratribus tui Ordinis, præsertim in longinquis partibus agentibus, pro hujusmodi absolute ad te, & tuos Vicarios, longè aliquando remotos accedere, proinde humiliter supplicasti, ut desuper opportunè fratribus & personis præfatis ne sic vagari cogantur providere dignemur.

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati tenore præsentium decernimus & declaramus, quòd tu & tui successores & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore existentes, & hi quibus vos committendum hoc duxeritis, eandem absolventi ab ipsis casibus præfatis personas utriusque sexus vestri Ordinis, & super irregularitatibus dispensandi habeatis facultatem, quam per Priores literas hujusmodi ante restrictionem habebatis. Priores verò conventuales illam solummodò habere censeantur quam prius habebant ex privilegiis & literis prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum.

§. 3. Non obstantibus literis superioribus restrictionis nostræ hujusmodi, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die decima sexta Julii 1481. Pontificatus nostri anno decimo.

Ampliatio jurisdictionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii, & Magistrorum Viarum Urbis, circa ædificia ad ejus ornatum construenda, unâ cum privilegiis ejusmodi ædificia construendum, vel ampliandum.

Hoc antiquissimum officium jam penè destitutum reintegravit Mart. V. ut sup. in ejus constit. 9. Et si, in fol. 305. Cui deinde alii Pontif. magnas jurisdictiones concesserunt, ut videre est in constit. 22. Greg. XIII. Quæ publicè, Tom. 2. fol. 415. ubi hæc Bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi aliis tibi indicabo.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ET si de cunctarum civitatum temporalis dominio Rom. Ecclesiæ subiectarum, decore, & venustate cogitare nos deceat: ad nostram tamen Almam Urbem Apostolorum Petri & Pauli glorioso martyrii crotore Domino JESU CHRISTO consecratam, civitatem sacerdotalem, & regiam, ejusque decorem, & venustatem, tantò accuratius aciem nostræ considerationis extendere nos convenit, quanto illa caput est orbis, & Altissimus in ea sacerdotii principatum, & Christianæ religionis caput instituit, & sui Vicarii Sedem, ad quam de universis mundi partibus Christi fideles conflunt in numero copioso, voluit collocari.

§. 1. Cùm itaque via, & strata publicæ ejusdem Urbis, in plerisque locis, cansantibus porticibus, profellis, & aliis variis ædificiis domorum sitarum iuxta illas, aded arctæ existant, ut per eas comòde deambulari, & necessaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, & Curialium, ac aliorum in ipsa Urbe habitantium, & confluentium ad eandem, præsertim temporibus Indulgentiarum Anni Jubilæi, & aliarum concessarum per nos & prædecessores nostros Romanos Pontifices, visitantium Apostolorum præfatorum Basilicas, & alias ejusdem Urbis Ecclesias, deferri commodè nequeant, & in quibusdam locis vix singulariter singuli equestres se obviantes, in eis transire possint per easdem, idque cedat in non modicam ejusdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, & Confluentium prædictorum incommoditatem. Et propterea nos habita super his deliberatione matura decrevimus, vias ipsas, præsertim quæ magis frequentantur, & principales existunt, ampliari, ac porticus & impedimenta prædicta, quibus sic arctantur, amoveri, & lateribus opportunè pavimentari, jamque opus ipsum ceptum sit in diversis locis, & in illius prosecutione non cesset: Ac (sicut accepimus) propter demolitionem hujusmodi nonnullæ ex domibus ipsis, quarum porticus, & profella, ac alia ædificia dirui oportuit, exinde, utpotè necessariis mansionibus solitiis, & officinis carentes, ad inhabitandum minus commodæ, & ferè inutiles factæ sint, & ea propter illarum domini eorum parietes deceter, ut expediret ad decorem viarum earundem reparare, & expensas opportunas propterea subire non curent, sublata spe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eisdem. Expediatque ad obviantium hujusmodi incommoditatibus, ex duabus, aut pluribus contiguis domibus, unam commodam construere, aut partem unius ex eisdem domibus alteri convicina domui incorporare, sicque indemnitati dominorum earundem obviare, & decori hujusmodi consulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum super his non convenient, & recusant sibi invicem complacere, etiam pro justo & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos cives, quam curiales, & alios forenses in eadem Urbe domos de novo edificare, vel antiquas reformare & ampliari velle, & pro illarum decenti constructione indigere convicinis domibus, interdum ruinosis, & depressis, domi depressæ, vel ruinosæ, vel domorū dirutarū sediminibus, plateolis, & solo, seu alio loco vicinis, & hujusmodi domorum, & sediminum, seu platearum, & folij, aut loci dominos requisitos ut de illis eisdem edificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complaceant de domibus, sediminibus, solo, seu loco, oblato etiam persæpe plusquam justo pretio, id facere nullatenus velle, aut longè plus justo pretio, etiam nonnumquam duplum illius transcendo, petere pro eisdem. Quo fit ut, præsertim curiales & forenses, qui ad id juvari & allici deberent, maxime à Romanis civibus, ab hujusmodi eorum laudabili edificandi, aut ampliandi proposito retrahantur. Et si aliquando dilecti filii Franciscus de Porcariis, & Bapt. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magistri ædificiorum, & stratarum ejusdem Urbis, pro construendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum vel in partem, illarum domini similiter oblato eis etiam justo & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter se opponere, & hujusmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, ampliationem, omni conatu possibili impedire non verentur, quæ omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejusdem Urbis, nostræque circa id, intentioni obviare manifestè cernuntur.

§. 2. Nos igitur æquum arbitantes publicam utilitatem in iis præferri privatæ commoditati quo-

1480.
Causa istius
constit.Camerarius
& Magistri
Viarum co-

gant vicines non habitantes domos, illas vendere alius vicinis habitantibus volentibus reficere domos eorum dirutas ob decorem Urbis. Ad hoc vide etiam constit. Greg. xiii. citatam in rub.

Et si plures eadem domo indigerent, domus utriusque aequaliter vendatur, vel uni magis indigenti.

Si plures sint qui domos habeant dirutas & per eos non habitatas, teneatur dominus domus minus læsæ domino domus magis læsæ vendere, ut hic.

rumlibet, & illorum qui tam salubri publico bono indirectè modo præmissio se opponunt, duritiam, superioris auctoritate, & æqua ordinatione comprimi; ac volentes propterea superiis omnibus opportunitum adhibere remediã; Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientiã, & de plenitudine potestatis Apostolicæ, hac in perpetuum valitura constitutione, statuimus & ordinamus, quod venerabilis frater Guillelmus Episcopus Ostiensis, Camerarius noster, præfati Franciscus & Baptista, ac ipsorum Episcopi, Francisci & Baptista in Camerariatus nostri, & pro tempore existentis Romæ Pont. ac Magistratus ædificiorum Urbis officiis respectivè successores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requisitionem Dominorum domorum, quarum porticus, professa, seu alia ædificia pro viis, seu plateis & aliis locis publicis ejusdem Urbis hæcenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quancumque de mandato Magistrorum eorundem, si domini prædicti in domibus ipsis inhabitare soliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis hujusmodi factæ, & quam fieri contingeret in futurum absque dolo & fraude inhabitabant, & in posterum inhabitabunt; & propter hujusmodi demolitionem jam factam, & quæ fieret, domus ipsæ effectæ sint, vel efficerentur in posterum pro eorundem dominorum ipsarum comoda receptione, & inhabitatione incapaces, sintque juxta eas aliquæ domus per earum dominos minimè inhabitari solitæ, sed pro earum annua responsione, vel alias locari consuetæ, ex quarum conjunctione cum domo hujusmodi sic incommoda effecta domino domus sic incommoda effectæ, adversus incommoditatem hujusmodi subveniri valeat, teneantur & debeant compellere illos, ad quos domus ipsas sic vicinas legitimè eis pertinere constabit, etiam si ad Ecclesias, & Monasteria, tam virorum quàm mulierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum easdem domos vicinas, quas inhabitare soliti non sunt, dominis domorum contiguarum, quas sic incommodas effectas cognoverint, pro pretio per duos probos, & expertos viros, per utramque partem eligendos determinando, & declarando. Si verò si duo concordēs in eodem assignando pretio non essent, eo casu ipsi Camerarius & Magistri ædificiorum præfati Urbis, habito ipsorum duorum judicio, pretia eadem imponere, & assignare habeant.

§. 3. Et si forsitan contingeret ex demolitione hujusmodi, duas domos sic per earum dominos inhabitatas, incommodas modo prædicto effici, & inter eas esse aliam domum per illius dominum locari solitam, quam quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati subjacentium, & ad receptionem ipsorum non sufficientium, sibi vendi, & suæ domui incorporari postularer, debeant Camerarius & Magistri præfati illi ex eis sic petentibus, venditionem hujusmodi fieri mandare, quem magis indigere modo vendenda cognoverint. Et si forsitan uterque aequaliter indigeret, partem uni, & partem alteri (si commodè vendi poterit) vendi faciant, aut aliter desuper provideant, prout eis videbitur expedire.

§. 4. Et si in neutra domo vicinarum, quæ sic inutilis jam effectæ forent ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, sed eas locare soliti essent, liceat etiam tunc Camerario & Magistris præfatis (si id petatur per alterum dominorum earundem) domum, quam majora incommoda passam esse cognoverint, domino alterius domus magis læsæ, si emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo instante domino domus magis læsæ, ad id compellere: & similiter dominum domus contra minus læsæ, ad emendum domum magis læsam, aut suam domino domus minus læsæ vendendum compellere, seu aliã,

prout eis videbitur, providere quod ambæ domus ipsæ, inutilis & inhabitabiles non remaneant, & similiter prout eis videbitur providere teneantur quoties domus ipse sic vicinæ, & locari solitæ, aequaliter læsæ & incommoda effectæ forent.

§. 5. Et ne obproteriviam, & duritiam dominorum domorum, sine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe necessariæ, & utiles, ad illius decorem de novo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commodè nequeant, Platearum earundem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & domorum de novo constructio, seu reformatio retardetur, eidem Motu & scientiã, ac auctoritate & potestate statuimus, quod Camerarius & Magistri præfati, possint & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari, solitarum) Ecclesiasticos & seculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico ejusdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati, necessarias & utiles esse cognoverint pro hujusmodi Plateis de novo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro justo, & rationabili pretio, & pramittitur imponendo. Et similiter ad vendendum domos hujusmodi per eos inhabitari minimè solitas, sed locari, quas utiles & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis ædificiis, tam prophanis quàm Ecclesiasticis, in eadem Urbe de novo construendis, seu jam constructis ampliandis, personis habentibus juxta illas domum, seu solum, aut locum alium, & volentibus inibi de novo domos, vel Palatia construere, seu jam constructa ampliare, pro justo & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

§. 6. Et inter duos, seu plures sic edificare, seu ampliare volentes & pro hujusmodi venditione eis fienda ad effectum præmissum instantes, illamque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea seu locus, de cujus venditione ageretur, magis adjaceret, seu qui illo magis indigeret, & ex cujus ædificio plus decori ejusdem Urbis consuli speraretur. Et si in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magistris præfatis venditionem hujusmodi pro parte uni, & pro parte alteri, fieri mandare, aut eorum alteri prout videbitur.

§. 7. Et in singulis casibus prædictis, in quibus volumus quod Camerarius & Magistri præfati compellere possint aliquos ad vendendum, si illi ad quos pertineret, moniti & requisiti per Camerarium & Magistros præfatos, bis cum termino conventi, eorum arbitrio moderando, vendere recusaverint, aut malitiosè distulerint, præfati Camerarius & Magistri debeant vice & nomine illorum sic requisitorum & recusantium vel differentium venditionem hujusmodi facere, cum promissionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, juramento, pactis, & clausulis constitutis, & pretium inde proveniens recipere & penes ædem sacram, aut fidei facultatibus idoneam personam deponere, dominis domus, seu alterius loci sic per eos pro tempore venditi (si venditionem ipsam ratam habere, & fidejussores de evictione præstare voluerint, & non alias) consignandum, habeantque venditiones ipsæ, quas sic per Camerarium & Magistros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum sic venditorum plenam roboris firmitatem, ac si per illos ad quos domus ipsæ tunc pertinebant, fierent, & eosdem penitus, & omnino operentur effectus, quos operarentur si fierent ab eisdem.

§. 8. Provideant autem Camerarius & Magistri præfati, in casibus prædictis, in quibus statuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus nova ædificia construere, seu jam constructa ampliare velle, tales sic proponentes ante omnia se obligent ad inchoandum, & perficiendum hujusmodi nova ædificia, modis & formis, ac infra tempus, & sub pœnis, de quibus ipsis Camerario & Magistris (personarum & ædificiorum qualitate inspecta) videbitur, & ab illis qui sic se obligaverint, & præmissa non adimpleverint, pœnas exigant memoratas,

Pro platearum & ædificiorum constructione, & ampliatione, & c. domini domorum locari solitarum cogantur eas vendere Sindicato Urbis vel vicinis edificare volentibus, ut hic. Vide ibid. §. 2. & 6. d. Bullæ Greg. XIII.

Inter plures edificare volentes qui præferri debeant. Vide ibid. §. 12.

Quæ servari debeant à Camerario & Mag. contra vendere recusantes. Tu vid. ibid. in §. 17.

Edificare volentes servent hic contenta. Vide ibid. §. 3. & seq.

& nihilominus eos compellant ad observandum præmissa per eos, vel quas prius habeant, & etiam propter eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro iusto & rationabili pretio, ut præferatur moderando.

Vendere volentes domos, &c. teneantur vendere vicinis, aliis venditiones sint nullæ, & pro vicinis factæ censeantur. Vide ibid. §. 8. & seq.

§. 9. Et quia interdum contingit, quod habentes domos, sive domorum sedimina, claustra, seu loca in eadem Urbe, & illa vendere volentes, variis plerumque modis & occasionebus illa vendere reculant habentibus domos, sedimina, claustra & loca vicinis, illisque vendere nolunt, nonnumquam illa vendunt æmulis eorumdem vicinorum, seu personis eis parum gratis; quo fit, ut ipsi domorum, claustrorum, & sediminum, seu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeantes, retrahuntur persæpe ab ædificando de novo in eorum sediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos quas inibi habent, sicque decori ejusdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes super hoc æqua ordinatione providere; Motu, scientia, & auctoritate prædictis, etiam statuimus & ordinamus, quod præfati sic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, sedimina, claustra, plateolas, & loca venalia hujusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro iusto & rationabili pretio, per alios eviderenter & non fictè forsitan oblato. Et si illa aliis quam vicinis præfatis venderent, venditiones ipsæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac si per illum ex vicinis, cujus venditio ipsa, præfatis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magistri præfati, emement à possessione domus, sediminis, claustris, plateolæ, seu alterius loci sic empti, absque ulla tela iudicii, vicino instante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & ipsum vicinum juxta Camerarii & Magistrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) per solvendum deponente, amovere, & ipsum vicinum in illius possessionem inducere. Et si forsitan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen, plateola, seu alius locus, de cujus venditione ageretur, utilitatem & commoditatem afferre posset; ille ex eis præferri debeat in præmissis, quem Camerarius & Magistri præfati, consideratis circumstantiis universis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, seu alio loco, magis indigere declaraverint. Et si æqualiter indigerent & pro parte uni, & pro parte alteri possit exinde commoditas provenire, utrique proportionabiliter concedatur. Si verò facta illius divisione, portiones utriusque ferè inutiliter essent, non dividatur, sed Camerarius & Magistri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmissis.

Deputatio executorum.

§. 10. Et ut ea, quæ supra statuta sunt votivum sortiantur effectum, in præmissis omnibus & singulis, Camerario in Ecclesiasticas, & ei, ac Magistris præfatis in alias personas facultatem & potestatem concedimus, ita quod idem Camerarius per censuram Ecclesiasticam, & ipse, ac Magistri præfati, per pœnarum, & mulctarum exactionem, ac personarum distractionem, & alia juris remedia, contradictores quoslibet & rebelles, compellere valeant ad præmissa.

Derogatio contrarium.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia vallatis, exemptionibus, ac indulgentiis, privilegiis, & literis Apostolicis, necnon interdicti personis Ecclesiasticis bonorum immobilium alienationibus, & præfatis per eos desuper juramentis, à quibus eas absolvimus, contrariis quibuscumque; seu si aliquibus communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo

ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Voluntus autem quod præfata domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca hujusmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in posterum vigore præsentium, penes ædem sacram, aut fide & facultatibus idoneam personam, cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi solitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis omnino convertantur.

Iussio Bullam describendit in lib. Stat.

§. 12. Quodque Dilecti filii Camere ejusdem Urbis Conservatores præfates nostras literas in Registro Privilegiatorum, & aliarum scripturarum ejusdem Urbis in eorumdem archivio conservari solito registrarari, & illorum tenores in locis publicis & consuetis ejusdem Urbis sono tubæ præmissis vulgaris sermone publicari, ac præfates valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario & Magistris præfatis visum fuerit; affigi faciant, ut omnibus omni tempore facilius innotescant. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. A. 9. die 30. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo, pridie Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregionensis, generalis Ministri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Albanensis, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum Pontificum Doctorum, cum suæ festivitatis institutione.

XXI.

Hunc sanctum inter egregios Catholicæ Ecclesiæ Doctores annoveravit, ejusque festum, duplici officio die 14. mensis Julii celebrari præcepit Six. V. ut in ejus constit. 76. Triumphantis. Tom. 2. fol. 677.

Edita A. D. 1482.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procedimus.

Superna cœlestis patria, civitas Hierusalem, cuius participatio ejus in idipsum, ita omnium electorum salvatione lætatur, ut quorum præstantiora sunt merita, copiosiora etiam sumant gaudia præmiorum. Quod in excessu mentis suæ positus Isaias Propheta sensisse videtur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuarum sedium habitatione solliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas mansiones, unde superbi fuerunt, spiritus humilitate perducere. Exultent quoque omnes animæ iustorum qui CHRISTI vestigia sunt sequuti, atque omnes tam veteris, quam novi testamenti fideles amici Dei, qui contemptis hujus sæculi vanitatibus, concivium inumerositate congaudent. Exultet Cœlum laudibus, resulet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, lætitiâ habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro salute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Præcipue verò exultet Pontificum cœtus beatorum, & sacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tamquam stellæ in perpetuas æternitates, quos inter, Sanctus Bonaventura, tamquam novum Sydus ex hac lacrymarum valle, ad cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem, vocante eum Domino, migrare emicuit.

Lætatur Pontifex de canonizatione S. Bonaventuræ.

§. 1. Nos autem, qui dispositione Altissimi ad culmen Apostolatus evecti, Christiani gregis curam gerimus, quem pro debito Pastoralis officii, jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intensis desideris affectamus, Ecclesiæ militanti, pro cuius ædificatione, & incremento, ipsum Bonaventuram in Catalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongruè dicere possumus: Exulta hodiè, & lauda habitatio Sion, idest Christiana Religio, in qua tamquam in Monte Sion, per ve-

ram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Ecclesie aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu sapientie; & intellectus, & stolam glorie induit eum; & coronavit ad portas Paradisi, in qua una cum Angelis gloria, & felicitate latatur.

§. 2. Laetetur itaque & exultemus, quia celestis illa Curia ex nobis habet, cui sit cura de nobis, qui suis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem, cujus memoria in benedictione est.

§. 3. Ea namque de divinis rebus scripsit, ut in eo Spiritus Sanctus loquutus videatur. Ita pie, religiose, & sancte vixit, ut scriptis vita congrueret, & quod scribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & signorum claritas ita comperta est, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis veræ sanctitatis testimonium à militante Ecclesia debeatur eidem.

§. 4. Nam cum in flore virente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino se addixisset servitio, Religionem B. Francisci, quæ per ardua tendit, ingressus, tantum sedula lectione, & assidua oratione perfecit, ut cum sapiente merito dicere posset: Optavi, & datus est mihi sensus.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, qui lux, via, veritas est, & vita, paucorum annorum spacio incredibilem est scientiam consequutus, nec talentum sibi à Domino creditum sudario alligavit, aut terræ infodit, sed ut sapientissimus dispensator in communem utilitatem convertit. In celebri enim Parisiensi Gymnasio, cathedram rexit, ubi adscandita scripturarum enucleans, non solum viva voce profuit multis, sed etiam plurima librorum optimorum, tum in sacris literis, tum in majoribus scientiis monumenta reliquit, quæ essent omni tempore postremis profutura.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clarissimus, cui se in disciplina sanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentie, ac columbinæ simplicitatis expertus est esse, ut dicere solitus fuerit, sibi videri, quod in eo Adam nunquam peccasset.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus post Beatum Franciscum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Minister Domino inspirante creatus, talem se suis præbuit subditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major est vestrum, sit minister vestrum.

§. 8. Nam sapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit caritate, quod sponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali servitio satagebat, ut bonus Christi miles inferioribus ministrare. Nec solum quæ ab ipso B. Francisco pie & sancte fuerant instituta diligentissime custodivit, sed multa etiam adinventata, quæ crescente fratrum numero necessaria videbantur, adjecit. Ordinem quoque ipsam in Provincias, custodiaque divisit.

§. 9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Ecclesia. Increscente enim fama innocentie, doctrinæ, ac prudentie ejus à fel. rec. Gregorio Papa X. prædecessore nostro ad Cardinalatus est vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus quæ temporibus illis inciderant, uteretur, in quem Gregorius ipse ob ingentia viri merita, novo est usus exemplo. Statim enim illi Albanen. commisit Ecclesiam, quæ non nisi vetustioribus Cardinalibus solet committi.

§. 10. Non secessit expectationem Summi Pontificis ac sacri Senatus, optimus ac Deo amicissimus vir. Sed in Conc. Lugdunen. præsidens, omniaque ad Dei laudem dirigens, sedatis discordiis, difficultatibusque sublatis, ipsi Ecclesie maximo usus fuit, & ornamento.

§. 11. Quibus rebus aperte cognoscitur quod

stavit illi Dominus testamentum pacis, & principem fecit eum, ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum, quem inanis gloria non inflavit, non divitiarum sinistrorsum egerunt, sed in fide lenitateque perseverans, pius in Deum, in pauperes misericors, justus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exiit, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ.

§. 12. Qui etsi ex sola perseverantia poterat Sanctus credi, juxta illud: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ, subsequuta sunt tamen post vitam multa maximaque miracula, quæ certum sanctitatis ejus probant judicium, & Nos ad ipsius venerationem inducant, quod Deus meritis præcedentibus venerandum ostendat. Ipse enim Deus Omnipotens, ut suæ virtutis potentiam manifestet, & nostræ salutis causam pandat, fideles electos suos, quos coronat in cælis, sæpe etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam signa faciens, & prodigia, quo hæretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa servetur.

§. 13. Agimus igitur ipsi Deo quantas possumus gratias quod nos dignos duxerit, per quos hæc Canonizatio celebraretur, quæ licet divinis literarum monumentis extantibus, coruscantibusque miraculis, jam pridem poterit ritè feri, nunquam tamen ante hac, vel à Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Nostro tempore carissimi in Christo filii nostri Federicus Romanorum Imperator semper Augustus, Ludovicus Francorum Christianissimus, & Ferdinandus Siciliæ, & Mathias Ungariæ Reges illustres: dilecti quoque filii nobiles viri Alphonsus Calabriæ, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Burbon Duces insignes, Præterea Civitates Florentinorum, Senensium, Lugdunensium, Perusinorum, & quod tale jubar tulit Balneoregium, tanto studio tantaque perseverantia petierunt à Nobis, ut durum, & impium putaremus eis in re tam pia resistere, quam etiam Dei monitu petere videbantur. Accesserunt assidue venerabilis fratris nostri Juliani Episcopi Sabiniensis, ipsius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Francisci Samsonis generalis Ministri, & Petri de Rodolphis Procuratoris dicti Ordinis, sacre Theologiæ professoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, et tamquam justum & debitum repositabant. Legeramus studiosissime Sancti hujus divina scripta, quibus postquam per ætatem aliquid sapere licuit, semper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus præfate Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod & ipsi à majoribus natu acceperant, de sanctimonia vitæ ejus constantem famam esse, sciebamus de multis maximisque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Ecclesia triumpharet in cælo, & venerationem mereretur in terris.

§. 14. Sed memores nos eundem minorum Ordinem ex voto ingressos, in quo divina assistente gratia in sacris literis, & religiosis moribus, utcumque profecimus, eademque Ministeriatu officia exercuimus, atque inde ad Cardinalatus dignitatem, ita ut per consimiles gradus ad Pontificatus culmen sublevatos nos fuisse disponente Domino cognoscimus, per quos ipsa Bonaventura Sanctus ad triumphantis Ecclesie immarcescibilem gloriam erectus est; ne ad id videremur potius affectione propria, quam debita devotione moveri, eam adhibuimus diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo poscebat. Commisimus enim tribus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalibus, ut de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cùmque unus ex eis inchoato processu, ut Deo placuit ab hac luce migrasset, alium in locum defuncti subrogavimus Cardinalem, quo etiam decedente alium substitutum.

§. 15. Nec his contenti, cùm jam processus ipse penè perfectus esset, & hi qui delegati erant fidelissime retulissent; tamen quia non videbatur in proce-

ta spiritum
multis virtutibus
floruit.

Post obitum
miraculis
claruit.

Imperator
ergo & alii
apud hunc
Pont. pro ip-
sius canoniz-
atione in-
steterunt.

Hic Pont. di-
ctæ Religio-
nis S. Fran-
cisci profes-
sor fuit, idè-
ne potius af-
fectione,
quam debito
ad canoniz-
ationem
motus videat-
ur, proces-
sum tribus
Cardinali-
bus commi-
sit.

Postea reite-
rari iussit.

Lætarique
debet uni-
versi Christi-
fideles.

S. Bonaven-
tura, virtu-
tibus & mi-
raculis cla-
ruit.

S. Francisci
Religionem
professus est.

Doctrina
præfulsit.

Humilitate
& innocen-
tia emicuit.

Generalis
Minister
Ordinis ex-
stitit.

Ordinique
& Fratribus
maximo ad-
jumento
fuit.

Cardinalis &
deinde Epif-
copus Alba-
nen. à Greg.
X. creatus
fuit.

Concilio
Lugdunensi
præfuit &
profuit.

Et usque ad
ultimum vi-

Cardinales
successive vo-
tum pro cano-
nizatione
dederunt.

In Consistorio
publico orationes, &
jejunia ad
hoc iudixit.

Prælati ad
idem per
Pontificem
congregati
pro canoni-
zatione vo-
tarunt.
Hic deinde
Pont. canoni-
zationis
diem præ-
fixit, in qua
omnibus legi-
timate per-
actis illum
canonizavit,
& SS. Con-
fessorum,
Pontificum,
Doctorem
catalogo
adscriptis.

Festumque
pro 2. Domi-
nica mensis
Iulii insti-
tuit.
Ac Six. v. agi
iussit die 14.
d. mensis.

dendo tanta quanta requiritur observata solemnitas illum reiterari iussimus.

§. 16. Demum cum ex uberiori relatione, & fide dignorum testium super hoc receptione compertum fuisset multa, & magna à Deo per ipsum Sanctum miracula fieri, quæ in conspectu multitudinis cernebantur. Nos Spiritui sancto resistere videremur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis suis iubet, in Consistorio nostro secreto huius rei causa habito, eorumdem venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium vota super huiusmodi canonizatione sumus scrutati. Cumque omnium una eademque fuisset sententia, videlicet, ut in Sanctorum numero referri deberet.

§. 17. Consistorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine astante, & in triduum orationes, jejuniisque indiximus, ut Deus Omnipotens nobis, quod factum optimum in hac re esset, ostendere dignaretur, nec pateretur Ecclesiam suam militantem errare, quæ se triumphanti conformare studet.

§. 18. Triduum deinde elapso omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos iussimus convenire, qui ad unum interrogati quod faciendum videretur, in eandem sententiam convenerunt, beatumque Bonaventuram canonizandum censuerunt.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem sequentes, attendentesque iustum ac debitum esse, ut quos Deus honorat in cælis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in sæcula; hunc diem canonizationis ipsius Sancti Bonaventuræ in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis ordinisque multitudo confluerat, celebrandum statuimus. Ibi reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Minorum Procurator in medio stans dictum illud B. Joannis Apostoli clara voce proponens, videlicet, Tres sunt, qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probavit etiam, habito super præmissis processu, ipsas beatissimæ Trinitatis personas testimonium, quod Beatus Bonaventura in cælo sit, præstitisse. Patrem, videlicet, in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium qui hanc ipsam canonizationem fieri supplicarunt, sed etiam ex parte individue Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut ipsum Beatum Bonaventuram sanctum pronunciare dignaremur, instant, instantius & instantissime requisivit. Confidentes igitur quod in hac canonizatione non permittat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita etiam superabundanter observari fecimus, & observavimus, de eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, beatæ memoriæ Bonaventuram Balneoregensem, sacræ Theologiæ professorem, ex gremio sacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Episcopum Cardinalem assumptum, Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, adjiciendum ac aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decernimus, ipsumque Sanctorum Confessorum, Pontificum, & Doctorem quos Sancta Dei veneratur Ecclesia, consorcio solemniter in præsentiarum adscribimus, aggregamusque per præsentem.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis doctorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius Sancti Bonaventuræ secunda Dominica

mensis Julii, singulis annis solemniter & devote celebrent; divinum officium, veluti pro uno Confessore, Pontifice, & Doctore, tam publicè quam privatim, prout contigerit persolventes.

§. 21. Dilectis vero filiis fratribus prædicti Minorum Ordinis, quatenus huiusmodi officium sub festo duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare festa & octavas consueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

§. 22. Insuper eadem auctoritate omnibus verè penitentibus & confessis, qui in eadem Dominica, Ecclesiam in qua Sanctum ejus corpus requiescit, devotè visitaverint, annuatim, septem annos & totidem quadragenas his verò qui aliis temporibus in singulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Ecclesias fratrum Minorum ubilibet confiterentur, tam ipsa die festi, quam in octavo divinis officiis interfuerint, consimiles indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ in singulis aliorum ejusdem Ordinis Sanctorum festis, ex indulgentiis Apostolicis generaliter promulgatis, Romani Pontifices concesserunt, de injunctis penitentis misericorditer in Domino relaxamus, & largimur.

§. 23. Considerantes præterea, quanta ab hoc ipso Sancto Bonaventuræ ratione scientiæ, & sanctitatis vitæ, Episcopalisque & Cardineæ dignitatis, S. R. E. susceperit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coetaneo, condiscipulo, & commagistro suo, familiaritatem, & spiritualem conjunctionem in hac vita servaverit, ut quos in hoc sæculo fraterna junxit caritas, & eadem in cælo præmia consequutos credimus, præfens Ecclesia pari veneretur honore, prædictum festum inter festa sacri Palatii Apostolici assumens, annuatimque eandem indulgentiam in festo prædicto in Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, quæ in festo ipsius Sancti Thomæ de Aquino in Ecclesia Beata Mariæ Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Parietque decernimus, fratres Minores, in alma Universitate Parisiensi, eidem privilegiis posse, ac debere uti & gaudere, ob ipsius S. Bonaventuræ merita, quibus ex Apostolicis indulgentiis, fratres Prædicatores qui in eadem Universitate, intuitu & gratia ejusdem S. Thomæ, potiri & gaudere consueverunt, & gaudent, aut potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

§. 24. Quocirca omnes & singulos in dignitate constitutos requirimus, & monemus, quatenus universis, & clericis, & populis suarum Civitatum, Diocesium, & Parochialium præfentes nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur ut Deum ipsum, à quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecantur, ut ipsius sancti Doctoris, & Confessoris Bonaventuræ meritis & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christianos, à Pagavorum, & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incursibus, & à periculis cunctis semper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, utque post hujus vitæ militiam, depositumque Pastoralis officii ministerium, unà cum grege nobis credito, ad sempiternam tandem gaudia pervenire mereamur.

§. 25. Demum quia difficile foret, literas Originales præfentes, ad uniuscujusque notitiam deferri, volumus ac decernimus quod earum transcripto, sub sigillo Generalis Ministri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debite subscriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur ac si originales literæ huiusmodi essent exhibitæ, vel ostentæ.

§. 26. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, adscriptionis, aggregationis, statuti, mandati, concessionis, relaxationis, largitionis, assumptionis, annumerationis, monitionis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pra-

Officium duplex Ordini S. Francisci concedit.

Sepulchrum vel Ecclesiam suam visitantibus Indulg. clarigitur.

Indulgentias concedit Ecclesie SS. Apostolorum de Urbe, in diciturque Patribus Minoribus in Universitate Parisiensi concedit quibus ibidem potitur Fratres Prædicatores.

Hortatur omnes ad quodam S. Bonaventuram pro exaltatione S. R. E.

Transumptis fidem dari præcipit.

Sanctionem poenalem adhibet.

Dat. P. A. II. die 14. Apr.

XXII.

Edita An. D. 1483.

Forma eligendi Magistrum Hospitalis. Hodie à Papa eligitur.

Protektoris que.

Cura Præceptoris circa Hospitali expositos.

Exceptio Hospitalis & eius membrorum, à solutione gabellarum & aliorum onerum.

Exemptioque à superioritate & jurisdictione omnium Prælatorum & aliorum præterquam Magistrum generalis.

sumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo, decimo octavo Kal. Maji, Pont. nostri Anno undecimo.

De electione & munere Magistri seu Præceptoris Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & de exemptionibus, immunitatibus, ac privilegiis ejusdem.

De institutione hujus Hospitalis, aliisque illud concernentibus plenè notavi sup. in const. 7. Innoc. III. fol. 58.

Alia hujus Hospitalis privilegia vide in ead. const. Innoc. III. & infra in Pii IV. const. 84. in Tom. 2. & in Clem. VIII. const. 118. Cùm sicut, in Tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Pii de Ruvere Præceptori Hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini. Salutem & Apostolicam bened.

Religionis zelus &c. §. 1. Et insuper ut Hospitale prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicius proficiat incrementis, aliorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, Motu, auctoritate, & scientia similibus, statuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptoris Hospitalis hujusmodi vacatione, Fratres Conventus hujusmodi in unum convenientes, debeant electionem de Præceptore futuro, quibusvis conditionibus semotis, cum consilio tamen & auctoritate ac præsentia Præceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, facere, & sic electum Rom. Pont. pro tempore existentem Canonice intranti præsentare, qui illum debeat confirmare.

§. 2. Quòdque similiter unum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, quotiescumque dictum Hospitale carere contigerit Protektore, in Protektorem eligere, & illum Romano Pontifici præsentare confirmandum.

§. 3. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Præceptori pro tempore existentem dicti Hospitalis, ut tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium Patrem spectat, manuteneat tamquam filios & conservet. Illòque & illas sub optimis disciplinis instituire studeat, ut sic apud Deum meritum, & apud homines laudem consequi mereatur.

§. 4. Concedentes insuper motu, scientia & auctoritate similibus tam Hospitalis prædicti, quam omnium aliorum ejus membrorum & locorum, in obedientia, subjectione, correctione & omnimoda dispositione Præceptoris dicti nostri Hospitalis sancti Spiritus in Saxia de Urbe, solùm & dumtaxat existentium, ab eodem dependentium Præceptoribus, Prioribus seu Rectoribus pro tempore existentibus, quòd de relictis & obventionibus eis ratione dictarum præceptoriarum, membrorum, & locorum factorum, ad solvendum aliquam quartam Episcopalem, seu Parochialem, neque aliquam gabellam, passum seu impositionem, & quodvis aliud onus, etiam occasione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hospitalis nostri sancti Spiritus de Urbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris temporibus non tenentur, nec ad id à quoquam inviti compelli, seu coarctari possint aut valeant.

§. 5. Præterea, ut præceptores & fratres prædicti quietius & liberius sua vota Altissimo exolvere, ac præceptoris Ecclesiæ Hospitalis, & alia loca eorum à dicto Hospitali de Urbe, ut supra, dependentia melius & salubriter gubernari possint, quo Sedis ejusdem fuerint præsidio communita Hospitale prædictum illiusque modernum, & pro tempore exi-

stentem Præceptorem, ac Conventum, & fratres, & personas, ac familiares omnes, eorumque quolibet, & alias præceptorias, membra, Hospitalia & loca ab ipso Hospitali nostro dependentia, illorumque similiter Præceptores, fratres, Conventum, & personas: necnon castra, terras, & oppida, illorumque vassallos & subditos bonaque omnia & singula, mobilia & immobilia, quæ ad præsens possident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipisci, sub beati Petri & dictæ Sedis, ac nostra, protectione, Motu, auctoritate, & scientia prædictis, suscipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipsi & Ecclesiis eis subjectis imminem, perpetuò penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediatè quoad omnia subjacere: (eorundem Præceptoris & Conventus Hospitalis sancti Spiritus de Urbe jurisdictione, superioritate, potestate & præeminentia semper salvis decernimus & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, aut res ipsa consistat, in eos vel in ea, tamquam prorsus exemptos & exempta, jurisdictionem, dominium, & potestatem aut superioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, suspensionis vel interdicti, aliasve sententias, censuras & pœnas promulgare, neque ipsi Præceptores, fratres, & persona, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel subdelegatis, pro tempore directis, de præsentibus literis specialis & expressa mentio fiat, ad iudicium evocari, aut quovismodo directè vel indirectè inquietari, vel molestari possint nec debeant quovismodo. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum & declarationem hujusmodi forâ haberi vel promulgari, necnon quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

§. 6. Ac pro majori Hospitalis & aliarum præceptoriarum ac membrorum & fratrum, aliarumque personarum subditorum & vassalorum prædictorum favore & quiete, & motu & scientia similibus concedentes eisdem, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus & singulis prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conservatoriis, privilegiis, gratis & indultis, præfatæ Congregationi sanctæ Justiniæ, illorumque Monasteriis, locis, membris, & personis per Sedem prædictam, vel aliis quomodolibet, in genere vel in specie, concessis, aut in posterum concedendis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè, in omnibus, & per omnia possint & debeant, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent, quæ ad eos & ea omnino extendimus & ampliamus.

§. 7. Et insuper eisdem Episcopis, etiam motu & scientia similibus, mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, faciant dicta auctoritate nostra, eosdem Præceptores, Conventus, fratres & personas, Præceptorias, Ecclesias, Oratoria, Hospitalia atque loca prædicta, sub obedientia, correctione, potestate & auctoritate Præceptoris Hospitalis sancti Spiritus de Urbe, ut caput existentis, exemptionis, & liberationis hujusmodi, pacifica possessione gaudere, ac præmissa omnia & singula ubi & quando expedierit solemniter publicantes, ac Præceptoribus, Conventibus, fratribus & personis, Præceptoris, Ecclesiis, Oratoriis membris, Hospitalibus atque locis præfatis in eisdem præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes. Non permittebant eos, eas, vel ea, seu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios

Communicatio omnium immunitatum & privilegiorum Cong. Monachorum Cassinensis alias S. Justiniæ. Hæc privilegia indicabo sibi infra in Jul. II. const. 1.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

Contrario-
rum dero-
gatio.

Exempla-
rium fides.

Dat. P. A. 13.
die 13. Febr.

XXIII.

Edita An. D.
1484.

Exordium.

& Officiales prædictos, seu quoscunque alios, contra præsentium tenorem, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire, seu quomodolibet molestare. Impedientes contrafactores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, cum censurarum prædictarum aggravatione, & reagravatione appellatione postposita, compescendo. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac nostra super expressione fructuum, reddituum, & proventuum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ uniantur, & quibus ac commissione desuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ IV. similiter prædecessoris nostri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon de quibusvis conventionalibus, ac aliis per Nos vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus vel specialibus reservationibus ac statutis & consuetudinibus prædictis, contrariis quibuscumque. Aut si Ordinariis, Vicariis & Officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis pactis & conventionibus, necnon privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis generalibus & specialibus, ac præscriptionibus, etiam longissimi temporis quorumcumque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressis vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda fit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari.

§. 9. Cæterum quia difficile foret, præsentibus literas ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atque decernimus, quod ipsarum literarum, ac omnium & singulorum privilegiorum dictæ Congregationis S. Justine, seu Apostolicarum, & quarumcumque aliarum literarum desuper confectarum transumptis, manu alicujus publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo Auditoris Camere Apostolicæ, vel præfati Præceptoris dicti nostri Hospitalis de Urbe munitis, ea prout fides in judicio & extra ac aliis ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus literis & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ, ac privilegia & literæ Congregationis prædictæ, eidem Hospitali de Urbe, illius membris, præceptoribus, præceptoribus, fratribus, ac aliis personis prædictis, concessa, & pro eis expedita fuissent.

Nulli ergo &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1483. Idibus Februarii, Pont. nostri Anno tertio decimo.

De auctoritate majoris Pœnitentiarii S. R. Ecclesiæ.
Hæc Bulla comprobata fuit, & quoad penas inobedientium extensa à Paulo III. & Jul. III. ut habetur inf. in ipsius Jul. const. 1. Rationi. Pœnitentiaria verò officium, primò reformavit Pius IV. ut inf. in ejus const. 53. In sublimi, fol. 75. & postremò novum ejus statum præfinit Pius V. in sua const. 83. In omnibus. fol. 300. Tomi 2.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam nonnulli iniquitatis filii, elationis & pertinaciæ suæ spiritu assumpto, potestatem Majoris Pœnitentiarii nostri per longissima tempora toti Orbi notam, & à cunctis fidelibus inviolabiliter observatam in dubium revocare, & literis sub ejus nomine per officium Pœnitentiariæ nostræ pro tempore expeditis contumaciter se opponere, illisque detrahere præsumunt, decet nos adversus tales

ea adhibere remedia per quæ ipsorum temeritate repressa ejusdem Pœnitentiarii auctoritas, & potestas præserventur illæsæ, illiusque literæ cum perforarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conscientiæ tranquillitate, semotis quibusvis obstaculis, votivum sortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem per nos accepto quod licet universo penè orbi innotesceret inter alia officia Romanæ Curie fuisse dudum officium sacre Pœnitentiariæ providè institutum, & in aliquibus ex Majoris Pœnitentiarii illud pro tempore obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, sic contineretur videlicet (Auctoritate D. N. P. cujus Pœnitentiariæ curam gerimus) & in aliis, Auctoritate D. P. & de ejus speciali mandato super hoc vivæ vocis oraculo sibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D. P. & ejus speciali; & expresso mandato) ac hujusmodi literis, & assertioni ejusdem Pœnitentiariæ, tam in judicio quam extra absque eo, quod facultas desuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apostolicam concessa in illis infereretur, fides indubia adhiberi consuevisset, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore existens ex ipsius officii stylo dum Episcopus Cardinalis existeret, se Episcopum solum non autem Cardinalem nominare solitus esset, prout & reliqui Episcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfate cum antiquo per Majores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impresso pendente secundum dicti officii stylum antiquum sigillari, & sic expeditæ debitæ executioni absque ulla contradictione & exceptione mandari ac ab omnibus in debita obedientia haberi essent solitæ.

§. 2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diversarum partium volentes plus sapere quam oporteret, affirmare non erubescerant, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbis, & sigillo prædictis juxta illius stylum approbarum, ac ab omnibus indifferenter servatum fides esset adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes assertioni prædictæ Majoris Pœnitentiarii super auctoritate sui officii & Papæ speciali & expresso mandato prædictis non esse credendum: & pro eo quia venerabilis frater noster Julianus Ostiensis; olim Sabinensis, Episcopus Major Pœnitentiarius noster post promotionem ad Sabinensem translationem ad Ostiensem Ecclesiam per Nos factas de persona sua olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, se non Cardinalem sed Sabinensem prius, & post translationem prædictam Ostiensem Episcopum nominabat, literas dicti officii dicto sigillo sigillatas modicæ auctoritatis existere; in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, immò verius Apostolicæ auctoritatis contemptum & scandalum plurimorum.

§. 3. Nos tunc providè attendentes quod Major Pœnitentiarius ordinaria jurisdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in suis literis sicut alii ordinarii, sui officii auctoritates inferere non teneretur; quodque stylus ubilibet præsertim in Rom. Curia literarum Apostolicarum & aliarum quæ ab ea emanabant in tantum pro lege servabatur, ut literæ præter stylum expeditæ falsitatis suspitione non carerent, ac volentes hujusmodi insolentium temerariis ausibus obviare, & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conscientiarum paci & tranquillitati, dictique officii honori & immunitati consulere per alias nostras literas, Motu proprio & ex certa scientia decrevimus, & declaravimus, literis prædictis Pœnitentiariæ, tunc expeditis etiam quoad auctoritatem; & mandatum hujusmodi de quibus in eis fieret mentio; absque ulla auctoritatis & mandati hujusmodi in eis insertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri. Mandantes omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, sub excommunicationis, aliisque censuris, & penis tunc expressis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ,

Pœnitentiarius Major literas Officii expediebat absque insertione facultatum, cum assertionibus & sigillo, ac sub nomine Episcopi licet esset Cardinalis, ut hic.

Quidam tamen his literis fidem non esse adhibendam assererant.

Ideo hic Sixtus per alias ejus literas quas hic non habes, illis plenè credendum statuit.

secundum dicti officii stylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediti contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore existentis facultas, & potestas sibi à Nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac se de prædicta concessa, quoad ea quæ in eisdem literis Pœnitentiariæ continerentur, sufficiens inserta foret, & per literas Apostolicas de dicti Majoris Pœnitentiarii auctoritate, & ei facto speciali & expresso mandato vivæ vocis oraculo hujusmodi constaret, prout in eisdem literis nostris plenius continetur.

Sed iterum afferbant illi, potestatem Pœnitentiarii ad forum conscientie tantum se extendere, & ipsum non posse aliis committere facultates, sibi ab Apost. Sede concessas

§. 4. Cum autem sicut nuper non sine animi nostri molestia etiam accepimus, prædicti juris interpretes, & alii præsumptores, & duræ cervicis, hujusmodi literas Pœnitentiariæ dicti Pœnitentiarii nostri, necnon decreto, declarationi, & mandato nostris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore sacrilego publicè dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ hujusmodi solùm, & dumtaxat in foro conscientie, non autem in foro judiciali hujusmodi admitti debere, Majorisque Pœnitentiarii hujusmodi potestatem ad forum pœnitentiæ, & conscientie dumtaxat se extendere, & restrictam fore, ipsùmque Majorem Pœnitentiarium licet in casibus juxta facultatem sibi à Sede prædicta concessam per se ipsum dispensare, & absolvere valeat, aliis tamen absolvendi, & dispensandi, aliisque facultates sibi concessas per literas suas committere non posse: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expediuntur, & expeditæ reperiuntur secundum antiquum stylum ipsius officii expeditæ fuerint, & expendantur minimè constare, & propterea de earum validitate meritò dubitari debere, pluribusque aliis ac exquisitis suggestionibus, & cavillationibus prædicti Majoris Pœnitentiarii potestatem impugnare, & nihilominus ejus literæ hujusmodi executioni debitæ demandentur, & personæ quas concernunt illarum votivum ac debitum effectum consequi valeant, indebitè, & injustè impedire, eisdemque personis contra tenorem literarum prædictarum diversa alia molestias, ac damna inferre non erubescant, in animarum suarum periculum, ac ipsius Pœnitentiarii, immò verius nostri, & Sedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac personarum earum præjudicium non modicum, & gravamen, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

Hic idem Pont. alii committere posse decrevit.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, prout nostro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, personarumque hujusmodi literas præfatas pro tempore expeditum, honori, indemnitati, & securitati consulere volentes, Motu simili non ad ipsius Juliani Pœnitentiarii, vel alicujus alterius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, præfatum Julianum, & pro tempore existentem majorem Pœnitentiarium hujusmodi, non solùm per se ipsum in casibus juxta facultates sibi à prædicta Sede concessas dispensare, & absolvere, & absolutiones, & dispensationes Christianis fidelibus impendendas hujusmodi in diversis Mundi partibus per suas literas aliis committere liberè & licitè potuisse, & posse.

Et ejus literas in utroque foro probare & suffragari.

§. 6. Quòdque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ sub solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impressæ pendente hæctenus expeditæ, & quæ in posterum expediti contingeret, juxta antiquum stylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipsæque literæ ut præfertur expeditæ, & expediendæ, illæ videlicet quæ forum conscientie in foro conscientie tantum, & quæ forum contentiosum concernunt, aut in quibus quòd in contentioso, aut utroque foro valeat appositum fuerit

tam in foro judiciali, & contentioso, Ecclesiastico, & sæculari, quàm etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illisque stari, & indubitanter credi debeat, ac personis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabant, in utroque foro hujusmodi prout eis concessum fuerit plenariè suffragentur, & valeant.

Pœnitentiæ inobedientibus imponit. Quas ampliat Paul. III. cit. in rub.

§. 7. Volentes, ac motu, & scientia similibus quòd omnes, & singulæ personæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, nobilitatis, & præmiæ fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præsentium, ac priorum literarum nostrarum hujusmodi aliquid facere attentaverint, & præmissis omnibus, & singulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & singulas censuras, & penas in dictis Prioribus literis nostris contentas eo ipso incurrant.

Executores istius constit. deputat.

§. 8. Et insuper ut præmissa omnia tam in Prioribus quàm præsentibus literis nostris contenta plenius observentur, & contumacia, ac inobedientia illa contemnentium facilis comprimatur, venerabili fratri moderno, & pro tempore, existenti Alma Urbis in spiritualibus Vicario nostro, & dilecto filio Curie causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, etiam pro tempore existenti, Motu, scientia, & auctoritate similibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum, ubi, quando, & quoties super præmissis, vel aliquo præmissorum pro parte cujuslibet personæ de cujus interesse pro tempore agi contigerit, fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, Priores, & præfatos literas, ac omnia & singula in eis contenta solemniter publicantes, illisque, & illa, per se vel alium seu alios, inviolabiliter observari facientes, omnes & singulos quos hujusmodi excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque censuras, & penas prædictas incurrisse eis constiterit, in Ecclesiis, dum majori inibi populi multitudo ad divina convenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur, excommunicatos, & sententia hujusmodi irritos publicè nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctius evitari, necnon legitimis super iis habendis servatis processibus, eos & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggravare, reagravare, necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquid eorum declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto supponere, illisque strictissime observari facere procurent. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, illis præsertim quibus cavetur nequis extra suam civitatem, vel Diocesim nisi in certis casibus, & in illis ultra unam diem à fine suæ Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & Diocesim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere; seu alii, vel alius vices suas committere præsumant, & duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis Prioribus literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, 7. Idus Maji, Pont. nostri Anno 1;

Dat. P.A. 13. die 9. Maji.

Consanguinei, & affines reorum in causis criminalibus condemnatorum, in Statu Ecclesiastico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eisque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum etiam viventes, teneantur ad integram eorum legitimam Fisco perfolvendam.

XXIV.

Hoc ultimum de legitima statuit etiam Pius IV. in ejus constit. 52. Et si cuncta. Tom. 2. fol. 71. Sed in Urbe non persolvitur ex privilegio Innocen. IX. ut in ejus constit. 2. Ad Romanum. Tom. 2. fol. 787.

SIXTUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D.
1484.

Exordium.

Causa conf.

Confanguinei compellantur ad redimendum bona condemnatorum

Et illis deficientibus cogantur Communitates locorum, ad favorem Camerae.

Parentesque teneantur pro filiis condemnatis legitimam solvere etiam in eorum vita. Ad hoc vide quod notavi hic in rub.

Quibuscumque non obstantibus.

Cura Pastoralis officii nobis, licet immeritis, superna dispositione commissa, studia nostrae mentis sollicitate non desinit rebus singulis executionem adhibere justitiae, & ut late in criminosos pro tempore condemnationes debitum sortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli suis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Urbe, aliisque civitatibus, terris, & locis nostro ac Romanae Ecclesiae temporali dominio subiectis pro tempore condemnati, in variis pecuniarum summis, seu aliis cum eorundem condemnatorum confiscatione bonorum, à locis in quibus sunt condemnati, se absentant, & ne quispiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à fisco, minis, & aliis exquisitis remediis procurant, usquequo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujusmodi, bona ipsa recuperent, fructum interim per se percipientes ex eis, sicque quamdam sibi vendicant suorum impunitatem delictorum: quae res alii incentivum tribuit delinquendi. Quidam verò ex eo pretextu, quod filii, vel nepotes, & in patris, vel avi potestate existant, nec bona aliqua habeant, quae in patris per eos excessibus (si illorum gravitas exigat) confiscari, aut aliis per condemnationem ferendarum pro tempore contra eos executionem capi possint, ad delinquendum praeter ceteris sunt promptiores.

§. 2. Nos igitur attendentes parum esse sententias ferri, nisi debitae executioni demandentur, ac, ratione casum emergentium, licitum esse leges transgredi, ac volentes super his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, licere exactoribus condemnationum hujusmodi tam haecenus latorum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Urbe, civitatibus, terris, & locis praedictis, sive condemnationum earundem commodum ad Camerae Apostolicam, sive ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorundem, vel personas offensas, in totum vel in partem, sic perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum consanguineos, & affines usque in quartum gradum juxta Canonicas sanctiones computandum, ad emendum bona, quae confiscata fuerint, & confiscata non fuerint, pro currenti valore quantitatum, latorum contra illum dominos condemnationum earundem.

§. 3. Et si consanguineos non haberent, vel haberent impotentes, super quorum impotentia executorum eorundem declarationi stetur, si confiscationes, & condemnationes ipsae ad Camerae praefatae commodum sint cessurae, etiam Communitates, Universitates locorum, in quorum territoriis bona consistunt, ad hujusmodi emptionem faciendam teneantur.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in potestate sua, ad solvendum pro illis quos habent in potestate, si ipsorum bona sunt confiscata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorundem parentum, si tunc decederent, cogantur, si verò in pecuniariis poenis damnati sint, ad penas ipsas solvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc ascendere contigerit valor legitimae memoratae, ita quòd soluta semel legitima modo praedicta, amplius de bonis hujusmodi non solvatur.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, gratiis, & constitutionibus, civitatibus, terris, & locis, praedictis concessis, seu factis, & cum il-

lis initis capitulis, & conventionibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484, 3. Kalendas Junii.

INNOCENTIUS OCTAVUS
PONT. CCXVII.
ANNO DOMINI MCDLXXXIV.

Innoentius VIII. Genueusis, Joannes Baptistista Cibo, antea dictus, presbyter Card. S. Laurentii in Lucina, creatus 4. Kalen. Coronatus pridie Idus Septemb. Anno Domini 1484. Vixit annos 7. menses 10. dies 27. Creavit Card. 8. Obiit octavo Kal. Augusti anno 1492. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum fuit. Vacavit sedes dies 26.

Inquisitorum haereticae pravitatis jurisdictionis, contra haesim sive sectam Maleficorum.

De his Maleficis, & Sorilegis plene habetur in cap. 26. q. 1. & seqq. & in tit. de Sorileg. Necnon de commercium cum demone habentibus, est sup. constitut. 13. Joan. XXII. fol. 204. Super.

Huic autem constit. consonant aliae pleniores dispositiones de quibus inf. in constit. 43. Leonis X. Henneffis. constit. 2. Adriani VI. Dudum. & constit. 17. Sixti V. Coeli.

INNOCENTIUS EPISCOPUS.
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Summis desiderantes affectibus, prout Pastoralis sollicitudinis cura requirit, ut fides Catholica nostris potissimum temporibus ubique augeatur, & floreat, ac omnis haeretica pravitas de sinibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus per quae hujusmodi pium desiderium nostrum votivum fortietur effectum, cunctisque propterea per nostrae operationis ministerium, quasi per providi operatoris sarcolum erroribus extirpatis, ejusdem fidei zelus, & observantia in ipsorum corda fidelium fortius imprimatur.

§. 1. Sanè nuper ad nostrum non sine ingenti molestia pervenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemanniae superioris, necnon in Maguntinae. Colonten. Treveren. Saltzamburgen. & Bremen provincis, civitatibus, terris, locis, & Diocesis, complures utriusque sexus personae, propriae salutis immemores, & à fide Catholica deviantes, cum daemonibus incubis, & succubis abuti, ac suis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliisque nefandis superstitionis, & sortilegis excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus animalium foetus, terrae fruges, vinearum uvae, & arborum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diversorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, pascuas, blada, frumenta, & alia terrae legumina perire, suffocari, & extingui facere, & procurare, ipsosque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia, diris tam intrinsicis quam extrinsecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eisdem homines ne gignere & mulieres ne concipere, virosque ne uxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: fidem praeterea ipsam, quam in sacri susceptione baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare, aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina instigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur in animarum suarum periculum, divinae Majestatis offensam, ac perniciosum exemplum ac scandalum plurimorum. Quòdque licet dilecti filii Henrici Infortis, in praedictis partibus Alemanniae superioris, in quibus etiam provinciae, civitates, terrae, Dioceses, & alia loca hujusmodi comprehensa fore

Dat. P. A. 13.
die 30. Maji.

I.

Edita An. D.
1484.

Exordium.

Malefici committunt mala his enunciatas.

cententur, necnon Jacobus Sprenger, per certas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiae professores, hæreticæ pravitatis Inquisitores per literas Apostolicas deputati fuerunt, prout adhuc existunt; tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quærentes plura sapere quam oporteat, pro eo quod in literis deputationis hujusmodi provinciæ, civitates, Dioceses, terræ, & alia loca prædicta, illarumque personarum ac excessus hujusmodi nominatim, & specificè expressa non fuerunt, illa sub eisdem partibus minimè contineri, & propterea præfatis Inquisitoribus in Provinciis, civitatibus, Diocesis, terris, & locis prædictis hujusmodi Inquisitionis officium exequi non licere, & ad personarum earundem super excessibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter asserere non erubescant. Propter quod in Provinciis, civitatibus, Diocesis, terris, & locis prædictis, excessus & crimina hujusmodi non sine animarum earundem evidenti iactura, & æternæ salutis dispendio remanent impunita.

Hic idem Pontifex per Inquisitores contra eos procedi jubet.

§. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipsorum Inquisitorum officii executio, quomodolibet retardari posset, de medio submovere, & ne labes hæreticæ pravitatis, aliorumque excessuum hujusmodi in perniciem aliorum Innocentium sua venena distundat, opportunis remediis prout nostro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maximè nos impellente, ne propterea contingat, provincias, civitates, Dioceses, terras, & loca prædicta sub eisdem partibus Alemaniarum superioris debito Inquisitionis officio carere, eisdem Inquisitoribus in illis officium Inquisitionis hujusmodi exequi licere, & ad personarum earumdem super excessibus, & criminibus prædictis correctionem, incarcerationem, & punitionem admitti debeat, perinde in omnibus, & per omnia ac si in literis prædictis provinciæ, civitates, Dioceses, terræ, & loca ac personarum, & excessus hujusmodi, nominatim, & specificè expressa forent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus. Proque potiori cautela literas, & deputationem prædictas ad provincias, civitates, Dioceses, terras, & loca, necnon personas, & crimina hujusmodi extendentes, præfatis Inquisitoribus, quod ipsi, & alter eorum accersito secum dilecto filio, Joanne Gremper Clerico Constant. Diocesis Magistro in artibus eorum moderno, seu quovis alio Notario publico, & per ipsos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in provinciis, civitatibus, Diocesis, terris, & locis prædictis contra quascumque personas cujuscumque conditionis, & præminentie fuerint, hujusmodi Inquisitionis officium exequi, ipsasque personas, quas in præmissis culpabiles reperierint, juxta earum demerita corrigere, incarcerare, punire, & multare.

Et verbum Dei prædicari mandat &c.

§. 3. Necnon in singulis Provinciis hujusmodi Parochialibus Ecclesiis, verbum Dei fidei populo quotiens expedierit, ac eis visum fuerit, proponere, & prædicare, omniaque alia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna facere, & similiter exequi liberè, & licitè valeant plenam, ac liberam, eadem auctoritate de novo concedimus facultatem.

Executoresque hujusmodi deputat.

§. 4. Et nihilominus venerabili fratri nostro Episcopo Argentinenfi, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, quando, & quotiens expedire cognoverit, fueritque pro parte Inquisitorum hujusmodi seu alterius eorum legitime requisitus, solemniter publicans, non permittat eos per quoscumque super hoc contra prædictarum, & præsentium literarum tenorem, quavis auctoritate molestari seu aliis quomodolibet impediri: molestatores, & impedientes, & contradictores quoscumque, & rebelles cujuscumque dignitatis, status, gradus, præminentie, nobilitatis, & excellentie, aut conditionis fuerint, & quocumque exemptionis privilegio sint muniti, per excommunicationis, suspensionis, & interdictionis,

ac alias etiam formidabiliores, (de quibus sibi videbitur) sententias, censuras, & penas, omni appellatione postposita, compescendo, & etiam legitimis super his per eum servandis processibus, sententias ipsas (quotiens opus fuerit) aggravare, & reaggravare, auctoritate nostra procuret, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque &c.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo octagesimo quarto, Nonas Decemb. Pont. sui Anno primo.

Dat. P. A. 1. die 5. Decemb.

Unio Monasteriorum Congregationis Monachorum Vallis Umbrosæ, sub uno Abbate generali, nuncupando Vallis Umbrosæ, & præfinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis sub Regula Sancti Benedicti, Jurisdictioneque ejusdem Abbatis.

II.

De horum Monachorum institutione, & aliis eos concernentibus, vid. sup. in const. 1. Urb. II. Cum universis. fol. 29.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1485.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Alto divinæ providentiæ consilio summi faceret in terris, ad universa Monasteria, & pia loca pro illorum felici statu conservando, nostræ vigilantie frequenter dirigimus intuitum, & his quæ pro illarum pace, & unitate consideratione provida, & matura deliberatione processisse comperimus, ut inconcussa soliditate roborata, libenter, cum a nobis petitur Apostolici muniminis adjicimus firmitatem.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Callisto Papa III. prædecessori nostro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salvi prope Florentiam, & S. Michaëlis de Passignano Fesulanæ Diocesis Ordinis Vallis Umbrosæ Monasteriorum, Conventuum, exposito, quod olim ipsi providè considerantes, quod in dicto Monasterio S. Salvi Monachorum numerus adeo crescebat, quod fructus ipsius Monasterii, & illius habitacionis ad sustentandum, & manutenendum dictos Monachos, præsertim certis anni temporibus minimè sufficiebant, quodque præfatum Monasterium de Passignano in loco solitario positum erat, & in eo pauci Monachi morabantur, quamvis illius fructus, redditus, & proventus ad sustentationem plurium Monachorum quam ibi essent sufficeret, inter se talem concordiam inveniunt concordiam, videlicet.

Monasterium S. Salvi & aliud Monasterium S. Michaëlis de Passignano se concordarunt ut sequitur videlicet.

§. 2. Quod ipsa Monasteria invicem unirentur, ita tamen quod unum ab altero non dependeret, & quod quilibet Abbas remaneret in sua dignitate & jure.

Quod ipsa Monasteria unirentur, sed quilibet Abbas in suo jure remaneret.

§. 3. Quodque in singulis Monasteriis prædictis observaretur Regula S. Benedicti.

Regulæque S. Benedicti in eis observaretur.

§. 4. Et quod Abbas S. Salvi posset mittere, & revocare ad nutum suos Monachos ad Monasterium de Passignano prædictum, ac Monachi sic per eum missi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monachi ipsius Monasterii de Passignano in actibus capitularibus, & in omnibus peragendis, ac si in ipso Monasterio de Passignano fuerint tacitè vel expressè professi. Et quod cura dicti Monasterii de Passignano in spiritualibus, foret in manibus illius de dictis Monachis, quem elegerint dicti duo Abbates. Et quando casus similiter veniret, quod aliquis Abbas eorum Monasteriorum moreretur, tunc illorum Monachi unà cum Abbate remanente, & œconomio Monasterii vacante hujusmodi, possent liberè procedere ad electionem novi Abbatis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitime celebrata, ille qui foret electus,

Et quadam alia circa regimen dicti Monasteriorum, munus utriusque Abbatis.

intelligatur & foret verus Abbas absque alia confirmatione Sedis Apostolicæ, vel alicujus Superioris, reservata tamen taxa consueta Cameræ Apostolicæ perfolvenda. Necnon quoddam dicti Abbates durante eorum observantia possent recipere omnes Clericos sive Laicos de sæculo ad ipsa Monasteria fugientes, absque licentia ipsius Generalis dicti Ordinis.

§. 5. Præfatus Callistus prædecessor, dictorum Abbatum in ea parte supplicationibus inclinatus, bon. mem. Antonio Archiepiscopo Florentino suis literis dedit in mandatis, ut vocato dicto Generali, in præmissis omnibus & singulis auctoritate Apostolica per se ipsum provideret, & exequeretur prout conscientiæ suæ videretur expedire.

§. 6. Postmodum verò pro parte dictorum Abbatum, & Conventuum recol. mem. Pio Papæ II. etiam prædecessori nostro exposito, quod præfatus Antonius Archiepiscopus de præmissis omnibus, & singulis certam notitiam habens, vocato dicto Generali, Monasteria, prædicta insimul univenerat, annexerat, & incorporaverat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quodque antequam unio, annexio, & incorporatio prædictæ suum consecutæ fuissent effectum, idem Callistus fuerat vita functus.

§. 7. Præfatus Pius prædecessor tunc dictorum Abbatum, & Conventuum supplicationibus inclinatus, Abbati Monasterii B. Mariæ Florentin. ejus proprio nomine non expresso, suis literis dedit in mandatis, ut de præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis universis, se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi ita esse reperiret, Monasteria prædicta juxta tenorem dictæ concordie insimul uniret, annexeret, & incorporaret, ac inter cetera statueret & ordinaret, quod unum Monasterium prædictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum esse censeretur, sed esset eorumdem Abbatum, & Conventuum una congregatio per quam dicta Monasteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc existentium Monasteriorum prædictorum, remaneret perpetuo in sua dignitate, & jure quamdiu viveret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quancumque aliquem Abbatum Monasteriorum prædictorum ab hac luce migrare contingeret, seu regimini, & administrationi dicti Monasterii cederet, aut Monasterium suum aliis quoquomodo demitteret, liceret tunc Abbati superstiti, ac œconomio Monasterii taliter vacantis, necnon Monachis prædictis, ad electionem futuri inibi Abbatis procedere, qua electione ritè & legitime celebrata, ille qui foret electus intelligeretur, & foret verus Abbas, absque alia confirmatione Sedis Apostolicæ, reservata tamen taxa prædictæ Cameræ, ut superius est expressum. Et quod quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo per ipsam Congregationem celebrando teneretur liberè renunciare in manibus ipsius Congregationis vel Præfidentium, seu Definitorum ejusdem, qui potestatem haberent hujusmodi electionem confirmandi vel infirmandi. Quodque tam prædicti quam aliorum quorumcumque Monasteriorum dicti Ordinis Vallis Umbrosæ ubilibet constitutorum Abbates, conventiones prædictas absque alicujus Superioris licentia recipere, & admittere possent. Ipsique vel eorum Vicarii durante observantia hujusmodi omnes tam Clericos quam Laicos de sæculo fugientes approbationem Regulæ demum ad professionem, absque dicti Generalis licentia admittere possent, indulgeret.

§. 8. Successivè verò fel. record. Paulus Papa II. etiam prædecessori nostro pro parte universorum Monasteriorum dictæ Congregationis Sancti Salvi exposito, quod tunc Abbas dicti Monasterii B. Mariæ ad eorum Pii prædecessoris literarum executionem juxta illarum tenorem ritè procederet, quia per diligentem examinationem, præmissa reperisset esse vera, Sancti Salvi, & de Passignano Monasteria prædicta insimul univenerat,

annexerat, & incorporaverat, ac omnia alia prædicta statuerat, ordinaverat, & indulgerat.

§. 9. Necnon eidem Paulo prædecessori subjuncto, quod dilecti filii Abbates & Conventus sancti Michaëlis de Forculis Pistoriensis, & sancti Michaëlis in Podio, ac sancti Donati Senensis dicti Ordinis Monasteriorum, conventiones prædictas, vigore statuti & ordinationis, ac literarum Pii prædecessoris hujusmodi dicto Pio prædecessori adhuc in humanis agente recepissent, & admisissent; ac unio, annexio, & incorporatio prædictæ solum ad dictum Monasterium Sancti Salvi effectum sortita fuerant; & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficacissimæ forent; idem Paulus prædecessor certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interest, de præmissis omnibus & singulis, & eorum circumstantiis universis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per diligentem informationem hujusmodi ita esse reperiret, prædicta omnia Monasteria juxta concordiam prædictam invicem; necnon Congregationi prædictæ eadem auctoritate uniret, appropriaret, incorporaret, & annexeret, necnon omnia & singula in dictis Pii prædecessoris literis commissa & mandata, de novo auctoritate prædicta faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur juxta ejusdem prædecessoris literarum continentiam & tenorem.

§. 10. Et demum recol. mem. Sixto Papa Quarto similiter prædecessori nostro pro parte Abbatum & Congregationis prædictorum exposito, quod pro eo quod unio, annexio, & incorporatio hujusmodi adhuc quoad de Podio, Sancti Donati, & Passignano Monasteria prædicta effectum sortita non fuerant, & pro eo quod idem Sixtus prædecessor dicto Paulo etiam prædecessore sicut Domino placuit vita functo, fuerat ad apicem summi Apostolatus assumptus, in primordio suæ assumptionis omnes uniones, annexiones, & incorporaciones de quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis & locis Ecclesiasticis qualitercumque forent invicem, vel aliis Monasteriis, mensis, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, & locis; quomodolibet Apostolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ suum sortitæ non fuerant effectum, revocaverat, & irritaverat, & cassaverat, & nullius existere firmitatis declaraverat, effectum sortiri nequiverat in futurum, & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio prædictæ factæ fuerant adhuc durarent; idem Sixtus prædecessor etiam certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interesset, de præmissis omnibus & singulis, ac circumstantiis universis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi reperiret ita esse; de Passignano, & Podio, sancti Donati Monasteria prædicta invicem & Congregationi prædictæ juxta formam dictæ concordie perpetuo uniret, admitteret, & incorporaret, necnon omnia & singula in dictis literis contenta, commissa & mandata, eadem auctoritate de novo faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam juxta eorumdem literarum continentiam atque formam, prout in singulis desuper confectis literis prædecessorum hujusmodi, ad quarum executionem servatis illarum formis respectivè processum extitit desuper confectis plenius contineretur.

§. 11. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Blasii Generalis dicti Ordinis Vallis Umbrosæ, & ejusdem B. Mariæ Vallis Umbrosæ, necnon Sancti Salvi propè Florentiam, ac Sancti Michaëlis de Passignano, & Sancti Fidelis de Pupio Aretin. & Sancti Cassiani de Monte Schalar Fesulan. Dioc. & Sancti Pancratii Florentin. & Sancti Michaëlis in Podio, Sancti Donati Senen. necnon Sancti Michaëlis de Forculis Pistorien. & sanctæ Praxedis de Urbe, & sanctæ Mariæ de Monte Plano Pistorien. Dioc. & aliorum dicti Ordinis Monasteriorum, Abba-

Et iterato plenam executionem commisit.

Sixt. IV. idem fecit.

Post hæc Abbates Generales, constituerunt nam Congregationem cum infra dicendis Capitulis, & pro eorum constitutione supplicarunt huic Pontifici.

Callist. III. prædictorum informationem Archiepiscopo Florentino commisit, & etiam executionem.

Pius II. à prædicto Archiepiscopo unionem factam fuisse accepit, sed non plenariè executionem superveniente obitu Callisti III.

Ideoque Abbati B. Mariæ Floren. in eorumdem informationem & executionem & nonnulla etiam specificè demandavit.

Paul. II. prædicta omnia executata fuisse percipit.

tum, & Conventuum, ac Priorum dilectorum filiorum petio continebat, licet longo tempore Sancti Salvi, & de Passignano, & successivè præfata alia Monasteria, & Prioratus ex diversis concessionibus Apostolicis à dicto Monasterio Vallis Umbrosæ, quod est caput totius Ordinis sub vocabulo Congregationis sancti Salvi aliquantulum separata fuerint, & deper se degerint, nuper tamen generales Abbates & Conventus prædicti providè considerantes, quòd si Vallis Umbrosæ, ac sancti Salvi, ac de Passignano, & alia Monasteria prædicta in quibus regularis observantia viget, earumque personæ, ad unum corpus mutæ charitatis redigerentur, ubiores fructus in Dei honorem exinde provenire, & Ordo ipse coadunatis viribus faciliùs ampliarì & conservari possent, habito circa præmissa diligenti tractatu & matura deliberatione salvo semper beneplacito Sedis Apostolicæ certa capitula formam & directionem præmissorum, ac felicem & prosperum statum eorum concernentia fecerunt, & ordinarunt, nobisque humiliter supplicarunt, ut capitulis prædictis pro illorum substantia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac aliis & eorum statui super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 12. Nos igitur qui unitatem, pacem, & charitatem inter quoscumque fideles, & præsertim (sub suavi religionis jugo Altissimo famulantes confovere, ex pia mentis nostræ consideratione internis desideramus affectibus. Quique singula capitula hujusmodi, per venerabilem fratrem nostrum Oliverium Episcopum Sabinensem S. R. E. Cardinalem, & ipsius Ordinis Protectorem, ac dilectum filium Magistrum Antonium de Crassis, Capellanum & Referendarium nostrum, ac causarum Palatii Apostolici Auditorem, & ambos Juris Utriusque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate, specialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari, & præsentibus annotari fecimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula capitula prædicta cum omnibus, & singulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clausulis, ac uniones, annexiones, & incorporationes ipsas quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore præsentium & ex certa nostra scientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuò subsistere debere decernimus, & declaramus, suppletentes omnes, & singulos defectus tam juris quam facti si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 13. Et nihilominus pro potiori præmissorum observatione, omnia & singula capitula, uniones quoque, annexiones, & incorporationes prædicta, auctoritate, scientia, & tenore prædictis, etiam juxta tenorem capitulorum ipsorum de novo facimus, statuimus, & ordinamus, illaque inviolabiliter observari debere similiter decernimus, & declaramus.

§. 14. Non obstantibus quibuscumque revocationibus per Nos, & prædecessores nostros præfatos de unionibus hujusmodi, quæ sortitæ non fuerint effectum factis, quas quoad hoc pro infectis haberi volumus, necnon una nostra per quam volumus quod in unionibus semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, & semper in eis, tam uniendi quàm illius cui uniretur, beneficiorum veri valoris secundum communem estimationem exprimerentur, alioquin unio non valeret, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac Callisti & aliorum prædecessorum literis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Tenor autem dictorum Capitulorum sequitur, & est talis.

§. 15. **I**N primis quod dictum Monasterium Vallis Umbrosæ, & Abbas generalis illius, sit caput totius Religionis prædictæ. Item, quòd eo pri-

mo cedente, vel decedente alter eligatur prout inferius adnotabitur. Item, quòd omnia Monasteria, & Monachi totius Congregationis S. Salvi subjiciantur Generali tamquam capiti.

§. 16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Umbrosæ, & non sancti Salvi. Gaudèatque ipsa nova Congregatio omnibus privilegiis, exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipsa Congregatio sancti Salvi gaudèbat, perinde ac si eidem Congregationi Vallis Umbrosæ concessæ fuissent.

§. 17. Item, quòd Abbas Vallis Umbrosæ, & Generalis totius Ordinis pro tempore existens remaneat perpetuus. Ceteri verò Abbates, & Prælati dictæ Congregationis sint amovibiles, ut inferius adnotabitur.

§. 18. Item, quòd omni anno Capitulum generale dictæ Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definidores de numero Abbatum, seu Monachorum dictæ Congregationis tantum in sacerdotio constitutorum. In quo Capitulo Abbas generalis, ut caput præsideat.

§. 19. Item, quòd præfatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, repræsentet totum Capitulum præfatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatè gubernandi, & ordinandi dictam totam Congregationem, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, corrigendique excessus, & errores quorumcumque Abbatum, & Monachorum, & Conventuum juxta Canonicas sanctiones, & instituta regularia d. Ordinis, & novæ Congregationis, & alias prout eorum conscientia videbitur expedire.

§. 20. Item, quòd Generalis pro tempore existens, unà cum majori parte Definitorum omnimodam utilitatem, honorem, & statum prosperum dictæ novæ Congregationis concernentia, facere, statuere, & ordinare possint, non obstante contradictione majoris partis.

§. 21. Item, quòd Generalis, & Definidores prædicti annuatim habeant deputare Abbates, & Priores annuales in Capitulo, prout eorum conscientia videbitur, non obstante forma data eligendi in literis fel. record. Pii Papæ Secundi, per quas statutum fuit, quòd electio fieri deberet in loco Monasterii vacantis, & per ceconomum, & Monachos ejusdem.

§. 22. Item, quòd pater Generalis, & Definidores in sine Capitulo eligant duos Visitatores dictæ Congregationis in sacerdotio constitutos, qui unà cum patre Generali postquam dicti Definidores functi fuerint officio, eandem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo præcedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definidores facere poterant. Quorum Visitorum officium tantum duret, quousque sequens proximum Capitulum congregabitur, & non ultra.

§. 23. Item, quòd etiam pater Generalis, & dicti Visitatores pro tempore existentes, possint eorum officio durante, disponere, & ordinare de Abbatibus, & Prælatibus dictæ Congregationis annualibus tantum, illisque ex legitima causa, & aliquali præcedente summaria causæ cognitione amovere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conscientia, Religionis præfate quieti, & utilitati videbitur expedire.

§. 24. Item, quòd Capitulum dictæ Congregationis dissolvi non possit, nisi prius locus novi, & sequentis Capitulo per patrem Generalem, & Definidores sit ordinatus, & deputatus, & quòd dictus locus sic deputatus amoveri non possit nisi expresso consilio patris Generalis, & Visitorum prædictorum.

§. 25. Item, quòd Prælati, & Monachi ut supra de uno Monasterio dictæ Congregationis in quo prius erant ad aliud translati, & veri professi illius Monasterii ad quod transferuntur reputentur, habeantque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere possint, ac si in illo, tacitam vel expressam professionem emisissent.

brose & ejus Abbas sit caput Congre.

Congregatio Vallis Umbrosæ d. nominetur.

Abbas Generalis sit perpetuus, & alii amovibiles ut infra.

Capitulum generale singulis annis celebretur in eoque octo Definidores & Abbas generalis præsideat.

Qui totum representent Capitulum omnimoda potestate.

Quam exerceat Generalis cum majori parte Definitorum.

Alii Abbates & Priores annuatim eligantur in dicto Capitulo.

Visitatoresque constituentur ad executionem statutorum in Capitulo, &c.

Generalis & Visitatores de Prælatibus dictæ Congregationis disponere possunt.

Capitulum non dissolvatur, antequam locus pro seq. Capitulo deputetur.

Monachi translati ab uno ad aliud Monasterium de prædictis, illius censentur professi ad quod translati sunt.

Hic modo Pontifex ea confirmat.

Et de novo eadem statuit.

Quibuscumque non obstantibus.

Tenor dd. Capitulorum hic inferitur. Monasterium VallisUm-

1485.

Abbates antiquis suorum Monasteriorum privilegiis uti possint.

Conventiones Prælatorum Congreg. auctoritate Apost. confirmatæ censeantur.

Cardinales & alii Commendatores cum licentia Sedis Apost. ad favorem dictæ Cong. cedere possint.

Ita tamen quod Monasteria cedenda, ad solutionem quindenniorum Camere Apost. teneantur.

Regimen Cong. sit Prælatorum ejusdem.

Commendatio aliis Prælati denegatur absque auctoritate Sed. Apost. & expressa derogatione privilegiorum Congregationis.

Provisio hic datur, casu quo Monasterium Vallis Umbrosæ commendaretur.

Prælati in ingressu Capituli ab omnibus officiis & dignitatibus absoluti censeantur. De Abbatibus & Prioribus quoquomodo vacantibus Generalis cum Defini-

§. 26. Item quòd Prælati dictæ Congregationis omnibus privilegiis, insigniis, & præmiaentiis, dignitatibus, & jurisdictionibus suis Monasteriis, in genere, vel in specie, seu aliàs auctoritate Apostolica vel quavis alia quomodocumque concessis, uti & gaudere possint, quibus antea utebantur, & gaudebant, sine præjudicio præfatæ Congregationis, & literarum de & super præsentibus noviter expediendarum.

§. 27. Item quòd conventiones inter Prælatos qui dictæ Congregationi aggregati sunt adhuc adimpletæ non sunt, vel conventiones quæ in futurum fient cum Prælati perpetuis dicti Ordinis, qui præfatæ Congregationi aggregabuntur, seu adherere voluerint, ejusdem roboris, & momenti sint, & esse censeantur, firmæque & illibata permanere habeant, ac si auctoritate Apostolica munita forent.

§. 28. Quòdque præsens Capitulum intelligatur etiam quoad Commendatarios Monasteriorum, seu beneficiorum dicti Ordinis, Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, seu quosvis alios, ita quòd ipsi tales Commendatarii non obstantibus reservationibus Apostolicis specialibus, vel generalibus, & aliis in corpore juris clausulis præsentibus, & futuris, possint in favorem dictæ Congregationis cedere, cum auctoritate tamen Sedis Apostolicæ.

§. 29. Quòdque conventiones super præmissis faciendæ valeant prout superiùs est expressum, provisio tamen quòd à die quo hujusmodi Monasteria cederentur, & ipsi Congregationi aggregantur, infra sex menses annata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Camere Apostolicæ per dictam Congregationem persolvatur.

§. 30. Item quòd Monasteria dictæ Congregationis solum per Prælatos ejusdem Congregationis ut supra electos, & ordinatos, regi & gubernari debeant, qui sic electi, & instituti auctoritate Apostolica regant, & gubernent dicta eorum Monasteria in spiritualibus, & temporalibus, absque alia Sedis Apostolicæ provisione, servata tamen in præmissis voluntate dicti Pii prædecessoris de & super solutione annatarum ut supra.

§. 31. Item, quòd nullus cujuscumque status, gradus, & conditionis existat, etiam si Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali, aut Cardinalatus dignitate præfulget, quoquomodo dictæ Congregationis Monasteria, sive eorum loca, & beneficia in Commendam recipere possint, seu habere, nisi auctoritate Apostolica, & cum derogatione expressa privilegiorum, & indultorum dictæ Congregationis, & non solum intelligatur de Monasteriis, & de beneficiis quæ in præsentiarum dictæ Congregationis sunt, sed de eis ejusdem Ordinis, quæ in futurum illi aggregabuntur.

§. 32. Item, quòd si aliquo casu, quod absit, contingeret dictum Monasterium Vallis Umbrosæ commendari, ubi nunquam à memoria hominum fuit commendatum, quod tunc sit licitum Definitoribus si tunc erit Capitulum, & si non, Visitatoribus, aut si mortui essent Capitulo generali dictæ Congregationis eligere unum Vicarium generalem, qui in omnes Abbates Priores, & personas eorum, & loca eorumdem habeant illam eandem facultatem, quam habet Generalis. Et quòd hæc facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clausula quòd ipsi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, sed cum Vicario, modo præmissis per eos ordinando, & deputando.

§. 33. Item, quòd omnes Prælati annuales tantum dictæ Congregationis in introitu Capituli, sint & esse intelligantur absoluti à dignitatibus, & officiis, quæ tunc obtinebant.

§. 34. Et nihilominus eorum Monasteria vacare non intelligantur etiam si Abbates, & Priores in Rom. Curia, vel extrà eam, aut eundo ad eam, vel redeundo decederent. Et quòd solum præfatum Capitulum dictæ Congregationis quantumcumque duret, & de eis disponere habeat ut supra, videlicet

Generalis cum Definitoribus, sive cum Visitatoribus, non obstantibus quibuscumque reservationibus, nisi aliter per Sedem Apostolicam ex aliqua rationabili causa aliter disponeretur, vel provideretur.

§. 35. Item, si aliquis Abbas annualis, sive Prælati præfatæ Congregationis quacumque legitima causa impeditus, sive aliàs quovis modo in dicto Capitulo interesse non poterit, sive venire neglexerit vel recusaverit, eo ipso congregato Capitulo absolutus à dignitate vel officio sit, & esse censeatur.

§. 36. Ita quòd Abbas generalis unà cum Definitoribus ut supra, de novo Abbate, & Priore loco dicti Abbatis, sive Prioris absentis prout eis videbitur expedire, providere possint, perinde ac si ipsi Abbates, & Priores in dicto Capitulo expressè suis Monasteriis, & Prioribus renunciaissent.

§. 37. Item, si contingat aliquis Abbas annualis sive perpetuus dictæ Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum & Capitulum ab humanis decedere, vel aliàs ab administratione sui Monasterii amoveri ut supra, Abbas generalis præfatus unà cum Visitatoribus ut supra, de novo Abbate providere habeant, possint, & debeant, & talis provisio auctoritate Apostolica rata sit, & firma.

§. 38. Item quòd Prælati perpetui dicti Ordinis, qui jam dictæ Congregationi aggregati sint, vel in posterum aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & administrationi dictorum Monasteriorum eorum, in favorem dictæ Congregationis, cedere possint in manibus dicti patris Generalis, & Definitorum, seu in manibus patris Generalis, & Visitatorum, qui potestatem habeant admittendi cessionem, & dictæ Congregationi præfata Monasteria sic cessa aggregandi auctoritate Apostolica juxta privilegia præfatæ Congregationi S. Salvi concessa. Et nihilominus dictus pater Abbas generalis unà cum Definitoribus, seu Visitatoribus pro tempore potestatem habeat, eosdem Prælatos qui sic cedent, ad vitam sive ad tempus eisdem Monasteriis præficere in Abbates, prout eis videbitur, provisio quòd à die cessionis hujusmodi infra annum Camere Apostolicæ integrè annata præfati Monasterii sic cessi actualiter, & integrè persolvatur. Et deinde de quindecim annis, in quindecim annos perpetuò annatam solvere teneantur, & se obligent juxta literas dicti Pii. Et hoc quod dicitur de annata solvenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & censeatur statutum etiam in Abbatibus, & Prælatibus annualibus, qui similiter annatam simili modo de quindecim annis in quindecim annos solvere teneantur. Ita quòd omnia, & singula decreta, & statuta, constitutiones, ordinationes, præcepta, censurarum promulgationes, & earum absolutiones, & quæcumque alia eorum mandata, debeant ab omnibus dictæ Congregationis in virtute sanctæ obedientiæ observari. Quòdque contrafacientes, & rebelles, dictisque sententiis, censuris, & penis per eos irretitos, & innodatos, ad evitandum periculum evagandi, per se aut deputatos per eos, liberè absolvere possint.

§. 39. Item quòd præfatus pater Abbas generalis pro tempore existens, quoad illa Monasteria dicti Ordinis extrà dictam Congregationem existentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & personas eorumdem, in omnibus, & per omnia remaneat in sua facultate ipsa gubernandi, & ipsum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia prout Pius, præfatusque Abbates, & Priores extrà dictam Congregationem propter præmissa, nec aliquod præmissorum, censeatur esse extra obedientiam dicti Generalis, sed sub obedientia ipsius Generalis permaneant. Et adveniente ipsius Abbatia, & Generalatus vacatione, ejusdem Ordinis Abbatia novi, & Generalis electio spectet, & pertineat juxta antiquam, & laudabilem consuetudinem, ad Monachos, & Conversos professos, & Conventus B. Mariae Vallis Umbrosæ pro tempore existentis, & ad Abbates, & Priores ejusdem Ordinis habentes voces in Capitulo generali tantum.

1485.

toribus aut Visitatoribus disponant.

Prælati vacet si quis ad Capitulum non accesserit.

Abbasque Generalis cum Visitatoribus de ea provideat.

Et de Abbatibus vacantibus inter unum & aliud Capitulum idem Generalis cum Visitatoribus provideat.

Prælati perpetui cedere possint ad favorem Congreg. Et cessio hujusmodi Generalis cum Definitoribus vel Visitatoribus recipiatur, & cedentibus provideant, providendo de solutione annatæ singulis quindecim annis Camere Apost. de omnibus Abbatibus & Prælatibus etiam annualibus.

Generalis Abbatia in omnes omni-modi sit jurisdictionis.

Monasterii que Vallis Umbrosæ privilegia firma persistant. Generalis cum Definitoribus possit unum proferre ad scribendum acta Capituli, & ei prout publico Notario plenè credatur.

Dat. P. An. i. die 31. Jan.

III.

Edita An. D. 1484.

Exordium.

Pius II. imposuit poenas hic expressas non solventibus annatas, sed ejus consistit. hic non habes.

Et qualiter defuerit ortæ erant.

§. 40. Quòdque privilegia dicti Monasterii B. Mariæ Vallis Umbrosæ & Generalis ejusdem Ordinis, firma in suo robore permaneant ut prius. §. 41. Item quòd pater Generalis præfatus cum Definitoribus præfatis singulis annis ut supra eligere habeant, & possint unum professum idoneum dictæ Congregationis loco Notarii publici, qui omnia acta, & agenda in Capitulo dictæ Congregationis per præfatos Capitulum generale, partem Generalem, Definidores, & Visitatores, describere, & in notam redigere possit, & valeat, ejusque scripta in judicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac si per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent. Nulli ergo &c. Si quis &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1485. Pridiè Kal. Febr. Pont. nostri Anno 1.

Contra annatas ex fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum statis temporibus non solventes. Ampliores dispositiones, ampliacionesque & declarationes extant multorum Pontificum, quas tibi indicabo in const. 33. Six. V. Camera, ibi videas in Tomo 2.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolica Camera, ex qua non modò S. R. E. sed etiam magnum totius Christianæ Reipublicæ subsidium provenit, jura illæsa servare, ut tenemur, modis omnibus cupientes, his, quæ propterea à prædecessoribus nostris emanarunt, libenter adjicimus muniminis nostri firmitatem, ac aliàs de super providemus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Dudum squidem per scel. rec. Pium Papam II. prædecessorem nostrum, accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ auctoritate Apostolica affecti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam (quam non solvendo in præfixo eis termino, ipso facto incurrebant) minime curare videbantur, & per hoc animabus sic illaqueatis periculum imminerebat, & continua dictæ Cameræ damna subsequebantur; Idem prædecessor cupiens tam saluti animarum, quam ipsius Cameræ indemnitatibus salubriter providere, providè ordinavit, quòd omnes, qui de cætero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infra eis præfixos terminos, dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum ejus, in partibus existentibus, satisfacere deficerent, ipso facto, lapsa termino, non solum in sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis suis, pro quibus se in dicta Camera obligassent, omnino privati forent: illi verò, qui non pro se, sed pro aliis, ut principales, se pro annatis hujusmodi obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent ipso facto omnibus beneficiis Ecclesiasticis, quæ obtinerent, privati; possentque talia beneficia per quoscumque liberè impetrari, prout in ejusdem prædecessoris literis de super confectis plenius continetur.

§. 2. Cùm autem, sicut accepimus, ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citrà, idèd optati fructus non provenerint, quia nonnulli, qui beneficia Ecclesiastica per hujusmodi privationem vacantia, pro tempore postmodum impetrarunt, super illis agendo, & qui excipiendo, privationem hujusmodi in judicium deduxerunt, coram Palatii causarum Apostolici Auditoribus, & aliis judicibus Romanæ Curie, auditi non fuerunt ab eisdem Auditoribus, & judicibus, afferentibus ordina-

tionem eandem prædecessoris præfati non fuisse receptam, & moribus utentium comprobata, crevitque & crescit in dies numerus debitorum eorundem, in animarum non solventium quæ debent, periculum, & præfata Cameræ ac Christianæ Reipublicæ præfata non leve præjudicium.

§. 3. Nos igitur volentes super præmissis opportunè providere, ejusdem prædecessoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, juxta illarum contentiam, & tenorem.

§. 4. Ac volumus, & eadem auctoritate statuimus, quòd hæcenus obligati Cameræ eidem ex causis prædictis, qui non solverunt statutis eis terminis, ac propterea excommunicationis sententiam, & juxta ejusdem prædecessoris literarum contentiam, privationis pœnam prædictam incurrerunt (si Curiales infra unum, Citramontani infra tres, & Ultramontani infra novem menses, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica computandos) dictæ Cameræ de his quæ debeant, satisfecerint, ex tunc, eo ipso, ab excommunicationis sententia absoluti, & ad beneficia, quibus propterea juxta ordinationem prædictam privati existunt, plenariè restituti censeantur; & si non solverint in terminis prædictis, privationis pœnam prædictam de novo incurrant eo ipso.

§. 5. Quòd illi, qui in posterum se obligabunt, excommunicationis & privationis pœnas prædictas, juxta ejusdem prædecessoris ordinationem, omnino incurrant, & impetrantes beneficia pro hujusmodi privationem vacantia, & similiter contra illos sic privatos, de privatione hujusmodi excipientes; possint, & debeant per quoscumque Auditores, & Judices audiri; nec eo prætextu, quòd constitutio prædicta non fuerit recepta, & Judices quicumque in causis cognoscendis in Romana Curia, & extra, secundum eandem ordinationem judicare, sublata eis, & cullibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate.

§. 6. Nec prosint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel subcollectoribus prædictis habereant, quæ publico non probarentur instrumento.

§. 7. Decernentes præsentem literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apostolica, quoscumque ligare, ac irritum, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ idem prædecessor in suis literis voluit non obtinere, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, 13. Kalend. Martii, Pont. nostri Anno primo.

Lectæ, & publicata fuit suprascripta Bulla Romæ in Cancellaria Apostolica, Die Jovis xvii. mensis Februarii, Anno Domini 1485. Pontificatus præfati Domini Innocentii Papæ VIII. Anno primo.

Jurisdicção Clericorum R. Cam. Apost. quascumque causas interesse ipsius Cameræ concernentes, summarè &c. cognoscendi.

Quoad hanc jurisdictionem, aliisque indulta, ac electionem, & numerum eorundem Clericorum, habes supra const. 13. Eugen. IV. fol. 331. Inter, & infra Leon. X. const. 24. Licet, necnon Pii IV. const. 55. Romanus, ubi alias indicabo in Tomo 2. fol. 79.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Ad perpetuam rei memoriam.

§. I. Cùm sicut accepimus, nonnulli magis rigoris & apicibus juris, quam æquitati adhaerentes, reducere nitantur in dubium, an in causis dilectis

Pont. iste approbat const. Pii II.

Concediturque terminum ad solvendum annatas decursas.

Non solventes annatas poenas hic contentas incurunt.

Solutio ut probanda.

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Dat. P. An. i. die 17. Febr.

Publicatio.

IV.

Edita An. D. 1485.

Causa constitutionis.

filiis

Jurisdictione
Clericorum
R. Cam. A-
post. causas
ejus, summa-
riè, &c.

Clausula sub-
lata, &c.

Derogatio
contrario-
rum.

Papæ sub-
scriptio.
Dat. P. An. I.
diè 18. Aug.

V.

Declaratio, & revocatio concessionum juspatronatus, & presentandi ad beneficia Ecclesiastica, per Sedem Apostolicamque Officialibus ab annis xxv. citra factarum.

Aliam revocationem omnino similem, prodit Adrian. VI. infra in ejus constit. 3. Sanctissimus. Et plenior habes in Concil. Trid. sess. 14. cap. 12. & seq. sess. 24. cap. 18. & sess. 25. cap. 9. & infra in Pii IV. constit. 53. In sublimi. fol. 75. Et signanter circa Ecclesias parochiales vide constit. 53. Pii V. In conferendis. Tomo 2. Ac circa presentationem Apostatarum, attende constit. 14. Paul. IV. Postquam, infra in hoc Tomo 1.

Edita An. D.
1485.

I N N O C E N T I U S E P I S C O P U S .
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum ab Apostolica Sede, ad quam de diversis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continè plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus causis, aliquando per occupationem, & importunam petentium instantiam concedantur, quæ in alieni juris, & præsertim auctoritatis Apostolicæ, ac jurisdictionis Episcopalis, & aliorum collatorum, necnon Ecclesiarum, Mo-

nafteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, Hospitaliumque, & piorum locorum præjudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehensibile videri, si Romanus Pontifex, ad cujus providentiam, pro debito Pastoralis officii, spectat super his debite providere, illa ex aliis rationabilibus, & à jure non deviantibus causis maturius, & attentius deinde cognitis, quandoque revocat & annullat, ac ad statum redigit rationis, maximè cum rerum, & temporum qualitate pensatis id in Domino conspiciat salubriter expedire.

§. 1. Sanè postquam ad summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti, fide digna plurimorum relatione intelleximus, quòd nonnulli Rom. Pontifices prædecessores nostri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuncii, etiam cum potestate Legati de Latere, eorum legatione, vel de speciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præsertim xxv. annis citra, diversis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Universitatibus Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum, necnon aliis tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus personis, diversorum status, gradus, & conditionis, aliquibus eorum simpliciter, & absque aliqua causa, & aliquibus sub certis conditionibus, tunc expressis (quas personæ, & alii supradicti adimplere promiserant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur) juspatronatus, & presentandi, seu nominandi personas idoneas ad diversa Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus ac alias dignitates Conventuales, ac in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores & Collegiatis Ecclesiis principales personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & regularia, ac hospitalia, & alia pia loca, ex tunc deinceps vacatura; pro eis, eorumque hæredibus, & successoribus, & aliis, seu aliis modis, & formis per diversas, eorum literas, in perpetuum vel ad certum tempus reservaverunt, concesserunt, & assignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annum fructuum, reddituum, & proventuum beneficiorum prædictorum ad certam summam tunc expressam, seu reparandi, instaurandi, & reedificandi Ecclesias, illarumque structuras, & ædificia ad ruinam tendentia, vel jam funditus diruta, & destructa, ad quas ratione reservationis, concessionis, & assignationis prædictarum tenebantur, nullatenus executioni debite demandarunt, & aliis conditiones hujusmodi aded tenues impostæ fuerunt, quòd Monasteriis, Prioratibus, Præposituris, Præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, & officiis, canonicatibus, & præbendis, aliisque beneficiis, ac hospitalibus, & piis locis prædictis, parva potuit exinde utilitas provenire, quinimò, quòd deterius est, nonnulli ex personis supradictis, quibus juspatronatus hujusmodi, ut præmittitur, concessum est, Monasterium, Prioratum, præpositurarum, dignitatum, personatum, administrationum, officiorumque, canonicatum, & præbendarum, aliorumque beneficiorum, ac hospitalium, & piorum locorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, seu eorum partem, plerumque usurpant, & in suos damnabiles usus convertunt, quòd ut commodius facere possint, ad Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliisque beneficia, necnon hospitalia, & pia loca hujusmodi, personas minus idoneas, & de quibus pro eorum libito voluntatis disponere possunt, sæpenumèrò presentant, & in illis institui procurant, in grave Monasteriorum, dignitatum, aliorumque beneficiorum, ac hospitalium, & piorum locorum prædictorum præjudicium, & detrimentum, animarumque suarum periculum, perniciosum quoque exemplum & scandalum plurimorum.

Enarratio
causarum hu-
jus revoca-
nis.

Revocatio juris patronatus...

§. 2. Nos igitur attendentes, quod iuxta canonicas functiones, jus patronatus presentandi ad regimina Monasteriorum, Prioratus, Praeposituras, & alias Conventuales, necnon Cathedralibus, & Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, hujusmodi dignitates (ad quas personae idoneae per Conventus, & Capitula illarum, seu illorum dum pro tempore vacant elegerint) in laicum nullo modo cadere potest, nisi ex speciali Sedis praedictae privilegio, quod non nisi maximis, & urgentibus causis alicui per Sedem eandem concedi consuevit, quodque etiam conveniens non videtur, quod jus patronatus ad beneficia Ecclesiastica, pro nulla seu levi, & facili causa acquiratur, & praesertim cum juris alieni praedictae auctoritas, & locorum Ordinariorum, aliorumque collatorum, & collatricum jurisdictione propterea in dies minuantur, ac Monasteria, dignitates, & alia beneficia, hospitalia, & pia loca supradicta ex concessionibus, & reservationibus juris patronatus hujusmodi, aliqua detrimenta (prout propterea contingit) patiantur, seu Monasteria, & aliae dignitates electivae, ac (in quibus reservationes, & concessionibus hujusmodi, pro nulla seu levi causa factae fuerint) alia beneficia, hospitalia, & pia loca praedicta, sine solita gaudeant libertate, debite, prout nostro incumbit officio, providere; deliberatione super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus praehabita diligenti, etiam expressis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id suadentibus causis, omnes, & singulas concessionibus, reservationibus, & assignationibus juris patronatus, & praesentandi seu nominandi personas hujusmodi ad Monasteria, Prioratus, Praeposituras, Praeposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, praebendas, aliaque beneficia, ac hospitalia, & pia loca supradicta, per Sedem, ac Legatos, & Nuncios praedictos, a dictis xxv. annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis personis supradictis, necnon Civitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis hujusmodi, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & ex quibuscumque causis, ac de Apostolica potestate plenitudine factis; quoad Monasteria videlicet, ac Prioratus, Praeposituras, & alias dignitates, ac beneficia electiva, etiam si quascumque condiciones propterea impositas adimpleverint.

Revocatio quoad beneficia non electiva cum declarationibus & modificationibus hic expressis.

§. 3. Quae vero ad non electiva, ac hospitalia, & alia pia loca hujusmodi factae fuerint, si fructus, redditus, & proventus beneficiorum non electivorum, ac hospitalium, & aliorum piorum locorum praedictorum, ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & proventus eorumdem, secundum communem aestimationem de propriis eorum bonis non auxerunt; vel Ecclesias de novo in illis non aedificaverunt, seu omnino funditus dirutas, & destructas non reaedificaverunt, aut loca, seu fundos in quibus aedificarentur, non concesserunt, etiam si condiciones, ad quas alias forsitan quam modis praemissis tenebantur executioni demandasset, de eorumdem fratrum consilio auctoritate Apostolica, & etiam ex certa nostra scientia, tenore praesentium revocamus, cassamus, irritamus, & annihilamus, ac pro nullis, cassis, irritis, & infectis omnino haberi volumus. Ordinariis, & aliis collationibus, ac collatricibus quibuscumque concedentes, ut cessantibus reservationibus Apostolicis, haecenus sic pro tempore factis, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & praebendas, ac alia beneficia supradicta, cum deinceps pro tempore vacaverint, nulla expectata praesentatione, sive nominatione, conferre, ac hospitalia, & alia pia loca committere, Monasteriis vero hujusmodi de personis idoneis providere, seu aliis de illis disponere, ac Conventibus, & Capitulis Monasteriorum, Prioratum, Praepositurarum, Praepositatum, ac aliarum dignitatum, praesertim Conventualium, necnon Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, ut in electione personarum

idonearum ad illa ex beneficiis supradictis, quae electiva esse consueverint, similibus cessantibus reservationibus, procedere liberè possint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si concessionibus, reservationibus, & assignationibus juris patronatus hujusmodi, nullatenus emanassent, ac districtius inhibentes omnibus, & singulis supradictis, quibus reservationes, & assignationes juris patronatus hujusmodi, ut praemittitur, factae fuerint, ne de cetero occurrentibus vacationibus Monasteriorum, Prioratum, Praepositurarum, Praepositatum, dignitatum, personatum, administrationum, ad praesentationem, seu nominationem aliquam procedere, ac Ordinarios, aliosque collatores & collatrices praedictos, quo minus illa conferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant, directè, vel indirectè impedire contra praesentium tenorem quoquomodo praesumant.

§. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum, & inane, si secus super his per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon literis super reservationibus, & concessionibus hujusmodi expeditis, etiam si in eis contineretur, quod illae generalibus revocationibus, quae fierent, nullatenus includerentur, nisi de personarum quas concernunt, & quarum consideratione emanant, nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac causis propter quas concessae sunt, seu quavis alia expressio individua fieret de eisdem, idque eis insinuaretur per diversas literas, sub diversis datis, & earundem personarum in hujusmodi revocatione expressus accederet assensus (quas, & quascumque alias clausulas, quae ad hujusmodi effectum, quod non includerentur in hujusmodi revocatione in eis directae forent, illis praesentibus pro insertis, & sufficienter expressis habentes, nemini volumus nullatenus suffragari, quo minus reservationes, & concessionibus juris patronatus, ac literae desuper concessae hujusmodi, in praesentibus literis, & revocatione includantur, perinde ac si omnia requisita ad eorum revocationem, juxta earum formas, & clausulas in eisdem praesentibus literis, & revocationibus specificarentur, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1485. 10. Kal. Septemb., Pont. nostri Anno primo.

Acta in Camera Apostolica die Sabbati decima mensis Septemb. & publicata die Martis 13. Septemb. in portis Camerae Apostolicae Auditorum Rota Romanae Officia vacant per eorum promotionem ad Ecclesias Cathedralis, vel Metropolitanas.

Quod haec officia ante hanc diem non vacarent, indicat mihi Bulla 2. Sixti IV. sup. fol. 295. Romani. Aliaque de materia Rotae notabo infra in const. 44. Pii IV. In throno fol. 62. in Tomo 2.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Circumspecta in omnibus actibus suis Apostolicae Sedis providentia de ea libenter intendit per quae Romanae Curiae officia, ut praesertim, in quibus jus dicitur per personas, quae ab omni alio onere liberae ad illa commode intendere possint, exercentur, & personae ipsae dum Cathedralibus vel Metropolitanis Ecclesiis praeficiuntur, ab oneribus officiorum hujusmodi pro Pontificalis reverentia dignitatis, uti conveniens existit, immunes regimini & gubernationi Ecclesiarum ipsarum pro debito pastoralis officii liberius vacare, & onus ad quod assumpti fuere melius valeant adimplere. Sanè si

Decretum irritans.

Derogatio contrarium.

Dat. P. An. i. die 23. Aug.

Publicatio.

VI.

Edita An. D. 1485.

Causa hujus constituit.

cut facti evidentia demonstrat, sæpenumerò contingit ut Rom. Pont. pro tempore existentes considerantes merita dilectorum filiorum causarum Palatii Apost. Auditorum pro tempore existentium, postquam aliquandiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, ut tandem post multos labores condigna pro meritis præmia reportent, quo cæteri hujusmodi exemplo allecti in dies ad studia magis incenduntur, aliquos ex eisdem Auditoribus ad Cathedralium sive Metropolitanarum Ecclesiarum pro tempore vacantium regimina promoveant, eoque illis præficiant in pastores, quodque post promotionem & præfectionem prædictas, Auditores præfati ad regimina Cathedralium sive Metropolitanarum Ecclesiarum hujusmodi assumpti, nihilominus dicta eorum officia sub prætextu quod propterea non vacent exercere non desinant, quo fit ut Ecclesiæ ipsæ suis ob illorum continuam in Romana Curia residentiam remaneant pro majori temporis parte quasi viduatæ pastoribus, non sine magno illarum dispendio ac animarum periculo.

Adjutorum officia vacant ut in rubr.

§. 1. Nos igitur attendentes, minus conveniens fore quod assumpti ad hujusmodi regimina debeant circa strepitus judiciorum continuè versari, ac taliter esse illis intentos ut pastorale officium eis commissum nequeant per se ipsos adimplere, & propterea more vigilis pastoris salubriter providere volentes, matura super hoc cum fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, hujus perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto de fratrum prædictorum consilio, auctoritate Apostolica & ex certa nostra scientia tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, quotiens per nos seu Sedem prædictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc & pro tempore existentibus, ad aliquam Cathedralium seu Metropolitanam Ecclesiam hujusmodi promoveri, seu jam promotum transferri contigerit, officium auditoriatum hujusmodi quod sic promotus vel translatus tunc obtinebit, per provisionem, præfectionem, seu translationem prædictas, vacet ac vacasse & vacare censeatur eo ipso.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque ab omnibus judicari & reputari debere, posseque de illo tamquam sic vacante per Romanum Pontificem tunc existentem statim, aliàs ut moris est, liberè provideri.

Contrariorum derogatio.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti officii juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque & indultis Apostolicis eisdem Auditoribus forsitan, etiam motu proprio, & ex simili scientia, ac sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, & talibus quod illis non nisi sub certis inibi expressis, modo & forma nullatenus possit derogari, concessis & concedendis in posterum, quibus omnibus (illarum tenores præsentibus pro insertis habentes) quoad hoc specialiter & expressè derogamus, ac derogatum esse, eaque pro infectis, & non concessis haberi volumus; cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. P. An. r. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1485. decimo Kal. Sept. Pont. nostri Anno primo.

VII.

Jurisdictio & facultates Auditoris causarum Curie Rev. Camere Apostolicæ.

Hoc officium ampliores in dies jurisdictiones acquisivit à Pont. successoribus, quorum Bullæ multæ sunt, sed hanc uti cæteris quæ haberi potuerunt, antiquiorem, aliam Pauli V. n. 28. Tom. 3. uti postremam ac pleniorum ponendas esse duxi, aliis tamquam non necessariis prætermisissis, præterquam altera const. 33. Pii IV. Ad eximiam. fol. 49. Tom. 2. ut statum hujus officii etiam mediæ temporis cognoscere valeat. Et cætera notabo in præcitata Bulla Pauli V. Tom. 3.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Dilecto filio Magistro Petro de Vicentia U. J. Doctori, Capellano nostro, & causarum Curie Camera Apostolica generali Auditori, Sal. & Apost. bened.

Edita An. D. 1485.

Primæ devotionis affectum, quem cum fidei constantia & sinceritate mentis, ad nos, & Romanam Ecclesiam gerere comprobatis, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem, & morum honestatem, aliisque probitatis, & plurimarum virtutum tuarum merita, quibus personam tuam, ex fidedignorum testimonio juvari percipimus, nostræ dirigentes considerationis intentum, ac propterea indubiam spem gerentes, quod ea quæ tibi committenda duxerimus, summa cum providentia & exacta diligentia laudabiliter exqueris, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut eandem personam tuam condignis favoribus & gratiis prosequamur.

Proœmium.

§. 1. Cum itaque officium generalis Auditoriatum, seu audientie causarum Curie Camere Apostolicæ, quod quondam Joannes Prioris causarum dictæ Curie generalis Auditor, dum viveret exercebat, per obitum dicti Joannis, qui apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, apud Sedem ipsam vacaverit, & vacet ad præsens.

Officium Auditoratus vacavit per obitum Joannis Prioris.

§. 2. Nos de tuis literarum scientia probitate, & singulari providentia, aliisque virtutibus hujusmodi, quas in te divina propagante clementia, fumentes in Domino fiduciam specialem, & sperantes quod tu officium audientie causarum Curie Camere prædictæ, scies, voles, & poteris, probe, scilicet, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius, per te nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, officium generalis Audientie, seu Auditoris causarum Curie Camere hujusmodi sic vacans, ut præfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, privilegiis, juribus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium tibi conferimus, concedimus & etiam assignamus; ac te nostrum, & dilecti filii Raphaëlis S. Georgii ad Velum Aureum Diaconi Cardinalis moderni & pro tempore præsentis Camerarii nostri, ac causarum Curie hujusmodi generalem Auditorem, eadem auctoritate facimus, constituimus, creamus, & deputamus.

Et modò hic Pont. illud confert Petro de Vicentia eius Capellano, cum solitis jurisdictionibus, &c.

§. 3. Tibique per te vel alium, seu alios idoneum, seu idoneos locumtenentes, & Vices gerentes tuos, quos pro tempore, totiens quotiens tibi placuerit, duxeris assumendos, seu deputandos, de omnibus & singulis criminibus, excessibus, & delictis in Curia Romana, vel extræ eam, per quoscumque, tam officiales Sedis Apostolicæ, quam alios Curiales Romanam Curiam sequentes, cujuscumque dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ, status, gradus, ordinis vel conditionis, perpetratis & perpetrandis, tam pro Fiscis nostri pro tempore præsentis procuratoris denunciationem, & accusationem, quam etiam ex mero officio, inquirendi, & super illis, tam per inquisitionem hujusmodi, quam accusationem, seu denunciationem, procedendi, reprobos culpabiles juxta excessuum per eos perpetratorum exigentiam puniendi.

Facultasque eidem datur per Locumtenentes causas criminales Curialium cognoscendi. Hæc jurisdictionis aucta est ut in Bulla Pii IV. & Pauli V. cit. in rubr.

§. 4. Necnon omnes & singulas, tam civiles quam criminales & mixtas, spirituales, Ecclesiasticas & prophanas, & alias quascumque causas, in quibus ad membri mutilationem, aut sanguinis effusionem, & condemnationem non intenditur, conjunctionem vel divisionem, quomodocumque & qualitercumque in eadem Curia motas & movendas, seu quomodolibet nunc & in posterum inter quascumque partes, etiam per viam inquisitionis ex officio pendentes.

Causasque tam civiles quam criminales in Curia motas &c. eidem cognoscendi. Vide easdem Bullas Pii IV. & Pauli V. in rubr. indicatas.

§. 5. Et quæ sive per appellationem interjectam à gravaminibus illatis, & inferri comminatis, ac

Ac etiam causas appellationum in-

1485.
repositarum
a sententiis
Judicum Ur-
bis, & Sta-
tus Ecclesia-
stici.

Sententias &
processus
curiarum
exequendi.

Necnon cau-
sas contra-
ctuum in Cu-
ria cognos-
cendi.

Et alia que-
cumque fieri
solita &
consueti faci-
endi.

Plures ad-
istarum cau-
sarum cogni-
tionem de-
putandi.

sententias etiam definitivas, latis & promulgatis, etiam per dilectum filium nostrum S. R. E. Marefcalcum & in sua Curia, & alios quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, seu arbitros vel arbitratores in Terris Romanæ Ecclesiæ mediâ vel immediatè subjectis, etiam quibusvis in feudum, vel vicarium concessis, aut alias ad Sedem Apostolicam etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, sive alias per viam nullitatis delatæ sunt, vel in posterum deferentur, eas videlicet in quibus non ageretur de majori summa viginti quinque ducatorum auri de Camera, aut illius summa verum valorem excedente summarie, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicii, sola rei & facti veritate inspecta, nullisq; terminis servatis, etiam qui de stylo seu ordinatione Palatii Apostolici, & alias servari soliti sint, alias verò more solito audiendi, cognoscendi, & decidendi, ac sine debito terminandi.

§. 5. Necnon tuarum, & per tuos Locumtenentes, & aliarum quantumcumque in eadem Curia per quoscumque Judices delegatos vel subdelegatos litarum sententiarum. Et quorumcumque processuum generalium per Roman. Pontif. tam in die Cœnæ Domini, quam aliâ, cum censurarum & penarum Ecclesiasticarum fulminatione fieri solitarum, ac etiam quarumcumque aliarum, tam per nos quam per Rom. Pont. pro tempore existentes, sive in specie sive in genere, & alias quomodolibet litarum & ferendarum sententiarum executionem, quam etiam si delegatis ipsis, aut subdelegatis, seu aliis quibuscumque specialiter forsan per nos, vel Sedem prædictam commisse forent, aut committerentur pro tempore accumulativè quoad te tuosque Locumtenentes, non autem privativè, commissas fore decernimus, & declaramus faciendi, illasque debite terminationi, etiam cum invocatione auxilii Brachii secularis si opus fuerit, demandandi.

§. 7. Et prædictos & alios etiam extra Rom. Cur. degentes tuæ tamen jurisdictioni ratione salarii in Romana Curia per quoscumque debiti, vel expensarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quovis modo sponte submissas & submitendas Universitates, Collegia, & personas cuiuscumque gradus, status, etiam Pontificalis præeminentiæ, & alias in dicta Curia degentes personas, ad instantiam quorum intererit, etiam pro expensis, damnis, & interesse, in causis quibuscumque contractibus, quoties expedierit, citandi, monendi, requirendi, suspendendi, ac specialiter interdici, excommunicandi, & iteratis vicibus aggravandi, illasque prout expedierit arrestandi, incarcerandi, & detinendi; pœnas, & multas pro delictorum, excessuum, & criminum qualitate eis infligendi, & imponendi, ac ipsas, & earum quamlibet, quas à nemine, etiam de partium consensu, & ad id specialiter delegato, ad imputandas collusiones & fraudes, præterquam à te, tuoque Locumtenente absolvi posse decernimus, ab ipsis singulis pœnis, & multis spiritualiter vel temporaliter, absolvendi & relaxandi.

§. 8. Et generaliter, omnia & singula gerendi, statuendi, disponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad huiusmodi Auditoriatum officium, de jure vel consuetudine, quam præsentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores causarum dictæ Curia, qui pro tempore fuerunt, & ex concessa eis à prædicta Sede facultate, facere & gerere, statuere & disponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, seu etiam debuerunt, aut solvi sunt faciendi, gerendi, statuendi, disponendi, recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & consequendi.

§. 9. Et unum vel plures, ad præmissa omnia, ipsūque Auditoris causarum Curia officium exercendi, quoties tibi placuerit, loco sui substituendi, & substitutos revocandi, ac illos, vel alios iterum substituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta

auctoritate Apostolica, concedimus facultatem, & potestatem. Habituri processus, & sententias, quos & quas feceris, statueris, & tuleris in contradictores quoslibet, & rebelles, ratas, & gratas, illasque facturi, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, concessionibus, & indultis quibusvis comunitatibus, & universitatibus Terrarum Sedi Apostolicæ mediâ vel immediatè subjectarum, per nos aut prædecessores nostros Rom. Pont. sub quibusvis verborum formis, etiam si de illis specialis, specifica & expressa mentio habenda foret concessis contrariis quibuscumque.

§. 11. Volumus autem, quòd antequam officium Auditoriatum Curia huiusmodi incipias exercere, de ipso fideliter exercendo, in manibus prædictis Camerarii nostri, seu ejus Locumtenentis, præstes in forma solita juramentum.

§. 12. Tu igitur prædictum Auditoriatum officium prompta devotione suscipias, & sic illud diligenti studio, cura, moderatione, & integritate exequaris, ut tua opera ad Dei laudem, & gloriam, ac earumdem Ecclesiæ, & Curia bonum publicum, atque decus, privatoremque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, teque apud nos, & Sedem præfatam merito per amplius commendent, ut speramus.

Dat. Romæ &c. Anno &c. 1485. 11. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Quòd Conservatores, & executores literarum Apostolicarum ad favorem Congregationis S. Justinae de Observantia Monachorum S. Benedicti, omnes ii dati censentur, quibus Sedes Apostolica causas delegare potest.

Horum Conservatorum facultatem, & jurisdictionem vide supra in Eug. IV. constit. 10. Militanti. fol. 327. Ad quam notavi qua novissimè prodierunt de Conservatoribus.

Alia multa de ista Congregatione, indicabo infra in Const. 1. Jul. II. Super cathedram. fol. 464.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationi Monachorum S. Justinae Paduanæ Salutem, &c.

Devotionis augmentum vobis Deo propitio provenire confidimus, si super his, quæ pro vestra tranquillitate, & submovendis molestiis, & turbationibus opportuna videntur, ut in contemplationis suavitate quiescere valeatis, prout cupitis, nos benignos ac favorabiles habeatis.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd si vobis in genere, ac Abbatibus & Prioribus, & Conventibus Monasteriorum, Prioratum vestrae Congregationis ubilibet per orbem consistentium concederetur, quòd omnes, & singuli, quibus causa per rescripta Apostolicæ Sedis delegari de jure possunt, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis Conservatorialium nuncupatarum, pro vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis dati & deputati sunt, & pro tempore dabuntur, & deputabuntur, aliqui nominatim Conservatores contra inferentes vobis & illis, molestias, injurias, gravamina, atque damna, & cum potestate cognoscendi de his, quæ judicalem requirunt indaginem, exequi possent, & deberent, toties quoties contigerit eos requiri, processu vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus vestris prædictis in præmissis longe plenius, & uberius consuleretur, favorèque pleniorè deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conventus prædicti, fructum, & utilitatem, nam variis plerumque respectibus, deputatis Conservatoribus opportuna remedia juxta literarum earundem continentiam, vos & illi habere non potestis.

§. 2. Quare

Derogatio
contrario-
rum.

Auditoris
juramentum
fideliter offi-
cium exer-
cendi.

Monitio ad
ita illud ad-
ministran-
dum.

Dat. P. An. 2.
die 22. Dec-
emb.

VIII.

Edita An. D.
1486.

Exordium.

Causæ hujus
indulti.

Supplicatio
Congrega-
tionis Cassi-
nensis pro
hoc indulto.

Indultum
quoddam
Conser-
vatorum &
executores
literarum A-
postolicarum
ad favorem
d. Congrega-
tionis sunt
omnes qui-
bus causa per
rescripta Sed-
is Apost. de
jure delegari
possint.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. An. 2.
die 13. Jun.

IX.

§. 2. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis, Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis, quæ hujusmodi literarum conservatoria executione ab omnibus, quibus causæ per rescripta Apostolica delegari possunt, obtinere liberè, & licitè valeatis, perinde ac si illæ eis omnibus à principio directæ fuissent concedere, aliisque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur qui regularem vitam professi libenter omnem inquietudinis materiam subtrahimus, vestrumque statum prosperum, & tranquillum paterno desideramus affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, universis, & singulis, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum de jure delegari possunt, mandamus, ut dum & quoties fuerint pro parte vestra Abbatum, Priorum, & Conventuum prædictorum, aut alicujus eorum legitime requisiti, super talium literarum executione, ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus procedere possint, & debeant, per se vel alios, alijs juxta earum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si literæ à principio eis directæ fuissent, & eis, ut, licet alijs conservatores esse nequirent, illas exequerentur mandatum nominatim extitisset.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus, illi quæ in dictis literis concessum extitit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque non obstant. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, Idibus Junii, Pont. nostri Anno secundo.

Exemptio Monachorum Ordinis Cisterciensis à Jurisdictione Ordinariorum, & solutione exactio-
num & subsidiorum quorumcumque etiam charitativorum.

Quoad primam partem, videnda est const. Leon. X. n. 23. Cum intrâ & Conc. Trid. sess. 25. cap. 11. & seqq. & Clem. VIII. const. 37. Suscepti, in Tom. 3. Quo verò ad secundam partem, habes const. 6. Hon. III. supra fol. 69. Cum Abbates. Greg. IX. const. 7. Quia. fol. 76. & Martin. V. const. 8. Militanti. fol. 305.

Alia de hoc Ordine plenè notavi supra in const. I. Paschal. II. Desiderium. fol. 30.

Edita An. D.
1486.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Proceum.

AD Romani Pontificis spectat officium, suorum prædecessorum inherendo, illa quæ per ipsos prædecessores laudabiliter, ac provida ratione, pro statu, & quiete personarum sub regulari observantia assidue studio piæ vitæ vacantium, gesta sunt, ut majorem obtineant roboris firmitatem, quo sapius fuerint Apostolico præsidio communita, sui præsidii munimine roborare, ac illa etiam de novo concedere, prout rationabiles causæ suadent, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Joannis Cistercii Cabilonen. diocesis, aliorumque Cisterciens. Ordinis Monasteriorum, Abbatum, & Conventuum eorundem nobis exhibita petitio continebat, quod licet ipsi, eorumque ac dicti Ordinis Monasteria, tam virorum quam mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonaque omnia, jam dudum per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub ipsorum Pontificum, & Apostolica Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediate subjecti, & subjecta, necnon ab om-

Multi Pont.
huic Ordini
exemptionem à jurisdic-
tione Ordinariorum,
& solutione impositio-
num conce-
serunt.

ni jurisdictione ordinaria exempti, & exempta fuerint, eisque concessum extiterit, ut ad præstationem aliquarum collectarum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exactio-
num per Sedem prædictam, seu ejus Legatos, aut ipsorum auctoritate, & mandato, seu per locorum Ordinarios, vel alios pro tempore impositorum non tenerentur, tamen desiderant pro majori eorum quiete præmissis receptioni, subjectioni, & alijs prædictis etiam nostræ approbationis robor adjici, illaque omnia, etiam per nos eis de novo concedi.

§. 2. Quare pro parte Abbatum, & Conventuum prædictorum nobis sunt humiliter supplicatum, ut receptioni, exemptioni, & subjectioni prædictis, ac singulis desuper confectis literis, pro illorum subsistentia firmiori, robor nostræ approbationis adjuce-
re; Ac eos necnon Monasteria, loca, membra, Monachos, moniales, vassallos, subditos, servientes, & bona omnia hujusmodi de novo, sub nostra, & Sedis prædictæ protectione suscipere, ac ab hujusmodi jurisdictione perpetuò eximere, & totaliter liberare, aliisque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur qui in singulorum sub regulari observantia piæ vitæ studio vacantium quiete reficimur, cupientes ut religiosi dicti Ordinis, quos præ cæteris propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia continè bonis eorum operibus asserunt, in visceribus gerimus charitatis, eo liberius divinis beneplacitis insistere possint, quo à Sede prædicta majori liberalitatis privilegio noverint se communitos, hujusmodi supplicationibus inclinati, receptionem, exemptionem, subjectionem, ac singulas desuper confectas literas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore presentium approbamus, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robor obtinere decernimus, suppletes omnes, & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

§. 4. Et nihilominus pro potioris cautela suffragio, Monasteria, loca, membra, bona omnia prædicta, presentia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, Moniales, vassallos, subditos, & servientes præfatos, nunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia præfatis, sub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque nostra protectione suscipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quorumcumque. Necnon à solutione subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactio-
num hujusmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & scientia præfatis perpetuò prorsus eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis, & Sedi prædictæ immediate subijcimus. Ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Vicarii, Judices, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, & eorum aliquem, aut Monasteria, membra, & bona prædicta, tamquam prorsus exemptos, & exempta, jurisdictionem, correctionem, superioritatem, dominium vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut quasvis alias sententias, censuras & poenas Ecclesiasticas promulgare præsumant, seu possint aut debeant quoquomodo. Nec ipsi sic exempti coram illis, aut ipsius Sedis Delegatis vel Subdelegatis, nisi in literis eis pro tempore directis de presentibus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, ad iudicium evocari, aut quovis modo directè vel indirectè molestari possint. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & poenas, quos & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, Judices, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, necnon Monasteria

Pro cuius
exemptionis
confirmatio-
ne Ordo huic
Pontifici sup-
plicavit.

Qui propterea ea confirmat.

Et de novo concedit.

Contrariis derogat. & signanter c. 1. de Privileg. in 6.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. An. 3. die 30. Aug.

X.

Edita A. D. 1486.

Causæ hujus confit.

Sententiæ Inquisitorum executioni denitur ut in rub.

Clausulæ derogat.

& loca hujusmodi etiam exempta, ut præfertur haberi, vel promulgari, necnon quicquid secus super his, ab eis & alio quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

§. 5. Non obstantibus scilicet recordat. Innocentii Papæ Quarti etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, Volentes, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus Monasteriorum & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ in singulis literis prædictis concessum est non ob stare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Verum, quia difficile foret præsentibus literas ad singula quæque loca, in quibus expediens foret deferre, volumus & præfata auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus in iudicio & extra, & aliâs ubilibet fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, tertio Calendas Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis sententiæ, contra Hæreticos promulgatæ, à Magistratibus sæcularibus, executioni demandentur, absque aliqua processuum revisione.

Consonat constitutio 17. Alex. IV. Ad audientiam, fol. 118. Et processuum revisionem prohibuit etiam Leo X. infra in constit. 43. Honestis.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Venerabili fratri nostro Episcopo Brixien. & dilecto filio Inquisitori in partibus Lombardiæ.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Bixia Ordinis Prædicatorum, in partibus Lombardiæ Inquisitor hæreticæ pravitatis, unâ cum venerabili fratre Episcopo Brixien. seu ejus Vicario generali, sicuti nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos utriusque sexus hæreticos, ut accepimus, quos culpabiles ut hæreticos impenitentes repertos, pœna debita juris puniendos condemnavit: ac Officiales Civitatis Brixien. ut injunctam executionem adimplerent, requisivit, qui Officiales justitiam ministrare, & dictas sententiâs exequi, (nisi prius processus per Episcopum & Inquisitorem agitados non viderent) in non parvum orthodoxæ fidei scandalum, recusarunt.

§. 2. At cum hujusmodi crimen hæresis sit merè Ecclesiasticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præsentium vobis committimus atque mandamus, ut si est ita, eisdem Officialibus sæcularibus civitatis Brixien. sub excommunicationis pœna, & aliis censuris Ecclesiasticis, præcipiatis atque mandetis, ut infra sex dies, postquam legitime fuerint requisiti, sine aliqua dictorum processuum, per vos agitatorum visione, sententiâs per vos latas contra hujusmodi hæreticos promptè exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipso facto volumus, & tenore præsentium declaramus incurrisse, si, quod mandatum fuerit, infra dictum sex dierum spatium, cessante legitimo impedimento, cum effectu non impleverint.

§. 3. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis civitatis Brixien. cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die trigesimo Septemb. millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Contra afferentes in literis Apostolicis, se esse tales, quales non sunt, pro earumdem literarum expeditione gratis consequenda.

Hoc idem voluit, & Officialibus id fieri permittentibus pœnas infligit Leo X. hic infr. in constitut. 27. Inhibendo, ubi notabo.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum sicut non sine displicentia accepimus nonnulli conscientie suæ prodigi & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expendant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eisdem literis se nonnumquam venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præfidentia, seu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis, sine antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes & quandoque germanos, interdum verò familiares, continuos commensales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inscribi facere ac fecisse non vereantur, cum revera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, ac officiorum Rom. Curie non modicum præjudicium & gravamen.

§. 1. Nos fraudibus & deceptionibus hujusmodi prout nostro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, omnes & singulos cujuscumque status, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui Cardinalium aut assistentium seu scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expediri solent, nepotes seu germanos, aut familiares continuos commensales in eisdem literis nominaverint, cum revera tales non fuerint, excommunicationis sententia, à qua nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, mortis articulo excepto, ac satisfactione prævia absolvi non possint, auctoritate Apostolica per præsentem innodamus.

§. 2. Et nihilominus concessiones & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsasque literas hætenus expeditas & expediendas viribus omninò carere, eisque & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, nec in futurum posse, motu, auctoritate, & scientia similibus decernimus & declaramus. Ac volumus quòd mandatum, decretum, & declaratio nostra hujusmodi in Cancellaria Apostolica publicetur, & in illius libro describatur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis & indultis eisdem personis concessis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmissa volumus nullatenus suffragari, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet, publicetur, & describatur.

Letum & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica die Sabbati decimo octava mensis Augusti, Anno millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno ejus tertio.

Ampliatio Collegii sex Secretariorum Apostolicorum ad numerum viginti quatuor. Et præfinitio officii unius Secretarii domestici; Cum emolumentorum tam ipsius Secretarii, quam totius Collegii, privilegiorumque concessione.

XI.

Edita An. D. 1487.

Causa hujus constitut.

Afferentes se tales &c. excommunicantur.

Literæque pro eis expeditæ nullæ sint.

Clausulæ derogatorie.

Papæ subscriptio. Publicatio. An. Pont. 3. die 18. Aug.

XII.

Officii dicti Secretarii domestici, reformationem habes infra in Sixt. V. constit. 29. Romani, ubi vide etiam indultorum, aliorumque concessionem. Tom. 2.

Edicta An. D.
1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Non debet reprehensibile indicari, si secundum varietatem temporum, statuta quandoque varientur humana; praesertim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas, & alia rationabiles causa id exposcunt: quoniam ipse Deus ex his quae in veteri testamento statuerat, aliqua mutavit in novo.

Callist. III. & Pius II. Secretariorum numerum ad sex reduxerunt.

§. 1. Dudum siquidem nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri, non minus ut viros industrios sibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apostolicae Sedis honorem, statum, & commodum, ad orthodoxae fidei incrementum concurentibus uti possent, quam pro negotiorum magnitudine, & celeriori ad praefatam Sedem confluentium expeditione, quamplurimos eorum obsequiis adhibere Secretarios, quos postmodum scilicet record. Callistus III. & Pius II. Romani Pontifices praedecessores nostri, sive ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretariis assignatorum, sive ex aliis causis eos ad id moventibus, ad sex successively reduxerunt.

Hic modo Pontif. ex causa hic expressa numerum augeat ad 24.

§. 2. Nos autem qui superiori anno, dum nostra Urbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc residebamus, per nonnullas gentes armigeras hostiliter opprimeretur, pro illius ab oppressionibus huiusmodi liberatione, grandia subire compulsi fuimus onera expensarum, ad quae cum Romanae Ecclesiae facultates non sufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum nuncupatum, & alia quamplurima ejusdem Ecclesiae jocalia pretiosa, aurea & argentea, diversis mercatoribus dictam Curiam sequentibus, pro diversis pecuniarum summis, ad quantitatem forte centum millium ducatorum auri de Camera ascendentibus, pignoravimus, quae cum commodè ex dictae Ecclesiae proventibus jam exhaustis, redimi non possent, nos sperantes quod si ad officium eorundem Secretariorum praeter & ultra dictos sex, decem & octo Praelati, & in dignitate Ecclesiastica constituta personae assumerentur, & omnes simul pro redemptione Mithrae & jocalium praedictorum de eorum facultatibus usque ad summam sexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, persolverent & contribuerent, assignarenturque eis, etiam de novo convenientia emolumenta, ex quibus juxta dignitatis eorum exigentiam: eorum statum tenere possent, exinde non solum huiusmodi urgenti necessitati praefatae Ecclesiae provideretur, sed etiam decori, & venerationi ejusdem Sedis, Curiae, & officii, ac faciliiori, celeriori, diligentiori, & magis accuratae expeditioni Brevium & aliarum literarum Apostolicarum, quae per eosdem Secretarios tam in Cancellaria, quam per Cameram secretam Pontificis pro tempore expediantur, & non parvae commoditati confluentium eorundem ad praefatam Curiam, & prosequendum negotia in eadem, opportunè consuleretur. Ac volentes, prout debemus, super praemissis opportunum adhibere remedium, habita super primum cum venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, deliberatione matura, & cum infrascriptis personis longo tractatu, de eorundem Fratrum unanimi consilio & assensu, Motu proprio, & ex certa scientia, & nostra potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, quod nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis Secretarii,

de caetero perpetuis futuris temporibus, debeant esse viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictae Sedis officio, aut in Episcopali vel majori Ecclesiastica dignitate constituti vel assumpti, habitum Notariatus officii, aut alterius dignitatis huiusmodi, in qua constituti fuerint, vel constitui eos in posterum continget, convenientem gestent, prout nos infrascriptos omnes & eorum singulos, qui in huiusmodi Praelatura, aut dicto Notariatus officio adhuc constituti non erunt, in eisdem Sedis Notarios assumimus: volentes ut à quocumque maluerint Praelato, in Romana Curia, habitum & insignia ejusdem officii perpetuo gestanda, recipere possint & valeant &c.

Qui constituant Collegium, & omnes pariformiter, ejus indultis utantur.

§. 3. Constituant quoque pro tempore omnes Secretarii praedicti invicem unicum Collegium, cum communi Arca sive Bursa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus insigniis, & concessis hactenus Secretariis praedictis Romani Pontificis, & quibus potiri soliti sunt, seu potiri debuerant, omnibus emolumentis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, & indultis potiantur, & gaudeant, eisdem modo & forma, quibus illi gavisi & potiti sunt hactenus, seu gaudere & potiri poterant vel debuerunt sine ulla prorogata varietate.

Statutaque pro Collegio constanciant.

§. 4. Praeterea in eorum Secretariatus officio (quod cum quibuscumque aliis Romanae Curiae officiiis compatibile esse volumus) & ipsum quomodolibet concernentibus, statuta quaecumque, sine alia superioris confirmatione condendi, libera potestate fungantur.

Statutaque pro Collegio constanciant.

§. 5. Cum Secretarii ipsi semper hactenus fuerint etiam Cancellariae nostrae Apostolicae membrum, volumus & ordinamus, ut venerabilem Fratrem nostrum Rodericum Episcopum Portuensem, S. R. E. Cardinalem & Vicecancellarium, in Cancellaria eadem in ipsorum caput recognoscere & reputare debeant, quos ipse est converso ut sui corporis membra reputans, congruenti honorificentia per reliquos ejusdem Cancellariae officiales profecti faciat & procuret, decentem ipsorum dignitati locum pro incumbendum dicto eorum officio negotiorum expeditione, ipsis assignans in eadem Cancellaria, prout nos assignamus per praesentes.

Vicecancellarii officiales sint.

§. 6. Sint quoque Secretarii veri Palatii Apostolici Praelati (sine tamen aliorum ejusdem Palatii Praelatorum praesidio) & quoad eorum personas dumtaxat, nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis familiares, domestici, continui commensales, & pro talibus habeantur & reputentur, & in constitutionibus, praerogativis, exemptionibus & privilegiis, ac scripturis quibuslibet de eisdem Praelatis & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad eorum personas dumtaxat, includantur, & inclusi esse intelligantur, & sint, prout nos per praesentes includimus, & quibusvis pro tempore eisdem Praelatis de Palatio & familiaribus concessis seu concedendis praerogativis, favoribus, privilegiis, exemptionibus & indultis, tamquam eorum pars, similiter quoad eorum personas, potiantur & gaudeant.

Papaeque veri familiares.

§. 7. Habeantque in Palatio nostro Apostolico unam mansionem & locum, in quo singulis diebus convenire & morari, ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis, tractare & consultare, ac aliis juxta antiquitus servatum per praedictos Romanorum Pontificum Secretarios, qui pro tempore fuerunt; ritum, stylum & modum disponere, ut verè & actu, nobis & Romano Pontifici pro tempore esistenti, in dicto Palatio Apostolico deservientes Praelati, & familiares commode possint & valeant, vocenturque locus huiusmodi, & sit actu Secretaria Apostolica, in qua & nullo alio loco dicti nostri Palatii, saltem publice, exercentur vel expediantur quaecumque ad Secretariatus officium quovis modo pertinent.

Locum habeant in Palatio, qui Secretaria vocetur.

Bullas ad eos
potent
plumbatores
&c.

§. 8. Plumbatoresque presentes, & qui pro tempore erunt, sub excommunicationis pena, teneantur omnes & singulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretariis predictis, seu quocumque alios per dictam Cameram nostram secretam expeditas, cum primum fuerint per ipsos plumbatae, portare ad Secretariam eandem, & officiali per eosdem Secretarios ad id deputato, & nulli alteri presentare, ut singulariter singulae cum ipsarum taxis & tenoribus describi, notari, subscribi, & more solito expediri per aliquem ex ipsis Secretariis possint & valeant.

Litterae Apostolicae gratis pro eis expediantur.

§. 9. Habeant quoque Secretarii predicti pro personis ipsorum, & cuilibet ipsorum ex speciali privilegio (quod per presentes eis in perpetuum concedimus) in expeditionibus quarumvis litterarum Apostolicarum Gratis ubique. Teneatur Rescribendarius ad taxandum litteras Apostolicas pro tempore deputatus, absque ullo nostro, seu cuiusvis alterius mandato, in quibusvis literis personas ipsorum Secretariorum, seu cuiusvis eorum concernentibus, apponere Gratis pro persona Secretarii, ac personam unius familiaris pro quolibet ipsorum, Gratis pro Deo.

Absentes pro presentibus habeantur.

§. 10. Praeterea volumus, ut iidem Secretarii quotiescumque erunt a Romana Curia absentes, pro nostris aut Sanctae Romanae Ecclesiae negotiis quovis modo peragendis, quoad emolumentorum omnium dicti officii integram perceptionem, habeantur tamquam praesentes: si vero privatarum rerum ipsorum causa recedentes ab eadem Curia, petierint tantum ab eorum Collegio licentiam, & disposuerint quod in ordinariis oneribus officii aliquis alius de Collegio serviat pro ipsis: pariter habeantur, quoad eandem perceptionem emolumentorum, pro praesentibus ad annum integrum dumtaxat. Et si forte ultra unum annum distulerint ad eandem Curiam redire, non percipiant emolumenta praedicta, nisi dempta quinta dumtaxat ejus parte, quae cedat in utilitatem reliquorum, & Collegio actu praesentium in dicta Curia.

De officiis libere disponant.

§. 11. Pari modo volentes, ut omnes triginta, & quilibet ipsorum, Secretarii predicti, tam praesentes in dicta Curia quam absentes, liberè possint de dictis eorum officiis disponere, nec possit aut debeat eorundem officiorum resignationis receptio, etiam si resignantes ipsi infirmi & verisimiliter infra viginti dierum spatium decessuri forent & decederent, per Romanum Pontificem quavis ratione denegari vel differri. Nec pro signatura supplicationis, concessionis ejusdem per resignationem vacantis, quicquam ultra summam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo sic vacante providebitur, exigi.

Sedis Apostolice Notarii reputentur.

§. 12. Qui si dictae Sedis Notarius, aut in Episcopali, vel majori Ecclesiastica dignitate constitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officii concessionem, licet solam, nihilominus in dictae Sedis Notarium, cum omnibus & singulis praerogativis, honoribus & oneribus consuetis ejusdem officii Notarii Apostolice Sedis; eo ipso assumptus esse censeatur & sit, recipiaturque in Secretarium.

Habitum a Vicecancellario suscipiant.

§. 13. Ac habitus & insignia dicti Notariatus officii eidem (si fuerit praesens in dicta Curia) per suprascriptum Vicecancellarium, adhibitis secum aliis Secretariis predictis, eodem contextu (prius tamen debite fidelitatis ab ipso recepto juramento) exhiberi debeant. Et si praesens sive absens fuerit ab eadem Curia, litterae consuectae super supplicatione concessionis Secretariatus, etiam si in ea de officio Notariatus praedicto, & ejus habitu ac insigniis nulla esset habita mentio, nihilominus expeditur, tam per Cancellariam Apostolicam, quam per Cameram secretam, cum expressione concessionis dicti Notariatus officii, cum habitu, insigniis, honoribus & oneribus ejus consuetis, neque possit aut debeat, per nostrum aut pro tempore existentem Romani Pontificis Datarium, seu quemcumque alium pro signatura hujusmodi sup-

plicationis, licet vim concessionis duorum hujusmodi officiorum propter praemissa habentem, aliquid ultra id quod superius expressum est, omnino exigi; sed sicut per concessionem officii Secretariatus, venit pariter concessio officii Notariatus praedicti, sic per unicam solutionem signaturae suprascriptae, sit integrè satisfactum quasi de unica concessionem. Si tamen Secretarius sic de novo institutus erit absens, habitus & insignia praedicta, venienti postmodum ad Curiam, cum primum presentabit se dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, suprascripta forma servata, similiter exhibeantur.

§. 14. Et quia nobis & pro tempore existenti Romano Pontifici expedit habere praeter praedictos Secretarios, unum alium Secretarium domesticum, in Palatio praedicto assidue residentem, cui liceat nostra & Romanae Ecclesiae nostrae secreta, nostrum & ejusdem Ecclesiae, aut orthodoxae fidei statum concernentia, quandocumque fuerit a nobis iustus, legitime expedire, cuique (ne de infrascriptis, aut quibusvis aliis praedicti Secretariatus officii emolumentis se impedire, aut cum eisdem Secretariis ullam controversiam habere possit aut debeat) conveniens est, ut ex dicti officii Secretariatus emolumentis, pro decenti ejus status sustentatione, honesta aliqua portio assignetur, eadem auctoritate ordinamus, quod quoad titulum Secretariorum eorundem, & praedictarum rerum secretarum dumtaxat legitimam expeditionem, possit per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem unus ex praedictis, vel alius Secretarius ultra praedictum numerum deputari, et si ut praefertur, qualificatus non existeret. Qui tamen de officio, & loco praedicto, ac portionibus emolumentorum extra numerum per eum percipiendis, minime disponere possit, sed ab illis pro solo nutu nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis amovibilis existat, quoad reliqua vero, quamdiu officium exercuerit, pari qua alii Secretarii, favoris & honoris praerogativa potatur.

§. 15. Ut autem Secretarii praedicti, tam antiqui quam de novo admissi, qui pro tunc triginta numero existentes, summam sexaginta duorum milium & quadringentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mitra & aliis jocalibus praedictis, de eorum propriis pecuniis liberaliter ut praefertur exolverunt, & eorum successores Secretariatus officium praedictum pro tempore obtinentes, eo diligentibus quae eorum incumbunt officio studeant exercere, quo exinde cognoverint eis convenientia emolumenta provenire; in primis & ante omnia suprascripto Roderico Episcopo Vicecancellario harum serie mandamus, ut dudum editam per secl. record. Martijum Papam Quintum praedecessorem nostrum, & in quinterno Cancellariae registratam regulam seu declarationem super emolumentis minutarum per Secretarios, qui tunc erant in Cancellaria praedicta expeditendam recipiendis, tenoris subsequenter, videlicet. Ad tollendum disceptationes, & dubia, quae ex quadam concessione per nos facta dilectis filiis Secretariis nostris super certis emolumentis per eosdem de nonnullis minutis percipiendis, in quinterno Cancellariae de mandato nostro descriptis, quandocumque oriuntur, tenore praesentium declaramus, intentionis nostrae fuisse & esse, & sic praecipimus observari, quod dicti Secretarii liberè & sine aliqua contradictione emolumenta consuectae omnium Minutarum, quae in dicta concessione descripta sunt, videlicet Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictionis, & ante diem, Confessionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiam si super hujusmodi gratiis facultates aliae sint concessae, & gratiae ipsae formam quinterni excederent, etiam si dictarum gratiarum supplicationes registratae, ac per Vicecancellarium,

Unus ex dicto Collegio vel alius, in Secretarium domesticum Papae a Collegio deputetur. Ad hoc vide Bullam Six. v. cit. in rub.

Emolumenta eis assignantur, de minutis.

aur ejus Locumtenentem pro tempore existentem, aliquibus Abbreviatoribus distributa, vel in rotulo aliarum supplicationum inserta essent quovis modo. Præterea recipiendi Ecclesiastica Sacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis locis piis quomodolibet concessarum vel concedendarum, prout reliquæ superius descriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios similiter declaramus & decernimus pertinere, illasque de cætero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expediri.

Fiat, & ita declaramus. O diligenter examinare, examinatumque per omnes & singulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorundem Secretariorum favorem & commodum inviolabiliter faciat observari, faciens omnes & singulas minutas prædictas Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confessionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Ecclesiasticorum Sacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet concessarum, & in posterum concedendarum, cum inde provenientibus taxis & emolumentis, ad præfatos Secretarios integre pervenire, & in eadem Cancellaria per ipsos Secretarios, & non per quemcumque alium, sub quovis forsan prætextu, examinari & signari, ac præsentari, ipsi & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario pro tempore, sive ejus Locumtenenti, ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apostolicam, quavis forsan consuetudine contraria (quam eisdem Secretariis quo minus totali & integro effectu ac pacifica possessione omnium contentorum in prædicta dicti nostri prædecessoris constitutione, gaudere & uti possint & valeant, præjudicium aliquod afferre posse seu debere non intendimus) nequaquam obstant.

§. 16. Necnon etiam ultra prædicta, quintam taxam pro expeditione literarum Apostolicarum quæ per eandem Cameram secretam pro tempore expediuntur, retroactis temporibus per prædictos Secretarios, seu ipsorum, vel alicujus eorum nomine, in Bullaria eorundem literarum, sive etiam alibi exigî solitam, & quam nonnumquam prædecessores nostri & nos, in totum vel pro parte, & in ejusdem Sedis opportunitatibus convertere soliti fuerunt, & fuimus, taxam Secretarii nuncupatam, tam de hæcenus expeditis (quæ adhuc non sunt partibus restituta) quam de in posterum expediendis, eo modo quo hæcenus per quemcumque expediti & exigî consueverunt, sive debuerunt, pariter per eorundem Secretarios perpetuo exigendam assignamus. Volentes & auctoritate præfata statuentes, nemini omnino licere, per se vel alium seu alios, procurare vel ordinare, aut sollicitare, quod aliqua ex hujusmodi literis taxatis, & per Cameram eandem expeditis, partibus tradantur, vel restituantur, aut mittantur, priusquam sit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debite satisfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, sollicitare, aut ipsas literas sub quovis prætextu aliter actu tradere vel tradi facere, seu mandare præsumpserit, excommunicationis lætæ sententiæ (à qua, nisi prius & ante omnia satisfacto eidem Collegio Secretariorum, de vera & integra summa taxæ bullæ si procuratæ, sollicitatæ vel traditæ, vel de satisfaciendo, efficaci ordinatione præcedente, per quemcumque Confessorem, etiam sub prætextu cuiusvis indulti, à nobis vel successoribus nostris desuper emanati seu concessi, & in mortis articulo, absolvi non possit) necnon privationis omnium & singularum officiorum, per ipsum in Curia nostra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei, quovis modo,

ratione, vel causa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorundem officiorum quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pœnas lætæ sententiæ, respectivè (quas eo ipso & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneaturque vener. frater noster Petrus Episcopus Cæsarenatensis, præfatus, & qui pro tempore fuerit, generalis Curia causarum Cam. Apostolicæ nostræ Auditor, ad eorundem pœnarum declarationem & executionem, quandocumque ei de præmissis confiterit, procedere & procedi facere cum effectu.

§. 17. Et præterea omnia & singula emolumenta literarum Apostolicarum in forma Brevis, tam sub cera, quam sub plumbo, pro quibusvis personis expeditarum jam, & pro tempore expediendarum, super quibusvis, etiam Gubernationum, seu Rectoriarum, ac Commissionum, aut Potestariarum, Capitaneatum, Vicariatuum, Thesaurariatuum, Camerariatuum, & Cancellariarum Provinciarum, Civitatum, Terrarum & Castorum, ac Custodiæ Arcium quarumcumque, nobis & Romanæ Ecclesiæ subditarum, & subditorum, necnon quarumcumque aliarum administrationum, seu commissionum, etiam gabellarum, sive proventuum ad eandem Romanam Ecclesiam quomodolibet pertinentium, officiis seu concessionibus, vel locationibus. Quæ officia seu eorum loca & Titulus, in quodam quinterno plumbo, & nostra manu subscripto, singulariter singula describi, & considerata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipsa pro tempore exercebunt, verisimiliter proventurorum, ut illi quoque, qui gratuito à nobis commodum percipiunt, in tanta Romanæ Ecclesiæ necessitate, portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxari curavimus, ad quem quinternum relationem in omnibus infra dicendis haberi volumus, cujus copia in forma transumpti ad singulos Legatos & Gubernatores seu Rectores prædictos mitti, ut per ipsos diligenter omnibus officialibus prædictis & aliis quos taxæ & alia in eodem quinterno designata concernunt, intimari & publicari possint; sic quod eorum nemo possit allegare illorum ignorantiam, & infra scriptum tempus unius mensis, sive triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volumus atque mandamus, ad eosdem Secretarios perpetuo spectare & pertinere decernimus.

§. 18. Statuentes ut tam concessionum quam reformationum gratiarum super hujusmodi omnibus & singulis officiis, seu aliis commissionibus, per nos & successores nostros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longissimi temporis spatium, literæ semper expediantur & expediti debeant singulis sex mensibus à primarum literarum expeditione computandis, & pro singulis literis hujusmodi, singulis vicibus solvi debeat eidem Secretariis una taxa, prout esse reperiretur in prædicto quinterno notata. Similiter etiam omnia & singula emolumenta pro quarumvis aliarum similium literarum super quavis alia materia in forma brevis, sub cera vel plumbo expediendarum, quæcumque & quotcumque & qualicumque sint, nullo penitus sub quovis colore, aut prætextu, excepto seu reservato; sed prout per prædecessorem nostrum, & nostrum ac alios Secretarios prædictos qui pro tempore fuerint, hæcenus exigî & percipi consueverunt; eorundem Secretariorum commodis & emolumentis in perpetuum assignamus.

§. 19. Et præterea officium visitandi omnes & singulas arces Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & faciendi montras sive descriptiones omnium & singularum gentium Armigerarum ejusdem, tam equestrium quam pedestrium, officium revisionis gentium Armigerarum, & Arcium nuncupatum cum solitis auctoritate, potestate, facultate, administratione, & exercitio, ac integra perceptione emolumentorum

Taxaque Brevis
vium Apo-
stolicorum.

Declaratio
circa solu-
tionem di-
ctarum taxa-
rum.

Officium Re-
visionis Ar-
cium &c. d.
Collegio as-
signatur.

Et de expedi-
tionibus
literarum
Apostol.

lumentorum ad ipsum officium de jure vel consuetudine quovis modo debitorum & debendorum in posterum, eorundem Secretariorum Collegio, per unum ex ipsis Secretariis, aut alium idoneum (cui nos & successores nostri pro tempore illud duxerimus committendum, & cui per eosdem Secretarios conveniens salarium, summam centum ducatorum annuatim non excedens, solvi debeat; laudabiliter exercendum, similiter in perpetuum concedimus & assignamus. Decernentes ad finem ut Secretarii ipsi ejus vacuum possessionem nancisci valeant, officium ipsum ex nunc vacare, & ad eosdem Secretarios cum plena ipsius administratione, ut praefertur pertinere, quavis concessione de ipso per nos cuius personae facta, etiam possessione subsecuta, non obstante.

§. 20. Modum verò colligendi omnia emolumenta praedicta, eum esse permittimus, quem Secretarii ipsi communi voto duxerint statuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipsos Secretarios eo quo sequitur modo dividi & sortiri perpetuo debere decernimus, videlicet, incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarii praedicti numero triginta, dividantur in aequales partes triginta duas, quarum unam ipsorum singuli, duas verò reliquas Secretarius domesticus Rom. Pontificis superscriptus, ut nihil omnino ultra desuper denotatis emolumentis attingere praesumant, singulis mensibus percipiant. Ubi autem contigerit alicujus vel aliquorum ex eis decedentis vel decedentium, locum seu loca extinguere, & donec totus numerus fuerit reductus ad viginti quatuor, in tot portiones quot numero in ipsorum Collegio Secretarii, & duas plures pariformiter respectivè sortiendas dividantur, idè nque perpetuo servetur postquam devenit ad numerum viginti quatuor, ut scilicet emolumentorum ipsorum in partes viginti sex aequales divisorum, cedat singulis Secretariis ex Collegio pars una, reliquis verò duabus superscripto domestico Rom. Pontificis Secretario, ut à praedictis omnibus ablineat, assignatis.

§. 21. Et ut haec nostra ordinatio emolumentorum praefatis Secretariis ex causa & titulo supra denotato assignatorum, suum debitum & eum quem intendimus, ex nunc sortiatur effectum, harum serie prohibemus, post lapsum triginta dierum à facienda, ut praedictum est, publicatione praedicti Quinterni, quempiam etiam praetextu quorumvis aliarum nostrarum literarum praecedentis datae, ad aliquod ex officiis superius denotatis recipi vel admitti, nisi novis post eandem publicationem per eorundem Secretariorum ministerium desuper expeditis literis, excommunicationis sententiae subjicientes eos omnes & singulos qui lapso praedicto termino à publicatione praefata, aliquem omnino in officialem ad quavis ut supra denotata officia exercenda admittendo, seu admitti procurando vel mandando, praesumpserint literis ipsis non parere. Eos verò qui aliquod ex officiis eisdem jam actu exercent, sive titulo primae concessionis seu reformae; si nondum exercuerunt ipsa officia totis tribus mensibus, mandamus infra idem tempus triginta dierum venire vel mittere ad impetrandas novas de eisdem officiis literas, per praedictos Secretarios expediendas. Et si forte ipsa officia ultra tres menses exercuerint, & habent de ipsis exercendis ultra semestrem concessionis literas; decernimus nihilominus non posse hujusmodi officia, ultra finem nunc currentis, & jam dimidiati semestris, nisi literis de novo impetratis, & per eosdem Secretarios denuò expeditis, exercere. Et si tam qui adhuc infra tempus trium mensium ab initio exercitii eorum officiorum sunt, infra dictos triginta dies proximè ab hujusmodi publicatione numerandos, quam de continuandis post tempus tunc currentis semestris, ipsis officiis, quae jam exercuerunt ultra tres menses, habent ex-

peditas literas, non expeditis ante finem semestris novis per eosdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorundem continuare praesumpserint, sint eo ipso ab officiis hujusmodi amoti; & quicumque exinde eorundem officiorum praetextu gesserint, sint irrita & invalida, ac nullius efficacia. Et nihilominus tam ipsi, quam qui ipsos scienter tolerare, & pro officialibus habere exinde praesumpserint, eo ipso pari excommunicationis sententia innodati existant.

§. 22. Pari modo volentes ut quicumque officia etiam per Provinciarum, Civitatum, & Terrarum earundem Legatos seu Governatores pro tempore existentes conferri & committi, tam jure ordinario, quam vigore quorumcumque facultatum solita, obtinent sive expectant, aut obtinebunt sive expectabunt in futurum; si officia sunt in praedicto quinterno descripta, teneantur & debeant sub similibus poenis infra eorundem triginta dierum spatium ex nunc & successive in perpetuum, priusquam officia ipsa incipiant exercere, & postquam inceperint, venire vel mittere singulis sex mensibus ad nos pro confirmatione concessionum per eosdem Legatos vel Governatores de hujusmodi officiis factarum, & taxas eisdem singulis vicibus soluturi. Et nihilominus tam Legati seu Governatores & Rectores praedicti, eosdem omnes & singulos taxatos officiales, ad simplicem ipsorum Secretariorum, seu eorum Nuntii requisitionem, ad solutionem hujusmodi taxae singulis sex mensibus praedictis faciendam, cum effectu, absque ulla tela judicari compellere, quam Thesaurarii seu Camerarii vel Depositarii locorum (in quibus officia ipsa forsitan fuerint, aut ex quorum manibus hujusmodi officiales salaria seu stipendia recipiunt) etiam si fuerint à Communitatibus locorum deputati, quotiescumque fuerint pro parte eorundem Secretariorum simpliciter requisiti, sub simili excommunicationis poena teneantur retinere ex hujusmodi officialium salariis per ipsos solvendis, & Secretariis eisdem seu eorum Nuntiis solvere tantum, quantum intelligunt officium Secretariis deberi pro taxa hujusmodi officiorum in praedicto quinterno descripta.

§. 23. Caterum, quoniam iidem Secretarii super quantitate proventuum taxa supra dictorum officiorum in praedicto quinterno descriptorum & taxatorum, & generaliter super praedictis omnibus eorum officiis per nos assignatis emolumentis, bona fide crediderunt simplici verbo nostro, & propterea dictam pecuniam summam ad relevandum supra dictas necessitates nostras contribuere non recusarunt. Nos dignum reputantes, ut ipsorum indemnitati consulamus, de simili Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, earundem praesentium tenore decernimus & declaramus, in eventum quòd pro aliquo ex officiis in praedicto quinterno descriptis, sive ex eo quòd officia ipsa non extarent, vel non satisfacerent, aut non sufficienter ad solutionem taxae in toto vel in parte, sive quia per nos vel nostros successores praefatos concederentur alicui ex venerabilibus fratribus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, vel etiam nostris, aut eorum consanguineis, seu aliis ita caris, ut taxae praedictae ab illis commodè, sine strepitu non decenti, exigi per eosdem Secretarios non possent, sic quòd ex praedictis officiis omnibus jam, ut praedictum est, taxatis in quinterno praefato, non exigeretur singulis annis ad minus summa octo millium ducatorum auri, aut alias ex facto nostro, vel Rom. Pontificis pro tempore existentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipsis Secretariis ex praesentium literarum tenore assignatis, in toto vel in parte, aliquid dicto officio subtraheretur, vel minueretur, aut officium ipsum revocaretur, seu mutato modo & ordine per nos in praesentibus literis dato & instituto alteraretur, ita

Forma distributionis emolumentorum. Tu vid. Bullam Six. cit. in rubr.

Declaratio circa expeditioes, tam factas, quam faciendas.

Alia declaratio circa renovationem expeditorum.

Affectatio ad emolumentorum.

quòd

quod non haberet in perpetuum cum omnibus supradictis emolumentis in integrum, per modum & ordinem supra expressum exerceri, regi, & gubernari; Nos & eundem successorem & Cameram Apostolicam bona fide teneri, & obligatam esse, si erit facta simplex emolumentorum diminutio, ad solvendum & satisfaciendum ipsis de omni summa, quam propterea ipsos ex huiusmodi causis, vel alias quovis modo amisisse, seu in posterum amissuros esse, medio ipsorum juramento (cui in eo casu stari & credi debeat) constabit. Si vero erit facta officii revocatio aut alteratio, ut premititur; ad restitutionem, ei supradictam integram summam sexaginta duorum millium & quadringentorum ducatorum auri de Camera, per ipsos, ut premissum est, solutorum & numeratorum, in quibus nullo modo, & nulla ratione vel causa computari possint aut debeant, in toto vel aliqua parte, emolumenta ipsius officii, quæ forte interim ipsos percepisse appareat, quæ ipsos & eorum quemlibet iusto & legitimo titulo sibi interim acquirere, & sua facere, eadem auctoritate & potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus. Sic enim cum ipsis Secretariis nos in tractatu omnium premissorum convenisse, & sic pacto expresso eis pro seipsis, & eorum successoribus, cum simili fratrum nostrorum consilio & assensu fuisse solemniter pollicitos in fide Pontificis recognoscimus & attestamus.

Executores
cujus Bullæ
deputat.

§. 24. Volentes propterea, & earundem presentium tenore mandantes dilecto filio nostro Raphaeli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, & ejus successori pro tempore, necnon Præsidentibus & Clericis dicte Camere Apostolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet spectabit pro tempore, ut huiusmodi per nos factam obligationem recognoscentes & sequentes faciant eisdem Secretariis super premissis & eorum plena & inviolabili in perpetuum observatione, instrumentum obligationis bonorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ & Camere Apostolicæ quodcumque ad omnem ipsorum requisitionem, & in eventum predictum absque aliqua alterius declarationis seu mandati expectatione, debitam & integram faciant satisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium & alios predictos sic actum & gestum fuerit, perpetuo ratum & firmum esse debere. Premissis ac constitut. & ordinat. Apostol., ac regulis Cancellariæ Apostolicæ super resignationibus officiorum infra viginti dies ante obitum factis, etiam si de eis, eorumque totis tenoribus, plena & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clausulas, mentio habenda esset, ceterisque quæ presentium tenori, in totum vel in partem obviare, seu quo minus suum fortiri possint effectum contradicere aut morari possint, non obstantibus contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 4.
die 31. Decem.

Subscr. PP.

Cardd. sub-
scriptiones.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1487. pridie Calendas Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episc. manu propria subscripsi.
Locus Signi.

Ego R. Episcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius, manu propria subscripsi.

Ego Oliverius Episcopus Sabinen. S. R. E. Cardinalis Neapolitan. manu propria subscripsi.

Ego Marcus Episcopus Prænestin. Cardinalis S. Marci &c. manu propria subscripsi.

Ego Joannes Episcopus Alban. manu propria subscripsi.

Ego Joannes Episcopus Mediolanen. tituli S. Praxedis, manu propria subscripsi.

Ego Joannes Card. S. Angeli Veronen. manu propria subscripsi.

Ego G. Cardinalis Ulsibonen. tituli S. Mariæ in Transiberim, manu propria subscripsi.

Ego Hier. tituli S. Chrylogoni presbyter Cardinalis Racanaten. manu propria subscripsi.

Ego Do. tituli S. Clementis presbyter Cardinalis, manu propria subscripsi.

Ego Joannes tituli S. Vitalis Presb. Card. manu propria subscripsi.

Ego Joannes Jacobus Cardinalis Parmen. tituli S. Stephani in Caelio monte, manu propria subscripsi.

Ego F. S. Eustachii Card. Senen. manu propria subscripsi.

Ego R. S. Georgii Diaconus Cardinalis D. N. Papæ Camerarius, manu propria subscripsi.

Ego Jo. B. S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis de Sabellis, manu propria subscripsi.

Ego Jo. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis de Columna, manu propria subscripsi.

Ego B. S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis, manu propria subscripsi.

Jurisdicctio & facultates Auditorum Rotæ Romanæ in causis per eos cognoscendis.

Ad hoc habes etiam sup. Joann. XXII. cons. 14. Ratio. fol. 205. & Pii IV. cons. 44. In Throno, ubi plene de materia Rotæ notabo, in Tomo 2. fol. 62.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuum rei memoriam.

XIII.

Edita An. D.
1487.

Exordium.

Finem litibus, quæ in Palatio Apostolico nunc & pro tempore vertuntur, quantum celerius fieri potest, imponi, & colligantes ab intolerabilibus expensis, quas illas prosequendo perferunt, relevare, quantum nobis possibile est cupientes, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus.

Declaratio
circa præ-
ventionem.

§. 1. Quod si diversis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, diversas commissiones presentatas, hæcenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem causa, ejusdem tenoris, vel effectus, licet ad diversarum personarum instantiam; Auditor cui prius commissio presentata fuit, jurisdictionem in procedendo & judicando retineat, absque alia de super commissione, aliorum Coauditorum ad id accedente consensu.

Citationum
validatio-
nem.

§. 2. Et quod Auditores causarum prædictarum, confito eis quod citatio per eos decreta in causis (minus tamen legitime executâ) ad partis citatæ notitiam pervenerit, ante terminorum observationem, ad expeditionem causarum earundem, absque alia commissione, perinde ac si citatio legitime executioni de mandata foret, procedere.

Viduarum &
pupillarum
causas.

§. 3. Et in viduarum & pupillarum, necnon ubi de summa vel re valorem quingentorum florenorum auri non excedente, ageretur; eo modo quo in beneficialibus causis, de Coauditorum suorum consensu, etiam procedere.

Remissorias.

§. 4. Remissorias etiam ad partes, in causis coram eis nunc & pro tempore pendentibus, in quavis instantia, novamve dilationem, si petatur, de aliorum Coauditorum consilio concedere.

Reiterationem
terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum nulliter vel male observatorum, partes seu colligantes, earumve procuratores admittere.

Registorum
fidem.

§. 6. Et fidem registoris, coram aliis iudicibus, etiam in partibus factis, quoad jura in eis registrata dumtaxat, de simili consilio, adhibere.

Gravaminis
articulos.

§. 7. Super articulo gravaminis, ac negotio principali simul, & (si petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) resectis expensis, in eodem principali negotio, omisso appellationis articulo, procedere.

Fatalium
prorogatio-
nem.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in causis prorogare, vel de novo concedere.

Appellatio-
num instan-
tias.

§. 9. Et super appellatione interposita à sententia definitiva, decurso ultimo momento temporis, ad id de jure præfixi (eadem tamen die ultimi momenti) perinde ac si debito tempore interposita foret, justitiam ministrare.

Sententiarum
nullitates.

§. 10. Et si prima vel secunda sententia reperitur nulla ex inordinato processu, vel etiam ex omissione juramenti super perhorrescentia, juxta constitutio-

Seq. concessio- nem juxta cap. Statutum, de re- script. in 6. Claus. derog.

Dat. P. An. 4. die 13. Jan.

PP. subscript. Publicatio.

Describitur in lib. Rotæ.

Quotannis legatur.

Auditori dicenti aliquid fecisse de voto Rotæ creditur.

XIV.

Edita An. D. 1488.

Exordium.

Causa hujus confitit.

nem fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Statutum, dummodò illud per partem in quacumque parte judicii postea præfetur, ad confirmationem vel informationem, refectis expensis, procedere.

§. 11. Necnon juxta constitutionem Viennensis Concilii, quæ incipit, Ad compescendas, sequelstra decernere, liberè & licitè valeant.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, Idibus Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Anno à Nativitate Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, indictione sexta, Pontificatus Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno quarto, literæ suprascriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valvis Audientie & acie Campi Floræ die 14. Januarii per Fernandum del Porro S. D. N. Papæ Curforem. Lecta Romæ in Cancellaria Apost. die Sabbati 19. Januarii, anno 1488.

Sequitur declaratio circa executionem d. Bullæ.

§. 13. Constitutionem nostram pro litigantium in Palatio Apostolico relevamine editam quarto idus Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto, & in Cancellaria Apostolica de mandato nostro publicatam, quæ incipit, Finem litibus &c. observari cupientes, dilectis filiis causarum dicti Palatii Auditoribus mandamus, ut illam inter alias ejusdem Palatii constitutiones in libro, in quo illæ descriptæ sunt faciant describi.

§. 14. Et singulis annis dum aliæ constitutiones prædictæ leguntur, prima die qua, decursis feriis messium, & vindemiarum ad jura reddendum sedere incipient, pari modo, sicut aliæ leguntur, legi faciant & procurent.

§. 15. Volentes assertioni Auditoris causarum hujusmodi afferentis se aliquid de inibi contentis, de consilio seu consensu Coauditorum suorum facere, quoad consilium & consensum hujusmodi stari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

Contra Exules & Bannitos ab Urbe, minas pro habenda pace ab offensis vel eorum hæredibus, inferentes, eorumque nuncium scienter desuper afferentes.

Innoð similem prohibitionem statuit Six. V. infra in ejus constit. 6. contra omnes ipsi Exulibus & Bannitis favorem vel auxilium præstantes quoquo modo, in qua Bulla confirmatio hujus constit. comprehenditur, ibique totius materie Bannitorum per me adnotabitur. Tom. 2. fol. 532.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Licet ea quæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione, contra viros sanguineos, &c.

Omittitur hic residuum constitutionum Pii II. & Pauli II. quia ipsas Bullas habes supra fol. 373. Ad retinendas, & fol. 383. Viros.

§. 1. Et insuper, quia (sicut etiam facti evidentia demonstrat) in surrexit paucis temporibus citra inter homines facinorosos, homicidas, bannitos, seu diffidatos ab Urbe, pro eorum delictis & sceleribus, quædam prava, improba, & damnata consuetudo, quod cupientes reassidari, & ad Urbem redire (quod, nisi ab hæredibus occisi aut offensi pacem habeant, facere non possunt) per nuncios, aut literas, vel aliter læsis & offensam passis, acriter minantur, pollicentes se pejora facturos, nisi

pacem cum eis faciant, monentes etiam ipsos, ne ab eorum domibus discedant, brigam eis indicentes, ex quo hæredes ipsi, aliter injuriam passi, & interdum eorum consanguinei & affines, etiam hi qui in longissimo gradu sunt constituti, compelluntur aut pacem violentam inire, aut brigam sustinere, propter quæ alii ex hujusmodi impunitate in dies ad pejora perpetrandum inducuntur.

§. 2. Hujusmodi malis, prout tenemur, occurrere volentes, statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd omnes & singuli qui modo præmissis minati fuerint, & ambasciatam, aut literas, scienter, his quibus minantur, afferre audebunt & præsumunt; crimen læsæ majestatis similiter incurrant, & læsæ majestatis ac rebellionis rei censeantur, ac veluti tales competentibus iudicibus severissimè puniantur, & tam illi, quàm Ecclesiasticæ personæ talia perpetrantes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ existant, omnes & singulas sententias, censuras, & poenias, quas Paulus prædecessor, contra patrem, filium, fratrem, & propinquum, vel domesticum, offendentis, vulnerantis, vel mutilantis, occidentis, vel quocumque modo offendentes, promulgavit, eo ipso irremissibiliter incurrant.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædecessores præfati, in suis, & nos in aliis nostris literis prædictis, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Et ne quispiam de præmissis valeat ignorantiam allegare, mandamus præsentium nostrorum literarum tenorem, in Curia Capitoli, & aliis locis publicis dictæ Urbis, sono tubæ præmissis, publicari, ac in volumine Statutorum prædictorum, de verbo ad verbum describi, ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostræ approbationis, decreti, statuti, ordinationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo octavo, Idibus Septembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Quòd debitores occasione bonorum ripalium, in Ripis Almæ Urbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum cessionem non admittantur. Quòd quæ à Judicibus ipsarum Riparum, ad Cameram Apost. tantum appellari liceat.

Sanctio ista est confirmata à Paulo III. infra in ejus constit. 45. Cum postquam, ubi plenè de hac materia notabo, fol. 778.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Motu proprio, & ex nostra scientia &c.

Quoniam intelleximus, quòd nonnulli obligati mercatoribus apud Ripam & Ripetram Almæ Urbis mercaturæ exercitio vacantibus; prætextu & occasione moratoriarum, cessionis bonorum, petitionis, dilationis quinquennalis, securitatum, salinariorum, advocacionis causarum, & novarum commissionum, ac appellationum ad alios quàm ad Cameram Apostolicam, seu Commissarium, ut moris est interponendarum eorum solutionis, sæ dicto exercitio mercaturæ hujusmodi debentur, sepiùs evitare, seu retardare utuntur, & quodammodo immortales facere. Quo fit ut mercatores ipsi, tam qui victualia & mercimonia inibi fa-

Banniti minas inferentes pro habenda pace, & alii eas deferentes coercentur.

Clausula derogatoria.

Iustio publicandi hanc constit. Nota quod dixi in rub.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. 5. die 13. Sept.

XV.

Edita An. D. 1489.

Causa hujus constitutionis.

Prohibitio
admittendi
debitores ri-
pales ad bo-
norum cessionem per
quinquenna-
lem dilatio-
nem.

Appellandi-
que ad aliud
Tribunal
quam R.
Cam. Apost.

Clauſ. præ-
ſervativæ.

Iuſſio publi-
candi.

Dat. P. A. 5.
die 13. Julii.
Papæ ſubſ-
criptio.

XVI.

Edita A. D.
1490.

Proœmium.

ciunt per mare, aut ex Civita Vetula per terram ad Urbem pro commoditate & utilitate Curialium Romana Curia, quam qui in eadem Urbe resident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam & Ripetram prædictæ mercaturæ plurimum retrahentur ab exercitio prædicto, non sine incommodo & detrimento Urbis & Curialium præfate Curia, quorum interest victualium & aliarum mercimoniarum, quæ deferri solita sunt cura & diligentia mercatorum præfatorum, abundantiam habere.

§. 1. Ea propter volentes super hoc opportunè providere, Urbis Dohaneris, & Camerariis præfate Ripæ & Ripetæ, præſentibus & futuris, auctoritate Apostolica mandamus, quatenus de cætero debitores ipsos, qui nunc sunt, & in posterum erunt, præfatorum mercatorum tam venientium quam residentium, & tam civium Romanorum quam forensium, apud præfata Ripam & Ripetram pro tempore, huiusmodi moratoris, dilationibus, quinquennialibus, cessionibus bonorum, advocacione caularum, & appellacionibus, præterquam ad Cameram Apostolicam, ut supra interponendis, & novis commissiõibus, ac securitatibus salinariorum, exceptis illis quibus ex privilegio competit exercitium dictæ artis salinariorum duntaxat, uti volentes si debita ipsa contracta sint apud Ripam & Ripetram prædictas, & occasione mercimoniarum & victualium, quæ per mare, sive per terram, ac Civita Vetula ad illas pro tempore deferunt, seu deferri faciunt, super hoc nullatenus audiat, nec admittatis, minimeque ab alio audiri, & admitti permittatis. Sed illis penitus reiectis, præfatos debitores ad integram solutionem eorum quæ ipsos debere cognoveritis, efficaciter remediis opportunis compellatis.

§. 2. Decernentes per hoc nostrum Apostolicum decretum, quod in moratoris, dilationibus, quinquennialibus, cessionibus bonorum, advocacionibus caularum, appellacionibus, præterquam ad Cameram Apostolicam seu Commissarium, ut moris est, interpositis, seu interponendis, & novis commissiõibus & salinariis, exceptis iis qui supra, & aliis quibuscumque concessiõibus per nos forsitan concessis, & quas concedi contingeret, huiusmodi debita semper intelligantur excepta, etiam si in eisdem debitis occasione mercaturæ prædictæ mentio fieret specifica & expressa.

§. 3. Nec umquam per easdem seu quascumque alias concessiones seu rescipta, aut commissiões huic voluntati & decreto nostro derogatum quoquo modo intelligatur, nisi præſentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, quibus obnoxii erunt, & quantitatibus, in moratoris, ac aliis concessiõibus quibuscumque infereretur.

§. 4. Et ut præſens nostrum decretum perpetuum robur & effectum obtineat, quod ad perpetuam rei memoriam in volumine Statutorum dictæ Ripæ & Ripetæ describi & registrari mandamus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, idib. Julii, Anno 5. Placet & Motu proprio mandamus.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione S. Joannis Baptistæ Decollati, Misericordiæ nuncupatæ, in Alma Urbe nuper institutæ, ad piè consolandum morti à Judicibus condemnatos, curandumque eorum animæ salutem, & sepeliendum corpora eorumdem.

Eidem Confraternitati, multa privilegia plerique Pontiff. clargiti sunt, quæ referuntur & comprobantur infra à Pio V. in ejus constit. 91. Cum sicut, ubi notabo in Tomo 2. fol. 311.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

¶ Nter desiderabilia cordis nostri, illud intensis desideris affectamus, ut singulorum Christi-

delium quorum nobis ex commissi desuper Pastoralis officii debito cura imminet, generalis animarum salus proveniat, unde pia & salubria fidelium vota ad hoc tendentia, & aliàs ex quibus divini cultus propagatum augmentum, pii patris affectione prosequimur, ac plenis favoribus confovemus, & ut optatum fortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Christifideles ad impendenda propterea opportuna suffragia indulgentiis & remissionibus invitamus.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Universorum Confratrum Confratriæ seu Societatis Sancti Joannis Decollati de Urbe, nobis nuper exhibita peticio continebat, quòd cum plurimi, qui eorum demeritis id exigentibus, aut aliàs ultimo supplicio iustitia exigente puniebantur, non haberent in eorum ultimo vitæ statu qui ipsis ea quæ ad salutem animarum pertinent, ad memoriã reducerent, quam plures personæ in eadem Urbe residentes cupientes quantum possent animarum saluti eorum, qui sic decederent, providere & consulere, quandam Societatem, seu Confraternitatem ejusdem Sancti Joannis Decollati nuncupatam, fecerunt & ordinarunt; Et ut haberent ubi piis operibus circa præmissa exequendis convenire possent, quandam domum dirutam in dicta Urbe consistentem, & eis à dilectis filiis Confratribus Confraternitatis seu Societatis Fabrorum ejusdem Urbis concessam, sub certis modis, & conditionibus tunc expressis acceptarunt, & inibi unam Ecclesiam sub invocatione ejusdem S. Joannis aliàs ritè edificari fecerunt.

§. 2. Cùm autem sicut eadem peticio subjungebat, Confratres dictæ Confraternitatis seu Societatis Sancti Joannis nulla bona ad ipsam Confraternitatem spectantia habeant, nisi prout illius Confratres de elemosynis piè erogatis acquisiverint, intendantque Ecclesiam prædictam ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Ecclesiasticis ornamentis pro divinis inibi celebrandis officiis necessariis ornare & communire, ac unum Capellanum, qui inibi Missas & alia divina officia celebret, & ultimo supplicio damnatis in eorum ultimo vitæ statu assistat, eorumque confessiones audiat, & Ecclesiastica Sacramenta ministrat, tenere, & ad omnia præmissa peragenda ipsorum Confratrum Sancti Joannis facultates non suppetant, sed sint Christifidelium suffragia plurimum opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Joannis huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut concessiõni dictæ domus eis ut præmittitur factæ, & in ipsa domo Ecclesiæ ædificatiõni huiusmodi, robur Apostolicæ confirmatiõnis adjicere, ipsosque Confratres Confratriæ S. Joannis huiusmodi, nunc & pro tempore existentes jurisdictioni Auditoris caularum Curia Cameræ Apostolicæ generalis duntaxat nunc & pro tempore existentis subijcere, aliàsque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur ipsos Confratres Confratriæ seu Societatis S. Joannis huiusmodi, & eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicatiõibus inclinati, concessiõnem dictæ domus eisdem Confratribus S. Joannis, ut præfertur, factam, & in illa Ecclesiæ huiusmodi ædificatiõnem, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, eisdemque Confratribus, quod dictam Ecclesiam pro divinis officiis & Missis inibi celebrari faciem, ac etiam si hoc elegerint, & sepeliri inibi voluerint, pro ultimo supplicio damnatorum prædictorum sepulturis tenere, & in ea dictos ultimo supplicio damnatos cujusvis licentia super hoc minime requisita ad sepulturam admittere.

Quidam in Urbe residentes Confraternitatem laicorum, ad piè confortandum, & sepeliendum damnatos ad mortem instituerunt, & Ecclesiam S. Joannis decollati edificari curarunt.

Eamque piolum elemosynis perficere, Capellanumque ibi ad audiendas damnatorum confessiones, eisque que sacramenta ministranda habere intendentes, supplicant huic Pont. pro opportuna provisione & Confraternitatis approbatione.

Qui propterea eam approbat, & sepulturam damnatorum in d. Ecclesia concedit.

Capellanog; dar facultatem damnatos consolandi, confessiones audiendi, & Sacramenta ministrandi.

Statuta condendi sodalitati auctoritatem concedit.

Confessioneque eligendi, qui confratres in casibus hic non reservatis absolvar. & vota commutet. Ad hoc videnda est const. 115. Clem. VIII. Quæcumque. in Tom. 3.

Privilegium fori A. C. confratribus largitur.

§. 4. Quòdque unum presbyterum ^{secularem} aliàs idoneum in eorumdem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amovibilem, qui etiam dictorum damnatorum confessiones audiat, & si petierint Eucharistiæ & alia Sacramenta, eis ministrat, & usque ad ultimum vitæ spiritum eos consolando, & ut spem in Domino ponere habeant exhortando assistat, habere & tenere.

§. 5. Ac quod ipsi Confratres, statuta & ordinationes aliàs rationabilia & honesta pro conservatione & directione ipsius Confraternitatis S. Joannis, quæ postquam facta & ordinata, & per majorem partem ipsorum Confratrum approbata fuerint, juxta illorum ordinationem observari debeant, facere & ordinare.

§. 6. Necnon universis & singulis utriusque sexus ejusdem Confraternitatis S. Joannis Confratribus, præsentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum, sæcularem, vel cujusvis Ordinis religiosum, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, in casibus Sedi Apostolicæ reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedem præfatam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis vel occupationis, aut devastationis terrarum; & maris Romanæ Ecclesiæ mediætæ vel immediætæ subjectarum, offensæ personalis in Episcopum vel alium Prælatum, devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis verò quoties opus fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apostolorum, & S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quòdque Confessor, quem duxerint eligendum, omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint semel in vita & in mortis articulo plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Rom. Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persisteribus, auctoritate Apostolica concedere valeat, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus pariter & indulgemus. Sic tamen, quòd idem Confessor de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam eisdem Confratribus per se ipsos si supervixerint, vel per alios, si forsan tunc transferint faciendam injungat, quam ipsi confratres vel alii facere teneantur, ut præfertur. Et ne, quod absit, propter hujusmodi gratiam vel concessionem ipsi Confratres reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus quod, si Confratres prædicti à sinceritate fidei, unitate Rom. Ecclesiæ prædictæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio ac præsentis literæ hujusmodi, quoad facultatem eligendi Confessorem hujusmodi, eis nullatenus suffragentur.

§. 7. Præterea ne contingat Confratres prædictos coram diversis Tribunalibus trahi, eos & ipsorum quemlibet, ac bona ad ipsam Confraternitatem S. Joannis nunc & pro tempore pertinentia, curæ & jurisdictioni, omnimodèque potestati quoad singulas causas, civiles, reales, vel personales Curie causarum Cam. Apostolicæ Auditori generali nunc & pro tempore existenti, ita ut coram eo dumtaxat, & non coram alio Judice, ordinario vel delegato dictæ Urbis, pro quibuscumque causis ipsius Confraternitatis (pœnam sanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conveniri, trahi, evocari seu reconveniri possint & debeant, eadem auctoritate submittimus

& subijcimus per præsentem, necnon sententias & processus, quos & quas in contrarium haberi & promulgari contigerit, nullius roboris vel momenti existere eadem auctoritate decernimus.

§. 8. Et si forsan contigerit aliquos sic ultimo supplicio damnatos, in eorum bonis seu aliqua parte eorum Confraternitatem hujusmodi hæredes institueret, vel aliqua eis relinquere velle, quòd ipsi Confratres in bonis in quibus hæredes, seu quæ eis per dictos ultimo supplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (sine præjudicio Fisci) succedere, & illa in iudicio & extra ubicumque ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere possint, etiam si forsan in institutionibus seu relicta prædictis juris solemnitates observatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum sic instituentium vel disponentium, verbo vel scripto, per duos aut tres testes, aut aliàs legitime constiterit, eadem auctoritate statuimus & ordinamus.

§. 9. Et insuper cupientes ut Ecclesiæ prædictæ S. Joannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentisque & ornamentis Ecclesiasticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Christianis frequentetur, ipsique Christiani eò devotius ad eandem Ecclesiam S. Joannis confluant, quòd ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ uberius conspexerint se resectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Christianis verè pœnitentibus & confessis, qui prædictam Ecclesiam à primis vespere usque ad secundas vespere Festi Decollationis ejusdem S. Joannis devotè visitaverint, & inibi manus adjuatrices porrexerint, vigintiquinque annos de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus etià quoad hujusmodi Indulgentiam perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quòd si Ecclesiam prædictam S. Joannis visitantibus, & inibi manus adjutrices porrigentibus, aut pias elemosinas erogantibus, aliqua indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per nos concessa fuerit, præsentem literæ quoad indulgentiam hujusmodi vigintiquinque annorum nullius sint roboris vel momenti.

§. 10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1490. decimo Calendas Septembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Contra impediens quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cujuscumque Judicis causarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum factores, Notariosque instrumenta hujusmodi executionum dare recusantes.

Contra prædictos, habes etiam infra Leon. X. constitut. 30. In Supremo. Clem. VII. constit. 39. Romanus, & Gregor. XIII. constit. 19. Ad Romani, in Tomo 2. Et in eisdem Summi Pont. quotannis, anathematis censuras innovant in die Cænæ Domini, ut de his bullis dicam infra in Pauli V. constit. 63. Tom. 3.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Officij nostri debitum, quo sumus universis nostræ curæ creditis, in justitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum nos inducit, ut hujus sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritatem & honorem præservemus, ac opportuna provisionis remedia etiam adhibeamus, per quæ jus suum quisque consequi valeat, & justitiam exquisitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare satagentium malitiis obvietur, transgressorè que debitis afficiantur pœnis, ut à similibus abstinere discant; & alii, si non virtutis amore, & justitiæ zelo inducti, saltem

Hæreditateque à condemnatis habere posse indulget, sine præjudicio Fisci, etiam in vim dispositionis non habentis juris solemnitates.

Indulgentiam 3. Ecclesiam visitantibus, & manus adjuatrices porrigentibus concedit. Quoa: porrectionem manus adjuatrices habes revocationem Pii V. in ejus const. 30. Et si dominici. in Tom. 2.

Contrariis derogat.

D. P. An. 6. die 23. Aug.

XVII.

Edita An. D. 1491.

Præmissum.

Citationes & mandata iudicium Rom. Curia, multis modis exequi imperantur.

formidine pœnæ perterriti, talia committere non præsumant.

§. 1. Sanè multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non sine maxima mentis nostræ perturbatione) accepimus, quod sæpissimè contingit, & quodammodo in quamdam consuetudinem, seu potius abusum deductum est, ut cum aliqui ad Romanam Curiam (ad quam, utpotè communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere soliti sunt pro iustitiæ complemento, in causis potissimè ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, consequendo) accedunt, & causas in eadem Curia, Palatii Apostolici causarum Auditoribus, seu aliis Iudicibus, contra eorum adversarios committi, & citationes ad partes, ut moris est, & styli antiquitus in eadem Curia observati existit, decerni obtinuerunt, hi contra quos huiusmodi citationes executioni mandari debent, ad iudicia secularia & aliàs verita, Principesque & Potentatus seculares recursum habentes, tam personis sic agentibus, quam notariis publicis, & aliis, etiam quibuscumque Curforibus nostris, huiusmodi citationes exequi volentibus, per principales seu iudices, & officiales seculares huiusmodi, sub formidabilibus pœnis inhiberi & præcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & ut jam factas executiones revocent, seu saltem etiam iuramento adstringi, quòd de executionibus huiusmodi relationes non faciant, aliàsque ne huiusmodi executiones fiant, diversimodè impediunt; & quandoque clerici, quibus in beneficiis Ecclesiasticis competet, beneficia ipsa ad suorum adversariorum instantiam resignare, & iura jus nullum habentibus dimittere compellantur; Notarii verò, seu tabelliones publici, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, plus temporalem quam æternam pœnam merentes, de huiusmodi citationum executionibus, & inhibitionibus seu impedimentis circa illas præstitis, etiam in virtute per eos in ipsorum creatione ad notariatus sive tabellionatus officium præstiti iuramenti, ab his quorum interest requisiti, metu pœnarum temporalium huiusmodi, instrumenta publica desuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de his se rogatos facere non audent, ex quo iustitia perit, seu saltem retardatur, beneficiaque Ecclesiastica multotiens absque titulo canonico detinentur occupata; mandata verò Apostolica contemnantur, & auctoritas Sedis prædictæ vilescit, liberraque Ecclesiastica conculcatur.

Hic idèd Pont. infligit pœnas omnibus contra quos causæ in Curia commissæ sunt, impediuntibus citationes & alia mandata iustitiam vel gratiam continentia.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo possumus, huic morbo ne ulterius invalescat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apostolica, hac nostra perpetua constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singulæ personæ, tam seculares quam regulares, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & præminentia, seu ordinis existant, contra quas in eadem Curia causæ, quæ in illa tractari consueverunt seu possunt, de jure vel consuetudine commissæ sunt, vel in futurum, tam per appellationem, seu devolutionem ad illam, aut aliàs quomodolibet committerentur, & quæ citationes huiusmodi in vim commissionum Apostolicarum, decretas vel decernendas, aut quævis alia mandata, seu rescripta Apostolica, iustitiam vel gratiam continentia, quò minus juxta illorum tenorem executioni demandentur, per se vel per alium, seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire aut impediri facere, seu clericis, ut beneficia Ecclesiastica renuncient, aut juri in illis sibi competenti cedat, vel ut à prosecutione causarum, & iurium huiusmodi desistant, mandari facere præsumpserint, aut pro illis impediendis & renunciandis, ad principes seu officiales seculares, publicè vel occultè, per se, vel alium, quovis quæsito colore, recursum habuerint, causam perdant, & omne jus, tam in petitorio quam possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis

competens, eo ipso amittant, & ad beneficia sic renunciatâ obtinendum inhabiles existant.

§. 3. Aliæ verò personæ Ecclesiasticæ, seu etiam seculares, quas causa huiusmodi non tangit, executionem citationum huiusmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, seu rescriptorum, & provisionum Apostolicarum, ut præmittitur, impediunt, aut impediuntibus huiusmodi, auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè præstantes, cuiuscumque conditionis vel præminentia existant, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti, & satisfactione prævia) ab alio quam à Romano Pontifice pro tempore existente, & canonicè intrante, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

§. 4. Notarii verò, sive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac provisionum huiusmodi faciendis, aut quominus fiant inhibitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica desuper ad instantiam interesse habentium, seu interesse prætendentium (satisfacto tamen de congruo salario) conficere recusaverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, fiantque infames eo ipso, & eorum instrumentis sive scripturis publicis postmodum per eos super rogibus postea factis & conficiendis, donec ab huiusmodi reatu perjurii absolutionem, & infamiae absterisionem obtinuerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur.

§. 5. Et ut huiusmodi constitutio & statutum ad singulorum notitiam deducantur, & universis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientia præcipimus & mandamus, quatenus statutum & constitutionem nostram huiusmodi, per se vel alium seu alios, in eorum Ecclesiis, vel civitatibus publicent, seu publicari faciant; ac constitutionis huiusmodi copiam, cathedralium Ecclesiarum valvis, ita quòd verisimiliter ad singulorum notitiam pervenire valeat, affigi faciant.

§. 6. Necnon pro tempore existenti curia causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, ut instante Procuratore Fisci nostri, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, contra omnes & singulos etiam qualitercumque prærogativatos, quos prædictas sententias & pœnas sibi incurrisse constiterit, eisdem sententiis, & pœnis illaqueatos ramdiu publicè nunciet, & faciat ab aliis nunciari, ac ut excommunicatos ab omnibus archiis evitari, & nihilominus legitimis per eum desuper habendis servatis processibus, sententiis, & pœnas præfatas iteratis vicibus, aggravare, auctoritate Apostolica procuret, donec ipsi sic excommunicati, absolutionis beneficium, satisfactione prævia, meruerint obtinere.

§. 7. Volumus autem constitutionem, & statutum huiusmodi, in Cancellaria Apostolica publicari, & in Quinterno Cancellaria prædictæ, inter alias inibi descriptas constitutiones adnotari, & describi, ac post duos menses à die publicationis huiusmodi computandos, omnes absentes, præsentis verò in eadem Curia, post diem publicationis huiusmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ constitutiones de curia concedi consueverunt.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, & excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; quod quidem indultum decernimus eis, quacumque auctoritate muniti sint, in hoc aequaliter suffragari non posse, quo minus huiusmodi sententiis, & pœnis subjaceant. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo

Aliis verò quos causæ non tangunt, & impediuntibus, ut supra & illorum favoribus, excommunicationis pœnam imponit.

Notariis que instrumenta executionum dare recusantes, aliis pœnis innodat.

Ordinariis publicationem huius Bullæ præcipit.

Executorem deputat A.C.

Iussio publicandi hanc Bullam.

Clausula derogatoria.

Dat. P. An. 8. die 25. Jan.

Subscrip. PP. Publicatio in Cancellaria.

nonagesimo primo, octavo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno Septimo.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Legta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo primo, Die verò ultima mensis Jan. Pontificatus Innocentii Papæ VIII. Anno 7.

XVIII.

Contra non solventes in festo SS. Petri & Pauli Apostolorum census R. Cam. Apost. debitos.

Ampliozem dispositionem habes infra in hoc Tom. 1. in Paul. IV. const. 11. Incumbentia. & Greg. XIII. const. 63. Ad Romani, ubi notabo, in Tomo 2.

Edita An. D. 1492.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Causa constituit.

DECET Romanum Pontificem JESU CHRISTI in terris Vicarium, qui militanti Ecclesie præest, illius jura tueri, & conservare illæsa. Sanè, sicut accepimus, nonnulli in civitatibus, terris, castellis, fortalitiis, & locis aliis temporalis dominio præfata Ecclesie subiectis, & in temporalibus Vicarii, Feudatarii, & Governatores, seu emphyteutæ, perpetuò & ad tempus deputati, constitutum censum in investituris & concessionibus quas de illo habuerunt, in festo beatorum Apostolorum Petri & Pauli de mense Junii solvi constitutum, præfata Ecclesie solvere non curant, in animarum suarum periculum, & ejusdem Ecclesie detrimentum.

Monet omnes ut solventes debitos census R. C. Apost. in festo SS. Petri & Pauli.

§. 1. Nos igitur qui alios in sua justitia conformemus, nolentes præfata Ecclesie pro posse nostro jura negligere, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, & certa scientia, Apostolica auctoritate monemus & requirimus eos & quemlibet eorum, ut censum & canonem quemcumque, quem pro factis eis seu eorum auctoribus concessionibus, Camere Apostolicæ solvere tenentur annuatim, in illa celeberrima die, qua hujusmodi census ipsi Camere generaliter solvi consueverunt, videlicet in festo Apostolorum præfatorum Camere Apostolicæ persolvant in loco dictæ Camere, ubicumque illa pro tempore adesse contigerit.

Monetque omnes quibus data est dilatio ad solvendum, vel commissum est ut aliis solvent, ut dicta die probent causas propter quas non solvent.

§. 2. Monemus insuper & requirimus illos ex eis quibus concessum vel mandatum foret, aut pro tempore mandari contingeret, quòd censum per eos debitum alicujus dictæ Camere creditoribus aut ibi quàm in dicta Camera solvant, seu ad solvendum ulterior dilatio data foret, ut per suos legitimos procuratores, & nuncios cum sufficienti mandato in eadem Camera in festo prædicto compareant, & se fore pro eisdem eis concessis civitatibus, terris, & castris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios, & gubernatores, sive emphyteutas pro dicta Ecclesia, & ad talis census solutionem ea die propterea dictæ Camere obligatos fateri, & recognoscere, ac causas quare in ejusdem census solutione cessant, ea die allegare & probare debeant coram Prælatibus, Præsidentibus, & Clericis dictæ Camere sub pœnis in concessionibus eis factis hujusmodi appositis, & aliis à jure statutis.

Et non decentes pœnas privationis incurrant.

§. 3. Alioquin eos cessantes in census, & canonis hujusmodi solutione, reputari & haberi debere perinde, ac si super illius solutione nil innovatum extitisset, eodem motu, scientia & auctoritate decernimus. Ac eisdem Prælatibus & Clericis committimus & mandamus, ut illos qui monitioni hujusmodi paruisse coram eis non docuerint intra unum mensem computandum post dictum festum, pœnas privationis Civitatum, Terrarum, Castrorum, Fortalitiarum, & locorum hujusmodi juxta suarum investiturarum, & concessionum tenorem incurrisse declarent, & eos à civitatibus, terris, castris, fortalitiis, & locis hujusmodi pro quibus censum non solverunt, studeant effectualiter amoveri: Contra dictores per censuras Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, seu si Communitatibus, Universitatibus, vel personis præfatis, aut quibusvis aliis communiter vel divisim à Sede Apostolica indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

& 1485. Derogatio contrarium.

§. 5. Et quia difficile foret præsentis literas ad singulas provincias, & alia loca deferre, & illas in eis publicare, volumus quòd literæ ipsæ in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe affigantur, & per decem dies continuos, dum ibidem solemnis Missa celebratur, per Canonicos ejusdem basilicæ teneantur, quòdque illarum affixio & publicatio facta de illis perinde omnes quos concernunt, ardeat, ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

Fides transumptorum.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ monitionis, requisitionis, decreti, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, sexto Nonas Maji, Pontificatus nostri Anno octavo.

Dat. P. An. 8. die 2. Maji.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, Indictione decima, die verò vigesimatercia mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Innocentii divina providentia Papæ Octavi, Anno octavo, ac vigesima quinta ejusdem mensis, retrospectiva bulla affixa, & publicata fuit in valvis Basilicæ Apostolorum Principis de Urbe, & in valvis audientie, dum ibidem Missa solemniter celebraretur, & maxima gentis multitudo intrantium, & exeunantium ibi erat, per me Bartholomæum.

Publicatio.

B. de Miranda Curf.

S. Leopoldi Austriæ Principis Canonizatio, & inter sanctos Confessores adscriptio, cum suæ Festivitatibus institutione pro die 15. mensis Novembris.

XIX.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. SACROSANCTAM Matrem Ecclesiam adstitisse à dextris Dei Reginam, in vestitu deaurato circumdatam varietate, non ab re per Prophetam traditur. Regina equidem, quæ illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes justitiam faciunt, desponsata sit. Unica ejus Columba; Luna perfecta in æternum; Arcurus per gyrum nocturna spatia perenni lumine illustrans; Lucifer qui nescit occidere; Aurora hicin crepusculo caligantis sæculi coruscans; & in diem lucidum in regno Cælorum sese diffundens; Regina quæ illi serviat cui servire regnare est; illi fidem habeat, illi se totam committat. Regina quæ Christi fideles sub umbra alarum suarum extremo carcere, ad regna cælorum perducit, ubere de cælo pleno lactet atque inebriet, ex multis ærumnis nos eripiens regni cælestis cum Christo Domino participes efficiat. In vestitu inquit deaurato. Vestimentum Ecclesia sanctam fidelium vitam esse profitemur; nam sicut tota Ecclesia vestimentum est Christi, ita fideles quoque ejusdem Ecclesie vestimentum esse arbitramur. Vestimentum scilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, sed per justitiam in Deum, per simplicitatem cordis tenens vestimentum innocentie, quam homo à Deo plasmatus accepit, malè à serpente persuasus perdidit, ad quam recuperandam penitentia, & Dei misericordia induimur. Vestimentum deauratum, splendore sapientie aureo perlucens; Clara enim est sapientia, quæ nunquam marcescit, facile videtur ab his qui eam diligunt, &

Quod in Psalmo 44. inquit David de Regina in vestitu deaurato, plenè hic Pont. exponit, de Ecclesia militanti.

invenitur ab his qui eam quærunt. Doctrina est disciplina Dei, electrix operum illius, qua nihil locupletius; quæ operatur omnia, artifex omnium, quæ apud turbas claritatem, & honorem apud seniores præstat. Vestimentum deauratum perfectione auri id est justitiæ, qua nihil humano generi utilius; Dilectione disciplinæ, ex qua custodia legum emanat, legum autem custodia, consummatio est incorruptionis. At verò incorruptio facit nos esse Deo proximis, per quam beatitudo æternæ vitæ à nobis comparatur. Circumdatus Ecclesia dicitur varietate gratiarum, administrationum & Officiorum, juxta verbum Apostoli: Divisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus eas conferens; divisiones administrationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Circumdatus varietate potestatis, Ordinis, status, & variarum Ecclesiarum decore, quæ veluti adolescentulæ, hanc de qua sermo est Catholicam Ecclesiam, quasi matrem observant, non vetustæ per culpam, sed novellæ per gratiam, non senio steriles, sed ad spirituales congruè fecunditatem & nova semper prole pullulantes. Nam à justo Abel unde Ecclesiæ exordia trahimus, in hanc usque diem quot Sanctos Orbis terrarum habuit, tot quasi palmites protulit, ex quibus varii in dies surgunt furculi in hac vinea nostra Sabaoth, quam licet immeriti præstante Domino fortiti sumus excolendam, seruntur. Circumdatus varietate, quòd alia triumphantis, alia militantis Ecclesiæ species existat. De triumphanti Domini sponse re promittitur; Ego ero eis, quicquid ab hominibus justè desiderari potest; Ero illis honor, gloria, salus & vita, virtus & copia, pax & omne bonum. Militans autem Ecclesia fundæ non ineptè assimilatur; nam sicut funda in gyrum versata, lapides exeunt quibus adversarii feriuntur, & Goliath prosternitur, ita ex sancta Ecclesia, dum per varias procellas & tempestates fluctuantes hujus sæculi per tribulationum circuitum rotatur, fortes viri prodeunt, quibus quasi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoste humani generis nequissimo à Christi tyrionibus triumphatur.

§. 2. Hanc ipsam Ecclesiam Deus Omnipotens, mira quadam dispositione & potestate fundavit, pretioso unigeniti Filii sui Domini Nostri JESU CHRISTI sanguine dotatam esse voluit, multiplici Spiritus sancti gratia ornavit, Apostolorum simplicitate & fide roboravit, quos ignaros delegit, ut populos non tam sermo illorum, quam causa ad credendum adduceret. Martyrum tormentis, cruciatibus, constantia, & trophæis stabilivit repressa paulisper, quinimò confusa infidelitatis sævitia; & inimico homine supereminante zizania, crescente, multiplicatæque hereticorum pravitate; Doctorum cœlesti doctrina illuminavit, & demum Confessorum, Virginum, aliorumque Sanctorum inreperita confessione, solerti cura exemplisque imitatione dignissimis, adversus Satanæ insidias circumdedit.

§. 3. Inter autem alia saluberrima sanctitatis exempla divina misericordia, sydus quoddam Mundo fulgere dedit, Beatum Leopoldum Austriæ Principem, Pium Marchionem cognomento appellatum, innocentia, sapientia, & justitiæ vestimentis quibus vestiri Ecclesiam præduximus, decorum bonitate, mansuetudine atque clementia conspicuum, simplicitate, continentia, & munificentia præclarum, cujus integritas, vitæ sanctimonia, humilitas, pietas, fides, adeò apud Christi fideles invaluerunt, ut una omnium Germanorum voce, pro Sancto hæctenus celebratus fuerit; cujus liberalitatem Christianæque religionis cultum nonnulla Monasteria, & quidem celeberrima ab eo cum amplissimis censibus constructa, alia etiam magno sumptu illustrata abundè testantur. Hic Princeps optimus, Sacerdotes, & viros Religiosos admodum coluit, summoque Pontifices tanta veneratione prosecutus fuit, ut ab Innocentio II. Romano Pontifice prædecessore nostro peculiaris S. Petri filius appellare-

tur, & Apostolica commendatione atque ea plenaria, quam vulgò dicunt, absolutione dignus ab eodem Innocentio etiam mortuus judicatus fuerit. Hic vir Dei in summis opibus educatus, in magna peccandi licentia constitutus, conjugalibus curis implicitus, principatus regimine impeditus; sedulo tamen pietatis & misericordiæ munera subibat, lassos roborans, vacillantes confirmans, oppressos sublevans, inopes fovens. Inter curas domus, inter conjugales anxietates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus sollicitudines, inter studia tot laborum immaculatum sese ab hoc sæculo custodivit, & temporalia tractando æterna disposuit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Austriæ regens, & quod majus est illis præcipuè temporibus, quibus propter Henricorum patris & filii mutuas concertationes, & postea propter Henrici Quarti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bellis, incendiis, & agrorum vastationibus tumultuatum est, summa cum justitia, humilitate, & tranquillitate cuncta administravit, & aliis cæde & sanguine madentibus, creditam sibi Austriæ Provinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retributionis, & pacis præmia à Deo Optimo Maximoque, qui centuplicato scœnore merita hominum pensat, est consecutus.

§. 5. Præstant nunc hujus sæculi amatores, ad peccata excusanda, conjugales, familiares, civiles, aut regales solii molestias, sæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo divina providentia eos circumscriptis, excusationes omnes circumvenit, aditum humanæ tergiversationis conclusit, & quasi aranearum telas, commenta humanæ fragilitatis dirupit. A Deo creati & redempti, Deum debitis honoribus non colimus, & quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantum negligimus, sed blasphemamus sæpenumerò. Adhibita sunt præcepta divinæ & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiversamur. Addita sunt cœlestis præmia gloriæ, indicta pœnarum diversa genera, censura correctionis inventa, ab illis faciem quasi rebelles avertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos nostros proposita, ipsa quoque imitari contumaciter recusamus, imbecillitatem nostram, sæculi sollicitudines, cum de salute nostra agitur, causamur. Leopoldi nobilis Principis conjugati, ac multorum filiorum, ac subditorum cura irretiti, clarissimo exemplo admonemur, ut omni excusatione semota, per hæc temporalia ita cautè ambulemus, ita sanctè nos exerceamus, ut æterna non amittamus. Allecti spe momentaneæ hujus prosperitatis, perpetuitate gloriæ cœlestis non fraudemur, sed mundi molestias, illecebras aut dignitates contemnendo, ad cœlestem patriam totis viribus contendamus.

§. 6. Hujus Beati Leopoldi sanctimoniam Deus Omnipotens innumerabilibus miraculis ad ejus invocationem editis comprobavit, miraculis profectò quæ tum in facti substantia, tum in eo quod factum fuit, tum in modo faciendi & ordine, vim & potestatem totius naturæ exceperunt. Quis enim non miretur, cum audiat per Dei æterni misericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paraliticos, artheticos, febricitantem, podagra laborantem, pristinae valetudini illicò restitutos? Quis non magnalia Dei in hoc Sancto agnoscat, cum ideat intercessionibus ejus claudos rectè ambulasse, apostematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus constitutum, pedicis manicisque vincitum, perforamen unde hominis impossibilis exitus erat, eductum evasisse? In variis vitæ periculis positos, illætos servatos esse? Quis non tota mente obstupescat, & Deo Optimo Maximoque præconia manifesta dicat, cum liquido deprehendit, meritis, ac precibus hujus Sancti viri mortuos suscitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cæcos illuminatos? Surdis auditum restitutum esse? Maxima sunt hæc sanctitatis & divinæ approbationis signa, humanam expectationem & spem excedentia, & tamen clarissimis documentis comprobata sunt.

In quadraginta annis Principatum Austriæ turbulentissimam etiam temporibus in pace rexir.

Ejusque vitæ exemplo, amatorum sæculi excusationes dirupit, & illecebrarum contemptum docuit.

Multis miraculis celebris fuit.

Quam subdit Deum multorum agmine Sanctorum roborasse.

Et inter eos Leopoldum Austriæ Principem multis virtutibus ornatum, & Marchionem Pium cognomento appellatum suscitasse.

Anno 1485. ad Deum migravit, & ad hæc usque tempora Populorum devotio percrebuit.

Rodolphus idem Austriae Dux per illius canonizationem, Innocentio vi. supplicavit.

Qui de ejus vita inquisitionem fieri edixit.

Ejus superveniente obitu, & bellorum turbibus, usque ad Pauli II. tempora intermissa fuit.

Qui ad Imperatoris Principum, & Prælatorum Germaniæ preces tribus Card. eam commisit.

Illo defuncto eidem apud Sixtum iv. pro d. Canonizatione infisterunt.

Is d. Inquisitionem Cardinali in Germania Legato commisit, qui eam perfecit, & Papæ attulit.

Processibus per tres Cardinales ad hoc assumptos examinatis, & primū Sixto ac deinde in Consistorio relatione habita, Canonizatione conclusa fuit.

Sixto defuncto, hic Pont. Leopoldum Sanctum esse pronunciat, & Confessorum numero adjungit.

§. 7. Quinimo ab anno Christi millesimo centesimo trigesimo sexto, quo Leopoldus vita sanctus ex terris ad caelestem Hierusalem transivit, in nostra usque tempora & præsentem diem, magis atque magis manifestata mira de illo ex mentibus hominum in Austria præcipue, & per omnem Danubii ripam, devotio caelitus infunditur. Incredibile dictu quanta cum veneratione corpus ejus, quod in Monasterio Beatæ semper Virginis & Matris Dei Mariæ ab eo condito, in loco quod novum Claustrburgum appellatur Pataviensis dioceseos sepultum est, à Christianis fidelibus videretur, quibus votis celebretur pia ejus memoria. Memoratu difficile esset, quot & quantis tabellis & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminariorum copia perlustratur. Procumbit supplex ante tumulum languentium & rogantium turba, opem Leopoldi implorans, nec expectatione irrita discedit.

§. 8. Hujus veneratione, & permultorum populorum salute, Rodolphus Austriae Dux impulsus est, ut Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempestate præfidenti supplicaret, quatenus Leopoldum Sanctorum Catalogo adscribere dignaretur.

§. 9. Qui re perspecta quam sapientissimè de vita & miraculis, ac fama ejusdem Leopoldi ex more institutisque majorum, cum consilio Sacri Senatus inquisitionem tunc Archiepiscopo Pragensi, & aliis collegis delegavit.

§. 10. Verùm cum ea de re agi cœptum esset, morte Innocentii, surgentibusque bellorum inter Australes & Pannonios diversis turbibus, immensisque procellis in Ecclesia Dei exortis, usque ad tempora Pauli Secundi prædecessoris nostri, inquisitione intermissa est.

§. 11. Charissimo autem in Christo filio Fridrico Romanorum Imperatori Augusto, Prælati, & Principibus Germaniæ apud eundem Paulum multis precibus, tam sancti viri Canonizationem absolvi petentibus, tribus S. R. E. Cardinalibus, de fratrum suorum consilio demandatum est à Pontifice præfato, ut solemnem inquisitionem ea in re adhiberent, & processus consuetos tum per se, tum per subdelegatos facerent, quod magna ex parte confectum erat, cum evocato ad Dominum Paulo sanctæ memoriæ, Sixtus Quartus prædecessor noster in hac sancta Sede divina providentia constitutus est.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementius agendum apud Sixum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt; ut tam sanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

§. 13. Is ut certiori fide, quæ de miraculis & vita Leopoldi aferebatur perciperet, Venerabili fratri nostro Marco Episcopo Prænestinensi, tunc tituli S. Marci presbytero Cardinali, & in Germania Legato, ut præmissa percunctaretur injunxit, qui locupletissimam de illis omnibus relationem per pullica acta, & legitimos processus eidem attulit.

§. 14. Dehinc processibus & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Episcopum Portuensem, Marcum prædictum Prænestinensem illo tempore Episcopum assumptum, ac F. S. Eustachii Diaconum Cardinalem, commissarios discussis, privata primo relatione eidem Sixto facta, postmodum in Sacro Sentu referente prædicto Venerabili fratre R. Episcopo Portuensi dilucidè reexaminata, & ex illorum sententia Canonizatione conclusa, sicut Domino placuit.

§. 15. Sixto vita facta, nobis qui eidem in onere & honore per divinam misericordiam licet indigni successimus, referatum est, ut supremam manum tam sanctæ approbationi apponeremus. Consilio itaque habito rursus Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium publica concione, omnia prout ex ordine gesta erant, Leopoldique vitam, miracula, & reliqua merita per Advocatum Consistorialem proponituravimus. Demum voca-

tis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælati, in frequenti eorum confesso, assistentibus nobis eisdem Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, singulorum vota Prælatorum scrutati sumus. Quibus Spiritus sancti gratia cooperante, manibus, pedibusque ut ajunt in eam sententiam devenientibus, quod Leopoldus merito Sanctus à nobis canonizandus esset, hunc in locum & publicum suggestum hac ipsa die conscendere decrevimus, ut opitulante Domino votis, precibusque fidelium adjurantibus, ipsum Leopoldum fratrem definiremus, & pro sancto venerari debere ab universis & singulis Christianis mandarem. Sicque hodie sermone per nos habito, re divina peracta & reliquis solemnitatibus adhibitis, ad hanc sanctissimam Canonizationem procedendum duximus. Cum autem verbo Sapientiæ Dominus affirmet homini qui eum laudaverit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi sui exaltabitur, in plenitudine sancta admirabitur, in multitudine electorum habeat laudem, & inter benedictos benedicetur, mirumque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus sit plenitudine caelestis gratiæ admirabilis resurgat; restat ut nostra approbatione inter electos & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abundè impartiemur, si eum inter Sanctos Ecclesiæ adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis & solemnibus supplicationibus, votisque in Missarum celebrationibus aliisve divinis officiis invocandum, Apostolica auctoritate judicaverimus. Ad laudem igitur æterni Dei, individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad fidei Catholicæ robur & ornamentum; ad religionis, Christianæ cultum augendum, auctoritate D. N. JESU CHRISTI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum, & nostra, de Venerabilium fratrum nostrorum consilio statimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Austriae Marchionem, Sanctorum Catalogo adscribendum, & publica veneratione pro Sancto observandum, sicut & nos illum in præfatarum manifesta voce Sanctorum Catalogo annectimus, ac minorum Confessorum numero adjungimus, publicè Sanctum definimus, profitemur & veneramus.

§. 16. Statuentes festum ejusdem, die 17. Kal. Decembris debere celebrari, & ipso festo ejus sepulchrum quod in prædicto Monasterio existit visitantibus, & pro manutentione dicti Monasterii manus porrigentibus adjutrices; septem annos & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Ecclesiæ misericorditer perpetuis temporibus concedimus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1485. octavo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

ALEXANDER SEXTUS PONT. CCXVIII.

ANNO DOMINI MCDXCII.

Alexander sextus Hispanus, Rodericus Borgias Lenzolius Valentinus antea dictus, Jofredi filius. Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ, Collegii Decanus, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicancellarius. Creatus 3. Idus Augusti Anno Domini 1492. Coronatus pridie Kal. Septembris eodem anno. Vixit annos undecim, & dies octo. Creavit Cardinales 45. Obiit 15. Kal. Septembris, anno salutis 1503. corpus ejus in sacrario Basilicæ Vaticanæ sepultum fuit. Vacavit sedes mensē unum, dies tres.

Contra sibi met jus dicentes, aut Cavalcatam aut hominum missionem facientes in Statu Ecclesiastico.

Ejus Festum die 15. Novembris agi decernit. & sepulchrum visitantibus Indulgentiam concedit.

Dat. P. An. 1. die 6. Jan.

Habes in hoc, const. 10. Joann. XXII. sup. fol. 201. & infra Jul. II. const. 6. fol. 471. Cum homines, & postremo amplissimam sanctionem Sixti V. in sua constit. 75. Dum pro, in Tom. 2. fol. 674.

Edita A. D.
1493.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Inter multiplices curas, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter amplectimur, per quam provisionis ope, Civitates, Terræ & loca Romanæ Ecclesiæ, mediâ & immediatè subjecta in pacis amenitate, & quietis tranquillitate valeant conservari: & nemo sibi jus dicere, ac justitiæ limites transgredi inordinata voluntate præsumat, sed quod sibi credit alter adversus alterum forte competere, coram iudice justitiæ reddente prosequatur, & si qui ita temerarii fuerint ut secus facere præsumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis subditis transeant in exemplum, ne incentivum præbeant delinquendi.

Causæ hujus constituitur.

§. 1. Sanè etiam antequam ad apicem summi Apostolatus divina favente clementia assumpti fuissimus, ab ipsa facti evidentia, & rerum experientia, Nos, qui longo tempore Cardinalatus honore functi novimus, quod in terris eidem Romanæ Ecclesiæ, mediâ vel immediatè subjectis, dierum crescente malitia, sic assueta nequitia malorum mentes hominum pervertit, quod in apertam profilire violentiam non formidant, sæpius alter insurgit in alterum, & alius quod adversus alium sibi forsitan competere præsumit, viis pacificis, & juris ordine prætermittis, violentiis, & conatibus obtinere non veretur: statum ejusdem Romanæ Ecclesiæ sæpè perturbans, ac scandala non parva suscitans, non sine animarum periculo, dignitatis, & auctoritatis ejusdem Romanæ Ecclesiæ præjudicio, & detrimento, pernicioso quoque exemplo, & cum scandalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Castrorum & locorum temporali dominio ejusdem Romanæ Ecclesiæ sic subjectorum, prospero, & felici regimine tanto propensorem curam gerere debemus, quanto illorum cura specialius dignoscitur nobis esse commissa, quique eos (utpote peculiare nostros, & dictæ Ecclesiæ filios in visceribus gerimus charitatis) cupientes ut Provinciae, Civitates, Terræ, Castra & loca prædicta, turbationibus, & scandalis quibuscumque semotis in pace, & concordia conquiescant, ac prosperis successibus gratulentur, temerariorumque ausus reprimere, & eos tali plectere pœna, ut ceteris sint in exemplum, & tandem metus pœna sit pœna malorum, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, universis & singulis tam laicis, quam Ecclesiasticis cujuscumque status, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, necnon communitatibus, Universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ, mediâ vel immediatè subjectorum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, & inhibemus.

Prohibitio faciendi Cavalcatas & coadunationes, vel invasiones & occupationes. Ad hoc vide Bullam Sixti v. citat. in rub.

§. 2. Ne aliquis eorum contra alium sibi jus dicere, aut guerram, vel exercitum, seu alias hujusmodi coadunationes, & (ut vulgò dici solet) cavalcatas (nisi de nostra, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonice intrantium, aut Officialium nostrorum, & eorundem successorum ad id sufficientem facultatem habentium speciali licentia) facere, vel movere, ac per hostiles incurfus, seu violentias, Civitates, Terras, Castra, & lo-

ca prædicta occupare, invadere, vel viam retinere, seu aliquem domo propria, Civitate, Castro, vel loco expellere, capere, tenere, ac ad vindictam, vel ultimum aliquam profilire, quavis occasione vel cauâ, præsumant, sed quilibet jus suum via juris coram competenti iudice prosequatur.

§. 3. Quod si aliqui contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi quovis modo, directè vel indirectè de cetero venire præsumperint, nos omnes & singulos sic contravenientes (contra quos per prædecessores Romanos Pontifices, & Apostolicæ Sedis Legatos etiam satis est debite provisum) excommunicationis majoris anathematis sententiam, à qua non nisi à Nobis, & eisdem successoribus prædictis (præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa) absolvi possint, incurrere: eosque omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & personalibus, ac Civitatibus, Castris, Terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, ac honoribus, officiis, ac etiam feudis, locationibus, & concessionibus quibuscumque privatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos, nunciamus, & declaramus. Necnon Civitates, Terras, Castra, & loca prædicta Camera Apostolica ex certa scientia, & potestatis plenitudine similibus confiscamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse volumus. Sicque contravenientes pro rebellibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ haberi, & censeri debere volumus, eorum subditos, ac vasallos, ac etiam Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictorum Castellanos à quocumque fidelitatis juramento, quo si ipsi essent quomodolibet adstricti, penitus absolventes. Civitates quoque, Terras, Castra, & loca prædicta, si ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientiam se non reduxerint, & etiam quorumcumque eis consilium, auxilium, vel favorem quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstantium, etiam quacumque, Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur quos hanc constitutionem declinare contigerit, Ecclesiastico subiacentes interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ibidem fuerint, & per triduum post eorum inde discessum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque: aut si aliquibus, conjunctim vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut propterea privari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ presentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis: quæ quoad hoc cuipiam volumus nullatenus suffragari. Ut autem præsentibus &c. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1493. Calen. Aprilis, Pont. nostri Anno primo.

Pœna contravenientibus. Alias pœnas vide in d. constit. Six. V. in Tom. 2.

Clausula derogatoria.

Dat. P. A. I. die 1. April.

Insulæ novi Orbis à Ferdinando Hispaniarum Rege, & Elisabeth Regina repertæ, & reperiendæ, conceduntur eidem, propagandæ fidei Christianæ causæ.

Ad Indorum conversionem, animarumque profectum, Pius V. Fratribus Mendicantibus, Parochi officium ibi exercere posse indulsit, infra in ejus const. 34. Exponi. Vide in Tomo 2. fol. 235.

II.

Edita A. D. 1493.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Charissime in Christo filio Ferdinando Regi, & Charissime in Christo Lia Elisabeth Reginae Castellae, Legionis, Aragonum, Siciliae, & Granatae, illustrissimus. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ferdinandus Rex & Elisabeth Regina Regnum Granatae Saracenis recuperarunt.

Inter caetera divinae Majestati beneplacita opera, & cordis nostri desiderabilia, illud profecto potissimum existit ut fides Catholica & Christiana religio, nostris praesertim temporibus exaltetur, ac ubilibet ampliatur & dilatetur, animarumque salus procuretur, ac barbaricae nationes deprimantur, & ad fidem ipsam reducantur. Unde cum ad hanc sacram Petri Sedem Divina favente clementia (meritis licet imparibus) evecti fuerimus, cognoscentes vos tamquam veros Catholicos Reges & Principes, quales semper fuisse novimus, & a vobis praclare gesta toti penes jam Orbi notissima demonstrant, nedum id exoptare, sed omni conatu, studio & diligentia, nullis laboribus, nullis impensis, nullisque parcendo periculis, etiam proprium sanguinem effundendo efficere, ac omnem animum vestrum, omnesque conatus ad hoc jam dudum dedicasse, quemadmodum recuperatio regni Granatae a tyrannide Saracenorum hodiernis temporibus per vos, cum tanta Divini nominis gloria, facta testatur, dignè ducimus non immerito, & debemus illa vobis etiam spontè & favorabiliter concedere, per quae hujusmodi sanctum & laudabile ab immortalis Deo ceptum propositum in dies ferventiori animo ad ipsius Dei honorem, & imperii Christiani propagationem prosequi valeatis.

Et deinde Christophorum Columbum elegerunt ad inquirendum per Mare alias insulas incognitas.

§. 1. Sanè accepimus quod vos dudum animi proposueratis aliquas insulas & terras firmas remotas & incognitas, ac per alios haecenus non repertas quaerere & invenire, ut illarum incolae & habitatores ad colendum Redemptorem nostrum, & fidem Catholicam profitendum reduceretis, haecenus in expugnatione & recuperatione ipsius regni Granatae plurimum occupati hujusmodi sanctum & laudabile propositum vestrum ad optatum finem perducere nequivistis, sed tandem sicut Domino placuit, regno praedicto recuperato, volentes desiderium adimplere vestrum, dilectum filium Christophorum Columbum, virum utique dignum & plurimum commendandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis & hominibus ad similia instructis, non sine maximis laboribus & periculis ac expensis destinatis, ut Terras firmas & insulas remotas & incognitas hujusmodi, per Mare ubi haecenus navigatum non fuerat, diligenter inquirent.

Et inventae fuerunt insulae novae.

§. 2. Qui tandem (Divino auxilio facta extrema diligentia in mare Oceano navigantes) certas insulas remotissimas & etiam terras firmas, quae per alios haecenus repertae non fuerant, invenerunt, in quibus quamplurimae gentes pacifice viventes, & ut asseritur nudi incedentes, nec carnibus vescentes inhabitant, & ut praefati Nuncii vestri possunt opinari, gentes ipsae in insulis & terris praedictis habitantes credunt unum Deum Creatorem in Coelis esse, ad fidem Catholicam amplexandum, & bonis moribus imbuendum satis apti videntur, spesque habetur quod si erudirentur, nomen Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI in terris & insulis praedictis fateretur, ac praefatus Christophorus in una ex principalibus insulis praedictis, jam unam turrim satis munitam, in qua certos Christianos, qui secum iverant, in custodiam, & ut alias insulas & terras firmas, remotas & incognitas inquirent posuit, constructi & aedificari fecit.

In quibus reperta fuerunt pretiosa diversi generis.

§. 3. In quibus quidem insulis & terris jam repertis, aurum, aromata, & aliae quamplurimae res pretiosae diversi generis & diversae qualitates reperuntur.

Rex & Regina gentes illarum insularum ad fidem Catholicam inducere studebant.

§. 4. Unde omnibus diligenter, & praesertim fidei Catholicae exaltatione & dilatatione (prout decet Catholicos Reges & Principes) consideratis, more progenitorum vestrorum clarae memoriae Regum, terras firmas & insulas praedictas, illarumque incolae & habitatores vobis divina favente clementia subijcere, & a. i. fidem Catholicam reducere proposuistis.

§. 5. Nos igitur hujusmodi vestrum sanctum & laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, ac cupientes, ut illud ad debitum finem perducatur, & ipsum Nomen Salvatoris nostri in partibus illis inducatur, hortamur vos quamplurimum in Domino, & per sacri Lavacri susceptionem, qua mandatis Apostolicis obligati estis, & viscera misericordiae Domini nostri JESU CHRISTI attentè requiramus, ut cum expeditionem hujusmodi omnino prosequi, & assumere proba mente orthodoxae Fidei zelo intendatis, populos in hujusmodi insulis & terris degentes ad Christianam religionem suscipiendum inducere velitis & debeatis, nec pericula nec labores ullo umquam tempore vos deterreant, firma spe fiduciaque conceptis, quod Deus Omnipotens conatus vestros feliciter prosequetur.

Ad quod hic Pont. eos enixe hortatur.

§. 6. Ei ut tanti negotii provinciam Apostolicae gratiae largitate donati liberius & audacius assumatis, Motu proprio, non ad vestram vel alterius pro vobis super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes insulas & terras firmas, inventas & inveniendas, detectas & detegendas versus Occidentem & Meridiem, fabricando, & construendo unam lineam à Polo Arctico scilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum, scilicet Meridiem, sive terrae firmae, & insulae inventae & inveniendae sint versus Indiam aut versus aliam quamcumque partem, quae linea distet à qualibet Insularum, quae vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo vierde, centum leucis versus Occidentem & Meridiem, ita quod omnes insulae, & terrae firmae repertae & reperiendae, detectae & detegendae à praefata linea versus Occidentem, & Meridiem per alium Regem aut Principem Christianum non fuerint actualiter possessae usque ad diem Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, proximi prateritum; à quo incipit Annus Millesimus quadringentesimus nonagesimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos vestros inventae aliqua praedictarum insularum, auctoritate Omnipotentis Dei Nobis in beato Petro concessa, ac Vicarius JESU CHRISTI, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Civitatibus, Castris, Locis, & Villis, iuribusque & jurisdictionibus ac pertinentiis univervis vobis, haeredibusque & successoribus vestris (Castellae & Legionis Regibus) in perpetuum tenore praesentium donamus, concedimus, & assignamus. Vosque & haeredes ac successores praefatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda potestate, auctoritate, & jurisdictione, facimus, constituimus, & deputamus.

Ei eis concedit Insulas & Terras firmas inventas & inveniendas versus Occidentem & Meridiem, ut inducant ad fidem Catholicam.

§. 7. Decernentes nihilominus per hujusmodi donationem, concessionem, & assignationem nostram nulli Christiano Principi, qui actualiter praefatas insulas & terras firmas possederit usque ad dictum diem Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI jus quaesitum sublatum intelligi posse, aut afferri debere. Et insuper mandamus vobis in virtute sanctae obedientiae (sicut pollicemini, & non dubitamus pro vestra maxima devotione & regia magnanimitate vos esse facturos) ad terras firmas & insulas praedictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad instruendum incolae & habitatores praefatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum destinare debeatis, omnem debitam diligentiam in praemissis adhibentes.

Declarat non tollere jus quaesitum aliis Principibus, qui illas tunc possederint.

§. 8. Ac quibuscumque personis, cuiuscumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, status, gradus, ordinis vel conditionis, sub excommunicationis latae sententiae poena, quam eo ipso si contrafecerint incurrant, districtius inhibemus, ne ad insulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas versus Occidentem & Meridiem, fabricando & construendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum, sive terrae firmae, & insulae inventae & inveniendae sint versus Indiam, aut versus aliam quamcumque partem, quae linea distet à qualibet insularum quae vulgariter nuncupatur

Prohibet alii accessum ad illas Insulas pro mercibus habendis absque Regis licentia.

1493. & 1496.

1496.

de los Azores y cabo vierde, centum leucis, ver-
sus Occidentem & Meridiem ut præfertur pro mercibus habendis; vel quavis alia de causa accedere præsumant absque vestra ac hæredum & successorum vestrorum prædictorum licentia specialia.

bri manutentione; & conservatione dictæ Congregationis; opportunè providere de Apostolica benignitate dignemur.

Subiectio
hujus Congregationis,
sub Regula
& Ordine S.
Augustini.

Clausula de-
rogatoria.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; cæterisque contrariis quibuscumque. In illo à quo imperia & dominationes ac bona cuncta procedunt confidentes, quòd dirigente Domino actus vestros, si hujusmodi sanctum, & laudabile propositum prosequamini, brevi tempore cum felicitate & gloria totius populi Christiani, vestri labores & conatus exitum felicissimum consequentur.

§. 2. Nos igitur cupientes Congregationem ipsam ad divini Nominis laudem feliciter conservari, ipsamque Joannem Vicarium, & singulos in hujusmodi Congregatione à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati; auctoritate Apostolica, tenore presentium, statuimus & ordinamus, quòd tota ipsa Congregatio, ac universi illius Fratres tam presentes quam futuri, (illis tamen in suo primo habitu, & sub obedientia suorum Superiorum, & juxta eorum instituta permanentibus,) Ordini S. Augustini & illius Regulæ subsint, & tam quoad professionem; quam cætera ipsius Religionis vota substantialia emittenda pariformiter veluti ipsius Ordinis S. Augustini Religiosi, deinceps sint adstricti; (ita tamen quòd presentes ad hoc invitari non possint) ac Congregationem ipsam & illius Fratres hujusmodi præfate Religionis S. Augustini, harum serie aggregamus.

Fides transumptis de-
tur.

§. 10. Verum, quia difficile foret presentes literas ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit deferri, volumus, ac motu & scientia similibus decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarii rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ seu Curia Ecclesiasticæ munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra, ac alias ubilibet adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ordinis S. Augustini, & Congregationis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Clausula de-
rogatoria.

Sanctio pœ-
nalis.

§. 11. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ commendationis, hortationis, requisitionis, donationis, concessionis, assignationis, constitutionis, deputacionis, decreti, mandati, inhibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Quarto nonas Maji, Pont. nostri Anno primo.

Dat. P. An. 4.
dic 7. Jan.

Dat. P. An. 1.
die 4. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Quarto nonas Maji, Pont. nostri Anno primo.

III.

Subiectio Congregationis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ, sub Regula S. Augustini.

Ista Congregatio qua etiam S. Barnaba appellata est, unita fuit Congregationi Fratrum S. Ambrosii à Sixto V. ut refertur infra const. 15. Pauli V. in Tom. 3. fol. 221. Pastoralis, ubi d. unionis confirmatio habetur.

De Congregatione autem Fratrum S. Ambrosii vide supra in const. 1x. Gregorii XI. Cupientes. fol. 269.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, Septimo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

IV.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D.
1496.

Edita An. D.
1496.

Plæ vitæ studio convenit, ut per nostræ provisionis ministerium; sacre Religionis splendor ubique elucescat; ut si quid in ea devium; & ab honestate dissonum inveniatur, procul abiciatur, palmitésque novi plantentur, per quorum suavitatis odorem; Religio ipsa reslorescat, & in domo Domini parturiat dignos fructus.

§. 1. Admirabile Sacramentum vivificæ Crucis, cuius signum erit in celo; dum Dominus ad iudicandum venerit; inter nostræ mentis arcana revolventes; & pia consideratione pensantes, quod in ligno ejusdem sanctissimæ Crucis Dominus noster JESUS CHRISTUS pro humani generis salute mortem subire non abnuvit, ut nos de morte ad vitam revocaret; dignum, immò potius debitum reputamus, Ecclesias & loca sub ipsius sanctissimæ Crucis nomine dedicata, & præsertim in Urbe consistentia; gratiosis indulgentiarum & remissionum muneribus decorare; ut per hoc & tanti Sacramenti jugis memoria in mentibus Christi fidelium permaneat, & ipsi Christi fideles ipsius Domini gratia eos præveniente, felicitatis præmia consequi mereantur aterna. Cum itaque nuper, videlicet Anno à Nativitate ejusdem Domini Nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, ultima Dominica mensis Januarii, dum boni mem. Petrus tit. S. Crucis in Hierusalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat; eandem Ecclesiam digno ornatu reparari faceret; in altiori patrie testudinis dictæ Ecclesiæ repertus fuerit titulus Hebraicis, Græcis, & Latinis literis conscriptus, & qui supra caput ipsius D. N. JESU CHRISTI, dum in ligno ejusdem S. Crucis pendeat, appositus extitit, & ipse Titulus nunc in eadem Ecclesia debita cum veneratione observetur, & custodiatur.

Inventio tituli de qua in rubr.

Exordium.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis seu Societatis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd in aliquibus Civitatibus; & locis aliis Italiae sunt nonnullæ domus Virorum laicorum ejusdem Congregationis, qui mendicantes sunt, & in communi in eisdem domibus vivunt; certum & determinatum habitum Religiosorum eis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro concessum deferentes; Qui etiam post annum, obedientiam, paupertatem, & castitatem, in manibus unius ex dicta Congregatione simpliciter vovent, & promittunt, potestque unusquisque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, seu lares proprios, habitu prædicto suo dimisso, pro suæ voluntatis libito, se transferre. Quo fit ut plures jam multis annis dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem liberè recedant, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occasio præberetur, & personæ dictæ Congregationis in earum mentibus & statu non parùm inquietantur. Quare pro parte tam Joannis Vicarii, quam totius Congregationis hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad obviandum præmissis, ac pro salu-

§. 2. Nos in cruce hujusmodi sancta, cum Apostolo gloriantes, & satagentes, aliò ad glorificationem ipsius invitare; ut vitalis ligni pretio vitæ aeternæ

Indulgentie plenarie concessæ pro eam visitantibus.

Causæ hujus
conficit.

suffragia consequantur; ac cupientes, ut Ecclesia prædicta (quæ nunc titulis dilecti filii nostri Bernardini ejusdem Ecclesiæ Sanctæ Crucis in Hierusalem presbyteri Cardinalis existit) congruis frequentetur honoribus, & ipsi Christi fideles eo libentius devotionis causa ad eandem Ecclesiam confluant, quo ex hoc ibide, dono cælestis gratiæ uberius conspexerint se refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis Christi fidelibus utriusque sexus, verè poenitentibus, & confessis, qui Ecclesiam ipsam in ultima Dominica mensis Januarii cujuslibet anni, à primis Vesperis usque ad occasum solis ipsius Dominicæ, devotè visitaverint, annuatim omnium peccatorum suorum remissionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & elargimur, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quòd si alias visitantibus dictam Ecclesiam, aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura, eadem die per nos concessa fuerit, præsentibus literæ nullius sint roboris vel momenti.

Dat. P. An. 4. die 29. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, Quarto Calend. Augusti, Pont. nostri Anno quarto.

V.

Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quòd officium Sacrarum Apostolici, per unum ex eis exerceatur.

Multa de hoc Ordine notavi sup. apud Alex. IV. const. 6. Licet. fol. 110.

Edita An. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proccmium.

AD sacram Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini Religionem, quam in charitatis visceribus pia veneratione semper habuimus & habemus, nostræ dirigentes considerationis intuitum; & attentè prospicientes, quòd ipsius Religionis palmites, per universum Orbem diffusi, eorum claris moribus & exemplari vita ac singulari doctrina in agro militantis Ecclesiæ fructus honoris & honestatis continuè afferunt salutare: dignum, quin potiùs debitum reputamus ut Religionis ipsius jura & privilegia non solum sibi conservemus, verum etiam innovemus & augeamus, ac nostræ declarationis ministerio Religionem eandem dignis honoribus attollamus.

Officium Sacristiæ Capellæ Palatii Apostolici, Fratribus Eremitis S. Augustini, dudum conferrî consuevit.

§. 1. Sanè licet officium Sacristiæ Capellæ Palatii Apostolici à tanto tempore citra, de cujus initio, sive contrario memoria hominum non existit, per Romanos Pontifices prædecessores nostros, alicui ex professoribus dicti Ordinis semper committi & concedi consueverit, & dilectus filius Joannes Paulus de Bossis Abbas Monasterii S. Sebastiani extra muros Urbis Cisterciensis Ordinis, dictæ Capellæ modernus Sacrista, antequàm in Abbatem ipsius Monasterii per fel. rec. Sixtum Papam IV, prædecessorem nostrum præficeretur, dicti Ordinis Eremitarum professor foret; tamen quia dum de persona sua eidem Monasterio tunc certo modo vacanti provisum fuit, ipse ad dictum Cisterciens. Ordinem translatus extitit: ac etiam quia in certo libro ceremoniarum dictæ Capellæ per nonnullos tempore piæ mem. Innocentii Papæ VIII, prædecessoris nostri compilato, scriptum invenitur, Officium prædictum alicui Religioni non deberi, sed cuicumque (dummodò Prælatus Ecclesiasticus existat) conferri posse. Et propterea dilecti filii Marianus de Genezano Prior generalis, cæterique professores ipsius Ord. Eremitarum formident dictam Religionem jure seu privilegio obtinendi, ac regendi & gubernandi dictum officium in posterum frustrari posse.

Hic modo Pontifex hoc indultum eidem Ordini in perpetuum concedit.

§. 2. Nos, ad quos pertinet tam Religionis ipsius, cui singulari devotione afficimur; quam fidelium omnium privilegia & jura conservare & tueri, ne Religio ipsa super dicto officio in posterum molesteretur, providere cupientes, motu proprio, non ad

alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, statimus, decernimus, & ordinamus, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacristiæ prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum professori, quamvis aliter Prælatus Ecclesiasticus non existat, committi, concedi, & assignari debeat.

§. 3. Decernentes quamcumque commissionem, concessionem & assignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas desuper pro tempore confectas, etiam quascumque derogatorias derogatorias, ac alias & fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, etiam si in illis de presentibus de verbo ad verbum, & cum illarum totali insertione mentio haberetur, & illis expresse derogaretur, & quæcumque pro tempore inde secuta, nulla, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus dicti Ordinis Eremitarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, Idibus Octobris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Contra non solventes census, canones, & alia jura, vel regalia, Rev. Cameræ Apost.

Ampliores dispositionem habes inf. in Pauli IV. constit. 11. fol. 829. Incumbentia, & Greg. XIII. constit. 63. Ad Romani, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 473.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Universis, Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, censuariis, fisciariis, emphyteutis, sive administratoribus Civitatum, Terrarum, Castrotrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum ex relatione dilecti filii Mariani de Civinis Fiscii nostri & Cameræ Apostolicæ Procuratoris intellexerimus, quàmplures ex vobis in solutione jurium, regalium, censuum, feudorum, canonum, emphyteuticorum, talliarum, perpetuarumque responsum per vos eidem Ecclesiæ & Cameræ debitorum, quàmpluribus annis contra juramenta per vos in investituris vestris præfita, ac formas & tenores ipsarum investiturarum & concessionum, jurisque dispositionum, specialisque monitiones per alias literas nostras per nos vobis factas in terminis statutis & consuetis cessasse & cessare, in grave dictæ Cameræ præjudicium & detrimentum, sub prætextu etiam aliquando, quòd nonnulli ex vobis prætendunt se creditores dictæ Cameræ & compensationes licet contra juris dispositionem facere nituntur.

§. 1. Nos qui aliena jura tuemur, nolentes jura dictæ Ecclesiæ & Cameræ negligere, omnemque disceptationis materiam submovere intendentes, ut in terminis solutionum debitorum hujusmodi nullus vestrum dilationem aut compensationem, vel excusationem allegare præsumat, vos & quemlibet vestrum cujuscumque dignitatis, status, gradus, & præminentie existat, tenore presentium sub excommunicationis, ac omnis juris Vicariatus, Gubernii, & feudorum sive censuum, & emphyteuticorum honorum, hujusmodi à dicta Sede sive Cameræ Apost. quomodolibet concessorum privationis, poenis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in vos & quemlibet vestrum, nisi monitionibus & mandatis hujusmodi cum effectu parueritis, ferimus in his scriptis, illalque vos incurere volumus ipso facto (aliis poenis tam à jure communi, quàm in literis investiturarum vestrarum contra vos promulgatis, nihilominus in suo robore

Clausulae hujus concessionis præservativa.

Clausulae derogatoria.

Dat. P. An. 6. die 15. Oct.

VI.

Edita An. D. 1497.

Causa const.

Monet debitores Cameræ Apostolicæ ut Canones census &c. solvant sub poenis expressis.

Committit
Camerario
& Presidentibus
Cam.
Apost. ut non
solventes in
termino de-
clarent inci-
diffe in pœ-
nas hic con-
tentas.
Hæ condem-
nationes sin-
gulis annis
fiunt ut in
Bulla Greg.
xiii. cit. in
rubr.

Præcipit non
admitti re-
compensa-
tiones.

Formam pu-
blicationis
apponit.

permanfuris) monemus & requirimus, quatenus de omnibus & singulis iuribus, regalibus, censibus, talleis, & feudorum, censuum, canonum, emphyteuticorumque & bonorum quorumlibet à dicta Ecclesia obtentorum, per vos & quemlibet vestrum hætenus dictæ Camere debitis, infra unius mensis spatium à die publicationis præsentium computandi, dictæ Camere persolvissè, de debendis verò in futurum in Vigilia aut die Festivitatis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum successivè singulis annis, ut moris est, aliis suis terminis juxta Apostolica & dictæ Camere instituta eidem Camere Depositario pro tempore existenti, ubicumque Camera adesse contigerit, satisfecissè debeatis, & unusquisque prout debitor existit, debeat.

§. 2. Alioquin advenientibus Festivitate & termino solutionis hujusmodi, contra omnes & singulos solvere cessantes ad declarationem incurfus pœnarum & censurarum, ac privationis prædictarum, illarumque debitam executionem per dilectum filium nostrum Raphaëlem S. Georgii ad Velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium nostrum, sive etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios prædentes Clericos dictæ Camere procedatur iustitia mediante, quibus ex nunc tenore præsentium committimus, & mandamus, ut advenientibus Festivitatibus & terminis solutionum hujusmodi, vobis & quolibet vestrum solvere cessantibus, absque aliqua alia monitione, requisitione, citatione, seu dilatione contra vos & quemlibet vestrum, qui in solutione hujusmodi censuum, feudorum, tallearum, canonum, & responsionum cessaverint, ad declarationem incurfus dictarum pœnarum & censurarum Ecclesiasticarum, illarumque aggravationem, reagravationem, & interdictum Ecclesiasticum & brachii secularis invocationem, ac repressalias privationisque juris Vicariatus, Gubernii, feudorum & bonorum prædictorum vobis & cuicumque vestrum quomodolibet competentis, ac alia juris remedia opportuna, declarationemque devolutionum, Civitatum, Castrorum, Terrarum & bonorum hujusmodi ad dictam Ecclesiam usque ad debitam executionem instante dicto Procuratore procedere debeant.

§. 3. Decernentes quoque circa præmissa nullam compensationem etiam non solutorum stipendiorum, aut aliam præterquam solutionis exceptionem admitti, nec solvere cessantes quovis modo excusari vel revelari, nec censuum, feudorum, tallearum seu aliorum iurium Camere prædictæ per vos debitum vel debendorum solutionem & exactionem retardari debere.

§. 4. Volumus autem has originales nostras, literas in valvis Basilicæ beatorum Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, Audientiæ causarum Palatii Apostolici, & Campi Floræ affigi, & in audientia publica literarum contradictarum trina vice diversis diebus legi, ita ut omnibus tamquam publicum edictum pateant, ac in ipsa Camera hujusmodi publicationis debitam relationem per duos nostros, & Romanæ curiæ Cursores fieri decernentes, vos præmissorum Camere debitores præsentès & futuros, qui citra montes, post duos menses, qui verò ultra montes fuerint post quatuor menses à die publicationis computandos, vigore earundem literarum modo præmissò publicarum arctari atque ligari, ac si hujusmodi originales literæ vobis, & vestrum cuilibet in vestris propriis personis lectæ & præsentatæ fuissent, cum non sit verisimile apud vos sic citatos remanere incognitum quod tam patenter extitit publicatum, nisi forsàn dictas originales literas vobis omnibus supradictis aut alteri vestrum præfati Præsidentes & Clerici forsàn aliqua consideratione aut benignitate ducti præsentari mandaverint, quoniam tunc & eo casu copiarum ipsarum literarum manu unius ex Clericis & Notariis dictæ Camere subscriptæ per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aut alteri vestrum præsentatæ & dimissæ originalibus literis hu-

jusmodi eidem Nuntio restituti, ejusque Nuntii relationi fidem plenariam adhiberi volumus; & mandamus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac consuetudinibus de non solvendo usque ad sex menses vel aliud tempus à die festivitatis prædictæ computandos; capitulis quoque seu pactis per vos vel aliquem vestrum ad stipendia dictæ Ecclesiæ sive Camere conductum eum eadem Camera, seu pro tempore existente Romano Pontifice, aut nostris & Sedis Apostolicæ Officialibus pro tempore factis vel faciendis de renendo supradictis per vos ipsi Camere præmissa occasione debita pro vestris stipendiis aut aliis ab eadem Camera quavis occasione vobis debitis, privilegiis quoque & indultis vobis aut alicui vestrum hætenus etiam per nos aut prædecessores nostros Romanos Pontifices forsàn concessis, vel in futurum concedendis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatorias fortioribus, efficacioribus & insolitis, etiam si illis caveretur expresse quod interdicti, suspendi vel excommunicari, aut Vicariatus, feudis, Guberniis vel administrationibus prædictis privari non possitis, quibus, illorum tenores ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanfuris quoad hoc specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, xv. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Anno 1498. & 1499. & sexto Pontific. D. Alexandri Pape VI. retrospectæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt videlicet in Audientia contradict. 23. & Basilicæ S. Petri valvis 24. & 27. Decemb. ac Cancellariæ. Et in acie Campi Floris 13. Januarii per Everardum de Cuvinis S. D. N. Curf. Ita est Petrus Mollay Curf. Jo. Regina & c. Item affixæ in portis Audientiæ die xv. Januarii, per me P. Mollay Curf. & c. Ita est Jo. Regina magister Curf.

Unio Congregationis Monachorum Ordinis Cisterciensis in provincia Thufciæ, & Monachorum Ordinis in Provincia Lombardiæ, & ex eis institutio unius Congregationis, S. Bernardini in Italia nuncupandæ, cum statutis, & ordinationibus pro ejus regimine.

Hanc unionem, & ordinationes approbavit Jul. II. ut infra in ejus constitutione 26. Ex paterna. Sed reliqua immutavit Greg. XIII. in sua const. 54. Romanus, & Sixt. V. in sua const. 10. Nuper. vide in Tomo 2.

Ordinis autem Cisterciensis institutionem vide sup. in Pasch. II. constit. 1. Desiderium fol. 30. ubi omnia de hoc Ordine indicavi. Unum addo, quod illius gratias, huc Congregationi communicavit Greg. XIV. in ejus constit. 16. Romanus, Tomo 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Plantatus in agro Dominico sacer Ordo Cisterciensis, quotidie in Ecclesia militanti producit uberes fructus; ad universalis Ecclesiæ firmamentum, & Christianidelium animarum salutem, non solum nos inducit, sed & voluntarios facit, ut illa quæ pro ejusdem Ordinis, necnon inter ipsius Monachos vigent, regularis observantiæ incremento & conservatione & augmento, per unitatis remedium profutura noscuntur, Apostolica auctoritate statuamus, & ordinemus, & alias in iis nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impendamus.

§. 5. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, Monasteriorum

Clausula derogatoris.

Dat. P. A. 6. die 18. Decembris.

Publicatio.

VII.

Edita An. D. 1497.

Prooemium.

Exposuerunt huic Pontifici. Prælati Fro-

vinciæ Thufciæ & Prælati Provinciae Lombardiæ Monachorum Ordinis Cisterciensis in Italia, quod si ipsarum Provinciarum unio fieret, & crearetur Congregatio S. Bernardi, multum fusciperet incrementum.

Dum Mediolani & Prælati dictarum Provinciarum pro d. unione supplicarunt.

Hic itaque Pontifex eadem Provincias in simul unit.

Et ex eis unam Congregationem S. Bernardi in Italia nuncupandam instituit.

Ejusque reformationes executioni demandari præcipit.

Ad Capitulum singulis annis cele-

dicti Ordinis Thufciæ, & Lombardiæ secundum morem ejusdem Ordinis regularis observantiæ, nobis nuper exhibita petitiõ continebat, quod ipsi providè considerantes, quod si singulæ Provinciæ prædictæ invicem æqualiter unirentur, & ex illis una dumtaxat Congregatio S. Bernardi in Italia crearetur, non solum prædictus Ordo, & inter Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Monasteriorum, Provinciarum prædictarum, vicens regularis observantiæ disciplina firmitatem, & perpetuitatem, sed etiam augmentum auctore Domino fusciperent, cupiunt dictas Provincias invicem perpetuò uniri, & ex illis sic unitis, unam Congregationem Monasteriorum, Abbatum, Prælatorum & Monachorum dicti Ordinis regularis observantiæ S. Bernardi in Italiam nuncupandam, constituti, creati, erigi, ita ut utriusque dictarum Provinciarum Thufciæ & Lombardiæ Monasteria dicti Ordinis, & illorum Monasteria & Monachi Congregationis S. Bernardi in Italia de cætero perpetuis futuris temporibus nominentur, nuncupentur, & sint.

§. 2. Quare pro parte dilecti filii nobilis viri Ludovici Mariæ Sfortiæ Ducis Mediolani, qui prædecessorum suorum vestigiis inhaerendo, non solum Monachos dicti Ordinis, sed etiam quoscumque alios Religiosos regularis observantiæ, in visceribus suæ charitatis amplectitur, ut etiam in tantis temporum perturbationibus, circa ipsorum Religiosorum incrementa intentis, multa bona temporalia eis conferre non desistit, necnon Abbatum, Prælatorum, Conventuum, & Monasteriorum Thufciæ, & Lombardiæ, Provinciarum prædictarum, seu majoris partis eorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut ex singulis dictis provinciis Thufciæ, & Lombardiæ, unam Congregationem dumtaxat, S. Bernardi in Italia nuncupandam, constituere & deputare, ac alia infrascripta statuere, & ordinare, & alias pro ejusdem Congregationis Italiæ, & in illa regularis observantiæ disciplinæ manutentione opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur qui Religionis augmentum, ex commissio nobis Pastoralis officii debito, intentis desideramus affectibus, hujusmodi supplicationibus inclinati dilectis filiis nostris Francisco S. Eustachii & Ascanio Mariæ S. Viti in Macello Martyrum S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thufciæ, & Lombardiæ Provinciarum hujusmodi respectivè protectores, etiam apud nos super hoc instantibus, auctoritate Apostolica perpetuò valitura, & hac nostra irrefragabili constitutione, easdem Thufciæ & Lombardiæ Provinciarum Congregationes invicem perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

§. 4. Ex illis invicem sic unitis, unam Congregationem Abbatum, Prælatorum, & Monachorum Monasteriorum dicti Ordinis, in Thufciæ, & Lombardiæ Provinciis existentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, constituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus, statuimus, & ordinamus, quod Monachi unius Monasterii dictæ Congregationis S. Bernardi Provinciæ Italiæ aliorum Monasteriorum dictæ Congregationis Provinciæ Italiæ prædicti Monachi esse censeantur & sint, ac quod omnia & singula Monasteria, loca, seu membra ejusdem Ordinis in prædictis Provinciis, de Monachis, & Monialibus dictæ Congregationis reformata, & quæ in posterum reformabuntur, per totam Italiam sint & esse censeantur de prædicta Congregatione Italiæ S. Bernardi, ac ejus Præsidentis, & Visitatoribus, & Definitoribus Capituli in omnibus, & per omnia sint subjecta.

§. 5. Quodque acceptationes, seu reformationes Monasteriorum, & locorum de Monachis & Monialibus dictæ Congregationis executioni demandari non possit nisi per Præsidentem dictæ Congregationis, & Visitatores vel Definidores Capituli, aut per eos quibus ipsi duxerint committendum.

§. 6. Et quod Capitulum dictæ Congregationis singulis annis in loco, & tempore statutis cele-

bretrur, ad quod tantum accedere debeant Visitatores, & singuli Prælati Monasteriorum, seu locorum cum socio cujuslibet Monasterii electo à majori parte Conventus cujuslibet Monasterii dictæ Congregationis. Et si continget eos qui ad commune Capitulum utrinque sunt accessuri, non esse æquales, volumus ut per electionem ita suppleatur à parte deficienti, ut æqualitas in numero electorum observetur, & in primo futuro communi Capitulo hoc dumtaxat. Quodque electio dicti Socii, qui discretus nuncupabitur pertineat tantum ad Monachos professos sui Monasterii post biennium, & in eodem Monasterio per Definidores Capituli, vel per Præsidentem & Visitatores dictæ Congregationis deputatos. Et quod nullus Monachus ante biennium completum post suam Professionem, aut in publica penitentia constitutus, aut excommunicatus, possit ad præfatam electionem focii vel discreti admitti. Ac quod perpetuis futuris temporibus celebratio Capituli dictæ Congregationis tantum pertineat ad Visitatores, & Prælatos Monasteriorum seu locorum in ipso Capitulo absolutos ac ad discretos ut supra electos.

§. 7. Et ad ipsos solos spectet electio Definitorum, seu Reكتورum Capituli dictæ Congregationis, & quod qualibet personæ dictæ Congregationis, pœnam privationis vocis activæ, & passivæ per triennium continuum, ac etiam excommunicationis latae sententiæ pœna ipso facto incurrant, à qua non possint absolvi præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Præsidente dictæ Congregationis, vel ab eo cui ipse commiserit, quæ in prædictorum Discretorum, Definitorum, Prælatorum, Præsidentis, & Visitatorum electione verbo vel scripto alicui directè vel indirectè, per se vel alium, votum suum, de Prælati, seu Visitatoribus & Præsidente ac Discretis vel Definitoribus eligendis exposuerit aut expresse- rit. Salvo quod Præsidentis Capituli possit in loco Definitorii dumtaxat coram aliis Definitoribus, vel saltim majori parte eorum, non privatim vel secretè, sed publicè, & manifestè, aliquas personas idoneas nominare, & per modum tractatus proponere, ac eos ad utilitatem Monasteriorum & salutem animarum hortari, ut magis sufficientes & idoneos Prælatos eligere debeant.

§. 8. Quodque singulis annis tempore Capituli, postquam Prælati ac Visitatores locum Capituli intraverint, omnes & singuli, tam præfentes quam absentes, à suis officiis & dignitatibus absolvantur per Præsidentem. Quibus absolutis, etiam Præsidentis dictæ Congregationis se absolutum nuntiet, & ex tunc incipiant locum suæ professionis tenere.

§. 9. Et demum in ipso loco Capituli eligantur novem Definidores per Discretos, Prælatos, & Visitatores prædictos jam absolutos, vel à majori parte ipsorum eligentium, & postea per eosdem Electores unus ex eisdem novem Definitoribus modo supra dicto, eligatur in Præsidentem Capituli, qui unà cum Definitoribus, durante Capitulo, habeat auctoritate Apostolica omnimodam, & plenariam facultatem, & jurisdictionem, tam in temporalibus quam in spiritualibus super omnia & singula Monasteria, loca seu membra, & super omnes & singulas personas dictæ Congregationis, specialiter præcipiendi, arcandi, monendi, corrigendi, puniendi, incarcerandi, excommunicandi, sententiandi, ligandi, atque solvendi: ac etiam definitiones dictam Congregationem seu loca & personas ejusdem concernentes condendi, & illa sub pœnis & censuris Ecclesiasticis observari mandandi, & faciendi.

§. 10. Ac quod indifferenter omnes prædicti Electores possint pariter eligi in Definidores, Visitatores, & Prælatos seu etiam Officiales.

§. 11. Et quod prædicti novem definidores ut præferatur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monachos Monasteriorum seu locorum dictæ Congregationis de loco ad locum, & omnia tractandi & definiendi, quæ secundum

bran. qui accedere debeant. Imo Capitulum quolibet triennio celebrari jussit Greg. xiiii. cit. in rub. ubi vide etiam qui ad illud accedant.

Definitorum Capituli electio ad quos pertineat, & quomodo. Tu attende const. Greg. xiiii. cit. in rubr.

Capitulum incipiat postquam Prælati & Visitatores & Præsidentis intraverint locum Capituli, & absoluti fuerint.

Definidores novem in eo eligantur, & ex eis unus Præsidentis totius Congreg. Imo eligantur septem ex qualibet provincia ut in d. const. Greg. xiiii. cit. in rubr.

Qui durante Capitulo omnimodam habeant facultatem super omnia loca & personas Congreg.

Electores in officiales eligi possint.

Definidores prædicti quid agere possint. Tu vide d. const. Greg. xiiii. cit. in rubr.

eorum iudicium, utilitatem, & profectum dictae Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipsos solos Definitorum, vel maiorem partem eorum pertineat, & spectet electio Praelatorum, Visitatorum, & officialium principalium dictae Congregationis, sitque eorum electio firma & valida, dummodo à majori parte, id est ex novem quinque concorditer conveniant in eligendo ad praedicta officia seu dignitates, personam in aliquo Monasterio dictae Congregationis expresse professam post biennium completum à sua professione, & in sacerdotio constitutam, non excommunicatam, vel in publica poenitentia positam.

Praelaturae triennio terminantur, & non reconfirmantur, imò reconfirmari posse concessit Gregor. XII. jam citatus.

A sententiis & decretis Definitorum appellatio interdicatur.

§. 12. Itatamen quòd nullus possit ultra triennium continuum in eodem Monasterio praefici in Praelatum vel confirmari, sed transacto triennio poterit in alio Monasterio dictae Congregationis in Praelatum eligi seu deputari. Et postquam per annum vacaverit à Praelatura prioris Monasterii, poterit in eodem Monasterio denudò praefici, & in Praelatum assumi. Et hoc idem in electione Confessorum Monialium Monasteriorum dictae Congregationis observetur.

Eorum officium x. dierum spatio terminatur.

Locus futuri Capituli per eos pronuntietur.

Ad eosque spectet electio Praesidentis.

Praesidentis munus anno finiatur. Hodie triennio duret ex d. const. Gregor. XIII.

Praesidentis munus exploratur. Hoc vide etiam in d. const. Greg. XIII.

§. 13. Quòdque praedictorum Definitorum sententia, atque determinatio, tam in praedictis, quam in aliis inviolabiliter observetur. Quòdque ab eorum sententia nemini liceat appellare, & si appellatum fuerit, talis appellatio nulla & frivola existat, & illi non deferatur. Et quòd quicquid Definitorum praedicti de solutione aut terminatione quaestionum, de correctione & mutatione Monachorum, & de modo poenitentiarum, de assignatione & deputatione Lectorum, ac Studium, & institutione aliorum officialium, & quicquid tamen Spiritu sancto donante ordinaverint, seu definiverint, totum Capitulum & omnes aliae personae dictae Congregationis universaliter & unanimiter, devotè & humiliter absque ulla reclamazione seu murmuratione vel contradictione suscipere teneantur.

§. 14. Quòdque praedictorum Definitorum officium quavis ratione vel causa, seu quovis modo non possit ultra decem dies protrahi vel differri.

§. 15. Et quòd locus Capituli anni futuri, per eosdem Definitorum singulis annis ante resolutionem Capituli exprimat, pronuntietur & publicetur.

§. 16. Ac quòd solum ad ipsos Definitorum spectet Praesidentis totius Congregationis electio, quae singulis annis, seu de anno in annum debeat celebrari.

§. 17. Et quòd non possit superioris anni Praesidentis, finito anno, pro alio anno immediatè sequenti quomodolibet in Praesidentem dictae Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, sed finito anno, alius omninò Praesidentis in ipso Capitulo pro immediatè sequenti anno eligatur. Similiter nec Praesidentis Capituli praecedentis possit in Praesidentem Capituli immediatè sequentis eligi.

§. 18. Ac quòd quamplurimum Praesidentis dictae Congregationis per Definitorum praedictos vel maiorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apostolica infra totum annum, usque ad sequens Capitulum, omnem illam & prorsus similem auctoritatem & jurisdictionem in omnibus, & per omnia, tam in spiritualibus quam in temporalibus, super omnia & singula Monasteria & loca, & super omnes & singulas personas dictae Congregationis, quam habent Definitorum Capituli, hoc solum excepto, quòd non possit Monachos de loco ad locum mutare, nec alia gravia & magnae importantiae facere, nisi interveniente consensu Visitatorum praedictorum.

Ejusque decedentis locum teneant Visitatores usque ad Capitulum. Ordinationes praecedentes hanc indigent approbatione Capituli.

§. 19. Qui Visitatores ipso Praesidente infra annum officii sui decedente, ejus vices in omnibus & super omnia obtineant.

§. 20. Quòdque omnes & singulae ordinationes, admonitiones & definitiones haecenus ante praedictam unionem per Definitorum, aut Praelatos & Visitatores utriusque Congregationis facta maneat in ipso suo robore, usque ad immediatè sequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & sint

nulla, & pro nullis & cassis habeantur, nisi per Definitorum novae Congregationis iterum approbentur.

§. 21. Districtius inhihentes sub excommunicationis poena, quam eo ipso contrahentes incurrant, & à qua praeterquam ab Apostolica Sede, nisi in moris articulo constituti, absolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis praedicti Ordinis Monachus, cujuscumque gradus, dignitatis, praeminentiae & conditionis fuerit per se vel alium, directè vel indirectè, audeat praedictae unioni sic factae se opponere, aut aliquam perturbationem, scissuram, vel dismembrationem domorum, Monasteriorum, locorum & Monachorum dictae Congregationis quoquomodo procurare, quarere aut facere.

Unio praedicta à nemine impediatur.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum haecenus utriusque Congregationis.

§. 22. Et ne occasione huiusmodi unionis Monasteria, loca, seu Monachi, & aliae personae dictae Congregationis, detrimentum aliquod in privilegiis suis patiantur, sed potius ampliores favores, & gratias, ac praerogativas à praedicta Sede reportent, eadem auctoritate Apostolica (firmis tamen remanentibus omnibus & singulis supra dictis) omnes & singulas gratias, concessionem, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia & indulta, spiritualia, & temporalia quaecumque sint, quorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, habere volumus pro expressis, praedictarum Provinciarum Congregationibus: ac cuilibet earum, tam circa Monasteria, quam circa Praelatos, Monachos, & personas eorumdem Congregationum, cum diversae & separatae erant, à nobis vel praedecessoribus nostris, aut aliis auctoritate habentibus, conjunctam vel divisim vel in genere concessis, praedictae novae Congregationis S. Bernardi in Italia, de novo ex certa scientia concedimus, & ad illa quoad illius Monasteria, Praelatos, Monachos, & personas extendimus, ac ei suffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde, ac si praedictae Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad Monasteria, Praelatos, & Monachos & personas, specialiter, & expresse concessa, fuissent.

Aliam & pleniorum concessionem vide in Six. v. constit. 10. Nuper vide in Tom. 2.

§. 23. Non obstantibus ordinationibus & constitutionibus Apostolicis, necnon Monasteriorum Thusciae & Lombardiae Provinciarum, ac Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis, eisdem Thusciae & Lombardiae Congregationibus & illorum Monasteriis, quomodolibet per dictam Sedem concessis, quibus quatenus praemissis unioni, statuto, ordinationi, decreto, & aliis in praesentibus literis contentis quomodolibet obistere habeant, specialiter & expresse derogamus, ac pro nullis & non concessis haberi volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrationum.

§. 5. Per hoc autem, ordinationibus per nos seu auctoritate Apostolica de consensu Afcanii Mariae Vicecancellarii, quoad Monasterium S. Ambrosii Mediolanensis factis seu faciendis, nullum praedictum volumus generari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Praeservatio ordinationum Monasterii S. Ambrosii Mediolan.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Domini 1497. 10. Kal. Januarii, Pont. nostri Anno sexto.

Dat. P. A. 6. die 23. Decembris.

Privilegia edificantium in via Alexandrina nuper in Urbe directa, à Castro S. Angeli ad plateam S. Petri Principis Apostolorum.

VIII.

Hac privilegia quae sint, vide sup. fol. 399. in const. 8. Sixti IV. Et si universis & ibi notavi.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1505.

Et si universis Romanae Ecclesiae dominio temporali subjectis Civitatibus pro earum statu prospero, & incrementis felicibus, Apostolica nos de-

Exordium.

1500. Hæc Bulla cadebat post sequentem.

Iste Pont. viam directam à Porta Castri S. Angeli usque ad Plateam S. Petri fieri eamque Alexandrinam appellari mandavit.

Et modo privilegia in ea Pontificatus concedit.

Decretum irritans.

Clausula delegatoria.

Dat. P. A. S.

IX.

Edita An. D. 1499.

Exordium.

ceat provisione consulere, Almæ tamen Urbi nostræ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Martyrio consecratæ, quæ ipsius Petri Sedes, sacerdotii Principatus, & Christianæ religionis caput existit, eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsam Sacerdotalem Civitatem cunctis aliis prælatam, nobis quod peculiarem filiam, quadam præcipua, & singulari dilectione, in visceribus gerimus charitatis.

§. 1. Sanè cum superiori Anno, ex deliberatione & commissione nostra, pro incolarum dictæ Urbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præsertim hoc Sacro Anno Jubilæo Centesimo, confluentium commoditate, ipsiusque Urbis decore, via Recta Alexandrina nuncupata, à Porta Castri S. Angeli usque ad Plateam Sancti Petri, de dicta Urbe fieri coepa fuisset; ac circa illam domos, & ædificia ab utraque parte pro majori dictæ viæ ornamento extolli, & ædificare desideramus. Nos venerabilibus Fratribus nostris Petro Archiepiscopo Reginen. dictæ Urbis Gubernatori, &c.

§. 2. Et ut personæ liberè in dicta via ædificare valeant, de simili consilio, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, decernimus, & ordinamus, ut de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, aliàs in omnibus, & per omnia, juxta tenorem literarum Sixti Papæ IV. prædecessoris nostri, ac etiam nostrarum, in favorem domos in Urbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, & insertis, cum omnibus & singulis in eis contentis privilegiis, indultis, dispensationibus, concessionibus, & clausulis, potiori pro cautela innovamus, & ad domos ædificandas hujusmodi, ac personas illas ædificantes, & ementes extendimus, liberè disponere possint, dictæque domus, & personæ sub eisdem literis, etiam quoad privilegia, indulta, dispensationes, & concessionem hujusmodi, ac omnia & singula alia in illis contenta, sint, & esse censeantur.

§. 3. Decernentes irritum, & inane, si secus super iis, à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus quoque Imperialibus, Statutis, & consuetudinibus dictæ Urbis municipalibus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, sive Regularium locorum, quorum fundi, domus, & loca hujusmodi locari, concedi, permittari, sive vendi, vel alienari contigerit, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ nos in nostris, & præfatus Sixtus prædecessor in suis literis prædictis, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, Pont. nostri Anno octavo.

Quòd pauperes Jesuati, de cætero Fratres Jesuati S. Hieronymi nuncupentur, cæteris Religiosis ejusmodi denominatione interdicta.

De isto Ordine, vide notanda ad constit. 16. Pauli V. Religiosos. in Tomo 3.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri Sedem divina dispositione vocati, piis fidelium, præsertim sub Religionis habitu Domino militantium votis, libenter annuimus, & honestis supplicum votis, favorem benevolum impartimur.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilecto-

rum filiorum univerforum pauperum Societatis Pauperum Jesuatorum nuncupatorum petitio continebat, quòd licet jam annis centum, & quinquaginta decursis, vel circa dicta Societas instituta, & abinde usque in præsentem diem, omnes eorum domorum Ecclesie, seu Oratoria sub invocatione Sancti Hieronymi constructa fuerint, ipsamque in eorum protectorem elegerint, & sub eadem Sancti Hieronymi invocatione semper vixerint, prout vivunt de præsentem, ipsiusque Sancti Hieronymi festivitatem, devotè & solemniter annis singulis in eorum Ecclesiis, sive Oratoriis celebraverint, & pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum nuncupatorum appellati extiterint; Nihilominus nonnulli clerici, sive Religiosi viri, qui non sub invocatione Sancti Hieronymi, sed eorum Sanctorum, eorum Ecclesias olim constructas fuerunt, ad perturbandum, & inquietandum dictam Societatem, eorum sanctorum invocationes mutare, & se eorumque Ecclesias sub invocatione ejusdem Sancti Hieronymi intulere, & denominare, ac hujusmodi Sancti Hieronymi festivitatem celebrare, & sub ejusdem Sancti invocatione quæstus fieri facere, in præjudicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

§. 2. Et sicut eadem petitio subjungebat, cum nonnulli laici pia devotione deducti, certas Confratrias in frà circuitum domorum dictorum Pauperum de Ordinarii loci, ac ipsorum Pauperum licentia erexerint, & instituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cuperentque dicti Pauperes quòd ipsi dictis Confratribus, ut tam per eos hæctenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quam in posterum inibi erigendas, dicti Sancti Hieronymi denominandi, & eorumdem S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeant eis per nos indulgeri; Quòdque etiam ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed fratres Jesuati Sancti Hieronymi appellari debeant, statuere, & ordinare, aliàsque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos cunctarum præferrim Religiosarum personarum pacem, & quietem, sinceris exoptamus affectibus, ipsosque Pauperes à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus & singulis Religionis Clericis, & Laicis sub virtute sanctæ obedientiæ, & si non paruerint, excommunicationis late sententiæ pœna, quam incurrant eo ipso, ut, eorum Sanctorum invocationes, sub invocatione dicti Sancti Hieronymi mutare, & illud nomen Sancti Hieronymi ipsis Ecclesiis appropriare, & celebritatem festi ejusdem S. Hieronymi, quando per eosdem Pauperes celebrari contigerit, directè vel indirectè, quo minùs populus ad eorum Ecclesias sive Oratoria confluant, necnon processiones quascumque temporis festivitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Universitates, & Communitates Civitatum, Terrarum, & locorum hæctenus ad Ecclesias, seu Oratoria dictorum Pauperum fieri solitas, & quas in posterum perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impediri, seu perturbare, necnon sub invocatione dicti S. Hieronymi in præjudicium dictorum Pauperum, aliquas quæstas facere quoquomodo præsumant, præcipiendo mandamus. Ipsis quoque pauperibus, ut dictarum Confratrum Confratribus tam per eos hæctenus, eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas confratrias, quam in posterum ibidem erigendas, confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipsamque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere possint indulgemus. Ac statuimus, & ordinamus, quòd dicti Pauperes de cætero etiam perpetuis

Congregatio ista antiquitus instituta. Ecclesias sub invocatione S. Hieronymi constructas, & ipsam in eorum protectorem eligit.

Supplicatque Papa ut de cætero, Fratres Jesuati S. Hieronymi nuncupentur, Et Confratritatibus laicorum in eorum Ecclesiis institutis eandem denominationem concedere possint.

Qui Pontifex petita concedit.

1499. & 1500.

1500.

Derogatio contrariorum.

Fides transumptorum.

Dat. P. A. 8. die 22. Aug.

X.

Edita A. D. 1500.

Causa hujus institutionis officii.

Institutio officii Summatoris literarum Apostolicarum, vacabilis, ad instar aliorum officiorum Rev. Camerae Apost.

futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed tantum Fratres Jesuati dicti S. Hieronymi denominentur, & appellentur.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Societatis statutis, ac consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Et quia difficile foret, presentes literas ad singula loca in quibus dictorum Pauperum domus consistunt deferre, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis sigillo alicujus Praelati, & Notarii rogati signo & subscriptione munitis, eadem prorsus fides in omnibus adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus originalibus literis, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1499. 11. Kal. Septembris Pont. nostri Anno 8.

Institutio officii Summatoris literarum Apostolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indultorum & gratiarum concessione.

Nobiliorem hujus officii statum, & ministros, praescribit: ac uni ex S. R. E. Cardinalibus conferri iussit Pius V. ut infra in ejus const. 105. Pontifice. Tom. 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apostolicae Sedis sercula, Romanus Pontifex dispositione divina constitutus, ad ea libenter intendit, per quae ad recipiendum literas Apostolicas per Cameram pro tempore expediendas, & illarum summaria facienda, eaque referenda, talis persona deputetur, quae ad praemissa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & postquam in iis instructa laudabiliter versata fuerit, nequeat amoveri, cum ex amotione praedicta, tam propter imperitiam, quam parvam cognitionis literarum praedictarum experientiam, eidem expeditioni non parva scandala, & pericula possent faciliter provenire, cum ejusdem Sedis ignominia, ac gravi partium expeditionis hujusmodi, in Romana Curia, ad quam de diversis Mundi partibus continuè confluit multitudo, persequendum dispendio, & detrimento.

§. 1. Cum itaque officium recipiendi, videndi, summandi, & referendi literas Apostolicas, quae per Cameram Apostolicam pro tempore expediuntur, quod dilectus filius Magister Ludovicus de Panafid, decanus Ecclesiae Oveten. Scriptor, & familiaris noster, ex fael. rec. Innocentii Papae Octavi praedecessoris nostri, & deinde dicto praedecessore (ut Domino placuit) de medio sublato, & nobis divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, ex nostra concessione, fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliiori literarum earundem in dicta Camera directione, & expeditione, admodum necessarium existat, expediaturque ut officium praedictum, ad instar aliorum dictae Camerae officiorum, perpetuum fiat, quo cum majori fide, cura & diligentia valeat exerceri; Nos volentes debite providere, praedictum Ludovicum, qui etiam continuus commensalis noster, & literarum Apostolicarum de minori Parcho Abbreviator, necnon Cancellariae Apostolicae Officiarius existit, ob grata devotionis & familiaritatis obsequia, quae nobis, & Apostolicae Sedi haecenus impendit & adhuc sollicitis studiis impendere non desistit, necnon laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam suam, tam familiari experientia, quam etiam fidedignorum testimonio, juvari percepimus: favore prosequi gratioso, ipsamque a quibusvis excommunicationis &c. censentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia ac de Apostolica potestatis plenitudine, Offi-

cium Summatoris literarum per Cameram praedictam expediendarum hujusmodi, ad instar aliorum dictae Curiae officiorum perpetuorum auctoritate Apostolica, tenore praesentium erigimus, & instituímus, statuentes & ordinantes, quod de dicto officio, tam hac prima vice, quam quotiens deinceps pro tempore illud vacare contigerit, persona ad illud exercendum idonea, per eam quoad vixerit tenendo & exercendo, per nos, & successores nostros Romanos Pontifices canonicè intrantes provideri, seu illud concedi, & assignari debeat, liceatque dicto Ludovico, & officium ipsum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apostolicarum, de officio Scriptoriae literarum earundem disponere possunt, disponere, ac literas per dictam Cameram expediendas more solito recipere, videre, & sumare, ac nobis & successoribus nostris praedictis, seu residentibus dictae expeditioni pro tempore deputatis, ut moris est referre, illasque ad Camerae & Secretariae Apostolicarum registra dirigere, qui de salario solito contentari tenentur.

§. 2. Ac omnibus privilegiis, gratiis, indultis, exemptionibus, honoribus, praerogativis, & immunitatibus, quibus Scriptores literarum earundem utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere. Et nihilominus de hujusmodi officio sic à primava ejus erectione vacan. cum honoribus, oneribus, salariis, emolumentis consuetis, ac aliis praemissis, dicto Ludovico motu, scientia & auctoritate praemissis, providemus, illudque sibi quamdiu vitam duxerit in humanis concedimus & assignamus. Decernentes eundem Ludovicum, ad officium hujusmodi, ejusque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliisque praemissa, per dictos Praesidentes recipiendum, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus.

§. 3. Quocirca dilecto filio Magistro Francisco Roemulo, Clerico Narden. Protonotario nostro, pro nobis, & Romana Ecclesia Urbis Gubernatori, & in Camera praedicta pro dilecto filio Raphaeli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, Locumtenenti, per Apostolica scripta, motu simili mandamus, quatenus praemissa omnia & singula, ubi, quando, & quoties opus fuerit, publicari faciat, auctoritate nostra dictum Ludovicum ad effectum hujusmodi, ejusque liberum exercitium, ac honores, onera, & emolumenta, aliisque praemissa recipi, & admitti, juxta dicti decreti continentiam & tenorem, non permittentes, eum per dilectos filios Secretarios nostros, seu quoscumque alios, desuper quovis modo molestari. Contradictores &c.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si Secretariis praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. Romae, apud S. Petrum, Anno &c. 1500. decim Kal. Octobris, Pont. nostri Anno nono.

Contra offendentes, per se vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, testesque & alios. In eisdem, Romani Pontifices annis singulis anathematis sententiam promulgant, in die & Bulla Cena Domini, uti videre est infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis, §. 12. & apud eam consimiles Bullas indicabo in Tomo 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Sedis Apostolicae specula, divina disponente clementia, licet immeriti, constituit, inter multiplices nostrae sollicitudinis curas, quibus assidue premimur, illam pro nostro Pastoralis

Concessio privilegiorum, & emolumentorum. Tu ad hoc vide Bullam Pii V. cit. in rubr.

Depuratio executori hujus Bullae.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. A. 9. die 23. Sept.

XI.

Edita An. D. 1500.

Exordium.

Officio in primis suscipere debemus, per quam no-
stra provisionis opere, ad Romanam Curiam (ad
quam veluti fidelium matrem, & magistram, ac
iustitiæ fontem pro illa consequenda, continuè de
diversis Mundi partibus confluit multitudo) pro
eorum causis tractandis confugientes, illasque in
eadem prosequentes, sublatis quibusvis impedi-
mentis, iura sua prosequi, & illa prosequendo, in
eadem Curia liberè, tutè, & quietè personaliter
valeant permanere, prout personarum & tempo-
rum conditione inspecta, id in Domino conspici-
mus salubriter expedire.

In Bulla Coe-
nae Domini,
excommuni-
cantur qui
offendant
lirigantes in
Curia, eo-
rumque pa-
troni &c.
ut in Bullis
cit. in rubr.

§. 1. Sanè tam dilectorum filiorum causarum Pa-
latii Apostolici Auditoris eorumque Locatenentium,
& aliorum fidedignorum relatione, quam multo-
rum causas suas in dicta Curia prosequendum, gra-
vissimis querelis, non sine maxima mentis nostræ
perturbatione sæpè numero accepimus, quod licet
nos, scilicet Innocentio Papa VIII. prædecessore
nostro, sicut Domino placuit, sublato de medio, ad
summi Apostolatus apicem, divina favente clemen-
tia, assumpti, tam ejusdem Innocentii, quam alio-
rum Romanorum Pontificum, etiam prædecesso-
rum nostrorum, vestigiis inhaerentes, singulis an-
nis, in die Cœnæ Domini per literas nostras, inter
cætera, omnes illos, qui per se vel alium, seu alios,
quascumque personas, Ecclesiasticas vel sæculares
ad eandem Curiam, super causis & negotiis suis
recurrentes, illaque in eandem prosequentes, aut
procurantes, negotiorum gestores, Advocatos,
vel procuratores ipsarum, aut etiam Auditores,
seu Iudices super dictis, seu negotiis deputatos, oc-
casione causarum vel negotiorum huiusmodi verber-
arent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis spo-
liarent, & qui per se, vel alium, seu alios, directè
vel indirectè, prædicta exequi, vel procurare aut
eisdem consilium, vel favorem præstare non vere-
bantur, cujuscumque præminentia, dignitatis,
ordinis, conditionis, ac status forent, etiam si
Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præ-
fulgerent dignitate, publicè excommunicare, &
anathematizare consueverimus, prout alii præ-
decessores præfati, etiam per eorum literas singulis
annis, dictæ die facere consueverant, à quibus qui-
dem sententiis, nullus, per alium quam Roma-
manum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo
constitutus, nec etiam tunc, nisi sub certis mo-
do & forma expressis, absolvi potest.

Vernamramen
offendentes
ejusmodi ad
huc repe-
riuntur.

§. 2. Tamen dierum crescente malitia, quam-
plures iniquitatis filii perditionis alumni, excom-
municationis, & anathematis huiusmodi sententias
parvipendentes, horrenda inhumanitate, detestan-
daque levitia, mortem sitientes aliorum, videntes
forsan se in causis per eos vel contra ipsos in dicta
Curia pro tempore motis, iustitiam non fovere,
suorum salutis, status, & honores immemores, hu-
mani generis hoste procurante, Deique timore post-
posito, eorum in dictis causis adversarios, aut illas
pro eis in eadem Curia prosequentes, aut procuran-
tes, Advocatos, vel Procuratores eorum, testesque
& causarum prædictarum Notarios, multotiens di-
versis excogitatis minis afficere, invadere, verbera-
re, mutilare, occidere, seu per alios, etiam assassi-
nos, talia procurare, & exequi (proh dolor!) ausu
temerario non erubescunt, aded ut plerumque jus
suum in ipsa Curia prosequentes metu, & quadam
desperatione deducti, causas suas deserere, aut non
sine magno ipsorum præjudicio & detrimento ad
concordiam seu alias transactiones inhonestas, pa-
sionèsq; illicitas, contra consuetam dictæ Curia
libertatem devenire, & ab ipsa Curia discedere co-
gantur, in Divinae majestatis offensam, jurisdic-
tionis & auctoritatis Apostolicæ læsionem, animarum
periculum, perniciosum quoque exemplum & scan-
dalum plurimorum.

Hic Pont.
innovat om-
nes penas
adversus præ-
dictos im-
positas.

§. 3. Nos igitur, qui eandem Romanam Cu-
riam, veluti supremum iustitiæ Tribunal, & salu-
berissimum oppressorum omnium refugium, liberam,
inimè, & securam omnibus conservare debemus

considerantes attentius, quod plures penarum gra-
vitas, quam Dei timor arcere solet à voluntate pec-
candi, & propterea tanto periculo volentes occurre-
re animarum, ac tam nefarios præsumptos & faci-
norosos homines, Ecclesiasticæ animadversionis mu-
rones erire, ut metus pœnæ, meta huiusmodi præ-
sumptionis existeret, hujus perpetuæ irrefragabilis
constitutionis edicto, de venerabilium Fratrum no-
strorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consi-
lilio, prædictas excommunicationis, & anathema-
tis, omnèsq; & singulas alias sententias, censuras,
& pœnas Ecclesiasticas, in talia præsumentes, per
canonicas sanctiones, ac alias Apostolicas constitu-
tiones, quomodolibet latas & promulgatas, aucto-
ritate Apostolica approbantes, & innovantes, ad
omnes & singulos prædictos, qui forsitan sub illis
comprehensi non essent, extendentes, & amplian-
tes, statuimus, & ordinamus.

§. 4. Quòd deinceps perpetuis futuris tempori-
bus, omnes & singulæ Ecclesiasticæ, sæcularesve
personæ, cujuscumque qualitatis, dignitatis, sta-
tus, gradus, ordinis, & præminentia fuerint, quæ
earum in causis, tam beneficialibus, quam profa-
nis, ac criminalibus, sive mixtis, in dicta Curia
nunc & pro tempore pendentibus (etiam super his,
quibus literæ executoriales jam decretae, suum de-
bitum consecuta non fuissent effectum) adversarios,
vel illas pro eis prosequentes & procurantes, sive Ad-
vocatos, aut Procuratores ipsorum aut Auditores,
& alios Iudices quoscumque, testes, & Notarios
prælatos, minis afficere, invadere, verberare, mu-
tilare, & occidere, seu per alios talia procurare,
& exequi quomodolibet præsumperint (quamquam
mutilatio vel mors ex hoc forsitan non sequatur) aut
tales scienter receptaverint, defenderint, seu occul-
taverint, eisque consilium, auxilium, vel favorem,
publicè vel occultè, directè vel indirectè præstite-
rint, sive quæ præmissa etiam pro aliis, quomodo-
libet commiserint, ultra sententias, censuras, &
pœnas prædictas (quas etiam ipsi pari modo incur-
rissent noscantur) si ex colligantibus, causam ipsam,
& omne jus, tam in petitorio quam possessorio, ac
in re, vel ad rem, causa vel occasione huiusmodi,
quomodolibet competens, eo ipso perdant penitus
& amittant. Si verò alii fuerint, ab ipsa Curia &
omnibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ terris, perpetui
exilii, omni spe restitutionis adempta; & si mutila-
tio membri, vel mors (quod Deus avertat) sub-
sequatur, ultra causæ, & juris amissionem, ac exi-
lii pœnam huiusmodi, tam ipsi, quam pro eis præ-
missa exequentes, & omnes alii supradicti, deposi-
tionis à dignitate, honore, ordine, officio, & be-
neficio, ac læsæ Majestatis criminis sententias incur-
rant ipso facto. Eorumque officia etiam ejusdem
Romanæ Curia, ac beneficia quacumque ex tunc
ipso jure vacare decernimus, & quæ, ut præmitti-
tur, vacatura, nostræ & Sedis prædictæ collationi,
& dispositioni, de simili Fratrum eorumdem consi-
lilio reservamus, liberè aliis per nos & Sedem prædi-
ctam dumtaxat conferentur, inhibentes ne quis præ-
ter Romanum Pontificem, quacumque sit super hoc
auctoritate munitus, de illis disponere, vel circa illa
per viam permutationis, vel alias innovare quoquo-
modo præsumat. Decernentes ex tunc irritum, &
inane, si super his, à quoquam, quavis auctori-
tate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Sint-
que etiam in suis bonis omnibus, à cunctis perpe-
tuò diffidati nihilominus & banniti, ac infames, &
inhabiles habeantur. Et postquam probabilibus
constiterit argumentis, aliquem scelus tam execrabi-
le commississe, nullatenus alia excommunicationis &
anathematis, amissionis, depositionis, seu disti-
ctionis & banni huiusmodi, adversus eum sententia
requiratur. Et ut ipsi nefarii præsumptos, ac fa-
cinorosi homines, à tam execrabili scelere facilius &
frequentius reprimantur, omnibus & singulis, Ec-
clesiasticis sæcularibusque personis, etiam cujuscum-
que dignitatis, status, gradus, ordinis, & condi-
tionis existant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub

Aliisque pœ-
nas intelligit.

simili excommunicationis, & anathematis lata sententia pena, à qua non nisi, ut praefertur absolvi possint) districtius injungimus, ut omnes, quos praemissa commississe, procurasse, aut mediatores fuisse, sciverint, Romano Pontifici pro tempore existenti, vel alteri per quem ad ejus notitiam facile possit pervenire, per se vel alios, quanto citius revelare non omitterent, pro revelatione hujusmodi gratiam, & si complices fuerint, veniam consecuturi.

Derogatio contrarium.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quae praefati praedecessores in suis, & nos in nostris literis praedictis, volumus non obitare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Iussio publicandi.

§. 6. Ut autem, praesentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apostolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoscumque ligare decernimus,) & deinde singulis annis prima die, qua per praefatos Auditores, & Locatentes audientia tenetur, in loco dictae Audientiae publicari, & in dicta Cancellaria inter alias extravagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum constitutiones describi, ut hi, quos contigerit, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile apud ipsos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Sanctio poenalis.

§. 7. Nulli ergo &c. nostrae approbationis, invocationis, extensionis, ampliacionis, statuti, ordinationis, constitutionis, reservationis, inhibitionis, injunctiois, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

Dat. P. A. 10. die 13. Apr.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, 1502. Idibus Aprilis, Pont. nostri Anno decimo.

Publicatio.

Lesca & publicata fuit Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Domini 1502. die 24. Aprilis, Pont. Sanctiss. D. N. Papa Alex. VI. Anno 10. A. de Gottifredis Custos.

XII.

Concesso Gubernii quarundam Terrarum Status Ecclesiastici, Clericis R. Camerae Apost.

De eorum munere, jurisdictione, & privilegiis, habes sup. in Eng. IV. const. 13. Inter. fol. 331. in Calisto III. const. 1. Quae laudabili. fol. 362. Sixto IV. const. 1. Dispositione. fol. 387. ac Innocen. VIII. const. 2. Cum sicut. fol. 435. Et infra vide Jul. II. const. 8. Ex injuncto. & Leon. X. const. 24. Licet, ac Pii IV. const. 55. Romanus ubi nabo. in Tomo 2. fol. 79.

ALEXANDER EPISCOPUS.

Edita An. D. 1502.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ET si ex Pastoralis officii nobis licet imparibus divina dispositioni, commissi sollicitudine, de cunctorum Christianorum salubri, & pacifico statu jugiter cogitare teneamur, Castra tamen, & loca temporali dominio Romanae Ecclesiae subiecta, & illorum incolae majori affectione complectimur, & ut tam pacis tempore suo prospero, & felici regimine gubernentur, quam in occurrentibus guerrarum turbinationibus, vigiliam Gubernatorum providentia, & sollicitudine infirmul, facilius defendantur, & conserventur illaesa; prout temporum & locorum qualitate pensata, eorumque utilitati, & ejusdem Romanae Ecclesiae statui in Domino conspicimus expedire, de remedio providemus opportuno.

Castra quaedam hic specificata ob guerrarum turbines &c. maxima

§. 1. Sanè Caesarum, Porcariae, Maccimi, Purhani, Colliscampi, Messanani, Cisternae, Florenzola, Scoppi, Fogliani, Rapicciani, Palatii, Aretii, Cordigliani, Magliani, Buellarii, Mantrel-

larum, Balvini, Sterpeti, Appollenacii, Poggi, Appecani, Aqua Palumbi, & Vallis Perachiae, ac alia Castra, & loca Terrarum specialis commissionis Arnulphorum Spoletanae diocesis S. R. E. immediate subiecta, seu eorum aliqua, quae ab immemorabili tempore, patrimoniales, & peculiares Apostolicae Sedis, & S. R. E. speciali prerogativa habita fuerunt, & sunt, prout Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum haecenus munimenta testantur, ac dilecti filii eorum incolae, & habitatores, ob dissensiones, differentias, scandala, & guerrarum turbines, quae superioribus annis, inter dilectos filios Spoletan. & Interamnen. Civitatum nostrarum Communitates, & alias, etiam occasione illarum Gubernationis evenerunt, tot hominum caedes, rapinas, praedas, & alia gravissima dispendia pertulisse noscantur, ut nisi super his, ne in posterum similia eveniant, opportunis remediis occurratur, verisimiliter formidandum sit, ne Castra, & loco hujusmodi, vel eorum magna pars, non sine gravi nostra, & Camerae Apostolicae iactura destruantur, desolentur, aut ab eorum habitatoribus deferantur.

1502. damna patiebantur.

§. 2. Nos igitur qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa praecipue sollicitamur, ut Terrae, & loca eidem R. E. subiecta, sub statu tranquillo, & pacis amenitate gubernentur, volentes super his, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, ac quaestionum, scandalorum, & guerrarum hujusmodi fomenta, quantum nobis possibile est, penitus extirpare, ac attendentes quod si Castra, & loca hujusmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum praedictae Camerae Praesidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S. R. E. in temporalibus praecipue cura imminet, subicerentur eorum incolae, & habitatores praedicti, laudabiles se recepisse Rectores, cum maximis eorum commodis latentur, habita super his cum fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, omnia, & singula Castra, & loca praedicta, cum omnibus, & singulis eorum, & cujuscumque ipsorum incolis, & habitatoribus, eorumque bonis, & rebus, ac districtibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortilitiis, Casalibus, Montibus, Vineis, silvis, pratis, pascuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alveis, torrentibus, piscationibus, molendinis, terris cultis & incultis, jurisdictionibus, & aliis quibusvis iuribus, & rebus eorundem, ab omni superioritate, dominio, gubernio, regimine, potestate Spoletan. & Interamnen. hujusmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, earumque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet necnon ab omni jurisdictione, superioritate, potestate, ac onere, inferioritate, recommendatione, & subiectione, realibus, & personalibus quibuscumque, perpetuis, sive temporalibus, in quibus Castra, & loca praedicta, & eorum singula, Civitatibus, & Communitatibus praedictis, & earum cuilibet, etiam ex quibusvis causis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, tenore praesentium penitus eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata esse, & Spoletan. & Interamnen. hujusmodi, aut aliquam aliam Communitatem, & aliquem alium Gubernatorem, in Castra, & loca praefata, vel eorum aliquod, eorumque incolae, & habitatores praesentes, aut futuros, ac districtus, terminos, bona, jura, & res earundem, aliquam jurisdictionem, superioritatem, gubernationem, arbitrium, aut aliam potestatem exercere, seu habere nullatenus posse, ex simili scientia decernimus, & declaramus.

Illaque hic Pont. pro eorum meliori regimine, à superioritate Civitatum Spoletanae, & Interamnen. eximit.

§. 3. Et nihilominus omnia, & singula Castra, loca, incolae, habitatores, districtus, territoria, terminos, loca, & res hujusmodi, regimini, gubernationi, Clericorum Camerae hujusmodi consilio, & scientia similiter expressè, & im-

Eorumque Gubernium Clericis R. Camerae Apost. committit.

mediatè subjicimus, & subiecta esse volumus, salvis tamen semper Ordinariis introitibus prædictæ Camerae debitæ, ex quibus consueta onera, pro custodia Arcis dicti Castræ Caesarum persolvi volumus. Et insuper Collegio Clericorum hujusmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & singula Castra, & loca, eorumque habitatores, bona jura, & res prædictas, sub eorum gubernio, & regimine hujusmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benigne pertractent, sub justitiæ libramine debito, faciendo præmissa omnia inviolabiliter observari, non permittentes ea, vel eorum aliquod per Communitates prædictas, vel quascumque alias, cujuscumque status, præminentia, dignitatis, auctoritatis, & conditionis existant, aliquatenus infringi, seu loca, Castra, & incolas, habitatores hujusmodi contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris, appellatione postposita compescendo.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis locorum municipalibus, consuetudinibus, & præscriptionibus, quibusvis privilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, donationibus, alienationibus, concessionibus, dispositionibus, & literis tam per quoscumque Romanos Pontifices, quam per Nos, & Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis irritantibusque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & simili scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, & ex quibusvis etiam maximis, & urgentissimis causis, & necessitatibus, etiam de simili consilio, eisdem Communicatibus, Gubernatoribus, & personis, ac quibusvis aliis, communiter vel divisim hæcenus quomodolibet concessis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innovatis nominatim, specialiter, & expresse, & in posterum forsitan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, &c. ac de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat harum serie eadem scientia specialiter, & expresse derogamus, & illa nemini aliquo umquam tempore suffragari volumus, & decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli &c.

Dat. P. A. 10. die 29. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1502. 3. Kal. Maji, Pont. nostri Anno 10.

PIUS TERTIUS PONT. CCXIX. ANNO DOMINI MDIIL.

PIUS III. Senensis, Franciscus Piccolominus antea dictus, Cardinalis primus Diaconus. Creatus 10. Kalend. Coronatus 8. Idus Octobris, Anno 1503. Vixit dies 26. Non creavit Cardinales. Obiit 15. Kalend. Novemb. 1503. sepultus fuit in Basilica S. Petri, in Sacello S. Andreae. Vacavit sedes dies 14.

JULIUS SECUNDUS PONT. CCXX. ANNO DOMINI MDIIL.

JULIUS II. de Savona, Julianus de Ruvere antea dictus, Raphaëlis Ruverei filius, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & major Pœnitentiarius Creatus Kalend. Novembris, Anno

Domini 1503. 6. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 9. menses 3. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 9. Kalen. Martii, Anno Domini 1513. Corpus ejus in æde S. Petri ad Vincula sepultum est. Vacavit sedes dies 17.

I.

Monasterium Cassinense Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monachorum S. Justinae de Observantia ejusdem Ordinis unitur, & d. Congregationem Cassinensem alias S. Justinae denominari præcipitur, & privilegia omnia communicantur.

Pro Monachorum statu, multa edixerunt Innocentius III. in cap. 6. & Honorius III. in cap. 8. de statu Monach. necnon Clemens V. in Clement. 1. eodem tit. ac Benedictus XII. in ejus constit. 5. Summi, fol. 218.

Tempore autem Martin. V. instituta est reformatio Congregationis S. Justinae, cui concessa fuerunt multa privilegia, ut in Eug. IV. const. 2. Dispositione. fol. 320. & const. 5. Et si sollicitudinis. fol. 322. & pariter in const. 8. Innocent. VIII. Devotionis. fol. 834. Hic modo Pontifex dictas Congregationes univit, privilegia communicavit. & Congregationem Cassinensem denominavit. Et ei nonnulla privilegia tribuit Paul. III. ut infra in const. 15. Benignitas. & etiam Pius IV. const. 97. Sedis Tom. 2. fol. 136. ac Pius V. in const. 129. Dum ad: Deinde Greg. XIII. contra ambientes, & appellantes edidit const. 16. Nihil. in d. Tom. 2. Et postremò Paul. 5. alia statuit, in constit. 33. Cùm sicut. Tom. 3.

Demum à S. D. O. Urbano VIII. nonnulla decreta sunt circa electionem Definitorum, ac auctoritatem Dietæ, ut in const. 87. Commissi, infra Tom. 4. Confirmavit etiam Decretum editum, à Sacra Rituum Congregatione ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, & Ministrorum in constit. 101. Exponi. in d. Tomo 4.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1503.

SUPER cathedram Pastoralis præminentia dispositione divina, meritis licet insufficientibus confidentes, pio ac sancto desiderio cupimus efficere ut Monasteria & loca religiosa quaecumque per nostram operationis diligentiam, gratia cooperante divina salubriter dirigantur, & in eis regularis disciplina norma servetur, cultus divinus augeatur, charitas vigeat, humilitas perseveret, & omnis bene vivendi modus teneatur, ut æternæ vitæ præmio valeant stabiliri feliciter.

Exordium.

§. 1. Sanè Monasterio Cassinense, nullo medio ad Rom. Ecclesiam pertinente, Ordinis S. Benedicti nullius dicecesis, quod dilectus filius noster Joannes S. Mariae in Dominica Diaconus Cardinalis ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam nuper detinebat commenda hujusmodi cessante, ex eo quod idem Joannes Cardinalis illi hodie in manibus nostris spontè & liberè cessit, nosque concessionem ipsam duximus admittendam, verum & ultimum supradicti Monasterii vacationis modum, præsertim pro expresso habentes, ad provisionem super ipsius Monasterii regimine celerem, & felicem, ne Monasterium ipsum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis studiis intendentes, post deliberationem, quam desuper cum fratribus nostris habeamus dirigentes, demum ad dilectos filios Monachos Congregationis S. Justinae de Padua supradicti Ordinis, sub regulari observantia viventes, direximus oculos mentis nostræ, sperantes, quòd sicut Congregatio ipsa per universam Italiam per in-

Monasterium Cassinense, quod antea erat commendatum, hic modo Pontifex, ad majorem regularis observantia profectum.

crementa temporum, suos palmites dilatavit, sic ubique virtutum radiis jugiter crescat, si Monasterium ipsum eidem Congregationi perpetuo uniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis observantia supradicti Ordinis Monasterium ipsum regulari observantia haecenus destitutum (cum tamen caput omnium Monasteriorum supradicti Ordinis existat, & in eo corpus sanctissimi Benedicti multa cum veneratione conservetur) exinde votivæ reformationis susciperet incrementum, & eorumdem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus constitutis eorum Protectore existentibus nota, & accepta, in temporalibus & spiritualibus speratæ prosperitatis successibus gratularetur, succederetque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum salute.

Unit & annexit Congregationi S. Justinae de observantia.

§. 2. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, Monasterium prædictum, sicut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem juxta ejusdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia instituta ejusdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apostolicam concessa privilegia, & indulta perpetuis futuris temporibus duratura, ad instar aliorum Monasteriorum dicti Ordinis eidem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præfidentem Congregationis hujusmodi, & Definitores pro tempore existentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, statuimus, & ordinamus illud de cætero dictæ Congregationis esse, ac juxta mores & ritus, & instituta prædicta perpetuo regi, & gubernari debere, liceretque Præfidenti, & Definitoribus, ac Congregationi præfatæ, per se, vel alium, seu alios regimini, & administrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monasterii possessione, vel quasi, propria auctoritate liberè apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illud, ut præfertur, regere, & gubernare, cujusvis licentia super hoc minimè requisita. Ac illos ex Monachis dicti Monasterii, qui sub dicta observantia vivere nollent, inde amovere, ac ipsius ad alia Monasteria dicti Ordinis ubi benevolos invenerint receptores, sese transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Ecclesiastica, vel alia, unde vivere possint non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monasterii accipiant.

Et hanc Congregationem Cassinensem alias S. Justinae denominari mandat.

Privilegia omnia communicat.

§. 3. Necnon Congregationem ipsam, propter nomen & dignitatem Monasterii hujusmodi (quod aliorum Monasteriorum dicti Ordinis caput est, ut præfertur) de cætero Cassinensem Congregationem alias S. Justinae, nuncupari debere.

§. 4. Omnibus tamen & singulis privilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus & indultis, haecenus Congregationi S. Justinae hujusmodi concessis, in suo robore, & firmitate persistentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac si hujusmodi tituli mutatio, seu variatio, facta non esset, & hujusmodi privilegia à principio Congregationis Cassinensis, alias S. Justinae hujusmodi specialiter & expresse concessa fuissent.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, ac Congregationis Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & constitutionibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Dat. P. An. i. die 22. Novemb.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio, decimo Kalend. Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Contra Barones, & Communitates Status Ecclesiastici, eorum territoria non custodientes à Bannitis, furibus, & aliis delinquentibus.

Hæc Bulla confirmatur & extenditur infra à Leone X. in const. 28. Romani, Pio IV. in const. 27. In eminenti, fol. 41. Tom. 2. Pio V. in const. 19. Ex superna, Greg. XIII. constit. 65. Tanta, & Six. V. in constitut. Hoc nostri, ubi plenè notabo in Tomo 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Dilectis filiis Baronibus, Domicellis, Communitatibus & Universitatibus Terrarum & castrorum eorumdem, necnon aliis civitatibus & Universitatibus Oppidorum, & Terrarum S. R. E. mediatè, vel immediatè subjectis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1504.

Quia nihil est, quod magis expediat nostræ Almæ Urbis, & Curia, ac cæterorum subditorum S. R. E. quieti & regimini, quàm quòd euntes, & redeuntes ad eandem, accæteras terras ejusdem S. R. E. securè & liberè, sine incurfione, offensione, & invasione latronum, furum, ac sicariorum, & aliorum malè viventium stare, ire, & redire possint, & valeant, ac propterea, tam de jure communi, quàm ex specialibus ordinationibus scilicet Pauli II. & Sixti IV. nostri secundum carnem patris, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum statutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Universitates castrorum eorumdem, ac civitates, & cætera terræ, & oppida Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediatè & immediatè subjecti, & subjectæ, eorum Terras, & Oppida, Villas, & Territoria quæcumque à dictis latronibus, sicariis, furibus, & aliis delinquentibus custodirent, & securâ, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum & rerum substractarum tenerentur, & obligarentur.

Plerique Pont. quorum conf. hic non habes ediderunt Bullas contra Barones & communitates non custodientes eorum territoria.

§. 1. Idcirco prædecessorum nostrorum vestigia insequentes, pro pace, & quiete dictæ Urbis, & omnium Terrarum prædictarum, omniumque incolarum, & venientium ad easdem securitate, vobis omnibus, & vestrum cuilibet tenore præsentium expresse mandamus, ut vestras Terras, Communitates, Universitates, Villas, & Castra, ac Territoria omnia à præfatis viris facinorosis, latronibus, furibus, sicariis, & aliis delinquentibus à die intimationis præsentium earundem, securâ & libera teneatis, reservetis, & custodiatis, quòd si secus feceritis, tam pœnas juris, quàm alias pœnas & censuras à prædecessoribus nostris prædictis super his promulgatis ipso facto, vos & quemlibet vestrum incurrere decernimus & declaramus.

Et hic Pont. iterum Territoria libera custodiri mandat à Juribus sicariis.

§. 2. Mandantes insuper venerabili fratri Raphaëli Episcopo Albanen. Camerario nostro, ac dilectis filiis Clericis, & Præfidentibus Camera Apostolicæ, necnon Almæ Urbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ejusdem S. R. E. quatenus ad denunciationem & quærelam eorum, qui invasi, spoliati, aut aliquod aliud damnum ab hujusmodi latronibus, furibus, & sicariis passi fuerint, pro satisfactione eorum ad declarationem dictarum pœnarum, & emendationem dictorum damnorum, juxta formam & tenorem constitutionum prædictarum, & præsertim constitutionis, & ordinationis præfati Alexandri VI. prædecessoris nostri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requisiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tam ipsos, quàm vos & vestrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibuscumque.

Non custodientes ad damni illati satisfactionem teneri jubet.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die octava Novemb. 1504. Pontificatus nostri Anno primo.

Dat. P. An. i. die 8. Nov.

1505.
& 1513.
III.

Damnatio Simoniacæ electionis Summi Pontificis Romani, cum pœnarum impositione in electum, eligentisque & eorum complices.

Caveos casus Simoniacæ vide in extravag. Urbani V. fol. 162. & Pauli II. de Simon. fol. 380. & sup. in Eugen. IV. constit. 7. Cùm detestabile, fol. 324. & infra Pii V. Cùm primum. & constit. 104. Durum. Tom. 2. Ac Trid. Concilii sess. 21. cap. 2. & sess. 24. cap. 14. & 18. Et Six. V. infra constit. 91. Sanctum. in d. Tomo 2.

Et contra ambientes Papatum, habes infra Pauli IV. constit. 16. Cùm secundum. in hoc Tomo 1.

De electione Summi Romani Pontificis edidit Constitutionem Greg. XV. quam habes infra Tom. 3. num. 13. incipient. Æterni Patris, cujus etiam jussu editum fuit ceremoniale continens usus dictæ electionis, quod approbavit idem Greg. XV. ut in ejus Constit. 19. Decet. d. Tom. 3. & utramque constitutionem dicti Greg. XV. confirmationis robore munivit S. D. N. Urban. VIII. Const. 45. Ad Romani infra Tom. 4.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1505. & 1513.

Simoniacæ damnabilis.

Quæ propterea inficit electionem Papæ.

* in omnes.

* Simon Magus.

CUM tam divino, quam humano jure, in spiritualibus præcipue, detestabiliter sit Simoniacæ labe prohibita, & longè magis in electione Rom. Pontif. Vicarii JESU CHRISTI D. N. abominabilis sit, & universali Ecclesiæ perniciosa.

§. 1. Nos igitur regimini ejusdem universalis Ecclesiæ meritis imparibus annuente Domino præsidemus, cupientes, quantum cum Deo possumus in præmissis præ tantæ rei necessitate ac periculi magnitudine ut tenemur in posterum salubriter providere, de Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & unanimi consensu hac nostra perpetuò valitura constitutione, Apostolica auctoritate, & de potestatis nostræ plenitudine, statuimus, decernimus, & definimus, quod si, quod Deus pro sua clementia, & ineffabili bonitate avertat, contigerit, postquam nos, vel successores nostros successivè, ipse Deus ab hujusmodi universalis Ecclesiæ regimine absolverit; humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, seu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, seu aliquibus de coetu Cardinalium quomodolibet votum dantibus per simoniacam hæresim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujusque generis, castra, officia, vel beneficia, seu promissiones, & obligationes commissam, per se vel alium, seu alios quomodocumque & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam assumptionis unanimiter, nemine discrepante, etiam sine scrutinio factæ, celebrari vel fieri non solum hujusmodi electio, vel assumptio eo ipso nulla existat, & nullam eidem sic electo vel assumpto, administrandi in spiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, sed etiam contradicendum sic electum, vel assumptum, de simoniaca labe, à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi possit, sicut de vera & indubitata hæresi, ita quòd à nullo pro Romano Pontifice habeatur, quinimò ipse sic electus à priori suo Cardinalatus, & alio quocumque honore, Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, monasteriis, dignitatibus, & aliis quibuscumque beneficiis, & pensionibus, quæ tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut aliàs quomodocumque, eo ipso, absque alia declaratione, privatus existat: & idem electus, non Apostolicus, sed apostaticus, & tamquam * simoniacus, & hæresiarcha, & ad prædicta omnia, & singula perpetuò inhabilis habeatur, & sit.

§. 2. Nec hujusmodi simoniaca electio per subsequentem ipsius inthronizationem, seu temporis cursum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, seu obedientiam, ullo umquam tempore convalescat.

§. 3. Liceatque omnibus, & singulis Cardinalibus, etiam illis, qui huic simoniacæ electioni, seu assumptioni consenserant, etiam post inthronizationem, adorationem, seu obedientiam, ac etiam universo Clero, Populo Romano, necnon subditis, & sancti Angeli de Urbe, ac quarumvis aliarum Romanæ Ecclesiæ arcium Præfectis, Castellanis, Capitaneis, & aliis officialibus quocumque homagio, seu juramento, vel cautione præstitis, non obstantibus, à talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & devotione, impunè, & quodcumque discedere (ipsis, fidei Romanæ Ecclesiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonicè intrantis, nihilominus adstrictis permanentibus) & eum, ut magnum, ethnicum, publicanum, & hæresiarcham evitare.

§. 4. Ad cujus quoque confusionem, possint Cardinales, qui præfatæ electioni se opponere voluerint, si præsumperit se regimini universalis Ecclesiæ prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii sæcularis contra eum implorare. Nec tales ab ejus obedientia discedentes, tamquam tunicæ Domini scissores, aliquarum propter dictum discessum pœnarum, seu censurarum ultioni subjaceant.

§. 5. Cardinales verò, qui cum sic simoniacè elegerint, à suis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuscumque Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, seu ad quæ jus tunc habebant, absque alia declaratione, privati existant, nisi ab illo penitus, & cum effectu discesserint, & reliquis Cardinalibus, qui hujusmodi simoniacæ non consenserint, infra terminum octo dierum, postquam fuerint ab eis requisiti, personaliter si fieri poterit, aliàs per edictum publicum, se absque fictione, vel fraude univerint, & junxerint. Et tunc si præfatis aliis Cardinalibus se univerint, & junxerint, in pristinum statum, & ad pristinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac Ecclesias, & beneficia, quibus præerant, & quæ obtinebant, reintegrati, reabilitati, ac restituti, & repositi, ab hujusmodi simoniacæ labe & censuris, ac pœnis Ecclesiasticis quibuscumque, absolvi eo ipso existant.

§. 6. Mediatores verò, proxenetæ, trapezitæ, tam clerici, quam laici, cujuscumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, sive Episcopali, vel alia sæculari, mundana sive Ecclesiastica dignitate præditi, etiam quorumcumque Regum & Principum Oratores, vel Nuntii, hujus simoniacæ electionis participes, sint omnibus suis Ecclesiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuscumque honoribus, & bonis, eo ipso privati, & ad similia inhabiles, ac etiam activè, & passivè intestabiles, & eorum bona ipso facto, ad instar reorum criminum læsæ majestatis Fisco Apostolicæ Sedis applicentur, & devolvantur, si prædicti delinquentes Ecclesiastici fuerint, vel aliàs Romanæ Ecclesiæ subditi. Bona verò, & feudaliter delinquentium, non subditorum sæcularium, in partibus existentia, Fisco sæcularis principis in cujus territorio bona sita fuerint ipso facto similiter applicentur. Ita tamen quòd si infra tres menses, à die quo notum fuerit, illos simoniam commississe, vel participasse, Principes dicta bona fisco suo actualiter non applicaverint, ex tunc illa Fisco Ecclesiæ Romanæ applicata censeantur, & sint eo ipso absque aliqua similiter declaratione.

§. 7. Promissiones quoque, & obligationes, sive sponsones propterea quodcumque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra personas Cardinalium, per quoscumque alios quomodocumque

Quæ nec per adorationem confirmari valeat.

Cardinalium facultas discedendi ab ejus obedientia.

Qui nec regimen, Ecclesiæ se immiscere possit.

Simoniacæ eligentium pœnæ.

Complicium quoque pœnæ.

Obligationum omnium simoniacarum annullatio.

factæ, cum quavis inexcogitabili solemnitate, & forma, etiam juratæ, conditionales, sive eventuales, & in forma excommiffarum, ex quacumque causa, etiam depositi, mutui, cambii, confessionis de receptis, donationis, attendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cujuscumque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ factæ, sint nullæ, & invalidæ, & ad agendum inefficaces, nullûsque illarum vigore cogi, vel constringi possit, in judicio vel extrâ. Liceatque omnibus, ab illis impunè, absque aliquo metu, sive perjurii nota, recedere.

§. 8. Et insuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ simoniacæ interfuerunt, & à præfato sic electo discesserint, adhibitis secum aliis Cardinalibus, qui hujusmodi simoniacæ electioni consenserunt, & postea eidem Cardinalibus in dicta simonia non complicitus se univerint, si se cum eisdem unire voluerint, aliòquin sine eis, ad alterius nihilominus Pontificis electionem, non expectata alia sententia declaratoria simoniacæ electionis hujusmodi, eadem tamen præfente nostra constitutione semper in suo robore permanente, liberè, aliàs tamen canonicè, devenire, & Concilium etiam generale indicere, & convocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & præcipuè sæl. rec. Alexandri Papæ III. quæ incipit: Licet de vitanda discordia, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, etiam in Conciliis generalibus editis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Inhibentes postremò omnibus, & singulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum sacro Collegio, ne Apostolica Sede vacante, prædictis contravenire, vel contra præmissa, vel aliquod præmissorum statuere, disponere, & ordinare, vel aliquo modo facere, seu attentare præsumant, quocumque exquisito colore vel causa, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, quam ipso facto incurrant, & à qua non, nisi per Romanum Pontificem canonicè electum, absolvi possint, nisi in mortis articulo.

§. 11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, vel aliquo præmissorum, à quocumque, scienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

§. 12. Ut autem præfente constitutionis, decreti, statuti, ordinationis, ac inhibitionis nostræ hujusmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus præfentes literas nostras in valvis basilicæ Principis Apostolorum, necnon Cancellariæ, ac acie Campi Floræ affigi, nec aliam earumdem literarum publicationis solemnitatem requiri, aut expectari debere, sed hujusmodi affixionem pro solemnibus publicatione, & perpetuo robore sufficere.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto, 19. Kalen. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur d. Bullæ confirmatio in Concilio Lateranensi.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

SI summus rerum Opifex, Terrarum, Cælique sator, sua ineffabili providentia Roman. Pontificem in Cathedra præminentis pastoralis Christi-

no generi præesse voluit, ut sanctam Rom. universalem Ecclesiam sinceris corde, opere gubernaret, fideliumque omnium profectibus, sollicitis studiis intenderet, decens, & salutare reputamus, ut in electione præfati Pontificis in quem ut puritatis, & candoris speculum fideles ipsi intuentur, omnis labe, omnisque illius suspicio absit, talisque ad tanti fastigii gradum assumantur, qui ritè, & rectè, & canonicè ingressi, modo, & ordine convenientibus, naviculæ Petri gubernacula sublineant, talisque existant in tanto dignitatis culmine constituti, qui bonis, & rectis solatio, malis autem formidini sint, & eorum exemplo, cæteri fideles ad benè operandum instruantur, & ad viam salutis dirigantur, & ea, quæ propterea per nos statuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & gravitate per sacrum generale Concilium approbentur & innoventur, & innovata communiatur, ut & firmius perdurent, & tenacius observentur, & adversus diaboli multiplices insidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate sæpius circumfulsa.

§. 1. Dudum siquidem à nobis magnis, & urgentibus causis, magnæque & maturæ discussionis, & deliberatione cum doctissimis, & gravissimis viris etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus præcedentibus, & præhabitis, emanarunt literæ tenoris subsequentis, &c. *Bulla hac est quæ præcedit.*

§. 2. Quæ literæ deinde pro ipsarum subsistentia firmiori, & notorietate, dum Bononiæ cum nostra Curia effemus, de mense Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo in Consistorio nostro secreto etiam Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. & aliquibus Prælati nostris domesticis, lectæ, & publicatæ & approbatæ, & demum in quinto Cancellariæ descriptæ, & annotatæ, & in audientia contradicatarum, ac aliis locis publicis dictæ Civitatis, & postremò Romæ in locis designatis solemniter publicatæ extiterunt, & eorum exemplaria ad omnes ferè Christianos Principes transmissa.

§. 3. Nos insuper attendentes quanti ponderis, quantique exitii Christi Vicariorum in terris adulterinæ electiones essent, quantumque detrimenti Christianæ Religioni afferre possent, præsertim his difficillimis temporibus, quibus diversimodè vexata Christiana Religio universa, volentes Sathanae dolis, & insidiis, humanæ præsumptioni, & ambitioni, quantum nobis permittitur, obviare, ut literæ prædictæ eò magis observentur, quò clarius constiterit eas matura, & salubri deliberatione dicti sacri Concilii approbatas, innovatas, qua statuta & ordinatæ fuerunt, licet ad sui subsistentiam, & validitatem alia approbationem non indigerent, sed ad abundantiosem cautelam, & ad tollendam omnem doli, ac malitiæ causam, malè cogitantibus, & tam saluberrimæ constitutioni contravenire satagentibus, ut eò tenacius observentur, & difficilior tollantur, quo tantorum Patrum fuerint approbatione munitæ, literas prædictas, cum omnibus & singulis statutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pœnis, inhibitionibus, aliisque omnibus & singulis clausulis in eis contentis, sacro hoc Lateran. Concilio approbante, auctoritate, & potestatis plenitudine præfatis approbamus, & innovamus, easque inviolabiliter, & irrefragabiliter observari & custodiri mandamus, roburque perpetuæ firmitatis obtinere, ac Cardinales, Mediatore, Oratores, Nuntios, alios in dictis literis contentos ad ipsarum literarum, & omnium & singulorum in eis expressorum observationem, sub censuris & pœnis, & aliis in eis contentis, juxta earumdem literarum tenorem, & formam teneri, & obligatos fore decernimus, & declaramus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obitare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Cardinales non complacentes Simoniacæ, alium Pontificem eligere, & Concilium convocare possint.

Clausulæ derogatoriæ. Alex. III. Bulla est in c. 6. De elect.

Cardinalium contravenientium excommunicatione.

Decretum irritans.

Jussio publicandi hanc Bullam. De qua public. vid. mox infra.

Sanctio poenalis.

D. P. An. 2. die 14. Jan.

Edita An. D. 1513.

Papæ electio quam maxime advertenda.

Super quæ edita est præcedens Bulla.

Quæ publicata solemniter fuit.

Et modò ad abundantiosem cautelam ab eod. Pont. sacro approbante.

Quibuscumque non obstantibus.

Motu proprio, & ex certa scientia, constitutiones præfatas, earum quamlibet innovantes, præfenti constitutione perpetuò valitura declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus, quòd constitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii, & Innocentii prædecessorum nostrorum hujusmodi, etiam quoad pœnas & censuras, etiam privationis in eis expressas, quoad futura, in omnibus, & per omnia, juxta illarum tenores, qui omnes inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observentur, quo verò ad præfentia, & præterita, constitutiones, & ordinationes easdem moderamus sub hac forma, videlicet, quòd quoad Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Electos, Administratores, Commendatarios, Abbates, Priores, & alios quoscumque, quibus auctoritate Apostolica de Patriarchali, Metropolitana, vel Cathedrali Ecclesiis aut monasteriis, seu prioratibus conventualibus, etiam in administrationem, vel commendam, hæcenus provisum extitit, & super his literas usque ad totalem expeditionem, & receptionem earundem expediri, infra terminum in constitutione Alexandri prædecessoris hujusmodi præfixum, non fecerunt, vel etiam sine literis confirmationis, provisionis, vel commendæ, consecrationis, & benedictionis, Ecclesiarum, monasteriorum, vel prioratuum administrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcumque beneficiorum, in dicta Camera Apostolica, se pro seipsis, vel aliis, infra certum tempus, pro solutione obligaverunt, & statutis terminis non solverunt, ac propter sententias, & pœnas in præmissis constitutionibus, & obligationibus contentas incurserunt; si citra montes, infra quatuor; si ultra montes, infra octo menses, à die publicationis præfentium in Cancellaria Apostolica, computandos, literas hujusmodi totaliter expedierint, & ad se receperint, & de his quæ debent, Camera prædictæ satisfecerint: ex tunc (dum tamen per provisiones, collationes, seu alias quascumque dispositiones de Ecclesiis, monasteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis, à prædicta Sede Apostolica, vel alias à quocumque, vel quomodocumque factas, non sit alteri, ante datam hujusmodi constitutionis nostræ, jus quæsitum) eo ipso ab excommunicationis sententia, & aliis pœnis, quibus per prædictas constitutiones, vel obligationes respectivè obligati essent, absoluti, & ad beneficia quibus propter privati essent, plenariè restituti, auctoritate nostra censeantur, perinde ac si præmissa omnia, & singula in ipsis constitutionibus contenta observassent, & pœnas præfatas non incurrisserint.

Non solventibus annatas temporibus debitis pœnam privationis apponit.

§. 6. Quod si prædictas literas non expedierint, & illis constitutionibus non paruerint, vel in terminis ipsis non solverint, pœnas prædictas, etiam privationis, eo ipso incurrisse se noverint, quos etiam tenore præfentis constitutionis, expressè pœnis, & censuris eisdem innodamus, & privatos declaramus. Et in super eadem auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, quòd illi, quos annatis hujusmodi, dictæ Camera teneri constiterit, etiam si alias illas solvere nullatenus promississent, seu ad illarum solutionem non aliter se specialiter obligassent, si literas hæcenus desuper Apostolicas aliqua machinatione vel fraude adhibitis, solutione annatæ, vel obligatione in eadem Camera minimè facta, recepissent (dum tamen beneficia ipsa fuissent, seu fuerint quomodolibet realiter affectu) ad solutionem annatæ, & jurium prædictorum, efficaciter teneantur. Et nisi infra quatuor menses, si citramontani: & octo menses si ultramontani fuerint, à die publicationis præfentium in Cancellaria Apostolica computandos, de annata debita satisfecerint dictæ Cam. Apost. vel ejus collectoribus, de qua solutione appareat per instrumentum publicum, lapsò dicto termino, beneficiis, pro quibus de annata solvenda tenentur, omnino sint, & intelligantur eo ipso privati.

§. 7. Et sic in omnibus; & singulis præmissis, etiam per quoscumque judices etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii Apostolici Auditores, & alios, in Romana Curia, vel extra eam, in causis, in quavis instantia, etiam per appellationem, vel alio quovis modo, quomodocumque, & qualitercumque pendentes, judicari debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, perpetuò decernimus, & declaramus.

§. 8. Non obstantibus omnibus, quæ iidem prædecessores in præfatis suis constitutionibus voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem hæc innovatio, statutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio nostra, ad omnium, & singulorum notitiam deducantur, nullusque possit deinceps aliquam excusationem prætere, aut ignorantiam allegare, utque perpetuò firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, ut in valvis nostræ Cancellariæ tribus vicibus, diversisque diebus, dum ipsa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Curforibus nostris affigantur, & teneantur, exindèque in libris Cancellariæ Apostolicæ, ubi similia describi, & registrari consueverunt, per officiales Camere prædictæ ad quos pertinet, ad perpetuum rei memoriam describantur, & registrentur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto, 5. Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno secundo.

Privilegium Congregationis Monachorum B. MARIE Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, deputandi judices Conservatores bonorum, & personarum ipsius Congregationis, eorumque Conservatorum ampla jurisdictionio.

Qualitates ejusmodi Conservatorum explicat Leo X. in sua constitut. 22. Dum intra, fol. 581. & eorum, de auctoritate tradit Pius V. in const. 11. Dum ad uberes, in Tomo 2. fol. 204. & postremò declaravit Clemens VIII. in Tom. 3. in ejus const. 3. Sanctissimus, fol. 3. Quæ ob communicationem privilegiorum inter Regulares possunt huic Congregationi, & aliis deservire, stante præsertim præfervatione Concil. Trid. sess. 24. cap. 3.

Alia de hac Congregatione, indicavi supra in constitutione 1. Clement. VI. Sollicitudinis, fol. 254.

Ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, Assistentium, & aliorum Ministrorum emanavit Decretum à Sacra Congregatione Rituum, quod approbavit S. D. N. Urb. VIII. in const. 97. Exponi, inf. Tom. 4. fol. 168.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Patriarcha Aquileien. Neapolitan. Mediolanen. Florentin. Senen. Archiepiscopis, Bononien. ac Eugubinen. Episcopis. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Militanti Ecclesiæ licet immeriti, disponente Domino, Præsidentes, circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta debitum pastoralis officii eorum occurramus dispendiis, & profectibus, divina cooperante clementia salubriter intendamus.

§. 1. Sanè, dilectorum filiorum, Abbatum Generalis, & Conventus Monasterii sanctæ MARIE in Ancona, Ordinis, S. Benedicti, Pientinæ diocesis, & Visitatorum Congregationis Montis Oliveti nuncupati, & aliorum Abbatum, Priorum, & conventuum,

Decretum irritans.

Clausulæ derogatorie.

Dat. P. An. 2. die 28. Julii.

V.

Edita An. D. 1505.

Exordium.

Causa hujus indulti.

Monasteriorum, & prioratum præfati Ordinis, & Congregationis ejusdem conquestionem percipimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, ac Ecclesiastica personæ, tam religiosæ, quàm sæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, Laici, Communia civitatum, universale oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac singulares personæ civitatum, & diœcesum, ac aliarum partium diversarum, occuparunt, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, necnon census, fructus, redditus, & proventus, dicti & aliorum monasteriorum, religiosorum locorum, seu membrorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum Monasteriis, Prioratibus, & locis dicti Ordinis illius Congregationi acquiritorum, seu aliis annexorum, ac illis subjeutorum, & ab illis dependentium: ac nonnulla alia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, Conventus, & Congregationem prædictos: necnon commissos, vel oblatos, & oblatas, vel commissas, Congregationi, & membris præfatis, seu sua bona dantes, spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea deponentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem; nonnulli etiam civitatum, & diœcesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Abbatibus, prioribus, conventibus, congregationi, commissis, seu oblati super prædictis castris, villis, locis aliis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proventibus eorundem, & quibuscumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad monasteria, prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, conventus, congregationem, commissos, seu oblatos, commissas, vel oblatas hujusmodi spectantibus, multipliciter molestias, & injurias inferunt ac jacturas. Quare Generalis, Visitatores, & alii Abbates, priores, & conventus, ac congregatio præfati nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde difficile reddatur, pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Facultas, & jurisdictione Conservatorum Ordinis.

§. 2. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel sex, aut quinque, seu quatuor, aut tres, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extrà loca in quibus deputati estis, Conservatores, & judices, præfatis Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi, commissis seu oblati, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis, eosdem super his, & quibuslibet aliis bonis ac juribus præsentibus, & futuris, ad Abbates, & conventus Congregationem, commissos, vel commissas, seu oblatos, vel oblatas, Monasteria, Prioratus, membra, & loca, præsentia, & futura dictæ Congregationis spectantia, ab eisdem, vel quibusvis aliis, indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari facturi, dictis Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi, commissis sive oblati, cum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & aliis personis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, & bonorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, proventuum, ac aliorum quorumcumque bonorum, præsentium, & futurorum, necnon de quibuslibet molestiis, & injuriis atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialiter requirunt indaginem, summarie, & de plano, sine strepitu, & figura judicii; in illis verò prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum. Occupatores seu

detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quolibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quando cumque vel quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 3. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, in quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrà unam dietam, à fine suæ diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati prædicta, extrà civitatem, & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis trahere præsumant, dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præsentium non trahatur, aut quod de aliis quàm manifestis injuriis, & molestiis, atque damnis, & aliis quæ judicialiter requirunt indaginem penes in eis, si focus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se intromittant, quam Papiensis de feriis cognoscendis primis, & secundis causis in terris, locis inibi expressis, ac aliis quibuscumque institutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, & Conservatoribus, quàm personis ultrà certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis, editis, quæ vestræ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, necnon statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, religiosorum, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Ordinibus, monasteriis, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, & personatibus, ac administrationibus, & officiis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac aliis personis quibuslibet, etiam cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis fortioribus, & efficacioribus concessis, quibus etiam si de eis specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales id importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda foret, & in eis caveatur expresse quod in illis non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis, aut nullatenus derogari possit, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus; seu si aliquibus communiter vel divisim, à Sede præfata indultum existat, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti, seu extrà, vel ultrà certa loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia, dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in vestris literis mentio specialis.

§. 4. Cæterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod omnes, & singuli alii Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & alii locorum Ordinarii, præsentis, & futuri, eorumque pro tempore Vicarii in spiritualibus generales, necnon quæcumque alia personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ac eorum singuli, quando, & quotiens pro parte Abbatum, Priorum, Conventuum, Congregationis, commissorum, seu oblatorum, vel commissarum, & oblatorum prædictorum, vel eorum alicujus super præmissis, vel eorum aliquo requisiti fuerint, ad præsentium literarum executionem procedere possint,

Derogatio contrariorum.

Indultum eligendi Conservatores.

fiat,

Ampliatio
facultatis
Conservato-
rum.

sint, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si præsentes literæ, etiam eis, cum clausula quatenus ipsi omnes, vel duo, aut unus eorum specialiter directæ fuissent.

§. 5. Et si per summariam informationem super his per vos, aut eos habenda, vobis aut eis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi ac alios ad quos præsentes literæ pervenerint pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, & citationibus, de eis facientibus, tutus non pateat accessus. Nos vobis, & aliis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, prædictas citationes, & monitiones qualibet per edicta publica locis assignanda publicis, & partibus illis vicinis de quibus sit verisimilis conjectura quod ad notitiam citatorum, & monitorum hujusmodi pervenire valeant, faciendi, plenam, & liberam earundem, tenore præsentium concedimus facultatem. Ac volumus & prædicta auctoritate decernimus, quod monitiones, & citationes hujusmodi, perinde ardeant ipsos monitos, & citatos, ac si eis, & specialiter, & personaliter insinuatæ, & intimatæ legitimè extiterint, quod quilibet vestrum, ac Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Vicariorum, & personarum in dignitate præfata constitutarum prædictorum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, & à data præsentium, sit vobis, & ipsis & unicuique vestrum, & eorum in præmissis omnibus, & eorum singulis cæptis, & non cæptis, præsentibus, & futuris, perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate vos, & ipsi possitis, & quilibet vestrum, & eorum, possit in præmissis omnibus cæptis, & non cæptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula, coram vobis seu ipsis cæpta fuissent, & jurisdictio eorum, & vestra, ac cujuslibet vestrum in præmissis omnibus, & singulis, per citationem vel modum alium, perpetuata legitimè extitisset.

§. 6. Et quia nihilominus difficile foret præsentibus literas hujusmodi ad singula quæque loca in quibus de eis forsitan mentio faciendâ fuerit, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod earum transumptis, manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extrâ, ac ubilibet plena fides adhibeatur, & eis stent in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsæ originales literæ exhiberentur, & ostenderentur, constitutione Apostolica super Conservatoribus, & aliâ qualibet in contrarium edita, non obstant. præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1505. 8. Kal. Nov. Pont. nostri Anno 2.

Fides danda
transumptis.

Dat. P. An. 2.
die 25. Oct.

VI.

Contra homicidas, & alios capitaliter bannitos; aut sibi jus dicentes, aut cavalcata facientes &c. eorumque receptatores, & fautores.

Quoad prædictos bannitos attende const. 6. Six. V. Hoc nostri. Tom. 2. fol. 532. Quo verò ad jus dicentes, & cavalcatas facientes, vide aliam ejusdem Six. const. 75. Dùm pro, in Tomo 2. fol. 674.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Edita An. D.
1505.

Prooemium.

Cum homines se invicem quantum possunt ratione, & auxilio fovere debeant, idè DEO, & hominibus abominabiles esse viros sanguinum avidos Propheta testatur: nec immeritò, cum horrenda sævitia, non solum corporum, sed etiam animarum eorum quos interimunt, si non sint armis spiritualibus, divina præveniente gratia præmuniti, procurare noscantur, pro quibus Dominus noster

JESUS CHRISTUS mortem subiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus nefarios, plurimum conferre arbitantes, eos qui hujusmodi detestabile scelus patrare non expavescunt justitia cupientes punire, & latas pro tempore contra eos condemnationes debitæ executioni demandari, ea quæ pro talium condemnationum faciliori executione, & scariorum hujusmodi persecutione, à prædecessoribus nostris providè emanarunt, ut eo firmius observentur, quo fuerint sæpius Apostolica auctoritate munita, libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Urbis nostræ, & aliarum civitatum, terrarum, & provinciarum nobis subiectarum, necnon civium, & incolarum eorumdem commodo, pace, & tranquillitate desuper statuimus; prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem per fel. record. Pium Papam Secundum prædecessorem nostrum, accepto quod à certis annis tunc elapsis citrà in terris, locis, & tenimentis Romanæ Ecclesiæ, mediatè, vel immediatè subiectis, quàm plura etiam ex levibus causis commissa esse reperiebantur homicidia &c.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster, accepto per eum quod in ipsius Pii prædecessoris literis contenta à certis annis tunc elapsis citrà non fuerant observata &c. prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

§. 3. Cum autem tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem propter guerras quibus non solum civitates, terræ, & loca temporali dominio eidem Romanæ Ecclesiæ subiecta, sed etiam tota Italia decem ferè annis, magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, in eisdem civitatibus, terris, & locis, præsertim in Urbe nostra intestina, ac diuturna odia, & discordias, civilesque dissensiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognoverimus, mente revolventes præfatum Sixtum prædecessorem, & avunculum nostrum, qui nos ad Cardinalatus honorem evexit, ad decorem, & venustatem Urbis prædictæ, & illius temporum restaurationem, ac personarum ejusdem Urbis, ac aliarum civitatum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ subiectorum commoda aciem suæ considerationis extendisse, illius exemplo promoti animum ad sedandum discordias, & odia, tam in dicta Urbe, quàm aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ subiectis, ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, non sine maximis animi, & corporis molestiis, & curis, pro subditorum nostrorum commodis applicavimus, idque opportunis juris remediis omni studio efficere cupimus. Habita igitur super iis cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, literas Pii, & Sixti prædecessorum prædictorum, & prout illas concernunt, omnia, & singula in dictis literis contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus.

§. 4. Ac illas ad bannitos, exititios, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, à quibusvis Officialibus, tam in dicta Urbe, quàm extrâ eam, & in terris eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subiectis jus dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigosos nuncupatos, pacem juxtâ ordinationes dictæ Urbis, Apostolica auctoritate approbatis facere recalcantes, necnon jus sibi met contra alios dicentes, aut cavalcatas sine Romani Pontificis, aut Officialium suorum speciali licentia facientes, vel moventes, præfata auctoritate, de eorumdem fratrum consilio extendimus.

§. 5. Ac universis, & singulis, tam laicis quàm Ecclesiasticis cujuscumque status, gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, Domicellis, necnon communitatibus, civitatum, terrarum, castrorum, & aliorum quoruncumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subiectorum, districtè præcipiendo mandamus, & inhibemus, ne aliquis eorum ho-

Pius II. contra homicidas edidit Bullam quæ est supra fol. 373.

Six. IV. cujus Bullam hic non habes, eam confirmavit.

Hic Pont. illas innovat.

Extenditque ad quoscumque alios capitaliter condemnatos.

Receptionem eorumdem & favorem prohibet.

mici, las, hannitos, exititios, & rebelles, aut pro alio capitali crimine condemnatos, aut brigofos pacem facere recusantes, seu ius sibi contra alium dicentes, aut cavalcatas facientes, vel moventes, in eorum civitatibus, castris, seu locis aliis quibuscumque recipere, & retinere, seu auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se vel alium præstare, aut in eorum domibus, seu castris, vel locis recipere, & receptare præsumat.

Contravenientibus pœnas infligit. De his vide omnino Bullas cit. in rub.

§. 6. Et si aliquis contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi quovis modo directè, vel indirectè de cætero venire præsumpsit, nos omnes, & singulos sic contravenientes, contra quos per Pium, & Sixtum præfatos, ac alios prædecessores nostros Romanos Pontifices, & Apostolicæ Sedis Legatos, etiam satis est debitè provisum, excommunicationis majoris, & anathematis sententiam, à qua non nisi à nobis, vel eisdem successoribus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi possint, incurrere, eosque omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & personalibus, ac civitatibus, castris, terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, & honoribus, juribus, Officiis, ac etiam feudis, & concessionibus quibuscumque quæ à nobis, & Romana, ac quibuscumque aliis Ecclesiis obtinere noscuntur, sub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibusvis fortissimis, & insolitis clausulis, immunitatibus, exemptionibus, & privilegiis, etiam præservativis ab incurfu pœnæ privationis ipso iure (quorum tenores, ac si de verbo ad verbum inferri forent, præsentibus pro expressis haberi volumus) eo ipso privatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in posterum obtinenda, & quoscumque actus legitimos exercendos fore nuntiamus, & illa per nos, & successores nostros absque aliqua declaratione super incurfu pœnæ privationis huiusmodi, aut citatione eorum qui privationis pœnam incurrerint facienda, aliis personis in feudum seu vicariatum, aut aliàs, ac si per lapsum temporis concessionis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram revertissent, liberè concedere, ac aliàs de illis disponere posse decernimus, & declaramus, necnon civitates, terras, castra, & loca prædicta Cameræ Apostolicæ confiscamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus; ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse, sicque contravenientes pro rebellibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ haberi, & cenferi debere volumus, eorum subditos, & vassallos, & arcium, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum prædictorum castellanos, à quocumque fidelitatis juramento, quo ipsi essent quomodolibet adstricti, penitus absolventes. Civitates quoque, terras, castra, & loca prædicta, si ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientiam se non reduxerint, seu in præmissis quomodolibet deliquerint, & etiam quorumcumque eis consilium, auxilium, vel favorem quovis modo directè, vel indirectè, publicè, vel occultè præstantium, etiam quacumque, Ecclesiastica, vel mundana, etiam si Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico subijcimus interdicto, tãdium firmiter observando, donec ibidè fuerint, etiam per triduum post inde discessum.

Revelationem præcipit.

§. 7. Illos quoque qui aliquem sciverint culpabilem in prædictis, & nobis vel successoribus nostris infra trium dierum spatium non retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter præferatur, similes pœnas incurrere volumus.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem, & quibuscumque aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, super recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigofis, & aliis prædictis quorumcumque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenus suffragari.

§. 9. Ut autem præsentibus literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & Sancti Joannis Lateranen. de Urbe affigi, ut ii quos literæ ipsæ concernunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem prætereendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, quòd apud ipsos remaneat incognitum, quòd tam patenter fuerit publicatum. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinto, 5. Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Prohibitio appellandi in causis criminalibus provincie Marchie, in Statu Ecclesiastico, non facta deposito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati sunt.

Hæc prohibitio approbata est ac extensa ad totum Statum Ecclesiasticum per Pium IV. ut infra in Tomo 2. in ejus const. 52. Et si cuncta, fol. 71. ubi nota bo declarationes.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Nicolao Provincia nostre Marchie Anconitane Thesaurario. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Accepimus Fisco Cameræ Apostolicæ, istius nostre provincie, damnatum non leve inferri, delictaque impunita remanere, ex prætextu appellationum, quæ in maleficiorum causis, tum ante condemnationem, tum post interponantur; propter quas, cum aut ad Urbem, aut alio causæ ipsæ transferuntur, indecisæ, & minus pro ipso Fisco defensæ remanent.

§. 1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prædictis occurrere, tibi committimus, & mandamus, ut nullam in aliqua causâ alicujus maleficii, aut fractæ pacis, induciarum, vel treguæ, etiam si de nova causâ, aut de habendo recursum diceret, appellationem admittas, aut admitti finas per aliquem judicem, vel Officiale, nisi prius effectuale depositum penes te fecerint, de pœna, in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in constitutionibus provincialibus, & aliis prædecessorum nostrorum, & nostris literis, ad quas relatione haberi volumus, plenius continetur.

§. 2. Inhibentes etiam præsentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & aliis quibuscumque Officialibus ipsius provincie, quocumque nomine nuncupatis, ut appellationem aliquam in dictis causis admittere nullo modo audeant, vel præsumant, nisi per te eis prius constiterit de effectuali deposito, ut præmittitur factò. Decernentes nunc irritum, & inane, si secus à quocumque aliquid præsumptum fuerit attentari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die 16. Junii, millesimo quingentesimo sexto, Pont. nostri Anno 3.

Jurisdicção, & auctoritas Clericorum R. Cam. Apost. præsentium aliquot ex se ipsis annis singulis transmittendi ad loca Status Ecclesiastici visitanda, Officialisque & alios quoscumque delinquentes coercendos.

Alia de istis Clericis indicavi supra in Alex. VI. const. 12. Et si ex. fol. 463.

Publicationem committit. Hæc publ. non habetur, sed sufficit publ. const. cit. in rub.

Dat. P. An. 3. die 27. Novemb.

VII.

Edita An. D. 1506.

Causa prohib.

Prohibitio appellandi absque deposito.

Prohibitio appellationes admittendi.

Dat. P. An. 3. die 16. Junii.

VIII.

1506.
Eatica An.D.
1505.

PAULUS PAPA &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX iancto nobis desuper Apostolica servitute officio, ad ea liberenter intendimus, per que gregem Dominicum, presertim Civitatum, & locorum temporalium dominio S. R. E. mediate, vel immediate subsectorum, divina disponente clementia nobis commissum, intra iustitie trames, cum pace, & iustitia gubernare, regere, & ab oppressionibus liberare possumus.

Officiales Status Ecclesiastici, & alii variis modis delinquebant que incognita, & subsequenter impunita remanebant.

§. 1. Sanè fuit fide dignorum testimonio relatum, quòd nonnulli Provinciarum, civitatum, & locorum prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Thesaurarii, Dohanerii, Gabellarii, Castellani, armorum ductores, Camerarii, Exactores, Priores, Antiani, Consules, Consilarii, Vicarii, & Ecclesiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & Procuratores damnorum datorum, & alii, cuiuscumque nominis clericalis, vel secularis auctoritatis, vel jurisdictionis officiales, executores, & aliæ privatæ personæ, qui ministerio iustitiæ, & negotiis publicis præpositi sunt, non modò illa ut debent, non servant, & servari curant, & faciunt, sed quandoque in populorum prædictorum, & Fisci nostri Apostolici damnum non modicum, & animarum suarum periculum, & detrimentum, vel personarum acceptione, vel simoniæ, odii seu amoris labe, & aliis mundanis illecebris corrupti, statuta, & bonas consuetudines non servando, corruptunt, tyrannidem exercent, & iustitiæ ministros impediunt, iustitiam lædunt, populorum, communiatum, & privatarum personarum facultates exhauriunt, & Fisci introitus auferunt, & in rem suam vertant, vel aliter malè pertractant, ex quibus peccandi licentia crescit, & usurarii, & monetarii multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Ministri, seu quicumque alii monasteriorum, & Conventuum Rectores, præpositi, & Gubernatores quocumque alio nomine nuncupati, & ipsi, & etiam alii Clerici seculares, Ecclesiarum Prælati, Rectores, & beneficia obtinentes, suis religiosi extra monasterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad se venientes religiosos transeunt contra scilicet. rec. Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & nostras constitutiones recipiunt, & beneficia etiam secularia, & quibus cura imminet animarum habere, & tenere etiam sine dispensatione Apostolica consentiunt, & permittunt, & bona Ecclesiastica tam conjunctis, & amicis, quam aliis variis fictis titulis, non iustis pretiis alienaverunt, & alienare non desistunt, & quidam alii iniquitatis filii, procurante humani generis inimico, Sedis Apostolicæ, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuncios, seu Commissarios esse, licet falso, asserentes, & fingentes, ac Christi fidelibus suadentes, pecunias, & alia munera quaestando extorquere, & falsi crimen committere non verentur, & quod magis abominabile est, à casibus Sedi Apost. reservatis: & votorum etiam perpetuorum, & visitationis Sepulchri Domini, S. Jacobi in Compostella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apostolorum de Urbe, absolvere, & hujusmodi, ac graviora peccata præter omnium eorum auctoritatem remittere, & super illis dispensare, animasque illaqueare præsumunt.

Hic ideo Pont. Clericis R. Camere committit, ut ex se ipsis aliquot ad inquirendum & procedendum super prædictis, quolibet anno transmittant.

§. 2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa præcipue sollicitamur, ut Terræ, & loca prædicta S. R. E. subiecta, sub statu tranquillo, & pacis amenitate gubernentur, & Ecclesiarum, & locorum piorum bona non dissipentur, & Christi fidelium ibidem consistentium animæ, falsis suggestionibus non perdantur, volentes super iis, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, & malorum prædictorum fomenta de medio rollere, & penitus extirpare, & quia hujusmodi crimina, inconvenientia, & delinquentium calliditate, seu aliquorum potentia, ut prædictum est, ad nos vel ad dictam Cameram Apostolicam non

deseruntur, & impunita, utpote ignota, relinquuntur, quòdque occurrere non possumus præmissis; nisi aliquis nobis, & S. R. E. fidus, & probatus, & cui status prædicti cura incumbat, assumatur; Ac attendentes quòd dilecti filii Clerici Cam. Apost. præfidentes, quibus omnium locorum, & terrarum S. R. E. in temporalibus præcipue cura imminet, & qui subditorum prædictorum, & aliorum ad se recurrentium querelas audiunt, & illis remedia tribuunt opportuna, provida deliberatione statuentes, & ordinantes decernimus, ac perpetua inviolabili lege ordinamus, & sancimus, quòd dicti Clerici Præfidentes, anno quolibet, aliquos ex iis deputent, qui ad loca prædicta se conferant, & super præmissis omnibus, & singulis diligenter inquirent, & investigent, & prædictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertos solemniter ad notationem describant, & Communicatibus, & particularibus personis ablata restitui faciant, aut referant, & in prædicta Camera proponant, ubi iuxta constitutiones scilicet. rec. Six. IV. prædecessoris nostri vota reddantur, & causæ hujusmodi, stylo, & more Camerali, iustitia mediante, decidentur, & terminentur, & reperti culpabiles, debitis pœnis plectantur, molestentur, & puniantur.

§. 3. Volumus insuper quòd Clerici, quos, ut præmittitur, ad loca prædicta destinari contigerit, ad effectum omnia inveniendi, & reperiendi, quascumque personas publicas, & privatas, cuiuscumque gradus, præminentia, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel Ecclesiasticæ censeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tam super facto proprio quam super testimonio ferendo, seu pro libris, scripturis, & documentis ad causas prædictas facientibus, seu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & si opus est, mulctare, punire, & sub pœnis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis, & si eis videbitur per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem eruere possunt, taliter quòd opera tenebrarum malignantium, calumniis, & diabolicis versutis non tegantur, sed bene cognita funditus eradiceantur.

Quibus deputatis amplas facultates quoscumque culpabiles puniendi concedit.

§. 4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Archiepiscopis, Episcopis, Gentium armorum Capitaneis, Thesaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, marescallis, bariis, armorum ductoribus, iudicibus, communiatibus, & omnibus aliis publicis, & privatis personis quomodocumque nuncupatis, & singulis antedictis, & ipsorum cuilibet, in virtute sanctæ obedientia, ut eisdem Clerico præfidenti, vel Clericis præfidentibus, deputato, deputatis, vel deputandis assistant, & omnem obedientiam exhibeant, ejusque mandata inviolabiliter observent, & ab aliis prout jussierint, seu jusserit, observari faciant, eique vel eis, de opportunis favoribus, auxiliis, & præfidiis assistant, & provideant.

Eisque Legatos & ceteros omnes obedire præcipit.

§. 5. Præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & locorum municipalibus, consuetudinibus, & præscriptionibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, dispositionibus, & literis, tam per quoscumque Rom. Pontifices, vel Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis, irritantibusque decretis, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolica potestatis plenitudine, & ex quibusvis etiam maximis, & urgentissimis causis, & necessitatibus, communiter, vel divisim hæcenus concessis, factis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nominatim specialiter, & expresse, & in posterum forsitan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis & innovandis, quibus etsi pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specifica, & expressa, ac individua mentio habenda foret, presentibus, & si de verbo ad verbum inferrentur, pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat harum serie eisdem motu, &

Quibuscumque non obstantibus.

Fides transumptorum hujus Bullæ.

Dat. P. A. 3. die 22. Julii.

IX.

Edita An. D. 1506.

Causa hujus prohibitionis.

Prohibitio participandi in contractibus rerum Cameralium.

Pœnæ scientium & non revelantium.

Subscript. PP.

X.

scientia, specialiter, & expresse derogamus, & illi nemini aliquo umquam tēpore suffragari volumus. & decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem quod transumpto in Camera Apostolica factō adhibeatur plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesima secunda Julii, millesimo quingentesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Contra Clericos, & Ministros R. Cam. Apost. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium participantibus.

Hæc prohibitio confirmatur, & extenditur ad intervenientes in Camera, dum de illis pro eos attinentibus tractatur, à Paulo III. infra in hoc Tomo I. in ejus const. 18. Aliàs. fol. 731. Et approbatur à Pio IV. infra Tom. 2. in ejus const. 55. Romanus. fol. 79. Sed an hæc prohibitiones ligent Card. Camerarium, vide infra in alia Jul. III. Bulla 3. Licet, ubi notabo, in hoc Tomo I. fol. 787.

JULIUS EPISCOPUS,
Motu proprio, &c.

Percepimus à fide dignis, ac pluries informati fuimus, quod in appaltu aluminum Sanctæ Cruciatæ, vel concessionum Dohanarum, Thesaurariæ, ac Salarie, & aliarum rerum, quæ per nos, seu Ordine nostro, per Præsiden. & Clericos Camera nostræ Apostolicæ conceduntur, ad nos, & Fiscum nostrum spectant. nonnulli se intromittunt, immiscēt, & forsitan pro eorundem interesse participant, in maximum præjudicium nostrum, & rerum Fiscalium, viam veritatis non agnoscentes in eorundem evidens periculum animarum.

§. 1. Quare nos super præmissis providere volentes, & indemnitati nostræ consulere, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de plenitudine potestatis, per præsentis præcipimus, & mandamus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, necnon privationis omnium, & quorumcumque officiorum, & dignitatum, ac emolumentorum, ex eadem participatione, vel aliàs quomodolibet provenientium, & Fisco nostro applican. ne aliqua persona dictorum Clericorum, & Præsidentium, & seu Thesaurarii Fiscalis pro tempore existen. & aliarum personarum, quæ negotia nostra gerunt vel ministrant, cujuscumque gradus, vel dignitatis, etiam si Cardinalatus existat, audeat, vel præsumat, quovis colore vel causa, se intromittere, aut ad partem facere, ut vulgariter dicitur, vel participare quoquomodo, aut auxilium, consilium, vel favorem præstare, quod in ejus, seu eorundem utilitatem, vel commodum quovis modo ex eisdem evenire possit alicui, vel in aliquibus personis, dum appaltus Dohanæ, Thesaurariæ, Salarie, vel aliqum aliæ res, quæ ad Cameram nostram spectarent, vel pertinerant, locata fuissent, vel conductæ ad vitam, vel ad tempus, vel aliàs quovis modo datæ vel concessæ.

§. 2. Mandantes propterea, sub eisdem pœnis, omnibus, & quibuscumque personis, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, cujuscumque conditionis existant, quæ de præmissis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem nostrum pro tempore servientem, per se, vel alium, significant, & manifestent, contrariis quibuscumque non obstantibus. Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Approbatio, & institutio Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, qui aliàs Eremitæ nuncupabantur. Et confirmatio unius regulæ à B. Francisco pro dictis Fratribus, & aliæ pro Sororibus; & alterius pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, & privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Præeam istorum Fratrum institutionem, & alia que hunc Ord. concernunt, notavi supra in const. 5. Six. IV. Sedes. fol. 390.

ste Franciscus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. infra in hoc Tomo I. in const. 38. Excelsus. fol. 602.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Dudum ad sacrum Ordinem Minimorum, olim per sæcl. record. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædecessores nostros salubriter approbatum, ac variis privilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, nostræ considerationis aciem dirigimus. Dùm etiam intrâ nostræ mentis abscondita revolvimus fructus uberes quos dextera Domini opitulante, & Apostolica Sede benedicente, Dilectus filius Franciscus de Paula prædicti Ordinis pater ac institutor; & quoad vixerit Generalis corrector exemplo B. Franc. ardentissimus nostri Redemptoris imitator, in agro militantis Ecclesiæ producere non desinit; ac etiam salutifera exempla atque imitanda Christi fideles ex ejusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctissima vita, quam ipsi ad obsequendum Altissimo sub Evangelico jugo, ac humili habitu, & humilitatis spiritu, spreto sæculo, ac pompis ejus, voluntariè assumpserunt in perpetua Christi servitute laudes divinas, die noctūque summa cum devotione Domino perfolventes quotidie inducuntur. Dignum, imò debitum reputamus, ut ordo ipse apud eandem Sedem gratiam liberalitatis inveniat, & gratiæ, & privilegia illi quomodolibet concessa, per ipsius Sedis approbationem remaneant illæsa.

§. 1. Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes in loco cit. in rub.

§. 2. Et successivè præfatus Innocentius etiam prædecessor, per alias suas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædecessoris, de verbo ad verbum insertæ fuerunt, eisdem Sixti prædecessoris hujusmodi literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, suppletionem, decretum, exemptionem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulgæ hujusmodi, ac prout illa cōcernebant, omnia, & singula in eis contenta, & narrata auctoritate Apost. & scientia prædictis, confirmavit, approbavit, sui que scripti patrocinio cum simili defectuum suppletionem, comūnivit, & voluit, & dicta auctoritate decrevit, quod earundem literarum suarum transumptis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alterius Prælati munitis, prorsus, in judicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis staretur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Decrevitque irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel divisim, attentari.

§. 3. Postmodum verò pro parte Franc. de Paula, & Eremitarum prædictorum, eidem Alex. prædecessori etiã exposito, quod ipse Franc. de Paula habens ad id ab eodem Pyrro Archiepiscopo specialem, per illius literas facultatem, per eisdem Sixtum, & Inoc. prædecessores successivè confirmatam, & ad quæcumque loca quæ eidem Cōgregationi donari contingeret, ampliata, illarū vigore pro salubri directione Eremitarum Societatis hujusmodi, nonnulla divini cultus augmentationem, & animarum salutem, vitæque Eremiticæ hujusmodi perseverantiã, ac eorū votivæ prosperitatis successus concernentia, sacris canonibus non contraria, sub regula Ordinis fratrum Minimorum, pauperum Eremitarum dicti Francisci de Paula, in tredecim capitulis contenta statuerat, & ordinaverat, quæ voluerat, & mandaverat per ejusdē societatis Eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus observari. Idem Alexander prædecessor

Edita An. D. 1506.

Proccium.

Six. IV. Ordinem approbavit & gratias concessit, ut in rub. Innoc. VIII. (cujus Bull. non est hic) approbavit.

Alex. VI. regulam B. Franc. in XIII. capitulis distincta approbavit in ejus Bull. quam consulto prætermisit, uti superfluam.

per aliquas suas, statuta, & ordinationes hujusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum in dictis suis literis inferi fecit, cum suppletione defectuum approbavit, & confirmavit.

§. 4. Præterea idem Alexander prædecessor per alias suas in forma brevis literas, omnia, & singula privilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Franciscus de Paula, & Eremitis hujusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem hujusmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupabantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium, suos, & ipsum Alexandrum nostros prædecessores quomodocumque concessa, quæ omnia & singula pro expressis haberi voluit, auctoritate Apostolica præfata approbavit, & perpetuæ robor firmitatis eadem obtinere decrevit.

§. 5. Et quia Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati, singula privilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus quomodocumque concessa, ad Ordinem Minorum hujusmodi extenderant; idem Alexander prædecessor pariter eorum extensionem confirmavit. Et si qua indulta, privilegia, & gratiæ post datam extensionem hujusmodi à dictis prædecessoribus, vel ab ipso Alexandro eidem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum concessa essent; illa etiam ad eosdem Eremitas, & fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit & ampliavit, ac ipsis suffragari voluit, in omnibus & per omnia, ac si pro eisdem Eremitis, & illorum Ordine hujusmodi emanassent.

§. 6. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & Eremitarum seu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum & ordinationum prædictorum in decem capitula reducerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minorum Ordinis hujusmodi utilitatis dictorum Eremitarum mutaverat; aliqua etiam addiderat, quæ voluerat & mandaverat per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omittis pro salubri eorum regula teneri & observari. Quòdque ipse Franciscus de Paula, regulam, seu modum vivendi sui tertii Ordinis, pro utriusque sexus personis, sub eadem regula, seu modo vivendi, quæ septem dumtaxat clauderetur capitulis pœnitentiam agere volentibus, per eundem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor, Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti & Innocentii prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia & singula in eis contenta; alia quoque privilegia, concessionès, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eidem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, seu aliis quomodocumque facta & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, seu regulam ipsorum fratrum Minorum, necnon Regulam seu modum vivendi tertii Ordinis pro utriusque sexus personis, & in utriusque regulæ capitulis contenta quæcumque, quæ omnia diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inferi fecit, cum suppletione defectuum approbavit & confirmavit.

§. 7. Et pro potiori cautela societatem quondam Eremitarum hujusmodi in Ordinem fratrum Minorum, dicti Francisci de Paula, priore cassata & omiffa sub hujusmodi nova regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque, necnon privilegia & indulgentias, tam generales quàm speciales, concessionès, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eidem fratribus, ac eorum Ordini & domibus à Sede prædicta,

vel ejus Legatis, seu aliis quomodocumque facta & concessa, quæ omnia & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innovavit, & de novo concessit. Ac omnia, quæ circa statuta & ordinationes hujusmodi confirmata, & per eundem Franciscum de Paula reducta, mutata & alterata fuerant, de novo reduxit, mutavit & alteravit.

§. 8. Regulamque Minorum fratrum hujusmodi sic innovatam, & regulam, seu modum vivendi tertiariorum Ordinis ejusdem, laudavit, benedixit, approbavit, & confirmavit. Ac voluit regulam ipsam sic innovatam, seu contenta in dictis decem capitulis, juxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, & per Ordinis Minorum hujusmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore essent, eo modo pro eorum regularibus institutis custodiri.

§. 9. Regulam quoque seu modum vivendi Tertiariorum hujusmodi per quascumque personas utriusque sexus suscipi posse ac propria in Christo regula, & modo vivendi salutari, & commodo amplecti & observari.

§. 10. Ipsumque Franciscum de Paula non tam religiosissimi Ordinis Minorum hujusmodi primum patrem, ac institutorem, quàm etiam priscorum beatorum Patrum fidelissimum imitorem, suarumque laudabilium institutionum diligentem innovatorem, in personarum Ordinis Minorum hujusmodi præcipuum patrem, ac superiorem; & quamdiu viveret, generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudavit & confirmavit.

§. 11. Ac etiam concessit, & indulgit, quòd omnes & singuli Ordinis Minorum hujusmodi fratres præsentès & futuri, qui singulis quadragesimæ, & aliis cujuscumque anni stationum temporibus, aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi ante illius altare majus, quinque orationem dominicam, & totiens salutationem Angelicam devotè recitarent, omnes ac singulas indulgentias consequerentur, & consequi possent, quas temporibus hujusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Urbis; & alias extra illius muros pro stationibus deputatas. Quæque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum hujusmodi temporibus personaliter visitarent.

§. 12. Instituit etiam atque ordinavit ob sanctæ vitæ quadragesimalis observantiam, quòd si quis devotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales elemosynas Ecclesiæ, pauperumque fratrum Minorum hujusmodi necessitatibus sublevandis pie legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissæ paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas & temporales elemosynas hujusmodi: utensilia quoque ac oblationes quascumque, cujuscumque etiam speciei existerent, seu existerè possent, quarum tamen dominium, jus, & proprietatem, idem Alexander prædecessor penes se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitus retinuit, nudo dumtaxat illarum usu fratribus Minimis hujusmodi relicto; per suos ac præfate Sedis, & ejusdem Ordinis Minorum procuratores (ad hoc provida cetera, paternaque benevolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine ad se recipere. Ipsique procuratores elemosynas hujusmodi fratribus ipsis Minimis per se vel per alios, juxta piam largientium devotionem, & intentionem, suamque constitutionem hujusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudavit etiam; & approbavit, quòd ubi perpetuæ, vel temporales elemosynæ hujusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc civitatis, villæ, castri, oppidi, seu vici, ubi fratres Ordinis Minorum hujusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules, Electi, Jurati, aut Domini de consilio, vel alii officarii

Ordinisque gratias confirmavit alia ejus Bulla quam etiam prætermisit.

Mendicantes Et Ordinum privilegia Six. iv. & Innoc. viij. ac Alex. vi. ad istum Ordinem ampliaverunt.

Et d. regulam pro fratribus à B. Franc. reformatam, & aliam pro Tertiaris ab eo editam approbavit.

Societatemque istorum Eremitarum in Ordinem fratrum Minorum instituit, & gratias jam concessas confirmavit.

Dictamque regulam à fratribus Minimis servari iussit.

Tertiariorum quoque regulam suscipi posse decrevit.

B. Franciscum dicti Ordinis gen. Correctorem declaravit.

Indulgentiæque Ordinis concessit. Tu vide novam dispositionem Pauli v. in sua const. 21. Romanus. in Tom. 3. fol. 229.

Bona omnia pie elargita retinendi facultatem dedit.

quovis nomine nuncupati, in primis unum vel plures Recollectores eleemosynarum hujusmodi quos fratribus ipsis Minimis, juxta piam largientium intentionem haberent, distribuunt per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum hujusmodi pro tempore conventualiter electorum, qui (dum opus foret) deponi & innovari possent deputare. Ac de locis & domibus, quæ Ordinis Minimorum hujusmodi, ac illius personis & fratribus per quoscumque Christi fideles ubilibet concederentur, pro fratribus Minimis unum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum hujusmodi specialem curam & sollicitudinem habere deberent. Quodque fratres ipsi Minimi super eleemosynis hujusmodi nullatenus cum aliquo in iudicio vel extra illud contendere, sed potius, ut veri pacis filii, & amatores, Rectoribus, Præsidibus, Scabinis, Juratis, & Consulibus, cæterisque officariis prælati illarum curam relinquere, ac sine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialiter reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos dominos de consilio & policia gubernatores, cæterosque officarios ad eleemosynas hujusmodi colligendas, deputatos, seu deputandos benignè monere, ut eis legatas eleemosynas hujusmodi pro animarum suarum exoneratione, animarumque dictorum legantium salute, juxta piam legantium hujusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fideliter impenderent. Quodque eleemosynas hujusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari. Ac scripto taliter redactæ, seu redigendæ infra cujuslibet conventus Ordinis Minimorum hujusmodi, quamlibet conventualem arcam quatuor clavaturis claudendam reponi. Ac per Ordinis Minimorum hujusmodi oblatorum vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis hujusmodi Ecclesiarum, & fratrum usus converti. Et postquam fratribus ipsis Minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vitæ necessariis, cæterisque præinfernæ rationabiliter provifum foret: si adhuc ex perpetuis, vel temporalibus eleemosynis hujusmodi aliqua superessent, illa charitative per Rectores, Scabinos, Consules, Electos, cæterosque officarios præfatos, de capituli localis scientia & consensu in pias causas erogari deberent. Et ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesiis, ut præferunt competenter provifio, perpetuas aut temporales eleemosynas hujusmodi nullatenus procurare, vel jam procuratas augere, eis minimè liceret. Si tamen illa fratribus ipsis Minimis ultrò largirentur, illarum census per Rectores, Scabinos, juratos, & electos, cæterosque officarios præfatos, in pias causas similiter distribuunt deberentur. Ipsique fratres Ordinis Minimorum hujusmodi in qualibet ipsorum Ecclesia, tam constructa quam construenda, cippum seu truncum ad quotidianas devotorum eleemosynas commodè reponendas utique habere possent.

§. 13. Et deinde pro parte præfati Francisci de Paula nobis exposito, quod licet olim per præfatum Alexandrum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi pro regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuisset; tamen pro salubriori dictæ regulæ conservatione, ac ut illa melius, & facilius ab ejus professoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus, observari possit, cupiebat idem Franciscus de Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi servare, & secundum quæ contra illa venientes, seu facientes, licet alias peccatum secundum præcepta Ecclesiæ committere non viderentur pœna corporali, seu temporali in eisdem statutis contenta per eorum superiores puniri valerent. Quodque licet aliis per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fratribus Minimis, quod omnibus & singulis privilegiis, gratiis, indulgiis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium

Ordines, ac illorum personæ utebantur & gaudebant, seu uti & gaudere poterant in futurum uti & gaudere valerent concessum, ac indultum fuisset; nihilominus tamen eo quod dicti fratres Minimi privilegia & indulgia hujusmodi originaliter non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim invidia moti, fratres Minimos hujusmodi eisdem privilegiis & gratiis gaudere non debere asserunt, quo fiebat ut ipsi fratres Minimi eisdem privilegiis & indulgiis uti posse non superabant, nisi eis per nos desuper opportunè provideretur. Nos per reliquas nostras literas eisdem Francisco de Paula, quascumque ordinationes, & statuta, salubria & honesta, sacris canonibus non contraria in perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi servare, ac secundum quæ vivere tenerentur, & contra illa venientes, seu facientes licet aliis peccatum, juxta præcepta hujusmodi committere non viderentur, pœna corporali seu temporali in eisdem statutis contenta, per eorum superiores multari possent, condendi, & faciendi, plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulgimus, & facultatem.

§. 14. Ac omnia, & singula privilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulgia prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum personæ in genere utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessimus, ac ut illis ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres hujusmodi uterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent approbavimus, & nostri scripti patrociniis communivimus. Dictisque fratribus Minimis, ut de dictis privilegiis, & indulgiis fidem facere possent, quod sumpta ex Camera Apostolica super singulis privilegiis, concessionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus & indulgiis hujusmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus, per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfaram concessis, ac in posterum concedendis habere, & illa, & literas Apostolicas eas, & ea quomodolibet concernentia, necnon literas nostras hujusmodi, per ipsius Camera Auditorem, & quoscumque Judices ordinarios ritè transumptari, & authenticari facere, liberè ac licitè valerent, & postquam transumptata, & authenticata forent, illis ac nostris & aliis literis hujusmodi super dictis privilegiis, concessionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indulgiis, ad instantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis jam ritè factis, & transumptatis, ea prorsus fides adhiberetur, ubicumque forent exhibita vel ostensa, ac si nostræ etiam aliæ literæ hujusmodi tunc exhiberentur. Ac privilegia, concessiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulgia præfata, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum ac illius fratres, & personæ hujusmodi specialiter, & nominatim expressæ fuissent, ac pro eis principaliter remanessent.

§. 15. Quodque de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum hujusmodi, necnon cæteri ejusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis, in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibusque & singulis privilegiis Ordini Minimorum hujusmodi, quomodolibet concessis, gaudere, liberè ac licitè valerent indulgimus.

§. 16. Ac quod fratres Ordinis Minimorum hujusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno, tunc, & pro tempore constituti, ad presbyteratus ordinem, aliis tamen ritè, se promoveri facere liberè possent.

§. 17. Necnon omnes & singulæ personæ cujuscumque status, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in causis eorumdem fratrum Minimorum se immiscerent, aut in ipsos fratres Minimos manus injicerent

Privilegia quatuor Mendicantium Ordinum communivimus. Hoc idem fecit Pius V. in constit. 49. Apostolicæ in Tom. 2. fol. 260.

Eaque ad portantes habitum, & famulos ac eligentes sepulturam in domibus Ord. extendit.

Etatem an. 23. ad presb. sufficere voluit. In Concil. Trid. requirit an. 25. suff. 23. cap. 12. Molestantes hos fratres excommunicavit.

Hic Pont. per aliam ejus Bullam (quam hic non habes) facultatem concessit statuta pro gubernio Ordinis concessit.

violentas, vel aliàs eos molestarent aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, prout aliis fratribus Mendicantibus erat concessum.

Privilegia Ordinis omnibus ejus locis communicavit.

§. 18. Ac omnia & singula privilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ, uni aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eundem Sixtum prædecesorem concessa & in posterum concedenda, omnibus & singulis aliis domibus, & fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi essent, & intelligerentur esse concessa.

Prælatos Ordinis ornamenta Ecclesiastica benedicere possit.

§. 19. Quodque Generalis, necnon provinciales, & eorum Vicarii ejusdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta Ecclesiastica suorum locorum, ac domorum, præter calices & patenas, benedicere valerent concessimus, statuimus, & ordinamus.

Nova loca construendi licentiam dedit.

§. 20. Et successivè pro parte præfati Francisci de Paula nobis etiam exposito, quòd licet olim Sixtus & Innocentius prædecesores præfati Francisci de Paula, & aliis personis, ac fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi per eorum literas specialem facultatem concessissent recipiendi Ecclesias, oratoria, & loca, cujusvis etiam superioris licentia minime requisita, pro perpetuis usu & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & concessionis hujusmodi vigore à triennio citra, nonnulli Ordinis Minimorum hujusmodi fratres in diocesi Ispalensi degentes à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de Medinaceli, aliisque devotis personis in dicta diocesi Ispalensi degentibus, certum locum eis oblatum receperunt, & inibi unam domum cum Ecclesia, & aliis officinis necessariis, sub invocatione sanctæ MARIE de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis ac Ducissæ, & aliarum devotarum personarum hujusmodi elemosynis adjuti, constructi, & ædificari fecerunt, ac domum ipsam per biennium pacificè inhabitassent, die noctuque Altissimo serviendo inibi. Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Domino taliter servientes, per venerabilem fratrem nostrum modernum Archiepiscopum Ispalensem, & ejus officialem impedienda plurima habuerant, ita quòd ipse officialis quibuscumque Christianidelibus, sub pena excommunicationis, ne Ecclesiam, & domum ultimò dictas pro audiendis eorundem fratrum missis & prædicationibus, devotionis gratia confluere, per suas certi tenoris literas valvis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat. Dictisque fratribus impedienda, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria, benedicere & consecrare noluerat, neque per alium benedici, seu consecrari permiserat. Nos Franciscus de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum hujusmodi, omnia & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca ejusdem Francisci de Paula, & fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domos seu Ecclesias, loca, & oratoria quæcumque, eatenus ubilibet recepta, pro eorum perpetuis usu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentii prædecesorum prædictorum retinere, construere, & ædificare, seu construere facere, absque alia desuper facienda nova concessione Apostolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum hujusmodi Conservatores, quotiens opus foret eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentibus, ne dictus Archiepiscopus, seu ejus officialis, aut alii quicumque cujuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existere, Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, neque in dicta diocesi Ispalensi, neque aliqui in aliquo damnificare, molestare, perturbare nec inquietare ullatenus auderent, sub excommunicationis latae sententiæ pena inhibere possent.

Tu observa Bullam 99. Clem. vii. Quoniam. in Tom. 3. fol. 162.

Ecclesias Ordinis quisque Episcopus

§. 21. Quòdque Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, tunc & pro tempore existentes, prædic-

tam Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Victoria, & generaliter omnes & singulas alias ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesias & oratoria quæcumque recepta & recipienda, nondum consecratas, seu consecrata, facta prius requisitione ab Episcopis locorum, eisdemque recusantibus vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere.

consecrare Pont. recusatante Ordinario.

§. 22. Ac quòd ipsius Ordinis Minimorum Generales, & Vigiles, ac Provinciales, eorumque vicegerentes, omnes & singulas ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tam in dicta diocesi Ispalensi, quam ubicumque receptas seu recepta, & recipiendas seu recipienda, solemnè benedictione benedicere. Ac etiam illas seu illa, & earum quamlibet sanguinis, sive feminis effusione, sive alias quomodocumque pollutas, sive polluta, quotiens opus foret, aqua tamen prius per aliquem catholicum Antistitem, ut moris est, benedicta reconciliare.

Easque Prælati Ordinis benedicere, & pollutas reconciliare possunt.

§. 23. Ac quòd alterius cujusvis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam prius non petita aut non eo quo decet modo, petita licentia jam recepti absque alia provisione Apostolica perpetuo in ipso Ordine Minimorum, stare, & permanere.

Frates etiam alterius Ordinis jam recepti in isto permanent.

§. 24. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia, quam propterea incurrisserit, Apostolica auctoritate absolvere, secumque super irregularitate eadem de causa contracta dispensare sibi eligere possent.

Confessorumque eligunt qui eos absolvat.

§. 25. Quòdque singula Ordinis Minimorum hujusmodi tutrices, prout ipsius Ordinis fundatrices, & cum eorum utriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac singulis ejusdem Ordinis Minimorum privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentiis, uti, potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent, licentiam, & facultatem concessimus pariter & indulgimus.

Attende const. 115. Clem. viii. in Tom. 3. Privilegia Ordinis utricibus & fundatrici-bus communicantur. Tu observa Concil. Trid. sess. 24. c. 11.

§. 26. Postmodum verò pro parte ejusdem Francisci de Paula similiter nobis exposito, quòd ipse postquam præfatus Alexander prædecesor, Sixti, & Innocentii prædecesorum vestigiis inhaerendo, sibi ut nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare possent, licentiam concesserat, unà cum aliquibus ejusdem Ordinis Minimorum patribus, statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendaverat. Illaque Correctorium fratrum Minimorum perpetuò nuncupari, & per eosdem fratres Minimos, perpetuis futuris temporibus observari, ac per nos benedici, approbati, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum quod tunc diligenter, inspicere, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbavimus, & confirmavimus, ac nostri scripti patrocinio communivimus. Illudque per omnes Ordinis Minimorum hujusmodi fratres, præsentis, ac futuros, pro suo salubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & observari, ipsumque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari ac intulari debere, decrevimus & mandavimus.

Statuta & correctorium Ordinis observanda.

§. 27. Successivè autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licet alias ipse dictum Ordinem Minimorum instituisset, ac decem secundum quæ fratres ejusdem Ordinis; septem verò, secundum quæ utriusque sexus fideles, Tertiarii nuncupati, vivere deberent capitula, regulam, & modum vivendi concernentia edidisset; aliàque per præfatum Alexandrum prædecesorem de venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio; de quorum numero tunc eramus licet absentes, confirmari obtinuisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum hujusmodi, & illius personarum directioni, non satis videbatur esse consultum, idem Franciscus de Paula cum nonnullis ejusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis dil-

Tres regulas B. Francisci, primam pro Fratribus, Secundam pro Sororibus, & Tertiam pro Tertiariis editas, observari iussit. iste Pontifex in alia ejus Bulla quam non possit hic bene relata.

genter examinatis, ex novis, & emergentibus causis, nonnulla mutanda seu moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderaverat, mutaverat, emendaverat, & reformaverat. Ac Sororum ejusdem Ordinis regulam, ad instar regulæ fratrum Minimorum hujusmodi, in decem capitulis redactam, de novo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, & quæ superflua erant relectis, ac aliis de novo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula hujusmodi voluerat & mandaverat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas, præsentibus, & futuris, prout eis respectivè adaptabantur, pro suis salutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri & observari, ac eorumdem Primam fratrum Ordinis Minimorum velut antea; Secundam verò Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; Tertiam autem utriusque sexus fidelium, similiter Ordinis Minimorum hujusmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas nostras, regulas ac statuta, & ordinationes, necnon capitula hujusmodi sic mutata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inserti fecimus, cum defectuum suppletionem approbavimus, & confirmavimus. Ac pro potiori cautela, ea omnia quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata ac emendata fuerant, de novo eisdem modo & forma, statuimus, & ordinamus, ac volumus juxta eorum seriem, & continentiam, ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus institutis prout ipsis respectivè adaptabantur, inviolabiliter observari. Dictarumque trium regularum, Primam fratrum Ordinis Minimorum, velut antea; Secundam verò Sororum etiam ejusdem Ordinis Minimorum, Tertiam autem utriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum hujusmodi regulas, ipsamque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabiliter nuncupari.

Et quia B. Franciscus & Fratres molestabantur super quadam domo Ordinis.

§. 28. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi nobis etiam exposito, quod licet olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quòd in quocumque loco, & diocesi, Ecclesias, & oratoria recipere possint, ac concessionis hujusmodi vigore quandam domum d. Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infra limites Ecclesiæ S. Ulfrani de Abbatisvilla Ambianensis diocesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis usu, & habitatione concessam recepissent, inibique per triennium, & ultra vixissent die nocteque Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persolventes; quia tamen dilecti filii, Decanus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ sancti Ulfrani prætextu quarundam literarum piæ memoriæ Urbani Papæ Quinti etiam prædecessoris nostri eis concessarum inhibuerat, ne aliqui regulares vel sæculares infra fines parochiæ dictæ Ecclesiæ sancti Ulfrani possent Ecclesiam vel oratorium de novo construere sine eorum consensu, & diocesani Episcopi licentia speciali (salvis tamen privilegiis Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum hujusmodi quo minùs præfatam domum de Abbatisvilla pacificè possidere valerent, diversimodè molestare præsumebant, ipsique necnon tunc Rector parochialis Ecclesiæ S. Agidii etiam de Abbatisvilla dictæ Ambianensis diocesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisvillæ hujusmodi suam elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verebantur, in animarum suarum periculum, ac privilegiorum Ordini Minimorum ac illius personis, & fratribus hujusmodi concessorum non modicum præjudicium & gravamen.

Hic Pont. in quadam ejus Bulla (quam non posui) Episcopum

§. 29. Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi, per aliquas nostras in forma breves literas mandavimus, quatenus Francisco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujus-

modi, quòd omnia & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca eis in posterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatisvilla, & alias domos, seu Ecclesias, & oratoria, eatenus per eos recepta pro eorum perpetuis usu, & habitatione, vigore concessionis Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum retinere, absque alia nova desuper facienda concessione Apostolica possent, & valerent. Ac quòd ipse Episcopus Parisiensis dicti Ordinis Minimorum Conservator esset, & quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius personis & fratribus hujusmodi, in præmissis efficacis defensionis præsidio assisteret, & non permitteret quòd Decanus, & Capitulum, aut eorum Officialis, aut Rector Ecclesiæ sancti Agidii hujusmodi, aut alii quicumque, cujuscumque etiam nobilitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum hujusmodi tam in dicta diocesi Ambianensi quàm alibi, in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare ullatenus audeant. Quinimò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Ecclesia domus de Abbatisvilla hujusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis, fratribus domus de Abbatisvilla hujusmodi factis, integraliter restituerent, nec ipsi neque alii prædictos, & quoscumque alios fratres Ordinis Minimorum hujusmodi, de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatisvilla, & aliis ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesiis elegerant pro tempore sepeliri, impedire præsumerent sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna inhiherent. Ac Ecclesias Sancti Ulfrani, & sancti Agidii hujusmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatisvilla, & aliis Ordinis Minimorum hujusmodi Ecclesiis juxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent deferrentur) Ecclesiastico supponeret interdicto, Nec corpora ipsa eisdem fratribus Minimis in dicta de Abbatisvilla & aliis cæterarum domorum Ordinis Minimorum hujusmodi Ecclesiis restituerent præfata Apostolica auctoritate decerneret, ac desuper statueret, & ordinaret, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Parisiensem deputavit, ad submoven- dum hujusmodi omnè- que alias mo- lestias.

§. 30. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio continebat à certo tempore citrà, quædam domus suorum secundæ Ordinis Minimorum hujusmodi in Regno Hispaniæ, cum Ecclesia, campanili, campana, dormitorio, hortis, hortalicis & aliis necessariis officinis constructa, & ædificata, ac per illius viros jam per triennium, vel circa inibi, juxta regulam per præfatum Franciscum de Paula pro eis institutam, aut saltem juxta regulam hujusmodi principaliora, sanctæ ac laudabiliter viventes inhabitata fuit. Et licet juxta privilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque singulis Mendicantium Ordinibus, & illorum professoribus ac domibus, & eorum Ecclesiis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, ac Sedem hujusmodi quomodocumque concessa, sit unicuique liberum, in Ecclesiis dictorum Ordinum suam eligere sepulturam. Ac fratres Mendicantium Ordinum hujusmodi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parochialium Ecclesiarum, in quarum parochiis sepulturarum hujusmodi eligentes debebant; & de fructibus bonorum immobilium quæ juxta dicta privilegia possidere, & tenere possunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex novalibus solvere minimè teneantur, ipsorumque quatuor Mendicantium privilegia ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius professores & domos, ac eorum Ecclesias, per præfatos prædecessores & Sedem prædictam, extensa & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum hujusmodi dictis privilegiis gaudere, & à quartæ funeralis & decimarum prædictarum solutione immunes esse debeant. Et tamen nonnullæ Ecclesiasticæ personæ, præsertim in partibus Gallicanis, contra privilegia hujusmodi venire non formidantes, Francisco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi, super his

B. Franciscus deinde huic Papæ exposuit controversias contra Ordinem motas super solutione decimarum & quartam funeralem.

plurimas molestias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per se, vel per alias personas, herbarum & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum hujusmodi excessum decimas violenter capere, atque exigere. Nonnumquam verò dum corpora defunctorum ad Ecclesias domorum Ordinis Minimorum hujusmodi inhumanda cum intorciis, & aliis luminariis deferuntur, intorcia, & luminaria hujusmodi, etiam in dictis Ecclesiis, ac earum cœmeteriis violenter, etiam auferre corpora ipsa sic inhumanda, etiam ante ipsorum inhumationem inibi sine luminariis relinquere, ac super funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum hujusmodi factis, plurima incommoda inferre præsumunt.

§. 31. Pro parte præfati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi quòd dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis & aliis bonis Ordinis Minimorum hujusmodi, domibus & illarum Ecclesiis pro tempore relictis, ac super luminariis & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex novalibus, vel quartam ex funeralibusolvere minime teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coartari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & singulis tam Pyrrhi Archiepiscopi, quàm Goffredi Episcopi sancti Marci, & Sixti, ac Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostris suis prædictis, necnon privilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, favoribus & gratiis quibuscumque in eis concessis, sub quovis nomine, ac titulo, Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & domibus quomodolibet concessis, robur Apostolicæ approbationis adijcere, illaque omnia & singula, ac etiam nonnulla alia de novo ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius personas & fratres, ac eorum Ecclesias & domos constructas, & construendas sub Minimorum nomine, necnon ac dictam jam constructam, & ad omnes alias Ecclesias, & domos fororum Ordinis Minimorum ubilibet construendas, & ædificandas, extendere & ampliare, ac alias Ordini Minimorum hujusmodi in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 32. Nos igitur qui regularem observantiam in locis religiosis vigere, & augeri, ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spiritu Deo servientium commodum, & tranquillitatem intensius desideramus affectibus, eundem Franciscum de Paula à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alii que Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum ferie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinatis, Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi sancti Marci, & Sixti, ac Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostras præfatas literas, necnon omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica præfata, tenore præsentium approbamus, innovamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Illaque omnia, & singula Francisco de Paula, & aliis Ordinis Minimorum hujusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesiis, domibus, & locis constructis, & construendis sub Minimorum nomine, & auctoritate, & tenore præmissis, de novo concedimus, & indulgemus.

§. 33. Ac pro potiori cautela, omnia, & singula in dictis literis quomodolibet contenta, & quoad hoc, ut Franciscus de Paula, & alii Ordinis Minimorum hujusmodi fratres pro tempore existentes, tam quatuor Mendicantium quàm aliorum quorumcumque, quantumcumque, & privilegiatorum Ordinum, quascumque religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitus verbo, vel scripto à suis immediatis superioribus, per se vel per interpositam personam petita

licentia, quamvis non obtenta, ad Minimorum Ordinem & habitum hujusmodi recipere.

§. 34. Necnon confessiones quarumcumque personarum, tam religiosarum, quàm Ecclesiasticarum, & secularium, ubilibet audire, & illis auditis personas ipsas, & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prædecessorem Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus dudum concessis, & confirmatis, absolute ac Pœnitentiæ salutarem illis injungere valeant.

§. 35. Necnon Ordinis Minimorum hujusmodi, Ecclesiæ, & oratoria, domus & loca, tam recepta quàm recipienda, tamquam Sedis & Ecclesiæ Romanæ hujusmodi specialia oratoria, Ecclesiæ, domus, & loca cum omnibus juribus & pertinentiis suis prorsus ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seu jurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur. Ac sub beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione immediatè subjaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis, & aliis quibuscumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesiis hujusmodi pro tempore relictis, & legatis, ac super luminariis & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex novalibus, vel quartam ex funeralibusolvere minime teneantur, necnon ad id à quoquam quovis modo; nobilitatis aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coartari.

§. 36. Quòdque Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & domibus per Sixtum, & Innocentium prædecessores prædictos, sub Eremitarum nomine dudum concessa privilegia, sub novo nomine mutatis in eis nominibus eremitarum, ac eremitarum, in Minimi, & Minimorum ac eremitorii, & eremitoriorum, in domorum Ordinis, Minimorum hujusmodi nomina, ceterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innovata, & mutata sint, & esse censeantur.

§. 37. Necnon super omnibus ac singulis maris maris, & aliis quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum quilibet quomodocumque concessis, unum vel plura transumpta conjunctim aut divisim facere queant perinde ac, si illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum, & ipsorum Mendicantium in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi nomina, ceterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent. Ac quòd transumptum, seu transumpta hujusmodi taliter facta, & manu alicujus notarii publici subscripta, ac sigillo alicujus prælati Ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus, adeò ubique locorum suffragentur, ac si singulæ prædictæ bullæ præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque prædecessores prædictos quomodolibet concessæ, quas hic pro expressis, & insertis habere volumus, fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomine specialiter & expresse indultæ fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.

§. 38. Quòdque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Ecclesiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rocchi, tunc etiam ad Monasterium Sancti Saturnini Tholosani, Ordinis sancti Augustini pleno jure spectantes Ecclesias, ac illarum domos, necnon reliquam Sancti Blasii, per dilectam in Christo filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem nostrum modernum Episcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monasterii Abbatem. Necnon omnia, & singula alia oratoria, Ecclesias, reliquas domos, loca, conventus, & bona in Gallia, Calabria, Sicilia, Hispania, Bohemia, & aliis Regnis; ac Italia, Picardia, Aquitania, Patrimonii, Paulensis, & Paternæ, aliisque Provinciis, Civitatibus, & locis quibuscumque Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, & præfatis quomodocumque concessa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum hujusmodi vigore privilegii Sixti prædecessoris prædicti

Confessione neque audiendi. Tu attende Bullam 115; Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

Exemptionem à decimis, & quartam funeralem elargitur. Tu circa quartam habes Conc. Trid. sess. ult. c. 13.

Privilegia data Ordini sub nomine Eremitarum, concessa esse Minimis declarata.

Omnnes gratias quatuor Ordinum Mendicantium huic Ordini concessas esse decernit.

Ordinem super ejus conventibus molestias prohibet.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

Hic ideo Pontifici omnia Ordinis privilegia confirmat.

Facultatem recipiendi quoscumque alios religiosos concedit. Tu observa Bullam 89. Pii V. Quæcumque. in Tom. 2. fol. 309.

recepta, & per eos eatenus possessa, absque alia nova concessione Apostolica perpetuo pacifice possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum, à quoquam molestari nequeant.

Confluentibus Sacramenta ministrari indulget.

§. 39. Et quod fratres ipsi Minimi, in eorum Ecclesiis constructis & construendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & aliis quibuscumque personis, Euchariſtiæ Sacramentum, quotiens opus fuerit, ministrare ac ministrari facere.

Apostatis omnes provisiones tollit.

§. 40. Necnon ejusdem Ordinis Minimorum apostatas, & gyrovagos quoscumque ubilibet repertos, & quibuscumque literis, ac provisionibus Apostolicis, etiam quascumque derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentibus munitis, quas eis nullatenus suffragari posse decernimus, invocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachii secularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, & puniri facere, liberè ac licitè valeant.

Indulgentias elargitur. Tu serva Bullam 21. Pauli V. Romanus. in Tom. 3. fol. 229.

§. 41. Et præfati Ordinis Minimorum, Fratres, Sorores & Oblati, necnon utriusque sexus Christi fideles Tertii Ordinis Minimorum hujusmodi, ac ejusdem Ordinis Conservatores, per fratres Minimos hujusmodi pro tempore capitulariter electi, ac tutores & tutrices, fundatores & fundatrices, procuratores & procuratrices, ac eorum utriusque sexus liberi, procreati, & procreandi, semel in vita, & ita in morte sibi. Ac quæcumque personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in earum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam & indulgentiam consequi. Ac quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam recitando, omnes ac singulas indulgentias quas diebus indulgentiarum omnium Ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros pro stationibus deputatarum, consequuntur, Ecclesias Urbis, & extra muros hujusmodi visitantes, plenè ac integrè consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarum hujusmodi diebus Ecclesias Urbis, & extra muros hujusmodi, & earum quamlibet personaliter visitarent.

Sororibus etiam & aliis prænominatis, privilegia Ordini communicat.

§. 42. Ac tam prædicta jam constructa, quam aliæ quæcumque Sororum secundi Ordinis Minimorum hujusmodi, de cætero ubicumque construendæ, & ædificandæ domus ac Ecclesiæ, omnèque prænominatæ personæ ad eundem ordinem Minimorum quomodolibet spectantes, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, favoribus, & gratiis Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædecessorum, ac nostras literas hujusmodi quomodolibet concessis, uti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa omnia & singula eis expresse concessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis de novo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

Contrariis derogat.

§. 43. Non obstantibus sanctæ mem. Innocentii quarti contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacii Octavi, quæ incipit, Cum ex eo; ac Clementis Quinti quæ incipit, Religiosi; & Alexandri Quarti, quæ incipit, Ut Abbates; ac etiam quæ incipit, Viam ambitiosæ cupiditatis, Martini V. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis quoque & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, ac nos in nostris literis prædictis volumus non obſtare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis hujus Bullæ credi jubet.

§. 44. Cæterum, quia difficile foret præsentibus literas ad quæcumque loca, ubi illæ necessariæ fuerint deferre, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod earundem præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, prorsus in iudicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibi-

tæ vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. millesimo quingentesimo sexto, quinto Kalend. Aug. Pontificatus nostri Anno 3.

Dat. P. An. 3. die 28. Julii.

Sequitur alia concessio eorumdem, & aliorum privilegiorum.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1506.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Francisco de Paula Generali, & Provincialibus Correctoribus, ac universis Fratribus Ordinis Minimorum Sal. & Apost. bened.

Exordium.

Virtute conspicuus sacri Ordinis vestri professor, qui contemplationi cælestium ferventer invigilat, & pia vitæ studio sine intermissione desudat, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & sollicitè conſerveri: ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status præferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum divini numinis devotis, & quietis mentibus invalescant.

Correctoris generalis auctoritas quæ fit, & a quibus ipse amoveri possit.

§. 1. Hinc est, quod cum sicut nobis exponere curastis, Tu fili generalis, Corrector, & prædecessores tui juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observaram hæctenus & à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prædicti constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Correctoris officium plenè, ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devotè, & humiliter obedierint, & intenderint reverenter, & in eadem Regula sit expressum, ut generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoveri valeat, à Vigilibus, Provincialibus, & aliis fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfate Sedis immediatè subiectum, à Sede approbatum, eadem honestate floridum, præclarum scientia, & virtute sæcundum: privilegio Apostolicæ gratiæ artollere singulari, vestris supplicationibus inclinari devotioni vestræ, ut successores tui (fili generalis Corrector) qui erunt pro tempore statim postquam electi secundum Regulam, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis generales Correctores effecti curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, liberè que gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare, ac absolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi præfati, & Definitores ad hoc electi, juxta prædictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundum Deum videbitur expedire, aliasque possint officium generalis Correctoris licitè in omnibus exercere, iidemque fratres tibi Corrector, & successoribus ipsis devotè, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati successores, & tu generalis Corrector, à provincialibus Correctoribus, & Vigilibus, secundum Regulam, & constitutiones ipsius Ordinis absolvi, & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus. Ratam habentes, & firmum quicquid super præmissis per te, generalis Corrector, dictosque prædecessores fratres, & discretos factum, & observatum est hæctenus concessa tibi exequendi officium generalis Correctoris quoad præmissa omnia libera facultate.

Electoris in remotis partibus degen. non currit tempus à jure statutum.

§. 2. In electionibus quoque generalis, & provincialium Correctorum ipsius Ordinis fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in parte juris hujusmodi regulis coarctentur.

Prælati statim post electionem administrationem habent.

§. 3. Vigiles verò, Provinciales, & Correctores locales, aut delegati Visitatores, seu Vicesgerentes, qui secundum statuta ejusdem Ordinis per electionem, vel alias instituuntur, post ipsam institutionem seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare, ac solvere possint, juxta ipsius Ordinis instituta.

Hanc editionem designat Concil. Trid. sess. 25. c. 6.

1506.

Lectores in Theologia quando liberè legere possint.

Hos approbati ab Ordinario iustit Pius v. in const. 133. Romani. in Tom. 2.

Sacri Ordines à quocumque Antistite suscipiantur.

Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 7. c. 11. & sess. 23. c. 12.

Utique loca habere possunt, & sacramenta ministrare.

Morari possunt in terris interdictis.

Facultas Prælatorum Ordinis absolvendi Fratres, & cum eis dispensandi super irregularitate &c.

Tu in hoc attende const. 115. Clem. VIII. Quacumque. in Tom. 4.

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine cuiusquam alterius licentia, liberè in domibus prædictis Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica facultate. Illis locis exceptis in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister solemniter incipere consuevit.

§. 5. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sapius transmittuntur, propter quod stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres, factis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apostolicæ habentibus, præsentare. Ipsisque Pontificibus præsentatos fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices faciendâ & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promoveri.

§. 6. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis Missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere Sacramenta.

§. 7. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis piæ studio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicationum terris liberè commorari, ac aliàs, & etiam quando per ipsos transire vos contigerit necessaria vitæ deponere, ac accipere valeatis, nisi id vobis fuerit interdictum.

§. 8. Generalis quoque, & singuli Vigiles, ac Provinciales, & Correctores, & eorum Vicarii, in provinciis, & vigilantibus sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem necnon, & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus, undecumque absolutione, & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverit Ordinem, sive post, in casibus excefferit, pro quibus, excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrit sententias, à jure vel à iudice generaliter promulgatas; & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurrun, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeo gravis, & enormis excessus fuerit, quod sint ad eandem Sedem meritò destinandi. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Provinciales Correctores, necnon & Vices vestras gerentes, in propriis habueritis confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione, ac dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis facta. An hæc volentibus vestro aggregari consortio qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis, à jure vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (observata forma canonica) impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recognoverint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam ipsam vos Generalis, Vigiles, & Provinciales, & Correctores, ac Vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsitan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumpserint officia celebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quod si alicui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciatur ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod hujusmodi volentes vestro aggregari consortio, nisi mox postquam fuerint absoluti, Ordinem vestrum intraverint, etiam si super hoc eis indicia

à Prælatibus Ordinis ejusdem concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos taliter absolvi contigerit, relabantur, cæterum, vestra discretio caute provideat, ut Apostolicæ Sedis Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

§. 9. Porro, quieti vestra providere volentes, quod per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu Subdelegatorum ipsius conveniri à quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis invitari per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciations sententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis exceptæ, teneantur, per literas Apostolicas impetratas vel impetrandas in posterum, nisi hujusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitanda aliqua Monasteria Monialium cujuscumque Ordinis, illis exceptis quæ (sicut præmittitur) in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis excepta, vel audiendas confessiones eorum compelli ullatenus non possint, aut ad recipiendum commisiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas per literas præfatæ Sedis, in quibus non fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis sive per Legatos, vel delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nec alius Prælatum Ecclesiasticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias contra Principes sæculares, Communitates, Populos, seu quosque benefactores vestros nullusque delegatus, vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commisiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia, lites, vel controversias contingentia in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, mandatis, aut iussionibus eorundem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit injungendum.

§. 10. Cæterum Generalis, ac Provinciales Correctores, ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum, ipsi Archiepiscopis, & Episcopis ac aliis quibuscumque provisum extitit, vel in posterum contigerit provideri corrigere, ac etiam non obstante conditione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius, jam obtentas vel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem legatus, nisi de Latere nostro, missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine nostro facientium mentionem, nullusque Prælatum, etiam Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, nec aliqua persona, Religiosa vel sæcularis, de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi quos Generalis, vel Provincialis Corrector ipsorum, tamquam idoneos, & discretos, sibi duxerint assignandos, quos etiam subjacere volumus Ordinis discipline.

§. 11. Illos verò ipsius Ordinis fratres, qui ad

Exemptio à cura Monialium & aliis hic enarratis. Tu vide in quo ad aliqua Conc. Trid. sess. 15. c. 12.

Fratres Ordinis non possunt, absque speciali mandato Papæ, aliis deservientes ad Ordinem revocari possunt.

Concordat. Concil. Trid. sess. 25. c. 4.

Generalis Correctoris

1506.
auctoritas in
Frates in-
quisitioni,
aut verbi
Crucis præ-
dicationi de-
putatos.

Et in disce-
dentes ab
Ordine post
emissam pro-
fessionem.
Contra istos
vide Concil.
Trid. sess. 14.
c. 11. & sess.
25. c. 19. 1

Et etiam in
Apostatas.

Expulsi ab
Ordine, præ-
dicare, con-
fessiones au-
dire, aut do-
cere non pos-
sunt.

Et ad alium
Ordinem ut
hic transire
possint.
Intellige ad
arctiorem ut
in Conc.
Trid. mox
cit.

prædicandum crucem, vel inquirendum contra pra-
vitatem hereticam, seu ad alia hujusmodi negotia
sint, vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica depu-
tati, tu fili Generalis Corrector, tuique successores
removere, seu revocare penitus transferre, ipsisque
quod super sedeant injungere, aliosque substituere
(cùm expedire videbitur) licitè, ac liberè valeatis, &
in eos, si contravenerint censuram Ecclesiasticam
exercere, ac quilibet Corrector, Provincialis, vel
ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Pro-
vincia, circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem
Sede similia contigerit in illa committi, facere pos-
sit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgen-
tiis Apostolicis, impetratis vel etiam in posterum
impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

§. 12. Inhibemus quoque, ne quis post professio-
nem in Ordine vestro factam sine Generalis, vel sui
provincialis licentia discedat ab ipso. Discedentem
verò, absque cautione literarum alterius ipsorum,
prætextu privilegii alicujus Apostolicæ Sedis, nullus
audeat retinere, quòd si fortè retinere præsumperit,
vobis Generalis, & Provinciales Correctores dum-
taxat, & vestris, seu provincialium Vicariis licitum
sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis
sententiam promulgare, Detinentes verò eosdem se-
cum, vel in Monasteriis, aut Ecclesiis suis, nisi eos
rejecerint, postquam eis denuntiatum fuerit, ex-
communicationis sententiæ volumus subjacere, non
obstante quòd excommunicari, suspendi, vel inter-
dicti non possint per literas Apostolicas non facien-
tes plenam, & expressam de indulto hujusmodi men-
tionem. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis
post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à no-
bis Religionem aliam transeundi, infra duos vel tres
menses se ad illam Religionem suæ salutis congruam
non contulerit, & ipsius non susceperit habitum
regularem; licitum sit vobis Generalis, ac Provin-
ciales Correctores, & Vice vestra gerentibus contra
ipsum, tamquam alios Ordinis vestri apostatas pro-
cedere, secundum quod honestati ipsius Ordinis
videritis expedire. Illud idem intelligi volumus
de illis, qui post susceptionem habitus alterius Re-
ligionis infra tempus probationis (nulla professio-
ne facta) indè præsumperint resilire, aut etiam si
post professionem hujusmodi, ad religionem laxio-
rem seu mitiorem Ordinem transierint, vel, quod
absit, ad sæculum revertantur, volumus vos contra
ipsum rigorem vestri Ordinis exercere.

§. 13. Apostatas quoque vestri Ordinis excom-
municare, capere, ligare, incarcerare, & alias sub-
dere disciplinæ rigori possitis per vos ac etiam alios,
in quocumque habitu eos contigerit inveniri, invo-
cato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 14. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine
vestro pro suis culpis per Generalem, seu Provin-
ciales, Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel
qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, con-
fessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium
Ordinem, in quo licitè hujusmodi officia exercen-
tur, transferint de vestra, vel dictorum Correctorum
licentia speciali. Quod si fortè ipsi contra hujusmodi
inhibitionem nostram aliquod super præmissis teme-
rè attentare præsumperint, Provinciales, Correctores,
& Vigiles, ac eorum Vicarii in illos, quos infra
sines suarum Provinciarum, juxta consuetudinem
Ordinis vestri, distractos invenerit talia præsumen-
tes (monitione præmissa) auctoritate nostra excom-
municationis sententiam valeant promulgare.

§. 15. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egre-
sos qui receptione in eodem Ordine suis culpis ex-
igentibus reddiderunt se indignos, & alios fratres
ejusdem Ordinis ex rationali causa, ad quoscumque
Ordines approbatos, præterquam ad B. Augustini
templariorum, Hospitaliorum, & aliorum Religio-
sorum arma portantium, ad vitandam occasionem
evagandi, Generalis, vel Provinciales Correctores
cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra
licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim
districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem ali-

ter transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præ-
sumant absque licentia speciali Sedis Apostolicæ,
faciente de hoc plenariam mentionem.

§. 16. Inhibemus etiam, ut nulli sine sit in Re-
ligionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus,
habitum vestrum, vel ita consimilem, quòd propte-
rea frater minimus credi possit, deferre liceat, abs-
que mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut
dicta inhibitiō majorem consequatur effectum, sta-
tuimus ut ii qui habitum vestrum, vel sibi prædicto
modo consimilem deferre præsumperint, ad depo-
nendum ipsum per Diocesanos locorum, cùm à vobis
requisiti fuerint monitione præmissa, per censu-
ram Ecclesiasticam, appellatione postposita com-
pellantur.

§. 17. Cæterum, cùm humilitas vestra sibi de
latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hor-
tos cum virgultis ad simplicem tantummodò fratri-
um usum præmiorum obtentu celestium duxerit
reservandum; nos piè volentes, quòd illorum
fructus integrè vestræ paupertatis usibus applicen-
tur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli de-
cimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præ-
sentium indulgemus, districtius inhibentes ne quis
à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorque-
re præsumat.

§. 18. Quia verò nonnulli vestræ Religionis ha-
bitum assumentes diversis personis, quæ sciri, & in-
veniri non possunt, aliqua bona interdum restituere
tenentur, vobis Provincialibus Vigilibus, ac Vicariis
prædictis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi
commisis, bona ipsa in pios usus convertere vale-
ant prout secundum Deum videbitur expedire.

§. 19. Sepulturam quoque in locis cæmeteriis,
& Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse
censemus, ut eorum devotioni, & extremæ volun-
tati, qui se illic sepeliri deliberaverint (nisi excom-
municati, vel interdicti, aut etiam publicè usura-
rii fuerint) nullus obstat, salva tamen justitia illa-
rum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora
assumuntur.

§. 20. Districtius inhibentes, ut nulli Religiosi
vel sæculares vobis invititis aliquorum corpora de-
functorum in vestris cæmeteriis sepelire, aut in Ec-
clesiis vestris Missarum solemniam, vel pro animabus
eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibi-
dem exequias celebrare, sine vestro assensu, aut vo-
luntate, præsumant.

§. 31. Et cùm generale interdictum fuerit, in
Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque,
vel cùm ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita
interdicto, clausis januis (interdictis, & excommu-
nicatis exclusis) non pulsatis campanis, & submissa
voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica
recipere Sacramenta, dummodò causam non dede-
ritis interdicto, nec contingat vobis specialiter in-
terdicti, neque Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint
specialiter interdicta. His verò qui vestris moran-
tur obsequiis, cuncta liberè ministrare poteritis
Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos cùm decesserint in
vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris
in quibus residetis, vel eorum personis excommu-
nicationis seu interdicti sententias contigerit pro-
mulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotio-
rumque vestrorum procuratores, & operarii, qui in
vestris locis eorum operibus personaliter continuè
institerint, hujusmodi sententiis obnoxii minimè
habeantur, ibique possint audire divina, juxta for-
mam quæ locis ipsis, eo casu à Sede Apostolica est
concessa, nisi eidem causam dederint, vel excom-
municari specialiter, seu interdicti contingat eor-
dem.

§. 22. Inhibemus insuper universis fratribus ve-
stri Ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis ur-
gente articulo) aliis quam Prælati suis peccata sua
confiteri præsumat, ut aliis ejusdem Ordinis sacer-
dotibus secundum Regulam, & ipsius Ordinis in-
stituta.

§. 23. Universis autem Ecclesiarum Prælati, & aliis

Prohibet
quibuscum-
que Religio-
sis habitum
consimilem.

Exemptio à
solutione de-
cimaram.
De hac vide-
etiam in
præsentium
constituit.

Ingredientes
Ordinem bo-
na incerto-
rum domo-
rum possint
portare.

Sepultura
in locis Or-
dinis est om-
nibus libera.

Celebrari
nec mortui
sepeliri pos-
sunt invititis
fratribus in
eorum locis.

Tempore in-
terdicti quo-
modo fratres
celebrare vale-
ant.

Tu observa
Concil. Trid.
sess. 25. c. 12.

Frates con-
fitentur Præ-
lati Ordinis.

1506.

1506.

Praelati Ecclesiastici non molestant fratres super his expressis. Tu quoad processiones attende Conc. Trid. sess. 25. c. 13. & quoad nova loca, observa Bullam Clem. viii. in Tom. 3.

Exemptio à solutione canonica portionis de Ordine rejectis.

Fratres possint loca Ordinis dimittere &c.

Exemptio ab omni præstatione & onere.

Praelatorum Ordinis facultas absolvendi fratres & cum eis dispensandi. Hic habes etiam in præf. inf. conf. ubi notavi.

inhibemus, confessiones vestras vobis invitis audire, vel compellere vos ad synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis, extra Civitates, vel intra, processionaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, vel capitula, scrutiny, & inquisitiones in locis vestris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, annualem obedientiam, à Provincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus vestris exigere, aut de ipsorum infirmitate, vel destitutione, five de statutis vestri Ordinis, se aliquatenus intrinsecus, seu prohibere ne ad Civitates, vel villas ubi religiosè, ac honestè commorari possitis, à populis evocari audeatis accedere; ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu confluentes hujusmodi, vel acceptantes ipsorum excommunicationis sententias ferre præsumant.

§. 24. Concedimus quoque vobis, ut de iis quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigésimo, five aliis, ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitanciis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus vestri Ordinis obligata noscitur, vel de domibus prædictis, & hortis aliisque locis vobis, secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodò præmia non convertantur in usus alios) sed in illis, dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac concessione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere. Et ne quis à vobis ultimam executionem voluntatis, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de iis, quæ vobis in ultimis voluntatibus absolute legantur, vel alia pro vestris necessitatibus conferantur, aliquid exigere vel extorquere præsumat, districtius inhibemus.

§. 25. Ad hæc, liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt, (dedicati Ecclesiis dumtaxat exceptis) libros, calices, & paramenta secum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipsa cum solo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias, per personas, ad hoc à Sede Apostolica deputatas vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundum quod melius videbitur expedire, cum ipsa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediate pertinere noscantur. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Praelati, seu quævis alia persona Ecclesiastica, vel secularis, prædicta loca, seu bona occupare, accipere, vel usurpare, aut quoquomodo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, districtius inhibemus.

§. 26. Indulgemus vobis, ut ad præsentationem procuratorum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut erectionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minimè teneantur, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum ejusdem, seu Rectorum, terrarum Ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas cujuscumque tenoris fuerint in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expressam de hujusmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 27. Præterea cum felicis recor. Gregorius XI. prædecessor in dictis suis literis Generali, Vigilibus, & Provincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis absolvendi fratres ejusdem Ordinis, ac etiam fratres dicti Ordinis quo ipsi hujusmodi superiores habuerint pro tempore in confessores absolvendi ipsos superiores ab excessibus, &

cenfuris, nisi talia forent, propter quæ essent ad Sedem Apostolicam merito destinandi, ac cum eis semper dispensandi, concedit, & propterea qui sunt destinandi persæpè revocetur in dubium ut absolventium, & absolvendorum, dispensantium, & dispensatorum pro parte puritati conscientie consulamus; Declaramus hæreticos, relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam merito destinandos, reliquis verò omnibus etiam simoniacis qualitercumque irretitis posse per illos quibus inibi conceditur, absolutio-nis beneficium, & dispensationis, juxta casuum indigentiam impartiri. Et ut in dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ab Apostolica Sede recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, omnibus superioribus, & eorum Vicariis defectum Natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nephario, & illicito coitu proveniente; necnon cum his, qui ex quavis causa præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus, postquam ipsum Ordinem professi fuerint, ut defectu & irregularitate, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis etiam altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum Natalium patientes, ad quascumque administrationes, & officia elegi recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, scientia, & auctoritate prædictis, concedimus per præsentem.

§. 28. Indultum verò prædecessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quancumque decimas (etiam quas vulgus Papales appellant) & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminenti-bus persæpè necessitatibus inducit, & quancumque alia onera, motu, & scientia prædictis extendimus; Decernentes fratres ipsos Minimos, etiam per quoscumque exemptos etiam Mendicantes solvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis ad illarum solutionem cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus nobis per generales aut alias clausulas speciale mentionem importantes, non aliàs, sit derogatum, specificè eorum de verbo ad verbum inserto tenore.

§. 29. Caterùm, cum felicis record. Innocentius IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, ut exempti quancumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam ipsos jurisdictionem, (prout jus exigit) exercere, nos vobis (ut occasione constitutionis hujusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini vestro per privilegia, & indulgentias ab Apostolica Sede concessas, aut in posterum concedendis præjudicium generetur) auctoritate præsentium indulgemus. Decernentes vos seu personas vestri Ordinis in prædictis casibus Ordinariis ipsis minimè subjacere. Decernimus ergò irritum quicquid contra tenorem concessio-num, & inhibitionum hujusmodi, per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quis contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones eadem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros vel executores, aut hæredes prædictos in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

§. 30. Et quia Bonifacius VII. prædecessor noster olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana suscepit & approbavit Ecclesia, paternis studiis intendit, & considerat attentius, quòd non intermissa sedulitas disciplinæ, Religio-nis, & Ordines suprædictos, statúsque regulares salubriter dirigit, & conservat, quòdque in eam perire,

Exemptio à decimis. Tu vide in d. præf. inf. conf.

Exemptio à jurisdictione Ordinatio-rum. Hoc habes in d. præf. inf. conf. ubi notavi.

Facultas Praelatorum Ordinis coercendi fratres juxta ejus ordina-tiones ap-pellatione re-mota.

vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi necessarium cogere, pensando etiam quod si regularium personarum correctio rimas juris, & apices sequeretur, hujusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apostolica, vobis indulgemus ut ad correctiones, & punitiones fratrum vestri Ordinis delinquentium infligendas, Vigiles, & Provinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur (rimulis, & apicibus ipsis postpositis) liberè procedere valeant secundum consuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipsius Ordinis instituta. Nec volumus eisdem licere fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis.

Exemptio à gabellis & impositionibus.

§. 31. Quòdque fratres, & sorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monasteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & iustis modis præstante Domino habebunt in futurum, seu alia quavis occasione, decimam vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procuracionem aliquam, vel aliam subventionem Legatis, vel Nunciis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel telonia, & alias exactiones, quibusvis Regibus, seu aliis personis, Ecclesiasticis, seu secularibus, dare, & solvere minime teneantur, nec ad illud compelli possint, vel super hoc aliàs à quoquam quomodolibet conveniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, seu Nunciorum ipsius, aut Diocesano- rum locorum, vel Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiam si in eisdem Sedis literis contineatur exempta, seu Monasteria se extendant, & aliqua eis cujuscumque tenoris, existat, ipsius Sedis indulgentia non obstet, nisi forsitan dictæ literæ Apostolicæ de dicto Ordine, & præsentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monasteriis, locis, & domibus, ipsorumque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiam specialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

Derogatio contrarium.

§. 32. Felcicis rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis, legibus Imperialibus, statutis, & consuetudinibus, per quæ præmissa possent quomodolibet infringi, vel impediri, & aliis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque, Nos enim quasilibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias & quoscumque processus, quavis penas sententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & sorores, domos, Monasteria, personas, & alia supradicta; contra tenorem, & formam præsentium, & exemptionis hujusmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 28. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Augusti 1506. Pontificatus nostri Anno tertio.

XI.

Facultas duorum ex Prælati Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem ejus bonorum in evidentem utilitatem.

Hac facultas postea data est Visitatoribus d. Congregationis à Leone X. inf. in const. 18. Ex debito. Institutionem verò, & statum hujus Congregationis notavi supra in const. 1. Clem. VI. Sollicitudinis. fol. 254.

Edita An. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS, &c.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti. Salutem, & Apostol. benedictionem.

EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum, & aliorum Religiosorum locorum quorumlibet utilitas valeat procurari.

§. 1. Dudum siquidem à felcicis recor. Paulo Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentiis.

Paul. II. editur Bullam de qua supra in hoc Tomo r.

Omittitur insertio Bullæ, quia ea est in loco mox cit.

§. 2. Et deinde nobis nuper exhibitæ pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto Ordinis S. Benedicti petitio continebat, quod sæpè contingit, quòd Monasteriis, Prioribus, & aliis Religiosis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret, aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum utilis seu minus commoda existunt, vendere, & pretium inde proveniens, in alia immobilia bona utiliora, & commodiora convertere, seu pro aliis possessionibus, aut immobilibus bonis utilioribus, & commodioribus permutare, aut in feudum, vel emphiteusim, sive livellum, & assitum perpetuum, vel ad tempus sub canone concedenti locare, & concedere, ex quo profecto Monasteriorum, & Prioratum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio, cum eorum evidenti utilitate melior efficeretur.

Causa hujus concessionis.

§. 3. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis singulis Abbatibus, & aliis Prælati, & Prioribus, ac Conventibus Monasteriorum, Locorum, Prioratum, & Membrorum prædictorum pro tempore existentibus, quæcumque possessiones, & alia bona immobilia minus utilia, minusque commoda hujusmodi vendendi, alienandi, permutandi, aut in feudum, seu emphiteusim, vel livellum, & assitum perpetuum, vel ad tempus locandi, & concedendi quoties expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliisque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Petitio Capituli.

§. 4. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel major pars, aut ad minus duo vestrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione, in feudum, seu in emphiteusim, vel livellum pro tempore agatur hujusmodi, prius coram vobis, specificatis de omnibus, & singulis, quæ super obtinenda licentia hujusmodi per eosdem Abbates, Prælatos, Priores & Conventus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumstantiis universis, auctoritate nostra vos conjunctim servata forma literarum Pauli prædecessoris hujusmodi procedendo diligenter informetis, & si per informationem eandem ea vobis sic pro tempore exposita vera esse, ac venditiones, alienationes, permutationes, locationes, & concessionis prædictas, si fiant in evidentem Monasteriorum, Prioratum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, utilitatem cedere repereritis, eisdem Abbatibus, Prælati, Prioribus, & Conventibus id petentibus, quoties expediens fuerit, possessiones, & bona quæcumque hujusmodi pro petitiis competentibus vendendi, & alienandi, seu illa pro aliis possessionibus, & bonis immobilibus, utilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibusvis personis, etiam secularibus in eandem emphiteusim, vel livellum, & assitum perpetuum, vel ad tempus, pro concedenti annuo canone, seu censu, locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, facultatem concedimus.

Facultas duorum ex Prælati Congregationis circa alienationem bonorum stabilium.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus Monasteriorum, Prioratum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Quòdque uni de personis in

Quibuscumque non obstantibus.

dignitate

rate Ecclesiastica constitutis, quibus literæ Apostolicæ dirigi consueverunt non sitis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Provisio quòd si possessiones, & alia bona hujusmodi vendi contigerit, ut præfertur, pretium seu pretia ex illis proveniens, seu provenientia, penes ædem sacram, etiam dictæ Congregationis, aut fide, & sæcularibus idoneam personam, cum obligationibus & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi solitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eisdem Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita hujusmodi commodiorum, & magis utilium, & non in aliam causam omninò convertantur.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Prædie Noas Junii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XII.

Ordinationis pro bono regimine Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti; ejusque gratiæ, & immunitates.

Alias gratias hujus Congregationis vide in Pii V. in Tomo 2. Et si mendicantium. Cætera autem notavi suprâ ad constit. 1. Clem. VI. Sollicitudinis. fol. 254.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ET si ad universos Regulares Ordinis in militanti Ecclesia institutos, ut loca jugi sanctimoniam dedita, personamque, voto religionis adstrictas, pro injunctæ nobis Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis, & indefessis studiis intendere nos deceat; ad dilectos tamen filios Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti, Congregationis Beatæ Mariæ Montis Oliveti, eo diligentius aciem nostræ considerationis convertere nos convenit, quo ipsis sub ejusdem beati Benedicti Regularibus institutis, ac patrocinio Beatæ Mariæ Virginis, qua mediante ejus intercessionibus ad Dominum indefessis ad salutem præbeatur accessus, & ad instar Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, qui in Monte Oliveti, Monte utique Sancto, Apostolis salutis documenta præbuit, per eorum sanctimoniam vitam, & sollicitudinem in eodem Monte Oliveti Pientinæ Diocesis, ubi primum ipsa Congregatio suæ vitæ solitariæ exordium sumpsit, vigiliis, & orationibus assiduis intenti, ac cogentes carnem ab illecebris abstractam spiritui obedire, eorum exemplis cæteris ad salutaria præbeant documenta, & illa eis favore benevolo concedere, per quæ possint in eorum sancto ac pio proposito, Altissimo in ejus beneplacitis gratum reddere famulatum.

§. 1. Sanè cum sicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diversa privilegia, favores, & indulta, spiritualia, ac temporalia per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatæ Congregationi, illiusque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint. Nos cupientes ut dilectus filius modernus, ac pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis ac Monachi præfati, eo quietius possint Domino in ejus benè placitis famulari, eò quo cognoverint hujusmodi privilegia, & immunitates, pro illorum substantia firmiori, etiam nostræ approbationis robore communiti, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus salubriter consulere, in ipsosque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis hujusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis,

interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore censentes. Ac omnia, & singula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, Indulta quacumque tam spiritualia quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, personis, sub quibuscumque tenoribus concessa, illorumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque, omnia, & singula inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 2. Ac volumus quicquid dubii in dictis privilegiis seu aliquo eorum pro parte emerferit, id, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere.

§. 3. Et cujusvis particularis Monasterii dictæ Congregationis privilegia, ipsi toti Congregationi, & aliis particularibus Monasteriis esse communia, & ad illa ea extendi, & extendimus per præfentes, quando ipsa privilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari possint.

§. 4. Et insuper etiam ultra prædicta privilegia eidem Congregationi ut præfertur concessa, hac perpetua atque irrefragabili constitutione, motu, & scientia similibus, sancimus, quòd omnes, & singuli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipsum professi, præfentes, & futuri, quavis in diversis Monasteriis sive locis pro tempore maneat, unum tamen corpus, & una Congregatio existant. Ipsaque Congregatio, ab Apostolica Sede meritò approbata ab universis Christianis in reverentia, & devotione habeatur.

§. 5. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, sive in ea vocem pro tempore habentes, pro felicitate dictæ Congregationis successu, statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus ipsius Congregationis, ac ejus Regularis disciplinæ, statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulæ, in substantia vel effecta, variationem, vel declarationem quoquomodo, concernere poterunt, auctoritate prædicta, instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus institutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omninò teneantur. Ità tamen quòd ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

§. 6. Et quotiens Prælati aliquis Monasterium cui præfuerint reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam, juxta instituta, decreta & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quòd de consensu dictæ Congregationis, seu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolico sint robore communitæ.

§. 7. Universi verò ejusdem Congregationis Prælati, sub præfati Generalis Abbatis, & alii Monachi, ac Conversi & Commissi, sub Prælatorum in quorum Monasteriis, aut locis ipsi Monachi, Con-

Interpretatio de dictis gratiis fiat ad favorem d. Congregat.

Privilegiis inter loca Congregationis.

Congregatio sit una omnium Monachorum.

Capitulum generale valeat edere constitutiones, & statuta, & ab omnibus observanda.

Prælati quo modo Monasterium reformare possint.

Prælati obediunt Abbati, & alii obediunt Prælati.

Pretium ubi deponendum.

D. P. A. 4. die 4. Junii.

Edita A. D. 1507.

Proœmium.

Confirmatio gratiarum Congregat.

Appellatio à Prælati & Capituli & Abbate denegatur.

Judicia juxta constitutiones fiant.

Translatio ad aliam Religionem de licentia Papæ tantum permittitur.

Apostatarum receptio vetatur.

Transfuentes ad loca Conventualium, pro Conventualibus habeantur.

Indulta profini si Congregationis ordinationibus non obfistunt.

Monasteria non sunt ad invicem subiecta, sed Congregationi tantum.

Monasteria Congregationis ab ejus Prælati regantur, ad electionem Capituli vel Abbatis.

versi, & Commissi morantur obedientis vivant, & eas illis humiliter præsentent.

§. 8. Et nulli Prælatorum vel Monachorum prædictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis, Capituli, sive Abbatis generalis, aut aliorum Prælatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, nisi de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare, appellationsque desuper pro tempore interpositæ & inde secutæ irritæ habeantur.

§. 9. Et cum contra aliquem Prælatum vel Monachorum dictæ Congregationis civiliter vel criminaliter agi contigerit, secundum consuetudines, & statuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiffis, procedi debeat.

§. 10. Et ipsius Congregationis Prælati, suos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium sive locum transferendi, obtentu literarum Apostolicarum transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis, specifica, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eisque sufficienter derogetur, ac tunc si infra tres menses id non compleverunt, contra eos tamquam contra apostatas agi possit, nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infra quod se debeant ad hujusmodi Monasteria sive loca transfuisse, eoque casu non prius contra eos agi liceat quam dicta tempora sint elapsa.

§. 11. Ac Congregationis hujusmodi Prælati, quorumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi in illis præsentibus specialiter & expressè derogetur, ad recipiendum Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis absque suorum Superiorum licentia, contumaciter recesserunt, à quocumque nequeant quomodolibet coarctari.

§. 12. Illi verò ex eisdem Monachis, quos de Prioribus in quibus professi fuerint Monasteriis, sive locis, ad alia dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut aliàs pro Conventualibus, quomodolibet ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis atque locis, realiter absoluti extiterint, aliorum Monasteriorum locorumque quamdiu ibi steterint, Monachi & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professionem suam emisissent.

§. 13. Ac omnia Monasteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibus, inconcussè gaudeant, & utantur, dummodò illa præmissis & aliis dictæ Congregationis institutis, & ordinationibus non obfistunt.

§. 14. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subiectum; sed eis in sua pristina libertate manentibus ea vicissitudinis adminiculo copulata, sub scilicet dictæ Congregationis regimine, sibi uniformi regularis observantiæ gressu invicem suffragentur.

§. 15. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfata Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur. Et quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales vel generales, de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, Generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin Abbas generalis, cum per ipsam Congregationem ad id deputatis, illos & ejuisdem Congregationis Monachis præsentibus & futuris, etiam defectum natalium, ex quibusvis personis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratuum hujusmodi, aliàs secundum consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere seu nominare.

§. 16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum, taliter electos seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere.

§. 17. Præfati que sic electi seu nominati absque aliujus dictæ Sedis vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc quòd eis munus benedictionis impendatur, ipsi Monasteriis, & Prioratibus, ad quæ sic electi vel nominati fuerint præesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere; & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent.

§. 18. Et si contingat Prælatos dictæ Congregationis à Monasteriis & Prioratibus ad quæ ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, atque pro dictorum Congregationis, & Monachorum, ac illorum præsentium & futurorum Monasteriorum ac Prioratum conservatione, & statu prospero & scilicet, quod absente Prælato, ne Monasterium sibi commissum ex ejus absentia, damna sustineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet durante absentia hujusmodi deputatur, utile videatur & expediat, quòd quotiens id contigerit Capitulum, seu Generalis Abbatis cum deputatis hujusmodi, alias juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimine & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis in spiritualibus, & temporalibus dicta absentia durante alteri committere liberè & licitè possint.

§. 19. Et quòd aliquod ex dictis Monasteriis vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis per quas effectus presentium quomodolibet impediri vel differri possit clausulis concessas hæctenus, & in posterum concedendas per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam cujuscumque status, gradus, ordinis seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat in titulum aut commendam, sive administrationem, vel aliàs obtineri. Seu & super aliquibus eorum fructibus, redditibus & proventibus, aliqua pensio reservari, concedi, vel assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra presentium tenorem quovis quæsito colore, quempiam de dicta Congregatione, super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, sive commendæ, vel administrationis, aut personis hujusmodi, vel aliàs impedire, seu molestare valeat. Quòdque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis quomodolibet cadant seu comprehendantur. Sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, & dispositio illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus ad Abbates, Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfata Sedis præventionis impedimento, pertineant & spectent, ac de beneficiis ipsis nullus alius quam Abbates seu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum & indultorum sibi à Sede vel Legatis præfatis quali-

Et ad eorum nutum electi amoveantur.

Electique statim admittentur.

Ipsis absentibus, alteri administratio detur, à Abbate & deputatis.

Collatio Monasteriorum, & Prioratum ad quos spectet.

tercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore vel prætenu, disponere valeant quoquomodo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectatiuæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum huiusmodi, facultatésque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processusque desuper pro tempore haberi, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliásque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, in se continentis, quoad beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conuentuum prædictorum respectiue spectantia, huiusmodi, ac totum id & quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

§. 20. Nec quispiam personas, quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibeatur, ex saculo fugientes, ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus aut molestiis quibuslibet impedire vel perhibere, aut à Monasteriis vel locis Congregationis ejusdem, præsentibus vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eas recipientibus injuriam vel molestiam aliquam irrogare præsumant, contrafacientes verò, præsentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam devenierint, à præmissis injuriis, & violentiis non destiterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata absolutiois beneficium nequeant obtinere.

§. 21. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ quacumque auctoritate vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatibus vel Monachis Congregationis prædictæ obsequiorum vel servitorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætenu, etiam si absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa etiam ærtioris vitæ, Ordinis, vel observantiæ à dicta Congregatione educere, vel spontè venientes recipere & penès se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi Prælato vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat absque consensu Capituli, seu Abbatis generalis, vel majoris partis Visitorum dictæ Congregationis pro tempore existentium. Quòd si recipientes, infra tres dies, postquam eis præsentis innotuerint, Prælatum, seu Monachum extra ipsam Congregationem existentem huiusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso à qua nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

§. 22. Generalis autem, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes, & singulos ejusdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impositam non ut impleverint, aut lapso licentiæ termino ad propria Monasteria non redierint, vel alia loca, Monasteria absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut sine Superiorum suorum licentia se transfulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium, servitiis, in Romana Curia, vel extra eam se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

§. 23. Et ut dictæ Congregationis Monachi divinis beneplacitis, quierius, & liberius insistant, eandem Congregationem, ac illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conversos, Novitios, & Capellanos, etiam habentes curam animarum, necnon personas familiares, & servitores ipsorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterum eidem Congregationi quancumque uniri, vel incorporari, seu subijci, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratum, & locorum, præsentium, & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si in ipsis curam animarum, immincat, Oratoria, manualia, membra, Castra, Fortalicia, adificia, villas, grangias, vineas, oliveta, & hortos, silvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis Officialium Romæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcumque Judicum, Ordinariorum quavis auctoritate, & potestate fulgentium, dictorum auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel ejus singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut qui subdijti eorum cum eisdem Monachis conserventur, seu ab ipsis recipiant absolutiois, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur ubicumque in eatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet in jus, & proprietatem Beati Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annum censum unius vincie auri per eandem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ perfolvendum in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem nostram huiusmodi quicquam attentare quoquomodo præsumperint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infra dies à die requisitionis huiusmodi non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subjectos, & nihilominus quod aliter actum fuerit eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris vel momenti.

§. 24. Volumus insuper quòd dictæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apostolicas super administranda justitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extra jus, Civitatem, & Diocesim trahi, & ad quævis Concilia, generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationis, quovis nomine censeantur, Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquam ad ipsius Congregationis Capitulum

Exemptio ab Ordinariis & aliorum jurisdictione. Tu vid. Concil. Trid. sess. 25. c. 11. & 14. & Lech. X. const. 22. Dum intra, & C. em. viij. const. 39. suscepti. vid. in Tom. 3.

Impedientes eos, qui Congregatione intrare volunt, excommunicantur.

Affluentem Prælatum vel Monachum Congregationis, ad eorum servitia vel officia, extra congregationem excommunicantur.

Prælati Congregationis revocent extra eam vagantes.

Ad judicia Concilia, Processiones, &c. vocari nequeunt. Tu vide Concil. Trid. 25. c. 13.

generale celebrandam, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut processionibus publicis, vel funeralibus interesse inviti minimè teneantur. Seu quòd in eorum locis Missæ, vel alia divina officia celebrantur, ordines conferantur, vel agiteatur causæ, civiles seu criminales, processionem convocentur, aut Synodus, Conventus, seu quævis Congregationes, tam Ecclesiasticarum quàm laicarum personarum fiant. Sive quòd hujusmodi Congregationis loca, ad usum hospitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi seu cogi nullo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conventuum, Commissorum, & Novitiorum dictæ Congregationis in causis ipsorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extrâ, legitima seu juridica sint.

Exemptio à gabellis Principum.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Diocesum diversorum, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesiis, Manualibus, Grangiis, Castris, Possessionibus, & bonis, necnon Prælati, & Monachis ipsius Congregationis Gabellas, Talia, Dacia, Collectas, etiam pro Pontium refectioibus, aut Viarum reparacionibus, aliæve onera, seu gravamina inferre, indicere & imponere, aut indicta, & imposita exigere, sub excommunicationis, & maledictionis æternæ poenis, qua nisi præsentium habita notitia prorsus destiterint ipso facto incurrant, non audeant, vel præsumant.

Decimisque Ordinariis &c. Tu vid. Conc. Trid. sess. 25. cap. 13.

§. 26. Nec aliquod ex dictæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimas, aut quid aliud quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis & aliis quibuscumque personis, de jure, vel privilegiis, quibuscumque, vel ex quacumque causa hætenus ab eis forsân debita seu quæ deberi prætenderentur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, seu aliàs quacumque occasione concessis, & concedendis quomodolibet teneantur. Ipsaque Monasteria, Prioratus, loca, manualia, grangiæ, possessiones, & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ Congregationis ejusdem ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, & personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur, per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionibus, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, & Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibusvis personis hætenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apostolicæ potestatis plenitudine, gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, & præstatione sint, esseque debeant libera penitus, & exempta atque immunita. Ita quòd ad illorum præstationem, & solutionem per quoscumque, & quarumvis Apostolicarum literarum vigore cogi, aut aliàs desuper inquietari nequeant. Nullusque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis quæ in præsentem, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratum, vel honorum dictæ Congregationis, quæ illius Prælati, Monachi vel personæ colunt seu coli faciunt & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quartessas, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere, vel extorquere præsumant. Nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

§. 27. Et quòd præfatæ Congregationis Monasteria, & loca, hereditates, legata, & fideicommissa, per medias personas Monachorum, aut aliis, qualitercumque ad ea delegata bona, mobilia, & immobilia, in quibuscumque Civitatibus, & locis, quovis titulo acquirere, ipsi Monachi, & personæ illa pro se eorumque Monasteriis petere, & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi si in sæculo remansissent, jus habebant.

Monasteria legata, & alia acquirunt.

§. 28. Et contra præfatæ Congregationis Monasteria, loca, personas, & bona, tam in præteritis, quàm in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

Præscriptio 60. annorum tum modo Congregat. obstat.

§. 29. Cupientes insuper quòd dictæ Congregationis personæ, sublatis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & scientia similibus, statim, & ordinamus. Quod si contingat, Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico supponi interdicto, ipsius Congregationis Prælati, Monachi, Conventi, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon laici, intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum pro tempore habitantes, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas, & alia divina officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati illa celebrare, & administrare.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Tu vide Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 30. Et quòd ejusdem Congregationis Monachi præsentis, & futuri, omnes, etiam ad sacros ordines, ad quos per eorum Superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere, & hujusmodi Antistitem in ipsius Congregationis Monasteriis, locis dumtaxat advocare, ipsèque Antistites Monachos dictæ Congregationis à suis Superioribus ad id sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate absque aliqua licentia, & contradictione Diocesani, & absque eo quòd aliquod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Indultum Ordines suscipiendi à quolibet Antistite, absque examine. Hoc revocavit Conc. Trid. ut habetur in sess. 7. c. 11. & sess. 23. c. 13.

§. 31. Necnon quòd Generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore existentes, in omnibus casibus in quibus de jure communi, Prælati, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinariis, si ab eis exempti non essent, foret necessaria, cum eis auctoritate prædicta dispensare, eisque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac personas volentes eidem Congregationi sociari, etiam si Religiosem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vovissent, tali voto non obstante ad approbationem, professionemque recipere, & eos dicta auctoritate à dicto voto absolvere, & cum ipsis, dummodo in tali Religione, vel Ordine, quem vovissent professionem non emiserint, & ante professionem emissam ab ipsa Congregatione non recedant. Super omnibus votis, Religionis voto dumtaxat excepto, dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis Congregationem ipsam Altissimo famulaturis ingredi volentibus injunctis eis juxta eorum facultates restitutione, & penitentia salutaris tamquam uni ex Monachis Congregationis hujusmodi absolutio beneficium impendere, eosque etiam ad approbationem recipere. Ita tamen quòd si inde ante professionis emissionem discesserint, in eadem ipso facto incidant.

Facultas Prælatorum Congregationis, dispensandi cum Monachis, & Congregationem intrare volentibus. Tu vid. const. 15. Clem. viij. Quæcumque. in Tom. 3.

1507.

Facultas audiendi confessiones, absolvendi &c. Ad hoc vide. d. Bullam Clem. viii. mox citatam in Tom. 3.

§. 32. Et cum sæpè contingat quòd ob singularem devotionem quam nonnullæ personæ ad Monachos hujusmodi Congregationis habent, ad eosdem Monachos pro eorum salute animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælati sive Monachis à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quòd personas ipsas accedentes audirent, ac personæ ipsæ eis absque alia suorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælati sive Monachis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes, penitentia, & satisfactione præmissis, quotiens opus fuerit, ab omnibus, & singulis peccatis, Sedi Apostolicæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse quomodolibet confiterit, absolvere, & vota per eos pro tempore emissa in omnibus, & singulis casibus locorum Ordinariis etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eis voventibus dispensare, exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus super quibus esset Sedes præfata merito consultenda. Ipsisque confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monachos ob hujusmodi devotionem recurrant, Eucharistiæ Sacramentum ministrare libere possunt.

Participatio cum excommunicatis quando ligat Monachos.

§. 33. Necnon Prælati, Monachis, & personis Congregationis hujusmodi quocumque nomine censeantur, ne propter participationem etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, à jure vel statutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis seu censuræ aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

Facultas Prælatorum dispensandi à divino officio recitand.

§. 34. Ac quòd illi ex præfatis Monachis, qui adeo Monasteriorum suorum officiis occupati, ut in choro interesse, ac officium divinum vix sine labore, & radio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujusmodi dicendum, adeo vel non docti, vel minùs experti pro tempore existunt (dummodò in sacris non sint ordinibus constituti,) licet professionem emisserint, tamen ad perfolvendum totum integrum officium divinum minimè teneantur, sed eorum Prælati, habita suppositorum suorum consideratione, ultrà officium Beatæ Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, juxta dispositionem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura conceditur communibus in locis Cong. Intellege juxta Bul. 22. Leon. x. Dudum Intra.

Simonia beneficiis quando non incurrat à Prælati.

§. 35. Præterea omnibus Christi fidelibus excommunicatis, & interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis, vel Monasteriis Congregationis hujusmodi, præsentibus, & futuris eligere suam possint sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumuntur.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus ac reformationibus, seu receptionibus, Monasteriorum, Prioratum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, pro ipsa Congregatione faciendis, cum Prælati, & personis, Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita à, & quando Apostolica confirmatione careant, expresse prohibita censerentur, inire, ac Monasteria, Prioratus, & alià beneficia quæcumque quæ hæcenus conventionibus, & pactis hujusmodi intervenientibus acquiritorum, retinere, ipsaque conventiones & pacta observare, absque eo quòd aliquam simoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

§. 37. Et si quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod, à quocumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa scienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur, sed ea omnia, & singula in suis robore, & firmitate permaneant. Ac quòd deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis, etiam si illa motu, & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus, quomodolibet, revocari, cassari, vel annullari, censeantur, seu ipsis, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, aut clausulis, derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi illa, vel illi ex literis, quæ revocari, aut cassari, vel annullari videntur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integrè inseratur, & de omnibus, & singulis Congregationis, hujusmodi Monasteriis nominatim, & specificatim mentio fiat, ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis manifestè appareat, quòd Romanus Pontifex, privilegiis, indultis, & literis de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, ac tunc demum organus, sufficiens, & rationalis, propter quam derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa merito fieri debeat, causa exprimat, alias derogationes, revocationes, cassationes, irrationes, & annullationes quascumque, si quas aliter quàm ut præferretur, à quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit; ac quæcumque ex inde subsequuta nullius sint roboris vel momenti, ipsis concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis. Et quòd per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quorumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis per nos seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsan faciendis, nullum dictæ Congregationi, super unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus, quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos, & Sedem prædictam, eidem Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcussè persistent, in omnibus, & per omnia ac si quoad eas, vel ipsarum singulas, aliqua revocatio, annullatio, vel cassatio, nullatenus emanassent: nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, approbationibus, seu donationibus, consecræ literæ in revocationum, & annullationum literis, & constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum infererentur ac in eis specialis expressa, & individua, de ipsis Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio ferret. Necnon irritum, & inane totum, quicquid in contrarium quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

1507. Præsentatio privilegiorum Congregationis à quibuscumque derogatoribus.

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Monachis, Conventibus, Commissis, & Novi-

Indulgentiæ pro personis Cong. Tu

tis,

vid. in mutatione Paul. v. in ejus Bulla 16. Romanus. in Tom. 3.

tis, presentibus, & futuris, Congregationis hujusmodi, ut eorum devotio amplius propagetur, & eorum animarum saluti uberius consulatur, ut confessores idonei quos de suorum voluntate Superiorum, aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum de quibus corde contriti, & quæ ore confessi fuerint, plenam semel tantum in mortis articulo remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen quod ipsi confessores de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis hujusmodi personis, prout ad illas pervenerit, per se, vel alios fiendam injungant, quam illi facere prout poterunt omninò teneantur. Quodque singuli ex iisdem personis clerici quamprimum concessionis absolutione hujusmodi gaudere voluerint, septem Psalmos Penitentiales cum Letaniis, & Orationibus consuetis, Conversi verò, & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commodè non potuerint, quinquagesimam Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam singulis hebdomadis recitare. Idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiam si totidem plus minus, ut ex alia quavis causa eos dixisse, aut dicere oportere contingeret, prosequi, & complere teneatur, occurrente verò impedimento prædicto, & postea cessante quamprimum poterint commodè impositionem hujusmodi resciant, & adimpleant. Necnon quod diebus quibus nonnullæ Urbis Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque Altaria Ecclesiæ Monasterii, seu alterius loci Congregationis hujusmodi ubi singulos ex eis morari contigerit, aut pauciora si tot ibi non fuerint devotè visitando, semelque Psalmum incipientem Miserere mei Deus &c. apud quodlibet Altare pro felici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si ipsas Urbis Ecclesias tunc personaliter visitarent. Si verò aliquis ex personis Congregationis hujusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis extra propria Monasteria moram traxerint, ubicumque commodius poterint, totidem Altaria in quacumque Ecclesia cum dicti Psalmi apud quodlibet ex ipsis Altaribus recitatione ut præmittitur distaverint, & si Conversi sive Commissi forsitan dictum Psalmum dicere negligentes fuerint, ter Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare hujusmodi recitando, eandem etiam indulgentiam consequantur.

Missa ab itinerantibus ante diem celebrari possit. Tu vid. Conc. Trid. sess. 22. c. cum canones.

Facultas habendi Conservatores. De hac re vid. lacus hic sup. in constit. 5. Militantis fol. 469.

§. 39. Quodque hujusmodi Congregationis Sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente ante diem usque ad nonam inclusivè Missam celebrare valeant, motu, scientia, & auctoritate præmissis, de speciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

§. 40. Volumus etiam quod universæ, & singulæ personæ quibus casu auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dum aut quotiens pro parte Generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Monachorum Congregationis hujusmodi, vel alienus eorum fuerint legitime requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriam nuncupatarum præfate Congregationi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina, atque damna concessarum hætenus, & in posterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per se vel alios: Alias juxta earundem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, per omnia, ac perinde si ipsæ conservatoriæ literæ eis à principio directæ, eisque ut quamvis alias conservatores esse non possent illas exequerentur, expressè mandatum, & super hoc concessa facultate fuissent.

§. 41. Non obstantibus natalium defectu ac Picemmen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii IV. contra exemptos editæ, quæ incipit Volentes, & Martini Quinti, nec non Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis concessis, hætenus concedendis, quibus omnibus etiam si pro eorumque totis tenoribus, specialibus, specificis, expressis, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansturis, hac vice dumtaxat eisdem motu, & scientia specialiter, & expressè derogamus, necnon omnibus illis quæ præfati prædecessores in singulis per eos Congregationi hujusmodi concessis literis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 42. Cæterum, quia difficile foret presentes literas ad singula quæcumque opportuna loca deferri, motu, & scientia prædictis, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod transumptis super presentibus conscribendis manu publici Notarii subscriptis, & sigilli alicujus Curie Ecclesiasticæ impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia quæ ipsi originalibus literis adhiberetur ubicumque essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Pridiè Nonas Junii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum à Pontificibus, Imperatoribus, & aliis concessorum Congregationi Monachorum Vallis Umbrosæ Ordinis S. Benedicti: Et communicatio quarumcumque gratiarum, & indulgentiarum quoquomodo Congregationi Cassinen. Monachorum ejusdem Ordinis concessorum, & concedendorum.

Isam Congregationem approbavit Urban. II. supra in ejus constitut. I. cum universis, fol. 29. Ubi alia de hac Congregatione notavi.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ regimini disponente Domino præfidentes, ex commissio nobis Pastoralis officio inducimur, ut his, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu Domino piè famulantium felici successu à Sede Apostolica concessa sunt, nostræ approbationis munimine favorabiliter roboremus, ut eo firmius subsistant, quo Sedis ejusdem auctoritate sæpius fuerint circumfusa, ac etiam alia de novo ex Sedis ejusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliis in Domino confpicimus salubriter expedire.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasii Abbatibus Monasterii B. Mariæ Vallis Umbrosæ Fesulan. Dicecesis, & Desinatorum Ordinis, & Congregationis ejusdem Vallis Umbrosæ, nobis nuper exhibita petitorio continebat, quod aliis scilicet rec. Urbanus II. Ur-

Dere gatio contrarium.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

D. P. An. 4. die 4. Jun.

XIII.

Edita A. D. 1507.

Exordium.

Urb. II. & alii Pontifices diversa Privilegia Congregationi Vallis Umbrosæ concesserunt.

Urbanus III. Pasqualis II. Innocentius II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cælestinus II. Cælestinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quam plures alii Romani Pontifices prædecesores nostri Monasterium Ordinis Religionis, seu Congregationis prædictorum, illorumque membris, ac Monachis, & personis eorumdem, multa, diversa privilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in literis ipsorum prædecesorum plenius dicitur contineri.

§. 2. Quare pro parte Blasii Abbatis, qui ut asseritur etiam Generalis Ordinis & Congregationis prædictorum extitit, ac Definitorum prædictorum asserentium quod Monasteriorum Religionis, seu Congregationis hujusmodi Abbates, & Monachi iuxta eandem Regulam, & observantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Justinae alias Cassinen. Ordinis S. Benedicti reguntur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro eorum subsistentia firmiori robur nostræ approbationis adjicere, ac illa innovare, eisdemque modo, & forma, quibus concessa sunt de novo concedere, necnon infra scriptorum tenorem, & quascumque alias pie memorie Eugenii Quarti, & Alexandri Sexti, ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecesorum nostrorum literas eidem Congregationi S. Justinae, alias Cassinen. concessas, & in illis contenta, ac alia privilegia, immunitates, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Justinae, seu Cassinen. & illius Monasteriis, Monachis, & personis, per Sedem eandem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ad illius Monasteria, & loca, & personas, & bona extendere, aliisque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia in divinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis nostræ complectimur, Blasium Abbatem, & Definitores, necnon ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ejusdem Ordinis seu Congregationis singulares personas, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, pœnis, à jure, vel homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum dumtaxat præsentium consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non privilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædecesores, quam Imperatores, Reges, & alios Principes sæculares, ac Prælatos quoscumque eidem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasteriis, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum insererentur eidem præsentibus pro expressis habentes, privilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seu Congregationis Vallis Umbrosæ per prædecesores, ac quatenus sint licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt, omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum sæcularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innovamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, suppletentes omnes, & singulos defectus, si qui forsitan in privilegiis per Imperatores, Reges, & Principes sæculares, & Prælatos prædictos concessis intervenerint, illaque omnia eisdem modo, & forma quibus concessa sunt, de novo concedimus.

§. 4. Necnon literas Eugenii, & Alexandri infra scriptas, ac quasvis alias ipsorum ac quorumcumque aliorum prædecesorum nostrorum literas hujusmodi, & in illis contenta, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque, & qualiacumque sint, Congregationi S. Justinae, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quam quoscum-

que alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessas, ac in posterum concedendas, & concedenda ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ, ac illius Monasteria, & Monasteria, loca, ac personas, & bona prædicta eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quod Ordo, & Congregatio Vallis Umbrosæ hujusmodi illis absque ulla penitus differentia, uti, potiri, & gaudere, eaque omnia, & singula inter ipsos communia esse, & eis suffragari debere in omnibus & per omnia, perinde ac si illa eidem Ordini, & Congregationi Vallis Umbrosæ communiter à principio concessa fuissent, & in futurum concederentur.

§. 5. Non obstant. præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac privilegiis, & indultis, Ordinibus ac Congregationibus prædictis forsitan sub quibuscumque tenoribus concessis, quibus tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Et insuper quia difficile foret præsentibus literas ad singula ubi opus fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, manu publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus prælati, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si originaliter essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Idibus Julij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Contra occultantes, vel retinentes scripturas, ad Rev. Cameram spectantes.

Contra eosdem alias ejusmodi sanctiones promulgavit alii Pont. dantes auctoritatem Commissario d. Camere, eos coercendi, vel inf. in Sixti V. const. 44. Ad excelsum. ubi indicabo in Tomo 2.

JULIUS PAPA II.

Ad futuram rei memoriam.

CUM sicut accepimus, in nostra Camera Apostolica sæpè contingat, ut libri, codices, & scripturæ ipsius Camere, diversa, res, & negotia concernentes, per Ministros, & Officiales ipsius Camere, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quæ ad ipsam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur, ex incuria, sive negligentia, vel alia quavis causa, ita ut libri, & scripturæ hujusmodi, aliter reperiri non possint, in grave damnum, & præjudicium ipsius Camere.

§. 1. Superiis igitur providere intendentes, dilectis filiis dictæ Camere Præsidentibus, & Clericis, ac Notariis, & Officialibus, ac Ministris, omnibusque aliis, & singulis cujuscumque gradus, & dignitatis fuerint, sub excommunicationis pœna latae sententiæ, à quali nisi à nobis & successore nostro præterquam in mortis articulo constituti absolvi non possint, præsentibus præcipimus, & mandamus, quatenus omnes, & singulos libros, codices, registra, bastardellos, & alias quascumque scripturas, & documenta, tam publica, quam privata, ad ipsam Cameram quomodocumque spectantia, à dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta debeant infra octo dies proximè sequentes, in dictam Cameram reportasse, ac in eadem restituisse, dedisse, & assignasse, coram Notario, & duobus, sive uno ex dictis Clericis ipsius Camere, & illa sic reportatâ, & assignata, describi, & annotari in dictis libris Camere fecisse.

Tu vid. hujusmodi gratias in Bullis d. Congreg. Cassinen. citatas supra in 1. constit. hujus Pontif. fol. 465.

Contrariis derogat.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. An. 4. die 15. Julii.

XIV.

Edita A. D. 1507.

Causæ istius constitutionis.

Excommunicatio detinentium libros & scripturas R. Cam. Apoft.

Abbas generalis, & Definitores modo supplicat pro eorum confirmatione, & etiam pro communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinen.

Hic modò Pontifex approbat omnia privilegia Congr. Vallis Umbrosæ à Prædecesoribus, Imperatoribusque Regibus & Prælatibus, ac aliis concessa & iterato eadem concedit.

Gratiæque omnes Cong. Cassinen. concessas & concedendas eidem Congregationi Vallis Umbrosæ communicat.

Si in futurum eas aavertium & non reportantur.

§. 1. Necnon ex nunc in antea, nullus ex predictis aut alius quicumque, illos libros, sive scripturas, quae in dicta Camera reservari debent, apud se ullatenus habere, & retinere, ultra terminum decem dierum, postquam dicta Camera illa receperit, abfque speciali mandato, & licentia dictorum Praesidentium, & Clericorum, audeant, vel praesumant, de qua quidem licentia, sive mandato speciali, particularis notatio in libris Camerae fieri debeat. Alioquin elapso dicto termino non parentes, sive contrafacientes, faciant, se majoris excommunicationis sententiam incurrisse, quos, ut tales ex nunc, prout ex tunc, auctoritate Apostolica per praesentes declaramus. Contrariis non obstantibus quibuscunque.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. Dat. Romae apud S. Petrum. xv. Kal. Sepr. Anno 4.

Papae subscriptio. Dat. P. A. 4. die 28. Aug. XV.

Institutio Collegii Scriptorum Archivii Romanae Curiae Notariorum, in Causis Commissariis in Urbe, apud Judices proprios Notarios non habentes. Et concessio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Bastardos.

Quoad facultatem legitimandi, extensa est haec Bulla a Paulo III. inf. in ejus constit. 14. Romani. Et quoad alia est confirmata, & amplia a Pio V. inf. in sua const. 87. Pridem. De Archivio autem in toto Statu Ecclesiastica attende inf. const. 93. Six. V. Sollicitudo. Tom. 2.

Archivium Sacri Collegii S. R. E. Cardinalium in Vaticano Palatio instituit S. D. N. Urbanus VIII. Constit. 53. Admonet, inf. tom. 4.

Edita A. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proccemium.

Sicut prudens paterfamilias ad laudabilem dispensationem gloriosumque regimen familiae suae domus, rectitudinemque vivendi, operosis virtutum studiis intendi, ac cuncta quae profutura sunt attentae considerationis indagine perscrutatur, & sani maturitate consilii circumspicit diligenter, normam praebens illi semper, & ordinem cum honestate, justitia, & sincera ratione vivendi, ut exclusis, vitiis, erroribusque undique evulsis in ea splendida virtutes plantentur, & inferantur quae assiduum fructum afferant honoris, laudis, & famae, ita Romanus Pontifex qui dominici gregis superna sibi praedicatione commissi curam agere studet, ad quae certa ratione jubente actus dirigens, in primis Ecclesiam Dei universam cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, & decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, ac stabili, dirigere, instituere, & stabilire conatur, ut prolapsa revocantur, excessiva corrigantur, defectus suppleantur, errata emendentur, & deinde quaeque aliae Ecclesiae praesertim in beati Apostolorum Principis, cujus successor est, honorem dicatae, instaurantur, & decorentur, ac expulsa infidelium nefandorum Turcarum rabie, eorumque temeritate repressa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniaque, eo concedente a quo omne damnum perfectum affluit, ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducantur.

Causae hujus Constitutio.

§. 1. Sanè non sine maxima animi displicentia ex diversorum fidelium querelis, ac iudicium, & aliorum officialium relationi pluries accepimus, quòd in Romana Urbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Christianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum scripturas conscientium diversitatem, sive dolum, aut ignorantiam, & incuriam, vel eorum a Romana Curia recessus quam plurimae falsitates & fraudes committuntur, res aliter scriptae quam acta reperiuntur, Protocolla, & originalia deperduntur, ultimae voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliisque scelera, inimico humanae naturae

infigante, perpetrantur, ac super fraudibus, falsitatibus instrumentorum, & aliarum scripturarum hujusmodi, aut eorum suspicione, lites, & controversiae, in iudiciis, & tribunalibus Curiarum dictae Urbis assidue veruntur, in divinae Majestatis, & Apostolicae Sedis offensam, Ecclesiarum, pupillorum & viduarum spoliacionem, fideliumque praedictorum, ac totius republicae detrimentum, & iacturam.

§. 2. Nos igitur ejusdem pastoris, licet immeriti, divina dispositione effecti, cupientes hujusmodi fraudibus, damnis & erroribus obviare, Ecclesiarum opportunitatibus consulere, & infidelium praedictorum immanitati resistere, considerantes quòd si aliquis Officialium certus numerus, sub certis & honestis conditionibus, habita personarum consideratione, institueretur, per quos instrumenta, & scripturae praelatae conficerentur seu alias expedirentur, & illa sic expedita publicè in Archivio, & monumentis autenticis redigerentur, ordo debitus in illorum confessione rectius observaretur, scandalis, fraudibus, & sceleribus hujusmodi obviaretur, & securitati contrahentium, testantium, & aliis disponentium, ac litigantium salubriter consulere, ipsique officiales honore & praemio allecti, adhibita exercitatione periti efficerentur, & quae ad eorum officium spectarent, diligenter exercerent, super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus communicato consilio, matura deliberatione, ac eorum assensu, ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, Collegium centum & unius virorum, qui Scriptores Archivii praefatae Romae Curiae nuncupentur, perpetuò creamus, erigimus, & instituimus, qui exercitium & officium eis commissum per se ipsos exercere debeant, non autem per substitutos, cum illorum sit electa persona, ut desiderio nostro, & eorum officio satisfiat.

Institutio Collegii Scriptorum Archivii Rom. Curiae.

§. 3. Et in primis omnia confessionalia quae a nobis, vel a successoribus nostris Rom. Pontificibus pro tempore existentibus, aut de nostro, vel illorum mandato de cetero quibuscumque personis, cujuscumque gradus, status, ordinis, praeminentiae fuerint, per solam signaturam concedentur, propria eorum manu scribantur.

Qui confessionalia concedenda scribant. Hodie confessionalia non dantur.

§. 4. Ac eo ipso quòd ad hujusmodi officia assumpti fuerint, absque alia creatione notarii legitimi existant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & ultimis voluntatibus per quoscumque & inter quoscumque, & super quibusvis spiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogari, & super eis instrumenta conficere possint, eorumque rogitis, plena & indubia fides adhibeatur, perinde ac si legitime, & ut moris est notarii creati forent, praestito prius juramento consueto in manu Defensoris, vel unius ex Correctoribus, de eo fideliter exercendo.

Notarii publici sint.

§. 5. Habeantque Archivium publicum & locum decentem in Palatio Apostolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compositionum, transactionum, testamentorum, codicillorum, arrendamentorum, locationum, permutationum, venditionum, compromissorum, arbitramentorum, donationum, processuum, & aliorum contractuum, & instrumentorum, aliarumque scripturarum, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, quae tam per quoscumque alios notarios & tabelliones in praefata Romana Curia inter Curiales & Romanos tantum, etiam per notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expressè dumtaxat exceptis, quae inter cives Romanos originarios & Romanis parentibus ortos, non autem ex privilegio ascitos, & quae in Curia Urbis, & eorum Tribunalibus, vel Auditorio nostro, & Camera nostra per ipsorum notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis Apostolicae existunt, in pertinentibus & spectantibus ad eorum officium, vel eorum substitutos, per eorum tamen principales notarios, & Auditores approbatos, quoad causas, & judicialia acta, & ab ipsis dependentibus tantum, vel aliis per ordinarios notarios

Archivium habenti & locum in palatio & registrant notas instrumentorum ad eos deferendum a notariis Curiae. Quod hic dicitur de delatione non servatur.

notarios proprios in rebus, & negotiis, & materiis, in quibus ratione sui officii, vel aliis rogari soliti sunt & consueverunt, non autem in diversis & insolitis, ac testamentis, donationibus, & ultimis voluntatibus quibuscumque, de quibus si in posterum rogari fuerint, teneantur portare notas ut ceteri notarii non officiales perpetui, quibus officiales supradictos in præmissis omnibus, ad tollendum causas querelarum, æquales fore censemus, scribere debeant, & ad verbum registrare, & notas ipsas originales sic registratas à tergo per Correctores infra scriptos parti restituere.

§. 6. Teneanturque omnes alii notarii legitime creati, & pro legitimis habitis, qui in Urbe, & Curia existant, cujuscumque conditionis fuerint, qui officium tabellionatus exercere intendunt, & quibus licere volumus de quibusvis instrumentis posse rogari, dummodò antea per dictos Correctores examinati, & in Archivio velut in matricula descripti, & pro legalibus, & authenticis approbati fuerint. Alias nisi examinati, descripti, & approbati extiterint, ut præfertur, de aliquibus contractibus in Urbe, vel ejus suburbiis ad decem milliaria circa Urbem, aut Curiam præfatis rogari nequeant, & si rogati fuerint, ut falsarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in judiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas testamentorum, & aliorum instrumentorum omnium de quibus rogati fuerint à die rogatus numerandos manu eorum subscriptas cum vero protocollo concordantes, cum testibus, & loco, ad hujusmodi registrum, seu archivium deferre, aut deferri curare, ut quocumque tempore veritas constare possit, & cum oportuerit de illa doceri, nisi partes contrahentes, vel alias disponentes contractus, testamenta, aut instrumenta alia publicari noluerint, sed secreta teneri, quo casu fieri debeat per dictos Correctores liber secretus, in quodales notæ registrantur per aliquos ex dictis Scriptoribus per eosdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, & approbatos, dictisque liber remaneat penes unum ex dictis Correctoribus totius Collegii iudicio approbatum, vel si magis parti videbitur, deferatur ad Archivium nota vel instrumentum clausum, & signatum per dictos Scriptores inviolabiliter conservandum, usque ad tempus quo illorum publicatio fieri debeat.

§. 7. In quo etiam Archivio protocolla notariorum sine filiis paternum exercitium exercentibus, vel exercere volentibus, defunctorum in futurum, tam contractuum, & ultimarum voluntatum, quam actorum judicialium, testium, & sententiarum in Urbe, tam Romanorum quam Curialium officialium deponi, & assignari debeant pro conservatione jurium, & indemnitate partium, & ne pereat memoria gestorum, possitque veritas quandoque reperiri, de quorum protocollorum, & imbrebriaturarum lucris, & emolumentis inde provenientibus medietas hæredibus fideliter assignari debeat infra mensem per receptorem dicti officii, qui pro tempore erit, si certum habent hæredem tales defuncti. Exceptis tamen protocollis, & imbrebriaturis causarum vel processuum, aut contractuum officialium notariorum, quæ unà cum officiis vendi consueverunt, & vendita fuerunt quæ in emptores liberè transeunt, ut prius, & quoad ipsos nil novatum intelligatur, ne officiorum conditio deterior fiat per præmissa.

§. 8. Similiter cum in dicta Urbe totius orbis causæ agitentur, expediaturque decissarum causarum, unà cum processibus de illis habitis, & juribus originalibus productis memoriam fideliter conservari, cum de illarum perditione continuè querelæ orientur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur & debeant omnes notarii Palatii Curie causarum Camera Apostolicæ, Gubernatoris, Vicarii, Commissariorum, ac Camera Apostolicæ, omnia & singula registra in quacumque forma causarum, quæ coram eorum Dominis

& Auditoribus versæ & agitatæ fuerunt, decissarum & finitarum per sententiam definitivam, & transitum in rem judicatam quomodolibet, super quibus causæ restitutionis non pendant, vel declarationis, & in quibus per biennium post rem judicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperitur in iudicio, sub pena excommunicationis latæ sententiæ, à qua non possint nisi à nobis, prævia satisfactione, vel successoribus nostris absolvi, & privationis officii; in dicto Archivio Romanæ Curie fideliter conservanda & custodienda deponere, & assignare præfatis Correctoribus, & aliis deputatis officialibus. De quibus quidem juribus & registris per dictos Scriptores fidele inventarium fieri, & teneri debeat, & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Judicum, ad quos spectat, ex officio, vel ad partium habentium interesse instantiam, absque aliqua solutione à partibus exigenda, liberè & absque mora in iudicio vel extra restituere.

§. 9. Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis, decem magistros, Correctores nuncupatos, instituiamus, de quorum numero, ratione jurisdictionis ordinariæ Romanæ Curie, sint & esse intelligantur Auditor causarum Camera Apostolicæ generalis, (qui etiam dicti officii Defensor existat post Camerarium & Vicecancellarium nostros, quos principales Defensores & Protectores dicti officii esse volumus) pro tempore existentes, si dictum officium exercere voluerint, & unus ex dilectis filiis dictæ Camera Clericis. Reliqui verò octo Prælati aut in dignitate ecclesiastica constituti, & graduati in aliquo iurium ecclesiasticorum existant, ad quorum officium spectet Scriptores ipsos ad hujusmodi onus assumendos examinare, & negligentes corrigere, ac processus omnes gratiarum expectatarum, quæ non sunt in forma pauperum, vel in forma dignum, quantum executio de necessitate in partibus committitur, atque processus quoscumque aliarum provisionum, vigore literarum Apostolicarum, etiam Penitentiarie nostræ faciendis, fulminant, & decernant. Expresse mandantes dilectis filiis Abbreviatoribus & Scriptoribus Apostolicis, ut in confectioe literarum Apostolicarum ipsis processibus unus ex eis ad minus Judex adhibeatur, & quatenus in bulla non fuerit nomen alicujus ex eis expressum, ex tunc in antea intelligatur appositum, possitque & debeat dictos processus, perinde ac si expresse adhibitus esset, fulminare & decernere, qui non nisi in loco officii, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus processum decernere possit. Nec liceat cuiquam alteri in dicta Curia processum decernere, quin per aliquem ex dictis Scriptoribus subscribatur, & publicetur, cum signo & subscriptione propria, ac appensione sigilli officii. Illis processibus dumtaxat exceptis, quorum literæ, gratiam seu iustitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filiis causarum Palatii nostri, & Camera præfate Auditoribus, seu eorum Locatenentibus, aut aliis ordinariis vel delegatis Judicibus non inferioribus Episcopis in Romana Curia residentibus; quibus etiam licere volumus processum decernere, dummodò quoad ipsos Episcopos & Prælatos processus hujusmodi per unum ex dictis Scriptoribus subscribatur. Necnon copias, sive notas instrumentorum, ac sumpta ex ipso Archivio extrahenda, auscultare & approbare cum subscriptione manus propriæ, juxta morem habens verbis, videlicet, Sumptum ex registro Scriptorum Archivi Romanæ Curie, & auscultatum per me N. illius magistrum Correctorem, & concordat. Quæ notæ & sumpta extendi nihilominus debeant per proprios notarios si super fuerint, vel dictæ Camera Auditorem Romanæ Curie Judicem ordinarium, vel etiam per unum ex dictis notariis, sive Scriptoribus Archivi, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipsiisque instrumentis,

Alii quam matriculati à Collegio in Urbe instrumenta rogare non possunt. Et matriculati notas ad illud deferant.

Hoc revocat Leo X. in constit. 33. Pastoralis è quoad Notarium Collegii Florentinorum.

Protocolla notariorum defunctorum etiam Romanorum non habentium filios notarios assignentur in Archivio.

Hoc revocat Leo X. in constit. 1. Dum singularem.

Registra & processus causarum in curia finitarum, ad Archivium portentur.

Correctores decem instituantur ex præfatis Scriptoribus, qui alios admittendos examinent &c.

vel sumptis stetur, & eis fides indubia adhibeatur in iudicio & extrâ, quoad contenta in eis, perindè in omnibus & per omnia, ac si per notarios originarios inde rogatos data fuissent.

Collegium creat notarios.

§. 10. Possitque Collegium ipsum per eorum Correctores & Clericos deputandos per eum, creare notarios undecumque venientes, cuiuscumque nationis, & creatos per alios, exceptis officialibus perpetuis, volentes tabellionatus officium in Urbe & districtu ejus exercere, examinare, & repertos insufficientes ab exercitio dicti officii, perpetuò vel ad tempus, suspendere vel privare, & idoneos approbare, & in matricula & Archivio describere, ita quòd per eos non approbati, neque descripti Officium Tabellionatus hujusmodi exercere, in Urbe vel ejus districtu minimè possint, & si temerè se immiscuerint, eorum rogitis & instrumentis nulla fides adhibeatur, ut supra dictum est, & pœnis subscriptis subjaceant.

Legitimat Bastardos in dominio Papæ.

§. 11. Valeat etiam dictum Collegium legitimize Manferes & Bastardos, in Urbe & toto dominio Romanæ Ecclesiæ, mediâtè vel immediâtè subiecto, ac ubicumque nos ac successores prædictos residere contigerit, cum clausula consueta, Sine præjudicio &c.

Ad hoc vide declar. hic seq.

§. 12. Adhibeanturque interpretes testium, processuum, instrumentorum, & scripturarum, in omnibus causis & negotiis quæ in Romana Curia geruntur, in quibus interpretes assumuntur ad electionem partium, & ex prædictis convenientem mercedem arbitrio Auditoris sive Judicis causæ moderandam accipiant. Ita tamen quòd inter dictos Scriptores sint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

Interpretes testium, &c. sint.

§. 13. Sintque dicti Scriptores notarii omnium judicum Commissariorum in Urbe, exceptis iudicibus Romanæ Curie, ordinariis vel delegatis, qui habent notarios proprios, Officiales perpetuos, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quoad causas coram eis vertentes & commissas, in quibus notarios eorum deputare valeant, dummodò sint autentici, & legitime creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum personas concernentia, intelligantur excepti ab observatione præmissorum, necnon Auditores sacri Palatii nostri, & Camera Apostolicæ, & eorum Locatenen. in eorum personas tantùm concernentibus. Faciantque & constituent ipsi Scriptores inter se Collegium cum communi Arca, seu bursa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officii quomodolibet provenientia, ponant in communi, & in fine mensis cujuslibet, seu alterius temporis per eos ordinandi, hujusmodi emolumenta inter se communiter dividant, exceptis decem magistris Correctoribus, quorum unusquisque portionem unam cum dimidia accipiant, tam de emolumentis massæ, quàm de his provenientibus, quæ ex admissione & receptione novorum Scriptorum inter Scriptores receptioni interessentes dividantur.

Notarii que omnium judicum non habentium proprios notarios exceptis Cardd. Hanc exceptionem tollit Pius V. cit. in rubr. in Tom. 2.

Statuta condere pro se possit.

§. 14. Constitutionesque & statuta inter se justa & honesta condere valeant, etiam cum pœnarum adjectione, dum tamen in gravamen Curie non tendant, vel Curialium jacturam & detrimentum.

Familiaritatis Papæ privilegio fruatur.

§. 15. Sintque ipsi & successores eorum nostri, & successorum nostrorum prædictorum veri familiares continui commensales Palatini, & in quibuscumque scripturis, literis Apostolicis, ac actibus tales se scribere & nominare, ac ab aliis scribi & nominari possint & debeant, nec propterea possint de subreptione notari, vel argui tales literæ, nec quoad eas regula de mentientibus. Si familiares, locum habeat. Et pro eorum personis dumtaxat, quas cumque literas Apostolicas, gratiam seu justitiam concernentes, in omnibus officiis, etiam sollicitatorum earundem literarum gratis expediant, gaudeantque omnibus & singulis

antelationum prærogativis, privilegiis, favoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, & indultis, quibus literarum Apostolicarum Abbreviatores, & Scriptores, necnon nostri & successorum nostrorum eorundem familiares continui commensales pro tempore descripti, etiam in quorumcumque beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectatarum eis concessarum pro tempore spectant assecutione, utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter & absque ulla differentia. Sine tamen Abbreviatorum, & Scriptorum, ac familiarium descriptorum, ac Auditorum causarum Palatii, & Clericorum, ac Referendariorum præjudicio. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, quam nisi paruerint, eò ipso incurrant, Rescribendario, & aliis literarum Apostolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, Sollicitatoribus prædictis, plumbi, & registri magistris, ac Secretariis nostris, nunc & pro tempore existentibus, ac quibuscumque aliis ad quos pertinet, & in posterum pertinebit, quantum literas Apostolicas personas dictorum Scriptorum Archivi dumtaxat concernentes hujusmodi, in omnibus eorum Officiis gratis expediant, ponendo videlicet, Gratis pro Scriptorum Archivi Romanæ Curie.

Officia eorum resignabilia sint.

§. 16. Volentes, & eadem auctoritate statuentes, quòd liceat dictis Scriptorum de eorum Officiis & emolumentis, ad instar aliorum Scriptorum disponere, illæque resignare, & illi quibus eadem Officia concessa fuerint, pro concessione hujusmodi Officii quam à nobis & successoribus præfatis obtinebunt, dum hujusmodi Officia per resignationem vacabunt, nobis & successoribus eidem quinquaginta ducatos auri de Camera perolvere teneantur, quòdque ad hujusmodi Officia per solam supplicationem desuper, per nos & successores prædictos, ac de nostro & successorum prædictorum mandato signatam, absque aliarum literarum Apostolicarum desuper expeditione, si illas expedire noluerint, admittantur.

Decretum irritans.

§. 17. Decernentes ex tunc, tam confessionalia quàm omnes contractus, & instrumenta hujusmodi, quæ super quibuscumque negotiis & rebus, per quascumque personas, cuiuscumque dignitatis & conditionis fuerint, aliter quàm, ut præfertur: acta, gestave fuerint, nullius roboris vel momenti existere, nullamque eis fidem adhiberi, & falsitatis vitio subjacere, nec contrahentes ipsos ad eorum observantiam ligare, aut alicui jus tribuere, sicque per quoscumque Judices, tam Ecclesiasticos quàm sæculares, etiam Auditores, & Sanctæ Ecclesiæ Cardinales præfatos, ac quoscumque alios judicari, interpretari, & decidi debere, sublata eis, & cuilibet eorum quavis alia judicandi, interpretandi, & decidendi facultate, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam, etiam per nos, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrarium.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dar. P. An. 5. die 1. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Calen. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Papæ subscri.

Ego Julius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus manu propria subscripsi.

Cardinalium subscriptio-

Ego Oliverius Episcopus Ostien. manu propria subscripsi.

Ego Georgius Episcopus Portuen. Card. Portugalli manu propria subscripsi.

Ego Raphaël Episc. Sabinen. Card. Sancti Georgii Camerarius.

Ego

Ego Jo. Antonius Episcopus Prænestin. manu propria me subscripsi.
 Ego G. Episc. Albanen. manu propria.
 Ego Dominicus tituli S. Marci presb. Card. manu propria subscr.
 Ego Jacobus tit. S. Clementis presbyter Card. manu propria subscripsi.
 Ego Petrus tit. S. Cyriaci in Thermis Card. Reginus, manu propria subscripsi.
 Ego F. tit. SS. Nerei & Archilei presbyter Card. Cusentin. manu propria subscripsi.
 Ego Antonius tit. S. Stephani in Cælio monte presb. Card. manu propria subscripsi.
 Ego Franciscus tit. S. Sufannæ presbyter Card. manu propria subscripsi.
 Ego Nicolaus tit. S. Priscæ presbyter Card. de Flisco, manu propria subscripsi.
 Ego Melchior tit. S. Nicolai inter imagines presbyter Card. Brixien. manu propria.
 Ego F. tit. S. Adriani presb. Card. de Claramonte, manu propria.
 Ego G. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellarius, manu propria.
 Ego M. tit. S. Mariæ in Transtiberim presbyter Card. manu propria subscripsi.
 Ego R. tit. S. Anastasiæ presbyter Card. Naumeten. manu propria.
 Ego F. tit. S. Cæcilie presbyter Card. Papien. manu propria.
 Ego Gabriel tit. S. Prædixis presbyter Card. manu propria subscr.
 Ego F. tit. S. Sabinæ presb. Card. manu propria.
 Ego Jo. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. de Columna, manu propria subscripsi.
 Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria subscripsi.
 Ego F. S. Theodori Diaconus Card. de Sancto Severino, subscr.
 Ego Julius S. Angeli Diaconus Card. de Cæsarinis, manu propria subscripsi.
 Ego A. S. Eustachii Diaconus Card. de Farnesio, manu propria subscripsi.
 Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria subscripsi.
 Ego S. Sanctæ Mariæ Novæ Diaconus Card. de Gonzaga, manu propria subscripsi.

Edita An. D. 1507.

Exordium.

Declaratio quod Judices Commissarii in Urbe, aliis notariis uti non possint.

Hoc latius est in conf. 87. Pii V. cit. in rubr. Tom. 2. fol. 306.

Et quod nemo alius possit in Curia notarios

Sequitur declaratio prædictæ Constitutionis.
JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolatus Officium licet immeriti, gerentes in terris, ad ea libenter prospicimus, per quæ Christianifideles inter se securè versari, ac fideliter contrahere possint, & ad ea peragendum operosis studiis intendimus, ut sublatis vitiis, & erroribus eliminatis, justi mores in Ecclesia sponta nostra instituantur, qui veræ & sempiternæ laudis fructum afferant, &c.

§. 1. Ac volumus quod Judices Commissarii prædicti ad scribendum in causis & litibus eis auctoritate Apostolica commissis & committendis quibuscumque, & coram eis vertentibus, Scripturis ipsis notariis actuariis deinceps utantur, nec alios ad scribendum in illis coram semittere possint, scripturæque, acta, processus, & instrumenta in causis hujusmodi coram eis facienda, si per alios quam Scriptores prædictos subscripta erunt, nullius sint roboris vel momenti, nullaque penitus fides his adhibeatur. Quodque tam ipsi Commissarii, quam dilecti filii sacri Palatii causarum Auditores Capellani nostri ceterique ipsius Curie Judices, alios interpretes præter ipsos Scriptores ad interpretandum testes vel scripturas coram se adhibere nequeant.

§. 2. Ac quod nulli omnino hominum liceat vigore quorumcumque privilegiorum eis auctoritate Apostolica vel aliâ quomodolibet concessorum

& concedendorum in dicta Curia, & infra unam diem legalem, ab Urbe seu loco ubi ipsum Romanum Pontificem cum sua Curia pro tempore residere contigerit, tabelliones & notarios creare, ac nothos & illegitimè conceptos natalibus restituere, aut creati vel restitui committere, ac processus prædictos fulminare, decernentes, irritum & inane quicquid in contrarium contigerit attentari per quoscumque, &c.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus prædictarum vel præsentium literarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in nostris literis mentio specialis, quæ quo ad hoc cuiquam volumus nullatenus suffragari.

§. 4. Ut autem præsentibus, & aliæ nostræ literæ præfatæ ad omnium noticiam deducantur, ac per omnes inviolabiliter observari debeant, volumus & mandamus illas in Cancellaria Apostolica, ac audientia literarum contradicatarum nostrarum legi & publicari, ac in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ præfatæ, necnon Audientie causarum nostri sacri Palatii valvis sive portis & in acie Campi Floræ de Urbe affigi, ut hi quos literæ ipsæ concernunt seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum noticiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quominus eos ardeant, perinde ac si eis personaliter intimare forent, nullam possint excusationem prætere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter fuit publicatum. Nos enim irritum decernimus, & inane quicquid contra præmissa, vel aliquid eorum à quoquam quavis auctoritate, directè vel indirectè contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Idibus Decembris, Pontificatus nostri anno quinto.

De portionibus fructuum ex beneficiis Militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis communi thesauro debitis, certis dumtaxat casibus expendendis.

De hac Militia notabo hic infra ad confit. 1. Adrian. VI. Dùm intrâ. fol. 623.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis, in quo divina dispositione plenitudo consistit, providentia circumspecta, statum personarum religiosarum quarumlibet, præfertim sub regularibus militiis pro fidei catholica defensione continuè insudantium diligenter attendens, ad ea libenter intendit, per quæ earumdem militiarum, & personarum paci, quieti, & tranquillitati valeat provideri, & iis quæ propterea providè, statuta & ordinata fuisse dicuntur, ut firma perpetuè, & illibata persistant, cum ab eo petitur, Apostolici adjicit muniminis firmitatem, aliâque desuper ordinat & disponit, prout Catholicorum Principum exposcit devotio, idque personarum, & temporum qualitate pensata, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

& 1508. creare, aut bastard. s. legitimize.

Hoc latius explicat Paul. III. cit. in rub.

Quibuscumque non obstantibus.

Forma & effectus public. hujus Bullæ.

Dar. P. A. 5. die 13. Decembr.

XVI.

Edita An. D. 1508.

Proœmium.

§. 1. Sanè pro parte charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Aragonum & Sicilia Regis Illustris, qui militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis, Toletanæ diocesis, per Sedem Apostolicam perpetuus administrator deputatus existit, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd alias dilectus filius Gutierrez de Padilla major unncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Administratoris, etiam in spiritualibus Vicarius generalis, & nonnulli alii Præceptores, Priores, & fratres dictæ Militiæ, ad hoc in unum congregati, providè attendentes quòd ipsa Militia, & illius personæ in suis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratis, tam per Sedem Apostolicam, quam per diversos Castellæ, & Legionis Reges eis concessis, magna quotidie à circumvicinis Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatibus, Communitatibus civitatum, Universitatibus, oppidorum Dominis temporalibus, & personis aliis, Ecclesiasticis & sæcularibus, sustinebant damna, injurias & jacturas, ac dicta Militia pro præmissorum & aliorum suorum jurium defensione, adversus injuriatores hujusmodi, nullos habebat speciales proventus, ac maturè considerantes, quòd si ex mensæ Magistralis & officiorum, ac Præceptoriarum, Prioratum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ pro tempore vacantium fructibus, redditibus, & proventibus, aliqua portio ad effectum hujusmodi deputaretur, possent Militia, ejusque personæ, privilegia & alia jura hujusmodi, ab injuriis & damnis, protegi atque defendi.

§. 2. Volentesque præmissis opportunè providere, statuerunt & ordinarunt, quòd ex tunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, quarta mensæ Magistralis, tertia verò Majoris nuncupata, ac aliarum Præceptoriarum, necnon officiorum, Prioratum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ, in prædictis, ac Aragoniæ & Valentie Regnis consistentium, quoties illa, & ipsius Militiæ magistratum, simul vel successivè, per cæsum vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, illa obtinentium, præterquam ex causa permutationis, pro tempore vacare contingeret, fructuum, reddituum, & proventuum cujusque primi anni partes, in prædictos, & alios licitos & honestos usus, tunc expressos, & non alias, convertendæ, eidem Militiæ, sive ejus thesauro deberentur, & illius propriæ essent, & esse censerentur.

§. 3. Ac per duos dictæ Militiæ Præceptores, seu Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Capitulo generali dictæ Militiæ ad id eligendos, percipi & colligi, & sub eorum custodia conservari, & de illis, sub certo modo & forma tunc expressis ratio reddi deberet, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius seu alii idonei eorum loco, per Magistrum seu Administratorem dictæ Militiæ pro tempore existentem, vel ejus Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id congregando, donec per dilectos filios generale Capitulum dictæ Militiæ, aliter provisum & ordinatum fuit, substitui & subrogari possent.

§. 4. Ipsaque bona penes dictos Custodes pro tempore existentia per eosdem custodes in alios, quam prædictos, usus, cujusvis etiam magistri, & aliorum Superiorum dictæ Militiæ pro tempore existentium, mandati & correctionis prætextu, aut vi vel metu, etiam qui in constantem cadere posset, vel alia quacumque occasione, exponi, etiam in dictæ Militiæ magis utiles usus, (nisi bona thesauri hujusmodi summam quinque millium & quingentorum ducatorum auri excederent) converti, aut Magistro vel superioribus suis præfatis assignari non possent.

§. 5. Ac bona prædicta ab eisdem custodibus aliter petere vel extorquere præsumentes, aut ad id auxilium, consilium, vel favorem præstantes, cu-

juscumque status, & præminentia forent, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam eo ipso incurrant, à qua nisi plena & integra solutione & restitutione prævia, abselvi non possunt.

§. 6. Ac Magistratus, Præceptoriarum, Prioratum, officiorum, vel aliorum Beneficiorum prædictorum pluribus vacationibus eodem anno concurrentibus, quoad partium fructuum hujusmodi solutionem, vel appropriationem, pro una dumtaxat vacatione censerentur, & annus à prima vacatione eorumdem computari debeat.

§. 7. Cùm verò dictus thesaurus summam quinque millium quingentorum ducatorum auri hujusmodi excederet, totum id quod ultra dictam summam ibidem esset, in emptionem possessionum, & aliorum bonorum immobilium, aut liberationem aliorum bonorum dictæ Militiæ, quæ alias pignolata, vel hypothecata fuissent, exponi, ipsa bona sic empta, aut alias liberata, & recuperata mensæ magistrali seu Præceptorii, Prioratus, officii, & aliis beneficiis dictæ Militiæ pro tertiam & quartam partibus respectivè ad dispositionem Capituli Generalis hujusmodi applicari deberet.

§. 8. Ipsèque Ferdinandus Rex, & Administrator, statutum & ordinationem hujusmodi approbavit & confirmavit, prout in instrumentis publicis desuper confectis dicitur plenius contineri.

§. 9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis & Administratoris, asserentis curam animarum parochianorum Ecclesiarum infra limites patrimonii præfate Militiæ consistentium, hæcenus per presbyteros sæculares ad nutum pro tempore existentis Magistri, seu perpetui Administratoris, seu Præceptorum ejusdem Militiæ, in singulis Ecclesiis domorum, seu locorum, Præceptoriarum respectivè amovibiles exercere, ipsosque presbyteros ad curam hujusmodi suscipiendam & exercendam per Magistrum seu Administratorem, vel Præceptores præfatos, locorum ordinariis præfateri, & dictos Ordinarios, dictæ curæ exercitium sic præsentatis presbyteris committere consuevisse, nobis fuit humiliter supplicatum, ut statuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi prædictis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 10. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, statutum, ordinationem, approbationem, & confirmationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia & singula in dictis instrumentis contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere, & inviolabiliter observari decernimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & singula, de novo etiam, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, eo ipso incurrenda hujusmodi, necnon, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, non nisi fratres presbyteri dictæ Militiæ in Capellanos ad exercitium curæ animarum parochianorum prædictorum deputari possint ipsique fratres presbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum parochianorum exercendi, & ab eis confessiones audiendi, & illis Eucharistiæ Sacramentum, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & nuptias benedicendi, prout hæcenus prænominati presbyteri sæculares facere consueverunt, & alia omnia & singula, quæ ad Rectores parochialium Ecclesiarum, de jure vel consuetudine spectant, & quæ ipsi facere possent, faciendi absque aliqua præsentatione, seu dictorum Ordinariorum deputatione, licentia vel consensu, plenam & liberam facultatem habeat, auctoritate præfata tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

¶ Certam portionem de fructibus beneficiorum pro thesauro dari iussit.

¶ Collectoresque à Capitulo generali eligi debere decrevit.

¶ Et in quos usus converti debeat, præfinivit.

¶ Et aliter facientes puniri voluit.

¶ Quidque agendum sit, pluribus eodem anno vacationibus ejusdem beneficiis concurrentibus, declaravit.

¶ Aucto thesauro ad certam summam, in quò exposens laicis, decrevit.

¶ Ad hoc vide declarationem Clem. VII. in constit. 12. Romanus. fol. 659.

¶ Ferdinandus Rex d. Militiæ administrator, prædicta statuta approbavit. Qui eadem approbati, & alia hic enunciata, concedi, supplicat huic Pontifici.

¶ Qui illa omnia approbat atque concedit.

Privilegia
Ordinis
Cisterciensis
communicat.

§. 11. Ac omnia & singula privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, spiritualia & temporalia, dicto Cisterciensi Ordini, illiusque personis & locis, in genere hæcenus per Sedem prædictam concessa, approbata, & confirmata, ac etiam iteratis vicibus innovata, quæ in usu sint, ad eandem Militiam, illiusque Magistrum, Priores, Præceptores, personas Ecclesiasticas, & loca, familiares, & vassallos, præsentis & futuros, extendimus, & ampliamus, eaque illis expresse concedimus.

Contrariis
que omnibus
derogat.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, Militiæ & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, Militiæ & Ordini prædictis, sub quibusvis verborum formis concessis, confirmatis, & pluries innovatis, quibus etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, tenoris hujusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis
fidem dari
deceat.

§. 13. Cæterum quia difficile foret, Regi, Administratori, ac Prioribus, Præceptoribus, fratribus & aliis personis prædictis, singulas literas Apostolicas, super privilegiis, & aliis gratis dicto Ordini concessis, & per nos, ad eos, ut præfertur, extensis, ut illis uti possint, apud se habere, & ad loca ubi expediens foret, deferri facere, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum literarum singularium transumptis, publici notarii subscriptione, & aliquis Curie Ecclesiasticæ, seu Archiepiscopi, vel Episcopi sigilli impressione munitis, ea ubique fides adhibeatur indubia, quæ eisdem literis originalibus adhiberetur, ubi essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5.
die 1. April.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octavo, Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVII.

Quod totalis obedientia Ordinis Cartusien. perpetuò sit sub Priore Majoris domus Cartusie, & Definitorum Capituli generalis.

De hujus Ordinis confirmatione, & aliis ipsum concernentibus inspicere notata supra apud Alex. III. constit. 7. Cum vos, fol. 45.

Edita A. D.
1508.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Dum ad fructus uberes, quos Cartusien. Ordo, in agro militantis Ecclesiæ plantatus, velut arbor bona, produxit hæcenus, & producit, considerationis nostræ oculos extendimus, & attendimus quod dicti Ordinis professores, mortui mundo, sed CHRISTO, qui est vera vita, viventes, pro universalis salute fidelium incessanter ad Dominum preces effundunt, dignum & congruum existimamus, illa providè concedere, per quæ illius professores, omni dissensionis & inobedienciæ fomite semoto, sinceris valeant Domino mentibus inservire.

Universus
Ordo subest
obedienciæ
Prioris Ma-

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Francisci Prioris Majoris domus Cartusie Gratianopolitane diocesis, ac Definitorum Capituli genera-

lis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet omnes domus dicti Ordinis, citrà & ultra montes, ac ubilibet existentes, illarumque fratres, sub una obedientia, videlicet Prioris prædictæ domus Cartusie, & Definitorum dicti Capituli generalis pro tempore existentium, existant; & quos una Religio, & professionis vinculum alligavit, nulla æmulatio, nulla præsidendi ambitio, aut quavis alia causa ab invicem dividere debeat, sed charitatis vinculum in unitate pacis eos conservare, tamen quia humani generis inimico, qui propter invidiam inter primos parentes superbiæ fomitem, & æmulationem seminavit, procurante & insigante, contingere posset quod aliqui fratres dicti Ordinis tentarent, aliis obedientis subjeti, & ab eorum vero superiore, & capite discedere, ex quo eorum desiderium si effectum fortiretur, non solum eorum, sed aliorum fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eveniret, ac etiam ipsa Religio in dies scissuram pateretur, & successu temporis, ipsa Religio, quæ inter cæteras asperioris seu strictioris observantiæ existit, paulatim ad laxiorem vivendi modum declinaret, in ipsius religionis vilipendium & depressionem.

ioris domus
Cartusie, &
Definitorum
Capituli genera-
lis, &
si aliter fieret,
ad laxiorem vi-
vendi modum Ordo
declinaret.

§. 2. Quare pro parte Francisci Prioris, & Definitorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnes & singulas personas dicti Ordinis, cujuscumque gradus, status, conditionis, vel præminentia in ipso Ordine, nunc & pro tempore existentes, metu censurarum à præmissis coercere, & cum ex diversis aliis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quamplures ad ipsum Ordinem Cartusien. utpotè strictioris observantiæ, & Religionis transeant, quod ipsi sic transeuntes parem cum ipsis fratribus dicti Ordinis Cartusien. statum, & fructum habere possint, ac aliis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supplicatur
ergo Pontifici
ut desuper
providere
digneur.

§. 3. Nos igitur, qui Ordinem prædictum, & illius personas, non cessantes in humilitatis spiritu, & contemplatione sublimium Domino famulari, in visceribus gerimus charitatis, Franciscum Priorem, & Definidores præfatos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, quod omnes & singule personæ dicti Cartusien. Ordinis cujuscumque gradus, status, & conditionis, vel præminentia sint, vel fuerint nunc in ipso Ordine, & pro tempore existentes, quæ per se, vel alium seu alios directè, vel indirectè, publicè vel occultè procuraverint aliquam divisionem in ipso Cartusien. Ordine, seu exemptionem aliquarum domorum dicti Cartusien. Ordinis, & ipsius Ordinis, fratrum à communi obedientia Prioris & Capituli generalis prædictorum, eo ipso omnibus obedientiis, & Officiis in ipso Cartusien. Ordine perpetuò privati, & ad similia, obedientias, & Officia perpetuò inhabiles existant, ac omnibus & singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eidem Cartusien. Ordini, & illius personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, & concedendis, sine spe rehabilitationis ad illa, perpetuò careant, literæque Apostolicæ desuper impetrandæ, gratiam sive justitiam concernentes, nullius sint penitus roboris vel momenti, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò statuimus & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Qui propterea id pœnis
adjectis pro-
hibet.

Et predictis Priori & Capitulo generali, dat facultatem dispensandi, cum Fratribus Ordinis, etiam ex aliis Ordinibus a eum translatis.

§. 4. Ac eisdem Priori & Capitulo generali, dum pro tempore celebrabitur, seu illius Definitoribus pro tempore existentibus, quod ipso Capitulo generali durante, cum quibusvis personis, & fratribus dicti Ordinis Cartusien. etiam si ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipsum Ordinem Cartusien. transiverint, si alias ad hoc habiles fuerint, usque ad quascumque dicti Ordinis Cartusien. obedientias, etiam curam animarum fratrum dicti Ordinis Cartusien. habentes (si aliud canonicum non obstat) assu-ni, & illas exercere, ac locum, & vocem, activam & passivam, tam in dicto Capitulo generali, quam omnibus aliis tractatibus, & negotiis in ipso Ordine expediendis, cum aliis fratribus ejusdem Cartusien. Ordinis habere possint & valeant dispensandi, eadem auctoritate. licentiam & facultatem concedimus per presentes.

Derogat Cler. v. de Regularibus & ceteris contrariis.

§. 5. Non obstantibus fel. rec. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri, super hoc in Concilio Viennensi. edita, quæ incipit. Ut professores, & aliis Apostolicis constitutionibus, necnon Cartusien. & aliorum Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac illis sub quibuscumque tenoribus concessis, privilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apostolicis, quibus quatenus in aliquo præmissis obstat, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 16. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octavo, xvi. Calen. Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVIII.

Quod Ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini, gratis & privilegiis aliorum Ordinum Mendicantium perfruat.

Que sint eorum privilegia videre est tam in Mare magno illis concesso, quam const. 11. Pii V. Dum ad uberes, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 204.

Alia de hoc Ordine notavi supra in const. 6. Alex. IV. Licet, fol. 110. Et non posui Bullam Maris magni, quia eadem ferè ibi continentur, quæ sunt in Mare magno Prædicatorum & Minorum.

Edita An. D. 1508.

JULIUS PAPA II.

Dilecto filio Fratri Egidio Ordinis Erem. S. Augustini Priori Generali.

Exordium.

ET si ad benemerendum cum de universa religione, tum præcipuè de Augustiniana, cui tu præes; propensi magnopere sumus, libellus tamen, quem de Ecclesiæ incremento edidisti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longe propensiores.

Licentia nova loca pro Ordine acquirendi non obstante cap. 1. de excess. Prælat. in 6. Hodie tamen requiritur licentia Ordinariorum ex Concilio Trid. sess. ult. cap. 3. & const. 99. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 1. Cum igitur superiore anno per nostras literas quadam religioni tuæ concesserimus, inter quæ id erat, ut loca oblata, tu fraterisque tui, tam qui sunt, quam qui erunt, capere pro religione possitis; nunc per has nostras, ea quæ concessimus, clarius declaranda duximus. Eamdemque locorum suscipiendorum facultatem, ad alia quæcumque loca, domos, Ecclesias, etiam parochiales, ac quascumque sint Ordinis, aut conditionis, suscipiendas extendimus. Damusque proprio tam motu quam scientia, atque de plenitudine potestatis, ut hæc omnia capere possitis, facta vobis potestate, tam per literas quas supra memoravimus, quam per harum concessionem, declarationemque literarum. Licere igitur vobis perpetuè decernimus, hæc omnia posse capere, absque alia Sedis Apost. concessionem: Non obstante præ mem. Bonifacii VIII. Constitutione prohibente nova loca ædificari.

Privilegia que in Mare magno, & alibi sunt,

§. 2. Confirmavimus etiam privilegia religionis vestræ per eandem literas, quod planè, tam de iis omnibus intelligimus, quæ vestrum Mare mag-

num continet, quam de aliis omnibus Apostolicis concessionibus, quarum apud vos, aut Apostolicæ literæ, aut autentica exempla servantur. Confirmamus & privilegiorum communionem, quam fel. rec. Sixtus prædecessor noster fecit, inter vos, Mendicantesque alios. Decernimusque ac volumus, quicquid usque in hunc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitarum, aut Servorum concessum ab Apostolica Sede est, & quicquid in futurum concedetur, vobis concessum esse, fraterisque tuos eisdem concessionibus perpetuè uti posse, perinde ac si vobis nominatim concessa essent.

§. 3. Dedimus propterea tibi potestatem sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea quæ sacris usibus necessaria sunt. Quo quidem munere, tam te, quam qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungi posse decernimus.

§. 4. Ut verò exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædecessoris nostri decretum, ut nemo è tuo Ordine ad aliquem aliorum Ordinum occasione arctioris regulæ transire possit. Volumusque ut quisquis in tua religione professus sive ad sacros ordines promotus in ea fuerit, quam rem professionis loco & esse & haberi statuimus, habitum dicti Ordinis relinquere aut mutare non possit, nisi missionem, literasque à Generali Ordine obtinuerit. Quod tam de iis qui hæcenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in posterum exituri sunt, etiam si Apostolicas literas obtinuerint.

§. 5. Ne verò protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia, super ea re committi hæcenus obtinuerit, aut in posterum obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate prædictis, lites hujusmodi ad nos advocamus, atque omninò extinguimus. Statuentes æque valere hoc decretum nostrum, ac si judicum nomina, atque alia omnia, quæ supra commemorata sunt hic satis expressa essent, etiam si sacri Palatii Apostolici Auditores existerent. Volumusque, ut quicquid super hac re fiat, aut factum sit, etiam si causam, aut nos, aut Apostolica commiserit Sedes pro infecto omninò haberi. Irritum præterea esse, atque inane, quicquid super his, Apostolica sive alia quavis auctoritate secus contigerit, aut agi, aut attentari. Fratres verò qui ita exierint, quocumque induti habitu sint, mandamus ut capi cures, ad religionemque vestram redire, quacumque ratione compellas.

§. 6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modò nostris his literis, verum etiam & earum exemplis, modò Prælati aut notarii alicujus signo obsignata fuerint.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decima septima Junii, millesimo quingentesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

Contra pugnantes in duello, aut illud permittentes in Statu Ecclesiastico.

Hæc Bulla extensa etiam ad Duellorum spectatores, & panæ contra eos ampliata fuerunt à Leone X. inf. in constitut. 31. Quam Deo. fol. 596. Et fuit etiam extra Statum Ecclesiasticum extensa, ac ad alios quoscumque complices & fautores à Pio IV. inf. in ejus const. 21. Ea quæ, ubi alia notabo in Tomo II. fol. 33.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

REGIS pacifici qui regnat in cælis, licet in sufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium statui, prout ex susceptæ servitutis tenemur officio indefessa solertia intendentes,

& 1509. confirmantur, & datur gratia aliorum Mendicantium.

Facultas benedicendi vestes & vasa sacra.

Prohibitio exeundi ab ordine.

Prohibitio desuper litigandi.

Fides transumptorum.

Dat. P. A. 5. die 17. Junii.

XIX.

Edita An. D. 1509.

Proœmium.

tes, ac animarum periculis obviare cupientes, ad ea per quæ ubique, præsertim in terris Rom. Ecclesiæ sponsæ nostræ subjectis inter fideles eosdem, cædes, rixæ, & contentiones cessent, scandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, prosperisque eorum successibus consulatur, opportuna provisionis operam impendimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

andorum pœna pro qualibet vice incurrenda. Et si hujusmodi constitutionis violatores, ultrâ dictam primam vicem fuerint, ultrâ dictas pœnas, feudo seu vicariatu, quem à dicta Romana Ecclesia obtinuerint, privatos fore Apostolica auctoritate, tenore præsentium præcipimus, mandamus, atque decernimus, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, privilegiis, indultis, & concessionibus quavis auctoritate editis, & quibusvis concessis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Causæ istius prohibiti-
onis.

§. 1. Sanè non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quòd nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis instigante, & ali- quibus causis occurrentibus, & plerumque minimis & inhonestis, ac levibus verbis ad contumelias, contentiones & diffidationes devenientes, ut alter alterius sanguine fatietur, ad temporales Principes & dominos maxime civitatum, terrarum, & locorum Sedi Apostolicæ subjectorum confugiunt, ut eis locum tutum, sive campum ad duellum, seu pug- nandum assignent. Et quamvis Principes, & domi- ni præfati, duellum sive pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum hujusmodi assignant, malevo- lumque altercantium propositum ad executionem augent, magisque uni quàm alteri favent, ex quo ho- minum mortes repentinae, & nisi divina gratia præ- veniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter astantesque pugnantium amicos, odia & altercationes, & ex uno inconvenienti plura oriuntur in ipsorum fidelium animarum, & corpo- rum periculù, generisque humani præfati jacturam, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Prohibitio
duellorum in
Statu Eccle-
siastico.

§. 2. Nos igitur qui fidelium prædictorum, tran- quillitatem & pacem sinceris desideriis exoptamus, saluberrimis Christianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse præmoniti, Salvatorisque Domini nostri JESU CHRISTI, qui Petro Apostolorum Principi, ut gladium mitteret in vaginam mandavit, præceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quam- dam natura constituit, insidiari nefas, & gladiato- ria munera, & purgationes hujusmodi vulgares à re- ligionis nostræ pietate damnari, cruentaque specta- cula à sacris canonibus, & imperialibus legibus in- hibita & improbata, sicque pugnantes infamia no- tati, & diversis pœnis puniri, & cum omni tempo- re, potissimum tamen in ocio civili, & domestica quiete publica detestanda esse, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatae petitionis instan- tiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione, duellorum, & gladiatorum hujusmodi usum damna- mus & improbamus, & in terris Rom. Ecclesiæ me- diatè vel immediatè subjectis, per quoscumque qua- vis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgenti- bus, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna è quacumque causa, etiam à legibus permilla, fieri omnino prohibemus. Dictosque pugiles taliter pugnantes, ubique impunè capi posse, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, juxta juris communis dispositionem, nulla eis consuetudine suffragante, statuimus. Corporaque in duello in terris Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectis facto morientium in sacro sepeliri prohibentes.

Prohibitio
illa permit-
tendi.

§. 3. Sub simili excommunicationis pœna & in- terdicti Ecclesiastici omnibus & singulis utriusque sexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Do- micellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Universitatibus civi- tatum, terrarum, & locorum præfatae Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum man- dantes, ne de cætero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cujuscumque dignitatis & nobilitatis fue- rint, & ex quacumque causa, etiam à legibus non improbata, locum seu campum liberum ad duel- lum, seu aliàs ad pugnandum tutum, aut quo- modolibet assignent, concedant, seu tradant, aut assignari, concedi, seu tradi faciant vel permittant, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & qua- tuor millium ducatorum Camera Apostolicæ appli-

§. 4. Volumus autem quòd præsentis literæ no- stræ, postquam in valvis Basilicæ Principis Aposto- lorum, & in Campo Floræ in Urbe affixæ fuerint, omnes & singulos cives Romanos, & alios in Urbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios ve- rò Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Ba- rones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Universitates præfatas civitatum, terrarum, & locorum Sedi præfatae, mediatè vel immediatè subditorum, decurso mense ardent, con- trafacientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde ac si eis omnibus & singu- lis contrafacientibus, personaliter & particula- riter intimatae fuissent. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nono, vi. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis
Maris Sanctæ R. E.

Hæc Bulla li-
gat postpubl.
Quam non
inveni, sed
sufficit pub-
blicatio alia-
rum Bullarum
cit. in
rub.

D. P. An. 6.
dic 24. Febr.

XX.

*Confirmatur infra à Paulo III. in ejus const. 42. fol. 774.
Accipimus, ubi etiam habetur amplior in his naufra-
giis dispositio. Vide quæ ibi notabo de hac materia.*

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Edita A. D.
1509.

Romanus Pontifex pacis, & justitiæ præcipuus Conservator, & auctor, ac pietatis amator, quem in Christi fidelium præjudicium, temerè at- tentari intelligit, ne graviolem tendant in noxam, opportunis & variis remediis providet, ac perversorum temeritatem compescit, bonorum verò operum sectatores spiritualibus præmiis remun- erat, prout id in Domino conspicit salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sanè plurimorum Nautarum lamentabili querela didicimus, quòd ipsi Maris periculo se, & eorum Merces exponant, ut Curia Romanæ, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eandem Curiam mari advectis, provideatur, Quia tamen quandoque eorum naves, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & victualis onustæ, contra- riis ventis impulsæ, & tempestatibus actæ, misera- biliter naufragium patiantur, ac fluctibus maris violenter ejectæ, integræ quandoque ad littus per- veniant, aut terram alicujus Domini etiam tempo- ralis attingunt, nonnumquam etiam aliquarum mer- cium, & rerum jactum faciunt, alleviandæ navis gratia, ne naufragium patiantur animo illa recupe- randi, non pro derelictis habentes, & cum ab in- colis & habitatoribus, ac Gubernatoribus civita- tum, terrarum, & locorum, juxta quorum lit- tora naves ipsæ naufragium hujusmodi patiantur, vel bona jactata perveniant, sperent eorum cala- mitati, auxilia meritoria præstari, ac in re tam lu- ctuosa, ac pietate, & miseramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum suarum consolatione, se ipsos mercibus, ac vege- tibus, quæ beneficio Dei, è maris periculo ad lit- tus salvæ pervenerunt, damnabili, & execranda cupiditate spoliari, & privari, ipsique spoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua consuetudine spectare, eaque licitè retinere

Causæ mo-
tivæ.

posse affirmare præsumunt, quo fit, ut nautæ ipsi ab hujusmodi mercium ad Urbem nostram vectio- ne retrahi cogantur, non absque Curie Romæ, & Urbis jactura, nisi desuper opportunè pro- videatur.

Consuetudo occupandi bona naufragata ad littora maris locorum S. R. E. improbat. Tu vide mox infra declarationem.

§. 2. Nos considerantes, tam civili, quam canonica lege licere unicuique naufragium suum impunè colligere, ac jacta in mari alleviandi oneris causa recuperare, illaque deripientes furtum committere, & graviter delinquere, ac Christianos naufragium patientes, rebus suis spoliantes, diversis pœnis puniri, & propterea consuetudinem prædictam tamquam contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio esse tenetur, meritò corruptelam appellari, neminique suffragari debere, cujuscumque temporis cursu munitam. Volentisque sicut nostro incumbit pastoralis officio, omni mari terraque ad Almam Urbem nostram venientium, securitati, & tranquillitati providere, periculisque hujusmodi obviare, ac venientium ad Almam Urbem ex omnibus mundi partibus, tamquam ad matrem, de necessariis cum opulencia providen- necnon animarum eorumdem Christianifidelium saluti consulere. Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia; consuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel jactum levandæ navis gratia, aut alia necessitate urgente factum, ad littora maris civitatum, terrarum, & locorum Rom. Ecclesiæ, mediatè & immediatè subjeutorum pervenientia, tamquam corruptelam allegari non posse, illamque nulli, in judicio vel extrà illud suffragari debere, auctoritate Apostolica tenore præsentium, decernimus & declaramus.

Pœnæ in contravenientes imponuntur.

§. 3. Et ultrà pœnas, tam à lege quam à Canone in tales spoliantes bonis suis Christianos naufragium patientes, & raptores in littore maris civitatum, terrarum & locorum Romæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjeutorum hujusmodi hætenus inflictas, quas pro potiori cautela innovamus & confirmamus, talium spoliantium cujuscumque auctoritatis & dignitatis fuerint: bona & jura quæcumque, auctoritate & tenore præmissis, confiscamus & publicamus, illaque Camera Apostolicæ confiscata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittentes, excommunicatos eo ipso fore decernimus, & etiam declaramus, dictosque raptores in fraganti crimine repertos, ut latrones & grassatores puniri posse, alias ut fures, præterquam si nautis in manifesto naufragii & submersionis periculo constitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & exposcentibus, non absque vitæ discrimine, in personarum & rerum conservacione auxilio fuerint, vel alias ab imminenti & præsentanci naufragii periculis ipsorum labore & animo liberaverint & salvos reddiderint, aut bona jam deperdita recuperaverint, iis enim casibus, eos statuto consuetudine juvari, illaque allegari posse, ac illis stari debere decernimus.

Indulgentiæ pro dantibus auxilium.

§. 4. Et ut fideles ad præmissa alliciantur, ac ab eis naufragium hujusmodi patientibus promptiora subsidia præbeantur, omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui auxilium, consilium & favorem, naufragium patientibus, in recuperacione & conservacione bonorum suorum præstiterint, decem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Executores deputantur.

§. 5. Et nihilominus Camerario, Clericis & Præfidentibus, & Auditori Camera prædictæ, eorumdem tenore præsentium committimus & mandamus, quatenus vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios præmissa, ut quotiens & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate nostra, illa à quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, or lnis vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inviolabiliter obser-

vare, ac pro illorum subsistentia firmiori, etiam scripturas necessarias desuper expediant. Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, caterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nono, vj. Calend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Obstantia tolluntur.

Dat. P. A. G. die 24. Feb.

Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci, de novis Monasteriis circa eorum domos infra spatium CCC. cannarum non ædificandas.

XXI.

Hoc privilegium concessit Clem. IV. ut sup. in ejus const. 7. Ad consequendam, fol. 141. ubi videas quæ notavi. Et itidem videas, quæ tibi de toto Ordine Franciscano indicavi, sup. in const. 5. Honor. III. Solet, fol. 66. Sed huic privilegio respectu Societatis JESU, quoad omnes Regulare derogatum puro, ex const. 39. Gregor. XIII. Salvatoris, in Tomo 2. fol. 435.

JULIUS PAPA II.

Edita A. D. 1509.

Dilecto filio Vicario generali Ultramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantia.

EXponi nuper nobis fecisti, quod inter alia privilegia à Summis Pontificibus prædecessoribus nostris Ordini Fratrum Minorum concessa, ac per fel. record. Sixtum IV. etiam prædecessorem nostrum, ac per nos respectivè confirmata, ac de novo concessa à fel. recordat. Clemente Papa Quarto, prædicto Ordini, ejus pauperrimo statu considerato, ut idem Ordo in eadem arctissima paupertate, ac professionis suæ puritate, & integritate, ad Dei servitium, & ejus Ecclesiæ fructum tranquillè conservetur, concessum fuit, ut propè domos fratrum prædicti Ordinis, certi utriusque maximè fœminei sexus Religiosi in eodem privilegio contenti, infra spatium trecentarum cannarum, domos seu Monasteria ædificare minimè possint, sub certis censuris & pœnis in eodem privilegio contentis.

Clem. iv. Privilegium de quo in rubr. concessit Ordini S. Francisci.

§. 1. Quod quidem privilegium fratribus Ordinis Prædicatorum etiam concessum fuit; ut omnia privilegia omnibus aliis Mendicantium Ordinibus, prædicto maximè Prædicatorum Ordini concessa, Ordini fratrum Minorum fuissent communia, & hujusmodi Minorum, Ordinis fratres illis uterentur, potirentur & gauderent, acsi eis specialiter & expressè concessa fuissent.

Quod fuit communicatum Ordini S. Dominici.

§. 2. Præterea Clemens Quartus prædecessor prænominatus, ob nonnullas causas animum suum mōventes, privilegium prædictum, quod prædicti Ordinis Prædicatorum fratribus concesserat, ad spatium centum quadraginta cannarum reduxit, prout in omnium Summorum Pontificum præfatorum literis desuper confectis plenius continetur.

Clem. iv. illud reduxit, contra d. Ordinem S. Dominici ad ann. 14c.

§. 3. Sed quia à nonnullis hæsitatur, an ex eo quod prædictorum fratrum Prædicatorum privilegia præfatis fratribus Minoribus communicata sunt, privilegium præfatum trecentarum cannarum prædictarum, eisdem fratribus Minoribus specialiter concessum, ad prædictas centum quadraginta cannas sine alia speciali coarctacione seu reductione, esse coarctatum vel reducum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Unde fuit dubitarum, si reductio esset, etiam contra Ordinem S. Francisci.

§. 4. Nos igitur sacre Religionis fratrum Minorum prædicatorum honestatem, paupertatem ac

Hic idem Pont. idem privilegii d.

puritatem

Ordini S. Francisci iterato concedit.

puritatem considerantes, merito inducimur; ut eam specialibus favoribus & gratis prosequamur, ruis in hac parte supplicationibus inclinati, prædictam coarctationem, seu reductionem contra prædictum fratrum prædicatorum privilegium factum, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam privilegiorum communicationem in damnum, sed in favorem prædicatorum fratrum Minorum esse concessam. Et ideo confirmationem & novam concessionem per prædictum Sixtum Quartum, & per nos respectivè factam, in suo robore permanere debere, auctoritate Apostolica declaramus, ac potiori pro cautela idem privilegium, & inde secuta quæcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus, & approbamus. Et quatenus opus sit prædictarum trecentarum cananarum privilegium, tenore præsentium, auctoritate præfata eisdem fratribus Minoribus de novo concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indulgentiis, ac quibuscumque literis Apostolicis in contrarium concessis, cæterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. 6. die 21. Maji.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub anno quinto Piscatoris, die vigesimaprima Maji, millesimo quingentesimo nono, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXII.

Extensio constitutionis à Pio II. editæ, contra appellantes à Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque complices & fautores.

Hujusmodi appellationis prohibitio à Gregorio XIII. redacta postea fuit in Bulla Cæne Domini, ut videre est in ejus constitut. 81. Consueverunt, Tom. 2. fol. 496. & Paulo V. constit. 63. Pastoralis, in Tom. 3. fol. 282.

Edita A. D. 1509.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUSPECTI regiminis nos cura sollicitat, ut eorum malitiis & audaciæ, quorum sceleris cœcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (discordiarum fautores, ac schismatum inventore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellant, ut quæ sibi à jure interdicta, & à Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro hujus sanctæ Sedis dignitate, & Ecclesiæ unitate servandis, ad schismatis occasionem tollendam (quo in Dei Ecclesia perniciosior morbus inveniri vix potest) Spiritu Sancto cooperante, non minus providè & salubriter, quam necessariè, decreta & statuta esse noverint, damnata audacia, & exquisitis artibus & fraudibus attentare temerè conentur, & eis contravenire contendant, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione & declaratione, nunc verò extensione, & novarum poenarum adjectione, prout salubriter expedire conspiciamus, sollicitis studiis obviare curemus.

Pius II. prohibuit appellari ad futurum Concilium, ut in ejus Bulla 8. sup. fol. 370.

§. 1. Sanè licèt olim fel. rec. Pius Papa II. prædecessor noster de fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini & humani juris interpretum, Curiam Romanam sequentium, in dieta seu congregatione Mantuana existentium approbatione, matura prius & gravi præmissa discussione, & de eorumdem congregatorum unanimi consilio & assensu, ac ex certa scientia provocaciones ad futurum Concilium, efficacissimis & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & detestabiles damnaverit, ac sub excommunicationis lætæ sententiæ, & interdicti poenis præceperit, ne qua persona cujusvis dignitatis, sive etiam universitatis, aut Collegium, quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis,

seu mandatis quibuscumque suis ac successorum suorum appellationem hujusmodi interponere auderet, & contrafacientes, unà cum fautoribus suis, & consiliis, auxiliisque præstantibus, (sive hi tabelliones essent, sive testes, sive advocati, sive alii quicumque) non solum poenis & censuris prædictis, sed etiam iis quæ lætæ majestatis, & hæreticæ pravitatis reis imponuntur, obnoxios esse statuerit.

Veneri tamen moniti ab isto Pontifici, ut loca Sedis Apostolicæ occupata dimittant, ad futurum Concilium provocarent.

§. 2. Leonardus tam Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Consilium, & Commune Venetiæ, omnesque & singuli patritii & Cives Communis ejusdem, unà cum Provisoribus, Potestatibus, Commissariis, & reliquis officialibus suis (quorum auctoritate, indulgentia, consilio, opere aut favore, civitates, oppida, castra, & arces ad nos & Sanctam Romanam Ecclesiam legitime pertinentes, occupata fuerant aut detinebantur) de fratrum nostrorum consilio, à nobis requisiti & moniti ut intra certum terminum, sub poenis tunc expressis, nos, & sanctam Apostolicam Sedem plenè, & omni ex parte, in concessa sibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoscerent & reintegrarent, ac Ravennam, Cerviam, Ariminum, Faventiam, Sarsinam Civitates, cum oppidis, castris, terris, & districtu ipsarum, cùmque Casenaten. Forlivien. ac Imolen. territoriis, castris, oppidis, terris, & locis quæ occupabant, integrè & expedite, nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ, cujus juris esse noscebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quo minus illorum cives & habitatores, ad piæ matris suæ Rom. Ecclesiæ obedientiam reverterentur, omnes eorum fautores ab auxilii in talibus præstatione deterrendo, ita quòd requisitioni, monitioni, & mandato nostro hujusmodi non parentes, majoris excommunicationis sententia, de simili consilio, eo ipso innodati censerentur, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, per alium quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu cujuscumque facultatis, cuicumque pro tempore concessæ, absolvi non possent (quam quidem excommunicationis sententiam in hujusmodi non partitionis eventum, iteratis etiam vicibus aggravavimus) paternis monitis, & salutaribus jussis obsequi, prout debebant, indebitè recusantes, ceu qui juri proprio dissident, & superioris mandata contumaciter obaudiunt, ut quæ minus justè usurparunt, indebitè, etiam cum animarum suarum detrimento, retineant, ad prohibitum atque damnatum remedium confugientes, à requisitione, monitione, & mandato, ac sententiis, censuris, & poenis prædictis, nulla constitutionis Pii prædecessoris, hoc expresse vetantis habitatione, ad futurum Concilium, temerè, ut accepimus, provocarunt.

Bentivoli etiam Bononiæ occupatores, itidem appellarunt.

§. 3. Prout etiam perditionis filii, quondam Johannes Bentivolus, & ejus nati, cum eos à tyrannicâ oppressione dilectæ civitatis nostræ Bononiæ expellere decrevissemus, damnabiliter fecisse dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellasse & provocasse.

Et nonnulli præterea non contravenire, si actuali appellationi & scripturæ se non immiscerent.

§. 4. Nos igitur quàm detestanda sit perversitas attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, salubria decreta Patrum & superiorum jussa spernentes, inconsultè Christi tunicam scindere, ac etiam scissionis causam habere contendunt, & Ecclesiæ unitatem dividere, prædictæ sanctæ Sedis Apostolicæ principatum tollere, & contra tot Sanctorum Patrum, & sacrorum Conciliorum decreta, temerè & damnabiliter, magna audacia venire non erubescunt, & contrafacere non verentur, asserentes inter cætera, consulentes, persuadentes, determinantes, seu determinationi hujusmodi interessentes, sola consilii præstatione seu persuasione, deliberatione, aut determinatione, quòd aliquibus casibus à Romano Pontifice, seu ejus sententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari possit, dicta Pii prædecessoris constitutione non ligari,

Hic ideò Pont. hanc dubitationem submovet Pii II. Bullam extendit, & ejus defectus omnes supplet.

Alias addit pœnas.

Venetorum & aliorum appellationes nullas esse declarat.

Loca ad quæ contravenientes declinant interdicto supponit.

Derogatio contrariorum.

nifi in ipsa actuali appellatione, & illius interpositione, vel scripturæ compositione se immiscuerint, de cætero tali assertione se excusare, ac tale quid in posterum præsumere impunè valeant, opportunitatè immuni & periculoso morbo medelam adhibere volentes.

§. 5. Hac generali & in perpetuum valitura constitutione, ex certa nostra scientia, & potestatis plenitudine, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio promulgata; sancimus, constitutionem Pii prædecessoris præfatam, tam citra quàm ultra montes, & in ultramontanis partibus, quoad omnes, tam ecclesiasticas quàm sæculares personas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, universitates, communitates & collegia, congregationes & synodos, ac parlamenta, valuisse, valere & perpetuò valituram declaramus, cum suppletionem solemnitatis cujuslibet, etiam publicationis omiffæ (cujus in illa edenda vel publicanda defectus præterendi posset, quæ juxta illam fieri requirebatur) eamque ex præterito, nunc & in posterum inviolabiliter observari mandamus, ipsius violatores, cujuscumque dignitatis existant, pœnis & censuris in eadem expressis, quocumque tempore subjacere statuentes, contraria consuetudine, seu potius corruptela non obstante.

§. 6. Decernentes & declarantes ultra pœnas impositas (quas ipso facto dictos violatores & contravenientes incurere volumus) ipsos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis schismaticis, & inconfulitis tunicæ Domini nostri JESU CHRISTI violatoribus & dissipatoribus, ac de Catholica fide malè sentientibus, habendos & reputandos, pœnisque canonicis & legalibus contra tales impositis, subjacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipsasque etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurere volumus, cujuscumque conditionis existant, & gradus prærogativa fulgeant, qui in Senatu, consiliis, parlamentis, congregationibus etiam synodalibus & provincialibus, vel aliis quomodolibet, tacitè vel expressè, voce vel scripto, per se vel alium (cujuscumque timoris vel reverentiæ velamine, vel prætenfa excusatione, & superioris mandato non obstantibus) decreverint, consuluerint seu deliberaverint, vel aliorum dicta approbaverint, consilium aut vocem dederint, ut ad futurum universale Concilium, à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, contra prædictam constitutionem appellare liceat, possit vel debeat, dictas pœnas ad ipsos & eorum quemlibet contravenientem in præmissis, tenore præsentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate cessante.

§. 7. Etnihilominus provocaciones & appellationes, tam per Leonardum Ducem, Rogatos, Consilium & commune Venetiarum factas hujusmodi, quàm per quoscumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde secuta quæcumque (utpote contra Pii prædictam ac præsentem constitutionem attentatas) nullas, prout sunt, & invalidas; nulliusque roboris vel momenti fuisse, & pro tempore fore, auctoritate, scientia, & potestate similibus, statuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela, cassamus & annullamus.

§. 8. Et ultra supradictas pœnas (quas contra constitutionis hujusmodi violatores in suo robore permanere decernimus) loca quæcumque, ad quæ violatores ipsos declinare, & in quibus scienter stare permitti contigerit, ecclesiastico supponimus interdicto, decernentes illud, quamdiù ipsi violatores inibi scienter steterint, ut præfertur, & per triduum post eorum inde discessum, firmiter observari. Ac præsentem literas in quinterno Cancellariæ etiam describi mandamus.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, declarationis, mandati, statuti, decreti, voluntatis, extensionis, cassationis, annulationis, & suppositionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nono, Calendis Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Facultates & privilegia Commissariorum Fabricæ Sancti Petri Principis Apostolorum de Urbe.

Moderationem eorum attende in constitutionibus hic in Apostillis indicatis, & omninò in const. 3. Clem. VII. Admonet. ubi notabo, hic infra fol. 643.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis Christianidelibus præsentem literas inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Liquet omnibus Christianæ fidei cultoribus, beatum Petrum ab ipso Salvatore nostro Domino JESU CHRISTO Apostolorum principem fuisse constitutum, eique ligandi atque solvendi animas cœlesti privilegio traditam esse potestatem, cum ei dicitur, Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.

§. 1. Unde nos qui licet imparibus meritis ejusdem cœlorum clavigeri successores sumus, & ejus loco in sancta Dei Ecclesia residemus, considerantes quod diffusis per orbem terrarum Ecclesiis, ex injuncto nobis à Deo Apostolorum officio providere teneamur, ut Ecclesiæ ipsæ quæ domus Dei sunt in suis structuris & ædificiis non solum conserventur, sed etiam, si opus fuerit, reparentur, circa tamen Basilicam de Urbe ipsius Petri principis Apostolorum, majorem curam & diligentiam adhibere nos convenit, ut sicut ipse Beatus Petrus ab ipso Salvatore nostro Princeps Apostolorum est constitutus, ita etiam ipsius Basilica quæ non parva reparatione indiget inter cæteras Urbis & Orbis Ecclesias, congruentibus ac etiam necessariis ædificiis reedificetur, construat & amplietur, ac reedificata, constructa & ampliata conservetur.

§. 2. Et cum nuper ex præmissis & certis aliis rationabilibus causis, juxta nostri cordis desiderium ad dictæ Basilicæ restaurationem manus operarias apposuissimus, cognoscentes fabricam hujusmodi abque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perducere non posse, per quosdam primò universis Christianidelibus utriusque sexus, qui infra annum à die publicationis eorumdem computandum, in capsa ad si in dicta Basilica collocanda per seipfos mitterent, vel per alios mitti & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circa opus se personaliter exercerent, seu bonæ memoriæ Henrico Archiepiscopo Tarentino generali Thesaurario nostro, se ad piè erogandum aliquid ad opus ipsum juxta eorum piam devotionem efficaciter obligarent.

§. 3. Ut idoneum possent eligere confessorum, qui eos à certis tunc expressis casibus absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientie dumtaxat dispensare posset, concessimus facultatem.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. A. 6. die 1. Julii.

XXIII.

Edita An. D. 1510.

Petrus Apostolorum Princeps est.

Hic ideò Pont. ejus successores volens B. Petri Basilicam in Urbe, magnificentius reedificaret.

Pro subventionem Fabricæ, his qui infra annum operam, vel pecuniam darent vel promitterent, concessit facultatem.

Confessione eligenti, qui certis tunc expressis casibus eos absolveret.

1510.

Postea, ut huius concessionis, etiam Ultramontani participes essent, d. annum ad ejus beneplacitum prorogavit, & Commissarium in illis partibus deputavit, ad colligendas dictas elemosynas.

§. 4. Et deinde providè attendentes, difficile fore prædictas infra annum à die illarum publicationis ad notitiam Christianissimorum ultra montes consistentium, pervenire posse, ipsas per alias nostras literas, ad nostrum beneplacitum prorogavimus, & cunctorum Christianissimorum salutem, præcipuè illorum qui in viginti quinque provinciis, in quibus Vic. generalibus Ordinis fratrum Minorum de observantia nuncupatorum citra montes existit, juxta morem dicti Ordinis numerandis, & sub quibus etiam tota Italia, Sicilia ultra Pharam, Corsica, Creta, Cyprus, Rhodus, usque ad Hierosolimam, Dalmatia, Croatia, Bosnia, Ungaria, Austria, Bohemia, & Polonia, ac Insulae maris mediterranei continentur, degunt, affectantes, ac confiderantes, quod licet Christianissime hujusmodi in dictis provinciis & insulis habitantes, devotè cuperent dictarum indulgentiarum pro dicta Fabrica concessarum participes fieri, tamen quoniam ob locorum distantiam personaliter ad dictam Fabricam se conferendi, aut per alium pias elemosynas, pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habeant, paternè animarum suarum salutem, & dictæ Fabricæ opportuna subventioni consulere cupientes, exemplo ipsius Salvatoris nostri, qui ad diversas mundi partes, ad prædicandum Sanctum Evangelium, ut animas Patri lucrifaceret, suos Apostolos misit, quantum ex alto conceditur, Universis ejusdem Christianissimorum utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis & præminentie existentem, etiam Ecclesiasticis religiosis, ac aliis secularibus, per universas provincias & insulas prædictas constitutis, verè pœnitentibus & confessis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum nostrum, à publicatione priorum literarum nostrarum prædictarum in dictis provinciis & insulis faciendâ computandum, Ecclesias in dictis provinciis & insulis, quas quondam Hieronymus de Tornello, Ordinis fratrum Minorum de observantia nuncupatorum, professor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. generalis citramontanus tunc existeret, & cui propter vitæ integritatem curam indulgentiarum prædictarum in dictis provinciis & insulis singulariter commissimus, & quem ad hæc, ac infrascripta & alia tunc expressa peragenda, in dictis provinciis & insulis, nostrum & Apost. Sedis Nuncium & Commissarium ad dictum annum & beneplacitum fecimus, constituimus, & deputavimus, nominaret juxta eundem Nuncium & Commissarium, seu deputandi & deputandorum, aut subdelegandorum ab eo, providam ordinationem super hoc faciendam devotè visitarent, & in capis ad hoc in subsidium dictæ fabricæ, per Nuncium, seu Commissarium, aut deputandum vel subdelegandum prædictos, deputandis, juxta Nuncium & Commissarium, ac deputandorum vel subdelegandorum prædictorum, ordinationem & arbitrium, pias elemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dona ad animarum suarum salutem consequendam concessimus & indulgimus, prout in singulis literis prædictis, quarum tenores, ac facultates in præmissis eidem Hieronymo, etiam in forma brevis concessas, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis plenius continetur.

§. 5. Cùm autem dictus Hieronymus vita functus, & deputari ab eo in præmissis fidelem & sollicitam diligentiam & curam adhibuerint, & plenè eidem Fabricæ dictæ Basilicæ provifum non existit, ex piis fidelium subventionibus pro præmissis piè erogatis satisfactum non sit, neque satisfieri possit, propter ipsius Fabricæ quoddammodo intolerabilem impensam propterea necessariam, sed sint eorumdem & aliorum Christianissimorum pia suffragia plurimum opportuna.

§. 6. Nos cupientes prout nobis, & inter cetera nostra desiderabilia cordi est prædictæ Basilicæ

fabricam ad debitam perfectionem deduci, & de fidelitate, diligentia & sollicitudine in præmissis dilecti filii Francisci Zeni de Mediolano, d. Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum professoris, & provinciarum citramontan. dicti Ord. secundum illius Ordinem Vicarii generalis, propter ejus bonitatem & experientiam rerum in Domino plurimum confidentes, ipsum in dictis provinciis & insulis indulgentiarum hujusmodi nostrum & Apostolicæ Sedis Nuncium & Commissarium cum omnibus & singulis facultatibus & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibusvis quæstuaris, aliàs eidem Hieronymo quoad præmissa, etiam per literas nostras in forma brevis, etiam ultra in præsentibus contentas facultates auctoritate Apostolica, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus, ipsasque & omnes & singulas facultates eidem Hieronymo, & ab eo subdelegatis Commissariis in præmissis quomodolibet concessas, præfato Francisco Zeno Vicario generali, ejusque subdelegandis Commissariis concedimus.

§. 7. Et nihilominus universis Christianissimorum utriusque sexus, tam secularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta eundem Francisci Zeni Commissarii & Nuncii aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum seu subdelegandorum, ad eorundem providam ordinationem super hoc faciendam in capis ad hoc in subsidium d. Fabricæ per nuncium & Commissarium, seu deputandum vel deputandos, aut subdelegandum vel subdelegandos ab eis deputandis, juxta Nuncium & Commissarii, ac deputandorum & subdelegandorum prædictorum ordinationem & arbitrium, pias elemosynas effectualiter posuerint, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem consequantur.

§. 8. Et qui cùm præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenerint, ut idoneum possint eligere confessorem, presbyter secularem vel cujusvis Ordinis, etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eligentem delictis & excessibus, ac peccatis quibuscumque, quantumcumque gravibus & enormibus etiam Sedi Apost. reservatis casibus, ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incurfis, & quarum absolutio dictæ Sedi esset reservata (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falsificationis Bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum & censurarum occasione Aluminum Tulpæ nostræ, ac de partibus infidelium, ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum) incurfarum semel in vita, & in non reservatis casibus, totiens quotiens id petierint, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere, & Eucharistiæ Sacramentum, præterquam in die Paschatis, & in mortis articulo aliis anni temporibus ministrare, necnon per eos emissa vota quæcumque (ultramariño, ingressu religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum simonia in ordinibus vel beneficiis commissæ labe polluta, ad ipsum opus contribuentibus, super irregularitate si quam censuris hujusmodi ligati, Missas & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut aliàs divinis se immiscendo, seu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione vel aliàs indebitè occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ, contraxerint dispensare, eosque absolvere, omnemque inhabilitatis

1510.

Commissarium deputat cum eisdem facultatibus.

Elemosynasque elargientibus, plenariam peccatorum remissionem concedit.

Tu scias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, fuisse revocatas à Pio V. in ejus const. 30. Et si dominici. in Tom. 2.

Licentiamque eligendi confessorem qui absolvat &c. eidem impartitur.

Revocationem vide in const. 62. Pii IV. de commissio. & Clem. VIII. const. 115. Quæcumque, in Tom. 3.

Quo Commissario vita functo.

Hic idem Pont. alium

& infamiae maculam sive notam ex his provenientem abolere. Et ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Ecclesiastica, quae ex tunc eis de novo collocata censeantur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

§. 9. Necnon super male ablati incertis, vel per usurariam pravitate quaesitis, etiam certis, quae scenerator ab alio scenatore extorsisset, & quae ipse requisitus usuras restituere paratus non esset.

§. 10. Vel alicui privatae Ecclesiae deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesia de jure communi succedere posset.

§. 11. Ut etiam bonis quae ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes quibus restitui deberent ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam male ablata per eos non existant, seu illa ad eos pervenerint.

§. 12. Et similiter de his quae pauperibus & aliis piis locis, in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, relicta forent, tam pro praerito quam pro futuro temporibus, componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commissario seu deputando vel subdelegando ab eo dumtaxat, in capsis ipsis ponenda, a reliquorum sic relictorum & male ablatorum, ac per usurariam pravitate extortorum, seu quae ad eos alias pervenerint, & cui ea restituere debeant, dubitant, vel ignorant, ut praefertur, restitutione absoluti existant, & ultra restituere minime teneantur, eis concedere.

§. 13. Ac illa, quae ante publicationem dictarum nostrarum indulgentiarum inexacta, etiam si illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis quoquo modo, relicta, donata, & quae eis quovis modo obvenierint, necnon quae ab ipsis Ordinariis, vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta, ac etiam quae ante ipsam publicationem pro ipsis incertis, aut incertis personis & locis, non debeantur, sed post publicationem praedictam deberi coeperunt, etiam si ea Ordinariis, ut praemittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquam eis indebita per ipsum Commissarium, & delegandos ac subdelegandos ab ipso, nomine dictae Fabricae liberè exigi ac expeti, & assequi posse, & debere, etiam sub censuris Ecclesiasticis ac poenis pecuniariis, aliisque juris remediis opportunis; invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 14. Ac quoscumque qui ante aetatem legitimam ad sacros etiam presbyteratus ordines, absque aliqua dispensatione se promoveri fecerunt, & in susceptis ordinibus, etiam ministrarunt, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente affinitate & consanguinitate, aut cognatione, carnali vel spirituali, inter levatum & levantem, excepto simplici aut multiplici gradu, ac quoscumque, qui publice honestatis justitiae impedimento, seu alias quomodolibet impediti, matrimonium, scienter vel ignoranter, in quarto vel tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxissent, & carnali copula consumassent, si impedimentum hujusmodi in iudicium deductum non fuerit, vel scandalum generare non possit, ab excessu hujusmodi, ac excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, injuncta inde eis pro modo culpae poenitentia salutari, quae ad fabricam hujusmodi dirigatur, & quod de cetero talia non committant, nec committentibus praesentent auxilium, consilium, vel favorem, & alius quae de jure fuerit injungenda absolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo si contracto similiter remanere, liberè & licite valeant, prolem susceptam ex hujusmo-

di matrimonio si qua sit, & suscipiendam, legitimam decernendo, in foro conscientiae dumtaxat, quoad alios, quam quoad illos, qui in tertio vel quarto consanguinitatis gradu existente, matrimonium contraxerunt, ut praefertur, quos in utroque foro absolvi, & matrimonium de novo etiam publice contrahere posse volumus; & cum eisdem promotis super irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus ministrare possint, dispensare.

§. 15. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, monasteriorum, & Ecclesiasticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset.

§. 16. Et bona omnia, ac quaecumque legata & alias quomodolibet, etiam hereditatis titulo pro male ablati restitutione relicta haecenus, & quae relinqui & largiri contigerit in futurum, durante deputatione Nuncii & Commissarii per praesentes facta, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis, & quae durante hujusmodi deputatione sicut quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quod propter ipsorum absentiam merita ab eis notitia haberi non possent. Ac etiam quae restitutioni subjacerent, sed in eis vel ad eas personas quibus illae fieri deberent, receptio non competeret.

§. 17. Necnon quaecumque in testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, pro Redemptione captivorum, etiam si B. Mariae de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captivorum Ordinibus, & Sanctae Eulaliae Barchinon. relicta fuerint, ac hereditates & bona decedentium ab intestato clericorum & laicorum, etiam indulto Apostolico, aut aliis ad Redemptionem praedictam captivorum dedicata pertinere deberent, facultate Nuncii & Commissarii concessa hujusmodi durante.

§. 18. Necnon omnes & singulas pecunias, & res alias quae in prandis & conviviis, ac publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & statuto, seu consuetudine in quibusvis locis exponi consueverint, & facultate Nuncii, & Commissarii hujusmodi durante exponi deberent, ad Fabricam hujusmodi applicamus, & sub restitutione bonorum Ecclesiarum, monasteriorum & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis in Fabricam hujusmodi convertenda, ipsos sic ea tenentes ab ulteriorum eorum restitutione liberè absolvere, & quod illa retinere liberè possint in posterum eis etiam concedere.

§. 19. Ipseque Nuncius & Commissarius, & quibus vices suas, in genere vel in specie, duxerit committendum, possint dubietates quascumque, tam super qualitate personarum, quibus facultas eligendi confessorem concedi possit, etiam si comprehendantur communia Civitatum, Universitates, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quae & illorum singulares personae absolute a praemissis, vel aliquo praemissorum, ac dispensatione super eis, vel aliquo eorum indigerent, quam caetera alia dubia decidere, & summam pecuniariam pro consequenda indulgentia hujusmodi & aliis praemissis limitare & taxare.

§. 20. Ac facultatem eligendi confessorem hujusmodi concedere, ac quascumque indulgentias, tam a nobis, quam a praedecessoribus nostris, & a Sede praedicta, vel ejus auctoritate quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus etiam nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, & aliis piis locis, Universitatibus, Con-

Facultatem eidem Commissario componendi super male ablati incertis, vel prave quaesitis. Debitis Ecclesiae cui Romana succederet Ecclesia. Rescindendis, cujus persona ignoratur, vel dubia est. Legatis, locis, vel personis incertis.

Inexactis ante publicationem Bullae, etiam Ordinariis donatis, &c.

Facultatem eidem Commissario concedit dispensandi in multis casibus. Sed recordare quod hujusmodi facultates revocatae sunt, ut proxime adnotavi.

Compellendique cum occupatoribus bonorum Ecclesiasticorum aut beneficiorum.

Relictis pro male ablati, vel piis locis aut personis incertis, vel ignorantibus, vel bonis restituentibus, cui receptio non competit.

Relictis pro redemptione captivorum vel propterea debitis.

Rebus exponendis in conviviis, ac publicis spectaculis, tempore festivitatum.

Declarandi etiam dubietates circa praemissa exoriantur.

Dandi facultatem eligendi confessorem, & suspendendi priorum locorum indulgentias.

1509.

Tu recordare quod hæc revocata fuerunt, ut superius tibi indicavi.

fraternitatis cuiuscumque qualitatis & ad quemcumque usum, etiam laicorum & clericorum institutis, & singularibus personis, etiam plenariis in vita, ac quascumque facultates quibusvis personis, cuiuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore aut Legationis fungentibus super præmissis, vel aliquo præmissorum hæcenus concessas, præterquam ratione sustentationum pauperum, & miserabilium personarum in Parisien. & S. Jacobi de Galicia, ac Portugallæ Regnis hospitalibus degentium, quas quoad illorum usum in provinciis, in quibus dicta hospitalia respectivè sita sunt, secundum Cancellariæ nostræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas & Hæreticos concessas, etiam quascumque clausulas præservativas adversus revocationes & suspensiones earumdem in se continentes, quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commissario præfato, vel deputandis, vel subdelegandis ab eo videbitur opportunum suspendere; quas omnes & singulas nos præsentibus ad dictum beneplacitum nostrum suspendimus, & suspensas fore decernimus & declaramus. Prohibentes omnino quæstas quascumque illarum occasione fieri solitas.

§. 21. Ac mandantes universis & singulis locorum ordinariis Abbatibus, & aliis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, vel præeminentiæ existant, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipso facto incurrendis, ne publicationem & prædicationem dictarum nostrarum indulgentiarum, & suspensiones aliarum huiusmodi in eorum Ecclesiis, civitatibus, diocesis, ubi & quoties opus fuerit faciendam incurrendis, & aliquid prætextu publicationis petere, & etiam à spontè offerentibus recipere & exigere, aut in præmissis vel circa ea fraudem aut dolum committere, neque procurantes huiusmodi indulgentiarum participes fieri, & sua pia suffragia erogare ab huiusmodi eorum proposito, in toto vel in parte, directè vel indirectè, tacitè vel expressè retardare, aut per se vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæstas, aliquibus quæstoribus alicujus Ordinis, vel Religionis, aut fraternitatum, vel hospitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in scriptis concedere. Quinimodò quæstos, omnes & singulos quos in eorum jurisdictione repererint, cum eorum rebus & bonis que dictæ Fabricæ applicata esse decernimus, & ad Cameram Apostolicam fideliter deferri mandamus, retinere valeant, nec modo aliquo audeant aut præsumant, per se vel alium, dispensatos, aut illos cum quibus præsentium vigore ab ipso Commissario vel delegandis aut subdelegandis prædictis contingerit dispensari, molestare, vel impedire, aut pœnas aliquas pro casu in quo, ut præfertur, dispensatum fuerit ex statuto, vel ex consuetudine exigere. Quæstoribus verò supra nominatis sub similibus pœnis inhibemus, ne quæstas modo aliquo facere præsumant, nevé bona ipsorum, per præfatum Commissarium, aut delegatos vel subdelegatos, etiam vigore aliarum literarum nostrarum eorum exigentibus demeritis arrestata, applicata & à prædicta Fabrica vendita, sibi modo aliquo vendicare, vel ab emptoribus vel detentoribus, aut Commissario delegatis vel subdelegatis prædictis repetere. Ac sub similibus sententiæ & pœna mandamus quibuscumque prædicatoribus verbi Dei, quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, ut requisiti à præfato Commissario, vel delegandis vel subdelegandis ab eo præfatos Christianos ad contribuendum dictæ Fabricæ exhortentur, & à præmissis Commissario, vel delegandis, aut subdelegandis præfatis admoniti, à prædicationibus, diebus quibus dictæ indulgentiæ & suspensiones ab ipsis, vel die ipsorum commissione publicantur abstineant.

§. 22. Liceatque nihilominus Commissario, & delegandis aut subdelegandis prædictis, præmissa omnia & singula, etiam omnibus & singulis præ-

dictis sub eisdem pœnis, totiens quotiens eis, vel eorum alicui visum fuerit opportunum mandare & injungere, necnon juramenta quæcumque à quibusvis laicis utriusque sexus, de stando in aliqua societate, fraternitate, vel numero personarum, & de solvendo ratam aliquam, in perpetuum vel ad tempus occasione fraternitatis, societatis, & numeri ratione dictarum indulgentiarum, privilegiorum, & quæstarum quomodolibet præstita relaxare, & eosdem ab illis absolvi. Contra dictos quoslibet & rebelles, etiam per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, compescere & compellere, & processiones publicè ad effectum præmissum fieri, & populum pro huiusmodi operibus peragendis ad sonum campanæ convocari facere, & à censuris & pœnis prædictis satisfactione prævia absolvi, & illas remittere, ac suspensiones huiusmodi indulgentiarum relaxare. Quodque etiam transumptis & confessionalibus in dictis provinciis, insulis & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuncium & Commissarium, vel deputandos aut subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus, atque volumus & mandamus.

§. 23. Et ut animarum salus eo votius procuretur, quò magis aliorum egent suffragiis, & quò minus sibi ipsis proficere valeant, auctoritate præfata, de thesauro & Matris Ecclesiæ animabus in purgatorio existentibus, quæ per charitatem ab hac luce Christo unitæ decesserunt, & quæ dum viverent sibi, ut huiusmodi indulgentia suffragaretur meruerunt, paterno compatiens affectu, quantum cum Deo possumus succurrere cupientes, de divina misericordia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus & concedimus, ut si qui parentes, amici, aut cæteri Christiani pietate commoti, pro ipsis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eisdem secundum divinam iustitiam debitam retentis, durante commissione Nuncii & Commissarii ad onus Fabricæ huiusmodi aliquam elemosynam juxta Mundi & Commissarii, ac deputandi & subdelegandi ab eo quibus vices suas commiserint ordinationem, eroga-verint, ipsa plenissima indulgentia, per modum suffragii animabus ipsis in purgatorio existentibus, pro quibus dictam elemosynam piè erogaverint, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione suffragetur. Ac omnes & singulos Christianos utriusque sexus, tam Ecclesiastici quam regulares & sæculares de sumis potestatis plenitudine & liberalitate, qui manus adiutrices ad opus Fabricæ huiusmodi porrexerint, ac omnes & singulos eorundem parentes defunctos benefactores, qui cum charitate decesserunt, in omnibus precibus, suffragiis, elemosynis, jejniis, orationibus, missis, horis canonicis, disciplinis, peregrinationibus & cæteris omnibus spiritualibus bonis quæ fiunt & fieri poterunt in tota universali sacrosancta Ecclesia militante, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum fiant.

§. 24. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, &c. Verùm quia difficile foret, &c. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. Romæ die undecima Januarii, Pontificatus Nostri Anno septimo.

Homicidæ & aliorum rei criminum, quorum pœna in Provincia Marchiæ esset capitalis vel sanguinis, non audiantur, nisi prius in carceribus constituti. Et homicidæ attingentes annum xx. pro majoribus xxv. habeantur.

1509.

delegandi &c.

Repeto advertenda esse, quæ superius tibi indicavi.

Inhibitio contra quoscumque d. Commissarii perturbatores, & alii questionibus licentiam dantes. Ad hoc vide quæ supra proximè tibi dixi.

Declaratio, quòd prædictæ indulgentiæ suffragentur animabus in purgatorio existentibus.

Recordare iterum quòd ut superius dixi sunt revocata.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. An. 7. die 11. Jan.

XXIV.

Hec Bulla in prima ejus parte, extensa est ad omnes causas, in quibus venit infligenda pena corporis afflictiva, & tam ad condemnatos quam ad condemnandos in toto Statu Ecclesiastico, ut infra in Pii IV. const. 52. Et si cuncta, in Tom. 2. fol. 71. ac Pii V. constit. 40. Licet aliis. Quo vero ad secundam partem, fuit ampliata ad attingentes annum xv. ut in d. const. Pii IV. qua loquitur contra condemnatos in contumaciam. Et à Sixto V. pariter fuit extensa ad fautores bannitorum in sua const. 6. Hoc nostri, ubi plenè dicam in Tomo 2.

Edita An. D. 1510.

JULIUS EPISCOPUS, &c.

Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiscopo Avinion. Provinciae nostrae Marchiae Gubernatori. Venerabilis frater, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus constit.

Ide digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo praecipue annis citra, in ista nostra Provincia Marchiae Anconitanæ perpetrata ex eo praesertim, quod ipsi tam atrocis criminis rei, per procuratores defendi solent, & plerumque subdolis cavillationibus absolvi, quod etiam tam à nobis, quam ab antecessoribus nostris Romanis Pontificibus, per commentitias & minus veras narrationes, ac etiam sub praetextu obtenta pacis, literas in forma Brevis per Cancellariam, & absolutionem sententiarum, ac processum desuper habitorum impetraverunt. Quo exemplo plerique ad hujusmodi homicidia perpetranda procliviores redduntur, adeo ut non tantum in privatos, & inimicos homines, sed in fratres, & alios propinquos, Praetores, & Officiales populorum, & (quod non minus grave est) à sacerdotibus manus impias non abstinent.

Delati in Provincia Marchiae de crimine cuius poena sit capitalis vel sanguinis, non audiantur extra carceres.

§. 1. Nos igitur, qui eandem nostram & Sanctae Romanae Ecclesiae peculiarem Provinciam paterna charitate prosequimur, ejusque quietem, & incrementum desiderantes; attendentes quod ex facilitate veniae, frequentius hujusmodi homicidia committuntur, salutarèque remedium his rebus adhibere volentes. Hac firma, stabili, incommutabili, perpetuòque duratura constitutione sancimus, & decernimus, ut nullus in causa criminali, ex qua capitalis, vel sanguinis, vel alia quævis gravior arbitrio judicis poena infligenda esset, maximè in causa homicidii, per procuratorem, excusatorem, defensorem, vel ut quemlibet de populo, quovis pacto admittatur; nec pater pro filio, nec Abbas pro Monacho, nec Praelatus aut dominus pro subdito, vel contra, audiatur, nisi reus se ipsum prius in carcere constituerit.

Et ex causa auditi semper ad carceres revocari possint.

§. 2. Et si fortè Judex aliqua ratione inductus, ad excusandum rei hujusmodi absentiam vel innocentiam, vel aliam ob causam, aliquem ex praedictis duxerit admittendum, possit in quocumque iudicii statu, & instantia causae, etiam ad conclusionem deductae, ac etiam si post sententiam reus supplicavit, & in carcere constitutus innocentiam suam patefacere veller (nisi fortè extaret Statutum in loco, quod contumax habeatur pro confesso, quo casu non audiatur nisi ex liquidissimis probationibus constet Judici, praetensum reum non commisisse maleficium, super quo habitus fuit pro confesso, in factae confessionis statutariae) hujusmodi criminis reum, aut conventum, coram se ad comparandum personaliter vocare, & tamquam veritatis conscium in carceribus audire, quod si fortè venire distulerit, processus, & sententia pro ipso reo lata & inde secuta quaecumque, etiam Fisco, vel parte non agente (nullius sint roboris aut momenti, prorsusque pro infestis habeantur, quinimò reus poenis juris, & constitutionum dictae Provinciae, quemadmodum ante processum & sententiam hujusmodi erat, sit obnoxius; quaecumque ipsius Provinciae consuetudine, quae corruptela dici re-

ctius potest, non obstan. quod ipsum volumus extendi ad causas criminales praedictas, tam in Curia Maceraten. quam in aliis locorum Provinciae tribunalibus, in quacumque instantia, etiam per appellationem pendentes.

§. 3. Dictae praeterea constitutioni, & sanctioni adjicimus, quod si quis, à nobis, vel Sede Apostolica, vel à Legato de latere pro tempore dictae Provinciae, vel Camerario nostro, homicidii veniam, & remissionem, sententiarum & processuum desuper habitorum abolitionem, cancellationem, cassationem, in integrum restitutionem, seu in primum statum repositionem impetraverit, etiam si in literis super hujusmodi absolutione confectis, certae scientiae, & proprii motus, aut quavis alia insolitae clausulae fuerint; teneantur & debeant literas ipsas, Legato seu Gubernatori, seu Locumtenen. seu Rectori vel cuicumque ipsius Provinciae Praesidi exhibere; illisque exhibitis, de earum veritate, vel subreptione docere; ipsèque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus assignan. vel superioris arbitrio datis fidejussoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitime, ac narrata in Brevibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & facilius inducen. verificare & super subreptione, vel obreptione impetratae gratiae, in iudicio stare. Quibus non observatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remissionem sententiarum, & processuum desuper habitorum abolitionem, & cancellationem, & cassationem, restitutionem in integrum, seu in primum repositionem, pro nullis, nulliusque stabilimenti habendas esse, reosque ipsos juris, dictarumque constitutionum poenis adstrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratiis, & Brevibus non obstan. Et non solum remissiones deinceps facien. sed etiam literas Apostolicas, in forma Brevis, aut alias jam obtentas, quae nondum effectum cancellationis, & cassationis sortitae fuerint, sub eadem forma & praesenti constitutione nostra pariter comprehendi.

§. 4. Statuimus insuper quod nec aetas minor annis 25. homicidas ipsos excuset, & homicida sic delinquens, qui 20. annum suae aetatis attigerit, habeatur, & reputetur pro majore in omnibus praemissis delictis. Nec propterea poenis juris & constitutionum, vel statutorum eximantur vel liberentur, nec apud Judicem minoris aetatis hujusmodi consideratio alicujus sit momenti. Decernentes irritum, & inane quicquid contra praemissa, seu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam à de latere Legato, seu quovis alio dictae Provinciae Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet aliam dispensationem omnium & singulorum praemissorum, in posterum contigerit attentari, sine nostra expressa licentia, quae in scriptis ostendi possit. Nec literas Apostolicas à nobis vel Sede Apostolica praedictas pro tempore conceden. contra praemissa aut eorum aliquod, cuiquam suffragari volumus, nisi per trinas literas interpellare emanatas, huic nostrae constitutioni in specie, de verbo ad verbum, & specialiter fuerit derogatum, illasque contra mentem nostram, & dictae Sedis fore concessas, ex nunc, prout ex tunc declaramus.

§. 5. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & statutis, etiam comprehensis in volumine Constitutionum, bonem. Agidii Cardinalis Sabinen. dictae Provinciae Legati. De procuratoribus etiam in criminali causa admitten. vel non à dicta Sede confirmatis, de quorum tenore, specifica, & individua, specialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, ceterisque in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

§. 6. Postremo, ut hujusmodi nostrae constitutionis, decreti, & voluntaris nulla deinceps allegare possit

Gratiati de homicidio debent coram Praeside comparere & gratias iustificare. Ad hoc vide const. 27. Pii IV. Nuper. in Tomo 2. fol. 42.

Homicida attingens annum 25. habetur pro majore. Tu amplia ut in rub.

Derogatio contrarium.

Jussio publicandi hanc Bullam.

igno-

1510.
& 1511.

ignorantia, volumus has nostras literas per totam ipsam provinciam publicari, easque inter alias ipsius Provinciae Constitutiones, locorumque statuta conscribi, & in earum Constitutionum volumine redigi, prout tibi ab ipsis publicari, conscribi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apostolicis, & dictae Provinciae Constitutionibus, & sanctionibus contra homicidas, eorumque receptatores, & defensores editis, quibus nihil intendimus derogare, in suo robore permanfuris.

Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesima nona Decembris, millesimo quingentesimo, decimo, Pont. Nostri Anno octavo.

XXV.

Anathematizatio haereticorum, & aliorum contravenientium contentis in ista constitutione, quae bulla in Cena Domini nuncupatur.

Ad haec vide aliorum Pontificum hac eadem die Cena Domini editas Bullas, quas indicabo in conslit. 63. Pauli V. Et attende etiam notas ibi ponendas, huic quoque conslit. non incongruas. Vide in Tomo 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Consueverunt Romani Pontifices praedecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianae, & ipsius unitatem, quae in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium principaliter consistit, & sanctam fidelium societatem ab offensione servandam, arma iustitiae per Ministerium Apostolatus in praesenti celebritate exercere.

§. 1. Nos igitur vetustum & solemnem hunc morem sequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte Omnipotentis DEI, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli, ac nostra, omnes haereticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passagenos, Viclestas, seu Usitas, Fraticellos, de Opinione nuncupatos, & quoscunque alios haereticos quocumque nomine censeantur; ac omnes fautores, receptatores, & defensores eorumdem.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, Latrunculos maritimos, & alios, qui Mare nostrum, a Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo depraedari, mutilare, interficere, ac rebus eorum spoliare haecenus praesumpserunt, & praesumunt, ac omnes receptatores eorumdem, ac eis auxilium dantes, consilium, vel favorem.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in Terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

§. 4. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios Bullarum, seu litterarum Apostolicarum, & supplicationum, gratiam vel iustitiam continentium, per summum Pontificem vel Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S. R. E. de mandato ejusdem summi Pontificis signatarum; aut sub nomine ejusdem summi Pontificis, seu Vicecancellarii, vel gerentium vices praedictorum signan. supplicationes easdem.

§. 5. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christi nominis inimicis, quibus Christianos impugnant.

§. 6. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impediennes, seu invadentes victualia, seu alia ad usum Rom. curiae necessaria adducentes, vel ne ad Romanam Curiam ipsa adducantur, vel deferantur impediunt, seu perturbant, & qui talia faciunt, vel defendunt cujuscumque Ordinis,

praeminentiae, conditionis & status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana praesulgeant dignitate.

§. 7. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui jurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habeant, in eadem Curia morantes, eos terminare propria capiunt, spoliant, detinent, aut ex proposito deliberato verberato, mutilare, vel interficere praesumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

§. 8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes temere mutilantes, vulnerantes, interficientes, capientes, carcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, eorumque mandatores.

§. 9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, quascunque personas, Ecclesiasticas vel saeculares, ad Romanam Curiam super eorum causis & negotiis recurrentes, illa in eadem Curia prosequentes, aut procurant, negotiorumque gestores, Advocatos, vel procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Judices, super dictis causis, seu negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant.

§. 10. Ac illos, qui ne literis & mandatis Apostolicae Sedis, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum ejusdem, gratiam vel iustitiam concernentes, decretisque super illis, & rejudicata, processibus & executorialibus, non habito prius eorum beneplacito, & assensu, ne pareatur; neque Tabelliones & Notarii literarum & processuum, executiones, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti cuius interest tradere, sub gravissimis poenis prohibere, statuere, seu mandare. Quivè in animarum earumdem periculum, se à nostra & Romani Pontificis pro tempore obedientiam pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere praesumunt. Quivè jurisdictionem, seu fructus ad Ecclesiasticas personas pertinentes usurpant, vel arripiunt, vel qui per se vel alium, seu alios directè vel indirectè praedicta exequi, vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium vel favorem praestare non verentur, cujuscumque praeminentiae, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, fuerint, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia praesulgeant dignitate.

§. 11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes, seu capientes & detinentes, seu depraedantes, romiperas, & peregrinos ad Urbem, causa devotionis, seu peregrinationis recedentes ab ipsa, vel in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 12. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel per alium, seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter praesumunt, in totum, vel in partem, Altam Urbem, regna Siciliae, vel Trinacriae, Insulas Sardiniae, & Corsicae, terras, circa Pharum, Patrimonium B. Petri in Thusciam, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venasinum, Sabinen. Marchiam Anconitanam, Massam Trebariam, Ramandiolam, Campaniam & Maritimam Provincias, illorumque terras, & loca, & Terras specialis commissionis Arthulphorum, Bonontien. Ferrariensis. Beneventan. Perusii, Avenionen. Civitatis Castellii, Tudertii, & alias Civitates, Terras & Loca, vel jura, ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantes & pertinentes, & adherentes, ac fautores & defensores eorum seu in his dantes eisdem auxilium, consilium, vel favorem.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, eis, vel eorum alicui, vel ali-

Jurisdictionem in Curia usurpantium, & degentes in ea ostenduntium.

Praelatos carcerantium & offendentium eorumque mandatores. Recurrentes ad Romanam Curiam aut in ea litigantes offendentium.

Impediennes executionem litterarum Apostolicarum.

Romipetas & Peregrinos impediendum.

Civitates S. R. E. aliave loca invadentium.

Derogatio quorumcumque privilegiorum aut aliorum obstantium.

Dat. P. An. S. die 29. Dec.

Edita An. D. 1511.

Causa ob quam singulis annis Romani Pontifices publice haereticos excommunicant.

Excommunicatio omnium haereticorum, ipsorumque fautorum.

Piratarumque maritimum.

Pedagia nova imponendum, vel prohibita exigent. Falsificationem litterarum Apostolicarum.

Arma & alia deferentium ad Christiani nominis inimicos.

Victualium delationem ad Urbem impediendum.

quibus, cujuscumque ordinis, status, gradus, vel conditionis, dignitatis, vel præminentie fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, seu quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, sub quavis forma vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitate eorum mentionem; necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quæ contra nostros processus hujusmodi, ac sententias, quominus includantur in eis se juvare valeant & tueri, & quæ, quoad hoc penitus tollimus, & omnino revocamus. Et à quibus quidem sententiis, nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus absolvi possit; nec etiam tunc, nisi de stando S. R. E. mandatis, satisfactione, vel sufficienti cautione præstitis, etiam prætextu confessionum, seu quorumvis facultatum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quòd sola signatura sufficeret concessæ, & quævis derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, & insolitæ apparent, quibusvis personis cujuscumque præminentie, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quavis alia præfulgeant dignitate, religiosi, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & Militiarum, Hospitalibus, Confratribus, & Universitatibus concessarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quas concedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem qui contra tenorem præsentibus talibus vel alicui eorum seu aliquibus absolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis & anathematizationis sententia innodamus, eisque prædicationis, lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones, officia, interdictimus, prædicantes, & declarantes aperte, transgressoribus & contemptoribus prædictis nos gravius contra eos spiritualiter & temporaliter prout expedire cognoverimus processuros. Et nihilominus quicquid egerint absolvendo, aliàs nullius sint roboris vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 14. Ut autem hujusmodi nostri processus, ad communem omnium notitiam deducantur; chartas seu membranas processus continentes eisdem, in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & Joannis Lateranensis de Urbe, affigi, seu appendi faciemus, qui processus ipsos suo quasi sonoro præconio, & patulo iudicio publicabunt; ut hi quos processus hujusmodi contingunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætere, seu ignorantiam accusare; cum non sit verisimile, quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Et in cæteris aliis locis.

§. 15. Verum ut præsentibus literæ, ac omnia & singula in eis contenta, eò magis fiant notoria, quo in plerisque Civitatibus & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientie præcipiendo mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præsentibus literas postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, saltem semel in anno, aut pluries, prout expedire viderint; in Ecclesiis suis, dum major in eis populi multitudo ad divina convenerint, solemniter publicent, & ad Christianifidelium mentes deducant, & declarent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.
Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1511. Calen. Martii, Pont. Nostri Anno octavo.

Reintegratio Congregationis Monachorum S. Bernardi in Italia Ordinis Cisterciensis, ab Alex. VI. instituta, in Provinciis Hetruria, & Lombardia, Regularis observantia. Ordinationeque circa electionem ac munus Prælatorum ejusdem Congregationis.

Quoad ejusmodi ordinationes, alias habet sanctiones Greg. XIII. & Six. V. indicatas supra in const. 7. Alex. VI. Plantatas, ubi plene in Tomo 2. notavi, fol. 458.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1511.

Procemium.

EX paternæ charitatis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum & personarum præsertim Religiosarum, paci & concordie consuli possit, & ea quæ super his, pro concordia & pace eorum providè facta fuisse dicuntur, ne in recidivæ contentioni scrupulum relabantur, sed firma & illibata persistant, cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus.

Refertur tenor constit. Alex. vi. cit. in rubr. qui Congregationes Tuschiæ & Lombardiæ universat.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, & Monasteriorum Cisterciensis Ordinis, Congregationis Lombardiæ, Regularis observantia, nobis nuper exhibita petitio continebat; Quod orta dudum inter ipsos ex una, & Abbates, Prælatos & conventus Monasteriorum dictæ Congregationis Tuschiæ, etiam dictæ Regularis observantia, super eo, quod postquam scilicet. rec. Alexander Papa VI. Prædecessor noster, quasdam suas literas earumdem Tuschiæ & Lombardiæ Provinciarum &c.

Omittitur residuum relationis Bullæ Alex. VI. quia ipsam habes fol. 458.

Et quòd idem Alex. d. unionem revocavit, & deinde eadem unio revocata fuit ut in capitulis subsequ.

§. 2. Idem prædecessor ad supplicationem pie mem. Pii Papæ III. etiam prædecessoris nostri, tunc in minoribus constituti, & S. Eustachii Diaconi Cardinalis, & Congregationis S. Bernardi in Italia, ac bonæ mem. Jo. Baptiæ tt. SS. Joannis & Pauli Presbyterorum Cardinalium, totius Ordinis ejusmodi Protectorum, nonnullis Monachis Congregationis Tuschiæ procurantibus per alias suas literas priores literas prædictas, Tuschiæ & Lombardiæ Provinciarum & Congregationum unionem, ac ex illis sic invicem unitis, Congregationem Monasteriorum & Conventuum dicti Ordinis in Tuschiæ & Lombardiæ Provinciis existentium S. Bernardi in Italia hujusmodi creationem, necnon omnia & singula decreta, statuta, & ordinationem in illis contenta revocaverat, & cassaverat, & annullaverat, ac viribus evacuaverat, ipsamque Congregationem S. Bernardi in Italia dissolverat, & quamlibet earumdem Congregationum, quoad Monasteria, loca, Monachos, & personas, privilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monasteriorum & locorum quorumlibet unionem eis respectivè factas in pristinum & eum statum in quo ante unionem hujusmodi quomodolibet existebant, restituerat & reposuerat, ac plenariè redintegraverat, in Romana Curia orta fuisset materia quæstionis, & coram certo causarum Palatii Apostolici Auditore, forsan aliquandiu pependisset, præfati Abbates & Prælati suadentibus venerabilibus fratribus Raphaële, Episcopo Portuen. Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Francisco Basilicæ xij. Apostolorum Presbytero Cardinali nostris, Congregationis Sancti Bernardi in Italia hujusmodi Protectoribus, pacem & concordiam inter eosdem Abbates, Prælatos & Conventus vigere cupientes, ad infra scriptam devenerunt concordiam, videlicet.

§. 3. Quòd causa ipsa à dicto Auditore advocaretur, & lis hujusmodi penitus extingueretur, ac literæ revocationis, creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi hujusmodi in pristinum & eum statum in quo ante illarum revocationem erant restituerentur, cum infra scriptis tamen conditionibus, & declarationibus, videlicet.

Quod Bulla Alex. VI. super d. unionem sit restituta.

1511.

Quod Capitulum alter-
natis vicibus
in Provinciis
Tusciae &
Lombardiae
celebretur,
ut hic.

Quod electio Prae-
torum fiat
juxta formam
hic traditam.

Ad hoc vide
etiam Greg.
XIII. const.
54. Roma-
nus Tom. 2.

Quod praefi-
dens Capitu-
li alternatim
ex dd. Pro-
vinciis eli-
gatur.

Latius vide
in d. const.
Greg. XIII.
Quid Visita-
torum ele-
ctio eorum-
que munus.
Hoc vide in
Greg. const.
54. praecit.

S. 3. & sequi.
Monialium
visitatio spe-
ctat ad eor-
um Provin-
ciae Visitato-
res.

Hic disponit
etiam Greg.
XIII. ibidem
S. 22. Sed
postea curam
Monialium
huic Congre-
gationi
abstulit in
alia ejus con-
stit. quam
praetermissi,
ut hoc so-
lum conti-
nentem.

Quod Prio-
res hic enun-
ciati in Capi-
tulo vocem
habeant.
Vide d. const.
Greg. XIII.
in Tom. 2.

Quod pro-
fessi de una
aliam Provin-
ciam non
transiant.
Approbat
idem Greg.
XIII.

Quod Mona-
stera refor-
manda regan-
tur per Mo-
nacho sine
Provinciae.

§. 4. Quod dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Provinciis celebrari debeat, videlicet uno anno in uno Monasterio unius Provinciae videlicet Tusciae, alio vero anno in alio Monasterio videlicet Lombardiae, celebrari deberet. Et Praesidentis Capituli, illius Provinciae in qua celebraretur Capitulum esse non posset, & duo scrutatores & septem Definitorum ex unaquaque Provincia, per Praelatos & Visitatores jam absolutos, & Discretos uniuscujusque dictarum Provinciarum separatim eligi, ipsique quatuordecim Definitorum sic electi totam Congregationem S. Bernardi Italiae hujusmodi repraesentarent, & gesta ac terminata per duas partes omnium Definitorum firma & valida essent, ac si per omnes facta & gesta fuissent.

§. 5. Electiones vero Praelatorum & Visitorum uniuscujusque Provinciae, quae per duas partes ex tribus omnium Definitorum illius Provinciae, cujus Praelatus electus fuerit, valida existant. Ac quod discreti illi dumtaxat qui sacerdotes essent per sortem eligere possent, praeterquam in proximo futuro Capitulo, in quo unaquaque Provincia in electione Discretorum hujusmodi, sive per electionem, sive per sortem, suas ordinationes quoadmodum illos eligendi, dumtaxat servare, & ad futurum Capitulum hujusmodi habentes vocem in Capitulo tantquam Praelati hac vice dumtaxat accedere possint.

§. 6. Quodque unus praesidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Provinciis, videlicet uno anno de una, & alio de alia Provincia hujusmodi eligi, per duas saltem partes omnium quatuordecim Definitorum hujusmodi.

§. 7. Duo vero Visitatores ex unaquaque Provincia eligi, qui Monasteria Monachorum Congregationis visitare deberent, hoc modo videlicet. Visitator Provinciae Tusciae dignitate vel professione major, cum juniori Provinciae Lombardiae illius, & major Visitator Provinciae Lombardiae, cum juniori Visitatore Provinciae Tusciae illius Monasteria visitare.

§. 8. Monialium vero Monasteria per Visitatores Congregationis Provinciae cujus illa fuerint, visitare, & tam illa quam Monachorum Monasteria, quae de praesenti reguntur, per quamlibet Congregationem praedictarum, etiam si literae Apostolicae super illis adhuc obtentae non fuerint, perpetuo per Monachos expressè dictum Ordinem professos, & Moniales professas, illius Congregationis cujus illa existerent regebantur, & gubernabantur, in futurum similiter regi deberent.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales ac alii Clerici saecularis Monasteria etiam aliorum Ordinum in commendam obrinentes, Monachos dictarum Congregationum in eorum Monasteriis, ut ibidem perpetuo remaneant, & divina officia celebrent, certam partem fructuum suorum Monasteriorum, pro eorum sustentatione assignanda introduxerant, & cum eisdem Monachis certas conventiones fecerant, & super aliquorum praemissorum confirmatione literae à Sede praefata adhuc obtentae non fuerunt, quod tam Priores praedicti in eorum Monasteriis, juxta conventiones hujusmodi existentes, etiam si dictae literae confirmationum obtentae non sint, quam Cistelli & Bonifolati Monasteriorum membra dicto Monasterio Septimi existentium Priores, licet non sint Praelati, ad Capitulum unà cum illorum Discreto accedere, ac in electionibus vocem, unà cum aliis Praelatis & Discretis aliorum Monasteriorum habere deberent, ac si ipsi Priores Praelati essent.

§. 10. Quodque Monachus in una dictarum Provinciarum professus, ad aliam dicti Ordinis Provinciam transire non posset, nisi forsitan ob ejus demerita, vel ob gratiam, & ad instantiam petentis.

§. 11. Monasteria quae in posterum reformari contingeret, ac illius Provinciae cujus dicti Septimi & Claravallis Monasteria respectivè existunt, secundum quod illorum alteri magis propinqua essent, & super illius Congregationis Provinciae Monachos

regi & gubernari deberent.

§. 12. Et si contingeret per hunc Praesidentem ad quem una cum Visitoribus Praelatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monachorum deputatio, ac illorum Monasteriorum receptio & acceptatio, an Praelatorum & Visitorum privatio pertinet, quod infra annum aliqua electio seu deputatio, aut receptio vel privatio fieri deberet, quod Praesidens & Visitores tunc in Provincia Tusciae, praemissa, seu aliquid praemissorum sine tunc Abbatis Septimi interventu, etiam si ex Visitoribus praedictis non existat, & si tunc Praesidens unus ex Visitoribus, hujusmodi esset, absque Abbatis Monasterii S. Bartholomaei Ferrarici, dicti Ordinis interventu, id facere & expedire non posset. Et econtra Praesidens pro tempore unà cum Visitoribus praedictis, omnia & singula quae infra annum in Provincia Lombardiae fieri deberent, per ipsum tunc Praesidentem, & etiam unà cum Visitoribus praedictis, & absque dicti Abbatis Monasterii Claravallis tunc existentis, etiam quod ex dictis Visitoribus non esset, & si forsitan Praesidens seu aliter ex Visitoribus hujusmodi esset, sine Abbatis Monasterii S. Ambrosii Mediolanensis ejusdem Ordinis assensu, seu interventu fieri non possent, ex tunc saltem duae ex tribus eorumdem partes, praemissa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius sive subrogatus ex eadem Congregatione in cujus locum eligeretur, esse deberet. Si vero praesidens electio vel privatio, aut desuper literarum Apostolicarum totam Congregationem concernens impetratio infra annum fieri deberet, illa per tunc Visitatores, unà cum Septimi & Claravallis hujusmodi Abbatibus expediri possent & deberent. Ac Procuratores seu Provisores in dicta Curia Romana nomine dictae Congregationis pro tempore existentes, ad Capitulum personaliter accedere, & in illo vocem habere, ac si Praelati essent, si id per Definitorum esset ordinatum.

§. 13. Quodque privilegia quae post hujusmodi Congregationum separationem earum alteri sub particulari expressione per Sedem Apostolicam concessa forent, utriusque etiam Congregationi reintegrata suffragari deberent, in omnibus & per omnia, ac si eidem Congregationi reintegrata, si à principio concessa fuissent, illis omnibus gaudere deberent.

§. 14. Quodque literae Apostolicae tam dissolutionis dictarum Congregationum, quam alias per quamlibet ex dictis Congregationibus contra praemissa, seu praemissorum aliquod, aut alias in praedictis Congregationibus S. Bernardi in Italia hactenus impetratae, quam etiam literae prioris unionis (quo tamen ad dictas censuras contra exprimentes votum suum in Praesidentium, Definitorum & aliorum Praelatorum electione dumtaxat inflictae illis alias in reliquis salvis praemissis modificationibus in suo robore permanentibus) essent nullae, irritae, & caesae, & nullius roboris vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis. Et si aliqua in futurum de novo emergent inter partes & Congregationes praedictas, semper aequalitas servaretur, & de similibus ad similia prout in aliis Capitulis supra dictis, procederetur.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Praelatorum & Conventuum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut praemissis omnibus per eos ad praedictorum Praelatorum persuasionem, factis & gestis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicae confirmationis adicere, ac alias super his opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 16. Nos igitur qui inter personas quaslibet Ecclesiasticas, praesertim sub Regulari observantia degentes, pacem & tranquillitatem vigere sinceris exoptamus affectibus, Abbates, Praelatos & Conventus praedictos, ac eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis &

1511.

Hoc idem
centuit ipse
Greg. XIII.
jam citatus
in c. 28.
Quae sit au-
thoritas Prae-
sidentis, circa
electiones &
privaciones
Monacho-
rum &c.
Ad hoc vide
d. const.
Greg. XIII.

Quod privilegia etiam
uni Congre-
gationi con-
cessa, alteri
fiant com-
munita.
Approbat
Greg. XIII.
jam citatus.

Quod literae
contra praemissa ob-
tentae nullae sint,
unà cum cen-
suris jam in
unione inflic-
tis, contra
exprimentes
votum suum
in electione,
&c.

Congrega-
tiones praedictae sup-
plicatur pro
eorum Cap-
itulorum
unionis con-
firmatione.

Idem hic
Pontifex ea
confirmat.

pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac causam hujusmodi ad nos harum serie advocantes, & litem ipsam penitus extinguentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordiam prædictam, ac prout illam concernunt, omnia supradicta, præterquam introductionem & assignationem fructuum pro mensa eorundem Monachorum, quatenus alias auctoritate Apostolica approbata non fuerint, & inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplementus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, illaque inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 27. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac statutis, & consuetudinibus; Monasterii, Ordinis, ac Congregationis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1511. Nono Cal. Apr. Pont. nostri Anno octavo.

Contrariis derogat.

Dat. P. An. 8. die 24. Mart.

XXVII.

Indictio Sacri Oecumenici Concilii Lateranensis Quinti, pro die 19. mensis Aprilis Anni 1512. Et damnatio Conciliabuli Pisani.

Concilium istud Lateranense (quod ad diem 3. Maii prorogatum fuit ab istomet Pontifice) absolvit, & confirmavit Leo X. ut infra à ejus const. 17. Constituit. Damnationem verò specialem d. Conciliabuli Pisani, edidit hic Pont. infra in const. 31. Cùm inchoatam, ubi singula in hac Bulla contenta iterato approbavit.

Edita A. D. 1511.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Sacrofanctæ Romanæ Ecclesiæ Martyrum sanguine consecratæ, magistræ Fidei, veritatis alumnæ, omnium errorum expertis, unice & immaculatæ, divina institutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonumque omnium testimonio, Ecclesiæ unum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini superna dispositione præidentes, circa Religionis Christianæ puritatem, ipsiusque unitatem, pacem, & tranquillitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput CHRISTUM videlicet, cujus vices in terris gerimus, principaliter tendit, divisionem ovilis nostri ex alto commissi, in illoque schisma, per quod Ecclesia scindi & scandalizari, grexque dominicus nobis creditus turbari quoquo modo possit, quantum cum Deo possumus, prohibentes, ac damna & scandala, quæ exinde evenire possent, enervantes, ac palmites futuros infructuosos succidere, & quoscumque aliter quam per ostium ad ovile ingredi cupientes, ac à via Domini, postquam illam semel cognoverant, retrocedentes, ad semitam veritatis reducere, vulpeculasque ex vinea ejusdem Domini, per Ministerium summi Apostolatus etiam expellere desiderantes, de opportuna provisionis remedio providemus, aliisque ordinamus & mandamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Hic Pont. Bononiam proficiscitur pro recuperandis nonnullis terris S. R. E. sed quidam Cardinales ab eo discedunt, & Florentiam primo, ac deinde Papiam se conferunt.

§. 1. Sanè non sine gravi animi nostri molestia percepimus, quòd quidam S. R. E. Cardinales, qui nobiscum dum versus civitatem nostram Bononiam, pro recuperatione nonnullarum terrarum S. R. E. etiam cum nostra Curia personaliter accederemus, pro recuperandis terris hujusmodi, venire simulaverant, ex nostra licentia ab Urbe recedentes, Florentiam diverterunt, ibique se continuerunt, etiam postquam nos eos per dilectum filium nostrum Franciscum tituli S. Clementis presbyterum Cardi-

nalem tunc in minoribus constitutum, Episcopum Concordien. Datarium nostrum, ac per literas nostras ad nos tunc Bononiæ existentes vocari feceramus, licet se venturos obtulissent, nihilominus factore zizaniam fœminante, per quem morum subversio in Clero & Populo frequenter obrepit, tamquam membra insana, sine causa legitima à suo capite recedentes, armis, satellitibusque stipati, imò in seipsis armis assumptis, & pro sacerdotalibus vestibus thoracem induiti, & gladiis armati, Papiam se contulerunt.

§. 2. Quo cùm pervenissent, stimulo conscientie, ut credimus, agitati, per internuncios, perque Regionum Oratorum intercessionem, reditum ad nos postularunt, & pro desertionis venia supplicarunt, quam benignè obtulimus. Sed ipsi qui nobis ex officio tanquam Consultores assistere, neque sine licentia à nobis, & nostra Curia, veluti corporis membra abesse debuissent, ausi tamen sunt, os in cælum, ac spiritum blasphemiam, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium transcendere, ut se similes Altissimo constituant, Pontificalem auctoritatem nostram sibi ipsis adscribere satagentes, convenientes ut locusta acephali, aggressi sunt sine Romani Pontificis auctoritate Oecumenicum generale, atque universale Concilium convocare, locum Concilii, & tempus indicare, & valvis Ecclesiarum, ac aliis publicis locis per publica instrumenta etiam falsa, indictmentem hujusmodi affigere & publicare, eisdemque instrumentis falsis, publicè atque impudenter uti, quosdam S. R. E. Cardinales sui propositi socios, in eorum præsenso edicto falso declarando, qui tamen & publicis & privatis scripturis, eorum propriis manibus scriptis, se illis in hujusmodi proposito, neque verbo, neque scripto unquam junxisse, seu quomodolibet consensisse protestati sunt, nosque ac venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales, ac alios tunc expressos vocare & requirere, ut per nos vel alios ad hujusmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarent, asserentes decernium post ultimum universale Concilium, etiam contra constitutionem Concilii Constantien. quæ incipit, Frequens, jam dudum effluxisse, & nos illud convocare neglexisse, maximè cùm juravissetis, & voluissetis illud post biennium à creatione nostra tenere, tempusque pro homine interpellare, neque credendum fore nostra auctoritate & voluntate Concilium futurum, & cùm de gravibus criminibus notoriis durantibus, universalem Ecclesiam scandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilii Congregationem non attingere, sed secundo loco ad Cardinales, qui Pontifici in negligentia non adhæserunt, convocationem Concilii spectare. Ac ut hujusmodi eorum convocationem & conventiculum honestare viderentur, eisque auctoritatem adjicere, hoc idem ferè per omnia per quosdam assertos procuratores clarissimorum in Christo filiorum nostrorum Maximiliani Romanorum Imperatoris electi, & Ludovici Francorum Regis Christianissimi Principum, sub eisdem datis, modo & forma, & similibus schedulis, præter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum, ut rationabiliter credi debet, fieri & publicari procuraverunt, & ordinaverunt.

§. 3. Sed hæc ut falsa, ficta, commentitiæque sunt, & non ex zelo charitatis, & religionis, sed odii fomite & inimicitie procedentia, ita omnibus Principibus, necnon Christianis fidelibus cupimus nota fieri, quis enim tanti erroris particeps est, qui nos de negligentia erga convocationem Concilii redarguere possit; cùm nihil nobis per ultimos undecim annos, quibus Cardinalatus officio functi sumus, magis cordi fuerit, quam celebrari videre generale Concilium, & Ecclesiæ Romanæ Statum in melius reformari. Quid enim sæl. record. Alexandro Sexto Romano Pontifici prædecessori nostro, magis nos odiosos fecit, nisi studium, & cura generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra, marique

Et sine ipso Pontifice, Concilium generale prætextibus hic expressis convocant.

Verum tamen hi prætextus falsi ostenduntur.

jacitavit.

jaetavit, cum nobis idem Alexander praedecessor
esset infensus? Quid toties Alpes transcendere, tran-
salpinas Gallias peragrarer per aetna, nives, & gla-
cies compulit, nisi quod nitebamur, ut a Romano
Pontifice Concilium indiceretur, convocaretur &
celebraretur? Nota recensemus, & Principibus
Christianis apertissima, imò illis ipsis, qui nos,
& Fratrum nostrorum Collegium criminantur, du-
dam plenèque comperta. Quare si ante acta vita
ratio, apud prudentes, de praesenti & futuro vita
rationem facit, nulla subest ratio, cur dicti Cardina-
les, qui a nobis recesserunt, desperent nos factu-
ros, quod tam longo tempore, tam ardentè, &
non sine vita discrimine, fieri desideravimus & stu-
duimus. Aperiant oculos cordis, & odii obstacula
rescent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua
facie promiserimus, ut dicunt in nostra ad Pontifi-
catum assumptione, juraverimus & voverimus, ge-
nerale celebrare Concilium, quoniam nostrae pro-
missioni interfuerunt. Certè palpabunt nos non sola
voce, non simulatè, sed in cordis simplici veritate
id egisse, quod praedicant; Quòd si ea quae dixi-
mus attendere nolunt, examinent & inspiciant om-
ne studium in Pontificatu nostro circa praemissa.
Nonne omnes Principes Christianos, qui ad obe-
dientiam ex more praestandam miserunt Oratores,
admonuimus de celebrando generali Concilio, de-
que expeditione in perfidos Turcas conciliariter de-
cernenda, assumentia, & prosequenda? Nonne pri-
mò Pontificatus nostri toto biennio, Christianos po-
tentatus pacare studuimus, ut conciliatis animis,
Concilium iniretur? Quid ultra facere debuimus,
aut potuimus, ad restituendum Ecclesiae pacem,
quod omiserimus, Novit ipse Cardinalis, qui edi-
cti seu indictionis hujusmodi, & contentorum in
ea, se aurigam proficitur; & * clavi moderatorem
praedicat, quidnam a nobis habuerit in mandatis,
cum ad Romanorum Imperatorem electum, per
universam Germaniam, illum nostrum & Sanctae
Sedis Apostolicae Legatum misimus. Communicet
illa fratribus suis, qui cum illo sentire videntur, pro-
ferat monita in scriptis illi tradita, certo certius,
& luce meridiana clarius erit, hanc indictionis ne-
gationem de celebrando a nobis Concilio, ne-
dum levem & inanem, sed falsam, irrationabilem,
impossibilemque fuisse. Nulla nostra culpa, neque
S. R. E. Cardinalium dilata est generalis Concilii
indictio, convocatio, & celebratio. Distulit hac
infelicitas temporum, quae sub eodem Alexandro
praedecessore nostro vexare cepit Italiam, & adhuc
vexare non cessat, & instans necessitas recuperandi
terras & jura ejusdem Romanae Ecclesiae. Nam pro-
positum nostrum semper ad Concilii celebrationem
promptissimum, atque intentissimum fuit. Quare
spiritum diffidentiae deponant, & ita hujusmodi ca-
lumniae auctores, reversi ad cor, mordere desinant
pastorem & patrem animarum suarum. Desinant
etiam calumniari fratres suos, ejusdem Romanae
Ecclesiae Cardinales.

§. 4. Quòd si tam ardentè illis cordi est, se cap-
put, & auctores generalis Concilii constituere,
quid ad hanc rem factò opus sit, prius discant. Re-
volvant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas
Pontificum, & antiquum morem indicendi, &
convocandi & celebrandi Concilium, traditiones
& leges super his editas a Patribus inspiciant, vide-
bunt hujusmodi Concilia a solis Rom. Pontificibus
esse indicta, & aliter indicta rata non fuisse.

§. 5. Quòd verò attinet ad constitutionem Con-
cilii Constantien. quae incipit. Frequens hujusmo-
di, ea octuaginta annos servata non fuit, & si ser-
vata fuit, teste pia mem. Eugenio Papa IV. etiam
praedecessore nostro, ac sacrorum Canonum san-
ctionibus, ex causis praedictis eam licuit nobis trans-
gredi, & quòd fortius est, stante legitimo impedi-
mento de quo supra, eam locum non habere, certo
certius est.

§. 6. Votum autem, & juramentum, quòd ex
praedictis causis de jure nobis transgredi licuisset,

transgressi non sumus, quandoquidem legitimo im-
pedimento detenti, non potuimus observare, &
quia votum & juramentum quantum ad hanc ma-
teriam attinet, in foro conscientiae versantur, de æ-
quitate canonica purgatio morae semper admittitur.

§. 7. Desinant nobis & fratribus nostris S. R. E.
Cardinalibus negligentiam impingere, quae, ut praer-
mittitur, nulla fuit, & si qua fuisset, ipsis cum
Alexandro praedecessore praefato & nobiscum ma-
nentibus, multò magis impurari posset.

§. 8. Quòd autem docentes juxta Prophetas lin-
guas suas loqui mendacium, & contra divinum
praecceptum adversus Principem populi sui maledi-
centes, confingunt in nos crimina, & ea quidem,
ut afferunt, durantia, gravissima, notoria, scanda-
lizantiæque universalem Ecclesiam, dicuntque pro-
pterea, negligentibus aliis S. R. E. Cardinalibus,
ad eos devolutam Concilii congregandi facultatem,
non miramur, quoniam teste Hieronymo, schisma-
tici, cum dubitant causas damnari, in contumelias
profiliunt.

§. 9. Dicant praedicti, nomine tantum Cardina-
les, Dathan, & Abiran, Acaciumque & Dioscorum
representantes, tenebrarum filii, numquid Summo
Pontifici spectet & pertineat congregare Concilium,
etiam si de sua causa agatur? Legant ultra antiquos,
gesta Constantien. Concilii, in quibus se potissimum
fundant, ut ex eis, tamquam Judaei ex propriis Co-
dicibus confundantur, reperient Joannem XXIII.
de cujus potissimum causa agebatur, Concilium
Constantiense hujusmodi indixisse.

§. 10. Cum ergo Concilium praedictum congre-
gare parati simus, satis constat dolosas eorum lin-
guas locutas fuisse mendacium. Sed si haec omnia
cessarent, stantibus impedimentis praedictis, in qua
negligentia dici possunt esse fratres S. R. E. Cardina-
les hujusmodi, non requisiti ad Concilium con-
gregandum, ita ut ad paucissimos Roman. Pontifi-
cum culpa, ambitioneque infensos, schismaticos,
ac extra domum Dei positos, potuerit potestas uni-
versalis Ecclesiae devolvi, imò potius ab eis usur-
pari.

§. 11. Adjicimus ergo nunc hujusmodi potestatis
abusum ostendere trium mensium, & quatuordecim
dierum ab eis tempus, in suo, ut volunt, edicto
seu convocazione assignatum, & ad œcumenicum
Concilium congregandum, hoc tam brevi tempo-
ris spatio poterit nationibus Christianis à Mediola-
no remotissimis, legitime innotuisse? Poterunt-ne si
innotuisset in termino, dicecesanas, & metropoli-
tanas Synodos convocare, celebrare, & perficere?
Poterunt-ne qui venturi decernerentur ad tantum
iter necessaria conquississe? Poterunt Principes, ac-
cedere volentes, populis sibi subditis, & status sui
securitati bene consuluisse? Poterunt quos mittere
decreverint Procuratores, aut Oratores, plenè in-
formatos mittere? Vix cursor expeditus, trium
mensium, & semispatio ire, & redire posset, sine
sarcinis. Unde, & quo, ipsi graves viros, & multa
secum impedimenta trahentes, sine quibus venire
non possunt, putant, imò decernunt, accedere
posse, & oportere? Quare si nihil aliud indictio-
nem Concilii, quam attentarunt in tempore praer-
fixo, accedendi impossibilitas ipsa penitus enervat.

§. 12. Sed si possibile fuerit, & aliqua ratione
decreturn, hoc ipsum Concilii tempus, loci ratio
indictionem ipsam nullam facit, locus Concilii
commodus esse debet & tutus. Quis ignorat, quòd
dolenter dicimus, Urbem Pisas, propè quatuordecim
annos continuos obsessam durissimè fuisse, & ad
eam desolationem bello redactam, ut rarissimæ do-
mus integris parietibus in illa consistant, & ferè
nullae sint, quae contignationibus, & solaris muni-
antur? Habitarent-ne ibi S. R. E. Card. Patriar-
cha, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Principes
seculares, vel oratores eorum, Communitatum
item nuncii? Habitarent-ne Doctores celeberrimi,
tam divini juris quam humani, ruinosas domos,
civitatèque penitus desolatam, pro celebrando

Negligenti-
que hujus Pa-
pa, non jure
praetenditur.

Maledicta
perperam in
eum profere-
ntur.

Ad ipsum ete-
nim spectat
convocare
generale
Concilium
quamvis de
ejus causa
agatur.

Ad supra-
dictosque Car-
dinales nullo
pacto haec
potestas de-
luta fuit.

Nec termi-
nus ab eis as-
signatus ac-
cedendi ad
Concilium,
competens
judicari
potest.

Nec civitas
Pisana, locus
commodus
Concilii ge-
neralis co-
gendi esse
dignoscitur.

* Clavium.

Indictio ge-
neralium
Conciliorum
ad Romanum
tantummodo
Pont. verè
spectat.

Constitutio
Concilii
Constantien-
sis, non obli-
gavit, stanti-
bus Papae le-
gitimis im-
pedimen-
tis.

Et nec vo-
tum nec ju-
ramentum.

œcumenico Concilio? Numquam talibus in locis scriptum est Concilium generale fuisse celebratum. Revolvantur omnes Conciliorum œcumenicorum historiae, apparebit patribus nostris, sanctis sanè & prudentibus viris pro celebrando Concilio, ante omnia cordi fuisse. Eligere civitatem amplam, ædificiis accommodatam, salubris aëris, fertilis soli, convehendis comœdationibus facilem, quæ omnia si Pisis adesse quispiam affirmaverit, ruinæ civitatis, ædificiorum rudera, villarum & vinearum everfiones redarguent sic dicentem.

Neque tutus.

§. 13. Hæc tamen si Pisis essent integra, ut non sunt, neque affirmari possunt sine impudentia, quomodo est ad Pisas tutus accessus, vel in ea mansio, cum omnis Tuschia arma nunc tractet, & nos pro pastorali, quod gerimus officio, nil magis premat, quàm Florentinos & Senenses, inter quos fremit bellum, ne se armis invicem impetant, continere? Fidem de re hac facere possunt plerique Christiani Principes, à nobis sæpius, & instantius requisiti, suam per literas, & nuncios, auctoritatem, & gratiam interponere, ut si inter se hi populi pacem habere noluerint, per inducias saltem ab armis abtineant.

Et sic indictio prædicti Concilii à Cardinalibus, ante dictis præsumpta est & nulla.

§. 14. Igitur cum ex præmissis, & aliis etiam notissimis causis, accessus ad Pisas, vel ibi mansio secuta habenda verisimiliter credi non possit, cum civitas ipsa desolatione, habitationibus pro Concilio non sit fulta, cum ager vastitate sit desolatus; cum tempus in edicto, seu indictione præfixum sufficere non possit, & terminus assignatus ab illis temporari pro generali Concilio celebrando dari solito non respondeat, cum in super indictentes nulla sint auctoritate suffulti, & si quam habere possent, illa ut decuit, & fieri oportuit, imò debuit, non sint usi, cum edictum ipsum, seu convocatio de falsitate se convincat.

Hæc itaque Pontifex prædictam Concilii Pisanæ indictionem damnat & reprobat. Quinimo iterum damnavit infra in constit. 31. Cum inchoatam.

§. 15. Nos considerantes, quanta cum difficultate, & temporis diuturnitate, prædecessores nostri præfati, in eorum Conciliis celebratis, præfatas hæreses, & schismata, etiam aliquando Imperiali majestate adjuvante sustulerunt, quòdque illa in totum extinguere nequiverunt, cum eorum aliqua, (quod dolentes referimus) usque ad hodiernum diem in sua pertinacia perdurent, quàmque calamitosa fuerint Prælati, & omnibus Christianis schismatibus temporibus, supradicta omnia tamquam perniciosissima schismatum, atque errorum seminaria, quæ aliquandiu conniventibus oculis toleravimus, expectantes eorum ad cor reversionem, ob Christi charitatem, zelumque domus suæ, dissimulare ulterius non valeamus, timentes nobis impropere illud Hieremias *; Non ascendistis ex adverso, neque opposuistis vos murum, pro domo Israël. Verentes etiam ne figmenta, errorisque prædicti, Christiani minus eruditorum mentes aliquo infidelitatis laqueo involvant, apud quos sæpè, ut inquit Origines in Cantica, pulchriora videntur mendaciorum sophismata, quàm documenta veritatis. Et ne error cui non resistitur, approbari videatur, & veritas, Deique causa, & jura defensa opprimantur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem sanctæ R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorundem Cardinalium consilio, & unanimi consensu, ac de Apostolica potestatis plenitudine, prædictas indictionem, convocacionem, & publicationem assertas, schismaticæ conventiculæ, synagoga Satanae, & Ecclesiæ malignantium per Nathan, & Abiran auctores schismatum, eorumque socios, & alias supradictas, procuratorio nomine dictorum charissimorum filiorum nostrorum Maximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludovici Francorum Regis Christianissimi, Illustris Principum, factas, indictas, & publicatas, omniæque & singula in eis, & qualibet earum contenta & inde secuta quæcumque, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis & insertis haberi volumus, tamquam à non habentibus facultatem, & ex minus

* Ezech.

legitimis causis, ac incongruis terminis, & loco, nulla, irrita & inania, non legitime, sciendum, & scandalizandum universalis Ecclesiæ unitatem facta, ne cancerosus morbus invalescat, reprobamus, revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, revocaturque irrita, cassa, reprobata, & annullata haberi volumus, ac prout sunt, nullius roboris vel momenti fuisse, & esse decernimus & declaramus.

§. 16. Districtius sub excommunicationis, anathematis, & maledictionis aeternæ, ac dignitatum & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, sæcularium vel regularium, feudorum, indultorum, privilegiorum, concessionum, facultatum, & gratiarum privatorum ipso facto, infamiae, & aliis in universalem Ecclesiam scandalizantes, & schisma in ea, discordiamque suscitantes, eisque consilium, auxilium, vel favorem præstantes, tam à jure, quàm alias promulgatis, & indictis penis inhibemus. Necnon eisdem Cardinalibus, qui à nobis recesserunt, ut præfertur, ac omnibus, & singulis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, Ordinis, qualitatis, conditionis, præminentiae, auctoritatis, & nobilitatis existentibus, & quacumque Ecclesiastica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primatiali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, seu sæculari, Regali, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus, & præminentis fulgentibus, & quos ab omni vinculo juramenti, conventionis, obligationis, & promissionis per eos forsan factarum, propterea absolvimus & liberamus, ac absolutos, & liberatos fore nunciamus, ne indictionibus, publicationibus, & convocacionibus prædictis, omnibusque aliis, & singulis, vel eorum aliquo, per reprobos, aut alios præfatos, vel eorum aliquem, ut præfertur, factis, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, seu quovis quæsito colore adhæreant, accedant, intersint, obediant, assistant, consilium, auxilium, vel favorem præstent, aut quomodolibet intendant, ut pessima facta* suis erroribus confusa, tamquam nebula dissolvantur, etiam inhibemus.

Conciliabulique prædicti, vel alterius auctores, complures, & factores poenis alligat.

* Secta.

§. 17. Omniæque & singula civitates, terras, & loca quæcumque ad quæ perversa Concilia, seu potius Conciliabula, schismaticas conventiculas, synagogas, ac Ecclesias malignantium hujusmodi indictentes, & eis adhærentes, obedientiam, consilium, auxilium vel favorem aliquem ut præfertur, præstantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia, seu Conciliabula, aut Ecclesias malignantium hujusmodi, celebrari vel coadunari, & congregari contigerit, Ecclesiastico subijcimus interdicto.

Loca etiam in quibus Conciliabula fieri, vel eorum auctores, &c. declamare contigerit, Ecclesiastico supponit interdicto.

§. 18. Et nihilominus bonam intentionem nostram exequi volentes, ut antiquæ hæreses, quæ in diversis Christianorum partibus nondum extinctæ sunt, & pessimum noviter pullulans schisma extinguantur, reformationisque morum, tam Ecclesiasticorum, quàm sæcularium personarum, quæ de jure vel consuetudine, reformationi vel determinationi Concilii subijcuntur, bellorumque imminentium seditioni consulatur, unicuique quod suum est reddatur, justitia & pax se invicem osculentur, Christianique fideles in pace, & unitate, in Dei nomine, non ex passionum privatarum fomite, quæ, ut ex gestis diversorum Conciliorum apparet pessimos effectus parere consuevit, congregati ad faciendum expeditionem contra infideles jam Regnum Siciliae infestantes, meliora ac nobiliora loca Christianorum occupantes, præsertim Hierusalem matrem nostram antiqua Christianorum negligentia deperditam, facilius, & promptius intendant. In nomine sanctæ, & individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, qua in terris fungimur, de simili eorumque fratrum consilio, & assensu, œcumenicum universale & generale Concilium, in Alma Urbe nostra communi omnium patriæ, loco aptissimo, & tutissimo, apud Lateranum, ubi plurima Concilia per antiquos patres nostros habita fuerunt, & Altissimi

Sacræque œcumenici Concilii Lateranense Romæ celebrandum, & pro die 19. Aprilis 1512. inchoandum indicit.

mus Petri Sedem collocari voluit, literatorumque, & peritorum numerus copiosus habetur, post festum Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI proximè futurum, inchoandum Anno Domini 1512. die Lunæ 19. mensis Aprilis, quæ erit feria secunda post octavam ejusdem Resurrectionis celebrandum, & ut sequitur, auctore Domino finendum, nunciamus, convocamus, statuimus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc novem mensium præfixionem, pro sacro Concilio generali celebrando, ex tot longinquis mundi partibus venturis, fortassis non sufficere, & de brevitate notari posse ad tantam rem peragendam, præsertim cum à Sanctis Patribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, assignato tempore ad similia generalia Concilia congreganda non respondeat, qui nunquam minùs quam annum ad hoc inchoandum assignasse reperjuntur. Sed quia ad Christianissimum Regem prædictum, & quosdam alios Principes de inchoando generali Concilio in tempore præsentibus inserto, literas dedimus, & insuper ne volentibus nos, & venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales calumniari, anam daremus, si longius tempus statuissemus, visum est nobis hunc terminum assignare.

Prelatos omnes & alios monet, & ad d. Concilium convocat.

§. 19. Insuper præfatis, & aliis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Monasteriorum Abbatibus, & Prælatibus, præsertim sub vinculo juramenti ad visitandum certis temporibus limina Apostolorum Petri, & Pauli, etiam tempore suæ promotionis adstrictis, & obligatis, non obstantibus quibusvis concessionibus, privilegiis, & indulgentiis, eis, eorumque Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, per dictos prædecessores nostros, aut nos concessis, confirmatis, & innovatis, quæ pro expressis habentes, ex certa scientia, & plenitudine præmissis, cassamus, irritamus, & annullamus, omnibusque aliis Ecclesiasticis, vel sæcularibus, etiam Regibus, & Principibus, cæterisque personis, quæ de jure, vel consuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum solent intervenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitime docere teneantur, per se, vel alios idoneos Nuncios, procuratores, vel oratores, legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliisque de jure, vel consuetudine, aut aliis, non accedentibus ad generale Concilium indictum pœnis, mandamus, ut ad ipsum Concilium Lateranense accedere, & usque ad dicti Concilii conclusionem, & dissolutionem, per nos vel auctoritate nostra fiendam, in dicta Urbe morari debeant.

Imperatorem, Reges & alios Principes hortatur, ad favendum venientibus ad d. Concilium.

§. 20. Necnon charissimos in CHRISTO nostros, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electum prædictum, cæterosque Christianorum Illustr. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute sanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, ut opem, & adhibeant efficaces, quod omnes, & singulæ, tam Ecclesiasticæ quàm sæculares personæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominis consistenti, quæ in generalibus Conciliis, de jure, vel consuetudine interesse consueverunt, ad Concilium Lateranense hujusmodi cessante impedimento prædicto accedant, postpositis odiis, conciliatis animis in Spiritu sancto, non autem passionibus repleti, veramque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Ecclesiæ exaltationem, unitatem, & reformationem, schismatum verò, & hæresum totalem extirpationem, fideliumque prædictorum pacem, & salutem concernunt, charitate muniti intendant.

Securitatem omnibus venientibus, eorumque familiaribus concedit.

§. 21. Et ne ad tantum laudabile, & necessarium opus accedere debentes, aliquibus de causis seu figmentis, ac accessu ad dictum Concilium Lateranense, quomodolibet retrahantur, omnibus, & singulis, in Congregationibus Conciliorum generalium adesse solitis, & ad dictum Concilium Lateranense venientibus, eorumque servitoribus, & familiaribus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel nobilitatis existentibus, Ecclesiasticis, & sæculari-

bus, pro se, & bonis eorum quibuscumque per civitates, terras, & loca terrestria, & maritima dictæ Romanæ Ecclesiæ subiecta, ad Concilium Lateranense ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea morandi, & liberè consistendi, & ab ea quotiens videbitur recedendi, etiam post quatuor menses post dicti Concilii Lateranensis conclusionem, & dissolutionem, liberum, tutum, & securum saluum conductum, ac plenam, & omnimodam securitatem de consilio, & potestate præmissis damus, & concedimus, aliisque salvos conductus, & securitates habere cupientibus, dare pollicemur, eosque benigne, & charitative tractabimus, & suscipiemus.

Officialibus suis omnibus observantiam d. securitatis præcipit.

§. 22. Mandantes sub indignationis nostræ, & aliis arbitrio nostro infligendis pœnis, omnibus, & singulis gentibus nostris armigeris, equestribus, & pedestribus, ac arcium nostrarum Castellanis, civitatum, terrarumque & locorum dictæ Ecclesiæ subiectorum Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatenentibus, Potestatibus, officialibus, & vassallis, ut non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus Imperialibus, statutis quoque & * consuetudinibus municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, quæ salvo conductui, & securitati præmissis in aliquo derogare, seu illos quomodolibet impedire possent, etiam si talia forent, de quibus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per generales clausulas id importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illarum omnium tenores, præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur pro expressis habentes, venientes ad Concilium Lateranense hujusmodi, liberè, tutè, & securè transire, morari, & recedere permittant, & permitti faciant, ne tantum tamque laudabile, & necessarium Concilium Lateranense distrahatur, & ut ad illud venientes, tutè & in pacis tranquillitate vivere, dicere, & expedire valeant, quæ Omnipotentis Dei honorem concernunt, totiusque Ecclesiæ sanctæ Statum.

* Constitutionibus.

§. 23. Decernentes nihilominus irritum, & inane, quicquid contra indictionem Concilii Lateranense, per nos indicti hujusmodi, seu ad impedimentum, præjudicium, aut dilationem ejusdem, per schismaticam conventiculam, & Ecclesiam malignantium prædictas, seu quemvis alium, quavis auctoritate, quovis ingenio, aut quæsito colore scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans contrarium huic bullæ apponit.

§. 24. Insuper ut præmissa omnia, & singula, ad omnium ad quos spectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniumque quæ in præsentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nulliusque præmissorum ignorantiam justè præterdere possit, nec se legitime excusare, cum etiam ad intimandum aliquibus personaliter in præsentibus literis comprehensis, tutus non pateat accessus, literas prædictas, volumus, & decernimus præfentes literas nostras, per aliquos Curie nostræ Cursores, vel Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, hora divinarum, dum ibi multitudo populi ad divina audiendum convenire, & congregari consuevit, publicè ac alta, & intelligibili voce, legi, & publicari, & dictarum Ecclesiarum portis sive valvis, & in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apostolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere, ut ad singulorum notitiam, publicamque notionem devenire possint.

Et hanc bullam publicari mandat in Urbe.

§. 25. Transumptisque illarum, manu publicorum notariorum factis vel subscriptis, sigilloque aliqujus Prælati monitis, fidem indubiam adhiberi.

Transumptis ejus credi jubet.

§. 26. Omnèsque & singulos in illis comprehensos, & ad quos pertinet perinde artari, & constringi, ac teneri, & observari ad observantiam omnium, & singulorum in eis contentorum, cuiuscumque gradus, & dignitatis existant, Ecclesiasticæ vel mundanæ, post lapsum unius integri mensis à data præsentium numerandi, in omnibus & per omnia, & perinde ac si personaliter, & in propria persona inti-

Effectum d. publicationis declarat.

Dat. P. An. 8.
die 18. Junii.

Papae sub-
scriptio.

Cardinalium
subscriptio-
nes.

* Cornelien-

matæ fuissent, & eis personaliter presentatæ, præ-
sentium tenore decernimus, ita utimus, & declara-
mus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quingentesimo undecimo
xv. Kal. Augusti, Pontificatus Nostri Anno octavo.

Ego Julius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus
subscripti.

*Dominus mihi adjutor, non timebo quod faciat
mihi homo.*

Ego Raphaël Episc. Ostien. Card. Sancti Gregorii
Camerarius subscripti.

Ego Dominicus Episcopus Portuen. Card. S. Marci
subscripti.

Ego Jacobus Episcopus Albanen. Card. Arbonen.
subscripti.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolaus Card. tit. S. Priscæ subscripti.

Ego F. Card. de Claromonte, manu propria.

Ego Marcus tituli sanctæ Mariæ Transtiberim Card.
Senogallien.

Ego Robertus tituli S. Anastasiæ presbyter Card.
Nanneten.

Ego Leonardus tit. S. Susannæ presbyter Card.
subscripti.

Ego Christophorus tit. S. Praxedis Presbyter Card.
subscripti.

Ego Sixtus tituli S. Petri ad Vincula presbyter
Card. Vicecancellar. subscripti.

Ego Christophorus Eboracen. tit. S. Petri & Mar.
presbyter Card. subscripti.

Ego Antonius tit. S. Vitalis presbyter Card. sub-
scripti.

Ego Petrus tit. S. Eusebii presbyter Card. subscripti.

Ego Achilles tituli Sancti Sixti presbyter Cardina-
lis Bononien. subscripti.

Ego F. tit. S. Clementis presbyter Card. subscripti.

Diaconi Cardinales.

Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de
Medicis, manu propria subscripti.

Ego Alexander S. Eustachii Diaconus Card. de Far-
nesio, manu propria subscripti.

Ego Ludovicus S. Mariæ in Cosmedin. Diac. Card.
de Aragoniâ manu propria subscripti.

Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. * Cor-
nelius, manu propria subscripti.

Ego B. S. Adriani Diac. Card. subscripti.

Ego Alphonus sancti Theodori Diaconus Cardina-
lis Petrucius subscripti.

*Anno à Nativitate Domini 1511, indictione de-
cimaquarta, die verò Veneris 25. mensis Julii, Ponti-
ficatus Sanctiss. D. N. Julii divina providentia Papæ
II. anno 8. retrospectæ literæ Apostolica convocationis
Concilii generalis, publicatæ, & affixæ fuerunt in val-
vis S. Jacobi Hispanorum de Urbe, dum celebrabantur
divina, ubi magna multitudo convenerat, tam Curia-
lium, quam Officialium, & Romanorum, propter festum
solemne, quod in eadem Ecclesia celebrabatur. Eadem
die in vespere dñm celebrabantur divina, publicatæ,
& affixæ fuerunt in valvis Principis Apostolorum de
Urbe, die verò sequenti Sabbati, retrospectam Bul-
lam in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, hora
Missæ, dum celebrabantur divina, & multitudo co-
piosa assisteret, Ego Petrus Mengivar. præfat. D.
N. Papæ Cursor, alia, & intelligibili voce coram om-
ni populo dictam Bullam de verbo ad verbum legi, le-
ctamque ad valvam dictæ Basilicæ affiximus, & per
spatium unius hora affixam dimisimus, durante Can-
cellaria. Eadem die, in Ecclesia S. Joannis in Late-
ran. hora vespertina, dum celebrabantur divina, Ego
Petrus Mengivar. S. D. N. Papæ Cursor, dictam Bul-
lam, alta & intelligibili voce legi, lectamque ad val-
vas dictæ Ecclesiæ affiximus, & publicavimus, & per*

*spatium unius horæ, affixam dimisimus. Eadem die
retroscriptam Bullam publicavimus, & affixam dimisi-
mus, per spatium duarum horarum, in acie Campi
Floræ, ut moris est, per nos Honuphrium Balestarium,
Petrus Mengivar. & Joannem Bernardi, præfat.
D. N. Papæ Cursores, & ita fidem facimus, & mani-
bus propriis scripsimus, & subscripsimus.*

Ita est Honuphrius Balestarii Cursor.

Ita est Petrus Mengivar. Cursor.

Ita est Joannes Bernardi Cursor.

Declaratio jurisdictionum Vicarii Papæ, Guberna-
toris, Auditoris Camerae, Senatoris, aliorumque
judicium Curiae Capitolii, ac Marefcalli Urbis,

*Quoad jurisdictionem Vicarii ampliolem concessionem,
vide infra in Pauli III. const. 36. Licet, ubi nota-
bo. Gubernatoris autem vide in const. 8. Leon. X.
Et si pro, ubi plenè dicam in hoc Tomo 1. Auditoris
Camerae vide in const. 20. Pauli V. Eximia, cum ibi
adnotatis. Marefcalli autem vide in Greg. XIII.
const. 26. Dum rectè; vide in Tomo 2.*

Senatoris verò, & aliorum Judicum Capitolii juris-
dictiones, plenè & dilucidè in novis Urbis Statu-
tis digestæ sunt, post Bullam Pii IV. const. 34.
Dilectos, ubi videas in Tomo 2. fol. 52.

JULIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Decet Romanum Pontificem, ex debito sui pa-
storali officii prospicere, ut ubique, præsertim
in hac Alma Urbe (ad quam pro justitia totus Or-
bis confluit) ne propter varios diversorum judi-
cium, & tribunalium concursus, ad varias, & diver-
sas procedendi formas præsertim pauperes litigan-
tes, in eorum bona jure lædantur; sed ut cuilibet
jus suum explicitè, quantum possibile sit, reddatur,
& jurisdictiones jus reddendum ita distinctæ sint,
ut nulla confusio, & perplexitas oriri possit.

§. 1. Sanè (prout ex multorum querela, ac nu-
per à dilectis filiis nobilibus viris Ludovico de Ma-
theis, & Mariano de Castellanis, ac Lutio de Lutiis
Conservatoribus Romanorum civium & Cam. præ-
fatæ Urbis, necnon Ludovico de Cencis, Priore Ca-
pitulum Regionum, & Paulo de Planca, nostri Con-
sistorii & ipsorum Conservatorum Advocato) acce-
pimus, aded à certis temporibus citrà, diversa judi-
cium tribunalia in Urbe insurrexisse, aded etiam
iplos judices, tam ordinarios quam delegatos, in-
ter se concurrere, & in procedendo varium modum
obseryare, ut sæpè litigantes ipsi confusione qua-
dam perterriti, causas ipsas deserere cogantur, aut
illas inchoare non audeant, sæpè etiam aded celeri
judicio expediri, ut præcipitari quodammodo vi-
deantur, in magnum ipsorum litigantium præjudi-
cium, ac justitiæ & officii nostri detrimentum.

§. 2. Nos igitur in præmissis providere volentes,
ac cupientes ne litigantes ipsi, tam in confusione
tribunalium hujusmodi; quam etiam in expensis,
& eorum bono jure graventur, quòdque etiam qui-
libet forum suum intelligat, & sequatur, inhæ-
rentes etiam vestigiis scil. rec. Sixti Papæ IV. pa-
trui, & prædecessoris nostri, qui, ut etiam acce-
pimus quasdam desuper constituit ordinationes, in
volumine Statutorum dictæ Urbis descriptas, Motu
proprio, non ad ipsorum Conservatorum, vel
alterius pro eis nobis super hoc oblata petitionis
instantiam, sed de nostra mera deliberatione, sta-
tuimus, & ordinamus; quòd omnes incolæ Ro-
mæ habitantes (dummodò non sint campores, &
notabiles mercatores, Romanam curiam sequentes,
Oratores Principum & aliarum Communitatum,
familiares Cardinalium, continui tamen commen-
sales, vel officiales Romanæ Curiae, dummodò
Romani non existant, aut curiales Romanam curiam
sequentes; & in illius usu infidentes) qui omnes
in eorum foro, necnon cives omnes saculares

XXVIII.

Edita A. D.
1512.

Exordium.

Causa hujus
constituit.

Declaratio
fori civium
& incola-
rum.

Clericorum
que Roma-
norum.

Laicorum
etiam delin-
quentium &
Curialium.

Appellatur à
Marescallo
ad A. C.

Gubernato-
ris Urbis ju-
risdictio.

convenientur in curia Capitolii, aut coram aliis officialibus secularibus Urbis, prout ad eorum officium spectat, & non aliter.

§. 3. Quòdque omnes clerici Romani, conveniantur coram Vicario nostro in spiritualibus in Urbe, aut aliis clericis & officialibus Ecclesiasticis Urbis, ad quos spectat.

§. 4. Ac quòd de omnibus excessibus factis in Urbe, ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Urbis, clerici verò Romani per Vicarium præfatum. Item quòd laici qui sequuntur curiam, tam mares quam fœminæ; & non alii, conveniuntur in curia Marescalli, dummodò non sint personæ prædicte videlicet campsores, & notabiles mercatores Romanam curiam sequentes, Oratores Principum & Communiatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanæ curiæ etiam curiales, qui indifferenter conveniantur dumtaxat coram Auditore Camerae, tanquam iudice exemptorum in civilibus, in criminalibus verò, quoad laicos eandem curiam sequentes, inter ipsum Auditorem, & Marescallum, & Governatorem, sit locus præventionis, dummodò non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo casu Auditor non se intromittat, juxta alias nostras literas desuper expeditas.

§. 5. Volumus etiam quòd ab eodem Marescallo appelletur ad præfatum Auditorem Camerae, & quòd iudex deputandus per ipsum Marescallum, non possit stare in officio ultra duos annos, & in fine cuiuslibet anni debeat syndicari per Syndicum per nos deputandum, & reperiens culpabilis, puniri, in reliquis serventur literæ nostræ desuper editæ.

§. 6. Insuper volumus, & mandamus, quòd Vicecamerarius sive Governator in Urbe, nullum tribunal cognitionum causarum privatarum teneat, neque per se, neque per alium, seu ad eum venientem, ad suum iudicem remittat, & sit superintendens, ut quilibet in præmissis officiis, suos terminos obsetvet, & contrafacientem puniat, aut nobis referat, & debeat carceres omnium præmissorum visitare, una cum aliis, ad id per nos per alias nostras literas deputatis, & de officialium omnium (maximè Notarium maleficiorum) transgressionibus cognoscere. In concernentibus autem statum, aut pacem, & quietem civitatis, & Romanæ curiæ, quantum videat necesse esse, officialem ad quem spectat, juvare, & omnia pro posse ad pacem reducere, necnon causas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum, unà cum Paceriis, juxta formam Statutorum Urbis, & treguarum, seu securitatum, aut pacis ruptarum, etiam per seipsum. Item mercedem salariorum, quas causas mercedum sine triennali, & scriptura, summarie, manu regia, cognoscere possit & terminare, juxta formam dictorum Statutorum, vel juris communis, ubi Statuta deficerent, & in quibus omnibus, locus sit præventioni inter ipsum & Senatorem, & si concurrant, Senator præferatur. Notarii verò Governatoris soli per se ipsos, & non per subditos, officium exercent sine Tribunali, prout alias Ludovicus Sabinus, & Marius Ceretanus, tempore ejusdem Sixti prædecessoris exercere solebant, qui etiam registra aliqua non faciunt, ipsèque Governator unum tantum Contestabilem seu Capitaneum retineat cum 25. satellitibus, & sine dicto Contestabili, executiones ipsius Governator vigore obligationum in forma Camerae Apostolicæ, non possit aliquem excommunicatum publicare, nec censuris Ecclesiasticis in aliquo casu uti, prout antiqui Governatores non sunt usi, & censura per eum super hoc lata, sunt ipso jure nulla. Similiter volumus, quòd Baricellus sit merus executor, & nullum judicare valeat; quòdque executiones in capitalibus per eum fiendæ, fiant in Capitolio, prout ab antiquo consuetum fuit, nisi aliter pro temporis & maleficii qualitate & gravitate visum fuerit expedire. Possit tamen reperiens infraganti crimine punire juxta formam Brevis facultatis suæ.

§. 7. Item volumus, quòd omnes officiales, quicumque sint etiam Gubernatoris & Auditoris Camerae prædictorum, & reliqui alii, & etiam ipse Baricellus, in fine cuiuslibet anni, Syndicari debeant per aliquos, per nos deputandos, juxta formam earundem literarum nostrarum, ipsèque Governator teneatur pro se & ejus officialibus, & in principio ejus officii, debeat super hoc cavere. Similiter Auditor Camerae præfatae, in fine cuiuslibet anni, teneatur reddere rationem coram eisdem deputandis, de gestis per se, & ejus locum tenentem.

§. 8. Volumus etiam, ut litibus finis citius imponatur, quòd tam à iudicibus Capitolinis, quam etiam quibuscumque aliis, in causis quæ alias essent de foro Capitolino, appelletur ad Capitaneum Urbis, vel alium per nos deputandum, dummodò quoad causas dicti fori, in Capitolio tribunal teneat, quòd etiam in causis in curia Gubernatoris ejusdem pendentibus, & quæ pendere contigerit, habere locum decernimus, à quo iudice appellationis appellari non possit, nisi prout & quantum Statuta hujusmodi in causis curiæ Capitolii permittunt.

§. 9. Postremò mandamus in omnibus curiis Ordinariis Urbis, & in omnibus solutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipsum Baricellum, ac pro mercedibus quoruncumque aliorum officialium, servari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & ubi in aliquibus illa deficeret, mandamus servari Statuta Urbis. Volumus etiam quòd pro quibusvis sigillationibus, præsertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibusvis apodictis, nil solvatur, nisi prout in dicta tabula continetur, seu in dicta curia Capitolii servari consuevit, ita tamen, quòd pro relaxatione innocentium, nil penitus solvatur per ipsum captivum, sed per eum ad cujus instantiam forsan captus fuit, maxime in captivis pro suspecto & fugitivo, quo casu novas reformationes dictæ Urbis servari volumus.

§. 10. Decernentes, in Urbe præfata, nulla alia Ordinariorum Judicum tribunalia teneri posse, nec jurisdictiones causarum exerceri, nisi in locis prædictis. Quòdque sententiæ tam definitivæ quam interlocutoria, necnon decreta, executiones, mandata, processus, censurae, & quicquid secus contra præmissa fieret, nullius fore roboris vel momenti.

§. 11. Præsentibusque derogari non posse, nec derogatum censerì, etiam per nos, aut successores nostros, nisi de nominibus, & cognominibus litigantium, iudicum, & interesse habentium, ac ipsarum præsentium de verbo ad verbum, totalis & specialis mentio fiat.

§. 12. Mandantes Governatori, Senatori, Auditore Camerae, Marescallo, Baricello, eorumque iudicibus & executoribus præfatis, necnon quibusvis aliis personis, sub excommunicationis late sententiæ, ac centum ducatorum pœnis totiens quotiens contra præmissa, seu aliquod præmissorum fecerint, incurrendis, & in eorum sindicatibus exigendis, ne contra ordinationes, & voluntatem nostram hujusmodi contravenire, aut aliquid attentare audeant.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, etiam fori, ac exemptionibus, indultis, & facultatibus, quibusvis personis, etiam Vicecamerario, seu Governatori præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quavis causa, & motu proprio, & ex certa scientia, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis fortissimis, etiam quibus derogari non posset, nisi sub certis modo, & forma, per nos, & Sedem Apostolicam, concessis, & concedendis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Calen. Aprilis, Pontificatus Nostri Anno nono.

Officiales
Urbis sicut
sindicantur.
Hoc non ser-
vatur.

Appellatio in
Curia cap. ad
quem datur.
Tu vide Stat.
cit. in rubr.

Executorum
merces de-
claratur.
Hodie ser-
vantur taxæ,
quæ sunt in
const. 45.
Pauli V. in
Tomo 3.

Alia Tribu-
nalia Judic.
Ordinatio-
rum prohibe-
tur.

Clausule
præservati-
væ.

Pœna con-
travenien-
tium.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. An. 9.
die 28. Mart.

Reintegratio Incliti Populi Romani, ad iurisdictionem quam in Conservatores in Urbe ex ipsius populi Castris, praesertim super Consulibus Artium & Annona; haecenus exercuerunt, necnon & ad superioritatem in civitate Tyburtina.

Haec iurisdiclio a huc illa remansit, & confirmata fuit a Greg. XIII. in novis Statutis eius Urbis mandato editis libet, cap. 15. Quo vero ad Annonam frumentariam Urbis, vide quid Six. V. sancivit in eius const. 78. Abundantes, in Tomo 2. Quo vero ad superioritatem in civitate Tyburtina, eam in usu non esse prospicimus. Ampliores autem gratias Inclito Populo Romano elargitus est Leo X. in eius const. 1. Dum singularem ubi notabo hic infra.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SI nostrarum civitatum, & aliorum locorum quorundam iurisdictiones ac jura libenter illa servamus, eo magis Romani Populi iurisdictiones, ac jura praedicta, non solum servare, sed augere debemus, quo peculiaris ac Populus noster electus existit, cujusque officia nobis, ac Sedi Apostolicae, sincera, ac devota fide, continuè exhibentur.

Causae hujus reintegratio- nis.

§. 1. Exposuerunt siquidem nobis nuper dilecti filii, nobiles viri, Ludovicus de Mattheis, Marianus de Castellanis, Lucius de Lucis, Romanorum civium, & Camerae Urbis Conservatores, ac Ludovicus de Centiis Capitum Regionum Prior; necnon Paulus de Planca nostri Consistorii, & praefatorum Conservatorum Advocatus, quod licet a tanto tempore, cujus initii memoria in contrarium non existit, inter aliquas paucas civitates, & oppida, civitas Tyburtina magna cum fide, sub eorum iurisdictione, ac dominio remanserit, habeantque cives dictae Urbis nonnulla Capitula cum populo Tyburtino, superioritatem, ac gubernium, seu iurisdictionem in eos concernentia, quae licet haecenus observata fuerit, tamen quia bonae memoriae Petrus tituli S. Cyriaci in Thermis presbyter Cardinalis Reginus, qui ob parialitates ipsius civitatis Tyburtinae componendas, se intromiserat, & deinde paulatim ingrediendo se illorum protectorem asserendo, iurisdictionem dictorum civium Romanorum visus est occupare, in non modicam ipsorum Romanorum civium, honoris ac dignitatis detractio- nem. Licet etiam praefati Conservatores in Urbe praedicta habeant quaedam iurisdictiones, ac facultates eorum officium concernentes, maxime circa Annonam, & Consulatus Artium, necnon gabellas, & alia diversa, prout in eorum consuetudinibus, ac Statutis per Romanos Pontifices, praesertim foel. rec. Paulum Secundum, & in novis Reformationibus per pia mem. Alexandrum Sextum praedecessores nostros confirmatis continetur. Nihilominus quia saepe per diversa mandata, praesertim dilectorum filiorum Clericorum Camerae Apostolicae, in administratione officii eorum impediuntur, etiam citra ipsorum Conservatorum dignitatem & honorem, & non sine publicae utilitatis detrimento. Ea propter Conservatores Prior, & Paulus praefati, nobis humiliter supplicarunt, ut super praemissis ne de caetero impediri valeant, eis de remedio opportuno providere dignaremur.

Reintegratio superioritatis civitatis Tyburtinae. Haec hodie non servatur.

§. 2. Nos igitur qui Romanos cives praedictos, etiam dum in minoribus eramus, semper toto corde dileximus, considerantes etiam Summi Pontificis proprium fore, jus atque honorem suum cuilibet illa servare, dictorum Statutorum, Capitulorum, ac consuetudinum, tenores & formas, praesentibus pro expressis habentes, eisdem Conservatoribus, nunc & pro tempore existentibus, ac ipsi Populo Romano iurisdictionem, superioritatem, & praeminentiam, quas juxta eorum consuetudines, statuta, seu conventiones, & pacta praedicta, habere noscuntur in dicta civitate Tyburtina, Apostolica au-

toritate, tenore praesentium, restitimus, & reintegramus, ipsosque cives Tyburtinos eisdem civibus Romanis, ut prius, subijci, & subjectos fore.

§. 3. Quodque in dicta Urbe ipsi Conservatores, curam, iurisdictionem & facultatem, quas juxta eorum Statuta, praesertim novarum reformationum, ac consuetudinum praedictorum, habere noscuntur, exercere & exequi liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore praedictis, volumus & declaramus. Decernentes ut Conservatores praefati in dicta civitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiam si essent S. R. E. Cardinales, ac in dicta Urbe, & extra eam in eorum oppidis, & castris, in eorum iurisdictione & officio, per cujusvis mandata, praesertim praedictorum Clericorum Camerae Apostolicae, impediri non posse, nec debere, ac mandata hujusmodi etiam sub excommunicationis, & aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac quibusvis poenis, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti fore, nisi ubi dicta mandata manu nostra propria, aut Camerarii nostri, pro tempore subscribi contingat.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibusvis clausulis derogatoriis fortissimis & insolitis, quibusvis personis concessis & concedendis, caeterisque contrariis non obstantibus quibusvis. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Calen. Aprilis, Pontif. Nostri Anno nono.

Gratiae, immunitates, & privilegia Canonicorum Regularium Congregationis S. Salvatoris Ordinis S. Augustini.

Alia de hac religione notavi sup. in const. 2. Greg. XII. fol. 286. Excitat, ibi videas.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

INTER caeteros in militanti Ecclesia veluti Regina investita deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Salvatoris, Ordinis Sancti Augustini, Canonicorum Regularium, qui sub suavi jugo Religionis, & regularium institutionum observatione sedulum ipsi Salvatori nostro Domino JESU CHRISTO in humilitatis spiritu praebent famulatum, dirigentes nostrae considerationis intuitum, & attendentes quod nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Ecclesiam Sancti Petri ad vincula in Urbe, cum illi annexa Ecclesia Sanctae Agnetis extra muros dictae Urbis, de licentia Sedis Apostolicae, eidem Congregationi (cujus protectionem aliquamdiu gessimus, & illius profectum salubrem quantum potuimus procuravimus) concessimus, & multa pro ejusdem Ecclesia Sancti Petri, & aedificiorum ejus reparatione, & reedificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore divinis beneplacitis insistentium, etiam postquam ad Summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti exposuimus, dignum existimamus illa Congregationi & Canonicis praefatis, ipsiusque Congregationis Monasteriis, locis, & personis concedere, per quae possint ipso Salvatore eis semper existente, gratum in ejus beneplacitis exhibere famulatum.

§. 1. Sanè cum sicut accepimus alias plura immunitates, & diversa privilegia, gratiae, favores, & indulta, spiritualia & temporalia per diversos Romanos Pontifices praedecessores nostros, praelatae Congregationi, illiusque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint, Nos cupientes, ut dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior generalis dictae Congregationis, & Canonici praefati, & eorum cura commissi, eo potius possint domino in ejus beneplacitis famulari, quo cogno-

Jurisdictionis in Urbe & castris Populi Romani.

Derogatio contrarium.

Dat. P. An. 9. die 28. Mart.

XXX.

Edita An. D. 1512.

Hic Pontifex dum erat Cardinalis, Protector fuit hujus Congregationis.

Nunc ordinationes & privilegia d. Congregationis confirmat.

verint hujusmodi privilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam nostrae approbationis robore communiri, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus, adjuvante salubriter consulere, ipsosque generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis hujusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum hartum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Ac omnia & singula Monasteria, tam dictae Congregationi, quam beneficia Monasteriis dictae Congregationis unita, annexa, incorporata, & possessa, ac quaecumque alia & singula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & per quoscumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscumque alios Christianifideles concessa, illorumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus infererentur, eisdem praesentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, & Canonicorum praedictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & deliberatione, certaque scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia & singula alia privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, & innovamus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere, atque omnia & singula inviolabiliter observari decernimus.

Eorumque dubia, ad favorem d. Congregationis interpretari jubet.

Cujuscumque Monasterii indulta, ad alia Monasteria extendit.

Et ejusdem Observantia Regularis unitatem ubique servari precipit.

Canonicos veros eos esse declarat.

§. 2. Volumusque quicquid dubii in dictis privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emerferit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictae Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere, & ubi ipsi in aliquibus redderentur dubii, seu ancipites, secundum bonam aequitatem, ad favorem salutis animarum suarum, illa etiam largissime intelligantur, & interpretentur, non autem secundum juris rigorem, aut Doctorum opiniones vel subtilitates.

§. 3. Et cujusvis particularis monasterii seu loci, tam uniti quam univendi, praesentis & futuri, dictae Congregationis privilegia, concessionem, remissionem peccatorum, & indulgentiam quocumque nomine nuncupatæ, immunitates, & gratias, concessa & concedenda, tam per Romanos Pontifices, quam alios quoscumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates, in omnibus & per omnia ipsi toti Congregationi, & aliis ejus particularibus monasteriis esse communia, & ad illa extendi, & extendimus per praesentes.

§. 4. Insuper etiam ultra praedicta privilegia eidem Congregationi, ut praefertur concessa, hac perpetua, & irrefragabili constitutione, motu & scientia similibus sanctimus, quod omnes & singuli dictae Congregationis Canonici, Ordinem ipsum professi, praesentes & futuri, quamvis in diversis monasteriis, sive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio existant, ac sub una, eademque lege, atque observantiae Regularis unitate, mortumque conformitate, eisdem constitutionibus, privilegiis, ordinationibus, consuetudinibus, & statutis vivant, ipsaque Congregatio ab Apostolica Sede ultra centum annos instituta, & merito totiens approbata, ab universis Christi fidelibus in reverentia & devotione habeatur.

§. 5. Decernentes, ut omnibus & singulis praeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis

& gratis, pro veris Canonicis Regularibus Ordinis & Congregationis praedictorum habeantur & reputentur; prout hactenus fuerunt, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore praesentium; habemus & declaramus: mandamusque quoruncumque locorum Diececlanis, ut eos pro talibus in dictis singulis publicis, & aliis actibus ceteri faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, ut existentes veros, & indubitatos Canonicos Regulares Ordinis praelibati, quibus à dicta Sede Apostolica scapulare, quod insigne claustrarium est, gestandum super Rocheto in praefata Congregationis primordiis, ex speciali munere & devotione donatum extitit, omnibus & singulis praeminentiis, etiam in publicis actibus ac privilegiis, & gratis, quibus quicumque alii Canonici potiuntur & gaudent, potiri & gaudere censemus.

§. 6. Adjicientes praeterea, quod de cetero non solum praedictis praeminentiis, privilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in specie vel in genere, universi alii Canonici, verum etiam omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, favoribus, indultis, & gratis spiritualibus & temporalibus, per nos vel per quoscumque praedecessores nostros Romanos Pontifices, vel alias quomodolibet, seu Sedem praefatam, tam praefato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Augustini, ac Congregationi de Frisonaria aliis Lateranensi, Ordinibusque Eremitarum, Minorum, Praedicatorum, Carmelitarum, & Servorum beatae MARIÆ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum, membris & illorum personis, monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quam etiam Congregationi Monachorum Sanctae Justinae, seu S. Benedicti Cassinens. & ejus monasteriis, locis, membris, & personis hactenus concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eandem Sedem concessum extitit dictae Congregationis privilegiis posse gaudere, in omnibus & per omnia, absque ulla prorsus differentia, perinde ac si ea ipsi Congregationi Canonicorum Regularium sancti Salvatoris specialiter & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si praesentibus de verbo ad verbum inserta forent, & quae ad ipsam Congregationem sancti Salvatoris, & ejus Moniales, sive Sorores, ac personas oblatas, & commissas utriusque sexus, quae sub illius Congregationis cura sunt, in illis videlicet, quae ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa eam pari modo cum praedictis comprehendere volumus, atque decernimus, cum ipsam Congregationem sancti Salvatoris censeamus, meritis & virtutibus suis non minora promereri, quam supra scriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor conjungit, paria quoque privilegia conjungere debent. Cujus etiam Congregationis sancti Salvatoris Monasteria omnia, & loca praedicta, & eorum Praelati atque personae, quibuscumque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus à Sede praedicta, vel aliis qualitercumque concessis, ac de jure seu consuetudine debitis juribus, praeminentiis, ac dignitatibus inconcussae gaudeant & utantur; dummodo illa praemissis, ac aliis dictae Congregationis sancti Salvatoris institutis, & constitutionibus non obstant.

§. 7. Et dictae Congregationis Capitulum generale, sive in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere potuerint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea, quae sic instituta, ordi-

Quod Calist. III. etiam effecit in constit. 2. Saera. sup. fol. 363.

Privilegia & immunitates aliorum Ordinum, huic Congregationi elargitur.

Capitulum generale dat facultatem statuta pro regimine Congregationis praesentandi & commutandi. Nunc puto approbanda esse ab Ordinariis, ex const. Clem. VIII. n. 114. Quocumque. Tom. 3. fol. 182.

nata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullæ ordinationes in uno Capitulo generali decretæ, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi dualtem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobata, quæ sic ut comprobata fuerint censeantur mox Apostolico robore communitæ. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

§. 8. Nolumus tamen, quod ad peccatum, nisi contrafiat ex contemptu, aliquem obligent.

§. 9. Et quotiens Prælatus aliquis, Monasterium cui præfuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, ordinationes, & constitutiones hujusmodi, prout convenientius poterit exequatur.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione singulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Visitatorum, ac Abbatum, Priorum, Præpositorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monasteriorum, & locorum dictæ Congregationis: necnon omnia alia statuta, & ordinata, ut præmittitur, juxta ritus, & constitutiones præfatas, eo ipso quibus de consensu ipsius Capituli, seu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejusdem Apostolici muniminis declaramus robore communitari. Hujusmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis dispositioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiæ, univèrsa Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum suis membris, juribus, & pertinentiis quibuscumque, quæ videlicet iustis modis hæcenus eis oblata, traditæque fuere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum personæ tam Clerici, quam Conversi, & Commissi in dictis Monasteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, sive membris degentes pro tempore, cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis fuerint; in omnibus subiecta perseverent.

§. 11. Univerfi verò Prælati ejusdem Congregationis sub Prioris generalis, & alii Canonici, Conversi, & Commissi sub Prælatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis deputantur, seu morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter præstent.

§. 12. Et nulli Prælatorum, vel Canonicorum prædictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, seu Prioris generalis, aut aliorum Prælatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, nisi de speciali summi Pontificis licentia, appellare liceat; appellationesque desuper pro tempore interpositæ, & inde secuta irrita habeantur.

§. 13. Sed cum contra aliquem Prælatum, vel Canonicum dictæ Congregationis, civiliter aut criminaliter agi contigerit, secundum constitutiones, & statuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis, procedatur.

§. 14. Ac nullæ Ecclesiasticæ personæ, vel sæculares, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, etiam si Patriarchali, vel Cardinalatus honore præfulgeant, aliquem ex Prælatibus, vel Canonicis Congregationis prædictæ obsequiorum, vel servitiorum propriorum, vel Monasteriorum suorum, seu prætextu cujuscumque officii, etiam Capellanatus, ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam arctioris vitæ, Ordinis vel observantiæ, à dicta Con-

gregatione educere, vel spontè venientes recipere, & penes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, absque literis dimissoriis dictæ Congregationis, seu Prioris generalis, & Visitatorum ejusdem. Quod si recipientes præfati intra tres dies postquam eis præfatis innotuerint, Prælatum, seu Canonicum extra ipsam Congregationem existentem hujusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia unà cum ipsis receptis innodati existant eo ipso, à qua nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta, absolvi non possint.

§. 15. Neque Congregationis hujusmodi Prælati quarumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi illis præsentibus specialiter & expressè derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis, sive locis absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserint, à quoquam queant quomodolibet coartari.

§. 16. Ut verò exeuntium ab eadem Congregatione moribus occurramus, decernimus ut nemo ex ipsa ad aliquem aliorum Ordinum occasione etiam arctioris Regulæ (ut præmissum est) transire, neve ad aliquam dignitatem, seu administrationem extra ipsam suam Congregationem assumi possit: volumusque ut quisquis in ipsa Congregatione sive professus, sive ad sacros ordines promotus (quam rem professionis loco & esse, & haberi statuimus) habitum dictæ Congregationis relinquere, aut mutare nulla auctoritate possit, nisi missionem, literasque à generali Capitulo aut Prioris generalis, & Visitatorum obtinuerit; quod tam de his, qui hæcenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in posterum exituri sunt, etiam si literas Apostolicas obtinuerint. Ne verò protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super eare committi hæcenus obtinuerit, vel in posterum obtinebit, ubi ad inhærendum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, potestatisque prædictis lites hujusmodi ad nos advocamus atque omnino extinguimus; statuentes æquè valere hoc decretum nostrum, ac si Judicium nomina, atque alia omnia, quæ supra memorata sunt, hic factis expressa essent, etiam si sacri Palatii Apostolici causarum Auditores existerent. Volumusque ut quicquid super hac res fieri, aut factum sit, etiam si causam aut nos, aut prædicta commiserit Sedes, pro infectis, omnino haberi, irritum præterea esse, atque inane quicquid super his Apostolica, sive alia quavis auctoritate secus contigerit agi aut attentari.

§. 17. Generalis igitur Prior, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes & singulos dictæ Congregationis hujusmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia se alio transferunt, vel aliquarum personarum quacumque dignitate etiam Cardinalatus honore fulgentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam se adjecerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, vel quocumque habitu induti fuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

§. 18. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex sæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, aut prohibere, vel à Monasteriis, & locis Congregationis ejusdem præsentibus, vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eos recipientibus injuriam, vel molestiam irrogare præsumant, contrafacientes verò præsentium notitiam habentes, vel qui ea ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam pervenerint à præmissis injuriis, & violentiis non

Prælati Congreg. fugitivos recipere non cogantur.

Habitum nemo absque licentia quovis prætextu dimittat, & commissio eaulæ, etiam in Curia Romana nihil obstat.

Priores contra inobedientes & extra claustra vagantes, procedere non desistant.

Venientes ad dictam Congregationem non impediantur.

Contra venientemque ex contemptu tantum ad peccatum obligare declaratur.

Quisque Prælatus reformationi juxta Ordinis instituta incumbat. Capituli generalis correctioni & obedientiæ omnes subiant.

Priori generali omnes Prælati, & eis ceteri obediant.

Ad Sedemque e Apost. absque ejus licentia non appellent.

Sed contra eos juxta formam constitutionum procedatur.

Canonici aliis Prælatibus extra Congregationem non serviant, nec ad alios Ordines absque licentia transire valeant.

desisterint,

desiterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Ingrèdi eam possint & qui archiorem Religionem ingredi volerint.

Vide correctionem Pii V. in const. 89. Quæcumque. Tom. 2.

Illicitæque bona incerta non personarum habentes, Prioribus Congregationis assignare valeant.

Choro interesse aliqui exulantur, & alii à recitatione totius divini officii.

Saceris initiari possint à quocumque Antifite, & absque examinatione.

Hoc est correctum à Conc. Trid. sess. 7. cap. 11.

Definitores Capituli generalis, & respectivè Generalis, & Visitatores, cum personis Congreg. in nullis dispensare possint.

Ad hæc vide const. Six. v. n. 71. Cùm de. & aliam const. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque. Tom. 3.

§. 19. Statuimus similiter, & ordinamus, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam archiorem ingredi voluerint, tali voto non obstante, ad Congregationem, & ordinem prædictos, illorumque professionem liberè & licitè ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, superque omnibus aliis votis (præfato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & cum omnibus aliis ipsam Congregationem Altissimo famularis ingredi volentibus etiam dispensari possint, ac à quocumque excommunicationis vinculo, inuncta eis juxta eorum facultates restitutione, & penitentia saluari, tamquam uni ex Canonicis Congregationis hujusmodi, absolutionis beneficium impendi, ita tamen, quod si ante professionis emissionem discesserint, in eandem excommunicationem ipso facto reincidant.

§. 20. Et quia forsitan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujusmodi habitum assumentes, diversis personis, quæ ignorari, & non reperiri possent, in aliquibus rebus, seu bonis obnoxii essent, eidem Priori generali, Prioribus, & eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli in locis sibi commissis bona ipsa in pios usus liberè & licitè convertere possint, prout secundum Deum melius viderint expedire.

§. 21. Volumusque quod qui ex præfatis Canonicis ad eò Monasteriorum suorum officii occupati, ut in choro interesse, & officium divinum vix sine labore, & tædio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum hujusmodi officium dicendum ad eò vel non docti, vel minus experti pro tempore existunt, dummodò in sacris non sint ordinibus constituti, licet professionem emisserint, tamen ad persolvendum totum divinum officium integrum minimè teneantur, sed eorum Prælati habita suorum suppositorum consideratione, ultra officium B. Mariæ Virginis, ad quod obligari remaneant, ita dispensationem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeant adimplere.

§. 22. Præterea decernimus, quod ejusdem Congregationis præsentis, & futuri, possint omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum Superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antifite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentem recipere, & hujusmodi Antifitem in ipsius Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare, ipsæque Antifites Canonicos dictæ Congregationis à suis superioribus sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate, absque alia licentia, & contradictione Diocæsani, & absque quòd alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statuti tamen à jure temporibus absque ulla promissione, aut obligatione ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere.

§. 23. Et ut Canonicis prædictis omnis vagandi adimatur occasio, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Congregationis, cum quibusvis personis defectum Natalium ex adulterio incautos, & quovis alio genere nefario, & illicito coitu provenientes patientibus: necnon Generali, & Visitatoribus cum iis qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent, postquam Congregationem ipsam ingressi, & illam expressè professi fuerint, perpetuò dispensandi, ut defectu, & irregularitatibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promovendi, & in illis etiam in Altaris ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum recipi, & ac-

fumi, illaque gerere & exercere liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis, quotiens opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quòd præfatus Prior generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore existentes, valeant in omnibus casibus in quibus de jure communi Prælati, & Canonici dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia seu dispensatio Ordinariorum (si ab eis exempti non essent) foret necessaria, cum eis auctoritate præfata dispensare, eisque dispensandi licentiam, & auctoritatem concedere.

§. 24. Et præterea ipsi Priori generali pro tempore existenti, potestatem facimus sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea, quæ sacris usibus necessaria sunt.

§. 25. Impartimur quoque, ut hujusmodi Congregationis sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente ante diem, & usque ad Novam inclusivè Missam celebrare queant.

§. 26. Et Altare portatile, in ipsorum itineratione cum debita reverentia, & honore habere, & super eo, in locis tamen congruis & honestis, Missas, & alia divina officia celebrare, ac Sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere.

§. 27. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit in Ecclesiis suis, ac in Altari portatili prædictis, & aliis quibuscumque locis honestis hujusmodi Missas, & alia divina officia celebrare. Quòd si contingat Civitates, Terras, vel loca in quibus Monasteria, seu loca dictæ Congregationis consistunt, Ecclesiastico supponi interdicto, ut Congregationis Prælati, Canonici, Conversi, & Commisii, Novitii, & Capellani, Moniales, sive Sorores, & oblata, seu commissa persone utriusque sexus, quarum curam in spiritualibus gerunt, necnon laici intra septa Monasteriorum ipsorum, seu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores, & Syndici, & negotia gerentes Monasteriorum, à præfata Congregationis Canonicis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas & alia divina officia audire, ac Ecclesiastica Sacramenta suscipere, ipsique Canonici illa celebrare, & ministrare, ac eos cum decedere contigerit, in Ecclesiis suis præfatis liberè, & licitè sepelire possint & valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem. Necnon Prælati, Canonici, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censentur, elargimur, ne propter participationem etiam in divinis cum excommunicatis, suspensis, & interdictis à jure vel statutis Ordinariarum, aliquam excommunicationis, vel censurarum aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

§. 28. Priorique generali, & Visitatoribus, ac singulis Prælati dictæ Congregationis, & qui loco eorum constituuntur, præsentis, & futuri, qui nunc sunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem & Ordinem hujusmodi, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblati, seu commissis personis utriusque sexus, quarum curam, ut præmittitur, gerunt, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, à jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, vel speciali Ecclesiastico suppositis interdicto divina officia celebrantes vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrissent, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simoniæ, qualitercumque generaliter vel specialiter, Sedi prædictæ reservatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omninò ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentium valeant impartiri, Canonici verò & alii, quos pro tempore

Generalis corporalia &c. benedicit.

Sacerdotes ante diem &c. celebrant.

Vide Conc. Trid. sess. 22. cap. quantæ. Altare portatili uti valeant.

Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

Prælati Congreg. possunt cum personis illius circa irregularitatem, &c. dispensare & absolvere.

Tu vide novam dispositionem Clem. VIII. in ejus const. 115. Quæcumque. in Tomo 3.

Prior generalis, Visitatores, & Prælati prædicti in propriis habuerint confessores, eisdem Priori generali, Visitatoribus, & Prælatibus, absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint.

§. 29. Et cum sæpe contingat, quod ob singularem devotionem, quam nonnullæ personæ ad Canonicos dictæ Congregationis gerunt ad eosdem pro earum salute animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælatibus, seu Canonicis à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quod personas ipsas accedentes audire, & personæ ipsæ eis absque alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnon dictis Prælatibus, seu Canonicis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes penitentia & satisfactione præviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis Sedi prædictæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse, quomodolibet confiteri, absolvere, & vota per eos pro tempore emissã in omnibus & singulis casibus locorum Ordinariis etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem votentibus dispensare (exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda) & ipsis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfatos Canonicos ob hujusmodi devotionem recurrerint, Eucharistiæ Sacramentum ministrare liberè possint. Mandantes expressè Ordinariis, ac Rectoribus parochialium Ecclesiarum, ne eorum Parochianis, quod Canonicis dictæ Congregationis, non confiteantur, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenus denegent, ministrare hujusmodi confitentibus eisdem Canonicis quæcumque Ecclesiastica Sacramenta; dummodò aliquod canonicum, & rationabilis causa non subsistat.

§. 30. Cupientes etiam animarum Canonicorum prædictorum saluti salubriter consulere, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblatibus, seu Commissis personis prædictis utriusque sexus præsentibus, & futuris, semel in vita, & mortis articulo, quemcumque presbyterum ex Canonicis prælatæ congregationis, in casu verò necessitatis alium presbyterum idoneum, tam sæcularem quam cuiusvis alterius Ordinis Regularum in suum eligere confessorem, qui confessionibus hujusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possint auctoritate nostra impendere, & penitentiam injungere salutarem. Ita tamen quod quilibet ex confitentibus hujusmodi, postquam congregationem ipsam fuerit ingressus, & antequàm ad articulum mortis deveniat, teneatur (si clericus, vel presbyter fuerit) septem Psalmos Penitentiales, si verò conversus, vel commissus fuerit, vel alia persona ex prædictis utriusque sexus, quæ ipsos Psalmos Penitentiales legere nesciret, quinquages Orationem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, singulis septimanis per unum annum dumtaxat, pro conservatione Status Romanæ Ecclesiæ (legitimo tamen cessante impedimento) dicere, & omittentes alia vice supplere teneantur, ac possint dicendo quinquaginta vicibus dictos Septem Psalmos Penitentiales, communitè, vel divisim hujusmodi debitum in integrum satisfacere: & si interim aliquem post inceptam, & non perfectam penitentiam hujusmodi ab hac luce migrare contingat, ipse nihilominus plenariam remissionem consequatur; dummodò intentionis fuerit illam, si supervixisset, perficendi.

§. 31. Concedimus præterea Canonicis, Conversis, Commissis, & Novitiis, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblatibus, seu commissis personis utriusque sexus

prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus in quibus rationes in nonnullis, tam intrã quam extra Almam Urbem Ecclesiis confitentibus existunt, quinque Altaria Ecclesiarum Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit, devotè visitaverint, & Psalmum David Miserere mei, videlicet illum scientes; alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus hujusmodi, pro felici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dixerint, easdem concedimus indulgentias, perinde ac si dicti Canonici, Conversi, Commissi, Novitii, Moniales, & personæ personaliter Ecclesias Urbis præfata, & extrã, visitassent, & in defectu Altarium, alia pia, & devota loca ad visitationem hujusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint, etiam si extra Monasteria, & loca hujusmodi esse contigerit.

§. 32. Volumus insuper, quod dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipsius Legatorum, seu delegatorum super administranda iustitia, executione faciendã, visitatione, seu correctione exercenda, aut pro colligendis pecuniis, aut pro denuntiatione sententiarum, interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium seu Religiosorum quorumcumque, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos tempore impetratas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extrã suas civitatem, & Diocesim trahi ad quævis concilia provincialia, & synodalia, aut Congregationes (quovis nomine censeantur) Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cuiuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquam ad ipsius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut aliàs juxta eorum ordinationes ire, vel mittere, aut processionibus publicis, aut funeralibus interesse inviti minime teneantur. Sed neque ipsis invititis, in eorum locis, & Monasteriis, per aliquos Episcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quascumque personas, sub excommunicationis pœna, quam ipso facto contrascentes incurrant, Missæ, & alia divina officia, neque mortuorum officium, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat quoquomodo celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut synodus, conventus, seu quævis Congregationes tam Ecclesiasticarum, quam laicarum personarum fiant, imò quod neque ipsi Episcopi, seu Ordinarii, & alii quicumque ad hujusmodi loca accedere, seu in ipsis immorari, ipsis Canonicis, vel præmittitur, invititis ullo modo præsumant. Inhibentes multò magis, quod ut hujusmodi Congregationis loca, ad usum, hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi, seu cogi aliquo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Canonicorum, conversorum, commissorum, & novitiarum dictæ Congregationis, in causis ipsorum civilibus, & criminalibus, in iudicio, & extra legitima, seu juridica sint.

§. 33. Præterea, ne Congregationem ipsam, & illos Canonicos, per locorum Ordinarios quavis occasione, vel causa, & præsertim ratione Ecclesiarum Parochialium, seu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus animarum cura imminet, molestari contingat, & hujusmodi pretextu in Congregationem, & Canonicos prædictos aliquam superioritatem, seu dominium habere prætendant, ipsi quoque concedimus, & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi, possint Congregatio ipsa, seu ipsius Canonici, per se aut per presbyteros sæculares, aut Regulares, sui aut cuiuslibet alterius Ordinis (aliàs tamen habiles, & idoneos) ad ipsorum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorũ, Ecclesiarum Parochialium hujusmodi, liberè, & licitè exercere: quodq; ipsi Capellani, dum curam hujusmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fungantur, & ubique fruatur, ac

Confitentibus absolutionem à casibus omnibus hic non exceptis.

Tu vide d. conf. Clem. VIII. Tom. 3.

Confessores eligunt, & absolutionem ab omnibus casibus obtinent.

Tu attende d. conf. Clem. VIII. in Tom. 3.

Indulgentias hic enunciatas consequuntur.

Tu vide novam dispositionem Pauli v. in ejus conf. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 229.

Legatorum Sedis Apostolicæ mandata, præter Congregationis constitutiones executiones exequi non coguntur. Ad hæc vide correctionem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. 12. & 13.

Exemptio Congr. à superioritate Ordinarium & in locis ubi est cura animarum.

Tu attende dispositionem Conc. Trid. sess. 25. cap. 11.

Mortuos in Ecclesijs eorum illi Canonici sepelire valent.

Exemptio à jurisdictione & superioritate Episcoporum, Inquisitorum & aliorum omnium. Quoad Episcopos vid. dispositionem Conc. Trid. sess. 25. c. 11. & seqq. & Leonis X. constit. 22. Dum intra. & constit. 39. Clem. VIII. Suscepti. vid. in Tom. 3. fol. 59.

Quo verò ad Inquisitores hoc indulgentium revocavit Pius IV. in constit. 67. Romanus. Tom. 2. fol. 103.

Pœnæ contra exemptiōnem impediētes.

fi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum existerent.

§. 34. Sepulturam quoque in locis Cæmeteriis, & Ecclesijs dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quòd devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerunt, nullus obstet, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora sumuntur.

§. 35. Et ut dictæ Congregationis Canonici divinis beneplacitis quietius, & liberius insistant eodem Congregationem, & illius generalem Priorem, Visitatores, & alios Prælatos, ac Canonicos, conversos, commissos, novitios, moniales, sive sorores, & oblatas, seu commissas personas prædictas utriusque sexus, ac Capellanos etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & servitores ipsorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterum eidem Congregationi quandoocumque uniri, & incorporari, seu subijci, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratum, & locorum præsentium, & futurorum Ecclesias, Capellanas (etiam si ipsis cura immineat animarum) oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædicia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsentem sunt, & in futurum erunt, dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus, pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, administratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, etiam Inquisitorum hæreticæ pravitatis, quavis auctoritate, & potestate, dominio, visitatione, reformatione, correctione, & inquisitione, ita quòd in dictam congregationem, vel ejus singulares personas seu benefactores, occasione beneficiorum ejusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum eisdem Canonicis conversentur, seu ab ipsis recipientibus abolitionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque in eadem contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quavis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione, quomodolibet directè, vel indirectè proferre, aut promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque & eorum quodlibet, in jus, & proprietatem B. Petri, ac Sedis ejusdem, & sub eorum speciali protectione, atque nostra suscipimus, ita quòd de cætero dicta Congregatio cum Monasteriis, membris, & Ecclesijs, locis, personis, & juribus suis superscriptis, & aliis quibuscumque, eidem Sedi immediatè subiecta existant, & esse censeantur.

§. 36. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii, seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem nostras prædictas, quicquam attentare quomodocumque præsumperint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Canonicos, infra tres dies à die requisitionis hujusmodi non defiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subiectos, & nihilominus, quòd aliter actum fuerit eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti. Decernentes ex nunc, omnes, & singulos processus, ac excommunicationis, seu suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas, quas, & quicquid contra Congregationem, seu illius Canonicos, personas, Monasteria, Ecclesias, & loca hujusmodi haberi, & fieri con-

tigerit, seu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliusque roboris vel momenti esse, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis hujusmodi, quam tamquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata, seu aliter de ea mentione facta.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Diocesium quarumcumque, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesijs, Manualibus, Grangijs, Castris, possessionibus, & bonis, necnon Prælati, & Canonici, Monialibus, sive Sororibus, ac personis ipsius Congregationis, gabellas, talias, dactia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparacionibus, aliave onera, seu gravamina inferre, indicare, vel imponere, aut indicta & imposita exigere, sub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales prædicti (nisi præsentium habita notitia prorsus defuerint) ipso facto incurrant, audeant vel præsumant.

§. 38. Nec aliquid ex dicta Congregationis, & eorum Monialium, sive Sororum, ac Monasteriis, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum seu solvendum aliquam Canonicam portionem, sive decimas, aut quicquam aliud, quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Universitatibus, Communitatibus, & fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel de consuetudine, aut statuti, vel privilegijs quibuscumque ex quacumque causa hætenus ab eis forsitan debita, seu quæ deberi prætenderetur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donatis, & legatis tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, seu aliàs quacumque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per nos, vel Sedem prædictam delegatis piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie, decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ rei, ex quavis causa hætenus, & præsertim Ecclesiæ S. Petronii Civitatis nostræ Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur, decernentes Congregationem, & Canonicos hujusmodi, ac Moniales, sive Sorores, & prædictas personas oblatas utriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relictæ, aut aliàs in eorum favorem disposita, in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi seu comprehendi nõ debere.

§. 39. Districtius inhibentes Ordinarijs locorum sub interdicti Ecclesiæ ingressus, & suspensionis à divinis, ac regiminis, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis alijs personis sub excommunicationis latæ sententiæ, & privacionis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitacionis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, quas scienter contrafacientes ipso facto incurrant, ne Ordinem, & Congregationem Sancti Salvatoris Canonicorum Regularium hujusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, ac Moniales, sive Sorores, & oblatas personas prædictas utriusque sexus, præter, & contra tenorem ac formam hujus præsentis nostri indulti, & aliarum concessionum, ut præmittitur, Congregationi Sancti Salvatoris prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesijs, Monasteriis, & membris, ac locis suis, Monialibus, sive Sororibus, & oblati personis prædictis factarum, quoquomodo inquietare, nec eos aut testamentorum, & ultimarum voluntatum executores, aut testantium hæredes, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè ad solutionem alicujus quartæ Parochialis, seu Canonice, vel alterius portionis sive oneris, compellere quoquomodo, ut præfertur, præsumant. Sed ipsa Monasteria, Priora-

Et contra Principes, & alios quoscumque dactia imponentes aut imposita exigentes.

Exemptio d. Cong. à solutione decimarum etiam solvi solitorum.

Pœnæ contra exemptiōnem Congregationis molestantes.

tus, loca, Manualia, grangia, possessiones, & bona, ac Prælati, Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblata personæ Congregationis ejusdem Sancti Salvatoris, ab omni impositione, exactioe, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, ac personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censetur, per nos etiam & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione subjectionis, aut visitationis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis hætenus debitis; quæ nos eisdem Congregationi, & Canonicis, de Apostolicæ potestatis plenitudine gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, & præstatione sint, esseque debeant libera penitus & exempta, atque immunita; ita quod ad illorum præstationem, vel solutionem, per quoscumque, & quarumvis etiam Apostolicarum literarum vigore; cogi aut desuper inquietari nequeant.

Exemptio à procuratoribus Legatorum & Nunciorum Sedis Apostolicæ & decimarum Papalium.

§. 40. Similiter, ut ad præstationem procuratorum Legatorum, seu Nunciorum dictæ Sedis, seu ad solutionem etiam decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes prædicta pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus per sæpè necessitatibus imponit, minimè teneantur, dictisque Canonicos, Moniales, sive Sorores, & oblatas personas ad hoc minimè obligatos declaramus, etià si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, nec eos ab eorum solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inserto, & nõ per generales clausulas specialiter & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat. Nullusque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in præsentibus sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationis Sancti Salvatoris, ac Monialium, sive Sororum, & oblatarum personarum hujusmodi utriusque sexus, quæ illius Prælati, Canonici, Moniales, sive Sorores, & dictæ personæ oblatae colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartesias, aut quocumque nomine nuncupata alia jura, exigere, vel extorquere præsumat, nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

Privilegium quæcumque Monasteria & bona acquisita pacifice possidendi, & alia de novo acquirendi. Quoad nova Monasteria construenda vide sanctionem Clem. VIII. in const. sua 99. Quoniam. in Tom. 3.

§. 41. Præterea quascumque possessiones, bona, jura, & jurisdictiones, ad ipsa Monasteria, loca, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & Hospitalia, tam præsentia, & futura ipsius Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororum, seu oblatarum personarum, in quibuscumque Mundi partibus constituta, & pertinentia, quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expressis, quæ in præsentiarum Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblata personæ utriusque sexus hujusmodi Congregationis, justè, & canonicè possident, & in futurum, Pontificum concessione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis præstante Domino poterunt adipisci, ipsis Monasteriis, capellis, & Oratoriis, Hospitalibus, præsentibus & futuris firma, rata, & illibata servari volumus, decernentes, ut nulli omnino hominum liceat Præfata Monasteria, sive loca, ut præfertur, exempta, res, & bona mobilia, & immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas, piscarias, jura, jurisdictiones temerè perturbare, aut illa; seu illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, seu quibuslibet vexationibus fatigare, quod si aliqua, Ecclesiastica seculari sive persona cuiuscumque gradus vel conditionis existat, etiam si Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conservationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, jura, jurisdictiones, exemptiones, & indulta, vel aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumperit, nec facta ei noticia de hujusmodi nostro indulto, infra tres dies se correxerit, aut idem

eam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactio præstata, præterquam in articulo mortis, & tunc de satisfaciendo per se, si supervixerit, aut per suos, vel successores idoneos præstata cautione, nequeat absolutionis beneficium obtinere. Volumus autem, quod præfata Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororum, ac oblatarum personarum utriusque sexus Monasteria, & loca, hæreditates, legata, & fidei commissa per medias personas canonicorum, Monialium, sive Sororum, & oblatarum personarum hujusmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona, mobilia, & immobilia, in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere, ipsique Canonici, Moniales, sive Sorores, & personæ illæ pro se, & eorum Monasteriis petere, & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi (si in sæculo remansissent) jus haberent.

Præscriptio 60. annorum tantum currit contra Congregationem istam. Facultas Congreg. alienandi bona.

§. 42. Et contra præfata Congregationis, ac illius Monialium, sive Sororum Monasteria, loca, personas, & bona tam in præteritis quam in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

§. 43. Utque circa utilitatem, & commodum Monasteriorum Ecclesiarum, & locorum suorum hujusmodi, ac illorum jurium magis intendere valeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Visitatoribus, per præsentibus impartitur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum ac præfatarum Monialium sive Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, seu alienandi, quotiens opus fuerit, vel in emphiteusim, vel libellum, & affectum, perpetuè vel ad tempus, quibusvis personis etiam secularibus, pro concedenti annuo canone, seu censu, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, seu prædictarum Monialium, sive Sororum, pro ipsorum tamen evidentium utilitate.

Facultas alia loca suscipiendi. Tu intellige juxta Bullam 99. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 44. Concedimus insuper motu, scientia, & potestate prædictis, ut omnia, & quæcumque loca, Ecclesias etiam Parochiales, & cuiuscumque Ordinis sint, aut conditionis, Congregationis, & canonicis prædictis per quoscumque oblatam apprehendere, & capere possint harum nostrarum vigore, & absque alia Sedis prædictæ concessione.

§. 45. Necnon Priori generali, Visitatoribus, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatibus præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, & reformationibus, seu receptionibus, Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pro ipsa Congregatione faciendis cum Prælatibus, & personis Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent expressè prohibita censentur) inire, ac Monasteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque quæ hætenus conditionibus, & pactis hujusmodi intervenientibus acquisierint retinere, ipsaque conventiones, & pacta observare absque eo, quod aliquam propterea simoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Facultas pacificandi in locorum susceptione.

§. 46. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfata Congregationi, per Prælatos duntaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si speciales, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin generalis Prior, & Visitatores, illos ex eisdem Congregationis Canonicis præsentibus & futuris, etià defectum Natalium ex quibusvis personis patientes quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc va-

Monasteria Congreg. per ejus Prælatos regantur.

tantium Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi, aliàs secundum consuetudines, constitutiones, ordinationes, & statuta prædictæ Congregationis eligere seu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos seu nominatos, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere, præfati que sic electi, & nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, seu dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quod eis benedictionis munus impendatur, ipsis Monasteriis, & Prioratibus, ad quæ sic electi, vel nominati fuerint, præesse, & illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, & omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent. Et si contingeret, ut unus sic electus nominatus aliqua legitima causa abesset à Monasterio, & Prioratu, cui fuerit deputatus, ordinamus, quod alteri ejus durante absentia, commissa hujusmodi administratione in spiritualibus, & temporalibus, juxta eorum constitutiones & statuta, præfato ipsi absentem, si fuerit opportunum, præfate congregationis aliud Monasterium in spiritualibus & temporalibus, auctoritate etiam Apostolica regendum, & gubernandum, dictum capitulum, seu pro tempore Prior generalis cum Visitatoribus committere possit, & valeat. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subjectum, sed eis in pristina sua libertate manentibus, ea necessitudinis adminiculo copulata, sub felici dictæ congregationis regimine, sibi uniformi Regularis observantiæ gressu invicem suffragentur. Nihil igitur ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas, etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediti, vel differri possit clausulis, concessas hæcenus & in posterum concedendas, per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis; etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat; in titulum, seu commendam, aut administrationem, vel aliàs obtineri, seu si super alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio reservari, concedi, vel assignari, seu jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra præsentium tenorem quovis quæsito colore, etiam prætextu quorumcumque conventorum seu pactorum, tamquam simoniacorum, quempiam de dicta Congregatione super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, sive commendæ, vel administrationis, aut pensionis hujusmodi, vel aliàs impetere, seu molestare valeat. Nullaque deinceps ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem vel provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis communiter, vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, & expectativis, ut provisionibus seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint; aut quavis etiam dignitate Pontificali præfulgeant; ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis quomodolibet cadant, seu comprehendantur, sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, seu electio, & dispositio illorum occurrente vacatione præmissis non obstantibus, ad Abbates, & Priores, & Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfate Sedis præventionis impedimento pertineant, & spectent, ac beneficiis ipsis nullus alius quam Abbates, seu Prio-

res, & Conventus prædicti; quorumcumque facultatum; & indultorum sibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore; vel prætextu disponere valeat quomodolibet, ac omnes, & singulæ gratiæ, expectativæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis prædictæ; & illius Legatorum hujusmodi; facultatesque & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium, seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præfertur, qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processusque desuper pro tempore habiti, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliàsque Ecclesiasticas sententias, censuras, & poenas in se continentes, quoad beneficia; ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate; scienter, vel ignoranter attentari contigerit; omni prorsus careant firmitate. Sed neque per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis; per nos seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsan faciendis, nullum dictæ Congregationi super unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos & Sedem prædictam Congregationi, vel in ejus favorem faciendis præjudicium inferatur; sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcussa persistant in omnibus, & per omnia, ac si quoad eas, & ipsarum singulas aliqua revocatio, annullatio, & cassatio nullatenus emanassent, nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, & appropriationibus, seu donationibus confectæ literæ, in revocationum, cassationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum insererentur, ac in eis specialis, expressa, & individua de ipsis Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Si 47. Necnon quod deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessionem, vel literas, quibuscumque verborum formis aut tenoribus, vel clausulis derogatoriis, etiam si illæ; motu, & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur; exemptionibus, immunitatibus; gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus quomodolibet revocari, cassari, vel annullari, seu ipsis, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, & clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi, illa vel illæ ex literis quæ revocari, aut cassari, seu annullari viderentur; aut cui vel quibus derogari apparet; eorumque totus tenor de verbo ad verbum integrè insereretur, & de omnibus, & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim specificè mentio fiat, ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis, manifestè, & expressè appareat, quod Romanus Pontifex privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actū fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, & tunc demum urgens, sufficiens, & rationalis, per quam derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa merito fieri debeat, causa exprimat, alias derogationes, revocationes, cassationes, iritationes, & annullationes; & quæcūque exinde subsecuta nullius sint roboris, vel mo-

Clausula
hujus Bullæ
& concessio-
nis præserva-
tiva.

Decretum irritans.

Publicatio hujus Bullæ d. manatur una cum ejus observantia.

menti, ipsi concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis.

§. 48. Et si quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod à quocumque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, aut status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur: sed ea omnia, & singula, in suis robore, & firmitate permaneant.

§. 49. Præterea statuimus, & decernimus, quod universæ, & singulæ personæ in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutæ, & alias de jure communi habiles, & idoneæ ad causas audiendas, cum aliquæ ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis Sancti Salvatoris, seu Prioris generalis, aut aliorum ex Congregatione hujusmodi, ad quos spectabit, fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios, præmissa, ubi & quando opus fuerit, publicare, ac eisdem Congregationi, & Canonicis, illorumque Ecclesiis, & Monasteriis, membris, locisque prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant ac faciant Congregationem ipsam, illiusque Canonicos, Moniales, sive Sorores, & personas, ac eorum Monasteria, loca, & bona quæcumque, pacifica possessione, vel quasi privilegiorum, & concessionum hujusmodi liberè gaudere, & non permittant eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibuscumque casibus, seu causis, tam Ecclesiasticis quam profanis per eos coram dictis personis contra quascumque alias personas cuiuscumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, seu exemptione monendis summarè, & de plano, ac sine strepitu, ac figura iudicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent justitiæ complementum, denuntièntque palàm, & publicè, omnes & singulos excommunicatos, quos eis confiterit censuras, & alias poenas incurrisse, ac faciant eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, & interdictis nuntiar, & legitimis desuper factis processibus, illos quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contradictores quoslibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad præmissa, seu aliquod eorum, si opus fuerit auxilio brachii secularis, super quibus omnibus eis facultatem concedimus per præsentem. Volumus autem, quod universæ, & singulæ personæ, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dum, & quotiens pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Canonicorum, aut Monialium, seu Sororum, ac personarum Congregationis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriarum nuncupatarum, ac præmissarum præfatæ Congregationi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus, aut Monialibus, seu Sororibus, & personis contra illis inferentis molestias, injurias, gravamina atque damna, concessarum hætenus, & in posterum concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per se, vel alios, aliàs juxta earumdem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipse non servatæ literæ à principio directæ, eisque ut quam-

vis aliàs conservatores esse non possent, illas exquerentur, expressè mandatum, & super hoc concessa facultas fuisset.

§. 50. Non obstantibus Natalium defectu, ac Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti circa exemptos editæ, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diocæsim, nisi certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diocæsis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede prædicta deputati, extra Civitatem, & Diocæsim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Consilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedra, ejusdem Bonifacii Papæ, & Dudum Viennensis Concilii, ac piæ memoriæ Callisti Papæ etiam prædecessoris nostri, & aliis literis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam quoruncumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum, vel etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, necnon specialibus, & vel generalibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædictorum, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Sancti Salvatoris Canonicos, ac locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos iniis, & conclusis, ac hætenus observatis pactis, & conventionibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, concessis hætenus, & in posterum concedendis, aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, conjunctim, vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem: & quilibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non inferam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus etiam si pro eorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores etiam si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat eisdem motu, & scientia, specialiter, & expressè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in singulis per eos Congregationi hujusmodi concessis literis voluerunt non obtare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 51. Et quia difficile foret præsentem literas ad singulas provincias, & loca opportuna, ubi necesse foret, destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum manu Notarii publici subscriptis, & alicujus Archiepiscopalis, vel Episcopalis seu alterius Curie sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra ubicumque exhibita, vel ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duo-

Derogatio quoruncumque contrariorum.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

D. P. An. 9. die 2. April.

decimo, quarto Nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXI.

Damnatio Conciliabuli Pisani, cum omnibus in eo secutis.

Ejusdem damnatio est etiam supra in const. 27. Sacrosancta. S. 15. fol. 512.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Approbatio contentorum in aliis Bullis, quarum una est indicata hic in rubrica, alie autem ut minus necessariae sunt praetermissae.

Cum inchoatam hujus sacri Lateranensis Concilii celebrationem, ad Dei laudem, universalis Ecclesiae pacem, fidelium unionem, schismatis, & haeresum everfionem, morum reformationem, ac contra perfidos fidei hostes, expeditionem Altissimi dextra assistente profequi intendamus, ut omnium schismaticorum, & pacis hostium latrantium canum ora obtundantur, universi Christi fideles valeant a tam pestifero, & venenoso contagio se immaculatos servare; in hac praesenti secunda sessione in Spiritu sancto legitime congregata, indictionis, convocationis, & publicationis, schismatica conventiculae, & asserti conciliabuli Pisani, ad scindendum, & scandalizandum Ecclesiae praefatae unionem emanatarum, citationum, monitionum, decretorum, absolutionum, sententiarum, actorum, legatorum, creationum, obedienciarum, subtractionum, assertarum censurarum, appositionum, ipsiusque conciliabuli translationis, ad Mediolanen. vel Vercellen. Civitates, aut alia loca quaecumque, omniumque, & singulorum in dicto Conciliabulo gestorum, & conclusorum reprobationes, damnationes, revocationes, cassationes, irrationes, & annullationes per nos habita cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus deliberatione matura, & de eorumdem fratrum consilio, & unanimi consensu, ac ex certa scientia, & de Apostolicae potestatis plenitudine, per diversas nostras literas respective praesertim sub dat. die 15. Kalend. Augusti, Pontificatus nostri Anno octavo, ac 3. Non. Decembris, & Idibus Aprilis ejusdem Pontificatus Anno nono, editas, factas, & emanatas, literasque ipsas cum decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, hortationibus, interdictorum Ecclesiasticorum appositionibus, & aliis sententiis, censuris, & poenis, tam a canonicis sanctionibus, quam a nobis, maxime in literis indictionis hujus sacri universalis Concilii, ac omnibus, & singulis aliis clausulis, in dictis literis contentis, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus infererentur, pro expressis haberi volumus, licet ut firma & valida, nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiore cautelam, & veritatis manifestationem, hoc sacro approbante Concilio confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque inviolabiliter observari volumus, statuimus, & ordinamus, suppletentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Damnatio Conciliabuli Pisani.

§. 1. Necnon Conciliabulum praefatum, illiusque translationem, ac omnia, & singula per ipsum Conciliabulum, illique assistentes, adherentes, fautores, & consentientes, directe, vel indirecte quomodo-cumque, qualitercumque a die indictionis ipsius Conciliabuli usque in praesentem diem, acta, facta, & gesta, & prolata, ac in posterum gerenda, agenda, facienda, & proferenda, etiam si talia sint, vel fuerint, de quibus specialis, specifica, expressa, ac individua mentio habenda foret, illorum tenores, & qualitates etiam pro expressis habentes, ut alia adulterina, & a veritate deviantia concilia, & in eis gesta, a jure sacrisque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus, ac prout sunt, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse nuntiamus, & quatenus opus sit cassamus, ir-

ritamus, & annullamus, ac pro cassis, irritis, & annullatis haberi volumus.

§. 2. Et nihilominus hoc sacrum Concilium oecumenicum, justè, rationabiliter ac ex veris & legitimis causis, ritèque & rectè indictum celebrari inceptum, omniaque & singula, quae in eo facta, & gesta sunt, & de cetero fient, & gerentur, iustas, rationabilia, firma, & valida fore, ac idem robur, eandemque vim, potestatem, auctoritatem, & firmitatem habere, & obtinere, quae alia Concilia generalia, praesertim Lateranensia a sacris Canonibus approbata, habent, & obtinent, hoc eodem sacro Concilio approbante, decernimus, & declaramus.

§. 3. Insuperque temporum dispositione, æstivisque caloribus instantibus, ut commoditati, & valetudini Praelatorum consulatur, Ultramontanique & transmare existentes, qui haecenus ad hoc sacrum Concilium venire non potuerunt, expectentur, propterque alias iustas, & rationabiles causas praefato sacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam sessionem continuationis celebrationis Concilii praefati, tertio nonas Novembris proxime futuri faciendam, hoc praefato sacro Concilio tunc existent. a Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate ubi eis placuerit morandi, dummodo dicta 3. Nonas Novembris, in praefato Concilio Lateranense cessante legitimo impedimento de quo clarè constat, sub poenarum in literis indictionis ipsius Concilii, & Canonicis sanctionibus contra non accedentes ad Concilia indictarum incursu praesentes existant, licentiam, & facultatem, praefato sacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romae, in publica sessione, in Lateranensi sacro sancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae 1512. 16. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno nono.

LEO DECIMUS PONT. CCXXI. ANNO DOMINI MDXIII.

LEO X. Florentinus, Joannes Medices antea dictus, Laurentii filius, Diaconus Cardinalis S. Mariae in Dominica, Creatus Idibus Martii 1513. Coronatus 4. Id. Aprilis eodem anno. Vixit annos 8. menses 8. & dies 21. Creavit Cardinales 24. Obiit anno 1521. Kal. Decemb. Sepultus fuit in Basilica Principis Apostolorum, postea translatus fuit in Ecclesiam S. Mariae supra Minervam. Vacavit sedes dies 40.

Reintegratio Incliti Populi Rom. ad sua privilegia, gratias, & officia.

Hæc omnia Paul. III. die 27. Septembris 1537. confirmavit, sed ejus const. ut simpliciter confirmatoriam omisi. Aliam vero concessionem gratiarum dedit Paul. IV. die 28. Novembris 1555. quam minus necessariam existimavi. Et Innocent. IX. in sua const. 2. Ad Romanum. Tom. 2. fol. 787. Quo vero ad privilegium fori Romanorum, vide const. 34. Pii IV. Dilectos. ubi notabo, fol. 52. in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

DUM singularem fidei constantiam, & eximiam devotionis affectum, quos Dilecti filii Populus Romanus erga nos, & Romanam ab ejus exordio gessisse semper, & gerere comprobantur Ecclesiam, vigili meditatione pensamus, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Ecclesia ipsa sic suae in eos gratiae dona diffundat, ut a quibus praecipue in matrem, & dominam, divina fuit dispositione recepta, per mutuae benevolentiae ministerium, uberioraque in-

Validatio Lateranensis Concilii indicti ut supra fol. 510.

Prorogatio ejus tertiae sessionis pro die 4. Nov. 1512.

† nunc

Dat. P. An. die 17. Maji.

ANNO 1513.

I.

Edita An. D. 1513.

Procemium.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit à plerisque Pont. quibus tamen non fruebatur.

Quas omnes hic Pont. innovat & confirmat.

Officiâque multa eidem Populo restituit & donat. De his officiis vide plenè in novis Statutis Urbis lib. 3.

dies largitionis munera in peculiâres, ac dilectissimos filios, magis adoptasse noscatur.

§. 1. Sanè felicitis memoriæ Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Callistus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, & Julius similiter Secundus, & nonnulli alii Rom. Pontifices prædecessores nostri, diversa eidem Populo privilegia, indulta, & gratias concesserunt, quæ sicut Dilecti filii Nobiles viri Magister Joannes Hieronymus de Benzonibus, decretorum Doctor, de majori præfidentia Abbreviator, & Stephanus de Carbonibus, ac Marius Particappa, Conservatores, & Franciscus Cincius Prior Capitum Regionum Urbis, necnon Magistri Paulus de Planci, Baptista Paulinus, filius de Alberteschis, Aulæ nostræ Consistorialis Advocati, & Marius Salamonius, utriusque Juris Doctores, & Franciscus de Lenis, & Marcus Antonius de Alteriis, & Bernardinus de Militibus, ac Jacobus de Frangipanibus, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Cives, eorundem, Conservatorum Consiliiarii, super id per ipsos Conservatores electi, ac Petrus de Smeriliis Fiscii nostri Romani procurator, nobis ipsius Populi nomine exposuerunt, ob passim unicuique petenti concessas illorum derogationes, & eorundem Populi negligentiam, vel alias partim numquam in observantiam deducta, usive recepta, partim per disuetudinem abrogata propemodum sunt.

§. 2. Nos igitur populum præfatos non minoris charitatis affectu, quam prædecessores præfati profecuti sunt, profecui volentes, ac omnium, & singulorum privilegiorum, indultorum, & gratiarum prædictarum, & singularum super illis confectarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad ipsorum conservatorum, Prioris, & consiliiariorum, aut aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privilegia, gratias, indulta, & literas prædictas, etiam quæ in causis ad forum capitulinum spectantibus, commissiones quaslibet, præterquam quæ Romani Pontificis sint Manu propria subscriptæ prorsus excludunt, & Tribunalia, ac causarum tam civilium quam criminalium, in eadem Urbe, cognitiones distinguunt, necnon Statuta, & consuetudines dictæ Urbis, reformationes illorum, etiam juramenti validitatem in certis ibi expressis casibus restringentia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & etiam si hæcenus ex præmissis, vel quibusvis aliis causis observata non fuerint, ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & singula, prout per dictos prædecessores concessa fuerunt, eidem Populo gratiosè concedimus.

§. 3. Et ut eidem Populo in eorum privata commoda de alicujus subventionis auxilio consulatur, Protonotariatus Curie Capitolii (quod Hospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,) Et Notariatus (quod Secretariorum nostrorum, & Marescallatus) Extimatoriatu Stateræ; Mandatararius; Et Transiberorum Ripæ, & Ripettæ officia (quæ Præfidentium Annonæ eorundem Ripæ & Ripettæ, dilectorum filiorum Collegiis, dicta olim fuere auctoritate perpetuè unita, annexa, & incorporata) ab Hospitali, & quibus pro iis certam tunc expressam recompensam, per alias nostras literas concessimus, quibus non intendimus præjudicare, nec solita emolumenta auferre, nisi pro ea summa pro qua recompensa data fuerit Collegiis prædictis, respectivè segregantes, & separantes ea. Ac pecuniarum Cameræ, (sine tamen ipsius exercitio, & emolumentis ex ipso exercitio provenientibus,

quæ capita Solidorum appellant) & Gabellæ Vini Forensis de eadem Urbe Depositariatum, cum consuetis. Ac præfata Ripæ, Ripettæ, Pecuniarum & Mercium, ac Annonæ gratia nuncupata, necnon Salis ad grossum, & ad minutum Dohaneriatuum, cum centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium eorundem Dohaneriatuum Notariatum, cum Quadraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salariis, per conductores ipsarum Dohanarum, ex earum proventibus, singulis annis in quatuor terminis, Dohaneris, & Notariis pro tempore existentibus integrè perfolvendis, ita tamen quòd emptoribus & conductoribus dictarum Dohanarum, & Gabellarum propterea nullum præjudicium, circa administrationem officii inferatur, sed solum deferre possint extorsiones indebitas & insolitas, quæ ferent Cameræ Apostolicæ, & sine præjudicio in illis emptionis aut pignoris, vel simplicis ab aliquo ex prædecessoribus nostris concessionis titulis jus habentium, quamdiu tituli ipsi duraverint dumtaxat. Ita quòd liceat ipsis Conservatoribus, & Populo restitutis pretiis pro quibus empta, aut pecuniis pro quibus pignori obligata sint, illa simul vel successive redimere, extraordinarius majoris, Notariatus etiam majoris & Scriptoriæ & Marescallatus Cameræ, & Gabellarum majoris Urbis prædictarum, Et Salinarum, Portarum & Pontium, sive Palatii dictorum Conservatorum Marescallatus, & ejusdem Palatii Notariatus, ac Camerariatus Ripæ & Ripettæ. Ac alia quæcumque Urbis officia, olim per Cives Romanos exerceri solita, Portæque, & Pontes dictæ Urbis, cum omnibus eorum solitis honoribus, oneribus, salariis, & emolumentis dictis Populo donamus, & largimur. Statuentes, & ordinantes quòd ex nunc de cætero in perpetuum, tam Portæ, & Pontes hujusmodi, quam Conservatoriatus, Capitum regionum Marescallatum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magistratum Stratarum, & Justitiariorum, Syndicorum, Senatoris, & officialium, Urbis, Reformatorem Studii, & Pacciorum, ac Syndicorum, Assessoriatum, & Notariatum eorundem, ac quæcumque alia præfata Urbis Officia per Cives hujusmodi, ut præfertur, exerceri solita, divisim etiam in plures, ad Populum, portiones illorum vel aliquorum ex eis, fructibus, redditibus, & proventibus, juxta providam dictorum Conservatorum, & Prioris, ac eorum Consiliiariorum ordinationem desuper faciendam; in pixidem congeri, & deinde statuis per Conservatores, & Priorem, & Consiliiarios præfatos ad id temporibus sortem, nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis præsentia trahenda, nostròque arbitrio restringenda, & amplianda, inter Cives tantummodò dispensentur. Et quòd Protonotariatus Curie Capitolii, Notariatus, & Marescallatus Ripæ & Stateræ, ac Cameræ, & Gabellæ Studii hujusmodi Depositariatum, & Gabellarum, & Extraordinarius prædictorum, & Judicatus appellationum, de eadem Urbe Officia, & Comitatus Tyburis, & Malleani, ac Velletri, & Coræ, Civitatum videlicet, & Oppidorum dictorum Populi Romani, temporalis Dominio immediatè subiectorum Potestariæ à taxis, quas pro expeditione Brevium præfati Secretarii, ab eis hæcenus exigebant, necnon eadem Civitates, & Oppida, ac Terræ ad præfens præfatis Populo immediatè subiecta, si & quamdiu in subiectione hujusmodi fidelitè manserint, ab omni onere quo pro Stationibus militum Romanæ Ecclesiæ gravabantur, libera sint atque immunia. Id verò quòd ex Depositariatu hujusmodi Collegio dilectorum filiorum, Scriptorum Archivii Romanæ Curie annuatim debetur, is solvat qui dicta solidorum capita perceperit.

§. 4. Et quòd Sancti Georgii intra, & Sancti Sebastiani extra dictæ Urbis muros Sancti Benedicti, & Cisterciensis Ordinum, & alia Monasteria, ac Prioratus, Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque

Beneficia que Ecclesiastica Urbis, Romanis tantum conferri jubet.

beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, in dicta Urbe & illius districtu existentia (venerabilium fratrum nostrorum prefatae Ecclesiae Cardinalium, titulis, & denominationibus, ac Basilicae beatorum Petri, & Pauli, & Lateranensis, & Beatae Mariae Majoris, de eadem Urbe Ecclesiarum, Archipresbyteratus Sancti Laurentii, & Sancti Anastasii, extra, & Sancti Sabae intra eisdem muros, eorumdem Ordinum dictis Cardinalibus commendari solitis, Monasterijs, dumtaxat exceptis) non nisi Romanis civibus conferri seu commendari, aut aliis de eis, in alios quoquomodo, praeterquam si beneficia praedicta, ex re-signatione alienigenae vacarent, quae etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apostolicam disponi nullo modo possit, collationesque, provisiones, commendae, & aliae quavis dispositiones de illis, etiam per nos, & Sedem eandem etiam cum expressa praesentium derogatione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, pro tempore factae nullius sint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum possidendi.

Redditus gabellae vini Forensis Studio Urbis assignat.

§. 5. Propterea quod ex redditibus Gabellae Vini Forensis huiusmodi, postquam Lectorum Studii salaria soluta sint, liceat praefatis conservatoribus in eorum, & capitum regionum Magistratum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noscuntur, & non eorumdem conservatorum, & capitum regionum proprios usus, iuxta ordinationem per conservatores, & capita regionum, ac consiliarios praefatos desuper faciendam, tantum annuatim exponere, ad quantum medietas eorum Provisionum seu Salariorum ordinario respectu ascendit, & non ultra.

Notarios Romanos eximit à contentis in Bulla 15. Jul. II. supr. fol. 492.

§. 6. Et quod Notarii in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore descripti, ab observatione eorum quae in literis Apostolicis erectionis Collegii dictorum Scriptorum Archivi Romane curiae continentium, quoad cives Romanos quoscumque inter se contrahentes sint exempti.

Gabellam vini Populo donat.

§. 7. Donamus quoque eisdem conservatoribus, & Populo in perpetuum, Gabellam omnem Vini Forensis huiusmodi, cum onere solvendi temporibus consuetis, ex proventibus dictae Gabellae, salaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate residuum proventuum eorumdem in dictum ornatum, & Murorum, Portarum, Aquaeductuum, & Pontium, aliasque dictae Urbis necessitates pro tempore ingruentes, de consensu consilij Romani, & non in alios usus, convertendum.

Conservatores Urbis à d. gabella eximit.

§. 8. Et insuper eosdem Populum, omnesque, & singulos dictae Urbis incolas, & habitatores, ac alios in eadem Urbe, ad quam Christianidelium, de universis Mundi partibus, frequens est in dies concursus pro tempore residentes, à Vini Romani, & Farinae, praeterquam quae à Pistoribus, seu in eorum usum conficitur, omni tamen fraude cessante, & praefatos, ac pro tempore existentes dictae Urbis conservatores, à Vini, etiam Corsi, sive Graeci, quo pro eorum & familiarum suae victu utuntur, usque ad viginti quinque vegetes anno quolibet Gabellae solutione, eximimus, & liberamus.

Pretiumque Salis minuit.

§. 9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiam pro pecudibus in eadem Urbe ad rationem octo Bolonensium monetae novae cum dimidio unius Bolonensi similis pro mensura quam Scorzum appellant, reducimus & moderamus.

Civitatem Veliternam & Terram Corae Populo restituit. Tu scias Veliternam & Tiburtinam de qua supra hodie non habere.

§. 10. Porro civitatem Velletri, & Oppidum Corae praedictae cum eorum territoriis, omnibus, merito & mixto imperio, aliisque omnibus iuribus, & jurisdictionibus, prout olim sub dictorum Romani Populi Dominio fuere, eorumdem Populi ditioni, & potestati de consensu quorum interfit, liberè restitimus, & plenariè reintegramus. Mandantes dilectis filiis civitatis & Oppidi praedictorum Universitatibus, ut de cetero con-

servatoribus, & Populo praefatis uti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus deum quod praesentes litterae & in eis contenta à Kal. Martii proximi praeteriti citra, plenum fortitae sint & esse censeantur effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super praemissis, vel eorum aliquo, per quoscumque etiam nos & Sedem praefatam, ex quavis causa scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius Bullae deputat.

§. 11. Quocirca venerabilem fratrem Raphaelem Episcopum Ostiensem, & Dilectos filios nostros, Franciscum Sanctorum Joannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Eusebii tit. Presbyteros, ac Aloysium Sanctae Mariae in Cosmedin Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro praemissorum omnium observantia, eisdem Conservatoribus, Priori, & Populo, in Conservatores, & defensores speciales, constituimus, & deputamus, injungentes eisdem Cardinalibus, quantum ipsi vel eorum aliquis per se vel alium seu alios, Conservatoribus, Priori & Populo praefatis, quotiens ab eis vel eorum aliquo fuerint requisiti in praemissis, efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant ipsos Conservatores Priorem, & Populum, auctoritate nostra, omnibus, & singulis supradictis pacifice frui, & gaudere, eaque omnia, & singula inviolabiliter observari, non permittentes eos, seu eorum aliquem per quoscumque desuper etiam dicta auctoritate fungentes, quomodolibet molestari, contraditores quovis per censuram Ecclesiasticam & alia juris opportuna remedia appellatione remota compescendo, invocato etiam ad id, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus quibusvis in Collegiorum praedictorum erectione, & dotatione editis, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuslibet de aliquo, seu aliquibus ex praedictis officiis, quibusvis personis, etiam motu simili, & ex certa nostra scientia, ex quibusvis urgentissimis & necessariis causis, per nos, & Sedem praefatam factis hactenus, & in posterum fiendis, quas quotiens factae fuerint, totiens ex nunc prout ex tunc & è contra revocamus, cassamus, annullamus, & omnibus illis quae praedecessores praefati in singulis per eos eisdem Populo concessis literis, voluerunt non obtinere, ceterisque contrariis quibuscumque. Nostrae tamen intentionis existit, quod Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum salaria, currere incipiant à die quo contractus super ipsarum Dohaneriarum conductione, inter illorum conductores, & Cameram Apostolicam tempore dicti Julii praedecessoris initi, respectivè finierint, & non ante.

D. P. An. r. die 19. Mart.

Nulli ergo omnimò hominum. &c. Si quis &c. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo tertio decimo, quartodecimo Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

Reductio & unio Congregationis Eremitarum Camaldulensis, & Congregationis S. Michaelis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in unam Congregationem. Ac plurimae ordinationes pro electione & munere Praelatorum, & regimine totius Congregationis, cum indulgentiarum & gratiarum concessione.

II.

Alia est deinde instituta Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut infra in constit. 23. Clem. VII. Vestrum, fol. 675. ubi de ea notabo. De hac autem scripsi supra in const. 1. Alexan. II. Nulli. fol. 26.

E dita A D. 1513.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Esti à summo rerum omnium Conditor, cujus inscrutabili providentia cuncta reguntur, dispen-

Procemium.

fatores in domo Domini, meritis licet insufficientibus, juxta ministerii Pastoralis officium quibuslibet personis regularem vitam professis teneamur assistere, illorum tamen profectibus animarum, propensioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti, ut in sancta vacatione, absque impedimenti alicujus dispendio permanere, ac vota sua Altissimo exolvere valeant, nilque ipsos ab oratione, & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuosis operibus turbationis cujusvis praebeat quomodolibet incentivi paterna charitate prospicere, ac remediis congruentibus providere, qui diffidentis, & fallacis saeculi pessundatis delitiis, vitae integritate praepolent, & laudabilibus actibus continuè inhaerentes, spem suam in altissimis, ubi bona sunt gaudia, collocarunt, ac ea, quae per praedecessores nostros, & canonicè etiam alios saeculares Principes in favorem personarum sub Regulari observantia Altissimo famulantium concessa, & pro salubri Monasteriorum, & locorum, ac Congregationum directione statuta, & ordinata fuisse dicuntur, libenter cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus, ac alias nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Romani Pontifici ac Principes indulta Ordini concesserunt.

In Capitulo generali Florentiae acto, unio facta est Congreg. Eremiti, & S. Michaelis de Murano, & plura statuta edita, tam pro Regulari, quam pro Conventuali vitam ducere volentibus. Et loca Ordinis ad 17. redacta fuerunt.

Hic pontifex modò praedicta omnia confirmavit.

§. 1. Sanè accepimus quamplura privilegia, & indulta, tam per Romanos Pontifices praedecessores nostros, quam Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios saeculares Principes, Eremo, & sancti Michaelis de Murano, & aliis Camaldulensis Ordinis Monasteriis, & locis, ac Congregationi de Murano concessa fuerunt.

§. 2. Ac quòd nuper Dilecti filii Petrus Delfini Prior Prioratus Eremiti dicti Ordinis Aretinae Diocesis, ac ejusdem Ordinis generalis, & ejusdem Eremiti Eremitae, ac moderni Abbates Monasteriorum, & Priores Prioratum, ac aliae personae dicti Ordinis, in Capitulo generali, in Civitate Florentina, de mandato nostro congregato, velut zelatores Divini cultus, pro prospero, & felici regimine dicti Ordinis in spiritualibus, & temporalibus, nonnulla statuta, & ordinationes, erectionem novae Congregationis Eremiti, & sancti Michaelis de Murano nuncupatae, ac institutionem decem & septem locorum principalium Monasteriorum, & Prioratum, & illis aliorum unionem, ac omnium reformationem, & ad observantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tam sub Regulari Observantia, quam vita Conventuali vitam ducere volentium, concernentia, salvo Sedis Apostolicae beneplacito, ediderunt laudabilia, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria. Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac refectis quibusdam superfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum praesentibus inferi fecimus.

§. 3. Nos cupientes privilegia per praedecessores nostros, ac reges, & Imperatores praefatos, ut praefertur, concessa, ac statuta & ordinationes, ac Congregationis Eremiti institutionem, & ex ea, ac Congregatione de Murano, unius novae Congregationis erectionem, quae Eremiti, & sancti Michaelis Congregatio nuncupetur, ac Monasteriorum & Prioratum, ac aliorum beneficiorum, aliis decem & septem principalioribus locis unionem, annexionem, & incorporationem, eo firmius persistere, quo Sedis praedictae protectione, & auctoritate communita fuerint, ac prout expedire arbitramur, salubriter providere volentes. Nos igitur, qui dudum, inter alia, voluimus, quòd semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, & idem observari voluimus in confirmationibus unionum jam factarum, quique Religiosarum personarum gesta, eo potiori favore prosequimur, quo speramus, quòd exinde sacrae Religionis vigor accrescat, eaque plurimum in Domino commendantes, ipsorum-

que Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli statum prosperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Ac fructuum, reddituum, & proventuum, Monasteriorum, & Prioratum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annum valorem praesentibus pro expresse habentes. Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine, privilegia, & indulta, praefatis Eremo, & Congregationi de Murano, ac aliis dicti Ordinis Monasteriis, & locis, tam per Pontifices praefatos, & quatenus sint honesta, & sacris canonibus non contraria, quam per Imperatores, ac Reges, & Principes praefatos concessa. Necnon statuta, & ordinationes in dicto Capitulo Generali edita, & praefertur reformata, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, & confirmamus, eaque perpetuae firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decernimus. Supplemisque omnes & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 4. Et pro portiori cantela volumus, ut quicquid dubii in dictis, & in hoc etiam nostro privilegio, seu in aliquo eorum, pro tempore emerit id, data verborum ambiguitate, & Jurisperitorum interpretatione, in favorem dictae Congregationis de novo erectae, & locorum particularium ejusdem, interpretari debeat: & cujusvis particularis Monasterii dictae Congregationis, etiam de novo erectae.

§. 5. Privilegia, & omnia etiam quae in toto hoc privilegio continentur, universae huic Congregationi de novo erectae, & omnibus, & singulis particularibus ejusdem Congregationis de novo erectae Monasteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, sint communia, & ad illa extendantur.

§. 6. Et insuper, etiam ultra privilegia eidem Eremo, & sancti Michaelis, ut praefertur, de novo erectae Congregationi concessa, hac perpetua, atque irrefragabili Constitutione, motu, scientia, & potestate similibus sancimus. Quòd omnes, & singuli dictae Congregationis Monachi Ordinem ipsam professi, praesentes, & futuri, quamvis in diversis Monasteriis, sive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio, Eremiti, & sancti Michaelis nuncupata existant. Ipsaque Congregatio, ab Apostolica Sede merito approbata, ab universis Christianis in reverentia, & devotione habeatur.

§. 7. Et dictae Congregationis Capitulum generale, sive in eo voces pro tempore habentes, pro felici dictae Congregationis successu, statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia & singula, quae in spiritualibus, & temporalibus ipsius Congregationis & ejus Regularis disciplinae, statum, observantiam, indemnitate & circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius Regulae, in substantia, vel effectu, variatione, interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere poterunt, auctoritate praedicta, instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus institutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus,

Dubia in privilegiis exoriente, ad eorum favorem interpretentur.

Privilegia omnibus Monasteriis, etiam Monialium, sint communia.

Monachi omnes, unum corpus & unam constituentur Congregatio, nuncupanda Eremiti, & S. Michaelis.

Capitulum generale statuta pro regimine Ordinis condere & corrigere potest.

singuli

inguli de Congregatione de novo erecta hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Et juxta Capituli statuta, sunt reformanda Monasteria.

§. 8. Et quotiens Prælati aliquis, Monasterium cui præfuerit, reformare, & ad ipsius de novo erectæ Congregationis observantiam reducere decreverit, & alii Monachi, ac Conversi, & Commissi, decreta, & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quod de consensu dictæ Congregationis, seu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolico sint robore communita.

Prælati, Generali obediant, & Monachi Prælati.

§. 9. Universi verò ejusdem Congregationis de novo erectæ Prælati, sub præfati Generalis Ordinis, & alii Monachi, ac Conversi, & Commissi, sub Prælatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis ipsi Monachi, Conversi, & Commissi morantur obedientiis, vivant, & eas illis humiliter præstent.

Appellatio ab eis etiam ad Sedem Apostolicam absque licentia prohibetur.

§. 10. Et nulli Prælatorum, vel Monachorum prædictorum, ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, sive Generalis Ordinis, aut aliorum Prælatorum Congregationis hujusmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare: appellationisque desuper pro tempore interpositæ, & inde secuta, irrita habeantur.

Processus tam civiles, quam criminales, secundum usum & statuta formantur.

§. 11. Et cum contra aliquem Prælatum, vel Monachum de novo erectæ Congregationis hujusmodi, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, secundum consuetudines, & statuta prædicta, (juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & jritium anfractibus omissis) procedi debeat.

Transitus de loco ad locum quando de licentia Sedis Apost. est permittendus.

§. 12. Et ipsius de novo erectæ Congregationis Prælati, suos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium, sive locum transferendi, obtentu litterarum Apostolicarum, transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis, specificata, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eique sufficienter derogetur. Ac tunc si infra tres menses id non compleverint, contra eos, tamquam contra Apostatas agi possit. Nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infra quod se debeat, ad hujusmodi Monasteria, sive loca transfuisse, eoque casu, non prius contra eos agi liceat, quam dicta tempora sint elapsa.

Fugitivi non recipiuntur à Prælati invitatis.

§. 13. Ac Congregationis hujusmodi Prælati, quarumcumque litterarum Apostolicarum prætextu, nisi in illis præsentibus specialiter & expressè derogetur ad recipiendos Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monasteriis, absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserunt, à quocumque nequeant quomodolibet coarctari.

Translati juxta ordinationem Capituli ad alia loca Ordinis eorum locorum professi censentur.

§. 14. Illi verò ex eisdem Monachis, quos de Prioratibus, in quibus professi fuerunt, aut Monasteriis, sive locis, ad alia dictæ Congregationis Monasteria, sive loca juxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut aliàs pro Conventualibus quomodolibet, ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis, atque locis realiter absoluti extiterint, aliorum Monasteriorum, locorumque quamdiu ibi steterint, Monachi, & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professionem suam emisissent.

Loca & personæ omnibus præminentis gaudent si d. Congreg. institutis non obstant.

§. 15. Ac omnia Monasteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, præminentis, ac dignitatibus inconcusè gaudeant, & utantur, dummodò illa, præmissis & aliis dictæ congregationis institutis, & ordinationibus non obstant.

§. 16. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subiectum, sed eis in sua pristina libertate manentibus, ea vicissitudinis adminiculo copulata, sub felici dictæ de novo erectæ Congregationis regimine, sibi uniformi Regularis observantia gressu, invicem suffragentur.

Loca non unum alteri subiecta esse censeantur, sed ad invicem suffragentur.

§. 17. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc Sancti Michaëlis sunt, & pro tempore erunt etiam unita Eremi & S. Michaëlis Congregationi de novo erectæ hujusmodi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus, per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, Generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin dicti Ordinis Generalis pro tempore existens, unà cum majori parte Visitorum, cum per ipsam de novo erectam Congregationem Monachis præsentibus, & futuris, etiam defectum Natalium ex quibusvis personis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint in Prælatos, tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi, aliàs secundum consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere, seu nominare, & ad eorum beneplacitum taliter electos, seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratum, quibus tunc præfuerunt, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere.

Monasteria conferantur Prælati Ordinis, à Capitulo generali, vel ab ipso Generali & majori parte Visitorum.

§. 18. Præfati sic electi, seu nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quod eis munus benedictionis impendatur, ipsis Monasteriis & Prioratibus, atque sic electi, vel nominati fuerint, præesse, ac illa in spiritualibus, ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent.

Prælati sic electi absque alia Sedis Apostolicæ dispensatione Monasteriis præsentibus, & tam in spiritualibus quam temporalibus ea gubernent.

§. 19. Et si contingat Prælatos dictæ de novo erectæ Congregationis, à Monasteriis, & Prioratibus, atque ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, idque pro dictorum Congregationis & Monachorum, ac illorum præsentium & futurorum Monasteriorum, ac Prioratum, conservatione, & statu prospero & felici, quod absente Prælato, nec Monasterium sibi commissum, ex ejus absentia damna sublineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet, durante absentia hujusmodi deputetur, utile videatur & expediat, quod quotiens id contigerit, Capitulum, seu Generalis cum deputatis hujusmodi, aliàs juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimen, & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis, in spiritualibus, & temporalibus, dicta absentia durante, alteri committere liberè & licitè possint.

Et loco absentium Prælatorum, alii substituuntur, à Capitulo, vel Gen. ut sup.

§. 20. Et quod aliquod ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ de novo erectæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas etiam motu simili, & cum reservationibus ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, clausulis, concessas hæctenus, & in posterum concedendas per aliquem ex dictæ de novo erectæ Congregationis, vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis auctoritate præfulgeat, in titulum aut commendam, seu administrationem, vel aliàs obtineri, seu super alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio reservari, concedi, & assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis, contra præsentium tenorem, quovis

Loca & Monasteria Congreg. in commendam titulum, aut pensionaliter dari non possunt.

quæfito colore, quempiam de dicta de novo erecta Congregatione, super aliquo, ex dictis Monasteriis, Prioratibus, & locis, ratione tituli, seu commendæ, vel administrationis, ac pensionis hujusmodi, impetere, seu molestare valeat.

Beneficio-
rum omnium
collatio libe-
re a Præla-
tos Ordinis
pertinet.

§. 21. Quoddamque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ de novo erectæ Congregationis, communitate vel divisim pro tempore pertinentibus etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis, de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis, quomodolibet cadant, seu comprehendantur; sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, & dispositio, illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo præfate Sedis præventionis impedimento, pertineant, & spectent. Ac de beneficiis ipsis, nullus aliis quam Abbates, seu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum, & indultorum sibi à Sede, vel Legatis præfatis, qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore, vel prætextu disponere valeat quoquo modo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujusmodi facultatesque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, vacantium seu vacaturorum, quibusvis etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processusque desuper habiti pro tempore etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras & pœnas in se continentes, quod beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

Impedien-
tes eos qui
Ordinem in-
gredi volunt,
sunt excom-
municati.

§. 22. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, è sæculo fugientes, & ad dictam de novo erectam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, vel prohibere, aut à Monasteriis, vel locis Congregationis ejusdem præsentibus, vel futuris divertere, vel super hoc illis, vel eas recipientibus, injuriam, vel molestiam aliquam irrogare præsumat. Contrafacientes verò præsentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam devenerint, à præmissis injuriis, & violentiis non destiterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Monachi à
Congreg.
nullo præ-
textu diver-
tantur &c.

§. 23. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatibus, vel Monachis Congregationis prædictæ, obsequiorum, vel servitiorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætextu,

etiam si absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam ærioris vitæ, Ordinis vel obervantia, à dicta de novo erecta Congregatione elucere, vel spontè venientes recipere, & pœnes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de hujusmodi Prælato, vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat, absque consensu Capituli, seu Generalis, vel majoris partis Visitorum de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentium, quod si recipientes præfati infra tres dies, postquam eis præfates innoverint, Prælatum seu Monachum, extra ipsam de novo erectam Congregationem existentem hujusmodi, eidem de novo erectæ Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso, à qua, nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

§. 24. Generalis autem Ordinis, ac Abbates, & Priores de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes & singulos ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obediens, & rebelles, & qui, habita licentia, conditionem eis impositam non impleverint, aut lapsa licentiæ termino, ad proprium Monasterium non redierint, vel alia loca seu Monasteria, absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam, se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ad solitam & debitam reverentiam compellere.

§. 25. Et ut dictæ de novo erectæ Congregationis Monachi, divinis beneplacitis quietius & liberius insistant, eisdem dicti Ordinis Generalem, ac de novo erectam congregationem, & illius Abbates, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conversos, Commissos, Novitios, personas & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & servitores eorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius de novo erectæ Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca etiam quæ in posterum eidem de novo erectæ Congregationi quandocumque uniri vel incorporari, seu subijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si ipsis cura immineat animarum, oratoria, manualia, cembra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præfatis sunt, & in futurum erunt dictæ de novo erectæ Congregationis, & quæ omnia & singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, quavis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam de novo erectam Congregationem, vel ejus singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab

Ad hoc vide
infra Greg.
XIII. Bullam
99. ea est ubi
hoc privile-
gium confir-
matur.

Vagantes ex-
tra claustra,
à Generali,
& Prælati
Ordinis co-
ercantur,
quibuscum-
que non ob-
stantibus.

Exemptio
Ordinis ab
Ordinario-
rum & alio-
rum superior-
itate, juris-
dictione &
visitatione

Tu ad hoc
vide Conc.
Trid. sess. 25.
c. 11. & seq.
de Regul. ac
Bullam 39.
Clem. VIII.
Suscepi.
Tom. 3.
fol. 59.

eis, aut quia subditi eorum, cum eisdem Monachis conversentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque in eatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione, quomodolibet directè vel indirectè, proferre seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem B. Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione, suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annum censum unius uncie auri, per eandem de novo erectam Congregationem in festo Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, annis singulis, Camera Apostolica perfolvendum, in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quod si legati, subdelegati, ordinarii, seu aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem & liberationem vestras hujusmodi, quicquam attentare quoquo modo præsumperint, ac requisiti, vigore præsentium, per ipsius de novo erectæ Congregationis Prælatos vel Monachos, infra tres dies, à die requisitionis hujusmodi, non desiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

§. 26. Volumus insuper, quod dictæ de novo erectæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apostolicas super administranda iustitia, executione faciendâ, visitatione exercendâ, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda, subire, aut testimonium perhibere, seu extra suas civitatem, & diocesim trahi, & ad quavis Concilia Generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quovis nomine censeantur, ecclesiasticarum vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquam ad ipsius de novo erectæ Congregationis Capitulum celebrandum, aut alias, juxta eorundem ordinationes, ire, vel mittere, aut processibus publicis, vel funeralibus interesse inviti, minimè teneantur. Seu quod in eorum locis, Missæ, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut Synodus, Conventus, seu quavis Congregationes, tam ecclesiasticarum quam laicarum personarum fiant, sive quod hujusmodi de novo erectæ Congregationis loca, ad usum hospitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem, ecclesiasticarum laicarum personarum deputentur, adstringi seu compelli nullo modo possint.

§. 27. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conversorum, Commissorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in causis ipsorum civilibus & criminalibus, in judicio & extrâ, legitima seu juridica sint.

§. 28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales civitatum, terrarum, castrorum, & diocesum diversorum, Monasterii, Prioratus, locis, capellis, Ecclesiis, manualibus, grangiis, castris, possessionibus & bonis, necnon Prælati & Monachi ipsius Congregationis, gabellas, talleas, datia, collectas, etiam pro pontium refectonibus, aut viarum reparacionibus, aliisque onera, seu gravamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta

& imposita exigere, sub excommunicationis, ac maledictionis aternæ pœnis, quas, nisi præsentium habita notitia, prorsus desiterint, ipso facto incurrant, audeant, vel præsumant.

§. 29. Nec aliquid ex dictæ novo erectæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimam, aut quid aliud, quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel consuetudine, aut statuti, vel privilegiis quibuscumque, aut ex quacumque causa hætenus ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætendentur quomodolibet in futurum.

§. 30. Etiam de relictis, legatis & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, seu aliis quacumque occasione, concessis & concedendis, quomodolibet teneantur.

§. 31. Ipsaque Monasteria, Prioratus, loca, manualia, grangia, possessiones & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ de novo erectæ Congregationis ejusdem, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, caritativo subsidio; aut quocumque reali aut personali, vel mixto, onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur; per nos aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, indictis.

§. 32. Necnon ab omnibus censibus, redditibus & solutionibus, ratione visitationis aut subjectionis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis, hætenus debitis, quæ nos eidem Congregationi, de Apostolicæ potestatis plenitudine, gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, præstationeque sint, esseque debeant libera penitus & exempta, atque immunita, ita quod ad illorum præstationem, vel solutionem per quoscumque, & quarumvis etiam literarum Apostolicarum, vigore cogi, aut alias desuper inquirari nequeant.

§. 33. Nullusque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in presenti sunt, vel in futurum erunt, Monasteriorum, Prioratum, & bonorum de novo erectæ Congregationis hujusmodi, quæ illius Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartesias, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere vel extorquere præsumat, nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

§. 34. Et quod de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa per medias personas, Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delata, bona mobilia & immobilia, in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere.

Ipsique Monachi & personæ, illa pro se, eorumque Monasteriis, petere & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeant, & quæ petendi & exigendi, si in sæculo remansissent, jus haberent.

§. 35. Et contra de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria, loca, personas, & bona, tam in præteritis quam futuris aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

§. 36. Cupientes insuper, ut de novo erectæ Congregationis hujusmodi personæ, sublatis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu & scientia similibus, statuimus & ordinamus, quod si contingat Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca de novo erectæ Congregationis hu-

Exemptio à decimis, & quæ unquam præstatione danda Prælati, &c.
Tu quoad quartam funeralium habes Concil. Trid. sess. 25. cap. 14.

Exemptio pro relictis & legatis Ordinibus.

Exemptio ab impositionibus Sedis Apostolicæ.

Censibus &c. occasione visitationis.

Exemptio omnium possessionum quas colit ipsa congregatio.

Monachi succedunt in hæreditatibus pro eorum Monasteriis.

Præscriptio 60. annorum tantum datur contra Ordinem.

Interdicti tempore Patres celebrare possint januis clausis.

Prælati & Monachi non cogantur interesse Concilii, funeralibus, processionibus &c.

Tu vide Concil. Trid. sess. 25. c. 12. & seq.

Testimonia Patrum in eorum causis legitima sunt.

Exemptio ab impositionibus secularium.

huiusmodi consistant, ecclesiastico supponi interdico, ipsius de novo erectæ Congregationis Prælati, Monachi, Conversi, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon Laici intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum, pro tempore habitantes, à præfata de novo erectæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas, & alia divina officia audire, & ecclesiastica sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati, ibi celebrare & ministrare.

§. 37. Et quod ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachi, præfentes & futuri, omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum superiores præfentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Anticite, gratiam, communionem dictæ Sedis habente, recipere, & huiusmodi Anticitem, in huiusmodi Congregationis Monasteriis & locis dumtaxat adnotare, ipse Antistes, Monachos dictæ de novo erectæ Congregationis, à suis Superioribus sibi pro tempore præfentatos, Apostolica auctoritate, absque aliqua licentia & contradictione Diecefani, & absque eo quod aliquod aliis illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

§. 38. Necnon, quod Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælati de novo erectæ Congregationis huiusmodi pro tempore existentes, in omnibus casibus, in quibus de jure communi, Prælati & Monachi dictæ de novo erectæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinariorum, si ab eis exempti non essent, foret necessaria, cum eis auctoritate prædicta dispensare, ejusque licentiam & auctoritatem concedere.

§. 39. Ac personas volentes eidem de novo erectæ Congregationi sociari, etiam si Religionem locorum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi vovissent, tali voto non obstante, ad probationem, professionemque recipere, & eos, dicta auctoritate, ab ipso voto absolvere, & cum ipsis, dummodò in tali religione vel Ordine, quem vovissent, professionem non emisissent, & ante professionem emissam, ab ipsa de novo erectæ Congregatione non recedant super omnibus votis (Religionis voto dumtaxat excepto) dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis, de novo erectam Congregationem huiusmodi Altissimo famularis ingredi volentibus, injunctis eis, juxta eorum facultates, restitutione, & pœnitentia salutari, tamquam uni ex Monachis de novo erectæ Congregationis huiusmodi, absolutionis beneficium impendere, eosque etiam ad probationem recipere, ita tamen quòd si inde ante professionis emissionem discesserint, in eandem ipso facto reincidant.

§. 40. Et cum sæpe contingat, quòd ob singularem devotionem, quòd nonnullæ personæ ad Monachos huiusmodi de novo erectæ Congregationis, ad eosdem Monachos, pro earum salute animarum recurrant, ejusdem de novo erectæ Congregationis Prælati, sive Monachi, à suis superioribus ad audiendum huiusmodi personarum confessiones deputatis, quòd personas ipsas accedentes, audire, ac personæ ipsæ, eis absque alia superiorum suorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælati, sive Monachi confessiones huiusmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia & satisfactione præviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis dictæ Sedi non reservatis, & à quibuscumque suspensionum excommunicationum & interdicti sententiis, aliisque ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latis incurrisse quomodolibet confiterit, absolvere. Et vota per eos, pro tempore emissa, in omnibus

& singulis casibus, locorum ordinariis, etiam per Synodales, seu Provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem voventibus dispensare, exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda. Ipsisque confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad præfatos Monachos, ob huiusmodi devotionem recurrerent, Eucharistia Sacramentum ministrare liberè possint.

§. 41. Necnon Prælati, Monachi, & personis Congregationis huiusmodi, quocumque nomine censeantur, ne propter participationem, etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, à jure vel statutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis censuræ, aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

§. 42. Ac quòd illi ex præfatis Monachis, qui adeò Monasteriorum suorum officii occupati, ut in Choro interesse, ac divinum officium vix sine labore & tædio dicere, ac ipsa eis, ratione officiorum huiusmodi, incumbencia caritatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium huiusmodi dicendum adeò, vel non docti, vel minus experti pro tempore existunt, dummodò in sacris non sint ordinibus constituti, licet professionem emisissent, tamen ad persolvendum totum integrum officium divinum minimè teneantur, sed eorum Prælati habita suppositorum suorum consideratione, (ultra officium Beatæ MARIÆ Virginis, ad quod obligati remaneant,) juxta dispensationem eis traditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

§. 43. Præterea omnibus Christi fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis & Monasteriis de novo erectæ Congregationis huiusmodi, præfentibus & futuris, suam possint eligere sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumuntur.

§. 44. Necnon Generali Ordinis & Abbatis, Prioribus vel Prælati, aut aliis per Congregationem de novo erectam huiusmodi, ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratum, vel aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, pro ipsa de novo erectæ Congregatione faciendis, cum Prælati & personis, Monasteria seu beneficia huiusmodi per eos obenta, in Congregationis huiusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carent, expressè prohibita censerentur, inire, ac Monasteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque conventionibus & pactis huiusmodi intervenientibus acquisiverunt, retinere, ipsaque conventiones & pacta observare, absque eo quod aliquam simoniæ labem incurrant, liberè & licitè valeant.

§. 45. Et quodcumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod, à quocumque, cujuscumque dignitatis, conditionis, gradus, seu status fuerit, ex negligentia vel ignorantia præfentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis huiusmodi, præjudicium generetur; sed ea omnia & singula, in suis robore & firmitate permaneant.

§. 46. Ac quòd deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessionis, vel litem, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis etiam si illæ

Sacros Ordines Monachi recipiunt à quocumque Anticite, absque alio examine ad solam præfentationem Prælatorum Ordinis.

Hoc revocavit Conc. Trid. sess. 13. c. 12.

Generalis & Prælati auctoritas dispensandi cum suis Monachis.

Religiosos omnes ad Ordinem admittendi &c.

Tu vide ampliationem in Bulla 99. Gregor. xiiij. Ea est. Tom. 2. fol. 579. & Bullam 115. Clem. viij. Quæcumque in Tom. 3. fol. 182.

Monachi confessiones omnium audire, & absolvere, vota que commutare possunt.

Tu vide moderationem in d. Bulla Clem. viij. mox citata.

Patres non sunt excommunicati, nisi specialiter denunciatur.

Dispensatio cum Monachis super recitatione officii quando fit à Prælatiis danda.

Sepultura in Monasteriis omnibus non excommunicatis aut publicis usurariis datur.

Intellige juxta Bullam Leon. x. 22. Dum intra.

Quæ pacta in commodum Monasterii iniri & servari possunt, absque simoniæ labere.

Prædictis concessionibus à nemine præjudicari potest.

Revocatur; nullatenus censeantur per quascumque

1513.

Sedis Apost. dispositiones nisi specialiter facta mentione.

motu & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem de novo erectæ Congregationi, pro tempore concedentur exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus, quomodolibet, revocari, cassari, & annullari censeantur, seu ipsis vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis aut clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi, illa, vel illæ ex literis, quæ revocari, aut cassari, vel annullari viderentur, aut cui, vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integrè infereretur, & de omnibus & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim, & specifica mentio fiat. Ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis, manifestè & expressè appareat, quòd Romanus Pontifex, hujusmodi privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, cassare, seu annullare. Ac demum urgens, sufficiens, & rationabilis propter quam derogatio, revocatio, cassatio, & annullatio ipsa mentio fieri debeat, causa exprimitur, alias derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes quæcumque, si quas aliter quàm ut præfertur, à quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit, ac quæcumque exinde secuta, nullius sint roboris vel momenti, ipsis concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, & integro robore duraturis. Et quòd per quæcumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis ecclesiasticis, per nos aut successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem, in genere vel in specie, sub quibusvis verborum formis vel expressioibus, de cætero forsan faciendis, nullum dictæ de novo erectæ Congregationi, super unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, ac per infra scriptas constitutiones factarum unionum confirmationibus, per nos & Sedem prædictam, eidem de novo erectæ Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes, etiam post revocationes, cassationes & annullationes prædictas, in suo robore inconcusse persistant in omnibus & per omnia, ac si quoad eas, & ipsarum singulas, aliqua revocatio, annullatio, vel cassatio nullatenus emanasset. Nisi dum & quando ipsæ super unionibus, & illarum confirmationibus, seu donationibus confectæ literæ, in revocationum, cassationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi, de verbo ad verbum infererentur, ac in eis specialis, expressa & individua, de ipsis Monasteriis & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 47. Necnon Generali & Abbatibus, Prioribus, Monachis, Conversis, Commissis, & Novitiis, presentibus & futuris, Congregationis de novo erectæ hujusmodi, ut eorum devotio per amplius propagetur, & eorum animarum saluti uberius consulatur, ut confessores idonei quos de suorum voluntate Superiorum aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam semel tantum in mortis articulo remissionem eis, in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen, quòd ipsi confessores, de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis hujusmodi per-

sonis, prout ad illas pertinuerit, per se vel alium faciendam injungant, quam illi facere, prout poterunt omnino teneantur. Quodque singuli ex eisdem personis clericis, quamprimùm concessione absolutionis hujusmodi gaudere voluerint, septem Psalmos pœnitentiales, cum Litanis, & orationibus consuetis; Conversi verò & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commodè non potuerint, quinquagesimas orationem Dominicam, & totiens salutationem Angelicam, singulis hebdomadis, recitare, idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiam si totidem plus minusve, ex alia quavis causa eos dixisse, & dicere oportere contingeret, prosequi & complere teneantur. Occurrente verò impedimento prædicto, & postea cessante, quamprimùm poterunt commodè impositionem hujusmodi reficiant & adimpleant.

§. 48. Necnon, quod diebus quibus nonnullæ Urbis Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque altaria Ecclesiæ Monasterii, seu alterius loci Congregationis hujusmodi, ubi singulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, si tot ibi non fuerint, devotè visitando, semelque psalmum, incipientem Misere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici statu ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, eandem indulgentias & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsas Urbis Ecclesias tunc personaliter visitarent. Si verò aliquis ex personis Congregationis de novo erectæ hujusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis, extrà propria Monasteria moram traxerint, ubicumque commodè poterunt totidem altaria in quacumque Ecclesia dictos Psalmos apud quodlibet ex dictis altaribus, recitare, ut præmittitur, visitaverint; & si Conversi sive Commissi forsan dictum psalmum dicere nescientes fuerint, ter orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam apud quodlibet altare hujusmodi recitando, eandem etiam indulgentiam consequantur.

§. 49. Quòdque hujusmodi de novo erectæ Congregationis sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente, ante diem, & usque ad nonam inclusive missam celebrare possunt.

§. 50. Quòdque duo ex Eremitis præfatis, singulo triennio, terram & alia loca sancta, ac sanctum Jacobum in Compostella, ac Beatorum Petri & Pauli limina, de consensu Capituli Eremiti, absque alia dictæ Sedis licentia visitare.

§. 51. Ac singuli familiares Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum Congregationis de novo erectæ hujusmodi, etiam laici in illius Ecclesiis peccata sua confiteri, & Eucharistiæ Sacramentum, cuiusvis licentia minimè requisita, recipere, & tempore interdicti, ordinaria auctoritate apposti, clausis januis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, divina officia audire liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore præmissis, de specialis dono gratiæ concedimus pariter & indulgemus.

§. 52. Volumus autem, quòd universæ & singulæ personæ, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possint, dum & quotiens pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conventuum ac Monachorum Congregationis de novo erectæ hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requisiti ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriarum nuncupatarum sancti Michaelis, de novo erectæ Congregationi hujusmodi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina, atque damna, concessarum hæc tunc, & in posterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per se vel alios, alias juxta earundem conservatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac si conservatoriarum literarum eis à principio directè, eisque ut quamvis aliàs conservatores esse non possent, illas

Aliæ indulgentiæ pro personis Ordinis.

Tu vide imputationem in d. Bulla Pauli V. mox citata.

Sacerdotes itinerantes ante diem celebrare possunt.

Tu vide Concil. Trid. sess. 22. cap. de celeb. miss.

Eremitarum peregrinatio quando sit permissa.

Familiares etiam tempore interdicti divinis interesse, & sacramenta suscipere possunt.

Tu vide quæ notavi supra in Apostolica, incipien. Interdicti.

Conservatores qui eligi possunt ab Ordine, & quæ sit eorum jurisdicção.

De Conservatoribus vide in fin. const. 22. & Pii V. const. 41. quia inter Regulares extat communicatio privilegiorum.

Indulgentia in mortis articulo Patribus danda à Confessoribus.

Hoc revocatum esse patet ex Bulla 115. Clem. VIII. Quæcumque; & Bulla 21. Pauli V. Romanus. in Tom. 3.

exequerentur expressè mandatum, & super hoc concessa facultas fuisset.

cientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Deputatio executorum hujus Bullæ & contentorum in ea.

§. 53. Quocirca dilectis filiis sanctæ Mariæ Florentinæ, & sancti Georgii Majoris Venetiarum, ac sancti Juliani de Arimino Monasteriorum, Abbatibus, necnon subdecano Ecclesiæ Florentinæ, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel tres, aut duo, vel unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentibus literas, ac omnia & singula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quotiescumque pro parte Generalis, Visitatorum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum personarum Congregationis de novo erectæ hujusmodi fuerint super hoc requisiti, solemniter publicantes, ipsique Generali, Visitatoribus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & personis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos, præsentibus literis, & in eis contentis privilegiis pacificè gaudere, non permittentes eos super illis, seu aliis contra præsentium literarum tenorem, per quoscumque quomodolibet indebitè impediri, seu etiam molestari, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§. 55. Volumus autem, quòd Prioratus & alia beneficia unita hujusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, si qua illis immineat, nullatenus negligatur; & in Monasteriis unitis hujusmodi divinus cultus, & solitus Monachorum & ministrorum numerus, nullatenus minuat; sed illorum & dilectorum filiorum illorum Conventuum, si Conventus habeant, & Prioratum, ac beneficiorum unitorum prædictorum congruè supportentur onera conficta. Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Beneficiorum unitorum cura & servitium non prætermittatur.

Tenor verò statutorum, & ordinationum prædictorum talis est.

Derogatio contrarium.

§. 54. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, & natalium defectu, & Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti, contra exemptos edita, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, Prioratum, & aliorum Regularium locorum, etiam sancti Michaëlis, & de novo erectæ Congregationi hujusmodi unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca existerint Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu & scientia similibus, & cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis concessis hactenus, & in posterum concedendis, quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, eisdem motu & scientia, ac potestate specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, &c. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de Prioratibus, & unitis, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus, speciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum, quas quidem literas ac processus habitos per easdem, & inde secuta quæcumque, ad Monasteria, Prioratus, & alia beneficia unita hujusmodi, volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad executionem Prioratum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generari, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existunt, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non fa-

§. 56. **I**N primis tam Apostolica auctoritate nobis in hac parte commissa, quam totius Capituli nostri potestate ordinamus, statuimus & deliberamus, quòd Camaldulensis Eremiti sit una Congregatio, quæ loca omnia, tam Eremitarum, quam Observantium, & Conventualium, ad ipsam pertinentium complectatur, voceturque Congregatio Sacræ Eremitæ Camaldulensis.

Tenor statutorum d. Capituli generalis. Congregatio Eremitæ Camaldulensis sit una, & vocetur Congregatio sacri Eremitæ.

§. 57. Deinde ex hac Congregatione, & alia ejusdem Ordinis Sancti Michaëlis de Murano fiat unum corpus, & una nova erigatur Congregatio, in qua, universa nostræ Religionis loca Eremitarum, Observantium, Conventualium, & Monasterium comprehendantur, quæ Sacræ Eremitæ Camaldulensis, & Sancti Michaëlis de Murano, Congregatio nuncupetur. In ea verò priorarius infra scripta principaliora loca cum inferioribus sibi annexendis, & uniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

Ex ea, & ex alia Congregatione S. Michaëlis, una sit erecta Congregatio nuncupata Sacri Eremitæ Camaldulensis, & S. Michaëlis de Murano, & d. Congregationis loca 17. principaliora designantur. Sacræ Eremitæ cum suis annexis.

§. 58. Sacra Camaldulensis Eremitæ Arretinensis diocesis dicti Ordinis, cum suis annexis, cui perpetuò unum hospitale sancti Fridiani de Pisis, dictum sancti Martini, cujus quinquaginta, ac Prioratum sancti Sabini de Chio, propè Castellionem Artinensem, cujus etiam quinquaginta; nec non Monasterium sancti Andree de puteo, cujus viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinensis diocesis, cujus quatuordecim; Et Monasterium Insule cum suis annexis Imolenensis, seu alterius diocesis, cujus centum; ac Monasterium de Typhi, in valde Caprese cujus quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cujus viginti quinque; & Prioratum Angnæ Fesulanensis diocesis, cujus decem; ac Prioratum Pratalex Fesulanensis diocesis, cujus sex; ac Prioratum de Planetudo, cujus septuaginta, ac Prioratum de Valiala, cujus duodecim.

§. 59. Monasteriorum sancti Michaëlis de Murano, Torcellanensis diocesis, cum suis annexis, cui unum Prioratum sancti Martini de Opitergio, sive de Uderzo, cujus centum; & Monasterium sanctæ Mariæ de Lemo in Istria, cujus viginti quinque; ac Prioratum Camaldulini de Verona, cujus septuaginta.

S. Michaëlis de Murano cum suis annexis.

§. 60. Prioratum sancti Matthiæ de Murano apud Venetias cum suis annexis, cui unum Prioratum sancti Viti de Vicentia qui nunc in Congregatione est, si ita Patribus Congregationis in futuro Capitulo videbitur; ac Prioratum montis Crucum in agro Patavino, cujus octuaginta; & Prioratum sanctæ Mariæ de Orbigi Paduanensis diocesis, cujus viginti quinque; ac Prioratum sancti Benedicti de Philetto, Tarvisinensis seu Cenetensis diocesis, cujus viginti quinque.

S. Matthiæ de Murano cum suis annexis.

§. 61. Ac Monasterium sanctæ Mariæ de Carceribus, cum suis manualibus & annexis.

S. Mariæ de Carceribus.

§. 62. Et Monasterium sancti Apollinaris de Classe, cum suis manualibus & annexis.

S. Apollinaris.

1513.

1513.

S. Salvatoris de Forolivio cum suis annexis.

§. 63. Ac Prioratum sancti Salvatoris de Forolivio, cum suis annexis; cui unimus Prioratum sanctae Mariae de Scardavilla, cujus quinquaginta, & Prioratum S. Petri de Caesena, cujus septuaginta; ac Prioratum Montis Calvarii, una cum Prioratu sanctae Mariae de Fontana, ambo de Castracato uniti, quorum viginti; & Prioratum de Prozano in agro Caesenati, cujus viginti.

S. Jo. Bapt. de Faventia cum suis annexis.

§. 64. Et Prioratum sancti Joannis Baptistae de Faventia, cum suis annexis, cui unimus Prioratum sancti Joannis Baptistae de Bagnacaballo, cujus centum; & Prioratum S. Joannis Evangelistae de Ricco, cujus quindecim; ac Prioratum sancti Damiani de Bononia, cujus sexaginta.

S. Romualdi de Val de Castro cum suis annexis.

§. 65. Ac Monasterium sancti Romualdi de val de Castro, cum suis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum de Podiocuppo, cujus quadraginta; & Prioratum sancti Georgii, cujus duodecim, ac Prioratum de le Parallele, cujus decem, ac Eremum dictam la Quadrigaria, cujus quatuor.

S. Mariae Angelorum Florentiae cum suis annexis.

§. 66. Et Prioratum sanctae Mariae de Angelis Florentiae, cum omnibus suis annexis, cui unimus Prioratum sanctae Agathae de Waldechiano in monte sancti Sabini, una cum Prioratu sancti Christophori, & sanctae Luciae propè montem sancti Sabini illi unito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulleranaensis dioecesis, cujus quadraginta; & Prioratum sancti Viriani Aretinensis dioecesis, cujus sexaginta.

S. Benedicti extra muros Floren. cum suis annexis.

§. 67. Et Prioratum sancti Benedicti extra muros Florentiae, cum suis annexis, cui unimus Monasterium sanctae Jucundae Lucanensis dioecesis, cujus octuaginta; & Monasterium de Cintogia dictae dioecesis, cujus quinquaginta; & Prioratum Urticae Fesulanensis dioecesis, cujus triginta; & Prioratum sancti Cipriani Vulleranaensis dioecesis, cujus viginti quinque; ac Monasterium de Castigneto Pisanensis dioecesis, cujus tredecim; & Monasterium de monte Muro, Florentinensis vel Fesulanensis dioecesis, cujus viginti quinque; ac Monasterium de Titiano, Aretinensis vel Sarninatenensis dioecesis, cujus octuaginta.

S. Mariae de monte Cornato.

§. 68. Ac Monasterium sancti Felicis in Platea Florentinensis, cum suis annexis, cui unimus Monasterium montis Cornarii propè Balneum sanctae Mariae, cujus octuaginta.

S. Mustiole sive de la Rosa.

§. 69. Et Monasterium de la Rosa Senensis dioecesis, cum suis annexis, cui unimus Eremum dictam Alvivo, una cum sibi annexo Prioratu de Larco, & aliis sibi annexis Senensis dioecesis, cujus centum quinquaginta.

S. Michaelis de Aretio.

§. 70. Ac Monasterium sancti Michaelis de Aretio, cum suis annexis, cujus unimus Monasterium sancti Clementis Aretii, cujus octuaginta; ac Prioratum sancti Laurentii propè Aretium, cujus viginti quinque.

S. Mariae de Balneo.

§. 71. Ac Monasterium sanctae Mariae de Balneo cum omnibus suis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum sancti Sylvestri, qui etiam unus de manualibus ejus existit, cujus quadraginta.

S. Severi de Perugia.

§. 72. Et Monasterium sancti Severi de Perugia, cum Prioratu sanctae Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus unimus Prioratum sancti Antonii de Tuderto, cujus viginti quinque; ac Prioratum sancti Angeli dictum el Massaccio, cujus centum.

S. Hippolyti de Faventia.

§. 73. Et Monasterium sancti Hippolyti de Faventia, cum suis annexis, & manualibus, cui unimus Ecclesiam sancti Andreae, & Sancti Laurentii ejusdem Monasterii manuales, cujus octuaginta; ac Prioratum dictum de Ferracciano Forolivienensis dioecesis, cujus centum; ac Prioratum sanctae Mariae Camaldulini propè Forumlivium, cujus triginta; ac locum sancti Mauri de Solarolo Faventinensis dioecesis, cujus quinquaginta.

Abbaria de monte Christi.

§. 74. Et Monasterium de monte Christo in Insula propè Sardiniam, cum suis annexis, cui unimus Monasterium sanctae Trinitatis in Sardinia, Ecclesiam sancti Petri in Scano, sancti Nicolai de Trulla,

sanctae Mariae, & sanctae Eugeniae in Samnar, sancti Michaelis & Laurentii in Vauaci, sanctae Mariae, & Joannis in Alcasar, sanctae Mariae in Contera, sancti Joannis, & Simonis in Salvener, sancti Pauli in Controli, sancti Petri in Olim Eremitorum, in Elba insula, locus in Capolinari, & omnia alia nostri Ordinis loca, quae in Corsica, Sardinia, Plumbino, & aliis circumjacentibus terris reperirentur, quorum insimul fructus, redditus, & proventus quinquaginta ducatorum auri de Camera, secundum communem estimationem valorem annum non excedunt.

§. 75. Quae omnia supradicta loca si quovis modo vacant, alioquin per cessum vel decessum, aut aliam quamvis dimissionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumvis ea obtinentium unita, annexa, & incorporata perpetuo sint & esse censentur, & in nova hac Eremita Congregatione nostra, ordine quo supradictum est esse intelligantur.

§. 76. Et haec quidem principaliora decem & septem loca, tamquam magis idonea, in quibus juxta monasticam disciplinam regularis vita constitui & observari valeat, eligimus, instituimus, & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter supra expressum est, ea ratione anneximus, ut cum Monachis simul pluribus alimenta suppeditare abunde valeant, pro socialem vitam atque cenobiticam institutionem perfectius custodiatur Observantiae rigor.

§. 77. Quoniam vero, & de Monialium dicti nostri Ordinis locis quibus omnia hujusmodi de novo erectae congregationis privilegia communia esse debent, ratio habenda est, cum nonnulla ex eis intolerabili, ut accepimus, paupertate prementur; statuimus & definimus, ut Sacra Eremus, cum primum Prioratum Planetuli, juxta praemissam dispositionem possederit, annuam triginta florenorum pensionem, Monialibus Monasterii sancti Benedicti de Aretio perfolvat.

§. 78. Cum Prioratum Cortonae, viginti florenorum Monialibus Monasterii sancti Joannis Evangelistae de Prato veteri.

§. 79. Cum vero Prioratus Angelorum de Florentia, Prioratum sancti Viriani acquisiverit, annuam similiter triginta florenorum pensionem Monialibus nostri Ordinis de Boldrona perfolvat.

§. 80. Quando iterum Monasterium sancti Hippolyti de Faventia, locum sancti Mauri de Solarolo possederit, pensionem annuam viginti quinque florenorum Monialibus Monasterii sanctae Trinitatis de Faventia perfolvat.

§. 81. Quas quidem pensiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum praefatis Monialibus perfolvi, & nulla ratione, neque a Capitulis nostri Ordinis, neque a praesenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuslibet impediri posse statuimus.

§. 82. Item statuimus, & ordinamus nullum de cetero nostri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex unitis supra nominatis, aut uniendis, posse cuiquam, vel in ipso Ordine nostro, vel extra existenti, ad vitam conferri, neque a moderno, neque a successoribus suis Generalibus, neque ab Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis nostri, sub poena excommunicationis latae sententiae, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et ut quod nemo, qui Camaldulensis Ordinis sit, beneficium aliquod, siue dignitatem ad vitam suscipere valeat. Sed in superius praenominatis locis principalioribus, per cessum vel decessum eorum, qui loca ipsa nunc tenent: Annuales, Priores, vel Abbates, aut Rectores instituantur, vitaeque regularis & Observantiae custodiatur: Minora vero in vacationis quandocumque eventum, majoribus ordine supra expresso, unita sint, ut praefertur, hoc declarato, ut in illis pari ratione nemo possit, nisi annualem administrationem habere.

Quorum locorum annexio & incorporatio facta censentur, dum ea vacant.

Et in eis monastica disciplina observantia servetur.

Monialium pauperum subventioni, Eremus solvat infra scriptas annuas portiones, videlicet Flor. 30. Monialibus S. Benedicti de Aretio.

Flor. 20. Monialibus de Prato veteri.

Flor. 30. Monialibus de Boldrona.

Flor. 20. Monialibus S. Trinitatis de Faventia.

Pensionesque istae perpetuae sint.

Beneficia praedicta nemini ad vitam conferantur.

Onera in eis implentur.

Prælati de fructibus annexorum rationem reddunt ut hic.

Prælati loca quæ tenent, Congregationi resignant, ut ei adjungantur.

Cedentes loca in eorum Abbates & Priores præfici possunt ad vitam, cæteri vero nequaquam.

Loca quæ sunt extra Congregationem cum primum vacant, Congregationi agregentur.

Generalis Ordinis, d. Congregationis caput sit.

Prior Eremitæ teneat primum locum post Gener.

Generalis eligatur de Conventualibus, vifitet totum Ordinem, & habeat collectas.

Officium ejus durat sicut Abbatum.

§. 83. Hac tamen lege, quod loca quæcumque sic applicari contigerit, debitis sibi non fraudentur obsequiis, sed per Prælatos Monasteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa onera consueta & officia impleantur.

§. 84. Obligenturque Prælati antedicti, qui perpetui sunt, de fructibus hujusmodi annexorum, Vifitatoribus, per Observantes & Eremitas, deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac proventibus, illud disponi debeat, quod per Definitorum Capituli Observantium fuerit ordinatum. Ex nunc, Sedis Apostolicæ beneplacito præmisso, decernentes, ut quicquid super collatione beneficiorum, & locorum Ordinis nostri, aliter à quocumque fuerit attentatum, sive scienter, sive per ignorantiam nullius roboris vel momenti esse censeatur.

§. 85. Item statuimus & ordinamus, quod Prælati Ordinis nostri perpetui, sive in hac Congregatione, sive extra ipsam fuerint; titulo regimini, & administrationi locorum quæ tenent, ad hoc ut dictæ Congregationi uniantur, & effectualiter aggregentur, in manibus Generalis, & Capituli Eremitarum cedere valeant, & hi potestatem habeant admittendi cessionem, ac loca ipsa Congregationi, effectu ipso, adjungendi.

§. 86. Et nihilominus Generalis ipse, & Eremitarum Capitulum, qui sic viventes cedere voluerint, in eorumdem locorum Abbates, aut Priores, secundum loci qualitatem, per annum præficere possint, qui quidem annus toto tempore vitæ ejus, qui sic præfectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter observari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis nostri, qui nunc in commenda sunt, in titulum habere procuraverint, scilicet, titulo atque administrationi locorum, quæ sic habuerint in favorem Congregationis in prædictorum manibus cedentes, per eisdem, in Priores, aut Abbates eorumdem locorum per annum præfici possint, qui annus donec vita illi supererit, non finiat. Nullum autem alium nostri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem ad vitam, aut ad annum tota vita duraturum præfici posse volumus.

§. 87. Item statuimus & ordinamus, ut Monasteria & beneficia, ac loca, omnia & singula nostri Ordinis Camaldulensis, quæ modo extra hanc Congregationem, sive in Ordine sint, sive extra Ordinem, per quoscumque, cujuscumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primùm per cessum vel decessum illa obtinentium vacaverint, aut illorum commendæ cessaverint, ad Ordinem nostrum effectualiter revertantur, & Congregationi de novo erectæ hujusmodi pleno jure, & cum effectu agregentur.

§. 88. Locorum autem omnium, qui nunc in nostro Ordine sunt, aut in futurum erunt, sive in hac Congregatione in præsentiarum sunt, sive illi in posterum agregabuntur, sive etiam extra Congregationem sunt, totius scilicet Camaldulensis Religionis caput, Generalis censeatur, de anno in annum prout inferiùs dicitur eligendus.

§. 89. Eremitæ autem Prior propter loci illius dignitatem, post Generalem, supra omnes alios Ordinis Abbates, & Priores, semper locum habeat.

§. 90. Modus autem nominandi, ac eligendi Ordinis nostri Generalem talis sit. Ut eligatur & deputetur solum de numero Observantium seu Cœnobarum, sive Eremitarum, & non Conventualium, siatque ejus electio de anno in annum in Capitulo Observantium, secundum eundem modum, & formam, quæ servari consuevit in electione Vicarii dictæ Congregationis sancti Michaëlis de Murano. Ipseque Generalis sic electus possit, ubi opus fuerit Ordinem universum vifitare, & annuas collectas habere debeat à locis, quæ illas exsolvere tenentur, & conserventur.

§. 91. Sacræ autem Eremitæ Prior, per cessum vel decessum Venerabilis Religiosi Petri Delphini, in

præsentiarum Prioris & Generalis, nominetur & eligatur dumtaxat de numero Observantium Cœnobarum, aut Eremitarum, sitque non perpetuus, aut ad vitam, sed temporalis, & ejus electio fiat secundum modum, & formam qua eliguntur, aut eligentur ceteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano sunt, aut in futurum erunt.

§. 92. Ipseque Sacræ Eremitæ Prior, pro tempore sui officii in Eremitico commoretur, vitamque totaliter ducat Eremiticam, non secus ac ceteri omnes Eremitæ, quos non minus exemplo, quàm doctrina instruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti, Prioris officium esse legimus.

§. 93. Quoniam verò in obitu, aut cessione ejusdem Petri Delphini, moderni Prioris Eremitæ, & Ordinis Generalis, non statim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente, usque ad imediatè post futurum Capitulum ille qui pro tempore Congregationis sancti Michaëlis Vicarius esse reperiretur, supplet vices Generalis. Prior autem Eremitæ, pro illa dumtaxat vice, à Capitulo Eremitæ statim eligatur, duraturus usque ad proximum futurum Capitulum Observantium, in quo postea de anno in annum eligetur, ut præfertur.

§. 94. Item ordinamus & definimus, ut qui post cessum aut decessum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligetur, debeat sibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimine & gubernatione.

§. 95. Unum quidem super omnes Conventuales universalem Vicarium, qui super Observantes Cœnobarum, & Eremitas, & super Moniales nullum jus habere possit: Eligaturque de anno in annum ab ipso Ordine Generali, cum consensu Eremitarum, & cum consilio aliquorum Ordinis nostri Prælatorum, de numero solum Conventualium Prælatorum. Qui & usque ad triennium confirmari, & infra annum revocari ad nutum Generalis, & Capituli Eremitarum possit. Cui secundum quod eisdem Generali & Capitulo Eremitarum visum fuerit, de competenti salario provideatur, ut munus suum implere commode valeat.

§. 96. Pro regimine autem Observantium Cœnobarum, & Eremitarum, ac Monialium, unum aut plures Vicarios, universales aut particulares, quando & quotiens opportunum censébit, ipse solus Generalis eligere, & confirmare, ac revocare possit. Neminem tamen, nisi de numero Prælatorum observantium nostri Ordinis possit in Vicarium supra Observantes, aut Moniales eligere.

§. 97. Pro meliori autem hujus Congregationis, & totius Ordinis regimine, confirmatione, & augmento, volumus in Religione nostra duo Capitula celebrari.

§. 98. Unum quidem de anno in annum, in quo solum convenient observantes Cœnobarum, & Eremitæ, ita ut Prior Eremitæ sicuti alii observantium Prælati, cum uno socio ad eum accedat. In quo per novem definitorum, quorum major pars de numero Prælatorum sit, eo modo deputandi, & eligendi, quo in Capitulis Congregationis Casinensis, aliàs sanctæ Justine eliguntur. Prior Eremitæ, & ceteri omnes Observantium locorum Abbates, & Priores, & totius Ordinis Generalis eligantur, & cetera omnia tractentur, & definiantur, quæ ad regimen, tam spirituale quàm temporale observantium, tam Cœnobarum, quàm Eremitarum, atque Monialium pertinere videbitur.

§. 99. Alterum verò Capitulum, quamdiu in nostro Ordine Conventuales esse contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando, quotiens, & ubi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum visum fuerit, in quo convenient omnes qui in Generalibus nostri Ordinis Capitulis vocem habere consueverunt. Et per sex definitorum, quorum duo sint Eremitæ, sive Sacerdotes, sive non, à Capitulo Eremitæ eligendi, duo de numero Observantium, ab omnibus vocem in eodem Ca-

Prior Eremitæ in Eremitico semper commoretur.

Petro nunc Eremitæ Priori ac Generali Ordinis decedente, vicarius S. Michaëlis vices Gener. supplet, & Prior Eremitæ, statim ab ejus Capitulo eligatur, duraturus usque ad Cap. Observantium, quo singulis annis eligatur. Generalis futurus, duos eligat Vicarios. Unum super Conventuales de anno in anno, & de numero Conventualium Prælatorum.

Alterum super observantes Cœnobarum, & Moniales, de numero Prælatorum Observantium.

Capitulo duo celebrantur.

Unum in quo convenient Observantes Cœnobarum, & Eremitæ, & Generalis Prior Eremitæ, & Observantium locorum Abbates & Priores eligantur &c. de anno in annum.

Alterum sit Capitulum generale celebrandum, quando & ubi Generali & Eremitæ Capitulo videbitur, in quo tractentur necessaria pro totius Ordinis reformatione & utilitate.

Definitores Capituli eligunt unum Ordinis profectum, pro Notario Capituli.

Monachi Observantes & Eremitæ ad Conventuales transire prohibentur.

Conventuales ad observantes transire possunt, & recipi debent.

Veniens ad Ordinem recipiuntur ab observantibus tantum.

Observantes in victu, vestitu, celebratione officiorum &c. eandem formam omnes observent.

Licentia standi extra Ordinem revocantur.

Familiaritas Prælati, vel Cardinalis quomodo impetranda.

pitulo habentibus deputandi. Unâ cum Præsidente, qui semper sit Ordinis Generalis, aut loco ejus Eremitæ Prior. Ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformationem, incrementum, atque utilitatem opportunam existimabuntur.

§. 100. Illud quoque Sedis Apostolicæ confirmatione obtenta definimus, ut quotiens nostri Ordinis qualescumque Capitulum celebrabitur, possint ejusdem Capituli Definitores eligere unum nostri Ordinis profectum idoneum & fidelem, loco notarii, qui ejusdem Capituli acta scribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem scriptis, tam in Romana Curia, quam alibi, in judicio, & extrâ, plena fides adhibeatur, ac si per publicum & authenticum notarium scripta & stipulata essent.

§. 101. Item statuimus & ordinamus, ut nullus de numero Observantium Monachorum Conventualium, aut Eremitarum, possit ad vitam Conventualium transire, sub inobedienciæ pœna, qua ligentur, non solum transeuntes, sed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum suorum privationis pœnam incurrant.

§. 102. Conventuales verò ad arctiorem vitam observantiæ transire posse volumus. Quinimò eorum singulos pro animarum suarum salute, Religiosisque nostræ reformatione hortamur, atque admonemus hoc facere. Volentesque ut Conventualibus sic ad meliorem conversationem transire volentibus, locus in Observantia denegari sub eadem pœna non possit, nisi post tertiam probationem, ut in B. Benedicti Regula scriptum est. Sed per observantium Monasteria, secundum beneplacitum Visitatorum & definitorum Observantium deputentur.

§. 103. Item, ut Observantium potius quam Conventualium, in nostro Ordine numerus augeatur, & omnes ad nostram Religionem accedere volentes, in loco Observantiæ habitum Religionis suscipiant, & professionem emittant; innovamus antiquam nostri Ordinis constitutionem, ut nullus Conventualium Prælatorum, qui perpetui sunt, possit alicui habitum nostræ Religionis exhibere, & contrafaciens pœnam privationis beneficiorum suorum eo ipso incurrat.

§. 104. Item definimus, & mandamus, ut omnes tam Prælati, quam Monachi de Observantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus austerior est) debeant in victu, vestitu, tonsura, Divini officii, & Missarum celebratione, & aliis omnibus moribus, & cæremoniis tam extra, quam intra Monasterium; eundem modum, & normam, sine ulla penitus diversitate, habere & observare.

§. 105. Item omnes & singulas licentias nostri Ordinis, Monachis aut Conventibus concessas, extrâ claustrum, & extra Ordinem commorandi revocamus. Et eisdem, cum licentia, aut sine, extra Ordinem commorantibus, sub pœna gravissimæ culpæ mandamus, ut infra terminum trium mensium à præcepto sibi factò, debeant se coram Generali, aut Vicario, aut Visitatoribus præsentare, qui eisdem de congrua mansionem in Ordine nostro providere debeant. Teneanturque perpetui Prælati, Monachos, seu Conventos hujusmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Visitatores directos, benigne recipere, & humaniter tractare, nisi legitimam habuerint excusationem.

§. 106. Item in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut nullus omninò nostri Ordinis, sine omnium definitorum Capituli, & Sedis Apostolicæ licentia, literas familiaritatis alicujus Cardinalis seu Prælati impetrare possit. Ac literis desuper per eos hæcenus impetratis sub pœna privationis beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca Religionis, seu in aliarum Religionum aut sæcularium locis permanere præsumant, neque possint

beneficia; Ecclesias, aut loca alia ad regimen, aut ad affectum; aut alio modo sine eadem licentia, & sub eadem pœna suscipere. Neque etiam possint super his Generalis; aut Capitulum Eremitæ; neque aliis quoquomodo dispensare.

§. 107. Item definimus & statuimus; ut omnes nostri Ordinis beneficia obtinentes; in dicto beneficio; aut per se, aut per alium qui nostri Ordinis sit, resideat; & debito modo; Deo altissimo deferat, aut deservire faciat. Et quicumque sine expressa omnium Definitorum licentia, hanc institutionem non servaverit, beneficio suo de facto privatus intelligatur. Et loco cui, secundum superiorem dispositionem, uniri debet, pro unito; & annexo habeatur.

§. 108. Item definimus; & mandamus sub eadem pœna; ut singula dicti Ordinis beneficia, quibus cura imminet animarum, quorum singulorum fructus & proventus ad summam viginti quinque florenorum auri ascendant, obtinentes continuè die noctique ante sacratissimum CHRISTI Corpus, accensam lampadem tenere debeant. Statuimus insuper; ac definimus, ut tam Eremitæ, quam Cœnobitæ, qui tunc in observantia sunt; aut in futurum erunt, infra terminum quinque proximè futurorum annorum, debeant omnem curam animarum, à locis eorum, tam principalioribus quam annexis, amovere, aut illis omninò cedendo, aut illas per sæculares presbyteros exercendo. Quo termino transacto, illos, quibus hoc onus incumbit, si ordinationem hanc non impleverint, gravissimam inobedienciæ culpam incurrisse censentur, ac locum à quo cura animarum amota non fuerit, debere, & posse secundum Generalis, & Capituli Eremitæ dispositionem, ab eo cui unitum erat separari, & alii uniri volumus. Ac sub dictæ Sedis beneplacito volumus, ut plebs, & populi, quorum curam, loca nostri Ordinis habere consueverant, secundum dispositionem eorumdem locorum Prælatorum, contentæ sint à sæcularibus presbyteris curari ac gubernari.

§. 109. Item, quoniam multi nostri Ordinis probatissimi viri, proximè præteritis annis vita functi sunt, nosque propterea Ordo, aliquo indigere auxilio videatur, sub Sedis Apostolicæ beneplacito volumus, ut per decem annos proximè futuros, possint quolibet anno, quinque alterius cujuscumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Cartusienium, quos Capituli nostri Definitores elegerint, habitum nostræ Religionis, in quibuscumque observantiæ locis recipere. His verò sic ad nostrum Ordinem accedentibus, & Camaldulensium Religionem profectibus, cupimus de Apostolicæ benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicari plenariam omnium peccatorum indulgentiâ concedi, illas insuper eisdem indulgentias, eadem benignitate consequi optamus, quas si sancta Hierusalem loca, beatorum Apostolorum in Urbe liminâ, & sancti Jacobi in Galitia Ecclesiam visitando consequerentur.

§. 110. Item statuimus, & definimus, ut singula nostri Ordinis loca, ubi Cœnobitica observantia custoditur, cujus fructus summam sexcentorum florenorum transcendant, debeant præceptores conducere ac tenere, qui juniores Monachos linguas, & doctrinas, maxime sanctarum scripturarum disciplinam doceant, si ea loca studentibus apta & idonea à Definitoribus judicabuntur. Quæ autem non id fecerint, secundum eorumdem Definitorum arbitrium, illis qui fecerint, aliquid persolvere teneantur, & gravissimè insuper ab eisdem puniantur.

§. 111. Item statuimus & ordinamus, quòd nullæ mulieres, Monasteria tam virorum quam monialium dicti Ordinis, sub pœna excommunicationis ingredi possint, sine expressa Generalis dicti Ordinis licentia.

§. 112. Item statuimus & definimus, quòd à præfenti anno incipiendo semel ad minus in anno, omnia nostri Ordinis Monialium Monasteria, per Visitatores observantium visitentur. A nullo verò alio

Beneficia obtinentes & non residentes eis privantur, & Ordini aggregantur.

Curata beneficia habentes lampadem ante Corpus Christi teneant, & curam animarum amoveant, ut hic infra, annos quinque.

Pro Ordinis auxilio quinque prudentes viri in locis observantiæ per decem annos teneant, quibus indulgentiæ duplicentur.

Tu vide quoad indulgentias, revocationem S. D. N. Pauli V. in sua constit. 21. Romanus. Tom. 3. f. 229.

Loca Ordinis quæ transcendunt summam sexcentorum florenorum debent præceptores conducere & tenere.

Ingressus ad loca Ordinis prohibetur.

Latio prohibito est hodie, ut in Gregorio XIII. constit. 28. Ubi gratia. Tom. 2. nisi fol. 422.

Visitatores observantium visitent omnia loca.

Eremitica vite rigor à toto Capitulo Eremitum immutari potest.

Capitulum Eremitum quæ personæ faciunt.

Officiales omnes in Eremito & ejus locis singulis annis pro die S. Romualdi eligantur, à Priore & Capitulo.

Qui non sunt bonæ conversationis ex locis Eremitum removeantur, ut hic.

Capitulum Eremitum, quid possit.

Barbam Eremitæ deferre possint.

Pecuniam verò habere prohibentur, dum sunt in Eremito.

nisi à Generali possint visitari sine omnium Definitorum licentia. Teneantur verò observantium Definitorum & Visitatores eadem Monasteria regere & gubernare & inter cætera nullam monialem in eis permittere, ut proprii quicquam habeat.

§. 113. Ut Eremitica vite rigor, per Cœnobitarum societatem non immutetur, statuimus & definimus, ut Ordinis Generalis, aut Prior Eremitum non possit, neque propria, neque alicujus Capituli auctoritate, antiquas Eremitum constitutiones, secundum consuetudines quæ in præsentiarum observantur moderatas relaxare, aut per laxiorem vivendi modum immutare, sine totius Capituli Eremitum consensu, & qui tam laudabilem vitam nullo modo immutare attentaverint, Dei, & sancti Patris nostri Romualdi indignationem timeant.

§. 114. Capitulum autem Eremitum, & in præsentiarum, & futuris temporibus esse, & intelligi volumus, ipse Eremitum Prior, & omnes, qui post professionem suam, in Ordine nostro, per sex continuos menses, in ipsa Eremitum vitam duxerint Eremiticam, & à reliquis Eremitis, digni eorum confortio fuerint judicati, sive fuerint in sacerdotio constituti, sive non.

§. 115. Item definimus & statuimus, post obitum, vel cessionem Moderni Prioris Generalis, omnes, tam in spiritualibus, quam in temporalibus ministri, officiales, camerarii, dispensatores, in Eremito, Fonte bono, aliisque locis Eremito annexis, atque subjectis, singulis annis, pro die sancti Romualdi, de novo eligantur, aut confirmantur, per Eremitum Priorem, non tamen sine expresso consensu Capituli ipsius Eremitum, electiones autem quæcumque, quæ sine hujusmodi consensu fierent, nullæ esse intelligantur, & cum gravissimo onere conscientie illius, qui sine tali consensu eligere attentaverit. Vi ventem autem, & non cedente præfato Petro, qui nunc Eremitum Prior, & Generalis est, volumus, prædicti omnes, tam in spiritualibus, quam in temporalibus ministri, & Officiales in Eremito, Fonte bono Camal. Florent. aliisque locis quibuscumque Eremito annexis & subjectis, eligantur ab ipso Petro Priori & Generali, cum consilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

§. 116. Item ordinamus & definimus, ut eos, qui aut in præsentiarum, aut in futurum non bonæ conversationis, & famæ in Fonte bono Camalduli Florentin. aliisque omnibus locis Eremito annexis & subjectis, à duabus partibus ex tribus Capituli ipsius Eremitum existimabuntur, & tales esse declarabuntur, statim ab illis locis removeantur prout in dies per Eremitas nominabuntur. Ad quod si opus fuerit liceat etiam brachii sæcularis auxilium implorare.

§. 117. Item statuimus & definimus, ut post obitum, aut cessionem moderni Prioris Eremitum, & Generalis Capitulum dicti Eremitum, in temporalibus & spiritualibus regimine Eremitum, Fontis boni & aliorum locorum Eremito annexorum, & subjectorum, eandem auctoritatem habeant, quam nostri Ordinis Capitulum quorumcumque Definitorum habent, aut habituri sunt. Et quicquid per Eremitum Capitulum, in Eremito, & locis prædictis, circa modum vivendi, induendi, fabricandi, divinum officium ordinandi, & circa morum, & cæremoniarum observationes terminatum fuerit, majorem etiam roborem habeat, quam si fuisset per Definitorum cujuscumque Capituli constitutum.

§. 118. Item volumus, ut sicut clausis Eremitis, ita apertis etiam, tam Monachis quam conversis, & Sacerdotibus, si ita Capitulo Eremitum visum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut Sacerdotes eas, circa os tondere teneantur.

§. 119. Item decernimus ac statuimus, ut post obitum vel cessionem hujus, qui nunc Eremitum Prior, & Generalis est, nemo in Eremito, neque Prior, neque Major, neque Sacrista, neque alius Eremita,

Monachus, aut Conversus, dum effectualiter in Eremito commoratur, possit sub aliquo colore habere, seu tenere, mutuo dare, aut recipere, aliquam pecuniæ etiam minimam quantitatem. Nisi fortè Camerarii Fontis boni coadjutor, socius aut minister sit. Sed tam elemosynæ, quæ pro dicendis Missis Eremito offeruntur quam singula alia Prioratus Eremitum temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, ejusque coadjutorem, & ministros tractentur, atque administrantur. Et hæc quidem constitutio, tamdiu variari non possit, quamdiu omnibus Capituli Eremitum vocibus aliter visum fuerit.

§. 120. Item definimus ac statuimus, ut per Eremitum Priorem, unâ cum Eremitis, & in præsentiarum, & in futuris temporibus, super administrationem bonorum temporalium Eremitum, duo nostri Ordinis deputentur, unus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipsius Camerarii coadjutor, qui ex his etiam esse possit, qui in Eremito commorantur. Qui sexies in anno, semel scilicet quibuslibet duobus mensibus, exactam suarum administrationum rationem reddere teneatur illis, sive sæculares, sive religiosi, aut unus aut plures sint, quos prior Eremitum, & Eremitæ ad hoc elegerint. Ministros verò, & unum & plures, & laicos, & religiosos, habere isti possint, neminem tamen sine Capituli Eremitum consensu.

§. 121. Item statuimus & sancimus, quod per Eremitas deputentur, aut ab eadem Sede deputari impetrentur, unus, aut plures, qui rationes eorum, qui bona Eremitum administraverunt, videant, & plenissima Sedis Apostolicæ auctoritate, cum brachii sæcularis auxilii imploratione, potestatem habeat cogendi eos ad reddendam rationem administrationum suarum, & ad restituendum quicquid per eos restituum fore judicaverint. Possintque etiam eadè auctoritate, omnes, qui bona Eremitum minus legitime possident, ad ea restituendum cogere. Ac cum eis de fructibus eorumdem bonorum, & de summa pro illis exposita, prout juris fuerit componere.

§. 122. Item antiquiorem constitutionem confirmantes, ordinamus, ut quàm citius fieri poterit, Eremitas circumquaque eo modo, quo Eremitis oportunitum videbitur, claudatur, unum solum aditum & ingressum, aut duos ad summum dimittendo. Ubi abundanter pauperibus, & peregrinis elemosinæ largiantur.

§. 123. Item pro majori fratrum Eremitarum quiete volumus, & definimus, ut Prior Eremitum, qui post obitum, aut cessionem ejus qui in præsentiarum Prior est, in Eremito habitaverit, pro hospitibus, qui ad Eremitum accesserint, mansionem, seu cellulam construere faciat, sic à cellulis Eremitarum divisam, ut Eremitæ quantum minus fieri possit, ab hospitibus molestentur. Quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum visum fuerit, construatur.

§. 124. Item ordinamus & definimus, ut quicumque, aut devotionis gratia, aut alia quacumque de causa ad Eremitum accesserint, sive sæculares viri, sive Religiosi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, nisi in prima Ecclesiæ parte, & in loco hospitibus deputato, sine Prioris licentia non admittantur.

§. 125. Item statuimus & ordinamus, ut Eremitæ Monachi, ac Conversi, ipsèque Eremitum Prior, quotiens legitima causa, intentione redeundi, de Eremito exierint, teneantur etiam tempore quo extra Eremitum permanserint, in jejuniis & abstinentiis, eandem formam servare, quæ in Eremito custoditur, exceptis nonnumquam recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris causis, in quibus extra Eremitum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc custodire.

§. 126. Item volumus, quod Eremitæ, clausurâ Eremitum exire non valeat diebus & horis quibus servatur

Administra-cores bonorum temporalium Eremitum qui sint.

Qui admini-strarunt bona Eremitum cogantur ad reddendam rationem.

Eremitas claudatur, & inde pauperibus & peregrinis elemosinæ dentur.

Mansio pro hospitibus seorsum à cellulis Eremitarum construatur.

Nemo admittatur in choro cellulis, vel alibi sine licentia Prioris.

Eremitæ etiam extra Eremitum abstinentias servare debent, si redire velint.

Clausuram non exeant &c. neque

1513.

Soli ab Ere-
mo recedant
nisi ut hic.

Eremita non
acceptetur,
absque Capitu-
lo.

Neque de
Eremita ad
alium locum
invitus tra-
hatur absque
d. Capituli.

Mendicantes
ad Eremiti-
cam vitam
accedentes,
in Eremita-
tum officia
& Prælaturas
habeant.

Eremita non
cogatur Sa-
cros Ordines
Prælaturas
aut visitatio-
nis munus
recipere.

Eremita qui
& quando
possit reclu-
dere.

Et quod sit
imunitas
oneris admini-
strationi
&c.

Missæ cele-
branda & au-
dienda à re-
clusis.

silentium, sine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monachorum, vel Conversorum, ultra sex, aut septem milliaria, procul ab Eremita decedere. Aut extra Eremitum, vel etiam Fontis boni hospitium permanere, sine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omnino Monachus, vel Conversus, qui in Eremita commoretur, possit ultra hospitium Fontis boni, aut æquivalentem distantiam, ab Eremita solus recedere. Sed pro quacumque etiam administratione & necessitate, ultra eam distantiam, hinc ire debeant, neque possit super hoc, ullo jure, nisi per voces Capituli voces dispensari.

§. 127. Item ordinamus, & definimus, ut quotiens aliquis, seu laicus, seu religiosus, aut nostrus, aut alterius Ordinis fieri Eremita, sive per se, sive per nuncium, aut literas petierit, neque Eremita Prior, neque aliquis Eremitarum, sub magna propria conscientia aggravatione, audeat suo consensu illi determinatè respondere, sed ad Capitulum Eremita omnia referantur hujusmodi. Sine cuius Capituli licentia, sub eadem pena, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

§. 128. Item ordinamus, ut nullus Monachus, aut Conversus, ex Eremitarum numero possit, neque à Generali Ordinis, neque à Priore Eremita, neque à quibuscumque nostri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Visitatoribus, invitatus de Eremita extrahi, aut inde amoveri, aut ad aliquem ejusdem Ordinis locum transferri, nisi cum consilio pariter, & assensu Capituli ipsius Eremita, sed inviolabiliter observetur Martini Papæ V. privilegium, hoc idem statuens.

§. 129. Item volumus, ut fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in nostro Ordine transeuntes, non obstante juris contraria dispositione, possint vocem in Capitulo, officia, & prælaturas in Eremita habere, non autem alibi, in nostro Ordine, hoc eis permittatur.

§. 130. Item ordinamus, quod nullus, neque clausus, neque apertus Eremita, per aliquem nostri Ordinis Prælatum aut Capitulum possit ad sacros aliquos ordines, aut Prælaturas, in Eremita, vel alibi, aut visitationis munus suscipiendum, adstringi. Nulloque conscientia onere prægraveatur Eremita, qui ad hujusmodi vocatus, accedere, aut assentire recusaverit.

§. 131. Item volumus, quod Monachus, aut Conversus Eremita, qui trigessimum quintum suæ ætatis annum perfecit, & per unum ad minus annum, post professionem nostri Ordinis, in Eremita permanerit, possit de licentia Capituli ipsius Eremita, ut maxime, sine alicujus alterius licentia, in cellula sua se claudere, & ibi reclusorum more vivere.

§. 132. Ut autem reclusi Eremitæ attentius solo Deo vacare possint, volumus ut reclusi Eremitæ omnes, liberi & immunes sint ab omni onere conscientia, circa regimen, & administrationem rerum, tam spiritualium, quam temporalium ipsius Eremita, & locorum Eremita annexorum, & subjectorum. Et si eisdem sic expedire sibi videbitur, possint etiam, sine conscientia scrupulo, voci suæ, quam in Capitulo habere possent, aut in aliquibus, aut in omnibus renunciare.

§. 133. Item, totius hujus Capituli auctoritate, clausis sive Monachis, sive Conversis Eremitis, non valentibus Missam celebrare, concedimus, ut possint plures simul in cellulis nihilominus separatis habitare, & ab aliquo similiter clauso cum illis habitante Missas audire, aut si etiam multum distantes habitaverint, aut alium clausum, aut ad Ecclesiam ad audiendas Missas accedere, & statim cum silentio ad cellam suam redire, quod si alterius clausi hujusmodi commoditas defuerit, volumus, ut ex apertorum numero aliquis ad reclusum, qui celebrare non potest, accedere, quotidie teneatur, & in cellula ejusdem Missam celebrare, & Sacratissimum CHRISTI Corpus, eidem recluso, quotiens voluerit ministrare.

§. 134. Item volumus, ut clausi Eremitæ, prout quisque magis sibi congruere existimabit, cum Capituli Eremitarum licentia, possit aliquid eorum, ad quæ pro reclusionem tenentur, sive circa Psalmodiam, sive circa pedum nuditatem, & alia hujusmodi, in aliquod aliud, aut æquivalens, aut majus permutare.

§. 135. Insuper, ne fervor spiritus, qui in aliquibus divina gratia esse solet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus, ut reclusus quisque possit vitæ observantiam arctiorem, atque austeriorem, in quibus sibi visum fuerit custodire, licentia à Priore quaerita, licet non obtenta: relaxare autem, absque necessitate, & expressa Superioris licentia non possit.

§. 136. Quod & de cæteris omnibus apertis Monachis & Conversis, intelligi volumus, qui quatuor annos post professionem nostri Ordinis, in Eremita vixerint.

§. 137. Item, antiquam constitutionem confirmantes, & de novo statuentes, ordinamus, quod non obstantem aliqua contrarii juris dispositione, peculium Monachorum & Conversorum nostri Ordinis, qui extra claustrum, atque extra Ordinem ipsum obierint, Sacratissima Eremita applicetur, & ejus esse censetur.

§. 138. Insuper quoniam tam totius Ordinis nostri, quam Eremitarum constitutiones antiquiores, multa continere existimantur, quæ propter temporum mutationem, secundum præsentem vivendi consuetudinem, minus observari posse videntur, plurimamque in eis, aut confusa, aut minus coherencia, invicemque contraria sunt; propterea virtute sanctæ obedientia precipimus, ut illi quibus per Capitulum Eremita, hoc onus injunctum fuerit, debeat infra triennium, & totius Ordinis, & ipsius Eremita constitutiones, prout Spiritus sancti gratia illis concesserit, corrigere, emendare, reformare, superflua aut inutilia rescindendo, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem sub certis titulis in brevitate redigendo. Quæ habeant, ad Generale nostri Ordinis proxime futurum Capitulum præsentari, à quo cum fuerint confirmata, ab omnibus nostri Ordinis inviolabiliter observari, ac approbari debeant.

§. 139. Item, statuimus ac definimus, quod omnia hujus Capituli decreta, ac statuta, inviolabiliter ab omnibus nostri Ordinis, in virtute sanctæ obedientia custodiantur. Neque possint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, nisi per dispositionem trium Generalium seu continuè subsequentium Capitulorum, quæ conformiter contrarium determinarent, aliter firma, & illibata permaneat.

§. 140. Quicquid autem per Capitulum Eremita, circa ea quæ ad Eremitum, & loca illi annexa, atque subiecta pertinere videntur, in futurum determinatum, ac definitum fuerit, nullo modo possit immutari aut infringi, vel directè vel indirectè impediri, sub magna propria conscientia aggravatione, neque eas valeat Ordinis Generalis, aut Eremita Prior, neque alii nostri Ordinis Definitoribus, sine Capituli totius Eremita consensu derogare.

§. 141. Postremo statuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus Congregationis locis, in quibus viget, aut in posterum vigebit observantia, teneantur omnes fratres orare pro Summi Pontificis, & Sedis Apostolicæ felicitate, & diebus ferialibus eos Psalmos & Orationes dicere, quæ antiquissima institutione, in Eremita dicuntur, eo modo, quo ibi dici consueverunt.

§. 142. Omnes propterea nostris Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, ut specialiter pro Leone Decimo Pont. Max. Magnificoque fratre ejus Juliano nostri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus præcipuis, continuas ad Deum preces fundere non omitant.

§. 143. Cæterum quia difficile foret præsentem literas ad singula, & quæcumque opportuna loca deferri, motu

1513.

In quibus
eclausi dis-
pensentur.

Arctioremque
vitam elige-
re possunt.

Fit etiam alii
Eremitæ qui
post profes-
sionem per
annos qua-
tuor in Ere-
mita vixerint:
Peculium
mortuum
extra clau-
stra applica-
tur Eremita.

Ordinatio-
nes antiquiores
reformantur.

Statuta Ordinis
perpetuè
observentur,
& illis non
derogetur
nisi ut sic.

Determinatio-
nis Cap.
Eremita, circa
regimen Ere-
mita & ejus lo-
corum im-
mutari non
possunt.

In locis Ob-
servantia
fiat oratio
pro Sede
Apostol. &
Papæ.

Hortatio ad
orandum
ubi que pro
Papæ, & Or-
dinis Protec-
tore.

Fides danda
transumptis
hujus Bullæ.

D. P. An. i. die 2. Julii.

III.

Edita A. D. 1513.

Exordium.

Causa hujus constituitur.

Indulrum expediendi literas Apostolicas gratis pro Auditoribus Rotæ.

Præceptum quod omnes officiales gratis expediant.

& scientia prædictis volumus, & Apostolica Auctoritate præfata decernimus, quòd transumptis super prædictis conficiendis, aut impressis aut manu scriptis, & manu publici Notarii inscriptis, & sigilli alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, ubicumque essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, quarto nonas Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

Rotæ Romanæ Auditorum privilegium, quòd literarum Apostolicarum à quibuscumque Romanæ Curie officialibus gratis pro eis expediantur.

De materia hujus Rotæ, plenè notabo infra in Pii IV. constit. 44. fol. 62. in Tomo. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicæ providentia gratiarum juxta singulorum conditiones, & merita distributrix, illos prout æquum est, ulterioris favoris gratia, & amplioris retributionis præmio libenter prosequitur, quos potioribus meritis novit adjuvari, quinque grata devotionis obsequia sibi studiosius impendere dignoscuntur.

§. 1. Attendentes igitur operosæ sollicitudinis studia, & assiduos labores, quos dilecti filii Collegium, & Capellani nostri causarum Palatii Apostolici Auditores, eorumque Locatenentes, pro nostro & dictæ Sedis honore, ac iustitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministrandi in causis coram eis pro tempore vertentibus, jugiter perferunt, & nulla exinde stipendia pro incumbentibus illis juxta eorum status decemiam, oneribus facilius perferendis percipiunt, ac propterea dignum censentes eis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendere.

§. 2. Motu proprio non ad ipsorum Auditorum, aut Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus singuli causarum Palatii hujusmodi Auditores, eorumque Locatenentes nunc, & pro tempore existentes, quascumque literas Apostolicas, tam gratiam quam iustitiam, seu mixtim concernentes, quas quilibet ipsorum Auditorum, & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiam si gratiæ hujusmodi tales fuerint, quæ etiam pro illis, qui juxta Rotulum nostrum, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commensalium, de nostro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire consueverunt, mandatum speciale, à nobis vel successoribus Romanis Pontificibus præfatis, ad effectum illas gratis expediendi necessarium foret, gratis ubique in singulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreviatorum etiam de Majori præsentia, Secretariorum, Solicitatorum, plumbique & registri Scriptorum ac registratorum correctoris, & Procuratorum, Contradictarum, aliorumque Cancellariæ Apostolicæ, ac Romanæ Curie officialium quorumcumque, sive alicujus taxæ, aut emolumentorum etiam regalium solutione expedire possint & debeant.

§. 3. Et nihilominus eisdem Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Magistris, Collectoribus, Brevium Scriptoribus, Registratoribus, & aliis Cancellariæ & Curie officialibus hujusmodi, præsentibus & futuris, ac aliis ad quos pertinet in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommu-

nicationis sententiæ pœna, quam si contra fecerint, eo ipso incurere volumus, districtè precipimus, & mandamus, quatenus literas prædictas pro singulis ex Auditoribus & Locatenentibus prædictis, quibusvis exceptione & dilatore, ac compositione cessantibus, liberè expediant, & expediri faciant & permittant.

§. 4. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Afulan. & Sigum. Episcopis, ac dilectò filio in Alma Urbe & ejus districtu in spiritualibus Vicario generali, per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore existentibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, statutum, ordinationem, præceptum, & mandatum prædicta, firmiter observari, ipsosque Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore existentes, illis pacificè gaudere. Contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Collegiorum hujusmodi officiorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis Apostolicis, illis sub quibuscumque tenoribus, & formis, concessis, innovatis, & confirmatis, quibus tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus inferrentur pro sufficienter expressis habentes, illis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, necnon quibuscumque prohibitionibus, & inhibitionibus etiam viva voce oraculo singulis officialibus prædictis, etiam per nos, & successores nostros præfatos, quomodolibet pro tempore factis, contrariis quibuscumque, aut si Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Collectoribus, Registratoribus, Magistris, & aliis officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, decimo septimo Calen. Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

De munere auctoritate, & privilegiis, Rectoris & Reformatorem Lectorumque & scholarium, Studii generalis Almæ Urbis & officio Bidelli.

De hujus studii institutione totòque ejus statu, vide sup. in Bonif. VIII. const. 9. In supræmæ, fol. 180. ubi plenè notavi. Et de hujusmodi generalium Studiorum privilegiis habetur etiam ultra ibi notata, in Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. & inf. Pii IV. const. 88. In sacrosancta, & seq. fol. 136. in Tomo 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Dum suavissimos atque uberes fructus, quos viri literarum scientia præditi in agro Domini in dies producent, animo contemplamur, dumque quam utilis & necessarius, pro spiritualium temporaliumque rerum in hac plena tenebris & caligine vita regimine & directione salubris sit ipsarum literarum usus, sedula meditatione perpendimus, inter sollicitudines varias, quibus pro injunctæ nobis desuper Apostolicæ servitutis officio prospere & feliciter exequendo, undique angimur, illam libenter amplectimur, per quam in singulis Orbis partibus literarum studio vacare cupientibus illarum capefendarum occasio & commoditas ministraretur: sed ut hoc in Urbe nostra votivos fortitatur effectus, eo propensior cura nos urget, quo Urbis ipsa Vicarii CHRISTI in terris

Deputatio executorum.

Derogatio contrarium quorumcumque.

Dat. P. A. i. die 15. Septemb.

IV.

Edita An. D. 1513.

Causa constitutionis.

Regia, antequam ejus oculos semper posita, tamquam Apostolica Sedis validissimum firmamentum supra ceteras Urbes principarum obtinere dignoscitur: dignumque est, ut sicuti ejus excellentissima est conditio, sic etiam ipsius incolae & habitatores in omni virtutum genere, & praecipue liberalium artium disciplina, qua ipsarum est nutritrix & alumna virtutum, alios antecellat.

§. 1. Dudum siquidem felicitis recordationis, &c.

Omittitur relatio Bullae, quia ejus contentia est supra in constit. 9. Bonif. VIII. In supremæ fol. 160.

§. 2. Nos igitur irreparabilem lapsi nequidquam temporis hujusmodi jacturam agere ferentes: cupientesque sicut providum decet patrem familias futuris temporibus consulere, hujusmodi supplicationibus inclinati, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium dictas praedecessoris literas approbamus & innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus. Decernentes omnia & singula in eisdem literis contenta, praesertim quod de scholarium exemptione, immunitate, & aliis illis concessionibus, praerogativis, & gratiis in eis traditur, debere inviolabiliter observari.

§. 3. Et ut nihilominus hac irrefragabili, & perpetuis futuris temporibus valitura constituta constitutione, statuimus, & decernimus & ordinamus, ut ex nunc de cetero praeter alios, qui necessarii fuerint in qualibet facultate Lectores, unus saltem in jure Canonico, & unus in Jure Civili Doctores, & unus in Philosophia, seu Medicina magistri, eminentis literaturae viri undecumque ad legendum in scholis publicis dictae Urbis solitis temporibus & diebus, iustis & honestis salariis, arbitrio pro tempore existentium Rectoris, & Reformatorem dicti Studii, juxta ipsorum Doctorum & Magistrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia, moderandis & assignandis, per eosdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conductentur.

§. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum sic conducendorum, interim advocacionis, aut praeterquam domi si voluerit, consulendo, quod jus aliud Curiae, vel Urbis praedictarum officium valeat exercere.

§. 5. Sed tam ipsi quam ceteri omnes ad legendum in hujusmodi scholis, pro tempore conducti, solitis temporibus, & diebus, horisque ad id eis per Rectorem & Reformatores praefatos statutis, legitimo impedimento cessante, commissum sibi legendi munus obire, & post finitas lectiones per aliquod conveniens spatium, circulos in eisdem scholis tenere debeant. Et si quis ex eis non legitime impeditus a legendo cessaverit, quotiens id fecerit, totiens dupli ejus quod pro qualibet lectione constituto ei salario, ipsum attingere discernetur: & quod pro una, Bidellis sive nuntiis dicti Studii id legitime denunciatus, & tribus reliquis quartis partibus fabricae scholarum earumdem ex nunc applicamus, poena multentur, & ei tradenda bulletta seu mandato, defalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabricae habenti, juxta applicationem praedictam persolvendi.

§. 6. Et quoniam inutilis haec provisio de facili reddi posset, nisi sint qui ejus transgressores adnotent, & scholas ipsas sollicitè visitent & frequenter, quod Rector cum duobus saltem dictorum Reformatorem, semel in mense, & in pluries ubi cognoverint expedire, diebus atque horis variis & incertis, ad ipsas scholas se personaliter conferant, & eas, earumque lectores, dum legunt, dum tenent circulos, visitent, & si qua correctione aut reformatione digna viderint, illa corrigant & reforment, & unus ex eisdem reformatorebus seorsum, bis saltem in hebdomada, visitationis hujusmodi officium subeat per seipsum; & transgressiones aut alia corrigenda vel reformanda, cum Rectore

conferat & collegiis, ut eorum opera sic adhibita (super quo eorum & ipsorum cujuscumque conscientias oneramus) studium votivis proficiat incrementis.

§. 7. Bidelli vero, seu Nuntii praefati, aut eorum aliter rotuli collationatam copiam habeant penes se, in quo scripta sint nomina omnium Lectorum, & qua quisque hora sit lecturus, & juxta illius ordinem tenorem scholas circumeant. Festa Palatii consueta in scholisante Cathedram, Doctoribus & scholaribus nuntient, & si quem ex dictis Lectoribus, suo loco abesse repererint, adhibito teste, illum adnotent, & in fine cujusque hebdomadae, notario dicti Rectoris, qui rem ad ipsorum Rectoris, & Reformatorem notitiam fideliter deducat, in scriptis tradant. Et si dicti Bidelli in praemissis negligentes fuerint, pro tempore existentem ipsius Studii Rectorem pro prima ejusdem Rectoris arbitrio, pro secunda vero vicibus salarii & emolumentorum omnium unius semestris, in dictam Fabricam convertendorum amissionis poena multentur. Quod si tertio in similem inciderint negligentiam, officio Bidellatus hujusmodi perpetuo privati, & ad illud ulterius obrinendum inhabiles sint, illudque vacare censeatur eo ipso &c.

§. 8. Insuper inhibemus sub excommunicationis latae sententiae, & dupli ejus in quo laeso committitur si extimationem recipiat, pati damnum vel injuriam patienti, ex nunc applicari, poena, quotiens contraventum fuerit, ipso facto incurrenda. Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint dictae Urbis Governatori, Senatori, Curiae causarum Camerae Apostolicae Auditori, ceterisque Curiae & Urbis praedictarum, ordinariis & extraordinariis iudicibus, ne super causis contra dictos scholares, seu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohannarum ac altarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictae Urbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos scholares, pro eorum studio hujusmodi insistentium usu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem praedictas, in ipsorum scholarium, seu alicujus eorum praedictarum, directe vel indirecte, quovis quaesito colore, quicquam facere vel attentare praesumant.

§. 9. Quocirca Apostolica scripta mandamus praefato Dominico Episcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studii Urbis Rectori, & praedictis modernis, ac pro tempore existentibus Reformatorebus, ut praemissa omnia & singula quantum ad eos attinet observent, & quoad alios cujuscumque status, gradus & conditionis fuerint, faciat ipse Rector de dictorum Reformatorem consilio auctoritate nostra firmiter observari: transgressores, contumaces, & inobedientes quoscumque per censuram Ecclesiasticam, & alia juris de quibus sibi videbitur, opportuna remedia, appellatione quavis omnino remota, compescendo.

§. 10. Venerabili vero fratri nostro Raphaeli Episcopo Ostiensi moderno, & qui pro tempore fuerit Collegii Venerabilium fratrum nostrorum dictae Romanae Ecclesiae Cardinalium Decano, ac pro tempore existentibus, primo, ex presbyterorum, ac primo ex diaconorum Cardinalium hujusmodi ordinibus, quatenus Rectori & Reformatorebus, Doctoribus & scholaribus praefatis, quando & quotiens parte ipsorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, in praemissis efficacis assistant praesidio defensionis, faciantque eos, & eorum quemque respective, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate, & ceteris supra dictis pacifica uti, frui, & gaudere, non permittentes ipsos per quoscumque desuper indebitè molestari, perturbari, aut inquietari.

§. 11. Baricello quoque, Connestabilibus, Marscallis, & ceteris Curiae & Urbis praedictarum executoribus quibuscumque, praesentibus & futuris, praefati Rectoris mandata contra quoscum-

Bidelli officium praefinit.

Privilegium, fori & exemptionis scholarium servari jubet.

Curam istorum Rectori & Reformatorebus delegat.

Cardinales Studii defensores deputat. Latius vide in Six. V. constit. 74. in Tomo 2.

Executores obedientiam Rectoris praecipit.

Bonif. viii. instituit studium Urbis ut hic & in rubr. Hic Pont. approbat.

Lectorum numerum, salariisque designat.

Advocacionis munus eis interdicit.

Lectorum munus indicat.

Observantiam & curam Rectori & Reformatorebus committit.

Contrariis derogat.

Audire leges pro intelligentia canonum omnibus permittit.

Dat. P. An. I. die 5. Novemb.

V.

Edita An. D. 1513.

Exordium.

Causa constitutionis.

Afferentes animam esse mortalem &c. sicut heretici puniri debent.

que, tam personaliter quam realiter exequenda, præmissorum occasione, & auctoritate præsentium, de dictorum Reformatorum, vel saltem duorum ex eis consilio pro tempore decreta, sollicitè & fideliter exequantur.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ dictus prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

§. 13. Cæterum, quia ob Curia nostræ in Urbe continuam residentiam frequens in eadem Urbe est Ecclesiasticarum personarum concursus, & modernis temporibus, pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non ab re esse dignoscitur, quibusvis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpositis, Cantoribus, & aliis Clericis secularibus, etiam personatus habentibus, ac presbyteris, quibus leges audire sub excommunicationis sententia, & aliis pœnis, à jure est prohibitum, in studio Urbis hujusmodi dumtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, sine aliquo censuræ sive pœnæ incursum audiendi (sanctæ commemorationis Honorii Papæ III. similiter prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus) auctoritate & tenore præmissis, plenam & liberam licentiam elargimur. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, Non. Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Afferentes, animam esse mortalem & unicam in cunctis hominibus uti heretici plectendi sunt. Et catholica veritas, circa dogmata Philosophorum, Fidei adversantia, à philosophiæ professoribus explicanda est.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici regiminis sollicitudo nos assidue pulsant, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto Omnipotens Auctor curam habere voluit, iis potissimum qui instantius fideles nunc urgere cernuntur, salutifero olei & vini medicamine ad instar Samaritani in Evangelio sollicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ objiciatur. Numquid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi?

§. 1. Cùm itaque diebus nostris, quod dolenter ferimus, zizaniam seminator, antiquus humani generis hostis, nonnullos perniciosissimos errores à fidelibus semper explosos in agro Domini super seminare, & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis, quod videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè philosophantes, secundum saltem philosophiam, verum id esse asseverent, contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes.

§. 2. Hoc sacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes afferentes, animam intellectivam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cùm illa, non solum verè per se, & essentialiter humani corporis forma existat, sicut in canone scilicet rec. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri in generali Viennen. Concilio edito continetur, verum & immortalis, & pro corporum quibus infunditur mul-

titudine singulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda sit. Quod manifestè constat ex Evangelio, cùm Dominus ait: Animam autem occidere non possunt, & alibi: Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Et cùm æterna præmia, & æterna supplicia pro merito vite judicandis re promittit, aliàs incarnatio, & alia CHRISTI mysteria nobis minimè profuissent, nec resurrectio expectanda foret, ac sancti & justii miserabiliores essent juxta Apostolum cunctis hominibus. Cùmque verum verò minimè contradicat, omnem assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omnino falsam esse definimus, & aliter dogmatizare non liceat, districtius inhiibemus: omnèsque hujusmodi erroris assertionibus inhaerentes, veluti damnatissimas hæreses seminantes, per omnia ut detestabiles & abominabiles hæreticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

§. 3. Insuper omnibus & singulis Philosophis in universitatibus Studiorum generalium, & alibi publicè legentibus, districtè præcipiendo mandamus, ut cum Philosophorum principia, aut conclusiones, in quibus à recta fide deviare noscuntur, auditoribus suis legerint seu explanaverint, quale hoc est de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujusmodi, teneantur eidem veritatem religionis Christianæ omni conatu manifestam facere, & persuadendo pro posse docere, ac omni studio hujusmodi philosophorum argumenta, cùm omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resolvere.

§. 4. Et cùm non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum semina, originalèque causas, unde facillè oriuntur, removere, cùm præcipuè humanæ philosophiæ studia dinturniora, quam Deus secundum verbum Apostoli evacavit, & stultam fecit, absque divinæ sapientiæ condimento, & qua sine revelatæ veritatis lumine in errorem quodòque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem, hac salutari constitutione ordinamus & statuimus, ne quisquam de cætero in sacris ordinibus constitutus, secularis vel regularis, aut aliàs ad illos à jure arctatus in Studiis generalibus, vel alibi publicè audiendo philosophiæ aut poësis studiis ultra quinquennium post grammaticam & dilectam, sine aliquo studio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, si illis studiis insudare voluerit, liberum sit ei, dùm tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut sacris canonibus operam navaverit, ut in his sanctis & utilibus professionibus sacerdotum Domini inveniant, unde infestæ philosophiæ & poësis radices purgare & sanare valeant.

§. 5. Et hos canones per Ordinarios locorum, ubi generalia studia vigent, & rectores universitatis eorumdem Studiorum singulis annis in principio studii, in virtute sanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo &c.

Datum Romæ in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Quòd Fratres Ordinis Minorum de Observantia habere possint domos amplas, & magnifica ornamenta Ecclesiastica.

De hoc Ordine vide notata infra in const. 23.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Observantia.

Merentur vestra devotio sinceritas, & Religionis honestas, ut ea vobis gratiosè concedamus,

Philosophiæ Professores, Catholicam veritatem hujus articuli discipulis xplicent.

in sacris constituti Theologiæ, vel sacris canonibus studeant.

in Studiis generalibus hæc publicentur.

Dat. P. A. I. die 19. Decembris.

VI.

Exordium.

Causa hujus
constituit.

qua vestrarum conscientiarum serenitatem, & quietem respicere dignoscuntur.

§. 1. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, licet felicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædecessores nostri, pro consolidatione ambiguarum mentium, & timoratarum conscientiarum Fratrum Ordinis vestri serenitate, domos, & loca, & alia bona vestra, tam mobilia, quam immobilia, in jus, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ susceperint, nihilominus nonnulli vestrum adhuc hæsitant cum eis domos amplas, & spatiosas, quæ in præsentiarum in vestro Ordine, & familiarum per Fratres, speciali ad hoc facultate, sive auctoritate suffultos, quam per facultates ad hoc pia devotione ductos, construntur & ædificantur, ut potius palatia magistratum reputari posse videantur, quam habitationes pauperum, inhabitare, & colere. Et simili modo paramentis, & vasibus Ecclesiasticis, quæ in numero, & præcio Evangelicæ paupertati, quam professi estis derogare videntur, & aliis, quibus tam Ordo, quam Fratres utuntur communiter vel divisim, uti, & in vestris Conventibus illa retinere liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria se transferre, & fugere moliantur, in Divini cultus detrimentum, & scandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non secundum quod vestræ congruit paupertati, sed secundum quod eorum congruit excellentiæ, volunt, & vestras domos construere, & pro divino cultu caplas, & planetas Dalmaticas, & alia paramenta & calices, ac alia vasa ad ministerium Sacramenti altaris, pro summi Dei honore, & gloria piè erogare, & elargiri, talia respuere non possitis, necnon possibilem resistentiam de non accipiendo faciatis, & non sinant isti tales donantes tam acceptata alienari, nec demoliri jam constructa permittant.

Petitio Fratrum Minorum de observantia.

§. 2. Nobis humiliter supplicari fecistis, ut pro pace conscientiarum vestrarum, & ut sine stimulo gratum Altissimo famulatum exhibere, & in vestro laudabili officianti ritu continuare possitis, statui vestro super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declaratio quod liceat ipsis Fratribus uti amplius domibus, magnificisque ornamentis ecclesiasticis.

§. 3. Nos igitur attendentes, quod domorum, & aliarum rerum, tam pro divino cultu, quam pro communi usu vestro vobis concessarum, solum ad usum, & non fructum, nec possessionem cedunt, nec ea sine speciali Sedis Apostolicæ mandato alienare possitis, ac ad eandem Sedem illa omnia, quæ de novo, ut nostri prædecessores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis vestris commoditatibus corporalibus adjiciatis vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica renore præsentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantum esse Custodes, & non possessores, & propterea absque vestræ professionis macula, aut violatione, cum deceat juxta celebritatem solemnitatum & solemnioribus officiis, decentioribus paramentis diu nam honorare majestatem, & ipsius cultum munificare, & aliis quibus tam Ordo quam Fratres utuntur, communiter, vel divisim, uti, & potiri liberè, & licitè posse, prout etiam felicis recordationis Julius Papa II. prædecessor noster Fratribus ejusdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ ad instantiam charissimæ in Christo filiæ nostræ modernæ Reginæ Angliæ illustris concessisse dicitur. Et sic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia vestris ab omnibus illis Fratribus teneri, & observari debere volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis statutis, etiam juramento, sive professione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuscumque.

D. P. An. I. die 2. Jan.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo

piscatoris, die secunda Januarii, millesimo quingentesimo decimoquarto, Pontificatus nostri Anno primo.

Reformatio generalis Prælatorum Ecclesiasticorum, eorumque Officialium ac Familiarum, & aliorum.

Multa habet capita ista constitutio, ita quod hic stare non possunt adnotationes, & ideo apud apostillas circumpositas indicavi.

LEO EPISCOPUS,

Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacrosancto approbante Concilio.

VII.

Edita A. D. 1514.

Exordium.

Supernæ dispositionis arbitrio, quo cœlestia pariter & terrena ineffabili providentia disponuntur, in sublimi beati Petri folio CHRISTI Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis Domini cura & salute Dominici gregis sibi divinitus commissi providi exercere Pastoris officium.

Causa hujus reformationis.

§. 1. Quare, pro dicti pastoralis officii solitudine cum Ecclesiasticam disciplinam, ac per omnes ferè Christi fidelium gradus, benè rectèque vivendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiæque, & impunitate in deterius ita labi, disfluere, aberrarèque longius à recta via animadvertimus, ut nisi provida corrigatur emendatione, in varios errores securitate peccandi quotidie magis incidere, moxque obortis publicè scandalis prorumpere sit verendum.

Præfinitio reformationis.

§. 2. Cupientes igitur quatenus nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invalescentia mala corrigere, ac pleraque in pristinam sacrorum, canonum observantiam reducere, ac in melius juxta sanctorum Patrum instituta, dante Domino, reformare, eaque omnia sacro approbante Lateranen. Concilio, à sœc. rec. Julio Papa Secundo prædecessore nostro inter alia propterea incepto, & per nos continuato salubriter moderari, ut ab his sumamus exordium quæ pro nunc magis expedire videntur, & quæ sæpè per singulas ætates neglecta magnam Christianæ Religionis attulerunt perniciem, & in Ecclesia Dei maxima scandala pepererunt, à promotionibus scilicet ad Ecclesiasticas dignitates constituimus exordiri.

De qualitatibus promovendi Episcopatum, &c. De hic Alex. III. in c. 1. & seqq. de etate &c.

§. 3. Cum pia mem. Alexander Papa III. prædecessor noster etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum scientia in personis promovendis in Episcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quam cum immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum, propterea in promotionibus Prælatorum, quarum à Rom. Pont. magna ratio haberi debet, eo præsertim quod de promotis per eos Ecclesias, seu Monasteria in extremo judicio rationem Deo reddituri sunt. Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacantibus de personis juxta præfati Alexandri constitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarumque scientia præditis, non ad alicujus instantiam per commendam, & administrationem, seu conservationem aut alio quovis modo provideatur, nisi ratione utilitatis Ecclesiarum prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literatura, & in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idemque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueverunt, volumus observari.

Ætate ejusdem.

§. 4. Et si de minoribus ætate xxx. annorum, Ecclesiis aut Monasteriis hujusmodi contigerit provideri, non dispensetur cum eisdem, ut Ecclesiis citra xxvii. ætatis annum, Monasteriis verò citra xxii. præesse valeant.

Examineque & processu, & relatione faciendâ in Consistorio. Ad hæc attende etiam const. 16. Greg. xiv. Onus, ubi norabo.

§. 5. Quinimò ut accuratius, diligentiusque idoneæ personæ promoveantur, Statuimus ut Cardinalis, cui electionis, postulationis, aut provisionis Ecclesiæ, seu Monasterii relatio committeretur, antequam in sacro Consistorio ut moris est referat commissionem examinis, ac relationis huiusmodi sibi datam, uni cuiuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipso Consistorio per se ipsum, vel, si ea die qua sibi commissionis onus injunctum fuerit, Consistorium non fuerit, per Secretarium, suum, aut alium quemlibet ex suis domesticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores alius quamprimum sui ordinis Card. eam significare teneatur, negotiumque electionis, administrationis, postulationisve, aut promotionis, summarie, & de plano per seipsum dictus relator examinet, & si qui contradixerint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos testes, & si expediens, opusve fuerit, alios ex officio assumere, processusque, & jura ejusmodi relationis, unâ cum dictis testium, die faciendâ relationis secum ad Consistorium deferre debeat, neque ullo modo referat, si præsens in Curia promovendus majorem Card. partem antea non adiverit, ut quæ à referente collega sint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

Promoti visitent Cardinales.

§. 6. Promotus verò eisdem Cardinales qui præsentés in Curia fuerint, ex antiquo more, consuetudinèque laudabili quamprimum visitare teneatur, quem quidem morem, laudabilèmq; consuetudinem innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus.

Episcopus & Abbas etiam in notariis criminibus, habebant defensiones.

§. 7. Et quoniam Episcopalem dignitatem tueri illasam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumniis passim pateat, muniti par est, Statuimus, ut nullus Episcopus, aut Abbas, quovis instante ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitimæ defensionis permittatur, etiam si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenariè probata fuerit, privari valeat.

Prælati invitatus non transferatur.

§. 8. Neque aliquis Prælati invitatus, nisi aliis iustis efficacioribusque rationibus, & causis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Constantiensis.

Reformatio de commendatione Monasteriorum &c.

§. 9. Et quoniam ex commendis Monasteriorum, ut magistra rerum experientia sæpius docuit, Monasteria ipsa, tam in spiritualibus, quam in temporalibus graviter læduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim avaritia, vel incuria collabantur, & in dies divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim sæcularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, à qua commenda huiusmodi proficiscuntur, ut eorum indemnitati salubrius consulatur; Volumus, ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari (nisi pro conservatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum nostrorum consilio visum fuerit expedire) sed de persona idonea juxta præscriptam constitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfutura sint.

Onera eorumdem circa elemosinas &c. Cardinalibus.

§. 10. Ea verò Monasteria quæ commendata fuerint, cum per eorum cessum vel decessum, quibus erant commendata, commenda huiusmodi cessaverint, *Cardinalibus dumtaxat, ac personis qualificatis, & benemeritis commendari possint, ita tamen quòd eorum Monasteriorum commendatarii, quibus ea de cætero commendata fuerint, cuiusvis dignitatis, honoris, & præminentie existant, etiam si Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, si mensam habuerint separatam, ac seorsum à mensa Conventuali, quartam suæ mensæ partem pro intauratione fabricæ, seu pro ornamentis, vestibus, ac paramentis emendis, farciendisque aut

pauperum alimonia, aut sustentatione, ut major exiget, ac suadebit necessitas. Si verò mensa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monasterii sibi commendati partem pro suprâdictis oneribus supportandis, & sustentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ super Monasteriorum huiusmodi commendis expediuntur, cum clausula hoc ipsum specificè exprimente debeant expediri, alioquin sialiter expediuntur, nullius sint roboris, vel momenti.

Reformatio de pensionibus reservandum.

§. 11. Et quoniam Ecclesiis huiusmodi absque aliqua fructuum diminutione providi decet, ut tam dignitati Præsidentium, quam Ecclesiarum & ædificiorum necessitati consulatur, Decernimus pariter, ac statuimus, ut super earumdem Ecclesiarum fructibus pensiones minimè reserventur, nisi ex resignationis causa, aut etiam alia quæ in secreto nostro Consistorio iusta, probabilis, & honesta habita fuerit.

Beneficiisque Cardd. non commendandis.

§. 12. Statuimus quoque, ut de cætero parochiales Ecclesiæ, ac dignitates majores & principales, aliæque beneficia Ecclesiastica, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valore annuum non constituunt vel attingunt, necnon hospitalia, leprosariorum, Xenodochia cuiuscumque valoris, quæ ad pauperum usum, & alimonia instituta sunt, S. R. E. Cardinalibus, non commendentur, aut alio quovis titulo conferantur, nisi per obitum familiarium* nostrorum vacaverint, quæ illis commendari possint, ut illa ad illarum personarum sibi gratiarum, & idonearum commodum infra sex menses dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia ad quæ haberent regressum, præjudicare non intendimus.

* suorum.

§. 13. Ordinamus etiam ne Ecclesiarum, ac quorumque Monasteriorum, & militiarum membra à suo capite, quod est absurdum, absque legitima, & rationabili causa disjungantur, aut separentur.

Reformatio de beneficiis separandis.

§. 14. Uniones perpetuæ, præterquam in casibus à jure permixtis, vel sine rationabili causa, nequaquam fiant.

Unionisdisq.

§. 15. Dispensationes autem ad plura incompossibilia ultrò duo nisi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur nisi ex magna & urgente causa. Et personis cuiuscumque dignitatis parochiales Ecclesiæ, & earum perpetuas vicariis, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commenda ad vitam ultrà quatuor obtinentibus, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, ut interim, quatuor tantum ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimittenda huiusmodi resignari valeant in manibus Ordinariorum, ac effectum ut de illis provideatur personis per eos nominandis, quacumque reservatione etiam generali, etiam ex qualitatibus resignantium personarum resultantem non obstante, quo elapso termino nisi dimiserint, omnia vacare censeantur, ac possint liberè ut vacantia impetrari, talesque præterea retinentes pœnas extravagantis, Execrabilis, recolendæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædecessoris nostri incurrant. Item statuimus, ut speciales reservationes quorumcumque beneficiorum ad cuiusvis instantiam minimè concedantur.

Reformatio de beneficiis pluralitate & reservatione.

Joan. xxii. Extravag. I. de Præben.

§. 16. Et cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales cæteros omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens ac debitum est, ut vitæ munditia, ac virtutum splendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modò hortamur eos ac monemus, verum etiam statuimus, & ordinamus ut de cætero quilibet Cardinalium pro tempore existens, juxta doctrinam Apostoli, ita sobrie, castè, ac piè vivat, ut non solum à malo, sed ab omni etiam specie mali abstinens, coram hominibus luceat, Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigilantes, ac divinis officiis, Missarumque celebrationibus intenti,

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores. Vide etiam Concil. Trid. sess. 24. c. 1. & sess. 25. c. 3.

habéant-

habeantque Capellas suas in loco honesto prout facere consueverunt. Sitque eorum domus, familia, mensa, suppellexque non fastu, aut pompa, neque superfluis rebus, neque aliquo modo reprehensibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde nascatur, sed ut æquum est, modestiæ & frugalitatis speculum dici mereantur. Illis itaque sint contenti, quæ sacerdotalem præferant modestiam. Ac Prælatos & quoscumque alios insignes viros ad Romanam Curiam venientes, benignè, honorificèque, tam publicè quàm privatim, tractent, & apud nos & successores nostros gratiosè, liberalitèrque eorum negotia commendata suscipiant.

Nempè quod cum Episcopis honorificè se gerant.

Omnium negotia piè promoveant absque partialitate.

§. 17. Præterea, ministerium indecorum Episcoporum, Prælatorumque in domibus non habeant, ne cæteris præesse instituti, & sacro caractere insigniti, in villa descendant ministeria, passimque Pastoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in posterum sunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum status concedentiam tractent.

§. 18. Cùmque Romano Pontifici communi omnium Christianorum patri assistant, personarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valdè inconueniens est, propterea statuimus ne partialitatem suscipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, nisi quantum iustitia & æquitas postulat, eorumque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defensores fiant, sed à privata omni passione se juncti, sedandis & componendis inter quoscumque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque Principum, & quorumcumque aliorum ac præsertim pauperum, & Religiosorum iusta negotia pio promoveant affectu, oppressos & iniuste gravatos juxta vires suas, & officii debitum adjuvent.

Titulorum loca & eorum personas visitent, & adjuvent, & eorum vitam diligentèr explorent. Hoc jubet & Six. v. in sua Bulla 55. Tom. 2.

§. 19. Tituli sui loca, si præsentem in Curia fuerint personaliter; si verò absentes, per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent, clericos & populos Ecclesiarum titulo suo subiectarum cum diligentia inquirant, vigilentque circa cultum Divinum & bona dictarum Ecclesiarum, morèque in primis & vitam clericorum & parochianorum solerter explorent, eosque omnes & singulos ad rectè, honestèque vivendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem Divini cultus, & salute animæ suæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat suo titulo, quantum sit satis ad presbyterum unum commodè ibi sustentandum, vel si Ecclesia indigeat reparatione, vel alia subventionem, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conscientia suæ videbitur.

Con sanguineis subveniunt moderate.

§. 20. Et cùm minimè deceat, affines, & consanguineos præsertim benemeritos, & ope indigentes negligere, sed illis providere iustum & laudabile sit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ut Ecclesiasticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut cæteri damnum ex hujusmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde scandalum nascatur. Statuimus itaque ut Ecclesiarum bona temerè non effundant, sed ea in piis & sanctis operibus exponant, quorum causa magni, & optimi redditus per sanctos Patres statuti, & ordinati fuerunt.

In commendis Vicarios, & alios necessarios Religiosos, teneant.

§. 21. Volumus etiam, ut Ecclesiis eisdem Cardinalibus commendatis, etiam Cathedralibus, Abbatialibus, aut Prioratus, vel quæcumque alia beneficia Ecclesiastica fuerint, absque omni proflus excusatione procurent, ac omni conatu suo provideant debitè inserviri; Cathedralibus dignos & idoneos Vicarios, seu Suffraganeos prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem sibi commendatis Ecclesiis aut Monasteriis de iusto Clericorum, vel Cappellanorum, seu Religiosorum, aut Monachorum Deo sufficiente, & laudabiliter servientium numero providentes.

§. 22. Edificia quoque, possessiones, & jura quæcumque in statu convenienti conservent, & diruta instaurant, sicut ad honorum Prælatorum, & Commendatariorum officium spectat.

§. 23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorumque suis impensis alendorum, magna utantur circumspectione, ac diligenti providentiâ, ne majorem numerum quàm sua facultas condicione, ac dignitas patiatur habentes; luxus ac prodigalitatis vitio notari possint, nè rursum avari, sordidique habeantur, si in magnis, & amplis redditibus, paucissimis victum præbeant, cùm domus Card. patens hospitium, portuive ac refugium proborum, & doctorum maximè virorum & pauperum nobilium, honestarumque personarum esse debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de Familiarium qualitate in primis curiosi, ne ex alienis vitiis turpem sibi contrahant infamiæ notam, vulgòque obloquendi, calumniandique iustas præbeant occasiones. Et cùm maximè providendum sit ut non solum coram Deo cui primùm placere debemus, sed etiam coram hominibus opera nostra probentur, ut cæteris exemplo ad imitandum possimus esse, ordinamus, ut quilibet Card. se domus ac familia suæ optimum rectorem, præfectumque ostendat esse, tam circa ea quæ extrinseca omnibus apparent, quàm quæ intus latent abscondita.

1513. Bona Ecclesiarum conservent & restaurent.

De Familiarium numero, & qualitatibus impensis &c. optime curent.

§. 24. Habeat itaque eorum quisque Sacerdotes, & Levitas honestis vestimentis indutos, attentèque provideat ne quis in familia sua quoquomodo beneficiarius & in sacris ordinibus constitutus, vestes portet varicoloris, nec eo habitu utatur qui ordini Ecclesiastico parum conveniat. Quare in presbyteratus ordine constituti, vestes colorum quæ clericis à jure non prohibeantur deferre debeant, usque ad talos saltem dimissas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Capellani Missas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur, Scutiferis verò paulò supra talos concedantur, Parafrenarii quia in assiduo sunt motu, ministeriisque funguntur laboriosiore, brevioribus, ac magis expeditis vestibus uti possint, etiam si fuerint clerici, dummodò in presbyteratus ordine non sint constituti. Ita tamen ut ab honestate non discedant, sed ita vivant ut mores Ecclesiasticos in ordinibus non discrepent. Reliqui verò clerici temperatè, ac modèstè omnia faciant, & tam ipsi clerici beneficiarii, quàm in sacris ordinibus constituti, comam neque barbam non nutriant, neque mulas, aut equos cum phaleris, ornamentisque exvelluto, aut serico factis habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum, aut corio simpliciter utantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut post tres menses legitima monitione præcedente, à presentium publicatione hujusmodi vestes prohibitas gestaverit, in excommunicationem incurrat. Si verò infra tres alios menses non se correxerit, à perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinet, suspensus intelligatur. Quòd si per alios sex menses in hujusmodi pertinacia obstinatus permanerit, legitima similiter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, privatus sit, & esse censetur, eaque sic vacantia, à Sede Apostolica liberè impetrari valeant.

Reformatio de Familiarium serventiis; habitu, & aliis qualitatibus.

§. 25. Quæ omnia & singula in nostris, & cuiuscumque Rom. Pont. pro tempore existentis Familiaribus, & similiter in omnibus aliis clericis beneficiariis, vel in sacris ordinibus constitutis, ac etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc uno tantum excepto, quòd dicti nostri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris vestimenta gestare possint, pro decentia, & consuetudine dignitatis Pontificalis.

Familiariumque Patrum.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maximè spectat, operum omnium cura, pro viribus laborant scire quæ Regionibus hæresibus, erroribusque, ac

Cardinales de conservanda & propaganda fide præcipuè curare debent.

1513.

de præcipue
figurare de-
bent.Legatique &
Gubernato-
res Provin-
ciarum de-
putati, per-
sonaliter gu-
bernant.Resideant
alii in Curia
Rom. & Pa-
pe inter-
vant.Reformatio
de impensis
funeralium
Card.Votis non
revelandis.Silentiôque
à Papa indi-
cto, obser-
vando.

superstitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ sint, & ubi Divinorum mandatorum Ecclesiastica deficiat disciplina, quique Reges, ac Principes seu Populi bellis infestentur, vel infestari timeant. Hæc & huiusmodi scire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore existenti referre operam dabunt, ut opportuna & salutaria talibus malis ac pestibus remedia, vigilantia studio excogitari valeant.

§. 27. Et cum frequenti ac propè quotidiana experientia notum sit, Provinciis, ac Civitatibus propter suorum Legatorum de latere absentiam multa sæpius contingere mala, variæque non sine Apostolicæ Sedis præiudicio, scandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Provincias ac Civitates Legationis titulo obtinent. eas per Locumtenentes, aut officiales quoscumque administra-re liceat, sed personaliter ipsi pro majori parte temporis adesse, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, si in Italia intra tres menses, si extrâ Italiam quinque à die præsentis publicationis ad suas Provincias ire, ac majorem temporis partem ibi residere teneantur, nisi de nostro & successorum nostrorum mandato pro aliquibus gravioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout necessitas postulat, mittantur, & tunc in dictis Provinciis ac Civitatibus Vicelegatos, Auditores, & Locumtenentes, cæterosque consuetos officiales cum debitis provisionibus, ac salariis habeant. Qui præmissa omnia & singula non servaverit, emolumentis quibuscumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitus ordinata, & instituta fuerunt, ut opportuna Legatorum præsentia populis esset salutaris, non ipsi laborum & curarum penitus expertes, lucro tantum, suæque Legationis titulo inhiarent.

§. 28. Et cum Card. officium in primis versetur in frequenti Rom. Pont. assistentia, & Sedis Apostolicæ negotiis, propterea statuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia resideant, & qui sunt absentes, si in Italia, intra sex menses, si extrâ Italiam, infra annum, à die publicationis præsentis constitutionis revertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum suorum emolumenta amittant, omnibusque privilegiis generaliter & specialiter Card. concessis, quamdiu abfuerint, omnino careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apostolica Sede inuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel iusto metu, aut quavis alia legitima causa impediende, vel negotiationis, abesse contingat, privilegiis, indultis, & immunitatibus eisdem Cardinalibus concessis, & in bulla nostra sub data coronationis nostræ contentis, & expressis in suo robore nihilominus permanentibus.

§. 29. Statuimus insuper, ut expensæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum summam excedere non debeant, nisi executorum providentia iustis allegatis causis, ac rationibus, plus expendendum esse duxerit. Exequiæ, & castrum doloris, prima, & nona die fiant; infra octavam verò, Missæ de more celebrentur.

§. 30. Pro reverentia autem Sedis Apostolicæ, utilitatèque & honore communi possunt. Et ipsorum Cardinalium, ut scandalorum quæ nasci possent, occasio tollatur, majorque in sacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque, ut par est, Cardinali cuique secundum Deum, & conscientiam suam, liberè & impunè quodcumque sentiat dicere. Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Consistorio data, & quæcumque ibi gesta, aut dicta, quæ in odium, aut præiudicium, aut scandalum alicujus redundare possint, scripto, aut verbo, vel quovis alio modo revelet, sub pœna perjurii, & inobedientiæ.

§. 31. Et quotiescumque à nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, specialiter & expressè

ultrâ præmissa indictum fuerit super aliqua re silentium, si quis contrafecerit, ultrâ pœnas, excommunicationem latæ sententiæ incurrat, à qua non possit absolvi nisi à nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expressione causæ, præterquam in mortis articulo.

§. 32. Et cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & à teneris assuefieri ad bonum, magni sit operis, & effectus; Statuimus & ordinamus, ut Magistri Scholarium, & Præceptores, pueros suos, sive adolescentes, nedum in Grammatica, & Rhetorica, ac cæteris huiusmodi audire, & instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea quæ ad Religionem pertinent, ut sunt præcepta divina, articuli fidei, sacri Hymni, & Psalmi, ac Sanctorum vitæ, diebusque festivis nihil aliud eos docere possint, quam in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eosque in illis instruere, hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, ut nedum ad Missas, sed etiam ad Vesperas, divinæque officia audienda, ad Ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes & sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere possint.

§. 33. Ad abolendam verò execrabilem blasphemiam, quæ in maximum divini Nominis, & sanctorum contemptum supra modum invaluit; Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo, palam seu publicè maledixerit, contumeliosisque atque obscœnis verbis Dominum Nostrum JESUM CHRISTUM, vel gloriosam Virginem MARIAM ejus genitricem, expressè blasphemaverit, si munus publicum, jurisdictionemve gesserit, perdat emolumenta trium mensium pro prima & secunda vice dicti officii; si tertio deliquerit, illo eo ipso privatus existat, si clericus vel sacerdos fuerit, eo ipso quod de delicto huiusmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infra, unius anni mulctetur, & hoc sit pro prima vice, qua blasphemus ita deliquerit. Pro secunda verò si ita deliquerit, & convictus, si autem plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quod si tertio ejus sceleris arguatur & convincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipso privatus existat, ad eaque ulterius retinenda inhabilis reddatur, eaque liberè impetrari, & conferri possunt. Laicus verò blasphemans, si nobilis fuerit, pœna xxv. ducatorum mulctetur, & pro secunda vice, L. fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, & aliis ut in deducitur. Pro tertia verò, nobilitatem perdat. Si verò ignobilis ac plebejus fuerit, in carcerem detrudatur, quod si ultrâ duas vices publicè blasphemans deprehensus fuerit, mitra infami per integram diem ante fores Ecclesiæ principalis mithratus stare cogatur; si verò pluries in hoc ipsum peccatum lapsus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad iudicis deputati arbitrium. In foro autem conscientie, nemo blasphemæ reus absque gravissima poenitentia, severi confessoris arbitrio inuncta possit absolvi. Qui verò reliquos Sanctos blasphemaverit, arbitrio iudicis, rationem personarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut sæculares iudices, qui contra tales blasphemæ conjunctos, non animadverterint, eosque iustis pœnis minimè affecterint, quantum in eis fuerit, quasi eidem sceleri obnoxii, eisdem quoque pœnis subjiciantur. Qui verò in illis inquirendis, puniendisque diligentes, & severi fuerint, pro qualibet vice decem annorum indulgentiam consequantur, & tertiam partem multæ pecuniariæ habeant. Quicumque verò blasphemantem audierint, eum verbis acriter objurgare teneantur, si circa periculum suum id fieri posse contingeret, eundemque deferre vel notificare apud iudicem Ecclesiasticum, seu sæcularem intra triduum debeant. Quod si plures

Reformatio
de Magistris
in eruditione
Scholarium.Blasphemantibus
Deum, &
Mariam Vir-
ginem, &
alios Sanctos.Ad hæc habes etiam
Pii V. const. 5. Cum primum
ubi notabo.
in Tom. 2.

dictum blasphemantem simul audiverint, singuli eum accusare teneantur, nisi forte omnes convenerint, ut unus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute sanctæ obedientiæ hortamur, & monemus in Domino, ut pro Divi nominis reverentia & honore, in suis dominiis ac terris præmissa omnia servari, & exactissimè exequi mandent, ac faciant, uberrimam ab ipso Deo tam boni ac pii operis mercedem habituri, similèmq; annorum decem indulgentiam, ac Apostolica Sede consecuturi, cum tertia parte multæ qua dictus blasphemus plectetur, quotiens tale scelus puniendum curaverint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam multæ partem, accusatori blasphemæ nomen deferenti, similiter concedi, & assignari volumus, aliis pœnis contra hujusmodi blasphemos per sacros canones expressis, nihilominus in suo robore manentibus.

Clericorum incontinentium pœna.

§. 34. Ut clerici præsertim castè, continentèrque, juxta canonum præcepta vivant, statuimus, ut contrafacientes acriter secundùm canones puniantur.

Sodomitorum pœna. Ad hoc vide etiam d. const. Pii v. in Tom. 2.

§. 35. Si quis verò, tam laicus quam clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentia, convictus fuerit, pœnis per sacros canones, aut in jus civile respectivè impositis puniatur.

Concubinariorum pœna.

§. 36. Concubinarii autem, sive laici sive clerici fuerint, eorumdem canonum pœnis multentur, neque Superiorum tolerantia, seu prava consuetudo, quæ potius corruptela dicenda est, à multitudine peccantium, aliavè quælibet excusatio, eis aliquo modo suffragetur, sed juxta juris censuram severè puniantur. Ad bonum verò, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanæ Ecclesiæ subditorum, constitutiones bonæ memoriæ Agidii Episcopi Sabinen. olim editas, innovamus, easque inviolabiliter servari præcipimus, & mandamus.

Vide ibid.

Simoniacorum pœna.

§. 37. Et ut nefariæ simoniæ labe ac pestis non solum à Romana Curia, sed ex omni etiam Christiana ditone in perpetuum ejiciatur, constitutiones per antecessores nostros, etiam in sacris Conciliis contra hujusmodi simoniacos editas innovamus, easque inviolabiliter servari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expressis & insertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate nostra affici volumus.

Tu vide d. const. Pii v. ubi notavi.

Officium recitare omissionum pœna.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel sine cura, si post sex menses ab obtentō beneficio, divinum officium non dixerit legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officii & temporis; sed eos tamquam injustè perceptos in fabrica hujusmodi beneficiorum, vel pauperum elemosynas erogare teneatur. Si verò ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione præcedente, beneficium ipso privetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittente, quoad hoc ut beneficio privari possit, qui per quindecim dies illud bis saltem non dixerit, Deo tamen ultrà præmissa de dicta omissione redditurus rationem. Quæ pœna inhabitibus plura beneficia reiterabilis toties sit, quoties contrafacere convincantur.

Hanc ratam declaravit infra Pius v. in const. 135. Ex proximo, in Tom. 2.

Principum secularium & ipsorum officialium in fructibus beneficiorum se ingerentium pœna.

§. 39. Et cum fructuum Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, Monasteriorumque, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio, & administratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore existen. & illos etiam qui ejusmodi Ecclesias, Monasteria, & beneficia jure & canonicè obtinent, solum pertineant, secularèsque Principes omni etiam divino jure id prohibente, dictis Ecclesiis, Monasteriis, ac beneficiis introumittere se nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, ac beneficiorum per seculares ullos Principes, etiam Imperatores, Reges, Reginavè, seu Reipublicæ, vel Potentatus fuerint, aut per eorum officiales,

Ad hæc vide Bullam in Coena Domini quam habes infra in Pauli v. const. 41. in d. Tom. 2.

seu iudices etiam Ecclesiasticos vel quascumque alias personas publicas vel privadas, de eorumdem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum; vel Potentatum mandato sequestrari, occupativè aut modo aliquo detineri, ipsique hujusmodi Ecclesias, Monasteria, ac Beneficia obtinent. sub, prætextu fabricæ, instaurationisque, sine Rom. Pontificis pro tempore existentis expressa licentia, aut elemosynarum, seu quovis alio colore, aut furo, impediri non debeant, quominus de illis ut antè liberè, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint, occupativè, aut detenti, integre, liberèque; ac sine exceptione vel mora, Prælati ad quos de jure, legitimèque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nusquam reperiri possint, eorum iusta æstimatione facta, dictis Prælati satisfieri volumus per eos qui dictas sequestrationes, applicationes, dispersionesque quæ fecerint, aut fieri mandaverint, sub pœna excommunicationis, aut interdicti Ecclesiastici talium Principum terris, & dominio, eo ipso incurrendis. Et ut eorum, ac eisdem subditorum bona ubicumque reperta, si moniti parere noluerint, capi, & retineri possint. Ipsi verò contrafacientes, tam supradictis pœnis, quam privationis feudorum, & privilegiorum, quæ à nobis, & Romana vel aliis Ecclesiis nunc & pro tempore obtinerent, & aliis contra violatores, & oppressores libertatis Ecclesiasticæ, etiam per extravagantes, & alias constitutiones, etiam incognitas, & forsitan in usu non existentes, impositis quarum omnium tenores pro expressis & insertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac secundùm eas per quoscumque iudices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata, & adempta eis aliter judicandi declarandique potestate, sententiari, judicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

Contra violentes libertatem Ecclesiasticam innovat cap. Felices de pœn. in 6. & Clem. 1. eod. tit.

§. 40. Et cum à jure, tam divino quam humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, innovamus omnes, & singulas constitutiones sac. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri quæ incipit Felices, & Clementis V. quæ incipit, Si quis suadente; necnon quascumque alias Apostolicas sanctiones in favorem libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores quomodolibet editas, & pœnis etiam contra talia præsumentes, in bulla quæ legitur in Coena Domini, contentis, in suo robore permanfuris. Et cum in Lateranen. pariter ac Conciliis generalibus, sub excommunicationis pœna, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Reipublicæ, & alii Potentatus quicumque, Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Terris quoquomodo præsiden. collectas, decimas, & alia hujusmodi onera, Clericis, Prælati, & aliis quibuscumque personis Ecclesiasticis imponant, exigantque, nevé à sponte etiam dantibus & consentientibus etiam recipiant, atque in præmissis auxilium, favorem, consiliūve palam vel occultè præstantes, in excommunicationis læ sententiæ pœnam eo ipso incidant, & ipsa quoque Reipublicæ ac Communitates, & Universitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Ecclesiastico eo ipso subiciatur interdicto, Prælati etiam præmissis absque Rom. Pont. expressa licentia ultrò consentien. excommunicationis, & depositionis pœnam ipso facto incurrant. Statuimus, & ordinamus ut de cætero talia præsumentes, etiam si, ut præfertur, qualificati fuerint, ultrà supradictas pœnas quas contravenien. eo ipso incurrere volumus, innovamus, quòd ad omnes actus legitimos, inhabitales, intestabiles habeantur.

Vide d. Bullam in Coena Domini.

Reformatio de maleficis, & incantatoribus.

§. 41. Et cum secundùm leges civiles, & sacrorum canonum censuras, sortilegia per invocationem demonum, incantationes, ac divinationes, superstitionesque prohibita sint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut clerici, qui in præmissis culpabiles inventi fuerint, arbitrio Superiorum infamia notentur, si verò non destiterint, deponantur, atque in Monasterium ad tempus arbitrio Superioris præfinitum

De quibus vide infra in const. 43. Honestis.

Reformatio
de hæreticis
perquirentis
& puniendis.

De eorum
pœnis vide
Pauli IV.
constit. 19.

Hæc Bulla
omnes &
ubique ligat.

Aliisque
constitutionibus
quoad
pœnas non
detrahit.

Post duos
menses à die
publicationis
ligat &
interpretari
non potest.

Dat. P. A. 2.
die 21. Maij.

VIII.

dum detrudantur, beneficiisque & officiis Ecclesiasticis priventur. Laici verò utriusque sexus, excommunicationis, & aliis pœnis juris, tam civilis quam canonici subjaceant.

§. 42. Et ut omnes fidei Christiani, ac de fide male sentientes, cujuscumque generis, aut nationis fuerint, necnon hæretici, seu aliqua hæresis labe polluti, vel Judaizantes, à Christianorum cœtu penitus eliminentur, & à quocumque loco & præsertim à Romana Curia expellantur, ac debita animadversione puniantur; Statuimus ut contra eos diligentem inquisitionem ubique & in dicta Curia maxime, procedatur per Judices per nos deputandos, & ejus criminis reos, & legitime convictos, debitis pœnis puniri; relapsos verò, absque ulla spe veniæ, aut remissionis affici volumus.

§. 43. Et cum constitutiones, & ordinationes nostræ hujusmodi quas per nos ordinamus, vitam, mores, Ecclesiasticamque disciplinam concernant, tam officiales nostros, quam alios, tam in Romana Curia, quam extra ubique locorum commorantes, imitari convenit, illis ligari eosque ad eorum observationem inviolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

§. 44. Et ne constitutiones ipsæ aliis censuris, ac pœnis in contrarietate, per antiqua jura, & constitutiones impeditis derogare in aliquo videantur, cum ad augmentum editæ, atque excogitata fuerint, etiam declaramus, per earum dispositiones, ordinationesque, nihil prorsus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum ullatenus derogatum esse. Quinimò si qua in eis propter perverfam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abusum, aut quancumque aliam causam minimè probandam, vigorem suum amiserint, ea ex nunc innovamus, confirmamus, & inviolabiliter observari mandamus.

§. 45. Quas nostras consuetissimas constitutiones post duos menses ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; districtius inhibentes ne quis eas glossare, vel super eis commentaria, interpretationesque facere, absque speciali nostra vel Sedis Apostolicæ licentia, præsumat. Si quis autem ausu temerario contravenerit, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam eo ipso incurrat.

Nulli ergo omnino hominum. &c. Si quis &c.

Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo tertio decimo, tertio Nonas Maij, Pont. nostri Anno secundo.

Jurisdicctio & facultates Gubernatoris Almae Urbis, ejusque districtus, ac Vicecamerarii.

In causis criminalibus hæc jurisdicctio illæsa permanet, cum declarationibus que sumuntur à const. 44. Pauli III. Ad usus, & à const. 58. Pii II. Cum ab ipso in Tomo 2. fol. 85. & Pauli V. constit. 44. §. 3. & 7. Tomo 3.

In civilibus autem est declarata & limitata, quoad Romanos & incolas (quibusdem tamen casibus exceptis) ut in novo Statut. lib. 1. cap. 41. Et quoad causas spirituales & Ecclesiasticas jurisdicctio data est Vicario Papæ, à Paulo III. ut infra in ejus constit. 36. Licet. Et quoad causas Curialium & Clericorum forensium, jurisdicctio est A. Camerae, ut infra in 71. constit. §. 4. Pauli V. in Tomo 2. Et quoad lites incolarum Burgi S. Petri, jurisdicctio est illius Curia, ut infra constit. 4. Julii III. Ad fidei. Est tamen aucta Gubernatoris jurisdicctio quoad causas appellationum in causis Hospitalis Mendicorum Urbis, ut infra in bulla 57. Sixti V. Quamvis. Tom. 2. Et quoad causas recursus à Consulibus Artium, ut in ejusdem Sixti. constit. 72. In sublimi, ubi videre poteris reformationem hujus Curia quæ (me tunc Gubernatoris Locumtenente eam promovente) edita fuit. Et recordare quòd quicquid Urbis Gubernator dicere aut facere affe-

rit de mandato Papæ, plene sibi creditur, ex bulla Pii V. Infra num. 107. Cum Apostolica, Tom. 2.

Indulta autem concessa diversis Urbis Tribunalibus, & Judicibus cognoscendi causas criminales super delictis quarumcumque personarum private quoad alios, non quoad Gubernatorem Urbis pro tempore existentem, sed cumulativa concessa esse, intelligi voluit S. D. N. Urban. VIII. constit. 93. Docet, inf. Tom. 4.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Magistro Amadeo Berruto Notario nostro, pro nobis, & Romana Curia, sive Ecclesia, in Alma Urbe nostro Gubernatori, Salutem & Apostolicam benedictionem.

ET si pro cunctarum Civitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiectarum prospere ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam solertem, & vigilem gerere debeamus, de nostræ tamen Almae Urbis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum cruore Domino nostro JESU CHRISTO consecratæ, ac incolarum ejus, & Camerae Apostolicæ officiorum diligenti administratione, tantò accuratius cogitare nos convenit, quantò Urbs ipsa caput est Orbis, & in ea altissimus Sacerdos principalem ac præcipuam Sedem, ad quam de diversis Mundi partibus Christiani fideles confluant in numero copioso, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Ecclesiæ negotia solita sunt reputari, eaque expedit solerti cura, & diligentia pertractari.

§. 1. Cupientes igitur, ut Urbs ipsa, ac illius cives, & incolæ peculiare nostræ, & præfatæ Ecclesiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera præfata pertinent, ei per Camerarii nostri Locumtenentem, seu Vicecamerarium ibidem exerceri solita sunt, ea quæ expedit solerti cura expeditur, ac de te, qui Prælati noster domesticus existis, & in quo tamdiu tam doctrinam singularem, quam fidei constantiam, magnanimitatem, circumspeditionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino, cumularas esse cognoscimus, sumentes in Domino fiduciam specialem quòd omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicitatem, ac prosperum statum nostram, ac Ecclesiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoveris, divina favente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ex certa scientia, te in Urbe ipsa, ejusque districtu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apostolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfate Camerae Locumtenentem, cum cura, arbitrio, potestate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis consuetis ad nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus, quascumque alias commissiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatu officiis alias factas harum serie penitus revocantes.

§. 2. Ac tibi omnes, & singulas causas commissas, ac negotia, per nos, nostrasque in forma brevis literas, sive alias commissiones quomodolibet in genere vel in specie Gubernatori prædecessori tuo commissas, juxta illarum literarum commissionem, & tenorem prosequi. Et in omnibus aliis, & singulis causis, etiam per nos, & venerabilem fratrem nostrum Raphaellem Episcopum Ostien. Camerarium nostrum tamquam Vicecamerario commissis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locumtenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam usque ad sententiam definitivam inclusivè, & cum potestate exequendi, quotiens tibi placuerit, committendi. Ac tam per te

ipsum

Edita A. D.
1514.

Proœmium.

Deputatio
Gubernatoris
cum infra
scriptis
facultatibus.

Causas civiles & criminales cognoscendi.

ipsum quam per tuos Auditores, seu Locatenentes, exercentes vices tuas in eisdem, & tam civilibus, quam in criminalibus, & tam spiritualibus, quam temporalibus causis; & aliis quibuscumque negotiis, tam contra cives Romanos, quam forenses Ecclesiasticos, & laicos, & incolas, necnon Religiosos cuiuscumque Ordinis, status, gradus, conditionis, seu dignitatis existant, activè, & passivè concernentibus, & tam in Palatio Apostolico, & in Burgo S. Petri, ac in Castro nostro S. Angeli, necnon in Capitolio, quam alibi.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expensas, indemnitates & dispendiis parcendum, in causis, & negotiis huiusmodi procedendi, etiam nullo penitus juris ordine, seu dictæ Cameræ, & Curie Romanæ stylo, vel consuetudine servatis, sed sola facti veritate inspecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quancumque tibi visum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo levato, etiam secundum voluntatem, & beneplacitum, & dispositionem tuam procedendi, & iudicandi, & iustificandi.

§. 4. Necnon occasione coram te litigantium excommunicationes seu alias censuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi; & brachium etiam sæculare exercendi etiam contra Romanos, & alios supradictos quacumque auctoritate, & dignitate fungentes; & generaliter omnia alia & singula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmissis, & quæ ad officium ipsum de jure, vel consuetudine, aut aliis quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quæ nos ipsimet in omnibus & singulis præmissis facere possumus; & omnia alia, & singula quæ Vicecamerarii, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi soliti sunt, faciendi, mandandi, ordinandi, disponendi.

§. 5. Et contra quoscumque prædictas personas etiam nulla præcedente infamia, nulloque processu inquirendi, easque corrigendi, castigandi, & etiam usque ad ultimum supplicium inclusivè puniendi; ita quod quamprimum citationem contra aliquem Civem Romanum vel alium quemcumque ex prædictis quomodolibet delinquentem ad ejus domum factam, quoscumque alios Judices prævenisse censearis, ita quod alii nullatenus contra eundem ut supra citatum quomodolibet procedere possint: nec etiam per eos super pœnis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis post illarum incursum possit intromitti, sed absolutio, vel condemnatio aut remissio dumtaxat ad te pertineant.

§. 6. Necnon delinquentes quoscumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum solitæ habitationis eorum, quæ perinde valeat, ac si fuissent personaliter apprehensi.

§. 7. Ipsosque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniarum, ac privationis officiorum, & aliis de quibus tibi videbitur, & placuerit pœnis condemnandi, multandi, & pœnas ipsas tam à jure communi, quam ex Statuto, vel consuetudine, aut alias quomodolibet impositas, & tam corporis afflictivas usque ad ultimum supplicium inclusivè quam pecuniaras pro modo culpæ qualitateque delicti, causæ, loci, & personæ augendi, & minuendi.

§. 8. Statutis Urbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

§. 9. Edictaque, ac decreta, proclamata, seu bannimenta, & statuta quoties tibi placuerit, & sub quibuscumque pœnis, ac contra quoscumque faciendi, & quæcumque alia per quoscumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & utilitate subditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam; & omnimodam auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus facultatem.

§. 10. Statuentes, processus tuos, vel Auditorum, seu Locatenentium tuorum in causis præmissis vel sententiis ferendis, ob juris ordinem, telamque judicariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curie stylo consuetudinem, illis non servatis, per viam nullitatis, vel aliis quomodolibet impugnari, seu revocari non posse.

§. 11. Nec à processibus, & sententiis huiusmodi causis in causis civilibus usque ad summam decem ducatorum auri, & in causis criminalibus, & mercedem nullatenus per aliquem appellari, vel reclamari posse.

§. 12. Nec causa à te, vel Locatenentibus, seu Auditoribus tuis avocari possit, nisi motu proprio nostro, & te prius accersito & audito.

§. 13. Mandantes præfato Camerario nostro, necnon dilectis filiis Prælati, Præfidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Urbis Senatori, & Conservatoribus, & aliis ad quos spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, ut te ad dictum officium ejusque liberum, ut præmittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta huiusmodi recipiant, & admittant; ac in omnibus quæ ad officium ipsum pertinent, tibi veluti personæ nostræ propriæ efficaciter pareant, obediant, & intendant.

§. 14. Volentes pariter, & statuentes; ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernentes, quod in iis quæ per te, vel alium, seu alios per te deputandos, & subdelegandos tuo nomine in officio huiusmodi gerentur ab aliquo, cuiuscumque conditionis seu auctoritatis existat, ullo unquam tempore, ulave occasione, vel causa molestari, aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipsi de præmissis ullo unquam tempore rationem reddere, aut sindicari stare tenearis.

§. 15. Et quod officium huiusmodi per te vel alios exercendo, & per quoscumque captionem, detentionem, seu torturam quoruncumque Clericorum, vel privilegiatorum, contra quos etiam nulla præcesserit infamia, sed sola indicia, nullas censuras vel pœnas per comminationem, commissionem, vel impositionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, ubi etiam sanguinis effusio fuerit faciendæ, vel fieri contigerit, aut si fortuito, vel alia quavis causa occurreret, vel in tortura seu punitioe per te vel de mandato tuo faciendæ, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, seu sanguinis effusionem fieri, ullam propterea irregularitatis, vel infamie maculam, sive notam tu, & tui prædicti incurrant, nec incurrere valeant, sed perinde sit, ac si talia comminatus non fuisses, vel imposuisses, aut talibus non interfuisses, ac tui Auditores, & mandatarii non interfuissent.

§. 16. Ac sic per quoscumque reputari, tractari, & iudicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid fecus super præmissis, omnibus & singulis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 17. Volumus etiam certis bonis respectibus moti, & ita sub excommunicationis pœna lata sententiæ mandamus, quod Barifellus, & cæteri executores in causis criminalibus, in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pœna seu sanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, seu Auditorum qui in dictis causis sententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commissione facta, indilate exequi juxta illorum tenorem, quamvis per te ipsum manu propria non fuerint subscripta.

§. 18. Mandantes ulterius omnia & singula præmissa in omnibus, & singulis causis & negotiis, tam pendentibus præteritis, præsentibus, quam futuris locum sibi vindicare, & effectum suum fortiri.

§. 19. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis prædictis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmi-

Nullitates in hac Curia non attendenda.

Appellatio quando danda. Tu vide Sixt. V. cit. in rubr.

Causæ non avocandæ.

Officiales omnes ei pareant.

Sindicari stare non tenetur.

Irregularitatem non incurrit.

Decretum irritans.

Omnes executores ejus mandata exequantur.

Hæc Bulla capit præsentia & futura.

Contraria non obstant.

Summaria, &c. procedenti.

Excommunicandi & brachium sæculare exercendi.

Quoad primum attende Bullam Vic. & A. C. cit. in rubr.

Delinquentes puniendi, privatim quoad alios qui pœnis ab eo indictis, vel data preventionem.

Domique citandi.

Pœnas augendi & minuendi.

Statutis derogandi.

Edicta proponendi.

Contraria non obstant.

tate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma brevis per fœl. rec. Julium Papam II. prædecessorem nostrum, Populo Romano concessis, & per nos confirmatis, innovatis, & etiam de novo concessis, quibus etiam si ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus specialis: Specifica, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes mentio, seu quæ vis alia expressio habenda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, quoad præmissa motu & scientia similibus specialiter, & expressa derogamus, eaque quoad præmissa nemini volumus suffragari, cæterisque contrariis quibuscumque.

Hortatio fideliter officium exercendi.

§. 20. Tu igitur officium ipsum sic sollicitè, fideliter, & prudenter studeas exercere, ut tua possit apud nos fidelitas, & prudentia non immeritò commendari, & ad majora tibi committenda promptius inviteamur.

Dat. P. A. 2. die 28. Junij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini cæ, millesimo quingentesimo decimo secundo.

IX.

Declarationes quorundam dubiorum, super prima, & secunda Regula Sororum seu Monialium S. Clare. Et licentia duplici officio celebrandi festa B. Agnetis & undecim millium Virginum.

Primam Regulam traditam à B. Francisco, confirmavit Imoc. IV. ut sup. in ejus constit. 12. Soler. fol. 66. Et secundam Regulam, vel potius primam mitigatam edidit Urban. IV. sup. in ejus const. 7. Beata fol. 123. Et utrobique videas quæ notavi. Et alias declarationes d. Regula habes sup. in const. 2. Eug. IV. fol. 256. Et etiam inf. in const. 103. Pii IV. Sedis. 127. in Tomo 2. fol. 41.

LEO PAPA X.

Edita A. D. 1515.

Dilectis in Christo filiabus universis Abbatissis, & Monialibus ac Conventibus Monasteriorum quorumcumque Ordinum S. Clare sub perpetua clausura, ac regimine Fratrum Minorum de Observantia Altissimo famulantibus. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Moniales aliquas dubitationes habent supra Regula, & supplicant pro declaratione.

Cum (sicut nobis nuper exponi fecistis) in Regula S. Clare, sub qua, & suavi Religionis jugo, à cura Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, gratum Domino redditis famularum, & Divinis beneplacitis insistitis, nonnulla contineantur quæ mentibus vestris dubia existunt, & declaratione Apostolica indigere noscuntur: nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut circa hujusmodi Regulæ Observantiam, sine aliqua hæsitatione, ac mentium & conscientiarum vestrarum perturbatione, & scrupulo, insistere possitis, quæ ambigua sunt per nostræ declarationis ministerium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Prima dubitatio circa recitationem divini officii.

§. 1. Et sicut eadem expositio subungebat, circa observantiam divini officii ex prima Regula B. Clare contineatur, quod Sorores literatæ faciant divinum officium secundum consuetudinem Fratrum Minorum, legendo sine cantu, & quæ literas nesciunt dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternam. Pro Matutino xii. Et Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, & ex secunda Regula Ordinis S. Clare hujusmodi per fœl. rec. Urbanum Papam V. prædecessorem nostrum cum prima satis obscura videretur declarata, contineatur, quod de Divino officio, tam in die quam in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, videlicet;

quod hæc quæ legere, & canere noverint secundum consuetudinem Ordinis fratrum Minorum Divinum officium debeant celebrare, illiteratæ verò dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant vij. Pater noster, & Requiem æternam, pro Matutino xii. Pater noster, pro tempore Sorores literatæ faciunt officium Mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Urbanum prædecessorem hujusmodi facta, ut præfertur mentibus, vestris adhuc plenè satisfactum non est, cum tam ex prima quam secunda Regula hujusmodi Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, tamen circa officium Mortuorum hujusmodi certam declarationem, aut Vesperas, aut vigilia Mortuorum dicere in Choro semper, & quotidie debeatis cum Fratres Minores officium mortuorum hujusmodi, nisi temporibus ordinario Romano & eorum constitutionibus statutis non persolvant, non habeatis propter quod in magna conscientiarum fluctuatione, & mentium vestrarum perturbatione existitis.

§. 2. Et insuper cum difficile semper sit esse in Choro in omnibus horis, & numquam deficere, aliquando alia negligentia, & aliquando vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipsas, aut cum sociis horam hujusmodi persolvere, cumque multum difficile sit conscientiam timoratis interpretari, quæ sit illa necessitas, quæ excuset à Choro, propterea utrum Monialis sana sub pœna peccati horas in Choro semper persolvere teneatur, posito, quod in Choro dicatur officium ordinariè, ut consuetum est, à competenti numero Monialium, juxta copiam inibi residentium, & quod propterea, quibus in Choro non interest, non omittit per seipsam, aut cum sociis omnium officium persolvere, paratis declarari.

Secunda dubitatio super necessitate quæ excuset à Choro.

§. 3. Præterea, cum asseratur piæ memoriæ Innocentium Papam VIII. seu alium Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, ad tollendos discursus Fratrum Ordinis hujusmodi, quod Fratres ipsi dicendo quinque Pater noster, cum Ave Maria coram Sacramento Altaris, infirmi in grabatis suis pro felicis statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, dicendo, ut supra, habeant eandem indulgentiam, quæ est secunda die Augusti in Sancta Maria de Angelis, sive de Portiuncula apud Assisium, prout illo die à devotis populis lucrantur. Item, quod dicendo alia quinque Pater noster, & Ave Maria, cum Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noster, & ipsi Fratres stationes Urbis, subjungendo unum Pater noster, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis. Et insuper piæ memoriæ Pius Secundus, etiam prædecessor noster, eidem Fratribus Ultramontanis, ut septem Psalmos Pœnitentiales dicendo cum Litanis, indulgentias stationum Urbis haberent, & consequerentur indulsit, & ipsis Fratribus toties quoties Coronam Domini JESU CHRISTI, & Virginis MARIE dicerent, plenariam haberent indulgentiam, concessum fuisse asseratur.

Tertia dubitatio circa indulgentias.

§. 4. Quare, ut præmissa vobis ex officio Pastoralis officii nostri, pro quiete conscientiarum vestrarum, ne contra conscientiam agendo, ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere, atque declarare, & super officio hujusmodi persolvendo, quomodo vos habere debeatis, ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum Fratribus Minoribus hujusmodi, sub quorum cura, & regimine vivitis concessarum, qualiter participetis, & in facultate absolutionis peccatorum vestrorum, quæ forma servanda sit, more pii Patris, & ex benignitate Apostolica, qua vos tamquam peculiare in Christo filias prosecuti sumus, & prosequimur, aperire, & discernere dignaremur. Nos itaque præmissis, & infra scriptis supplicationibus paternæ benevolentia annuentes, ac super præmissis, omnibus vobis taliter per nostræ declarationis oraculum providere, & sic plana facere volentes, & ei, cui jugiter inservitis cum conscientiarum, mentium vestrarum

Hic Pont. eas explicat.

quiete

quiete, & pace, gratum, & acceptum reddere valcatis famulatum; circa præmissa omnia, prius habita matura deliberatione, omnibusque diligenter præmeditatis, & consideratis, auctoritate Apostolica ex nostra scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine, tenore præsentium duximus declarandum, & concedendum, ut sequitur.

Explicatio primæ dubitationis.

§. 5. Primò videlicet quoad officium Defunctorum, declaramus, vos dumtaxat teneri sicut Fratres Ord. Minorum, quorum ritui in Divinorum per solutione vestra vobis præcipit Regula conformari, quod satis declarasse videtur Urbanus prædecessor noster, ubi dicit Sorores illiteratas non teneri ad dicendum Pater noster pro mortuis, nisi eo tempore, quo in Choro Choristæ officium faciunt mortuorum, & verbum illud teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & vesperorum prout in Breviario adnotatur, & non ad Pater noster, quæ illiteratis Sororibus pro tali suffragio per Regulam iudicantur.

Explicatio secundæ dubitationis. Tu circa indulg. artende Bullam 16. S. D. M. Pauli V. Romanus. Tom. 3.

§. 6. Quod verò ad obligationem persolvendi officium in Choro, decernimus etiam sanas non teneri semper officium Divinum in Choro persolvere, humana considerata fragilitate, & sexus fœminei debilitate, quia difficulter conscientia timorata sciret discernere necessitatem excusantem: consideratis diversis, ac variis occupationibus, & impedimentis, quæ superveniunt continuè in administratione rei familiaris Monasteriorum vestrorum, attento, quòd die noctiue bene, & solemniter, ac sine intermissione collegialiter in Choris vestris officium Divinum persolvitur, & juxta formam per Regulam vobis traditam, cum reverentia decantatur, exonerantes tamen conscientiam vestram, discretioni Abbatissarum pro tempore existentium committimus, ut quando, & quomodo, sive cum quibus sit hæc remissio, sive exemptio toleranda, solerter invigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne sub colore pietatis, ex nimia indulgentia permittant in aliqua Sororum, seu Monialium habitum generari Divinæ offensionis. Quantum verò attinet ad participationem in gratiis Fratrum Minoribus, sub quorum regimine vivitis concessis, simili declarationem decernimus, tantò magis vobis esse concessas, quantò minor occasio datur discurrendi; quo fit, ut indulgentia S. Mariæ de Angelis, sive Portiunculæ in Assisio, secundi diei Augusti, & de quinque Pater noster, cum Gloria Patri, coram Sacramento Altaris recitandis, & de Psalmis Pœnitentialibus pro stationibus Urbis, quæ Fratribus dicuntur esse concessa, ad vos extendimus, & vobis, prout eis suffragari volumus, & quatenus opus sit, de novo pro vestra, & eorundem Fratrum consolatione concedimus. Insuper verò quoniam facultatem absolutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ, Omnium Sanctorum Patris vestri Sancti Francisci, ac Matris vestræ Sanctæ Claræ, Confessores vestri possint in absolutionibus vestrarum confessionum, eis de peccatis vestris factarum, vos plenariè absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere. Et quoties sacram sumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam consequi.

Licentia duplici ritu celebrandi festa B. Agnetis & undecim millium Virginum.

§. 7. Præterea, quia accepimus, Abbatissas, & Moniales Parisiens. & Albanens. Monasteriorum Sanctæ Claræ hujusmodi, ad beatam Agnetem, & gloriosissimas undecim mille Virgines singularem gerere devotionis affectum, eis nunc, & pro tempore existentibus, & quibusvis aliis Abbatissis, & Conventibus Monasteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ hunc ritum observare volentibus, quodammodò in antea beatæ Agnetis, & undecim millium Virginum hujusmodi festa perpetuis futuris temporibus sub ritu duplici majoris celebrare, liberè, & licitè possint, & valeant concedimus, pariterque indulgemus.

Causæ prædictarum declarationum.

§. 8. Præmissas autem declarationes, attestationes, decreta, concessiones, & indulta vobis, & vestrum singulis perpetuò facimus, ut omni semota ambiguitate, & puriori conscientia sub suavi Religionis jugo, cui estis perpetuò addictæ, preces ad

Domini liberiori mente fundere, & perpetua pace, & spiritali consolatione gaudere possitis, sperantes eo acceptiores preces vestras apud eum, cui proprium est misereri semper, & parcere, futuras, quo omni soluto fluctuationis obitaculo, intentius illas persolvere, & pro nobis, & Sancta Romana universali Ecclesia, sedulius, & ferventius orare poteritis, prout vos quas in visceribus charitatis habemus, & tamquam peculiaries, ac dilectissimas in Christo filias paterna benevolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Cæterum, quia difficile esset præcites literas in singulis locis, & Monasteriis vestris, & alibi; ubi opus est, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quòd transumptis ipsarum manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, ubique plena fides adhibeatur veluti adhiberetur propriis originalibus, si in medium ostentatæ essent, vel exhibitæ.

Dat. P. A. 3. die 29. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 29. Maji 1515. Pontif. nostri Anno tertio.

Jurisdicção Ordinariorum Ecclesiasticorum cognoscendi quascumque causas ad forum Ecclesiasticum spectantes in prima instantia, in omnes personas etiam exemptas, si iudices eis dati, sunt negligentes. Et innovatio constitutionum editarum contra impediens libertatem Ecclesiasticam.

X.

Quoad primam partem hujus bullæ, habes Concil. Trident. sess. 7. c. 14. sess. 14. c. 4. & seq. ac sess. 24. c. 20. & etiam bullam Cœnæ Domini quotannis solitam innovari, ut infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis. ubi notabo in Tomo 3.

Quod verò ad secundam partem, vide supra const. 10. Innocen. III. Ad nostram. fol. 60. Honor. III. const. 1. Has leges. fol. 63. Bonif. IX. const. 4. Justis. fol. 275. Urban. VI. const. 3. Quia. fol. 271. Mart. V. const. 10. Ad reprimendas. fol. 300. necnon & Concil. Trident. sess. 25. c. 20. ac proximè citatam bullam Cœnæ Domini.

De privilegiis Exemptorum quoad animarum curam, sacramentorum administrationem, sanctimonialium Monasteria, & Verbi Dei prædicationem, edidit Const. Greg. XV. ut infra tom. 3. sub num. 18. inscrutabili, super qua nonnulla postea exorta sunt dubia, quæ ibi habes subsequencia cum suis declarationibus.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

Regimini universalis Ecclesiæ disponente Domino præsidentes; juxta Pastoralis officii debitum, libenter intendimus utilitatibus subditorum, ad conservandam libertatem Ecclesiasticam, & removenda scandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Ecclesiarum Prælatos, & eorum subditos, eo propensius Apostolicæ sollicitudinis studium adhibemus, quo dissensionem talium fore dispensiosam experimento comprobatur; necnon indulta pariter, & privilegia eisdem subditis ipsorum Prælatorum dispendium, tam per prædecessores nostros, quam Sedem Apostolicam concessa, ita libenter moderamur, ne exinde scandala procedant, neve ex eis ulli detur materia malignandi; & personæ Ecclesiasticæ à bono obedientiæ, necnon divini perseverantia servitii nullatenus retrahantur.

Causa constitutionis.

§. 1. Sanè nuper ad nostrum relatio fide digna perduxit auditum, quòd Canonici Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum, & alii clerici sæculares plura præsumunt, quæ ipsis infamiam non parvam pa-

riunt,

riunt, & aliis inferunt laesionem, pretextu exemptionis, & libertatis à dicta Sede obtentæ, Ordinariorum correctiones & ordinationes subterfugiunt, ac eorum forum, sive iudicium declinant; nonnulli etiam impunitatem suorum excessuum per privilegium exemptionis obtinere sperantes, excessus ipsos committere non verentur, quos nisi per exemptionem qua gaudent crederent se defendi, nullatenus fuissent commissuri. Hinc itaque accidit, ut propter eorum audaciam, qui pretextu privilegii exemptionis, impunitatem excessuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quæ plurimum diffamatur Ecclesia, & scandala gravia generantur, potissimè autem cum talia per eos, ad quorum eorum spectat correctio, incorrecta remaneant, seu illi ad quos spectat illa punire, negligunt.

§. 2. Nos volentes ne eo pretextu delicta remaneant impunita, morbo huiusmodi necessariam adhibere medelam, sacro approbante Concilio statui-mus, ut de cætero illi, quibus exemptorum correctio & puni-tio à dicta Sede demandata est, circa illam vigilantè intendant, & diligenter officii sibi commissi debitum exequantur; & quamprimum eis exemptos ipsos deliquisse legitime constiterit, ita eosdem exemptos delinquentes puniant, quod idem exempti metu pœnæ à suis arceantur insolentis, & alii eorum exemplo perterriti, proflire ad similia merito perhorrescant.

§. 3. Et si circa hoc negligentes fuerint, Diœcesani, & alii locorum Ordinarii, eosdem, quibus exemptorum correctio huiusmodi competit, personaliter, si illorum copia, & notitia haberi poterit alioquin, vel si nullus in partibus exemptorum ipsorum certus iudex fuerit, eos quorum sua in præmissis interesse putaverint, per edictum publicum, Cathedralium, seu aliarum Ecclesiarum locorum, in quibus exemptorum iudices huiusmodi residere, seu nullis eorumdem exemptorum iudicibus existentibus, ipsos exemptos deliquisse contigerit, valvis affigendum, moneant, ut ipsi, tales exemptos delinquentes, & criminosos puniant, & castigent infra competentem terminum, momentum ipsorum arbitrio moderandum. Et si ipsi moniti in hoc negligentes fuerint, & id adimplere neglexerint, seu recusaverint, tunc ut in eo in quo deliquerint puniantur, cognitione huiusmodi ea vice sint privati, & se non intromittant nullatenus de eisdem; sed Diœcesani, & alii locorum Ordinarii huiusmodi, contra tales exemptos delinquentes, & criminosos, auctoritate nostra, ad inquisitionem, vel per accusationem, sine aliquibus tormentis, procedere, & testes per seipsum examinare possint; ac processum ipsum, quem ratione solemnitatis juris, præterquam ratione citationis omittæ, dummodò delictum aliàs ritè probatum fuerit, nullum allegari vel dici posse prohibemus, sed per eos habitum, clausum, & eorum sigillo munitum, ad Sedis Apostolicæ examen, ipsorum exemptorum delinquentium expensis, etiam in ipso processu factis, ad quarum solutionem Ordinarii ipsi possint eisdem inquisitos & accusatos compellere, per proprium, vel alium nuntium quantum citius destinare procurent apud eandem Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit committendum, diligenter examinandum, & ita culpabiles repertos quod ad condemnationem, vel propter sufficientia indicia, propter quæ ad torturam pro veritate exquirenda procedi valeat, ad ipsos Diœcesanos, seu Ordinarios per eos auctoritate nostra in causa inquisitionis, seu accusationis, ulterius legitime procedendum, & causam ipsam, prout iustum fuerit terminandam remittendum.

§. 4. Notarii autem dictæ Sedis, quorum officium in ipsis primitivæ Ecclesiæ initiis, à scilicet rec. Clement. Papa I. ad sanctorum gesta perquirenda atque conscribenda noscitur institutum, ad Protonotariatus officium assumpti, habitum & rochetum deferentes, & alii nostri, & dictæ Sedis Officiales actu sua officia exercentes, tam in civilibus, quam in criminalibus, ab omni Ordinariorum iurisdictione

sint exempti. Alii verò Notarii habitum Protonotariatus non deferentes, nisi illum infra trimestre, post præsentium publicationem assumpserint, & ipsi ac alii in posterum assumendi, habitum, & rochetum huiusmodi continuè non gestantes, atque alii nostri, & dictæ Sedis Officiales officia sua actu non exercentes, in criminalibus, quam in civilibus, ratione causæ summam xxv. ducatorum auri de Camera non excedentis dumtaxat, eorumdem Diœcesanorum, & Ordinariorum iurisdictioni sub-jaceant. In civilibus verò causis summam huiusmodi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & à dictorum Diœcesanorum, & Ordinariorum iurisdictione penitus sint exempti.

§. 5. Dignum quoque & etiam congruum arbitrans, quòd ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium familiaribus illi dumtaxat privilegio exemptionis gaudeant, qui actu domestici, & continui sunt commensales, vel ab eisdem Cardinalibus ad ipsorum exequenda negotia missa, vel qui recreationis causa ad tempus à Romana Curia absentes fuerint, cæteri verò etiam familiaritatis literas habentibus, quòd minus coërtionis Diœcesanorum & Ordinariorum eorumdem sub-jaceant, familiaritatis huiusmodi privilegium nullatenus suffragetur.

§. 6. Et cum eisdem Diœcesanis, & ut Monasteria Montalium Sedi Apostolicæ immediatè sub-jacta, in eorum Diœcesibus consistentia, semel in anno visitare possint, per Constitutionem in Concilio Viennen. editam, quæ incipit: Attendentes, plena fuerit data facultas, illam innovamus, ac exemptionibus, & privilegiis quibuscumque non obstantibus, districtè servari præcipimus & mandamus. Per præmissa quoque eisdem Diœcesanis, & Ordinariis, casibus quibus in exemptos à jure iurisdictionis concessa est, nullatenus præjudicium generetur.

§. 7. Exemptiones autem de cætero absque rationabili causa, & quorum interest minimè citatis, pro tempore concessas, nullius roboris vel momenti esse decernimus.

§. 8. Et cum Ecclesiasticus ordo confundatur, si sua unicuique iurisdictioni non servetur, Ordinariorum iurisdictioni, (quantum cum DEO possumus) favere, ac litibus finem celerius imponi, & litigantium immoderatis sumptibus, & expensis parcis satagentes, Statuimus, & ordinamus, quòd singula causæ, tam spirituales, quam civiles & mixtæ, ac forum Ecclesiasticum quomodolibet concernentes, & beneficiales (dummodò beneficia ipsa generaliter reservata non fuerint, & ipsorum singulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus, xxv. ducatorum auri de Camera, secundum communem estimationem valorem annuum non excedant) in prima instantia extra Romanam Curiam, & in partibus coram Ordinariis locorum dumtaxat cognosci, & terminari; ita quòd nulli ante definitivam sententiam liceat appellare, nec appellatio si fuerit emissa nullatenus admitti, nisi ab interlocutoria, quæ vim habeat definitiva, vel à gravamine minimè concernente negotium principale, quod per appellationem à definitiva sententia reparari non possit, nisi alter collitigantium adversarii sui potentiam merito perhorrescens, seu alia probabili, & honesta causa aliter quam per proprium juramentum saltem semiplenè probata, coram Ordinario non auderet litigare. Eo enim casu, causæ piæ, etiam appellationum, in dicta Curia, etiam in prima instantia, committi & cognosci & terminari possint. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum causarum huiusmodi commissiones in posterum, & quidquid inde secutum fuerit, nullius sint roboris vel momenti.

§. 9. Iudices autem; & Conservatores à Sede Apostolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint, Assesorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere, & secundum ejus relationem judicare teneantur.

§. 10. Et quia sæpius & multiplici relatione percipimus, quamplurimas Ecclesias, & illis præsi-

Judices exemptorum diligenter incumbant.

Alioquin Ordinarii in eis procedent.

Protonotarii Apostolici & alii Sedis Apost. Officiales actu servientes exempti sunt iurisdictione Ordinariorum.

Hoc innovavit Six. v. in const. 12. Romanus. vide in Tom. 2.

Familiares Cardinalium sunt etiam exempti, si actu serviant. Intelligit juxta d. Concilium.

Diœcesani semel in anno visitent Monasteria Montalium. Hoc renovavit Greg. XIII. in const. 18. Ubi gratiz. Tom. 2.

Exemptiones irrationabiles damnantur.

Causæ in prima instantia coram Ordinariis cognoscantur. Consonat. d. Concil. Trid. sess. 24. c. 20.

Judices non doctores, judicent cum voto assessoris.

Impedientes iurisdictionem Ec-

dentis

clericaliam poenis subji-
ciuntur. Vide etiam
in Bulla Coe-
nae Domini
cit. in rub.

Innovatio
quaruncum-
que constitu-
tionum n
editarum
contra im-
pedientes
libertatem
Ecclesiasti-
cam.

Quod vide
etiam in
Conc. Trid.
sess. 25. cap.
20. & in bulla
Coenae Do-
mini cit. in
rub.

Concilium
provinciale
quolibet
triennio ce-
lebratur.

dentis Episcopos, tam citra quam ultra montes
vexari in eorum jurisdictionibus, juribus & domi-
niis, ac turbari à domicellis, Principibus, & no-
bilibus eorumdem, qui sub colore juris patronatus,
quod in beneficiis Ecclesiasticis habere consueverunt,
nullo privilegio Apostolico suffulti, sine Ordinario-
rum collationibus, & literis, & absque aliquo sal-
tem colorato titulo, beneficia non solum clericis
sed etiam laicis conferre, sacerdotes & clericos deli-
quentes ad eorum libitum punire, decimas om-
nium rerum, ad quartum solutionem de jure tenen-
tur, ac Cathedralium, & alia quae legis Diocesanae,
& jurisdictionis sunt, & ad ipsos Episcopos dum-
taxat pertinent, temere auferre, fraudare, usur-
pare, seu ut praemissa fiant mandare, ac ipsa &
fructus quoscumque ne à Civitatibus, Terris, &
locis eorum extrahantur prohibere, feuda, posses-
siones & praedia occupare, & indebite detinere,
seu ad feuda & bona ipsarum Ecclesiarum eis con-
cedendum, ac beneficia Ecclesiastica personis per
eos nominatis conferendum, minis, & terroribus,
ac aliis viis indirectis inducere, & compellere, &
alia quamplurima damna, jacturas, injurias, Ec-
clesiis, & earum Praelatis, ac clericis praefatis in-
ferri, non modo permittere, sed etiam expresse
mandare praesumant.

§. 11. Attendentes igitur quod laicis in clericis
& personas Ecclesiasticas, ac bona Ecclesiastica, non
est attributa facultas, atque aequum & justum esse,
ut in eos jura insurgant, qui illa offendere praesum-
unt. Necnon considerantes quantum ex his tam
nostro & Apostolicae Sedis honori, quam persona-
rum Ecclesiasticarum quieto & prospero statui non
sine damnanda pernicie derogetur. Ac cupientes,
eos quos ad observantiam jurium, virtutum praemi-
a non inducunt, tam adjectarum exaggeratione
poenarum, quam adjiciendarum de novo formidine,
à temerariis usibus refrascere; omnes & singulas
constitutiones, quae super Decimarum solutione, &
contra violatores, & raptos Ecclesiarum, & in-
cendiarios, agrorum depopulatores, & tam S. R. E.
Cardinales quam venerabiles fratres nostros Epi-
scopos, & alias personas Ecclesiasticas, saeculares &
Regulares, capientes, & detinentes, & eorum ju-
risdictionem & jura quomolibet indebite occu-
pantes, aut eos in eorum jurisdictionis exercitio
perturbantes, seu molestantes, eos quoque ad con-
ferendum beneficia Ecclesiastica personis per eos
nominatis, aut alias de illis pro eorum libito vo-
luntatis disponendum, & feuda ac bona Ecclesiasti-
ca in emphyteusim concedendum, aut alias ven-
dendum, temere compellentes, necnon statuta con-
tra libertatem Ecclesiasticam facientes, & ad praemi-
ssa auxilium, consilium, vel favorem praestantes,
hactenus emanarunt, innovamus. Et cum ea nedum
juri contraria, sed etiam Ecclesiasticae libertati op-
probriosa sint quamplurimum & adversa, ut de
officio nobis credito dignam DEO possimus redde-
re rationem, affectibus & monitis paternis, Imper-
atorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones,
Comites, Barones, & quoscumque alios alterius
cujuscumque nobilitatis, praesistentiae, potentiae,
seu potestatis, excellentiae, vel dignitatis existen-
tes, attente hortamur in Domino, eisdem in vir-
tute sanctae obedientiae mandantes, ut ipsi constitu-
tiones praedictas observent, & faciant à suis etiam
subjectis inviolabiliter observari, quacumque con-
suetudine contraria non obstante, si divinam offen-
sam, & Sedis Apostolicae debitam vitare voluerint
ultionem. A collationes de dictis beneficiis sic factas,
nullas & irritas nihilominus esse decernimus,
ac illis utentes, reddantur inhabiles ad alia benefi-
cia Ecclesiastica obtinenda, donec cum eis super
hoc per Sedem praedictam fuerit dispensatum.

§. 12. Mature quoque considerantes, quod post
CHRISTI ad caelos Ascensionem, Apostoli per sin-
gulas urbes & Dioceses, Episcopos distribuerunt,
sicut Sancta Romana Ecclesia per Orbem constituit eos-
dem Episcopos, in partem sollicitudinis vocando,

onera gradatim distribuendo per Patriarchas, Pri-
mares, Archiepiscopos, Episcopos, ac sacris etiam
canonibus fuerit definitum, per eos pro morum cor-
rectione, & controversiarum decisione, & determi-
natione, ac mandatorum Domini observatione,
fieri debere Concilium provinciale, ac Synodum
Episcopalem, ut depravata corrigerentur, & illa
facere negligentes, canonicis poenis subjacerent.
Cum conveniat nos circa ea quae rempublicam
Christianam concernunt, esse intentos, desiderantes
canones ipsos firmiter observari, eisdem Patriarchis,
Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis districtè
injungimus, ut de officio eis commisso dignam
DEO possint reddere rationem, canones, Concilia &
Synodos hujusmodi fieri mandantes, quocumque
privilegio non obstante, inviolabiliter observent,
praeterquam quoad Concilium provinciale, quod
de caetero singulis triennii fieri mandamus, ad illa-
que etiam exemptos accedere debere decernimus,
privilegio, ac consuetudine quacumque contraria
non obstante. Circa hoc autem negligentes, poenas
in eisdem canonibus contentas se noverint incururos.

§. 13. Et constitutione in Concilio Viennensi. edita,
quae incipit, In plerisque, ut Pont. dignitatis hon-
nor servaretur, statutum fuerit, ne Ecclesiis Cathedra-
libus bonis temporalibus (sine quibus spiritua-
lia diu esse non possunt) privatis, ac clero, & po-
pulo Christiano carentibus, de aliquibus personis
praesertim Religiosis provideretur, constitutionem
ipsam innovamus, illamque inviolabiliter observari
debere volumus, atque mandamus, nisi aliqua justa
causa in Consistorio nostro secreto approbata,
aliter duxerimus faciendum.

§. 14. Nos enim quicquid contra praemissa, vel
aliquod praemissorum contigerit attentari, irritum
decernimus, & inane, contraria quacumque consti-
tutione, vel privilegio non obstantibus.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Dat. Romae in publica Sessione in Lateranen. Sa-
cro sancta basilica solemniter celebrata, Anno Incar-
nationis Dominicae millesimo quingentesimo deci-
mo quinto, quarto nonas Maji, Pont. nostri Anno 3.

Montes Pietatis, Christiana charitate instituti, pec-
cunias licite mutuunt, aliquo pro impensis, & in-
demnitate, & quidem moderate recepto.

*Horum Montium administrationis ratio, Ordinariis
locorum reddenda est, ex dispositione Conc. Trid.
sess. 25. c. 9. Et de ejusmodi Monte in Urbe insti-
tuto, vide in const. 94. Greg. XIII. Inter, ubi
notabo, in Tom. 2. fol. 514.*

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei me-
moriæ: Sacro approbante Concilio.

I nter multiplices nostrae sollicitudinis curas, illam
in primis suscipere pro nostro Pastoralis officio
debemus, ut quae salubria, & laudabilia, ac Catho-
licae fidei consona, & bonis moribus conformia,
nostro tempore non solum enucleentur, verum
etiam ad posteros propagentur, & quae materiam
scandali praebere possent, penitus succidantur, &
radicitus extirpentur, nec pullulare usquam finan-
tur ea in agro Dominico, & vinca Domini Sabaoth
dumtaxat conferi permitiendo, quibus fidelium
mentes paci spiritualiter possint, eradicatis ziza-
niis, & oleastri sterilitate succisa.

§. 1. Sanè cum olim inter nonnullos dilectos fi-
lios sacrae Theologiae Magistros, ac Juris Utriusque
Doctores, controversiam quamdam non sine popu-
lorum scandalo & murmuratione exortam, & nuper
his diebus innovatam esse compererimus, circa pau-
perum revelationem in mutuis eis publica auctori-
tate faciendis, qui Montes Pietatis vulgo appellan-
tur, quique in multis Italiae Civitatibus, ad subve-
niendum per hujusmodi mutuum pauperum inopiae,
ne usurarum voragine deglutiantur, à Civitatum

Innovatio
constit. Con-
cilii Vien-
nensi. in Cle-
meni. V. de
Elect.

Decretum in-
ritans.

Dat. P. A. 3.
die 4. Maji.

XI.

Edita An. D.
1515.

Exordium.

Montes istos
illicitos non-
nulli dice-
bant ex ra-
tionibus hic
assignatis.

Magistratibus, ac aliis Christianis sunt instituti, atque à sanctis viris divini verbi præconibus, & laudati, & persuasi, ac à nonnullis, etiam summis Pontificibus prædecessoribus nostris probati, & confirmati sint, ne præfati Montes à Christiano dogmate dissonantes, vel non, utraque parte diversimodè sentiente, atque prædicante. Nonnullis enim Magistris, & doctoribus dicentibus, eos Montes non esse licitos, in quibus aliquid ultra sortem pro libera, decurso certo tempore, per ministros hujus Montis, ab ipsius pauperibus quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab usurarum crimine injustiæ, seu ab aliqua certi specie mali mundos non evadere: cum Dominus noster, Luca Evangelista attestante, aperto nos præcepto obstrinxerit, ne ex dato mutuo quicquam ultra sortem sperare debeamus. Ea enim propria est usurarum interpretatio, quando videlicet ex usu rei, quæ non germinat, nullo labore, nullo sumptu, nullove periculo lucrum factisque conquiri studetur. Addebant etiam iidem Magistri & Doctores, in iis Montibus neque commutativæ neque distributivæ justitiæ fieri satis, cum tamen justitiæ terminos contractus hujusmodi excedere non debeant, si debeant approbari. Idque præterea probare nitebantur, quia impensæ pro hujusmodi Montium conservatione, à pluribus, ut ajunt, debita à solis pauperibus quibus mutuum datur, extorqueantur, pluraque interdum ultra necessarias & moderatas impensas, non absque specie mali, ac incentivo delinquendi, quibusdam aliis personis, ut inferre videntur, exhibeantur.

Et alii licitos afferentes ob rationes hic relatas.

§. 2. Aliis verò pluribus Magistris & Doctoribus contra afferentibus, & in multis Italiæ Gymnasiis, verbo & scripto conclamantibus, pro tanto bono, tamquam Reipublicæ pernecessario, modo ratione mutui nihil petatur neque speretur, pro indemnitate tamen eorumdem Montium, impensarum videlicet Ministrorum eorumdem ac rerum omnium ad illorum necessariam conservationem pertinentium, absque Montium hujusmodi lucro, idque moderatum & necessarium ab iis qui ex hujusmodi mutuo commodum suscipiunt, licitè ultra sortem exigi, & capi possit, non nihil licere, cum regula juris habeat. Quod qui commodum sentit, onus quoque sentire debeat, præsertim, si Apostolica accedat auctoritas.

Hanc ultimam opinionem nonnulli Pontificum præbent.

§. 3. Quam quidem sententiam à fel. record. Paulo Secundo, Sixto Quarto, Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris probatam, à Sanctis quoque à Deo devotis & in magna, ob sanctitatis opinionem existimatione habitis, Evangelicæ veritatis prædicatoribus prædicatam esse ostendunt.

Pontifex ideo declarat Montes esse licitos, si nihil ultra necessarias impensas recipiatur.

§. 4. Nos super hoc (prout nobis est ex alto concessum) opportunè providere volentes, alterius quidem partis justitiæ zelum, ne vorago aperiretur usurarum, alterius pietatis & veritatis amorem, ut pauperibus subveniretur, utriusque verò partis studium commendantes, cum hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reipublicæ Christianæ spectare videantur, sacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Reipublicas institutos, & auctoritate Sedis Apostolicæ hæcenus probatos & confirmatos, in quibus pro eorum impensis & indemnitate, aliquid moderatum ad solas Ministrorum impensas, & aliarum rerum ad illorum conservationem, ut præfertur, pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat, ultra sortem, absque lucro eorumdem Montium, recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentivum præstare, neque ullo pacto improbari, quinimò meritorium esse, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minimè usurarium putari, licereque illorum pietatem, & misericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentiis à sancta Sede Apostolica eam ob causam concessis. Ac deinceps alios etiam similes Montes, cum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse. Multò tamen perfectius, multoque sanctius fore si omninò tales Montes gratuiti constituerentur, hoc est, si illos

erigentes aliquos census assignarent, quibus si non omni, saltem vel media ex parte, hujusmodi Montium Ministrorum solvantur impensæ, ut ad levioris aris solvendi portionem medio hoc, pauperes gravari contingat, ad quos cum hujusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christiani majoribus indulgentiis invitandos esse decernimus.

Contrarium prædicantes vel disputantes excommunicationis poenam incurvant.

§. 5. Omnes autem Religiosos, & Ecclesiasticos ac sæculares personas, qui contra præsentis declarationis & sanctionis formam, de cetero prædicare, seu disputare, verbo vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis lætæ sententiæ poenam, privilegio quocumque non obtinente, incurrere volumus.

Derogatur contrariis.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 3. die 4. Maji.

Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Nonas Maji, Pont. nostri Anno 3.

Prohibitio imprimendi libros, absque examine & approbatione Vicarii Papæ, & Magistri Sacri Palatii Apostolici in Urbe; Et Episcoporum, hæreticæque pravitatis inquisitorum in aliis locis.

XII.

Qui autem sint libri, imprimi & legi prohibiti, videre est infra Pii IV. const. 77. Dominici, cum ibi notatis, in Tomo 2. fol. 116.

Ne degentes in statu Ecclesiastico, mediâ, vel immediatè Sedi Apostolicæ subjecto, libros ab eis ubicumque compositos ac de quacumque materia tractantes, aliò deserant, aut imprimendos transmittant, absque Cardinalis Vicarii, & Magistri Sacri Palatii in Urbe & extra eam absque Ordinarii, & inquisitoris loci licentia prohibuit S. D. N. Urban. VIII. Const. 50. Sanctissimus, infra Tom. 4. licentias quoque legendi & habendi libros quomodolibet prohibitos quibusvis personis, & à quibuscumque, etiam Romanis Pontificibus concessas revocavit Greg. XV. Const. 40. Apostolatus, infra Tom. 3.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

Inter sollicitudines nostris humeris incumbentes, perpetui cura revolvimus, ut errantes, in viam veritatis reducere, ipsosque lucrifacere DEO (sua nobis cooperante gratia) valeamus, hoc est quod profecto desideranter exquirimus, ad id nostræ mentis sedulo destinamus affectum, ac circa illud studiosa diligentia vigilamus.

Causæ hujus constitutionis.

§. 1. Sanè licet literarum peritia per librorum lectionem possit faciliter obtineri, ac ars imprimendi libros, temporibus potissimum nostris, divino favente numine, inventa seu aucta & perpolita, plurima mortalibus attulerit commoda, cum parva impensa, copia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum studia percommode exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præsertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Ecclesiam abundare affectamus, facillè evadere possunt, qui etiam infideles sciunt, & valcant sacris institutis instruere, fideliumque collegio, per doctrinam Christianæ fidei salubriter aggregare. Quia tamen multorum querela nostrum, & Sedis Apostolicæ pulsavit auditum, quod nonnulli hujus artis imprimendi Magistri, in diversis Mundi partibus libros, tam Græcæ, Hebræicæ, Arabicæ, & Chaldæ linguarum in Latinum translatos, quam alios, Latino, ac vulgari sermone editos, errores etiam

in fide, ac pernicioſa dogmata etiam Religioni Chriſtiana contraria, ac contra famam perſonarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publicè vendere præſumunt, ex quorum lectura non ſolum legentes non ædificantur, ſed in maximos potiùs, tam in fide quàm in vita, & moribus prolabantur errores, unde varia ſæpe ſcandala (prout experientia rerum magiſtra docuit) exorta fuerunt, & majora indies exoriri formidantur.

Libri non imprimantur niſi prævia Superiorum licentia & examine.

§. 2. Nos itaque ne id quod ad DEI gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, ſalubriter eſt inventum, in contrarium convertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio providere, hoc ſacro approbante Concilio, ut negotium impreſſionis librorum hujusmodi, eo proſperetur foelicius, quo deinceps indago ſolertior diligentius, & cautius adhibetur. Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, ſeu aliam quamcumque ſcripturam, tam in Urbe noſtra, quàm aliis quibuſvis Civitatibus, & Diœceſibus, imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi priùs in Urbe per Vicarium noſtrum, & Sacri Palatii Magiſtrum, in aliis verò Civitatibus, & Diœceſibus, per Episcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ libri, ſeu ſcripturæ hujusmodi imprimendæ ab eodem Episcopum ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis Civitatis ſive Diœceſis, in quibus librorum impreſſio hujusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriæ ſubſcriptionem, ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur.

Contravenientium poenæ.

§. 3. Qui autem ſecus præſumpſerit, ultra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ſine ſpe remiſſionis, ſolutionem, ac anni continui exercitii impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat, ac demum ingraveſcente contumacia, taſiter per Episcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpectivè, per omnia juris remedia caſtigetur, quòd alii ejus exemplo ſimilia minime attentare præſumant.

Dat. P. A. 3. die 4. Maji.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingentefimo quintodecimo, 4. Nonas Maji, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XIII.

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S. R. E. eorumque complices, & fautores.
Amplioſiorem diſpoſitionem habes infra in Pauli IV. conſt. 11. Tom. 2. Incumbentia. Et etiam in Bulla Cœnæ Domini, de qua dabo adnotationes infra in Pauli V. conſt. 63. §. 20. Paſtoralis. Tom. 3.

Edita An. D. 1515.

L E O E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

I nter graves ſollicitudines, & curas quibus pro Paſtoraliſ officii & Apoſtolicæ ſervitutis debito continuè premimur, una eſt peculiaris, qua ſemper agimur, ut deſenſioni, & cuſtodia Civitatum, & Terrarum, & locorum nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum aſſiduè invigilemus, ac ne perverſorum temerariis auſibus, à quibuſvis gentium armorum ductoribus, qui ſine juſtitiæ miniſterio, ſed hoſtili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & diſſpentur, omnibus remediis, & juris auxilio opportunè prohibere, quòd tanto periculofius negligitur, quanto exinde turbatio, & conuſio Civitatum, & Terrarum Eccleſiaſtici Status de facili cauſaretur, & Põticalis auctoritas minueretur.

§. 1. Cùm itaque opem, & operam efficaces ad

hibere debeamus, ut omnes Chriſti fideles, præſertim in terris, & locis nobis, & dictæ Sedi mediatè, vel immediatè ſubjectis exiſtentes, ſublatis quibuſcumque armorum ſtrepitiibus, & impedimentis quietè, & pacificè vivere valeant, omnibus juris remediis (ubi etiam perverſorum audacia exigit, vibrato Apoſtolicæ poteſtatis mucrone) per cenſuras Eccleſiaſticas providere volentes. Sanè cum mente revolvimus quot, & quantos labores ſel. recor. Julius Papa II. prædeceſſor noſter pro recuperatione Civitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Eccleſiam canonico titulo pertinentium, quæ à diverſis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, paſſus ſit, præſertim cùm adductus fuerit conſilium capere de aduendis per ſe ipſum, viſitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Eccleſiæ Civitatibus, & illarum Statu, aſſumptis etià aliquibus copiis, ut contumaces cõpeſcere poſſet, iter matura deliberatione cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ipſis eum comitantibus, arripere, illaque felici, & proſpero ſucceſſu, dextera Domini ſibi etiam aſſiſtente, recuperaverit & dictæ Romanæ Eccleſiæ reintegraverit.

Julius II. multa loca bona Sedis Apolt. recuperavit.

§. 2. Nos etiam poſt noſtram ad ſummi Apoſtolatus apicem, divina favente clementia, aſſumptionem, Parmam, & Placentiam Civitates, quibus Apoſtolica Sedes, ea tunc vacante, ſpoliata fuerat, ſumma diligentia reſtitui curavimus. Et omnia quæque per eundem Julium prædeceſſorem recuperata, pro noſtro, & dictæ Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis juris remediis conſervare intendimus, quam idem Julius prædeceſſor, cùm in humanis ageret, recuperare ſtuderit, animo etiam ſemper geſſimus, Reges, & Principes, ac Potentatus, quos tempore aſſumptionis noſtræ hujusmodi inter ſe bello diſſidentes audivimus, non armis, ſed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoſlibet, controverſias ſuper quacumque etiam maximas importantere, via juris, & non armis decidi, & terminari, ipſaque arma Regum, & Principum, ac potentatum prædictorum unanimi conſenſu contra immaniſſimos CHRISTI nominis hoſtes, ad fidei exaltationem converti, ſummo ſtudio concupivimus.

Pont. iſte Parmam & Placentiam recuperavit.

§. 3. Et cùm à quampluribus prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, conſtitutiones, diverſas cenſuras, & poenæ in ſe continentes, contra occupantes Civitates, & Terras, & loca hujusmodi, aut illa hoſtiliter invadentes emanaverint, & ſingulis annis cenſuræ hujusmodi contra talia præſumentes in die Cœnæ Domini innoventur; ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac jurium, ſeu bonorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ curam negligere videamur, necnon ad tollendam ſuper præmiſſis ignorantia, aut cujuſlibet alterius generis excuſationem, omnes, & ſingulas conſtitutiones, & literas Apoſtolicas, ac proceſſus, qui ſingulis annis publicè promulgantur in die Cœnæ Domini, ex more Romanorum Pontificum, ac alias quaſcumque conſtitutiones, ſeu canonicas ſanctiones quomodoſlibet editas, excommunicationis, ac alias ſententias, cenſuras, & poenæ contra Civitates, & Terras, loca, & jura ad dictam Romanam Eccleſiam pertinentia occupantes, aut illa hoſtiliter invadentes, vel ad id per ſe, vel alium, ſeu alios, auxilium, conſilium, vel favorem, directè, vel indirectè, aut aliàs quovis quaſito colore, præſumere, cujuſcumque ordinis, præminentia, & conditionis, & ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, vel mundana, præfulgeant dignitate, continentes, approbamus, & innovamus, illaque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Et modo pro converſatione bonorum dictæ Sedis innovat omnes conſtitutas contra detinentes loca ad Rom. Eccleſiam ſpectant. & eorum fautores.

§. 4. Ac omnes, & ſingulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Univerſitatum, tam in Italia, quàm extra Italiam exiſtentium ſingulas perſonas, Civitates, Terras, & loca, præſertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Eccleſiam mediatè, vel immediatè perti-

Poenas multas imponit.

Terris S. R. E. abque licentia Papae.

earum, vel eorum possessione quomodolibet eadem Sancta Romana Ecclesia, per se, vel alium exiterit, hostiliter invadentes, aut alias cum gentibus armorum, aut stipendiariis equestribus, vel pedestribus, aut sine, etiam advocacionem populorum, seu factionum, aut privatarum personarum, aut alias qualitercumque, & quomodocumque, & quovis quaesito colore, aut ingenio, absque nostra speciali licentia occupantes, necnon stipendiarios, equestres aut pedestres, quomodolibet contra praesentes litteras nostras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, consilium, vel favorem praestantes, ex parte Omnipotentis DEI, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac nostra, & de potestatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis aeternae mucrone percutimus, ac omnium Ecclesiasticarum censurarum laqueis ligatos, & irretitos esse, vigore praesentium decernimus, ac reos criminis laesae Majestatis, & a Sede Apostolica, & a S. Romana Ecclesia, ac omnibus dictae Romanae Ecclesiae devotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes, Ecclesiasticas, vel mundanas dignitates, omnisque actus legitimos, & Ecclesiastica sepultura indignos esse, auctoritate, & potestate praedictis etiam decernimus.

Civitates, & loca in quibus ille permanferit interdicto subijcitur.

§. 5. Et generaliter Civitates, Terras, Oppida, & loca quaecumque ad quae aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quandiu ibidem permanferit, etiam triduo post recessum ejusdem, Ecclesiastico interdicto subijcimus, necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus constituti existunt, & tam ipsos, quam Communitates, Castra, Oppida, & loca praedicta, omnibus privilegiis, indultis, etiam Studii generalis, concessionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus utuntur, & gaudent, seu muniti sunt, necnon bonis omnibus, quae in feudum, vel in emphiteusim, seu alias a praefata Romana, vel alii Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut alias quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, seu aliis Principibus, ac saecularibus potestariis obtinent, penitus privamus, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, ut praefertur, obtenta, ad dominos suos reverti debere, ita ut de illis liberè disponere possint, decernimus.

Fautoribus quoque poenas imponit.

§. 6. Et si aliqui excommunicationis, anathematizatis, & maledictis praedictis, clerici, saeculares, vel Praelati, etiam in Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon praelaturis, administrationibus, regimineque, ac omnibus, & singulis beneficiis, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & praebendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis, ac ordinibus, etiam sacerdotalibus, ad quos promoti forent, sine ulla spe restitutionis, & absque alia citatione, seu declaratione, privamus, & ex nunc privatos esse per praesentes decernimus.

Absolutionem Romanam Pontifici reservavit.

§. 7. Absolvi autem a praedictis censuris, sententiis, ac poenis nullus ex supradictis per alium quam per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus possit, nec etiam tunc, nisi quantum fieri potest, satisfactione praevia, & de stando Sanctae Matris Ecclesiae mandatis, & similia ulterius non committendo, legitima cautione praestita, aliter autem absolvere, aut indignos sepultura Ecclesiastica, ut praefertur, sepelire praesumentes, supradictis omnibus, & singulis poenis eo ipso subijcimus. Quod de beneficiis praedictis possit, & debeat per Sedem praedictam dumtaxat, seu ab illa specialem facultatem habentes, absque alia declaratione incursum poenae hujusmodi, liberè illic provideri, auctoritate praedicta, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine.

Prohibitio recipiendi milites in

§. 8. Ac omnibus, & singulis Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanae Ecclesiae mediate, vel

immediate subiectarum personis, sub eisdem poenis quas eo ipso si contrafecerint, absque alia declaratione incurrant, & a quibus, ut praefertur, non nisi a nobis, & successoribus nostris, praeterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione praemissa, absolvi possint, in virtute sanctae obedientiae, districtè praecipiendo mandamus, ne aliquas gentes armigeras, praeterquam ad nostra, & dictae Sanctae Romanae Ecclesiae stipendia militantes, quovis quaesito colore in Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, & locis nostris subiectis, sine nostra speciali licentia admittere, retinere, illisque victualia, aut aliquod subsidium quoquomodo praestare praesumant, eosque etiam si Cardinalatus honore, vel Archiepiscopali, Episcopali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel mundana praesulgeant dignitate, si contrafecerint, ipso facto eisdem poenis subjacere, Civitates quoque, Terras, Castra, Oppida, & loca praedicta, ad quae inobedientes hujusmodi declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Ecclesiastico supposita interdicto, tamdiu firmiter observando, donec compuncti corde, hujusmodi interdicti relaxationem, debita satisfactione praemissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanferint, & per triduum post eorum discessum, auctoritate Apostolica, scientia, & potestate praedictis, decernimus.

Derogatio contrarium.

§. 9. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuscumque privilegiis, & indultis, sive indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, a praedicta Sede, sub quavis forma, vel tenore, quibusvis ex supradictis, etiam Cardinalibus concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint, consuetudinibus quoque, observantiis, scriptis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 10. Et quia difficile foret, praesentes litteras ad singula quaeque loca, in quibus expediens fuerit, illas deferri, volumus, & dicta auctoritate, decernimus, quod illarum transumptis, manu alicujus Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, seu alterius personae in Ecclesiastica dignitate constitutae sigillatis, ea prorsus fides indubia in iudicio, & extra, ac alias ubilibet adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensa.

Iussio publicandi.

§. 11. Insuper ut praemissa, omnia, & singula, ad omnium ad quos spectat, notitiam & cognitionem deveniant, omniumque in praesentibus literis contentorum certa, & indubitata notitia habeatur, nullusque praemissorum ignorantiam justè pretendere possit, nec se legitime excusare valeat, volumus, & decernimus, praesentes litteras nostras per aliquos Curiae nostrae Cursores, vel Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, hora divinatorum, publice, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Ecclesiarum portis, sive valvis, ac in acie Campi Florae, & Cancellariae Apostolicae affigi, & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere.

Effectus publicationis.

§. 12. Quae sic publicatae, & affixae, tunc a die publicationis praedictae immediate ligent, & effectum fortiantur, & eos quos concernunt ita arctent, perinde ac si personaliter eisdem intimatae essent.

Dat. P. A. 3. die 25. Maji.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis &c. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo decimo quinto, 8. Kalen. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1515. indictione 3. die vero 26. mensis Maji, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Leonis divina providentia Papae X. anno 3. retroscriptae litterae Apostolicae ut ad omnium notitiam citius devenirent, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum lectae fuerunt in valvis basilicae Principis Apostolorum, ac Ecclesiae S. Joannis Lateran. dum ibidem divina celebrarentur, & multitudo populi adestet. Necnon earumdem Ecclesiarum, & Cancellariae Apostolicae valvis seu portis, ac acie Campi Florae affixae & publicatae, ac eodemo temporis spatio dimissa fuerunt per

nos Hubertum Jacobi, & Joannem Valtrini præfari Sanctiss. D. N. Papæ Cursores.
Ita est Joannes Valtrini qui supra Cursor.
Ita est Hubertus Jacobi qui supra Cursor.

XIV.

Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum.
Institutionem d. Collegii cum privilegiis vide sup. in Six. IV. constit. 16. Divina. fol. 413. ubi notavi.
Et alia indulta habes infra in Pauli V. const. 2. Romani. Tom. 3.
Munus autem Abbreviatorum explicavit Mart. V. in const. 3. In Apostolica. sup. fol. 298.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Summi bonorum omnium largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam censuit esse confortes verbo atque exemplo instructus verus ejus Vicarius Romanus Pontifex, & in sustinendis pro universæ reipublicæ Christianæ, cujus cura sibi imminer generalis gubernatione, laboribus continuè assistentes, ac in requisitis ad hoc officiis indefessis viribus laborantes, privilegiis specialis prærogativæ prosequi, & distributione gratiarum debet quibusvis cæteris anteferri.

Approbatio omnium gratiarum, etiam à prædecessoribus Pont. Collegio Abbreviatorum concessarum. Quas vide in locis in rubr. citatis.

§. 1. Cùm itaque dilecti filii literarum Apostolicarum Abbreviatores, sint nobis, & Apostolicæ Sedis in literis ejusdem dictandis atque formandis, nedum utiles sed etiam necessarii, nos ipsos, & eorum quemlibet specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, ac à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, motu proprio non ad eorundem Abbreviatorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia ac potestatis Apostolicæ plenitudine, tenore præsentium omnes, & singulas tam à felicitis recordationis Sixto IV. Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo, ac aliis Rom. Pontificibus prædecessoribus nostris, quam à nobis, & dicta Sede, & ipsorum Abbreviatorum, seu officii eorundem favorem, utilitatem, vel commodum, principaliter, vel accessorie, aut alias quomodolibet emanatas literas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, approbamus, & confirmamus, suppletes omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, etiam substantiales, si qui forsàn intervenerint in eisdem, ac ab omnibus inviolabiliter observari, & secundum eas ubique judicari debere decernimus atque mandamus.

Annulatio omnium literarum Apostolicarum per Abbreviatores deputatos non subscriptarum. Hoc idem fuit Six. xv. in rub. citatus.

§. 2. Et nihilominus potiori pro cautela, omnia, & singula in eisdem literis contenta de novo, ac ejusdem Sixti prædecessoris vestigiis inherentes, & ut falsitatibus magis aditus præcludatur, omnes, & singulas literas minoris, aut etiam absque signatura majoris Justitiæ, & illis ex quibus ipsis Abbreviatoribus nihil, & dilectis filiis Secretariis nostris, aut Cancellariæ Apostolicæ Senescalco alias Custodibus, sicut dilectis filiis literarum earundem Scrip-toribus, Secunda taxa debetur dumtaxat, & nullis aliis exceptis, literas Apostolicas per Abbreviatores ad id deputatos non subscriptas viribus omnino carere, & de nihil suffragari, nulliusque roboris, vel momenti, tam ipsas quam in eis ac supplicationibus, & signaturis desuper factis quomodolibet contentas gratias, ac signaturas ipsas penitus, & omnino existere.

Pœnarum inflicto eas sollicitantibus

§. 3. Ac omnes, & singuli quicumque sint illas sollicitantes, ac illis quomodolibet utentes, omnes, & singulas sententias, censuras, & pœnas in Aposto-

licarum literarum falsarios quomodolibet promulgatas incurrere eo ipso decernimus, statuimus, & ordinamus. Ac omnes, & singulos modernos, & pro tempore, tam de majori Præsidentia, quam de minori Parco, & prima visione.

etique utentibus.

§. 4. Abbreviatores hujusmodi, clericos veros nostros, & dictæ Sedis (sine præjudicio tamen de numero participantium notariorum) notarios, & tam clericos quam laicos Abbreviatores eisdem Nobiles, ac sacri Palatii Apostolici, & aulae nostræ Lateranen. Comites, & Milites creamus, facimus, constituimus, deputamus, ac gratiosè recipimus, nobilitamusque, & nobilitatis titulo, insigniis, & armis decoramus, ac aliorum nobilitum, ac nostrorum, & Palatii, ac Aulae, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & notariorum, numero, & confortio hujusmodi quoad vixerint, etiam postquam Abbreviatores esse deserint.

Abbreviatores omnes nobiles, Comitèsq; Palatini sunt. Et etiam Sedis Apost. notarii si clerici sint.

§. 5. Necnon dictæ Sedis, ac nostrorum, & successorum nostrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento quoad Apostolatus apicem, divina favente clementia assumpti fuimus, & successores nostri hujusmodi affumentur, familiares continuos commensales essentialiter, ac omni fictione semota verè, & indubitanter esse.

Familiaresq; & continui commensales censentur.

§. 6. Ac omnibus, & singulis exemptionibus, exceptionibus, privilegiis, prærogativis, antelationibus, favoribus, facultatibus, indultis, & gratiis, quibus alii de nobili etiam militari, ac Comitum, & Illustrium genere ex utroque parente essentialiter procreati, ac nostri, & successorum nostrorum, ac Palatii, & Aulae, ac Sedis hujusmodi Milites, & Comites, ac notarii, necnon etiam verè, & essentialiter, nostri, successorum eorundem familiares continui commensales antiqui, & qui omni privilegio, fictione, lege, & gratia cessantibus, nedum post, sed etiam ante assumptionem nostram, & successorum nostrorum hujusmodi actu nobis, & successoribus nostris hujusmodi, non tantum in Romanæ Curie, seu Ecclesiæ officiis, sed in propriis etiam immediatè nostris, & successorum nostrorum hujusmodi rebus privatis, & domesticis actu servierunt, & servierint, ac in domibus habitationum nostrarum, & successorum eorundem personaliter habitaverint, & habitaverint, & propterea ad effectum, ut quibuscumque cæteris præferantur per nos, & successores nostros hujusmodi, in certis nostris, & successorum nostrorum hujusmodi literis, in primæva eorum confectione characteribus, & signis, ac per singulorum eorundem nomina, & cognomina, ac alias designationes speciales actualiter descripti fuerint, & quicumq; alii etiam amplioribus privilegiis, prærogativis, exemptionibus, gratiis, & antelationibus, de jure, consuetudine, privilegio, vel alias tam quoad assecutionem beneficiorum Ecclesiasticorum, vel gratiis expectativis, earumque collationum mutationibus, extensionibus, ac revalidationibus eis pro tempore concessis comprehensorum, quam quoad quacumque alia etiam longè majora, & quæ nisi in individuo exprimantur non venirent, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipsos quoque Abbreviatores, & etiam singulos, etiam ante literarum descriptionem hujusmodi confectionem pariformiter, & absque ulla penitus differentia, in omnibus, & per omnia, ac quibusvis fictione, & diversitate semotis, æquè principaliter verè, & essentialiter, uti, potiri, & gaudere.

Eorumque indultis potiuntur & gaudent.

§. 7. Ac omnibus, & singulis personis, etiam si veri familiares nostri continui commensales, ac cujuscumque generis gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, ac quibuscumque, tam Ecclesiasticis quam mundanis dignitatibus, & excellentiis præfulgeant, ac prærogativis, descriptionibus, exceptionibus, gratiis, & antelationibus quantumcumque efficacissimis & insolitis, ac ex quibusvis etiam justissimis & quæ necessariò exprimendæ essent, causis fungantur, illis qui nobis & successoribus nostris hujusmodi, ut præferatur etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum hujusmodi

Quinimo præferendi sunt ut hic.

temporibus fervierunt & fervierint, ac omnino tales in dictis habitationibus habitaverunt & habitaverint, ac in dictis descriptorum literis descripti, ut praefertur fuerint dumtaxat, & nullis aliis etiam eis omnino adaequatis, parificatis, ac etiam longe magis privilegiatis, & praerogativatis, & dignis, ac individua & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum praesentium etiam praecise, & de necessitate exprimenda, praesentibus pro sufficientissime expressis habemus, qualificatam expressionem requirentibus, acceptis anteferri posse atque debere, ac in dictis descriptionum literis quotiens eas confici contigerit inter sic fervientes inhabitantes descriptos & exceptuatos hujusmodi, videlicet post eorum primum & ante ultimum describi & adnotari debere declaramus, decernimus & mandamus. Ac potiori pro cautela nos eosdem Abbreviatores, & eorum singulos in ipsis descriptionum literis inter primum & ante ultimum praedictos in praecise omnimoda, & totalis paritatis ac fraternizationis signum harum serie, etiam quoad successores nostros hujusmodi, eorumque gratias quascumque perpetuo describimus & adnotamus; necnon descriptionem & adnotationem per praesentes hujusmodi eisdem vim, efficaciam, atque essentiam quas descriptio & adnotatio fervientium inhabitantium descriptorum & exceptuatorum praedictorum in dictis literis descriptionum pro tempore factae habent & habere poterunt quomodolibet, in omnibus, & per omnia absque ulla penitus differentia, diversitate, seu fictione habere, & ejusdem naturae atque essentiae esse, ipsosque Abbreviatores ubicumque eisdem modis ac formis & clausulis, in omnibus & per omnia quibus fervientes & inhabitantes, ac descriptos & exceptuatos esse & censerī debere perpetuo declaramus.

Expectativarum gratias donantur. Revocationem habes in Conc. Trid., sess. 34, cap. 19.

§. 8. Quodque Abbreviatores ipsi, & eorum quilibet gratias expectativas ad tres collationes per eos ubilibet, etiam extra eorum nationem eligendas, & totidem beneficia, ac etiam ad praestimonia, praestimoniales portiones, vel simplicia beneficia, cujuscumque annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus existant, etiam si beneficia ipsa parochiales Ecclesiae, vel earum perpetuae Vicariae, ac Canonicatus & praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia etiam curata & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitan. vel Collegiatis Ecclesiis seu dignius quam ut praefertur, qualificata fuerint. Dummodò inter illa ultra duo curata, seu alias invicem incompatibilia, ac dignitates majores & principales non existant, quotiens illa per nos & successores praedictos concedi contigerit, eo ipso absque alia signatura desuper obtinenda, habere, ac literas Apostolicas desuper expedire, seu expediri facere possint, ac processus desuper fulminari, & haberi possint, ac processus pro tempore habiti hujusmodi sub quacumque data decernantur de prima expeditione verè & non fictè decreti esse censeantur. Ipsi Abbreviatores, & eorum singuli, tam gratiarum expectatarum quam illarum mutationum, collationum, extensionum, & revalidationum, eis per nos & successores praefatos pro tempore concessarum vigore unum ex beneficiis hujusmodi, etiam ut praefertur qualificatum, etiam si illud in mensibus ordinariis Collatoribus, vel aliis, per constitutiones nostras, aut successorum eorumdem, seu literas alternativas, privilegia, vel indulta quaecumque, aut alias quovis modo, etiam cum declaratione & decreto, quod vim statuti & pacti perpetui, & contractus stipulati habeant, aliisque etiam derogatoriis derogatoriis, quantumcumque fortissimis & efficacissimis clausulis, irritantibusque decretis, à nobis, successoribusque praedictis pro tempore concessis, vacare contigerit, ipsorumque beneficium ex quavis causa etiam de necessitate exprimenda, & alias qualitercumque, praeterquam ratione vacationis illius apud Sedem praedictam, aut majoritatis vel principalitatis, seu nostrae, vel alicujus Sanctae Romanae Ecclesiae hujus-

modi Cardinalis viventis, & in dicta Curia praesentis, & cujus consensus de necessitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuae commensalitatatis generaliter reservatum, aut ex generali reservatione affectum. Dummodò illius fructus, redditus, & proventus quadringentorum ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valorem annuum non excedant, fuerint; necnon illud, ac reliqua duo beneficia hujusmodi, per se vel procuratorem suum, etiam in genere acceptare, & de illis sibi provideri, ac alias diligentias ad id quomodolibet requisitas & opportunas, etiam per se vel alios facere; & instrumenta in specie ex generalibus notis acceptationum & provisionum, ac aliarum diligentiarum praedictarum extrahi facere & obtinere; ac notarii desuper sic in genere rogati instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper receptis ad instantiam Abbreviatorum eorumdem extrahere, & publicare respectivè liberè & licitè possint & valeant, statuimus & ordinamus.

§. 9. Ac ipsos Abbreviatores & eorum singulos quoad vixerint, eorumque familiares, Vicarios & Officiales, necnon clericos, subditos quovis, ac beneficia & bona quaecumque ad eos, in totum vel in partem, aut aliàs quomodolibet spectantia, ac in omnibus & singulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptorum exemimus & liberavimus, ac Scriptorum ipsi exempti & liberi quomodolibet existunt exemimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon nobis & successoribus nostris hujusmodi immediatè subjectos esse declaramus. Ac quibusvis personis, etiam si ordinaria delegata vel mixta, ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & alia quavis, Ecclesiastica vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentià praesulgeant & fungantur, sub excommunicationis latae sententiae, & privationis omnium & singulorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, eum cura & sine cura, saecularium & quorumvis Ordinum regularium, ac Regnorum, dominiarum, terrarum, & bonorum quae à Romana & quibusvis aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut piis, in titulum vel commendam, seu feudum, vicariatum, vel alias quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt penes; quas contra facientes, eisque ad haec auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet praestantes incurrere, ipsaque beneficia aliis liberè posse conferri, & bona concedi volumus eo ipso, ne ipsos Abbreviatores, & alios, quorum favorem praesentes quomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo molestare, inquietare, aut perturbare, nec aliquid intentare contra earumdem praesentium tenorem praesumant, aut aliquis eorum praesumat districtius inhibemus.

§. 10. Quodque omnes & singuli Abbreviatores praefati similiter quoad vixerint, in utroque vel altero jurium, ac in artibus, Medicina, Theologiaque promovere, ac notarios hujusmodi investire, ac illegitimos, & ex quovis illicito coitu, tam simpliciter quam mixtim procreatos viventibus seu defunctis eorum parentibus, ad pristina natura jura penitus & omnino restituere quascumque personas in literis per nos desuper sub Dat. videlicet Cal. Maji; Pontificatus nostri Anno secundo dictis Scriptoribus concessis comprehensas; ipsisque promovendis juramenta per eos de non recipiendis gradibus extra Universitates in quibus studuerunt praestita relaxare, eosque ad juramentorum eorumdem observantiam non teneri decernere, necnon eis, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, commoditatibus, favoribus, libertatibus, & gratiis, quibus si in dictis Universitatibus juxta eorum statuta & consuetudines, gradus hujusmodi susceperint, uti, frui, & gaudere possint & debeant, concedere.

Exemptio à quorumcumque jurisdictione & superioritate conceditur. Hoc limitavit Conc. Trid. sess. 24, cap. 11.

Doctores, notariosque creandi, & bastardos legitimandi auctoritas datur. Quoad Doctores creandos habes revocationem in Pii V. constit. 60. Quamvis. Et quoad notarios vide revocationem in Regul. Cancellariae. Et quoad bastardos habes revocationem in Pii IV. constit. 45. Quamvis. Tom. 2.

Familiaris
Abbreviatorum
arma
gestare
potest.
Indulis
Scriptorum
Apostolicorum,
etiam
quoad
expeditiones
literarum
Apostolicarum,
& beneficiorum
affectu-
tione
gaudent.
Hæc vid. sup.
in Jul. 11.
constit. 15.
Sicut. fol.
492.

§. 11. Ac unus ex familiaribus singulorum eorumdem Abbreviatorum ense per Urbem ad patroni sui libitum deferre liberè, & licitè valeat.

§. 12. Omniaque & singula in eis, ac exemptionis, liberationis, & subjectionis prædictarum, necnon quibusvis aliis literis Apostolicis Scriptorum eorumdem, eo quod Scriptores existunt, honorem, exemptionem, præminentiam, prærogativam, commodum, favorem, vel utilitatem, quomodolibet concernentibus; à nobis & quibusvis aliis Roman. Pontificibus prædecessoribus & successoribus nostris, ac Sede hujusmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium & singularum totos tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, eisdem Abbreviatoribus, & eorum singulis, juxta omnium & singularum literarum earumdem contentam, & tenorem, ac ut absque aliqua alia Signatura desuper obtinenda. Omnes & singuli Abbreviatores hujusmodi nulla signatura, aut compositione, seu quavis re alia desuper requisita, sed pro eorum libito liberè, super omnibus & singulis hic contentis simul vel seorsum, etiam super eorum quolibet, necnon tot & tales, quot & quales, & prout Scriptores ipsi eo, quod Scriptores existunt, possunt, & in futurum poterunt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere literas Apostolicas, cum omnibus & singulis clausulis, & aliis in eis contentis de verbo ad verbum Scriptoris in Abbreviatoris, ac nomine & cognomine dictorum, & qualitatibus personarum, quæ mutanda fuerint duntaxat mutatis, expedire & confici facere, liberè & licitè possint & valeant concedi nos. Ac omnibus & singulis ad quos literarum Apostolicarum expeditio quomodolibet spectat & spectare poterit, ut illas quotiens desuper per aliquem ex ipsis Abbreviatoribus requisiti fuerint, absque mora aut excusatione aliqua totaliter expedire debeant, & expediant sub dictis pœnis mandamus. Necnon ut etiam omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, prærogativis, exemptionibus, exceptionibus, indultis, favoribus, & gratiis quovis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores eo quod Scriptores existunt quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipsos Abbreviatores, & eorum singulos pariformiter æquè principaliter, & absque ulla penitus differentia, diversitate, aut fictione uti, potiri, & gaudere (sine tamen eorumdem Scriptorum præjudicio) quoad illos de minori, quoad alios verò de majori Parco, Abbreviatores non minus eis, quam dictis Scriptoribus per præsentibus, & alias quascumque literas nostras quoad antelationum prærogativas concessum fuisse, aut concedere noluisse, vel concedere, sed privilegia & antelationum prærogativas per Roman. Pontifices prædecessores nostros, tam Abbreviatoribus de majori Parco quam Scriptoribus hujusmodi, eorumque Collegiis hætenus concessis eis hinc inde salva fore, illaque per eandem singulas literas nostras, eisque minime derogatum fuisse, aut esse decernimus & declaramus. Ac ubicumque Scriptores ipsos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreviatores exceptuatos esse. Necnon eorumdem Abbreviatorum, quibus qui præmissis quoad affectionem beneficiorum in Ecclesiasticorum in propriis personis gaudere non poterunt, seu noluerint singulis ad singulas, seu unum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Ecclesiam vel dictorum, quem vel quos maluerit loco sui nominare, & sic nominatos pro tempore, omnibus & singulis antelationum prærogativis & gratiis, quibus in affectu beneficiorum hujusmodi si Abbreviatores actu essent gaudere possent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac si Abbreviatores etiam Scriptores & nominati hujusmodi Abbreviatores literarum Apostolicarum hujusmodi essentialiter, & verè omni fictione semota essent liberè, & licitè valere atque debere.

§. 13. Necnon præmissa omnia, & singula vim prædictæ obligationis, & stipulati contractus hinc in-

de obligatorii, & omnino irrevocabilis, inter nos, & successores nostros, & Sedem hujusmodi, ac Abbreviatores ipsos initi, & facti, ad ejus observantiam, nos, successoresque nostros hujusmodi obligatos testamur semper habere. Ac sub nullis revocationibus, cassationibus, annulationibus, suspensionibus, modificationibus, aut limitationibus sub quibusvis verborum formis, & clausulis quantumcumque efficacissimis, & insolitis, à nobis, & successoribus nostris, & Sede hujusmodi pro tempore quomodolibet emanatis, nisi de eorumdem Abbreviatorum consensu, & consistorialiter editæ fuerint, & in eis nomina, & cognomina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia, omnium, & singulorum tunc existentium Abbreviatorum actualiter, & individualiter, & nominatim sint scripta comprehendendi, nec disuetudine, seu inobservantia quavis, vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, seu eis in aliquo derogari posse neque debere, & quotiens ea revocari, & annullari, aut eis in aliquo etiam quantumcumque minimo derogari contingat, totiens ea in pristinum, & eum in quo de presenti existunt, & ante revocationem, & derogationem hujusmodi existebant statim plenariè, & absque ullis diminutione, aut defectu, reposita, restituta, atque reintegrata, prout nos harum serie reponimus, restituimus, & plenariè reintegramus esse. Ac præmissa omnia, & singula ex nunc nulla probatione more utentium, vel alias introducta, seu publicatione, & promulgatione, aut re aliqua alia desuper requisita, aut expectata plenum effectum sortita esse.

§. 14. Ac omnes, & singulos quos concernunt ad suorum observantiam omnino obligare, & non aliter quam secundum præsentibus contenta, omnia, & singula per quoscumque etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices, & personas sub excommunicationis sententia per contravenientes eo ipso incurrenda, ullo unquam tempore cognosci, judicari, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, cognoscendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane, quicquid secus super præmissis, seu eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac statuimus, & ordinamus.

§. 15. Et nihilominus universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, eorumque Vicariis, & officialibus, & aliis quibusvis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metropolitana, Ecclesiarum ubilibet existentibus præsentium tenore mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint, eisdem Abbreviatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis subditis hujusmodi, & eorum singulis in præmissis quotiens, per eos seu pro eorum parte fuerint quomodolibet requisiti efficacis defensionis præsidio assistentes non permittant eos contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur, etiam sub censuris, & pœnis quibusvis inhibeant, & citandos citent, ac causas super contentis præsentibus pro tempore occurrentes cum suis annexis, connexis, dependentiis, incidentiis, & emergentibus, audiant, decident & sine debito terminent, & exequantur, facientes quod decreverint firmiter observari. Contradictores quoslibet quos etiam, si dignitate, & excellentia præmissis præfulgeant, ac fungantur, excommunicationis sententiam eo ipso incurrisse decernimus, etiam per declarationem incurfus hujusmodi, & aliarum sententiarum, & pœnarum, ac alia juris remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur auxilio brachii sæcularis. Et nihilominus legitimis super eis habendis servatis

Clausula
sublata &c.

Executoriis
deputatio, &
auctoritas.

Clausula
præservati-
va.

processibus contra illos, quos censuras, & poenas huiusmodi incurrisse eis confiterit, eas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent. Ceterum, si per summariam super iis per eos habendam informationem eis confiterit, quod ad loca in quibus contradictores, molestatores, perturbatores, seu inquietatores huiusmodi existunt pro monitionibus de ipsis faciendis tutus non pateat accessus, vel eorum copia commodè haberi non possit. Nos eis citationes, & monitiones quaslibet per edita publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad eorundem citatorum, & monitorum notitiam pervenire valeat faciendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quod citationes, & monitiones huiusmodi perinde ipsos monitos, & citatos ardeant, ac si eis personaliter insinuatæ, & intimatæ fuissent.

Transumptio-
rum fides.

§. 16. Et quia difficile foret præsentibus, & illarum vigore conficiendas literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsitan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quod ipsarum transumptis manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curie Ecclesiasticæ munitis, in iudicio & alibi ubicumque opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ de-
rogatoriæ.

§. 17. Non obstantibus de certo Notariorum numero etiam si ad eum deventum non sit, cui per hoc aliàs non intendimus derogare, ac quibusvis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, etiam circa privilegia, prærogativas, & antelationes editis, & etiam per successores nostros huiusmodi edendis, necnon piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi illa præsertim qua cavetur ne quis extra suam civitatem, & dioc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dioc. ad sine suæ dioc. ad iudicium evocetur, seu ne Iudices à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & dioc. in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dioc. in Concilio generali edita, ac Innocentii Quarti Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon tam in Provincialibus quam Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus ac legibus Imperialibus, & municipalibus, statutisque & consuetudinibus, quarumcumque civitatum, & locorum, ac Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitan. ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum, & piorum, eorumque Ordinum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque prærogativis, antelationibus, facultatibus aut descriptionibus, & gratiis à Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu, scientia, & potestate similibus, & quibusvis aliis etiam totiens quotiens restitutoriis, reintegratoriis, declaratoriis, derogatoriis derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis, ac cum plena facultate illas latissimè extendendi clausulis, irritantibusque decretis, ac per viam legis, ordinationis, ac statuti perpetui, ac pacti, & stipulati, etiam ut præfertur, contractus, aliisque etiam longè efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, & clausulis quomodolibet, & ex quibusvis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quantumcumque piis, urgentissimis, & efficacissimis causis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiam si in illis caveatur expressè, quod illis nullatenus etiam consistorialiter, vel aliàs in aliquo derogari possit, ac pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis individua, ac de verbo ad

verbum, & litera ad literam, nullis signis aut characteribus, vel aliis omittis mentio, & expressio habenda, aut exquisita, & specialis forma servanda, & insertio facienda foret tenores, ac omnia quæ exprimenda essent huiusmodi præsentibus pro sufficiens, ac de verbo ad verbum, & eisdem modis, quibus exprimenda, & inferenda forent expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permanfuris, harum specialiter, & expressè derogamus, & quæ ex ea parte qua ipsi Abbreviatoribus, præsentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmissis, vel aliquo ex eis præjudicent aut præjudicarent, seu aliquando in futurum quoquo modo præjudicare possent, vel videantur, omninò revocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuumus, nulliusque roboris vel momenti esse, ac quotiens aliquid præmissis in aliquo obijciens, aut contrarium pro tempore emanare, apparere, aut reperiri contigerit, totiens absque Signatura alia desuper obtinenda sub præsentibus, vel alterius qua eisdem Abbreviatoribus placuerit data, literas Apostolicas, in quibus eisdem contrariis, & obstantibus latissimè derogetur, & quicquid præmissis in nullo obtent faciendum fuerit etiam per omnes, & singulos ad quos id quomodolibet spectat, & spectare poterit, fiat ad simplicem eorundem Abbreviatorum, & eorum cuiuslibet instantiam, & libitum confici, ac totaliter expediti posse atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in singulis Scriptorum prædictorum favorem, vel commodum concernentibus pro tempore literis expressum est, & pro tempore fuerit, non obstante contrariis quibuscumque. Aut si omnibus, & singulis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, à prædicta sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad iudicium trahi, seu contra eos modo aliquo procedi non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio
prædictarum
graziarum.

§. 18. Volumus autem quod vigore unius gratiæ expectativæ, illiusque mutationis, collationis, revalidationis, & extensionis ultra unum beneficium reservatum obtinere non possit. Quodque nominandi per Scriptores vel Abbreviatores huiusmodi in affectatione beneficiorum eisdem Abbreviatoribus postponantur.

Alia gratia.

§. 19. Et quod quilibet ex Abbreviatoribus prædictis ensim, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri solita, etiam per Urbem liberè deferre, & tres per eum eligendas personas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites aureatos creare, & facere, eisque insignia, & arma in similibus dari solita dare atque concedere, ac eos numero, & consortio aliorum Nobilium, & Militum aureatorum favorabiliter aggregare, omniaque alia, & singula in similibus fieri solita, & opportuna facere, liberè, & licitè possit, & valeat, &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3.
die 16. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quintodecimo, decimoseptimo Kal. Augusti, Pont. nostri Anno tertio.

Hospitalis B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Augusta de Urbe erectio in Archihospitale pauperum infirmorum Incurabilium, cum privilegiorum elargitione.

XV.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 31. Maji 1548. postquam annuum redditum eidem Hospitali tribuisset die 21. Januarii 1539. Et approbavit pariter Pius IV. die 3. Julii 1562. sed eorum constitutiones tamquam minus necessarias consulo prætermisi.

Eidem Archihospitali, pro ipsius causarum cognitione, specialem judicem, cum amplis facultatibus, & jurisdictionibus elegit Pius IV. infra in ejus const. 2. Ad charitatis, in Tomo 2. fol. 2.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1515. & 1516.

Proœmium.

Salvatoris nostri Domini JESU CHRISTI, qui nos ad pietatis cultum, & charitatis zelum in pauperes, cæterâque miserabiles personas misericorditer exercendum, quotidianis per totum ejus in hac vita progressum exemplis hortatus est, vices licet immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negotiorum assidue occurrentium cumulo, & varietate distrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miserabilium personarum, quas non solum rerum fatigat egestas, verum etiam incurabilium morborum calamitas devorat, & humanis oculis reddit molestos, necessitatibus consulari, & piis fidelium insitutis, quæ huic nostro desiderio inharere conspicimus, ut firma perpetuè & inconcussa permaneant, nostræ approbationis adjicimus firmitatem, utque votivos sortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur impendimus efficaces, ipsosque, & cæteros Christi fideles, sanctissimum opus rerum intermitatur penuria, ad conferendum sua illi charitativa suffragia, indulgentiis & remissionibus invitamus, aliâque desuper providemus, prout & temporum qualitatibus benè pensatis cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Confratres Hospitalis B. Mariæ de Populo & S. Jacobi de Augusta in Urbe, statuerunt in eo de cætero recipi debere infirmos incurabiles, & ipsum Hospitali denominari, Hospitali Incurabilium infirmorum.

§. 1. Accepimus siquidem, quod nuper dilecti filii antiqui & moderni confratres confraternitatis Hospitalis Beatæ MARIE de Populo, & S. Jacobi de Augusta de Urbe, piè attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diversis mundi partibus in Urbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluxisse, ut tùm hominum multitudinem, tùm morborum visui, & odoratui molestorum fastidio, loca illis in ipsius Urbis hospitalibus, non sine difficultate paterent, quo fiebat ut dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Urbem victum querentes tota die, etiam parvis curibus, & vehiculis discurrere, seq. & alios eis obiectos tædio & impedimento afficere, plurisque ex eis nullo adjuti in eorum vita regimine, in graviore morbos incidere, & omnium Christianidelium auxilio destituti, præmaturam mortem subire cogerentur, ac cupientes desuper de aliquo opportuno remedio provideri, statuerunt & ordinarunt, quòd ex nunc de cætero in perpetuum dictum Hospitali infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & singuli utriusque sexus infirmi, quovis etiam Gallico nuncupato (præterquam Epidimæ & lepræ) morbo infecti, ad illud pro tempore confugientes, vel aliâ ducti, reciperentur, alerentur, & curarentur, & illis extantibus, nisi ipsius Hospitalis facultates, ad id evidenter suppetere, alii infirmi curabiles ibi recipi non possent, cum pro talibus multa, & locupleta essent in Urbe Hospitalia. Et ne ex hujusmodi nova, & necessaria dictorum incurabilium infirmorum receptione, aliquid dicto Hospitali circa celebrationem anniversariorum pro animabus defunctorum ad quam dicta societas tunc tenebatur, & pro tempore obligaretur; & aliorum piorum operum per eosdem antiquos confratres exerceri solitorum præjudicium inferretur, quòd duorum proborum virorum de communi consensu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in eventum discordiæ tertii ad hoc eligendorum

arbitrio, omnia & singula bona stabilia quæ dictum Hospitali tunc possidebat æstimarentur, & totum illud quod ex illis proveniebat annuatim, & quod si terræ ad ipsum Hospitali pertinentes prout aliæ illis contiguæ locatæ fuissent, provenisset, colligeretur in unam certam summam, quæ tam ex prædictis, quam aliis quibuscumque per dictum Hospitali acquirendis bonis annis singulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniversaria in primis celebrarentur; & quod inde superesset, in maritajium pauperum honestarum puellarum in festo Sancti Jacobi approbandarum converteretur, & quòd omnia donanda, relinquenda, & leganda, tam inter vivos quam ex causa mortis dicto Hospitali vel societati pro anniversariis hujusmodi dumtaxat celebrandis, dictæ summæ accrescerent, & ad illam, seu illius massam pertinerent.

§. 2. Necnon quòd regimini & gubernio dicti Hospitalis Custodes quatuor præessent annuatim deputandi, quorum duo essent Romani, & duo forenses; adderenturque duodecim Consiliiarii, de quorum gremio dicti Custodes eligerentur, quorum quidem Consiliiariorum sex essent Romani, & sex forenses. Et quòd dicti quatuor Custodes & duodecim Consiliiarii potestatem haberent, omnia faciendi quæ tota societas facere posset, dummodò de alienatione loci dicti Hospitalis, & illius bonorum immobilium, præsentium & futurorum, absque ipsius societatis consensu quovis quæsito colore se nullatenus intromitterent.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur unus Romanus, & alius forensis, qui computa, & rationes dicti Hospitalis viderent, & alia facerent quæ ad syndicus officium, juxta dicti Hospitalis antiqua statuta spectabant.

§. 4. Et similiter duo Notarii practici in causis forensibus pertractandis, unus Romanus, & alter forensis, qui ea quæ dicti Hospitalis utilitatem concernebant, fideliter scriberent, & adnotarent, & alia facerent, quæ ad notariatus officium juxta eadem statuta pertinebant.

§. 5. Ac demum quatuor probi viri Visitatores dictorum infirmorum Incurabilium nuncupandi deputarentur, duo Romani & duo forenses, qui unâ cum dictis duobus Syndicis à nobis, super hoc facultatem, & auctoritatem habituri, omnes & singulos pauperes infirmos quocumque morbo laborantes, vagos per Urbem, atque dispersos diligenter perquirerent, & curabiles ad Hospitalia, in quibus infirmi curabiles recipi consueverint, incurabiles vero etiam renitentes ad dictum Hospitali S. Jacobi duci, eosque in illis respectivè recipi, & in dicto Hospitali S. Jacobi receptis, juxta Hospitalis facultates, & receptorum qualitatem, necessaria ministrari facerent, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri.

§. 6. Nos igitur pium & laudabile dictorum confratrum propositum hujusmodi plurimum in Domino commendantes, & ut ex eo optati fructus proveniant, intimo desiderantes affectu, considerantesque ad hospitalitatem hujusmodi tanto hominum numero, tot morborum generibus laboranti congruè exhibendam, magna esse opus impensa, & propterea volentes eidem Hospitali de Apostolicæ Sedis peculio partem conferre, & alios ad piæ memoriæ aliquid ejus incuitu conferendum, à quo cuncta quæ possident acceperunt, spiritualibus donis invitare.

§. 7. Motu proprio non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumvis pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, statuta, & ordinationes hujusmodi, rata habentes & grata, auctoritate Apostolica, tenore præsentium Hospitali prædictum in Archihospitali, caputque omnium Hospitalium pauperum infirmorum incurabilium ubilibet constitutorum, & constituendorum, erigimus, & instituímus, illique omnia & singula constructa, & construenda incurabilium infirmorum hujusmodi Hospi-

Ejusque regimen sit quatuor Custodum & duodecim Consiliiariorum.

Et duo eligantur Syndici ad videntia computa & alia ad officium Syndicus spectantia. Notarii etiam duo ad describenda quæ ad Hospitali spectant.

Visitatoresque quatuor ad perquirèdos & recipiendos infirmos incurabiles, in d. Hospitali, & alios ad alia Urbis Hospitalia transmittendos.

Hic autem Pont. ad promovendum hoc pium Hospitalis opus.

Statuta prædicta approbat, & d. Hospitali erigit in Archihospitali & caput omnium Hospitalium similitium.

Syndicis & Visitatoribus d. facultatem pauperes infirmos Incur. b les per Urbem vagantes suscipiendi concedit.

Exemptionem à daretis & gabellis Hospitalium elargitur.

Privilegiaq; aliorum Urbium Hospitalium tribuit. Ad hoc vide conf. 15. Clem. viij. Quæcumque Tom. 3.

Facultatem omnibus clericis disponendi de bonis suis ad favorem Hospitalis concedit.

Indulgentiamque dicitur quæcumque aliquid Hospitali donanti. Has Indulg. revocavit Pius v. in conf. 30. Et si dominici.

Notariis mandat ut infra certum tempus Officialibus Hospitalis renuncient donationes, & ultimas voluntates ejus utiliter concernentes.

talia immediatè subjicimus, & facimus ab eo dependentia membra, sine tamen eorum præjudicio.

§. 8. Ac Syndicis & Visitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoscumque pauperes infirmos utriusque sexus per Urbem vagantes, si curabili, ad sub imagine Salvatoris, vel sancti Spiritus in Saxia, aliæve in quibus tales recipi solent: si vero incurabili morbo laborent, ad sancti Jacobi Hospitalia hujusmodi etiam renitentes, atque invitos conducti, eoque in dictis Hospitalibus recipi, & in dicto Archihospitali receptis, juxta illius facultates necessaria ministrari faciendi, & alia omnia, & singula ad id quomodolibet opportuna, gerendi & exequendi, etiam, per alium vel alios, plenam & liberam concedimus facultatem.

§. 9. Et dictum Archihospitale, in omnibus, & singulis suis bonis, præsentibus, & futuris, & rebus ad ejus manutentionem, & incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium, victum & sustentationem, necessariis, & opportunis, ab omnibus daretis, & gabellis, nunc & pro tempore impositis, prorsus eximimus & liberamus.

§. 10. Et eidem Archihospitali, quod ipsum & ab eo dependentia membra, quibus id per illius Custodes, & Consiliarios pro tempore existentes, specialiter concedetur dumtaxat, illorum Ecclesiarum seu Capellæ, infirmi confratres, ministri, servitores, familiares, res, & bona quæcumque, ab omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratis, favoribus, & indulgentiis, spiritualibus, & temporalibus, in genere & in specie, sub imagine Salvatoris, & sancti Spiritus prædictis, ac sancti Jacobi in Compostella Hospitalibus, eorumque confraternitatum confratribus, infirmis, ministris, servitoribus, familiaribus, rebus & bonis, Apostolica, aut quavis alia auctoritate concessis, & pro tempore concedendis, non solum ad instar, sed æquè principaliter, & absque ulla penitus differentia, perinde ac si eis à principio sigillatim concessa fuissent, utantur, potiantur, & gaudeant, indulgemus.

§. 11. Et insuper quod Clerici, etiam in sacris ordinibus constituti, Abbates, Episcopi, Patriarchæ, & aliarum Ecclesiarum Prælati, etiam S. R. E. Cardinales, possint de bonis per eos, etiam per Ecclesias, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica acquisitis tam inter vivos, quam ex causa mortis, & in eorum ultimis voluntatibus, quantumcumque eis placuerit, dicto Archihospitali donare, & legare, vel etiam illud in omnibus eorum bonis hujusmodi, seu eorum parte universalem heredem instituire.

§. 12. Et quod quilibet Christianus utriusque sexus in Urbe pro tempore residens, qui in ejus testamento, vel alia ultima voluntate de bonis suis aliquid, non tamen infra quinque ducatorum auri valorem eidem Archihospitali donaverit, seu legaverit, plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contritus, atque ore confessus fuerit, indulgentiam & remissionem consequatur.

§. 13. Teneanturque Notarii & scribæ, de donationibus vel legatis dicti Archihospitalis pro tempore faciendis, ac testamentis, codicillis, vel aliis ultimis voluntatibus, Archihospitalis, & illius pauperum hujusmodi utilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infra mensem post diem rogatus, si dispositio fuerit inter vivos, & si ex causa mortis post diem obitus donantis, legantis, vel testantis, aut aliâ ut præmittitur disponentis, immediatè sequentem, legata, donata, aut alias dispositiones hujusmodi, alicui ex ejusdem Archihospitalis Custodibus, & Consiliariis pro tempore existentibus fideliter nunciare. Alioquin dicto mense elapso, excommunicationis lætæ sententiæ, à qua non nisi de Custodum & Consiliariis hujusmodi pro tempore existentium consensu, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, & ab officio ac exercitio notariatus suspensionis pœnam incurrant eo ipso, qui si suspensione hujusmodi durante, in dicto exercitio quomodolibet se ingesse-

rint, falsum committant, ac tamen de quibus inter suspensionem eandem ignorantes rogabuntur, detrimentum aliquod propterea non sublineant.

§. 14. Liceatque singulis dicti Archihospitalis confratribus, præsentibus & futuris, aliquem presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum eligere confessorem, qui vita eis commite eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus & singulis eorum peccatis, excessibus, criminibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica sit meritò consulenda, videlicet Apostolicæ Sedi reservatis (offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis prædictæ, falsitatis literarum, supplicationum & commissionum Apostolicarum, invasionis, deprædationis, vel occupationis, aut devastationis, terrarum & maris eidem Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subsectorum, offensæ personalis in Episcopum vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) semel in vita, in aliis vero casibus quoties fuerit opportunum, pro commissis debitam eis absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultra marino, liminum Apostolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac ejusdem S. Jacobi in Compostella, & Sanctæ MARIÆ de Loreto, Religionisque & castitatis voris dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idemque vel alius Confessor omnium peccatorum, de quibus corde contriti, atque ore confessi fuerint, semel in vita, & in mortis articulo, quotiens illi occurrere videbitur, etiam si mors tunc non sequatur.

§. 15. Illis autem ex ejusdem Archihospitalis confratribus pro tempore existentibus, qui dicto Archihospitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel aliis rebus, propter hoc specialiter donaverint, semel singulis annis plenariam remissionem, ipsis in sinceritate fidei, unitate dicte Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & reverentia nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, eadem Apostolica auctoritate concedere possit.

§. 16. Et quod iidem confratres, qui quadragesimalibus, & aliis totius anni temporibus, quibus nonnullæ in dicta Urbe & extra illius muros consistentes Ecclesiæ, pro stationibus consequendis visitari solent, Ecclesiam dicti Archihospitalis devotè visitaverint, & manus in dicti Archihospitalis subsidium quantumvis modicè porrexerint adjutrices, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si dictas stationarias Ecclesias personaliter visitarent, auctoritate Apostolica, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus.

§. 17. Præterea ac Archihospitale, & illius Ecclesia congruis frequentetur honoribus, & infirmi in eodem Archihospitali pro tempore recepti, charitativè si velium visitatione & consolatione recreentur, fidelesque ipsi ad hoc eo libentiùs se conferant, & erga dictum Archihospitale, & illius pauperes infirmos, largiùs suæ liberalitatis dona diffundant, quo exinde pro tēporalibus bonis quæ erogaverint, æternæ vitæ præmia se noverint adipisci, De Omnipotentis Dei misericordia, ac eorundem Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christianis, qui Archihospitale, seu illius Ecclesiam prædictam, diebus Sabbati tertiæ partis injunctarum eis pœnitentiarum, & qui in ejusdem sancti Jacobi, & Conceptionis Gloriosissimæ DEI genitricis MARIÆ Festivitatibus, & earum qualibet, à primis Vesperis usque ad occasum Solis singularum festivitatum earundem annuatim devotè visitaverint, & pro dictorum Archihospitalis, & illius pauperum subsidio, alimonia & sustentatione, prout sua cuicque

Confratribus dat facultatem eligendi confessorem, qui eos absolvat &c. In hoc attende cor. stituit. Clem. viij. 115. Quæcumque Tom. 3.

Indulgentiamque eidem concedit, si decem ducatos Archihospitali donaverint. Hanc indulgentiam revocavit Pius v. mox citatus in Tom. 2.

Et alias indulgentias hic enunciatas. Ess revocavit idem Pius v.

Indulgentias statis diebus Hospitalis visitantibus, & Eleemosynas subministrantibus. Has etiam revocavit idem Pius v. in d. Tom. 2.

1515. & 1516.

1516.

Clausula de rogatoria.

Declaratio quoad facultatem confessoris supradicti.

Alia declaratio.

Dat. P. A. 3. die 19. Julii.

Edita A. D. 1516.

Proemium.

Summaria enarratio contentorum in praefata constitutione.

Hospitalis Confratres apud Pontificem conquesti sunt, de molestiis eis, eorumque servitoribus &c. illatis, in eorum personis, & Hospitalibus bonis.

conscientia dictaverit manus porrexerit adjutrices, quotiens id fecerint, totiens plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti atque ore confessi fuerint, indulgentiam & remissionem in Domino elargimur.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac fundatione dicti Archihospitalis, etiam si laicorum sit, ac aliis statutis, & consuetudinibus Archihospitalis, & confraternitatis ejusdem, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 19. Volumus autem, quod confessor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam sibi per se si supervixerit, vel alios si forte de hac vita transferit faciendam injungat, quam ipse vel illi facere omnino teneatur.

§. 20. Et ne, quod absit, propter hujusmodi facultatem eligendi confesorem reddatur quisque proclivior ad illicita in posterum committenda, quod illi ex eisdem confratribus, qui a sinceritate fidei, unitate dictae Romanae Ecclesiae, ac obedientia & devotione nostra, vel successorum praedictorum destiterint, aut ex confidentia concessionis, vel remissionis hujusmodi aliqua forsitan commiserint, de concessis & remissis praedictis, quoad illa praesentes literae nullatenus suffragentur. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimo quinto, xiv. Kal. Augusti Pontificatus nostri anno tertio.

Subsequitur alia privilegiorum concessio.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EX supernae dispositionis arbitrio, universalis Ecclesiae regimini, gregique Dominico praesidentes, inter varias, curaque multiplices & sollicitudines quae ex ministerio pastoralis officii nobis incumbunt, illam totis affectibus, & desideris libenter amplectimur, per quam CHRISTI pauperibus, & egenis, miserabilibusque personis, in quibus Redemptor noster Summi Patris unigenitus JESUS CHRISTUS se praesentare dignatus est, inopia, & indigentia subvenitur, & ut singula pia loca, praesertim Hospitalia sancti Jacobi in Augusta de Urbe, nuper per nos in Archihospitalia erecta, & instituta, a quibusvis injuriis, molestiis, & violentiis, ac perverforum conatibus conserventur, & juxta cordis nostri affectionem feliciter gubernentur, partes nostras quantum ex alto permittitur impendimus efficaces.

§. 1. Dudum siquidem ex certis pernecessariis causis, Motu proprio & ex certa scientia, Hospitali sancti Jacobi in Augusta de Urbe, in Archihospitali, & caput omnium Hospitalium pauperum infirmorum Incurabilium ubilibet constructorum & construendorum, ereximus, & institimus, & illi omnia, & singula instituta Incurabilium infirmorum hujusmodi hospitalia, immediate sine tamen illorum praesidio subijcimus, & eidem Archihospitali, & illius membris, eorumque confratribus, tunc, & pro tempore existentibus, & in ipsis degentibus personis, eorumque singulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remissiones elargiti sumus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

§. 2. Cum autem eorumdem confratrum Archihospitalis hujusmodi conquestratione perceperimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alique Ecclesiarum Praelati, & Clerici, & Ecclesiasticae personae, tam religiosae, quam saeculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliae singulares personae nonnullarum Civitatum, dioecesium, & partium diversarum, occu-

parant, & occupari fecerunt, castra, villas, & alia loca, terras, domos, & possessiones, jura, jurisdictiones, necnon fructus, redditus, & proventus beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, saecularium, & quorumvis Ordinum regularium, ad Archihospitalem, & membra hujusmodi, illorumque servitores, & alios saeculares, & quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares personas, & in illis pro tempore degentes spectantia, & pertinentia, ut ea detinent occupata, seu ea detinentibus praestant auxilium, consilium, & favorem; nonnulli etiam civitatum, & dioecesium, ac partium praedictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Archihospitali membris, servitoribus, & aliis personis hujusmodi, super praedictis castris, villis, & locis, aliisque terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, redditibus, censibus, & proventibus eorumdem, ac bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, aliisque rebus ad Archihospitale, membra, servitores, & alias personas in Archihospitale & membris degentes hujusmodi, pro tempore spectantibus, multiplices molestias, & injurias inferunt, & jacturas.

§. 3. Quare confratres praedicti nobis supplicarunt, ut cum eisdem ac dictorum membrorum, praesentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Custodibus, servitoribus, & personis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem Apostolicam habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curarem.

§. 4. Nos igitur adversus occupatores, detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Archihospitali, membris, & personis in eis degentibus, ac servitoribus remedio subvenire, per quod ipsorum competatur remuneritas, & aliis aditus similia committendi pracludatur, Confratres, Syndicos, Custodes, Servitores, ac personas hujusmodi, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie, absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Archihospitale, membra, & in eis degentes personas, durante servitio, & actu in Archihospitali, & membris praedictis deservientes hujusmodi, praesentes, & futuros, ac eorum singulos, ipsorumque, & cujuslibet ipsorum beneficia Ecclesiastica, etiam si Canonicatus, & praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel Officia in cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, & dignitates ipsae in cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, aut Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales fuerint, per eosdem servitores, & personas, in titulum, vel commendam, aut alias, nunc, & pro tempore obtenta, ac res, & bona quaecumque mobilia, & immobilia, praesentia, & futura, ab omni jure quarumcumque parochialium Ecclesiarum, infra quarum limites existunt, seu quarum parochiani pro tempore extiterint jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, & correctione Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ordinariorum, eorumque Officialium, Vicariorum, Commissariorum, & aliorum quorumcumque etiam Apostolicorum Judicum, & Delegatorum, tam Ecclesiasticorum, quam saecularium, etiam si mixtim Ordinarii, & delegati, & alias qualitercumque qualificati fuerint eximimus, & totaliter liberamus, & sub B. Petri patrocinio, ac nostra, & Sedis Apostolicae protectione suscipimus, ac nobis, & Romano Pontifici pro tempore existentibus immediate subijcimus. Ita quod Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Officiales, Vicarii, Commissarii, Rectores, & Judices praedicti, praesentes, & futuri, nullam jurisdictionem, superioritatem, auctoritatem, dominium, potestatem, visitationem, aut correctionem in Archihospitali,

Supplicaruntque pro opportuna deinceps provisione.

Hic idem Pont. eos omnes, a jurisdictione, correctione & visitatione quorumcumque Praetorum eximit, & Sedi Apost. immediate subijcit.

membra,

membra, & personas, ac huiusmodi servitio durante, servitores, eorumque beneficia, res, & bona huiusmodi, presentia, & futura, utpote prorsus, exemptas, & exemptas, etiam ratione, cuiuscumque delicti, aut contractus, seu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, aut res ipsa consistat, exercere, seu excommunicationis, suspensionis & interdicti, seu alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas promulgare nequeant.

Confratribusque bona Hospitalis & membrorum in evidentem utilitatem permutandi, &c. facultatem concedit.

§. 5. Ac confratribus Archihospitalis, & membrorum huiusmodi, eorundem Archihospitalis & membrorum, bona mobilia & immobilia, etiam loca Comperarum sancti Georgii Januen. nuncupata, presentia & futura, pro quibuscumque aliis, mobilibus & immobilibus, quorumcumque valorum existant, cum quibuscumque personis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, cuiuscumque qualitatis vel præminentie existentibus, ac Ecclesiis etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Parochialibus, Hospitalibus, vel aliis quibusvis piis locis permutare; seu bona Archihospitalis & membrorum huiusmodi, cum prædictis & quibusvis aliis personis, etiam Ecclesiasticis vel secularibus, ac Ecclesiis & locis prædictis, cum quibus Archihospitalis & membrorum huiusmodi conditionem efficere potuerint meliorem, in emphyteusim perpetuam, & sub annuo canone, sive censu, seu ad tempus, vel aliis, totiens quotiens opus fuerit concedendi, & eorum pretia, in fabricas & sustentationem pauperum Archihospitalis, & membrorum huiusmodi convertendi, liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executores huius Bullæ & defensores eorum privilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris, universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium & Metropolitan. Ecclesiarum Canonicis, necnon eorundem Archipresbyterorum, Episcoporum, officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint, Conservatores, & Iudices, Archihospitali, membris, ac in illis degentibus personis, & huiusmodi durante servitio servitoribus, & eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Custodibus præfatis, in præmissis efficaci defensionis præsidio assistentes, ipsosque & eorum singulos, etiam contra quoscumque bonorum suorum, spiritualium & temporalium, ac Archihospitalis & membra, ac in illis degentes, & servitores huiusmodi, illorumque beneficia prædicta, per eos, nunc & pro tempore obtenta, tam ratione personarum suarum, quam alias legitime spectantium & pertinentium occupatores & detentores, ac super eis injurias inferentes, & jacturas, perpetuo defendentes, faciant, auctoritate nostra, Archihospitalis, membra, & personas, ac huiusmodi durante servitio servitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Custodes, licentia & facultate huiusmodi, ac aliis præmissis, pacifice frui & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, illorumque Officiales, Vicarios, Rectores, Commissarios, ac etiam Iudices Ecclesiasticos & seculares, ac alios supradictos, etiam ut præfertur qualificatos, per Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quascumque alias personas huiusmodi, indebitè molestari, vel eis super eisdem bonis, gravamina seu damna, aut injurias irrogari; facturi ipsi Archihospitali, membris ac personis & servitoribus, cum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum altero fuerint requisiti, de prædictis & aliis personis quibuslibet super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, & bonorum, mobilium & immobilium, reddituum & proventuum, & alio-

rum quorumcumque bonorum, necnon de quibusvis molestiis, injuriis & damnis, presentibus & futuris, in illis videlicet, qui judicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii; in aliis verò prout qualitas negotiorum exegerit iustitiam complementum, occupatores seu detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores huiusmodi, necnon contrarietores quolibet & rebelles cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quancumque & quotiescumque expediet, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis; & nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, contra illos, quos censuras & pœnas huiusmodi per eos pro tempore latas incurrisse contiterit, illas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

§. 7. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. qua cavetur, ne quis extra suam civitatem & diœcesim, ad iudicium evocetur, nisi in certis exceptis casibus, & in illis non ultra unam dietam à fine suæ diœcesis, seu ne Iudices & Conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem & diœcesim à quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœcesis, eorundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita; dummodò non ultra quatuor dietas aliquis à fine suæ diœcesis vigore presentium non trahatur, seu quod de aliis, quam de manifestis injuriis & violentiis, & aliis quæ iudicalem requirunt inlaginem pœnis, in eos si quas egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant; & Innocentii Quarti contra exemptos, Volentes; & Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Ambrosii cupiditatis, incipientibus, quam aliis quibuscumque, à prædictis & quibusvis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tam à Iudicibus delegatis & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis editis constitutionibus & ordinationibus, quæ eorundem Conservatorum per presentes deputatorum possent in hac parte jurisdictioni aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare; quodque dicti Vicarii, seu Officiales ac Canonici prædicti per presentes deputati, non sint de personis, quæ in Conservatores deputari non possint; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam cum similibus Conservatorum deputationibus, ac aliis conservatoriis, quibusvis personis Ecclesiasticis, mensis, Hospitalibus, seu aliis piis locis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, & aliis quantumcumque fortissimis & insolitis clausulis per nos & prædecessores ac successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem eandem hætenus concessis, & in posterum concedendis; quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forsan ad hæc servanda foret, & illis nullatenus, aut non nisi de Apostolicæ potestatis plenitudine derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum presentibus insererentur, presentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut à Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis Ordinariis, eorumque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & injuriatoribus, præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas

Contrariis omnibus derogat.

Cap. volentes est in tit. de privileg. in Princip.

Ista constit. est supra fol. 384.

Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, & Ordinibus, militiis, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dicta Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, dictorum Archiepiscoporum, & aliorum Conservatorum per presentes deputatorum jurisdictionis expeditio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Facultates Conservatorum ampliat.

§. 8. Ceterum volumus, ac auctoritate & tenore praedictis decernimus, quod quilibet Conservatorum per presentes deputatorum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico praepeditus, quodque a dat. presentium sit eidem Conservatoribus per presentes deputatis, & eorum cuilibet, in praemissis omnibus, & eorum singulis caepis & non caepis presentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia & singula coram eis caepa fuissent, & jurisdictione eorum, & cujuslibet eorum, in praedictis omnibus & eorum singulis, per citationem vel modum alium perpetuata legitime extiterit, constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obstant.

Transumptis credi jubet.

§. 9. Et quia difficile foret praesentes literas ad singula loca, in quibus expediens foret, deferre, etiam volumus, & idem auctoritate & tenore decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus notarii subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel persona in dignitate ecclesiastica constituta, aut Curiae ecclesiasticae munitis, in iudicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eidem presentibus, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli, &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Junii.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Cal. Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVI.

Contra offendentes aliquem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona ejusdem diripientes, eorumque complices & fautores.

Recordare quod contra offendentes Cardinalem habes etiam sanctionem Pii V. in ejus const. 93. ubi hanc extendit etiam ad scientes, & non revelantes, T. 2. f. 314.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

Emerariorum quorundam qui S. R. E. praecipuas Catholicae Ecclesiae columnas ea qua convenit reverentia observare contempnunt, & in eorum res & bona, manus violentas ausu sacrilego injicere non verentur, effraenata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea qua a praedecessoribus nostris in dictorum Card. dignitatis conservationem provida sunt consideratione statuta, pro illorum observantia firmiter nostrae innovationis munimine roboramus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Ecclesia Dei dignitati cospicimus in Domino salubriter expedire.

Causa constitutionis.

§. 1. Sanè ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abusus, & licentia delinquendi, quo dum Apostolica Sede vacante per Card. in Conclavi existentes de futuri Romani Pont. electione tractatur, si qua de uno ex eisdem Card. quod in Pontificem sit electus vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & super ea diripienda cum ipsius Card. conclave, nondum egressi familiaribus eam custodientibus vi contendit, & si etiam effractis foribus, aut pariete effosso aditus pateat in praedam omnium bonorum qua ibi extant, hostiliter corrui, nisi armatorum praesidio defendatur; nonnullique quandoque reperuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus praetextu rixarum domos Cardinalium hostiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eaque morantes, offende-

re, vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus sacrosancta militans Ecclesia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum scandalorum occasio exhibetur.

Innovatio constit. Hon. III. & Bonif. VIII. in cap. felicitis de pen. in 6. supra.

§. 2. Nos igitur hujusmodi temerarios conatus debita volentes animadversione reprimere, sacro approbante Concilio felic. record. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum contra aliquem dictae Ecclesiae Cardin. hostiliter insequentes, & illis praesentia, consilio, aut favore assistentes, eosve scienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & aedes, ut supra, invadentes, & eorum posteros, & bona, editas Constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, innovamus. Decernentes eas ubique debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

Extensio ad invadentes domos Card.

§. 3. Et nihilominus constitutiones easdem cum omnibus, & singulis in eis contentis censuris, & poenis, ad omnes, & singulas personas cujuscumque status, conditionis, & excellentiae existentes, qui alicujus dictorum Card. domum, tam tempore dicti conclavis, etiam si in Roman. tunc Pontificem sit electus, quam alias quandocumque, & ex quacumque causa armata manu invadentes, & in ea violenter, hostiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi existentibus vulnerantes, & eorum socios, & qui id fieri mandaverint, vel factum ejus nomine ratum habuerint, ac ipsis in favoribus consilium in praemissis, vel favorem praestiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae innovationis, decreti, extensionis, & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. A. 4. die 16. Mart.

Dat. Romae in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae 1516. 17. Calen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVII.

Confirmatio sacri, & Oecumenici Concilii Lateran. Quinti, & indictio expeditionis contra infideles.

Concilium istud ex urgentissimis causis indixit Jul. II. ut sup. in ejus const. 27. Sacrosancta. fol. 510.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Vigilantia hujus Pont. ad multa egregia, & salubria.

Constituti juxta verbum Prophetae meritis licet imparibus, super gentes, & regna, officii nostri debitum decenter exequimur, cum universi status ecclesiastici, ac universalis Ecclesiae, eorumque negotiorum reformationem per nos utiliter facta innovamus, & pro illius inviolabili observatione opportuna remedia adhibere, & Ecclesiis Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutius suis pastoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis assiduis vigilamus, & operibus intendimus indefessis, per quae Dominicum gregem curae nostrae commissum in conspectu Divinae Majestatis acceptum, & obsequentem reddere valeamus: Turcas vero, & infideles alios, tam in Orientalibus, quam in Meridionalibus partibus consisten. qui veri luminis, veraeque salutis inter pertinacissima mentium caligine contemnentis, vivificae Cruci in qua Salvator noster mortem ultrò suscipere voluit, ut mortem nostram moriendo destrueret, ac vitam sacratissimae vitae suae ineffabili mysterio repararet, insidiantes, & hostes Deo odibiles, ac Christianae religionis persecutores acerrimos sese reddunt reprimere, ac infestissimis, crebrisque eorum insultibus, quibus in Christianum sanguinem crudeliter debacchantur, non solum spiritualibus, verum etiam temporalibus muniti praesidiis possumus, auctore, & fautore Domino contraire.

Julius II. convocavit Conc. Lateran. & durante Concilio decessit.

Pont. iste tunc creatus fuit & Concilium profequi mandavit.

Et venientibus ad Concilium saluum conductum concessit.

Conc. fuit principaliter congregatum ex tribus causis videlicet. Pro concordia Principum Christianorum, de qua hic infra habes. Pro reformatione Curie, de qua habes supra. Pro abrogatione pragmatice de qua habes etiam supra.

§. 1. Sanè cum fel. record. Julius Papa II. prædecessor noster Sacrum generale Lateran. Concilium de Venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu, laudabiliter, legitime, & ex rationabilibus causis Spiritu sancto cooperante convocasset, & in eo quinque Sessiones tenuisset, ac sextam Sessionem indixisset.

§. 2. Nos quibus etiam in minoribus constitutis institutum cordi desiderium semper fuerat generale Concilium, utpotè agri Domini culturam præcipuè celebrari videndi dicto Julio prædecessore humanis rebus exempto, divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, honesto, utiliq; desiderio nostro debitum ex injuncto nobis curæ Pastoralis officio accessisse conspicientes, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate suscepimus, ac in dicta Sessione illius prorogationem ex tunc expressis, & aliis causis nostrum, & dictorum fratrum animum moventibus, de eorundem fratrum consilio & assensu ad certum tunc expressum tempus per nos facta, approbante eodem sacro Lateranen. Concilio approbavimus, & Concilium ipsum usque ad perfectionem causarum propter quas indictum extiterat, & præsertim inter Principes, & Potentatus Christianos bellis atrocibus pacatis, hostilibusque armis depositis, universalis, & firma pax contra nulla profus de novo à quoquam ad eos prolata fuisse, Episcoposque in partem sollicitudinis ad curam gregis Domini nobiscum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter sacrorum Conciliorum consuetudinem, cum eorum, & Ecclesiarum suorum incommodo, ac damno diutius permanisse.

§. 3. Et ut ad tam perutile Concilium accedere debentes ab accessu hujusmodi nullatenus retraherentur, nullamque omninò causam prætere posse, omnibus, & singulis ad celebrationem Concilii per Julium prædecessorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipsorumque venientium servitoribus ad Concilium Lateran. ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea libere commorandi saluum conductum dicto sacro Lateran. approbante Concilio, dedimus, & concessimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, ut pro Sedis Apostolicæ reverentia venientes hujusmodi non molestant, sed eos liberè venire permitterent.

§. 4. Ac septimam Sessionem indiximus, in qua cum nihil magis affectarem, quàm ut causæ utiles, & necessariæ propter quas dictum Concilium Lateranen. indictum fuerat, ut desiderii nostri erat, ad finem debitum perducerentur, tres Card. aliorumq; Prælatorum, qui causas hujusmodi, & alias Conciliares materias audirent, & discuterent, auditaque & discussa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis universalis componendæ inter Reges ac Principes Christianos, quæ una ex principalioribus congreg. Concilii præfati causa fuerat, & schismatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curie, reliqua vero discussionis, & abrogationis pragmatice sanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cum unaquæque deputatio, quamplura utilia, & necessaria diligenter examinaverint, & accuratè nobis retulerint, ac per eos discussa, & examinata in aliis quinque Sessionibus successivè per nos tentis sacro approbante Concilio per nos favente Domino, absoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoscimus Deum ipsum bonorum datorum, piis nostris, & non nisi ad commune bonum tendentibus desideriis pro sua immensa pietate, & misericordia plurimum fuisse, ac nobis, ut quæ mente nostra gessimus, & circa quæ plurimum laboravimus, videlicet ut Concilium ipsum causis propter quas indictum fuerat juxta votum terminatis feliciter claudi, & absolvi posset, concessisse.

§. 5. Carissimus namque in Christo filius noster

Maximilianus in Imperatorè electus Julii prædecessoris præfati, nostro verò tempore cla. mem. Ludovicus Francorum, & cæteri Reges, & principes Christiani summo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in spiritu sancto legitime congregato adhæserunt.

§. 6. Ac Pisanum Conciliabulum per quosdam nullam potestatem habentes indictum, & per eundem Julium prædecessorem damnatum, juxta ipsius Julii prædecessoris sententiam pro damnato habuerunt, & schisma ex eis pullulare cæptum (quod semper dum vixit quamplurimas calamitates, Prælati & alii Christi fidelibus ex diversis schismatum temporibus, & aliis generalibus Conciliis hætenus celebratis attulisse constat) extinctum, ac universalis Ecclesiæ pax, & unio secuta exitit.

§. 7. Necnon tam ecclesiasticarum quàm sæcularium, & aliarum personarum mores quantum expedire visum fuit, reformati, & nonnullæ causæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & discussæ, in dicto Concilio solerti cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobisque per Cardinales & Prælatos deputationum hujusmodi plures relatum fuit, nulla negotia eis discutienda, examinandaq; remansisse, & à pluribus mensibus citra nulla profus de novo à quoquam ad eos prolata fuisse, Episcoposque in partem sollicitudinis ad curam gregis Domini nobiscum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter sacrorum Conciliorum consuetudinem, cum eorum, & Ecclesiarum suorum incommodo, ac damno diutius permanisse.

§. 8. Itaque ex præmissis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipso Concilio expediti desiderabantur, sola Regum, & Principum pax & animorum concordia restare videbatur, pro qua qualis mens nostra semper fuerit, quantumvè omni studio nostro circa illam componendâ laboraverimus, cunctis literas à nobis emanatas legentibus apertissime constare potest, novitque Deus ipse, qui summa est omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamvè assiduis orationibus ab eo petere, & implorare numquàm desituerimus, ut Christianum gregem, cujus custodiam nobis, licet immeritis, commisit, mutuo charitatis fervore accensum, ad firmam ac perpetuam pacem ineundam, pro sua clementia inducere dignaretur, & nihilominus tam Nuncios nostros quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eosdem Reges, & Principes habemus, quàm literis eos multis, & efficacissimis rationibus, præsertim si religioni Christianæ, & catholicæ fidei, in grave periculum ac discrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilatata, & auctam deductæ, ut par est, consulere, & providere vellent, in Domino cuius causa præcipue agitur, hortati fuimus, ac eorundem Nunciorum, Regumque & Principum ipsorum literis perecepimus, exhortationes nostras tantæ apud eosdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficacitæ fuisse, illorumque corda, & animos adeò flexisse, & commovisse, ut ferè inter omnes pax tamdiu à nobis pro Reipublicæ Christianæ universalis bono desiderata, omnino conclusa fuerit, & si quid superest propediem componendum) ipso Deo favente) speretur: quod mente, animoque nostro subinde nobis revolventibus exultat cor nostrum in Domino nostro JESU CHRISTO, ipsique super hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipsos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Christi fideles ea signa lætitiæ, quæ in similibus fieri consueverunt, & gratias Deo agendas, ipsumque Deum, ut pax conclusa perduret, rogandum esse censuimus.

§. 9. Solum itaque superest, ut sancta ac necessaria cõtra infidelium rabiem christianum sanguinem sitientium, expeditio capiatur, necnon omnia, & singula quæ in XI. Sessionibus, partim per nos, partim per Julium prædecessorem hujusmodi hætenus tentis, gesta & facta potiori pro cautela approbentur, & innoventur, ac inviolabiliter observari man-

Imperator & Reges Concilio consenserunt.

Conciliabulum Pisanum damnatum fuit ut supra.

Concilium Lateranense absolutum fuit.

Pax & concordia inter principes Christianos conclusa fuit.

Hic. Pont. modo d. Concil. Lateran. confirmat.

Executores
illius depu-
tat.

Expeditionem
contra
Turcas indi-
cat.

Hortatur
Principes ad
observantiam
pacis & de-
fensionem fi-
dei.

Prelatos qui
Conc. inter-
fuerunt, di-
mittit.

dentur. Habita igitur super his cum fratribus no-
stris, & aliis praelatis matura deliberatione, sacro
approbante Concilio, omnia, & singula in dictis XI.
Sessionibus gesta, & facta, ac literas desuper editas,
cum omnibus in eis contentis clausulis (exceptis
quibusdam quæ certis personis pro universalis Ec-
clesiæ pace, & unione duximus concedenda, nec-
non executorum in illis deputatione) Apostolica
auctoritate approbamus & innovamus, illaque per-
petuis futuris temporibus inviolabiliter observari
debere, decernimus atque mandamus.

§. 10. Et illorum executores ad illa, & in eis con-
tenta observari faciendum, in Romana Curia Gu-
bernatores Almae Urbis nostræ, & Vicarium no-
strum pro tempore existentes, ac Camera Apostoli-
cæ Generalem Auditorem, qui personas sibi respec-
tivè subjectas, ad id cogere, & compellere valeant,
extra verò eam, omnes & singulos locorum Ordina-
rios deputamus. Inhibemus sub excommunicationis
læte sententiæ pœna, omnibus, & singulis
Christi fidelibus, ne in præfenti Concilio gesta, &
facta sine nostra, & dictæ Sedis licentia speciali,
glossare, aut interpretari præsumant.

§. 11. Ac fidei urgente nos zelo dictam contra in-
fideles expeditionem, per nos, & dictum Julium
prædecessorem dictis causis Conciliaribus expeditis,
toties in dictis Sessionibus, propositam, & promif-
sam, & cum Oratoribus Regum, & Principum apud
nos existen. pluries communicatam, & discussam,
piæ mem. Nicolaum Papam V. etiâ prædecessorem
nostrum, qui post Constantinopolitan. Urbis cala-
mitosum excidium ad vindicandas CHRISTI inju-
rias, & infidelium furorem reprimendum generalem
contra eos expeditionem indixit, & quem solerti
studio rec. me. Callistus III. ac Pius II. Rom. Pont.
etiam prædecessores nostri imitati fuerunt, imitantes
ad triennium proximè futurum; cum facultate per
nos, una cum eisdem fratribus nostris decimas fru-
ctuum ex Ecclesiis, & Monasteriis, ac aliis beneficiis
in universo Orbe consistentibus imponen. & exigen.
ac omnia, & singula alia, quæ ad hujusmodi expedi-
tionem necessaria sunt, & quæ in similibus expedi-
tionibus fieri consueverunt faciendi, sacro appro-
bante Concilio, fumentâ, faciendam, & prosequen-
dâ decernimus, & ut felicem sortiatur effectû, piâs,
humiles ac devotas ad Omnipotentem Deum preces
jugiter fundimus, idemque omnibus utriusque se-
xus Christi fidelibus faciendum mandamus.

§. 12. Eisdem Maximilianum in Imperatorem
electum, ac Reges, Principes, & Potentatus christia-
nos, quorum virtutem Deus excitare nos jubet, hor-
tantes, ac per viscera misericordiæ Dei nostri JESU
CHRISTI obsecrantes, perque tremédum ejus judi-
cium obrestantes, ut ipsi memores se de ipsa Ecclesia
CHRISTI sanguine redempta, & per eos etiam pro-
pria vitæ non parcendo, tuenda, & conservanda ra-
tionem reddituros esse, omnibus invicem posthabi-
tis odiis, mutuisque dissensionibus ac simultatibus
oblivioni perpetuæ demandatis, ad defensionem
Christianæ fidei sicut proprio, & necessario eorum
incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: &
in tantæ necessitatis articulo, prout eorum fuerint
facultates, prompta auxilia præbere studeant: eos-
dem nihilominus paterno effectû monentes, ac ré-
quirentes, ut pro Summi Dei, & Apostolicæ Sedis re-
verentia, pacem per eos initam, saltem dicta expedi-
tione durante, inviolabiliter observare procurent,
ne tantum bonum, quod dextera Domini assistente
securum speramus, & optamus, aliqua interven-
niente discordia, & dissensione, valeat impediri.

§. 13. Et ne Prælati ac alii ad præfens Concilium,
quod ferè quinquennium duravit, laboribus, & expen-
sis ulterius fatigentur, & ut eorum Ecclesias visi-
tare, & consolari possint, ac aliis certis rationabili-
bus, & justis causis præfens Concilium absolvimus,
& cum benedictione Domini dimittimus, omnibus-
que & singulis in eo existen. ad propria remeandi,
sacro eodem approbante Concilio licentiam conce-
dimus, & ut ad propria aliquibus spiritualibus mu-

neribus refecti cumulatori gaudio remeare possint,
illis, eorumque familiaribus, plenariâ omnium pec-
catorum suorum remissionem, & indulgentiam fem-
mel in vita, & in mortis articulo elargimur.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostræ approbationis, innovationis, con-
stitutionis, mandati, deputationis, inhibitionis, de-
creti, monitionis, requisitionis, absolutionis, dimif-
sionis, concessionis, & elargitionis infringere, vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
tare præsumperit, indignationem Omnipotentis
Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum
ejus, se noverit incursum.

Dat. Rom. in publica sessione, in Lateran. sacro-
sancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarn.
Dominicæ 1516. 17. Kal. April. Pontificatus nostri
Anno quarto.

Facultas Visitatorum Congregationis Monachorum
Beatæ Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedi-
cti circa locationes, & alienationes bonorum im-
mobiliu d. Congregationis, in evidentem ejus
utilitatem.

Hæc facultas hætenus erat duorum Prælatorum Con-
gregationis, ut sup. in Jul. II. const. 11. Ex injuncto f.
484. Institutionem verò, & statum ipsius Congrega-
tionis indicavi sup. in const. 11. Clem. VI. Sollicitudinis.

L E O E P I S C O P U S , & c .

Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Con-
gregationis Monachorum Beate Mariæ de Monte
Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem & Apost.
benedictionem.

EX debito Pastoralis Officii ad ea providere nos
convenit, ut Monasteriorum, & aliorum Regu-
larium locorum utilitati, & commoditati valeat
provideri.

§. 1. Dudum siquidem fœlicis recordationis Ju-
lio Papæ II. prædecessori nostro & c .

Omittitur inferio hujus Bullæ, quæ est supra fol. 484.

§. 2. Cum autem sicut exhibitâ nobis nuper pro
parte vestra petitio continebat, dictæ Congregatio-
nis Visitatores, à multo tempore citra esse consueve-
rint sex Prælati, quorum consilio, & cõsensu Genera-
lis ejusdem dictæ Cõgregationis Abbas pro tempore
existens, Congregationem ipsâ gubernat, & qui bi-
ni, saltem bis in anno ad visitandum omnia, & sin-
gula Monasteria dictæ Cõgregationis mitti solent, &
sæpè contingat, sive propter multitudinem Mona-
steriorum visitandorum, sive propter aliquorum ex
eisdem Visitatoribus adversâ valetudinem, aut alios
sinistros eventus, quod duo simul dictorû Visitato-
rum omnia Monasteria hujusmodi incedendo visita-
re non possunt, sed multoties singuli ad visitandum
mittantur, ordinaverintque præterea, quod quando
unus solus Visitator mittitur, ipse sic pro tempore
missus, unum sacerdotem de gremio vestro, sibi in
socium assumere possit, qui dictâ visitatione durate,
omni Visitatoris auctoritate fungatur, & cum grave
admodum, & dispendiosum Monasteris, Prioratibus,
& locis visitandis foret, si ob unius Visitatoris de-
fectum, Abbates, seu Priores, aut alii, obtinendi li-
centiam vendendi, seu alias alienandi juxta formam
singularum literarum prædictarum comoditate ca-
rerent, pro parte vestra nobis fuit humiliter suppli-
catum, ut Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum
Congregationis hujusmodi locorum utilitati consu-
lere, aliasque in præmissis opportunè providere, de
benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur vos, & singulares personas ex vo-
bis à quibusvis excommunicationis, suspensionis, &
interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris,
& pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione,
vel causa latis, si quibus quomodolibet inodati exi-
stitis, ad effectû præsentium dumtaxat consequen-
dum, harum serie absolventes & absolutos fore cen-
sentes, hujusmodi supplicationibus inclinati vobis,
ut etiâ unus ex dictis Visitatoribus, qui solus fuerit
ad visitandum pro tẽpore missus, una cum socio sa-
cerdote, qui tamè Præfatus ex dictâ Congregatione
existat, per eum in Convitratorem pro tempore

Sanctio pe-
nalis.

D. P. An. 4.
die 16. Mart.

XVIII.

Edita An. D.
1516.

Exordium.

Jul. II. Bulla
fol. 484.

Petitio Con-
gregat.

Concessio
Pontificis,
de facultate
unius Visita-
toris circa
alienationem
bonorum
Cong.

Validatio alienationum ab eo fieri.

Derogatio contrariis.

Dat. P. A. 4. die 29. Aug.

XIX.

Edita A. D. 1516. & 1519.

Exordium.

Six. iv. editit const. hic indicatam.

Jul. II. d. const. approbavit.

Hic modò Pontif. innovat & con-

electo, in omnibus, & singulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus hujusmodi, juxta dictarum literarum continentiam faciendis, consensum præstare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ut præfertur, dictis Abbatibus, Prælatibus, Prioribus, & Conventibus respectivè servata alias singularum literarum earundem forma, concedere, liberè, & licitè valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus.

§. 4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Visitatorem cum socio, sic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes hujusmodi actum, & gestum fuerit, valere, plenamque roboris firmitatem obrinere, ac Abbatibus, Prælatibus, Prioribus, & Conventibus præfatis, & cum eis contrahentibus suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perindè ac si electus per Nos, & Generale Capitulum ipsius Congregationis deputatus, & missus Visitator foret.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, & omnibus illis, quæ dictus Julius prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo sexto, IV. Cal. Septemb. Pontificatus nostri Anno quarto.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis S. R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum Almæ Urbis, & declaratio circa appellationes ab eorum sententiis interponendas.

Amplioem habet hic Magistratus auctoritatem ex Pont. successorum concessione, ut videre est inf. in Greg. XIII. const. 22. Quæ publica ubi plene notabo, & exinde hac abregatur, in his quæ ibidem contenta respiciunt. Vide in Tomo 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inter curas multiplices, quæ pro pastoralis officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apostolorum princeps, sibi & suis in CHRISTI Vicariatu successoribus Sedem statuit, & ad quam de universis Orbis provinciis, frequens assiduusque hominum est accessus, conditio, non minus in urbanorum rusticorumque prædiorum amplitudine, & excellentia, quam virorum insignium numero, & ornatu, nostræ provisionis opere præclarior in dies, atque illustrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis Curia sequentur, certiore in suorum dispositione bonorum libertate fruantur, & quæ propterea à nonnullis ex prædecessoribus nostris provida consideratione emanarunt, ut eo firmiter illibata permanent, quo fuerint crebrius Apostolico circumfusa præsidio, nostræ approbationis munimine roboramus, extendimusque & ampliamus, prout temporum, ratione habita, nostro & ejusdem Urbis, ac Curia decori cognoscimus expedire.

§. 1. Dudum liquidem scilicet rec. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster cupiens dictæ Urbis decori, & venustati, in structuris, & ædificiis &c.

Omittitur insertio hujus Bullæ. quia totam habes supra.
§. 2. Et successivè præ mem. Julius Papa II. etiam prædecessor noster, motu, & scientia similibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac singulis aliis in eis contentis clausulis approbavit, & confirmavit, ac perpetuo firmitatis robur obtinere, & observari debere decrevit, voluit, & mandavit.

§. 3. Nos igitur considerantes, quantum decoris, & dignitatis Urbis, & Curia supradictis, & in ædifi-

corum, & prædiorum ampliatione, & salubrioris aeris amoenitate, & hominum, in omni virtutum & dignitatum genere illustrium, copia, & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, accessit, & quod pro conservatione, & in melius progressu Curia, & Urbis prædictarum status, necessaria est perpetua & inviolabilis dictarum usus & observantia literarum, earumque in aliquibus, quæ ipsarum, etiam in suburbis, & aliis locis dictæ Urbis ut præmittitur circumvicinis effectum passim impedire noscuntur, extenso & ampliato, cupientesque in præmissis pro virili nostra opportunum adhibere remedium, motu simili, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac certa scientia auctoritatis Apostolica, tenore præsentium, omnes, & singulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clausulis, approbamus, & innovamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Decernentes eas in singulis ipsarum partibus, etiam in quibus forte hæcenus in usum receptæ non sunt, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

§. 4. Et nihilominus dictorum prædecessorum inhærendo vestigiis, cupientes ipsorum civium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus providere, ut quanto citius Urbs ipsa, ac prædia, nostris præsertim temporibus, ædificiis, & prædiis instauraretur: considerantes, quod in eadem Urbe & ejus districtu, sunt multæ domus, & loca sub proprietate, tam diversarum Basilicarum, & Ecclesiarum, quæ Hospitalium, & aliorum quorumcumque; piorum locorum, in casum in quem domini, quibus in censum aut emphyteusim, seu alias quomodolibet locata, aut domus concessæ sunt, in illis ædificare vellent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout melius potuerint, concordare, juxta seriem & tenorem literarum scilicet, record. Alexandri Papæ Sexti etiam prædecessoris nostri, super via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus, illarum inhibitionibus, decretis, clausulis, & mandatis, approbamus, & innovamus, ac ad quæcumque Urbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus. Earumdem tamen Basilicarum Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque etiam piorum locorum, non solum indemnitate, sed utilitati providere volentes, prout per præsentis providemus: & ut dicti domini, vel alii ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod si census, vel responsio, & pensio annua erit in emphyteusim perpetuam alicujus familia, quod tali casu liceat illis de familia tantumdem censum, sive similem responsionem in aliam domum, sive domos, vel possessionem, aut quæcumque; alia bona stabilia ad dictum censum, vel responsionem convenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte. Quod etiam volumus & decernimus de domibus, & locis, tam intra quam extra ipsam Urbem infra miliaria prædicta hujusmodi consistentibus, & cæteris bonis dictarum Basilicarum, Ecclesiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diversis inquilinis pro annua responsione, vel aliter, etiam ad plures annos quibusvis locatariis locari, seu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures personas, concedere solitis, seu concessis, aut in futurum concedendis, quo possint in illis ædificare, seu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & consignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, seu possessiones, vel quæcumque; alia bona stabilia tantumdem, diversis inquilinis pro annua pensione, cum augmento tamen decimæ, seu majoris partis, arbitrio Camerarii, & Magistrorum stratarum hujusmodi, quod honestum visum fuerit, ac alias, seu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, juxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde provenientes in alias possessiones & bona, vel necessitates ipsarum Ecclesiarum, prout in dictis literis latius continetur, convertere. Quod si quis id efficere recusabit, possint Camerarius & Magistri præfati juxta facultates in dictis literis Sixti & Alex. concessas

Confirmat const. Alex. vi. quam uti non necessarium omitt.

Necnon jurisdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

Præventio-
nem permit-
tit inter ædi-
ficare volen-
tes.
An hoc vide
Gregor. XIII.
const. cita-
tam in rubr.

Habitare
non relevat,
post requisi-
tionem vo-
lentium ædi-
ficare

Extendit
Bullam Six-
ti. etiam ex-
tra Urbem.
Ad hoc vide
d. Const.
Greg. XIII.
in Tom. 2.

Clausula de-
rogatoriz.

cohere quæcumque capitula, conventus, hospitalia,
& alia quævis etiam pia loca ad faciendum dictam
permutationem cum augmento dictæ decimæ partis.

§. 5. Etsi inter duos, aut plures ædificare volen-
tes, lis, aut controversia oriri contingat, volumus,
& decernimus, quod præventio habeat locum, quod
qui primus negotium incepserit, & dictos dominos
propriarios primus interpellaverit, ille sit potior,
nec ab aliquo postea molestari, vel quoquo modo im-
pediri possit, & valeat, quinimò ex tunc sit illi jus
quæsitum. Et tamen ad tollendum scandala seu con-
troverfias, quæ exinde oriri contingeret, ne quis pos-
tea dolose & fraudulenter ob proterviam aliquo-
rum, & invidiam; seu ipsorum commodum plerum-
que fieri posset, etiam si plus offerret, & aliis, ut
præmittitur, esset impedimentum; volumus & de-
cernimus, quod permutatio hujusmodi cū augmen-
to decimæ partis, & ultra, prout arbitratum fuerit
ut præfertur, censeatur, & sit in evidentem utilita-
tem. Et ne ob hujusmodi interpellationem domini
& proprietarii prædicti, aliqua damna, seu incôm-
moda patiantur, quod liceat ipsis easdem suas domos,
loca & bona retinere, donec sit illis cum effectu af-
signata dicta recompensa cum augmento hujusmodi.

§. 6. Et quoniam, sicut accepimus, nonnulli ad
habitandum domos, quibus illarum vicinos, pro
ornatu, & ampliacione prædictis indigere conspi-
ciunt, de novo se conferunt, vel illas instaurari, aut
refici faciunt, ut quod eis directo non licet, hac fal-
tem via obliqua dictæ Urbis decori & utilitati ob-
vient, illa augere desiderantes ad domos ipsas longè
plus justo precio emendum necessitate compellant,
auctoritate & tenore præmissis declaramus, omnes,
& singulos, qui postquam pro parte dictorum Ma-
gistrorum super domibus eorum per eos tunc non
habitatis pro commoditate in illis, & apud illas
ædificare volentium, ut præfertur, vendendis re-
quisiti fuerint, domos vendendas hujusmodi de no-
vo habitare, aut instaurari, vel refici, non tamen à
fundamentis facere incepserint, ad illas vendendum
juxta dictarum Sixti prædecessoris posteriorum lite-
rarum tenorem, perinde ac si ad eas de novo habi-
tandum se non contulissent, illasve instaurari, aut
refici facere non incepissent, per Camerarium &
Magistros præfatos cogi, & compelli posse atque
debere, tam in præteritis quam in futuris.

§. 7. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum præ-
decessorem præfatum super venditionibus & divi-
sionibus domorum, arearum, sive platearum intrâ Ur-
bem consistentium in favorem personarum de novo
ædificare, aut constructa ædificia & prædia ampli-
are volentium ab invitis dominis, seu etiam eorum no-
mine faciendis, providè sunt disposita, etiam extra
Urbem in locis ultra prædicta milliaria non distan-
tibus, in quibus ab aliquot citra annis multa & spe-
ciosa viridaria, vineæ, & alia non minus pulchra,
quam usui humano utilia & necessaria, secessus, &
ædificia surgere incepserunt, vicem sibi vendicare,
& effectum sortiri debere, ubi & quotiens eisdem
Camerario, & Magistris videbitur utilitati vel or-
nati publico expedire.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordi-
nationibus Apostolicis, ac quibusvis facultatum, &
licentiarum testandi, & alias disponendi inter vivos,
vel in ultima voluntate, de bonis & rebus, per Ec-
clesias, & alia ecclesiastica, & pia loca, illorumve
fructus, redditus, & proventus, pro tempore ac-
quisitos, personis ecclesiasticis, secularibus & regu-
laribus, per Sedem Apostolicam quomodolibet
concessarum, revocationibus, reductionibus, modifi-
cationibus, suspensionibus, & aliis contrariis con-
stitutionibus, etiam per viam perpetuæ constitu-
tionis, ex quibusvis etiam in fidei, ac Terræ sanctæ
contra infideles; & fabricæ dictæ Basilicæ subfi-
dium, aut aliis quantumlibet, maximis & urgen-
tissimis, ac necessariis causis, etiam motu & scien-
tia, ac potestatis plenitudine similibus, & de dicto-
rum Cardinalium concilio, etiam consistorialiter
habito, & cum aliis &c. Nulli ergo &c.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodeci-
mo, IV. Nonas Nôvemb. Pontificatus nostri Año 4.

Sequitur extensio dictæ Bullæ.

LEO EPISCOPUS &c.

Mona proprio, &c.

§. 1. CUM sicut accepimus non obstan. quod juxta
formam literarum super liberatione domo-
rum & aliorum quorumcumque locorum, rerum,
bonorum, etiam sub proprietate alicujus Ecclesiæ,
aut piorum locorum existentium, soluta seu aucta
decima parte à nobis emanatarum; tam per Came-
rarium nostrum & Magistros stratarum, quam etiam
alios per nos deputatos, super liberatione censuum,
canonum, sive responsionum super eisdem domi-
bus, locis & bonis consentientium pronunciari seu de-
clarari contingat, tamen patroni domorum, aut
propriarii dictarum Ecclesiarum & piorum loco-
rum, à dictis pronunciis, & sententiis appellare;
& appellationes hujusmodi causas in infinitum pro-
trahere non verentur, contra mentem nostram;

§. 2. Nos igitur attendentes, quod propter præ-
missa cives & curiales, & alii, constructionibus, &
ampliacionibus ædificiorum, quæ non solum ad
commodum privatum sed etiam publicum & maxi-
mum ornamentum Almæ Urbis nostræ cedunt, pe-
nitens retrahuntur, ac super his opportunè provi-
dere volentes, motu simili, & ex certa nostra scien-
tia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per-
petuè statuimus, & ordinamus, quod prætenden-
tes se ex hujusmodi sententiis indebitè gravari, non
debeant sub pœna mille ducatorum auri Cameræ
nostræ Apostolicæ, ipso facto sine aliqua declaratio-
ne applicandorum; & damnorum ac interesse pes-
partem ob inobservantiam literarum prædictarum
quovis modo supportandorum, ab ipsis sententiis,
& ordinationibus appellare, querelare, seu aliquo
modo conqueri: Sed possint ad Cam. Apost. habere
recursum, & querelam super præmisso augmento
& Præsid. dictæ Cameræ de eo cognoscere: Et par-
tes fecisse debeant, quod cognoscatur & terminetur
infra quindecim dies à die latæ sententiæ hujusmo-
di, quæ in ipsa Camera infra tres dies porrigi de-
beat, quibus elapsis, si non fuerit aliquid determi-
natum, sententiam, de qua porrecta fuerat quere-
la, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout
declaratum fuerit, executioni debitæ, omni excep-
tione remota, demandent. Si verò fuerit in aliquo
reformata, reformationi hujusmodi, omni appella-
tione remota, stari, & exequi debeat, omni sub-
lata appellatione vel exceptione;

§. 3. Et quia etiam intelleximus in dubium revo-
cari; an literæ nostræ prædictæ ad vineas & virida-
ria se extendant; ea propter ad omne dubium tol-
lendum literas prædictas, etiam ad vineas, virida-
ria, & alia prædicta, tam in Urbe, quam extra, &
in locis in dictis literis comprehensis existentia ex-
tendi debere decernimus & declaramus; Decernen-
tes irritum & inane, quicquid contra præmissa,
scienter vel ignoranter attentatum fuerit, aut in
futurum attentari contigerit.

§. 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ
Apost. ac Legatis, respectivè, ut omnia in dictis li-
teris, ac præsentibus contenta, omninò & affectua-
liter observari faciant;

§. 5. Constitutionibus & ordinationibus Apo-
stolicis; stylo Palatii, ceterisque in contrarium fa-
cientibus non obstantibus quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, quod literarum Apostoli-
carum prædictarum, ac præsentium transumptis
manu unius Clerici & notarii Cameræ subscriptis,
quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

Dat. Romæ apud S. Petrum die decima Januarii,
millesimo quingentesimo decimo nono, Pont. no-
stri Anno sexto.

Dat. P. A. 4.
die 27. No-
vemb.

Edita An. D.
1519.

Hæc literæ
sunt quæ hic
supra habentur.

Appellatio
non datur, à
sententiis
Magist. Via-
rum.
Imò servatur
dari appella-
tione ad
Clericum
Præsentem
Viarum.

Extendit d.
Bullæ ad vi-
neas & viri-
daria;

Executio-
rum deputa-
tio.

Clausula de-
rogatoriz.

Fides trans-
umptarum.

Dat. P. A. 6.
die 20. Jan.

Damnatio pragmaticæ sanctionis in Regno Francia editæ, in detrimentum Sedis Apostolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa provisiones beneficiorum ecclesiasticorum.

Hujus pragmaticæ abrogationem, in isto Lateran. Concilio discussi jussit Jul. II. die 10. Decembris 1512. quam veluti hic plenè relatam, missam facere duxi.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita A. D. 1516.

Proœcium.

Pastor æternus gregem suum, usque ad consummationem sæculi numquam deserturus, ita Apostolo teste, obedientiã dilexit, ut pro expiando primi parentis inobedientiæ peccato se ipsum humiliaverit, factus obediens usque ad mortem, migraturus verò ex mundo ad Patrem in soliditate petreæ, Petrum ejusque successores Vicarios suos instituit, quibus ex libri Regum testimonio ita obedire necesse est, ut qui non obediit morte moriatur, & ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest qui Romani Pontificis Cathedram deserit, quoniam Augustino, Gregorioque auctoribus, sola obedientia est mater, custodisque omnium virtutum, sola fidei meritum possidens, sine qua quisque infidelis convincitur, etiam si fidelis esse videatur. Itaque nos eodem Petro docente solliciti esse debemus, ut quæ à Rom. Pont. prædecessoribus nostris, præsertim in sacris Conciliis pro obedientiæ hujusmodi auctoritatis, libertatisque Ecclesiasticæ, & Sedis Apostolicæ defensione maturè, & ex legitimis causis inchoata sunt, nostris studio, cura, & diligentia debite absolvantur, & ad optatum finem perducantur, simplicium quoque animarum quarum etiam rationem Deo redduri sumus, à dolis, & laqueis tenebrarum principis liberentur.

Julius II. indicit Concilium Lateranense ut sup.

§. 1. Sanè fel. record. Julius Papa Secundus prædecessor noster post indicitum ex legitimis tunc expressis causis de venerabilium fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quorum numero tunc eramus consilio & assensu sacrum Lateranense Concilium providè considerans cum eodem sacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quam illi pragmaticam sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & scandalo, ac dignitatis Sedis Apostolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguisse, & adhuc vigere, ejusdem pragmaticæ sanctionis negotium, eodem approbante Concilio discussendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælati certæ congregationis commisit.

Monuitque & citavit Gallos, super revocatione pragmaticæ, ut hic in rub.

§. 2. Et quamquam sanctio præfata ex multis nullitati notoriæ subiaceret, schismatique manifestum foret, & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset, ex abundantia tamen cautela idem Julius prædecessor Gallicos Prælatos, Capitula Ecclesiarum, & Monasteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta sanctione utentes, omnesque & singulos alios in præmissis sua communiter vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Papien. Ecclesiarum valvis affigendum monuit, & citavit, infra tunc expressum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, causasque dicerent, quare sanctio præfata, illiusque corruptela, & abusus in concernentibus auctoritatem Romanæ Ecclesiæ, & sacrorum canonum, ac Ecclesiasticæ libertatis violationem nulla & invalida declarari non deberet.

Hic Pontifex (Julio interim defuncto) monitionis terminum prorogavit.

§. 3. Cum dicto Julio prædecessore in humanis agente diversis impedimentis causantibus citatio exequi, & reproduci, ac negotiũ abrogationis hujusmodi plenè discussi, ut intentio ipsius Julii prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio prædecessore rebus humanis exopto, citatio ipsa legitime executã, & per Procuratorem fiscalem sacri Concilii promotorem reproduci, ipsorumque citatorum nõ comparentium contumaciã accusata, & ad ulteriora procedi petitum fuisset, nos divina favente clementia

ad summi Apostolatus apicem assumpti, omnibus ritè pensatis, petitioni prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos, & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, ut præfatur, præfixo comparere non potuissent, ut omnis justæ excusationis, & querelæ occasio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis hujusmodi præfixum eodem sacro approbante Concilio ad alium tunc expressum terminum jam diù effluxum in diversis Sessionibus pluries propagavimus.

§. 4. Cum autem moniti & citati prædicti sublati jam omnibus impedimentis, effluxisque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum causã quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationi ultra locus non sit, possintque meritò contumaces reputari, prout eos exigente justitia reputamus. Nos maturè attendentes pragmaticam sanctionem, vel potiùs ut dictum est corruptelã schismatis tempore à nõ habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Republicæ Ecclesiæque sanctæ Dei, nullatenus conformem, & à cla. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Christianissimo revocatum, cassatam, atque abolitam, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuire, facultatẽque Rom. Pont. pro tempore existentis, de S. Romanæ Ecclesiæ Card. pro universali Ecclesia assidue laborantium, virorumque Doctorum, personis quibus abundat Curia, & quorum Concilii Sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universalis Ecclesiæ auctoritas, & potestas conservantur, negotiisque diriguntur, & in prospero statu confoventur, Ecclesiis & Monasteriis, eisdemque personis de reliquis beneficiis ecclesiasticis juxta eorum status exigentiam providendi penitus auferre. Prælati verò ecclesiasticis illarum parium, causam præbere, ut ipsi nervum ecclesiasticæ disciplinæ obedientiæ sanctum frangant, & violent, & contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem, cornua erigant, & eis ad præmissa audendum viam aperire, ipsamque notoriã nullitati subiacere, nullòque nisi alicujus temporis, seu potiùs tolerantie cujusdam adminiculo fulciri, est Rom. Pont. prædecessores nostri præfati, prout ipsi suo tempore summopere optare demonstrarunt, corruptelam, & abusionem hujusmodi, vel malignitate temporum, vel aliã illi providere, & in totum occurrere non valentes, suis temporibus tolerasse vis fuerunt, considerates tamen ab ipsius Bituricen. sanctionis editione, vix annos septuaginta fluxisse, nullumque infra hoc temporis spatium præter hoc Lateranen. Concilium, legitime fuisse celebratum, quo cum disponente Domino constituti simus, ab ejusdem improbæ sanctionis extirpatione, totali annullatione, sine nostra, & tantorum Patrũ in præfenti Concilio congregatorum nota, ac nostræ & dictorum illa utentium animarum periculo abstinere, seu desistere nõ posse, Augustino teste, judicamus atque censemus.

§. 5. Et sicut piæ memoriæ Leo Papa I. Prædecessor noster, cujus in hoc libenter quoad possumus vestigia imitamur, ea quæ in secunda Ephesina Synodo temerè contra justiciam & Catholicam fidem gesta fuerunt, postmodum in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate revocari, ita & nos à tam nefariæ sanctionis, & contentorum in ea revocatione, retrahi aut desistere salva conscientia, ac nostro, & ipsius Ecclesiæ honore non posse, aut debere censemus.

§. 6. Nec illud nos movere debet, quòd sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileen. Concilio edita & ipso Consilio instante à Bituricen. congregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia post translationem ejusdem Basileen. Concilii per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum factam, à Basileen. Conciliabulo, seu potiùs conventicula, quæ præsertim post hujusmodi translationem, Concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere poterint, cum etiam solum Rom. Pont. pro tempore

Quo elapso ad abrogationem d. Pragmaticæ devenire censuit.

Leo I. revocavit acta contra fidem in 2. Ephesina Synodo.

Idèd hic Pont. jure revocat d. pragmaticam quamvis confirmatam in Conciliabulo Basileen. quia Papa est supra Concilium ut hic probatur.

existen.

existent. tamquam auctoritatem super omnia concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum jus & potestatem habere, ne dum ex sacre scripturæ testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, sacrorumque canonum decretis, sed propria etiam eorumdem Conciliorum confessione manifestè constet, quorum aliqua referre placuit, reliqua verò utpotè notoria silentio præterire. In Alexandria enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici Romano Pont. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus Nicenam Synodum statuisse non debere absque Rom. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eumdem Leonem Pontif. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedonen. transtulisse. Martinum etiam Papam V. præsentibus suis in Concilio Senen. potestatem transferendi Concilium nulla consensus ipsius Concilii mentione habita dedisse. Ephesinam quoque primam Synodum Cælestino ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathon Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Constantinopolit. Synodum Hadriano Rom. Pont. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorundemque Pont. institutionibus & mandatis in sacris Conciliis per eos editis & factis reverenter & humiliter obtemperasse. Unde Damasus Papa & ceteri Episcopi Romæ congregati scribentes de Concilio Ariminen. Episcopis in illyrico constitutis præjudicium aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatorum fieri non potuisse testantur, quandoquidem constat Rom. Pont. cuius ante omnia dicebat spectari decretum, talibus non præbuisse consensum, eundemque Leonem Pontificem universis Sicilia Episcopis scribentem idem voluisse apparere, consueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum quæ in suis Conciliis gesta fuerunt corroboracione, à Rom. Pont. subscriptionem, approbationemque; humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna & Ephesina ac Chalcedonen. huiusmodi, & Sexta Constantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana sub Symmacho Synodis habitis earumque gestis, necnon in Aimari libro de Synodis manifestè colligitur, quod etiam novissimè Constantien. Patres fecisse constat. Quam laudabilem consuetudinem si Bituricen. & Basileen. secuti fuissent, huiusmodi molestia proculdubio careremus.

§. 7. Cupientes quoque huiusmodi negotium ad debitum finem perducere, ac tam vigore citationum hæcenus à nobis & præfato Julio prædecessore ex abundantia emanatarum quam aliorum præmissorum, quæ ita notoria sunt, ut nulla valeant excusacione aut tergiversacione celari, etiam ex nostro Pastoralis officio procedentes, omnisque, & singulos tam juris quam facti defectus si quis forsitan in præmissis intervenerint, suppletes, ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine (eodem sacro approbante Concilio) tenore præsentium præfaram pragmaticam sanctionem seu corruptelam, ejusque approbationem quomodolibet emanatam, omniaque & singula decreta, capitula, statuta, constitutiones sive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, seu etiam insertas, ac ab aliis prius editas, necnon consuetudines, stylum, usum sive potius abusum ex ea in hanc usque diem quomodolibet emanatos, seu observatos, nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantiore cautelam eandem Bituricen. sanctionem sive corruptelam, ejusque approbationem tacitam, vel expressam, ut præfertur, & in ea contenta omnia, & singula etiam inserta quæcumque revocamus, cassamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, cassatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus.

§. 8. Et cum de necessitate salutis existat omnes Christi fideles Romano Pontifici subesse prout divinæ Scripturæ, & Sanctorum Patrum testimonio edocemur, ac constitutione fel. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri, quæ inci-

pit, Unam sanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum salute; ac Rom. Pontif. & hujus sanctæ Sedis suprema auctoritate, & Ecclesiæ sponte suæ unitate & potestate Constitutionem ipsam sacro præfati Concilio approbante innovamus, & approbamus, sine tamen præjudicio declarationis sanctæ mem. Clementis Papæ V. quæ incipit, Meruit.

§. 9. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis, & censuris infra dicendis, omnibus, & singulis Christi fidelibus tam laicis quam clericis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & aliis quibuscumque personis, cujuscumque status, gradus, & conditionis existant, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & quibusvis aliis, ecclesiastica vel mundana, vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibusque aliis, & singulis Prælatibus, Clericis, Capitulis, & Conventibus sæcularibus, & Ordinum prædictorum Regularibus etiam Monasteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parlamentis, Officialibus etiam Regiis, Judicibus, Advocatis, Notariis, Tabellionibus ecclesiasticis, vel sæcularibus, & quibusvis aliis personis ecclesiasticis, regularibus, & sæcularibus ut præfertur, quacumque dignitate fulgentibus in præfato Regno Franciæ, Delphinatu, & ubicumque prædicta pragmatica, directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè, vigeret quomodolibet existentibus, vel pro tempore futuris, ne de cætero præfata pragmatica sanctione, seu potius corruptela, quomodolibet vel quavis causa, tacitè, vel expressè, directè vel indirectè, aut quovis alio quæsito colore vel ingenio in quibuscumque actibus judicialibus, vel extrajudicialibus uti, seu etiam eam allegare, vel secundum eam judicare, aut quovis actus judicialis, vel extrajudicialis secundum dictæ pragmaticæ tenorem, vel capitula in ea contenta per se vel alium seu alios nullatenus facere præsumant, aut per alios fieri permittant, seu mandent, nec præfaram pragmaticam sanctionem, aut in ea contenta capitula, seu decreta ulterius in domibus suis, aut aliis locis publicis, vel privatis teneant, quinimodò illam ex quibusvis Archiviis etiam Regiis, seu Capitalaribus, & locis prædictis infra sex menses à data præsentium computandos deleant, seu deleri faciant, sub majoris excommunicationis lætæ sententiæ, necnon quoad Ecclesiasticas, & Regulares personas prædictas omnium etiam patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedral. Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Prioratum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum aut beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, quo verò ad sæculares præfata excommunicationis, necnon amissionis quorumcumque feudorum tam à Romana quam alia Ecclesiæ ex quavis causa obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos quomodolibet faciendos, infamisque ac criminis læsæ Majestatis in jure expressis pœnis eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes, & singulos supradictos, si, quod absit, contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuscumque facultatis, aut clausularum etiam in confessionalibus quibusvis personis sub quibusvis verborum formis concessis contentarum, nisi à Rom. Pont. canonice intrante, vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant.

§. 10. Non obstantibus præmissis, necnon constitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac statutis Apostolica, seu quacumque alia etiam conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine editis, & emanatis, & sæpius innovatis, reperitis, confirmatis, & approbatis, quibus, illorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur ad effectum præmissorum pro sufficienter expressis, & in-

de Privileg. confirmat & innovat.

Usam d. pragmatica hic idem Pont. omnibus prohibet.

Contrariis derogat.

Eamque nullam esse decessit & damnat.

Bonif. viij. in Extravag. 1. de Major. & Obedien. ac Clem. V. in Extravag. 2.

sertis habentes, illas alias in suo robore permansuris, scientia, potestate, & tenore prænissis, specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Univerſitatibus, & personis singulis supra nominatis, etiam Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Marchionibus, & Ducibus præfatis, vel quibusvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpensi, vel excommunicari, aut propterea privari, & inhabiles reddi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectum earumdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4.
die 19. Decemb.

Dat. Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Cal. Jan. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Sequitur hic, prædicta Concordia de qua ſup. in rub.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D.
1516.

Unitas S. R.
Eccleſiæ præſervari debet.

Servus Serv. Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Primitiva illa Eccleſia in angulari petra à Salvatore noſtro JESU CHRISTO fundata, Apoſtolorum præconiis elata, Martyrumque ſanguine conſecrata, & aucta, ubi primùm juvante Domino, per Orbem terrarum lacertos movere cœpit, providè attendens quantum oneris humeris impoſitum haberet, quot oves paſcere, quot cuſtodire, ad quot etiam remotiſſima loca oculos intendere oporteret, divino quodam conſilio parochias inſtituit, diœceſes diſtinxit, Episcopos creavit, & Metropolitanos perfecit, ut tamquàm membra capiti obſequentia, cuncta ſecundùm ejus voluntatem ſalubriter in Domino gubernarent, & tamquàm rivuli à perenni Fonte, Romana videlicet Eccleſia, derivantes ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Unde ſicut alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ſuo tempore omni ſtudio curarunt, ut dicta Eccleſia uniretur, & in ſancta unione ſine ruga, & macula conſervaretur, & omnes vepres ab eadem Eccleſia abolerentur, cui proprium eſt divina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicibus extirpare, ita, & nos tempore noſtro, & præſenti durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ uniõni, & conſervationi ejusdem Eccleſiæ conducere videntur. Ea propter omnes ſpinas quæ uniõni hujusmodi obſiſtunt, & ſegetem Domini pullulare non ſiunt, tollere proſus, & extirpare, ac virtutes in ea Domini inferere ſatagimus.

Cujus gratia concordia cum Regibus Franciæ tractata fuit, pro abrogatione pragmatice ibi vigentis.

Ludovic. IX. illam abrogavit, tempore Pii II. ſed non fuit obſervata.

§. 1. Sanè inter arcana mentis noſtræ revolventes quot tractatus inter piæ memoriæ Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & claræ memoriæ Reges Franciæ Chriſtianiſſimos ſuper abrogatione certæ conſtitutionis in dicto Regno Fræciæ vigentis, quæ pragmatica vocatur, habiti fuerunt.

§. 2. Et licet Pius II. præfatus, Nunciis ad claræ memoriæ Ludovicū IX. Franciæ Regem deſtinatis, tantis eiſdem perſuaſerit rationibus, ut Rex ipſe pragmaticam ſanctionem hujusmodi, tamquàm in ſeditione, & ſchiſmatis tempore natam, ſuis patentibus literis abrogaverit. Tamen hujusmodi abrogatio, nec etiam literæ Apoſtolicæ præfati Sixti ſuper concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludovici ad præfatum Sixtum prædeceſſorem deſtinatis habita expeditæ, per Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas dicti Regni receptæ fuerunt, nec ipſi Prælati, & perſonæ Eccleſiaſt. illis parere, nec monitis Innocentii & Julii prædictorum aures præbere, ſed eidem pragmaticæ conſtitutioni inharere voluerunt.

Jul. ideò II. Conc. Lateran. indixit,

§. 3. Unde præfatus Julius prædeceſſor in præſenti Concilio Lateranenſi univerſalem Eccleſiam repræſentante per eum legitime indicto, abrogationis

pragmaticæ ſanctionis hujusmodi negotium, & illius diſcuſſionem venerabilium fratrum ſuorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregationibus, relationemque diſcuſſorum ſibi, & eidem Concilio faciendam commiſit, Gallicòſque Prælatos, Capitula Eccleſiarum, Monafteriorum Conventus, ac Parlaamenta, & laicos illis faventes, cujuſcumque dignitatis, etiam ſi Regalis exiſterent, ſanctione prædicta utentes, ſeu illam approbantes, omnèſque & ſingulos alios ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas turus non pateret acceſſus, in certis Eccleſiis tunc expreſſis affigendum moneri, & citari infra certum competentem terminum præfigendum ad comparandum coram eo in Concilio præfato, cauſasque dicendum quare ſanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Eccleſiæ Rom. & Apoſt. Sedis, ſacrorumque canonum, & Eccleſiaſt. libertatis violationem, nulla & invalida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

ibique de hujus pragmatice abrogatione agi juſſit, ut ſupra.

§. 4. Et cum ſuper iis, in forma juris in præfato Concilio Lateranenſi procederetur, dictusque Julius prædeceſſor, (ſicut Domino placuit) rebus fuiſſet humanis exemptus, nõsque divina favente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti fuiſſemus, & contra Prælatos, Capitula, Conventus, & perſonas hujusmodi ad nonnullos actus proceſſiſſemus.

Et deſuncto hic Pont. ad ulteriora proceſſit, ut in conſtit. præced.

§. 5. Tandem conſiderantes pacem eſſe vinculum caritatis, & ſpirituale virtutem qua ſalvamus, dicente Domino, Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non ſitiet in æternum: & quòd in pacè conſiſtat ſalus univerſorum, Caſſiodoro teſtante, omni quippe Regno deſiderabilis debet eſſe tranquillitas, in qua, & populi proficiunt, & utilitas gentium cuſtoditur, matura deliberatione cognovimus, non per Nuncios, aut Legatos noſtros, ſed in præſtatione obedientiæ filialis, qua cariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum Rex Chriſtianiſſimus perſonaliter nobis præſtitit, hæc cum Majestate ſua coram diſcutere, eumque paternis hortari monitis, ut ad laudem Dei, & ſui honorem prompto animo libens, ac volens dictæ pragmaticæ ſanctioni abrenunciare, & ſecundùm canones, & conſtitutiones S. R. E. quemadmodum cæteri Chriſtiani vivere, mandatis Apoſtolicis, & proviſionibus, quæ à Sede Apoſtolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Sed Franciſcus Rex perſonaliter cum hoc Pont. hæc tractavit.

§. 6. Et cum ex electionibus, quæ in Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monafteriis dicti Regni multis annis citra fiebant grandia animarum pericula provenirent, cum pleræque per abuſum ſecularis poteſtatis, nonnullæ verò præcedentibus illicitis & ſimoniacis paſſionibus, aliæ particulari amore, & ſanguinis affectione, & non ſine perjuri reatu fierent, cum electores ipſi, etiam ſi ante electionem per eos faciendam magis idoneum, & non eum quem promiſſione, aut datione alicujus rei temporalis, ſeu prece vel precibus per ſe vel alium interpoſitis electionem procurare didiciſſent, eligere ſponte jurent, juramentum hujusmodi non ſervarent, ſed contra proprium hujusmodi juramentum, in animæ ſuæ præjudicium, venirent, ut nobis notoriè conſtat ex crebris abſolutionibus & rehabilitationibus à nobis, & prædeceſſoribus noſtris petitis, & obtentis, idem Franciſcus Rex noſtris paternis monitis tamquàm verus obedientiæ filius parere volens, tam pro bono obedientiæ in qua magnum meritum verè conſiſtit, quàm pro communi, & publica Regni ſui utilitate, in locum dictæ pragmaticæ ſanctionis, ac ſingulorum capitulorum in ea contentorum Conſtitutiones inſcriptas invicem tractatas, & cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barnæ Reg. Advocatum, Oratorem ſuum, ad hoc ab eodem Franciſco Rege ad nos deſtinatum, habentem ad hoc ſpeciale & ſufficiens mandatum acceptavit; De eorundem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu, ex certa noſtra ſcientia & poteſtatis plenitudine ſtatuímus, & ordinamus, quòd de cætero

Conſtitutiones hic enunciatae, inter eos inſertæ fuerunt ſuper.

Electio-
nibus
ad Cathedra-
les & Metro-
politanas Ec-
clesias.

perperuis futuris temporibus loco dictæ pragmati-
cæ, constitutionis, ac omnium, & singulorum capi-
tulum in ea contentorum, in dicto Regno, Del-
phinatu, & Comitatu Dien. ac Valentinen. infra scrip-
tæ observentur constitutiones videlicet.

§. 7. Quod Cathedralibus, & Metropolitanis Ec-
clesiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis
nunc & pro tempore etiam per cessionem in mani-
bus nostris, & successorum nostrorum Romanorum
Pontificum canonicè intrantium sponte factam vac-
antibus, illarum Capitula, & Canonici ad electio-
nem seu postulationem inibi futuri Prælati procedere
non possunt, sed illarum occurrente hujusmodi
vacatione, Rex Franciæ pro tempore existens unum
gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia,
aut in utroque, seu in altero jurium Doctorem, aut
licentiatum in universitate famosa, & cum rigore
examinis; & in vigesimo septimo suæ ætatis anno ad
minus constitutum, & alias idoneum, infra sex men-
ses à die vacationis Ecclesiarum earumdem compu-
tandos, nobis, & successoribus nostris Romanis Pon-
tificibus, seu Sedi prædictæ nominare, & de persona
per Regem hujusmodi nominata, per nos & succes-
sores nostros, seu Sedem prædictam provideri: & si
contingeret præfatum Regem personam taliter non
qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nomi-
nare, per nos, & successores, seu Sedem hujusmodi de
persona sic nominata eisdem Ecclesiis minimè pro-
videri debeat, sed teneatur idem Rex infra tres alios
menses à die recusationis personæ nominatæ non
qualificatæ, sollicitatori nominationem non qualifi-
catam sequenti consistorialiter factæ intimandæ,
computandos, alium supradicto modo qualifica-
tum nominare, alioquin ut dispendiosæ Ecclesiarum
hujusmodi vacationi celeriter consulatur, Ecclesiæ
tunc sic vacanti per nos & successores nostros, seu Se-
dem hujusmodi de persona, ut præfertur, qualificata.

§. 8. Necnon Ecclesiis per obitum apud Sedem
prædictam vacantibus, semper, nulla dicti Regis præ-
cedente nominatione, liberè provideri possit, de-
cernentes electiones contra præmissa attentatas, ac
provisiones per nos, & successores nostros, seu Se-
dem hujusmodi factas, nullas & invalidas existere.

§. 9. Consanguineis tamen præfati Regis, ac
personis sublimibus ex causa rationabili & legitima,
in nominatione & Apostolicis literis exprimenda,
necnon Religiosis mendicantibus reformatis, emi-
nentis scientiæ, & excellentis doctrinæ, qui juxta
sui Ordinis regularia instituta ad gradus hujusmodi
assumi non possunt, sub prohibitione præmissa mi-
nimè comprehensis, sed de eorum personis dictis
Ecclesiis pro tempore vacantibus, ad dicti Regis
nominationem, per nos, & successores nostros,
seu Sedem hujusmodi liberè provideri possit.

§. 10. Monasteriis verò, & Prioratibus Conventua-
libus & verè electivis, videlicet in quorum electioni-
bus forma Capituli, Quapropter, servari, & confir-
mationes electionum hujusmodi solemniter peti con-
sueverunt, in Regno, Delphinatu, & Comitatu hu-
jusmodi nunc & pro tempore etiam per similem ces-
sionem vacantibus, illorum Conventus ad electio-
nem, seu postulationem Abbatis, seu prioris proce-
dere non possunt, sed idem Rex illorum occurrente
hujusmodi vacatione, Religiosum ejusdem Ordinis
in ætate viginti trium annorum ad minus constitu-
tum infra simile tempus sex mensium à die vacatio-
nis Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi compu-
tandorum, nobis, & successoribus nostris, aut Sedi
hujusmodi nominare, & de persona per Regem hu-
jusmodi Monasterio vacanti nominata, per nos &
successores nostros, seu Sedem hujusmodi provideri,
Prioratus verò personæ ad illum per eumdem Regem
nominatæ conferri debeat. Si verò idem Rex presby-
terum sæcularem, vel Religiosum alterius Ordinis,
aut minore viginti trium annorum, vel alias in-
habilem, nobis aut successoribus nostris infra dictum
semestrem, seu Sedi hujusmodi nominaret, talis nomi-
natus recusari, & nullatenus sibi provideri debeat,
sed Rex ipse infra trimestre à die recusationis supra-
dicto modo intimandæ computandos, alium modo

supradicto qualificatum Monasterio, seu Prioratu tunc
vacanti nominare, & de persona ad Monasterium
nominata illi provideri, ad Prioratum verò nomi-
nato, Prioratus ipse per nos, & successores nostros,
seu Sedem prædictam conferri debeat. Alioquin di-
ctis novem mensibus effluxis, nulla seu de persona
minus idonea, & modo præmissa non qualificata
facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem
prædictam, semper, etiam nulla dicti Regis expectata
nominatione, per nos & successores nostros, seu Se-
dem prædictam Monasteriis provideri; Prioratus ve-
rò personis, ut præfertur, qualificatis dumtaxat con-
ferri liberè possunt. Electiones autem, & illarum con-
firmationes, necnon provisiones, per nos & succes-
sores nostros, & Sedem prædictam contra præmissa pro
tempore factas, nullas, irritas, & inanes esse decerni-
mus. Per præmissa tamen non intendimus in aliquo
præjudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus
Monasteriorum, & Prioratum, hujusmodi privilegia
à Sede Apostolica proprium eligendi Prælatus obti-
nentibus, quominus ad electionem Episcoporum, ac
Abbatum, & Priorum juxta privilegia in eis concessa
libere procedere possint, juxta formam in eorum pri-
vilegiis contentam, & si in eorum privilegiis forma
aliqua expressa non fuerit, tunc formam Concilii ge-
neralis, Quapropter, servare teneantur, dummodò
de privilegiis sibi concessis hujusmodi per literas
Apostolicas, seu alias authenticas scripturas docue-
rint, omni alia specie probationis eis in hoc adempta.

§. 11. Volumus quoque & ordinamus, quòd in Re-
gno, Delphinatu, & Comitatu prædictis de cætero
non dentur aliqua gratiæ expectatiæ, ac speciales
vel generales reservationes ad vacatura beneficia,
per nos, & Sedem prædictam non fiant, & si de facto
per importunitatem, aut alias à nobis, & successoribus
nostris, & Sede prædicta emanaverint, illas irri-
tas, & inanes esse decernimus. In Cathedralibus tam-
en, Metropolitanis, & Collégiatis Ecclesiis, in
quarum statutis caveretur expressè, quòd nullus ibi-
dem dignitatem, personatum, administrationem, vel
officium obtinere possit, nisi in illis actu canonicus
existat, canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obti-
nendi dignitatem, personatum, administrationem,
vel officium hujusmodi, & non consequendum pri-
mam præbendam vacaturam) creare posse intendimus.

§. 12. Statuimus insuper, quòd Ordinarius colla-
tor in unaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitan.
Ecclesia, canonicatum, & præbendam theologalem
inibi existentem conferre teneatur uni Magistro seu
Licentiatu, aut Baccalaureo formato in Theologia,
qui per decennium in universitate Studii generalis
privilegiata studuerit, ac onus residentiæ, lecturæ, &
prædicationis actu subire voluerit, quique bis, aut
semel ad minus per singulas hebdomadas, impedi-
mento cessante legitimo, legere debeat, & quoties
ipsum in hujusmodi lectura deficere contigerit, ad
arbitrium Capituli per subtractionem distribu-
tionum totius hebdomadæ puniri possit, & si residen-
tiam deseruerit, de illis alteri provideri debeat, &
ut liberius studio vacare possit, etiam si absens fue-
rit à divinis, habeatur pro præsentem, ita ut nihil per-
dat. Præfati quoque Ordinarii collatores, seu patroni
Ecclesiastici quicumque fuerint, ultra dictam præ-
bendam theologalem, quam, ut præfertur, qualifi-
cato conferre tenentur, tertiam partem omnium di-
gnitatum, personatum, administrationum, & officio-
rum, cæterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum
ad eorum collationem, provisionem, nominatio-
nem, præsentationem, seu quamvis aliam disposi-
tionem quomodolibet spectantium, viris literatis,
graduatis, & per universitates nominatis hoc modo
videlicet primo mense post præsentium acceptatio-
nem, & earumdem publicationem præfati Ordina-
rii collatores dignitates, personatus, administratio-
nes, & officia ad eorum collationem, provisionem,
nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam
dispositionem, ut præfertur, spectantia, graduatis
hujusmodi, qui literas suorum graduum cum tem-
pore studii debite insinuaverint, conferre teneantur.
Beneficia verò quæ in duobus sequentibus mensibus

De expecta-
tivis & refer-
vationibus.

Collationi-
busque fien-
dis per Ordina-
rios.

Et ad Eccl-
sias vacantes
per obitum
apud Sedem
Apost.

Electio-
nibusque con-
sanguineo-
rum Regis
aut sublimi-
um persona-
rum aut Men-
dicantium
reformato-
rum.

Monasteriis
que & benefi-
ciis electi-
vis.

vacare contigerit, illa juxta juris communis dispositionem personis idoneis liberè conferre, seu personis idoneas ad illa præsentare possint. Beneficia autem quæ in quarto mense vacare contigerit, viris graduatis per universitatem nominatis qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debitè insinuaverint, conferre, seu præsentare teneantur. Beneficia verò quæ quinto mense, & sexto vacare contigerit, simili modo personis idoneis liberè conferre, seu personis ad illa præsentare possint. Beneficia autem quæ septimo mense vacare contigerit, graduatis qui simili modo literas gradus cum tempore studii debitè insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ octavo, & nono mensibus vacare contigerit, pari modo personis idoneis conferre, seu personis idoneas ad illa præsentare teneantur. Beneficia autem quæ mense decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debitè insinuaverint, per eosdem Ordinarios conferri, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Beneficia autem quæ undecimo & duodecimo mensibus vacare contigerit, per eosdem Ordinarios personis idoneis juxta juris communis dispositionem conferri, seu ipsi ab illa præsentari debeant. Si quis verò cujuscumque status etiam si Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiscopalis, aut Pontificalis, vel alterius cujuslibet dignitatis contra prædictum ordinem, & qualitates superius ordinatas, de dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis seu quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis hujusmodi aliter quam modo præmissis disposuerit, dispositiones ipsæ sint ipso jure nullæ, collationesque & provisiones, ac dispositiones illorum ad immediatum superiorem devolvantur, qui eisdem personis modo præmissis qualificatis providere teneantur, & si contraverint, ad alium superiorem devolvatur provisio, & præsentatio hujusmodi graduum, donec ad Sedem Apostolicam fiat devolutio. Præterea volumus, quod collatores Ordinarii, & patroni ecclesiastici præfati, qui dignitates, personatus, administrationes, & officia, ac beneficia in mensibus graduatis & nominatis, assignatis vacantia, illis graduatis simplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaxat præsentare teneantur, qui per tempus cõpetens in universitate famosa studuerint, tempus autem cõpetens decennium in Magistris seu Licentiatibus, aut Baccalaureis in Theologia, Septennium verò in Doctoribus, seu Licentiatibus in jure Canonico, Civili, aut Medicina, Quinquennium autem in Magistris, seu licentiatibus in artibus cum rigore examinis à Logicalibus inclusivè, aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis simplicibus in Theologia, Quinquennium verò in Baccalaureis Juris Canonici, aut Civili, in quibus Baccalaureis juris Canonici, aut Civili, si ex utroque parente nobiles fuerint, triennium esse decernimus, præfatique graduati, & nominati Collatoribus ordinariis, sive patronis Ecclesiasticis, semel ante vacationem beneficii de literis gradus, seu nominationis, & de præfato tempore studii per literas patentes universitatis in qua studuerint, manu scribæ, & sigillo universitatis signatas fidem facere teneantur. Cùm verò probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum ut nobiles ipsi gaudere possint beneficio minoris temporis studii, tunc nobilitas ipsa per quatuor testes deponentes in judicio coram iudice ordinario loci in quo est natus ille de cujus nobilitate ex utroque parente constare debet, etiam in partis absentia probari possit, teneanturque præfati graduati, tam simplices, quam nominati, patronis ecclesiasticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas hujusmodi insinuare deberent, literas suorum gradus, & nominationis, certificationis temporis studii, & attestationis nobilitatis duplicatas dare, ac in singulis annis tempore Quadragesimæ per se vel procuratorem suum Collatoribus, nominatoribus, seu patronis ecclesiasticis aut eorum vicariis, eorum nomina, & cognomina insinuare, & eo anno quo præfata insinuatio-

nem facere omiserint, beneficium in vim gradus, aut nominationis hujusmodi petere non possint, & si Collatoribus ordinariis, aut patronis Ecclesiasticis in mensibus deputatis, graduatis simplicibus, aut graduatis nominatis non esset graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, seu præsentatio per Collatorem, seu patronum ecclesiasticum etiam eisdem mensibus facta alteri quàm graduato, vel nominato non propter hoc irrita censeatur, si tamen graduatus simplex, aut nominatus beneficium post insinuationem gradus aut nominationis in mensibus eis assignatis vacans petierit, & inter suam insinuationem, & præfata requisitionem non supervenerit Quadragesima in qua nomen & cognomen insinuare debuisset, ad beneficium sic vacans eum capacem, ipsumque illud consequi posse debere decernimus. Statuimus quoque, & ordinamus quod Collatores ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati inter graduatos qui literas gradus cum tempore studii, & attestatione nobilitatis debitè insinuaverint, quoad beneficia in mensibus eis deputatis vacantia, gratificare possint illum ex eis quem voluerint, quo verò ad beneficia in mensibus graduatis, nominatis, deputatis antiquiori nominato conferre, seu antiquiorem nominatum qui literas nominationis, tempore studii, & attestationis nobilitate debitè insinuaverit, præsentare, seu nominare teneantur, concurrentibus autem nominationibus ejusdem anni, Doctores Licentiatibus, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formatis in Theologia, quos favore studii Theologici Licentiatibus in jure Canonico, Civili, aut Medicina præferendos esse decernimus) Baccalaureos juris Canonici, aut Civili Magistris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diversis facultatibus, doctorem Theologum doctorem in jure, doctorem in jure Canonico, doctorem in jure Civili, doctorem in Civili, doctorem in Medicina præferendos esse decernimus, & idem in jure Licentiatibus, & Baccalaureis servari debere volumus, & si in eisdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis seu gradus recurrendum esse volumus, & si in omnibus his concurrerent, tunc Collator ordinarius inter eosdem concurrentes gratificare possit. Volumus autem quod nominati literas nominationis ab universitatibus in quibus studuerint obtinentes in nominationum literis beneficia per eos possessa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis hujusmodi eo ipso nullæ sint, & esse censeantur. Si quis verò ex dictis qualificatis, graduatis simplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficii in mensibus eis deputatis vacantibus duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, seu dignitatem, vel præbendam, vel aliud beneficium seu alia beneficia, quorum insimul, vel cujus fructus, redditus & proventus tempore residentie, & horis divinis interessendo ad summam ducentorum florenorum auri de Camera ascenderent, beneficium in vim gradus seu nominationis hujusmodi tunc petere seu consequi non possit. Et insuper quod tam graduati simplices quam nominati, beneficia in mensibus eis assignatis vacantia petere, & consequi possint secundum propriæ personæ concedentiam, & conformitatem, videlicet sæculares sæcularia, & religiosi regularia beneficia ecclesiastica, ita quod sæcularis nominatus beneficia regularia in mensibus deputatis vacantia prætextu cujusvis dispensationis Apostolicæ, & contra religiosus beneficia sæcularia petere, aut consequi minime possit. Quodque beneficia simpliciter, vel ex causa permutationis in mensibus graduatis simplicibus, & nominatis assignatis vacantia eis non sint affecta, nec debita, sed ex causa permutationis cum permutantibus dumtaxat, simpliciter verò vacantia beneficia hujusmodi personis idoneis per ipsos Ordinarios liberè conferri possint.

1516.

De Collatione Ecclesiarum Parochialium.

§. 13. Statuimus quoque, quòd Parochiales ecclesiarum in Civitatibus, aut Villis muratis exsistentibus, nisi personis modo præmissis qualificatis, aut saltem qui per tres annos in Theologia, vel altero iurium studuerint, seu Magistris in artibus qui in aliqua universitate privilegiata studentes magisterii gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni universitates sub pœna privationis omnium, & singulorum privilegiorum à nobis, & Sede Apostolica obtentorum, ne collatoribus seu patronis ecclesiastici habeant aliquos nominare, nisi eos qui secundum præfata tempora studuerint, & secundum dictarum universitatum statuta ad gradus, & non per saltum proveci fuerint. Quod si fecerint, ultra nullitatis pœnam quam in præfatarum nominationum literis declaramus, universitates ipsas nominandi privilegium ad tempus secundum culpam qualitatem suspendimus. Si quis autem graduatorum aut nominatorum in mensibus deputatis à Collatoribus ordinariis, aut personis ecclesiasticis beneficiis vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in processu posuerit, & aliter molestaverit, illum ultra expensarum, damnorum, & interesse condemnationem à fructibus sui gradus, & nominationis privandum esse decernimus, eodemque vinculo Collatores ordinarios, & patronos ecclesiasticos quibus graduati, & nominati debite ut supra qualificati suos gradus, & nominationis literas insinuaverint, adstringimus, ut beneficia ad eorum collationem, vel præsentationem spectantia in mensibus graduatorum simplicium, & nominatorum vacantia, stantibus præfatis graduatis, aut nominatis debite qualificatis illa prosequantibus, aliis quam graduatis, aut nominatis conferat, sub pœna suspensionis potestatis conferendi beneficia in octo mēsis illo anno ad collationem eorum ac præsentationem liberam spectantibus.

De literis Papæ in forma mandati. Forma d. mandati mox infra ponitur.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd quilibet Rom. Pont. semel dumtaxat tempore sui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferius adnotatam, & non ultra dare possit, hoc modo videlicet, unum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum, & ultra, in duobus beneficiis dumtaxat gravare possit, ita tamen quòd in eadem Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata Collatorem unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus quæ occasione literarum mandatorum hujusmodi oriri possent, mandata hujusmodi sub forma quæ est inferius adnotata dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno registrari mandamus. Declarantes, prosequentes hujusmodi mandata quoad beneficia sub illis comprehensa ordinariis collatoribus, & graduatis, simplicibus, & nominatis præferendos esse. Nosque & successores nostros jure præventionis, dignitates, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, & secularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tam in mensibus graduatis, simplicibus, & nominatis, quam ordinariis Collatoribus præfatis assignatis vacantia, ac etiam sub dictis mandatis comprehensa liberè conferre.

De vero valore exprimendo. Ad hoc vide declarationem hic in fine hujus ultimæ constit.

§. 15. Statuimus insuper quòd in provisionibus quas personis quibuscumque de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis per nos, & successores nostros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Ecclesias Cathedrales, & Metropolitanas, ac Monasteria, ut obtenta per eos beneficia retinere possint fieri contigerit, illorum verus annus per florenos, aut ducatorum auri de Cam. aut libras Turonen. seu alterius monetæ valor secundum communem estimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipsæ sint ipso jure nullæ.

De causis in partibus Franciæ cognoscendis, & earum appellationibus.

§. 16. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & singulæ causæ exceptis majoribus in jure expressè denominatis, apud illos Judices in partibus, qui de

jure, aut consuetudine præscripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, & terminari, & finiri debeant. Et ne sub umbra appellationum quæ nimium, & nonnunquam frivole interponi consueverunt, atque etiam in eadem instantia ad prorogationem litium sæpe multiplicari injustis vexationibus materia præbeatur. Volumus quòd si quis offensus coram suo iudice justitiæ complementum habere non possit, ad immediatum superiorem, etiam ad nos, & successores nostros, vel Sedem prædictam omisso medio, nec à gravamine in quacumque instantia ante definitivam sententiam quomodolibet appelletur, nisi forsitan tale gravamen extiterit, quòd in definitiva reparari nequiret, & eo casu non nisi ad immediatum superiorem liceat appellari. Si quis verò immediatè subjectus Sedi Apostolicæ ad eandem Sedem duxerit appellandum, causa committatur in partibus per rescriptum usque ad finem litis, videlicet usque ad tertiam sententiam conformem inclusivè, si ab illis appellari contigerit, nisi propter defectum denegatæ justitiæ, aut justum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum causarum expressione, quæ etiam de illis etiam legitime alias quam per juramentum coram iudicibus à Sede Apostolica deputandis constare debeat. Processus autem contra præmissa attentatos nullos, & irritos esse volumus, ac rescripta contra præmissa impetrantes, in expensis, damnis, & interesse condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ vero Romanæ Ecclesiæ Cardinales qui pro universali Ecclesia continuè laborant, necnon dictæ Sedis Officiales officia sua actu exercentes, sub præfati decreto non intendimus comprehendere.

§. 17. Statuimus etiam, & ordinamus, quòd Judices causas quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendentes sub pœna excommunicationis, & privationis beneficiorum per eos obtentorum eo ipso incurrenda, infra biennium terminare debeant, pars verò diffugiens, & expeditionem ipsius causæ malitiosè impediens gravissimè per eosdem Judices multetur, etiam usque ad privationem juris in hujusmodi processu præfati, si eis visum fuerit, super quo eorum conscientias oneramus, ab interlocutoriis autem secundo, à definitivis verò tertio dumtaxat provocare licere decernimus.

§. 18. Volumusque secundam sententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem omni mora cessante executioni debite demandari debere, quacumque appellatione interposita non obstante.

§. 19. Statuimus quoque, quòd quicumque dummodò non sit violentus, sed habens coloratum titulum, pacificè, & sine lite prælaturam, dignitatem, personatum, administrationem, vel officium seu quodcumque beneficium ecclesiasticum triennio proximo hætenus possidet, vel pro tempore possidebit, in petitorio vel possessorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti molestari nequeat, præterquam prætextu hostilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo protestari, & illud juxta Concilium Viennense intimari debeat, lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur, si ad executionem citationis, jurisque sui in iudicio exhibitionis, ac terminatorum omnium observationem processum fuerit.

§. 20. Monemus etiam Ordinarios, ut diligentèr inquirant, ne quis sine titulo beneficium possideat, & si quem beneficium sine titulo possidere reperint, declarent illi jus non competere, cujusvis temporis detentione non obstante, de ipsoque beneficio possit illi (dummodò non sit intrusus, vel violentus, aut aliis indignus) vel alteri idoneo provideri.

§. 21. Et insuper statuimus, quòd quicumque clericus cujuscumque conditionis, status, religionis, dignitatis, etiam si Pontificalis, vel alterius præminentie fuerit, qui post habitam præsentium notitiam, quam habere præsumatur post duos menses post earumdem præsentium publicationem in Ecclesiis Cathedralibus factam, quam ipsi Dioecesani omninò facere teneantur, postquam præfatis ad eorum notitiam

Earumdemque instantiis.

Appellationibus.

Trienniali pacifico possessore.

Beneficia sine titulo possidentibus.

Concubinationum pœnis. Tu vid. Concil. Trient. sess. 24. c. 5. & sess. 25. cap. 10.

pervenierint

pervenerint, publicus concubinarium à perceptione fructuum omnium beneficiorum suorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus, quos suus superior in fabricam, vel aliam evidentem Ecclesiarum utilitatem, ex quibus ii fructus percipiuntur, convertat, necnon hujusmodi publicum concubinarium, ut primum talem esse noverit, mox suus superior monere teneatur, ut infra brevissimum terminum concubinam dimittat, & si illam non dimiserit, vel dimissam seu aliam publicè resumpserit, jubemus, ut ipsum in omnibus suis beneficiis omninò privet. Et nihilominus ii publici concubinarium usque quo eum eis per suos superiores post ipsarum concubinarum dimissionem manifestamque vitæ emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve sint inhabiles, qui si post dispensationem reciduo vomitu ad hujusmodi publicum concubinarium redierint, sine spe alicujus dispensationis ad prædicta prorsus inhabiles existant, quòdque si hi ad quos talium correctio pertinet, eos, ut prædictum est, punire neglexerint, eorum superiores tam in ipsos de neglectu, quam in illos pro concubinato modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & synodalibus adversus tales punire negligentes vel de hoc crimine diffamatos, etiam per suspensionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna severiter procedatur, & si ii quorum destitutio ad nos, & Sedem prædictam spectat, per Concilia provincialia, aut suos superiores propter concubinarium publicum reperiantur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ad nos deferantur, eadem diligentia, & inquisitio in quibuscumque generalibus Capitulis, etiam Provincialibus quoad eos servetur, pœnis aliis contra prædictos, & alios non publicos concubinarium à jure statuti in suo robore permanfuris.

Concubinarium publica qui sint.

Concubinarium non permittendi.

§. 22. Publici autem intelligendi sunt non solum ii, quorum concubinarium per sententiam, aut confessionem in jure factam, seu per rei evidentiam, quæ nulla possit tergiversatione celari, notorius est, sed etiam qui mulierem de incontinentia suspectam, & diffamatam tenent, & per suum superiorem admoniti ipsam cum effectu non dimittunt.

§. 23. Quia verò in quibusdam regionibus nonnulli jurisdictionem ecclesiasticam habentes pecuniarium quæstus à concubinariis percipere non erubescunt, patientes eos in tali fœditate fordescere, sub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps sub pacto, compositione, aut spe alterius quæstus, talia quovismodo tolerent, aut dissimulent, alioquin ultra præmissam negligentiam pœnam duplum ejus quod propterea acceperint, restituerent, & ad pios usus omninò convertere teneantur, & compellantur. Ipsas autem concubinas, aut suspectas Prælati omnibus modis curent à suis subditis, per auxilium, & brachii secularis invocationem (si opus fuerit) penitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos apud patres suos cohabitare non permittant. Jubemus insuper quòd in prædictis synodis, & capitulis præmissa publicentur, & ut quilibet suos subditos ad ipsarum concubinarum dimissionem moneat, diligenter. Injungimus præterea omnibus secularibus viris, etiam si Regali præfulgeant dignitate, ne ullum qualecumque inferant impedimentum, quocumque quæsito colore Prælati, qui ratione officii sui adversus subditos suos pro hujusmodi concubinato, & aliis casibus sibi à jure permittis procedunt. Et cum omne fornicationis crimen lege divina prohibitum sit, & sub pœna peccati mortalis necessarium evitandum, monemus omnes laicos, tam uxoratos, quam solutos, ut similiter à concubinato absterneant: nimis enim reprehensibilis est qui uxorem habet, & ad aliam uxorem, seu mulierem accedit, qui verò solutus est, si continere nolit, juxta Apostoli consilium uxorem ducat: pro hujusmodi autem divini observantia præcepti, hi ad quos pertinet tam salutaribus monitis, quam aliis canonicis remediis omni studio laborent.

§. 24. Statuimus insuper, quòd ad evitandum

scandala, & multa pericula, subveniendumque conscientiam timoratis, quòd nemo deinceps à communicatione alicujus in Sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel etiam prætextu cujuscumque sententiæ, aut censuræ ecclesiasticæ, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generali promulgatæ, teneantur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura hujusmodi fuerit, vel contra personam, Collegium, Universitatem ecclesiasticam, aut locum certum, aut certam à jure publicatam, & denunciata specialiter, & expressè, aut si notoriè in excommunicationis sententiam constitit incidisse, quòd nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo juris suffragio excusari, cum à communione illius abstinere volumus, juxta canonicas sanctiones. Per hoc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.

§. 25. Et quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione multa consueverunt scandala evenire, statuimus quòd nulla Civitas, Oppidum, Castrum, Villa, aut locus ecclesiastico supponi possit interdicto, nisi ex causa, siue culpa ipsorum locorum, aut domini, seu rectoris, vel officialium, propter culpam autem, seu causam alterius cujuscumque privatæ personæ hujusmodi loca interdicti nequam possint, auctoritate quacumque ordinaria delegata, nisi talis persona prius fuerit excommunicata, ac denunciata, seu in Ecclesia publicata, aut domini, seu rectoris, vel officiales ipsorum locorum auctoritate judicis requisiti, hujusmodi personam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non egerint, aut ad satisfaciendum compulerint, qua etiam post biduum ejecta recedente, vel satisfaciente, mox ad divina refumi possint, quod etiam in pendentibus locum habere decernimus.

Interdictis que Ecclesiasticis.

§. 26. Necnon constitutionem de eorundem fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio editam, quam cum irritanti decreto statuimus, & decrevimus, & ordinavimus, quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus decessione regiminis, & administrationis Ecclesiarum, & Monasteriorum, facta per eos, qui Ecclesiis, & Monasteriis ipsis præerunt, seu illa in administrationem, seu commendam, aut ut aliis unita, aut aliàs obtinebant, seu resignatione aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, seu cessione juris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut privationis, vel depositionis, aut censurarum fulminatione, etiam literis Apostolicis, à nobis & Sede Apostolica etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam si super illis narratis fundaretur intentio, constare, & apparere deberet per publica instrumenta, vel documenta autentica. Alioquin tam in judicio, quam extra illud, narrativa, & assertioni hujusmodi in præjudicium tertii minimè stari, nec ex illis alicui præjudicium afferri debere, nisi de hujusmodi narrativa, & assertione etiam in literis Apostolicis facta altero ex præmissis modis doceretur, innovamus, illamque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandamus.

Resignationibus beneficiorum. De hac materia gravem habemus Sanctionem Gregor. xiiij. in ejus constit. 85. Humano. in Tom. 2. fol. 502.

§. 27. Et quia ad supradictam concordiam cum præfato Rege ob illius sinceram devotionem erga nos, & Sedem prædictam offensam, cum ad præstandam nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem nostram Bononiæ personaliter accessit, consentimus, illamque inviolabiliter observari desideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apostolicam prædictam ex una, & præfatum Regem, & Regnum suum ex altera partibus, legitime initi, vim, & robur obtinere.

Stabilimentum d. concordie cum ipomet Rege, qui Bononia personaliter huic Pont. obedientiam præstitit.

§. 28. Ac illi, & præsentibus in aliqua sui parte per quascumque literas, & gratias per nos, & successores nostros desuper concedèdas derogari, clausulamque cum earundem derogatione præsentium m

Cui derogari non possit decernit.

latissimè extendenda, ac quòd eadem præsentis literæ, & earum tenor pro expressis habeantur in quibusvis supplicationibus pro tempore signatis appositam, nihil penitus operari, & illius vigore in literis Apostolicis super ipsi supplicationibus contentis quicquam per quod præsentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, seu derogari videretur, narrari non possit, & sic per quoscumque iudices, etiam Conmissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & præfata Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusvis causis super præmissis, vel eorum aliquo pro tempore motis iudicari, definiri, & sententiarum debere, sublata eis aliter sententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctoritate, necnon irritum, & inane quicquid secus super iis, vel eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, & successores nostros præfatos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Paſtum quòd Rex infra certum tempus hanc concordiam in suo Regno acceptari faciat.

§. 29. Volumus autem quòd si præfatus Rex præsentis literas, ac omnia, singula in eis contenta, quæ in prima futura Sessione præsentis Concilii Lateranensis approbati, & confirmari facere promissimus, infra sex menses à die approbationis, & confirmationis computandos non approbaverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam Ecclesiasticas personas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, jurari & registrari, ad instar aliarum Constitutionum Regiarum, & de approbatione, lectione, publicatione, juramento, & registratione prædictis infra prædictum tempus per omnium, & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas nobis non transmissis, aut Nuntio nostro apud ipsum Regem existentem, per eum ad nos destinandas non consignaverit, & deinde singulis annis etiam legi, prout alie ipsius Francorum Regis Constitutiones, & ordinationes, quæ in viridi sunt observantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, præsentis literæ, & inde secuta quæcumque sint cassæ, & nulla, nulliusque roboris vel momenti.

Declaratio d. concordia.

§. 30. Et cum omnium quæ in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, consuetudines, statuta, seu usus, libertates ecclesiasticæ, & auctoritati Sedis Apostolicæ quomodolibet præjudicantia, si qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aliis quàm in præmissis existant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præjudicare, seu illa tacite vel expresse quomodolibet approbare.

Observantiam concordia per Regem executioni demandanda.

§. 31. Et nihilominus præfatus Francisco, & pro tempore existentem Francorum Regi virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus per se, vel alium in dignitate ecclesiastica constitutos præsentis literas, ac omnia & singula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit, publicari, & ea inviolabiliter observari faciant. Contradictores cuiuscumque dignitatis & præminentia fuerint per censuras ecclesiasticas, & pecuniarias poenas, aliæque juris & facti quævis opportuna remedia appellatione qualibet omnino postposita compescendo.

Clauſula de rogatoria.

§. 32. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma verò supradicti mandati Apostolici sequitur, & est talis.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Episcopo N. & dilectis filiis Capitulo singulisque Canonicis Ecclesie N. Salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 33.

VItæ ac morum honestas, aliæque laudabilia probitatis & virtutum merita, super quibus dilectus filius N. apud nos fide digno commendatur testimonio, nos inducunt, ut sibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc est quòd nos cupientes ut eidem N. iuxta illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Noviomem. directè exitit quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illarum immediate sequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, personatu, administratione, vel officio vestra vel alterius Ecclesiæ, aut alio beneficio, cum cura, vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesiæ, vel ejus perpetua Capella, sive perpetua Capellania ad vestram collationem, nominationem, seu præsentationem, & aliam quamcumque dispositionem provideri possit; Ac volentes præfatum N. meritorum suorum intuitu gratiam facere specialem, ipsumque N. à quibusvis excommunicationis suspensiones, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnia & singula beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura quæ præfatus N. etiam ex quibusvis Apostolicis dispensationibus obtiner, & expectat, ac in quibus, & ad quæ jus sibi quomodolibet competit, quæcumque, quocumque, & qualicumque sint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac huiusmodi dispensationum tenores præsentibus pro eo nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, discretioni vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si vobis pro alio non scripserimus qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem, personatum, administrationem, vel officium, vestra vel alterius Ecclesiæ, aut aliud beneficium Ecclesiasticum cum cura vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesiæ, vel ejus perpetua Vicaria, aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit, ad vestram collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinens, etiam si dignitati, personati, administrationi, vel officio huiusmodi cura imminet animarum, dummodò talis dignitas electiva non existat, cum creatione in Canonicum vestra vel alterius Ecclesiæ, etiam si in ea statuto, & privilegio expresse caveatur, quòd nulli de dignitate, personatu, administratione, vel officio provideri possit; nisi cum effectu illius Ecclesiæ Canonicus existat, Canonicatum huiusmodi Ecclesiæ, cum plenitudine juris Canonici, & non obstante de certo Canonicorum numero ad effectum huiusmodi dignitatem, personatum, administrationem, vel officium dumtaxat obtinendum, & non aliâ auctoritate Apostolica, tenore præsentium conferimus, & de illo etiam providemus, si quem, quam, vel quod post mensem, postquam præsentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus iuribus & pertinentiis suis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa provideatis, seu ipsum ad illum, illam, vel illud præsentis, aut nominetis, ipsumque N. in Canonicum, & in fratrem vestra vel alterius Ecclesiæ ad effectum tantum obtinendi dignitatem, personatum, administrationem vel officium huiusmodi recipiatis, stallum sibi in Choro & locum in Capitulo, cum plenitudine juris Canonici assignetis; inducentes eundem N. vel procuratorem suum ejus nomine, in corporalem possessionem Canonicatus & præben. aut dignitatis, personatus, administrationis, vel officii, seu beneficii huiusmodi, juriumque, & pertinentium universorum prædictorum, defendentesque inductum, ac facientes N. vel pro eo procuratorem prædictam ad præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium,

Forma mandati Apost. de quo sup.

seu beneficium huiusmodi, quodcumque fuerit, ut moris est admitti, sibi que de illis, vel eorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi. Non obstante de certo Canonicorum numero, ut præfertur, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ vestræ vel alterius Ecclesiæ juramento confirmatione Apostolica; vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si vobis ab Apostolica sit Sede indultum, quòd ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneamini, quòdque de Canonicatibus, & præbendis, seu dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis vestræ vel alterius Ecclesiæ, aut aliis beneficiis Ecclesiasticis quibuscumque ad vestram collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem, communiter vel divisim pertinent, nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, effectus huiusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si dictus N. præfens non fuerit ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus vestræ, vel alterius Ecclesiæ solitum juramentum, dummodò in absentia tua per procuratorem idoneum, & cum Ecclesiam accesserit, corporaliter præstet. Data, &c.

Forma alterius mandati Apost. de quo sup.

§. 34. Dilectis filiis N. & N. ac N. Officialibus. Salutem & Apostolicam benedictionem. Hodie cupientes ut dilecto filio N. Clerico N. Diocesis juxta illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Neviomen. directa extitit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè sequentium decretalium formas, de Canonicatu & præbendis, aut dignitate, personatu, administratione, vel officio Ecclesiæ N. aut alio beneficio Ecclesiastico cum cura vel sine cura, provideri posset, motu proprio venerabili fratri nostro Episcopo N. & dilectis filiis Capitulo, singulisque Canonicis Ecclesiæ N. per alias nostras literas mandavimus, quatenus si eis communiter vel divisim pro alio non scripissimus, qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequeretur, eidem N. Canonicatum & præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem, vel officium, aut beneficium Ecclesiæ N. aut aliud beneficium Ecclesiasticum, ad eorum collationem, provisionem præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim pertinentens, si quem, quam, vel quod, post mensem post præsentationem earundem literarum vacare contingeret, cum plenitudine juris Canonici, omnibus juribus, & pertinentiis suis, prout ad eos communiter vel divisim pertineret, conferrent, & assignarent, aut eum ad illa præsentarent, nominarent, seu de illis providerent, prout in eisdem literis plenius continetur. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium, seu alios, si Episcopus, Capitulum, & Canonici prædicti Canonicatum, & præben. aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium, aut beneficium huiusmodi eidem N. conferre, & assignare, ac de illis etiam providere recusaverint, seu distulerint, aut negligentes fuerint Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium huiusmodi cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis supradictis, eidem N. conferre, & assignare, necnon eundem N. ad illa ut moris est admittere, & in Canonicatum recipere, & in fratrem, stallò sibi in Choro, & loco in Capitulo assignatis, omniâque & singula alia in dictis literis contenta, aliâ juxta earundem continentiam ac formam in omni-

bus, & per omnia facere, & exequi curetis Contradictores prout justitia suadebit ad hoc compescendo. Non obstant. omnibus quæ in dictis literis volumus non obflare. Datum &c. Pro regularibus autem similis forma illis conveniens detur &c.

Nulli ergò omnino hominum, &c. Si quis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, XV. Calen. Septembr. Pont. Nostri Anno quarto.

Sequitur ejusdem Pontificis alia d. concordia confirmatio, Sacro Lateranensi Concilio approbante.

LEO EPISCOPUS, &c.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Divina disponente clementia, per quam Reges regnant, & Principes imperant, in eminenti Apostolarum specula, & super gentes & regna, meritis licet imparibus constituti, animo revolventes, quòd & si ea quæ pro salubri, & quieto regimine regnorum, & ad apicem & justitiam populorum, perpetua eorumdem Regnorum stabilitate, Regibus præsertim de fide Catholica, & de Republica Christiana, & Apostolica Sede benemeritis, laudabili, & provida nostra ordinatione cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus concessa, ac ad effectum huiusmodi gesta, statuta, ordinata, & decreta, factæ sunt, plenam roboris obtineat firmitatem, illis nihilominus interdum sacro approbante Concilio nostræ innovationis, & approbationis robur adjicimus, ut eò firmitus illibata perdurent, quòd sæpius erunt nostra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præsidio communicata; efficacemque operam circa eorumdem conservacionem libenter adhibemus, ut Reges & ipsorum Regnorum personæ, concessionibus, privilegiis, statutis, & ordinationibus huiusmodi in Domino plenè gaudentes, pacis, & in tranquillitatis, ac amenitatis dulcedine conquiescant, & in eorum solita erga eandem Sedem devotione ferventiùs perseverent.

§. 1. Nuper siquidem ut Ecclesia sponsa nostra in sancta unione conservatur, & per Christi fideles facris canonibus à Romani Pontificibus, & sacris generalibus Conciliis dumtaxat editis uteretur, quâdam Constitutiones, quas cætero loco pragmaticæ sanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & concordiæ, ac illius communi, & publica utilitate cum charissimo in CHRISTO filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo, dum Bononiæ cum nostra Curia essemus, tractatas, & cum eisdem fratribus nostris diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege concordatas, & per ipsius Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum consilio, & unanimi consensu statuimus, & ordinamus, prout in nostris literis desuper confectis plenius continetur, quarum tenor sequitur, & est talis.

Bulla ipsa est quæ præcedit, ideo non inferitur.
§. 2. Nos igitur ut literæ ipsæ quæ ob id præcipuè editæ fuerunt ut in corpore mystico, sanctæ videlicet Ecclesiæ, perpetua charitas, & pax inviolata perdurent, & si qua membra dissentiant, ex commo- dè suo reinserantur corpori, eoque magis observentur, quo clarius constiterit ipsas literas ea matura & salubri deliberatione à nobis dicto sacro Lateranensi approbante Concilio approbatas, & innovatas, qua statutæ, & ordinatæ fuerunt: licet ad earundem literarum subsistentiam, & validitatem, alia approbatione non indigerent, ad abundantio- rem tamen cautelam, ut eo tenaciùs observentur, & difficiliùs tollantur, quo tantorum Patrum fuerint majore approbatione munitæ, literas prædictas cum omnibus, & singulis statutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pactis, conventionibus, promissione, voluntate, ac pœnis, inhibitione, aliisque omnibus & singulis clausulis in eis contentis, illa præsertim qua volumus quòd si præfatus Francorum Rex supradictas literas, ac omnia, & singula in

Dat. P. A. 4.
die 18. Aug.

Edita A. D.
1516.

Causæ hujus
Constitutionis.

Concordia
inita fuit
cum Rege
Franciæ, ut in
Bulla præ-
inserta.

Et nunc illa
per Pontifi-
cem cum ap-
probatione
Concilii, ite-
rato appro-
batur quate-
nus Rex pro
parte sua ea-
dem obser-
vet.

1516.
& 1517.

1517.
& 1516.

eis contenta intra sex menses à data presentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omnes Praelatos, & alias Ecclesiasticas personas, ac Curias Parliamentorum acceptari, legi, publicari, jurari, & registrari ad instar aliarum constitutionum regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & registratione praedictis intra praedictum tempus per omnium & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas, nobis non transmitteret, aut Nuntio nostro apud ipsum Regem existenti per eum ad nos destinandum non consignaret, & deinde singulis annis etiam legi, prout aliae ipsius F. Regis Constitutiones, & ordinationes, quae in viridi sunt observantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, literae ipsae & inde secuta quemcumque essent cassa, & nulla, nulliusque roboris, vel momenti, sacro Lateranen. Concilio approbante, Apostolica auctoritate, & potestatis plenitudine approbamus & innovamus, easque inviolabiliter, & irrefragabiliter observari, & custodiri mandamus, roburque perpetuae firmitatis in eventum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omnisque in dictis literis comprehensos, ad ipsarum literarum ac omnium & singulorum in eis expressorum observationem, sub censuris & poenis, ac aliis in eis contentis juxta earundem literarum tenorem & formam teneri, & obligatos esse decernimus, & declaramus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac omnibus illis quae in dictis literis volumus non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romae in publica sessione in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus nostri anno quarto.

Sequitur d. constitutionis declaratio.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, cui tot tantaque in spiritualibus & temporalibus providenda incumbunt, rerum & temporum qualitate pensata, nonnulla prout ad cunctorum clericorum beneficia ecclesiastica, à Sede Apost. pro tempore impetrantium commoda & utilitates, ac litibus & fraudibus obviandum oportere conspexit, salubriter ordinat & disponit.

§. 1. Nuper siquidem inter constitutiones ad laudem DEI & Christi fidelium pacem & quietem, de fratrum nostrorum consilio, cum charissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo matura deliberatione concordatas, statuimus quod in provisionibus per quas personis quibusvis Regni Franciae ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valent. de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis per nos & successores nostros & Sedem praedictam, etiam promotis ad Ecclesias Cathedrales, & Metropolitanas & Monasteria (ut obtenta per eos beneficia retinere possent) fieri contingeret, illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera, aut libras Turon. seu alterius monetae valor secundum communem estimationem exprimi deberet, alioquin gratia ipsa essent ipso jure nulla.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, saepe contingeret personas Regni & Delphinatus ac Comitatus hujusmodi, vacatione beneficiorum in locis remotis Regni ac Delphinatus, & Comitatus eorundem, per obitum pro tempore vacantia intellecta, eorum veri valoris notitiam haberi non posse, & veri valoris hujusmodi notitia non habita, ad illa à Rom. Pont. impetrandum, celerem Nuntium ad Sedem praedictam destinare, & signaturam supplicationis super il-

lorum impetratione, cum facultate verum annuum valorem beneficiorum hujusmodi in literarum super hujusmodi supplicationibus expeditione augendi obtinere ad effectum possessionem beneficiorum hujusmodi assequendi, literas super hujusmodi impetrationibus, cum minus vera valoris beneficiorum eorundem expressione expedire, & absque eorum culpa, diligentia & expensis pro impetratione hujusmodi obtinenda factis, & gratia eis à nobis concessa, & illius effectu frustrari, ac per posteriores (qui nulla habita diligentia cum expressione veri valoris eadem beneficia à Sede praedicta impetrarunt) excludi, ac deluper propterea molestari.

§. 3. Nos qui subditorum nostrorum commoda libenter procuramus, ac eos à litibus & expensis, quantum cum Domino possumus relevamus, motu proprio ac ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus impetrantes beneficia Ecclesiastica in Regno, Delphinatu & Comitatu praedictis per obitum dumtaxat vacantia, si verum annuum valorem beneficiorum in literis Apostolicis, quae super dictis beneficiis expedita non fuerunt, non expresserint, infra annum à die datae literarum earundem computandum, valorem ipsum male expressum corrigi, per officiales, ad quos expeditio literarum hujusmodi pertinet, & correctiones literarum earundem fieri consueverunt petere; ipsique officiales ipsarum literarum expeditioni praesentes, ad eorundem impetrantium simplicem petitionem, valorem ipsorum ad verum annum valorem, juxta petentium voluntatem in eisdem literis reducere, & corrigere, ipsique impetrantes pro augmento valoris expressi dumtaxat, annuam Camerae Apostolicae solvere debeant & teneantur.

§. 4. Decernentes quascumque impetrationes posteriores de dictis beneficiis ratione non expressionis veri valoris hujusmodi, infra dictum annum factas, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis haberi debere. Nulli &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1517. Cal. Octobris, Pont. nostri Anno quarto.

De Praedicatorum verbi DEI munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen hujusmodi, regulariter spectat ad Ordinatarios locorum, ita disponentes Concil. Trid. sess. 5. cap. 2. & sess. 24. c. 4. ac ita etiam jubente Clem. VIII. in sua const. 115. Quaecumque, Tom. 3. Quod verò ad eorum officium habet Concil. Trid. sess. 5. c. 2. sess. 24. c. 4. & sess. 25. in cap. de Purgatorio. Quoad praedicationem verbi DEI vide quae statuit Greg. XV. in sua const. 18. Inscrutabili infra, in Tom. 3.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Super quae Majestatis praesidio, per cujus ineffabilem providentiam caelestia simul & terrena diriguntur, super gregem Dominicum nobis commissum, speculatoris officium (quantum imbecillitati nostrae conceditur) exercentes, totaque mente nobiscum ipsi revolentes inter alia complura & magna ad nos pertinere, ut munus praedicationis, quod in Ecclesia DEI praecipuum, ac pernecessarium, magnique fructus atque utilitatis, dummodò rectè & ex sincera charitate erga Deum & proximum praecipitque & exemplis sanctorum Patrum, qui haec profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Ecclesia contulerunt, exerceatur; quippe quoddam Redemptor noster primus fecit, & docuit, & ejus praecipito & imitatione duodenus ille Apostolorum numerus, quasi totidem caeli, DEI veri gloriam enarrantes per Orbem terrarum, universum genus humanum, quod sub peccati jugo vetusta servitute continebatur, sensim ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuae

Conceditur facultas illum valorem exprimendi infra annum à die datae literarum.

Impetrationes aliter factae invalidantur.

Dat. P. A. 4. die 1. Octob.

XXI.

Edita A. D. 1516.

Praedicationis munus valde necessarium & utile est.

Claufulae derogatoriae.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Edita A. D. 1517.

Exordium.

In concordatis Franciae, habetur, quod verus valor beneficiorum exprimeretur ut hic supra.

Ex causis autem hic expressis.

Prædicatores tamen aliqui scandalosa, quandoque proponunt.

Idem S. Gregorius Prædicatores hortabatur ut hic.

salutis lucem excitantes, verbum ipsum in omnem terram, & in fines orbis terræ, tam ipsum prius, tum ipsi prius, tum deinde sui successores longè latèque propagaverunt, altissimèque fundarunt, ut qui nunc tantum subeunt onus, meminisse debeant, creberrimèque secum revolvere, præter auctoris ipsius, ac fundatoris JESU CHRISTI pietissimi Redemptoris, Petri etiam certorumque Apostolorum & Domini Discipulorum se vices, quoad hoc officium, subire, ac sustinere.

§. 1. Sanè fide dignorum relatione percepimus, quòd nonnulli Prædicatores nostris temporibus (quod dolenter referimus) non attendentes, se eorum, quos diximus, & insuper Sanctorum Ecclesiæ Doctorem, aliorumque sacram Theologiam profitentium, qui assistendo jugiter Christianis, ac se falsis prophetis rectam fidem subvertere annitentibus opponentes, Ecclesiam militantem illasam prius, per se talem eam esse manifestarunt, officium exercere, & non nisi utilia concurrenti eorum sermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique salutem fidelium, meditanda & perficienda debere assumere, multa tamen & varia contra institutiones & exempla, quæ diximus quandoque etiam scandalosa populis prædicare, quod mentem certè nostram mirum in modum commovit, dum nobiscum ipsi mente voluimus, quòd illi officii immemores sui, in suis sermonibus non ad utilitatem audientium, sed ad suam potiùs ostentationem laborantes, vanis quorundam auribus blandiuntur, qui ad hoc jam devenisse apparent, ut verificetur dictum Apostoli ad Timotheum ita scribentis: Erit enim tempus cum sana doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur, quorum falsas & inanes mentes, prædicantes ipsi præfati, non modò in rectam veramque viam reducere minimè student, sed illas majoribus etiam erroribus implicent, dum sine ulla canonum attestazione, vel reverentia, imò contra ipsas canonicas sanctiones sacre Scripturæ sensum multifarium pervertentes, temerèque ac perperam plerumque interpretantes, contra veritatem prædicare, terrorèque ac minas, multaque mala propediem affutura, jamque ingruentia, nulla prorsus legitima ratione muniti, sed dudumtaxat sensui obsequentes comminantur, representant, adesseque asseverant; plerumque etiam vana quædam & inania, & alia hujusmodi populis ingerere, & (quod enormius est) ab æternitatis lumine, & sancti Spiritus admonitione, aut infusione, illa se habere asserere audent. Cùmque il sub confictorum miraculorum mendaciis, varios errores fraudèque disseminant, denique populos, quos in Evangelica doctrina sedulo instruere, & in vera fide retinere & conservare deberent, sermones suos à sensu & præceptis universalis Ecclesiæ retrahentes, à sacrisque constitutionibus, quas maximè sequi deberent, deviantes, auditores suos amoveant, ac longè faciunt à salute. Per hæc namque & alia hujusmodi simplices homines, ut ad deceptionem procliviores, à via salutis & obedientia Rom. Ecclesiæ deviantes, in errores varios perfacile inducuntur.

§. 2. Propterea Gregorius hujus muneris peritissimus, & fervore charitatis incensus, prædicatores vehementer hortatur & monet, ut dicturi ad populum, prudentes cautique accedant, ne dicendi impetu rapti, verborum erroribus quasi jaculis audientium corda configant, & cùm sapientes fortasse videri desiderant, decepti speratæ virtutis compagem insipienter discendant. Sæpè namque verborum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel in cauta audientium corda levigantur. Et sanè in nullo alio rudem il plebem majori damno scandaloque afficiunt, quàm cùm vel tacenda prædicant, vel falsa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic sacre religioni divinitus institutæ, ut nova & aliena, omninò contraria esse noscuntur, gravi certè accuratòque sunt examine digna, ne scandalum populo Christiano, & suorum aucto-

rum, ac aliorum animabus interitum pariant.

§. 3. Nos igitur sanctæ Dei Ecclesiæ (cui Disponente Domino præsidemus, quæ quidem unum est, & Deum unum prædicat, colit, ac unam fidem firmiter & sincerè confitetur, juxta illud Propheta vaticinium: Qui habitare facit unius moris in domo) uniformitatem, quantum cum Deo possumus, posthabitam reducere, & retentam conservare, quique populo verbum Dei prædicant, tales esse cupientes, ut eorum prædicatione, Ecclesiæ nullum scandalum patiatur, & si qui corrigibiles sunt, ab his, quæ proximis nostrisque temporibus præsumperunt; cùm nonnullos eorum, præter illa quæ diximus, in prædicationibus non viam amplius Domini in virtute docentes, non Evangelium, ut deberent, explanantes, sed conficta miracula, & nova ac falsa vaticinia aliaque levia & ab anilibus fabulis parum distantia, magnùmque scandalum parientia; nulla devotionis & auctoritatis, ejusque improbantis, ac repellentis hæc, habita ratione; vastis clamoribus imprimere, ac suadere ubique conantes; & ne Pontificali quidem dignitate fulgentibus, & aliis Ecclesiæ Prælati parentibus, quibus potiùs honorem, ac reverentiam exhibere deberent, sed in eorum personas, ac statum audaciter; ac temerè inveni consuevisse, & alia hujusmodi commisisse constat, in futurum abstineant, ut tam periculosum contagiosumque malum, ac mortifera pestis radicibus evellatur; & arefactum ita penitus deleatur, ut nec memoria ejus remaneat, sacro approbante Concilio statuimus & ordinamus, ut nullus tam clericus sæcularis, quàm cujuscumque etiam Mendicantium Ordinis regularis, aut quivis alius ad quem facultas prædicandi, tam de jure quàm de consuetudine, vel privilegio, aut alias pertinet, ad hujusmodi officium exercendum admittatur, nisi prius per Superiorem suum respectivè diligenter examinatus, (in qua re conscientiam ipsius Superioris oneramus) ac morum honestatè, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus & idoneus reperiatur, & hic, quocumque postea prædicaturus accesserit, de hujusmodi examine & idoneitate sua per literas authenticas, seu alias sui locorum Ordinariis fidem legitime faciat.

§. 4. Mandantes omnibus qui hoc onus sustinent, quique in futurum sustinebunt, ut Evangelicam veritatem & sanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ecclesiæ vel usus diuturnus approbavit, legendosque hætenus recepit, & in posterum recipiant, prædicent & explanent, nec quidquam ejus proprio sensui contrarium aut dissonum adjiciant, sed illis semper insistant, quæ ab ipsis sacre Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, ritè & sanè intellectis, non discordant.

§. 5. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichristi adventum, aut certum diem judicii prædicare, vel asserere nequaquam præsumant; cùm veritas dicat: Non esse vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate, ipsosque qui hætenus similia asserere ausi sunt, mentitos, ac eorum causa reliquorum etiam rectè prædicantium auctoritati non modicum detractum fuisse constet; inhibentes omnibus & singulis clericis sæcularibus vel regularibus præfatis, ceterisque cujuscumque status, gradus, & Ordinis existant, qui hoc onus assument, ne de cætero in sermonibus suis publicis, alia quæque futura ex literis sacris constanter prædicere, nec illa à Spiritu sancto vel divina revelatione se habuisse affirmare, & alienas inanes divinationes asseverando, aut alio quocumque modo tractanda assument, sed ex divinæ vocis præcepto Evangelium omni creaturæ cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione & enucleent & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam à Redemptore nostro tantoperè commendatam, ubique foverentes, non scindant vestrem inconsutilem CHRISTI, sed ab Episcoporum & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorumque status scandalosa

Et hic Pontifex Prædicatores debere prius examinari & approbari. Hoc intellige ut dixi in rub.

Admissosque Evangelium juxta sensum DD. approbatorum prædicari teneri. Ad hoc vide notata in rub.

Futura prædicare, &c. non debent.

detractio, quos coram vulgo & laicis non modo incaute, sed etiam intemperanter reprehendunt & mordent, & ab eis male gestorum expressis quandoque nominibus aperta & manifesta redargutione, abstineant.

§. 6. Denique constitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religiosi, quam tenore præsentium innovamus & approbamus, inviolabiliter ab eis observari debere decernimus, ut hac ratione ad utilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrificantes, talentum quod ab illo acceperant, superlucrarerit, & ejusdem gratiam & gloriam consequi mereantur.

§. 7. Cæterum, si quibusdam eorum, Dominus futura quedam in Dei Ecclesia, inspiratione quæpiam revelaverit, ut per Anos Prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus Prædicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere, hos aliorum fabulorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minimè volumus. Extinguitur namque ipsius gratia Spiritus, Ambrosio teste, si incipientibus loqui fervor contradictione sopitur, & tunc Spiritui sancto injuria certè fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quòd non de facili credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proveniant, volumus, ut lege ordinaria tales assertæ inspirationes, antequàm publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apostolicæ Sedis examini reservatæ intelligantur. Quòd si sine moræ periculo id fieri non valeret, aut urgens necessitas aliud suaderet, tunc eodem ordine servato, Ordinario loci notificentur, ut ille adhibitis secum tribus, aut quatuor doctis & gravibus viris, hujusmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt, (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint.

§. 8. Si qui autem contra præmissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, ultrà poenas contra tales à jure statutas, excommunicationis etiam sententiam, à qua non nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi possint, eos incurere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare similia minimè audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum esse perpetuò decernimus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis & indultis, & literis Apostolicis, Ordinibus, & personis præfatis etiam in Mari Magno comprehensis, ac etiam à nobis forsan approbatis, innovatis, vel etiam de novo concessis, quæ quoad hoc, nolumus eis in aliquo suffragari. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimo sexto, 14. Calen. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Const. Clem. v. de privilegijs observat.

Inspiratio- nes divinæ antequàm prædicantur, Sedi Apolt. aut loci Ordinario examini referentur.

Contravenientium poenæ.

Contrario- rum die 19. Dec.

XXII.

Moderatio & declaratio Indultorum, quibuscumque Mendicantium & aliorum Religiosorum Ordinibus, & eorum Tertiariis concessorum.

Aliam moderationem quoad omnes Regulares edidit Pius IV. in constit. 94. In principis, Tom. 2. fol. 145. ubi omnia Religiosorum privilegia reduxit ad terminos Concil. Trident. & illi contraria revocavit. Quod & ipsum Concilium statuit in sess. 25. cap. 22.

Quo verò ad Tertiarios, vide primævam eis Regulam à B. Francisco traditam, & à Nicol. IV. approbatam in eis constit. 2. Supra fol. 159. ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

DUM intrà mentis arcana revolvimus, & diligenti consideratione pensamus operosa sollicitudinis studia, continuòsque labores, pro divini nominis gloria exaltatione Catholicæ fidei, Ecclesiæ

unitate servanda, & institutione ac salute fidelium animarum per Coepiscopos, eorumque Superiores, in diversis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos, necnon per Fratres diversorum Ordinum præsertim Mendicantium indefessè & indefinenter impensos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuosis operibus, & opportune ac laudabiliter gestis, cordi numero provenit satisfactio, ut his quæ ad pacem & quietem inter eos conservandam conducere cognoscimus, omni studio intendamus.

§. 1. Novimus enim Episcopos ipsos in partem sollicitudinis nostræ assumptos fuisse, quorum honor, & sublimitas, testante Ambrosio, nullis potest comparationibus adæquari. Religiosos etiam in agro Dominico, pro Christianæ Religionis defensione & ampliacione complura fecisse, ac uberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita ut eorundem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus, orthodoxam fidem incrementa sumpsisse, & per Orbem terrarum undique dilatatam fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpenumerò vigilantissima & solerti cura, schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ unitatem reddere, & ut eidem Ecclesiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores subiri non dubitarunt, ita quoque par est, eos inter se nostris provisionibus pacis vinculo, ac fraternæ charitate, & unitate conjungi, ut eorum concordia doctrina & mutuis operibus uberiores in Ecclesia Dei fructus proveniant.

§. 2. Sanè cupientes, vi jura spiritualia quæ ad DEI laudem, & Christianorum animarum salutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Episcopis & eorum Superioribus in suis Dioccesibus (cum ipsi in partem sollicitudinis, ut præfertur, assumpti, ac dioceses distinctæ, & cuilibet eorundem Episcoporum assignatæ fuerunt) commissum exitit ut per ipsos Episcopos exercentur, & jus illa liberè exercendi, quantum fieri potest, eis illæsum præservetur. Et si aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorundem Episcoporum læsionem per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa fuerint, concessionem hujusmodi eidem Religiosis factas in subsequentibus duximus moderandas, ut ipsi Fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foveantur, quàm aliquo modo molestantur & inquietentur. Una enim est Regularium, Sæcularium, Prælatorum, & subditorum exemptorum & non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omninò salvatur, eorumque omnium unus Dominus, una fides. Et propterea decet eos, qui ejusdem sunt corporis, unius esse voluntatis, & sicut Fratres nexu invicem charitatis adstricti sunt, sic non convenit alterum in alterius injuriam seu jacturam proflire, dicente Salvatore, Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

§. 3. Ad conservandam igitur inter Episcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos & Fratres hujusmodi mutuan charitatem, & benevolentiam, divini quoque cultus augmentum, pacemque & tranquillitatem universalis Ecclesiæ status, quod ita demum fieri posse cognoscimus, si unicuique quantum fieri potest, sua jurisdictio conservetur. Sacro approbante Concilio statumus & ordinamus, quòd Episcopi, & eorum Superiores & alii Prælati præfati, parochiales Ecclesias ad eisdem Fratres ratione locorum suorum legitime spectantes, quoad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conservationem, administrationemque pertinent, (sine tamen visitatorum insolito gravamine, vel impensa) visitare & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, juxta ipsius Ordinis regularia intra septa Regularis loci, Sæculares verò presbyteros, & Fratres hujusmodi beneficia obtinentes, liberè tamquam suæ jurisdictioni subjectos punire.

§. 4. Ac tam Prælati, quàm presbyteri sæculares qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesiis domorum eorundem, devotionis causa, celebrare volentes celebrare possint, ipsique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeat.

Episcopalis dignitas est cæteris eminentior, & Mendicantium opera fructuosa nimis sunt.

Hic itaque Pont. pro concordia inter Episcopos & Mendicantes, moderatur privilegia Mendicantium in infra dicendis.

Episcopi eos visitent, & corrigant, in concernentibus Parochianorum curam & Sacramentorum administrationem.

Quisque in eorum Ecclesiis celebrare possit.

Edita A. D. 1516.

Causæ hujus constitutionis.

Ad Processiones ire cogatur. Tu idem habes in Conc. Trid. sess. 25. c. 13. Confessores ab Ordinariis approbentur. Hoc idem ultra d. Concilium statuit Pius V. in constit. 133. Tom. 2.

Sacramenta ministrare possunt.

Pacta inita inter Episcopos & Mendicantes serventur.

Mendicantes quando mortuos levare possunt.

Volentes sepeliri cum conera habita, sepulturam eligere possunt. Ordines ab Episcopo recipiant.

Et Ecclesiarum consecrationes.

Sponsas non benedicant.

Campanam die Sabbati Sancti post Cathedralium pulsent.

Censuras Ordinariorum servent & publicent.

§. 5. Ac ab eisdem Prælati ad processiones solennes pro tempore faciendas requisiti, (dummodò eorum loca suburbana ultra unum milliare à Civitatibus respectivè non sint remota) accedere.

§. 6. Necnon Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eisdem Prælati personaliter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodò ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem hujusmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talisque præsentatis admittis, vel etiam indebitè recufatis confitentes, constitutioni, quæ incipit, Omnis utriusque sexus, quoad confessionem dumtaxat, satisfecisse censeatur.

§. 7. Ipique Fratres etiam forensium confessiones audire valeant, laicos tamen & clericos sæculares à sententiis ab homine latis nullatenus absolvere possunt. Eucharistiæ verò, & Extremæ unctionis, aliæque Ecclesiastica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta; vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram Notario publico facta doceretur. Eorumdem vero Fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta hujusmodi nullatenus ministrare valeant; nisi illorum durante obsequio.

§. 8. Pacta autem & conventiones inter eosdem Fratres, & Prælatos, atque Curatores pro tempore inita valeant, nisi per subsecutum Capitulum proximam generale vel provinciale, refutata ac per eos refutatio hujusmodi intimata debito tempore fuerit.

§. 9. Parochias autem cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum & locorum eorumdem suam elegerint sepulturam, intrare non possunt, nisi prius præmonito, & requisito, ac non recufante Parochiano presbytero, & tunc sine ejus, ac Ordinarii præjudicio, nisi eisdem Fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi observantia, & cum pacifica possessione, suffragetur.

§. 10. Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem Fratrum, in claustris non degentes, sed in propriis domibus habitantes, in eorum ultima voluntate sepulturam sibi eligere possunt.

§. 11. Quodque Fratres ipsi ad ordines promovendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari, & dummodò competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesiis, seu domibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quàm à Diocesano Episcopo, vel ejus Vicario, saper hoc cum debita reverentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo à Diocesi absente, ad dictos Ordines promoveri debeant.

§. 12. Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel Altaris, aut Cæmeterii benedictionem petere, seu in Ecclesiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Episcopum ponere possunt, nisi ubi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reverentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recufaverit.

§. 13. Et absque Curatorum consensu, sponsam & sponsam benedicere nequeant.

§. 14. Et ut debitus honor Matri Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quàm alii clerici sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris hebdomadæ, antequàm campanam Cathedralis, vel Matri Ecclesiæ pulsaverit, campanam in Ecclesiis suis pulsare minime possint; contrafacientes poenam centum ducatorum incurrât.

§. 15. Censuras autem per eosdem Ordinarios factas, & promulgatas, ac in Matri Ecclesia Civitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Ecclesiis Castrorum, & Oppidorum respectivè solemniter publicatas, quando super hoc ab eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in Ecclesiis domorum suarum publicare, ac servare.

§. 16. Et ut animarum utriusque sexus Christianissimum saluti uberius consulatur, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cujuscumque status, & conditionis fuerint, ad solvendum decimas, five aliam bonorum, seu fructuum quotam, in locis in quibus decimæ ipsæ, aut similia solvi consueverunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisque etiam illos solvere recufantibus abolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.

§. 17. Conservatores autem eisdem Fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi, doctrina & probitate præstantes, & in Ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas pietas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, privilegii super hoc aliàs eis concessis, nullatenus suffragantibus.

§. 18. Excommunicati quoque Ordinum Mendicantium profiteri volentes, ubi de interesse tertii ageretur, absolvi non possunt, nisi prævia satisfactio. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii, eorumdem Fratrum servitiis insistentes, sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint, aut dantibus, consilium, auxilium, vel favorem præstiterint.

§. 19. Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint eligere valeant. Sed die Paschatis tantum Eucharistiæ, necnon Extremam unctionem, cæteraque ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perseveranda teneantur, ac in foro sæculari coram iudicibus sæcularibus conveniri possunt. Et ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis, ad divina audienda in Ecclesiis suorum Ordinum, tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foveant, aut dantibus, auxilium, consilium vel favorem quoquomodo præstiterint.

§. 20. Collegialiter autem viventes, seu cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes privilegii, quibus Fratres Ordinis cujus Tertiarum habitum gestant, gaudere debeant. Omnia etiam & singula supradicta ad reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam servari debere volumus, atque decernimus. Salvis tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quàm Fratrum & aliorum Religiosorum prædictorum juribus, quibus per præmissa in aliquo præjudicare, seu quicquam innovare non intendimus.

§. 21. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis contra præmissa, seu aliquod præmissarum, eisdem Ordinibus concessis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiam si ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda aut aliqua exquisita forma servanda esset, illorumque tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes) specialiter & expressè derogamus; cæterisque contrariis quibuscumque Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 22. Eisdem insuper Fratres in virtute sanctæ obedientiæ monemus, ut eosdem Episcopos loco sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra ac Apostolicæ Sedis reverentia, congruo honore,

Decimarum solutionem suadeant.

Conservatores habeant.

Excommunicati ad Religionem non recipiantur.

Tertiarum in propriis domibus degentes uti laici reputentur.

Secus si claustraliter vivunt, &c. Hoc declaratur hic infra.

Derogatio contrariorum.

Ordinarii, & Mendicantes benignè se tractent.

& convenienti observantia venerentur. Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiae DEI nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benivolose sequentes, charitative tractent, ac benignè foveant, seque illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potius faciles, mites, propitios, piàque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus praedictis, tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorumque jura omni cum charitate custodiant, atque defendant; ut tam Episcopi, quam Fratres praefati, (quorum opere veluti lucernae ardentes supra montem posita, omnibus Christianis fidelibus lumen praebere debent) ad DEI laudem, fidei catholicae exaltationem, populorumque salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largissimo bonorum omnium retributore Domino, perennis vitae praemium consequi mereantur.

Sanctio poenalis.

§. 23. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requisitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Data Romae in publica Sessione, in Lateranensis Sacrosanctae Basilicae solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo sextodecimo, xiv. Calen. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur declaratio d. Bullae quoad Tertiarios.

Edita A. D. 1518.

L E O P A P A X .

Ad futuram rei memoriam.

Relatio dictae Bullae.

Nuper in sacro Lateranensi Concilio in reformatione privilegiorum Religiosis concessorum, inter alia statuimus, quod Fratres & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint, eligere valeant, sed die Paschatis tantum Eucharistia ac extremam unctionem, ceteraque Ecclesiastica sacramenta (penitentiae sacramento dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera quae laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris auctoritatis interditi sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriant, aut foveant, aut dantibus, auxiliium, consilium, vel favorem quoquo modo praestiterint. Collegialiter verò viventes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu caelibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, privilegiis quibus Fratres Ordinis cujus Tertiae regulae habitum gestant, gaudere debeant, prout in constitutione dicti Lateranensis Concilii, eodem approbante Concilio desuper edita plenius continetur.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Cum autem sicut accepimus à quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum praedictum de voto solemnè religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem, seu castam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodò mentio fiat.

Declaratio.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, harum serie decernimus & declaramus, quod in praemissis, de voto solemnè Religionis minimè intelligi debeat, ita ut mulieres virginalem, aut caelibem vitam simpliciter viventes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, privilegiis & immunitatibus praedictis, in omnibus & per omnia, frui & gaudere debeant.

§. 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in d. Constitutione nostra volumus non ob stare; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, sub annulo Piscatoris, die prima Martii 1518. Pontificatus nostri Anno quinto.

Derogatio contrariorum. Dat. P. A. 5. die 1. Martij.

De electione Praelatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, eorumque à Fratribus Conventualibus sejunctione.

XXIII.

Ultra his disposita, deinde concessa fuit ab istomet Pontifice praesentia eisdem de Observantia in actibus publicis, & utrisque permessa Generalis electio infra in constitut. 26. Licet; cum ibi not.

De electione ista Praelatorum hujus Ordinis Fratrum de Observantia, vide etiam infra in Pii V. const. 128. Pastoralis & Greg. XIII. const. 13. Consuevit Tom. 2. De facultate eligendi in Syndicos personas extra Ordinem, inspicite Bullam 1. Pauli IV. Ex clementi Tom. 2. De horum Syndicorum privilegiis, vide in const. 19. Clem. VII. Dum consideramus. De appellatione eis ad saecularia Tribunalia interdicta, extat alia const. ejusdem Greg. num. 27. Quoniam. Et de licentia officii de Sacramento celebrandi feria quinta extat const. Pii V. nu. 52. Exponi. Ac de retentione locorum Ordinis attende const. 40. Sixt. V. Cum sicut. Et de non asportandis libris ex Bibliothecis eorum, vide ejusdem Sixt. const. 67. Cum sicut Tom. 2. Prout quoad Provinciales in partibus Indiarum, servanda est const. 67. Clem. VIII. His quae. Et quoad elemosynas in eisdem partibus petendas, observa const. 96. ejusdem Clem. Expositum Tom. 3. Et de auctoritate Generalis in Fratres Strictioris Observantiae, necnon, & Commissarii Generalis simili facultate in eisdem, Paulus V. edidit const. 31. Postulat. Praeterea de aliis Ordinibus S. Francisci, dixi supra ad constitut. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

L E O E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1517.

Ite & vos in vineam meam, ait homo ille pater familias qui plantaverat vineam, mundi Salvator atque Redemptor Dominus noster JESUS CHRISTUS; qui si curam gerat de omnibus, cunctaque dirigat, quae ipse fecit: attamen inter ceteras plantationes, quas per ipsum pater caelestis in solo plantavit militantis Ecclesiae, vineam quandam tam ardentem profecutus est amore, ut suam velut propriam ubi vis illam appeller: hanc siquidem vineam sic assiduis solertibus, ac fidelibus excoluit agricolis, ut alios primo mane, alios hora tertia, sexta, nona, decima verò & undecima quasi incessanter cultores transfuderit. Haec est sacra illa Minorum Fratrum religio, quae virentibus caeremoniarum foliis, per viros Apostolicos, tamquam per palmites extensos, à mare usque ad mare, & à flumine usque ad terminos Orbis terrarum, vino sapientiae & scientiae irrigavit montes, & implevit terram. Haec est Religio sancta & immaculata, in qua per speculum sine macula Redemptoris contemplatur praesentia, vitae CHRISTI & Apostolorum inspicitur forma, per quam primorum Ecclesiae fundatorum ante oculos Christianae plebis reducitur norma; quae demum nihil nisi divinum angelicum omni perfectione refertum, CHRISTO que nil nisi conforme, ut non immerito sua dicatur representat. Ad hanc vineam excolendam primo mane Oriente jam Sole, misit ipse Paterfamilias Angelum illum ascendentem ab ortu Solis, habentem signum DEI vivi, beatum Franciscum, qui comitantibus mirae sanctitatis viris, prima vitis hujus ducere fundamenta; ijs successerunt viri re-

Commendatio Ordinis Sancti Francisci.

ligiosi, qui duce beato Bonaventura muros hujus vineæ jam utrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis sanctæ virtute & adjutorio reparaverunt. Post hos veluti hora sexta prodierunt spiritu fervente Fratres nonnulli, qui à sacro Viennensi Concilio tamquam à Deo missi & confortati, enervatam penè disciplinæ censuram, ad sua principia revocaverunt. Hora verò nona moriente Domino, surgentibus in dies malis & scandalosis hujus vineæ agricolis, suscitavit Dominus spiritum adolescentis, paucorum videlicet Fratrum, qui signifero nominis JESU beato Bernardino ductore & præfide, sacri Concilii Constantien. freti præsidii, languentem imò penè mortuum per Orbem universum, Ordinem vivificaverunt. Novissimè verò diebus istis, quasi hora ultima apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Israël succiderunt lucos, & demoliti sunt delubra, ac ubi abundabat peccatum, adjuvante Domino curaverunt per introductam reformationis normam, ut superabundaret & gratia. Sed veluti inter parabolicos & Evangelicos illos viticolas, quia novissimi æquabantur prioribus, murmur surrexit non parvum, sic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus, & Populis, graves lites & jurgia, ac dissensiones, occasione superioritatum & præfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis professores per totum mundum, magis ac magis augeri diem accipimus.

Discordia orta inter Fratres de Observantia & Conventuales d. Ordinis.

§. 1. Quare nos cujus animus ab ætate tenera, ardentem devotione efferbuit ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum totum, nunc verò ex communi cura procuratoris & pastoralis regimini, quam immeriti sustinemus, ad componendas hujusmodi agricolarum lites, & sedandas murmuraciones, illius Evangelici procuratoris more, tantò provocamur ardentius, quantò frequentius intenta mente recolimus fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & salubri doctrina universali Ecclesiæ continuè cernimus provenire.

Pro cujus terminatio ne Principes instituerunt apud Pont.

§. 2. Nec minùs continuis Principum Christianorum præsertim charissimorum in CHRISTO filiorum nostrorum Maximilianii in Imperatorem electi, & Francisci Christianissimi Francorum ac Caroli Catholici Hispaniarum, Henrici Octavi Angliæ, ac Emanuelis Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludovici Ungariæ & Bohemiæ, ac Sigismundi Poloniæ, necnon Crispieni Daciæ Regum illustrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum, piis provocamur supplicationibus & precibus, quibus pro pacandis hujusmodi divisionibus in Ordine Divi Francisci exortis, non cessant usque hodie apud nos postulare.

Qui sic providendum censuit, videlicet quod

§. 3. Deputatis igitur à nobis in secreto nostro Consistorio, aliquibus ex Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, causas & seminaria hujusmodi jurgiorum & divisionum diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro sedandis præfatis litibus pertractare commissimus & injunximus; qui longo maturæ discussionis examini, diligentissimè ac fidelissimè jussa complentes, relatione per ipsos nobis facta, necnon pensatis per nos acutiùs, quæ per ipsos pro hujusmodi concordia tractata & examinata fuerunt, habita etiam super iis in dicto Consistorio nostra cum eisdem, ac reliquis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, præfato Ordini modo infra scripto judicamus providendum.

Minister generalis unus eligatur totius Ordinis, cuiusque officium sex annis duret. Scias hoc non servari cum quisque

§. 4. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diversitatem, quorundam perpetuitatem, cæterorum verò Fratrum vitam non reformatam, hujusmodi litibus & divisionibus plurimum causæ præbuisse, ea propter volumus & ordinamus, prout in dicta Regula beati Francisci continetur, unum Ministrum generalem totius Ordinis de cæ-

tero, omnibus & singulis Fratribus ejusdem Ordinis, cum plenaria potestate, quæ ex regula sibi competit præfici, cui omnes & singuli prædicti Fratres, in omnibus quæ non sunt contra Deum, animam suam, & Regulam, firmiter teneantur obedire; qui quidem Minister generalis, per sex annos ad plus Generalatus fungetur officio: infra quem terminum, si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum Provincialium & Custodum, prædictum Ministrum generalem non esse sufficientem ad servitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Ministri generalis data est, in nomine Domini alium sibi eligere, quibuscumque sex annis, quibus (ut præfertur) expletis, ipso facto sit absolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.

§. 5. Electio verò successoris fieri debeat à solis Ministris Provincialibus & Custodibus reformatis, tam Cismontanis, quam Ultramontanis, in Capitulo generali dicti Ordinis, in festo Pentecostes, in loco quem Minister generalis cum Capitulo generali proximo præcedenti duxerint assignandum. Ad quod Capitulum omnes Ministri & Custodes sive vocales, tam Cismontani, quam Ultramontani accedere teneantur. Et ne caput suis membris difforme appareat, Volumus & etiam ordinamus, quòd nullus Frater possit eligi in Ministrum generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro reformatore à Communitate reformatorem habeatur. In præfata verò electione Ministri generalis nullus penitus vocem habeat nisi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorem habeatur; quòd si in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus & inane habeatur.

Et eligatur de Fratribus Observantia & per eos. Quod scribitur in juber Pius v. intelligens de eorum Gen.

§. 6. Quo verò ad electionem futuri Ministri generalis, in proximo festo Pentecostes, in Conventu de Ara Cæli de Urbe, juxta aliam nostram ordinationem, in literis in forma Brevis contentam celebrandam statuimus, omnes Ministros & Custodes reformatos ac Vicarios & Discretos Fratrum de Observantia seu familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Ministri generalis, quæ secundum prædictam regulam à Ministris Provincialibus & Custodibus fieri deberet, & liberè secundum intentionem ejusdem Regulæ, & absque quovis scrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales, Vicarios Fratrum de Familia seu Observantia, veros Ministros esse, ipsosque ad effectum electionis hujusmodi in Ministros ordinamus & instituimus. Discretos etiam ipsorum similiter declaramus esse Custodes quo verò ad alios Fratres reformatos, volumus quòd in Provinciis, in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, nec pro reformatis habiti, sub quibus sunt aliqui Conventus reformati, duo Fratres electi à præfatis Conventibus reformatis, secundum aliarum literarum nostrarum tenorem sub forma Brevis, voces Ministrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Provincias pro hac vice dumtaxat suppleant Fratribus verò de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de sancto Evangelio, seu Capucio, pro singulis Provinciis, in quibus habent Conventus ultrà suorum Vicariorum voces duas, pro hac solùm vice concedimus. Quam quidem electionem à præfatis Fratribus de hujusmodi generali Ministro faciendam, canonicam secundum Minorum Fratrum Regulam & formam à beato Francisco in Regula traditam esse diffinimus & etiam declaramus.

Ac per vota ministrorum Provincialium & custodum, hoc vota fecerit esse debent, ut juber Pius v. cit. in rubr.

§. 7. Et ut in ordine ipso, quantum cum DEO fieri potest, pax conservetur, & charitas, per amplius inter Cismontanos & Ultramontanos Fratres ejusdem Ordinis nutriatur, ordinamus, quòd si Minister generalis, ut præfertur, per sex annos de Cismontanis fratribus electus fuerit, sequenti-

Alternativè que fiat electio, semel de Ultramontanis, & semel de Cismontanis.

bis sex annis de Ultramontanis fratribus eligi debeat; quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipsis fratribus observari. Verum quia conspicimus ipsum Ordinem per universam Christianitatem mirum in modum dilatatura esse, ne ob huiusmodi amplitudinem debito pastoralis regiminis careat beneficio, Decernimus, quod si Minister generalis de Cisfontanis electus fuerit, instituat in partibus Ultramontanis unum generalem Commissarium ab eisdem Ultramontanis fratribus eligendum, cui Minister generalis super præfatos Fratres Ultramontanos vices suas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen quod Commissarius præfatus Ministro generali omnimode subijciatur, ut ceteri dicti Ordinis Prælati subijciuntur, ac illi per omnia secundum Regulam obedire teneatur.

Qui Minister gen. quolibet triennio Commissarium deputet de Ultramontanis, si ipse sit Cisfontanus & e contra. Tu quoad electionem Commissarii vide Plurim. v. cit. in rub.

§. 8. Dum verò Minister generalis fuerit ex Ultramontanis fratribus electus, tunc pariter Commissarium generalem Cisfontanum instituere debeat pari modo quo de Ultramontano Commissario superius dictum & statutum est. Qui eisdem generalis Commissarius per triennium solum generalis Commissionis fungetur officio; quo triennio elapso, novus Commissarius per Ministrum generalem in Capitulo generali, ut supra eligendus, secundum quod Ultramontanis de Commissario fuerit providendum institui debeat. Minister verò generalis in partibus in quibus suis sex annis fuerit, & ad alias partes se conferre voluerit, pro eo tempore quo absens fuerit, Commissarium loco sui, de consilio & assensu Definitorum Capituli generalis huiusmodi dumtaxat relinquere possit. Et in partibus quibus dictis sex annis non erit Commissarius generalis, tenebitur Minister generalis primo triennio dictorum sex annorum celebrare unum Capitulum generale, ad quod convenienter vocales illarum partium à quibus assumptus fuerit; & similiter aliud Capitulum in partibus à quibus assumptus non fuerit, per se vel suum Commissarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habeat; aut super hoc fiat, quod generalis Minister cum Capitulo generali iudicaverit faciendum.

Vicarii autem de Observantia veri Ministri censentur.

§. 9. Porro quantum ad Ministros provinciales in Provinciis in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, seu pro verè reformatis non habentur, declaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios fratrum de Observantia, seu familia illarum Provinciarum respective, ex nunc & in perpetuum, veros & indubitatos earundem provinciarum esse Ministros, illisque de cætero nomine Ministrorum debere appellari; quibus omnes & singulos fratres, necnon domos & loca eorundem in dictis Provinciis, ut præfertur, consistentes plenariè submittimus, ac Generali & aliis Provincialibus Ministris, auctoritatem & potestatem antea generali, & aliis provincialibus Vicariis de familia nuncupatis, attributam & concessam perpetuò concedimus, ac concessam & attributam esse decernimus. Mandantes præfatis fratribus etiam Regulam B. Francisci purè & simpliciter observantibus, ut dictis Ministris sic per nos declaratis & ordinatis, ut veris illarum Provinciarum Ministris secundum Regulam per omnia obediant.

Ministrorumque Provincialium officium triennio expleatur.

§. 10. Denique ne ex Ministrorum Provincialium perpetuitate, Ordinem ipsum in ruinam iterum collabi contingat, Volumus & ordinamus præfatos provinciales Ministros ultra triennium in suis non posse continuari officiis; quo triennio elapso, pro absolutis ab officio à cunctis fratribus habeantur.

Ipsique & Custodes à Capit. Provinciali deponi possint.

§. 11. Poterunt tamen infra dictum triennium à suis Capitulis provincialibus, ut secundum Regulam & consuetudinem celebrantur, si minùs utiles inventi fuerint, ab officiis provincialibus absolvi; & idem iudicium de Custodibus per omnia habeatur.

Et de observantia sint.

§. 12. Nullus verò in Ministrum provincialem

aut Custodem eligi, aut in ipsorum electione vocem habere poterit, nisi vitam ducat reformatam; & in Communitate Reformatorum illius provinciæ cui præficiendus est, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipso facto irritum sit & inane.

§. 13. Præterea, quia de reformatis, ac purè & simpliciter regulam Beati Francisci huiusmodi observantibus sæpè sæpiùs, in præcedentibus & sequentibus mentio habetur. Volumus & declaramus sub nomine Reformatorum, ac purè & simpliciter regulam Beati Francisci huiusmodi observantium, comprehendi omnes & singulos infrascriptos, videlicet Observantes, tam de Familia quàm Reformatos sub Ministris, ac fratris Amadei, de Coletanis, Clarenis, de sancto Evangelio, seu de caputio, ac Discalciatos nuncupatos, aut alios, similesque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipsam Beati Francisci, purè & simpliciter observantes; & ex quibus omnibus suprascriptis, unum corpus insimul facientes eosdem ad invicem perpetuò unimus, ita quod de cætero omnia diversitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Francisci Regularis observantiæ, vel simul vel disjunctivè, nuncupentur & nuncupari possint & debeant. Omnèsque & singulos, ut præfertur, unitos generali Ministro prædicto, ac provincialibus Ministris & Custodibus, in quorum provinciis & custodiis respectivè morantur, in omnibus & per omnia secundum Regulam subijci debere. Conventuales verò secundum privilegia viventes, quomodo eisdem Ministris generalibus & provincialibus, subijci & obedire debeant, per alias nostras desuper edendas literas declaramus.

Observantes qui censentur.

§. 14. Cæterum, ut dissensionum, scandalorum, & partialitatum fomes penitus ab ipso Ordine tollatur, præcipimus firmiter & mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrenda, à qua nullus, præterquam in mortis articulo, nisi à nobis, aut à Sede Apostolica possit absolvi, ne aliquis frater Ordinis Sancti Francisci appellet alium fratrem eiusdem Ordinis malitiosè, irrisoriè, seu improprie, Privilegium Coletanum, Bullistam, Amadeitam, Clarenum, de Evangelio, seu de Capucio, Pigotum, aut alio quovis nomine etiam de novo reperto, seu forte in futurum occasione priorum divisionum ipsius Ordinis, vel huius nostræ sanctæ institutionis & unionis Spiritus sancti gratia compositæ, à quocumque imponendo, seu alio quovis irrisorio injurioso, seu improprie nomine, aut quod pro improprie à patientibus habetur. Necnon omnibus tam clericis, ne Fratres huiusmodi, aut eorum fautores præfatis nominibus, irrisoriè seu malitiosè appellent, sed omnes fratres ipsius Ordinis, Fratres Minores, ut præfertur, seu Sancti Francisci, à se ipsis & omnibus aliis nominentur.

Quodque dimissis aliis denominationibus omnium Fratres Minores S. Francisci vocentur.

§. 15. Item statuimus, quod de cætero nullus frater reformatus, possit per quemcumque Prælatum Ordinis, etiam Ministrum generalem mitti ad morandum ad aliquem Conventum non reformatum, aut pro reformato non habitum; excepto quod si Capitulis provincialibus videretur minus malum aliquem fratrem licentiare ad nondum Reformatos, quàm ipsum cum Reformatis retinere, tali causa possint Prælati mittere fratrem seu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhibentes sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, omnibus & singulis Conventualium secundum privilegia viventium Prælati, ac fratribus ne aliquem ex præfatis Reformatis, nisi modo prædicto recipere audeant. Similiter & dictis Reformatis fratribus sub eadem pœna ne ab obedientia suorum Ministrorum ullatenus quàm modo prædicto recedant. Et ne ex novarum sectarum in dicto Ordine forsan introductione faciendâ Ordinem iterum in rixas devenire oporteat, Volumus & in virtute

Observantes autem ad Conventuales non transeant.

sancta obedientia firmiter precipimus & mandamus, quod de cetero nulla nova secta vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, absque Ministri generalis, aut Provincialium Ministrorum Reformatorem in suis provinciis respectively expresso assensu. Ita tamen quod dictae reformationes ipsi Ministro generali & provincialibus reformatis per omnia, juxta regulam subji-ciantur, ut supra expressum est de aliis Reformatis.

§. 16. Quapropter omnes domos, loca, & eremitoria, quae fratres de Observantia, seu de Familia, seu alii reformati sub Ministris quocumque nomine appellati fuerint, hactenus tenuerunt & possederunt, ipsi Ministro generali ac provincialibus Ministris reformatis, & per nos sic institutis & declaratis in suis provinciis respectively perpetuo sub-jicimus & incorporamus. Volentes loca ipsa per ipsos Ministros, ac eorum successores Reformatos perpetuo, teneri & possideri, regi & gubernari. Quascumque lites desuper exortas coram quibuscumque Judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut sacri Palatii nostri, Auditoribus sive Commissariis Apostolicis, tam in Romana Curia, quam extra eandem, & tam inter subditos, in quibuscumque statu vel instantia, tam super possessorio quam petitorio, seu etiam spolio, si quomodolibet praetendi possit desuper penden-etiam hujusmodi loca de obedientia & de Capitulis fratrum Conventualium dicti Ordinis prius fuissent, ad nos advocamus, penitus & extinguimus, silentium perpetuum partibus imponen. Sententias quoque & processus per quoscumque iudices in eis habitos, & latos, ac inde secuta quaecumque, etiam si lites ipsae, ratione locorum fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cuiuscu nque alterius rei, occasione vel causa motae fuissent, cassamus & annullamus.

§. 17. Et nihilominus dictis fratribus Conventualibus, necnon quibusvis Judicibus, ac aliis quibuscumque, ne quicquam contra hujusmodi nostram declarationem, institutionem, innovationem, unionem, & incorporationem, in iudicio vel extra, attentare, procurare, iudicare, vel pronunciare, etiam si eis per nos commissum existat, seu in futurum committatur, praesumant sub poena excommunicationis latae sententiae, ac privationis beneficiorum quae obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in posterum obtinenda eo ipso incurrenda, inhibemus, praecipimus, & mandamus.

§. 18. Demum ut secundum exigentiam locorum, personarum, & morum cuncta quae conducere videbuntur pro mantenentia reformationis, per totam Christianitatem in dicto Ordine jam divina gratia introductae, iuste, provide, & discretè valeant, statui & ordinari volumus Capitulum generalissimum proximè celebrandum teneri deputari ex probationibus, doctoribus, ac magis expertis Fratribus, nonnullos ex diversis Regionibus assumptos, qui omnia & singula quae pro mantenentia reformationis, & vera Regulae observantia, ac hujus nostrae constitutionis debita executione, accommoda judicaverint, in unum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel majorem partem ejusdem, ac tandem per nos Apostolicae confirmationis patrocinio munienda.

§. 19. Et nihilominus moderno & pro tempore existenti Camerae Apostolicae generali Auditori, necnon univrsis Archiepiscopis & Ecclesiarum Praelatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi & eorum singuli praesentes nostras literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dicti Generalis, ac Provincialium Ministrorum Reformatorum, seu alicujus eorum super hoc requisiti fuerint solemniter publicantes, easque in praemissis efficacis defensionis praesidio assisten. faciant eos,

omnibus & singulis praedictis pacifice frui & gaudere non permittent. eos desuper per quoscumque, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, invocato ad hoc etiam si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, appellatione postposita compescendo.

§. 20. Non obstantibus quibuscumque literis Apostolicis, & indultis, etiam sacri Concilii Constantien. dictae Religionis fratribus, familiis, congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum sive illarum auctoribus & institutoribus, Conventualibus, sive Reformatis, aut de Familia Fratribus sub quibusvis verborum formis, solemnitatibus, & clausulis, fortioribus & insolitis, concessis seu forsitan in futurum concedendis, etiam si tales forent, quod de illis, eorumque totis tenoribus specialis expressa, individua, ac de verbo ad verbum mentio esset habenda; quibus, quoad praemissa, expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque; Ceterum, quia difficile foret has nostras praesentes literas ad quaelibet loca ubi opus fuerit deferre.

§. 21. Volumus & auctoritate Apostolica decernimus, quod transumptis earumdem manu notarii publici signatis, & alicujus Praelati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quae adhiberetur si praesentes originales literae, exhibitae vel ostensae forent. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimo-septimo, quarto Calend. Junii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Jurisdicctio Camerarii & Clericorum R. Camerae Apost. in causis & contractibus Cameralibus, & gubernis locorum eis commissorum. Necnon & confirmatio ordinationum per eosdem Clericos, pro feliciori Camerae regimine editarum.

Quoad jurisdictionem Camerarii plenè notabo infra in Clem. VIII. constit. 65. In conferendis, Tom. 3. De Clericorum autem jurisdictione dixi sup. in const. 12. Alexand. VI. Et si ex fol. 463. Alias autem Camerae ordinationes attende sup. in Eug. IV. const. 13. Inter, fol. 330.

LEO PAPA X.
Motu proprio, &c.

Incet sael. rec. Eugenius Quartus & Innocentius Octavus Rom. Pont. praedecessores nostri provida dispositione declaraverint, totius Christiani Orbis, & Ecclesiarum, & Monasteriorum, & omnium civitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediata vel immediata subjectorum, personas quilibet, ex quocumque loco etiam exempto oriundas, ad Camerae Apostolicam, pro eorum causis, & negotiis peragendis recurrentes, summariae justitiae implementum reportare debere, ac Camerarium nostrum, & dilectos filios Clericos Praesidentes, in eadem personas superioritatem & omnimodam jurisdictionem passim habere.

§. 1. Nihilominus nonnulli rigorosis juris apicibus innixi, frequenter in dubium revocare innituntur, an Camerarius, & Clerici praefati, in privatorum causis, & negotiis hujusmodi jurisdictionem exercere potuerint, sive possint, prout habere & exercere consueverunt in fiscalibus, Ecclesiarum, & Monasteriorum quoruncumque.

§. 2. Nos, de cetero super praemissis, & infra-scriptis dubitari contingat, opportunè providere volentes, auctoritate Apostolica tenore praesentium, decernimus & declaramus, Camerarium, Praesidentes & Clericos praefatos, omnimodam superioritatem & jurisdictionem, in quascumque personas,

Novae reformationes non inducantur. Sed tempore Clem. VIII. restrictior reformatio inducta est, ut infra in ejus const. 35. in suprema in Tom. 3.

Conventuales eos desuper non molestent.

Praeservatores hujus Reformationis in Capit. generali eligantur.

Executorum deputatio.

Contrariorum derogatio.

Transumptis fides.

D. P. An. 5. die 29. Maii.

XXIV.

Edita A. D. 1517.

Eug. IV. & Innoc. VIII. declaraverunt Camerarium & Clericos, magnam jurisdictionem habere, ut sup. in ipsius Eug. IV. const. 13. cit. in rubrica, & Innoc. VIII. const. 4. Cum scilicet, fol. 435.

Sed tamen aliqui excitaverunt dubium hic relatum.

Hic modo Pontif. d. dubium submoveret & decerneret eorum jurisdictionem esse, quascumque causas summarie &c. cognoscendi.

1517.

& decidendi. Tu omnino in hoc attende const. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3.

tam publicas quam privatas, quamcumque Ecclesiarum & Monasteriorum, priorum locorum, & fiscarium, ac Almar Urbis, aliarumque civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate subditorum, ipsarumque personarum negotia semper habuisse, & nunc in futurum habere; cum ampla & irrefragabili potestate & auctoritate, omnes earum causas & querelas, summarie, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, & sine debito terminandi; necnon jus inter quoscumque civitatum, terrarum & locorum hujusmodi dicendi, ac illis precipiendi ac mandandi, prout hactenus, facere consueverunt, perinde ac si causa ipsa, coram nobis seu Rom. Pontificibus pro tempore existentibus agerentur. Præmissaque omnia & singula eisdem Camera Apostolicæ Præsidentibus & Clericis, alias concessa, quatenus opus sit, de Apostolica potestatis plenitudine, ex certa nostra scientia, & animi deliberatione, motu simili innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

§. 3. Districtius inhiibentes quibuscumque Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, coram quibus causas hujusmodi agitari contigerit, ne contra declarationem, & determinacionem hujusmodi judicare præsumant, adempta eis aliter judicandi & interpretandi facultate.

§. 4. Et cum gubernium terrarum Arnulphorum & Tulphæ, Civitæ Verulæ, Massæ, Aquaspartæ, & Sancti Gemini, & aliorum castrorum, & terrarum Spoletan. Tuderin. & Narnien. diocesis, eisdem Clericis specialiter sit commissum, & terræ, castra, & loca hujusmodi à jurisdictione Spoletan. Tuderin. & Narnien. civitatum & comitatum sint penitus separata, illa quatenus opus sit, etiam de novo separamus, & illarum gubernium eisdem Clericis confirmamus.

§. 5. Ac eisdem concedimus, quod in castris, terris, ac locis prædictis jurisdictionem, per se vel alium, seu alios, exercere. Ac subsidia per homines castrorum, terrarum, ac locorum hujusmodi Camera Apostolicæ solvi solita, per eas exigere; ac illa & alia emolumenta in dictis locis per eos haberi solita recipere, & custodiam Arcium dictæ Tulphæ, & Oppidi Casarum, cum eorum subditis, pagis, salariis & emolumentis habere, ac inter se dividere licite possint & valeant: Et quod equi in dictis locis ponendi ad stallones, per eosdem Clericos habito respectu ad alia loca eidem Romanæ Ecclesiæ subiecta, poni debeant. Necnon tritellorum tractas, & alia eorum consueta emolumenta etiam concedimus.

§. 6. Quodque curam & gubernium; ac auctoritatem, tam in Urbe quam extra eam, tam circa datia quam gabellas, dohanas, & appaltus, eorumque officiales, dohanarios, conductores, & appaltatores, etiam circa Dohanam Ripæ, mercium, græciæ, salis, aluminum, Patrimonii, & Zeccham, Carceres, stratas, tam Urbis quam castrorum civitatum & locorum, nobis de eidem Ecclesiæ subditorum, quam etiam circa singulos Thesaurarios & Depositarios in dictis locis consistentes, quam hactenus habere consueverunt, habere & exercere. Ac septingenta cantaria aluminum pro residuo milleducentorum cantariorum simillium, quæ per appaltatorem pro decimis, vel aliis fabricari debent, singulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa liberè exigere, vendere, & pretium inde proveniens, inter se dividere, liberè & licite valeant, concedimus.

§. 7. Cum facultate visitandi quolibet anno, terras Ecclesiæ illarumque arces & officia, necnon reformandi, corrigendi, & emendandi, ea quæ reformatione indigerent juxta alias, tam per recol. mem. Urbanum, Martinum, Innocentium, Julium, & alios Rom. Pont. prædecessores nostros, quam per Camerarios, qui pro tempore fuerunt concessa; quas concessiones & in eis contenta quæ-

cumque, tenore præsentium, confirmamus & approbamus. Non obstantibus &c.

§. 8. Volentes quod desuper literæ in forma gratiosa ad perpetuam rei memoriam expediri possint, etiam sub plumbo, vel per breve. Et etiam quod sola signatura sufficiat, & quod tam in judicio quam extra illud plenam fidem faciat.

Dat. Romæ, die duodecima Junii millesimo quingentesimo decimoseptimo, Pont. nostri anno quinto.

Sequitur alia constitutio confirmatoria præcedentis, & aliarum hic relative insertarum, Ordinationumque à Clericis Camera pro ejus gubernio feliciori editarum.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SCIT prudens paterfamilias cuncta quæ in ejus domo sunt, ad illius honorem & gloriam, provida moderatione disponit & ordinat; ita & nos, qui meritis licet imparibus ab ipso supremo paterfamilias, & illius domi dispensatores effecti sumus, ejus curam studiosa sollicitudine sic convenit attendere, ut in illa, præsertim quoad ea, quæ Romanæ Curia, illiusque officialium, potissimè Camera Apostolicæ, cui pro status Romanæ Ecclesiæ conservatione, diversa onera incumbunt, salubrem statuum regimen, & profectum conspiciunt, rectus ordo servetur, ac officia ipsa diligenter, accuratè & decenter exercentur, & ad eandem Curiam pro negotiis tractandis pro tempore accedentes, votiva expeditione latentur; necnon ex quæ propterea providè facta & ordinata competimus, ut executioni demagendur, & firmiter perpetuò illibata observentur, nostræ approbationis munimine roborare & de novo statuere & ordinare debemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Sanè cum accepimus nuper, postquam scel. recordat. Eugenius Papa Quartus prædecessor noster, attendens ad præfatam Cameram, Ecclesiarum & Monasteriorum omnium, necnon etiam Urbium, civitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, villarum, & locorum dictæ Romanæ Ecclesiæ, immediate vel mediate subditorum spiritualia & temporalia negotia peragenda devenire, nonnulla statuta, ordinationes, & capitula, per tunc Præsidentes dictæ Camera edita per suas literas; ex certa scientia confirmaverat, dilecti filii moderni Præsidentes ejusdem Camera, circa illius ac officialium ejusdem statum feliciter conservandum, & prosperè dirigendum intentè, cupientes quantum cum DEO possunt, quæ in dicta Camera gerunt, justè & laudabiliter ad Omnipotentis DEI laudem & status Romanæ Ecclesiæ conservationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet sublevamen fieri, matura super hoc inter eos deliberatione præhabita, statutis & ordinationibus prædictis; ac mandatis, tam per pia mem. Innocentium Papam Octavum, & Julium Secundum etiam prædecessores nostros, quam per nos in forma motus proprii concessis, inhærendo, nonnullas constitutiones & ordinationes inter cetera, ea quæ tam per Clericos quam alios officiales ipsius Camera pro tempore existentes, fieri & exerceri debeant, concernentes & disponentes, ac alias rationabiles & honestas unanimiter fecerunt, & dederunt, prout in literis Eugenii, ac mandatis Innocentii prædecessorum, & nostris, necnon constitutionibus & ordinationibus hujusmodi, quorum omnium tenores, de verbo ad verbum præsentibus inferi fecimus, plenius continetur.

§. 2. Nos cupientes, ut literæ, mandata, constitutiones, & ordinationes ipsæ, inconcussa persistant, & Clerici & alii officiales præfati, eorum officia, cum decencia, & tranquillitate exercere valeant; Motu proprio non ad ipsorum Clericorum, vel aliorum pro eis super hoc oblata petitionis in-

stantiam,

1517.

& 1518.

Solum Bulla signaturam sufficere decernit.

Dat. P. A. 5. die 12. Junii.

Edita A. D. 1518.

Proœmium.

Eug. iv. quædam Cam. Apost. ordinationis à Clericis firmatas approbavit, ut supra in ejus const. 13. Inter. fol. 330. Clerici deinde alia statuta pro feliciori Camera statu hic infra inserta ediderunt.

Hic modò Pontif. illa omnia approbat una cum Bullis hic infra mox relative inferendis, & omnia privilegia Camerarii &c.

Officialibus contravenientibus pœnas infligit.

Clericis prædictis gubernium quarundam Terrarum Sedis Apost. approbat, & iterato committit.

Emolumenta dicti gubernii, indicat, & concedit.

Jurisdictione super omnibus Dohanariis, Appaltatoribus &c. eidem tribuit.

Facultatem singulis annis Terras, Arces, & officia Sedis Apost. visitandi &c. confirmat.

stantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, literas, mandata, constitutiones & ordinationes prædictæ, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia & singula privilegia, facultates, gratias, concessionem, & indulgentiam, Camerario & Clericis ipsius Camerae pro tempore existentibus, ac eorum Collegio aliis per sac. record. Bonifacium, Urbanum, Martinum, Callistum, Sixtum Quartum, & per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos, quomodolibet concessa & confirmata, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus & confirmamus; ac præsentis scripti patrocinio communitus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, suppletes omnes & singulos defectus, juris & facti, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Iteratòque statuit.

§. 3. Et nihilominus pro potiori cautela, omnia & singula per ipsos modernos Clericos, statuta & ordinata, ac eisdem Camerario, Clericis, & eorum Collegio concessa, & indulta, ut præfertur, auctoritate & tenore prædictis, de novo statuimus, ordinamus, concedimus & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari volumus & mandamus. Non obstantibus &c. Tenores verò literarum & Mandatorum Innocentii & Julii prædecessorum, & nostrorum, necnon constitutionum & ordinationum prædictarum sequuntur & sunt tales, videlicet;

Innocentii viij. &c.

§. 4. Innocentius Papa Octavus &c. Cùm sicut Omititur, quia ipsa Bulla est sup. fol. 570.

Julii ij. ac

§. 5. Julius Papa Secundus &c. Omititur Bulla, quia habes eam sup. fol. 484. Ex injuncto.

Leonis x. Bullæ interantur.

§. 6. Leo Papa Decimus. Licet fœlicis &c.

Ipsa Bulla sunt quæ præcedunt.

Ultra quas Pontificias constitutiones, Clerici alia concesserunt statuta, quæ confirmat hic Pont.

§. 7. Et quia scriptum est, propter temporum varietatem, novas etiam licet edere sanctiones, dilecti filii moderni ejusdem Camerae Clerici, cupientes, quantum cum DEO possunt, quæ in Camera ipsa geruntur, justè, integrè, & laudabiliter fieri, CHRISTI Salvatoris nostri, qui est sapientia Patris, & sol justitiæ, Numine invocato, ut quæ inferius constituerentur, ad ejus laudem & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ statum, & omnium quorum quomodolibet intererit justum sublevamen prospiciant, infra scriptas constitutiones in ipsa Camera perpetuò valituras unanimiter ediderunt. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 3. Jan.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo octavo, tertio non. Januarii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Sequitur tenor Statutorum à Clericis Camerae editorum, de quibus supra.

C A P. I.

De Missa in Camera audienda.

Quoniam scriptum est, Primùm querite Regnum DEI, & omnia benè adjicientur vobis, cunctis diebus Cameralibus, Clerici, & omnes Camerales, nisi justo impedimento detineantur, in solita eorum Capella Missam devotè audiant; & Capellanus in Missa currenti semper de Spiritu sancto unam orationem addat, ut ejus gratia Clericorum mentes ad justitiam rectè administrandam illuminentur.

C A P. II.

Accessu exindè ad Tribunal Camerae.

Post cujus quidem Missæ finem, duobus primis, simul successivè, cæteris servando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientiæ cum gravitate ascendant.

C A P. III.

Audientiæ & habita.

Ubi proposita per recurrentes ad eos, benignè audiant, notentque in eorum libro diligenter; & diebus quibus fuerint sacra Consistoria, tam in Missa, quam supra in eorum publica & secreta audientiæ, cappis Pontificalibus induantur, præter-

quàm tempore vacationum. Et quando Consistorium non fuerit, satis sit eorum honestis palliis uti. In audientiæ autem secreta, ea honestas, & ea gravitas servetur, quæ loco & personis conveniat, ut qui administrandæ justitiæ; ac regimini præpositi sunt, aliis præesse merito censeantur.

C A P. IV.

Intus verò, cùm Clerici ad utilitatem Camerae Apostolicæ sint instituti, ante omnia Bullæ ex quibus jura Papæ, Camerae, & Collegii solvenda sunt, unà cum Clericis ipsius Collegii expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ Bullæ & negotia ipsius Camerae proponantur; & cum ipsius Camerae utilitate, absque tamen juris tertii præjudicio determinantur; & ibi omnia hujusmodi collegialiter tractentur, neque extrà, Bullæ per alium, quàm mensurarium liberentur. Aliæ verò ad ipsam Cameraam pertinentia in ejus præsertim præjudicium, per aliquem ex Clericis expediri non possint, nisi ad executionem manifestæ ejus utilitatis, in contrarium gesta, viribus non sussistant.

Expeditione negotiorum intus Camerae.

C A P. V.

Et cùm dicitur, ubi non est ordo, confusio omnia subruit, ideò negotia, tam Camerae quam privatæ personarum per illam proponantur, cui illorum jura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, sed omnes silentio utantur, ut propositio benè intelligatur; & quia cameralis consensus ex Collegio personarum literatarum deducitur, quilibet tam in proponendo causas pendentes in Camera, aut materias camerales, quam respondendo & argumentando, latinè loquatur, ut à consortio mechanicorum clarissimus iste locus differre videatur. Et ne causarum & negotiorum cognitio confundatur, cùm alicui ex Clericis alicujus causæ examen commissum fuerit, nullus ex aliis in ea se intromittat, nisi talis primò deputatus impeditus fuerit: & tunc nova ipsius Camerae cum commissione, & in impediti locum alicujus subrogatione.

Ordine in propositibus Causarum.

C A P. VI.

Et quoniam Camera Apostolica in determinationibus causarum manu regia uti potest, dummodò justitiæ faciat, in omnibus causis in Camera cognoscen. summarie simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta procedatur, & absque registorum confessione, si qualitas causæ id non exigat. Cùm autem registorum fieri necesse fuerit, ad obviandum querelis, quæ hactenus factæ fuerunt, conficiatur eo modo, quo per constitutionem sac. record. Joannis Papæ Vigesimalsecundi, quæ singulis annis dum Rota aperitur, legi & publicari consuevit; tam in numero versuum, & dictionum, quàm literatura, & curtis, ordinatum est; à pauperibus autem nihil contrà eorum possibilitatem exigatur.

Summarie processu. Hoc idem statuit Innoc. viij. in const. superius citata.

C A P. VII.

Et quia ex justitiæ administratione à Deo justo Judice, qui justis copiosam mercedem preparat in Cælis præmia expectanda sunt, in causis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in causis divitum nisi sint commissariæ; in quibus cùm registra, & dicta testium non possunt sine magno labore videri, æquum est, ut tunc propina moderata, id est in exculentis & proculentis dumtaxat consistens accipi possit; ut omnis infamiae & avaritiæ nota penitus evitetur.

Propinarum taxa. Hoc de pauperibus servatur taxa de qua infra in Pii iv. const. 85. cum ab ipso Tom. 2.

C A P. VIII.

Cùmque Præfati Fisci Apostolici, non solum ab omni fraude, labe & ex lucro illicito abstinere, sed etiam omni suspitione carere debeant, ut ex eis Camera nullam proflus, facturam seu damnum patiantur; nullus Clericus seu Notarius sub duorum milium ducatorum eidem Camerae applicandorum pena eo ipso incurrenda, contrahat aliquam societatem, publicam vel occultam in conductâ alicujus gabellæ, Dohanæ seu Theaurariæ ad Cameraam Apostolicam pertinentis; qui verò de

Participationibus affectum prohibitis. Tu vide etiã Pauli iii. infra const. 13. Alias.

hoc convictus fuerit, ultra dictam poenam, biennio privetur emolumentis Clericatus, & notariatus; quæ pro tribus illorum partibus accrescant aliis Clericis & notariis, reliqua verò illorum quarta, revelanti detur.

CAP. IX.

Et quia Clerici omni studio & industria tenentur, cum iustitia tamen & honestate, intendere & consulere quantum possunt, commodo & utilitati Camerae, in subhaftatione & locatione cuiuscumque dohanæ, gabellæ, sive Theaurariæ ad ipsam Cameraam pertinentis, sicut publica proclamata, sive publica significatio in locis debitis, ita ut intelligatur, ubi & quando talis subhaftatio fieri debeat, & Camerae utilitati bene sit, & omni parte consultum; & inter cætera, instabilibus subhaftationibus, & locationibus, dicti Clerici diligenter & accuratè provideant, quòd illi quibus sicut tales locationes bonum bancum, fide & facultatibus sufficientem eidem Camerae præsentent, ita ut Camera per conductorem promissa faciliè assequi possit.

CAP. X.

Et quia per sæpè contingit, quòd Theaurarii, Dohanerii, & alii tractantes proventus & res Camerae Apostolicæ, computa & rationum eorum administrationis reddere desugunt, tales Theaurarii, Dohanerii, & alii rerum Camerae Ministri ad talem effectum debitibus temporibus ad reddendum rationem præmissam adstringantur; quorum computis in Camera ex se illa per eos, quibus per præfatam Cameraam commissa fuerint, diligenter & fideliter examinentur, vocato quando opus est Computista præfatæ Camerae; qui ad talem Clericum Commissarium quotiens opus fuerit, sub poena amissionis salarii sex mensium venire teneatur, & scipsum suum diligenter impendere. Post verò ipsorum computorum opportunum examen, idem Commissarius, in Camera cæteris Collegis suis, illa fideliter & diligenter referat, ut sine aliquo affectu, Camerae utilitati, cum iustitia tamen, consuli possit.

CAP. XI.

Et quoniam Theaurarii Camerae Apostolicæ, ut sæpè quærelæ audiuntur, Castellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S. R. E. aut serò satisfaciunt, aut illis eorum stipendia & salaria, non in pecunia numerata solvunt, sed in pannis & aliis rebus, quas pro majori pretio quàm valeant, eis computant, propter quod ipsi Castellani, & officiales, non levi damno afficiuntur, & dicta Camera, etiam ex hoc iacturam gravem patitur, cum prædicti officiales ex diminutione eorum stipendiorum & salariorum, opportunè deservire non possint; propterea moneantur Theaurarii, etiam sub juramento in principio suorum officiorum, quòd eisdem Castellanis & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum specie satisfaciunt.

CAP. XII.

Quia verò Castellani Arcium S. R. E. numerum stipendiorum eis designatum, aliquando non retinent, & pro eorum satisfactione, Camera gravissimas subit impensas, ad evitandum periculum occupationes alicujus Arcis, ex defectu stipendiatorum, & necessariarum munitionum, Camera ipsa Apostolica moneat Theaurarios, qui ipsis Castellanis stipendia persolvunt, & ultra vilitationem, quam facit Visitator à S. D. N. pro tempore deputatus, ipsi sæpè, & si fieri potest, omni mense curent, intelligere, an Castellani pagas ordinatas retineant, & si in hoc deficere reperti fuerint, eis de eorum stipendio non satisfaciunt, alias sibi Theaurarii in tantumdem à Camera mulctentur.

CAP. XIII.

Item, quia dicitur quòd impunitas malefactorum, incentivum præbet delinquendi, si habeatur noticia, quòd aliquis officialis Terrarum Ecclesiæ ignavia sua, vel malignitate, delicta relinqnat impunita, unde & mala exempla & scandala, inter subditos Ecclesiæ cum iactura etiam Camerae frequenter oriuntur, tali officiali, si post monitionem se non correxerit, de

salario debito non satisfaciatur; & ultra hoc alia penuniaria arbitrio Camerae puniatur.

CAP. XIV.

Item, quia subditi Ecclesiæ, tamquam filii liberae, & non filii ancillæ, cum caritate & pietate tractandi sunt in eorum gravaminibus, sacros Pedes S. N. D. non faciliè adire valent, neque aliud quàm Camerae Apostolicæ refugium habent, quod nonnumquam à plerisque velut diaboli membris non Ecclesiæ filiis malignitate quadam impediri videmus, si de aliquo Rectore etiam Locumtenente alicujus Reverendiss. Legati, aut alio officiali Provinciarum, sive Terrarum Rom. Ecclesiæ, mala fama, de iniustitia, extortionibus, aut malo regimine, ad Cameraam Apostolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipsius Camerae incorrigibilem se demonstraverit, & talis Legatus de suo Locumtenente opportunè non providerit, significetur saltim per duos Clericos S. D. N. & habita venia à sua Sanctitate iusto Camerae arbitrio provideatur, & Ecclesiæ Populi, se lupis lacerandos non relinqui, sed sibi tamquam filiis opportunum patrocinium præstari cognoscant; & ultra hoc, hujusmodi improbo officiali inter alia salarium adimatur.

CAP. XV.

Item, quia scriptum est, omnia cum consilio, & non poenitebit, Clerici, aut aliqua eorum pars, saltim semel in mense, S. D. N. aut Reverendiss. Camerarium adeant, & cum Sanctitate & Dominatone Reverendissima, de rebus arduis occurrentibus consulant; & deinde talem consultationem, & resolutiones, sive deliberationes in Camera referant.

CAP. XVI.

Et quia officium administrandæ iustitiæ satis grave est, & periculosum, superfluum non videtur sæpè illud replicare, ut omnes Clerici moniti sint, & animo frequenter revolvant, quod in omnibus causis, quas in Camera Apostolica verti contingit, tam pro ipsa Camera, quàm pro privatis personis, iustitiam sincerè administrare convenit, semper Deum præ oculis habendo, atque illam horrendam sententiam assidue memoriæ repetendo, quod durissimum iudicium his qui præsumunt retribuetur.

CAP. XVII.

Deveniendum est præterea ad ea quæ ad singulos Clericos ad se pertinent, inter quos R. D. Decanus ipsius Camerae illa agat diligenter, quæ ex ordinatione fel. record. Eugenii IV. ei incumbunt, prout in literis Apostolicis ejusdem Eugenii supra expressis continentur, quæ literæ semper & inconcusse servantur.

CAP. XVIII.

Item res camerales, eò diligentius pertractentur, quòd cura unius quolibet mense commissæ fuerint, constituatur singulo mense unus Mensarius; qui nisi iusto impedimento fuerit impeditus singulis diebus non feriat, ad Cameraam accedat, & ibi videat, & indicet, omnes bullas partibus restituendas; & illas, pro quibus fuerit solvenda annata, nulli permittat consignari, nisi annata ipsa, debito & consueto loco soluta, de ejus solutione, cedulas depositariorum videat; & si aliqua justa causa fuerit, quare tunc annata ipsa solvenda debeat in eo casu, de opportuna cautione provideat, ut res absque Camerae detrimento pertransseat, partibus nihilominus iustitiam ministrando. Et quoniam ad evitandas solutiones annatarum, plurimi intrusiones allegant, & eas probare nituntur per testes cum in hoc grave Camerae interesse versetur, ne fraude & dolo tales intrusiones contingat probari, consulti opportunitati Camerae videretur, si tale examen coram mensario Clerico fieret, & propterea ipse mensarius tale onus omnino subeat. Item, quia bullæ ex quibus annatæ, & jocalia solvi debent, aliquando sive ex negligentia, sive per errorem, omnes non transmittuntur ad Cameraam, ut tali inconvenienti occurratur; mensarius omnibus diebus Cancellariæ, vadat ad Plumbum, ad providendum, quòd omnes bullæ, tam pro debita annata, quàm pro jocalibus mittantur ad Ca-

Forma in eis observanda. Tu vide Bullam Pii IV. n. 58. Cùm ab ipso fol. 85. Tom. 2.

Computorum vilione & examinatione. Ad hæc vide eandem Bullam Pii IV.

Theaurarii juramento de solvendis salariis in pecunia numerata. Tu vide quoad Theaurarii officium, Bullam 100. Six. v. In conferendis. in d. Tom. 2. fol. 731.

Theaurarii munere in corrigendis Castellanis Arcium.

Officialium status Ecclesiæ ignavia & malignitate coercenda. Ad hoc vide etiam supra constit. hic

Eisdemque de iniustitiis & extortionibus puniendis.

Consultatione in arduis cum Papa, aut Cameraario.

Iustitiæ sinceræ administratione.

Decani officio juxta Bullam Eug. IV. de qua sup.

Clerici mensarii munere, quoad Bullas expediendas & annatas exigendas.

meram, illis in dicto plumbo per eum in uno libro adnotatis, & qui non iverit, aut non miserit unum ex collegis, careat provisione sex ducatorum, qui ad eundem effectum, omni mense ordinati sint, ac etiam participatione jocalium illius mensis. Et quia plurimum quam unius tantum iudicio, omnia melius determinantur, prefatus mensarius proponat in Camera tunc proxima omnes bullas, in quibus aliquid dubium fuerit, ut Camera & partibus pro iustitia satisfaciat.

CAP. XIX.

Item, cum inter alias curas, quae Camerae Apostolicae demandantur, illa praecipua, gravior & onerosior existat, per quam examen ad sacros ordines promovendorum, eidem Camerae committitur; Nam cum ex bonis membris, bonum corpus Ecclesiae conficiatur, nisi Sacerdotes, quorum officium est, de lege divina recte respondere, moribus & doctrina idonei, aptique fuerint, presbyteralis Ordo in ludibrium efficitur laicis, qui a Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre desiderant, ignorantiam & vitae improbitatem manifeste conspiciunt, attendant diligenter & accuratè dicti Clerici examinatores, ne Deo optimo tales admittant Ministros, quorum viciis propter ruditatem insufficientis scientiae, ac vitae inhonestatem, majestati divinae abominabiles fiant, & examinatorum simul damnationes causentur; exquiratur itaque sufficiens titulus beneficialis, competens doctrina, & praesentia, & loquela promovendi, bonorum morum compositio; illud praeterea & constanti memoria cum timore & tremore prospiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquid accipiant, cum in sacris canonibus nihil tantoperè prohibeatur, quantum sacrorum Ordinum collatio simoniaca. Notarii quoque ipsius Camerae pro scriptura collationis ordinum praedictorum nihil accipiant, nisi quantum de jure licet. Vix autem illis Antifitibus, qui ex ipsorum ordinum collatione, loculos implent, ut sibi adficient in gehennam! Cura autem examinandi non alterius sit, quam Clerici, qui locum suum non possit, nisi collega sustinere; & si quando acciderit, quod in supplicatione promovendi insertum sit, quod ipse promovendus examinetur in Camera Apostolica per Clericum, sive Notarium ejusdem, nullus Notarium audeat illum examinare, cum talis clausula per Notarium inadvertenter admissa fuerit, & nunquam solita sit poni, nisi cum examinandus literarum ignarus, censuram Camerae Clerici vult effugere.

CAP. XX.

Item, quia omni Collegio tunc bene succedunt omnia, cum caput, & membra caritatis officio devincta sunt, propterea Clerici omni studio, Advocatos, Procuratores, Notarios, & alias personas Camerae deservientes, benignè & charitative proficiantur, & tractent, eorumque honestis utilitatibus, & honoribus quantum possunt, saveant & assistant.

CAP. XXI.

Advocatus verò pauperum ad causas miserabilium personarum in Camera Apostol. tractandas diligenter advertat, illasque quantum licet sine respectu tueatur, & curet, ne contra iustitiam non vexentur.

CAP. XXII.

Advocatus & Procurator Fiscalis, tam in Camera Apostolica, quam extra, interesse ipsius Camerae sustinere curent; & cum in ea vel alibi de praedicto interesse sermonem haberi audierint, illud quantum iustitia exposulaverit, sine aliquo respectu tueantur, etiam si super hoc extra Camerae, aliqua causa, sive iudicium civile vel criminale intentatum fuerit; & quando fiet aliqua declaratio, incurfus poenarum eidem Camerae applicatarum, vel absolutio ab eisdem, de omnibus per ipsos Advocatum & Procuratorem detur Camerae Apostolicae opportuna cognitio, ut possit in omnibus providere. Et quia eorumdem Advocati, & Procuratoris iudicium, in omnibus & per omnia, & praesertim in causis fiscalibus, utile est, a Camera non discedant, nisi causis fiscalibus termina-

tis, quae post examen bullarum, ante omnes alias causas terminentur.

CAP. XXIII.

Notarii autem Camerae Apostolicae, in quorum fide, & diligentia, magna cura rerum Cameralium reposita est, infra notata, servare teneantur.

CAP. XXIV.

Et primò in libris ipsius Camerae ad id deputatis registrentur extensè & ad longum, omnes & singulos contractus, inter eam & quamcumque personam, Collegium vel Universitatem initos, & quascumque scripturas ad ipsam Camerae pertinentes, infra sex dies ad diem stipulationis, sive revisionis illorum per Clericum, cui id commissum fuerit, computandos, qui contractus & scripturae per Notarios ipsius Cam. & non per alios registrentur, sub poena ducentorum ducatorum auri pro qualibet vice, qua transgressus aliquis eorum fuerit, pro medietate eidem Camerae, & pro alia medietate Collegio Clericorum applicandorum, etiam si pars cum qua contractus fuerit initus, Notario rogato non satisfecerit, pro cuius tamen mercede consequenda, Clerici praestent eidem Notario omnem favorem, ut ipsam mercedem cum effectu consequantur.

CAP. XXV.

Item, quia Bullae Apostolicae fideliter tractandae & registrandae sunt, neque ante illarum registrationem, alicui extra Collegium ipsorum Notariorum credendae, omnes bullae in praefata Camera registrandae, per ipsos Notarios Camerae, & non per aliquem alium registrentur, ipsaeque bullae, ut praemittitur, registratae, & sumpta quae ex eis fieri contingeret, per unum ex Clericis, cum eodem registro fideliter, ac de verbo ad verbum auscultentur, & si quid in registro omissum, superfluum, vel mendosum reperitur, corrigatur manu ejusdem Clerici, talisque correctio per ipsum Clericum nomine suo apposito approbetur, prout fit in aliis registris Curiae.

CAP. XXVI.

Et quia omnis labor optat praemium, praedictaque registratio admodum necessaria est, & in partium utilitatem redundat, quia visum saepe fuit, quando accidit ex registris Camerae aliquod sumptum extrahi, repertos fuisse in eisdem registris plurimos defectus, & errores, etiam substantiales, praedictus Clericus auscultator a parte unum julium recipiat pro quolibet pari bullarum, gratiosa scilicet & executoriali simul, aut pro una bulla quando simplex fuerit, & similiter pro uno sumpto. Notarius verò pro labore suae registrationis, tantum capiat, & non ultra, quantum in registro Cancellariae, sive praefatae Camerae, antiquitus capiebatur, in quo ipsi notarii modestiam servant, ne partes de ipsis iuste conquerantur, & similis auscultatio fiat de instrumentis, capitulis, patentibus, & aliis in eisdem libris Camerae registrandis.

CAP. XXVII.

Item, ut semper possit videri causa, propter quam bullae absque annatae solutione partibus allegantibus intrusionem traduntur, Notarii ejusdem Camerae conficiant, & in eadem Camera conservent unum librum, in quo in praesentia Notarii describant omnes attestaciones testium examinatorum, in praesentia mensarii per ipsum Notarium Camerae superintrusionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, cum interrogatoriis per Procuratorem fiscalem compositis, & in Cam. Apostolica registratis, aliis testibus super similibus alio modo examinatis, nulla praestetur fides, & bullae non tradantur, etiam sub obligatione, nisi intrusio plenè per testes, ut praefertur examinatos, probetur, & Notarius habeat pro examine unius cujuslibet testis, ut praemittitur, examinati, carenos duos antiquos, & tantumdem capiant pro examine in similibus causis, praeterquam in commissariis, in quibus servetur stylus Rom Curiae.

CAP. XXVIII.

Item, quia libri qui sunt in Archivio Cam. Apostolicae, sunt magni ponderis, tam quoad interesse

Examine promovendorum ad sacros Ordines. In hoc, ipsi Clerici Cam. non amplius se intromittunt.

Clericorum humanitate erga Curiales.

Advocati pauperum munere.

Advocati & Procuratoris fiscalis munere.

Notariorum Camerae reformatione super.

Registratio scripturarum interesse Camerae concernentium.

Bullarumque.

Registratio numerum mercedum.

Bullarum absque solutione annatarum expeditione. ac testium examine.

Librorum Camerae custodia.

Sedis Apostolicæ, & ipsius Cameræ, quàm etiam partium, & propterea fideliter & diligenter sunt custodiendi, ne aliquis extraneus aliquos ex dictis libris subripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo viciet, Notarii non admittant intra cancellum ejusdem Archivi aliquid extraneum, sed faciant extra expectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quòd aliquis ex familiaribus ipsorum Notariorum intret, sive maneat intra dictum cancellum, nisi quando aliquis ex ipsis Notariis ibidem præsens fuerit, & tunc etiam ipse Notarius bene circumspiciat, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut à Domino Theaurario, aut ab aliquo ex Dominis Clericis extra dictum cancellum extrahuntur, tunc ipsi notarii conficiant unum alium librum, in quo describatur extractio uniuscujusque libri Cameralis, cum subscriptione receptionis illius, qui librum ipsum extraxerit, ut sciatur, apud quem talis liber possit reperiri, & circa hoc, servetur mandatum per fœl. rec. Julium Papam II. super hoc editum, cujus tenor sequitur, & est talis:

§. 8. Cum sicut accepimus in nostra Camera &c. Omittitur quia ipsa Bulla est supra fol. 491.

§. 9. Item, ad evitanda monopolia & quascumque extorsiones, ipsi Notarii nullo modo possint vendere, sive arrendare inter se aliquod membrum emolumentorum, eorum officii Notariatus, sed labores & proventus omnes inter eos sint communes, & quælibet cura præterquam registrandi bullas, quæ semper debet esse communis omnium, solum ad mensuram, & non ultra, per unum ipsorum Notariorum, & utilitas inter omnes æqualiter dividi debeat, & ut partes commodius expediantur, Notarius mensarius bullarum & obligationum, non in domo sua habitacionis, sed in Camera Apost. ea quæ circa illas occurrunt, agere & expedire teneatur, ubi etiam Clericus mensarius pro expediendis iis, quæ circa ad id eum pertinent, adesse debet, ita ut bullæ recipiantur, & retineantur solum per Notarium ad id deputatum, & non per alium, qui Notarius sic deputatus non recipiat aliquas bullas ab officialibus registri bullarum Cancellariæ, nisi per manus solius scriptoris ejusdem registri, & non famulosum ipsius, vel quorumvis aliorum, bullas vero per Cameram expeditas, solum recipiat per manus Summisæ, vel ejusdem Summisæ officium exercentis.

§. 10. Item, ut resignationes, & cessiones beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiunt, omni dolo & fraude careant, & nemo propterea decipiat, prout quotidie clamores audiuntur, de cetero Notarii prædicti, in adnotandis ipsis resignationibus, & cessionibus in libris Cameræ, infra scriptam ordinationem servare debeant, cujus tenor talis est, ut sequitur.

§. 11. Raphaël Episcopus Ostien. Cardinalis S. Georgii S. D. N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intellexerimus, consuevisse dilectos filios Notarios Cam. Apost. per quamdam corruptelam, negligentiam sive abusum, & malitiam, resignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana & Camera Apostolica consueverunt, & in ordinariis libris, & authenticis ejusdem Cameræ, Notarii & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, sive excogitari possit, & ad hoc, ut semper de veritate doceri possit, quando opus esset, non in dictis libris ut rationale statutum erat, amplius scribi, pro majori parte, sed à tergis supplicationum, quarum prætextu dictæ resignationes admitti debent, simpliciter, notare & scribere manu propria, & deinde partibus restituere, nulla retenta copia, vel nota, absque eo quòd in protocollis, vel libris Cam. Apostol. scriptæ sint, vel si scribantur, id ex intervallo plurimum mensium fit, & id non aliter, quàm parte instante, ex quo fit, ut veritas reperiri non possit in libris, dum de illarum admisione queritur, & tractatur, & sic

in potestate patris in fraudem & deceptionem nostram, & impetrantium; ad eorum propositum illis uti, vel eas celare, prout eis magis expedire videtur, in maximum scandalum Curialium, & aliorum impetrantium, & pessimum exemplum.

§. 12. Nos igitur ad quos ex nostro Camerariatus officio pertinet, & spectat in primis, quantum possumus providere, de mandato Si D. N. Papæ vivæ vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officii, præcipimus, & mandamus, quatenus dictas resignationes, beneficio rum jam factas & admittas, usque in præsentem diem, sic notatas in margine supplicationum duntaxat, etiamsi partibus restitutæ forent, infra terminum octo dierum proximè futurorum in libris authenticis Cameræ Apostolicæ, ubi scribi & notari solent, scripsisse & posuisse debeant, omni mora & excusatione cessantibus.

§. 13. Resignationes vero, quas fieri continget in futurum, & in posterum admittendas & faciendas, sub simili privationis pœna, & excommunicationis, quam quilibet contrafaciens eo facto incurret, infra tres dies à die resignationis factæ & notatæ, sive stipulatæ, in dictis libris Cam. Apost. in forma authentica, & legali, admittere, & solemniter apponere teneantur, & debeant, omni pro suis excusatione cessante, nec prius liceat eis, in margine supplicationis scribere & notare, nisi in libris authenticis notatæ fuerint.

§. 14. Decernentes ex nunc resignationes aliter factas nullius momenti existere, nec alicui suffragari, beneficiaque saliter resignata, non per resignationem, sed per obitum vacare.

§. 15. Mandantes RR. Patribus Dominis Præfidentibus & Clericis Cameræ Apostolicæ, ut omnia & singula suprascripta inviolabiliter observari mandent, & faciant, ac ad declarationem & executionem dictarum pœnarum ipso facto incursum effectualiter procedere debeant: & teneantur, ut quos à malo. DEI timor non revocat, temporalis coercet disciplina sub pœnis in dicto mandato contentis in omnibus & per omnia observent, ac cessiones & resignationes easdem, continuatim in libro resignationum describant, nullo spacio inter illam, & præcedentem, nisi forte unius lineæ dimisso, ut tollatur occasio aliquid in medio scribendi.

§. 16. Item, ut omni tempore de gestis per Clericos Cameræ ratio reddi valeat, quilibet Notarius, habeat unum librum, in quo registret omnes litteras Camerales quæ per manus suas expediuntur, postquam à Clerico visæ fuerint, & conetur unusquisque illas eleganter componere.

§. 17. Item, quia sæpè contingit, mandata procuratoria in Camera, super negociis Fiscum & interesse Cameræ concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicujus deperdi, & sine illorum ostensione, acta inter Cameram, & exhibentes, pro nullis reputantur, statuerunt, ut omnia instrumenta & mandata procuratoria hujusmodi, cum recognitionibus illorum, in libris ejusdem Cameræ per ipsos Notarios omnino registrentur, ut de illorum tenore per libros eosdem perpetuo doceri possit, quorum registrationi fides adhiberi debeat, sine alia originalium exhibitione, cum per Clericum sint videnda, & conferenda cum originalibus.

§. 18. Item, sicut scriptum est, qui non laborat non manducat, & in Camera Apostolica continui & intolerabiles labores existunt, ne qui incommodum non sentiant, commoditates capiant, & lucra constituentur, quòd Clericus Cameræ in Curia præsens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Cameram per unum mensuram non accedens, careat participatione jocalium, & utilitate mensariatus; si vero extra Curiam degerit absque Collegarum licentia, sive habuerit aliquod publicum officium, sive commissionem, cum salario & lucro, de proven-

Providet circa resignationes prædictas.

Et circa futuris.

Resignationes aliter factas irritat.

Clericis, ut Notarios contravenientes coercerent in iurisdictione.

Statutorum Cameræ tenor sequitur, super Expeditionum uniuscujusque Clerici registratione.

Mandatibus Procuratorum registrandis in causis interesse Cameræ concernentibus.

Clericis absentibus, vel ad Cameram per mensuram non accedentibus.

Jul. 11. mandari observantiz.

Notarii mensarii officio circa expeditionem Bullarum.

Et circa resignationem & cessionum registrationem.

Cameræ sit crectum, quoad evitandos fraudes notariorum in ejusmodi registrationibus.

Clericorum & Notariorum admissio.

Causarum Clericorum defensione.

Infirmorum- que utilitate.

Morientium quoque funeralibus.

Predicatorum omnium observantia.

Et singulis annis in prima Camera publicae lectione.

XXV.

Edita A. D. 1517.

Causa hujus constituit.

Declaratio de qua in rubric.

Contrariorum derogatio.

Transumptio- rum fides.

tibus Clericatus non participet, & idem observetur quoad Notarios ejusdem Camerae.

§. 19. Circa verb admissioes Clericorum & Notariorum, tam in solutione admissiois, & jocalium, quam in perceptione fructuum, & emolumentorum servetur id quod observatum fuit.

§. 20. At quia omnes leges, & Prophetas in sola radice charitatis pendere & solidari Veritas affirmat, constituerunt praefati Clerici, ut in quibuscumque occasione alicujus Collegae eorum, sive alterius personae Cameralis, Collegium ipsum Clericorum debeat patrocinium, & defensionem causae ejusdem assumere, & omni via & modo illam tutari & defendere.

§. 21. Atque etiam in infirmitate, Clericos, & alias personas Camerales visitare, & si opus fuerit, suis necessitatibus subvenire.

§. 22. In morte etiam providere, ut sumptibus defuncti si facultates reliquerit, sin autem communi omnium Cameralium impensa, funus decenter effretur, & ipsi Camerales omnes, illud collegialiter comitentur, in octava depositionis in loco sepulturae curent exequia, ipsis ibidem assistentibus, & ipsorum impensa celebrari, ut in eo pietatis opere DEO optimo placeatur, & cuicumque ipsorum, qui in hoc operam praestiterit, ut in ejus morte id ipsum a superstitionibus rependatur.

§. 23. Quae omnia & singula suprascripta, & ordinata in Praesentium constitutionum volumine, RR. DD. Cam. Apost. Clerici unanimiter statuerunt, & constituerunt, ac per quascumque Camerales personas, & alios ad quos spectat integrè servari mandaverunt.

§. 24. Et ut de praedictis jugis memoria, omnibus quorum interest maneat, instituerunt omnes & singulas constitutiones praedictas, singulis annis in prima audientia mensis Octobris, per unum ex Notariis ipsius Camerae, ad mandatum D. Decani in tribunali publicae audientiae ipsorum Dominorum Clericorum, alta & intelligibili voce perlegi, ut quilibet eorum ad justitiam ministrandam ferventio: reddatur, ad laudem & gloriam Omnipotentis DEI qui pro justitiae administratione magna praemia redditurus est. Amen.

Quod audientes Missam in Ecclesiis Fratrum Mendicantium in Dominicis & Festis diebus, satisfaciunt praeepto Ecclesiae de missa audienda.

LEO PAPA. X.

Universis & singulis praesentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Intelleximus quosdam in dubium revocare, & perinde timoratis conscientiae scrupulum injicere, si Christi fideles, qui Dominicis & Festis diebus extra Ecclesias suas parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium; Ecclesiae praeepto de Missa audienda satisfaciunt.

§. 1. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitus tollere volentes, ut cum sinceriori conscientia fideles quique DEO creatori suo serviant, auctoritate Apostolica praesentium notum facimus, omnes Christi fideles utriusque sexus, (qui non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & Festis diebus Missas audiunt, satisfacere praeepto Ecclesiae de Missa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati poenamve incurrere.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

§. 3. Et quia difficile foret praesentes litteras nostras originaliter ad loca omnia, (ubi opus foret) deferri, volumus & decernimus, ut earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, ea fides, (ubi opus fuerit) detur quae originalibus ipsis daretur, si exhibitae forent vel ostensa.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decima tertia Novembris millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri Anno quinto.

Fratres Minores Ordinis S. Francisci de Observantia, in Processionibus, & actibus publicis, Fratibus Conventualibus praecedunt, digniorique loco crucem deferunt.

De separatione Fratrum, de Observantia & Conventualibus & ceteris tangen. Fratres de observantia, vide supra in const. 23. lre. Ubi notavi.

LEO PAPA. X.

Universis & singulis praesentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Licet alias postquam statueramus, & ordinaveramus, quod de cetero perpetuis temporibus fratres B. Francisci, puritate ejus regulae, & sub regulari observantia viventes, ac Reformati, Ministrum, Fratres vero dicti Ordinis Conventuales nuncupati, Magistrum generales habere deberent ne inter Reformatos & Conventuales fratres hujusmodi super praecedentia; dissensio & contentio oriri posset, voluerimus & statuerimus, quod in processioibus, & aliis actibus publicis, fratres Conventuales, fratribus regularis Observantiae Ministrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.

§. 1. Quodque fratres ipsi Conventuales, semper eorum Crucem & vexillum per eos deferri solitum, deferre liberè & licite valent.

§. 2. Quia tamen ut ex nonnullorum relatione accepimus, fratres ipsi Conventuales praetendunt Crucem ipsorum Conventualium deferre in loco digniori.

§. 3. Nos autem, qui praemissa omnia statuimus, ut omnis dissensio & contentio, inter eosdem fratres de Observantia, & Conventuales tolleretur, mentisque nostrae fuerit, prout etiam id expressimus, quod in omnibus actibus, fratres de Observantia haberent locum magis dignum, quam ipsi Conventuales, & propterea mentis nostrae incommutabilis fuerit, prout existit, quod ipsi fratres de Observantia Crucem suam in loco digniori deferant. Ad hujusmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus nostrorum tollendum, motu proprio, & certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine declaramus, mentis nostrae fuisse quod tam Conventuales, quam de Observantia, & reformati fratres praedicti in quibuscumque processioibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem suam deferre possint; ita tamen quod Crux ipsorum fratrum de Observantia, & Reformatorum loco digniori deferatur.

§. 4. Quodque ipsi fratres de Observantia & Reformati, veri & indubitati fratres Ordinis B. Francisci, & ejus regulae observatores semper fuerint, ac divina favente gratia sint futuri, sine aliqua interruptione, seu divisione, a tempore editae regulae per B. Franciscum, usque ad praesens, ac sub ipsius B. Francisci regula militaverint, & etiam ad praesens militent, sicque in omnibus teneri & observari; ac dici debere decernimus ac mandamus.

§. 5. Mandantes nihilominus omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac Ecclesiarum Capitulis, sub interdicti ingressu Ecclesiae, ac suspensionis a divinis, inferioribus vero Praelatis ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum professoribus, sub excommunicationis latae sententiae poenis ipso facto incurrendis, a quibus nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in mortis articulo, absolvi nequeant, quatenus declarationem & decretum hujusmodi inter Conventuales, ac de Observantia & Reformatos fratres hujusmodi, in violabiliter observent, observarique faciant, necnon

ne eosdem

XXVI.

Edita A. D. 1517.

Fratres de Observantia digniorem locum habent, quam Conventuales in processioibus & aliis actibus publicis, ex Bulla hujus Pont. sub die 12. Jun. hujus anni, quam ut hic sufficienter relatam praetermissi.

Et in ea permiffa fuit utriusque Ordinis sui Generalis electio.

Possunt tamen Conventuales solitum Crucem deferre.

Quia eam voluit deferre in loco digniore.

Pontifex ideo contrarium servari mandavit.

Eosdemque fratres de Observantia, veros B. Francisci Fratres declarat.

Perturbatoribus poenas imponit.

1517.
& 1518.

1518.

Contrariis derogat.

ne eosdem fratres Conventuales de Observantia & Reformatos hujusmodi super his molestant, aut perturbent, seu per quoscumque cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existentes, seu etiam inter se quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari permittant.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis illis forsan concessis, confirmatis & innovatis, quibus illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis manu publici notarii subscriptis, & sigillo Ministri generalis pro tempore existentis dicti Ordinis Minorum aut alterius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, in iudicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus literis, si illæ foris exhibita vel ostensa.

Dat. P. An. 5. die 6. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die sexta Decembris millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXVII.

Contra mentientes personas, in literis Apostolicis, ut earum expeditionem gratis assequantur; Officialisque eorum complices.

Hoc ferè voluit etiam Innoc. VIII. contra prædictos mentientes, ut supra in ejus const. 11. Cum sicut, fol. 44o.

Similem verò sanctionem, contra simoniacè se pro aliis supponentes, pro obtinendis beneficiis ecclesiasticis, vide infra in Pauli IV. constit. 12. Inter, ubi notabo, fol. 832.

Edita An. D. 1518.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Causa constitutionis.

In hærendo vestigiis prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, sicut non absque gravi displicentia accepimus, nonnulli animæ suæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expediant, & Romanæ Curia officiales; debita eorum portione defraudent, in eisdem literis nonnumquam venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Vicecancellarii, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præsentia, seu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes & quandoque germanos, interdum verò familiares continuos commensales, fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inscribi facere, & fecisse non vereantur, cum re vera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, & officiorum ejusdem Romanæ Curia non modicum præjudicium & gravamen.

Mentientes se in literis Apost. coercentur.

§. 1. Nos igitur fraudibus & deceptionibus hujusmodi, prout nostro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui se vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreviatorum, seu scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcumque, ex qualitatibus & privilegiis, sive in antiqua consuetudine hujusmodi literas ipsas, in toto vel in parte gratis expedire solent, nepotes, fratres, aut familiares, continuos commensales, in eisdem literis, etiam motu proprio concessis, nominave-

rint, si re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continuos commensales non fuerint.

§. 2. Necnon officiales præmissa fieri procurantes, seu permittentes, excommunicationis sententiam, à qua non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, (articulo mortis excepto, ac debita satisfactione prævia) absolvi possint, auctoritate Apost. per præsentibus innodamus, eosque excommunicationis sententiam hujusmodi in dictum eventum, ex nunc, prout ex tunc, & è contrà incurrisse declaramus, & pro talibus publicè judicari mandamus. Ac ipsos officiales procurantes, seu permittentes hujusmodi à suorum officialium perceptione emolumentorum per annum continuum, ultra alias pœnas quas propterea incurrent, omninò suspendimus.

Officiales eorum complices puniuntur.

§. 3. Et nihilominus, concessionem & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsasque literas hæcenus, tam per Cameram, quàm Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omninò carere, eisque quos concernunt, & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, neque in futurum posse, sed omninò subreptitias, invalidas, & nullas fuisse, esse, & fore.

Literæ expeditæ nullæ sunt.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac sacri Palatii Apostolici Auditores, in quacumque instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, interpretari & judicari debere, ac irritum & inane, quicquid secus super iis, quavis auctoritate, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint, scienter vel ignoranter contigerit attentari, motu & scientia similibus, decernimus & declaramus.

Decretum irritans.

§. 5. Ac volumus, quod mandatum, decretum & declaratio nostra hujusmodi in Cancellaria Apostolica publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus observentur.

Justio publ.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis, eisdem Vicecancellario & aliis Cardinalibus, ac quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis & clausulis etiam derogatoriis, concessis & in posterum concedendis, quæ eis, aut eorum alicui, quoad præmissa nullatenus volumus suffragari, cæterisque contrariis quibuscumque. Placet, publicetur, & describatur. I.

Derogatio contrariorum.

Letum & publicatum fuit superscriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo septimo, die verò vigesima mensis Februarii, Pontificatus S. D. N. Leonis Pape Decimi, Anno quinto.

Papæ subscr. Publicatio Pont. An. 5. 10. Febr.

Contra Barones & Communitates non custodientes eorum territoria, à Bannitis, Faribus, &c.

XXVIII.

Confirmatur & extenditur hæc dispositio, à Pio IV. inf. in ejus const. 27. In eminenti, ubi loquar de hac materia. in Tomo 2. fol. 41.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1518.

Romani Pont. providentia circumspècta prædecessorum sacrorum gesta, quæ præcipuè provenientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, securitate & commodo facta sunt, pensatis opportunis occasionibus, innovat atque extendit, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem à fel. record. Julio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ in forma brevis tenoris subsequenti.

Jul. 11. edit. constit. quæ est supra.

Omittitur tenor istius constit. quia habes supra. §. 2. Nos itaque cupientes literas prædictas provenientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter observari, Motu

Hic Pont. eam confirmat.

In proban. hujusmodi furci, & valore bonorum statum declarationi Clericorum Camerae Apol. precedente juramento damnium passi.

Damnium passi contra Dominos & Communitates locorum agere possunt.

Vt ut sint securae latibula hinc inde amoveantur.

Decretum irritans.

Executores.

Fides transumptorum.

Dat. P. An. 6. die 1. Sept.

XXIX.

Edita A. D. 1518.

Causa constitutionis.

proprio, & ex certa nostra scientia, literas praedictas auctoritate Apostolica, tenore praesentium innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus, illasque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 3. Et insuper cum hujusmodi furta, delicta, & derobationes fiant in sylvis, nemoribus, lateribus, & in locis occultis, & secretis, non adhibitis, nec praesentibus testibus, adeo quod sine maxima difficultate per ipsos spoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum subtractarum & ablatarum probari non possint, statuimus & ordinamus, quod quoad probationem bonorum subtractorum, & eorum valorem, sicut declarationi praefatorum Praesidentium & Clericorum ipsius Camerae Apostolicae, qui diligenter considerata qualitate personarum spoliatarum, & derobatarum, exposita quantitate furtorum, & aliis circumstantiis & conjecturis recepto juramento ipsarum personarum derobatarum, seu mercatorum quorum bona ablata existebant, super quibus praefatorum Praesidentium, & Clericorum conscientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant.

§. 4. Et quod si derobatio, seu furtum in confiniis diversorum territoriorum, diversarum Communitatum, seu dominorum, vel juxta hujusmodi confines, derobatus contra dominum territoriorum praedictorum, in Communitatem, quam & quem elegerit ad recuperationem rerum sibi ablatarum, agere possit, & valeat ab actione, quam ipse derobatus intentaverit, discedere, si ei placuerit, & contra alium agere licite possit (cum domini confinium praedictorum illos non custodiendo in praemissis culpa non careant) reservato tamen solventi jure agendi contra conterminos.

§. 5. Et ut quantum fieri potest, omnis occasio crassandi & derobandi sublata esse videatur, eidem motu & scientia, ac tenore, praecipimus & mandamus sub duorum millium ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum poenis similibus, omnibus & singulis antedictis, ne fures, latrones, & crassatores, in sylvis & sepibus latibula faciens, ne ibi se abscondere possent, ut prope vias publicas utrimque ad medium milliare, arbores & spes & quaecumque latibula, incidere, seu incidi, ac amovere, seu amoveri, & extirpari facere infra duos menses, a die publicationis praesentium computandos, & sic incisae conservare, & manutenere omnino teneantur, & debeant.

§. 6. Sicque per Clericos dictae Camerae, ac quoscumque alios Judices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi facere, sublata eis & eorum cuilibet, aliter judicandi & interpretandi facultate, decernimus, summarie, & absque iudicii tela.

§. 7. Mandantes propterea eidem Raphaeli Episcopo, & Camerario, ac Praesidentibus & Clericis pro tempore existentibus, ut praemissa omnia & singula, ab omnibus inviolabiliter observari faciant, & contrafacientes ad illorum observationem per supra dictas poenas, juxta stylum ipsius Camerae compellant.

§. 8. Volumus autem, quod praesentium transumptis manu unius Clerici, & unius notarii ejusdem Camerae subscriptis, eadem prorsus fides indubia adhibearur, quae praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel offensa. Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae 1518. Cal. Septemb. Pont. nostri anno sexto.

Inquisitorum haereticae pravitatis facultas, eorum arbitrio puniendi, & Curiae saeculari tradendi, testes falsidicos in causis fidei.

LEO PAPA X. Dilecto filio Hadriano titulis SS. Joannis & Pauli Presbytero Cardinali.

Intelleximus quod in Hispania, caeterisque Regnis & Dominiis Carissimae in CHRISTO filiae nostrae

Joannae Reginae, & Charissimi in CHRISTO filii nostri Caroli Regis Hispaniae Catholicorum ditioni subiectis, in quibus tu haereticae pravitatis Inquisitor Generalis per Sedem Apostolicam deputatus existis, multi perditii ingenii homines, in testimoniis quae perhibent super dictae pravitatis veritate inquirenda fallitatem, quandoque prece, precio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut se eandem fallitatem commississe publice, licet falso fateri non verentur, sicque hujusmodi diabolicae artis ministerio, plerumque vel damnantur infantes, vel divinae Majestatis DEI, & orthodoxae fidei, sub Christiano nomine derisores veniam consequuntur. Ad quae facinora perpetranda ipsi falsi testes, tam propria improbitate & inconstancia, quam audacia & impunita temeritate eorum, qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia alliciunt, impelluntur.

§. 1. Nos igitur scelestum hoc hominum genus, qui in divinam, humanamque simul naturam conspirant, & in nefandi criminis causa, vel injustae abolitionis, vel iniquae condemnationis actores existunt, acriori longe supplicio, quam caeteri falsidici testes plecti soleant dignum censentes, circumspeditioni tuae, & universis & singulis aliis, per te & pro tempore existentem generalem dictae pravitatis, in Regnis & dominiis praedictis Inquisitorem, ad ipsum inquisitionis officium pro tempore deputatis, contra omnes & singulas personas cujusvis status, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis existant, quas tibi aut aliis Inquisitionibus praedictis in crimine haeresis scienter deposuisse, aut alium ad falsum deponendum, aut verum tacendum induxisse, vel quempiam ob perhibitum veritatis testimonium, vel propter falsum non attestatum occidisse, aut membro aliquo mutilasse, aut bonis suis omnibus, vel majori parte illorum spoliasse vel spoliari fecisse, seu atrocissima injuria affectisse legitime constiterit, tuo, aut a te deputando, seu deputandis & subdelegandis arbitrio procedendi, & eos poenis, de quibus tibi vel illis videbitur condemnandi, super quo tuam & illorum, quibus negotia hujusmodi commiseris conscientiam oneramus, absque aliquo poenae seu censurae Ecclesiae, metu aut irregularitatis nota tradendi, vel relaxandi, etiam curiae saeculari, plenam & liberam concedimus facultatem.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decimaquarta Decembris, millesimo quingentesimo decimo octavo, Pontificatus nostri Anno sexto.

Contra quoscumque etiam praetextu indulti Urbani VI. quoquo modo impediendes executionem literarum Apostolicarum.

Ejusmodi sanctionem edidit etiam Martinus V. in const. 2. Quod sup. fol. 294. Et eas omnes approbavit & innovavit Clem. VII. inf. in ejus const. 39. Romanus. Amplioremque dispositionem habemus in Bulla Cane Domini, ut inf. in const. 63. Pauli V. Pastoralis. §. 13. ubi videas quae notabo, in Tomo 3.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremo Apostolicae Sedis folio, meritis licet imparibus constituti ad ea libenter intendimus, per quae debitus honor, & reverentia dictae Sedi, a subditis & inferioribus, praesertim Pontificali dignitate praeditis impendantur; & si quid perversè, aut minus rectè per eosdem inferiores, factum aut gestum reperiat, quod in dictae Sedis depressionem, ac malum exemplum, & scandalum plurimorum cedat, id per nostrae providentiae ministerium revocetur,

Inquisitorum facultas coercendi eorum arbitrio & Curiae saeculari tradendi testes falsidicos in causis fidei.

Contrarium derogatio.

Dat. P. An. 6. die 16. Dec.

XXX.

Edita An. D. 1519.

Exordium.

tur, & ad debitam normam reducatur, ne membra à capite, cui obedientiam debitam, & devotam præstare tenentur, discordare videantur:

§. 1. Sanè licet fel. rec. Bonifacius Papa Nonus prædecessor noster (ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quòd certi Prælati, quibus piæ memor. Urbanus Papa VI. etiam prædecessor noster concefferat, ut in eorum Civitatibus & dioc. executio literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi literæ ipsæ, Prælati ipsis, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorundem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant; aliqui verò prætextu statutorum provincialium seu synodaliū, etiam servabant, quòd nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati seu officiales ipsi, per suas literas quas vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent ut Judices in ipsis literis Apostolicis deputati, illa exequi possent; providè attendens, quòd propter tales literas, Vidimus, seu Placet, nuncupatas, impetrantes Apostolici sæpè literarum Apostolicarum consequi nequiverant) concessionem Urbani hujusmodi, ac statuta quæcumque super his facta revocavit, cassavit, & annullavit; ac decrevit, quòd Judices & executores quicumque in literis Apostolicis pro tempore deputati, etiam sine licentia vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorundem literas Apostolicas exequi possent & deberent.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coràm nobis nonnullæ supplicationes propositæ fuerunt continentes, quòd in Toletana, & Carthagen. Ecclesiis, sub colore falsitatis obviandi editæ fuerant constitutiones synodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabelliones & Notarii, etiam à partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenus recipere possent, nisi illæ prius per Archiepiscopum Toletan. & Episcopum Carthagen. pro tempore existentes aut eorum officiales examinatæ forent, à nobisque earundem constitutionum confirmatio peteretur. Nos petitionem hujusmodi uti ratione carentem, cum Romani Pontificis gesta per inferiores sibi & subditos, sine ejus speciali licentia examinari non debeant, indecens, & absurdum, quinimò temerarium esse censentes, quòd aliquis quavis occasione literas Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare velle præsumat: propterea supplicationes ipsas prout meritò rejiciendæ erant, rejecimus, & coràm nobis lacerari fecimus. Ac constitutiones edentium temeritatem tali castigatione reprimere, ac super his tale remedium adhibere volentes, ut aliis in posterum committendi similia aditus præcludatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas Bonifacii prædecessoris hujusmodi, tenore præsentium, approbamus & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illasque inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 3. Necnon quascumque constitutiones synodales, tam in dictis Toletan. & Carthagen. quam quibusvis aliis Ecclesiis per universum Orbem constitutis super his factas, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, cassamus & annullamus; ac statuimus & ordinamus, quòd Judices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones super his requisiti, literas ipsas Apostolicas sine alicujus personæ cujuscumque, Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia vel consensu exequi possint & debeant.

§. 4. Et in super universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prælati, & personis Ecclesiasticis, necnon dilectis filiis Communitatibus civitatum & universitatibus Castrom, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interditi, singularibus verò personis eorum, etiam secularibus, sub excommunicationis & anathematis penis, quas eo ipso si contrafecerint, absque alia de-

claratione incurrant, & à quibus, non nisi à nobis vel successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intransibus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolvi, & interdicti hujusmodi relaxationem obtinere possint, in virtute sanctæ obedientiæ distri-ctè præcipiendo mandamus, ne Judices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his requisitos, quo minùs literas Apostolicas hujusmodi exequi possint, quoquo modo impedire præsumant; ac eos qui executionem literarum hujusmodi impediuntibus, auxilium, consilium, vel favorem quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstare præsumserint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia, Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur absolvi possint, subjacere: ac civitates, terras, castra, oppida, & loca prædicta, & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare; & in quibus moram trahere contigerit, Ecclesiastico supposita interdicto, tamdiù firmiter observando, donec compuncti corde hujusmodi interdicto relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanerint, & per triduum post eorum indè discessum, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decernimus. Ac sub dictis penis etiam mandamus illis, in quorum libris constitutiones synodales, & provinciales hujusmodi descriptæ reperiuntur, ità deleri & cassari faciant, ut amplius legi non possint.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ idem Bonifacius prædecessor in suis literis voluit non obstare; contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis personis præfatis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non insertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum sit in nostris literis specialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nõlumus aliquatenus suffragari.

§. 6. Ut autem præsentis literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apostolica, & valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe nostra affigi; ut si quos hujusmodi literæ concernunt, quòd ad ipsos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem præterdere vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quòd tam patenter fuerit publicatum. Verùm, quia difficile foret præsentis literas ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit, illas deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumpto, manu publici Notarii indè rogati subscripto, & sigillo alicujus Prælati, seu alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitæ, ea prorsus fides indubia in iudicio & extrà, aut aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergò, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo decimono, Calen. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Acta, & publicata fuit hæc Constitutio Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ

Bonifac. IX. (cujus const. hic non habent) literas Apostolicas ubique liberè exequi iussit. prævia revocatione indulti Urbani vi. quibusdam Prælati concessit, quòd eas prius ipsi viderent, & exequi mandarent.

Locus restitutus.

Iste Pont. ex causa hic expressa d. constit. Bonif. IX. innovat, & observari mandat.

Quascumque contrarias constitutiones ubicumque editas irritat.

Prælati & ceteris liberam executionem literarum Apostolicarum præcipit.

Non obstantibus quibuscumque.

Iussio & effectus publicationis in Urbe.

D. P. A. 6. die 1. Martii.

Publicatio in Cancellaria Apost.

1519. die vero 18. mensis Junii, Pont. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Leonis, divina providentia P. P. X. Anno septimo.

Et in Urbe.

Melchior de Campania Custos. Anno Domini 1519. Indict. 7. Pont. Sanctiss. in Christo patris & D. N. D. Leonis, divina providentia Pape X. Anno 7. diebus 18. 19. & 20. mensis Junii in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & 22. 25. & 28. ejusdem mensis Junii successively, etiam in Cancellaria Ap. St. valvis seu portis, diebus Cancellaria, ista littera Apostolica affixa & publicata fuerunt, per nos Henricum Boumardi Sanctiss. D. N. Pape Cursorem, & per me Girardum Dubier presati Sanctiss. D. N. Pape & Romana Curia Cursorem.

XXXI.

Contra pugnantem in Duello, aut illud permittentes, vel spectantes, in Statu Ecclesiastico. Hec Bulla extensa est etiam extra Statum Ecclesiasticum, & ad omnes complices & auxiliatores, ut inf. in Pii IV. const. 21. Ea que; ubi notabo plene, fol. 33. Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1519.

Proccinium.

Quam DEO & hominibus abominabiles viri pugnantem in duello existant, & omnium in ore variatur, & divina humanaque jura detestantur, nec immerito cum solum corporum, sed etiam animarum eorum, pro quibus Salvator noster JESUS CHRISTUS DEI filius mortem subiit temporalem, grave detrimentum afferre noscuntur. Ad reprimendum igitur talium nefarios ausus, plurimum conferre censentes, eos qui hujusmodi scelus detestabile quidem, & canonica civilique lege prohibitorum patrare non expavefcunt, graviter fore puniendos, ac ea que ad compescendum similes veticos conatus a Rom. Pont. predecessoribus nostris statuta fuerunt, ut eo firmiter observentur, quo sapientius fuerint auctoritate Apostolica communita, approbamus, & novo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint, iis adjicimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Julius II. edit. hic indicatam.

§. 1. Dudum siquidem a fel. rec. Julio Papa II. predecessore nostro emanarunt littere tenoris subsequentes videlicet.

Omittitur tenor istius const. quia habes supra fol. 498.

Hic Pont. eam confirmat.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, in eisdem litteris contenta, ab aliquo tempore citra non fuerint observata, & ex eo quam plurimi Barones, domini temporales, & alii, presertim eidem Romanae Ecclesie subditi adeo procliviores ad pugnantem in duello redditi sint, ut passim quotidie singularia ejusmodi certamina ubique committi videantur, ac domini temporales presati armorumque duces eos ad id invitare, quin potius irritare non formident, & cum in eorum territoriis & jurisdictionibus tutum pancratium, sive aream preparent, & talia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitivam prestent. Nos igitur non minus detestabile in duello pugnantium, quam Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorumque dominorum temporalium eis ad id, auxilium, consilium, & favorem prestantium nequitiam, ac improbam eorum conscientiam reprobantes, qui ad ea videnda conveniunt, corporum & animarum salutem Christianifidelium opportunis remediis indefesso studio prospicere volentes, litteras Julii predecessoris presati, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac animi deliberatione, harum serie, auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innovamus, ac presentis scripti patrocinio communimus.

Duellantibus poenas auget.

§. 3. Adjicientes, & eadem auctoritate Apostolica statuentes, quod pugnantem ipsi non solum poenis predictis subjaceant, sed eorum memoria perpetuo damnata sit, ac bona proscripita sint, & Camerae nostrae Apostolicae confiscata eo ipso.

§. 4. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum Capitanei, Communitates quoque Civitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanae Ecclesie mediantem vel immediatam subjectionem, campum ad pugnantem prestantes, non solum poenas predictas incurrant, sed ab omni jure quod in locis & territoriis suis obtinent, ipso facto cadant, illudque ad Cameraam prefatam devolvatur, & devolutum esse censetur, absque alia declaratione desuper facienda.

§. 5. Qui vero ad talia cruenta spectacula videnda convenerint, si nobiles, Quingentorum, si mediocris fortunae, Centum, si vero ignobilis, Viginti quinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuae maledictionis poenam incurrant, ac locus ipse ecclesiastico subjaceat interdicto.

§. 6. Et insuper omnia & singula, tam per Julium predecessorem statuta, & ut praefertur, per nos confirmata, & illis adjecta, perpetuae firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 7. Quocirca venerabili fratri Raphaeli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, ac dilectis filiis Praesidentibus, & Clericis dictae Camerae pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenus praesentes litteras solemniter, prout sibi videbitur, publicari, ipsaque ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, contrafacientes vero praedictas censuras & poenas, damnabiliter incurrisse declarent, ac summarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremissibiliter exigant, convocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis, super quibus amplam eidem concedimus facultatem & potestatem.

§. 8. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimo nono, decimo Calend. Augusti, Pont. nostri Anno Septimo.

Anno Domini 1519. Indict. 7. die vero 19. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Leonis, divina providentia Pape X. Anno 7. ista littera Apostolica affixa, & publicata fuerunt in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellaria Apostolica valvis seu portis per me Franciscum Cursorem, necnon in acie Campi Flora, ut moris est, per me Henricum Boumardi Sanctiss. D. N. Pape Cursorem. Pro M. Quarto de Urbino Curfore.

Communicatio omnium privilegiorum Mendicantium, tam concessorum, quam concedendorum, inter singulos eorumdem Ordines, eorumque loca, Ecclesias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Conversos, & Oblatos.

LEO PAPA X.

Universis, & singulis Christianifidelibus praesentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Dudum per nos accepto, quod Rom. Pont. predecessores nostri, aliqui ad Minorum, alii vero ad Eremitarum S. Augustini, alii ad B. MARIAE de Monte Carmelo, reliqui ad Praedicatorum Ordinum Fratres, & domos, juxta ipsorum vota, devotio-nis affectum gerentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tam spiritualia quam temporalia, per diversas ipsorum litteras, respective concesserunt.

Permittentibus poenas imponit.

Spectatoribus poenas infligit.

Jul. II. Bullam innovat.

Executores deputat.

Contrariis derogat.

Dat. P. A. 7. die 23. Julii.

Publicatio.

XXXII.

Edita An. D. 1519.

Causa hujus constituit.

1519.

Communicatio privilegiorum inter Ordinis Mendicantium.

§. 1. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulaque ipsorum Ordinum, domos, ubi religiosè vivitur, indifferenter, absque acceptione personarum, devotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prerogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, tam spiritualia quam temporalia, qualiacumque illa essent, quæ Prædicatorum, Minorum Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Servorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, ac Ecclesiis ipsas, & Oratoria pro tempore visitantibus, cujuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsentibus, non solum Generalibus, & Provincialibus, Prætribusque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conversis, oblati, ac utriusque sexus personis, de poenitentia, seu tertii habitus nuncupatis, à dictis Prædecessoribus, aut à nobis ipsique successoribus, aut aliis auctoritatem habentibus conjunctim vel divisim in genere vel in specie concessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa, & omnia singula, ac nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus prædictis, illorumque singulis Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesiis, ac Oratoria visitantibus cujuscumque status; aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Conventualibus Fratribus, & etiam Sororibus, vel Monialibus, Conversis quoque & oblati, ac utriusque sexus personis de poenitentia nuncupatis, & aliis singulorum Ordinum prædicorum, motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicavimus. Illaque omnia, & singula inter dictorum Ordinum personas pariformiter; communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

§. 2. Et deinde, sicut accepimus; nonnulli Fratres dictorum Ordinum, volentes sapere plura quam oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diversi tam secularibus quam etiam alijs personis, publicè & privatè suggererint, quod ipsi sæculares visitando unam dictorum Ordinum domum; omnes & singulas indulgentias & remissiones peccatorum, tam per dictos Prædecessores nostros, quam per Nos domui beatæ Mariæ de Populo de Urbe concessas, consequi poterunt, perinde ac si dictam domum S. Mariæ de Populo visitarent, quod præter ipsorum Prædecessorum & nostram mentem fuisse & esse dignoscitur.

§. 3. Attendentes igitur, quod Indulgentia intuitu Religionis concessa, ad sæculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem & occasionem tollere, motu proprio & ex certa nostra scientia, volumus & auctoritate Apostolica declaramus, quod universi & singuli dictorum Ordinum Fratres; & Moniales, Tertiiisque Ordinis utriusque sexus, & familiares dumtaxat, omnibus & singulis indulgentiis & gratiis, per eosdem Prædecessores, & nos, domui B. Mariæ de Populo de Urbe, ut præfertur, concessis & concedendis, utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere possint, quomodolibet in futurum, perinde ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus & festiuitatibus quibus indulgentiæ hujusmodi concessæ fore dignoscuntur, personaliter visitarent, quodque vigore prædictarum litterarum, sæculares gratiis & indulgentiis hujusmodi, uti, & gaudere non possunt.

§. 4. Inhibentes nihilominus in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna eo ipso per contra facientes incurrendæ, omnibus & singulis Fratribus cujuscumque Ordinis existentibus, & quibuslibet alijs personis, ne dein-

ceps, ne indulgentias & gratias hujusmodi S. Mariæ de Populo de Urbe, ad sæculares extendi prædicent, aut publicè vel privatè nuntient.

§. 5. Non obstantibus præmissis, aut quibusvis alijs litteris Apostolicis, privilegijs quoque, & indultis dictis Ordinibus concessis, quæ quoad præmissa revocamus, cassamus & annullamus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentibus transumptis, manu Notarii publici signatis, & alicujus Prælati, aut personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo munitis, ea fides prorsus in iudicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentibus litteræ essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 10. Decembris 1519. Pontificatus nostri anno 7.

Jurisdicção & alia privilegia Consulis & Consiliariorum Universitatis Mercatorum Florentinorum in Alma Urbe.

LEO EPISCOPUS, &c.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Pastoralis officii debitum, nobis desuper commissum, nos admonet & inducit, ut singularum personarum, præsertim Romanam Curiam sequentium, votis, per quæ statui prosperiori & utiliori personarum earundem consuli valeat, libenter annuamus, & ad id ejusdem officii partes favorabiliter impendamus.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfæ, & Consulum Communitatis Civitatis Florentiæ, qui dilectorum filiorum Mercatorum suorum Florentinorum, & aliorum dictæ Civitatis subditorum in Urbe & Romana Curia commorantium, utilitati consulere volentes, quædam Capitula & constitutiones inter eos servanda, & inter alia cum potestate eligendi inter eos unum Consulem, cum duobus Consiliariis, & uno Cancellario seu notario publico; prout in diversis Mundi partibus Mercatores dictæ Civitatis habebant, qui de eorum rebus, causis, litibus, & quæstionibus civilibus, inter eos tantum cognoscerent, vulgari sermone statuerant, & ordinaverant.

§. 2. Nos per alias nostras litteras, in quibus dicta Capitula quæ per in lingua Latina peritum, in latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter & prædictis litteris inseri feceramus, & statuta & ordinationes hujusmodi auctoritate Apostolica approbavimus & confirmavimus, suppletentes omnes & singulos tam juris quam facti defectus, si qui forsân intervenerint in eisdem.

§. 3. Et nihilominus potiori pro cautela, quod tunc & pro tempore existens Consul, cum dictis Consiliariis etiam tunc & pro tempore existentibus, de omnibus causis, litibus, quæstionibus & controversiis civilibus, inter eos tantum, jus dicere, procedere, sententiare, decidere, & exequi (exceptis illis, in quibus essent instrumenta in forma Camere Apostolicæ, & certis personis tunc expressis, qui Mercatores non essent, quoad quos nihil penitus innovatum censetur) & juxta dictorum Capitulorum tenores, involumenta ac pœnas & alia exigere ac omnia in eisdem litteris contenta sine quibus eorum jurisdicção esset nulla, exercere, quodque si pro executione sententiarum pro tempore latarum, & alijs, contingeret executionem contra aliquem seu aliquos fieri carceribus, Marescallis, Barisello, & alijs cujuscumque Curie Ministris, tam Urbis quam locorum circumvicinorum, assignata eis concedenti mercede, liberè & licitè uti valerent, nullique alii iudices spirituales vel temporales dictæ

Urbis.

1519.

Derogatio contrarium.

Fides transumptorum.

Dat. P. A. 7. die 10. Decembris.

XXXIII.

Edita A. D. 1519.

Exordium.

Ad petitionem universitatis Mercatorum Florentinorum.

Pont. iste per alias suas litteras quas hic non habet confirmavit statuta Nationis Florentino in Urbe.

Et modo iterum confirmet.

Dubium excusatum, super indulgentiis quoad sæculares.

Declaratio, dubii contra sæculares.

Iussio aliter non suadendi.

Urbs, de illis sic ad eorum instantiam incarcerationis, se intrromittere, sub excommunicationis late sententia pena, possent.

§. 4. Et cum dictorum Mercatorum plurimum intereat, ut eorum negotia secreta tractarentur, & eorum conditio, propter dictam mercaturam casus contingentes, non omnibus publicaretur; ut pro tempore Consules & Cancellarius seu Notarius dicti officii, acta, obligationes protocolla, & alia in dicto officio & extra facienda & exercenda; & per ipsum roganda, & omnia alia, quae ad dicti Notariatus officium spectant penes se & dictum pro tempore existente officii huiusmodi Notarium retinere possent, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archivium ferre seu portare tenerentur, decrevimus, prout in eisdem litteris plenius continetur.

§. 5. Cum autem (sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Bernardi de Binis moderni Consulis petitio continebat) nonnulli Florentini Mercatores, Bancarii aut Fundatarii nonnullas pecuniarum summas ad dictum Consulatam spectantes, quas de eodem consularu habuerunt, latentes, illaque detineant indebitè occupatas, quate pro parte ejusdem Bernardi, nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi ac Consulatui huiusmodi in hoc providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 6. Nos igitur cupientes pecuniarum summas huiusmodi praefatio Consulatui restitui, ipsaque Bernardum qui, ut asserit, dilecti filii magistri Baptistae etiam de Binis, Notarii nostri, & pro dilecto filio nostro Julio ut S. Laurentii in Damaso, presbytero, Card. S. R. E. Vicecancellario, in Cancellaria Apostolica Locumtenentis genitor existit, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati, omnes & singulos Florentinos, Mercatores, Bancarios aut Fundatarios, qui hactenus quicquam de pecuniis ad dictum Consulatam pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minimè satisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, seu de eisdem satisfacere, & competentem rationem reddere negligunt seu recusant, excommunicationis sententia (à qua, donec satisfecerint seu competentem rationem reddiderint, non nisi à Rom. Pont. pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium nequeant obtinere) auctoritate Apostolica, harum serie innodamus, ac innodatos & excommunicationis sententiam huiusmodi incurrisse decernimus & declaramus.

§. 7. Et nihilominus Bernardum & pro tempore existentem, Consulem, necnon Consiliarios praefatos, dictamque nationem Florentinam, per amplius honore, & specialis gratiae favore prosequi volentes, statuimus & ordinamus, quod nullus dictae nationis, in dicta Curia pro quocumque crimine aut delicto captus & carceribus mancipatus, non nisi praesente praedicto Consule, ac uno ex Consiliariis praefatis, aut aliquo ab eis pro tempore transmissio examinari valeat. Quodque etiam nullus cuiusvis nationis in domo seu societate dicti Consulis, occasione vel causa debiti, sive ratione cuiusvis criminis vel dicti (non tamen laese Majestatis) capi possit.

§. 8. Et insuper eisdem Bernardo ac pro tempore existenti Consuli & Consiliariis, ut pro defensione personarum suarum, ipsi & eorum quilibet, cum duobus eorum servitoribus & famulis, ac servitores, famuli, & personae Consulatui huiusmodi, ac eorum quilibet, diu noctaque, absque alterius Guber-

natorum Almae Urbis nostrae, aut Barthelemi seu Rom. Pont. pro tempore existentis licentia arma defensiva & offensiva deferere.

§. 9. Ac ipsi Consules & Consularii, pro fugiendis expensis, quas pauperes incarcerationis subire est necesse, prope locum dicti Consulatui, carceres publicos, in quibus eorum subditi, pro debito & criminibus quibusvis eis notis, mancipari valeant, construere & habere liberè & licite valeant, dicta auctoritate Apostolica tenore praesentium licentiam & facultatem concedimus.

§. 10. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris Casertano, & Salutarum Episcopis, ac dilecto filio Praeposito Ecclesiae Florentinae per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios, praesentes literas & in eis contenta quaecumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte modernorum ac pro tempore exemptium Consulis ac Consiliatorum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta quaecumque per quemcumque inviolabiliter observari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras Ecclesiasticas & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus, etiam municipalibus dictae Urbis, privilegiis quoque & indulgiis Apostolicis, Gubernatori & Barisello praefatis, & dilectis filiis Populo Romano, necnon quibusvis aliis personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, praeminentiae existentibus, sub quibusvis formis & tenoribus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, aut expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut alia quavis exquisita forma servanda esset, illorum tenores, pro sufficienter expressis & insertis habentes, illi aliam in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo decimo nono, quarto Idus Septembris, Pontif. nostri Anno septimo.

Quod Canonici Regulares S. Augustini, in Episcopos promoti, utantur habitu, quo utuntur alii clerici saeculares in Episcopos creati.

Canonicorum Regularium dua extant Congregationes, unae Lateranensis nuncupata de qua plene notavi supra in const. 2. Paschal. 11. Quanto. fol. 53. Altera autem nuncupata S. Salvatoris de qua itidem notavi supra in Greg. XII. const. 2. Excitat. fol. 286.

LEO PAPA X.

Venerabili fratri Zachariae Episcopo Sebastensi Praelato nostro domestico.

Udum cum ad Ecclesiam Sebastensem, à nobis de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E.

Cardinalium

Notarium ip. his nationis decrevit non teneri portare acta & instrumenta ad Archivium.

Et mine ad Inst. Consulis de nationis.

Non restituentur pecunias &c. eiusdem nationis excommunicat.

Hominibus d. nationis pro crimine examinandos mod. examinari jubet.

Consuli & Consiliariis armorum delationem permittit.

Carceresque construere posse indulget.

Executores huius Bullae deputat.

Contrariis derogat.

Dat. P. A. 7. die 10. Sept.

XXXIV.

Edita A. D. 1519.

Dubium.

Cardinalium consilio promotus esses in pastorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu qui Ordinem Canonicorum Regularium S. Augustini expressè professus eras, in habitu & coloribus Prælatorum secularium, de iure vel consuetudine permittis, incedere posses, prout incedebas, & cum quæstio hujusmodi ad nos perlata fuisset.

§. 2. Nos causam ipsam maturè terminare desiderantes, venerabili fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc et. S. Priscæ presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, vivæ vocis oraculo commisimus, ut super his se diligenter informaret, & demum nobis referret. Cum autem præfatus Nicolaus Episcopus nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia ubi Pontifex residet receptum fuisse ut Canonici Regulares hujusmodi in Episcopos promoti, tam in Capella nostra, quam extrâ, utantur habitibus & coloribus, quibus utuntur alii clerici seculares in Episcopos promoti.

§. 3. Nos præterea juxta relationem nobis factam, ut præfetur, fraternitati tuæ vivæ vocis oraculo concessimus, ut habitus & colores, quos dicti clerici seculares in Episcopos promoti, tam in Capella nostra, quam extrâ gestant, gestare posses, & ita etiam tenore præsentium auctoritate Apostolica de novo concedimus.

§. 4. In contrarium non obstantibus quibuscumque; Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die prima Septembris, millesimo quingentesimo decimonono, Pont. nostri Anno Septimo.

De his quæ servari debent, circa impetrationem beneficiorum Consistorialium.
Nonnulla huic sanctioni addidit Clem. VII. infra in const. 8. Cum dudum fol. 653. Et vide etiam const. 6. Greg. XIV. onus, fol. 762. Tom. 2.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio &c.

Cum Sixtus Quartus, & Julius Secundus, & nonnulli alii prædecessores nostri providendo ne illis de quorû personis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus providetur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii præjudicium live occasio litigandi infereretur, constituerint & ordinaverint, ut supplicatione desuper signarentur & dararentur, ad quarum datas cædulæ consistoriales retrotraherentur, allas nullius essent roboris vel momenti. Necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promoventium animarum, eorum viribus & annatis non defraudarentur, similiter constituerint & ordinaverint, ut literæ provisionis, sive commende Ecclesiarum Cathedralium, Metropolitanarû & Monasteriorum consistorialium sine literis dispensationum, retentionum, Monasteriorum & aliorum beneficiorum, & secularium & regularium, ac pensionum quarumcumque, non expedirentur.

§. 1. Vestigiis prædecessorum inhærendo, ac majoribus fraudibus occurrere cupientes, cum intellexerimus supplicationes dispensationum hujusmodi retentionum Monasteriorû & beneficiorum ac pensionum prædictarum ad partem signari, & de illis in cedulis Consistorialibus nullam mentionem fieri ad effectum ut literæ Ecclesiarum Monasteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas liberè ad eorum libitum expediri facere valeant. Idcirco motu proprio, & ex certa scientia, ac de nostræ Potestatis plenitudine prædicta mandata, & ordinationes extendimus, ac de novo decernimus, declaramus, statuimus, & ordinamus, ut per quascumque supplicationes, etiam motu proprio sub quibusvis datis in posterum signandas dispensationum retentionum quorumcumque; Monasteriorum, & beneficiorum regularium & secularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum translatarum per hujusmodi promotiones, & commendas consistoriales nullius sint roboris,

nec in aliquo eisdem personis provisus suffragentur, sed Monasteria, & beneficia prædicta per hujusmodi promotiones impetrari possint, ac pensiones castatæ & extinctæ intelligantur, nisi in cedulis prædictis super illis dispensetur, & beneficiis sic vacantibus provisum sit, ac supplicationes prædictæ retrotrahantur, eis nequaquam suffragentur.

§. 2. Mandantes propterea dilecto filio nostro Julio et. S. Laurentii in Damaso presbytero Cardinali sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, ejusdem Camera Apostolicæ Regenti, & dilectis filiis de majori præsentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum spectat, præsentibus & pro tempore existentibus, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut præfens nostrum decretum, & mandatum prædictorum nostrorum prædecessorum inviolabiliter observent & observari faciant & mandent.

§. 3. Ac simili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi & decreto nostris hujusmodi per quascumque clausulas etiam derogatorias in supplicationibus, & cedulis prædictis appositas, nisi per speciale mandatum nostrum, ut decet, signatum derogari non posse.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.
Letum & publicatum fuit superscriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo, die 3. mensis Jan.

Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, faventes, & receptantes in Statu Ecclesiastico.

Confirmatur & ampliatur hæc const. à pluribus Pont. ut plenè notabo infra in Sixti V. const. 6. Hoc nostri, ubi etiam hujus bullæ approbatio continetur, Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Serv. Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

O mnes quidem Christiani fideles, præsertim verò nostros, & S. R. E. devotos & peculiare filios, quierè ac pacificè & sine aliqua offensione vivere summis desideris affectantes, ad id operarias manus licenter apponimus, & illa quæ pro eorum felici, prospero, ac pacifico statu per Rom. Pontifices prædecessores nostros facta fuisse per comperimus, non solum Apostolico munimine roboramus, verum etiam pro illorum observantia novas & severiores pœnas adjicimus, ut si non virtutis amore, saltem formidine pœnæ mandata Apost. archiûs serventur.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Julio Papa II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequenti videlicet.

Omnittitur tenor istius const. quia habes supra.

§. 2. Cum autem sicut fide digna relatione accepimus, & re ipsa cognovimus, nequissimi sicarii eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliviores reddantur, quo in opprobrium justitiæ, & animi nostri indignationem, non solum in civitatibus, terris, castris, & locis S. R. E. subiectis & non subiectis Almæ Urbis nostræ convicinis, sed etiam in Urbe ipsa intrâ ædes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut favore Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorû capitaneorum, ductorumque; & aliorum Magnatum auxilio confoventur, judicû quoque & officialium animadversio in eos sæpè & sæpius omiisa fuerit. Nos candidissimi solis justitiæ, qui arcum suum tetendit, & nisi convertantur gladiû vibrabit, cujus vices in terris gerimus, exemplo ducti, non æque minorè criminolorû prædictorum audaciam, quam præfatorum eos recipientium temeritatem esse intuentes, qui in supremæ ac pontificiæ Majestatis læsionem inniti videntur, dum venerandæ legum potestati tales recipiendo eripiunt. Volentes igitur benè viventium paci, & tranquillitati prospicere, audaces quoque & sceleratas manus

Commissio diffussionis dicti dubii.

Declaratio ejusdem dubii.

Clausulæ derogatoriæ. Dat. P. A. 7. die 1. Septemb.

XXXV.

Edita A. D. 1520.

Sixt. iv. & Jul. II. quorum const. hic non habes, statuerunt quæ forte feruntur.

Hic modò Pont. eadem approbat & extendit.

Servari que mandat.

Clausulæ præservati vè.

Clausulæ derogatoriæ.

Papæ subscriptio.

Publicatio An. 7. die 3. Januarii.

XXXV.

Edita An. D. 1520.

Exordium.

Jul. II. edidit const. hic indicatam.

Hic modò Pont. ex causis hic expressis eam confirmat.

Imò pœnas dictæ constit. contra eos non capiētes extendit, & alias imponit.

Executores istius constit. deputat.

Clausulæ derogatoriæ.

Dat. P. A. 7. die 23. Jan.

delinquentium, promptosque animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorumque nequitiam exterminare, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac animi matura deliberatione, litteras Julii prædecessoris hujusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, harum serie, auctoritate Apostolica approbamus, & innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus.

§. 3. Adjicientes, & auctoritate præfata, de nostræ potestatis plenitudine statuentes, quòd si Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, armorum Capitanei, Ductores, Magnates, Principes, communicatésque & Officiales civitatum, Terrarum, & locorum S. R. E. mediatè vel immediatè subjectorum, homicidas, bannitos, exiticios, rebelles, aut pro quocumque crimine capitali pœna damnatos, necnon brigosos, pacem facere recusantes, treguarum sive induciarum violatores, seu fractores, jus sibi metè contrà alium dicentes cavalcatas aut armatas, vel ultra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel moventes, ad eorum civitates, terras, castra, territoria, & dominia declinantes, non solùm receperint, retinuerint, vel auxilium, consilium, opè, & favorem eis tacitè, vel occultè, directè vel indirectè præstiterint, aut contrà mandata & inhibitiones in ejusdem Julii prædecessoris literis contenta devenerint, sed etiam si eosdem manu forti non acceperint apprehenderintque, & captos ad mandatum nostrum, seu Rom. Pont. canonicè intrantis, pro tempore existentis, aut nostrorum, seu suorum Officialium exhibuerint, tradiderintque, non solùm omnes & singulas sententias, censuras, ac etiam privationis pœnas in eisdè literis expressas, verù etià læsæ Majestatis, & verum ac nulla juris aut hominis fictione confectum crimen eo ipso incurrant, & in eos sic contrafacientes, modo & forma quibus in veros criminis læsæ Majestatis reos, à jure procedi debere statutum est, procedatur, & tam ad prædictas, quàm hujusmodi læsæ Majestatis criminis à jure inflictas pœnas executivè deveniatur. Et insuper omnia & singula per Julii prædecessor. & ut præfertur per nos innovata, ac de novo statuta, & illis adjecta, perpetuè firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus, sublata cuilibet aliter interpretandi, & judicandi facultate & potestate.

§. 4. Quocirca venerabili fratri Raphaëli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, & dilectis filiis Præsidenti, & clericis cameræ Apostolicæ pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenus præsentibus literis solemniter, prout sibi videbitur, etiam in Provinciis nostris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè & immediatè subjectorum publicari, ac omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent, contrafacientes quoscumque, cujusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præminentie sint, sententias, censuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurrisse declarent, & in libris cameræ respectivè ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipsius Cameræ Notarios respectivè declarationem hujusmodi per eos faciendam, conscribi, & annotari mandent & faciant, ac summarie eorum more Camerali exequantur, capitalésque prædictas sententias à Ministris justitiæ absque alicujus incurfu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremissibiliter exigant, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, super quibus omnibus amplam eisdem concedimus facultatem & potestatem.

§. 5. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo, decimo Cal. Februarii, Pont. nostri Anno septimo.

Approbatio Archiconfraternitatis Caritatis nuper in Urbe instituta, ad pauperum mendicare erubescens, carceratorumque subventionem, ac mortuorum sepulturam.

Opus sepeliendi pauperes defunctos, specialiter postea assumpsit Archiconfraternitas Mortis, ut in const. 22. Pii IV. Divina, Tom. 2. fol. 34. Et opus subveniendi egenis mendicare erubescens pariformiter assumpsit Archiconfraternitas SS. Apostolorum, ut in const. 90. Pii IV. In Apostolica, fol. 139. Ac subventionem carceratorum curat Archiconfraternitas Pietatis, ut in const. 56. Greg. XIII. Pii patris, T. 2. f. 462. At ista Caritatis Archiconfraternitas dicta pia opera non dimisit, enixius tamen Carceratorum subventioni studeat, pauperibusque elemosynas profusus largitur.

Eidem Archiconfraternitati, Pius IV. subsidium sive proventus Custodiæ Carcerum Urbis concessit, & Pius V. ac Greg. XIII. ipsam custodiam ei commisit, sed eorum Bullas hæc tantum continententes consultò prætermisit. Necnon iste Pont. regimen Monasterii Converteritarum eidem dedit, ut in constit. 39. Salvator. Indulgentias autem reformavit Paul. V. in const. quam adhuc habere non potui, eam tamen firmatam vidi sub die 15. Febr. 1607.

Privilegia Notarii hujus Archiconfraternitatis approbavit, & declaravit, ac alia ordinavit circa transmissiones Commissariorum in Causis extra Urbem, ac registrationem compositionum, liberationum, ac gratiarum ad Sacra Consulta concessarum Greg. XV. in const. 37. Exigit. T. 3. f. 489.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Illius qui caritas est (& cujus Apostolus Paulus se, etiam si linguis hominum loqueretur, & Angelorum, novissetque mysteria omnia, ac prophetiam, & omnem scientiam, omnemque fidem, ita ut montes transferre posset, non tamen caritatem haberet, nil esse, & caritatem reliquis virtutibus majorem, ac legis plenitudinem esse firmavit) vices, licet immeriti, gerentes in terris, ut ubilibet, & præsertim in Alma Urbe, quæ universo Orbi exemplar, & virtutum speculum esse debet, caritatis opera exerceantur frugiferè opem, & operam impendimus efficaces.

§. 1. Sanè (sicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noster Julius S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, piè considerans, quòd pauperes mendicare erubescens, longè majores, quàm pauperes mendicantes, sustinent necessitates. Quòdque cum Curia Romana, maximo forensium, & ignotorum numero, frequentetur, magna pars incarceratorum in Urbe, nedum amicis, qui pro eis solliciti, verùm etiam notis sæpè carent. Et quòd cadavera pauperum defunctorum quotidie per bajulos in plateis ac locis publicis ejusdem Urbis passim ad colligendum, pro eorum vectura, & sepultura, elemosynas, ponebantur, & sine Cruce, ac sine lumine, & cum magno dedecore, & Christi fidelium horrore ad sepulturam vehebantur. Cupiensque præmissis, & aliis reipublicæ Christianæ, præsertim in dicta Curia necessitatibus, & caritatis operibus providere, & quòd proviso hujusmodi perpetuò duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictæ Curie Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubescens, alii verò circa incarceratos hujusmodi, operam aliquamdiu præstiterant, & præstare desiderabant, ad se fecit vocari, & offerens ei ex tunc, pro operibus hujusmodi summam duorum millium ducatorum auri, & omne auxilium, operam, & favorem, eos hortatus est, ut inter se, & alios, dictis operibus assistere volentes, Societatem sub titulo sanctissimæ Caritatis inirent, ac dictis, ac aliis, per alias ejusdem Urbis Societates, assumptis caritatis operibus, intenderent.

Edita An. D. 1520.

Exordium.

Julius Cardinalis instituit in Urbe Confraternitatem Caritatis, ad pia opera exercenda de quibus in rub.

1520. Officiales d. Confraternitatis ea cooperunt exercere.

§.2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intento gaudio perfusi, jam per annum vel circa, panes singulis Dominicis diebus, & alia alimenta dictis pauperibus erubescens erogare, necnon dictos Carceres per personas per eos ad id deputatas visitare, & ut iustitia (praesertim pauperibus, & qui pro eis solliciti non habentibus) celeriter ministraretur procurare, & pro pauperibus incarceratis, capturas, ac alias expensas solvere, & cadavera pauperum defunctorum decenter cooperta, & Crucis, ac luminaribus praecedentibus, saltem uno presbytero, ac aliquibus aliis associantibus, ad sepulchrum deferri facere, propriis dicti Julii Cardinalis, & Vicecancellarii, ac eorum expensis curarunt, & curant, & Confraternitatem sanctissimae Caritatis, in qua jam octuaginta, & ultra Confratres, quorum aliqui Episcopi, & alii Praelati, aliqui Officiales dictae Curiae, & aliqui Curiales existunt, instituerunt, ac in Ecclesiae S. Andreae regioni Arenulae se saepe pro Caritatis operibus exercendis congregant.

§.3. Nos igitur gratias Deo agentes, quod nostro tempore, ac dicto Julio Cardinali, qui noster, secundum carnem, frater patruelis existit, auctore tam saluberrima, tamque pernecessaria Caritatis opera, in dicta Curia coeperint exerceri cupientesque quod perpetuo frequententur, ac illi dicti Confratres animo hilariori insistant, motu proprio, non ad Julii Cardinalis, & aliorum Confratrum praedictorum, vel alicujus alterius pro eis super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, Institutionem hujusmodi, & quaecumque statuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis hujusmodi edita, approbamus, & confirmamus, supplementumque omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem. Ipsamque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, caputque omnium Confraternitatum Caritatis ubilibet institutarum, & instituendarum, perpetuo exigimus & instituiamus, ac ei omnes, & singulas ubique institutas, & instituendas Confraternitates Caritatis immediate subijcimus, & facimus membra ad ea dependentia, sine tamen earum praerogativa.

§.4. Quodque Confratres Archiconfraternitatis hujusmodi quaecumque statuta, & ordinationes, pro eisdem Archiconfraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & aliis quoties, & prout eis videbitur, etiam cum quarumcumque poenarum in contravenientes appositione, condere, reformare, & mutare; ipsaque poenas executioni demandare.

§.5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter, ac divisim, illorumque Ecclesiae Capellani, Ministri, Officiales, Familiares, res, & bona quaecumque ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantes, seu de bonis suis pro dictis operibus, in testamento, vel alias contribuentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem ipsam haeredem, particularem, vel universalem instituentes, omnibus, & singulis, ac illis eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, literis, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, a Sede Apostolica, in favorem, sub Imagine Salvatoris ad Sancta sanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac B. Mariae de Populo, & S. Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptista, & Cosmae ac Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compostella, Hospitalium, & Confraternitatum, & Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarium, rerum, bonorum quorumcumque, ac illorum Ecclesias visitantium vel illis de bonis suis largientium, aut illa in totum, vel in partem haeredes instituentium, communiter vel divisim, in genere, vel in specie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quae omnia, & singula, necnon quarumcumque literarum Apostolicarum desuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores praesentibus pro sufficien-

ter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habemus, etiam si illa non sint in usu, ac revocari contingat, uti, potiri & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuum expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatem hujusmodi, simul, vel separatim expediri facere in omnibus, & per omnia, ac si illa non solum per clausulas generales hujusmodi, sed per illarum omnium tenorem de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, eisdem Archiconfraternitati, illiusque Confratribus, & Ecclesiis, rebus, bonis, Ministris, Officialibus, Capellanis, Familiaribus, ac eorum Ecclesiis hujusmodi visitantibus, ac de bonis suis pro dictis operibus, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsam Archiconfraternitatem haeredem particularem, vel universalem instituentibus, sigillatim concessimus prout praesentium tenore concedimus, liberè, & licitè valeant. Et quod quicumque dictae Archiconfraternitatis, & quibus etiam illius Officiales pro tempore existentes id concesserint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatum Confratres utriusque sexus, nunc, & pro tempore existentes, ubicumque existant, eisdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus ejusdem Archiconfraternitatis Confratres in Urbe comorantes, gaudere possunt, etiam si tunc confessi non fuerint (dummodo propositum confitendi habeant) gaudere possint, sicutque participes jejuniorum, ac divinorum Officiorum, ac aliorum quorumcumque spiritualium bonorum, ubicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis poenitens, & contritus, nomen JESU in mortis articulo nominaverit, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam de quibus, nisi morte praeveneretur, confiteretur, consequatur.

§.6. Et quaecumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Archiconfraternitati, tam inter vos, quam mortis causa, seu testamento, seu codicillo, dari, concedi, & relinqui, libere possint, ita tamen, quod ipsa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quae donator, seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quaecumque alia, quae ipse donator, seu testator, etiam imposuerit, omnino teneatur. Et si ad certum numerum generationum, aut nominationum, eadem bona concessa fuerant, ipsa Archiconfraternitas, non perpetuo, sed per viginti annos pro quolibet generatione, seu nominatione hujusmodi, bona eadem tenere possit, & finitis ipsis annis, bona praedicta, ad eorum directos dominos devolvantur, & absque eorum consensu, teneri non valeant, perpetuo statuimus, & ordinamus.

§.7. Et nihilominus, universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbasibus, & aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis, Metropolitanis, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & Officialibus ubilibet constitutis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel plures, aut unus eorum, per se vel alium, auctoritate nostra faciant praesentes literas, & in eis contenta quaecumque optatum effectum sortiri, ac omnibus, quos concernunt, inviolabiliter observari. Non permittentibus quemquam contra tenorem praesentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque arbitrio suo imponendas, applicandas, & exequendas censuras, & poenas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§.8. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri de una, qua cavetur ne quis extra suam Diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra unam dietam a fine suae Diocesis,

Hic modo Pontif. d. Confraternitatem approbat, & in Archiconfraternitatem erigit.

Facultatem concedendi statuta oportuna ei concedit.

Indulgentias Confratrum & benefactoribus elargitur. Tu vide revocationem, & innovationem Pauli V. cit. in rub.

Bona quaecumque etiam feudalia &c. relinqui possunt.

Observantia hujus Bullae omnibus praecipitur.

Derogatio contrarium.

ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus diebus in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, à dicta Sede, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & de dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & consensu etiam consilioraliter habitis, ac per viam contractus, & obligationis juramento vallatis, necnon perpetui statuti, & ordinationis, & cum quibusvis etiam exceptivis, præservativis, mentis attestativis, irritativis, annullativis, restitutoriis, innovatoriis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & quantumcumque urgentissimis causis, ac necessario exprimentis, quomodolibet emanatis, & emanandis, quibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & individua; ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas, ad id servandos, pro individuo servatis habentes, harum serie, in eo quod præsentibus quomodolibet obstant, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausula præservati-
va.

§. 9. Nos enim præsentibus literas, & in eis contenta quæcumque, sub bullis etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac illius Fabricæ, & Cruciatæ sanctæ quomodolibet emanatis, & emanandis revocationibus, suspensionibus, annullationibus, limitationibus, modificationibus, vel derogationibus comprehendendi, illisque etiam illorum toto tenore inserto, etiam in aliquo derogari nullatenus posse; & quotiens opus fuerit, toriens in pristinum, & sub quacumque data, de qua Officialibus Archiconfraternitatis huiusmodi pro tempore placuerit, restituta esse, & censeri, ac literas Apostolicas de super expediri posse decernimus, & quia difficile foret præsentibus literas ad quæcumque loca, ubi opus esset, deferre.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus, & Apostolica etiam auctoritate decernimus, quod earundem præsentium transumptis, alicujus Notarii manu subscriptis, & Curia Ecclesiastica, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, ubique quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. 7.
die 28. Jan.

Nulli ergo &c. Si quis &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo, quinto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

XXXVIII.

Canonizatio S. Francisci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Institutoris. Ejusque adscriptio Catalogo SS. Confessorum, & institutio suæ festivitatis pro die 2. mensis Aprilis, una cum octava.

Hoc festum innovavit duplicique officio, ubique celebrari jussit Six. V. in sua const. 8. in cæli. Tom. 2.

De institutione autem, & toto ejus Ordine, dixi suprâ ad const. 5. Sixt. IV. Sedes.

Edita An. D.
1519. & 1521.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Ecclesiam suam preciosissimis lapidibus construxit.

EXcelsus Dominus militantem Ecclesiam pretiosorum lapidum vivorum ipsi summo angulari lapidi CHRISTO JESU unitorum, ornatissima vacante decoratam, structura mirabili fundare disposuit.

§. 1. Hinc processere beati Patriarchæ, qui fide præclari, Sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt, hos sequenti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia Spiritu sancto illuminari agnoscere, atque enunciare potuerint.

Cujus primandatores fuerunt Patriarchæ.

§. 2. Postquam autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate oriens ex alto, visitare, nostræque salutis mysteria (juxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere Beati Apostoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per Orbem universonum genus humanum, quod sub diabolicæ potestatis jugo tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Apostoli inde.

§. 3. Hos subsequuti sunt Martyres splendidi, qui fidei loriceam induit, & inconcussa stabilitatis baltheo succincti stolas suas in sanguine innocentis agni levantes, candidato exercitu Christum Jesum imitati, supernæ civitatis Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto vivo lapidi Christo adjunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile, militanti Ecclesiæ relinquentes.

Martyres.

§. 4. Progressi sunt, & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis, Catholicam & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis ac iniquis doctoribus fidem ipsam subvertere satagentibus se opponentes, dictam Ecclesiam militantem multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia conjuncta progreditur quasi Aurora confurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

Doctores poetica.

§. 5. Sequuntur postea sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis deposcentis (utpotè fideles, & boni servi) multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt, & in arcem cœlestem deposuerunt, omniâque mundi blandimenta (ut venenum aspidum) fugientes, latibula in terris fecerunt, à terris abditæ, rudi victu, & scaturientis aquæ levi potu, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, junco, vel stamineo cubili fessa membra somno fovescentes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam invenerunt.

Confessores etiam.

§. 6. Adfunt, & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctæque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso (qui est præ filiis hominum speciosus) obviam venientes, devotæ tandem continentesque viduæ, & aliæ quamplurimæ sexus utriusque personæ, piis, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis eidem cœlesti sponso se repræsentant, cum Angelis gloriam in Altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia unus atque idem spiritus admirando plurimum operatur mysterio sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus piis cultoribus (juxta sanctam promissionem suam) visitavit, firmavit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

Virginesque & Viduæ.

§. 7. Novissimè verò diebus nostris cœlestis ille Agricola, vineam suam, more solito, visitans, virum fortem ad hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula superno cœtui meritò sociandum, imò veriùs sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam (divina cooperante gratia) multipliciter decoravit, præsentis temporis caligines suæ lampadis fulgore mirabiliter illustravit, ipse enim adversus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, ac in odorem suavitatis Altissimi currens, copiosam utriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac (velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem) dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebris sui memoria (tamquàm rutilum sydus) in Ecclesiæ firmamento servaret.

S. Franciscus Religionem fundavit.

§. 8. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus (qui in præmiū sanctitatis

Origo S. Francisci de Paula.

ejus Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos, Paulæ oppidum situm esse, quod itinere unius diei à Cusentia illius provinciae Metropoli distat. Inde originem traxit Jacobus Martolilia. Illi proximum est Castrum Foscaudi, ubi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac (ut veri Catholici) educati, qui invicem secundum ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ matrimonium contrahentes, & (ut fideles decet conjuges mutua caritatem, vitæque honestatem servantes, diu cohæbitarunt, ex hoc matrimonio beatus Franciscus de Paula procreatur.

§. 9. Qui sacri baptismatis fonte lavatus, & christi-
maris Sacramento confirmatus, ab eisdemque parentibus sub Dei timore, & amore educatus, in signe specimen sanctitatis futuræ præferens, solitudinem & religionē diligere, ac oronibus, & jejuniis assidue vacare cepit, quæ cum ejus parentes animadvertissent, ipsum annum circiter decimum tertium agentem, juxta votum per eos emissum domui S. Francisci civitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in sortem Domini electus anno per eum exacto, nullaque professione emissâ, vocatis parentibus eos ut se ad Ecclesiam S. Francisci de Assiso, & S. Mariæ de Angelis devotionis causa ducere vellent, enixè rogavit, qui pio ejus desiderio annuentes, sese itineris comites præbuerunt, quibus Ecclesiis devotè visitatis, in patriam reversus idem beatus, S. Spiritu inspirante, ad Ecclesiam construendam animum addixit, ipseque primus fundamenta effodere cepit, quo inter vicinos divulgato undique ad opus juvandum concurrunt, alii operi incumbant, nonnulli calcem, lapides, cementa & alia idgenus futuro ædificio necessaria, deportabant, fertur etiam tunc fratrem quendam S. Francisci habitum indutum ex improviso B. Franciscum de Paula increpasse, quod tam angustam ædem facere incæpisset, eamdemque demoliri sibi mandasse, ac aliam majorem designasse, beatorum Franciscus de Paula aferenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, divinitus respondisse Deum Omnipotentem ei nullo pacto defuturum, è vestigiisque diruptis muris evanuisse, unde non inmerito plerique illum B. Franciscum fuisse existimarunt. Postridiè verò nobilis quidam Consentinus supervenit, qui eidem beato pro ædificanda Ecclesia, magnam auri, atque argenti pondus obtulit, unde juxta situs designationem Ecclesiam notabili forma, non parvo sumptu construere cepit.

§. 10. Numquam à laboribus cessabat, nisi cum orationi divini que rebus intendebat, qui, & si vigilis, continuique jejuniis maxime esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliisque ad fabricam necessaria, propriis etiam humeris deferre non desinebat.

§. 11. Erat adeo in loquendo humanus, atque affabilis, ut nullus unquam ad eum accesserit, qui mellifluis ejus verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi divino spiritu repletus ab eo non recesserit.

§. 12. Humilitatem ejus etiam instituti per eum Ordinis cognomentum ostendit, quod ut is omnium minimus esse volebat, ita Minimorum censuit, & instituit, ejusdem etiam Ordinis institutor, & generalis corrector existens omnium se infimum (quoad poterat) exhibebat, & ad omnia etiam servilia opera (ut, & cæteris humilitatis præberet exemplum) descendere non dedignabatur, quippe discipulis suis discumbentibus ministrabat, sæpeque Ecclesiam & altaria verberat, & mundabat, ac paramenta & alia ad divinum cultum necessaria componebat, aliorumque fratrum etiam novitiorum indumenta propriis manibus abluebat, & cum juvenis adhuc esset, Calabriamque incoleret, numquam, nisi nudis pedibus, etiam per glacies, nives, montes, & acuta saxa, vepres, spinasque incedebat, nullamque ex eo etiam gravissimo sæpe pondere pressus læsionem in pedibus patiebatur.

§. 13. Ipsum sæpius ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos candentesque lapides manibus portasse, liquidò constat; admirabilis erat vitæ ejus austeritas, quæ propterea admirabilior censenda est, quia in pueritia, adolescentia, juventute, senectæ, & decrepita ejus ætate inter labores, vigiliis, jejunia, abstinentias, innumerisque corporis macerationes eundem penè vivendi modum servavit.

§. 14. Horum, & plurimorum aliorum Sanctorum operum ratione habita adeò S. Spiritus gratia hominem complexa est, ut piis ejus meritis, & precibus in Christi nomine demones à corporibus humanis sæpius ejeti, pluresque infirmi diversis morborum generibus oppressi, & jam à medicis destituti, ac morti propinqui, pristinae sanitati restituti fuerint. Idemque beatus aliis compluribus, qui memoria, & sensibus capri, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstitit, ac multis claudis incessum, surdis auditum, mutis loquelam, cæcisque lumen restituerit, & leprosos mundaverit, nonnullisque mortuos, vel pro mortuis habitos ad vitam, pristinaque lucem reduxit.

§. 15. Quorum quidem miraculorum fama cum jam per totum fere Orbem vagaretur, & ad aures felicitis recordationis Pauli Secundi prædecessoris nostri pervenisset, Cubicularium quendam suum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiscopum Consentinensem misit, mandavitque ut ipse super miraculis hujusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certior efficeret, qui quidem Archiepiscopus Pontificis mandato parere desiderans, ac neminè habens qui talia melius quam ipsemet Cubicularius explorare fideliusque referre posset, idem suavit, ut eis cum socio quem ei adjunxit, ad dictum Beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama hujusmodi plenam informationem caperet.

§. 16. Cubicularius Archiepiscopi frater consilio, hominem adiit, & cum inter salurandum dicti Beati viri manum osculari vellet, ille omninò tenuit, eumque rogavit, ut sibi potius manum deosculandam porrigeret. Afferens id multò justius, & convenientius fore, eò quod ipse Cubicularius triginta tres annos jam presbyter esset, quod Cubicularius memoriam repetens, ubi id verum esse cognovit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, ubi cum primus sermo de tam ardua, difficilique vita fuisset, ut eam nulli nisi robusto, ac valido, tolerabilem fore Cubicularius asseveraret, Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans ardentisque prunas absque læsione manibus arripiens, dixit, qui perfectò corde Domino serviunt, omnia creata illis obtemperant, exerritus ille eò miraculo veniam petiit, cumque ejus pedes humiliter osculari vellet, ipseque vir Beatus id recusasset, ejus tunc vestem manu apprehensam devotè osculans & ab eo recedens, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarravit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Jacobus de Tarsia Baro terræ Bellimontis Consentinen: Diocesis cum gravissimo, & penè insanabili apostemate longo tempore in crure laborasset insignisque Medici, & Chirurghi in eo nihil proficerent, quin ulcus illud quotidie ingravesceret, omnibusque remediis adhibitis jam in desperationem salutis res adducta esset, tandem dictus Jacobus fama sanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat adductus, ad eum non sine magno labore, accessit, illique plagam detexit, & se devotissimè commendavit. Primum siquidem ipsi Beato, & omnibus, qui adstant ulcus grave, & miserabile, ac penè insanabile visum est. Illum tamen Beatus admonuit, ut in Deo firmam fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam consequeretur. Ac statim unum ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ ungula cabalina dicitur, & inibi nascitur, colligeret, & cum ipsis foliis certos pulveres, quos in cella sua ipse Beatus retinebat, sibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, Beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem conversus oravit, ut Baroni in suæ divinitatis gratia

Superignem spinas, &c. ambulabat.

Claruit miraculis.

Spiritus prophetiæ habuit.

Cubiculario Papæ præserte, ignem manibus accepit.

Apostemata incurabile Jacobi de Tarsia sanavit.

A puerilibus annis religionem dilexit.

Semper orabat, aut laborabat.

Affabilis erat.

Ordinem suum appellavit Minimorum.

confidenti, misericordiam suam aperiret, nec multo post, foliis ac pulveribus hujusmodi sibi, ut iusserat, apporatis, facto signo Crucis aliquantulum de dictis pulveribus ulceri imposuit, illudque tribus ex foliis dictis cooperuit, & omnia circumligavit, in Domino spem reponens quod sanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, iussit, ut illico suam peteret domum ad quartumdecimum fermè lapidem inde distantem, qui cum aliquandiu equitasset, ad uxorem suam Joannam quæ illum semper in eo itinere comitata fuerat, conversus mihi videtur inquit, quòd sim sanus, quia acerbum dolorem, & pessimum fatorem amplius non sentio, & cum jam certum monticulum superasset, Jacobus avidè cupiens intelligere an posset ambulare, ex equo descendens, propriis pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum, & sanum intellexit. Deo igitur, & B. Francisco de Paula gratias agens conjuges, voti compotes ad propria rediere.

§. 18. Iisdem fermè diebus, in Civitate Consentini, fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leprosus, adeò, ut jam vocem quasi omnem amisisset, ejusque loquela vix audiretur, qui cum per consanguineos suos ad Paulæ Monasterium adductus, & Beato viro presentatus fuisset, ille misericordia motus, parum secreto oravit, mox verò rediens, eum manu sublevavit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Consentinum gravissima infectum lepra in domo Paterni, quam vir Beatus tunc edificabat, ad se venientem, sanitati restituit.

§. 19. Cùm idem Beatus vir fabricam domus juxta Paulæ oppidum incœpisset, adductus est ei quidam à navitate mutus, quem cùm parentes ejus juxta Ecclesiam posuissent, dixit eis vir Beatus, ut alte secum ter JESUM acclamarent, & ita aperiretur illi sensus, Beato viro inchoante dictisque parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit JESUS, & deinde liber atque integer usque ad ejus obitum in loquela permanit.

§. 20. Rursus Julia Antonii Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorsus videns, cùm à parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in orto domus erat adducta fuisset, idem Beatus vir, herbam quamdam evulsit, eamque signo Crucis facto super ipsius puellæ oculos apposuit, quæ statim videre cœpit, ac sensu visus tandem quamdiu postea vixit, fruita est.

§. 21. In fabrica dictæ domus Paterni, cùm duo laborantes terram effodiendo obruti fuissent, ita ut jam pro mortuis haberentur, ad succurrendum invocatus vir Beatus à duabus partibus terras effodit fecit, quo facto dicti laborantes vivi, & illæsi sua (ut creditur) gratia sunt reperti.

§. 22. Dùm quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam accessisset, & Beatus vir ut pro cibo illi ministrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri juniori inibi existenti mandasset, frater illi ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus superposuit, oblitusque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre discessit, sed cum vir Beatus dictas fabas jam coctas, esse credens, una cum hospite in coquina, nullusque ibi ignis adesset, dictus Antonius subrisit de dicti Beati præcepto, & ejus ferculo, quòd nondum coqui cœpisset, cui vir Beatus ferculum ipsum paratum esse respondit, tetigitque manu ollam, quæ illico fervere visa est, statimque fabæ coctæ fuere, ita ut idem Antonius ipse prandium sumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alii tunc presentes, maxima sunt admiratione affecti.

§. 23. Item etiam Beatus vir die quadam more solito, Missam audire cupiens, Ecclesiam ingressus est, cùmque tunc Ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui ex his, quæ ibi Missæ audiendæ causa aderant, ignem foras quæsitum ivissent, illumque jam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, ut eam deduceret, illa verò in medio descensu absque aliquo

igne miraculosè accensa effulsit, ex quo circumstantes, candelas pro Missa tunc celebranda, necessarias, devotissimè accenderunt.

§. 24. Cùm in terra Montisalti dicti Consen. dicecensis, quidam Franciscus ipsius terræ incolæ, febre adeò vexaretur, ut de ejus salute nullam Medici spem promitterent, laboraret in extremis, ac omnibus Ecclesiæ Sacramentis devotè susceptis, & candela benedicta, more solito, accensa, in ejusque manibus posita à circumstantibus jam pro mortuo haberetur. Tunc Joanna mater ejus ad B. Franciscum de Paula specialem gerens devotionis affectum, illum lacrimans deprecata est, ut filium suum sanare, ac vitam restituere dignaretur. Ut illius ope tribus suis, ex dicto ejus filio, nepotibus providere posset. Præterea si voti compos fieret, & statim hujus sæculi vanitatibus omnino renunciaturam, & in habitu Tertie Regulæ ejusdem Beati Deo perpetuò famulaturam devotè vovit, quo voto emisso, statim ejus filius quasi à morte resurgens, circumstantes aspiceret, & seque melius habere incœpit, nec multis postea diebus, pristina fuit saluti restitutus, & per triginta ferè annos idem supervixit.

§. 25. Cùm in dicto oppido Paterni idem Beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum accessit, humilitèque rogavit, ut sibi opem afferret, cujus precibus motus vir Beatus bombycem sacro latice aspersam super virginem calcem quæ fortè pro Ecclesiæ fabrica ibi aderat, convolvit, & ea oculum macula hujusmodi infectum absterxit, signoque Crucis desuper facto, ab omni albugine, & macula statim liberavit.

§. 26. Cùm quidam dicti oppidi venatores, hyemis tempore, in montibus nivibus repletis, hominem nullum viventis signum præferentem invenissent, illum sepeliendum ad locum detulerunt, ubi tunc Beatus vir morabatur, qui in illum respiciens per caritatem ait, vivit homo iste, & ad eum conversus, Surge, inquit, & ambula, ad cujus verba homo in sepulchrum mittendus illico surrexit, ac pederentim ambulare cœpit, moxque hospitii domum ingressus, ac cibo, & potu refectus, pristinaque valetudini restitutus, ad propria salvus, & incolumis remeavit.

§. 27. Præterea in dicto oppido Paulæ, dùm sui Ordinis domus edificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd vel propter nimium ignem, vel aliam causam fornax ipsa ruinam minaretur, tunc illius magistri, nullum penitus remedium adhibere scientes, ad Beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per caritatem inquit, ad collationem, seu prandium eatis, mihi que curam fornacis relinquetis, quibus discedentibus, ipse statim signo Crucis facto, intrépide dictam fornacem ardentem intravit, ac illam solus reparavit, idemque absque læsione aliqua incolumis exivit.

§. 28. Julius Barthuchius etiam de Paula juvenum multitudinem adjutus, post Beati viri obitum, & Cusentia castro Paulam versus eximia magnitudinis bombardam transportari curans, additis etiam ad laborem vigintibovum jugis, apud quemdam declivem locum non longe à Paula distantem, Lamachiam, nuncupatum, funem maximum cujusdam navis onerariæ, quo bombardam ipsa alligata erat cuidam arbori (ut paulatim laberetur) involvit, quam nec Julius ipse neque tot focii, propter impetum velocem, quæ ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere valerent, ibi dum idem Julius ultra quam ejus vires ferebant, nititur, juxta arborem cui circumligatus erat funis prostratus cecidit, pedesque suos intra funis orbes involvit. Unde cum nullo pacto (nisi munere divino (quin ejus crura frangerentur, evadere posset, arborem amplectens summa cum devotione clamavit. O beate Francisce de Paula opem fer mihi misero, his dictis, currus cui bombardam ipsa imposita erat, in loco præcipiti statim restitit, apparuitque eidem Julio quidam frater Ordinis beati Francisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit. Idem verò Julius tanto periculo ereptus, omnisque qui illic, quasi ad spectaculum convenerant, Omnipotentem

Filium viduæ mortuum ferè sanavit.

Oculi albuginem abstulit.

Mortuum in sepulchrum mittendum, incolumem reddidit.

In fornace ignis intravit, & exinde incolumis exivit.

Julium ab evidenti mortis periculo liberavit.

Paraliticum, & leprosum curavit.

Mutum à navitate liberavit.

Puellæ cæcæ visum reddidit.

Obrutos illos repertit.

Fabas sine igne coxit.

Lampadam absque igne accendit.

Deo beatoque Francisco de Paula, immensas illic gratias egerunt, ipsèque ante alios nudis pedibus ad eisdem Beati viri Monasterium profectus, imaginem suam ceream sine pedibus implicito pro devotione in tanti miraculi memoriam obtulit.

§. 29. Cùm à quodam fratre Antonio Ordinis Minorum professore viro doctissimo integerrimæque vitæ, idem Beatus vir etiam in publicis prædicationibus carperetur, quòd videlicet tam imprudens esset, ut simplex laicus, & literarum penitus ignarus, quibusdam herbis ægrois salutem promitteret, accidit ut idem frater Antonius ab aliis dicti Ordinis Minorum fratribus ad eundem Beatum virum missus fuerit, quatenus eum de præmissis redargueret, qui cùm ad eum venisset, & magnis illum contumeliis affecisset, increpassetque ejus ignaviam, & crassitudinem; vir Dei constantissimus, patientissimisque tot convitiis, & injuriis nullatenus fractus, ac nec commotus quidem fuit, sed loco appropinquans ardentibus nudis manibus accepit, eoque stricte compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniaque ab eo divina gratia, & ardentissimo fidei spiritu fieri, ejus pedibus advolutus illos arte complectens, oscularique satagens, veniam ab ipso humillimè postulavit: Neque inde surrexit donec ab eodem beato Patre benediceretur, quod factum est, ut qui antea in illum publicè, maledicta plurima congeserat, proprium confessus errorem, Beati viri sanctitatem dignis verisque postea laudibus merito efferret.

§. 30. Quæ omnia mirabilem quamdam, & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorumque celebri fama jam ad claræ memoriæ Ludovicum Undecimum, hujus nominis, Francorū Regem Christianissimum, perlata esset: Rex viri Beati sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto etiã prædecessore nostro impetravit, ut eidem Beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria in Franciam se conferret, dictumque Ludovicum Regem visitaret, quibus jussis Dei famulus obediens, in Franciam ivit, ubi eum præfatus Rex singulari devotione suscipiens, seque ab eo benedici postulans, illi tãquam viro Dei magnum honorem, & reverentiam exhibuit. Cognita deinde viri sanctitate, ei ejusque fratribus sedem propè Civitatem Turonensem, & Regium Palatium assignavit, amplamque & magnificam domum cum Ecclesiâ, quæ in hanc usque diem extat, pro ipsius beati Francisci de Paula, suorumque fratrum usu, & habitatione constructi fecit.

§. 31. Tantæ insuper continentiæ fuit idem Beatus vir, ut non carne sed solo spiritu compactus esse videretur. Prius enim quàm ab hac luce discederet, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, suæque Religionis propagationem, divina (ut piè creditur) inspiratione instructus, Tres Regulas, Fratrum scilicet, ac Sororum, & utriusque sexus fidelium, Tertiariorum nuncupatorū instituit, & ut humilitatis amator erat, illamque à suis etiam coli desiderabat, fratres sui Ordinis Minimos, & Sorores Minimas vocari debere ordinavit, injunxitque illis, ut decem mandata divina, & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilanter observantes Romano Pontifici pro tempore existenti fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quadragesimalisque vitæ sacris votis, perseveranter vivere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac Sororum hujusmodi circa personarum ipsarum directionem, & informationem, quàm divini cultus augmentum, debitam observationem, & institutionem, opportunis adjunctis capitulis.

§. 32. Ipsas verò Fratrum, ac Sororum cum decem, dictorum autem utriusque sexus Tertiariorum Regulas cum septem capitulis per eum piè institutas, Reverendissimæ memoriæ Julius Papa Secundus, similiter prædecessor noster, eodem Beato viro

tunc in humanis agente matura præhabita deliberatione, tamquàm religioni consonas, postquam idem Sixtus prædecessor noster, ac sanctæ commemorationis Innocentius Octavus, & Alex. Sextus, Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem Beato viro, ejusque Ordini, ac ejus personis, & domibus quàm plura privilegia concesserant per suas primos, & deinde nos, per alias nostras literas approbavimus, & confirmavimus, diversisque privilegiis, gratiis, & indultis, Ordinem ipsum multipliciter communitivimus prout in ipsorum prædecessorum, & nostris idem confectis literis plenius continetur.

§. 33. Cùmque vitæ suæ finem jam proximum (divina inspiratione) prospiceret, idem Beatus vir pridie quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex fratribus suis, qui ex variis Provinciis, & Regnis tunc ad eum venerant, adsstantibus in Missa Conventuali, & post Pœnitentiæ Sacramentum susceptum, cum profundissima humilitate uberrimæque lacrymarum effusione, pectus suam percutiendo sacrosanctum Eucharistiæ viaticum, è manibus unius ex sui Ordinis presbyteris magna cum devotione suscepit. Postea Domino nostro JESU CHRISTO, Beatæque MARLÆ Virgini, & Sanctis omnibus, devotè peractis gratiarum actionibus, Missæque hujusmodi celebrata, ad cellam suam propriis pedibus (licet pro senectute debilis, & infirmus) baculo, quem more solito gestabat, innixus rediit. Postero autem die cùm idem Beatus fidelique Dei servus tempus instare videret, quo sibi ex hac lacrymarum valle migrandum erat, dictos fratres suos ad se convocari jussit, eosque ad fraternâ pacem, mutuaque charitatem dulcissimis verbis, ac salutaribus monitis charitativè exhortatus est, illisq; benedictione more solito impertita, cùm jam nonagesimum primum, vel circa annum feliciter implevisset, Anno à partu Virgineo millesimo quingentesimo septimo, Aprilis verò die secunda quæ tunc fuit Parasceves, Veneris Sancta nuncupata, circam horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctæ Crucis devotè signatus, omnibusque Sacramentis Ecclesiasticis debite communitus, perlecta coram eo Dominica Passione, junctis devotè manibus, erectisque in cælum oculis, Sanctæ Crucis Triumphum piè amplectens, reverenterque osculans, ac sapius, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliâque piis orationibus devotissimè repetens, dimissa hujus carnis sarcina, quasi vivens absque aliquo doloris, aut mortis notabili signo migravit ad Christum.

§. 34. Cùmque tunc per undecim dies ejusdem Beati corpus insepultum remanserit, illucque maxima virorum, & mulierum ac Religiosarum personarum multitudo accesserit, ut Sanctum virum què viventem summa fuerant veneratione prosequuti etiã defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quòd ejus caro per tot dies incorrupta permaneret, nec ullum prorsus fetorem emisisset, quin potius odor quidam suaviter fragans, ab ea manaverit. Post ipsius etiam obitum, multi ejus suffragia devotè implorantibus, Omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnæque miracula palàm operari dignatus est.

§. 35. Propter quod carissimi in Christo, filius noster Franciscus hujus nominis primus Francorum Rex Christianissimus, carissimæque in Christo filia, Claudia Regina ejus consors (quæ alias coram dicti Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus personis emissio voto, quòd si gratiam pro masculo assequeretur in beati Patris honorem Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit, illique juxta dictum ejus votum Francisci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiam in Christo filia nobis mulier Aloysia de Sabaudia Andegavenis, & Angolisimensis Ducissa, Cenomaniensisque Comitissa, ejusdem Francisci Regis genitrix, nobis pervenerabilem fratrem nostrum Dionysium Episcopus opum Macloviensem generalem, ac directus filios Jacobum Lucam decanum Ecclesiæ Aurelianensis, & nobilem virum Antonum Raphi, aliâ de Potom Do-

Ardentibus nudis manibus pro propriis ad proximi salutem accepit.

Jussu Six. IV. ad Regem Franciæ accessit, qui benignè eum recepit, & Ecclesiam ædificavit.

Regulas tres B. Franciscus instituit.

Romanique Pont. plurima illi privilegia concesserunt.

Is privilegii suæ mortis die sacris susceptis obdormivit in Domino in die Veneris Sancta.

Miracula post ejus obitum Deus edidit.

Rex Franciæ ac alii intererunt pro canonizatione.

Hic ergo Pontificatus Canonizationi petita examina & processum fieri mandavit.

minum temporalem loci de Podio calvario Agenensis Diocesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi Regis negotiis, Nuncios, & Oratores ad nos destinatos humiliter supplicari fecerunt, ut praemissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad ejusdem viri Canonizationem procedere dignaremur.

§. 36. Quorum quidem precibus, licet libenter annuere vellemus summoperaque gauderemus hujusmodi Canonizationem nostris temporibus divino quodam misterio contigisse, ac nobis aequum videretur, ut idem beatus Franciscus de Paula, quem jam Deus in caelesti gloria Sanctorum Choro dignum fecisset pluribus ac manifestis indicis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur. Ac super eo maxime nobis instaret venerabilis frater noster Bernardinus Episcopus Sabinensis Cardinalis Sanctae Crucis nuncupatus in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egresso, assumptus, cumulatissimeque praeces nobis, ac venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, praedicti Ordinis tunc zelosum, totius Minorum Ordinis nomine, super hoc saepius porrectae fuissent, non statim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam: sed juxta veterem, ac laudabilem consuetudinem cunctanter matureque considerandam duximus. Post complures igitur commissiones aulae Palatii nostri Advocato Consistoriali, & Auditoribus causarum eidem Palatii super hoc debite factas: tandem tribus etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet, venerabili fratri Nicolao Episcopo Albanensi de Fisco, & dilectis filiis nostris Dominico tituli Sancti Bartholomaei in Insula presbytero de Jacobatis, ac Joanni Sanctorum Cosmae, & Damiani (nostro secundum carnem nepoti) Diacono de Salyvatis, respectively nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio, & assensu commisiimus, ut ipsi, visis, & examinatis processibus editis super ejusdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsum obitum ejus intercessionibus a Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum Canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta in nostro secreto Consistorio, ut moris est, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales, visis ac diligenter examinatis diversis processibus, in partibus Calabriae, & Franciae, de Sedis Apostolicae commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, restitumque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate debite ponderatis, de supra dictis miraculis, ac vitae sanctimonia, & aliis à jure requisitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis, jam fecissent, nosque ipsorum & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicta Canonizatione, convenientia, & conformia invenissemus.

§. 37. Et pro ulteriori executione, dilectus filius Angelus de Cassis utriusque juris Doctor, & dilectae aulae nostrae Consistorialis Advocatus, in publico Consistorio omnia de ipsius Beati viri vita, moribus, & fama, miraculis, copiose recensisset, nobisque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem Beati Canonizationem matura deliberatione praehabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis, imprimis humiliter Deo gratias agentes rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jejniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi Canonizationis officio errare permetteret, instaret orarent.

§. 38. Demum post aliquot dies, convocatis de novo in aula nostra Consistoriali, in Palatio Apostolico universis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarum Praelatis, Patriarchis, videlicet, Archiepiscopis, ac Episcopis, in praesentia eorundem fratrum nostrorum praefatae S. R. E. Cardinalium eisdem processibus super ipsius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editis per eundem Angelum breviter summarièque repeti fecimus, quae

cum ex serie per Cardinales, ac alios quibus id minus per nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Praelati, quid sibi super hujusmodi negotio videretur, interrogati, unanimi consensu nullo penitus discrepante, respondissent sibi videri, quod idem Beatus vir inter Sanctos merito adscriberetur, & connumeraretur.

§. 39. Nos iterum humiles Omnipotenti Deo gratias agentes, quod ad Beatum servum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius Canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasi modo geniti infantes, quae tunc occurrebat prima die Maii Anni Dom. 1519. in qua etiam tunc beatorum Apostolorum Philippi, & Jacobi festum contingebat, deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus, super quo quidem hodie astante populo, ac universo Clero de vita, miraculis, & fama ejusdem B. Francisci de Paula, humili devotioneque pleno sermone per nos, ut moris est, habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia devotè decantatis. Nequaquam à Procuratoribus causa ipsius Canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus hujusmodi, ejusdemque Ordinis Minorum tunc Vicegenerali Correctori à nobis magna cum instantia petito pronuciari, adscribi inter Sanctos eundem B. Franciscum de Paula, cum jam omnia consummata essent, omnique consuetas Ecclesiae caeremonias super ea re ritè servavissemus, Deum praec oculis habentes, ac Canonizationem ejusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei Catholicae, Christianaeque Religionis augmentum, ac Ordinis Minorum consolationem, & incrementum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio & assensu, decernimus, & definimus bonae memoriae Franciscum de Paula ejusdem Ordinis Minorum institutorem, in caelesti Hierusalem inter beatorum Choros jam receptum, aeternaeque gloriae condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Catalogo adscribendum fore, ipsumque hujusmodi Catalogo in praesentiarum adscribimus, & eum tamquam Sanctum publicè privatumque colendum esse declaramus, atque mandamus.

§. 40. Statuentes ejus festum die secunda mensis Aprilis ab universali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à fidelibus implorari, & expectari posse, omnesque ac singulos honores illi merito praestandos, & exhibendos esse, qui ceteris etiam Sanctis Confessoribus in hujusmodi Catalogo descriptis, convenire noscuntur.

§. 41. Quibus debite peractis, inchoatoque per nos, ac decantato, & ad finem usque à Cantoribus prosequuto Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis B. Franciscus de Paula, à Choroque responso, Ut digni efficiamur promissionibus Christi, nos illic propria orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus, dicentes.

§. 42. Servitutis nostrae tibi Domine jura solventes, quaesumus, ut Beati Francisci de Paula Confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis adversis. Per Christum Dominum nostrum. Deinde verò à dicto Choro responso, Amen, solemnem illis Missam nos ipsi celebravimus de dicta tunc corrente Dominica in Albis, collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam praedicta ceterisque specialibus ejusdem S. Francisci de Paula collectis immediate sequentibus, pro secreta videlicet.

§. 43. Hostias Domine tuorum suscipe populorum, quas tibi in B. Francisci de Paula festivitate dicamus, ut nobis conferant tuae propitiationis auxilium: Cum sua conclusione, videlicet per Dominum, &c.

Et modo B. Franciscum, SS. Catalogo adscribit.

Festumque die 2. April. celebrari jubet.

Orationes proprias de Sancto decrevit.

Oratio prima.

Secreta.

Ejusque relatio facta fuit in publico Consistorio.

Postquam Papa preces ad Deum emitti praecipit, & deinde vota pro canonizatione recipit.

Deinde verò post communionem subjunximus dicentes.

§. 44. Cœlesti Domine Sacramento consolati, te supplices deprecamur, ut intercedente B. Francisco de Paula, ab omni nos, mentis & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgentiæ largitatem; cum simili conclusione, & ita Missam ipsam ad finem usque cum solitis ceremoniis juxta Ordinarium Apostolicum, illic debite terminavimus indulgentiamque plenarium omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ ejusdem S. Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet secunda Aprilis hujusmodi perpetuò duraturam quadraginta annorum totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonavimus, ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis, & gloriosus vivit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.

§. 45. Cæterum, qua difficile foret præsentibus originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus quòd earundem transumptis manu Notarii publici subscriptis, sub sigillo venerabilis fratris nostri Paradisi moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisauriensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicujus Prælati Ecclesiastici, fides adhibeatur indubia, in omnibus, ac per omnia, & illis ubique stetur, ac si originales literæ hujusmodi essent exhibitæ vel ostensa.

§. 46. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 1519. primo Maji, Pontificatus nostri Anno 7.

Declaratio circa Festi celebrationem.

LEO PAPA X.

Licet per alias nostras literas, S. Francisci de Paula Ordinis fratrum Minorum institutoris festum ab universali Ecclesia die secunda Aprilis annuatim celebrandum fore statuerimus, quia tamen de cætero ejusdem S. Francisci de Paula, festum hujusmodi, etiam cum octava celebrari volumus, idcirco universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibuscumque Prælati Ecclesiasticis, quatenus ipsi, & eorum singuli Sancti Francisci de Paula festum hujusmodi cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum fuerit, aliàs cum officio unius Confessoris non Pontificis, cum propria Oratione, in ejus Canonizatione à nobis edita, die secunda Aprilis hujusmodi. Nisi tunc occurrat major hebdomada vel octava Paschæ, & tunc secunda feria post octavam Paschæ hujusmodi in suis solemniter, in dictorum verò Fratrum Minorum Ecclesiis singulis sub ritu festi duplicis, & cum octava, annuatim celebrent seu celebrari faciant, & mandent, expressè Apostolica auctoritate committimus, & mandamus per præsentibus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Martii 1521. Pont. nostri Anno nono.

Transumptio- rum fieri.

Sanctio pœ- nalis.

Dat. P. A. 7. die 1. Maji.

Edita A. D. 1521.

Institutio fe- stivitatis cum octava.

Dat. P. A. 9. die 25. Marc.

XXXIX.

Institutio Monasterii in Urbe pro mulieribus ab inhonesta vita ad honestam se convertentibus, sub invocatione S. Mariæ Magdalensæ, ac Regula S. Augustini, & sub regimine Archiconfraternitatis Charitatis, Cum indulgentiarum concessione, ac spoliiorum impudicarum mulierum applicatione.

Confirmavit hanc institutionem, & spoliiorum applica- tionem declaravit Clem. VII. in const. 14. Cum ex, inf. fol. 665. ubi omninò videas.

Causarum hujus Monasterii specialem Judicem deputavit Pius IV. infra in const. 50. Cum sicut, Tom. 2. fol. 69. & Archiconfraternitatis Charitatis insti- tutionem vide hic sup. in const. 37. Illius. ubi dixi.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

SALVATOR Noster JESUS CHRISTUS DEI Filius qui assumpta humanitate non venerat, eo testante, nisi ad oves quæ perierant, non ab re in Evangelio Lucæ parabolam de ove quæ perierat, & postea inventa est pharisæis, & publicanis murmurantibus quòd peccatores recipiebat, & cum illis manducabat, recitare voluit, ut ostenderet eodem Evangelista teste majus gaudium esse in cælo super uno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginta novem justis pœnitentia non indigentibus. Et in tantum Pœnitentiæ Sacramentum commendaverat, ut beato Petro Apostolorum Principi, cujus licet immeriti vices gerimus in terris, interroganti quotiens peccati remissionem exhibiturus esset peccatoribus, responderit, non septies, sed septuagies septies, ut eo numero finito infinite quotiens quis ad cor reversus, & Dominum recognosceret pœnitentiam facturus esset, ei pœnitentiam injungendam, & peccatorum remissionem concedendam fore designaret.

§. 1. Nos itaque attendentes quòd, sicut fide digna relatione plurium notabilium personarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi questui deditæ mulieres in Alma Urbe nostra degentes, si aliquem Religiosum locum seu Monasterium, ubi à turpi & inhonesta vita recedentes inibi reciperentur haberent, à lapsu peccati, & carnis sese quamplures retraherent, & tamquam oves quæ perierant coram Domino in odorem holocausti per pœnitentiam offerri possent, & castè deinceps vivendo Deo gratum exhiberent famulatum, more pii patris, & pastoris providi curam de ovibus pereuntibus habentes, & animarum periculis succurrere, ac pereun- ti ne pereat manum porrigere, & præsertim fœminei sexus, & incontinentibus mulieribus vitam sordidam, libidinibusque & fœtoribus plenam ducen- tibus in Alma Urbe nostra existentibus, quarum, proh dolor! in dies temporum malignitate copia, ut accepimus, augetur, si Domino inspirante à lapsu carnis, & mundi illecebris, prurientibusque voluptatibus respicere voluerint, ubi Domino famulari, & recipi, ac instar Mariæ Magdalensæ peccatricis & Ægyptiacæ pœnitentiam agere possint, ut tandem Domino concedente æternæ vitæ præmium conse- qui, & CHRISTO sponso cum san- padibus accensis obviam ire valeant; pro nostro Pastoralis officii debito, quo nec sanctior, nec Deo acceptior exhiberi possit, opportunè providere volentes, & providè considerantes, quòd si aliquod Monasterium earum- dem mulierum subricè in hoc sæculo viventium, & à peccato recedere volentium, pro eisdem mulieribus in præfata Alma Urbe nostra, & in aliquo congruo & condecanti loco pro receptione ipsarum ut Deo famulari, & pœnitentiam agere possint, sub invocatione ejusdem beatæ Mariæ Magdalensæ erigeretur, & ipsæ recipiendæ mulieres, Moniales forent, ac sub Regula beati Augustini, & perpetua clausura, ac sub cura, regimine, & directione Fratrum Minorum beati Francisci de Paula in domo seu Conventu Sanctissimæ Trinitatis de Urbe in Monte Pincio de- gentium perpetuò permanerent, & bona quæcum- que nunc & pro tempore dicto erigendo Monasterio per utriusque sexus Christianifideles seu aliàs elargita, seu elargienda, ac spectantia, & pertinentia per Rectores Societatis, seu Confraternitatis sanctissimæ Charitatis nuper in præfata Alma Urbe nostra à dilecto filio nostro Julio tituli Sancti Laurentii in Damaso presbytero Cardinali S. R. E. Vicecancellario, nostro secundum carnem patruale auctore saluber- rimè instituta conservarentur, regerentur, & gubernarentur, ipsæque Moniales tria vota solemniter emittere, ac habitum nigri coloris subius ad ostendendam prioris vitæ sordem, & desuper chlamydem seu scapulare album ad designandum vitæ candorem, quo sese ex hujusmodi vitæ mutatione ho-

Edita A. D. 1520.

Procœmium.

Mulieres in- continentibus & meretrices erant in Urbe, ideo pro earum conversione hic Pont. quoddam Monasterium erigere voluit ut in rubr.

nefarunt deferre, & singulis horis, diurnis pariter & nocturnis horas divinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monasterio una Abbatisa, seu Priorissa quæ non perpetuò sed ad tempus inibi præficeretur, præficeretur, ex hoc profecto decori præfatae Almæ Urbis nostræ, ac animarum salutis earumdem mulierum Curialium nuncupatarum, & aliàs inhonestè, & extra matri nonni claustra degentium non parùm consuleretur, & quam plures ad dimittendam tam fordida n, & libidinibus plenam vitam, seque à peccato retrahendum, Dominòq; perpetuò famulandum excitarentur, magnúsque in dies dante Domino animarum profectus, & salus excreverent, idque Deo, & hominibus gratissimum foret.

Et nunc erigit.

§. 2. Quare præmissis benè consideratis, habita desuper matura deliberatione, ac relatione super iis à pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filii nobilis viri Alberti de Sabaudia Comitis Carpen. in partibus Gallicis in certis Civitatibus & locis à paucis tempore citra nonnulla Monasteria similium mulierum olim incontinentium constructa fuisse, & ibi uberes fructus dante Domino in dies excreverunt, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Ecclesiam sive Capellam Sanctæ Lucie de Urbe Regionis Columnæ propè Monasterium Monialium S. Sylvestri etiam de Urbe, quam dilectus filius Joannes Baptista Beccarus natus dilecti filii Aloysii de Sueffa dictæ Ecclesiæ Rector obtinet, ipso Joanne Baptista à hac expressè consentiente & omne jus sibi in dicta Ecclesia sive Capella quomodolibet compeus in manibus nostris sponte, & liberè remittente, in Monasterium Monialium mulierum hujusmodi à lapsu carnis & vitæ fordide recedentium, & pœnitentiam agere volentium, cujuscumque status, gradus, nobilitatis, conditionis, præminentie, & nationis fuerint, pro illarum perpetuis usu, & habitatione, unà cum humili campanili, campana, rectorio, dormitorio, hortis, hortaliis, & officinis necessariis sub dicta invocatione beatæ Mariæ Magdalene auctoritate Apostolica tenore præsentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatissam præficit.

§. 3. Decernentes inibi unam Abbatissam seu Priorissam quæ non perpetuò, sed ad certum tempus inibi præfit, præficiendam esse.

Mulierum recipiendarum qualitates, habitum & regulam declarat.

§. 4. Ac mulieres hujusmodi à peccato recedere, & pœnitentiam ducere volentes cujuscumque gradus, status, conditionis, & nationis fuerint, ut præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis qui de earum qualitatibus plenè informari valeant, recipi debere, quæ tria vota solemnia in manibus dictæ Abbatissæ seu Priorissæ pro tempore existentis emittent, ac Regulam beati Augustini earum statui congruam & concedentem profiteri, ac habitum nigrum subitas, & desuper chlamydem seu scapulare album ad designandum vitæ mutationem, ut præmittitur, gestare, ac sub perpetua, & strictissima clausura, quam nullus cujuscumque status, auctoritatis, & præminentie etiam Cardinalatus præfulgens honore sub maledictionis, & damnationis æternæ interminatione, ac excommunicationis lætæ sententiæ pœna, cujus absolutionem nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus tantummodò reservamus, violare præsumat. Ac sub cura, regimine, & directione eorumdem Fratrum Minorum dicti Conventus, seu domus Sanctissimæ Trinitatis pro tempore existentium subesse.

Monasterii regimen Archiepiscopali caritativitati committit.

§. 5. Redditus verò, proventus & bona quæcumque dicto Monasterio quomodocumque pro tempore erogata seu eroganda, & aliàs legitime spectantia, & pertinentia per eosdem Rectores dictæ Societatis seu Confraternitatis Caritatis regi, distribui, & gubernari debere. Ac singulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monasterio existentes, introductas & introducendas à colloquio, quarumcumque personarum secularium vel religiosarum, etiam affinium, & parentum quomodocumque verbo vel in scriptis penitus abstinere debere.

Statuentes quòd si quispiam eisdem Monialibus aliqua dicere vel deferre voluerit, ipsæ Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere audeant vel præsumant, sed Abbatissa, seu Priorissa hujusmodi duabus antiquioribus, & gravioribus eisdem Monasterii Monialibus associata, verba ipsa per craticulam ferream præsentibus tamen, si videbitur, ad minus duobus Rectoribus dictæ Societatis seu Confraternitatis Caritatis audire, & sic allata recipere possit, & valeat. Et nihilominus dicta auctoritate decernimus, quatuor claves, & seras totidem portis introitus ipsius Monasterii esse ipsasque claves penès quatuor Rectores Societatis, seu Confraternitatis hujusmodi permanere debere. Ita quòd porta ipsius Monasterii aperiiri non possit, nec debeat, nisi saltem, & ad minus duo ex Rectoribus hujusmodi præsentibus existant.

Moniales B. Mariæ Magdalene vocari jubet.

§. 6. Et insuper easdem Moniales, & earum singulas B. Mariæ Magdalene de pœnitentia Moniales perpetuò nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verùm cum sperandum sit ut dante Domino plures à fordida vita ad bonam & exemplarem vitam transeant, & propterea non parva onera & expensæ inibi in dies necessariò supportari, & sufferri oportere conspiciamus.

Spolia meretricium Urbis applicat. Ad quod vide Bullam Clem. VII. cit. in rubr.

§. 7. Nos pro supportatione onerum hujusmodi omnia & singula bona, ac spolia Curialium meretricium ex illicito quæstu, & extra matrimonii claustra, & pudorem viventium in Urbe nostra pro tempore ab intestato, & absque condendi, seu faciendi testamenti facultate decedentium, quæcumque & qualiacumque fuerint, eidem Monasterio illorumque Conventui & Monialibus pro tempore existentibus, motu, scientia & potestatis plenitudine similibus dicta auctoritate perpetuò applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc prout ex nunc, & è contra dicto casu adveniente fore, & esse eadem auctoritate decernimus. Ac ipsis Curialibus & inhonestis mulieribus, quæ ad minus quartam vel quintam partem bonorum suorum quorumcumque mobilium vel immobilium eidem Monasterio, & illius Conventui, & Monialibus pro supportatione eorumdem onerum, seu aliàs piè relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi testamenti, & de reliquis bonis earum tam mobilibus quàm immobilibus, cujuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, liberè, & licitè ex tunc prout ex nunc, & è contra disponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus. Volumus tamen quòd Rectores dictæ Societatis, seu Confraternitatis Caritatis pro dicto Monasterio, & illius Conventu agentes, eorumdem bonorum sic pro tempore legatorum, donatorum, seu relictorum, & aliorum bonorum earumdem Curialium meretricium ab intestato, seu sine facultate testandi decedentium, & propterea ad dictum Monasterium utropè incorporatorum pertinentium, quomodocumque casus contigerit, possessionem realem, & actualem auctoritate propria capere, retinere & aliàs de illis, nomine, & ad opus dicti Monasterii, & illius Conventus disponere possint, & valeant. Ita tamen quòd de illis duo inventaria, coram authenticis, & probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quantò citius poterunt, facere teneantur, quorum unum Abbatissæ, seu Priorissæ pro tempore existentis, alterum verò dictæ Societati, seu Confraternitati consignare debeant.

Confessori Monialium amplam absolvendi facultatem concedit. Tu vide moderationem in const. 115. Clem. VIII. Quæcumque. fol. 182. Tom. 3.

§. 8. Et insuper Correctori pro tempore existentis dictæ domus Fratrum Minorum, sub quorum cura, regimine & directione ipsæ Moniales pro tempore existentes in spiritualibus subesse habent, eisdem Monialibus inunc & pro tempore existentibus Regulam, & normam religiosè vivendi, ac statuta, tam circa horarum, & divinarum officiorum recitationem, quam alia ipsarum directionum concernentia condendi, & in unum volumini redigendi, eisque assignandi, per nos tamen priùs, seu quos duxerimus ad id deputandos

antequam assignentur revidenda & mature consideranda, ac per nos Apostolica auctoritate confirmanda, & dum casus exegerit de novo condendi, addenda, minuendi, cassandi, & immutandi. Ac de Confessoribus idoneis, dictis Rectoribus ejusdem Societatis seu Confraternitatis Caritatis gratis & acceptis eisdem Monialibus pro tempore existentibus providendi, eisdemque Moniales, & earum singulas pro tempore existentes à quibuscumque earum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, de quibus corde contrita, & ore confessæ fuerint, Apostolica auctoritate totiens quotiens opus fuerit, absolvendi, & in earum confessionibus eas audiendi, & penitentiam salutarem injungendi licentiam, & facultatem, dicta auctoritate concedimus.

§. 9. Ac ipsum Monasterium sic erectum, illiusque Abbatissam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumque pro tempore existentia, sub nostra, & Sedis Apostolicæ, ac beati Petri protectione, & inviolabili conservatione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio esse volumus.

§. 10. Necnon eidem Abbatissæ seu Priorissæ, ac Monialibus, nunc & pro tempore existentibus ejusdem Monasterii, singulisque Christianidelibus utriusque sexus undecumque existant opera caritatis, & manus adjutrices pro sustentatione Monasterii, Conventus, & Monialium hujusmodi porrigentibus, omnes & singulas & easmet Indulgentias, facultates, & peccatorum remissiones concedimus, ac eisdem Abbatissam, & Moniales pro tempore existentes Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam tantummodo recitantes, eisdem verò Christianifideles manus adjutrices porrigentes, ut præfertur, lucrari posse volumus, quas eidem Societati, seu Confraternitati Caritatis, & aliis personis inibi expressis, videlicet quod ipsi utriusque sexus Christianifideles Ecclesias hujusmodi Societatis, seu Confraternitatis visitantes, seu de bonis suis pro oneribus caritatis exercendis in testamento, vel aliis contribuentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem Societatis hujusmodi, hæredem partialem seu universalem instituentes, omnibus & singulis, ac illis eisdemmet privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, literis & gratiis, spiritualibus, & temporalibus à Sede Apostolica in favorem sub imagine Salvatoris ad sancta sanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac beatæ MARIÆ de Populo, & S. Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptistæ, & Cosmæ & Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compostella, Hospitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Ecclesias visitantium, vel illis de bonis suis largientium, aut in totum vel in partem hæredem instituentium, communiter vel divisim, in genere vel in specie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia & singula, necnon quarumcumque literarum Apostolicarum desuper quomodolibet concessarum, & conficiendarum, ac quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, etiam si illa non sint in usu, aut revocari contingat, uti, potiri, & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus & gratiis, etiam illorum individuum expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis hujusmodi, simul vel separatim expediri facere, in omnibus & per omnia; ac si illa non solum per clausulas generales hujusmodi, sed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expressionem & insertionem eisdem Confraternitati, illiusque confratribus, Ecclesiis, rebus, bonis, mi-

nistris, officialibus, capellanis, & familiaribus; ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantibus; ac de bonis suis pro dictis operibus exercendis, aut aliis contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsas Confraternitates; hæredes partiales vel universales instituentibus, sigillatim concessissemus, prout per quaedam alias nostras literas, quarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso & inserto haberi volumus, plenius continetur, concessimus, quas quidem indulgentias, privilegia, & alia omnia præmissa in eisdem Abbatissam, seu Priorissam, ac Moniales pro tempore existentes hujusmodi, ac dictos utriusque sexus Christianifideles Ecclesiam dicti Monasterii visitantes, & manus, ut præmittitur, adjutrices porrigentes, plenarie, dicta auctoritate transserimus.

§. 11. Quodcirca dilectis filiis Gubernatori ac Auditori Cameræ, & Vicario Almæ Urbis nostræ, nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, Abbatissæ, & Priorissæ, ac Monialibus dicti Monasterii, necnon Rectoribus dictæ Confraternitatis, seu Societatis Caritatis, in præmissis omnibus & eorum singulis assistentes, faciant eandem Abbatissam seu Priorissam, ac Moniales dicti Monasterii, necnon Rectores, seu deputatos Societatis, seu Confraternitatis Caritatis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes, præmissis omnibus & singulis plenarie, pacifice, & quietè, frui & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earum & ipsorum singulos desuper per quosvis quacumque auctoritate, facultate, & potestate fungentes, quoquo modo molestari, seu aliis inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac inobedientes, & præmissis quovis modo, in toto vel in parte contravenientes per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias eorum arbitrio infligendas, & quas iteratis vicibus aggravari possint, & alia opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, invocato, seu etiam per eos vel eorum aliquem exhibitio super hoc auxilio brachii secularis.

§. 12. Nihilominus, ut omni fraude & dolo cessantibus bona Curialium meretricum sic decedentium ut præmittitur, incorporata, seu aliis dicto Monasterio relicta revelentur, & propalentur, Rectoribus parochialium, & aliarum Ecclesiarum in Urbe consistentibus, & quamprimum de præmissis notitiam habuerint, Rectoribus, seu deputatis dictæ Confraternitatis, seu Societatis infra certum brevem, & peremptorium terminum eis desuper etiam sub penis & censuris prædictis præfigendum, notificare, & revelare habeant, præcipiant, & injungant, & alia mandent & faciant, ac exequantur, quæ in præmissis commodo, decori, honestati, ac animarum quieti, & saluti expedire viderint.

§. 13. Non obstantibus quibusvis concessionibus, & donationibus, & aliis contrariis dispositionibus super hujusmodi spoliis, & bonis in favorem quarumvis personarum etiam familiarium & Parafrenariorum nostrorum cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Civibus Romanis quovis modo, sub quibusvis verborum formis, & clausulis etiam derogatoriis derogatoriis concessis, confirmatis, & innovatis quibusvis omnibus etiam si ad illorum sufficientem derogationem, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illas aliis in suo robore permansuris, hac vice specialiter, & expresse derogamus, & derogatum esse volumus per præsentis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Executores
hujus consti-
deputat.

Notitiam habentes spoliis Meretricum revelare tenentur.
Hoc declarat Clem. VIII. cit. in tubr.

Derogatio contrariarum.

Monasterium bona & personas sub B. Petri protectione recipit.

Indulgentias eis & benefactoribus largitur. Tu vide moderationem in d. Bulla Clem. VIII. & in alia Pii V. num. 30. Echl. Tom. 2. fol. 228.

1520.
Fides ex n.
p. rum.

§. 14. Cæterum, quia difficile foret præsentibus ubi-
cu. nque opus fuerit ostendere. vel exhibere, volu-
mus, & eade n auctoritate decernimus, quòd earum
transumptis manu alicujus Notarii publici subscrip-
tis, & sigillo alicujus eorundem Gubernatoris, Au-
ditoris, seu Vicarii munitis, plena ubique in judi-
cio, & extra fides adhibeatur, prout adhiberetur,
& adhiberi deberet præsentibus si essent in medium
exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8.
die 19. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quingentesimo vicesimo,
& 4. Kalen. Junii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XL.

Damnatio errorum Martini Lutheri, & sequacium,
cum monitione, & requisitione, ut ab eis re-
cedant.

*Martinus (licet plerique conversi sint) obduratus per-
mansit, ideoque damnatus, & excommunicatus
fuit, cum omnibus suis adherentibus, & fautori-
bus, ut in seq. const.*

Edita An. D.
1520.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Exclamatio
Pontificis
adversus Lu-
therum.

EXurge, Domine, & judica causam tuam, me-
mor esto improperiorum tuorum, eorum quæ
ab insipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam
ad preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes,
querentes demoliri vineam, cujus tu torcular cal-
casti solus, & ascensus ad Patrem, ejus curam, re-
gimen, & administrationem, Petro tamquam capi-
ti, & tuo Vicario, ejusque successoribus instar trium-
phantis Ecclesiæ commisit. Exterminare nititur
eam aper de sylva, & singularis ferus depascitur
eam. Exurge, Petre, & pro pastoralis cura præfata tibi
(ut præfertur) divinitus demandata, intende in
causam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, matris omnium
Ecclesiarum, ac fidei magistræ: quam tu, jubente
DEO, tuo sanguine consecrasti, contra quam,
sicut tu præmonere dignatus es, insurgunt magistri
mendaces, introducentes sectas perditionis, sibi
celerem interitum superducentes: quorum lingua
ignis est, inquietum malum, plena veneno morti-
fero: qui zeium amarum habentes, & contentio-
nes in cordibus suis, gloriantur, & mendaces sunt
adversus veritatem. Exurge tu quoque, quæsumus,
Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illu-
minasti atque illustrasti. Jam enim surgit novus
Porphyrius, quia sicut ille olim sanctos Apostolos
injustè momordit, ita hic sanctos Pontifices præde-
cessores nostros contra tuam doctrinam eos non
obsecrando, sed increpando, mordere, lacerare, ac
ubi causæ suæ diffidit, ad convicia accedere non ve-
retur, more hæreticorum, quorum (ut inquit Hiero-
nymus) ultimum præsidium est, ut cum conspi-
ciant causas suas damnatum iri, incipiant virus ser-
pentis lingua diffundere: & cum se victos conspi-
ciant, ad contumelias prosilire. Nam licet hæreses
esse ad exercitationem fidelium tu dixeris oportere,
eas tamen, ne incrementum accipiant, neve vul-
peculæ coalescant, in ipso ortu, te intercedente, &
adjuvante, extingui necesse est. Exurgat denique
omnis Sanctorum, ac reliqua universalis Ecclesia,
cujus vera sacrarum literarum interpretatione post-
habita, quidam, quorum mentem pater mendacii
excoecavit, ex veteri hæreticorum instituto, apud
semetipsos sapientes, scripturas easdem aliter quam
Spiritus sanctus flagitet, proprio dumtaxat sensu,
ambitionis, auræque popularis causâ, teste Aposto-
lo, interpretantur, imò verò torquent, & adulte-
rant: ita ut juxta Hieronymum, jam non sit Evan-
gelium CHRISTI, sed hominis, aut quod pejus est,
diaboli. Exurgat, inquam, præfata Ecclesia sancta
DEI, & unâ cum beatissimis Apostolis præfatis, apud
DEUM Omnipotentem intercedat, ut purgatis
ovium suarum erroribus, eliminatisque à fidelium
finibus hæresibus universis, Ecclesiæ suæ sanctæ pa-
cem, & unitatem conservare dignetur.

§. 1. Dudum siquidem, quod præ animi angustia,
& mœrore exprimere vix possumus, fide dignorum
relatu, ac fama publica referente, ad nostrum per-
venit auditum, imò verò, prohi dolor! oculis nos-
tris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores,
quosdam videlicet jam per Concilia ac prædecesso-
rum nostrum constitutiones damnatos, hæresim
etiam Græcorum, & Bohemicam expressè conti-
nentes: alios verò respectivè, vel hæreticos, vel fal-
sos, vel scandalosos, vel piarum aurium offensivos,
vel simplicium mentium seductivos, à falsis fidei
cultoribus, qui per superbam curiositatem mundi
gloriam cupientes, contra Apostoli doctrinam plus
sapere volunt, quam oporteat: quorum garrulitas
(ut inquit Hieronymus) sine scripturarum auctori-
tate non haberet fidem, nisi viderentur perverfam
doctrinam etiam divinis testimoniis; malè tamen
interpretaris, roborare. A quorum oculis DEI timor
recessit, humani generis hoste suggerente, noviter
suscitatos, & nuper apud quosdam leviores in in-
culta natione Germanica seminatos. Quod eò ma-
gis dolemus ibi evenisse, quòd eandem nationem,
& nos, & prædecessores nostri, in visceribus sem-
per gesserimus caritatis. Nam post translatum ex
Græcis à Romana Ecclesia in eosdem Germanos
imperium, iidem prædecessores nostri, & nos, ejus-
dem Ecclesiæ advocatos, defensorésque ex eis sem-
per accepimus, quos quidem Germanos, catholicæ
veritatis verè germanos, constat hæresim acerrim-
os oppugnatores semper fuisse, cujus rei testes
sunt laudabiles illæ constitutiones Germanorum
Imperatorum pro libertate Ecclesiæ, próque expel-
lendis, exterminandisque ex omni Germania hæ-
reticis, sub gravissimis pœnis etiam amissionis ter-
rarum, & dominiorum, contra receptatores, vel
non expellentes olim editæ, & à nostris prædeces-
soribus confirmatæ: quæ si hodiè servarentur, &
nos, & ipsi utique hac molestia careremus. Testis
est in Concilio Constantien. Hussitarum, ac Wiclef-
sitarum, necnon Hieronymi Pragen. damnata, ac
punita perfidia. Testis est totiens contra Bohemos
Germanorum sanguis effusus. Testis denique est
prædictorum errorum seu multorum ex eis per Co-
lonien. & Lovanien. universitates, utpotè agri Domi-
nici piissimas, religiosissimæque cultrices non minùs
docta quam vera ac sancta confutatio, reproba-
tio, & damnatio. Multa quoque allegare possemus,
quæ, ne historiam texere videamur, prætermitten-
da censuimus. Pro pastoralis igitur officii, divina gra-
tia nobis injuncti cura quam gerimus prædictorum
errorum virus pestiferum ulterius tolerare seu dissi-
mulare, sine Christianæ religionis nota, atque or-
thodoxæ fidei injuria nullo modo possumus. Eo-
rum autem errorum aliquos præsentibus duximus
inferendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

1. Hæretica sententia est, sed usitata, Sacramenta
novæ legis justificantem gratiam illis dare, qui
non ponunt obicem.
2. In puero post baptismum negare remanens pec-
catum, est Paulum, & Christum simul con-
culcare.
3. Fomes peccati, etiam si nullum addit actuale
peccatum, moratur exeuntem à corpore ani-
mam ab ingressu cœli.
4. Imperfecta caritas morituri, fert secum necessa-
riò magnum timorem, qui se solo satis est facere
pœnam purgatorii, & impedit introitum regni.
5. Tres esse partes Pœnitentiæ, contritionem, con-
fessionem, & satisfactionem, non est fundatum
in sacra scriptura, nec in antiquis sanctis Chri-
stianis doctoribus.
6. Contritio quæ paratur per discussionem, colla-
tionem, & detestationem peccatorum, qua quis
recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ,
ponderando peccatorum gravitatem, multitu-
dinem, fecditatem, amissionem aeternæ beati-
tudinis, ac aeternæ damnationis acquisitionem,
hæc contritio facit hypocritam, imò magis
peccatorem.

§. 2.
Tenor arti-
culorum Hæ-
resis Luth-
eri.

7. Verissimum est proverbium, & omnium doctrina de contritionibus hucusque data præstantius; de cætero non facere, summa pœnitentia: optima pœnitentia, nova vita.
8. Nullo modo præsumas confiteri peccata venialia, sed omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitiva Ecclesia solum manifesta mortalia confitebantur.
9. Dùm volumus omnia purè confiteri, nihil aliud facimus, quàm quòd misericordiæ DEI nihil volumus relinquere ignoscendum.
10. Peccata non sunt ulli remissa, nisi remittente sacerdote, credat sibi remitti: imò peccatum maneret, nisi remissum crederet, non enim sufficit remissio peccati, & gratiæ donatio, sed oportet etiam credere esse remissum.
11. Nullo modo confidas absolvi propter tuam contritionem, sed propter verbum CHRISTI. Quòcumque solveris, &c. Hic inquam, confide, si sacerdotis obtineris absolutionem, & crede fortiter te absolutum, & absolutum verè eris, quicquid sit de contritione.
12. Si per impossibile confessus non esset contritus, aut sacerdos non serid, sed loco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissimè est absolutus.
13. In Sacramento Pœnitentiæ, ac remissione culpæ, non plus facit Papa, aut Episcopus, quàm infimus sacerdos: imò ubi non est sacerdos, æquè tantum quilibet Christianus, etiam si mulier aut puer esset.
14. Nullus debet sacerdoti respondere, se esse contritum, nec sacerdos requirere.
15. Magnus est error eorum qui ad sacramenta Eucharistiæ accedunt, huic innixi, quòd sint confessi, quòd non sint sibi consci alicujus peccati mortalis, quòd præmiserint orationes suas, & præparatoria, omnes illi ad iudicium sibi manducant, & bibunt: sed si credant, & confidant se gratiam ibi consecuturos, hæc sola fides facit eos puros, & dignos.
16. Consultum videtur, quòd Ecclesia in communi concilio statueret laicos sub utraque specie communicandos, nec Bohemi communicantes sub utraque specie, sunt hæretici, sed schismatici.
17. Thesauri Ecclesiæ unde Papa dat Indulgentias, non sunt merita CHRISTI, & Sanctorum.
18. Indulgentiæ sunt piæ fraudes fidelium & remissiones bonorum operum: & sunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.
19. Indulgentiæ his qui veraciter eas consequuntur; non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis actualibus debita apud divinam iustitiam.
20. Seducuntur credentes indulgentias esse salutare, & ad fructum spiritus utiles.
21. Indulgentiæ necessariæ sunt solum publicis criminibus, & propriè conceduntur duris solummodò & impatientibus.
22. Sex generibus hominum indulgentiæ, nec sunt necessariæ, nec utiles: videlicet mortuis seu morituris, infirmis, legitimè impeditis his qui non commiserunt crimina, his qui crimina commiserunt, sed non publica, his qui meliora operantur.
23. Excommunicationes sunt tantum externæ pœnæ, nec privant hominem communibus spiritalibus Ecclesiæ orationibus.
24. Docendi sunt Christiani plus diligere excommunicationem, quàm timere.
25. Romanus Pontifex Petri successor, non est CHRISTI Vicarius super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso CHRISTO in B. Petro institutus.
26. Verbum CHRISTI ad Petrum, Quòcumque solveris super terram, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipso Petro.
27. Certum est in manu Ecclesiæ, aut Papæ prorsus non esse statuere articulos fidei, imò nec leges morum, seu bonorum operum.
28. Si Papa cum magna parte Ecclesiæ sic vel sic sentiret, nec etiam erraret: adhuc non est peccatum

aut hæresis contrarium sentire, præsentium in re non necessaria ad salutem, donec fuerit per Concilium univèrsale alterum reprobatum, alterum approbatum.

29. Via nobis facta est enarrandi auctoritatem Conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & iudicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quicquid verum videtur, sive probatum fuerit, sive reprobatum à quocumque Concilio.

30. Aliqui articuli Joannis Husz condemnati in Concilio Constantien. sunt Christianissimi, verissimi, & Evangelici, quos nec univèrsalis Ecclesia posset damnare.

31. In omni opere bono iustus peccat.

32. Opus bonum optimè factum, est veniale peccatum.

33. Hæreticos comburi, est contra voluntatem spiritus.

34. Præliari adversus Turcas, est repugnare DEO visitanti iniquitates nostras per illos.

35. Nemo est certus, se non semper peccare mortaliter propter occultissimum superbiæ vitium.

36. Liberum arbitrium post peccatum, est res de solo tirulo, & dum facit quod in se est, peccat mortaliter.

37. Purgatorium non potest probari ex sacra scriptura, quæ sit in canone.

38. Animæ in Purgatorio non sunt securæ de eorum salute, saltem omnes: nec probatum est ullis aut rationibus, aut scripturis, ipsas esse nec extra statum merendi, aut agendæ caritatis.

39. Animæ in Purgatorio peccant sine intermissione, quamdiu quærunt requiem, & horrent pœnas.

40. Animæ ex Purgatorio liberatæ suffragiis viventium minùs beantur quam si per se satisfecissent.

41. Prælati Ecclesiastici, & Principes sæculares non malefacerent, si omnes saccos mendicitatis dererent.

S. 4. Qui quidem errores, respectivè, quàm sint pestiferi, quàm perniciosi, quàm scandalosi, quàm piarum, & simplicium mentium seductivi, quàm denique sint contra omnem caritatem, ac S.R.E. matris omnium fidelium, & magistræ fidei, reverentiam atque nervum ecclesiasticæ disciplinæ, obedientiam scilicet quæ fons est, & origo omnium virtutum, sine qua facilè unusquisque infidelis esse convincitur, nemo sanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmissis, utpotè gravissimis, propensius (ut decet) procedere, necnon huiusmodi pesti, morbòque canceroso, ne in agro Dominico tamquam vepris nociva ulterius serpat, viam præcludere cupientes, habita super prædictis erroribus, & eorum singulis diligenti trutinazione, discussione, ac dillicto examine, maturaque deliberatione, omnibusque ritè pensatis, ac sæpiùs ventilatis cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac regularium Ordinum Prioribus seu Ministris generalibus; pluribusque aliis sacra Theologiæ, necnon utriusque juris professoribus sive magistris, & quidem peritissimis: reperimus eosdem errores, respectivè (ut præfertur) aut articulos non esse catholicos nec tamquam tales esse dogmatizandos, sed contra Ecclesiæ catholicæ doctrinam sive traditionem, atque ab ea veram divinarum scripturarum receptam interpretationem, cuius auctoritati ita acquiescendum censuit Augustinus, ut dixerit se Evangelio non fuisse crediturum, nisi Ecclesiæ catholicæ intervenisset auctoritas. Nam ex eisdem erroribus, vel eorum aliquo vel aliquibus, palàm sequitur, eandem Ecclesiam, quæ Spiritu sancto regitur, errare, & semper errasse. Quod est utique contra illud, quòd CHRISTUS discipulis suis in Ascensione sua (ut in sancto Evangelio Matthæi legitur) promisit dicens: Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Necnon contra sanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & Summorum Pontificum expressas ordinationes, seu canones, quibus non obtemperasse, omnium hæresum, & schismaticum teste Cypriano, fomes & causa semper fuit.

Qui errores improbi sunt.

1520.
Pont. eos
damnat tam-
quam hære-
ticos, & fal-
sos.

§. 4. De eorumdem itaque venerabilium fratrum nostrorum consilio, & assensu, ac omnium, & singulorum prædictorum, matura deliberatione prædicta auctoritate Omnipotentis DEI, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, præfatos omnes, & singulos articulos seu errores, tamquam (ut præmittitur) respectivè hæreticos, aut scandalosos, aut falsos, aut piarum aurium offensivos, vel simplicium mentium seductivos, & veritati catholice obviantes, damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, ac pro damnatis, reprobatis, & rejectis ab omnibus utriusque sexus Christi fidelibus haberi debere, harum serie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub majoris excommunicationis lætæ sententiæ, necnon quoad Ecclesiasticas, & regulares personas, Episcopatum omnium, etiam Patriarchatum, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Priorarum etiam conventualium, & quarumcumque dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium, aut quorumvis Ordinum regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: quo verò ad Conventus, Capitula, seu domos, aut pia loca sæcularium, vel regularium, etiam Mendicantium, necnon universitatis etiam studiorum generalium, quorumcumque privilegiorum indultorum, à Sede Apostolica, vel ejus Legatis, aut aliis quomodolibet habitorum, vel obtentorum, cujuscumque tenoris existant: necnon nominis, & potestatis studium generale tenendi, legendi, ac interpretandi quavis scientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda: Prædicationis quoque officii, ac amissionis studii generalis, & omnium privilegiorum ejusdem: quo verò ad sæculares ejusdem excommunicationis, necnon amissionis cujuscumque emphyteusis, seu quorumcumque feudorum, tam à Romana Ecclesia, quam aliàs quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: necnon quoad omnes, & singulos superius nominatos, inhibitionis ecclesiasticæ sepulturæ, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos, infamiæ, ac diffamationis, & criminis lætæ majestatis, & hæreticorum & fautorum eorumdem in jure expressis pœnis, eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes, & singulos prædictos, si (quod absit) contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuscumque facultatis, & clausularum eis in confessionalibus quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis contentarum, nisi à Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant. Omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, tam laicis, quam clericis, sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, & aliis quibuscumque personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchatum, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, Collegiarum, ac inferiorum Ecclesiarum Prælatibus, Clericis, aliisque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Ministris generalibus, vel particularibus, fratribus seu religiosis, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque universitatibus sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatoribus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibusque officialibus, Judicibus, Notariis Ecclesiasticis, & sæcularibus, Communitatibus, Universitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Castris, Terris, & locis, seu eorum, vel earum civibus, habitatoribus & incolis, ac quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, vel regularibus (ut præfertur) per universum orbem, ubicumque, præsertim in Alemania existentibus, vel

pro tempore futuris, ne præfatos errores, aut eorum aliquos, perversamque doctrinam hujusmodi asserere, affirmare, defendere, prædicare, aut illi quomodolibet, publicè vel occultè, quovis quæstro ingenio vel colore, tacitè, vel expressè favere præsumant.

§. 5. Insuper, quia errores præfati, & plures alii continentur in libellis seu scriptis Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini scripta seu prædicationes, in latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores, seu eorum aliqui continentur, similiter damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, & pro omninò damnatis, reprobatis, ac rejectis, (ut præfertur) haberi volumus, mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis prædictis eo ipso incurrendis, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus superius nominatis, ne hujusmodi scripta, libellos, prædicationes, seu schedulas, vel in eis contenta capitula, errores, aut articulos prædictos continentia, legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè, publicè vel occultè, aut in domibus suis, sive aliis publicis, vel privatis locis tenere quoquo modo præsumant: quinimò illa statim post harum publicationem ubicumque fuerint, per Ordinarios, & alios prædictos diligenter quæsitæ, publicè, & solemniter in præsentia cleri, & populi, sub omnibus, & singulis prædictis pœnis, comburant.

§. 6. Quòd verò ad ipsum Martinum attinet (bone DEUS) quid prætermisimus, quid non fecimus, quid paternæ caritatis omisimus, ut eum ab hujusmodi erroribus revocarem? Postquam enim ipsum citavimus, mitius cum eo procedere volentes, illum invitavimus, atque tam per diversos tractatus cum Legato nostro habitos, quam per literas nostras, hortati fuimus, ut à prædictis erroribus discedere, aut oblato etiam salvo conductu, & pecunia ad iter necessaria, sine metu seu timore aliquo, quem perfecta caritas foras mittere debuit, veniret, ac SALTATORIS nostri, Apostolique Pauli exemplo, non occultò, sed palàm, & in facie loqueretur. Quòd si fecisset, pro certo (ut arbitramur) ad cor reversus, errores suos cognovisset: nec in Romana Curia, quam tantoperè vanis malevolorum rumoribus plusquam oportuit tribuendo vituperat, tot reperisset errata, docuissentque eum luce clarius, sanctos Romanos Pontifices prædecesores nostros, quos præter omnem modestiam injuriosè lacerat, in suis canonibus seu constitutionibus, quas mordere nititur, nunquam errasse: quia juxta Prophetam, nec in Galaad resina, nec medicus deest.

§. 7. Sed obaudivit semper, & prædicta citatiōne, omnibus, & singulis prædictis ipse venire contempsit, ac usque in præsentem diem contumax, atque animo indurato censuras ultra annum sustinuit; & quòd deterius est, addens mala malis, de citatione hujusmodi notitiam habens, in vocem temerariæ appellationis prorupit ad futurum Concilium, contra constitutionem Pii Secundi, ac Julii Secundi prædecesorum nostrorum, qua cavetur, taliter appellantes hæreticorum pœna plestendos, (Frustra etiam Concilii auxilium imploravit, qui illi se non credere palàm profitetur) ita ut contra ipsum, tamquam de fide notorie suspectum, imò verè hæreticum, absque ulteriori citatione vel mora ad condemnationem, & damnationem ejus, tamquam hæretici, ac ad omnium & singularum superscriptarum pœnarum & censurarum severitatem procedere possemus.

§. 8. Nihilominus de eorumdem fratrum nostrorum consilio, Omnipotentis DEI imitantes clementiam, qui non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat: omnium injuriarum hæcenus, nobis & Apostolicæ Sedi illatarum obliti, omni qua possumus pietate uti decrevimus, & quantum in nobis est, agere, ut proposita mansuetudinis

Scripturæ
Lutheri in
quibus dictis
ejus Articuli
continentur
damnat, il-
lasque penes
aliquem reti-
neri prohibe-
bit, quinimò
comburri
mandat.

Pont. citari
fecit Luth-
erum, & deinde
eundem
hortatus fuit
ut ab erroribus
desisteret.

Ille verò ad
futurum
Concilium
provocavit.
Pii II. const.
habes supra
fol. 309.

Et nihilominus Pontifex iterum Martinum eique adherentes ad conversionem hortatur.

ad cor revertatur, & à prædictis recedat erroribus, ut ipsum tanquam filium illum prodigum ad gremium Ecclesiæ revertentem, benignè recipiamus. Ipsum igitur Martinum, & quoscumque ei adhaerentes, ejusque receptatores & fautores, per viscera misericordiæ DEI nostri, & per asperionem sanguinis Domini nostri JESU CHRISTI, quo & per quem humani generis redemptio, & sanctæ matris Ecclesiæ ædificatio facta est, ex toto corde hortamur & obsecramus, ut ipsius Ecclesiæ pacem, unitatem & veritatem, pro qua ipse Salvator tam instanter oravit ad Patrem, turbare desistant, & à prædictis tam perniciosis erroribus profus abstinere; inventuri apud nos, si effectualiter paruerint, & paruisse per legitima documenta nos certificaverint, paternæ charitatis affectum, & apertum mansuetudinis & clementiæ fontem.

§. 9. Inhibentes nihilominus eidem Martino exnunc, ut interim ab omni prædicatione, seu prædicationis Officio omnino desistat.

§. 10. Alioquin in ipsum Martinum, si fortè justitiæ & virtutis amor à peccato non retrahat, indulgentiæque spes ad pœnitentiam non reducat, pœnitentiarum terror coerceat disciplinæ, eumdem Martinum, ejusque adhaerentes, complices, fautores, & receptatores, tenore præsentium requirimus & monemus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub prædictis omnibus & singulis pœnis, eo ipso incurrendis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus infra sexaginta dies, quorum viginti pro primo, viginti pro secundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino assignamus, ab afflictione præsentium in locis infra scriptis, immediatè sequentes numerandos, ipse Martinus, complices, fautores, adhaerentes, & receptatores prædicti, à præfatis erroribus, eorumque prædicatione, ac publicatione & assertione, defensione quoque, & librorum seu scripturarum editione super eisdem five eorum aliquo omnino desistant, librosque ac scripturas, omnes & singulas, præfatos errores seu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipse etiam Martinus errores & assertiones hujusmodi omnino revocet, ac de revocatione hujusmodi per publica documenta in forma juris valida, in manibus duorum Prælatorum consignata, ad nos infra alios similes sexaginta dies transmittenda, vel per ipsummet (si ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cum præfato plenissimo salvo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis scrupulus valeat remanere.

§. 11. Aliàs si (quod absit) Martinus præfatus, complices, fautores, adhaerentes, & receptatores prædicti, secus egerint, seu præmissa omnia, & singula infra terminum prædictum cum effectu non adimpleverint, Apostoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem, post primam, & secundam correptionem, vitandum docuit, ex nunc prout extunc, & è converso, eumdem Martinum, complices, adhaerentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquam aridos palmites in Christo non manentes, sed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, sive scandalosam, seu damnatam, in modicam offensam divinæ majestatis, ac universalis Ecclesiæ & fidei catholicæ detrimentum & scandalum dogmatizantes, claves quoque Ecclesiæ viiipendentes, notorios & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuisse & esse declarantes, eosdem ut tales, harum serie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriusque sexus Christianis supradictis, volumus & mandamus. Eosque omnes, & singulos omnibus supradictis, & aliis contrà tales à jure inflictis pœnis, presentium tenore subjicimus, eisdem irretitos fuisse, & esse decernimus & declaramus.

§. 12. Inhibemus præterea sub omnibus & singulis præmissis pœnis, eo ipso incurrendis, omnibus & singulis Christianis superius nominatis, ne

scripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita vel edita, aut condenda vel edenda, seu eorum aliqua tamquam ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque idè vehementer suspecta, & ut ejus memoria omnino deleatur de Christianis consortio legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios directè vel indirectè, tacitè vel expressè, publicè vel occultè, seu in domibus suis, sive aliis locis, publicis vel privatis, tenere quoquo modo præsumant: quinimò illa comburant, ut præfertur.

§. 13. Monemus insuper omnes, & singulos Christianos supradictos, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, ut hæreticos prædictos declaratos & condemnatos, mandatis nostris non obtemperantes, post lapsum termini supradicti evitent, & quantum in eis est, evitari faciant, nec cum eisdem vel eorum aliquo, commercium, aut aliquam conversationem, seu communionem habeant, nec eis necessaria ministrent.

§. 14. Ad majorem præterea dicti Martini, suorumque complicum, fautorum, & adhaerentium, ac receptorum prædictorum, sic post lapsum termini prædicti declaratorum hæreticorum & condemnatorum confusionem, universis, & singulis utriusque sexus Christianis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiarum, ac inferiorum Ecclesiarum Prælati, capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium (præsertim ejus congregationis, cujus dictus Martinus est professus, & in qua degere vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon universis & singulis principibus, quacumque Ecclesiastica vel mundana fulgentibus dignitate Regibus, Imperatoris Electionibus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, capitaneis, conductoribus, domicellis, communitatibus, universitatibus, potentatibus, civitatibus, terris, castris, & locis, seu eorum habitatoribus, civibus & incolis, omnibusque aliis & singulis supradictis, per universum Orbem, præsertim in eadem Alemania constitutis mandamus, quatenus sub prædictis omnibus & singulis pœnis, ipsi vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhaerentes, receptantes & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant; reportaturi pro tam bono opere, à nobis & Sede Apostolica remunerationem, præmiùmque condignum, vel saltem eos, & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus, collegiatis, & aliis Ecclesiis, domibus, monasteriis, conventibus, civitatibus, domibus, universitatibus, communitatibus, castris, terris, ac locis respectivè tam clerici & regulares, quam laici, omnes & singuli supradicti omnino expellant.

§. 15. Civitates verò, dominia, terras, castra, villas, comitatus, fortalitia, oppida, & loca quacumque ubilibet consistentia, eorum & eorum respectivè metropolitanas, cathedrales, collegiatas, & alias Ecclesias, monasteria, prioratus, domus, conventus, & loca, religiosa vel pia, quoscumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanserint, & triduo post recessum, Ecclesiastico subjicimus interdicto.

§. 16. Et ut præmissa omnibus innotescat, mandamus insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, ac collegiarum Ecclesiarum prælati, capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum supradictorum regularibus, fratribus religiosi, Monachis, exemptis & non exemptis supradictis, ubilibet præsertim in Alemania constitutis, quatenus ipsi vel eorum quilibet sub similibus censuris & pœnis, eo ipso incurrendis, Martinum, omnesque & singulos supradictos, qui elapso termino hujusmodi manda-

imprimi, teneri &c.

Monet omnes fideles ut evitent supradictos hæreticos.

Lutherum, ejusque sequaces capi mandata sub pœnis de quibus hic.

Loca ad quæ declinaverit Lutherus, & ejus sequaces interdicto subjiciuntur.

Præcipit præfatis, ut Lutherum, & ei adhaerentes publicari faciant.

Luthero inhibet prædicationis officium.

Luthero & ei adhaerentibus terminum præfatum ad desistendum ab eorum erroribus.

Tu scias quod in hoc termino Lutherus & multi sequaces impoenitentes fuerunt, nonnulli autem conversi sicut habes infra cont. seq.

Et inobedientes pœnis hic contentis innotat.

Opera Lutheri omnia damnat, & prohibet illa.

Et const. istam publicationem mandat, & excommunicari publicationem impediennes.

Transumptis credi jubet.

Iustio publicandi hanc Bullam. Quam publ. non inveni, sed hic Pont. de eateatur in seq. Bulla.

Clausula derogatoris.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. S. die 16. Junii.

tis seu monitis nostris non paruerint, in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festiuis diebus, dum inibi major populi multitudo ad divina conuenerit, declaratos hæreticos, & condemnatos publicè nuntient, faciãntque, & mandent ab aliis nuntuari, & ab omnibus arctiùs evitari.

§. 17. Necnon omnibus Christifidelibus, ut eos evitent, pari modo sub prædictis censuris & poenis. Et præsentis literas vel earum transumptum sub forma infrascripta factum, in eorum Ecclesiis, monasteriis, domibus, conventibus, & aliis locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & singulos cuiuscumque status, gradus, conditionis, præminentia, dignitatis, aut excellentia fuerint qui, quo minus præsentis literæ, vel earum transumpta, copia seu exemplaria, in suis terris & dominiis, legi, affigi, & publicari possint, fecerint, vel quoquo modo procurauerint, per se vel alium, seu alios, publicè vel occultè directè vel indirectè, tacitè vel expressè.

§. 18. Postremò quia difficile foret præsentis literas ad singula quæque loca deferri, in quibus necessarium foret, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu publici notarii confectis & subscriptis, vel in Alma Urbe impressis, & sigillo alicujus Ecclesiastici Prælati munitis, ubique stetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis staretur & adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensa.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omnesque alii suprãdicti, quos præsentis literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium & singulorum prætere valem, literas ipsas in Basilicæ principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon cathedralium Ecclesiarum Brandenburgensium. Misnen. & Mespergen. valvis affigi & publicari volumus. Decernentes, quòd earumdem literarum publicatio sic facta, suprãdictum Martinum, omnesque alios & singulos prænomatos, quos literæ hujusmodi quomodolibet concernunt, perindè arctent, ac si literæ ipsæ die affixionis & publicationis hujusmodi, eis personaliter lectæ, & intimatæ forent, cum non sit verisimile, quòd ea quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

§. 20. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, seu si suprãdictis omnibus & singulis, vel eorum alicui, aut quibusvis aliis à Sede Apostolica prædicta, vel ab ea potestatem habentibus, sub quavis forma, etiam confessionali, & cum quibusvis etiam fortissimis clausulis, aut ex quavis causa, seu grandi consideratione, indultum vel concessum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, de indulto hujusmodi mentionem, ejusdem indulti tenores, causas, & formas, perindè ac si de verbo ad verbum infererentur, ita ut omninò tollatur, præsentibus pro expressis habentes.

§. 21. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ damnationis, reprobationis, refectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obsecrationis, requi-sitionis, monitionis, assignationis, concessionis, condemnationis, subjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo, xvii. Kalen. Julii Pontificatus nostri Anno octavo.

Damnatio & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & ejus sequacium.

Errorum ejusdem Martini damnationem, habes in const. præcedente.

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

DECRETUM Romanorum Pontificem, ex tradita sibi divinitus potestate, poenarum spiritualium, & temporalium, pro meritorum diversitate, dispensatorem constitutum, ad reprimendum nefarios conatus perversorum, quos noxiæ voluntatis adeò depravata captivat intentio, ut DEI timore postposito, canonicis sanctionibus, mandatisque Apostolicis neglectis, atque contemptis, nova & falsa dogmata excogitare, ac in Ecclesia DEI nefarium schisma inducere, aut schismaticis ipsis inconsutilem Redemptoris nostri tunicam, orthodoxæque fidei unitatem scindere satagentibus, favorem præbere, assistere, adhærereque non verentur; ne Petri navicula, sine Governatore, & remige navigare videatur, contra tales, eorumque sequaces, acrius insurgere, & exaggeratione poenarum, & aliàs opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in reprobum sensum dati, illisque adhærentes, falsis commentis, ac subdolis eorum malitiis simplicem turbam decipiant, ac in eundem errorem & ruinam secum trahant, ac veluti morbo contagioso contaminent, & ad majorem ipsorum damnatorum confusionem, omnibus Christifidelibus publicè ostendere, ac palam declarare, quam formidabilem censuram, & poenarum illi rei existant, ad hoc, ut ipsi sic declarati & publicati, confusi tandem & compuncti, ad cor suum redire, & ab eorumdem excommunicatorum, & anathematizatorum prohibita conversatione, & participatione, ac etiam obedientia, se penitus subtrahant, ut divinam ultionem evadant, illorumque damnationis participes minimè sint.

§. 1. Sanè aliàs, cum quidam falsi fidei cultores, mundi gloriam querentes, &c.

Omittitur residuum hujus narratiæ, quoniam tota Bulla est quæ immediatè præcedit.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, licet post literarum affixionem & publicationem post elapsam terminum, seu terminorum hujusmodi in literis per nos præfixi hujusmodi, seu præfixorum (quos quidem terminos elapsos fuisse & esse omnibus Christifidelibus & per præsentis significamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejusdem Martini errores secuti fuerunt, ipsarum literarum ac monitionum, & mandatorum nostrorum notitiam habentes, spiritu sanioris consilii ad cor reversi, errores suos confitentes, & hæresim in manibus nostris abjurantes, & ad veram fidem catholicam se convertentes, absolutionis beneficium, juxta facultatem eisdem Nunciis desuper concessam obtinuerint, & in nonnullis civitatibus, & locis distæ Germaniæ, libri, & scripturæ dicti Martini juxta mandata nostra, publicè cremati fuerint, tamen ipse Martinus (quod non sine gravi animi molestia, & mentis nostræ perurbatione referimus) in reprobum sensum datus, non solum errores suos infra præmissum terminum revocare, & de revocatione hujusmodi nos certiores facere, seu ad nos venire contempsit; verum tamquam petra scandali peiora prioribus contra nos & hanc sanctam Sedem, & fidem Catholicam scribere & prædicare, & alios ad hoc inducere non est veritus, propter quod, sicut ipse jam hæreticus est declaratus, ita & alii etiam non parvæ auctoritatis & dignitatis, propriæ suæ salutis immemores, ipsius Martini pestiferam hæreticorum sectam publicè & notoriè sequentes, eique palam & publicè auxilium, consilium, & favorem subministrantes, ipsamque Martinum in suis inobedientia & contumacia con-

Edita A. D. 1521.

Proceium.

Hic Pont. edidit contra Lutherum const. præcedentem.

Post ejus publicationem multi illius sequaces ad fidem Catholicam conversi sunt, Lutherus autem pecora commisit, & sequaces multos habuit.

foventes, & alii publicationem dictarum literarum impediendes, poenas in dictis nostris literis contentas damnabiliter incurrerunt, & haeretici merito sunt habendi, atque ab omnibus Christianis evitandi, dicente Apostolo, Haeticum hominem, post unam, & secundam correctionem de vita, sciens quia subversus est, qui ejusmodi est, & delinquit, cum sit proprio judicio condemnatus.

Martinum ideò & ejus sequaces anathematizatis & aliis poenis incurrisse decernit.

§. 3. Ut igitur cum Martino & aliis haeticis excommunicatis, & anathematizatis, & maledictis merito copulenter, & sicut in delinquendo dicti Martini pertinaciam sequuntur, ita poenarum & nominis participes fiant, secumque Lutherani vocem, & debitas portent poenas, cum praemissa adeo manifesta, & notoria sunt effecta, & permanentes, ita ut nulla probatione aut monitione vel citatione indigeant, prout sic fore decernimus & declaramus. Martinum & alios, qui eundem Martinum in suo pravo & damnato proposito obstinatum sequuntur, ac etiam eos, qui eum etiam praesidio militari defendunt, custodiunt, & propriis facultatibus vel alias quomodolibet sustentare non verentur, ac auxilium, consilium, vel favorem, quovis modo praestare & subministrare praesumpserunt, & praesumunt, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etsi quavis celsa vel grandi praefulgeant dignitate, praesentibus haberi volumus pro expressis, ac si nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione vigore praesentium facienda nominatim exprimi possent, decernimus; excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis aeternae, & interdicti, ac in eos, & eorum descendentes dignitatum, honorum, & honorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon honorum confiscationis, & criminis laesae Majestatis & alias sententias, censuras, & poenas etiam in haeticos a canonibus inflictas in dictis literis contentas damnabiliter incidisse.

Interdictum Ecclesiasticum apponit.

§. 4. Civitates quoque, terras, castra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quae eos declinare contigerit, ac quae in illis sunt, & alias etiam cathedralis & metropolitanae, monasteria, & alia religiosa & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Ecclesiastico interdicto supposita, esse, ita ut illo durante, illis, praetextu cujusvis indulti Apostolici, praeterquam in casibus a jure permisis, & in illis, non alias quam januis clausis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, nequeant Missae, & alia divina Officia celebrari, Apostolica auctoritate, tenore praesentium declaramus, illisque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Christianis arctius evitari praecipimus & mandamus.

Illisque a Praelatis, excommunicatos publicari mandat.

§. 5. Et ut in omnibus tantum in DEI Ecclesiae suae vilipendium Martini & sequacium & aliorum inobedientium obstinata temeritatis audacia innotescat, ne morbida pecus gregem inficiat, parisque sincera ad infectionem trahatur, universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, patriarchalium, metropolitanorum, cathedralium, & collegiarum Ecclesiarum praelatis, capitulis, & personis Ecclesiasticis, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium religiosorum exemptis, & non exemptis ubilibet constitutis, in virtute sanctae obedientiae, & sub excommunicationis latae sententiae poenis, mandamus, quatenus ipsi & quilibet eorum, si postquam vigore praesentium requisiti fuerint, infra tres dies, quorum unum pro primo, & alium pro secundo, & reliquum pro tertio, & peremptorio termino, ac canonica monitione praemissa assignamus, eisdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos & haeticos declaratos, aggravatos, interdictos, privatos, & inhabiles, & in praesentium executione nominatos in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festivis diebus (dum major inibi populi multitudo convenerit ad divina) cum Crucis vexillo, pulsatis campanis,

& accensis candelis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliisque caeremoniis in similibus observari solitis, publice nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Christianis arctius evitari. Ad majorem insuper praefati Martini, aliorumque haeticorum supra dictorum adhaerentium & sequacium, & fautorum confusionem, in virtute sanctae obedientiae, mandamus omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliarum Ecclesiarum Praelatis, ut sicut ipsi, ad sedandum schismata, auctore Hieronymo, constituti fuerunt, ita nunc, urgente necessitate, prout eorum incumbit Officio, constituant se murum pro populo Christiano, non tacendo tamquam canes multi non valentes latrare, sed incessanter clamando, & exaltando vocem & praedicando, & praedicari faciendo verbum DEI, ac veritatem fidei Catholicae, contra damnatos articulos, & haeticos supra dictos.

§. 6. Necnon omnibus, & singulis parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac religiosorum quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis & non exemptis, ut praemittitur, similiter in virtute sanctae obedientiae mandamus, ut sicut ipsi nubes a Domino constituti sunt, ita spiritualem imbrem in populo DEI seminare, & contra supra dictos articulos, ut praefertur, damnatos, sicut etiam eorum incumbit Officio, publice publicare non verentur. Scriptum est enim, quod perfecta charitas foras mittit timorem. Vos igitur, & vestrum singuli onus tam meritorii negotii devota mente suscipientes, vos in illius executione sic sollicitos, ac verbo, & opere studiosos, atque diligentes exhibeatis, quod ex vestris laboribus, divina nobis favente gratia, sperati fructus adveniant, ac per sollicitudinem nostram, quae causas pias gerentibus pro retributione debetur, palmam gloriae, non solum consequi mereamini, verum etiam apud nos & Sedem praedictam non immerito valeatis, de exacta diligentia vestra uberius commendari.

Et contra Martini haereses ardentius praedicari jubet.

§. 7. Verum, quia difficile foret praesentes declarationis, & publicationis literas ad praesentiam, & personam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujusmodi personaliter deducere, propter eis faventium potentiam, volumus, ut affixio, & publicatio praesentium literarum in valvis duarum cathedralium seu metropolitanarum in dicta Alemania consistentium Ecclesiarum, per unum ex Nunciis nostris ibidem existentibus facta, ita eos liget & arctet, Martinumque & alios declaratos, damnatos hujusmodi, demonstrat in omnibus, & per omnia, ac si eis, & eorum cuilibet personaliter intimatae, & praesentatae fuissent.

Formam publicationis praescribit.

§. 8. Et quia etiam difficile foret praesentes literas ad singula quaque loca deferre, in quibus earum publicatio necessaria foret, volumus, & praefata auctoritate decernimus, quod earum transumptis, sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici, seu ex Nunciis nostris praedictis munitis, & manu alicujus publici Notarii subscriptis ubique stetur, prout praesentibus originalibus literis staretur, si essent exhibitae vel ostensa.

Transumptis credi declarat.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae in prioribus literis nostris praedictis volumus non obtinere, ceterisque contrariis quibuscumque.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, declarationis, praeccepti, mandati, assignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Sanctio poenalis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo primo, tertio Nonas Januar. Pont. nostri Anno. octavo.

Dat. P. A. 8. die 3. Jan.

1521.
XLII.

Institutio Tertiæ Regulæ, pro Fratribus & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci Assisienſis, de Pœnitentia nuncupatis, sub tribus votis essentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujusmodi B. Franciscus constituit pro secularibus, ut videre est supra in constit. 2. Nicol. IV. Suprà montem. fol. 159. Sed enim aliqui religiosè viventes, illi regulæ se addixissent, idèo hic Pont. eam illis accommodavit, ut hic legitur. Quos tamen Pius V. subiecit Prælati Ordinis Fratrum de Observantia in constit. 63. Ea est. fol. 276. Et hanc subiectionem declaravit Six. V. in constit. 28. Romani. in Tomo 2. Ac de electione Prælatorum hujus Tertii Ordinis, habemus constit. 33. Clem. VIII. Decret. fol. 151. Tomo 3. Qui in alia sua constit. 51. illius privilegia confirmavit. Et tandem Provinciam Dalmaticæ, & Justinopolitan. Vicario generali subiecit in constit. 91. Pro nostri.

Alia autem quæ totum Ordinem S. Francisci respiciunt, indicavi vobis supra in constit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis B. Francisci, sub tribus votis essentialibus in Congreg. viventibus.

Edita A. D. 1521.

Exordium.

INter cætera nostro regimini credita, ea nos petissimè sollicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carnisque concupiscentiis, Innocentiæ, primæque pacis cœlestis tranquillitas status ad suam primævam reduci cognoscitur originem.

§. 1. Dudum siquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. prædecessor noster, Tertiam Regulam B. Francisci, quam de Pœnitentia appellavit, per quam almus Confessor, homines utriusque sexus fideles, Spiritu DEI plenus salutare contendebat, confirmavit, & approbavit.

§. 2. Verùm quia temporis decursu spirante illo Spiritu sancto, non solum viri conjugati, mundi que hujus incolæ, pro quibus à B. Francisco præfata Tertia Regula edita fuerat, verùm etiam innumerarum Virginum Chori, tribus essentialibus, & à quibusdam etiam clausulæ, nostra auctoritate assumptæ, votis constructisque monasteriis quamplurimis, non sine militantis Ecclesiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertii Ordinis jugo, sua colla subdiderunt.

§. 3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quedam maritalis accommoda, calibi verò, virginè que statui sub hujusmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenus decentia innectuntur, ob quod castorum animorum nitidi affectus & juxta Domini voluntatem, pretiosum à vili separantes, eandem Tertiam Regulam in modum qui sequitur distinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & successoribus vestris, servandam transmittimus, cujus tenor sequitur, & est talis.

De Novitiorum, seu Novitiarum ingressu. Cap. I.

FRatres, seu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent esse fideles, Catholici, de hæresi non suspecti, in obedientia Rom. Ecclesiæ firmi, matrimonio non ligati, debitum expediti, corpore sani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequàm recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi.

De his, que habent promittere Fratres, & Sorores in Professione hujus Tertiæ Regulæ. Cap. II.

FRatres, & Sorores, postquam per unum intergrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Visitatoris esse debet) si conversatio laudabilis fuerit apud Conventum

in quo quis vel quæ habitum probationis portaverit, de consilii dicti Conventus, ad professionem dicti Ordinis recipiatur. In qua professione promittat servare mandata DEI, ac satisfactorum de transgressionibus, quas facere posset in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi à Prælati requisitus fuerit, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

De Jejunio. Cap. III.

FRatres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria secunda, quarta, sexta, & Sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis festo) carnes non comedant. Et à festo omnium Sanctorum usque ad Resurrectionem Domini, omni feria quarta, & sexta jejunare teneantur. Ac similiter qualibet sexta feria totius anni. Item à festo B. Martini, usque ad Nativitatem Domini jejunent quotidie, inuncta Quadragesima universalis Ecclesiæ, usque ad Resurrectionem Domini, quam tamen à Quinquagesima incipere debent. Diebus verò, quibus non jejunatur, bis tantum die dumtaxat comedant. Excepto quod à festo Paschæ usque ad mensem Octobris, laborantes pœnoso, seu gravi labore, ter in die refici poterunt, jejuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore necessitatis jejunium solvere.

De divino officio, & oratione. Cap. IV.

FRatres, & Sorores in Ecclesia servent silentium, præsertim quando Missa celebratur, vel sermo DEI proponitur. In aliis verò locis, servent quod per suos Superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in sero, intra se, & Deum, cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (si potuerint commodè) debeant audire Missam. Et procurare debent, quòd habeant virum religiosum, qui illis verbum DEI certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel ille, qui, vel quæ horas canonicas sciunt per se dicere debent horas canonicas secundum usum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persolvere. Qui verò horas canonicas nesciunt dicere, dicant duodecim Pater noster pro matutino, & pro qualibet aliarum horarum septem, addito Gloria Patri, in fine cujuslibet Pater noster, addito etiam Credo, & Miserere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Et quia præmissa nescitur, ter Pater noster, pro pœnitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum sumunt, gratias DEO reddere debent. De Confessione verò Sacramentali, & sacra communione sumenda, servabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quòd ter in anno confiteantur, atque communent, vel etiam Statuta à suis Superioribus super hoc ordinata.

De Prælatorum, & Officiorum ordinatione. Cap. V.

Qualibet domus, si Monasterium virorum fuerit, habeat Superiorem istius fraternitatis qui Minister localis appellabitur. Si verò mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per suos Conventus, vel instituentur per suos Provinciales Superiores, seu Visitatorem Generalem. Ita tamen, quòd nullus sit perpetuus, sed certi temporis. Qui ministri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præsentem Regulam spectant, Provincialibus Ministris Ordinis Minorum B. Francisci, & Visitatoribus deputatis ab ipsis Ministris, quamdiu in dictis Officiis fuerint. Quo verò ad alia Officia intra domum, servabunt statuta sua.

De modo interius, exteriusque conversandi. Cap. VI.

Cum Fratres, & Sorores hujus fraternitatis dicantur de Pœnitentia, oportet eos ab omni curiositate, tam in vestibus, quam in aliis quibuscumque abstinere. Et juxta Apostolicum Principis B. PETRI salubre consilium, depositis certis vanis hujus sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare

Nic. IV. regulam Tertii Ordinis à B. Francisco editam confirmavit in sua constit. cit. in rub.

Cui Ordini non solum seculares se addiderunt, sed etiam regulares.

Hic idèo Pont. illam regulam pro istis regulariis accommodat.

De Novitiorum receptione. Ad hoc attendenda est constit. 71. Six. V. Cum de, & ibi not. Tom. 2.

Habitu Fratrum, & Sororum, & forma professionis.

Jejunio.

Silentio, confessione, & communione.

Officiorum ordinatione, & subiectione Ordini Fratrum Minorum. Tu intellige de Observantia ex constit. 51. Clem. VIII. Ratio. Tom. 3. fol. 74.

Qualitate vestium, & conversatione.

debet, nisi solum humile, & necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu Curiarum Principum, Dominorum, seu Dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino testante) habentur, omnino cavere. Nec ullo unquam tempore choreis, ludis, jocis, & aliis histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, & locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicantur. Et super omnia ab omni mendacio, & juramento quocumque juxta mandatum Domini, nisi pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo cavere debent. Et omni die in sero, inter cætera, debent examinare se, si vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, & pro quolibet, ter Pater noster dicere debent.

De visitatione, & cura infirmorum. Cap. VII.

Infirmis. S I quis Frater, vel Soror hujus fraternitatis in infirmitate cæciderit, Minister domus, vel Mater, semel quotidie per se, vel per aliam personam visitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia necessaria diligenter faciat illi ministrari. Teneatur quoque infirmum vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, veramque conversionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem & judicii divini diffinitionem, simulque divinam misericordiam proponendo.

De visitatione, quam Prælati debent facere circa Fratres, & Sorores. Cap. VIII.

Visitationum officio. M Inister Provincialis Fratrum Minorum, vel Visitator ejusdem Ordinis, cui ipse commiserit, visitabit quolibet anno, semel tantum in quolibet domo, cum præsentia seniorum. Et facta visitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipse autem Visitator nunquam solus maneat, & separatus cum aliqua Sorore. Debent autem Ministri, & Matres, dicere Visitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alii Fratres, & Sorores. Et si aliqui fuerint incorrigibiles judicio discretorum, vel discretarum domus, tamquam morbida pecora ejiciantur de Congregatione.

De Officiis mortuorum. Cap. IX.

Defunctorum exequiis. P OSTquam aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Minister, seu Mater, quod ejus exequiæ solemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipsum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec reddere, donec corpus traditum sit sepulturae. Et pro anima cujuslibet defuncti, vel defunctæ, infra octo dies, quilibet Sacerdos unam Missam, scientes autem psalterium, quinquaginta psal. nescientes vero psalt. quinquaginta Pater noster, & in fine cujuslibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, seu infra quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Missas pro defunctis, scientes psalterium, unum psalterium; nescientes vero psalterium, centum Pater noster, cum Requiem æternam, in fine cujuslibet dicere debeant. Et circa ista officia pro defunctis, & alia officia divina, in præsentis serie annexa, cura imponitur Ministris, & Matribus, ut fideliter persolvantur.

De obligatione contentorum in Regula. Cap. X.

Obligacione ad tria vota & clausura. M O nia, & singula in præsentis Regula contenta, sunt consilia ad facilius salvandas animas viatorum. Et nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale vel veniale, nisi humano vel divino jure aliquis aliàs esset obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere pœnitentias sibi à Superioribus impositas, quando super hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota essentialia, paupertatem, nihil habendo in speciali, castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione, vitii carnis se immiscere; & obedientiam, quantum ad illa, sine quibus non potest commodè ista fraternitas manuteneri. Tenen-

tur etiam ad clausuram servandam illa quæ ipsam expressè servare voverint. Quod omnibus, & singulis Conventibus concedimus, dummodò hospitalitas, & charitas, quam exercere solent apud infirmos, nullum cum honestate patiatur detrimentum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub anno Piscatoris, die vigesima Januarii, millesimo quingentesimo vigesimoprimo, Pont. nostri anno octavo.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis jurisdictione, per adjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta, in proceden. contra Maleficos, fortilegos, à fide apostatantes; &c. Et Officiales seculares, absque processu revisione, eorum sententias exequantur.

Quoad secundam partem idem statuit Innoc. VIII. supra in sua constit. 10. Dilectus, fol. 440. ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

Universis, & singulis locorum ordinariis, ac hæreticæ pravitatis inquisitoribus in dominio Venetorum consistenibus, Salut. & Apost. benedictionem.

Honestis petentium votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis. Aliàs ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis, & Domini Venetorum, cum in Brixienfi & Bergomenfi civitatibus, & dicecesibus, quoddam hominum genus perniciosissimum ac damnatissimum labe hæreticæ, per quam suscepto renunciabatur baptismatis sacramento, Dominum abnegabant, & satanæ, cujus consilio seducebantur, corpora, & animas conferebant, & ut illi rem gratam facerent, in necandis infantibus passim studebant, & alia maleficia & fortilegia exercere non verebantur, quod ita factum esse videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejusdem generis nonnullos indicibili pœna obstinatè vitam potiùs perfide amittere, quam errorem suum cognoscere maluisse, & propterea de rigoroso nimium (ut dicebatur) vestri ordinariorum contra tales processus dubitantes, Venerabilem fratrem Episcopum Polensem, nostrum & Apostolicæ Sedis apud eosdem Ducem & Dominum Nuncium vobis ad jungendum duximus, cum facultate per se vel alium, seu alios, processus per vos habitos, seu factos, examinandi, & revidendi: & si vos Inquisitores processus prædictos, ritè, & rectè, ac juxta formam juris habitos fecissetis, contra tales hominum damnatorum genus unà vobiscum, procedendi & inquirendi, necnon procuratores, & advocatos, scribas, ceterosque ad Inquisitionis præfate exercitium necessarios, & opportunos, Officiales, & ministros cum competentibus salariis deputandi, & homines prædictos (quod redire ad Ecclesiæ unitatem vellent) clementer suscipiendi, eisque pœnitentiam salutarem injungendi, & eos absolvendi, etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio seculari tradendi, ceteraque quæ vos, de jure vel consuetudine facere possitis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis desuper confectis continetur.

S. I. Cùm igitur commissionis hujusmodi vigore præfatus Nuncius, venerabilem Fratrem Episcopum Justinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmissa unà vobiscum pertractanda, & exequenda subdelegaverint, vosque & ipse subdelegatus in valle Communica Brixienfi dicecesis, ubi maxime hujusmodi damnati generis homines vigent, & pullulant, processeritis, ac nonnullos culpabiles reperiros, & curiæ seculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur, quod per Venetorum Collegium Prætori Brixienfi mandatum fuerit, ne sententias hujusmodi exequeretur, & vobis & eidem subdelegato, ne ad executionem illam pro-

Dat. P. A. g. die 20. Jan.

XLIII.

Edita A. D. 1521.

Hic Pont. ex causis hic expressis, dedit Nuncium in adjunctum Inquisitoribus.

Illi nonnullos condemnarunt & Curia seculari prætoris Brixia tradiderunt, cui Veneti inhi-buerunt, & processus revidere voluerunt.

releendis inhiheret, prout inhiherit fuit: ac expensas & salaria pro hujusmodi inquisitionis negotio necessaria submoveret, & detraheret: necnon processus contra culpabiles predictos habitos & factos eis transmitteret, seu transmitti faceret: & quod deterius est, subdelegatum predictum ad eorum eis in civitate Venetiarum comparendum cogeret, & compelleret, prout coactus & compulsus fuit.

§. 2. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus Nuncius adjunctus fuit, ab aliquibus hesitatur, an propter hoc facultas vestra diminuta existat, ita quod prout ante datas hujusmodi literas potuissetis, procedere non possitis, indecensque & contra iuris & sacrorum canonum dispositionem, ac Ecclesiasticam libertatem existat, laicos de personis & causis Ecclesiasticis se intromittere, nolleque injunctam a vobis executionem adimplere nisi processibus, ac sententiis per eos visis, & examinatis, ac si ipsi in clericos, causasque Ecclesiasticas superioritatem & jurisdictionem haberent, cum tamen in clericos, causasque hujusmodi laicis nulla facultas attributa sit, quos obsequendi & exequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Christianos non modicum surgit scandalum. Nos igitur, ne quod ad salutem animarum, & dictarum causarum faciliorem expeditionem introductum est, in damnum & perniciem convertatur, & propterea ob diuturnitate temporis infelices anime hujusmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de jure & consuetudine seu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & sortilegos, ac a fide apostatantes, prout criminis postulaverit qualitas, procedere posse, & debere auctoritate Apostolica, tenore presentium, decernimus, & declaramus.

§. 3. Vobis committentes, & mandantes, ut eosdem Venetos, & illorum Ducem, ac Officiales suos, ne ipsi ulterius in hujusmodi causis se intromittant, sed quod injunctas sibi executiones & forte injungendas, postquam requisiti fuerint, sine aliqua processuum, per dictos Ecclesiasticos iudices factorum, visione vel examinatione prompte exequantur, moneatis, & hortemini. Et si hoc facere neglexerint vel recusaverint, vos eos per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compellatis.

§. 4. Præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis statutisque & consuetudinibus, civitatum & diocesum prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anno Piscatoris, die decimoquinto Februarii, millesimo quingentesimo vigesimo primo, Pont. nostri Anno Octavo.

XLIV.

Quod Fratres Milites, & aliæ personæ, Militiæ de Alcantara, ejusque Ecclesiæ, perfruantur omnibus indulgentiis, privilegiis & indulgentiis concessis, & concedendis, Ordini Cisterciensi S. Benedicti.

Consonat quoad alios hujus Ordinis milites de Calatrava *const. 16. Jul. II. Sup. fol. 374. Romani. Et vide notanda inf. in Tom. 2. in const. 30. Greg. XIII. Romani.*

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IN Apostolicæ dignitatis specula, licet immeriti disponente domino constituti, sub regularibus institutis studio piæ vitæ vacantibus, simulque pro fidei Catholicæ defensione militantibus personis, Apostolici favoris præsidium libenter impendimus, ac in his quæ solidationem status, & profectum, ac tranquillitatem earundem respiciunt, nos eis

gratiosos, & favorabiles exhibemus prout etiam Catholicorum Regum vota exposcunt, & id conspiciamus in domino salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem postquam sel. rec. Honorius Tertius, ut nullus ab Abbate Monasterii Cisterciensis. Cabilonen. dioc. ejusque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatissis, & aliis personis Cisterciensis. Ordinis, de terris suis ante generale Concilium acquisitis, etiam de illis quas aliis concesserant excolendas, & ad eos redierant, si eas manibus propriis, aut sumptibus colerent decimas exigere aut extorquere præsumerent, inter alia per quamdam ejus literas inhiherat.

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. prædecessor noster, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælatibus ad quos suæ super hoc consecræ literæ pervenirent, expressè mandaverat, ut Cisterciens. ac alios Abbates, Priores, & Abbatissas, ac omnia & singula monasteria, necnon singulas personas dicti Ordinis, tunc præsentia & futura ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante & post Concilium antedictum, quam ex tunc de cætero habendis, & tam de novilibus, sive ante sive post hujusmodi Concilium acquisitis, & acquirendis, quæ propriis sumptibus colebant, & colerent, quam alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, ac de suorum animalium nutrimentis singuli ipsorum omnino fervarentur immunes.

§. 3. Præque mem. Sixtus Quartus etiam prædecessor noster literas, tam Honorii, quam Martini prædecessorum hujusmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clausulis, per alias suas literas confirmavit, & approbavit, ac juxta omnimodas earum continentias, & formas in sui roboris firmitate perpetuo subsistere decrevit. Et nihilominus Cisterciens. ac omnes & singulos alios Abbates, Priores, & Abbatissas, necnon omnia & singula monasteria, tunc præsentia & futura ubi libet existentia, singularisque personas Ordinis hujusmodi à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis, ante & post Concilium prædictum, quam ex tunc de cætero habendis, & tam de novilibus, sive ante, sive post Concilium hujusmodi, acquisitis & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolerent, & excolerent, quam alias quomodocumque & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis eorum decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piscationibus suis, & de nutrimentis ipsorum animalium, auctoritate prædicta penitus exemit, & exempta fore perpetuo decrevit.

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. similiter prædecessori nostro pro parte nunc Cisterciens. & aliorum Monasteriorum Ordinis hujusmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum conventuum eorundem exposito, quod licet ipsi, eorumque ac dicti Ordinis Monasteria, tam virorum quam mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonaque omnia jamdudum per plures Rom. Pont. nostros, tunc ipsius Innocentii prædecessoris, sub ipsorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis protectione recepti, & recepta; ac eidem Sedi immediatè subjecti & subjecta, necnon ab omni jurisdictione ordinaria, exempti, & exempta forent, eisque concessum esset, ut ad præstationem aliquarum collectarum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exactio- num per Sedem prædictam, seu ejus Legatus, aut ipsorum auctoritate, & mandato, semper locorum ordinarios, vel alios pro tempore impositorum non tenerentur, tamen ipsi desiderabant, pro majori eorum quiete, receptioni, subjectioni, & aliis præmissis robor suæ approbationis adjici, illaq; omnia per eundem Innocentium prædecessorem de novo concedi. Idem Innocentius prædecessor Abbatum, & Conventuum prædictorum in ea parte supplicationibus incli-

Hic ergo Pont. Inquisitionem liberam esse decernit, non obstantibus ad-junctis.

Omnisque moneri mandatur, ut sententias Inquisitionum exequantur absque visione processuum.

Quibuscumque non obstantibus.

Dat. P. A. 8. die 15. Feb.

Edita A. D. 1521.

Exordium.

Honor. III. exemptionem à decimis concessit ordinis Cisterciens. in sua const. 6. fol. 69.

Mart. v. amplavit, in ejus const. Militanti fol. 305.

Sixtus IV. cujus (const. hic non habes) similiter amplavit.

Innoc. VIII. (& cujus const. non habes (Monasteria & alia loca istius Ordinis, sub Apostolicæ Sedis protectione reservavit, & à jurisdictione Ordinariorum, ac solutione collectarum & subsidiorum exemit.

natus, receptionem, subjectionem, & exemptionem prædictas, ac singulas de super concessas literas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica ex certa scientia per suas literas approbavit, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere delevit. Et nihilominus pro potiori cautela, monasteria, loca, membra, & bona omnia hujusmodi, tunc præsentia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, Moniales, Vassallos, subditos, & servientes præfatos, tunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia similibus sub Beati Petri, & sua protectione suscepit, & ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & Officialium quorumcumque, necnon à solutione subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactationum hujusmodi pro tempore imponendorum perpetuò prorsus exemit, & totaliter liberavit, ac eisdem Innocentio prædecessori, & Sedi immediate subjecit, ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Judices, Ordinarii, Vicarii, & Officiales præfati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, seu monasteria, loca, membra, & bona prædicta, tanquam prorsus exemptos, & exempta jurisdictionem, correctionem, superioritatem, dominium, vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, & interdicti, seu qualvis alias sententias, censuras, & penas Ecclesiasticas promulgare præsumerent, aut possent, vel deberent quoquo modo, nec ipsi si exempti coram illis, aut ejusdem Sedis delegatis vel sub delegatis, nisi in literis eis pro tempore directis de Innocentii prædecessoris literis, hujusmodi specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad iudicium evocari, aut quovis modo, directè vel indirectè, molestari possent, vel deberent. Decernens omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & penas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Judices, Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, monasteria, & loca hujusmodi etiam exempta, ut præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid fecus super his, ab eis vel alio quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

§. 5. Cùm autem sicut charissimus in CHRISTO filius noster Carolus Romanorum Rex, in Imperatorem electus Illustris, qui etiam Castellæ, & Legionis Rex, ac Militiæ de Alcantara dicti Ordinis perpetuus Administrator per Sedem prædictam deputatus existit, tam suo, quam dilectorum filiorum universorū Priorum, Præceptorum, Commendariorum, nuncupatorum, Militum, fratrum, & aliarum personarum dictæ Militiæ nominibus nobis nuper exponi fecit, licet Magister pro tempore existens, ac omnes, & singuli Priores, Præceptores, Milites, & fratres Militiæ hujusmodi ejusdem Ordinis professores existant, & sub eadem regula militent, & vivant; nihilominus quia in literis Honorii, Martini, Sixti, & Innocentii prædecessorum hujusmodi de dicta Militiæ, & illius personis, monasteriis, domibus, præceptoris aliàs commendatis nuncupatis, & locis specialis mentio facta non existit, à nonnullis asseratur, Magistrum seu Administratorem pro tempore existentem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas, necnon monasteria, domus, & loca Militiæ hujusmodi, inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis ac aliis privilegiis, necnon indulgentiis, etiam spiritualibus, ac peccatorum remissionibus ejusdem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & personis, necnon virorum, & mulierum monasteriis, prioratibus, &

locis, per Sedem prædictam concessis, uti, potiri, & gaudere non posse; præfatus Carolus Rex, & Administrator, dictis nominibus, nobis humiliter supplicari fecit, ut Magistro, seu Administratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis pro tempore existentibus Militiæ hujusmodi, cujus etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Sicilia Rex, ad cujus supplicationem nonnulla desuper concesseramus, dum viveret perpetuus Administrator, per Sedem eandem deputatus existebat, eorumque vassallis, & servitoribus, ac monasteriis, domibus, & aliis locis quod hujusmodi inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis privilegiis, immunitatibus, concessionibus, gratiis, & indulgentiis, & peccatorum remissionibus Ordini, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon Monasteriis, prioratibus, & locis prædictis, ac eorum Ecclesiis concessis gaudere possint perpetuò concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 6. Nos igitur qui religiosarum personarum quarumlibet præsertim sub regularibus militiis pro defensione Christianæ fidei insudantium felici successu, indemnitati, & quieti quantum cum DEO possumus libenter consulimus, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas præfatos, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotadi existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolven. & absolutos fore censeri. hujusmodi supplicationibus inclinati eisdem Magistro, seu Administratori pro tempore existenti Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis dictæ Militiæ, illorumque vassallis, & servitoribus, etiam pro tempore existentibus, ac ejusdem Militiæ virorum, & mulierum monasteriis, domibus, & locis aliis, ac in districtu eorum, & dominio ipsius Militiæ consistentibus Ecclesiis, præsentibus, & futuris, ut de cætero perpetuis futuris temporibus inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, subjectione, & decretis, ac literis prædictis, & aliis in eisdem literis contentis, necnon omnibus, & singulis privilegiis, concessionibus, immunitatibus, gratiis, & indulgentiis etiam spiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remissionibus dicto Ordini, illiusque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon virorum, & mulierum monasteriis, prioratibus, & locis, ac illorum Ecclesiis per Sedem prædictam, & aliàs quomodolibet in genere concessis hæcenus, & in posterum similiter in genere concessendis, perinde ac si eidem Militiæ, ac illius Magistro, seu Administratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, fratribus, & aliis personis, ac eorum vassallis, & servitoribus, necnon monasteriis, domibus, & locis eorumque ac in ipsius Militiæ districtu, seu dominio consistentibus Ecclesiis hujusmodi specialiter indulta, & concessa fuissent, uti, potiri, gaudere, liberè, & licitè valeant.

§. 7. Necnon omnibus utriusque sexus Christianis fidelibus qui Monasteriorum ejusdem Militiæ, præsentium, & futurorum, ac in ipsius districtu, & dominio pro tempore consistentibus, Ecclesiis devotè visitaverint, ac pro manutentione Monasteriorum, & Ecclesiarum hujusmodi, manus adjutrices porrexerint, & alia in literis indulgentiarum Cisterciensis Ordini concessis, & concedendis hujusmodi contenta, juxta tenorem illarum adimpleverint, ut illas indulgentias, & peccatorum remissiones quas consequuntur visitantes Ecclesias Monasteriorum, & aliorum locorum Cisterciensis Ordinis hujusmodi pro quibus indulgentiæ, & peccatorum remissiones prædictæ concessæ reperiantur, & concedentur, ut præfertur, consequatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de speciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane, quicquid super

Hic modò Pontif. declarat eos dictis indulgentiis gaudere.

Et etiam indulgentiis. Adverte quòd revocare sunt manus adjutrices à Pio V. in constit. 30. Et si dominici. in Tom. 2. fol. 228.

Et quoniam Carolus Imper. Administrator Militiæ de Alcantara Ordinis Cisterciensis exponit Pont. quòd licet Milites ipsi vivant sub regula Cisterciensis, tamen revocantur in dubium ut ipsi privilegiis Ordinis Cisterciensis gaudeant, cum in illis specialiter nominati non fuerint.

præmissis, aut eorum aliquo contra Magistrum, seu Administratorem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, personas, vassallos, servitores, ac monasteria, domos, & loca, necnon privilegia, concessionem, & indulgentia prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta à quoquam quavis auctoritate fungentem, seu functuro, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Militiæ prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, ac quibusvis aliis privilegiis, ac indulgentiis Apostolicis Ordinem Cisterciensium hujusmodi sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, insolitis, etiam derogatoriis, & confirmatis, quibus quatenus obtent, etiam si de eis, eorumque rotis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius prædecessores, in præfatis eorum literis voluerunt non obstare, ac quacumque consuetudine introducta, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 9. Cæterum quia difficile foret præsentibus ad singula loca ubi necesse fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut curæ Ecclesiastica munitis eadem prorsus fides ubique, in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibita vel ostensa. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 9. die 14. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo primo, decimo Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

XLV.

Henricus Octavus Rex Angliæ, titulo Defensoris Christianæ Fidei donatur, quòd contra Martinum Lutherum, ejusque & aliorum hæreses, scripsit; Et ipsos hæreticos, eorumque sequaces, persequi proficitur.

Iste Henricus deviauit postea à Fide Catholica, & etiam Elisabeth Regina Angliæ, ut de illo videre est inf. in const. 7. Pauli III. Ejus qui supra fol. ... Et de ista habes in Pii V. constit. 101. Regnans, Tom. 2.

LEO EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1521.

Charissimo in Christo filio Henrico Angliæ Regi Illustri, Fidei defensori, salutem, &c.

Proœmium.

EX supernæ dispositionis arbitrio, licet imparibus meritis, universalis Ecclesiæ regimine præfidentes, ad hoc cordis nostri longè latèque diffundimus cogitatus, ut fides Catholica, sine qua nemo proficit ad salutem, continuum suscipiat incrementum, & ut ea quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut pravus mendacibusque commentis pervertere, & denegare molientium, fama Christi fidelium præsertim dignitate regali fulgentium doctrina sunt disposita, continuis proficiant incrementis, partes nostri ministerii, & operam impendimus efficaces. Et sicut alii Romani Pontifices prædecessores nostri Catholicos Principes, prout rerum, & temporum qualitas exigebat: specialibus favoribus prosequi consueverunt, illos præsertim, qui procellosis temporibus, & rabida schismaticorum, & hæreticorum servente perfidia, non solum

in fidei serenitate, & devotione illibata sacrosanctæ Rom. Ecclesiæ immobiles perstiterunt, verum etiam tamquam ipsius Ecclesiæ legitimi filii, ac fortissimi athleta schismaticorum, & hæreticorum insanis furoribus spiritualiter, & temporaliter se opposuerunt: ita etiam nos Majestatem tuam, propter excelsa, & immortalia ejus erga nos, & hanc sanctam Sedem, in qua permissione divina sedemus, opera, & gesta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre desideramus, & ea sibi concedere, propter quæ invigilare debeat à grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ mysticum CHRISTI corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio absindere, & nutantium corda fidelium in fidei soliditate confirmare.

§. 1. Sanè cum nuper dilectus filius Joannes Clerk. Majestatis tuæ apud nos Orator in Consistorio nostro coram venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & compluribus aliis Romanæ Curie Prælatibus, & compluribus aliis Romanæ Curie Prælatibus, quem Majestas tua charitate, quæ omnia sedulo, & nihil perperam agit, fideique Catholice zelo accensa, ac devotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem fervore inflammata, contra errores diversorum hæreticorum sapius ab hac sancta Sede damnatos, nuperque per Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, tamquam nobile, ac salutare quoddam antidotum composuit, nobis examinandum: & deinde auctoritate nostra approbandum obtulisset, ac luculenta oratione sua exposuisset Majestatem tuam, paratam ac dispositam esse, ut quemadmodum veris orationibus, & irrefragabilibus sacre scripturæ, ac sanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores ejusdem Martini confutaverat: ita etiam omnes eos sequi, ac defendere præsumentes, totius regni sui viribus, & armis persequatur, nosque ejus libri admirabilem quamdam, & cælestis gratiæ rore confersam doctrinam, diligenter, accuratèque introspexissemus, Omnipotenti DEO, à quo omne darum optimum, & omne donum perfectum est, immensas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inspirare, eique tantam gratiam supernè infundere dignatus fuit, ut ea scriberes, quibus sanctam ejus Fidem, contra novum errorum damnatorum hujusmodi suscitatorum defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Christianos tuo exemplo invitares: ut ipsi etiam orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum, & discrimen adductæ omni ope sua adesse, opportunèque favere vellent.

Henricus librum scripsit contra Lutherum, & huic Pontifici misit ejus approbationem.

§. 2. Equum autem esse censentes, eos qui pro fidei CHRISTI hujusmodi defensione pios labores susceperunt, omni laude, & honore afficere, volentes non solum ea, quæ Majestas tua contra eundem Lutherum absolutissima doctrina, nec minori eloquentia scripsit, condignis laudibus extollere, ac magnificare, auctoritatèque nostra approbare, & confirmare.

Qui illum approbat.

§. 3. Sed etiam Majestatem ipsam tuam tali honore ac titulo decorare, ut nostris, ac perpetuis futuris temporibus Christifideles omnes intelligant, quam gratum, acceptumque nobis fuerit Majestatis tuæ munus, hoc præsertim tempore nobis oblatum. Nos qui Petri, quem CHRISTUS in cælum ascensus Vicarium suum in terris reliquit, & curam gregis sui commisit, veri successores sumus, & in hac sancta Sede, à qua omnes dignitates, ac tituli emanant, sedemus: habita super his cum eisdem fratribus nostris, matura deliberatione, de eorum unanimi consilio, & assensu Majestati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defensorem donata decrevimus: prout te tali titulo per præfentes insignimus, mandantes omnibus Christifidelibus, ut Majestatem tuam hoc titulo nominent: & cum ad eam scribent, post dictionem Regi, adjungant Fidei defensori. Et profectò hujus tituli excellentia, & dignitate, ac singularibus meritis tuis diligenter perpenfis, & consideratis, nullum neque dignius, neque Majestatis tuæ convenientius nomen excogitare potuissimus.

Titulumque defensoris fidei illi donat.

Quod quotiens audies, aut leges, totiens propria virtutis, optimique meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulo intumesces, vel in superbiam elevaberis, sed solita tua prudentia humilior, & in fide CHRISTI, ac devotione hujus sanctæ Sedis, à qua exaltatus fueris, fortior, & constantior evades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere: illisque viam ostendere, ut si tali titulo, ipsi quoque insigniri optabunt, talia etiam opera efficere, præclaraque Majestatis tuæ vestigia sequi studeant.

Ereidem atque corrigi & descendibus benedicit.

§. 4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optime merita est, unâ cum uxore, & filiis, ac omnibus, qui à te, & ab illis nascentur, nostra benedictione, in nomine illius, à quo illam concedendi potestas nobis data est, larga, & liberali manu benedicente, Altissimum illum, qui dixit, Per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus manu corda sunt Regum, rogamus, & obsecramus, ut eam in suo sancto proposito confirmet, ejusque devotionem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide gestis ita illustret, ac toti Orbi terrarum conspicuam reddat, & judicium quod de ipsa fecimus, eam tam insigni titulo decorantes, à nemine falsum, aut vanum judicari possit: demum mortalis hujus vitæ finitico curriculo, sempiternæ illius gloriæ confortem, atque participem reddat.

Sanctionem poenalem addit contra inobedientes.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ insignitionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario, contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. An. die 11. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo primo, v. idus Octob. Pont. nostri Anno nono.

XLVI.

Indulgentiæ Confraternitatis Rosarii Beatæ Mariæ Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes sup. in const. 18. Sixti IV. Ea quo, fol. 322. Approbationem verò Confraternitatum Rosarii attende sup. in const. 40. Clementis VII. fol. 695. Cetera autem inspice in const. 86. Pii V. infra & const. 21. Sixti V. lib. 2. in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1520.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Pastoris æterni, qui ut humanum genus redimeret in arâ Crucis immolari non abnuic, vices licet immeriti gerentes in terris, id super reliqua cordis nostri vota potissimum optamus, ut cunctos fideles quos pretiosissimi sanguinis sui asperione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumcumque regimen, & gubernationem Nobis commisit, ad salubria pietatis opera, & præcipue ipsius pastoris, ejusque beatissimæ ac semper Virginis intemeratæ Genitricis apud ipsum pro nobis advocatæ, cultum, & devotionis affectum, quibus in immarcescibiles in cælis thesauros recondere, & cælestis patriæ cives effici possint frequenter invitamus, & his quæ propterea providè concessa fuisse percepimus, ut firma perpetuò, illibata persistant, & cum à Nobis præsertim per sæculares Principes, & alias personas Nobis, & Apostolicæ Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, nostræ approbationis, & innovationis libenter adjicimus firmitatem, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Confraternitas Rosarii antiquitus à B. Dominico instituta, mox renovata est in Civitate Colonienfi.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienfium, nuper exhibita petito continebat, quod olim prout in historiis legitur, à Sancto Dominico quadam Confraternitas utriusque sexus fidelium, de Rosario ejusdem Beatæ MARIE Virginis nuncu-

pata, ad honorem Angelicæ salutationis instituta, & in diversis mundi partibus prædicata fuit sequentibus signis. Sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis ferè sic neglecta fuisset, & in oblivionem transisset, ac anno 1475. Civitas, & diocesis Colonienfis gravibus bellis premeretur, eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, ut Civitas, & diocesis prædicta, meritis, & intercessionibus ejusdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Ecclesia dictæ domus innovata, & de novo instituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quòd Confratres, & Sorores ejusdem Confraternitatis, tribus diebus cujuslibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contra imminencia mundi pericula legerent, conjunctim vel divisim, toties Angelicam salutationem quot sunt Psalmi in psalterio Davidico, singulis decem salutationibus hujusmodi, orationem Dominicam se-nel præponendo, & modum orandi hujusmodi Psalterium five Rosarium ejusdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Cardinalis Legatus de latere in Germania eam ratificavit.

§. 2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Ecclesia de novo institutam, postmodum bonæ mem. Alexander Episcopus Foroliviensis, tunc Apostolicæ Sedi cum potestate Legati de latere per totam Germaniam Nuncios, singulari devotione permotus, & se in eandem Confraternitatem recipi atque conscribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apostolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

Confratribusque indulgentiam concessit.

§. 3. Ac omnibus, & singulis utriusque sexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Consonoribus, in singulis quinque ipsius beatissimæ MARIE Virginis præcipuis festivitibus, scilicet Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Purificationis centum. Et quoties per se, vel per alium dictum Rosarium legerent, vel legi facerent, seu Sabbatis, & festivis diebus decantationi Salve Regina quod post Completorium in dicta Ecclesia ejusdem beatissimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas instituta extitit, & quod ipse Nuncius antea consecraverat, cantabatur interessent, 40. dies indulgentiarum concessit.

Sixtus iv. cujus const. hic non habes, ea extendit ad omnia alia loca.

§. 4. Et post verò fœl. record. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, accepto per eum quòd Confraternitas hujusmodi in dicta ecclesia de novo instituta fuerat, voluit, & ordinavit, quòd omnes, & singuli Confratres utriusque sexus Confraternitatem prædictam servantes, tam in dicta Civitate Colonienfi, quam & alibi ubicumque locorum, tunc & pro tempore existentes, verè poenitentes, & confessi, qui Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam prædictam, modo præmissa dicerent in singulis Nativitatis, Annunciationis, Assumptionis ejusdem B. Virginis MARIE festivitibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum consequerentur.

Orandique modum prædictum approbavit, & indulgentias sic orantibus concessit in ejus const. cit. in rubr.

§. 5. Et deinde supplicationibus tunc Ducis, & Ducissæ Britannicæ inclinatus, præfatam Psalterium, seu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illiisque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & singuli Christi fideles ad devotionis opera, ad dictum modum orandi frequentius inducerentur, universis, & singulis Christi fidelibus modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore existentibus, pro qualibet vice qua sicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis poenitentis in Domino relaxavit, prout in ipsius Sixti prædecessoris literis insuper confectis, quas perpetuò durare voluit, plenius continetur.

§. 6. Et successivè piæ mem. Innocentius Papa Octavus etiam prædecessor noster, cum anno Domini 1483. aliàs 1484. xij. die mensis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc

dicti Ordinis generalis Magister ejusdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomaei Generali, viva vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum essent dictae Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Psalterium B. MARLÆ Virginis hujusmodi plenarium omnium peccatorum suorum remissionem, semel in vita, & semel in mortis articulo, ac etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quaestu sed devotionis causa, concessit, de qua concessione per literas testimoniales ipsius Bartholomaei sui secreti sigilli, seu signati usualis impressione munitas constat.

Alter Card. in Germania Legatus Pa-pae, & alii Ordinarii alias etiam indulg. de-derunt.

§. 7. Et insuper scilicet mem. Raymundus tit. S. Mariae Novae, presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictae Sedis Legatus, eidem Confratribus, & Confororibus, pro quolibet Rosario centum diebus indulgentiarum perpetuo, & similiter plures, ac diversis locorum Ordinarii singuli indulgentiam 40. dierum concesserunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Episcopi, & Nuncii, & Ordinarii hujusmodi singulis desuper confectis literis dicitur plenius contineri.

Hic modò Pontif. de praedictorum confirmatio-ne requisitus.

§. 8. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectae nobis in Christo filiae nobiles mulieres Maria ipsius Joannis Ducis consors Ducissa Juliacen. & Monrenf. ac Sibilla Marchionissa Brandenburgensis dictae Mariae Ducissae genitrix, necnon dilectus etiam filius Magister Joannes Ingenolzel, Praepositus Ecclesiae sancti Victoris Colonienfis Diocesis, literarum Apostolicarum majoris praesidentiae Abbreviator, necnon Notarius scriptor, & familiaris, continuus Commensalis noster, ob singularem, & sinceram quam ad ipsam intemeratam Virginem ferunt devotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiant, omnia, & singula praemissa etiam per nos approbari, confirmari, & invocari. Quare pro parte, tam Joannis Ducis, & Mariae Ducissae, ac Sibillae Marchionissae, necnon Joannis Praepositi, quam Prioris, & Fratrum Praedicatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut praemissa omnia, & singula pro illorum substantia firmiori approbare, confirmare, & invocare, aliisque in praemissis opportunè providere de benigntate Apostolica dignaremur.

Omnia confirmat.

§. 9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paterna annuentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore praesentium, Confraternitatem, ac ritum sive modum orandi hujusmodi, necnon omnes, & singulas indulgentias, tam per Sixtum, & Innocentium praedecessores, quam Legatum, Nuncium, & Ordinarios praedictos, ut praefatur concessas, & desuper confectas literas, ac omnia, & singula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipsisque indulgentias de novo perpetuo concedimus.

Indulgentias augent.

§. 10. Et ut annos Dux, & Maria Ducissa, & Sibilla Marchionissa, ac Joannes Praepositus, necnon Prior, & Fratres praefati, necnon omnes, & singuli alii Christifideles ea devotionis opera, & per dictum modum sive ritum orandi eò frequentius inducantur, quò exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, Joanni Duci, Mariae, Ducissae, Sibillae Marchionissae, Joanni Praeposito, Priori, ac Fratribus Praedicatoribus, & eorum singulis, ac universis, aliisque utrinque sexus Christifidelibus dictae Confraternitatis Confratribus, & Confororibus, ubilibet existentibus, tam praesentibus, quam futuris, verè poenitentibus, & confessis, seu confitendi, praepositum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Rosarium devotè oraverint, ut pie fertur pro qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentis misericorditer in Domino relaxamus.

Confessorum presbyterum Ordinis S. Dominici

§. 11. Ac quod omnes praedicti eorum, singuli in Pascha Resurrectionis, & festivitatis praedictis, ac tribus diebus singulis festivitatum earumdem pra-

cedentibus, cujuscumque Presbytero domus Ordinis Praedicatorum Fratrum professorum per eorum singulos pro tempore eligendos peccata sua confiteri valeant, ipsique Presbyter eorum confessionibus diligenter auditis, ipsos, & eorum singulos, ab omnibus, & singulis excommunicationibus, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa laetis, & promulgatis, necnon sacrilegiis, incestibus, adulteriis, poenitentiarum injunctarum & divinarum officiorum, & jejuniorum omissionibus, aliisque eorum peccatis, criminibus, excessibus, delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus in singulis etiam Sedi Apostolicae reservatis casibus (contentis in bulla singulari annis die Coenae Domini legi consueta, dumtaxat exceptis) absolvere, & eis pro commissis poenitentiam salutarem injungere, ac juramenta quaecumque sine alicujus praedictio relaxare: & vota quaecumque (ultra marina, visitationis liminum beatorum Petri, & Pauli praefatorum, ac sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare liberè possit, Ordinarii, & Archidiaconi loci, ac Rectorum parochialium, & cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita.

confratres confitentes audire, & absolvere posse concedit. Hoc intellige & limita juxta Bul. Clem. viij. n. 115. Quaecumque infra, Tom. 3.

§. 12. Quòdque pro receptione, & conscriptione aliquorum Confratrum sive Confororum in dicta Confraternitate, nihil omninò temporale exigi debeat, sed spontè oblata dumtaxat recipi possint, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Ingredientes confraternitatem, nihil solvere tenentur.

§. 13. Praesentibus, quas illarumque effectuum, & in eis contenta sub cujusvis similitum, vel dissimilium Indulgentiarum facultatem concessionum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilaei, & in favorem fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, seu expeditionis contra infideles, vel alias, quaecumque de causa, per Nos, & Sedem praedictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenus comprehendi, sed illis non obstantibus dictis Christifidelibus omnes suffragari, ipsosque illis gaudere, seu uti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Clausula praeservativa.

§. 14. Non obstantibus praemissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 15. Ceterum, quia difficile foret praesentes literas ad singula quaecumque loca in quibus praedicta etiam decernimus, quòd earumdem praesentium literarum transumptis, manu unius, vel plurium Notariorum publicorum subscriptione, & sigillo alicujus praefati, seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, plena, ac tanta fides adhibeatur, adhiberi possit, & debeat, in omnibus, & per omnia, sicut ipsius originalibus si essent in medium exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 16. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, concessionis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Clausula derogatoria.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo, pridie Nonas Octobris, Pont. nostri Anno octavo.

Dat. P. A. 8. die 6. Oct.

HADRIANUS SEXTUS
PONT. CCXXII.
ANNO DOMINI MDXXI.

Hadrianus Sextus, Florentinus, Belga, Urbe Trajecto natus, Episcopus Dertulenn. Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis,

ANNO 1521.

& Pau-

& Pauli. Creatus quinto Idus Januarii, Coronatus 4. Kal. Septemb. anno 1521. Vixit annos duos, menses octo, & dies tres. Creavit Cardinalem I. Obiit 8. Kal. Octob. Anno Domini 1523. Sepultus fuit in Basilica S. Petri, postea translatus fuit in Aedes S. Mariæ Germanorum. Vacavit Sedes menses duos, dies quatuor.

I. Administratio Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum institutarum, Ordinum Sancti Augustini, & Cisterciensis, Coronæ Regiæ perpetuò conceditur, cum omnibus juribus, quæ earum magni Magistri habere consueverunt.

De Militia S. Jacobi, habes etiam sup. in const. 5. Alex. III. Benedictus. fol. 42. & infra in const. 32. Clem. VII. Ex Apostolica. necnon & const. 30. Greg. XIII. Romani. in Tomo 2. De Militia autem Calatrava habes sup. const. 16. Jul. II. Romani. fol. 495. & inf. const. 12. Clem. VII. Romani. & in alia const. 18. Apostolica. necnon Gregor. XIII. const. 32. Ex Apostolica. & in alia const. 30. jam citata. De Militia autem Alcantara, habes similiter sup. const. 44. Leon. X. in Apostolica. fol. 617. & infra in præcit. Bullis Gregor. XIII. Tomo 2.

Edita An. D.
1522.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Militum S. Jacobi de Spatha, de Calatrava, & Alcantara, & Caroli V. Imperatoris operâ nonnulla regna occupata à Mauris nuper recuperata fuerunt.

DUm intra nostræ mentis arcana, debita moderatione penſamus, S. Jacobi de Spatha, ac de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum erectas propterea militias institutas fuisse, ut contra orthodoxæ fidei hostes, & inimicos, arma quædam, & valida præſidia essent, earumque milites in infidelium expugnatione, ab Regnorum ab ipsis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, strenuæque ipsorum virtute, & opera, proximis annis, non solum quamplurimas Civitates & loca: sed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quæ infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non sine proprii sanguinis effusione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuisse consideramus. Insuper & animo revolvimus, quæ charissimus in CHRISTO filius noster Carolus, Castellæ, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, claræ memoriæ Ferdinandi avi, & Elisabeth Reginæ aviæ, Castellæ, & Legionis hujusmodi, ac aliorum progenitorum suorum vestigia secutus, pro universa Ecclesia (cujus ut nos ad Summi Apostolatus apicem assumptione pastor, ita ipse ad sacri Imperii fastigium electione advocatus existit) non solum Insulæ Servarum, quam ipsi Mauri detinebant expugnatione, sed etiam adversus Martinum Lutherum per Sedem Apostolicam hæreticum declaratum executione, fecit, & in dies ipsum sub disciplina nostra à teneris educatum, ob ejus devotionem ac fidem erga nos & hanc sanctam, in qua permissione divina sedemus, ac universam rempublicam Christianam, divina favente gratia facturum fore speramus; dignum merito censemus, & congruum, ut militiæ prædictæ, Coronæ Regni Castellæ, & Legionis perpetuò applicentur, non minus ut Caroli ipsius in Imperatorem electi studia, & conatus, ad profligandos, & subjugandos infideles barbaros concedente Domino crescant, & augeantur, quam ut ipsarum militiarum foelix & prosperum regimen semper in melius procedant, & illorum militum disciplina solertior evadat, ipsamque Carolum in Imperatorem electum, ejusque posteritatem signo specialis benevolentia prosequamur, & quadam perpetuitatis memoriâ decoremus.

§. 1. Sanè cum Ferdinandus Rex, & Elisabeth Regina præfati, in humanis agentes; suorum, & ipsi progenitorum vestigia secuti, quamplurima egregia facinora & gesta fecerint, nec solum Hispaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatæ, ac plura alia dominia occupaverant, non sine multis laboribus, & impensis, ac magna christiani sanguinis effusione purgaverint, ac quamplurimos infideles à falsis idolorum tenebris, ad veram orthodoxæ fidei lucem reduxerint, sed pluribus etiam casibus, Oceanum mare penetraverint, & ad diversas ac maximas, & antea mortalibus ignotas insulas, salutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipsis insulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Ecclesias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, seque ob talia merita Catholici nomine, ab hac sancta Sede insigniri obtinuerint.

§. 2. Cùmque in dictis Castellæ, & Legionis Regnis, S. Jacobi de Spatha ac Calatrava, & Alcantara, S. Augustini & Cisterciensis Ordinum Militiarum Magistratus, ad ejusdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum maximè circumvicinarum partium depressionem, & expugnationem instituti fuerint; ut præfertur.

§. 3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices prædecessores nostros, Regibus Castellæ, & Legionis hujusmodi, seu eorum primogenitis, aut propinquioribus infantibus nuncupatis respectivè, in administrationem dum expediens fore visum fuerit concedi consueverint, illorumque ad præsens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus administrator per Sedem prædictam deputatus existat, ipsarumque militiarum Magistrorum electiones, ad præceptoriam militiarum hujusmodi præceptores seu milites spectare noscantur, ac inter eos occurrente dictorum Magistrorum vacatione, super electionibus pro tempore faciendis, possent quandoque diffensiones oriri, plurimumque Regis Castellæ, & Legionis pro tempore existentis interſit, ut ipse Magistratum hujusmodi curam & administrationem habeat, cùm Magistratus ipsi quamplurimas Civitates, & Arces, partim an ipsis Regibus Castellæ, & Legionis donatas, partim per ipsos Magistros ab infidelium manibus proprii sanguinis effusione comparatas, & acquisitas possideant, & si illorum Magistri aliquando se Regni opponerent, ex illorum institutione quæ ad eorumdem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanavit, gravia scandala, & pericula in Regnis ipsis, prout proximis annis cùm in minoribus constituti, & dictorum Regnorum regimini & administrationi præpositi essemus, propter aspirationes ad ipsos Magistratus oculis nostris vidimus, succedere possent, si autem Magistratus ipsi Coronæ Regiæ Castellæ, & Legionis hujusmodi pro tempore existentis perpetuò unirentur, annexerentur, & incorporarentur, ita tamen quod ex illorum hujusmodi unione tituli singulorum Magistratum hujusmodi ad infraſcriptum effectum extincti non censeantur, illi per Regem ipsum longè melius regi & gubernari possent, curaretque Rex ipse, ut illarum militiarum milites idonei, & in arte militari adeo periti, & experti essent, ut de illis merito sperari posset, quod non solum dicta regna ab infidelibus defenderent, sed ipsum Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles, maritima classe, ac terrestri exercitu suscipierent, & prosequendam, ultrò sollicitarent, & invitarent, scandalisque & diffensionibus inter ipsos præceptores, seu milites electores, ac aliis periculis quæ exoriri possent obviaretur; ipsæque Carolus Rex in Imperatorem electus ad sanctum pacis & unitatis Regum & Principum opus, quod pro totius Christianæ reipublicæ necessaria defensione, ac contra hostes Turcas felici expeditione perficere, concludere desideramus, pro sua religione & devotione in hanc

Similiæque facinora à Ferdinando Rege & aliis progenitoribus gloriose acta fuerunt.

Et ad ejusmodi peragenda operanda militiæ instituta fuerunt.

Et quandoque eadem Militiæ eisdem Regibus, aut eorum primogenitis per Sedem Apostolicam in administrationem data fuerunt.

Et multis de causis eisdem perpetuo sic dari expediret.

sanctam

sanctam Sedem nos plurimum juvare, ac republicam christianam à tam gravi periculo in quo constituta est, divina favente gratia liberare possent, ac omnia pro fidei catholica exaltatione, ac infidelium barbarorum depreffione, libentius & constantius facere non cessaret, similiterque ejus successores facere parati essent, militresque dictarum militiarum, sub Regis hujusmodi disciplina magistrali, & experti, & ad conferendum manus contra Turcas, & infideles hujusmodi, multò promptiores, & alacriores redderentur.

Et idèd d. ad ministratio- nem militiarum prædictarum d. Coronæ Regiæ perpetuò uniu.

§. 4. Nos præmissa diligentia considerantes, penitantes, ac animo revolventes, qualia, & quanta ejusdem Caroli Regis in Imperatorem electi majores, præfci, ac etiam nostris temporibus, pro expurgatione infidelium & barbararum nationum perfecerrunt, quodque Regna, & Terras, ac insulas ipsorum infidelium manibus eriperint, & ad Christianam religionem reduci curaverint, & quæ ipse Carolus Rex in Imperatorem electus, tam ferventi animo hac tempestate nostra pro Christianæ fidei religione, & hujus sanctæ Sedis dignitate tuenda, adversus Martinum Lutherum præfatum, & ejus fautores ac alios qui contra nos, & dictam Sedem superbiæ cornua crexerunt, ac in dictæ insule, Servarum expugnatione, quam divino assistente auxilio, sibi subdidit, dignè & laudabiliter effecerit, ac sperantes quòd quanto majoribus beneficiis & gratiis Majestas sua à Sede Apostolica se præmuniam & affectam cognoverit, tantò magis eidem Ecclesiæ cuius advocatus, ut præfertur, existit, exuberantes favores quoties opus fuerit exhibebit, ac brevi tempore pro sua ipsius singulari devotione ac virtute, Regiæque magnanimitate & imperiali celsitudine, ad honorem DEI & nominis Christiani propagationem adversus nephandissimos Turcas Christiani nominis perpetuos hostes, & contra spurcissimam illam gentem, quæ Christianum sanguinem avidè sitit, & nostris cervicibus imminet, iustissimum bellum suscipiet, ac tot provincias & Regna ab ipsis Turcis & aliis infidelibus occupata recuperabit, & nomen Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, longè latèque propagabit, habita super iis cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum consilio & assensu, Magistratus prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum & ultimum vacationis modum; illorùmque ac Coronæ Regiæ Castellæ, & Legionis hujusmodi regnorum veros annuos valores, præsentibus pro expressis haberi volentes, eidem Coronæ Regiæ, etiam si Corona ipsa aliquo tempore ad mulierem spectaret, cum omnibus præeminentiis, jurisdictionibus, facultatibus, redditibus, juribus, obventionibus, & pertinentiis suis universis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus, ita quòd jus administrandi ipsos Magistratus, sive in virum, sive in mulierem, cum corona transeat, & omnia quæ ipsi Magistri, qui pro tempore fuerint, facere & exercere, & commendas ipsas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujusmodi, personis idoneis conferre liberè possit, in omnibus & per omnia, perinde ac si unio hujusmodi quoad præmissa dumtaxat, minimè facta fuisset ipsorùmque Magistratum possessionem propria auctoritate liberè continuare, seu illam de novo. Sibi & Regi Castellæ & Legionis pro tempore existenti, etiam propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illorùmque fructus, redditus, & proventus, in suos, ac Magistratum hujusmodi usus, ad quos deputati sunt, & utilitatem convertere diæcesanorum locorum, & quorumvis aliorum licentia, seu consensu minimè requisitis. Ita tamen quòd ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejusque successores Castellæ & Legionis Reges pro tempore existentes, ea quæ spiritua lia concernunt, per personas dictarum militiarum religiosas per ipsos Reges pro tempore existentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibiles

probè, & laudabiliter exerceri facere debeant, & renentur. Quibus sic pro tempore denutatis personis gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, & disponendi, omnia & singula quæ dictarum militiarum Magistri pro tempore existentes, de jure vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet, facere, gerere, exercere, mandare, disponere, exequi poterant & consueverant, auctoritate & tenore præmissis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium dictæ unionis, per milites, seu fratres dictorum Ordinum, aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel postulationis, seu aliàs decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines administravit, auferimus ab eis, omne jus ac potestatem eligendi, postulandi, vel de novo administrare, perpetuo providendi, & sub pœna excommunicationis, ac privationis commendarum & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum quæ obtinent, inhabilitatisque ad ipsam in posterum obtinenda, omnibus & singulis prohibemus, ne eligant, postulent, vel de eligendo aut postulando tractent, quas pœnas volumus eos ipso facto incurrere, absolutionem nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specialiter reservantes.

§. 5. Non obstantibus, nostra, qua volumus quòd in unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii cui unio fieret, & semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac stabilimentis, usibus, & naturis dictarum militiarum, juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, dictis militiis, earumque præceptoribus, militibus, & conventibus per dictam Sedem forsan concessis, illis præsertim quibus caveri dicitur, quòd Magistrum de Alcantara, de Calatrava per personas regulares S. Augustini, & Cisterciensis Ordinis hujusmodi, expressè professas, & non uxoratas, ac aliàs certo modo qualificatas dumtaxat, obtineri possint, quibus etiam si ad eorum derogationem, de illis eorùmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores hujusmodi, præsentibus pro expressis, & insertis habent, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliqui super provisionibus faciendis hujusmodi Magistratibus, ac dignitatibus, speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in partibus generales, dictæ Sedis, vel ejus Legatorum literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habitas per eandem, & inde secuta quæcumque ad Magistratus hujusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad affectationem Magistratum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, vel specialibus, literis Apostolicis generalibus quorumcumque tenoribus existant, per quos præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, tenoribus de verbo ad verbum habenda sit, in nostris literis mentio specialis, provisioque dicti Magistratus debitis propterea non fraudenter obsequiis, sed eorum congruè supportentur onera consueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Volumus autem quòd ipse Rex pro tempore existens, ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium, dictorum Magistratum penitus abstineat.

Prohibitio alienandi bona immobilia aut mobilia perniciosa dd.

eorum aliquem administrare possit, succedenti in regno huiusmodi, vobis, seu successoribus vestris canonicè intrantibus, iura omnia solvere teneantur; quæ Magistris pro tempore solvere consueverunt, quibus solutis, ex tunc confirmatio, & licentiæ concessa sint, & esse censentur, administrationemque libere exercere, possit.

§. 8. Et ille ex iis, qui ullo umquam tempore, quod absit, à nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis canonicè intrantis, & Romanæ Ecclesiæ obedientia, & devotione se subtraxerit, vel contra eum bellum susceperit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut rerum, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè machinatus fuerit, huiusmodi gratia privatus existat, præsentisque litteræ nullius sint roboris, vel momenti, ipsaque unio eo ipso dissoluta sit: Ipsique Magistratus per dissolutionem huiusmodi vacare censentur, & de illis per Sedem prædictam libere disponi possit.

Nulli ergò, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo secundo, iv. Nonas Maji, Pontificatus nostri Anno primo.

II.

Contra Christianam fidem susceptam abnegantes, Sacramentis abutentes, sortilegisque & maleficiis aliorum ledentes, ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, graviter puniendos.

Adversus Maleficos, & Sortilegos, vide quæ dixi sup. ad const. 1. Innoc. VIII. Summis. fol. 429.

Contra Maleficos, & sortilegos cum Diabolo pactum facientes, à fideque apostatando alios ledentes sanctione edidit Greg. XV. const. 46. Omnipotentis inf. tom. 3.

H A D R I A N U S E P I S C O P U S ,
Inquisitori Comensi, dilecte fili. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. **D**Udum, uti nobis exponi fecisti, per fecerit. Julium Papam II. prædecessorum nostrorum; non sine magna tunc animi sui duplicentia accepto, quod per quemdam Georgium de Casali Ordinis Fratrum Prædicatorum Professorem; & in Civitate Cremensium hæreticæ pravitatis Inquisitorem deputatum in nonnullis Lombardiæ partibus, & præsertim in locis, in quibus dictus Georgius Inquisitor deputatus erat, repetæ fuerint quamplures utriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & à fide Catholica deviantes certam sectam facientes; fidem, quam in sacri susceptione baptismi susceperant, abnegantes sanctam Crucem pedibus concultantes, & obrobria super eam perpetrantes; Ecclesiasticis, & præsertim Eucharistiæ Sacramentis abutentes diabolum in suum dominum; & patronum assumentes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, & suis incantationibus carminibus, sortilegiis, aliisque nefandis superstitionibus iumenta, & fructus terræ multipliciter ledentes, aliæque quamplurima nefanda, excessus, & crimina eodem diabolo instigante committentes, & perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinæ Majestatis offensam, perniciosumque exemplum, & scandalum plurimum.

§. 2. Contra quas cum dictus Georgius tunc, ut ufferebat, in dictis locis suæ Inquisitioni deputatis, prout ipsius Georgii incumbere officio, ipse Georgius processisset, nonnulli autem tam clerici quam laici illarum partium, quærentes plures sapere quam oportet præmissa delicta ad ejsdem Georgii Inquisitionis officium non pertinere temerè asserentes, præsumentes in populo errores, & scandala seminaverunt, sicque eundem Georgium in populo odiosum reddere, & dicti Georgii officium impedire conati fuerunt; prout etiam tunc impediebant, ita quod propter præmissa, personæ prædictæ delicta huiusmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ

eorum exemplo ad similia perpetranda quotidie inducebantur, in non modicum fidei obprobrium, animarum periculum, & scandalum plurimorum.

§. 3. Dicitur prædecessor volens (ne inquisitionis officii executio quomodolibet retardaretur; & labes hæreticæ pravitatis longè venena diffunderet) providere dicto Georgio per quasdam suas in forma brevis literas commisit, & mandavit quatenus in locis ejsdem Georgii Inquisitioni deputatis de excessibus huiusmodi cognoscere, & contra quoscunque personas, ejusdemque conditionis, & præminentie forent, inquisitionis officium exercere, & exequi, ipsasque personas, quas in præmissis culpabiles reperiret, unâ cum locorum Ordinariorum Vicariis, quatenus voluissent interesse, juxta dictarum personarum demerita corrigere, & punire deberet, secundum modum contra alios hæreticos à jure ex sacris canonibus statutum contradictores quoscunque per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia compefcendo. Eos verò qui in præmissis, consilium, auxilium, vel favorem præstarent, præfatus prædecessor noster, eisdem indulgentiis uti & gaudere decrevit, quibus Crucesignati contra alios hæreticos, ex indulto Apostolico eis concessis, tunc gaudebant, & utebantur, prout in dictis literis in plenius contineri dicitur.

§. 4. Et sicut eadem expositio subungebat, non solum delictis, & crimina huiusmodi contra fidem Catholicam, & Christianam religionem sub jurisdictione Inquisitionis Cremensium committuntur, & perpetrantur, sed omnibus aliis locis, & diocesis sub jurisdictione aliorum Inquisitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ, in dies perpetrantur, & committuntur. Et cum eadem sint delicta, eadem profecto provisione, & castigatione eis est earumdem litterarum tenore providendum. Quare tu, sicut asseris, in Civitate Comensi ubi dictæ pravitatis Inquisitor existis, tam tuo, quam omnium aliorum dictorum Ordinis, & Congregationis hæreticæ pravitatis Inquisitorum ubilibet consistentium, & deputatorum, nominibus fecisti nobis humiliter supplicari, ut litteras prædictas ad vos extendere, & ampliare, aliisque de sepe oportune dignemur providere.

§. 5. Nos igitur huiusmodi supplicationi inclinatæ, literas prædictas, cum omnibus in eis contentis clausulis, in omnibus & per omnia prout in eisdem literis continetur, ad te, & alios Ordinis, & Congregationis huiusmodi Inquisitores, tam in præsentium deputatos, quam in futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac si tibi, & cuilibet Inquisitorum prædictorum dirigerentur, & directè fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium extendimus. Ipsasque literas tibi & illis, ut præmittitur, eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

§. 6. Non obstantibus illis, quæ idem Julius prædecessor voluit non ob stare, ceterisque contrariis quibuscunque.

§. 7. Et quia difficile foret præsentibus literas, ad singula loca, in quibus de eis fides forsân fuerit faciendâ deferre: volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu cujuscumque Notarii publici subscriptis, & sigillo aliqujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ monitis, in iudicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 20. Julij, 1522. Pont. nostri Anno primo.

Declaratio, & revocatio concessionum Jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, à Sede Apost. & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Innocentii Papæ Octavi circa factarum.

De hac materia notavi supra in ejsdem argumenti conf. r. 5. Innoc. VIII. fol. 435. Cum ab Apostolica.

Declaratio quod certis casibus concessio, & gratia huiusmodi irrita sit.

Dat. P. A. 1. die 4. Maji.

Edita A. D. 1522.

Inquisitores Cremensium procedebant contra maleficos & obedientiam diabolo præstantes.

Aliqui se illis opponebant.

Julius ergò II. Inquisitorem procedere contra eos iussit.

Hic modo Pont. de causa & de jure ab Inquisitori Comensi.

Hoc idem omnibus Inquisitoribus manda

Contrariis derogat.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. A. 7. die 20. Jul.

III.

Causa huius constit.

Sacrosanctissimus D. N. D. Hadrianus Papa VI. Accepit per Sanctitatem suam quoddam nonnulli Romani Pontifices eius predecessores diversis personis Collegiis laicorum iurisdictionis, ac facultates, & indulta presentandi, seu nominandi, personas idoneas ad Ecclesias etiam Metropolitanas, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica secularia ac regularia, ac hospitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura etiam interdum pro eorum hereditibus, & successoribus aliis sub variis modis, & formis per diversas eorum literas in perpetuum, vel ad certum tempus reservarunt, & concesserunt, considerans quod per huiusmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex sapientius impeditur quod minus personas qualificatas utiles, & necessarias ad Ecclesias, & Monasteria promoveri, ac de beneficiis Ecclesiasticis similibus personis providere, hospitalia quoque & pia loca huiusmodi personis etiam utilibus, & Monasteriis, committere, & aliis de illis disponere libere possit.

Revocatio concessionis iuris patronatus & presentandi quoad beneficia electiva.

§. 1. Ideo ut per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam liberius de personis benemeritis dictarum Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hospitalibus & piis locis huiusmodi disponatur, opportunè providere volens, felicis recordationis Innocentii Papae Octavi sui Sanctitatis predecessores inherendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessiones iurisdictionis, ac facultates, & indulta presentandi seu nominandi personas huiusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, praepositoras, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus & praebendas, aliisque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura secularia, & Ordinum quorumcumque regularia, qualitercumque qualificata ac hospitalia, & alia pia loca, per predecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuncios, executores, & sub executores ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii predecessoris citra quibusvis Regibus, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & personis, necnon Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis secularium personarum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, existentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, ac de potestate Apostolica plenitudine, aut etiam consistorialiter, & aliis tam simpliciter, quam sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & aliis quomodocumque & qualitercumque, & ex quibusvis causis, praeterquam ratione exceptionis locorum in quibus Ecclesiae, Monasteria, & beneficia praedicta consistunt ex infidelium manibus, & potestate, facta, & concessa quorum omnium formas, & tenores eadem sua Sanctitas haberi voluit pro expressis quoad Metropolitanas, ac alias Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteria necnon Prioratus, & propositoras, ac alias dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si quibus reservationes: & concessiones facultates, & indulta huiusmodi facta, & concessa fuerunt quocumque conditiones eis propterea quomodolibet impostas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint.

Et quoad non electiva, cum declarationibus possit.

§. 2. Quo vero ad alia beneficia, ac hospitalia, & pia loca huiusmodi si illi quibus reformationes, & concessiones ac facultates, & indulta huiusmodi facta, & concessa fuerunt, ut praefertur, illorum occasione fructus proximè dictorum beneficiorum hospitalium, & priorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorumdem secundum communem estimationem de propriis eorum bonis non auferunt, vel eorum Ecclesias, aut hospitalia, & pia loca huiusmodi de novo fundamentaliter non aedificarunt, seu fundus non reaedificarunt, seu fundos in quibus aedificarent aedificia in praesentiarum subsecuto non concesserunt, ac quorum augmentis aedificationis, reaedificationis, & concessionis respectiva probationem eos, qui tali iure patronatus seu praesentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint

eadem sua Sanctitas teneri decrevit, etiam si conditionem ad quas alias quam modis praenissis tenebantur executioni demandata fuissent, & in literis reformationum, & primò dictarum concessionum seu facultatum, & indultorum huiusmodi cautum sit quod dictum jus simpliciter, vel sub certis conditionibus modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertineat, aut pertinere censeatur, vel perinde habeatur ac si ex fundatione, vel dotatione praedicta pertineret, & quod reservationes, primò dictas concessiones, facultates, & indulta huiusmodi revocari non possint, & clausulae etiam derogatoriarum derogatorie fortiores efficaciores, & insolite in dictis literis pro illarum praeservatione de super adjecta sint; illarum formas, & tenores pro expressis habendo, revocavit, cassavit, & annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, praepositoras, dignitates, & beneficia huiusmodi ad eorum primariam naturam, praemissis non obstantibus reduxit. Decernens irritum &c.

Placet publicetur, & describatur, A.

Letta, & publicata suis supradicta regula Romae in Cancellaria Apostolica. Anno Incarnationis Domini 1522. die vero nona mensis Decemb. Pont. praedicti Sanctiss. D. N. Papae. Anno 1.

Hortatur Fridericum Saxoniae Ducem ut Martinum Lutherum haeresiarcham dimittat, ejusque relictis erroribus Catholicam fidem sequatur.

Errorem autem ipsius Martini, ipsorumque & ipsius damnationes habes supra in Leonis X. const. 40. Exurge. & constit. seq. fol. 609. & seq.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Dilecte filii, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Satis, & plus quam satis substitinimus, dilecte in **S**CHRISTO foete Dei pietas tuam animam dignetur invisere, ac dare poenitentiam ad cognoscendum veritatem, ut respiceres a diaboli laqueis, a quo captivus detineris. Novimus te paterna monitum a foel. rec. predecessore nostro, ut a te separantes perniciem illam Christianae religionis Martinum Lutherum, & cum jam toti Orbi manifestae essent caelestissimae machinationis illius, speravimus, & te ad cor penitus reversurum.

§. 1. Sed quoniam expectavimus utras, & ecce quia frustra constavit constator, malitiae enim tuae non sunt consumptae, coegit nos miserario tui, coegit paternus amor, quo te & subditos Saxones in Domino semper fuimus prosequuti, salubris, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem respicaris, antequam plane in vos conveniat, quod mox subdit propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit eos.

§. 2. Et quid dicemus vobis, quam quod Galatis suis Paulus: O insensati, quis vos fascinavit veritati non obedire? Currebatis bene. Interrogate patres vestros, ac dicent vobis: majores vestros, & annuntiabant vobis. Quod ab ea aetate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxoniae fidei plantatores, ad nostra usque, & charissimi in Christo filii Caroli tempora, & alii, & proavi vestri, atque adeo Saxones omnes, semper habiti estis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientiae pacifici filii, talesque, ut non immerito Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxoniae Ducem in Rom. Imperatoris constituerit electorem. Quomodo ergo tam cito mutatus est color optimus? Cur tam facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium, quod non est aliud, nisi sunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi? Quis vineam Domini Sabaoth

Papae subscriptio.

Publ. P. A. r. die 9. Decemb.

IV.

Edita A. D. 1542.

Leo X. movit Ducem Saxoniae, ut Martinum dimitteret.

Ille vero magis reprobus factus est. Ideo Pont. iste multis rationibus hortatur ut respiciat.

Saxones commendantur fideles, propterea Greg. v. natione Saxoniae, creavit Ducem Saxoniae electorem Rom. In r.

tam

Lutherus
quæ mala in-
ducatur.

ram pulchrè plantatam est demolitus? Certè exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Sed vè illud à vobis, à domesticis, & amicis, à cruciatu præcordiorum. Obsecramus te fili dilectè in CHRISTO, leva oculos tuos in directum, & vide ubi sis prostratus.

§. 3. Considera quantam Ecclesiæ Christi, tot malis undique circumvallatæ ac penè oppressæ, pro opera qua illi subvenire debueras, cladem insuper intulisti. Oppugnator foris ab infestissimo illo ac potentissimo Christiani nominis hoste. Dissident intus principes Reipubl. Christianæ, & in mutuum armati perniciem, cruentissimis inter se odiis conflantur, & in fraterna viscera ferrum stringunt, ut vix ethnici inter se crudelius. An hæc ita tibi visa sunt non satis gravia, nisi contritionem induceres super contritionem, nutriens ac fovens serpentem illum in sinu tuo, qui veneno linguæ suæ Ecclesiam, & terras infecit adeo, ut nunc pervenerit gladius etiam usque ad animam? Quantò autem plurius est anima, quam corpus, tanto gravius est prædictis omnibus horrendum illud, & plus quàm tartareum venenum, quo hæresum ac schismatum contagione tot myriades animarum interiérunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc passim ab unitate Matris Ecclesiæ recedatur. Quod avertatur vultus indoctum, ac bis mille præstigiis ac fascinoibus retrahatur à fide, quam suxit ab ubere materno: Quod basilicæ sint sine plebibus, plebs sine sacerdotibus, sacerdotes sine debita reverentia, & sine Christo denique Christiani: Quod Sacramenta fidei, non sacra censeantur: Quod sanctuarium Christi, sanctum esse negetur: Quod dies festi festivis frustrentur solemnibus: Quod moriantur homines in peccatis suis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec poenitentia reconciliati, nec sacra communione muniti: Quod pulcherrimus ille tabernaculi ordo confusus sit, & pro Christiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifesto Christianæ Reipublicæ discrimine, veluti classico passim excitari. Pro quibus egregiis tuis in Ecclesiam Christi meritis, quo te præ nio, imò quo non supplicio dignum censebimus? At dices forte, Serpens me decepit. Dignam certè recepisti mercedem, qui illum nutriti in sinu tuo. Sed itane stultus es ac sine corde, ut in eis maxime rebus in quibus errare, damnari est: uni hominioni cooperto peccatis, quam tot sanctis, ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati sunt die ac nocte, & quam tot universalibus Conciliis, adversus quæ impudens os illud velut sepulchrum patens, se aperire non erubescit, sanctæ denique & Catholicæ Ecclesiæ, cuius ritum, consuetudinem, & decreta, à temporibus Apostolorum ad nos usque inviolabiliter observata, unus iste sacrilega temeritate damnare præsumit, plus credere poteris? O cæcam dementiam, ac plusquam judaicam cœcitatè! At fortassis hoc tibi imposuit, quod veterator ille Martinus, & ejus sequaces, de capitulis scripturarum visi sunt sua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit? An nonne sunt veteris serpentis astutia, qui hac veluti esca obduco hamo, miseris animabus mille technis, & versutiis semper est insidiatus, quique, quo angularem infringeret veræ fidei lapidem, ac Christianam scinderet unitatem, in scripturarum agrum, suum seminare semen, & perverfam scripturarum intelligentiam, jam pridem est aggressus? Cum itaque maxime semper pars Ecclesiarum, imperita turba sit, & vix unus reperitur aut alter, qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia dignè valeat judicare: siquidem librum signatum legimus, quem solus Leo de tribu Juda dignatus est aperire, ac solvere, signacula ejus: quæ tandem est ista diabolica excecatio, uni carnali hominioni, semper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi universo, quam tot spiritualibus patribus, quorum voluntas semper fuit in lege Domini, qui vitæ sanctimonia, ostensione spiritus, ac virtute, glorioso denique martyrio suâ

doctrinam comprobaverunt in scripturarum intelligentia plus te fidei habere potuisse? O cœcitatè novam, & inauditam! Unus Apostata tibi potius persuadere, fefellisse priores universos, errare posteros, & in solum se, & quos decepit pervenisse Regnum Dei, pervenisse totam miserationum Dei divitias, ac gratiam universitatis? Et quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu, Domine, ergo ne decepisti populum tuum? Quin potius, cur non deviat (secundum Apostolicum præceptum) quæstionibus ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemias, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum, & subvertunt corda audientium, ex operibus suis, juxta Dominicam designationem, studuistis cognoscere filium profanum istum, qui ad vos venit primum in vestimentis ovium, lupus intrinsecus rapacissimus? Siquidem non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructibus arbor cognoscenda erat.

§. 4. An non manifesti sunt nequissimi fructus ejus? Siquidem sacrilegus hic adversus Deum imagines sacras, atque adeo ipsam Crucem Christi, sceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra sacerdotes Dei furore impio temerariè debacchans, non desinit laicos, ad lavandas sibi in eorum sanguine manus, sedulo concitare: Ecclesiam Christi parricidalibus armis oppugnans, hoc agit assiduo, ut suffocentur homines in peccatis suis: hoc unum elaborat, ne divina misericordia suis sacramentis, quæ peccatorum remedia efficaciam esse voluit, vulneratos in Ecclesia sua curet. Ita enim ea aut substulit universa, aut hæreseos suæ pestifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quam animarum medicinas.

§. 5. Præcipit suis, ne indignanti Deo quis satisfaciat, ne jejunis, orationibus, lamentationibus, peccata redimat, ne hostia illa placens Deo, corpus & sanguinis Domini nostri JESU CHRISTI à sacerdotibus offeratur quotidie pro peccatis nostris. Vota docet non reddere Domino Deo suo. Et cum ipse sit apostata ac professionis suæ desertor, ut plurimos sui faciat similes, sancta illa Deo vasa pollueri non veretur, consecrataque Christo virgines, & vitam monasticam professas, extrahere à monasteriis suis, & mundo, imò diabolo, quem semel abjurerunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis sacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici idolorum suorum flaminibus omnes sunt abominati, Christi sacerdotes etiam vilissimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illustravit universum mundum, non solum debito honore non profequitur, sed multo quam Cain sceleris despicit, deridet, contemnit, insectatur.

§. 6. Sacrosanctis omnibus universalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac sacrilegia lingua detrahit, libertatis specie, licentiosam quandam nullis constrictam legibus ac ferè ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantum eripit mentis velaniam, ut sanctissimorum Patrum decreta, & Ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidavit. Et breviter Christianam veritatem omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Ecclesiæ faciem, à Christo, ab Apostolis, Apostolicisque viris ac sanctissimis Patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos dicendere, invertere, ac deformare mœltur.

§. 7. Quod si nondum satis etiam internoscis de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiscantur, si ita fascinavit te præstigiator ille ut credere possis unum hunc perfidissimum apostatam, veluti alterum Helisæum habere duplicem spiritum Helisæ, aut alterum esse, quem se jactitat, Danielem, in quo sit spiritus amplior & intelligentia scripturarum major quàm in omnibus olim sanctissimis illis doctissimisque viris, quàm in sacrosancta Ecclesia Catholica, quid est te uno cœcius? Aut si jam ex fructibus arborem cognoscens, in errore perflitis tamen, qui te miserius.

Lutheri furor & immanis audacia.

Lutheri improba mandata.

Lutherus Conciliis detrahit, & licentiosam vitam inducere tentat.

Locis restitutus.

Lutherus assererat se esse alterum Danielem.

1522.

Lutheri sermo iniquissimus.

§. 8. Sed esto, transfiguratus sit coram te fatanas ille in angelum lucis, & quæ manifesta sunt opera carnis ac diabolica, spiritus esse & Christi opera, venenata sua facundia persuadere poterit, nunquid non ubique vel hoc ipso prodidit, cuiusnam spiritus sit, quod omnis ejus sermo amarus est, virulentus, arrogans, ac maledicentissimus nusquam non scatens conviciis, blasphemis, ac scommatibus plusquam venenatis, adversus omne Christianæ pietatis, modestiæ, mansuetudinis ac benignitatis officium? Numquid ita docuit Paulus, cuius se jactat spiritum habere, cum nulla ejus extet epistola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos suos hortatur in Domino, ut in charitate fraternitatis se diligant, invicem sectentur quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant? Corinthiis an non testatur, se docere in Ecclesiis, Deum, non dissensionis, sed pacis Deum esse? Et breviter, numquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut dignè ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, jactationem, quæ ita huic peculiaris sunt, ut illa Paulo, ac illius discipulis universis, qui mitis est ac humilis corde: non Paulini, non Christiani, sed diabolici spiritus esse certissima judicia, vel cæco non clarissimè appareat?

Lutherus ex sermone cognosci potuit valde perfidus.

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexisti, Christum in corde suo, an verò Antichristum haberet, secundum quod ipsa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum; quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? De abundantia enim cordis, os loquitur. Et cum scriptum sit, quod maledici regnum Dei non possidebunt: Item cum in Evangelio dicat Dominus: Quicumque dixerit fratri suo racha, reus erit Concilio: Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

Lutherus sacerdotum ac Romanum Pontificis sermonibus suis lacerabat & infectabat.

§. 10. Illumnè esse Antichristi Apostolum, cuiquam obscurum esse poterit? Qui non modò sacerdotes Dei, sed & principè sacerdotum Petri successorem, JESU-CHRISTI in terris Vicarium, tam nefandis infamibusque nominibus, tam inauditis contumeliis, conviciis, ac blasphemis, nusquam non lacerat, discerpit, & infectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures castæ. Qui Apostolicam cathedram, in qua præsedet caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot sancti Pontifices, quam Ecclesiam principalem, unde sit exorta unitas sacerdotalis, sanctus ille, & gloriosus Martyr Cyprianus non dubitat asserere, impio ac pestilenti ore cathedram pestilentiæ, Antichristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat. Qui scholas Christianas, quæ tam multos doctissimos sanctissimosque viros, tam egregias in Ecclesia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, lupanaria, Sodomas & Gomorras ubique vocare non verecundatur. Qui non satis habet, Omnipotentis Dei sacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blasphemis horrendis, & inauditis, numquam non publicè ac privatim infectari, quibusvis canibus viliores facere, nisi etiam laicos conciter ad lavandas sibi manus in sanguine ipsorum. Cum tamen quanto honore haberi velit sacerdotes suos, maximè autem Principem sacerdotum, idem ipse Dominus in Deuteronomio testatus est, dicens: Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad sacerdotes Levitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quaresque ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præfunt lo-

coquem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiæ eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malū de Israël: cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps incumescat superbia. Et Samuel cum sperneretur à filiis Israël, an non dicit Dominus: Non enim te spreverunt, sed me, ne regnè super eos, manifestè ostendens, invisibile se contemni, cum visibilem quis spernit sacerdotem? Quare & Moses murmurati adversus se populo respondit: Non adversus me murmurastis, sed adversus Dominū Deum vestrum. Quod si Leviticis illos sacerdotes tāta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tatum ac umbræ deserviebant cœlestium, in umbratico illo tabernaculo sacrificiorum officia consummantes: quo tandem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves regni cœlorum? tantamque tribuit potestatem, ut quæ ligarunt super terram, ligarentur & in cœlis: & quæ solverent super terram, soluta essent & in cœlis: utque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent; quorum retineret, forent & retenta? Qui non sanguinem hircorum aut vitulorum, sed hostiam vivam, sanctam, immaculatam, corporis, & sanguinè Domini nostri JESU CHRISTI offerunt quotidie pro peccatis nostris, conficiunt verbo suo, ac manibus tractant, & breviter sacramenta omnia, quibus hominibus vita salusque tribuitur animarum, suis perficiunt orationibus. Quanto, inquā, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tādem dubitavit, quod nec ipse tacuit in Evangelio, cum dicit ad eos: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit & eum qui misit me? Et quid consequitur? Quod in eundem Christum blasphemus esset, & maledicus, qui sacerdoti Christi blasphemaret aut malediceret. An non hoc primum mandatum in retributione, Honora patrem & Matrem, ut sis longævus super terram? Qui autem maledicit patri aut matri morte moriatur. Numquid ad carnales tantum parentes illud est referendum? Et num minus ad eos qui nos in Christo regeneraverunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cœlestibus nos pascunt sacramentis? Quid si peccatores sunt, & mali sacerdotes? Quid si parentes? Numquid propterea eos, quos Dominus misit ante faciem suam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo aut de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris; Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicii, quā illi civitati. An non præcipit ita Apostolus, Obedite præpositis vestris, & subjacete eis? Quod si malis, & peccatoribus non sit obediendum, quibus tandem? Quoniam si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ovis es, noli discutere pastorem: noli te iudicem Dei constituere & Christi. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super cathedram Moyse sederunt scribæ & pharisæi, omnia quæcumque dixerint vobis, servate & facite, si quæ autem fecerint mala, facere nolite, manifestè significans, habere eos dignitatem, tametsi vitæ essent perditæ. Numquid idem Dominus, cum postea tempore passionis alapam accepisset à servo sacerdotis, dicenti sibi: Sic respondens pontifici? adversus pontificem quidquam dixit contumeliosè? quin magis innocentiam suā asserens & ostendens, Si malè, inquit, locutus sum, exproba de malo: sin bonè, quid me cedis? An non & Paulus, cum caderetur in Concilio iussu Ananias, diceretque ad eum: Percutit te Deus, paries dealbata. Et tu sedens iudicis: me secundum legem, jubes me percuti: Audiens ab adstantibus, Sic infirmulas sacerdotem Dei, maledicendo ipsum? tamen inane nomen, & umbram quandam sacerdotis cogitans, expavit: Nesciebam, inquit, fratres, quia Princeps est sacerdotum. Scriptum

est,

est enim : Principi populi tui non maledices. Quo magis miramur, quod ex istis diabolici spiritus operibus, veluti fructibus nequissimis, arborem pessimam nondum cognovistis. Et quis tandem est ita habes animo, ut non videat quo nunc prorumpant furiosissimi conatus istius, cum ut quisque est facinorosissimus, desperatissimus aut perditissimus latro aut homicida, sub istius vexillis ac signis, conveniant? Ecclesiam jam Christi paricidalibus ac sacrilegis manibus; non clam, sed palam oppugnantes, consecrata Deo loca, templa & monasteria exurant, & profanant. Christo dicatas virgines, sacerdotes Christi, & monachos crudelissimè persequuntur, Ecclesiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, atrocissimis, caedibus ac incendiis confundunt universa, excecante nimirum eos iusto DEI iudicio, & in insaniam tam manifestam eorumque permittente, ut neminem iam latere possint scelestissimæ machinationis istius. Atque, hi qui pestifera contagione ipsius infectos sese tandem cognoverunt, schismatico errore deposito, ac heretico furore deserto, unitatis ac veritatis domicilium fidei sanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO JESU, cum à te non ex postremis reversorum ad salutem matris sinum speravissetis, quem reverentem libenter & obviis excepissetis, manibus, bona spe tandem nostra frustrati videmus supra petram induravisse te faciem tuam; videmus perniciosam illam animatum Lutherum sub tuo patrocinio latitantem, super adhuc virus longè lateque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Dominus Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abraham, antequam egrediatur ut ignis indignatio ejus, & succedatur, nec sit qui extinguat, idè te filii dilecte in Christo obsecramus per viscera nostri Redemptoris Domini nostri JESU CHRISTI, per Christianam unitatem, per patriæ charitatem, per tuam denique ipsius tuorumque salutem, miserere Ecclesie Christi, & tot jam malorum procellis undique exagitatae ac poenae oppressae tuae maxime culpa, aliquando seropem, miserere patriæ nostrae, quæ sincerè olim fidei, eximie religionis, sanctæ sub jugo Domini ac religiose obedientiæ insigui præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, ac fidei ac pietatis publicum hostem Martinum, in suis se peperisse ac fovisse visceribus, nunc erubescit. Miserere denique tui ipsius, tuorumque miserè seductorum Saxonum, quos nisi respicatis, & quidem citò, manet præsens & certa ultio Divina, quam neque in hoc sæculo effugiatis, neque in futuro: Hæc dicit Dominus Deus; Audi popule stulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis, Me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? numquid non audistis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite scripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quàm gravis semper fuerit, & quàm terribilis Divina vindicta in illos qui in populo Dei chismata concitaverint. Nunquid non legistis horribilem Divinam ultionem adversus Dathan & Abiron, quod demultitudinem adversus Moysen concitavissent, quos hircens sub pedibus terra, & aperiens os suum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinerunt, ita ut descenderent viventes infetnum? Et adversus Core, quem eandem ob causam cum ducentis, & quinquaginta viris cælestis flamma devoravit. Quod si ob durius imperium fortassis, aut quorundam pastorum seu ignaviam, seu malitiam, chismata excitanda putatis, numquid non ex libro Regum audistis adeò indignatum fuisse Dominum adversus decem tribus filiorum Israël, & in omne semen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem donec projiceret eos à facie sua; Ob quam tandem culpam, nisi quod ob durius imperium Salomonis, & imprudentis arrogantisque responsum Roboam regis Hierusalem, scissæ fuerunt à tribu Juda & Benjamin? Quam præsens semper fuerit Dominus vindex sacerdotibus suis, an non Saul ab regio abjectus honore, & Ozias rex Juda percussus lepra, propterea quod

quæ sacerdotum erant, contra sacerdotes Domini sunt ausi usurpare; sufficienti vobis poterunt esse argumento? Et breviter. An non omnes testantur historiæ, universos ultrice Domini manu infelici perisse exitu, qui in Christos Domini sacrilegas manus injicere non formidaverunt? Contra autem, sollicita omnia & longam illi, contigisse vitam, qui Christum in sacerdotibus suis venerati sunt? Moneant ergo vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis sit expectandum, qui venerabilem Dei chorum, in manus tentatis tradere profanas. Proinde quod Dominus per Moysen præcipit universo populo Israël, ut separarentur à tabernaculis, Core, Dathan, & Abiron, nec tingerent quidquam quod ad eos pertineret, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipue autem tibi dilecte fili, ejusdem Domini nostri auctoritate præcimus, & obsecramus in CHRISTO JESU, ut separamini à Martino Lutero auferatis à vobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est, ne & vos divina ultio involvatur subito in peccatis illius. Expurgate quamprimum fermentum illud, quod reliquam fidei vestræ massam corruptit, ut litis nova conspersio, novaque creatura.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem sicut vicisti in Ecclesia Dei persecutione, tam gravem animarum perniciem sub tuo nutriendi patrocinio, ita reversus ad cor, effice ut omnes intelligent tuam conversionem, utque qui per te sunt scandalizati, in te rursus glorificent Deum. Maxime autem hoc præsta quamprimum, ut impurum os illud obstruatur, ut capuletur blasphema lingua, quæ contra Deum ac sanctos ejus loqui non cessat, & virus suum undique spargit. Et ut prophetici vos verbis admonidamus; stete super vias, & videte ac interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulante in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris: Stete, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de semitis antiquis; quæ sit via bona, per quam ambulaverunt patres vestri, quam demonstraverunt tot myriades martyrum, docueruntque tot millia confessorum, & ambulate in ea.

§. 12. Quod si à vobis impetraverimus, sicut, & sincerè speramus, erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore poenitentiam agente & perditam ac turis inventam ovem humeris nostris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, pateruque pietate quantum in nobis fuerit stulam vobis pristinam restitueamus.

§. 13. Quod si dixeritis, Non ambulamus, patere salubiterque vos monenti respondebitis. Non audiemus. Idè audite gentes, dicit Dominus, & cognoscite congregationes, quanta ego faciam eis; Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum ejus; quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt: Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute Omnipotentis Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus in terris Vicarius sumus, nec te in præsentem sæculo hoc latitatum impunè, & in futuro æterni te ignis expectare incendiam: Vivunt unà Pontifex Adrianus & religiosissimus Imperator Carolus, meus charissimus in Christo filius, & alumnus: Cujus tu edictum verè Christianum adversus Lutherianam perfidiam, & quod talem debeant Imperatorem, non sine gravi offensa ac vilipensione Cæsareæ Majestatis violare non timuisti. Non commitemus, ut quos olim cum Magno Carolo Adriano Pontifex, & Imperator Carolus sub schismatico ac heretico tyranno, hæresum ac schismaticum sinamus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & respicite tui tuique miserè seducti Saxones, nisi utrumque gladium, Apostolicum simul & Cæsareum, velit experiri. Scripta Romæ 1522.

Canonizatio S. Bennonis Episcopi Misnensis, ejusque in SS. Confessorum numero relatio, cum ejus Festivitatis pro die 16. Maji institutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius sepulchrum quotannis accedentibus elargitione.

Fortatur Ducem Saxonie ut desistat ab Ecclesie persecutione, & Divum Paulum imitetur.

Premia conversionis proponit.

Poenas impietatis denuntiat.

Dat. P. A. 8.

Hoc eadem die iste Pontifex eorumdem SS. Confessorum Catalogo B. Antoninum Archiepiscopum Florentinum aserpsit, sed sua Canonizationis litera, illius superueniente obitu, à Clemente VII. successore expedita fuerunt, ut in sua const. 1. fol. 633. Rationi.

HADRIANUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. **E**xcellens Dominus militantem Ecclesiam prætoriorum lapidum vivorum, ipso summo angulari lapidi CHRISTO JESU unitorum ornatissima varietate decoratam, structura mirabili fundare disposuit, huic processerunt beati Patriarchæ qui fide præclari sanctorum Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem DEUM videre meruerunt. Hos secuti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia Spiritu sancto illuminante agnoscere, atque enunciare potuerint. Postquam autem venit plenitudo temporis, & oriebat ex alto, in assumpta sibi humanitate nos visitare, nostræque salutis mysteria sicut prædixerant Prophetæ adimplere dignatus est, constituti fuerunt beati Apostoli divinx legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem universum genus humanum, quod sub diabolica potestatis jugo tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus Terræ finibus prædicarunt. Hos secuti sunt Martyres, splendidi qui fidei loriceam induiti, & inconcussa stabilitatis baltheo succincti, ac stolas suas in sanguine innocentis agni lavantes, & candidato exercitatu CHRISTUM JESUM imitati, cum gloriosa victoria palmis manibus gestantes, se dicto vino lapidi CHRISTO adiunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes. Progressi sunt Doctores lucidi, qui suis doctrinis & exemplis, catholicam & orthodoxam fidem ipsam subvertere satagentibus se opposentes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustrarunt; quibus eadem Ecclesia comitata progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata. Sequuntur postea Sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcanti, utpote fideles, & boni servi multipliciter de suis laboribus fructum attulerunt; & in arcam cælestem deposuerunt, omniâque mundi blandimenta ac venenum aspidum fugientes, latibula in terris petierunt antris abditi, rudi victu scaturientis aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti junceo, vel stramineo fessa membra somno foventes, nudis pedibus Dominum quasi ferunt, æternamque patriam invenerunt. Adiunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctâque mente, cum oleo in lampadibus suis, sponso qui est præ filiis hominum speciosus, obviam venientes. Devotè tandem, continentisque Viduæ & aliæ quamplurimæ sexus utriusque personæ, pijs & sanctis operibus semper intentæ cum plenis manipulis eidem cælesti sponso se repræsentaverunt, cum Angelis gloriam in Altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè deprecantes.

§. 2. Hæc omnia unus & idem Spiritus admirando plurimum operatur mysterio, & sicut Altissimus ab initio vineam suam, talibus pijs cultoribus juxta sanctam promissionem suam visitavit, firmavit & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impartitur, & eandem vineam more solito visitans, virum fortem ad hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem beatum Bennonem, superno cæsti merito sociandum, imò verius sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis & exemplis ipsam Sanctam Ecclesiam divina cooperante gratia multipliciter decoravit, præsentisque temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustra-

vit. Ipse enim adversus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, & odorem Altissimi curtesis copiosam utriusque sexus Christianidelium multitudinem salubriter post se traxit; ac velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebri memoria tamquam rutilum sidus in Ecclesiæ firmamento fervaretur.

§. 3. De cujus quidem origine, vita moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis ejus, Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de jam celebri viro etiam posteritas maneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda: Siquidem Fridericus Bultenburgenis vir nobili loco natus, pater fuit beati Bennonis, quem ex Bezela ejus pia uxore susceperat. Cùmque in Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles eluceret, ne illa æqualium studiis, malis moribus, ac depravatis opinionibus (ut illa ætas affolet) corrumpetur, magnopere sibi providendum existimavit, & eum ut primum ex infantia excessit divo Bernardo Episcopo Hildesemensi commendavit, & tradidit. Qui cùm negotium sibi commissum attendere, ut puer ad virtutem rectè informaretur, illum primum ad amorem Dei optimi maximeque indocuit, deinde verò cùm vir prudens intelligeret, utile esse si literæ cum virtute conjungerentur, beatum Bennonem à Bigario, bono sanè viro & docto instruendum curavit, sub quo magnos ille progressus fecit, quamobrem ineunte jam adolescentia, cùm ad benè beatèque vivendum satis instructus esset, monasticam vitæ rationem suscepit, Monachus itaque cùm esset rejectis voluptatibus, omnem vitæ cursum in virtute confecit, quòd cùm Fratres cum quibus vivebat probassent, tantumque in eo virtutis esse cognovissent, quantum Ecclesiasticis honoribus erat mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis ferè suffragiis Abbatiam illi detulerunt, sed quia res in contentionem inciderat, cùm essent sed non ita multi, qui Sigiberto religioso viro suffragabantur, beatus Benno ut erat ab omni ambitione alienus honorem recusavit, & pro Sigiberto summo studio egit, rogavitque ne se ab ea vivendi ratione, qua in tranquillitate esset distraherent, sed quòd ille vehementius rogabat, eò magis Monachorum studia incendebantur. Virgines igitur & infantes, beatum Bennonem vel invitum ad dignitatem rapiunt, quam ipse tertio post mense deposuit, sequè ad primitivam vitam, & benè quidem institutam retulit, cæpitque eum claræ memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primum, qui cùm videret sanctissimum hominem ad rempublicam benè gerendam natum esse, tantum virum in cœnobii angulis ætatem consummare passus non est. Sed cùm a fel. record. Leone Papa IX. prædecessore nostro assensum obtinisset, illum magnopere repugnantem è Monasterio eduxit, ac Præposituræ Ecclesiæ Bossariensis, Hildesemensis diocesis præficit. In ea verò cum usque ad ingravescentem ætatem, integrè, castèque conversaretur, Canonici Ecclesiæ Misnii fama ejus ducti, venerandum senem qui tunc quinquaginta sex annos natus erat, Ecclesiæ suæ præesse voluerunt. In qua cùm omnia præclarè tum hoc præclarissimè egit, quòd Vandalos de religione Christiana malè sentientes, ex pernicioso errore eripuit, eoque traduxerit, ut unà cum Catholica Ecclesiâ pari studio fidem Christianam tuerentur. Quod factum & memorabile est, & planè divinum. Illis namque temporibus pia mem. Gregorius Papa VII. etiam prædecessor noster, & similis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas inter se inimicitias gerebant, & ita quidem ut alter alterum de eo in quo locatus erat dignitatis gradu dejectum studeret, qua de causa uterque suos in Concilium vocabat. Paruerunt Imperatori non solum Principes, sed etiam universi, & Germani, & Galliarum Episcopi, solus beatus Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui præclarum fore existimabat, si Ecclesiæ dignitatem quoad ejus fieri posset tueretur. Atque ut suæ erga Ecclesiam de-

Miraculis etenim ac virtutibus multis in vita claris, Quorum aliqua hic inducantur.

Edita A. D. 1523.

Deus Ecclesiæ suam multorum Sanctorum agmine illustravit, atque munivit.

Et mox in ea suscitavit S. Bennonem, qui suis meritis eam decoravit.

ventionis documentum daret, Imperatorem, Marchionemque Misnen. hostes religionis iudicatos excommunicavit, quin etiam Marchioni ingressum templi Misnen. prohibuit, seq; ad Concilium Pontificis contulit. Ad hanc magnitudinem animi quid addi potest; Sed antequam professionem susceperet beatus Benno, in Albim magnum, & celebre fumen perfluens, Ecclesie suae Misn. claves projecit, ut iis qui se Imperatoris causa adjunxisset, eamque ob rem excommunicati essent, ingressus Ecclesie non pareret, ex quo facile concipi potest, quantas ille inimicitias pro Ecclesia Catholica suscepit, quantoque se obtulerit periculo. Nam cum Imperator se suosque injuria affectos existimaret, ac suas & communis injurias prosequi intendere, Beatum Bennonem a Concilio reversum; ut suum expleret animum in vincula conjecit. Sed Deus Omnipotens, qui bonos scelerate oppressos erigit, divinum hominem respexit, fuit igitur beatus Benno non ita multo post, & liberatus, & in pristinum statum restitutus. Cum autem eo tempore claves Ecclesie Misnen. de quibus prefati sumus desiderarentur, in dicto Albi flumine capitur piscis, in cujus visceribus claves amissae reperiuntur, magnum sane, & haud obscurum divinitatis specimen. Nunc vero de iis quibus Ecclesiam suam exornavit sanctissimus homo. Et primo quidem cum videret egregium tantum rebus sacris magno ornamento esse, optimam quidem ille cavendi rationem instituit, quae hodie in templo Misnen. magno cum decore viget, Ecclesiam praeterea bonis multis, atque facultatibus locupletatam fecit, quid quod in eo loco in quem secedere solebat, si quando a caeteris curis ad contemplationem DEI Optimi maximi se convertere vellet Ecclesiam collegiatam extruxit, instituitque. Sed quid pluribus de proposito beati Bennonis in rem Ecclesiasticam studio? Albim flumen praedictum ficcis pedibus transivit, cumque aliquando (ita ut facere solebat) agricolas inviseret, videretque homines de labore fessos vehementer sitire commiseratione adductus, aquam in vinum convertit: Idemque beatus Benno alio quodam tempore, cum in valle proxima Civitati Misnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos ut sit tempore aestivo siti pe: e exanimis, ut illis subveniret terram percussit, e qua subito uberrimus, & perennis fons emanavit qui adhuc hodiernis diebus fons sacer appellatur: Campana vero ab ipso divo Bennone consecrata, omnem vim caeli ab agris finitimis avertit, tum ager illa per quem iter facere solebat vir divinus, omnes qui in ea vicinia sunt agros ubertate facile superat. Est praeterea pagus quidem Neumberch noncupatus, a Misna longe distans, aliquando tamen divinitus accidit, ut uno eodemque tempore beatus Benno, & illic rem sacram faceret, & Misnae rebus sacris interesse videretur. Marchio quidam Misnen. ad rem avidior, cum per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesiae Misnen. irruisset, beatus Benno, hominem recte futurum affirmavit, si ea quae ipsi Ecclesiae Misnen. eripuisset, restitueret, sin minus Deum aliquando pro tanta improbitate poenas ab eo expeiturum. Quibus verbis homo furens concitatus, sanctissimum virum alapa percussit; tunc beatus Benno divo spiritu affatus, hanc tantam injuriam inquit, hoc eodem tempore sequentis anni, Deus Omnipotens ulciscetur. Quem Marchio ille protervus atque superbus irrisit, ac paulo post beatus Benno aegrotare cepit, & brevi futurum sperans, ut ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est atque aeterna migraret, paulo antequam moreretur Canonicos suos adhortatus est, ut eam charitatem quam nos docuit CHRISTUS, studiosè complecterentur, deinde Eucharistiam cibum illum divinum magna cum pietate suscepit, & cum orationes ad Deum optimum maximumque habuisset, e vita excessit id quidem quadragesimo Pontificatus sui anno post CHRISTUM autem natum millesimo centesimo sexto. Haec de iis, quae in vita non humano consilio, sed divinitus gessit divinus homo.

S. 4. Ad ea vero quae post mortem illius, summa cum admiratione acciderunt, nonnulla re iranda censuimus, ac primum, Marchio de quo paulo ante facti sumus, cum tempus illud evenisset quo Sanctus vir ipsum Marchionem poenas daturum praedixerat, in hanc vocem prorupit, Benno superiori tempore nescio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus est ille, non igitur est quod nobis timeamus. Vix ille haec verba sperat subito conternitur, & auxilium eorum qui aderant implorans, miserandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facile concipi potest, divinam potestatem divino homini communicatam esse. Accedit huc alterum exemplum priori haud dissimile. Willelmus alius Marchio a dicto in Misnen. Ecclesiam injuriose tractavit, cumque Praepositus ejusdem Ecclesiae hominem magnis precibus a malo instituto abducere veller, ipse non solum recte morientibus parere noluit, sed etiam multo magis quam antea ipsam Ecclesiam vexavit, tum dictus Praepositus cum aliunde auxilium petere non posset, ad divum Bennonem confugit ab eoque precatus est ut Ecclesiam servaret, quo factum est, ut beatus Benno Marchionem per quietem admoneret, ne qui gravius adversus Ecclesiam moliretur, quod cum ille ut inane somnium contumeret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amisit, periculo gravius proposito, nisi ab improbo instituto desisteret. Willelmus Marchio partim metu, partim poenitentia ductus Ecclesiam restituit omnia, illiusque facultates quantum potuit auxit; quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maxime coluit. Illud vero praetereundum non est, duos esse Pagos, in quorum altero Marchionem dum fugeret se addidit, in altero vero Vandalos a summa impietate ad fidem Christianam convertit, in quibus vestigia pedum ejus adhuc integra concernuntur, tum tugurium illud in quo apud Vandalos fuit; etsi nulla stabiliori structura firmetur, tectumque habeat straminem vetustate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni est consumptum, cum tamen saepenumero vicinae aedes incendio flagrarunt. Habitus quoque Episcopalis quo corpus suum terrae commendatum extitit, una cum mitra Episcopali ultra ducentos annos sub terra latuit, & absque aliqua alteratione ex sepulchro effusus, hodie integra cernitur, & ostenditur. Possent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divini Bennonis meritis e mortuis excitatos constat; multos variis morbis curatos; denique qui votum fecerit neminem illius beneficium non sensisse.

S. 5. Propter quae charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus & dilecti filii nostri Albertus S. Petri ad Vincula presbyter, & Mathaeus S. Angeli diaconus S. Romanae Ecclesiae Cardinales, ac venerabiles fratres nostri Riccardus Trevores, & Hermanus Colonien. Archiepiscopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Austriae, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Ducis Saxoniae, Langravii Thuringiae, & Marchiones Misnae, per venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Misnen. Nuncium & oratorem ad Nos ab eis destinatum, & dilectum filium Willelmum de Enckenvort electum Durtusen. Datarium, & Praefatum nostrum domesticum, eorum apud Nos & Sedem Apostolicam etiam oratorem, & negotiorum gestorem humiliter supplicari fecerunt, ut praemissis diligenter inquisitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignaremur.

S. 6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereque gauderemus hujusmodi canonizationem nostris temporibus divino quodam mysterio contigisse, ac nobis justum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in caelestis gloria Sanctorum choro dignum fecisse plu-

Et post mortem miraculis etiam emicuit.

Carolus ergo V. Imperator & alii Principes pro R. Bennonis canonizatione huic Pontifici supplicarunt.

Qui post inquisitionem & processum de super ab Alexandro vi. Juno ii & Leone x habitos rematurus di.

rimis & manifestis judiciis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non statim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, sed juxta veterem, & laudabilem consuetudinem cunctanter maturaque considerandum duximus. Post triplicem igitur inquisitionem ex recolenda memoriae Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & successivè Leonis Decimi prædecessorum etiam nostrorum commissionibus super hoc debite factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus nostris Bernardo Oſtien. sanctæ Crucis Hierusalem, & Antonio Albanen. Episcopis tunc tit. S. Vitalis presbytero, ac Joanni SS. Cosmæ, & Damiani Diacono Cardinalium de fratrum suorum, de quorum numero licet absentes tunc eramus, consilio, & assensu commisit, ut ipsis visis, & examinatis processibus editis super ejusdem beati Viri vitam moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius decessum, ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus, & singulis diligenter informarent, & per eos comperta in suo secreto Consistorio, ut moris erat, infideliter referrent. Cùmque ipsi Cardinales visis, & examinatis diversis processibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testimoniisque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate debite ponderatis, de supradictis miraculis ac vitæ sanctimoniam, & aliis à jure requisitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis fecissent, Nosque ipsorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. canonizatione convenientia, & conformia invenissemus, & pro celebriori executione, dilectus filius Joannis Baptista de Senis utriusque juris Doctor, & aulæ nostræ Consistorialis Advocatus in publico Consistorio, omnia de ipsius beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copiosè percensuisset, Nobisque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem beati Viri canonizationem, matura deliberatione præhabita præcedere dignaremur, Nos de relatis coram Nobis, inprimis maximas Omnipotenti Deo gratias agentes, rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jejuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimum modo aliquo in hujusmodi canonizationis officio errare permitteret instanter orarent, demùm post aliquot die convocatis denuò in aula nostræ Consistorialis in Palatio Apostolica, universis, & singulis, qui tunc aderant in Romana nostra Curia Ecclesiasticis Prælati, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, & Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eisdem processibus super ejusdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eundem Joannem Baptistam breviter summarique repeti fecimus, quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos junctum fuerat, enerrata, & exposita fuissent, omnè que astantes Prælati, quid sibi super hujusmodi canonizationis negotio videretur interrogati, unanimi consensu nullo penitus discrepante respondissent, sibi videri, quòd idem beatus Vir inter Sanctos merito adscriberetur, & connumeraretur. Nos iterùm humiles ipsi Omnipotenti Deo, quòd ad beatum servum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset gratias agentes, ad ipsius canonizationem diem Dominicam primam post Pentecostem, quæ tunc occurrebat ultima die mensis Maii Anno Domini 1523, deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus super quo quidem, astante universo Clero, & populo, de vita miraculis, & fama ejusdem Beati Bennonis humili, devotioneque pleno (ut moris est) sermone habito, deindeque Litaniam, & Hymno, Veni creator Spiritus, per omnia devotè

decantatis, necnon à Procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & ab eisdem Caroli in Imperatorem electi apud Sedem prædictam constituto Oratore, à Nobis magna cum instantia petito pronunciar, adscribi inter Sanctos eundem beatum Bennonem, cum jam omnia consummata essent, omnè que Ecclesiæ ceremonias consuetas super ea re ritè servavissimus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem ejusdem, Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus:

§. 7. Ad laudem, & honorem sanctæ, & individuae Trinitatis, & exaltationis Fidei Catholicæ, & Christianæ religionis augmentum, auctoritate Domini nostri JESU-CHRISTI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, de Fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus, bonæ memoriæ Bennonem olim Episcopum Misnensem Sanctum esse, & in Sanctorum Cathalogo adscribendum, ipsūque in eodem Sanctorum Confessorum cathalogo describimus. Statuentes, ut ab universali Ecclesia quolibet anno Festum ipsius, & officium, sicut pro uno Confessore Pontifice, sextadecima die mensis Junii, hoc est die depositionis suæ, devotè, & solemniter celebretur.

§. 8. Et insuper eadem auctoritate omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui annis singulis ad sepulchrum ejusdem sancti Bennonis eadem die accederint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentis misericorditer relaxamus.

§. 9. Quibus debite peractis, inchoatōque per Nos, ac decantato usque ad finem à Cantoribus nostris Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam finem, Cardinali diacono in cantu dicente: Ora pro nobis beate Benno, à Chorōque responso, Ut digni efficiamur promissionibus Christi, Nos illic propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus dicentes. Deus, qui nos beati Bennonis Pontificis confessione gloriosa circumdas, & protegis; da nobis, & ejus imitatione proficere, & intercessione gaudere. Per Dominum nostrum JESUM-CHRISTUM filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Deinde verò à dicto Choro responsum, Amen. Solemnem illic Missam, Nos ipsi celebravimus de dicta tunc occurrente Dominica prima post Pentecostem. Collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam prædicta cæterisque specialibus ejusdem sancti Bennonis collectis immediatè sequentibus. Pro secreta videlicet. Sanctus tuus quesumus Domine, Benno Confessor, & Pontifex, nos ubique lætificet, ut dum ejus recolimus merita gloriosa, apud te semper patrocinia sentiamus, cum sua conclusione videlicet, per Christum, &c. Deinde verò post communionem subjunximus, dicentes: Quæsumus Domine, salutaribus repleti mysteriis, ut sancti tui Bennonis Confessoris, & Pontificis, cujus solemniam celebramus, etiam intercessione adjuvemur, cum simili conclusione. Et ita Missam ad finem usque cum solitis ceremoniis juxta ordinarium Apostolicum illic debite terminavimus, Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc astantibus denotè elargitissimus.

§. 10. Præsentis literas in præmissorum testimonium concedentes. Ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis est, ac gloriosus vivit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.

§. 11. Cæterùm, qui difficile foret easdem præsentis literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earumdem transumptis, manu Notarii publici subscriptis, sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, fides adhibeatur indubia, in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur, acsi originales literæ hujusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostrorum decreti, definitionis, descriptionis, statuti, relaxationis, concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Ipsumque ex cathalogo SS. Confessorum acscriptis. Festum ejus die 16. Junii agitur.

Indulgentiæque ea die annis singulis ad ejus sepulchrum accedentibus, elargitur Missam deinde celebrat cum Oratione & collectis S. Bennonis & astantibus Indulgentiam impartitur.

Has literas de super edit.

Eorūque transumptis credi jubet.

Sanctionem poenalem ap-

Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo tertio, pridie Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

CLEMENS SEPTIMUS PONT. CCXXIII. ANNO DOMINI MDXXIII.

Clemens Septimus, Florentinus, de familia Medicea, Archiepiscopus Florentinus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Damaso, Vicecancellarius, Julius antea vocatus, Creatus 13. Kalendas Decembris 1523. Coronatus eodem mense. Vixit annos decem, menses totidem, ac dies septem. Creavit Cardinales 32. Obiit septimo Kalen. Octobr. 1534. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 17.

I.

Canonizatio S. Antonini Archiepiscopi Florentini, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum institutione suæ festivitatis pro die 2. mensis Maji, ex constitutione Hadriani VI.

CLEMENS EPISCOPUS,

Seruus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit, & convenit æquitati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem scel. record. Hadrianus Papa Sextus prædecessor noster piè præmeditans singulos, præsertim aqua regenerationis renatos populos Propheta docente misericordias Domini in æternum cantare docere, magnæque profecto, & mirabilia esse opera misericordiarum, quibus Salvator noster JESUS CHRISTUS in salutem generis humani miserationis hujus largissimè sese effundere dignatus fuerat, quæ si ab initio creati hominis recensenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id sufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cum Deus ipse hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, illi ut felicitatis æternæ participes fieri, & in cælesti patria illa consortiis Angelorum adscribi posset benignè concesserat, si datæ sibi divinitus legis non contempnisset imperium, neque tamen ipsum legis hujusmodi transgressorem factum passa erat divina clementia penitus interire, quinimò congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus à lege Domini aberrans in certam salutis semitam perduceretur, Angelos destinando qui ei divinam patefacerent voluntatem, ipsūque iusta suaderent, & ad implendum divina mandata opportunè adjuverent.

§. 2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo suo totum humanum genus instruerent ad salutem.

§. 3. Necnon Prophetas, qui Spiritu sancto illuminati omnibus non præsentia solum beneficia commemorarent, sed futura etiam prædicerent.

§. 4. Illud verò erat maximum, & cui nullum aliud miserationis opus comparari poterat, quòd ipse Dei Filius in persona sua, naturam nostræ mortalitatis assumere, ac ea mysteria, quæ de passione, & morte sua per sanctorum Prophetarum ora prædicata, & annunciata fuerant adimplere, ac per passionem, & mortem suam hujusmodi, nos à perpetua morte liberare dignatus fuerat.

§. 5. Cùmque prædecessor ipse tot gratiis, & beneficiis invitatus, ac provocatus, nihil studiosius curare, ac efficere quàm ejus voluntati, ac manda-

tis parere, atque obedire deberet, ipsique in illis qui sibi propter vitæ integritatem, ac sanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diversa, & magna miracula ostendebat, sanctissimum nomen suum glorificari, ipsique Catalogo Sanctorum adscribi, & ab universali Ecclesia claris honorum, ac laudum præconiis honorari mandaret, sicut etiam ipsa sancta Mater CHRISTI Salvatoris nostri hujusmodi sponsa prædecessorem ipsum docebat, ut fidelium animas superna ac cælesti beatitudine fruenter, debita reverentia prosequeretur, quos dum humanis adhuc agerent, ipsi Deo acceptos, post autem ab hoc sæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos esse intelligebat, dum fidelibus aliquo calamitatis genere oppressis, ac eorum suffragia implorantibus, divina Omnipotentia in eorumdem cælestis beatitudinis testimonium, miraculosè subvenire dignabatur, superna quoque patria illa Jerusalem ita omnium electorum salutatione lætabatur, ut quorum præstantiora erant meritâ pro illorum uberius præmiis, copiosiora etiam gaudia percipiebat, quòd in excessu mentis suæ posuit Isaias Propheta sensisse videbatur, cùm diceret: Exulta, & laudâ habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus.

§. 6. Prædecessor igitur ipse dicendum putavit: Exultent omnes Angelorum Chori, qui de evacuatorum sedium repletione solliciti, humiles corde, ac bonis, & sanctis operibus præcèlentes, per virtutum gradus, in beatas illas mansiones unde superbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ iustorum, qui Christi vestigia sequuti, vitæ hujus stipendiis emeriti, ac mundi illecebris omnibus superatis cælesti regno tandem perfœui meruerunt, & etiam tunc numerosiore cælestium civium populo lætarentur. Exultet universum cælum laudibus, resulet terra gaudiis cùm sanctorum editio lætitiæ habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac justitiæ pietas postulabat, ut quod pro salute plurimorum gerebatur, communibus ubique gaudiis, & plausibus celebraretur. Præcipuè verò prædecessor ipse etiam putavit exultare debere pontificum beatorum cætum, & sacram illam Doctorum concionem, inter quos sanctus Antoninus postquam ex hac lacrymarum valle ad cælestem illam, quæ sursum est Jerusalem (vocante ipsum Domino) migraverat, tamquam novum sydus gloriosè micabat, & fulgebat. Cùmque ejusdem Antonini Archiepiscopi Florentini ex Civitate Florentiæ oriundi Ordinis Prædicatorum vitæ excellentia, casti mores, fructuosa prædicatio, ac sanctissimorum operum perpetua coruscatio toti ferè Orbi nota esset, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus constituti, & tituli Sancti Laurentii in Damaso tunc Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ex concessione Apostolica Ecclesiæ Florentinæ præesse dignoscemur, & dilectus filius noster tunc ipsius prædecessoris, Thomas scilicet Sancti Sixti tunc Ordinis Prædicatorum generalis Magister, presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis, & vexillifer justitiæ populi Florentini, necnon Archidiaconus, & dilecti filii, Capitulum Ecclesiæ Florentinæ, considerantes ipsius Antonini Archiepiscopi vitæ sanctimoniam, quotve, & quibus miralis tam in vita, quàm post mortem claruerat, & in dies clarebat, desiderantesque ipsum juxta morem, & ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Catalogo aggregari, piæ memoriæ Leoni Papæ X. secundum carnem fratri patrueli, etiam prædecessori nostro in dicta Ecclesia Florentina tunc existenti, Missa pontificali, & aliis peractis solemnibus humiliter supplicarunt, ut gloriosæ memoriæ dicti Antonini Archiepiscopi Canonizationi intendere dignaretur.

§. 7. Idem Leo prædecessor eorum pio desiderio annuere volens, dilectis filiis Magistris Jacobo Symoneta, & Guillermo Cassadoro, nostris tunc ipsius Leonis prædecessoris Capellanis, & Cesarum Palatii Apostolici Auditoribus commiserat, ut ipsi, & quilibet eorum de sanctitate vitæ, cæterisque

ANNO 1523. rificari, dum ejus Sancti venerantur in terris.

Idèd Sancti Antoninum Catalogo SS. adscribere cogiavit, sicut apud eum pro Canonizatione usitatum fuerat.

Idèd processum desuper si. ri commisit.

Dat. P. A. 1. die 31. Maji.

ANNO 1523.

Edita A. D. 1523.

Procemium.

Angelos Deus pro salute hominum destinavit.

Patriarchas postea misit.

Prophetas etiam.

Filium deinde proprium.

Leo igitur agnoscens ipsius Dei nomen glo-

virtutibus, & miraculis ejusdem Antonii Archiepiscopi se diligenter informarent, & habita super his informatione matura ipsi Leoni prædecessori in Consistorio suo secreto fideliter referrent, ut de fratrum suorum consilio, ad Omnipotentis Dei laudem efficere posset, quæ sanctorum Patrum dogmata, & sanctorum Canonum institutiones, necnon justitia, & Christiana charitas postularer, atque requireret. Cùmque Auditores præfati ad inquisitionem præmissorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, sexaginta duo, testes coràm eis productos recepissent, eosque prævio juramento examinassent, idem Leo prædecessor ex dicta Civitate Florentiæ ad Almam Urbem, & Romanam Curiam redire proposuisset, dilectos filios Joannem Mariam Abbatem Monasterii Vallis Umbrosæ Fesulan. Diæcesis, & Antonium Sacramentorum Canonicum dictæ Ecclesiæ Florentinæ, ac Leonardum de Guasconibus tunc Vicarium Episcopi Fesulani in spiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in causa Canonizationis hujusmodi subrogaverat, eisque commiserat & mandaverat, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum ad ulteriorem præmissorum inquisitionem procederent, ac testes reciperent, eorumque attestaciones, ac depositiones, & omnia alia acta in scriptis fideliter redacta, sub eorum sigillo clausa, ad ipsum Leonem prædecessorem remitterent.

§. 8. Ipsique subrogati in causa inquisitionis hujusmodi ad ulteriora procedentes, quadraginta octo testibus coràm eis productis, juratis, & examinatis, ac processu desuper formato, & absoluto, illum sub eorum sigillis clausum, ad eundem Leonem prædecessorem remiserant, & successivè nonnullis aliis testibus tam per præfatum Vicarium, quam nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis, Civitatis Floren. instantiam examinatis, & eorum attestacionibus etiam sub sigillo clausis, ad eosdem Auditores remisit, & de eorum mandato per Notarium causa in registro inferitis, præfatus Jacobus præfate eodem: Guillelmo die nona mensis Decembris, Anni millesimi quingentesimi sextidecimi, omnia & singula in hujusmodi Canonizationis causa, tam coràm eis, quam dictis subrogatis, & Notariis acta deducta, producta, & probata, plenè, fideliter, & diligenter eidem Leoni prædecessori, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, in Consistorio suo secreto retulerat.

§. 9. Qua relatione facta idem Leo prædecessor eam volens adhibere diligentiam, & gravitatem, quam rei magnitudo postulabat, processum in ipso Canonizationis negotio factos venerabili fratri nostro tunc suo, Bernardino Olien. tunc Sabin. Episcopo, & tunc in humanis agentibus bo. mem. Leonardo tt. S. Petri ad Vincula presbytero, & Bernardo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuò diligenter examinandos in dicto Consistorio secreto, vivæ vocis oraculo commiserat. Cùmque idem Leo prædecessor præfatum Bernardum Cardinalem ad charissimum in Christo filium nostrum tunc suum Franciscum Francorum Regem Christianissimum Legatum à latere suo destinasset, in ejus locum dilectum filium nostrum tunc suum Innocentium S. Mariæ in Dominica Diaconum Cardinalem subrogaverat.

§. 10. Ipsique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in causa Canonizationis hujusmodi ritè procedentes, ac dicto processu unà cum Auditoribus, & Abbate præfatis, necnon dilecto filio Melchior Baldastino Juris utriusque Doctore nostræ tunc ipsius Leonis prædecessoris Aulae Consistorialis Advocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & causa hujusmodi maturè discussa, primò per Bernardinum Episcopum die tridécima Junii Anni millesimi quingentesimi decimoni, in uno multis, & magnis in vita, deinde in alio Consistorio secretis per Leonardum Cardinalem præfatum post mortem ipsius Antonini Archiepiscopi miraculis fideliter relatis, eodem Inno-

centio Cardinale præfate, & relationem per ipsos factam comprobante. Et si ex eorumdem Cardinalium relationibus de vitæ sanctimonia, & humilitate, aliisque virtutibus, & miraculis ejusdem Antonini Archiepiscopi plenissimè constaret, quàm plurimis tamen fide dignis testibus se offerentibus, ac super eisdem miraculis deponere volentibus.

§. 11. Item Leo prædecessor die vigesima quinta mensis Januarii Anni millesimi quingentesimi vigesimi eisdem Jacobo, & Guillelmo Auditoribus, etiam commiserat, & mandaverat, ut per se, vel alium, seu alios tam in dicta Urbe quàm extrà eam, & ad partes ad aliorum testium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deinde in dicto Consistorio secreto referrent, ipsique Jacobus, & Guillelmus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum nostrorum tunc ipsius Leonis prædecessoris Archiepiscopi Senen. & Pistorien. ac ejusdem Fesulan. Episcopatum Vicarios in spiritualibus generales, ac præfatum Antonium Sacramentorum Canonicum juxta tenorem commissionis eis factæ subdelegaverant, eisque, & eorum cuilibet mandaverat, ut super miraculis in vita, & post mortem per ipsum Antoninum Archiepiscopum factis testes reciperent, & prævio juramento diligenter examinarent, eorumque dicta, & attestaciones in scriptis redigerent, & cuncta sub eorum sigillis clausa ad eos remitterent. Cujus commissionis vigore dilectus filius Ludovicus de Adimaris præfati Episcopi Fesulan. Vicarius in spiritualibus generalis, in causa Canonizationis hujusmodi ritè procedens, super eisdem miraculis, centum quinquaginta & uno testibus coràm eo adhibito fidei procuratore hujusmodi deductis, juratis, & fideliter examinatis, eorumque dictis in scriptis redactis, processum per eum absolutum, & suo sigillo clausum ad eosdem Jacobum, & Guillelrum Auditores, per proprium Nuncium remiserat.

§. 12. Ipsòque processu per eosdem Auditores, recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos super illum in secreto Consistorio fideliter relatione, idem Leo prædecessor ipsius ultimi processus examen commiserat eidem Bernardino Episcopo, & Innocentio Cardinali, ac dilecto filio nostro tunc ipsius Leonis prædecessoris Achilli ut. Sanctæ Mariæ Transiberim presbytero Cardinali, quem ipse Leo prædecessor loco ejusdem Leonardi Cardinalis vita functi in hujusmodi causa subrogaverat, ipsique omnibus processibus per eosdem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de novo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fidei relatione, ac scrutatis eorumdem Cardinalium votis, in eandem sententiam convenerunt, & Antonium Archiepiscopum ipsum canonizandum censuerunt. Deinde alio tempore videlicet die quartadecima mensis Decembris Anni millesimi quingentesimi vigesimi, scrutatis votis omnium, & singulorum Cardinalium, qui numero triginta septem tunc in secreto Consistorio aderant, una & eadem omnium sententia fuerat, ipsum videlicet Antonium Archiepiscopum canonizandum fore.

§. 13. Quibus peractis idem Leo prædecessor in Vigilia Pentecostes Anni millesimi quingentesimi vigesimi primi, publicum Consistorium pro sexta Feria post festum ipsius Pentecostes indixerat, & teneri mandaverat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vita, sanctitate, moribus, ac virtutibus ipsius Antonini Archiepiscopi necnon miraculis, in vita & post mortem factis, & in processibus hujusmodi contentis atque probatis, ut ea in secretis Consistoriis relata Prælati curiæ, ac Curialibus omnibus innotescerent, habiturus erat.

§. 14. Sed cùm ante dictam sextam Feriam febre correptus fuisset, Consistorium illud præfata sexta Feria teneri non potuerat, Deinde impedimentis, ac postremo obitu ejusdem Leonis prædecessoris supervenientibus, in canonizationis hujusmodi negotio ulterius processum non fuerat.

§. 15. Idem Adrianus prædecessor post ipsius Leonis prædecessoris obitum, divina favente cle-

Idem tamen Leo, alios testes desuper recipi & examinari iussit.

Visòque processu, Auditores Rotæ, illum de novo in Consistorio retulerunt, & Leo alius Prælati revisionem ultimi processus commisit, cujus relatione habita bis S. Antonium Canonizandum esse censuit de voto Cardinalium.

Et publicum Consistorium pro absolvenda Canonizatione indixit.

Sed morte præventus fuit.

Adrian. VI. ad Pontificatum assum-

Et Commissarii processum absolverunt, & Leonem transmissum.

Leo prædictus eisdem processibus Carolinibus iterum examinandos dedit.

Et successivè eorum veritas, in consilio ipsius Papæ reata fuit.

1523.

quis, peste in Urbe levante, Canonizationis absolutionem distulit.

Et postea celsantem S. Antoninum canonizandum esse dixit.

Et pauci ex multis eius mirabilis re, iustis, que hic inferantur.

Virginitatem infans vovit, & conservavit.

Jejuniaque & studia frequentavit.

Religionem S. Dominici anno sue aetatis 13. ingredi perit.

mentia, ad summi Apostolatus apicem assumptus fuerat, cum ad dictam Urbem Domino, concedente pervenisset, & à nobis tunc in minoribus constitutus, ut praefertur, ac Thoma Sancti Sixti praefato, ut venerabile fratre nostro, tunc ipsius Adriani praedecessoris, Nicolao Episcopo Cardinali de Fisco dicti Ordinis Praedicatorum Protectore, ac eisdem prioribus libertatis, & vexillifero iustitiae populi Florentini requisitus fuisset, ut ad ulteriorem eiusdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Etsi omnino ipse Adrianus praedecessor, id facere intendere, peste tamen in dicta Urbe tunc ultra modum levante, id ipsum aliquantulum differre coactus fuerat.

§. 16. Postmodum vero cum pestis ipsa per DEI misericordiam cessasset, ipse Adrianus praedecessor Christiani gregis, universalem curam gerens, pro debito Pastoralis officii, militantem Ecclesiam caelesti ac triumphanti sponso illius conformare, & pro eius aedificationis implemento omnibus diligenter examinatis, ac mature discussis, ipsum beatum Antoninum in Cathalogo Sanctorum referendum esse dixit.

§. 17. De cuius quidem Antonini Archiepiscopi origine vita, moribus, & fama omissis in praesentiarum miraculis praemultitudine illorum, quae libello quodam impresso ex ipso Canonizationis processu per causae procuratorem fideliter excepta, & per ipsum fideliter revisa, atque collata continentur, aliqua ex multis ipse Adrianus praedecessor duxit recensenda.

§. 18. Antoninus igitur ipse beatus in Civitate Floren, quae inter cunctas Italiae Civitates cum multis aliis virtutibus, & dotibus urbes insignes & praclaras facientibus, tum maxime pietate, ac religione semper flourat, è Nicolao, & Thoma sub timore Domini, pie, & castè viventibus, tamquam ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis bene, & pudice educatus cum primum per aetatem Deum sibi cognoscere licuerat, eligens ei soli servire, ac mundi pompis omnibus renuntiare velle, sese ipsi Deo in totum dicaverat, ac in oratorio horti sancti Michaelis dictae Civitatis ante imaginem Crucifixi, humiles ac devotas preces porrexerat, & virginitatem, quam illi voverat, usque ad ultimum vitae spiritum illius dono, & gratia conservare posset. Imitaturus enim CHRISTUM ipsum quem de Virgine natum, virginitatem perpetuo conservasse constat, & secreta DEI contemplaturus, nullum gratius domum petere, atque impetrare potuisset. Virginitatem namque servanti, tantum dabatur propius arcana, & caelestia contemplari, ac divinarum rerum veritatem cognoscere, quantum ea virtus secretior erat, & à terrenis sordibus, omnique corporis contagione, & foeditate longius abest, Deus qui scrutator est cordium, sinceram pueri mentem, purumque animum introspicens, humilem ac sanctam eius orationem exaudiverat, eumque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalypsi praeviderat Joannem sequentes Agnum quocumque iret, cantantes canticum novum ante thronum DEI, quod soli modulantur, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, & labem carnis, atque immunditiam omnem execrati, amiccuntur stolis albis, & corona immortalis gloriae decorantur.

§. 19. Puer igitur ipse à Deo electus, crebris jejuniiis continua ad Deum praemeditatione, frequentibus circa orationem, & studia vigiliis, etiam illum modicum aetatis calorem extinguebat.

§. 20. Cumque tertiumdecimum attigisset annum, ut humanis ille crebris posthabitis, atque contemptis, soli Deo, eiusque mandatis servire, ac penitus vacare posset, Religionem sancti Dominici, quae per ardua tendit, ingredi statuerat, & die quadam devotionis fervore accensus ad domum eiusdem sancti Dominici de Fesulis, dicti Ordinis peregens, à Priore dictae domus habitum per fratres dicti Ordinis gestari sibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipse quem pueri tenerior aetas, & religionis austeritas ad habitum illum ipsi negandum, eius vero fervor ac devotio ad exhibendum in-

ducebat, secum ipse c. quanto quoniam modo praematurum pueri desiderium differre posset, cum interrogaverat, quibus studiis vacaret, qui cum respondisset, se decretorum lectioni operam dare, tunc Prior modum inuenisse ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi aetas accederet, dixerat non solum canonistis habitum dicti Ordinis exhiberi, nisi toto decretorum libro memoriae commendato.

§. 21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, simplexque ut columba puer à Priore discedens, & domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incumbere, ac vacare ceperat, adeoque sedula lectione, ac assidua oratione profecerat, ut cum sapiente merito dicere posset, Optavi, & datus est mihi sensus, Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, & qui lux, via, & veritas est, eiusdem anni spatio decretum integrum memoriae mandaverat, quod propter sui magnitudinem tam brevi temporis spatio à quoquam vix legi posset.

§. 22. Quo peracto, latus, & alacer, quasi ad victoriae suae palmam accipiendam properans, Festulas relictas, ac priori asserens se integrum decretorum librum mandatae memoriae, dictam habitum, qui librum huiusmodi memoriae mandasset dari solitum magna instantia postulaverat. Prior secum considerans quam essent mirabilia opera Dei, accitis patribus ipsius domus, falsoque memoriae periculo, illis rei miraculo stupentibus, ac inter se dicentibus, Quis putas puer iste erit, de illorum unanimi consensu, eidem Antonino ipsum genibus flexis humiliter petenti, cum benedictione Domini exhibuerat.

§. 23. In quo per quadragintaquatuor annos tanta humilitate, ac vitae sanctimoniam perseveraverat, talentum sibi à Domino creditum, non sudario alligans, aut terrae infodiens, sed ut providus dispensator in communem utilitatem convertens, ut qui ejus innocenti m & puritatem noverant, dicere soliti fuerant, sibi videri quod in eo Adam non peccasset, adeoque ipsius Religionis servator fuerat, ut omnium fratrum oculos in se tanquam lucidissimum exemplar, ac rectissimam normam converteret, ipsique fratres eum tunc aetate juvenem aliorum regimini praeposuerant, invitumque coegerant, ut domorum dicti Ordinis Italiae gubernacula susciperet, ac officium generalis Vicarii Congregationis Tusciae regularis observantiae exerceret. In quo ita se laudabiliter gesserat, ac tantam animi, & corporis humilitatem ostenderat, non solum doctrina, paternisque monitionibus (ut officium illud praelationis exigebat) subditos regens, atque instruens, sed corporali etiam servitio, & proprio servili ministerio utens, ut verus CHRISTI miles, ejusque sanctorum operum imitator ab omnibus judicaretur, & in eo Dominicum istud verbum videretur impletum. Qui major est vestram sit ipse minister vester. Nonnullas dicti Ordinis domos in quibus regulis observantia relaxata fuerat, visitando eas ad veram, & sanctam regularem observantiam reduxerat.

§. 24. Et ut se omnibus exemplar praerberet, ultra continuos animi, & corporis labores, ac praeter assiduas in orationibus, studiisque vigiliis, à carnis est quasi semper abstinerat. Cilicium nunquam dimiserat, ac ferreo super nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram seu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad senectutis annos pervenerat, tunc enim strato ex paleis uti ceperat, jejuniiis, aliisque corporis macerationibus supra tenues corpusculi vires continue poenitentiam agens, horas fere omnes diei ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum ejus evangelizandum, & ea scribendum, quae ad communem utilitatem, Christianam Religionem pertinent sedulo, ac jugiter impendebat, nec solum viva praedicando tunc viventibus, sed & posteris plurima librorum optimorum, tum in sa-

Sed repulsus ad domum paternam reverti, & anni spatio integrum decretorum librum memoriae mandavit.

Postea habitum Religionis suscepit.

In quo multum profecit, & reformavit.

Orationibus vigiliisque jejuniiisque & praedicationibus incubebat.

tamen opinionem auxerat, manifesta & oculata visio Dominica cuidam Tuccio Monacho Monasterii Cistelli Florentini Cisterciensis Ordinis in Civitate ipsa Floren. & Constantio de Fabriano, tam sanctitate vitæ claro, quam scientia, & doctrina in dicto Prædicatorum Ordine professori, in Civitate Æsculana oblata. Quorum uterque eadem noctis hora, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum transiit, ejus animam ab Angelis in cælum visibiliter portari viderant. Eandemque opinionem, fidemque postea confirmabant, magna & innumera miraculorum multitudo, quæ Omnipotens Deus ipsius B. Antonini inter cœlestes beatorum choros recepti meritis, tam dum in hac misera luce vixerat, quam vita functus post mortem ipsam mundo manifestaverat. Siquidem ejus invocato nomine dæmoniaci à malis spiritibus liberati, diverforum morborum generibus oppressi, & à medicis omnino destituti, ac mortui, & pro mortuis utique habitus revixerant, ac pristinae sanitati restituti, ac leprosi mundati fuerant. Præterea claudi incessum, surdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, cæci lumen recuperaverant; ejusque sanctitatis non modicæ ipsi Adriano prædecessori, & toti populo testimonium perhibere poterant verba, quibus viventē adhuc ipso beato Antistite Antonino idem Nicolaus prædecessor in Canonizatione sancti Bernardini de Senis per eum facta usus fuerat; asserendō non minus ad DEI laudem Antoninum vivum; quam Bernardinum mortuum inter sanctos referendum putare.

§. 29. Quibus & aliis multis, quæ per eundem Adrianum prædecessorem recenseri poterant, jure, ac merito prædecessor ipse Adrianus ad ipsius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque Omnipotenti DEO quantas potuit gratias, quod prædecessorem Adrianum ipsum dignum reddiderat; per quem Canonizatio ipsa celebraretur. Cumque præter magna & multiplicia hujus beati Antonini merita, & mirabilia signa per divinam potentiam ad ejus intercessionem mortalibus ostensa, quæ in libellum, ut præfertur, à diligenti, & fideli Procuratore causa ex processu, & testium dictis, redacta & impressa, adeo multa essent, & probatissima, & vera, ut per se Adrianum prædecessorem hujusmodi ad Canonizationem eandem faciendam facile persuadere possent, sciretque ipse Adrianus prædecessor, nihil nunquam ferè ab omnibus Regibus, & Principibus Christianis, etiam à claræ memoriæ Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, majore instantia à præfato Leone, & ab eodem Adriano prædecessoribus postulatum, ac propè flagitatum fuisse, durum; & quoddammodo impium ipse Adrianus prædecessor arbitratus fuerat, eos tam pio ac devoto desiderio suo diutius frustrari. Ne igitur ipse Adrianus prædecessor tam præfatis Principibus piè supplicanti- bus, ac Spiritui sancto resistere videretur, qui per os Prophetæ laudare DEUM in sanctis suis jubet, Consistorium publicum habuerat, in quo cum pro ulteriori executione, præfatus Melchior Advocatus omnia de ipsius beati viri vita, moribus, & miraculis copiosè percensuisset, ipsique Adriano prædecessori nomine eorundem Regum, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Episcoporum, Capitulum, ac Religionum humiliter supplicasset; ut ad ejusdem canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus prædecessor de rebus coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine astante, in triduum orationes, jejuniaque indixit, ut Deus Omnipotens ipsi Adriano prædecessori quod factum optimum in hac re foret ostendere dignaretur, nec pateretur militantem Ecclesiam suam errare; qui se triumphanti conformare confueverat.

§. 30. Triduo deinde elapso, omnes qui in Romana Curia erant Prælatos jussit in suo secreto

Consistorio convenire, qui processibus super ipsius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis editis per ipsum Melchiorum Advocatum breviter repetitis, ad unum interrogati, quid super hujusmodi negotio faciendum censerent, in eandem sententiam convenerunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum esse.

§. 31. Ipse ergo Adrianus prædecessor, Dei nuntium & voluntatem sequens, attendensque justum, ac debitum esse, ut quos Deus honorat in Cœlis, venerationis officio laudarentur & glorificarentur in terris, cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in sacula. Diem illum Canonizationis ipsius beati Antonini in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis, ordinisque multitudo confluerat celebrandæ statuerat, ibi astante populo, & universo Clero, de vita & fama, & miraculis ejusdem Antonini, humili, devotioneque pleno sermone per eundem Adrianum prædecessorem, ut moris est habito. Deinde Letania, & Hymno, Veni creator Spiritus, devotè cantatis; ac reliquis omnibus legitime peractis; prædictus Ordinis Prædicatorum in causa procurator in medio stans, dictumque illud beati Joannis Apostoli, clara voce proponens, videlicet, Tres sunt qui testimonium dant in Cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probaverat ipsas beatæ Trinitatis personas testimonium perhibere, quod beatus Antoninus in Cœlis esset. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium, qui antedictam canonizationem fieri supplicaverant, sed etiam ex parte ipsius sanctæ ac summæ individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quatenus ipse Adrianus prædecessor eundem B. Antoninum sanctum pronunciarè dignaretur, postulaverat. Et propter Adrianus prædecessor hujusmodi, considerans quod in eadem Canonizatione non permissurus esset Deus ipsum errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita observata fuisse cognoverat, & observari fecerat, prout observaverat sub data videlicet pridie Calend. Junii, Pontificatus sui Anno primo de eorundem Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confusus, beatæ memoriæ Antoninum Florentinum sacre Theologiæ professorem ex gremio sacri Ordinis Prædicatorum, & ex officio Vicariatus generalis Congregationis Tusciæ regularis observantiæ hujusmodi, in Archiepiscopum Floren. assumptum; sanctum esse, & aliorum sanctorum Dei Catalogo adscribendum; & aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decrevit, ipsumque sanctorum confessorum, & doctorum, quos sancta Dei venerabatur Ecclesia, consortio solemniter adscripsit, aggregavitque, ac eum tamquam sanctum, publicè, privatimque colendum esse declaravit, ac voluit.

§. 32. Statuitque & mandavit universis venerabilibus Fratribus nostris tunc suis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis doctorum, ac Patriarchalium, Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum, Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius sancti Antonini, secunda die mensis Maii, qua die nexu carnis soluta ejus anima preciosa Cœlos ascenderat, singulis annis solemniter & devotè celebrarent, divinum officium veluti pro uno Confessore Pontifice & Doctore tam publicè, quam privatim, prout contingeret persolvendum. Dilectis vero filiis fratribus dicti Ordinis Prædicatorum hujusmodi officium sub duplici festo, & majori, cum

Prædictis, & processibus repetitis, fuit dictum quod Canonizandus est S. Antoninus.

Adrianus ita cæteris aliis ritè & rectè peractis, S. Antonin. Canonizavit, & SS. Confessorum numero adjunxit.

Idem Adrianus VI. de prædicta Deo gratias egit, & triduum orationis & jejunia indixit.

Postea convocatis in Consistorio

Festumque ipsum die secunda Maii celebrari jussit.

octavis, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare festa, tam in die quam in octavis consueverant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadaliū in provincia juxta consuetudinem Ordinis præfati celebrandi concessit facultatem.

§. 33. Quibus debite prædictis, inchoatoque per eundem Adrianum prædecessorem, & decantato, ac ad finem usque à cantoribus profecuto hymno, Te Deum laudamus, In illius etiam sine Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis, Beate Antonine, à choroque responso, ut digni efficiamur promissionibus Christi. Ipse Adrianus prædecessor illico propriam orationem de eodem sancto altà voce decantavit, quæ talis est, videlicet. Gregem tuum quæsumus Pastor æterne custodi, & quos beati præsidis Antonini à te virginitalis, & pietatis speciali prærogativa dotati, doctrina salutis illustras, ejusdem etiam semper tuere præsidis. Per Dominum nostrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde vero à dicto Choro responso, Amen. Solemnem illic Missam idem Adrianus prædecessor, celebravit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas singulas sub una conclusione terminans, additis etiam prædicta, cæterisque specialibus ejusdem S. Antonini collectis immediatè sequentibus.

§. 34. Munera quæ in salutaris passionis Filii tui memoriam sacrificantes offerimus, quæsumus ut beato Antonino confessore tuo, atque Pontifice assistente nobis ad salutem provenire concedas. Per eundem Dominum nostrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde vero post communionem subjunxit, dicens.

§. 35. Quæsumus Domine Deus noster, ut celesti, & admirabili sacramento salutis nostræ refecti, beati Antistitis Antonini confessoris tui auxiliis semper adjuti, & abstrahamur à noxiis, & ad salutaria dirigamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum &c. cum simili conclusione: Et ita Missam ipsam ad finem usque, cum solitis cæremoniis, juxta ordinarium Apostolicum illic debite terminavit.

§. 36. Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devotè concessit. Quam etiam plenariam indulgentiam similiter, omnibus & singulis fidelibus, in die qua contingeret Translatio feri sacri corporis ejusdem beatissimi Antonini, de loco ubi humiliter tunc jacebat in terra in Ecclesia S. Marci Floren. Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per Fratres dictæ Ecclesiæ, in eadem sancti Marci Ecclesia, ad honorem & laudem DEI, & ipsius sancti convenientibus, & manus adjutrices porrigentibus, tam pro se ipsis viventibus, quam pro defunctis & absentibus, seu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea consequenda ad dictam Ecclesiam elemosynam à primis vesperis translationis ipsius, & deinde per totam octavam ejusdem pro una vice tantummodo duraturam; volens ut ad effectum prædictæ indulgentiæ consequendæ, tam Prior domus ipsius Ecclesiæ sancti Marci, quam alii duodecim Fratres per eundem ibidem confessorum deputandi, possent absolvere omnes contentes ab omnibus casibus & censuris, à quibus de jure Episcopi & diocesani poterant, & vota similiter commutare. Ac etiam in loco sepulturæ ejusdem sancti Antonini, in depositionis suæ die videlicet secunda Maii hujusmodi perpetuo duraturam, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiarum annuatim condonavit.

§. 37. Ne autem de canonizatione, decreto, adscriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, statuto, mandato, concessionibus, & condonatione prædictis pro eo quod super illis ipse Adrianus prædecessoris literæ, ejus superveniente obitu, confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod Canonizatione, quam tam Communitatis dictæ civitatis Florentinæ quam nostris, qui eidem Ecclesiæ Florentinæ præeramus impensis, summo desiderio, ac diligentia fieri procuravimus, ac decretum, adscriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, statutum, mandatum, concessionis, & condonatio prædictæ, perinde à dicta die pridie Calend. Junii suum debitum fortiantur effectum, ac si super illis ipsius Adriani prædecessoris literæ sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præfates literæ ad probandum plenè canonizationem, decretum, adscriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, statutum, mandatum, concessionem, & condonationem Adriani prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§. 38. Nos enim omnes & singulos in dignitate constitutos, in virtute sanctæ obedientiæ, requirimus & monemus, quatenus universis Clericis, & Populis suarum Civitatum & diocesis & parochialium, præfates nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur, ut DEUS ipse, à quo bonâ cuncta procedunt, ipsius sancti Doctoris & confessoris Antonini meritis & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christi fideles, à Paganorum & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurfibus, & à periculis semper protegat atque defendat, ac illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Utque post hujus vitæ militiam, depositumque Pastoralis officii ministerium una cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

§. 39. Demum, quia difficile foret, præfates originales literas ad cujuscumque notitiam deferri, volumus ac decernimus, quod earum transumptis manu publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea profus ubilibet fides adhibeatur, quæ præfentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 40. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, constitutionis, requiritionis, & monitionis, infringere, vel ei ausu temerario conträre. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incurfurum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimotertio, 6. Calend. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Abbatis Conventus, & Fratrum Sancti Antonini Viennen. Ordinis Sancti Augustini, ex constitutione Leonis X.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 28. Julii 1536. Sed ejus Bullam uti simpliciter confirmatoriam sedulo prætermisit.

Privilegia autem hujus Ordinis vide supra in Constitut. 5. Bonifac. VIII. In dispositione fol. 174. in hoc Tomo. Et infra in Pii IV. Constitut. 100. Ex debito. fol. 165. Tomo 2.

Decantato postea hymno. Te Deum laudamus, &c. Oratione propriam de ipso S. Antonino recitavit. & Missam tunc currentem de Dominica Trinitatis celebravit.

Secreta.

Oratio post communionem.

Indulgentiam illic assistentibus, & futuræ S. Antonini translationi intervenientibus concessit.

Adrianus tamen obiit. literis non expeditis. Quas hic modo P. B. n. rex expediti mandat.

Easque solemniter publicari jubet.

Earum transumptis credi præcipit.

Sanctionem poenalem adjicit.

Dat. P. An. I. die 26. Nov.

II.

Edicta A. D.
1523.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Rationi congruit & convenit honestati, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu, literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum fortiantur effectum.

Leo X. & ante eum.

§. 1. Dudum siquidem fol. record. Leoni Papæ X. prædecessori nostro pro parte dilecti filii Theodori Abbatis Monasterii S. Antonii de S. Antonio ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertineti Ordinis S. Augustini, Viennensis diocesis exposito, quod licet aliàs præfatum Monasterium, in quo corpus ejusdem gloriosi S. Antonii requiescebat, & ad quod multi Christi fideles Altissimo, & eidem S. Antonio votâ sua redidituri in dies conveniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptorâ, domus, & alia loca Religionis ipsius S. Antonii à primâve eorum institutione, aliorum Christi fidelium elemosynis fundata extitissent, & quasi nulla alia bona immobilia haberent, fructusque, redditus, & proventus domorum Religionis hujusmodi, seu illarum Præceptoriarum etiam generalium, in quæstis, quæ per Religiosos ipsius Religionis, seu ab eis deputatos nuncios aut quæstos pro tempore per diversa loca fiebant, & elemosynis, quæ indies à Christi fidelibus erogabantur, consisten. incerti existerent, ac potissimè in ipso Monasterio sancti Antonii, & aliis Præceptoris, domibus & locis prædictis, seu illorum Hospitalibus, ex bonis & quæstis, ac elemosynis hujusmodi iugis & indefessa hospitalitas observaretur, pauperes horrendo morbo S. Antonii nuncupato, laborantes, & languentes, & aliæ miserabiles personæ undique confluentes, alerentur, vestirentur, & gubernarentur, ac peregrini reciperentur, & quam plurâ caritatis opera ejusdem sancti Antonii contemplatione exercerentur.

Callistus II.

§. 2. Et etiam aliàs piæ mem. Callistus Secundus, qui singulari devotione ductus ad Monasterium ipsum se personaliter conferens, illius Ecclesiam consecraverat.

Urbanus IV. Gregorius X. Benedict. XI. Nicol. IV. & Mart. V. Callist. III. Pius II. Sixt. IV. Alex. VI. & Jul. II. & alii Pontif. plurima privilegia & præsertim quæstionandi pro mantentione hospitalium concesserunt.

§. 3. Ac Urbanus Quartus, Gregorius Decimus, Benedictus Undecimus, Nicolaus Quartus, Martinus V. qui ex Concilio Constantiensi Romam rediens ipsum Monasterium visitaverat, Callistus III. Pius II. Sixtus IV. Alexander VI. & Julius etiam II. ac alii Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, tunc sui, ad plenum informati, & animo revolventes Religionem ipsam hospitalitate continua onustam, & eidem Religionis in hospitalitate hujusmodi servandâ, & utriusque sexus illius personis manutene. ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monasterii S. Antonii, & Præceptores Religionis hujusmodi absque quæstis, & elemosynis prædictis, subire & manutene. non poterant, sed loca religionis & hospitalitatem hujusmodi deserere, & ab innumeris, quæ in ipsis locis celebrati & exerceri consueverant divinorum celebrationibus, & pietatis operibus cessare, victumque vagando, & mendicando miserabiliter quærere cogentur, Monasterio, & Religionis sancti Antonii hujusmodi, ac ejusdem Monasterii pro tempore existentis Abbatii, & dilectis filiis Conventui, ac Præceptoribus & aliis ipsius Religionis personis, domibus, & locis quamplura & diversa privilegia, præeminentias, facultates, indulgentias, concessiones etiam quæstionandi, & quæstas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias & indulta concessissent.

Tu quoad quæstas observa Const. 73. Greg. XIII. Romani.

Sixtus IV. decrevit beneficia Ordinis S. Antonii, ejus tantum regulam professis con-

§. 4. Et Sixtus ac nonnulli alii ex prædecessoribus hujusmodi, quod Præceptorâ, & alia beneficia dictæ Religionis quibusvis aliis, quam dictum Ordinem expressè professis, ac de Regis Francorum pro tempore existentis, expresso con-

sensu non commendarentur, statuisent ac prohibuissent.

§. 5. Nonnullique ipsorum prædecessorum, interdum indulgentias, & privilegia aliis Ordinibus etiam exemptis, concessas & concessa, consideratione vel causa aliqua, etiam intuitu cruciatæ contra infideles, aut spoliatorum & damnorum pro fide catholica illatorum, seu Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & aliarum Ecclesiarum, aut piorum locorum fabricarum suspendendo, Religionem S. Antonii hujusmodi illasam præservavissent.

§. 6. Eamque à quibusvis impositionibus, Apostolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impositis, necnon decimis, oneribus, & aliis gravaminibus & solutionibus exemptissent.

§. 7. Ac quod oblationes, & alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratoriis, Hospitalibus Ecclesiasticis beneficiis, & aliis piis locis, sub ipsius sancti Antonii invocatione pro tempore offerrentur, & piè largirentur, ut Religionis ejusdem S. Antonii essent & esse censerentur, declaravissent.

§. 8. Necnon privilegiis, Ordini & Religionis, per eosdem prædecessores, & Sedem Apostolicam concessis, etiam prætextu clausulæ in supplicationibus apponi solitæ, videlicet, cum derogatione privilegiorum & indultorum Religionis sancti Antonii concessorum in literis latissimè extendenda minimè derogari posse forsân voluissent.

§. 9. Et idem Leo prædecessor voluisset, privilegiaque ipsa approbavisset, prout in diversis prædecessorum prædictorum desuper confectis literis plenius contineri dicebatur, & ut à nonnullis assereretur, alias antequam supplicationes, Religionem hujusmodi concernentes eidem prædecessoribus porrigerentur, per Protectores ipsius Ordinis tunc existentes, an Ordini & illius privilegiis hujusmodi contrariarentur, inspicere, & si contrariæ essent, lacerari consuevissent.

§. 10. Nihilominus causantibus sinistris eventibus, aut hominum malicia, & pullulante cupiditate, vel aliàs à certis annis tunc citrà, Religionis hujusmodi sic exemptæ tot annis illas privilegia, immunitates, indulgentiæ, & indulta, prætextu Cruciatarum, ac fabricarum dictæ Basilicæ, & aliarum Ecclesiarum fore annuatim, suspensa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conventus, & personæ Religionis hujusmodi, necdum ratione bonorum illius immobilium, sed etiam mobilium & quæstarum, elemosynarum per illius religiosos, aut ab eadem deputatos fieri solitarum, & decimarum, & impositionum, solutionum, sub diversis censuris & pœnis compulsi, & quod deterius erat, privilegia hujusmodi, in genere, & in specie, importunitate vel præoccupatione revocata, ac nonnulla bona immobilia & quæstas, ac beneficia ad ipsam Religionem spectantia ab illis Præceptoris & Hospitalibus dismembrata, ac aliis beneficiis, absque Abbatis præfati consensu, applicata & unita, ac forsân in alia beneficia erecta fuerant, ipsaque bona immobilia, quæstas, & beneficia etiam absque aliqua recognitione ipsius Abbatis tamquam applicata & unita, ac erecta, & præscripta à diversis Communitatibus seu personis, Ecclesiasticis & secularibus detinebantur, & nonnullarum Ecclesiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earundem Communitatum particulares, ac alia secularis, & regulares personæ, quæ pias elemosynas & oblationes ad honorem ejusdem sancti Antonii Religionis hujusmodi largiri, & facere consueverant, illas tunc facere minimè curabant, ac contra privilegia & indulta prædicta per longissima tempora inviolabiliter observata, nonnulli locorum Ordinarii, Cathedraliumque & Collegiarum Canonici, necnon Parochialium

ferrî posse, sed eam non posui, uti hic sufficienter relatum. Nonnulli ex dd. Pontif. gratias dicti Ordinis præservarunt, etiam si aliorum privilegia suspendere.

Exemptamque à solutione impositionum esse voluerunt.

Legata etiam piis locis S. Antonii relicta, dictæ Religionis esse declarant.

Privilegiisque dicti Ordinis derogari prohibuerunt.

Leo X. supradicta approbavit &c.

Sed præfata privilegia de facto non servantur, & Ordo S. Antonii multa damna patiebatur.

Ecclesiarum Rectores, suarum conscientiarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quaestiarum, eleemosynarum praedictarum exigere, & literas licentiae quaestas huiusmodi faciendi, Religionis seu eorum Nunciis praefatis denegare non expavebant; nonnullique diversorum aliorum Ordinum, Ecclesiarum, & Hospitalium quaestores, praetextu quorundam privilegiorum illis forsân tunc noviter concessorum, quaestas nolis & campanellis sonantibus faciebant, ac sub ficto nomine, quod eidem Sancto Antonio offerebant, surripientes nolas seu campanas, porcis & aliis animalibus appetdebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & aliae personae huiusmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia ac forsân Hospitalia sub dicti S. Antonii nomine fieri, & in illis eiusdem S. Antonii figuram & imaginem depingi facien: Oratoria, & Hospitalia, ac beneficia ipsa, sub invocatione eiusdem Sancti, Apostolica seu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum praetextu, eleemosynas, & alia pia relicta, quae Religioni huiusmodi pro languidorum, & pauperum, in illis Hospitalibus degentium, necnon religiosorum, die noctuque in Monasterio, domibus, Praeceptoris, ac aliis locis dictae Religionis Altissimo famulantium sustentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnaabiles eorum usus convertebant, eisdemque Abbati & Conventui, ac Religioni subijci recusabant, in animarum suarum periculum.

§. 11. Propter quae Religio huiusmodi tenens gravem passam erat, & indies patiebatur iacturam, ac in maximam lapsa erat, & diem labebatur ruinam, & hospitalitas in Hospitalibus Religionis huiusmodi, prout consueverat, non observabatur; divinus cultus, ac Religionis huiusmodi facultates diminuebantur, religiosaeque & aliae ipsius Religionis personae, maximis necessitatibus circumveniebantur, & Religio huiusmodi ad nihilum reducebatur.

§. 12. Unde pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulo ante apud Sedem Apostolicam constitutus asseverat, se etiam ad id assiduis querelis Praeceptorum & Religiosorum dictae Religionis, ac in illis Hospitalibus degentium, utriusque sexus languidorum, & aliarum miserabilium personarum excitatum, cui Leoni praedecessori fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, praeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, facultates, indulgentias, concessiones, & indulta praedicta, approbare & innovare, alias super eis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 13. Idem Leo praedecessor, qui ad sacrum Apostolatus ministerium, divina disponente clementia evocatus, Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, omnium suae curae commissorum necessitates, paterna consideratione pensabat, & ut illis ac personis in eis sub suavi Religionis iugo Altissimo famulantibus, & ad ea hospitalitatis causa divertentibus, opportuna in suis necessitatibus subsidia corresponderent, ac eorum conservatio, quietas & augmentum provenirent, opem & operam, quantum sibi ex alto concedebatur, favorabiliter adhibebat, & illa quae propterea per praedecessores suos Romanos Pontifices, provida deliberatione concessa comperiebat, ut firmius & illibata servarentur, libenter approbabat, ac de novo concedebat, aliasque provisiones congruas desuper adiciebat, prout etiam Catholicorum Principum exposcebat devotio, & id conspicebat in Domino salubriter expedire; quique Religionem huiusmodi S. Antonii, in visceribus gerebat caritatis, & illam nondum conservari, sed in melius dirigi suis potissime temporibus sinceris desiderabat affectibus; praefatum Theodorum Abbatem, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à iure

vel ab homine, quavis occasione vel causa latis; si quibus quomodolibet innodatus existeret, ad effectum infra scriptorum duraxat consequendum, absolutus, & absolutum fore censeretur, huiusmodi supplicationibus inclinatus, considerationes etiam carissimorum in Christo filiorum nostrorum, tunc suorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hispaniarum Catholicum, necnon, qui dicti Monasterii fundator, & protector existeret, Francisci Francorum Christianissimi Regum eidem Leoni praedecessori desuper, per eorum literas humiliter supplicantium, sub datis videlicet 4. Non. Octob. Pontif. sui anno nono, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, facultates, indulgentias, concessiones, gratias, indulta, Monasterio, Religioni, Abbatiae, Conventui, & personis praedictis, per praefatos & quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, tunc suos, concessa, & singula ipsorum praedecessorum, & suas desuper confectas literas, & in eis contenta quaecumque, auctoritate Apostolica approbavit & innovavit; ac ea omnia & singula, prout per praedictos praedecessores concessa fuerunt, de novo, ita quod Abbas, & Conventus, necnon Praeceptores, & personae praefatae; privilegiis, quibus tempore Sixti, & Innocentii, ac Alexandri & aliorum praedecessorum praefatorum uti poterant, & utebantur, etiam in Urbe, & Curia Romana, liberè & licite uti possent, concessit; illaque totum perpetuae firmitatis obtinere, & inviolabiliter observari debere.

§. 14. Necnon de caetero perpetuis futuris temporibus, singulas praedecessorum huiusmodi, ac supra, & infra scriptas conficiendas literas, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, praerogativas, facultates, exemptiones, concessiones, gratias, indulta & alia in eisdem literis contenta, sub literis per eundem Leonem praedecessorem, alias venerabili Fratri nostro, tunc suo moderno Episcopo Meldensi super suspensione & modificatione indulgentiarum ac privilegiorum dictae Religionis sancti Antonii, sub datum videlicet duodecimo Calendas Septembris, dicti Pontificatus anno septimo ultimo concessis, & aliis quibuscumque etiam quae per Leonem, & alios praedecessores huiusmodi, etiam contemplatione Fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe praedicta, à quarta feria cinerum fieri consueverant, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, generalibus vel specialibus, etiam si in specie, de Religione sancti Antonii huiusmodi specialis nominata, & expressa mentio fieret, etiam si subsidium sanctae Cruciatæ, contra infideles, aut dictae Basilicae, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occasione damnorum, etiam per infideles illatorum, & bonorum oblatorum, aut in recompensam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apostolicae, etiam contra dictos infideles impensorum, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, & cum quibusvis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, & aliis qualitercumque efficacissimis & insolitis eatenus factis, & in posterum faciendis, minimè comprehendi posse neque debere, sed ab aliis semper excepta, ac quoties huiusmodi suspensiones, revocationes, & modificationes emanarent, toties, quoties in pristinum, & eum, in quo antequam illae emanassent, erant statum, restituta, repositae, & plenarie reintegratae essent; & si illa per Leonem praedecessorem, aut ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes, importunitate, aut etiam motu simili, vel aliis revocari, suspendi, aut modificari contingeret, revocationes, suspensiones, & modificationes huiusmodi, nisi ille de consilio

Et fore ad nihilum reducebatur.

Abbas igitur dicti Ordinis, praedictorum privilegiorum, & gratiarum innovatorem & confirmationem à praedicto Leone X. petierunt.

Qui Leo ea innovavit & approbavit.

Eisque non nisi certa hic data forma observata, derogari posse decrevit.

Venerabilium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, tunc & pro tempore existentium, consistorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apostolicas sub plumbio, ita ut semper & quilibet vice trimestre intercederet, eidem Carolo electo, & Francisco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus; sive in Imperatores electis, ac Francorum Regibus; & eorum successoribus pro tempore existentibus faciendâ, ac eorum per diversas literas ipsorum propriis manibus subscripâs, & parvis eorundem sigillis munitas, & non aliâs, aliter, nec alio modo, expresso accedente consensu fierent, suffragari; nec privilegiis, indultis; & literis Apostolicis dicto Ordini concessis prætextu quarumcumque specialium clausularum, præsertim illius in supplicationibus per Leonem prædecessorem, & ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes hujusmodi, aut de eorum mandato eatenus signatis, & pro tempore signandis, videlicet cum derogatione privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum latissimè extendendarum in supplicationibus apponi solitâ, etiam si in supplicationibus ipsi de Sixti & aliorum, etiam ipsius Leonis, prædecessorum privilegiis, & Religione hujusmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti privilegio derogatum non censi; neque vigore dictæ clausulæ in eisdem supplicationibus apponi solitæ, debuisse neque posse in literis Apostolicis, tam per Cancellariam, quàm Cameram Apostolicam, expeditis & expediendis; ad dictum privilegium Sixti prædecessoris extendi; nisi in dictis supplicationibus fieret specialis & specificâ mentio dicti privilegii, necnon Regis ad cuius instantiam concessum fuisset, literasque Apostolicas desuper etiam per Cameram Apostolicam expeditas, seu in futurum expediendâs illis pro quibus vigore dictarum supplicationum, & illorum sumptorum expeditæ fuissent, seu in futurum expedirentur, non suffragari posse, neque debere, illasque ipsius Leonis prædecessoris, & ejus successorum hujusmodi intentionis defectu carere, & pro cassis, irritis, & non legitimè expeditis haberentur, & ad dictam Cameram seu Cancellariam corrigendâ remitterentur, ipsasque super supra, & infrascriptas consiciendas literas, vim contractus, & indissolubilis obligationis inter eundem Leonem prædecessorem & Sedem prædictam, ac Franciscum Regem, & ejus successores, necnon Theodorum, & pro tempore existentem Abbatem præfatos obtinere. Et sic per quoscumque Judices Ecclesiasticos & sæculares etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in eadem Curia vel extrâ eam, in quibusvis causis & instantiis sententiarum, decidi, judicari, & interpretari debere, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decrevit & declaravit.

§. 15. Et nihilominus; ut necessitatibus dictæ Religionis commodius provideretur, quod deinceps perpetuis futuris temporibus liceret religiosis dictæ Religionis & aliis personis ab eis, ut prius, deputatis, quæstas, votâ, elemosynas, pia relicta & alia etiam Confraternitatum pia suffragia, quæ in dicti Sancti Antonii honorem fierent, in quibuscumque Regnis, Ducatibus, Communitatibus, & aliis etiam Imperatoris dominiis, ac diocæsis, etiam in Urbe & Curia prædictis; Ordinarium locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita; licet non obtenta, facere; ac Ordinarii locorum, & aliæ personæ, ad quos pertinere dignosceretur, literas, seu mandata licentiæ quætuandi hujusmodi nullis, nisi à præfato Theodoro, & pro tempore existente Abbate dicti Monasterii & generali Capitulo ejusdem Religionis

Sancti Antonii per eorum literas patentes specialiter deputatis, concederent, ac illa ipsis deputatis absque eâ, quàm contrâ dicta privilegia, & indulta exigere solebant, pecuniarum exactiõne sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliis censuris & pœnis in dictis privilegiis desuper concessis, contentis concedere tenerentur; nec ultrâ unum florenum pro dictis literis & mandatis, juxta privilegia prædicta percipere possent; & si quid ultrâ percepissent ad restitutionem ejus Religionis, & deputatis præfatis faciendam, sub anathematis pœna tenerentur.

§. 16. Quodque Abbas Monasterii, & Præceptores, & aliæ religiosæ personæ Religionis hujusmodi, etiam in Urbe & Curia, hujusmodi occasione quæstarum, votorum, elemosynarum, relietorum, confraternitatum, & aliorum piorum suffragiorum; & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium, ad solutionem alicujus decimæ subsidii, aut alterius impositionis talliarum, gabellarum, jucundorum adventuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, seu Nunciorum Sedis prædictæ; etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Ecclesiasticorum, quavis etiam Apostolica, vel alia quavis auctoritate, impositis seu imponendis minimè tenerentur, nec ac id compelli, aut propterea interdici, suspendi, vel excommunicari, aggravari, reagravari, & beneficiis suis privari possent.

§. 17. Quodque de cæterò, etiam perpetuis futuris temporibus, supplicationem, tam gratiam, quàm justitiam, & alia negocia dictæ Religionis concernentia, aut impetratiõnes beneficiorum, seu Præceptoriarum dicti Ordinis; etiam in Urbe, & Curia hujusmodi consistentium continentem, per ipsum Leonem prædecessorem, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, seu de eorum mandato non signarentur, aut per Referendarios pro tempore existentes non referendarentur, sed nunc ei pro tempore existenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipse Protector supplicationes hujusmodi si dictæ Religioni præjudicare non cognosceret; manu sua signaret, & Leoni prædecessori, vel pro tempore existenti Romano Pontifici aut Cardinali, seu alteri curam Signaturæ habenti signandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præjudicantes, absque manu dicti Protectoris de cæterò concedendæ, subreptionis, & obreptionis vitio subjacerent, nulliusque roboris vel momenti existerent.

§. 18. Ac quod Religionis hujusmodi consistentes Præceptorie, & alia beneficia, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi nullis nisi dictum Ordinem expressè professis; ac de expresso consensu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore existentium prædictorum, per Leonem prædecessorem, aut successores suos hujusmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de latere, & Nuncios Legatorum de latere, potestate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in administrationem dari possent, & si Commendas de illis per Leonem prædecessorem, aut successores suos Legatos & Nuncios hujusmodi fieri contingeret, commendæ hujusmodi defectu intentionis Leonis prædecessoris & successorum eorundem carerent, iteræque desuper pro tempore confectæ nullæ; irritæ, & invalidæ existerent.

§. 19. Ac quod Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca, etiam in Urbe & Curia hujusmodi, seu aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub dicti S. Antonii invocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quæ in posterum perpetuis futuris temporibus fundari, constructi, ædificari, & erigi contingeret, cum eorum applicationibus, appropriationibus, unionibus, annexio-

Exemptio-
nemque à
decimis &
aliis imposi-
tionibus,
elargitur.

Ad hoc habes etiam
Bullam Boni-
fac. VIII.
cit. in rub.

Supplicatio-
nes gratiam
vel justitiam
concernen-
tes, circa
negocia &
causas Ordinis S. An-
tonii non nisi
si certa hic
data forma
expediri pos-
se decrevit.

Beneficia
dicti Ordinis
ejus tantum
religiosis
conferri voluit.

Capellas &
Oratoria, ac
pia loca omnia
sub invocati-
one S. Antonii
constructa &
construenda,
Abbati S. Antonii
subjicit.

Et quætuandi
facultatem
iteratò concessit.

Tu in hoc
vide & observa
Constitutur. 73.
Greg. VIII.
Romani,
cum ibi notatis.

nibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem hujusmodi spectarent & pertinerent, illisque subicerentur, & subiecta existerent, & à dicto Monasterio dependerent, illaque per ejsdem Religionis Canonicos & Religiosos, non autem per alios, Ecclesiasticos & seculares, etiam oppidorum, locorum & villarum, & communitatum personas, nisi de Abbatis & Conventus prædictorum expresso consensu, regi & gubernari deberent; & in signum recognitionis, superioritatum hujusmodi de aliquo annuo rationabili canone, seu censu per eisdem Abbatem & Conventum, ac Definitorum generalis Capituli hujusmodi imponendo, & eis singulis annis persolvendo respondere deberent & tenerentur; ac in eventum rebellionis, aut non subjectionis, ac remissionis singulares Communitatum, & alia personæ hujusmodi, majoris excommunicationis sententia per Leonem prædecesorem, & ejus successores præfatos innodata, earumque Ecclesiæ interdictæ essent, & esse censebantur; nec ab hujusmodi majori excommunicatione per Leonem prædecesorem, aut successores prædictos absolvi, aut interdicta ipsa relaxari possent, nisi ad id, Abbatis & Conventus prædictis expressis per eorum patentes literas accedere assensus; liceretque Theodoro & pro tempore existenti Abbati & Conventui, necnon Præceptoribus hujusmodi, beneficia, Oratoria, Hospitalia, & alia loca, sub nomine ejsdem S. Antonii pro tempore, etiam in Urbe & Curia prædictis; fundata & dotata, quæ eidem Theodoro & pro tempore existenti dicti Monasterii Abbati & Conventui, ac Præceptoribus hujusmodi obedire, seu subijci, aut annuam responsum solvere recusare contingeret, solo æquare, aut demoliri, & imagines à parietibus delere, seu per eisdem Communitates, & alias personas, Ecclesiasticas & seculares, solo æquari & demoliri, ac imagines hujusmodi deleri, sub excommunicationis latæ sententiæ, interdicti, ac aliis censuris & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii secularis, facere.

§. 20. Quodque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, nullis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis forent, nisi dictæ Religionis Religiosis, aut ab eis deputatis procuratoribus, seu nunciis, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ, & vigintiquinque ducatorum auri de Camera, Camera Apostolicæ applicandorum pœnis, liceret hujusmodi facere, ac vota, legata, elemosynas, oblationes, & alia pia suffragia qualitercumque donata, seu donanda petere, querere, exigere, colligere aut recipere nolis, seu campanis sonantibus, aut per sonum nolarum, seu campanellarum hujusmodi, nec campanellas seu nolas, porcis & aliis animalibus quomodocumque nuncuparentur, appendere, seu appendi facere, auctoritate Apostolica prædicta statuit & ordinavit.

§. 21. Et insuper quascumque uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes, erectiones, & institutiones factas, ac ex tunc, prout eodem die, & è contrâ, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli generalis, seu Definitorum prædictorum expresso consensu, de Præceptoribus beneficiis, Hospitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, quæstis, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antonii quomodolibet spectantibus & pertinentibus, aut quocumque titulo spectarent, & pertinerent, Apostolica auctoritate prædicta, revocavit, cassavit, irritavit, & annullavit, ac Præceptorias, Hospitalia, Oratoria, Beneficia, Confraternitates, quæstas, & vota prædicta, in pristinum & eum, in quo antequam hujusmodi uniones, annexiones, incorporaciones, suspensiones, applicationes, erectiones, & institutiones fierent,

erant statum, restituit, reposuit, & plenariè reintegravit; necnon uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes, approbaciones, erectiones, & institutiones prædictas, nullas, irritas, cassas & inanes, illarumque prætextu, quæstas, & alia bona, mobilia & immobilia hujusmodi præscripta non esse, neque præscribi posse, neque debuisse, locum cuicumque præscriptioni contrâ eandem Religionem, & illius bona, non esse, neque in futurum fore; liceretque deinceps Theodoro, & pro tempore existenti Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi recuperare, ac illorum corporalem possessionem apprehendere, & apprehensam continuare; dictisque uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes & approbaciones, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hospitalium sub invocatione dicti Sancti Antonii erectiones, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli prædictorum consensu, per Leonem prædecesorem, & ejus successores præfatos, seu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios hujusmodi, fieri non posse, neque debere; & si quæ fierent, illas concessas, irritas & inanes existere, etiam decrevit.

§. 22. Districtius inhibens, omnibus & singulis Commissariis, etiam Fabricæ dictæ Basilicæ; ac quibusvis aliis Nunciis Apostolicis; & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus; & ordinis; conditionis, & præminentiz existentibus, & quacumque auctoritate, etiam Apostolica vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum privilegia tunc fungentibus & functionibus, necnon quibusvis secularibus, & quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, etiam de Observantia nuncupatorum regularibus personis, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, tunc & pro tempore existentibus, ne Abbatem & Conventum Monasterii, ac Præceptores, & personas Religionis hujusmodi, directe vel indirectè, quovis quæsto colore, vel ingenio, sub dicta excommunicationis latæ sententiæ, & aliis etiam pecuniariis censuris & pœnis, arbitrio pro tempore existenti dicti Monasterii Abbatis, moderandis, & Camera Apostolicæ ac Religioni prædictis applicatione cujuscumque decimæ; aut impositionis, in dictis quæstis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque suspensionum molestant, turbarent, inquietarent, seu molestari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officariis, & aliis quibusvis ubilibet, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi constitutis personis, quacumque etiam Apostolica auctoritate fungentibus, ne literas quæstiuandi cum campanellis, quorumvis Ordinum personis de cætero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§. 23. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii & Ordinis prædicti, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, per prædictos & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecesores nostros, tunc suos, ac etiam ipsum Leonem prædecesorem, & Sedem eandem, etiam consistorialiter, etiam per viam legis & statuti perpetui, ac stipulati contractus, etiam juramento vallati, etiam in favorem Cruciatæ, & Basilicæ prædictarum; & fidei Catholicæ, ac mota simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis efficacissimis & insolitis, etiam irritativis & cassativis, revocativis, præservativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibus, & aliis decretis in contrarium quomodolibet

Ordinèque S. Antonii super prædictis molestari Interdixit.

Quibuscumque non obstantibus.

Elemosynas nolis sonantibus colligere, & nolas animalibus appendere posse d. Ordini tantummodo permittit. Ad hoc vide revocatione & declaratione Greg. VIII. in ejus constitut. 73. Romani, cum ibi not.

Uniones & suppressiones beneficiarum d. Ordinis prohibet & annullat.

etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda foret, & in eis caveretur expressè, quod illis nullatenus derogari posset, tenores hujusmodi; ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata, inserti fuissent, eidem Leoni prædecessori pro sufficienter expressis habenti illis alias in suo robore permanentibus, ea vice dumtaxat; specialiter & expressè derogavit, contrariis quibuscumque, aut si locorum ordinariis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, à dicta Sede esset indultum; quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possent, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 24. Cæterum; quia difficile erat super supra, & infrascriptis consiciendis literis hujusmodi, ad singula quæque loca, in quibus de illis fides faciendâ esset, deferri, voluit idem Leo prædecessor, & Apostolica auctoritate prædicta decrevit, earum transumptis; manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curie ecclesiasticæ munitis, eandem prolixam fidem, in iudicio & extra adhiberi debere; quæ eisdem originalibus literis adhiberetur; si præsentialiter essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 25. Ne autem de absolutione, approbatione, innovatione, concessione, decretis, declaratione, statuto, ordinatione, revocatione, cassatione, annullatione, restitutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & voluntate Leonis prædecessoris hujusmodi, pro eo quod super illis ipsius Leonis prædecessoris, ejus superveniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipseque Theodorus, & pro tempore existens dicti Monasterii Abbas, illorum frustrantur effectu, volumus & dicta Apostolica auctoritate decernimus; quod absolutio, approbatio, innovatio, concessio, decreta, declaratio, ordinatio, revocatio, cassatio, irritatio, annullatio, restitutio, repositio, reintegratio, inhibitio, derogatio, & voluntas Leonis prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die quarto Nonas Octobris; suum sortiantur effectum; ac si super illis ipsius Leonis prædecessoris literæ, sub ejusdem diei datis confectæ fuissent; prout superius enarratur.

§. 26. Quodque præsentis literæ ad probandam plenè absolutionem, approbationem, innovationem, concessionem, decreta, declarationem, statutum; ordinationem, revocationem, cassationem; irritationem, annullationem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, inhibitionem, derogationem, & voluntatem Leonis prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§. 27. Quocirca universis & singulis Patriarchis; Archiepiscopis, Episcopis, ac personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel plures, aut eorum unus; per se vel alium; seu alios; omnes & singulas prædictas, & præsentis literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori & pro tempore existentis Abbatis, & Conventus, ac Præceptorum præfatorum desuper requisiti fuerint, publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra, literas ipsas; ac privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, concessionem, gratias; & indulta, ac alia in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, ipsosque Abbatem & Conventum, ac

Præceptores, quæstores, & alios quos literæ ipsæ concernunt, illis pacificè gaudere, non permittere illos, aut eorum aliquem desuper modo aliquo indebitè molestari, aut impediri, aut inquietari, contradictores; molestatos; impeditores quoslibet & rebelles, per censuras ecclesiasticas, & pœnas, ac alia in eis remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras & pœnas prædictas quoties opus fuerit; aggravando & reaggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; non obstantibus omnibus supradictis. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ; millesimo quingentesimo vigesimo tertio, sexto Calend. Decembris, Pont. nostri anno primo.

Dat. P. A. t.
die 26. Nov.

Institutio Collegii 60. virorum, ad curandam perfectionem Fabricæ Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum facultate deputandi Judicem, ad cognitionem causarum interesse d. Fabricæ concernentium.

Hujus Collegii præsidens & moderator, est Cardinalis pro tempore Archiepiscopus S. Petri, ex const. 102. Six. V. Cum ex. ubi hæc jurisdictio iteratè conceditur. in Tomo 2.

Ante hanc bullam; Julius II. sup. in sua const. 23. Liquer. fol. 505. & Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dederunt in exigendis legatis piis & incertis; & deinde etiam iste Clem. inf. in const. 9. Dudum, Necnon Paul. III. Qui illas Jul. II. & Leon. X. refert inf. in const. 31. Dum ad universas; ac Jul. III. in const. 15. Accepimus. & Pius V. in const. 96. Decet; & const. 97. Exigit; Scias etiam pro hac Fabrica duas sententias conformes constituere rem judicandam, ut inf. in const. 95. Pii V. Et si omnium. Vide in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Admonet nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificis inducit, ut ad ea potissimum intendamus, per quæ gloriosi Principes terræ Petrus & Paulus, qui primi Evangelium CHRISTI in Alma Urbe prædicarunt, in eaque, postquam Christianam Religionem fundarunt & erexerunt, ac universum Orbem sacra doctrinæ splendore, & miraculorum fama repleverunt; sancti martyrii coronam sub eodem persecutore; ac eadem die, eodemque loco suscepunt; eò majori veneratione à Christianis colantur, quò majoribus meritis inter alios Apostolos excelluerunt: Quorum licet Salvator noster peculiarem curam semper habuerit, quippe qui, ut alia innumera omittantur, Petrum in fluctibus ambulanti, ne mergeretur, dextera sua erexit, Paulum verò tertio naufraganti, de profundo pelagi liberavit, ipsum tamen Petrum, cui claves Regni Cælorum dedit plenitudinem potestatis habere, aliorumque Apostolorum Principem esse voluit. Et propterea non convenit, Ecclesiam seu Basilicam sub ejus nomine dedicatam; apud quam Palatium Apostolicum existit; & in qua super ipsius B. Petri Altari, Romani Pontifices quolibet anno missas Pontificales solemniter celebrare consueverunt, necessaria institutione, ac reparatione carere; & ab illis qui devotionis causa, ad eorundem Apostolorum limina visitanda conflunt, quasi desertam atque relictam conspici.

§. 1. Sanè considerantes quod in ipsa Urbe Romæ, in qua Omnipotens primatum Ecclesiæ suæ sanctæ, statuit atque firmavit, claræ memoriæ Constantinus,

III.

Edita An. D.
1523.

SS. Petrus & Paulus Apoll.
Romæ fidem
Catholicam
firmarunt.

Constantinus Imperator eorum Ecclesiæ

Suarumque literarum transumptis idem Leo X. credi iussit.

Sed quia dictæ literæ ejus superveniente obitu expeditæ non fuerunt; idem hic Pont. Clemens 7. à die datæ eorum validas esse decernit.

Et hæc Bullam prædictam omnia sufficienter probare decernit.

Executores prædictorum omnium deputat.

1523.
Romæ itidem edificavit.

Hic modò Pontifex ut Ecclesia S. Petri Apostolorum Principis sit ceteris præstantior, erigit istud Collegium, ad illius Fabricæ perfectionem curandam.

Illudque sibi soli subijcit. Immo Sixt. V. cit. in rub. illud subijcit Archiepiscopo S. Petri.

tinus, qui Monarchiam tenebat imperii, postquam à B. Silvestro per sancti baptismi sacramentum, veritatem fidei, & spem salutis æternæ suscipere meruit, in proprio Lateranensi Palatio, ecclesiam in honorem Salvatoris Mundi erexit, eorumdemque Apostolorum Basilicam pari propè forma & magnitudine à fundamentis edificavit, ac propriis humeris duodecim cophinos terræ ex earum fundamentis exportavit, ac eas ipsas, eodem die ab ipso beato Sylvestro consecrari obtinuit, aliaque multa mente revolventes, ad officium nostrum pertinere arbitramur, ut postquam sæl. record. Julius Papa II. prædecessor noster existimans, quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps habetur, ita ejus Basilicam ædificii pulchritudine & magnificentia, inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demolendam mandavit, ut longè ampliore, ac magis admirabili ædificio reficeretur, ac instauraretur.

§. 2. Nos qui ejusdem B. Petri successores sumus, ipsumque peculiari devotione prosequi tenemur, quod ipse Julius prædecessor morte præventus, successiveque Leo X. Adrianus VI. Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, variis causantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus nostris aggrediemur. Attendentes autem hoc sacrum, & sublimè B. Petri templum non nostri, neque cuiusque esse proprium, sed omnium Christianarum nationum commune, quando à Domino DEO DEIque Filio ipsi Petro super omnes gentes potestas est data, ipseque & successores ejus Romani Pontifices pro salute omnium mediatores apud Dominum nostrum JESUM CHRISTUM esse debent, cogitavimus propterea Collegium unum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum instituire, & ordinare, qui dictæ Basilicæ, favente Deo, reficiendæ diligentem curam habere debeant. Et cum singularum nationum in nostra Romana Curia degentium, Curiales digniores ex eis numerum LX. non excedentes ad hoc de mandato nostro elegerint, Nos ut exinde optatus subsequatur effectus, & fabrica ipsius Basilicæ, cujus absolutionem sincero cordis affectu desideramus, prosperiores complectatur successus, ac suffragia pro eadem fabrica, piâ Christianorum devotione eroganda, fideliter exigantur, & conserventur, necnon præventus illi in fabricam ipsam, & non aliam causam debite convertantur, opportune providere volentes, ac quoscumque Præfectos officiales ad opus dictæ fabricæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus & conditionis fuerint, etiam si Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgeant, per dictos prædecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam hæcenus deputatos, ac omnes commissiones, & facultates eis desuper sub quacumque verborum forma factas & concessas revocantes, ipsosque Præfectos, & officiales ab hujusmodi præfectione, & aliis officiis, & commissionibus aliâs eidem specialiter, vel generaliter factis absolventes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, unum Collegium fabricæ Basilicæ beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum Christianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex singulis nationibus hujusmodi, ut præferatur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutiâs absentantium, alii eorumdem nationum similiter eligi possint, sic tamen quòd dictum numerum LX. non excedant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituímus.

§. 3. Ac Collegium hujusmodi, & pro tempore existentes singulares personas ejusdem, ab omni superioritate, dominio, potestate, jurisdictione, & auctoritate quarumvis personarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam si Cardinalatus

honore, & Legationis de latere officio, ac quavis facultate pro tempore fungentium, etiam ratione Archiepiscopatatus dictæ Basilicæ, quoad omnia & singula, quæ fabricam hujusmodi concernunt, auctoritate & tenore prædictis eximimus & totaliter liberamus, ac sub nostra & Sedis prædictæ suscipimus protectione, nobisque & eidem Sedi, ita ut nullum alium quam nos, & successores nostros Romanos Pontifices in superiores recognoscere debeant, nullique alii in eos aliquam superioritatem, dominium, potestatem, jurisdictionem, aut auctoritatem, quoquomodo exercere valeant, immediatè subijcimus.

§. 4. Ipsisque Collegio omnimodam administrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ fabricæ plenariè committimus, ac eidem Collegio, ut de eorum gremio Officiales ad tempus per eos statuendum, tam ad specialem curam ipsius fabricæ, ac quæcumque alia inferiora illam concernentia, quam etiam (dummodò ex dignioribus, doctioribus, & Clericis eligantur) ad justitiam ministrandum, qui juxta facultatem eis per eisdem Collegium tribuendam, contra debitores dictæ fabricæ, prout justitia exegerit, procedere possint, eligere, & ipsis Officialibus electis salaria decencia constituere, ac omnia & singula, quæ cetera Collegia quæcumque tam in dicta Urbe & Curia Romana quam alibi, de jure vel consuetudine statuere, ordinare, & disponere possunt, & debent, tam prosperum regimen, & debitum ordinem ipsius Collegii, quam multas committentium fraudes in dispensatione proventuum fabricæ hujusmodi, & aliâs fabricam ipsam concernentia, quæ postquam per eos statuta, ordinata, & disposita fuerint, eo ipso dicta auctoritate Apostolica approbata & confirmata sint, & esse censeantur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & è contra approbatus, & confirmamus, statuere, ordinare, & disponere liberè & licitè valeant, plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, auctoritate Apostolica & tenore supradictis concedimus.

§. 5. Et insuper, ut omnia per ipsos Collegium gerenda, omni odio, amore, & sinistra machinatione postpositis, secundum Deum, & rectam conscientiam dirigantur, eisdem auctoritate & tenore statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli de dicto Collegio, ac per eos pro tempore eligendi Officiales, sub attestatione damnationis æternæ, quòd ipsi in hujusmodi fabricæ administratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione secundum Deum absque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conscientia dicaverit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, juramentum, quod per præfatos Collegium aut ab eis deputandos, quotiens qualitas negotii id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire visum fuerit, repeti possit, præstare teneantur.

§. 6. Ac quòd omnia & singula, pecunias, res, & bona, debita, & debenda, etiam piæ oblationes tam in dicta Urbe quam extrà eam, operi dictæ fabricæ erogandæ, penes Collegium seu Officiales eligendos prædictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniæ & elemosynæ in ipsa Urbe reponantur, custodiri, ipsæque pecuniæ omnes per eisdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos seu eligendos, ad opus dictæ fabricæ & non ad alium usum omnino distribui, exponi & converti debeant, etiam si nos & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quæcumque mandata tam in scriptis quam etiam viva vocis oraculo, sub quibusvis poenis & censuris faciendâ, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum

Collegio facultatem deputandi Judicem causarum d. Fabricæ, aliosque Officiales, concedit Immo Sixt. V. eamdem d. Archiepiscopo tero concessit.

Qui Officiales juramentum præstare debent rectè administrandi.

Elemosynæque & oblationes omnes in opus Fabricæ exponant.

publicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in huiusmodi eventum prefati Collegium pecunias, res, & bona omnia predicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores aut Collegium ratione resistentia huiusmodi aliquas censuras sive poenas incurrere; neque Collegium prefati ad aliud quam ad deponendum, ut praefertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res & bona huiusmodi ad aliud opus quam dictae fabricae exponere nequeant; & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio, damni eidem fabricae eorum culpa vel facto illati, teneantur.

Cum debitoribus Fabricae transigere possint. Vide bullas cit. in rubr.

§. 7. Quodque omnia & singula per inferiores officiales praedictos pro tempore acta & gesta cum subscriptione Officialium deputandorum, & sigillo Collegii praedictorum munita valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, ac in iudicio & extra fidem faciant, acsi per Camerarium nostrum & Praesidentes Apostolicae Camerae gesta & facta. Et similiter dilationes, pacta, transactiones, relaxationes seu remissiones per Collegium praefatos pro quiete mentis debitorum ipsius fabricae faciendae, illas, vim & auctoritatem habeant, quas haberent, si nobiscum, & cum successoribus nostris praefatis, ac Camerario & Praesidentibus Camerae huiusmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Praesidentes praefatos; seu quoscumque alios Officiales molestari, aut inquietari possint.

Collectores que deputare ad exigenda legata. Vide ibidem.

§. 8. Ac quod Collectores pro exigendis hereditariis, legatis, & aliis bonis ex donationibus causa mortis, seu irrevocabiliter inter vivos dictae fabricae factis seu faciendis, ac piis elemosynis tam in Curia & Basilica praedictis, quam extra eandem Curiam, & in quibuscumque Civitatibus, Diocesisbus & locis erogandis deputari, eligi, & transmitti non possint per alios quam per Collegium, praefatos; ac per ipsos, Collegium pro tempore deputati, & electi, ut sine impedimento aliquo & cum mentis quiete officium eis commissum exercere valeant; eorumque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricae huiusmodi deservientes, durante eorum officio, & illius exercitio dumtaxat, ab omni superioritate & iurisdictione quorumcumque Ordinarium ecclesiasticorum liberi & exempti, ac sub nostra & dictae Sedis protectione constituti sint, & esse censeantur. Quodque Communis, Civitas, vel Universitas loci in qua seu quo Collector deputatus fuerit, ad iungere debeant unum eorum laicum bonae fame, & facultatibus idoneum, qui simul cum Collectore exactionibus interveniat, & computum teneat, ac de actis fidem Collegio praefatis faciat, ac gratis spiritualibus, & temporalibus; quibus gaudebit Collector, gaudeat.

Et pecunias inde redigendas in opus Fabricae exponant.

§. 9. Quodque omnia, & singula bona, seu hereditates, & legata dictae fabricae, donationes ex causa mortis seu inter vivos seu alias quomodolibet relicta, & facta; ultimo emptori & plus offerenti, sive dicta bona in mobilibus sive immobilibus rebus, seu nominibus debitorum consistant, publice sublevari & vendi debeant; ac ex redditibus & bonis praedictis pecuniae proventurae penes Collegium, seu Depositarium per Collegium deputandum, ad effectum ut opus dictae Basilicae continuari & finire possit, deponi debeant.

Judicis causar. Fabricae facultas summarie &c. & etiam Sede vacante, causas Fabricae cognoscendi.

§. 10. Et ne ipsi Collegium, & ab eis pro tempore eligendi Officiales pro exigendis obligationibus, bonis & rebus dictae Fabricae, tam ratione contractuum, quam quorumcumque dispositionum inter vivos & ultimarum voluntatum pro tempore debitis, in diversis tribunalibus litigare cogantur, & per varias cavillationes; & subterfugia solutiones differantur; sicque prosecutio fabricae huiusmodi impediatur vel retardetur; quod Collegium, praefati ordinariam iurisdictionem

exercere, & de quibusvis causis quorumcumque dictae fabricae debitorum, etiam quarumcumque maximarum summarum, & ex quavis causa contractorum cum peritorum consilio cognoscere, & iudicare; ac ad instantiam economi, seu procuratoris ipsius fabricae per Collegium, praefatos deputandi, contra quoscumque dictae fabricae ex quibusvis causis debitores, quoscumque dignitatis, gradus, vel conditionis fuerint, praesentes videlicet in dicta Curia manu regia, constituto de debitis per instrumenta quaecumque, seu per testes idoneos parte citata examinandos, clare & concludenter debitum probantes, aut alias legitimas probationes, etiam si debitum mediate ex quovis titulo, etiam cessionis, liberè & sine fraude, nec ad commodum aliquid cedentis factae, seu applicationis ad ipsam fabricam pertineat, solemnitate à jure naturali introducta, vel si expedierit, unica citatione dumtaxat personaliter, vel ad domum eorum solite habitationis, si videbitur, facienda praecedente, absque alia relajudiciali, etiam singulis diebus; & tempore quarumcumque feriarum, non tamen ad DEI honorem pro tempore indistinctum, etiam nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus à Romana Curia absentibus, ac etiam Sede vacante, usque ad effectivalem executionem; necnon contra Capitula, Collegia, Communitates, & Universitates, ac personas, res, & bona ad dictam fabricam spectantia habentes, & detinentes etiam vigore monitorii poenalis per ipsos, Collegium; sub censuris & poenis eidem fabricae, si res & bona huiusmodi non restituerint, applicandis, decernendi, ac contra contumaces unica vel pluribus citationibus, si videbitur, praecedentibus, etiam per affixionem in valvis seu januis ipsius Basilicae Principis Apostolorum, etiam per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia opportuna-juris remedia procedere; & mandatum executivum, loco sententiae ferendae, seu literarum decernere; necnon singulos praedictos, etiam per edicta publica in locis publicis circumvicinis affigenda, quae ipsos perinde arceant, ac si eis personaliter intimata forent, constituto summarie & extrajudicialiter, de non tuto ad eos accessu, more Auditorum causarum Palatii Apostolici, absque alia speciali; nostra vel successorum nostrorum commissione, citare & monere.

Censuras poenasque infligendi.

§. 11. Et tam praesentes quam absentes debitores, etiam si absentes personaliter vel alias comparuerint, nisi solverint, seu de solutione legitime docuerint, necnon singulares personas Capitulum, Collegiorum, Communitatum, & Universitatum detinentium res & bona fabricae huiusmodi; absque alia juris solemnitate, excommunicationis sententia innodare, à divinis suspendere, ac excommunicatos & suspensos declarare, ac excommunicationis & alias censuras, & poenas praedictas quotiens opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare, ac contra eos auxilium brachii saecularis invocare, & interdictionem generalem vel specialem, tam in Ecclesiis, quam civitatibus & locis, in quibus debitores & detinentes praefati moram traxerint, & ad quae eos declinare contigerit, apponere, illudque suspendere, tollere, seu revocare, ac quaecumque alia remedia per praesidentes Camerae Apostolicae exerceri solita, donec de debito ipsi fabricae fuerit integre satisfactum, exercere liberè & licite valeant.

A sententia d. iudicis appellatio datur solummodo ad Collegium met. Tu scias te mel etiam tantum appellari posse, ut statuit Pius V. in constit. 95.

§. 12. Et si contingat dictos debitores animo differendi solutiones, prout verisimiliter praesumi potest, ante vel postquam ad solvendum totum illud in quo reperti erunt veri debitores, condemnati fuerint, per varia subterfugia & remedia confirmare gravamina eis allata seu inferenda, etiam nullitatis & telae iudicialis non servatae, & propterea causas appellationis, seu appellationum, ac nullitatis & nullitatum; aliquibus iudicibus, in dicta

Curia, vel extra eam committi procuraverint, quod omnes & ſingulæ cauſæ dictam fabricam concernentes, tam negotii principalis in præjudicium iurisdictionis conceſſæ Collegio huiusmodi, quam appellationis & nullitatis, ſeu appellationum & nullitatum per ipſos Collegium, ſeu Officiales deputandos decidi debeant, nec cuiquam iudici committi, neque commiſſiones per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones iuſtitie ſignandas deputatum, etiamſi dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis fuerit, nec per ejuſdem Sacræ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium, aut illius Locumtenentem pro tempore exiſtentes, niſi per nos & ſucceſſores præſatos manu noſtra, vocatis dictis Officialibus priùs, ſignari poſſint, ac de nullitate proceſſus non poſſit in dubium deduci, neque cognosci, ſed perindè rejectis nullitatibus, etiam cenſurarum; ac ſi de nullitate declaratum fuiſſet; propter periculum animarum, etiamſi ex actis de illis conſtaret, de novo in negotio principali procedi poſſit, niſi de iuſtitia negotii principalis ex actis conſtiterit, ſeu aliàs infra breve tempus apparere poſſit.

Judicis prædicti mandata à quocumque exequi debent, & nullatenus impediri poſſunt.

§. 13. Et quod decreta & mandata de ſolvendo per Officiales Collegii huiusmodi, exigente iuſtitia, contra debitores præſatos facta per quocumque Officiales ipſius Urbis, etiam Barifellum, & Mareſcallos exequi debeant. Nec talia mandata & executiones per quocumque Officiales, etiam præſatos Cardinales, etiam Sede vacante, etiam collegialiter, quovis quaſito colore, aut etiam per Camerarium noſtrum, & Præſidentes Cameræ huiusmodi, ſeu etiam per literas ſalvi conductus, ac dilationes datas ad perſolvendum, etiam cum idonea cautione, impediri, ſeu retardari valeant, omnesque literæ ſalviconductus, & dilationes per Camerarium, & dictæ Cameræ Præſidentes præſatos, ſeu per Collegium Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam dicta Sede vacante, vel Romano Pontifice à Romana Curia abſente, concedendæ, nullius roboris vel momenti exiſtant, ac illis non obſtantibus; mandata & decreta huiusmodi per Officiales, quibus illa fuerint præſentata, exequi debeant.

Diſpoſitiones ad favorem Fabricæ non impediantur neque occultentur.

§. 14. Ac quod omnes, qui executiones, ſeu perceptiones pecuniarum & bonorum quorumcumque, tam mobilium quàm immobilium, ex quavis cauſa & diſpoſitione ultimæ voluntatis, ſeu inter vivos ad dictam fabricam ſpectantium impediverint, & eadem bona inſtrumenta, ſeu teſtamenta, codicillos, ultimas voluntates, donationes, tam ex cauſa mortis, quàm inter vivos, occultaverint, ſeu quominus ad notitiam Collegii & Collectorum, tam in dictis Urbe, & Curia, quàm extra ea deputandorum pervenire valeant, impediverint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, & tam per Collegium & illius Officiales pro tempore deputatos, quàm etiam per eodem Collectores in partibus, & locis, ubi deputati fuerint, pro excommunicationis, declarari & publicari poſſint, nec per alios, quàm dictos Officiales, ſeu Collectores, etiam in vim quarumcumque literarum & facultatum, etiam Cruciatæ quibufvis Principibus concedendæ, niſi priùs ſatiſfecerint, vel ſi in mortis articulo conſtituti fuerint, præſtita cautione de ſatiſfaciendo per ſe, ſi convaluerint, aliàs hæredibus, & executoribus ſatiſfactionem injungendo abſolvi, huiusmodique abſolutionem Officiales & Collectores ipſi parentibus talium impediendum & occultantium, qui de jure pro impediendis & occultationibus per eos præſtitis & factis obligati fuerint, impendere poſſint.

Notarii eas notificent Fabricæ.

§. 15. Quodque Notarii, Rectores parochialium Eccleſiarum, ſeu Vicarii, vel quicumque alii, de donationibus prædictis rogati, ſeu de illis notitiam habentes, illas infra menſem Collegio, ſeu Collectoribus, & ſi Collectores præſentes non fuerint, in Curia Episcopali loci intimare teneantur, & debeant.

§. 16. Decernentes & declarantes pro potiori præmiſſorum robore, quod ſi adverſus illa, vel eorum aliqua, quavis literæ Apoſtolice, tam quaſcumque declarationes, conceſſiones, & clauſulas generales vel ſpeciales etiam derogatorias, fortiores, efficaciore & inſolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata etiam pœnalia, ſub quaſcumque forma & verborum expreſſione in ſe continentes, etiam præſentibus expreſſè derogantes, etiam Motu proprio, & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolice poteſtatis plenitudine, à nobis, ſeu Succeſſoribus noſtris præſatis, aut noſtra vel eorumdem Succeſſorum noſtrorum auctoritate, ſeu aliis quibufvis modis emanaverint, aut aliquo unquam tempore apparuerint, per quæ effectus earumdem præſentium retardari vel impediri, aut illis quomodolibet derogari, vel præjudicium aliquod in aliqua ſui parte quovis modo afferri poſſet, quod illa cum omnibus & ſingulis indè ſecutis executionibus, & proceſſibus, pro infectis habeantur, nulliusque roboris vel momenti exiſtant, ipſæque præſentes literæ vim validi & efficaci pacti & contractus, inter nos & Collegium præſatos initi, etiam iuramento vallati, ad effectum, ut non liceat nobis, nec Succeſſoribus noſtris prædictis præmiſſa revocare, habere cenſentur. Et ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quocumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate ſurgentes, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & deſiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo per quaſcumque, quavis auctoritate, ſcènter vel ignoſcènter, contigerit attentari.

Deputatio executorum huius Bullæ.

§. 17. Quocirca univerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Patriarchalium & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Episcoporum Officialibus & Vicariis in ſpiritalibus & temporalibus ubilibet conſtitutis, motu ſimili per Apoſtolice ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quaſcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Collegii, & ab eis pro tempore deputandorum Officialium, & Collectorum prædictorum, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eisque in præmiſſis efficaciſſimè deſenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiusmodi, ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis firmiter obſervari, non permitentes Collegium, & ab eis pro tempore deputatos Officiales & Collectores præſatos, deſuper per quocumque, quavis auctoritate ſurgentes, quomodolibet moleſtari, impediri, ſeu perturbari, contradicere, moleſtatores quocumque & rebelles, per eandem cenſuras & pœnas, appellatione poſt-poſita compellendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras & pœnas ipſas, quoties opus fuerit, aggravando, necnon ſoca, in quibus eos morari, & ad quæ declinare contigerit, Eccleſiaſtico interdico ſubjiciendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Derogatio contrarium.

§. 18. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibufvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibufvis Eccleſiis, Monaſteriis, Civitatibus & Locis, ac Capitulis, Collegiis, Communitatibus, Univerſitatibus, Iudiciis & perſonis cujuſcumque dignitatis & conditionis exiſtentibus, ſub quibufcumque tenoribus & formis, ac cum quibufvis etiam derogatoria-

rum derogatoriis, aliisque fortioribus & insolitis clausulis concessis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & individua mentio fieri deberet, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, presentibus, pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad premissa specialiter & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse, & adversus presentes nemini suffragari posse decernimus, ac quorumvis tribunalium consuetudinis contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 19. Ceterum, quia difficile foret, presentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsitan faciendae foret, loca deferre, etiam volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel Curiae Ecclesiasticae munitis, in iudicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem pro suis fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem presentibus, si forent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo omnino, &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo vigesimo tertio, pridie idus Decembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Transumptorum fides.

Dat. P. A. r. 12. Decemb.

IV.

Jurisdicção Judicis Curiae Ripettae Almae Urbis, cognoscendi causas Civiles, occasione mercium per Ripettam vehendarum, & nonnullas causas criminales;

Alias istius Judicis jurisdictiones, vide infra in Pauli III. constit. 6. Cum nobis, & in aliis constitutionibus, quas ibi indicabo.

Reformationem autem hujus Curiae edidit Paulus V, ut in sua constit. 71. Universi, titulo 8. ubi notabo; in Tomo 3.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Nuper felic. record. Adrianus Papa VI. Praedecessor noster, ad supplicationem dilectorum filiorum, & universitatis Nautarum, sive Barcarolorum Tyberonis & Anienis seu Tyberonis Ripettae Almae Urbis nonnulla statuta, & in Camera Apostolica discussa & concessa, Apostolica auctoritate approbaverat, quibus inter alia cavebatur expresse, quod praefati Consules deputati, pro tempore in aliquibus controversiis, & causis super quibusdam rebus, & bonis per fluvium Tyberis & Anienis deventis; in certis pecuniarum summis haberet jurisdictionem cognoscendi & terminandi, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia.

§. 1. Cum autem, sicut accepimus, multas quaestiones & controversias quotidie in facto oriri, non solum inter ipsos Barcarolos, sed etiam inter Civis Romanos, aliosque mercatores se exercentes in dicto flumine ventilandas, quae in apicibus juris involuta, deberent decidi & cognosci consilio jurisperitorum, & propterea praefatos Consules penitus ignaros indigere summopere viro juris peritia insignito.

§. 2. Nos, qui ipsius Urbis praecipuam curam gerere tenemur, prospero statui, ac felici regimini, ac tam Romanorum Civium & Curialium, ac forensium Mercatorum in fluminibus se exercitantium, & ad ipsam Urbem vicualia multa, & alias merces deferentium, ac deferri facientium, quam praefatorum Consulium & Universitatis Barcarolo-

rum commodo, & utilitati providere volentes, ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnia & qualibet statuta, privilegia, ac facultates per Adrianum praedecessorem praefatum Consulibus, & Universitati Barcarolorum quomodolibet concessa approbamus, confirmamus & ampliamus. Eisdem etiam omnibus ac singulis privilegiis, facultatibus, Nautis & Mercatoribus Ripae Urbis; concessis ac concedendis, in rebus & bonis per dicta flumina conducendis pariter, in omnibus & per omnia, uti, potiri & gaudere, liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate praedicta indulgemus. Volumus autem, quod per Praesidem Camerae nostrae Apostolicae, seu ejus Decanum pro tempore existentem; deputetur aliquis Jurisperitus, qui in eorum tribunali iustitiam cuique administrare possit & valeat.

§. 3. Et eidem, sicut praemittitur, deputato quacunque causas, controversias, quaestiones, seu contentiones ac differentias, super, & pro quibusvis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta flumina ad Urbem deventis, & quomodocumque ad eam devenientes, concernentes, tangentes ac quibusvis pecuniarum summis propterea debitatum, ac exigendarum, necnon criminales, & praesertim a rixis, ac blasphemis in Deum, & ejus Matrem Virginem, ac Sanctos, etiam per dictos Barcarolos, & huiusmodi Mercatores inibi exercentes, prolati provenientes, in quibus tamen poena pecuniaria, & non sanguinis, venit imponenda, cum omnibus & singulis suis emergentibus, incidentibus, dependentibus, annexis & connexis, summariè, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia audiendi, cognoscendi, decidendi, sineque debito terminandi, ac dictos criminosos, & blasphematores, & cultus divini contemptores, qui poena pecuniaria, pro tertia parte Cam. Apost. pro alia tertia dictae Universitatis, & reliqua tertia parti exequenti applicandi, multandi veniant, & debite puniendi, ac omnia & singula in praemissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, plenam & liberam auctoritatem, & licentiam, auctoritate Apostolica concedimus & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, ejusque jurisdictioni, omnesque & singulas causas cum praefatis incidentibus & annexis, illarumque actores, & reos subijcimus & submittimus; ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali simili occasione praemissarum rerum, & allegata jurisdictione huiusmodi fori non nisi nulliter procedi posse. Item, quacunque, quae per ipsum, ut praemittitur, deputatum alias rite ordinari, statui, pronunciarum & decerni contigerit, valida & efficacia fore, & firmiter observari. Sicut per quoscunque Judices &c. sublata &c. judicari debere; irritum quoque &c. decernimus.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Praesidentibus, & Clericis Camerae Apostolicae, ac eisdem Consulibus, & Universitati Barcarolorum; ac eorum Judici, ut dicitur deputando, ad nutum eorundem Clericorum amovibili in praemissis pacifice gaudere faciant; nec eos desuper quomodolibet impediri, perturbari, vel molestari permittant, ac quacunque literas necessarias desuper, quatenus opus fuerit, tradant & concedant.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis Ripae & Ripettae praedictae, juramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus & decretis, necnon quibusvis privilegiis, indultis & concessionibus, illis aut aliis quomodolibet in contrarium forsitan concessis & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversus praemissa, nullatenus suffragari posse volumus, etiam si talia forent, quae de verbo ad verbum inferi deberent, quorum tenores & compendia pro expressis habemus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Fiat ut petitur I.

Qui causas civiles ripales omnes, criminales autem hic expressis privatim quoad alios cognoscit.

Executorum deputatio.

Contrarium derogatio.

PP. Subscrip.

Et mo-

Edita A. D. 1524.

Jurisdicção antiqua Consulium Artis Barcarolorum.

Quam hic Pontifex expressis.

Transfert in Judicem deputandum a Praeside Riparum.

Et motu proprio, & ad beneplacitum Camerae. Fiat. I.

Dat. P. A. 1. die 13. Janu.

Datum Romae apud S. Petrum, Idibus Januarii, anno primo.

V.

Privilegia pro abundantia rei frumentariae, & agricultura in districtu Almae Urbis.

Horum privilegiorum aliqua revocarunt, nonnulla declararunt, & quaedam etiam pro temporum conditione concesserunt Pius V. infra in constitut. 19. Cupientes. Tom. 2. fol. 211. & Clemens VIII. in constit. 49. Frumenti, & in alia constitut. 72. Inter multiplices, Tom. 3.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procerum.

AD sacram Beati Petri Sedem, meritis licet imparibus, Divina dispositione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxta commissi nobis pastoralis officii debitum, circa ea, per quae Almae Urbis nostrae, in qua Sedis ipsa dignoscitur collocata, prosperitati, illiusque incolarum, & ad eam confluentium personarum commodo, & necessitati opportunè consuli possit, sollicitis studiis intendamus, ac incolarum & personarum earundem dispendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate maturè pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sixtus IV. cuius constitutio non habet, licentiam omnibus concessit, arandi & colendi tertiam partem tenentiarum & agrorum, territorii urbis & Patrimonii, &c. ad quoscunque, etiam loca ipsa spectantium, habita licentia ab aliquo ex iudicibus deputatis, &c.

Hoc autem declaratur hic infra, & revocavit Clem. VIII. cit. in rub.

Differentias praemissorum occasione oriundas, praecipit per iudices de-

§. 1. Sanè, licet dudum felicitis recordationis Sixtus Papa IV. praedecessor noster, attendens, quòd à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictae Almae Urbis finitima frequenter habuerat steriles frumenti & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium iactura & afflictione, & considerans, id praeter & ultra coeli naturalem cultum & dispositionem, potissimè etiam provenire ex raritate culturae agrorum, qui propter aliquam fortè majorem utilitatem inde convenientem eorum domini potius servabantur inculti, ut essent in pascua animalibus brutis, quam colerentur, aut coli sinterentur in alimentum & sustentationem hominum; per suas literas statuerat & ordinaverat, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus liceret, omnibus agros arare, & colere volentibus in praedictae Urbis nostrae territorio, & Patrimonii B. Petri in Tuscia, ac Campania maritima, rumpere & arare, ac colere, aliàs debitis & consuetis temporibus, tertiam partem uniuscujusque tenimenti, seu tenentiae, quam eligendam duceret, tam ad quavis Monasteria, Capitula, seu alias Ecclesias, & pia Loca, quam ad qualvis privatas & particulares personas, cujusvis status vel conditionis spectantes & pertinentes, petita tamen, licet non obrenta, eorum, ad quos spectaret, licentia, dummodò iudicium tunc desuper deputatorum, seu alicujus eorum auctoritas interveniret. Et mandaverit propterea omnibus & singulis tenentiarum, seu tenentiarum hujusmodi dominis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, cujusvis status vel conditionis existerent, & quavis dignitate praefulgerent, ut absque ulla prorsus resistentia sinterent omnes & singulos colere volentes, tenentias ipsas pro eorum arbitrio & voluntate, juxta statuti hujusmodi tenorem & formam, rumpere & arare, nullum omninò eis, aut alicui eorum, vel ipsorum famulis, & ministris, per se, aut alios, impedimentum, aut molestiam inferentes.

§. 2. Volueritque tam super tempore rumpendi, quam super electione tertiae partis, hujusmodi tenentiarum, quae arari deberet, ac reservatione pro arata, & culta parte dominis fa-

cienda, & super aliis quibuscunque differentiis & controversiis, si fortè aliquas differentias, seu controversias super iis, quovis modo oriri contingeret inter eos, qui arare & colere vellent, & quorum tenentiae ararentur, praecipue super damnis & interesse, si quae forsitan illo primo anno praetendere possent praedicti domini tenentiarum, seu eorum Conductores se ex insperato eorum cultu pati, utraque pars praefatorum iudicum, aut duorum ex eis iudicio & determinationi, stare & acquiescere tenerentur, neque possent aut deberent se mutuo super hujusmodi, aut quibuscunque differentiis ex hujusmodi tenore quovis modo provenientibus coram quibuscunque aliis iudicibus convenire, aut iudices ipsi quacunque etiam potestate & auctoritate fungerentur, eos audire, vel se de ipsis controversiis impediri, & si secus forsitan actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti esse decrevit.

§. 3. Et deinde pia memoriae Julius Papa II. etiam Praedecessor noster, literas praedictas per quasdam innovaverit, & quamvis ex provisione sua hujusmodi plurimi agriculturae se dedissent, & in territorio dictae Urbis, & aliis locis circumvicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictae Urbis necessitatibus abundanter subvenirì posset.

§. 4. Quia tamen Barones & Domicelli dictae Urbis, domini temporales oppidorum circumvicinorum eorum subditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Urbem deferre praesumerent, interdicerent, & ab eisdem subditis, qui non sine magnis sudoribus illud recolligerent, vili pretio habere, illudque eis, cum frumentum aliis earius vendidissent, persolvere volebant, ab agricultura hujusmodi laudabili, & pernecessario exercitio, in animarum suarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujusmodi non modicum praedjudicium, & gravamen desisteri compellebantur, idem Julius Praedecessor Motu proprio, & ex certa scientia, per alias suas literas omnes & singulos Barones & Domicellos Romanos, ac quascunque alias personas, tam Ecclesiasticas, quam seculares, oppida, terras, & villas infra quinquaginta milliaria à dicta Urbe possidentes, ab eorum subditis, frumenta & blada, praeterquam pro usu & necessitate victus domus eorum emere, & ad dictam Urbem deferri, interdiceret & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem Urbem absque speciali sua, seu Camerae Apostolicae sibi nota licentia deferre praesumentes, ac in praemissis auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quaesito colore praestantes, cujuscunque dignitatis, status, & gradus, Ordinis, vel conditionis, etiam si Cardinalatus honore fulgentes forent, requisiverit, & monuerit, eisque distinctè praecipiendo mandaverit, quatenus infra quindecim dierum spatium, postquam posterorum literarum praedictarum notitiam haberent, videlicet Communitates & Universitates, ac Barones, & alii in praemissis auxilium & favorem praestantes, ab emptionibus & prohibitionibus, ac interdictionibus hujusmodi, ex tunc deinceps penitus, & omninò desisterent, alioquin lapsis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum & Universitatum singulares personas, & alios, auxilium, consilium, vel favorem praestantes, ex tunc, prout ex ea die, & è contrà, excommunicationis sententiam, à qua ab alio, quam Romano Pontifice, & facta de eo speciali & expressa mentione, praeterquam in mortis articulo constituti, & praevia satisfactione, absolvi nequirent, innodaverit. Archiepiscopos verò, Episcopos, & alios Praelatos suspenderit à Divinis, & nihilominus, si aliqui ex praedictis Baronibus, & alii, civitates, oppida, & terras, in feudum seu vicariatum, aut aliàs quovis titulo obtinentes, lapsis aliis ex tunc sequentibus quindecim diebus à praemissis non desisterent, dominio dictorum feudorum omninò & penitus privaverit,

putatos cognoscit. Hoc cessante dicta revocatione.

Julius II. cuius constitutio non habet, innovavit dictam constit. Sixti IV.

Baronibusque & aliis mandavit, ne interdicerent eorum subditis delationem frumento, rum ad Urbem, neque illos inducerent ad vendendum eis, ut caris ipsos revenderent.

vaverit, Fiscoque Apostolicæ Cameræ applicaverit, & eorum Civitates, terras, oppida, & villas Ecclesiastico subjecerat interdicto ipso facto, quod nisi prævia satisfactione relaxari per alium quam per ipsum Julium prædecessorem interdixit, & prohibuit. Si verò ultra semestre dictos ultimos quindecim dies immediatè sequentes in eorum pravo proposito, & duritia obstinate perseverando mandatis suis hujusmodi non parerent, sed parere contemnerent, ex tunc ipso jure omnibus & singulis civitatibus, oppidis, terris, villis, feudis & juribus, quæ à Romana, & aliis Ecclesiis, aut aliàs obtinebant, vel recognoscebant, eadem auctoritate privaverit, & ad illa & alia obtinenda perpetuò inhabilitaverit, privatosque & inhabiles esse, ac Civitates, oppida, terras, villas, & jura hujusmodi Cameræ Apostolicæ pleno jure incorporata decreverit, & declaraverit, prout in eisdem literis plenius continetur.

§. 5. Et in ipsa Urbe in præsentiarum propter multiplicationem, & augmentum illius incolarum, seu habitatorum, major copia frumenti, quam antea notoriè sit necessaria, nihilominus exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in regione dictæ Urbi finitima, & illius territorio prædictis ultra medietatem ab eo, quod ante viginti annos existerat, diminutum fuerit, & cultus exercendæ agriculturæ hujusmodi, etiam docente experientia rerum magistra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio existentium, in dies prætermittatur, & ars ipsa quodammodo pereat, quo fit ut in dicta Urbe frumenti penuria invalescat. Nos considerantes, terram præfatæ Urbi finitimam, qua illius domini ad pascua multorum animalium utuntur, sub isto cælo fecundam existere, & convenientius fore, ut terra ipsa vomere & aratro scindatur & aretur, ac potius semen ex ea ad usum hominum, quam fœnum, quod sua sponte ad usum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ hujusmodi homines ad laborem nato in exercitio honesto se poterant exercere, & aer salubrior reddetur, & non solum dictæ Urbi, & illius incolis, & curialibus, ac cæteris hominibus in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis de frumento necessario provideri, verum etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in pristinum statum restituere, ac rei frumentariæ in dicta Urbe opulentiam providere, & futuræ illius penuriæ obviare, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas Sixti & Julii prædecessorum hujusmodi, ac in eis contenta quæcumque, ita ut tertia pars omnium tenentiarum, & possessionum, & casalium, tam in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictas, quam citrà Urbem infrà viginti milliarum consistentium, tam ad Ecclesias, monasteria, & hospitalia quæcumque, ac Cameram Apostolicam, quam Barones, Domicellos, & Cives Romanos, ac forenses cujuscumque dignitatis, & conditionis, etiam si Prælati, Commendatarii, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quæcumque alia dignitate, tam Ecclesiastica quam mundana & temporali fulgeant, quomodolibet pertinentium, absque ulla exceptione vel prohibitione singulis annis pro frumentis ferendis, & recolligendis, scindi, arari, & coli possit, & debeat, à die publicationis præsentium liceat unicuique tenentis, possessionis & casalia prædicta ad tenentis & possessiones ipsas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi, sic tamen, quòd si domini earundem tenentiarum & possessionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodo frumenta in illis re-

colligenda ad dictam Urbem deferantur, non liceat aliis in eorum casalibus aliquid innovare, aut illorum possessiones, sed eisdem dominis tenentis, & possessiones ipsas colere volentibus, liceat aliis civibus, vel mercatoribus Urbis, habitatoribus, vel quibusvis aliis personis tertiam partem tenentiarum, & possessionum hujusmodi in quolibet casali, pro eorum arbitrio, & ubi eis melius videbitur, absque aliqua prohibitione, & impedimento, sub pena quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pro quolibet vice, per prohibentes vel impediendes eo ipso incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita ut cultores ipsi cum dictis possessionibus pascuare pro pascendis bobus laborantibus necessarium habeant, & laborantes illo indigentes, eadem possessiones pro pascularibus reservatas quolibet anno à principio mensis Augusti custodiri, & culturas eligendas, in principio mensis Januarii, vel post, prout eisdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere possint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantum pro quolibet rubro terræ laboratæ in pecunia, sed solum, & dumtaxat de tenentis, possessionibus, & casalibus infrà octo millaria, ab ipsa Urbe consistentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & recipienti, ac mercantili, arbitrio Consulium artis solvere teneantur. Et pro tenentis, possessionibus, & casalibus in eodem territorio ab octo milliaribus ultra distantibus ab Urbe, usque ad quindecim vel sexdecim millaria, similiter de septima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo & forma præmissis, respondere debeant, sic tamen quòd sub tenentis & possessionibus prædictis, non comprehendantur, nec comprehensa censeantur, quo ad responsionem septimæ partis fructuum, tenentis & possessiones in Latio, & Campania Maritima consistentes, pro quibus propter facilitatem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum responderetur, & in quibus consuetudo hætenus servari solita servetur, & si contingat illas per aliquos præsentium vigore laborari, responderi debeat modo præmissis, ac pro tenentis, & possessionibus, ultra dicta XVI. millaria, citrà, & ubicumque consistentibus (dummodo non sint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus consuetudo loci, quoad responsiones servetur) cultores illorum dominis eorum decimam partem frumenti, & bladorum, quæ in illis sic cultivatis & laboratis excreverint, respondere teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis præferantur, dummodo blada ipsa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Urbem prædictam deferantur, ac per flumen & fauces Ostiæ extrahantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac vim, & vigorem perpetuò habere, viribusque subsistere & observari debere, decernimus.

§. 6. Et nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia de novo modo suprascripto, ac quòd cultores præfati cum animalibus, bobus, & equibus necessariis ab omni represaliis receptione, & retentione, tam in Urbe, quam extrà, liberi & exempti existant, nec occasione alicujus debiti vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ & Ripetræ molestari, capi, pignorari, nec eorum animalia vel frumenta tolli, pignorari, seu auferri possint. Et quotiescumque precium frumenti in præfata Urbe non excedet decem & octo julios, pro quolibet rubro ad mensuram majorem, Pala batuta nuncupatam, debeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum pro quolibet aratro, cum solutione tractæ duorum juliorum pro rubro, & non ultra, de quibus unus julius cum dimidio dictæ Cameræ, medius verò julius pro quolibet rubro Militibus S. Perri cedat, quæ quidem tracta dari de-

Agricultores eximit à represaliis & molestationibus pro debitis, & tractas concedit.

De primo vide Pium V. & de secundo Clem. VIII. cit. in rubr.

Hic modò Pontifex Sixtus IV. & Jul. II. Bullas confirmavit & extendit.

Sed illæ, ut jam dixi sunt revocatz.

Locationibus ad longum tempus renunciari potest.

Romanique & incolæ Romanis præferuntur.

Hæc cessant stante d. revocatione.

Inhibitio contra molestantes eos.

Prohibitiones Jul. II. contra Dominos & Barones ementes frumenta subditis ultra usum familiaritatis, aut blada ad Urbem deferri interdicens illorumque fautores innovat.

Ad hoc vide Bullas cit. in rubr.

Executores istius const.

beat pro una, tempore collectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in festo Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipsi eorum frumenta venderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Possint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro majori summa, quando esset major abundantia, eorum arbitrio, ita quod in Urbe ipsa propterea penuria non proveniat, juxta voluntatem nostram, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium, & discretionem executorum infrascriptorum.

§. 7. Ac quod liceat habentibus locationes casualium, etiam ad longum tempus ab Ecclesiis & monasteriis Urbis vel hospitalibus hujusmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in hujusmodi eventum cassamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmissum, nec teneantur ad solutionem alicujus summe ultra tempus quo tenentur, possessiones, & casalia hujusmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Urbis territorio infra decem miliaria, excedens centum & viginti quinque vaccas ad plus.

§. 8. Quodque in tenentis, possessionibus, & casualibus Civium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non possint alii forenses laborare, sed solum & dumtaxat alii cives Romani, de quibus domini illorum contentantur, & alii habitantes in dicta Urbe artem prædictam exercere volentes, dummodo tenentur, & possessiones ipsæ pro dicta tertia parte cultiventur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus.

§. 9. Districtius inhibentes omnibus & singulis tenentium, seu possessionum, & casualium prædictorum dominis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, quavis dignitate præfulgentibus, ne tenentur & possessiones ipsas colere volentibus, seu eorum ministris & famulis præfatis, per se vel alium, directè vel indirectè impedimentum vel molestiam aliquam inferre quoquo modo præsumerent, sed eos absque ulla prorsus resistencia, tenentur, & possessiones prædictas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta prædictarum, & præsentium litterarum tenorem, rumpere & arare permitterent.

§. 10. Et nihilominus præfatos Barones, & domicellos Romanos, ac quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas quam seculares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio possidentes, requirimus & monemus, eisque districtè præcipiendo mandamus, quatenus ab eorum subditis frumenta & blada, præterquam pro usu & necessitate victus & domus eorum, ut præfertur, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicare, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem Urbem absque speciali nostra seu Camerae prædictæ nobis nota licentia deferre, aut in præmissis, auxilium, vel consilium, aut favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæsto colore præstare ulterius præsumant. Alioquin si contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & è contrà ipsos, omnes & singulos excommunicationis, suspensionis, interdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias censuras, & pœnas in posterioribus literis Julii prædecessoris hujusmodi contentis post terminos in eisdem posterioribus literis contentos, incurrisse declaramus, ac quicquid secus attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

§. 11. Quocirca venerabili fratri Antonio Episcopo Prænestinensi, & dilecto filio nostro Andreae tituli sanctæ Priscæ presbytero Cardinali, per

Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi ac venerabilis frater noster Bernardus Episcopus Cervinus modernus, & pro tempore existens in dicta Urbe Gubernator, necnon dilecti filii Magister Philippus de Senis Notarius noster, dictæ Camerae Clericus, & Jacobus de Freiapianibus, ac Julius Petri de Matthæis Romanis, & Jacobus de Rucellariis Florentinus civis, & illis deficientibus per eundem Gubernatorem eorum loco subrogandi, seu tres, aut plures ex eis, per se vel alium prædictas & præfatas literas, ac in eis contenta quacumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum colere volentium desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, singulas literas, & in eis contenta hujusmodi, juxta illarum tenorem, quacumque recusatione, vel præterquam ad nos interposita reclamacione non obstante, firmiter observari, non permittentes eisdem colere volentes, desuper dominos præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, universitates, Barones, & alias personas præfatas, auxilium, consilium, favorem præstantes, quoties opus fuerit excommunicatos, & à divinis suspensos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari & publicari, & ab omnibus Christianifidelibus, donec meruerint absolutionis beneficium obtinere, arctius evitari. Et demum etiam civitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus prædictis privatos, & illa eidem Camerae incorporata fore, etiam omnis solemnitatibus positivè juris, instante etiam Fisci nostri Procuratore, declarent, & ad declarationem hujusmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad nostra & ejusdem Romanæ Ecclesiæ stipendia militarium exequantur. Contradictores, molestatores, impediens, perturbatores quoscumque, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna juris remedia compescendo.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac literis institutionis Militum prædictorum, necnon Urbis terrarum, oppidorum, & villarum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia reboraris, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis à dicta Sede forsan concessis, quæ eis quoad præmissa nolumus suffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forsan appositis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores in præfatis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si Communicatibus, Universitatibus, Baronibus, & aliis præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 13. Ceterùm, ne quemquam de præmissis hæsitare, aut ignorantiam allegare forsan in posterum contingat, volumus pariter & decernimus, quod præsentium litterarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari, ac præconizari debeat, & sic publicatus & præconizatus, à die qua publicatus fuerit, perinde arctet omnes quos concernit, ac si singulis eorum personaliter intimatus fuisset. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo tertio, 10. Calendas Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

Clausulæ derogatoria.

Forma publicandi istam const.

Dat. P. An. 1. 20. Februar.

VI.

Jurisdiclio & facultates Conservatorum Ordin. Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, in ejus libris, causis, & controversiis.

Hic Franciscus in Sanctorum numerum relatus fuit a Leone X. predecessore, ut supra in ejus const. 38. Excelsus.

De hoc Ordine plenè notavi sup. in const. 5. Six. IV. Sedes. fol. 390.

Revocavit quascumque electiones de Judicibus Conservatoribus factas, & noviter de eis, eorumque electionibus disposuit Greg. XV. in const. 9. Sanctissimus, infra Tom. 3.

CLEMENS PAPA VII.

Universis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis.

Edita An. D. 1524.

Ordo expositio Papae multa gravamina quae patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funerals, & apostatas, seu extra claustra vagantes.

Tu de quarta funeralium habes Concil. Trident. sess. ult. cap. 13.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

Conquisitionum dilectorum filiorum Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & universorum Fratrum Ord. Minorum S. Francisci de Paula percepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, alique Ecclesiarum Praelati, & Rectores, eorumque Vicarii & Officiales, ac Clerici, & aliae Ecclesiasticae personae, tam Religiosae quam saeculares, necnon laici, Communia civitatum & dioecesium, ac aliarum diversarum partium, qui Nomen Domini vacuum recipere non formidant, à praedictis Correctoribus, & Fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis, eis ratione funeralium, & Christianidelium piorum legatorum ad certos & determinatos usus, praesertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in elemosynam, aut alias sibi pie relictae, vel erogatae, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petiis terrarum ad eos legitime spectantibus, & pertinentibus provenientium, contra privilegia, & indulta Apostolica, eis & Ordini, ac domibus praedictis concessa, exigunt, & indices exigere conantur, ac relicta & erogata hujusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones hujusmodi exigentibus, praestant auxilium, consilium, vel favorem, & alias ipsis super his, ac aliis libertatibus, privilegiis, & indultis, domibus & Ordini praedictis, illorumque personis, tam à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, quam aliis ritè à Regibus, & aliis Principibus saecularibus concessis. Necnon bonis, rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarumque Sacristias spectantibus, multiplices molestias, injurias, & jacturas inferunt, eosque coram diversis tam Ecclesiasticis, quam saecularibus judicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis Regularem professionem, apostatantes ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & saepius per saecularium habitationes, secundum vana sui cordis desideria vagando, insolenterque & scandalosè vivendo, se ab obedientia, & subiectione suorum Praelatorum, etiam praetextu indultorum, seu licentiarum à Sede Apostolica surreptitè impetratarum, subtrahunt in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

§. 1. Quare Generalis, & provinciales, ac alii correctores, & fratres praedicti, nobis humiliter supplicare fecerunt, ut cum eis valde redatur difficile pro singulis querelis ad Sedem

praedictam habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curarem.

§. 2. Nos igitur, qui pro debito pastoralis officii, Religiosorum personarum quarumlibet dispendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adversus exactores, occupatores, detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia hujusmodi, illis volentes eisdem Correctoribus, & Fratribus subvenire, per quod illorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi scriptura pracludatur. Discretionem vestrae, per haec scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, praedictis Generali, Provincialibus & aliis Correctoribus & Fratribus efficacis defensionis praesidio assistentes, non permittatis eosdem super libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis praedictis ab eisdem, & quibuslibet aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, vel damna, seu injurias irrogari, aut coram quibuscumque judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Apostolicis, quavis occasione, vel causa, etiam criminali, eisdem fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, ac fratribus praedictis, cum ab eis, vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de praedictis & aliis personis quibuslibet, super restitutione bonorum, ac rerum & jurium praedictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum praedictorum & aliorum eis pro tempore concessorum, observatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium hujusmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, praesentibus & futuris, in illis videlicet, quae judicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, iustitiae complementum ministrare. Inhibendo etiam quibuscumque judicibus praedictis, tam in principio, quam in medio, vel in fine causa, ne in causis dictorum Fratrum, etiam criminalibus eisdem invitatis se quomodolibet intromittant, ac occupatores, seu detentores, exactores, praesumptores, molestatores, ac injuriatores hujusmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, illos, quos censuras & poenas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Caeterum, si per summariam informationem super his per vos habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, praescriptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios, quos praesentes litterae concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus, Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citandorum, & monendorum hujusmodi pervenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore praesentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod monitiones sic factae, perinde eosdem citatos & monitos ardeant, ac si eis personaliter intimatae extitissent.

§. 3. Non obstantibus tam saec. record. Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri de una, &

Hic idè Pont. Judices Conservatores Ordinis cum amplis facultatibus deputat.

Ad hoc vide Conc. Trid. sess. 7. cap. 14. & Bullam Clem. VIII. 39. Suscepti. in Tomo 3.

Contrariis omnibus derogat.

Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultra tres dietas aliquis auctoritate præsen-
tium non trahatur, quàm aliis quibuscumque con-
stitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam
Judicibus delegatis, & conservatoribus, quàm
personis ultra certum numerum ad iudicium non
vocatibus, necnon quibusvis privilegiis & in-
dultis Apostolicis, quibusvis personis, sæculari-
bus vel regularibus, Militiis, Communitatibus,
Universitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Ter-
ris, & locis prædictis, ac quibusvis Cathedrali-
bus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aut
aliis Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Mona-
steriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, etiam
motu proprio, & ex certa scientia, etiam de
non trahendis eorum subditiis vel personis ipsa-
rum Ecclesiarum, Civitatum, Universitatum, Ca-
strorum, Villarum, & locorum respectivè extrà
eas, aut coram illis iudicibus, & personis, quàm
eis etiam vigore quarumcumque literarum Apo-
stolicarum, aut aliàs quibusvis modis, & qua-
litercumque & sub quibusvis verborum formis,
& clausulis, etiam plena, expressa, specialis, spe-
cifica, & individua, ac de verbo ad verbum,
non autem per clausulas generales idem impor-
tantes mentio, seu quævis alia expressio habenda
foret, tenores hujusmodi præsentibus pro
sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo
robore permanens, hac vice dumtaxat, specia-
liter, & expressè derogamus. Quòdque vos
filii Canonici, Officiales, & Vicarii de personis
quæ deputari possint Conservatores non sitis,
seu si aliquibus, communiter vel divisim à præ-
dicta sit Sede indultum, quòd excommunicari,
suspendi, vel interdicti non possint per literas
Apostolicas, non facientes plenam & expressam,
ac de verbo ad verbum de indulto, & earum
personis, locis, & ordinibus, & nominibus pro-
priis mentionem, cæterisque contrariis quibus-
cumque.

§. 4. Cæterùm volumus, & Apostolica aucto-
ritate decernimus, quòd quilibet vestrum profe-
qui valeat articulum etiam per alium inchoatum,
quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimen-
to Canonico impeditus.

§. 5. Quòdque à datis præsentium sit vobis,
& unicuique vestrum in præmissis omnibus, &
eorum singulis, captis & non captis, præsentibus
& futuris, perpetua potestas, & iurisdictio
attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis
in præmissis omnibus, captis & non captis, præ-
sentibus & futuris, & pro prædictis procedere,
ac si prædicta omnia & singula coram vobis coep-
ta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuilibet ve-
strum in prædictis, omnibus & singulis per ci-
tationem, & modum alium perpetuò legitimum
existisset, constitutione prædicta super Conserva-
toribus, & alia qualibet in contrarium edita,
non obstantibus.

§. 6. Volumus etiam, & Apostolica aucto-
ritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu
Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Cu-
riae Ecclesiasticae, aut personæ in dignitate Ecclē-
siasticae constitutæ munitis, in iudicio & alibi, ubi
opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ
adhiberetur eisdem præsentibus, perpetuis futu-
ris temporibus valituris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub An-
nulo Piscatoris, die decimonono Martii, mille-
simo quingentesimo vigesimoquarto, Pontificatus
nostri Anno primo.

Ampliat
Conservato-
rum facultates.

Ampliatque
magis.

Transumptis
credi jubet.

Dat. P. A. 1.
die 19. Martii.

VII.

Facultas Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis
Redemptionis Captivorum quærendi eleemo-
synas pro opere dictæ Redemptionis, non ob-
stante quacumque prohibitionem contrà quæ-
stores.

Hujus Ordinis institutionum, & alia, vide supra
apud Constitut. 1. Innoc. III. Operante. fol. 52.
Et alia Constitut. 9. fol. 60.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus in Christo fra-
tribus, Archiepiscopis, dilectisque filiis ac filia-
bus nostris Abbatibus, Prioribus, Priorissis,
Exemptis, Decanis, Presbyteris, ac aliis Ecclē-
siarum Rectoribus, ac Capellanis, Curatis & non
Curatis (ad quos præsentis litera pervenerint)
Salutem & Apostolicam benedictionem.

G Ratum Deo credimus impendere famularum,
cùm Christi fideles, ad ea opera misericor-
diæ nunc exhortamur, per quæ salus mundi, ani-
mæ utilia procurantur.

§. 1. Cùm itaque Ministri ac Fratres Ordinis
Sanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum fra-
trum nostrorum Christianorum totis viribus ela-
borent, transeundo ad partes ultramarinas, pro
afflictis, ac captivis Christianis redimendis, in ma-
nibus inimicorum fidei Christianæ captivis, ac de-
tentis. Et cùm dicti fratres pro dictis captivis re-
dimendis, corpora sua, mortis periculo subjace-
re non verentur, videntesque dictos Captivos du-
ris ac diversis tormentis assuetos ac cruciatos. Et
cùm pro dictis pauperibus Captivis redimendis,
qui à Paganis captivantur, (Altissimo permitten-
te) ipsique ab hujusmodi captivitate liberandis,
Domino coadjuvante, auxilio, totis viribus, at-
tendentes, quòd ad ea exercenda, (propter di-
versarum onera expensarum) eisque propriæ non
suppetant facultates, ac ad id opus tam pium,
ac laudabile peragendum, elemosynæ fidelium
sint quamplurimum opportuna.

§. 2. Hinc est, quòd vobis omnibus fratribus
nostris Archiepiscopis, Episcopis, mandamus ac
præcipimus, firmiter injungentes, quatenus, cùm
Fratres dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Re-
demptionis Captivorum prædictorum, seu Pro-
curatores, aut eorum Nuncii, ad vos accesserint,
cùm fueritis requisiti, vestras bonas, fortissimas,
ac gratiolas pro petendis elemosynis ad susten-
tationem prædictorum literas diocesanas, eisdem
liberaliter concedatis.

§. 3. Et vos Abbates, Priores, Exempti, ac
non Exempti, similiter Presbyteri, Curati ac non
Curati, ac omnes alii, prædictos Fratres, Pro-
curatores, vel eorum Nuncios in Ecclesiis vestris
benignè, gratiosè, ac favorabiliter, & honestè
recipiat, ac eisdem ob reverentiam Sedis Apo-
stolicæ transeundo Ecclesiam ministratis, ac sine
tristitia. Vosque Decani, Presbyteri, Curati, &
non Curati, ac Ecclesiarum Rectores, dictos Fra-
tres, Procuratores, aut eorum Nuncios prædica-
re verbum DEI, quia sic eis indultum est per
sanctam Sedem Apostolicam ipsosque permitten-
tes in prædictis Ecclesiis, populo (prout à latore
præsentium, Fratribus, vel eorum Nunciis fuerit
requisiti) diligenter, ostentim, ac nominatim
convocando de domo in domum, omnes Pato-
chianos vestros utriusque sexus, ætatem habentes,
in Ecclesiis vestris in unum congregari faci-
ciatis ad idem, locum, ac horam, quas latore
præsentium vobis assignaverit, illudque sponta-
nea spectatione pacifica, intrà missarum solemn-
nia. Caveatis etiam, ne ad divina officia ac-
cedere præsumatis, quousque verbum DEI,
ac necessitates dicti Ordinis fuerint diligenter de-
clarata.

§. 4. Non obstante aliqua inhibitione facta per
prædecessores nostros in Capitulo de Quæstori-
bus, in Concilio Lugdunensi sive in aliis Capi-
tulis. Quia isti non sunt Quæstores, sed sunt vi-
ri Religiosi, & approbati.

Edita A. D.
1524.

Exordium.

Causa hujus
indulti.

Ordinari
faveant Fra-
tribus Ord-
inis in quæ-
rendis elee-
mosynis.

Abbatibus &
cæteri benig-
nè recipient
& adjuvent.

Ipsi enim
Fratres non
sunt quæsto-
res, sed reli-
giosi quæren-
tes elemosy-
nas ad opus
redemptio-
nis.

§. 5. Item

Id. & que ab aliis religio-
fis impediri
non debent.

Etiam tem-
pere inter-
dicti.

Tu vide
Conc. Trid.
sess. 23. c. 12.

Nec ab ali-
quo molestiam
pati.

Perturbato-
res eorum
coerceantur.

Benefacto-
res Indul-
gentias hic
enunciatas
consequun-
tur.

Tu scias
Pium V. re-
vocasse om-
nes Indul-
gentias pro
quibus porri-
gendæ sunt
manus ad-
iutrices in
Constitutis.
30. Et si do-
minici. Vide
igitur si has
comprehen-
dit.

§. 5. Item districtè vobis præcipimus ac man-
damus, quòd nullum verbum exhortationis, seu
prædicationis per aliquem Religiosum, seu per
aliquos Religiosos, Mendicantes vel non Mendicantes,
Quæstores vel non Quæstores, ad popu-
lum exponere permittatis illa die qua ad vos
accesserint Fratres prædicti, Procuratores vel eor-
um Nuncii.

§. 6. Volumus insuper ac præcipimus, quòd
cum dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nun-
cii, ad aliquas Ecclesias advenerint interdictas,
in eorum jucundo adventu Ecclesiæ aperiantur,
ac campanæ pullentur, ac quòd ibidem, cam-
panis pulsatis, & jannis apertis, divina officia
celebrentur, ac corpora mortuorum, ibidem Ec-
clesiasticæ tradantur sepulturæ, nisi excommu-
nicati nominatim fuerint, aut eorum publici
ulurarii.

§. 7. Inhibemus insuper, ac sub pœna cano-
nica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus,
vel eorum Nunciis, mandatum nostrum Aposto-
licum secum deferentibus, in aliquo injuriare
præsumant, in aliquibus Civitatibus, Castris,
Villis, seu Ecclesiis, in quibus fractio, seu inju-
riatio facta fuerit, vel mandatum impeditum, seu
etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Pro-
curatorum, vel Nunciorum ipsorum, bona de-
tenta, fuerint desitura, Ecclesiastico supponentis
Interdicto, nulla ibidem celebrentur divina offi-
cia, præter Baptismum parvulorum, ac pœnitentiam
morientium, quousque Fratribus, Procura-
toribus, vel Nunciis supradictis, de illatis inju-
riis fuerit plenariè satisfactum.

§. 8. Quicumque autem mandatorum nostro-
rum extiterint contemptores, rebelles, ac ino-
bedientes, seu perturbatores in aliquo, eosdem
denunciatis, campanis pulsatis, candelis extinctis,
excommunicatis, auctoritate nostra Apostolica,
ac anathematizatos, ac nunquam à prædicta de-
nunciatione cessantes, donec de eorum absolu-
tione à Sede Apostolica impetrata, vobis appa-
reat comperenter. Plebes vobis subditas, piis
exhortationibus, ac salutaribus monitis inducen-
tes, ut de bonis à DEO super terram collatis,
ad sustentationem præmissorum piis elargiantur
elemosynas, ac grata subsidia caritatis minis-
trent, ut illa penuria valeat consummare vos,
ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo: ut
per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipsi Domino
inspiciente, feceritis, ad æterna mereamini fe-
licitatis gaudia pervenire.

§. 9. Nos enim de Omnipotentis Dei miseri-
cordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum
ejus auctoritate confisi, omnibus benefactoribus
dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis ac Redemptionis
captivorum prædictorum, verè pœnitentibus &
confessis, vel infra annum confiteri volentibus,
post declarationem nostrarum indulgentiarum, si
verè pœnitentes, ac confessi fuerint, pro nostris
indulgentiis acquirendis in festivitatis Domini
Nostri JESU CHRISTI, videlicet, Nativitatis, Cir-
cumcisionis, Apparitionis, Resurrectionis, Ascen-
sionis, Pentecostes, ac Sanctæ Trinitatis, Eucharis-
tiæ, ac in quatuor festivitatis S. MARIE Vir-
ginis per singulos dies dictarum festivitatum, sep-
tem annos, & totidem quadragenas, eisdem bene-
factoribus, de injunctis sibi pœnitentiis, duximus
indulgentios, & per omnes octavas dictarum festi-
vitarum tres annos, ac tres quadragenas. Item ac
per totam Quadragesimam, singulis diebus, unum
annum, ac quadraginta dies. Si quis verò Cleri-
cus, vel laicus dictis Fratribus secundum quanti-
tatem substantiæ suæ, ac qualitatem criminis de
bonis suis dederit, vel transierit ad substantiam
tionem præmissorum, pro prædictis indulgentiis
acquirendis, ac si in capite ejusdem anni, verè pœ-
nitens, ac confessus moriatur, volumus, ac de gra-
tia speciali concedimus, quòd ab omnibus pecca-
tis suis in Domino permaneat absolutus.

§. 10. Siquis verò Clericus, & laicus hoc im-
pedierit dicto, verbo, vel opere, Diabolo infi-
gante, quod non credimus, sciat se excommu-
nicatum esse, ac anathematizatum, ac beneficium
suæ absolutionis, nullatenus obtinebit, quous-
que de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis,
& contemptu Romanæ Ecclesiæ, satisfecerit com-
perenter.

§. 11. Sacerdotibus verò, Clericis, ac viris re-
ligiosis, tam viris, quàm mulieribus, dictum ne-
gotium diligenter tractantibus, ac de bonis suis
misereticorditer erogantibus, quicquid in divinis
officiis ac horis canonicis dicere omiserint per
negligentiam, aut per defectum librorum, seu
per infirmitatem corporis, misericorditer in Do-
mino remittimus.

§. 12. Ac omnes indulgentias à Romanis Pon-
tificibus prædecessoribus nostris, dicto Ordini
Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis concessas, ex
certa scientia confirmamus, ac præsentis scripti
patrociniis communimus.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc
paginam nostræ ordinationis infringere, vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
tentare præsumperit, indignationem omnipoten-
tis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum
ejus, se noverit incursum.

Datum Perusii, decimoquinto Calend. Maji,
Pontificatus nostri Anno primo.

Confirmatio & extensio constitutionum à Præ-
decessoribus Pontificibus editarum circa ea, quæ
observanda sunt, quoad impetrationes benefi-
ciorum Ecclesiasticorum Consistorialium.

*Habes in hoc Leonis X. Constitut. 35. Cùm Sixtus,
suprà. Ubi notavi.*

CLEMENS EPISCOPUS, &c.
Motu proprio, &c.

Cum dudum scel. record. Sixtus Papa IV. &
Julius II. ac nonnulli prædecessores nostri,
providendo, ne illis de quorum personis Ecclesiis
Cathedralibus & Metropolitanis, ac Monasteriis
Consistorialibus provideretur, seu ipsa Monasteria
commendantur, prorogatio Consistorii præjudi-
cium live occasionem litigandi inferret, constitu-
erint & ordinaverint, quòd supplicationes desuper
signarentur, & datarentur, ad quarum datas ce-
dulæ Consistoriales retrotraherentur, aliàs nullius
essent roboris vel momenti: necnon ut Camera
Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardi-
nalem Collegium cum periculo promotorum ani-
marum in eorum juribus, & annatis non defrauda-
rentur, similiter constituerint, & ordinaverint,
quòd literæ provisionis, seu commendæ Ecclesia-
rum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Mo-
nasteriorum Consistorialium, sine literis dispen-
sationum retentionum Monasteriorum, & alio-
rum beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium
& regularium, ac pensionum quarumque non
expedirentur.

§. 1. Ac deinde piæ mem. Leo Papa X. &
Adrianus VI. etiam prædecessores nostri intellecto
per eos, quòd supplicationes dispensationum hu-
jusmodi retentionum Monasteriorum & beneficiorum,
ac pensionum prædictarum ad partem signa-
bantur, & de illis in cedulis Consistorialibus nulla
mentio fiebat, ad effectum, ut literæ Ecclesiarum,
& Monasteriorum prædictorum contra ordina-
tiones prædictas liberè ad personarum provisarum
libitum expediri possent, Motu proprio, & ex
certa scientia, mandata & ordinationes prædictas
extendentes, de novo statuerint, decreverint, &
ordinaverint, quascumque supplicationes & mo-
tu simili, sub quibusvis datis in posterum signan-
das dispensationum retentionum quorumcumque

ANNO
1524.
Redemptio-
nem impe-
diens excom-
municatur.

Adjuvans
præmium
consequitur.

Indulgentiæ
Ordinis con-
firmantur.
S. D. N.
Paul. V. eas
mutavit in
Constitut. 16. Roma-
nus.
Sanctio pœ-
nalis.

Dat. P. An. 1.
die 17. Apr.

VIII.

Edita A. D.
1524.

Sixtus IV.
Julius II. &
alii consti-
tutiones
ediderunt,
quoad impe-
trationes de
quibus in
rubr.

Leo etiam X.
& Adrian.
VI. Ego ta-
men post
solummodò
Bullam Leon.
prætermittis
aliis uti simi-
libus.

Monasteriorum & beneficiorum, regularium, & secularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum, per hujusmodi provisiones & commendas Consistoriales nullius esse roboris vel momenti, nec in aliquo eisdem personis provisio suffragari, sed Monasteria & beneficia predicta per hujusmodi provisiones impetrari posse, ac pensiones cassatas & extinctas intelligi debere, nisi in cedulis predictis super illis dispensarentur, & de beneficiis sic vacantibus provisum esset, ac supplicationes predictas sub quibusvis datis desuper signatas, nisi ad hoc quod ad illarum datas cedula predicta retrotraherentur, eis nequaquam suffragari possint.

Hic Pontif. eas approbat & extendit.

§. 2. Nos praedecessorum predictorum vestigiis inherentes, ac fraudibus occurrere cupientes, constitutiones, mandata, ordinationes, statuta, & decreta praedecessorum hujusmodi innovamus, illaque juxta eorum continentiam & tenorem observari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per supplicationes etiam sub data cedula &c. Consistorialium ad partem signatas, & signandas extendimus & innovamus.

Et ab omnibus Officialibus servari praecipit.

§. 3. Mandantes dilecto filio nostro Pompeo Basilicae XII. Apostolorum de Urbe presbytero Cardinali, Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario, & ejusdem Cancellariae Regenti, necnon dilectis filiis de majori praesidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus, ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, praesentibus, & pro tempore existentibus, ut mandata, ordinationes, statuta, & decreta praedecessorum predictorum, ac nostrum hujusmodi inviolabiliter observent & observari faciant & mandent. Necnon ordinantes Datario nostro, & agentibus pro eo, quod supplicationes dispensationum, retentionum, & capacitatis beneficiorum quorumcumque promotis, & translatis, ac commendatariis Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium extra cedulas Consistoriales, & extra supplicationes commendae hujusmodi Monasteriorum ad partem signatas non darent, nec transire permittant.

Clausulae praeservativae.

§. 4. Volumus autem, quod hujusmodi mandato, & constitutioni per nullas clausulas in supplicationibus sive cedulis oppositas, etiam cum illius derogatione, & sub quibusvis attestationibus praeservativis, nisi per mandatum speciale manu nostra signatum, tantum derogari possit.

Clausulae derogatoriae.

§. 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apoftolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papae subscriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P. A. I. die 19. Apr.

Lectum & publicatum fuit Suprascriptum mandatum Romae in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo quarto, die vero decimanona mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Clementis divina providentia Papae Septimi Anno primo.

IX.

Facultas Collegii deputatorum Fabricae Basilicae S. Petri de Urbe, componendi pro subventione dictae Fabricae super legatis, loco pio, vel personae incertae aut ignotae & pro male ablatis, maleve ablatorum restitutione relictis, ac bonis Ecclesiarum & beneficiorum occupatis, &c.

Illud Collegium erexit hic Pontif. in Constitut. 3. Admonet. supra. fol. 643. Et quoad disposita in hac Bulla, ac caetera de Fabrica, ibi plene tibi indicavi.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Dudum admonente nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, ut ad ea potissimum intenderemus, per quae gloriosi Principes terrae, Petrus videlicet & Paulus Apostoli, qui primum Evangelium DEI in Alma Urbe praedicarunt, in eaque, postquam Christianam religionem ibidem plantaverant, ac univrsam Orbem sacrae doctrinae splendore, & plurimis miraculis repleverant, gloriosi martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die susceperunt, eo majori veneratione à Christi fidelibus colerentur, quo majoribus meritis, inter alios Apostolos excelluerunt.

Exordium.

§. 1. Quia tamen Salvator noster JESUS CHRISTUS Petrum aliorum Apostolorum Principem, & eum ejusque successores plenitudinem habere voluit, mente revolvimus ad nostrum officium pertinere, ut postquam fael. record. Julius Papa secundus praedecessor noster existimans quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps haberetur, ita etiam Basilicam sub ejus invocatione in dicta Urbe dedicatam, aedificii pulchritudine & magnificentia inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demolendam duxerat, ut eam aedificio longè ampliori & magis admirabili reficeret, & instauraret.

Julius II. iussit Basilicam S. Petri destrui, & magnificentius reaedificari, ut in ejus Constit. 23. supra.

§. 2. Quod ipse Julius morte praeventus, successivè Leo X. & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam praedecessores nostri, variis causantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu ac totis viribus aggredieremur, dignum quin potius debitum duximus, quod illius Fabrica etiam communi favore & diligentia prosequenda esset.

At ipse & successores Pontif. hoc opus perficere non valuerunt.

§. 3. Et ut Fabrica ipsa prosperiores successus amplecteretur, ac pia Christi fidelium suffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigerentur, conservarentur, & in Fabricam ipsam & non alium usum converterentur, providere volentes, revocatis per nos primitus quibuscumque Officialibus praefectis ad opus dictae Fabricae, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis forent, etiam si Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore praesulgerent, per dictos praedecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam eandem deputatis, ac omnibus commissionibus & facultatibus eis concessis & factis, eisque ab hujusmodi praefectione, & aliis officiis ac commissionibus absolutis, unum Collegium fabricae beati Petri de Urbe nuncupandum omnium Oratorum Christianorum Regum & Principum, Rerumque publicarum ac singularum nationum, in nostra Romana Curia degentium, Curialium digniorum ex eis numerum sexaginta non excedentium, ad hoc de mandato nostro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutius absentantium, alii earumdem nationum similiter eligi possent, sic tamen quod dictum numerum sexaginta non excederent, auctoritate Apostolica Motu proprio ereximus & constituimus, ipsique Collegio administrationem, curam, & directionem ac omne regimen dictae Fabricae plenarie commisimus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

Et ideo hic Pontif. ad curandam perfectiorem dictae Fabricae Collegium Deputatorum instituit, ut in Constit. 3. supra.

§. 4. Cognoscentes autem, ad tanti operis abolitionem, facultates Camerae Apostolicae quam pluribus debitis, & aliis oneribus gravatae, non sufficere, & opus ipsum tam sublime & excelsum, ad finem optatum, absque piis & largis Christi fidelium erogationibus, & aliis subsidiis, perducere non posse, ac considerantes, indulgentias, & alias gratias tam spirituales quam temporales, per praefatos praedecessores in favorem dictae Fabricae concessas jamdudum expirasse, Motu simili & ex certa scientia

Et modo pro subventione ejusdem Fabricae, dat. Collegio auctoritatem componendi super.

ac Apostolicæ potestatis plenitudine, præfatis Collegio & ab eis ad infra-scripta, in genere vel in specie deputandis, aut subdelegandis, ut ad biennium à publicatione præsentium literarum in valvis dictæ Basilicæ tribus diebus continuis faciendas computandum, & deinde ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum quibuscumque utriusque sexus Christianis fidelibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia existant, tam Ecclesiasticis, etiam Religiosis, quam sæcularibus per totum Orbem constitutis.

Malè ablati incertis.

§. 5. Super quibuscumque malè ablati, incertis, vel per usurariam pravitatem quæsitis, etiam certis, quæ fenerator ab alio fenerator extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset.

Debitis Ecclesie cui Romana succederet Ecclesia. Restituendis personæ incertæ.

§. 6. Vel alicui privatæ Ecclesie deberentur, in quibus tamen Romana Ecclesia de jure communi succedere posset.

§. 7. Ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes, quibus restitui deberent, ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam mala ablata per eos non existant, seu aliàs illa ad eos pervenerint.

Legatis piis incertis.

§. 8. Et similiter de eis, quæ Deo, ejus Sanctis, & eorum intuitu pauperibus & aliis piis locis in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, purè in diem vel sub conditione, etiam per viam substitutionis, vel translationis, aut aliàs quomodolibet relicta fuerunt, ac biennio & beneplacito hujusmodi durantibus relinquuntur, tam pro præterito, quam futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem vel diei adventum aut cessationem componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eisdem Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis dumtaxat, à reliquorum sic relictorum, malè ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum seu ad eos aliàs pervenerint, & cui ea restituere debeant dubitanter ignorant, ut præfertur, restitutione absoluti existant, & ultra restituere minimè teneantur, eis concedere.

In exactis etiam Ordinatio donatis vel relictis pro incertis, &c.

§. 9. Ac illa quæ tempore publicationis literarum Indulgentiarum Julii, & Leonis ac Adriani prædecessorum, hujusmodi inexacta remanserunt, etiam si illa Ordinariis pro ipsis tamen incertis quomodolibet relicta, donata, & quæ eis quovismodo obvenerint. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis vel eorum nomine, post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis certis aut incertis personis, & locis non debebantur, sed post publicationem prædictam postea deberi ceperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquam eis indebita per ipsos Collegium, & deputandos, seu subdelegandos ab ipsis nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac repeti, & assequi posse, & debere decernimus, etiam censuris Ecclesiasticis ac pecuniariis penis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Bonis Ecclesiarum & beneficiorum restituendis, &c.

§. 10. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset.

Relictis pro malè ablati.

§. 11. Quæ bona omnia ac quæcumque legata, & aliàs quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablatorum restitutione relicta hærentis, & quæ relinqui ac largiri contigerit in futurum biennio, & beneplacito hujusmodi durantibus, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis.

§. 12. Et quæ durante biennio, & beneplacito hujusmodi sient quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quòd propter ipsorum absentiam meritò ab eis notitia haberi non posset.

§. 13. Ac etiam quæ restitutioni subjacerent, sed in eis vel ad ea personis, quibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

§. 14. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prandis ac conviviis, & publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus ex voto, statuto seu consuetudine in aliquibus locis exponi consueverunt, & biennio ac beneplacito hujusmodi durantibus exponi debent.

§. 15. Etiam si super illis, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, inter ipsam Fabricam, & quosvis alios coram olim præfectis, & Officialibus ejusdem Fabricæ, aut dilectis filiis supradictæ Cameræ Clericis, seu Curie causarum Cameræ ejusdem generali Auditore, vel quibuscumque aliis Judicibus, & Commissariis quavis auctoritate fungentibus, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant in Romana Curia vel extramuris etiam in secunda vel ulteriori instantia interdecisa pendeat, ad ipsam Fabricam applicamus.

§. 16. Ac omnes, & singulas causas eandem Fabricam concernentes, in quavis instantia, ut præmittitur, pendentes, earum omnium statum, & merita præsentibus pro expressis habentes, à dictis Judicibus, & Commissariis harum serie avocamus, illasque in eo statu in quo reperiuntur, præfatis Collegio juxta facultates eis in dictis prioribus literis nostris per nos concessas, ulterius ad audiendas, cognoscendas, decidendas, & sine debito terminandas committimus.

§. 17. Super restitutione bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam hujusmodi convertenda similiter componere, & ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere, & quòd illa retinere liberè, & licitè possint in posterum eis concedere.

§. 18. Ac eisdem Christianis fidelibus, qui cum præfatis Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis de aliqua elemosyna pro dicta Fabrica convenerint, ut idoneum possint eligere confessorum, sæculares vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eligentem delictis, & excessibus, ac peccatis quibuscumque, quantumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incurris, & quorum absolutio dictæ Sedi esset reservata (Præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, & alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum incurfarum) semel in vita, & in mortis articulo, & in non reservatis casibus, toties quoties id petierint eos absolvere, ac ei in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remissionem impendere, ac penitentiam salutarem injungere. Necnon emissa per eos vota quæcumque, ultramarino, ingressus Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis, in utilitatem dictæ Fabricæ, si consentis ad id acceperint facultates, sin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, ac simonia in ordinibus vel beneficiis Ecclesiasticis

Legatis piis locis, & personis incertis vel absentibus & ignorantis.

Restituendis ei, cui receptio non competit.

Exponendis in prandis, conviviis, & spectaculis, in diebus festivitatum.

Declaratio quòd prædicta procedant, etiam si super his, & aliis lis ubique pendeat.

Commissio omnium causarum Fabricam concernentium Judici a Fabricæ juxta contentam bullam hanc præcedentis.

Autoritas dicti Collegii componendi, cum occupantibus bona Ecclesiarum, & beneficiorum.

Electio nemque confessorum dandi elemosynam Fabricæ præstantibus.

Ad hoc vide omnino quæ notabo infra ad bullam Pauli III. n. 31. Dum ad universos.

commisſe labe pollutos, ad ipſum opus contri-
buentes, ſimiliter abſolvere, & cum eis ſuper ir-
regularitate, ſi quam cenſuris huiusmodi ligati,
Miſſas, & alia divina officia, non tamen in con-
temptum clavium celebrando; aut aliàs in divi-
nis ſe immiſcendo ſeu alias quomodolibet etiam
beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occasione vel
aliàs debite occupando, præterquam ratione homi-
cidii voluntarii, & bigamiæ contraxerint, &
ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſic quæ-
ſita beneficia Eccleſiaſtica, quæ ex tunc eis de no-
vo collata cenſentur, retinere, liberè, & licite
valeant diſpenſare, omnémque inhabilitatis, &
infamiæ maculam, ſive notam ex eis provenien-
tem abolere, ac eis fructus per eos indebitè per-
ceptos, etiam ratione omiſſionis horarum cano-
nicarum, & divinarum officiorum remittere poſ-
ſit, liceatque eiſdem Chriſtifiſidelibus Euchariftiam,
& alia Eccleſiaſtica Sacramenta ab eodem confeſ-
ſore, vel alio ſacerdote cuiuſvis Ordinis, etiam
Mendicantium Regulari per eos eligendo quocum-
que tempore, præterquam in Paſchate Reſurre-
ctionis, & ſine alicuius præiudicio recipere, ac
ipſorum decedentium corpora, etiam tempore in-
terdicti auctoritate ordinaria poſiti, Eccleſiaſti-
cæ tradi poſſint ſepulturæ ſine pompa, ac quæ-
cumque Eccleſiam, vel Capellam per eos eligendam
devotè viſitando tot & ſimiles indulgentias,
ac peccatorum remiſſiones conſequantur, quas
conſequerentur, ſi ſingulis diebus Quadrageſima-
libus ſingulas dictæ Urbis, & extrâ eam, Eccleſias,
quæ à Chriſtifiſidelibus propter ſtationes Urbis
viſitari ſolent, perſonaliter viſitaſſent. Ac ut eiſdem
Quadrageſimalibus, & aliis temporibus pro-
hibitis, ovis, butyro, caſeo, & aliis lacticiis, car-
nibus verò de utriuſque Medici conſilio uti, frui,
& veſci liberè, & abſque conſcientiæ ſcrupulo
poſſint, & valeant, ipſique Collegium, & qui-
bus vices ſuas in genere vel in ſpecie duxerint
committendas, poſſint ſummam pecuniariam pro
præmiſſis declarare, taxare, & limitare. Ac fa-
cultatem eligendi confeſſorem huiusmodi per eo-
rum patentes literas eorum ſigillo ſigillatas, etiam
abſque inſertione præſentium literarum concede-
re. Necnon Nobilibus, & præſbyteris, ac gra-
duatis, indulgere, ut habeant altare portatile,
ſuper quo cum debitis reverentia, & honore in
locis ad hoc congruentibus, & honeſtis etiam non
ſacris, & Eccleſiaſtico interdico ordinaria aucto-
ritate interpoſitis, dummodò cauſam non dederint
huiusmodi interdico, etiam antequàm illu-
ceſcat dies, circa tamen diurnam lucem, in ſua,
& ſuorum familiarium domeſticorum præſentia
Miſſas, & alia divina officia per ſeipſos, qui præ-
byteri ſunt, aut pro tempore erunt, celebrare,
ſeu per alios ſacerdotes celebrari facere, ac tem-
pore interdico huiusmodi divinis intereſſe liberè
poſſint, auctoritate Apoſtolica præſata tenore præ-
ſentium licentiam, & facultatem concedimus.

§. 19. Mandantes univerſis, & ſingulis locorum
Ordinariis, Abbatibus, & aliis cuiuſcumque dig-
nitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & præminentie
exiſtant, ſub excommunicationis lætæ ſententiæ,
ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ
applicandorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne pu-
blicationem & prædicationem earumdem præſen-
tium in eorum Civitatibus, & Diœceſibus, ubi &
quando ac quoties opus fuerit, faciendam impedi-
re, neve aliquid prætextu publicationis petere, aut
etiam à ſponte offerentibus recipere, aut in præ-
miſſis, & circa ea aliquam fraudem vel dolum
committere. Nec illos quos abſolvi, & cum qui-
bus diſpenſari vigore præſentium ab ipſis Colle-
gio vel deputandis aut ſubdelegandis ab eis con-
tingerit quovis modo moleſtare vel impedire, aut
pœnas aliquas pro caſu in quo, ut præfertur,
diſpenſatum fuerit, ex ſtatuto vel conſuetudine,
ſeu aliàs exigere per ſe vel alium, ſeu alios quo-
vis modo audeant vel præſumant. Ac decernen-

Inhibitio ad-
verſus con-
travenien-
tes.

tes confeſſionalibus per præſatos Collegium, &
deputandos vel ſubdelegandos ab eis, pro tem-
pore conceſſis, & eorum ſigillo duntaxat muni-
tis, plenariam fidem adhiberi debere.

§. 20. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitu-
tionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon
quibuſvis aliis applicationibus, & conceſſionibus
dictorum legatorum, & incertorum ablatorum,
ac privilegiis, & indultis Apoſtolicis quibuſcum-
que Ordinibus, Eccleſiis, Hoſpitalibus & aliis piis
locis, ac miſerabilibus perſonis, in genere, vel in
ſpecie ſub quibuſvis verborum formis, & clauſu-
lis, etiam motu proprio, & ſcientia ac de Apo-
ſtolice poteſtatis plenitudine ſimilibus forſan fa-
ctis, & conceſſis, aut in poſterum fiendis, & con-
cedendis, necnon dictarum, & ſimilium facultata-
rum, & gratiarum ſuſpenſione, per nos in præ-
ſenti anno Jubilæi ad ſimiliter noſtrum, & dictæ
Sedis beneplacitum de fratrum noſtrorum conſilio
facta, quibus omnibus etiam ſi pro illorum
ſufficienti derogatione, de ipſis eorumque toris
tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua,
ac de verbo ad verbum, non autem per clauſu-
las generales id importantes mentio, ſeu quævis
alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita
forma ſervanda eſſet, illorum tenores præſentibus
pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, il-
lis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat,
ſpecialiter, & expreſſè de ſimili noſtra ſcientia,
& poteſtatis plenitudine derogamus, ac cui-
quam noluit ullatenus ſuffragari, cæteriſque
contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus vel eo-
rum Ordinibus ab eadem Sede indultum exiſtat,
quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non
poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes ple-
nam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de
indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia dif-
ficile foret præſentes, &c. Nulli ergo, &c. Si
quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno In-
carnationis Dominicæ, milleſimo quingentefimo
vigefimo quinto, Calend. Junii, Pon. noſtri An-
no ſecundo.

Approbatio, & extenſio conſtitutionum Pii II.
Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X. contra
Homicidas, bannitos, ſumentesque vindictam
de propinquis offendentibus, necnon brigosos,
&c. Ac Barones, & Communitates eorum Ter-
ritoria à prædictis non cuſtodientes in Statu
Eccleſiaſtico.

Ultra has bullas, alias tibi indicabo infra in Sixti
Quinti conſt. 6. Hoc noſtri. ubi etiam huius conſti-
tutionis confirmatio habetur, in Tomo 2.

C L E M E N S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

I N Sancta B. Petri Sede divina diſponente clemen-
tia, meritis licet imparibus, conſtituti, confi-
derantes, quòd licet Deus, qui ex præcipui amoris
ſui dulcedine hominem ad imaginem ſuam creavit,
in lege Veteri populo illi rudi, & infirmo manda-
verit proximum diligere, inimicum verò in odium
haberi permiſerit: tamen ſecundùm Evangelicam
doctrinam, que lege veteri excellentior atque per-
fectior eſt, præcipit etiam inimicum diligere, & tranſ-
greſſorem huius legis ultionem expectare debere
innuit, cum dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit.
Ut igitur lex ab omnibus ſervetur, nec gladiatorum
impunitas à quoquam ſperari poſſit, & qui virtutis
amore nolunt, ſaltem formidine pœnæ à vetitis ab-
ſtineant, ad officium noſtrum ſpectare duximus, illa
quæ pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum,
temporali dominio nobis, & S. R. E. mediatè vel
immediatè ſubjectarum, ac civium, & incolarum
in eis degentium, à prædeceſſoribus noſtris Ro-
manis Pontificibus ſtatuta, & ordinata fuiſſe com-
perimus, ut eò majorem obtineant firmitatem,
quo ſæpiùs fuerint Apoſtolico præſidio comunita-

noſtri

Claula de-
rogatoria.

D. P. An. 2.
die 1. Junii.

X.

Edita A. D.
1524.

Exordium.

nostri prædicii munimine corroborare, ac etiam de novo statuere & ampliare, prout rationabiles causæ persuadent, & in Domino conspicimus salubriter expedit.

§. 1. Dudum siquidem, postquam per fœlic. record. Pium Papam II. &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam Bullam habes supra folio 373. Ad retinendas.

§. 2. Et deinde, cum in Alma Urbe, &c. Pie memor. Paulus Papa, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quoniam ipsam Bullam habes supra, folio 382. Viros.

§. 3. Ac successivè recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. similiter Prædecessor noster, accepto per eum, quod contenta in literis Pii Prædecessoris hujusmodi, à certis annis tunc elapsis citrà non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliviores fuerant ad homicidia committenda, ac ferè passim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideò ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facillè posse, ac detestabilem & horrendam talium Scitariorum nequitiam, ad aliorum cautelam juris remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, per suas literas, decretaque Pii Prædecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant omnia, & singula in dictis literis Pii Prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum consilio statuerat & ordinaverat, quod condemnati etatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet, in Civitatibus, Terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium, vel favorem præstantes, suarum condemnationum irremissionem, aut contrà illas salvum conductum, & licentiam securè in loco patratu criminis, vel infrà quinquaginta milliaria, ut præfertur, propinquos nullatenus obtinere possent ab alio, quàm à Romano Pontifice, qui pro tempore esset, & alicujus alterius, etiam Legati de Latere, remissio nemini suffragaretur. Et si forsan contingeret, eundem Romanum Pontificem ad remissiones, sive salvum conductum hujusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesset posse, nisi in illa verus literarum Sixti Prædecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes insertus foret, ac specificata & determinata causa exprimeretur, quæ eundem Romanum Pontificem induceret, ad derogandum eisdem literis Sixti Prædecessoris, quæ, cum tam matura deliberatione ab eodem prædecessore emanarunt.

§. 4. Et demùm sanctæ memoriæ Julius Papa II. etiam prædecessor noster, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes supra, folio 477. Cum homines.

§. 5. Cùm similis memoriæ Leo Papa X. etiam Prædecessor noster, &c.

Omittitur itidem hujus Bullæ narrativa, siquidem eam habes supra, fol. 599. Omnes.

§. 6. Cùm autem, sicuti facti notorietas attestatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & tenimentorum, ac Regni & partium prædictorum contrà literas prædecessorum hujusmodi, elata cervice devenire, & se adversus justitiæ clypeum, & tutelam rebelles constituere præsumant, ac censuras & pœnas prædictas in eisdem literis contentas, sensu reprobo parvipendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, Divinæ Majestatis offensam, & reipublicæ læsionem. Nos, quorum est, sceleratorum insolentis, quibus adversus Deum & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici saviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalescat præsumptio, &

perveritas extollatur intendere, sed criminiosorum temeritatem (ultrice justitia) cohibere, ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed excessuum perpetratores, debita animadversione puniantur, opportunis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, cum statuti, ordinationis, extensionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiscationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus & singulis aliis, in ejus respectivè contentis clausulis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ Majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuè inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 7. Illisque etiam ad hoc, ut homicidæ, Scitarii, exititii, criminosi, rebelles, alique infames, propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum à locis circumvicinis, usque ad quinquaginta milliaria, sed etiam ab omnibus & singulis Civitatibus, Terris, Castris & locis etiam Regni, & partium prædictorum, nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ quomodolibet mediatè vel immediatè subjectis, Banniti, & exules sint, & esse censeantur, nec in illis, seu eorum aliquo, etiam prætextu cujusvis licentiæ, salvum conductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere possint, & si in eis resederint, vel recepti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac juxtà criminum & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii Prædecessoris hujusmodi tenorem sub pœnis in eisdem literis contentis per Officiales Civitatis, Terræ, Castris, vel loci, in qua, vel in quo deprehensi fuerint, debitis pœnis plebæ, seu indè educi, & ad forum, seu Officiales, ac quos criminum & excessuum eorumdem punitio de jure vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominus præmissa omnia & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, & Leonem Prædecessores præfatos, statuta, & ordinata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, ita ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & personæ, ac alii, ad quos prædictæ, & præsentis literæ concernunt, ac ipsorum singuli, literas, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis quomodolibet, directè vel indirectè contravenientes, ac eis adhærentes, eorumque fautores, & complices, singulas censuras & pœnas prædictas, eo ipso absque alia declaratione incurrant, & incurrisse censeantur de novo.

§. 8. Quòdque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & Feudatarii Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictorum nobis, & eidem Ecclesiæ immediatè subjectorum, aliquos nostros, & dictæ Ecclesiæ hostes, & inimicos, aut subditos, exules, bannitos, & facinorosos cujuscumque status, vel conditionis fuerint, publicè vel occultè, nullo unquam tem-

Pius II. edidit Bullam hic citatam.

Paulus II. aliam edidit Bullam hic indicatam.

Sixtus IV. approbavit Bullam Pii II.

Julius II. edidit aliam constitut. hic citatam.

Leo X. alteram hic indicatam.

Hic modò Pontif. confirmat prædictas Bullas Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X.

Et declarat homicidas non solum à loco delicti per 50. milliaria, ut constituerat Pius II. sed à quibusvisque terris & locis S.R.E. exules esse debere.

Receptantibus Bannitis imponit pœnas hic expressas.

Communitates & alii sub poenis, de quibus hic tenentur capere homicidas, complices & fautores. Quod confirmavit Pius 4. infra in constitur. 27. In eminenti, & Pius V. constit. 10. Ex superne, & Sixtus V. hic in rubr. cit. Tom. 2.

Facultates quibuscunque concessas absolventi homicidas revocat.

Executores istius constit. deputat.

potere recipere & acceptare nullatenus presumant. Et si aliquos ad eorum dominia & territoria confingere contigerit, illos ex eorum dominis vel territoriis huiusmodi expellere, seu ad simplicem iustionem vel requisitionem nostram, vel successorum nostrorum, quod voluerimus, seu Successores ipsi voluerint, tutè conduci facere. Ac quod præmissa à suis subditis inviolabiliter observentur, omni excusatione cessante, cum effectu curare, sub similibus privationis, & rebellionis, ac criminis læsæ Majestatis poenis, si contrà fecerint, eo ipso incurrendis.

§. 9. Necnon, ut homicidæ, fautores & complices præfati faciliùs capi & puniri possint, quod Communitates Civitatum, & Universitates Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, sub interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum Terrarum, & locorum eorundem domicilii, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis lætæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri Camera Apostolicæ irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis poenis, eosdem homicidas, complices & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere. Et si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari, Communitates verò & Domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cum primum id ad eorum noticiam devenerit, eos apprehendere seu apprehendi. Quod si non potuerint, similiter id Universitatibus, seu incolis & habitatoribus vicinorum Oppidorum & locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus poenis teneantur, & debeant, statim, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

§. 10. Et ne facilitas veniæ incentivum præbear delinquendi, quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de Latere, ac Nunciis, & Provincialium Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis, in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus, omnem super absolutionibus homicidiorum huiusmodi per nos, & Prædecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem, revocamus, cassamus, irritamus & annullamus. Et, si quando similes absolutiones per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concedi contigerit, illas per Judices & Officiales, ad quos pertinet, nisi triuæ literæ Apostolicæ, sub intervallo unius mensis, pro singulis literis huiusmodi cum expressa derogatione presentium, desuper emanaverint, nullatenus admitti vel observari volumus.

§. 11. Quocirca dilectis filiis Francisco, tituli S. Mariæ in Transiberim Presbytero Cardinali nostro, & pro tempore existenti Camerario, Camera Apostolicæ Clericis & Præsidentibus, ac universis, & singulis Legatis Provincialium nostrarum, & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Ecclesiæ mediare, vel immediate subiectarum, Mōn simili mandamus, quatenus presentes literas solemniter, in singulis Provinciis, Civitatibus, Terris & locis prædictis publicari, necnon omnia & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant & mandent. Contrafacientes quovis cuiusvis status, gradus, ordinis, vel præminentia sint sententias, censuras, &

poenas antedictas damnabiliter incurrisse declarant, & declarationem huiusmodi per eos faciendam, in libris maleficiorum conscribi & adnotari mandent & faciant. Necnon capitales prædictas sententias à Ministris Justitiæ absque alicujus incurfu irregularitatis exequi procurent. Reales autem irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Necnon pro exactione poenarum pecuniarum huiusmodi contrà Communitates, & Universitates, ac eorundem inobedientium in temporalibus dominorum Vassallos, propter eorum huiusmodi inobedientiam, repræfalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant.

§. 12. Attentius hortantes & requirentes in Domino Barones & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius Provincialium, Civitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Præsides nostrarum Provincialium, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerint conduci, & eis realiter consignari, similiter cum effectu faciant.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in præfatis eorum literis voluerunt non obstare contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo quarto, Pridie Idus Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupati sunt) cum elargitione omnium gratiarum & privilegiorum Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium.

Alia privilegia hic idem Pontifex postea concessit infra in constitut. 38. Dudum. aliisque dedit Pius V. in sua constit. 31. Ad immarcescibilem. in Tomo 3.

Andream Avellinum huius Congregationis Clericum inter Beatorum numerum retulit S. D. N. Urbanus VIII. in ejus Constitutione 42. In Sede, infra Tomo 4.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili Fratri Joanni Petro, Episcopo Theatino, & dilecto filio Gajetano Presbytero Vicentino, ac eorum sociis, & successoribus.

Exponi nobis nuper fecistis, quod vos, & nonnulli alii ejusdem propositi, socii vestri, Divina, ut creditur, inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete, Deo servire, & illi magis pio desiderio adhærere posse, tria substantiabilia religiosa vitæ, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientia vota emittere, & sub solito, ac communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter & devotè, quantum ipse dederit servientes, sub nostra & Apostolicæ Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione, Clericalem vitam ducere decrevistis, supplicarique nobis fecistis, ut de nostra arque huius S. Sedis Apostolicæ plenitudine potestatis, solitaque clementia, in præmissis benignè annuentes, de eis, quæ ad huius vitæ propositum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis sociis, Successoribusque vestris providere dignaremur.

Domicelli, & Barones remittant homicidas, & eorum complices ad Officiales Sedis Apostolicæ.

Clausula derogatoria.

Dat. P. A. r. die 12. Junii.

XI.

Edita A. D. 1524.

Quidam magis quietè Deo servire volentes. sub habitu Clericali, in communi, & de communi vivere coeperunt, & vota substantiabilia emittere, volentes, assensum Papæ petierunt.

1524.

Qui eis illum impartitur, eisdemque sub Sedis Apostolicæ protectione recipit.

Præpositumque eligendi.

Alios ad religionem recipiendi.

Constitutionesque opportunas edendi facultatem concedit.

Privilegia & gratias Congregationis Canonico-rum Lateranensium elargitur.

Tu scias concessa etiam fuisse privilegia omnium Ordinum, & signanter Societatis Jesu in Bulla citata in rub.

Contrariis derogat.

§. 1. Nos, qui omnium Christianissimorum piis & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium, plurimum in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinari, vobis, & cuilibet vestrum, ut quodcumque visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ vota publicè emittere, & in manibus cujuscumque Presbyteri secularis, vel cujusvis Ordinis Regularis, solemniter profiteri, ac sub solito & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viventes, in locis Religiosis, aut secularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra, & sanctæ hujus Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione in unum habitare.

§. 2. Atque ex vobis, inter vos singulis annis Superiorem eligere, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra confirmari possit.

§. 3. Aliosque quoscunque seculares Clericos, quavis dignitate fulgentes, seu Laicos, qui, Deo inspirante, ad hujusmodi vitæ propositum, & communem vivendi modum, sese conferre voluerint, recipere, & post annuam probationem, ad talem trium votorum professionem, in manibus Superioris, seu Præpositi mittendam, ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

§. 4. Necnon statuta quæcumque, ordinationes & constitutiones, de omnibus & singulis, quæ ad hujusmodi vitæ propositum conducere, morèque & institutum honestè & devotè clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Missis præcipuè, & aliis Divinis officiis, seu horis Canonicis, prout vobis melius videbitur celebrandis & recitandis, licita tamen, & honesta, rationabilia, & bonis moribus, & sacris Canonibus non contraria, facere, edere, & pro tempore facta, vel edita, corrigere, reformare, & in parte, vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, instituire, & ordinare, ac juxta illa vivere, quæ, postquam à vobis condita, edita, reformata, instituta, aut immutata & ordinata, ac nobis, seu Successoribus nostris exhibita fuerint, Apostolica auctoritate approbata & confirmata sint, & esse censeantur.

§. 5. Et ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis, spiritualibus & temporalibus, quibus potiuntur & gaudent, aut in futurum potentiuntur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranensis Congregationis, personæ, & loca eorum, vos, personæ, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis. Quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratiis, eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus & invocationibus, & diebus, ad libitum vestrum expediri possint, perinde, ac si illa omnia & singula, non solum per clausulas generales, sed per eorum tenores de verbo ad verbum expressio-nem, & insertionem, fuissent vobis per has nostras literas, sub hac ipsa die, expressè & specialiter concessa, tenore præsentium, ex certa nostra scientia, & ex Apostolicæ plenitudine potestatis, vobis, ac sociis, & Successoribus vestris, in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmissa omnia & singula, quibuscumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenamque auctoritatem & facultatem elargimur.

§. 6. Non obstantibus nomine, dignitate & officio Episcopali, quæ Joanni Petro suprascripto, per alias nostras literas reservavimus, Apostolicisque,

aut aliis generalibus, aut specialibus constitutionibus, ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiam si quæ specialiter seu de verbo ad verbum exprimenda essent, quæ pro expressis haberi, & quibus quoad effectum præsentium duntaxat, specialiter & expressè derogamus, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Junii 1524. Pontificatus nostri anno primo.

Declaratio circa expensas fieri permittas Militiæ de Calatrava, Ordinis Cisterciensis, de communi Thesaurò dictæ Militiæ.

De hac Militiâ atque Thesaurò, vide suprâ in Const. 16. Julii II. fol. 395. Romani, & alia attende in Constit. 1. Adriani VI. Dum intrâ. fol. 742.

C L E M E N S E P I S C O P U S .

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex injuncto sibi desuper Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter intendit, per quæ singuli Christianissimi, sub Regularibus præsertim Militiis, pro Fidei Catholicæ defensione institutis militantes, expensas necessarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, absque aliquo conscientiæ scrupulo subire valeant, eorumque & Catholicorum Regum desuper sibi supplicantium votis libenter annuit, prout id conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius noster Carolus, Romanorum Rex Illustris, in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, per Sedem Apostolicam deputatus Militiæ de Calatrava, Cisterciensis Ordinis, perpetuus Administrator exitit, suo & dilectorum filiorum universorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum & Militum dictæ Militiæ hujusmodi per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domus de Mestanca Militiæ, & Ordinis prædictorum, Tolletanæ Diocesis, Nuntium suum super hoc ad nos destinatum, nuper nobis exponi fecit, quòd, postquam olim pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Aragonum, & Siciliæ prædictorum tunc Regis, ac ejusdem Militiæ perpetui Administratoris per Sedem eandem etiam deputati, felicis recordationis Julio Papæ II. prædecessori nostro expositum fuerat, &c.

Omittitur residuum narratiæ, quia ipsa Bulla Julii est suprâ, Romani.

§. 2. Dicta Militiâ ex tunc Thesaurum ipsum, juxta formam statutorum, ordinationum, & literarum prædictarum habere. Et licet exindè omnes & singulas expensas pro necessitatibus, negotiis, rebus, honore, & utilitate ejusdem Militiæ, ac illius Monasteriorum, & locorum, illorumque onerum eis pro tempore incumbentium necessarias supportare, & facere consueverint, prout facere potuisse credunt; tamen ipsi, vel eorum aliqui, qui timorata & scrupulosa conscientiæ existunt, pro eorum conscientiarum tutiori cautela, illas, quas hactenus facere consueverunt, & alias similes, vel dissimiles necessarias expensas, sive sint pro defensione & protectione prædictis, sive etiam pro Monasteriis, & aliis locis dictæ Militiæ, eorumque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcumque literarum, etiam Apostolicarum, in favorem Militiæ & Monasteriorum, locorum ac personarum prædictorum expediendarum, ac satisfatione, seu remuneratione illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum & singulorum rebus, negotiis, utilitate, vel honore, auxilium, consilium, vel favorem præstiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium supportatione, & ex

D. P. An. 1. die 24. Junii.

XII.

Edita A. D. 1525.

Exordium.

Julius II. edidit constitutionem, de qua hic.

Postea ex Thesaurò suo, hæc Militiâ de Calatrava, in casus hic re-latos exponere non consuevit, sed pro conscientiæ securitate, hujus Pontificis permisso petitur.

Thesau-

Thefauro prædicto, juxta providam ordinationem, deliberationem, & consilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempore dictæ Militiæ Administratores, seu Magistri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ Administratores, liberè facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, seu Administratoris, ac Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum modernorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Hic idem P. n. x. de Thefauro expensis, de quibus hic, certo modo fieri indulg.

§. 3. Nos igitur eorum laudabili desiderio in præmissis annuentes, ac Priores, Præceptores, Fratres, & Milites modernos prædictos, eorumque singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Administratori, ac pro tempore existenti Magistro, seu Administratori, necnon Majori, & aliis Præceptoribus, Prioribus, Fratribus & Militibus modernis, & pro tempore existentibus Militiæ hujusmodi, quòd ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & singulas expensas, tam pro Militia, quàm Monasteriis, & aliis locis, eorumque fabricis, rebus, & personis prædictis, quàm etiam pro expeditione quarumcunque literarum, etiam Apostolicarum, pro eis, & aliorum singulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon satisfatione, remuneratione, & recompensatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus, eorum commodis, utilitate, favore, honore, vel oneribus suis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum consilium, consensum, & favorem præstiterint, ex Thefauro prædicto, de consilio Capituli Generalis, vel saltem Definitorum, aut Seniorum illius, facere liberè & licitè valeant, indulgemus, ac ipsæ expensæ sic pro tempore factæ, quando videlicet per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore existentem, Administratorem, vel Magistrum, de Definitorum, & Seniorum in ejus Curia pro tempore residentium, quando verò per Definidores, & Seniores, aut Capitulum prædictos etiam modernos, & pro tempore existentes, de Caroli Regis in Imperatorem electi Administratoris moderni, & Magistri pro tempore etiam existentium prædictorum ejusdem Militiæ factæ fuerint, bene factæ sint, & esse censeantur, ac pro bene factis habeantur, & reputentur, statuimus & ordinamus, ac literas prædecessoris hujusmodi etiam ad præmissa extendimus, & ampliamus.

Quibuscunque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac Militiæ & Ordinis, eorumque Monasteriorum, & locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus omnibus, quæ idem Prædecessor noster in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergò, &c.

D. P. An. 2. die 13. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1525. Idibus Januarii, Pontificatus nostri anno secundo.

XIII.

Privilegia, indulta, & exemptiones Auditorum Rotæ Romanæ.

Confirmationem & extensionem habes infra in constit. 12. Pauli III. Romani. Moderationes verò vide in

Pii V. const. 73. Sacrosanctum, & in aliis Bullis citatis hic in Apostolicis. Et de aliis Rotam concernentibus, indicabo plenè in Pii IV. const. 44. In throno.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Convenit æquitati Romani Pontificis, digna pro meritis præmia compensantis, illis potiores gratias & favores impartiri efficaciter, qui non solum pro ipso Romano Pontifice, sed etiam pro universali Ecclesia, ac Sedis Apostolicæ honore, & personis ad illam confluentibus justitia ministranda, graviora sollicitudinis studia, prompta voluntate jugiter perferre, & facti evidèntia designante, majora eidem Sedi devotionis obsequia studiosius impendere dignoscuntur, ut exindè eorum devotio augetur, & fides illorum cunctis plenius innotescat, ac alii eorum exemplo ad similia propensius excitentur.

Edicta A. D. 1525.

Exordium.

§. 1. Hinc est, quòd nos debita consideratione pensantes continuos labores, quos dilecti filii locorum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Causa tenentes, nunc & pro tempore existentes circa causas ipsas audiendas, & sine debito decidendas ad publicam utilitatem, & ejusdem Romani Pontificis honorem permaximum in dies noscantur abstinere, ac propterea volentes eos, qui etiam nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis Capellani existunt, condignis favoribus, & prærogativis, prout debitum reputamus, prosequi.

Causæ hujus Constitut.

§. 2. Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum & Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, cum eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, ut quæcunque quatuor curata, seu aliàs invicem incompatibilia sæcularia, aut uno, vel duobus, seu tribus ex eis, seu absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacensis vel Cisterciensis Ordinis regulare, necnon quæcunque alia tria similia vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcunque Cathedralium, etiam Metropolitanarum, vel Collegiarum, aut aliarum Ecclesiarum consistentia, alias se invicem, & cum dictis incompatibilibus beneficiis comparientia beneficia Ecclesiastica, etiam alterum beneficiorum sub eisdem tectis consistentium cum cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbendæ, & tam illa, quàm incompatibilia sæcularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, seu talia mixtim, Regulare verò beneficia hujusmodi Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, dignitates etiam Conventualis, personatus, administratio vel officium fuerint, & ad Prioratum, Præposituram, præpositatum, dignitates, personatus, administrationes vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura imminere animarum, si eisdem Auditoribus & Locatenentibus aliàs Canonice conferantur, aut ipsi eligantur, presententur, vel aliàs assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & insimul sæcularia in titulum ac regulare, in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonicatus & duæ præbendæ, ac totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum à die habitæ, pacificè per eos utriusque illorum possessionis computandû duntaxat. Si verò alia fuerint, ac incompatibilia sæcularia, necnò regulare beneficia hujusmodi quoad vixerint retinere, illaque simul vel successive, simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties

Privilegium circa pluralitatem beneficiorum.

Hoc revocatum est in Bullis cit. in rubr.

eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissi vel dimissorum aliud, vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium seu beneficia, Ecclesiasticum vel Ecclesiastica, quatuor duntaxat curata, seu aliâs invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno vel duobus, seu tribus ex eis, vel absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacensis, vel Cisterciensis Ordinis regulare, necnon quæcunque tria alia similia vel dissimilia, sub singulis tribus tectis quarumcunque trium Ecclesiarum consistentia, alias, ut præfertur, compatiencia similiter recipere, & insimul sæcularia in titulum, regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonici, patus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præfertur, computandum: Si verò alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia hujusmodi, dummodò inter ipsa quatuor incompatibilia sæcularia plures, quam tres Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, & sub singulis tribus tectis consistentia, post dictum annum duo Canonici, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujusmodi officium claustrale non existant, quoad vixerint, ut præfertur, retinere necnon debitis & consuetis ipsius regularis beneficiis supportatis oneribus de residuis illius fructibus, redditibus & proventibus, sicuti illud in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere & ordinare potuerunt, seu etiam debuerunt (alienatione tamen quoruncunque bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium dicti regularis beneficii eis penitus interdicta) disponere & ordinare liberè & licitè valeant. Ac quòd ipsi Auditores & Loca tenentes, ac eorum singuli, naturales in omnibus Regnis, Dominiis & Provinciis existant, ac in ipsis & eorum singulis quæcunque, quotcunque, & quacunque cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica sæcularia & regularia, etiam, ut præfertur, qualificata aliâs eis Canonice conferenda, perindè ac si ibidem oriundi, & nati fuissent, etiam recipere & retinere liberè & licitè possint, ac de illis, aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minimè teneantur, quòdque ratione quoruncunque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu ex statuto, fundatione, aut aliâs sacros etiâ Presbyteratûs Ordines requirentium per eosdem Auditores & Loca tenentes, ac eorum singulos pro tempore obtentorum, usque ad septennium à fine anni à jure concessi computandum, ad aliquem ex sacris Ordinibus hujusmodi promoveri minimè teneantur, nec ad id à quoquam invitari coarctari possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus.

Facultas absol-
vendi fi-
cur Ordina-
rii.

§. 3. Et insuper præfatis Auditoribus, & Loca tenentibus, & eorum cuilibet, ut omnes & singulas utriusque Sexus personas quarumcunque Parochialium, ac dignitatum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per se ipsos, vel alios ab eis deputandos, earundem personarum confessionibus diligenter auditis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quoties ad eos confessionis causa confugerint, absolvere, eisque pœnitentiam salutarem injungere.

Testandique
etiam de bo-
nis acquisi-
tis ex benefi-
ciis.
Revocatio-
nem vide in
Pio V. cit. in
rubr. cum
aliis ibi not.

§. 4. Necnon de omnibus & singulis bonis mobilibus & immobilibus ubilibet consistentibus, cujuscunque quantitatis & qualitatis, etiam si in pecunia fuerint, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos vel Episcopos, etiam ratione suarum, quibus nunc præesse dignoscuntur, aut aliarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ad quas eas transferri contigerit Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium, obtentorum, & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis & acquirendis, tam in vita, quam etiam ultima voluntate eorum

inter consanguineos, & alias quascunque personas, ac loca, necnon pro expensis funerum, ac remuneratione eorum, qui sibi viventibus serviverint, disponere, erogare, testari, codicillari, ac illas aliâs in pios, & quoscunque alios, tamen licitos usus, prout eis videbitur expedire, convertere, liberè & licitè valeant.

§. 5. Ac prædicta, necnon omnia & singula alia beneficia Ecclesiastica cum cura, sæcularia, & quoruncunque Ordinum regularia per ipsos Auditores, & Loca tenentes, ac eorum singulos in titulum, & commendam, ac invicem, seu aliis ad eorum vitam unita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ jus eisdem Auditoribus, & Loca tenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis provifum etiam illorum possessione non habita, seu provideri mandatum, vel concessum fuerit, simpliciter, aut pro alio vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus beneficio seu beneficiis Ecclesiastico Ecclesiasticis; cum quibusvis personis cum eis permutare volentibus, ac causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitatis interveniat, in quoruncunque ordinatorum locorum, aut Canonice Metropolitanorum, aut aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendorum vel eligendarum manibus extra Romanam Curiam, præfatæ Sedis, vel cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, resignandi, & commendis, necnon juri & concessionibus etiam literis Apostolicis non confectis cedendi, ac dissolutioni unionum hujusmodi consentiendi, ipsisque Ordinariis, Canonicis & personis in dignitate constitutis, resignationes & cessiones hujusmodi ab eisdem Auditoribus & Loca tenentibus, simpliciter vel ex eadem causa etiam permutantibus personis ex dicta causa duntaxat extra eandem Curiam auctoritate prædicta recipiendi & admittendi, ac uniones, annexiones & incorporationes prædictas dissolvendi: Necnon ea, quæ simpliciter resignaverint, & quorum commendis, aut juri & concessionibus cesserint, seu unionem dissolutioni consenserint personæ, seu personis idoneæ, vel idoneis ad id per ipsos Auditores, & Loca tenentes nominandæ, seu nominandis, & quæcunque, quotcunque, & quacunque beneficia Ecclesiastica obtinentibus & expectantibus, quibus, & non aliis, etiam si antè resignationes seu cessiones hujusmodi per eos nominatæ fuerint, conferri possint, & quæ ex eadem causa cum eis permutantibus. Quæ verò ipsæ compermutantes personæ resignaverint beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & cum permutantium hujusmodi similem facultatem non habentium beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eisdem Auditoribus & Loca tenentibus conferendi, & de illis etiam providendi, ac omnia & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam & liberam, auctoritate & tenore prædictis motu simili facultatem concedimus.

Transferendi, & etiam resignandi beneficia, &c.
Hoc revocavit Pius V. ibidem in Tom. 3.

§. 6. Ac eisdem Auditoribus & Loca tenentibus, & eorum singulis, etiam in dicta Curia, aut aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, cum, & sine cura per eos pro tempore obtentorum residendo, in aliis beneficiis Ecclesiasticis similiter per eos in quibusvis Ecclesiis, sive locis pro tempore obtentis residere minimè teneantur, nec ad id invitari compelli possint. Et nihilominus omnes & singulos fructus, redditus & proventus beneficiorum prædictorum etiam, ut præfertur, qualificatorum cum ea integritate (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in eisdem beneficiis personaliter residerent, dictisque beneficiis per Capellanos seu Vicarios idoneos ad eorum nutum amovibiles in Divinis deservire, & animarum curam illis imminuentem exercere, ac quæcunque Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere,

Privilegium circa residentiam.
Revocationem vide in Constit. 91. Pii IV. In suprema, cum ibi notatis.

quoties opus fuerit, Diocessani loci, & cuiusvis, alterius licentia super hoc minimè requisita, liberè & licitè valeant, nec ad residendum in illis per quempiam cogi possint.

§. 7. Eisque, & eorum cuilibet, ut quoad vixerint, quoties eis placuerit, per se ipsos, aut cum uno, vel duobus sociis etiam familiaribus suis per eos pro tempore eligendis Horas Canonicas diurnas pariter, & nocturnas, ac alia Divina Officia secundum usum, & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam anticipatis, vel postpositis Horis dicere, & recitare liberè & licitè valeant. Nec ipsi, aut eligendi socii huiusmodi ad alium usum super hoc observandum teneantur, nec ad id à quoquam, etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum, per eos pro tempore obtentorum, inviti possint coartari.

§. 8. Quòdque ipsi, & eorum singuli aliquem Presbyterum secularem, vel cuiusvis Ordinis regularem in eorum possint, & quilibet eorum possit eligere confessorum, qui vita eis comite in casibus dictæ Sedi reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem Apostolicam, falsitatis litterarum Apostolicarum, suppliciorum, & commisionum, invasionis, deprædationis, occupationis, devastationis terrarum, & maris, dictæ Romanæ Ecclesiæ mediatè, vel immediatè subjectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum exiterit, in aliis verò, quoties fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita, pro commissis eis debitam absolutionem impendat & iungat penitentiam salutarem, necnon vora quæcumque (ultamarino, liminum Apostolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, ac Castitatis & Religionis voris duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quòdque Confessor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, ut præfertur, plenariam remissionem à pena, & culpa eis in sinceritate fidei, unitate Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, dicta auctoritate Apostolica concedere possit, sic tamen, quòd idem Confessor de eis, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eis per eos, si supervixerint, vel alios, si forsan tunc transierint, faciendam iungat, quam ipsi, vel illi facere teneantur.

§. 9. Liceatque eis habere altare portatile, cum debitis reverentia, & honore, super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine Juris alieni præiudicio, & cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequàm elucescat dies, circa tamen diurnam lucem. Et si forsan ad loca, interdicto Ecclesiastico, tam ordinaria, quam Apostolica auctoritatibus, supposita, per ipsos declinare contigerit, in illis, clausis januis, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis, & interdictis exclusis, in eorum & familiarium suorum domesticorum, ac sex aliarum personarum utriusque Sexus per eos, & eorum quemlibet eligendarum præsentia, dummodò ipsi, vel illi causam non dederint interdicto, nec id eis contigerit, quòd specialiter interdicti possint, per se ipsos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium, vel alium Sacerdotem idoneum secularem, vel regularem, Missas, & alia Divina officia celebrari, seu celebrari facere, & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti huiusmodi decedentium corpora Ecclesiastica tradi possint sepulturæ, etiam cum aliqua funerali pompa.

§. 10. Et insuper duas Ecclesias, seu duo vel tria altaria in locis, ubi ipsos Auditores & Locaten-

tes, ac eorum quemlibet pro tempore morari contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, seu eligenda, singulis diebus Quadragesimalibus, & aliis anni temporibus, & dum in Curia resederint, eorum propriam Capellam, diebus tamen audientie, visitando, singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsi eisdem temporibus, & diebus Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis, & extrà eam ad id deputatas personaliter visitarent.

§. 11. Eisque & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus & temporibus, quibus estus carni, ovorum, casei, butyri, & aliorum lacticiniorum est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticinii, ac de utriusque Medici consilio carnis absque conscientie scrupulo uti & vesci.

§. 12. Ipsique Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore existentes, ac eorum singuli, literas gratiarum expectatarum, quoties eas generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia, cuiuscunque taxæ, seu annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus fuerit, etiam si unus ex dictis beneficiis, aliis sub eorumdem Auditorum, eorumve Locatenentium gratis expectativis, eorumve collationum, mutationibus, revalidationibus, & extensionibus pro tempore comprehensis, eidem dispositioni Apostolicæ ex quavis causa, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commensalitatatis nostræ, & tunc viventis Romani Pontificis, aut cuius tempore vacationis ad id consensus requirendus foret alicujus dictæ Ecclesiæ Cardinalis generaliter reservatum, vel ex generali Apostolica reservatione, ac alias quomodolibet affectum fuerit expedire, & ipsum beneficium sic generaliter reservatum seu affectum acceptare, consequi, & obtinere, necnon beneficia sub huiusmodi gratis expectativis, & illarum collationum mutationibus, revalidationibus, & extensionibus comprehensa, etiam in eorum à dicta Curia absentia per Procuratorem tam in dicta Curia, quam extrà eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam provideri facere, ac alias diligentias requisitas per se vel alios facere, ac instrumenta, in specie ex suis notis, generalibus acceptationibus, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarii sic in genere rogati, instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper facta ad instantiam Auditorum & Locatenentium prædictorum, ad quos id concernet extrahere duntaxat, & publicare possint respectivè, & debeant.

§. 13. Et ad satisfaciendum regulæ, sive constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis intimandis possessoribus, seu eis ad iudicium evocandis pro tempore editæ, etiam ratione prædictarum expectatarum, aut aliarum gratiarum & reservationum quarumcumque minimè teneantur. Ac eorum fratres & nepotes, tam descendentes quam Collaterales, ac amicos seu benevolos & familiares ipsorum in toto, vel in parte, aut simpliciter, vel quoad unam, vel plures, seu singulas gratiarum expectatarum eis pro tempore concessarum, & illarum mutationum, revalidationum, & extensionum collationis sequendis antelationibus, prærogativis, privilegiis & indultis eisdem Auditoribus, & Locatenentibus in affectatione beneficiorum, vigore gratiarum huiusmodi acceptandarum, pro tempore concessis, loco sui nominare, & quòd sic nominatis prærogativis Auditoribus & Locatenentibus concessis, & concedendis huiusmodi in affectationibus beneficiorum Ecclesiasticorum sub collationibus, ad quos nominati fuerint, comprehendendum, quæ vigore litterarum desuper conficiendarum duxerint acceptanda, uti, potiri, & gaudere, ac in omnibus & singulis, quibus ipsi Auditores,

Stationes Urbis, propriam Capellam visitando.

Facultas dicendi eorum carni.

Privilegium circa expectativas. Tu vide dispositionem Pii V. in ejus constit. 73. Sacrosanctum. Tom. 2.

Indultum circa formam publicandi provisiones beneficiorum. Tu habes revocationem in Gregorii XIII. constit. 75. Humano. Tom. 2.

Facultas recitandi Horas Canonicas, Horis postpositis.

Facultas eligendi Confessores, qui in casibus reservatis (exceptis hic expressis) absolvere possint. Quod declaratur hic in fine. Et intelligitur in Clem. VIII. constit. 15. Quæcumque. Tom. 3.

Privilegium celebrandi ante diem, & in locis interdicitis. Hoc inferius declaratur.

Facultas consequendi

& Locatenentes immediatè præferuntur (dilectis filiis literarum Apostolicarum de Majori præfidentia Abbreviatoribus, & earundem literarum Scriptoribus duntaxat exceptis) immediatè præferri, & anteferri valeant, ac si ejusdem Palatii Auditores verè & non fictè, aut aggregati per privilegium existerent, ita tamen, quòd Auditores ipsi suas gratias expectativas, ac illarum extensiones, & collationum mutationes, seu revalidationes prosequentes præfatis, nominatis etiam qualitercunque qualificatis omninò præferantur, & præferri debeant.

Indultum pro Bullis gratis pro eis expedendis.

§. 14. Quòdque singuli Auditores, & Locatenentes præfati quascunque provisionum, commendarum, dispensationum, unionum ad vitam, præfectionum, reservationum fructuum, pensionum, & aliorum quorumcunque, ac facultatum, mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas, gratiam vel justitiam, seu mistum concernentes à Sede prædicta, etiam ratione quarumcunque dignitatum etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Monasteriorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque pro tempore, per eos à nobis & Successoribus nostris, Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, à Sede prædicta qualitercunque impetrandas, ac sibi etiam motu simili & ex certa scientia concedendas, & de personis eorum consistorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreviatorum, Scriptorum Bullarum, ac registri, necnon qui etiam de nostris Apostolicis gratis expectativis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apostolicarum, necnon Secretariorum & Procuratorum Audientie nostrae literarum contradicatarum, ab aliis quibusvis dictae Curiae officiis gratis cum subscriptione videlicet (gratis pro Auditore, seu Locutenente Rotae) per Rescribendarium literarum eorundem faciendis expedire possint, sint, debeant dicta auctoritate Apostolica earundem tenore præsentium, motu simili pariter indulgemus. Mandantes nunc & pro tempore existentibus literarum prædictarum Rescribendario, & aliis Scriptoribus & Abbreviatoribus, Sollicitatoribus, Secretariis, dictae Audientiae Procuratoribus, & quibusvis aliis dictae Romanae Curiae Officialibus expeditioni literarum hujusmodi pro tempore Præfidentibus, & Ministris, sub excommunicationis latae sententiae, privationis, & suspensionis suorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorundem poenis, per eos, ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere noluerint eo ipso incurrendis absque alio nostro, successorum nostrorum, & Sedis prædictae ulteriori mandato, eas gratis subscribant, & per omnia usque ad plumbum, & alia necessaria inclusivè omni contradictione & dilatione cessante expediant.

Indultum exemptionis ab Ordinariis.

§. 15. Propterea Auditores & Locatenentes prædictos nunc, & pro tempore existentes, ac eorum quemlibet, ipsorumque beneficia & officia Ecclesiastica, ac bona quaecunque, quae obtinent & possident, & in futurum obtinebunt & possidebunt, sub Beati Petri, & Sedis prædictae, ac nostra protectione, auctoritate Apostolica, & tenore supra dictis, pari motu suscipimus, & ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate & potestate quorumcunque Legatorum, etiam de Latere, ac Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, & Ordinariorum, illorumque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore existentium.

Privilegium exemptionis à decimis, gabellis, &c. Moderationem vide infra in Pauli V. const. 9. In maximis cum ibi not. in Tomo 3.

§. 16. Ipsosque ac eorum res, & bona propria, tam in Urbe, quam extra eam, à solutione & exactione quarumcunque decimarum, etiam Apostolica auctoritate prædicta, pro tempore impositarum, pedagiorum, gabellarum, bulletarum, & quorumcunque aliorum onerum, tam ordinariorum, quam extraordinariorum ubicunque locorum existentium liberamus, liberisque, immunes, & exemptos

omninò facimus, constituimus, & deputamus, & declaramus. Ita, quòd Legati, Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices prædicti, etiam ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua ageretur ubicunque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, aut eorum aliquem, seu aliorum beneficia, officia, & bona hujusmodi, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut excommunicationis, aliisque sententias, censuras, & poenas proferre. Nec exactores decimarum, gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi eos ad aliquam solutionem cogere, compellere, & coartare, aut quicumque alii cujuscunque dignitatis, status, conditionis, & praeminentiae Ecclesiasticae, vel mundanae existant, eos super praemissis, aut illorum usu, etiam praetextu cujuscunque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcunque directè, vel indirectè, quovis quaesito colore, vel ingenio molestare, aut alias quomodolibet impedire quoquomodo praesumant.

§. 17. Decernentes, & declarantes praesentibus literis, necnon praemissis & aliis privilegiis, & indultis quibuscunque eidem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore concessis, ex quavis etiam necessitate exprimens causa, vel occasione per nos, & Sedem eandem in genere, vel in specie, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariae Apostolicae, regulas etiam consistorialiter pro tempore editas, aut quascunque alias literas Apostolicas, etiam quòd tenores, & formae illorum habeantur pro expressis, seu alias clausulas & decreta quaecunque in se continentes, etiam quibusvis dictae Curiae Officialibus etiam praefatis Scriptoribus pro tempore concessas, seu etiam vigore implicitae derogationis latissime extendere in supplicationibus desuper pro tempore signatis, appositae derogari, seu illa revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari, seu revocata, suspensa, vel alterata censeri. Aut ipsos Auditores & Locatenentes sub eisdem clausulis comprehensos, vel eos illarum praetextu, nisi, in eisdem desuper pro tempore signatis supplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina specificè expressa fuerint, exprimi non posse, sed semper eosdem Auditores, & Locatenentes, ac in eis concessa privilegia, indulta, & literas hujusmodi ab illis exceptos, & excepta, ac privilegia, indulta, & literas ea concessa prædicta valida, & efficacia existere, & ipsis Auditoribus, & Locatenentibus suffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de novo eo ipso concessa & innovata, ac in pristinum statum restituta, reposita, & plenariè reintegrata esse, & censeri.

Clausula praeservativa hujus const.

§. 18. Sicque in praemissis omnibus & singulis, per quoscunque Judices & Commissarios, etiam Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinales, & Palatii hujusmodi causarum Auditores, in qualibet causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super iis à quoquam quavis auctoritate, etiam per Nos, & Sedem prædictam, scienter vel ignoranter attentari contigerit.

Decretum irritans.

§. 19. Quocirca Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, & dictae Urbis Gubernatori, ac in eadem Urbe, & ejus districtu, nostro in spiritualibus Vicario generali, pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum & Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant

Executores istius Const.

Clausula de-
rogatoria.

auctoritate nostra easdem presentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter observari, ipsosque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes illis pacifice gaudere, necnon fructus predictos eis juxta dicti indulti de illis percipiendis in absentia, huiusmodi tenorem integrè ministrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios, Ecclesiarum predictarum Capitula, seu quoscumque alios, ad residendum in eisdem Ecclesiis sive locis compelli, aut alias super pramissis contra presentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradictores, molestatores quoslibet & rebelles per censuras, & penas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellacione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 20. Non obstantibus, si dicti Auditores, & Locatenentes in eisdem Ecclesiis, sive locis primam non fecerint residentiam personalem. Ac super Idiomate quoad Parochialem Ecclesiam, & de non concedendo alicui gratiam expectativam extra nationem suam, ac non acceptando vigore cujusvis gratiæ expectativæ aliquod beneficium generaliter reservatum seu affectum, necnon de insinuandis, & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum expectativarum acceptorum, & aliis diligentis faciendis pro tempore editis, dictæ Cancellariæ regulis, ac fœlic. record. Bonifacii VIII. contra exemptos edita, quæ incipit: Volentes, ac etiam, per quam concessionis de fructibus in absentia percipiendis sine prævisione temporis fieri prohibentur, necnon, quæ incipiunt, Sicut bonus pastor, & quibus disponitur, Quod nullus vigore facultatum per Sedem predictam pro tempore concessarum, aliqua beneficia Ecclesiastica resignare possit, nisi illorum possessionem pacificam per quatuor menses habuerit, & nihilominus beneficia ipsa in odium resignantium vacare censeantur eo ipso, Sixti IV. & Innocentii VIII. ac per quas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoscumque Prælatos, vigore quarumcunque facultatum, eis per Sedem predictam concessarum, testari, seu alias disponi contigerit, Camera prædictæ Apostolicæ pro illius necessitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac Lateranensis, etiam novissimè celebrati, & generalis Conciliorum, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, ac quibusvis per nos de nostrorum, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, familiarium, continuorum commensalium, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per nos, & Sedem eandem factis, & pro tempore faciendis specialibus vel generalibus reservationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Provinciarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum, in quibus incompatibilia, & alia secularia, ac regularia beneficia huiusmodi forsan fuerint, seu à quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Regnis, Provinciis, Ecclesiis, Monasteriis, & locis, ac etiam Cluniacensibus & Cisterciensibus Ordinibus, necnon quibusvis personis cujuscunque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, etiam dictæ Curie Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earundem Scriptoribus præfatis, sub quibuscunque tenoribus & formis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine similibus, etiam ex quibusvis, & quantumcunque maximis & urgentissimis, etiam necessariò exprimendis causis, ac cum quibusvis antelacionibus, suspensionibus, restitutionibus, declaration. attestacion. modificacion. & aliis effi-

acissimis & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam generalibus expressè derogantibus, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & quod huiusmodi privilegia, indulta, & literæ cum concessionibus, declarationibus & decretis, ac aliis in eis contentis clausulis, sub quibuscunque derogationibus, revocationibus, suspensionibus, vel alterationibus per quascunque alias similes, vel dissimiles literas, gratias, privilegia, facultates, concessionis, antelaciones & indulta, etiam motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis specialis mentio fieret, nullatenus includantur, nec eis quomodolibet derogatum, seu illa revocata, suspensa, vel alterata censeantur, sed semper ab illis omnibus excepta existant, etsi illis demum quovis modo derogaretur, aut derogatum esse videretur, quoties eis derogatum foret, toties illa cum omnibus in eis contentis clausulis de novo concessa, & in pristinum statum restituta fore & esse, ac in vim stipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Sedem huiusmodi, necnon Scriptorum & alios Officiales pro tempore existentes, ac personas præfatas habuisse, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoscunque Judices & Commissarios, executores & delegatos, tam in dicta Curia, quam extra eam pro tempore deputatos judicari debeat, sublata aliter judicandi & interpretandi facultate, aliisque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Dominorum temporalium contemplatione, & aliis quomodolibet, etiam iteratis vicibus, per quoscunque Romanos Pontifices, prædecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem præfatum concessis, & approbatis, ac innovatis, etiam quod Regnorum & Provinciarum, nisi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacensis, Cisterciensis, & aliorum Ordinum beneficia huiusmodi, nisi ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aut ipsos Ordines respectivè expressè professis, ac de consensu Abbatum pro tempore existentium, & dilectorum filiorum Conventuum, Monasteriorum Cluniacensium & Cisterciensium, Matiscensium, & Cabilonensium Diocesum, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum prædictorum commendari non possint, & aliis de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ Commendæ, seu de illis in huiusmodi Commendam obtinendis dispensationes concessæ nullæ sint, disponentibus. Quibus omnibus, & eorum singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa mentio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac formas & datas illorum, necnon decreta in eis apposta, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, tanquam de eis plene informati, quoad præmissa motu simili specialiter, & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse discernimus, contrariis quibuscunque, aut si eisdem locorum Ordinariis à dicta sit Sede concessum, vel in posterum concedi contingat, quod Canonicos, Rectores, & personas Ecclesiasticas suarum Civitatum, & Diocesum, etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, vel officiis constitutas, per subtractionem proventus beneficiorum suorum Ecclesiasticorum, aut aliis compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem, seu si Ordinariis, & Capitulis, vel quibusvis aliter, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod Canonicis, Rectoribus, & personis suarum Civitatum, & Diocesum, etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, & officiis constitutis, & in illis non residentibus, aut qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam, fructus, redditus, & proventus suorum beneficiorum Ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minimè

teneantur,

minimè teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus, non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circa indultum residentiarum &c. ut sup.

§. 21. Volumus autem quòd incompatibilia, ac sub singulis tectis consistentia, & alia secularia necnon regularia beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminet, nullatenus negligatur, sed in eis, quorum fructus in absentia hujusmodi eisdem Auditores & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de eorumdem beneficiorum proventibus, necessaria congruè ministrentur, diligenter exercentur, & deserviantur inibilaudabiliter in divinis, ac regularis antedicta, & sub singulis tectis consistentium beneficiorum hujusmodi consueta onera congruè supportentur. Ac quod ipsi Auditores & Locatenentes infra dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi quos maluerint, pro alio cum retentis, Canonicatu, & præbenda, seu dignitate, personatu, administratione, vel officio compatibili beneficio permutare, alioquin illos ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos primò affectui fuerint, & quos ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Declaratio quoad peccata commissa ob confidentiam remissionis obtinende à confessoribus eligendis.

§. 22. Et ne, quod absit, dicti Auditores & Locatenentes propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quòd si à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem remissionis vel concessionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio, & quoad illas præsentis literæ eis nullatenus suffragentur.

Declaratio indulti celebrandi ante diem.

§. 23. Ac quòd indulto celebrandi seu celebrari faciendi ante diem parè utantur, quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster JESUS CHRISTUS Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Declaratio circa dispositionem bonorum Ecclesiarum.

§. 24. Necnon ut in eorumdem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta qualitatem residui erga Ecclesias, à quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eorum distaverit, & animæ eorum saluti viderint expedire.

Et interest divinis officiis.

§. 25. Ac quòd dum divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit eos interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur, circa hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

Declaratio circa resignationes beneficiorum &c.

§. 26. Quòdque si singulorum beneficiorum prædictorum per eos simpliciter resignandorum, seu quorum commendis, aut juri vel concessionem cessaverint, aut unionum dissolutioni consenserint, fructus, redditus, & proventus viginti quatuor ducatorum auri de Camera, secundum communem estimationem valorem annum non excedant conferentes, & illi quibus conferentur, & si ex dicta causa resignationes hujusmodi fiant, ac suorum & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales, & majoris valoris, etiam si ipsa inæqualitas viginti quatuor florenos similes secundum estimationem prædictam non transcendat similiter conferentes prædicti,

& illi, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Præsidentes dictæ Cameræ Apostolicæ aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra unum si citrà, & tres menses si ultrà montes collationes ipsæ factæ fuerint, juxta Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso. Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1525. Nonis Aug. Pont. nostri Anno 2.

Dat. P. A. 2. die 5. Aug.

Confirmatio Institutionis Monasterii B. Mariæ Magdalene, pro impudicis mulieribus, ad honestam vitam se convertentibus in Urbe, cum declaratione circa spolia impudicarum mulierum ei applicata.

XIV.

De institutione, ac ejusdem Monasterii Judicis jurisdictione, & aliis, vide in Leon. X. const. 39. sup. fol. 607. Salvator. Et an ab his spoliis sint exempta legata ab impudicis mulieribus facta Monasterio S. Bernardi, vide in const. 60. Sixti V. Sacrosancta. Tom. 2.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1525.

Cum ex corpore, & anima constet homo, & nobilitate subjecti actionis nobilitas mensuretur, CHRISTUS quòdque Salvator noster testatus fuerit, gaudium esse in cælo majus super uno peccatore penitentiam agente, quàm super nonaginta novem justis qui non indigent penitentia, manifestè apparet Monasterium Monialium B. Mariæ Magdalene, in quo mulieres carnis libidini & licentiosæ vitæ antea assuetæ charitative recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earumque, & illas sequentium animabus æterna salus paratur, tantò pauperum hospitalia, in quibus Christi pauperes hospitantur, infirmi curantur, esurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ subsidia ministrantur, necnon etiam aliarum sanctimonialium loca excellere, quantò anima corpus, & perpetua transitoria ac cælestia terrena, & spiritualia corporalia, quantòque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Exordium.

§. 1. Unde nos, qui in minoribus constituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo, à quo cuncta bona procedunt, auctore, Monasterium ipsum fundavimus, circa illius conservationem, augmentum, & propagationem ediligentiùs vigilamus, quòd opera nostra sumpsit exordium, & majori nunc divina favente clementia, fungimur potestate, uberimamque inde acceptabilem messem Deo in dies conspicimus provenire.

Pont. iste, dum Cardinalis erat, fundavit Monasterium Convertitarum ut in rub.

§. 2. Dudum siquidem sæc. rec. Leo Papa X. prædecessor noster per eum accepto, quod, &c. Omittitur insertio hujus bullæ, siquidem ea habetur in loco cit. in rub.

Leo X. confirmavit & instituit, ut in ejus bulla cit. in rub.

§. 3. Et deinde dicto prædecessore, sicut Domino placuit de medio sublato, nos divina favente clementia ad summum Apostolatus apicem assumpti, &c. ut literarum prædictarum votivus succedat effectus, providere volentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica, tenore præsentium literas prædictas, ac omnia & singula in eis contenta ab earundem literarum data, & in illorum favorem inde secuta quæcumque approbamus, & innovamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus, & singulis quorum interest suffragari debere, &c.

Hujus Pont. approbatio.

1525.
Gubernato-
ris & Con-
fessoris ma-
nus.

§. 4. Et quod Gubernatores dicti Monasterii saltem quolibet mense ad Monasterium ipsum accedere, & ex illius Abbatisa seu Priorissa, & Capellano, aliisque personis ad hæc opportunis investigare occurrentia, & facere sicut bonos decet pastores, ac sollicitè vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monasterii de his quæ exterius, nec aliqua persona non Monialis dicti Monasterii quicquam nisi de expresso consensu, & licentia dictorum Gubernatorum scire possit, ordinare, necnon quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, Monasterium, & Ecclesiam hujusmodi, illorumque Abbatissam, seu Priorissam, Moniales, Capellanos, Confessores, & personas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quoties voluerint concedere, alterare, & mutare, quascumque pœnas de quibus eis placuerit in contravenientes apponere.

Alienandi
facultas.

§. 5. Et quæcumque stabilia bona, cujuscumque valoris existant, ad Monasterium, & Ecclesiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut necessitate Monasterii hujusmodi vendere, & permutare, ac in emphyteusum perpetuam, vel ad tempus locare, & quocumque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cujusvis alterius licentia desuper minimè requisita.

Eligendique
Protecto-
rem. Hodie
Card. unus
eligitur.

§. 6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus nostris Theatino, & Casertano Episcopis, quibus curam dicti Monasterii in spiritualibus commissimus, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & sic duos Prælatos, si fieri possit, ita provectæ ætatis, sicuti ipsi Theatin. & Casertan. Episcopi, & illis in exemplari vita, modestia, sana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia sermonis, ac aliis virtutibus, quibus ipsi Episcopi à Deo decorati existunt, similes, diligenti discussione maturaque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præsentare, & si ipse Romanus Pontifex ipsos præsentatos, vel eorum aliquem recusaverit, alium vel alios similiter eligere, & præsentare, & sic successive quoties aliquis ex Prælati hujusmodi defecerit, & tam Prælati quam Deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi.

Gratiæ & in-
dulgentiæ
pro Moniali-
bus & bene-
factoribus.
Tu vide bul-
lam 30. Pii v.
Etsi. in To-
mo 2. fol. &
bullam 115.
Clem. VIII.
Quæcum-
que. Tom. 3.
fol.

§. 7. Quodque Monasterium, & illius Ecclesia, Abbatissa seu Priorissa, Moniales, Capellani, Confessores, personæ, res, & bona quæcumque ac ipsam Ecclesiam visitantes, & eidem Monasterio benefacientes, omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remissionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monasteria quorumcumque Monialium Ordinum & quorumcumque etiam Mendicantium, & hujusmodi Societatis Charitatis illiusque Confratres, Ecclesia, personæ, res, bona quæcumque ac Ecclesiam Societatis hujusmodi visitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non solum ad instar, sed æquè principaliter uti, potiri & gaudere.

Spolia mero-
tricum ap-
plicantur
Monasterio.
Quod habes
etiam in bul-
la Leon. X.
cit. in rubr.

§. 8. Quodque tam Cortesana nuncupatæ, quam quæ palam in prostibulis quæstum faciunt, & alias ex quocumque turpi quæstu viventes, & quomodolibet etiam in domibus propriis vel alibi ad instantiam certarum personarum sæcularium, vel Ecclesiasticarum detentæ vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam vel quintam partem bonorum suorum eidem Monasterio reliquerint vel donaverint, aut perpetuè concesserint, testamentum condere, & de reliquis earum bonis prout eis placuerit disponere liberè & licitè valeant, earumque testamenta, ad dispositionem hujusmodi plenum consequantur, & consequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ verò eis quartam vel quintam partem hujusmodi eidem Monasterio verè, & cum effectu non reliquerint, testamenti factiones, (præterquam quoad earum prolem de legitimo matri-

monio habitam) careant, & sive testamentum, sive donationem causa mortis, vel inter vivos, aut aliam dispositionem fecerint sive non (nisi dispositio hujusmodi in favorem suæ prolis de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas aut ex earum bonis pro tempore constructa immobilia, se moventia, necnon actiones, & jura quæcumque, etiam extra Urbem ubilibet existentia, etiam si ipsæ mulieres recreationis seu visitandi consanguineos, vel affines, aut vitandi malum aërem sive aliàs quæcumque causa extra dictam Urbem, nisi animo amplius non redeundi ad eam, recesserint, & ibi decesserint, etiam si bona emphyteutica, & feudalia, etiam Ecclesiastica, perpetuè vel ad tempus existant, eidem Monasterio perpetuè applicata & appropriata, ac ejusdem Monasterii existere, ipsumque Monasterium ad eadem opera, ad quæ ipsæ mulieres occasione bonorum feudalium vel emphyteuticorum hujusmodi tenebantur, omninò teneri, & si ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica concessa fuerant, Monasterium ipsum non perpetuè, sed per viginti annos pro qualibet generatione seu nominatione hujusmodi bona eadem absque consensu illorum domini directi tenere posse, si verò emphyteusis perpetuè fuerint, illa Monasterium ipsum in perpetuum tenere valere.

1525.

Derinentes
earum bona
consignare
debet.

§. 9. Et contingente obitum alicujus prædictarum mulierum omnes & singulos cujuscumque status, conditionis, ac dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ existentes infra decem dies à die obitus hujusmodi computandos, bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, instrumenta, ac scripturas publica vel privata hereditatis hujusmodi habentes illa tradere, & scientes revelare Camerario & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii teneri, & statim post obitum hujusmodi de tunc repertis, facta verò traditione hujusmodi, etiam de traditis bonis hujusmodi duo inventaria per Gubernatores Monasterii hujusmodi fideliter confici, & unum illorum penès ipsum Camerarium, reliquum vero penès deputatos Societatis hujusmodi conservare.

Earum bona
quando de-
poni debe-
ant.

§. 10. Et si infra mensem aliquis prætendens in hereditate hujusmodi jus habere comparuerit, ipsa bona hereditaria, donec controversia hujusmodi terminetur, apud aliquam ædem sacram, aut virum idoneum consignanda, postmodum prout iustum, & determinatum fuerit, deponi debere. Et deficientes in traditione aut revelatione hujusmodi, necnon quicumque, qui impedimentum aliquod indirectè quovis quæsito colore præstiterit, seu per quem steterit, quominus depositum hujusmodi integrè, & liberè amoris omni dolo, & fraude fiat, omnis juris sibi ad ipsa bona quomodolibet competentis privata ipso facto absque aliqua declaratione existere.

Nulli earum
ex bonis ap-
plicatis Mo-
nasterio ali-
& erudiri
debent.

§. 11. Necnon Gubernatores Monasterii hujusmodi pro tempore existentes ex bonis applicatis hujusmodi filios, & filias, si qui fuerint curialium & mulierum hujusmodi, ali, & moribus imbuti, & masculos aliqua arte quâ honestè vivere possint, erudire facere, fœminas verò nuptui tradere, vel in aliquo monasterio Monialium collocare, curamque filiorum, & filiarum hujusmodi piè, ac diligenter suscipere & gerere, in quantum vires hereditatis & annorum matrum suarum suppetant, & nõ ultrà debere.

Curati hæc
publicent:

§. 12. Et quicumque Curatus cujuscumque parochialis Ecclesiæ dictæ Urbis, quoties desuper fuerit requisitus, præmissa in ejus Ecclesia, dum major inibi populi multitudo ad divina convenit, publicare.

Notarii dis-
positiones
mulierum
impudica-
rum revelare
Monasterio
tenentur.

§. 13. Et quemcumque Notarium, ac tabellionem præmissa, postquam de illis notitiam habuerit, curialibus, & mulieribus hujusmodi, ad quarum testamenta seu donationes, aut dispositiones rogatus fuerit, antequam notam desuper scribere incipiat, notificare, & sive ipsæ mulieres quartam vel quintam partem hujusmodi reliquerint, aut concesserint, sive

non, de illarum testamentis seu donationibus, vel dispositionibus quibuscumque saltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii, plenam ac distinctam notitiam dare, & facere infra decem dies à die rogatus hujusmodi computandos omnino teneri, ac efficaciter obligatum esse, & Notarium quemcumque in danda notitia hujusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem monasterio eo ipso applicandorum, & si illam solvere recusaverit, seu desuper cum Gubernatoribus Monasterii hujusmodi non concordaverit, & in recusatione, aut non concordia hujusmodi, per octo dies perseveraverit, pœnam falsi, & perpetuam inhabilitatis ad Notariatum, & quæcumque alia officia in posterum exercenda incurrere ipso facto, nec sibi pœna hujusmodi, nisi dumtaxat per confratres dictæ Societatis Charitatis, aut majorem partem illorum ex eis, qui in congregatione ordinaria per eos fieri solita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari posse.

Dubia super præmissis emergenda per deputatos. Monasterio decidi & eorum decisiones tanquam leges observari jubetur.

§. 14. Denique, quodcumque dubium, quod circa præmissa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerferit, per deputatos, & Gubernatores Societatis Charitatis, ac Monasterii hujusmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari, liberè & licitè posse, ac declarationi hujusmodi tanquam generali legi à Romano Pontifice editæ ubique in omnibus stari debere, nec illi quemquam ullatenus contravenire posse.

Contractus quoscumque faciendi per deputatos approbantur.

§. 15. Ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædictæ, ac inde securura quæcumque, quæ ex tunc prout postquam factæ fuerint, & è contrâ, approbamus, & confirmamus, supplementisque omnes & singulos, tam juris quam facti defectus in eisdem, ac prædictis literis forsan intervenientes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere.

Fides exemplorum.

§. 16. Necnon præsentium literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem ubique adhiberi posse, ac debere, quæ adhiberi posset atque deberet eisdem præsentibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Jussio publicandi.

§. 17. Ac præsentibus literis postquam in acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apostolicæ ac scalis Palatii Capitolii more solito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoscumque, quos quomodolibet concernunt, ad observationem omnium & singulorum præmissorum arctare, in omnibus & per omnia, perinde ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

Decretum irritans.

§. 18. Et sic per quoscumque, tam ordinaria quam delegata, ac mixta auctoritate fungentes iudices & personas ubique judicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid fecus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Executores istius const.

§. 19. Et nihilominus dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac generali Auditori causarum Camera Apostolicæ nunc, & pro tempore existentibus, necnon universis ac singulis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus eorum quilibet per se vel alium, seu alios, auctoritate nostra faciat præsentibus literis, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet ac rebelles, etiam per quascumque, de quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmissis, summarè, simpliciter, & de

plano, sine confectioe registri, & sine quavis tela judiciaria, sed de manu regia ad requisitionem cujusvis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis, justitiam unica sententia, etiam per viam mandati executivi administrandi, & quod decreverint, executioni debitæ demandandi, perinde ac si essent tres conformes sententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, sublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi desuper, quilibet facultate.

Clausula derogatoria.

§. 20. Non obstantibus nostris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum dispositionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri, & novissimi Lateranensis Concilii, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, ac foundationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, necnon Collegio Cardinalium hujusmodi, ac Populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus districtu ædificantibus, & aliis quibuscumque personis, Collegiis, Ecclesiis, etiam consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquiritæ forma servanda foret, & in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliis in suo robore permanentibus, harum serie specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo quinto, Idibus Augusti, Pont. nostri Anno secundo.

D. P. An. 2. 13. Augusti.

Quòd Fratres Minores de Observantia Ordinis S. Francisci possint componere cum hæredibus testatorum, super legatis Ordini relictis.

XV.

Alia de hoc Ordine vide supra in constitut. 23. Leon. X. fol. 583.

CLEMENS PAPA VII.
Dilectis filiis Ministris Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantia.

Edita A. D. 1525.

Nuper pro parte vestra nobis expositum fuit, quod forsan hæctenus contigit, & in futurum etiam contingere posset, quòd aliqui Christi fideles devotionem ad vestrum Ordinem, fratres, & loca ipsius Ordinis gerentes, in eorum testamentis, institutiones seu legata fecerunt, aut facient, quorum ex vestra Religionis regula, & professionis puritate, quam servatis, capaces non estis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum hæredes instituti sive executores per hujusmodi testatores deputati in conscientia se gravatos sentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, desuper opportunè, vobis, ac ipsis hæredibus, & executoribus consulere, & providere, de Apostolica benignitate dignemur.

Causa const.

Concessio
facultatis
componendi
circa legata
testatorum.

§. 1. Nos cupientes pias ipsorum defunctorum intentiones, & voluntates, quantum fieri potest, executioni mandari, & attendentes quod in hujusmodi legatis, & institutionibus, mens illorum fuerit, & sit, vestram relevare penuriam, ac proinde vestrorum suffragiorum spiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conscientiarum dictorum hæredum, & executorum, hujusmodi vestris supplicationibus inclinati, tenore præsentium, auctoritate Apostolica, decernimus, declaramus, disponimus, ac firmiter statuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus, quod vos singuli Ministri provinciales in provinciis vestris, vel Guardiani, cum aliquibus discretis fratribus domorum, vel locorum, quibus hujusmodi legata, & institutiones factæ fuerunt, vel in posterum fient, quorum non estis (ut præfertur) capaces, mediantribus Procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum, cum dictis hæredibus, & executoribus, super præmissis institutionibus, & legatis componere possitis, & valeatis, prout vobis secundum æquitatem, & bonam conscientiam visum fuerit, ad certam summam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, semel tantum solvendam, & tradendam fratribus, & locis prædictis ad ipsorum relevandas necessitates, seu ipsa loca fabricanda, facta desuper ipsis hæredibus, & executoribus, plena, & libera, ac perpetua abolitione, & quietatione, quæ Apostolica auctoritate sit approbata, & roborata. Ita quod deinceps prætextu talium testamentorum, institutionum, & largitorum amplius molestari non possint, in iudicio, vel extra.

Contrario-
rum derogatio.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transum-
porum fides.

§. 3. Volumus autem quod præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio, quam extra adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. A. 3.
23. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die vigesimatertia Novemb. millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Pontificatus nostri Anno tertio.

XVI.

Quod in Statu Ecclesiastico, causæ cessionis, & discussionis bonorum, aut dilationis quinquennalis, siue beneficii, cap. Pervenit. & cap. Odoardus, in spatio trium mensium terminentur.

Quoad causas discussionum, instantiam immutavit Pius IV. infra in sua Constitut. 59. Cum nuper. fol. 90. in Tomo 1. Et quoad has causas vertentes in Curia Capitolii, observa stat. lib. 1. cap. 161.

Hæc autem beneficia, vel dilationes, denegavit in causis mercedum, alimentorum, pupillorum, & locorum piorum hic Paul. III. infra in Constit. 36. Licet. Et debitoribus pretii rerum ripalium in alia ejus Const. 45. Cum postquam. Ac debitoribus ex causa panis abstulit Six. V. in Const. 36. Cœlestis, Tom. 2. In causis autem obligationum in forma Cameræ solus A. C. concedere valet, ut in Const. 28. Pauli V. Eximia, Tom. 3.

Edita A. D.
1529.
&
1530.
Causa hujus
Constitut.

CLEMENS PAPA VII.

Cum ex multorum relatione non sine animi nostri displicentia acceperimus, quod nonnulli DEI timore postposito, & suarum animarum, ac honoris proprii immemores, post magnum æs alienum contractum, etsi bona sufficientia pro satisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expensis defatigandos alii beneficium alternativum, cessionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquennalis, alii discussionem bo-

norum, aut hæreditatis, etiam à Sede Apostolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem eorumdem minimè incumbunt, & dictis gratis se tutos cognoscentes, & difficile reputantes, quod vel creditores conveniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis discussio fiat, pauperes creditores eorum credito, vel deluduntur, vel adeo prorrantur, ut ipsi fame pereant, vel ut sæpius evenire solet, moriantur, & hæredes eorum, non ita de materia informati à credito eorum penitus excludantur.

§. 1. Nos talibus inconvenientiis obviare volentes, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, tenore præsentium decernimus, & declaramus, quod quicumque beneficium alternativæ prædictum, aut discussionum bonorum, seu hæreditatis hætenus impetrarunt à die publicationis præsentium, & qui in futurum impetrabunt, à die eorum impetrationis computandis, nisi infra tres menses usque ad sententiam exclusivè causam expediverint, seu expediri fecerint, dictis gratis, seu beneficiis ipso jure privati existant, & iudices eorum, quibus tales causas ventilare contingeret, siue Ordinarii, siue delegati, etiam si sint causarum Palatii Apostolici Auditores, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ad totalem executionem contra ipsos debitores, ad instantiam cujuscumque creditoris procedere possint, & debeant, perinde ac si talia beneficia ipsis talibus debitoribus minimè concessa fuissent, partibus aliis justitiam ministrando.

§. 2. Et nihilominus si ex aliqua rationabili causa iudicibus prædictis visum fuerit, dictum terminum trium mensium prorogari debere, dictum terminum sibi bene visum, non tamen ultra alium mensem, & non amplius, prorogandi licentiam per præsentem concedimus pariter, & facultatem.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, iuribus etiam municipalibus, cæterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Placet D. N. Papæ, & ita Motu proprio mandat. A. Portuensis.

Die vigesima Decembris millesimo quingentesimo vigesimo nono, intimata, affixa, & publicata fuit Roma in locis consuetis per me Joann. Fervier S. D. N. Papæ Curf.

Ita est Joann. Valtrini Magister Curf.

Sequitur extensio dictæ Constitut. ad causas cap. Pervenit. de fidejuss. & cap. Odoardus, de solution.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

Cum nuper ad amputandum cavillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutius prorogandum debita, alternativas, & discussiones bonorum à Sede Apostolica impetraverint, ut exinde ea longissimo tempore durante nullatenus solvere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis Fratris nostri Antonii de Monte Episcopi Portuensis mandaverimus, ut ii qui talia impetraverant, ex tunc, qui verò talia in futurum impetrarent à die impetrationis hujusmodi infra tres menses causam expedire tenerentur, cum potestate dictis iudicibus attributa, trimestre prædictum si eis videretur ad unum mensem prorogandi, quibus elapsis, & causa minimè finita, ex tunc iudex coram quo causa penderet, ad executionem contra debitores, perinde, ac si tales concessiones minimè impetrassent, procedere debeant, aliisque faciant, prout in dicto motu proprio, cujus tenorem haberi volumus pro inserto, plenius continetur.

§. 1. Verum, quia quod una via prohibuimus, alia cavilloso debitoribus præfati consequitur, alii capitulum Odoardus, alii beneficium capituli, Pervenit, à

Instantia
trium mensium præfinitur.

Quam iudex ad mensem, prorogare potest.

Clausula derogatoria.

Pf. subscr.

Publ. Pontif. A. 7. die 20. Decembris.

Edita An. D. 1530.

Causa hujus extensionis.

Extensio dictæ Constit.

prædicta

prædicta Sede Apostolica impetrantes, quæ beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ suæ periculum, ac scandalum plurimorum. Talibus igitur inconuenientis providere volentes, dictumque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quod quicumque aliquod dictorum beneficiorum, scilicet Capitulum Odoardus, capitulum pervenit, à nobis, seu Sede Apostolica hæcenus impetraverint, aut in posterum impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis respectivè infrà tres menses, cum potestate prorogandi ad alium mensem, juxta, & secundum formam dicti prioris mandati causam ipsam omnino expediri facere teneantur. Quibus elapsis, & causa minimè expedita iudex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneatur, concessionibus obstantibus ac aliis quæ in dicto mandato volumus non obstare, minimè obstantibus.

PP. suber.

Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Publ. Pontif.
An. 7. die
22. Junii.

Anno millesimo quingentesimo trigésimo, indictione tertia, die vero vigesima secunda Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris Clementis, divina providentia Papæ VII. Anno septimo, retrospectæ literæ publicatæ fuerunt, & affixæ in acie Campi Floræ, ac Cancellariæ Apostolicæ, Capitoli, Reverendiss. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Camera, ac Vicarii Urbis, dimissis copiis affixis per me Petrum Trafolli Cursorem.

Vivianus de Bella villa Magister Cursorum.

XVII.

Ordinationes observandæ per Notarios Reverendissimos Camera Apostolicæ circa adnotationem, & extensionem consensuum, de cessionibus jurium, & resignationibus beneficiorum Ecclesiasticorum. Necnon circa literas Apostolicas desuper expediendas, ac mandata per Judices, eorum consensuum vigore concedenda.

Edita An. D.
1526. 1530.
& 1534.

Julius II. mandavit Notariis Camera Apost. ut resignationes usque tunc factas, adnotare ut in authenticis libris ipsius Cam. infra octo dies, & resignationes fiendas adnotarent infra tres dies à die præstiti consensuum.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. providè attendens, infrascriptas constitutiones fact. record. Julii II. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædecessorum suorum fore rationabiles, ac canonicas, & iustas, per quas primo Julius accepto per eum, quod tunc Camera Apostolicæ Notarii per quandam corruptelam seu abusionem resignationes beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis authenticis libris adnotari, & scribi consueverant, ne fraus aliqua fieri aut excogitari, sed quando opus esset, semper de veritate doceri posset, ut plurimum in dictis libris prout consuetum erat non scribebant, sed à tergo supplicationum adnotabant, & postea supplicationes ipsas cum adnotatione resignationum hujusmodi à tergo earum partibus restituiebant, nulla retenta copia seu nota, absque eo quod in protocollis vel libris ejusdem Camera scriptæ forent, talisque resignationes per intervallum plurimum mensum parte instante absconditæ, & secretæ existerent, quo fiebat, ut cum in dictis libris, dum de resignationum admissionibus hujusmodi tractaretur, veritas reperiri non posset, essetque in potestate partium in fraudem & deceptionem impetrantium, ad eorum propositum resignationibus sic à tergo adnotatis uti vel eas celare, ut eis magis expedire videretur, hujusmodi fraudibus occurrere volens, eisdem Notariis, & eorum cuilibet sub communicationis latæ sententiæ pœna mandaverat, ut resignationes dictorum beneficiorum tunc factas & admittas, in margine, seu à tergo supplicationum, aut aliis aliter, quàm in dictis libris adnotatas, etiam si partibus restitutæ essent, infrà terminum octo dierum ex tunc proximè futurorum in libris authenticis ejusdem Camera scripsisse deberent, re-

signationes verò, quas ex tunc in posterum admitti, & fieri contingeret, sub simili pœna infrà tres dies computandos à die præstiti consensuum super supplicationibus singulis adnotari deberent, nec ex tunc de cætero liceret eis in margine supplicationum dictas resignationes scribere vel adnotare, nisi prius in literis authenticis adnotatæ fuissent, ac ex tunc resignationes aliter factæ nullius momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiisque aliter resignata, quamvis resignantes tunc mortui essent, non per resignationem, sed per obitum vacare decreverat.

§. 1. Et deinde Leo prædecessor præfatus, etiam per eum accepto, quod præfati dictæ Camera, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ Notarii, plura loca seu folia in libris talium resignationum in albo dimittebant, ut postmodum diem, qua resignationes à tergo supplicationum adnotatæ fuerant, scribere possent, & per hoc occasio præbebatur, ut alia fraus committeretur, quoniam litigantes vel eorum procuratores, qui consensum resignationis seu concessionis post signaturam supplicationis, vigore cuius faciendæ erat resignatio vel cessio, præstare debebant consensum, pec eos hujusmodi cessione præstandum ad eorum benè placitum, & juxta eventum litis in fraudem collitigantium præstare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cum consensus super hujusmodi resignationibus retrotraheretur ad diem datæ supplicationis, cessiones ipsæ factæ censerentur, quo fiebat, ut lites ipsæ fierent immortales, ac collitigantes & alii impetrantes supplantarentur, cum esset in potestate illorum, in quorum favorem hujusmodi resignationes seu cessiones fiebant, sententias latas retractari, & annullari facere, detegendo supplicationes & cessiones, ac resignationes præcedentes illarum vigore factas, præmissas, omnesque alias fraudes, quantum potuit, extirpare volens, ac resignationes, & cessiones sic dolose eatenus factas, & ex tunc in antea mandandas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Julii prædecessoris hujusmodi Motu proprio approbaverat, & nihilominus dictis Notariis sub dicta latæ sententiæ pœna mandaverat, quod ex tunc de cætero omnes resignationes, & cessiones, quas per eos admitti, seu coram eis fieri contingeret, infrà tres dies à die præfati consensuum computandos, super supplicatione cessionis seu resignationis signata in libris Præfatis authenticis, & legaliter adnotare, ac solemniter apponere tenerentur, omni prorsus exceptione cessante, ita quod ex tunc de cætero nulli ex eis liceret, in margine vel à tergo supplicationis sive procuratorum dictas resignationes aut cessiones, scribere vel adnotare, nisi prius in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus hujusmodi fiendis, voluerat diem datæ supplicationis, cuius vigore talis resignatio vel cessio faciendæ erat, poni & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum à die præstiti consensuum computari debere, ac ex tunc resignationes, & cessiones aliter factas, nullius roboris vel momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiisque aliter resignata, non per resignationem, sed per obitum, ut præferrur, vacare, sicque judicari debere, ac irritum, si secus contingeret fieri decreverat.

§. 2. Itémque Leo prædecessor, cum postmodum accepisset, quod nonnulli dictorum mandatorum contemptores nixi fuerant, & nitebantur per vias varias illorum dispositionem cavillari, illa de consensibus dumtaxat à tergo supplicationum seu mandatorum procuratorum, non autem in aliis locis descriptis, vel mente retentis, & gestis intelligi debere, aliis verò aliter, & aliter interpretantibus, volens suum, & Julii prædecessoris mandatum hujusmodi semotis quibusvis cavillationibus effectum sortiri, Motu simili declaraverat illam ex tunc in antea intelligi debere de omnibus, & singulis consensibus, in quacunque cessione & resignatione, ac unionum dissolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apostolicarum necessariis, sive à tergo supplicationum & man-

Leo X. confirmavit dictam Const. Jul. II. addens, diem datæ supplicationis per eosdem Notarios in illis adnotationibus poni debere.

Et postea declaravit ut hic.

datorum

datorum procurationum sive alibi scriptis, aut etiam aliter vigore supplicationum pro tempore signatarum quomodolibet, etiam tacite præstitis vel mente retentis, qui in libris prædictis infra tempora prædicta respectivè in posterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreverat verbum, Hodie, quòd in literis resignationum, & concessionum, ac dissolutionum unionum ac alias, in quibus consensus requiritur apponi solitum, nullum effectum de cætero operari, nec attendi debere, ubi non esset servata solemnitas prædicta adnotandi consensum infra triduum, modo, & forma prædictis, ac quòd consensus in dictis libris, ultra tres dies adnotati ante illos, de quibus ageretur, facerent sufficientem probationem, de, & super eo quòd dicti consensus, de quibus ageretur, post tres dies prædictos in dictis libris pro tempore positi fuissent, & essent, nec ad id alterius probationis, administratum requireretur, nisi contrarium ex adverso probaretur. Et sic per Palatii Apostolici causarum Auditores, ac dictæ Camerae Præsidentes, & Clericos, ac alios quoscumque Judices etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales judicari debere, ac irritum, & inane, si secus super iis contingeret attentari.

Pontif. iste, dictas Constitutiones, Jul. II. & Leon X. innovat & approbat & illas declarat.

§. 3. Constitutiones, & mandatum Julii, & Leonis, prædecessorum hujusmodi, ad quorum probationem illorum narrativam prædictam, in iudicio, & extrà illud sufficere voluit, per præsentem suam constitutionem approbavit, & innovavit, ac perpetuò inconcussè, & inviolabiliter pro lege observari, & secundum illam de cætero judicari mandavit, salvo quòd, ne quis in futurum de brevitate termini ad adnotandum dictos consensum in dictis constitutionibus, & mandatis Julii & Leonis prædecessorum appositi, conqueci possit, voluit quòd in materiis Franciæ pro absentibus à Romana Curia ad consulendum commoditari sollicitatorum, qui nunquam in illarum expeditione coguntur partibus rescribere, & responsum ab eis expectare, habeant Notarii ad adnotandos consensum de cætero præstandos tres menses, in aliis verò quindecim dies à die præstationis eorumdem consensuum computandos, consensus autem hæcenus præstitos in materiis Franciæ pro absentibus infra duos menses, aliis verò infra decem dies post publicationem præsentis constitutionis nostræ præmissæ adnotare teneantur, ipsique Notarii, qui præsentem constitutionem in aliquo observare contempserint, ultra dictam excommunicationis sententiam pro prima vice suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses per Datarium pro tempore existentem irremissibiliter exigendorum & fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe applicandorum, & si secundariò deliquerint, ipsorum officiorum privationis penas incurrant eo ipso.

Publicari jubet.

§. 4. Insuper mandavit eandem constitutionem in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam describi, & eodem quinterno cuiuscumque petenti dari, ut in aliis constitutionibus extravagantibus in ipso quinterno descriptis solitum est observari.

Decretum irritans.

§. 5. Decernens irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

PP. subscr.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Publ. Pontif. An. 3. die 30. Januarii.

Leçta, & publicata fuit suprascripta Constitutio Rome in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominice 1526. Die verè trigesima mensis Januarii, Pontificatus præfati Sanctiss. Domini Nostri Papa Anno tertio.

Sequitur alia Constitutio præcedenti connexa.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus Noster Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Qui dudum postquam felic. recordationis Julius Papa II. ejus prædecessor, accepto per eum quòd tunc Camera Apostolicæ Notarii per quamdam corruptelam seu abusionem resignationis beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant.

Omittitur sequens tenor quia habes in præced. Const.

§. 1. Et cui postmodum innovit, quòd dicti Notarii consensus prædictos, juxta prædecessorum, & Sanctitatis suæ constitutiones, & mandata hujusmodi adnotare prætermittentes, seu ex aliqua causa nequeunt, instrumenta resignationum, & concessionum, de quibus rogati fuerunt, tamquam coram eis, & testibus factarum, partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literæ Apostolicæ super resignationibus seu cessionibus ipsis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, absque eo quòd Notarii prædicti manum à tergo ipsarum literarum apponant, tam per Cancellariam, quam Cameram Apostolicam juxta illarum styllum expediuntur, ac quòd nonnulli Judices dictæ Curie transumpta supplicationum, provisionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem suam, & in ejus præsentia signatarum, & registratarum, ac etiam earumdem supplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literæ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, expedit, & concedant; ex quo plura inconvenientia subsequuntur, & diversæ querelæ ad aures Sanctitatis suæ proferuntur.

Hic idem Pontif. dein de ex causis hic expressis, præcipit.

§. 2. Volens etiam hujusmodi abusibus, & inconvenientibus, congruis remediis obviare, tam Cancellariæ & Camerae prædictarum, quam aliis quibuscumque Notariis publicis, sub penis supradictis mandavit, ne de cætero instrumenta resignationum, seu cessionum beneficiorum in dicta Curia, etiam sine supplicatione pro tempore factarum seu præstitorum in illis consensum traderent.

Notariis, ne dent instrumenta resignationum &c.

§. 3. Necnon tam per Cancellariam, quam per Cameram prædictas expediendarum, præsentibus, ne prætextu dictorum instrumentorum literas Apostolicas super resignationibus, & cessionibus prædictis, cum mandato eas admittendi, consilio quòd illæ coram Notario, & testibus in dicta Curia factæ fuerint, vel etiam cum earum admissione, dicendo quòd de illis per publica documenta extitit legitime facta fides, expedire.

Præsentibus Cancellariæ & Camerae ne vigore illorum instrumentorum literas Apostol. expeditant.

§. 4. Necnon quibusvis Judicibus dictæ Curie quavis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncupatis, sub eisdem penis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, & literas seu mandata illarum vigore possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præsumant, decernens irritum &c.

Et Judicibus, ne dent mandata capiendi possessionem beneficiorum.

Placet, publicetur, & describatur in Cancellaria I.

PP. subscr.

Leçta, & publicata fuit suprascripta Regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo trigesimo, die vigesima secunda mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. Domini Nostri Clementis divina providentia Papa VII. Anno septimo.

Publ. Pontif. An. 7. die 22. Sept.

Sequitur alia declaratio præced. Constitutionis.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus Noster Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria, vel Camera Apostolica ex tunc de cætero præstandis quoad materias Franciæ infra tres menses, in aliis verò infra quindecim dies à die

Edita An. D. 1534.

Summa Constituit. præinf.

Declaratio temporis præfixi Notariis adnotandi consensus.

extensionis eorumdem consensuum computandos in libris solitis, & autentis adnotandos, ad obviandum fraudibus, quæ in retardatione annotationis consensuum hujusmodi committebantur, nuper editam declarando.

§. 1. Voluit quod dicta tempora non à die extensionis consensuum in dictis libris, cum ipsa constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed à die præstationis eorumdem consensuum intelligi debeant. Et quoniam nonnunquam præstantur consensuum super supplicationibus nondum ad registrum missis, seu adhuc penes Datarium suum existentibus, & Notarii non possunt tales consensuum in dictis libris adnotare, nisi videant hujusmodi supplicationes registratas, seu expeditas, & sæpè labuntur dicta tempora, antequàm ipsæ supplicationes ad registrum mittantur seu expediantur, voluit, & declaravit, quod tunc, & eo casu dicta tempora à die, quo Datarium hujusmodi supplicationes, ad registrum vel Summistrum miserit, computari debeant. Diem autem missionis hujusmodi de cætero adnotabit Datarium pro tempore in calce supplicationum consensuum aliquem requirentium per hæc verba, videlicet. Missa die tali. N. Datarium, quæ verba voluit ad plenam probationem missionis prædictæ sufficere.

Declaratio quod Notarii notent etiam datam missionis, & datam supplicationis.

§. 2. Præterea voluit, quod Notarii de talibus consensibus rogari, in adnotatione illarum in dictis libris faciendâ, teneantur de die missionis hujusmodi, sicut de data supplicationum, expressam mentionem facere, ut die præstationis consensuum, & die missionis supplicationum hujusmodi simul junctis ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensuum infra tempora prædicta in dictis libris adnotati, & Notarii requisiti de cætero adponendum aliquos consensuum in libris prædictis, si ex inspectione dierum præstationis consensuum, ac missionis supplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum consensuum, ut præfertur, præfixa esse lapsa, consensuum tales in dictis libris adnotare nullatenus præsumant sub pœnis in dicta prioris constitutione contentis. Et nihilominus adnotatio de illis sic extrâ tempora prædicta pro tempore facta, ipsique consensuum sic adnotati viribus omnino careant, nulliusque sint roboris, vel momenti. Narrativa quoque per verbum, Hodie, vel Nuper, in literis Apostolicis super materiis, ad quarum expeditiones consensuum aliquis requiritur, pro tempore expeditis posita, contra præmissa minimè attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Declaratio consensuum non adnotatorum propter impedimenta difficultatis ipsius Pontif. ab Urbe.

§. 3. Insuper intelligens Sanctitas sua, in perfectione sua versus Massiliam, & durante Sanctitatis suæ ab Urbe absentia, ac per aliquos dies, antè, & postquam plures consensuum fuisse præstitos, qui propter varia impedimenta infra dicta tempora juxta dictam constitutionem in libris prædictis adnotari non potuerunt, ad consulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis, licentiam, & facultatem, quod omnes consensuum à die recessus Sanctitatis suæ ab Urbe versus Massiliam usque ad ejus in Urbe felicem reditum, videlicet à die nona Septembris usque ad diem decimam Decembris 1533, ac per quindecim dies antè recessum, & alios quindecim dies post reditum hujusmodi præstiti in libris prædictis pro absentibus infra tres menses, & pro præsentibus infra quindecim dies à die publicationis præsentibus constitutionis computandos adnotare possint, & valeant. Necnon consensuum hujusmodi sic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis suæ, vel Datarium sui jam adnotatos, in omnibus valere, & validos esse, perinde ac si infra tempora dictæ prioris constitutionis in eisdem libris adnotati fuissent.

Decretum irritans.

§. 4. Decernens sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, in quibusvis causis, motis, & movendis, & etiam per

appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac judicari debere. Ac irritum &c. si secus fiat. Constitutione prædicta cum pœnis in ea indictis aliis in suo robore permanentibus.

Placet, publicetur, & describatur.
Leſta, & publicata ſuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. S. D. N. Anno undecimo.

De dispensatione Fratrum Militiæ de Calatrava Ordinis Cisterciensis, circa ordinationes, quibus cavetur, quod ipsi non nudi, & cincti dormiant, & tam diurnis, quàm nocturnis horis, divina officia recitent.

De hac Militia, aliis posui const. indicatas supra in const. 1. Adrian. VI. Dum intrâ. fol. 623.

CLEMENSE EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicæ Sedis consueta clementia, lapsis ad eam post excessum cum humilitate recurrentibus personis, sub suavi præsertim sacræ Religionis Militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione institutæ, militantibus, libenter se propitiam, & benignam exhibere, & dum id humiliter petierint, suæ pietatis gremium aperire, illisque gratioso favore prosequi consuevit, quos ad id aliis propria virtutum merita multipliciter commendant.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris, in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apostolicam deputatus perpetuus Administrator existit, suo, & dictorum filiorum, Capituli, & universorum Definitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum ejusdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domus de Mestança, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ diocesis, Nuncium suum super hoc ad nos destinatum, nobis nuper exponi fecit, quod licet in modo vivendi institutionibus regularibus, statutis, & consuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forsitan juramento, confirmatione Apostolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caveri dicatur expressè, quod Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personæ Militiæ hujusmodi pro tempore existentes, vestiti, & cincti dormire, ac nonnulla Psalteria, Psalmos, Orationes, & alia officia divina annuatim & dietim, ac nocturnis temporibus, & horis diversis, dicere, & recitare, & alia tunc expressa facere teneantur, & illa negligentibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias sententias, censuras, & pœnas incurrant.

§. 2. Tamen à multis annis citrà, illa in eadem Militia, quoad dormiendum vestitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & sine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis observandis negligentes fuerunt.

§. 3. Quare pro parte ejusdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Administratoris asserentis, nonnullos ex eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac personis, ob securitatem eorum & aliorum suorum confratrum, & personarum conscientiarum, à præmissis negligentibus, & culpis absolvi desiderare, eisdem nominibus nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 4. Nos igitur attendentes, quod præfata Sedis exuberans clementia cum humilitate petentibus suæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodie, & alias per diversas nostras literas, Horas, & Officium, ac Psalmos hujusmodi, in alias oratio-

Papæ sub-
scriptio.
Pub. P. A. 11
die 14. Apr.

XVIII.

Edita A. D.
1526.

Exordium.

Fratres, & Milites de Calatrava ex ordinationibus Militiæ nudi, & cincti dormire, & ne dum de die, sed etiam de nocte officia divina recitare tenentur.

Sed dictæ constitutiones observatæ non fuerunt.

Carolus Rex Administrator d. Militiæ de ejusmodi illorum culpis absolutionem petit.

Et hic Pontificam absolutionem concedit.

nes, & versus tunc expressos, eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis com nutavimus, & circa modum vivendi, ac quòd nudi, & sine cingulo dormirent, & aliqua alia tunc expressa, eis concessimus, & indulgimus, prout in ejusdem literis plenius continetur, Capitulum, Definitores, & alios Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas prædictas, ac eorum singulos, à quibusvis aliis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas Militiæ hujusmodi, à negligentis, & culpis prædictis absolvimus, ac illis, ut aliquam elemosynam, ad arbitrium dilecti filii Prioris Conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicesgerentis, pro pœnitentiâ salutari, quam pro præmissis facere deberent, omninò erogare procurent, mandamus.

Priorique d. Militiæ in quolibet Capitulo similem absolutionem dandi facultatem tribuit.

§. 5. Ac quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties Capitulum generale dictæ Militiæ celebrabitur, in principio ipsius Capituli pro tempore existens Prior conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicesgerens, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore intereffentes, à quibusvis similibus culpis, transgressionibus, omissionibus, vel negligentis, ac quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac reliquis ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa in eos latis, inflictiis, & promulgatis, aliisque eorum peccatis, delictis, criminibus, & excessibus quibuscumque, quantumcumque gravibus, & enormibus, dummodò talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes foret meritò consulenda, absolvere, ac eis, pro præmissis pœnitentiâ salutarem injungere, ac cum eis, & eorum singulis super irregularitate, per eos quovis modo, & qualitercumque contracta, & contrahenda, dispensare, liberè, & licitè valeat, statuimus, & ordinamus, plenamque & liberam ad id eisdem pro tempore existenti Priori, & ejus Vicesgerenti, licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam similiter roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiisque, indulgentis, & literis Apostolicis illis concessis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. 16. Martii.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnacionis Dominicæ 1526. 17. Calendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

XIX.

Quòd Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Observantia, & Monialium S. Claræ, cum eorum conjugibus, atque filiis, domibus, & Monasteriis eorum servientes, gaudeant omnibus gratis, & favoribus, ac privilegio fori, quibus ipsi Fratres potiuntur, & gaudent.

Horum Syndicorum auctoritatem explicat Paul. IV. infra in ejus Constitut. 1. Ex clementi, ubi videas in Tomo 2.

Edita An. D. 1526.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

DUM consideramus assiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filii Syndici, & Procuratores domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum S. Francisci regularis Observantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, (ceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum terciæ regulæ S. Francisci, sustinere non cessant, meritò nos obligant, ut animarum suarum salutem consulamus, ipsosque à quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, relevemus.

§. 1. Idcirco uni Syndico, & Procuratori hujusmodi cum illius uxore, & liberis, præsentis & futuro singulæ domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet, omnibus, & singulis Indulgentiis & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum, utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere possunt, & valeant.

Syndicos & Procuratores Fratrum Minorum de Observantia potiuntur cum eorum filiis, & uxoriibus, privilegiis ipsorum Fratrum.

Et signanter privilegio fori.

§. 2. Et insuper in quibusvis causis, & rebus, ipsos, Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus conservatoribus domorum illarum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.

§. 3. Inhibendo sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, universis, & singulis Judicibus, Commissariis, ecclesiasticis & sæcularibus, quacumque auctoritate fungentibus, ne de causis, contra dictos syndicos, & procuratores, motis, & movendis, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, seu prætextu, se intromittere quomodolibet de cætero audeant vel præsumant. Decernentes quoscumque processus, contra dictos syndicos & Procuratores, per alios quàm dictos conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque roboris vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Inhibitio qua prohibetur cæteris aliis Judicibus quàm Ordinariis Conservatoribus, cognitio hujusmodi causarum.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmiter alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Episcopi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quàm extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentis originale literæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Fides transumptorum hujus Bullæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, millesimo quingentesimo vigesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. A. 3. 16. Aprilis.

Procuratori Rever. Camerae Apost. assignatur vigesima portio omnium pœnarum, quæ ex causis criminalibus, aut ab eis procedentibus, ad eandem Cameraam, ipso, vel ejus substitutis procurantibus perveniunt.

XX.

De munere procuratoris Fiscalis, ceterisque causis Fiscales concernentibus, vide supra in constitut. 4. Innoc. VIII. Cum sicut, fol. 434. & infra in const. 24. Pauli III. Cum sicut, & constit. 55. Pii IV. Romanus, fol. 79. & alia constitut. 58. Cum ab ipso, fol. 85. ac in aliis Bullis ibidem citatis in Apostillis. Et circa modum percipiendi d. vigesimam, habes infra Bullam 5. Clementis VIII. Inter ceteras. Tom. 2. fol. 3. Et hinc vides, quòd constitutio ista quamvis sit personalis, est effecta perpetua sicut alie ceterorum officialium.

C L E M E N S E P I S C O P U S , & c .

Dilectio filio, &c.

Causa concessionis.

Quoniam nulli debet officium suum esse damnosum, nec labor, fides & industria alicui damno esse: Idcirco nos, qui de fide, diligentia, labore, & solertia dilecti Filii Benedicti de Valentibus, nostri & Camerae Apostolicae Procuratoris Fiscalis, circa huiusmodi Procuratoris officium, & quae officium ipsum concernunt, & alia, quae quotidie eidem peragenda committimus, tam plurimorum fide digna relatione, quam ex facti evidentia & experientia, plenam & veram notitiam habemus, ut valeat in praedictis, & aliis ejus virtutibus perseverare, & de bono in melius procedere, & officium Procuratoris huiusmodi, juxta ipsius condecentiam, & dignitatem gerere, & exercere,

Assignatio poenarum de qua in rubr.

§. 1. Motu proprio, & ex nostra certa scientia per praesentes statuimus, decernimus, ordinamus, & volumus, atque mandamus, quod de omnibus, & singulis pecuniariis poenis, ex causis criminalibus, & provenientibus ab eis, quas cum effectu, Benedicto Procuratore praedicto, vel ab eo deputatis, & deputandis substitutis procurantibus, ad Camerae nostrae praedictae pervenire contigerit, & quae haecenus a die suae electionis pervenerint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque pro centenario, realiter, & cum effectu consequi debeat, & consequatur.

Iussio earum portionem persolvendi.

§. 2. Mandantes dilectis filiis A. tituli S. Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali, Sacrae Romanae Ecclesiae Camerario, ac Praesidentibus & Clericis Camerae nostrae Apostolicae, ut praedictam poenarum partem, eidem Benedicto Procuratori praedicto, absque exceptione, vel mora, realiter & cum effectu persolvat, ac per illos, ad quos spectat, persolvi faciat, & procuret. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Papae subscriptionis. Sola signatura sufficit.

Fiat, ut petitur. I.
Et quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, & quod literae in forma brevis, vel aliter, prout eidem Benedicto procuratori videbitur, & placebit, expediri possint & valeant.

Dat. P. An. d. 27. Novemb.

Fiat. I.
Datum Romae apud Sanctum Petrum, quinto Kalend. Decembris, anno quarto.

X X I .

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum, nunc Capuccinorum, Ordinis Minorum Conventualium S. Francisci, cum habitus praefinitione, gratiarumque & privilegiorum concessione.

Isti Eremita nomen Capuccinorum postea sortiti sunt, ut videre est in Constitutione 11. Pauli III. Exponi. sup. fol. 720. ubi ipse nonnulla pro eorum regimine ordinavit, eisque transitum ad Fratres Minimos S. Francisci de Paula, & e contra, prohibuit Pius V. in Constit. 45. Sedis. Tom. 2. fol. 257. Et eidem Capuccinis ad Fratres de observantia, & e converso, transitum interdixit Sixtus V. in sua Constit. 20. Pro ea. fol. 557. Eorumque habitum, seu consimilem ceteris prohibuit post alios Gregorius XIV. in Constitut. 11. Beati. fol. 770. Ac ad audiendas secularium confessiones, aliquos ex Capuccinis in Capitulo generali deputari decrevit Clemens VIII. in Const. 82. Alias felic. Tom. 3. fol. 143. Et de toto Ordine Franciscano plene notavi supra in Constit. 5. Honor. 3. Solet, fol. 66.

Adeo, quod istis Fratribus, ut in publicis processionibus ubique locorum propriam Crucem deferre possint, concessit Paulus V. in Constitut. 107. Pastoralis, Tom. 3. fol. 404. Ac super prohibitione deferendi per alios regulares eorum habitum, vel consimilem, innovavit Constitut. enunciatas in praeced. rubr. Gregorii XV. in Constit. 15. Ex

injuncto, Tom. 3. fol. 449. Qui eidem indulget, ut possint recitare Officium de communi Confessoris non Pontificis sub ritu semiduplici in die Festo S. Conradi Tertii Ordinis S. Francisci Professoris, in Constit. 47. Domini nostri. Quod vero isti Fratres vere sint Minores Ordinis S. Francisci, & ex illius vera linea descendant, declaravit S. D. N. Urbanus VIII. in Constit. 68. Salvatoris. Et postea eidem prohibuit transitum ad latiorum Ordinem sine Sedis Apostolicae licentia, ad Carthusiensem vero, sine Ministri Generalis licentia, ut in Constit. 91. Injuncti, in dicto Tom. 4.

C L E M E N S E P I S C O P U S ,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ludovico, & Raphaeli de Foro Sempronienfi, Ordinis Fratrum Minorum Professoribus, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Edita An. D.
1528.

Religionis zelus, vitae ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendamini testimonio, nos inducant, ut votis vestris, praesertim quae animarum salutem, & religionis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

Exordium.

§. 1. Sane pro parte vestra nuper exhibita petitio continebat, quod vos olim fervore serviendi Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emissi, per certum tempus permansistis, & deinde de licentia vestri tunc Superioris, juxta formam literarum Apostolicarum, super unione & concordia inter praedictos, & Conventuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipsorum Fratrum Conventualium consortium vos transfulistis, & a tunc Magistro Provinciali Provinciae Marchiae dictorum Fratrum Conventualium benigne recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium ejusdem Provinciae numero, & consortio aggregati fuistis, & deinde vobis desiderantibus pro animarum vestrarum salute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Francisci observare, dictus Magister Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & a nobis, ac Sede Apostolica, quaecumque ad animarum vestrarum salutem, ac DEI gloriam opportuna vobis viderentur, petendi & impetrandi concessit.

Quidam de Fratribus Conventualibus, de licentia Provincialis Marchiae, Eremiticam vitam sub regula S. Francisci ducere ceperunt, & licentiam adeundi Sedem Apostolicam habuerunt.

§. 2. Ac etiam dilectus filius noster Andreas tituli S. Priscae Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, ut similem impetrationem facere, ita tamen, quod unus ex consortio vestro omnium vestro nomine, Magistro Provinciali, seu Capitulo Provinciae dictorum Fratrum Conventualium, in qua habitaretis, singulis annis se praesentare in signum subjectionis teneretur, & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non ultra vos visitare, & si invenerit, vos regulam praedictam non observare, ad eam plenius observandam, vos admovere, ac debitis modis compellere posset, praeter haec autem, nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut a vobis exigere valeret, sed potius vos tueri, & defendere teneretur, ut in pace possitis Altissimo in Divinis famulari, prout in literis patentibus eorumdem Cardinalis Protectoris, & Magistri Provincialis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Ac a Cardinale Ordinis protectore, idem certis additis conditionibus impetrarunt.

§. 3. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis vitam Eremiticam huiusmodi ducendi facultatem concedere, aliasque in praemissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignemur.

Iidem postea Fratres a Papa dictam licentiam opportunaque provisionem postularunt. Hic modo Pontifex dictam licentiam impetravit.

§. 4. Nos igitur, qui salutem cupimus animarum, vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodo-

dolibet innodatus existit, ad effectum presentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac literas predictas, & in eis contenta quaecumque, presentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore presentium, vobis, ut secundum regulam predictam, vitam Eremiticam ducere.

§. 5. Et habitum cum capuccio quadrato gestare.

§. 6. Necnon omnes, tam Clericos seculares & Presbyteros, quam Laicos ad vestrum consortium recipere.

§. 7. Ac tam illi quam vos barbam deferre.
§. 8. Et ad Eremitoria, seu loca quaecumque cum consensu Dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mendicare.

§. 9. Necnon omnibus, & singulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremito Camaldulensi B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere vel in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis, & quibus ipsi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æque principaliter, sicut ipsi, uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

§. 10. Et nihilominus univervis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum Vicariis in spiritualibus generalibus, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eorum quilibet, per se, vel alios, seu alii, vobis, & vestrum cuilibet, in premissis efficacis defensionis presidio assistat, & faciat, vos, & vestrum quemlibet, premissis omnibus & singulis pacificè frui, & gaudere, nec permittat vestrum quemlibet, contra tenorem presentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque, de quibus sibi placuerit, censuras & poenas, & alia in eis remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 11. Non obstantibus felic. record. Bonifacii Papae VIII. Prædecessoris nostri, etiam de una, & Consilio generali de duabus diebus edita, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, ac nos & Sedem predictam, etiam per vim generalis legis, ac statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, preservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter, quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorum etiam tenores presentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos & formas, ad id servandas, pro individuo servatis, habentes, hac vice duntaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter, &

expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò, &c.

Datum Viterbii, Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Nonas Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Communitatis Civitatis Brixienfis de exacta Lutherana Hæresis extirpatione protinus adhibita diligentia laudatur. Amplaque iurisdicção Episcopo, & Inquisitoribus datur, contra perfidum ejusmodi Hæreticorum, eorumque complicum genus, procedendi.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili Fratri Paulo Zana, Episcopo Brixienfi, & dilecto filio Inquisitori hæreticæ pravitate in Civitate Brixienfi, & eorum alteri, salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 1. **P**lacuit intelligere, quod non solum Fratritas tua, seu ejus dilecti filii Communitas istius Civitatis Brixienfis, nolentes negligentia aut desidia eorum, amittere illud optimum nomen eis à parentibus, & antecessoribus suis religiosum, omni diligentia curarint, ne Hæreses his temporibus de novo pullulare possint, sed omnia remedia adhibuerint, ut, si quæ sint in ipsa Civitate, extirpentur; & propterea, cum ad ipsorum Communitatis notitiam pervenisset, nonnullos in ipsa Civitate, suæ famæ & honoris prodigos, ita nefarios DEI, sanctæque Matris Ecclesiæ rebelles existere, ut non erubescerent Lutheranam doctrinam publicè declarare, & quæ palam non auderent, seorsum secreto docerent, plerisque inducentes à recta sententia declinare, ne ob id fortè contra eos ira DEI magis provocaretur, in publico eorum consilio statuerunt, tres ejusdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia Lutheranae diabolicæ hæresis à Civitate ipsa, ejusque territorio prorsus extirparentur, & earum auctores, & seminatores condigna poena plecterentur, cum potestate etiam comparandi per procuratorem coram Sede Apostolica, & quibuscumque aliis Judicibus Ecclesiasticis & secularibus, & pro premissorum executione exponendi ex publico, qualcumque pecuniis necessarias, quod, ut meritò ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout vestro incumbit officio, circa Hæreses huiusmodi, in civitate & diocesi Brixienfi diligere, prout speramus, & desideramus, omni diligentia curabitur.

§. 2. Cupientes igitur errores, & perversa dogmata in Civitate & diocesi tuis huiusmodi pentitus extirpari, & illorum sectatores debita correctione reprimi, ac debitis poenis puniri, vobis, & alteri vestrum, etiam cum à prefatis electis requisiti fueritis, vel alter vestrum requisitus fuerit, omnes & singulas causas huiusmodi hæresim sapientes etiam criminales, ex tam dicta Lutherana, quam alia, & erronea, ac perversa doctrina in civitate & diocesi predictis exortas, & quas, etiam contra quendam Joannem Baptistam Palavicinum, Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui verbum DEI in proxima Quadragesima in Ecclesia Brixienfi prædicando publicè, nonnulla erronea, & à fide Catholica deviantia, prædicavit, adeò quòd pias hominum aures plurimum scandalizavit, si in civitate seu diocesi predictis extiterit, movere seu exoriri contingerit, cum omnibus & singulis illi annexis, dependentibus, & emergentibus ab eis, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii, prout in similibus procedi consuevit, audiatis.

§. 3. Nos enim vobis, ut auditis, hinc inde propositis, etiam usque ad definitivam sententiam inclusive, sublato quovis diffugii obstaculo, & prout faceri Canones volunt, etiam appellatione qualibet remota, decidendi, & sine debito terminandi, ac sententias desuper per vos, & alterum vestrum laicas, & quibusvis appellationibus etiam ad nos, & Sedem

Habitum cum capuccio concedit. Aliosque recipere.

Barbam deferre. Eremitoriaque habere indulget.

Privilegia & gratias Fratrum Minorum & Monachorum seu Eremitarum Camaldul. elargitur.

Executoresque deputat.

Obstantia tollit.

D. P. A. 5. 3. Julii.

XXII.

Edita A. D. 1528.

Commendat hic Pontifex Communitatem Brixie de exacta diligentia pro depulsione, & extirpatione Lutheranae hæresis adhibita.

Inquisitoribus jubet hoc idem præstare, & curare debere.

Et procedant appellatione remota, perinde ac si sententia conformes lata fuissent.

Cogantque
testes recu-
santes dicere
veritatem.

Citant quof-
cumque.

Inquirant
contra quof-
cumque Lu-
theranæ hæ-
resis reos,
eorumque
complices,
cujuscumque
sint conditio-
nis & præ-
minentiæ.

Impoeniten-
tes multis
pœnis coër-
ceant.

Redeunt
autem ad fi-
dem, & hæ-
resim abju-
rantes (non
tamen rela-
ptos) serva-
tis hic ex-
pressis absol-
vant, & su-
per irregulari-
tate incur-
sa dispensent.

Cæteraque
alia neces-
saria ad hujus
hæresis ex-
tirpationem
faciant &
exequantur.
Et ad præ-
missa alios
idoneos vi-
ros, si oppor-
tuum fue-
rit, depu-
cent.

prædictam, interpositis penitus rejectis, perinde ac si tres sententiæ conformes in nostrâ Rotæ Auditorio latæ essent, debitæ executioni deman- dandi.

§. 4. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, per censuras Ecclesiasticas appellatione cessante compellen- di, veritatis testimonium perhibere.

§. 5. Ac monitiones, & citationes qualibet, constito de non tuto accessu, seu quòd pro moni- tionibus & citationibus hujusmodi faciendis ipso- rum monendorum, & citandorum præsentia com- modè haberi nequiret, & per edita publica lo- cis publicis affigenda, quæ perinde ipsos arcent, ac si eis personaliter intimatæ fuissent, faciendi.

§. 6. Ac contra quosque, cujusque status, gra- dus, ordinis, religionis, vel conditionis, seu præ- minentiæ fuerint, & quacumque Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgent, vel exemptione, ipsius Martini, & aliorum erroneorum dogmatum sectatores, sequaces, fautores, defensorisque, ac illis auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstantes, inqui- rendi, & procedendi, ac hujusmodi labe, & aliis hæresibus infectos, capiendi, & carceribus man- cipandi, ac juxta Canonicas Sanctiones, & San- ctorum Patrum instituta, prout qualitas excessuum exegerit, vel conscientiæ vestræ expedire visum fuerit, puniendi, & pœnis debitæ plecendi.

§. 7. Et ad cor redire nolentes, & dictæ Eccle- siæ communionem, velut putrida membra separa- tos, & divisos, ac damnationi æternæ cum Sata- na, & Angelis ejus addictos, ac perpetuò infames, ac intestabiles esse; necnon bona eorum qualibet, mobilia & immobilia cuicumque fidelium, liberè & licitè invadere, occupare, & sibi acquirere li- cere; personas eorum captivare, & in perpetuum servitutem adducere, corpora eorum, postquam defuncta fuerint, sepultura Ecclesiastica carere de- bere decernendi, denunciandi, & declarandi.

§. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & hu- jusmodi Hæreses abjurare voluerint, postquam er- rorem suum deposuerint, idque humiliter petie- rint, si aliis relapsi non fuerint, recepta ab eis priùs abjurata Hæresis, & errorum hujusmodi legitime & publicè faciendæ, præstandoque per eos juramento, quòd talia deinceps non commit- tent, nec talia, vel alia his similia committenti- bus, seu adhærentibus consilium, auxilium, vel favorem, per se vel alium, seu alios præstabunt, ab omnibus & singulis excommunicationis & in- terdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, etiam in literis felicis recordat, Leonis Papæ X. Prædecessoris nostri, contra dictum Mar- tinum editis, & contentis, quas præmissorum oc- catione quomodolibet incurrisserint, ac ab hujus- modi delictis, excessibus, & criminibus, necnon alia in forma Ecclesiæ consueta absolventi, & su- per irregularitate propterea quomodolibet con- tracta dispensandi, omnemque inhabilitatis & infam- iæ maculam sive notam penitus abolendi, eò- que rehabilitandi, & ad nostrum, & ejusdem Sedis gremium, necnon gratiam & benedictionem restituendi & reponendi.

§. 9. Omniaque & singula alia, quæ ad hujusmo- di pestem reprimendam, & radicem extirpandam necessaria, sed quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coërcendi, & exequendi, ac auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi.

§. 10. Et ad præmissa omnia & singula, si & quando expedire vobis, & alteri vestrum visum fuerit, viros aptos & idoneos, cum simili, vel li- mitata potestate sublegandi, & deputandi, ipso- que, quoties opportunum vobis, & alteri vestrum videbitur, revocandi, ac loco ipsorum alios simi- liter deputandi, auctoritate Apostolica plenam, & liberam potestatem, auctoritatem, facultatem- que concedimus per præsentem.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & or-

dinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo, Prædecessor noster, in suis literis voluit non obtare, & quæ pro expressis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque, etiam si in eis essent clausulæ aliquæ derogatoriæ derogatoriarum, & de quibus oporteret fieri specialis, & individua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expressis haberi volumus, & eis derogatum esse censemus, & intendimus.

Datum Viterbii, sub annulo Piscatoris, die de- cima tertia Julii, millesimo quingentesimo vige- simo octavo, Pontificatus nostri anno quinto.

Exemptio Monachorum Eremitarum S. Romual- di, Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, sub Regula S. Benedicti, & auctoritas eorum Majoris.

De Ordine Monachorum quem Eremitarum Congre- gationis Camaldulensis plenè notavi supra in Con- stitutione 1. Alexandri II. Nalli, folio 26. Ab ea tamen sejuncta est hæc Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut latius infra in Constitutione 1. Pauli III. Rationi, fol. 697. ubi habes ipsius privilegia, & etiam in Constit. 35. Sixti V. Ea est, T. 2. fol. 580.

Romualdus, qui Ordinem Camaldulensem insti- tuit, inter Sanctos relatus est, & ejus festum celebratur die 7. Februarii, ut habetur infra in Constit. 32. Clementis VIII. Pia, Tom. 3. fol. 51.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis Filiis Majori, & universis Eremitis S. Romualdi, Ordinis Camaldulensis, presentibus & futuris.

Vestrum Ordinem in agro Dominico speciosum & ad salutem animarum in dies utiliter fructifi- cantem, privilegiis, & gratiarum donis liberè ornamus, ut quietius, & decentius valeatis Altis- simo famulari.

§. 1. Itaque Majori vestro, ut quibus Abbates generales universorum Ordinum, sub Regula S. Benedicti militantium, privilegiis, immunitatibus, & gratis uti possunt, vel consueverunt, uti in perpetuum (citra tamen facultatem utendi mitra, & baculo, ac aliis Pontificalibus, & benedictionem populo solemniter impendendi) possitis & valeatis, privilegiisque ipsa illis concessa, quorum tenores hic habemus pro sufficienter expressis, vobis concessa esse censeantur.

§. 2. Quodque, quemadmodum alii Ordines ab Ecclesia approbati, ita etiam vos, & vester Ordo in perpetuum à quibusvis gabellis, datis, collectis, exactionibus, dativis, decimis, & quibusvis impositionibus, ex quavis causa & consideratione, etiam auctoritate Apostolica, impositis & imponendis, exempti censeamini, saltemque pro usu vestro necessarium, ex quovis loco Sedi Apostolicæ immediatè subjecto, ad vestra Eremitoria transferre, liberè & licitè possitis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus, & indulgemus.

§. 3. Quocirca universis & singulis Archiepiscopis, & Episcopis, ac quorumvis Ordinum Abbatibus per hæc scripta mandamus, ut per se, vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant vos contra præsentium tenorem à quovis indebitè molestari, contradic- tores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris oppor- tuna remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutioni- bus & ordinationibus Apostolicis, dictorumque Or- dinum statutis, & privilegiis, quibus illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo ro- bore permanentibus, specialiter & expressè ad effectum

Non obstantibus quibuscumque.

D. P. An. 5.
13. Julii.

XXIII.

Edita A. D.
1528.

Eremitarum
S. Romualdi
commendatio.

Major istius
Congrega-
tionis utitur
privilegiis
Abbatum S.
Benedicti,
præterquam
in his excep-
tis.

Congregatio
eximitur à
solutione pe-
dagiorum,
&c.

Prælati om-
nes hanc con-
stitutionem
executioni
mandant.

Contraria
non obstant.

praesentium derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis fides detur.

§. 5. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensa.

D. P. An. 5. 27. Julii.

Datum Viterbii, sub annulo Piscatoris, die vigesima septima Julii, millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri anno quinto.

XXIV.

Cursores Papae, & Mandatarii aliarum Curiarum Urbis, in quibus causis citare, intimare, &c. valeant.

Confirmationem & declarationem vide infra in Julii III. Constit. 14. Cum ea, fol. 805. ubi alia notabo.

Edita An. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Acepimus nuper, quod licet dudum, cum a certo tempore praesentationes commissionum causarum, in Romana Curia pro tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato signatarum, quae ex stylo, & consuetudine dictae Curiae eatenus inviolabiliter observatis, quae pro lege habentur, Auditoribus causarum Palatii Apostolici, aliisque Judicibus, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Episcopis, & Praelatis, quibus dirigebantur, solum per Cursos Romani Pontificis pro tempore existentis, praesentari, & citationes in causis ipsis fieri consueverant, ac citationes ipsae per alios, quam suos, & Sedis Apostolicae Cursos fierent, in grave praedictum ne dum ipsorum Cursum, sed etiam litigantium in Romana Curia, abusuque & pervertionem antiquorum styli, & consuetudinum dictae Curiae; felicitis recordationis Alexander Papa VI. Praedecessor noster, volens fraudibus, quae in similibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipsorum Cursum & litigantium, observationique styli, & consuetudinum ipsius Curiae providere, Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica decrevit, omnes & singulas commissiones, manu sua, aut de mandato suo pro tempore signatas, ac omnes & singulas citationes, coram quibusvis dicti Palatii Apostolici Auditoribus, Judicibus, Commissariis, vel Ordinariis, in causis eis commissis, ac etiam Romanae Ecclesiae Cardinalibus, pro tempore pendentes, ac etiam intimaciones, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Romana Curia, quas per ipsos Cursos ex tunc de caetero praesentari, seu fieri contingeret, & processus illarum vigore habendos, nullius existere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictae Curiae, & causarum Camerae Apostolicae Auditori pro tempore existentis, ut, si in praesentandis commissionibus, citationibus, executorialibus, intimacionibus, affixionibus, & publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimaciones & affixiones, vel alia ad officium Cursum praedictorum spectantia, praesentari, seu fieri reperiret, excommunicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipsius Auditoris declarandas poenas incurrisse declararet, & ad exactiones poenarum pecuniarum, & declarationem censurarum contra inobedientes procederet, ac pro talibus publicè denunciari mandaret, & faceret.

Jul. II. confirmavit Bullam Alexan-

§. 1. Ac successive pie memoriae Julius Papa Secundus, similiter Praedecessor noster, intelli-

gens, quod causa, propter quas decretum & mandatum praedicta ab eodem Praedecessore emanaverant, adhuc tunc subsistebant, & similes abusus & fraudes, ac etiam citationes per alios, quam per ipsos Cursos in diversis causis fiebant, styli, & consuetudinem antiquos Curiae hujusmodi pervertendo, Motu simili, non ad ipsorum Cursum, vel alicujus alterius pro eis instantiam, sed de sua mera liberalitate, & ex certa scientia, decretum & mandatum hujusmodi, auctoritate Apostolica innovaverit, ac perpetuae firmitatis robor obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverit, & mandaverit, ac districtius inhibuerit omnibus & singulis causarum dicti Palatii Auditoribus, aliisque Judicibus, & Commissariis, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac Senatori, Governatori, & Vicario generali Almae Urbis, & Curiae de Sabellis Judicibus, eorumque Auditoribus, Collateralibus, seu Locarentibus, & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in causis eis commissis, & in quibus eis commissiones fierent, citationes commissionum, praesentationes executorialium, & alias intimaciones, ac affixiones, & publicationes per alios, quam per ipsos Cursos, quovis quaesito colore fieri facerent, sive permitterent, aut praesentatas, & factas reciperent, & admitterent, ac omnibus & singulis Nunciis, & quibusvis aliis personis, quovis alio nomine nuncupatis, ne commissionum praesentationes, citationes, publicationes, intimaciones, & affixiones hujusmodi, vel alia ad officium Cursum praedictorum spectantia praesentare, seu facere, sub excommunicationis latae sententiae poena eo ipso incurrenda, quoquo modo praesument.

§. 2. Ac decrevit & declaravit, omnes & singulas commissiones, per eum, seu de ejus mandato signatas, ac etiam omnes & singulas citationes coram quibusvis Auditoribus, Judicibus, Commissariis, etiam Cardinalibus, vel ordinariis, in causis eis commissis pro tempore pendentes, ac etiam intimaciones, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Curia, quas per alios, quam per ipsos Cursos de caetero praesentari, seu fieri contigerit, aut processus illarum vigore habendos, & inde secuta quaecunque, ac quidquid in contrarium, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, nullius roboris vel momenti, ipso jure, etiam absque eo, quod aliter ejus dispositionem receptam esse constaret, existeret, & per Commissarios, etiam Sacrae Romanae Ecclesiae Cardinales praefatos, judicandum, sententiandumque fore, sublata eis aliter quavis judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate. Necnon mandaverit praefato Auditori, ac pro tempore existentis Almae Urbis Governatori, ut eisdem Cursum super his efficacis defensionis praesidio assistentes, facerent mandatum, inhibitionem & decretum hujusmodi inviolabiliter observari, contradictores & inobedientes, censuris, & poenis, etiam pecuniariis, compescendo, prout in literis eorundem Alexandri & Julii, Praedecessorum nostrorum, desuper confectis, plenius continetur.

§. 3. Nihilominus nonnulli, a quorum oculis Dei timor abscessit, & quae non sua sunt, querentes, in diversis causis citationes, commissionum praesentationes, publicationes, intimaciones, & affixiones, ac subhastationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Cursum nostrorum, tam ex institutione eorum officii, quam juxta antiquos styli & consuetudinem Romanae Curiae spectantia, contra decretum & mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem & declarationem Julii II. ac etiam contra alia in praedictis literis contenta facere praesument in ipsorum grave praedictum, & officiorum suorum laesionem, ac illorum exercitii usurpationem non modicam excommunicationis latae sententiae poenam, juxta inhibitionem Julii Prae-

dri VI. inhibendo Judicibus Mandatarisque &c.

Declaravitque & ampliat, ut hic.

Hic modò Pontifex praedictas constitutiones approbat, cum clausula, quotiens in usu. Quam successive abtulit, mox inferius.

Inhibetque officialibus ne Cursores desuper impediant.

Deputatio Auditoris Camerae in executorem.

Decretum irritans.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. An. 5. 16. Octobr.

Edita An. D. 1529.

Exordium.

Clausulam praedictam quatenus in usu, auferit. Praedictaque simpliciter confirmat.

cessoris hujusmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos hujusmodi errores submovere, ac ipsorum Cursorum indemnitati, prout convenit, providere volentes, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii praedecessorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quaecumque, ex certa nostra scientia (quatenus tamen sint in usu) approbamus, & innovamus, ac illa, & eis prorsus similia de novo decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus, eaque perpetua roboris firmitate subsistere.

§. 4. Et per Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alios Judices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, Capitaneos praefatos, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas, quocumque nomine nuncupatas, prout singulos eorum concernit sub dictae excommunicationis latae sententiae, & quingentorum ducatorum fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandotam poenis, per nuncios, & alios praemissa ad officium Cursorum ejus, & non aliis quibuscumque nunciis spectantia exercentes, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, firmiter observari debere, juxta tamen continentiam dictarum literarum Alexandri, & Julii praedecessorum nostrorum, in quarum possessione dicti Cursores (ut etiam accepimus) existunt.

§. 5. Necnon Curiae causarum Camerae Apostolicae generalem Auditorem pro tempore existentem, contra eos ad nedum publicationem incursum poenarum hujusmodi, ac illarum executionem, sed etiam tamquam falsarios, vigore praesentium, absque alia commissione sibi desuper facienda, procedere posse.

§. 6. Et sic in praemissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, & quicquid secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 7. Non obstantibus praemissis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimasexta Octobris millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno quinto.

Sequitur declaratio Constitutionis praecedentis.
CLEMENS PAPA VII.
Motu proprio, &c.

Cum de viribus literarum nostrarum praefertarum, pro eo quod illae nobis tunc plene non informatas, eisdem Cursoribus concedebantur (Quatenus essent in usu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Julii praedecessorum possessione) ab aliquibus in futurum dubitari posset.

§. 1. Nos igitur, ad quos spectat litium infractus, & controversias succidere, dubiaque tollere, de possessione dictorum Cursorum in praemissis usu, & consuetudine roborata, ex fide, & relatione personarum fide dignarum plene informati, ac de ipsorum Cursorum jure in praemissis omnibus, & singulis veram notitiam habentes, motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus, literas nostras praefatas, cum omnibus, & singulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, concessionibus, & aliis in eis contentis clausulis, perinde valere, & perpetuae firmitatis robur obtinere, & Collegio dictorum Cursorum suffragari debere, & Collegio dictorum Cursorum suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac si dicta verba (Quatenus in usu, aut literarum Alexandri, & Julii possessione ipsi Cursores essent) non apposita vel expref-

fa fuissent, & ita intentionis nostrae, & voluntatis incommutabilis, fuisse, & esse attestamus. Et nihilominus pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii praedecessorum nostrorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quaecumque, Apostolica auctoritate, & ex nostra certa scientia approbamus, & innovamus, ac alia, & eis prorsus similia de novo concedimus, decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus atque perpetua roboris firmitate subsistere.

§. 2. Et Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Camerae Apostolicae Clericos pro tempore existentes, Senatorem, & alios Judices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos praefatos, etiam Turris nonae, Ripae, & Ripettae, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas, quocumque nomine nuncupentur, prout singulos eorum concernit, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti latae sententiae, & quingentorum ducatorum fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandorum poenis, per Nuncios, Mandatarios, & alios praemissa ad officium Cursorum eis, & non aliis quibuscumque Nunciis, spectantia, & exercentia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, firmiter observari debere. Mandantes tam dictis Nunciis, Mandatariis, & Officialibus officia sua in quibuscumque Curis, & coram quibuscumque personis, nullis exceptis, ac in literarum Apostolicarum facienda executione, sine affixione, aut citationibus, directe, vel indirecte, quovis quaequo colore, vel ingenio se intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

§. 3. Decernentes commissionis praesentationem, ac citationis executionem, intimationem, publicationem, & affixionem, per alios quam dictae Curiae Cursores pro tempore faciendas, ac processus illarum vigore habendos, & faciendos, ac nullam fidem, in judicio, & extra illud eis adhibendam fuisse, nec adhiberi debere, sed fuisse, & esse nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & invalidis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi.

§. 4. Mandantes insuper, & committentes Curiae causarum Camerae Apostolicae, nunc, & pro tempore existenti generali Auditori, quatenus Collegio dictorum Cursorum in praemissis, per se, & ejus Locumtenentem efficacis defensionis praesidio assistat, eaque omnia, & singula sub praedictis aliis censuris, & poenis observari faciat, & contra rebelles, ac inobedientes quoscumque debita executioni, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta quacumque appellatione remota, debita executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

§. 5. Decernentes, quod confirmatio, approbatio, innovatio, decretum, inhibito, & gratia nostra hujusmodi ex quacumque causa etiam urgentissima, & de necessitate exprimenda, de subreptionis, aut obreptionis vicio, seu intentionis defectu, notari seu impugnari minime possint, & debeant, & in praemissis omnibus, & singulis sic per quoscumque Judices, etiam praefatos, in quacumque instantia pronunciari &c. Sublata eis &c. ac irritum &c. decernentes, & declarantes.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indulgentis, & literis Apostolicis eisdem Mandatariis, etiam per nos, & Sedem praedictam, sub quacumque verborum forma, & expressione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & cum quibuscumque clausulis, etiam urgentissimis, & de necessitate exprimendis, pro tempore concessis, confirmatis, & innovatis, quibus, illarum tenores pro expressis habentes, latissime derogamus, & derogatum fuisse, & esse decernimus, & declaramus, ceterisque contrariis quibuscumque,

Omnes mox ad observantiam hujus constitutionis.

Gesta in contrarium damnata.

Auditorem Camerae executorem deputat.

Clausulas praeservativas apponit.

Clausulas derogatorias addit.

Causarum repetitio.

sub clausulis opportunis, & consuetis ad ipsorum libitum.

Fiat Motu proprio, I.

§. 7. Et cum absolute a censuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione prædictis, perinde, ac si dicta verba in nostris literis non fuissent expressa, latissime extendentes, & de nobis, si opus fuerit, decretis, inhibitione, mandatis, approbatione, innovatione, concessione, ac aliis clausulis supradictis, quæ pro repetitis habeantur, & de deputatione iudicis deputati, &c. ut supra. Et quod præmissa de subreptionis vitio, aut intentionis defectu, notari seu impugnari non possint, latissime extendentes. Et cum derogatione statutorum, privilegiorum, & indultorum, ut supra, latissime extendentes. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & circa præmissa necessariorum, sola signatura sufficiat, & ubique in iudicio, & extra illud fidem faciat, Regula contraria non obtinente, seu etiam major, & verior specificatio, ac expressio fieri possit in literis, quæ per Breve nostrum ad ipsorum libitum expediri debeant. Et remanente eorumdem Mandatariorum, quoad causas ordinarias exercitio, quoad solitas citationes per eos fieri solitas ac in suis solitis Tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commissionem primam seu dependentem.

Fiat I.

Dat. P. An. 6. 4. Octobr. Publicatio.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Quarto nonas Octobris, Anno sexto.

Die vigesima septima mensis Octobris, millesimo quingentesimo vigesimo nono, presentes literæ affixæ, & presentate fuerunt in valvis seu portis Audientie Palatii Apostolice R. P. D. Alma Urbis Gubernatoris, Auditoris Camere Apostolice, Vicarii Pape, Audientie Capitolinae valvis Cancellarie Apostolice, & acie Campi Floræ, per me Joannem Servier S. D. N. Pape Cursorem.

Petrus Crasseti pro Magistro Curs.

XXV.

De Syndicatu Iudicum, & Officialium Status Ecclesiastici.

Alia qua huiusmodi Officiales respiciunt, vide supra in Paul. II. Const. 3. Munera. fol. 382. Et infra Pii V. Constitut. 140. Et si Romani. Tom. 2. fol. 373.

Edicta An. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

ONUS pastoralis officii nobis supernæ Majestatis providentia, meritis licet imparibus, commissi, nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, ut non solum circa spiritualia, sed etiam temporalia Romanæ Ecclesiæ, ac illi subiecta, provincias, civitates, terras, & loca, sollicita ac vigilantia cura intendamus, & ut civitates, terræ, & loca ipsa, prospere, & feliciter regantur, illorumque populi ab indebitis oppressionibus sublevati in semitis iustitiæ dirigantur, remediis opportunis provideamus, ac his quæ propterea a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris provide gesta sunt, ut firmiter observentur, nostræ approbationis robur impartimur, & alias desuper disponamus, prout ad felicem ejusdem Ecclesiæ statum, & eorumdem populorum indemnitate, & utilitatem conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Julius II. ex causis hic expressis.

§. 1. Dudum siquidem per fel. record. Julium Papam II. prædecessorem nostrum, tam ex diversis querelis, ac clamoribus populorum, Communitatum, Universitatum, ac singularum personarum, civitatum, terrarum, & locorum sibi, & dictæ Romanæ Ecclesiæ immediate subiectorum, quam aliorum fide dignis relationibus intellecto, quod nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipsum prædecessorem, ac Apostolicæ Sedis Legatos de latere deputati, precibus,

pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confisi, quod administrationum suorum officiorum rationem alicui reddere non erant soliti, diversa, & varia eis gravamina, & damna etiam intolerabilia inferre, iustitiam non administrare unicuique, ut tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro præstare, executiones indebitas facere, carceratorumque innocentium relaxationes prorogare, pœnas pecuniarias sisco suo debitas sibi appropriare, & in proprios usus convertere, statutorumque rationabilium, & constitutionum provincialium, & Cameralium, literarumque Apostolicarum formam, & tenorem non servare, ac propriis commoditatibus intenti, subditorum quieti, ac paci, & iustitiæ administrationi modicum studere consuevisse, in eorum animarum periculum, dictorumque subditorum gravamen, & præiudicium, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

§. 2. Dicitur prædecessor motu proprio, & ex certa ejus deliberatione, sua in perpetuum valitura constitutione statuit & ordinavit, ut omnes & singuli Gubernatores, ac eorum, seu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia, Ecclesiastica seu sæculari dignitate fungentes, qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus, provincias, civitates, & loca, quæcumque & qualiacumque essent, nulla penitus exceptione habita, præfata Romanæ Ecclesiæ immediate subiecta, ex deputatione ipsius prædecessoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum huiusmodi pro eo, & Romana Ecclesiæ præfata, regebant, gubernabant, & administrabant, seu regerent, gubernarent, & administrarent quavis grandi, & latissima potestate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiam si eorum literis caveretur expresse, quod ad aliquam redditionem rationis administrationum suarum non tenerentur, nec cogi possent, post finem cuiuslibet officii, & administrationis eorum infra mensem conspectui ipsius prædecessoris, aut Romani Pontificis successoris sui pro tempore existentis, seu si ab ipsis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officii, Legati præfati in locis ipsarum legationum præsentem forent, coram ipsis Legatis se personaliter præsentare, ac gestorum administrationum, & omnium, tam per eos, quam eorum Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiam, rationem reddere, querelisque & accusationibus contra eos propositis, coram eo, vel successoribus suis, vel per eos, aut ab eis deputandis, seu Legatis prædictis respectivè, de gestis, seu omnis in eorum officiis respondere, ibique per dies duodecim continuos, postquam per ipsum Julium prædecessorem, vel successores præfatos, seu dictos Legatos, etiam respectivè examen redditionis rationis huiusmodi inceptum, seu commissum fuerit, permanere, nec etiam post inde, sine sua, aut successorum prædictorum, vel ab eodem prædecessore & successoribus huiusmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorum similiter respectivè expressa licentia recedere.

§. 3. Necnon de eo, in quo prædecessorem, & successores suos, aut ab eodem prædecessore, vel eis deputatos, seu Legatos huiusmodi condemnati forent, statim omni dilatione, protectione, & malicia, ac excusatione, appellationibusque quibuscumque cessantibus, satisfacere, sub excommunicationis lætæ sententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quæcumque alia officia in posterum exercenda, pœnis tenerentur.

§. 4. Et nihilominus suis & successorum prædictorum Secretariis, ut literas Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, Cancellariis vero & aliis ab ipsis Legatis deputatis, tunc & pro tempore existentibus, ne literas patentes officiorum, Gubernatorum, seu Locatenentium respectivè iraderent, ipsi que Gubernatores, Locatenentes officia huiusmodi

Decrevit omnes officiales, sicut officio, coram Pontifice syndicatui se subiacere, & pro eis, & eorum Auditoribus, deputatis & familiarum rationem reddere debere.

Officialibusque in syndicatu condemnatis appellare prohibuit, quod declaratur mox infra.

Illosque antequam incipiant exercere officia iussit jurare, & cavere debere de servando præmissa. De quo vide etiam mox infra.

exercere

exercere auderent, nisi prius in Camera Apostolica, aut si ab ipsis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmissa omnia & singula observando jurassent, & idoneam cautionem dedissent.

§. 5. Necnon omnibus, & singulis Thesaurariis, Camerariis, Communitatibus, & Universitatibus, & aliis ad quos spectabat, & spectaret, provinciarum, civitatum, terrarum & locorum dictæ Ecclesiæ immediate subjeutorum, tunc, & pro tempore existentibus, ne eisdem Gubernatoribus, seu Locatenentibus de tertia parte eorum salarii, seu provisionis in fine officii eis debita responderent, sed illam retinerent, donec eis, quod absoluti forent, legitime constaret, sub eadem excommunicationis pœna mandavit.

§. 6. Ac voluit, quod Magistratus digniores, quocumque nomine nuncuparentur, civitatum, terrarum, & locorum prædictorum statim sancto officio Gubernatorum, seu Locatenentium hujusmodi, per publicum proclama omnibus & singulis, querelas seu accusationes, contra Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, ut ad ipsam prædecessorem vel ad ipsos Legatos, si Gubernatores, seu Locatenentes ab eis deputati forent, ipsique Legati in locis suarum legationum præfentes essent, infra mensem prædictum cum eorum probationibus & juribus accederent, recepturi infra duodecim dies justitiæ complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi vero ab eodem Julio & successoribus præfatis de eorum deputationibus, ac justitiæ administratione, omnes, & singulas querelas, & accusationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Campo Floræ certiores redderent.

§. 7. Atque in examinatione redditionis rationis, & administrationis hujusmodi, & aliis præmissis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipsos pro exponendis querelis, aut accusationibus accedentes nimium gravarentur, summarie, simpliciter, & de plano, ac extrajudicialiter, absque aliquibus sumptibus, sola facti veritate inspecta, etiam sine scripturæ alicujus confessione procederetur, prout in literis ipsius prædecessoris desuper confectis plenius continetur.

§. 8. Cum autem, sicut non sine animi nostri displicentia, ad nostrum perveniret auditum, licet causæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædecessore emanarunt, adhuc subsistant, tamen formidandum est, ne oppressi pro tempore propter impensas, quas pro querelis, aut accusationibus contra Gubernatores, & Locatenentes, eorumque Auditores, & alios Officiales præfatos exponendis, ad nos, aut successores nostros Romanos Pontifices seu Legatos prædictos, juxta ordinationem Julii prædecessoris hujusmodi veniendo subire cogentur, potius a querelarum, seu accusationum hujusmodi expositione abstinere habeant, quam expensas hujusmodi facere velint, sicque effectus literarum earumdem impediri debeat.

§. 9. Nos cupientes, prout ex debito ipsius pastoralis officii tenemur, felici, & tranquillo regimini, & successu, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in visceribus gerimus charitatis, paterno affectu providere, ac eos a laboribus, & expensis, quantum possumus relevare, habita super his cum venerabilibus Fratibus nostris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, & assensu, statutum, & ordinationem, ac mandatum, & desuper confectas literas Julii prædecessoris hujusmodi, necnon omnia, & singula in eisdem literis contenta, sub modificatione infrascripta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetua roboris firmitate subsistere, ac plenum effectum sortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Judices, & alios Officiales, quam per præfatos, &

alios quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis latæ sententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis pœnis prædictis respectively observari debere decernimus.

§. 10. Et nihilominus præmissa per dictum Julium prædecessorem; ut præfertur, statuta, & ordinata de novo sic; quod tam Gubernatores; ac eorum, seu dictorum Legatorum, Locatenentes, aut Vicelegati, alique Præsidentes provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum; nobis & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjeutorum prædictorum, præfentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel sæculari dignitate, ut præfertur, fungentes, & quavis facultate muniti, quam ab eisdem Legatis, & Gubernatoribus, seu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præsidentibus in provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipsorumque Auditores, Judices, & alii quicumque Officiales pro tempore existentes, si annales fuerint, sancto cujuslibet officii, & administrationis eorum anno, & si ultra annum eorum officia, in aliqua provincia, Civitate, vel terra duraverint; in fine cujuslibet anni, si vero breviori tempore eorum officia durent, in fine eorum officii, in civitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, coram personis dignioribus, civitatum, terrarum, & locorum eorundem videlicet coram uno Commissario, per nos aut successores nostros præfatos ex dicta Romana Curia, moderatis ipsorum officialium, ac provinciarum, vel civitatum, seu terrarum, vel si nobis, aut successoribus prædictis videbitur, pro parte Cameræ prædictarum expensis mittendo, adjunctis secum Episcopo loci, vel eo absente ejus Vicario in spiritualibus generali, & Procuratore Fiscali ipsius loci, vel civitatis per præfidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, seu magistratus ipsius civitatis, vel terræ, videlicet Confalonero, vel Præposito, qui pro tempore fuerit, aut uno Doctore per ipsas digniores personas, ultra Commissarium, ac Episcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiscalem præfatos eligendo, gestorum, & administratorum per eos alias, juxta tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi, rationem reddere, & querelis ac accusationibus contra eos propositis, de gestis, seu omissis in eorum officiis, sublato quovis diffugio, respondere teneantur.

§. 11. Ac Commissarius mittendus; Episcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiscalis, Confalonarius, seu Præpositus & Doctor eligendus præfati rationem administrationis hujusmodi, cum omni summaritate, integritate, & severitate, audiant & procedant, ac querelas & probationes contra Gubernatores, Vicelegatos, & Præsidentes præfatos, præpositas, & factas recipiant, processusque desuper forment, & clausos, ad nos vel successores nostros prædictos, ut nos vel dicti successores, de ipsorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium, juxta ipsorum demerita, amotione, vel ad ulterius tempus confirmatione mature desibere possimus, fideliter mittant, Ipsorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium Locatenentes, ac Auditores, & alios Officiales præfatos, condemnando vel absolvendo judicare, & ad restitutionem, omnibus subterfugiis, cavillationibus, & exceptionibus semotis, nisi propter causam gravitatem eis concordent, alias concorditer, vel Commissario præfato, id nobis, vel eisdem successoribus referendum esse videretur, quo casu contra eos, servato tenore literarum Julii prædecessoris hujusmodi procedendum sit, & gere debeant.

§. 12. Et si ab eorum decisionibus, & sententiis aliqui eorum se gravatos præendant, ad nos vel a nobis deputatos, per viam recursus provocare, & appellare possint, sic tamen, quod nisi infra mensem immediate sequentem, revocationem, vel correctionem eorum, quæ contra eos decisa, vel determinata

Salariorumque Officialibus debitorum in fine officii, mandavit retinere tertiam partem, usque ad finem syndacatus. Hoc non servatur.

Proclama etiam tempore syndacatus fieri præcepit, ut gravati querelas proponere possent.

Syndicatoribus facultatem summarie, &c. procedendi concessit.

Multi tamen cessabant querelas proponere, ut evitarent expensas ad Urbem veniendi &c.

Ideo Pontif. dicti Julii II. confirmat, & modificat his modis, videlicet.

Officiales syndicentur, in locis officii coram Commissario a Pontif. deputando. Hoc non servatur, sed successor in officio; est loco Commissarii.

Et coram Episcopo, Procuratore Fiscali.

Prioreque Magistratus.

Syndicatorum summarie procedant &c.

Condemnati ad Papam possint habere recursum infra mensem ex-pediendum.

fuerint, non reportaverint, ex tunc absque aliqua facienda intimatione, decisiones, & sententiae ipsae firmae remaneant, & executioni demandentur, perinde ac si ab eis reclamatum vel appellatum non fuisset.

Et culpabiles non retineantur in officio.

§. 13. Et si Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum & Praesidentium praefatorum Locatenentes, Auditores, & alii Officiales praedicti culpabiles reperti fuerint, in eorum officiis perseverare non permittant, sed Legatus illius Provinciae pro tempore existens de novis Locatenentibus, Auditoribus, Judicibus, & Officialibus debite provideat, & nisi infra mensem providerit, tunc per Nos, aut Successores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibus, cum convenienti salario eis per ipsum Legatum praestando, provideri debeat.

Cautiones praestantiae per officiales scribantur in libris R. Camerae Apostolicae.

§. 14. Ac quod cautiones idoneae per deputandos ab ipsis Legatis, ac eorum Officiales de praemissis observandis dandae, ad dictam Camerae Apostolicam in libro particulari pro huiusmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegatos praedictos praestandae, annotandae erunt, annotari debeant, ipsorumque Legatorum Secretarii, seu Notarii deputandi a legatis ipsis literas patentes officiorum suorum, nisi prius eis per fidem manu Notarii ipsius Camerae factam constiterit, quod cautiones praedictae annotatae fuerint, consignare non debeant, auctoritate & tenore praedictis perpetuo statuimus, & ordinamus.

Hoc non servator.

Exemplorum fides.

§. 15. Decernentes praesentium transumptis, etiam impressis, manu tamen Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiae Ecclesiasticae, aut personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eandem prorsus fidem in iudicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Vidi pluries disputari, an ligaret haec Constitutio, cum non apparet fuisse publicatam. Ideo posuit ejus publicationem.

§. 16. Declarantes praesentes nostras literas a data praesentium locum habere, & servari debere, etiam quoad Officiales supradictos quoad syndacatum praemissum in fine officiorum suorum, etiam quod in principio eorum officii cautiones non dederint, & tempore publicationis praesentium in officiorum suorum exercitio, & possessione existant.

Clausulae derogatoriae.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quae praefatus praedecessor in dictis literis voluit non obtinere, quae omnia praesentibus pro expressis, & repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 6. die 1. Dec.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1528. Indictione prima, die vero 8. mensis Decembris, Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Clementis divina providentia Papa VII. Anno ejus sexto, praesentes retroscripta litera publicatae fuerunt in vasis seu portis Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Audientiae Palatii Apostolici, Cancellariae Apostolicae, & acie Campi Florae, per me Joannem Serrurier praebatam S. D. N. Papae Cursorem.

Vianus de Bellavilla Magister Cursorum.

XXVI.

Declaratio, quod electio successoris huius Papae, Bononiam, Viennam vel alibi profecturi, fiat in ipsa Urbe, si ante ad eam reditum, ipse decesserit. Et innovatio Constitutionum Alex. III. Greg. X. & Clem. V. circa electionem Papae.

Quoad electionem Pontificis, vide infra Constitut. 63. Pii IV. In eligendis, ubi notabo, in Tomo 2. fol. Et constitutionem Alexandri III. hic cit. habes in Cap. 2. de Elect. & Gregorii X. habes in Cap. 3. eod. tit. in 6. Et Clementis V. habes in Clem. 2. eod. tit. supra fol.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1529.

Cum charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, intellexisset, Turcarum tyrannum potentissimo exercitu ad deum Regnum Ungariae invadendum & occupandum venire, cognoscensque propterea, non solum Regnum, sed etiam totam Rempublicam Christianam in maximo versari discrimine, & desiderans Ferdinando Regi Ungariae Fratri suo dulcissimo ipsique Reipublicae Christianae opem ferre, prout ad ejus officium, cum Advocatus Ecclesiae existat, pertinere cognoscebat, omnibus suis regnis dimissis, quam primum ad Italiam venit, offerens pacem illam, quam JESUS CHRISTUS, in caelum ascendens, suis reliquit discipulis, Regibus, & Principibus Christianis, ac Italiae Potentatibus, sine qua eidem Turcarum tyranno resisti non posse cognoscebat, & pro huiusmodi universali pace facilius componenda nuper nobis suis literis significavit, plurimum expedire, ut in Civitate nostra Bononiae quam celerius fieri posset, in simul conveniremus, ut totam Italiam tandem a tot calamitatibus liberaremus, illique pacem daremus, ut illa placata, illius Potentatus ac Barones unitis animis & viribus non solum dicto Turcarum tyranno resistere, sed ipse cum toto ejus exercitu profigari possit.

Carolus V. Imperator, pacem Italiae offerens, Pontificem requirit, ut secum Bononiae conveniat.

§. 1. Nos ejus pium & honestum desiderium plurimum in Domino commendantes, etsi ex gravi infirmitate, qua tot mensibus detenti fuimus, convaluerimus, tamen pristinas corporis vires adhuc non recuperavimus, occasionem tamen rei bene gerendae, & tam necessarij boni omittere nolentes, cognoscentes ad officium nostrum pertinere pro salute gregis dominici nobis commissi, periculo vitae nos exponere, & ad Civitatem ipsam Bononiae, omni celeritate & mora cessante, nos conferre, in Alma tamen Urbe nostra caesuram, & literarum Apostolicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes, ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad Urbem ipsam nos ab hac luce migrare contingeret, in ipsa Urbe, in qua Audientiam memoratam reliquimus, & non in Civitate Bononiae seu in alio loco, in quo, tempore obitus nostri, cum nostra Curia resideremus, electio Romani Pontificis fieri debeat, nisi ipsa Urbs tunc interdicta, vel contra Ecclesiam Romanam in manifesta rebellionem persisteret, seu de impressione dubitaretur, sicut alias ex causis tunc expressis, proximis annis circa electionem Pontificis in eventum obitus nostri, ita & nunc etiam provideret consideramus, & intendimus.

Ipse propterea Bononiam profecturus.

§. 2. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem consilio, & unanimi consensu, causarum, & literarum Apostolicarum Audientiam in ipsa Urbe post nostrum ab ea discessum remanere, ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad ipsam Urbem, nos ab hac luce migrare contingeret, ibi, & non alibi ubi nos mori contingat, electionem Romani Pontificis celebrari debere, nisi Urbs ipsa tunc interdicto subjaceret, vel esset aperte rebellis, aut inibi de impressione dubitaretur, ut praefertur. Super quo, majoris partis Cardinalium tunc ibidem existentium, decisioni stari, & tunc in Civitate Castellana, seu Urbevetana, seu Perusina, servato scripturae

In Urbe causarum Audientiam &c. relinquunt. ibique fuerit Papae electionem fieri jubet.

hujus-

Constitutiones Alex. III. Greg. X. & Clein. V. innovat.

Electioem aliter factam irritat.

D. P. An. 6. die 6. Octob.

Edita A. D. 1533.

Causa hujus Innovationis.

Relatio præced. const.

Enunciatio alterius Innovationis.

Causa alia hujus innovationis.

Innovatio præced. const.

hujusmodi ordine, fieri debere, dummodò illæ ecclesiastico interdictioni subjectæ seu rebelles non fuerint, ut præfertur.

§. 3. Ac per fecel. record. Alexandrum III. Licet de evitanda, & Gregorium X. in Lugdunen. Ubi periculum, & ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanos Pontifices prædecessores nostros in Viennen. Conciliis circa electionem eandem hætenus editas constitutiones, & alias extravagantes in omnibus in eis contentis servari, & in suo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

§. 4. Nos enim electionem alibi contra præsentium tenorem per eosdem Cardinales factam, nullam & irritam fore, ipsosque Cardinales ad aliam benedictionem Romani Pontificis, servata eorumdem præsentium literarum forma, procedere debere, & per eos contra præmissa nullatenus dispensari posse, etiam decernimus.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo nono, Pridie Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Sequitur innovatio dictæ Constitutionis.

CLEMENS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Licet variaz constitutiones, pro evitanda discordia in electione Romani Pontificis, etiam circa locum celebrandæ ipsius electionis, à nostris prædecessoribus salubriter sint editæ, tamen sicut accepimus, si nos ab Alma Urbe aliquandiu absentemur, & ante reditum nostrum ad ipsam Urbem nos per divinam voluntatem decedere contingeret, à nonnullis asseritur, quòd per constitutiones hætenus editas circa locum celebrandæ electionis hujusmodi non sit pro conditione hujus temporis ex omni parte satis provisum.

§. 1. Et id dudum cum versus Bononiam, &c. Residuum prætermitto, quia tota ipsa bulla præcetit.

§. 2. Et deinde cum nos iterum pro simili necessitate ad dictam Civitatem Bononiæ conferre, & inibi cum præfato Carolo Imperatore ex Germania redeunte, ad similem effectum convenire necesse fuisset, nos de simili eorumdem fratrum consilio literas prædictas per alias nostras literas innovavimus, prout in eisdem literis plenius continetur.

§. 3. Cùm autem nos de proximo pro nonnullis nostris, & S. R. E., ac orthodoxæ, & Catholicæ fidei, totiusque Reipublicæ Christianæ arduis negotiis, & ex urgentissimis causis ad Civitatem Viennem vel alium locum magis opportunum, minoris vel majoris ab Urbe distantiz, prout nobis convenire videbitur, non sine gravi nostræ, ac totius Curiz nostræ incommodo nos conferre, ac inibi cum charissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo convenire, & ad certum tempus à dicta Urbe nos abesse necesse esset.

§. 4. Nos propterea circa electionem Romani Pontificis in eventum decessus nostri, Domino ita volente, ante reditum nostrum ad eandem Urbem pari modo ut debemus, providere volentes, habita etiam super hoc cum ipsis fratribus matura deliberatione, & de simili eorumdem consilio, & assensu, priores literas nostras prædictas auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac plenam firmitatis robur obtinere, illasque necnon omnia, & singula in eis contenta, in eventum ipsius decessus nostri ante reditum nostrum ad eandem Urbem circa electionem futuri Romani Pontificis in omnibus & per omnia inviolabiliter observari debere, ac per dictos Cardinales contra præmissa nullatenus dispensari posse, necnon totum id & quiddam ab eisdem Cardinalibus quavis auctorita-

te, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo tertio, tertio Nonas Septembris, Pont. nostri Anno decimo.

Letta & publicata fuit suprascripta Innovatio Romæ in Cancellaria Apostolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatus quibus supra.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi adversus quoscumque etiam Regulares cujuscumque Ordinis in causis hæresis. Indulgentiæque concedendi Confratribus Societatis Crucisignatorum, pro servitio Sanctæ Inquisitionis.

Quoad primam partem hujus Bullæ, attende const. 51. Pii IV. Pastoris, in Tomo 2. fol. 70. cum ampliacione Pauli V. in const. 26. Romanus. Tom. 3. fol. 238. Et quoad secundam, vide const. 110. Pii V. Sacrosanctæ, cum ibi indicandis. Tom. 2. fol. 337.

CLEMENS EPISCOPUS &c.

Dilecto filio Paulo Butigella, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Vicario generali, in Ferrariæ & Mutinæ Civitatibus & Diocæsi-bus hæreticæ pravitatis Inquisitori.

Cum, sicut ex relatione pro parte tua nobis facta, cum gravi hostiæ mentis molestia, innovit, in diversis Italiæ partibus adeò pestifera hæresis Lutheri, non tantum apud sæculares personas, sed etiam ecclesiasticas, & regulares, tam mendicantes quam non mendicantes, invaluerit, ut aliquando nonnulli ex eis suis sermonibus, & verbis, & (quod deterius est) publicis prædicationibus tali labe plerisque inficiant, & Christifideles, sub obedientia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ viventes, & præcepta ejusdem Ecclesiæ servantes, non leviter scandalizent, in hæresum augmentum, pusillorum scandalum, atque Catholicæ fidei non mediocriter detrimentum.

§. 1. Nos attendentes, Arium unam modicam scintillam fuisse in Alexandria, sed quoniam non mox oppressus est, grande per totum Orbem incendium exsuscitasse, ac cupientes huic veneno, hæresique nefariæ, & labi pestiferæ, quam supremis extingui affectibus anhelamus, omni salubri, quo possumus, remedio occurrere, & ne hujusmodi morbus excreseat ulterius, sed operante Domino passim evellatur, salubriter providere.

§. 2. Tibi necnon omnibus, & singulis aliis dictæ hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, maxime Congregationis utriusque Lombardiæ per universam Italiam constitutis, & deputatis, ac constituendis & deputandis, eorumque Vicariis, in virtute sanctæ obedientiæ, & in remissionem peccatorum vestrorum districtè præcipiendo mandamus, quatenus omnibus, & singulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religiosis, vel non Mendicantibus de hujusmodi peste diffamatis, aut aliter suspectis, præcipueque tales errores in suis sermonibus, verbis, seu prædicationibus disseminantibus, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, super hujusmodi ac qualibet alia hæresi, silentium imponatis. Et postquam per vos five Vicarios vestros, aut vestrum vel eorumdem Vicariorum aliquos, five aliquem, Præsidentes Monasteriorum, Conventuum & aliorum locorum, ubi hæreses hujusmodi vel errores seminati forent, aut inibi propinquiorum, præmoniti fuerint, nisi tales infra mensem à die admonitionis computandum debita provisione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna pœnitentia castigaverint, de quibus admonenti fidem facere teneantur: & si præsdentes ipsi talia prædicarent, admonitionem Præsi-

D. P. A. 10. die 3. Sept.

Publicatio.

XXVII.

Edita A. D. 1530.

Martini Lutheri hæresis quantocius est extinguenda.

Ne serpaenim ut hæresis Aril.

Inquisitores ergo procedant contra omnes etiam Regulares, cujuscumque Ordinis.

dentis vicinioris Conventus vel loci respectivè facere sufficiat, contra hujusmodi exemptos usque ad sententiam definitivam, ad quam ferendam (si fuerit condemnatoria) cum consensu Ordinarii procedatis. Contra Carmelitas tamen confestim, postis etiam ad capturam, dum prædicant populo, vel publicè disputant erroneas conclusiones, adversus non exemptos verò de tali labe diffamatos aut suspectos, veluti contra alios hæreticos (prout jura disponunt) liberè inquiraris atque procedatis. Decernimus insuper, ut vestros Vicarios sive Commissarios insituere valeatis, viros vestra sententia providos, aptos, & idoneos, dummodò ætatis trigessimum annum attigerint. Vobis etiam ac Vicariis præfatis extrajudicialiter Lutheranos occultos, & non inquisitos per Ordinarium sive alios Judices, ac alios quoscumque hæreticos, fautores, credentes, defensores, & receptatores, necnon, & à sancta fide apostatas, eosque qui contra inhibitionem Sedis Apostolicæ, tenuerunt vel legerunt libros Martini Lutheri vel aliorum, aut eidem sive eidem quomodolibet adhæserunt (si ad cor reversi pœnitentes id humiliter petierint) postquam hæresim, qua polluti, & infecti erant, abjuraverint, mediante juramento promiserint de cætero ab hujusmodi hæresi penitus abstinere, absolvendi, illique pro præmissis pœnitentiam injungendi salutarem, eosque ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ restituendi & reducendi. Et cum Clericis sæcularibus ac personis religiosis cujusvis ordinis, status, & conditionis, super quavis irregularitate, quam tam ex hæresi, quàm ex apostasia à fide, seu etiam ex eo, quòd censuris & pœnis ecclesiasticis, tam à jure quàm ab homine quavis occasione vel causa latis, & promulgatis, quomodolibet incurrerint, aut ligati seu innodati divina celebrando, contraxerint, ac etiam super irregularitatibus, quas Clerici Crucesignati sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine etiam quavis occasione vel causa latis, ligati seu irretiti, ac etiam ex eo, quòd in locis ecclesiastico interdito suppositis Missas, & alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, incurrerint, dispensandi.

§. 3. Et quia Inquisitores præfati in civitatibus seu aliis locis Societates seu Confraternitates ad extirpandum hæreses & capiendum hæreticos (juxta concessionem à Romanis Pontificibus eis factam) instituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorundem Inquisitionum seu Vicariorum manibus emittunt, ac voto se adstringunt, dum pro parte ipsorum Inquisitionum & Vicariorum ad capiendos ipsos hæreticos requisiti fuerint, auxilium, consilium, & favorem præstare, ut eis tempore cujusvis localis interdicti divinis interesse, & eis decedentibus eorum corpora ecclesiastica sepulturæ (sine tamen funerali pompa) tradi possunt, dummodò causam non dederint hujusmodi interdico, nec eis id contigerit specialiter interdici, ipsisque Crucesignatis per ipsos Inquisitores seu Vicarios, dum in eorum manibus votum hæreticos ipsos persequendi miserint, ut semel ex tunc, & in mortis articulo, à reservatis, & in Bulla Cœnæ Domini contentis casibus, de quibus corde contriti, & orè confessi fuerint, aut propositum confitendi debito tempore per Ecclesiam statuto habuerint, absolvi, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remissio hujusmodi concedi, eisque ut singulis diebus anni, quinque altaria ecclesiæ (si tot ibi fuerint) aut unum loci in quo eos esse contigerit, Psalmum unum genibus flexis recitando, vel quinque Orationem Dominicam, & toties Salvationem Angelicam in quolibet altari, indulgentias stationum Urbis consequi valeant, etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus. Et nihilominus concessionem per Romanos Pontifices forsan vivæ vocis oraculo, seu aliàs eidem Inquisitoribus, & Vicariis fratrum, seu licentiam con-

cessam hujusmodi approbamus, & confirmamus, ac omnia, & singula alia privilegia, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, quibuscumque Inquisitoribus aliis hæreticæ pravitatis quorumvis Ordinum & Congregationum, & Officio Inquisitionis hujusmodi in quibuscumque Regnis, & Provinciis, sive locis ac Terris, hætenus deputatis concessa, & in posterum concedenda vobis communicamus, atque jam vobis aliàs concessa approbamus, confirmamus, & innovamus, universosque & singulos juris & facti defectus (si qui forsan in illorum concessione intervenerint) supplemus.

§. 4. Mandantes omnibus & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, in spiritualibus generalibus, quatenus præsentibus literas & in eis contenta quacumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, seu Vicariorum vestrorum prædictorum, aut alicujus vestrum, sive illorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes: faciant præsentibus literas & in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, vosque illis pacificè gaudere. Non permittentes vos desuper, per quoscumque quovis modo, indebitè molestari, contraditores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegio, quod incipit, Sacer Ordo, per sel. rec. Sixtum Papam Quartum prædecessorem nostrum Ordini Carmelitarum concessa, fortassisque post aliis communicato, & quibuscumque aliis privilegiis, & indultis Apostolicis illi ac quibuscumque aliis, etiam Mendicantium Ordinibus, etiam sub quibuscumque verborum formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus (tenores illorum ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes) hac vice specialiter, & expressè derogamus, necnon quibuscumque exceptionibus, oppositionibus, & appellationibus, forsan desuper faciendis & interponendis, quæ adversus præmissa nullatenus suffragari posse volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 6. Decernentes præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in judicio & extra adhibendam fore, quæ eidem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Bononiæ sub annulo Piscatoris, die 15. Januarii, millesimo quingentesimo trigesimo, Pontificatus nostri Anno septimo.

Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Civitate Bononiæ, Provinciæ Lombardiæ.

Ante ejusmodi Coronationem hic idem Pontifex electionem de eodem Carolo in Regem Romanorum & Imperatorem per Electores Imperii factam approbaverat, unà cum Coronatione, ab Archiepiscopo Colonien. cum corona argentea in Aquisgrano peracta, ut legitur in alia ipsius Bulla data die 16. Februarii, hoc eodem anno.

Crucesignatis indulgentias concedant &c. Quoad abolitiones vide constit. 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

Episcopi & alij in prædictis favent.

Quibuscumque non obstantibus.

Fides transumptorum.

Dat. P. An. 7. die 15. Jan.

XXVIII.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. de mandato hujus Papæ, ante Missarum solemniam, solitis cum ceremoniis, ab V. Wilhelmoli inunctus fuit.

Pontifex deinde Capellam ingressus, infra Missarum solemniam, insignia Regia, & Imperatoria ei tradidit, & coronam ferream coronavit.

Successive altera die festo S. Matthiæ Apostolici, idem Pontifex præviis solitis ceremoniis, eadem insignia ipsi Carolo contulit, & coronam auream coronavit.

Quæ omnia rite, & legitime gesta esse Bononiæ, perinde ac si Romæ, & Modociæ, ac Mediolani respective acta essent, declarat.

Cum proximo Februarii mense, celebri Cathedrali Petri die, cui dispari quidem merito, pariter tamen potestate successimus, dilectus filius noster Wilhelmus tr. SS. Joannis & Pauli presbyter Cardinalis in Capella Palatii Civitatis nostræ Bononiensis, quod in præsentiarum habitamus, Missarum sacra nostro jussu esset peracturus, & priusquam ad ipsam Capellam accederemus, carissimum in Christo filium nostrum Carolum V. Imperatorem semper Augustum nostra ex auctoritate innoxisset, reliquasque ceremonias vetusto more circa id fieri solitas peregerat.

§. 1. Nos qui postea iis ceremoniis, & unctioe peractis, Capellam ingressi fuimus, infra ipsarum Missarum solemniam, Regia, Imperatoriaque insignia eidem Carolo tradidimus, ejusque caput corona ferrea decoravimus.

§. 2. Ab hinc deinde triduum, in ipso scilicet die Matthiæ Apostoli festo, qui primus dies natalis ipsi Carolo illuxit, cum aurea corona insignire volentes, ex Palatio perpensile tabularum ob hoc ipsum instructum ad Ecclesiam Sancti Petronii accessimus, pontificiam Missam celebraturi, & cum ipse Carolus Imperator iis omnibus perfunctus esset, quæ ad ejusmodi ceremonias exiguntur. Primo videlicet ante aram ad hunc usum super tabularo erectam, in Canonicum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per nonnullos ejusdem Basilicæ Canonicos, Bononiæ tunc temporis degentes, & ibidem præsentibus receptus, deinde Oratione una ad hanc celebritatem accommodata, in Ecclesiæ hujusmodi foribus per Prænestinum, rursus altera intra ipsos fores, per Sabinen. Episcopos super caput Caroli alta voce prolatis, Idem Imperator ad quandam Capellam divertit, ubi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidemque ab Episcopo Ostiensi inunctus, ad conspectum nostrum venit. Hos vero Missam prosequentes, Evangelio Latino, Græcæque lingua nondum enunciato, eadem quæ nudius tertius, Regia, Imperialiaque insignia Imperatori contulimus, anulum imprimis ejus digito annullari imponentes, deinde Ensem adversus fidei hostes vibrandum, ad ejus femur, accingi fecimus, deinde vero aurea corona ejus caput coronavimus, ac postmodum sceptrum peculiare Regibus insigne, ac globum totius Mundi imaginem representans, in ejus manus tradidimus, & ad pacis oculos, qua Christus nascens, prædicans, moriens, resurgens, ac regnans Ecclesiam suam docuit, admisimus. Quibus rite peractis, ille in solium Imperiale dextero lateri nostro pene contiguum sese recepit. Sacrificio deinde absoluto, & omnibus, quæ veteri ex instituto in hujusmodi coronatione fieri solent, peractis, ad Palatium unde profecti eramus, equo insidentes regressi sumus.

§. 3. Et ne animis curiosis ambigi posset, an corona ferrea, quæ olim Modicen. vel in Ecclesia Mediolanensi, & aurea, quæ per Romanum Pontificem Romæ in dicta Petri Basilica exhiberi fuit solita, jam utraque Bononiæ ad supplices Imperatoris preces, & ex causis legitimis id suadentibus per nos exhibita, tantumdem virium, & stabilitatis obtineat, ac si ambæ statutis in locis more veteri traditæ, susceperatque fuissent, ut hic scrupulus ex animis evellatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & ad posteritatem transmitti volumus, omnia præmissa hoc tenore, hocque in loco gesta, perinde firma, valida, & inconcussa esse, & suum robur, & stabilimentum obtinere, ac si illa ferrea coronatio, vel Modociæ, vel Mediolani, hæc aurea vero Romæ in dicta Basilica, servatis omnibus ceremoniis servari solitis, celebrata factaque fuissent.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & causas Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, interpretandum, judicandum, ac sententias promulgandas; adempta eis aliter interpretandi, judicandi, & sententiam promulgandi facultate auctoritate, & tenore prædictis decernimus.

§. 5. Supplices ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos defectus tam juris quam facti, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo alias fel. rec. Leo Papa X. secundum carnem frater patruelis, & prædecessor noster, ut Regnum Neapolitanum una cum Imperio retinere posset; per suas literas dispensavit; pro potiori cautela, ut Regnum ipsum Neapolitanum una cum Imperio, quoad vixerit, retinere liberè, & licite valeat, quibusvis constitutionibus, ac literis, necnon statutis; & consuetudinibus Apostolicis; ac legibus imperialibus; ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate, & tenore præmissis, de speciali dono gratiæ dispensamus.

§. 7. Quocirca omnibus Christifidelibus, vassallis, & subditis præfati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiam si Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute sanctæ obedienciæ, & pro quanto gratiam nostram caram habent, districte præcipiendo mandamus, quatenus præfato Carolo Imperatori, ut tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, voluntatis, decreti, dispensationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Calen. Martii Pont. nostri Anno septimo.

Institutio Rotæ, ad causas & lites cognoscendas, & decidendas, in Civitate Perusii, Provinciæ Heruriciæ, in Statu Ecclesiastico.

Studium generale ibidem instituit Clem. V. ut supra in ejus const. 2. Super specula. fol. 187.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Prioribus, & Communitati Civitatis nostræ Perusia, &c.

Exponi nobis nuper fecistis, per dilectum filium Guglielmum Pontanum U. J. D. Oratorem vestrum, quod si officia Prætorum; suorumque Collateralium, necnon officium Judicis Appellationum, Bariselli Populi nuncupatum, istius nostræ Civitatis, cum eorum Jurisdictionibus, ac salariis, & emolumentis in nova officia quatuor Rotæ nuncupata; assensu, & auctoritate nostra in Civitate erigenda; & constituenda transferrentur, seu commutarentur, in non mediocre ejusdem Civitatis, ac Territorii commodum, facilioremque justitiæ, absque labis alicujus suspitione, administrationem cederet, prout in pluribus aliis Civitatibus, in quibus hujusmodi Rotæ Auditoria instituta fuerunt, idem contigisse experientia docuit.

§. 1. Nos igitur, qui Civitatem ipsam paternam caritate prosequimur, cupientes, ut in solida fide, & constantia, erga nos, & Sedem Apostolicam, vos perseveretis, & justitia istic ministretur, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, officia Prætorum, suorumque Collateralium, Officialium ac Judicatus Appellationum, seu Barisellatus, cum eorum jurisdictionibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium extinguimus, & annullamus, eaque cum eorum; cujusque ipsorum jurisdictionibus, & salariis, ac emolumentis solitis, & consuetis in dictum Auditorium

Et ita non aliter judicari posse decernit.

Defectusque omnes supplet.

Ac super retentione Imperii, & Regni Neapolitani, quoad ipse Carolus V. vixerit dispensat.

Subditis que obedienciam illi præfati jubet.

Sanctionem penalem apponit.

Dat. P. An. die 1. Martii.

XXIX.

Edita An. D. 1530.

Civitatis Perusii preces, pro institutione Rotæ.

Pontificis concessio & Rotæ institutio.

Facultatis elargitio de super constitutiones formandi.

Iussio observantiae eorum.

Derogatio contrarium.

Dat. P. An. 7. die 28. Mart.

Rota ibidem constituenda, & non in alios usus convertenda, auctoritate praedicta transferimus, & commutamus, salvis, & reservatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus haecenus fieri solitis.

§. 2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circa ipsius novi officii institutionem, capitula quot, & quae decencia, opportuna, ac utilia videbuntur, cum praesentia tamen, & consensu praesentis, & pro tempore existentis venerabilis Patris Vicelegati, formandi, & componendi.

§. 3. Mandantes eidem Vicelegato, & aliis Officialibus, quovis nomine nuncupatis, ut ea, quae in praemissis fuerint per vos, ut praefertur, statuta & ordinata, inviolabiliter observent, & faciant ab aliis observari.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictae Praeturae, & Capitaneae constitutione, necnon statutis, & consuetudinibus dictae Civitatis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, caeterisque contrariis, non obstantibus quibuscumque.

Datum Bononiae, sub annulo Piscatoris, die 28. Martii, 1530. Pontificatus nostri Anno septimo.

XXX.

Filii presbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Ecclesiastica per eorum partes obtenta, minime obtinere possint.

Ampliolem dispositionem in hoc habes in Concil. Tridentin. sess. 25. cap. 15, Et de materia illegitimum notabo infra ad const. 117. Pii V. Quae ordini. Tom. 2. fol. 346.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius prohibitions.

AD Canonum conditorem non est dubium pertinere, cum statuta a se, vel praedecessoribus suis, ad animarum Christianidelium salutem edita, propter eorum abusum, qui successu temporum malitia hominum succrescente magis in dies dignoscitur obesse, quam prodesse animadvertit, ne ulterius obesse valeat providere. Sane postquam fel. rec. Alexander Papa III. praedecessor noster filios praefertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, easque nihilominus, media intercedente persona, filios ipsos habere disposuerat, cum passim Sacerdotes, ut Ecclesiis suis eorum filii potirentur satagentes, in Alexandri praedecessoris huiusmodi dispositione consisti Ecclesias suas, quas ad eorum pervenire filios constituebant, in favorem personarum, quae Ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios, ex fornicatione genitos, illico mox resignare. Ipsique filii Ecclesias ipsas, dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta consequi haecenus consueverint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in gravem divinae Majestatis offensam tendere, videlicet, quod ipsi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Prohibitio de qua in rubr.

§. 1. Judicavimus propterea, quod ubi tempus, quod omnia palam facit, & praesentium ratio quid in futurum cavendum sit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum huiusmodi abusum necessarium arbitrati sumus, ejusdem Alexandri praedecessoris canonem corrigere potius, quam talia cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore praesentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero filii presbyterorum ex fornicatione nati

Ecclesias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monasteria, quibus eorum patres praefuerunt, seu illa, & illas dignitates, etiam majores, & principales, personatus, administrationes, & officia, etiam curata, & electiva, & alia quaecumque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, saecularia, & quorumvis Ordinum regularia, quae presbyteri, & clerici, ac religiosi eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, ad tempus seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo umquam tempore quoquomodo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tamquam per praerogationem, & contra mentem nostram concessas, eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus exultare temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

§. 2. Non obstantibus praefati Alexandri praedecessoris, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 3. Volumus autem, quod praesentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo trigesimo, tertio Nonas Junii, Pontif. nostri Anno septimo.

Derogatio contrarium.

Fides transumptorum.

Dat. P. An. 7. die 3. Junii.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum Ordinis Fratrum ac Monialium B. Mariae de Monte Carmelo, & concessio quorumcumque aliorum indulgentiarum, omnibus aliis Ordinibus concessorum, & concedendorum. Et indulgentiarum elargitio pro Confratribus utriusque sexus Confraternitatum Institutarum in loco d. Ordinis.

XXXI.

De hoc Ordine plene dixi supra ad const. 8. Honor. III. fol. 69. ibi videas. Confraternitatum autem ejusmodi indulgentias reformavit postremo Paulus V. in sua const. mox edenda, jam firmata, sub die 30. Octobris 1606. vide in Tomo 3.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1530.

EX clementi Sedis Apostolicae provisione, necnon personarum Deo devotarum sub religionis iugo, & regulari castimonia, Domino militantis, pia devotione provenire dignoscitur, ut Rom. Pont. quandoque per praedecessores suos Rom. Pont. pro personarum earumdem, ac illarum locorum felici successu, & quiete, ac Christianidelium piis operibus vacantium animarum salute concessa, approbet, & innovet, ac innovata communiatur, & alia de novo concedat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Provinciae, & Priorum domorum Ordinis B. Mariae Virginis de Monte Carmelo, necnon Confratrum utriusque sexus Confraternitatum in Ecclesiis domorum ejusdem Ordinis institutarum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias fel. rec. Joannes XXII. & Alexander V. Rom. Pont. praedecessores nostri, universis, & singulis Christianidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, seu Confratrum Confraternitatum huiusmodi numero adscribi, ipsiusque Ordinis statuta observare, ac habitum dicti Ordinis deferre, leque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quod si mulier virgo castitatem, vidua vero continentiam, conjugata tamen matrimonii jura prout sancta Ecclesia praecipit, tempore earum ingressus

Exponitur Papae quod Joan. XXII. & Alex. V. indulgentias concesserunt, intransitibus Confraternitates institutas in locis Ordinibus. Has constit. praetermissi, quia concinent elargitionem indulgentiarum, quae reformata fuit, ut hic dixi in rubr.

inviolabiliter servare velle promitterent, & observarent, tertiam partem suorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipsa gloriosissima Dei Genitrix, semper Virgo Maria, ipsorum Confratrum seu Religiosorum, ac Sororum animas post eorum transitum, suis intercessionibus continuis, piis suffragiis, & speciali protectione adjuvabit. Quodque Confratres ipsi gratiarum earundem prædecessorum participes fieri volentes, horas Canonicas, juxta formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini concessam, & ordinatam recitare. Ignari verò literarum, diebus, quibus sancta Ecclesia jejunare præcipit, jejunare, necnon quarta Feria, & Sabbato toto tempore vite eorum, præterquam die qua aliquam ex Feriis prædictis Nativitatem Domini Nostri JESU CHRISTI occurrere contigerit, à carnibus abstinere debeant.

§. 2. Ac etiam nonnulli alii Rom. Pontif. etiam prædecessores nostri, quam plura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, præsertim quartam funeralium presbyteris secularibus non solvendi, ac indulta, indulgentias, & peccatorum remissiones, ac gratias dicto Ordini, illiusque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexus personis, ac Monasteriis Monialium, & domibus Sororum, eorumque Ecclesiis, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, seu communicationis, ac aliis concesserunt, prout in diversis eorumdem prædecessorum literis desuper confectis dicitur pleniùs contineri.

§. 3. Quare pro parte Generalis, Provincialium, Priorum, utriusque sexus Confratrum prædictorum, asserentium, refrigerante in dies fidelium devotione, domus Fratrum, & Sororum, & Monasteria hujusmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipsos ad temporalia bona pro hujusmodi reparatione concedenda, spiritualibus bonis & gratis invitare oportere, ac ad id inducere necesse fore, nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innovare, & inviolabiliter observari mandare, illaque pro potiori cautela denuò concedere, de benignitate Apostolica dignemur.

§. 4. Nos igitur dicti Ordinis, quem præcæteris in visceribus gerimus charitatis, prosperum, & tranquillum statum, ac animarum salutem paterno zelantes affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, Joannis, & Alexandri, ac aliorum prædecessorum literas, ac per eosdem prædecessores, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones: etiam non solvendi quartam funeralium presbyteris secularibus (quoad Fratres domorum in possessione, quartam ipsam non solvendi existentes dumtaxat) ac indulta, indulgentias, citrà plenarias peccatorum remissiones, & gratias, Ordini, & illius Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexus Confratribus, & personis, domibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis quibuscumque, etiam per modum extensionis, seu communicationis, & aliis quomolibet, etiam per nos, & Sedem Apostolicam concessa, quorum omnium tenores præsentem pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

§. 5. Ipsosque Fratres, Moniales, Sorores, Personas, Monasteria, domos, & Ecclesias, & alia loca hujusmodi, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentiis (citrà tamen plenarias) peccatorum remissionibus, & gratis quibusvis Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac Confraternitatibus suæ professioni non contrariis, aliisque Ordinibus quibuscumque, etiam non Mendicantium, quomo-

dolibet concessis, & concedendis in genere, uti, frui, & gaudere posse, atque debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis concessa fuissent, decernimus.

§. 6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus.

§. 7. Ipsiusque Ordinis Fratres ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis penitus eximimus, & sub nostra, ac dictæ Sedis protectione suscipimus, ac eisdem Inquisitoribus sub excommunicationis lætæ sententiæ, & officiorum suorum privationis penis districtè inhibemus, ne de dictis Fratribus etiam ratione criminis hæresis quoquo modo se intromittere præsumant. Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§. 8. Omnibusque & singulis utriusque sexus Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem presbyterum idoneum sæcularem, vel cuiusvis Ordinis etiam Mendicantium, & de Observantia regularem, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet à quibusvis etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam si illorum absolutio Sedi prædictæ specialiter, vel generaliter (præterquam per literas in Cœna Domini legi solitas) reservata foret, ac quorumcumque votorum, & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressionibus, perjuriorum, simoniæ, & homicidii mentalis, vel casualis reatibus, manuum violentarum in qualvis personas ecclesiasticas, non tamen Episcopos, vel eorum Superiores de præterito injectionibus, jejuniorum, horarum canonicarum, divinarum officiorum, ac penitentiarum injunctarum, in toto, vel in parte omissionibus, omnibusque aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, propter quæ Sedes prædicta meritò consulenda foret, in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in dictis literis Cœnæ Domini) semel in vita, & in mortis articulo, de aliis verò dictæ Sedi non reservatis casibus, toties quoties opportunum fuerit, eorum confessionibus diligenter auditis absolvere, illisque pro commissis penitentiam salutarem injungere, Vota verò visitationis quæcumque ultramarina (Liminibearum Petri, & Pauli Apostolorum de Urbe, ac Sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & juramenta quæcumque sine tertii præjudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum semel in vita, & in mortis articulo, ut præfertur, etiam si tunc non subsequatur, plenariam remissionem, & absolutionem, auctoritate Apostolica impendere possit.

§. 9. Liceatque omnibus, & singulis utriusque sexus confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & quavis etiam Apostolica auctoritate interdictis, seu tempore cessationis à divinis, dummodò causam non dederint hujusmodi interdicto, seu cessationi, & per eos non stet, quominus pareatur Apostolico interdicto, etiam antequam illucescat dies, circà tamen diurnam lucem, seu circà meridiem, cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præsentia clausis januis, excommunicatis, & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce missas, & alia divina officia per sacerdotes sæculares, vel regulares hujusmodi celebrare, ac quocumque tempore Eucharistiam, & alia sacramenta Ecclesiastica à quocumque maluerint, presbytero idoneo, & ubicumque sine rectoris parochialis Ecclesiæ præjudicio, recipere, & administrare, liberè, & licitè valeant. Et si contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti hujusmodi ab humanis

Quodque alii etiam Pont. Fratres & Sororibus d. Ordinis plura privilegia dederunt.

Supplicavit Ordo pro confirmatione dictorum privilegiorum.

Hic ideò Pont. illa innovat, & observari mandat.

Tu vide notata supra in rub. & infra in Apofillis.

Privilegiaque cuiuscumque alterius Ordinis ei tribuit.

Et de novo concedit.

Fratres eximit à jurisdictione Inquisitorum. Hoc revocavit Pius IV. in const. 51. ibi not.

Confratribus autem dat facultatem eligendi Confessores qui eos absolvant, &c. Hoc intelligi const. 115. Clem. 8. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

Utendique altari portatili, in quo celebraretur etiam tempore interdicti. Circà observantiam interdicti, attende Conc. Trid. sess. 25. c. 12.

decedere, corpora eorum Ecclesiastica cum aliqua honesta tamen funerali pompa tradi possint sepulturæ.

§. 10. Quoddamque singulis quadragesimalibus, & aliis cujuslibet anni temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Altæ Urbis Romæ, extrâ illius muros, unam vel duas Ecclesias, aut unum, duo, vel plura altaria in partibus illis, ubi eos, seu eorum aliquem residere, seu quo declinare contigerit, quas, vel quæ ipsi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda devotè visitando, tot, & singulas, ac similes indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si singulis diebus easdem singulas dictæ Urbis, & extrâ eam Ecclesias pro stationibus hujusmodi deputatas personaliter visitarent.

§. 11. Insuper etiam omnibus utriusque sexûs Christianis fidelibus, qui pro monasteriorum, & domorum reparatione, ac fratrum hujusmodi sustentatione manus porrexerint adjuvantes, ut supradictas indulgentias consequi possint, & consequantur. Omnibus verò, & singulis aliis Christianis fidelibus utriusque sexûs, qui dictum Ordinem, illiusque domos & monasteria, fratres, sorores, moniales hujusmodi suis elemosynis, & subsidiis pro tempore juverint, & manentenerint, ut ipsi, & quilibet eorum omnium precum, suffragiorum, elemosynarum, jejuniorum, orationum, missarum, horarum canonicarum, disciplinarum, peregrinationum, & cæterorum spiritualium bonorum, quæ pro tempore in universali sacrosancta Ecclesia militante fiunt, in perpetuum participes fiant, & omnibus ejus meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratis eorumdem confratrum gaudere voluerint, aliquam elemosynam, sive charitatem, prout eis ac præfidentibus confraternitatis hujusmodi visum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum hujusmodi participes fiant indulgemus.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, necnon privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, & confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda forent, & in eis caveatur expressè, quod illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma brevis literarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliis in suo robore permanens, harum serie specialiter & expressè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in eorum literis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, in iudicio, & extrâ adhibeatur, quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c. si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1530. Prædic Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno septimo.

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ S. Jacobi de Spatha, testandi, ac de eorum bonis disponendi.

Hanc facultatem revocavit Pius V. in ejus const. 73. Sacrosanctum; sed Greg. XIII. eam reintegravit infra in ejus const. fol. 30. Romani. Tom. 2. Et de hac Militiæ, & ejus privilegiis notavi ad const. 1. Adriani VI. Dum intrâ. vide supra fol. 623.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EX Apostolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium, præsertim sub Religionis habitu militantium, circa dispositionem bonorum, quæ viventes possident, honestis desiderijs, quantum cum Domino possumus, libenter annuimus.

§. 1. Sanè charissimus in Christo filius Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Castellæ, & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ S. Jacobi de Spatha sub Regula S. Augustini Canonicorum Regularium perpetuus Administrator, in spiritualibus, & temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus existit, suo ac dictorum filiorum de Veles Conchenis Diocesis, & S. Marci Legionis Prioratum, Priorum, necnon Fratrum ejusdem Militiæ nomine, nobis nuper exposuit, quod licet illius statuta, & stabilimenta dictæ militiæ, ac illi concessa privilegia, & indulta Apostolica, Præceptores, & Fratres Milites ejusdem Militiæ, de bonis sibi à Deo collatis, ac propria cujuslibet ipsorum industria, tam ex Præceptoribus, quam ex Parochialibus Ecclesiis, Capellanis, & aliis beneficiis ipsius Militiæ acquisitis, certis modo & forma in illis expressis, de licentia Magistri ejusdem Militiæ sive suorum Superiorum, testari, & de illis disponere possint.

§. 2. Tamen cum Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes dictæ Militiæ, forsitan in ipsis statutis, stabilimentis, ac privilegiis, & indultis expressè non nominentur, ipsi Fratres clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, dubitantes se eidem statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis gaudere posse, in Capitulo generali præfate Militiæ in Opido Vallisoleri Palentini Diocesis novissimè celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Administratori tunc in Imperatorem electo humiliter supplicarunt, ut liceret à Sede Apostolica licentiam, & facultatem, de bonis sibi à Deo collatis, & sua industria acquisitis testandi, impetrari, & præfatus Carolus Imperator Administrator habita desuper cum Prioribus dictæ Militiæ, & aliis ejusdem Consiliariis matura deliberatione, eidem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, sub conditionibus ac modo, & forma infra scriptis à dicta Sede Apostolica facultatem testandi, hujusmodi petendi, & obtinendi facultatem concessit.

§. 3. Quare dictus Carolus Imperator suo ac Priorum, & Fratrum Militiæ hujusmodi nominibus prædictoris nobis humiliter supplicavit, ut eidem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, de bonis suis, ut præfertur, testandi licentiam concedere, ac aliis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur.

§. 4. Nos igitur Priores, & Fratres clericos non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, præfatos, ac eorum singulos quibusvis excommunicationis, &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratum prædictorum Prioribus nunc, & pro tempore existentibus, & cuilibet eorum, ut de consilio alicujus ex antianis Monasterii, in quo dicti Fratres clericis non conventua-

XXXII.

Procemium.

Præceptores & Fratres Militiæ S. Jacobi de Spatha de eorum bonis certo modo disponere possunt.

Fratres non Conventuales clerici dubitantes id eis non licere, à Carolo V. Imperatore & Militiæ Administratore licentiam obtinuerunt eandem auctoritatem de eorum bonis disponendi à Sede Apostolica impetrandi.

Ideo d. Carolus pro eis d. auctoritatem ab isto Pont. petiit.

Hic modò Pont. auctoritatem concedit Prioribus Prioratum de Veles, & St. Marci, dandi licentiam prædictis clericis, testandi, & ei-

Stationes etiam Ecclesiarum Urbis.

Indulgentias concedit omnibus elemosynas dantibus pro reparatione Monasteriorum &c. Revocationem vide in const. 20. Pii V. Tom. 2. fol. 228.

Contrariis derogat.

Exemplis credi jubet.

1532.

1532.

1532. sponendi de bonis suis, juxta formam hic præscriptam.

les, seu pro Conventualibus non deservientes professionem emiserint, eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, licentiam, & facultatem, de quibuscumque bonis per eos tam ratione Prioratum aliorumque beneficiorum quorumcumque, pariterque secularium, aut aliorum quam dictæ Militiæ Ordinum, quam aliis undecumque sua industria licite acquisitis testandi, & de illis disponendi, sic tamen quod quilibet ex eisdem Fratribus non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, universorum bonorum, jurium, actionum, & pertinentiarum suorum singulis annis altari de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore existentibus inventarium dare teneantur. Nec non quod licentia hujusmodi testandi per eisdem Priores concedenda, per triennium, & non ultra duret; quo elapso ipsi Fratres clerici non Conventuales; seu pro Conventualibus non deservientes licentiam hujusmodi de novo repetere singulis trienniis teneantur. Et si ex negligentia, seu malicia Fratres ipsi clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, inventarium bonorum suorum, ut præfertur, dictis Prioribus dare neglexerint aut recusaverint, licentia hujusmodi per eos obtenta ac inde secuta nullius sint roboris vel momenti, neque in aliquo suffragentur; quodque dictis Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus obtenta licentia hujusmodi in omnibus, & per omnia succedere debeat, prout hæcenus succedere consuevit. Et quod ipsi Fratres clerici non conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, (licentia hujusmodi per eos obtenta) in suis testamentis, codicillis, seu ultimis voluntatibus à quibusvis dispositionibus per eos de bonis suis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & singulorum bonorum, jurium, & actionum suarum (deductis debitis, & oneribus) Conventui Monasterii in quo professionem fecerint: reliquas vero partes bonorum hujusmodi, quibusvis personis sibi gratis, & acceptis, non tamen filiis seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, sive inhonestis, aut quarum conversatio à jure sit eis prohibita, mulieribus, relinquere possint, & valeant, concedendi, & largiendi, plenam, & liberam auctoritatem Apostolico tenore præsentium, cum ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Administratoris expressus accedat assensus, auctoritatem, & facultatem concedimus.

Limitatio facultatis.

§. 5. Decernentes, præfatos Priores, Fratribus pro Conventualibus, tam de Veles, & Sancti Marci hujusmodi, quam Sancti Jacobi de Spatha Hispalensis, & B. MARIÆ de Tudia, ac de Villar de Donas, & Sancti Monii de Vega, ac aliorum Conventuum dictæ Militiæ, sive præsentibus, & residentibus, sive absentibus, licentiam hujusmodi concedere nullo modo posse, & sic per quoscumque Judices, &c.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Militiæ juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, stabilimentis, usibus, & naturis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 9. die 15. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1532. 18. Calendas Januarii, Pontificatus nostri Anno Nonno.

XXXIII.

Annatæ de Beneficiis, vel pensionibus Ecclesiasticis annuum valorem 24. ducatorum non excedentibus, non debentur R. Cameræ Apostolicæ.

De materia Annatarum, & Quindenniorum plenè notabo infra in Sixti V. cons. 33. Camera, ubi etiam hæc bulla declaratur in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1532.

Motu proprio &c.

Cum sicut nobis innouit, licet ratione fructuum beneficiorum Ecclesiasticorum valorem annuum viginti quatuor ducatorum auri de auro communi æstimatione non excedentium, annatæ Cameræ Apostolicæ non debeantur, nec solvi aut exigi consueverint, & minus ratione pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum auri similitum non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut solutæ fuerint, nihilominus à certo tempore citrà, Præsidentes dictæ Cameræ, & alii Officiales Romanæ Curie ad quos exactio annatarum pertinet, sub prætextu, quod in provisionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, super quorum fructibus, &c. valorem viginti quatuor ducatorum excedentibus aliquæ pensiones annuæ cuiuscumque etiam minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum reservatæ existunt, illorum medietas deduci, ac defalcari consueverit, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & viginti quatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

Causa hujus constit.

§. 1. Nos qui unicuique in justitia debitores sumus, super iis congruis remediis providere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus, quod de cætero ex quibusvis pensionibus, quantitatem viginti quatuor ducatorum hujusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos, quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint, solvatur, neque solvi debeat, sic tamen, quod in pensionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum, super quorum fructibus similes pensiones annuæ minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum, & quantitatem viginti quatuor ducatorum similitum non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat.

Declaratio de qua in rubr.

§. 2. Districtius inhibentes Cameræ Præsidentibus, ac aliis Officialibus prædictis sub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad nostram, & Apostolicæ Sedis beneplacitum suspensionis in eorum singulos lata sententiæ penis, ne de cætero ratione hujusmodi pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quovis prætextu exigere, seu quominus literæ resignationis illarum expediantur, impedire, vel differre quoquomodo præsumant; alioquin literas ipsas tam per Cancellariam, quam per Cameram Apostolicam per eos ad quos literarum expeditio pertinet, absque manuum illorum appositione liberè expediti posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Pœnæ contravenientium.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ derogatorie.

§. 4. Volumus autem, quod præsens mandatum ad hoc quod ad plenam, & indubitatam notitiam deveniat, in cancellaria Apostolica more solito publicetur, & in quinquerno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam describi debeat.

Justio pub.

Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Papæ subscriptio.

Lectum, & publicatum fuit superscriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo secundo, die vero Martis trigésima mensis Januarii Pontificatus DD. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno nono.

Dat. P. An. 9. die 30. Jan.

De Officio Vicecancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & c. SS. Laurentii, & Damasi de Urbæ.

Hoc Officium antiquissimum est, ut liquet ex lectura Bullæ 3. Mart. V. In Apostolica, supra fol. 295. & ei sunt annexa multa officia ut ibidem. Alia autem de materia Cancellariæ, ultra ea que sunt in d. Bulla Mart. V. habes infra in const. 54. Pii IV. Universi, fol. 77. ac Pii V. const. 84. In earum, fol. 301. Et alia const. 90. fol. 310. Romani, in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1532.

Exordium.

ET si ad singula Romanæ Ecclesiæ officia, & administrationes pro illorum, & ejusdem Ecclesiæ, ac Romanæ Curiæ, illiusque Curialium, & Officialium felici, tranquillo, & prospero successu ac decore, intendere ex commissio nobis Pastoralis officio teneamur, ad Vicecancellariatus tamen officium oculum nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis dexteram nostræ circumspeditionis intuitum propensiori cura, & studio nos providere debere convenire arbitramur, ut illius regimini minister idoneus, per cujus solertiam, felicitibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Ecclesiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipsiſumque officium cum decencia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorumdem commoditate, & utilitate exercetur, & quæ illius perturbationem quoquomodo adducere possent, de medio submoveantur.

Collatio Vicecancellariatus de qua in rubr.

§. 1. Sanè Ecclesia S. Laurentii in Damaso de Urbæ, quæ tituli presbyteri Cardinalis existit, & cui præsidebat, ac officio Vicecancellariatus prædicto quod obtinebat, bonæ memoriæ Pompejus tt. S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius dum viveret, per obitum ejusdem Pompei Cardinalis, & Vicecancellarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ perfolvit, vacantibus, Nos considerantes ipsius officii dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quòd illud à memoria hominum citra per Vicecancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, sed semper Vicecancellarium perpetuum habuit, ac quòd pro tanti officii regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum à suo solito, & destinato cursu mutatione evenire solent, proveniant, decens, & plurimum commodum fore dignoscitur, ut dicta Ecclesia S. Laurentii cum illius palatio seu domo, & membris in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium pro tempore assumptum pro ejus proprio titulo seu propria denominatione concedatur, & assignetur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris, dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, cum maxime expediat nobis talem in Vicecancellarium nostrum, & Apostolicæ Sedis assumere, de quo confidere quàm maxime possimus, & nullum alium Cardinalem de quo magis confidere possimus quàm dilectum filium Hippolytum S. Prædixi Diaconum, Cardinalem de Medicis nuncupatum, secundum carnem nepotem nostrum habeamus, ac spem in Domino geramus, quòd idem Hippolytus Cardinalis, cujus personam ingenii claritate, singulari providentia, eximia probitate, aliisque multiplicum virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decoravit Altissimus, gratia sibi assistente divina, per ejus circumspeditionem, industriam, & studium fructuosum, ac innatam benignitatem, tam Ecclesiam S. Laurentii, quàm officium hujusmodi summa cum providentia, & fidelitate, ac exacta diligentia salubriter regere, & fideliter gubernare studebit, de ipsorum fratrum consilio, ad honorem, & gloriã dictæ Romanæ Ecclesiæ, necnon Ecclesiæ S. Laurentii, & officii hujusmodi prosperum regimen, & salu-

brem directionem, Ecclesiam S. Laurentii cum illius palatio, domibus, membris, jurisdictionibus, collationibus, ac aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, ac juribus, & pertinentiis suis universis, necnon Vicecancellariatus officium hujusmodi, five ut præmittitur, five alias quovis modo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, similiter cum omnibus, & singulis ipsius officii honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis debitis, & consuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & assignamus, ipsiſumque Hippolytum Cardinalem eidem Ecclesiæ Sancti Laurentii, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium assumimus, creamus, constituimus, & deputamus. Sibiſque curam, regimen, & administrationem Ecclesiæ S. Laurentii in spiritualibus, & temporalibus, necnon officii hujusmodi, cujus ratione ab ipso Hippolyto Cardinali fidelitatis debita solitum recipimus juramentum, & quòd etiam per regentem, & alios ministros prout alii, præfate Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarii, qui pro tempore fuerunt, facere confueverunt, etiam facere, & exercere posse volumus, liberum exercitium plenarie committimus; ac eisdem auctoritate, ac tenore statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus Ecclesia ipsa S. Laurentii dictæ Romanæ Ecclesiæ Episcopo aut presbytero seu Diacono Cardinali, cui officium ipsum vacans concedi contigerit, pro Ecclesiæ, tituli, seu pro ejus denominatione eo ipso absque alio juris vel hominis ministerio dicta auctoritate concessa, & assignata, & ipse eidem Ecclesiæ S. Laurentii præfectus sit, & esse censeatur; ita quòd liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vicecancellariatus officium assumpto per se vel aliam seu alios Ecclesiæ Sancti Laurentii, ac Palatii, seu domus membrorum, jurisdictionum, jurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & retinere, illamque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ presbyteri seu Diaconi Cardinales, qui illi pro tempore præfuerunt, facere potuerunt, & debuerunt.

§. 2. Ipsique Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario, ut omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, concessionibus, & gratiis, nobis, dum in minoribus constituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, ratione officii Vicecancellariatus hujusmodi aut nostræ vel illius personæ intuitu, & aliis quomodolibet, tam in genere, quàm in specie concessis, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter ac de verbo ad verbum insertis habemus, & quicumque alius ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius utebatur, potiebatur, & gaudebat, ac uti, potiri, & gaudere poterat, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat, indulgemus.

§. 3. Quocirca eidem Hippolyto Cardinali per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum sibi onus regiminis, & administrationis Ecclesiæ Sancti Laurentii, ac officii Vicecancellariatus, hujusmodi prompta devotione suscipiens, curam, regimen, & administrationem Ecclesiæ S. Laurentii, ac officium hujusmodi juxta datam sibi à Domino providentiam, sic exercere studeat sollicitè, fideliter, & prudenter, quòd Ecclesia & officium prædicta gubernatori provideo, & fructuoso administratori gaudeant se commissa, & optati fructus quos speramus, succedant, ipsèque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis, præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde uberius consequi mereatur.

Cum omnibus privilegiis & facultatibus consuetis.

Hortatio ad fidelem officii administrationem.

1532.

Capitulum S. Laurentii.

§. 4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & Clericis Ecclesie Sancti Laurentii, ut eidem Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin sententiam sive pœnam, quam ritè tulerit in rebelles, habebimus, & faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Officiales- que Cancellaria ei pareant.

§. 5. Ac omnibus, & singulis ipsius Cancellariae Officialibus, & aliis ad quos pertinet, ut ipsum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vicecancellarium officium recipiant, & admittant, eique tamquam vero dictae Romanae Ecclesiae Vicecancellario in omnibus ad officium ipsum spectantibus similiter pareant: & obediant, ac de iuribus, obventionibus, & emolumentis consuetis integrè respondeant. Non obstantibus constitutionibus, &c.

D. P. An. 2. die 5. Julii.

Nulli ergò &c. Si quis, &c.
Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo secundo, die 5. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXV.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Francisci Strictioris Observantiae nuper institutae, & ordinationes pro eorum bono regimine.

Alias ordinationes dedit Greg. XIII. in const. 55. Cum illius. Et jam Pius V. de domibus à Fratribus de Observantia eis assignandis sanctionem ediderat in const. 81. Injunctum in Tomo 2. fol. 298. Deinde Clem. VIII. eosdem veros Regule B. Francisci non autem nova regule professores esse declaravit in sua const. 92. Ex injuncto, fol. 155. Et contra occupantes bona Monasteriorum eis concedendorum, penas inflixit in alia ejus const. 100. Decet. Tom. 3. fol. 163. Et tandem Magistri generalis, & aliorum Praelatorum de Observantia auctoritatem super eis, eorumque appellationibus Paulus V. declaravit in alia const. 31. Postulat ubi notabo, prout eisdem tradidit formam recipiendi Novitios praedictus Clem. VIII. in const. 106. Sanctissimus in Tomo 3. fol. 174. Et declaravit etiam quando eis liceat habere organa, paramenta, & vasa pretiosa, in alia const. 84. Sanctissimus, fol. 148. in d. Tomo 3.

Edita An. D. 1532.

De totius autem Ordinis S. Francisci materia, plenè notavi sup. in const. 5. Hon. III. Solet. fol. 66.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Leo X. multos Fratres univit sub denominatione.

IN suprema militantis Ecclesiae specula, licet immeriti disponente Domino constituti, inter multiplices nobis ex debito Pastoralis officii incumbentes curas, illa potissimum premimur, ut qui sub voluntariae paupertatis habitu militantes, in humilitatis spiritu devotum, & sedulum Altissimo impendere satagunt famulatum, non solum ad id sublati impedimentis intendant, verum etiam id eo ardentius efficiant, quo majores sibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quae antea ex rationabilibus causis à praedecessoribus nostris ordinata videbantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & personarum qualitatem, id in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Regularis Observantiae, ut supra in ejus const. 21. lte. fol. 511.

§. 1. Sanè postquam foel. rec. Leo Papa X. praedecessor noster, ex certis tunc expressis causis, voluerat, & declaraverat, sub nomine Reformatorum, ac purè, & simpliciter Regulam B. Francisci observantium comprehendì omnes, & singulos observantes, tam de familia, quam reformatos sub Ministris, ac fratris Amadei de Colletanis, Clarensis, de S. Evangelio, seu de Capucio, ac Discalceatos nuncupatos aut alios similes, quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Francisci hujusmodi purè & simpliciter observarent, ex quibus omnibus unum corpus infimul efficiens, eisdem

ad vicem perpetuò univerat, ita quòd deinceps, omiſſa diverſitate nominum praedictorum, Fratres Minores Sancti Francisci Regularis Observantiae simul, vel disjunctivè nuncuparentur, & nuncupari poſſent, & deberent. Omnèsque, ut praefertur, unitos Generali, & Provincialibus Ministris, & Custodiis dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Custodiis, reſpectivè morabantur, in omnibus, & per omnia ſecundum Regulam eandem, ſubjici deberent.

§. 2. Cum nonnulli ipsius Ordinis professores, ſicut ut ſideli relatione percepimus, Spiritu ſancto inflammati, ut beati Francisci alumni, & veri filii affectu Regulam ipſam beati Francisci purè, & plenè, juxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Romanorum Pontificum praedecessorum noſtrorum firmiter obſervare; Nos, qui in ſinceris eorum conſcientiis delectamur, quique ab ineunte aetate, ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipſum ſingularem geſſimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura Pastoralis regiminis, quam immeriti ſuſtinemus, ad ipſos faciendos dulcius, & gratioſis favoribus attentè proſequendos tantò provocamur ardentius quanto intenta mente frequentius cogitamus fructus uberes, quos ex Regulae praefatae arctiori Observantia ipſi Religioni, & toti univerſitati Ecclesiae ſperamus proventuros. Attendentes etiam, quod in his, quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitandos gravantes remorſus, pars ſecurior eſt tenenda. Igitur tam pia, & ferventi Fratrum praedictorum intentione commoti, ad peragendum diligentius quod ab eisdem deſideratur, ſtudia noſtra duximus convertenda.

§. 3. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipſo Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium unanimi conſilio, his noſtris in perpetuum valituris, ſtaſimus, & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiae diſtrictius praecipiendo mandamus. Quod praedictis Fratribus, dictam ſtrictiorem Observantiam deſiderantibus, per praefatos Generalem, & Provinciales Miſtros, ceterosque dicti Ordinis Praelatos, & quemlibet ipſorum, cui, vel quibus hæ noſtrae, vel earum tranſumpta praefentatae, vel praefentata fuerint, assignentur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, juxta numerum Fratrum eorumdem. Et ſi in futuro plures Fratres voluerint ſe vitae praecedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire poſſit. Sed Magiſter Provinciae, cum Definitoribus in Provinciali Capitulo teneatur alia loca, quantum poſſibile fuerit, contigua praedictis, eis assignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres praedicti expropriare poſſint ſuperfluis, & pretioſis, & ea in utilia, & neceſſaria commutare mediante Syndico à Nicolao Tertio praedecessore ordinato.

§. 4. Et Generalis ac Provincialis Miſtri, & eorum Commiſſarii, non poſſint impedire praedictos à dicta ſtrictiori Observantia ipſius Regulae, juxta praedictas declarationes Nicolai, & Clementis. Nec à ſuo bono modo vivendi, quem inter ſe, pro dicta arctiori Observantia, ordinaverint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetitiis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, ut cæteris conformentur.

§. 5. Forma autem habitus, & Capucii ſit in cæteris dictae Observantiae Fratribus conformis.

§. 6. Volumus etiam, quòd Fratres recipiendi, ſeu veſtendi per Fratres in dicta ſtrictiori Observantia viventes, examinentur juxta Regulam, per Miſtrum Provinciale, & ab ipſo, cum conſilio ipſorum acceptentur. Nec poſſint quicumque dicti Ordinis Praelati, ſine praefatorum Fratrum conſenſu, ad loca praedicta mittere alios Fratres. Nec praedictos ab ipſis locis amovere, niſi ipſi petierint. In

Postea nonnulli strictius Regulam S. Francisci observare coeperunt in maximum animarum profectum.

Hic ideò Pont. loca eis commoda assignari mandat. Imò Pius V. duo in ſingulis Provinciis assignari juſſit in const. 81. fol. 302. Tom. 2. Et intellige ſi ſint idonea juxta Bul. 55. Greg. XIII.

Minister Generalis & alii hanc ſtrictiorem observantiam impedire prohibentur.

Forma habitus ſit conſimilis.

Recipiendi quomodo ac recipiendi. Tu vid. const. 21. Pauli V. in Tomo 3.

Custodem habeant illi Reformati in singulis Provinciis.

Potestas eius designatur.

Vocales in Capitulis qui.

In Cap. que peragenda.

Custodis officium triennio expletur &c.

Observantiam hujus bullæ præcipit Papa.

Executores deputat.

Provincialibus verò Capitulis removeantur per Ministros Provinciales, & Definidores a locis prædictis, illi Fratres, quos Custos, ut infra, eligendus, cum consensu majoris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

§. 7. Insuper statuimus, quòd prædicti Fratres, in dicta strictiori Observantia vivere volentes, habeant in singulis Provinciis, ubi fuerint, Custodem unum ex ipsis, quem sibi ipsi perierint, à Ministro Provinciali, vel ab eo, qui præest Capitulo, simul cum Definitoribus confirmandam, & assignandam.

§. 8. Qui habeat absolutam potestatem plenariè in hoc tantum, ut Fratres prædictos visitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta strictiori Observantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis, & successoribus nostris, pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Ministris Generalibus concessarum, & concedendarum in futurum, & in dicto suo bono vivendi. Nec propter hoc impediatur Minister Provincialis, quin visitare possit eosdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Custos ire possit ad Capitulum Generale, cum Ministro Provinciæ, ad intimandum necessitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

§. 9. Ordinamus etiam, quòd Custos, Guardiani, & Discreti prædictorum locorum vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & passivam sicut ceteri Vocales.

§. 10. In quibus Capitulis Custos prædictus præsentet Ministro Provinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani supradictorum locorum. Possit etiam idem Custos infra annum, cum consensu majoris partis Conventus singuli removere Guardianum ab ejus officio, & alium substituere, quem Minister Provincialis confirmet.

§. 11. Custos verò à Fratribus prædictis eligi, usque ad triennium. Quo Custode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem sibi viderint expedire, petant à Ministro, vel ejus Commissario confirmari, & assignari, quem Minister ipse, sive ejus Commissarius benignè confirmet, & assignet. Possit quoque dictus Custos, si Fratribus eidem expediens visum fuerit, esse Guardianus unius dictorum locorum.

§. 12. Si igitur Ministri Provinciales, vel eorum Commissarii his prædictis contraverint, sive alicui eorum immediatè Fratres prædictorum locorum subjiciantur Ministro Generali. Et, si, quod absit, Minister Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmissis, aut in aliquo præmissorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus, ad Apostolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recursum, à quo si quis eos impedire præsumperit, sententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his scriptis, illicò subiacere Auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & promulgamus.

§. 13. Quocirca moderno, & pro tempore existenti Camera Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælati, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, præsentibus nostras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum supradictæ strictioris observantiæ, seu alicujus eorum, super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eosdem omnibus, & singulis prædictis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos defuper per quoscumque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari, vel quovis quæsito colore, vel ingenio, directè, vel indirectè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per censuras Ecclesiasti-

cas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compefcendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum prædecessorum nostrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuscumque dictique Ordinis statutis, privilegiis, & indultis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma brevis, etiam anno præsentis, vel sub quibuscumque verborum formis solemnitatibus, clausulis etiam insolitis, & quantumcumque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscumque Prælati ejusdem concessis, vel concedendis in futurum, etiam si tales forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus inferrentur, pro plenè & sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 15. Cæterum, quia difficile foret præsentibus literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd transumptis earumdem manu Notarii publici signatis, ac alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo nitis, ea prorsus fides, in iudicio, & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentibus originales literæ exhiberentur, & ostenderentur.

Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigessimosecundo, sextodecimo Kal. Decemb. Pont. nostri Anno nono.

Extensio ad Fratres Jesuatos S. Hieronymi, omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Quinimo ista Congregatio gaudet privilegiis omnium Ordinum Mendicantium, ut in bulla 50. Pii V. Romanus. ubi notabo in Tomo 2. fol. 262.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationis S. Hieronymi Jesuatorum nuncupatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Acra Religionis sinceritas, in qua sub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis spiritu, devotum, & sedulum impenditis Domino famulatum, necnon piæ vitæ, sub qua degitis, observantia promerentur, petitiones vestras, quantum cum Deo possumus, grato admitentes, affectu, vos condignis privilegiis decoramus, & gratiis.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd postquam sæc. rec. Julius Papa II. prædecessor noster ex certis tunc expressis causis Fratres tam tunc existentes Congregationis Sancti Hieronymi Jesuatorum nuncupatorum, quàm illam pro tempore ingredientibus, professionem, per Religiosos Ordinis Sancti Augustini emitti solitam expressè emittere, & in eorum habitu, & statu, in quibus tunc existerant, remanere ac sub eorum regularibus institutis vivere tenerentur, statuerat, & ordinaverat, vos professionem per Religiosos Sancti Augustini hujusmodi emitti solitam, expressè emittere consuevistis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis propere, omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum ejusdem Sancti Augustini concessis, uti, potiri, & gaudere

Cl. usulas derogatorias apponit.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. A. 9. die 16. Nov.

XXXVI.

Edita An. D. 1532.

Exordium

Congregatio supplicat pro concessione gratiarum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, curjus regulam proficetur.

Hic autem Pontifex gratias, immunitates & indulgentias & omnia Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini eidem Congregationi communicat.

dere possitis, & debeatis, concedere, ac alijs vobis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur.

Contrariis derogat.

D. P. A. 10. die 31. Jan.

XXXVII.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viventium, triaque vota substantialia emitrentium, in Diocesi Mediolanen. & sub Ordinarii obedientia dependentium.

Istam Congregationem firmavit Paulus III. & sub Sedis Apost. protectione recepit, & circa ejus statum multa ordinavit, ut in ejus const. 5. Dudum supra & Julius III. Conservatores cum amplis facultatibus dedit in ejus const. 10. Ad hoc.

Istis Clericis transitum ad alios Ordines certo modo prohibuit Greg. XIII. inf. in ejus const. 48. In specula, ubi hanc Congregationem S. Pauli Decollati appellat. Et ad processiones invitos non

accedere decrevit idem Gregor. ut habetur in const. 5. Sixti V. Rationi. Qui Six. modum recipiendi Novitios eisdem præcipit in const. 77. Exigit. in Tomo 2.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Ant. Mariae Zaccharie presbyteris Mediolanen. & Cremonen.

VOta per quæ vos in humilitatis spiritu perennis vitæ præmii digniores effici, vestraque & aliorum animarum salutem consulere possitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

§. 1. Exponi siquidem nobis fecistis, quod vos cum tribus alijs vestrae voluntatis sociis, ut liberius divinis beneplacitis insistere, & quæ Dei sunt perquirere possitis, cupitis professionem trium votorum substantialium Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiscopi Mediolanensis, seu ejus in spiritualibus Vicarii generalis emittente, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Diocesis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare nobis fecistis humiliter supplicari, ut piæ vestrae intentioni hujusmodi paternè annuere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusmodi Archiepiscopi, seu Vicarii, qui verò de cætero ad vos converti voluerint in alterius vestrum, seu Præpositi vestrae Congregationis pro tempore existentis manibus, professionem trium votorum eorundem emittente, & insimul, sub obedientia tamen Ordinarii, loco per vos eligendo, cohabitare, ac in communi vivere.

§. 3. Necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statuto, & directione, quacumque statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta, ac sacris canonibus non contraria condere, & facere, illaque, ut vobis pro temporum qualitate expedire, videbitur mutare, & in totum tollere, aliæque illorum loco de novo facere liberè, & licitè valeatis.

§. 4. Apostolicis ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate tenore præsentium de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus eisdem præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 18. Februarii, 1533. Pont. nostri Anno decimo.

Gratiæ, & privilegia Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De institutione hujus Congregationis, aliisque ejus privilegiis, vide sup. in const. 11. Exponi. fol. 483. ubi notavi.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili fratri Petro Episcopo Theatino, ac dilectis filiis Presbytero Vicentio, & eorum Sociis, & successoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

DUdum pro parte vestra nobis exposito, &c. Residuum est sup. fol. 658. ubi notavi.

§. 1. Et deinde nobis etiam pro parte vestra exposito, quod vos sub trium votorum substantialium emissionem, vitam clericalem piè ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientia confessionum, & sacrae theologiæ, ac sacrorum Canonum studiis, ad vestrarum, & aliorum Christianissimorum animarum profectum, vacare, decreveratis.

Edita A. D. 1533.

Exordium.

Quidam probi viri quietis religiosè vivere volentes, supplicarunt Papæ, pro licentia emittendi tria vota substantialia & insimul permanendi.

Tu vide quod dixi in rubr.

Qui petitam licentiam eis concedit, dummodò vivat in communi, & sub obedientia Ordinarii.

Imò vivunt sub protectione Sedis Ap. ut notavi in rub.

Et etiam condendi statuta pro eorum salubri statu. Quibuscumque non obstantibus.

Da. P. A. 10. die 18. Febr.

XXXVIII.

Edita A. D. 1533.

Hic Pont. confirmavit istam Congregationem sup. fol. 658. Et cum eadem Congr. studiis, prædicationi verbi Dei, & confessionibus, & confessionibus vacare jam decrevisset.

1533.

1533.

Hic Pont. facultatem eorum Præposito super his dispensandi, &c. dedit, in const. quam hic non habet.

Ac super jejuis.

Et absolute in confessionibus danda a censuris.

Et modo prædicta confirmat, & ab omni superioritate eximit.

Intrantes hanc religionem implent votum intrandi religionem.

Superiores Ordinis ad triennium confirmari possint.

§. 2. Nos vestris etiam tunc supplicationibus inclinati, vobis, ut Superiores vestri, Præpositi nuncupati, pro tempore existentes, cum clericis, & sociis suis, qui in supradictis pietatis operibus, aut studio literarum sacrarum occuparentur, seu infirmitate, aut infirmorum curatione, & ministerio pro tempore præpediretur, super recitatione divinorum officiorum, ad hoc, ut ipsi occupati, vel impediti, certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandum numerum non minus septem, aut sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantes, Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die, recitando, septem horis canonicis, & toti divino officio, satisfecisse censerentur, & cum quibusvis clericis, & sociis vestris in præveniando, vel postponendo, uniendo, vel decidendo in communi, vel speciali horas canonicas, ac in breviandis, & protelandis, lectionibus.

§. 3. Necnon super jejuis de præcepto, etiam Quadragesimalibus, & cum concessione vespertini jentaculi, collationis nuncupati, & comestionis, etiam panis in eis licite, & absque prævaricatione, faciendæ dispensare possint per alias.

§. 4. Et postremò, ut vos, inter vos, mutuas, seu etiam alii sacerdotes sæculares, vel regulares, à vobis de superiorum vestrorum, aut Sedis Apostolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi vestras, ac vos eorum confessiones audientes ab absolutionibus hac forma, uti possitis & illi possent, videlicet post Misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus noster JESUS CHRISTUS te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & beatorum Apost. Petri, & Pauli, mihi concessa absolvo te ab omni vinculo excommunicationis majoris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, & dispenso tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurristi, & restituo te sanctis Sacramentis Ecclesiæ, unionique & participationi fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Iterum eadem auctoritate, &c. per alias ----- nostras in forma brevis literas, ad hoc, ut dicta forma in absolutionibus, non solum cum sacerdotibus, sed etiam cum aliis clericis, & laicis vestræ Congregationis pro tempore existentibus, vobis pro tempore consententibus, uti possitis, extendimus, & ampliamus, auctoritate Apostolica in perpetuum concessimus, & indulimus, prout in illis plenius continetur.

§. 5. Cum autem, sicut nobis nuper exponi fecistis, pro præmissorum omnium subsistentia firmiori, ea omnia per nos innovari, & nonnulla alia pro felici hujusmodi vestri propositi directione, statui, & ordinari cupiatis, & propterea nobis humiliter supplicari feceritis, ut vobis, super eis, opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur. Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus, vestrum institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, præmissa omnia, ac alia quæcumque per nos vobis hæcenus concessa, innovamus, vestrisque piis votis, & desideriis, quæ circa infra scripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, ut sub nostra, & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subjectione, ab omni alio Superiore penitus liberi, & exempti soli Romano Pontifici, canonicè intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus subditi, degere debeatis.

§. 6. Ac qui ad vestrum communem vivendi modum se contulerint, & ad votorum professionem hujusmodi, modo, & forma præmissis, admissi fuerint, voto Religionis in genere emisso, satisfecisse censeantur, perpetuò concedimus.

§. 7. Quòdque singuli Superiores vestri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in superiores eligi, & ad aliud

triennium ex tunc immediatè sequens confirmari.

§. 8. Ac tam ipsi, quam eorum socii pro tempore existentes, ac vos ipsi vestimenta, cum manicis super pallium exertis deferre. Ac tam circa vestimenta, quam circa ceremonias in officiis Ecclesiasticis, & reliquo vitæ cultu, & victu servandas, cum moribus, & laudabilibus consuetudinibus bonorum Clericorum Civitatis, vel loci, in qua, seu quo vos, & eos pro tempore degere, vel morari contigerit, convenire.

§. 9. Ac sub singulis Præpositis Archipresbyterum, qui in spiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præsent, & vestrum curam habeant, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminenter exercent, eligere valeatis.

§. 10. Et omni tempore, in benedictione mensæ Psalmum Laudate Dominum omnes gentes, recitare, nec ad alium Psalmum recitandum quomodocumque teneamini.

§. 11. Quòdque in Capitulis vestris, illi tantum, qui ad id capitulariter admissi fuerint, vocem habeant, & alii, ut præfertur, non admissi, in eo minimè intervenire aut vocem habere possint, etiam perpetuò statuimus, & ordinamus.

§. 12. Ac insuper vobis, quòd omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis & indultis, quorumvis, etiam Cisterciensium, & Cluniacensium, Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum Fratrum, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hæcenus quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & in junctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet, uti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac si hic de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus utamini, potiamini & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis, indulgemus. Ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratrum prædictis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè concessa, ut præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere, decernimus, & declaramus.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac vestris, & dictorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 14. Et insuper præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plenam ubique tam in judicio, quam extrà, & eandem prorsus fidem haberi, quæ originalibus literis præstaretur, si exhiberentur.

Dat. in Civitate nostra Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 7. Martii 1533. Pont. nostri Anno decimo.

Contra impediens quocumque modo, executionem literarum Apostolicarum, eorumque complices & fautores.

Declarationem vide infra in Tomo 2. in Greg. XIII. const. 19. Ad Romani, ubi circa id, Tridentini Concilii caput 20. sess. 24. interpretatur.

Contra prædictos habes etiam sup. const. Mart. V. num. 2. Quod, fol. 294. & const. 17. Innocent. VIII. Officii, fol. 448. & const. 30. Leon. X. In supremo, fol. 594. & quotannis Romani Pont. in die

Habitus, & ceremoniarum ritus designatur.

Officialium munus referatur.

Mensæ benedictionis modus datur.

Vocales in Capitulo designantur.

Privilegia & gratia omnium Ordinum conceduntur.

Tu scias fuisse etiam data privilegia Societati Jesu à Pio V. inf. in const. 11. Ad immarcescibilem. Tom. 2. fol. 229.

Contrariis derogatur.

Transumptis credatur.

Dat. P. A. 10. die 7. Mart.

XXXIX.

Cœnæ Domini anathematis sententiam promulgant, ut videre est infra in Pauli V. constit. 63. Pa-
rorialis. §. 14. cum ibi indicandis. Tom. 3.

CLEMENS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei me-
moriæ.*

Exordium.

Romanus Pontifex, qui solet pro debito Pa-
toralis officii alios in sua justitia confovere,
non debet suam, & Apostolicæ Sedis justitiam ne-
gligere, quare nos ad ea debemus sollicitè intende-
re, per quæ nostra, & ejusdem Sedis auctoritas
conseruetur, & quæ propterea à Rom. Pontif. præ-
decessoribus nostris providè processisse comperi-
mus, ut perpetuè firma & illibata persistant, liben-
ter Apostolico munimine roboramus, ac aliàs nos-
tra provisionis remedium adjuicimus, prout in Do-
mino conspiciamus salubriter expedire.

Urban. VI.
(cujus consti-
tutam hic
non habes)
concessit
quibusdam
prælati, ut
literæ Aposto-
licæ eorum
approbatio-
ne exequi
non possint,
in eorum lo-
cis.

Bonif. IX.
(cujus consti-
tutam hic
non habes)
revocavit
concessionem
Urb. VI.

Martinus V.
concessio-
nem ejus-
dem Urban.
revocavit, &
literas Apo-
stol. liberè
exequi man-
davit, ut su-
pra in ejus
const. 2. fol.
294.

§. 1. Sanè licet olim bonæ memoriæ Urbanus
Papa Sextus in sua obedientia nuncupatus, concessit
certis Prælati, ut in eorum civitatibus, &
diocæsisbus executio literarum Apostolicarum fieri
non possit, nisi literæ ipsæ eisdem Prælati, aut eo-
rum officialibus prius exhibitæ, & per eos appro-
batæ forent; Et eorumdem Prælatorum officiales
id in consuetudinem deduxissent: Aliqui verò præ-
textu statutorum provincialium, seu synodali-
um etiam servassent, quod nullus literas Apostolicas
hujusmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati,
seu officiales ipsi, per suas literas, quas Vidimus,
seu Placet, nuncupabant, mandarent; & concederent,
ut Judices in ipsis literis Apostolicis depura-
ti illa exequi possent.

§. 2. Tamen scilicet record. Bonifacius Papa No-
nus, etiam in sua obedientia nuncupatus, providè
attendens, quod propter tales literas Vidimus,
seu Placet nuncupatas, impetrantes Apostolici, sæ-
pè literarum Apostolicarum effectum consequi ne-
quiverant, concessionem Urbani hujusmodi, ac sta-
tuta quæcumque super his facta revocavit, cassavit,
& annullavit, ac decrevit, quod Judices & execu-
tores quicumque in literis Apostolicis pro tempore
deputati, etiam sine licentia vel consensu quorum-
cumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officia-
lium eorumdem, literas Apostolicas exequi pos-
sent, & deberent.

§. 3. Et successivè scilicet record. Martinus Papa
Quintus prædecessor noster in Concilio Constan-
tinen. considerans, quod in exordiis pestiferi, & an-
tiquati schismatis, tunc per Dei gratiam extincti,
ad tollendum scandala, quæ propter executionem
diversarum literarum, quæ ab his, qui pro Romanis
Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in
nonnullis partibus oriebantur, supradictus Urbanus
in sua obedientia quibusdam Prælati supradictam
concessionem fecerat, & quod postea ipsi Prælati,
seu officiales in consuetudinem traxerant, aliqui ve-
rò prætextu dictorum statutorum principalium seu
synodali-um, servabant & servari faciebant, quod li-
teras Apostolicas nullus exequi deberet, nisi post-
quam Prælati, seu officiales ipsi per suas literas, quas
Vidimus, seu Placet, ut præfertur, nuncupabant,
mandarent; & concederent, quod possint exequi per
Judices in eis deputatos, propter quod executio lite-
rarum Apostolicarum plus debito plerumque retar-
data fuerat, & sæpè ipsæ literæ Apostolicæ execu-
tione caruerant totaliter, in gravem injuriam Sedis Apo-
stolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, &
gravamen, censensque rationi congruum, ut quod di-
cti schismatis calamitas introduxerat, pacis tempore
auferretur, concessionem prædictam, & quæcumque
statuta circa præmissa quomodolibet facta, auctori-
tate Apostolica, dicto sacro concilio approbante, re-
vocavit, cassavit, & annullavit, ac voluit, & decrevit,
quod Judices, & executores quicumque in literis
Apostolicis deputati, & deputandi, & alii quicum-

que, necnon Notarii, & tabelliones super his re-
quisiti, & requirendi, absque hujusmodi literis Vi-
dimus, seu Placet nuncupatis, ac etiam licentia,
vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarcha-
li, aut alia quavis dignitate insignitorum, & loco-
rum Ordinariorum, aut officialium eorumdem libe-
rè hujusmodi literas Apostolicas exequi deberent,
atque possent, ac eadem auctoritate decrevit, om-
nes & singulas sententias, quas prædicti Prælati,
aut eorum officiales contra hujusmodi Judices, vel
executores, seu impetrantes, propter executiones
hujusmodi per eos faciendas infixerant, & promul-
gaverant, irritas & inanes, ac nullius existere robo-
ris vel momenti. Necnon quemcumque, qui contra
præmissa aliquid attentare præsumeret, ab exercitio
jurisdictionis ecclesiasticæ per tres menses suspen-
sum fore.

§. 4. Ac novissimè piæ memoriæ Leo Papa X.
etiam prædecessor noster, cum aliàs in publica si-
gnatura coram eo nonnullæ supplicationes proposi-
tæ fuissent, continentes, quod in Toletan. & Car-
thaginen. Ecclesiis sub colore falsitatis obviandi,
conditæ fuerant constitutiones synodales, quibus
caveri dicebatur; ut tabelliones, & notarii, etiam
à partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenus
recipere possent, nisi illæ prius per Archiepiscopum
Toletan. & Episcopum Carthaginenf. pro tem-
pore existentes, aut eorum officiales examinatæ
forent, & ab eodem Leone prædecessore earum-
dem constitutionum confirmatio peteretur, peti-
tionem hujusmodi, ut ratione carentem (cum
Romani Pontificis gesta per inferiores, & sibi sub-
ditos sine ejus speciali licentia examinari non de-
berent) indecens, & absurdum, quinimò teme-
rarium fore censens, quod aliquis, quavis occasio-
ne, literas Apostolicas sine Romani Pontificis spe-
ciali commissione-examinare velle præsumeret, ac
supplicationes ipsas, prout meritò rejiciendæ erant,
rejecit, & coram eo lacerari fecit. Ac super his
tale remedium adhibere volens, ut aliis in poste-
rùm committendi similia aditus præcluderetur,
motu proprio, & ex certa scientia, ac de Aposto-
licæ potestatis plenitudine literas dicti Bonifacii ap-
probavit, & innovavit, ac perpetuè firmitatis ro-
bur obtinere, illasque inviolabiliter observari de-
crevit.

§. 5. Necnon quascumque constitutiones syno-
dales, tam in dictis Toletan. & Carthaginenf. quam
quibusvis aliis Ecclesiis per universum Orbem
constitutis, super his factas, motu, scientia, au-
thoritate, & potestate prædictis, cassavit, & an-
nullavit, ac statuit, & ordinavit, quod Judices,
& executores in literis Apostolicis pro tempore de-
putati, ac notarii & tabelliones super his requisi-
ti ipsas literas Apostolicas sine alicujus personæ,
cujuscumque ecclesiasticæ, vel mundanæ dignita-
tis esset, licentia, vel consensu, exequi possint,
& deberent.

§. 6. Et insuper universis Patriarchis, Archie-
piscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis præla-
tis, & personis ecclesiasticis, necnon Communi-
tatis Civitatum, & Universitatibus, castrorum,
oppidorum, terrarum, & locorum, sub interditi
singularibusque personis eorum, etiam secularibus,
sub excommunicationis, & anathematis
pœnis, quas eo ipso si contrafecissent, absque alia
declaratione incurrerent, & à quibus non nisi ab
eodem Leone prædecessore, vel successoribus suis
canonicè intrantibus, præterquam in mortis arti-
culo constitutæ, & debita satisfactione præmis-
sa absolvi, & interdicti hujusmodi relaxationem
obtinere possent, in virtute sanctæ obedientiæ
districte præcipiendo mandavit, ne Judices, & exe-
cutores literarum Apostolicarum, ac notarios &
tabelliones super his requisitos, quominus literas
Apostolicas hujusmodi exequi possent, quoquo mo-
do impedire præsumeret, ac eos, qui executionem li-
terarum hujusmodi impedirent, seu impediendibus,

Leo X. re-
probavit or-
dinationes
contrarium
continentes
& Bonifacii
IX. bullam
approbavit
in ejus consti-
tit. 30. fol.
594. §. 2.

Et synodales
const. impe-
dientes exe-
cutionem
literarum
Apost. an-
nullavit, &
illas absque
licentia exe-
qui manda-
vit.

Impediendibus
illisque illa-
rum execu-
tione pot-
estas his de-
scriptas im-
posuit.

auxilium vel favorem, quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè, præstare præsumant, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere, ac civitates, terras, castra, oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contingeret, Ecclesiastico suppositis interdictis, tamdiu firmiter observando, donec compuncti corde interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decrevit.

§. 7. Necnon sub dictis pœnis etiam mandavit illis, in quorum libris Constitutiones Synodales, & Provinciales hujusmodi descriptæ reperirentur, ut eas deleri & cassari facerent, ut amplius legi non possent, prout in singulis dictorum prædecessorum desuper confectis literis plenius continetur.

§. 8. Cùm autem nobis summè cordi sit, conatibus istorum, qui executionem literarum & mandatorum Apostolicorum sic impediunt, omnibus, quibus cum Deo possumus, modis, viis, & mediis obviare, quamvis enim de præsentibus sint alia turbulentiſſima, & deploranda tempora, in nonnullis partibus damnatissima hæreses pullulent, tamen his temerariis præsumptionibus duximus necessarium obviandum. Nos igitur, qui sumus, licet immeriti, Divinâ Providentiâ unicus sponsus Ecclesiæ sponſæ nostræ, & non debemus nostram, & ipsius sponſæ nostræ justiciam negligere, qui alios in sua justitia confovemus, inducti eisdem rationibus, quibus præfatus Martinus prædecessor cum Sacro Concilio prædicto, motus fuit motu proprio, & ex certa scientia, ac de nostra matura deliberatione, & de simili potestatis plenitudine, singulas Bonifacii, Martini, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus & innovamus, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac perpetuò, inconcussè, & inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 9. Necnon quascunque Constitutiones Provinciales & Synodales de non exequendo literas Apostolicas sine placito Ordinariorum locorum, & nisi ipsa litera sint prius per eosdem Ordinarios, seu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commissarios, visæ & admixtæ in supra dictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, ac Civitatibus, Diocœsibus, & Provinciis per totum Orbem terrarum constitutis, ut præfertur, editas & factas, ac quomodolibet, etiam sub dicto colore obviandi falsitatibus, & fraudibus innovatas, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine prædictis, cassamus, & annullamus, ac ex quibuscunque libris, ubi descriptæ reperiantur, penitus cassari & deleri sub dictis pœnis mandamus.

§. 10. Necnon de novo statuimus & ordinamus, quòd Judices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones, super his requisiti, ipsas literas Apostolicas, liberè, & sine alicujus personæ, cujuscunque Ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel consensu exequi possint, & debeant. Et nihilominus univèrsis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, locorum Ordinariis, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis personis, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, quavis auctoritate fulgentibus, necnon Communitatibus civitatum, & Universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis & anathematis pœna in eorum singulos, quam si contrafecerint, eo

ipso, etiam absque alia declaratione desuper faciendâ, incurrant, à qua non nisi per nos, ac successores Canonice intrantes, etiam prætextu quoruncunque privilegiorum Apostolicorum eis, etiam per nos quomodolibet concessorum, aut innovatorum, quæ eis quoad hoc nullatenus suffragari volumus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione prævia, absolvi possint, districtè præcipiendo mandamus, ne Judices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his pro tempore requisiti, quo minus literas Apostolicas hujusmodi liberè, & absque eorum placito, licentia, & consensu exequantur, quovis modo impedire præsumant.

§. 11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipsarum Apostolicarum impediverint, seu impediuntibus auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quovis quæſito colore præstare præsumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia, Ecclesiastica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias nostras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præsentium eos eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere, ac Civitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico supposita esse interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ad cor reversi, interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint à nobis, aut dictis successoribus nostris obtinere. Necnon omnes & singulas sententias, censuras & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contra hujusmodi Judices & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu Notarios & Tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas inflixerunt, & promulgaverunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas & inanes, ac nullius roboris vel momenti existere, eisdem motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine decernimus, & declaramus.

§. 12. Quocirca dilecto filio, Curie causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, auctoritate & tenore prædictis, motu simili committimus, & mandamus, ut si, & quando, ac quoties de cætero ad ejus notitiam per delationem partis, cujus interest, vel Fisci nostri, seu famam publicam, aut alias quovis modo deducatur, dictos Ordinarios, seu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, aut quovis alios, seu eorum aliquem dictis Constitutionibus, ut præfertur, cassatis & annullatis, adhuc pertinaciter uti, & illas ex eorum libris non delevisse, seu ipsos Judices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his requisiti, quominus easdem literas Apostolicas, liberè, & absque eorum placito, visione, vel admisione exequantur, quoquo modo impediunt, seu impediuntibus præmissis, aut alio quovis modo auxilium, consilium vel favorem præstent, habitis & receptis prius per eum desuper aliquibus probationibus ad instantiam partis, vel Fisci, vel etiam ex mero officio, etiam summarè, & extrajudicialiter, quantum sibi sufficere videbitur; eisdem Ordinariis, eorumque Officialibus, & Sigilliferis, & Commissariis, ac quovis alios in præmissis culpabiles, & eorum singulos, etiam nominatim, & in specie, ad instantiam partis, vel Fisci prædictorum, vel etiam ex suo mero officio, prout sibi videbitur magis expedire, vigore præsentium peremptoriè moneat, & requiratur, ac moneri & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis assignandum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod

Contravenientibus pœnam imponit.

Executorem hujus Bullæ deputat, & facultates concedit.

Et contrarias constitutiones Svdonales cassari & deleri jussit.

Pontifex iste confirmat prædictas Bullas Bonifacii IX. Martini V. & Leonis X.

Et quascunque ordinationes de videndis literis Apostolicis eandem executionem damnat & cassari mandat.

Liberamque executionem permittit jubeat.

ad ipsorum monitorum notitiam pervenire valeat, ad comparandum legitime coram eo infra terminum arbitrio suo eis præfigendum, per se, vel Procuratores idoneos, & si sibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, & alios inferiores, etiam personaliter, & non per Procuratorem, sub privationis omnium & singulorum beneficiorum & Officiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, & ad illa & quævis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoscunque actus legitimos exercendum inhabilitatis poenis eo ipso, si non paruerint, incurrendis, se de præmissis legitime excusandum, & quoad Officiales & Sigilliferos, ac Commissarios, aliter, quam quod iussu dominorum suorum id fecerint, cum hoc casu teneantur nobis, tanquam majori potestati, obedire, non autem eorum dominis, tanquam minori potestati, nobis subiectæ, quo quidem termino elapso, & dictis monitis modo præmissis non comparentibus, vel etiam comparentibus, sed se non sufficienter, vel minus legitime excusantibus, eos omnes & singulos, etiam nominatim, & in specie, quacunq; appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicatis & anathematizatis, ac Civitates, castra, oppida, & loca, in quibus manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, similiter nominatim, & in specie pro interdicitis ubique locorum, publicari & denunciari faciat, ipsosque Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, ac alios inferiores, dictam privationis poenam damnabiliter incidisse, & eorum beneficia, & officia, tanquam per privationem huiusmodi, tamen de iure, quam de facto verè vacantia, à nobis & dicta Sede duntaxat liberè impetrari posse, ac eos ad illa, & quævis alia beneficia, & officia Ecclesiastica obtinenda, ac eorum officia, & quoscunque alios actus legitimos exercendum poenis inhabiles perpetuò fore, auctoritate nostra declaret, literasque desuper necessarias, & opportunas suo sub sigillo, quibusvis perentibus, det & concedat.

Claufulæ de rogatoria.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo prædecessores præfati in dictis suis literis voluerunt non ob stare, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut eorum loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus, eis quacunq; auctoritate munici sint, contra præmissa in aliquo suffragari non posse, quominus ipsi huiusmodi sententiis & poenis subiaceant, & dicta loca Ecclesiastico interdicto supposita existant.

Iussu publicandi hanc Bullam.

§. 14. Ut autem præsentibus literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, eas in Cancellaria Apostolica publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi, & præfatum Auditorem lapsis duobus mensibus post publicationem huiusmodi, ad illarum executionem modo præmissis procedere posse decernimus, & declaramus.

Sanctio poenalis.

§. 15. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostre approbationis, innovationis, cassationis, annulationis, statuti, ordinationis, declarationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P.A. 11. 29. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigésimo tertio, quarto Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Publicatio.

Letta & publicata fuit anno Pontificatus, quibus supra die 9. mensis Januarii.

XL.

Approbatio Confraternitatum Rosarii B. MARIÆ Virginis, & declaratio circa ejus recitatio-

nem, Indulgentiarumque extensio pro Confratribus.

Hoc diploma specialiter approbatum fuit à Paulo III. die 3. Novembris 1535. & à Julio III. 24. Augusti 1551. quarum literas de more prætermisi. Alii autem Pontifices alia statuerunt pro augmento Rosarii, ejusque Confraternitatum, quas tibi indicavi supra in Sixti IV. Constitutione 18. Ea, quæ fol. 418.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

ET si temporalium cura nos sollicitè angat, tantò accuratius aciem considerationis extendere nos deceat, quantò Divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoscimus.

Edita An. D. 1534.

Exordium.

§. 1. Considerantes igitur, quam Religioni nostræ salubre, ac fructuosum fuerit Rosarii institutum, quantòque exinde provenerint, & quotidie proveniant bona, quamobrem tum Clerici, tum Laici, tam masculi quam feminae ad tantum devotionis fervorem devenerint, quod Deus & ipsa Virgo, ad cujus honorem fuit originaliter institutum, eosdem non solum gratis decorare, verum etiam miraculis & signis quamplurimum illustrare non dedignatur.

Narrat augmentum devotionis Rosarii.

§. 2. Idcirco, cum ad notitiam nostram devenit, quod dicti Rosarii Confratres, & Sorores, à felic. record. Sixto IV. & Leone X. Prædecessoribus nostris, nedum confirmationem, & augmentum, sed & indulgentias quamplures, & privilegia non immeritò obtinere meruerint, prout per Apostolicas literas, in forma brevis, expeditas, nobis manifestissimè constat.

Subdit Sixtum IV. & Leonem X. ejus Confraternitates approbasse, & indulgentias locuplecasse.

§. 3. Nos igitur eorum vestigio inhærendo, motu simili, ac eodem devotionis affectu divinitus excitati, dictæ Confraternitatis indulgentias, & privilegia omnia per prædecessores præfatos, eidem Societati quomodolibet concessas, & concessas, approbamus, confirmamus, & roboramus, firmum ac robur perpetuum habere volumus & intendimus.

Et ea omnia confirmat.

§. 4. Sed quoniam Sixtus in literis prædictis, quas hic pro expressis haberi volumus, instituendo confirmavit, quod dicti Rosarii Confratres & Sorores, ad consequendas, adipiscendas, & indulgentias prædictas integraliter obtinendas, & pro earum totali assentione tenerentur & obligarentur semel in die, ad honorem Virginis integrum Psalterium B. Virginis perfecisse, propter quod nonnulli multitudine, ac negotiorum varietate impediti, hoc sibi difficillimum fore putantes, ab huiusmodi sæpius retrahebantur, & in amore, ac eorum devotione tepescebant, ad aperiendum igitur colorum semitas, & ut ferventius inducantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, volumus & ordinamus, quod spatium unius diei, ad spatium integræ hebdomadæ amplietur & dilatetur, & quod in una die, & una vice fortasse tenebantur, pro die dies, pro vice vices assignamus, nihilominus illud idem consequantur, ac si ritus antiquus integraliter servaretur.

Declarat, factis esse Rosarium in hebdomadæ cursu recitari.

§. 5. Et quia Leo X. ordinando instruit, ac benignè concessit, quod quilibet ex dictis Fratribus, ubicunque existentibus, visitando quinque altaria cujuscunque Ecclesiæ, vel unum, aut duo quinquies, si quinque defuerint, easdem indulgentias integraliter consequeretur, ac si omnes Almarum Urbis stationes peregrinando circumiret, hoc idem auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac pro firmis, & approbatis esse, & haberi volumus & decernimus.

Approbat indulgentias Stationum Urbis, Confratribus largitas à Leone X.

§. 6. Et quia nos decet religiones, & sanctorum Patrum instituta potissimum ampliare, supra dictis etiam addendo volumus, quod, cum præfatus Sixtus IV. omnibus præsentibus, & futuris supra no-

Augeret & addit indulgentias dictis Confratribus.

minatum Rosarium in tres partes illud dividendo, id est, in tres quinquagenas singulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas misericorditer relaxaverit, ex Apostolica benignitate, ut prædicti Confratres ad hujusmodi devotionis opera ferventiùs inducantur, præter hujusmodi indulgentias, omnibus Confratribus, & Confororibus prædictum Psalterium, modo supra exposito, & per nos concessio, recitantibus, annos duos verè indulgentiæ concedimus.

Contrariis derogat.

§. 7. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, Synodalibus, cæterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. Et ita motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus, & mandamus.

Fiat, ut petitur.

§. 8. Et cum absolute à censuris ad effectum prædictorum, & cum derogatione privilegiorum & indultorum quorumcunque. Et quòd literæ expediti possint in forma brevis, vel sub plumbò, prout dictis Confratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

Datum Romæ apud Sanctum Perrum, sub annulo Piscatoris, octavo Idus Maji, Anno 11.

Dat. P. An. 11. 8. Maji.

XLI.

Annulatio quarumcunque dispositionum, de beneficiis Ecclesiasticis, Sedi Apostolicæ reservatis, obtentorum, contra formam concordatorum inter Sedem Apostolicam, & Nationem Germanicam, à Principibus & Prælatibus quibuscunque.

Ista Concordata firmavit Nicolaus V. ut supra in ejus Const. 1. Ad sacram, fol. 357. ubi alia indicavi in Tom. 1.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1534.

Exordium.

Admonet nos incumbens nobis pastoralis officii cura, ut non solum nobis, sed etiam cunctorum Christianissimorum, & præsertim Ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quæ in cuiusque ipsorum præjudicium, sive noxam, quavis etiam auctoritate prodiisse comperimus, salubriter reformemus.

Prælati & Principes usurpabant dispositiones beneficiorum contra formam Concordatorum.

§. 1. Sanè dudum ad nostram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales inclitæ Nationis Germanicæ, post miserabilem Urbis direptionem, collationes & dispositiones beneficiorum, Ecclesiasticorum, nobis & Sedi Apostolicæ, etiam virtute Concordatorum inter Sedem & Nationem præfatas reservatorum, temerè usurpare præsumperunt, ac collationes & dispositiones nostras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempserunt, nedum in nostrum, & ipsius Sedis vilipendium, sed etiam in iurium nostrorum, & ejusdem Sedis, ac illorum, quibus de ipsis beneficiis providimus, aut in quorum favorem alias disposuimus, seu provideri & disponi mandavimus, grave præjudicium. Et quamvis contra præsumptores, & contempsores hujusmodi in Bulla, quæ quot annis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit; declaravimus, & protestati fuimus, quod in præmissis, & aliis quibuscunque iuribus dictæ Sedi, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ undecunque & quomodocunque quæsitis, seu quærendis, per quoscunque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos vel expressos, à nobis, vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcunque temporis fluxum, vel patientiam, vel tolerantiam nostram, nobis, aut ci-

dem Sedi nullatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse, tamen, sicut non sine animi nostri mœrore intelleximus, nonnulli ex Archiepiscopis, Episcopis, Prælatibus, Principibus, & Dominis prædictis, adhuc à præmissis desistere non curarunt, nec de præsentibus curant, quin imò, quod deterius est, ne provisiones Apostolicæ admittantur, per sua mandata etiam pœnalitè prohibere non verentur, in animarum suarum grave periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum & scandalum plurimorum.

§. 2. Nos igitur, qui à dictis concordatis, quæ olim Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis hominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, ac pace & tranquillitate inter Ecclesiam & Nationes prædictas, perpetuò solidandis, & conservandis, laudata, conclusa, & accepta fuerunt, nullatenus recedere intendimus, ne dicti præsumptores & contempsores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi, ex hujusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, neve ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis, quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, seu ejus auctoritate provisum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum censeatur, ex Pastoralis officii debito providere volentes, ac concordatis prædictis firmiter inhaerentes, motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus, præfatas collationes, & alias dispositiones, de quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, nobis & dictæ Sedi, ut præfatur, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac sæculares Principes, & Dominos quoscunque dictæ Nationis, seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum beneficiorum Collatores, à tempore dictæ direptionis citrà, contra tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas, personis, quibus, aut in quarum favorem factæ sunt, aut in posterum fient, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictæ Sedis auctoritate approbata, nullum titulum, vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illæ pro malæ fidei possessoribus, & merè intrusis ab omnibus haberi, & cènseri, ac fructus per eos, ex beneficiis hujusmodi perceptos & percipiendos, nullo unquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum, quorum interest, seu etiam fisci nostri instantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli posse, & debere, & eos nullo unquam tempore beneficio regularum, de annali & triennali pacifico possessore gaudere potuisse, aut posse.

Hic idè Pontifex collationes beneficiorum factas contra formam dictorum Concordatorum irritat, & provisos malæ fidei possessores & ad restitutionem fructuum teneri decernit.

§. 3. Illis verò, quibus eadem beneficia per nos aut auctoritate nostra, vel dictæ Sedis tenore & forma Concordatorum hujusmodi servatis collata, seu commendata sunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Ecclesiis & locis Ecclesiasticis, ac Collegiis, quibus perpetuò, vel ad tempus eadem auctoritate unita sunt, aut in posterum unientur, ac omnibus illis, qui in executione literarum Apostolicarum eis concessarum, per constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, Principum, vel Dominorum prædictorum, hactenus, quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterum impediuntur, dictas regulas, & quemcunque temporis fluxum seu patientiam, vel tolerantiam minimè obstare debere, quominus contra dictos intrusos & intrudendos quocunque tempore judicialiter experiri valeant.

Provisis autem à Sede Apostolica juxta tenorem Concordatorum, intra quæcunque reservatis, etiam agendi quomodocunque contra intrusos.

§. 4. Decernentes, sic per quoscunque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores, sententiarum, interpretari,

Decretum irritans.

& judi-

Clausula de-
rogatoria.

& judicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis, aliter sententiandi, interpretandi, & judicandi, facultate & potestate, ac irritum & inane, si secus super his, ab eis, vel quibusvis aliis quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsam est hactenus, aut in posterum contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus regulis, & aliis præmissis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa ad omnium noticiam deducantur, volumus, & mandamus, præsentibus in Cancellaria Apostolica, more solito, publicari, & in quintero ejusdem Cancellariæ describi.

Transump-
torum fides.

§. 6. Præterea, quia difficile foret, præsentibus literas ad singula loca, in quibus de eis forsitan fides facienda foret, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus Notarii publici inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus in judicio, & extrâ, & aliâs ubilibet fides indubitata adhibearur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Sanctio po-
nalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

D. P. A. II.
r. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo quarto, Calend. Julii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 13. Julii 1534.

Creatio Pa-
pæ.

PAULUS III. PONT. CCXXIV.
ANNO DOMINI MDXXXIV.

PAULUS Tertius, Farnesius, Romanus, Alexander antea dictus, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & sacri Collegii Decanus, creatus 7. Idus Octobris, coronatus 3. Nonas Novembris, anno 1534. Vixit annos 15. dies 29. Creavit Cardinales 71. Obiit 4. Idus Novembris, Anno Domini 1549. In Basilica S. Petri conditus fuit. Vacavit Sedes menses 2. dies 29.

I.

Separatio Congregationis Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, à Congregatione sacre Eremitæ Camaldulensis, & S. Michaëlis de Murano, sub Regula S. Benedicti; cum plurimarum gratiarum concessione, & cujuscunque alterius Ordinis privilegiorum communicatione, ex indulto Clementis VII.

De hac congregatione habes etiam supra in Constitutione 23. Clementis VII. Vestrum, fol. 575. ubi notavi.

Edita A. D.
1534.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ confectæ non fuerint super illis, suum consequantur effectum.

§. 1. Dudum felix recordationis Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro pro parte Dilectorum filiorum Majoris, Visitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum Sancti Romualdi Camaldulensis Ordinis exposito. Quod olim postquam pia memoria Leo Papa decimus etiam Prædecessor noster quondam, Paulo Veneto, & quibusdam aliis, in literis tunc expressis, Eremitis sacri Eremitæ dicti Ordinis Aretinensis Diocesis expressè professis ardore majoris Observantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ ferventibus inter alia, quod in quibusvis locis etiam extrâ Italianam, & loca ultramarina, Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquam erecta forent, omnibus & singulis indultis, & privilegiis quomodolibet à Sede Apostolica Eremitis sacri Eremitæ hujusmodi, ac Congregationi ejusdem Eremitæ, & sancti Michaëlis de Murano concessis, gaudere, & habitum ejusdem Religionis aliis exhibere possent, per suas in forma Brevis literas licentiam concesserat.

§. 2. Et ipse Paulus cum uno Socio Eremita, vigore concessionis hujusmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Castri Massarii Exin. Diocesis, qui tunc membrum Eremitarum sacri Eremitæ prædicti erat, accesserat, & ad eisdem Paulum, & Socium, diversæ multarum partium tam Ecclesiasticæ & Religiosæ, quam sæculares personæ in dies ad eosdem venientes, cum eodem Paulo, & socio se conjunxerant; & præfatis Paulo & socio, & successivè receptis personis nonnulla loca Eremitica partim ferè dirupta, & partim adificari cœpta, quæ postmodum ipsi restauraverant, & quasi de novo adificaverant, tam à Sede Apostolica, quam à diversis Christianissimis Ecclesiasticis & sæcularibus personis donata & concessa fuerant.

§. 3. Vidensque ipse Paulus, se tot personis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacri Eremitæ, & S. Michaëlis de Murano Vicarium Generalem, tunc verò Generalem nuncupatum, & Visitatores accesserat, eisdemque seriem facti explicaverat, vellèque tam ipse, quam cæteri socii Eremitæ hujusmodi sub eorum obedientia, & visitatione vivere declaraverat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, ut asserbat, à Congregatione hujusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria videlicet quinque Cryptarum Massarii, S. Hieronymi de Pasculupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac S. Mariæ de Spiritu sancto, Efinensis, Engubinenfis, Anconitanensis, Firmanensis, & Larinenfis Diocesis à Sede prædicta, aliisque Christianissimis præfatis, eisdem Paulo, & sociis, ut præfertur, concessa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipsosque Paulum & socios receptos Eremitas, eorumque Eremitoria, & Religiosa loca hujusmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Majorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulum, & Eremitiorum hujusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam & gubernandam erexerat. Et eisdem Paulo & Eremitis præfata Societatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula ejusdem Societatis; Et in eis Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione, & augmento, Missas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula generalia ejusdem Societatis, & pro ejusdem observantia quæcunque statuta, ordinationes, & constitutiones edendi, & pro tempore edita, corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ si contrâ substantialia Regulæ Sanctæ Benedicti non essent à prædicto tunc Vicario, & Visitatoribus, aut præfata Congregationis Capituli derogari aut innovari sine dictorum Eremitarum consensu non possent, ac alia loca quæcunque, &

Leo X. concessit Paulo Veneto, & quibusdam aliis Eremitis S. Romualdi Camaldulensis, ut alia loca Eremitoria ubique erigere possent.

Ipse Paulus cum uno socio ad locum Cryptarum accessit, & ad eos gens multa confluit, & multa loca eisdem data fuerunt.

Idem Paulus ad Vicarium Congregationis generalem Sacri Eremitæ Camalduli rediit, & eique omnia hæc significavit. Et ab eodem, sibi loca quinque assignata fuerunt & instituta fuit Societas Eremitarum S. Romualdi per ejus Prælatos separatim regenda.

personas quascumque in eadem Societate receptandi, necnon, quod ejusdem Societati Superior ex tunc Major nuncupandus, per ejusdem Congregationis Capituli de anno in annum eligendus, loca & personas, de triennio in triennium, & frequentius, si sibi videretur, visitare deberet, licentiam concesserat, & omnia & singula privilegia, gratias, & immunitates Eremitis concessas, & quomodolibet concedendas, tam sacri Eremiti Camaldulensis, quam totius prefate Congregationis eidem Societati Eremitarum S. Romualdi, loca & personas communia esse, dummodo receptio, & admisso hujusmodi, per Capitula generalia Congregationis sacri Eremiti, & S. Michaelis de Murano predictis approbaretur, voluerat. Et prefati Eremita vigore concessionis hujusmodi in eorum Capitulis congregati, nonnullas Constitutiones, & statuta super tribus substantialibus, & forsan aliis emittendis, votis, & Regularibus Institutis Regulæ S. Benedicti, & Divinis Officiis celebrandis, ac aliis felicem dictæ Societatis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus gubernationem & directionem, ac honestè & religiosè vivendi modum concernentia ordinaverant. Ac postmodum Præfatus, & Definitorum Capituli generalis Congregationis sacri Eremiti, & S. Michaelis predicti per eorum speciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem hujusmodi ab eorum Congregatione penitus separaverant, & dissolutam & separatam esse declaraverant, nullumque sibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas hujusmodi visitandi facultatem reservaverant; quodque prefati Eremita ad eorum Superioris hujusmodi electionem, prout eis visum foret procedere possent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas predicta concernebant, quicquid eidem Societati visum foret, à Sede Apostolica petere possent, voluerant.

§. 4. Prefatus Clemens prædecessor prædicta omnia, & dissolutionem hujusmodi approbaverat & confirmaverat, eisque unum dictæ Societatis Majorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios Officiales, prout eis expedire videretur, per seipsos annis singulis eligendi, qui eo ipso, quo electi forent, confirmati esse censerentur, indulserat.

§. 5. Et successivè, cum ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Constitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis eis diligentius & maturius examinatis cassassent, & aliquas denuò ordinassent, & amotis quibusdam superfluis in meliorem formam reformassent, idem Clemens Prædecessor illas etiam approbaverat, & confirmaverat, prout in diversis instrumentis & scripturis Vicarii Generalis, ac Visitorum Præfidentis, & definitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis & Clementis prædecessorum diversis literis dicebatur plenius contineri.

§. 6. Ac pro parte eorumdem Majoris, Visitorum, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi Prædecessori humiliter supplicato, ut ex prædictis, & aliis eis concessis, & concedendis locis, unam tantum Societatem Eremitarum Sancti Romualdi, erigere & instituire, præmissis, & aliis infra scriptis pro illorum subsistentia firmiori rubur Apostolicæ firmitatis adjicere, ac alias in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaretur. Prefatus Clemens, prædecessor, qui ad ea, per quæ status Religiosarum personarum florere, ipsæque personæ acceptius Divinis beneplacitis se coaptare possent, solertia suæ curas libenter dirigebat: volens Majorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis hujusmodi amplioris Apostolici favoris præsidio completi; ac eos, & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque

Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infra scriptorum dumtaxat consequendum absolvens, & absolutos fore censens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, sub dato videlicet tertio Nonas Septembr. Pontificatus sui anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis ac quibuscumque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati ubique terrarum concessis, & concedendis, ac per eos recipiendis & retinendis, Eremitoriis, & Religiosis locis, unam tantum omnium, ac singulorum Fratrum in eidem Eremitoriis, & religiosis Locis pro tempore degentium, Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Majorem Superiorem nuncupatum, Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios Officiales, juxta ipsius Societatis statuta, & Ordinationes, regendam, ac gubernandam.

§. 7. Ita quod omnes & singuli dictæ Societatis Fratres, præfentes & futuri, quamvis in diversis locis, etiam etrâ Italianam, & loca ultramarina pro tempore manerent, unum tamen corpus, & unica Societas Eremitarum S. Romualdi Camaldulensis Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent, ac facerent.

§. 8. Cum facultate celebrandi Generalia, Provincialia, ac alia Capitula ejusdem Societatis, & in eis Superiorem, Majorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione & augmento, Missas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, aliæque omnia & singula, quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinere facienda, erexit, ac instituit.

§. 9. Necnon separationem, dissolutionem, concessionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa, ac Constitutiones & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, ut præfertur, reformata, ac omnia & singula privilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliis quomodolibet concessa, & concessas, auctoritate prædicta approbavit, confirmavit, stabilivit, ac robur Apostolicæ confirmationis habere decrevit: supplens omnes & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsan intervenerant in eisdem.

§. 10. Et pro potiori cautela Majoris, Visitorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum prefate Societatis illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Majori, Visitoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore existentibus, de novo perpetuo concessit & assignavit, quodque omnes & singuli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipsa Societate professi, tunc præfentes, & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro felici dictæ Societatis statu, & successu alia statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia & singula, quæ in spiritualibus & temporalibus ipsius Societatis, ac ejus regularis disciplinæ statum, observantiam, indemnitate, & circa Divini Officii, & Missarum directionem, & ordinationem, ac caremonias absque ipsius regulæ, in substantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere possent, instituendi; ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de novo faciendi; & sic instituta, ordinata, interpretata, declarata, & de novo facta, in toto, vel in parte, prout rerum & temporum qualitas exigeret, tollendi & alterandi, ac in melius commutandi, necnon pro honestate, & qualitate vitæ Eremiticæ hujusmodi barbam deferendi, plenam & liberam eis concessit facultatem.

Regendam quoque iussit ab uno Superiore, nuncupando Majore.

Facultates hic expressas concessit.

Indulta omnia & statuta confirmavit.

Aliæque edendi, & barbam deferendi facultatem concessit.

Clemens VII. prædicta confirmavit.

Et etiam constitutiones pro dictæ Societatis regimine ordinatas approbavit.

Societatemque ipsam instituit nuncupandam Eremitarum S. Romualdi.

A superiori-
tate Ordina-
riorum, In-
quistorum,
& aliorum
exemit.

Quoad In-
quiritores
hac indulta
revocavit
Pius IV. in
ejus Bulla
51. Tomo 2.
fol. 70.

Et quoad
Ordinarios
vide mode-
rationem in
Concl. 39.
Clem. VIII.
Suscepti,
Tomo 3. fol.
59. & Con-
cil. Trid. sess.
25. cap. 11.
& 14.

A decima-
rum, gabel-
larum, &c.
soluione li-
beravit.

Religiosos
Ordinis ad
minores
Ordines pro-
movendi, &
ad sacros
promoveri
faciendi per
quemlibet
Antistitem
& extra tem-
pora, facul-
tatem tri-
buit, &c.
Primum de-
clarat Conc.

§. 11. Ac hujusmodi Societatem, omnisque & singulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Novitios, Familiares, Servitores, & personas dictae Societatis, tunc & pro tempore existentes, ac ipsius Monasteria, Eremitoria religiosa, & loca alia quaecumque, ac mobilia & immobilia bona, tunc praesentia & futura, ad praefatam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in posterum eidem de novo erectae Societati, quandocumque, seu quomodolibet, uniri vel incorporari, seu subijci, in perpetuum vel ad tempus contingeret, a quorumcumque Legatorum etiam delatere, necnon Nunciorum dictae Sedis, ac quorumvis Officialium Romanae Curiae, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquistorum haereticae pravitatis, quaecumque, etiam Apostolica auctoritate, aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, & non ordinariarum, quavis auctoritate & potestate fungentium, ditone, auctoritate, superioritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod contra dictam de novo erectam Societatem, vel ejus singulares personas, necnon Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipsa consisteret, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sedis praedictae commissione quomodolibet, directe vel indirecte, proferre seu promulgare non possent.

§. 12. Necnon ab omnibus & singulis decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talliis, daviis, dariis, tractis, subsidiis charitativis, impositionibus ordinariis & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Universitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibusvis personis, quaecumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contra infideles, aut Fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, aut aliis imminutibus necessitatibus Sedis praedictae, auctoritate ejusdem Sedis, vel quavis alia impositis, & imponendis, sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis latae sententiae poena, exempti, & exempta conferentur, nisi de indulto, & Societate hujusmodi, specialis & expressa mentio in literis Apostolicis fieret; & tunc non veram decimam, sed mediam auri unciam Camerae Apostolicae solvendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & personis liberationem consequerentur, profus exemit, & totaliter liberavit, eaque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem beati Petri, & Sedis praedictae, ac sub eorum & dictae Sedis protectione suscipit. Et si Legati, & Subdelegati, Ordinarii, aut aliae personae praedictae, contra exemptionem, & liberationem hujusmodi quicquam attentare quoquo modo praesumerent, ac literarum desuper conficiendarum vigore requisiti, per ipsius de novo erectae Societatis Praelatos, Eremitas vel Procuratores eorum, infra tres dies, a die requisitionis hujusmodi computandos, non desisterent, excommunicationis sententiae ipso facto noscerent se subiectos; & si forte aliter factum foret eo ipso esset irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

§. 13. Praeterea ipsis, ut Religiosos eorum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor minores Ordines promovendi ad sacros vero etiam si tempus a Canonibus statutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi, ubicumque eis commodum foret, absque licentia dioecesanis, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Festivis, eos promoveri faciendi, ac illos eis liberè conferendi, eundemque Episcopum pro consecrationibus Altarium, seu Ecclesiarum, ac pro Oleo sancto & quolibet Ecclesiastico Sacramento adeundi, & de licentia eorum Capituli Ge-

neralis seu Provincialis, Jerusalem & alia loca sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca & elemosynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem concessit.

§. 14. Et insuper pro conservatione puritatis eorum solitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam sancti Hieronymi de Palsilupo Eugubinae dioecesis, tunc praesentia & futura, intra videlicet per eos praefixos, seu praefigendos terminos, praeter illos tantum dies, quos ipsi statuerent, dummodo non ultra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet sub excommunicationis poena, auderent, vel praesumerent, cellularum tamen ipsorum ingressu, semper prohibito remanente, inhibuit.

§. 15. Demum pro commoditate & utilitate Eremitiorum, & locorum hujusmodi, tunc praesentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore existentibus, quaecumque immobilia ad eos, eorumque Ecclesias, Eremitoria, Altaria & loca hujusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia, in emphyteusum perpetuum, vel per tempus, sub aliquo annuo canone, sive censu quibusvis personis, in evidentem Ecclesiarum, Monasteriorum, & regularium locorum hujusmodi utilitatem concedere, illaque pro aliis immobilibus utilitatibus, permutare seu vendere & alienare, & pretium inde proveniens in aliis immobilibus bonis eorum Ecclesiis, Eremitoriis, & regularibus locis utilioribus, ac aliis, juxta tenorem literarum recollectae memoriae Pauli Papae Secundi similiter praedecessoris nostri, de rebus Ecclesiasticis non alienandis editarum, ita quod Priores, qui pro tempore essent locorum hujusmodi Judices, ad hoc, ut immobilia bona hujusmodi in emphyteusum, vel censum, aut alias danda & permutanda, seu vendenda & alienanda coram eisdem Judicibus spectarentur, eligere possent, convertere, & ceteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius visum foret, pro ejusdem Societatis conservatione applicare valerent, & quaecumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Societati, tam inter vivos, quam causa mortis, seu testamento, vel codicillo, dari, concedi, & relinqui liberè possent.

§. 16. Ita quod ipsa Societas ad eadem onera, ad quae donator seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quaecumque alia, quae ipse donator seu testator etiam imponeret, omnino tenerentur, etiam si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa essent, ipsa Societas, non perpetuo, sed per triginta annos pro qualibet generatione, seu nominatione, hujusmodi bona eadem tenere possent: & finitis ipsis annis, bona praedicta ad eorum directos Dominos devolverentur, & absque eorum consensu tenere non valerent, statuit & ordinavit.

§. 17. Ulterius ipsis, de licentia Capituli Generalis seu Provincialis dictae Societatis, curam animarum Monasterii S. Salvatoris de Monte acuto, & Parochialium S. Michaelis Archangeli, ac Prioratus S. Salvatoris de Fano, Perusin. Tudertin. & Fanen. dioecesis Ecclesiarum eidem Societati perpetuo canonicè unitarum abdicare, & de consensu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis accommo alias Ecclesias, quibus cura Parochianorum praefatorum applicaretur, construere facere, seu alteri Parochiali, quae Parochianis hujusmodi accommo foret, etiam de consensu illius Rectoris qui pro hujusmodi cura exercenda, quod inter eos conventum esset, solverent, ac illas jurisdictioni Ordinarii loci subijcere.

§. 18. Ac loca quaecumque, etiam per Ecclesiasticas, & Religiosas personas eis concedenda recipere, & eorum usui applicare. Necnon loca, sive Eremit-

Trid. sess.
23. cap. 11.
Secundum
revocavit
Conc. Trid.
ubi sup.
cap. 12. &
1499.

Ingressum
ad Eremito-
ria mulieribus
prohibet.
Strictiorem
prohibitionem
edidit
Greg. XIII.
in Concl. 28.
Tomo 2.

Stabilia alienandi ad evidentem utilitatem Ordinis licentiam impertitus fuit.

Onera ad quae pro dictis bonis Eremiticis tenerentur, 30. annorum spatio finiri decrevit.

Curam animarum ceterorum locorum Societatis permutari posse declaravit.

Novaque Eremitoria edificare.

1534.

Quoad hoc
licentia Or-
dinarii re-
quiritur ex
Bulla 90.
Clem. VIII.
Tom. 3. fol.
154.
Religiosos
quorum-
cumque Or-
dinum
etiam Men-
dicantium
ad Societa-
tem, tan-
quam ad
arctiorem
vitam recipi
posse decre-
vit.

Hoc speci-
ficè decrevit
Six. V. infra
in Cont. 35.
Tom. 2.

Indulta
gratias &
privilegia
quorum-
cumque
aliorum
Ordinum,
huic Societa-
tari conce-
dit.

toria pro tempore recepta perficere, & alia de novo cum Ecclesiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & jam constructa pro convenientiori eorum mansione demolenda jubere, & ea ad aliorum locorum constructionem, sive de novo construendorum usum convertere.

§. 19. Ac pro dicti Ordinis propagatione, omnibus & singulis Religiosos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum ac Monasteriorum ad Eremitoria præfata, tamquam ad arctiorem vitam, convolare, & sub Societate, & eorum habitu Altissimo famulari eligentes, Superiorum suorum licentia petita, licet non obtenta, absque aliqua contradictione, vel obstaculo recipere; ipsique sic recepti, & in eadem Societate, sive Ordine professi, ad omnia officia, & dignitates, Societatis eorumdem Eremitarum promoveri & assumi, liberè & licitè valerent, indulget.

§. 20. Postremò Majori, ac omnibus & singulis Visitationibus, Provincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratibus, sive Eremitis præfatis, ut ipsi, & omnes, & singuli, ac commissi, oblato, novitii, servitores, familiares, benefactores, & alia personæ, ac etiam Oratoria, Ecclesiæ, Monasteria, Eremitoria, & loca, & quæcumque bona, & cætera alia ejusdem Societ. pro tempore pertinentia, omnibus & singulis indulgentiis, peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, privilegiis, præminentis, prærogativis, libertatibus, favoribus, licentiis, & indultis Apostolicis vel aliter qualicumque essent, quibus omnes, & singuli Ordines, Congregationes, Societates & Monasteria, sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militancia, eorumque Superiores, Generales, Provinciales, & particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati, Novitii, familiares, servitores, benefactores, & alia personæ, eorumque Ecclesiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac si nominatim exprimerentur, dictus Clemens prædecessor haberi voluit pro sufficienter expressis, conjunctim vel divisim, eis & cuilibet ipsorum, in genere vel in specie, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliis quomodolibet concessis, seu concedendis, tam in spiritualibus quam temporalibus, & tam in communi quam particulari, seu aliis quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere possent, quomodolibet in futurum absque ulla differentia, tam in communi, quam in particulari, vel aliis quomodolibet uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possent, & valerent in perpetuum, ac etiam de novo concessit pariter, & indulget, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem omnia, & singula præmissa, directè & expressè concessa fuissent, exceptis, quæ essent contra eorum constitutiones approbatas, ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac, ut dum privilegiorum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cujuslibet dictorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Monasteriorum originales literæ, seu transumpta autentica ex illis, prout in favorem dictæ Societatis, ejusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum, Novitorum, familiarium, servitorum, benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitiorum, locorum, bonorum, & aliorum cæterorum ejusdem Societatis ostenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhereretur, tam in judicio quam extrà, & aliis locis, quibus opus foret, ac si pro, & in favorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitiorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum prædictorum, ac prædictarum à Sede prædicta emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ, mandavit.

§. 21. Necnon quòd literarum desuper confi-

ciendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, ubique staretur, prout originalibus literis staretur, & plena fides in judicio & extrà adhiberetur, quæ eisdem desuper conficiendis literis daretur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 22. Quòdque literæ ipsæ desuper conficiendæ, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quorumcumque literarum, gratiarum, & dispositionum per ipsum Clementem prædecessorem, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum, instantiam concessis & concedendis, nullatenus comprehenderentur, sed semper ab illis excepta essent, & esse censerentur. Et quoties revocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent, toties in eo statu, in quo ante revocationem, modificationem, limitationem, & suspensionem hujusmodi erant repositæ, restitutæ, & reintegratæ, ac si opus foret, de novo concessæ essent, & esse censerentur, & quotiescumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliqua, & a quocumque cujuscumque dignitatis, status, gradus & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum quibus ea concedebantur, aut aliquavis causa, scienter vel ignoranter attentari, vel attentata observari contingeret, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generaretur, sed ea omnia & singula in suo robore, & firmitate permanerent, eisdem literas, absque aliorum instrumentorum, literarum prædictarum productione, & ostensione ad probandum plene omnia, & singula superius enarrata, & specificata, in judicio, & extrà ubique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

§. 23. Et si fortè contingeret aliquod dubium in dictis per ipsum Clementem prædecessorem confirmatis; aut literis suis super præmissis conficiendis hujusmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & Jurisperitorum interpretatione dictæ Societatis de novo erectæ, ac illius locorum particularium, & personarum favorem interpretari debere. Sicque per quoscumque Judices, ordinarios, & extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales sententiari, judicari, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quacumque alia judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane, quicquid secus fieri, sive attentari contingeret, decrevit.

§. 24. Ac voluit & concessit, universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quorumcumque Metropolitanarum & Cathedralium Ecclesiarum Canonis, necnon præfatorum Patriarcharum, ac Archiepiscoporum, & Episcoporum in spiritualibus Vicariis & Officialibus generalibus dari in mandatis, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, literas desuper conficiendas hujusmodi, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, ipsique Eremitis, seu Fratibus, ac personis prædictis præmissis efficacis defensionis præsidio assistere, ac facere eosdem Eremitas, ac alias personas, omnibus præmissis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipsos, seu ipsas super iis per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoscumque, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendi, & legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas literatis vicibus aggravandi, invocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachii sæcularis.

§. 25. Non obstantibus præmissis, ac Clementis, per quam, inter alia voluerat, quòd peretes beneficia

1534.
Transump-
tisque credi
voluit.

Clausulas
dictæ Bullæ
præservati-
vas appo-
suit.

Dubia in
dictæ Socie-
tatis favo-
rem expli-
cari jussit,
sublata ali-
ter judicandi
facultate.

Executores
dictæ Bullæ
deputavit.

Contrariis
quibuscum-

1534.
que amplif-
simè dero-
gavit.

Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem, secundum communem estimationem, tam beneficii uniendo, quam illius, cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, necnon Pauli prædecessorum prædictorum, ac similis memoria Innocentii Quarti contra exemptos edita, quæ incipit, Volentes, necnon quibus caveretur, quod nullus extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diocesis ad iudicium evocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra civitatem vel diocesim, in quibus deputati forent, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumerent, Bonifacii VIII. Roman. Pontif. etiam prædecessorum nostrorum, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò non ultra tres dietas aliquis dictarum literarum desuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Ecclesiarum, Monasteriorum, etiam S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Augustini Vienne. diocesis, & Religiosorum locorum, ac Ordinum quorumcumque etiam Camaldulen. huiusmodi, ac aliorum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, statutis, & consuetudinibus, etiam illis in quibus cavebatur, ut mulieres ad dictum Eremitorium S. Hieronymi de Pafilupo, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna numquam accederent, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apost. Camald. aliisque Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium, & militiarum Ecclesiis, Monasteriis, & S. Antonii huiusmodi, necnon Universitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis personis, & locis, per eundem Clementem prædecessorem, & Sedem prædictam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis, illis præsertim, quibus inter alia caveri dicebatur expressè, quod nulli Fratres, seu Monachi, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam strictiorem transientes, per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, si transferint, etiam de licentia eorundem Superiorum, petita, & obtenta, recipi & admitti possent, aliàs recipientes & recepti, excommunicationis sententiam incurrerent, ipsique sic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, seu Prælaturam ejusdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non possent, absque Apostolicæ Sedis speciali, & expressa licentia, per ipsius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam ac certam & determinatam, de statuto, & ordinatione huiusmodi, expressam, & individua mentionem. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma servanda foret, dictus Clem. prædecessor eorum, omnes tenores & formas illarum concessionum, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habens, illis aliàs in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, specialiter & expressè derogavit, cæterisque contrariis quibuscumque.

Et quoniam dicta Bulla Clem. VII. ob ipsius obitum expedita non fuit, hic Pontifex eam validat à die date.

§. 26. Ne autem de absolutione, erectione, institutione, approbatione, confirmatione, suppletione, concessione, assignatione, exemptione, liberatione, susceptione, inhibitione, statuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quod super illis dicti Clementis prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Major, Visitatores, Priores, Officia-

les, & Fratres illorum frustrentur effectum, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, erectio, institutio, approbatio, confirmatio, suppletio, concessio, assignatio, exemptio, liberatio, susceptio, inhibitio, statutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædecessoris huiusmodi, perinde à dicta die tertio Nonas Septemb. suum fortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis prædecessoris literæ sub ejusdem diei datum confectæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentis literæ ad probandum plenè absolutionem, erectionem, institutionem, approbationem, confirmationem, suppletionem, concessionem, assignationem, exemptionem, liberationem, susceptionem, inhibitionem, statutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis prædecessoris huiusmodi, ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§. 27. Quocirca universis ac singulis venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum Canonice, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum Vicariis in spiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apostolica scripta, mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios, præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Majoris, Visitatorum, Priorum, Officialium, & Fratrum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentis literas, & in eis contenta huiusmodi firmiter observari, ac singulos, quos eadem præsentis literæ concernunt, illis pacificè gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super iis habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, juxta voluntatem & concessionem Clementis prædecessoris huiusmodi. Non obstantibus omnibus supra dictis, aut si aliquibus, communiter vel divisim, à dicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo quarto, tertio Non. Novemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Quod omnes gratiæ & exemptiones, concessæ & concedendæ per Sedem Apostolicam, locis & personis Ordinis Sanctiss. Trinitatis Redemptoris Captivorum, in Provincia Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, concessæ censeantur locis & personis ejusdem Ord. in Regno Portugalliæ.

Multa de hoc Ordine notata sunt apud Constit. 2. Innoc. III. Operante, supra fol. 52.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inter curas multiplices, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter

Deputatque executores hujus Constitutionis.

Dat. P. An. r. 3. Novemb.

II.

Edita An. D. 1534.

Procedimam.

Causa hujus communicationis indal-torum.

amplectimur, per quam status personarum quarumlibet, præsertim religiosorum (quorum precibus assiduus, & sanctis operationibus propitiatur Altissimus) non solum ubique floreat, sed etiam, auctore Domino, felicibus proficiat incrementis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum ac Conventuum, & Monasteriorum Ordinis S. Trinitatis Redemptionis Captivorum, Regni & secundum morem ipsius Ordinis Provinciae Portugalliae, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licet ipsa privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Monasteriis ejusdem Ordinis Provinciae Castellae & Legionis ac Bethicae, secundum morem hujusmodi, ac eorumdem Provinciae Castellae & Legionis, ac Bethicae, illiusque Monasteriorum Provinciali, & Ministris, ac Conventibus, & forsitan in genere toti Ordini prædicto per Sedem Apostolicam concessa, ad Monasteria Ordinis Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, illorum Provinciale, & alios Ministros, ac Conventus præfatos se extendere credant, tamen à nonnullis de hujusmodi extensione hæsitatur, maximè cum in toto Regno & Provincia Portugalliae prædictis, duo dumtaxat exigui valoris conventualia monasteria, necnon in quibus solum dicti Ordinis Fratres resident, duo Eremitoria, sive Oratoria existant, ac iidem Provincialis & alii Ministri, necnon Conventus ipsius Regni de privilegiis hujusmodi, quibus se tueantur ob eorum paupertatem, & Prælatorum Ordinis, qui hætenus fuerunt incuriam, realiter docere nequeant, quo fit, ut Provincialis & alii Ministri, necnon Conventus præfati, ac personae Ordinis Regni Portugalliae, illorumque Monasteriorum hujusmodi, tam in personis, quam in rebus à locorum Ordinariis, & aliis Judicibus, Ecclesiasticis ac sæcularibus passim indebitè molestantur, ac in suis juribus opprimantur; & frequenter præfati Judices ob privilegiorum hujusmodi carentiam, eisdem Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & personis, etiam pro quacumque levissima re diversas injurias, & diversa opprobria inferendi occasionem assument, quæ dicti Provincialis & alii Ministri, ac Conventus, si hujusmodi privilegia penès se haberent, sibi inferri non permitterent, unde religio ab illarum partium fidelibus parvipenditur, & illarum solita devotio frigescit, ac Monasteria ipsa religiosi destituuntur, & divinus cultus in eis, necnon elemosynæ, & pia largitiones ab eisdem fidelibus erogari solita (ex quibus ipsi Provincialis, & alii Ministri, ac personae Ordinis, & Regni Portugalliae prædictorum, vitæ subsidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum, ac Conventuum Regni & Provinciae Portugalliae prædictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis, eorumque Monasteriis, & in illis degentibus personis, ut hujusmodi privilegiis gaudere possint, concedere, ac aliàs eorum incolumitati, in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Communicatio indultorum.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum in visceribus gerimus charitatis, & illius personarum prosperum statum paterno zelamus affectu, modernum Provinciale, & alios Ministros, necnon Conventus Monasteriorum, Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Provinciali & aliis Ministris, & Superioribus, necnon Conventibus, ac singulis Religiosis personis dicti Ordinis præfate Provinciae Castellae, & Legionis ac Bethi-

ca seu illorum Monasteriis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac per nos & Sedem prædictam, quocumque modo, ac sub quibuscumque modis, tenoribus & formis, ac verborum expressionibus generaliter concessa, & pluries confirmata, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac in posterum concedenda & confirmanda, Provinciali, & aliis Ministris, necnon Conventibus, ac singulis religiosi personis Ordinis, Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum monasteriis præsentibus & futuris, ita ut ipsi hujusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, & indultis prædictis, ubicumque, in judicio & extra, utantur, potiantur & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, pariformiter, & aequè principaliter, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, illaque eisdem Provinciali, & aliis Ministris, ac Conventibus, necnon singulis religiosi personis Ordinis & Regni, ac Provinciae Portugalliae, illorumque Monasteriis, hujusmodi in utroque foro suffragari, ac etiam quoad eos, etiam sub sententiis, censuris & pœnis, ac cum clausulis, necnon decretis in literis Apostolicis desuper confectis contentis, juxta illorum tenorem observari, in omnibus & per omnia, ac si illa eidem Provinciali & aliis Ministris, necnon Conventibus & singularibus religiosi personis Ordinis, Regni & Provinciae Portugalliae, illorumque Monasteriis, hujusmodi, primò & principaliter concessa fuissent, si eis tali modo concederentur.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon quicquid fecis super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Sublata aliter judican-di facultas.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon dicti Ordinis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, ac illarum Præsulibus & Capitulis, necnon locorum Ordinariis, & aliis personis Ecclesiasticis & sæcularibus cujuscumque, etiam Archiepiscopalis dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præminentiae existentibus, etiam Cardinalatus honore fulgentibus: ac aliis Ordinibus, Congregationibus & Conventibus, ac Monasteriis quomodolibet, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, necnon cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, ac concedendis, approbandis, & innovandis: quibus omnibus (etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialibus, specifica, individua, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hæc servanda foret), tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac forma in illis tradita, observata, infererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus; ac omnibus illis, quæ in literis Apostolicis, privilegiorum, exemptionum, & indultorum, Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & religiosi personis, ac Monasteriis, Ordinis, & Provinciae Castellae, & Legionis, ac Bethicae concessorum, hujusmodi concessum fuit, non obflare volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Decernentes, quòd singulis, tam præsentium, quam privilegiorum provinciae Castellae & Legionis, ac Bethicae hujusmodi concessarum literarum transumptis, pro Provinciali & aliis Minis-

Fides exemplorum.

tris, ac Conventibus, & religiosis personis, necnon Monasteriis Ordinis, & Provincia Portugalliae huiusmodi, ac eorum singulis conficiendis, & confirmandis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsi originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. r.
13. Novemb.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo quarto, Id. Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

III.

Qui verè sint, & familiares & continui commensales Summi Romani Pontificis.

Declarationem hujus constitutionis vide infra in Constitut. 21. Jul. III. Sanctissimus. fol. 811. ubi notabo.

Edita An. D.
1534.
& 1543.
Causa declarationis.

Sanctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa III. Providè considerans, retroactis temporibus pluries dubitatum fuisse an Referendarii & alii Officiales ex Palatio Apostolico panem habentes, Secretarii Apostolici literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularii, Milites sancti Petri, ceterisque Officiales Sanctitati suae, seu Romano Pontifici pro tempore existenti, in eodem Palatio deservientes, aut custodiam facientes, fuerint & sint Sanctitatis suae, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per privilegium familiares & continui commensales.

Declaratio, qui sint veri familiares Papae.

§. 1. Eadem Sanctitas sua huiusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa scientia declaravit, Referendarios, & alios Officiales ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotae, Acolitos, Scutiferos, Secretarios, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites sancti Petri, reliquosque Officiales eidem Sanctitati suae, & Romano Pontifici pro tempore existenti, in Palatio deservientes, aut custodiam facientes, licet in eodem non habitaverint, nec habitent, nec forsitan habitabunt, nec in tinello comederint, nec comedant, nec in futurum forsitan comedent, in posterum veros & indubitatos Sanctitatis suae, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privilegium, nec fidei familiares & continuos commensales censerit, reputari & esse, ita ut regulis tam editis quam edendis, de veris familiaribus, & continuis commensalibus suae Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus, in posterum poriantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia subiciantur, etiam ad hoc, ut Sanctitas sua, & alii Pontifices occurrentibus vacationibus beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum & obtinendorum, qualitercumque qualicatorum per obitum eorumdem in Romana Curia vel extra, ad collationem, provisionem, presentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel divisim pertinentium providere, & de illis disponere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, ac si Referendarii, Secretarii, Scriptores, & alii Officiales huiusmodi, ac deservientes supradicti in Palatio habitassent, & in tinello verè & realiter comedissent.

Clausula subflata &c.

§. 2. Et ita per quoscumque Iudices, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, de cetero iudicari & interpretari debere statuit, sublata eis aliter interpretandi & iudicandi potestate. Decernens irritum & inane &c.

Derogatio contrario-rum.

§. 3. Constitutionibus, ordinationibus, & regulis Apostolicis, privilegiis quoque, & indulgentiam ordinariis collatoribus, quam quibuscumque aliis personis cujuscumque dignitatis, gradus,

ordinis, vel conditionis existentibus concessis & concedendis, cum quibusvis clausulis derogatoriis praeservativis, restitutivis, irritativis, annullativis, & aliis decretis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis haberi voluit, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Placet, publicetur & describatur. A.

Leſta & publicata fuit ſupraſcripta conſtitutio, ſive declaratio in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo quarto, die Martis vigesimaſecunda menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papa Tertii, Anno primo.

Sequitur declaratio dictae Constitutionis.

Sanctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noster Dominus Paulus, divina providentia Papa Tertius, cui dudum postquam unam constitutionem suam, &c. Ut hic supra.

Papae subsc.
Publ. Pontif.
An. r. die 22.
Decembris.

Edita An. D.
1543.

§. 1. Innotuit, qualiter inter ceteros in eadem constitutione nominatos, Referendarii, & Auditores, Referendariatus & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quae obtinebant ratione, ut singuli de ipsorum Collegiis, necnon ex Scrip-toribus unus tamquam Referendarius officium actu exercens, & alius tamquam Decanus antiquitatis, & forsitan in aliis Collegiis, unus vel duo, aut forsitan plures, & non singuli ipsorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apostolico habeant, tamen custodiam non faciunt, à nonnullis asserbatur, constitutionem praedictam in habentibus panem in Palatio, & custodiam facientibus conjunctim locum habere, & effectum sibi vendicare, & non alias, nec alio modo procedere.

Primum dubium ortum super verbis praecedentis const.

§. 2. Ambiguitatis dubium submovere volens, primo viva voce oraculo declaravit, & decrevit, constitutionem ipsam, etiam in die publicationis illius intelligi, locumque vendicare & procedere posse & debere, sive dicti Officiales vel quicumque alii conjunctim & divisim, panem ex Palatio haberent, & in eodem custodiam facerent, etiam si iidem officiales & alii per quorum obitum beneficia, ut praefertur, vacaverint, panem non habuissent, nec in ipso Palatio custodiam fecissent, ac beneficia per eosdem officiales, & alios, ut praefertur, obtenta, per obitum etiam eorumdem officialium in dicta Curia, vel extra eam vacarent, & ad collationem, provisionem, presentationem, seu quamvis aliam dispositionem, etiam S. R. E. Cardinalium, & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter vel divisim spectarent.

Declaratio primi dubii.

§. 3. Postea accepit, quod pro eo quod de posteriori declaratione huiusmodi alias non appareret, adhuc aliquibus in dubium revocaretur, quod contingere posset, eos, quibus de beneficiis huiusmodi per obitum dictorum officialium, ac aliorum sic, ut praefertur, vacantibus, per suam Sanctitatem provisum, seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri concessum extitit, vel quod provideretur, concedi contingerit, desuper in futurum posse molestari.

Secundum dubium ortum ob non publicationem dictae declarationis.

§. 4. Motu proprio &c. per aliam suam constitutionem, quam & literas desuper expeditas, etiam quod in eadem Cancellaria lecta & publicata non esset, arctare voluit, sub datum decimonono Calendas Septembris, ejusdem Pontificatus sui anno secundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis attestatus fuit, semper suae incommutabilis mentis fuisse, & tunc esse, quod etiam posterior declaratio huiusmodi, etiam quod aliter in dicta Cancellaria lecta & publicata non foret, ab illius data valeret & ligaret, ac omnibus & singulis, quibus de singulis, aut pluribus beneficiis praedictis, ut praefertur, provisum

Declaratio secundi Dubii.

seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri, seu quoddam provideatur, concessum fuerit, suffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac si dicta die vigesima secunda Martii in dicta Cancellaria lecta & publicata fuissent, cum de sic iudicando, & aliis clausulis etiam irritantibus decretis in literis desuper confectis latius continetur.

Tertium Dubium.

§. 5. Cum Sanctitati suae etiam novissime innotuerit, ab aliquibus etiam plusquam conveniat sapere volentibus, praetendi, constitutionem & declarationem praedictas forsan ad de numero participantibus, & alios non participantibus, praesertim Romanorum Pontificum praedecessorum suorum, ac etiam Pontificatus sui tempore, etiam per S. R. E. Cardinales, etiam de latere, & alios Legatos, sive Nuncios Apostolicos, etiam facultatem Legatorum de latere habentes, quorum numerus nimis jam excrevisse asseritur, pro tempore creatos Notarios Apostolicos supernumerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta constitutione nominatos & expressos, qui in eodem Palatio forsan non habitant, nec in posterum habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forsan in posterum comedent, minusque Sanctitati suae deserviunt, neque Romano Pontifici pro tempore existenti in futurum deserviant, aut custodiam non faciunt, aut non faciunt, non extendi, neque eosdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum sibi vindicare.

Declaratio tertii dubii.

§. 6. Ad huiusmodi etiam ulterioris ambiguitatis dubium rescandam, constitutionem, regulamque, necnon declarationem praedictas, etiam cum omnibus & singulis decretis, & aliis clausulis quibuscumque in illis respectivè contentis & expressis, pro inferis & expressis habens, decrevit & declaravit, fidemque indubiam facit, & attestatur mentis & intentionis suae semper fuisse & esse, tam à die editionis & publicationis singularum constitutionum, sive regulae ac declarationis praedictarum, quam etiam cujuscumque ipsarum, tam de numero participantium, quam non participantium Notariis praedictis, ac etiam omnibus & singulis aliis officialibus in dicta constitutione sive Regula, & declaratione, ut praefertur, nominatis intelligi, locumque sibi vindicasse, & processisse, ac vindicare, & procedere debere, etiam quod quicumque, participantibus & non participantibus, Notariis, aliisque omnibus, & singulis officialibus praedictis, in dicta constitutione, sive Regula & declaratione quomodolibet nominati, & expressi, panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter suae Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore existenti in Palatio Apostolico, vel extrà, aliquo modo non servierint, neque serviant, vel alias quomodolibet in Palatio Apostolico non habitaverint, & non habitent, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominus singulas constitutiones & declarationes praedictas, & ipsarum quamlibet, etiam cum omnibus, & singulis clausulis & decretis in illis contentis, illas pro expressis, & insertis habens, ad quoscumque non participantibus Notarios per eosdem Romanos Pontifices, & per Sanctitatem suam creatos tantum restrinxit, & reduxit, ac restringit & reducit; illaque minime ad non participantibus, & supernumerarios Notarios ab eisdem Cardinalibus de Latere, & aliis Legatis, & Nunciis Apostolicis, etiam facultatem & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem regula, sive constitutione, & declaratione nullatenus contineri, nec comprehendere posse, nec valere, aut debere, ac si specialiter & individue expressa fuissent, perpetuis futuris temporibus valere, & observari debere.

Decretum irritans.

§. 7. Et ita per quoscumque Iudices, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios quoscumque Iudices, etiam in quibuscumque causis, etiam pendentibus, & in quibuscumque inter omnes & singulos iudicari, sententiarum & definitur debere

statuit, voluit, decrevit, & ordinavit, sublata &c.

§. 8. Praesentemque, prout moris est, in dicta Cancellaria legi & publicari, & inter alias regulas Cancellariae, ut moris est, describi & adnotari mandavit. Placet, & publicetur, & describatur. A.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula sive constitutio Bononiae in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominica millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, die Veneris decimo octava Maji.

De Rotae institutione in Civitate Bononiae provinciae Lombardiae, & Status Ecclesiastici, causisque cognoscendis, & terminandis in ea. *Studium quoque generale antiquitatis ibidem institutum fuit, ut referitur in Const. 3. Innoc. VI. Quasi supra fol. 260. Ubi notavi.*

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

EX injuncto nobis desuper Apostolica servitutis officio, quo unicuique in administranda iustitia huiusmodi personis quibuslibet, praesertim nobis & Apostolicae Sedi immediate consulitur, nostrae vigilantiae partes propensius impartuntur.

§. 1. Exponi nobis fecerunt dilecti filii, Vexilliferi iustitiae, & Quadraginta Reformatores status libertatis Ecclesiasticae Civitatis nostrae Bononensis, quod licet in primordio nostrae ad Summum Apostolatus apicem assumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorem supplicationibus inclinari, quod in dicta Civitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & singulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & usu, ac peritia iudicandi praestantes, aliunde, quam ex ipsa Civitate, aut ejus Comitatu, sive districtu oriundi, & qui in eadem Civitate saltem per integri anni intervallum non habitassent, qui omnes causas civiles dumtaxat, certam summam excedentes, in prima, secunda, & ulteriori instantiis, cognoscere, & terminare habeant, cum modis & oneribus, capitulis, & provisionibus necessariis & opportunis, ac per partita inter eosdem Vexilliferum, & Reformatores, legitime, more solito, in praesentia, & de consensu pro tempore existentis nostri in dicta Civitate Legati, seu ejus Vicelegati, obtinenda, statuendis, & declarandis eligerentur. Et ex eisdem quinque Doctoribus singulis annis potestas ejusdem Civitatis deputaretur. Ipsique omnes post duos annos immediate subsecuturos syndicatui de eis faciendo, subiacere deberent. Et dum Rotae huiusmodi praesiderent, nullum aliud officium, nec jurisdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obtinere possent, statuerimus, & ordinaverimus, prout in capitulis de mandato nostro signatis, plenius continetur.

§. 2. Nihilominus, quia contingere posset, causas in eadem Rota pendentes, vigore commissionum, ad importunam partium instantiam, per nos seu de mandato nostro pro tempore signatarum, ab illa advocari, ac aliis iudicibus, tam in partibus, quam in Romana Curia committi, ac cives, & incolae, Civitatis, & Comitatus, ad districtus praedictorum, erectione Rotae huiusmodi frustrari, & circa persecutionem causarum, & litium suarum diversis expensis, & laboribus fatigari, in eorum grave dispendium, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignarentur.

§. 3. Nos igitur, qui nostrorum, & dictae Sedis subditorum dispendiis, quantum cum DEO possumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorem supplicationibus inclinati, quod de cetero omnes, & singulae causae civiles, inter cives & incolas pro tempore exortae summam praedictam non excedentes, in quacumque instantia, in eadem Rota, & non alibi cognosci & terminari debeant; quodque ab illa quovis modo, nisi per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & in vim commissionis, per nos, seu eosdem successores nostros, nostra vel eorum propria

& 1535. Iussio publicandi.

Papae subsc. Publ. An. Pontif. 9. 18. Maji.

IV.

Edita An. D. 1535.

Proccemium.

Hic Pontif. in Civitate Bononiae Rotam erigi iussit, Auditorumque eligendorum qualitates & jurisdictiones praefinivit.

Nunc Civitas supplicat pro indulto ne ex dicta Rota cause advocari possint.

Et ipse Pontifex hoc indultum concedit.

manu, & per hoc verbum, Placet, signata, nisi de utriusque partis consensu, avocari non possint. Nec potestas, aut Auditores præfati, inhibitionibus, seu mandatis ejus, vigore commissionum aliter, quam, ut præfertur, signatarum factis, etiam quascumque sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias in se continentibus, parere teneantur, nec ob non paritionem hujusmodi aliquibus sententiis, censuris, & pœnis prædictis innodati, aut illas incurrere quovis modo possint, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, & ex certa scientia, statuimus & ordinamus.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Julii, millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Pontificatus nostri anno 1.

V.

Comprobatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati, cum præfinitione quarundam Ordinationum, & concessione Privilegiorum.

Istam Congregationem primò approbavit Clem. VIII. Suprà ejus Const. 37. Vota, fol. 691. Ubi plenè de ea notavi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Antonio Marie de Zachariis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremonensi, & Mediolanensi, salutem & Apostolicam Benedictionem.

DUdum fœlicis recordationis Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro, pro parte vestra exposito, quod vos cum tribus aliis vestræ voluntatis sociis, ut liberius Divinis beneplacitis insistere, & quæ DEI erant, perquirere possitis, cupiebatis professionem trium votorum substantialium Religionis in manibus tunc Archiepiscopi Mediolanensis, seu ejus tunc Vicarii in spiritualibus generis a emitte, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Diocesis Mediolanensis, per vos eligendo morari, ac remanere; Idem Prædecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, vobis & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusdem Archiepiscopi seu Vicarii, qui verò ad vos de cætero converti vellent, in alterius vestrum, seu Præpositi vestræ Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium votorum eorumdem emitte, ac insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipso loco per vos eligendo cohabitare, & in communi vivere, necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statu, ac directione, quæcumque statuta & ordinationes, rationabilia & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, condere & facere, illaque, ut vobis pro temporum qualitate expedire videretur mutare, & in totum tollere, aliisque illorum loco de novo facere, liberè & licitè valeretis, concessit, & indulgit, prout in ejusdem Prædecessoris literis desuper in forma brevis confectis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, plenius continetur.

§. 1. Cum autem, sicut nobis nuper exponi fecistis, vos & nonnulli alii ejusdem voluntatis socii vestri, qui professionem aliquam nondum emisistis, Divina, ut creditur, inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete DEO servire, & illi magis adhærere posse, tria substantialia religiosæ vitæ, paupertatis scilicet, & castitatis, & obedientiæ vota emitte, & sub solito & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi viventes, necnon DEO humiliter & devotè, quantum ipse dederit, servientes, sub nostra & Apostolicæ Sedis humiliter & immediata subjectione, & speciali protectione Clericalem vitam ducere, ac præ-

dicacioni Verbi DEI, audientiæ confessionum, & administrationi Sacramentorum, sacraque Theologiæ, & sacrorum Canonum studiis ad vestrarum, & aliorum Christifidelium animarum profectum vacare decreveritis, nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis benignè annuere, ac opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur, qui omnium Christifidelium piis & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium plurimum in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinari, vobis & cuilibet vestrum, ut quodcumque vobis visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota, publicè emitte, in manibus cujuscumque Presbyteri sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis solemniter profiteri.

§. 3. Ac sub solito & communi habitu Clericali, subque nomine & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis Religiosis aut sæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra & hujus S. Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in unum habitare.

§. 4. Atque ex vobis, & inter vos singulis annis Superiorem, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra, confirmari possit, eligere.

§. 5. Ac alios quoscumque sæculares Clericos quavis dignitate fulgentes, Episcopo tamen inferioribus, ac etiam Laicos, qui, Deo aspirante, ad hujusmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annum probationem ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Superioris emittendam, & ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

§. 6. Ac Horas Canonicas diurnas, pariter & nocturnas, necnon Missas, & alia divina Officia, simul & divisim secundum usum & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam juxta Breviarium noviter compilatum, ita tamen, quod cum publicè ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Ecclesia, dicere & recitare.

§. 7. Necnon quibuscumque fidelibus verè penitentibus & confessis, ad vestram Ecclesiam pro tempore accedentibus, quocumque anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare, liberè & licitè valeatis, & ad alium usum super hujusmodi Horis, Missis & Officiis dicendis, observandum minimè teneamini, nec ad id à quoquam inviti compelli valeatis.

§. 8. Necnon ut dictus Superior vester pro tempore existens, Clerici & Socii vestri, qui infirmitate gravati, aut circa infirmorum in domibus vestris morantium curationem adeò impediti fuerint, ut congruum eis tempus ad Divinorum Officiorum recitationem non superfit, ut infirmitate, aut circa infirmos occupatione hujusmodi durante certum Psalmorum per ipsum Superiorem eis assignatorum numerum, non minùs septem aut sex, cum divisione, & Orationem Dominicam septies, ac Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantibus Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die recitando, 7. Horis Canonicis, & toti Divino Officio fatifecisse censeantur, & cum quibusvis Clericis & Sociis vestris super præventionem, vel postpositionem temporis recitationis Horarum Canonicarum aliqua subsistente causa legitima dispensare.

§. 9. Quòdque tempore Jejunii, etiam de præcepto, etiam tempore Quadragesimæ, cum his, qui indigerint, quorum conscientia acquiescant, ut collationem etiam cum pane facere possint, & valeant, auctoritate nostra dispensare.

§. 10. Ac quòd vos inter vos mutuas, seu etiam alii Sacerdotes, sæculares vel regulares à vobis, de Superiorum vestrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, vestras ac vos, dum illi confessores vestri fuerint, eorum confessiones audientes, in absolutio-

Qui eis licentiam emittendi tria vota substantialia concedit.

Habitumque Clericalem deferendi, & in communi & de communi vivendi sub protectione Sedis Apostolicæ ad quinquennium. Hoc fuit perpetuum, ut infra proximè. Præpositum ad triennium eligendi. Aliisque ad Religionem recipiendi. Tu vide constit. 71. Sixti V. Cùm de.

Officia Divina recitandi.

Sacramenta ministrandi.

Præpositus quoque dat auctoritatem dispensandi cum infirmis & eos curantibus, circa recitationem Divini Officii.

Et etiam circa jejunia.

Formamque hic relatum in absolvendis confidentibus omnibus de Congregatione concedit.

Decretum Irrigans apponit.

Quibuscumque non obstantibus.

Dat. P. A. R. 11. Julii.

Edita A. D. 1535. & 1543.

Refertur constitutio Clem. VII. de qua in rubrica.

Pii viri, qui istam Congregationem instituerunt, Papæ supplicarunt pro his relictis.

1535.
&
1543.

1543.
&
1535.

dis sic inter vos faciendis hac forma uti possitis, & illi possint, videlicet, post misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli mihi commissa, absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, majoris vel minoris, suspensionis & interdicti, præterquam Apostolica auctoritate, lata vel lati, necnon ab omni irregularitate, præterquam occasione homicidii, aut ex causa, à beneficiis Ecclesiasticis quocumque modo dependente, & restituo te SS. Sacramentis Ecclesiæ unionique & participationi Fidelium, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Iterum auctoritate Apostolica, &c.

singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati Bartholomæo, & ejus sociis præfatis, quod de cætero perpetuis futuris temporibus sub solito & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi & de communi viventes, sub nostra & ejusdem Sedis humiliter, & devota subjectione, ac speciali protectione in unum habitare, ac omnia & singula alia in eisdem literis nostris contenta facere & exequi valeant, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

Templum quoque sub invocatione S. Pauli construendi.

Privilegia Congregationis Canonico-regularium Lateranensium. Hæc vide supra in Constit. 2. Paschalis II. Quanto. fol. 31.

§. 11. Vobisque insuper, qui speciali devotionis affectu ducti erga Doctorem Gentium Paulum, Ecclesiam, sub ejus nomine, etiam Apostolica auctoritate insignitam habere cupitis, ut primum templum, quod construi feceritis, quod tamen sine alicujus præjudicio vos facere volumus, sub ipsius Pauli nomine, ac invocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari & appellari mandamus.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis nostris volumus non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausula de rogatoria.

Dat. P. A. 10. die 1. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Kalend. Decembris, Pontificatus nostri anno decimo.

Jurisdicção Camerarii & Judicis Curie Ripæ Almæ Urbis, quoad causas Ripales.

VI.

Judicis autem alterius Ripæ jurisdictionem habes supra in Tomo 1. Constitut. 4. Clementis VII. Nuper. Prout illius reformationem inspicere in Constitut. 71. Pauli V. Universi, §. 9. Tomo 3. Indulta autem Mercatorum istarum Riparum habes hic infra in Constitutione 45. Cum postquam.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1535.

Motu proprio, &c.

Cum nobis constet per felic. recordat. Clementem VII. Prædecessorem nostrum, præinsertum Motum proprium fuisse concessum, & ad utilitatem Romanæ Urbis & Sedis Apostolicæ redundare videatur.

Clem. VII. Motus proprius, de quo in rubr.

§. 1. Nos, ea quæ per Prædecessores nostros facta, ritè & ratione congrua cognoscimus, & propterea approbare & confirmare omni studio & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum præinsertum Motum proprium, & omnia eo contenta, tam conjunctim quàm divisim confirmamus, & quatenus opus sit, de novo concedimus.

Confirmatur.

§. 2. Ad dentes præterea, quod dicto Motu proprio præinserto, per nos aliquo modo derogatum esse non censeatur, nisi de verbo ad verbum in supplicationibus, seu Motu proprio, aut per alias signaturas nostras, & etiam per dilectos filios Præfidentes, & Clericos Cameræ nostræ Apostolicæ mentio de dicto Motu proprio facta non fuerit.

Adduntur illi clausula præservativa.

§. 3. Et quod dicti Officiales Almæ Urbis quacumque auctoritate fungentes, in causis criminalibus in dicta Ripa & ejus districtu, in causis Ripalibus vel in Ripis quocumque modo provenientiibus, etiam cum effusione sanguinis, intrmittere possint nec valeant, sed executio dictarum causarum & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ spectet & pertineat.

Jurisdicção in causis criminalibus ampliatur.

§. 4. Ac etiam per Visitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romana Urbis relaxari non possit, nisi de consensu & voluntate Camerarii Ripæ & intervencu Notarii dictæ Ripæ.

Camerarius solus carceratos suos exarcerat.

§. 5. Necnon executores Rom. Urbis & Barisellus non possint aliquas executiones pro debito Ripali in ipsa & ejus districtu facere, & si forsitan factæ fuerint, nullæ & invalidæ sint & existant. Ac dictis executoribus possint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari absque aliqua solutione executionis ac carceris.

Suisque executores tantum ejus mandata exequentur. Correxerit Pius IV. in constit. 58. S. 3. Tomo 2. fol. 85.

Contrariis derogat.

D. P. An. 1. 25. Julii.

Edita A. D. 1543.

Exordium.

Refertur constitutio præinserta.

Perpetuatio prædictarum gratiarum de quibus in præinserta.

Sequitur perpetuatio dictarum gratiarum.
PAULUS PAPA III.
Ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis officii cura nobis, meritis licet imparibus, ex Alto commissa nos excitat, & inducit, ut circa statum Fidelium quorumlibet, præsertim sub Regulari Observantia trium votorum substantialium Religionis degentium, prosperè dirigendum, operosis studiis jugiter intendentes, eosdem fideles, ut vota sua Altissimo quietius persolvere possint, benignis favoribus & gratiis confoveamus, aliisque de super disponamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem nobis pro parte dilecti filii Bartholomæi de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonii Mariæ de Zachariis, Mediolanensis & Cremonensis Presbyterorum exposito, &c. Omittitur residua narrativa Bullæ, quia ipsa est quæ præcedit.

§. 2. Nos igitur, qui Deo devotorum votis, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus, Bartholomæum & ejus socios præfatos, & eorum

Iusto obser-
vandi hanc
Bullam.

Nullis ob-
stantibus.

D. P. An. i.
Subscrip. PP.
Clericorum
subscriptio.

VII.

Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis
Angliæ, ejusque fautorum & complicum, cum
aliarum pœnarum adjectione.

*Iste Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios
hereticos ante scripserat, & propterea titulo Defen-
soris Christiana fidei à Leone X. donatus fuerat, ut
sup. in ejus cons. 45. Ex superna. fol. 457. Elisabeth
quoque Regina Angliæ damnata fuit à Pio V. ut in-
frà in ejus cons. 101. Regnans.*

Edita A. D.
1535.
&
1538.

PAULUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Ad futuram rei
memoriam.*

Exordium.

EJus, qui immobilis permanens sua providentia
ordine mirabili dat cuncta moveri, disponente
clementia, vices, licet immeriti gerentes in terris,
& in Sede justitiæ constituti, juxta Prophetæ quoque
Hieremiæ vaticinium dicentis: Ecce te constitui
super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, ædi-
fices, plantes, præcipuum super omnes Reges uni-
versæ terræ, cunctosque populos obtinentes principatum,
ac illum qui pius, & misericors est, & vindictam
ei, qui illam prævenit, paratam temperat, nec quos
impœnitentes videt severa ultione castigat, quin
prius comminetur, in assidue autem peccantes, & in
peccatis perseverantes, cum excessus misericordiæ
fines prætereunt, ut saltem metu pœnæ ad cor reverti
cogantur, justitiæ vires exercet, imitantes, ex incum-
benti nobis Apostolica sollicitudinis studio perurge-
mur, ut cunctarum personarum nostræ curæ cœlitus
commissarum salubri statui solertiùs intendamus, ac
erroribus, & scandalis, quæ hostis antiqui versutiâ
imminere conspiciamus, propensius obviamus, excessus
que, & enormia, ac scandalosa crimina congrua
severitate coercemus, & juxta Apostolum in obedi-
entiam ovium promptius ulciscendo, illorum per-
petratores, debita correctione si compescamus, quod
eos Dei iram provocasse pœniteat, & ex hoc aliis
exemplum cautelæ salutaris accedat.

Henricus,
postquam à
Leone X. ti-
tulo Defen-
soris Fidei
donatus fuit,
ex causa hic
expressa à
Catholica fi-
de deviat
& multa e-
normia com-
misit.

§. 1. Sanè cum superioribus diebus nobis relatum
fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, licet tempore
Pontificatus sæl. recor. Leonis Papæ X. prædecessoris
nostri diversorum hereticorum errores sæpè ab A-
postolica Sede, & sacris Conciliis præteritis tempo-
ribus damnatos, & novissimè nostra ætate per per-
ditionis alumnum Martinum Lutherum suscitatos,
& innovatos, zelo Catholicæ fidei, & erga dictam
Sedem devotionis fervore inductus, non minùs do-
ctè, quàm piè per quemdam librum per eum desuper
compositum, & eidem Leoni Prædecessori, ut eum
examinaret, & approbaret, oblatum confutasset,
ob quod ab eodem Leone prædecessore ultrà dicti
libri cum magna ipsius Henrici Regis laude & com-
mendatione, approbationem, titulum Defensoris
Fidei reportaverit, à recta fide & Apostolico tramite
devians, ac propriæ salutis, famæ, & honoris im-
memor, postquam charissima in Christo filia nostra,
Catherina Angliæ Regina Illustri sua progenie con-
juge, cum qua publicè in facie Ecclesiæ matrimonium
contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex
qua, dicto constante matrimonio prolem pluries

fufceperat, nulla legitima subsistente causa, & contra
Ecclesiæ prohibitionem dimissa, cum quadam Anna
Bonena, muliere Anglica, dicta Catherina adhuc vi-
vente, de facto matrimonium contraxerat, ad deter-
riora profligans, quasdam leges, seu generales con-
stitutiones edere non erubuit, per quas subditos
suos ad quosdam hæreticos, & schismaticos articulos
tenendos, inter quos & hoc erat, quod Romanus
Pontifex Caput Ecclesiæ, & Christi Vicarius non erat,
& quod ipse in Anglica Ecclesia supremum caput
existeret, sub gravibus etiam mortis pœnis cogebat.
Et his non contentus, diabolo sacrilegii crimen sua-
dente, quamplures Prælatos, etiam Episcopos, aliâs-
que personas Ecclesiasticas, etiam Regulares, nec-
non seculares, sibi ut hæretico, & schismatico adhæ-
rere, ac articulos prædictos sanctorum Patrum de-
cretis, & sacrorum Conciliorum statutis, imò etiam
ipsi Evangelicæ veritati contrarios, tamquam tales
alios damnatos approbare, & sequi nolentes, & in-
trepidè recusantes capi, & carceribus mancipari.
Hisque similiter non contentus, mala malis accumu-
lando, bonæ mem. Jo. tit. S. Vitalis presbyter Car-
dinalis Roffen. quem ob fidei constantiam & vitæ
sanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promo-
veramus, cum dictis hæresibus, & erroribus con-
sentire noller, horrenda immanitate, & deserta
sævitia, publicè miserabili supplicio tradi, & decol-
lari mandaverat, & fecerat, excommunicationis &
anathematis, aliâsque gravissimas sententias, cen-
suras, & pœnas in literis, ac constitutionibus cen-
senda mem. Bonifacii VIII. Honorii III. Roman.
Pontificum prædecessorum nostrorum desuper edi-
tis contentas, & alias in tales à jure latas damnabi-
liter incurrendo, ac Regno Angliæ, & dominiis,
quæ tenebat, necnon regalis fastigii celsitudine, ac
præfati tituli prærogativa, & honore se indignum
reddendo.

§. 2. Nos licet ex eo, quod prout non ignora-
bamus, idem Henricus Rex in certis censuris Eccle-
siasticis, quibus à piæ memoriæ Clemente Papa VII.
etiam prædecessore nostro, postquam humanissimis
literis, & paternis exhortationibus, multisque Nun-
ciis, & mediis, primò, & postremò, etiam judi-
cialiter, ut præfatum Annam à se dimitteret, & ad
prædictæ Catherinæ suæ veræ conjugis consortium
rediret, frustrà monitus fuerat, innodatus extite-
rat, Pharaonis duritiam imitando, per longum
tempus in clavium contemptum inordinaverat, & in-
sordescebat, quod ad cor rediret, vix sperare posse
videremus, ob paternam tamen charitatem, qua in
minoribus constituti, donec in obedientia, & re-
verentia Sedis prædictæ permanisset, eum profecti
fueramus, utque clariùs videre possemus, an cla-
mor qui ad nos delatus fuerat (quem certè etiam
ipsius Henrici Regis respectu falsum esse desidera-
bamus) verus esset, statuimus ab ulteriori con-
trà ipsum Henricum Regem processu ad tempus
abstinendo, hujus rei veritatem diligentius in-
dagare.

§. 3. Cum autem debitis diligentibus desuper fa-
ctis, clamorem ad nos, ut præfertur, delatum, verum
esse, simulque, quod dolenter referimus, dictum
Henricum Regem ita in profundum malorum descen-
disse, ut de ejus resipiscencia nulla penitentiæ videatur
spes haberi posse, repererimus. Nos attendentes ve-
teri lege crimen adulterii notatum, lapidari manda-
tum, ac auctores schismatis hiatu terræ absorptos,
eorumque sequaces cœlesti igne consumptos, Elimam-
que Magum viis Domini resistentem per Apostolum
æterna severitate damnatum fuisse, volentisque ne in
districto examine ipsius Henrici Regis & subditorum
suorum, quos secum in perditionem trahere videmus,
animarum ratio à nobis exposcatur, quantum nobis
ex alto conceditur, providere, contra Henricum Re-
gem, ejusque complices, fautores, adhærentes, &
sequaces, & in præmissis quomodolibet culpabiles,
contra quos ex eo quod excessus, & delicta prædicta
adeò manifesta sunt, & notoria, ut nulla possint ter-
giversatione celari, absque ulteriori mora ad executio-

Clemens
VII. (ejus
constit. hic
non habes)
tandem il-
lum excom-
municavit,
qui in censu-
ris inforde-
scendo dete-
rior evasit.

Idem Pont.
iste contra
Regem,
complices,
& fautores
decrevit pro-
cedere, ut
hic.

Regem itaque hortatur, ut ab huiusmodi erroribus desinat.

Complices vero, & fautores monet, ut abstineant Regi de super favore vel adhaerere. Inobedientiaque majoris excommunicationis sententia innodata.

Rebellionis quoque & amissionis Regni poenam imponit, Regemque & complices monet, ut infra certum terminum compareant, alioquin in poenas hic expressas incidit declaratur.

nem procedere possemus, benignius agendo, decrevimus infra scripto modo procedere.

§. 4. Habita itaque super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, & assensu praefatum Henricum Regem, eiusque complices, fautores, adhaerentes, consultores, & sequaces, ac quoscumque alios in praemissis, seu eorum aliquo quocummodo culpabiles, tam Laicos, quam Clericos, etiam regulares, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, praeminentiae, & excellentiae existant (quorum nomina, & cognomina, perinde ac si praesentibus infererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus) per viscera misericordiae DEI nostri hortamur, & requirimus in Domino, quatenus Henricus Rex a praedictis erroribus prorsus abstineat, & constitutiones, seu leges praedictas, sicut de facto eas fecit, revocet, casset, & annullet, & coactione subditorum suorum ad eas servandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum, qui ipsis constitutionibus, seu legibus adhaerere, aut eas servare noluerint, & ab aliis erroribus praedictis penitus, & omnino abstineat, & si quos praemissorum occasione captivos habeat, relaxet.

§. 5. Complices vero, fautores, adhaerentes, consultores, & sequaces dicti Henrici Regis in praemissis, & circa ea ipsi Henrico Regi super his de cetero non adsistant, nec adhaerent, vel faveant, nec ei consilium, auxilium, vel favorem desuper praestent.

§. 6. Aliis si Henricus Rex, ac fautores, adhaerentes, consultores, & sequaces, hortationibus, & requisitionibus huiusmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adhaerentes, consultores, & sequaces, ac alios culpabiles praedictos, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicae potestatis plenitudine tenore praesentium, in virtute sanctae obedientiae, ac sub majoris excommunicationis latae sententiae, a qua etiam praetextu cuiuscumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confessionalis, cum quibuscumque efficacissimis clausulis a nobis, & Sede praedicta quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quam a Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constituti, (ita tamen, quod si aliquem absolvi contingat, qui postmodum convalescerit, nisi post convalescentiam, monitioni, & mandatis nostris huiusmodi paruerit cum effectu, in eadem excommunicationis sententiam reincidat) absolvi non possint.

§. 7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & dominiorum praedictorum, & tam quoad eum, quam quoad alios monitos supra, & infra scriptis poenis, quas si dictis monitioni, & mandatis, ut praefertur non paruerint, eos, & eorum singulos, ipso facto respectivè incurrere volumus, per praesentes monemus, eisque & eorum cuilibet districtè praecipiendo mandamus, quatenus Henricus Rex per se, vel procuratorem legitimum, & sufficienti mandato suffultum, infra nonaginta, complices vero, fautores, adhaerentes, consultores, & sequaces, ac alii in praemissis quomodolibet culpabiles supra dicti, saeculares & Ecclesiastici etiam regulares, personaliter, infra sexaginta dies compareant coram nobis, ad se super praemissis legitimè excusandum, & defendendum, aliàs videndum, & audiendum contra eos, & eorum singulos etiam nominatim, quos sic monemus, quatenus expediat, ad omnes, & singulos actus, etiam sententiam definitivam, declaratoriam, condemnatoriam, & privatoriam, ac mandatum executivum procedi. Quod si Henricus Rex, & alii moniti praedicti intra dictos terminos eis, ut praefertur, respectivè praefixos, non comparuerint, & praedictam excommunicationis sententiam per tres dies, post lapsum dictorum terminorum, animo, quod absit, sustinuerint indurato, censuras ipsas aggravamus, & successivè reaggravamus, Henricumque Regem privationis

Regni, & dominiorum praedictorum, & tam eum, quam alios monitos praedictos & eorum singulos, omnes & singulas alias poenas praedictas incurrisse, ab omnibusque Christianis cum eorum bonis perpetuo diffidatos esse. Et si interim ab humanis decedat, Ecclesiastica debere carere sepultura, auctoritate & potestatis plenitudine praedictis decernimus, & declaramus, eosque anathematis, maledictionis, & damnationis aeternae mucrone percutimus.

§. 8. Necnon quae praefatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis causa tenet, habet, aut possidet, quamdiu Henricus Rex, & alii moniti praedicti, & eorum singuli in aliis per dictum Henricum Regem non tentis, habitis, aut possessis permanferint, & triduo post eorum inde recessum, & alia quaecumque ad quae Henricum Regem, & alios monitos praedictos post lapsum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Civitates, Terras, Castris, Villas, Oppida, Metropolitanasque, & alias Cathedralis, caeterasque inferiores Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religiosa, vel pia cuiuscumque, etiam S. Benedicti, Cluniacen. Cisterciac. Praemonstraten. ac Praedicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipsis Dominiis, Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, & locis existentia, Ecclesiastico supponimus interdictione; ita ut illo durante in illis, etiam praetextu cuiuscumque Apostolici indulti Ecclesiarum, Monasterii, Prioratus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut personis, etiam quacumque dignitate fulgentibus, concessis, praeterquam in casibus a jure permisis, ac etiam in illis aliis quam clausis januis, & excommunicatis & interdictionis exclusis, nequeant Missae, aut alia divina officia celebrari.

§. 9. Et Henrici Regis, complicumque, fautorum, adhaerentium, consultorum, sequacium, & culpabilium praedictorum filii, poenarum, ut hic in hoc casu par est, participes sint, omnes & singulos ejusdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac singulorum aliorum praedictorum filios natos, & nascituros, aliosque descendentes, usque in eum gradum, ad quem jura poenas in casibus huiusmodi extendunt (nemine excepto, nullaque minoris aetatis, aut sexus, vel ignorantiae, vel alterius cuiusvis causae habita ratione) dignitatibus, & honoribus, in quibus quomodolibet constituti existunt, seu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti sunt, necnon privilegiis, concessionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remissionibus, libertatibus, & indultis, ac dominiis, Civitatibus, Castris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium concessis, & quae in feudum, emphyteusim, vel aliàs a Romanis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, ac saecularibus Principibus, Dominis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis personis quomodolibet habent, tenent, aut possident, caeterisque omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus privatos, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quaecumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis liberè disponere possint, respectivè devoluta, & eos qui Ecclesiastici fuerint, etiam si Religiosi existant, Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monasteriis & Prioratibus, praepositis, praepositaribus, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & praebendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis per eos quomodolibet obtentis, privatos, & ad illa, ac alia, in posterum obtinenda inhabiles esse, similiter decernimus, & declaramus, eosque sic respectivè privatos ad illa, & alia quaecumque similia, ac dignitates, honores, administrationes, & officia, jura, ac feuda in posterum obtinenda, auctoritate & scientia, ac plenitudine similibus inhabilitamus.

Et quascumque Civitates, ecclesias, & alia loca, ad quae ipsi declinare viderint, interdictione Ecclesiastico supponit.

Filiisque eorumdem limitatibus, gratiis, & privilegiis ac dominiis, & bonis omnibus privatos, & ad alia de cetero obtinenda inhabiles esse declarat.

Subditosque à juramento fidelitatis & subiectione liberat. Et eisdem mandat ut sub obedientia omnino recedant.

Henrico & complicibus alias poenas hic expressis imponit.

Christi fidelibus sub poenis hic expressis imponit.

Prælati quoque, & cæteris personis ecclesiasticis, mandatur sub poenis hic contentis, quatenus de Regno Angliæ discedant, ut hic.

§. 10. Ipsiusque Henrici Regis, ac regni omniumque aliorum dominiorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Villarum, Fortalitiorum, Arcium, Oppidorum, & locorum suorum, etiam de facto obtentorum Magistratus, Judices, Castellanos, Custodes, & Officiales quoscumque, necnon Communitates, Universitates, Collegia, Feudatarios, Vassallos, subditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenses, dicto Regi de facto obedientes, tam sæculares, quam si qui rationis alicujus temporalitatis ipsum Henricum Regem in superiorem recognoscant etiam Ecclesiasticos, à præfato Rege, seu ejus complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis deputatis à juramento fidelitatis, jure vassallico, & omni erga Regem, & alios prædictos subiectione absolvimus, ac penitus liberamus. Eis nihilominus sub excommunicationis poena mandantes, ut ab eisdem Henrici Regis, suorumque Officialium, Judicum, & Magistratum quorumque obedientia penitus, & omnino recedant, nec illis in superiores recognoscant, neque illorum mandatis obtemperent.

§. 11. Et ut alii eorum exemplo perterriti, discant ab hujusmodi excessibus abstinere, eisdem auctoritate, scientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quod Henricus Rex, & complices, fautores, adherentes, consultores, sequaces, & alii in præmissis culpabiles, postquam alias poenas prædictas, ut præfertur, respectivè incurrerint, necnon præfati descendentes, ex tunc infames existant, & ad testimonium non admittantur, testamenta, & codicillos, aut alias dispositiones, etiam inter vivos concedere, & facere non possint, & alicujus successorem ex testamento, vel ab intestato, necnon ad jurisdictionem, seu judicandi potestatem, & ad Notariatus Officium, omnèsque actus legitimos quoscumque (ita ut eorum processus, sive instrumenta atque alii actus quicumque, nullius sint roboris, vel momenti) inhabiles existant, & nulli ipsi, sed ipsi aliis super quocumque debito, & negotio, tam civili, quam criminali, de jure responderè teneantur.

§. 12. Et nihilominus omnes, & singulos Christianos fideles sub excommunicationis, & aliis infra scriptis poenis, monemus, ut monitos, excommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos & damnatos prædictos evitent, & quantum in eis est, ab aliis evitari faciant, nec cum eisdem, seu præfati Regis Civitatum, Dominiorum, Terrarum, Castrorum, Comitatum, Villarum, Fortalitiorum, Oppidorum, & locorum prædictorum civibus, incolis, vel habitatoribus, aut subditis, & vassallis, emendo, vendendo, permutando; aut quacumque mercaturam, seu negotium exercendo, commercium, seu aliquam conversationem, seu communionem habeant, aut vinum, granum, sal, seu alia victualia, arma, pannos, merces, vel qualvis alias mercantias, vel res per mare in eorum navibus, tirremibus, aut aliis navigiis, sive per terram cum mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, seu deferri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publicè, vel occultè, aut talia facientibus auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quovis quæsto colore, per se, vel alium, seu alios quoquomodo præstare præsumant. Quod si fecerint, ultra excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, poenas similiter eo ipso incurrant.

§. 13. Cæterum, quia convenire non videtur, ut cum his qui Ecclesiam contemunt, dum præsertim ex eorum pertinacia spes corrigibilitatis non habentur, hi qui divinis obsequiis vacant conversentur, quod etiam illos tutè facere non posse dubitandum est, omnium & singularum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, cæterarumque inferiorum Ecclesiarum, & Monasteriorum, domorum, & locorum Religiosorum, & piorum quorumcumque, etiam S.

Augustini, S. Benedicti, Cluniacen. Cisterciens. Præmonstraten. ac Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorumque quorumcumque Ordinum & Militiarum, etiam Hospitalis Hierosolymitani, Prælati, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Præpositis, Ministris, Custodibus, Guardianis, Conventibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, aliisque quibuscumque personis Ecclesiasticis in regno & dominiis prædictis commorantibus, sub excommunicationis, ac privationis administrationum, & regiminum Monasteriorum, dignitatum, personarum, administrationum, ac Officiorum, Canoniarumque, & præbendarum, Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque; quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum, poenis mandamus, quatenus infra quinque dies post omnes & singulos terminos prædictos elapsos, de ipsis regno, & dominiis dimissis tamen aliquibus presbyteris in Ecclesiis, quarum curam habuerint, pro administrando baptismo parvulis, & in poenitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Ecclesiasticis, quæ tempore interdicti ministrari permittuntur, exeant, & discedant, neque ad regnum, & dominia prædicta revertantur, donec moniti, & excommunicati, aggravati, reagravati, privati, maledicti, & damnati prædicti monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi obtemperaverint & meruerint à censuris hujusmodi absolutionis beneficium obtinere, seu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit sublatum.

§. 14. Præterea si præmissis non obstantibus Henricus Rex, complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædicti in eorum pertinacia perseveraverint, nec conscientia stimulus eos ad cor reduxerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes & singulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoscumque tam sæculares, quam Ecclesiasticos, etiam forenses, de facto dicto Henrico Regi obedientes, sub eisdem excommunicationis, ac perditionis bonorum suorum (quæ, ut infra dicitur, similiter capientium fiant) poenis, requiramus, & monemus, quatenus omni mora, & excusatione postposita, eos, & eorum singulos, ac ipsorum milites, & stipendiarios, tam equestris, quam pedestres, aliisque quoscumque qui eis cum armisnaverint, de regno & dominiis prædictis, etiam vi armorum, si opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces mandatis nostris non obtemperantes prædicti de Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis regni, & dominiis prædictorum, se non intromittant, procurent; eis sub omnibus & singulis poenis prædictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejusque complicum, fautorum, adherentium, consultorum, & sequacium, aliorumque monitorum prædictorum mandatis nostris non obtemperantium, arma cujuslibet generis offensiva, vel defensiva, machinas quoque bellicas, seu tormenta (artellarias nuncupata) sumant, aut teneant, seu illis utantur, aut armatos aliquos, præter consuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel aliis in regis ipsius favorem paratos, quomodolibet quavis occasione vel causa, per se vel alium seu alios publicè vel occultè, directè vel indirectè teneant, vel receiptent, aut dicto Henrico Regi, seu illius complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis, consilium, auxilium, vel quomodolibet ex quavis causa, vel quovis quæsto colore sive ingenio, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, per se vel alium seu alios præmissis, vel aliquo præmissorum præstent; seu præstari faciant quoquomodo.

§. 15. Præterea ad dictum Henricum Regem facilius ad sanitatem, & præfate Sedis obedientiam reducendum, omnes & singulos Christianos Principes, quacumque etiam Imperiali & Regali

Ducesque & alios monet sub poenis prædictis, ut Henricum & ejus complices de Regno expellere &c. procurent.

Principum Christianorum confederationes, & obligationes contractas

1535.
cum Henrico
nullas & in-
validas de-
clarat.

dignitate fulgentes, per viscera misericordiae Dei nostri (cujus causa agitur) hortamur & in Domino requirimus, eis nihilominus, qui Imperatore & Rege inferiores fuerint, quos propter excellentiam dignitatis à censuris excipimus, sub excommunicationis poena mandantes ne Henrico Regi ejusque complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel eorum alicui per se vel alium seu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, etiam sub prætenu confederationum aut obligationum quarumcumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & sæpius geminarum, à quibus quidem obligationibus, & juramenti omnibus, nos eos & eorum singulos eisdem auctoritate & scientia, ac plenitudine per præsentem absolvimus, ipsasque confederationes & obligationes tam factas, quam in posterum faciendas, quas tamen (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædicti circa præmissa, vel eorum aliquod se directè vel indirectè juvare possent) sub eadem poena fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti, nullasque, irritas, cassas, inanes, ac pro infectis habendas fore decernimus & declaramus, consilium, auxilium vel favorem quomodolibet præstent, quinimò si qui illis, aut eorum alicui ad præsentem quomodolibet assistant, ab ipsis omnino, & cum effectu recedant. Quod si non fecerint postquam præsentem publicatæ & executioni demandatæ fuerint, & dicti termini lapsi fuerint, omnes & singulas Civitates, Terras, Oppida, Castra, Villas, & alia loca eis subjecta, simili Ecclesiastico interdicto supponimus, volentes ipsum interdictum, donec ipsi Principes à consilio, auxilio, & favore Henrico Regi & complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis præstando, destiterint, perdurare.

Principibus
& aliis man-
dat. ut con-
tra Henri-
cum & com-
plices arma
capiant.

§. 16. Insuper tam Principes prædictos, quam quoscumque alios, etiam ad stipendia quorumcumque Christianidelium militantes, & alias quascumque personas, tam per mare, quam per terras, armigeros habentes, similiter hortamur, & requirimus, & nihilominus eis in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, quatenus contra Henricum Regem, complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædictos, dum in erroribus prædictis, ac adversus Sedem prædictam rebellionem permanserint, armis insurgant, eosque & eorum singulos persequantur, ac ad unitatem Ecclesiæ, & obedientiam dictæ Sedis redire cogant, & compellant; & tam eos, quam ipsorum subditos, & vassallos, ac Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum suorum incolas, & habitatores, aliasque omnes & singulas personas prædictis mandatis nostris, ut præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatam Henricum Regem postquam censuras, & poenas prædictas incurrerit, in dominum quomodolibet, etiam de facto cognoverint, vel ei quovis modo obtemperare præsumserint, aut qui eum, ac complices, fautores, adherentes, consultores, sequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex regno & dominiis prædictis, ut præfertur, expellere noluerint, ubicumque eos invenerint, eorumque bona, mobilia & immobilia, mercantias, pecunias, navigia, credita, res, & animalia, etiam extra territorium dicti Henrici Regis ubilibet consistentia, capiant.

Infideles. &
inobedientes
cipientium
servos, & eo-
rumdem bo-
na occupan-
tium fieri de-
cernit.

§. 17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia prædicta sic capta, in proprios eorum usus convertendi, eisdem auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine, plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eosdem capientes plenariè pertinere, & spectare, & personas ex regno, & dominiis prædictis originem trahentes, seu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis nostris prædictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium servos fieri decernentes, præsentisque literas quoad hoc ad omnes alios cu-

juscumque dignitatis, gradus, status, ordinis vel conditionis fuerint, qui ipsi Henrico Regi, vel ejus complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum, alicui victualia, arma, vel pecunias subministrare, aut cum eis commercium habere, seu auxilium, consilium, vel favorem, per se vel alium, seu alios, publicè vel occultè directè vel indirectè, quovis modo contrà tenorem præsentium præstare præsumperint extendentes.

§. 18. Et ut præmissa facilius iis quos concernunt innotescant, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Patriarchalium Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum Prælatibus, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis secularibus, ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & singulis, etiam Mendicantium Ordinum professoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet, constitutis, per easdem præsentem sub excommunicationis, & privationis Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, graduum quoque & Officiorum, necnon privilegiorum & indultorum quorumcumque etiam à Sede prædicta quomodolibet emanatorum poenis ipso facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, ac eorum singuli, si, & postquam vigore præsentium desuper requisiti fuerint, infra tres dies immediatè sequentes præfatam Henricum Regem, omnisque alios, & singulos, qui supradictas censuras, & poenas incurrerint, in eorum Ecclesiis Dominicis, & aliis festivis diebus, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in similibus servari solitis caeremoniis servatis, excommunicatos publicè nuncient, & ab aliis nunciari, ac ab omnibus archiis evitari faciant, & mandent, necnon sub supradictis censuris, & poenis, præsentem literas, vel earum transcriptum, sub forma infra scripta confectum, infra terminum trium dierum, postquam, ut præfertur, requisiti fuerint, in Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

Prælatibus &
aliis mandat
sub poenis de
quibus hic,
ut in eorum
Ecclesiis
Henricum,
& complices
qui supradic-
tas poenas &
censuras in-
currerint, ex-
communicatos
publicè nuncient,
& evitari faci-
ant.

§. 19. Volentes, omnes, & singulos cujuscumque status, gradus, conditionis, præminentiae, dignitatis, aut excellentiae fuerint, qui quò minus præsentem literas, vel earum transcriptum, copias, seu exemplaria, in suis civitatibus, terris, castris, oppidis, villis, & locis legi, & affigi, ac publicari possint, per se, vel alium, seu alios publicè, vel occultè, directè vel indirectè impediverint, easdem censuras, & poenas ipso facto incurrere. Et cum fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quisquam ex his, qui alicui regimini, & administrationi deputati sunt infra tempus sui regiminis, seu administrationis, prædictas sententias, censuras, & poenas sustineat, quali post dictum tempus sententiis, censuris & poenis prædictis amplius ligatus non existat, quemcumque qui dum in regimine, & administratione existens, monitioni, & mandato nostris, quoad præmissa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam deposito regimine, & administratione hujusmodi, nisi paruerit, eidem censuris, & poenis subjacere decernimus.

Publicationem istius
const. impe-
dientibus
eandem poe-
nas imponit.

§. 20. Et ne Henricus Rex, ejusque complices, & fautores, adherentes, consultores, & sequaces, aliique quos præmissa concernunt, ignorantiam earumdem præsentium literarum, & in eis contentorum prætereundere valeant, literas ipsas (in quibus omnes, & singulos, tam juris, quam facti, etiam solemnitarum, & processuum, citationumque omisarum defectus, etiam si tales sint, de quibus specialis, & expressa mentio facienda esset, propter notorietatem facti, auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine similibus, supplemus) in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiata Beatae Mariæ Burgen. Tornac. & Parochialis

Publicari
mandat hanc
const. hic ex-
pressis.
Seu hac for-
malimmutata
est, ut hic in
fine.

de Dankerke Oppidorum Morinensis Diœcesis, Ecclesiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes quod earumdem literarum publicatio sic facta, Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, omnesque alios, & singulos, quos litera ipsa quomodolibet concernunt, perinde eos ardeat, ac si litera ipsa eis personaliter lecta, & intimata fuissent, cum non sit verisimile, quod ea, quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

§. 21. Cæterum, quia difficile foret præsentibus literas ad singula quæque loca, ad quæ necessarium esset deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu publici Notarii confectis, vel in Alma Urbe impressis, ac sigillo aliqujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ubique eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur si essent exhibitæ, vel ostensa.

§. 22. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ monitionis, aggravationis, reaggravationis, declarationis, percussiois, suppositionis, inhabilitationis, absolutionis, liberationis, requisitionis, inhibitionis, hortationis, exceptionis, prohibitionis, concessionis, extensionis, suppletionis, mandatorum, voluntatis, & decretorum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Domini 1535. 3. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

Sequitur suspensio executionis dicta Bulla, & tandem ejus revocatio & executio.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum Redemptor noster idè illum qui ipsum negaverat, Petrum videlicet, universæ Ecclesiæ præficere voluerit, ut in sua culpa disceret aliis esse miserendum, non immeritò Romanus Pontifex, qui ipsius Petri in dignitate successor existit, debet etiam in Officio exercendæ misericordiæ ipsius esse successor. Sed cum in eum dirigitur misericordiæ, qui ex hoc fit insolentior, & obstinatior, aliosque secum trahit in perditionem, debet ipse Romanus Pontifex postposita in eum misericordiæ, omnem severitatem adhibere, qua membrum illud putridum ita à corpore separetur, ut reliqua membra absque metu contagionis salva remaneant, præsertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc consumpto morbum quotidie magis invalescere, ipsa experientia comprobat.

§. 1. Aliàs cum nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, præter ea quæ matrimonium de facto, & contra prohibitionem Ecclesiæ temerariè contractum, concernebant, quædam leges, seu generales constitutiones subditos suos ad hæresim, & schisma trahentes ediderat, & bonæ memoriæ Joann. t. t. Sancti Vitalis presbyterum Cardinalem Roffen. publicè damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias personas Ecclesiasticas hæresi, & schismati hujusmodi adherere nolentes carceribus mancipari fecerat; Nos licet illi qui talia nobis retulerant tales essent, ut nullo modo de veritate suorum dictorum ambigendum esset, cupientes tamen respectu ipsius Henrici Regis, quem antequàm in has insanias incideret, peculiari quadam charitate prosequeremur, prædicta falsa reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & invenientes clamorem ad nos delatum verum esse, ne nostro Officio deessemus, contra eum procedere decrevimus, juxta formam quarumdam literarum nostrarum, quarum tenor sequitur. Et est talis &c.

Omittitur in tertio, quia Bulla ipsa est quæ præcedit.

§. 2. Dum autem postea ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuimus, cum nobis per nonnullos Principes, & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione hujusmodi per aliquantum tempus superfederemus, spe nobis data, quod interim ipse Henricus Rex ad cor rediret, & resipisceret, Nos qui, ut hominum naturam fert, facile credebamus, quod desiderabamus, dictam executionem suspensissimus, sperantes, (ut spes nobis data erat) ex ipsa suspensione, correctionem, & resipiscenciam, non autem pertinaciam, & obstinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

§. 3. Cum itaque resipiscencia, & correctio hujusmodi quam tribus ferè annis expectavimus, non solum postea sequuta non sit, sed ipse Henricus Rex quotidie magis se in sua feritate, ac temeritate confirmans, in nova etiam scelera proruperit; quippe cum non contentus vivorum Prælatorum, & sacerdotum crudelissima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem quos in Sanctorum numerum relatos, universalis Ecclesiæ pluribus sæculis venerata est, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomæ Cantuarien. Archiepiscopi, cujus ossa, quæ in dicto Regno Angliæ potissimum ob innumera ab Omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, summa cum veneratione in arca aurea in Civitate Cantuarien. servabantur, postquam ipsum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in judicium vocari, & tamquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat exhumari, & comburi, ac cineres in ventum spargi iussit, omnem planè cunctarum gentium crudelitatem superans, cum ne in bello quidem hostes victores sævire in mortuorum cadavera soliti sint, ad hæc, omnia ex diversorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria, ipsi arce appensa, quæ multa, & maximi pretii erant sibi usurpavit, nec putans ex hoc facis injuriæ religioni intulisse, Monasterium Divo illi Augustino, à quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus thesauris, qui etiam multi, & magni erant, spoliavit, & sicut se in belluam transmutavit, ita etiam belluas quasi socias suas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monasterio, expulsis Monachis, introumittendo, genus, quidem sceleris, non modò Christianis fidelibus, sed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

§. 4. Cum itaque morbus iste à nullo quantumvis peritissimo medico alia cura sanari possit, quam putridi membri abscissione, nec valeret, cura hujusmodi, absque eo, quod nos apud Deum cauam hanc nostram efficiamus, ulterius, retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, etiam super excessibus per eum novissimè, ut præfertur, perpetratis, intrà terminum eis, quoad alia, per alias nostras literas prædictas respectivè præfixas, se excusare, alias pœnas ipsis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omnino statuimus. Et quia à fide dignis accepimus, quod si ipsarum, & præsentium literarum publicatio Diepe Rothomagen. vel Bononiæ Ambianen. Diœc. Oppidis in Franciæ, aut Civitate Sancti Andree, seu in Oppido Calistren. Sancti Andree Diœc. in Scotiæ regnis, vel in Thuamen. & Artiserren. Civitatibus, vel Diœc. domini Ibernæ fiat, non solum ràm facile, ut si in locis in dictis literis expressis fieret, sed faciliùs ipsarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præsertim Anglorum notitiam deveniret. Nos volentes in hoc opportunè providere, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis decernimus, quod publicatio literarum superius insertarum, quarum insertioni superius factæ, ac ipsis originalibus quoad validitatem publicationis, seu executionis præsentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis præsen-

Transumptis
credi jubet.

Sanctionem
pœnalem
apponit.

Dat. P. An. 1.
die 30. Aug.

Edita An. D.
1538.

Exordium.

Refertur
const. præ-
cedens.

Superfloriosa
per annos
tres.

Henrici magis
i approba
& causa pro-
tervia.

Hunc S. Tho-
mæ cano-
nizavit
Alex. III. ut
sup. in const.
4. Rolul. et
fol. 41.

Iussio publi-
candi h. n.
Bullam revo-
catione sus-
pensa d. l. p.
penionis.

Fides tran-
sumpturum.

Derogatio
contrario-
rum.

Sanctio pec-
nalis.

Dat. P. An. 5.
die 17. Dec.

VIII.

Edita An. D.
1535.

Exordium.

Clem. VII.
(cujus consti-
tutio non ha-
bet) accepit
hereses in
partibus Por-
tugallie, &
Argabiorum
extare, &
ideò contra
eos Inquisi-
torem depu-
tavit.

Postea ejus
facultatem ad
beneplaci-
tum suspen-
dit.

Postea per
alias ejus li-
teras (quas
non habes)

tibus literis expressis, alijs juxta supra insertarum, & presentium literarum tenorem facta, etiam si in locis extra Romanam Curiam in dictis presentibus literis specificatis, hujusmodi publicatio non fiat perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt presentim, Anglos afficiat, ac si Henrico Regi, & alijs predictis, presentim Anglis personaliter intimata fuissent.

§. 5. Quodque presentium transumptis, juxta modum presentibus literis expressum factis, tam in iudicio, quam extra, eadem fides adhibeatur, qua originalibus adhibetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obitare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. millesimo quingentesimo trigesimo octavo, decimo sexto Kal. Januar. Pont. nostri Anno quinto.

Approbatio, & publicatio absolutionis Clem. VII. de Hæreticis, & Infidelibus Regni Portugallie, & Algarb. ad fidem conversis. Et confirmatio indulgentiarum eis concessorum, & extensio eorundem.

Ad hæc videri poterit alia Bulla Julii III. infra n. 6. Illius.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

Illius vices in terris gerentes qui non vult mortem transgressorum, sed potius conversionem, transgressoribus hujusmodi januam pietatis, & misericordie libenter aperimus.

§. 1. Dudum siquidem, postquam per sac. record. Clementem Papam VII. prædecessorem nostrum, accepto quod in plerisque partibus Regni Portugallie, & dominiis charissimi in Christo filii nostri Joannis Portugallie, & Algarbiorum Regis illustris, nonnullis ex Hæbraica perfidia ad Christi fidem conversi, Christiani novi nuncupati, ad ritum Judæorum, à quo discesserant, redire, & alii qui Hæbraicam sectam nunquam professi erant, sed Christianis parentibus procreati, ritum eundem observare, & alii Lutheranam, & alias depravatas hæreses, & errores sequi, ac fortilegia hæresim manifestè sapientia, instigante humani generis inimico, committere non verebantur, in gravissimam Dei offensam, & orthodoxæ fidei scandalum, dictus prædecessor dilectum filium Didacum de Silva Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Paula professorem, in suum, & Apostolicæ Sedis Commissarium, ac super præmissis Inquisitorem in Regno, & dominiis predictis, cum plena facultate contra de hujusmodi criminibus reos, aut suspectos inquirendi, eosque carcerandi, puniendi, & corrigendi, per quosdam constituerat, & deputaverat.

§. 2. Et deinde ex certis rationabilibus causis, predictas, & quascumque alias literas suas, ac per illas eatenus eidem Dicaco, & quibusvis aliis etiam locorum Ordinariis super præmissis concessas facultates, & commissiones per alias ad suum beneplacitum suspenderat, ac venerabili Fratri Marco Episcopo Senogalien. nostro, tunc suo, & dictæ Sedis apud dictum Regem Nuncio inter alia in mandatis dederat, ut Didaco, & Ordinariis predictis, ac aliis Inquisitoribus in partibus illis existentibus, posteriores literas predictas intimaret, & suspensionem hujusmodi inviolabiliter observari faceret.

§. 3. Ac postmodum per eundem prædecessorem, etiam accepto, quod nonnulli ex suspectis de criminibus predictis à quadraginta annis vel circa, ex Ju-

daismo, & Mahometica, & alijs sectis quibus tunc obocæcati erant, ad fidem Christi, & illius sacrum baptisma suscipiendum coacti fuerant, alii verò licet sponte sua conversi, seu de parentibus Christianis procreati fuissent, tamen ob prædictorum indiscreta commercia, vel aliàs diabolicam instigatione persuasi, etiam in predictis, & alijs diversis hæreses, & errores eodem instigante inimico lapsi fuerant, aliæque quam plurima crimina commiserant, & in dies committebant, idem prædecessor, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias suas sub plumbio literas, omnes, & singulos utriusque sexus, tam noviter conversos, quam alios quoscumque de præmissis culpabiles, aut suspectos ex dictis regnis, & dominiis oriundos, ac in eis degentes forenses, & alienigenas undecumque venissent, qui tempore publicationis ipsarum posteriorum literarum per eundem Marcum Episcopum, & Nuncium, vel ad eos deputandos, in singulis Civitatibus, & Diocæsis regnorum, & dominiorum hujusmodi faciendæ, in illis domicilium, vel habitationem habuissent, ac etiam illorum filios, nepotes, & descendentes, tam tunc presentes, quam absentes, seu qui ab eisdem regnis, & dominiis aliàs recessissent, etiam si exules, & banniti forent, qui eidem Marco Episcopo, & Nuncio, vel alicui alteri ex sacerdotibus, & confessoribus per ipsum Marcum Episcopum, & Nuncium ad id deputandis, presentes videlicet in regnis, & dominiis predictis infra tres à die ejusdem publicationis, absentes verò ab eis infra quatuor, seu plures aut pauciores, qui arbitrio dicti Marci Episcopi, & Nuncii viderentur esse necessarii, à die eorundem posteriorum literarum per eos habendæ notitiæ computandos menses, predicta, & alia quæcumque, quotcumque, & qualicumque, sua crimina, excessus, delicta, & peccata confessi forent, ac quorum nomina, & cognomina in aliquo libro, vel memoria- li per eosdem confessores descripta forent, etiam si illi Ecclesiastici seculares, aut quorumvis Ordinum regulares, Militiarum milites, ac in quibusvis gradibus, dignitatibus, & ordinibus constituti, & tam illi quam alii laici, & utriusque sexus personæ cujusvis status, & ordinis existerent, etiam si illi eatenus, & in futurum dictis mensibus durantibus in regnis, & dominiis predictis, vel extra illi tamquam hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi, & illorum bona publicata aut pro talibus accusati, inquisiti, publice, vel occultè, diffamati, & ut tales habiti reconciliati, & contra eos sententiæ desuper latae, & executæ, vel illi propterea carcerati extitissent, ab omnibus, & singulis per eos eatenus perpetratis, etiam hæreses, & ab eadem sine apostasias, blasphemias, & alios quoscumque, etiam maximos errores sapientibus, etiam quantumcumque gravibus, & qualificatis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, etiam sub generali expressione de jure, vel aliàs non venientibus, & specialem notam requirentibus, necnon excommunicationum, suspensionum, interdictorum, & alijs Ecclesiasticis, & temporalibus, corporalibus, etiam capitalibus sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, etiam à præfatis, & qui pro tempore forent, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis hujusmodi præmissorum, & alia occasione, vel causa latis, & promulgatis, etiam si in illis ab eisdem quadraginta, & ulterioribus annis infortuissent, ac illorum absolutio eidem prædecessori, & pro tempore existenti Romano Pontifici, & eidem Sedi, etiam juxta illarum quæ in die Cœnæ Domini legi consueverant, & aliarum literarum, & processuum Apostolicorum tenorem, & aliàs quomodolibet reservata existeret, quorum omnium qualitates, quantitates, & circumstantias, etiam haberi voluit pro expressis, à pravitatis videlicet hæreticæ hujusmodi in utroque foro civili, criminali, & contentioso, conscientia, & animæ penitus, & plenariè, à reliquis verò criminibus pravitatem hujusmodi non sapientibus in foro conscientia dumtaxat, ex tunc prout ex ea die, & è contra prævia quoad forum conscientia, cordis contritione, & oris confessione, aucto-

converientes
se ad fidem
infra termi-
num hic ex-
pressim ab-
solvit, & pœ-
nas condona-
vit & remisit.

ritare Apostolica absolvit, ac eosdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis, quibus occasione criminum hæresis, & apostasiæ, ac blasphemiarum hujusmodi detenti, & condemnati existerant, relaxavit, & liberavit, ac relaxari, & liberari mandavit. Et tam illis quam aliis alia occasione, vel causa detentis, vel exulibus, donec ab eis à quibus detinebantur relaxarentur, & ab eis ad quos id spectaret, salvus conductus, & alia necessaria securitates eis concederentur, dicti menses currere non inciperent, dummodò ipsi à die notitiæ posteriorum literarum, in aliquam hæresim cecidissent, vel in veteri errore persistisse non convincerentur, concessit.

Illòsque & eorum successores ad dignitates habilitavit, & indultis Christiano uti posse decrevit.

§. 4. Necnon, cum eis tam præsentibus, quam absentibus, ac etiam cum clericis, & aliis secularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, Ecclesiasticis personis, etiam quæcumque, quorumcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica secularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam si secularia Canonici, & præbendas, dignitates etiam majores post Pontificales, & principales, ac Conventuales, personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, regularia verò beneficia hujusmodi Monasteria, etiam dignitates Conventuales, præceptoriarum etiam curatarum, & electivarum, & aliàs cuiuscumque qualitatis essent obtinentibus, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, Magistrali, & alia quacumque dignitate præfulgerent, super irregularitate per eos præmissorum hæresis, & apostasiæ, & blasphemiarum criminum occasione, vel causa, ac etiam quia sic ligati Missas, & alia divina Officia forsitan non tamen in contemptum clavium, celebrassent, aut aliàs illis se immiscuissent contracta, & cum iis qui promoti non erant, ut ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, tam illi, quam qui tunc, etiam post dicta crimina perpetrata, & absolutionem hujusmodi promoti erant, etiam in alteris ministerio ministrare, ac beneficia Ecclesiastica, etiam, ut præmittitur, & aliàs qualitercumque qualificata, eis canonicè conferenda recipere, illaque & alia per eos tunc obtenta retinere, ac etiam tam ipsi Ecclesiastici, & regulares, ac milites, quam laici, ac mulieres, eorumque filii, nepotes, & descendentes, ad gradus, honores, ordines, Officia, & alia assumi, illaque suscipere, & exercere, ac illis, & aliis similibus, & dissimilibus jam susceptis uti, necnon vestes sericeas, & panni cuiuscumque, etiam rubei coloris, ac aurum, argentum, gemmas, & alia jocalia, necnon enses, & arma eorum statui concedentia deferre, super equos, & mulas equitare, ac aliis omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus, quibus alii Christiani eorumque filii, & nepotes, ac ab eis descendentes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent in omnibus, per omnia, perinde ac si ipsi, eorumque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & nunquam à fide deviasent, dispensavit, eisque pariter indulgit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiae maculam sive notam circa eos præmissorum occasione, tam ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, eorumque executionibus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitus, & omnino abolevit.

Confiscationes bonorum Fisco non incorporatorum, & sententias contra eos latas delet.

§. 5. Ac confiscationes bonorum si quæ eatenus facta fuerant, quorum tamen possessio pro eodem Fisco apprehensa non fuerat, necnon processus contra eos formatos, sententiæque latas, ac dictis mensibus durantibus formatas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in iudicio, & extra contra eos eatenus facta, ac ex tunc prout ex ea die, & e contra, eisdem mensibus durantibus faciendâ, quorum omnium tenores, status, & merita similiter haberi voluit pro expressis, cassavit, irritavit, abolevit,

& annullavit, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decrevit, ipsaque bona sic confiscata, & confiscanda, eis à quibus ablata fuerant si eidem Fisco incorporata non essent, remisit, donavit, & restituit, illòsque, & illa in pristinum, & eum in quo ante præmissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituit, reposuit, & plenariè integravit.

§. 6. Necnon statuit & ordinavit, quòd omnes, & singuli confessores prædicti quibusvis eis durantibus mensibus supraddictis, confessis etiam de dictis criminalibus, non culpabilibus neque suspectis in dicto libro describendis, si id petissent, pro illorum super præmissis tutiori cautela aliquam cedulam, vel scripturam authenticam manu propria subscriptam, vel ipsius Nuncii sigillo munitam, in testimonium præmissorum gratis, & absque alia exactione concedere possent, & deberent, qua perpetuis futuris temporibus per eos exhibita vel ostensa illam habentes, vel etiam absque illa in dicto libro descripti, & annotati, tuti & securi permanerent, & de prædictis criminibus hæresim, apostasiæ, & blasphemiam sapientibus, per ipsos culpabiles, vel suspectos perpetratis usque ad diem Datae ejusdem cedulæ, vel testimonii, seu in eodem libro annotationis, & descriptionis nullatenus inquiri possent; ac quòd præmissorum occasione ipsi describendis, vel suas cedulas prædictas habituris, & illorum filiis, & descendentes in illo præjudicari, nec præjudicium afferri, nec reconciliati censerent, etiam ex eo quòd dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petissent, vel ab eis absoluti fuissent; nec etiam si forsitan in aliquem prædictorum errorem in posterum reincidissent, vel aliàs quomodolibet deprehensi existerent, relapsi viderentur, neque aliquod indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse in iudicio vel extra, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum retorqueri nequirent.

Habentes fidem à Confessoribus vel in eorum libros annotatos, securos esse declaravit.

§. 7. Quòdque si aliqui jam essent condemnati de criminibus hæresis hujusmodi, vel eorum crimina jam essent in iudicio omnibus notoriè probata, ipsi secundum Ecclesiastica statuta errores suos abjurare, illisque publicè renuntiare deberent. Quibus abjuratis, & renunciatis idem Nuncius ejus arbitrio pœnitentias eis injungendas, vel injunctas, non tamen in alias publicas sed secretas pœnitentias commutare, ac reconciliatis, quibus aliqua publica pœnitentia per quoscumque Judices, & Inquisitores fuisset injuncta, etiam illam veluti ipsi Inquisitores etiam commutare potuissent, vel consuevisent in alia pietatis opera commutare, & cum illis dispensare valeret. Ac quòd si ex supraddictis condemnatis, vel inquisitis accusatis, aut reconciliatis, seu relapsis fuissent aliqui qui se contra justitiam gravatos esse afferrent, ac propterea cuperent ut iterum eorum causæ audirentur, liceret eis ad dictum Nuncium recurrere; & personaliter coram eo comparare, & se ipsos in eo statu in quo tunc esse reperirentur, de integro defendere; sic tamen quòd si iterum in defensione sua ipsos succumbere contingeret, tunc tamquam ob causam delictorum hujusmodi relapsi legitima pœna punirentur, ceteri verò secretam pœnitentiam susciperent, quæ loco legitima, & canonica pœna quam pati debuissent, ipsius Nuncii arbitrio ipsis imponeretur. Et nihilominus ii quæ relapsi non essent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

Condemnatos de hæresi publicè illam abjurare debere decrevit.

§. 8. Ac quòd dicti condemnati, aut inquisiti accusati, vel reconciliati si iterum in hæresis crimen relabi eos contigerit, pro relapsi puniri possent; habita tamen diligenti deliberatione, quòd si ex ipsis aliqui essent, qui se violentè ad fidei sacramentum suscipiendum pertractos esse docerent, illis non ita imputentur culpæ, ut in posterum relapsorum pœna tenerentur.

Condemnatis sententiis se gravatos, ad Nuncium recursum concessit.

§. 9. Quòdque ii qui publicè de crimine hæresis diffamati, non tamen convicti, seu accusati essent, quorum perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipsius Nuncii perveniret, proprio juramento, &

Relapsos debitis pœnis puniri iussit.

duobus vel tribus testibus compurgatoribus fide dignis per eundem diffamatum eligendis seipfos secretè, & extrajudicialiter coràm Nuncio, vel ab eo deputandis prædictis, seu eorum aliquo purgare, seu crimina hujusmodi de quibus diffamati essent, sua sponte, & cum juramento secretè, ac etiam extrajudicialiter coràm eorum Nuncio, seu deputato aliquo in præsentia duorum testium, vel proprii sacerdotis loco eorum abjurare possent.

Diffamatos contra Nuncio abjurare seu se purgare posse mandavit.

§. 10. Qui omnes accusati, inquisiti, condemnati, reconciliati, & publicè diffamati, modo, & forma præmissis, cæteri verò præmissa tantum confessione, abique aliqua publica, pœnitentia eis injungenda, plenariam, & totalem veniam, & alia suprãdicta consequi, & obtinere, ipsèque Nuncios, & omnia & singula suprãdicta, & quæcumque alia quæ alii Inquisitores, Commissarii quicumque per quascumque prædicti prædecessoris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de jure, vel consuetudine facere, gerere, & exercere possent, facere, gerere, & exercere liberè, & licitè valeant. Ac quòd si aliqui ex prædictis omnibus, tam noviter conversis, quàm aliis, præsentibus, & absentibus reperirentur, qui hujusmodi gratiam modis præmissis durantibus dictis mensibus suscipere nollent, lapsis eisdem mensibus, gratis per dictas posteriores literas concessis, nullo modo gaudere possent. Qui tamen ad sui excusationem aliquid afferre vellent, benignè, & secundùm Christianam mansuetudinem audirentur, & eorum jura, & defensionem ad eundem prædecessorem per dictum Nuncium sub suo sigillo clausa mitterentur.

Contra noviter Conversos, & eorum filios, & descendentes, quorum excusationes ad ipsum Pontificem transmissæ erant, superfederi præcipit.

§. 11. Quòdque contra noviter conversos, ac filios, & descendentes eorum, confessos, vel non confessos, quorum tamen excusationes per Nuncium, aut deputatos præfatos, five eorum aliquem recepra, & ad dictum prædecessorem transmissæ essent, in negotio inquisitionis, vel visitationis ordinariæ vel extraordinariæ super criminibus prædictis juxta formam literarum prædictarum usque ad annum à die ipsarum publicationis, etiam superferderetur, quia interim dictus prædecessor, tam super eodem negotio, quàm etiam circa illorum futuram vitam opportunè providere intendebat.

Inhibuitque omnibus Prælati ne de cætero molestarent eos qui gratias super delictis eorum obtinuerant.

§. 12. Districtius inhibens omnibus, & singulis etiam Judicibus, Ecclesiasticis, & secularibus, ac Prælati, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali ac statu, gradu, conditione, & præminencia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate de qua expressa mentio fieri deberet pollentibus, à præfato prædecessore, seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, ne aliquos de præmissis hæresis, apostasia, blasphemia culpabiles, aut suspectos, qui gratis prædictis juxta posteriorum sub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, si quos sub aliqua custodia vel carceribus tenerent, aut in exilium misissent, amplius detinerent, aut contra eos ad ulteriora procederent, imò captos relaxarent, & exules ad patriam securè redire permetterent, & in eorum statu in quo erant ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponerent; accusatoribus verò, denunciatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra suprãdictos, etiam non culpabiles nec suspectos præmissorum occasione se intròmittere, neque aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere, vel aliàs illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquomodo præsumerent.

Et contravenientibus pœnas hic expressas imposuit.

§. 13. Ac decernens, omnes, & singulos in præmissis obedientes, vel contraventuros eadem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipso vacare, & ab ipso prædecessore, ac quibusvis illorum ordinariis

collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsaque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones, aliàs legitimè factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere; ac easdem posteriores literas de subreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similium vel dissimilium literarum, ac etiam per eundem prædecessorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse, & quoties revocata, vel limitata essent, toties in pristinum, & eum in quo tunc existebant statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem Nuncii munitis eandem prorsus, tam in judicio quàm extrà illud fidè adhiberi debere, quæ ipsis posterioribus literis adhiberetur, si foret exhibitæ vel ostensæ.

Decretum que irritans.

§. 14. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, five in judicio coràm eis etiam nunc, & in futurum pendentes, judicari, sententiarum, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quocumque quavis auctoritate, etiam per ipsum prædecessorem, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores que ejus constit. Nuncium deputavit.

§. 15. Mandans præfato Nuncio, ut, per se vel alium, seu alios posteriores literas hujusmodi, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando, ac quoties opus esset solemniter publicans, ac in præmissis efficaciter assistens, faceret easdem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando, ac quoties opus esset firmiter observari, ac singulos quos prædictæ posteriores literæ concernebant, illis pacificè gaudere. Nec permetteret eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari, ac contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia appellatione postposita comperceret; invocato etiam ad hoc si opus fuisset auxilio brachii secularis.

Joannemque Portugallie, & Algarberum Regem rogavit, ut eidem Nuncio assisteret quibuscumque non obstant.

§. 16. Joannem verò Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, ut pro sua in hanc sanctam Sedem, devotione, & observantia, ipsi Marco Nuncio suis auctoritate, & favore assistens, non permetteret ipsum Marcum Nuncium circa præmissorum executionem, aut illos qui sub eisdem posterioribus literis comprehendebantur, quo minus juxta ipsarum literarum tenorem gaudere possent, quomodolibet turbari, aut impediri. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum suorum, ac alius Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam ab eisdem prædecessoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Officii Inquisitionis, & Ecclesiarum, ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorumque Civitatum, & locorum etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indulgitiis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per dictos prædecessores, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanct. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & infolitis, clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, & innovatis, etiam si in eis caveretur expressè, quòd illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari posset; quibus omnibus, etiam si pro illorum

sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti essent, pro sufficienter expressis habens, illis aliis in suo robore permanentibus, ea vice dumtaxat, Motu simili specialiter, & expressè derogavit, contrariis quibuscumque, seu si Inquisitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem esset Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possent per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 17. Et deinde posteriores literas prædictas non alia ratione, nisi ut præfato Regi qui multa ad Christi gloriam pertinentia super hujusmodi absolutionis constitutione eidem prædecessori per specialem ejus Oratorem significare velle præmoverat, satisfaceret, edi, & per dictum Marcum Episcopum, & Nuncium publicari per alias in forma brevis literas prohibuit. Ac postmodum tam dilecto filio Henrico de Meneses ejusdem Regis Nuncio ad ipsum prædecessorem ob hanc causam specialiter destinato, quam venerabili Fratri Martino Archiepiscopo Funchaleni, suo apud eundem prædecessorem Oratore auditis, ac omnibus, & singulis quæ per eos adversus prædictæ absolutionis confessionem acta, & in scriptis data fuerant, maturè consideratis, sufficientique ad omnia ex urbanitate dato responso, & qui ad ea per eundem Regem replicaretur, per quatuor menses, & plus eo expectato, per alias in forma brevis literas statuit, declaravit, & voluit, quòd literæ absolutionis hujusmodi, in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent; ac si in Regno prædicto juxta illarum tenorem publicatæ fuissent. Addens quòd si per eundem Regem, ac per ejus Ministros, aut populum effectum foret, ut prædicti novi Christiani securè non possent ea adimplere, quæ dictus prædecessor in prædictis absolutionis literis adimplenda esse mandaverat, ut prædictam absolutionem consequi valerent, ipsi nihilominus, in eis quæ ad potestatem ipsius prædecessoris temporalem pertinebant, quoad forum contentiosum absoluti, & liberi esse censerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquisitionis, seu visitationis, ordinariè vel extraordinariè molestari, vel inquietari valerent.

§. 18. Mandans eidem Marco Episcopo, & Nuncio quem ad id specialiter executorem constituerat, quòd ejus, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem hujusmodi sub eisdem comminationibus, & censuris exequi faceret, quæ in prædictis veniæ literis sub plumbo datis continebantur. Non obstantibus dictis, tam sub plumbo quam in forma brevis emanatis literis, quibus illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, se Clemens prædecessor derogavit, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 19. Postmodum autem cum dicti Martinus Archiepiscopus, & Henricus etiam apud nos oratores nobis exposuissent, quòd licet præfatus Rex responsiones suas ad causas prædictas misisset, putaretque per eas constare ad absolutionem prædictam sub forma præfata, etiam causis quæ dictum prædecessorem ad id induxerant non obstantibus, procedi non debuisse, tamen quia præfatus prædecessor, cui cum infirmitate gravaretur, ipsi Martinus Archiepiscopus, & Henricus Oratores, ipsius responsiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus pervenerant, tradere non potuerant, nesciens responsiones prædictas delatas esse, ac putans ipsum Regem, ex eo forsitan quòd causæ prædictæ ad eum missæ ita validæ viderentur, ut congruè ad eas responderi non posset, ipsas responsiones tamquam non urgentes missas non esse, præmissa in ultimo datis literis contenta statuerat, & ordinaverat. Quòd

que nos responsiones ipsas debite attendere, & considerare ac maturè in hoc negotio, ex quo dictorum regnorum quies non partim pendebat, providere vellemus, apud nos nomine ipsius Regis infestissent, nos responsiones prædictas per ipsos Oratores nobis traditas nonnullis viris, doctrina, integritate, gravitate, experientia decoratis examinandas tradidimus, ea intentione, ut habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad nostrum spectabat officium, provide-remus; præfato Marco Episcopo, & Nuncio ne etiam vigore prædictarum, & quarumcumque aliarum litterarum à præfato prædecessore emanatarum: ac universis, & singulis de hæresi, & à fide apostasia culpabilibus, seu suspectis, ne modo aliquo literas absolutionis publicare, aut si publicatæ forent eis uti, Inquisitoribus autem prædictis, ne vigore litterarum per ipsum prædecessorem super eorum deputacione, ut præfertur concessarum, Ordinariis verò ne facultatis eis, de jure vel consuetudine concessæ vigore aliquem ex dictis de hæresi, & apostasia culpabilibus, & suspectis occasione criminum per eos commissorum modo aliquo molestare, auderent, vel præsumerent, donec aliud per nos desuper ordinatum foret. Per quasdam interim inhibentes, voluimus quoque, ut si qui ob crimina hujusmodi carceribus mancipati invenirentur, nisi relapsi forent, data idonea cautione ad ipsos carceres quoties per eos ad quos spectabat desuper requisiti forent intrando, & si eorum bona in manibus fisci devenissent, aut ad ejus infantiam sequestrata essent, absque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

§. 20. Et demum cum prædicti viri, discussis, & maturè consideratis per eos rationibus hujusmodi, & aliis quæ consideranda erant, literis absolutionis per dictum prædecessorem, ut præfertur, concessas executioni debite demandandas esse nobis retulissent, nos præfato Marco Episcopo, & Nuncio per alias nostras, etiam in forma brevis literas dedimus in mandatis, quatenus ad executionem dictarum absolutionis litterarum, juxta illarum tenorem in omnibus, & per omnia perinde ac si earum executionem per dictas literas non suspendissemus, & ut suprædictum est, non inhibissemus, procederet, prout in eisdem literis, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

§. 21. Cum autem, sicut accepimus, literæ absolutionis hujusmodi, si illa forma quoad nonnulla in ipsis literis contenta servetur, de facili absque scandalo executioni demandari non possent, præsertim cum pro nonnullis sedem Apostolicam concernentibus causis dictum Marcum Episcopum, & Nuncium qui super præmissis executor, ut præfertur deputatus fuit, brevi ad nos vocare intendamus, nos ex præmissis, & aliis causis animum nostrum moventibus literas ipsas suum prout convenit, ad obvian- dum periculis, effectum fortiri volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, & decernimus, quòd literæ veniæ prædictæ, quæ ut accepimus, jam diu Ordinariis regni, & domini prædictorum, vel eorum Officialibus pro majori parte intimatæ fuerunt, quoad absolutionem, & omnia alia in eis contenta eam vim auctoritatem habeant perinde ac si in regno, & dominiis prædictis juxta ipsarum litterarum formam, in omnibus, & per omnia publicatæ, & novi Christiani ab eisque descendentes, omnesque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis comprehensi de hæresi, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & suspecti, in regnis, & dominiis præfatis, vel extrà illa tamquam hæretici inquisiti accusati, publicè vel occultè diffamati, etiam si eorum crimina in judicio notoriè probata fuissent, & tamquam hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi habiti, convicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, & penæ publicè injunctæ, vel illi propterea carcerati confessiones, abjuraciones, renunciations, purgationes, pœnitentias injunctas, &

Postea per alias literas (quas hic non habes) constitutionem suam publicari prohibuit.

Et deinde illam publicari, & exequi mandavit.

Hic autem Pont. ex causis hic expressis superfederi mandavit in executione dictæ constitutionis Clem. VIII.

Sed tandem per ejus literas, quas hic non habes, superessor revocavit, & ad illius constitutionem procedi mandavit.

Modo autem eandem const. confirmat. & innovat.

juxta dictarum literarum formam injungendas, omniaque alia in dictis literis contenta adimplevissent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuissent. Decernentes quod in foro temporalis, civili, & criminali, etiam contentioso, de omnibus, & singulis criminibus per dictas literas veniæ, eis ut præmittitur, remissis, etiam hæc tenus quomodolibet per eos, qui tempore datæ dictarum literarum sub plumbo in regno, & dominiis prædictis morabuntur, & alios ab Hebræis descendentes in dictis literis veniæ comprehensos perpetratis, plenariè absoluti, & liberati sint, & intelligantur, prout nos etiam eos Motu, scientia, & potestate similibus plenariè absolvimus, & liberamus.

§. 22. Volentes quod quoad forum fori ad aliquam confessionem, abjuracionem, renuntiationem, purgationem, pœnitentiam, aliorumque in dictis literis contentorum executionem, partitionem, & diligentiam non teneantur, tam quoad hæresim, apostasiam, blasphemiam, & alia prædicta crimina, quam in foro conscientie, dumtaxat quoad ea, & omnia alia prædicta crimina, quam in foro conscientie, dumtaxat quoad ea, & omnia alia delicta, & excessus pravitatem hujusmodi non sapientia, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodò eorum errata, excessus alicui per eos eligendo confessori sacramentaliter corde contriti, & ore confessi fuerint, absque aliqua publica pœnitentia eis injungenda, in omnibus, & per omnia suffragari volumus. Decernentes quod ob confessionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omittas nullo pacto temporaliter, & in foro contentioso, & civili, quominus plenarium præmissorum effectum liberè consequentur, impediri, molestari, seu perturbari possint, ac per eos eligendis confessoribus ipsos, & eorum singulos à præmissis absolvendi plenariam, & generalissimam potestatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Nec non eosdem carceratos, vel aliàs detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis quibus occasione criminum hæresis, & apostasie, ac blasphemie hujusmodi detenti, & condemnati existunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

§. 23. Ac omnibus, & singulis aliis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus in dictis literis veniæ contentis, & quibus alii Christiani fideles, eorumque filii, & nepotes, ac ab eis descendentes utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, in omnibus, & per omnia perinde ac si ipsi, eorumque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & nunquam à fide Catholica deviasent, de specialis dono gratiæ plenissimè dispensamus, eisque pariter indulgemus; omnemque inhabilitatis, & infamie maculam sive notam circa eos præmissorum occasionem tam ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, eorumque executionibus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitus, & omninò abolemus. Ac confiscationes bonorum si quæ hæc tenus etiam post dictas literas veniæ in dictis Regnis, & dominiis factæ fuerint, quorum tamen possessio pro Fisco antè datam literarum veniæ sub plumbo per eundem Clementem prædecessorem nostrum concessarum apprehensa non fuerit. Necnon processus contra illos, & illorum singulos formatos, sententiæque laticæ, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extra contra eos hæc tenus similiter etiam post dictas literas facta, quorum omnium tenores, status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro latissimè expressis cassamus, irritamus, delemus, & annullamus, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipsaque bona sic confiscata eis à quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum hæredibus, & successoribus, & eidem Fisco, ut præmittitur, incorporata non sint, plenissimè remittimus, dona-

mus, restituimus, eosque, & illa in pristinum, & eum in quo ante præmissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus.

§. 24. Et insuper auctoritate, & tenore supradictis statuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quod prædicti liberi, & plenariè absoluti, tuti, & securi remaneant, & de hæresim, & apostasiam, ac blasphemiam sapientibus, ac aliis criminibus, & excessibus supradictis per ipsos usque ad diem datæ præsentium, quomodolibet perpetratis, nullatenus inquiri, accusari, vel molestari possint, ac quod præmissorum occasione ipsis, vel illorum filiis, & descendentes in nullo præjudicari, vel præjudicium afferri, nec reconciliari, censerri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis absoluti fuerint, nec etiam si forsan in aliquem prædictorum errorum in posterum reinciderint, vel aliàs quomodolibet deprehensi extiterint, relapsi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse, in judicio vel extrà, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel alium incommodum illorum retorqueri nequeant.

§. 25. Districtius inhibentes omnibus, & singulis etiam Judicibus, Ecclesiasticis, vel secularibus, ac Prælatibus, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate de qua expressa mentio fieri deberet polentibus, etiam à nobis seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum privationis pœnis eo ipso nisi paruerint incurrendis, ne aliquos de hæresim, apostasia, aut blasphemia, & aliis præmissis culpabiles, aut suspectos, qui gratiis prædictis juxta præsentium tenorem gaudere debent, si quod sub aliqua custodia, vel carceribus teneant, aut in exilia emiserint, amplius detineant, aut contra eos ad ulteriora procedant, imò captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum statu in quo fuerunt, & ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponant, accusatoribus verò, denuntiatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra supradictos delictorum hæresim, & fide apostasiam, ac blasphemiam sapientiam hæc tenus commissorum occasione se intromittere nec aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere, vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquomodo præsumant. Ac decernentes, omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contravenientes easdem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos vacare, & à nobis, & quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse ipsasque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones aliàs legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac easdem præsentibus literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similitum, vel dissimilium literarum, ac etiam per nos, & Sedem eandem factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed ab illis semper exceptas esse, & quoties revocate, vel limitate fuerint, toties in pristinum, & eum in quo ad præsentibus existunt statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, eandem prorsus, tam in judicio quam extrà illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Sicque in præmissis omnibus per præfatos,

Illamque ampliat ut hic.

Inductis quoque, & exemptionibus quibus Christiani utuntur, gaudere posse declarati.

Processus, & sententias contra eos laticas annullat, & in pristinum statum reponit.

Contravenientibus pœnas hic descriptas imponit.

Executores
istius constit.
deputatio.

& quoscumque alios Inquisitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia sive iudicio coram eis etiam nunc, & in futurum pendente, iudicari, sententiarum, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, sententiandi, & definiendi facultate, & irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 26. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Tranen. & Ulixbonen. Archiepiscopis, ac Episcopo Ferrariensi. per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios eandem præsentem pro maiori prædictorum notitia, & in eis contenta quacumque ubi & quando, ac quoties opus fuerit, etiam in Romana Curia, ac ejus locis solitis, & consuetis publicantes, & in præmissis efficaciter assistentes, faciant præsentem, & in eis contenta quacumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit firmiter observari, ac singulos quos ipsa præsentem concernunt illis pacificè gaudere. Necnon quibuscumque habentibus interesse instrumentum intimationis hujusmodi cum infertione earumdem præsentium omnium contradictione, & excusatione cessante tradant, & concedant, seu tradi, & concedi faciant. Non permittentes eos desuper per Inquisitores, & iudices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & penas Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Ne autem super anno in quo futura vitæ dictorum novorum Christianorum modus juxta voluntatem dicti Clementis prædecessoris dari debet, aliqua dubitatio oriatur, volumus, & dicta auctoritate decernimus ipsum annum à die Datæ præsentium incipere.

Clausula de-
rogatoria.

§. 27. Non obstantibus præmissis, ac etiam sæl. rec. Bonifacii VIII. & aliorum Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, & aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus etiam ab eisdem vel à nobis etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, officii inquisitionis, & Ecclesiarum, ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorumque dignitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, sententiis, privilegiis quoque indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per nos, & prædecessores nostros, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de S. Roman. Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, etiam si in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari possit, quibus omnibus (etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum ac forma in illis tradita observata inferti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum serie, & tenore, scientia, & potestatis plenitudine prædicti specialiter, & expressè derogamus) contrariis quibuscumque. Seu si inquisitionibus, & iudiciis prædictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 28. Volumus autem quòd carcerati, vel sub cautionibus relaxati, qui de hæresi, aut à fide apostata, seu blasphemia hæresim sapiente condemnati, aut convicti fuerint, aut desuper confessionem fecerunt, abjuracionem super hoc coram aliquo jurisdictionem habente per eos eligendo publicè facere omninò teneantur. Et abjuracione hujusmodi facta, etiam absque publica penitentia per eos faciendi, juxta formam prædictarum sub plumbo confectarum literarum omninò relaxentur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die duodecima Octobris, millesimo quingentesimo trigésimo quinto, Pont. Nostri Anno primo.

Anno à Nativitate Domini 1535. Indulgentia Octava die verò secunda mensis Novemb. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. D. N. divina providentia Pauli Papa III. Anno primo, retrospectè literæ in forma brevis in præsentem quinterno descriptæ, affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Flora, valvisque Cancellariæ Apostolicæ, ac in valvis Principis Apostolorum de Urbe, & in aliis locis publicis, & solitis, ac consuetis Romane Curie, ut moris est, per mæ Simonem de Bellavilla Sanctiss. Dom. Nostri prælibati Pape Cursorem. Aymo Gilloon Mag. Curs.

Dat. P. An. 1.
dic 12. Oct.

Publicatio.

Causæ Civiles, interesse Fiscus Rever. Cameræ Apostolicæ concernentes, in eadem Camera cognoscantur, in omnibus instantiis.

IX.

Ampliatur hæc dispositio à Pio IV. infra in constit. 35. Cum scitur, ubi notabo Tomo 2. fol. 53.

PAULUS PAPA III.

Edita A. D.
1535.

Motu proprio, &c.

Non sine animi molestia accepimus causas feudales, & alias quæ inter Fiscum, & privatum vertuntur, per diversa Tribunalia Almæ Urbis, vigore commissionum specialium, aut aliàs, non sine magno Cameræ Apostolicæ, & illius auctoritatis, & jurisdictionis præjudicio, passim audiri, & terminari, & quia causæ hujusmodi de sui naturâ in Camera Apostolica, & non alibi tractari, & definiti debent, volentes in præmissis opportunè providere, nonnullorum Rom. Pont. prædecessorum nostrorum vestigiis inherendo.

Causa hujus
constituitur.

§. 1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnes, & singulas causas feudales, & alias quascumque quæ inter Fiscum, & privatum in prima, vel ulteriori instantia, in Auditorio Rotæ, & coram Almæ Urbis Governatore, & Auditore Cameræ, & Senatore, ac aliis Tribunalibus dictæ Urbis, & aliquibus ex Clericis, seu Præsidentibus particulariter, & instructæ pendunt, quomodocumque & qualitercumque petitorio, vel possessorio, mero, vel mixto introductæ sint, ad nos advocantes, illas unâ cum quibusvis earum incident. depen. emergen. annexis, & connexis, tam conjunctim, quam divisim pendentes dilecto filio Camerario, & Præsidentibus, ac Clericis Cameræ Apostolicæ per eos more Camerali, & juxta formam concessionum, indultorum & privilegiorum ipsius Cameræ in plena Camera audien. cognoscentes. deciden. sineque debito terminari. committimus, & mandamus.

Advocatio
causarum in-
teresse civile
Fiscus tangen-
tium ab om-
nibus iudici-
bus earum-
que commissio
in Came-
ra

§. 2. Dantes eis plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem prædictis, & aliis quibusvis inhibentibus, in Rom. Curia, & extra eam, etiam sub censuris, & penis, & quoad causas similes in futurum extra Cameram committendas propria, & eorum auctoritate sine alio nostro mandato, vel signatura, inhibentibus, & in causis hujusmodi, non obstantibus, quibusvis signaturis, & inhibitionibus. hactenus factis, & in posterum faciendis, nisi commissiones in futurum præsentandæ, manu nostra cum præsentium de verbo ad verbum infertione, & illarum derogatione signatæ fuerint,

Cameræ fa-
cultas proce-
dendi in eis
dummodò à
Papa mer-
extra eam
non committis.

pro-

Clausula derogatoria.

Sola sufficit signatura.

Papae subscriptio.

X.

Edita A. D. 1536.

Excommunicantur, & anathematizantur juxta antiquum morem Romanorum Pont.

Heretici eorumque fautores, & libros legentes, &c.

Piratae & eorum fautores.

Pedagianova imponentes, vel prohibita exigentes.

proceden. citan. declaran. aggravan. reaggravan. interdictumque proven. auxiliumque brachii secularis invocan. caeteraque alia facien. dicen. geren. & exequen. quae in praemissis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

§. 3. Non obstantibus praemissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, clausulis, statutis, & consuetudinibus, ac reformation. etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibus illorum tenores, causas, & effectus pro expressis & inferis habent. & exprimi ac de verbo ad verbum inseri posse, decernent.) latissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

§. 4. Volentes praesentium solam signaturam sufficere, & ubique tam in judicio quam extra fidem facere absque alia literarum expeditione seu quod litterae in forma brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori, vera, & ampliori specificatione omnium, & singulorum praemissorum, & circa ea necessario- rum latissime exten. adeo quod contraria quaecumque penitus, & omnino tollantur, & non obstant. De mandato D. N. Papae audiant praefati Reverendissimi DD. Cardinalis Camerarius, Praesidentes, & Clerici Camerae, citent, inhi-beant, etiam sub censuris procedant, ut petitur, & justitiam faciant.

Placet Motu proprio. A.

Anathematizatio haereticorum, & aliorum contravenientium contentis in hac constitutione, quae bulla in Coena Domini appellatur.

Alia de hac materia Bullas, cum opportunis notis, indicabo in constit. 63. Pastoralis. Pauli V. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Consueverunt Romani Pontifices praedecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianae, & ipsius unitatem, quae in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium principaliter consistit, & sanctorum fidelium societatem ab offensione servandam, arma justitiae per ministerium Apostolatus, in praesenti celebritate exercere. Nos igitur vetustum, & solemnem hunc morem sequentes,

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, omnes haereticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passageros, Wiclevitas, seu Hussitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fael. rec. Leonem PP. X. praedecessorem nostrum superioribus annis damnatam, impiam, & abominabilem Martini Lutheri haesim sequentes, ipsique Martino quominus puniri possit quomodolibet faventes, & quoslibet alios haereticos quocumque nomine censeantur, ac omnes fautores, & receptatores, librosque ipsius Martini, aut quorumvis aliorum ejusdem sectae sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicae, quomodolibet legentes, aut in suis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quavis causa publice vel occulte, quovis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defensores eorumdem.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, cursarios, latrunculos maritimos, & illos praecipue, qui mare nostrum a Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo depradari, mutilare, interficere, ac rebus, & bonis suis spoliare praesumpserunt haecenus, & praesumunt, ac omnes receptatores eorumdem, & eis auxilium dantes, consilium, vel favorem.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullarum seu literarum Apostolicarum, & supplicationum gratiam vel justitiam concernentium, per Romanum Pont. Vicecancellarium, seu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S. R. E. de mandato ejusdem Rom. Pontificis signatarum, aut sub nomine ejusdem Rom. Pontificis, seu Vicecancellarii, aut gerentem vicem praedictorum signantes supplicationes eadem, extendentes cap. ad falsariorum, cum omnibus poenis in eo contentis ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per nos, seu de mandato nostro signatas, & datatas, sine nostra, aut Datarum nostri licentia.

§. 5. Item excommunicamus, anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, filum ferreum, stannum, calybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christiani nominis inimicis, quibus Christianos impugnant, non obstantibus quibusvis privilegiis, & concessionibus quibuscumque Principibus, & dominis, seu privatis personis, per nos & Sedem praedictam haecenus forsitan concessis, quae illis nolumus in aliquo suffragari.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impediens, seu invadentes vicualia, seu alia ad usum Rom. Curiae adducantur, vel deferantur impediunt seu perturbant, vel qui talia faciunt, vel defendunt, cujuscumque fuerint ordinis, praesentia, conditionis, & status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana praesulgeant dignitate.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui jurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes in eadem Curia morantes, aut meritate propria rapiunt, spoliunt, & detinent, aut proposito deliberato verberare, mutilare, vel interficere praesumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes temere mutilantes, verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, eorumque mandatores.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium seu alias quascumque personas, Ecclesiasticas vel saeculares ad Rom. Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, illaque in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores Advocatos, Procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Judices super dictis causis, seu negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliunt.

§. 10. Ac illos, qui ne aliquas literas Apostolicas etiam in forma brevis, tam gratiam quam justitiam concernentes, etiam citationes, monitoria, & executoriales, quae a Sede Apostolica emanarunt, & pro tempore emanabunt, sine eorum beneplacito, & examine, executioni demandent, inhi-bent, ac Notarios, executores, & subexecutores literarum monitorialium, & citationum ac executorialium hujusmodi excipiunt, incarcerant, & detinent, vel capi, incarcerari, & detineri faciunt. Necnon qui ne literis, & mandatis Sedis praedictae, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum ejusdem, similiter gratiam vel justitiam concernentibus, decretisque super illis, & rebus judicatis, processibus, & executorialibus, non nisi habito primum eorum beneplacito, & assensu pareatur per eorum literas executoriales, vel alias nuncupatas, & certo pretio soluto. Neve tabelliones, & Notarii, super hujusmodi literarum, & processuum executione, instrumenta, vel acta conficere, aut facta parti cujus interest tradere debeant; quive sub quibusvis poenis

quibus-

Falsificantes literas Apostolicas.

Istud cap. est 7. in tit. de crim. fal.

Arma & alia inimicis Christiani nominis deferentes.

Impediens eos qui vicualia, seu alia necessaria Romae deferunt, vel eis faventes.

Vexantes sine jurisdictione eos qui in Curia commorantur.

Carcerantes Episcopos, &c.

Legentes eos qui ad Romanam Curiam recurrunt, vel negotia in ea prosequuntur.

Impediens executionem literarum Apostolicarum.

quibuscumque personis, in genere vel in specie ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratiis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas à Sede Apostolica impetrent, aut impetratis utantur, directè vel indirectè etiam sub gravissimis pœnis prohibere, statuere, seu mandare, quive in animarum earumdem periculum, seu à nostro, & Rom. Pontifice pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere præsumant.

§. 11. Quive ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, & Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se ac eorum Tribunal audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum præter juris communis dispositionem trahunt, ac trahi faciunt, vel procurant, directè vel indirectè quovis quæsito colore.

§. 12. Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta, in genere vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, etiam sub prætextu literarum Apostolicarum in usu non receptorum, seu revocatarum hæcenus, fecerunt, ordinarunt, seu publicaverunt, aut facient, ordinarunt, vel publicabunt in futurum per quas, & quæ, libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur vel deprimitur, aut alias quovismodo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis iuribus quomodolibet, tacitè vel expressè præjudicatur.

§. 13. Quive iurisdictiones, seu fructus, redditus, proventus ad Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eas obtentorum pertinentes usurpant, vel subripiunt, seu quavis occasione, vel causa sine Rom. Pont. expressa licentia sequestrant, aut collectas, decimas, tallas, præstantias, & alia onera, Clericis, Prælati, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorum fructibus, redditibus, & proventibus, huiusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut à sponte etiam dantibus & consentientibus recipiunt. Necnon qui per se vel alium, seu alios directè vel indirectè prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem, auxilium, consilium, vel favorem, aut votum, suffragium, palam vel occultè, præstare non verentur, cuiuscumque sint præminentie, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii Potentatus quicumque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præsidentes fuerint, aut quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant; innovamusque decreta super his, tam per sacros canones, & Concilia generalia, quam etiam in Lateranensi Concilio novissimè celebrato edita, etiam cum interditi Ecclesiastici, ac aliis censuris, & pœnis in eis contentis.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Consiliarios ordinarios, extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum, ac Præsidentes Cancelliarum, & Consiliorum, ac Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem, vel aliorum Principum secularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Commendatarios, eorumque Vicarios, & Officiales, qui per se vel per alium seu alios, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum, necnon decimarum, ac beneficiale, ac alias spirituales, & spiritualibus annexas causas ab auditoribus, & Commissariis nostris (ut eorum verbis utamur) avocant, ac executiones monitoriorum, citationum, inhibitionum, sequestrorum, executorialium, & aliarum

literarum Apostolicarum, tam gratiam, quam iustitiam concernentium à nobis, necnon Camerario, & Præsidentibus Camera Apostolicæ, ac Auditoribus, & Commissariis Apostolicis in eisdem causis pro tempore emanatarum, illarumque cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, & Collegia causas ipsas prosequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & se de illarum cognitione tamquam iudices intrromittere, ac partes actrices, quæ illam committi fecerunt, & faciunt ad revocandum, seu revocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanaverunt, & censuris, & pœnis in illis contentis absolvi, ordinant, vel compellunt, vel alias executionem literarum Apostolicarum, vel executorialium, etiam sub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominus, ac protestantes prout tenore præsentium declaramus, ac expressè protestamur, absolutionem hodiè, vel alias etiam solemniter per nos faciendam præfatos supranominatos, & qualificados, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Procuratores, ac alios excommunicatos prædictos, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta huiusmodi publicè revocaverint, & ex archivis, seu capitularibus locis, aut libris in quibus adnotata reperiuntur, deleteri, & cassari, ac nos de revocatione, & cassatione huiusmodi certiores fecerint, & alias à præmissis, cum verò præposito ulterius similia non committendi destiterint comprehendere, nec illis aliter suffragaturam fore, ac in præmissis omnibus, & singulis, ac aliis quibuscumque iuribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. undecumque, & quomodolibet quæsitis, seu quærendis per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expressos, à nobis, vel à Sede Apostolica quomodolibet factos, aut faciendos, aut quemcumque temporis, vel tolerantiam, fluxum, seu patientiam nostram, ulatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse.

§. 15. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, seu capientes, & detinentes, seu depradantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem causa devotivonis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, occupant, detinent; vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt, in totum, vel in partem, Almam Urbem, Regna Sicilia, seu Trinacriæ, Insulas Sardinia, & Corsica, terras citra Phærum, patrimonium beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Veneaykinum, Sabinen. Marchia Anconitanæ, Massa, Trebaria, Romandiolæ, Campania, & Maritimæ provincias, illarumque terras, & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatèque nostras Bononiam, Ferrariam, Regium, Mutinam, Faventiam, Imolam, Forlivium, Ravennam, Cerviam, Cefenam, Ariminum, Beneventum, Perusiam, Avenionem, Civitatem Castellum, Tudertum, Camerinum, & alias Civitates, terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantia, & pertinentia, & adherentes, ac fautores, & defensores eorum, seu in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum & ornamentorum ecclesiasticorum quorumcumque, calicum, crucum, candelaborum, thuribulorum, vasorum argenteorum, & aureorum, vestium sacrarum ad divinum cultum, & usum deputatarum, ex Basilicis, & Ecclesiis, tam Urbis quam extrà illius mania consistentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipsa Urbe tempore illius diereptionis usque in præsentem diem nequiter ablatarum, ablatores,

Laiçi Judices personas Ecclesiasticas trahentes.

Statuentes aliquid contra libertatem Ecclesiasticam.

Usurpantes bona, & iurisdictiones Ecclesiarum, &c.

Avocantes causas à iudicibus Ecclesiarum expeditiones quoquomodo impediunt.

Offendentes peregrinos ad Urbem venientes commorantes & recedentes.

Occupantes bona Sedis Apostolicæ.

Diripientes sacra Ecclesiarum Urbis.

& illorum occupatores, ac quoscumque alios ad quorum manus res ipsae quocumque titulo, & ex quavis causa scienter pervenerint, & existant, cujuscumque fuerint ordinis, vel praeminentiae, conditionis, ac status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis ecclesiastica, vel mundana praefulgeant dignitate, nisi restituerint res ablatas hujusmodi eorum veris dominis si quorum notitiam habuerint, vel cum ipsis dominis desuper amicablem concordaverint, seu si eosdem dominos ignoraverint, nisi res ipsas ad manus personarum ad hoc per nos deputatarum consignaverint realiter, & cum effectu.

Contrario- rum derogatio.

§. 18. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, ac literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, eis vel eorum alicui, vel aliquibus cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, vel praeminentiae fuerint etiam si (ut praemittitur) Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, seu quavis alia ecclesiastica, vel mundana praefulgeant dignitate, a praedicta Sede, sub quavis forma, vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & non scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quae contra nostros processus hujusmodi, ac sententias, quo minus condidantur eis sese jurare valeant, vel tueri, & quae quoad hoc penitus tollimus, & omnino revocamus.

Absolutio- nis reservatio, quae non juvet non desistentes a praemissis.

§. 19. Et a quibus quidem sententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus absolvi possit. Nec etiam nunc, nisi de stando Sanctae Romanae Ecclesiae mandati satisfactioni, & sufficienti cautione praestitis, etiam praetextu confessionum, seu quarumvis facultatum verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quod sola signatura sufficeret, concessum, & quavis derogatarum derogatarum, fortiores, & efficaciores, ac insolita clausulae apparent, quibusvis personis, cujuscumque praeminentiae, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut praemittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, vel quavis alia praefulgeant dignitate, religiosis, & saecularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium, & militiarum-hospitalibus, confratribus, universitatibus concessarum a nobis, vel a praedicta Sede, & quos concedi contingeret quodmolibet in futurum.

Poenae contravenientum in absolvendo.

§. 20. Illos autem, qui contra tenorem praesentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint excommunicationis, & anathematis sententia innodamus, eisque praesentationis, electionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones, officia interdicens, praedecentes, & declarantes aperte transgressores, & contemptores praedictis nos gravius contra eos spiritualiter, & temporaliter prout expedire cognoverimus, processuros. Et nihilominus quicquid egerint absolvendi, vel alias nullius sint roboris, vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 21. Ut autem hujusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, seu membranas processus continentes eosdem in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & sancti Joannis Lateranen. de urbe, affigi, seu appendi faciemus, quae processus ipsos quasi sonoro praecognito, & patulo iudicio publicabunt, ut ii, quos processus hujusmodi contingunt quod ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere, seu ignorantiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

§. 22. Verum, ut praesentes literae, ac omnia, & singula in eis contenta eò fiant notiora, quò in plerisque civitatibus, & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ac locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per haec scripta committimus, & in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo mandamus, quatenus per se vel alium, seu alios, praesentes literas postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam saltem semel in anno, aut pluries prout expedire viderint in Ecclesiis suis dum major in eis populi multitudo ad divina convenierint, solemniter publicent, ad christifidelium mentes deducant, nuncient, & declarent.

Iussio hanc eandem Bullam in aliis locis publicandi.

§. 23. Decernentes earundem praesentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Judicis Ordinarii Romanae Curiae munitis, eandem prorsus fidem, in iudicio & extra ubilibet adhibendam fore, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio- rum fides.

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae excommunicationis, extensionis, revocationis, innodationis, interdicti, innovationis, protestationis, declarationis, commissionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Sanctio poenalis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Idibus Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P. A. 2. die 13. Apr.

Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Indictione octava, die vero decima tertia mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli Divina Providentia Papa III. Anno secundo, retroscriptae literae Apostolicae affixae, & publicatae fuerunt in S. Joannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Urbe, Basilicarum valvis seu portis, dimissis ibidem per aliquod temporis intervallum affixis, per nos Thomam Roger. & Franciscum de Grosa praebiti Sanctiss. D. N. Papae Cursores, Petrus Cornuti Magister Cursorum.

Publicatio in Urbe.

Approbatio secunda Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, & aliorum officialium.

XI.

Hi Fratres Capuccini, haecenus Eremita nuncupantur, eorumque Congregatio a Clem. VII. approbata fuit, ut habes supra in ejus constit. 21. Religionis, ubi plenè dixi.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1536.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Vicarius modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod postquam fael. record. Clementi Papae Septimo praedecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, &c.

Clemens vij. Congregationem Capuccinorum approbavit: ut in ejus constit. de qua in rub.

Omittitur residuum, quia Bullam habes in loco cit. in rub. §. 1. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, literarum praedictarum vigore, nonnulli Clerici saeculares, & regulares, ac laici ab ipsis Fratribus, ut praefertur, nominatis vel uno ex eis, ac ab aliis de ipsorum commissione receptis Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum constituerint, ipsique fratres cupiant literas praedictas quoad infra-scripta confirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter supplicari

Hic modò Pontif. eisdem perentibus, d. const. Clem. vij. infra-scriptis confirmat.

supplicari

Eisque in omnibus suffragari decernit.

Vicario eorumdem Capitulum generale quolibet triennio congregandi facultatem concedit.

In quo Vicarius ex Capuccinis eligatur, & electus Magistro generalis Conventualium presentetur.

A quo confirmetur, & regimen Congregationis Capuccinorum tribuatur.

supplicari fecerint, ut hujusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 2. Nos attendentes uberes fructus quos Ordo ipse Minorum in agro militantis Ecclesie hactenus produxit, & in posterum producturum spe firma speramus, ac dignum censentes, ut circa ea, quae ipsius Ordinis incrementum concernunt, benignos favores impendamus, hujusmodi supplicationibus inclinati, literas Clementis praedecessoris hujusmodi, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica ex certa nostra scientia, per praesentes approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno & pro tempore existenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum hujusmodi, ac ipsius Congregationis Fratribus, perinde ac si illa eisdem Congregationi, & Fratribus directae fuissent, quoad omnia, & singula in ipsis literis contenta suffragari debere decernimus.

§. 3. Et nihilominus auctoritate, & scientia similibus per eandem praesentes, statuimus, & ordinamus, quod deinceps Vicarius generalis ipsorum Fratrum Capuccinorum, circa finem triennii, ex quo ad Officium Vicariatus hujusmodi electus fuerit, vel etiam prius aut posterius juxta praefata regula tenorem, ac ipsorum Fratrum laudabiles constitutiones, Vicarios, Discretos, & Custodes vocem Congregationis habentes quarumlibet Provinciae, & Custodiarum sibi subiectarum, in locum per ipsum Vicarium generalem deputandum, ad Capitulum convocare possit, quorum si qui legitimum impedimento detenti ipsi Capitulo interesse non potuerint, per nuncios ab eis deputatos, vel suppletis votis eorum, juxta ipsorum consuetudinem praesentia supplentur.

§. 4. Qui sic congregati, omnia, & singula, quae alii Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de jure vel consuetudine, & ex privilegiis possint, faciendi, ordinandi, & disponendi, & potissime eligendi unum Religiosum ejusdem Ordinis, & Congregationis in eorum similem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipsius Vicarii electionem si a majori parte eligentium celebretur, quam primum commode fieri poterit, Generali Magistro dictorum Fratrum Conventualium nuncupatorum, sicut hactenus servatum fuit, donec aliud desuper ordinatum a Sede Apostolica praesentent, seu praesentari faciant.

§. 5. Ipsaque Generalis Magister intra triduum ad praesentationem sibi facta ipsum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenarie vices suas, tribuendo videlicet liberam potestatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem suam, super omnes & singulos fratres ejusdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiam si alio quovis nomine nuncupentur, tam in capitibus, quam in membris, publice ac privatim visitandi Congregationes in Provinciis, & Custodiis omnibus eis subiectis, sive pro electione Vicariorum, Discretorum, Custodum, & Guardianorum, sive pro aliis utilibus negotiis, faciendi, seu fieri faciendi nova loca, Conventus, seu Eremitoria recipiendi, Fratres subditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & absolvendi, & incarcerandi, & a carceribus liberandi, contraditores ac rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per invocationem brachii saecularis, vel Ecclesiastici, si opus fuerit, compescendi, ac generaliter, specialiterque omnia & singula circa fratres conventus, domos, loca, & Eremitoria hujusmodi faciendi, exercendi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac statueri, quae Generalis Magister dicti Ordinis circa Fratres, Conventus, domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conventualium nuncupatorum facere possit, si personaliter adesset, vel interesset, ac eandem auctoritatem, potestatem, gratiam, & facultates per ipsum Magistrum generalem eidem Vicario generali concessas, vel earum

partem, aliis fratribus quos ad haec judicaverit idoneos committendi, & concedendi, necnon per ipsos praedicti Vicarii Commissarios committi, & concedi faciendi, & triduo elapso, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicae auctoritate cum plenaria potestate hujusmodi, usque ad successoris electionem habeatur, & infra hoc tempus Officio suo, sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum Provincialium, aut majoris partis eorumdem renunciare nequeat. Possit tamen convocare omnes Vicarios, & Discretos sibi subiectos infra tempus Officii sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum fuerit.

§. 6. Si vero generalis Vicarius infra Officii sui tempus ex hac luce migraverit, seu alias ab Officio amotus fuerit, Vicarius in cujus Provincia mori, vel amoveri contigerit, nunciet quam citius poterit omnibus Definitoribus Capituli generalis immediate praecedentis, & omnibus Vicariis provincialibus ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum, determinet locum, & tempus, nisi fuissent per generale Capitulum, vel per praedictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem deputata, & convocet qui ierint evocandi pro successoris Vicarii electione celebranda, quo vacationis tempore, auctoritate Sedis praedictae exerceat Officium Vicariatus hujusmodi primum Definitorum praedictorum, vel ipso deficiente, secundus, & sic de aliis successivè, cum plenaria potestate praemissa.

§. 7. Et hoc idem censeatur de Vicariis Provincialibus cum eis mori vel amoveri contigerit, ac Provincias regi, & gubernari, per primum ac alios Definidores successivè Capituli provincialis immediate praecedentis, prout supra de Vicario generali statutum extitit, salva semper & reservata praedicti Vicarii generalis, ut praemittitur potestate.

§. 8. Generalis vero tam Magister praedictus, quam Minister Ordinis Minorum hujusmodi, aut quisquam Ministrorum seu Magistrorum Provincialium, seu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tam conventualium quam de familia, sive de Observantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, praedicto Vicario generali, seu ceteris Vicariis, vel culpam fratri ejusdem Congregationis de Capuccinis nuncupatae, molestiam seu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec praesumat, sub poena excommunicationis latae sententiae, privationis Officii, omniumque actuum legitimorum, nisi quod praefatus Magister generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per se dumtaxat personaliter, visitare, & corrigere possit, & valeat, praedictum Vicarium generalem, seu Fratres donum, locum, & Eremitorium eorumdem Fratrum Capuccinorum nuncupatorum, pie, benignè, & charitativè ad meliorem frugem, provocando. Etsi quemquam, quod absit, repererit criminofum, ipsum Vicarium, de consilio & assensu majoris partis Vicariorum praemissorum, ceteros vero de consilio, & assensu majoris & sanioris partis Fratrum, domus, Eremitorii, loci, vel Conventus Visitatorum in eodem loco, & non extra, corrigere valeat & punire, poenitentiarum, ac emendare, secundum quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine vero ac cura praedictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum se aliter non intromittat.

§. 9. Districtius inhibentes quibuscumque personis cujuscumque conditionis existant, sub excommunicationis latae sententiae poena eo ipso incurrenda, ne habitum per eos deferri solitum, nisi sub praefati Vicarii generalis pro tempore existentibus obedientia, & cura permaneant, gestare quomodo praesumant.

§. 10. Insuper vestigiis pie memoriae Pii Papae Secundi etiam praedecessoris nostri in hac parte inherendo, qui aliis ex certis causis auctoritate Apostolica ex certa scientia, in favorem Familiae de

Eoque Vicario deficiente, Vicarius agat de convocando Capitulo quod alterius electione, & interim primum Definitor exerceat officium Vicariatus.

Et hoc idem servetur deficiunt Vicariis provincialibus.

Magister generalis Ordinis tantummodo Capuccinos visitare & corrigere possit.

Habitus Capuccinorum ceteris aliis prohibetur. Imò prohibitus consimilis ut infra in const. 11. Greg. XIV. Beati. Tom. 3. Declaratio circa obedientiam Ministris & Vicariis praestandam.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis consueta benignitas, ea qua per prædecessores suos, præsertim personarum, sibi & Apostolicæ Sedi continuos labores impendentium, commodum, ac utilitatem concernentia concessa sunt, ut firma perpetuè & illibata persistant, libenter approbat, prout in Domino salubriter conspiciat expedire.

§. 1. Dudum siquidem scilicet recordat, Julius Secundus, Leo Decimus, & Clemens Septimus Romani Pontifices prædecessores nostri, dilectis filiis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac eorum Locumtenentibus, tunc, & pro tempore existentibus, & eorum Collegio diversa privilegia, concessionem, exemptiones, antelationes, prærogativas, facultates, gratias, & indulta tunc expressa gratiosè concesserunt, & approbarunt.

§. 2. Nos dignum quin potiùs debitum censentes dictos Auditores, & Locatenentes, qui pro publica utilitate quotidie, & incessanter invigilant, & in iustitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministranda, immensos labores sustinent, prout eorumdem laborum remuneratione illorum exigentibus meritis, & ut commodius se alere, ac sustentare valeant, non minoribus gratiis ac prærogativis, quàm à dictis prædecessoribus nostris reportarunt, eos prosequi volumus, Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, seu Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa nostra scientia, omnia & singula privilegia, exemptiones, antelationes, prærogativas, concessionem, gratias, facultates, literas ac indulta huiusmodi, per dictos, & alios nostros prædecessores eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum singulis, in genere vel in specie concessa quæcumque, quorumcumque, & qualiacumque sint, ac cuiuscumque tenoris, & contingentiæ existant, quorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis habentes, cum omnibus, & singulis derogationibus, decretis, & clausulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & innovamus, illaque sibi & eorum cuilibet, & prout dicti ac alii prædecessores concesserunt, de novo pro potiori cautela concedimus & indulgemus.

§. 3. Ac privilegia & gratias dilectis filiis Referendiis nostris, seu eorum Collegio concessa, ac in posterum concedenda, illa pro sufficienter expressis habentes, cum eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum Collegio, auctoritate, & tenore præmissis communicamus, seu illa de novo eis concedimus, ac præsentibus literas, & in eis contenta quæcumque sub cuiusvis suspensionibus, derogationibus, ac revocationibus in contrarium factis, & faciendis minimè comprehendendi, neque illis derogari posse, nisi eorumdem Auditorum, ac Locatenentium ad id expressis accesserit assensus, ac irritum & inane, quicquid secus super iis à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 4. Quocirca pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Curie causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, ac in Urbe in spiritualibus Vicario, per præsentem motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium seu alios præsentibus literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet confirmatione, innovatione, concessionem, indulto, communicatione, & decreto, ac aliis præmissis pacificè

Observantia interpretatus est, ac declaravit, quòd cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum, Ministrum generalem, & provinciales Vicarios Ministrorum loco, certis, piis, ac sanctis respectibus esse voluisset ac decrevisset. Vicarii ipsi qui illis præsentibus, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obediebant, veri, & indubitati ipsorum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis institutor eos esse intellexisset, quoad usque præfata Sedes, in cuius arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, essent, perpetuè forent, differentes à prædictis Ministris solo nomine, cõque qui dictis Vicariis obedirent, secundum dictæ Sedis determinationem eorum regulæ, & præcipuè in ea parte ubi erat (Præcipio firmiter fratribus univèrsis, ut obediant suis Ministris) plenè, & integrè satisfacere, auctoritate ac scientia prædictis, declaramus, & decernimus, quòd donec aliter super præmissis per præfatum Sedem ordinatum fuerit, fratres Capuccini prædictorum Vicariis, prout de Vicariis familiæ per dictum Pium prædecessorem, ut præfertur, statutum fuerat, obediendo, plenè ac integrè præfate regulæ satisfaciunt.

§. 11. Quocirca univèrsis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, ac aliis personis, in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, præsentibus literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum, & fratrum Capuccinorum prædictorum, sive alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentibus literas, ac in eis contenta huiusmodi firmiter observare, ac singulos, quos præsentibus concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desuper, per quocumque, contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, seu perturbari, contradictores quoslibet, ac rebelles per censuram Ecclesiasticam, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac recolenda memoria Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac aliis Apostolicis constitutionibus, necnon quibusvis privilegiis ac indultis Apostolicis, sub quibusvis tenoribus ac formis, cum quibusvis clausulis, & decretis, quæ adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 13. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Canonici alicujus Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem fides, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo sexto, octavo Kalend. Septembris, Pontificatus nostri anno 1.

Executorum hujus const. deputatio.

Contrarium derogatio.

Fides transumptorum.

Dat. P. An. 2. die 25. Aug.

XII. Confirmatio, & nova concessio privilegiorum, & gratiarum, Auditorum Rotæ Romanæ.

Ad hæc vide notata supra ad const. 13. Clem. VII. Convenit, in Tomo 1.

Exordium.

Pontifices multas gratias Auditoribus elargiti sunt.

Quas hic Pontif. confirmat.

Privilegia Referendiis Apostolicis concessa, & concedenda, eisdem Aud. communicat. Quæ privilegia Referendar. habes infra const. 23. Debita, ubi notabo.

Executores deputat.

Contrariis
derogat.

frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, editis aecedendis, etiam perpetuis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, gratis, ac concessionibus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem sub quibuscumque, tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus quibuscumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate seu majoritate præfulgeant, in genere vel in specie, & seu eorum Collegiis concessis, approbatis & innovatis; ac in posterum concedendis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut exequi forma servanda foret, ac in eis caveatur expressè, quòd illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium tenores pro sufficienter expressis, ac insertis habentes, hac vice damtaxat, illis aliàs in suo robore permanentibus, harum serie, motu ac scientia similibus derogamus, necnon omnibus illis quæ in literis eisdem Auditoris, & Locatenentibus, seu eorum Collegio concessa voluerunt dicti prædecessores non obflare, quæ pro repetitis habeantur, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis
fidei tribuit.

§. 6. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca, in quibus de eisdem fides forsan facienda esset deferri volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 3.
die 15. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub anulo Piscatoris, die decimaseptima Augusti, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificii nostri Anno tertio.

Sequitur concessio exemptionis à gabella vini.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa
concessionis.

At tendentes continuos labores, quos dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Locatenentes, pro administranda justitia personis ad Sedem Apostolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in causis coram eis pro tempore vertentibus jugiter perferunt, ac propterea dignum reputamus, ut illis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendamus.

Exemptio
Aud. à gabellis vini.

§. 1. Volentes igitur eos specialibus favoribus, & gratis prosequi motu proprio, & ex certa scientia nostra eisdem Auditoribus, & Locatenentibus quos sicut accepimus sæcl. recordationis Clemens Papa Septimus prædecessor noster inter alia privilegia illis concessa à solutione & exactione quarumcumque gabellarum, & onerum liberavit ac exemptis, ut privilegii hujusmodi plenarium consequantur effectum, quòd ipsi, & eorum quilibet, ad nostrum & Apostolicæ Sedis beneplacitum, singulis annis pro eorum usu, & victu quindecim vegetes cujuscumque qualitatis vini quandocumque illis placuerit, absque alicujus dohanæ seu gabellæ, ac aliorum onerum solutione, ex Ripa, seu aliunde percipere ac habere, liberè & licitè valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus, ac licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio
contra officiales qui
eos desuper
molestarent.

§. 2. Mandantes nihilominus modernis, ac pro tempore existentibus Camerario nostro, ac domus nostræ Magistro, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, & dohaneriis, omnibusque & singulis dohanæ

nostræ Officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quàm si contrafecerint illos eo ipso incurrere volumus, quatenus de cætero in perpetuum, singulis Auditoribus ac Locatenentibus prædictis quolibet anno quindecim vegetes vini hujusmodi, absque aliqua gabellæ seu dohanæ, ac onerum solutione, & gratis quandocumque ab eisdem Auditoribus, seu eorum aliquo requisiti fuerint, tradant ac tradi faciant, nec ab eis aliquid præmissorum occasione exigant, seu exigere præsumant, ac illis & eorum cuilibet quoties opportunum fuerit mandata ad id necessaria expediant, ac expediri faciant, omni mora & exceptione cessantibus, ac per eos ad quos spectat, sub pœnis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis observari faciant.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apostolica auctoritate factis ac faciendis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Camerario, Magistro, Dohaneriis, & Officialibus, & dohanæ hujusmodi, ac quibusvis aliis locis, ac personis cujuscumque conditionis, gradus, &c. existentibus, etiam motu simili, ac aliàs sub quibusvis tenoribus & formis &c. concedendis, quibus latissimè extendendo motu simili derogamus cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Sola signa-
tura sufficit.

§. 4. Volumus autem quòd præsentium sola signatura sufficiat, & ubique tam in judicio quàm extrà, fidem faciat, regula contraria non obstante.

Placet, & ita motu proprio mandamus, A.

Papæ sub-
scriptio.

Uxores non possint ab eorum maritis cautiones de non offendendo petere, aut alia de causa cum eis in Urbe litigare, nisi prius in Monasterio, aut alio honesto loco ponantur.

XIII.

Pœnas autem mulieribus, ex loco sibi assignato aufugientibus, inhonestæque viventibus imposuit Six. P. ut infra in ejus const. 40. Ad compescendam. Tom. 2.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita A. D.
1536.

Cum sicut accepimus, diversæ mulieres conjugatæ Almæ Urbis seu in ea commorantes, tam Romanæ, quàm forenses forsan affectantes vitam ad earum libitum inhonestam ducere, ubi se ab earum maritis super earum inhonestam vitam, aut pravis moribus argui vident, eos à quibus se amari sciunt, maritis suis in fidejussores quod ipsæ eos non offendent, nec offendi facient, pro diversis pecuniarum summis etiam excessivis judicialiter, aut aliàs similem cautionem ab eisdem maritis suis exigant; & illis eam quandoque præstare nequeuntibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad trimes delegari procurent, & faciant, vel si earum mariti prædicti cautionem hujusmodi eis præstent, illius clypeo fretæ, vitam ad earum libitum inhonestam ducant, in divinæ majestatis offensam, ac scandalum plurimorum.

Causa hujus
constitit.

§. 1. Nos volentes ex debito nostri Officii pastoralis præmissis occurrere, Motu simili modernis, & pro tempore existentibus Almæ Urbis prædictæ Gubernatori, ac Senatori, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac quibusvis aliis Romanæ Curiæ Officialibus seu Judicibus vel Marecallis, quacumque auctoritate etiam seculari fungentibus districtius inhibemus, ne de cætero ad cujusvis mulieris conjugatæ instantiam ejus virum ad fidejubendum, & sibi sub aliqua quantumvis modica pecuniarum summa de eam non offendendo, nec offendi faciendo, cavendum cogere, aut monere, seu ipsam mulierem conjugatam ad quovis modo cum viro suo quavis occasione litigan-

Sanctio d.
qua in rub.

dum admittere præsumant, nisi ipsa mulier in loco honesto, aut apud mulierem honestam, bonæ conditionis, & famæ, aut in domo sanctæ Marthæ de Urbe, in qua quælibet mulieres conjugatæ, seu ob earum malam vitam & violatam thorum offendentem recipiuntur, & donec cum earum maritis concilientur, charitative tractantur, & sustentantur, cum effectu habitaverit & vixerit. Nos enim ex nunc omnes, & singulas cautiones, & fidei iuraciones per maritos uxoris suis alibi quam in loco honesto & apud mulierem honestam, seu in dicta domo S. Marthæ habitantibus hæcenus præstitas, unica tamen præcedente monitione, & in posterum præstandas, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris vel momenti fore, & illarum etiam si iuramento vallatæ sint, executionem fieri non posse, ac dictos maritos, si qui in exilium relegati, vel ad triremes transmissi propter præmissa fuerint, dictos triremes exire, & ad Urbem liberè redire posse, ac irritum &c. decernimus.

Vicarius Papæ executor deputatur.

§. 2. Mandantes venerabili fratri Philippo Episcopo Salutarum, moderno ac pro tempore existenti nostro in eadem Urbe, ejusque districtu, in spiritualibus Vicario generali, quatenus inhibitionem, & decretum nostros hujusmodi perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari faciat cum effectu, contradictores quoslibet, & rebelles, ac si in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ de rogatoria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, & curiarum Governatoris, Senatus, & Auditoris Camera hujusmodi, necnon earumdem curiarum, etiam iuramento, &c. roboratis statutis, ac consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Et præsentium, etiam absque eo quod registrantur, aut illius data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in iudicio, & extrâ, regula contraria non obstantibus, decernentibus.

apud subsc.

Placet, & ita mandamus. A.

XIV.

Declaratio, & ampliatio facultatum Collegii Scriptorum Archivi Romane Curie, in legitimandis bastardis.

Hoc indultum confirmavit Pius V. in sua constitut. 87. Pridem, in hoc Tomo 2. fol. 306. & istud Collegium erexit Jul. II. in sua const. 15. Sicut supra fol. 492. ubi notavi in hoc Tomo 1.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspicua nunquam per eius prædecessores gesta, cum super illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, dilucidat, & declarat, prout convenit, & rei qualitate inspecta conspicit in domino salubriter expedire.

Julius ij. erexit istud Collegium & concessit facultatem legitimandi bastardos.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Collegii Scriptorum Archivi Romane Curie nobis nuper exhibitæ petitione continebat, quod licet dudum scilicet rec. Julius Papa II. prædecessor noster in institutione Collegii prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, seu illius Correctoribus, & Officialibus quocumque Bastardos, Manferes, & Nothos, sine tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimandi facultatem concesserit, ac Collegium, seu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujusmodi vigore certas formas super hujusmodi legitimacionibus faciendis ordinaverint.

§. 2. Et tam tempore ipsius Julii, quam etiam prædecessorum nostrorum, ac nostri Pontificatus temporibus facultatem hujusmodi continuantes, quamplures Bastardos, Manferes, & Nothos ex quocumque coitu procreatos, etiam stantibus legitimis, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, juxta dictas formas diversimodè legitimaverint, ac in possessione, seu quasi legitimandi hujusmodi pacificè, & dictæ formæ per ipsos observatæ hæcenus fuerint, ac legitimacione per eos hæcenus factæ impugnata non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hæcenus hæcitarum fuerit.

Et multi fuerint legitimi.

§. 3. Nihilominus in præsentiarum a nonnullis de viribus legitimacionum per ipsum Collegium de illegitimo consensu patrum legitimorum, stantibus filiis legitimis, & naturalibus, juxta formam per ipsos traditam factarum hæcitur, & asseritur, facultatem Collegii hujusmodi ad casum in quem pater illegitimi filios legitimos ac naturales haberet, se non extendere, cum hoc ipsa facultate specialiter expressum non reperiatur, ac solum Bastardos, Manferes, & Nothos, cum illa clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, comprehensos esse. Quare pro parte præfatorum Collegii nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Dubium de qua hic extitit.

§. 4. Nos igitur hujusmodi ambiguitatis dubium submovere, ac tam per ipsos Collegium dictæ facultatis vigore, in posterum legitimandum, quam etiam ipsorum Collegii, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerint, & juxta illas illegitimaciones hujusmodi processerint, indemnitati providere, ac dispensatis, necnon diversis litibus, & forsitan scandalis, quæ exinde oriri, ac subsequi possent, obviare, necnon Status, tam Urbis quam Romanæ Ecclesiæ, in qua legitimaciones ipsæ conceduntur, quieti consulere, necnon formatum, & legitimacionum hujusmodi tenores præsentibus expressis habere volentes, ipsaque legitimacionum formas, ut præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innovantes hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoscumque illegitimos, ex quocumque illicito, ac damnato coitu procreatos, etiam si eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimare posse, & legitimaciones per eos in posterum faciendas, etiam stantibus legitimis, validas, & efficaces fore suolque effectus sortiri, ac firmiter observari debere, & illis quibus fieri contigerit, suffragari, ac eos qui legitimi pro tempore fuerint, juxta hujusmodi legitimaciones succedere posse.

Hic ideò Pont. illud remanet.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, ac singulis per quoscumque etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi ac interpretandi, facultate, & auctoritate, iudicari, ac definiti debere, necnon quicquid secus super iis, à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cautela facultatem prædictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

Et ita iudicari debere decernit.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ præfatus Julius prædecessor in literis erectionis Collegii hujusmodi voluit non obstat, & quæ præsentibus pro repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Quibuscumque non obstantibus.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo-septimo, pridie Kal. Nov. Pont. nostri Anno quarto.

Privilegium centenariæ præscriptionis, & aliæ gratiæ, Congregationis Bassinensis, aliàs S. Justini Monachorum, Ordinis S. Benedicti.

XV.

Cætera-

Cetera que hanc tangunt Congregationem, vide supra in Jul. II. consl. 1. Super cathedram, fol. 464. ubi plenè notavi.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D.
1537.

Exordium.

Plerique Pontifices Congregationi Cassinensi multas gratias clarifici sunt.

Benignitas Sedis Apostolicæ consueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis conservatione, & augmento, ac Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, necnon personarum devotarum in eis sub regularis disciplinæ observantia Domino militantium, prospero, ac tranquillo statu, & salubri directione providè concessa, ac etiam approbata, & innovata competit, ut eo firmius illibata persistant quo frequentiori suo fuerint præsidio pro tempore stabilita, libenter approbat, innovat, eisque uberius Apostolici muniminis robur adjicit, ac de novo concedit, & aliis pro eorum observatione providet, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Modernorum Præsidentis, & Definitorum Capituli Congregationis Cassinensis, aliàs S. Justinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Observantia, necnon ipsius Congregationis, nobis nuper exhibita petito continebat, quòd dudum pro divini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis observantia conservatione, Congregationi prædictæ, ac illius Præsidentibus, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Conversis, Novitiis, eorumque Capellanis, familiaribus, ac servitoribus, necnon Monasteriis, Prioratibus, ac locis etiam unitis, Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore existentibus, quàmplura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, tam ab Ordinariorum jurisdictione, quàm etiam ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, & alio quocumque gravamine, quocumque nomine, censerentur, per Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam pro tempore imponenda, necnon à quocumque onere, occasione Legatorum, subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diocesano, seu alterius cujuscumque, etiam Apostolica auctoritate imponen. ac charitativi, & alterius cujuscumque subsidii, impositionis, collectæ, vel alterius cujuscumque exactionis, ac oneris, personalis, & realis, vel mixti, annatarumque etiam ratione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam unitorum solutione, ac ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, vel subjectionis quorumcumque jure debendi quibuscumque Oratoriis, ac personis libertates, prærogativæ, favores, Conservatoria, declarationes, facultates, gratiæ, indulta spiritualia, & temporalia, tam per felices recordationis Urbanum Secundum, Eugenium Quartum, Alexandrum Quintum, Martinum etiam Quintum, Nicolaum similiter Quintum, Callistum Tertium, Pium Secundum, Innocentium Octavum, Alexandrum Sextum, Julium Secundum, Leonem Decimum, ac alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios sæculares Principes, etiam circa celebrationem Capituli, & electionem Prælatorum, ac conservationem ejusdem Congregationis, ac illius personarum salubrem directionem concessa, ac per nonnullos ex ipsis prædecessoribus, ac demùm per similis memoriæ Clementem Papam Septimum etiam prædecessorem nostrum, approbata, & innovata extiterunt.

§. 2. Et inter alia Urbanus, tunc & pro tempore existenti Abbati, ac dilectis filiis Conventui Monasterii Sanctissimæ Trinitatis Cassinensis Ordinis, & Congregationis eorumdem, ut tunc pro tempore existens Abbas per terras sui Monasterii, habitas, & habendas, Ecclesias constituere, & cum

Cruce signare, ac alia Pontificalia, & spiritualia, sacrorum Ordinum collatione Basilicarum, & altarium, ac charismatis consecratione, dumtaxat exceptis, exercere posset.

§. 3. Necnon ut de iis, quæ à Catholicis Christianis eidem Monasterio Sanctissimæ Trinitatis, tam inter vivos, quàm in ultima voluntate, ubicumque donata, vel legata forent, nulli Episcoporum Diocesano licitum esset quartam, vel tertiam partem in ipsis, legatis, seu donatis, tam in stabilibus, quàm in mobilibus, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis exigere, concessit.

§. 4. Et si processu temporis per quoscumque contrà prædictorum, ac aliorum privilegiorum per ipsum Urbanum dicto Monasterio Sanctissimæ Trinitatis concessorum tenorem, per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuarum, ac præscriptionem longi temporis non currere decrevit, ac quicumque dictum Monasterium Sanctissimæ Trinitatis in suis juribus, possessionibus, & libertatibus læderent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & suis successoribus, illos cujuscumque præminentia, sive status forent, auctoritate Apostolica canonica monitione præmissa, excommunicare, ac excommunicatos fore denunciare, à qua excommunicatione absolvi non possent nisi dignè satisfacerent, etiam quocumque privilegio illis, quo excommunicari vel interdicti non possint forsan concessio non obstante, nisi de indulto hujusmodi, plenam ac expressam facerent mentionem indultit.

§. 5. Necnon Eugenius Abbatem pro tempore existentem Monasterii sancti Pauli extrà muros Urbis eorumdem, Ordinis, & Congregationis, ut cum Mitra, & annullo, Sandaliis, Tunica Dalmatica Missarum solemniter celebrare, & astanti Clero, & Populo benedicere. Ac idem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipsius Monasterii sancti Pauli Consecrationis Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines forent promovendi à quocumque mallent Catholico Antistite, Apostolica auctoritate freti suscipere, quas sine difficultate, ac pravitate exhiberi præcepit. Ipseque Abbas dummodò presbyter esset Minores Ordines hujusmodi Monachis suis ex Apostolica Indulgentia cum necesse foret exhibere posset, necnon eidem Abbati, etiam indumenta quæ ad usum altaris, & in eodem Monasterio forent necessaria benedicendi facultatem concessit.

§. 6. Ac statuit & sancivit, ut sicut contrà Romanam Ecclesiam non nisi centenariam, secundum constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones curriebat præscriptio, ita præfato Monasterio S. Pauli minoris temporis præscriptio non obstitet.

§. 7. Et demùm Alexander prædecessores præfati Motu proprio, voluit, & declaravit, quicquid dubii in hujusmodi privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emergeret, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in favorem dictæ Congregationis ac locorum particularium ejus interpretari.

§. 8. Necnon cujusvis particularis Monasterii ipsius Congregationis privilegia, toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extensa, ac extendi debere decrevit, prout etiam extendit.

§. 9. Cùm autem sicut eadem petito subjungebat, Præsidentis, & Definitorum, ac Congregatio præfati cupiant singula privilegia, & indulta prædicta, ut uberiori obtineant roboris firmitatem, etiam nostri muniminis præsidio fulciri, pro parte eorumdem Præsidentis, & Definitorum, ac Congregationis nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis robor nostræ approbationis adjicere, ac aliàs in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur.

§. 10. Nos igitur attendentes uberes fructus quos dictæ Congregationis Monachi, qui tamquam mortui mundo, soli CHRISTO qui est vita viventibus pro universali Ecclesia ad Deum preces in

Pia legata Congregationis ab omni solutione exempta.

Perturbatores excommunicari decernit.

Eugen. IV. Abbatem S. Pauli extrà muros Urbis concessit, posse cum mitra celebrare & minores Ordines Monachis conferre.

Centenariæque præscriptione gaudente justit.

Alexander VI. privilegia prædicta decrevit in dubiis, interpretari esse ad favorem Congreg.

Indultæque cujuscumque Monasterii, ceteris esse communia.

Congregatio supplicat Pontifici prædictorum indultorum confirmacione.

Hic idè Pontif. illa approbat.

Urb. II. concessit Abbati facultatem alia Monasteria edificandi & Pontificalia (quibusdam exceptis) exercendi.

militanti Ecclesia in dies producant; ac praesidentem, & Definitorum necnon Congregationem praefatos, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes; & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, gratias, concessionem, indulgentias, & indulgentias, & temporalia, Congregationi, & illius Praesidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monachis, Novitiis, Conversis, Personis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, & locis etiam unitis, necnon Ecclesiis, Capellis; membris, & bonis, pro tempore existentibus, in genere, & in specie, tam per praedictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, & Sedem praedictam, quam per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monasteriis, etiam ampliative vel extensive, aut aliis sub quacumque forma, & verborum expressione, communiter vel divisim, concessa, & approbata, ac cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis in eis contentis desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quaecumque, quorum omnium tenores, formas, datas, & effectus, ac decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & firmiter observari, necnon Congregationi hujusmodi, & illius personis suffragari debere decernimus. Supplentes, omnes & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsitan in Imperatorum, Regum, & Principum, concessionibus hujusmodi intervenerint.

§. 11. Et nihilominus pro potiori cautela, ea, omnia, & singula, prout per dictos praedecessores, ac Imperatores, Reges & Principes, etiam ut praefertur concessa fuerunt, de novo, in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Praesidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachi, & alii supradicti, ac Monasteria, & loca praedicta, omnibus illis, tam in genere quam in specie concessis, uti, potiri, & gaudere possint & debeant, & ab impositionibus, decimis, collectis, subsidii, & oneribus, ac omnibus aliis, & singulis supradictis, etiam ratione Apostolicae Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apostolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti existant, nec ad illorum solutionem, seu contributionem cogi, aut desuper molestari, vel inquietari possint seu debeant, auctoritate, & tenore praedictis, de novo concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

§. 12. Districtius inhibentes quibusvis personis cujuscumque Ecclesiasticae, etiam Pontificalis, vel saecularis dignitatis, praerogativae, vel auctoritatis existentibus, ne Congregationem, ac illius Praesidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios praefatos super hujusmodi privilegiis, & indultis, aut illorum usu, possessione, seu quasi per se vel alium seu alios, directe vel indirecte, quovis quaevis colore vel ingenio, impedire, molestare, vel perturbare quoquomodo praesumant, ac eis praecipiendo mandantes, ut Congregationem, Praesidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios praedictos, illis omnibus pacifice, & quiete, frui, uti, potiri, & gaudere permittant.

§. 14. Necnon decernentes eisdem privilegiis, indulgentiis, ac praesentibus literis, & in eis contentis clausulis quibuscumque, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam qualvis, generales vel specia-

les, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacumque verborum conceptione in se continentia nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de illarum, ac praesentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac specifica, specialis, & expressa mentio facta fuerit, ac hujusmodi derogationes per tres distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Praesidenti, Definitoribus, & Visitatoribus praefatis legitime intimata, & insinuat fuerint, ac ipsorum Praesidentum, Definitorum, & Visitatorum, ad id expressus accedat assensus, & aliter factae derogationes nemini suffragari. Et sic in praemissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores; sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus, super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quae per singulos praedecessores praedictos in singulis literis praedictis concessum fuit non obstante, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Non. Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Jurisdictione, & facultates Vincentii Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Urbe Legati de latere deputati, ob discessum Pontificis, versus civitatem Placentiam.

Hujusmodi legationum Bullas, quarum magnus est numerus, supervacuas arbitrari sum, & ideo hanc solummodo, & alteram de antiquioribus, nempe Innoc. VI. constituit. 1. Cum onus. sup. fol. 259. Et aliam de recentioribus Clem. VIII. Licet, n. 53. Tom. 3. fol. 76. Ut concessionem jurisdictionum, tempore variari dignoscatur.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Vincentio tituli sanctae Mariae Transiberim Presbytero Cardinali Neapolitano nuncupato, in Urbe, ejusque territorio, & districtu nostro, & Apost. Sedis Legato, Sal. & Apost. bened.

Licet potestatis plenitudo desuper nobis commissa sit, & universi gregis dominici divina disponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanae possibilitatis excedere non valentes, considerantesque quod circa singula per nosmetipsos Apostolicae servitutis debitum absolvere non possumus, nonnumquam aliquos, & praecipue Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales in sollicitudinis partem assumimus, ut ipsis vices nostras suppletibus, ministerium nobis desuper commissum favente pietate superna, facilius & salubrius exequamur. Et quamvis ad cunctorum Christianissimum provinciarum, civitatum, & loca, paternum studium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen nostram aciem nostrae considerationis paternis affectibus dirigentes, illam cives, incolas, & habitatores ejusdem, tamquam peculiare filios, & devotos, diligentiori cura intuemur, & super eorum felici regimine pacifico, & tranquillo, desiderantes specialiter providere ut praeserventur a noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cum itaque nos, pro nonnullis arduis, & urgentibus negotiis orthodoxae fidei, ac publicum Reipublicae Christianae commodum concernentibus ab ipsa Urbe ad aliquod

Iteratio concedit.

Inhibito in omnes perturbatores.

Clausula hujus concessionis praeservativa.

Clausula contrarium derogatoria.

Dat. P. An. 6. die 5. Novembr.

XVI.

Edita A. D. 1539.

Pontifex crevit Placentiae se conferre.

tempus discedere, & ad civitatem nostram Placentiam Provincie Mediolan. nos conferre, & dimissis in eadem Urbe Palatii nostri, & Curie Camere Apostolicæ Causarum audientis, necnon Gubernatore, seu Vicecamerario, ac Vicario, seu ejus Locumtenente, & Senatore, ac aliis ejusdem Urbis Officialibus, Cancellariam nostram sub plumbo, Capella, & nonnullis ejusdem Cancellariæ, & Cur. Rom. Officialibus nobiscum ducere intendamus.

§. 1. Nos volentes interim, bono & felici Urbis, & Rom. Cur. prædictarum regimini providere, & potissimum ad te, quem etiam in magnis, & arduis sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ negotiis versatum, eximia probitate, & fidelitate, rerumque gerendarum experientia & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem nostram convertentes, ac sperantes, quod ea quæ ibi duxerimus committenda, gratia tibi assistente divina, circumspicere, prudenter, justè, & fideliter exequeris: Te in Urbe prædicta, ejusque territorio, & districtu, ac terris, & locis illi adjacentibus, nostrum, & dictæ Sedis Legatum de latere, in spiritalibus & temporalibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. consilio, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, usque ad beneplacitum, vel ad eandem Urbem reditum nostrum dumtaxat, creamus, constituimus, & etiam deputamus.

§. 2. Dantes tibi harum serie pariter & concedentes plenam, liberam, & omnimodam potestatem & facultatem, ac auctoritatem, Urbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, districtibus, & pertinentiis, necnon personas, cives, habitatores, etiam Curiales, & ipsam Romanam Curiam sequentes, seu ad eandem undecumque venientes, dum in ea fuerint, seu in ea degentes, & incolas ejusdem, cujuscumque status, gradus, ordinis, præminentie, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac ejusdem Romanæ Cur. officiales existent, etiam si se exemptos à quocumque Legationis officio prætenderent, nostro & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine gubernandi, regendi & administrandi prout cælestis gratiæ infusio, & tua prudentia persuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata, in pristinum & debitum statum reducendi, & jurisdictionem omnimodam exercendi, civiles, & criminales, Ecclesiasticas, & spirituales, & super quibuscumque monasteriis, prioribus, præposituris, canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, cæterisque beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus, & profanas ad forum Ecclesiasticum quocumque jure spectantes, ac mixtas quascumque, tam in dominio nostro, quam extra, per appellationes extrajudiciales, vel generales querelas, etiam non obstantes quod ad ipsam Rom. Curiam legitimè devolutæ, aut in illa de juris necessitate tractandæ, seu finiendæ non existant, illarumque, & etiam aliorum quorumcumque, & quibuscumque Judicibus ecclesiasticis, & sæcularibus, quacumque auctoritate, dignitate, seu præminentia fulctis ad nos & Romanam Curiam, ac Sedem hujusmodi, & pro quibuscumque gravaminibus, vel definitivis sententiis pro tempore interpositis, primarum, & secundarum, ac ulteriorum appellationum causas, unâ cum negotio principali, conjunctim vel divisim, vel aliàs, prout tibi visum fuerit, ac omnibus, & singulis earum incidentibus, emergentibus, etiam summarè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, aliàs juxta casuum, prout tibi videbitur, etiam cum potestate citandi in eadem Curia Rom. etiam extrâ eam, per edictum publicum, constituto summarè de non tuto accessu, ac inhiben. quibus, & quotiens fuerit inhibendum, audiendas, cognoscendas, decidendas, & sinè debito terminandas committendi.

§. 3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii nostri, seu eorum Locatenen. distribui (ut moris est) facien. & per Signaturam nomine nostro videlicet, si illæ judicibus in Romana Curia per hæc verba, videlicet, Placet Domino nostro Papæ. Si verò extrâ eam, præterquam ubi nos fuerimus, dirigendæ, per Concessum in præsentia Domini nostri Papæ, signan. Ac omnia & singula per signaturam justitiæ concedi, & committi solita concedere, & etiam eisdem Auditoribus, & Locatenen. seu aliis quibuscumque Prælati, vel judicibus, tam in Rom. Curia, quam extrâ eam committendi, seu per te, vel alium seu alios audiendi, cognoscendi, etiam summarè, simpliciter de plano, sine strepitu, ut præfertur, etiam reiteratione terminorum ex stylo Curie, seu natura observari consuetorum, ac etiam illorum omissione, illasque decidendi, & terminandi, causasque ipsas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commissa fuerint, tam in dicta Curia, quam extrâ evocandi, & aliis etiam committendi. Et quascumque sententias, per te, seu etiam alios judices quoscumque latas, tam in Romana Curia, quam extrâ eam, etiam si in rem transiverint judicatam executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, seu mandati executivi, etiam cum invocatione brachii sæcularis, nullitates processuum, actorum, gestorum, & sententiarum, & tollendi, & finiendi, ac restitutionem in integrum adversus rem judicatam, etiam si tres sententiæ conformes latæ fuerint etiam gratis concedendi, dictarum causarum cognitionem, terminationem & executionem, ac cursum instantiarum, vel etiam fatalium suspendendi, ac restitutionem ad illa etiam concedendi.

§. 4. Necnon constitutionibus sæcl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus, non tribus dietis, & aliis per Signaturam justitiæ derogari solitis, & etiam quibusvis privilegiis, & indultis, tam Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, quam aliis ordinariis judicibus dictæ Urbis, etiam per nos concessis, & approbatis, etiam quod illi, nisi per signaturam manu nostra, & motu proprio concessis derogari non possit, disponentibus, & hætenus observatis, specialiter & expresse derogandi.

§. 5. Necnon si necessarium fore conspexeris, unum vel duos Signaturæ dumtaxat Referendarios, quos malueris, & ad hoc utiles & idoneos esse cognoveris, qui commissiones justitiæ hujusmodi referendariare, & in signatura per te facienda tibi assistere, ac illi interesse licitè valeant, durante legatione tua tantum, deputandi, & alia quæ S. R. E. Cardinales, qui hætenus signaturam justitiæ habuerunt, & dictæ Urbis Legati facere, & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

§. 6. Omniaque, & singula beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, etiam si dignitates, etiam majores, & principales fuerint, & ad illa consueverint, qui per electionem, aut alium modum assumi intra limites tuæ legationis consistentia (basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Lateranensis, & B. MARIE Majoris Ecclesiarum Canonicatibus, præbendis, & illis, quæ ad collationem alicujus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus præfatis, respectu Episcopatum, titularum suorum presbyterialium, aut diaconalium, vel aliàs quocumque modo pertinent dumtaxat exceptis.) Ac quorumcumque familiarium tuorum continuorum commensalium, nunc & pro tempore existentium, etiam si ipsa familiaritate recessissent, & in quibuscumque provinciis, seu locis consistant beneficia ecclesiastica, etiam si dispositioni Apostoli specialiter, vel aliàs ex quavis causa etiam de necessitate exprimenda, præterquam familiaritatis nostræ, aut quoad ea quæ ad dispositionem tuam, ratione ecclesiarum, vel beneficiorum tuorum non pertinent, alicujus Cardinalis viventis generaliter, re-

Ideò pro Urbis & Curie Rom. regimine, Legatum de latere deputat facultatibus hic expressis.

Facultas cognoscendi causas, & quascumque etiam exemptos puniendi.

Facultas committent. causas in Curia & extra.

Derogandiq; omnibus privilegiis & constit. per signaturam justitiæ derogari solitis.

Referendarioque signatura justitiæ duos vel unum deputandi.

Facultas circa beneficiorum collationes.

servata, seu ex quavis generali reservatione affecta fuerint, cum illa per cessus vel decessus, aut alias, quavis dimissione illa nunc & pro tempore obtinentium, etiam si, ut praefertur, reservata fuerint, dummodò etiam illorum commendis cessantibus, vel unionibus temporalibus dissolutis, vel aliis quocumque modo vacare contigerit, quibusvis personis, de quibus tibi videbitur, etiam quacumque, quotcumque, & qualiacumque beneficii Ecclesiastica obtinen. & expectan. Necnon & si extra limites tuæ legationis beneficia aliqua, ut supra, qualitate, in civitatibus, diocesis, & locis, per duas dietas dictæ Urbi propinquis vacaverint, etiam si, ut praefertur, reservata fuerint, dummodò alicujus ipsorum beneficiorum reservatorum, præterquam ex familiaritate nostra, in dictis Civitatibus, & diocesis vacan. hujusmodi fructus, redditus, & proventus, summam seu valorem annuum secundum communem æstimationem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, personis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam providendi, seu illa aliis beneficiis Ecclesiasticis ad vitam uniendo, annectendi, & incorporandi, veròque ultimarum vocationum modos; etiam si ex illis quavis generales reservationes, etiam in corpore juris clausæ, resultent, pro expressis habendi. Ac etiam in ipsa Urbe quamdiù ab ea absentes fuerimus, in quoscumque Curiales, & ipsam curiam sequentes, seu Cortisanos, & officiales quoscumque ipsius Curie nostræ & ipsorum officiorum præsidentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, dummodò Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales non existant, omnimodam jurisdictionem exercendi, eosque pro excessibus puniendi, & prout demeruerint, seu deliquerint, à suorum officiorum exercitio suspendendi, & prout justitia suaserit, eos eisdem officiis suis privandi, & destituendi.

§. 7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac personas alias seculares, & ecclesiasticas, necnon Communitates, & Universitates, ac populos, & omnes alios seculares, discordes, & differentes, Urbis terrarum, locorum, & districtus prædictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treguas indicendi ipsosque ad eas, & ipsarum observantiam quibuscumque poenis, distinctionibus, sententiis, & censuris, prout tibi videbitur, compellen. concordes in unitatis, & charitatis vinculo, confovendi, & confirmandi, rebelles, & delinquentes, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ hostes censuris, & poenis, tam ecclesiasticis, quam aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictivis, arcendi, & corrigendi, & ad nostram, & dictæ Romanæ Ecclesiæ veritatem reducendi.

§. 8. Necnon cum tuis, & quinque Prælatorum se afferentium familiaribus, & continuis commensalibus, & decem, quos tu elegeris personis aliis ad duo, & si nobiles, vel graduati fuerint ad tria, seu cum dispensatione, ad duo ad tertium curata, dummodò inter alia non fuerint nisi duæ parochiales Ecclesiæ, seu aliis invicem incompatibilia seculares, etiam majores, & principales personatus, administrationes, vel officia, etiam curata & electiva, in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel collegiatis Ecclesiis, parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, & ad duo alia, etiam familia simplicia, non tamen duos canonicatus, & præbendam, sub uno & eodem tecto unius, & ejusdem Ecclesiæ consistentia, si eis, & cuilibet eorum aliis canonicè conferantur, aut eligantur, præsententur, vel aliis assumantur ad illa, & instituantur in eis simul ad vitam, cum potestate permutandi, & commendæ cedendi, totiens quotiens in titulum, & commendam respectivè obrinenda. Necnon super ætate in decimo septimo dispensandi, super ætatis, & natalium defectibus, ad unum, & in vigesimo ad duo, necnon super defectum patientibus ad quacumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia ecclesiastica, etiam si canonicatus, & præbendæ in

cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, & aliis, ut præfertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & præbendas cathedralium in undecimo, & altarum collegiarum in octavo suarum ætatum annis, & de non promovendo ad septennium; dummodò infra primum triennium dicti septennii ad Subdiaconatus ordinem se faciat promoveri, vel aliud breve tempus prout tibi videbitur. Ac etiam de promovendo ad sacerdotium in vigesimo tertio cum secularibus clericis, cum regularibus verò in vigesimo secundo anno. Et de suscipiendo clericatum, minores, & sacros etiam presbyteratus ordines in Romana Curia à quocumque antistite, & etiam extra eam, etiam extra tempora à jure statuta, in tribus tamen festivis diebus, dispensandi.

§. 9. Necnon quibuscumque Cancellariæ regulis, processibus, acta, & merita causarum, ac etiam præmissa omnia & singula concernentibus, dummodò alteri non tollatur jus quæsitum. Ac etiam iurisdictionis laicorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quæ de illo ex consuetudine vel privilegio fuerint, in totum alioquin pro medietate patronorum eorumdem derogandi.

§. 10. Et quascumque personas, quibus literas tuas vigore præsentium concesseris, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet tunc; etiam ob non partitionem rei judicatæ, aut aliis in casibus in regula desuper editæ expressis, innodati erunt, etiam si per annum, & ultra in illis inordinaverint, ad effectum gratiarum suarum dumtaxat consequendum absolvendi, eorumque omnia, & singula beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, & seculares, & Ordinum quorumcumque regularia, quæ in titulum vel commendam, etiam ex quibusvis concessionibus, ac dispensationibus Apostolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competet, quacumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi concessionum, & dispensationum tenores pro expressis habendi.

§. 11. Necnon quascumque concessionem, si in evidentem utilitatem, super alienationibus, & arrendationibus, perpernis seu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum stabilium ad Ecclesias, Monasteria, dignitates, beneficia, ac loca alia ecclesiastica, intra limites tuæ legationis consistentia, cujuscumque valoris existant: in aliis verò locis quantumcumque remotis, usque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat spectantia, cum insertione tamen literarum scilicet. Pauli Papæ II. prædecessoris nostri, quæ incipit, Cum, in omnibus judiciis, communiter vel divisim concedendi.

§. 12. Insuper contraditores & rebelles quoslibet per amotiones, privationes, depositiones, relegationes, & proscriptiones, perperuas vel temporales, etiam sententialiter, prout ad ipsam Romanam Curiam pertinuerint, sublato appellationis obstaculo, compescendi.

§. 13. Omniaque alia & singula, ad honorem, & statum nostri, & ipsius Rom. Ecclesiæ, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, disponendi, & exequendi, quæ necessaria quomodolibet, & opportuna fore cognoveris, & quæ nosmetipsi facere possemus.

§. 14. Et nihilominus singulari integritate, fidei constantia, justitiæ & rectitudinis zelo, clara providentia, ac longa, consummataque Urbis, & Curie prædictarum notitia in te evidentissimè comprobatis, necnon maturitate consilii per te arduis, & periculosis, nostris ac dictæ Sedis negotiis, fidei experientia testimonium perhibente præstiti-

Facultas jus dicendi contra Officiales Rom. Curie ac Curiales, Barones, Communitates &c.

Dispensandi que ad plura beneficia & circa ætatis & natalium defectus.

Facultas derogandi regulis Cancellariæ, & juris Patronatus.

Abolvendi que à censuris.

Commissioes in forma si in evidentem super alien. bonorum Eccl. concedendi.

Contraditores etiam coercendi.

Omniaque faciendi que Pon. met. facere possent.

Concessio quarumcumque aliarum facultatum aliis Legatis concessarum.

fi, diligenter perspectis, dignum censentes, ut te non minoribus prerogativis, quam predecessores nostri Romani Pontifices, alios qui pro tempore fuerunt in Urbe Legatos prosecuti sunt, prosequamur ultra supradictas omnes & singulas alias facultates, quae pro quibusvis aliis dictae Rom. Ecclesiae Cardinalibus a tempore patris me. Alexandri Papae VI. etiam predecessoris nostri in ipsa Urbe deputatis Legatis per quascumque literas, tam sub plumbo, quam in forma brevi, sub quacumque forma & expressione verborum concessae comperiantur, quarum omnium tenores, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, eidem circumspeditioni tuae, harum serie concedimus, tibi que ut illis omnibus & per omnia perinde ac si illae tibi specialiter & expressae concessae forent, uti, potiri, & gaudere, liberè & licite valeas, indulgemus.

Approbatio gerendorum a legato.

§. 15. Decernentes commissionibus manu tua, & vigore praesentium, de mandato nostro, ac in praesentia nostra signandis, ac derogationibus eis concedendis, in iudicio & extra, perinde ac si propria nostra manu signatae fuissent, stari, & indubitata fide adhiberi, necnon omnia & singula alia eorundem praesentium vigore, per te, seu de mandato tuo alias rite pro tempore gesta, & concessa, ac quaecumque quae inde sequentur, valida & efficacia existere & suos effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§. 16. Sicque per quoscumque iudices quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate, iudicari & interpretari, ac definiiri debere, ac irritum & inane, quicquid fecus super his scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 17. Mandantes insuper Gubernatori, Vicario eiusdem Urbis, Auditori Camerae, & Senatori, ac aliis officialibus quibuscumque in ipsa Urbe praesentibus, necnon omnibus, & singulis Baronibus, Dominicellis, stipendiariis, nobilibus, civibus, incolis, & habitatoribus, ac personis aliis Urbis, Curiae, districtorum, & locorum praedictorum, etiam forensibus ibidem pro tempore degentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis per te infligendis, ut tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilacione, vel exceptione cessante. Nos enim per te pro tempore facta, concessa, & acta, ac gesta quaecumque necnon processus, sententias, & poenas, quas per te vigore praesentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrarium.

§. 18. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, tam Apostolicis, quam aliis, generalibus vel specialibus, sub quacumque forma, & expressione verborum, cuicumque, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Cisterciensium, Cluniacensium, Praemonstratensium, Grandimontensium, Cartusienensium, Vallis Umbrosae, Camaldulensium, Humiliatorum, S. Benedicti, & Augustini, Hospitalium Hierosolymitanorum, S. Joannis, & S. Mariae Teutonicorum, Calatravenensium, S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, seu quorumcumque aliorum Ordinum existant, concessis, confirmatis, & innovatis, ac praedicti Bonifacii predecessoris de una, & in Concilio generali de duabus diebus edita, ac Lateranensium, Pictaviensium, & generalis Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de concessione facienda in unionibus, & illarum confirmationis, ac de infordecentibus in censuris per tempus inibi expressum, & alias ac de non expediendis literis executorialibus, & sequestribus, nisi sub plumbo, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus secularia, & monasteriorum, & aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsitan fuerint, seu a quibus illa dependere contigerit, & Ordinum quorum exte-

rerint, juramento, confirmatione Apostolica, quavis firmitate alia roboratis, statantis & consuetudinibus, & aliis quibuscumque praemis obviantibus, quae omnia & singula in literis per te super eisdem praemis concedendis latissime exprimi posse volumus. Praemis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis privilegiis, literis, & exemptionibus eis sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, per nos & Sedem eandem concessis, & concedendis in posterum, quorumcumque tenorem existant per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis quae quoad hoc cuiquam nolumus suffragari.

§. 19. Volumus autem, quod in concessionibus, gratiis & literis per te vigore praesentium faciendis, praesentes literae nullatenus inferantur, sed absque illarum insertionem perinde plenum fortiantur effectum, ac si ipsae praesentes de verbo ad verbum infererentur.

§. 20. Tu igitur dilecte fili, munus hujusmodi devota mente suscipiens, te in illius executione sollicitum, ac verbo, sermone, & opere studiosum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, divina favente gratia, optati fructus succedant, quos speramus. Tuque per sollicitudinem tuam, praeter aeternae retributionis praemium, merito apud nos & Sedem praedictam commendari possis.

Datum Romae, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo octavo, undecimo Kalen. Aprilis, Pont. nostri Anno quarto.

Constitutiones Aegidianae, in toto Statu Ecclesiastico, in locis ei immediatè subjectis, Carpenfes verò in Provincia Marchiae observentur.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Officii nostri debitum, quo sumus universis nostrae curae, praesertim etiam in temporalibus creditis, in iustitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum nos inducit, ut in his, per quae iustitia unicuique debite ministraretur, & illam exquisitis viis conculcare satagentium malitiis obvietur, ejusdem officii partes propensius impertiamur, ac ea quae propterea providè ordinata, ac etiam Apostolico praesidio fulcita, & extensa comperimus, ut semota omni ambiguitate, firmiter persistant, de novo approbemus, ac alias pro eorum observatione provideamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Sanè, sicut nobis innotuit, dudum postquam bon. mem. Aegidius, tit. Clementis presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fael. rec. Innocentii Papae VI. predecessoris nostri, ac Sedis Apostolicae in Patrimonio B. Petri Tuscia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiae Anconitanae, Romanodiola, Campaniae, & Maritimis Provinciis, necnon civitatibus, terris, castris, & locis, S. R. E. immediatè subjectis & infra limites tunc expressos constitutis, Legatus, necnon in spiritualibus & temporalibus Vicarius generalis, sufficienti ad id per literas dictae Sedis facultate suffultus, pro tranquillo, & prospero statu provinciarum, civitatum, castrorum, & locorum praedictorum, plures laudabiles, honestas, & salubres constitutiones, & ordinationes provinciales ediderat.

§. 2. Prae mem. Sixtus Papa Quartus etiam predecessor noster, tam illas, quam alias ab alijs diversis

Legatus in his concessionibus non teneatur inferere hanc constitut.

Hortatur legatum, ut ejus munus diligenter exequatur.

Dat. P. A. 4. die 22. Mart.

XVII.

Edita A. D. 1538. & 1544.

Proemium.

Aegidius Cardinalis Legatus ab Innoc. VI. deputatus fuit, ut supra in ejus constit. Cum novus.

Easque ad Urbem & alia loca extendit.

Romanis

Sixt. iv. constitutiones ab Ægidio firmatas, observari jussit, ut in const. 15. suprâ.

Easque ad Urbem & alia loca extendit.

Hic modò Pontifex eorumdem observantiam præcipit.

Clausula sublata &c.

Iussio publicandi.

Clausula derogatoriæ.

D. P. An. 4. die 30. Julii.

Romanis Pontificibus, ac Legatis editas, & per dictum Ægidium Cardinalem in unum volumen in sex libros distinctam, collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore essent in provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inviolabiliter observari debere, statuit & ordinavit, prout in ipsius Sixti prædecessoris literis.

§. 3. Quas etiam ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales extendit, ac sub censuris in eis contentis in eisdem Urbe, ac specialis commissionis civitatibus, terris, & locis, sicut in provinciis firmiter observari mandavit, plenius continetur.

§. 4. Cùm autem, sicut accepimus, à nonnullis de viribus literarum prædictarum, & in eis contentorum hæstetur, sub eo prætextu, quòd forsitan non appareat constitutiones prædictas, in Urbe, & provinciis, ac civitatibus, terris, castris, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, aut aliquibus ex ipsis usu receptas fuisse: Nos considerantes ex hoc necessariò non inferri, quòd constitutiones, additiones, modificationes, & correcciones prædictæ suum vigorem amiserint, attendendisque, quòd sœl. mem. Leo Papa X. etiam prædecessor noster in Lateranensi Concilio novissimè celebrato, Ægidianas constitutiones prædictas, quæ fundamentum totius ferè volumus existunt prædicti, approbavit, & confirmavit, quòdque constitutiones prædictæ, ut nobis à peritis, quibus hanc curam demandavimus, relatum est, & juridicæ, & populis utiles, & proficue sunt, & propterea volentes omninò effectum consequi, & plenum robur obtinere, literas prædictas, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, cum extensione prædictæ, & omnibus & singulis decretis, & clausulis in eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, & ex certa scientia approbamus, & confirmamus, easque tam in Urbe, quàm provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, per omnes cujuscumque dignitatis, status, gradus, ac conditionis extiterint: perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere.

§. 5. Sicque per quoscumque etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & quoscumque alios, etiam auctoritate Apostolica deputatos Judices, etiam in pendentibus causis pronunciari, sententiarum, ac definiri debere, sublata eis aliter judicandi, sententiandi & definiendi auctoritate & facultate, irritum, & inane, si secus super his à quocumque quavis occasione, vel causa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

§. 6. Volumus quoque præsentibus literis in valvis basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Curforibus nostris affigi, & copiam collationatam dimitti, ut illæ ad cunctorum notitiam faciliùs valeant pervenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætereundere possit, nec quomodolibet allegare, cùm non sit verisimile apud aliquos remanere incognitum, quòd tam patenter fuerit publicatum.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo prædecessores prædicti voluerunt non obtare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo octavo, tertio Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Sequitur Bulla quoad Constitutiones Carpenses.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EX debito pastoralis officii, meritis licèt imparibus, nostris humeris impositi, ad ea etiam nos convenit nostræ vigilantie curas adhibere, per quæ univèrsi populi, nostræ potissimum sollicitudini, etiam in temporalibus crediti, salubriter & prosperè dirigantur, & per quæ confusionibus extirpatis, jus æqua lance ministretur, & propterea nonnumquam his, quæ ad hoc providè gesta comperimus, ut firma, & illibata persistant, nostræ confirmationis munimen libenter adjicimus, prout temporum & provinciarum qualitatibus conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, nuper cùm constitutiones bo. me. Ægidium tunc tituli S. Clementis olim presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis civitatibus, & provinciis S. R. E. subditis Apostolicæ Sedis de latere Legatum, & Vicarium generalem, salubrem directionem civitatum, & provinciarum earundem concernentes; necnon reliquæ leges, sanctiones, ac ordinationes per diversos alios ipsarum provinciarum pro Romana Ecclesia prædictæ. Vicarios ac Gubernatores editæ, & per eundem Ægidium Cardinalem suis adjunctæ, & in sex libros redactæ, & partitæ, ob diversarum aliarum sanctionum & decretorum per varios Gubernatores Apostolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, pro rerum & temporum qualitatibus, præsertim ad usum provinciarum nostræ Marchiæ Anconitanæ, postmodum editorum, & prædictis Ægidianis adjunctorum, seu alligatorum dubia, repugnantias, absurditates, & confusiones, in judiciis, ac negotiis inter dilectos filios dictæ provinciæ homines in varios sensus interpretarentur, ac minùs clarè intelligerentur, ex quo homines provinciæ hujusmodi multiplicum litium involucris, dispendiis, ac incommodis afficiebantur, & involvebantur.

§. 2. Dilectus filius noster Rodolphus tituli S. Clementis, tunc sanctæ Priscæ presbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens provinciæ, & hominum prædictorum sublevamini providere, & litibus, ac differentiis pro posse iter præcludere, de mandato nostro etiam tunc dictæ provinciæ agentibus id sæpiùs à nobis efflagitantibus, singularem etiam additarum constitutionum, ac extravagantiarum prædictarum repurgationis, ac reparationis cognitione nonnullis curiæ generalis ejusdem provinciæ peritis demandata illas repurgare, corrigere, & elucidiore, ac faciliores reddere, in libroque sex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis suis opportunè interpositis decretis optimè curaverint.

§. 3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimùm commendantes, cupientisque prout nostro incumbit pastoralis officio providere, quòd constitutiones sic reformatæ, ac in faciliorem sensum redactæ, tamquam utiles & necessariæ omninò adimpleantur, & in viridem transeant observantiam, eandem Ægidianas constitutiones, per præfatum Rodolphum Cardinalem, sive ejus agentes, & ad id deputatos, purgatas, emendatas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos sex libros redactas, suisque locis ac ordinibus collocatas, omniæque & singula alia in ipsis sex libris contenta, quæ præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ac indè secuta quæcumque tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, præsentisque scripti patrociniò consolidamus. Illaque omnia & singula in quibusvis causis etiam specialia commissionis vigore commif-

Edita A. D. 1544.

Exordium.

Ægidius edidit constitutiones ut in præfata Bulla dicitur & hic.

Cardinalis de Carpo illis addidit, pro utilitate Provinciæ Marchiæ.

Hic Pontifex has constitutiones sic suppletas approbat & in d. provincia servari præcipit.

1544.

1541.

& 1541.

& 1538.
Et extendit
ut inquit rubrica.

sis, ac tribunalibus & judiciis per quoscumque iudices, ac personas cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præsententiæ existentibus, perpetuis futuris temporibus in eadem provincia observari debere ac quicquid fecus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, suppletentes omnes, ac singulis juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Etis pœnis de novo statuimus ac ordinamus: §. 2. Et ut plenius in præmissis provideatur, eandem literas ad hoc ut Clerici, Præsidentes, & personæ prædictæ, quarum consanguinei, vel affines, dictas Dohanas, Theaurarias, Salarias, ac introitus, conduxerint, seu conducere velint, in eisdem Camera, & loco Camerali, (dùm de locationibus ipsis, & materiis illas concernentibus, & discutitur & tractatur) intervenire non possint, extendimus & ampliamus per præsentis. Volentes præsentis, supradictos Præsidentes, Clericos, ac personas afficere, & contravenientes præfatas pœnas incurrere, etiam si de supradictis literis Julii prædecessoris nullo modo constet.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ provinciæ statutis, & consuetudinibus, reformationibus, & capitulis etiam, ut præfertur, roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem prædecessor in dictis literis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio & extrà, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Placet, & ita innovamus, & inhibemus. A.

Derogatio contrarium.

PP. subscr.

Dat. P. A. 10. die 10. Septembris.

Datum Perusæ sub annulo Piscatoris, die decima Septembris, millesimo quingentesimo quadragésimo quarto, Pontificatus nostri anno decimo.

Jurisdicção & facultates Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli, Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ B. Mariæ Majoris de Urbe, & habitatorum in illius Franco.

XIX.

XVIII.

Confirmatio Constitutionis Jul. II. contra officiales Rever. Cameræ Apostolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantes, & ejus extensio ad omnes intervenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

Approbavit & declaravit Pius IV. ut infra in consil. 15. Cùm sicut accepimus, Tom. 2. fol. 25.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1538.

Hæc eadem prohibuit Pius IV. inf. in ejus consil. 55. Romanus, Tomo 2. fol. 79. Sed an Cardinalis Camerarius his prohibitionibus ligetur, vide inf. in Jul. III. consil. 3. Licet.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1541.

Julius II. prohibuit officiales Cameræ participare in contractibus Cameralibus supra in ejus consil. 9. Percepimus.

Altiàs scilicet rec. Julius Papa II. prædecessor noster, considerans æquum non esse, ut quis in rebus propriis iudex esset, cùm interesse, quod in rebus ipsis habet, ei quod iniquum est, iustum quandoque videri faciat, & illius iudicium rectum esse non sinat, Motu proprio statuit ac ordinavit, quòd Præsidentes, & Clerici Cameræ Apostolicæ, ac quæcumque aliæ personæ, in dicta Camera, & loco camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate fulgerent: Dohanas, Theaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se vel alium, in rotum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus societatem super eis inire, aut conductoribus ipsis quomodolibet participare possent. Dictisque Præsidentibus, Clericis, ac personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis quoruncumque officiorum per eos obtentorum pœnis, ipso facto incurrendis, inhibuit, ne contra præmissa quomodolibet venire præsumerent, prout in literis desuper in forma Motus proprii confectis, etiam manu dicti Julii prædecessoris signatis, plenius continetur.

Cum sicut accepimus ad parcendum sumptibus ac expensis colligantium, & ne dilecti filii Canonici & Capitulum, ac perpetui Capellani Venerabilis Ecclesiæ S. Mariæ Majoris de Urbe, pro rebus ac negotiis dictæ Ecclesiæ coram diversis iudicibus litigare, ac conveniri contingat, & ites quascumque præsentis ac futuras, tam contra ipsos, quàm per eosdem motas & movendas, per illas nostras literas, quas & illarum tenores pro expressis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæs. dùm viveret S. R. E. Cardinali prædictæ Basilicæ Archipresbytero commiserimus, & propterea, ut creditur, dilectum filium nostrum, secundum carnem nepotem R. D. Alexandrum Cardinalem Farnesum vulgariter nuncupatum tamquam dictæ Ecclesiæ modernum Archipresbyterum in causis hujusmodi etiam iudicem existere, ad omne dubium tollendum, ac dictæ Ecclesiæ & aliis consulendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas inter dictos Canonicos & Capitulum ac Capellanos respectivè, seu quemlibet eorum ex una, & quascumque alias personas, coram quibuscumque iudicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commissariis, & executoribus S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscumque rebus bonis, ac pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera, ad nos penitus advocantes, illamque & illas quatenus etiam opus sit denuò inchoatas & inchoandas, ac quascumque alias causas civiles & criminales ac mixtas, per prædictos Canonicos ac Capitulum & Capellanos, seu eorum quemlibet, contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitulum ac Universitatem respectivè, motas & movendas, & activè & passivè, super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canibus, responsionibus, rebus & bonis, ad quantumque summam pecuniarum numerum & quantitatem ac valorem ascenden. rebûsque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latius deductis & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis incident. dependen. & emergent. annexis & connexis eidem R. D. Alex. moderno Archipresbytero, tam conjunctim quàm divisim, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, ac quatenus

Jurisdicção cognoscen. causas Capituli summa. Ad hoc vide bullam Pii V. cit. in rubr.

Hic modo Pontif. confirmat.

§. 1. Cùm autem ea quæ innovantur, magis considerari, & observari soleant, præmissa innovanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac præsentibus ad docendum de literis, & tenore prædictis, plenè sufficere, & ubique fidem, in iudicio & extrà, absque alia illarum ostensione, vel documento facere, & per omnia, ac si illæ exhiberentur, & ostenderentur, decernentes, Motu simili literas Julii prædecessoris hujusmodi, cum inhibitionis, pœnarum adjectionibus, ac aliis in eis contentis clausulis, approbamus & confirmamus. Et nihilominus, ea quæ idem Julius prædecessor per dictas literas, statuit & ordinavit, sub supradi-

opus sit, executivè & manu regia, absque terminorum substantialium & alicujus tuæ judicariæ observatione, sine confectione registri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, audiendi, cognoscendi, decidendi, sinèque debito terminandi, tenore præsentium de novo constituimus ac mandamus.

Citandique in Curia & extrâ, inhibendi &c.

§. 1. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios quos opus fuerit, & sua communiter vel divisim interesse, etiam in executione citationis nominan. in Rom. Cur. ac extrâ eam, etiam per edictum publicum, confitio summarie & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi; ac eisdem omnibus & singulis, etiam Judicibus suprascriptis, ac quibus & quoties opus fuerit etiam sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per simile edictum inhibendi; & in eventum non partitionis, pœnas ac censuras prædictas damnabiliter incurrisse declarandi, aggravandi & reaggravandi, & brachii sæcularis auxilium invocandi, locove sententiæ seu sententiarum proferendarum, mandatum seu mandata executiva, in forma solita & consueta decernendi; illudque vel illa, & quicquid per te judicatum fuerit exequendi, expensasque taxandi, ac moderandi, omniâque alia & singula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Clausulæ derogatoriz.

§. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apost. prohiben. mandata aliter quam sub plumbo expedire posse, facultatibus, & jurisdictionibus supradictis, sub quavis verborum forma, etiam clausulis urgentissimis per nos forsan concessis & innovatis, quas seu illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis hic mentio facta foret, pro expressis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Statum & merita causæ, & causarum hujusmodi, & nomina ac cognomina & qualitates partium & personarum prædictarum, necnon dictorum Collegii, Capituli & Universitatis, præmissorumque omnium & aliorum de necessitate exprimendorum tenores, pro plenè ac sufficienter expressis habentes.

Sola signatura sufficit.

§. 3. Et quòd præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quòd præsentis nostri Motus proprii, sola signatura sufficiat, & ubique in judicio & extrâ illud fidem faciat regula in contrarium edita non obstan. & literæ expediantur sub plumbo.

Fiat. A.

Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris, anno quinto.

Dar. P. A. 6. die 23. Novembris. Cause ab Archipresbytero non avocentur.

§. 4. Beatissime Pater. Quoniam super præmissis commissionibus causarum in Urbe nunquam literas sub plumbo expediri solitum fuit, sed solam signaturam semper sufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti R. Card. de Cæsis, super dicta commissione sibi facta, fuere aliàs dictæ literæ expeditæ, necnon ad obvian. fraudibus & malitiis collitigantium, qui in causis hujusmodi nullum jus habent, ut illas immortales faciat, ad partes, variis sumptibus & expensis defatigent, confictis quibusdam falsis causis, & imaginariis suspensionibus, hujusmodi causas, à Reverendissimo Moderno Archipresbytero fortè avocare curarent, idcirco ad preces præfatorum Canonicorum, ac Capituli & Capellanorum placeat eidem R. Moderno Archipresbytero, committere & mandare, ut in omnibus causis supradictis, juxta tenorem præinsertæ in omnibus firmæ remanentis, perinde ac si absque illorum verborum insertione, videlicet (& quòd literæ sub plumbo expediantur) signata foret procedere, illasque expedire, & terminare, possit & valeat: Necnon concedere, ut præmissarum causarum avocatione: à prædicto Reverendissimo Moderno Archipresbytero, seu aliquo ex

ejus successoribus (si illas forsan fieri contigerit) sint nullius roboris & momenti, nisi de præmissis omnibus, & singulis in præinserta contentis; eorumque toto tenore, de verbo ad verbum, & non per clausulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatariorum derogatorias, specialis, & individua mentio facta, ac manu S. V. per Fiat, & Motu proprio, specialiter signata fuerit, & ipso R. D. Archipresbytero, & prædictis Canonicis specialiter citatis. Præmissis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus.

Fiat. A.

§. 5. Pater Clementissime. Cùm ex tenore primo loco præinsertæ dignosci videatur, etiam causæ instrumentales, seu quæ ex obligationibus etiam in forma Camera exoriri possunt, in eadem præinserta inclusa, seu comprehensæ censeantur, attamen ut omnis penitus dubietas tollatur, & ne etiam causarum hujusmodi, præsertim censualium, aut aliàs supradictæ Ecclesiæ interesse tangentium, propter supervenientiam quandocumque feriarum, expeditio retardetur, supplican. humiliter oratores prædicti, quatenus prædicto R. Moderno Archipresbytero, sive ejus subdelegato, committere, & mandare, ut in causis hujusmodi, respectivè, juxta formam primæ præinsertæ, ac etiam secundum facultatem in similibus A. C. concessas, singulis diebus etiam feriatis præterquam in honorem Dei, perinde procedere, illasque terminare, & decidere, prout ac si de eisdem, in eadem primò præinserta, specialis mentio facta foret, possit, & valeat.

Isque procedat etiam in obligationibus Camera libus.

§. 6. Et si alicui alteri Judicio per eandem S. V. in secunda instantia contra oratores, causa alicujus præsentis appellationis commissæ foret, d. & super rebus & bonis addictam Ecclesiæ spectant, tunc etiam, ut supradictis feriis non obstantibus, ad expeditionem causæ, & causarum hujusmodi, procedi possit, quemadmodum ante indictionem dictarum feriarum, procedi potuisset.

Feriæ non obstant, in causis appell.

§. 7. Et ne causarum locorum dependentium à dicta Basilica expeditio retardetur, ad Ecclesias etiam SS. Potentianæ, & Eufemiæ, supradicti Archipresbyterati unitas, & accessorias. Necnon ad omnes habitatores existentes in Franco supradictæ Ecclesiæ, qui ex causa hujusmodi & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, ut ab expensis & litium anfractibus subleventur, tamquam illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Indictio hæc excedit etiam ad habitantes in Franco.

§. 8. Non obstantibus præmissis, aliàs in omnibus firmis remanentibus, prædictisque obligationibus juratis, & in forma Camera celebratis, feriis indictis & etiam indicendis, & cæteris aliis in contrarium facien. quibuscumque. Et quòd super præmissis omnibus & singulis literæ sub plumbo expediri possint. Statum & merita causarum, & omnium ac singulorum præmissorum, nomina & cognomina Judicium & collitigantium, obligationum formas, causas, bona, resignationes, confirmationes dictorum bonorum, omniumque aliorum hic de necessitate exprimendos tenores pro sufficienter expressis habent.

Clausulæ derogatoriz.

De mandato D. N. Papæ idem R. D. Cardinalis, & alii Judices procedant, ut petitur feriis non obstantibus.

Papæ subscriptio.

Placet. A.

§. 9. Beatissime Pater. Quamvis credatur, quòd R. D. Guido Ascanius qui nunc supradictæ Basilicæ Archipresbyter existit in vim præinsertæ, quoad omnia & singula, etiam judicia executiva, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farnesius, procedere, facere, & exequi possit, tamen ut omnis hæstatio, & dubietas tollatur, & ut ne magis suo, quam R. Cardinalis Farnesii tempore, tam canonici, & Capitulum, quam omnes alii & singuli oratores prædicti, per diversa Tribunalia distrahan. Sanctitati vestræ humiliter supplicant oratores prædicti, quatenus, eidem R. D. Guidonio Ascanio Mo-

Jurisdicção se extendit etiam contra quoscumque religiosos, & privilegiatos.

derno

derno Archipresbytero committere, & mandare dignetur, ut in omnibus, & singulis supradictis, & omnibus & per omnia, perinde ac si eadem præinfertæ sibi directæ, ac per Dominationem suam Reverendissimam impetratæ fuissent, partibus justitiam ministrando procedat, contra quoscumque quomodolibet privilegiatos & exemptos, etiam Religiosos, ac etiam tam ratione Beneficiorum, & censuum, quàm pensionum, & responsonum vini ad Oratores respectivè quomodolibet spectan. & pertinen. ac aliâ quacumque occasione, vel causa, etiam si de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio specialis.

§. 10. Cum potestate citandi, & inhihendi, necnon à censuris, & pœnis Ecclesiasticis quatenus oportuerit, absolvendi, Pœnitentiaros etiam ad audiendum confessiones, sufficientes & idoneos, ac timoratæ conscientiæ, supradictæ Basilicæ deputandi, alios etiam si in illa de præfenti existerent, prout sibi videbitur amovendi, & expellendi, omniâque alia & singula faciendi, exercendi, & exequendi in præmissis necessaria, & opportuna.

§. 11. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, silo Palatii, privilegiis, & exemptionibus, cum quibuscumque clausulis, etiam fortissimis, & derogatoriis derogatoriis, etiam in vim Motus proprii, seu aliâs quomodolibet concessis, cæterisque aliis quibuscumque. Et quod super præmissis omnibus & singulis, literæ sub plumbo, ut supra expediri possint.

De Mandato D.N. Papæ, audiat Idem R.D. Cardinalis, citet, absolvat, deputet, & procedat, ut petitur.

Placet. A.

X X.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione Sanctissimi Corporis Christi, pro decentiori ejus veneratione in Urbe instituta, Indulgentiarumque elargitio, tam pro ea, quàm pro aliis Confraternitatibus ubique locorum institutis, & instituendis.

Quoad Indulgentias videnda est nova dispositio Pauli V. mox edenda, firmata die 3. Novembris 1606. Et circa aggregationes Confraternitatum attende constitut. 15. Clement. VIII. Quacumque. Tom. 3. fol. 182.

Festivitatem autem Sanctissimi Corporis Christi instituit Urb. IV. in const. Transitus. sup. fol. 121. ubi notavi.

Edita An. D. 1539.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Christus in ultima Coena, Sacramentum Eucharistiæ instituit, ut ipsius fideles suæ eximie charitatis memoriam recolerent.

Domini noster Jesus Christus transiturus de hoc mundo ad Patrem, in ultima Coena, qua Pascha cum discipulis suis manducavit, admirabile Sacramentum pretiosissimi Corporis, & Sanguinis sui instituit, per quod universi Christicolæ memoriam suæ Charitatis eximie, quam in sua passione, hora ejus appropinquante ostendit, recolerent. Unde nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum censemus, ut quæ in hujus Sacrosancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Christianidelium devotione dignè ordinata comperimus, ut perpetuis futuris temporibus permaneant, prompta devotione, prout decet Apostolico Præsidio solidemus, & ut ad id fidelium eorundem vota faciliùs concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequamur, & eorum pia suffragia donis celestibus confoveamus, ut exinde divinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipsum in die peregrinationis extremæ sibi fore viaticum salutare, mereantur.

Quidam Cives Romani, & Curiales in Ecc. B. M. super Minerva.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum universorum Confratrum Confraternitatis sub invocatione Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia domus Beatæ Mariæ super Minervam de Urbe, Ordinis Fra-

trum Prædicatorum instituta, nobis nuper exhibitâ petitione continebat. Quod nuper nonnulli Cives Rom. & curiales Christianifideles, piè considerantes, Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum prædicatum, in parochialibus Ecclesiis dictæ Urbis minùs honorificè, & in locis abjectis sine ulla veneratione conservari, & cum per ipsam Urbem pro communione infirmorum deferendum erat, ab uno tantum Capellano, sine ullis decore, & reverentia solitum deferri, & singulari devotione ducti, cupientes præmissis, & ut eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debitæ exhiberentur, quantum in eis erat providere, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus sub invocatione ejusdem Sacratissimi Corporis Christi in dicta Ecclesia de Minerva, ordinarunt, & instituerunt.

§. 2. Ac pro ejus salubri directione, & incremento, inter alia, quòd Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis per singulas regiones Urbis prædictæ deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & studio facerent, & procurarent ut Sacramentum hujusmodi tam in dicta Minerva, quàm singulis aliis parochialibus Ecclesiis Urbis hujusmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico & honesto, lampadibus accensis, die noctuque conservaretur, & custodiretur.

§. 3. Et si earumdem Ecclesiis redditus ad id non sufficerent, ipsi Confratres illis de necessariis ad hujusmodi opus, necnon ad emendum unum pallium pro singulis Ecclesiis prædictis, cum quo Sacramentum ipsum, quotiescumque illud pro communione infirmorum extra Ecclesiam deferendum esset, deferri deberet, provideretur.

§. 4. Ac quòd Rector cujuslibet ex Ecclesiis prædictis, seu illius locumtenens, quotiescumque esset necessarium Sacramentum hujusmodi alicui infirmo ministrari, & ad illius domum deferri, campanam suæ Ecclesiæ certis ictibus pulsari facere teneretur, ad hoc, ut Confratres vicini parochiæ illius Ecclesiæ, se moneri & convocari ad associandum Sacramentum ipsum cognoscerent, & per se ipsos associare si legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per unum de suis dignioribus familiaribus, Sacramentum prædictum, ad domum dicti infirmi, facibus accensis associari, & comitari facere tenerentur.

§. 5. Ac quòd utriusque sexus personæ Confraternitatis hujusmodi Confratres pro tempore existentes tertia quaque die Dominica cujuslibet mensis totius anni in dicta Ecclesia de Minerva congregati, & inibi unam Missam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in elevatione præfati Sacramenti facies accensas habere deberent.

§. 6. Necnon prima die Veneris statim post Festum Corporis Christi immediatè sequenti, solemnem processionem extra & circum præfatum Ecclesiam de Minerva, Sacramentum prædictum honorificè facibus accensis deferendo, annuatim facere.

§. 7. Et si aliquem ex Confratribus Confraternitatis hujusmodi ægrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Ecclesiæ cujus dictus infirmus parochianus existeret, unà cum alio Confratre ejusdem Confraternitatis per Rectorem, seu electum nominatum hujusmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum visitare, & ad consistendum peccata sua, ipsùmque Sacramentum suscipiendum piè adhortari, & commonerè.

§. 8. Necnon singulis hebdomadis totius anni, ipsi utriusque sexus Confratres quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam in commemorationem dicti Sacramenti, devotè recitare, & commemorare tenerentur.

§. 9. Ac mulieribus Confratribus dictæ Confraternitatis, quibus indecens esset per dictam Urbem vagari, ad associandum dictum Sacramentum, ut quotiens signum Campanæ audirent, flexis genibus orationem Dominicam, & salutationem An-

nam, Corporis Christi societatem erexerunt, pro decentiori cultu, & veneratione curanda.

Cujus Confratres curare debeant, ut ubique Sanctissimum hoc Sacramentum honorificè custodiantur.

Et impensas ad hoc necessarias provideant.

Et à Parochis illud ad infirmos decenter deferri & facibus accensis associari studeant.

In dicta quoque Ecclesia de Minerva, qualibet tertia Dominica cujuslibet mensis, solemnem Missam celebrari faciant.

Die post festum Corporis Christi, processionaliter & honorificè circa d. Ecclesiam procedant.

Confessores infirmos visitent, & ad ipsum Sacramentum suscipiendum hortentur.

Singulis quoque hebdomadis quinquies Orationem Dominicam & Angelicam in commemorationem d. Sacramenti recitent. Mulieres non valentes, il-

Indulgentias
& gratias
aliorum pio-
rum loco-
rum, istis
Confratri-
bus elargi-
tur.
Tu vide quo-
ad Indulgen-
tias quod no-
tavi in rubr.

Confirmacionemque
dictarum ordi-
nationum
postularunt.

Hic ergo
Pont. Deo
gratias agens
de premissis,
omnia præ-
dicta appro-
bat.

gelicam hujusmodi quinquies, ut præfertur recitan-
do, omnes & singulas gratias, & indulgentias Con-
fratribus Confraternitatis hujusmodi pro tempore
concessas consequerentur; per nos concedi procur-
rare statuerunt, & ordinarunt, prout in instrumen-
tis, seu aliis documentis desuper confectis plenius
contineri dicitur.

§. 10. Ac dilectum filium nostrum Alexandrum
S. Mariæ in via lata Diaconum Cardinalem de Cæsa-
rinis nuncupatum, in protectorem dictæ Confrater-
nitatis elegerunt.

§. 11. Quare pro parte eorundem Confratrum
nobis fuit humiliter supplicatum, ut institutioni
Confraternitatis, ac statutis, & ordinationibus hu-
jusmodi pro illorum subsistentia firmiori, robur
Apostolicum confirmationis adjicere, ac aliâ in
præmissis opportunè providere de benignitate Apo-
stolica dignaremur.

§. 12. Nos igitur tantum Sacramentum omni
laude, & veneratione dignum, à cunctis fidelibus,
ut per hoc desideratam salutem consequi valeant,
honorari, laudari, magnificari, sinceris desideriis
exoptantes, ac Omnipotenti Deo, quod tam salu-
berrima tamque necessaria, & utilia opera nostro
tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & ut
illa perpetuò frequententur, ac Christiani fideles præ-
fati eis frequentius insistant, quo nos ergà eos
amplioribus, & specialioribus gratiis liberaliores,
seque per hoc majori celestis gratiæ devotione re-
fici posse cognoverint, quantum cum Deo possumus
providere volentes; hujusmodi supplicationibus
inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi,
necnon prædicta, ac omnia, & singula alia per
eosdem Confratres circa præmissa statuta, & ordi-
nata, ac prout illa concernunt, omnia, & singula
in instrumentis, seu documentis desuper confectis
prædictis contenta, & inde sequuta quæcumque ex
certa nostra scientia auctoritate Apostolica tenore
præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes
& singulos juris, & facti defectus, si qui forsân
intervenerint in eisdem supplemus; illisque perpe-
tuæ firmitatis robur adjicimus, & ea per ipsarum
parochialium Ecclesiarum Rectores, seu eorum loca
tenentes, pro tempore existentes, & alios ad
quos spectat, firmiter observari debere decernimus.
Et nihilominus pro potiori cautela, præmissa, om-
nia & singula alia per eosdem Confratres, ut præ-
fertur statuta, & ordinata, de novo, auctoritate, &
tenore prædictis perpetuò statuimus, & ordinamus.

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis hujus-
modi nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum
singulis, quod omnibus, & singulis privilegiis, in-
dultis, exemptionibus, libertatibus, immunitati-
bus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum
remissionibus, & aliis gratiis spiritualibus, & tem-
poralibus Confratribus Imaginis Salvatoris ad Sancta
Sanctorum, necnon Charitatis, & Archiepiscopali-
s S. Jacobi in Augusta, ac Sancti Joannis Baptistæ,
necnon Sanctorum Cosmæ, & Damiani nationis Flo-
rentinæ, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia, ordi-
nis S. Augustini, & Campi Sancti, Confraterni-
tatum ejusdem Urbis, pro tempore existentibus il-
lorumque, ac Beatæ Mariæ de Populo, etiam de
Urbe Eccles. ac Christianifidelibus illas visitantibus,
per quoscumque Rom. Pont. prædecessores nostros,
& successores concessis, & concedendis; & quibus
illi utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, &
gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quo-
rum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur,
præsentibus pro expressis haberi volumus, ex
nunc, & in perpetuum utantur, potiuntur, & gaud-
deant, ac uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè
valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac si
illa eis specialiter, & expressè concessa fuissent, & in
futurum concederentur, concedimus, & indulge-
gemus. Ipsaque privilegia, indulta, exemptiones,
libertates, immunitates, indulgentias, etiam plena-
rias, ac peccatorum remissiones, & alias gratias ad

Confratres Confraternitatis Sanctissimi Corporis
Christi hujusmodi, ac illius capellanos, ministrorum,
& personas pro tempore existentes eidem aucto-
ritate, & tenore extendiamus, & eis communicamus.

§. 14. Necnon Christianifidelibus præfatis qui dic-
tam Confraternitatem Sacratissimi Corporis Christi
ingredientur, die illorum ingressus hujusmodi, plen-
nariam ad instar Jubilæi, ac eorum peccatis prius
confessis, & Sacramento hujusmodi per eos devotè
recepto, ter in vita, similiter plenariam omnium
peccatorum suorum indulgentiam concedimus.

§. 15. Ipsi Confratribus, qui præfatum Sacra-
mentum eisdem infirmis ministrandum associave-
rint, seu impediti associari, ut præfertur fecerint,
ac eisdem processionibus, & divinis officiis, quæ
per eosdem Confratres, ut præfertur, celebrari fa-
cere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint
centum, qui verò dictam Ecclesiam de Miverva die-
bus Veneris, cujuslibet hebdomadæ totius anni de-
votè visitaverint, decem annorum & totidem qua-
dragenarum injunctarum eis penitentiarum indul-
gentias, & remissiones quotiens id fecerint, miseri-
corditer in Domino concedimus, & elargimur.

§. 16. Necnon mulieribus ejusdem Confraterni-
tatis, quibus propter honestatem non licet per Ur-
bem ipsam passim vagari, quotiens signum Campa-
næ hujusmodi audierint, semel orationem Domini-
cam, & totidem salutationem Angelicam, flexis ge-
nibus devotè recitaverint, ut omnes, & singulas
indulgentias, concessiones, & gratias aliis Confratri-
bus interessentibus concessas, consequantur, &
consequi valeant.

§. 17. Ac eisdem utriusque sexus Confratribus,
& eorum singulis, ut quemcumque presbyterum,
sæcularem vel cujusvis Ordinis regularem, etiam in
mortis articulo, etiam si mors tunc non subsequatur,
in suum possint eligere confessorum; qui eorum
confessionibus diligenter auditis; eos & eorum sin-
gulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, crimi-
nibus, excessibus, & delictis quantumcumque
gravibus, & enormibus, per eos & eorum singulos
pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apostolicæ, &
eorum Ordinariis reservatis præterquam à conten-
tis in literis in die Cænæ Domini legi solitis, ter
in vita absolvere, & eis penitentiam salutarem
injungere.

§. 18. Necnon ejusdem Confraternitatis admini-
stratoribus, & Confratribus pro tempore existentibus,
pro illius statu salubriori dirigendo, ut quæ-
cumque licita, & honesta statuta, & ordinationes
felix regimen, & prosperum statum, ac gubernationem
illorum, & aliarum quarumcumque rerum, spiri-
tualium & temporalium, eos quomodolibet
concernentia condere, & facere, eaque quotiens
videbitur mutare, & alterare, limitare, corrigere,
declarare, modificare, & in melius reformare, quæ
postquam edita, mutata, alterata, limitata, cor-
recta, declarata, modificata, & in melius reforma-
ta fuerint, eo ipso per Sedem eandem confirmata
sint, & esse censentur, auctoritate & tenore supra-
dictis indulgemus, & plenam, ac liberam desuper
facultatem concedimus.

§. 19. Et nihilominus, ut Christianifidelium devo-
tio ad tam salubre Sacramentum ferventius invales-
cat, ac Christianifideles ad illius venerationem, & si-
milis charitatis opera exercenda, per amplius ex-
citantur, quod omnes, & singulæ alie Confraterni-
tates sub eadem invocatione Sanctissimi Corporis
Christi ubilibet institutæ, & instituendæ, eisdem
privilegiis, concessionibus, indulgentiis, facultati-
bus, gratiis, & indultis Confraternitati in Ecclesia
de Minerva institutæ hujusmodi per nos concessis,
& concedendis utantur, potiuntur, & gaudeant, ac
uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, præ-
fata auctoritate etiam præsentium tenore statui-
mus, & ordinamus.

Indulgentiam Confraternitatis in die ingressus, & ter in vita concedit. Tu vide ibid.

Et in associatione Sacramenti, & interventum divinarum officiorum, & visitatione Eccl. B. Mariæ super Mt. servam.

Ac mulieri non valentibus Sacramentum associare, sed orantibus, ut hic. Tu vide ibid.

Facultas Confratrum eligendi Confessorem, qui eos absolvat &c. Hoc declarat Clem. VIII. in const. 115. Quæcumque. fol. 182. Tom. 3.

Statutaque pro regimen d. Confraternitatis ordinandi.

Aliaque Confraternitates sub eadem invocatione Corporis Christi ubique instituendas, eisdem ind. gaudere decernit. Hoc intellige, & abique nova aggregatione. & concessione. Quia ita declaravit, Sa-

Congregatio Card. sup. Indulgentiis die 15. Februarii 1608.

Clausulas hujus Constitutionis præservationis apponit.

Executores d. constitutionis deputat.

Clausulas contrarium derogatorias addit.

§. 20. Decernentes præsentis literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remissiones, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus similium vel dissimilium indulgentiarum, & literarum etiam per nos, & successores nostros, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis pro tempore editis, etiam in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, & Cruciatæ Sanctæ, nullatenus comprehensas, sed ab illis omnino exceptas esse, & censerî. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definituri debere, ac quicquid secus attentari contigerit, irritum, & inane. Nec non præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem, in judicio & extrâ adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 21. Quocirca venerab. fratribus nostris universis, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccles. Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, & officialibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostol. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia de Minerva institutæ hujusmodi pro tempore existentium, desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentis literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsosque Confratres illis pacificè gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & penas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Ac quoscumque sua interesse putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constituto summarî de non tuto ad eos accessu, citando, ac illis, necnon aliis, quibus, & quotiens opus fuerit, inhibendo, censurasque, & penas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 22. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri qua cavetur ne quis extrâ suam civitatem, vel diocesim ad iudicium evocetur, seu ne Judices à Sede prædicta deputati extra civitatem, vel diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrâ tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus edita, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, & Apostolicis prædictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, confraternitatibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma illis tradita, observata inferrentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extrâ, vel ultrâ certa loca ad

iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergò, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1539, pridie Cal. Decembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Approbatio Societatis, tam Ecclesiasticarum, quam secularium personarum nuper institutæ ad erigendum Hospitalia pro subventionem pauperum Orphanorum, & mulierum Convertitarum.

Hæc societas translata est in Congregationem Clericorum Regularium S. Majoli, aliàs de Somaseba, cum nonnullarum gratiarum largitione, & proficitur regulam S. Augustini, ut videre est infra in Pii V. const. 78. Injunctum, cui Gregorius XIII. alia privilegia dedit quæ leguntur in const. 4. Six. V. Aequum, in Tomo 2. & quedam alia Clem. VIII. in ejus Const. 22. Decret. Tom. 3. fol. 32.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX injuncto nobis desuper meritis licet imparibus Apostolicæ servitutis officio, votis, per quæ, hospitalium, & aliorum piorum locorum utilitas, & salubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque dexteram nostræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum universorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalene in suburbio Sancti Leonardi Bergomen. & Mediolanen. Comen. Januen. Papien. Brixien. & Veronen. Civitatum, ac Diocesum Hospitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tam Ecclesiasticarum, quam secularium personarum in eis deservientium, nobis nuper exhibita petitiõ continebat, quod cum aliàs quondam Hieronymus Miani Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia argentium tristes eventus, & famem urgentem, passim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus, prædictum Hospitalium S. Mariæ Magdalene inchoavit, & deinde hospitale prædictum, tam propter civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem charitatem, quam providam directionem, & salubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hospitalia in aliis Italiæ partibus instituenda animum applicarit. Ità quod tam in Mediolanen. quam Comen. & aliis Civitatibus, ac diocessibus prædictis, similia, & in quibusdam ex eis mulierum convertitarum Hospitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Unde hospitalia ipsa de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri speratur, & sicut eadem expositio subungebat, si in eisdem hospitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos insimul gubernari consueverunt, unus superior, vel caput, qui inibi pro tempore servientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, existeret, hospitaliaque ipsa aliquibus prærogativis decorarentur, profectò salubri ipsius hospitalis, & illi deservientium prædictorum directioni, & quieti, plurimum consuleretur, ac in illis degentes pauperes hujusmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque personæ in eo confoverentur, & ad solita servitia invitarentur. Quare pro ipsorum pauperum, & deservientium personarum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui charitatis opera ubique exerceri, sinceris desideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus personis prædictis, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel

Dat. Pontif. An. 6. die 30. Novembris.

XXI.

Edita An. D. 1540.

Hiero. Mianus aliàs Emilianus Venetus, ejusque focii diversa hospitalia pro pauperibus orphanis & mulieribus convertitis exegerunt, & pro eorum salubriori profectu, petunt à Papa licentiam constituendi unum Superiorem, postulanteque aliqua privilegia.

Hic ergò Pontifex d. licentiam concedit.

ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore presentium eisdem hospitalibus, quod pauperes, & personae in eis pro tempore degentes, & deservientes, unam ex personis inibi deservientibus hujusmodi, Ecclesiasticam vel saecularem, inter eos superiorem, vel caput quae ipsos congregari faceret, ac de loco ad locum mutare, & quaecumque statuta, & ordinationes licita & honesta ac sacris Canonibus non contraria condere, ipsaque statuta, quoties ei videbitur mutare, ac de novo statuere possit, eligere.

§. 3. Necnon Sacerdotes eisdem pauperibus pro tempore deservientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Missas, & alia divina officia, secundum ritum, & morem, & usum S. R. E. etiam novissime editum dicere, & recitare.

§. 4. Ipsosque pauperes, ac omnes, & singulos in dictis hospitalibus deservientes dumtaxat, eorum confessionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & singulis peccatis, casibus, criminibus, excessibus, & delictis, a quibus locorum Ordinarii absolvere consueverunt, absolvere, ac pro commissis poenitentiam salutarem injungere liberè, & licite valeant perpetuo concedimus, & indulgemus.

§. 5. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Casertan. Feliten. & Visonen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel per alium, seu alios, auctoritate nostra faciant praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, plenum effectum sortiri, ac inviolabiliter observari, illisque pauperes Sacerdotes praedictos, ac omnes, & singulos alios quos quomodolibet concernunt pacifice frui, ac gaudere, juxta praesentium continentiam, & tenorem. Non permittentem quemquam contra illorum tenorem modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, & nos, ac Sedem praedictam, etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, & initi, ac stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, etiam cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, praeservativis, exceptivis, restitutis, declarativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis sub quibusvis verborum formis extensionibus concessis, confirmatis, & innovatis quibus (illorum omnium tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes) illis aliis in suo robore remansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & qualibet alia dictae Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiae impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae 1540. Non. Jun. Pontificatus nostri anno sexto.

Institutio Studii generalis, in Civitate Maceraten. Provinciae Piceni, & Status Ecclesiastici, cum aliorum Studiorum generalium, gratis, & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejusmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. sess. 5. cap. 1. & const. 88. Pii IV. In Sacrosancta, fol. 136. Tom. 2. & const. seq. Et in hac Civitate Sixtus V. instituit Rotam in const. 94. Romanus, in d. Tomo 2. fol. 694.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

IN eminenti dignitatis Apostolicae specula, super ni dispositione consilii licet immeriti constituti, ad cunctas fidelium regiones nostrae vigilantiae potissime etiam in temporalibus creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam Pastores universalis gregis Dominici nostrae considerationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipsos ad quaerendum literarum studia, per quae militantis Ecclesiae Respublica geritur, ac divini nominis, & fidei catholicae cultus protenditur, omnisque prosperitatis humana conditio augetur, nostrae sollicitudinis ope, Apostolicisque favoribus propensius excitamus.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Communitatis Civitatis nostrae Maceraten. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum dicta Civitas in qua Curia generalis Marchiae nostrae Anconitanæ residet, & victualium omnium copia habetur, propter varias ipsius Civitatis conditiones, & commoditates, generali Studio non modicum apta censetur, ac Reipublicae expedire credatur, ut in ipsa Civitate emanet fons scientiarum irriguus, decujus plenitudine, universi literaribus documentis imbui cupientes, haurire possint, si in eadem Civitate, una universitas Studii generalis, cujuscumque facultatis & scientiae erigeretur, & institueretur, profectò Maceraten. praedictae, & aliarum Civitatum, ac locorum circumvicinorum incolis, & habitatoribus in scientia proficere volentibus magna commoditas studendi pararetur. Ac ex eorumdem studentium postmodum doctrina, & scientia, in Civitatum, Terrarum, & locorum regimine, ac ipsius fidei Catholicae propagatione, quamplurimi fructus provenirent. Quare pro parte praefatorum Communitatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis, ad hoc, ut in ipsa Civitate literarum studium, incrementum suscipiat, opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur attenden. quod ex literarum studio, tam publica, quam privata, spiritualia, & temporalia commoda mundo proveniunt, Communitatem praefatam, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, in eadem Civitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cujuscumque facultatis, & scientiae licitae, cum Cathedris facultatum earumdem, ac potestate & facultate doctorandi, seu magistrandi, necnon Rectoriae, & aliis pro illius prospero, & felici regimine necessariis facultatibus, & officiis, ita ut inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuo habeatur & vigeat, auctoritate Apostolica tenore praesentium erigimus, & instituimus. Ac eidem Studio,

& illius

Sacerdotesque eorum divina officia eisdem pauperibus recitare posse decernit.

Et omnium in eorum locis degentium confessiones audire, & eos absolvere uti locorum ordinarios posse indulget.

Defensores, & hujus constitutionis executores deputat.

Contraria tollit.

1540. Dat. P. An. 6. die 5. Junii.

XXII.

Edita An. D. 1540.

Proemium.

Causa hujus institutionis.

Institutio studii generalis in Civitate Maceraten.

Reactoris, & Officialium facultas, statuta pro ejus regimine concedendi.

Privilegium Scholarium Civium, Conclusiones subfinitentium.

Derogatio contrario- rum.

D. P. An. 6. die 1. Julii.

XXIII.

Edita An. D. 1540.

Causa istius const.

& illius universitati, necnon Reçtori, Doçtoribus, Scholaribus, & personis pro tempore existentibus, ac illis, quos inibi ad quoscumque gradus promoveri contigerit, ut omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, præminentis, antelationibus, prærogativis, honoribus, favoribus, gratiis, concessionibus, & indultis, tam à Jure communi, quam ex concessionibus Apostolicis, & Imperialibus, vel aliis quomodolibet, in genere & in specie, Bononien. Paduan. ac quibuscumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium universitatibus, illarumque Reçtoribus, Scholaribus, & personis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere plenè, liberè, & licitè possint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perindè ac si illa eidem universitati ipsius erecti Studii, & illius Reçtori, Doçtoribus, Scholaribus, & personis, ac in illa pro tempore promotis, specialiter, & nominatim concessa forent, auctoritate, & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

§. 3. Necnon eidem universitati, ac illius Reçtori, & Doçtoribus pro tempore existentibus, quæcumque statuta, & ordinationes, licita & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria condendi, & prout qualitas temporum exegerit, reformandi, & immutandi, ac alia de novo edendi, quæ postquam condita, reformata, immutata, & de novo edita fuerint, eo ipso auctoritate Apostolica approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, plenam, & liberam facultatem concedimus.

§. 4. Decernentes Cives dictæ Civitatis, qui inibi studuerint, & eorum Conclusiones inter Advocatos, & Procuratores ipsius Curie subfinitent, & aliis idonei, & sufficientes reperti fuerint, eo ipso in Collegio ipsorum Advocatorum & Procuratorum receptos & admissos esse, & censerì, ac pro talibus haberi, eisdemque privilegiis, & indultis Advocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere.

§. 5. Non obstantibus consuetudinibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Collegii Advocatorum, & Procuratorum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, & Indultis Apostolicis, eidem Collegio concessis, approbatis, & innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque: Nulli ergò, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo, Calend. Junii, Pontificatus nostri anno sexto.

Privilegia, & gratiæ Prælatorum Referendariorum utriusque Signaturæ Romani Pontificis.

Eorum numerum, & qualitates præfinitit Sixt. V. inf. in ejus const. 41. Quæmodum, ubi nonnulla etiam privilegia iterato concessit.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Debita consideratione pensantes quantum venerabiles fratres Episcopi, ac dilecti filii in minoribus constituti, utriusque Signaturæ, Supplicationum videlicet, & Commissionum per nos, seu in præsentia nostra signandarum, infra scripti Referendarii nostri, qui præ cæteris officialibus, & ministris nostris propinquis nobis assistunt, circa ipsas supplicationes, & commissiones, pro nostro, & Apostolicæ Sedis honore, ac universalis Ecclesiæ utilitate, & aliis gratis, prompta voluntate, indefessè laborant, dignum, quin potius debitum

reputamus, ut illos specialis benevolentie favoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoremus, & aliis nos eis (prout convenit) gratiosos exhibeamus.

§. 1. Hinc est, quòd nos fel. record. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, eisdem infra scriptos Referendarios nostros, qui Prælati, ac etiam familiares continui commensales nostri existunt, condigni favoris gratia, & excellentiæ dignitate sublimare, ac opportunis favoribus munire volentes, ipsosque Referendarios, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa, latis, si quibus vel quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & ad solutos fore censeantes, Motu proprio, non ad ipsorum Referendariorum, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium, præfatos Referendarios, & eorum singulos, qui præfules non sunt, ac alios infra scriptos, & eorum singulos in nostros, & dictæ Sedis Notarios gratiosè recipimus, eosque, & alios qui præfules existunt, ac eorum singulos in Sacri Palatii, & Aulæ Lateranensis Comites, necnon qui nobiles non sunt, nobiles facimus, constituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon nobilitatis titulo, & favore decoramus, ac aliorum nostrorum, & Sedis prædictæ Notariorum, necnon Palatii, & Aulæ hujusmodi Comitum, ac ex Magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero, & consortio favorabiliter aggregamus, eoque deinceps nobiles esse, & pro nobilibus reputari, nominari, teneri, censerì, & judicari. Ac de cætero in quibusvis concessionibus, & literis, tam gratiam quam justitiam concernentibus, à nobis, seu Sede prædicta impetratis, seu impetrandis, vel eis à nobis, aut aliis quibuscumque concessis, & concedendis, ac instrumentis, seu aliis scriptis etiam authenticis, & privatis, nobiles nominari, & pro talibus haberi posse, & debere volumus. Eisque quòd omnibus, & singulis privilegiis, præminentis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogativis, etiam in assecutione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam vigore gratiarum expectatarum, & illarum mutationum, extensionum, & revalidationum, collationum, & quarumcumque aliarum gratiarum, & indultorum, quibus cæteri nostri, & dictæ Sedis Notarii de numero participantium existentes, & absque illorum præjudicio, ac Palatii, & Aulæ prædictorum Comites, necnon veri & indubitati nobiles, & ex nobilium genere ex utroque parente procreati, tam de jure, quam consuetudine, seu aliis quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in judicio, & extrà, ac ubicumque locorum uti, potiri, & gaudere debeant in omnibus & per omnia, perindè, ac si Referendarii, & alii infra scripti, de dicto magno Baronum, & nobilium genere ex utroque parente, verè & non fictè procreati, & geniti forent, concedimus. Ac eorum singulis, sublaris quibusvis obstaculis, & impedimentis, veros nobiles esse, & de nobili ex dicto genere ex utroque parente procreatos, censerì debere decernimus, & declaramus.

§. 2. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet, pro insigniis, & armis, quibus ipsi, & ab eis descendentes, & ascendentes uti possint in decorem, partem insigniorum nostrorum, si eis uti voluerint, etiam cum vel absque armis suis, si illa habuerint, vel illi usi fuerint, aut sine ipsis, prout duxerint ordinandum, seu eligendum, assignamus, & perpetuò decoramus.

Referendarios creat Sedis Apostolicæ Notarios, & Comites Palatinos, &c. verè Nobilitatis titulo decorat, &c. Hoc idem concessit Sixt. v. in rubr. citatus.

Insignia sua eis donat. Sixt. v. etiam donavit ut ibid.

Notarios
creandi fa-
cultatem dat.
Hoc revo-
cavit Pius V.
cum confir-
mat privile-
gia Archivii
in constit. 87.
Paridem
Tom. 2.
fol. 306.

Bastardosque
legitimandi.
Hoc pariter
revocatum
puto à Pio v.
ibid.

Doctores
etiam in
utroque ju-
re &c.
Abrogavit
Pius v. infra
in constit. 60.
Quamvis.
Tom. 2.
fol. 273.

Mitra, Annu-
lo, & Bacu-
lo pastorali
utendi, &
solemnem
Benedictionem
dandi
facultatem
eisdem Re-
ferendariis
concedit.
Concessit
etiam Six. V.
cit. sup.
Toni. 2.

Referenda-
rii & eorum
duo familia-
res, Apost.
& alias expen-
diones gra-
tis obtinent.

§. 3. Et eis illos, quos moribus, scientia, ætate, aliisque requisitis qualitatibus ad officium Tabellionatus exercendum idoneos esse repererint, ad instar aliorum dicti Palatii Comitum, ubique locorum, extra tamen muros Urbis, seu locum in quo Romanam Curiam residere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios (recepto prius ab eis, juxta formam præsentibus, adnotatam, solito juramento) creandi, deputandi, & constituendi, ac de Notariatus, & Tabellionatus, ac Judicatus officii hujusmodi per pennam & calamare (ut moris est) investendi.

§. 4. Necnon quoscumque spurios, naturales, bastardos, manseros, nothos, & incestuosos, copulativè, vel disjunctivè ex quocumque illicito, etiam sacrilego, vel damnato coitu, pro tempore procreatos, seu genitos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, legitimandi, & habilitandi, & ad hæreditates, & bona, prout Collegium Archivii dictæ Romanæ Curie, vel ejus Officiales juxta facultatem eis per præm. Julium Papam II. etiam prædecessorem nostrum concessam, vel aliis ipsi Comites Palatini de jure vel consuetudine legitime & habitare respectivè possunt legitimandi, & habilitandi, & ad officia secularia, publica, & privata, ac honores, & bona quæcumque restituendi, & reintegrandi.

§. 5. Necnon quoscumque idoneos (adjunctis in hoc sibi assistentibus duobus, aut tribus Magistris, seu Doctoribus, aut Licentiatibus in facultate in qua promovendi erunt, quos ad hoc duxerint eligendos eorum votis juratis) in utroque, vel alterum Jurium, & Theologia, ac Artibus ad Bacchalarium, & Licentiatum, ac Doctoratum, & Magistrum gradus respectivè ubique locorum promovendis, eisque sic promotis legendi, disputandi, interpretandi, ac alios actus ad personas hujusmodi gradibus constitutas, quomodolibet pertinentes faciendi, & ipsorum graduum solita insignia, & auctoritatem conferendi. Ac sic promoti, quod omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, concessionibus, honoribus, libertatibus, præminentibus, & prærogativis, quibus alii in Bonon. Parisien. Lovanien. Tholosan. ac quibusvis aliis Universitatibus in quibus Studium generale viget, promoti, etiam in affectatione beneficiorum ecclesiasticorum utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non solum ad ipsorum instar, sed pariformiter, & absque ulla differentia, perinde ac si verè, & non fictè, in aliqua ex eisdem Universitatibus, rigore examinis præcedente, ac aliis solemnitatibus servari solitis observatis, & aliis juxta formam statutorum, ac consuetudinum ipsarum Universitatum, ac privilegiorum illis concessorum, promoti fuissent, uti, potiri, & gaudere valeant concedendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

§. 6. Præterea eisdem Referendariis, & aliis infra scriptis, ac eorum singulis, Monasteria, quorum Abbates pro tempore existentes mitra, & aliis Pontificalibus insigniis, ex privilegio Apostolico, vel aliis uti consueverunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipsis Monasteriis perinde ac si illis ut Abbates præessent, Mitra, Annulo, & Baculo pastorali, ac aliis Pontificalibus insigniis hujusmodi uti. Necnon solemnem Benedictionem post Missarum, Vesperorum, Matutinorum, & aliorum divinarum officiorum solemniam, super populum tunc interessentem (dummodò inibi aliquis Antistes, seu dictæ Sedis Legatus præsens non sit, vel si præsens fuerit, ad id ejus accedat assensus) elargiri liberè, & licitè valeant.

§. 7. Illique ac alii omnes & singuli Referendarii, ac alii prædicti, ut duos familiares in rotulo familiarium nostrorum numeratos habeant; & tam ipsi Referendarii, quam duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quarumcumque literarum Apostolicarum tam gratiam, quam justitiam con-

cernentium, necnon instrumentorum & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus officiis; tam Cancellariæ, etiam Solicitorum literarum Apostolicarum Camerae Apostolicæ, quam in Auditorio Rotæ, & in quibusvis aliis, ordinariorum & extraordinariorum Judicum tribunalibus, absque alio speciali mandato desuper expediendo, omni contradictione & dilatione cessantibus, expediant, prout alii familiares continui commensales nostri in dicto rotulo descripti, & prout causarum Palatii Apostolici Auditores expediunt.

§. 8. Ipsique Referendarii, & eorum singuli pro eorum usu ex Ripa, & Ripetibus nostræ Urbis sex vegetes vini communis singulis annis gratis ad instar Clericorum Camerae Apostolicæ liberè extrahere possint, indulgemus.

§. 9. Et nihilominus Referendarios, & alios prædictos, ac eorum singulos, ac illorum omnia, & singula beneficia, & officia ecclesiastica, quæ obtinent, ac in futurum canonicè obtinebunt, & in illis pro tempore deservientes, ac Capellanos, familiares, & servitores suos tam præsentibus, quam futuros, & sua ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede delegatorum, aut subdelegatorum quomodolibet nunc, & pro tempore existentium. Eoque in rebus, & bonis illorum propriis dumtaxat, cum eis contrahentes, à solutione, & exactione quarumcumque pedagii, gabellæ, collectarum, decimarum, & cujusvis alterius oneris, tam ordinarii quam extraordinarii, ubicumque locorum, & ex quacumque causa, etiam per synodales constitutiones impositi; vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac sub B. Petri & Sedis prædictæ, atque nostra protectione suscipimus, nobisque & dictæ Sedi mediare subijcimus, ac liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subiectos omnes constituimus, & declaramus, & decernimus, ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii locorum, eorumque Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta deputati præfati, & alii quicumque, etiam ratione delicti contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac beneficia hujusmodi, & in illis deservientes, Capellanosque familiares, & servitores suos, præsentibus & futuros, ac bona prædicta, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut alias injurias, & damna irrogare, ac excommunicationis, aliisque sententias, censuras, & penas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagiorum, decimarum, & onerum hujusmodi, ad aliquam solutionem eos coactare, aut alii quicumque, cujuscumque, ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis, status, gradus, conditionis, & præminentie existant, illos super præmissis, & illorum usu, à possessione, seu quasi etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquam in nostram & Romanæ Ecclesiæ offensam perpetrato, directe vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut aliis quomodolibet impedire quoquomodo presumant, aut debeant, seu etiam valeant, sed solum Referendarii, deservientes, Capellani familiares, & servitores præfati coram nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de justitia respondere teneantur. Decernentes quoscumque processus, sententias, censuras, & penas ecclesiasticas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorumque Vicarios, & Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta delegatos, aut subdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infra scriptos, ac deservientes, Capellanos, familiares, & servitores præfatos haberi, seu pro-

Vini gabellæ
Riparum Us-
bis non sol-
vunt.

Exemptique
sunt ipsi &
eorum fami-
liares, ac
beneficia à
jurisdictione
Ordinari-
um, &c.

Gratias expectativas & plura beneficia ut hic conſe qui poſ ſunt. Quod revocavit Pius v. inf. in conſ. 73. ubi not. Et vide etiam Greg. xiii. conſ. 85. in Tom. 2.

mulgari contigerit, & quæcumque indè ſecuta, nulla, irrita, & inania; nulliusque roboris, vel momenti fore, & eſſe.

§. 10. Cæterùm, Referendariis, & aliis prædictis, ac eorum ſingulis, ut literas gratiarum expectativarum, cum eis generaliter concedi contigerit, abſque aliqua ſignatura deſuper obtinenda, ad tres collationes per ſingulos eorum eligendas, & totidem beneficia etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitanam, vel Collegiatarum Eccleſiarum, ſub expectatione totidem inibi præbendarum, etiam majorum, & pinguiorum, ac dignitatum, perſonatum, adminiſtrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electivorum, ac ſecularium, obligearum, addimentoꝝ, præſtimoniorum, ſeu præſtimonialium portionum, aut ſimplicium beneficiorum, unius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipſarum Eccleſiarum, Canonicorum, ſeu aliàs in earum Civitatibus, ſeu Diœceſibus beneficiorum aut ad tria beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi duo illorum cum cura, aut Decanatus vel Archipreſbyteratus rurales, ſeu Vicariæ, vel Capellanæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extrâ tamen Cathedrales Eccleſias repræſententur, aut dignitates, vel perſonatus, ſeu ſingula eorum Canonicatus, & præbendæ, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum, & electivum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, aut unum ex eis, cum cura vel ſine cura, cuiusvis Ordinis Regulare, etiam ſi Prioratus, Præpoſitura, præpoſitatus, vel alia dignitas, non tamen Conventualis, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum, & electivum, non tamen clauſtrale, ac illud, vel unum, ex ſæcularibus beneficiis huiusmodi, ex quavis cauſa diſpoſitioni Apoſtolice ſpecialiter vel per Cancellariæ Apoſtolice regulas, aut alias ex quavis cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commenſalitatæ noſtræ, aut alicujus ex S. R. E. Cardinalibus viventibus, & in Romana Curia præſentibus, quorum conſenſus requireretur, generaliter reſervata exiſtant, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera, ſecundùm taxationem decimæ, valorem annuum non excedant, ſæcularia, videlicet, per ipſos in minoribus conſtitutos in titulum, regularia verò in commendam. Ac tam regularia, quam ſæcularia beneficia huiusmodi per Præſules Referendarios in comendâ retinenda, etiam extrâ nationem, in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reſervationis, inhibitionis, & decreti, ac aliis clauſulis opportunis expedire, ac in & ſub illis comprehenſorum quorumcumque, cum cura & ſine cura, ſæcularium & regularium cuiuscumque qualitatis exiſtentium beneficiorum Eccleſiaſticorum aſſecutione, quibuscumque aliis nullis proſus (præterquam S. R. E. Cardinalibus) exceptis, omninò præferri pariter, & anteferri poſſint, & debeant. Et quavis antelationes, prærogativæ, decreta, declarationes, ſuſpenſiones, & clauſulæ etiam derogatoriæ, quibuscumque aliis conceſſæ, etiam ſi in eis caveretur expreſſè, quòd illis per alia privilegia, literas & indulta derogari, vel illorum effectus ſuſpendi non poſſent, & in aſſecutione per eos faciendâ, ſingulis aliis perſonis, etiam ſimiles, aut illis majores prærogativas pro tempore proſequentibus, omninò poſſent, & deberent anteferri, quominus ipſi Referendarii in huiusmodi per eos faciendâ aſſecutione potiores exiſtant, cuiquam ſuffragentur, abſque tamen præiudicio familiarium continuorum commenſalium noſtrorum deſcriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem noſtri familiares continui commenſales extiterunt, necnon quinquaſaginta aliorum poſt ultimum ex ſupradictis antiquis familiaribus deſcriptis adnotatorum. Ipſique Referendarii ad ſatiſfaciendum

conſtitutioni de publicandis acceptationibus, & proviſionibus, ac illis intimandis poſſeſſoribus, ſeu eis ad iudicium evocandis pro tempore edendis minimè teneantur, ſed tantùm novam proviſionem à die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligencias fieri neceſſarias; ac defectus ſuppleant, indulgemus. Et inſuper cum ſingulis Referendariis, ac aliis prædictis, ut quæcumque quatuor curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut cum uno, vel duobus, aut tribus ex eis, ſeu abſque illis, unum cum cura, vel ſine cura S. Benedicti, vel S. Auguſtini, aut cuiusvis alterius, etiam Cluniacen. Ciſterciën. Præmoſtraten. vel Grandimonten. Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria ſimilia; vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcumque trium Eccleſiarum, conſiſtentia beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi ſub eiſdem tectis conſiſtentia, Canonicatus, & præbendæ, ac tam illa quam incompatibilia ſæcularia, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores, ſeu Collegiatis Eccleſiis huiusmodi principales, aut tria ex ipſis incompatibilibus, ſæcularibus beneficiis Parochiales Eccleſiæ; vel earum perpetuæ Vicariæ, regularia verò beneficia huiusmodi, Prioratus, præpoſitura, præpoſitatus, dignitas, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, ſeu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præpoſituram, præpoſitatum, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia huiusmodi conſueverint qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, ſi eis aliàs canonicè conferantur, aut eligantur, præſententur, vel aliàs aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis, recipere. Et ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicet, ſi ſingula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum à die habitæ per eos illorum pacificæ poſſeſſionis computandum dumtaxat. Si verò alia fuerint illa, ac incompatibilia ſæcularia, necnon regularia beneficia huiusmodi, quoad vixerint, retinere, illaque omnia ſimul, vel ſucceſſivè, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, quotiens eis placuerit, dimittere, & eidem commendâ cedere, ac loco diſmiſſæ, vel diſmiſſorum aliud, vel alia ſimile, vel diſſimile, aut ſimilia, vel diſſimilia beneficium, vel beneficia, eccleſiaſticum, vel eccleſiaſtica, quatuor dumtaxat curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut cum uno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, aut abſque eis, unum cum cura, vel ſine cura S. Benedicti, vel Auguſtini, aut cuiusvis alterius, etiam Cluniacen. Ciſterciën. Præmoſtraten. vel Frontiſebrandi Ordinis Regulare, necnon tria alia ſimilia, vel diſſimilia, ſub ſingulis tribus tectis, quarumcumque trium Eccleſiarum conſiſtentia ſimiliter recipere. Et inſimul ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ſi illorum ſingula Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, ut præmittitur, computandam dumtaxat. Si verò alia fuerint, illa, ac incompatibilia ſæcularia necnon regulare beneficia huiusmodi, dummodo inter illa omnia, ultrâ quatuor incompatibilia & inter ipſa incompatibilia ſæcularia, plures quam tres Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ. Ac poſt dictum annum, ſub eiſdem tectis conſiſtentia, duo Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia huiusmodi dignitas Conventualis, ſeu officium clauſtrale exiſtant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & conſuetis ipſius regularis beneficii ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fructibus, redditibus, & proventibus, ſicut illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis diſponere, & ordinare poterunt, ſeu etiam debuerunt, (alienatione tamen quorumcumque illius bonorum immobilium, &

pretioforum mobilium eis penitus interdicta disponere, & ordinare, liberè, & licitè valeant. Quòdque ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu aliàs sacros etiam presbyteratus ordines, etiam ex statuto, fundatione, consuetudine, privilegio vel aliàs requirementum, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, usque ad septennium à fine anni à jure præfati computandum, ad aliquem ex dictis sacris etiam presbyteratus ordinibus se promoveri facere minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli possint, dispensamus.

§. 11. Ipsosque Referendarios, & alios infra-scriptos, & eorum singulos, omnium Regnorum, Dominiorum, & Provinciarum legitimos, & naturales, ita quòd ipsi, vel Procuratores sui illorum nomine, in regnis, dominiis, & provinciis, hujusmodi quæcumque, quocumque, & qualicumque beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura, secularia & quorumvis Ordinum regularia, etiam ut præfertur, qualificata, etiam vigore gratiarum expectativarum, specialium vel generalium reservationum, illarumque collationum, mutationum, extensionum, revalidationum per nos, & successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, & Sedem prædictam eis concessarum, & concedendarum acceptare, ac de illis sibi provideri facere. Et illa, ac si regnorum, dominiorum, & provinciarum eorundem oriundi, ac in illis nati essent recipere, & retinere liberè, & licitè valeant, creamus, contirmamus, & deputamus.

§. 12. Ac eisdem Referendiis, & aliis infra-scriptis, ac eorum singulis, ut quoad vixerint in dicta Curia, vel aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, per eos pro tempore obtentorum, aut si contigerit ipsos per nos, & Rom. Pontificem pro tempore existentem, ad aliquem locum destinare, in eo loco residendo, aut literarum studio, in loco ubi illud vigeat generale, insistendo, omnes & singulos fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per eos, in quibusvis Ecclesiis five locis, nunc & pro tempore obtentorum, & obtinendorum, etiam si canonicatus & præbendæ, & aliàs, ut præfertur, qualificata fuerint, ac personalem residentiam ex statuto, fundatione, aut consuetudine requirant, etiam si fructus, redditus, & proventus unius beneficiorum hujusmodi, non nisi, in distributionibus quotidianis consistant, & aliorum omnium cum ea integritate (quotidianis distributionibus quoad alia dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in eisdem Ecclesiis five locis personaliter residerent, ac primam residentiam fecissent. Ac quoad unum ex beneficiis hujusmodi, divinis & omnibus aliis actibus interessent, & ad residendum interim, in eisdem Ecclesiis five locis, in quibus beneficia ipsa fuerint, minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti coartari valeant, percipere.

§. 13. Ac residendo, ubi supra, eisdem beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus & regularibus, quæ in eisdem Ecclesiis five locis, in titulum vel commendam, ut præfertur, obtinent, & in posterum obtinebunt, per Capellanos seu Vicarios idoneos, ad eorum notum amovibiles, in divinis deserviri, & animarum cura exerceri, & quæcumque ecclesiastica sacramenta ministrari facere liberè & licitè valeant, diocesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita.

§. 14. Necnon ut aliquem idoneum presbyterum secularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite in casibus Sedi prædictæ reservatis (præterquam offensæ ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedem prædictam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum & commissionum, invasionis, deprædationis, occupatio-

nis, aut devastationis terrarum & maris Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subjectorum, offensæ personalis, in Episcopum aut alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis causarum ad Rom. Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis verò quotiens fuerit opportunum, confessionibus eorum diligenter auditis, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & iungat penitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramario, visitationis liminum Apostolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quòdque confessor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint, etiam semel in vita & in mortis articulo, plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia nostra & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantum, persistentium, auctoritate Apostolica concedere possit. Sic tamen, quòd idem confessor de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam illis per eos, si pervixerint, vel per alios si forsitan tunc decesserint, faciendam iungat, quam ipsi vel alii facere teneantur.

§. 15. Liceatque eis habere altare portatile, super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine juris alieni præjudicio, & quum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, si forsitan eos ad loca ecclesiastico interdicto, tam ordinaria, quam Apostolica auctoritate supposita eos declinare contigerit, in illis clausis januis, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis & interdictis exclusis, in sua & familiarium suorum domesticorum, ac quatuor aliarum personarum utriusque sexus, per eos & quemlibet eorum eligendarum præsentium, (dummodò ipsi, & illi causam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit specialiter interdicti) possint per se ipsos, qui presbyteri fuerint, aut proprium vel alium sacerdotem idoneum, missas & alia divina officia celebrare, seu celebrari facere, necnon tempore interdicti hujusmodi divinis interesse, ac ecclesiastica sacramenta recipere, & ipsis dicto tempore decedentibus, eorum corpora ecclesiasticæ, etiam cum funerali pompa, tradi possint sepulturæ.

§. 16. Necnon singulis Quadragesimalibus & aliis temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Almæ Urbis, & extrà muros ejus, duas Ecclesias, vel duo, aut tria altaria, unius, vel diversarum Ecclesiarum, in locis ubi ipsos, & eorum singulos pro tempore esse contigerit, per singulos pro tempore eligendos, seu eligenda, visitando, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si eisdem temporibus & diebus, Stationum Basilicas, & Ecclesias Urbis hujusmodi, & extrà muros ejus ad id deputatas personaliter visitarent.

§. 17. Ac eisdem Quadragesimalibus, & aliis temporibus, quibus esus carnis, ovorum, casei, & lactiniorum, de jure vel consuetudine est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lactiniis, ac de utriusque Medici consilio, carnis, absque conscientia scrupulo, uti, frui, & vesci.

§. 18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per seipsos, aut cum uno, vel duobus amicis, seu familiaribus suis per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia divina officia, secundum usum & morem dictæ Romanæ Ecclesiæ, dicere & recitare, liberè & licitè valeant, & ad alium usum super hoc observandum minimè teneantur,

In quibusvis provinciis beneficiis retinere possint, ac si in illis nati essent.

Referendarii absentes jussione Pontificis, aut Studii occasione, fructus Beneficiorum percipere valeant.

Indultum in a residentiam.

Est abrogatum infra in Pii iv. constit. 91. & Conc. Trid. sess. 23. c. 1.

Confessorem sibi eligunt Referendarii, qui in casibus d. quibus hic absolvent, & vota hic non excepta commutare possunt.

Attende constit. 115. Clem. viij.

Facultas habendi altare portatile, & celebrandi in locis interdicto suppositis.

Indulgentias Stationum Urbis Referendarii consequuntur visitando altaria per eos eligenda.

Carnibus vesci possunt diebus veteris.

Horasque canonicas postpositis horis recitare possunt.

Ad quod vide Pii v. constit. 64. Quod à nobis. Tom. 2.

nec

nec ad id à quoquam, etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum, in vi compelli possint, etiam indulgemus. Et ulterius Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, utriusque sexus Parochianos Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque per eos & eorum singulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confessionis audiendæ causa, pro tempore confluentium, confessionibus illorum per eos diligenter auditis, à quibusvis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quotiens opportunum fuerit, Diocesani loci & cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, absolvere, & eis pro commissis penitentiam salutarem injungere.

Testarique etiam de bonis acquisitis ex beneficiis prout Auditores Rotæ.

Auditorum Rotæ facultatem istam habes sup. fol. 660. in Clem. VII. const. 13.

§. 19. Necnon, ut de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & se moventibus, ac immobilibus ubilibet consistentibus, necnon juribus & actionibus, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos, etiam ratione suarum quibus præesse dignoscuntur, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, etiam Metropolitanarum, ad quas eos transferri contigerit, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium & regularium quorumcumque obtentorum & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, prout Auditores Curie causarum Palatii Apostolici ex privilegio Apostolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & præsertim præfatum Julium prædecessorem per ejus literas, quas non vidisse, tenuisse, & legisse, etiam motu simili attestamur, etiam cum expressis clausulis derogatoriis derogatoriis concessis vel aliis disponere, erogare, testari, codicillari & convertere possint, tam in vita, quam eorum ultima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter consanguineos, & alias quascumque personas, etiam non notas, & loca etiam causa mortis, aut donationis inter vivos, necnon pro expensis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viventibus servierint, disponere, erogare, testari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoscumque alios licitos usus, prout videbitur expedire convertere, absque aliquo conscientie scrupulo; liberè & licitè valeant.

Resignandi- que & permutandi beneficia.

§. 20. Et demùm, eis & illorum singulis, beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia; & quorumvis Ordinum regularia, quæ etiam ex quibusvis concessionibus; & dispensationibus Apostolicis in titulum, & commendam ac ut invicem, seu aliis beneficiis ad eorum vitam unita obtinent, & in posterum obtinebunt, simul vel successivè, simpliciter, aut pro alio, vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus, beneficio; seu beneficiis, ecclesiastico, vel ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, sive simoniaca pravitatis interveniat, in Ordinariorum locorum; aut Canoniorum Metropolitanorum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum; seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum; ad id per eos, vel Procuratores suos legitimos, eligendorum seu eligendarum manibus extrà Romanam Curiam præfatam; ejusdem Apostolicæ Sedis, seu cujusvis alterius licentia super hoc minimè requisita, quotiens eis placuerit, resignandi, & commendis cedendi, necnon unionum hujusmodi dissolutioni consentiendum; ipsis Ordinariis, Canonici, & personis in dignitate ecclesiastica constitutis resignationes ab eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, simpliciter, vel ex eadem causa, & ab ipsis compermutantibus per-

sonis, ex dicta causa dumtaxat, & commendarum cessiones extrà eandem Curiam recipiendi, & admittendi, unionesque hujusmodi dissolvendi, necnon ea, quæ ipsi Referendarii, & alii infrascripti simpliciter resignaverint, seu quorum commendis cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint idoneæ, vel idoneis ad id per eos seu Procuratores prædictos nominandis, etiam, quacumque, quocumque, & qualicumque beneficia ecclesiastica obtinentibus & expectantibus, & quæ ex eadem causa secum permutantibus personis. Quæ verò ipsæ compermutantes personæ resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore obtenta, ex personis ipsorum Referendariorum, & aliorum infrascriptorum vel quavis alia causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta fuerint (dummodò Prioratus, vel alia dignitas Conventualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, ac compermutantium personarum similem facultatem non habentium, beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta non existant) eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, per eos quoad vixerint, juxta tenorem dispensationum eis pro tempore concessarum in titulum vel commendam tuenda, conferendi, & de illis etiam providendi, omniatque & singula alia in præmissis & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam si dicti Referendarii beneficiorum hujusmodi possessionem per quatuor menses non obtinuerint, aut illam nondum assecuti fuerint, plenam & liberam facultatem concedimus.

§. 21. Decernentes, semel admissum & receptum in Referendarium hæcenus & in futurum, semper Referendarium existere, ac ejus officium, quoad vixerit durare, & privilegiis aliis Referendariis concessis pro tempore gaudere, & inter illos primò quancumque admissum, cæteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus hujusmodi præferri.

Referendarii officium durat vita durante, & primo admissi cæteris præferuntur.

§. 22. Sicque pro præmissorum omnium validitate, efficacia, & observatione, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter sententiandi, judicandi, interpretandi facultate, sententiari, judicari, interpretari, & definiti debere, necnon irritum & inane quicquid desuper per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 23. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Sipontino & Episcopo Nuscano, ac dilecto filio Vicario venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Mediolanensis in spiritualibus generalis, tenore præsentium committimus & mandamus; quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios; præsentès literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infrascriptorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra; præsentès literas, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac per Referendarios, & alios infrascriptos necnon singulos alios quos ipsæ præsentès literæ concernunt, illis omnibus pacifice gaudere, ac fructus, redditus, & proventus prædictos eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, juxta hujusmodi nostræ concessionis de illis in absentia percipiendis, continentiam & tenorem, integrè ministrari. Non permittentes eos per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Judices, & exactores præfatos, ac dilectos filios Eccle-

Defensores Referendariarum.

fiarum prædictarum Capitula, seu quoscumque alios, quacumque auctoritate fungentes, contra præmissa vel eorum aliquod, aut præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut ad residendum in eisdem Ecclesiis, five locis compelli. Contradictores, molestatores quoscumque & rebelles per censuras, &c. Non obstantibus, &c.

Declaratio circa beneficia.

§. 23. Volumus autem quòd incompatibilia sæcularia, & sub eisdem tectis consistentia, ac sacros ordines requirentia, & alia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminet nullatenus negligatur, sed in eis quorum fructus hujusmodi ipsos Referendarios, & alios infra scriptos, in absentia percipere contingeret, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum beneficiorum proventibus necessaria congruè ministrentur, & diligenter exerceatur, & inferviat inibi laudabiliter in divinis. Ac sub eisdem tectis consistentium consuetæ, & regularis beneficiorum prædictorum antedicta onera congruè supportentur. Ac quòd ipsi Referendarii, & alii infra scripti, infra dictum annum duo ex tribus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus quæ maluerint, pro aliis beneficiis cum retentis Canoniciatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primò assecuti fuerint, ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Et confessio- nale.

§. 24. Et ne, quòd absit, Referendarii ipsi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem, reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quòd si à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum canonicè intrantium, desiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis, vel remissionis aliqua forsàn commiserint, concessio, & remissio prædictæ, & quoad illas dumtaxat, præsentis literæ eis nullatenus suffragentur.

Et celebrandi ante diem.

§. 25. Quòdque indulto celebrandi, seu celebrari faciendi ante diem, parcè utantur, quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster JESUS CHRISTUS DEI Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Recitandiq; horas Canonicas.

§. 26. Ac quòd dum eosdem Referendarios divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur circa hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

Disponendiq; de bonis Ecclesiasticis.

§. 27. Necnon, ut in eorumdem ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta quantitatem, residui erga Ecclesias à quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eis dictaverit, & animarum suarum saluti viderint expedire. Quòdque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignandorum, seu quorum commendis dicti Referendarii, & alii infra scripti cesserint, aut dissolutioni unionum consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor florenorum auri de Camera, secundum communem æstimationem, valorem annum excedant, conferentes, & illi quibus conferentur, etsi ex dicta causa resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi, fructus, redditus, & proventus inæquales majoris valoris fuerint, etiam si ipsa æqualitas vigintiquatuor florenorum similes, secundum æstimationem prædictam non transcendat, similiter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum

collationum hujusmodi gentes Camera Apostolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Camera debitorum in partibus illis pro tempore deputatos, infra unius si citrà, & tres menses si ultra montes collationes ipsæ factæ fuerint juxta Sixti IV. & Innocentii VIII. prædictorum super hoc editas literas certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Fides transumptorum.

§. 28. Verùm, quia difficile foret præsentis literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda foret, loca deferre, similiter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio & alibi ubi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma autem juramenti quod Notarii, Tabelliones, & Judices per dictos Referendarios creandi præstabunt, talis est.

Forma Juramenti Notariorum à Referendiis creandorum.

§. 29. EGO N. ab hac hora inantea, fidelis & obediens ero beato Petro, & S. R. E. & D. N. D. Paulo Papæ III. suisque successoribus canonicè intrantibus, non ero in consilio cum alio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione. Consilium verò, quod mihi per se, aut literas, seu nuncium manifestabunt, & ad eorum damnum scienter nemini pandam. Si verò aliquid ad mei notitiam pervenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Ecclesiæ Romanæ vergeret seu grave damnus, illud pro posse impediam, & si hæc impedire non poterò, procurabo bona fide ad notitiam D. N. Papæ perferre. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ, si qua eidem Ecclesiæ in Civitate, vel Terra, de qua sum oriundus, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigitur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo sine voluntate partium, quod substantiam immutet. Verùm in conficiendo aliquod instrumentum unius solius partis si sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu quo sciam intervenire vim, vel fraudem. Contractus in protocollum redigam, & postquam redegerò malitiosè non deferam. Citrà voluntatem illorum quorum est contractus, super eo conficiam publicum instrumentum, ac solito meo justo & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Moderatio Privilegii circa Gabelam Vini.

§. 30. Volumus autem, quòd ii ex prænomina- tis, qui ex aliqua causa privilegio extrahendi gratis, ut præmittitur, vinum ex Ripa & Ripetibus utuntur, indulto vigore præsentium eis super extractione sex vegetum vini concessio, uti non debeant neque possint.

Dat. P. An. 6. die 30. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die trigesima Julii, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pontificatus nostri Anno sexto.

XXIV.

De appellationibus non admittendis non facto deposito pænæ, in qua rei vel eorum seditores ad favorem R. Camera Apostolicæ, aut ejus Fiscus condemnantur.

Constitutio ista confirmatur & ampliatur à Pio IV. in constit. 52. Etsi cuncta, ubi materiam hujusmodi appellationum notabo, in Tomo 2. fol. 71.

Edita A. D.
1540.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ istius
constitut.

Cum (sicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Civitatum, Terrarum, ac locorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediâ & immediatè subjectorum, & præsertim Provincia nostræ Romandiolæ, ad evitandum seu differendum pœnarum condemnationes & solutiones, ad appellationes plerumque etiam frivolas recurrant, causasque appellationum hujusmodi corâmi diversis Judicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana Curia per diversa rescripta nobis, vel Signatura nostrâ Justitiæ extorta introduci procurent, contra formam diversarum constitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & præsertim Julii II. Leonis X. & Clementis VII. prædecessorum nostrorum, quibus inter alia cautum fuit, quod appellationes in causis condemnationum, & Fiscalibus, nisi factò deposito pœnæ ad quam appellans foret condemnatus, admitti non posset, sed ad pœnæ hujusmodi exactionem procedi deberet, prout latius in constitutionibus hujusmodi, quarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, continetur.

Julii II. constit. est lup. fol. 472.

Confirmatio hujus Papæ.

§. 1. Nos prædecessorum nostrorum prædictorum vestigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apostolicæ in quantum possumus, providere cupientes, Motu proprio & ex certa scientia, constitutiones prædictas, & in eis contenta quæcumque tenore præsentium confirmamus & approbamus, illasque in quantum opus sit, innovamus.

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominus Motu, scientia, & potestate similibus, de novo statuimus & ordinamus per præsentem, quod nullæ appellationes & provocaciones in causis criminalibus, seu mixtis ac Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, non factò deposito pœnæ, in qua delinquentes, aut illi qui pro delinquentibus ipsis fidei iussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut hætenus condemnati fuissent, recipi, & admitti possint, sed appellationes & provocaciones hujusmodi tam hætenus in causis hujusmodi interpositas, quam in futurum interponendas, ac appellantes ipsos rejici debere.

Annulatio commissio- num signatarum absque clausula, factò deposito.

§. 3. Illasque, ac quæcumque rescripta, & commissiones similium causarum, ad cujusvis instantiam, per quemcumque ad commissiones Signaturæ Justitiæ signandas deputatum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices hætenus signatas, & in futurum signandas, non factò dicto deposito, nullius fore & esse roboris vel momenti, sed illis non obstantibus ad ulteriora in causis ipsis usque ad pœnarum dictarum effectuale exactionem procedi debere, prout procedi mandamus per præsentem.

Vel Fisco, aut Thesaurario Provin- ciae citato.

§. 4. Et insuper, nullæ commissiones, Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque à nobis, & Sede Apostolica ad commissiones in Signatura Justitiæ signandas, ut præfertur, deputatum, nec etiam per nos, & successores nostros prædictos signari possint, nisi Fisci, & Cameræ præfate Procuratore, & Thesaurario provincie, de cujus etiam interesse ageretur, si in Romana Curia præfens fuerit, citatis, & aliter signatæ nullius sint roboris vel momenti.

Clausulæ fu- laræ.

§. 5. Et ita per quoscumque Judices, etiam Sedis Apostolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præsidentes, Governatores, & quosvis alios judicari, & designari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritumque & inane quicquid contra præsentium tenorem contigerit attentari.

Executorum hujus const. deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Thesaurario, Præsidentibusque & Clericis Cameræ Apostolicæ, quatenus præmissa, tam in dicta Provincia, quam aliis Civitatibus, Terris, locis S. R. E. me-

diatè vel immediatè subjectis, ac Alma Urbe nostrâ inviolabiliter observari mandent & faciant. Contra- dictores quoscumque & rebelles, per censuras ecclesiasticas; & alias etiam pœnariarum & privatorias pœnias, de quibus eis videbitur, auctoritate nostra appellacione postposita compescendo, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrario- rum derogatio.

§. 7. Non obstantibus omnibus & singulis supradictis, privilegiis quoque & indultis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam rescriptis; commissionibus etiam manu nostrâ contra præmissorum tenorem signatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumpto- rum fides.

§. 8. Volumus autem quod præsentium copiis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. G. die 13. Septem- b.

Dat. in nostra Civitate Urbeveterana, sub annulo Piscatoris, die decima tertia Septembris, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pont. nostri Anno sexto.

Approbatio instituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU.

XXXV.

Hoc institutum latius explicatum approbavit Julius III. infra in const. 9. Exposcit. Ac rejectis quibusdam oppositionibus approbavit post Concilium Trid. Greg. XIII. in const. 89. Ascendente. Novis que impugnationibus repulsatis, itidem approbavit Greg. XIV. in const. 10. Ecclesiæ. Tom. 2.

Eidem Religioni quamplura Romani Pont. privilegia & gratias elargiti sunt, quæ longum esset hic referre, idè videas hic infra in const. 48. Licet debitum, & in d. const. 89. Greg. XIII. Tom. 2. Et signanter hanc religionem inter Ordines Mendicantes esse, & eorum privilegiis gaudere censuit Pius V. in const. 131. Dum indefessæ. Conservatores & Judices ejus causarum dedit idem Pius; ut habetur in const. 1. Greg. XIII. Equum. Exemptionem à publicis supplicationibus tribuit idem Greg. in const. 36. Quæcumque. Et à decimis & aliis impositionibus in const. 51. Pastoralis. Privilegiumque ædificandi ubique Ecclesias concessit in alia const. 39. Salvatoris. Usum altaris portatilis permisit in const. 57. Usum Facultatem aperiendi literas sacræ Pœnitentiariæ, indultit in const. 75. Exponi. Alienandique bona auctoritatem in const. 76. Apostolicæ. Suscipiendique ordines, omni tempore & à quolibet Antistite in const. 77. Pium. Et quod prædicare possint, etiam sacris non initiati. Et quod emissis votis ad Cartusianos tantum transeant in const. 95. Vigore. Reciperéque Novitios etiam non servata bulla Sixti V. decrevit Greg. XIV. in const. 15. Exponi. Et instituere posse Congregationes sæcularium concessit Sixtus V. in const. 53. Superna. in d. Tom. 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D.
1540.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regimini Militantis Ecclesiæ meritis licet imparibus, disponente Domino, præfidentes, & animarum salutem prout ex debito pastoralis officii tenemur, sollicitis studiis exquirentes, fideles quoscumque qui vota sua in id exponunt Apostolici favoris gratia confovemus, aliasque desuper disponimus, prout temporum & locorum qualitate pensata, id in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Ignatius de Loyola, & alii hic nominati in unum convenerunt, & Dei ac

§. 1. Nuper siquidem accepimus, quod dilecti filii Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus, & Paschasius Broet, ac Franciscus Xaviere, necnon Alphonsus Salmeron, & Simón Rodericus, ac Joannes Codu-

Rom. Pont. servitio se dedicarunt, pia opera hic expressa facien.

Ecclm Romam venissent, & certam vivendi Regulam instituerunt, multi eorum vitæ institutum laudant & secuti sunt.

Cujus instituti Regula hic inseritur. De Castitatis voto.

Præpositi & munere.

Obedientia erga Roman. Pontificem.

ri, & Nicolaus de Bobadilla, presbyteri Pampilonen. Gebennen. Seguntin. Toletanen. Vifen. Ebre-lunen. & Palentin. Civitatum & Dioc. respectivè in artibus Magistrum in universitate Parisien. graduatim & in Theologicis studiis per plures annos exercitati, Spiritu sancto (ut piè creditur) afflari, jam dudum è diversis Mundi regionibus descendentes in unum convenerunt, & socii effecti, abdicatis hujus sæculi illecebris, eorum vitam perpetuò Domini nostri JESU CHRISTI, atque nostro & aliorum successorum nostrorum Romanorum Pontificum servitio dedicarunt, & jam quampluribus annis laudabiliter in vinea Domini se exercuerunt, Verbum Dei prævia sufficienti licentia, publicè prædicando, fideles privatim ad benè beatèque vivendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, hospitalibus inserviando, pueros & personas rudes ea quæ ad Christianam hominis institutionem sunt necessaria docendo, & demùm omnia charitatis officia, & quæ ad animarum consolationem faciunt, ubique terrarum ubi peregrinati sunt, multa cum laude obeundo.

§. 2. Cùmque ad hanc Almam Urbem se contulerint, & in charitatis vinculo persistentes ad perficiendam & conservandam eorum Societatis in Christo unionem, quandam vivendi formulam juxta ea quæ ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, Evangelicis consiliis, & Canonicis Patrum sanctionibus conformem ediderint, factum est, ut ipsorum sociorum vitæ institutum sub dicta formula comprehensum, non solum à multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verùm etiam à quibusdam ita approbetur, ut illud etiam sequi velint.

§. 3. Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, & est talis.

§. 4. Quicumque in Societate nostra, quam JESU nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, atque Romano Pontifici ejus in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ castitatis votum, proponat sibi in animo se partem esse Societatis, ad hoc potissimum institutæ, ut ad profectum animarum in vita & doctrina Christiana, & ad fidei propagationem per publicas prædicationes, & verbi Dei ministerium spiritualia exercitia, & charitatis opera, & nominatim per puerorum, ac rudium in Christianismi institutionem, ac Christianifidelium in confessionibus audiendis spiritualium consolationem præcipuè intendat, curèque, primò Deum, deinde hujus sui instituti rationem, quæ via quædam est ad illum semper antè oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi. Unusquisque tamen secundum gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum, ne quis fortè zelo utatur, sed non secundum scientiam, cujus proprii cujusque gradus judicium & officiorum discretio, ac distributio tota sit in manu Præpositi seu Prælati per nos eligendi, ut congruus ordo servetur in omni benè instituta Communitate necessarius.

§. 5. Qui quidem Præpositus de consilio consociorum constitutiones, ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes in consilio condendi auctoritatem habeat majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente. Consilium verò intelligatur esse in rebus quidem gravioribus ac perpetuis, major pars totius Societatis, quæ à Præposito commodè convocari poterit, in levioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco ubi Præpositus noster residebit, præsentem esse contigerit, Jubendi autem jus totum penes Præpositum erit.

§. 6. Sciant omnes socii, & non solum in primis professionis suæ foribus, sed quoad vixerint quotidie animo volvant Societate n hanc universam & singulos sub Sanctissimi Domini nostri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus, fideli obedientia Deo militare, & quamvis Evangelio doceatur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur omnes Christianifideles Romano Pontifici tamquam capiti, ac JESU CHRISTI Vicario

subesse, ad majorem tamen nostræ Societatis humilitatem, ac perfectam uniuscujusque mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem summo perè conducere judicavimus, singulos nos, ultra illud commune vinculum, speciali voto adstringi. Ità ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jusserint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias nos mittere voluerit, sine ulla tergiversatione aut excusatione illicò quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, sive miserit nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, sive ad quoscumque hæreticos, seu schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, & antequàm huic oneri humeros supponant, diù multùmque meditentur an tantum pecuniæ spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquam Domino inspirante, huic JESU CHRISTI militiæ nomen dederint, die noctuque succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

§. 7. Ne qua autem possit esse inter nos missio-num, ac provinciarum hujuscemodi, aut ambitio, vel detractio, profiteantur singuli se numquam directè aut indirectè de hujusmodi missionibus quicquam cum Romano Pontifice curaturos, sed omnem hanc curam Deo & ipsi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Præposito dimissuros. Qui Præpositus sicut ceteri etiam profiteatur, se nihil de suimet ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio cum dicto Pontifice esse curaturum.

§. 8. Voveant singuli, se in omnibus quæ ad Regulæ hujus nostræ observationem faciunt, obedientes fore Societatis Præposito.

§. 9. Ille autem jubeat ea quæ ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna. In prælatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, charitatisque CHRISTI, Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tam ipse, quam Consilium ad normam hanc assidue spectent. Et nominatim commendatam habeant institutionem puerorum ac rudium in Christiana doctrina decem præceptorum, atque aliorum similium rudimentorum, quæcumque secundum circumstantias personarum, locorum, ac temporum illis congrua videbuntur. Etenim maximè necessarium circa providentiàm hujus rei diligentem Præpositum & Consilium invigilare, cum & in proximis ædificium fidei sine fundamento non possit confurgere, & in nostris periculum sit, ne ut quisque erit doctor ita provinciam hanc tamquam primo aspectu minùs speciosam forsitan detrectare conetur, cum tamen re vera nulla sit fructuosior vel proximis ad ædificationem vel nostris ad charitatis & humilitatis simul officia exercenda. Subditi verò, tum propter numquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo CHRISTUM veluti præsentem agnoscant, & quantum decet venerentur.

§. 10. Cùm autem experti fuerimus jucundiorum, puriorum, & ad proximi ædificationem aptiorum esse vitam ab omni avaritiæ contagione quàm remotissimam, & Evangelicæ paupertati quàm simillimam; cùmque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solum inquirantibus necessaria ad victum & vestitum esse subministratum; voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, declarantes quòd non solum privatim, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut usu ad bona aliqua stabilia, aut ad proventus seu introitus aliquos, jus aliquod civile acquirere, sed sint contenti usu

Missionibus non procurandis nec vitandis.

Præpositi auctoritate.

Paupertatis voto.

Non tamen
quoad Col-
legia.

tantum rerum sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda recipere.

§. 11. Possint tamen habere in Universitatibus Collegium seu Collegia habentia redditus, census seu possessiones, usibus & necessariis studentium applicandas, retenta penes præpositum & Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendencia superdicta Collegia & prædictos studentes, quoad Gubernatoris, seu Gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorundem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, circa studentium instructionem, adificationem, ac correctionem, victus, vestitusque ei ministrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam. Sic tamen ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem in Societatem nostram admitti possint.

Officio pri-
vatum reci-
tando.

§. 12. Socii omnes quicumque in Sacris fuerint, quamvis beneficia ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant, teneantur tamen singuli, privatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium secundum Ecclesiæ ritum.

Finis d. Re-
gula.

§. 13. Hæc sunt quæ sub præfati domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicæ beneplacito, de nostra professione typo quodam explicare notuimus, quod nunc fecimus, ut summam inscriptione hac informarem, tum illos qui nos de nostro vitæ instituto interrogant, cum etiam posteros nostros, si quos, Deo volente, imitatores umquam habebimus hujus vitæ, quam cum multis magnisque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus etiam statueræ. Ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissime fuerit probatus. Cumque prudens in Christo, & vel doctrina, seu vitæ Christianæ puritate apparuerit conspicuus, tunc demum admittatur ad JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus cæptis nostris favere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper decus, & honor in sæcula; Amen.

Papæ confir-
matio.

§. 14. Cum autem nil in præmissis reperitur quod pium non sit, aut sanctum. Nos (ut iidem socii, qui nobis super hoc humillimè supplicari fecerunt, in eorum pio vivendi proposito eo proprio res existant, quo se majori Sedi Apost. gratia completi cognoverint, & præmissa per nos approbati viderint) præmissa omnia singula tamquam ad spirituales profectum eorundem Sociorum, & reliqui Christiani gregis opportuna, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ex certa scientia approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetua firmitatis munimine roboramus, ipsosque socios sub nostra & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, eis nihilominus concedentes, quod particulares inter eos constitutiones, quas ad Societatis hujusmodi finem & JESU CHRISTI Domini nostri gloriam, ac proximi utilitatem conformes esse judicaverint, condere liberè & licitè valeant.

Clausula
derogatoria.

§. 15. Non obstantibus generalis Concilii, & sæclicis recordationis Gregorii Papæ X. prædecessoris nostri, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apost. cæterisque contrariis quibuscumque.

Numerus So-
ciorum.

§. 16. Volumus autem quod in Societate hujusmodi usque ad numerum sexaginta personarum normulam vivendi hujusmodi profecti cupientium, & non ultra admitti, & Societati præfate aggregari dumtaxat valeant.

Nulli ergò, &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 6.
die 26. Sep-
tembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. 5. Calend. Octobr. Pont. nostri Anno sexto.

XXVI.

Approbatio Confraternitatis nuper in Urbe instituta, ad pauperes Orphanos piè educandos, bo-

nisque artibus instruendos. Eiusque erectio in Archiconfraternitatem, cum privilegiorum enlargemente, jurisdictioneque S. R. E. Cardinalis ejus Protectoris, ad ejusdem lites & causas cognoscendas.

Quoad facultatem qua ista Archiconfraternitas utitur, in aliis Confraternitatibus sibi aggregandis, servare debet formam ad hoc præscriptam à Clem. VIII. in sua consi. 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 182.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D.
1541.

Proëmium.

Altitudo divinæ providentiæ nullis præscripta limitibus, nullisque terminis comprehensa, cœlestia pariter & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea charitatis opera exercendum frequenter excitat, per quæ ipsi Deo acceptiores reddantur; & pauperum aliarumque miserabilium personarum, præsertim puerorum & puellarum parentibus orbatorum per urbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & omnium egestas consumit, necessitatibus succurratur, desiderataque plurimum salus proveniat animarum. Unde nos quibus, meritis licet imparibus, universalis Ecclesiæ regimen eadem est providentia creditum, iis quæ propterea facta fuisse comperimus ut firma perpetuè & illibata permâneant, Apostolici muniminis libenter adjicimus firmitatem, & singulorum fidelium, præsertim Curialium nostrorum vota quæ ad id pertinere noscuntur, pii patris affectione prosequimur, & ut optatos sortiantur effectus opem & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, & fideles ipsos ad opportuna iis suffragia exhibendum quibusdam quasi allectivis muneribus, indulgentiis videlicet & remissionibus invitamus, ut per temporalia bona quæ erogaverint, præmia consequantur salutis æternæ.

Confraternitas ad colligendum piæque educand. Orphanos in Urbe à Curialibus instituta fuit.

§. 1. Dudum, sicut nobis innotuit, nonnulli probatæ viræ Curiales, Charitate omnium suprema virtute, circæ pueros, & puellas, Orphanos pauperesque & miserabiles personas pudendas infirmas, quas Redemptor noster potissimè commendavit morti, piè attendentes, quod in Romana Curia, quæ maxime forensium & ignotorum numero frequentatur, quamplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenii præditi, ac dociles & idonei reperiebantur, ut de magno illorum tam in sacra pagina quam utriusque juris & aliis scientiis, ac diversis exercitiis profectu, si eis ad onera & impenosa ratione studiorum & exercitiorum hujusmodi incumbentia supportanda sufficerent, spes certa verisimiliter conciperetur: Cupientisque præmissis & aliis in dicta Curia necessitatibus & charitatis operibus providere, ac quod provisio hujusmodi perpetuo duraret, atque vigeret, convocatis ad id quampluribus aliis Curialibus & Civibus Romanis, Societatem inter se iniverunt, & quamplures parentibus orbatos ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Urbes dispersas, ac ostiatim victum quærentes, in unum in certo ad id deputato loco convenerunt, & eorum expensis ac aliis Christianidelium piis elemosynis eisdem pueris ut à malo retraherentur, bonisque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur, de providis Gubernatoribus & Magistris, ac victu, vestitu, & aliis necessariis providere curarunt. Necnon Confraternitatem in qua viginti quatuor, & ultra, quorum aliqui S. R. E. Cardinales & Episcopi, ac alii Prælati, aliqui ejusdem Curie Officiales & aliqui Curiales, etiam cives Romani existunt, instituerunt.

§. 2. Nos igitur, gratias DEO agentes, quod nostro tempore à dictis Curialibus tanta necessaria charitatis opera in ipsa Urbe cœperint exerceri, cu-

Quæ ab illo Pont. approbatur.

pientes ut ea perpetuò frequententur, & illis Confratres huiusmodi animo hilari insistant, Confratres prædictos, eorumque singulos quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, è jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon fructuum, reddituum, & proventuum dictæ Confraternitatis verum annum valorem, præsentibus pro expressis habentes ipsorum Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, institutionem Confraternitatis huiusmodi, ac quæcumque statuta & ordinationes per eisdem Confratres edita, auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia approbamus & confirmamus: suppletes omnes & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Et de novo instituitur.

§. 3. Ipsamque Confraternitatem sub B. MARIÆ Visitationis Orphanorum, seu alia de qua eisdem Confratribus videbitur invocatione pro tot Confratribus, seu utriusque sexus personis, qui eam ingredi voluerint de novo erigimus & instituimus.

In Archiconfraternitatem erigitur.

§. 4. Illamque in Archiconfraternitatem, caputque omnium aliarum Confraternitatum, ac hospitalium, & aliorum quovislibet locorum eorumdem Orphanorum puerorum & puellarum ubilibet instituendarum Confratrum, ac erectorum & erigendorum hospitalium ac locorum puerorum & puellarum huiusmodi, auctoritate & tenore, ac scientia prædictis immediatè subijcimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate huiusmodi dependentia. Ita quòd Confraternitates & hospitalia, ac loca illis subiecta, & ab eis dependentia huiusmodi, ipsam Confraternitatem uti eorum Superiorum in aliquo saltem reverentia obedientia singulis recognoscere teneantur.

Privilegia & indulgentiarum aliorum locorum puerorum Urbis, & Archiconfraternitati ejusque personis conceduntur.

§. 5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Ecclesiæ hospitalibus, domibus, & monasteriis prædictis, illorumque administratores, gubernatores, rectoribus, œconomis, familiaribus, ministris, pueris, & puellis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Ecclesiæ, hospitalibus, domibus & Monasteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro dictis operibus aliquid relinquuntibus, quod omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratis spiritualibus & temporalibus. Imagini sancti Salvatoris ac Sanctæ Sanctorum, ac Charitatis, ac Archihospitalis Sancti Jacobi, & Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia, ac Corporis CHRISTI, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & alias Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali Sancti Jacobi, & Hospitali Sancti Spiritus, ad Campo sancto, necnon fabricæ basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, illiusque deputatis, eorumque, necnon B. MARIÆ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Florentinorum, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas visitantibus, vel eis beneficentibus, eorumque administratores, guardianis, rectoribus, familiaribus, œconomis, gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, & quoscumque Romanos Pontifices, prædecessores & successores nostros, ac Sedem eandem concessis, & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa unntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum, illiusque Confratres, Ecclesiæ, hospitalis domus & Monasteria admi-

nistratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores huiusmodi, aliæque personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes, vel eis beneficentes, ex nunc in perpetuum utantur, potiuntur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, perindè ac si eisdem Archiconfraternitati beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum Confratribus, Ecclesiæ, hospitalibus, gubernatoribus, & aliis personis, ac illa visitantibus, & beneficentibus pro tempore, specialiter & expressè concessa fuissent, ac in futurum concederentur.

Celebrantibus in ejus Ecclesiæ aliam datur indulgentia.

§. 6. Necnon quibusvis presbyteris, tam religiosis quàm secularibus, qui in ipsa Ecclesiæ quocumque anni tempore celebraverint, & pro animabus Christianissimum, qui in charitate DEI decederint, ac pro quibus iidem presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac ornaverint, eadem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus pro defunctis in capella Scala cœli nuncupata, Monasterii trium Fontium extrâ muros ejusdem Urbis, aut in capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesiæ ejusdem B. MARIÆ Majoris de dicta Urbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, concedimus & indulgemus, ipsaque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessionem, ac remissionem, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus, ac ampliamus. Et quòd administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores huiusmodi, indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones ac remissiones huiusmodi, ac dies, & festa, in quibus, & causas propter quas illas consequi debeat ad eorum beneplacitum publicare facere.

Eleemosynas recipiendi, & querendi facultas conceditur.

§. 7. Necnon eleemosynas Ecclesiæ, hospitalibus, domibus & monasteriis erigendis, ac pueris & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipendas, & querendas, ac indulgentias huiusmodi publicandas per dictam Urbem seu alibi quætores, seu quascumque alias personas, diocesani loci, aut cujusvis licentia desuper minimè requisita, deputare & mittere.

Statutaque concedendi pro regimine opportuna.

§. 8. Necnon quæcumque statuta & ordinationes licitæ & honestæ, tam circa regimen & tranquilum statum Ecclesiæ, hospitalium, domorum, & Monasteriorum prædictorum, divinatorumque celebrationem, quàm numerum & qualitates, ac ætatem puerorum & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac ministrorum, rectorum, œconomorum, gubernatorum, & familiarium prædictorum, illorumque personas ac ornamenta & bona mobilia & immobilia illorum, eorumque administrationem, & alia præmissa concernentia condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hæc facta reformare, quæ postquam condita, alterata, & mutata, ac edita & reformata fuerint eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur. Ac quascumque pœnas in contravenientes apponere.

Confessorem quoque eligendi.

§. 9. Quòdque pro tempore existentes Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Visitationis Orphanorum huiusmodi Confratres, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores præfati, ac quilibet minister, seu officialis aut persona Ecclesiæ, hospitalium, domorum, & monasteriorum erigendorum huiusmodi, ipsique pueri, & puellæ quemcumque presbyterum secularem, vel cujusvis Ordinum regularem in suum possint eligere confessorem, qui eos, & eorum quemlibet à quibusvis casibus, etiam quantumcumque gravibus, ac etiam in forma quinterni Cancellariæ Apostolicæ, & dictis literis expressis absolvere: ac confessionale & altare portatile, juxta formam & literas prædictas habere valeant licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

Tu vide limitationem Clem. viij. in const. 115. Tom. 3. fol. 102.

1541.

1541.

Protecto-
rémque & ju-
dicem causarum Archi-
confraterni-
tatis eligen-
di.

§. 10. Et ut Confratres Archiconfraternitatis B. MARIÆ Visitationis Orphanorum hujusmodi ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi confratres ad id xerint nominandum, seu eligendum, in eorum Protectorem ac Judicem ordinarium perpetuum, coram quo, seu ab eo deputando quavis, tam civiles & criminales, ac mixtæ causæ posthac contra Confraternitatem, illiusque administratores, rectores, confratres, servitores, familiares, ministros, œconomos, gubernatores, capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac personas præfatas, super bonis, & rebus cujuscumque qualitatis existentibus ad eas pertinentibus motæ, pro tempore movendæ, juxta ordinariam jurisdictionem seu facultatem Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis eorum dependent, annexis, & connexis, ac incidentibus cognoscere, & sine debito terminare debeant, constituimus, & deputamus.

Qui summa-
riè &c. eas
cognoscat.

§. 11. Ipsique pro tempore Protectori, per se, alium seu alios quoscumque quorum intererit, aut interesse poterit, tam in dicta Curia, quam extrâ eam per edictum publicum confitito sibi summarè de non tuto accessu, ac quibusvis etiam ejusdem Curie judicibus & personis quibusvis & quotiens opus fuerit, sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, ac in eventum non partitionis ad declarationem incurfus censurarum & pœnam hujusmodi, illarumque aggravationem, ac alias juxta stylum & morem dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demanari faciendi, contraditores quolibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, & alia juris opportuna remedia appellatione postposita compescendi, ac etiam ad hoc si opus fuerit, auxilium brachii secularis invocandi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam & liberam licentiam & facultatem etiam concedimus.

Personasque
d. Archicon-
fraternitatis,
& officiales
ab aliorum
jurisdictione
exemptos
corrigit.

§. 12. Necnon quod qui administratores, gubernatores, rectores, œconomi, servitores, familiares, ministri, & confratres Archiconfraternitatis beate MARIÆ Visitationis Orphanorum hujusmodi, illiusque ac dictæ Ecclesiæ capellani, seu officiales, officia sua actu exercentes, extiterint, durante eorum officio à quoruncumque Ordinarium locorum, eorumque Vicariorum & officialium jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitus & omninò exempti, & soli eidem Protectori pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ subiecti existant, eorumque correctioni, & punitioni subjaceant, statuimus & ordinamus.

Claufulæ
sublatæ.

§. 13. Quodque præmissa omnia & singula, de subreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis defectus, etiam ex eo quod ea quæ super præmissis gesta fuerunt, & emanarunt, plenariè, expressè, prout existunt narrata minimè fuerunt, seu quovis alio prætextu, occasione vel causa, notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari vel alterari non possint, neque notata, seu impugnata, annullata, aut alterata censeantur, sed valida & efficacia existant, ac si exprimenda necessitate, de verbo ad verbum inserta fuissent. Quodque præsentis literæ sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus, similibus literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, ac in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comprehendantur, sed

semper ab illis penitus, & omninò excepta sint, & esse censeantur, ac eidem præsentibus per quascumque literas, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentis nullatenus derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, etiam per trinas distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, & œconomis prædictis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorumque ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur.

Indulgentiæ
visitantium
Ecclesiam.

§. 14. Sicque per quoscumque, quavis auctoritate fungentes judices & personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Deputatio
executorum.

§. 15. Et nihilominus de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus Christianis verè penitentibus & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in Visitatione ejusdem beate MARIÆ, seu alio per eosdem administratores, gubernatores, rectores, & œconomos ad id nominando die, à primis vespertis usque ad occasum Solis sequentis diei parochialem Ecclesiam prædictam devotè visitaverint, ac pro præmissis operibus manus adjuvantes juxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac jubilæum, & remissionem misericorditer in Domino elargimur.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 16. Quocirca Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac Vicario nostro in dicta Urbe in spiritualibus pro tempore existentibus, necnon universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac doctorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, ac Vicariis in spiritualibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut aliquis eorum, per se, vel alium, seu alios præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte Protectoris, administratorum, gubernatorum, rectorum, œconomorum, servitorum, familiarium, ministrorum, puerorum, & puellarum, ac personarum & officialium prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia & singula firmiter observare, ipsosque Protectorem, administratores, gubernatores, rectores, œconomos, servitores, familiares, ministros, pueros & puellas, ac personas & officiales illis perpetuò pacificè frui, & gaudere; non permitentes eos desuper per Confraternitatem presbyterorum hujusmodi, seu dictos presbyteros, aut quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari, Contraditores quolibet, & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio molestandas, ac alia juris remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras & pœnas ipsas, irritatis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii secularis hujusmodi.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. An. 7. die 7. Feb.

XXVII.

Edita An. D. 1541.

Causa istius constit.

Prohibitio expediendi, concedendi, vel publicandi excommunicationes S. Eleutherii.

Contravenientum poen.

Executores istius constit.

§. 17. Non obstantibus priori voluntate nostra, ac aliis præmissis, ac Lateranensis Concilii novissimè celebrati, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo primo, septimo idus Februarii, Pont. Nostri Anno Quarto.

Excommunicationes S. Eleutherii nuncupatas, de cætero concedi vel publicari prohibet, & concessas annullat.

Quoad excommunicationes concedendas attende dispositionem Concilii Tridentini sess. 25. cap. 3.

PAULUS III. PAPA.

Motu proprio, &c.

Letet nuper in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, ad evitanda scandala, & abusus, quæ ex concessione, & publicatione certarum excommunicationum Sancti Eleutherii nuncupatarum, in diversis mundi partibus exoriantur, huiusmodi excommunicationes deinceps minimè fieri, & publicari omninò decreverimus: ac propterea dilectus frater noster Bartholomæus presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Ecclesiæ Aprutinæ, cui præesse dignoscitur, huiusmodi excommunicationes concedendi competere asserbatur, ab illarum concessione, ut decebat, abstinerit, & abstinere de præsentibus, nihilominus (non sine animi nostri displicentia) accepimus, quòd dilectus filius Pompejus Benenatus de Piccolominibus Præpositus Sancti Eleutherii, sub prætextu quòd facultas dictas excommunicationes concedendi ratione Præposituræ huiusmodi, sibi comperat, illas passim ubique locorum, & forsan in Alma Urbe concedere, imprimere, & publicare, licet forsan monitus non desistit.

§. 1. Nos decretum in Consistorio nostro, matura deliberatione factum, omninò effectum fortiori, & ab omnibus inviolabiliter observari volentes, ac omnes & singulas excommunicationes huiusmodi hæcenus concessas & publicatas, aut in futurum contra præsentium tenorem, quod absit, forsan concedendas, & publicandas nullas, & nullius roboris, & momenti existere, nec aliquos illis ligari, seu quomodolibet irretiri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes.

§. 2. Ac tam præfato Pompejo, & eius successoribus Præpositis S. Eleutherii huiusmodi, quàm aliis quibuscumque, sub excommunicationis lætæ sententiæ, ac privationis omnium & singulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum poenis, ne deinceps similes excommunicationes S. Eleutherii concedere vel publicari, aut publicare, aut imprimere, vel imprimi facere, seu illis quomodolibet uti audeant seu præsumant, districtius inhibentes.

§. 3. Dilectoque filio Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenus decretum ac inhibitionem nostram huiusmodi, ubique locorum publicet, & publicari, ac sub prædictis, & aliis, ejus arbitrio applicandis & moderandis poenis, tam à præfato Pompejo, & successoribus, quàm aliis quibuscumque, observari mandet, & faciat cum effectu, cum potestate, si opus fuerit, tam Pompejum præfatum & successores, quàm alios quoscumque quacumque dignitate etiam Episcopali vel majori, aut mundana, vel alia dignitate fungentes, sub poenis prædictis, etiam ad personaliter comparandum coram eo, si sibi videbitur, aut aliàs, etiam per editum citandi, ac contravenientes & rebelles, ut præfertur, multandi, corrigendi, & puniendi, aliisque faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis, seu quomodolibet opportuna.

§. 4. Non obstantibus quacumque litis pendentia, super facultate huiusmodi excommunicationes concedendi in Romana Curia, præfatis aut aliis quibuscumque Auditoribus, seu Judicibus inter præfatos Cardinalem & præpositum, aut alios quoscumque, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis quibuscumque privilegiis & consuetudinibus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ipsos forsan emanatis, roboratis, & innovatis, cum quibuscumque clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, quibus specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Volumus insuper motu & scientia similibus, quòd præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & in iudicio & extrà fidem faciat, regula contraria non obstante.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. A. De impetrationibus beneficiorum, tamquam certo modo vacantium.

Sanctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, qui in castrino assumptionis suæ ad summi Apostolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obviare: qui viventium beneficia, illorum præsertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem imminere vitæ periculum, impetrabant, ut illis decedentibus, tamquam colligantes in illorum iuribus facilius subrogarentur, per quamdam ejus constitut. inter alia voluit, ut deinceps nullus in jure, vel ad jus, in beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus præmissis, vel similibus impetravit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio & gratia si neutri, si nulli, seu nova provisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragaretur, quod etiam strictissimè observari mandavit in impetrationibus beneficiorum, per privationem, & amotionem, ex quibusvis criminibus & excessibus forsan perpetratis, etiam si usque ad definitivam sententiam, quæ tamen in rem non transivisset judicatam, processum foret.

§. 1. Ac per alias constitutiones suas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, voluit, statuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætenderet, ex tunc deinceps impetraret nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis illud ipse possidisset, ac specificam & determinatam, ex qua clarè constare posset, quòd nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus competere, causam in huiusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad iudicium evocari facere, causamque ex nunc desuper, infra annum, usque ad sententiam definitivam inclusivè prosequi deberet, & teneretur, alioquin impetratio prædicta, & quacumque inde secuta, nullius existerent firmitatis, & idem impetrans, de damnis & interesse possessorem prædictum propterea contingentibus ei satisfacere. Et si possessorem ipsum injustè, frivolè, & indebitè molestasse reperisset, quinquaginta florenos auri persolvere Cameræ Apostolicæ esset adstrictus, nec aliud quàm præmissa vacationis modus, etiam per literas sine neutri, aut subrogationis, vel aliàs, sibi quoad hoc ut beneficium huiusmodi ea vice consequi, vel obtinere valeret, quomodolibet suffragaretur illudque nullatenus inaneà litigiosum propterea censeretur.

§. 2. Et cui fide dignorum relatione innouit, quòd huiusmodi voluntate, statuto, & ordinatione non obstantibus, multi cæca cupiditate ducti, ad beneficia Ecclesiastica per alios, etiam quandomcumque multo antea tempore canonicè eis collata & possessa, quos valetudinarios, seu senio confectos conspiciunt, aut alias certo modo, citò defecturos, vel eorum beneficia dimissuros sperant, improbè, ac per media illicita aspirantes, huiusmodi beneficia tamquam certo modo vacantia, & abfque alio titulo

Clausula derogatoriz.

Sola signatura sufficiat.

XXVIII.

Edita A. D. 1541.

Pont. iste per aliam ejus constit. (quæ hic non habet) decrevit impetrationes beneficiorum defuncti obtentis illo vivente &c. nullas esse.

Et per alias constit. (quæ hic non habet) statuit, ut impetrantes beneficia ab aliis per annum possessa exprimerent quæ hic habentur.

Nihilominus multi impetrabant illa beneficia tamquam certo modo vacantia, &c. Unde mala hic expressè oriebantur.

tulo seu minus canonico detenta, à Sede Apostolica impetrabant, & illorum professoribus, litem super dictis beneficiis sic possessis, movebant, & causas hujusmodi contra eos committi faciebant, & aliàs illos nunc titulos fingendo, nunc crimina impingendo, in ipsis beneficiis inquietabant, & molestabant, nec causas ipsas (prout etiam juxta constitutionem prædictam tenebantur) expediri facere curabant, sed in longum protrahabant, expectantes obitum dictorum possessorum, ut in jure eisdem possessoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente subrogarentur. Sicque per indirectum eisdem impetrantibus votum captandæ mortis dictorum possessorum præbebatur ipsique possessores indebitè vexabantur, ac laboribus & expensis fatigabantur. Et sæpenumerò vexationem hujusmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque destituti, seu desperati, in anxietatem ducebantur, eorumque beneficia resignare, seu permutare, ac etiam illorum collatores, quominus de beneficiis per obitum dictorum possessorum vacantibus, & propter lites hujusmodi, malitiosè & fraudulentè motas seu confictas, liberè disponere, & sua ordinaria auctoritate in præmissis uti possent, impediabantur, in animarum ipsorum impetrantium periculum, & dictorum possessorum grave præjudicium, & ordinariæ potestatis hujusmodi collatorum læsionem.

§. 3. Attendentes malitiis hominum non esse indulgendum, sed potiùs obviandum, ac volens ipsorum beneficia obtinentium, quieti & securitati providere, constitutionem prædictam innovando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo evidenti impedimento detinerentur, quamvis lenio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, statuit, & ordinavit, quòd de cætero impetrantes beneficia ecclesiastica cujuscumque qualitatibus, per privationem & amotionem, vel aliàs propter commissam excessum, & crimina, vacantia vel vacatura in supplicatione desuper porrecta, excessus & crimina ipsa ac eorum qualitates, necnon modos, & causas tales, ex quibus de jure privatio ipsa incurfa, aut faciendæ censetur, & similiter impetrantes, etiam per modum devolutionis, beneficia tamquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non lenio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis tamquam nullo, seu minus canonico titulo possessa, modum vacationis illorum in supplicatione desuper porrecta, specificè & determinatè, ac dispositione exprimere teneantur, & antequàm decretum citationis à iudice cui causa commissa fuerit, per se vel procuratorem, eorum petant, coràm eo juramentum, quòd credunt ea quæ sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare, corporaliter præstare, & deinde excessus & crimina, aut modum vacationis hujusmodi, proponere, & deducere, & intrà octo dies observationem termini ad articulandum, per eum vel procuratorem suum suo ordine, & loco, ita quòd si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies, post observationem termini secundo loco servati, quicumque is fuerit, currense censetur factam immediatè sequentes probare, necnon ex tunc infra annum, similiter à die impetrationis eorum computandum, causam contra eosdem possessores, usque ad definitivam sententiæ prolationem inclusivè prosequi debeant, & teneantur.

§. 4. Quòdque impetrationes de beneficiis tamquam per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commissam excessum, & crimina vacantibus vel vacaturis, absque causâ seu causarum, privationis & amotionis, aut excessum & criminum vacationem hujusmodi causantium, necnon tamquam de certo modo vacantibus; etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specifica expressione, etiam prætextu quorumcumque clausularum quòdmodolibet implicitarum, & quantumcumque prægnantium, etiam quòd causæ, & excessus, ac crimina, necnon modi vacationum hujusmodi in literis pro ex-

pressis habeantur, vel etiam dispositivè exprimi possint, disponentium in supplicationibus inferarum, eisdem impetrantibus nullatenus, suffragentur, & quæcumque subrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quæ etiam cum hujusmodi expressione impetraverint tamquam litigiosis, in jure vel ad jus eorum, quos hujusmodi excessus & crimina perpetrasse, aut quorum beneficia per devolutionem, aut aliàs certo modo vacasse narraverint, à Sede Apostolica, vel Legatis ejus quomodolibet impetranda, seu etiam Motu proprio concedenda, nisi quòd impetrantes excessus, & crimina, aut modum vacationis hujusmodi intrà dictos dies observationem dicti termini ad articulandum per ipsos impetrantes, aut eorum procuratores, ut præfertur, non autem per eos aut ipsorum procuratores factam, quoad excludendos, post dictos dies ipsos impetrantes à probatione excessuum, seu criminum, aut modi vacationis prædictorum nihil operari volumus contra possessores beneficiorum quæ impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus & crimina, privatione, aut privationis declaratione digna, etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris vel momenti. Quòdque subrogationes hujusmodi, si ii contra quos hujusmodi impetrationes fiunt, in itinere propter id suscepto, quòd post excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiam si de dictorum citationum notitia aliter non apparuerit, propterea attentum præsumatur, defuncti fuerint, etiam si senes, aut valetudinarii, seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut etiam ii, contra quos hujusmodi impetrationes fiunt, morte violenta decesserint, licet nullum penitus argumentum, aut nulla conjectura habita fuerit, quòd collitigans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, seu conscius fuerit, locum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, vel etiam eo durante, & istis octo diebus post dicti termini ad articulandum, absque probatione prædictorum excessuum, seu criminum, aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem elapsis contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia simpliciter vel ex causa permutationis, aut aliàs quomodolibet, in Romana Curia vel extrà eam vacare, non censeantur propterea beneficia ipsa litigiosa, de hujusmodi beneficiis sit vacantibus provideri, & aliàs liberè disponi possit, in omnibus & per omnia, ac si contra dictos possessores aliquis modo præmissis mora non fuisset.

§. 5. Et nihilominus impetrantes prædicti ad ambita beneficia hujusmodi obtinenda censeantur perpetuò inhabiles, necnon vexatæ parti, omnia damna, interesse, & expensas persolvere teneantur, ac omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis per eosdem impetrantes obtentis, se triennio suspensos noverint. Quibus, si se in eis propria temeritate iniecerint, ipso jure privati sint, ac calumniosè de perjurio, juxta canonicas sanctiones, puniantur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequàm dicti octo dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanerint, in fraudem hujusmodi constitutionis non suffragari. Et si iis, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quancumque id fecerint, illis, quibus de beneficiis hujusmodi per resignationem de eis factam, admissam provifum fuerit, præfenti constitutioni subjacere, & in eodem statu in quo dictus resignans tempore hujusmodi resignationis erat, quoad hoc censi & esse.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus judicandum fore sublata &c. irritum quoque &c.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die sabbati 27. Augusti. & successivè undecima Decembris, Anno millesimo quingentesimo quadragesimo primo. Jul. Gentilis Provisor.

Pontifex idè formam de cætero servandam impetrationibus beneficiarum ponit.

Et impetrationes aliter factas invalidas & nullas declarat.

Impetrantibus poenas descriptas imponit.

Decretum irritans.

Pape subscr.

Dat. P. A. 8. die 11. Dec.

XXIX.

Spolia Ecclesiasticarum personarum, sine testamento, aut facultate testandi decedentium, vel ultrà quantitatem de qua testari possunt disponentium, ad Rever. Cameram Apostolicam spectant.

De hac materia spoliolorum, plenè notabo in Pauli V. constit. 18. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1542.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspècta, dubia quæ litium dispendia asferre possent, in suæ declarationis arbitrio tollit, ac desuper statuit, & ordinat, prout rerum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Causa hujus declarationis.

§. 1. Cùm itaque, sicut accepimus, à nonnullis nimium curiosis, qui jura Cameræ Apostolicæ usurpare, ac Cameram præfatam illis defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona, spolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel aliam majori dignitate fulgentium cæterarumque personarum ecclesiasticarum, sæcularium & regularium, tempore obitus ipsorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore existenti, & Cameræ præfatæ reservata fore, aliqua generali Apostolica constitutione forsitan non caveatur, ad Cameram prædictam jure legitimo spectare & pertinere debeant.

Declaratio quod spolia personarum Ecclesiasticarum, de quibus in rubricis spectant ad Rever. Cameram Apostolicam.

§. 2. Nos & si satis evidenter constet, & appareat, prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, & nostram indubiam intentionem & voluntatem semper fuisse, ut spolia hujusmodi, ad dictam Cameram, & non ad alios, spectarent & pertinerent, & quod pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cùm prædecessores præfati diversos dictorum spoliolorum, ut ad Cameram prædictam spectantium, & pertinentium, collectores, & exactores, in variis provinciis & locis deputaverint, & constituerint, & nos deputaverimus, & constituerimus, variorum quoque literarum ab eisdem prædecessoribus, à nobis super exactione aliquorum eorundem spoliolorum, in quibus spolia hujusmodi ad præfatam Cameram spectare expressè continebatur, emanaverint, ac semper de illis dicti prædecessores per plerasque alias literas, tamquam de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando vel transigendo, aut alias diversimodè disposuerint, & nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimo tempore citrà, dictæ Cameræ nostræ nomine exacta, & inter jura ipsius Cameræ connumerata fuerint, ne tamen præmissorum veritas deprimi, & mendacium desuper in præfatæ Cameræ præjudicium, locum sibi vindicare valeant, attendentes quòd iniquum esset, si ex Apostolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili causa, ad singula quæque loca Collectores non destinantur, jura ipsius Cameræ propterea depereant, dubium hujusmodi enucleare, ac in præmissis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, res & bona hujusmodi, spolia, ut præfertur, nuncupata, in quibusvis regnis ac dominiis, tam citrà quam ultrà montes, & maria consentientia, quæ pro tempore post obitus Prælatorum & personarum prædictarum, quantumcumque etiam ut præfertur, vel alias quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito testamento, vel absque sufficiente facultate, ut ultrà quantitatem de qua facultatem habuerint, condito, decesserunt, decedent, remanserunt, remanent, & remanebunt, etiam quòd ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apostolicam, & non ad alios, etiam in quibusvis cathedralibus, etiam Metropolitanis, &

Collegiatis, ac aliis Ecclesijs, Monasteriis, cæterisque beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, utcumque qualificatis successores illa in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore prioris tituli, jus regrediendi, seu accedendi vel ingrediendi, concessum fuerit spectasse, & spectare, illaque tamquam ad ipsam Cameram spectantia, perpetuò colligi, & recuperari potuisse & posse, atque debere, ac ità, ut præfertur, eorumdem prædecessorum, & nostram intentionem & voluntatem semper fuisse, fidem facimus & attestamus præsentibus.

Et ita & nos alias, judicari debet.

§. 3. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque tam ordinaria quam delegata & mixta auctoritate fungentes, judices & personas, ubique in quacumque instantia judicari, definiri & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, interpretandi, ac decedendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputato.

§. 4. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ sancti Eustachii diacono Cardinali, Camerario nostro, ejusque in Camerariatus officio successores, committimus, & mandamus, quatenus exactioni, & recuperationi spoliolorum hujusmodi incumbant, & illa ad Cameram Apostolicam provenire, ac præmissa ab omnibus inviolabiliter observari faciant, nec permittant Cameram ipsam vel ejus agentes desuper modo aliquo molestari, impediri, vel inquietari, contraditores, &c. compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrarium derogato.

§. 5. Non obstantibus præmissis & quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, necnon quarumcumque Ecclesiarum, & Monasteriorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permanens specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi.

§. 5. Volumus autem quòd præsentibus literis in Cancellaria Apostolica, & Camera prædicta publicentur, & inter constitutiones extravagantes ad perpetuum rei memoriam valituræ conscribantur. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 8. die 3. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadagesimo secundo, tertio nonas Januarii, Pont. nostri Anno octavo.

Registratio.

Anno à nativitate Domini 1542. die Lunæ vigesima Martii, præsentibus retroscripta litera lecta & publicata fuerunt in plena Camera Apostolica, & ex maturo ipsius decreto registrata libro de curia &c.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 23. Martii 1542. anno Pont. D. N. octavo.

XXX.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contra omnes etiam regulares, prædicantes, aut proponentes scandalosas propositiones, & à fide catholica discrepantes.

Ad hujusmodi Bullæ declarationem & ampliationem vide Pii IV. constit. 51. Pastoris. supra fol. 62. & Pauli V. in Constit. 26. Romanus, in Tomo 3, fol. 238.

1542.

Edita An. D.
1542.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

IN Apostolici culminis specula divina gratia munere collocati, nihil magis esse nostri officii duximus quam sedulo, ac diligenter omnia circumspicere, quæ catholici nobis commissi gregis custodia ac conservationi conferant, illamque in primis curam suscipere, & quæ materiam scandali præbere possent penitus succidantur, ac radicibus extirpentur, nec ea usque pullulare sinantur:

Causa hujus constituit.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus in nostra Bononiæ ac Mediolani, & quamplurimis aliis Italiae civitatibus & locis, nonnulli sæculares, ac etiam religiosi, prætextu quorundam indultorum, ac concessionum seu privilegiorum, & exemptionum à Sede Apostolica per ipsos obtentorum & ab inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in eisdem civitatibus & locis per Sedem Apostolicam, aut illius auctoritate deputatis illorum jurisdictione exemptos præterdentes, varias propositiones scandalosas, & erroneas, ac piarum mentium offensivas, & quandoque etiam hæresim sapientes, ac catholicæ fidei minus consonas, Christianæque pietati & bonis moribus minimè conformes, publicè proponere ac disputare, & pro viribus sustinere, necnon populis prædicare, non sine magno Christianorum animarum periculo, ipsiusque fidei detrimento, & totius religionis opprobrio temerè audeant & præsumant.

Concessio facultatis procedendi, contra quocumque regulares & Prælatos privilegiatos, non tamen Episcopos.

Imò etiam contra Episcopos, ut in Bulla Pii IV. cit. in rubr.

§. 2. Nos qui desideranter in votis gerimus, ut fides præfata nostris prosperetur temporibus, & pravitatis hæreticæ de finibus fidelium extirpetur, attendentes non ideò ab Apostolica Sede, privilegia, & exemptiones concedi solitas esse, ut per ea scandala & fidei diminutio generentur, sed potius ad ea tollendum, & ipsam fidem augendum, volentesque ne de cætero, per propositiones & prædicationes, hujusmodi in perditionem, quod absit, animæ fidelium prolabantur, obviare, & ne exemptionum prædictarum prætextu valeant talium præsumptores in eorum tam detestabili temeritate perdurare, eorumque iniquitas remaneat impunita, morbo hujusmodi necessariam adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, statuimus & ordinamus, quòd Inquisitores præfati in tota Italia, & Insula Chii, deputati & in posterum deputandi, contra omnes & singulos, tam sæculares quam religiosos quorumvis Ordinum etiam mendicantium professores, cujuscumque sexus, gradus, status, conditionis, dignitatis, & præminentia, non tamen Episcopalis existant, qui propositiones suspectas, scandalosas, periculosas, errores continentes hæresim sapientes, ac alias catholicæ fidei minus consonas, Christianæque pietati & bonis moribus minimè conformes hujusmodi, vel earum quaslibet in posterum asserere, seu publicè proponere, & populis prædicare audeant vel præsumant, juxta auctoritatem, & potestatem eis inquisitoribus, à jure, aut aliàs quomodolibet, traditam & concessam, procedere & inquirere, suamque jurisdictionem exercere debeant. Necnon eis contra illos, juxta prædictam potestatem, ut præfertur procedendi & inquirendi, & jurisdictionis hujusmodi exercendæ facultatem, quatenus opus sit eadem auctoritate de novo concedimus.

Clausula præservativa.

§. 3. Decernentes præsentibus nostris literis, nisi per signaturam manu nostra signatam minimè derogari posse, irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio obediendi Inquisitoribus.

§. 4. Districteque inhibentes locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum, necnon civitatum & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis late sententia, ac bonorum suorum privationis penis eo ipso si contra fecerint incurrendis, ne Inquisitores præ-

fatos quò minus contra propositiones præfatas, vel earum quaslibet, sub indultorum, concessionum, privilegiorum & exemptionum eorumdem, & quovis alio prætextu asserentes, proponentes, & prædicantes hujusmodi procedere, inquirere, eorumque jurisdictionem exercere liberè possint & valeant, quovis modo per se vel alium seu aliàs, directè vel indirectè impedire præsumant.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus præmissis & Apostolicis, in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Ordinum eorumdem juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque & exemptionibus prædictis quibusvis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & per nos & Sedem Apostolicam, concessis, confirmatis, & innovatis, quibus etsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda foret tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permanentibus, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptio fides.

§. 6. Et quia difficile foret præsentibus nostras literas originales, ad singula loca quo opus foret destinare, volumus, & decernimus, quòd earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides indubia, in judicio & extrà ubicumque exhibitæ fuerint, detur, ac eisdem stetur, ac si originales literæ ipsæ exhibitæ forent vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Januarii, millesimo quingentesimo quadragésimo secundo, Pont. nostri Anno octavo.

Publ. P. A. 8. die 14. Jan.

Comprobatio gratiarum, jurisdictionum, & indulgentiarum Collegii Fabricæ B. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum aliorum privilegiorum concessionem.

XXXI.

Hanc Bullam iste Pontifex iteratò confirmavit die 10. Januarii 1547. Et Paulus IV. die 24. Junii 1555. idèd non est curandum de intermediis, & respectivè præcedentibus suspensionibus & revocationibus. Quæ autem de his gratis, revocate postèd aut restrictæ fuerint à Concilio Tridentino, & Pio IV. & Successoribus, his in apostillis adnotabo. Prout & alia hanc Fabricam concernentia indicavi tibi sup. ad const. 3. Clem. VII. Admonet. fol. 643.

PAULUS PAPA III.

*Ad futuram rei memoriam.*Edita An. D.
1542.

DUM ad universas Urbis Basilicas, & Orbis Ecclesias, pro injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis & assiduis studiis attendimus, ad sacram præcipuè B. Petri Apostoli de Urbe Basilicam, eo libentius nostræ mentis oculos convertimus, quòd Basilica ipsa innascentis Ecclesiæ, sancta institutione, ac primorum Christianæ Religionis Clericorum norma, traditionibusque, & sacris institutis, ac divinis regulis, eloquiisque præmunita extitit, & ab ejus primæva erectione variis virtutum meritis semper resplendit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, innumeris Basilicam ipsam privilegiis & dignitatum titulis decorarunt. Unde nos, eorum ducti exemplo, decet, ut Basilicam ipsam nostris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipsius Basilicæ augmento, ac personarum inibi vota sua exolventium, commoditatem processerunt, ne in contentionis scrupulum labantur, sed firma & illibata persistant, nostri muniminis adjicimus firmitatem, ac ut dubia quæ in privilegiis, & gratis ipsis suboriri possent, nostræ declarationis

Basilica S. Petri de Urbe, diversis Pontificum indultis decorata fuit. Hæc vide in Bullis in rubric. indicatis.

Julius ij. pro subventionem fabricæ, his qui persona vel pecunia ei subvenit infra annum à die suæ concessionis facultatem concessit.

Confessorum eligendi qui certis casibus eos absolvent.

Posteaque ut hujus concessionis ultramontani etiam essent participes d. annum ad eius beneplacitum prorogavit, & Commissarium citra montes ad colligendum elemosynas deputavit.

Quo Commissario vita functo, alium deputavit, & elemosynas elargientibus plenariam peccatorum remissionem concedit. Tu scias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adiutrices, revocatas esse à Pio V. in ejus constit. 30. Et si dominici. fol. 228. Tom. 2.

adminiculo seponantur, libenter consulimus, ac desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Sanè nobis nuper pro parte Venerabilium Fratrum nostrorum Francisci Alerien. Pauli Nucerin. Perri Aquen. & Philippi Burgi sancti Sepulchri Episcoporum, ac dilectorum filiorum Magistri Joannis Baptistæ Cicadæ Notarii nostri, & caularum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaelis de Casalibus civis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Basilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quòd nuper postquam fecit record. Julius Papa II. prædecessor noster, qui antea, cum ad Basilicam prædictam restorationem operarias manus apposuisset, cognoscens fabricam hujusmodi absque piis & largis fidelium erogationibus ad suam optatum perducere non posse, universis Christianis utriusque sexus, qui infra annum ex certo tempore tunc expresso computandum, in capsa ad id in dicta Basilica collocando per se ipsos mitterent, vel alios mitti, & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret, in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circa dictum opus se personaliter exercerent, seu tunc generali Thesaurario suo, se ad piè erogandum aliquid ad opus hujusmodi, juxta eorum devotionem efficaciter obligarent.

§. 2. Ut idoneum possent eligere confessorem, qui eos à certis tunc expressis casibus absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientie dumtaxat dispensare posset, facultatem per quasdam concesserat.

§. 3. Et deinde providè attendens, difficile fore prædictas infra annum à die illarum publicationis ad noticiam Christianis ultra montes consistentium pervenire posse, ipsas per alias ad sui beneplacitum prorogaverat. Cupiens nonnullarum provinciarum totam Italiam, Siciliam ultra Pharam, Corsicam, Creatam, Cyprum, Rhodum usque Jerusalem, Dalmatiam, Croatiam, Bosniam, Ungariam, Austriam, Bohemiam, & Poloniam, ac Insulas maris Mediterranei continentium personas, aut in eis degentes, quæ ob locorum distantiam personaliter ad dictam Basilicam se conferendi, aut per alium piæ elemosynas pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipsarum indulgentiarum participes fieri. Universis eisdem Christianis utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existerent, etiam Ecclesiasticis religionis, ac aliis secularibus per universas provincias, & Insulas prædictas constitutis, verè pœnitentibus, & confessis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum suum à publicatione priorum literarum suarum prædictarum in dictis provinciis & insulis facienda computandum, Ecclesias in dictis provinciis & insulis, quas quidam tunc ab eodem prædecessore deputatus Commissarius nominasset, juxta illius, seu deputandi ab eo providam ordinationem super eo faciendam, devotè visitassent, & in capsis ad id in subsidium dictæ Fabricæ deputandis, piæ elemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dono concesserat & indulserrat per quasdam alias.

§. 4. Et postea eodem Commissario vita functo, idem prædecessor alium depurando, universis Christianis utriusque sexus, tam secularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta ejusdem Commissarii aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum seu subdelegandorum ab eo, providam ordinationem super eo faciendam, in capsis ad id deputandis, juxta Nuncii, & Commissarii, ac deputandorum, & subdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium, piæ elemosynas effectualiter posuissent, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem consequerentur.

§. 5. Et quia cum præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenirent, ut idoneum possent eligere confessorem presbyterum, secularem vel cujusvis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eum delictis & excessibus, ac peccatis quibuslibet quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in Sedi prædictæ reservatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine, vel ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incurris, & quarum absolutio dictæ Sedi reservata foret (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falsificationis Bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum, occasione Aluminum Tulphæ suæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contra prohibitionem suam delatorum, incurfarum) semel in vita, & in non reservatis casibus, totiens quotiens id petuissent, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere, & Eucharistiæ Sacramentum, præterquam in die Paschatis, & in mortis articulo, aliis anni temporibus ministrare. Necnon per eos emissã vota quæcumque (ultramarino, ingressus religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum simonia, in ordinibus vel beneficiis commissæ labe pollutus ad ipsum opus contribuentibus super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, missas & alia divina officia, non tamen, in contemptum clavium celebrando, aut aliàs divinis se immiscendo, seu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione; vel aliàs indebitè occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii & bigamiæ contraxissent, dispensare, eosque absolvere. Omnemque inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notatam ex his provenientem abolere, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censerentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinarum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

§. 6. Necnon super malè ablati incertis, vel per usurariam pravitatem quæsitis, etiam certis, quæ fenerator ab alio fenerator extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset, vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesia de jure communi succedere posset, ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes, quibus restituti deberent, ignorassent vel dubitassent, quamquam malè ablata per eos non existerent, seu illa ad eos pervenirent. Et similiter de his, quæ pauperibus, & aliis piis locis, in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis relicta forent, pro præterito & futuro, ex tunc temporibus componere. Ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commissario, vel depurando, vel subdelegando ab eo dumtaxat, in ipsis capsis ponenda, à reliquorum sic relictorum & malè ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum seu quæ ad eos aliàs pervenissent, & cui ea restituere debuissent, dubitabant vel ignorabant, ut præfertur, restitutione absoluti existerent, ultra restituere minime tenerentur, eis concedere, ac illa, quæ ante publicationem dictarum indulgentiarum suarum inexacta, etiam illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis, quoquo modo relicta, donata, & quæ eis quovis modo obveniebant.

§. 7. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta. Ac etiam quæ ante publicationem ipsam, pro ipsis tamen certis aut incertis per-

Confessorum eligendi licentiam detur, qui absolvent &c. Tu advertere, quòd confessionalia, & similia indulgentia, sunt reducta ad formam Conc. Trid. à Pio IV. in ejus constit. 94. in Principio. fol. 145. Tom. 2. Et Confessorum eligendorum formam & facultatem declaravit Clem. viij. in ejus Bulla 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 182.

Commissario dedit etiam potestatem componendi supra malè ablati incertis, vel usuris quæsitis, & debitis Ecclesiæ, cui Romana succederet Ecclesia, debitisque personæ incertæ vel ignoratæ, ac super legatis locis piis, vel pauperibus incertis. Tu nota, quòd si non sit compositio integra debentur Fabricæ, ut mox infra disponitur.

Exigentique indebita Ordinariis &c.

sonis & locis non debentur, sed post publicationem prædictam deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis; ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa; tamquam eis indebita per ipsum Commissarium, & delegandos ac subdelegandos ab ipso nomine dictæ Fabricæ, liberè exigi, ac peti, & assequi posse, & debere, etiam sub censuris Ecclesiasticis, ac pœnis pecuniariis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, si opus esset, auxilio brachii secularis.

§. 8. Ac quoscumque qui ante ætatem legitimam ad sacros presbyteratus ordines, absque aliqua dispensatione se promoveri fecissent, & in susceptis ordinibus etiam ministrassent, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente, affinitate & consanguinitate, aut cognatione, carnali vel spirituali, inter levatum, & levantem excepto simplici aut multiplici gradu. Ac quoscumque qui publicæ honestatis iustitiæ impedimento, seu aliis quomodolibet impediti matrimonium scienter vel ignoranter, in quarto vel in tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxissent, & carnali copula consummassent, si impedimentum huiusmodi in iudicium deductum non fuisset, vel scandalum generare non posset, ab excessu huiusmodi, ac excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, quæ ad Fabricam huiusmodi dirigeretur, & quod de cætero talia non committerent, nec committentibus, auxilium, consilium vel favorem præstarent, & aliis, quæ de jure forent injungenda, absolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo sic contracto similiter remanere, liberè & licitè valerent. Prolem tunc susceptam ex huiusmodi matrimonio si qua esset, & ex tunc de cætero suscipiendam legitimam decernendo, in foro conscientie duntaxat, tam quoad alios quam quoad illos, qui in tertio vel quarto consanguinitatis gradu existentes, matrimonium contraxissent, ut præfertur, quos in utroque foro absolvi, & matrimonium de novo, etiam publicè, contrahere posse voluerat. Et cum eisdem promotis super irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus ministrando contraxissent, quodque in dictis ordinibus ministrare possent dispensare.

§. 9. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, monasteriorum, & Ecclesiasticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset, & bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablati restitutione, relicta hærentis, & quæ relinquere legari contingeret in futurum, durante deputatione Nuncii, & Commissarii huiusmodi, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntariis, per quoscumque & ubicumque factis, & quæ durante huiusmodi deputatione factæ forent quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis, aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quod propter ipsorum absentiam meritò ab eis notitia haberi non posset. Ac etiam, quæ restitutioni subjacerent, sed in eis, vel ad ea personis, quibus illæ fieri deberent receptio non competere, necnon quæcumque in testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntariis pro Redemptione captivorum, etiam si B. Mariæ de Mercede, & sanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordinibus, & S. Eulaliæ Barchinonen. relicta forent, ac hæreditates, & bona decedentium ab intestato, clericorum & laicorum, etiam ex indulto Apostolico, aut aliis ad Redemptionem prædictam Captivorum dedicata, pertinere debuissent, facultate Nuncii & Commissarii concessa huiusmodi durante.

§. 10. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prandis, & conviviis, ac publicis spectaculis in aliquibus celebritatibus, ex voto & statuto ac consuetudine, in quibusvis locis exponi

confueverant, & facultate Nuncii & Commissarii huiusmodi durante, exponi debuissent; ad Fabricam huiusmodi applicaverat, & sub restitutione bonorum Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum huiusmodi, competentem receptam portione vel quantitate pro eis, in Fabricam huiusmodi convertenda, ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere; & quod illa retinere liberè possent in posterum eis etiam concedere.

§. 11. Ipsæque Nuncius & Commissarius, & quibus vices suas in genere vel in specie duxisset committendas, posset dubietates quascumque tam super qualitate personarum, quibus facultas eligendi confessorum concedi posset, etiam si comprehenderentur communia Civitatum, universitates oppidorum; castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum singulares personæ absolutione à præmissis, vel aliquo modo præmissorum, ac dispensatione super eis, vel aliquo eorum indignissem, quam cætera alia dubia decidere, & summam pecuniariam pro consequenda indulgentia huiusmodi & aliis præmissis limitare, & taxare, ac facultatem eligendi confessorum huiusmodi concedere.

§. 12. Ac quascumque indulgentias, tam à dicto prædecessore quam à prædecessoribus suis & Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam nostro tunc suo, S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ord. S. Augustini, & aliis piis locis, universitatibus, confraternitatibus, cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum etiam laicorum & clericorum institutis, & singularibus personis etiam plenariis, in vita, ac quascumque facultates quibusvis personis cujuscumque dignitatis etiam Cardinalatus honore, aut legatione fungentibus, super præmissis vel aliquo præmissorum eatenus concessas (præterquam ratione sustentationum pauperum, & miserabilium personarum in Parisien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugallia Regnis Hospitalis degentium) quas quoad illorum usum, in provinciis, in quibus dicta Hospitalia respectivè sita, secundum Cancellariæ nostræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare voluerat, ac expeditionem contra infideles, & hæreticos concessis, etiam quascumque clausulas præservativas adversus revocationes, & suspensiones earumdem in se continentes, quando, & quotiens, & ad quod tempus, Nuncio, & Commissario præfato, vel deputandis & subdelegandis ab eo, videretur opportunum suspendere, quas omnes, & singulas idem prædecessor ad sui beneplacitum suspenderat, prohibens quæstas quascumque illarum occasione fieri solitas.

§. 13. Et ut animarum salus eo potius procuraretur quo magis aliorum egebant suffragiis, animabus in purgatorio existentibus, quæ per charitatem ad hæc luce Christo unitæ decesserant, & quæ dum viverent, sibi ut huiusmodi indulgentia suffragaretur meruerant succurrere cupiens, voluerat & concesserat, ut si qui parentes, amici, aut cæteri Christiani fideles pietate commoti, pro ipsis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eisdem secundum divinam iustitiam debitam retentis, durante commissione Nuncii & Commissarii ad opus Fabricæ huiusmodi, aliquam elemosynam juxta ejusdem Nuncii, vel deputandi ab eo, ordinationem erogassent ipsa plenissima indulgentia per modum suffragii animabus ipsis in purgatorio existentibus, pro quibus dictam elemosynam piè erogavissent, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione suffragaretur. Ac omnes & singulos Christiani fideles huiusmodi, de simili potestatis plenitudine, & liberalitate, qui manus adiutrices ad opus Fabricæ huiusmodi porrexissent, ac omnes, & singulos eorumdem parentes defunctos, benefactores qui cum charitate decessissent, in omnibus precibus, suffragiis, elemosynis, jejniis, orationibus, missis, horis canonicis, disciplinis, peregrinationibus, & cæteris omnibus spiritualibus bonis, quæ fiebant,

publicis tempore festivitatum.

Commissario prædicto idem Julius II. dedit facultatem interpretandi dubia exortenda in sibi commissis.

Suspendendique Indulgentias aliis concessas, ut hic.

Et idem Julius II. eisdem indulgentias, animabus existentium in purgatorio suffragari decesserunt.

Tu autem recordare quod Pius V. revocavit ut superius adnotavi.

Dispensandi quosque in multis casibus. Hanc Collegii Fabricæ facultatem abstulit, ni fallor, Pius IV. in ejus Bulla 61. Tom. 2. fol. 95. Et postea generaliter ad formam Concilii Tridentini reduxit in alia ejus constitut. 94. Et declaravit Clem. VIII. in sua Bulla 15. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

Amplavit etiam Fabricæ bona Ecclesiastica indebitè occupatam. Relictæque pro malè oblati incertis, vel locis piis, & personis. Restituendæque ei cui recipit non competis, ac Relicta vel debita Redemptioni Captivorum.

Reliquæ exponendas in conviviis & spectaculis

Leo X. prædicta omnia confirmavit, & Notarios ad ostendendum legata præfata cogi posse decrevit.

Et Commissario prædicto dedit facultatem, componendi ad utilitatem Fabricæ super legatis certis infra annum non executis ad favorem certorum locorum vel per personarum, Tuscias quintam partem de his Fabricæ deberi, ut mox infra declaratur.

Bonaque stabilia vendendi & immobilia ad Urbem absque solutione gabellæ transferendi.

Exemitque Fabricæ Commissarios à superioritate ordinariarum & aliorum.

Et super votis & peregrinationibus à testatoribus relictis & non executis, eosdem Fabricæ Commissarios componere posse voluit.

& fieri poterant in tota universali sacrosancta Ecclesia militanti, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum fierent.

§. 14. Et deinde præ me. Leo Papa X. etiam prædecessor noster præmissa omnia, indulgentias, & privilegia recensens, illaque Motu proprio, ac de Apostolica potestatis plenitudine, approbans, & confirmans, & de novo quatenus opus esset concedens, certis Commissariis suis in quibusdam provinciis, & locis tunc expressis ad triennium ex tunc computandum deputatis, potestatem concesserat, omnes & singulos cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis forent, relictæ & applicatæ prædictæ penes se quomodolibet detinentes, ad illorum restitutionem & solutionem, & notarios ac tabelliones quoscumque de relictis prædictis rogatos, proposita illis competenti mercede, ad ostendendum eis ad præmissorum effectum totiens quotiens requisiti forent, eorum libros & protocolla, & dandum particulas relictæ & applicatæ concernentes, in publicam & autenticam formam appellatione postposita, cogendi & compellendi.

§. 15. Et quoniam sicut dictus Leo prædecessor fide dignorum testimoniis acceperat, in locis prædictis quamplures existebant, qui etiam relictæ certis locis, & personis, sub aperta, & speciali expressione, & etiam ex voto post annum illa solvere, & exequi etiam requisiti contemnebant, contra defunctorum voluntatem, in animarum suarum & locorum, & personarum quibus relictæ erant præjudicium & jacturam, volens animabus, ac locis & personis prædictis opportunè consulere, eisdem Commissariis insolitum etiam dederat in mandatis, ut requisiti ab executoribus testamentorum, seu locis & personis prædictis, vel eorum nomine, facta aliqua compositione cum eis, super certa parte in quam convenirent, Fabricæ prædictæ applicanda, in quam quantum ad id, ipsorum testamentum, & relinquentium in favorem dictæ Fabricæ, motu, ac de plenitudine prædictis & ex certa scientia voluntatem commutaverat, omnes & singulos dictorum sic relictorum detentores ad effectivam solutionem, cogerent & compellerent, ac solventes de receptis quietandi & absolvendi, necnon ad id tot quot duxissent opportuni, cum simili aut limitata potestate substituendi, facultatem & potestatem, ipsisque solventibus, ac quietantiis à dictis Commissariis obtinentibus plenariam indulgentiam & remissionem omnium peccatorum suorum, & si sæculares forent, quod possent ad usum censurarum prædictarum eligere sacerdotem idoneum quem voluissent, concesserat, ac quod præfati deputati eisdem Commissariis computum & rationem de receptis reddere tenerentur.

§. 16. Ac Commissarii & deputati prædicti possent & valerent, relictæ, & applicatæ prædictæ, quæ immobilia forent, per publica bandimenta plus offerenti vendere, & perpetuò alienare, & mobilia quæ transferri commode possent ad Fabricam ipsam absque solutione pedagii seu Gabellæ transferre voluerat.

§. 17. Et deputandos prædictos, à potestate & jurisdictione quorumcumque Legatorum Ordinariarum omnium tam Ecclesiasticorum quam secularium, & nulli alteri nisi ipsi Leoni prædecessori, & certo tunc expresso Judici voluit subjacere, certis etiam adjectis in contrafacien, pœnis exemerat.

§. 18. Ac successivè per eum accepto, quod Commissarii per eum deputati prædicti, in prosecutione præmissorum, multa invenerant, vota, itinera, sive peregrinationes diversis Ecclesiis, in testamentis, & aliis ultimis voluntatibus relictæ fuisse, & adhuc tunc inexecuta manere, quodque tam hæredes quam fideicommissarii hujusmodi votorum, ac aliæ particulares personas, officiales commissioni sibi factæ conabantur opponere & contraire, aliisque complures pias testatorum dispositiones, avaritia obsecrati, aut alia minus juxta causam violare nitentur, & in proprias sive aliorum utilitates convertere, ac quod quamplures presbyteri & Clerici, ac Religiosi

diversorum Ordinum, ac piorum locorum, etiam sæculares curam habentes inveniebantur qui non solum ad eosdem Commissarios, ut ipsis Presbyteris, Clericis, Religiosis & sæcularibus ex dictorum locorum negotiis in exigendo relictæ eis, & eorum locis factæ, Commissarii ipsi faverent, & cum eis pro aliqua parte in usum dictæ Fabricæ convertenda convenire non curabant, verum etiam requisiti ad id faciendū, aut dicebant illa nolle exigere & quemquam ad solutionem vexare, aut mentitis & confictis quietantiis debitorem absoluebant, in fraudem ipsius Fabricæ, ac Ecclesiarum & locorum prædictorum præjudicium, ac quod Notarii & tabelliones conabantur ab eis, pro testamentorum & scripturarum ostensione mercede extorquere, declaraverat suæ intentionis fuisse, præfatos Commissarios suos vota, itinera, & visitationes prædictæ, in testamentis & ultimis voluntatibus hujusmodi quomodolibet adnotata in usum dictæ Fabricæ commutare, ac quod dicti Commissarii ipsa inquirere, petere & exigere possent.

§. 19. Decernens omnes & singulos cujuscumque dignitatis, ordinis, & religionis existentes, tam Ecclesiasticos quam mundanos, fraudem, & falsitatem aliquam committentes, aut quietantias vel scripturas aliquas machinantes, aut facientes, propter quas præjudicium ipsi Fabricæ, ac impedimentum vel damnum oriri potuisset, vel inferretur, & eos qui nolle exigere asseruissent, ut præfatur, majoris excommunicationis sententiæ subjacerent. Et nihilominus eosdem Commissarios suos contra suspectos in præmissis per viam inquisitionis, summarè simpliciter de plano procedere, & repositos culpabiles condignis pœnis afficere possent & valerent.

§. 20. Notarios verò & tabelliones præfatos pro eorum competenti mercede, de duobus cum dimidio pro quolibet centenario, quod vigore instrumentorum suorum effectualiter exigerentur contentos esse voluerat, & eos plus petere non posse, & tamen ad ostendendum libros, & eorum protocollata teneri decreverat, quotiens ab eis fuissent requisiti absque alia expectatione mercedis, sub eadem pœna excommunicationis.

§. 21. Relictæ verò eorum, & allortim, quibus non solum à septennio infra, sed etiam quocumque tempore ultra facta forent, voluerat sub commissionibus suis comprehendi, & ipsi Fabricæ applicata esse, prout applicaverat.

§. 22. Ac voluerat super relictis, pro rata eidem Fabricæ obveniendâ, etiam super hæreditatibus in quibus usufructuarii, ad tempus seu ad vitam ipsorum, aut deputati, & in quibus illa solvendi à testatoribus limitatum terminum fore reperirent, etiam ante annum à die obitus eorumdem testatorum computandum, ipsa relictæ pro dicta Fabrica exigere.

§. 23. Ac relictæ & aliæ dictæ Fabricæ applicatæ per Ordinarios locorum, vel eorum nomine eatenus exacta, ab ipsis Ordinariis, penes quascumque personas existentia pro dicta Fabrica vendicare.

§. 24. Ac etiam relictorum certis personis factorum, & infra annum etiam non executorum, quintam partem pro ipsa Fabrica, etiam si quibus relictæ ipsa facta essent, voluerint illa inexacta relinquere, accipere possent, & valerent.

§. 25. Et quoniam in literis facultatum & indulgentiarum in favorem dictæ Fabricæ concessarum, & per dictum Leonem prædecessorem confirmatarum, inter alia continebatur ut Nuncii, & commissarii ipsarum facultatum & indulgentiarum, & ab ipsis deputandi, possent cum recipientibus relictæ facta incertis personis, vel absentibus, taliter quod propter eorum absentiam, meritò ab eis noticia haberi non posset, recepta competenti portione vel quantitate, prout superius enarratum componere, ac eos absolvere. Et si nonnulli tenentes relictæ hujusmodi neglexissent, eatenus cum dictis Commissariis componere, voluerat etiam ut illos sic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad consignandum illa integra eisdem Commissariis suis pro dicta Fab-

Fraudemque contra Fabricam circa exactiorem committentes, & officiales exigere volentes excommunicationi subjecit, & per Commissarios puniri iussit.

Notariosque cogi ad ostendendum libros oblata mercede duorum cum duo pro centenario pecuniæ exigentia.

Tu scias notarios non cogi ex Bulla Pii IV. n. 65. Tom. 2. fol. 101.

Relictæ etiam ante septennium d. commissionem Leo X. comprehendendi voluit. Et super rata Fabricæ obveniendâ componi posse.

Exactaque per Ordinarios despectantibus ad Fabricam indicari per Commissarios.

Relictorumque certorum & infra annum non executorum quintam partem capere. Legatæque incert. (si non sit compositio) intergradem Leo X. Fabricæ deberi decrevit.

brica cogere, & compellere valent summarie, simpliciter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac omni tela iudiciali posthabita, censuris, & penis Ecclesiasticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur, invocato etiam, si opus foret, auxilio brachii secularis, super quibus omnibus, & singulis, plenam eis, & eorum cuilibet infolidum, concesserat facultatem, & potestatem.

§. 26. Et subsequenter idem Leo prædecessor per reliquas, suas literas ad certum similiter tempus duraturas, certis Commissariis, deputandis seu nominandis, inter alias consimiles supra expressas facultates, in vigintiquinque provinciis, & sub quibus provinciæ supra expressæ existebant, concesserat, quod ipsi Commissarii eis qui sine confessione moriebantur, etiam si infra annum non fuissent confessi, dummodò in eis signa contritionis in articulo mortis apparuissent, ut in loco sacro sepeliri possent concedere, & contraditores similes penas incurrissè declarare, ac summam pecuniarum pro consequenda indulgentia huiusmodi, & aliis præmissis, ac facultatem eligendi confessorem, limitare & taxare.

§. 27. Necnon nobilibus, & presbyteris ac graduatis, altare portatile, quod cum debitis reverentia & honore retineant, & super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto, generali & speciali, tam Apostolica quam ordinaria auctoritate suppositis, dummodò causam non dedissent huiusmodi interdicto, & antequàm illucesceret dies, circa tamen diurnam lucem in sua ac suorum familiarium domesticorum præsentia, juxta formam Capituli Alma, de sent. excommunic. in 6. Missas & alia divina officia per seipfos qui presbyteri erant, aut pro tempore forent, celebrare, seu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdici huiusmodi divinis interesse, ac Eucharistiam & alia Ecclesiastica Sacramenta, sine alicujus præjudicio, præterquam in die Dominica Resurrectionis, accipere, & eorumdem corpora Ecclesiastica tradi possent sepulturæ, sine tamen funerali pompa concedere.

§. 28. Necnon quæcumque juramenta, in quibusvis contractibus, instrumentis, obligationibus, præterquam in forma Camera appositis ad effectum agendi dumtaxat, relaxare, & ab eis & à quocumque perjurio, sine tamen tertii præjudicio abolvere.

§. 29. Ac quascumque indulgentias, etiam illas à media quadragesima usque ad Pascha inclusivè, ab Ordinibus Mendicantium publicari solitas, tam ab eodem Leone, quam à suis prædecessoribus, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate, quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & aliis piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus cujuscumque qualitatibus, & ad quemcumque usum, etiam laicorum, & clericorum institutis, & singularibus personis cujuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis officio fungentibus, super præmissis vel aliquo præmissorum hætenus tunc concessas, ac expeditionis contra Turcas, & hæreticos, etiam quascumque regulas præservativas adversus revocationes, & suspensiones earumdem in se continentes, certis locis tunc exceptis quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commissario præfato, vel deputandis, & subdelegandis ab eo videretur opportunum suspendere, prout idem Leo illas suspensiones fore declaravit, ac processiones publicè, ad effectum indulgentiarum publicationum fieri.

§. 30. Et populum, ac religiosos omnes cujuscumque Ordinis, etiam exemptos pro huiusmodi operibus peragendis ad sonum campanæ evocari facere possent, dictique congregati tenerentur sub excommunicationis pœna procedere, relicto digniori loco deputatis & subdelegatis, ad ipsas indulgentias exequendas, & dicti Commissarii à censuris, & penis prædictis, satisfactione prævia absolvere, & illas remittere, ac suspensionem huiusmodi indulgentiarum relaxare valerent.

§. 31. Quodque etiam transumptis, & confessionalibus, in dictis provinciis, insulis, & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuncium & Commissarium, ac deputandos, & subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis, fides adhiberetur, Apostolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem concesserat, & voluerat, atque mandaverat,

§. 32. Et postremò recol. mem. Clemens Papa VII. similiter prædecessor noster, Volens opus prædictum, quod per prædecessores prædictos perfici non poterat, &c.

Omittitur residuum narrativæ quia Bullas ipsas Clem. VII. habes sup. fol. 633. &c.

§. 33. Et postmodum per nos etiam accepto quod à quampsuribus in dubium revocabatur, an revocationis per nos in crastinum nostræ assumptionis ad Summi Apostolatus apicem, in genere factæ vigore, indulgentias, facultates, & privilegia, tam per præfatos quam Adrianum Papam IV. prædecessores nostros, Fabricæ, & Collegio præfatis concessa comprehendere intendissemus, Nos, mortu & scientia similibus, indulgentias etiam plenarias, privilegia, facultates, prærogativas, & indulta, per præfatos prædecessores eisdem Fabricæ & collegio concessa, cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis, in singulis literis desuper confectis contentis, adversus revocationes & suspensiones huiusmodi in pristinum statum, in quo ante eadem revocationes quomodolibet existebant, præfata auctoritate Apostolica plenariè restitueramus, reposueramus, illasque prout per dictos prædecessores concessa erant, in omnibus, & per omnia quatenus opus esset, de novo concesseramus.

§. 34. Et nihilominus, omnes, & singulos Fabricæ prædictæ Commissarios cujuscumque dignitatis, etiam Episcopalis, gradus vel conditionis existerent, carentes quomodolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos; necnon omnes commissiones, & facultates eis concessas & factas revocantes, eoque ab huiusmodi commissionibus absolventes, Collegio præfatis & quibusvis ab eis ad id deputatis, alios Commissarios idoneos, qui Ecclesias, quæ pro consequendis huiusmodi indulgentiis visitare deberent, declarare, necnon super publicatione ipsarum indulgentiarum inquirere, & procedere, ac falsos Quæstores, commissarios, & procuratores debite punire.

§. 35. Necnon quibuscumque Regibus, Ducibus, Principibus & aliis, tam secularibus quam Ecclesiasticis, personis cujuscumque gradus præminentia, & conditionis existentibus, in quorum dominiis, districtibus, & locis aliqua Ecclesiæ essent, quas ipsi ex elemosynis ex dictis Ecclesiis colligendis reparare cupiebant, partem elemosynarum prædictarum, de qua cum dictis Regibus, & aliis personis præfatis convenissent, ad dictum effectum dare & assignare.

§. 36. Necnon super bonis in direptione Urbis subtrahis si personæ illæ quibus restitui debuissent omnino ignorabantur, ad usum dictæ Fabricæ componere, & ut illa detinentes, si debitam diligentiam pro inveniendis ipsorum bonorum dominis fecissent, & ipsos invenire non potuissent, soluta ea pecuniarum quantitate, de qua eisdem Commissariis videretur, ad illorum restitutionem aliter non tenerentur, concedere, liberè, & licitè valereat.

§. 37. Deputandi facultates & potestates præfatas in se etiam retinendi, ac omnia & singula in singulis literis singulorum prædecessorum, & nostris huiusmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi, ordinandi, & exequendi, dummodò Commissarii ad hoc deputandi, personæ essent Ecclesiasticæ, & speciales super eo à dicto Collegio literas haberent, plenam, & liberam facultatem concesseramus.

§. 38. Ac etiam per alias, tam in dicta Basilica, quam in singulis civitatibus, castris, terris, & locis, per univèrsam Orbem consistentibus, & illorum maritibus, seu aliis ad id designandis Ecclesiis, unam utriusque sexus Christianidelium, tam Ecclesiastico

Transumptis- que Commissariariorum plenam fidem dari voluit

Clem. VII. cit. in rubr. multa quoad d. Fabricam disposuit ut supra.

Hic Pontif. Paul. IV. indulta d. Fabricæ confirmavit.

Revocatisque omnibus Commissariis, totum Collegio d. Fabricæ remisit cum facultate præfertim.

Principibus dimitteendi partem elemosynarum pro reparandis Ecclesiis in eorum dominiis existentibus.

Componendique super ablati in direptione Urbis.

Et cætera alia faciendi juxta formam litterarum Rom. Pontif. prædecessorum, dummodò Commissarii deputandi sint personæ ecclesiasticæ.

Postea idem Paul. III. locatè Principis Apostolorum erexit & Confratribus multas gratias concessit.

Commissariis dedit potestatem permitendi in locis sacris sepeliri mortuos absque confessione &c.

Altareque portatile presbyteris &c. concedendi. Ad hoc videndum est Conc. Trid. sess. 22. c. 1. post canones & sess. 25. c. 12. de Regular.

Juramentis obligatorum ad effectum agendi, relaxandi.

Indulgentias locorum piorum & alias suspendendi &c.

Processiones ad publicationem indulgentiarum incedendi. Quoad indulgentias attende revocationem quam supra tibi indicavi.

rum quam secularium societatem, sub invocatione dicti Principis Apostolorum, exereramus, & ordinaveramus. In qua nos primò, & deinde charissimos in Christo filios nostros, Carolum Ro. Imp. & Franciscum Francorum Regem ac quibuscumque alios utrinque sexus, seculares & Ecclesiasticos Christianifideles cujuscumque conditionis existerent, qui eorum bonis Fabricam hujusmodi juvarent in ipsam Confraternitatem descriperamus. Quibus confraternitatem ipsam infra triennium à die publicationis ingredientibus & pro dicta Fabrica de bonis sibi à DEO collatis, juxta discretionem seu providam ordinationem Commissariorum, desuper à nobis pro tempore deputatorum seu ab eisdem deputandorum, super eo facientiam erogantibus, tam ipsis quam per modum suffragari animabus defunctorum quæ in charitate decessissent, indulgentias, & peccatorum remissiones, etiam plenarias per prædictos prædecessores, ac per nos, in genere vel in specie ad Fabricam prædictam manus adjutrices porrigentibus, quomodolibet concessas. Et quæ visitantibus anno Jubilæi Ecclesias ad id deputatas concedi consueverant, necnon illis qui cum cordis contritione & oris confessione decesserant, etiam in mortis articulo plenariam peccatorum suorum remissionem consequerentur, cum communicatione omnium spiritualium bonorum, quæ fiebant, & ex tunc in perpetuum fieri poterant, in universali sacrosancta militanti Ecclesia, eosdem confratres quampluribus aliis spiritualibus bonis decorantes, concesseramus.

§. 39. Ac postremò ejusdem Caroli Imperatoris & Regis, ut eidem primogenito Ecclesiæ primum locum, ut par erat, daremus subditis in Hispaniarum, & illi annexis, Regnis, Insulis, & dominiis (excepto Regno Sicilia citrà Pharum) existentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa undecumque venientibus, utriusque sexus, tam secularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque dictæ confraternitatis confratribus verè pœnitentibus, & confessis, seu confitendi statutis temporibus propositum habentibus, qui in Nativitatis, & Resurrectionis D. N. JESU CHRSTI, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, vel tribus aliis festivitibus, per Commissarium per nos deputandum, quolibet ex tribus annis designandis, aliquas Ecclesias seu altaria, dicto triennio durante visitarent, & in capis ad id deputandis, aliquam piam elemosynam juxta eisdem Commissarii, seu ab eo deputandi ordinationem pro Fabrica hujusmodi prosequenda, per se vel alium effectualiter ponerent, plenissimam, etiam sacro Jubilæi centesimo anno Ecclesias Urbis Romæ visitari solitas visitantibus, & ad recuperationem Terræ sanctæ, & sacræ orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hostium expugnationem proficiscientibus, ac omnes, & singulas gratias illis concessas, & concedi solitas concesseramus.

§. 40. Cum potestate eligendi sibi confessorem, qui ad effectum indulgentias hujusmodi consequendi confessionibus auditis, eos ab omnibus, & singulis sententiis, & censuris Ecclesiasticis quomodocumque, à jure, vel ab homine in eos latis, necnon peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam si illorum absolutio Sedi Apostol. reservata existeret, & præterquam conspirationis in personam Rom. Pontificis, aut statum Rom. Ecclesiæ, occisionis, vel verberationis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, falsificationis litterarum Apostolicarum; aut delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad infidelium partes, atque sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contra prohibitiones nostras delatorum, necnon Ecclesiasticæ libertatis, ac privilegiorum Sedi Apost. etiam ex consuetudine competentium, ac aliorum id, & executionem litterarum, & mandatorum Apostolicorum, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi consuetæ, ac aliis Apostolicis

Constitutionibus comprehensorum concernentia quomodolibet violatorum, incurfarum, semel tantum absolvat, eligendi, & pro animabus defunctorum cum communicatione bonorum spiritualium prædictorum, & stationum Urbis indulgentiarum, necnon usus ovorum, butyri, & lacticiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & carniem, de utriusque Medici consilio, licentia, & concessione, & cum eisdem se similibus facultatibus Commissariis ad id deputatis, seu ab illis subdeputandis per prædictos Prædecessores nostros, seu ab eis deputari solitis, juxta tenorem prænarratarum litterarum ferriatim in nostris desuper expeditis literis, descriptis, & adnotatis concessione.

§. 41. Necnon prædictis Commissariis, ut præmittitur, deputandis, quòd eos qui arctari forent, & vigesimum tertium suæ ætatis annum attingerent, ut ad omnes sacros, etiam presbyteratus ordines promoveri, & unum beneficium Ecclesiasticum obtinere, necnon cum quibusvis religiosis professis, & non professis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum secularibus clericis, seu presbyteris, qui graduari velint, etiam in quacumque universitate, etiam leges audire, eisque studere, ac in ipsis graduari, usque ad doctoratus gradum inclusivè similiter valerent. Et cum eisdem Religiosis, qui relicto religionis habitu per sæculum vagantes, apostasia notam seu irregularitatem contraxerint, & deinde pœnitentia ducti ad cor redierint, quando inde verisimiliter scandalum expectari non possiet, & cum his, qui de Ordine suo ad alium Ordinem, parem, vel strictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipsis, ac etiam quibuscumque monialibus, cujusvis qualitatis, & Ordinis existerent, ut de Superiorum suorum licentia, & ea durante, Monasteria exire, & cum parentibus, & aliis Ecclesiasticis personis, seu secularibus converterari. Et corporalia, & alia Ecclesiæ ornamenta dummodò per presbyterum primò, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare totiens quotiens opus foret, licentiam, facultatem concedere. Quòdque eos, qui Moniales etiam velatas, comatres, sorores consanguineas carnaliter, damnabili, & incauto coitu cognovissent, aut aliud quodcumque carnale crimen cujuscumque qualitatis existeret, commississent, absolvere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto si tamen ab eodem stipite penderent, & non aliàs, affinitatis vel consanguinitatis gradibus invicem conjuncti, ac quocumque impedimento publicæ honestatis justitiæ, præterquam inter levatum, & levantem, etiam cognatione spirituali detenti, & etiam carnali copula subsecuta contraxissent, ac etiam qui hujusmodi matrimoniis etiam clandestinis intervenissent, seu præsentibus, & consentientes fuissent, à censuris propterea incurfis absolvere, ac cum eis ut in sic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in casibus prædictis contrahere voluissent, ut matrimonium ad invicem contrahere possent dispensare valerent. Decernentes præmissa omnia per eundem Commissarium sic faciendâ, in utroque foro valere quibusvis contrariis nequaquam obstantibus.

§. 42. Cum nos per alias nostras litteras similiter accepto per nos, quod nonnulli Hospitalium, etiam nostri S. Spiritus præfati, & S. Joann. Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & Monasteriorum S. Sebastiani extrâ muros dictæ Urbis, ac S. Antonii Viennen. Cisterciën. & S. Augustini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captivorum; etiam S. Helmi, S. Bovis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catherinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita, Quæstores, & Commissarii, non obstante suspensione privilegiorum super quæstis faciendis, & confratribus describendis, & indulgentiis publicandis concessorum, ac suppressione Capellarum sub invocatione Sancti Sebastiani, ac revocatione Commissariorum, Nunciorum, & Quæstorum, vigore privilegiorum prædictorum, con-

Hispanisqued. Confraternitatis Confratribus, elemosynam Fabricæ porrigentibus plenarias indulgentias largitus est, cum Potestate.

Confessorem eligendi qui absolvat, &c. Quoad hoc servanda est const. 11. Clem. viij. in Tomo 3. fol. 14. Et quoad indulgentias vide quæ à Pio V. sunt revocate, ut in ejus const. 30. Tom. 2. fol. 228.

Commissariisque Fabricæ dedit potestatem dispensandi in casibus hic expressis. Tu recordare quòd jam hæc facultas est sublata, ut supra tibi significavi.

Leo itidem X. collegio Fabricæ dedit Potestatem procedendi contra quoscumque alios quæstores sub eius const. edita die 9. Augusti 1541. quam hic uti superfluum prætermis.

stitutorum, ac prohibitione faciendi quasas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres describendi, & confessionalia concedendi, & in certis casibus matrimonialibus dispensandi, quasas facere, & alia prædicta exercere minimè erubescant. Et successivè etiam non obstante alia prohibitione à nobis desuper narrata, nonnulli etiam quæstores, & Commissarii tam prædictis quam aliis forsan nominibus vigore privilegiorum prædictorum, & forsan aliorum etiam à nobis, licet contra mentem nostram emanatorum, tam quasas, facere quam indulgentias, & alia, ut præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diversas pecuniarum summas, res, & bona exigere, & aliqui forsan sibi ipsis, appropriare, non desisterant, omnes, & singulas pecuniarum summas, res, & bona ex quasas elemosynis, & indulgentiis, & aliis prædictis eatenus proventa, & penes Quæstores, & Commissarios præfatos, ac Nuncios, Ministros, Thesaurarios, Depositarios, loca, Collegia, & Universitates existentia, quæ eatenus Hospitalibus, Monasteriis, & aliis locis prædictis minimè incorporata fuerant Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis concessissemus, & applicavimus. Omnésque Quæstores, Commissarios, Nuncios, & alios Officiales præfatos revocavissimus, omnemque facultatem, potestatem, & auctoritatem quasasandi, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres describendi, confessionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis dispensandi, ab homicidiis casualibus seu voluntariis, ac simoniae labe absolvendi, ac vota commutandi, & forsan alia exercendi, à Quæstoribus, Commissariis, Ministris, Thesaurariis, Depositariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hospitalium, Monasteriorum, etiam Redemptionis captivorum, & aliorum locorum prædictorum, privilegia, & facultates, eos substituendi, & deputandi habentibus, abdicavissimus, & amovissimus. Ita quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, Quæstores, & Commissarii, & alii Officiales, ad quasas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam à nobis, & successoribus nostris Rom. Pont. constituti, & deputati non possent, nisi ipsis constitutioni, & deputationi Collegii deputatorum Fabricæ huiusmodi, expressus accederet assensus, cum mandato, universis, & singulis præfatorum Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum prædictorum, ut pecunias, res, & bona ex quasas indulgentiis, & aliis prædictis acquisita, & ut præfertur dictæ Fabricæ applicata, & concessa, penes ipsos existentia, & nondum ut præfertur incorporata præfata Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum Officialibus ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ, exponenda, & convertenda persolverent, & assignarent. Eisdem verò & pro tempore existentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ huiusmodi, ut Quæstores, Commissarios, & alios Officiales, ac personas penes quos pecuniæ, res & bona huiusmodi existerent, sub pœnis, & censuris de quibus eis videretur, tam posteriorum prædictorum quam aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio concessorum vigore, ad solutionem, & consignationem huiusmodi faciendam, cogere, & compellerent, ac eisdem posteriores literas, & in eis contenta quacunque inviolabiliter observari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoslibet per pœnas, & censuras prædictas, auctoritate nostra, appellatione posita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus esset, auxilio brachii secularis. Ac post publicationem posteriorum literarum nostrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, Officiales, & alii Ministri, lucri, ut creditur, cupiditate ducti in contemptum literarum nostrarum earumdem, & pœnarum in illis contemptarum, nonnullis Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum, Quæstoribus, & Commissariis, quasas prædictas faciendi, aliisque prædicta exercendi, ac diversas indulgen-

tias publicandi licentias per eorum patentes literas expressè concedere, & impartiri non erubescerent, vel ipsos publicè quasare permitterent, seu dissimularent, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum, ac scandalum plurimorum.

§. 43. Nos circa præmissa providere cupientes, Universis, & singulis, tam locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, Officialibus, & Ministris, quam aliis quibuscumque Ecclesiarum Prælati, sub ingressu Ecclesie, ac suspensionis à divinis, necnon excommunicationis majoris, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & duorum millium ducat. auri de camera d. Fabricæ applicandorum pœnis, per eos ipsos absque aliqua declaratione quotiens contravenirent incurrerentis, districtè præcipiendo mandavimus, quatenus ex tunc de cætero aliquas quasasandi, & indulgentias publicandi licentias, & desuper literas quibuscumque Quæstoribus, & aliis personis etiam prætextu cujusvis antiquæ consuetudinis, vel possessionis, eisdem Ordinariis similes licentias concedendi, & aliquam partem, ex quasas, & indulgentiis huiusmodi exigendi, & percipiendi, & seu vigore quorumcumque privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apostolicarum eis hætenus concessorum, vel in posterum concedendorum, absque expressa licentia ejusdem Fabricæ Deputatorum nullatenus concedere, vel impartiri præsumerent, nec ipsos Quæstores publicè quasare permitterent, seu tacendo dissimularent. Quinimò eos ad parendum reverenter posterioribus literis nostris prædictis, & in illis contentis quibuscumque omninò cogere, ac compellerent.

§. 44. Insuperque eisdem Deputatis, eorumque Commissariis contra eosdem Ordinarios, illorumque Vicarios, & Ministros, necnon quoscumque alios Ecclesiarum Prælatos, Superiores, & personas, tam seculares quam quorumvis etiam mendicantium Ordinum regulares, quasas facientes, in eventum contraventionis ad declarationem incursum censurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæstores præfatos quasas facientes, & indulgentias huiusmodi absque ipsorum Deputatorum expresso consensu ubilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, seu incarcerari faciendi, illisque tamquam inobedientes, & rebelles multandi, & ad triremes, perpetuò, vel ad, de quo eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eosdem Quæstores occasione dictarum indulgentiarum, vel quasas quomodolibet acquisitas eidem Fabricæ, ut præfertur, applicatas ab eis, & eorum singulis etiam invititis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmissis omnibus exequentis auxilium brachii secularis, quotiens opus foret invocandi omnimodam concessimus facultatem. Quibuscumque nobis, & eidem Sedi immediate subiectis sub eisdem sententiis, censuris, & pœnis tunc mandantes, alios verò nobis non subiectos, Judices, & personas seculares in Domino hortantes, ut si, & postquam pro parte dictorum deputatorum & Commissariorum forent requisiti, in præmissis, auxilium, & favorem, ac remedium opportunum præberent, prout in singulis nostris, & prædecessorum prædictorum literis, quarum singularum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, dicitur plenius contineri.

§. 45. Cum autem sicut eadem petitio subjungebatur, à nonnullis forte nimium scrupulosis dubitatum fuerit, an privilegia, indulta, & facultates per prædictos prædecessores Commissariis, & Collegio prædictis concessa per eosdem Franciscum, Paulum, Petrum, Philippum, Episcopos, Jo. Baptistam, & Raphaëlem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis sub nomine dicti Collegii hætenus exercere, vel eis uti potuerint, in futurum possint, hætenusque per eos sub nomine dicti Collegii pro dicta Fabrica gesta, valida existant, pro illorum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut desuper opportunè providere, de benignitate Apo-

Ordinariis
que quasas
&c. prohibet.

Collegio Fabricæ dat potestatem procedendi contra quosque Quæstores, & quasas per eos Fabricæ applicandi.

Declarat etiam d. Collegium omnibus prædictis prædecessorum indultis uti potuisse, & posse ad utilitatem dictæ Fabricæ.

stolica dignemur. Nos igitur, quibus in sacra B. Petri Sedi meritis, quamquam insufficientibus collocatis, convenit opem & operam impendere efficaces, ut ejusdem B. Petri Basilicam, ac illius Fabricæ, Rectores, & ministros, necnon privilegia, facultates & indulta eis concessa, illæsa præservare studeamus, considerantes diligentiam quamprimò dicti Franciscus & alii deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti prædecessores, ut prædicitur, perficere non potuerunt, juxta mentem nostram reassumendo adhibuerunt, illudque omni conatu & totis viribus assidue prosequuntur. Quòdque ad illius commodum & utilitatem, privilegiis, facultatibus, & indultis, ac gratiis hujusmodi in favorem dictæ Fabricæ tantummodò uruntur. Etne Christiani fideles ab elargitione & subsidiis retrahantur, sed ut ad illud promptiores reddantur, quo singula privilegia, facultates, concessionis & indulta prædicta noverint inviolabiliter observari, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex certa scientia, & de potestatis plenitudine similibus omnia & singula quæ per Franciscum & alios deputatos prædictos, seu eorum aliquos nomine dicti Collegii, ac vigore litterarum patentium, eis per dictos deputatos concessarum deputatos, Commissarios, & Officiales dicto nomine earumdem litterarum patentium, & Capitulorum forma servata, gesta, facta & executæ fuerunt, fuisse & esse legitime facta, ac si privilegia, facultates & indulta aliis Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædecessores prædictos respectivè concessa, & per nos confirmata & innovata, ipsimet deputatis concessa fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus. Et nihilominus omnia & singula per primo dictos Deputatos, aut eorum aliquos, seu ab eis dicti Collegii nomine Commissarios & Officiales, etiam deputatos, dummodò Commissarii, & Officiales hæcenus, ut præfertur, deputati prædicti, formam & ordinem eis, per eorum litteras patentes hujusmodi, sive capitula inter eos inita servaverint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Illaque eisdem Collegio iterato concedit.

§. 46. Et ut circa illa omne dubium & ambiguitas in futurum cessare debeant, ipsique Deputati opus Fabricæ hujusmodi diligentius prosequi possint, ipsis, aliisque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quòd omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, jurisdictionibus, gratiis, & indultis, tam Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædecessores prædictos, ad commodum, & utilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per nos, per singulas litteras prædictas, Commissariisque, & Collegio præfatis per eosdem prædecessores, ac nos, ut præmittitur, hæcenus respectivè concessis, sub nomine Collegii præfati, uti, & illa exercere, valeant eisdem auctoritate, & tenore, concedimus, & indulgemus, ac singulas nostras, & prædecessorum nostrorum litteras hujusmodi, ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad universas provincias in singulis literis prædictis expressas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum Sedis Apostolicæ durare, & sub revocationibus &c. non comprehendit.

§. 47. Necnon præsentis litteras, ad nostrum, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonicè intrantium beneplacitum, durare. Ac beneplacitum hujusmodi, & præsentis litteras, per generalem revocationem, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, etiam per successores nostros prædictos pro tempore edendas, aut alias etiam nisi per alias nostras sub plumbo, cum præsentium de verbo ad verbum insertionem, iteras minimè revocari posse, sed quotiens aliter quàm, ut præmittitur, revocari contigerit, totiens de novo concessas intelligi, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, sententiarum, & definitur debere, necnon quicquid fecus super his à quoquam quavis auctoritate scien-

ter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 48. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis earumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, Officialibus, & Vicariis, in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium seu alios præsentis litteras, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens super hoc pro parte Collegii, seu Deputatorum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentis litteras, & in eis contenta hujusmodi sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis firmiter observari, ac Collegium, & Deputatos, Officialesque prædictos illis pacificè gaudere, non permitteutes Collegium, & deputatos, ac Officiales prædictos, seu eorum aliquam desuper quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Executores deputat.

§. 49. Non obstantibus præmissis, & quibusvis dictæ Cancellariæ, regulis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eisdem Ordinibus, illorumque personis, in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine forsan concessis, quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, illaque cuiquam nolumus aliquatenus suffragari, ac omnibus, & singulis, quæ nos & præfati prædecessores nostri in singulis literis prædictis volumus respectivè, non obstare contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica Sede sit indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Cæterum, quia difficile foret, &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Contrariis derogat.

Datum Romæ, apud S. Petrum, die tertia Febr. 1542. Pont. nostri Anno octavo.

Dat. P. An. 8. die 3. Febr.

Privilegia Neophitorum, sive Judæorum, & infidelium ad catholicam fidem se convertentium; Ordinationesque circa eorum vivendi modum.

XXXII.

Consonat extravag. 2. Joan. XXII. in tit. de Judæis inter communes & de materia Judæorum, dicam inf. ad const. 4. Pauli IV. Cum nimis.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1542.

Cupientes Judæos, & alios infideles quoslibet ad fidem catholicam converti, & prætextu bonorum per eos antea possessorum ab eadem fide non distrahi, Motu proprio, & ex certa nostra scientia,

Infideles converti non perdunt eorum bona.

auctoritate Apostolica, tenore presentium, hac in posterum valitura constitutione sancimus, quod cuiuscumque eorumdem Judaeorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit bona sua quaecumque, tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illaesa permanean. Ita ut etiam filii familias, & in patria potestate, ut praefertur, constituti, legitima, & quaecumque portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de jure, seu successione bonorum eis alias debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non possint, neque debeant, sed eis integre, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conversi fuerint etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

§. 1. Et si bona ipsa ex usura, aut illicito quaestu fuerint acquisita, & nota sint personae quibus eorum fuerit de jure facienda restitutio (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur male ablatum) illa eisdem personis omnino restituantur, personis vero non extantibus praedictis, quia bona ipsa essent per manus Ecclesiae in pios usus convertenda, bona hujusmodi eisdem Judaeis, & aliis infidelibus, in favorem suscepti baptismatis, tamquam in pium usum liberè concedimus, eaque apud ipsos sic convertos. Judaeos, & alios infideles, remanere decernimus. Interdicens sub divini anathematis pena, quibusvis tam Ecclesiasticis, quam saecularibus personis, ne ullam super bonis hujusmodi, quovis quaesito colore molestiam inferant, aut inferri patiantur. Sed magnum se fecisse lucrum existiment, dum tales CHRISTO lucrati fuerint.

§. 2. Et quoniam, ut scriptum est, qui habuerit substantiam mundi hujus, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas DEI manet in ipso? si ipsi conversionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Ecclesiasticos quam saeculares, per viscera misericordiae DEI nostri exhortamur, ut ipsis conversis manus porrigant adjuvantes, ipsi quoque dicecesani, non solum Christianos ad subveniendum ipsis exhortentur, sed etiam tam de redditibus Ecclesiarum, prout poterunt, quam de his, quae ad pauperum usus per ipsos convertendos devolvuntur, hujusmodi neophitos sustentare non negligant, ipsosque à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

§. 3. Et quoniam per gratiam baptismi cives sanctorum, & domestici DEI efficiuntur, longèque dignius existit regnare spiritu, quam nasci carne, eadem constitutione statuimus, ut civitatum, & locorum in quibus sancto baptismo pro tempore regenerabuntur, verè cives sint, & privilegiis ac libertatibus, & immunitatibus, quae alii, ratione nativitatibus, & originis dumtaxat consequuntur, gaudeant.

§. 4. Curent insuper sacerdotes baptizantes, & alii sacro fonte suscipientes, tam ante baptismum quam post, illos in articulos fidei, ac legis novae praecipis, catholicaeque Ecclesiae ritibus diligenter instruere, & tam ipsi quam dicecesani operam dent, ne cum aliis Judaeis seu infidelibus, saltem per longum tempus conversentur, ne sicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis, modica occasio ad pristinam damnationem recidivam efficiat.

§. 5. Et quoniam experientia teste compertum est, mutuum ipsorum neophitorum inter se conversationem, ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & studeant, neophitos ipsos cum originariis Christianis matrimonio copulare.

§. 6. Et prohibeant eisdem sub gravibus poenis, ne mortuos more Judaeorum sepeliant, aut Sabata, aliasque solemnitates, & antiquae sectae ritus quoquomodo observent, sed & Ecclesias, & praedicationes, prout alii catholici frequentent, & in omnibus Christianorum moribus se conformes reddant.

§. 7. Contemptores autem praedictorum, per sacerdotes in quorum Parochiis degent, aut alio; ad quos de jure, vel antiqua consuetudine, de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque, dicecesanis, seu Inquisitoribus haereticae pravitatis deferant, & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, per eos taliter puniatur, quod aliis irascatur in exemplum. Et insuper de his omnibus in provincialibus, & synodalibus Conciliis diligens fiat inquisitio, & tam circa Episcopos, & sacerdotes, in praemissis negligentibus, quam ipsos neophitos, & infideles praedictos contemptores, opportunitum adhibeatur remedium.

§. 8. Si quis autem cujuscumque gradus, vel praeminentiae fuerit, hujusmodi neophitos, ne observatione ritus Christiani, & aliorum praedictorum complectantur, foverit aut defenderit, poenas contra fautores haeticorum promulgatas, ipso facto incurrant, neophiti vero si se corrigere postmonitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum judaizantes redire comperti sint, contra eos tamquam perfidos haeticos, per Ordinarios locorum, secundum sacrorum canonum instituta procedatur.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis etiam Apostolicis, seu etiam Regiis, vel Imperialibus eisdem Judaeis, vel infidelibus quomodolibet concessis, quae quatenus in detrimentum catholicae fidei, aut nominis Christiani, seu aliquorum ex praemissis, quomodolibet vergent, & ad effectum presentium, cassamus, & irritamus, ac cassa, & irrita esse decernimus, aliis decretis, & constitutionibus Apostolicis, quae super praemissis sunt condita in suo robore duraturis.

§. 10. Et ut hujusmodi sanctae constitutionis jugis memoria habeatur, & ne quisquam ipsius ignorantiam praetendere possit, illam per singulas cathedrales, & collegiatas Ecclesias, aliaque pia loca, in quibus uberior erit fidelium concursus, semel in anno ad minus infra divina publicari volumus, & decernimus.

§. 11. Et quia difficile foret praesentes ad singula quaque loca deferre, volumus, & etiam declaramus, quod earundem presentium transumptis, seu copiis, etiam impressis, & manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Praelati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, ubicumque forent exhibitae, vel ostensa.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub aenulo Piscatoris, die 21. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pontificatus nostri Anno octavo.

Indictio sacri, & Oecumenici Concilii Tridentini, ad Kalend. Octobris 1542.

Concilium istud ab isto Pontifice, urgentibus de causis translatum fuit in Civitatem Bononiae, & deinde ad Civitatem Tridentinam à Jul. III. revocatum, sed eorum Bullas praetermissi. Et successivè Pius IV. d. Concilium ibidem absolvit, & deinde confirmavit, ut infra in ejus const. 23. Ad Ecclesiae. fol. 36. & const. 73. Benedictus, fol. III. Tom. 2.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.

Initio nostri hujus Pontificatus, quem non obmerita, sed propter suam magnam bonitatem DEI Omnipotentis providentia nobis comisit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporu, quotque incommoda rerum ferè nostra pastoralis sollicitudo, & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianae reipublicae malis, quibus illa jam dudum vexata, & propemodum oppressa est. Sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus,

Malè acqui-
sita restituunt
si personae
damnificatae
mora sint.

Piorum elec-
tomyis ad-
juvandi sunt
quatenus sint
pauperes.

Cives effi-
ciuntur loci
in quo bap-
tizantur.

In articulis
fidei in-
struantur, &
cum infide-
libus non
conversen-
tur.

Cum Chri-
stianis ori-
ginariis ma-
trimonia
contrahere
studeant.

Ritus anti-
quae sectae di-
mittant.

Contempto-
res praedictorum
ab in-
quisitoribus
coerceantur.

Redeantes
ad vomitum
ut haetici
puniantur.
Consonat
const. 2. Gre-
gor. xi. fol.
263.

Quibuscum-
que non ob-
stantibus.

Hae consti-
tutio semel
in anno in
singulis Ec-
clesiis publi-
centur.

Fides ejus
transumptis
deatur.

Dat. P. A. 8.
die 21. Mart.

XXXIII.

Edita A. D.
1542.

Queritur hic
Pont. quod
Ecclesia Dei,
Haereticum &
bellorum
tempestate
vexetur, &
Principes
Christiani in-
ter se diffi-
deant.

nam cum pace opus esse intelligeremus, ad liberandam, & conservandam à plurimis impendentibus periculis rempublicam, omnia invenimus, odiis, & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum penè omnis à DEO permisa sit. Cùm unum ovile, & unum pastorem dominici esse gregis ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam necessarium duceremus, schismatis, dissidiis, & hæresibus erat christiani nominis divulsæ jam penè, & lacerata unitas. Cùm turam, atque munitam ab infidelium armis atque infidiis rempublicam optaremus, nostris erratis, nostræque cunctorum culpa, DEI videlicet ira, peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Ungaria vexata, conceptum, & mediatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum, terra marique bellum, cùm impius, & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam benè gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primùm coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutret, animumque nostrum, firmitate & robore, mentem consilio, sapientiæque instrueret.

§. 1. Deindè animo repetentes majores nostros sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpè in summis christianæ reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conventus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquisitique principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis inprimis, & opportuna ad hanc rem esse consensus, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem omnium Episcoporum, aliorumque Patrum ad quos pertinere, conventum in Civitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini (sicut literis, & monumentis nostris testatum est) millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri anno tertio, decimo Kalen. Junii inchoandum, spem propè certam habentes fore, ut cùm illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicut promissit Dominus, in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniæque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset.

§. 2. Sed ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primùm contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, nisi aliquas condiciones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostræque, ac hujus Sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertatæque prorsus alienas, quas in aliis nostris literis expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliàmque deligere Civitatem necesse habuimus, quæ cùm non statim nobis occurreret idonea, & apta, ad sequentes Kalendas Novembris prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot Oppida in litoribus Apuliæ cœpit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit.

§. 3. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati, Nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent, quorum cùm essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius quàm erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atque (ut arbitramur) etiam consilio, Vicentiam elegimus, Urbem copiosam, & Venetorum qui eam nobis concedeabant, virtute, auctoritate, potentia, tum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque inprimis in se habentem. Sed cùm jam tempus longius progressum esset, novæque Urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kalendæ Novembris appetentes, facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemisque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Majique futuras Kalendas compulsi fuimus.

§. 4. Quare firmiter constituta, atque decreta, cùm, & nos ipsos, & cætera omnia ad eum benè agendum Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimum reputantes interesse cùm celebrationis Concilii, tum universæ Christianæ Reipublicæ, Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire, charissimos in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum unà convenirent, quorum quidem apud utrumque literis, Nunciis, & à latere nostro missis ex venerabilium fratrum nostrorum numero Legatis sæpissimè egeramus, & ex similitate, & dissidiis ambo in unum foedus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandam cùm esset illis potestas à Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quos nos quoque longum iter, & senili ætati nostro vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ causa suscepimus.

§. 5. Neque prætermisimus interea cùm tempus Concilii præstitutum, Kalendæ videlicet Maji appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, & auctoritatis à Latere nostro, de numero eorumdem venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Vicentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent, & tractarent, quo nos ab itinere, & negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus freti clementia nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet hac in re quidem, in quo nos arguat, aut prætermisissæ, aut non quæstæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testis, quos jam sæpè, tamque vehementer Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecravimus, ut similitates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reipublicæ, in maximum, & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Jam verò testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, gravesque sollicitudines, quas ob hanc rem, & causam plurimas jam suscepimus, nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est, quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignitatis respecturum, ipsi quidem quantum in nobis fuit nihil quod esset nostro pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, cui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotentem agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ, suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine JESU, qui pax nostra est, contumeliam paterentur.

§. 6. Verùm in illo congressu, colloquioque nostro, quod Nicæa habitum est, etsi peccatis nostris impediens inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales

Interim procuravit conciliare Carolum Imp. & Franciscum Regem Francorum, & ideo ipse, & illi Nicæam se contulerunt.

Interea legatos Vicentiam misit, ut initium Concilii facerent.

Induciæ itaque decennales inita sunt Imperatori & Regem mediante Pontifice, ut hic.

Pont. idèd ut his malis mederi possit Concilium generale Mantuæ celebrandum & 10. Kal. Junii 1537. inchoandum indixit per ejus literas quas hic non habes.

Concilii tamen celebrationem prorogavit ad Kal. Novembris quia civitatem Mantuæ habere non potuit.

Vicentiæ Civitatem Venetorum, elegit Concilium, distulit ad Kal. Maji.

factæ sunt quarum opportunitate nos sperantes, & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem apud Principes, institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentés ducerent, absentésque accerferent. Qui cum de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus.

§.7. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, literas interim à Legatis nostris, qui Vicentiæ erant accepimus, transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum externis nationibus Prælatum Vicentiam se contulisse. Quo nuncio accepto cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differetur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ literæ Genuæ anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo trigésimo octavo, quarto Kalen. Julii factæ publicatæque sunt, ac hanc dilationem eò propensius fecimus, quod pollicitus est nobisque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent; neque Nicææ ob brevitatem temporis poterant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt ut hæc pacificationis procuratio, Concilii celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium pace facta, multo deinde utilius, & salutaris Christianæ reipublicæ futurum esset. Semper enim hæc pacis spes nobis injecta, Principum nos voluntatibus assentiri hortata est. Quam spem vehementer auxit post discessum à Nicæa nostrum, ipsorum duorum Principum inter se benevola amicæque congressio, quæ maxima nostra cum lætitiâ à nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus.

§.8. Hanc igitur pacis conclusionem, cum & expectarem, & urgeremus, nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilii nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique à nobis per literas, suosque Oratores contenderent, ut alias rursum temporis prorogationes faceremus, præcipuè autem instaret Serenissimus Cæsar promississe se demonstrans his, qui à catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordia ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectio- nem aptè non posset fieri. Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vicentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpè frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedis Apostolicæ, beneplacitum suspendere malimus, itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima die Julii millesimo quingentesimo trigésimo nono dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ reipublicæ præsentiorum salutem erat allatura, Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt. Ungaris Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos movente: Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amissæ, & cum

Rege Christianissimo concordissimè magno benevolè inter eos voluntatis iudicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum, & Civitatum tractandæ ejus quam dixerat concordia causa habere cœpit. Sed cum spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordia, ad majores potius discordias concitandas * aptus esse videretur, induci fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus. Quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conventu egimus, cum illic Dilectus filius noster Gaspar tituli Sanctæ Præcedis Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum (id quod ne accideret antea veriti eramus) ex ejus conventus sententia peteretur à nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararem, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis ut concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas, neque nostra, & sedis Apostolicæ dignitas permitteret, palam potius Concilium, ut quamprimum fieret proponi mandavimus. Neque verò in alia umquam sententia, & voluntate fuimus, quam ut primò quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo, & pacem populo Christiano, & Christianæ Religionis integritatem posse recuperari: verum tamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur.

§.9. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem christianam quotidie in pejus ruere, Ungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mororéque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei Omnipotentis voluntatem, & christianæ reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vicentiam amplius non haberemus, cupereamusque cum universæ Christianorum salutis, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari videremus, nos etsi in ceteriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem, paterna charitate defleximus. Itaque Tridentinam Civitatem elegimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Novembris haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, cæterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati convenire possent. Dies autem Concilii ea à nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, & publicandi per christianas nationes nostri hujus decreti, & facultatis omnibus Prælati ad veniendum tribuendæ. Quominus autem annum tempus præsumeremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte christianæ reipublicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus effecta est, nolimus. Et tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates, quid sperari possit ex consiliis nostris incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet, magis Dei clementiæ & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quoddam humana consilia non valent, divina virtus efficiat.

§. 10. Hujus ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum ejus

Concilium Pont. prorogatur ad festum Paschæ ex rationibus hic assignatis.

Deinde ex causis de quibus hic Concilium ad ejus beneplacitum suspendit per quasdam cujus literas quas hic non habet.

* apertus.

Cum autem res Catholica reipublicæ quotidie in pejus prolaberentur Concilium in Tridentina Civitate celebrandum fore decrevit.

Indictio sacri Conc. Trid. ad Kal. Nov. 1542.

Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de Ven. item fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, sublata amotæque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentem tollimus, & amovemus, sacrum œcumenicum, & generale Concilium in civitate Tridentina loco commodo & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novembris anni præsentis ab Incarnatione Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo incipiendum, proseguendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, convocamus, statuimus, atque decernimus.

§. 11. Omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus iure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eo dicendi permessa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic sanctæ sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ aliisque sub pœnis iure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arctèque præcipientes, ut ipsimet, nisi forte iusto detineantur impedimento, de quo tamen fides facere compellantur aut certè per suos legitimos Procuratores, & Nuncios, sacro huic Consilio omninò adesse, & interesse debeant.

§. 12. Supràdictos autem Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Príncipes, quorum præsentia, si aliàs umquam, hoc quidem tempore maximè, sanctissimæ Christianitatis, & Christianorum omnium salutis futura est salutaria, rogantes atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus fidei veritas, & religio, & intus, & extrà graviter jam oppugnatur, ut si salvam volunt Christianam esse rempublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quorum ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimùm est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt, at graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. Inprimis verò, ut id curent quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque Regnis ac Provinciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscantur. Quod maximè quidem à Prælati, Principibusque Germaniæ, Deum ipsum atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipuè causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea civitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare. Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum, & infidelium quibus illi universam Christianitatem obruere moliantur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamplurimùm, & quam optimè possint.

§. 13. Atque ut nostræ hæc literæ, & quæ in eis continentur ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, nevé quis illorum ignorantia excusationem præterdat, cum præsertim etiam non

ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intendendæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palàm clara voce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant. Cùmque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa.

§. 14. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes, & quoscumque quos antedictæ nostræ literæ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsimet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicujus Ecclesiastica in dignitate constitutæ munita fuerint, ut fides certa, indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.

§. 15. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1542. 11. Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Deputatio nonnullorum S. R. E. Cardinalium generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, cum amplissima auctoritate.

Cardinalium hujusmodi Congregationem præsnovit Sixtus V. ut inf. in ejus const. 74. Immensa, ibi videas quæ notabo in Tomo 2.

P A U L U S E P I S C O P U S ,
S E R V U S S E R V O R U M D E I . A d f u t u r a m r e i m e m o r i a m .

Licet ab initio nostri ad summi Apostolatus apicem assumptionis ad semper nobis cordifixum insisterit, ut fides Catholica ubique floreret, & augetur, ac omnis hæreticæ pravitatis à Christi fidelibus nostra diligentia procul pelleretur: necnon diabolica fraude seducti, viam veritatis cognoscerent, & ad gremium, & unitatem Ecclesiæ reducerentur, & si qui animi perversitate ducti, in eorum damnato proposito perfliterent, ita plecterentur, ut eorum pœna aliis transfret in exemplum. Nihilominus sperantes quandoque eosdem sic seductos, tùm Dei Omnipotentis misericordia, tùm fidelium orationibus, ac doctorum virorum prædicationibus errores suos recognituros, & illis abjuratis ad sanctam Ecclesiam Catholicam redituros; etsi id aliquantum differrent auctoritate sacri œcumenici, & generalis Concilii, quòd ad id inprimis propediem celebrare sperabamus deterritos, veram, & Catholicam fidem amplexturos, & ea mediante in semitis justitiæ ambulaturos fore, negotium inquisitionis hæreticæ pravitatis hujusmodi in hanc usque diem distulimus.

§. 1. Verùm, cùm Concilium hujusmodi ex diversis rationabilibus causis, & præsertim bellorum turbinationibus, quas hætenùs inter Principes Christianos vigerunt, nondùm inchoari potuerit, & humani generis hoste procurante, fidelium animi novi hæresibus in dies magis polluantur, omniæque schismatis dissidiis repleantur, lacereturque ferè Christiani nominis unitas, inconfutillique Christi tunica scindatur.

Monitio & præceptum ut Prælati accedant ad Concilium.

Hortatio ut Imperator, Reges & Príncipes interfuerint Concilio per se ipsos, aut Legatos.

Forma publicationem.

Const. illa ligat post duos menses à die publ.

Sanctio penal.

Dat. P. A. 8. die 21. Maji.

XXXIV.

Edita A. D. 1542.

Exordium.

Causa hujus declarationis.

Instituto
Congreg.
Cardinalium
S. Inquisitionis.

§. 2. Nos ne, dum dies Concilii per nos novissime indicti expectatur omnia in deterius labantur providere volentes, ac nequeantes per nos solos, aliis etiam arduis occupatis curis, omnia exequi, dilectorumque filiorum nostrorum Joannis Petri Sancti Clementis, Joannis S. Sixti Petri Pauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Casareï, Dionysii S. Marcelli, & Thomæ S. Silvestri titi. Presbyterorum Cardinalium fidem, doctrinam, & virtutem perspectas habentes, ac de eis plurimum in Domino confidentes, eosdem Jo. Petrum, & Joannem, ac Petrum Paulum, & Bartholomæum, necnon Dionysium, & Thomam Cardinales, nostros, & Apostolicæ sedis in omnibus, & singulis Reipublicæ Christianæ Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis, tam citrà quàm ultrà montes ubilibet etiam in Italia consistentibus, ac in Romana Curia, super negotio fidei, Commisarios, & Inquisitores Generales, & generalissimos auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus.

Jurisdicção
& facultates
d. Congregationis,
procedendi
contrà quos-
cumque in
negotio fidei.

§. 3. Ac eis contrà omnes, & singulos à via Domini, & fide Catholica aberrantes, seu de eadem fide malè sentientes, aut aliàs quomodolibet de hæresi suspectos, illorumque sequaces, fautores, & defensores, ac eis auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè præstantes, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ fuerint, etiam abque ordinariis locorum, etiam in causis in quibus ipsi de jure intervenire habent, inquirendi, & per viam inquisitionis, vel investigationis, seu aliàs ex officio procedendi, ac culpabiles quoscumque seu suspectos præcedentibus inditiis, carceribus mancipandi, ac contrà eos usque ad finalem sententiam inclusivè procedendi, & culpabiles repertos, pœnis juxta Canonicas sanctiones debitè puniendi, ac ultimo supplicio damnatorum bona, prout juris fuerit publicandi.

Officiales
eligendi.

§. 4. Necnon ad effectum præmissorum, procuratorem fiscalem, & notarios publicos, & alios officiales ad præmissa necessarios, & opportunos, etiam clericos sive religiosos cuiuscumque Ordinis fuerint deputandi, & constituendi.

Degradationem
Clericorum
committendi.

§. 5. Et si necesse fuerit aliquos clericos sæculares, aut cuiuscumque Ordinis regulares, etiam in sacris, & presbyteratus ordinibus constitutos propter præmissa degradari, per quemcumque Catholicum Antistitem, quem prædicti Cardinales dixerint deputandum, convocatis, & sibi ad hoc convocatis, & sibi ad hoc assistentibus duobus Abbatibus, aut aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ad actualem degradationem eorumdem Clericorum, eorumque Curia sæculari traditionem, seu dimissionem, aliàs, prout etiam juris fuerit, procedi faciendi.

Contradictores
coercendi.

§. 6. Ac contradictores quoslibet, & rebelles, sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac privationis omnium, & singulorum beneficiorum & officiorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, nec non inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque opportunis juris remediis, appellationis diffugio semoto, compescendi.

Auxilium
brachii
sæcularis
invocandi
&c.

§. 7. Et auxilium brachii sæcularis invocandi, omniàque & singula alia, quæ prædicti Cardinales ad hæreses, & in fide hujusmodi errores ad præsentem in Republica Christiana ubilibet vigentes reprimendos, & radicibus extirpandos, necessaria fore cognoverint, & ad officium inquisitionis hæreticæ pravitatis de jure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

Inquisitores
ubi vis
locorum
deputandi.

§. 8. Necnon ad præmissa omnia, & singula in quibusvis Civitatibus, terris, & locis, de quibus eisdem Cardinalibus videbitur, & quotiens ipsi Cardinales opus esse cognoverint, alias personas Ecclesiasticas idoneas, literatas, & Deum timètes in Theologia Magistros, seu in altero jurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Universitate Studii generalis graduatos, in trigésimo eorum ætatis anno ad minus constitutos, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicos, vel aliàs dignitate Ecclesiastica præditos,

cum simili aut limitata facultate, substituenda, subdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, simul, vel successivè ad eorumdem Cardinalium libitum etiam in negotiis, & causis per eos tunc inceptis revocandi, & loco ipsorum alios similiter qualificados deputandi, ita tamen, quòd prædicti Cardinales, & alii ab eis pro tempore deputati, de absolutionibus, & reconciliationibus reorum qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expressè reservamus, ac aliis quàm hæresis crimen sapientibus delictis, & excessibus, se intromittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

Applicatio-
nes ab aliis
Inquisitori-
bus interpo-
sitas.

§. 9. Et nihilominus auctoritate, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus, quòd omnes, & singulæ appellationes per eos contrà quos vigore præsentium procedi contigerit, à quibuscumque per ipsos Cardinales deputatis pro tempore interponendæ, ad eosdem Cardinales devolvi debeant, ipsique Cardinales causas appellationum hujusmodi cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, anhexis, & connexis audire, cognoscere, & decidere.

In Citria &
extrà citan-
di, & inhi-
bendi.

Ac in quacumque instantia fuerint, sine debito terminare, ac executioni debitæ demandare.

§. 10. Et tam in causis appellationum hujusmodi, quàm alias ad effectum præmissorum omnium, quos opus fuerit, tam in dicta Curia, quàm extrà eam, & in partibus etiam per edictum publicum, confito summarè, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, citare, ac quibus inhibendum fuerit inhibere, & appellantes simpliciter, vel ad cautelam à quibuscumque excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis in eos latis, absolvere possint, prout de jure fuerit faciendum. Decernentes quæcumque per ipsos Cardinales, seu ab eis deputatos in præmissis quomodolibet pro tempore gesta plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuò inviolabiliter observari debere.

Clausula
sublata.

§. 11. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid fecus super his, à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 12. Non obstantibus felicitis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua caveatur, ne quis extrà Civitatem suam, vel diœcesim nisi in certis casibus, & in illis, ultrà unam dietam à fine suæ diœcesis, ad iudicium evocetur, seu ne Judices qui à Sede prædicta deputati fuerint, contrà quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si personis prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca, ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis quomodolibet concessis confirmatis, & innovatis, per quæ præsentium literarum, & jurisdictionis ipsorum Cardinalium in præmissis executio impediri quomodolibet vel defferri possit, quæ quoad hoc ipsi, aut alicui eorum minimè suffragari possit, vel debere decernimus.

Sanctio pœ-
nalis.

§. 13. Nulli ergò omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ Constitutionis, deputationis, reservationis, concessionis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarn. Dom. 1542. 12. Kal. August. Pont. nostri Anno octavo.

Dat. P. A. 8.
die 21. Jul.

Jurisdictione Cardinalis Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli Canonorum, & aliarum personarum Ecclesie S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, vel eorum interesse concernentium.

Hanc jurisdictionem ampliavit Six. V. infra sua constit. 102. Cum ex debito idem prætermisi aliam Bullam Pii IV. editam die 22. Septemb. 1556. qua istam confirmabat.

Edita A. D. 1542.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hic Pont. Archipresbytero Ecclesie B. Mariæ Majoris, jurisdictionem dedit de qua sup. in constit. Cum sicut.

Cum dilectus filius Alexander S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis Farnesius, Sanctæ Romanæ Ecclesie Vicecancellarius, secundum carnem Neponoster, Archipresbyteratus Principis Apostolorum de Urbe tunc certo modo vacante affectus fuerit, & nos eidem Alexandro dum alias Archipresbyteratus S. Mariæ Majoris, de Urbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Capellani, dictæ Ecclesie S. Mariæ Majoris, pro rebus, & negotiis suis, & dictæ Ecclesie coram diversis Urbis Judicibus litigare, & conveniri contingeret, ac laboribus, & expensis fatigaretur, omnes & singulas causas tunc præsentis, & futuras, tam contra ipsos, quam per ipsos contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, Capitulum, & universitatem moras, & movent. etiam civiles, & criminales etiam super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canonibus, responsionibus, etiam instrumentales, etiam obligationibus in ampliori forma Camere Apostolicæ orientes, coram quibuscumque Urbis Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus ad nos advocari, illas prædicto Alexandro Card. etiam similiter summarie simpliciter; & de plano sine strepitu, & figura Judicii sola facti veritate inspecta, & quatenus opus esset extrajudicialiter audien. & deciden. commissimus, prout in aliis diversis rescriptis etiam Motu proprio &c. manu nostra signatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac si de verbo ad verbum præsentis inserta forent pro sufficienter expressis, & incertis haberi volumus, ipsæque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta Basilica Venerabilem fratrem nostrum Franciscum Sfondrarium Vicarium suum constituerit, & deputaverit.

Eandem modo tribuit Archipresbytero S. Petri.

Imò de novo concessit. Tu quoad causas criminales vide quod dixi in mod.

§. 1. Nos qui dictam basilicam Sancti Petri, & illius Canonicos beneficiatos, & Clericos, & dictæ Basilicæ proprios Capellanos, ac alios in eadem basilica deservien. non minori dilectione quam prædictam Basilicam S. Mariæ Majoris prosequimur, patremque etiam respectum ad id dictum Alexandrum Cardinales, & Archipresbyterum habent. omnes, & singulas jurisdictiones, potestates, auctoritates, & facultates, sibi alias tamquam de basilicæ S. Mariæ Majoris Archipresbytero concessas ad eundem Alexandrum Cardinalem ad præsentem Basilicæ prædictæ Archipresbyterum suosque in dicta Basilica successoribus extendimus, & ampliamus.

§. 2. Et nihilominus motu, & scientia similibus, omnes, & singulas causas etiam beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromissas, tam civiles, quam criminales, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos, & clericos, atque Capellanos respectivè, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque personas alias, loca, collegia, vel universitates, quæ inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet & beneficiatos clericos, seu Capellanos præfatos, vel quemcumque eorum coram quibuscumque Judicibus ordinariis, commissariis, & executoribus, etiam S. R. E. Card. & Rotæ Auditoribus, & Locaten. super quibuscumque rebus bonis, & pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera respectivè ad nos præsentis avocan. illamque & illas in statu, & terminis in quibus ad præsentis reperiuntur, & quas in futurum moveri etiam de novo contigerit, tam activè, quam passivè, per Priores, Canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, capellanos, seu eorum quemlibet beneficia-

tos clericos contra quascumque personas quovis nomine nuncupatos Collegium, capitulum, & universitatem, societates, hospitalia, & loca quæcunque quantumcumque respectivè privilegiatos, & privilegiata, etiam per prædictos canonicos, & Capitulum contra beneficiatos, clericos, capellanos prædictos, super quibuscumque pecuniarum summis, beneficiis ecclesiasticis, censibus, responsionibus etiam vinearum, rebúsque & bonis ad quamcumque summam pecuniarum, numerum, quantitatem, & valorem ascenden. rebúsque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & præfato Vicario, necnon ejusdem Alexandri successoribus, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executivè, etiam manu regia, absque terminis substantialibus, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sine confectioe registri sive extractus quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audien. cognoscen. deciden. finèque debito terminan. tenore præsentium de novo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

§. 3. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios, quos opus sit, & suâ communiter, vel divisim interesse putan. in executione citationum nominan. in Ro. Curia, & extrâ eam etiam per edictum publicum confito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac eisdem omnibus, & singulis Judicibus supradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis poenis suo arbitrio moderan. & applican. etiam per simile edictum inhiben. & in eventum non partitionis, poenas & censuras prædictas damnabiliter incurrisse, & incidisse declarandi, aggravandi, reagravandi, interdican. & brachii sæcularis auxilium invocan. loco vel sententiarum sententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiva in forma solita, & consueta decernendi, illudque vest illa, & quicquid per eos, vel alterum vestrum, judicatum fuerit exequendi, expensas quascumque taxandi, moderandi, in causisque & omnibus, & singulis prædictis vel eorum quolibet seu quolibet præmissorum etiam singulis diebus, & horis præterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

Cum potestate citan. in Curia & extra &c.

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos clericos, & capellanos prædictos sine eorum quemlibet à vinculo juramenti ad effectum agendi, aliisque censuris ecclesiasticis, & poenis quatenus oportuerit absolven. omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, & exercendi in præmissis necessaria seu quomodolibet opportuna.

Juramenta que personarum d. Basilicæ ad effectum agendi, &c. relaxandi.

§. 5. Non obstant. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibentis mandata executiva aliàs quam sub plumbo expediti non possint facultatibus, & jurisdictionibus Cardinalibus, & quibuscumque Urbis Judicibus, sub quavis verborum forma, & regulis urgentissimis, per nos eidem concessis, & innovatis, quas etiam, & illarum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret pro expressis hab. cæterisque contrariis quibuscumque Statum &c. & merita causæ, & causarum prædictarum, nominatæ & cognomina, qualitates partium, & personarum prædictarum, necnon rerum Collegii, & Capituli &c. præmissorumque omnium singulorum, ac aliorum de necessitate extrin. tenores pro insertis, & sufficienter expressis habent. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Quibuscumque non obstantibus.

Fiat Motu proprio. A.

Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extrâ, fidem faciat, regula contraria edita non obstant. & de extensione, & nova commissione, & mandato prædictis, ad vitam prædicti Reverendiss. Alexandri Petri obtinuerit tantum.

Papæ subsc.

Declaratio
jurisdictioni.

Publ. P. A. 9.
die r. Nov.

XXXVI.

Edita An. D.
1542.

Proœmium.

Deputatio
Vicarii cum
fœcularibus.

Monasteria
& religiosi
visitandi &
coercen.

§. 6. Et quoad causas criminales, citrà tamen penam sanguinis & corporum afflictivam. Et quoad causas pendentes inter alias quàm ipsius Basilicæ personas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos S. Petri hujusmodi tangen. dumtaxat. Datum Romæ apud S. Petrum, Kal. Novemb. anno nono.

Jurisdictioni, & facultates Vicarii Summi Pontificis, in alma Urbe, ejusque districtu.

De hac jurisdictione, aliquid vid. sup. in const. 1. Pauli 2. Licet fol. 381. & const. 28. Julii II. Decret. fol. 514. Et circa lites movendas ab uxoribus contra maritos, habes hic infra in const. 13. Cum sicut. Quod verò ad causas Elebræorum, necnon, & Clericorum, ac obligationum in forma Camera declarata est hæc jurisdictione Jul. III. infra in const. 2. Cum sicut. & à Pio V. in const. 65. In conferendis. Tom. 2. & postremò à Paul. V. in const. 71. Universi §. 4. & 7. Tom. 3.

Habet etiam Vicarius cognitionem causarum Puellarum Desperatarum nuncupatarum, in Urbe, ex Bulla 66. Clem. VIII. Debitum. Tom. 3. fol. 104. Necnon causarum Hospitalis S. Spiritus, ut in d. Clem. const. 118. Cum sicut, fol. 189. & pariter causarum Collegii Scholarium S. Hiero. ex Bulla 8. Pauli V. Altitudo. in d. Tomo 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Philippo Episcopo Burgi S. Sepulchri, in nostra Urbe, ac ejus suburbiis, & districtu nostro in spiritalibus Vicario, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

¶ Licet Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen, ad vigilantiam nos inducat, Roma tamen Urbs inclita, quam caput orbis divina clementia stabilivit, mentem nostram sollicitat, ut de ipsius ecclesiarum statu profpero, & salubri, attentius, & diligentius ita procuremus, ut spiritaliter, & temporaliter felicioribus successibus congruum suscipiant incrementum.

§. 1. De tua ergò laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspicione, aliisque virtutum donis quibus personam tuam etiam familiari experientia præditam esse jam dudum etiam in magnis almæ Urbis nostræ gubernio, ac fabricæ Basilicæ Principis Apost. de Urbe negotiis, & arduis causis tibi commissis percepimus, firmam in Domino spem gereges, & sperantes quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris. Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, Te qui etiam Capellanus Prælati domesticus, & in utraque Signatura referendarius noster, ac ad eandem Basilicam per nos deputatus existis, necnon unum ex officiis scriptoriæ literarum Apost. ex indulto Apost. obtines, in præfata Urbe ejusque suburbiis, & districtu Vicarium nostrum in spiritalibus quadiu vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica renore præsentiu constituimus & deputamus.

§. 2. Tibique omnia & singula, Ecclesias, Monasteria etiam Monialium, & alia loca ecclesiastica sæcularia, & regularia Ordinum quorumcumque Urbis, & ejus districtus, & Religiosos quoscumque utriusque sexus in illis commorantes, & ad dictam Urbem confluentes pro tempore, ac etiam Ecclesias S. Anastasi, S. Sebastiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agnetis, S. Laurentii, & S. Sabbæ, ac alia Monasteria quæcumque exempta, & non exempta eorumque personas visitandi, ac in capite & membra reformandi, necnon eorum & cujuslibet ipsarum excessus, & crimina multandi,

corrighendi, & puniendi, prout secundum Deum videris expedire. Necnon ædificia quæ in Ecclesiis per te visitandis videbis ruinis supposita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores ad Ecclesiarum reparationem per fructum subtractionem, vel aliàs prout tibi videbitur cogendi, multasque ipsas, prout etiam tibi videbitur, moderandi & Camera Apostolicæ applicandi.

§. 3. Ac causas civiles & ordinarias eas videlicet in quibus non agitur de majori summa redditus sexaginta florenorum auri de Camera, aut illius summæ valoris estimationem communem non excedente, etiam de locatione, & evacuatione, ac pensione, responsione & devolutione Casalium, prædiorum, & domorum, ac ratione vinearum, & mercedibus etiam casulcumque summæ, & valoris existant, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta cum aliquali petitione verbali, apud acta tamen redacta, seu per viam monitorii, nullis terminis servatis, etiam qui de stylo, seu ordinatione d. Palatii Apost. servari soliti sunt; Aliàs verò more solito & juxta stylum consuetudinem Curie officii Vicariarum hujusmodi, Ac alias Commissi. juxta illarum commissionum tenores, & formas, Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & sine debito terminandi.

§. 4. Hoc etiam adjecto ad lites abbreviandum, & partes à laboribus, & expensis relevandum, quòd à processibus, & sententiis à quinque ducatis infra, auditis, & intellectis partibus, & cujuslibet ipsarum juribus, in principali negotio non possit per aliquem quomodolibet appellari, seu de nullitate dici, & appellatione, & nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde secutis non obstantibus, servatis aliis servandis ad executionem dictarum sententiarum liberè procedere possis.

§. 5. Necnon omnes, & singulas causas alimentorum, & alias miserabilium personarum, ac etiam aliorum quorumcumque quæ non excedunt summam sexaginta ducatorum auri de Camera summarie, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, manu regia, sine confessione registri, sicut tibi visum fuerit cognoscendi, judicandi, & sine debito terminandi.

§. 6. Dilationes moratorias quascumque etiam quinquennales, in causis mercedum, & alimentorum, censuum, pensionum, responsionum, & in causis miserabilium personarum, viduarum, pupillarum, ecclesiarum, & piorum locorum, ac obligationum juratoriarum rejiciendi, & illis rejectis (nisi causa cognita concessæ fuerint, aut aliter à nobis Motu proprio, & ex certa scientia rescriptum fuerit) debitores ad solvendum remediis opportunis, etiam per censuras ecclesiasticas, vel via executiva, prout tibi videbitur compellendi.

§. 7. Carceres quoque visitandi, vorum dandi, ac de carceratorum liberatione vel condemnatione, ad pecuniarum solutionem, cum cæteris visitantibus statuendi, & ordinandi.

§. 8. Judæos omnes, etiam usurarios, bancairos, quoscumque clericos, & beneficiatos Urbis, ac ejus districtus, religiosos etiam mendicantes, ac regulares omnes utriusque sexus, Fraternitates etiam laicorum, Hospitalarios, omnèsque in ecclesiis & Monasteriis beneficiatos, ac deservientes, eorumque omnium res, & bona judicandi, & tam civiliter quàm criminaliter coercendi & puniendi.

§. 9. Usurarum excessus etiam dictis Judæis toleratos ad honestissimum modum reducendi, Matrimoniorum causas, omnèsque alias, quæ de jure ad Vicarium nostrum dignoscuntur pertinere, audiendi, & sine debito terminandi.

§. 10. Synodum in Romano Clerico pro correctione malorum morum, & pro necessitate, juxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, ubi & quando libuerit, celebrandi, congregandi; Statuta, & ordinationes, seu constitutiones pro tempore observanda edendi.

Causas flor. & mercedum summariè, & alias juxta stylum Curie, & commissarias juxta commissiones cognoscendi.

Appellationem à quinque infra rejiciendi.

Causas miserabilium, & alias non exced. duc. 60. summarie cognoscendi.

Moratorias in eis denegandi.

Carceres visitandi.

Judæorum causas, & alias judicandi.

Ad hoc vide Bullam cit. in rubr.

Usurarias, & alias causas judicandi.

Synodum congregandi.

1542.
Ordines con-
ferendi.Ecclesias
consecrandi.Festivis die-
bus vetita
exercitia puni-
endi.
Blasphemato-
res, &
alios coer-
cendi.Poenas piis
operibus ap-
plicandi.Cetera ad
officium spe-
ctantia exe-
quendi.Inobedien-
tes coer-
cendi.Causas civi-
les, & crimi-
nales hic in-
dicatas co-
gnoscendi.

§. 11. Nec non per te, vel aliquem catholicum Antistitem, gratiam & communionem Apost. sedis habentem, quem ad hoc cum opus fuerit duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus à jure statutis, ac alia ecclesiastica sacramenta.

§. 12. Ecclesias Urbis, ac illius districtus prædictorum, illorumque Cæmeteria consecrandi, ac polluta (aqua tamen prius per te, vel eundem vel alium Antistitem, similes communionem & gratiam habentes, benedicta) reconciliandi.

§. 13. Ac eos qui festivis diebus vetita à jure exercitia fecerint, compescendi, & puniendi.

§. 14. Blasphematores, usurarios, judæos, perjuros, & quoscumque alios committentes crimen, quod ad Ecclesiasticum forum, & ad Curiam & jurisdictionem Vicarii nostri etiam juxta facultates tibi, & prædecessoribus tuis concessas, simpliciter vel mixtim de jure, vel consuetudine, seu statuto pertineat, non obstantibus quibuscumque significationibus ab aliis judicialibus factis seu faciendis, cognoscendi, & puniendi.

§. 15. Ac tam pro vasis, vestibus, tunicellis, planetis, & similibus, quæ de necessitate ad divinum honorem requirentur, tam pro ordinibus sacris celebrandis, quam pro sustentatione Episcopi ordinantis, ministrorumque ejus, ac Notariorum qui, ut accepimus, pro sigillo nihil accipiunt, saltem pro meris laboribus persolvendis, & aliis quæ de necessitate ad curam & regimen tui officii fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia disponendi.

§. 16. Omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, disponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujusmodi Vicariatus officium de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quæ omnes alii Vicarii Urbis de jure, consuetudine, vel privilegio, facere, dicere, & ordinare potuerunt.

§. 17. Necnon contradictores, & facultati potestatisque tuæ hujusmodi contravenientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoscumque quavis auctoritate fungentes, per ecclesiasticas, & alias pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per represalias, ubi & quando opus fuerit, correctionemque personalem juris remedio opportuno appellatione postposita compescendo, plenam, liberam, & omnimodam, auctoritate apostolica tenore præsentium facultatem concedimus.

§. 18. Et insuper qui, ut accepimus, hujusmodi Vicariatus officii vigore Vicario pro tempore existenti, tam in Civilibus, quam in Criminalibus, clericorum Urbis, & ejus districtus matrimoniorum spiritualium, illorumque connexorum, Judæorum quoque ac hospitalium, & hospitaliorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque ac Collegiorum ecclesiasticorum, & aliorum quorumvis, etiam forensium, ac quorumcumque in quibuscumque ecclesiis, monasteriis, & capellis Urbis prædictæ deservientium, & residentium, locorum piorum & religiosorum quorumcumque utriusque sexus Fratrum, Monachorum etiam Mendicantium quorumcumque tam in dicta Urbe commorantium, quam ad illam pro tempore confluentium causis jurisdictione attributa fuerit, nihilominus super præmissis, seu aliquibus eorum per Governatorem, necnon Senatorem Urbis, ac Auditorem Causarum Curie Camerae Apostolicæ generalem; Conservatores Camerae Urbis, & diversos alios Judices & Officiales pro tempore existentes, dictum Vicariatus officium pro tempore obtinentes quam sæpè nonnullarum, ut ipsi asserunt per Sedem Apost. eis concessarum literarum prætextu, perturbari, & impediri contingit, & aliquas ex hujusmodi causis ad se appropriare nituntur, in gravem Vicariatus officii jacturam, ac damnum: Nos is occurrere, & obviare, ac dicti Vicariatus officii indemnitati providere volentes, Motu simili in præmissis, etiam activè & passivè, tibi & pro tempore

existenti Vicario jurisdictionem hujusmodi habentem semper competiisse, & competere.

§. 19. Ac te in singulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum ecclesiasticorum causis etiam per supplicationem apostolicam commissis, & committendis, tam in Urbe, quam illius districtu prædictis, Judicem, & executorem quamdiù vixeris fore, & esse; Ac venditiones, permutationes, & alienationes hujusmodi sine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minime valere decernimus, & declaramus.

§. 20. Ac pro potiori cautela te successorisque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmissis causis, & circa præmissa competentem Judicem quamdiù vixeris, ut præfertur constituimus, & deputamus. Et in eventum in quem per Nos, vel Sedem prædictam hujusmodi tua jurisdictione in præmissis per præoccupationem vel aliâ, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Governatori, aut Senatori, vel Auditori, Conservatoribus, & quibuscumque aliis Judicialibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuisset; ex nunc illam Motu simili restitimus, & plenariè reintegramus. Ac omnes & singulos processus, & sententias, quos & quas in Governatorem, vel Senatorem, seu Auditorem, Conservatores, seu quoscumque Judices & Officiales præfatos, in præjudicium attributa & concessa tibi jurisdictionis prædictæ, haberi vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse: Ac res, & personas, sub tua, & tui Vicariatus officii jurisdictione constitutas alicui alteri Judici quacumque auctoritate etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacumque occasione, causa, vel contractu sub quavis forma celebrato, minime subesse, nec subijci posse. Et ita per quoscumque Judices etiam causarum dicti Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, sententiarum, & declarari debere, sublata eis, & cuilibet ipsorum quavis aliter interpretandi, sententiandi, & judicandi facultate, & auctoritate. Ac quicquid fecus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, eisdem motu, & scientia decernimus, & statuimus per præsentem.

§. 21. Non obstant constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis apostolicis super præmissis in præjudicium dictæ, ut præmittitur, per nos tibi attributa jurisdictionis, aut coercionis eidem Governatori, Senatori, Auditori, Conservatoribus, & aliis Judicialibus, & officialibus præfatis, ac quibuscumque aliis personis, sub jurisdictione Vicariatus hujusmodi existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, per Nos, aut prædecessores nostros, & Sedem præfata concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus, pro illorum sufficienti derogatione specifica, & expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, sed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter & expressè, motu simili derogamus, & aliis præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus personis, aut Ecclesiis, Monasteriis, vel Ordinibus, aut quibusvis aliis à prædicta sit Sede indultum, quod capi, detineri, & interdici, suspendi, & excommunicari, aut visitari non possint, per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, & nostra propria manu non fuerint subscripta per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis teno-

Alienatio-
numque &
permutatio-
num de bo-
nis Ecclesia-
sticis.Vicarius in
his causis
dix est or-
dinarius.Quibuscum-
que non ob-
stantibus.

Illique omnes in prædictis obediunt.

Iussu officium sollicitè administrandis.

Dat. P. An. 6. die 3. Nov.

XXXVII.

Edita A. D. 1543.

Proœcium.

Petitio facultatis erigendi Hospitalis, Monasterium pro

bus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ pro & præmissa cuiquam nolumus aliquatenus suffragari. Irritum quoque, & inane quicquid contra præmissa, vel aliquod præmissorum attentari contigerit, decernentes.

§. 22. Et ut officium prædictum melius, & liberius prosequi valeas, Mandamus omnibus, & singulis ad quos spectat, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoscuntur, omnibus possibilibus auxiliis, consiliis, ac favoribus opportunis assistant, tibi que pariter obediunt prout nobis.

§. 23. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus officium Vicariatus hujusmodi devotè suscipiens, illud sic prudenter, sollicitè, & fideliter exequaris, quòd exinde optati fructus proveniant quos speramus, tunc præter æternæ retributionis præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam uberius consequi merearis.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus nostri Anno nono.

Institutio Hospitalis, & Monasterii in Urbe, pro Neophytis Cathæcumenis, Judæisque & infidelibus ad Catholicam Fidem se convertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine; Jurisdicçãoque S. R. E. Cardinalis Prorectoris, & Judicis causarum, eorum interesse concernentium.

Hujusmodi infidelibus, se convertentibus ubique locorum, indulta, & privilegia hic idem Pontifex largitus est, ordinatione quæ circa eorum vivendi modum præscribit sup. in constit. 32. Cupientes, fol. 758. Et pro virginibus Neophytis, d. Monasterium in Urbe adificari iussit Pius IV. & illud Pius V. transfudit ad Ecclesiam S. Basilii in regione Montium; sed eorum Bullas; tamquam minis necessarias prætermisi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Illius, qui pro Domini gregis redemptione in Ara crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem & à mortuis resurrectionem, præordinatis testibus sæpè sapiens apparens, tandem ascensus ad partem, suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitalis ad invicem fore debere charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exorare præceperat, nos quamquam immeriti vices in terris gerentes, quamvis ex debito pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione, ad multiplices cogitatus se divertat, incessanter curis affligimur assiduus, ut Judæi, & infideles ex eorum Hebraica cœcitate ad veri luminis agnitionem converti, ac conversi in catholica fide instrui, & ad id hospitalitatis obfervantiam provenire valeant, & ut ad præmissa cunctorum Christianissimorum vota, concurrant, fideles ipsos per confraternitatis spiritualis tamquam membra suo capiti adherentia, nexum quibusdam spiritualibus & allecituris muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ redendantur aptiores.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Jorano Rectoris Parochialis Ecclesiæ S. Joannis de Mercato Regionis Campitelli de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum ad Omni-

potentis Dei, & totius curiæ cœlestis laudem & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum nonnulli Hebræi, seu Judæi divinitus inspirati, tenebrosam cœcitatem, qua tunc detinebantur abjecerint, & ad veri luminis agnitionem se converterint, ac lavacro baptismatis baptizati fuerint, & ob diversa munera, & gratias ex sedis Apostolicæ benignitate eis concessa, quamplurimi alii Hebræi, & Judæi simili desiderio accensi eandem cœcitatem abjicere, & ipsum verum lumen agnoscere cupiant, & in dicta Urbe nullus locus existat in quo ipsi Judæi, & infideles ex Judaica cœcitate ad fidem Christi conversi recipi possint, pro parte dicti Joannis nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi propè dictam Ecclesiam unum monasterium pro puellis, & unum hospitale pro viris Judæis conversis construi faciendi licentiam concedere, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur temporibus nostris tantam gratiam ab Altissimo divino miraculo nobis, meritis licèt imparibus, allatam fuisse reputantes, ac desuper eas quas valemus gratias eidem Altissimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Joannis in Domino plurimum confidentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfato Joanni facultatem erigendi monasterium, & hospitale propè dictam Ecclesiam in loco ad designata unum monasterium pro puellis, & unum hospitale, sub S. Joseph seu alia de qua eidem Joanni videbitur invocatione, pro viris Judæis, ac infidelibus quibuscumque volentibus se spontè, & liberè ad eandem fidem convertere, in quibus recipi, & charitativè tractari possint, ex bonis eidem Joanni à Deo collatis, ac Christianissimorum elemosynis ad id concessis, & concedendis construendi, & ædificari faciendi, auctoritate apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia de apostolicæ potestatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Illaque postquam constructa fuerint in monasterium, & hospitale eorumdem Judæorum conversorum, sine alicujus præjudicio, perpetuò erigimus, & institimus, illisque pro eorum dote bona quæcumque illis eroganda, & relinquenda perpetuò applicamus, & appropriamus.

§. 3. Ac in monasterio, & hospitali prædictis unam Archiconfraternitatem, quæ caput omnium aliarum Confraternitatum, & hospitalium, & monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorumdem Judæorum, & Hebræorum, & Infidelium conversorum ubilibet institutarum, & instituendarum Confraternitatum, erectorum & erigendorum monasteriorum, hospitalium, & locorum Judæorum, & Hebræorum hujusmodi immediate subjicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ità quòd Confraternitates, monasteria, hospitalia, & loca illis subjecta ab eis dependentia hujusmodi ipsam Confraternitatem uti illorum in aliqua saltem reverentia singulis annis cognoscere teneantur; Cujus Archiconfraternitatis præfatus Joannes quoad vixerit, & eo vita functo, unus ex Confratribus clericis per eos tantum de triennio in triennium eligendus, caput seu Rector, Præpositus nuncupandus, ac duodecim clerici, seu presbyteri sæculares, exemplaris vitæ, & religionis zelatores, quos præfatus Joannes, ac ipsius Confraternitatis Præpositus pro tempore existens duxerit eligendos, esse debeant, erigimus, & institimus, & quòd de numero eorumdem clericorum, seu presbyterorum Confratrum nullus Prælatas, seu alicujus Ordinis professor esse possit. Ipsique clerici seu presbyteri, Joanni ac pro tempore existenti Præposito prædicto, omnimodam & plenariam obedientiam, & reverentiam uti eorum superiori præstare, illumque in cura & administratione monasterii & hospitalis prædictorum coadjuvare, ipsique duodecim presbyteri, seu clerici, ut circa præmissa liberius attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, seu societati aggravari,

Concessio dictæ facultatis.

Institutio Archiconfraternitatis in d. Hospitali.

seu ad illam admitti valeant. Ac prefato Joanne vita functo, Præpositus Archiconfraternitatis hujusmodi per Confratres prædictos clericos tantum detrimento in triennium ex eorum gremio eligi, eorumque officium per triennium, & non ultra durare debeat.

Ad ejus gubernium, & curam infidelium se convertentium.

§. 4. Et ipsi Confratres quoscumque Judæos, seu Hebræos, & infideles quoscumque ad fidem catholicam converti volentes, recipere, illisque victum, & vestitum ex ipsius hospitalis bonis assignare; & ipsi Judæi seu Hebræi, & infideles quicumque ante ejus conversionem per unum annum, seu aliud tempus de quo eidem Præposito videbitur in ipso monasterio, & hospitali Cathecumeni manere, ac in dicta Ecclesia uti eorum parochia, missas & alia divina officia audire, & Dominico, & aliis festivis diebus solemnibus in ipsa Ecclesia ad effectum audiendi verbum divinum accedere teneantur, & nulla secularis, seu cujuscumque ordinis regularis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existens, & quavis auctoritate fungens persona, in monasterio & hospitali prædictis, illorumque bonis, & rebus, atque administratione absque Confratrum prædictorum expresso consensu se intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, seu jurisdictionem exercere possit, & valeat. Et si pro tempore contigerit quod in ipsis monasterio & hospitali, charitatis opera exerceantur, illorum fructus Archihospitali incurabilium S. Jacobi in Augusti eo ipso applicata sint, & esse censeantur, ipsi quoque Archihospitali, illiusque Rectores seu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, uti eorum & dicti Archihospitalis S. Jacobi bona percipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios usus disponere liberè & licitè valeant, nec ad id desuper per quoscumque molestari, perturbari, aut inquietari possint, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò statuimus, & ordinamus. Necnon eidem Joanni, mappas, tovalias, & reliqua altarium paramenta sacerdotalia, & vestimenta quæcumque necessaria benedicendi licentiam, & facultatem similiter concedimus.

Confratribus, benefactoribus gratias & indulgentias concedit.

Tu quoad Indulgentias vide revocationem in Pii v. constit. 30. & 51. in Tomo 2. & Clem. VIII. constit. 115. Quæcumque fol. 181. in Tomo 3. & S. D. N. Pauli v. constit. mox publicandam, in d. Tom. 3.

§. 5. Necnon Confratribus, monasterii, hospitali construendo, ac Ecclesiæ prædictis, illorumque administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, æconomis, servitoribus, familiaribus, ministris, & conversis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de illis, ac hospitalis, & monasterii prædictorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu aliquid de bonis suis pro dictis operibus relinquentibus, quod omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remissionibus, & aliis gratis spiritualibus Imagini S. Salvatoris de Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac eidem Archihospitali S. Jacobi in Augusti, & S. Spiritus hospitalibus ac Corporis Christi & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum, de Urbe, necnon eisdem Imagini, & hospitali Sancti Spiritus, ac Campo Sancto, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, illiusque deputatis, eorumque necnon B. Mariæ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Baptistæ Florentinorum, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas visitantibus, vel benefacientibus, eorumque administratoribus, & guardianis, rectoribus, æconomis generalibus, aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac Judæis, & conversis, ac quibuscumque eorum etiam per nos, & quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & successores, ac Sedem eandem concessis, & concedendis, (quæ omnia, & literas desuper confectas haberi volumus pro expressis,) & quibus illa, illi, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiusque Confratres monasterium construendum, hospitali, Ecclesiæ,

illorum administratores, rectores, familiares, ministri, æconomi, & aliæ personæ similem curam inibi sumentes, & illa visitantes, & eis benefacientes, ex nunc & in perpetuum utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant in omnibus & per omnia, perinde ac si de monasterio, & hospitali, ac Ecclesiæ, & Confratribus prædictis, illorumque rectoribus, administratoribus, gubernatoribus, æconomis, servitoribus, familiaribus, ministris, & conversis, ac aliis personis, ac illa visitantibus, & benefacientibus pro tempore specialiter & expresse concessa fuissent, & in futurum concederentur. Necnon presbyteris prædictis, qui in Monasterio, seu hospitali, aut Ecclesiæ prædictis quocumque anni tempore celebraverint, & pro quibus iidem presbyteri inibi celebraverint, & oraverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus in Scala Cæli nuncupata, Monasterium Trium Fontium extrâ muros Urbis Cisterciensis Ordinis, cum Capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesiâ Beatæ Mariæ Majoris de Urbe, ac animabus pro quibus inibi iidem presbyteri celebraverint, & oraverint, eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, libertates, & alias concessionem, ac remissiones hujusmodi, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Joannes, ac pro tempore præpositus, & administrator, rector, gubernator, æconomus, servitores, familiares, ministri, & conversi, ac aliæ personæ præfate, indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates & alias concessionem, & remissiones hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, ac causas propter quas illa consequi debeant ad eorum beneplacitum publicare facere. Necnon eleemosynas monasterio, & hospitali, ac conversis, seu alias concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, & alibi eosdem presbyteros seu clericos, aut alios quæstores, seu quascumque alias personas, cujusvis licentia min. me. requisita, deputare & mittere. Et Joannes, ac eo vita functo pro tempore Præpositus prædictus quæcumque statuta, & ordinationes, licita, & honesta tamen, tam circa regimen, & tranquillum statum monasterii, hospitalis, Confratrum, presbyterorum, Judæorum, Hebræorum, & conversorum, ac divinorum celebrationem, quàm munerum, & qualitates, atates capellano- rum, confratrum, ac ministrorum, & habitum Judæorum ac conversorum prædictorum, eorumque personas, & Monasterii, & hospitalis prædictorum ornamenta, ac bona, mobilia & immobilia, eorumque administrationes, & alia præmissa concernentia condere, & alterare, mutare, ac de novo edere, quæ postquam condita, alterata, mutata, & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur, ac quascumque penas in contravenientes apponere.

§. 6. Ac quilibet Confrater, minister, seu officiales, & personæ Archiconfraternitatis, monasterii & hospitalis hujusmodi quemcumque presbyterum sæcularem in suum possint eligere Confessorem, qui eos, & eorum quemlibet, à quibuscumque casibus quantumcumque gravibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ in dictis literis expressis, ac etiam Apostolicæ Sedi reservatis absolvere, ac confessionale, & altare portatile juxta formam, & literas prædictas habere possint licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

§. 7. Ac si ut ipsi Confratres, & rectores, administratores, gubernatores, æconomi, & aliæ personæ ab indebitis molestiis revelentur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi ad id duxerint admittendum, seu eligendum, in eorum Protectorem, & judicem, cui & nulli alii subiecti existant,

Personis Archiconfraternitatis, Hospitalis, & Monasterii. Confessorem eligendi concedit facultatem. Tu vide moderationem in Bullis mox indicatis. Protectori & judici causas eorum cognoscendi, jurisdictionem tribuit. Tu scias Paulum xv. jurisdictionem etiam concessisse in constit. 6. Du-

& eo-

& coram quo seu ab eo deputando quavis, tam civiles quam criminales causae, per, & contra Archiconfraternitatem illorum administratores, rectores, gubernatores, ministros, familiares, economos, & alias personas praefatas super bonis & rebus cuiuscumque qualitatibus existentibus, ad Archiconfraternitatem, monasterium, & hospitale praedicta pertinentibus motae, & pro tempore movendae & iuxta ordinariam jurisdictionem seu facultatem Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis earum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, cognoscere, ac sine debito terminare valeat, & debeat, constituimus, & deputamus. Ipseque pro tempore Protector, per se vel alium, seu alios quoscumque quorum intererit, vel interesse poterit, tam in Romana Curia quam extra eam, etiam per edictum publicum, constituto sibi summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac quibusvis etiam in dicta Curia iudicibus, & personis, quibus, & quoties sub sententiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, & in eventum non partitionis ad declarationem incursum censurarum, & poenarum huiusmodi, illarumque aggravationem, ac alias iuxta stilum, & morem Curiae dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debite demandandi, seu demandari faciendi. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis, ac omnia, & singula alia in praemissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

§. 8. Decernentes praesentes literas, ac indulgentiam infra scriptam, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum & indulgentiarum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariae Apostolicae pro tempore factas, etiam in favorem Fabricae Apost. Principis de Urbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comprehensas, sed semper ab illis, & omnino exceptas esse, & censeri, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & reintegratas fore, ac eisdem praesentibus literis per quascumque literas, & qualvis clausulas generales vel speciales etiam derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentem nullatenus derogari posse, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & huiusmodi derogationes consistorialiter etiam per trinas distinctas literas eundem tenorem continentem, tribus similiter distinctis vicibus Praeposito, confratribus, administratoribus praedictis legitime intimatae, & innuatae fuerint, eorumque expressus ad id accedat assensus, & aliter factae derogationes nemini suffragari.

§. 9. Sicque per quoscumque iudices & personas, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 10. Et nihilominus de Omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis ejusdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus verè poenitentibus & confessis, seu constanti proposito habentibus, qui in eisdem sancti Joseph, & Nativitatis D. N. JESU CHRISTI, seu aliis per eosdem Praeposi-

tum, rectores, administratores, & gubernatores ad id nominandis festis, seu diebus a primis vesperis usque ad occasum solis sequentis diei, monasterium & hospitale, ac Ecclesiam huiusmodi devotè visitaverint, & pro praemissis operibus manus adjutrices iuxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac Jubilaeum, & remissionem in Domino elargimur.

§. 11. Mandantes nihilominus dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac venerabilium fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & officialibus ubilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis, ac pro tempore existentis Praepositi, & administratoris, rectoris, & gubernatoris praedictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac eis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet, ac alios quos praesentes literae concernunt, illis pacifice frui, & gaudere &c.

§. 12. Non obstantibus de non concedendis indulgentiis ad instar, ac aliis Apostolicis, necnon in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Volumus autem quod praesentium literarum, ac privilegiorum, indulgentiarum, exemptionum, indulgentiarum, ac aliarum huiusmodi transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem literarum Protectoris, aut alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, aut alicujus Curiae Ecclesiasticae munitis, in judicio, & extra, eadem fides adhibeatur, quae originalibus literis si forent exhibitae vel ostensae adhiberetur, eisdem praesentibus post viginti annos quoad indulgentiam plenariam, & remissionem praedictas nullatenus valituris.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo quadagesimotertio, 11. Calend. Martii, Pont. nostri Anno nono.

De electione Prioris generalis & aliorum Priorum Congregationis Monachorum Silvestrinorum Ordinis S. Benedicti, ad triennium tantum, ejusque auctoritate circa regimen d. Congregationis.

Istam Congregationem approbavit Innoc. IV. sup. in sua const. 5. Religiosam, fol. 88. Et eidem communicavit privilegia omnium Mendicantium Pauli V. die 23. Novembris 1606. cum clausula. Quatenus sint in usu, & Conc. Trident. vel ipsius Congregationis constitutionibus non contrariantur, & praeter facultatem eligendi Conservatores, sed hanc bullam habes inf. Tom. 3. sub dicti Pauli V. const. 106. Sanctorum. fol. 400.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exposcit debitum Pastoralis officii, cui disponente Domino praesidemus, ut ad ea sollicitè intendamus, per quae Monasteria, & alia Religiosa loca, per nostrae operationis ministerium satubriter dirigantur, & in eis regularis disciplina norma

Deputatio
executorum
hujus const.

Derogatio
contratio-
rum.

Fides exem-
plorum.

D. P. An. 9.
die 19. Febr.

XXXVIII.

Edita A. D.
1543.

Exordium.

Clausulae hu-
jus concessio-
nis prae-
servativa.

Decretum
irritans.

Aliae Indulg.
pro Confrat-
ribus.

Tu vide re-
vocationes
praecitatas.

Congregatio
in Priorem
generalem
elegit Hiero-
nymum
Pacifium
ad ejus vi-
tam.

servetur, ac omnis bene vivendi institutio, cum
aeternae vitae premio salubriter adimpleatur.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte
dilectorum filiorum Hieronymi Pacifici de Saxo-
ferrato Monachi, & univerforum modernorum
Definitorum Ordinis S. Benedicti, Congregationis
Sylvestrinorum, ac Priorum, & Rectorum, Priora-
tuum, & beneficiorum eorumdem Ordinis, &
Congregationis, petito continebat. Quod alias
Prioratu Eremiti Montisfani Camerinen. Diocesis
eorumdem Ordinis, & Congregationis tunc certo
modo vacante, tunc Definitores, Priores, & Re-
ctores Prioratum & Beneficiorum praedictorum,
aut eorum major pars Romae in praesentia vener.
fratris nostri Jo. Dominici Episcopi Ostien. ipsius
Congregationis Protectoris, de mandato nostro
capitulariter super hoc congregati, praefatum Hiero-
nymum Ordinem ipsum expresse professum, in
eorum & dicti Priorem ad ejus vitam, juxta pri-
legia & indulta Apostolica, illis seu eorum Ordini
desuper concessa, aut alias elegerunt & deputa-
runt, ac forsitan alias, & alia fecerunt, prout in
eorum patentibus literis desuper confectis, dicitur
plenius contineri, ipseque Hieronymus post-
modum electionis & deputationis hujusmodi vi-
gore, ipsius Prioratus possessionem forsitan affecu-
tus fuit.

Sed postea
atque vifa
fuit electio
ad trien-
nium dicti
Prioris, cum
prohibitione
reeligendi
durantibus
aliis duobus
trienniis.

§. 2. Cum autem sicut eadem petito subjunge-
bat a nonnullis de viribus electionis hujusmodi
haesitetur, & afferatur Prioratum ipsum forsitan aliis
quam ut praemittitur, vacavisse, & vacare, & si
electio, & deputatio praedictae ad triennium re-
vocarentur, & reducerentur, ac illae quoad trien-
nium tantum approbarentur, & confirmarentur,
ac in dicto Prioratu qui conventualis existit, &
cujus Prior pro tempore existit, perpetuus &
generalis Ordinis, & Congregationis praedictorum
esse consuevit, titulus perpetui Prioris supprime-
retur, & extingueretur, ac ille per Priorem trien-
nalem regeretur, & gubernaretur, ac quod praefati
Definitores, Priores, & Rectores in dicto eor-
um Capitulo generali ad hoc propterea cebrando,
unum religiosum ejusdem Ordinis, Ordinem
ipsum expresse professum, quem pro ipsius Ordinis
prosperis successibus utiliore fore putarent, in
Priorem generalem dicti Prioratus de triennio in
triennium eligere possint. Ita quod sic electus
lapso hujusmodi triennio reeligere non posset, do-
nec duo alia triennia elapsa forent. Quodque Prio-
res & Rectores Prioratum & aliorum beneficiorum
Ordinis & Congregationis hujusmodi, ultra
triennium in eisdem Prioratibus & beneficiis per
eisdem Capitulum confirmari non possint statue-
retur & ordinaretur, & hoc profecto feliciori Ordi-
nis & Prioratum & beneficiorum eorumdem, nec
illorum personarum statui, in spiritualibus & tem-
poralibus salubriter consuleretur, & praedictus
Ordo augmentum cum animarum salute susci-
peret.

Ideoque
Congregatio
supplicavit
huic Pont.
pro opportu-
na provisio-
ne.

§. 3. Quare pro parte dictorum modernorum
Definitorum, Priorum & Rectorum nobis fuit hu-
milter supplicatum, ut pro ipsius Ordinis salubri
directione super iis opportunè providere de be-
nignitate Apostolica dignaremur.

Qui propte-
rea d. elec-
tionem Hie-
ronymi ad
triennium
reducit.

§. 4. Nos igitur qui Monasteriorum omnium,
& in illis Domino famulantium personarum salu-
brem statum, & regularis observantiae augmentum,
sinceris exoptamus affectibus, eosdem modernos
Definitores, Priores, Rectores, ac eorum singulos,
a quibusvis excommunicationis, suspensionis & in-
terdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris &
poenis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel
causa latis, si quibus quomodolibet innodati exis-
tunt, ad effectum praesentium dumtaxat conse-
quendum, harum serie absolventes, & absolutos
fore censentes, verumque & ultimum dicti Priora-
tus vacationis modum, etiam si ex illo quaevis ge-
neralis reservatio, in corpore juris clausa resul-
teret pro expressis habentes, hujusmodi supplicatio-
ni-

bus inclinati, electionem & deputationem in Prio-
rem generalem praefati Prioratus de dicto Hiero-
nymo ad vitam factas praedictas ad triennium, ita
quod finito triennio, idem Hieronymus ab hujus-
modi Prioratus & Generalatus officio, liberè amo-
veri possit auctoritate Apostolica tenore praesen-
tium revocamus, reducimus, illasque sic revocatas
& reductas, ac prout illas concernunt, omnia &
singula alia in dictis literis contenta & inde secuta
quaecumque, licita tamen & honesta, quoad hu-
jusmodi triennium dumtaxat, ex certa scientia ap-
probamus & confirmamus, ac illis plenum firmi-
tatis robur adjicimus.

Et ad trien-
nium iterato
illum depu-
tat.

§. 5. Et nihilominus eundem Hieronymum in
Priorem dicti Prioratus ad triennium dumtaxat
constituimus & deputamus, necnon in dicto Prio-
ratu, cujus fructus, redditus & proventus ad se-
xaginta tres florenos auri in libris Camerae Apo-
stolicae taxati reperiuntur, nomen & titulum perpe-
tui Prioris, ita quod numquam illius nisi ad effec-
tum triennialis electionis vacatio occurrat, etiam
ex nunc perpetuo penitus & omnino, auctoritate
& tenore praedictis, supprimimus & extinguimus,
ac suppressa & extincta esse & censei.

Annatamq;
de d. Prio-
ratu de quin-
denario in
quinden-
nium Came-
rae Apost. sol-
vi jubet.

§. 6. Et propterea annatam dicti Prioratus oc-
currente illius pro tempore vacatione, Camerae
Apostolicae aut quibusvis aliis debitam, nisi de
quindecim annis, in quindecim annos minime
solvi, & ipsius Prioratus pro tempore existentes
Priores ad illius solutionem, aliis quam ut praefertur,
non teneri, nec ad id cogi, aut propterea
aliquibus censuris innodari posse & debere
decernimus.

Prioratum
triennio con-
sumi decer-
nit.

§. 7. Necnon quod de caetero perpetuis futu-
ris temporibus Prioratus ipse per Priorem trien-
nalem dumtaxat, per solam Capituli hujusmodi
electionem de triennio in triennium deputandum,
regatur & gubernetur, ac regi & gubernari de-
beat.

Electionem
Prioris ad
Capitulum
generale re-
mittit pro-
hibens re-
ligi in Prio-
rem durante
secundo suc-
cessivè trien-
nio.

§. 8. Quodque hujusmodi electio postquam per
Capitulum praefatos facta fuerit, Apostolica aucto-
ritate approbata & confirmata sit & esse censeatur
eo ipso; nullusque inibi in Priorem ultra trien-
nium eligi aut deputari possit, sed is qui uno
triennio in priorem ipsius Prioratus praefuerit; ul-
timo ipsius triennii die Prior esse desinat ac in
ejusdem Prioratus Priorem immediate de novo
per ipsos Capitulum, reeligere seu reassumi non
possit; donec duo triennia elapsa sint & si ante
illorum lapsum eligatur, electio hujusmodi nulla
sit. Et nihilominus sic scienter eligentes, senten-
tiam excommunicationis incurrant, nec etiam
ipsum triennium prorogari valeat.

Auctorita-
tem Prioris
durante tri-
ennio tota-
lem esse affir-
mat.

§. 9. Quodque praefatus Hieronymus, & alii
dicti Prioratus Priores taliter electi & confirmati,
durante triennio, ac Prioratus & illius Conventus
hujusmodi, omnibus & singulis, potestate,
auctoritate & facultate, etiam conferendi benefi-
cia & officia, ac immunitatibus, exemptionibus,
libertatibus, honoribus, privilegiis, indulgentiis,
praerogativis, gratiis, favoribus & indultis, in spi-
ritualibus & temporalibus, quibus alii perpetui
ejusdem Prioratus Priores, qui pro tempore fue-
runt, uti, potiri & gaudere potuerunt, seu etiam
debuerunt, ac possent, & deberent quomodolibet
in futurum, uti, potiri & gaudere, ipseque
pro tempore Prior existens, finito ejus triennio
ejus successor in Priorem electo, ac duobus per
Capitulum praefatos, nominatis & deputatis,
reservata sibi annua pensione viginti quinque scu-
torum pro vestimentis & aliis suis necessariis,
deductis expensis, sibi per praefatos Joannem
Cardinalem & Protectorem, ac Capitulum assi-
gnata ratione de reliquis per eum durante trien-
nio hujusmodi ministratis reddere debeantur.

Omnium
Priorum
confirmatio-

§. 10. Quodque Priores aut Rectores, Prioratum
& beneficiorum Ordinis & Congregationis hujus-
modi,

1543. nem ultra triennium prohibet.

D. Prioratum de cetero nemini etiam S.R.E. Cardinali commendari interdicat.

Executores hujus const. deputat.

Contrariis derogat.

D. P. An. 9. die 21. Mart.

XXXIX.

modi, ultra triennium in eorum Prioratibus & beneficiis confirmari ullatenus possint, perpetuo statum & ordinamus.

§. 11. Et insuper ex nunc quascumque collationes & provisiones, seu commendas, & quasvis alias dispositiones, de quibusvis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus, de dicto Prioratu, etiam per Sedem Apostolicam pro tempore factas, nullius roboris vel momenti existere; & sic per quoscumque Judices etiam ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari & definiti debere, necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§. 12. Quocirca dilectis filiis Abbati Monasterii sancti Blasii & sancti Venantii, ac sancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. diocesis, secularium, & Collegiarum Ecclesiarum existentium Definitorum & Priorum, ac Rectorum, eorumdem Ordinis & Congregationis, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in premissis efficacis defensionis presidio assistentes; faciant auctoritate nostra revocationem, reductionem, approbationem, confirmationem, suppressionem, statutum, ordinationem & decretum predicta firmiter observari, ac singulos, quos presentes concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

§. 13. Non obstantibus premissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Prioratus, & Ordinis predictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon quibusvis privilegiis, indultis, ac literis Apost. eidem Ordini, & illius locis & personis, in genere & in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliterque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, etiam quod illis per quascumque literas Apostolicas quasvis etiam derogatoriis derogatorias, & insolitas clausulas in se continentes, derogari, nec derogatum censerì, nullatenus possit, nisi modis & formis in eisdem contentis derogatio hujusmodi facta fuerit disponentibus. Quibus omnibus etiam pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret; tenores hujusmodi presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadregesimo tertio, 12. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno nono.

Impositio annui subsidii trecentorum millium scutorum, a subditis Status Ecclesiastici, annis singulis, quacumque exemptione non obstante, ad triennium, Rever. Cameræ Apostolicæ persolvendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis.

Exemptiones omnes à solutione onerum Cameralium revocata fuerunt à multis Pont. & postremò à Paulo V. in sua const. 11. In maximis. Tom. 3. fol. 214.

PAULUS PAPA III:

Ad perpetuam rei memoriam.

Decens esse censemus, ut ii qui speciali privilegio donati, ceteros antecellant, in supportatione onerum, illos adjuvent, qui fortè inferiores existunt, præsertim dum urgens necessitas imminet, & exinde publica utilitas resultare dignoscitur.

§. 1. Nuper siquidem ad sustinend. expensarum molem hoc tempore, pro orthodoxæ fidei, ac Status S. R. E. tutela nobis incumbentem, subsidium 300. mill. scutorum auri in auro, annis singulis, per dilectos filios subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad tres annos, proximè futuros Cameræ Apostolicæ persolvere. exigere; & interim ab augmento salis, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abstinere. decernimus. Provinciarumque nostræ Romandiolæ, Exarcatus Ravennæ, Marchiæ, Umbriæ, Perusæ; & Patrimonii, onus hujusmodi cum summa alacritate; ac fidei observantia acceptaverunt.

§. 2. Et quia publicè interest, exactionem hujusmodi fieri, volentes illam facilitare, ac reliquos subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad illud solvere. promptiores reddere, Motu proprio; & ex certa nostra scientia, tenore presentium, statuimus & ordinamus, quòd durante triennali contributione trecentorum millium scutorum hujusmodi, omnes & singuli S. R. E. subditi sæculares, etiam si regimini civitatum & locorum præsent, ac Marchiones, Barones, feudatarii, personæ & officiales, & quivis alii quacumque dignitate & excellentia præditi, & quantumcumque exempti & privilegiati fuerint, ad solvenda ratam dictæ contributionis eis tangenda. omnino teneantur, & ad id cogi & compelli possint. Nos enim quæcumque privilegia, exemptiones & indulta illis concessa, ac consuetudines & juris communis dispositiones in eorum favorem facientes. per triennium præfarum, quoad contributionem eandem, illis aliàs in suo robore permanentibus omnino suspendimus, ac illis suffragari minime posse volumus.

§. 3. Decernentes sic per quoscumque, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungen. Judices, personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ubique iudicari, cognosci ac decideri debere, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate; necnon irritum & inane, quicquid secus super his, a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Quocirca dilecto filio Guidono Ascanio Sfortiæ sancti Eustachii diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario nostro, quem super premissis ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem, Commissarium, & executorem nostrum generalem facimus, constituimus, & deputamus, per presentes committimus & mandamus, quatenus easdem presentes, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari, mandet & faciat. Contradictores reniten. & rebelles, per censuras ecclesiasticas, & poenas etiam pecuniarias, arbitrio suo infligen. & applican. & alia juris remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 5. Non obstantibus premissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si

1543:

Edita A. D. 1543. & 1544.

Exordium.

Impositio de qua in rubr.

Tu scias adhuc eam existem causis durare.

Revocatio quantumcumque exemptionum.

Ad hoc vide hic infra declarationem.

Clausula sublata &c.

Deputatio executorum.

Derogatio contrariis.

1543. &
1544.Dat. P. An. 9.
die 2. Sep-
temb.Edita An. D.
1544.Relatio su-
pra dictæ im-
positionis.Declaratio
quoad perso-
nas & bona
exempta &
non exem-
pta.

aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum; quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. Mareni, Albanen. diocesis, sub annulo Piscatoris, die secunda Septembris, millesimo quingentesimo quadragésimo tertio, Pontificatus nostri Anno nono.

Sequitur declaratio d. constitutionis quoad exemptiones.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

EX debito Pastoralis officii, ad ea, ut debemus libenter intendimus, per quæ providè ordinata servantur, & ut plenum fortiantur effectum, opem & operam impendimus efficaces. Dudum siquidem pro nostris & Apostolicæ Sedis necessitatibus, ac subditis nostris ab extorsionibus, & aliis gravaminibus, quæ per Commissarios Collectores onerum pro tempore impositorum eis passim inferbantur, opportunè sublevandis, subsidium trecentorum millium scutorum auri in auro, annuatim, nobis & Camera Apostolicæ, triennio tantum durante, per subditos ipsos persolvendorum, imposuimus, & interim ab exactione argenti pretii salis, ac quorumcumque aliorum onerum extraordinariorum abstinere decrevimus. Et ut facilius subditi ipsi subsidium hujusmodi præstare possent, per alias nostras in forma brevis literas, volumus & ordinamus, quod omnes & singuli exempti, & privilegiati sæculares, utcumque qualificati, ad contributionem subsidii hujusmodi omnino tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

§. 1. Cum autem postmodum, sicut accepimus, nonnulli ex privilegiatis & exemptis præfatis, solutionem subsidii hujusmodi fugere volentes, causam & causas in Auditorio Rotæ, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & forsitan aliis iudicibus & personis in Romana Curia & extrâ eam, certis sub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo subditos alios devotè & facilliter solventes, contra mentem nostram litibus involvant, illorumque gratia per nos eis concessa, quod exempti in præstatione subsidii hujusmodi, pro communibus necessitatibus, ut nos & nostros subditos præfatos à catholicæ fidei hostibus, quos ita propinquos habemus defendere possumus, impositi, contra publicam utilitatem retardatur, ac volentes ut par est, in præmissis opportunè providere, motu proprio, & ex certa scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, quascumque causas desuper pendentes ad nos advocamus, & lites penitus extinguimus, quoad ea quæ contributionem subsidii hujusmodi tangunt dumtaxat. Ac volumus, quod omnes & singuli exempti, & quantumcumque privilegiati sæculares, etiam si Curiales civitatis nostræ Maceraten. existant, & regimini civitatum præsent, ac Almæ Urbis, & quorumcumque aliarum civitatum, oppidorum, & locorum, cives vel quicumque nobiles, barones, feudatarii, aut aliàs etiam privilegio juris in corpore clauso, exempti, & Capitulum, Collegium, vel Universitas, aut Communitas sint, contributionem subsidii hujusmodi simpliciter, & omnino Clerici verò pro bonis ad eos, ex parentum & propinquorum, vel aliorum successione delatis, vel per eos acquisitis, ac clerici ipsi & religiosi, pro fructibus & bonis mobilibus sequè moventibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, sæcularium vel regularium, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, aut alia majori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad juvandum, & facilitandum

solutionem subsidii hujusmodi pro aliqua honesta parte dicti subsidii universaliter impositis, vel impositi, aut augere permittis, dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad id cogi & compelli, juris & facti remediis necessariis & opportunis, possint & debeant, quibusvis exemptionum, clericorum & religiosorum hujusmodi, privilegiis, exemptionibus, concessionibus, favoribus, declarationibus, sententiis, gratiis & indultis, aliàs in suo robore permanentibus.

§. 2. Decernentes sic & non aliter per quoscumque etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Rotæ Auditores, tam ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes, iudices & personas, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, ubique iudicari & definiti debere. Nos enim status hujusmodi, & quarumcumque aliarum etiam ante impositionem hujusmodi subsidii quomodolibet introductarum litium & causarum, ac privilegiorum, indultorum, literarum, & scripturarum quarumcumque, occasione præmissorum quomodolibet confectorum tenores, causas, & effectus, nomina & cognomina iudicum & colligantium, aliæque etiam si majora sint expressis de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, irritum, & inane decernimus, quicquid fecus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignorantè attentatum forsitan est hæcenus, vel in posterum contigerit attentari.

§. 3. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortia sancti Eustachii diacono Cardinali de sancta Flora sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, quem ultra sui Camerariatus officii facultatem super præmissis executorem generalem, cum plena & libera auctoritate & potestate quoscumque citandi, ac illis, quotiens opus fuerit, etiam sub censuris & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio suo infligendis & applicandis, inhibendi, ac quæcumque dubia & difficultates, circa præmissa, vel eorum aliquod, ac illa vel subsidium hujusmodi concernentia, & ultra præsentium, & aliarum literarum nostrarum prædictarum tenores, tollendi & removendi, & inviolabiliter observari faciendi, facimus, creamus, constituimus ac deputamus, tenore præsentium, committimus & mandamus, quatenus præfatis literas & alias prædictas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicando, faciat illa plenum effectum fortiri, & inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra illarum tenores, vel mentem nostram præfatam quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoscumque & rebelles, per prædicta & alia de quibus ei videbitur, juris & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, statutis & consuetudinibus, & novis réformationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam per viam legis & statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, editis, concessis, confirmatis & innovatis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 5. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ advocacionis, extinctionis, voluntatis, decreti, factionis, creationis, constitutionis, deputationis, eommissionis & mandati, infrin-

Clausula sub-
blata &c.Deputatio
executorum.Contrario-
rum deroga-
tio.Sanctio pe-
nalis.

gere,

Dar. P.A. 10.

gere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, Pontificatus nostri Anno decimo.

X L.

De falsi, & decupli, aliisque poenis Ministrorum Rever. Camerae Apostolicae, & aliorum rationes integre & fideliter non reddentium.

Ad hac vide etiam const. 87. Pii IV. Cum inter. fol. 130. Tom. 2. ubi agitur de modo has rationes reddendi, & jurandi.

Edita An. D. 1544.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa istius constitutionis.

CUM sicut accepimus, nonnulli provinciarum Status Ecclesiastici Thesaurarii, Vicethesaurarii, mercatores, & nostrae seu Camerae Apostolicae ministri aliaque personae, computa administrationum, locationum, affectuum, partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactorum, sub diversis pretextibus & coloribus retinen. putan. nil peius eis contingere posse, quam re detecta id quod penes eos fuerit, restituere.

Ministri Re. Cam. Apost. & alii integre computa reddere tenentur.

§. 1. Nos malitiae huiusmodi occurrere, ac indemnitati Camerae opportune providere volentes, & ut praefati fideliter si non virtute saltem poenae timore procedere discant, Motu proprio &c. perpetuo statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli praenominati, & alii quicumque in Camera Apostolica computa reddere debentes, computa huiusmodi integre, videlicet integrum debitum, & integrum creditum describere debeant, nec auferant, aliquid penes se vel eorum ministros, aut ab eis dependentes, retinere seu retineri facere, directe vel indirecte, quovis quaesito colore. Et si contingeret eos cogi per Camerae Apostolicam ad reddendum rationem de exactis vel administratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant totum id quod tempore dationis rationis seu computorum, ad eorum vel ministrorum aut agentium suorum manus pervenit, integre describere, & tan lem omnia diligenter ac fideliter gerere & adimplere.

Contrafacientium poena.

§. 2. Et si secus factum fuerit in praemissis vel aliquo praemissorum, contrafacientes excommunicationis majoris, a qua nisi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant, ac perjurii & falsi, necnon decupli cuiuslibet partem crediti Camerae omisit, seu non solute irremissibiliter exigenda, & dictae Camerae applicanda, necnon alias nostri arbitrii poenas ipso facto incurrant, & ad decupli huiusmodi solutionem, prius & ante omnia, etiam non finitis vel solidatis computis, tamquam de re liquida, cum alia re minime compensanda, juris & facti remediis cogi & compelli debeant, nec adversus praemissa, excusationem aliquam eis suffragari volumus, cum nulla excusatio locum habeat in casu, in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus eius, vel pro eos agentis, delatum in computis non describit.

Decretum irritans.

§. 3. Et sic per quoscumque &c. iudicari &c. sublata &c. necnon irritum &c. decernimus.

Sola sign. sufficit.

§. 4. Ac volumus quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique, tam in iudicio quam extra, fidem faciat, absque alia litterarum expeditione.

Publicatio in Camera archet omnes.

§. 5. Quodque pro lege habeantur & sint, & postquam praesentes, vel illarum transumptum in valvis Camerae Apostolicae affixae & publicatae fuerint, omnes arcant, ac si eis personaliter intimatae fuissent.

Clausulae de rogatorie.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac constitu-

tionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam iuramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, stylo Camerae, contrariis usibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu proprio. A.

Pape subsc.

Die 21. Aprilis 1544. Suprascripta litterae affixae fuerunt in Camera Apostolica per me Nicolaum de Matthaeis Cursorem. Et die 21. Aprilis 1544. Suprascriptus Motus proprius admissus fuit in plena Camera Apostolica publicatus & registratus ad perpetuam rei memoriam. Michelangelus Collatinus.

Pub. Pont. A. 10. die 21. Aprilis.

Quod omnes officiales Urbis, & ditionis Ecclesiasticae mandatis Cardinalis S. R. E. Camerarii omnino parere debeant.

XLI.

Amplissima est auctoritas & iurisdicchio huius Camerarii, ut videre est in bullis quas tibi indabo infra in const. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3. ubi late notabo, fol. 100.

Edita An. D. 1544.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis praecellens auctoritas, S. R. E. Cardinales, illos praesertim quibus ejus Romanae Ecclesiae cura specialiter est commissa, ampliori favore prosequitur, ac desuper providet & disponit, prout temporum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Camerarius rerum Camerae Apost. curam gerit, & Romani Pontif. personam representat.

§. 1. Sane considerantes, quod iurium ac rerum Camerae Apostolicae cura, illius Camerario pro tempore existenti specialiter est commissa, ipseque Camerarius, nostram & Romani Pontificis pro tempore existentis viva vocis oraculum habet nostramque & dicti Pontificis personam in his representat, & propterea convenit, ut tam Almae Urbis Gubernator, Auditor Camerae, ac Vicarius & Iudices Ordinarii, quam quicumque alii in Romana Curia, ac ditione ejusdem S. R. E. constituti, ejusdem Camerarii ordinibus & mandatis pareant & obediunt, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine.

Ideo ejus mandatis ab omnibus ditionis E. cle. si istae officibus obediendi mandati.

§. 2. Volumus, statuimus, & ordinamus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus, tam Almae Urbis Gubernator, Auditor Camerae, Vicarios, Iudices Ordinarii, quam alii quicumque Rom. Curia, ac ditionis ejusdem Rom. Ecclesiae, dilecto filio nostro Guidoni Ascanio Sfortiae S. Eustachii diacono Cardinali, moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro, ejusque ordinationibus & mandatis perinde, ac si a nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere debeant, & adversus illa, directe vel indirecte, modo aliquo venire nullatenus possint.

Quibus officialibus in casu contraventionis poenas infligit.

§. 3. Inhibentes dilectis filiis, modernis & pro tempore existentibus, ejusdem Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Vicario, & aliis Iudicibus praedictis, sub excommunicationis, ac privationis officiorum ac beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon alii arbitrio nostro ipso facto, si secus egerint, incurrendis poenis, ne contra praesentium tenorem modo aliquo venire aut facere, vel attentare, audeant seu praesument.

Camerario in praemissis plenissimam facultatem concedit.

§. 4. Ac mandantes eidem Guidoni Ascanio, Cardinali & Camerario, ut pro praemissorum observatione, executione & implemento, omnibus & singulis praedictis, & quibus opus fuerit, praecipiat, mandet & inhibeat, illosque citet, cogat, & compellat, ac contra eos etiam manu regia, & aliis prout sibi videbitur, procedat, caeteraque alia in praemissis & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciat & exequatur. Nos enim motu, scientia, & potestate similibus, eidem Guidoni Ascanio, Cardinali & Camerario, ultra ejus

potesta

Quibuscumque non obstantibus.

potestatem & auctoritatem, in præmissis plenissimam licentiam & facultatem concedimus.

§. 1. Non obstantibus præmissis, ac in Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis Gubernatori, Auditori Camerae, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, illorumque officiis, vel quibusvis aliis, in genere vel in specie quomodolibet, etiam motu proprio & scientia similibus, etiam contra præsentium tenorem quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis, etiam disponen. quod illis non nisi sub certis modo & forma derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facien. plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergò &c.
Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, septimo Cal. Decemb. Pontificatus nostri Anno undecimo.

Dat. P. An. II. die 25. Novembris.

XLII.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis maritimis S. Romanæ Ecclesiæ, præmiq; designatio illa recuperantibus, vel auxilium præstantibus.

Hoc primo statuit quoad regnum Britannia Honor. II. sup. fol. 33. Et specialiter quoad hæc loca maritima S. R. E. habes Jul. II. const. 20. Romanus, sup. fol. 499. Et contra hujusmodi occupatores rerum Christianorum naufragan. legitur quotannis Bulla in Cena Domini, quarum aliquas in hoc opere posui, & earum ultima est Pauli V. num. 63. Pastoralis, ubi videas in Tomo 3. fol. 282.

Quo verò ad subditos Regis Hispaniarum naufragium patientes, habes propriam Pii V. sanctionem, num. 7. Cùm nobis. Tom. 2. fol. 194.

PAULUS EPISCOPUS,
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1545. & 1549

* Julii II. const. est hic indicata.

Quæ ab isto Pont. innovatur.

Accepimus nuper, quod dudum, cùm fel. record. Julius Papa II. prædecessor noster plurimorum lamentabili querela didicisset, quibus Christiani maris periculis, se & eorum merces exponerent, ut Curia Romanæ & illius Curialium commodis, & mercibus per eos ad eandem Curiam mari advectis provideretur, &c.

Residuum præterivi, quia Bulla Jul. II. est supra fol. 499.
§. 1. Cùm autem, sicut ex plurimorum Ripæ & Ripettæ Almæ Urbis nostræ mercatorum, ac etiam nautarum, non sine lamentabili querela, ac nostra molestia intelleximus, præinsertæ literæ à Julio præfato prædecessore nostro editæ, in abusum, in non modicum tam ipsorum mercatorum & nautarum, quàm civium Romanorum, & Curialium, & dictam Urbem incolentium, transiverint. Quamobrem nos vestigiis ejusdem Julii prædecessoris nostri inhaerere volentes, Motu, scientia, & potestate similibus, tenore præsentium, præfati Julii prædecessoris nostri literas in omnibus & per omnibus, ac sub pœnis & censuris de quibus in ipsis literis, & prout in eis continentur, quatenus opus sit, confirmantes & innovantes, illas ab omnibus ad quos quomodolibet spectat & pertinet, ac spectare & pertinere poterit in futurum, sub pœnis de quibus in eis, inviolabiliter observari mandamus.

§. 2. Et nihilominus dilectis filiis nostro Guidoni Alcanio, S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, necnon Præsidentibus & Clericis Camerae Apostolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præfens dictæ Ripæ Præsidenti, seu Camerario, modernisque & pro tempore existentibus, quatenus literas Julii prædecessoris nostri præfati inviolabiliter, prout in eis continentur, ab omnibus ad quos spectat, illas per edictum publicum denud publicantes, & publicari in locis eis visis mandantes, inviolabiliter observari mandent & faciant. Contradiçtores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas & censuras, de quibus in eis, compellendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indultis quibusvis personis contra tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi forsitan concessis, confirmatis & innovatis: quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad effectum præsentium, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Sequitur declaratio hujus Bullæ.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Accepimus per statuta nostra Ripæ salutrem dispositionem factam extitisse, tenoris, quod si pro tempore mercatores seu nautæ mari navigantes, & eorum naves & barca, yinis & aliis mercibus, rebus & bonis, pro usu Curialium oneratae, versus nostram Almam Urbem, seu dictam Ripam ducentes, & miserabiliter casu inopinato, naves & barca hujusmodi sic oneratae naufragium paterentur, navisque & barca hujusmodi naufragas, seu bona in eis existentia, aliqui ab eorum dominis & patronis ad id requisiti, per se ipsos recuperaverint, vel in recuperatione auxilium præstiterint, tales recuperatores & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium hujusmodi, in dictis navibus & barca, sic naufragium passis existentium, eorum ope & auxilio recuperatorum lucrarentur, & aliæ tres quartæ remanentes ad dominos & patronos dictarum navium & barcarum, spectarent & pertinerent; & quidem per fel. record. Nicolai V. prout in suis literis desuper confectis, & in libris statutorum dictæ Ripæ registratis, plenius continetur concessum fuisse.

§. 1. Accepimus etiam, quod temporis diuturnitate statutum, & gratia hujusmodi in diffuetudinem abierunt. Et Domini locorum & terrarum, sive temporales sive ecclesiastici, ad quorum terras, & loca, naves & barca hujusmodi propter naufragium perveniebant, illas ad se ipsos appropriabant, & illorum domini bonis propriis privabantur; propter quod mercatores & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire se retrahebant, & sic nostræ Almæ Urbi, & illius Curialibus non modicum præjudicium inferri videbamus.

§. 2. Propterea hujusmodi inconvenientiis per aliam nostram gratiâ proximè præinsertam opportunè providimus, per quas si aliquam ex dictis barca naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta casu pervenire, vel jactum bonorum allevianda navis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodo, qui à dominis navium, & barcarum istarum personis, curam & gubernium tantum habentibus super tali naufragio in auxilium vocati fuerint, hujusmodi personis, sic vocatis, si ab imminentis, & præsentanei naufragii peri-

Observantia que demandatur.

Contrarium derogatio.

Dat. P. An. II. die 13. Mart.

Edita An. D. 1549.

Statuta Ripæ disponunt, quod Recuperatores aut auxilium præstantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum.

Et Domini locorum, ad quæ naves naufragium patientes perveniebant, bona occupabant, & id. Nautæ ad Ripam venire recitabant.

Ideo hic Pont. Bullam hic insertam edidit.

Ubi quar-
tam bono-
rum recupe-
ratorum, au-
xiliatoribus
concessit.

Et modo d.
concessio-
nem decla-
rat.

Occupatores
autem puni-
ri iubet.

Clausula
præservati-
væ.

Executorum
deputatio.

culo, aut bona jam deperdita recuperaverint, his casibus quartam partem bonorum, & rerum in huiusmodi barcis existentibus, & illorum auxilio sive opera sic recuperatorum concessimus & donavimus.

§. 3. Sed quia in dicta præserta gratia nostra non fit mentio specifica de dicta quarta parte bonorum, sed quòd dictæ personæ sic vocatæ tantum, statuta & consuetudinem allegare possint continetur. Et propterea etiam accepimus, quod nonnulli iudicant, & dictam nostram gratiam prave intelligentes, ad personas etiam non vocatos extendunt, & sic intelligi debere prætendunt; & illam non habere locum, nisi in casibus meri naufragii, & iactus, sed si naves & barcæ huiusmodi integræ vi tempestatis ad litus maris pervenerint, & terram dominorum aliquorum pervenerint & attigerint, maxime si pro officialium ipsorum præsentium & iussu eorum dominorum nomine sit illis auxilium præstitum, tunc præstari debere, loci consuetudine debere allegant, & sic intelligi debere satagunt.

§. 2. Nos volentes inconveniens huiusmodi obviari, Motu proprio, & ex certa scientia, ac plenitudine potestatis declaramus nostræ intentionis in concessione præsertæ nostræ gratiæ fuisse & esse, quòd tantummodo vocati & requisiti ab illis dominis & personis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum & rerum recuperatorum, in dictis navibus, sive barcis, sic naufragium passis, alleviatis, sive aliter ad litus integrè perventis, & arenæ commissis, vel alio inopinato casu deperditis, exitentium, & eorum opera & industria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, si tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum personis, non per præsentiam tantum incubuerint & recuperaverint, (aliis personis sive dominis locorum quocumque titulo nuncupatis, sive Cardinales S. R. E. & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcumque personæ privatæ, sive Ecclesiasticæ sive sæculares sint, vel pro tempore fuerint, penitus exclusis) alias autem tres quartas remanentes, fuisse & esse, ac restitui & remanere debere ipsorum dominorum, ut prius fuerant. Et pro pleniori firmamento de novo talibus personis tantummodo, & forma quibus supra, & non aliter, quartam illam pro modo & rata bonorum recuperatorum, à die dictæ præsertæ gratiæ naufragium passorum, sive alleviatorum, vel aliter integrè ad litus perventorum, & in futurum perveniendorum, alleviendorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

§. 5. Alias verò personas, modo & forma præmissis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Ecclesiastica dignitate insignitas, quorumcumque locorum vel terrarum, mediata vel immediata sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditorum fures, raptores, latrones, & rebelles sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ esse censemus; ac pœnis & censuris, juxta seriem & tenorem præsertæ gratiæ aliarum literarum puniri mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

§. 6. Volumus etiam quòd præsentis nostro motui proprio per quamcumque nostram signaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur.

§. 7. Præcipientes Clericis Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Auditoribus sacri Palatii, Senatori Urbis, Cameræque nostræ Auditori, ac quibuscumque officialibus, & iudicibus, quavis auctoritate fungentibus, quatenus in præmissis, dominis & patronis, seu nautis navium & barcarum, sic naufragio oppressarum, adversus quascumque personas, etiam Ecclesiasticas, aliterque ut præfertur, se gerentes, assistant, & pœnis dictis afficiant,

cum invocatione brachii sæcularis, quatenus opus fuerit.

§. 8. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indultis ipsorum locorum, statutis & consuetudinibus quas tamquam corruptelas, & abusus iudicamus, indultisque quibuscumque personis specialiter concessis quibuscumque; aliisque in contrarium facien. non obstant. omnium præmissorum tenores & formas pro expressis habentes.

Fiat ut petitur. A.

§. 9. Et quòd præsentis motus proprii sola signatura sufficiat, & ipsius simplex exhibitio & allegatio sufficiat, ac si esset in corpore juris & aliarum juris Canonici constitutionum clausa, attento, quod in favorem Ripæ, & illius mercatorum.

Fiat. A.

Datum Romæ apud S. Marcum, id. Martii, anno nostri Pontificatus decimoquinto.

Visa Julius Cam. Apost. Decanus, & Riparum Præfatus.

Familiares & servitores Prælatorum Romanæ Curie, salarii, & stipendium pro biennio tantum, & infra annum à die obitus illorum petere possunt.

Confirmatur & declaratur ista constitutio à Pio V. in constit. 15. Similissimus, in Tom. 2 fol. 208. ubi videas de prælatione horum familiarium, & aliorum creditorum.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cum sicut nobis nuper innotuit, sapius contingat, ut decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Referendariis nostris, necnon causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apostolicæ Præfidentibus, ac literarum Apostolicarum de majori præfidentia Abbreviatoribus, qui ut plurimum notabilem familiarium & servitorum numerum tenere consueverunt, familiares, & servitores præfati contra eorum patronos jam defunctos insurgentes salaria & stipendia eorum familiaritatis & servitutis pro toto tempore quo eorum familiares extiterint, seu illis inferviverint, etiam quòd de eis sibi satisfactum sit, etiam longo tempore post obitum ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præfidentium, & Abbreviatorum, petant & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui ut plurimum de his non sunt informati, super salariis & stipendiis huiusmodi etiam judicialiter impetant & molestant, in ipsorum hæredum perturbationem & non modicum detrimentum.

§. 1. Nos attendentes, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Referendarios, Auditores, Clericos, Præfidentes, & Abbreviatores præfatos, utpote aliis majoribus negotiis distractos, ut plurimum rationes & computa salariorum & stipendiorum, familiarium & servitorum suorum in scriptis non redigere, & propterea eos non facile, sed etiam difficile eorum hæredes, de solutione salariorum & stipendiorum huiusmodi fidem facere posse: & insuper verisimile non esse, ut qui pro mensuali salario & stipendio aliis inferviant, exactionem eorum salariorum & stipendiorum ultra integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmissis fieri possent, occurrere, Motu proprio &c. statuimus & ordinamus, quòd de cætero nemo cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existat, ab hæredibus Cardinalis alicujus, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Referendarii, Auditoris, Clerici, Præfidentis, vel Abbreviatoris defuncti, cuius familiaris extiterit, seu cui inferviverit, salarium seu stipendium familiaritatis seu servitutis suæ plus quàm pro integro biennio post annum à

Clausula derogatoria.

Sola signatura sufficit.

Dat. P. A. 15. die 15. Mart.

XLIII.

Edita An. D. 1545.

Causa constitutionis.

Sanctio de qua in rubr.

Contra
quam iudica-
ri non posse
decerit.

Quibuscum-
que non ob-
stantibus.

Papa subsc.

Publicatio
Pont. An. 11.
die 21. April.

XLIV.

Edicti An. D.
1548.

Exordium.

Statuta in-
serta, ex cau-
sis hic expref-
sis ille Pont.
servari jubet.

die obitus ejus patroni, petere aut exigere, seu de-
super hæredes præfatos quovis modo, in iudicio
vel extrâ, impetere vel molestare possit.

§. 1. Districtius inhibentes modernis & pro-
tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, &
Curie causarum dictæ Camerae Auditori, ac nostro
in eadem Urbe & ejus districtu, in spiritualibus
Vicario generali, necnon Senatori, ac quibusvis aliis,
tam dictæ Urbis quam quarumcumque aliarum civi-
tatum, terrarum & locorum, iudicibus & officiali-
bus, ne familiares & servitores præfatos super exa-
ctione salariorum & stipendiorum hujusmodi-bien-
nii, post annum à die obitus ipsius defuncti lapsum
audire, aut ad eorum instantiam, contra hæredes
præfatos, quovis modo procedere, aut jus dicere
præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum &
inane, si secus super his à quoquam, quavis aucto-
ritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordi-
nationibus Apostolicis, ac Urbis, civitatum, terrarum
& locorum hujusmodi, etiam juramento, &c.
statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis
quibuscumque.

Placet Motu proprio. A.

*Lectum & publicatum fuit statutum, & ordinatio
Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis
Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo quin-
to, die verò Martis vigesima prima mensis Aprilis, Pon-
tificatus prælibati S. D. N. Papæ anno undecimo.*

Jurisdictionis ac facultates Prælatorum & officialium
Visitationis Carcerum Almæ Urbis; Et ordina-
tiones ab eis observandæ.

*Confirmavit hæc omnia Pius IV. in constitut. 58. Cùm
ab ipso, in Tom. 2. fol. 85. Et declaravit Pius V.
in sua constitut. 68. Reverendi, fol. 282. in d. Tom.
2. Multaque postremò edixit Paulus V. in const. 71.
Universi: in S. 23. & 24. in Tom. 3. fol. 318. & 319.*

Horum autem Carceratorum subventionem, nedum
curat Archiconfraternitas Charitatis, de qua sup.
in constit. 17. Leon. X. Illius. fol. 600. sed etiam
Archiconfraternitas Pietatis, de qua infra in
const. 56. Greg. XIII. Tom. 2. fol. 462.

Quoad Gubernatorem Urbis attende quæ addidi
ad Leon. X. constitut. 8. Et si pro, sup. Tom. 1.
fol. 548.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

AD onus Apostolicæ servitutis superna disposi-
tione vocati, si omnium Christianissimum, &
præcipuè pauperum, ac miserabilium personarum
jura illibata servari, & ab omni gravamine & di-
spendio illæsa fore cupimus, & ad id libenter nostræ
solicitudinis studium adhibemus, multò magis
equidem, pro carceratis & pauperibus in Alma Ur-
be nostra commorantibus protegendis, exinjuncti
nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes
tenemur impendere, ne indebitorum onerum &
gravaminum injurias subeant, & detrimenta pati-
antur.

§. 1. Pravas itaque, detestabiles & illicitas im-
probiorum cupiditates, ex quibus nostris subditis,
& pauperibus damnosa possent provenire dispen-
dia, tollere cupientes, leges, decreta, & statuta in-
frascripta, quorum aliqua per fel. rec. Clementem
prædecessorem nostrum, pro eorumdem pauperum
& carceratorum commodo, ad perpetuam rei me-
moriæ, Motu proprio, ex certa scientia, & pote-
statis plenitudine provisâ, & salubriter edita fue-
runt, motu, scientia, & potestate similibus, in om-
nibus & per omnia, ut inferius describuntur, ob-
servari debere hac in perpetuum valitura lege statui-
mus, & mandamus. Decernentes irritum & inane,
quicquid secus super his à quoquam, quavis aucto-
ritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.
Contrariis etiam privilegiis & constitutionibus, (il-

lorum omnium tenores pro latissime expressis habentes)
non obstantibus quibuscumque. Quæ intima-
timari & in locis publicis appendi volumus.

§. 2. Inprimis quòd quotiens aliquis sine man-
dato Officialium ad quos spectat capitur, præter-
quam si in flagrante crimine reperiat, vel etiam
si cum mandato captus, si culpabilis non sit re-
fusus, vel indicia purgaverit, vel si iudici qui eum
capi fecit, etiam extrâ Visitam, aut si Præsidentibus
Visitæ ex aliqua causa rationabili videretur, gra-
tis sine aliqua captura, & carceris solutione, & sine
manu executorum liberè relaxetur. Et si ad alicuius
instantiam injustè captus reperiat, ipsius expen-
sis captura, & carceris solutio fiat; & si ab ar-
rifello vel executoribus contra præmissa aliquid
exactum fuerit, capto restituantur ad omnem ejus
petitionem. Et in omnibus prædictis casibus iudices
in mandatis de relaxando, sub majoris excommu-
nicationis poena ipso facto incurrenda, debeant
apponere, ut gratis ubique relaxentur. Neque
possit aliquid à carceratis præfatis exigi sub præ-
textu quòd ab his qui eos injustè capi fecerunt, re-
cuperare poterunt. Sed executores, & carcerum
custodes debitas sibi mercedes ab illis exigant, qui
injustè carceratos detineri procurarunt. Dictique
iudices omnes impensas, etiam pro alimentis per
præfatos carceratos factas, eis etiam manu regia
ab eisdem qui eos indebitè capi, & detineri instite-
runt, restitui & resciri faciant.

§. 3. Capti etiam pro informatione curiæ tam-
quam testes, nihil capientibus solvant; nec in car-
ceribus publicis, aut secretis aliquo modo ponantur,
sed incontinenti per iudices examinentur; &
examinati ad sua negotia faciendâ relaxentur, alio-
quin iudices pro qualibet vice poena decem ducato-
rum pro subventionem carceratorum tantum appli-
cant. mulctentur, nisi Gubernatori, Auditori,
Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur
ex causa quam Visitatoribus justificare te-
neantur. Et prædictis alimenta necessaria quamdiù
in carceribus detinebuntur ab instigatore vel
fisco præstentur.

§. 4. Dictique iudices captum pro quovis cri-
mine, in secretis carceribus ultrâ triduum antequàm
examinetur retinere nullo modo possint, sed infra
triduum carceratum hujusmodi examinent, & jux-
tà juris dispositionem, aut relaxent si innocens re-
periat, vel ponant ad largam, vel in dictis secre-
tis carceribus, prout facti qualitas expostulat, re-
tineant; alioquin custos in prima Visita id Visi-
tatoribus manifestare teneantur, sub poena decem
ducatorum applicandorum, ut est supra scriptum:
nisi de mandato nostro aliter fuerit ordinatum, de
quo mandato ipsi iudices Visitatoribus fidem face-
re teneantur, vel si dicti iudices ex aliqua iusta
causa aliter faciendum Visitatoribus notificaverint.

§. 5. Iudices prædicti sine legitimis iudiciis
præcedentibus neminem capi mandent, nisi Gubernatori
ex legitima causa aliter visum fuerit, &
tunc si capiendus sine iudiciis sit aliquis, ducatur
ad præsentiam ejusdem. Qui Gubernator instigato-
rem faciat cavere de damnis, injuriis, & interesse,
& prout qualitas personæ carcerandæ expostulat,
vel cogat eum ad cavendum de se præsentando, vel
mittat ad carceres arbitrio suo. Verùm si infra bi-
duum indicia non supervenerint, relaxetur.

§. 6. Captum verò quemcumque, ante tortu-
ram, seu antequàm torturæ subjiciant, ad purgan-
dum indicia contra eum laborantia legitime admit-
tant, data indiciorum copia in forma boni extra-
ctus, & non registri, cum expressione nominum tes-
tium, ad hoc ut inquisitus possit se defendere, præ-
terquam in crimine hæresis, & aliis criminibus à
jure exceptis, juxtà tamen juris dispositionem. Et
si indicia purgata non fuerint (super quo tamen
priùs audiatur advocatus pauperum, vel alius qui-
cumque ad habitum ipsius rei) tunc torquendum
continuato actu torturæ, non autem in tortura per
longum temporis spatium unius aut plurium ho-

Carcerati
quando gra-
tis relaxandi.

Capti tam-
quam testes
quomodo re-
laxandi.

Carcerati in-
frâ triduum
examinen-
tur & deinde
vel dimittan-
tur, vel pon-
antur ad
largam.

Sine iudiciis
nemo capia-
tur nisi de
mandato gu-
bernat.
Ad hoc, &
seq. vide Pau-
li v. constit.
cit. in rubr.

Indiciorum
copia detur
ante tortu-
ram, nisi in
criminibus
exceptis.

rarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ, divertendo detineant, sed prout facti, & torquendæ personæ qualitas exposcunt, incontinenti expediant: & examinatores claris verbis utantur ad reperiendum veritatem non ad implicandum constituti intellectum.

§. 7. Et nullus torqueatur, nisi legitimatis prius iudiciis, & testibus pro iudiciis examinatis repetitis: carceratis, & procuratore pauperum, in legitimatione & repetitione citatis: & pauperibus arbitrio iudicum, de quorum mandato detinebuntur, iudiciorum copia gratis tradatur, vel processus cum iudiciis advocato pauperum, sine aliqua impensa ostendatur. Et si procurator fiscalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infra terminum in citationibus contentum non dederit, testes pro carceratorum defensione examinari sine interrogatoriis debeant.

§. 8. Item iudices captum pro uno crimine, super aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare præsumant: sed tam in his quam aliis in omnibus occurrentibus juris communis dispositionem servare teneantur, & debeant, ac iudices qui processerunt, dum causas in Visita proponunt, habeant secum processus, ut Visitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non gravari.

§. 9. Ac insuper ne literarum ignari ex mala notariorum in latinum translatione, quandoque indebitè damnum patiantur, decernimus quòd verba super quibus interrogatur reus eo modo quo ipse illa profert, in latinum si latine proferat, vel vulgari sermone per notarium scribantur: & si reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius lingue, vel idiomatis cuius est reus, vel cum interprete illius lingue.

§. 10. Et si contingat reum iudiciorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus, & non registri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta versus continente, tradant, ac pro quolibet centenario cartarum scripturarum non plus quam quinque ducatos recipiant, & sic pro rata in minori vel majori cartarum numero, sub pœna prædicta irremissibiliter exigenda, & applicanda, ut præmittitur.

§. 11. Si verò ad alium iudicem acta forent transportanda, tunc fiat registrum, & solvatur prout in curia eadem solvi consuevit pro quolibet centenario foliorum registri.

§. 12. Et si aliquis carceratus innocens reperiat, & pro sua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occasione cuiusvis affectamenti exigatur.

§. 13. Custodes verò carcerum decreta Camera aliàs edita servare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet clerico ultra carlenos veteres sex, pro laico ultra tres. Custos Turris de Sabellis, ultra duos carlenos similes indifferenter, tam pro clerico, quam pro laico, etiam pro exarceratione vel liberatione non exigat. Et si ultra mensem sine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hæcenus observatum fuit.

§. 14. Simili modo Barifellus, Marefcalli, & Executores, pro mercede suæ executionis decreta dictæ Camera servare teneantur, sub pœna viginti-quinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & ut supra applicanda.

§. 15. Pro honesta cibatione ultra unum carlenum similem non exigant, ita tamen quòd pro quolibet vice cibandi ultra dimidium carlenum non capiant, ut si de manè tantum cibus fuerit, vel de sero dimidium, ut præmittitur. Verum pro temporis qualitate solvatur minus vel plus, dummodò non excedatur unus grossus pro quolibet vice cibandi. Si verò nullo modo cibari fuerint, etiam si in carceribus aliquibus diebus in secretis detenti sint, nihil exigatur. Detentus verò in larga faciat sibi expensam modo suo, & carcerum custodes non possint carceratos alimentorum expensas non solventes

ultra quinque dies in cameris detinere; quibus elapsis in publicis carceribus ponant.

§. 16. Teneantur dicti custodes tempore visitæ omnes carceratos, nemine excepto, Visitatoribus præsentare; & in secretis detentos nunciare in scriptis; & postquam fuerint examinati, finito examine præsententur, & hoc sub pœna præmissa decem ducatorum pro qualibet vice contraventionis.

§. 17. Et insuper dicti iudices carceratos per alios non arrestent in carceribus, sed si aliam causam habent contra carceratum, significetur iudici de cuius commissione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contra carceratum; præter Gubernatorem, qui possit arrestare ex causa delationis armorum. Item, si aliquis iudicum commiserit mandatum de capiendo aliquem, antequam Gubernator, vel alius ex dictis iudicibus illud commiserit, nullus alius iudex possit de illo se impedire, dummodò in libro actorum constet de commissione talis mandati, & sub eadem die.

§. 18. Item, significationes factæ per Gubernatorem, vel alios iudices data idonea cautione servantur, per omnes per duos menses, lapsis duobus mensibus non servantur.

§. 19. Item, carceratus pro aliqua causa per unum iudicem, eò relaxato, possit per alios iudices pro nova causa carcerari, sed non pro eadem, nisi de mandato nostro, aut Camerarii.

§. 20. Item, quòd singulis hebdomadis Visitatores carcerum visitent omnes carceres semel in hebdomada, vel saltem bis in hebdomada duos carceres, nisi impediti fuerint; & relaxandos relaxari faciant statim ante recessum à visita.

§. 21. Item, id quod per commune Visitatorum votum deliberatum fuerit, semper observetur, & executioni mandetur; & custos carcerum eis parere debeant, sub pœna decem ducatorum, ut præfertur, applicanda, non obstantibus tertii contradictione, vel inhibitione; nec contradicenti, & alleganti post præstita vota fore mandatum nostrum vel Camerarii, nisi illud exhibeat, credatur, sed omninò relaxatio fiat.

§. 22. Item, quòd factò decreto de relaxando, custodes non retineant carceratum vigore alicujus arresti, nisi fuerit subscriptum ad minus manu duorum Visitatorum.

§. 23. Item, facta compositione, omnes pœnæ consignentur penes depositarium nostrum, distribuendæ & solvendæ per mandatum nostrum, vel dicti Camerarii.

§. 24. Item, quòd custodes carcerum non possint aperire capsas elemosynarum pauperum carceratorum sine presentia alterius ex procuratoribus doctorum pauperum, & illa pecuniæ non dentur magistris domus carceris, sed dispensentur inter illos qui non habent modum vivendi per eundem magistrum, cum interventu Capitanei carcerum, & unius ex procuratoribus pauperum.

§. 25. Item capti ex cuiusvis mandato non ducantur ad alium locum, nisi ad publicos carceres, ad quos Visitatores causa Visitæ accedere solent, aut ad Castrum S. Angeli de speciali mandato nostro.

§. 26. Habentes significationes sive moratorias à Camera Apostolica concessas propter paupertatem, & præstita cautione, etiam sint obligati in forma Camera, ad instantiam quarumvis personarum privatarum non molestentur auctoritate seu mandato alicujus iudicis, sub pœna arbitrio Camera declaranda.

§. 27. Infirmi carcerati, si pro debito civili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate gravi, ita quòd sit periculum vitæ, præstita cautione de redeundo recuperata sanitate, relaxentur. Si verò pro causa criminali ex qua veniret imponenda pœna mortis, si jam sit confessus vel convictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præstita cautione idonea, liberetur ut supra. Et si sit pauper, qui eam non reperiat, consignetur hospiti-

Et nemo torqueatur non legitimo processu.

Captus pro uno crimine, non interrogetur super aliis sine iudiciis.

Verba rei scribantur per notarium illius idiomatis, quo prolata fuerunt.

Iudiciorum copia datur in modum extractus.

Registrum fiat actorum transportatum.

Innocens nihil solvat.

Custodes Carcerum servent decreta Camera.

Executores idem faciant.

Carceratorum cibatatio.

Custodes præsentent Visitatoribus detentos in publicis, & notificent detentos in secretis.

Arresta dantur per iudicem, de cuius mandato est aliquis carceratus.

Significationes servantur per duos menses.

Pro eadem causa unus iud. carcerat.

Visitatio singulis hebdomadis fiat.

Ejus resolutiones attendantur.

Relaxandi ex decreto Visitæ, non possunt arrestari.

Compositionum pecuniæ dependantur.

Elemosynæ quomodo distribuuntur.

Capti omnes ad carc. publi. ducantur.

Significationes concessæ à Rev. Cam. servantur.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxantur.

Bona repera-
ta penes car-
ceratum, cul-
todien.

Custodes
quid ab ar-
restantibus re-
cipiant.

Barifellus
non petat
quicquam
pro explora-
toribus.

Tiremes bis
in anno visi-
tandæ.

Carcerati
quoniam
transportan-

Executorum
merces.

Carcerati
quando pro
carcere nil
solvant.

Nemo pro
injuris &c.
carceretur.

Pauperes
vel condem-
nati non fol-
vunt propi-
nas.

Carcerati
Ripæ & Bur-
gi, ubi visi-
tandi.

PP. subscr.

Edita An.D.
1548.

Relatio præ-
ced. confit.

Executor
istius consti-
tur. deputa-
tur Clericus
qui pro tem-
pore est car-
cerum Præsi-
dens.

talis guardiano, qui quamprimùm convalescet, præsentare teneatur.

§. 28. Bona, vel pecuniæ quæ reperiuntur in posse carceratorum, consignentur cum inventario facto in præsentia carcerati, & coràm duobus testibus custodi carcerum; qui teneatur restituere integrè ad mandatum iudicis, qui eum capi fecit.

§. 29. Custodes carcerum non exigant, nec spontè recipiant ab arrestantibus carceratos, ultrà quàm exigatur à carcerato pro relaxatione.

§. 30. Barifellus non exigat aliquid à carceratis ratione expensarum quas dicit se fecisse pro exploratoribus.

§. 31. Tiremes visitentur bis in anno, & facta visitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore; & relaxandi ex mandato Visitatorum sine mora per Capitaneum tiremium relaxentur, sub pœna amissionis salarii.

§. 32. Carcerum custodes carceratos ad alios carceres sine iudicium de quo mandato detinentur licentia, transferre, nec à carceratis aliquid exigere, dum pro stipulanda aliqua obligatione per carceratos faciendâ eos à carceribus extrahunt, vel à compedibus liberant, non possint.

§. 33. Mareschalchi, caterique executores, in causis civilibus & criminalibus Capitoli tabulam observent. Et pro quibusvis executionibus realibus & personalibus usque ad summam quinque ducatorum, carlenum unum, usque ad decem, duos, usque ad quinquaginta quinque, & abindè suprâ, quæcumque fuerit summa, ducatum unum, & non ultrâ exigant. In executoribus verò pœna capitalis, vel sanguinis, ducatum unum. In casibus verò, in quibus eis quarta pars pœnarum secundùm statuta debetur, si ex gratia pœna moderentur, etiam si post executionem gratiam fieri contingat, quartam tantùm ejus recipiant quod ex gratia solvitur. Barifellus verò in civilibus etiam illam observet. In criminalibus autem, & extrâ Urbem in civilibus & criminalibus, id tantùm capiat, quòd per Cameram Apostolicam seu Gubernatorem fuerit ordinatum, ubi inter eum & partes dissensio super hoc foret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris, in causis criminalibus, non tamen gravioribus, solvatur notario tertia pars unius julii, & pro sigillo carlenus unus.

§. 34. Carcerati qui non acceperunt copiam processuum, non teneantur aliquid pro carceribus solvere.

§. 35. Pro injuriis verbalibus, & altercationibus sine armis, vel sanguine factis, & in causis civilibus non excedentibus summam quinque ducatorum, & in similibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancipetur.

§. 36. Pauperes qui per sententiam absolvuntur, & divites qui condemnati fuerint, pro nota sententiæ, nec pro iudicium propinis, nec quibusvis juribus Fiscalibus aliquid solvere teneantur.

§. 37. Carcerati in Ripa, in Visitazione Capitoli, Carcerati verò in Burgo, in visitatione Turris Nonæ, præsententur. Et visitationes Camerario Ripæ, & Judici Burgi, per procuratores pauperum, Capitoli, & Turris Nonæ intimentur.

Placet, & ita mandamus. A.

Sequitur deputatio executoris præced. constitutionis.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cum aliàs nos &c.

Omittitur residuum Bullæ, quia tota est, quæ præcedit.

§. 1. Et pro præmissorum, omnium & singulorum observatione, & executione committimus & mandamus Episcopo Torcellan. Cameræ nostræ Apostolicæ Clerico, & ad præsens carcerum præfatæ Urbis Visitatori, & pro tempore earundem carcerum alteri Clerico, per eandem Cameram depu-

tando, ut decreta prædicta per quoscumque ejusdem Urbis iudices, notarios, executores, carcerum custodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inviolabiliter observari mandet, & faciat cum effectu; ac contravenientes & inobedientes quoscumque, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias, ac privationis seu suspensionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam personales, de quibus ei videbitur, pœnas, illas etiam aggravando & reaggravando, mandata executiva desuper decernendo, ac brachium sæculare exercendo, quæcumque appellatione postposita, coërceat & compescat, pœnasque prædictas exigat, & imponat, ac exigi & imponi faciat & mandet, tam ex ejus officio, quàm ad instantiam Advocati & Procuratorum pauperum pro tempore existentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliisque faciendi & exequendi, quæ in præmissis & circa præmissa fuerint necessaria & opportuna.

§. 2. Præmissis, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegijs quoque, & indultis quomodolibet, etiam vim contractus habentibus, & ex causa quantumcumque onerosa, concessis & confirmatis, quorum tenores pro expressis haberi volumus, perindè ac si de verbo ad verbum, de illis individua mentio facta esset, quibus specialiter & expressè derogamus, quatenus præmissis decretis & ordinationibus obstant, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Placet Motu proprio. A.
Videat Reverendiss. Card. Camerarius. A.

Approbatæ fuerunt à Camerario, & approbatæ in Camera die 4. Julii 1548. Pontificatus S. D. N. Pauli, divina providentia Papæ III. anno decimoquarto.

Indulta Mercatorum utriusque Ripæ Urbis, circa prioritatem & potioritatem suorum creditorum ripalium, & circa dilationes & moratorias eorum debitoribus non concedendas.

Quoad primam partem, vide extensionem in Pii IV. constit. 25. Cupientes, fol. 38. & Greg. XIII. constit. 88. Cum aliis, fol. 504. Tom. 2.

Jurisdictionem autem Judicum earundem Riparum, habes hic suprâ in constitut. 6. Cum nobis. fol. 706. & Clem. VII. constit. 4. Nuper. fol. 647.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cum postquàm fel. record. Innocentium Octavum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos etiam publicam utilitatem præ oculis habentes, mercatores in Ripa & Ripetta Urbis mercantia exercendi promptiones, ad vinum, frumentum, & alias merces pro usu, & commodo incolarum, & curialium Urbis necessarias, per mare & terram, ad eandem Urbem adducendas, & convehi faciendas reddere studentes, eis inter alia privilegia indultum, ac concessum fuit, ne sub prætextu moratoriarum, salinariarum, cessionis bonorum dilationis quinquennalis, aut quarumvis commissio- num, etiam à nobis desuper diversis Romanæ Curiaë iudicibus exortatum per debitores ipsorum occasione hujusmodi commerciorum venditorum, crediti sui, & pretii indè provenientis exactio retardaretur, seu quomodolibet impediretur, expressèque Camerario Ripæ & Ripetta præfatæ, pro tempore mandatum, ut moratoriis & aliis præmissis non obstantibus, debitores sic morosos, ad satisfaciendum & solvendum præfatis mercatoribus compelleret, aliisque faceret, & prout in diversis desuper signatis motibus proprijs, quorum tenores & compendia veriora pro plenè expressis hic haberi volumus, latius continetur.

Clausulæ de-
rogatoria.

PP. subscr.

Admissio
Camerarii &
Cameræ. P.
An. 14. die
4. Julii.

XLV.

Edita An.D.
1547.

Horum Pon-
tif. constitu-
tiones non
posui, uti
hic plenè re-
latas, in qui-
bus cavetur
debitoribus
ripalibus di-
lationes non
concedi.

Qui iam privilegii hoc indultum eis non obesse prætendebant.

§. 1. Accepimus nuper nonnullos cavillosos debitorum, quod una via reperitur prohibitum, alia extorquere fatigentes, clericos, seu alios magis privilegiatos exilentes, contra se præmissa indulta & privilegia locum non habere prætendentes, beneficium decretalis, Pervenit, seu decretalis, Odoardus; impetrasse quotidie, prætextuque commissionum à nobis desuper extortarum, ac admissionum sibi illarum vigore concessarum per diverforum Rom. Curiaë iudicum sententias, quæ etiam in rem transivisse iudicatam dicuntur, & beneficia præfata defraudasse eosdem mercatores; quo fit ut alibi etiam quam coram dicto Camerario ordinario eorum iudice, propter fraudes has excogitatas, ad diversa tribunalia huiusmodi contra formam dictæ Ripæ constitutionum pro credito suo litigare coguntur. Necnon quod etsi laudabili hæcenus, & inveterata consuetudine fori eiusdem Ripæ introductum fuit, quod mercatoribus eisdem, qui mercimonia prædicta, ut plurimum pretio minimè præfenti interveniente, sed ad diem solvendo vendentes, notariolique præfati non habentes, seu alias pro majori ipsorum commodò merces sic venditas aliter describi curare, nisi in eorum, & proxenarum Ripalium libris descripti non sunt, scriptura & adnotatio ad probandum & consequendum creditum eorum, in iudicio & extrâ sufficiant; nihilominus à certo tempore citrà ob frequentes debitorum decoctiones, ortis litibus, & quæstionibus inter dictos mercatores, ac alios eorumdem debitores decoctorum creditores, instrumenta publica etiam in ampliori forma Camera Apostolicæ habentes, super discussione ac prioritare in bonis debitorum coram variis iudicibus adversus consuetudinem huiusmodi in dubium revocant, in grave ipsorum mercatorum præiudicium, qui tempus quod in exercenda mercatura consumpturi essent, in eorum creditis recuperandis conterere coguntur, ac Urbis maximum incommodum, cujus ubertas propterea non parùm minuitur.

§. 2. Nos quibus in lemnitas dictorum mercatorum, ac Almæ Urbis nostræ commodum non minori curæ nunc sunt, quam alias fuerint, inconvenientibus huiusmodi occurrere volentes, præsentium vigore, quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, Motu proprio prædictis ad beneficia præfata extendentes, omnes & singulas commissiones, etiam expressam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & à nobis illarum vigore, seu alias quomodolibet inhibitiones, significationes, decreta, & admissiones ad beneficia præfata quibusvis dictorum mercatorum occasione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis quantumcumque privilegiatis per quoscumque iudices in posterum concedenda & emananda, eisdem debitoribus nullatenus, ad effugiendum vel differendum solutionem debiti occasione præfati sic contracti suffragari debere decernimus.

§. 3. Et insuper eisdem mercatoribus, ut ad probandum plenè, in iudicio & extrâ, qualitatem & quantitatem mercium prædictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio & descriptio de illis, de ipsorum, ac proxenarum præmissorum libris, in iudicio & extrâ plenè probent, ac fidem indubiam faciant, executionemque habeant perinde ac si esset obligatio in forma Cam. Apostolicæ, & aliàs exequatur iudex, prout in Curia Ripæ & Ripetta executioni mandantur.

§. 4. Decernentes insuper quòd si mercator ut supra Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco, bona quæ sua esse prætendant, illa ad se pertinere, & sua esse intelligantur, plenè & sufficienter probasse, si per testes docuerit, aut per proxeneta, medio iuramento eiusdem proxeneta & alium idoneum testem, aut aliàs legitime probaverit, juxta consuetudinem dictæ Ripæ & Ripetta, & sic observari volumus & mandamus contra quoscumque juxta præfatum consuetudinem; mercatoresque præfati in mercibus sic venditis penes debitores existentibus,

etiam à quibusvis detentis quibuscumque aliis creditoribus, etiam expressis & anteriorem hypothecam; instrumenta publica in ampliori forma Camera Apostolicæ confecta & stipulata, creditum suum probantia habentibus, etiam clericis, S. R. E. Cardinalibus; & aliis quibusvis cuiuscumque gradus vel conditionis existant præferri.

§. 5. In aliis verò quibuscumque debitorum bonis cum cæteris creditoribus hypothecam, expressam seu tacitam, habentibus concurrere occasione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentarum; ac à duabus sententiis conformibus, per Camerarium ac Præsidentem pro tempore dictæ Ripæ & Ripetta latis, nullatenus appellari, vel provocari, etiam ad nos & Sedem Apostolicam, quas effectum rei iudicatæ habere debere volumus. Et sic per quoscumque iudices, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, in quibusvis causis, negotiis & controversiis, sententiarum, iudicari & definiti debere; irritum quoque & c. decernimus.

§. 6. Mandantes propterea moderno & pro tempore Camerario præfato, quatenus debitores ex causa præmissa obligatos, decretis, significationibus, admissionibus, & aliis prædictis non obstantibus, ad satisfaciendum mercatoribus antedictis de debitis sic contractis, ac eorumdem debitorum bona detinentes, ad illa sibi dimittendum ad effectum consequendum satisfactionem integram juris opportunis remediis, ac aliàs juxta stylum curiæ suæ compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam potestatem quibusvis iudicibus secularibus ecclesiasticis, ac omnibus Romanæ Curiaë tribunalibus, etiam sub censuris & pœnis pecuniariis, suo moderandis arbitrio, ne exactionem debitorum ex causa præinserta contractorum quomodolibet impediant, in illisve quovis quæsito colore, & mercatoribus prædictis præcipientes, ne solvere debentes alibi quam coram se intromittant inhibentes. Et si aliquas inhibitiones per alios quoscumque iudices Urbis ad uxorem dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque personarum, dominium, vel hypothecam, seu quodlibet aliud jus in bonis in domibus dictorum debitorum existentium, seu per dictos debitores quovis modo possessis habere prætendentium factas invenerit, per quas executio ad instantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur invenit, ne ex hoc facultas bona huiusmodi occultandi detur, eisdem inhibitionibus non obstantibus bona præfata describi, & de illis inventarium confici, & penes aliquam idoneam personam deponi, quousque de iuribus partium discutatur faciendi. Et si aliqui ex dictis debitoribus ab Urbe abfuerint literas rogatorias eis qui in eis locis, ubi dicti debitores moram traxerint iustitiæ ministrandæ præfuerint directas, ut eosdem debitores ad satisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione represaliarum, nisi id faciant, decernentes, mittentes; & illarum præsentationis relatione habita, neque infra terminum in illis præfixum, iustitia ministrata fuerit, represalias contra homines dictorum locorum, illorumque res & bona, juxta stylum in Urbe solitum, decernentes & exequentes, mandantes & facientes.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, & novis reformationibus Urbis privilegiisque, indultis & facultatibus prædictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Camera Apostolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibusvis aliis iudicibus Urbis, eorum Curiaë, etiam per nos concessis, innovatis & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac si eorum tenores & c. latissimè, hac vice dumtaxat derogamus. Præsentemque nostram constitutionem, cui non derogatum per quamcumque signaturam, ac in qua, omnia & singula decreta, formas & clausulas, in motibus propriis prædictis,

In aliis verò habent hypothecam, & concurrunt cum obligationibus Cameralibus.

Officiales & iudices eisdem obtemperant.

Quibuscumque non obstantibus.

Hic idè Pont. d. indultum validat contra quoscumque.

Mercatorum Ripalium libris, iuncto libro Proxenarum crediti iubet.

Ipsique in rebus eorum extantibus, præferantur omnibus.

1547. & 1548.

contentas & descriptas & repetitas cenferi debere volumus, in volumine statutorum dicte Curie Ripae & Riperae, describi & registrari, cui sola signatura, in iudicio & extra, sufficiat, regula contraria non obstante mandamus.

Placet, & ita mandamus: A.

PP. subscr.

Admissio Pont. An. 14. die 26. Aug.

Die 26. Augusti 1547. admissa fuit cedula d. motus proprii ex decreto, & collationata concordat lib. 5. fol. 118. Hieronymus de Tarano.

Visa Jul. Gom. Camerae Apost. Decanus, & Ripae Praesidens.

XLVI.

Personae Ecclesiasticae, testandi licentiam a Sede Apostolica non habentes, decimam tantummodò partem locis piis relinquere & donare possunt.

Hanc facultatem disponendi de decima parte, vidimus revocatam a Pio Quarto infra in eius const. 8. Grave. fol. 9. Tom. 1. De spoliis autem plenè dicam infra ad const. 18. Pauli V. In eminenti, Tom. 3. fol. 226.

Edita A. D. 1548.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, qui ex assaeta Sedis Apostolicae benignitate, in favorem Ecclesiarum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, diversa privilegia concedere consuevit, si processu temporis tendunt in abusum, illa moderari, ac desuper opportunè providere solet, prout rerum & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Praelati quidam, testandi facultatem non habentes, instituebant haeredes quaedam loca pia, quae ex indulto poterant consequi huiusmodi bona: & insuper multa legata faciebant in favorem eorum, ad quos bona devenerint non poterant.

Hic ideo Pontifex decimam partem tantummodò sic relinquere posse declarat.

§. 1. Sanè non absque animi molestia accepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, Episcopi & Praelati, aliisque personae Ecclesiasticae, tam saeculares, quam diversorum Ordinum & militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis testandi, & disponendi facultatem, Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, quibus à dicta Sede Apost. capiendi res, & bona, ex testamento vel alia dispositione illorum, qui aliàs de rebus, & bonis eorum disponere non possent, facultas est concessa, haeredes instituunt, & in testamentis sine eorum dispositionibus plura legata, seu ordinationes in favorem diversarum personarum, ac alios usus, in quos bona, & res huiusmodi transmittere non possent, faciunt Hospitaliaque Ecclesiae, & loca pia huiusmodi, sive eorum Rectores fidem testantium seu disponentium insequen. legata ipsa, & in testamentis, seu aliis, etiam inter vivos dispositionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apostolica circa res, & bona, spolia nuncupata; per obitum Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum huiusmodi, absque testandi & disponendi facultate decedentium remanentia in suis iuribus detrimentum patitur & iacturam.

§. 2. Et quia nostrum est, in praemissis taliter providere, quòd ipsius Camerae iurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, tenore praesentium, omnia & singula privilegia, facultates, gratias, literas & indulta, quibusvis Ecclesiis, etiam Metropolitan. Monasteriis, Hospitalibus, etiam ab Archihospitali sancti Jacobi in Augusta de Urbe dependentibus, seu causam habentibus, ac aliis piis locis ubilibet constitutis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Sedem praefatam, super capiendis seu acquirendis haereditariis, rebus, ac bonis, ex testamento, donatione inter vivos, vel alia quacumque dispositione quorumcumque Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, saecularium vel regularium, utcumque etiam, ut praefertur, qualificatorum, & quacumque praeminentia ac dignitate & auctoritate fulgentium, etiam si Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales fuerint, de haereditariis, rebus, & bonis huiusmodi

facultatem disponendi non habentium, vel aliàs quomodolibet concessa, etiam si usu recepta sint, moderantes, Volumus, decernimus & declaramus, quòd Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, & personae huiusmodi, de rebus ac bonis eorum, à nobis vel à dicta Sede facultatem testandi, seu disponendi non habentes, decimam partem tantum, rerum & bonorum eorumdem, mobilium & immobilium, & se moventium, ac pecuniarum, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & piis locis, capiendi & acquirendi, facultatem huiusmodi habentibus tantum per viam institutionis haeredum, seu donationis, vel legati, in vita seu in morte relinquere, & Ecclesiae, Monasteria, Hospitalia, & pia loca huiusmodi, seu illorum rectores, non nisi decimam partem huiusmodi capere seu acquirere possint, & ad hoc Ecclesiarum & Hospitalium, ac aliorum piorum locorum huiusmodi privilegia, facultates, concessiones, gratias, literas, & indulta quaecumque, reducimus ac moderamur. Decernentes sic, &c. Non obstantibus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. mensis Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, Pontificatus nostri anno quartodecimo.

De electione Vicarii Generalis Congregationis Eremitae Camaldulensis, ac S. Michaelis de Murano, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

De hac Eremita vide etiam hic sup. in constitut. 1. Rationi. fol. 697.

PAULUS PAPA III.

Dilectis filiis Vicario generali, & Visitatoribus Congregationis Camaldulensis, salutem & Apostolicam benedictionem.

EXponi nobis nuper fecistis, quòd licet ab antiquo tempore citra, morte pro tempore existentis, Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camaldulensis adveniente, duo Visitatores, & totidem Praelati ejusdem Ordinis, loco in quo eundem Generali decedere contigebat magis propinquo alium Congregationis huiusmodi Generalem infra annum semper eligere consueverint. Nihilominus Generalem huiusmodi quoties eum decedere, aut illius officium cessare contigerit, si vobis & aliis ejusdem Ordinis Praelatis infra scriptis eligendis, licentia & facultas concederetur, profectò in evidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte vestra, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut dicti Ordinis commodo, & decori consulere, ac aliàs in praemissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 1. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, praesertim religionis jugo deditarum votis libenter annuimus: Vos, ac Praelatos infra scriptos, utrumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis auctoritate vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, ac Majori sacrae Camaldulensis Eremitae, & Classensi, Ravennat. necnon sancti Michaelis de Murano, ac sanctae MARIAE ad Carceres, & vallis Castri Abbatibus, necnon per Priores gubernari solitorum sancti Mathiae de Murano, ac Angelorum Florentiae dicti Ordinis Monasteriorum Prioribus pro tempore existentibus, quod de caetero, ipsi & vos, ac pro tempore existentes, dicti Ordinis Visitatores, in unum in dicto Monasterio Classensi, aut alio convenienti loco, de omnium, seu Majoris partis vestrum consensu eligendo congregati, Generalem Congregationis & Ordinis huiusmodi, quoties eum decedere

1548. & 1549.

Dat. P. A. 14. die 28. Mart.

XLVII.

Edita An. D. 1549.

Causa hujus constituit.

Qui possint eligere Generalem infra mensem, si ejus officium vacet.

contigerit, infra mensem, à die obitus pro tempore existentis Generalis hujusmodi computandum, usque ad futurum Capitulum, singulis annis juxta eisdem statuta fieri solitum, eligere possitis & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore presentium, de speciali gratia indulgemus. Decernentes electionem, per vos ac Abbates & Priores hujusmodi faciendam, validam & efficacem fore; ac quascumque alias aliter pro tempore factas in Generalem hujusmodi electiones, nullas & invalidas existere.

§. 2. Ac volentes, quod si vos, ac Abbates & Priores prefatos ad Generalem hujusmodi infra unum mensem eligendum discordes esse contigerit, quod mense hujusmodi elapso, omnes totius Ordinis & Congregationis hujusmodi Prælati, pro electione hujusmodi facienda in unum congregari, & convocari, ac unum in Generalem Ordinis prædicti, invocato de super divino auxilio, eligere debeant & studeant.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis & Ordinis hujusmodi, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Congregationi, & Ordini hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & infolitis clausulis, in præmissorum contrarium forsan concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anno Piscatoris, die decimona Junii, millesimo quingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

Qui verò post elapsum mensem.

Derogatio contrarium.

D. P. A. 14. 19. Junii.

XLVIII.

Explicatio muneris & auctoritatis Præpositi generalis Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, cum diversarum gratiarum concessione, ordinationumque pro ejus bono regimine constitutione.

De his omnibus & aliis, vide hic supra in Constitut. 25. Regimini, fol. 743. ubi plenè notavi.

Edita A. D. 1549.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Incet debitum pastoralis officii omnibus regularem vitam ducentibus, ut in suis disciplinis, & laudabilibus institutis conserventur & augeantur, nos reddat favorabiles & benignos, ad Societatem verò de JESU per nos institutam & approbaram, cujus specimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque uberes fructus animarum, ad summi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie verbo & exemplo in populo Christiano, dirigentes præcipue velut pater oculos mentis nostræ, dignum censemus, ut ipsam Societatem, ejusque in odorem suavitatis Altissimo deservientes personas, specialibus favoribus prosequamur, illaque sibi favorabiliter concedamus, per quæ Societas ipsa utiliter regi, & prosperè dirigi, ac ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

§. 1. Hinc est, quod nos dilectorum filiorum Ignatii de Loyola moderni Præpositi generalis, & aliorum sociorum ejusdem Ordinis, supplicationibus inclinati, sibi, ut Præpositus Generalis dictæ Societatis, pro tempore existens, cum primum juxta constitutiones ejusdem Societatis in illius Præpositum electus fuerit, eo ipso verus ipsius Religionis Generalis Præpositus, cum libera generali, & omnimoda cura, & administratione omnium & singulorum, ad felix regimen, & prosperam directionem dictæ Societatis spectantium & pertinentium, sit & esse censeatur, ac suum Præpositi officium, in omnibus exercere incipiat, ac plenam in universos ejusdem Societatis socios, & personas sub ejus obedientia degentes, ubilibet commorantes, etiam exemptos, etiam quascumque facultates habentes, suam jurisdictionem exerceat.

§. 2. Possitque & debeat dictus Præpositus per personas ad id à dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis casibus juxta dictas constitutiones amoveri, & alius ipsius loco, per easdem personas substitui, & aliis, prout persona deputata prædicta id in Domino contempserint salubriter expedire.

§. 3. Ac ipsemet Præpositus pro tempore existens ire, & suos quocumque locorum, etiam inter infideles, cum expedire in Domino judicabit, mittere, ac revocare, & per Nos, ac successores nostros, ad locum aliquem missos sine temporis certi limitatione, cum id expedire ad DEI gloriam, & animarum auxilium, visum erit (super quo conscientiam dicti Præpositi oneramus) ad alia loca transmittere, liberè & licitè valeat; qui ubicumque morari contingat, ad nuntium nostrum, & Romani Pontificis pro tempore existentis, ad Sedem Apostolicam, seu quo oportuerit, & sibi per dictam Sedem injunctum fuerit, juxta ipsius Societatis professionem, venire debeant, concedimus.

§. 4. Ac volumus, statuimus, & ordinamus, quod Præpositus absque Societatis, & aliquis ex sociis hujusmodi absque dicti Præpositi consensu, & expressa licentia, electioni seu provisioni de illius persona in Episcopum, Archiepiscopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quascumque personas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ, consentire, aut ad illam admitti, seu alicujus Prælationis & dignitatis in eadem Societate, si eam occulta aut manifesta ambitione quæsiisse convincetur, capax esse nullatenus possint.

§. 5. Quodque à correctione regulæ Societatis hujusmodi secundum ordinationes factæ (ut vigor disciplinæ melius conservetur) appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, seu ab officiis absolutio, aut privatio peti non possint.

§. 6. Et tam Generalis, quam alii inferiores Præpositi ejusdem Societatis, Frates seu socios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, seu aliis Ecclesiarum Prælati, & personis, in Socios, aut aliis ad ullum eorum ministerium deputare minimè teneantur, nisi auctoritate literarum ejusdem Sedis, de Societate, & indulto hujusmodi expressam facientium mentionem; & si quos depurare contingeret, nihilominus sub Ordinis correctione existant, & cum expedire judicabunt, eosdem removeere possint.

§. 7. Illos verò ex Fratibus, seu sociis prædictis, qui ad prædicandum crucem, vel ad inquirendum contra hæreticam pravitatem, seu ad alia similia negotia deputati fuerint; Ignatius & alii illius successores Præpositi Generales dictæ Societatis, pro tempore existentes, removeere, seu revocare, & transferre, ipsisque quod superfedant, injungere, ac alios illorum loco substituire, cum expedire viderint, liberè & licitè valeant.

Præpositi generalis libera est administratio, & perpetua. Hoc idem est in Constitut. Gregor. 13. & Gregor. 14. allegat. in rub. Constitut. 25. supra.

Certis tamen casibus removeeri potest.

Præpositi circa missiones potestas.

Dignitas à Sociis absque consensu Præpositi, & à Præposito absque assensu Societatis acceptari non potest.

Appellatio à correctione regulæ non datur.

Superiores non tenentur aliquem ad Prælati cujusquam ministerium deputare.

Deputati ad negotia à Præposito transferri possunt.

1549. Præpositus, per se vel alios p. rest. omnes suos absolvere. & circa irregularitates dispensare, nisi sint casus enormes juxta Bullam Sixti IV.

Hæc Bulla Six. est supr. Regimini. Sed tu vide Constitur. 115. Clem. VIII. Quæcumque fol. 182. Tom. 3.

In censuras reincidenti, nisi mox intrent Societatem, & vota emittere parati sint.

Personæ Societatis cui debeant confiteri. Tu vide dict. Bullam Clem. VIII.

Qui vota emiserint, aliorum ordinem præter Carthusiense non possunt. Tu vide Constitur. 77. Greg. XIII. Pium, Tom. 2. fol. 597.

Apostatas, & insolentes coerceri possunt à Præposito. Tu vide ampliationem Pii V. in Constitur. 1. Greg. XIII. Tom. 2. fol. 387.

Exemptio à Superioritate Ordinariorum.

Facultas celebrandi super altare portatili & tempore interdicti. Hoc post Conc. confirmavit Greg. XIII. in Constitur. 57. Usum, in dicto Tom. 2. fol. 464.

§. 8. Ac eisdem Ignatio, & aliis Generalibus Præpositis pro tempore existentibus, ut per se vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omnèque & singulos ejusdem Societatis socios, & personas sub eorum obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & singulis eorum peccatis, ante vel post ingressum in dictam Societatem per eos commissis, necnon à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis & secularibus sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quomodolibet latis & promulgatis; & hujusmodi sententiis innodatos, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto, divina officia celebrantes & suspicientes Ordines, sic ligatos, & propterea irregularitatem incurrentes, absolvere, ac cum eis, cum dispensatione eguerint, dispensare possunt; nisi excessus absolventorum, & dispensandorum hujusmodi, adeo graves & enormes fuerint, quòd sint ad Sedem Apostolicam merito remittendi; & ne sæpè in dubium revocetur, qui sint ad Sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte, per fel. record. Sixtum Papam Quartum prædecessorem nostrum, in Bulla, quam Mare magnum vocant, factam, confirmamus.

§. 9. Volumus autem, quòd postquam Societati, & consortio hujusmodi aggregari volentes, absoluti, & cum eis, ut præfertur dispensatum fuerit, nisi mox Ordinem intrare, & peractis experientis secundum Constitutiones dictæ Societatis, vota emittere parati sint, etiam si super hoc induciæ eis à Prælati ejusdem Societatis concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos totaliter absolvi contigerit, relabuntur & reincident.

§. 10. Necnon quòd quilibet ex sociis Societatis hujusmodi, peccata sua proprio Præposito, vel ab eo deputato, seu deputatis, & aliis secundum ordinationes Societatis prædictæ designatis, confiteri debeat, nisi super hoc à dicto Præposito alium confessorem eligendi facultatem habuerit.

§. 11. Ac inhibemus, ne quis post emissã vota secundum constitutiones prædictas, sive Professus, sive Scholaris, sive Coadjutor Societatis hujusmodi sit, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthusiense dumtaxat excepto, nisi de expressa ipsius Præpositi, aut dictæ Sedis licentia transferri, egressi verò aliàs, quàm, ut præfertur, de Ordine seu consortio hujusmodi, in nullo alio, præterquam Carthusiense præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri possint.

§. 12. Ipsique Generalis, & alii inferiores Præpositi, per se vel alios, illos sic egressos, ac alios quoscumque dictæ Societatis apostatas, ut etiam alios quosvis insolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apostatas prædictos contigerit inveniri, excommunicare, capere, incarcerare, & aliàs suæ disciplinæ submittere, & ad id si opus fuerit, auxilium brachii secularis invocare liberè & licitè valeant.

§. 13. Ipsamque Societatem, & universos illius socios & personas, illorumque bona quæcumque ab omni superioritate, jurisdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus & liberamus, ac sub nostra & præfate Sedis protectione suscipimus.

§. 14. Liceatque Præpositis, & de eorum etiam facultate, universis Fratibus & sociis Societatis hujusmodi in presbyteratus ordine constitutis, in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honesto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reverentia & honore, etiam tempore interdicti, quavis etiam Apostolica auctoritate appositi, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, submissa voce, Missas & alia divina officia celebrare, ac Ecclesiastica sacra-

menta recipere, & aliis ministrare; dummodò ipsi causam non dederint interdicto, nec contingat id ipsis specialiter interdicti.

§. 15. Iis verò, qui in ipsorum Præpositorum & sociorum morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare possint Ecclesiastica sacramenta, & ipsos, cum decedunt, in eorum cœmeteris sepelire.

§. 16. Si quando in terris, in quibus Socii prædicti vel eorum aliqui, pro tempore resederint, vel in earum personas, excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri seu familiares eorumdem lociorum servitii deputati, ac eorum & Societatis hujusmodi negotiorum procuratores & operarii, hujusmodi sententiis obnoxii minimè habeantur; ibique possint audire divina, nisi eisdem causam dederint, vel specialiter excommunicari, seu interdicti contigerit eosdem.

§. 17. Nec ullis Prælati, contra aliquem de prædicta Societate, vel contra alios eorum, aliquam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam contra ejusdem Societatis privilegia, per nos concessa, (quorum interpretationem, nobis & Apostolicæ Sedi reservamus) ferre liceat, & si rulerint, eo ipso irrita, nulliusque roboris vel momenti sint & esse censeantur.

§. 18. Ac omnes & singuli alii Christianifideles, cujuscumque conditionis existant, qui verbi DEI concionibus, seu prædicationibus sociorum seu Fratrum Societatis hujusmodi, in Ecclesiis, ubi ipsi concionabuntur, interfuerint, diebus hujusmodi, Missas & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta ibidem recipere liberè & licitè valeant, nec ad id, ad proprias parochiales Ecclesias, accedere teneantur.

§. 19. Et quia ejusdem Societatis Fratres & socios de locis ad loca transferri contingit, propter quod stabilem & continuam, in certis & determinatis domibus mansionem habere non possunt, & in ipsa Societate idoneos tantum & comprobatos, ad sacros ordines promoveri intelleximus, eidem Præposito Generali, quòd ordinandos socios & Fratres hujusmodi Societatis, quibuscumque maluerit catholicis Antistitibus, gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, præsentare, ipsisque Antistitibus, præsentatos hujusmodi, absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum, Fratrum & sociorum, ad omnes, etiam sacros & presbyteratus ordines promovere.

§. 20. Et cum ipsi socii, magnam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis semitam laudabiliter revocare procurant, concedimus, ut in excommunicatorum & hæreticorum, vel schismaticorum, vel infidelium terris liberè commorari, & cum eisdem conversari, de licentia tamen Præpositi Generalis, & ab eis tunc, & etiam, quando per ipsas illos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeant.

§. 21. Quòdque nullis ipsorum, correctionis seu vilitationis vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam Monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum recipere teneantur, per literas Apostolicas impetratas, vel in posterum impetrandas, nisi de hoc indulto & Ordine sociorum hujusmodi, expressam facientes mentionem, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

§. 22. Concedentes ipsi sociis, ut de iis quæ in ornamentis, aut pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, seu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus Societatis prædictæ, obligata forsitan existant, ac de domibus & Collegiis, ac eorum

Familiaribusque Societatis possunt ministrari Sacramenta, & sepultura. Interdicti tempore divina possunt audire familiares procuratores, & operarii Societatis.

Contra privilegia concessi ferri non possunt ab ullo censura, nec dari eorum interpretatio.

Qui Societatis concionibus interfuerint, Missas audire, & sacramenta ibidem recipere possunt.

Volente Præposito possunt à quolibet Antistite in sacris promoveri.

Hoc post Concilium confirmavit Greg. XIII. in Constitur. 77. Pium. fol. 493.

In terris infidelium, & hæreticorum licet commorari de præpositi generalis licentia.

Non tenentur ullam suscipere vilitationem, justitiam ministracionem, curamque Monialium.

Non tenentur solvere bonorum suorum decimam, vel aliam dare contributionem seu procuracionem.

1549.

1549.

Hoc ampliat
vit Greg.
XIII. in Con
stitut. 51.
Pastoralis,
Tom. 2. fol.
451.

prædiis, hortis, aliisque locis eisdem sociis, juxta eorum vivendi institutum haberi concessis, aut de iis quæ sibi pro hujusmodi rebus, domibus, Collegiis, prædiis, locis, & hortis emendis per quascumque personas, pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & aliis bonis quibuscumque per dictam Societatem, & ipsius Collegia possessis & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem solvere, seu canonicam portionem exhibere, seu ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, aut Ordinariorum locorum, aut exactorum, collectarum, seu subditorum, vel provisionum quorumcumque minimè teneantur, nec ad id per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum, seu dicecesanorum prædictorum, cujuscumque tenoris fuerint, ullo umquam tempore compelli possint, nisi ipsa litera Apostolica, plena & expressa, ac de verbo ad verbum, de indulto & concessione hujusmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et si fortè per Nos, vel dictam Sedem de piis legatis dispositis, & relictis, in genere vel specie, decima vel alia portio, seu quarta, alteri piæ vel non piæ causæ, quomolibet hætenus concessa fuerit, vel illam in posterum concedi seu solvi, aut dari, mandari contigerit, Socios præfatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata & relicta, aut aliàs, in eorum favorem disposita, in concessionibus & mandatis hujusmodi, decernimus & volumus minimè comprehendere, nisi de ipsis, ac præfati decreto, & voluntate nostra, non per clausulas generales idem importantes, sed vera, expressa, & specifica mentio fiat in eisdem.

Domus vel Collegia Societatis donata, seu relicta eo ipso auctoritate Apostolica censentur erecta.
Lu attende Const. 99. Clem. VIII. Quoniam, Tom. 3. fol. 162.

Bona Societati donata, pro Collegiorum sustentatione etiam auctoritate Apost. reputantur applicata &c.

Ecclesiæ benedicti, & consecrari possunt à quolibet Episcopo &c.
Et de novo ubique constru. Hoc ampliat Greg. XIII. in Const. 39. Salvatoris, Tom. 2. fol. 435.

Tu vid. Constitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque fol. 182. Tom. 3. Superiores possunt cum sociis dispensare. Tu vid. Constitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque, Tom. 3. fol. 182.

§. 23. Et insuper contingat Socios ipsos, ut adjuvante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quavis ad id potenti, & facultatibus abundanti persona, aliquam domum, Ecclesiam, aut Collegium Societatis prædictæ ædificent & construant, seu id per aliquis similis persona testamentum mandari, vel quovis modo eis offerri domum, Ecclesiam, seu Collegia hujusmodi, cum omnibus ad id necessariis & opportunis, construere & ædificari, ac locum pro hujusmodi constructione oblatum recipi posse, ipsaque domos, Ecclesias, Collegia, Cellas, Oratoria, ubilibet per dictos socios, pro tempore constructa, vel eis donata, eo ipso quod ædificata vel donata fuerint, Apostolica auctoritate prædicta erecta, approbata & confirmata.

§. 24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum dote, seu Scholarum inibi, pro tempore commorantium sustentatione, per quoscumque Christi fideles, pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipso prædicta Apostolica auctoritate, perpetuè applicata & appropriata esse, & censi, nisi aliàs ad collationem Sedis prædictæ pertinent.

§. 25. Et Ecclesias prædictas, cum cæmeteriis, benedicti, aut consecrari facere, ac primum lapidem poni, per quoscumque Episcopos (si dicecesani ultra quatuor menses id facere distulerint) posse decernimus.

§. 26. Inhibentes omnibus, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiarum Prælati, & locorum Ordinariis, ac quibusvis aliis potestatibus, Ecclesiasticis, & secularibus, illis nihilominus mandantes, ne ipsos socios, aut eorum domos, Ecclesias, aut Collegia hujusmodi, ad aliquorum requisitionem, ex propria eorum voluntate, si id in Domino expediens fuerit, ædificare volentes, quoquomodo hujusmodi constitutionibus impediant, perturbent, aut molestant.

§. 27. Et, ut Societatis hujusmodi professoribus omnis vagandi occasio, & ad Apostolicam Sedem prædictam recurrendi subtrahatur, pro posse, necessitas; Generali, & de ejus licentia Provincialibus Præpositis dictæ Societatis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, ut cum ejusdem Societatis personis defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quo-

vis alio nefario, & illicito coitu proveniente patientibus; necnon cum iis, qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamie; & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, postquam in Ordine ipso vota emiserint, ut, defectu, & irregularitate hujusmodi, non obstantibus, ad quoscumque, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, etiam in altari ministrare, & irregulares defectum natalium patientes prædicti ad quascumque administrationes, & officia dictæ Societatis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere, & liberè, & licitè valeant, dispensare possint, auctoritate, tenore prædictis, concedimus, & indulgemus.

§. 28. Præterea cum intellexerimus populos civitatum, terrarum, & locorum, apud quæ habitationem iidem Socii habent, vel ubi eosdem verari, aut transire contingit, exemplo allectos, & inductos, religiose vitæ, quam Domino concedente ducunt, libenter ad confitendum eisdem, & sacratissimam communionem, de manibus eorum accipiendum confluere, ut illis sic confluentibus satisfacere valeant, universis utriusque sexus Christi fidelibus, ut cuilibet de Societate prædicta confiteri possint, Rectoris sui licentiâ minimè requisitâ, cui non teneantur eadem peccata, de quibus confessi, & absoluti fuerint, rursus confiteri.

§. 29. Necnon omnibus, & singulis Christi fidelibus, tam forensibus quam in civitatibus, & locis, in quibus socii prædicti consistunt, commorantibus, aut illac transeuntibus Eucharistia sacramentum, (quod in suis Ecclesiis decenter tenere socios præfatos volumus) quocumque anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, & mortis Articulo, nisi necessitas urgeret, eorumdem fidelium, parochialium Ecclesiarum Rectorum licentiâ minimè requisitâ, accipere liberè, & licitè valeant.

§. 30. Necnon animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus ubilibet commorantibus, verè pœnitentibus, & confessis, seu temporibus à jure statuti confitendi propositum habentibus, qui aliquam Ecclesiam, aut alium pium locum dictæ Societatis, semel singulis annis præter annum Jubilæi, in die, per pro tempore existentem dictæ Societatis Præpositum, eligendo, à primis vespers usque ad occasum Solis ejusdem diei inclusivè, devotè visitaverint, & inibi orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam recitaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac remissionem in forma Jubilæi, auctoritate Apostolica tenore præsentium misericorditer concedimus, & elargimur.

§. 31. Et insuper quatuor aliis, scilicet, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, & Corporis CHRISTI festivitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadragesimalibus diebus singulorum annorum; usque ad octavam Paschatis, Ecclesias, & alia pia loca, dictæ Societatis devotè visitaverint, & inibi orationem, & salutationes prædictas similiter recitaverint, ac verbum Dei, si in illis prædicetur; devotè audierint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

§. 32. Ac Præposito Generali ejusdem Societatis, ut, quos de suis idoneos in Domino judicaverit, ad lectiones Theologiæ, & aliarum facultatum, alterius licentiâ ad id minimè requisitâ, ubilibet deputare possit.

§. 33. Et ut, cum aliquis ex Fratribus seu sociis Societatis hujusmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorumque infidelium terras, & provincias alicuius remotissimas, à quibus non potest adiri Sedes Apostolica, miserit; possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commo-

Confessores possunt confessiones audire. Tu vid. Constitut. Pii V. 133. Romani. Tom. 2. fol. 368. Ubi confessores requirit approbati ab Ordinariis, & etiam vide Clem. VIII. dicti Constitut. 115. fol. 182. Tom. 3. Sacramentaque Ecclesiastica ministrare præterquam tempore Paschatis, & in Articulo mortis.

Visitantibus Ecclesias Societatis designandas indulgentias concedit. Extendit Greg. XIV. ad omnes Societatis Ecclesias in Constitut. 5. Quarta. Tomo 2. fol. 761. eam tamen non posui.

Et certis anni diebus. Hoc ampliat Greg. XIII. Ubi supra in dicta Tomo 2.

Præpositus generalis lector in Theologia, & aliis facultatibus deputare possit. In terris infidelium, & partibus remotissimis socii absolvere possunt etiam à casu

bus in Bulla Cœnæ Domini reservatis.

Tu attende Constitut.

115. Clem. VIII. Tom. I. fol. 182.

Dispensat in gradibus à jure divino non prohibitis cum infidelibus.

Tu vid. Clem. Ubi supra.

Erigunt Ecclesias, paramenta benedicunt, &c.

Tu ad primum vid. Clem. VIII. in Constitut. 99. fol. 162. Tom. 3.

Decedente Præposito Provinciali, alterius electio fiat.

Missam bis die quando celebrant.

Privilegia omnia confirmantur.

Professio ubique emitti possit de licentia Præpositi generalis.

Coadjutores sine certo numero admitti possunt à præposito prædicto.

Præpositus etiam per alios exercet munus suum.

Clausulæ præservativæ litterarum gratiarum.

Transumptis habeatur fides.

rantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutaris iuncta, eos, & eorum quemlibet, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & pœnis absolvere.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate convertentur tantum, & in locis remotissimis, qui prius in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerant; ut in eisdem manere possint, dispensare.

§. 35. Ac in locis prædictis remotissimis, quæcumque Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, prout expeñiens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, sine alicujus præjudicio, & vestes sacerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, cœmeteria (si Episcopus, qui ea faciat, catholicus inibi non adsit) benedicere, ac profanatas Ecclesias reconciliari possint. Et quæcumque statuta, & ordinationes, desuper necessaria facere, illaque postquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrudere.

§. 36. Ac Præposito Provinciali in illis longinquis partibus residente decedente, interim, dum alius per Generalem præpositum mittitur, loco Præpositi sic decedentis, alium eligere liberè, & licitè valeant.

§. 37. Et quia in numerosis populis illarum regionum, tanta est Sacerdotum raritas, ut unus plerumque curam populorum suscipere debeat, ut bis eodem die Missam celebrare, diversis in locis valeant.

§. 38. Et insuper, attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei, & Evangelicæ veritatis, Societatis prædictæ professores afferant, & afferre valeant, omnia, & singula gratias, immunitates, concessiones, privilegia, & indulta, antea per nos eidem Societati, & illius sociis, & personis, quomodolibet concessa, quæ hic pro specificatis haberi volumus, approbantes, innovantes, & confirmantes.

§. 39. Quod focii dictæ Societatis, qui alibi quam in Urbe Roma, professionem emittere non possunt, literis Apostolicis, ab ipsa Societate, ad id ob aliquas causas ad tempus impetratis, non obstantibus, eisdem de licentia Præpositi Generalis prædicti, ut professionem, ipsam ubilibet emittere liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus.

§. 40. Necnon Ignatio & aliis successoribus suis, Præpositis Generalibus dictæ Societatis pro tempore existentibus, & indultum aliàs per nos eidem Societati, super habendis viginti Coadjutoribus concessum, ad alios quoscumque quos idoneos fore censuerint, sub eorum obedientia degentes extendere.

§. 41. Et quascumque gratias, concessiones, & indulta eisdem Generalibus dictæ Societatis Præpositis pro tempore existentibus per nos concessa, per eorum Vicarios, aut personas ad id sibi bene visas, præsertim in Indiæ, & aliis partibus remotis pro tempore substitutas, exercere liberè, & licitè valeant.

§. 42. Ac præsentibus literas, & in eis contenta quæcumque ex quavis causa, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, ac sub quibusvis suspensionibus, derogationibus: limitationibus, & aliis quibusvis contrariis dispositionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum concessarum derogatoriis, seu revocatoriis, etiam per nos, & Sedem eandem pro tempore concessis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas existere, ac suos plenarios effectus sortiri.

§. 43. Et illarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, eandem prorsus fidem, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ, ubique in iudicio, & extra adhiberi debere.

§. 44. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis, etiam Apostolica auctoritate, fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 45. Ac dilectis in Christo filiis, illustribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus fratribus Prælatibus Ecclesiasticis in quavis dignitate constitutis, prædictam Societatem ac singulos illius socios plurimum in Domino commendantes; non solum ne eos inquietari, aut eorum privilegia violari permittant, sed ut benignè, & cum charitate, ut decet, suscipiant, exhortamur, atque in Domino rogamus.

§. 46. Et nihilominus universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum cathedralium Ecclesiarum, canonicis, ac eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, & Vicariis generalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi ac quilibet eorum, per se vel alium seu alios, præsentibus literas, & in eis contenta hujusmodi, ubi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Sociorum vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisdemque Sociis, in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, eosdem socios literis, & in eis contentis hujusmodi pacificè gaudere, non permittentes, eos aut eorum aliquem super præmissis, aut quibusvis aliis rebus, & causis, per locorum Ordinarios, aut quoscumque alios, quomodolibet indebitè molestari; sed eos contra quoscumque, cujuscumque conditionis, vel qualitatis existentis, & quavis, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungentes, & munitos in quibusvis causis, justitiæ complementum ministrantes, id quod per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perducere faciant, illosque, quos censuras, vel pœnas prædictas incurrisse contiterit, excommunicatos, ac interdictos declarent, ac faciant, & mandent publicè nunciari, ac ab omnibus archiis evitari, & legitimis super his habitis, & habendis processibus servatis, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 47. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis sancti Benedicti, & sancti Francisci, ac mendicantium, & aliis Ordinibus supradictis, illorumque Prælatibus, & personis, etiam super non communicandis gratiis sibi concessis, & aliis quomodolibet, per nos, & Sedem præfatam concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, etiam Marimagno; Bulla aurea, & aliis quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1549. decimoquinto Kalend. Novembris, Pontificatus nostri Anno quintodecimo.

Judices, & Officiales Romanæ Curie non concedant transumpta supplicationem, neque eorum prætextu mandata adipiscendi possessionem beneficiorum, vigore supplicationum, nisi prius literis Apostolicis desuper expeditis.

Sublata est aliter iudicandi facultas.

Societas e jusque personæ Principibus ac Prælatibus commendantur.

Conferuntur etiam in eisdem Sociis, & personis, quomodolibet concessa, quæ hic pro specificatis haberi volumus, approbantes, innovantes, & confirmantes.

Clausulæ derogatoriæ apponuntur.

D. P. An. 15. 18. Octob.

XLIX.

Quæ

Quae autem Notarii Reverendae Camera Apostolica servare debeant circa consensu cessionis jurium, aut resignationis beneficiorum, sunt hic superius in Constitut. 17. Clementis VII. Sanctissimus, fol. 669.

cultate, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Edita A. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Privilegiis quoque, & indulgiis Apostolicis, Judicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus praedictis, eorumque Collegiis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, quae ipsis contra praemissa nullatenus volumus suffragari, ceterisque contrariis quibuscunque.

Contrariis derogat.

Judicibus Romanae Curiae jam prohibuit concedere transumpta supplicationum, & earum vigore mandata capiendi possessionem beneficiorum.

§. 1. CUM nobis inter alia innotuisset, quod nonnulli Judices Romanae Curiae, transumpta supplicationum super provisionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & aliis gratis signatarum, & registrarum, ac ipsarum supplicationum praetextu, literas & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literae Apostolicae super hujusmodi supplicationibus expeditae essent concedebant. Volentes hujusmodi abusibus & fraudibus congruis remediis obviare, inhibuimus quibusvis Judicibus dictae Curiae quavis auctoritate fungentibus, cum appositione decreti irritantis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, neque literas, seu mandata ipsarum supplicationum vigore, possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet praesumerent, prout in Constitutione nostra desuper edita, & in Cancellaria Apostolica publicata plenius continetur.

§. 6. Volumus autem praesentes in dicta Cancellaria, ut moris est, publicari, & in illius quintero inter alias extra vagantes ad perpetuam rei memoriam describi, ac à die publicationis ligare, & sub poenis praedictis perpetuo inconcussae, & inviolabiliter observari.

Hanc Constit. publicari, & inter alias extravagantes describi jubet.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Papae subscriptio. Publicatio.

Letta & publicata fuit supra scripta Regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae 1534. die Sabbati, decima tertia mensis Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Pauli Divinae Providentia Papae III. Anno 1.

Innovate eandem prohibitionem cum appositione poenae excommunicationis latae sententiae, & alias innodat poenas contra Tabelliones de illis rogatos.

§. 2. Nos Constitutionem hujusmodi auctoritate Apostolica, tenore praesentium, innovantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege observari debere decernentes, hoc perpetuo edicto, omnibus, & singulis, tam Archivi dictae Curiae Scriptoribus, quam Camerae Apostolicae Gubernatoris, ac Vicarii Urbis Notariis, ceterisque Officialibus dictae Curiae, & tabellionibus publicis quibuscunque sub excommunicationis latae sententiae poena in eorum singulos, qui contrafecerint, earundem tenore praesentium, auctoritate Apostolica, praefata inhibemus, ne de cetero de transumptis supplicationum, praeterquam habentium clausulam, quod earundem sola signatura sufficiat, ac de decreto, & concessione literarum & mandatorum hujusmodi derogari debeant, neque illa scribere, vel subscribere, aut quovis modo authenticare, vel partibus tradere quovis modo praesumant. Volentes, & eadem Apostolica auctoritate statuentes, quod Notarii, & Officiales, & Tabelliones praefati, qui dictam excommunicationis sententiam incurrerint, ab illa, nisi per nos, aut Successores nostros Canonice intrantes absolvi non possint, praeterquam in mortis articulo constituti. Quodque ultra eandem excommunicationis sententiam, pro prima vice viginti quinque ducatorum, & suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses, per Datarium, vel Cancellariae Apostolicae Regentem pro tempore existentes, irremissibiliter exigendarum, ac fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, etiam secundario deliquerint, ipsorum officiorum privationis poenas incurrant eo ipso.

JULIUS III. PONT. CCXXV. ANNO DOMINI MDL.

JULIUS Tertius, de Monte S. Sabini, qui est in agro Aretino, Joannes Maria de Monte antea dictus, Episcopus Cardinalis Praenestinus, Creatus 6. Idus Februarii, Coronatus 8. Kalend. Martii, Anno Domini 1550. Vixit annos 5. mensem 1. dies 16. Creavit Cardinales 20. Obiit die decimo Calend. Aprilis, & in Latericio monumento, juxta Aram S. Andreae, sepultus fuit. Vacavit Sedes dies 17.

De Auctoritate, & Potestate summi Poenitentiarum, ex indulto Sixti IV. & Pauli III.

I.

De hac vide supra in Constit. 23. Sixti IV. Quoniam, fol. 427. ubi dixi.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1550.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Utentibusque dictis transumptis, & mandatis poenam amissionis fructuum & inhabilitatis ad illa beneficia infligit.

§. 3. Necnon partes transumptis, seu literis aut mandatis hujusmodi deinceps utentes, ac illorum praetextu possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendentes, fructus, quos ex illis pro tempore perceperint, suos non faciant; quin imò ad beneficia in eisdem transumptis, ac literis & mandatis expressa perpetuo afficiantur ipso facto inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis perceptorum in utroque foro teneantur.

Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literae Apostolicae, super illis confectae non fuerint, suum consequantur effectum.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem, postquam à fel. rec. Sixto Papa IV. Praedecessore nostro, emanaverant literae tenoris subsequenter;

Sixtus IV. edidit Constitut. citat. in rubr.

Qui omittitur, quia ipsa Bulla posita est supra.

§. 2. Licet, sicut fel. rec. Paulus Papa III. Praedecessor noster acceperat abinde citra literae ejusdem Sixti Praedecessoris, absque ulla exceptione per universum orbem observatae fuissent, & tunc observarentur, & ea, quae à Sede Apostolica emanasse dignoscantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cum tamen Romanus Pontifex illa libenter approbaret & innovaret, ut ea firmius perpetuo illibata peristerent, & juxta ipsius Romani Pontificis intentionem, sublati quibusvis litium & calumniarum occasionibus, suum debitum sortirentur effectum, firmiterque ab omnibus observarentur, ac ea firmiora censerentur, quae Apostolicae confirmationis munimine saepius

Paulus III. cujus Bulla non habetur eam approbavit.

Et ita non aliter iudicari mandat.

roborarentur, præfatus Paulus sub dat. videlicet tertio Nonas Julii, Pontificatus sui anno 15. Motu proprio non ad dilecti filii nostri tunc sui, Raynutii tituli S. Angeli Presbyteri Cardinalis, nostri tunc sui Majoris Pœnitentiarii, seu alterius pro eo eidem Prædecessori super eo oblata petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia sua, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine, decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & statutum, ac cum omnibus & singulis contentis in eis clausulis, literas Sixti Prædecessoris hujusmodi, auctoritate Apostolica, approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & sub eisdem censuris & pœnis ubilibet observari debere.

Et inobedi-
entibus, ac
Pœnitentia-
rii literarum
executionem
impedienti-
bus, infligit
pœnas con-
tentas in Bul-
la Cœne
Domini.

§. 3. Illaque non observantes, seu illa, aut eorum validitatem seu præfati Raynutii, moderni, & pro tempore existentis dictæ Sedis Majoris Pœnitentiarii, super præmissis, aut eorum aliquibus potestatem, seu auctoritatem, vel facultatem, in dubium revocantes, seu eorundem Raynutii, & pro tempore existentis Majoris Pœnitentiarii, literarum executionem qualitercunque impediens, aut quominus dictæ literæ, juxta illarum formam, & tenorem debitæ executioni demandarentur, impedimentum, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstantes, prædictas, ac omnes & singulas alias contra impediens literarum Apostolicarum executionem in Bulla, quæ quotannis in Cœna Domini legi consuevit, contentas, & latus sententias, censuras, & pœnas, eo ipso, absque aliqua alia declaratione desuper perficienda, incurrisse, & incurrere debere decrevit, ac declaravit.

Pœnitentia-
rii literas ap-
ertas in
utroque foro
suffragari
statuit.

§. 4. Et nihilominus potiori pro cautela præmissa, omnia & singula, prout per eundem Sixtum Prædecessorem declarata, decreta, mandata, statuta fuerant, eisdem modo, & forma, ac motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, de novo decrevit, declaravit, & statuit, ac sub eisdem censuris, & pœnis, ac inhabilitate, privatione & confiscatione observari mandavit, Raynutii, & pro tempore existentis Majoris Pœnitentiarii præfati, juxta styllum prædictum expeditas literas, quæ clausæ, & confessoribus directæ, in foro conscientie tantum, quæ verò aperta, & sigillo prædicto, ut præfertur, pendente, expeditæ fuerant, & in posterum expedirentur, nisi in eis verba, (in foro conscientie tantum) apposta essent, in utroque, tam pœnitentia, quam judiciali, & contentioso foro, intelligi & interpretari, ac illis, quibus pro tempore concederentur, suffragari.

Decretum
irritans ap-
posuit.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque quavis auctoritate fungentes judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, atque definiiri debere, necnon irritum & inane, si secus super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, similiter decrevit, ac declaravit.

Contrario-
rum derogatio.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac partium illarum pragmaticis sanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis concessis, approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, idem Paulus Prædecessor, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inferri forent, pro sufficienter expressis, &

inferri habens, illis aliis in suo robore permanentibus, ea vice dumtaxat, specialiter & expressè derogavit, illaque adversus præmissa, nullatenus suffragari posse decrevit, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque.

Transumptis
credi justis.

§. 7. Et insuper, quia difficile foret, literas desuper conscribendas ad singula quæque loca, in quibus de eis forsan fides facienda foret deferre, idem Paulus Prædecessor voluit, ac motu, scientia & potestatis plenitudine præmissis pariter decrevit, quod earundem literarum desuper conscribendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, in iudicio, & alibi, ubi opus foret, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem desuper conscribendis literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Literæ ta-
men Pauli
III. ob ejus
mortem non
expeditæ
fuerunt, &
ideo ab isto
Pontifice
eduntur.

§. 8. Ne autem de approbatione, innovatione, decretis, declarationibus, nova concessione, statuto, mandato, & voluntate Pauli Prædecessoris hujusmodi pro eo, quod super illis, ipse Paulus Prædecessor ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, & ii, quorum interest, aut intererit, quomodolibet in futurum illorum frustrentur effectu, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod approbatio, innovatio, decreta, declarationes, voluntas, nova concessio, statutum, mandatumque Pauli Prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die tertio nonas Julii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipse Prædecessor literæ sub ejusdem dici data confectæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentis literæ ad probandum plenè approbationem, innovationem, decreta, declarationes, novam concessionem, statutum, mandatum, & voluntatem Pauli Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad probationem alterius adminiculum requiratur.

Executores-
que deputat.

§. 9. Quocirca universis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac modernis, & pro tempore existentibus causarum Camera Apostolicæ Auditori, & nostro in Alma Urbe, & illius districtu Vicario, ac eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, seu Officialibus in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentis literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicujus eorum, quos ipsæ literæ concernunt, & concernent, solemniter publicantes, eisque & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, omnes & singulos, quos præsentis literæ quomodolibet concernunt, & concernent, ut præfertur, illis, & in eis contentis quibuscumque pacificè frui & gaudere. Non permittentes eorum aliquem desuper per locorum Ordinarios, seu alios quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoscunque & rebelles, per prædictas, & quascunque alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, & applicandas pœnas, aliisque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas prædictas legitimis super iis habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausulas
derogatorias
addit.

§. 10. Non obstantibus omnibus supra dictis, aut si aliquibus comuniter, vel divisim ab eadem Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facien-

Dat. P. A. 1. 22. Februar.

II.

tes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo, octavo Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

Jurisdicctio Vicarii Papae, in causis Hebraeorum de Urbe.

Hec Jurisdicctio quoad Hebraeos bancheiros data postea fuit Camerario Papae, ut infra in Const. 65. Clem. VIII. In conferendis, Tom. 3. fol. 100. Et quoad alios Hebraeos declarata est novissime a Paulo V. in sua Const. 71. Universi. S. 7. Tom. 3. fol. 303. Quo vero ad Hebraeos debitores Mercatoribus artis lane, coram Consulibus dictae artis conveniri posse voluit Sixtus V. in sua Const. 14. Cum aliis, Tom. 2. fol. 549.

Edita A. D. 1550.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa Constitutionis.

Cum, sicut accepimus, universitatem Hebraeorum Urbis, & homines illius particulares, contra omnem juris ordinem, ac Bullas, & privilegia dilecto fratri nostro Philippo Archinro, Salutarium Episcopo, nostrae Urbis, ac illius districtus Vicario generali, in praefatos Hebraeos privativae jurisdictionis, per fel. rec. Paulum Papam III. Praedecessorem nostrum, concessa, & per nos confirmata, diversimodè sine jurisdictione, & de facto coram aliis Tribunalibus, tam per universitates, quam particulares, plerumque ex officio curiae, & ad querelam, ac petitionem, vel Hebraeorum, seu Christianorum respectivè molestentur, inquietantur, perturbantur, quo fit, ut justitia non solum circa civiles, verum etiam criminales causas suum debitum non sortiatur effectum, & jurisdictione ejusdem Vicarii ab aliis indebitè usurpetur, cum activè & passivè praefati Hebraei jurisdictioni dicti Vicarii Urbis subji- ciantur.

Confirmatio facultatum Vicario concessarum circa causas Judaeorum.

§. 1. Idcirco volentes, sicut ordo juris, & aequitatis suadet, ut dicta jurisdictione Hebraeorum sit ejusdem Vicarii, & ab aliis praeter mentem nostram non usurpetur, Motu simili, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, ac de Apostolica potestatis plenitudine, dictas Bullas, & privilegia, sic, ut permittitur, praedicto fratri nostro Philippo Vicario in Hebraeos concessa, activè & passivè inter ipsos, inter alios passivè tantum, confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem, quatenus opus sit, adjicimus.

Inhibitio Iudicibus Urbis, ne in causis Judaeorum se intromittant.

§. 2. Mandantes nunc, & pro tempore existentibus Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Senatori, Camerae Apostolicae Praesidentibus, & Clericis, omnibusque aliis Urbis, Iudicibus, tam ordinariis quam delegatis, quacunquè jurisdictione, & auctoritate fungentibus, & functuris, ne in causis Hebraeorum tam Universitates, quam particularium, Civilibus, & criminalibus, ac mixtis, se de cætero intromittant imò, illas ad eundem Vicarium nostrum juxta formam dictarum facultatum, ac privilegiorum remittant, inhibitionesque, ac significationes per alios, quam à dicto Vicario à praefatis Hebraeis obtentas, & in posterum obrinendas, per praesentes annullamus, ac pro nullis haberi volumus, & mandamus.

Clausula derogatoria.

§. 3. Non obstantibus facultatibus, ac privilegiis, & Bullis, ac literis Apostolicis, seu motibus propriis per quoscunquè Romanos Pontifices, Praedecessores nostros, ac nos dictis Gubernatori, Auditori Camerae, Senatori, Praesidentibus, & Clericis Camerae Apostolicae, omnibusque aliis, tam delegatis, quam ordinariis Iudicibus circa jurisdictionem concessis, cæterisque contrariis, non obstantibus quibuscunquè.

Facultates Vicarii pro observatione

§. 4. Cum facultate praefatis Gubernatori, Auditori Camerae, Senatori, Clericis, & Praesidentibus Camerae Apostolicae, ac omnibus aliis Urbis nostrae

Judicibus, universitati praedictae, ac particularibus illius hominibus, & personis, Barifello, ac omnibus aliis Urbis executoribus, & subexecutoribus, sub poenis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illisque in eventum contraventionis, tam per dictos Judices, quam executores, & Justitiae ministros, ac quoscunquè alios incurrisse, declarandi, aggravandi, intercedendi, auxiliùmque brachii saecularis invocandi, cæteraque omnia & singula in praemissis, & praemissorum quolibet faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & plenariè exequendi.

§. 5. Ac quicquid factum, seu innovatum, vel attentatum per dictos Judices & quoscunquè fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clausulis necessariis, & opportunis.

Placet. I.

istius Conf. tit.

Decreturi irritans.

Papae subscriptio.

III.

Innovatio, & nova concessio privilegiorum Cardinalis Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarii, & signanter circa ejus interventum in Camera Apostolica, dum agitur de contractibus ejus Consanguineorum, & circa expeditiones à Clericis dictae Camerae, sub ipsius nomine, & sigillo signandas.

Quoad primam partem, vide Pii IV. Const. 55. Romanus, fol. 79. Tom. 2. quam tamen huic derogare non puto, cum specificè de Camerario non loquatur. Et quoad ultimam partem, habes confirmationem, & extensionem Gregorii XIII. in ejus Const. 96. Tom. 2. fol. 515. Quae à Romanis, ubi notabo. Et de jurisdictione Camerarii attende Clementis VIII. Const. 65. In conferendis, fol. 100. Tom. 3.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Afciano, S. Eustachii Card. nostro, & S. R. E. Camerario, salutem & Apostol. benedictionem.

Edita A. D. 1550.

§. 1. Licet ea, quae à Sede Apostolica emanasse dignoscuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnunquam tamen Romanus Pontifex illa praesertim S. R. E. Cardinalibus concessa, libenter approbat, & innovat, ut juxta ipsius Pontificis intentionem suum debitum, (ut par est) consequantur effectum, firmiterque observentur ab omnibus.

Causa Constitutionis.

§. 2. Dudum siquidem fel. record. Paulus Papa III. Praedecessor noster, officium Camerariatus nostri tunc sui, & ejusdem Ecclesiae, quod bonae mem. Augustinus tituli S. Appollinaris Presbyter Cardinalis, suus, & ejusdem S. R. E. Camerarius (dum viveret, obtinebat, & exercebat, per obitum ejusdem Augustini Cardinalis, & Camerarii, qui apud Sedem praedictam debitum naturae perolverat, vacans cum omnibus, & singulis illius honoribus, oneribus, juribus, & emolumentis consuetis, tibi, qui ejusdem Praedecessoris secundum carnem nepos existebas, per te, quoad viveres, tenendum, & exercendum, Motu proprio, & de fratrum suorum consilio concessit, & assignavit, ac te in locum dicti Augustini Cardinalis, quoad hujusmodi effectum substituit, & subrogavit. Necnon te, suum, & dictae Ecclesiae Camerarium fecit, constituit, & deputavit.

Paulus III. (cujus Bullae hic non habetur) officium Camerariatus Sedis Apost. Guidoni Afciano Cardinali S. Eustachii concessit.

§. 3. Tibique, suo, & praedictae Ecclesiae nomine Camerae Apostolicae Praesidenti, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, ad ipsum, & praedictam Ecclesiam pertinentes, ad Camerae ipsam pervenire faciendi, & de illis debita ejusdem Camerae solvendi, Officiales quoscunquè in Civitatibus, Terris, & locis jurisdictionis temporalis praefatae Ecclesiae deputandi, & ab eorum officiis, cum expediens fuerit, amovendi, & alios eorum loco subrogandi, Centes armigeras, suo & dictae Ecclesiae statui fideles, & devotos conducendi, & illis convenientia, de ejusdem Camerae proventibus promittendi, & promissa solvendi, & generaliter omnia, & singula, quae in jurisdictionis, & aliis quibuscunquè negotiis, &

Jurisdictione, & proventus hic enunciatos dedit. Quoad jurisdictionem attende Clement. citat. in rubr.

causis ad ipsum Camerariatus officium de jure, vel de consuetudine, quomodolibet pertinebant, & quæ præfata Ecclesiæ Camerarii facere, emendare, ordinare, administrare, & exequi soliti erant, faciendi, emendandi, administrandi, & exequendi, plenam & liberam concessit facultatem.

§. 4. Et deinde, cum statutum, & ordinationem præ mem. Julii Papæ II. etiam Prædecessoris nostri disponentia, quod Præsidentes, & Clerici Camera Apostolicæ, & quæcunque persona in dicta Camera, & loco Camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, aut majori dignitate fulgerent, Dohanas, Theaurarias, & alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se, vel alium, seu alios, in roto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipsi quomodolibet participare non possent, ac eisdem Præsidentibus, Clericis, & personis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis quorumcumque officiorum per ipsos obtentorum pœnis, ipso facto incurrendis, ne contra præmissa quomodolibet venire præsumerent, inhibendo, innovasset, & approbasset.

§. 5. Ac statutum, & decretum hujusmodi, ad hoc, ut Clerici, Præsidentes, & personæ præfata, quorum consanguinei, & affines dictas Dohanas, Theaurarias, Salarias, & Introitus conducebant, seu conducere volebant in eisdem Camera, & loco Camerali, de locationibus ipsis, & negotiis illas concernentibus discuterent, aut tractarent, intervenire non possent per ejus literas extēdisset, & ampliasset.

§. 6. Quod Julii Prædecessoris, ac suis literis hujusmodi non obstantibus, etiam in futurum locationibus, & aliis præmissis, absque alicujus pœnæ, seu censuræ incursum, interesse liberè & licitè valeres, statuit, decrevit, & declaravit. Quodque sub statuto, & ordinatione Julii Prædecessoris hujusmodi, ac literis suis præfatis nullatenus comprehensus, sed ab illis prorsus exceptus esses, & esse censeris, prout ex tunc te excepit, in omnibus, & per omnia, perinde ac si statutum, & ordinatio, ac literæ suæ hujusmodi, quoad te nullatenus emanassent, decrevit.

§. 7. Ac successivè, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, tam Almæ Urbis Gubernator, Auditor Camera, Vicarius, Judices ordinarii, quam alii quicumque Rom. Curia, ac ditionis ejusdem Romanæ Ecclesiæ tibi, tuisque ordinationibus, & mandatis, perinde, ac si ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere deberent, & adversus illa directè, vel indirectè modo aliquo venire nullatenus possent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore existentibus ejusdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Camera, Vicario, & aliis Judicibus præfatis, sub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio suo, ipso facto, si secus agerent, incurrendis pœnis, ne contra præmissa, modo aliquo venire, aut facere, vel attentare audent, seu præsumerent, inhibuit. Ac tibi, ut pro præmissorum observatione, executione, vel implemento, omnibus & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, mandares, & inhiberes, illisque citares, cogeres, & compelleres, ac contra eos manu Regia, & aliâ, prout tibi videretur, procederet, cæteraque alia in præmissis, & circa ea necessaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequeris, mandavit, tibi que ultra tuam potestatem, & auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam, & facultatem concessit.

§. 8. Necnon etiam omnia & singula privilegia, jura, jurisdictiones, potestates, auctoritates, facultates, literas, & indulta, retroactis temporibus, Camerariis dictæ Ecclesiæ, qui eatenus fuerunt, & Camerariatus officio hujusmodi per quoscunque Romanos Pontifices, Prædecessores suos, ac ipsum, & Sedem prædictam, etiam super concedendis salvis conductibus, & fidantiis, causis Civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilatoriis, salinaribus, & quibusvis aliis securitatibus,

vel aliâs quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis haberi voluit, etiam si majora expressis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo concessit, suppleto omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsitan intervenissent in eisdem, ac illa perpetuè firmitatis robur obtinere, inviolabiliter observari, ac tibi tuisque in dicto Camerariatus officio successoribus suffragari, ac eos præmissis omnibus, & singulis, uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec desuper per quoscunque, tam Apostolica, quam ordinaria, & mixta auctoritate fungentes, Judices, & personas, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales impediri, aut molestari posse decrevit.

§. 9. Et insuper considerando, quod cura Jurium, & rerum Camera Apostolicæ Camerario pro tempore existenti erat commissa, ipsèque Camerarius suum, & Romani Pontificis pro tempore existentis vivæ vocis oraculum habebat, suamque, & dicti Pontificis personam in his representabat, & propterea non conveniebat, ut res camerales... per Decanum, & Clericos dictæ Camera, qui quicquid in dicta Camera agebant, nomine ejusdem Camerarii agebant, expedirentur, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, Decanus, & Clerici Camera hujusmodi, expeditiones aliquas Camerales gratiam vel justitiam concernentes, seu mixtas, aut ab illis dependentes, aliâs, quam sub nomine Camerarii, ac sigillo penes ipsum Camerarium existente, facere, & expedire nequirent, & si aliter fierent, ex libris cassari, & deleri deberent statuit, & ordinavit, & ex tunc illas cassavit, & annullavit, & viribus evacuavit, ac pro penitus infectis haberi voluit, inhibendo Decano, & Clericis prædictis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliisque arbitrio suo pœnis ipso facto, si secus agerent, incurrendis, ne præmissis contravenire, aut contra eorum tenores quovis modo fieri, vel attentare audent, seu præsumerent, ac irritum, & inane, si secus facere contingeret, decrevit. Ac tibi mandavit, ut pro præmissorum observatione, executione, & implemento, omnibus & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, & mandares, illisque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleres, ac manu Regia, & aliâ, prout tibi videretur, contra eos procederes, cæteraque alia faceres, & exequeris, quæ in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna essent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi ultra tuam potestatem, & auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam & facultatem concessit, prout in ejusdem Pauli Prædecessoris, tam sub plumbo, quam in forma Brevis desuper confectis literis plenius continetur.

§. 10. Nos circumspicionem tuam, quam Divina Clementia magnis illustravit gratiarum muneribus non minoribus, quam dictus Paulus Prædecessor prosequatur favoribus, & gratiarum prærogativis, prosequi volentes, ac singularum & aliarum quarumcunque literarum & concessionum tibi, & aliis ejusdem Ecclesiæ Camerariis Prædecessoribus tuis quomodolibet concessarum, & factarum, veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, non ad tuam vel alterius, pro te nobis super hoc oblata petitionis instantiâ, sed de nostra mera liberalitate, concessionè, assignationem, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, literas prædictas auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus,

Ad decretum Julii II. editum contra Ministros, & Clericos Camera in ejus contractibus participantibus confirmavit, ut supra in ejus constit. 18. Alia. fol. 498.

Illudque extendit ad intervenientes in Camera, dum agitur de contractibus suorum affinium vel consanguineorum.

Sed idem Paulus III. (cujus constit. hic non habentur) Cardinalem Camerarium non ligare declaravit. Ad hoc vide quod dixi in rubric.

Omnesque Judices ditionis Ecclesiæ mandatis Camerarii subjecit, ut supra in ejus Constit. 41. Romani, p. 773. Hoc idem habes in Bulla Clement. VIII. citat. in rubr.

Facultates & privilegia omnia aliis Camerariis quomodolibet concessa, innovavit.

Expeditiones Camerales omnes, à Clericis sub nomine Camerarii expediri jussit. Hoc approbavit, & si fallor, ampliat Gregor. XIII. cit. in rubr. Tom. 2.

Hic modò Pontifex dictas concessiones Pauli III. confirmat & innovat. Tu vide nota hic in rubr.

& innovamus. Et nihilominus tibi, potiori pro
cautela, concessionem, assignationem, substitutionem,
subrogationem, constitutionem, deputationem,
statuta, decreta, declarationem, voluntatem,
ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem,
& confirmationem præfatas, modo, & forma præmissis de novo concedimus, & respectivè facimus, statuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus, & confirmamus.

Clericisque sigillo Camerarii uti debere præcipit.

Clausulas præservativas hujus bullæ apponit.

§. 11. Ac etiam tibi, quod sigillum hujusmodi officii Camerariatus, solus, & insolidum absque eo quod Clerici & Præsidentes, seu Decanus Camera hujusmodi, aliquod aliud sigillum penes se, vel eorum aliquem, retinere possint, aut debeant, retinere possis, & valeas concedimus, & indulgemus.

§. 12. Præmissaque omnia, & singula, sub quibusvis reformationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, per nos editis, & in futurum quomolibet edendis nullatenus comprehensa, vel revocata esse, aut posse decernimus, & quotiescumque comprehensa, vel revocata viderentur, illa toties in pristinum statum restituta, & de novo concessa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuisse, & esse. Tèque super præmissis, & illorum occasione, à nobis, seu successoribus, vel aliis quibuscumque molestari, inquietari, vel perturbari nullatenus posse, neque debere, ac præsentem ad eorundem præmissorum, omnium, & singulorum probationem, verificationemque, in iudicio, & extrà sufficere, nec ad id probationis alterius administrandum requiri, nec contrarium probari, vel ullam probationem recipi, seu admitti, ac de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio forsitan majori defectu, aut alio quovis prætextu, notari, seu impugnari, aut in aliquo alterari nullatenus posse, sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, & personas sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari atque decidi debere, irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus, ac statuimus, & ordinamus, suppletes omnes, & singulos tam juris quàm facti, ac omissionis cuiuscumque solemnitatis: & consensus etiam substantialis defectus etiam hic forsitan de necessitate exprimendos, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

Executores ejusdem deputat.

§. 13. Quocirca venerabilibus fratribus nostris, Cefenaten. & Imolen. Episcopis, ac dilecto filio Curie causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, tibi, & aliis quorum intererit, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ac præmissa, omnia, & singula ubi, & quoties expedierit, fuerintque desuper requisiti solemniter publicantes, non permittant vos contra præmissa per quoscumque Camera Apostolicæ Clericos, aut Præsidentes, Advocatos, & Procuratores Fideles, aut alias quavis personas, quavis auctoritate fungentes, directè, vel indirectè, quomodolibet impediri, seu molestari. Contradictores, molestatores quoscumque, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 14. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon de jure quæsito non tollendo, ac aliis Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, & edendis, ac privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis etiam motu simili concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus, illorum omnium

formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè, motu, & scientia similibus, derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Paulus prædecessor in ejus literis prædictis voluit non ob stare, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Clericis, Præsidentibus, & aliis personis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. 8. Kal. Martii, Pont. nostri Anno 1.

D. P. A. r. die 22. Febr.

Jurisdicção, & potestas Gubernatoris utriusque Burgi Almæ Urbis, & generalis Capitanei Custodiæ Romani Pontificis.

IV.

Judex istius Gubernatoris in causis criminalibus citato Fisco Rev. Cam. Apost. lica, & in civilibus, præterquam obligationum in forma Camera, mercedum, & miserabilium personarum, procedere potest. ex Bulla 58. Pii IV. Cum ab ipso, Tom. 2. fol. 85.

Ad hanc Jurisdiccionem attende const. 71. Pauli V. in §. 10. 11. & 12. Tom. 3.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1550.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

AD fidei constantiam, & animi magnitudinem, cæterasque virtutum dotés, qui in nostro, & Sedis Apostolicæ fulgere dignosceris, nostræ considerationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui secundum carnem noster nepos existis, condignis favoribus & gratiis sublimare. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine te militi Custodiæ corporis nostri, tam peditum quàm equitum Capitaneum generalem, cum omnibus, & singulis honoribus, oneribus, provisionibus, stipendiis, emolumentis, privilegiis, prærogativis, juribus, pertinentiis, facultatibus, & jurisdictionibus ad Capitaneatus hujusmodi officium quomodolibet de jure aut ex speciali gratia, tibi etiam præsentium vigore facta spectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.

Deputatio Afcanii de Cornea in Gubernatorem Burgi S. Petri, & Capitaneum Custodiæ Sanctissimi.

§. 1. Necnon tibi per te ipsum, vel alium, seu alios, aut Judicem, seu Judices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodâ in temporalibus civilibus, & criminales jurisdictionem, ordinariam, seu etiam delegatam, ac merum & mixtum imperiû, gladiique potestatem, etiam Sede vacante duraturam, in dilectos filios incolas, & habitatores utriusque Burgi nostri S. Petri, citato prius in causis criminalibus pro tempore existente jurisdictionis nostræ hujusmodi Burgi Procuratore Fiscali. Ita tamen, quod nullus deinceps ex quibusvis Almæ Urbis nostræ Judicibus, tam ordinariis, quàm extraordinariis, aliquam superioritatem, aut superintendentiam, in te aut Curiam ipsius Burgi, seu pro tempore per te deputatos, & deputandos illius Judices, Notarios, Barifellos, executores, sub-executores, etiam prætextu facultatum, privilegiorum, & indultorum Apostolicorum, etiam per nos, aut prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu simili, quomodolibet hætenus concessorum, habere, aut per se, vel executores suos, de quibusvis, tam civilibus, quàm criminalibus dictæ Curie Burgi causis, in prima instantia pro tempore indecisus pendentibus, antè latam in eis definitivam sententiam, quovis alio quæsito colore, se intromittere.

Facultates ejusdem cognoscendi causas civiles, & criminales in prima instantia habitatorum Burgi private quoad alios Judices. Tu vide Bullam Pii IV. cit. in rubr.

1550.
Executores
cujuscum-
que Curia
absque li-
centia Judi-
cis in Burgo
non exe-
quantur.
Revocavit
Pius IV.
mox. cit.

Ibidem ha-
bitantes ali-
bi non com-
veniantur.
Tu vid.
quod dixi in
rubr.

Facultas di-
cti Judicis
civiliter, &
criminaliter
procedendi.

Facultas d.
Gubernato-
ris Judicem
Procurato-
rem, Fisco-
lem, Nota-
rios, & Ba-
rifellos Bur-
gi deputan-
di.

Custodit-
que portarum
dicti Burgi
eligendi.
&c.

§. 2. Aut Barifellus dictae Curiae, seu cujuscum-
que alterius Curiae ejusdem Urbis executores pro
tempore existentes, quodcumque mandatum execu-
tutum, per eosdem Judices contra quascum-
que personas in ipso Burgo pro tempore habi-
tantes, & degentes, aut illorum res, & bona qua-
cumque decretum, seu relaxatum, aut pro tempo-
re decernendum, & relaxandum, sine tua, aut Ju-
dicis dictae Curiae Burgi pro tempore existentis ex-
pressa licentia, sive consensu exequi non possint.

§. 3. Nullusque, nullave, cujusvis status, gra-
dus, & conditionis existat, incolas, & habitatores
Burgi hujusmodi, seu in eo, & illius jurisdictione
hospitantes, aut moram trahentes, convenire, aut
molestare, nec conveniri, vel molestari, neque ad
aliud iudicium, sive tribunal trahere, seu trahi fa-
cere, active, vel passive, ex quavis causa, aut actio-
ne, personali, reali, civili, criminali, aut mixta, du-
rante prima instantia, praeterquam solum, & dum-
taxat in iudicio, & coram Judice dictae Curiae Bur-
gi pro tempore existenti, sub penis contentis in
Bannis in jurisdictione praefati Burgi publicatis,
seu in futurum, quando opus fuerit, publicandis,
audeat, vel praesumat, sed te jurisdictionem, & po-
testatem tuas praedictas, ab omni, & quacumque
superioritate, auctoritate, seu gladii quacumque
potestate majori, atque etiam a quocumque Urbis
praedictae Judice, seu Superiore sive Magistratu, &
Commissario, cujuscumque auctoritatis, & in quo-
cumque Tribunali, ac officio dictae Urbis pro tem-
pore existente, seu etiam quibuscumque Stratarum
Magistratibus, & aliis iudicibus, etiam Commissa-
riis ipsius Urbis per nos pro tempore deputatis,
praeterquam nostra, & Romani Pont. pro tempore
existentis superioritate, auctoritate, seu potestate
liberam, immunem, & exemptam habeas. Ac eisdem,
& quibuscumque aliis, quibus pro tempore
opus fuerit, etiam sub sententiis, & censuris Eccle-
siasticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, seu dictae Cu-
riae Burgi Judicis arbitrio imponendis, moderandis,
& applicandis, ne de praemis causis, tam civilibus
quam criminalibus in eadem prima instantia, do-
nec sententia definitiva per praefatum Judicem
Curiae Burgi pro tempore existentem lata fuerit,
quoquomodo se intromittant, seu in eis procede-
re, aut se intromittere quomodolibet audeant, seu
praesumant, inhibendi, eamque in eos exercendi.

§. 4. Ac inter, & contra ipsos, civiliter, & citato
dictae nostrae jurisdictionis Burgi Procuratore Fisco-
li criminaliter procedendi, ac jus dicendi, statu-
endi, & ordinandi, ipsosque & eorum quemlibet jux-
ta eorum demerita puniendi, & mulctandi, ac de-
linquentes, qui ex eorum culpa, & demeritis ur-
gentibus ultimo supplicio, ac poena capitali affici-
meruerint, condemnandi, & in eodem Burgo, seu
illius jurisdictione & pertinentiis dictae Curiae mor-
ti standi faciendi, seu illis indulgendi, ac ipsos ab-
solvendi, & liberandi.

§. 5. Necnon omnes, & singulos Judices, Pro-
curatorem, Fiscolem, Notarios, Barifellos, & exe-
cutores, ac subexecutores, quoscumque Commis-
sarios, ipsius Curiae Burgi, cum honoribus, oneri-
bus, emolumentis, salariis, & aliis regalibus, sibi
propterea debitis, & exhiberi solitis, & consuetis,
ita quod, tam Judex Procurator Fiscolem, Notarius,
Barifellus, & alii executores, & subexecutores, ac
Commissarii eorum officia per loca quacumque
dicti Burgi liberè, & licitè, absque conditione, res-
sistentia, oppositione quibuscumque sub praetextu lo-
corum quomodolibet reservatorum, liberè, &
licitè exercere possint, & debeant, ponendi, &
deputandi.

§. 6. Et insuper quoscumque, tam Portanarios
omnium & singularum portarum dicti Burgi Cust-
odes, ad Capitaneatus officium hujusmodi spec-
tantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nu-
tum amovibiles, quam dictos ad Commissarios ad
cui libitum & voluntatem ponendi etiam, atque
revocandi, restituendi, & amovendi, ac quando &

quoties tibi videbitur, alios illorum loco, cum ho-
noribus, oneribus, & emolumentis solitis, & con-
suetis, ut praefertur, simul, & successivè substitui-
endi, subrogandi, etiam deputandi.

§. 7. Caterum tibi quacumque banna, & alia
desuper necessaria, & opportuna in ipso Burgo
per quemcumque Tubicinem, aut Bannitorem,
per te aut tuos officiales eligendum, publicandi,
& publicari faciendi, ac omnia, & singula, tam per
te, quam Judicem, Notarium, Barifellum, Com-
missarios, & alios officiales tuos praedictos per hac-
tenus deputatos nunc pro tempore existentes, ac
quos pro tempore deputari contigerit, & quae cir-
ca jurisdictionem dictae Curiae Burgi, & alias per
eos, seu eorum quemlibet haecenus facta, gesta,
dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia exist-
tant, vobisque & colligantibus in Curia Burgi
hujusmodi perinde valeant, & suffragentur, ac si
praesentes literae die assumptionis nostrae ad sum-
mi Apostolatus apicem emanatae extitissent, gra-
tiamque praesentem tunc a nobis repositissent, cae-
tera alia in praemis, & circa ea necessaria, & quo-
modolibet opportuna, faciendi, gerendi, exer-
cendi, & exequendi, seu fieri, & exequi faciendi,
plenam, & liberam, ac omnimodam, merique &
mixti Imperii ac etiam gladii potestatem, facult-
tatem, auctoritatem concedimus, atque pariter
indulgemus.

§. 8. Non obstantibus praemis, ac constitutio-
nibus, & ordinationibus Apostolicis, Cameraeque
Apostolicae, etiam juramento, confirmatione Apo-
stolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis,
necnon Urbis generalibus, vel specialibus, ac etiam
particularibus, & Camerae praedictae, decretis, con-
tractibus, consuetudinibus, etiam ad immemorabilia
observatis, necnon etiam longissimi temporis
praescriptionibus, privilegiis quoque, indultis, li-
centiis, concessionibus, & literis Apostolicis,
etiam in forma brevis, quibusvis personis, cujus-
vis dignitatis, status, gradus, ordinis, vel condi-
tionis, existentibus, sub quibuscumque tenoribus,
& formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis
derogatoriis, necnon etiam fortioribus clausulis,
irritantibus quoque, & aliis decretis, & contracti-
bus, cum eadem Camera super praemis, necnon
etiam quibusvis aliis pecuniis, etiam ipsius Ca-
merae Commissariis forsitan celebratis, seu etiam
per sel. rec. Paulum Papam Tertium, seu alios
Romanos Pontifices praedecessores nostros, aut
etiam per nos forsitan, sub quibuscumque tenori-
bus, & formis, etiam pari motu, vel aliis quo-
modolibet concessis, confirmatis, ac etiam itera-
tis vicibus innovatis, necnon cujusvis Tribunalis
praedictae Urbis, ac dilectorum filiorum supradic-
tae Camerae Clericorum, significationibus manda-
tis, & inhibitionibus, quibus omnibus etiam si pro
illorum sufficienti derogatione de illis, ac illorum
loco datis, & totis tenoribus, necnon nomini-
bus, & cognominibus personarum hujusmodi spe-
cialis, specifica, individua, & expressa, ac de
verbo ad verbum, non autem per clausulas ge-
nerales idem importantes mentio, aut quavis alia
expressio habenda, vel aliqua alia exquisita for-
ma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac
si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, &
forma in illis tradita observata, inserti forent,
praesentibus pro sufficienter expressis habentes, il-
lis aliis in suo robore permanens, hac vice dum-
taxat specialiter, & expressè derogamus, caeteris-
que contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub An-
nulo Piscatoris, die 22. Februarii 1550. Pontifi-
catus nostri Anno primo.

Indulta Curialium, & Incolarum Urbis disponendi
de eorum bonis in Urbe, & ejus districtu existen-
tibus, etiam ex fructibus honorum Ecclesiasticorum
acquisitis, & ad favorem incapacium. Et fa-
cultas proximiorum in illis succedendi ab intestato.

Bannime-
taque in Bur-
go publican-
di, & caetera
alia neces-
saria facienda.

Derogatio
contrario-
rum.

Dat. P. A. I.
die 22. Febr.

V.

De hoc privilegio primum disposuit Six. IV. in
const. 8. Et si universis. supra fol. 399. Et tan-
dem Paul. V. infra in const. 18. In eminenti, ubi
videas quae tibi indicabo, in Tomo 3. fol. 226.

Edita A. D.
1550.

JULIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Causa In-
dultorum.

Cupientes, ut Alma Urbs nostra, in qua
beatus Petrus Apostolorum Princeps, sibi,
& suis in Christi Vicariatu successoribus Sedem
constituit, & ad quam veluti communem om-
nium fidelium patriam frequens est hominum
accessus, spiritualibus favoribus, & prerogati-
vis decoretur, & qui illam pro tempore inco-
lunt, seu Romanam Curiam sequuntur, tam in
iis quae ad vitam hominis pertinent, quam in
suorum dispositione bonorum, & post eorum
obitum haeredes sui in eorundem bonorum af-
secutione plena libertate fruantur, & Urbis de-
cori, ac Curiae praedictarum frequentia, necnon
Urbe incolentium, & Curiam hujusmodi in-
sequentium indemnitati consulere.

Facultas Cu-
rialium dif-
ponendi de
eorum bonis
in Urbe &
districtu
constitenti-
bus.

§. 1. Motu proprio, non ad alicujus nobis super
hoc oblata petitionis instantiam, sed ex mera libera-
tate, & ex certa scientia nostris, plurimum Romanorum
Pontificum praedecessorum nostrorum, qui eamdem
Urbe diversis gratiis, & privilegiis decorarunt, ve-
stigiis inherendo &c. statumimus, & ordinamus, quod
de caetero perpetuis futuris temporibus omnes, &
singuli Urbis Incolae, seu Curiam hujusmodi sequen-
tes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis,
praeminentiae, vel conditionis existant, etiam si Car-
dinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali,
Abbatiali, vel quavis alia, Ecclesiastica seu mundana
dignitate praefulgeant, si eos in dicta Curia, seu ejus
districtu decedere contigerit, de omnibus, & singulis
eorum immobilibus, mobilibus, & se moventibus
bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & de
rebus aliis in dicta Urbe, & ejus districtu pro tem-
pore consistentibus, & per eos etiam ex fructibus,
redditibus, & proventibus Ecclesiarum, Monasterio-
rum, & beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, &
sine cura, saecularium, & quorumvis Ordinum Regu-
larium quomodocumque, & qualitercumque qua-
lificatorum, per eos etiam ex quibusvis concessioni-
bus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, vel
commendam, aut administrationem, seu alias quo-
modolibet obtentorum, aut alias (licet tamen) ac-
quisitis, cujuscumque quantitatis, qualitatis, summae,
valoris, & pretii seu conditionis existant, etiam si ta-
lia sint, quae sub generali verborum expressione non
comprehendantur, sed speciali nota digna sint, tam
donatione inter vivos, & causa mortis quam testa-
mento, codicillis, fideicommissis, legatis, & quavis al-
ia ultima voluntate in favorem consanguineorum,
& affinium suorum, ac quarumvis aliarum persona-
rum, etiam penitus extraneorum, ac de juriurum inca-
pacium seu alias prohibitarum, etiam divitum, po-
tentium, ac natorum suorum illegitimos seu spu-
riorum, ac Collegiorum, & Universitatum, Ecclesia-
rum, & piorum locorum, & non piorum disponere,
ac in eis consanguineos, affines, & quavis alias per-
sonas, ac natos etiam, ut praefertur, procreatos, nec-
non Collegia, Universitates, Ecclesias, & pia loca, ha-
eredes particulares, & universales pro libito eorum
voluntatis instituire liberè, & licitè valeant.

Sucessio ha-
redum in bo-
nis Curia-
lium exclusi-
va. Cam.
Apost.

§. 2. Quodque si Urbis incolae, aut Curiam hujus-
modi sequentes ab intestato decesserint, eorum bo-
na, pecunia, jocalia, jura, actiones, & res hujusmodi
non ad nos, & pro tempore existentes Romanos Po-
tifices, aut Cameram Apostolicam, sed ad ipsorum
pro tempore decedentium proximiores agnatos, &
alios, qui eis, nisi beneficiarii essent, de jure succedere
deberent, alias juxta juris communis dispositionem
liberè devolvantur, nec per Cameram praefatam, aut
pro ea agentes, etiam praetextu, quod haeredes praef-
ati in Curia tunc non existant, aut quod aliqui eis-

dem defunctis sanguine conjuncti in eadem Urbe
non reperiantur, vel alias temere dilapidationis bo-
norum, pecuniarum, jocalium, & rerum hujusmodi
occupari, aut inventariari possint, sed si haeredes praef-
ati in Curia non fuerint, aut aliqui eisdem pro tem-
pore defunctis sanguine conjuncti in Urbe non re-
periantur, tunc, & eo casu, bona, & pecunia, ac alia
hujusmodi per ad id pro tempore deputatos singu-
larum rationum, quarum ipsi defuncti fuerint, ap-
prehendantur, & juxta juris formam inventarien-
tur, & sub fideli custodia pro eisdem haeredibus
conserventur.

Inhibitio
contra offi-
ciales R. C.
Apost. ino-
bedientes.

§. 3. Districtius inhihentes dilectis filiis moder-
no, & pro tempore existenti Camerario nostro, &
Clericis ejusdem Camerae Praesidentibus, ac aliis
nostris, & Urbis, ac Curiae praedictarum officialibus,
necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum
praedictorum Praelatis, Capitulis, Conventibus,
& Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus
quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pe-
cuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per E-
piscopos pro tempore decedentes in dicta Urbe vel
infra ejus districtum, ut praefertur, pro tempore re-
lictis se intromittere, aut illa petere, seu vendicare,
vel haeredes, & successores decedentium persona-
rum hujusmodi illorum occasione impetere, seu a-
liis quomodolibet molestare praesumant. Ac decer-
nentes ex tunc irritum, & inane si secus super iis à
quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoran-
ter, contigerit attentari.

Clausulae de-
rogatoria.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordi-
nationibus Apostolicis, ac Camerae, necnon Ecclesia-
rum, & Monasteriorum praedictorum etiam in qui-
bus beneficia hujusmodi fuerunt, etiam juramento,
confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia
roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis
quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ca-
mera, Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, ac quibus-
vis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac
cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis,
aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritanti-
busque, & aliis decretis, in genere, vel in specie,
quomodolibet etiam Motu proprio concessis, ac
etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, qui-
bus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti deroga-
tione de illis eorumque totis tenoribus specialis, spe-
cifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum,
non autem per clausulas generales idem importan-
tes, mentio seu quavis alia expressio habenda aut
aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, teno-
res hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil peni-
tus omisso, & forma in illis tradita observata, inser-
ti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis al-
ias in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat
specialiter, & expressè derogamus, & sufficienter
derogatum esse decernimus, caeterisque contrariis
quibuscumque.

D. P. An. 1.
10. Martii.

Nulli ergo &c. Si quis, &c.
Dat. Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis
Dominicae 1550. 6. Idus Martii, Pont. nostri Anno 1.

VI.

Absolutio omnium haereticorum (praeterquam sub
generali Inquisitione Regnorum Hispaniae, &
Portugalliae comprehensorum) ad Catholicam
fidem, & S. R. E. gremium redeuntium.

Edita A. D.
1550.

Ad haec videri poterit Bulla 8. Paul. III. Illius, su-
pra fol. 712.

JULIUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Exordium.

Illius qui misericors, & miserator existens, non
solum septies, sed etiam septuagies septies igno-
sci debere mandavit, vices, licet immeriti gerentes
in terris, etiam iis, qui à fide Christi aliquando aber-
rant, januam pietatis, & misericordiae aperimus, ac
poenas, quas juris severitas in eos statuit, Apostolica
Sedis clementia moderamus, ut aberrantes hujus-
modi

Mulci ad fidei non redibant perhorrescentes publicam poenitentiam.

Hic modo Pont. ad privatam poenitentiam admittit.

Ipsisque & eorum successores ad honores retituit.

Impoenitentes autem, inquisitoribus nuntiari precipit.

modi, dicta Sedis benignitate allecti, eorum erroribus abjuratis Catholicae fidei zelum, & observantiam in eorum cordibus firmiter recipiant, & si in eorum falsis opinionibus perseverare presumpserint, in eo vehementius animadvertatur, quo obstinatiores se in erroribus suis praestiterint.

§. 1. Sanè cum sicut nuper accepimus, diversi fideles diabolica fraude decepti, se in diversas errorneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiserint, & modo publicam poenitentiam abhorrentes, & potius placida hujus facili quam salutem animae suae sectantes, ne infamia aspergantur, ad ovile Christi redire differant.

§. 2. Nos animarum saluti, quantum cum Deo possumus consulere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris omnes, & singulos utriusque sexus, tam laicos, quam clericos, seculares, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regulares, tam milites quam presbyteros, non tamen sub generali Inquisitione Hispaniae, ac Portugalliae Regnorum comprehensos, de praemissis culpabiles, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut praesentiae existant, etiam si Pontificali, aut alia quacumque, etiam majori, Ecclesiastica, vel mundana dignitate praesulgeant, qui infra tres menses à die publicationis praesentium, modo, & forma infra scriptis faciendae computandos, coram Inquisitoribus Civitatum, in quibus ipsi degunt, se personaliter exhibuerint, & suas haereses coram eis privatim abjurerint, & se ad poenitentiam privatam eis per dictos Inquisitores injungendam adimplendum paratos obtulerint, eamque postmodum cum effectu adimpleverint, ab omnibus, & singulis eorum haeresibus, & à fide Christi Apostasias, ac quibusvis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumque gravibus, & enormibus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & poenis tam Ecclesiasticis quam temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus ab jure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodo haecenus inquisiti, aut in haeresim relapsi non fuerint) Apostolica auctoritate, tenore praesentium, in utroque foro penitus, & omnino absolvimus, & liberamus, necnon cum eis super irregularitate per eos praemissorum occasione, etiam quia sic ligati forsitan Missas, & alia divina officia, etiam forsitan in contemptum clavium celebraverunt, aut illis aliàs immiscuerunt contracta. Quodque ea, & aliis praemissis non obstantibus non promoti ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tam ipsi, quam qui jam etiam post incursum haeresim promoti existunt, etiam in altaris ministerio ministrare.

§. 3. Necnon tam clericis, quam laici, & utriusque sexus personae, eorumque filii, nepotes, & descendentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quaecumque assumi, illaque suscipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore praedictis, de specialis dono gratiae dispensamus, eisque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiae maculam, sive notam circa eos praemissorum occasione quomodolibet insurgentem, penitus & omnino abolemus.

§. 4. Quod si forte culpabiles praefati infra dictum terminum resipiscere, & ad cor reverti noluerint, seu distulerint, ad hoc ut eorum notitia haberi, ipsique debitae poenis affici possint, Motu & deliberatione, ac scientia praedictis, omnes, & singulas utriusque sexus personas etiam, ut praefertur, qualificatas, de aliis quibus ex haereticis, seu aliis culpabilibus praedictis quomodolibet notitiam habentes, seu eos haereticos esse, aut fuisse, scientes, dicta auctoritate tenore praesentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctae obedientiae, & sub incursum haeresis, ac omnibus contra haereticos de jure inflictis, & promulgatis, tam Ecclesiasticis, quam temporalibus sententiis, censuris, & poenis distinctè praecipiendo mandamus, quatenus infra spatium triginta dierum, terminum praedictum imediatè sequentium, quorum

decem pro primo, & alios decem pro secundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termino ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis scriptis assignamus, haereticos, seu aliàs culpabiles praedictos, Inquisitoribus haereticae pravitatis Civitatum suarum, si prius, ut praefertur, aut aliàs absoluti non fuerint, denuntiasse, & notificasse debeant realiter, & cum effectu.

§. 5. Et nihilominus venerabili fratri Joh. Petro Episcopo Tusculan. Neapolitan. & dilectis filiis nostris Joanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hierusalem, Cervino, & Francisco S. Anastasiae, tt. Sfondrato nuncupatis, presbyteris Cardinalibus, Inquisitoribus generalibus per Sedem Apostol. deputatis, per Apostolica scripta, & pari motu mandamus, quatenus ipsi per se, vel alium seu alios, eosdem requisiti & monitos, monitioni, & mandato nostris praedictis non parentes, quos haeresim, & alias sententias, censuras, & poenas praedictas propter non partitionem hujusmodi incurrere contigerit, ex tunc prout ex tunc, & è contra, haereticos ac sententiis, censuris, & poenis praedictis irretitos tandem publicè nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipsi haeresim hujusmodi abjurerint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint, Contra dictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 7. Caeterum ut praemissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullumque de eis ignorantiam justè praetendere, aut se legitime excusare possit, volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod praesentes literae per aliquos Curiae nostrae Cursores, in Basilica principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesia Lateranen. dum inibi multitudo populi ad divina audienda congregari solet, plana, & clara voce legantur, & lectae in earundem Basilicae, & Ecclesiae valvis, ac in porta Cancellariae Apostolicae & in acie Campi Florae, necnon in singularium Cathedralium, & Metropolitan. Ecclesiarum valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixa pendeant, & cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa. Quodque per lectionem, affixionem, & publicationem hujusmodi omnes, & singulae personae sub praesentibus comprehensae post spatium trium mensium, & triginta dierum hujusmodi respectivè, ita sint obligatae, & adstrictae, ac si illae eis coram, & personaliter lectae, & publicatae essent.

§. 8. Et quod earum transcriptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensa.

§. 9. Volumus autem, quod de personali exhibitione, & privata abjurazione per dictos culpabiles, ut praefertur faciendae, per scripturam manu propria ipsiusmet se exhibentis, & abjurantis, seu per publicum Notarium confectam, ac ipsius Inquisitoris, coram quo exhibitio, & abjuratio hujusmodi fieri contingeret, manu suscripta, ita ut si ipsi culpabiles in eisdem, vel similes errores reinciderint, relapsi omnino esse censeantur, constare debeant, alias eadem praesentes, ac per eas dictis culpabilibus absolutio, & liberatio, ac dispensatio, & indultum concessa hujusmodi eis nullatenus suffragentur.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, 1550. 3. Kal. Maii Pont. nostri Anno 1.

Anno à Nativitate Domini 1550. Indictione 8. die vero 5. mensis Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papae III. Anno

Et per Inquisitores generales eosdem impenitentes appellatione remota coercere mandam.

Contrariis derogat.

Formam publicandi hanc Bullam praescribit.

Transumptis credi jubet.

Formam abjuracionis subnequit.

Dat. P. A. 1. die 29. Maii.

Publicatio.

ejus primo, Retroscripta litera Apostolica absolutionis, liberationis, & dispensationis ab heresi, ac monitionis, & mandati palam publice alta, & intelligibili voce in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, dum ibidem divina officia de manu celebrabantur, & magna populi multitudo congregata esset, de verbo ad verbum, per me Joannem Roillard, presati Sanctissimi D. N. Papae Cursorem lecta, & deinde affixa, & publicata fuerunt. Et successively eadem die in Ecclesia S. Joannis Lateranensis, etiam de verbo ad verbum, hora vespere, per me eundem Joannem Cursorem lecta, affixa, & publicata fuerunt, & postmodum eadem die affixa, & publicata fuerunt in valvis, seu portis Cancellariae Apostolicae, & in acie Campi Florae, dimissis in superscriptis valvis, & locis per aliquod temporis spatium affixis, & deinde amotis copiam earumdem literarum in valvis, & locis superscriptis affigendo, & dimittendo per nos eundem, Joannem Roillard, clericum conjugatum Virdunen, Dioces. & Maturinum Menandi clericum Cenomanen. Dioces. praebati Domini nostri Papae Cursores. Ita est Joannes Roillard, Cursor, subscript.
Ita est Maturinus Menandi Cursor.
Ita est Petrus Gomes Magist. Cursor.

VII.

Fructus beneficiorum tempore obitus Beneficiorum etiam Cardinalium inexacti adsuccessores in beneficiis, & non ad haeredes spectant, in locis in quibus non deputantur à R. Camera Apost. spoliolorum Collectores; Et ornamenta Capellae Cardinalis defuncti debentur eidem Camerae, una cum pretio annuli.

Istud creditum Camerae, certis aliis praefertur, ex dispositione Pii V. in constit. 15. Sanctissimus fol. 208. Tom. 2.

Haec Bulla quoad fructus beneficiorum Regni Neapolis declaratur à Sixto V. in constit. 90. Cum sicut. Tom. 2. Et de materia spoliolorum plenè notabo in constit. 18. Pauli V. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

Edita A. D.
1550.
&
1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Haeredes Beneficiorum fructus tempore eorum obitus inexactos exigebant, debita autem, & legata eorumdem annuli Card. & ornamenta Capellae, reclusabant Camerae Sedis Apostolicae consignare.

Cum, sicut nobis nuper innotuit, diversi diversorum Beneficiorum etiam Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium pro tempore decedentium haeredes, non solum bona relicta spolia nuncupata, sic decedentium Beneficiorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, ac etiam Cardinalium, verum etiam fructus &c. Ecclesiasticos, ac pecunias, & res alias per ipsos Beneficiatos Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Praelatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si eorum solutionis dies ante obitum ipsorum non advenit, sub eo forsitan praetextu quod pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debebantur exigere, & quandoque solutionem debitorum per ipsos beneficiatos, & Cardinales dum viverent contractorum, & legatorum per eos in sua ultima voluntate etiam ad pias causas factorum subterfugere, ac haeredes Cardinalium hujusmodi paramenta, ac ornamenta Capellae ipsorum Cardinalium, quae jam tanto tempore quod ejus initii hominum memoria non habetur, Capellae Apostolicae, in qua Missae Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Praelatis ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Ecclesiasticarum quibus in processibus, & aliis solemnitatibus per Romanos Pontifices fieri solitis incedere possint, non habentibus subvenitur, devolvi consueverunt, occupare, ac solutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui post obitum singulorum Cardinalium pro pretio annuli eis in eorum ad Cardinalatum assumptione adhiberi soliti, Camerae Apost. persolvuntur, declinare contendunt & fatigant.

§. 1. Nos attendentes fructus &c. pecunias ac

res alias occasione Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore provenientes, licet postquam ad manus Beneficiorum pervenerunt, & cum aliis ipsorum Beneficiorum fructibus &c. pecuniis, & rebus commixti seu ipsi Beneficiatis incorporati, sunt non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum Beneficiorum propriis, & ab eis acquisitis bonis judican. & propterea quodammodo pro secularibus, & profanis haberi, & de eis testandi aut aliis disponen. facultas eidem Beneficiatis per Sedem Apostolicam concedi consueverit, nihilominus donec in manibus eorum, qui illos tamquam Ecclesiasticos, seu ex Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis praedictis provenien. & pro talibus conservant, aut ut tales detinent, ipsique Beneficiati pecunias hujusmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perciperint, neque cum aliis eorum bonis commiserint & sibi incorporaverint semper ipsarum Ecclesiarum quarum ipsi Beneficiati sunt ac verè Ecclesiasticos esse, & censeri debere, & propterea juri non congruere, ut ipsi Beneficiati de rebus certis ipsarum Ecclesiarum quae omni jure alienari prohibentur disponere, etiam in eorum ultima voluntate possint, nec ipsis Beneficiatis etiam Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum haeredes, qui ut plurimum sunt laici, in praedictum successorum Beneficiorum fructus &c. ac res & pecunias inexactas hujusmodi, os bovi trituranti alligando exigant, & haeredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellae Apostolicae debita occupent, seu quod Camerae, & creditoribus, ac legatariis debent, pro se retineant. Volentes in praemissis opportunè providere, motu simili &c. declaramus nostrae intentionis nunquam fuisse, nec esse, quod quivis quorumcumque Beneficiorum etiam, ut praefertur, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, etiam Cardinalium ubilibet, etiam in Romana Curia, aut districtu, pro tempore decedentium sive ex testamento, per ipsos Beneficiatos etiam vigore facultatum quarumcumque eis in specie vel in genere, etiam praetextu quorumcumque capitulorum, ac statutorum & ordinationum, etiam nostrorum, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac aliis quomodolibet concessorum condito, sive ab intestato haeredes, fructus &c. ac pecunias, & res alias per ipsos sic defunctos Beneficiatos, etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas & alios Praelatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenit, & per ipsos beneficiatos, & Cardinales non steterit quò minus illos exegerint, quinimò omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquomodo exigere, aut etiam spontè oblatos percipere.

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cujusvis sortis, tam aurea quam argentea vasa, & jocalia, ac quavis ornamenta, paramenta, & alia utensilia Capellae singulorum Cardinalium pro tempore decedentium, caeteraque tam ad ipsam Capellam quam ejus ministros circa altaris ministerium, & celebrationem Missae pertinentia, pro se retinere, aut solutionem quingentorum ducatorum hujusmodi evitare possint, sed quòd de caetero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecunia, & res, ut praefertur, inexacti hujusmodi ad ipsorum sic defunctorum beneficiatorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum & aliorum Praelatorum, & Cardinalium in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis praedictis successores, qui ex illis, quorum solutionis dies ante obitum Beneficiorum hujusmodi advenit, omnia ipsorum Beneficiorum, etiam ut praefertur, Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, etiam Cardinalium debita,

rat. haeredes fructus inexactos exigere non possunt sed ad successores in benefic. spectare. Hoc. modis declaratur hic infra.

Ornamenta- que Capellae ad R. Camerae spectare decernit.

Hic ideo Pont. decla-

& ad pias causas facta legata, si aliunde ex aliis ipsorum Beneficiatorum bonis solvi non possint, solvere teneantur, liberè devenire & in posterum deveniant, ac per eos, & non hæredes prædictos exigi possent, & in posterum possint, necnon cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia ad Capellam singulorum Cardinalium, & ejus ministros, ut præfertur, pertinentia, & ad eandem Capellam Apostolicam pertinent, & spectarent, ac in posterum pertineant, & spectent, & per agentes pro ea, realiter, & cum effectu capi, & apprehendi possent, & deberent, ac in posterum possint, & debeant. Ac hæredes Cardinalium tam hætenus defunctorum, quam pro tempore decedentium quingentos ducatos hujusmodi eidem Camera perolvere tenerentur, & in posterum teneantur. Et propterea successores in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis hujusmodi fructus &c. ac pecunias, & res per eorum antecessores non exactos, liberè & licitè percipere, exigere, & levare, ac solvitis, si aliunde unde solvant non erit, ut præfertur, debitis, & legatis prædictis, quod residuum fuerit, in suos usus, & utilitatem convertere. Necnon agentes pro Capella Apostolica, cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia prædicta propria auctoritate liberè capere, & apprehendere posse. Ac hæredes Cardinalium, tam hætenus defunctorum, quam aliorum pro tempore decedentium, ad cruces, candelabra, & alia prædicta agen. pro dicta Capella Apostolica, realiter, & cum effectu consignandum. Et eosdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, ut præfertur, solvendum teneri, & obligatos esse, ac ad id omnibus, juris, & facti remediis, cogi, & compelli posse.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis casibus ad præsens occurren. seu penden. per quoscumque, &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, &c. privilegiis quoque indultis, ac restandi, & alijs de dictis rebus, & bonis disponendi facultatibus, capitulis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam per modum statuti, & ordinationis perpetuorum, Motu proprio &c. aut alijs quomodolibet etiam per nos ac dictam Sedem concessis, initis, & emanatis, quibus omnibus, etiam si de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, & sufficienter derogarum esse decernimus, caterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Volumus autem, hæredes ipsorum beneficiatorum, qui jam ante præsentium publicationem pecunias, ac fructus per ipsos beneficiatos exactos hujusmodi exegerint, per successores in beneficiis hujusmodi amplius præsentium vigore molestari non posse.

§. 6. Necnon præsentibus in Cancellaria Apostolica, ut moris est, publicari, & in illis quinterno inter alias constitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam describi.

Placet Motu proprio. I.

Letta & publicata fuit superscripta regula, constitutio, & ordinatio, Romæ, in Cancellaria Apost. Anno Incarnationis Dominicæ 1550. die verò 26. mensis Junii, Pontificatus prædicti Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno primo.

Prima declaratio dictæ constitutionis.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

DUdum ex certis tunc expressis rationabilibus causis per quamdam constitutionem nostram

perpetuò duraturam, inter alia Motu simili declaravimus &c. ut sup.

§. 1. Cùm autem sicut plurimum fide dignorum relatione nobis nuper innotuit, constitutioni nostræ prædictæ per Beneficiatos, ac hæredes prædictos diversæ fraudes fieri possint, per Beneficiatos videlicet fructus &c. ac pecunias & res alias, ut præfertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitæ, & dum ulterius vivere desperant, ad pias causas pro tempore factis absorbendo, per hæredes verò diversæ debita jam extincta, & de quorum extinctione successores in Beneficiis informati esse non possunt, pro validis, & veris supponendo, sicque successores præfatos fructibus &c. ac pecuniis, & rebus alijs non exactis frustrando in animarum suarum periculum & successorum prædictorum detrimentum non modicum.

§. 2. Nos fraudibus hujusmodi occurrere, & ne verbis & non rebus legem imposuisse videamur, providere volentes, Motu simili &c. constitutionem nostram prædictam, solum legata, quæ per ipsos Beneficiatos etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, Prælatos & Cardinales, dum in sanitate constituti exiterint, ad pias causas facta fuerint, & debita, quæ occasione Beneficiorum ad quæ fructus &c. ac pecuniaz, & res inexacti hujusmodi pertinerint, contracta exiterint, de quibus successores in beneficiis informationem verisimiliter habere possunt, & debent, comprehendere, & in eis tantum intelligi debere, ac successores præfatos ad aliorum quam, ut præfertur, ad pias causas factorum legatorum, & occasione ipsorum beneficiorum contractorum debitorum solutionem minimè teneri, nec ad id etiam vigore constitutionis nostræ prædictæ cogi aut compelli posse.

§. 3. Sicque in omnibus & singulis, etiam ad præsens occurrentibus seu pendentibus casibus per quoscumque &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

§. 4. Non obstantibus omnibus quæ in dicta constitutione nostra volumus non obstare.

§. 5. Decernentes, præsentibus in dicta Cancellaria, ut præfertur, publicari, & describi debere.

Placet & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Letta, & publicata fuit superscripta Regula, Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ 1550. die verò 4. mensis Augusti Pontificatus prælibati S. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 1.

Sequitur secunda declaratio dictæ constitutionis.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

§. 1. Cùm autem, sicut nobis nuper innotuit, licet nos per constitutionem nostram prædictam, solum Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis in locis in quibus Collectores fructuum, & proventuum Camere Apost. debitorum deputari, seu esse non consueverant, consistentibus, & circa quæ jus commune servari debet, providere intellexerimus, nihilominus diversæ personæ eandem constitutionem nostram ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia, etiam in locis in quibus Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, consistentia, & in quibus diversæ consuetudines diversæque particularia jura, seu privilegia vigent, trahere, & extendere conentur contra mentem & intentionem nostras, ac in fraudem & detrimentum quamplurimum.

§. 2. Nos

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Limitatio quoad fructus exactos.

Iussio publicandi.

Papæ subsc.

Publ. P. A. 1. die 26. Jun.

Edita An. D. 1550.

Refertur consil. præced.

Causa hujus declarationis.

Declaratio prædictæ constit. circa legata, & debita.

Decretum irritans.

Contrariis derogat.

Iussio publicandi.

Papæ subsc.

Publ. P. A. 1. die 4. Aug.

Edita An. D. 1551.

Causa istius declarationis.

1551. Declaratio quod dicta const. non se extendit ad beneficia locorum in quibus Collectores à Camer. deputantur.

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Iustus publicandi.

Papæ subsc.

Publ. Pont. An. 2. die 18. Junii.

VIII.

Edita A. D. 1551.

Causa hujus Constitut.

Fratres hujus Ordinis beneficia Ecclesiastica obtinentes, vel officium Pœnitentiarii, non habeant vocem activam neque passivam, & in domibus Ordinis non

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis hujusmodi occurrere, ac mentem & intentionem nostras in præmissis declarare volentes, Motu simili &c. Constitutionem eandem solum Ecclesias, Monasteria ac beneficia Ecclesiastica in locis, in quibus Collectores prædicti deputari, seu esse non consueverunt, comprehendere, & ad ea tantum extendi, nec in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, in locis in quibus iidem Collectores deputari, seu esse consueverunt, consistentibus, locum habere, aut effectum aliquem sortiri posse, aut debere. Et omnino ea non obstante, consuetudines, & particularia jura, seu privilegia cujuslibet loci in quo Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, in præmissis vigentia observari, & executioni demandari.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus & singulis, etiam ad præsens occurrentibus, casibus, seu pendentibus causis, per quoscumque &c. sublata &c. judicari, & definiti debere, ac irritum &c. decernimus, & declaramus.

§. 4. Non obstantibus quæ in eadem constitutione nostra volumus non obstare.

§. 5. Præsentem in præfata Cancellaria, ut præmittitur publicari, & describi debere decernentes.

Placet & ita declaramus.

Lectæ, & publicata fuit supradicta Regula, sive Declaratio, Rome in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo primo, die vero Jovis decima octava mensis Junii, Pontificatus prælibati Sanctiss. D. N. Julii Divina providentia Papæ III. Anno 2.

Quod Fratres Ordinis Servorum B. MARIE Virginis, qui officium Pœnitentiarii, vel beneficia in titulum vel commendam tenent, non habeant vocem activam nec passivam, neque in locis Ordinis commorari possint.

Alia de his Fratribus vide apud const. 1. Benedicti XI. Dum levamus hic sup. fol. 182.

Philippus Benitus Florentinus hujus Ordinis professor dum vixit fuit, inter Beatos postea relatus, de eo officium recitandi certis personis concessit facultatem Paul. V. in const. 110. Domini nostri, inf. Tom. 3.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cum, sicut accepimus, Fratres Ordinis Servorum, sub Regula S. Augustini, Congregationis ejusdem Ordinis, beneficia Ecclesiastica ex dispensatione Apostolica, seu officium Pœnitentiarii tenentes in domibus Ordinis & Congregationis prædictorum permanere, & inibi officia, quæ inter Fratres ipsarum domorum distribuuntur, exercere, & privilegiis, & immunitatibus & indultis ejusdem Ordinis, & Congregationis uti & gaudere, vocemque activam & passivam habere velint, & contendant, & hæc omnia constitutionibus Ordinis, & Congregationis hujusmodi, necnon professioni, quæ per eosdem Fratres emittitur, maxime adversetur, & cæteris Fratribus materiam scandali præstent.

§. 1. Nos hujusmodi inconvenientibus, prout nostro incumbit Pastoralis officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura constitutione, Apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia statuimus; & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis prædictorum, beneficia Ecclesiastica vel quorumvis aliorum Ordinum regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Pœnitentiariæ exercentes, quavis auctoritate & dignitate suffulti existant, in domibus Ordinis &

Congregationis hujusmodi degere aut commorari, seu officia, & Prælaturas eorumdem Ordinis & Congregationis obtinere, vel privilegiis, immunitatibus, & indultis prædictorum gaudere, seu vocem activam, & passivam in Ordine & Congregatione prædictis habere non possint modo aliquo.

§. 2. Et insuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione prædictis professionem tacitam vel expressam emiserunt, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna districtius inhibemus, ne de cætero habitum dimittere, aut ad alium Ordinem laxiorem se transferre, vel (si beneficia Ecclesiastica, aut officium Pœnitentiariæ non obtinuerint) extra domos Ordinis aut Congregationis hujusmodi sine sui Superioris licentia in scriptis habita degere aut commorari præsumant.

§. 3. Et ne aliquis, statuti, & ordinationis, ac inhibitionis nostrarum ignorantiam prætereundum possit, dilectis filiis Magistro Augustino de Areteo Priori Generali totius Ordinis & Magistro Philippo Castello de Utino moderno Vicario Congregationis, & pro tempore existentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis hujusmodi, sub eadem excommunicationis pœna committimus & mandamus, quatenus statutum, ordinationem & inhibitionem nostram prædictam inter institutiones, & constitutiones Ordinis & Congregationis prædictorum registrari, & per se vel alium seu alios in singulis Provinciis, Capitulis, & domibus eorumdem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoslibet & rebelles ac renitentes, & se præmissis quomodolibet opposcentes, aut illis auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè præstantes, per censuras Ecclesiasticas, ac alias pro arbitrio imponendas pœnas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, tam sub plumbo quam in forma brevis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quomodolibet concessis. Quibus omnibus latissimè extensis, & etiam si de eis &c. illorum tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Præsentium etiam absque eo quod registrantur, aut illis data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere decernimus.

Placet, & ita mandamus.

Approbatio secunda institut. Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, melius explicata.

Adversus hoc institutum primò à Paulo III. approbatum, nonnullæ fuerunt excitatæ dubitationes, quæ habentur inf. in const. 89. Greg. XIII. Ascendente, & in const. 10. Greg. XIV. Ecclesia, lib. 2. in Tomo 2. ubi illa repulsantur, institutumque & privilegia confirmantur. Cætera autem de hac Religione dixi supra ad const. 25. d. Paul. III. Regimini. fol. 743.

JULIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EXposcit debitum Pastoralis officii, cui nos, licet immeritis, prætulit divina Majestas, ut fideles quoslibet, præsertim Religiosos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proxi-

1551. commoren-

Fratribus professis transitum ad laxiorem Ordinem prohibet, & extra domus Ordinis commorari.

Prior Generalis & Vicarius hæc bullam publicent & exequantur.

Clausula derogatoria.

Sola signat. sufficit.

Papæ subsc.

IX.

Edita An. D. 1550.

Exordium.

morum spiritualem profectum deambulantes, paternis confoveamus affectibus, ut fideles ipsi, dextera Domini sibi assistente propitia, aeternae salutis praemium ferventiùs exquirant, & in eorum pio proposito confoveantur.

§. 1. Dudum siquidem, per fael. record. Paulum PP. III. praedecessorem nostrum, accepto, Quod dilecti filii, Ignatius &c.

Omittitur residuum narrativae, quia tota Bulla Pauli III. est in loco cit. hic in rubr.

§. 2. Ut autem praedicta omnia priùs ab eodem praedecessore concessa, magis confirmentur, & simul omnia quae ad institutum praedictae Societatis pertinent, eisdem in literis aliarum summam continentibus comprehendantur, ut aliqua obscuriùs dicta, & quae scrupulum, ac dubitationem possent injicere, per nos exactiùs explicentur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut formulam, qua praedictae Societatis institutum, exactiùs & distinctiùs quam antea, edocente experientia, ac usu rerum, expressum, eodem tamen spiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur.

Cujus tenor sequitur, & est talis.

§. 3. Quicumque in Societate nostra, quam JESU nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, ac Ecclesiae ipsius sponsae, sub Romano Pontifice, Christi in terris Vicario servire, post solemne perpetuae Castitatis, Paupertatis, & Obedientiae votum, proponat sibi in animo, se partem esse Societatis, ad hoc potissimum instituta, ut ad fidei defensionem, & propagationem, & profectum animarum in vita, & doctrina Christiana per publicas praedicationes, lectiones, & aliud quodcumque verbi Dei ministerium, ac spiritualia exercitia puerorum, ac rudium in Christianismo institutionem, Christifidelium in confessionibus audiendis, ac caeteris Sacramentis administrandis, spiritualem consolationem praecipue intendat, & nihilominus ad dissidentium reconciliationem, & eorum qui in carceribus, vel in hospitalibus inveniuntur, piam subventionem, & ministerium, ac reliqua charitatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire visum erit, exequenda, gratis omnino, & nullo, pro suo in praedictis omnibus labore, stipendio accepto, se utilem exhibeat, curetque primò Deum, deinde hujus sui instituti rationem, quae via quaedam est ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi, unusquisque tamen secundum gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suae proprium gradum.

§. 4. Ideoque, nequis forte zelo utatur, se non secundum scientiam, proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio ac distributio tota sit in manu Praepositi Generalis seu Praelati per nos quocumque tempore eligendi, vel eorum, quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit, ut congruus ordo servetur in omni bene instituta communitate necessarius. Qui quidem Praepositus de consilio confociorum, constitutiones ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes condendi, majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente, & quae dubia esse poterunt in nostro instituto hac formula comprehenso, declarandi auctoritatem habeat. Concilium verò necessariò convocandum, ad condendas vel immutandas constitutiones, & alia graviora, ut alienare, vel dissolvere domos, ac Collegia semel erecta, intelligatur esse major pars totius professae Societatis (juxta constitutionum nostrarum declarationem) quae sine magno incommodo potest à Praeposito Generali convocari. In aliis, quae non ita magni momenti sunt, idem Praepositus adjutus quatenus ipse opportunum judicabit Fratrum suorum consilio, per seipsum ordinandi, & jubendi, quae ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in Domino videbuntur, jus totum habeat, prout in constitutionibus eisdem explicabitur.

§. 5. Quicumque autem in hac Societate professionem emiserint, non solum inprimis professionis suae foribus intelligant, sed quoad vixerint, memores sint, Societatem hanc universam, & singulos, qui in ea profitentur sub Sanctissimi Domini nostri Pauli Papae Tertii, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus fideli obedientia Deo militare. Et quamvis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter teneamus, omnes Christi fideles Romano Pontifici, tamquam capiti, ac JESU CHRISTI Vicario subesse, ob devotionem tamen majorem ad obedientiam Sedis Apostolicae, & majorem voluntatum nostrarum abnegationem, & certiore sancti Spiritus directionem summopere conducere judicavimus, singulos nos, & quicumque eandem in posterum professionem emiserint, ultra illud commune trium vororum vinculum, speciali ad hoc voto adstringi, ut quidquid modernus, & alii Romani Pontifices, pro tempore existentes, jusserint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias nos mittere voluerint, sine ulla tergiversatione aut excusatione illicò, quantum in nobis fuerit, sive nos ad Turcas sive ad quoscumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, sive ad quoscumque haereticos, schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles mittendos censuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, antequam huic oneri humeros supponant, diu multumque meditentur, an tantum pecuniae spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est, an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiae polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquam, Domino inspirante huic JESU CHRISTI militiae nomen dederint, die noctuque succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debent.

§. 6. Nequa autem possit esse inter nos missionum, aut provinciarum hujusmodi ambitio, vel detrectatio, intelligant singuli, sibi per se vel alium, de hujusmodi missionibus, quidquam cum Romano Pontifice, non esse curandum, sed omnem hanc curam Deo, & ipsi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Praeposito, dimittebant, cui quidem Praeposito, sicut caeteris, nihil de sui ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice, curandum erit.

§. 7. Voveant etiam singuli, se in omnibus quae ad regulam hujus nostrae observationem faciunt, Societatis Praeposito.

§. 8. Qui ad hoc munus, quam fieri possit idoneus, ad plura vota, prout in constitutionibus declarabitur, eligetur, obediens fore. Ille autem, omnem eam auctoritatem, & potestatem habeat supra Societatem, quae ad bonam ejusdem Societatis administrationem, correctionem, & gubernationem utilis erit. Jubeat autem ea, quae ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna, & in praelatione sua benigne ac mansuetudinis, charitatisque Christi, Petri, Paulique formulae semper sit memor, & tam ipse, quam consilium praedictum ad normam hanc assidue spectent. Singuli verò subditorum tum propter ingentes Ordinis utilitates, tum propter nunquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, non solum Praeposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, sed in illo Christum veluti praesentem agnoscant, & quantum decet, venerentur.

§. 9. Cum autem experti fuerimus, jucundiores, puriores, & ad proximam aedificationem aptiores esse vitam ab omni avaritiae contagione quam remotissimam, & evangelicam paupertati quam simillimam, cumque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solum inquirantibus,

Paulus III. confirmavit reg. Societatis JESU ut in rubr.

Illam tamen iterum supplicat pro ejus approbatione.

Regulae tenor. De Castitatis, Paupertatis, & Obedientiae votis.

Praepositi Generalis auctoritate.

Obedientia erga R. man. Pontif. & Sedem Apostolicam.

De Missionibus non procurandis, nec vitandis.

Observantia Regulae.

Praepositi Generalis munere.

Paupertate Domorum Professarum.

necessaria ad victum & vestitum esse subministratum, sic voeant singuli & universi perpetuum paupertatem, ut non solum privatim, sed neque etiam communiter possint Professi, vel ulla eorum Domus aut Ecclesia, ad aliquos proventus, redditus, possessiones, sed nec ad ulla bona stabilia, praeter ea quae opportuna erunt ad usum proprium & habitacionem retinenda, jus aliquod civile acquirere, rebus sibi ex charitate donatis ad necessarium vitae usum contenti.

§. 10. Quia tamen Domus, quas Dominus dederit, ad operandum in vinea ipsius, & non ad scholastica studia exercenda destinandae erunt, cum valde opportunum fore alioqui videatur, ut ex iuventibus ad pietatem propensis, & ad literarum studia tractanda idoneis, operarii eidem vineae Domini parentur, qui Societatis nostrae, etiam professae velut quoddam Seminarium existant, possit professae Societas ad studiorum commoditatem, Scholarium habere Collegia, ubicumque ad ea construenda, & dotata, ex devotione aliqui movebuntur, quae simul atque constructa & dotata fuerint, (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apostolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apostolica erigi supplicamus, seu pro erectione haberi, quae Collegia possint habere redditus, census, seu possessiones usibus & necessitatibus studentium applicandas.

§. 11. Retenta penes Praepositum, vel Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendencia super dicta Collegia, & praedictos studentes, quoad Rectorum seu gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, & circa studentium instructionem, eruditionem, aedificationem, ac correctionem, victus vestitusque & aliarum rerum necessariorum eis ministrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas professae in proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem studentes, ingenii & morum indole tales esse debebunt, ut merito speretur, post absoluta studia ad Societatis functiones idoneos fore, & sic demum post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, post sufficientem probationem, in Societatem nostram admitti possint.

§. 12. Socii autem omnes cum presbyteri esse debeant, ad dicendum officium secundum communem Ecclesiae ritum, sed privatim & non communiter, vel in choro teneantur. Et in iis, quae ad victum, & vestitum, & caetera exteriora pertinent, honestorum sacerdotum communem, & approbatum usum sequentur, ut quod inde pro cuiusque necessitate, vel spiritualis profectus desiderio subtractum fuerit, ex devotione & non ex obligatione rationabile obsequium corporis DEO, prout expediet, offeratur.

§. 13. Haec sunt, quae sub praefati Domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicae beneplacito, de nostra professione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut summam informaremus, tum illos qui nos de nostro vitae instituto interrogant, tum etiam posteros nostros, si quos, DEO valente, imitatores umquam habebimus huius vitae.

§. 14. Quam cum multas, magnasque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum iudicavimus, etiam statuere, ne quis ad professionem in hac Societate emittenda, nisi diuturnis, & diligentissimis probationibus, prout in constitutionibus declarabitur, ejus vita & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia re vera hoc institutum, omnino humiles & prudentes in CHRISTO, & in Christianae vitae puritate, ac literis conspicuos exigit.

§. 15. Imo, & ii, qui in Coadjutores, tam in spiritualibus quam in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum utriusque, post sufficientes

probationes, & tempus in constitutionibus expressum, vota sua, ad devotionem, & meritum, majus, non quidem solemnia, praeter aliquos, qui de licentia Praepositi Generalis, propter ipsorum devotionem, & personarum qualitatem, tria vota hujusmodi solemnia facere poterunt, sed quibus teneantur, quamdiu Praepositus Generalis in Societate eos retinendos esse censuerit, emittere debeant, prout in constitutionibus latius explicabitur, nonnisi diligenter examinati, & idonei reperi, ad eundem finem Societatis, admittantur ad hanc JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus cœptis nostris favere dignetur, ad gloriam DEI Patris, cui soli sit semper decus & honor in saecula, Amen.

§. 16. Quapropter considerantes, nihil, quod pium sanctumque non sit, in dicta Societate, ejusque laudabilibus institutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum sociorum praedictorum, vita, & moribus reperiri eaque omnia ad suorum & aliorum Christianifidelium animarum salutem, & fidei exaltationem tendere, Socios ac aliorum Coadjutores praedictos, & ipsius Societatis scholares, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, illisque sub nostra & Apostolicae Sedis protectione suscipientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, erectionem & institutionem Societatis, ac extensionem numeri illius Sociorum, ac receptionis, & admissionis Coadjutorum, ac omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi statuta, & ordinationes, ac alia quaevis indulta eidem, Societati & illius Praeposito per praedecessorem nostrum, & Sedem hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessa, & confirmata, ac desuper confectas, tam sub plumbo quam in forma Brevis literis, & in eis contenta ac inde secuta quaecumque, perpetuo, approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuae firmitatis robur adjicimus, suppletentes omnes & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem. Eaque omnia, & singula, perpetuae & inconcusae firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

§. 17. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, explicari, atque decidi debere, necnon quicquid fecus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

§. 18. Quocirca universis, & singulis Venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi & eorum quilibet, per se vel alium seu alios, praefatis Praeposito, & Societati, in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra singulas praedictas, & praesentes literas plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, non permittentibus quemquam contra illarum tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradicentes quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras praedictas legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§. 19. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis & singulis, quae in literis praedictis idem praedecessor noster vo-

1550.
re, & aliqui
tria vota so-
lemnia emit-
tere possunt.

Hic modo
Pontifex ap-
probat dict.
institutum,
& omnia So-
cietatis Pri-
vilegia.

Et ita judi-
cari debere,
praecipit.

Conservato-
resque &
executores
deputati.

Obstantia
omnia tollit.

Non tamen
quoad Col-
legia, quae
pro Studen-
tium sub-
sistentatione,
bona etiam
stabilia ha-
bere possunt.

Collegiorum
gubernatio
penes Prae-
positum, vel
Societatem
est.

Socii in sa-
cris consti-
tuti officium
privatim re-
citare de-
bent &c.

Finis dictae
regulae.

Ad cuius
professionem
non admit-
tantur nisi
diu multum-
que probati.

Coadjutores
& scholares
vota sua de-
bent emite-

Dat. P. An. r.
die 21. Julii.

X.

Jurisdicio, & facultates Judicum & Conservatorum Congregationis Clericorum regularium S. Pauli decollati.

De dicta Congregationis institutione, ejusque statu, vide supra in Clem. VII. Const. 37. Vota. fol. 691.

Quoad Judices Conservatores Regularium attende Greg. XV. Const. 9. Sanctissimus, infra Tom. 3.

Edita An. D.
1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Universis & singulis Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanis & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonis, & eorundem Archiepiscoporum & Episcoporum Vicariis in spiritualibus ac officialibus generalibus ubilibet constitutis, salutem &c.

Exordium.

AD hoc nos Deus prætulit in familiam domus suæ, ut opportuna singulis provisionis auxilia fidelis servitutis injunctæ providentia pro tempore dispensantes, illorum præsertim necessitatibus intendamus, & dispendiis occurramus, ac eos ab oppressonibus relevenus, qui studio piæ vitæ sub regularibus institutis Altissimo famulari dignoscuntur.

Congregationis supplicatio pro deputacione Conservatorum.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Præpositi & universorum Clericorum regularium Congregationis sancti Pauli decollati Mediolanensis conquestione percipimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Ecclesiarum Prælati, eorumque Vicarii & officiales, necnon clerici, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, tam sæculares quàm diversorum Ordinum regulares exemptæ, & non exemptæ, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, milites, & laici communi Civitatum, Universitates oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac aliæ singulares personæ civitatum, & diocesis, & aliarum partium diversarum occuparunt, & occupari fecerunt, castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, privilegia, & indulta, feuda, prata, pascua, sylvas, nemora, vineas, decimas, fructus, census, redditus & proventus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, dictæ eorum Congregationis, & ad ipsos Præpositum, & clericos, ratione tam congregationis & quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, quæ etiam ex dispensatione & concessione Apostolica, in titulum, & commendam, ac aliàs obtinent, quàm personarum suarum respectivè, communiter vel divisim, aut aliàs quomodolibet spectantia, & ea detinent, indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, nonnulli etiam civitatum, & diocesium, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Præposito, & Clericis super prædictis castris, villis, locis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, feudis, pratis, pascuis, sylvis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, census, redditibus, proventus, & emolumentis, ac bonis, mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, ac diversis fru-

ctibus, redditibus, & proventus Ecclesiasticis locor pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventus sibi reservatis & assignatis, ac pecuniarum summis eis debitis, illarumque libera perceptione, & solutione seu solutionis reculatione, necnon privilegiis & indultis, eis ac Congregationi hujusmodi, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm aliàs ritè ab Imperatoribus, Regibus & Ducibus, ac aliis Principibus concessis, & aliis rebus ad eos, ut præfertur, spectantibus multiplicè molestias & injurias inferunt ac facturas. Quare Præpositus & Clerici prædicti nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, provide-re eis super hoc paterna diligentia curaremus.

§. 2. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, hujusmodi, illo volentes eisdem Præposito & Clericis remedio subvenire, per quod ipsorum occupatorum, detentorum, præsumptorum, & injuriatorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi familia præcludatur, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios, etiam si sint extrà loca, in quibus deputati estis Conservatores & judices, eisdem Præposito & Clericis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittat eos super his, ac privilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuslibet aliis bonis & juribus ad eisdem Præposito & Clericis, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere contigerit, beneficia Ecclesiastica, communiter vel divisim, ut præmittitur, spectantibus, necnon libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum annuarum eis pro tempore reservatarum, & assignatarum, ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eisdem vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna vel injurias irrogari, facturi eisdem Præposito & Clericis, cum ab eis vel procuratoribus suis fueritis requisiti, de prædictis & aliis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, possessionum, jurium, jurisdictionum, feudorum, pratorum, pascuorum, silvarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, census, reddituum, & proventus, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium & immobilium, spiritualium & temporalium, ac libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum ac pecuniarum, summarum, & rerum aliarum hujusmodi, necnon observacione privilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet quæ judicalem requirunt indaginem, summarè, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quancumque & quotiescumque expedierit, auctoritate vostra, per censuram Ecclesiasticam, appellacione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus eos, quos censuras & penas per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaratis, ipsasque censuras & penas quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Cæterum, si per summariam informacionem per vos super his habendam, etiam vobis constiterit, quòd ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos præsentis literæ concernunt pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus, ipsis ac citationibus

Deputatio Conservatorum cum amplis facultatibus.

de eis faciendis tutus non pareat accessus, Nos monitiones & citationes hujusmodi, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, necnon eisdem occupatoribus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradicitoribus & rebellibus, etiam sub sententiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis arbitrio vestro moderandis, inhibendi, plenam, & liberam concedimus, earundem tenore præsentium, facultatem, ac volumus, & præfata auctoritate decernimus, quod monitiones, citationes, & inhibitiones hujusmodi sic factæ, ipsos monitos, citatos, & inhibitorum arceant, perinde ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ extitissent.

Derogatio literarum Bonifacii Papæ VIII. & aliorum.

§. 3. Non obstantibus sæclicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extrâ suam civitatem, vel diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultrâ unam dietam à fine suæ diœcesis ad iudicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati, prædicta, extrâ civitatem & diœcesim, in quibus deputati fuerint, contrâ quoscunque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultrâ unam dietam à fine diœcesis earundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrâ tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, seu quod de aliis, quam manifestis injuriis, violentiis, ac aliis, quæ iudiciale non requirunt indaginem, poenis in eos, si secus egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant, quam aliis quibuscunque constitutionibus à Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris, tam de iudicibus delegatis, & Conservatoribus, quam personis ultrâ certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni aut potestati, ejuque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici, Vicarii, & Officiales, de personis, quæ deputari possint, Conservatores non sitis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apostolicis, ac aliis Conservatoriis, quibuscunque personis, cujuscunque qualitatis, conditionis, gradus, præminentie, seu dignitatis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus prædictis, necnon Societatibus & Universitatibus, etiam Studiorum generalium, ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus Dominis, & de non trahendis illis, aut eorum subditis extrâ eorum loca & domina, aut coram aliis, quam eorum Conservatoribus & iudicibus, & vigore quarumcunque literarum Apostolicarum, etiam conservatoriarum, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquiritur forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, & forma in illis tradita, observata inserta forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, aliis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujus-

modi, ac eorum personis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel speciali, cujuscunque tenoris existat, perquam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri; & de qua, cujuscunque tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§. 4. Cæterum etiam volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico præpeditus, quodque à datò præsentium sit vobis, & unicuique vestrum in prædictis, omnibus, & singulis, coeptis & non coeptis, presentibus & futuris perpetuata potestas, & jurisdictionis attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis, in præmissis omnibus, coeptis & non coeptis, presentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si supra dicta omnia & singula coram vobis cepta fuissent, & jurisdictionis vestra, & cujuscunque vestrum in prædictis, omnibus & singulis, per citationem vel modum alium perpetuata, legitime extitisset, constitutione prædicta super conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

§. 5. Verum, quia difficile foret, præsentibus literas ad singula, in quibus de eis fides forsitan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in iudicio, & alibi, ubi opus fuerit, adhibeantur, quæ adhiberentur presentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ, eisdem presentibus perpetuo valituris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, tertio Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno primo.

Contrâ impediens Inquisitores Hæreticæ pravitatis in eorum officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes. Et contrâ ipsos Inquisitores, admitentes Laicos ad criminis hæresis cognitionem.

Ad hæc vide Pii V. Constit. 82. Si de protegendis, ubi notabo in Tomo 2. fol. 298.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.

Licet à diversis Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris, etiam per speciales constitutiones in corpore Juris insertas, fuerit ritè & salubriter sancitum atque decretum, ut sæculi Potestates, & Domini temporales, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & Locorum quorumcunque Rectores, quibuscunque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus censeantur, diœcesanis Episcopis, & Inquisitoribus Hæreticæ pravitatis in ipso inquisitionis negotio faveant & assistant, nemòque ex prædictis Potestatibus, Dominis, & Rectoribus, eorumque Officialibus de crimine Hæresis, cum merè sit Ecclesiasticum, quoquo modo cognoscat, vel iudicet, neque diœcesano Episcopo, vel Inquisitori ipsius inquisitionis negotio incumbenti se opponere, aut ipsam aliquatenus impedire, vel impediendis auxilium aut favorem scienter dare audeat, perpetuæ damnationis sententia in eos, qui contra prædicta fecerint, promulgata, quam si per animum sustinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: usque adeò tamen in omnibus ferè, non solum Italiæ, verum etiam aliis Provinciis, Civitatibus, Terris, & Locis, complurium Laicorum, ut accepimus, mundanæ gloriæ processit ambitio;

Declaratio facultatis Conservatorum.

Transumptorum fides.

Dat. P. An. 11. Augusti.

XI.

Edita An. D. 1551.

Inquisitores à multis impediabantur in eorum officis sub variis pretextibus.

vel sacrorum Canonum infcitia, vel Ecclesiasticæ disciplinæ contemptus, ut in animarum suarum speciem, atque interitum, diocesanos Episcopos, & Inquisitores à Sede Apostolica institutos inquisitionis officium exercentes, alii sub Justitiæ prætextu, ne ulli scilicet fiat injuria, alii verò sub pietatis colore, ut fontes scilicet severius puniantur, se ipsis diocesanos Episcopis & Inquisitoribus adungere, & unà cum eis de ipso hæresis crimine cognoscere, processus formare, formatosque suo judicio submittere non erubescant.

Pontif. ideo præcipit, ut nemo impediat Inquisitores in negotio inquisitionis, nec se ingerat in cognoscendo crimine hæresis, nisi ab Inquisitoribus requisitus.

§. 1. Cui sane morbo jam nimis latè progredienti, solitam ac salutarem Ecclesiæ medicinam pro nostra pastoralis sollicitudine afferre cupientes, Sæculi potestates, Dominos temporales, ac Provincia- rum, Civitatum, Terrarum, & Locorum Rectores supra dictos, necnon quascunque alias seculares personas, tam privatas quàm publico quovis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis JESU Christi Redemptoris (cujus vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diocesanos Episcopos, & Inquisitores ipsos in suo inquisitionis negotio, ullo modo impediant, seu perturbent, neque se in hæresis crimine, cognoscendo, vel judicando, quovis, etiam assistentiæ & favoris colore, causa vel occasione (nisi quatenus ab ipsis diocesanis Episcopis aut Inquisitoribus, spontanea & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes, provisiones, & leges quascunque, de ipsius criminis cognitione latas, sacris Canonibus non obstantes, & Ecclesiasticam jurisdictionem impedi- entes, sine mora abrogent, & deleant, prout etiam nos eas omnes invalidas fuisse & esse decernimus & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis, & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobedi- entibusque, & eorum fau- toribus poe- nas hic ex- pressas im- ponit.

§. 2. Qui monitis his nostris non obtemperaverint, quive scienter in prædictis consilium, auxilium, aut favorem dederint, noverint se, non solum per sacras dictorum Prædecessorum nostrorum constitutiones, verùm etiam per hanc nostram sanctionem, sive sententiam, & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis DEI, ac Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communionem Fidelium, & omnium Ecclesiasticorum Sacramentorum perceptione privatos, ac maledictionis, & excitationis æternæ vinculo ligatos, anathematisque, & majoris excommunicationis mactone percussos, ita ut nemo unquam in præmissis delinquens, nisi à nobis & Successoribus nostris Canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, concessionum, & gratiarum, etiam confessionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hæcenus emanatarum, vel in posterum emanandarum specificam & expressam, ac aliàs, quàm per verba generalia, de præsentibus nostris literis, mentionem non facientium, præterquam in mortis discrimine, absolvi possit.

Inquisitori- bus etiam eadem poe- nas infligit, si admittant Laicos cog- noscere de crimine hæ- resis.

§. 3. Quibus etiam censuris ipsos diocesanos Episcopos & Inquisitores subjacere volumus, si Laicos secum quomodocunque de ipso crimine cognoscere, aut judicare permiserint.

Justo publi- candi hanc Bullam.

§. 4. Ut autem præmissa omnia, ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de eis ignorantiam justè prætereundere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præ- sentes literæ per aliquos Cursores nostros, aut Notarios publicos in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis, ac Cancellariæ Apo- stolicæ valvis, necnon acie Campi Floræ, ut moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie hujusmodi affixo, & dimisso. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 2. die 8. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno In- carnationis Dominicæ 1551. die 15. Kalendas Mar- ti, Pontificatus nostri Anno secundo.

Publicatio.

Acta & publicata facti die Veneris S. in Capella Sanctitatis sue, cum Divina celebrarentur Officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die vero 24. mensis Martii, Pontificatus S. D. N. Julii Divina Providentia Papa III. anno ejus 2. Retroscripta li- tera affixa & publicata fuerunt in valvis, seu portis Principis Apostolorum de Urbe, & Sancti Joannis Lateranensis, & Cancellaria Apostolica, necnon in acie Campi Floræ, dimissis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciscum Munos, S. D. N. Papa Cursores. Ita est, Petrus Gomez Freyle Cursor, Manu propria. Ita est, Franciscus Munos Cursor, Manu propria. Petrus Leobodie Magister Curforum.

Indulta & privilegia Patriarcharum, Archiepisco- porum, & Episcoporum in Capella Summi Ro- mani Pontificis Assistentium.

XII.

Similem concessionem habes in Gregorii XV. Con- stitutione 32. Circumspecta, inferius Tom. 3.

In nonnullis ejusmodi indulta revocata, & respectivè moderata fuerunt, in Bullis hic indicatis in Apostillis.

JULIUS PAPA III. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1551.

Romanus Pontifex ex sua circumspecta provi- dentia eas consuevit personas condignis præcipuè completi favoribus & gratiis, quas sibi & Apostolicæ Sedi devotas & obsequiosas, ac pluri- mis cognoscit meritis adjuvari,

Exordium.

§. 1. Hinc est, quòd Venerabiles Fratres Fa- bium Constantinopolitanum, Christophorum Alex- andrinum, Christophorum Hierosolymitanum, Joannem Aquilegiensem, Patriarchas, & Andream Spalatensem, Jacobum Corcyrensem, Franciscum Senen. Joan. Mich. Materan. Scipionem Tarentin. Thadæum Consentinen. Joan. Andream Messanen. Bernardinum Surrètinum, Cæsarem Taurinensem, Archiepiscopos, ac Marcum Senogallioses, Thomam Feltrensem, Philos Asculanum, Philippum Sa- lutarium, Nicolaum Mariam Catanensem, Bernar- dinum Camerinensem, Paulum Caturcensem, Joan- nem Noviomensem, Jacobum Niverniensem, Leonem Forojuliensem, Claudium Mirapicen. Corne- lium Bitontin. Joann. Baptistam Veuafraanensem, Joannem Jacobum Aprutinensem, & Jodocum Lubicensem, Episcopos, Prælatos domesticos nostros, & in Capella nostra Assistentes, eorum meritis & obsequiis exigentibus, condignis favoribus & gra- tiis prosequi, titulisque & honoribus decorare vo- lentes, Motu proprio, non ad ipsorum Patriarcha- rum, Archiepiscoporum & Episcoporum, vel alio- rum pro eis nobis super hoc oblata petitionis in- stantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Epi- scopis, & eorum singulis (sine tamen quarumcunque dispensationum ad beneficia ac indultorum de fru- ctibus in absentia percipiendis, necnon exemptionum à superioritate & jurisdictione eorum Ordina- riorum sibi à Sede Apostolica, ante tamen Conci- lii Tridentini celebrationem concessorum, quorum omnium tenores pro expressis haberi volumus, & quæ illis tantum, quibus concessa sunt, minimè denegata censeantur, sed in suo robore persistant, præjudicio) ut, quamdiu eorum quilibet Patriar- chali, Archiepiscopali, & Episcopali, cui nunc præ- esse dignoscitur, aut ad quam eum forsitan transferri contigerit, Ecclesiæ præferat de quibuscunque dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæ- cularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad suam, ratione Ecclesiæ, cui præest, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quam- vis aliam dispositionem, conjunctim, vel separatim spectantibus, & pertinentibus, quæ deinceps in an- tea in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus vacare con- tingerit (dummodò dispositioni Apostolicæ gene- raliter

Indultum pro Prælati- bus Capellæ As- sistentibus, circa colla- tionem be- neficiorum.

raliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta non fuerint) etiam si presentationes, nominationes, vel electiones aliorum, quæ salvæ sint, præcedere consueverint, perinde, ac si aliqua à nobis vel dicta Sede, aut illius legatis, gratiæ expectatiuæ, ac super illis reservationes, uniones, annexiones, & incorporationes, ac reservandi, uniuersi, providendi, & aliâs disponendi, mandata cum inhibitionibus, & irritantibus, & aliis decretis nullatenus emanassent, vel in posterum emanarent, de illis videlicet ad istam separatim, per se solum, vel ejus pro tempore deputatum Vicarium, ad suam verò cum Capitulo Ecclesiæ suæ, conjunctim, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & aliâs dispositionem hujusmodi spectantibus, unâ cum eisdem Capitulo personis sibi gratis, & aliâs idoneis providere, & aliâs disponere, liberè & licitè possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam & facultatem concedimus.

§. 2. Ipsosque Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac eorum singulos, Nobiles creamus, & facimus, & nobilitamus, nobilitatisque titulo & insigniis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & consortio favorabiliter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus, atque mandamus, eisque, ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, mandatis, dispensationibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii nobiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illustres reputantur, etiam ex utroque parente procreati, de jure, vel consuetudine, ac aliâs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, etiam uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè possint & valeant, verè & non fictè, in omnibus & per omnia, ac si de illustrissimo genere ex utroque parente procreati forent, ita quòd inter eos, & ipsos illustres quoad nobilitatem, & aliâs ad illam necessaria, nulla penitus sit differentia, nec ficti locum habeat, auctoritate & tenore prædictis indulgemus. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet tres Montes, & alteram ex laureis, sive coronis insigniorum nostrorum, quibus eorum unusquisque, prout melius sibi videbitur, unâ cum insigniis suis, vel absque illis deinceps perpetuò uti possint, gratiosè donamus & impertimur.

§. 3. Ac eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum singulos à solutione cujuscunque decimæ, etiam per nos & Sedem prædictam pro tempore impositæ, aut cujuscunque pedagii, subsidii, gabellæ, & cujuscunque alterius generis, ordinarii & extraordinarii ubique locorum, & ex quavis causa, impositi & imponendi.

§. 4. Necnon ad instar Referendariorum nostrorum circa vectigal vini pro sex vegetibus duntaxat eisdem auctoritate & tenore, eximimus, & liberamus, ac liberos & exemptos esse volumus.

§. 5. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, ut Monasteria, Ecclesiæ, & aliâ quæcunque beneficia Ecclesiastica, suarum Civitatum, & Diocesium, ac infra limites Decanatum, Archidiaconatum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eos, ex quibusvis dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, & aliâs quomodolibet, nunc & pro tempore obtentorum, eorumque personas, in quibus sibi ratione Ecclesiarum suarum, ac Decanatum, Archidiaconatum, & aliorum beneficiorum prædictorum Visitacionis officium, de jure vel consuetudine competit, per unam, seu plures personas idoneas, quas ad hoc duxerint, deputandas, quamdiù Ecclesiis prædictis, præfuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & aliâ beneficia prædicta obtinuerint, & quoties visitacionis tempore ingruerit, etiam duo, tria, seu plura ex eis-

dem Monasteriis, Ecclesiis, seu locis una & eadem die visitare, & procuracionis, jura & emolumenta quæcunque ratione visitacionis hujusmodi sibi debita, etiam summam triginta librarum Turonen- sium argenti, quarum duodecim valeant unum florenum de Florentia, pro die qualibet excedat, ab eisdem Ecclesiis, Monasteriis, locis & personis taliter visitatis, in pecunia numerata recipere & exigere.

§. 6. Necnon omnes & singulos fructus, redditus & proventus mensurarum suarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, & quorumcunque Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, Sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos, ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum & commendam, aut aliâs pro tempore obtentorum, quibusvis personis, etiam Laicis, cum quibus suam & mensurarum, ac Monasteriorum, beneficiorumque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, usque ad biennium à die arrendacionis desuper ab eis vel suis procuratoribus faciendæ computandum, pro pretio seu pretiis, de quo, vel quibus, eis vel procuratoribus suis videbitur arrendare, seu firmam vel annuam pensionem concedere, ac pretium, seu pretia hujusmodi, etiam unico contextu, & anticipata solutione in pecunia numerata, recipere & habere, ac de habitis & receptis, solventes quietare & liberare. Necnon fructus, redditus, & proventus hujusmodi, ac se & suos in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prædictis successores quoscunque, ad arrendacionis hujusmodi sic faciendæ observationem pro dicto biennio, cum clausulis & obligationibus in talibus apponi solitis obligare possint, dictæque personæ, fructus, redditus & proventus prædictos, ad firmam seu annuam responsionem pro dicto biennio recipere, & levare, ac in suos usus & utilitatem convertere, liberè & licitè valeant.

§. 7. Necnon ut de bonis suis, mobilibus, & immobilibus, ac se moventibus, ab eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, tam per prædictas & aliâs Ecclesiæ, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica qualitercunque qualificata, per eos ex quibusvis dispensationibus Apostolicis quomodolibet obtenta, & obtinenda, necnon ex ingenio, industria ac labore suis, & aliâs quomodolibet licitè acquisitis, & acquirendis, usque ad summam duorum millium ducatorum auri in auro, in quaslibet, etiam à jure interdictas & reprobatas personas, tam inter vivos quàm causa mortis, pro libitu eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viventibus inservierint, sive sint consanguinei, sive alii, vel aliâs in pios & non pios, aliâs tamen licitos usus disponere & erogare liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

§. 8. Necnon eis, & eorum cuilibet, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus per eos ex Horarum omissione & indebita possessionis beneficiorum apprehensione, seu cujuscunque criminis, à jure vel ab homine, aut quavis aliâ quantumcunque inexcogitabili causa indebitè perceptos, etiam in utroque foro remittimus, eosque ab eorum restitutione liberamus. Necnon à quibusvis propterea quomodolibet forsan incurtis sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, absolvimus, & liberamus, ac absolutos & liberatos fore nunciamus, omnemque inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam ex præmissis quomodolibet provenientem, ab eis & eorum quolibet penitus abolemus.

§. 9. Distinctius inhibentes quibusvis gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi exactoribus, ne eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, vel eorum aliquem contra præsentium tenorem quoquo modo molestare vel inquietare præsumant.

Locandique ad biennium fructus beneficiorum, etiam anticipata solutione. Amplia ut mox lequatur.

Indultum dispensandi de eorum bonis quamvis acquisitis ex fructibus beneficiorum pro fectis duobus mille etiam ad favorem incapacium. Hoc ultimum revocavit Pius V. infra in ejus Bulla 117. in Tom. 2. fol. 346.

Indultum remissionis fructuum male perceptorum, & omnis infamiæ & censuræ.

Inhibitio contra Gabellarios.

Nobilitatisque decus, cum usu insigniorum Papæ.

Exemptionemque à decimis.

Vectigalique vini pro sex vegetibus.

De quo vide supra Pauli III. constit. 23. fol. 737. Indultum visitandi Ecclesiæ, &c. & procuraciones exigendi.

Hoc revocavit & declaravit Concilium Tridentinum sessione 24. cap. 3.

1551. Arrendariones pro dicto biennio præjudicant successoribus.

§. 10. Ac decernentes, quòd si contingat eodem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini & administrationi suarum Ecclesiarum cedere, ac Monasteria & beneficia hujusmodi aliàs quomodolibet dimittere, nihilominus fructus, redditus, & proventus prædictos pro dicto biennio obligatos remanere, & suos in Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, hujusmodi Successores ad observationem earundem arrandationum teneri, ac si se ad id personalter obligassent.

§. 11. Necnon testamenta & dispositiones hujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari debere.

§. 12. Præterea, quòd Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac eorum cuilibet Milites & Equites deauratos octo, ac ad instar Sacri Palatii, & Aulæ Lateranensis Comitum, quoscuque Notarios & Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios extra Romanam Curiam creandi & instituendi, ac eisdem Militibus solita Equitum deauratorum insignia concedi, ipsosque Notarios & Tabelliones de notariatus & tabellionatus, & judicatus officii hujusmodi per pennam & calamare, ut moris est, investiendi.

§. 13. Necnon quoscuque utriusque sexus spurios, manseros, bastardos, aliòsque ex quocunque illicito & damnato coitu, pro tempore procreatos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, disjunctivè seu copulativè, ita, ut ad paternas, & alias successiones quorumcunque admitti, & in illis (sine præjudicio illorum, qui ab intestato succedere debeant) & ad quæcunque officia publica & privata admitti, illaque gerere & exercere possint, perinde ac si de legitimo toro procreati fuissent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necnon eos ad primæva naturæ jura, restituendi, & reponendi.

§. 14. Ac quoscuque idoneos, accitis, & in hoc sibi assentibus, duobus duntaxat Doctoribus, seu Magistris in facultate, in qua promovendi erunt, quos duxerint eligendos, in utroque vel altero Jurium, ac Theologiæ & Artibus, necnon Medicinæ ac Baccalaureatus, Licentiaturæ, vel Doctoratus, ac Magisterii gradibus respectivè cum solita insigniorum in talibus tradi solitorum exhibitione promovendi, & sic promotis, quòd omnibus & singulis libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis & indultis, quibus alii Baccalaurei, Licentiatii, Doctores, & Magistri in utroque, seu altero Jurium, ac Theologia, vel Medicina hujusmodi in Universitatibus Studiorum generalium promoti, de jure vel consuetudine utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possent, concedendi.

§. 15. Necnon quoscuque ad omnes, etiam sacros & Presbyteratus Ordines promoveri cupientes, aliàs idoneos à suis Ordinariis literas dimissorias, seu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam sacros & Presbyteratus Ordines hujusmodi, etiam extra tempora à jure statuta, ac etiam extra eorum diocesim, de consensu tamen diocesano, & aliàs ritè promovendi, & dictos Ordines eis conferendi.

§. 16. Necnon per se, vel alium, seu alios contra omnes & singulos criminosos, & qualitercunque delinquentes suarum Civitatum & diocesum, cujuscuque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos juxta eorum demerita, ac criminum & excessuum qualitatem & exigentiam, prout Canonice mandant sanctiones, puniendi, ac super his etiam quocunque opportunum cognoverint, auxilium brachii sæcularis invocandi.

§. 17. Necnon Ecclesias quascunque in eorum diocæsis consistentes etiam exemptas Ecclesias visitandi, & ut quæ reparatione indigent, reparentur, & animarum cura, si illis imminet, aliisque debitis obsequiis non defraudentur, omnibus juris & facti remediis providendi.

§. 18. Necnon cum uno alessore, seu giudice quascunque causas, etiam criminales cujuscuque qualitatis existant, audiendi & absolvendi, vel condemnandi, prout justitia suadebit, & secundum Deum, ac salutem animæ suæ cognoverint expedire, ita, quòd propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiam maculam, sive notam, aut alias censuras seu pœnas incurrant, aut incurrare censeantur.

§. 19. Necnon omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, per eos, ex quibusvis dispensationibus & concessionibus Apostolicis, in titulum, vel commendam, aut etiam invicem, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum vitam unita, per eos, & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, simul vel successivè, simpliciter, aut pro alio, seu aliis, simili vel dissimili, aut similibus vel dissimilibus, beneficio seu beneficiis, Ecclesiastico vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat) in quorumcunque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendarum manibus extra dictam Curiam, præfata Sedis, aut cujusvis alterius licentia minimè requisita, resignandi, & commendis cedendi, ac unionum hujusmodi dissolutioni consentiendi, ipsisque Ordinariis & Canonicis, ac personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignationes, simpliciter, vel ex causa permutationis, ac commendarum cessiones extra dictam Curiam recipiendi & admittendi, uniones hujusmodi dissolvendi. Necnon illa, quæ simpliciter ipsi resignaverint, aut quorum commendæ cesserint, vel unionum hujusmodi dissolutioni consenserint, idoneæ seu idoneis personis per eos nominandis, etiam quæcunque, quocunque, & qualiacunque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, quæ verò ex causa permutationis ipsis compermutantibus personis, & quæ dictæ compermutantes personæ resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta, ex quavis causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eidem Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis per eos, quoad vixerint, etiam unà cum Ecclesiis, quibus præesse dignoscuntur, ac quibusvis Monasteriis & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, à sæcularibus quorumvis Ordinum regularibus, per eos ex quibusvis similibus dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, ac aliàs tunc & pro tempore obtentis, juxta tenorem dispensationum Apostolicarum eis desuper concessarum, in titulum vel commendam retinenda conferendi, & de illis etiam providendi, omniacque & singula alia, in præmissis omnibus, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi & exequendi, etiam si ipsi Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi tempore resignationum seu cessionum, aut præstationis consensu dissolutionum unionum hujusmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos postmodum infra viginti dies decedere contingat, constituti fuerint, plenam & liberam auctoritate, & tenore prædictis, facultatem concedimus.

§. 20. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, quòd, postquam à dicta Curia se absentaverint usque ad quinquennium, ex tunc computandum, limina BB. Petri & Pauli Apostolorum (dummodò per procuratorem idoneum illa visitent) personaliter visitare minimè teneantur, nec ad id à quoquam invitati compelli, aut propterea perjuri reatum incurrare possint.

§. 21. Necnon, quòd aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum confessorum, qui eos à quibusvis, etiam majoris excom-

1551. Causas quascunque etiam criminales, citrà irregularitatem cognoscendi.

Indultum circa resignationes, & permutationes beneficiorum. De forma resignandi, & aliis similibus, Vide Bullam S. Gregorii XIII. in Tomo 2.

Indultum quinquennium à visitandis liminibus Apostolorum. Hoc revocavit Sixtus V. infra in ejus Bulla 15. Tomo 2.

Confessorumque eligendi.

Prædicta eorum testamenta valeant.

Indultum creandi Notarios, & Milites deauratos.

Legitimandique bastardos. Revocavit Pius IV. in constit. 45. Tomo 2. fol. 63.

Doctorisque creandi. Revocavit Pius V. in constit. 60. in dicto Tomo 2. fol. 273.

Sacros Ordines extra tempora conferendi. Tu attende Concilium Tridentinum.

Contra quoscunque criminosos etiam exemptos in suis diocæsis procedendi.

Ecclesias suarum diocæsim etiam exemptas visitandi.

1551.

Quod declaratur
mox infra.
Imò revocavit
cōfessionalia Pius
IV. in ejus
constit. 94.
in Tomo 2.
fol. 145.

Imunitionis, suspensionis & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa pro tempore atis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint. etiam si illorum absolutio Sedi prædictæ, specialiter vel generaliter reservata fuerit, ac quorumcumque votorum & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressoribus, jejuniorum, pœnitentiarum injunctarum, & divinorum officiorum, in toto vel in parte omissionibus, & quibusvis aliis peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus de quibus esset Sedes prædicta meritò consulenda, videlicet in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta) semel dumtaxat singulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla hujusmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis verò eidem Sedi non reservatis casibus, quoties opportunum fuerit, confessionibus eorum diligenter auditis absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere. Necnon vora quæcumque, quatuor majoribus dumtaxat exceptis, in alia pietatis opéra commutare, & juramenta, sine tamen tertii præjudicio relaxare, ac omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & confessi fuerint, ter in vita, & in mortis articulo, etiam si tunc mors non subsequatur, plenariam remissionem & absolutionem, ita ut hujusmodi plena remissio in dicto mortis articulo eis suffragetur, auctoritate Apostolica impendere possit, eligere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

§. 22. Ac præsentis literas & in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apostolicæ regulis ex quibusvis causis quantumcumque maximis, & urgentissimis, etiam in favorem fidei, & pro divini cultus augmento, etiam consistorialiter, nunc & pro tempore factis & editis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas existere, & ceteri, ipsosque Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos, præmissis omnibus, etiam eorum à dicta Curia absentia, etiam postquam assistentes esse desierint, uti, potiri, & gaudere posse.

§. 23. Sicque in præmissis omnibus per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, & auctoritate, judicari & definituri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§. 24. Quocirca venerabilibus fratribus, Salutiarum & Albigenensi ac Balneoreginensi Episcopis, per præsentis committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentis literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes, contra præmissa seu eorum aliquod quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 25. Non obstantibus nostra, per quam inter alia volumus, quod si quis in infirmitate constitutus resignaret aliquod beneficium ecclesiasticum, &

postea infra viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, ex ipsa infirmitate decederet, ac beneficium ipsum conferretur, per resignationem sic factam collatio hujusmodi nulla esset, ipsumque beneficium nihilominus per obitum vacare censeretur, ac scilicet record. Gregorii X. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus imperialibus, necnon Civitatum & locorum quorumcumque, etiam municipalibus, ac prædictarum & aliarum Ecclesiarum, in quibus secularia ac monasteriorum seu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu à quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusvis universitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archivi dictæ Curie, & aliis Collegiis, etiam mortu, & scientia similibus, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia consideratione, & ex quibusvis causis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus, quod naturales & bardi legitimari non possint, nisi de consensu legitimum, & naturalium, & quod nullus ad Bachalareatus, Licentiatuæ, & Doctoratus ac Magisterii gradus, alibi quàm in universitate in qua studuerit, promoveri possit, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inferri forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus quorumcumque tenoribus existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differti, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§. 26. Volumus autem, quod dicti Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi pœnitentiam eis per confessorem, quem singuli eorum duxerint, eligendum, eis pro præmissis injungendam, adimplere omnino teneantur. Et ne, quod abist, dicti Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quod si Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi præfati, à sinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra & successorum nostrorum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio & remissio prædictæ, & quoad illas, præsentis literæ eis nullatenus suffragentur.

§. 27. Quodque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignatorum fructus, redditus

Declaratio
circa confessionale
supradictum.

Declaratio
circa beneficia.

& pro-

Clausule
servati-
væ.

Decretum ir-
ritans.

Executores
istius constit.

Clausule de-
rogatoriæ.

& proventus viginti quatuor florenorum auri de Camera secundum communem extimationem, valorem annum excedant, tam conferentes, quam illi quibus ipsæ collationes fient, & si ex causa permutationis & resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus & proventus inæquales fuerint, id etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundum extimationem prædictam non transcendat, similiter conferentes prædicti, & illis, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorundem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Agentes Camera Apostolicæ, aut collectores, vel subcollectores fructuum, reddituum, & proventuum inde Camera debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infra unum, si citrà, vel si ultra montes collationes, ipsæ factæ fuerint, infra tres menses, juxta quædam recol. mem. Sixti etiam IV. & Innocentii similiter VIII. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Fides transumptorum.

§. 28. Cæterum, quia difficile foret præsentem literas, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica, motu & scientia similibus decernimus, quod ipsarum transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut Curie ecclesiasticæ munitis, in iudicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhibetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma autem juramenti, quod Notarii, Tabelliones & Judices per dictos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum quemlibet creandi præstabunt, talis est.

Forma juramenti.

§. 29. Ego N. ab hoc antea, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Domino nostro D. Papæ N. suisque successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio, auxilio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione, Consilium quod mihi, per se vel literas, aut nuntium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam, si verò ad meam noticiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Ecclesiæ vergeret, seu grave damnum illi immineret, illud pro posse meo impediam, & si hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad noticiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ specialiter, si qua eadem Ecclesia, in civitate vel terra de qua oriundus sum, habeat, adiutor eis ero ad defendendum, & retinendum, seu etiam recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo sine voluntate partium, quod substantiam contractus immutet. Si verò in conficiendo aliquod instrumentum, unus solius partis sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam, ut scilicet nil addam vel minuem, quod mutet facti substantiam, contra ipsius voluntatem. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam intervenire, seu intercedere, vim vel fraudem. Contractus in Protocollo redigam, & postquam in Protocollo redigero, malitiosè non differam contra voluntatem illius, vel illorum, cujus seu quorum est contractus, super eo conficere publicum instrumentum, salvo meo iusto, & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Dat. P. An. 2. die 6. Aprilis.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Anno 10 Piscatoris, die 6. Aprilis 1551. Pontificatus nostri Anno secundo.

Visitatores carcerum Almæ Urbis, pauperibus carceratis dilationes dare, sed ad eorum fidei iustos extendere non possint.

Facultates istorum Visitorum tradit Pius V. infra in const. 68. Reverendi, in folio 282. Tom. 3. & statuta ab eis observanda edidit Paul. III. in constit. 44. Ad onus, supra fol. 776. & Paul. V. in const. 71. Universi. §. 21. & 22.

De materia autem dilationum & moratoriarum, notavi supra in Clem. VII. constit. 16. Cum ex multorum. fol. 668.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cum nuper ex rationalibus causis quibuscumque Romanæ Curie Judicibus & aliis personis quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias, dilationes, aut salvos conductus, seu significationes, vel quovis alio nomine nuncupatas gratias, concedere quovis prætextu vel occasione audeant, & sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna præceperimus, verum quòd carcerum Visitatores miserabilibus personis carceratis dumtaxat, si eis ex relatione iudicis, ad cujus instantiam carceratæ fuerunt, suis creditoribus satisfacere non posse confiterent, postquam carcerem per aliquod notabile temporis spatium sustinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio sub cautione de se representando, & non aliàs concedere possint, voluerimus, prout in Motu proprio desuper manu nostra signato primo, & deinde innovato latius continetur. Et quandoque ut accepimus, præfati Visitatores dilationes per eos carceratis pauperibus hujusmodi concessas, etiam illorum fidei iustis suffragari debere decreverint, quod quidem valde absurdum, & inconveniens videtur, cum non ob aliud fidei iustos accipiantur, nisi ut si principalis debitor tempore convento solvere nequeat, illi persolvant, convenientiusque sit, ut illi, qui pro debitore promiserunt, eum expectent, quam creditor, qui ipsorum fidei iustorum fidem est secutus, aliter debitori non crediturus.

§. 1. Idcirco nos motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Motum proprium prædictum iterum si opus sit innovan. illique adden. Apostolica auctoritate eisdem Visitoribus carcerum, ut dilationes hujusmodi non nisi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmissis servatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorundem carceratorum fidei iustos extendant, aut illis suffragari quovis modo decernant, præcipimus & mandamus.

§. 2. Et si aliqua decreta per eos in favorem aliquorum qui calcerati non fuerint, seu etiam carceratorum, contra formam prædictam, aut eorum fidei iustorum, aut quovis alios, præter, & contra intentionem nostram fieri forsan contigerit, illa nulla, invalida, & irrita esse, & nemini suffragari debere.

§. 3. Ac illis non obstantibus, sed penitus reiectis, dilectum filium nostrum, & Curie causarum Camera Apostolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curie iudices, ad executionem contra eos in quorum favorem facta extiterint, omnes, & singulos, ac si illa nullatenus emanassent, procedere posse, & debere decernimus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu proprio. I.

Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Almæ Urbis, in quibus causis citare, intimareque &c. possint.

Edita An. D. 1551.

Causa hujus Constituit.

Declaratio de qua in rubr.

Annulatio aliter gestorum.

Deputatio executorum.

Clausula derogatoria.

Papæ subsc.

Ad hoc habes Alexand. VI. & Jul. II. & Clemen. VII. constitutiones relatas super in ejsdem Clement. Constitut. 24. Accepimus, fol. 676. Et quod Mandatarii possint citare in causis Capitolinis, exceptis per commissiones à principio in illo foro commissis, declarat Statutum Urbis cap. 51. in novis.

Edita A. D.
1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum ea firmiter illibata persistant, quæ frequentiori sunt Apostolico præsidio pro tempore stabilia.

Confirmatio
conf. indi-
catorum in
rubr.

§. 1. Nos singulas præsertim, ac desuper respectivè confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & singula in eis contenta, & indè secuta quæcumque, ex certa scientia nostra, auctoritate Apostolica tenore præsentium, cum opportuna, si opus sit, juris, & facti, ac quarumcumque solemnitate, etiam requisitarum forsitan omistarum defectuum supplementatione, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari jubemus: Necnon modernis, & pro tempore existentibus nostris, & ejusdem Romani Pontificis Cursoribus suffragari, eosque illis omnibus, uti & gaudere, nec desuper per quoscumque quavis auctoritate, præminentia, aut superioritate fungentes, molestari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari, sicque per quoscumque iudices &c. irritum quoque &c. decernimus.

Innovatio
earumdem.

§. 2. Necnon prout illis concessa sunt, in omnibus, & per omnia de novo concedimus.

Cursorum
tantum ci-
tent in cau-
sis commissi-
sariis etiam
à principio
Ordinariis
non Capito-
linis.

§. 3. Insuper ut de cætero perpetuis futuris temporibus in quibusvis causis, tam Capitolii, & Ripæ ac Ripetæ, necnon Turris Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quam quibusvis aliis Almæ Urbis Curii sive Tribunalibus in quibus commissiones aliquas, manu vel de mandato nostro signatas præsentari contigerit, etiam si causæ ipsæ ordinariæ inchoatæ extiterint post ipsarum commissionum præsentationem, citationes, & alia quæ indè sequuntur per alios quam eosdem Cursores fieri non possint, neque valeant. Sed dicti Cursores, citationes, & alia quæ indè sequuntur, in ipsis curiis, & earum qualibet, etiam si causæ, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit commissariæ non fuerint ad partium pro quibus citationes, & alia hujusmodi fieri instantiam facere, & exequi possint, & valeant. Et solummodò mandatariis dictarum prænominatarum curiarum in causis ordinariis in tribunalibus ipsarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarii existunt, tantum citationes faciendi potestas remaneat, statuimus, & ordinamus.

Prohibitio
aliter facien-
di, & con-
travenien-
tium poenæ.

§. 4. Distinctius inhiben. quibusvis dictarum curiarum, & cujuslibet ipsarum mandatariis, & notariis, ac aliis personis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis majoris sententiæ, à qua non nisi per nos absolvi possint, ac privationis officiorum, & beneficiorum si quæ obtinent, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinen. poenis, ne statuto, & ordinationi nostris hujusmodi in aliquo contravenire quomodolibet audeant vel præsumant. Ac decernentes, citationes per alios quam præfatos Cursores in causis ipsis commissariis, etiam si à principio ordinariæ inchoatæ fuerint, de cætero in dictis & aliis quibuscumque tribunalibus, & in quavis instantia faciendi, & processus, & actus quoscumque illarum vigore formandos, nullos, inanes, & invalidos, nulliusque roboris, & momenti fore, sicque per quoscumque &c. decernimus.

Executorum
Deputatio.

§. 5. Mandantes causarum Camera Apostolicæ generali Auditori, Governatori, ac Senatori, mo-

dernis, & pro tempore existentibus, ut præmissa omnia, & singula perpetuò, sub præfatis, & quibusvis aliis censuris, & poenis eorum arbitrio moderandis, & applican. perpetuò inviolabiliter observari faciant.

Clausula de-
rogatoria.

§. 6. Non obstantibus quibusvis literis scilicet. rec. Pauli prædecessoris nostri, ac quibusvis reformationibus, ac aliis dictarum curiarum statutis &c. stabilimentis, usibus, & naturis; etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conservatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Urbis Consulibus, necnon Basilicarum & aliarum Ecclesiarum Urbis Archipresbyteris, & Canonicis, aliisque personis, etiam motu simili &c. in præjudicium seu contra formam præmissorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam per nos quomodolibet concessis &c. quibus omnibus, & singulis &c. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus: cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Placet Motu proprio I.

Papæ subscr.

§. 7. Et cum absolute à censuris, ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, nova concessione, decreto, statuto, ordinatione, derogatione, & aliis, de, & pro omnibus supradictis quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur largissimè extendendis. Cum opportuno decreto, quod præfatus Motus proprius, de subreptionis vel obreptionis vitio seu intentionis nostræ defectu, notari seu impugnari nullatenus possit: sed illi stari, & secundum hujusmodi Motum proprium nostrum, judicari, & interpretari, & definiri debeat.

Repetitio
clausularum.

§. 8. Et quod sola præfatis signaturæ nostræ sufficiat, & ubique fidem faciat, in iudicio, & extrà, quacumque regula contraria non obstante.

Sola signaturæ
sufficiat.

§. 9. Ac illius transumptis, manu alicujus notarii Curie causarum dictæ Camera subscriptis, & sigillo ipsius Curie Auditoris munito, in iudicio, & extrà stari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto quod præsentium aut illius transumptis copiarum affixæ in valvis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perindè ardeant, & afficiant, ac personaliter intimatæ forent.

Exemplo-
rum fides.

§. 10. Et de confirmatione, decreto, statuto, inhibitione, & aliis præmissis, remanente Mandatariorum Curie Capitolii tantum exercitio, quoad causas ordinarias; etiam si in eis postmodum aliquas commissiones præsentari contingat.

Declaratio
pro Mandatariis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. idus Julii, Anno secundo.

D. P. An. 2
die 8. Julii.

Declaratio, & extensio auctoritatis Collegii Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, in exequendis donationibus inter vivos ad pias causas factis, & fiendis, & in applicanda quinta earum parte dictæ Fabricæ.

XV.

Alia de materia hujus Collegii, & Fabricæ indicavi tibi in const. 3. Clem. VII. Admonet. sup. fol. 643.

Edita An. D.
1551.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Oeconomo, & Prefecto Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Accepimus vos in prosecutione exactionis relictorum ad pias causas factorum, & aliorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per scilicet. record. Julium II. Leonem X.

Causa hujus
constituit.

JULIUS PAPA III.

Dilecti filii, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum, sicut fide dignorum relatione nuper accepimus, multi juris civilis & canonici ignari ad doctoratus gradum aspirantes indebitè, sub prætextu quòd in aliqua universitate Studii generalis operam dando in tantum profecerint, quòd idonei existant, licentiam à nobis & Sede Apostolica extorquent, ut ab aliquo Prælato, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, etiam de propitiis extorquendo insignia doctoratus in Romana Curia suscipere valeant, ac ejusdem licentiæ prætextu, examine ad id requisito, & aliis necessariis desuper minimè adhibitis, contra sacrorum canonum statuta, & juris dispositionem, in ipsius doctoralis dignitatis opprobrium se ad illius gradum faciant promoveri. Unde plura absurda sequuntur, & Clerus repletur indoctis, multis aspirantibus ob privilegia graduatorum beneficia assequi: & cum plures magistratus ex consuetudinibus & statutis locorum per juris Doctores debeant exerceri, à pluribus indoctis sic doctoratis sæpè illi adipiscuntur, cum Justitiæ supremo detrimento, sicque bonis etiam & industriis, literatisque Doctoribus animus concidit, cum pariter doctis & indoctis gradus pateat dignitatis, jamque ex præmissis vilescat in populo doctoralis dignitas.

§. 1. Nos igitur præmissis, prout ex debito pastoralis officii tenemur, obviare volentes, præferimus in Urbe ex qua utrumque jus profuit ac descendit, & à cujus exemplo Orbis partes solent regulari, ac de literarum scientia, virtutibus & meritis vestris, quibus vestro Collegio Doctorum in utroque jure civili, & canonico creandi, & illis insignia conferendi ex diversis privilegiis, & antiqua consuetudine, jus, facultas & potestas competunt, & in quibus etiam potestas Sanctæ Rom. Ecclesiæ Camerarii, Gymnasique Almæ Urbis nostræ Cancellarii pro tempore existentium repræsentatur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, non ad vestram seu alicujus instantiam, sed de nostra mera deliberatione, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus, quòd ex nunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ seu facultatis sibi concessæ, seu privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, præminentie, nobilitatis, & excellentie existentibus, etiam Romanæ Curie officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate & honore fulgentibus, aut illorum contemplatione seu intuitu, etiam motu, scientia & potestate similibus, & ex titulo oneroso, ac ex quibusvis aliis etiam quantumcumque maximis ex urgentissimis causis, sub quibusvis verborum formis & expressionibus, ac cum quibusvis efficacissimis & insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam talibus quòd illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo & forma in eis contentis derogari possit, irritantibusque & aliis decretis, per nos & prædecessores nostros, ac Sedem eandem, seu aliàs pro tempore concessorum, ad gradum doctoratus in utroque seu altero juri hujusmodi ab alio quàm à vobis & Collegio vestro in dicta Curia assumi, seu in utroque vel altero juri Doctor creari possit.

§. 2. Ac assumptiones & creationes Doctorum, ac insignium doctoralium traditiones per vos faciendas hujusmodi, validas & efficaces existere, suòque effectu sortiri, ac quascumque alias in utroque seu altero juri hujusmodi Doctorum creationes, ac insignium prædictorum traditiones per alios quàm per vos de cætero in ipsa Curia in futurum faciendas cum indè secutis, irritas, & inanes,

Multi juris ignari licentias se doctorandi, ut hic à Sede Apost. obtinebant. Unde mala hic descripta oriebantur.

Pontif. ideò decernit, neminem de cæteris Doctorum in Urbe creari posse, nisi à Collegio DD. Advocatorum Consistorialium.

Doctorumque creationes ab aliis facien. irritas & inanes declarat.

Adrianum VI. Clementem VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædecessores nostros applicatorum, & per nos confirmatorum, multas etiam interyenisse donationes inter vivos factas, in quibus nonnulli introitus, census, redditus, proventus, stabilia, & mobilia bona, ac res aliæ diversis Ecclesiis, Monasteriis, hospitalibus, locis, & personis piis, & pro donatorum, seu aliorum animabus donata, & piè elargita reperiuntur, quæ adhuc inexecuta, & non satisfacta remanent. Quodque tam hæredes, & fideicommissarii dictorum donatorum, & aliæ personæ, quæ ad hujusmodi bonorum satisfactionem de jure tenentur, commissioni nobis factæ conantur opponere, & contraire, sub prætextu quòd jurisdictio vobis per prædecessores præfatos, & nos super hujusmodi relictorum exactio- ne concessa, ad donationes inter vivos factas minimè se extendit, & ita pias donatorum præfatorum dispositiones violare nituntur.

§. 1. Nos igitur ut par est, in præmissis opportunè providere volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones, & oppositiones, per præfatos declaramus, nostra intentionis fuisse, & esse, ut donationes inter vivos, & ad pias causas tantum factæ, & quæ pro tempore fieri contigerit per vos, & à vobis pro tempore substitutos exequerentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis donatarum, ad opus dictæ Fabricæ converteretur, & quatenus opus sit vobis, & substitutis præfatis tenore præsentium, de novo, ut omnes, & quascumque donationes inter vivos, in quibus aliqua bona (quæ ad donationum hujusmodi tenores hic pro expressis haberi volumus) ad pias causas à donatoribus donata, & elargita fore reperietis, viis, & remediis in vestris commissionibus, à nobis, & prædecessoribus præfatis concessis, & confirmatis exequi, & quintam partem bonorum hujusmodi ad usum dictæ Fabricæ applicare possitis & valeatis, de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac donatorum hujusmodi voluntates, quoad quintam partem præfatam commutamus.

§. 2. Et sic in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiti debere. Et si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores, & nos, in singulis eorum, & nostris commissionibus hujusmodi, ac illarum confirmationibus, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Verùm quia difficile foret, præfentes literas ad singula quæque loca, ubi opus foret deferri, volumus ut earum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, eadem proorsus fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ adhiberetur præsentibus si essent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima Julii millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, Pontificatus nostri anno 2.

Declaratio sive extensio auctoritatis Collegii Fabricæ, in exequendis donationibus inter vivos ad pias causas factis & quinta parte Fabricæ applicanda.

Clausula sublata.

Clausule derogatorie.

Fides danda transumptis.

Dat. P. A. 2. die 31. Julii.

XVI.

Doctores in Alma Urbe, à Collegio Advocatorum Consistorialium dumtaxat, in jure civili & canonico creari possunt.

Doctores vero formam & promovendi cujuscumque artis vel scientie professores vide infra in const. 88. Pii IV. in sacrosancta in Tom. 2. fol. 136. cum ibi notandis. De erectione autem hujus Studii videre est sup. Bonifacii VIII. const. 9. In suprema. fol. 180. & Leonis X. const. 4. Dum suavissimos, supra fol. 540.

nullius

nulliusque roboris vel momenti esse & ceneri, ac nemini suffragari, ipsique ab aliis quam à vobis ad gradum doctoratus hujusmodi assumpti pro non doctoribus haberi.

§. 3. Vosque quoscumque pauperes vel egenos, quos ad suceptionem graduum hujusmodi habiles, & idoneos reperitis, ad doctoratus in utroque, seu altero jurium gradus hujusmodi gratis pro Deo, & absque aliqua pecuniarum solutione ab eis facienda assumere, seu doctores creare debere.

Pauperes quoque gratis doctorari debere. jubet.

§. 4. Ac presentibus ex quavis causa vel occasione, etiam per nos & Sedem predictam, in genere vel in specie, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, ac quascumque alias literas Apostolicas, etiam in forma brevis, & quod tenores, & formæ illarum habeantur pro expressis, seu alias clausulas, & decreta quæcumque in se continent, etiam Officialibus, Collegiis, & personis præfatis pro tempore concessas, etiam vigore implicitæ derogationis latissimè extenden. in supplicationibus desuper pro tempore signatis apposita derogari, seu illas revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari minimè posse, neque revocatas, suspensas vel alteratas, & quotiens illa emanabunt, totiens easdem presentes ab illis exceptas, & vobis concessas, ac in pristinum, & cum in quo nunc, & antè revocationem, & suspensionem hujusmodi erant, statum, restitutas, & repositas esse, & ceneri.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc si secus super his à quoque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores illius constit.

§. 6. Et nihilominus Camerario nostro, & Curia causarum Camera Apostolicæ generali Auditori pro tempore existentibus per presentes mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum presentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi quando, & quotiens opus fuerit, ac pro parte nostra desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, faciatis illas, & in eis contenta quæcumque, integrè & inviolabiliter ab omnibus observari; non permitteutes quicquam per quoscumque in contrarium attentari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur poenas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas præfatas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, prædictis, & quibusvis aliis cujuscumque dignitatis, & præminentie existentibus, & quacumque, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vicè dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Februarii, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. A. 3. die 6. Febr.

Contra Franchitias in Urbe retinentes, & Curiam in executione impediens, cum approbatione constitutionum contra bannitos, &c. editarum.

XVII.

Pleniorem dispositionem in hoc fecit Pius IV. ut infra in ejus constit. 47. Inter cæteras fol. 65. quam approbavit Greg. XIII. in ejus constit. 12. Et ipsa ratio, ac Sixt. V. in ejus constit. 6. Hoc nostri. ubi plenè notabo de materia bannitorum in Tom. 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1552.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Um civitates, & loca omnia, in quibus sanctissimum CHRISTI nomen colitur, deceat esse facinorosis hominibus expiata atque purgata, nemo est, qui non intelligat quàm maximè oporteat Almam Urbem nostram Apostolorum Petri, & Pauli, ac tot martyrum sanguine consecratam, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio residet, & ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum saluberrimum gentes conflunt, quæ denique communis omnium patriæ censeatur esse ipsi facinorosis hominibus vacuam.

Exordium.

§. 1. Sanè cum à diversis Pontificibus prædecessoribus nostris plures constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptores, aliòsque facinorosos homines, eorumque fautores, & receptatores, sine quibus delinquentes diutius latere non possunt, editæ fuerint, quæ vel temporum iniquitate, vel ad senium, & occasum vergentis sæculi corruptela, aut magistratum negligentia, minus custodiuntur, & observantur, ac ferè in desuetudinem abierunt, opere pretium censuimus constitutiones ipsas approbare, & innovare, prout illas Motu proprio, & ex certa scientia, cum omnibus, & singulis censuris, & poenis in eis contentis, harum serie approbamus, ac innovamus.

Plures Pont. adversus facinorosos, & eorum fautores ediderunt ballas quas indicavi ad Six. v. cit. in rub. Pont. confirmat.

§. 2. Et insuper quia, sicut accepimus, quorundam eorumque processit licentia, ut non solum homicidas, facinorosos, ac alios prædictos, contra juris, & sacrarum constitutionum præfatarum prohibitionem receptari audeant, sed etiam domos suas, necnon vias publicas, & plateas quæ circa domos sunt, facinorosis ipsis tutum refugium, & quasi portum esse velint, signatis etiam franchitiarum nomine quodammodo limitibus in via, quos justitiæ ministris ingredi non liceat. Nos abominabile ac detestandum franchitiarum hujusmodi nomen penitus abolemus, ac perpetuè abolito fore decernimus. Volumus enim causarum capitalium iudicibus, baricellis, apparitoribus, & aliis justitiæ præfectis & ministris, quascumque vias & plateas, ædes & domos, ad requirendos, capiendos, & debitæ poenis afficiendos facinorosos homines, die, nocturque, liberas & apertas esse. Si quis autem post hujus nostræ voluntatis declarationem, franchitias hujusmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum prætextu, aut aliàs quomodolibet justitiæ ministros, in executione eorum officii impedire præsumserit, etiam si Baro, Dominicellus, Comes, Dux, Principis cujusvis Orator, aut, quod futurum minimè credimus, Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha, aut etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiæ, ac benevolentie nostræ necnon coercionis & emendationis, prout nobis

Franchitiæ que tenere & Curiam in executione impedire prohibet.

juxta circumstantiarum qualitatem videbitur penas ipso facto incursum. Si quis vero in tantam devenerit audaciam, ut etiam violenter & manu armata, ipsis justitiæ ministris se opponere, & resistere ausus fuerit, tam facientes quam mandantes, eo ipso crimen læsæ majestatis incurrere declaramus, & pro illius condigna ultione, si ultra justitiæ ministros, majori manu opus fuerit, præcipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino, Domicello Romano ac alteri cuicumque pro tempore militiæ nostræ temporali generali Gubernatori, & custodiæ, Palatii nostri Ducibus, tam pedestribus quam equestribus, ac Conservatoribus & Capitibus regionum ipsius Almæ Urbis, ut contra oppositos, & resistentes hujusmodi, tamquam justitiæ, pacis, & quietis perturbatores, nostrósque, & hujus Sanctæ Sedis rebelles, acriter suo brachio sæculari insurgant, ac eos manu regia, & nulla tela judiciaria servata, severissimè puniendos capi, & carceribus mancipari faciant.

Clausulæ derogatoria.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, statutis, & consuetudinibus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Iustus publicandi.

§. 4. Ut autem præmissa omnia ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam justè prætereendere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentis literæ per aliquos Curie nostræ Cursores, ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis valvas dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit, palam, & clara voce legantur, & lectæ in Basilicæ, & Ecclesiæ hujusmodi, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, necnon in acie Campi Floræ affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amovebuntur earum exempla in eisdem locis remaneant affixæ.

Transumptorum fides.

§. 5. Quòdque earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, certa, & indubitata fides adhibeatur, prout præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 3. die 22. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, decimo Calen. Octobris, Pontificatus nostri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1552. indictione X. die verò 27. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 3. Retroscriptæ literæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam inibi copiis affixis juxta illarum formam, & tenorem per nos Jacobum Carra, & Hermanum Letum Cursores.

Ita est Hermanus Letus Curs.
Thomas Roger Mag. Curs.

XVIII.

Jurisdicção Consulium artis Pistorum Almæ Urbis, cognoscendi causas, & differentias ipsam artem tangentes. Et privilegium, quo debitoribus, ex causa panis, dilationes concedi prohibetur.

Quoad primam partem, vide ampliationem jurisdictionis in consil. 36. Sixt. V. Cælestis. Et quoad secundam, attende aliud privilegium in consil. 71. Gregor. XIII. Cùm sicut. Tom. 2.

Edicta A. D. 1552.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Consulibus, & Camerario, ac Universitati Panatariorum, seu Furnariorum Almæ Urbis nostræ. Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum sicut nobis exponi fecistis, aliàs, & retroactis temporibus, vos & prædecessores vestri, qui in Alma Urbe nostra Panatarii sive Furnarii fuerunt; diversis temporibus diversas ordinationes, & statuta ipsius artis; fidele, & sollicitum exercitium, ad personas ad exercitium hujusmodi aptas; illarumque salaria, modos, & formas observandas, ac macinaturam, & macinaturæ pretium concernentia; & alia ad artem hujusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illaque omnia, prout facta fuerant, per eos qui conditorum statutorum, & ordinationum, hujusmodi temporibus fuerunt ipsius Urbis Senatores, & Conservatores respectivè, approbata, & confirmata fuerint, vólque Consulatum habeatis, in quo Panatarii sive Furnarii pro rebus artem hujusmodi tangentibus jus redditur.

§. 1. Et novissimè inter cætera statueritis, & ordinaveritis, quod vestri Consules, jus & rationem inter homines artis, & pro causis artem hujusmodi spectantibus usque ad quamcumque summam reddere valerent; & si aliquis ipsius artis conveniret in iudicio aliquam aliam personam, quæ non esset ejusdem artis, dummodò foret prò re ad artem ipsam spectante; dicti Consules jurisdictionem contra tales conventos usque ad summam viginti scutorum, & non ultra haberent, & personæ sic conventæ jurisdictionem hujusmodi usque ad dictam summam inclusivè declinare non possent, & casu quo illam aliqui declinare vellet, nihilominus ipsi Consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub pena duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinen. si secus facerent, ac declararent id quòd per eosdem Consules fieret esse validum, firmum, & efficax, cum statutum hujusmodi factum foret pro eorumdem Panatariorum seu Furnariorum tranquillitate, ne ipsi per diversa ejusdem Urbis tribunalia pro rebus artem hujusmodi concernentibus discurrere deberent, seu discurrere non possent publico, prout deceret, inservire, quæ quidem, & alia ultimò dicta ordinationes & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem & Conservatores, tamquam rationi consonantia, approbata & confirmata fuerunt.

§. 2. Necnon sæl. record. Leo Papa X. prædecessor noster provide attendens Panatarios, seu Furnarios maximè esse omnibus necessarios, volens indemnitatibus tunc & pro tempore existentium in eadem Urbe Panatariorum, seu Furnariorum indemnitatibus consulere, quod ex tunc de cætero in perpetuum nullæ, etiam ab eo, etiam juxta dictæ Urbis statutum super debitis cum ipsius Furnariis presentibus & ex tunc futuris ratione panis ab eis acceptis, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in sal conficiendo, aut alterius cujusvis, & quantumcumque necessarij usus favorem, & per specialia rescripta; etiam in forma salviconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa scientia quibusvis personis cujuscumque status, gradus, vel conditionis existerent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis alicui suffragarentur, sed eo ipso quòd per præoccupationem, vel importunitatem, aut aliàs quomodocumque ab eo, & pro tempore existentis Romani Pontificis emanarent, illic revocata essent, nec locum contra dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem cessio bonorum impedire valeret, quò minus contra personas debitorum seu creditorum procedi posset.

§. 3. Quòdque pro tempore existentes dictæ Urbis Gubernator, Senatores, Conservatores, Vicarius, & Auditor Cameræ, ac alii Judices ordinarii, eorumque Locatenentes, in quibusvis causis coràm eis per dictos Furnarios seu eorum aliquem contra eos ratione panis per eos pro tempore crediti

Furnariorum Universitas condidit varia statuta, artem concernentia.

Consulésque artis vigore eorumdem statutorum inter homines de arte, usque ad quamcumque summam, & contra alias, usque ad summam scutorum 20. jus reddebant de rebus spectantibus ad artem. Ad hoc vide Sixt. cit. in rub.

Leo x. (cujus literas istas hic non habes) decrevit debitores per pretio panis ad dilationes seu cessiones bonorum non admitti. Confirmavit Greg. & Sixt. in rub. cit.

Et in causis poanis à quocumque iudice summarie &c. procedi ordinavit.

dumtaxat debitores, & per viam reconventionis pro tempore movendis, summarie, simpliciter, & de plano, nulla judiciaria tela servata, sed sola facti veritate inspecta, absque alicujus scripturæ confectioe, & aliis prout in causis mercedum, & salariorum per piæ memoriæ Julium Papam II. etiam prædecessorem nostrum statutum fuerat, procedendum fore per suas literas statuerit & ordinaverit, prout in eisdem literis plenius contineri dicitur.

Furnariorum universitas, petit ab isto Pont. confirmationem prædictorum.

§. 4. Vosque sicut eadem expositio subjungebat, cupiatis statuta, & ordinationes, ac literas Leonis prædecessoris hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, nostro, & Sedis Apostolicæ munimine roborari, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia, & singula statuta, & ordinationes tranquillum statum, & directionem ipsius artis concernentia, ac literas Leonis hujusmodi approbare, & innovare, aliisque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Pont. ideò eorum ordinationes, ac literas Leon. x. confirmat.

§. 5. Nos igitur ad plenum informati hujusmodi statuta, & ordinationes, ad tranquillum statum, & directionem ejusdem artis facta, rationi consona, ac literas prædictas peritiles fuisse, & esse, vos & vestrum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac specialibus favoribus, & gratiis profectui volentes hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia, omnia, & singula, præsertim ultimò dicta statuta, & ordinationes, ac literas Leonis prædecessoris hujusmodi, & in illis contenta quacumque auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac singula in eisdem literis contenta, prout per ipsum Leonem prædecessorem concessa fuerunt, vobis, & pro tempore existentibus Panatariis seu Furnariis dictæ Urbis, juxta literarum earundem continentiam, & tenorem de novo concedimus. Ac omnes, & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem ac solemnitates siquæ omisæ fuerint, supplemus.

Consulibusque universitatis jurisdictionem de qua hic concedit.

§. 6. Ita quòd vestri & pro tempore existentes ejusdem artis Consules super hujusmodi, & in specie super statuto de jurisdictione contra allegare, juxta illius tenorem exercenda, quoad personas de arte hujusmodi (firma manente jurisdictione judicium, ad quos spectat & quod summarie, & sine strepitu, sola facti veritate inspecta procedatur) per præfatos modernos & pro tempore existentes Urbis Governatorem, & Senatorem, ac Camera prædictarum Auditorem, vel alios ejusdem Urbis Judices prætextu obligationum in forma Camera Apostolicæ impediri, vel aliàs molestari, seu inhiberi non possint neque valeant.

Dilationesque & cessiones bonorum debitoribus ex causa panis non suffragari decernit.

§. 7. Et propterea quòd nullæ dilationes, moratoriar, & cessiones bonorum, sive indebitæ quinquennales, vel admissio ad beneficium Capituli Odoardus, etiam à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice, sive Senatore præfato, seu dilectis filiis Camerario, Clericis, & præfidentibus Camera, aut Salinariis hujusmodi, etiam cum præfidentium insertione, & totali derogatione, cujus personæ Ecclesiasticæ vel sæcularis, contra præsentium, & Leonis prædecessoris hujusmodi literarum tenorem suffragentur, hoc expresse addito, quòd idem jus per omnia fervetur, & hominibus dictæ Urbis, moratoriar, dilationes, salinarar, & alia præarrata nullatenus suffragentur.

Decretum irritans.

§. 8. Et ità per eosdem Governatorem, Senatorem, & Auditorem ac alios quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quavis

auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari atque definiri debere, decernimus.

Clausula derogatoria.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, & Camera prædictarum juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis eidem Governatori, Auditori Camera, & Senatori, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam super jurisdictione in omnem universitatem in eadem Urbe facientes quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præsentatio istius cont. vim validæ inhibitionis obtinet.

§. 10. Volumus autem, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentium literarum per unum Mandatarium, seu aliquem Furnarium ad quem pro tempore spectabit facta præsentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, si secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Publ. P. A. 3. die 2. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 2. Decembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri año 3.

Facultas Collegii Physicorum Medicorum Almæ Urbis, quoscumque promovendi ad gradus Philosophiæ, & Medicinæ privativè quoad alios. Et confirmatio jurisdictionis Protomedici, cognoscendi causas civiles, & criminales ad ejus officium spectantes.

XIX.

Hujusmodi promovendi formam ad quascumque artes & scientias habes infra in Pii IV. conf. 88. In sacrosancta, ubi notabo in Tomo 2. fol. 136.

Aliam commisit eidem Collegio facultatem Greg. XIII. examinandi omnes in Urbe medentes, in sua conf. 40. in Apostolicæ, ubi notabo de jurisdictione Protomedici in Tom. 2.

JULIUS PAPA III. &c.

Edita A. D. 1553.

Meritis devotionis vestræ, ergà nos, & Romanam Ecclesiam inducimur, ut petitionibus vestris quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

Exordium.

§. 1. Cum itaque sicut nobis exponi fecistis, multi Physici, ac medicinæ ignari, sub prætextu quòd in aliqua universitate Studii generalis Philosophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantum se profecisse præferant, ut veluti idonei ad doctoratus gradum se promoveri facere temerè præsumant, & cum hujusmodi gradum ob eorum imperitiam in eisdem Universitatibus assequi posse diffidant, licentiam à Sede Apostolica sub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo Præfato seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad ipsum gradum riguroso examine, aliisque in hujusmodi promotionibus, tam de jure quàm laudabili consuetudine requisitis, minimè adhibitis, promoveri se faciant, in ipsius doctoratus dignitatis opprobrium & ma-

Causa istius contin.

ximum vitæ hominum exitum perniciem, pro parte vestrum aſerentium vos à Sede Apoſtolica indultum, ad doctoratus hujusmodi gradum tam in Philoſophia quàm in Medicina, præmiſſo rigoroſo examine, aliſque ad id requiſitis, de more ſolemniter obſervatis, quoſcumque idoneos promovendi obtinuſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut privilegia vobis conceſſa confirmare, aliſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio privilegiorum Collegii quatenus ſunt in uſu.

§. 2. Nos ſpecialibus favoribus & gratiis vos proſequi volentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinari, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, privilegia, & indulta, necnon gratias Collegio veſtro per ſæl. record. Clementem VII. & alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros conceſſa (quatenus ſint in uſu) approbamus, & confirmamus.

Facultas Collegii privatione quoad alios quoſcumque in philoſophia & medicina doctorandi.

§. 3. Ac ſtatuiſmus & ordinamus ex nunc & de cætero perpetuis futuris temporibus, ut nullus etiam prætextu cujuſvis licentiæ, ſeu privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſto- licarum quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, præminentię, nobilitatis, & excellentię exiſtentibus, Romanæ Curię officialibus, eorũque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, ut illorum contemplatione ſeu intuitu, etiam Motu proprio, ex titulo oneroſo, & ex quibuſvis aliis quantumcumque maximis, & urgentiſſimis cauſis, ſub quibuſcumque verborum formis & expreſſionibus, ac ex quibuſvis efficaciſſimis & inſolitatis, ac etiam derogatoriis derogatoriis clauſulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nonniſi ſub certis modo, & forma eis derogari poſſit, irritantiſque & aliis decretis, per nos & prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtoſolicam, ſeu aliàs pro tempore conceſſis, ad Philoſophiæ, Medicinæ, ſeu earum alterum doctoratus gradum, præterquam à veſtro Phyſicorum, & Medicorum Collegio, in dicta Alma Urbe noſtra exiſtente aſſumi, creari, & promoveri poſſit. Decernentes, aſſumptions, creationes, & promotiones hujusmodi per veſtrum Phyſicorum, & Medicorum Collegium faciendas, validas & efficaces exiſtere, ſuòſque effectus ſortiri debere. Quacuſcumque autem aliàs hujusmodi creationes, aſſumptions, ac promotiones, per alios quàm per Collegium veſtrum de cætero in ipſa Curia faciendas, cum indè ſecutis quibuſcumque ex nunc prout ex tunc, irritas & inanes, nulliusque roboris, & momenti eſſe cenſeri, ac nemini ſuffragii, ipſique ab aliis à Collegio veſtro ad gradum hujusmodi aſſumpti, pro non promotis, aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen quòd vos & Collegium veſtrum quocumque pauperes vel egentes, quos ad ſuſceptionem graduum hujusmodi habiles & idoneos reperietis, ad Doctoratus hujusmodi gradum benignè & gratioſè aſſumere & promoveri debeatis.

Juriſdictio Protomedici cognoscendi cauſas civiles & criminales.

§. 4. Et inſuper cum intellexerimus, dilectum filium Protomedicum dictæ Urbis pro tempore exiſtentem, in cauſis, tam civilibus quàm criminalibus in prima inſtantia ad ejus cognitionem, ratione dicti ſui officii quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus à diverſis ejuſdem Romanæ Curię, ſive Commiſſariis, ordinariis vel extraordinariis Judicibus, impediri ac inquietari, & indices moleſtari. Nos ejuſdem Protomedici, ac veſtri Collegii indemnitati conſulere cupientes, ſub excommunicationis lætæ ſententiæ, ac mille ducatorum auri, pro una Cam. Apoſtoſicæ, pro alia verò medietatibus veſtro Collegio applicandis pœnis, diſtrictiùs inhiſcendo mandamus quibuſcumque hujusmodi Almæ Urbis noſtræ Judicibus & Commiſſariis, ordinariis, & extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne Protomedicum prædictum in cauſis ſimilibus ad ejus

officium, ut præmittitur, ſpectantibus & pertinentibus quoquo modo moleſtare, impedire, vel in eis ſe intromittere debeant ſeu poſſint.

Inhibitiones a'orum judicum non afficiunt ipſum protomedicum.

§. 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones quacuſcumque indè ſecutæ quacuſcumque in dictis Judicibus, contra eundem Protomedicum in dictis cauſis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cætero decernendas, & faciendas, ſeu hujusmodi decretas aut inhiſitas, ipſo jure, & facto, fore & eſſe nullas ac nullius roboris & momenti, ac illis non obſtantibus quod idem Protomedicus in ipſis cauſis procedere poſſit, & valeat ſine aliquo cenſurarum, ac pecuniarum pœnarum in hujusmodi inhibitionibus exprimentarum incurſu, perindè ac ſi tales inhibitiones, ac alia indè ſecuta quacuſcumque non emanàſſent, niſi aliàs per nos, ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices proviſum fuerit.

Claufula ſublata.

§. 6. Sicque per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatii Apoſtoſici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuiſlibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & deſiniri debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum, & deſenſorum.

§. 7. Quocirca venerabilibus fratribus Liparen. & Balneoregion. Episcopis, ac dilecto filio Curie cauſarum Camera Apoſtoſicæ Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quacuſcumque ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte veſtra fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, vobis in præmiſſis efficaciſſis deſenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra vos præſentibus & in eis contentis quibuſcumque pacificè frui & gaudere, non permittentes vos deſuper contra præſentium tenorem quomodolibet indebitè moleſtari. Contradiſtores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticaſ, appellatione poſtpoſita compellendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Claufula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtoſicis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, confirmatione Apoſtoſica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtoſicis, quibuſvis perſonis, cujuſvis dignitatis & præminentię exiſtentibus, & quacuſcumque etiam Archiepiscopali, vel alia majori dignitate fulgentibus, quomodolibet conceſſis, quibus omnibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorũque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujusmodi, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Dat. P. An. 4. die 21. April.

Confirmatio & extenſio conſtitutionum à plerisque Romanis Pont. editarum, contra non ſolventes Rev. Cam. Apoſt. communia, & minuta ſervitia, ac annatas.

XX.

Edita A. D.
1553.

JULIUS EPISCOPUS,

*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Exordium.

Cupientes Camere Apostolicæ ex qua non modo S.R.E. verum etiam toti reipublicæ Christianæ subsidium provenit, & Collegii venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, ac Officialium Sedis Apostolicæ indemnitati consulere, & eorum jura, ut tenemur illæsa præservare, his quæ à prædecessoribus nostris ad hoc providè emanarunt, libenter adjicimus nostri muniminis firmitatem, aliisque desuper disponimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Pius II. (cujus constitutio non habetur) pœnas hic expressas imposuit, non solventibus Cam. Apost. annatas.

§. 1. Dudum siquidem postquam sæcl. record. Pius Papa II. prædecessor noster accepto quod numerus debitorum dictæ Camere plurimum auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum ecclesiasticorum, quæ Apostolica auctoritate affecti fuerant excommunicationis sententiam in eos latam, quam non solvendo in termino eis præfixo ipso facto incurrerant, minime curare videbantur, unde animabus sic illaqueatis periculum imminerebat, & continuè eidem Camere damna subsequebantur. Cupiens tam saluti animarum, quam indemnitati Camere hujusmodi salubriter providere, per suas ordinaverat, quod omnes qui ex tunc de cætero per annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infra terminos eis præfixos dictæ Camere, aut collectoribus fructuum & proventuum eidem Camere debitorum in illis partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto lapsis terminis prædictis, non solum sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis pro quibus se in ipsa Camera obligassent omninò privati essent, si verò qui se pro annatis hujusmodi non per se, sed pro aliis ut principales obligarent, si in terminis non satisfacerent ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent omnibus beneficiis ecclesiasticis per eos obtentis eo ipso privati, possentque talia beneficia per quoscumque liberè impetrari.

Paul. II. aliam edidit ejus const. 6. Innoc. VIII. const. 3.

Jul. II.

Post prædictas constitutiones multæ uniones perpetuæ factæ sunt & tamen in Camera obligationes de solvendo annatas receptæ non fuerunt, vel executæ.

§. 2. Et piæ mem. Paulus etiam PP. II. prædecessor noster &c. ut sup. fol. 384.

§. 3. Ac similis memoriæ Innocentius Papa VIII. similiter prædecessor noster &c. ut sup. fol. 434.

§. 4. Sanctæ memoriæ Julius similiter Papa II. & Prædecessor noster &c.

Hæc Bulla fuit omiſsa uti simpliciter confirmatoria.

§. 5. Cùm autem, sicut accepimus, malitia & avaritia hominum in dies crescente, ordinationes, statuta, voluntates & decreta & declaratio Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii prædecessorum hujusmodi ad præsens plenè non observentur, & à tempore ipsius Alexandri prædecessoris citrà, tam per ipsum Julium quam etiam sæcl. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuè factæ & concessæ fuerint, ac ex incuria agentium, pro Camera prædicta, seu alias obligationes de solvendis communibus & munitis, servitiis, ac annatis, seu mediis fructibus, aut aliis juribus solvi debitis, & consuetis, factæ non fuerint, & quæ factæ sunt executioni non mandentur, in eorum ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Camere ac Collegii Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon reipublicæ hujusmodi non leve præjudicium.

Pontifex iste ideo approbat, & innovat constitutiones præ-

§. 6. Nos volentes in præmissis opportunè providere, prædecessorum hujusmodi vestigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de me-

ra deliberatione, & certa scientia nostris, ordinationes, statuta, voluntates, decreta, & declarationes Pii, & Pauli, ac Innocentii & Julii prædecessorum hujusmodi, nec non desuper concessas literas, ac omnia, & singula in eis contenta, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac robur perpetuæ firmitatis obtinere, & quibuscumque tam in eisdem literis nominatis, virorum, & mulierum sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis sub singulis prædictis, & præsentibus nostris literis comprehensis personis, tam pro præterito quam futuro tempore inviolabiliter observari, eaque omnia, ac censuras, & pœnas in singulis literis hujusmodi contentas contra omnes congregationes, & personas prædictas quoad omnia, & singula monasteria, & beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia quomodolibet qualificata, quæ coaggregationes prædictæ quomodolibet communiter possident, etiam si de jure patronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium etiam illustrium, aut dummodò per ipsas congregationes possideantur, tam in Romana Curia quam extra eam inter quoscumque litigiosa existant, vigere, & locum habere, totalique, & plenariæ executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quæ singuli prædecessores prædicti voluerunt, eisdem auctoritate & tenore volumus, ac præmissa omnia, prout per ipsos prædecessores ordinata, statuimus, decernimus & declaramus, eaque omnia ad quascumque, tam sæculares quam regulares, virorum & mulierum congregationes quantumvis privilegatas, & exemptas, auctoritate, & tenore prædictis, extendimus, & ampliamus.

Clausulæ præservati-
væ.

§. 7. Decernentes præsentis literas de intentionis nostræ defectu notari, aut prætextu quod in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in consuetudinem adiri, dici non posse, sed ex die earum publicationis modo infra scripto faciendæ quoscumque ligare.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ singuli prædecessores prædicti, in singulis eorum literis voluerunt non obtinere, cæterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis.

§. 10. Ut autem præsentis nostræ literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullisque deinceps possit aliquam in præmissis excusationem prætere, aut ignorantiam allegare, auctoritate & tenore prædictis volumus, & mandamus, quod literæ hujusmodi in valvis Cancellariæ Apostolicæ tribus diversis diebus dum ipsa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Curforibus nostris affigantur, & donec illa duraverit, affixæ teneantur, exindeque in quinterno Cancellariæ, ubi similes constitutiones describi consueverunt, per eos ad quos spectat, ad perpetuam rei memoriam, describantur & registrentur.

Sanctio poenalis.

§. 11. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. A. 4.
die 19. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, quintodecimo Kal. Januarii, Pont. nostri anno 4.

Leeta, & publicata fuit suprascripta Regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1553. die verò Martis XIII. mensis Febr. Pontificat. prælibati S. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 4.
A. Lomellinus Custos.

& 1554.
Publ. Pont.
A. 4. die 13.
Februarii.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1554. indictione xii. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. anno ejus 4. retroscriptæ literæ Apost. in valvis Cancellariæ Apost. tribus diversis diebus, dñm ipsa Cancellaria tenebatur, & donec illa duravit videlicet diebus Martis xi. necnon Jovis xi. & Sabbati xii. mensis Januarii, juxta ipsarum literarum tenorem affixa, & publicata fuerunt per me Umberium Hollonium prælibati D. N. Papæ Cursorem.

Jo. Freile Mag. Curs.

Quòd Frater germanus alicujus S. R. E. Cardinalis viventis, ad Cardinalatum promoveri non possit.

XXII.

Approbavit hanc prohibitionem, & extendit Sixt. V. ut infra in Tomo 2. in ejus const. 50. Postquam. Ubi latè dicam de Cardinalibus.

XXI.

Ecclesiarum Prælati ex Palatio Apostolico panem habentes, familiares, & continui commensales Romani Pontificis declarantur. Eorumque Beneficia ipsi Pont. reservantur.

Edita A. D. 1553.

Aliam super ejusmodi familiaritate sanctionem edidit Paul. III. in const. 3. Sanctissimus, supra.

Sanctissimus Dominus noster D. Julius divina providentia Papa III. pro bono regimine S. R. E. ac pro felici sacri Collegii Cardinalium directione, de ipsorum Cardinalium consilio, & unanimi assensu, præsentis decreto statuit.

Edita A. D. 1554.

Causa istius declarationis.

Sanctissimus in CHRISTO Pater, & Dominus noster Dominus Julius, divina providentia Papa Tertius, cui nuper innouit, quòd à nonnullis vertitur in dubium, an Ecclesiarum Palatii panem ex Palatio Apostolico ratione personæ suæ, & non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidie habentes sint Sanctitatis suæ veri, & indubitati & non ficti, aut per privilegium, Prælati domestici, & continui commensales, considerans panem hujusmodi eis non nisi ratione familiaritatis continuæ commensalitatatis exhiberi.

§. 1. Ut nullo umquam tempore assumatur aliquis posthac in ejusdem S. R. E. Cardinalium, qui sit frater germanus alterius Cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Decernens, & declarans fratres Cardinalium viventium ad Cardinalatus dignitatem penitus incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos esse.

Quòd Frater germanus Cardinalis viventis creari non possit in Cardin.

Declaratio quòd Ecclesiarum Prælati panem habentes ex palatio Apostolico, sint veri familiares, & continui commensales pontificis.

§. 1. Et propterea volens dubium hujusmodi, suæ declarationis oraculo, de medio tollere, declaravit. Omnes & singulos Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione personæ suæ, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apostolico quotidie habent, seu habere possunt, & in posterum habere poterunt, licet in eodem Palatio non habitent, & ultra panem alia victui humano necessaria non habeant, nec in posterum habituri sint, Sanctitatis suæ veros, & indubitatos, & non ficti aut per privilegium Prælatos domesticos, & continuos commensales esse, ac in posterum fore, & pro talibus & ut tales censeri & reputari debere, ita ut sub regulis Cancellariæ Apostolicæ, & aliis constitutionibus suis tam editis quam edendis, de veris familiaribus continuis commensalibus Sanctitatis suæ loquentibus comprehensi, & illis quoad omnia subjecti sint, ipsique illis uti, potiri, & gaudere possint.

§. 2. Et ex nulla quantumvis urgentissima causa adversus hoc decretum dispensare licere. Actum Romæ, die Veneris 26. mensis Januarii, 1554. in Consistorio.

Diæque sanctioni derogari non possit.
Dat. P. An. 4. die 26. Jan.

Collatio beneficiorum istorum prælatorum, ipsi pontifici reservatur.

§. 2. Et Sanctitas sua de beneficiis ecclesiasticis, per eos pro tempore obtentis qualitercumque qualificatis, & collationem, provisionem, præsentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, etiam indultum speciale super conferendis beneficiis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus à Sanctitate sua, aut Sede Apostolica habentium, communiter vel divisim spectantibus, quæ per eorum obitum in Romana Curia, vel extrâ eam in posterum vacabunt tamquam Sanctitatis suæ ratione familiaritatis & continuæ commensalitatatis hujusmodi generaliter reservatis providè, & de illis disponere liberè & licitè possit, in omnibus & per omnia perindè ac si ipsi Prælati habitarent, & ultra panem alia victui humano necessaria haberent.

Prohibitio Blasphemiarum, & Barattiarum in Alma Urbe. Et jurisdictio generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, coercendi ipsos blasphematores, ac eos scientes & non revelantes.

XXIII.

Contra hos blasphematores procedit etiam Vicarius Papa ut legitur in const. 36. Pauli III. Licet. supr. fol. 764. Et de materia blasphematorum vide etiam Leon. X. const. 7. Supernæ, fol. 543. & in Pii V. const. 5. Cum primùm, ubi notabo in Tomo 2. fol. 191.

JULIUS PAPA III.

Edita An. D. 1554.

Ad futuram rei memoriam.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumque &c. etiam Cardinales Prælatorum ac causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa & instantia, sublata &c. judicari & definiti debere, ac irritum &c.

IN multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quæ in nostram hanc Almam Urbem, propter ejus amplitudinem magnamque advenarum undique in eam concursum, simul cum pluribus eximisque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irpersperat, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis nostræ intendimus, nihil est quod animum nostrum magis exulceret, & confodiat, quam horribilis atque impia, & Christianis auribus intolerabilis, divini nominis blasphemia. Cum audivimus sacratissimum DEI, & JESU CHRISTI Domini nostri Nomen, quod super omne nomen celestia venerantur, terrestria adorant, inferna contremiscunt (quod ne temerè quidem à quopiam, propter ejus sublimitatem, ac Majestatem, usurpandum sit) passim pravorum efferatorumque hominum vocibus scindi, unaque cum ejus sanctissimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipsius summi Dei Nominis, detestandis blasphemis, maledictisque loculari, ut minimè mirandum sit, si à Christianis populis in tantis calamitatibus constitutis, divinæ iracundiæ flagella non amoveantur, propterea quòd juxta sapientis dictum: A viri multum jurantis domo non discedet plaga.

Causa istius constitutionis.

§. 1. Quare nos, hujusmodi execrandum abusum simul cum cæteris omnibus, quantum cum ejusdem

Prohibitio cum poena

Papæ subsc.

Placet, publicetur, & describatur. I.

rum imposi-
tione contra.

Blasphemantes Deum,
Christum &
Spiritum
sanctum.

Mariamque
Virginem.

Sanctos &
Sanctas.

Poenarum
applicatio.

Jurisdic-
tio
Inquisito-
rium genera-
lium in eos.

Dubiaque
declarandi.

Scientes re-
velent, Blas-
phematores
alioquin pœ-
nas hic posi-
tas incur-
rent.

Volentes
eos denun-
ciare secreta,
servet hic
tradita.

Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipsam Urbem domicilium, ac Sedem Spiritus sancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac purgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc qui sequitur modum, quoad præfatam horrendæ blasphemæ crimen, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & voluntate, invocata Dei Omnipotentis justitia, decernimus, statuimus, & ordinamus.

§. 2. Blasphemantes scilicet Deum Patrem Omnipotentem, vel ejus Filium unigenitum, Dominum & Redemptorem nostrum JESUM CHRISTUM, seu Spiritum sanctum, vel particulariter, & explicitè, vel generaliter, & implicitè, attribuendo divinæ Majestati quæ illi minime conveniunt, vel removendo quæ eam decent, primò convicti, si divites fuerint, compellantur ad solvendum scuta auri quadraginta, si verò pauperes, solvant decem, quæ si nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis, nobilibus, sive divitibus sive pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam hujusmodi multam. Atque insuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobilibus, tam divitibus, quàm pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria respectivè ut supra. Ulterius sint ipso jure privati beneficiis ecclesiasticis, & officiis quibuscumque dignitatibus, titulis, magistratibus, honoribus, sint intestabiles tam activè, quàm passivè. Sint inhabiles ad ferendum testimonium. Sint banniti publicè per triennium ab Urbe. Vilibus imponatur fugatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuò.

§. 3. Idem servetur contra blasphemantes ipsius D.N. JESU CHRISTI Matrem beatissimam semper Virginem MARIAM.

§. 4. Blasphemi in Sanctos vel Sanctas Dei, corrigantur severè arbitrio DD. Judicum, habita ratione qualitatis, & gravitatis criminis cum cæteris circumstantiis jure attendendis.

§. 5. Volumus autem, & statuimus, ut omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodò sustentationi Orphanorum utriusque sexus Catechumenorum, & pueillarum.

§. 6. Judices verò tam horrendi & impii criminis, deputamus, & instituimus RR. DD. Inquisitores nostros generales, quos volumus posse adde præstitutis pœnis, & maxime in corpore, si modus blasphemæ ob gravitatem, impietatem, vel malitiam id exposcat.

§. 7. Partes eorundem DD. Judicum erunt, declarare si dubium occurrat, qui nobiles, qui plebei, qui divites, qui pauperes sint habendi.

§. 8. Insuper ne sacrilegia, & mortifera hæc pestis, si lateat, minùs curari vel præcidi possit, ex Omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & singulis cujuscumque sint gradus, & conditionis, qui sciverint aliquos blasphemasse, ut supra, quòd eos denuncient infra triduum Reverendiss. Judicibus, vel per se ipsos, vel per chirographum, modo & ordine inferius exprimendo. Sicque omnes, & singulos in districto Dei iudicio requirimus, & eorum conscientias aggravamus. Monendo tamen eos, quòd si confiterit, aliquem scientem noluisse denunciare, cujuscumque fuerit status, dignitatis, & conditionis, præter ultionem justitiæ divinæ quam ei annunciamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punientur eidemmet pœnis, quibus blasphemi, & sic eos multari precipimus, non enim solum digni sunt pœna aut supplicio qui ea faciunt, sed & qui non corrigunt facientes.

§. 9. Cupientes denunciare secretè, scribant in chirographo nomen Blasphemi, speciem, locum, & diem blasphemæ, & si placuerit apponere nomen proprium, addant duos vel saltem unum testem,

si verò maluerint ipsi denunciantes supprimere nomina propria; adscribent tres vel saltem duos in chirographo; qui sint testes de blasphemæ, & illud per religiosam personam, per spiritualem partem, cui confidant; mittant uni cui voluerint ex Reverendiss. Judicibus ordinatis, quibus ira ad deferendum electis, præcipimus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, quòd nemini habeant revelare denunciantes testes, vel denunciatos, nisi tribunali jam decreto, in quo volumus servari omninò secretos, tum denunciantes, tum testes, non secùs ac servantur in causa fidei.

§. 10. In condemnando pro hoc execrabili scelere stabitur duobus testibus fidedignis, poterit haberi loco testis unius denunciatus, si medio juramento denunciet, diligenter observata qualitate, integritate, & reliquis circumstantiis tum denunciantis, tum alterius testis.

§. 11. Si qui (quod DEUS avertat) inventi fuerint denunciantes vel attestantes falso, subeant pœnas blasphemorum, & illomet ordine, & nihilominus severissimis, & gravissimis pœnis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuò deportentur.

§. 12. Blasphemis non accusatis, nec denunciatis, si se ipsos humili contrito corde accusent, si de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas à nobis impositas, interim tamen lacrimis, orationibus & cæteris voluntariis pœnitentiis, peccatum maxime detestabile redimant in misericordiâ Domini.

§. 13. Quia verò compertum habemus, ludos quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates quibus causam præbent, blasphemiam maxime enutrire, gignere, & evomere, ideò auctoritate nostra, in spiritu Domini, præfenti decreto nostro, & Motu proprio amovimus, damnamus, prohibemus omnes hujusmodi barattarias tamquam semina plurium impietatum. Et qui in posterum ausi fuerint eas matutene vel exercere, volumus ac jubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis à jure contra Aleatores statutis. Et insuper arbitrio DD. Judicum præfatorum &c. multari gravissimè pro transgressione hujus nostræ prohibitionis; à qua nullum excipimus, cujuscumque sit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac causa duntaxat cassamus, irritamus, annullamus quamcumque præsentiam licentiam, vel exemptionem.

§. 14. Volumus autem quòd præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, tam indicio quàm extrà quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annullo Piscatoris, die prima Februarii, 1554. Pontif. nostri Anno 4.

Contra Hebræos retinentes libros Thalmudi & alios, in quibus nomen JESU Salvatoris nostri &c. cum blasphemæ, aut aliâs ignominiose nominatur.

Ampliolem dispositionem vide inf. in Clem. VIII. const. 20. Cum Hebræorum, ubi notabo in Tom. 3. fol. 27.

JULIUS PAPA III.

Universis & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis. Sal. & Apost. bened.

CUM sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, licet aliâs venerabiles fratres nostri

Denunciator cum uno teste plenè probet.

Falsus denunciator vel testis.

Blasphemi se deferentes non puniuntur.

Prohibitio tenendi barattarias.

Transumptorum fides.

D. P. An. 4. die 1. Febr.

XXIV.

Edita A. D. 1554.

Causa const.

Sanctæ Romænæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitatis in univèrsa Republica Christiana Inquisitores generales; certum Hebraicorum librorum volumina Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint, nihilominus inter ipsos Hebræos adhuc esse dicantur diversi libri diversas contrâ Christum Redemptorem nostrum, ejusque sanctissimum Nomen & honorem, blasphemias, & ignominias continentes.

Iussio comburendi libros Thalmud &c.

§. 1. Nos in præmissis opportunè providere volentes, vobis, & vestrum cuilibet per præsentis committimus, & mandamus, quatenus singulis universitatibus Hebræorum infrâ limites jurisdictionis vestræ consistentibus ex parte nostra intimetis, & notificetis, quòd elapsis quatuor mensibus à die intimationis, & notificationis hujusmodi, omnes, & singuli libri, in quibus nomen JESU Salvatoris nostri, quòd Jeseui hanozri dicitur, cum blasphemia, aut aliâ ignominiosè nominatur, tam in eorum Synagogis, & locis publicis quàm privatis domibus, & aliâs ubique locorum diligentissimè exquiratur, & qui libros hujusmodi penes se quoquo modo habere reperti fuerint, debitæ pœnis, tam pecuniariis, & confiscationis bonorum, quàm si eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam ultimi supplicii, ac aliâs prout à fide Christi apostatantes puniuntur irremissibiliter puniantur, & nihilominus eisdem quatuor mensibus, elapsis per vos, vel alium, seu alios, vos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni quos diligentia inquiretis, & studiose investigetis, inquiretque & investigari faciatis, & eos, quos libros hujusmodi penes se habere reperierit, pœnis quibus apostatantes præfati puniuntur, omninò, & irremissibiliter puniatis.

Prohibitio de cætero retinendi.

§. 2. Non permittentes de cætero eosdem Hebræos (qui in memoriam Passionis Dominicæ à sancta Matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allecti ad verum Christi lumen, divino afflante spiritu, convertantur) à quibusvis etiam Apostolica auctoritate fungentibus occasione cujusvis fortis librorum apud eos existentium, (dummodò blasphemiam, ut præfertur, non contineant) nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac vobis in præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias arbitrario vestro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrario-rum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Hebræorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illas aliâs in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§. 4. Et quia difficile foret, præsentis literas ad singula quæque loca, in quibus de eis

fides facienda erit, deferri volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis præsentium, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Maij, millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 29. Maij.

Contrâ Homicidas, Brigosos, Duellantes, & alia gravia crimina patrans, Bannitosque & eorum complices, receptatores, & fautores.

XXV.

Quamplures Pontificias in hac materia sanctiones indicatas per legem in Six. V. const. 6. Hoc nostri, inf. Tom. 2. ubi hanc etiam adnumeratam habes.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1554.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. CUM sicut accepimus, licet aliâs scilicet rec. Pius II. Paulus etiam II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Julius similiter II. & Clemens VII. forsitan alii Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alias pro Almæ Urbis, & totius S. R. E. temporalis status quiete, & tranquillitate susceptas curas, & factas provisiones, contrâ homicidas & in capitalibus inimicitis perseverantes, brigosos nuncupatos, pacis, aut tranquillitatis fractores, sive Romani Pontificis, aut Officialium suorum licentia, cavalcatas, seu armatorum collectas facientes, jus sibi ipsis dicentes aliòsque tunc expressos delinquentes, ipsorumque homicidarum, & aliorum prædictorum, seu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut illis, necnon quibuscumque personis singulari certamine (quod duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, favorem, & consilium, directè, vel indirectè, per se, vel alium, publicè, vel occultè præstantes, diversas ediderunt constitutiones, & leges cum diversarum censurarum Ecclesiasticarum, & aliarum pœnarum comminatione, & impositione, prout in singulis eorumdem Prædecessorum desuper confectis literis plenius continetur.

Plerique Romani Pontifices variâs contrâ homicidas, aliòsque delinquentes hæctenus leges ediderunt. Has omnes tibi indicatas vide in Six. v. const. 6. Hoc nostri cit. in rub.

§. 2. Et à certis annis citrà, sicut etiam facti notorietate est omnibus cognitum, nonnulli inobedientes contrâ tam salutiferas Prædecessorum hujusmodi literas, ordinationesque, inhibitiones, & decreta in illis contenta, elata cervice, temerariòque ausu venire, & facere præsumperint, censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas damnabiliter incurrendo, attamen qui pro tempore fuerint iudices, ad quorum officium ea cura spectabat pro dictarum literarum observantia, & publicæ quietis mantentione, contrâ eos procedere neglexisse, seu remissius egisse reperiuntur.

In contravenientes tamen Officialibus remissius processerunt.

§. 3. Nos considerantes quanta cum maturitate à Prædecessoribus nostris literæ prædictæ emanaverint, & quantum publico bono illarum observantia sit profutura, & propterea nolentes ullo pacto, quantum in nobis est tolerare, quòd illarum executio negligatur, literas prædictas, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, & in eis contenta quæcumque approbantes, & innovantes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Venerabili fratri Phylo Episcopo Asculano moderno, & pro tempore existenti Almæ Urbis Governatori, ut post

Hic ideò Pont. illas const. innovat, & gubernatori Urbis eorundem executionem & observantiam committit.

solemniter in publicis consuetis Urbis locis, prout ipsi Phylo Gubernatori videbitur presentis cedulae faciendam publicationem, ulteriori mora, & quocumque alio respectu postpositis, & cessantibus, contra omnes, & singulas Communitates, Universitates, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, & Dominos temporales, armorum Capitaneos, Civésque incolas, & particulares personas quascumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediatae subjectorum, in dictis literis expressorum, qui singulis Prædecessorum prædictorum literis prædictis, & contentis, in eis, hæcenus quomodolibet contraiverunt, sive fecerunt, in futurumque (quod absit) contraibunt, vel facient, ad declarationem executionemque censurarum, & prædictarum poenarum, rigorose, & irremissibiliter procedant, & ipsorum quilibet procedat, præsentium tenore in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ poena præcipimus, & mandamus.

Et contra prædictos nondum per viam inquisitionis, vel denunciacionis, sed etiam ex officio, per viam querelæ & accusacionis procedi mandat.

Eosque citari posse per edictum, cujus formam hic tradit.

§. 4. Et ne de modo citandi, & procedendi, probationibusque faciendis, dubitari, aut per disputationum subtilitates, & plerumque etiam cavillationes, dictorum Prædecessorum, & nostra, circa publicam tranquillitatem hujusmodi frustretur intentio, volumus, & etiam per modum legis perpetuè valituræ ordinamus, quod contra Communitates, Universitates, & alios prædictos dictarum literarum transgressores, & quemlibet eorum, tam per viam inquisitionis seu denunciacionis, & ex officio Curia, quam per viam accusacionis seu querelæ a quocumque proponendæ procedi valeat.

§. 5. Possintque ipsi contra quos fuerit procedendum, citari per edictum, hoc modo publicandum, videlicet; Ut contra Romanos Civés, seu Incolas ab Urbe absentes, necnon Barones, Domicellos, Communitates, Universitates, Collegia, personas quascumque locorum intra quadraginta milliaria sitorum, debeant originales cedulæ edicti, per Nuntium, sive Mandatarium, aut Curforem, vel præconem publicum assigni in valvis Curia Capitoli, hora, qua Senator cum suis Collateralibus pro jure reddendo in aula ipsius Curia more solito sedebunt, & postquam ita perfecerint, in ingressu, sive janua atriæ prædictæ alta voce legi, & publicari, & deinde cedula ipsa, eodem modo affigatur & publicetur ad valvas domus habitacionis cujuslibet citandi, si in Urbe habitacionis domum habuerit, alioquin ad valvas Curia Gubernatoris prædicti, hora simili, qua ipse Gubernator, vel suus Locumtenens pro jure reddendo sedebit. Contra alios verò locorum distantiorum citandos quoscumque similis affixio, & publicatio fiat in valvis Ecclesiæ S. Petri, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in audientia publica literarum contradictarum, diebus videlicet, quibus audiens lectio celebrabitur, aliis verò diebus ejusdem audientia loco in acie Campi Floræ, non enim verisimilis esse poterit, neque excusabilis ignorantia rei tam patenter notificata, ideoque volumus quod hujusmodi citatio ipsos sic citandos respectivè, arctet, atque afficiat, perinde ac si personaliter per nuntium seu per literas citati fuissent, etiam aliter non docto, quod ad eos, eorumque personas, seu domos, tutus non pateat accessus, dummodò in quolibet edicto, terminus ad comparandum apponatur congruus, ita quod possit ad locum ex quo quilibet reus citabitur, ipsius edicti notitia verisimiliter pervenire, & deinde citatus arrepto itinere, commodè comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore, quod congruus sit terminus, si pro locis intra quadraginta milliaria ab Urbe sitis, octo dies assignentur, & pro distantioribus locis, si pro singulis viginti milliari-

bus distantia, dictis octo diebus, duo dies addantur, præsumaturque illicò, præterito termino hujusmodi ipsius edicti propositio, & publicatio ad eorundem citatorum notitiam pervenisse, ita quod non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem ex quibus rei citari, & distantia prædicta computari debeat, volumus, & decernimus esse illa, in quibus per receptionem homicidarum, bannitorum, aliorumque prædictorum, aut aliàs prædecessorum hujusmodi literis contraventum, seu contrafactum fuisse proponitur, etiam si ipsi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, seu etiam à multo ante propositionem edicti hujusmodi, præterito tempore citra, aut ibi numquam fuerint, neque habitaverint, cum eis sit imputandum, qui in talibus locis deliquerunt, & quoniam remeritis, & delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re solliciti esse debent, nec digni sunt, qui alibi quærantur, maximè postquam præsentis lege publicata, intelligent quo sit modo contra eos procedendum.

§. 6. Volumus præterea, quod in quolibet processu contra sic citatos faciendo procedatur summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, nulla terminorum qui in Curia substantiales appellantur, aut aliàs judiciaria observatione interveniente, sed sola facti, & contraventionis literarum prædictarum veritate inspecta.

§. 7. Et ne etiam super culpa, vel excusatione ipsorum citatorum, forsan ignorantia factæ contraventionis literarum hujusmodi allegantes, disputando, literis prædictis, & prædecessorum, ac nostræ intentioni, publicæque tranquillitati hujusmodi per pravas malorum astutias & fucata media, fraus aliqua fiat, declaramus, & volumus, ut quoad illos, qui hæcenus deliquerunt, circa præsumendam, vel probandam eorum scientiam, si ad se defendendum, prout citati erunt, comparuerint, servetur qualiscumque sit juris communis dispositio, quo verò ad illos, qui in futurum deliquisse dicentur, etiam aliis contra eos probationibus non factis, præsumantur, intelligantur, & judicentur, scienter literis prædictis (quantum attinet ad receptionem, consilii, auxilii, victualium loci, & favoris præstationem) contra ivisse, poenasque in illis contentas incurrisse, quicumque aliquem in Alma Urbe, seu alia qualibet, ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediate subjechtis civitatibus, Terris, & locis pro quocumque crimine capitali per ipsius Urbis, aliarumque Civitatum, ac Terrarum, & locorum iudices publicè bannitum receptaverit, seu illi consilium, victualia, auxilium, favorem, ac pro singulari certamine faciendo locum præstiterit, seu præstari jusserit, curaverit, vel permiserit, aut aliquid aliud de præmissis in dictorum Prædecessorum literis prohibitis fecerit, & per cujus, etiam absentis, & ignorantis Vassallos, Officiales, Ministros, agentes, & homines quoscumque talia facta, aut permissa, fuerint, æquè enim peccare arbitramur qui per seipsum facit, & qui non curat, ne fiat per eos quos ipse cohibere potest, alioquin facile esset literarum præfatarum effectum illudere, si illis, qui scire, & curare per se ipsos debent, ignorantia propriæ, culpæque alienæ permitteretur allegatio, nisi fortè de receptione facta delati fuerint publici hospitatores, quos quoniam suorum hospitem, conditionem explorare non tenentur, nolumus censeri esse in culpa, nisi probetur, quod scienter peccaverint.

§. 8. Volumus quoque presentis cedulæ solam signaturam, etiam absque eo quod data, & registrata fuerit, & tam ipsam originalem, quacumque constitutione vel regula forsan con-

Ex summarie ac nullo juris ordine servato contra eosdem processus fieri mandat.

Bannitorum receptatores & fautores ignorantia excusationem non recipi decernit, nisi receptatores sint publici hospitatores.

Solam signaturam sufficere & ejus exempta Notario Curia

1554.
& 1555.
Gubernatoris subscriptæ fidem face. e declarat.

Contrariis- que derogat.

Papæ subsc.

trariè non obstantibus, quàm ejus exempla per Notarium Curiaè præsentis, & pro tempore futuri Gubernatoris subscripta, ubique fidem facere.

§. 9. Non obstantibus omnibus illis quæ dicti Prædecessores in suis literis prædictis voluerunt non obtare, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus, juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, etiam S. R. E. Cardin. & aliis quibusvis quacumque tam mundana quàm Ecclesiastica auctoritate fulgentibus personis, concessis, & innovatis illorum tenores etiam si pro sufficienti illorum derogatione, & totalis expressio seu insertio, vel alia certa forma requireretur, pro sufficienter expressis habentes cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet, & ita Motu proprio præcipimus, & ordinamus I.

MARCELLUS SECUNDUS
PONT. CCXXVI.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555.

Marcellus II. de Oppido Montisfani, quod est in Piceni agro, Marcellus Cervinus antea dictus, Richardi filius, presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem. Creatus 5. Idus Aprilis, Anno Domino 1555. Sedit dies 22. Nullos creavit Cardinales. Obiit 3. Kalen. Maji eodem anno. Sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies 22.

PAULUS QUARTUS PONT.
CCXXVII.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555.

Paulus IV. Archiepiscopus Theatinus Neapolitanus; Petrus Carafa antea dictus, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & sacri Collegii Decanus, creatus 10. Kalen. Junii 1555. Sedit annos 4. dies 27. Creavit Cardinales 19. Obiit 15. Kal. Sept. Anno Domini 1559. Corpus ejus in Basilica Vaticana conditum à Pio V. in Ecclesia S. Mariæ super Minervam translatum fuit. Vacavit sedes menses quatuor, dies 7.

I.

Privilegium Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci deputandi personas extrâ Ordinem, in Syndicos, & œconomos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, unâ cum aliarum gratiarum ejusdem Ordinis confirmatione.

Quoad secundam partem, habes infra aliam Clem. VIII. constitutionem, numero 51. Ratio. Tom. 3. fol. 74. ubi omnia privilegia Ordinis quatenus Concilio Tridentino non sint contraria confirmantur. Syndici autem gaudent omnibus privilegiis Ordinis, ex indulto Clement. VII. de quo sup. fol. 672. in conslit. 19. Dim. consideramus.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex clementi Sedis Apostolicæ provisione, nec non personarum DEO devotarum profectu sub regulari castimonia Domino militantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Romanus Pontifex quandoque per prædecessores suos Romanos Pontifices, pro Religionis conservatione, & augmento, ac personarum earumdem quiete, & commodo concessa, approbata, & innovata Apostolica auctoritate communiat, ut eò firmiora persistant, quo sæpius fuerint ejusdem Sedis auctoritate circumfulta.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Clementis de Molina, Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantia, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum inter operarios, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth, Dei gratia, Ordo ipse magnos probitatis, & doctrinæ, ac animarum salutis fructus semper olim attulerit, & quotidie afferre conetur, ac exindè pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica Sede, cujus continuè pacem & dignitatem Ordo idem fortiter tutatus est, tam spiritualia quàm temporalia subsidia, ornamentaque acceperit, & accipiat, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem, facilius, atque expeditius exequi, transigere possint, & cætera religiosa personæ, Ordinisque alii, exemplo ipsorum, promptiores, alacriorisque ad sua officia persolvenda reddantur.

§. 2. Cùmque etiam ex ipsius Sedis provisione, ac benigna dignatione provenire dignoscatur, ut Romanus Pontifex, quandoque prædecessorum suorum Romanorum Pontificum gesta innovet, ac innovationem, & revocationem restauret, & Apostolica auctoritate innovata, & restaurata muniat, ac in pristinum statum reponat, & reducat. Et propterea nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri nonnullas gratias, & concessionem, indulgentias, peccatorum remissionem, absolutionem etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia, & singula privilegia, & indulta, tam spiritualia quàm temporalia, etiam per solam signaturam, aut per oracula vivæ vocis, vel aliàs etiam contrâ apostatas, tam pro foro conscientia, quàm foro fori, tam prædictis Fratrum Minorum, quàm sanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentiâ nuncupato Ordinibus, illorumque Superioribus, Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac utriusque sexus personis, & Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque dictorum Ordinum, nunc & pro tempore existentibus, in genere, vel in specie, etiam per modum communicationis, sive extensionis privilegiorum inter se, ac etiam cum aliis quibuscumque Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus. Et felicis recordationis Gregorius IX. Bonifacius VIII. Alexander IV. Nicolaus III. Clemens V. Eugenius etiam IV. Leo X. Clemens VII. Paulus similiter III. ac Julius etiam III. ac alii Romani Pontifices prædecessores nostri, & Sedes Apostolica, tam super exemptionibus, etiam de latere, ac hæreticæ pravitatis Inquisitorum, jurisdictione, visitatione, & correctione, quàm etiam ab omni impositione, collecta, decima, subsidio, quarta, &

Edita A. D. 1555.

Exordium.

Ordinis Fratrum de observantia merita multa sunt.

Cui, & aliis ei subiectis, diverfi Rom. Pont. plures gratias concesserunt.

Martinus iv. (cujus Bullam prætermiffi) dedit facultatem deputandi personas extrâ Ordinem pro œconomis &c.

quintâ funeralium, & legatorum partibus, pedagiis, & gabellis, ac alio quocumque gravamine per Sedem eandem pro tempore impositis, concesserint.

§. 3. Ac piæ memoriæ Martinus IV. etiam prædecessor noster, qui considerans, quòd Fratres Ordinis Minorum regularis Observantiæ hujusmodi pro nulla re temporali, juxta eorundem professionem & regularia instituta, possunt in judicio experiri, ut exclusis quibuscumque sollicitudinibus, liberius, & quietius divinis possent vacare obsequiis, & offerentium, donantium, & concedentium aut in ultima voluntate relinquendum, Ordini Fratrum Minorum, vel illius Fratribus prædictis, aliquid propter Deum, pia intentio non defraudaretur, ac hæredum, & executorum negligentiis obviari posset, ac ut ipsi Fratres secundùm modos licitos, & congruos, ipsi Ordini relicti sibi in testamentis non fraudarentur, inter alia disposuit, quòd Generalis, & Provincialis Ministri, ac Custodes universi pro tempore ipsius Ordinis Fratrum Minorum, possent nominare speciales personas, quæ non essent de dicto Ordine, pro locorum indigentia singulorum, quas personas taliter per ipsos nominatas pro tempore, in iis legitimam administrationem, & generalem, & liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos administratores, œconomos, syndicos, & actores esse, & de plenitudine potestatis constituendo, auctoritate Apostolica decrevit qui res ipsas, & rerum prædictarum pretium, & prædictas elemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ (ad quam rerum, mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti possunt, jus, proprietas, & dominium nullo medio spectet) reciperent per eosdem in Fratrum ipsorum utilitates, prout eis licet regula, vel declaratione regulæ convertenda, sicut, & quando à Generalibus, & Provincialibus Ministris, & Custodibus prædictis, & eorum singulis pro tempore, in provincia vel custodia sibi decretæ, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum, extitissent requisiti, ac eadem personæ petendis, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, transigendi quoque, & pacificendi, conveniendi, compromittendi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia vitanda, & veritate dicenda jurandi, & cujuslibet alterius generis juramentum præstandi, cum illis, & contra illos qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas elemosynas Fratribus in testamentis occuparent, vel violenter auferrent, sive contra voluntatem Fratrum quomodolibet obtinerent. Et generaliter in omnibus causis, rebus, & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsorum Fratrum usui concessis. Necnon pro immunitatibus, libertatibus, & juri-bus, ac privilegiis, & indulgentiis eorundem sine cujuslibet satisfactionis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam haberent, Apostolica auctoritate præfata, in judicio & extrâ judicium, potestatem, revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias eis subrogandi, & vel nominandi per supradictum modum nominationis, quotiens opportunum foret, quæ eandem in prædictis, vel similiter haberent potestatem plenam, & liberam, per suas, sub Datum apud Urbem Veterem, quintodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus in Anno secundo, auctoritate Apostolica præfata, etiam concessit facultatem.

Joan. xxij. in sua extr. Ad conditorem. d. facultatem abstulit.

Martinus v. eam restituit.

§. 4. Et licet recolendæ mem. Joannes Papa XXII. similiter prædecessor noster constitutione, quæ incipit; Ad conditorem, per quam ministris, & custodibus, & fratribus prædictis, ne literis, & concessione Martini prædecessoris hujusmodi sine Apostolicæ Sedis prædictæ licentia uterentur, inter cætera prohibuerit.

§. 5. Nihilominus prohibitionem hujusmodi non obstante sanctæ mem. Martinus V. similiter prædecessor noster, voluit, & eadem auctoritate Apostolica concessit ministris, & custodibus, & fratribus prædictis, quòd ipsi, & eorum singuli literis Martini IV. prædecessoris, ac omnibus in eis contentis

hujusmodi liberè, & licitè uti valerent, tamdiu, & quousque per Sedem prædictam aliud in præmissis eidem Ordini utilius foret ordinatum.

§. 6. Ac etiam sæcl. mem. Eugénius etiam Papa IV. pariter prædecessor noster, jus hujusmodi eidem Ordini per alias suas literas tenore literarum Martini IV., prædecessoris hujusmodi in eis præinserto, ut dicitur, concessit, conservari:

§. 7. Necnon etiam piæ mem. Nicolaus V. & Sixtus IV. etiam prædecessores nostri super confessionibus audiendis omnium personarum extranearum & forensium quarumcumque Diocesum per Fratres Minores Ordinis, & Observantiæ regularis hujusmodi ad hoc à suis Superioribus, ut moris est deputatos, necnon pro absolutiois beneficio illis impendendo, ac sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, eis taliter confessis, omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, licitè administrando, per diversas eorum literas, eadem auctoritate Apostolica facultatem concesserunt, ac idem Eugénius, & diversi alii Romani Pontifices prædecessores nostri facultatem absolvendi hujusmodi sub certis modis, & forma, ac etiam in diversis Conventibus Ordinis hujusmodi tunc expressis (etiam vivæ vocis oraculo ut præfertur) ampliarunt, & extendunt, prout in singulis concessionibus, & literis eorundem prædecessorum plenius dicitur contineri.

§. 8. Cùm autem sicut eadem expositio subungebat, ea quæ sæpius Apostolica auctoritate præfata munia existunt, majorem obtineant roboris firmitatem, dictusque Clemens Minister cupiat privilegia, facultates, concessionibus, indulgentias, & singulas alias gratias hujusmodi, etiam per nos approbari, innovari, & confirmari, pro parte ejusdem Clementis Ministri, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus, conservatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, & indulgis pro illorum observantia viridioris nostræ approbationis robur adjicere, aliisque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 9. Nos igitur qui omnium votis præsertim illis quibus sub suavi religionis jugo divinis laudibus, & Christianæ professionis augmento incumbendum personarum tranquillitati, commoditatibus, & honori consulitur, libenter annuimus, eoque favoribus prosequimur opportunis, hujusmodi supplicationibus inclinati, præmissa, ac omnia, & singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, etiam ab Inquisitoribus præfatis libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessionibus, indulgentias, & indulgia, spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis, inter se, & cum aliis Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus, ejusdem Fratrum Minorum regularis observantiæ, ac S. Claræ, & de Pœnitentia Tertii Ordinis, etiam in Congregatione sub trium votorum substantialium professione, & eorundem Superiorum Ordinis Minorum regularis observantiæ hujusmodi obedientia degentibus, ipsorumque Superiorum Fratrum, Monialibus, Sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, necnon Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque, in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut aliis tam per præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes sub quacumque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, singulas desuper confectas literas, & in eis contenta (etiam prout largiùs in aliquibus earum eis concessum est) interpretando, & indè secuta quæcumque illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus,

Eug. iv. confirmavit.

Nic. v. & Sixt. iv. concesserunt facultatem audiendi confessiones, & administrandi Sacramenta Ecclesiastica.

Ordo nunc postulat confirmationem ab isto Pont.

Qui omnes gratias d. Ordinis confirmat.

& decreta in illis apposta, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus, pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica; tenore presentium ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine approbamus, & innovamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari, necnon Ordinibus Fratrum Minorum regularis observantia, & sanctae Clarae, ac Tertio de Penitentia nuncupato, etiam in congregatione sub obedientia Fratrum Minorum observantia hujusmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis, nuncupatis Sororibus, personis, Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis praefatis, etiam per modum communicationis, & extensionis hujusmodi suffragari, illisque frui, uti, & gaudere, quando & quoties opus fuerit posse, & debere, in iudicio, & extra; ac etiam in foro conscientiae in omnibus, & per omnia, perinde ac si specialiter, & expresse eisdem fratrum Minorum, ac sanctae Clarae, & Tertio de Penitentia nuncupato Ordinibus, concessa fuissent, decernimus. Supplentes omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Potestatem
que conce-
dit diligen-
teconomos
& Syndicos.

§. 10. Et nihilominus pro potiori cautela, & ampliori dono gratiae, illa omnia, & singula quae per praefatos praedecessores nostros, ac Imperatores, Reges, ac nos, & Sedem eandem, concessa, statuta, & ordinata fuerunt, etiam juxta ampliore, & favorabiliorem illorum intelligentiam, & interpretationem, & praesertim ut exclusis quibuscumque sollicitudinibus liberius, & quietius divinis possint vacare obsequiis Fratres Minorum regularis observantiae hujusmodi, & animarum salutem per amplius proficere, & offerentium, donantium, & concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium Ordini praedicto, vel Fratribus Ordinis Minorum hujusmodi aliquid propter Deum pia intentio non fraudetur, ac haereditum, & executorum negligentis obviatur, ac ut ipsi Fratres secundum modos licitos, & congruos ipsi Ordini relictis sibi in testamentis mobilibus, & immobilibus bonis, & aliis etiam pecuniariis sibi quomodolibet oblatis, concessis, legatis, & donatis pro tempore, etiam pro Missis, & aliis divinis officiis, elemosynis, & aliis rebus, non fraudentur, quod Generalis de per se in toto Ordine, & singuli Provinciales Ministri, ac Custodes universi pro tempore existentes ipsius Ordinis Fratrum Minorum in suis Provinciis, & Custodiis respectivè, & ad hoc ab eis respectivè deputati Fratres pro tempore, possint nominare speciales personas, quae non sint de dicto Ordine Minorum pro locorum indigentia singulorum, quando, & quotiens opus fuerit in singulis eorum Conventibus, quas personas taliter nominatas pro tempore, in iis administrationem legitimam, & generalem, ac liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos administratores, economos, Syndicos, & actores esse de potestate plenitudine constituendo, eadem auctoritate etiam decernimus.

Eorumque
facultates
describit, &
explicat.

§. 11. Qui res ipsas, & rerum ipsarum pretium, & praedictas elemosynas nomine Romanae Ecclesiae (ad quam rerum omnium mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti possunt ius, proprietates, & dominium nullo medio spectat) recipiant, & recipere possint, & debeant, per eosdem in Fratrum ipsorum utilitates, etiam pro victu, & vestitu eorum, ac reparatione Conventuum, & aliarum rerum, locorum, Conventuum, & Fratrum hujusmodi necessitatibus pro tempore convertenda, sicut, & quando à dictis Generali in toto Ordine, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus praedictis, & eorum singulis, pro tempore in Provincia, vel Custodia sibi decreta, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum extiterint requisiti. Ac eadem persona petendi, exigendi, recipiendi, alienandi praedicta, transigendi quoque, pacificendi, conveniendi, committendi, commutandi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia, & veritate dicenda, jurandi,

& cujuslibet alterius juramentum praestandi, cum illis, & contra illos; qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas elemosynas Fratribus in testamentis, aut alias eis donatas, & concessas occuparent, vel violenter auferrent, sive contra voluntatem Fratrum quomodolibet retinerent. Et generaliter in omnibus causis pro rebus & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsorum Fratrum usui concessis, necnon pro immunitatibus, & libertatibus, juribus, & privilegiis, ac indulgentiis eorumdem, sine cujuslibet satisfactionis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam habeant auctoritatem, praefata auctoritate Apostolica, in iudicio, & extra illud, potestatem concedimus. Revocandi quoque personas eisdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis quoties opportunum fuerit, quae eandem in praedictis, vel similem habeant potestatem, plenam, & liberam, etiam Generali; ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus hujusmodi, & eorum singulis, ut praefertur, eadem auctoritate facultatem etiam concedimus. Nec propter praemissa Fratres Minores hujusmodi contra regulam sancti Francisci quam professi sunt, & profitentur in futurum, sive contra statuta regularia sui Ordinis hujusmodi in aliquo fecere, nec fecisse, imò cum illius observacione quoad hoc, & pura, & sana conscientia sine alicujus conscientiae scrupulo vixisse eatenus, & in posterum vivere. Et sic per quoscumque iudices, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

§. 12. Et insuper, ut pro tempore deputatos confessores Fratres Ordinis Minorum observantiae hujusmodi omnium quorumcumque Dicecesum utriusque sexus Christi fidelium ad eos pro tempore recurrentium confessiones audire, eosque etiam in casibus, & censuris, quibus eis per privilegia Sedis Apostolicae, etiam per modum communicationis, & extensionis quorumcumque Ordinum etiam Minorum hactenus concessum est, potest absolvere, & singuli Ordines etiam Minorum (quorum privilegia eidem Ordini Minorum sunt communicata, & extensa) absolvere consueverunt, absolventi ac penitentiam salutare injungendi, & omni tempore praeterquam in die Resurrectionis Dominicae Sacramentum Eucharistiae tam illis quam aliis quibusvis personis licite ministrandi, Apostolica auctoritate praedicta indulgemus, ac de novo concedimus in omnibus, & per omnia. Ita quod Ordines, Superiores, Fratres, Moniales, Sorores, personae, Monasteria, domus, Ecclesiae, & loca praedicta, illis tam in genere, quam in specie concessis, ut praefertur, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant.

Auctorita-
tem quoque
audiendi
concessionis
administrandi
que Sacra-
menta tri-
buit.

§. 13. Ac ab ipsis Inquisitoribus, impositionibus, gravaminibus, oneribus, decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcumque eis legatorum, & oblatorum ac concessorum pro tempore, necnon pedagiis, & gabellis ac omnibus, & singulis aliis supradictis, libera penitus, immunita, & exempta, auctoritate Apostolica, & tenore praedictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Exemptio-
nem deci-
mis elargi-
tur.
Tu vide am-
plio-
rem con-
cessionem in
const. 11. Pii
v. Dum ad
uberis, in
Tom. 2. fol.
204.
Executores
deputat.

§. 14. Et nihilominus venerabilibus fratribus Archiepiscopo Rothomagensi, & Episcopo Conchen-
si, ac dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae Auditori, per praesentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium seu alios, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta quaecumque plenum effectum sortiri, illisque omnes quos concernunt pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquam desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles etiam per quascumque (de quibus eis vi-

debitur)

Contrariis
derogat.

tur) censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita competendo. Ac legitimis super his habendis, servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Super cathedram, Bonifacii, & Dudum, Universis Concilii, ac Clementinæ Religiosi de privilegiis, & Dudum de sepulturis, ac etiam Ex frequentibus, de sententia excommunicationis, ac extravagante, Ad conditorem, Joannis XXII. cum aliis constitutionibus eandem materiam prædictæ extravagantis tangentibus seu concernentibus, ac regulis Cancellariæ Apostolicæ, jam editis, & in futurum edendis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali de duabus dietis editis (dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non trahatur) & aliis Apostolicis, ac Provincialibus, capitularibus, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam in ultimo generali Concilio Lateranensi celebrato, & aliis Conciliis editis, necnon statutis & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma brevis per Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Julium etiam III. præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem eandem, etiam Motu proprio, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, etiam privilegiorum eorundem revocativis, restrictivis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibusvis personis, & Ordinibus in contrarium forsitan concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, & in eis caveatur expresse, quòd illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse, derogamus. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 16. Verùm, quia difficile foret præsentibus literas ad singula quæque loca, in quibus fortè opus esset deferri, Volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 1. Julii, 1555. Pont. nostri Anno primo.

Exemplis
credi jubet.

Dat. P. An. I.
die 1. Julii.

II.

Rescisso alienationum, & locationum quorumcumque bonorum Ecclesiasticorum, in damnum Ecclesiarum, vel non servatis juris solemnitatibus aut aliis nulliter factarum.

Similem rescissionem fecit Leo X. & postea Julius III. quas prætermisi tamquam minus necessarias, & eas inservit Rodoan, in suo Tract. de reb. Eccles. non alienam, & eandem edidit etiam Pius IV. quoad

bona Sedis. Et Camera Apostolicæ in. constit. 104. Apostolicæ. Tom. 2. fol. 184. Quamvis prius ipse hanc Bullam generaliter reduxisset ad terminos juris communis in const. 11. Provida. Sed Pius V. ejusmodi bonorum omnium Ecclesiasticorum alienationis rescissionem commisit Collegio Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, ut in sua const. 98. Et si de singularis. Tom. 2. fol. 318.

De alienationibus istis, habes sup. const. 1. Leonis I. fol. 6. & Paul. II. in const. 5. Ambitiosæ fol. 384. Et de alienationibus, ac infeudationibus Civitarum, & Terrarum Sedis Apostolicæ, ac bonorum quæ subditi Papæ habent in ejus Statu Ecclesiastico, plenè dicam in const. 1. Innoc. IX. Quæ ab hac. Tom. 2.

De bonis jurisdictionibus ad Ecclesias, & loca pia spectantibus in feudum, vel emphyteusim non dandis, neque ultrà triennium locandis, aut concessiones huiusmodi revocando seu prorogando extat novissima const. S. D. N. Urban. VIII. n. 51. Humanæ. inf. tom. 4.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Injunctum nobis desuper, meritis licet imparibus, Apostolicæ servitutis officium, mentem nostram continua pulsant instantia, ut bona Ecclesiastica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinentur, nostræ operationis ministerio, ad jus, & proprietatem eorum quorum antea erant, omninò reducantur. Cùm itaque (sicut nobis innotuit) licet aliàs scilicet rec. Symmachus Papa prædecessor noster prædictam Ecclesiæ pro aliqua necessitate quovis modo alienari, aut jura Ecclesiæ in usum fructum dari prohibuerit, & lege huiusmodi omnes Custodes adstringi, ac donatorem, ac censuatorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmissis subscriberet, anathema esse, cum eo qui daret, sive reciperet, nisi restituerentur, & quilibet ecclesiasticas personas contradicere, & cum fructibus alienata reposcere posse, hocque non solum in Ecclesia Romana conservari, verùm etiam in universis per provincias Ecclesiis convenire voluerit.

§. 2. Et piæ mem. Paulus Papa II. etiam prædecessor noster omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omnèque pactum, per quod ipsorum dominium transferretur, ac concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultrà triennium necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à jure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, fieri prohibuerit. Et si quis contra hujus posterioris prohibitionis seriem, de bonis, & rebus eisdem quicquam alienare præsumeret, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, infeudatio huiusmodi nullius omninò essent roboris, vel momenti, & tam qui alienaret, quam qui alienatas res, & bona reciperet, sententiam excommunicationis incurreret, & nihilominus res, & bona alienata huiusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, & loca pia, ad quæ antea pertinebant, liberè revertentur.

§. 3. Nihilominus à nonnullis annis citrà diversæ personæ, tam seculares quam ecclesiasticæ, complura Castra, Terras, Oppida, Civitates, & loca, tam Romanæ prædictæ, quam diversarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, ac Hospitalium, & aliorum piorum locorum, prætextu diversarum alienationum, eis de castris, terris, oppidis, civitatibus & locis prædictis in evidens damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, domorum, Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, seu aliàs non servatis solemnitatibus à jure requisitis fa-

Edita An. D.
1555.

Symmachus
Papa bona
Ecclesiastica
alienari pro-
hibuit in c. 6.
de Reb. Eccl.
non alienari.

Paul. II. alienationes bonorum Ecclesiasticorum, & ultrà triennium locatione, &c. interdixit in const. cit. in rub.

Alienationes tamen multæ factæ fuerunt in damnum Ecclesiarum, vel non servatis solemnitatibus.

Etatum occupaverint, & occupata detinuerint, & detineant de presenti, ac exinde factum sit, ut non solum Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum Prælati, ac Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum hujusmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & proventibus castrorum, terrarum, oppidorum, civitatum, & locorum hujusmodi, Ecclesias, Monasteria, & domos, Hospitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illustrabant, ac eorum Ministris alimoniam præbebant, notabiliter sint damnificati, verum etiam Rom. Pont. qui antea egenis, & miserabilibus personis, præsertim nobilibus ad hanc Almam Urbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde subministrare confueverat, vix se & familiam suam sustentare, ne dum aliis alimenta subministrare possit, in divina Majestatis offensam, & ordinis clericalis opprobrium ac plurimorum Christifidelium scandalum.

§. 4. Nos præmissa convenientibus oculis pertransire nequeunt, quinimò cupientes eis, quantum cum Deo possumus, opportunum remedium adhibere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes, & singulas alienationes, & in emphyteusum, seu censum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus castris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, & juribus, tam spiritalibus quam temporalibus ejusdem Romanæ, & quarumcumque Cathedralium, etiam Metropolitanæ, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumvis beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & quorumvis Ordinum Regularium, necnon Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscumque etiam Rom. Pont. prædecessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios suos, & Clericos Cameræ Apostolicæ Præsidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum Prælatos, & beneficiatos, necnon Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiam si Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesiæ, seu non servatis solemnitatibus à requisitis, aut alias nulliter hætenus factas, & contractus superindè sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habitos, & celebratos, etiam si juramento vallati existant, quarumvis longa temporis præscriptione roborumpsumisse dici possint, ac ipsius Romanæ Ecclesiæ favorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium rescindimus, irritamus, cassamus, annullamus, ac viribus omnino evacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus.

§. 5. Ipsosque detentores ad castra, terras, oppida, civitates, & loca occupata, ac bona, res, & jura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitanæ, ac aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis, domibus, Hospitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tam hætenus perceptis, quam in posterum percipiendis, realiter satisfaciendum teneri, & ad id etiam sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, omnibusque aliis opportunis juris & facti remediis cogi, & compelli posse.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac eorum Collegium in quavis causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiti debere, ac si secus super

his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergò &c. Si quis &c.
Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1555. Pridiè Idus Julii, Pont. nostri anno primo.

Leges & ordinationes Judæis in Statu Ecclesiastico degentibus observandæ.

Aliqua ordinavit etiam Innoc. IV. in constitut. 2. sup. fol. 85. Et istas ordinationes declaravit, & in quibusdam immutavit Pius IV. in constitut. 48. Dudum. fol. 48. Tom. 2. fol. 66. Sed Pius V. eas iterato stabilivit, in const. 6. Romanus, fol. 193. & etiam Gregor. XIII. in const. 19. Aias pie, in d. Tomo 2. & Clem. 8. in const. 10. Cæca, Tom. 3. fol. 9. Quinimò Pius V. eos à Statu Ecclesiastico expulsi prout in ejus const. 80. Hebræorum, in Tomo 2. fol. 296.

Alia de Hebræis vide in Greg. XIII. constit. 70. Antiqua, & const. 92. Sancta, Tom. 2. & Clem. VIII. const. 29. Cum Hebræorum, Tom. 3. fol. 27.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum nimis absurdum, & inconveniens existat, ut Judæi quos propria culpa perpetua servituti submisit, sub prætextu quòd pietas Christiana illos receptet, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis aded sint ingrati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro servitute, quam illis debent, dominatum vendicare procurent. Nos, ad quorum notitiam nuper devenit eosdem Judæos in Alma Urbe nostra, & nonnullis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, Terris, & locis, in id insolentiæ prorupisse, ut non solum mixtum cum Christianis, & propè eorum Ecclesias, nulla intercedente habitus distinctione, cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Civitatibus, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices & ancillas aliòsque servientes Christianos mercenarios habere, & diversa alia in ignominiam, & contemptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Romanam eosdem Judæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad hoc ut ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicæ fidei lumen pervenire satagant, & propterea convenire, ut quamdiu in eorum erroribus persistunt, effectu operis recognoscant se servos, Christianos verò liberos per JESUM CHRISTUM Deum & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, ut filii liberæ filii famulentur ancillæ.

§. 1. Volentes in præmissis, quantum cum Deo possumus, salubriter providere, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tam in Urbe quam in quibusvis aliis ipsius Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, Terris & locis, Judæi omnes in uno, & eodem, ac si ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot, quot satis sint, contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus sejunctis, per nos in Urbe, & Magistratus nostros in aliis Civitatibus, Terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos unicus tantum ingressus pateat, & quibus solum unicus exitus derur omnino habitent.

§. 2. Et in singulis Civitatibus, Terris, & locis in quibus habitaverint, unicum tantum synagogam in loco solito habeant, nec aliam de novo construere,

Clausulæ de rogatoriz.

Dat. P. An. t. die 12. Julii.

III.

Edita A. D. 1555.

Causæ harum ordinationum contra Hebræos.

Habitent in locis à Christianorum habitatione separatis.

Synagogam in Civitate unicum habeant.

aut

Ideo hic Pont. alias rescindit, & annullat.

Detentoresque debere relaxare bona occupata, & fructus restituere declarat.

Decretum irritans.

Signum glauci coloris deferant. Hoc declaravit Pius IV. cit. in rubr.

Nutrices aut servientes Christianos non retineant. Hoc iussit etiam Innoc. cit. in rubr. Diebus festis publicè non laborent.

Christianos non gravent. Cum eis non conversentur. Libros Italice scribant.

Mercaturam non exercent.

Medici si sint Christianos non current.

Domini non vocentur à Christianis. Menses dierum 30. servent, exigendis creditis.

Statuta locorum servant.

Contravenientes puniantur.

Quibuscumque non obstantibus.

aut bona immobilia possidere possint. Quinimò omnes eorum synagogas, præter unam tantum demoliri, & devastare. Ac bona immobilia, quæ ad præsens possident, infra tempus eis per ipsos Magistratus præfigendum, Christianis vendere.

§. 3. Et ad hoc ut pro Judæis ubique dignoscantur, masculi biretum, feminae verò aliud signum patens, ita ut nullo modo celari, aut abscondi possit, glauci coloris palam deferre teneantur, & adstricti sint, nec super non delatione bireti, aut alterius signi huiusmodi prætextu cujusvis eorum gradus, vel præminentiae, seu tolerantiae excusari, aut per eisdem Ecclesiae Camerarium, vel Camera Apostolicæ Clericos, seu aliis illi Præsidentes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quovis modo dispensari, aut absolvi possint.

§. 4. Nutrices quoque, seu ancillas, aut alias utriusque sexus servientes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere.

§. 5. Seu Dominicis, vel aliis de præcepto Ecclesiae festis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

§. 6. Seu Christianos quoquo modo gravare, aut contractus fictos vel simulatos celebrare.

§. 7. Seu cum ipsis Christianis ludere, aut concedere, vel familiaritatem, seu conversationem habere nullatenus præsumant.

§. 8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Christianis, pro tempore habebunt, aliis, quam Latinis literis, & alio, quam vulgari Italico sermone uti possint, & si utantur, libri huiusmodi contra Christianos nullam fidem faciant.

§. 9. Judæi quoque præfati sola arte strazzariae, seu cenciariae (ut vulgò dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti vel hordei, aut aliarum rerum usui humano necessariarum facere.

§. 10. Et qui ex eis Medici fuerint, etiam vocati, & rogati, ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant.

§. 11. Ne se à pauperibus Christianis dominos vocari petiantur.

§. 12. Et menses in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omninò conficiant, dies, qui ad numerum triginta non ascenderint, non pro mensibus integris, sed solum pro tot diebus quot in effectu fuerint, computentur, & juxta ipsorum dierum numerum, & non ad rationem integri mensis eorum credita exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata, nisi transactis prius à die quo illa eis data fuerint, decem & octo integris mensibus vendere nequeant, & postquam menses prædicti effluerint, si ipsi Judæi pignora huiusmodi vendiderint, omnem pecuniam quæ eorum credito superfluerint, domino pignorum consignare.

§. 13. Et statuta Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus pro tempore habitaverint, favorem Christianorum concernentia, inviolabiliter observare etiam teneantur.

§. 14. Et si circa præmissa in aliquo quomodolibet defecerint, juxta qualitatem delicti in Urbe per nos, seu Vicarium nostrum, aut alios à nobis deputandos, ac in Civitatibus, Terris, & locis prædictis per eosdem Magistratus, etiam tamquam rebelles, & criminis læsæ Majestatis rei, à toto populo Christiano diffidati, nostri, & ipsorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratum arbitrio puniri possint.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis tolerantis, seu privilegiis, & indultis Apostolicis eisdem Judæis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanæ Ecclesiae Camerarios, & Camera Apostolicæ Clericos, seu alios illi Præsidentes sub quibuscumque tenoribus & formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio &

ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam pro illorum sufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, inserti forent præsentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.
Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Pridie Idus Julii, Pont. nostri Ann. primo.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU CHRISTI, aut ejus Conceptionem de Spiritu sancto, aut ejus mortem ut nos redimeret, aut Virginitatem B. MARIE Virginis, hæretici declarantur.

Constitutionem istam confirmavit, iteratòque publicari jussit Clem. VIII. infra in const. 97. Dominici, fol. 160. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS,
Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cum quorundam hominum pravitas atque Ciniquitas usque nostris temporibus processerit, ut ex iis qui à Catholica fide aberrant, & desciscunt plurimi quidem non solum diversas hæreses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare præsumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant.

§. 1. Nos cupientes, pro nostro Pastoralis officio & charitate huiusmodi homines, quantum cum Deo possumus, à tam gravi & pestilenti errore avocare, ac cæteros ne in talem impietatem labantur, paterna severitate admonere, omnes & singulos, qui hactenus assenserunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita, omninò indivisæque unitate substantiæ, & unum unamet simplici divinitatis essentia, Aut Dominum nostrum JESUM CHRISTUM non esse verum Deum ejusdem substantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu sancto; Aut eundem secundum carnem non esse conceptum in utero Beatissimæ sempérque Virginis MARIE de Spiritu sancto, sed sicut cæteros homines ex semine Joseph aut eundem Dominum ac Deum nostrum JESUM CHRISTUM non subivisse acerbissimam Crucis mortem ut nos à peccatis & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret; Aut eandem Beatissimam Virginem Mariam non esse veram Dei Matrem, nec persistisse semper in virginitatis integritate ante partum scilicet, in partu, & perpetuò post partum, ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Apostolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenus infra spatium trium mensium à publicatione præsentium in Romana Curia, quoad residentes in ea, modo infra scripto, extra eam verò, quoad alios in illa non residentes, modo & forma per Dicefanos statuendis, facienda incipientur, quos pro primo, secundo, & tertio, ac preceptorio termino, ac monitione canonicis & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertionem, dogmatibus, & credulitate huiusmodi, ac quibuscumque aliis in fide prædicta erroribus, in quos hactenus lapsi sunt, respicuisse, & ad unitatem Ecclesie redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores huiusmodi in manibus Inquisitorum hæreticæ pravitatis, Civitatum, & locorum, in quibus ad præsens degunt, realiter, & cum effectu

Dat. P. An. t. die 12. Julii

IV.

Edita An. D. 1555.

Causa istius constituit.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU Christi, &c. eorum errores abjurent & de abjuracione doceant coram Inquisitoribus.

Abjurantes & poenitentes, plenam remissionem consequantur, dummodo delati inquisiti, aut relapsi non sint.

Impoenitentes vero, & alii de cetero errantes, poenas relapsorum incurunt.

Clausulae derogatorie.

Forma publicandi hanc constituit.

abjurasse, & infra alios tres menses à die abjurati- nis hujusmodi inchoandos, de eadem abjurati- one venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ec- clesiæ Cardinalibus, dictæ hæreticæ pravitatis in- quisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant.

§. 2. Nos enim ejusdem Dei Omnipotentis ex- emplo, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat, omnes & singulos, qui ut præfertur, ab assertionem, dogmatibus & credulitate, ac aliis erroribus prædictis respuerint, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi spontè ab- juraverint, & de eadem abjurati- one præfatis In- quisitoribus generalibus fidem fecerint, ac poenitentiam priyatam per dictos particulares Inquisitores eis in- junctam cum effectu adimpleverint, à prædictis & quibusvis aliis quantumvis gravibus & enormibus hæresibus & à fide Christi apostasiss, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, suspen- sionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris & poenis, tam Ecclesiasticis quàm temporalibus, etiam bonorum privatis, & corporis afflictivis, ac capita- libus in tales, à jure vel ab homine latis, & promul- gatis, & per eos præmissorum occasione incurfis (dummodo delati, aut inquisiti, seu relapsi non sint) dicta auctoritate, tenore præsentium in utroque fo- ro absolvimus & liberamus, ac cum eis super ir- regularitate, quam propterea contraxerint, etiam si sic ligari Missas, & alia divina officia, etiam forsitan in contemptum clavium celebraverint, aut illis aliàs se immiscuerint. Quòdque ea ipsa irregularitate, & cæteris præmissis non obstantibus qui promoti non fuerint ad omnes etiam sacros & presbyteratus or- dines promoveri, & in illis tam ipsi, quàm qui jam etiam post incurfam hæresim promoti fuerint, in al- taris ministerio ministrare. Necnon tam clerici, quàm laici, & utriusque sexus personæ, eorumque filii, nepotes, descendentes, ad gradus, honores, or- dines, & officia, ac alia quæcumque assumi; illaque suscipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctori- tate & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis & infamiæ maculam sive no- tam, circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis penitus & omnino abolemus.

§. 3. Et insuper cum errores, quos supra narra- vimus, ita graves, & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusationem non habeant, sed subverfi potius atque immanes, quàm hæretici meritò dici possint, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd tam illi, qui hæcenus in ipsos erro- res, vel eorum aliquem lapsi sunt, & infra supradic- tum terminum non respuerint, & ea, quæ supra dixi- mus non adimpleverint, quàm omnes & singuli alii, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quo- modolibet prolabantur, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subverfis & relapsis in hæresim haberi, & ut relapsi Curia seculari tradi, & per ipsam Curiam debitæ poenis in relapsos statutis puniri possint in omni- bus & per omnia, perinde ac si verè & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordi- nationibus Apostolicis, cæterisque contrariis qui- buscumque. Ut autem præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de illis ignorantiam prætereundere, ac se legitimè ex- cusare possit.

§. 5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præfentes literæ, seu earum transfumptum, cui, si manu Notarii publici subscriptum, & sigillo ali- cujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitum fuerit, eam prorsus fidem in judicio & ex- trà adhiberi statuimus, quæ ipsis literis adhiberetur, si originaliter exhiberentur, in eadem Curia per ali- quos Curfores nostros in Basilicæ principis Aposto- lorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, ac Cancel- lariæ Apostolicæ Valvis, & acie Campi Floræ, ut moris est, extrà Curiam verò prædictam, modo, &

forma per venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac alios Ecclesiarum Prælatos, quibus in virtute sanctæ obedientiæ per eandem præfentes mandamus, ut literas, sive tran- sumptum hujusmodi ubique per eorum Provincias, Dioceses, & Ecclesias sincera charitate publicent & publicari faciant, statuendis, publicentur, earum exemplo in singulis locis, in quibus publicatio ipsa fiet, affixo, & dimisso.

§. 6. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ requisition. monition. assignation. absolution. liberation. dispensationis, indulti, abo- litionis, sanctionis, voluntatis, decreti, statuti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario con- traire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incur- surum.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnati- nis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquage- simo quinto, 7. Idus Aug. Pont. nostri Anno primo.

Anno à Nativitate D. 1556. indictione 14. die ve- rò 22. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Pa- tris & D. N. D. Pauli divino providentia Papæ IV. anno ejus 11. præfentes retrospectæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas seu portas Basilicæ Ecclesiarum Lateranensis, & principis Aposto- lorum de Urbe, & Cancell. Apostolicæ ac in acie Campi Floræ, dimissis copiis affixis, ut moris est, per me Tho- mam Roger præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem. Petrus Gomes Mag. Curs.

Decanatus Collegii S. R. E. Cardinalium, cum om- nimoda præcedentia spectat ad Episcopum Car- dinalem antiquorum in Curia tempore vacati- nis præsentem, aut ex causa publica absentem, & per summum Pontificem extrà eam destinatum.

Hoc idem statuit huic in hærendo constitutioni, Pius IV. de Decanatu Auditorum Rotæ, ut inf. in ejus const. 61. Dudum, fol. 95. Tom. 2.

Alia de Cardinalibus vide in constit. 50. Sixt. V. Postquam, ubi latè dicam in d. Tomo 2.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. C Um venerabiles fratres nostri S. R. E. Car- dinales in partem sollicitudinis vocantur, ut pro tempore existenti Romano Pontifici assistant, ipsèque Romanus Pontifex eorum consilio agenda disponat, & iidem Cardinales sint pars corporis, & membra ipsius Rom. Pontificis, ac diversis Almæ Urbis nostræ Parochialibus Ecclesiis, pro eorum Cardinalatus titulo, seu denominatione præficiantur, & in eis Episcopalem jurisdictionem habeant, & propterea in Romana Curia residere debeant, præfentesque in dicta Curia magis digni, & privile- giati existant, quàm absentes, & in operationibus ti- tularum, ac si sex Ecclesiarum Cathedralium, qui- bus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præ- fici solent, absentibus etiam ante eos in Cardinales assumptis præferantur, & si uni ex dictis Ecclesiis Cathedralibus præferti fuerint, ex post semper alios non Episcopos Cardinales in quibusvis actibus, & sessionibus præcedant.

§. 2. Nos ex præmissis & diversis aliis causis ani- mum nostrum moventibus, & inter cætera, ut eos- dem Cardinales absentes ad residendum in Curia ali- quibus uberioribus favoribus, & prærogativis allie- ceremus, Decanatus Collegii Cardinalium hujusmodi quem nos dùm in minoribus constituti essemus ob- tinebamus, & ad quem propter nostram continuam in eadè Curia residentia ante alios Cardinales nobis in Cardinalatu antiquiores tunc ab ipsa Curia absentes

Sanctio poe- nalis.

Dat. P. An. r. die 7. Aug.

Publicatio.

Edita A. D. 1555.

Cardinales sunt membra Pontificis, & ideo in Curia residere de- bent, & resi- dentes, præ- feruntur ab- sentibus in optionibus titularum, & sex Ecclesia- rum Cathed- ralium.

Hic Pont. tempore creationis erat Decanus Cardinalium & deinde Decanus Cardinalis Bellayus ab eo declaratus fuit.

pervene-

perveneramus, per nostram ad summi Apostolatus fastigium assumptionem vacante, habita super his cum Fratribus nostris in Consistorio nostro deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Ostian. S. R. E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & nobis & Sede Apostolica optimè meritum, Decanum Collegii hujusmodi declaravimus, eumque ipsius Collegii Decanum vocavimus, & Decanatum ipsum sibi concessimus, prout etiam per presentes declaramus, vocamus & concedimus.

Et modò declarat ad quem in futurum devenire debet.

§. 3. Et insuper ne in posterum Decanatus prædictus illius occurrente vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate sua, & non ex causa publicè absentem, & propter absentiam suam hujusmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minis informatum, in injuriam aliorum Cardinalium tunc præsentium, & Romano Pontifici assistentium, ac propterea de negotiis prædictis melius informatorum deveniat, aut super eodem Decanatu aliqua controversia, seu dissensionis inter ipsos Cardinales oriantur, providere volentes, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quòd Decanatus hujusmodi de cætero perpetuis futuris temporibus, non nisi ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extrà Curiam per Romano Pontificem destinatum, devenire possit.

Eique præcedentiam concedit.

§. 4. Et quòd Episcopus Cardinalis antiquior in Curia præsens, aut ut præfertur absens, & extrà Curiam destinatus, postquam Decanatus hujusmodi ad eum devenierit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, & aliis actibus publicis præcedat, nec per alios Episcopos Cardinales etiam antiquiores tunc absentes, etiam si postmodum incontinenti ad eandem Curiam se conferant, & in ea continuò resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus seu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat.

Clausula sublata, &c.

§. 5. Decernentes sic, & non aliter in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, ac eorundem Cardinalium Collegium, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Consistorii nostri, necnon ipsius Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. I. die 20. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis 1555. undecimo Kal. Septembris, Pont. nostri anno primo.

VI.

Rei ex indicis forsan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extrà carceres nisi Fisco desuper audito. Et neque crimen confessi relaxentur, nisi debita prius soluta pœna.

Consonat Pii IV. const. 68. Reverendi, fol. 282. & in const. 24. Cum sicut, fol. 216. & ibi notabo in Tomo 2.

Edita An. D. 1555.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio &c.

Causæ hujus const.

Incet ex juris communis dispositione satis provisum sit, ut de aliquo crimine inquisitus, dum super indicis contrà eum existentibus discutitur, an torturæ in ejus persona jure locus sit, per-

sonaliter in carcere detineatur, ut crimen confessus in quem nihil, nisi ut pœnam solvere cogatur, agendum restat, quousque ille debite punitus fuerit, non relaxetur, tamen ut nuper accepimus rei criminum torturæ supponendi, sub cautione de se representando, & confessi sub simili cautione, seu etiam sub cautione de stando juri, & judicatum solvendo plerumque relaxantur, quo fit ut illis extrà carcerem positis expeditionem non procurantibus, causæ hujusmodi differantur, & demum oblivioni tradantur, aut variis viis rei ipsi, post aliquod tempus, cautiones præstitas liberari procurent, sicque ipsi pœnas debitas effugiant; & delicta remaneant impunita, in grave scandalum, & pessimum cæterorum exemplum.

§. 1. Nos itaque huic abusui occurrere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium decernimus, statuimus, & ordinamus, ut nullus, qui ex indicis contrà eum laborantibus jure torquendus veniat, seu de quo dubitetur dum de indicis hujusmodi an ad torturam sufficientia sint disputatur, quousque aut per torturam indicia ipsa purgaverit, aut eum torturæ subjiendum non esse cognitum fuerit, Procuratore Fisci nostri ad hæc omnia citato, & interveniente, sub quavis cautione à carcere relaxetur, neque super iis extrà carceres audiatur.

Rei forsan torquendi extrà carceres non audiantur.

§. 2. Nullus etiam qui crimen in judicio confessus fuerit contrà quem nullæ sunt partes Judicis, nisi in exequendo, etiam si pro crimine hujusmodi pecuniaria pœna plectendus veniat, & quamcumque cautionem de illa solvendum præstare offerat, à carcere relaxetur, nisi pœna ipsa præfato Fisci Procuratore desuper audito, debite persoluta.

Confessi non relaxentur pœna non soluta.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes judicari, definiri, & observari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritumque & inane quicquid contrà præsentium tenorem à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contrigerit decernimus.

Clausula sublata.

§. 4. Volumusque præsentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique, in judicio & extrà illud fidem facere, quacumque regala Cancellariæ, cæterisque contrariis non obstant. quibuscumque. Placet Motu proprio. I.

Sola signatura sufficit.

PP. subscr.

Prohibitio contrahendi societates, Officiorum nuncupatas, aliter quam super Officiis d. Curia vacabilibus, & non ultrà dimidium valoris ipsorum Officiorum.

VII.

Quoad secundam partem, attende const. 12. Pii IV. Cum sicut. Tom. 2. fol. 23. ubi etiam notabo.

PAULUS EPISCOPUS.

Edita An. D. 1555.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inter cæteras curas, quibus ex ministerio Apostolatus nobis divinæ gratiæ munere commissi, assiduè premimur, illa nos maxime urget, ut pravæ consuetudines, & abusus, quos in hanc Almam Urbem nostram malitiis hominum irrepsisse cernimus, nostra diligentia tollantur. Cum itaque (sicut fidedignorum relatione nobis innotuit) diversæ utriusque sexus personæ, tam ipsius Urbis Cives, seu originarii, quam Romanam Curiam sequentes, sub prætextu quòd in dicta Curia super illius Officii societates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenariò passim fiant, & societates hujusmodi licitæ reputentur, propterea quòd Officia ipsa fructus suos verisimiliter ad eandem rationem reddant, & pecunias ipsas in societatem recipientes, si illas dantes, aut singuli alii tunc ab eis nominati moriantur, sortem principalem pecuniarum per eos in societatem receptorum lucentur, & contrà, si recipientes pecunias in societatem moriantur, per eo quòd Officia super quibus societates

Societates officiorum sine officiis fiebant, ad rationem 12. pro centenariò, & super officiis etiam contrahebantur societates ultra valorem officiorum, & cum partibus illicitis. Unde mala hic descripta oriebantur.

hujusmodi contracta fuerint; ipsis morientibus deficiant, eorum heredes aut fidejussores sortem receptam restituere cogantur pecunias suas sub nomine societatis, seu tamen super aliquo ejusdem Curiae Officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenario nomine quidem fructum ipsius societatis, sed revera pro usuris pecuniarum per eos mutuarum eligant, usurariam pravitatem committendo, & diversi praefatae Curiae Officiales super Officiis per eos pro tempore obtentis, diversas societates cum diversis personis etiam ultra valorem ipsorum Officiorum, & cum pactis aliquando minus licitis saepius ineant, & singulis personis pecunias suas eisdem Officiis intra valorem eorumdem Officiorum absque eo quod unam aliam sciat credentibus, tam pro sorte principali, quam pro fructibus dictarum societatum fidejussionem praesentiorum Officialium, qui Officia sua aliis pro majori pecuniarum summa quam illa valeant, obnoxia & hypothecata habent, & exinde fiat, ut Officia ipsa quandoque ultra decuplum ejus quo vendi possent, obligata reperiantur. Et tam principales debitores, quam fidejussores non solum fidem fallant, & creditores suos pecuniis, quas illis eisdem Officialibus eorum, & fidejussorum suorum fidem sequentes credunt, privent, frustrentur, etiam juramentis per eos in societatibus hujusmodi praestitis temere contraveniendo, verum etiam facultate societatis hujusmodi clam ineundi, seipos & suam familiam depauperent, suamque & illorum substantiam dilipient, & annihilent in animarum periculum, & ejusdem Curiae ignominiam, ac conplurium, qui in praemissis non delinquant detrimentum.

§. 1. Nos cupientes quantum cum Deo possumus animarum periculis obviari, & aliis inconvenientibus praedictis occurrere, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, per praesentes decernimus, & declaramus omnes, & singulas societates ad rationem certae & determinatae pecuniarum summae quolibet mense, vel anno, aut alio statuto tempore sol vendae, etiam suo periculo mortis alicujus, alias quam super Officiis praefatae Curiae de caetero faciendas, illicitas & injustas fore, & usurariam pravitatem continere, & ex eis alicujus aut actionem acquiri non posse.

§. 2. Et insuper hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, atque statuimus, & ordinamus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus nullus, tam in dicta Curia quam in tota ditione Ecclesiastica Officialis, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & praeminentiae existat, aliquam societatem super Officio, vel Officiis ad nostri, seu Sedis, vel Camerae Apostolicae, vel Camerarii, Vicecancellarii, Penitentiarii majoris & causarum Palatii Apostolici Auditorum dispositionem quomodolibet pertinere, seu pertinentibus, quae vendi consueverint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqua, seu aliquibus persona, seu personis; communi, collegio, & universitate ultra dimidium valoris Officii, seu Officiorum hujusmodi, & nisi praecedente signatura a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente obtenta, in qua substantia rei, ad hoc ut discerni possit an licita sit, vel illicita, facere praesumat. Et quod societates super Officiis hujusmodi aliter factae non valeant, nec viribus subsistant, earumque praetextu nullatenus agi possit. Nos enim signaturas hujusmodi quas absque aliarum literarum expeditione, regula contraria non obstante, sufficere volumus, per nostrum Datarium ad instar resignationum Officiorum hujusmodi expediri, & pacta in ipsis societatibus pro tempore apposita, ad hoc ut licita tantum statuatur, examinari, ac societates ipsas, ut omnibus innotescere possint, nec ultra dimidium pretii ipsorum Officiorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipsam Datarium adnotari, & pro expeditione signaturae, & adnotatione hujusmodi dimidium unius pro quolibet centenario partes ipsas praefato Datario solvi.

§. 3. Et ut fraudes, ac pacta illicita in praemissis haecenus facta detegantur, ac illis in tempore occurri possit, societates haecenus factas, & adhuc vigentes eidem Datario, seu ab eo pro tempore deputatis cum opportuna specificatione eorum qui illas, tam active quam passive fecerunt, & Officiorum super quibus ac pecuniarum pro quibus, & temporis de quo, & ad quod factae fuerint, infra tres menses a die publicationis praesentium modo infra scripto faciendae computandos, notificari volumus, & mandamus, ac nisi, ut praefertur, notificatae fuerint eas iisdem tribus mensibus elapsis, penitus & omnino extinctas esse, nec jus, aut actionem aliquam tribuere posse.

§. 4. Sicque, & non alias in praemissis omnibus, & singulis per quoscumque etiam Auditores praefatos, ac Camerae hujusmodi Clericos in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum culibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiti debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Ut autem praesentes literae ad omnium, quorum interest aut interesse poterit quomodolibet in futurum, notitiam deducantur, nec ullus se adversus eas excusare, aut ignorantiam praetendere possit, volumus easdem literas in valvis Cancellariae Apostolicae, & Audientiae literarum nostrarum contradictarum, ac Camerae Apostolicae, & acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris legi, & publicari, ac affigi, affixasque inibi aliquo temporis spatio dimitti, & postmodum tolli, earum exemplo cum originali collationato loco illarum affixo, & dimisso.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Nonis Octobris, Pont. nostri Anno primo.

Lites & causae inter Cardinales S. R. E. quomodolibet vertentes, a summo Romano Pontifice, appellatione remota, decidendae sunt.

De materia autem Cardinalium quam plura dicam infra ad Sixti V. const. 50. Postquam. Tom. 2.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Cum saepius etiam dum in minoribus eramus, in mente revolentes, quam indecens, & scandalosum foret inter Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales lites judicialiter coram alio quam summo Pontifice experiri, & postmodum ad summi Apostolatus apicem assumpti cum diversis S. R. E. Cardinalibus colloquendo, conceptum, & intentionem nostram praefatam explicantes, hujusmodi nostrum propositum collaudaverint, & ad invenendum modum, per quem praemissis provideretur nos exhortati sint. Nosque etiam in publica Signatura mentem nostram fore, quod causae hujusmodi per nos tantum terminarentur publice declaravimus, licet super hoc aliqua scriptura confecta non fuerit.

§. 1. Ac volentes omnino declarationem nostram hujusmodi plenum effectum sortiri debere, tenore praesentium, omnes & singulas lites, & causas inter quoscumque S. R. E. Cardinales super quibusvis rebus & bonis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, necnon Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Hospitalibus, & piis locis, ac aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, secularibus, vel quorumvis Ordinum regularibus, seu illorum spolio, vel attentatis, aut innovatis, rebisque aliis, & illorum occasione coram

quibusvis

Societatesque jam contractas notario notificari mandat.

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Justio publicandi hanc constit.

Dat. P. An. 1. die 7. Octob.

VIII.

Edita An. D. 1556.

Causa hujus constituit.

Avocatio causarum praesentium.

Pontifex igitur societates aliter quam super officiis Rom. Curiae certam participationem fructuum fieri prohibet. hoc etiam hodie servatur.

Officialisque pecunias ultra dimidium valoris recipere, & societatem contrahere non posse decernit. In hoc servetur dicta constit. Pii iv. cit. in rubr.

quibusvis Judicibus, etiam ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aut Palatii Apostolici causarum Auditoribus in quavis instantia, ac etiam in negotio executivo, vel restitutionis in integrum quomodolibet vertentes & pendentes, etiam si ad id illarum instructionem & conclusionem sit processum, quorum omnium status &c. pro expressis haberi volumus, ad nos in eisdem statu, & terminis in quibus reperiuntur, advocamus, cognitionemque & decisionem illarum nobis reservamus.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Decisionique, & terminationi per nos super illis faciendae, appellacione quacumque etiam alias de jure admittibili rejecta, & postposita, standum, acquiescendum, & patienter omnino parendum, & obediendum fore, statuimus, & ordinamus.

Judicium causarum futurarum.

§. 3. Ac similiter in litibus, & causis, quae de caetero inter eosdem S. R. E. Cardinales exoriri contigerit, observari volumus, & mandamus.

Inhibitio contra omnes judices.

§. 4. Inhibentes omnibus, & singulis Judicibus, tam ordinariis quam delegatis ac quacumque auctoritate fungentibus, in virtute sanctae obedientiae, ne ii causis inter Cardinales Praelatos pendentibus, ipsisque ordinariis ne in illis quae de caetero coram eis introducerentur ad aliquem actum absque speciali rescripto manu nostra signato, procedere, aut aliquis attentare audeant, vel praesumant, irritum quoque & inane quicquid in contrarium fieri contigerit, sublata eis alias judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, decernimus.

§. 5. Praesentisque in Cancellaria Apostolica publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari mandamus.

Jussio publicandi.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque & indultis eisdem S. R. E. Cardinalibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac nos, in genere vel in specie confirmatis, & innovatis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus expressa, ac de verbo ad verbum mentio specialis facienda foret, quorum omnium & singulorum tenores, continentias & formas pro expressis haberi volumus, & caeteris contrariis quibuscumque.

Papae subscriptio. Publi. P. An. die 9. Jan.

Placet Motu proprio. I.

Acta & publicata sunt superscripta constitutio Romanae, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae 1556. die vero Jovis, nona mensis Januarii.

IX.

Jurisdicctio & facultates Protectoris, & Judicis Catechumenorum, & Neophytorum. Et declaratio quod eorum Hospitali in Urbe Judaei Status Ecclesiastici solvere debeant quolibet anno ducatos decem pro qualibet Synagoga, etiam demolita & alienata, vel demolienda ac alienanda.

De hujus Protectoris, & Judicis facultatibus, habes etiam supra in Pauli III. const. 8. Illius. fol. 712.

Edita A. D. 1556.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Julius III. statuit Judaeos Status Ecclesiastici solvere debere quolibet anno in Festo Omnium Sanctorum, decem ducatos pro qualibet Synagoga, Hospitali Catechumenorum Urbis, sed ejus constit. hic non habetur.

UDUM postquam PP. fael. rec. Julius III. praedecessor noster inter alia statuerat, & ordinaverat, quod quaelibet universitas, seu Congregatio Judaeorum, tam in Alma Urbe quam aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis Sanctae Romanae Ecclesiae subiectis pro tempore, consistentes, pro quolibet eorum loco, Synagoga, aut alias nuncupato, in Urbe ac aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis praedictis existente, in quo eorum superstitiones, seu caeremoniae fieri solebant, summam decem ducatorum auri de Camera, Hospitali seu domui Catechumenorum dictae Urbis, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Catechumenorum sustentatione in Festo Omnium Sanctorum singulis annis solvere deberent, & tenerentur. Ita tamen quod repartitio summae hujusmodi juxta singularum Synagogarum cujuslibet provin-

ciae facultates, & ditior pro paupere Synagoga Provinciae hujusmodi contribuere, & proportionaliter solvere deberent. Ac ejusdem domus, seu Hospitalis Protectorem, & Judicem, in omnibus & singulis eorum causis, civilibus & criminalibus dilectos filios nostros Jo. Michaellem tit. Sanctae Mariae in Araceli presbyterum Saracenum, & Innocentium S. Honorii Diaconum de Monte nuncupatos Cardinales per quasdam ejus literas constituerat, & deputaverat.

§. 1. Nos ex certis causis, quod de caetero perpetuis futuris temporibus ipsi Judaei in singulis Civitatibus, Terris, & locis unam tantum Synagogam habere deberent, nec alias de novo construere possent, quinimo omnes alias eorum Synagogas praeter unam tantum, demoliri, & devastare tenerentur, & adstricti essent, per alias nostras literas, seu constitutionem sancivimus, & ordinavimus, prout in literis, seu constitutione hujusmodi plenius continetur. Cum autem sicut accepimus, a nonnullis praetendatur, seu praetendi posset, universitatem seu congregationem Judaeorum eorumdem, cum tantum Synagogam in singulis Civitatibus, & Terris, ac locis praedictis habere possit, praetextu nostrarum literarum, seu constitutionum hujusmodi ad solutionem dictorum decem ducatorum pro quolibet loco, & ubi dicta Synagoga consistit tantum teneri, & obligatos esse, ipsosque deputatos eosdem decem ducatos ex una Synagoga cujuslibet loci, & non amplius percipere posse & debere.

Hic autem Pont. decrevit, Judaeos unam Synagogam habere posse, & alias demoliri, sed ejus constit. uti hic relata, omnia est.

§. 2. Nos quorum intentionis numquam fuit, nec est per eandem nostras literas, seu constitutionem, universitatem, seu congregationem Judaeorum hujusmodi a dicta solutione decem ducatorum pro quolibet eorum Synagoga, etiam destruenda exonerare, aut ipsis Catechumenis, quoad perceptionem, & exactiorem dictae summae decem ducatorum pro qualibet Synagoga, etiam in vim dictarum nostrarum literarum, seu constitutionis destruenda praedjudicare. Attendentes, solutionem decem ducatorum hujusmodi cujuslibet dictarum Synagogarum, non tamquam locorum in quibus ipsi Judaei ad dictas eorum superstitiones, seu caeremonias exercendas congregabantur, sed ipsorum Hebraeorum personis, & cujuslibet ipsorum universitati, & congregationi, quae etiam sub Synagoga nomine continetur, cum Synagoga Judaeorum congregatio dicatur, per ipsum praedecessorem constitutam fuisse ad eorumdem pauperum Catechumenorum sustentationem, & illalmet causas & rationes quibus ipse praedecessor ad dictae summae solutionem, ut praefertur, faciendam motus fuerat, ob Synagogarum, praedictarum demolitionem, vel ad unius dumtaxat Synagoga reductionem, non solum non cessare, sed etiam hujusmodi locis demolitis cessantibus, vel ad unum etiam redactis adhuc subsistere, & vigere magis, & eo magis quo in dies dictorum Catechumenorum numerus auctus fuit, & augetur, qui una cum aliis Hebraeis qui eorum Judaica caecitate abjecta, & ad veri luminis cognitionem conversi, & fonte Baptismatis, in dicto Hospitali seu domo charitative fuerint recepti, & quotidie recipiuntur, ac in fide catholica instruantur, ita quod ipsi Hebraei ultra quamplurimas quas sentiunt commoditates in literis praedecessoris hujusmodi expressas relevantur etiam a sumptibus & expensis quas pateretur etiam ipsa universitas Judaeorum, vel Hebraei ipsi, qui Catechumenos illos si conversi non essent, & pauperes existerent, etiam alere tenerentur. Et propterea cum etiam proventus ipsius Hospitalis seu domus ita adeo tenues, & exigui existant, quod ad praemissa, & alia pia opera exercenda suppetere nequeant.

Hinc orta est dubitatio an solutio esset etiam facienda pro qualibet Synagoga etiam demolita vel demolienda.

§. 3. Et propterea eorumdem Catechumenorum indemnitatibus providere, & quascumque dubitationes tollere cupientes, auctoritate Apostolica, renovationem praesentium per praesentes fidem facimus, & in verbo Romani Pontificis attestamus, nostrae intentionis seu mentis, etiam tempore datae nostrarum litera-

Ideo hic Pont. declarat Judaeos teneri ad solutionem dictorum decem ducatorum pro qualibet

rum,

1556.
Synagoga etiam demolita vel alienata aut demolienda vel alienanda.

rum, seu constitutionis hujusmodi, numquam fuisset nec esse per easdem nostras literas seu constitutionem, universitatem, seu congregationem Judaeorum, aut Hebraeorum hujusmodi a dicta solutione decem ducatorum pro qualibet Synagoga Judaeorum hujusmodi, tam in Alma Urbe quam aliis Civitatibus, Terris, & Provinciis, & locis praedictis, tempore publicationis nostrarum literarum seu constitutionum existentibus sub praetextu quod demolita seu alienata fuerint, seu demoliantur aut alienentur dictam summam decem ducatorum ab universitate seu congregatione Judaeorum hujusmodi exigere, & illos ad solutionem dictae summae ipsi universitati, & congregationi, ac in eadem Urbe faciendam compellere possint, praedictare voluisse seu velle. Et nihilominus potiori pro eorundem Catechumenorum cautela volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod quaelibet universitas seu congregatio Judaeorum seu Hebraeorum, hujusmodi pro qualibet eorum Synagoga, tam publica quam privata, & temporalis, quae in Urbe, & aliis civitatibus, Terris, Provinciis, & locis praefatis tempore publicationis nostrarum literarum seu constitutionum hujusmodi fuit, etiam si illa demolita seu alienata fuerit, seu etiam alienari seu demoliri contigerit, summam decem ducatorum hujusmodi Hospitali seu domui Catechumenorum, aut istius deputati praefatis in dicto Festo omnium Sanctorum in hac nostra Alma Urbe singulis annis, etiam pro tempore praeterito, & alias juxta literarum praedecessoris hujusmodi continentiam & tenorem, solvere teneatur, & obligata sit, & ad id cogi & compelli possit, etiam in omnibus, & per omnia, perinde ac si nostrae literae, sive constitutio hujusmodi publicata, aut aliqua ex dictis Synagogis quae tempore praedecessoris hujusmodi existerat, demolita, seu devastata, aut alienata non fuisset neque esset, seu non fuerit, neque erit.

Omnisque congregatio Judaeorum in solidum esse obligatas pro tali annua solutione.

§. 4. Quodque unaquaqueque universitas seu congregatio Judaeorum seu Hebraeorum hujusmodi, tam in Alma Urbe quam Bononien, Ferrarien, Urbinate, Camerinen, & aliis Civitatibus, & Terris ac Provinciis, & locis, nobis & eidem Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate ut praefertur, subjectis, nunc & pro tempore consisten. pro alia universitate seu congregatione aut Synagoga Judaeorum seu Hebraeorum hujusmodi, ad solutionem decem ducatorum, ut praefertur, hic in Urbe singulis annis in Festo Omnium Sanctorum faciendam, in solidum & in ampliori forma Camerae Apostolicae teneatur & obligata sit, prout nos eos, & eorum quemlibet, illorumque res & bona ubilibet existentia, specialiter, & expressè ad invicem obligamus, & obligata esse, sicque obligatam cogi, & compelli posse, & debere volumus.

Ministri congregationum Judaeorum, taxam istius solutionis juxta congregationis facultates imponere, & ad solvendum cogere possunt.

§. 5. Quodque omnes & singuli Commissarii, aut Ministri, seu Factores earundem universitatum seu congregationum, dictos decem ducatos pro qualibet Synagoga etiam demolita, seu alienata singulis annis absque aliqua requisitione seu monitione, in ipsa Alma Urbe, eademque domo seu Hospitali Catechumenorum in dicto Festo integrè ac realiter & cum effectu, solvere, & satisfacere debeant, & ad id cogi & compelli possint, & quod illi omnes & singulas congregationes & universitates hujusmodi, ac Judaeos & Hebraeos ubilibet commorantes, ad solutionem hujusmodi faciendam juxta singularum Synagogarum seu congregationum cujuslibet Provinciae facultates gravando unam plus alia juxta illius facultatem, ditiosem pro paupere Synagoga Provinciae hujusmodi, ac alias juxta literarum praedecessoris hujusmodi continentiam & tenorem, invocato etiam ad hoc si ei videbitur, auxilio ejusdem Joannis Michaelis Cardinalis, ac pro tempore existentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac propterea eos unica dumtaxat citatione praecedente coram eodem Protectoris conveniri possint, & valeant.

§. 6. Ac Hospitale seu domum Catechumenorum hujusmodi ac dictos Catechumenos Neophytos, & conversos quoscumque, etiam in Urbe & extra eam commorantes, ipsosque deputatos Administratores & alios Officiales, & personas, necnon eorum res & bona nunc & pro tempore ubilibet existentia, a quorumcumque Judicum & aliorum dictae Urbis, ac aliorum locorum ordinaria jurisdictione, subjectione, potestate, auctoritate, & dominio penitus, & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac praefati Joannis Michaelis Cardinalis, & pro tempore existentis Protectoris jurisdictioni, auctoritati, & dominio subijcimus, & supponimus.

1556.
Catechumenos, & Neophytos in Urbe, & extra commorantes eorumque bona, & officiales a jurisdictione quorumcumque Judicum eximit.

§. 7. Necnon omnes, & singulas tam civiles quam criminales, & mixtas causas, inter Catechumenos, Neophytos, & conversos, deputatosque, & alios praefatos, seu quemcumque eorum ex una, & qualvis alias personas, & loca, Collegia, & Universitates coram quibusvis Judicibus ordinariis & extraordinariis, nec executoribus super quibusvis etiam bonis vertentes & pendentes partibus ex altera respectivè ad nos advocantes, illaque in eo statu & terminis in quibus ad praesens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tam activè quam passivè, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, eidem Joanni Michaeli Cardinali, & pro tempore existenti Protectori summarè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti inspecta & quatenus opus sit executivè & manu regia, absque terminis substantialibus ac alicujus telae iudiciariae observatione, quacumque appellatione remota etiam frivola, audiendas, cognoscendas, decidendas ac sine debito terminandas committimus, etiam cum potestate citandi, etiam in Romana Curia, & extra eam etiam per edictum publicum, confitto summarè de non tuto accessu, ac quibusvis inhibendum fuerit inhibendi etiam sub censuris & poenis Ecclesiasticis, atque etiam pecuniariis, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis, & super quibus plenam liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Eorumque Judicem, & protectorem deputat Cardinal. Sarcenem. Ad hoc vide Paul. cit. in rub.

§. 8. Et in super literas Julii praedecessoris hujusmodi, necnon omnia & singula privilegia, exemptiones, praerogativas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hospitali seu domui, illiusque Ecclesiae ac Catechumenis, Neophytis, administratoribus praefatis, illorumque personis & bonis per dictum Julium III. ad quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam nos, & Sedem Apostolicam, & cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis desuper concessas literas sub quibuscumque tenoribus concessa confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque perpetuae firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari, ac Hospitali, & Catechumenis, Neophytis, administratoribus, & aliis praemissis suffragari debere. Sicque per quoscumque Judices, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari & interpretari debere. Necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus, illaque omnia, & singula eis, & eorum cuilibet prout concessa & ordinata fuerunt, de novo concedimus.

Confirmatque omnia privilegia & exemptiones Catechumenorum & Neophytorum.

§. 9. Non obstantibus praemissis, ac pia memoriae Bonifacii Papae VIII. etiam praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultra tres, & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Judicibus & quibusvis personis, etiam sub quibuscumque tenoribus, & formis ac irritantibus decretis concessis, confirmatis, & innovatis (Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de il-

Claufula derogatoria.

lis, eorumque toris tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse derogamus) necnon omnibus illis quae praefatus Julius praedecessor in suis literis voluit non obtare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 1.
die 23. Mart.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima tertia Martii, millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Pont. nostri An. primo.

X.

Cancellariae criminales Status Ecclesiastici, ex quavis causa praeterquam verè onerosa, quibuscumque concessae Rev. Camerae Apost. applicantur, Ordinationesque per Cancellarios observandae praesentibus, cum privilegiorum elargitione.

Amplio rem dispositionem desuper edidit Pius IV. ut inf. in ejus const. 83. Superna, Tom. 2. fol. 121. ubi hac Bulla confirmatur & extenditur.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita An. D.
1556.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa istius
constituit.

Romanus Pontifex nonnumquam secundum varietatem temporum statuta mutat humana, & alias desuper disponit, prout evidens subditorum utilitas, & alia rationabiles causas id exposcant. Cum itaque sicut nobis nuper innouit, officia Notariatus, seu Cancellariae, in criminalibus, Civitatum & Terrarum Nobis & Romanae Ecclesiae subiectarum & per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales ex commissione Apostolica regi & gubernari solitarum, propter diversas salariorum ex eisdem Officiis percipi solitorum inter alias personas divisiones, diversa onera, & gravamina patiantur, & inde fiat ut ipsi Notarii, seu Cancellarii saepius subditos Civitatum, & Terrarum earumdem diversis, & injustis exactionibus afficiant, & in illis causante contributione huiusmodi manuteneantur, & quod pejus est, propter recessum, & diversas mutationes eorumdem Notariorum, seu Cancellariorum acta, sententiae, condemnationes, instrumenta, & alia scripturae Officiorum huiusmodi, cum ea qua decet diligentia non conserventur, & saepius per eosdem Notarios & Cancellarios in diversas mundi regiones asportentur, in grave subditorum eorumdem & Fisci ac Camerae Apostolicae damnum, praedictum, & iacturam.

Revocat hic
Pont. qual-
cumque con-
cessionis
Cancellaria-
rum, praeter-
quam ex cau-
sa onerosa fa-
ctas, easque
Cam. Apost.
applicat.

§. 1. Nos praemissis quantum possumus obviare volentes, ac singulas provisiones, concessiones, & quasvis alias dispositiones de praedictis Notariatus & Cancellariae Officiis in criminalibus, ac ubi civilia negotia per Notarium, seu Cancellarium exerceri solent, etiam de huiusmodi Officiis quae non sint ad dispositionem Communitatis loci etiam in civilibus: necnon etiam de Officiis Notariatus civilium causarum provinciarum, nobis & dictae Sedi subiectarum, quae per deputatos a Legatis & Vicelegatis pro tempore hactenus exerceri solita sint, & ad praesens exercentur, quibusvis personis cuiuscumque dignitatis existentibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac etiam nos & eosdem Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios Officiales, perpetuo vel ad tempus alias quam ex causa onerosa factas, eorum veriores tenores, datas, & decreta, etiam irritantia in eis apposita, ac causas propter quas factae & concessae fuerunt, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocantes, & annullantes, & revocatas & annullatas esse, nullasque, & invalidas, nullasque

roboris vel momenti existere, & nemini suffragari, aut prodesse posse decernentes ipsaque Officia quibusvis Legationibus, Guberniis, Potestariis, & aliis Officiis penitus, & omnino perpetuo dismembrantes & separantes, ac pro tempore existentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales ulterius in eisdem Officiis Notariatus, & Cancellariae se intromittere, aut alias de illis aliquo modo disponere nullatenus posse, neque debere, illaque exercere ab illis amovendos esse, & amoveri debere decernentes, ac eadem Officia Camerae praedictae applicantes, & ad Cameraam ipsam in futurum perpetuo spectare declarantes.

Thesaurariumque deputat ad illas alienandum ad vitam tantummodo.

§. 2. Venerabilem fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Torcellanum modernum, & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalem totius Status Ecclesiae, & Camerae huiusmodi Commissarium generalem, ad omnia & singula Notariatus & Cancellariae in criminalibus, & ubi causae civiles, & criminales mixtim & per unum & eundem Notarium exerceri solent, etiam in civilibus quarumcumque civitatum, terrarum, & castrorum totius Status Ecclesiastici: necnon notariatus similibus causarum provinciarum huiusmodi, etiam sub Legationibus quorumcumque Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aut ipsorum Cardinalium vel aliarum personarum, ad vitam seu alias eis concessarum comprehensa cum eorum scripturis, si quae reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis & capitulis infra scriptis, necnon pactis & conditionibus, & pro pretio seu pretiis dicto Thesaurario bene visis, in utilitatem ipsius Camerae convertendis, & applicandis, ad vitam quibusvis personis vendendum & alienandum nomine eisdem Camerae, & in illius utilitatem, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine tenore praesentium, constituimus & deputamus. Dantes & concedentes illi plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, Cameraam ipsam praemissorum occasione in amplissima forma obligandi, aliasque in praemissis, & circa ea necessaria & oportuna faciendi & exercendi, ac unum & plures Commissarios cum eisdem facultate, potestate & auctoritate, ac alias prout sibi videbitur, ad praemissa deputandi. Ac decernentes quascumque venditiones, alienationes, concessionem de eisdem Officiis per eundem Thesaurarium, & Commissarios per eum pro tempore deputatos nomine eiusdem Camerae faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces existere, & ad omnia quae per eos fieri super praemissis contigerit, Cameraam ipsam omnino teneri, & obligatam esse, nec personas ipsas, quibus Officia huiusmodi emptionis titulo, per Thesaurarium seu Commissarios ipsos concedentur, per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales praefatos, pro tempore existentes quovis modo, directe vel indirecte, quovis quaesito colore vel ingenio destituta molestari seu impediri posse neque debere. Sed si ipsos desuper molestari aut impediri contigerit, Cameraam ipsam ad illos defendendum, & manutenedum omnino teneri. Sicque per quoscumque Iudices & Commissarios, etiam dictae Romanae Ecclesiae Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi ac interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellariae sunt resignabiles & vacabiles uti alia officia Romae Curiae.

§. 3. Volumus autem quod singulorum praedictorum Officiorum, quando per illa retinentium resignationes aut obitus, seu quamcumque aliam dimissionem vel amissionem, vacare contigerit, expeditiones fiant per supplicationem, in omnibus & per omnia, prout alia Officia Romanae Curiae vacabilia expediuntur & expediri solita sunt. Quodque huiusmodi Officia possint vendi per ipsum Thesaurarium

pro eo meliori pretio quod reperitur, literasque patentes desuper expedire, & per mortem illa obtinentium vacent, nisi prius hic in alma Urbe nostra aut extra eam ad instar aliorum officiorum vocabilium vendita, aut cessa fuerint, quæ venditiones seu cessiones expediri debeant more solito per supplicationes exhibendas pro tempore existenti, nostro & successorum nostrorum Romanorum Pontificum Datario.

§. 4. Et insuper huiusmodi officiis liceat accipere pecunias in societatem, prout accipitur super aliis officiis vacabilibus, servata tamen forma moderationis per nos ultimo factæ.

§. 5. Et quod nemini provincialium liceat emere officia notariatum generalium illius provincie, quæ intelligi debeat omnis ea regio, quæ per unum Legatum, seu Gubernatorem regi est solita. Alia verò officia perticularia civitatum, terrarum & locorum à quovis emi possint, dummodò talis emptor non sit illius civitatis, terræ, seu loci, eiusque territorii & districtus.

§. 6. Et insuper ipsi notarii utantur, potiuntur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, honoribus, & privilegiis, quibus notarii dictæ Curie utantur, potiuntur, & gaudent ac si in dicta Urbe residerent. Sitque eorum iudex eiusdem Camere Auditor generalis, excepto in rebus ab eorum Officiis dependentibus.

§. 7. Ipsique notarii habeant facultatem quæcumque arma gerendi per totum Statum Ecclesiasticum, & quoad præcedentiam cum aliis loci notariis, ac etiam quoad immunitates, & exemptiones, servetur id quod servari consueverat ante venditionem huiusmodi Officiorum.

§. 8. Nec ipsi notarii & Cancellarii teneantur neque sint obligati lucra eorum participare, seu dividere cum ipsis Legatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Locatentibus, aut aliis superioribus sive Communitatibus, sed totum id, quod secundum taxas infrascriptas lucrabuntur, sit eorum liberum.

§. 9. Et è contrà, Legati seu Gubernatores, aut alii prædicti non teneantur præter voluntatem eorum, victum præstare Cancellariis & notariis ipsis, sed tantum habitationes eis dari solitas consignent.

§. 10. Sigillum tamen excipitur, cuius emolumentum sit Superioris. Et secretariæ provinciarum sint reservatæ.

§. 11. Nullusque alius notarius tam in Curii generalibus, quam in particularibus civitatibus, terris, & locis, possit rogari & scribere acta seu contractus cautionis, pacis, & induciarum, aut alias scripturas & præcepta causarum criminalium aut aliarum per similes Cancellarios & notarios criminales rogari solitarum. Decernent, irritum, & inane, quicquid per alios esset scriptum aut receptum.

§. 12. Quodque ipsi notarii sive Cancellarii criminales possint etiam rogari de quibuscumque contractibus civilibus, dummodò non sit expressè prohibitum per statuta, ordinationes, sive privilegia illius loci.

§. 13. Solutiones verò recipere non possint, nisi secundum taxas in scriptis editas in quovis loco, & ubi non essent taxatæ, vel taxæ per desuetudinem abrogatæ essent, secundum consuetum, quod consuetum cum interventu Gubernatoris aut alterius Officialis, declarare & taxare, eisdemque taxas scribere, aut typis excudi facere, & publicare possint, & debeant Communitates locorum, adeò ut omnibus notæ sint. Et talis notarius accipiens ultra debitum, prima vice teneatur ad restitutionem parti solventi, & quadruplum dictæ Camere Apostolicæ. Secunda vice, ultra restitutionem, & ultra quadruplum teneatur ad pœnam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipsi Camere. Tertia vice ultra restitutionem, ad arbitrium Iudicis possint privari eorum Officiis.

§. 14. Nec possint ipsi Cancellarii, & notarii revelare aliquod examen cuiuscumque rei, pro quavis causâ, aut illius copiam dare, nisi prius à Iudice

decretum fuerit, quod dari debeat, sub pœna amissionis Officii, super quo procedi possit contrà eos criminaliter, & accusator lucretur quartam partem.

§. 15. Teneanturque, & obligati sint dicti Cancellarii & notarii tenere infrascriptos libros, videlicet Unum chartæ membranæ coopertum corio, in quo simul ac rogati fuerint de aliqua sententia, tam condemnatoria quam absolutoria autenticam extendendo, cum subscriptione & signo suo infra tres dies scribere debeant sub pœna viginti quinque ducatorum eidem Camere applicandorum. Et alium chartæ papyri, in quo teneantur scribere omnes inquisitiones, denuncias, & quærelas. Ac alium similem in quo testium examina scribantur. Necnon alium similem in quo scribantur omnes actus ordinarii occurrentes cum productis scripturarum quarumcumque tam pro Fisco quam pro aliis, neque aliquam scripturam restituere debeant, nisi prius in eodem libro registrata fuerit. Ac alium similem in quo scribantur omnia examina facta pro informatione curiæ, & quævis alia informatio, quæ daretur contrà quemcumque reum, & omnia examina seu constituta ipsorum reorum. Et alium similem librum in quo scribantur omnes cautiones induciarum, & pacis, ac alterius cuiuscumque generis instrumenta, tam ad Officium quam ad particulares personas spectantia de quibus rogabuntur. Reliquum verò similem librum in quo scribantur omnes supplicationes gratiarum cuiuscumque generis, aut commissionum, quæ venirent super causis criminalibus, sive mixtis, nec aliquem processum cassare possint, etiam de mandato superioris, sine supplicatione, nec antequàm in dicto libro sit registrata, & si secus fiet, irritum sit, inane, ac Cancellarius sive notarius pro qualibet vice cadat in pœnam quinquaginta scutorum præfatæ Camere applicandorum, à qua pœna se excusare non valeat sub præcepto alicujus superioris, præterquam Romani Pontificis, necnon in eodem libro teneantur scribere omnia inventaria simul ac sicut sub eadem pœna, quæ inventaria pro causis criminalibus aut mixtis, nec scribi, nec fieri etiam de mandato superioris possint ab alio quam à prædicto notario & Cancellario, sive ejus substituto. Quodque omnes præfati libri sint titulati secundum ipsorum continentiam, & cartulati ac bullati per ordinem paginarum, cum signo Communitatis illius loci, in quo libro infra octo dies, à die rogatus seu præsentationis aut productionis computandos describantur, & registrentur, & in publicam formam redigantur & subscribantur, sub pœna arbitrii syndicatorum.

§. 16. Item teneantur & sint obligati quotiescumque mutabitur Gubernator vel Potestas, sive alius quivis iudex aut superior qui in huiusmodi Officio inserviverint, stare syndicati, unà cum eodem superiore sub eisdemmet syndicatoribus.

§. 17. Ac sive cesserint sive renunciaverint huiusmodi Officium, consignare omnes scripturas & libros per inventarium subscriptum à cedente, & emente, ac Cancellario Communitatis illius loci absque reservatione alicujus scripturæ, quod inventarium ad evitandas fraudes servetur penes dictum Communitatis Cancellarium. Idemque fiat si Officium vacaverit per privationem, & si vacaverit per mortem, hæredes teneantur facere huiusmodi consignationem.

§. 18. Possintque prædicti Cancellarii & notarii, huiusmodi Officia exercere per substitutos ejusdem sufficientiæ ab ipsis eligendos, dummodò non sint ejusdem provincie, si Officia fuerint generalia, sed si fuerint particularium civitatum & locorum substituti, sint earum qualitarum quæ per præsentia capitula requiruntur in Cancellariis & notariis principalibus, qui substituti admitti non possint, nisi prius in Camera ipsa idoneas cautiones præstiterint de fideliter exercendo dicta Officia, & de stando syndicati, sicut superius est ordinatum de notariis principalibus sub pœnis prædictis, cum hac declaratione quod casu quo huiusmodi substituti, & eorum cautiones non fuerint idoneæ, aut non solverint pœnas,

Et desuper accipiuntur pecuniæ ad societatem.

Provinciales eas non possunt habere. Hoc revocavit Pius iv. cit. in rubr.

Cancellarii gaudent privileg. Not. Cur. Rom.

Arma gestare possunt.

Lucra cum Gubernat. non participant.

Habitationem ab eis habeant.

Sigillum & secretaria est Gubernat.

Cancellarii tantum se rogant de pace &c.

Alios contractus ipsi rogare possunt.

Taxas observent.

Examen non revelent, neque dent copiam abs-

Libros hic enunciatos teneant.

Syndicati stare debent.

Scripturas sigillo officii consignare teneantur.

Officia per substitutos exercere valeant.

Quibuscum-
que non ob-
stantibus.

contentas in præsentibus capitalis, pro eis Notarius principalis teneatur ad omne damnum & interesse, siue restitutionem per dictos substitutos fiendam, & sub pœna amissionis officii in casibus prædictis, præterquam si substituti huiusmodi solverent ipsi summam æquivalentem officio, & quæ de notariis ad criminalia dicta sunt & ordinata, servare teneantur respectivè etiam notarii ad civilia, quorum officia juxta supradicta vendi, & alienari possint.

§. 19. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac civitatum & terrarum ac provinciarum huiusmodi, statutis & consuetudinibus, necnon quibusvis facultatibus, & indultis, quibusvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestariis, & aliis personis per quoscumque Romanos Pontifices, & Cameram ipsam, ac etiam nos, necnon quibusvis donationibus, concessionibus, & aliis dispensationibus quibusvis personis de huiusmodi officiis quomodolibet factis, dummodò non ex causa onerosa, quæ tamen infra scriptis legibus ac ordinationibus subjacere intelligantur, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis eisdem provinciis, civitatibus & terris, per prædecessores prædictos, ac etiam nos, & eandem Cameram, etiam Motu proprio, etiam consistorialiter, ac aliis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quas & quæ illorum omnium vim, effectum, datas, & tenorem pro expressis habentes ad effectum præmissorum revocamus, irritamus, & annullamus, illisque specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 2.
die 1. Sep-
tembris.

Datum Romæ apud Sanctum Mareum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Cal. Septembris, Pont. nostri anno secundo.

XI.

Contrà occupantes aut invadentes bona, terras, & loca Rev. Cam. Apost. Et contrà se ingerentes in beneficiis ecclesiasticis, non expeditis literis Apostolicis. Ac non solventes in tempore annatas & quindennia, census, canones, aliæque regalia d. Cameræ debita.

Adversus huiusmodi occupatores vid. sup. Joann. XXII. const. 8. Inter, fol. 200. Clem. VI. const. 3. Etsi solertem, fol. 256. Leon. X. const. 13. Inter, fol. 555. ac bullas in die Cane Domini quotannis à Summo Rom. Pont. legi solitas, quarum aliquas in hoc opere posui, & dabo notas inf. ad const. 63. Pauli V. Pastoralis, in rubr. circa §. 20. Tom. 3.

Contrà autem non solventes annatas, & quindennia, notabo concord. inf. in const. 33. Sixt. V. Cameræ. Et quoad non solventes census & canones attende const. 63. Greg. XIII. Ad Romani, ubi dicam. Et denique contra detinentes scripturas, & alia mobilia, vide const. 4. Pii IV. Pastoralis, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 5.

Edita A. D.
1556.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Incumbentia nobis & Cameræ nostræ Apostolicæ in dies graviora onera nos admonent & cogunt, ut indemnitati ipsius Cameræ quantum cum Deo possamus diligenter intendamus.

Gregor. XII. (cujus const. hic non habes) pœnas hic expressas imposuit occupantibus bona Rom. Cam. Apost.

§. 1. Nam licet fel. record. Greg. XII. universis & singulis cujuscumque gradus, status, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, aut Regali vel Reginali, seu quavis alia, ecclesiastica vel mundana dignitate præfulgeant, etiam si fuerint S. R. E. Cardinales districtius inhiberit, ne aliquid de bonis mobilibus & stabilibus, quæ ad dictam Cameram quomodolibet pertinerint, directè vel indirectè, quovis quæsito co-

lore, invadere, capere, detinere, aut occupare præsumant, alioquin personæ talia præsumentes, nisi infra decem dies à præsumptionis tempore proximè enumerandos, ea restituerint, aut revelaverint agentibus ejusdem Cameræ, vel aliis per quos ad Romanam Pontificem pro tempore existentem perveniant, pœnam dupli, & si bona occupata valorem decem florenorum auri transcenderint, sententiam excommunicationis incurrant, à qua non nisi, certis tunc expressis modo & forma absolvi possint, & ultra pœnam & sententiam præfatas, si personæ ecclesiasticæ fuerint omnibus prælaturis, dignitatibus, & beneficiis ecclesiasticis, quæ obtinent, absque aliquo hominis ministerio sint privati, & inhabiles ad illa vel alia in posterum obtinenda: si verò laici extiterint, omnibus feudis & bonis quæ in terris ipsius Romanæ, aut aliarum Ecclesiarum obtinent, etiam sint privati & feuda ad dominos devoluta, & bona huiusmodi eidem Cameræ confiscata.

§. 2. Et Alexander V. per unam statuerit & decreverit, quòd illi quibus in futurum, de Patriarchalibus seu Metropolitanis vel aliis cathedralibus Ecclesiis, aut monasteriis seu prioratibus conventualibus, etiam in administrationem vel commendam, seu alias quomodolibet provideri contingeret, sub pœna privationis Ecclesiarum, monasteriorum & prioratuum huiusmodi, ac omnis juris eis ex provisionibus præfatis quomodolibet acquisitis, quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipso, ac ejus Ecclesias, monasteria & Prioratus ex tunc prout ex ea die vacare, & Sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservata esse decrevit & declaravit, tenerentur & deberent infra annum à die provisionis computandum, literas super eorum provisionibus huiusmodi in totum usque ad earum receptionem inclusivè expedire fecisse, & interim sub eadem pœna, per se vel alios absque literis ipsis de regimine & gubernatione seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicujus eorum seu bonorum eorumdem, in spiritualibus vel temporalibus, nullatenus, se ingerere vel aliter se immiscere, aut super his vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere præsumerent, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Alexander v. (cujus const. hic non habes) decrevit, ut provist de Ecclesiis expediti facerent super provisionibus literas Apost. infra unum, & literis non expeditis regimini Eccl. se non ingererent.

§. 3. Ac Pius II. per aliam statuerit & ordinaverit, atque decreverit & declaraverit, quòd omnes & singulæ obligationes, quæ ex illa die super annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera recipiuntur, intelligerentur quòd obligati si infra eis præfixos terminos Collectoribus Cameræ in partibus pro tempore existentibus satisfacere defecissent, ipso facto, lapsis ipsis terminis, tam sententiam excommunicationis incurrerent quam beneficiis pro quibus in dicta Camera se obligassent, omninò privati esse censerentur. Illi verò qui non pro se, sed pro aliis super huiusmodi annatis se obligarent, ultra incursum sententiæ excommunicationis huiusmodi, si in termino constituto, dictæ Cameræ vel ejus Collectoribus non solvissent, omnibus beneficiis quæ obtinerent, ipso facto privati esse intelligerentur, & eorum beneficia huiusmodi possent in eventum præfatum per quemcumque licitè & liberè impetrari.

Pius II. (cujus const. hic non habes) statuit obligatos ad solutionem annatarum, non solventes in terminis præfixis, pœnas de quibus hic incurrere.

§. 4. Et Innocentius VIII. per reliquam constitutionem suam, ordinationem Pii, omniæque & singulæ in ea contenta comprobaverit, & statuerit quòd illi qui dictæ Cameræ se ex tunc obligarent, sententiam excommunicationis, & pœnam privationis huiusmodi, juxta ordinationem Pii huiusmodi omninò incurrerent, & impetrantes beneficia per privationem eandem vacantia, vel contrà eos de ipsa privatione excipientes per quoscumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu quòd ordinatio præfata non fuisset recepta, aut moribus utentium comprobata repelli possent. Et insuper voluerit,

Innoc. VIII. (cujus const. habes supra fol. 435. confirmavit const. Pii II. in §. 3.)

Julius II. declaravit & ampliativè constit. Alex. V. Pii & Innoc. VIII. ut in ejus constit. 5. fol. 435.

Fiscus igitur in Cam. Ap. acceptavit omnes devolutiones & caducitates per quoscumque aliqui solvere obligatos incurfas &c.

quòd quietantiæ, quas præfati obligati, à Collectoribus seu Subcollectoribus Cameræ Apostolicæ haberent, nullam fidem facerent, nisi per publicum probarentur instrumentum.

§. 5. Necnon Julius etiam II. Romanus Pontifex prædecessor noster sua constitutione perpetuè validè declaravit, decieverit, statuerit & ordinaverit, quòd constitutiones Alexandri, Pii & Innocentii prædecessorum hujusmodi, etiam quoad censuras & pœnas, etiam privationis in eis expressas quoad futura, in omnibus, & per omnia juxta illarum tenores omninò inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observarentur. Et quòd illi quos pro annatis hujusmodi dictæ Cameræ teneri contingeret, etiam si illas solvere non promississent, seu ad illarum solutionem se aliter specialiter non obligassent, si literas Apostolicas, aliqua machinatione vel fraude adhibita, absque solutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepissent, dummodo beneficia ipsa forent realiter assecuti; ad solutionem annatæ, & jurium prædictorum efficaciter tenerentur, & nisi infra quatuor si citra montani, & octo menses si ultramontani forent de annata debita satisfacere eidem Cameræ vel ejus Collectoribus, & de satisfactione hujusmodi per instrumentum publicum constaret, lapsò termino præfato beneficiis pro quibus de annata solvenda tenerentur, omninò essent & intelligerentur eo ipso privati.

§. 6. Et demùm dicitur si'us Alexander Pallentius noster & Cameræ nostræ Apostolicæ procurator Fiscalis, coràm dilectis filiis Guidone Alcanio sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis ipsius Cameræ tunc in simul coadunatis & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes jurium, amissiones instrumentorum, & contractuum resolutiones, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quilibet alias pœnas per quoscumque feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios & conductores, ac alios quoscumque, etiam ratione Monasteriorum, Ecclesiarum, Beneficiorum, & Congregationum regularium, seu exemptionum eis concessarum, Cameræ Apostolicæ præfate respondentes, vel solvendi, aut aliquid ab ea recognoscendi, seu aliter solvere obligatos, aut debitores incurfas, tam declaratas quàm non declaratas. Necnon jura quæcumque dictæ Cameræ, & Sed. Apostolicæ jam quæsitæ, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præsentis, seu aliàs quomodolibet quaerenda, sive realiter, sive in spe tantùm, & tam ea quæ ipso jure, & facto quaererentur, seu quæsitæ fuissent, quàm illa quæ declaratoria, seu sententiam requirerent, acceptaverit, ac specialiter & expressè declaraverit, reprobaveritque omnes, & singulos qui eatenus non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita & promissa, ac conventa, & aliter qualitercumque contravenerant, tam in omittendo quàm in committendo, ab eorum præteritis juribus & contractibus, necnon feudis, censibus, livellis, monasteriis, & monasteriorum commendis, ac quibuscumque aliis rebus & juribus cecidisse, & decadutos, privatosque esse, & eorum commendas cessasse, & consequenter omnes eorum præteritas concessiones, omnesque contractus finitos, sopitos, & extinctos in favorem ipsius Cameræ esse, protestatusque fuerit aliquem cujusvis status gradus, qualitatis, conditionis, dignitatis, & præminentiae essent, etiam si Imperiali, Regali, aut mundana seu ecclesiastica, vel quacumque alia dignitate, quæ speciale & expressam requireret mentionem præfulgerent, admitti non debere ad solutionem vel satisfactionem alicujus census, canonis responsionis vel recognitionis, aut cujuslibet alterius rei promissa vel debita, aut aliter etiam pro usu prærogatarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum ac jurium eis forsitan concessorum, & illorum fructuum, reddituum, & proventuum

damdæ seu solvendæ, nisi conditionaliter, scilicet sine præjudicio quorumcumque jurium Sedi & Cameræ præfatis, ac Fisco nostro quomodolibet acquisitorum & competentium, vel quæ eis acquiri & comperere possent quomodocumque & quandocumque, ex quavis ratione & causa, & particulariter ex eo, quòd Regna, Ducatus, civitates, castra, oppida, terræ, villæ, tenimenta, casalia, lacus, sylvæ, proprietates, monasteria, Ecclesiæ, hospitalia, beneficia, prioratus, præpositus, dignitates, & alia quæcumque bona & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuscumque generis in feudum Ducale & Regale, seu aliàs quomodolibet nobile & gentile seu ignobile, vel census & emphyteusim perpetuam seu ad tempus, ad generationem, & nominationem respectivè, aut aliàs quomodocumque & qualitercumque data, vel responsionis seu cujusvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, seu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam personam subsecutam, vel ob contraventionem & inobservantiam contractuum & capitulorum, seu aliàs quomodolibet, & ex quacumque causa, etiam invaliditatis concessionum & titulorum, & illorum finis, aut resolutionis, seu alia quæ de jure vel facto dici & excogitari possent devoluta, & seu venirent devolvenda, vel spectarent & pertinere, ac spectare, & pertinere possent aut deberent, seu quia exemptiones & immunitates præfate essent factæ & extinctæ.

§. 7. Ac successivè Clerici Cameræ hujusmodi, per eorum definitivam sententiàm declaraverint & procuraverint, omnes & singulos feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, monasteriorum etiam consistorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon livellarios, conductores, & alios præfate Cameræ respondentes & solvendi, aut aliquid ab ea recognoscendi, seu aliter solvere obligatos, & debitores, qui eatenus non solverant, vel non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter qualitercumque contravenerant, tam in omittendo, quàm in committendo, & eorum quolibet pro contumacibus, & ut contumaces reputandos esse, eosque sic contumaces sententiam excommunicationis, ac alias censuras, & pœnas etiam privationis in literis Gregorii, & Alexandri prædecessorum hujusmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ Tertii prædecessoris nostri, contra non solventes & respondentes præfate Cameræ, & ad quæ tenentur emanatis contentas damnabiliter incidisse & incurrisse ipsos feudatarios, vassallos, aut emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, & conductores aliòque dictæ Cameræ respondeates vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscendi, vel aliàs solvere obligatos, & debitores qui eatenus non solverant, aut non responderant, vel non adimpleverant ab eis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter quomodocumque contravenerant, tam in omittendo, quàm in committendo, ab eorum juribus, contractibus, feudis, censibus, livellis, monasteriis, prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, ac ipsorum monasteriorum commendis, prærogativis & exemptionibus ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, civitatibus, castris, oppidis, terris, villis, tenimentis, casalibus, lacubus, sylvis, hospitalibus, præpositatibus, & quibuscumque aliis bonis, & juribus, corporalibus & incorporalibus, aut cujuscumque alterius generis in feudum Ducale, Regale, & aliàs quomodolibet nobile seu ignobile, aut in censum emphyteuticum perpetuum, vel temporale, seu ad generationem & nominationem respectivè, vel aliàs quomodocumque, & qualitercumque, datis vel concessis, cecidisse & privatos fuisse, illorumque commendas cessasse, dictaque monasteria, etiam consistorialia & beneficia vacare, & eorum concessiones ac contractus omnes in favorem Cameræ Apostolicæ finitos, sopitos & extinctos esse: necnon eosdem emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, conductores,

& alios

Camera autem declaravit tales non solventes incidisse in dictas pœnas.

& alios quoscumque præfatæ Camere respondentes vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscen-
tes, vel aliàs solvere obligatos aut debitores, qui
eatenus jura eidem Sedi & Camere non solverant
aut responderant, & integraliter non adimpleve-
rant ab ipsis debita promissa vel conventa, aut
aliàs qualitercumque contravenerant, tam in
omittendo quàm in committendo, juribus, con-
tractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus
& prærogativis prædictis ulterius frui & gaudere
non posse, & eis super illis perpetuum silentium
imponendum esse.

§. 8. Nihilominus occupatores bonorum hujus-
modi ea restituere, aut revelare, & hi de quorum
personis Patriarchalibus seu metropolitanis, vel
aliis cathedralibus Ecclesiis seu monasteriis pro
tempore provisi literas super eorum provisionibus
hujusmodi expediri facere non curant, quinimò
literis ipsis non expeditis, & ad se non receptis,
seu non solutis annatæ juribus Camere debitæ, de
regimine, & gubernatione, seu administratione
Ecclesiarum, monasteriorum, prioratum & alio-
rum beneficiorum hujusmodi se intrudere, & ju-
risdictionem eidem Ecclesiis, monasteriis, priora-
tis & beneficiis incumbentem exercere, ac præ-
fati occupatores feuda, census, livellos, monasteria
& alias res & jura, à quibus, ut præfertur, cecidisse
deklarati fuerunt, detinere, ac concessionibus eis
factis, necnon contractibus jam, ut præmittitur,
finitis, & sopitis, ac immunitatibus, & exemp-
tionibus jam resolutis & cessantibus uti præsumunt,
sententias, censuras & pœnas prædictas damnabili-
ter incurriendo, & in eis more aspidis surdæ infor-
descendo, in animarum suarum periculum, & dic-
tæ Camere dispendium non modicum.

§. 9. Nos tam animarum saluti, quàm ejusdem
Camere indemnitati providere volentes, tam gene-
rales quæ anno quolibet, in vigilia, & festo
sanctorum Apostolorum Petri & Pauli fiunt,
quàm alias contra nonnullos particulares debito-
res, qui postmodum per eosdem clericos ad solu-
tionem eorum debitorum condemnati fuerunt,
in specie factas monitiones, & protestationes,
necnon protestationem Alexandri procuratoris
hujusmodi admittentes, & sententiam prædictam
& in ea contenta quacumque approbantes, & con-
firmantes, necnon eorumdem prædecessorum nos-
trorum vestigiis inherentes, Motu proprio, non
ad ipsius Alexandri procuratoris, aut alterius
pro eo nobis super hoc oblata petitionis instan-
tiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scien-
tia nostra constitutiones Gregorii, Alexandri, Pii,
& Innocentii, necnon Julii prædecessorum hujus-
modi contenta, Apostolica auctoritate, tenore præ-
sentium approbamus & innovamus, ac perpetuis,
futuris temporibus inviolabiliter observari debere
decernimus. Volentes, & Apostolica auctoritate
præfata, sine tamen præjudicio sententiarum in
præfata Camera vel alio tribunali; contra particu-
lares debitores latarum, & quarumcumque litium
& causarum super hujusmodi debitis, vel aliquo eor-
um indiciarum pendendum, ac jurium Fisco nos-
tro, aut ab eo causam habentibus in præmissis quo-
modolibet competentium, quibus nullo modo
præjudicare, sed ea omnia in suis statu, gradu, robo-
re, & terminis, in quibus de præfati reperiu-
ntur, remanere & esse volumus.

§. 10. Statuentes quòd nisi infra duos menses à
publicatione præsentium computandos quacumque
præscriptione, etiam centenaria & ultra, præten-
sa vel prætentenda non obstante, occupatores seu
detentores bonorum Camere & Sedis prædictarum,
ac Romanæ Ecclesiæ ea restituerint, & feudatarii,
vassalli, emphyteutæ, censuarii, ac monasteriorum
etiam consistorialium & prioratum, commendat-
arii, livellarii, conductores, & alii præfatæ Ca-
meræ respondentes, seu aliàs etiam ratione exemp-
tionum, libertatum, & immunitatum eis conce-
sarum, vel Annatarum, seu quindenniorum, aut ali-

ter qualitercumque, & quomodocumque aliquid
solvere obligati, seu in aliquo debitores de eo in
quo Camere, Sedi, & Ecclesiæ præfatis tenentur,
integre satisfecerint, & præmissa, seu contenta,
aut alias ab eis debita non adimpleverint, omnes
& singulas sententias, & pœnas, tam ecclesiasticas
quàm temporales, in singulis literis prædecessorum,
& protestatione Alexandri procuratoris, ac senten-
tia Clericorum hujusmodi contentas, & etiam pri-
vationis feudorum, & aliorum bonorum & mona-
steriorum, etiam consistorialium, quorum occasio-
ne, etiam propter eorum exemptionem & immuni-
tatem solvunt, ac eorumdem monasteriorum com-
mendarum cessationis eo ipso incurrant, & absque
alia declaratione desuper fienda incurrisse censentur,
feudaque & bona ad nos devoluta, & mona-
steria ipsa per alios, à nobis & dicta Sede liberè
impetrari possint, prout etiam nos tenore præsen-
tium eos omnes sententiis, censuris & pœnis præ-
dictis expresse innodamus, ac privatos esse, com-
mendaque cessasse ex nunc decernimus & decla-
ramus, & nihilominus ad satisfactionem Camere
Apostolicæ omninò teneantur.

§. 11. Decernentes eos ab alio quàm à Rom.
Pontifice, præterquam in mortis articulo constitu-
tos, & prævia debita satisfactione absolvi non posse.

§. 12. Sicque in præmissis omnibus & singulis
per quoscumque iudices & commissarios, quavis
auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apo-
stolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ac eor-
um Collegium, in quavis causa & instantia, sublata
eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & in-
terpretandi auctoritate & facultate, judicari & de-
finiri debere, ac si secus super iis à quoquam quavis
auctoritate scienter vel ignoranter contigerit at-
tentari, irritum & inane decernimus.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & or-
dinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ sin-
guli prædecessores præfati in singulis eorum lite-
ris voluerunt non obstare, ceterisque contrariis
quibuscumque. Ut autem præfatis literæ ad
omnium quorum interest noticiam deducantur,
nullusque deinceps adversus eas aliquam excusa-
tionem prætere, aut ignorantiam allegare valeat,
volumus, & auctoritate Apostolica tenore
præsentium decernimus, eas in valvis Camere
Apostolicæ tribus vicibus, & tribus diversis die-
bus, dum ipsa Camera fiet, per aliquem ex cura-
toribus nostris affigi, & affixas inibi dum ipsa
Camera durabit dimitti, affixionemque hujusmo-
di omnes præfatos afficere in omnibus & per
omnia, perinde ac si ipsis, & eorum cuilibet per-
sonaliter literæ hujusmodi intimatæ forent, ipsa-
que demum literas nostras in libro Camere præ-
dictæ ad perpetuam rei memoriam rescribi & re-
gistrari. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarn-
ationis Dominicæ millesimo quinquagesimo sexto,
octavo Kal. Novembris, Pontificatus nostri anno 2.

*Anno à Nativitate D. 1556. indictione xiiii. Pon-
tificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pauli
divina providentia Papæ IV. anno ejus 2. diebus ve-
rò tribus, diversis vicibus, & diebus, videlicet xxvi.
& xxx. mensis Octobris proxime præteriti, & die iii.
præsentis mensis Novembris 1556. præfentes retro-
scripta litera Apostolica in forma expedita, affixa, &
publicata fuerunt in plena Camera Apost. ut moris est
in diebus superius nominatis in plena Cam. Apost. dum
starent ad jura reddendum in forma solita, cum omni-
bus solemnitatibus in similibus solitis fieri, & consue-
tis, per me Thomam Roger præfati Sanctiss. D. N.
Papæ Cursorem.*

Jo. Freile Mag. Curs.

Contra eos, qui pro obtinendis beneficiis, se-
ipfos pro aliis supponunt, vel annuas pensiones
offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab

Nihilominus occupatores bonorum R. Cam. cessant, ut hic illa restituere, & provisi de Ecclesiis ingerunt se administrationi illarum, literis Apostolicis non expeditis, & non solutis annatis.

Hic igitur Pontif. confirmat dictam sententiam Clericorum, & constitutiones prædecessorum.

Occupatores bonorum, seu debitores R. Cam. Ap. non restituentes, vel solventes infra duos menses à die publicationis, (quam ponam in fine) pœnas in sententia, & constitu-

1556. tionibus prædictis contentas incurrunt.

Alias majores pœnas imposuit Pius IV. & alii cit. in rub.

Absolutionem sibi reservat.

Decretum irritans.

Claus. derog.

Dat. P. An. 2. die 25. Oct.

Publicatio.

XII

eis aliquid consequantur, vel pro seipsis, ut aliis postea cum pensione resignent.

Hoc idem contra ita se pro aliis supponentes, vetuit Benedicti XII. ut sup. in ejus const. 7. Quoniam, fol. 54. Et similem const. contra supponentes, se pro aliis, ut literarum Apost. expeditionem gratis consequantur, edidit Leo X. const. 27. Inbarendo, sup. fol. 593.

Edita An. D.
1557.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Causa hujus
constituit.

Inter ceteras curas, quibus ex Apostolatus officio assidue urgemur & premimur, ea continue animo nostro fixa fuit, ut beneficia ecclesiastica, praesertim curam animarum habentia personis confertur idoneis, quae vellent, & possent apud ea personaliter residere, scirentque eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum sancti Matthaei Tranen. & Scipionem sanctae Potentianae de Pisis; ac Joannem sancti Joannis ad portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, presbyteros Cardinales, qui una cum venerabili fratre Francisco Episcopo Gebenen. Datario nostro, distributioni, & provisioni beneficiorum hujusmodi praesent, jam dudum deputavimus. Verum cum audiamus eosdem Cardinales, & Datarium, licet in his eam quam possunt majorem semper adhibuerint, & indes adhibeant diligentiam, personas quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando de eorum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliisque ad praemissa facientibus accuratè inquirendo, diversimodè tamen circumveniri, & falli, ac diversas eis fraudes in praemissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, & tamquam tales se in examine supponentibus, aliis beneficia pro personis sibi cognitis, & id ignorantibus, ut postmodum cum eis beneficia, etiam per simoniacam pravitate contractare, & super eis pacisci possint, aliis beneficia, tam pro se quam aliis personis, cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis quos ipsi nobis gratos, & acceptos esse existimant, annuatim persolvendarum, & sic simoniacam haesim incurrendo, aliis beneficia hujusmodi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuam, aut aliud commodum temporale ab eis consequendi, aliis beneficia ipsa pro seipsis animo, & intentione, & interdum pacto expressè firmato, de eis postmodum in favorem aliorum qui aliquando minus idonei, & non benemeriti existunt, cum simili pensione, aut commodo, aut sine illa vel illo, resignandis, & dimittendis, maxima cum instantia, obtinere procurantibus.

Prohibitio
supponendi
se &c. pro
obtinendis
beneficiis
Ecclesiasti-
cis.

§. 1. Nos praemissis fraudibus, & dolis, ac haeresi simoniacae, quantum cum Deo possumus efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate tenore praesentium statuimus, & ordinamus atque decernimus, quod de caetero omnes, & singuli, qui post publicationem praesentium in locis infra scriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tamquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis, cum oblatione alicujus pensionis annuae, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam, aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro seipsis principaliter, animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procuraverint, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia majori dignitate ecclesiastica, vel Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali praeminentia praesulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis aeternae sententiam, a qua nisi a nobis,

aut Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, necnon privationis omnium, & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, saecularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda poenam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita ut constituto solum summarè, & extrajudicialiter, quod ipsi contra tenorem praesentium aliquid fecerint, per curiae causarum Camerae Apostolicae generalem Auditorem, seu Viceauditorem, vel ejus Locumtenentem pro talibus, & ut tales publicari possint.

Annulatio
provisionum
se obtenta-
rum.

§. 2. Et nihilominus, sic, ut praefertur, obtentae provisiones, & commenda, aliaque dispositiones nullae sint, irritae, & inanes, nullumque alicui jus in ipsis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliqui earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tam sic impetrata, quam per eos antea obtenta, tamquam modo praemisso vacantia, a nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente dunataxat liberè impetrari.

Extensio ad
monasteria
&c. monia-
lium.

§. 3. Volumusque statutum, ordinationem, & decretum nostra hujusmodi, etiam quoad monasteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri solita, locum habere.

Derogatio
contrario-
rum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, etiam, ut praemittitur, qualificatis, etiam in forma confessionalis, & quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis, quae eis contra praemissa in aliquo suffragari non posse decernimus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publi-
candi.

§. 5. Caeterum ne quisquam statuti, & ordinationis, ac decreti nostri hujusmodi ignorantiam praetendere possit, volumus praesentes, quarum solam signaturam sufficere decernimus, in aedium residentiae praefati Datarii, & Cancellariae Apostolicae valvis, & acie Campi Florae per aliquem ex curforibus nostris publicari, & earum exemplum inibi affigi, & dimitti, publicationemque & affixionem hujusmodi omnes, & singulos arcere, perinde ac si eadem praesentes illis personaliter intimatae, & insinuatae fuissent, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet Motu proprio. I.
*Affixus fuit suprascriptus Motus proprius
die 27. Novemb. 1557.
Tryphon Vitorrellus Mag. Curs.*

Papae sub-
scriptio.
Publ. Pon-
tif. An. 3. die
27. Novemb.

Restitutio Festivitate Cathedralis S. Petri Apostoli Romae, pro die 18. mensis Januarii, in toto Orbe, praeservata alia festivitate Cathedralis Antiochene juxta ritum die 22. mensis Febr. celebranda.

XIII.

PAULUS EPISCOPUS,
*Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.*

Edita An. D.
1558.

Ineffabilis divinae providentiae altitudo, quae nullis inclusa limitibus, caelestia pariter, & terrena disponit sui recti censura iudicii, voluit ut Beatus Petrus Apostolorum Princeps, cui prius a Salvatore nostro Domino JESU CHRISTO dictum fuerat, Tu es Petrus, & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, postquam Antiochia aliquandiu resederat, Romam veniens, Cathedralam in ea constitueret Episcopalem, eamque viginti quinque annis regeret, & demum Simonis Magi detectis fallaciis, & elusis praestigiiis, ipsoque Simone Mago superato, idem Petrus, & cum eo gloriosus Coapostolus suus Paulus vas electionis Romanam Ecclesiam plantarent, & suo sanguine consecrarent, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput existeret sanctitatis, & ubi gentilium Principes habitabant,

S. Petrus
Cathedram
Episcopalem
Romae con-
stituit, &
tandem una
cum Paulo
Urbem mar-
tyrio conse-
cravit, &
ided Magis-
tra veritatis
& Orbi caput
illa effecta
est.

Ecclesiarum Principes morarentur, & quæ prius erat magistra erroris, fieret magistra veritatis, essetque ibi gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis, & Regia, & per sacram beati Petri Cathedram ipsa Urbs caput Orbis effecta latius præfideret religioni divina, quam antea præfideret dominatione terrena. Verùm licet Urbs ipsa multò plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedram Episcopalem in ea constitutam regnis cœlestibus inferendam condidit, quam illis quorum studio primamonia suorum fundamenta iacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fœdavit, Festivitate tamen ipsius Cathedræ, quæ juxta antiquissimorum sanctorum Patrum nostrorum testimonium quindodecimo Kal. Februarii fuit, & in diversis Orbis Christiani, & præsertim Galliæ, & Hispaniæ partibus, dicta die solemniter celebratur, minimè observet, celebrètque solum festivitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octavo Kal. Martii juxta eorundem Patrum testimonium fuit, tamquam idem Salvator noster, qui sæpius infirma elegit, ut fortia quæque confundat, non respiciens imbecillitatem nostram, Festivitate Cathedræ, qua ipse Petrus Apostolus Romæ primùm sedit, nostris temporibus celebrandam, seu potius antiquæ celebritati restituendam reservaverit.

Ideò hic Pont. festivitatem Cathedræ S. Petri Romæ, sub duplici officio celebrari jubet, sub die 18. Januarii.

§. 1. Quamobrem considerante quòd si in hac Urbe Cathedram Ecclesiæ Antiochenæ, piè, & solemniter veneramur, justum est etiam, & conveniens, ut festivitatem Cathedræ, qua præfatus Apostolus Romæ primùm sedit eo solemnius, & magis piè celebremus, quòd magis Urbs ipsa illi tenetur, & debet, non dedignantur etiam inferiores Ecclesiæ in hoc imitari, Festivitate Cathedræ, qua idem beatus Petrus Romæ primùm sedit, eadem die quindodecimo Kal. Februarii, non solum in hac Alma Urbe, verùm etiam in universis Orbis Ecclesiis, etiam in quibus illa ad præfens celebratur, sub duplici Officio annis singulis perpetuis futuris temporibus solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Aliud festum præferat.

§. 2. Festivitate alterius Cathedræ, quæ dicta die octavo Kalend. Martii celebratur, nihil propter hoc detrahendo, sed illam juxta laudabilem hæcenus superinde observatam consuetudinem celebrari debere decernendo.

Sanctio penal.

§. 3. Nulli ergò hominò hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, statuti, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. A. 3. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 8. Id. Januarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

XIV.

Contra Religiosos professos, extrà Claustra Religionum vagantes, & Apostatas, eorumque fautores. Cum revocatione privilegiorum quibuscumque Ordinibus concessorum recipiendi Religiosos alterius Ordinis.

Hæc Bulla ad terminos juris reducta fuit à Pio IV. infra in Tomo 2. const. 3. Sedis, fol. 3.

Quoad regulares apostatas, & ejectos vide S. D. N. Urb. VIII. const. 26. Sacra, inf. tom. 4. fol. 63.

Edita An. D. 1558.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpétuam rei memoriam.

Plures Pont. multa statuerunt ad tollendum abusum apostasiæ.

Postquam divina bonitas, nos, licet immeritos, ad summi Apostolatus fastigium assumere dignata est, numquam cessavimus, abusus qui in Ecclesia Dei, seu nimia Sedis Apostolicæ indulgentia,

seu hominum malitia irrepsisse cernuntur, pro vicibus tollere, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimas constitutiones edendo, & inviolabiliter observari mandando. Verùm cum non omnia uno, & eodem tempore excogitari, nedùm perfici poterint, quinimò circà eà sit nobis singulis fermè debus aliquid enitendum, abusui Apostasiæ, quæ per regulares personas sub diversis falsis prætextibus quotidie incurritur, ulterius parcendum non esse censuimus. Nam licet diversi Romani Pontifices prædecessores nostri, per eorum constitutiones complura contra apostasiæ hujusmodi ediderint statuta, & ordinationes, nondùm tamen est plenum contra eam adinventum remedium.

§. 1. Quinimò diversi diversorum etiam Mendicantium Ordinum religiosi, propriæ salutis immemores, Deique timore postposito, sub prætextu; Alii videlicet, quod Religioni, & Ordini in genere ob varias confictas causas adstricti non sint, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint; Alii quòd beneficium Ecclesiasticum curatum affecti sint; Alii quòd extrà regularia sui Ordinis loca standi, & alicui beneficio Ecclesiastico deservienti à suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus; Alii verò nullo suffulti prætextu, sed temeritate propria contra proprium juramentum per eos in eorum professione præstitum, & regularia sui Ordinis instituta, extrà claustra suorum regularium locorum degunt, & in sæculo aliqui habitu sui Ordinis retento, aliqui illo abjecto in habitu presbyterorum sæcularium, & complures in habitu laicali temerè vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cætera omnia quantumvis gravissima, & detestanda, levia, & licita reputantes; Alii parochianos eorum curæ commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac hæresibus replere, alii uxores ducere, alii sive paupertate eos cogente, sive diabolico instinctu sæcularibus, & mechanicis negotiis se dare; Alii seditionibus popularibus, conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis sevis actibus se implicare, & cætera omnia nequissima facere præsumunt, in gravissimam divinæ majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem, & aliorum Christianissimorum scandalum.

Religiosi diversorum Ordinum sub variis prætextibus extrà claustra Religionis degunt, & Apostasiæ notas incurunt, & errores multos committunt.

§. 2. Quamobrem considerantes, apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & propterea volentes contra apostasiæ ipsam plenius providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa scientia, nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine; omnes, & singulos, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine purè, & liberè emissam, vel si ante ætatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa ætate legitima constitutos, purè, & liberè, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quovis prætextu vel causa etiam si se religioni, & Ordini non adstrictos esse sine causæ cognitione, & his quæ à jure requiruntur servari, omisiss, vel non legitime probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum non procedente legitima dispensatione possideant, vel alicui beneficio Ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deserviant, extrà claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, aut sui, vel cujusvis Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cætero obtinen. cujuscumque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, necnon Bachalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in jure canonico, vel civili, aut theologia, seu medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus per eos etiam ante-

Ideò hic Pont. declarat, ut qui in legitima ætate professionem liberè fecerint aut antea factam constituit, si extrà claustra Religionis vagabunt, penas hic expressas incurrant. Hujus Bullæ reductionem ad terminos juris, & sacrorum canonum à Pio IV. editam habes infra in sua const. 3. Sedis, fol. 3. Tom. 2.

quam religionem ingrederentur, obtentis, seu affectis, necnon quacumque ministerio Ecclesiastico, Apostolica auctoritate, tenore presentium penitus, & omnino privamus, ac ad illa, & alia, quacumque, & qualiacumque in posterum obtinenda, seu fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuo inhabilitamus, & ab executione quorumcumque Ecclesiasticorum, etiam sacrorum, & praesertim presbyteratus ordinum, necnon omni ministerio Ecclesiastico praedicto perpetuo suspendimus, privatosque & inhabiles ac suspensos esse, Necnon beneficia ipsa de jure, & de facto, etiam ad hoc, ut eorum ordinarii collatores ea aliis liberè conferre possint, & nisi ea infra tempus à Lateranensi Concilio statutum contulerint, collatio beneficiorum eorundem ad immediatum illorum superiorem, & demum ad nos, ac pro tempore existentem Rom. Pont. devolvatur. Patroni quoque eorundem beneficiorum personas idoneas infra tempus à jure statutum ad ipsa beneficia praesentare possint, & nisi praesentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium spectet, & pertineat, vacare, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum hujusmodi expirare decernimus, ita ut de cetero ipsi apostatae, quamdiu vixerint, aliqua beneficia Ecclesiastica obtinere, vel aliquod Officium Ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus Ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas percipere, vel exigere, seu curam animarum, vel aliquod ministerium Ecclesiasticum exercere, aut sacramenta Ecclesiastica ministrare, seu missam celebrare, aut praetextu ordinum in quibus constituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & pensiones, seu commenda, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum presentium toto earum tenore inserto plenaria derogatione pro tempore facta nulla sint, & irrita, ac viribus omnino careant, nec aliquod eis jus, aut titulum beneficia possidendi, aut fructus, redditus, & proventus, seu pensiones hujusmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipsique sic privati inhabiles, & suspensi, fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere, vel Ecclesiastica sacramenta ministrare, seu missam celebrare, aut praetextu ordinum suorum praedictorum aliquid facere, aut aliquod ministerium Ecclesiasticum exequi praesumpserint, tamquam suspensi ab executione ordinum suorum, & in illis contra suspensionem ipsam, & in contemptum clavium ministrantes, condignis poenis omnino puniantur.

Receptato-
ribus quo-
que & fau-
toribus poe-
nas infligit.

Patronis
etiam eos ad
beneficia
praesentanti-
bus.

§. 3. Et ut omnis vagandi occasio apostatis hujusmodi tollatur, volumus, & sancimus, quod quavis tam Ecclesiastica quam saeculares personae cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & praeminentiae existant, etiam si Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate seu excellentia praesulgeant, aliquem apostatarum eorundem receptare seu nutrire, vel illis quo minus ad eorum monasterium seu domum vel alium locum regularem redeant favorem, aut auxilium seu consilium praestare non praesumant, & si eos receperint, vel illis ut praesertur, faverint, aut auxilium, seu consilium praestiterint, & per Ordinarium loci sub quo moram trahent communiti à praemissis non desisterint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant.

§. 4. Et si patroni alicujus beneficii Ecclesiastici, sive sint laici sive clerici, aliquem ex eisdem apostatis ad beneficium de eorum jure patronatus existens tunc vacans praesentaverint, praesentationes hujusmodi, sint eo ipso nullae, irritae, & inanes, ac viribus careant, & ipsi patroni jure praesentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantum privati existant.

§. 5. Quodque superiores Ordinum quos ipsi professi fuerint, & Ordinarii locorum in quibus ipsi apostatae pro tempore degent, tam conjunctim quam divisim eosdem apostatas, ut ad eorum Monasteria redeant, requirere, & si ad dicta Monasteria redire cessaverint, distulerint, vel recusaverint, eos secundum Ordinis disciplinam monitione praevia, per censuras Ecclesiasticas, & poenas etiam corporis afflictivas ad redeundum cogere, & compellere possint, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Quod si regularis Ordo hoc non patitur, auctoritate nostra providere valeant, ut talibus apud eadem Monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit, alioquin in aliis religiosis domibus ejusdem Ordinis ad agendam inibi poenitentiam vitae necessaria ministrantur. Si vero apostata hujusmodi se in his inobedientes praestiterint, sint etiam auctoritate nostra majoris excommunicationis sententia eo ipso innodati, & superiores sui eos excommunicatos esse declarent, & nuntient, ac ut tales ab omnibus suis subditis nuntiari, & publicari faciant.

§. 6. Teneanturque ipsi apostatae cujuscumque Ordinis, congregationis, & habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis distinctum, & per totam ejus circumferentiam simili linea alba suffultum, ita ut omnes lineae praefatae oculis intuentium manifestè appareant, continuè gestare. Et si sine bireto hujusmodi deprehensi fuerint, possint pro hujusmodi inobedientia, non solum per suos superiores, verum etiam per quoscumque tam Ecclesiasticos quam saeculares Judices, & Magistratos condignis poenis puniri, & ad delationem ipsius Bireti, ut praesertur, distincti, & suffulti omnino compelli.

§. 7. Decernentes quod de cetero, qui aliquem Ordinem approbatum, ut praesertur, tacite, vel expresse professus fuerint, & se illi Ordini non adstrictum esse contenderit, vel alius quovis modo, sive retento, sive dimisso habitu extra regularia loca ipsius Ordinis de jure aliquo casu stare posse putaverit, vel quavis ratione, aut praetextu super hoc postulerit, seu supplicaverit, literas quas à nobis, seu Officio Poenitentiarum nostrae obtinebit, Cardinali Protectori, seu Viceprotectori ipsius Ordinis in curia residenti, & Procuratori generali Ordinis, dirigi, & praesentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena causae cognitione procedere teneantur, alia omnia, & singula, per ipsum professum in praemissis gesta, nullius sint roboris, vel momenti, literaque aliis directae nullam jurisdictionem tribuant.

§. 8. Quodque omnes, & singula translationes de apostatis ipsis ad alium Ordinem, etiam per nos aut praedecessores nostros, vel per Officium Poenitentiarum hujusmodi hactenus factae, & quas deinceps fieri contigerit, nisi ad arctiorem, vel parem ordinem factae fuerint, & ipsi sic translati in Monasteriis in quibus regularis observantia vigeat, actu maneat, nullae sint, & irritae, ipsique sic translati in pristinum Ordinem, etiam si in Ordine ad quem translati fuerint professionem in eo emitti solitam emiserint, redire teneantur. Et si post unam, & secundam monitionem sibi à Praelatis seu Superioribus Ordinum à quibus translati sunt, factam, redire distulerint aut neglexerint, liceat ipsis Praelatis seu Superioribus procedere contra eos, modo, & mediis contra apostatas statutis.

§. 9. Et nihilominus praefatos sic translatos, & ut praesertur, non redeuntis, administratione cujuscumque Ecclesiastici beneficii, seu Officii, & praelaturae perpetuo privamus, & privatos esse, necnon bona quaecumque, mobilia seu imobilia, ac census, redditus, & proventus, jura, & actiones per eisdem fratres, tam egressos, & ejectos, quam ad alium Ordinem, ut praesertur, translatos, seu de licentia suorum superiorum extra eorum Monasteria stantes tempore quo extra Monasteria sui Ordinis steterint acquisita

Ordinarios
& superiores
Ordinum,
contra eos
procedere
juberet.

Apostatae
biretum de
quo hic gestare
teneantur.

Professi, qui
praetendunt
extra claustra
stare
posse, pro-
cedere tenentur
ut
hic.

Translatio-
nes de Apo-
statis nullae
sunt, nisi ad
parem vel ar-
ctiorem Or-
dinem & in
observantia
maneant.
Ad hoc habes
etiam
Conc. Trid.
sess. 14. c. 1.

Translati
praedicti re-
deant ad
Ordinem,
alioquin poe-
nas hic posi-
tas incur-
runt.

etiam si acquisitiones hujusmodi ab ipsis fratribus ex redditibus beneficiorum ecclesiasticorum cum cura ab ipsis obtentorum, seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamento seu successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcumque aliorum factae sint, non Fisco nostro, aut Camera nostrae Apostolicae, sed religioni, aut monasteriis, in qua seu quibus primo professi fuerint, eo ipso applicata esse, & ceteri debere decernimus, & declaramus, ita ut juxta regularia religionis seu monasteriorum hujusmodi instituta omnino distribui, & dispensari, nec super illis, per Protectores, aut Superiores religionis, & monasteriorum praedictorum, aut quovis alios quacumque auctoritate fungentes, aliqua compositio seu concordia, aut remissio fieri possit.

§. 10. Sicque & non alias, aliter, nec alio modo in praemissis, omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiti debere, ac si fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

§. 11. Et quoniam experientia rerum magistra docente, cognovimus privilegia cunctis ferè Ordinibus concessa recipiendi professos aliorum Ordinum in eorum monasteriis, domibus, & regularibus locis, materiam praestare apostatis hujusmodi per saeculum evagandi, praesertim cum diversi Ordinum hujusmodi Superiores Praelati apostatas hujusmodi recipiant, & postquam illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis standi extra monasterium licentiam concedant, nos abusu hujusmodi occurrere volentes, omnia, & singula privilegia, & indulta Apostolica quibusvis Ordinibus, monasteriis, & domibus seu aliis regularibus locis (Cartusienfis, & Eremitis Camaldulensi eremo realiter dependentibus dumtaxat exceptis) super recipiendis Canonice regularibus, seu Monachis, vel fratribus aliorum Ordinum per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, & etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eosdem canonicos regulares, seu Monachos & fratres, penitus, & omnino revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitus, & omnino vacuumus.

§. 12. Mandantes universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque diocesanis, & locorum Ordinariis, ut ipsi per se vel alium seu alios praesentes literas, & eis contenta quaecumque, ubi, & quando ac quotiens opus fuerit solemniter publicantes, faciant dicta auctoritate nostra easdem praesentes literas plenarie, & totali executioni demandari, eos qui illis contravenerint, juxta ipsarum literarum continentiam, & tenorem, condignis poenis, plectendo, & puniendo, ac contraditores quolibet, & rebelles, eisque in praemissis non parentes, per sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & poenas praedictas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac monasteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu

bullae aureae, aut alias quomodolibet nuncupatis, seu per officium poenitentiarum hujusmodi exeditis, eisdem apostatis, seu translatis, ac nostro sancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, & quibusvis aliis Hospitalibus, necnon B. MARIE Redemptionis captivorum, & de Mercede, ac quibusvis aliis monasteriis, & regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua ex qua forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem Sede sit indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 14. Ut autem praesentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam praetendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, ut ipsaemet literae, vel earum transumptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae munito, eam prorsus fidem, in judicio, & extra adhiberi debere volumus, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si facta, & realiter exhiberentur) in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia S. Joannis Lateranen. ac Cancellariae Apostolicae valvis; & acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie praedictis affixo, & dimisso. Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 13. Calend. Aug. Pontificatus nostri anno quarto.

Quod Festum S. Dominici institutoris Ordinis Fratrum Praedicatorum die 4. Aug. sub duplici officio celebretur.

Hoc Festum sub die 5. agi jusserat Gregor. IX. qui hunc Sanctum canonizavit, ut sup. in ejus const. 8. Fons sapientiae, fol. 77. ubi dixi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

GLoriosus in sanctis suis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die, ut plurimum qua eos ad caelestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christifideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante Thronum divinae Majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam aeternam facilius consequi valeant.

§. 1. Verum cum hoc in eximio CHRISTI Confessore Dominico, qui octavo Idus Augusti migravit ad Dominum, non observetur, quinimo ejus memoria Nonis Augusti, qua die, & festum beatae

Decretum irritans.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocant. Aliam revocationem habes infra in Pii V. const. 89. fol. 309. Tom. 2.

Locorum Ordinarii publicent hanc constit. illamque observari faciant.

Clausula derogatoria.

Forma publicandi hanc const. Publicationem non inveni, sed habes Bul. Pii IV. cit. in rub.

Dat. P. A. 4. die 20. Julii.

XV.

Edita An. D. 1558.

Sanctorum festa sub die eorum mortis celebranda sunt.

S. Dominicus obiit die 6. Augusti.

MARIE à Nivibus, quæ ea die de Cælo hic in Urbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum ejusdem beatæ MARIE Majoris visitur, volente Domino, ceciderunt, sub officio duplici celebramus, forsàn ex eo quòd ipsa die octavo Idus Augusti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI sub simili officio duplici veneramus, diem ejus obitus præveniendò recolatur.

Iste Pont. ex causa hic recitata, ejus festum celebrari mandat die 4. Aug.

§. 2. Nos considerantes Ecclesiam venerationi ipsius Virginis Dei genitricis MARIE in memoriam miraculi Nivium hujusmodi plurimum occupatam, celebrationi Festivitatibus hujus almi DEI Confessoris Domini plenè vacare nequire, & exindè facile obvenire posse, ut memoria ipsius beati Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inspirante Domino, fundavit, & instituit, ac inter quem plurima sanctitatis opera, & virtutis signa, quibus in carne positus claruit, diversorum curatis languoribus, loquelam mutis, visum cæcis, surdis auditum, gressum paralyticis, & sanitatem pristinam languentibus restituit, in mentibus fidelium tepescat, & volentes in præmissis opportunè providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione maturata, de eorum consilio, & unanimi consensu Festivitatem ipsam pridie Nonas Augusti singulis annis, perpetuis futuris temporibus in universis Orbis Ecclesiis sub duplici officio solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Indulg. ejus Ecclesiam visitantibus concedit.

§. 3. Necnon de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate consili, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui in die Festivitatibus hujusmodi Ecclesiam alicujus ex domibus dicti Ordinis, à primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem Festivitatibus devotè visitaverint, & pro pace confirmanda, & unitate Ecclesiæ Catholicæ, nostro JESU CHRISTO precès piè effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis credi jubet.

§. 4. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides faciendâ erit, deferri, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique locorum, in judicio, & extrâ, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergò &c.

D. P. An. 4. die 8. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 6. Idus Aug. Pont. nostri anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1559. Indictione 2. die vero 30. Julii, retrospectæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas, seu portas Ecclesiæ Lateranen. & Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostol. ac in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis copiis affixis in locis solitis, & consuetis, ut moris est, per me Thomam Rogeri Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem, & S. Inquisitionis per nos Thomam Roger, & Medardi Nicolai prælibati S. D. N. PP. Curs.

Jacobus Carra Mag. Curs.

XVI.

Contrâ ambientes Papatum, aut Papa vivente, eoque inconsulto, tractantes de eligendo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De simoniaca autem Papæ electione, habes suprâ in Jul. II. const. 3. fol. 466: Cùm tam divino, ubi notavi. Et ibidem addidi sanctiones novissimè hac de re editas.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1558.

Cum secundum Apostolum nemo debeat sibi honorem assumere, sed qui tamquam Aaron vocatur à Deo, facile ab omnibus judicari potest quàm graviter excedant, errent, & peccent, qui tam inferiores quàm superiores dignitates ecclesiasticas, & ipsam denique beati Petri Sedem, ac Apostolicæ dignitatis culmen, & apicem à Deo Optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorsus humana ope, nec cujusvis auxilio, consilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, sed illas tamquam venales, aut alias in dispositione mortalium constitutas, diversis modis, & mediis ambire, & assequi, seu potius usurpare præsumunt. Nam ut Romanæ, & cujuslibet alterius, tam ante quàm post Domini DEI, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI in terris adventum, benè institutæ reipublicæ de ambitu, & contrâ ambitus reos sanctissimè promulgatas, & inviolabiliter observatas leges, ad præsens omittamus, nonnè hujusmodi detestabile ambitus scelus, etiam jure divino gravissimè punitur, cùm Absalon, qui regnum genitoris sui adhuc viventis ambiebat, ex mulo cui insederat elevatus, capillis capitis sui quercui suspensus remansit, & à Joab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonnè illud sacrorum Conciliorum à sancta DEI Ecclesia receptorum, & approbatorum auctoritas diversimode detestatur, & punit, cùm quemcumque presbyterum, aut diaconum seu clericum qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pictatiam promittere, seu sacramentum præbere tentaverit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis, aliquid deliberare, & decernere præsumpserit, loci sui dignitate, & communione privandum, anathematisque pœnâ plecendum, censeat, & propter occultas fraudes, & conjurationum hujusmodi secretas insidias, si quis harum actionum particeps, consilia eorum qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesiæ deferat, & rationali probatione convincat, cùm non solum ab omni culpa purgatum remanere, verum etiam remuneratione non indigna sublevari velit, & statuat, & exindè, non modo sacrorum canonum, sed etiam secularium legum interpretes peritissimi, & probatissimi ambientes Papatum, aut super eo, Papa vivente, & inconsulto, tractantes seu conventiculas facientes, crimen læsæ majestatis in primo capite, & simoniacæ hæreseos incurrere decreverint, non sine clara, & aperta ratione, cùm omnis tractatus, de loco, dignitate, & bono alicujus viventis, eo non consentiente ab utroque jure prohibeatur, & reprobationis præsertim cùm indè præstetur votum captandæ mortis quod sacri canones, & venerandæ leges passim abhorrent, & detestantur. Accedit quòd cùm inter Pontificem & Ecclesiam contrahatur spirituale conjugium, quod fortius carnali, gravissimæ pœnæ ex utriusque juris censura imponuntur iis, qui constante matrimonio, de alio conjugate tractare præsumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, nobis viventibus & inconsultis, ambire, & conventiculas superindè facere dignoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodam modo subharrare procurent, & satagent.

Detestatio criminis ambitus.

§. 1. Nos cupientes hujusmodi detestabile ambitus, & illi conjuncta simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis crimina non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore ex-

Confirmatio & innovatio pœnarum quomodolibet promulgatarum contrâ ambientes Papatum &c.

stentium

stentium temporibus perpetuò abolere, & non solum ex usu, sed etiam ex mentibus hominum præsentium in electione Romani Pontificis, qui Domini DEI & Salvatoris nostri JESU CHRISTI in terris Vicarius existit, radicibus revellere, & in præmissis pro tantæ rei necessitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, salubriter providere, habitasuper his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu, hac nostra perpetuò valitura constitutione, Apostolica auctoritate & de nostræ Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & qualvis alias sententias, censuras, & pœnas dudum à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut sacris Conciliis, seu Sanctorum Patrum nostrorum decretis, statutis, capitulis, canonibus, & constitutionibus, & ordinationibus contra sic ambientes quomodolibet latis, & promulgatas, approbamus, & innovamus, ac perpetuò observari, & in virtuti observantia, si forsitan in ea non sint, reponi, & esse debere.

Pœnæ tractantium de electione futuri Pontificis eo vivente, & inconsulto.

§. 2. Necnon quoscumque in præmissis tam nostro quam successorum nostrorum prædictorum tempore, publicè, vel occultè, aut aliàs quomodolibet delinquentes cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori ecclesiastica dignitate, seu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut quos Dei timor à malo non revocat, ecclesiasticæ saltem coërceat severitas disciplinæ, de similibus consilio, & assensu, ac auctoritate, & plenitudine potestatis volumus, & declarando statuimus, ordinamus, & decernimus, quod sententiis, censuris, & pœnis prædictis in suis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, & singuli, tam clerici quam utriusque sexus laici, qui per se vel alios nobis viventibus, & inconsultis, verbis, vel scriptis, aut nuntiis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo, hætenus tractarunt, vel tentarunt, seu in posterum, Romano Pontifice vivente, & inconsulto tractabunt, vel tentabunt, etiam si ut præfertur qualificati; & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia prædictis præditi existant, sint ipso jure, & facto absque alia desuper ferenda sententia excommunicati excommunicatione majori, & maledictione æterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione hujusmodi per alium quam per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolvi non possint, incurrerintque, & incurrant respectivè crimen simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam Episcopalis, Archiepiscopalis, & Patriarchalis, ac cujusvis alterius majoris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regalis, Reginalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & singularum Ecclesiarum cathedralium, etiam Metropolitanæ, & Patriarchalium, monasteriorum quoque ac prioratuum, aliorumque beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium ac quorumvis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, reddituum, & proventuum ecclesiasticorum, ac pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reservatorum, & assignatorum, ac Regnorum, dominiorum, feudorum, & bonorum, spiritualium, & temporalium, vel ministrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon jurium patronatus, & jurisdictionum quarumcumque, careantque voce activa, & passiva, ac effecti sint, & efficiantur respectivè perpetuo inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bono-

rum, jurium, & legitimorum actuum, perpetuèque infamia ubique gentium sint notati, & notentur respectivè, nec infamia hujusmodi ab eis aboleri, neque ipsi ullo umquam tempore ad vocem, dignitates, honores, bona, jura, & actus hujusmodi, nisi ex speciali verbo, & mandato nostro, seu Romani Pontificis pro tempore existentis, nostra, seu illius manu propria subscriptio, ac specifica, & individua reatus, & culpæ suæ qualitate expressa restitui possint.

§. 3. Quòdque similes sententias, censuras, & pœnas respectivè incurrerint, & incurrant ipso jure, & facto, ac sine alicujus sententiæ prolatione, omnes, & singuli, etiam ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus hujusmodi præditi, cujusvis sexus, & ordinis existant, qui per se vel alium seu alios à die nostræ ad summi Apostolatus apicem assumptionis, usque ad hanc diem, in præmissis aut eorum aliquod quodvis auxilium, consilium, vel favorem, seu operam, verbis vel scriptis, aut re vel facto, seu promissione, pollicitatione, suasione vel his omnibus insimul, aut quovis alio modo directè, vel indirectè, principaliter, vel incidentaliter præstiterunt, seu in futurum quovis etiam successorum nostrorum Romanorum Pont. tempore præstabunt, aut in præmissis meditatores proxeneta, nuntii, mandatarii, procuratores, seu trapezitæ fuerunt, vel in posterum, ut præfertur, erunt, seu aliàs se in præmissis quovis modo intromiserunt, vel immiscuerunt, seu in posterum etiam tempore successorum hujusmodi habebunt, nisi ea nobis, aut successoribus nostris quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per nos, vel successores prædictos commissum fuerit, per se vel alium seu alios, cum primùm commodè potuerint revelaverint, etiam si in præmissis aliquod aliud auxilium, consilium, vel favorem, aut opem non præstiterint.

Eorumque complicitum.

§. 4. Nos enim iis qui præmissa revelaverint, etiam si complices fuerint, non solum veniam, sed etiam gratiam, & præmia pollicemur, prout etiam successores nostros præfatos facturos esse confidimus, ad hoc, ut eorum iudicio, participes tanti criminis valeant coërceri.

Revelantibus veniam & præmium proponit.

§. 5. Et si quis ullo umquam etiam dictorum successorum nostrorum tempore præsentis literas, & in eis contenta quæcumque injusta, illicita, vel iniqua existere, aut in toto vel in parte non valere, seu aliquo tempore non valitura esse, vel à nobis sic fieri non potuisse, aut non debuisse, ausu temerario asserere præsumpserit, cujuscumque dignitatis existat, etiam si Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali præminentia, & excellentia præfulgeat, ipso jure, & facto anathematis mucrone percussus sit, & contra eum, tamquam verè schismaticum, & hæreticum inquiri, & tamquam talis puniri, ejusque memoria damnari possit.

Oppugnantibus hæc Bullam pœnas imponit.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon cujusvis conclavis capitulis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibusvis personis sub præsentibus comprehensis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac simili potestatis plenitudine, aut consistorialiter seu aliàs quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, (quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent; præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, &

Contrariis derogat.

1558. & 1559.

Publicationem committit.

Sanctionem poenalem adjicit.

Dat. P. A. 4. die 16. Decemb.

XVII.

Edita An. D. 1559.

Exordium.

Annatarum exactio in recognitionem dominii introducta fuit antiquitas. Et postea Conc. Vien. & Constantien. talem exactioem approbarunt.

Aug. iv. & Callistus iij. idem fecerunt.

Paul. ij. statuit de beneficiis piis lo-

expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus) ceterisque contractis quibuscumque.

§. 7. Ut autem presentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam pretendere valeat, volumus eas in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellaria Apostolica, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Curforibus nostris publicari, earumque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimissionem copiarum affixarum hujusmodi sufficere, & omnes quos eadem literæ tangunt arcere perinde, ac si eis personaliter intimata, & notificata fuissent.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinationis, derogationis, decretorum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 17. Cal. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

Confirmatio, & ampliatio constitutionum Apostolicarum, circa solutiones annatarum, & quinquenniorum, pro beneficiis Ecclesiasticis R. Cam. Apost. debitorum.

Alias vide declarationes, & extensiones inf. in Pii V. const. 38. Apostolicæ, Tomo 2. fol. 240. & Sixti V. const. 33. Camera, ubi notabo de materia in d. Tomo 2. fol. 577.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Decens esse censuimus, & æquum, ut qui alios in sua iustitia confovemus, Camera nostræ Apostolicæ jura non negligamus, quinimò ea usurpare satagentibus opportunis remediis, etiam medio declarationis nostræ occurramus, nec patiamur illa cavillationibus, aut calumniosis litibus ea debentium, in discrimen aut dubium aliquod deduci.

§. 1. Nuper sanè accepimus, quòd licet communium servitorum, & annatarum exactio in recognitionem universalis dominii introducta, sit antiquissima, ita ut etiam peritissimi, & probatissimi juris interpretes, qui tempore Concilii Viennensis, jam ducentis quadraginta, & ultra, annis celebrati, & post illud scripserunt, expressam de ea fecerint mentionem, & asseruerint eam in dicto Concilio roboratam fuisse, & in Concilio Constantien. autè centum & quadraginta annos celebrato statutum fuerit, ut de Ecclesiis, & monasteriis virorum, vacantibus, & vacaturis, solverentur pro fructibus primi anni à die vacationis summæ pecuniarum in libris Camera Apostolicæ taxatæ, quæ communia servitia, etiam tunc nuncupabantur, de ceteris autem dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis, secularibus, & regularibus, valorem viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen vigore gratiarum expectatarum, aut ex causa permutationis conferentur, vel de quibus provideretur, solveretur annata, seu medii fructus, juxta taxam solitam.

§. 2. Ac fel. rec. Eugenius IV. & Callistus III. Rom. Pontifices prædecessores nostri, super solutione mediorum seu integrorum fructuum primi anni dictæ Camera ratione monasteriorum, & prioratum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore unitorum facienda dispositio legantur.

§. 3. Et pia memoria Paulus Papa II. etiam prædecessor noster, ut tam ipse quam dicti Eugenius,

& Callistus prædecessores, ac recolendæ mem. Martinus V. & Nicolaus etiam V. ac Pius etiam II. Romani Pontifices similiter prædecessores nostri tunc sui complura diversorum Ordinum, monasteria, prioratus, Præposituras, Præpositatus, dignitates, &c. ut sup. fol. 384.

§. 4. Et sanctæ mem. Julius Papa similiter II. prædecessor noster, accepto quod ex prædictis, & aliis, quæ postea per similis memoriæ Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Romanos Pontifices, &c. ut sup.

§. 5. Et sanctæ memoriæ Julius Papa III. prædecessor noster accepto quod ordinationes, statuta, decreta, & declaratio Pauli, & Julii II. prædecessorum hujusmodi plenè non observabantur, & à tempore ipsius Alexandri prædecessoris usque in eandem diem, tam per ipsos Julium II. & Julium III. quam fel. record. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum pariter III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporaciones, &c. fol. 810.

§. 6. Et postremò nos præmissa omnia per papyri cedula manu nostra motu proprio signatam approbaverimus, & innovaverimus, prout in singulari literis prædecessorum, & cedula hujusmodi plenius continetur.

§. 7. Nihilominus tam sancti Gregorii in Alga, sub prætextu quòd dictus Eugenius prædecessor, Rectores, & Canonicos ipsius Congregationis S. Georgii, à sententiis, censuris, & pœnis, quibus ob non solutionem mediorum, seu integrorum fructuum primi anni, monasteriorum, & beneficiorum per ipsum Eugenium prædecessorem, vel dictam Sedem, eorum monasteriis, prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, sive locis eatenus unitorum innodati erant, per suas literas absolverit, & quascumque obligationes per eos dictæ Camera propterea factas, ac medios seu integros fructus hujusmodi eis liberaliter remisit, & de illis, & aliis quibuscumque quæ præfata Camera eatenusolvere quomodolibet obligati erant, generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum solutionem non teneri, nec ad id cogi posse, ac irritum & inane quicquid ex tunc contra tenorem eorumdem literarum, scienter vel ignoranter contingeret attentari. Et Cassinen. aliàs sanctæ Justinae de Padua hujusmodi sub prætextu quòd dictus Leo prædecessor ipsam Congregationem Cassinen. illiusque monasteria, & loca, ac Abbates, & conventus ad solutionem annatarum communium, minorum servitorum, & aliorum jurium Camera Collegio, & officialibus prædictis, ratione quorumvis monasteriorum, prioratum, & beneficiorum Congregationi Cassinen. & illius monasteriis, seu locis prædictis eatenus perpetuò unitorum, super quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur, aut ad obligationem de eis solvendis faciendam minimè obligatos fuisse, nec ad illas condemnari aut cogi posse, & literas Pauli ac Julii II. aliorumque prædecessorum suorum hujusmodi, ac super illis, & illorum prætextu, decreta, monitoria, & mandata quoad ipsam Congregationem Cassinen. & illius monasteria, & personas locum sibi vendicare non potuisse, omnesque & singulas, de monasteriis, & locis Congregationis Cassinen. hujusmodi, tamquam per dissolutionem unionum prædictarum, aut privationem de illis, vel aliàs ob non solutionem annatarum communium, & aliorum prædictorum, vel ob non factam obligationem hujusmodi vacatis vacasse, nec in futurum vacare, attestatus, & interpretatus fuerit, ac decreverit, & declaraverit. Necnon procuratori Fisci, & agentibus pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis silentium desuper imposuerit. Et paris memoriæ Clemens VII. pariter prædecessor

eis unitis, & cætero non vacan. quinquennia solvi Cam. Apost. ut in ejus const. 6. supra fol. 384. Jul. ij. confirmavit const. Paul. ij. in const. 4. fol. 468.

Jul. iij. confirmavit, & ampliavit Pii ij. Paul. ij. & Julii ij. constitutiones, ut supra fol. 810. in sua const. 20.

Hic Pont. etiam approbavit Jul. iij. & prædecessorum const.

Nihilominus, quædam Cong. prætendunt, non teneri ad solutionem annatarum &c.

noſter literas Leonis prædeceſſoris hujusmodi cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, per ſuas literas approbaverit, & innovaverit, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & inviolabiliter obſervari debere. Necnon Congregationem Caſſinen. præſatam, & illius prælatos, & perſonas contra tenorem literarum Leonis prædeceſſoris hujusmodi nulliter, injuſtè, & indebitè moleſtatos, & perturbatos fuiſſe, & ſic judicari debere, & ſi ſecùs contigerit attentari, irritum, & inane decreverit; Quam diverſæ aliæ regularium, & forſan ſæcularium perſonarum congregationes, & forſan aliæ perſonæ, forſan ex eo quod à nonnullis nimium ſcrupuloſis, & pluſquam oportet ſapere contendentibus hæſitentur, an uniones ante ipſum Martinum prædeceſſorem per alios Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos factæ, ſub literis Pauli prædeceſſoris hujusmodi comprehendantur, & forſan diverſis aliis prætextibus communia minuta ſervitia, annatas, & alia jura Camerae, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione unionum eis, de monaſteriis, prioratibus, & aliis beneficiis eccleſiaſticis hæctenus factarum debita perſolvere recuſent, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum, & Camerae, ac Collegii, & officialium prædictorum detrimentum.

§. 8. Nos conſiderantes præſatam Eugenium prædeceſſorem per ejus literas ſucceſſoribus ſuis Romanis Pontificibus, cum par in parem non habeat imperium, & per conſequens Collegio Cardinalium, & Officialium Romanæ Curiaæ cauſam ab ipſis Romanis Pontificibus habentibus præjudicare non potuiſſe, & propterea jus noſtrum, & Collegii, ac Officialium prædictorum illuſum remaniſſe, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis prædeceſſorum hujusmodi, cum contra ordinationes, ſtatuta, decreta, & declarationem Pauli, & Julii II. prædeceſſorum hujusmodi, ac cauſa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum intererat, emanaverint, & per eas jus tertii contra tenorem conſtitutionum per eos editarum manifeſtè tollatur, effectum fortiri non debere, omnium, & ſingularum literarum prædictarum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſingulas literas Eugenii, & Leonis, ac Clementis prædeceſſorum hujusmodi, ad viam, & terminos juris reducentes, & reductas eſſe decernentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac de mera deliberatione noſtra omnes, & ſingulas uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones de quibuſvis Monafteriis, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum, ſeu Militiarum regularibus quibuſcumque Collegiatis, Eccleſiis, ſeu earum menſis, capitularibus; ſeu Collegiis, Univerſitatibus, & utriuſque ſexus Congregationibus, tam ſæcularibus, quam regularibus, etiam Sancti Georgii in Alga, & Caſſinen. prædictis, ac Montis Oliveti, & Camaldulen. necnon domibus, fabricis, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacant per quoscumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros quocumque tempore, etiam ante ipſum Martinum prædeceſſorem; ac nos ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis perpetuò factas, & de cætero, tam per nos, quam ſucceſſores noſtros ſimiliter perpetuò faciendas ſub literis Pauli prædeceſſoris hujusmodi comprehendendi, & includendi. Et propterea tam Caſſinen. & Montis Oliveti, ac Camaldulen. necnon S. Georgii in Alga, & quacumque alias Congregationes, quam quosvis alios, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones hujusmodi factæ fuerunt, etiam ſi ſe ſuperindè in Camera non obligaverint, ad ſolutionem communionum, & minorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum eiſdem Camerae,

& Officialibus ratione earundem unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum ſingulis quindecim annis à die quo illæ ſuum effectum fortitæ fuerint, aliàs juxta tenorem literarum Julii III. prædeceſſoris hujusmodi faciendam teneri, & obligatos eſſe, & ad id nec non ad ſe communibus, & minutis ſervitiis, ac annatis, & aliis juribus prædictis de quindecim annis in quindecim annos realiter, & cum effectum ſolvendis in forma ſolita obligandum, etiam per ſententias, cenſuras, & pœnas etiam privationis, & diſſolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum prædictarum in literis Pauli, Julii II. ac Julii III. prædeceſſorum hujusmodi contentas cogi, & compelli poſſe, necnon Monafteria, Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi onus ſolutionis communionum, & minorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum ſemper habuiſſe, & ad præſens habere.

§. 9. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoscumque Judices, & Commiſſarios quavis etiam dicta auctoritate Apoſtolica fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & dilectos filios noſtros Jo. Michaëlem S. Anaſtaſiæ Saracenum, & Virgilium S. Simeonis tit. de Spoletio nuncupatos preſbyteros, quibus alias omnes, & ſingulas cauſas occasione præmiſſorum pendentes commiſimus, & quosvis alios S. R. E. Cardinales in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eiſ, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate judicari & definiiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcientè, vel ignorantè contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

§. 10. Mandantes eidem Jo. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus, ut omnes, & ſingulas cauſas coram eiſ inter dilectos filios Procuratorem noſtrum Fiſcalem, & Officiales præſatos ex una, & quacumque Congregationes, ſeu alias perſonas ex altera partibus, ſuper ſolutione communionum, & minorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum, vel eorum occasione pro tempore pendentes, juxta præſentium tenorem terminent, & decendant.

§. 11. Et inſuper, ut ratio communionum minorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum clara habeatur, nec ulterius in ambiguo, aut obſcuro verſetur, volumus, & auctoritate Apoſtolica præſata decernimus, ſtatuiſſimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones hujusmodi emanarunt, necnon Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ſeu Collegiatarum Eccleſiarum Capitula, & tam virorum, quam mulierum ſæculares, & quorumvis etiam exemptorum Ordinum regulares Congregationes, & Collegia, ac Hoſpitalia, & alia pia loca, quibus à Sede prædicta indulgum eſt, ut Abbates, ſeu Priores, vel alios Prælatos ſuos ad tempus, & non ad vitam eligere poſſint, ſeu quorum Abbates, vel Priores, aut alii Prælati non ad vitam, ſed ad tempus eliguntur, ſed etiam ad vitam electi abſque confirmatione ejusdem Sedis adminiſtrant, infra terminum eiſ præſatis Jo. Michaële, & Virgilio Cardinalibus præſigendum omnia, & ſingula Monafteria, Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, Eccleſias, Capellanas, & alia beneficia eccleſiaſtica, quæ poſſident, & ea ſpecificè, & expreſſe quæ facultatem, & indulgum hujusmodi habent, ſeu quorum Abbates, ſeu Priores, vel alii Prælati, ad tempus eliguntur, ſeu ad vitam electi, ſine confirmatione prædicta adminiſtrant, unà cum illorum fructuum, reddituum, & proventuum vero anno valore præſatis Jo. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus notificaffe & intimaffe debeant, & ad id per ſententias, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas cogi, & compelli poſſint.

Declarat igitur hic Pont. omnes Congregationes, & alios ad quorum favorem beneficia unita fuerunt reneri ad ſolutionem Annatarum &c. & ad ſe obligandam de illis ſolvendis.
Hoc idem voluit Pius V. in rub. cit.

Decretum irritans.

Cardinalis Saracenus, & Card. de Spoletio Judices iſtarum cauſarum procedant juxta formam iſtius conſt.

Beneficia indulgum non ſolvendi quidem habentia notificentur Cardinalibus prædictis.

Clausula derogatoria.

§. 12. Non obstantibus literis Eugenii, Leonis, & Clementis prædecessorum hujusmodi, & aliis præmissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis Congregationi Camaldulen. Eremitarum, & S. Michaëlis de Murano Torcellan. Diæc. pec. dictum Leonem prædecessorem in ejus erectione, & institutione, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolica potestate plenitudine, aut aliis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis quæ singuli prædecessores præfati in singulis eorum literis voluerunt non obstat; cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio penalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis, declarationis, mandati, voluntatis, statuti, ordinationis, derogationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

D. P. An. 4. die 23. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, 10. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVIII.

De Lenonibus eorumque complicibus, ultimi supplicii pœna certis casibus in Urbe plectendis.

Edita A. D. 1559.

Alios casus habes eadem pena plectendos in crimine adulterii, ut in Six. V. constit. 46. Ad compescendam. Tom. 2. fol. 601.

Hic Pont. mandavit Gubernatori Urbis ut pœnas hic descriptas promulgaret per publicum proclama prout fecit contra.

SANCTISSIMUS Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Quartus. Volens sceleribus, quæ ex vitio, & luxuria carnis in dicta Urbe in dies patrantur, quantum cum DEO potest occurrere, vivæ vocis oraculo statuit, & decrevit, ac sua irrefragabili constitutione sancivit, quod omnes, & singulæ utriusque sexus personæ quæ aliquam puellam, aut aliam juvenulam ex ejus patria, aut alio loco in quo tunc honestè viveret, vestes, aut alia id genus bona eis pollicendo, seu quavis alia corruptione seduxerint, eaque aut aliquem puerum in eadem Urbe quomodolibet prostituerint, tamquam omni privilegio cujuscumque Ordinis, vel dignitatis (juxta constitutionem fel. rec. Innocentii Papæ Quarti prædecessoris sui, quæ incipit, pro humani generis) privati & nudati, ac per leges sæculares ipso jure, & facto condemnati, per Ordinarios Sanctitatis suæ Judices sæculares, nulla ab eadem Sanctitate sua desuper expectata declaratione, seu mentis suæ intentione, irremissibiliter hoc modo puniantur.

Lenones in prostituendis pueris, aut virginibus.

§. 1. Lenones videlicet, & lenæ, circa prostitutionem masculorum versantes, & cum eis circa prostitutionem ipsam agentes, vel consentientes, necnon lenones, & lenæ puellam, seu aliam juvenulam invitam assumentes, & ad necessitatem nutriendas, ac postmodum prostituendas, & lucrum ex ejus prostitutione captantes, quotquot fuerint, ultimo supplicio afficiantur.

§. 2. Hi verò qui corrupto comite stuprum pueri suaserint, aut puellam virginem super violatione ejus pudicitia interpellaverint, seu ad hoc ei quicquam donaverint, vel pretium, ut id assequerentur dederint, aut domum ad hoc eis commodaverint, seu quicquid aliud ad effectum præmissorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna plectantur, eo autem imperfecto, in aliquam Insulam deportentur, & inibi perpetuò relegentur, qui in præmissis comites, corrupti fuerint, eisdem pœnis subiaceant.

Complices hujusmodi stupri.

§. 3. In cæteris verò casibus lenones, & lenæ hujusmodi qui de cætero lenocinii artem exercuerint, fustibus per Urbem publicæ cæsi, ab hac Urbe perpetuò exulare cogantur.

Lenones in aliis casibus.

§. 4. Et qui domos suas eisdem lenonibus, vel lenis de cætero scienter locaverint, vel si ignoranter id fecerint, nisi postquam hoc eis notificatum fuerit illos expulerint, domum sic locatam eo ipso amittant, & ea realiter, & cum effectu priventur, & spolientur, & insuper pœnam mille scutorum auri ab eis auferendum, & in pios usus convertendum ipso facto incurraunt.

Domos eis locantes.

§. 5. Voluit quoque eadem Sanctitas sua, & præfato Gubernatori simili vivæ vocis oraculo mandavit, ut statutum, & decretum, ac sanctionem suam hujusmodi, quæ perinde ac si sub nomine Sanctitatis suæ in scriptis redacta, & per eandem Sanctitatem suam Motu proprio subscripta, & signata forent, & literæ Apostolicæ desuper sub plumbo confectæ essent, plenariam fidem facere, & eis indubiam fidem adhiberi debere decrevit, per publicum bannimentum, & proclama omnibus quorum interest denunciari, & intimari facere.

Hoc decretum habet vim Motus proprii.

§. 6. Decernens denunciationem, & intimationem hujusmodi, eos omnes ligare, & arcere, perinde ac si præmissa omnia eis ex parte Sanctitatis suæ, aut per literas Apostolicas personaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuissent, in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

Denuntiatio ista per proclama liget, prout si personaliter intimata foret.

Invocatio quarumcumque censurarum, & pœnarum contra hæreticos, & schismaticos quomodolibet promulgatarum, Et aliarum pœnarum impositio, in cujuscumque gradus, & dignitatis prælatos, & Principes, hæreticæ, vel schismaticæ pravitatis reos.

XIX.

Confirmatur hæc const. à Pio V. infra in ejus Bulla 22. Inter multiples. Tom. 2. fol. 214.

De pœnis autem per alios Pontt. in ejusmodi hæreticos latis, habes supra in Nicolai III. const. 2. Noverit. fol. 156. Innoc. IV. const. 8. & 9. fol. 92. & 93. & const. 18. & seqq. fol. 103. Alex. IV. const. 9. fol. 113. & const. 14. fol. 117. Et habes etiam alias aliorum Pontt. const. in præcitat. locis indicatas.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1559.

Cum ex Apostolatus officio, nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito, cura Dominici gregis nobis imminet generalis, & exinde teneamur pro fideli illius custodia, & salubri directione, more vigilis Pastoris, assidue vigilare, & attentius providere, ut qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes, licentius, & perniciosius solito contra orthodoxæ fidei disciplinam insurgunt, & superstitiosis, ac fictitiis adventionibus sacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicæ Ecclesiæ unitatem & inconfutilem Domini tunicam scindere moliantur, ab ovili Christi repellantur, nec magisterium erroris continent, qui discipuli veritatis esse contemnunt.

Exordium.

Causa hujus
Constit.

Confirmat
hic Pont.
omnes poe-
nas in here-
ticos & schis-
maticos la-
tas. Tu eas
vide in consti-
tit. in rub.

Prælati, &
Principibus
à fide devian-
tes alias poe-
nas imponit.

§. 1. Nos considerantes rem hujusmodi adeo gravem, & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui DEI, & Domini Nostri JESU CHRISTI vices gerit in terris, & super gentes, & regna plenitudinem obrinet potestatis, omnesque judicat, à nemine in hoc sæculo judicandus, possit, si deprehendatur à fide devius, redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi est plenius, & diligentius consulendum, ne pseudoprophetae, aut alii etiam sæculares jurisdictionem habentes, simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabilesque populos eorum in spiritualibus aut temporalibus curæ, & regimini commissos, secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta in loco sancto videre, cupientes quantum cum Deo possumus pro nostro munere Pastoralis vulpes vineam Domini demoliri satagentes capere, & lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur nequeunt latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

§. 2. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdictionis, ac privationis, & quasvis alias sententias, censuras, & penas à quibusvis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris Conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis, & statutis, aut sacris canonibus, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contra hæreticos, aut schismaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apostolica auctoritate approbamus, & innovamus, ac perpetuo observari, & in viridi observantia, si forsitan in ea non sint, reponi, & esse debere, necnon quoscumque qui hæcenus à fide Catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commississe comprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, seu (quod Deus pro sua clementia, & in omnes bonitate avertere dignetur) in posterum deviant, seu in hæresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, & deviasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commississe deprehendantur, aut confitebuntur, seu convincentur, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentiae existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicæ Sedis ubivis locorum, tam perpetuæ quam temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet sententias, censuras, & penas prædictas incurere volumus atque decernimus.

§. 3. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore à malis non abstinere, metu poenarum ab illis deterreantur, & quod Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, esse debent, prævaricando gravius cæteris peccant, cum non solum seipfos perdant, verum etiam alios innumerabiles populos eorum curæ, & regimini creditos, seu alias eis subditos, secum in perditionem, & puteum interitus trahant, de similibus consilio, & assensu, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei majus, aut perniciosius esse potest de Apostolicæ potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, & definimus, quod sententias, censuris, & penis prædictis in suo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hæc-

nus, ut præfertur, deviasse, aut in hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commississe deprehensi, aut confessi, vel convicti fuerint, & in posterum deviant, aut in hæresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviasse, seu in hæresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse, seu commississe deprehendantur, aut confitebuntur, seu convincentur, cum in hoc inexcusabiliores cæteris reddantur, ultra sententias, censuras, & penas prædictas, sint etiam eo ipso, absque aliquo juris aut facti ministerio, suis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus Ecclesiis, ac Cardinalatus honore, & cujusvis Legationis munere, necnon voce activa, & passiva, omnique auctoritate, ac Monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus; quæ ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, & administrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, & in quibus vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibusvis fructibus, redditibus, & proventus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventus eis reservatis, & assignatis, Comitibus quoque, Baronibus, Marchionibus, Ducibus, Principibus, & Imperio penitus, & in totum, perpetuo privati, & ad illa de cætero inhabiles, & incapaces, habeanturque pro relapsis, & subversis in omnibus, & per omnia, perinde ac si prius hæresim hujusmodi in judicio publicè abjurassent, nec ullo umquam tempore ad eorum pristinum statum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem, vel minorem dignitatem, seu vocem activam, vel passivam, aut auctoritatem, seu Monasteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint, quinimò sæcularis relinquatur arbitrio potestatis animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis veræ poenitentiae indicibus, & condignæ poenitentiae fructibus, ex ipsius Sedis benignitate, & clementia in aliquo Monasterio, aut alio Regulari loco ad pergendum perpetuam in pane doloris, & aquæ mæstia poenitentiam retrudendi fuerint: Quodque pro talibus ab omnibus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentiae existentibus, ac quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, & excellentia polentibus haberi, tractari, & reputari, & ut tales vitari, omnique humanitatis solatio destitui debeant.

§. 4. Et qui jus patronatus, aut nominandi personas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, ac Primatiales Ecclesias, seu Monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem hujusmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutina vacationis exponantur incommodis, sed de servitute hæreticorum erepta personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas justitiæ fideliter dirigunt; teneantur, ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia hujusmodi alias personas idoneas infra tempus à jure, vel ex eorum concordatis seu compactatis cum dicta Sede iniris statutum, nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, alioquin tempore hujusmodi elapso plena, & libera Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum dispositio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipso pleno jure devolvatur.

§. 5. Et insuper qui ipsos sic deprehensos, aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumperint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce personas scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, seu privata officia, aut consilia, seu synodum, vel Concilium

Jus patronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter hæresim vacantia teneantur infra legitima tempora præsentare alias personas

Pœnæ hæreticorum poenæ hic descripsas incurunt.

generale, vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicujus, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint. Sint etiam instabiles, nec ad hereditatis successionem accedant, nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quod si forsan Judices extiterint, eorum sententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ causæ ad eorum audientiam deducantur, & si fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur, si verò Tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris, vel momenti. Et insuper clerici omnibus, & singulis Ecclesiis, etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, Monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, etiam, ut præfertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, & tam ipsi, quam laici, etiam ut præmittitur qualificari, & dignitatibus prædictis prædicti quibuscumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso, Regnaque, Ducatus, Domina, Feuda, & bona hujusmodi publicentur, & publicata sint, efficianturque juris, & proprietatis eorum qui illa primò occupaverint, si in sinceritate fidei, & unitate S. R. E. ac sub nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium obedientia fuerint.

Prælati, & Pontifices qui ante eorum promotionem apparuerit à fide Catholica deviasse, eo ipso privati sunt, omni auctoritate, & officio, & promotio nulla est, & nullo pacto convalidari potest.

§. 6. Adjicientes quòd si ullo umquam tempore apparuerit aliquem Episcopum, etiam pro Archiepiscopo, seu Patriarcha, vel Primatè se gerentem, aut prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, etiam ut præfertur, Legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem, seu Romanum Pontificem assumptionem à fide Catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, seu schisma incurrisse, vel excirasse, aut commississe, promotio, seu assumptio de eo etiam in concordia, & de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cujusvis temporis in præmissis cursum, convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus, vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur, sed omnia, & singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, & administrata, ac indè secuta quæcumque viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec jus alicui tribuant, sintque ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso absque aliqua desuper faciendâ declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, & potestate privati, liceatque omnibus, & singulis sic promotis, & assumptis, si à fide antea non deviasent, nec hæretici fuissent, neque schisma incurrisserint, aut excirassent, vel commississent.

Subditisque eorum liceat ab obedientia & devotione impunè recedere.

§. 7. Subditis personis, tam clericis sæcularibus, & regularibus, quam etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea à fide devii, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, & ei obedientiam præstiterint, eumque adoraverint, ac Castellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus etiam Almæ Urbis nostræ, & totius Status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis vel assumptis homagio, seu juramento, vel cautione obligatis, & obnoxiiis, ab ipsorum sic promotorum, vel assumptorum obedientia, & devotione impunè quancumque cedere, eoque ut magos, ethnicos, publicanos, & hæreticos, eisdem subditis personis fidelitatis, & obedientiæ futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Rom. Pontificis canonicè intrantis nihilo-

minùs adstrictis remanentibus, & ad majorem ipsorum sic promotorum, & assumptorum, si eorum regimen, & administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promotos, & assumptos, auxilium brachii sæcularis implorare, nec propterea tales ab ipsorum sic promotorum, & assumptorum fidelitate, & obedientia, præmissorum occasione recedentes, tamquam tunicæ Domini scissores aliquarum censurarum, seu pœnarum ultioni subjaceant.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, Primatibus, & Cardinalibus, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, ac etiam in corpore juris clausis, necnon quibusvis capitulis conclavis, etiam juramento, aut confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, & per nos ipsos juratis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 9. Ut autem præsentis literæ ad omnium quorum interest noticiam deducantur, volumus eas, seu earum transumptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, atque in acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus nostris publicari, & affigi, earumque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem, & copiarum affixæ dimissionem hujusmodi sufficere, & pro solemnibus, & legitime haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, sanctionis, statuti, derogationis, voluntatum, decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1559. 15. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 4.

† Ego Paulus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. ff.

- † Ego Jo. Bellayus Episcopus Ostien. ff.
- † Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.
- † Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.
- † Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Præn.
- † Ego P. Card. Episcopus Albanen.

- † Ego R. Card. S. Angeli Major Pœn.
- † Ego T. Card. Crispus.
- † Ego Fulvius Card. Perusinus.
- † Ego Jo. Mich. Card. Saracenus.
- † Ego Jo. Card. S. Vitalis.
- † Ego Ja. Card. Puteus.
- † Ego Hier. Card. Imolen.
- † Ego B. Card. Tranen.
- † Ego Diomedes Card. Arianen.
- † Ego Scipio Card. Pisarum.
- † Jo. Card. Reumanus.
- † Jo. Antonius Card. S. Pancratii.
- † Ego Tha. Card. Gaddus.
- † Ego Virg. Card. de Spoleto.
- † Ego F. M. Card. Alexan.
- † Ego Cle. Monilianus Card. Aræc.
- † Ego G. Alc. Diac. Card. Cam.
- † Ego N. Card. de Sermoneta.
- † Ego Ja. Card. Sabellus.

Contrarium derogatio.

Iusto publicandi. Non inveni hanc public. idè sufficet publicatio Bullæ Pii v. cit. in rub.

Sanctio pœnalis.

Papæ subscriptio. Card. subscriptiones.

† Ego

† Ego Hier. Card. S. Georgii.
 † Ego Inno. Card. de Monte.
 † Ego Aloy. Card. Cornelius.
 † Ego C. Card. Carafa.
 † Ego Alfon. Card. Neapolit.
 † Ego Vitellotius Card. Vitellius.
 † Ego Jo. Baptista Card. Consiliarius.

Locus Signi. Dominus mihi adiutor.

XX.

Revocatio quarumcumque exemptionum concessarum à solutione subsidii triennalis in Statu Ecclesiastico impositi.

Hoc subsidium imposuit Paul. III. sup. in ejus const. 39. Decens. fol. 771. Et exemptiones revocarunt quamplures Pont. & postremò Paul. V. in const. 9. In maximis. ubi dicam in Tomo 3. fol. 214.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1559.

Proccium.

Cupientes indemnitati Camere Apostolicæ, quæ ut omnibus notum est, multo ære alieno gravata existit, quantum cum Deo possumus consilere, quæ in ejus gravamen emanasse comperimus, de medio tollere curamus, ut exindè suum, prout decens est, & honestum, consequi possit.

Paul. III. imposuit subsidium orientale. Sed pluribus personis exemptiones & libertates concessæ fuerunt.

§. 1. Nuper sanè nobis innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Paulus Papa III. prædecessor noster, de fratrum suorum, de quo numero tunc eramus consilio, cunctis impositionibus extraordinariis sublatis, unum unicuique subsidium trecentorum millium scutorum per totam ditionem ecclesiasticam pro triennio solvendum, & exigendum imposuerit, & impositio hujusmodi de triennio in triennium successivè prorogata, & semper exacta fuit, nihilominus exactio hujusmodi causantibus diversis exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus à solutione ipsius subsidii diversis Communitatibus, & universitatibus, ac particularibus personis, necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis nostri Status ecclesiastici concessis, & factis, diversarum portionum ejusdem subsidii donationibus seu remissionibus, vix ad dimidium summæ trecentorum millium scutorum hujusmodi ascendit, ex quo eidem Camere, quæ aliundè non habet undè onera illi indies incumbentia sustinere possit, & illius creditoribus, qui sua credita ab ipsa recuperare nequeunt, maximum succedit detrimentum.

Eas propterea hic Pontifex revocavit.

§. 2. Quapropter præmissis occurrere, & ut tam Camera, quam creditores præfati, quod suum est consequi possint, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, libertates, & immunitates à solutione subsidii hujusmodi quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, ac particularibus personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existent. necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dicti Status, sub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quovis alio tam majori, quam inferiori titulo, vel per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritant. & aliis decretis sub quocumque titulo, vel colore, ex quibusvis quantumcumque urgentissimis causis, & quocumque etiam Comitum, Marchionum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum, seu etiam ipsius R. E. Card. intuitu, & contemplatione per quoscumque Rom. Pont. præd. nostros, ac nos, & Sedem Apost. etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessas, & factas, quarumvis ipsius subsidii portionum donationes, seu remissiones, vel alias gratias, ac quascumque superindè, tam sub plum-

bo, quam in forma brevis confectas literas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitus evacuamus, necnon pro revocatis, cassis, irritis, & nullis, ac viribus penitus & omninò vacuis haberi, & nemini superindè suffragari posse volumus, Cameramque ipsam adversus exemptiones, libertates, immunitates, donationes, & remissiones prædictas ad pristinum, & eum, in quo antequàm illæ emanarent quomodolibet erat statum, restituimus, repouimus, & plenariè reintegramus, restitutamque, repositam, & plenariè reintegratam esse decernimus, in omnibus & per omnia, ac si exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remissiones, & gratiæ hujusmodi nunquam emanassent.

§. 3. Mandantes Thesaurariis provinciarum, Civitatum, Terrarum & locorum, ditionis & Status prædictorum, ac quibusvis aliis ipsius subsidii exactoribus, ac cæteris ad quos spectat, ut subsidium prædictum, juxtà illius impositionis continentiam, & tenorem à Communitatibus, Universitatibus, personis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis hujusmodi integrè exigant, & exigi curent, & faciant.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 15. Aprilis 1559. Pont. nostri Anno quarto.

Archiepiscopi & Episcopi cujuscumque Ordinis professores, ad claustra suorum Ordinum redeuntes, ad ejus officia, & dignitates assumi non possint.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN sacra B. Petri Sede, meritis licèt imparibus, divina dispositione collocati, ad ea per quæ sub religionis jugo, Domino famulantium quieti consulitur, & ambitionis via præcluditur, diligenter intendimus, & in his nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino confpicimus salubriter expedire.

§. 1. Cùm itaque sicut nobis innotuit, nonnulli Episcopi, & Archiepiscopi diversorum Ordinum professores, dignitates, & officia, etiam superioritates nuncupatas suorum Ordinum ambientes, ad hoc ut ad illa assumi, eaque obtinere valerent, ab eorum Ecclesiis quibus præerant, etiam munere consecrationis per eos suscepto, per Sedem Apostolicam absolvi procuraverint, & ad claustra suorum Ordinum redeuntes, se ad dignitates, & officia, ac superioritates hujusmodi diversis modis, & viis assumi, eaque consequi saterint, & exindè quamplures dissensionibus, & contentiones, ac religionis inobedienciæ exorta fuerint, & in dies exoriantur in animarum suarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium ac scandalum plurimorum.

§. 2. Nos præmissis, prout ex debito Pastoralis officii tenemur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quòd nullus cujusvis Ordinis, seu Religionis professor, Episcopus seu Archiepiscopus postquam munus consecrationis hujusmodi susceperit (etiam si à vinculo Ecclesiæ cui præfuerat per Sedem eandem absolutus, eique quòd in suo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates hujusmodi assumi, eaque obtinere posset per Sedem eandem, seu illius auctoritate concessum fore) ad dignitates, aut officia, seu superioritates hujusmodi cujuscumque qualitatis existant, & quovis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuò inhabilis existat.

Et subsidium ab omnibus exigi mandat.

Quibuscumque non obstantibus.

D. P. An. 4. die 15. Apr.

XXI.

Edita A. D. 1559.

Exordium.

Causa istius constituit.

Archiepiscopi & Episcopi redeuntes ad Claustra suorum Ordinum, ad officia assumi non possint.

Dispensatio-
nes desuper
concessa an-
nullantur.

§. 3. Ac quævis indulta, concessiones, dispensationes, & facultates, ac aliæ gratiæ ei, tam à nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma brevis, vel aliàs ab ejus Legatis, seu Nunciis, aut Majori Pœnitentiario nostro, quàm à Superioribus dictorum Ordinum, ac quibusvis aliis etiam ad id potestatem & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, & desuper hæcenus concessa, & in posterum conceden. nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti sint & esse censeantur.

Eligentes
eos ad officia
scienter
jure eligendi,
ac voce
activa & passiva
privantur.

§. 4. Et si quis eum de cætero ad dignitates seu officia aut superioritates hujusmodi scienter elegerit, jure eligendi perpetuò careat, ac voce activa & passiva eo ipso privatus existat. Revocantes, cassantes, annullantes, omnia & singula indulta, concessiones, dispensationes, facultates & gratias hujusmodi, quorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis. Ac decernentes irritum, &c.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Episcopis & Archiepiscopis prædictis, ac quibusvis aliis concessis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quòd præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, &c.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Pifcatoris, die 19. Julii, Pont. nostri anno 5.

Die 22. Julii 1559. *retroscripta litera Apostolica in forma brevis affixa & publicata fuerunt in valvis Cancellarie Apost. ac acie Campi Flora, dimissis copiis affixis per me Medardum Nicolaum S. D. N. Papæ Curf.*

Nicolaus de Mattheis Mag. Curf.

Clauf. derog.

Fides transumptorum.

Dat. P. A. 5. die 19. Julii.

Publicatio.

FINIS TOMI PRIMI.

